K. 3057

Alphabetica

[illegible]rnatio [illegible] multas filii dei oibus crea[illegible] [illegible]onabili[illegible] eſt poſtea. vij. pte prin. ſerm[illegible] [illegible] iij. p totã.

[illegible]rnatio xpi [illegible] maior gratia quã de[illegible] pare potuit [illegible] pte princi. ſer. ſecundo, parte prima [illegible] ſcda

[illegible]carnatõe filij [illegible] plus meruit btã virgo [illegible] quodlibet [illegible] humane nature. duodecima parte principali ſmone ſcdo. parte prima. [illegible] ſecunda.

Incarnatio xpi [illegible] affimilata ẽ triplici de cauſa [illegible] pte prin, ſermone quarto parte ſecunda [illegible]

Incõprehẽſibiles ſunt perfectões grarum quas in cõceptione xpi ſuſcepit beata virgo duodecima parte prin. ſmone ſcdo parte prima. [illegible]

Indulgẽtias magnã habẽt facientes coro nas btẽ virginis. duodecima parte princ. ſermone [illegible] pte. iij. [illegible]

[illegible] ſuos dulcedine celeſti. iij. pte prin. ſer. [illegible] ſcda [illegible]

Inflãmauit [illegible] partus virginis cha ritate [illegible] pte pri. ſmoe tertio parte tertia. [illegible]

[illegible] abſoluta nõ fu[illegible] [illegible] vginẽ diabolum. ſm di [illegible] aliqñ ꝯtraxiſſʒ originalẽ [illegible] prima parte principali ſerm. ne. ix. parte ſecunda [illegible]

Iniurias [illegible] illatas ab impugnã [illegible] eius puritatem: tenemur repellere. prima pte prin. ſer. iij. pte ſcda. [illegible]

Impatientiã [illegible] habuit beata vgo. ſe cũda pte pri. ſer. v. pte. vij. [illegible]

Impetrat celebrãtibus feſtũ ſue immacula te conceptionis multas gratias: et multa beneficia eis [illegible]gitur. prima parte princi. ſermone octauo parte tertia [illegible]. Vſqʒ in fi nem illius ſermonis.

Imperatrix [illegible] terre eſt beata virgo. iij. pte prin. ſer. [illegible] iij. [illegible] et ſer. iij. pte. iij. [illegible] et parte. iiij. [illegible] Impeccabilis qualit fuerit. [illegible] prin. ſer. x. pte. iij. p totã.

Impinguat [illegible] ſuos conſolationibus [illegible]. ix. pte prin. ſmõe ſecũdo pte. j. [illegible]

Impollutam ſponſam et incõtaminatã ma trem [illegible] debuit. prima pte princi. ſer. ſecũdo. pte. iij. [illegible] et ſecũda parte prin. ſer. v. pte prima [illegible]

Impoſſibile fuit triplici impoſſibilitate q deus faceret [illegible] virginem matrem ſuã in conceptione contaminari peccato ori ginali. prima parte principali ſermone. ix. parte ſecunda [illegible] et [illegible]

Improperia humane conditionis que xps euaſit etiaʒ ſuam matrem ex gratia euaſ dere voluit. prima parte principali ſermo ne. viij. pte prima. [illegible]

Impugnationes facte conceptioni btẽ vir ginis fecerunt apparere q cum ſit ſemper magis exaltata. fuit innocentiſſima et a ſpi ritu ſancto eius celebratio ordinata. prima parte principali, ſermone octauo. pte. pri ma. [illegible]

Intellectus beate virginis q preclarus fue rit. ſcda pte principali. ſer. v. pte. vij [illegible] et tertia pte prin. ſer. j. pte. iij. [illegible]

Intellexit omnia intelligibilia. xj. parte. pri. ſer. ij. parte. iij. [illegible]

Intendebat lectioni et cõtemplationi diui narum ſcripturarũ. v. pte prima. ſermone vj. pte ſecunda. [illegible]

Integerrima fuit q ad animam et corpus. ſcda pte prin. ſer. v. pte prima [illegible]

Interpretatores ſmonis excellentiſſime habu it. iiij. pte prin. ſer. ix. pte. ix per totam.

Inuitata fuit cu aſcederet in celum et aliquã tiſper remaneret in ſingulis elementis et ce lis. xj. pte prin. ſermone ſecundo parte ſe cunda per totam.

Inuentã grãs dei tenet nobis reddere. iij. par. prin. ſer. primo pte iij. [illegible]

Inuenire quis poteſt filius virginis et vbi. duodecima parte princi. ſermone ſecundo par. prima [illegible] et [illegible]. cl. ij

Iohanes euãgeliſta adoptatus in filiũ vir ginis tria inter alia priuilegia recepit. vij par. prin. ſer. iiij. parte. iij. [illegible]

Iohannes baptiſta in vtero matris exiſtẽs [illegible] ſalutatõis virginalis que[illegible] pre rogatiuas accepit. [illegible]

Iohanes baptiſta qualiter adorauit beatã virginem in vtero matris ſue. tertia parte principali. ſer. j. parte. j. [illegible]. Et quomodo baptiʒatus eſt. et repletus ſpũſancto vir tute verbi virginei. et habuit matrem dei in ſua natiuitate ibi ſeruientem. Eiuſdeʒ ſermonis parte. iij. [illegible]

Iocundiſſima fuit incarnatio xpi deo. ange lis. toti generi humano ſanctis patribus et ipſi benedicte virgini. v. par. prima. ſer. ſcdo par. iij. per totã.

Iocunditas magna fuit de natiuitate vir ginis parentibus eius. toti curie celeſti. ci uitati. ac ſanctis patribus. et ipſi benedic[illegible]

3
25-215

Sala
Estante 5
Tabla 3190

V. 2. B. 8. I.

Alphabetica

Incarnatio τ natiuitas filij dei oībus crea turis rõnabilib⁹ eſt pōſtēſa, vij. pte prin. ſermone, v. parte, iij. p totā.
Incarnatio xp̄i fuit maioꝛ gratia quā de⁹ dare potuerit, xij. pte princi. ſer. ſecundo, parte p̄ma. X. la ſcđa.
Incarnatōe filij dei plus meruit btā virgo q̄ quodlibet indiuiduū humane nature. duodecima parte principali ſmone ſcđo. parte p̄ma. Y. la ſecunda.
Incarnatio xp̄i pluuie aſſimilata ē triplici de cauſa quīta pte prin. ſermone quarto parte ſecunda E
Incōpꝛehenſibiles ſunt perfectōes grārum quas in cōceptōe xp̄i ſuſcepit beata virgo duodecima parte prin. ſmone ſcđo. parte pꝛima N
Indulgētiaꝫ magnā habēt facientes coꝛo naꝫ btē virginis. duodecima parte prīci. ſermone p̄mo, pte. iij. M
Inebriant deuoti eius dulcedine celeſti. iij. pte prin. ſer. j. par. ſcđa G
Inflāmauit τ incitauit partus v̄ginis cha ritatē nr̄am. vij. pte p̄n. ſmōe tertio parte tertia. N
Inimicicia τ diſſimilitudo abſoluta nō fu iſſet inter beatā v̄ginē τ diabolum. ſm di uinā ſententiā ſi aliqñ ꝯtraxiſſꝫ oꝛiginalē culpam. p̄ma parte pꝛincipali ſermone. ix. parte ſecunda A
Iniurias beate v̄gini illatas ab impugnā tibus eius puritatem: tenemur repellere. p̄ma pte p̄nci. ſer. iij. pte ſcđa. D
Impatientiam nūq̄ habuit beata v̄go. ſe cūda pte p̄n. ſer. v. pte. vij. E
Impetrat celebrātibus feſtū ſue immacula te conceptionis multas gratias: τ multa beneficia eis elargitur. p̄ma parte princi. ſermone octauo parte tertia D. vſq̄ in fi nem illius ſermonis.
Imperatrix celi τ terre eſt beata virgo. iij. pte prin. ſer. ij. pte. iij. D. τ ſer. iij. pte. iij. O. τ parte. iiij. X. Impeccabilis qualit̄ fuerit. iij. pte prin. ſer. x. pte. iij. p totā.
Impinguat deuotos ſuos conſolationibus diuinis. ix. par. prin. ſmōe ſecūdo pte. j. A
Impollutam ſponſam τ incōtaminatā ma trem deus habere debuit. p̄ma pte princi. ſer. ſecūdo. pte. iij. H. τ ſecūda parte pri. ſer. v. pte p̄ma E
Impoſſibile fuit triplici impoſſibilitate q̄ deus faceret beatā virginem matrem ſuā in conceptione contaminari peccato oꝛi ginali. pꝛima parte pꝛīcipali. ſermone. ix. parte ſecunda Y τ Z
Impꝛoperia humane conditionis que xp̄s euaſit etiaꝫ ſuam matrem ex gratia eua dere voluit. pꝛima parte pꝛincipali. ſermo ne. viij. pte pꝛima. X
Impugnationes facte conceptioni btē vir ginis fecerūt apparere q̄ cum ſit ſemper magis exaltata: fuit innocētiſſima τ a ſpi ritu ſancto ei⁹ celebꝛatio oꝛdinata. pꝛima parte pꝛincipali. ſermone octauo. pte. pꝛi ma. O
Intellectus beate virginis q̄ pꝛeclarus fue rit. ſcđa pte pꝛincipali. ſer. v. pte. vij. H. τ tertia pte prin. ſer. j. pte. iij. H
Intellexit om̄ia intelligibilia. xj. parte. pri. ſer. ij. parte. iij. F
Intendebat lectioni τ cōtemplationi diui narum ſcripturarū. v. pte pꝛinci. ſermone vj. pte ſecunda. N
Integerrima fuit q̊ ad animam τ coꝛpus. ſcđa pte prin. ſer. v. pte pꝛima E
Interptatōeꝫ ſmonū excellētiſſime habu it. iiij. pte prin. ſer. ix. pte. ix. per totam.
Inuitata fuit cū aſcēderet in celū vt aliquā tiſper remaneret in ſingulis elemētis τ ce lis. xj. pte prin. ſermone ſecundo parte ſe cunda per totam.
Inuentā grāꝫ dei tenet̄ nobis reddere. iij. par. prin. ſer. pꝛimo pte. iij. T
Inuenire quis poteſt filiuꝫ virginis τ vbi. duodecima parte pꝛinci. ſermone ſecundo par. pꝛima N τ O. el. ij
Johānes euāgeliſta adoptatus in filiū vir ginis tria inter alia pꝛiuilegia recepit. vij par. prin. ſer. iiij. parte. iij. X
Johannes baptiſta in vtero matris exiſtēs v̄tute ſalutatōis virginalis quattuoꝛ pꝛe rogatiuas accepit. Y
Johānes baptiſta qualiter adoꝛauit beatā virginem in vtero matris ſue. ſexta parte pꝛincipali. ſer. j. parte. j. B. Et quomodo baptizatus eſt. τ repletus ſpūſancto vir tute verbi virginei. τ habuit matrem dei in ſua natiuitate ibi ſeruientem. Eiuſdeꝫ ſermonis parte. iij. M
Jocundiſſima fuit incarnatio xp̄i deo. ange lis. toti generi humano ſanctis patribus τ ipſi benedicte virgini. v. par. pꝛinci. ſer. ſcđo par. iij. per totā.
Jocunditas magna fuit de natiuitate vir ginis parentib⁹ eius. toti curie celeſti. tri nitati. ac ſanctꝭ patribus. τ ipſi benedic

b

R·3657
Sala
Estante 5
Tabla
N.º 3
25-215
3190

virgini.ij.par.prin.ſer.j.par.iij.per totā.
Iocundari debent omnes ⁊ exultare in die natiuitatis virginalis. ſcḋa parte princi. ſermone p̄mo in exor. ⁊ parte.iij. in fine. Et ſmōe.iij.pte.iij.X in fine.
Ioachim pater virginis qualis fuerit.ſcḋa parte prin.ſer.iij.parte p̄ma.L
Ioſeph volebat occulte dimittere eam: qꝛ reputabat ſe indignuꝫ ꝯuerſari cum illa. iiij.parte p̄nci.ſer.j.pte.iij.L
Ioſeph an iuuenis fuerit qn̄ eam deſponſauit.eodeꝫ ſer.par.ij.P.vſqꝫ in finem illiꝰ partis.vbi de eius virtutibus ⁊ gratijs ac de gloria quā habet in patria celeſti diffuſe tractatur.
Iouis bonas conditiones habuit btā ꝟgo xj.pte prin.ſer.ij.pte.ij.T.el.ij.
Iudith figurauit eam.tertia parte prin.ſermone p̄mo.par.ij.E.⁊.ix.parte prin.ſermone ſcḋo.par.viij.R
Iudei citiꝰ deſiſtēt a ſua ꝑfidia: ꝙ ex pertinacia impugnātes puritatem virginis a ſua opinione falſa.prima parte princi.ſermone quarto.parte.iij.R
Iudices iniqui ſunt ꝗ cōtra iuris ordinem innocentiſſimā ꝟginem de pctō condemnant.p̄ma parte p̄n.ſer.iij.pte.ij.G ⁊ M
Iuſticie virtutē habuit beata virgo in ſummo.quarta parte principali. ſermone.iij. parte prima per totam.
Iuſtitie beatitudinem poſſedit.eiuſdeꝫ partis.ſer.vij.parte quarta per totam
Ira nunꝙ dn̄ata eſt illi.ſecūda parte prin. ſe.v.parte.vij. C.

Kuma lapis preciosus

k oſus figurat beatam virginem xij.par.p̄n.ſer.ij. pte.ij.A.el.ij.
Kabiates ſimiliter lapis p̄cioſus: figurat eam.Ibidem B.el.ij.

Lac beate virginis

l habuit non ſolum albedinem: ſed etiam ſaporoſitatem ⁊ vbertatem.ſeptima parte principali.ſermone quinto.parte ſecunda L.
Lac triplex dat nobis beata virgo.Ibideꝫ.
Lamentatur de dicentibus eaꝫ peccato fuiſſe maculatam.prima parte principali. ſermone ſecundo. parte ſecunda.O.⁊ ſermōe.ix.parte.ij.D.
Lampas accēſa dicitur beata virgo.nona parte principali.ſer.iiij. pte.iij.per totaꝫ.
Lapidibꝰ precioſis compatur .iij.par.p̄n. ſer.primo.parte prima.D
Laus eius ſuperat laudes omnium alioꝝ ſanctoꝝ.xij.par.p̄n. ſer.ij. pte.ij.Q.el.iij
Laudare ſufficienter non p̄nt om̄es creature beatam virginem: qꝛ eius laudes ſunt inexplicabiles omnibus puris creaturis: nona pte prin.ſer.ij.par.j.X.de quo vide in.xij.par.prin.ſer.ij.par.j.F.la.ij.
Laudare eā debēt om̄es etiā peccatores. xj.pte principali.ſer.p̄mo.par.vij.A
Laudare eam debemus propter debitum: meritum: ⁊ exemplum.xij.parte principali.ſer.ij.parte p̄ma. E.el.ij.
Lectiones multas legit filiꝰ ꝟginis in ſcola diuerſorij ⁊ cathedra preſepij .vij. par. princi.ſer.v.pte.iiij.S.
Legibus ſuis nullus princeps eſt ſubiectꝰ. ⁊ poteſt eas reuocare ac ſuſpēdere. Quapropter deus potuit ſuſpendere in matre ſua legem de contrahendo originali pctō. p̄ma pte p̄nci.ſer.j.pte.iij. K
Legitimare nos voleus deus in filios humanā naturā ſibi deſpōſauit mediāte virgine b̄ndicta. ſcḋa par.prin.ſer.j.pte.j.E
Legatos viginti miſerūt ſcti patres ad deū pro impetranda incarnatōe filij virginalis.v.pte princi.ſer.vj.parte p̄ma.
Libanus figurat btām virginem .ix.parte princi.ſer.p̄mo.pte tertia per totā
Liber dei eſt btā ꝟgo.in ꝗ libro oēs legere debēt.ij.par.p̄n.ſer.ij.par.iij.D E ⁊ F.⁊ ix.parte p̄n.ſer.ij.parte octaua.Y
Liberalitas beate virginis.xij.pte p̄n.ſer. ſcḋo.pte prima.A.el.ij.
Liberum arbitrium eiꝰ q̄le fuerit.Ibidem. X.la.iij.
Liberata fuit ab omni tributo diabolico. ix.parte prin.ſer.quarto in exordio.
Liberauit deus munduꝫ ab extermínio ob amorē ꝟgis.pri.p.p̄n.ſer.vij.pte.pri.B.
Libēter nobis cōicat grās ſuas btā virgo. tertia parte princi.ſer.j.pte tertia.S
Liliū figurat eā. p̄ma pte.prin.ſer.v.par. tertia.P.⁊.ix.part.prin.ſer.j.pte.xv.F.
Littere om̄es ⁊ ſyllabe nominis eius ſignificant excellentiā ipſius.tertia parte principali.ſer.ij.in exor.
Longanimitas fructū habuit.iiij.par.pri. ſer.viij.parte quinta p totam.
Luctus beatitudinem habuit.Eiuſdē par. ſermōe ſeptimo.pte.iij.per totam.
Lux figurat eā.j.parte p̄n.ſer.vij.i exor.
Lucerna ardēs eſt btā ꝟgo.ix.parte pri. ſermone.iiij.parte.iij.per totā.
Luci cōparat propter ſex cauſas.ij.parte prin.ſermone.iiij.in exor.⁊.ix.pte prin. ſermone.iiij.parte.ij.per totam.
Luna figurat eā.iij.pte p̄n.ſer.j.p.iij.L.
Lune ꝓpetates hꝫ.ix.pte p̄n.ſer.ij.pte.v. p totā.⁊.xj.pte.p̄n.ſer.ij.pte.ij.O.
Luna pulchra: plena ⁊ ꝑfecta eſt btā ꝟgo ix.pte p̄n.ſer.ij.pte.v.S.T.et V.
Lunā ſub pedibꝰ quō hūit.vbi.ſ.ꝑtie F. et.xj.pte p̄n.ſer.ij.pte.vj.K.in p̄n.⁊ L. et.xij.pte p̄n.ſer.j.pte.ij.G.

Magdalena et maria

m ria figurauerūt btām ꝟginem xj.pte prin.ſmone.ij.pte.j.F. vſqꝫ ad L.excluſiue.
Magnanimitatꝭ ꝟtuteꝫ habuit i ſummo beata ꝟgo.quarta parte prin.ſer.iij. pte ij.M.vſqꝫ ad L.
Magna fecit deus btē ꝟgini: ita ꝙ nūꝙ fecit nec faciet alicui pure creature talia. vj.parte p̄n.ſer.ij.parte.iij.S.
Maiora ſm ꝗd fec̄.b.ꝟgo filio dei ꝙ ip̄e fecerit ſibi ⁊ toti mūdo.Ibidem. V.
Magiſtrā fideliū reliqt xp̄s m̄rem ſuā in terris poſt ſuam aſcēſionē.xj.parte p̄n. ſermōe p̄mo.parte.iij.K
Magi ꝗ fuerūt ⁊ vn̄ venerūt.⁊ quō filiuꝫ ꝟginis adorauerūt ⁊ mūera ei obtulerīt. x.pte p̄n.ſer.ij.parte.iij.p totam.
Magnificat deus ⁊ oēs ſcti.b.ꝟginē.iij. parte p̄n.ſmone.iij.parte.iiij.S.
Magnificat cāticū ꝟgis declarat.vj.pte prin.ſer.ij.pte.ij.et.iij.p totam.Cui oīa alia cātica veteris teſtamēti ſūt ſubordinata.eiuſdē ſer.pte.j.Q.⁊ cōprehēdit in ſe cāticū vite eterne.Ibidē R.⁊ oīuꝫ alioꝝ cāticoꝝ ꝑfectiones.Ibidē S.⁊ cōcordat cū Pater nr̄.Ibidē T.
Magnificētia dei dr̄ btā ꝟgo.xj.pte p̄n. ſermone.ij.parte.vij.P.
Magnificauit multiplr̄ deū.ſexta parte prin.ſer.ij. parte.ij.V. et.xij.parte prin. ſer. ij.par.j.V.el.iij.
Maior fuit.b.ꝟgo iohē bap.nec eſt ꝯtra dictuꝫ ſaluatoris dicēt: Int̄ natos ⁊c̄.j. pte prin.ſmone.v.parte.j.M.
Maius incōueniēs fuiſſet aīam.b.ꝟgis p pctm̄ originale corrūpi ꝙ eiꝰ corpꝰ in putredinē verti.p̄ma parte p̄nci.ſmone ix.parte.iij.O.
Maiorē grāꝫ fecit deꝰ btē ꝟgini eā a pctō ꝓſeruādo: ꝙ ſi poſt caſuꝫ illā ſubleuaſſet. p̄ma pte prin. ſer.ij.pte.ij.R. ⁊ ſermone octauo.pte p̄ma.T
Mala prouenientia ex pctō origiali ponūt in p̄ma par.p̄n.ſer.p̄mo pti.iij.L.
Mamille ſpirituales btē ꝟginis hn̄t vim attractiuā cōuerſiuā ⁊ effuſiuā. vij.parte prin.ſermōe.v.parte.ij.L
Mane figurat eam. ix.parte p̄ncipali.ſer. tertio parte.ij.O
Manus btē ꝟgis gratioſitate ſunt plene. ſcḋa parte pri.ſer.v.pte.vij.R
Manus dei dicit beata virgo.Itē manus tornatilis aurea ⁊ plena iacinctis .iij.pte p̄n.ſer.iiij.pte p̄ma per totā.
Māſuetudinē habuit in ſummo .iiij.parte principali.ſer.iij.pte.ij.D vſqꝫ ad L.
Mare dr̄ btā ꝟgo multis ex cauſis.iij.pte p̄n.ſer.ij.par.ij.p totam.⁊.ix.parte p̄nci. ſer.ſcḋo pte tertia p totam.
Mari dn̄atur.Eodem ſmōe.pte.v.A
Maria hꝫ miſerēdi potētiaꝫ ſapiētiā ⁊ voluntatem promptam. tertia parte princi. ſer.v.parte p̄ma. R
Maria virgo iux̄ cruceꝫ pingi debet ad ſiniſtram xp̄i.tertia parte principali.ſmōe ſexto.parte iij.Q
Maria terret demones. fugat hereticos: cōſolatur puſillanimes.⁊ excitat angelos ac ſanctos ad laudandum deum.iij.parte princi.ſmōe.vj.parte.iiij.C
Margarita lapis precioſus figurat eam. tertia parte princi.ſer.p̄mo.pte p̄ma.B.
Margaritā genuit btā virgo Ibidem
Mr̄imonij bona oīa fuerūt in eiꝰ ꝯiugio. q̄rta pte p̄n.ſmōe.xj.pte.iij.G
Mr̄ fuit nō ſolū xp̄i hoīs: ſ etiā dei .ij.pte p̄nci.ſer.v.pte.vj.M.ꝓpe finem.
Mr̄ nr̄a eſt ⁊ oīm viuentiū. Eiuſdem ptis ſer.ij.par.iij.G ⁊ X.⁊.iij.p.p̄n.ſmōe.iij. par.p̄ma.K.vbi etiam habetur ꝙ dicitur mater angeloꝝ ⁊ oīm creaturarum.
Mater eſt miſericordie.tertia parte principali.ſer.v.par.j.T
Mr̄ nr̄a btā ꝟgo nobis ꝓcurat ſup̄nā benedictōeꝫ ⁊ hereditatē.⁊ ſp ſollicita eſt de nr̄a ſalute.vij.pte p̄n.ſer.iiij.in exordio.
Mr̄ vera xp̄i fuit.⁊ xp̄s eius verus filius. eodē ſer.par.j.⁊ ſer.v.pte.j.D.⁊ fuit tota eius mater.Ibidem
Mr̄ valde vnita filio fuit btā ꝟgo. Ibideꝫ E.⁊ valde chara.Ibidē.F.⁊ in maxima

reuerentia. Ibidem S.
Matrē dñi debēt diligere etiā peccatores ⁊ ad eā recurrere. ix. parte p̄n. ſermōe. ij. parte quarta. O.
Matrē quare nō appellauit eā chriſt⁹ in cruce ſed mulierē. eodem ſermone parte viij. N. in fine.
Maternitas filij dei quāte ſit dignitatis. xij. pte prin. ſmone. ij. parte. j. Z. et F.
Maternitas h̄ eſt ſupra capacitatē toti⁹ vniuerſi. Ibidē. O.
Marti⁹ mēſis fuit ↄueniēs ↄceptioni filij virginalis. q̄nta parte prin. ſermone. iij. parte. j. Z. et E.
Martis bonas ꝓprietates hab; b. v̄go. xj. pte p̄nci. ſer. ij. parte. ij. S. la. ij.
Martyriū paſſa ē. x. parte p̄nci. ſer. j. pte j. E. ⁊ parte. iij. A. vbi ponuntur diuerſa eius martyria.
Marta figurauit eā. ix. parte p̄nc. ſer. iiij. parte. ix. O ⁊ P. ⁊. xj. pte p̄n. ſer. ij. par. j. F G ⁊ V.
Matrimonio nō fuiſſet idonea diuino ſi originali peccato captiuata fuiſſet ſubiecta diabolo. j. pte p̄nci. ſer. ix. parte. j. L.
Mediatrix bona nō fuiſſet int̄ deū ⁊ homines ſi ⁊ ipſa ꝑ pctm̄ inimica dei fuiſſet eadē pte. ſer. vj. pte p̄ma. X.
Mediū d̄r ad qd̄ reſpiciūt q̄ in celo ſūt: ⁊ q̄ in terra ⁊ q̄ in inferno. iij. pte p̄n. ſer. j. pte. iij. V. ⁊ ſtat ī medio dei ⁊ hominum triplici ex cauſa. ix. pte p̄n. ſer. iij. parte quarta. B.
Mediatrix nr̄e ſaluatiōis. ↄiūctionis. iuſtificationis. recōciliatiōis. interceſſiōis ⁊ cōicationis fuit. iij. pte p̄n. ſer. j. pte. iij. V. vſq; ad N.
In medio aīaliū q̄re fili⁹ ei⁹ voluit reponi. x. pte p̄n. ſer. ij. pte. iij. J.
Medic⁹ ꝑfect⁹ non fuiſſet chriſt⁹ ſi medicinā a pctō ꝑſeruatiuā matri ſue nō exhibuiſſet. j. pte p̄nci. ſer. vj. par. j. D.
Melancolia q̄d ſit ⁊ quō depellat̄ ab ipſa v̄gine. xij. pte p̄n. ſer. ij. pte. ij. B.
Memoriā excellētiſſimā habuit. ij. parte p̄n. ſer. v. pate. vij. A.
Mēſura ⁊ metrum oīum mulierū fuit. j. pte p̄n. ſer. vij. pte. j. E. ⁊ oīum viuentiū ij. pte p̄n. ſer. v. pte. x. J.
Mercurij bonas proprietates habet. vndecima parte prin. ſermone ſecundo. parte ſecunda. P.
Meritū eius excellit in ſummo merita omnium aliorum viatoꝝ. iiij. parte pri. ſer. x. parte. v. per totam.
Meruit effici mat̄ dei ⁊ qualiter. vij. parte p̄n. ſer. iiij. parte. ij. Z.
Merita ei⁹ excellerūt merita oīum alioꝝ ſctōꝝ. xj. pte p̄n. ſer. ij. pte. vij. X.
Meruit plus in vno actu q̄ oēs angeli ⁊ hoīes ī cūctis ſuis actib⁹ ⁊ cogitatiōib⁹. xij. pte p̄n. ſer. ij. pte. j. E.
Meridies figurat eam. ix. parte principali. ſer. iij. pte. ij. P.
Michol regina figurauit eā. iij. pte prin. ſer. j. parte. ij. E.
Millenario ſexto a creatione mundi congruū fuit btām virginē ↄcipere filiū dei. v. pte p̄n. ſer. iij. pte. j. Z.
Miniſtrauit chriſto. iij. pte p̄n. ſer. j. pte ij. E ⁊ F. ⁊ ſer. v. pte. v. L M ⁊ N
Miniſtra oīum grāꝛ dei eſt btā virgo. iij. pte p̄n. ſer. j. pte. ij. F.
Miracula q̄plurima ⁊ ꝓdigia inumera demōſtrāt toti mūdo q̄ ipſa v̄go puriſſima nunq̄ fuit originali ↄtaminata peccato. j. pte p̄n. ſer. vij. pte. ij. G. ⁊ ſer. viij pte. iij. B. ⁊ ſer. ix. pte. iij. J.
Miraculis nullis crederēt pertinaces aduerſarij immaculate conceptionis. eadē parte. Q. in fine.
Mirabil' ⁊ miraculoſa fuit ↄceptio. b. virginis. ij. pte p̄n. ſer. iiij. pte. iij. Y. ⁊. v. pte p̄n. ſer. vj. pte. iij. ꝑ totā.
Mirabil' fuit ↄceptio xp̄i ⁊ parturitio matris ei⁹. v. pte p̄n. ſer. ij. ī exor. ⁊ ꝑ. j. Z.
Mirabilia duodecim ſecuta ſunt ex incarnatione filij dei ex virgine. eadē pte. ſer. vj. pte. iij. per totā.
Myrrha figurat. b. v̄ginē. j. pte p̄n. ſ. v. ꝑ. iij. O. ⁊. ix. ꝑ. p̄nci. ſ. j. pte. xj. ꝑ totā.
Myrrha caſtitatis ⁊ gutta humilitatis ⁊ caſſia pietatis in maria fuerūt. iij. parte p̄n. ſer. iij. pte. iij. P.
Miſericordia ei⁹ ē oīū alioꝝ ſctōꝝ miſericordijs excellētior. gn̄alior. cōior. ⁊ maior. iij. pte p̄n. ſer. v. pte. j. ꝑ totā
Miſericordia ei⁹ iuenit̄ in mūdo ⁊ in celo ⁊ inueniet̄ in iudicio eadem pte R.
Miſericordie ei⁹ longitudo. latitudo ⁊ ꝓfundū. ibidem Z.
Miſericordie btitudinē habuit ī ſūmo. iiij pte p̄n. ſer. vij. pte. v. ꝑ totam.
Miſericordiā excellentē. cōgruentē. ⁊ potentem. naturalē totalem. ⁊ vniuerſalē habet beata virgo. ix. parte principali. ſer. p̄mo. parte. vij. R
Myſterium incarnatōis xp̄i alijs ſanctis ⁊ angelis ignotum ſola virgo perfecte intellexit. ix. parte p̄n. ſer. iij. pte. vj. M.
Mitiſſima fuit btā virgo. iiij. parte princi. ſer. vij. pte ſcd̄a per totā.
Modeſtiā habuit in ſummo. in dict̄. ī fact̄. ⁊ in cultu veſtiū. iiij. pte p̄n. ſer. iij. par. iij. S. vſq; in finem illius partis
Modeſtie fructū habuit in ſummo. Eadē parte. ſer. viij. pte. x. per totā
Monile dei fuit beata virgo. ix. par. prin. ſer. ſcd̄o. par. xj. E
Montes ſp̄ūales inhabitauit. vj. par. principali. ſer. j. par. iij. N ⁊ O. Et in mōtib⁹ id eſt cum deuotis libēter moratur. ix. pte prin. ſer. ij. parte prima. G.
Mōs dicitur beata virgo. xj. parte princi. ſer. ſcd̄o. pte. vij. R
Mōs ſynai figurat eā. ix parte prin. ſermone tertio. par. vj. per totā.
Mortua ſi fuiſſet āte filium ad quem locū perrexiſſet anima eius: prima parte prin. ſer. ſcd̄o. par. ij. P
Mortem quare voluit de⁹ pati mr̄em ſuā xj. par. prin. ſer. j. par. iiij. per totā.
Mortē nō pertulit q2 pctm̄ originale habuerit. ſ; mult̄ alijs ex cauſis. j. par. prin. ſer. ij. par. ij. N ⁊ O.
Mortē non eſſe timendā ſuo exēplo monſtrauit. xj. par. prin. ſer. j. par. iiij. R
Mortuoꝝ miſſam cātantes in die ↄceptionis eius illi valde iniuriant̄: ⁊ ipſa de eis conqueritur. prima par. prin. ſermōe. viij. in exordio.
Mora etiā ꝑuula in originali pctō fuiſſet illi maximo detrimento. j. par. princi. ſer. viij. par. j. Z. ⁊ ſer. ix. par. j. M
Mulier ſunamitis figurauit eam. iij. par. prin. ſer. j. parte tertia. X
Mulieres oēs ipſam figurātes fuerunt pulchre. ij. par. prin. ſer. iiij. par. ij. R
Mulier q̄ inuenit dragmā ꝑditā fuit btā v̄go. v. par. prin. ſer. xj. in exor.
Mulier q̄ oblectauit virum ſuum fuit ipſa dei ſpōſa. vij. parte prin. ſer. v. in exor.
Mulier q̄ volauit in deſertū duabus alis ⁊ eſt veſtita purpura ⁊ byſſo figurat eā in celū aſcēdentē. xj. par. prin. ſer. ij. par. j. N.
Mulier quare dicat̄ btā virgo. eodē ſmōe parte. vj. J
Multipliciter in hac vita fuit dolorata. x. par. prin. ſer. j. par. iij. per totā.
Mundus d̄r btā virgo. xj. par. p̄n. ſer. ſcd̄o par. ſcd̄a. R. ꝓpe finem.
Munditiam cordis ⁊ omnium operum habuit in ſummo. quarta parte prīci. ſermone. vij. par. vj. ꝑ totā.

Nardus figurat beatam virginem. ix. parte princi. ſmōe p̄mo pte. xiij. per totam.

Natiuitatem xp̄i tria genera creaturaꝝ inter cetera honorauerunt. vij. parte princi. ſer. j. pte. iij. J.
Natus dei filius ex v̄gine ſignū nobis incompabilis dilectionis oſtēdit. Eiuſdem part̄ ſermōe. iij. parte tertia. J
Natiuitas btē virginis hūano generi fuit neceſſaria multis rationib⁹. ſcd̄a pte principali ſmōe. j. pte. j. per totā.
Natiuitas eius nō ſubiacuit quattuor calamitatib⁹ quib⁹ alioꝝ natiuitas ē ſubiecta q̄rta pte prin. ſer. ſexto. in exor.
Naturas omniū creaturaꝝ ꝑfecit: ⁊ earū perfectiones cōpleuit. xij. par. prin. ſer. ij. parte p̄ma. R.
Nauis d̄r btā virgo multiplici ex cauſa. ix. pte prin. ſer. iij. par. iiij. per totā.
Nebula in aliquib⁹ figurat eā. xj. pte prin. ſer. ij. pte. vij. A.
Nox figurat eam. ix. par. prin. ſer. ij. pte. j. per totā. Et ibi ſmo in feſto niuis.
Nobiliſſima fuit. Nā oēs ꝑclaritates. ingenuitates. dignitates: ⁊ nobilitates q̄ p̄nt eſſe in aliquo indiuiduo pure humano poſuit deus in ea. que omnes reges ⁊ imperatores ⁊ quoſcūq; viros nobiliſſimos ⁊ mulieres tranſcendit. ſecunda parte principali. ſermone p̄mo parte ſcd̄a. E ⁊ H. ⁊ poſtea vſq; in finem. Et ſermone. v. parte tertia per totā.
Nobilitas eius in quo principaliter ↄſiſtat Eadem pte. ſer. j. par. ij. H
Nobiliſſime anime ei⁹ nobiliſſimū corp⁹ debuit a deo ꝑparari. Eadē parte. ſermone quarto pte. iij. X
Nobilē v̄ginē debuit de⁹ eligere ī mr̄em: ⁊ nō ignobilē. ij. ꝑ. p̄n. ſer. j. par. ſcd̄a. E.
Nomē btē v̄gis ē excellētiſſimū: ⁊ ei a deo impoſitum: ⁊ ꝓprietatib⁹ eius cōſonum. tertia pte principali. ſer. p̄mo in exor.
Nomē ei⁹ nō tm̄ hoīes: ſ; etiā de⁹ ⁊ angeli venerant̄. Eadē par. ſer. ij. par. iij. G ⁊ V.
Nomen ipſius indicat q̄ in ea fuit virtus fidei ſpei charitat̄ hūilitatis ⁊ liberalitat̄.

UNIVERSITARIA GRANADA

tertia parte principali ſmõe.v.in exor.
Nomen nullũ eſt ↄuenienti⁹ btẽ virgini ꝙ regina ⁊ mater ⁊ miſericordie. Eodez ſer. parte pͥma. T
Nomen Jeſu.v.pte pͥn.ſer.xj.per totum.
Nominanda vtꝝ ſit noie ꝓprio btã virgo: Eadem pte ſer.vij.in exordio.
Noua multa facta ſunt i ↄceptiõe filij ỽgi nalis.eadẽ p.ſer.iij.p.j.E.⁊ i ei⁹ ꝑturitõe fil'r.vij.pte pͥn.ſer.v.parte pͥma.D
Nouũ faciet dñs ſup terrã qre ſit dictum. ix.pte pͥn.ſer.iij.par.vij.L
Nubes dicitur beata virgo. Eodem ſmõe parte quinta per totam.
Nubendo nõ peccauit.iiij.pte pͥncipali.ſer. xij.parte pͥma.L ⁊ M.
Nutrices ſpũales puuli Jhũ .vij.pte pͥnci. ſermõe quinto.parte.v.E

Oblatio beate virginis

ginis in templo.viij.parte pͥnci pali.ſmõe.ij.parte.iiij.B.
Obedientiã perfectiſſimaȝ ſeruauit .v.pte pͥncipali.ſer.vj.parte.ij.T
Obſtinati ↄ btẽ ỽginis ↄceptõeȝ nec rõni bus nec auctoritatib⁹ nec reuelationibus nec miraculis credere volũt.pͥma par.pͥn. ſer.ix.parte tertia.Q.
Obligatõem magnã habuit xp̄s erga ſuã mrẽȝ:⁊ maiorẽ ꝙ oẽs alij filij mrĩb⁹ſuis. Eadem parte.ſer.viij.pte pͥma.T
Obligata eſt btã ỽgo pctõꝛib⁹ .iij.par.pͥn. ſermõe pͥmo parte tertia.Q
Obſcurata tripl'r dꝛ fuiſſe in hoc mũdo.ix. parte pͥnci.ſer.ij.par.v.Y
Octauian⁹ imperator vidit i die ꝑturitõis ei⁹ ipaȝ ỽginẽ i circulo aureo circa ſolem. vij.pat.prin.ſer.j.par.ij.F
Octuagita dieb⁹ organizatuȝ fuit corp⁹ ei⁹ in vtero mr̃is.⁊ tũc ei⁹aĩa infuſa fuit cor pori.pͥma par.pͥn.ſer.j.par.ij.F
Oculi ei⁹ quales fuerint.ij.par.princi.ſer. quarto.parte tertia.R
Occultabat ſuã pulcritudinẽ⁊ membra.ix. par.prin.ſer.ij.par.j.V
Occultat pctã noſtra.Ibidem.B.
Odorifera ſp fuit.Eadẽ par.ſer.j.p.xj.R.
Officiũ Marie ⁊ Marthe exercuit. Eadẽ par.ſer.ij.par.vj.R
Officium conceptionis poſt primam ꝑ teȝ pͥncipalem immediate ſubiungitur
Officium qdruplex de⁹ dedit btẽ ỽgini.xj. par.prin.ſer.ij.parte pͥma.Q
Officiũ quod celebratum eſt in celo in exal tatõe ⁊ coronatõe virginis .xij.part pͥn. ſermõe ſcdo in exordio.S
Officiũ diſpẽſandi oẽs gr̃as hȝ beata ỽgo Eodem ſermone parte pͥma.T
Olympus figurat eam.xj.parte principali ſermõe ſcdo parte tertia.B.
Oliua figurat ipſam.ix.par prin. ſer.pͥmo parte.vij.per totam.
Omer⁹ qñqȝ bon⁹ dormitat. prima parte principali.ſermõe tertio pte ſcda.G
Oẽs ſancti circundant ⁊ aſſociãt eam ſicut domicelli dñam ſuaȝ. tertia pte prin.ſer. pͥmo.parte.iij.Y in fine.
Omnes ſenſus ⁊ cogitatões eius ſimul cũ corpe ⁊ anima ⁊ cuncti actus ipſi⁹ ſemper fuerũt diuinis ſeruitijs mancipati.ſecũda parte pͥcipali ſermõe qrto.pte.iij.S.
Optimã ꝑtem elegit in mũdo ⁊ in celo. In mũdo quidem optimã ꝑtem caſtitatꝭ:hu militatꝭ: ꝑfectõiſqȝ vite actiue ⁊ contẽpla tiue:atqȝ gratie ⁊ opatõis bone. ⁊ ſil'r in celo multipliciter.xj.parte principali. ſer. ſcdo parte pͥma per totam.
Operationum noſtraꝝ regulatorem dedit nobis btã virgo.ſeptima parte principali ſermõe tertio.parte tertia.N.
Opinio de immaculata ↄceptõe eius eſt cõ munior:verior ⁊ magis pia: ac fauorabi lior:⁊ melioꝛib⁹ ac fortioꝛib⁹ fundata ra tionibus. pͥma pte princi.ſer.iij. parte.ij. G ⁊ H.in fine.
Orbis terre dicit̃ beata ỽgo.iij pte princi. ſermõe.vj.parte ſecunda.P
Orantẽ ſuſpirantẽ ⁊ lachrymantẽ pre de uotione inuenit angelus ipſam qñ ad eã ſalutandã perrexit.quinta parte principa li.ſermone tertio.parte ſcda p totam.
Ordines eccl'iaſticos nõ recepit.b.ỽgo ſed tñ oẽm coꝝ ỽtutẽ i ſe excellẽtiſſime hũit. qrta parte pͥcipali.ſer.xj.parte tertia.D
Orta eſt de patrib⁹ veteris teſtamẽti.de pa triarchis:pͥcipib⁹:iudicib⁹:regib⁹: duci b⁹:ꝓphetis doctorib⁹:viris ſtrenuis ⁊ for tib⁹:ſacerdotib⁹ ⁊ ſummis pontificibus: de populi rectoribus:⁊ de dei cultoribus ac iuſtis hominibus. ſcda parte principa li.ſermone pͥmo.parte ſecunda.M
Origo fontium diuine gratie quare dicitur beata virgo.tertia parte principali.ſermo ne ſecundo.parte ſecunda.B
Origiale pctm̃ ꝓpter qd ↄtrahit̃ ⁊ qualit̃. pͥma pte pͥn.ſer.j.pte.ij.F.in fine.
Originalis peccati cõtrahendi multa exem pla cõgruẽtia.⁊ qd ſit ipm pctm̃ origiale. Eadem parte.G
Origiali iuſticia fuit i ſua ↄceptõe inſigni ta.pͥma pte pͥn.ſer.v.pte pͥma.Y
Originalis iuſticia quid ſit. Eadem parte ſermõe pͥmo parte tertia.L
Oſtẽſa fuit multipl'r glĩficatõ ⁊ aſſumptio btẽ ỽgis i corpe ⁊ aĩa.xj.pte pͥcipali.ſer mone ſecundo.parte ſexta per totam.
Ouis dei dicitur btã virgo. ix.par.princi. ſermõe ſcdo.parte.xv.per totam.

Patientiaȝ mirabi-

lem habuit.ſcda parte prin.ſer. qnto.parte.vij.E. ⁊ quarta pte prin.ſermõe tertio parte ſcda.L.
Patientie fructuȝ habuit in ſummo. Eadẽ parte.ſermõe octauo parte quarta.
Pacis beatitudinẽ habuit in ſummo. eadẽ par.ſermõe.vij.parte.vij.per totam.
Pacis fructũ habuit in ſummo.eadẽ parte ſermone octauo.parte tertia.
Palma figurat eã.j.pte.pͥn.ſer.v.p.iij.M ⁊.ix.pte prin.ſer.j.parte.v.per totam.
Platanus figurat ipſam.ix.pte princi.ſer. primo.parte octaua.
Panem celeſtem nobis protulit.tertia pte prin.ſermõe primo.parte ſecunda.G
Papa ⁊ curia romana cũ vniuerſitate xp̄ia noꝝ oĩm cõiter: ⁊ ſimiliter oĩm religioſoꝝ tenet opinionẽ de immaculata eius con ceptione.Et ideo nullus debet in cõtrariũ affirmare. pͥma parte pͥncipali. ſmõe.iij. parte tertia per totam.
Pape auctoritas maioris ẽ efficacie ⁊ ma gis i hoc eſt attendẽda ꝙ auctoritas oĩm doctoꝝ ⁊ ſanctoꝝ. Et ideo ſi aliqui docto res vel ſancti contrariũ ſenſerunt:non eſt curandum.Eadem parte I
Par turtuꝝ aut duos pullos columbarum qre obtulit btã virgo ꝓ filio .viij.pte pͥn. ſmõe pͥmo pte qrta.O ⁊ P.
Paradiſus voluptatꝭ dꝛ btã ỽgo.ix.parte prin.ſer.j.pte.j.B vſqȝ ad H
Part⁹ ei⁹ fuit diſſimilis ꝑtui aliaꝝ mulieꝝ vij.pte prin.ſer.v.pte pͥma.A
Partus ipſi⁹ fuit multe puritatis ex parte matris ⁊ ex parte prolis.Ibidem B.Iteȝ fuit multe paupertatis.Ibidẽ C.⁊ multe nouitatis.Ibidem D.
Paruulũ ihm i nobis cõceptuȝ ⁊ natũ quõ debem⁹ fouere ⁊ nutrire.vij.parte prin.ſer. quino.parte quinta.E ⁊ G.
Paul⁹ qliter fuerit dñs ihs. Ibidem F.
Paſta eſt btã virgo fauo mell' ⁊ bibit vinũ cũ lacte.⁊ eodẽ cibo ⁊ potu nos paſcit ⁊ po tat.iij.pte prin.ſer.pͥmo.pte ſcda.G
Paſtores ꝑrexerũt ad videndũ xp̄m ꝓpter tria q quilibet libẽter videt.vij.pte princi. ſermõe pͥmo.pte tertia.R
Pſalm⁹ Fundamẽta eius ⁊c.quomodo to tus intelligatur de beata virgine.⁊ maxĩe de conceptione ei⁹.ix.parte prin.ſer.qrto. parte ſeptima.
Pater filius ⁊ ſpiritus ſanctus quõ occur rerũt beate virgini aſcendenti in celuȝ.xj. parte principali.ſer.ij.pte.v.per totam.
Pr̃em nr̃m fecit deum beata virgo.vij.pte prin.ſer.iij.pte.iij.K.
Pr̃es ⁊ filij btẽ ỽginis qui dicant̃.iij.pte prin.ſer.iij.pte.iij.K
Paupertatẽ maximã habuit xp̄s in ſua na tiuitate.vij.pte prin.ſer.ij.pte.iij.⁊ ſer.v. parte prima.C.
Paupercula fuit btã virgo:⁊ excellẽti⁹ oĩni viatore habuit beatitudinẽ euãgelice pau pertatis.quarta parte princi. ſermõe.vij. parte prima per totam.
Paupertatꝭ exemplũ nobis dedit. ⁊ vbiqȝ paupertatem ſeruauit.viij.parte prin.ſer mone primo parte quarta.H
Peccatum originale non eſt leuius veniali. nec eſt leue.immo grauiſſimum ⁊ morta le ac voluntariũ in radice.pͥma parte prin cipali. ſer.ix. pte.j. N O P ⁊ Q.⁊ ponit hoiem in demonis ꝑtãte.Ibidem N
Peccant grauiter qui ſimulãt beatã ỽginẽ laudare vt poſtea eam poſſint de originali peccato infamare. ⁊ qui volunt opinionẽ contra immaculatam conceptionem eius defendere.Ibidem Q ⁊ R
A planta pedis vſqȝ ad verticem capitis re pleta fuit gratia beata virgo.ſcda par.pͥn cipali.ſer.v.parte ſeptima.Y.
Pedes ei⁹ ad tria opera egregia excercita ti ſunt. Eadem parte O P ⁊ Q
Penalitates multas quare ſuſtinuit.cũ fue rit immunis ab oĩni pctõ:pͥma pte princi pali.ſermõe ſcdo.pte ſcda.O.
Perfectões nature ⁊ grẽ habuit.Eadẽ pte ſermõe.vij.parte pͥma.P
Perfectões ỽginũ ↄfeſſoꝝ martyꝝ apl'oꝝ ꝓphaꝝ ⁊ pr̃iarchaꝝ habuit eis excellẽti⁹ vndecima parte pri.ſermõe.ij.pte quarta a principio vſqȝ ad R

Tabula Alphabetica

Preparata fuit ab eterno īfinitati diuine p̄ma pte p̄n.ſer.ij.pte.iij.T
Perſecutōes ⁊ tribulatōes multas tollerauit.iiij.pte p̄n.ſer.vij.pte vlti.p totā
Perſeuerātie virtutē habuit.Eadem parte ſer.tertio pte ſcd̄a.N.
Preſentatio eius in tēplo.Eadē pte.ſer.j.parte p̄ma per totam.
Pn̄tari i tēplo.xl.die q̄re voluit filiꝰ eius.viij.pte prin.ſer.j.pte.ij.per totā
Preſeruauit deus mundū ab exterminio propter virginem naſciturā.xij.par.p̄n.ſer.ij.parte prima.D
Preſeruata ſi non fuiſſet ab origiali pctō: nō habuiſſet ſummā grāz nec ſummā gloriam.xij.par.p̄n.ſer.ix.par.ſcd̄a F.
Predicatores cū hoc ſermonario poterūt per totū annum pdicare quotidie de ipſa virgine: ⁊ ſemper tractare de virtutibꝰ ac vitijs: atq̄ de pertinentibꝰ ad ſalutem.ij.parte prin.ſer.v.pte.vj.in fine.
Pietas btē virginis extēdit ſup amaricatos: debiles ⁊ infirmos: tenebroſos: aridos: ⁊ indeuotos.ix.p.prin.ſer.ij.p.v. T
Primū ⁊ nouiſſimū nobile indiuiduū fuit filiꝰ ꝟginis.ij.pte pri.ſer.v.pte.iij.M
Primogenitꝰ eiꝰ dr̄ xp̄s: nō reſpectu ſcd̄i.quarta pte p̄n.ſer.v.pte.ij.O ⁊ P.
Priuilegium dedit deꝰ btē virgini cōtra legem cōem.ſ.ne ↄtraheret originale pct̄m q̄d fuit ei quedam priuata lex priuās legē gnālem.prima parte prin.ſer.j.pte.iij.R
Priuilegia.xij.recepit i ↄceptōe ſui filij.v.pte pricipali ſmōe tertio in exordio
Priuilegia octo habet quibꝰ maior eſt omī creatura.nona parte pri.ſer.ij.pte.vj.R
Priuilegia ſiue prerogatiue eiꝰ duodecim.xij.pte prin.ſermōe p̄mo pte.ij.V J ⁊ K
Porta non fuiſſet in eternū clauſa ⁊ nulli niſi deo peruia ſi aliqn̄ fuiſſet per peccatū apta: ⁊ diabolus trāſiſſet per eam.prima parte prin.ſer.vj.parte.ij.M
Portanaria dei: ⁊ porta celi: ⁊ porta regia: fulgida felix ⁊ beata dicit virgo maria.iij.par.pri.ſer.v.pte.iiij.D vſq̄ ad V
Portāt xp̄m quattuor genera perſonarū octaua pte prin.ſer.ij.pte.j.X
Potuit deꝰ beatā virginem ab omī macula originalꝭ pctī pſeruare: qui mlto maiora facere potuit ⁊ fecit.j.par.pri.ſ.j.p.iij.R
Potētiſſimam fecit deus beatā virginem.ix.pte.pri.ſer.ij.par.viij.Q ⁊ R.⁊ hoc fecit triplici de cauſa.Jbidem.S.
Potētiā maximā habet btā virgo in celeſti curia multis de cauſis.iij.pte p̄n.ſer.iij.parte.ij.N.
Potētie aīe eiꝰ a deo mirabilit̄ fuerūt dotate.ij.pte p̄n.ſer.v.pte.vij.T.in fine.⁊ V.vſq̄ in finē illiꝰ partis.
Potentiā ſuā infinitā oñdit deꝰ in fabricatione beate virginis.ix.parte p̄nci.ſer.ij.in exor.Z.
Potētiſſima fuit ⁊ eſt.b.virgo.xij.pte p̄ncipali.ſer.ij.pte.j.B.
Potuit.b.ꝟgo facere de deo q̄d deꝰ facere nō poſſe dr̄ de ſeip̄o.xij.parte principali ſmone.ij.pte.j.B
Prodigia multa oſtendit deꝰ in die parturitionis virginalis.vij.pte prin.ſer.j.pte ij.per totam.
Prophetata fuit ⁊ p̄dicta multiplicit̄ eius parturitio.ſ.a pphetis.ſybillis ⁊ multis paganis.eadem pte.ſer.j.parte prima per totam.
Prophetata fuit natiuitas ipſiꝰ virginis.⁊ ſimiliter vita eiꝰ.ij.pte p̄n.ſer.iij.parte ij.per totam.
Propheticū ſpm̄ habuit excellentiſſime.iiij.pte p̄n.ſer.ix.pte.vj.p totā.
Propt̄ inſufficiētiā noſtrā nō debemꝰ ceſſare a laudibꝰ eiꝰ.nec tn̄ eas ſm capitis noſtri ſenſum p̄dicare: ſed ſacroꝝ doctoꝝ veſtigijs adherere.j.pte p̄n.in exor.primi ſermonis.B.
Prouocat.b.virgo deū ad miſericordiam.pctōres ad penitētiā.⁊ bonos ad bn̄ operandū.ix.pte p̄n.ſer.iiij.pte.viij.O.
Pudicitiā integerrimā ſeruauit.v.parte p̄n.ſer.vj.pte.ij.S.
Prudētiam habuit in ſummo.iiij.pte p̄n.ſer.iij.pte.iiij.p totam.
Pulchritudo eiꝰ ipſi ⁊ nobis vtilꝭ fuit.ij.pte p̄n.ſer.iiij.pte.j.M.⁊ J.fuit valde cōmendabilis tam reſpectu ſui q̄ ꝓpter filium.ibidem.
Pulchritudinē eius q̄re euangeliſte nō retulerūt.eadem parte F.
Pulchritudinē corpalem quā alij filij recipiūt ab vtriſq̄ parentibꝰ chriſtus totam recepit a ſua benedicta matre.eadē parte.ſer.v.parte.iij.V.
Pulchrā matrē vtrū debuerit eligere filiꝰ dei.eadē pte.ſer.iiij.pte.j.E.
Pulcherrima fuit btā virgo: ⁊ filiꝰ eiꝰ aliter pulcherrimꝰ.ibidē.vbi deſcribit qualꝭ fuit dn̄s ieſus ſm corpus.
Pulcherrimā fuiſſe.b.ꝟginē pbat̄ rōnibꝰ auctoritatibꝰ ⁊ exemplis.eodem ſmone.parte.ij.per totam.
Pulchritudo eiꝰ in pticulari declaratur eodē ſermone.parte.iij.p totam.
Pulchritudo ip̄iꝰ a q̄ttuor cauſis ꝓceſſit eadem parte.T.
Pulchrā eſſe btām ꝟginē neceſſe fuit rōne cauſe materialis.efficiētis.formalis et finalis.Jbidem.
Pulcherrimus fuit filius eius.eodē ſer.parte tertia A.
Pulchrā ſpōſam debuit eligere deꝰ.eadē parte ſer.v.parte.quarta.
Pulchritudo.b.ꝟgis nullū ad ↄcupiam ſcitabat: ſ; ad caſtitatē.eodē ſer.pte.vij Y.Z.⁊ A.B.C.⁊.iiij.parte prin.ſer.iiij.pte.iij.B.⁊.ix.pte p̄nci.ſ.ij.pte.j.T.
Pulchritudinē intrinſecā habuit.iij.pte p̄n.ſmone.iij.pte.iij.O.
Pulchra fuit ſup oēs hoīes poſt filiū.ix.parte p̄n.ſmone.ij.parte.j.S.
Purgata dr̄ lꝫ nūq̄ fuerit ↄtamīata pctō.p̄ma parte p̄n.ſer.iiij.parte.ij.N.
Purificari in tēplo nō indigebat mlt̄ꝭ de cauſis.octaua parte prin.ſer.j.parte.iij.per totam.
Purificationis legē ſuauit.⁊ ſilr eiꝰ filiꝰ legē pn̄tationis multis de cauſis.eodem ſmone.parte.ij.p totam.
Puritatē ꝟginei corpis cū elegerit deus: mlto magꝭ elegit puritatē aīe eiꝰ inocēd.p̄ma parte p̄n.ſer.viij.parte.j.R.
Puritas tāta fuit in ea q̄ ſub deo neq̄t maior intelligi.j.parte p̄n.ſ.ij.pte.iij.V.
Puritatē in ſummo habuit.quarta parte prin.ſermone.x.parte.iiij.per totam.et xij.parte p̄n.ſmone.ij.parte.j.Y.
Puriſſima fuit ab oī pctō.Jbidē V.
Puriſſimo dei filio ↄueniēs habitatio nō fuit niſi puriſſima.p̄ma parte p̄n.ſer.v.parte.j.Z.⁊ ſer.viij.parte.j.Y.
Puriſſimū corpus ac puriſſimā aīā ⁊ puriſſimū ſpm̄ habuit.b.ꝟgo.iij.pte prin.ſermōe.vj.parte.j.M
Purpura veſtimēti regꝭ celeſtis fuit.b.ꝟ.ix.parte prin.ſer.iiij.pte.j.T.
Puteꝰ dei plenꝰ aq̄s fuit.b.ꝟgo.vij.p.p̄n.ſmone.v.parte.iij.N.

q

Ualiter ſe habuit

b.ꝟgo in cōceptione filij dei.v.pte prin.ſer.iij.parte.iij.Q.
Qualiter non amiſſa ꝟginitate concepit.Jbidem Z.
Quare deus pmiſit aliquos titubare circa conceptionē mr̄is ſue.p̄ma parte p̄n.ſermōe.iij.parte.ij.S.
Quare impugnātes cōceptionē eius non ceſſāt cū tn̄ mō ꝟitas ſit clariſſima.eadē pte ſmone.iiij.parte.iij.R.S.et T.
Quare opatio incarnatōis filij dei attribuat̄ pticularit̄ ſpūiſctō dū dr̄.q̄ ↄceptꝰ eſt de ſpūſcō.cū tn̄ eā opata ſit tota trinitas.v.parte prin.ſer.v.pte.iij.R.
Quare xp̄s naſci voluit tpe hyemali.vij.parte p̄n.ſer.ij.parte.j.P
Quare naſci voluit tempore Octauiani.Jbidem Q
Quare naſci voluit qn̄ iudei erāt ſubiecti regi extraneo.Jbidem R.
Quare apud bethleē naſci voluit ⁊ non in romana ciuitate vel alibi.eodē ſer.parte ij.per totam.
Quare in nocte natiuitatis cantat̄ miſſa.Eodē ſmone parte.iiij.Y.
Quare tres miſſe eodem die dicuntur.Jbidem Z.
Quare xp̄us naſci voluit tempore pacis.Jbidem A.
Quare in die paraſceues oēs candele extiguunt̄ preter vnā.xj.parte.p̄n.ſermone ij.parte.iij.B.in fine.
Quare incarnari voluit deus.vij.pte p̄n.ſermone.v.parte.iiij.p totam.
Quare btā ꝟgo tātū doluit i paſſiōe xp̄i.x.parte prin.ſer.j.parte.ij.p totam.
Quare nō iuit ad ſepulchrū filij cū alijs mulieribus.xij.parte p̄n.ſermone.ij.pte j.O.el.ij.in fine.
Quattuor mirabilia facta ſunt in vtero ꝟginali in inſtāti qn̄ dixit.Ecce ancilla dn̄i ⁊c̄.v.parte pri.ſermone.j.pte.iij.Q.
Quattuor noua fctā ſūt in ↄceptione filij dei.eadē parte ſer.iij.pte.j.E.
Quattuor dura ⁊ inflexibilia mollificauit et flexit filiꝰ ꝟgīs.vij.parte prin.ſermōe v.parte.iiij.X.
Quattuor fortia ⁊ magna fecit virgo benedicta.nona parte principali ſmone.j.parte quarta S.
Quinq̄ ardua aggreſſa eſt.iiij.parte pri.ſer.iij.pte.ij.V.vſq̄ ad L.
Quindecī gradus templi aſcēdit exiſtēs triū annoꝝ.quarta pte prin.ſermone.j.parte.ij.per totam.

Quis portauit eã in celuz.xij.pte p̃n.ſer.ij.in exordio R.
Queſiuit deuz ſuo tempore:loco ⁊ modo. Eodem ſermone.parte.j.M N O et P. el ſecundo.
Queſitus fuit filius eius in tribus locis. Ibidem N.la.ij.
Querendi deum tres ſunt modi. Ibidem P.el.ij.
Quietẽ mẽtis ⁊ vacationẽ ſp̃ dilexit btã v̾go.⁊ voluit tumult⁹ fugere multis de cauſis.xij.pte prin.ſmone.ij.parte p̃ma Q.el.ſecundo.
Quõ fili⁹ ei⁹ liberauit hũanũ gen⁹.v.pte p̃n.ſer.xij.in exordio.
Quõ ipa peperit filiũ ſuũ.vij.pte princi.ſer.j.pte.iij.M.
Quõ impleta fuit gratia.viij.parte p̃nci.ſermone.ij.parte.iij.Z.
Quot mẽſibus xp̃z in vẽtre portauit.vij.pte p̃n.ſer.v.pte.j.V.

r **Achel figurauit** btãm v̾ginem.tertia pte p̃nci.ſermone.j.parte.ij.E.
Radicis iudaice de qua egreſſa eſt.b.vir.tranſgreſſa eſt naturã.ſcd̃a pte p̃n.ſer.p̃mo.in exor.in fine.
Rebecca figurauit eaz.tertia parte prin.ſermone.iiij.parte.iiij.F.
Recõciliatrix nr̃a eſt beata v̾go.iij.parte p̃n.ſer.j.parte.iij.T.
Recõciliat deo pctõres.Ibidem Z.
Recõmendauit xp̃s mr̃em ſuam iohãni in cruce triplici ex cauſa.nona parte p̃n.ſer.ij.pte.viij.N.circa finẽ.
Redẽptor pfectiſſimus nõ fuiſſet ſi mr̃ez ſuam ab originali pctõ non preſuaſſet.p̃ma pte p̃n.ſer.vj.pte.j.Y.
Redẽptionẽ humani gñis nõ bono ichoaſſet p̃ncipio ſi ſuam genitricẽ corrumpi feciſſet originali peccato.eadẽ parte ſer.ix.parte.iij.Q.
Redemit xp̃s mr̃em ſuam nobiliſſimo ac perfectiſſimo modo.p̃ma pte p̃n.ſmone p̃mo.parte.ij.D.
Refutaſſet deus pater accipe.b.v̾ginẽ in ſpõſam ⁊ filius in mr̃em ſi aliqñ i ſe habuiſſet originalis pcti fetorẽ.p̃ma parte p̃n.ſer.ix.parte prima M.
Refutare nos nõ põt btã v̾go ſine nr̃o cõſenſu.⁊ nobis ſuis ſuis tenet ẽẽ fidelis.xij.pte p̃n.ſer.j.pte.iij.Q.
Regina celi ⁊ angelorũ ⁊ totius orbis ac omniũ creaturarũ eſt btã v̾go.j.pte p̃n.ſermone.v.parte.j.X.⁊ tertia parte p̃n.ſer.iij.parte.iij.per totam.
Regina angelorũ idonea nõ fuiſſet ſi pctõ originali corrupta extitiſſet.eadez parte ſer.ix.pte prima K.
Regina eſt celorũ hñs ſex p̃rogatiuas.iij.pte p̃n.ſer.iij.pte.iij.per totam.
Regnũ iudeorũ ⁊ imperiũ toti⁹ mũdi ipſi beate v̾gini viuenti cõpetebat.xij.parte p̃nci.ſer.j.parte.j.per totam.⁊ aliqd in ſer.ij.parte.j.V.
Regis boni cõditiones habuit beata v̾go xij.pte p̃n.ſer.j.pte.j.E.
Regula aliq̃gñalis eã nõ cõphẽdit a q̃ eius excellẽtia excipi meruit.j.pte p̃nci.ſermone.viij.parte.j.X.
Regula omniũ viuẽtium fuit beata v̾go.tertia parte principali.ſermone quarto.parte.iij.per totam.
Religioſi honorãt eam per tria vota.ix.pte p̃n.ſer.iij.in exordio.
Reparatrix nr̃a eſt beata virgo.iij.parte prin.ſmone.j.parte.iij.T.
Req̃euit in ſe et reqeſcit in nobis.xij.pte prin.ſer.ij.parte.j.S.la.ij.
Reſtauratrix noſtra eſt.tertia parte p̃n.ſmone.j.parte.iij.T.
Reſpexit humilitatẽ ancille ſue quõ itelligatur.ſexta parte prin.ſermone ſecũdo.parte tertia I.
Reſtringit i nob fluxũ carnalis concupiẽ btã v̾go.ix.pte p̃nci.ſer.ij.parte.j.F.
Reſtitui in integrũ debuit humanũ gen⁹ per virginẽ innocentẽ.qd per mulierem peccatricẽ fuerat a ſtatu ſuo deiectuz.ij.pte p̃nci.ſer.j.parte.j.D.
Reſurrectionis xp̃i figura.nona pte p̃n.ſmone.ij.parte.iij.Z.
Reſurrexit beata virgo a mortuis.xj.pte p̃n.ſmone.j.parte.vj.A.
Reſuſcitatũ filium.b.virgo primo vidit.⁊ ineffabiliter conſolata eſt.x.parte prin.ſermone.ij.parte.v.K.
Retractauit beatus Thomas illa que dixerat ꝯtra immaculate v̾gis ꝯceptionẽ.et ſimilr Rich.de media villa.j.pte p̃n.ſer.iiij.parte.iij.Q.in fine.⁊ Alexan.de ales eadem parte P.
Reuelationes diuine q̃plures clariſſime demonſtrãt btãm v̾ginez ſine originali pctõ cõceptã.p̃ma parte p̃n.ſer.vij.pte p̃ma F.De q̃bus etiã aliq̃ habent eiuſdẽ partis ſermone.viij.parte tertia B.in fine et E.
Romã elegit filius v̾ginis ſuo principatui.ſeptima parte p̃cipali.ſermone.ij.parte ſecunda.S.
Rori aſſimilat filius v̾ginis.v.parte p̃n.ſermone.iiij.parte.ij.
Ros ſignificat gratiam dei deſcendentez in beatam virginem.Eadẽ parte ſermõe octauo in exordio.
Ros btẽ v̾ginis eſt decoratiu⁹.dulcoratiuus.refrigeratiu⁹ ⁊ fructificatiuus.ix.parte prin.ſer.ij.parte.iiij.P.
Rore celeſti multiplr ẽ reſpſa btã v̾go.iij.parte prin.ſer.v.pte.iij.per totam.
Roſa figurat eam.p̃ma parte prin.ſer.v.parte.iij.N.⁊ nona pte prin.ſer.j.parte ſexta p totam.
Rota quã vidit ezechiel ppha figurauit eã.ix.parte prin.ſer.iiij.parte.v.⁊.xj.pte prin.ſer.ij.pte.vij.O.circa finem.
Rubinus figurat ipam.tertia pte princi.ſermone.j.parte.j.E.
Ruga aliq̃ vel deformitas non fuit i vultu v̾ginali nec in aliquo mẽbro ei⁹.ſcd̃a pte prin.ſermone.iiij.parte.iij.Q.

s **Aba regina figu**rauit.b.virginẽ.iij.parte pri.ſer.ij.parte.iij.V.in fine.
Sabbatũ q̃re ad honorẽ ei⁹ eſt dedicatũ.x.pte prin.ſer.j.in exor.
Sacramẽta eccl'ie an ſuſcep[illegible].b.virgo.et q̃d vtilitat ex eis recepit.iiij.parte prin.ſer.xj.parte.j.ſimul cum tertia.
Sal figurat eam.tertia parte prin.ſer.ij.parte ſecunda C.
Salutare ſuum ſola v̾go potuit pticulari modo appellare deũ.ſexta parte prin.ſermone.ij.parte.iij.E.
Salutatio ãgelica in paſſione filij tota in amaritudinẽ ei eſt ꝯuerſa.x.parte p̃nci.ſermone.j.parte.j.F.
Salutatio ipa oſtẽdit bñdictã v̾ginẽ ſine peccato conceptam.p̃ma parte p̃nci.ſer.q̃nto.parte p̃ma A.
Salutatio hec in ſecretario trinitatis fuit facta ⁊ digito dei deſcripta.⁊ cõtiet oẽs cõmẽdatõẽs q̃b⁹ btã v̾go põt laudari.v.parte prin.ſermõe.xij.pte.ij.
Salutatio ãgelica cũ maxima deuotione eſt dicẽda.eodẽ ſer.parte.iij.
A q̃bus dz dici.q̃lr ⁊ ppter q̃d.Ibidem.
Salutatio ipſa eſt diabolo valde odioſa.beate v̾gini valde grata.⁊ nobis valde fructifera.eodẽ ſmone.parte.iiij.p totã et in ea recitant ſex priuilegia que ipſa virgo habuit N.
Sanare infirmitates nr̃as venit fili⁹ ei⁹.vij.parte prin.ſer.v.parte.iiij.E.
Sanitatum grãm habuit i ſummo beata virgo.quarta pte p̃n.ſermone.ix.parte quarta per totam.
Sctificauit tabernaculũ ſuũ altiſſim⁹ quõ itelligat de btã v̾gine.j.pte p̃n.ſer.j.pte ij.F.vſq3 in finẽ illius partis.
Sanctificata fuit btã v̾go.nec tñ in pctõ ꝯcepta.eadẽ pte V.vſq3 in finẽ illi⁹ pt̃.
Sãctificari dicunt etiã inanimata.vnde corpus eius ãte infuſionẽ anime ſanctificatũ fuit.Ibidem V.
Sanctuariũ dei dr beata v̾go.q̃nta parte prin.ſer.vj.in exor.
Sancta fuit triplr.tertia parte prin.ſer.q̃nto.parte.v.K.
Sãctificata fuit in vtero matris excellentiſſime ſup oẽs.quarta parte prin.ſer.x.pte.j.per totã.Ubi etiã tractat de diuerſis ſanctificationib⁹ eius.
Scala celi dr.b.v̾.iij.pte p̃n.ſ.v.pte.iiij.F.⁊ M.⁊.ix pte p̃n.ſer.ij.pte.ij.p totaz.
Sapiẽtiſſima fuit.ij.pte p̃n.ſer.v.p.vij.V.⁊.iij.pte prin.ſer.j.pte.iij.V.⁊.iiij.pte p̃n.ſer.ix.pte.j.p totã.⁊.ix.pte pri.ſer.ij.parte.viij.V.
Sara figurauit eaz.tertia parte p̃nc.ſer.ij.parte.iij.V.
Saturni malas ꝯditiones nõ habuit btã virgo:ſed bonas.xj.parte princi.ſer.ij.parte.ij.V.el.ij.
Statura eius qualis ⁊ quãta fuerit.ij.pte p̃n.ſer.iiij.parte.iij.Q.
Securitatis virtutẽ habuit in ſummo.iiij.parte prin.ſer.iij.parte.ij.M.
Sedes dei fuit.nona parte prin.ſer.iiij.parte.vj.per totam.
De ſemine p̃triarchali:ducali:regali.pphetali ⁊ ſacerdotali deſcẽdit.ij.parte prin.ſermone.j.parte.ij.Z.et M.
Sẽſualitas in ea totalr fuit ſubiecta rõni ij.pte p̃n.ſer.v.parte.vij.P.
Sniam tulit xp̃s i fauorẽ hũani gñis ad petitõez ei⁹.iiij.p.p̃n.ſer.v.p.iij.p totã.
Sepulta qualr ⁊ vbi fuit.xj.pte prin.ſer.p̃mo.parte quinta Y.

Tabula Alphabetica

Seruos: amicos filios ⁊ inimicos habet. iij. parte prin. ſer. ij. parte. iij. F.

Speculū diuinū eſt. b. ꝟgo. in quo omnes debēt ſpeculari. nona parte princi. ſer. ij. parte. ix. ꝑ totam.

Sperare pōt deuotus eius ꝙ ſaluabitur. xj. parte. principali. ſermone p̄mo. parte vij. Z. circa finem.

Spes eiꝰ excellit ſpem oiuꝫ alioꝝ. iiij. ꝑte prin. ſer. ij. parte. ij. per totam.

Spem ſuā totalr̄ poſuit in deo btā virgo ſcd̄a parte prin. ſermōe. v. ꝑte. vij. R.

Spem nr̄am ꝯfirmauit ꝑtus ꝟginis. vij. parte prin. ſer. iij. parte. iij. M.

Sex queſita circa oblatōes eius in tēplo. octaua parte prin. ſermone. ij. ꝑte. ij. N. vſqꝫ in finē illius partis.

Stella figurat eā. p̄ma parte princi. ſer. v. parte. iij. T. ⁊ tertia parte princi. ſermo. vj. parte. j. ꝑ totā.

Stella poli dr̄ beata ꝟgo. eodem ſer. parte ſcd̄a ꝑ totam.

Stella maris etiā dr̄. eodē ſermōe. parte iij. per totam. et. xj. ꝑte prin. ſer. ij. parte ſecūda. X. la. ij.

Stella matutina etiā dr̄. eodem ſermone parte. iiij. ꝑ totam.

Stella ſplendida etiā appellat̄. eodeꝫ ſer. parte quinta S.

Stella qꝫ regia. eadē parte ꝑ totam.

Stella hn̄s formā pueri apparuit magis in oriēte in nocte parturitionis eius. vij. ꝑte prin. ſer. j. parte ſecunda. E.

Syderi comparat̄ btā ꝟgo. iij. parte prin. ſermone. vj. parte p̄ma K.

Scientias oēs habuit. quarta ꝑte princi. ſermone. ix. parte. ij. ꝑ totam.

Signū magnū quod apparuit in celo fuit beata virgo. xj. parte princi. ſer. ij. parte. vj. S. vbi dr̄ ꝙ ipſa eſt nob̄ data ꝑ ſigno directiuo. diſtinctiuo ⁊ oſtēſiuo.

Signū fuit magne gr̄e glie ⁊ intelligētie. xij. ꝑte prin. ſermone. j. parte. ij. D.

Simeon dn̄m ieſuꝫ accipiēs in vlnis ſuis de multis cōmendat̄. octaua parte p̄nci. ſermone. j. parte. j. Y. et. Z.

Simeon quis fuerit ⁊ qualr̄ cōſolatꝰ fuit amplexādo dn̄m Jeſum. eadē parte. ſermone. ij. parte quarta C.

Simeonis deſideriū quod ꝑ multos āños habuit. eodeꝫ ſ̄mone parte. iij. Y. De iſto etiā ſimeone vide in. x. parte prin. ſer. ij. parte. iiij. per totam.

Silentiū ꝑpetuū ſeruare debēt q̄ hactenꝰ ꝯtra immaculate ꝟginis puritatē locuti ſunt. p̄ma parte prin. ſer. ix. in exor.

Silis fuit btā ꝟgo filio ſuo ī pulchritudine. ij. ꝑte p̄n. ſer. iiij. parte. j. E.

Simplicitatē aq̄linā colūbinā et ouinam habuit. ix. parte prin. ſer. ij. parte. xv. J.

Sodomite oēs mortui ſunt in hora parturitionis ꝟginalis. ſeptima parte prin. ſermone. j. parte. ij. E.

Sol figurat. b. ꝟginē. p̄ma parte princi. ſer. v. ꝑte. iij. S. et tertia parte p̄n. ſer. j. parte. iij. J. ⁊ nona parte prin. ſer. ij. ꝑte ſexta V. et J. et. K. ⁊ vndecima ꝑte p̄n. ſermone. ij. parte. ij. R.

Soles tres apparuerūt in oriente in die parturitionis virginalis. vij. parte p̄nci. ſermone. j. parte. ij. F.

Sola beata ꝟgo inter puras creaturas dicere potuit. ſine pctō ſum nata. et mūda ſum ab omni iniq̄tate. p̄ma parte prin. ſer. vj. parte. ij. J.

Solitaria clauſa ſtabat btā ꝟgo. ꝑte pri. ſer. vj. parte. ij. M.

Solatia multa in morte habuit. xj. parte prin. ſer. j. ꝑte. v. X.

Spūſſctūs ſuꝑueniet in te quō intelligat̄ v. ꝑte prin. ſer. v. parte. iij. V.

Spūſſanctus in eam deſcēdens ineffabili gaudio ip̄am repleuit. x. parte prin. ſer. ſecūdo. parte ſexta.

Spm̄ſanctū ſuꝑ oēs beata ꝟgo recepit. ⁊ melius oibus ſe ad ip̄m recipiēdū diſpoſuit ⁊ diligētius ip̄m cuſtodiuit: et maiorem eius ꝟtutem ac operationem in ſe habuit. xj. ꝑte prin. ſer. ij. parte. ij. N.

Spōſa dei fuit illiꝰ ꝯiugio ab et̄no ꝑꝑata. ſcd̄a parte prin. ſer. v. in exor.

Sponſa dei maria nunꝙ caruit dilectiōe. ſui ſponſi. j. parte princi. ſer. vij ꝑte. j. Q.

Spōſa celeſtis impatoris maria traduxit eū ad habitandū in domo ſua. ij. ꝑte p̄n. ſermone. v. parte. ij. F. circa finē.

Storax arbor aromatica figurat eam. ix. ꝑte p̄ncipali. ſermōe. j. parte. xv. E.

Submerſa nō fuit. b. ꝟgo in abyſſo originalis pcti. j. parte prin. ſer. ij. in exor.

Subijci nō debuit diabolo ꝑ origiale peccatū. q2 fuiſſet in magnū dei ꝯtemptuꝫ. Eadē ꝑte ſer. v. parte. j. F.

Sublimari debuit ſuꝑ oēs choros angeloꝝ multis de cauſis ⁊ rōnibus. vndecia ꝑte p̄n. ſermone. ij. parte. vij. S.

Sufficiēter nō poſſumus laudare eā. ī ꝓlogo totiꝰ opis. ⁊ in exor. p̄mi ſer. ⁊ p̄ma ꝑte p̄n. ſer. iiij. parte. ij. S. ⁊ ī exor. q̄nti ſer. ⁊. ſermone. vj. parte. ij. J. ⁊ ī exordio octaui ſermonis.

Spurijs ⁊ aialibus brutis ſunt deteriores qui. b. ꝟgini aduerſant̄. p̄ma ꝑte p̄n. ſermone. ix. parte. iij. P.

Suſanna falſo accuſata a ſenibꝰ de crimīe figurauit. b. ꝟginē falſo īputatā q̄buſdā antiq̄s doctoribꝰ de originali labe. eodē ſermone. parte. j. K.

Abernaculū ſpiritusſancti eſt. b. virgo. iij. parte prin. ſer. v. parte. v. S.

Thalamus xp̄i dr̄. Ibidem.

Taciturnitate laudabili fuit decorata. v. parte p̄n. ſ̄mone. vj. parte. ij. P.

Trāſcendit oēs puras creaturas puritate gratia ⁊ gloria. p̄ma parte prin. ſermōe vij. parte. j. P. et. X.

Trāſitus eius ex hoc mūdo. xj. ꝑte prin. ſ̄monōe. j. parte. v. X.

Tellus dr̄ beata ꝟgo. Eadē parte ſermōe ij. parte. ij. V.

Temꝑantie ꝟtutē habuit. q̄rta ꝑte prin. ſ̄mone. iij. parte. iij. Z. per totam.

Templū dei fuit. iij. parte prin. ſer. v. ꝑte v. V. ⁊. viij. ꝑte prin. ſer. ij. in exor.

Templū dei pacis rome cecidit ī hora parturitionis eiꝰ. vij. parte p̄n. ſermōe p̄mo parte. ij. E.

Tēpus ſuū quō diſpēſabat. b. ꝟgo. quarta parte prin. ſer. j. ꝑte. iij. D.

Terra bona bono ſemine ſemiata: fecūda ⁊ ad germinādū apta dr̄ btā ꝟgo. ij. ꝑte prin. ſer. iij. parte. j. N.

Terre aſſilat̄. ix. ꝑte princi. ſ̄mone. ij. ꝑte. viij. ⁊. xj. parte p̄n. ſer. ij. parte. ij. in prin. vſqꝫ ad K. excluſiue.

Terra fuit in qua tota trinitas ſcripſit. ix. parte prin. ſer. ij. parte. viij. P. ⁊ Q. vſqꝫ in finē illius partis.

Terremotus virginalis vnde ꝓceſſit. eadem parte. N.

Terre huiꝰ ſemiator ⁊ cultiuator fuit ſpiritusſanctus ⁊ quare. ibidem O.

Terribilis eſt demonibꝰ btā virgo. ix. ꝑte prin. ſer. ij. ꝑte. vij. per totā. ⁊. xj. ꝑte p̄n. ſermone. j. parte. vij. X.

Theſaurū miſcōie ⁊ gratie ſue atqꝫ ſapie pietatis et bonitatis ac potentie poſuit deus in beata ꝟgine quam fecit theſaurariam ſuaꝫ. iij. parte principali. ſ̄mone iij. parte. ij. M.

Tres puellas ſuas ſpūales comites conſuluit. b. virgo anteꝙ angelo p̄beret aſſenſum. v. parte p̄ncipali. ſ̄mone. j. parte iij. O. et. P.

Timoroſa fuit in bono. ſcd̄a parte princi. ſer. v. parte. viij. E. ⁊ quinta parte prin. ſ̄mone. vj. parte. ij. Q.

Timorē qualem habuit. quarta ꝑte prin. ſermone. vj. parte q̄nta. V. vſqꝫ in fineꝫ illius partis.

Triplici cerimonie leḡ ſe ſubiecit. octaua parte prin. ſer. ij. parte. ij. J.

Tribꝰ fortiſſimis fortior fuit. quarta ꝑte prin. ſermone. vj. parte. ij. K. et L.

Thronus dei dr̄. iij. parte p̄n. ſermōe. iij. parte. v. X. ⁊. vij. ꝑte p̄n. ſer. iij. in exor. et. ix parte p̄n. ſer. iij. parte. vij. K. et. xj. parte princi. ſermone. ij. parte. iiij. Z. et parte ſeptima Q.

Thronꝰ ſol luna ⁊ teſtis fidelis q̄re dicat̄ ix. parte prin. ſ̄mone. iij. parte. vij. P.

Thronoꝝ ꝓprietates habet. Eadeꝫ parte K. L. et M.

Tonitruū terrēs demones dr̄ beata ꝟgo. xj. ꝑte p̄n. ſ̄mone. j. parte. vij. X.

Turbata q̄re fuit in ſalutatione angelica q̄nta parte p̄n. ſermone. iij. parte. iij. J.

Allē humilitatis elegit. b. virgo ad habitanduꝫ. quarta parte prin. ſer. iiij. ꝑte ij. K. L. et M.

Vas ꝑpetuuꝫ fuit diuine miſcōie. j. parte prin. ſer. vij. parte. j. Y.

Vas admirabile fuit qō ꝓ vaſe deſtructo p̄moꝝ parentū deus excellētius eo fabricauit. v. parte p̄n. ſer. v. in exor.

Vas fuit purū: nouū: ꝓfundū: ſolidū: admirādū ⁊ aromaticū ac cōtinēs oīa vnguēta ꝯtra oēs infirmitates. ix. ꝑte p̄n. ſermone. iiij. parte. iiij. per totam.

Vellus gedeonis figurauit eā. v. ꝑte p̄n. ſer. iiij. parte. ij. L. et ſer. ix. in exor.

Vhe triplex ex parte corꝑis ⁊ vhe triplex ex parte aie ⁊ vhe triplex ex parte aie et corꝑis ſīl̄ habꝫ hō ꝓpter pctm̄. q̄bus nō ſubiacuit. b. ꝟgo. q̄nta parte prin. ſ̄mōe vij. parte p̄ma ꝑ totam.

Vhe etiā pene nō habuit. Ibidem V. nec vhe aliarū mulierū. Ibidē J. K. et L.

Ueniale pctm̄ cū beata ꝟgo non habuerit multo min⁹ originale ꝯxit.p̄ma pte p̄n. ſmone.vij.parte p̄ma.
Uēter eius beatus.eadē parte.ſer.vj. pte vlt.in fine.⁊ ſcd̄a parte princi.ſer.v.pte vij.N.et ſeptima parte prin.ſer.v.parte ſecunda K.
Ueneris bonas conditiones hꝫ.xj. parte prin.ſer.ij.parte.ij.Q.
Uerba eius fuerūt pauca: ſctiſſima ⁊ vtiliſſima.ij.pte prin.ſer.v.pte.vij.D et E. vſqꝫ ad L.⁊ quarta parte princi.ſer. iij. parte.iij.S.T.V.et X.
Uerba eius oia fuerūt ꝟtuoſa.ix.pte p̄n. ſer.j.parte.vij.L.et fuerūt extinguentia noſtra vicia.eodē ſmone parte.viij.i fine.⁊ parte.ix.ſilr in fine.
Uerba cantici ei⁹ qualia fuerūt.Eadē pte ſmone.j.parte.v.A.
Uerecūda ⁊ pudorata fuit.ij.parte prin. ſmone.v.parte.ix.in fine.⁊.v.pte prin. ſer.vj.pte ſecūda O.
Ueris tpe ꝯcipe filiū ſuū cōgruū fuit btā ꝟgo.v.parte prin.ſer.iij.parte.j.E.
Ueſtiunt duplicib⁹ eius deuoti.tertia pte prin.ſer.j.parte.iij.Q.
Ueſtimentū triplex fecit xp̄o btā ꝟgo.ix. parte prin.ſer.iiij.parte.j.V.
Ueſpera figurat eā.eadē parte ſmone.iij. parte ſecunda Q.
Uetule ſeptē impugnāt eius innocentiā. que a ſeptē virginib⁹ cōfutant.j.pte p̄n. ſermone.iiij.parte.iij.O.
Uiderūt angeli filiū dei debere icarnari. ⁊ ſilr p̄triarche.vt Abel Noe ⁊ Abraam. vij.pte prin.ſer.v.parte.iij.M.
Uidit etiam Iſaac et Jacob et Joſeph. Ibidem N.
Uiderunt prophete vt moyſes et aaron. Ibidem O.
Uidit Gedeon ⁊ Joſue Dauid et Daniel. ibidem P.
Uiderūt etiā.xij.ſibylle.Ibidem Q.
Uidet deū.b.ꝟgo clari⁹ ꝙ oēs ſcti.xij. pte prin.ſer.ij.parte.j.R.et.ij.
Uigilās in deuotiōe btā ꝟgo inueniet eā ij.parte princi.ſer.ij.in exor.Z.
Uigilat continue ſuper nos vt nos adiuuet ⁊ cuſtodiat.tertia pte principali ſer. ſexto.parte.iij.V
Uinee engaddi in nocte ꝑturitionis eius miraculoſe fecerūt balſamū.vij. pte p̄n. ſer.j.parte.ij.E.
Uinea dr̄ beata ꝟgo.nona parte prin.ſer. p̄mo.parte.xij.X.
Uinum dulciſſimū abūdantiſſime ꝓpinat angelis ⁊ ſanctis in patria ⁊ deuotis in preſenti vita.tertia parte princi.ſermone p̄mo parte.ij.G.
Uirga aurea aromatica vigilās ⁊ decora appellat.ſcd̄a parte prin.ſer.ij.in exor.
Uirga ꝑcutiēs demones ⁊ ꝟga directōis ⁊ regni dei.virga qꝫ recta ac flexibilis ⁊ fructifera ⁊ valde vtilis dr̄. Eadē parte ſmone.iij.in exor.
Uirge aſſimilat.nona pte prin.ſermōe.j. parte ſeptima X.
Uirga moyſi figurauit eā.xj..parte prin. ſer.ij.pte.vij.B.⁊ ꝟga Aaron.nona pte prin.ſer.ij.parte.viij.R
Uirgo vt eſſet ſimplr quo ad aīam ⁊ corp⁹ nō debuit ꝑ originale pctm̄ corrumpi.j. parte prin.ſmone.v.parte.j.V.
Uirgies.vij.defendūt ⁊ ꝓbāt ei⁹ ꝯceptōeꝫ p̄ma parte p̄n.ſer.iiij.parte.iij.O
Uirginē mr̄em debuit hr̄e xp̄s.v.pte p̄n. ſer.ij.pte.ij. P.vſqꝫ in finem.
Uirginitas btē ꝟginis excellētiſſima fuit ſuꝑ oēs alias.q̄rta parte p̄n.ſer.iiij.pte iij.per totaꝫ.⁊ aliqđ de ea.ix.parte prin. ſermone.ij.parte.j.R.
Uirtutes oēs habuit btā ꝟgo.ij.pte prin. ſer.v.parte.ij.F.⁊ q̄rta pte p̄n.ꝑ.totā. maxime in exordio ſcd̄i ſmonis.
Uirtutes theologicas habuit ꝑfectiſſime eadē parte.ſer.ij.ꝑ totum.
Uirtutes etiā cardinales hūit in ſummo. eadē parte.ſer.iij.ꝑ totum.
Uirtutū oꝑationē in ſummo habuit.eadē pte.ſer.ix.pte.v.ꝑ totam.
Uirtuoſa fuerūt oia ei⁹ verba ⁊ opera.ix. parte prin.ſermone.j.pte.iiij.S.
Uirtutes oium ſctōꝝ tā noui ꝙ veteris teſtamēti ab ea ſumpſerūt plenitudinem. xij.parte prin.ſer.ij.pte.j.D.et.iij.
Uiſitauit elizabeth qnqꝫ de cauſis.vj.pte prin.ſer.j.in exordio.
Uiſitatiōe iſta nob̄ dedit octo documēta. Eodē ſer.parte.ij.ꝑ totam.
Uitis figurat eam.nona parte prin.ſer.j. parte.xij.ꝑ totam.
Ubera ei⁹ btā.vij.pte p̄n.ſer.v.pte.ij.L.
Ungula ſpēs aromatica figurat eam.ix. parte prin.ſer.j.parte.xv.E.
Unicornis figurat xp̄m in vtero ei⁹ deſcēdentē.Eadē pte ſer.ij.pte.viij.P.
Unica magis eſt deo.b. ꝟgo ꝙ oēs ſimꝉ pure creature.xij.parte prin.ſer.ij.parte j.R.la.j.et X.la.iij.
Uolūtas eius qualr dotata fuerit.ij. pte prin.ſer.v.pte.vij.Y.⁊ Z.
Uotum eius de virginitate ſuanda quale fuerit.quarta parte princi. ſermone. xij. parte prima L.
Uſum liberi arbitrij habuit in vtero matris.tertia parte princi.ſermone primo. parte tertia V.
Uterus eius multipliciter commendatur ſeptima parte principali. ſermone quito parte ſecunda K.
Utilitas magna prouenit beate virgini ⁊ nobis ꝓpter preſeruationē eius a peccato originali.p̄ma parte p̄ncipali.ſermōe ſeptimo.parte.iij.L.
Utilitates que ꝓuenerunt ex eius partuaritione.ſeptima parte princi.ſmone.iij. parte.iij.per totam.
Uultus hois qui apparet in luna figurat ꝯceptionē xp̄i in ꝟgine.ix. parte princi. ſmone.ij.parte.v.E.

x **Xp̄us quinqꝫ poſ**ſedit in hac vita.vij.parte p̄n. ſer.v.parte.j.F.

y **Yeſus quare ap**pellat⁹ eſt fili⁹ ꝟgis.⁊ de trigita excellētijs ipius nois.q̄nta parte prin.ſer.xj.ꝑ totum.

z **Zeluꝫ habet domi**nus noſter ieſus xp̄s de puritate mr̄is ſue. p̄ma parte p̄n. in officio ꝯceptionis.lectiōe tertia i octaua eiuſdem feſti.
Zelum magnum animaruꝫ habuit beata virgo.duodecima parte prin.ſer.ij.parte prima.Y.la ſecunda.

Finit tabula alphabetica.

Uia ſm conſtitutiones ordinis minoꝝ fratruꝫ ⁊ maxime obſeruantium non debet aliquod opus nouū imp̄mi ⁊ publicari niſi p̄us per aliquē doctuꝫ ⁊ ꝓbatum fratrē a generali eiuſdē ordinis p̄lato ad hoc ſpecialr deputatū fuerit diligēter examinatū ⁊ opprobatū. Ideo reuerēdiſſim⁹ pater frater Angelus de Clauaſio eiuſdē ordinis quo ad fratres ciſmōtanos vicarius gn̄alis:ꝑ lr̄as ſuas deputauit venerādū p̄rem fratrē Dn̄icū de pōzono eiuſdeꝫ ordinis p̄dicatorē aplicū:ad videndum ⁊ diligēter examinandū infraſcriptū opus. Qui eo ſtudioſe ꝑlecto : nō modo ipꝫ approbauit:ſed etiā compoſitorē ei⁹ vt illud imp̄mi faceret hortatus eſt: infraſcripta carmina illi ſcribens.

Bernardine ideo Buſtina a gēte vetuſta
Te tulit oipotēs venerāda ad ſepta mioꝝ:
Hoc opus vt ſtrueres.nec te ꝓ mūere tāto
Gloria parua manet.toto celebrabit orbe
Iſte liber. clarūqꝫ tibi ſuꝑ ethera nomen
Per gēitorē oro ⁊ gēitū ⁊ gēitricē honorē
Acceleret op⁹.mora nulla icepta retardet
Expetit h̄ auide clāgentiū turba minoꝝ
Nec dubita.ſꝫ pāde ſin⁹.paſſimqꝫ legēduꝫ
Deprome pectorib⁹ tete ſitiētib⁹ vltro
Sed qui nigranti cōceptā crimine mr̄em
Cōfingūt labijs digitos imponere certēt
Te venerāde manēt ſublimia tecta poloꝝ:
Et tunc ſudoris tāti meminiſſe iuuabit
At cū ſculpt⁹ erit ad me trāſmitte libellū.
Uale virginis ſacriſta egregie.

Idem qꝫ pater frat Dn̄icus ponzonus theologus exími⁹ ac poeta p̄clarus quēlibet chriſticolā ad deuote legendū infraſcriptū opus hortat dicens.
Diuine pietatis opus ꝑ tempa ſummū
Arte reuelatū a p̄ma:⁊ miro ordie ductū
Lector hēs.dn̄aꝫ merito ꝙ honore potētē
Extollit.geniti ⁊ genitoris imagine purā
Aſpice:nigrāti validis ſine labe columbā
Conceptā:ſanis oculis:rōnibus vnam
Celeſtis iubaris ꝓducrā cōſpicis inſtar
Peruia nulli hoim trina eſt ꝯcluſa ſigillo
Excubat in tēplo ſctāſqꝫ ad ſydera voces
Pro gn̄is pietate refert.mox angel⁹ almā
Alloquit.tumuere ſinus.regēqꝫ recepturꝫ
Regina in thalamo ad mōtana cacumina portat
Sꝫ cū plena dies: ꝑpit quē fudit ab alta
Mēte p̄r. ſi cūcta legas : ꝑadiſus vbiqꝫ ē
Quiſqs es h̄ ſtudeas.⁊ ſit tibi lectō ꝑnox.

Finis.

Hec lege virginei q̄ſquis zelator honoris.
Noſſe cupis dn̄e geſta ſtupenda tue.
Hic ſua ſacrate reſonāt preconia vite.
Quāq; ſit in ſuperis glorificata choris.

Prologus totius operis.

Inquit beatus
Hieronymus beatiſſime
atq; feliciſſime pater ī epi
ſtola ad heliodoꝝ de mor-
te nepotiani. Grādes ma
terias ingenia parua non
ſufferunt. ꝛ in ipſo conatu vltra vires auſa
ſuccūbunt. quātoq; maius fuerit qḋ dicen-
dum eſt. tanto magis obruitur q̄ magnitu
dinē rei v̄bis explicare nō pōt. Quapropt̄
cupiēs ego de mirādis. ineffabilibꝰ ac ſtu-
pendis v̄tutibꝰ atq; excellentijs beatiſſime
ac glo̾ioſe genitricis dei Marie pertractare
viribꝰ deficio. obſtupeſcūt ſenſus: ac memo
ria deficit. q: in maximo pelago atq; mari
ingētiſſimo ſum poſitꝰ. cuiꝰ terminū vel fi-
nē ꝓfundūq; nō reperio. Vn̄ dicere poſſuꝫ
cū mātuano poeta. vj. Eney. pauca v̄ba im
mutādo. Nō mihi ſi lingue cētū ſint. oraq;
centū. Ferrea vox. potero Marie promere
laudes. Ipſi eteniꝫ intemerate v̄gini nō im
merito attribui poſſunt illa v̄ba ſedulij poe
te circa principiū ſui libri dicentis. Nullis
abolēda per euū. Tēporibus cōſtant v̄tu-
tū ſigna tuarū. Ex quibꝰ audaci ꝯſtringere
pauca relatu. Vix animis cōmitto meis. ſil
uāq; patentē Ingrediēs. aliquos nitor cō
tingere ramos. Nam centū licꝫ ora mouēs
vox ferrea clamet. Ceteroſq; ſonos huma
nū pectus anhelet. Cuncta quis expediat:
quoꝝ nec lucida celi Sydera. nec bibule nu
meris equantur arene. Attamē q: vt ſcribi
tur Exod. xx. Deut. v. ꝛ Matt. xv. ꝛ in. l. j.
ff. de obſe. a libe. ꝛ liber. pre. Filius tenetur
venerari ꝛ honorare parētes. de quo etiaꝫ
tractat̄ in. l. parentes. ꝛ in. l. generaliter. ff.
de in iusvo. ꝛ in. l. filia. C. de patria po. Jō
ne cōtra mandatum faciā legis, naturalis.
ſcripte ꝛ gr̄e. que patri ac mr̄i reuerētiā p̄ci
pit exhiberi. potius elegi perpeti aliquantu
lum verecūdie ꝛ ruboris ex dicēdi ineptitu
dine. quā magnifica priuilegia excellētiſſi-
maſq; p̄rogatiuas pijſſime dei genitricis ma
tris gr̄e ac mie. matris q̄q; nr̄e ꝛ aduocate
p̄cipue ſilētio ꝑtrāſire. Si em̄ impator feſti
nat deducere ad effectū ea que reſpiciūt or-
namentū reipublice. vt in aut. cōſti. q̄ de di
gni. circa ſi. col. vj. nō minus eſt feſtinādū
celebrare v̄gineas laudes. quas neq; mēs
nr̄a pōt cōcipere nec lingua ꝓferre. Siq̄dē
ab ea multas meruimus largitates. ꝛ in-
numera circa nos eius bn̄ficia ꝯfitemur.
vt ait impator in. l. j. in principio. C. de offi.
pre. preto. af. Ad hoc etiam opus aggrediē
dum multū me inducit illud qḋ inquit tex.
in. l. preſbyteri. C. de epi. ꝛ cle. ſ. ꝙ ſubtra-
hens ꝛ celās veritatē grauiter puniendus
eſt. lex em̄ equiparat iſta duo. tacere verita
tem ꝛ exprimere falſitatē. l. ij. C. ſi ꝯtra ius
vel vti. pub. ꝛ. c. ſup lr̄is. ꝛ. c. poſtulaſti. de
reſcrip. Nolēs igit̄ taciturnitate v̄itatis of
fendere deuꝫ qui eſt v̄itas. Joh. xiiij. ꝛ. c. q̄
contēpta. viij. di. Intemerate mr̄is eiꝰ lau
des enarrare decreui. Maxime ipſa me ad
hoc exhortāte que Ecc̄i. xxiiij. inq̄t. Qui me
elucidant: vitam eternā habebūt.

In noīe dn̄i incipit pars prima p̄ncipa
lis huius ſermonarij de excellētijs beatiſſi
me v̄gis Marie. qḋ Mariale appellat̄.
In qua tractatur de immaculata eius con
ceptione. ꝛ ꝓprio ac particulari noīe perpe
tuum ſilentium nūcupatur.

In feſto immaculate cōceptionis beatiſ-
ſime v̄ginis Marie. Sermo primus.

Tota pulchra es
amica mea ꝛ macula nō eſt
in te. Cañ. iiij. Incōueniens
mihi ſatis. incōgruūq; val-
de. ac nō parū reprehēſibile
prima facie videtur ꝙ ego indignus: inſuf
ficiēs atq; ineptus. lingua audiam conta-
minata labijſq; pollutis laudare. extollere
atq; magnificare Intemeratā caſtiſſimam
Immaculatāq; dei ſpōſam glorioſam atq;
beatiſſimā virginē Mariā. Melius eſt em̄
aliquid nō facere ꝙ inepte ꝛ male agere. iu
xta notata in. l. j. ff. ſi quis in ius voca. non
ierit. ꝛ in. l. ꝙuis. §. ſi cōuenerit. ff. ad velle.
ꝛ in. l. j. §. penultimo. ff. qḋ cuiuſq; vni. et
in. l. quotiens. ff. qui ſatiſ. cogan. ꝛ in. l. nō
putauit. §. nō queuis. ff. de bo. poſ. ꝯ tabu.
immo grauius quis punitur in faciēdo ꝙ
in omittendo. vt notat glo. in. l. ſi mora. ff.
ſolu. ma. Quia igitur melius eſt aliq̄n ſilē-

Cur p̄dicare nō debeat arguit.

a

BIBLIOTECA UNIVERSITARIA DE GRANADA

tio vti ꝙ loqui.l.nõnunꝙ.ff.de colla.bo.⁊
neceſſaria nõ ſunt momẽta ꝟboꝝ que bal⸗
butiens lingua ꝓfudit.l.qm̃ indignũ.C.de
teſta. Magnaq; culpa eſt immiſcere ſe rei
ad ſe nõ ꝑtinẽti.l.culpa.ff.de regu.iur.⁊.c.
nõ eſt ſine culpa.eo.ti.lib.vj.vnde dꝛ.xv.q.
j.§.ſed obijcitur.ꝙ peccat cecus emittẽs ſa
gittam.quia ad hoc nõ eſt aptus. Qꝛ etiaꝫ
magnũ eſt peccatũ preſumptionis qḋ com
mittitur qñ quis illa aggredi tẽtat q̃ ſunt
totaliter ſupra vires ſuas.ſm Tho.ij.ij.q.
xxj.⁊ Sen.in li.de q̃tuor ꝟtutibꝰ. Jccirco
timendũ videtur ne mihi accidat illud Hie
re.xlviij.c. Qꝛ plus fecit ꝙ potuit.iō ꝑijt
ſcꝫ a gr̃a dei.⁊ b̃te ꝟginis.vñ excuſandus
videoꝛ ſi impotẽtiã ⁊ inſufficiẽtiã meã cõſi
derans p̄dicare ceſſauero. Nã quis nõ tene
tur vltra vires hereditarias.vt in caſu leg̃
finalis.C.de iure deli.⁊ in.l.ꝓ hereditarijs
C.de heredi.actio. Et alibi dꝛ ꝙ nõ tenetur
quis niſi inquantũ facere põt.vt in.l.ſunt
qui in id.ff.de re iudi. Jn cõtrariũ auteꝫ
Nõ p̄dicare debeat ꝓbar. me cogit ad laudandũ dei genitricẽ.ſpũſſci
preceptũ ꝑ os Dauid pſ.vl.dicẽs. Lauda⸗
te dñm in ſanctis eiꝰ. Que ꝟba exponens
diuus Hiero.in ſermõe ad Euſtochiuꝫ in⸗
quit. Si deũ ore ꝓphetico in ſanctꝭ eiꝰ lau⸗
dare iubemur.multo magis eũ in hac cele⸗
britate b̃tẽ ꝟginis matris eius oportet cuꝫ
hymnis ⁊ cãticis diligẽtius extollere et di⸗
gnis deo laudare p̄conijs.ac myſticis ho⸗
norare muneribꝰ. Nõ igit̃ vllatenus puniẽ
dus videoꝛ ſi dei matrẽ ex p̄cepto ſpũſſan⸗
cti laudare conaboꝛ.qꝛ q̇ obtẽperauit veniã
dignus eſt.l.liberoꝝ.§.fi.in fi.ff.de his qui
notã.infa. Et qḋ fit lege ꝑmittẽte penã nõ
meretur.l.gracchꝰ.C.ad le.iu.de adul. Ad
hoc etiã peragẽdum me aſtringũt innume
ra eius in me bñficia. Cuiꝰ meritis ⁊ inter⸗
ceſſione ad hãc ſanctã religionẽ ſum voca⸗
tus a dño. Bñficio em̃ affici hoiem decet.l.
ſi ſeruus.eu.lege.ff.de ſeruis expoꝛ. Qꝛ igit̃
multa valẽt ⁊ tenẽt ſi fiãt ob remuneratio
nem que alſ nõ tenerẽt.l.aqlius regulus.
vbi Bar.⁊ alij.ff.de dona.⁊.l.iubemus nul
lam.C.de ſa.ſan.ec.vnde apud dñm valere
putãde ſunt laudes que genitrici ſue ꝓ rece
ptis ab ea bñficijs referunt̃. Jḋ cũ bñficia⸗
tus debeat eſſe gratꝰ erga bñfactoꝛẽ ſuũ.l.
ſed ⁊ ſi lege.§.cõſuluit.ff.de peti.here.⁊.xx
ij.q.v.c.de forma.⁊.c.cum in officijs.de te
ſta. Timeo ne ſi b̃tẽ ꝟginis in hac celeberri
ma feſtiuitate tacuero laudes.merear ꝯoibꝰ

acceptis bñficijs priuari. Qꝛ ꝓpter ingra⸗
titudinẽ reuocat̃ bñficiũ.§.ſciendũ.inſti.de
dona.⁊.l.fi.C.de reuo.dona.⁊.l.j.ac.ij.C.
de liber.⁊ eoꝝ libe.⁊.c.octaua.xij.q.ij.⁊ in
c.fi.de dona.⁊ in aut. Ut liberti de cetero
§.illud.colla.vj. Ad argumentũ aũt de in⸗
ſufficiẽtia: Rñderi põt ꝙ q̇ fecit qḋ potuit Solutio
legẽ adimpleuit.l.iure ciuili.ff.de condi.et
demõ.⁊ notat̃ in.l.iure ciuili.ff.de reg.iur.
⁊ in.c.cum nõ ſtat.eo.ti.li.vj. Nec videt̃ ꝙ
glioſa ac pijſſima ꝟgo in me debeat iraſci.
ſi ꝓ meis viribꝰ eiꝰ fecero innocentiã a de⸗
uotis populis celebrari.qḋ em̃ fit gr̃a ꝟtu⸗
tis nõ punitur.eo ꝙ actus magis denotat̃
ſm cauſam ꝙ ſm actum.l.j.§.remouet.ff.
de poſtu. Jtem illa que malo geſta nõ ſunt
animo penã non merent̃.vt notatur in.l.j.
§.fi.ff.de abige. volũtate enim ac ꝓpoſito
maleficia diſtinguũtur.c.cum volũtate.de
ſen.excõ.⁊.l.qui iniurie.ff.de fur. Et ad h̃
credendum me cõfortat ipſa eadem virgo
que Eccĩ.xxiiij.iquit. Qui operãtur in me Mediũ elegit
nõ peccabũt. Jn hac opinionũ diuerſitate.
predicãdi.ſ.aut tacẽdi cõſtitutꝰ reminiſcoꝛ
illius ſnĩe quam notãt doctores in.l.anti⸗
qui.ff.ſi pars here.pe.⁊ in.l.ſi q̃s argentũ.
§.ij.C.de dona.⁊ in.§.ſed cũ libertas.inſti.
ex quibus cau.manu.nõ li.ſ.ꝙ in omnibus
media via tenẽda eſt.iuxta illud ꝓuerbiũ.
Mediũ tenuere beati.vt dicit gl.in aut.de
cõſuli.§.j.in ꝟbo mediũ. Jdeo Ouiḋ.ij.me
thañ.inquit. Jnter vtrũq; tene.medio tu⸗
tiſſimus ibis. qḋ faciebat impatoꝛ q̇ in.§.
cum ex aliena.inſti.de rerũ.di.dicebat. Me
diam viã eligẽtes ⁊c̃.mediũ em̃ purgat vi⸗
tium.l.fi.C.de nã.li.⁊.c.ex tranſmiſſa.⁊.c.
ad extirpãdas.de fili.preſby. Quapropter
inter oppoſita mediũ eſt eligẽduꝫ.l.ſi pecu
lium.§.fi.ff.de ſtatulibe.via em̃ media eſt
tutioꝛ.l.nec ſupina.ff.de iur.⁊ fac.igno.et
l.ſolẽt.ff.de offi.pre. Jtem ad memoriã re⸗
uoluo aliã ſniam que a doctoribus notat̃
in.l.ij.§.ſi quis.ff.ſi quis cauti.⁊ in.l.conti
nuus.§.itẽ qui in inſulam.ff.de ꝟbo.ob.ſ.
ꝙ ex duobus contrarijs fit optimũ tẽpera
mentũ. Ea propter nec pme adherẽs opi⸗ Cõtraria
nioni tacebo. Nec ſcḋaꝫ totaliter approbãs
de meis cõfiſus viribus p̄dicabo. ſed ꝓprij
ſenſus intelligẽtiã nõ ſequẽs ſanctoꝝ pa⸗
trum innixus ſentẽtijs quibus os dñi locu
tum eſt. Jnclytã illam celoꝝ reginã lauda⸗
re totis p̄cordijs conaboꝛ.quã etiam eter⸗
nus ſpõſus i ꝟbis ꝓpoſitꝭ collaudat dicẽs.

Tota pulchra es ⁊c̃. Sup quibus ꝟbis vo⸗
lens eius immaculate cõceptionis elucida
re veritatẽ. Tres ſubtiles conſiderationes
deuotã mente reuoluendas atq; ſpeculan⸗
das ꝓponam.
Prima dicetur oppoſitionis.
Scḋa reſpõſionis.
Tertia ꝟo cõfirmationis.

Prima pars huiꝰ ſermonis in qua oppo
nitur cõtra cõceptionẽ dei genitricis.

q Uantũ ad primã cõſiderationẽ eſt
ſciẽdum ſm ſniam Ariſt.in.j.Topi
coꝝ.ꝙ arguẽdo ꝓ parte affirmati
ua ⁊ negatiua melius cognoſcitur ꝟitas ⁊
falſitas cuiuſlibet cõcluſionis.quia oppoſi
ta iuxta ſe poſita magis eluceſcũt et meliꝰ
ad inuicẽ diſcernũtur.ij.de celo ⁊ mundo.⁊
j.Elenchoꝝ. Uñ inquit Ariſto.ij.de anima
ꝙ cõſiderans vnum oppoſitoꝝ habꝫ cõſide
rare ⁊ reliquũ. Cognito enim vno ex cõtra⸗
rijs cognoſcit̃ ⁊ aliud.l.j.ff.de his qui ſunt
ſui vel alie.iu.⁊.§. Nec manifeſtum.inſti.de
obliga.que ex delic.na.⁊.l.pomponius.§.
ſed his qui.ff.de ꝓcura.⁊ inſti.de tute.in
principio. Jccirco Ariſto.in lib.p̄dicamen⸗
toꝝ in predicamẽto relationis inquit. Du⸗
bitare in ſingulis nõ erit inutile. qḋ etiam
notatur per glo.in.l.iij.C.de ſumma trini.
⁊ fide catho.ſine diſputatione etenĩ nõ ita
clare veritas innoteſcit. Adeo ꝙ in.iij.me⸗
thaph. Ariſt.ait. Querẽtes veritatem ſine
diſputatione: ſimiles ſunt quo ire ignoran
tibus. Diſputãdo autem melius veritas in⸗
uenitur.vt notatur i.l.fi.§.mixta.ff.de mu
ne.⁊ honoribꝰ.⁊ in.l.diui fratres.ff.de iu⸗
repatro.⁊.l.ij.§.ex legibus.ff.de origi.iu.
Quia igitur iudicantem opoꝛtet cuncta ri⸗
mari.⁊ ordinem rerum plena inquiſitione
diſcutere.c.iudicantẽ.xxx.q.v.⁊.l.iudices.
C.de iudi.cum ſimilibus. Eapropter vt me
lius pateat beatiſſime ꝟginis puritas con
tra eam in hac parte tribus rationibus op
ponemus.
Prima dicetur redemptionis
Scḋa cõparationis.
Tertia ꝟo ſanctificationis.

Opinio p̄ma ꝙ ſit cõcepta ĩ originali peccato Pro fundamẽto prime rõnis ponit̃ illa
regula iuris que ait. Qḋ fauore aliquorum
eſt introductũ nõ dꝫ in eoꝝ odium retorq̃ri
l.qḋ fauore.C.de legi.l.nulla iuris ratio.ff.
eo.l.plures.C.de fide inſtru.l.iij.§.due.ff.
de carbo.edic.l.generaliter.§.in his auteꝫ.
C.de ſecũ.nup.⁊ no.in.l.non eo minus.C.

de ꝓcu.textus eſt in.c.qḋ ob gratiã.de reg.
iu.li.vj. Sed beata ꝟgo ſine pctõ cõcepta
dꝛ primo vt ipſa glorioſioꝛ appareat ⁊ ma
gis laudetur.qꝛ eſt digna omni veneratio⸗
ne. Uñ in miſſa eiuſdem canit̃ eccleſia. Bñ⸗
dicta ⁊ venerabilis es ꝟgo Maria ⁊c̃. Et
ideo de illa dicere poſſumus illud Eccli
xliij. Exaltate eã quantũ poteſtis.qꝛ eſt ma
ioꝛ omni laude. Scḋo hoc priuilegiũ ei at⸗
tribuitur vt per hoc eius filius magis ho⸗
noretur.qꝛ glia filioꝝ parentes eoꝝ. Pro
uer.xvij. Facit lex a diuo pio.⁊ lex milites
C.de queſtioni.⁊ lex iubemus.C.de aduo.
diuer.iudi. Et ſic opinio cõceptionis intro⸗
ducta eſt in fauoꝛẽ matris ⁊ filij. Cum igi⸗
tur ex hac opinione ſequatur iniuria vtri⸗
uſq; nõ modica.cõcludendum videt̃ ꝙ nõ
debet teneri. Qꝛ autẽ data hac opinione ꝓ
vera ſequatur ꝓpoſitũ patet.quia ſi nõ cõ⸗
traxiſſet beata ꝟgo peccatũ originale: nul⸗
la indiguiſſet redẽptione.cum non haberet
aliquod peccatũ actuale moꝛtale aut venia
le.ſm oẽs doctoꝛes. Nõ enim egẽt qui ſani
ſunt medico.ſed ſoluꝫ male habẽtes. Mat.
ix. Ergo xp̃s nõ fuiſſet redemptoꝛ ꝟginis Liberatio
quia redẽptio p̄ſupponit lapſum.ſicut etiã
liberatio preſupponit obligationẽ.l.deceꝫ.
ff.de ꝟbo.ob.⁊ abſolutio cõdemnationem.
vt no.in.l.j.C.de cõfeſ.⁊ ꝑ Bar.in.d.l.de⸗
cem.⁊ ſic beata ꝟgo priuata fuiſſet merito
paſſionis xp̃i.⁊ eius filius nõ fuiſſet moꝛ⸗
tuus ꝓ ea.qḋ eſſet cõtra dictũ Pauli.ij.ad
Coꝝ.v.di. Chriſtus ꝓ omnibꝰ moꝛtuꝰ eſt.
Nec ipſe ſaluatoꝛ mũdi poſſet dici perfectiſ
ſimus redẽptoꝛ. Cõtrariũ aũt tenet eccleſia
que canit. Xp̄e redẽptoꝛ oĩuꝫ.ergo ⁊ ip̃am
ꝟginẽ redemit: ⁊ cõſequẽter cõcludendũ vi
detur ꝙ originale pctm̃ in cõceptiõe ꝯtra⸗
xit. Filius em̃ dei venit ſaluũ facere qḋ ꝑie
rat. Lu.xix. Jgit̃ beata ꝟgo pꝫ pctm̃ perie⸗
rat ſi fuit a filio ſaluata ⁊ redẽpta. Secũ
do Jdem ꝓbatur rõne cõparatiõis ſic. Nõ
ſunt tm̃ glorioſe ꝟginis a nobis extollẽda
priuilegia: vt detrahatur dignitati ſaluato
ris noſtri. Jniquum enim eſſet aliquid ab
vno iniuſte auferre vt detur alteri.c.nõ eſt.
j.q.j.c.foꝛte.xiiij.q.v.⁊.l.aſſiduis.C.qui
poti.in pig.ha.vbi dicit Bal.ꝙ vnum al⸗
tare non debet denudari vt aliud cooperia
tur. Nec debet aliquis vt commodum ali⸗
cui faciat alteri preiudicare.c.deniq;.xiiij.
queſtione.v.⁊.c.primum.xxij.q.ij.⁊.l.ij.§.
merito.ff. Ne quid in loco pub.⁊.l.fi.C.ſi

cōtra iuſ vel vti. publi. Nec alioꝝ honores
debent alijs nocere. l. fi. C. de ſtatu. ⁊ ima.
Nec aliqs dꝫ illud appetere: ꝑ qd̄ honor ali
orū minuať. C. ſi qs non obediat. xj. q. iij. ⁊
idō nec nos debemꝰ ita laudare ꝟginē Ma
riā vt diminuamus dn̄i noſtri priuilegia.
Nec ipſa dꝫ ſibi velle vſurpare talē dignita
tem qua filio dei equalis videať. Aſſumēs
eñ dignitatē quā nō pōt habere dr̄ falſari
us. vt inqt Bar. in. l. j. ff. de publi. iudi. In
iuſtū etiā eſt ꝙ qs velit laudē ſibi attribue
re cū diminutione honoris alteriꝰ. c. nullꝰ.
xcix. di. Iniuſtū quoqꝫ eſt aliquē cuꝫ alteriꝰ
detrimēto fieri locupletē. l. Nā hoc natura.
ff. de cōdi. inde. ⁊ l. rerū quidē. in fi. ff. rerū
amo. ⁊ l. iij. §. ſi ſeruꝰ. ff. de tribu. ⁊ de neg.
geſt. l. ſi pupilli. in prin. ⁊ l. cū hi. §. ſi qs de
alimētis. ff. de trāſac. ⁊ l. illicitas. in. j. rn̄.
de offi. preſi. ⁊ l. iure nature. de reg. iu. Al
teri eñ per alterū preiudiciū inferri nō de
bet. l. nō dꝫ. ff. de reg. iu. cum ſimi. Cuꝫ igiť
hoc per excellentiā atqꝫ ſingularē dignita
tem attribuať dn̄o noſtro Ieſu xp̄o ꝙ poſt
Ade lapſum ipſe ſolus cōceptus ſit ſine pec
cato dicente Auguſtino in li. de baptiſmo
paruuloꝝ. Nō eſt in filijs hominum quiſꝙ
ſine peccato excepto vno mediatore noſtro.
Et in eo. lib. circa finem iterū dicit. Tenea
mus fidei indeclinabilē cōfeſſionē ꝙ ſolus
xp̄s ſine peccato natus eſt in ſimilitudinē
carnis peccati. Cōcludendū videtur ꝙ nec
nos hanc prerogatiuā debemus beate ꝟgi
ni attribuere. nec ipſa in dedecus ⁊ diminu
tionem honoris dilecti filij ſui tantam ſibi
dꝫ excellentiā appropriare que ſibi cōpetere
nō videtur. Nam illud qd̄ eſt inductū in fa
uorem ⁊ priuilegiū alicuiꝰ ſingularis ꝑſone
nō egreditur illius ꝑſonā. §. ſed qd̄ princi.
Inſti. de iure na. gē. ⁊ ci. ⁊ l. ius ſingulare.
ff. de legi. Tertio idem ꝓbatur rōne ſan
ctificationis. beata etenim ꝟgo fuit in vte
ro matris ſanctificata: vñ de ipſa canit ec
cleſia illud ps. xlv. Sanctificauit taberna
culum ſuū altiſſimus: nullus aūt ſanctifica
tur niſi prius animeť: qꝛ caro ſine aīa non
eſt ſuſceptibilis gratie. Ergo anteꝙ̄ ſancti
ficaret eť: eius aīa erat infuſa in eius corꝑe.
Si igitur tūc fuit ſctificata. cū nō ab actua
li mortali aut veniali pctō qd̄ tūc nō cōmi
ſerat. ergo ab originali ſanctificata fuit et
purgata. ſanctificare enim eſt de nō ſancto
ſanctū facere. Nā ſi tunc ſctitatē habuiſſet:
ſanctificatione nō indiguiſſet. Nec oportu
iſſet ꝙ deꝰ illi ſanctitatē infunderet quam
prius poſſidebat. Et beata ꝟgo dicere potu
iſſet illud vulgare ꝓuerbiū: qd̄ meū eſt: am
pliꝰ meū fieri nō pōt. l. ⁊ an eadem. §. actio
nes. ff. de excep. rei iudi. l. iij. §. ex pluribus.
ff. de acq̄. poſ. ⁊ de le. iij. l. cuꝫ qs. j. rn̄. ⁊ In
ſti. de lega. §. ſed ſi reꝫ. ⁊ de acti. §. ſic itaqꝫ.
⁊ c. inter dilectos. §. ceterū. de fide inſtru.
⁊ l. cū res. ⁊ l. ſi mť. C. de ꝯtra. emp. ⁊ l. ſue
rei. ff. eo. ti. Et ſi ipſa ꝟgo bñdicta petiſſet
a deo ſanctificari. potuiſſet illi dicere deus
illud Ouid. in. iij. metam̄. ſ. Fruſtra petis
qd̄ intꝰ hēs. qd̄ ēt no. i. l. ſi qs ex argētarijs
§. ꝓhibet. ff. de edendo. Eapropť cōcluden
dum videtur ꝙ per ſanctificationē ab ori
ginali peccato fuerit emūdata. Et hec ſuffi
ciant pro prima parte huiꝰ ſermonis. Sed
audi aliā partē ſi vis recte iudicare. c. j. de
cau. poſ. ⁊ ꝓpri.

Pars ſcđa que dicitur reſpōſionis.

h Is argumētis nō obſtātibus in cō
trariū eſt ꝟitas. videlicꝫ. ꝙ btā vir
go Maria ſine pctō originali fuit
cōcepta. Nō obſtat modo prima ratio di
cta redēptionis. qꝛ rn̄deo ſm̄ ſniam docto
ris ſubtilis in. iij. diſt. iij. ꝙ xp̄s fuit redem
ptor beate ꝟginis per gratiā preuenientē
eam preſeruādo. quia ſi illā nō ꝑſeruaſſet:
in originali peccato incidiſſet. vñ in ipſius
perſona ꝑdixerat Dauid ps. lviij. Deꝰ meꝰ
ſuſceptor meus: miſcđia eius ꝑueniet me.
Alioꝝ aūt hominū fuit redemptor per gra
tiā ſubſequentē poſt lapſum. Redemptio
itaqꝫ beate ꝟginis fuit perfectior omī alia
redēptione. quia melius eſt aliquē a vulne
re defendere ⁊ ꝑſeruare: ꝙ̄ poſt vulneratio
nem remediū adhibere. l. fi. C. in qui. cau. in
integ. reſti. non eſt neceſ. ⁊ l. j. C. quan. licet
vnicuiqꝫ ſine iudic. vindi. facit glo. in. l. iij.
§. cum igitur. ff. de vi ⁊ vi ar. que dicit ꝙ qs
nō debet expectare vt ꝑmo ꝑcutiatur ꝙ̄ ſe
defendat ſed dꝫ magis ꝑuenire ꝙ̄ ꝑueniri.
⁊ notatur in. l. vt vim. ff. de iuſti. ⁊ iu. ⁊ in
l. j. per Bar. C. vnde vi. Poſito igitur ꝙ qs
videret duos debere vulnerari: ſi vnū adiu
uaret ⁊ defenderet ac ꝑſeruaret ne vulnera
retur: alium autē dimitteret vulnerari: ſed
poſtea per medicinā eum ſanaret: diceret
ꝑfecto vtriuſqꝫ ſaluator: ſed melius ⁊ perfe
ctius de priori. quia ſm̄ Sco. in. iij. di. iij. q.
j. Excellētius bñficium eſt ſeruare a malo
ꝙ̄ dimittere cadere in malum. ⁊ ab eo po
ſtea liberare. vnde multo melius eſt inter

D Secunda opinio ꝙ nō ſit in originali concepta

amicos pacē ſeruare ꝙ̄ interruptam refor
mare: ⁊ litē ꝓhibere ꝙ̄ litigātes cōprime
re. vt ait Frā. de may. in. iij. di. iij. Beata igi
tur ꝟgo ꝑſeruata ab originali ꝑ gratiā filij
ſui: fuit ab illo ꝑfectiſſime redēpta. Ideo ca
nit eccleſia in officio cōceptionis. Nullū re
demit filius ex omni gente dignius: qui te
ſeruauit ꝓuide mūdam paterno ſcelere. Eo
itaqꝫ modo redemit xp̄s ſuā matrē: eā pre
ſeruās ne caderet in peccato. quo etiam bo
nos angelos redemit ꝑſeruans ne ſimul ca
derēt cū lucifero. De quo Ber. ſup. ij. Cañ.
inquit. Xp̄s etiam angelos redemit: illos
preſeruando: homines purgando. Et tali
modo loquēdi vtitur pſalmiſta. ps. lxxxv.
dicēs deo. Eruiſti ani. meā ex infer. infe. qꝛ
ei ne ad infernum deſcēderet auxilium de
dit: illamqꝫ liberauit. Quia autē beata vir
go quantum ex ſe erat ex cōditione nature
apta erat cōtrahere peccatū originale. ideo
ab illo dicitur chriſtum eam liberaſſe ⁊ ſal
uaſſe. ⁊ hoc reſpectu dixerūt quidam ipſaꝫ
originali peccato fuiſſe obnoxiā: nō ꝙ illud
cōtraxerit. ſed quia niſi ex ſpeciali priuile
gio fuiſſet preſeruata cōtraxiſſet. Et ſimili
modo loquēdi etiam dicitur Iob. iiij. Ecce
qui ſeruiūt ei nō ſunt ſtabiles cum tamē bo
ni angeli ſint in gratia cōfirmati ſm̄ theo
logos in. ij. diſt. vij. ſed hoc intelligiť quan
tum eſt ex eoꝝ naturā niſi fuiſſent per diui
nam gratiā ſtabiles facti. Ex quibus patet
ſolutio ad primam rationeꝫ cōtrariam. Et
hanc reſponſionē approbans ſanctus An
ſelmus dicit in libro. ij. Cur deus homo. c.
x. Indiguit beata virgo redemptiōe ⁊ chri
ſti paſſione nō propter peccatū quod infue
rit: ſed ꝓpter peccatum quod infuiſſet niſi
ipſemet ex ſpeciali priuilegio eā preſeruaſ
ſet. Nō ſequitur ergo beata ꝟgo fuit redē
pta per filium a peccato originali: ergo fu
it illi obnoxia. Faciūt ad ꝑdicta notata per
Bar. in. l. decem. ff. de verbo. obliga. ⁊ in. l.
nō vtiqꝫ. ff. de excep. vbi declarat ꝙ aliquā
do quis diciť manumiſſus qui nunꝙ̄ fuit
ſeruus. ⁊ abſolutus qui nūꝙ̄ fuit excōmu
E nicatus. Ad rationē autē ſcđam. que di
citur cōparationis: Reſpōdetur ꝙ ꝓpter
hanc veritatē creditā. ſ. ꝙ beata virgo fuit
cōcepta ſine peccato originali nō ſequiť ꝙ
ipſa in ſua cōceptione fuerit equalis conce
ptione xp̄i. Immo ipſe dn̄s habuit ſingula
rem ⁊ excellentiſſimū modū conceptionis.
Nam primo fuit cōceptus abſqꝫ virili ſemi
ne de puriſſimis ſanguinibꝰ beate virginis
virtute ſpūſſancti. vt inquit Gregorius ſu
per Cantica. ⁊ Franciſcus de mayro. ſuꝑ
Miſſus eſt. ⁊ Nicolaus de lyra ſuper Lu.
j. c. virgo autē fuit cōcepta ex vtroqꝫ parē
te ⁊ ſeminum cōmixtione. Scđo. chriſtꝰ
in primo inſtanti ſue incarnationis ſiue cō
ceptionis habuit corpus plene organizatū
licꝫ ita minimum eſſet vt quaſi videri non
poſſent mēbroꝝ diſtinctiōes. ⁊ in eodē in
ſtāti infuſa fuit anima in eius corpore: nec
expectata fuit tēporis dilatio ad organiza
tionem corporis ſm̄ Alexan. de ales in. iij.
parte ſumme. in tractatu de ſanctificatione
beate ꝟginis. Et Auguſtinus in lib. de fi
de ad Petrum. In eodē quoqꝫ inſtāti fuit
xp̄s plenus ſciētijs ⁊ ꝟtutibus. vt dicit Ni
colaus de lyra ſuper illa verba Hiere. xxxj.
Nouū faciet dn̄s ſuꝑ terram. femina circū
dabit virum. Et Fran. de mayro. ſuper illa
verba Lu. j. Ecce ancilla dn̄i. Et Grego. ſu
per illud Cañ. ij. Ecce iſte venit ſaliens. Et
Ric. in. iij. diſt. ij. arti. ij. q. iiij. hoc autē nō
fuit in cōceptione ꝟginis. Tertio ꝙ xp̄s
nō ſit in originali cōceptus hoc fuit ei cōue
niens iure nature ⁊ neceſſario. quia nullus
princeps ſuis legibus eſt ſubiectus. l. prin
ceps. ff. de legi. l. et imꝑfecto. C. de teſta. et
§. fi. in auť. de conſu. coľ. iiij. ⁊ l. ex imperfe
cto. ff. de leg. ij. ⁊ c. cuncta. viij. q. iij. Facit
qd̄ notat dn̄s Anto. de butrio. in. c. omīs.
de peniten. ⁊ remiſſi. vbi dicit ꝙ papa non
ligatur vigore illius capľi. Beata autē vir
go fuit cōcepta ſine peccato non ex natura
nec ex debito. ſed ex gratia ⁊ priuilegio ſui
filij. Nam vt dicitur in. d. l. princeps. ff. de
legibus. Imꝑator eadem priuilegia tribu
it Auguſte ſiue imperatrici que ipſe habet.
Ideo in ſermone ad Euſtochiū beatus in
quit Hieronymus in Maria totius gratie
que eſt in xp̄o plenitudo venit: ꝙꝙ̄ aliter.
Aliter dixit: quia quod xp̄s habuit ex na
tura: hō beata ꝟgo recepit ex gr̄a. Quar
to in primo inſtanti ꝯceptionis xp̄i: anima
eius coniūcta fuit perſone diuine ſm̄ Ric.
vbi. ſ. qd̄ nō fuit in ꝟgine. Quīto xp̄s
in ſua cōceptione nō indiguit redemptione
paſſiua ſine aliquo preſeruante. nec habuit
naturam pronam ad recipiēdam maculaꝫ
peccati originalis. ⁊ ſic nec radicaliter nec
formaliter habuit: nec habere potuit pecca
tum originale. Cuius rei rationes aſſignat
Anſel. in lib. de cōceptu ꝟginali: quas bre

Dñā inter ꝯceptionē chriſti ⁊ Marie

Scđo

Tertio

Quarto

Quīto

uitatis cauſa pertráſeo. Beata autē virgo
niſi p̄ſeruata fuiſſet peccatū originale con-
traxiſſet. quia radicaliter habebat vñ con-
[Sexto] traheret. vt dicit Sco. in. iij. diſt. iij. Se-
xto beata ꝟgo fuit per gratiā dei liberata a
rebellione quā habuiſſet caro aduerſus ſpi
ritū. hoc aūt nō habuit xp̄s quia nullā re
[Septimo] bellionē habere poterat in carne. Septi
mo Anima xp̄i ab inſtanti cōceptiōis fuit
impeccabilis ⁊ beata. vt habet in. iij. ſen. di.
xij. Nō ſic aūt fuit anima beate ꝟginis: qꝛ
in ea fuit potētia ad peccādum. vt inq̄t bea
tus Bona. in. iij. di. iij. Multas alias diffe
rentias inter cōceptionē xp̄i ⁊ btē ꝟginis
cauſa breuitatꝭ pertráſeo. Maxime ꝙ xp̄s
in ſua cōceptione a ſeipſo accipere iuſticiā
potuit. Maria autē nō. Xp̄s nō caruit ori
ginali pctō ꝟtute ſue paſſionis: nec virtute
cuiuſcūq3 alterius. Maria autē caruit illo
merito filialis paſſionis future. Xp̄s verus
deus ⁊ hō cōceptus eſt. Maria autē pura
creatura. Xp̄s de ſe omnipotēs. Maria de
ſe nullipotēs. Vñ ⁊ de ipſa dicere poterat
illud Eſa. xlj. Ecce vos ex nihilo eſtis: ⁊ opꝰ
veſtrum ex eo qđ nō eſt. Cōcluditur er-
[Concluſio] go ꝙ p̄ſeruatio glorioſe ꝟginis per filiū fa
cta nō ſolum nō redundat in dedecus filij:
ſed in magnā cedit gloriā ipſius qui ſingu-
lari ⁊ excellētiſſimo modo matrē ſuā redi-
mere voluit. Ideo beate ꝟgini merito dici
pōt illud qđ ego ſcripſi in epiſtola ad ſum-
mum pontificē Sixtum quartū dicēs ipſi
glorioſe virgini. O bñdicta dei genitrix: te
crimine ſolam Immunē natus cōtulit eſſe
tuus. Ipſe tuam formans animā ſic virgo
redemit. Crimina ꝙ primi nulla parentis
habes. Nō fuit in toto cōceptus ſanctior or
be. Si nō de nato ſint mea ꝟba tuo. Qđ au
tem ad honorem redemptoris noſtri redun
det beatam virginē ab originalis peccati
macula fuiſſe preſeruatā probari pōt per il
lud Hiero. in ſermone ad Euſtochiū dicēs.
Nulli dubium quin totum ad laudem chri
ſti pertineat quicquid digne genitrici ſue
impenſum fuerit ac ſolēniter adimpletū.
Nō ſolum autē honoratur xp̄s ex hoc ma-
tris ſue honore ſed etiam multū letatur et
gratiſſimū habet ꝙ a nobis ſue genitricis
puritas veneratur. Unde Fortunatꝰ in qua
dam omelia inquit. Gratius eſt obſequiū
deo qđ Marie impēditur ꝙ qđ ſanctorū
❡ cuilibet dirigitur. Quo ad tertiam ratio
nem que dicta eſt ſanctificationis: ſi dicat

ꝙ predicta autoritas ſanctificauit taberna
culum ſuū altiſſimus. intelligit de taberna
culo materiali terreno vel celeſti. iuxta illud
pſ. lxxxiij. Quā dilecta tabernacula tua do
mine ꝟtutū ⁊c. nihil faceret ꝯ cōcluſionem
noſtrā. Uerū qꝛ p̄dicta verba exponuntur
cōiter de beata ꝟgine dicere poſſumus ꝙ
dicta autoritas loquit de ſanctificatiōe cor
poris ꝟginei. In quo dicūt quidā fuiſſe cor
ruptionē ⁊ feditatē quandā ex ſemine infe
cto ꝯtractā que ſm ſanctū Bona. in. iij. di.
xxxj. ar. ij. q. j. eſt in omnibꝰ corporibꝰ de ſe-
mine primorū parentū ꝓpagatis: ⁊ eſt incli
natio quedā ad voluptates: que facit carnē
rebellare ſpūi ac decurrere ad malū omni
tēpore. Geñ. viij. ⁊ c. omis etas. xij. q. j. Et
ab hac ſm eos purgatū ⁊ ſanctificatū fuit
corpus eiꝰ ante infuſionē aie. Sed p oium [Modus ꝯceptionis hominis]
dicēdorū declaratiōe ſciendū eſt ſm Alexā.
de ales in. iij. pte ſum. in tract. de ſctifica-
tione btē ꝟginis. q. vj. vbi recitat Aug. in
li. lxxxiij. queſtionū: di. ꝙ cōceptio huma-
na ſic dz pficiſci: vt ſeptē primis diebꝰ q̄ſi
lactis habeat ſimilitudinē: nouē ꝟo diebꝰ
cōuertat in ſanguinē. deinde in duodecim
diebus ſolidet. demū decē ⁊ octo diebꝰ for-
metur vſq3 ad pfecta membra. Deinde vſq3
ad tēpus partꝰ in magnitudine augeat. Et
hoc hz locū in maſculis. In feminis autem
anteꝙ ſit organizatū corpꝰ req̄runt. lxxx.
dies. vt inq̄t Aug. vbi. ſ. Phiſici aūt dicūt [Organizatur puer]
ꝙ. xl. diebꝰ organizat corpus maſculinū.
Femellinū autē. lxxx. vt notat. ff. de libe. ⁊
poſthu. l. gallus. in principio in fine colum
ne. ⁊. v. di. in prin. Ante autē ꝙ corpus ſit
perfecte organizatū nō infunditur ei a deo
anima rōnalis: ſed illa maſſa que a phiſicis
appellat embrio primo ſolū viuit vita vege
tatiua. qꝛ nutritur ⁊ creſcit. Deinde viuit vi
ta ſenſitiua. quia ſentit. Vñ dicit Ariſt. xvj.
de animalibꝰ ꝙ embrio prius eſt animal ꝙ
hō. organizato aūt corpe deꝰ creat vnā ani
mā rationalē ſine macula: ⁊ creādo illā in-
fundit. Nō aūt ante organizationē infun-
dit. qꝛ aia rōnalis eſt actus primus corpis
phiſici organici. vt ait Ariſt. ij. de aia. lz au
tē quidā dixerit ꝙ in hoie ſunt tres aie. tñ
hoc improbat Thom. j. pte ſum. q. lxxvj. ⁊
cxviij. Affirmās ꝙ cū gñatio vniꝰ ſemꝑ ſit
corruptio alteriꝰ neceſſe eſt dicere ꝙ tā i ho
mine ꝙ in alijs animalibꝰ qñ pfectior for-
ma aduenit: ſit corruptio prioris. Ita tñ ꝙ
ſequēs forma hz qcqđ habeat p̄ma. ⁊ ad-

huc ampliꝰ. Quapropter cū aia intellecti-
ua creatur ⁊ infundit a deo: ſimul eſt ſenſi
tiua ⁊ vegetatiua corruptꝭ formis p̄exiſtē-
tibꝰ. Qñ aūt corpꝰ nō eſt plene organizatū
pctm̄ originale in eo eſſe nō pōt. qꝛ cum ſit
inaiatū aia rōnali: nō pōt habere pctm̄: cu-
ius ſubiectū eſt ipa aia. Vñ dicit magr̄ in
ij. ſniarū di. xxxj. ꝙ caro ſola licz ſit p cōcu-
piſcētiā generata nec culpā hz nec actū cul
pe. Nō etiā aia hz illud pctm̄ anteꝙ ſit in-
fuſa corpi: qꝛ a deo creat ſine macula. Cū-
cta eñi que facit deus bona ſunt. Geneſ. j.
Iſtud aūt corpus añ infuſionē aie hz in ſe
corruptionē p̄dictā. ⁊ inclinationē ad ma-
lū ⁊ rebellādum ſpūi ſi cū eo cōiungatur. ⁊
ad cōtrahēdā originalis pcti miſeriā maxi
me ex iuſtiſſima diuini decreti cōdēnatiōe.
qua ordinatū eſt ꝙ oēs de ſemine corrupto
primorū parētū peccātiū ꝓpagati careant
iuſticia originali. ⁊ priuent diuina viſione.
⁊ eterne ſint dānatiōi ſubiecti ꝓpter culpā
primi parētis: ob cuiꝰ inobediētiā oēs poſte
ri eius pctōres cōſtituti ſunt ſm apoſtolū
ad Roma. v. Et hanc ordinationē appel-
lat idem apſ̄s cyrographū decreti. ad Col.
ij. Ex quibꝰ ptz ꝙ peccatū originale non
ex eo ſolum cōtrahitur ꝙ aia cōiungit cū
corpore infecto: ſicut dixerūt quidā dantes
exēplū de habēte manus pollutas qui i eis
recipit pomū mūdiſſimū ex quibꝰ fedat. Nā
hanc opinionē reprobat Sco. ⁊ Pe. de can
dia ⁊ Frā. de may. in. ij. ſen. di. xxx. Qꝛ qua
litas corpalis de ſe non pōt inficere natu-
rā ſpūalē: vt pz exēplo radij ſolaris nō in-
fecti propter feces corporales. Cum ergo
peccatum originale nō ꝓueniat principa-
liter a carne que cū illud nō habeat in ſe nō
pōt ipſum peccatum in animā trāſmittere
ſm illam ſniam que ait ꝙ nemo dat qđ nō
hz. c. ventū. j. q. j. l. nemo. ff. de reg. iu. l. tra-
ditio. ff. de acqui. re. do. ⁊. l. ſi liberā. C. qđ
cū eo. Itē nec ab anima: eadē rōne qꝛ cum
nullū in ſua creatione recipiat aia peccatū.
⁊ ſic mūda infundat corpori. nā deꝰ ipſam
aiam creādo ſimul corpori īfundit ſm Au
gu. in li. de eccleſiaſticis dogmatibꝰ. ⁊ theo
logos in. ij. ſen. di. xviij. nō pōt corpus ali-
quo viciare pctō in ipſa infuſione. Itē nec
a parentibus trāſmittitur ipſum peccatum
in filios. Si enī hoc eſſet ſequeretur ꝙ ge
nerati a parentibus baptizatis et conſe-
quenter ab originali pctō liberatis: nō con
traherēt ipm originale pctm̄. quia parētes

trāſfundere nō pñt qđ ipſi nō hñt. Ideo eſt di [Rñſio vnde ſit originale]
cēdū ꝙ h̄ p̄ncipaliter ꝓcedit rōne p̄me pre
uaricatiōis ꝓpter quā humana natura in
Adā deprauata: ⁊ dei inimica ꝯſtituta: p di
uinā ſniam fuit dānata. atq3 ad h̄ debitū
in ipſa p̄ma p̄uaricatiōe factā p tpe ſingu
lis ſuppoſitꝭ ſuis ꝯhendū mediāte corrupta
carne ab ipo primo p̄uaricatore ꝓpagata
merito eſt deputata. Et h̄ innuit Amb. i li.
de ꝟbis apli. cuiꝰ ꝟba refert magr̄ ſentē. in
ij. di. xxx. di. Corruptio p cōdictionē offen-
ſionis manet in corpe: robur tenēs diuine
ſnie date in Adam cuiꝰ conſortio maculat
pctō. ſ. aia. h̄ ille. Ad puniēdā ergo hanc cul
pā totiꝰ humane nature in adā lapſe iuſto
dei decreto ſtatutū eſt vt ois aia intrans
corpꝰ ex ſemine infecto taliter ꝓpagatū infi
ciatur. ſicut etiā Leuit. xiiij. fuit decretū vt
quicūq3 intraret domū leproſā efficeretur
immūdus. Hoc aūt decretū punitiuū fecit
deꝰ qñ vt habet in Geñ. ij. c. dixit p̄mo pa
renti. In quacūq3 die comederis ex eo. ſ. li-
gno ſcie boni ⁊ mali: morte morieris. Tūc
eñi tulit dānatiōis ſniam ꝯ eū ⁊ poſteros
eiꝰ ab ipo ꝓpagandos q ꝟtualiter in lūbis
eiꝰ erāt: ſi de ligno vetito comederet. Et ſic
deꝰ nō fuit nec eſt autor pcti ſ3 vltor. Qua-
re aūt iſtā dānatiōis ſniam non incurrerit
xp̄s nec beata ꝟgo q etiā ipſi erāt mō p̄di-
cto in lūbis ade patuit ſup. Et etiā in ſequē
tibꝰ ſermonibꝰ declarabit. Qñ ḡ aia īfun [Quare originale cōtrahatur]
dit corpi ex ſemine infectorū primorū paren
tū ꝓpagato tūc imediate ꝯhit pctm̄ origi-
nale. Et rō eſt. qꝛ pctō primorū parētū tota
natura humana q in illis tūc erat tota vir-
tualiter fuit infecta ſm Aug. xiij. de ci. dei.
⁊ Anſel. in. j. li. de cōceptu ꝟginali. ⁊ Alex.
de ales in. ij. pte ſum. in tract. de pctō ori-
ginali. q. j. ⁊ etiā in. iij. pte ſum. in tract. de
incarnatione xp̄i. ⁊ ſeraphicū cardinalem
ſanctū Boñ. in. ij. di. xxxj. Ideo ſicut ſi ꝟtuoſe
vixiſſent homines ab eis deſcēdentes fuiſ-
ſent remunerati. vt declarat Alexā. de ales
in. ij. parte ſum. in tract. de pctō originali.
⁊ Anſel. in lib. j. de cōceptu ꝟginali. c. iiij. ⁊
in li. Cur deus hō. c. xviij. ⁊ ſanctꝰ Bona. in
ſer. di. xxxij. ⁊ magr̄ Bar. piſanus i li. bea
te ꝟgis. fructu. vij. ⁊ Landulfꝰ neapolita-
nus in. ij. ſen. diſt. xxix. q. vj. ⁊ Linconiēſis
in tractatu de ceſſatione legaliū. Et beatꝰ
Tho. in q̄ſtionibꝰ diſputatꝭ de malo. q. iiij.
ar. viij. ⁊ prima parte ſum. q. cj. art. j. Ita p
peccatum fuerūt merito puniti. Qui enim

ſentit cõmodũ dʒ ſentire ꝛ incõmodũ.l.euʒ
qui.ff.de iureiurã.ꝛ inſti.de legi.patro.tu.
in fi. Et h̊ eſt qd̃ inq̃t ap̃ls ad Ro.v.di. In
quo oẽs peccauerũt. Et ꝓ huꝰ cõcluſionis
noticia ꝛ cõgruẽtia inducit magr̃ Fran.de

Exẽplũ primuʒ

may.q̃ttuoꝛ exẽpla in tract.de cõceptione
ꝟginis. Primũ eſt ꝙ ſicut cõtrahiꝰ irregu
laritas in bigamo ꝓpter eccleſie ſtatutum
quo oꝛdinatũ fuit ꝙ quicũqꝫ cõtraheret cũ
duabus vxoꝛibꝰ ſit irregularis.xxxiij.diſ.c.
maritũ.vel quicũqꝫ ꝯhit cum vidua ab alio
marito cognita eſt etiã irregularis.xxxij.
di.c.ſeriatim.ꝛ.xxvj.di.c.vna.ꝛ.c.alterca-
tionis.de biga.li.vj.vel etiã ſi duxit vxoꝛeʒ
quomodocũqꝫ coꝛruptã.d.c.maritũ.xxxiij.
diſt.ꝛ.c.qui in aliquo.lj.di. Ita deꝰ inſtituit
vt quicũqꝫ ſpũs deſpõſatꝰ fuerit carni ꝓpa
gate ab adã obligeꝰ ad penã dãni q̃ eſt pe-

Scõm

na originalis pc̃ti. Scõm exẽpluʒ eſt ſi-
cut irregularitas ꝯtrahiꝰ in ſpurio ꝑ eiuſ-
dẽ eccl̃ie ſtatutũ: q̃ oꝛdinatũ eſt ꝙ q̃ naſci-
tur de illegitimo coitu nõ ꝓmoneatur niſi
adueniat aliq̃d eximẽs.c.inter dilectos.de
exceſ.p̃la.ꝛ.c.ꝟgẽtis.de here.ꝛ.c.ſi gens.
lvj.di.ꝛ.c.innotuit.de elec.ꝛ.c.ꝑ venerabi-
lẽ.ꝛ multis alijs capl̃is.extra q̃ filij ſint le-
gitimi. Ita inſtitutũ eſt a deo vt quicũqꝫ na
ſceret ꝓpagatꝰ ex ſemine adã infecto care-
ret originali iuſticia ꝛ p̃uareꝰ eterna btitu
dine: niſi ſuꝑueniat diſpẽſatio. Et merito.
nã ſm̃ Sco.in.ij.ſen.di.xxx. Adã accepit a
deo iuſticiã originalẽ ꝓ ſe ꝛ ꝓ tota ſua po
ſteritate.ꝛ factꝰ eſt debitoꝛ eius.ꝛ ad illam
obligauit ſe ꝛ poſteritatẽ ſuã q̃ in ip̃o erat
ſeminaliter ꝛ radicaliter. Vñ peccãdo p̃ua
uit ſe ꝛ poſteros ſuos ip̃a iuſticia originali.
Et id̃ de mẽte Sco.vt.s.ꝛ di.xxxj.ꝛ.xxxij.
ꝛ magr̃i Pe.de cãdia in tract.ſuo de conce

Originale diffinitur.

ptiõe btẽ ꝟginis pctm̃ originale diffiniꝰ ꝙ
eſt carẽtia iuſticie originalis debite: quia in
primo parẽte acceptate ꝛ ex ipſius crimine
deꝑdite. cui coꝛreſpõdet obligatio ad penã
damni. vñ Anſel.in lib.de cõceptu ꝟginali
ait.c.xxvij. Hoc pctm̃ originale eſſe aliud
intelligere nequeo in eiſdẽ infantibus niſi
ipſam factã ꝑ inobediẽtiã ade iuſticie debi

Tertiũ

te nuditatẽ. per quã oẽs ſunt filij ire. hec il
le. Tertiũ exẽplũ eſt ꝙ nati ex parentibꝰ
ſeruis ſerui ſunt.inſti.de iure ꝑſo.§.Serui
autẽ.ꝛ h̊ ex ſtatuto legis fit ꝛ mãdato im-
peratoris.l.ꝛ ſeruoꝝ.§.j.ff.de ſta.ho. Cũʒ
ergo faciẽs pctm̃ ſeruꝰ fiat peccati. Iohan.
viij. potuit deꝰ ſtatuere vt oẽs q̃ de primis
parẽtibus ſeruis peccati naſcereꝰ: eidem

Quartum

ſubijcereꝰ ſeruituti. Quartũ exẽplũ eſt
ꝙ ſicut cõtrahiꝰ quedã nota in priuationi
bus: puta in illis qui naſcũtur per aliquem
modũ ab eccl̃ia ꝓhibitũ qui priuanꝰ digni
tate eccl̃iaſtica. vt pʒ de filijs p̃ſbyteroꝝ: et
maxime in ſpurijs.i. in ſacerdotio genitis
qui nõ pñt eſſe canonici in eccl̃ijs patrum
ſuoꝝ. vt habeꝰ extra de fi.p̃ſby.c.cũ deco-
rẽ.ꝛ.c.ad abolẽdã.ꝛ ſi ſecus p̃ſumptũ fue-
rit non valet niſi cũ talibꝰ ſit diſpenſatũ. vt
habeꝰ in.c.j.extra.eo. ſic ex priuatione hu-
ius originalis iuſticie cõtrahiꝰ nota culpe
qua fit inhabilis q̃s miniſtrare altari eccle
ſie triũphãtis niſi fuerit diſpẽſatũ ſecũ ꝑ la
uachrũ ſacri baptiſmi. Nos aũt poſſumꝰ

Quintũ

addere quintũ exẽplũ. Sepe em̃ ꝓpter ino
bedientiã patris etiã filius eiꝰ remanet pri
uatus hereditate ex decreto legis vel cano-
nis. vt in.c.vergẽtis.ꝛ.c.excõicamus.de he
re.ꝛ in.c.cũ ſerui.eo.ti.li.vj. Sil̃r ex crimi-
ne leſe maieſtatis puniũtur filij pena priua
tiua. vt in.l.quiſq̃s.C.ad legẽ iuliã maie.ꝛ
in.c.ſi q̃s cũ militibꝰ.vj.q.j. Ita ergo ꝛ mul
to magis ex diuino decreto potuit oꝛdina
ri vt ꝓpter pctm̃ inobediẽtie cõtra celeſteʒ
impatoꝛẽ ꝛ ꝓpter crimẽ leſe maieſtatꝭ eter
ne. filij ſic delinquentiũ puniren̄ pena dã-
ni.i. priuatiõis diuine viſionis reſpectu cu
ius nullũ habebãt ius. licʒ deus ex gr̃a ſua
illã eis cõceſſiſſet ſi in ſe nõ habuiſſent ali-
quod pctm̃: vt declarãt theologi in.ij.diſt.

Sextuʒ

xxxiij. Alia q̊ʒ duo exẽpla ponũt q̃dã di-
cẽtes: ꝙ ſicut q̃ñ ꝓgenies aliqua eſt obliga
ta tributis ex pacto alicuiꝰ parentis: eoꝝ fi
lij eodem modo naſcũtur obligati: ſic quili
bet hõ pctõ primoꝝ parentũ diuino tribu-
to originalis iuſticie naſciꝰ obligatꝰ. Et ſi-

Septimum

cut puer qui naſcitur moꝛtuo patre naſciꝰ
heres: ꝛ paternis ſimul obligationibꝰ obli-
gatus: q2 hereditas trãſit cũ onere ſuo.c.
tua nos.de vſuris: ſic oĩs hõ ab Adaʒ ꝓpa
gatus: ipſius reatibꝰ oꝛitur obligatꝰ. Et in
hoc verificatur illa ſñia que dicit ꝙ heres
eſt ſucceſſoꝛ vitioꝝ defũcti.d.c.tua nos.ꝛ.l.
ſi ego.§.partꝰ.ff.de publicia.ꝛ.l.ij.C.de fru
cti.ꝛ li.expoꝛ.ꝛ.l.cum heres.ff.de diuer.ꝛ
tẽpo.pre. Ideo Treno.vlꝰ.dꝛ. patres noſtri
peccauerũt ꝛ nõ ſunt: ꝛ nos illoꝝ iniquita-
tes poꝛtauimus. ꝛ Ezech.xviij. Patres co
mederũt vuam acerbam: ꝛ dentes filioꝛuʒ
obſtupuerunt: verũ q2 hoc ſeptimũ exẽpluʒ
nõ eſt omnino ſil̃e. q2 filius natꝰ poſt moꝛ-

tem patris repudiãdo hereditatẽ põt de-
clinare obligationẽ p̃nã. filius aũt ꝓpa-
gatus ab adã nõ põt facere ex ſe q̃n ꝯhat

Octauum.

hanc obligationẽ. id̃ meliꝰ ad h̊ ꝓpoſitum
facit exẽplũ aliud. Nã videmꝰ ꝙ aliq̃ñ q̃s
furaꝰ cui nõ ꝯſentit vxoꝛ aut filij: et iuſta
lege ſuſpẽdiꝰ. ꝛ tñ vxoꝛ ꝛ filij ꝓpꝰ tale fur-
tũ cuiꝰ nõ fuerũt cõſcij: puniunꝰ pena p̃ua
tiua inquãtũ vxoꝛ p̃uaꝰ marito ꝛ filij p̃re
ꝛ ꝯhñt magnũ detrimẽtũ ex eiꝰ moꝛte. ꝑ qd̃
tñ nõ fit eis aliq̃ iniuſticia. Põt etiã dici ꝙ
amiſſio futuri lucri ꝓp̃e non dꝛ dãnũ.l.fi.
C.de codi. Et id̃ ex delicto p̃ris pñt filij iu-

Solutio arg. ſup̃ F. ꝟ

ſte priuari tali lucro. ſcilʒ diuine viſionis.
Modo reuertẽdo ad ꝓpoſituʒ noſtrum
dicũt quidã ſm̃ ſñiaʒ magr̃i Pauli veneti
in trac.de ꝯceptione ꝟgis marie ꝙ ĩ coꝛpe
ꝟginis añ infuſionẽ aĩe erat p̃dicta incli-
natio ad malũ ꝛ coꝛruptio ſemis infecti et
diſpoſitio radicalis ad ꝯhendũ peccatum
originale ſi illi nõ purgato aĩa cõiũgereꝰ.
Deus ergo q̃ decreuerat naſci ex ꝟgine ꝛ ĩ
tabernaculo coꝛp̃is eiꝰ nouẽ mẽſibꝰ hitare
nolẽs mr̃em ſuã aliq̃ pctõ inq̃nari: añ ĩfu-
ſionẽ aĩe ſctificauit ꝛ purgauit illud coꝛpꝰ
p̃cioſum atqꝫ oẽm infectionẽ ab eo abſtu-
lit. ꝛ ſic intelligiꝰ: ſctificauit tabernaculuʒ
ſuũ altiſſimꝰ. q̊ ſctificato et purgato tunc
aĩam illã bñdictã infudit eãqꝫ ab origiali
pctõ p̃ſuauit. Nec incõuenienꝰ dꝛ coꝛpus
eiꝰ ſctificatũ anteq̃ eẽt rõnali aĩa viuifica
tũ. Nã ꝛ inaĩata ꝛ inſenſibilia ſanctificari
dicunꝰ. vnde tẽplũ Salomonis ſctificatũ
fuiſſe teſtaꝰ dñs.iij.Reg.ix.dicẽs ſalomo
ni. Sãctificaui domũ hãc quam edificaſti
mihi. tabernaculũ q̊ʒ ſctm̃ ꝛ vaſa tẽpli ſan
ctificata dicunꝰ. Nu.vj.ꝛ Exo.xl. ꝛ multe
alie irrõnales creature appellanꝰ ſcificate
vt declarat Alexã.de ales in.iij.ſen.di.ix.

Correlarium

ar.j.q.j. Verũ q2 nõnulli btẽ ꝟginis deuo
ti dicũt. ꝙ lʒ ip̃a bñdicta mr̃ dei habuerit
potentiã ad peccandũ. ſicut hẽbant primi
parẽtes ante lapſum. nõ tñ vnq̃ hũit ali-
quã coꝛruptionẽ in aĩa nec etiã in coꝛpoꝛe
dicẽtes ꝙ deꝰ q̃ ab et̃no elegit dictã ꝟginẽ
ĩ mr̃eʒ cũ ſit ĩfinite potẽtie potuit oꝛdĩare
et ſtatuere vt de ſemĩe p̃moꝝ parẽtũ añq̃
peccarẽt illa poꝛtio reſuareꝰ immaculata
ꝑ quã deberet ip̃a ꝟgo ꝯcipi. ꝛ ſic facere de
ſcẽdere ꝑ oẽs gñationes vſqꝫ ad illã. ſicut
dixerũt q̃dã factũ fuiſſe de carne ꝟbi. ꝓut
refert Sco.in.iij.di.iij. Hoc aũt q2 poſſi-
bile deo ꝛ cõgruũ fuit: etiã ꝑ cõceptõe btẽ
ꝟginis factũ fuiſſe ꝓbari põt ex rõne po-
nẽda in ſeq̃nti p̃te huiꝰ ſmonis. Et ex rõ-
nibus adducẽdis in alijs ſeq̃ntibꝰ ſmoni-
bus. Itẽ poſito ꝙ hoc nõ fecerit dicunt ꝙ
ſaltẽ eſt credẽdũ ꝙ illud ſemẽ parentũ btẽ
ꝟginis q̊ debebaꝰ ip̃a cõcipi voluerit deꝰ
p̃us purgari q̃ illa ꝯcipeꝰ ex eo. Sʒ ꝙ eſt
fortiꝰ dicũt ꝙ poſito ꝙ ip̃a btã ꝟgo ꝯcepta
ſit ex ſemine infecto. potuit tñ deus facere
vt coꝛpus illud nullã ꝯheret feditateʒ: ſed
immaculatũ eſſet. ſi em̃ vt ait apoſtolꝰ ad
Rom.ix. põt figulꝰ de eodẽ luto vnũ vas
facere in honoꝛẽ ꝛ alia in ꝯtumeliã. quare
hoc facere nõ potuit op̃s deus? Preterea
exꝑientia teſte multa gñanꝰ ex coꝛruptõe
ꝛ feditate ꝑ virtutẽ nature: q̃ tñ nõ ꝯhunt
illã coꝛruptionẽ vel feditatẽ. Ergo multo
fortiꝰ hoc facere potuit natura naturãs.ſ.
deꝰ. cui dꝛ Iob.xiij. Qui potes facere mũ-
dũ de immũdo ꝯceptũ ſemine. Itẽ dicunt
ꝙ ſi aliq̃s ſanctꝰ reꝑiaꝰ dixiſſe ꝙ btã ꝟgo
cõcepta fuit de ſemĩe coꝛrupto ſiue ĩfecto:
debet intelligi de coꝛruptiõe penalitatis q̃
nõ cauſat originale pctm̃. nõ aũt de coꝛru
ptione feditatis que eſt cã originalis pc̃ti.
Qual̃r aũt ſola coꝛruptio feditatis cauſet
originalẽ culpã ꝛ nõ coꝛruptio penalitatꝭ:
declarat ſctũs Bona.in.ij.ſen.di.xxxj.ar.
ij.q.j. Ideo ad p̃dictã auctẽ: ſctificauit ꝛc.

Sctificatõ dꝛ multipliciter

Rñdeꝰ ꝙ ſanctificatio diciꝰ mltꝭ modis.
Primo ſctificare idẽ eſt qd̃ in gr̃a ꝯfirma-
re. Sãctũ em̃ idẽ eſt qd̃ firmũ. vt dicit gl.
in.§.ſancte. Inſti.de rerũ diui.ꝛ notaꝰ in
l.ſanctũ.ff.eo.ti. Et hoc modo bti dicũtur
ſancti ꝛ ſctificati: q2 ſunt in dei gr̃a cõfir-
mati. Et ita intelligiꝰ illud Eſa.xiij. Qui ĩ
ꝑſona dei dicit. Mãdaui ſanctificatꝭ meis
ꝛ loquiꝰ de angelis q̃ nunq̃ peccauerũt et
tñ ſanctificati dicunꝰ. Et id̃ p̃dicta auctas
ſanctificauit ꝛc. põt de hac ſctificatiõe in-
telligi. q2 btã ꝟgo fuit in hoc mũdo in gr̃a
ꝯfirmata in ꝯceptiõe filij ſui. vt ait Berñ.
in ep̃la ad Lugdunẽſes. ꝛ btũs Bona. in
iij.di.iij.ar.j.q.vj. Et Tho.in.iij.p̃te ſum.
q.xxvij.ar.v.ĩ rñſiõe ad ſcõʒ arg. Et Alex.
de ales in.iij.p̃te ſum.tracta.j.q.lxxviij.
et Ric.in.iij.di.iij.ar.j.q.iiij. Hec ergo au
ctoꝛitas intellecta de gr̃e cõfirmatione nõ
arguit matrem dei in originali pctõ fuiſſe
ꝯceptã. Et hãc expõnẽ ſequiꝰ btũs frater
michael de carchão ĩ ſuo.j.q̃drageſimali
de pctõ.ſmone.xiiij.dicẽs: ꝙ eſt quedam
ſingularis ſanctificatio qua aĩa ſctificaꝰ

nō purgatione a culpā que nō eſt: ſ; collatione grē ⁊ ꝯfirmatiōe ita vt nō poſſit peccare mortal'r aut venial'r. Et h̄ modo fuit
I ſanctificata ꝟgo maria. h̄ ille. Alio mō d̄r quis ſctificari q̄ ab oī actu carnis abſtinens deo ſuit ⁊ miſtrat in ſinceritate cordis ⁊ ꝟtute. Et h̄ modo dicunt q̄dā mulieres ſanctimoniales. ⁊ ſil'r religioſi ⁊ om̄es boni eccl'ie miſtri dicūt ſancti. Et iō Aug. Amb. Hiero. ⁊ Grego. in ſuis ep'lis ep̄os ſctiſſimos appellāt. Illud em̄ d̄r ſctm̄ qd̄ ē cultui diuino dedicatū, vt pȝ p. c. q̄ ſemel. et, c. qm̄. xix. q. iij. ⁊, c. altare, de ꝯſe. di. j. et iō nazarei hac rōne dicebāt ſcti. vt pȝ Nu. vj. Quia igit btā ꝟgo plena fuit oī ꝟtute et ſpeculū ōis ſctitatis ⁊ toto tēpe vite ſue ſuiuit deo abſq; macula, vt ait Amb. li. ij. de ꝟginitate, eiuſdē cultui ſemꝑ fuit dedicata. Iō bn̄ de ea d̄r. Sctificauit tabernaculū ſuū altiſſim⁹. Iſtas em̄ ꝟtutes ⁊ ſctimonias habuit ꝑncipal'r a grā dei a qua om̄e datū optimū ⁊ om̄e donū perfectum deſcēdit. Iac. j. Quia nō ſum⁹ ſufficientes cogitare aliq̄d a nobis q̄ſi ex nobis. ſ; oīs ſufficiētia nr̄a ex deo eſt. ij. ad Cor. iij. Quia ꝟo xp̄us erat nō tm̄ homo: ſed etiā de⁹. iō dicebat Ioh. xvij. Ego ſāctifico meipſum. Hec ergo auctas. ſctificauit ⁊c̄. ſic intellecta nihil derogat ſctiſſime ꝟgīs ꝯceptiōi. Alio modo d̄r aliq̄d ſctificari. i. de nō ſctō ſanctū fieri. Et hoc aggregatū nō ſanctus pōt intelligi dupl'r. vt colligit ab Ariſt. in ij. Periar. ⁊ ab Alex. de ales in. iij. ſen. diſ. ix. ar. j. q. ij. ſcȝ negatiue tm̄ ⁊ negatiue ſil' ac ꝑuatiue ⁊ ꝯrie. Negatiue tm̄ dicit non ſanct⁹ ille qui nō habet ꝑfectionē ꝟtutum vel nō eſt in grā dei ꝯfirmatus, vel qui nō habet actu ſanctitatē, lȝ nō habeat oppoſitum ſanctitat̄. ſicut ⁊ catulus ante nouem dies d̄r non vidēs: qui tn̄ ꝓprie non poteſt dici cecus. Item non ſctūs appellat ille q̄ eſt magis ꝓnus ad bonū q̄ ad malū. non tn̄ ſemel aliquod pctm̄ mortale habet. Et in hoc ſtatu etiaȝ hodie inueniunt multi. Et talis fuit btā ꝟgo in ꝯceptione. que ⁊ ſi nō haberet pctm̄ originale nec actuale: tm̄ ꝓpter hoc vt aliqui dicūt nō erat ſancta: ⁊ ſic erat nō ſancta negatiue tm̄. Et ob h̄ ſāctificauit eā altiſſim⁹: nō a corruptiōe pcti quod in ea nō erat: ſed grām ⁊ ſanctitateȝ in ei⁹ anima infundendo. Alio modo dicit non ſanctus negatiue ⁊ priuatiue ſimul et contrarie qui habet oppoſitum ſanctitat̄. ſcȝ peccatū: ſicut hoc modo diceretur non vidēs ille qui eſt cec⁹. Et talis nō fuit glorioſa ꝟgo Maria. Et ideo hoc modo non fuit ſanctificata. Alio modo idē eſt ſanctificari quod de ſancto magis ſanctuȝ fieri: vt inquit Richar. in. iij. di. iij. ar. iij. q. iiij. Et hoc ꝓbatur per illud Apocal'. vltimo. Qui ſanctus eſt ſanctificet adhuc. Et tali modo ſanctificari apoſtolos a p̄re ſuo rogabat xp̄s Ioh. xvij. dicens. Pater ſanctifica eos: cuȝ tamē tunc eſſent ſancti: vt ait Alex. de ales vbi. ſ. allegās gloſam ſuper predicta verba dicentē. Sanctifica eos vt de ſanctitate vite pn̄tis ꝑueniant ad ſanctitatē iuſticie finalis. ⁊ ſimili modo ſanctificauit beatā virginē altiſſimus: q̄ eam in ſanctitate ⁊ gratia mirū ī modū augmētauit. Alio modo aliq̄d ſanctificari dicitur cum a cōtrarietate ſanctitatis. i. ab oī peccato elongat. ſicut ⁊ de chriſto ait apoſtolus ad Heb. iij. ꝙ fuit ſegregatus a peccatoribus. quibus tamē nunq̄ fuit cōiūct⁹. Et hoc modo beata ꝟgo ſanctificata dicit quia ab omni peccato fuit elongata. Alio modo ſanctificari idem eſt quod pluribus modis ſanctū fieri. vt inquit Rich. vbi. ſ. Et hoc modo beatā virginē deus ſanctificauit cui multiplices ſanctificatiōes infudit, ſicut de xp̄o quo ad humanitatem d̄r Actuū. x. Unxit eum dn̄s ſpū̄ſancto et virtute. per quam vnctionē ſanctificatio denotat. Alio modo ſanctificari accipit pro demōſtratione ſiue declaratione ſctitatis. vt ait Alex. de ales in. iij. ꝑte ſum. q. iij. di. ꝙ poteſt accipi fieri ſanctū ꝓ innoteſcere. quia tunc res d̄r fieri quādo innoteſcit. et ideȝ dicit in. iij. ſen. di. ix. ar. ij. q. iij. Et hoc modo etiaȝ filius dei d̄r ſanctificat⁹ a p̄re ip̄o atteſtāte qui de ſeip̄o ait Ioh. x. Queȝ pater ſanctificauit. Tabernaculū ergo ſuū ſanctificauit altiſſim⁹ q̄ btē ꝟgīs ſcitateȝ oībus declarauit. Alio mō ſctificare ideȝ eſt qd̄ ſanctitatē honorare. vn̄ celeſti patri dicim⁹ illud Mat. vj. Sanctificet nomen tuū. i. ſanctitas nois tui ab oib⁹ celebret ⁊ honoret. Et h̄ modo tabernaculū ſuū ſanctificauit altiſſim⁹: q̄ glorioſam ꝟginē ſuper oiuȝ choros āgelorꝫ exaltauit atq; ei⁹ ſctitatē magnificauit. Et iſte expōnes debent ab oībus approbari. Uerba em̄ d̄bēt exponi in nobiliori ſignificato. § ſed quotiens. Inſti. de iur. na. gen. ⁊ ciui. Itē in potiori. l. j. §. qui in ꝑpetuū. ff. ſi ager vecti. vl' em- Octauo

pe. ⁊ in eo ſignificato qd̄ magis conuenit. l. ⁊ puto. vbi glo. ff. fami. hercіſ. et. l. ſi olei. C. locati. Et. l. ſi vno. ff. eo. ⁊. l. ſi tici⁹. ff. de vſuris. Iſte aūt expōnes magis ꝯueniunt nr̄is dei ⁊ filij eius dignitati. vt patere pt̄ ex p̄cedētibus. ⁊ etiā in ſequēti ꝑte huius ſmonis meli⁹ declarabit. ergo ⁊c̄. Ex q̄b⁹ oībus patet ſolutio ad oīa argumēta in cōtrarium adducta.

Pars tertia huius ſmonis que dicitur confirmationis.

K Q Uia vt inq̄t gl. in rubrica. ff. qd̄ met⁹ cā. gaudēt breuitate moderni: ⁊ circūitus ꝓlixi debent euitari. l. j. in ꝑn. C. cōīa de lega. quia etiā ait Ric. poeta ī li. de nuptijs. Sermo breuis lōgo gratior eſſe ſolet. Iō vt breuitati intendā hanc veriſſimā ꝯcluſionē de imaculata ꝯceptione btiſſime virginis vnica tm̄ rōne cōprobabo que d̄r ſufficiētis diuiſionis. ſm̄ em̄ regulas logicales argumentū a ſufficiēti diuiſione bonū eſt. hoc aūt argumētū validū in iure appellant legiſte argumentū a ſufficiēti partiū enumeratiōe. de quo ꝑ gl. in rubrica. ff. de actio. ⁊ obli. ⁊ Inſti. de obli. q̄ ex q̄ſi ꝯctu naſ. in ꝑn. Fit aūt hoc argumētū q̄n poſita aliq̄ ſufficiēti ac nec̄ria diuiſione poſtea aliq̄ eius ꝑtes cōfutant. reliq̄ aūt inferūt. vel vna earū tm̄ alijs oībus negat̄. Arguēdo igit tali argumēto dico ꝙ circa ꝯceptionē ꝟgīs marie neceſſe ē cernē vnā de q̄nq; opinionib⁹ videlȝ. aut ꝙ ip̄a bn̄dicta ꝟgo nō fuit capax gratie p̄ſeruationis a pctō originali. Et ideo nō debet ei talis honor attribui: cuius nō fuit capax ⁊ idonea ad illū. l. vt gradatim. §. et qui lege. ff. de mu. et ho. Aut ꝙ deus neſciuit illaȝ preſuare. Aut ꝙ nō potuit p̄ſeruare. Aut ꝙ noluit eā p̄ſeruare. Aut ꝙ potuit ⁊ etiā voluit p̄ſeruare. Prima opinio eſt falſa: q: btā ꝟgo fuit capaciſſima grē p̄ſeruationis ab originali pctō. Cū em̄ fuerit capax vt eſſȝ mr̄ dei: ⁊ ꝟgo ꝑfecta an̄ partū: in partu: ⁊ poſt partū. Cūq; meruerit eleuari ſuꝑ oēs āgelicas hierarchias ⁊ effici regina celorꝫ quāto magis fuit capax huius grē vt ſine pctō originali cōciperet: certe multo plus. Qui em̄ eſt capax maioris dignitat̄ ⁊ excellētie: multo eſt capacior minoris. ⁊ cui cōcedit qd̄ eſt maius. videt etiā cōceſſuȝ qd̄ eſt min⁹. l. iuriſgentiū. §. adeo. ff. de pac. l. in eo. ff. de reg. iur. l. legatū. ⁊. l. ad rē mobilem. ff. de ꝓcur. notat ſin. l. cui pacto. ff. de ſeruis ex. ⁊ in. c. ex parte. de deci. ⁊ in. c. j. de torne. ⁊. c. cui licet. de regu. iur. in. vj.

Argumentum a diuiſione

Primum membrum

Scd̄a quoq; opinio eſt falſa. videlicȝ ꝙ deus neſcierit p̄ſeruare beatā ꝟginē: cum oīs ſapīa ab ip̄o ſit Eccl'i. j. Ipſe em̄ eſt infinite ſapīe. Unde ad Ro. xj. inq̄t Paul⁹. O altitudo diuitiaruȝ ſapīe ⁊ ſcīe dei ⁊c̄. Tertia aūt opinio: videlȝ ꝙ deus nō poterit eā p̄ſuare eſt falſiſſima: q: eſt ꝯ ꝑmum articulū fidei q̄ dicit. Credo in vnū deū patrē oīpotētē. Negat em̄ ei⁹ potētiā ꝯ illud Lu. j. Apud deū nō erit īpoſſibile oē ꝟbū. Diſputare aūt de potētia ꝑncipis ē crimē ſacrilegij. l. ij. C. de cri. ſacri. Clarū eſt g̊ ꝙ deus potuit ip̄am ꝟginē p̄ſuare. Cū enim vt. ſ. patuit pcti original' dānatio ſuꝑ filios ade ex decreto diuino ꝑueniat. ſeq̄t ꝙ ip̄e deus pōt reuocare tale decretū. oīs em̄ res ꝑ q̄ſcūq; cauſas naſcit: ꝑ eaſdē diſſolui pōt. c. oīs. de reg. iu. ⁊. l. j. C. q̄n liceat ab empti. diſ. et. §. fin. Inſti. q̄b⁹ modis tollit obligatio. ⁊. l. nihil tā naturale. ff. de reg. iur. Immo ꝑnceps pōt nō ſolū ſuſpendere legē ꝑ ip̄m factā aut etiā total'r reuocare ſed etiam ꝑuilegia ꝯtra ip̄am ꝯcedere. vt etiā tenet Car. florētinus in cle. j. de teſta. ⁊ Inno. in. c. que in eccl'iarꝫ. de ꝯſti. Nemo em̄ pōt ſibi dare legē a q̄ recedere nō liceat. l. ſi quis. in ꝑn. ff. de leg. iij. ⁊. l. luci⁹. ff. de fideicōmiſ. lib. ⁊. l. quod autē. §. j. ff. de dona. inter virū ⁊ vxo. ⁊ argu. ff. de le. j. l. cuȝ filio. ⁊ de arbi. l. j. Principē aūt poſſe annullare ⁊ ſuſpēdere leges ſuas et circa eas diſpenſare patet ꝑ ea q̄ habent ꝑ glo. et doc. in. l. fi. C. ſi ꝯtra iur. vel vti. pu. ⁊. §. ſed quod ꝑncipi placuit. Inſti. de iure na. gen. ⁊ ci. quia eius eſt ſoluere cui⁹ ē ꝯdere. l. q̄ dānare. ff. de re iudica. Quod autē deus potuerit p̄ſeruare btām ꝟginē ꝓbatur rōne maioritatis ſic deus potuit facere maiora: q̄ ⁊ fecit. g̊ potuit facere miora. Antecedēs ꝓbat multipl'r eſſe verum. ꝑmo ſic. Deus potuit materiā ꝑmā creare de nihilo: ⁊ naturā angelicā ſine om̄i pctō qd̄ eſt maius. ergo potuit facere qd̄ eſt min⁹. ſ. p̄ſeruare matrē ſuā ab originali pctō. Secūdo potuit deus facere de minori mai⁹ nullo addito. ⁊ ſine rarefactiōe ſicut fuit in multiplicatione q̄nq; panū. Ioh. vj. ⁊ coſte Ade Gen̄. ij. Nā de coſta Ade potuit facere euā quā fecit mr̄em oīum hoīm ſine originali macula, ergo ⁊ matrē ſuā potuit p̄ſeruare

De⁹ potuit mariā p̄ſeruare

In preceptis lege veteris diſpenſauit deus ſepius

ab oī macula. Tertio pōt deꝰ facere formā cōicabilē ꝑ ſe ſtantē ſine mā. qđ ⁊ fecit. vt pꝫ in ſacrō altaris qđ eſt ſupra nām. ꝗ ⁊c̄. plura eñ pōt deus facere ꝙ nr̄ intellectus intelligere: vt ait Ric. de ſctō vic. in. iiij. de trini. Qui ꝗ potuit aīam lazari educere de limbo. vt iterū corpus viuificaret. ⁊ ꝑ ꝯñs ſpm̄ informaret. de q̊ miraculo hr̄ Joh. xj. potuit ⁊ mr̄em ſuā a morte oīs pcti pſuare. Ipſe eteñ deus q̄ de potētia ſua abſoluta poſſet oīa creata ānihilare ⁊ iteꝝ creare. etiā mr̄em ſuā potuit pſuare. Ait enim Aug. in li. de regimīe pncipum: ꝙ pnceps pōt a lege ſua ſubditos ſuos liberare ⁊ circa ipam legē diſpēſare ⁊ eā ānihilare. qđ et fecit deꝰ in legibꝰ ſuis. Nā preceptum de circūciſiōe qđ datū fuit Geñ. xvij. vt oīne maſculinū circūcideret: fuit pmo ſuſpēſuꝫ in deſerto ꝓpter laborē itineris. Joſue. v. c. Deinde totalr̄ annullatū ē: ⁊ datū ē ſacr̄m baptiſmi loco eius. vñ nūc circūciſio nihil valet. vt hr̄ ad Gal. ij. Preceptū q̄ꝫ qđ fec generalr̄ Leuit. xxj. videlꝫ ne q̄s accipet vxorē meretricē diſpēſauit cū Oſea ꝓpha cui pcepit accipe vxorē fornicariā. vt habet eiuſdē. j. c. Item legē quam tulerat de mr̄imonio pcipiens vt q̄ acciperet vxorem nūꝙ dimitteret eā oībus diebꝰ vite ſue. vt habet Deut. xxij. Poſtea ſuſpēdit ꝯcedēs ꝙ ſi vxor nō īuenerit gr̄am in ocul' mariti vel ꝓpt' aliquā feditatē poſſit eā repudiare. Deut. xxiiij. ꝙ repudiū ſeu diuortiū ꝑmittebat in teſtamēto veteri ad euitandū homicidiū. quā ꝯceſſionē poſtea xp̄us annullauit excepta cā fornicatōis. Mat. xix. Simılr̄ non ſpoliare ꝓximū fuit lex a deo data. Leuit. xix. Immo erat lex nālis. vt poteſt ꝓbari ꝑ. c. j. pma di. ⁊ tñ ipam legē gn̄alē ſuſpēdit ī caſu ꝑticulari. ⁊ circa illā diſpēſauit: qñ iudei egyptios ſpoliauerūt. Exod. xij. Diſpenſauit q̄ꝫ cū abraā vt hr̄et fillios de ancilla. Geñ. xvj. vbi dicit Nico. de lyra. ꝙ ipē abraā nō peccauit: quia hoc fecit ex dīna reuelatiōe. Item lꝫ ꝑ curſum nature deus ordinauerit ꝙ ſol nūꝙ quieſceret a motu ſuo vſq; ad diē iudicij. vt dic magr̄ ſentē. in. iiij. di. xlviij. c. vltio. tñ fecit ipꝫ quieſcere ꝑ ſpaciū vnius diei. Joſue. x. Licꝫ q̄ꝫ ſit cōtra naturā corꝑis ſolaris retrocedere curſu ſuo. tñ deus fecit illum retrocedere decē lineis. Eſa. xxxviij. q̄ a decima hora retroceſſit vſq; ad pimam. Licꝫ etiā Ezechias rex iuda eſſet in vltio t'mio dierū ſuorū. tñ potuit deus illi ſuꝑaddere q̄ndecim annos ſicut ⁊ fecit. vt in eodeꝫ. c. habet. legē q̄ꝫ quā tulerat ꝙ mulier depꝛehenſa in adulterio deberet lapidari. Deut. xxij. Suſpēdit in caſu ꝑticulari qñ diſpenſauit cū muliere adultera. Joh. viij. lꝫ etiā legē tulerit in penā pcti di. Geñ. iij. Memēto homo ꝙ puluis es ⁊ in pulvereꝫ reuerteris. tñ ꝯtra legē iſtā dedit puilegium Enoch vt adhuc nō ſit mortuus. Geñ. v. Et ſılr̄ Helye. iiij. Reg. ij. Q adhuc viuūt ⁊ ſunt in ꝑadiſo terreſtri. Et credit a quibuſdā idē de ſctō Johē euāge. ꝓpter illud Joh. xxj. Sic eū volo manere donec veniā. Et iō dr̄ puilegiū q̄ puat legem. vt inquit Arch. in. c. puilegia. iij. di. Vel q̄ ē puata lex alicui ꝑticulariter ꝯceſſa. vt dr̄ ī n. d. c. puilegia. ⁊ in. §. his ita rñdet. xxv. q. j. et ī c. abbate. §. ſi ꝟbo. de ꝟbo. ſigni. Modo ad ꝓpoſitū dico ꝙ licꝫ deus legē ſtatuerit ꝙ oēs q̄ naſcerent de ſemine pmoꝝ parentū dānationē pcti original' incurrāt. tñ puilegiū dare potuit genitrici ſue vt naſceretur ſine culpa ⁊ cuꝫ originali iuſticia ac plena gr̄e. Deus nāq; nō alligauit potentiā ſuā legi ſacroꝝ. vt inq̄t ſctūs Tho. in. iij. parte ſum. q. xxvij. ar. j. in ſol. pri. argu. Et illaꝫ gr̄am quā infundit in aīa in baptiſmo potuit ſue mr̄i infundere in pmo inſtanti ſue ꝯceptiōis. vt ꝓbat Sco. in. iij. di. iij. q. j. et ꝯñter facere eā ſine pctō. Itē potuit parētibus beate ꝟginis puilegiū dare ꝙ pma ꝓles quā gn̄arent e ēt ſine reatu culpe originalis. Eius eñ eſt tollere cuiꝰ eſt dare. l. eius eſt. ff. de reg. iur. ⁊ oīa q̄ vno iure contrahunt: ꝯrio iure pereūt. l. oīa. ff. eo. titu. Et ideo qđ de originali pctō ꝑ decretū dei gn̄ale ſtatutū eſt potuit ꝑ aliud ꝯriū tolli. Immo qđ fortiꝰ ē potuiſſet deꝰ ſi voluiſſꝫ: etiā alios ex adam ꝓpagatos pſeruare ab originali pctō ⁊ totalr̄ annullare decretuꝫ ac legē ꝯhendi pctm̄ originale ſi ſue altiſſime maieſtati placuiſſet ꝑ rōnes pdictas. Ille igit q̄ Danielē in medio leonū potuit a morſibꝰ eoꝝ defendere. Dañ. vj. potuit ⁊ beatā ꝟginem ab originalis pcti vulnere ⁊ morſu pſeruare. ⁊ qui potuit grauitateꝫ ferri ſuſpēdere ⁊ ꝯtra naturā fecit illud natare. iiij. Reg. vj. potuit etiā in matre ſua legē grauē originalis peccati ſuſpēdē et ꝯ cōem alioꝝ ꝯceptionē ipaꝫ ꝯcipi ꝑcreari facere. Ille etiā q̄ ſcpſit lapideas tabulas ſine ſtilo ferreo. matreꝫ q̄ꝫ ſuam fabricare

potuit ſine originali pctō. Et qui ꝓduxit panē in heremi terra ſine aratri ꝓfoſſiōe. potuit etiā beatā ꝟginē in deſerto humane generatiōis ſine peccati trāſfixiōe ꝓducē. Et q̄ de ꝟga Aaron ſicca fructū viridem ⁊ pulcherrimū fecit exire. Num. xvij. potuit etiā de iudaica ꝓgēie ꝑ pctm̄ arida ſpōſaꝫ ſuā originali iuſticia decoratā ac rutilantē educere. Et qui vt habet Dañ. ij. Precidi fecit lapidē de mōte ſine manibus. potuit etiā genitricē ſuā ꝓcreari facere firmā ⁊ ſolidaꝫ in gr̄a ſine pcti admixtionibus. Ille etiā qui potuit facere vt ꝟgo conciperet et pareret ſine corruptiōe ⁊ ꝟgitatꝭ amiſſiōe: multo magꝭ potuit cōcedere vt ipa ꝯcipet ſine crimine. Et qui fluxū aq̄ potuit retinē et ꝯtra naturā ſuā fecit fluuiū iordāis retrocedere. Joſue. iij. Aquas etiam maris fecit cōdenſari ⁊ eſſe q̄ſi ꝑ muro filijs iſrl': et non fluerent: ita vt ſiccis pedibꝰ per mare rubrū tranſirēt. Exo. xiiij. Potuit ſimilr̄ fluxū pcti originalis in ſua bñdicta matre reſtringere: ita vt mare corrupte gn̄atōis pmoꝝ parentū immaculata poſſet anima ꝑtranſire. Ille q̄ꝫ qui rubū in igne poſituꝫ potuit ab incēdio liberare. Exo. iij. Et Danielē cū ſocijs in medio ignis ne cremarēt defenſare. Dañ. iij. Et Jonam in vētre ceti ſuauit incolumē. Jone. ij. Potuit etiā matrē ſuaꝫ ab igne peccati ⁊ a morſu diaboli atq; ab omī originali macula preſeruare.

L Quartū mēbrum

Quarta q̄ꝫ opinio eſt falſiſſima. videlꝫ ꝙ deus potuerit quidē mr̄em ſuā ab originali macula pſuare: ſed noluerit. hoc eniꝫ preſuppoſito ꝓ vero. neceſſe eſſet fateri ꝙ xp̄s nō fuiſſet bonꝰ filiꝰ erga ſuā gēitricē.

Filius.

Bonꝰ eteñ filiꝰ tenet diligere mr̄em. l. veluti. ff. de iuſti. ⁊ iur. ⁊. l. mīne. ff. de reli. et ſumpti. fu. debet q̄ꝫ eā ab oībus ꝑiculis et damnis ſm ſuā poſſibilitatē liberare. ſm Alex. de ales. in. iij. parte ſum. ī tracta. iiij. pcepto decalogi. ⁊ Ric. in. iij. di. xxix. ar. j. q. vj. qui ait ꝙ filiꝰ tenet amare parentes ſuos fideles ſuꝑ oēs iuſtos. et angelos ac ſanctos excepto xp̄o ac btā ꝟgine. Cū igit xp̄s ab et'no elegerit btām ꝟginē in mr̄eꝫ. iuxta illud ps. Elegit eā deus ⁊ pelegit eā. Cōcludendū eſt ꝙ ipē cui oīa futura erāt pn̄tia a cūctꝭ malis ac dānis peccati originalis eā voluit pſuare: vt boni filij debitū adimpleret. Impiū eñ eēt ſi filius differret induere mr̄em ſuā nudā: cū poſſꝫ illā decēter veſtire eāq; ꝑmittēt cū nuditatꝭ vituꝑio exire: ſeu alia incōmoda ſuſtinere a q̄bus ipē eā poſſet liberare. Iniq̄ſſimum eñ eſt pr̄em vel mr̄eꝫ egere cuius filiꝰ ſit in facultatibus. l. ſi q̄s a liberis. §. ſi ipubes. ff. de li. agn.

Mala origial' culpe.

Mala auteꝫ q̄ ex originali pctō ꝯhūt inter cetera ſunt hec. Nā q̄libet illud ꝯhens pmo puatus remanet gratia ſpūſſancti ⁊ iuſticia originali. ſm theologos in. ij. di. xxix. q̄ iuſticia originalis ſm Nico. de lyra ſuꝑ ep'lam ad Ro. v. eſt q̄dā humane nature rectitudo ſm quā corpus aīe ſubijcit ⁊ vires interiores rōni. Iteꝫ ꝑ ipm̄ pctm̄ aīa deturpata ⁊ maculata dicit ſm Tho. in. j. parte ſum. q. lxxxvj. Item ꝑ pctm̄ ipm̄ ꝑdidit homo dn̄iuꝫ oīuꝫ aīaliū. vt declarat ſanctꝰ Bona. in. ij. di. xv. Item punit moriēs in pctō originali et'na pena q̄ in eternū puat dīna viſione ⁊ gl'ia paradiſi ſm theologos in. ij. di. xxxiij. Multas alias penas ꝑtrāſeo cā breuitatꝭ q̄ īcurrūt ex pctō originali. ſolū illud referā qđ inq̄t glo. in. c. ꝑ baptiſmū. de cōſecra. di. iiij. di.

Pena origial' culpe.

Nota ꝙ q̄druplex eſt pena original' peccati. pcludit ianuā celeſtē. ꝑpetuo dānat. cā eſt mortis tꝑalis: ⁊ facit impotētem ad reſiſtendū vitijs. Inferēte ꝗ tam maximū damnū ipo originali pctō in aīa illud contrahēte ex q̊ efficit filia ire. vt dr̄ ad Eph. ij. ⁊ ꝯñter inimica dei: ⁊ ſua diaboli. qua ſuitute diabolica nil turpius ⁊ vituꝑioſiꝰ. Unde dicit Sco. in. ij. di. xxxvij. Culpa original' macule eſt maxīa pena nature itellectualis int' oēs penas. ſequit ꝙ xp̄s ſi noluiſſet pſuare mr̄eꝫ ſuā a tātis malis cum poſſet nō fuiſſꝫ bonꝰ filiꝰ. Immo ꝯ pceptū legis feciſſet de honore parentū. Exod. xx. Deut. v. ⁊ Matth. xv. Nō eñ honoraſſꝫ eā ſicut potuiſſet: īmo eā multū inhonoraſſet ⁊ vilipēdio habuiſſet. vnde potuiſſꝫ appellari impiꝰ filius. iuxta notata ꝑ Bal. in l. cōgruētius. in fi. C. de patria ptāte. Iteꝫ potuiſſet nūcupari ingratꝰ filius iuxta notata ꝑ eundē Bal. in. l. j. C. de ingra. lib. ex cuiꝰ dictis colligit ꝙ ille q̄ nō honorat matrē ſuā eſt impiꝰ ⁊ ingratꝰ filius. ſ; hoc eſt nefas dicere de nr̄o benigniſſimo redēptore quo nunꝙ fuit melior filiꝰ erga matrem ſuā. qui illi fuit obediēs ⁊ reuerētiſſimꝰ in oībus. Lu. ij. Et nō venit ſoluere legeꝫ: ſed adimplere. Matth. v. Unde Aug. in q̊dā ſmone ait. Nūquid nō ꝑtinet ad benignitatē dn̄i mr̄is honorē ſuare q̄ legē ſoluere nō venerat: ſed adimplere. lex autem ſicut

Filius.

honorē matris p̄cipit: ita et in honorē dānat. ideo incōuincibiliter cōcludit̄ veritas

Quītuꝫ mēbꝛuꝫ v. ⁊ vltime opinionis. ſ. ꝙ deus non ſolum ſciuit ⁊ potuit p̄ſeruare btām ꝟginem ab originali peccato. cuius gr̄e ipa erat capaciſſima: ſed etiā voluit ipam om̄ino p̄ſeruare. Cuꝫ igit̄ nihil poſſit diuine reſiſtere volūtati. Gen̄. vltimo. c. Cūqꝫ volūtas beneplaciti diuini ſit irreuocabilis. ⁊ nec̄ario executioni demandet̄, vt ait Alex. de ales in. iij. parte ſumme. in tract. de lege et̄na. q. v. ⁊ Scotus in. j. diſt. xlvj. ac Tho. in. j. parte ſumme. q. xix. ar. vij. Cū inſuper oīa quecūqꝫ voluit deus hec ⁊ fecerit. p̄s. cxiij. Ipſe em̄ dixit ⁊ facta ſunt. p̄s. antepenul. Sequit̄ hec veriſſima cōcluſio ꝙ deus qui ab eterno voluit ⁊ ordinauit btām ꝟginē ab originali macula p̄ſeruare: illam abſqꝫ dubio p̄ſeruauit, ⁊ ad hoc adduci pōt illud Augu. in. iij. li. de libero arbitrio dicentis. Quicquid tibi vera rōne faciendū occurrit ſcias deū feciſſe bonoꝝ oīum cōditorez. hec ille. Eapropter canamꝰ dulcit̄ ipi glorioſe ꝟgini illam antiphonā quā pro themate noſtro aſſumpſimus. Sicut fecit deuotus doctor Alexāder de ales qui in fine vite ſue: ad reuerentiaꝫ predicte virginis ipſam antiphonam decantauit dicēs. Tota pulchra es Maria: ⁊ macula originalis aut mortalis vel venialis peccati in te nūq̄ fuit. Et his dictis feliciter migrauit ad dn̄m: meritis eiuſdē intemerate virginis cui ſit honor ⁊ gloria in ſecula ſeculoꝝ. Amen.

De eadem puriſſima conceptione.
Sermo ſecūdus.

M f Undamenta eius in montibus ſanctis p̄s. lxxxvj. ſm eccl'ie catholice fidē nullius pure creature cōceptio maioribus extitit p̄uilegijs decorata q̄ beate virginis. Ideo in officio viſitationis eiuſdē dicit̄. Beatiſſima ꝟgo maria a ſuis eſt p̄mordijs dn̄o conſecrata ⁊ hoc eſt quod in ꝟbis ꝓpoſitis pſalmiſta cecinit dicēs. Fundamēta eius in mōtibꝰ

Mons dr̄ multipl'r ſanctis. Unde ſciendū eſt ꝙ mōs in ſacra ſcriptura multipl'r accipit̄. Primo ꝓ xp̄o. iux illud p̄s. lxvij. Mōs dei mons pīguis: mons in quo beneplacitū eſt deo habitare in eo. Fundamentū igit̄ beate virginis. i. cōceptio fuit in hoc mōte ſancto. i. in p̄ſeruatione filij factū ſiue facta. ſm illud Geneſ. j. In principio creauit deus celum et terram. in principio. i. in filio ſm gloſam. Moral'r autem per celum intelligi poteſt anima ꝟginis: ꝑ terram aūt corpus eius. Utrūqꝫ em̄ deus pater ſimul cū filio ⁊ ſpū ſancto abſqꝫ vlla corruptione aut macula fabricauit. Et ideo ſequit̄ in eodem capl'o. Et ſpūs domini ferebat̄ ſuper aquas. ſcꝫ peccatoꝝ ab earū ſubmerſione btām ꝟginem p̄ſeruans. Secūdo montiuꝫ nomine intelligunt̄ angeli. iuxta illud p̄s. cxxiiij. Montes in circūitu eius. i. angeli. ſm gl. In his mōtibus beata ꝟgo fundata eſt. ſ. in puritate angelica. Tertio per montem intelligit̄ gr̄a dei, iuxta illud Geneſ. xv. c. In monte saluū te fac. quod moral'r exponitur. i. ad dei gr̄am aſcēde vt ſalueris. In hoc mōte gratie diuine fundata eſt dei genitrix. Non em̄ ipſa concepta eſt in aquis peccatoꝝ ⁊ in abyſſo origīalis delicti ſicut alij hoies. In quoꝝ perſona plāgens Dauid exclamat p̄s. lxviij. di. Saluuꝫ me fac deus qm̄ intrauerūt aque vſqꝫ ad animaꝫ meā. Infixus ſum in limo ꝓfundi ⁊ nō eſt ſubſtantia. Beatiſſima igit̄ ꝟgo gratia filij ſui a pelago vitioruꝫ liberata inq̄t illud Prouer. viij. Necdum erant abyſſi. ſ. peccatoꝝ, ⁊ ego iam cōcepta eram. ſ. in diſpoſitione dei qui ab eterno ordinauit eā debere concipi in altiſſimo mōte gratie p̄ſeruātis. Ideo bene dicit̄ in verbis ꝓpoſitis. Fundamēta eius in montibus ſanctis, et ratio aſſignat̄ in eodē pſalmo cum dicit̄. Homo factus eſt in ea et ipe fundauit eaꝫ altiſſimus. Iſta autem fundamenta olim fuerunt aliqualiter mūdo ignota: ſed modernis temporibus per diuinas reuelatiōes fuerunt mirabilit̄ demōſtrata: quod preuidens in ſpiritu Dauid propheta dixit p̄s. xvij. Reuelata ſunt fundamēta orbis terrarum. Immaculata em̄ beate virginis cōceptio fundamentū extitit ſoliduꝫ ſalutis mūdi inquātum ꝓpter ipſius virginis puritatem ac ſanctiſſimā humilitatē incarnatus eſt in ea ſaluator orbis. De hac domo dei fundata in mōtibus dicit̄ Ezech. xliij. Iſta lex eſt domus in ſummitate montis: omnes fines eius ſanctū ſanctoruꝫ. Et in ſequēti capl'o dr̄. Repleuit gloria domini domū dn̄i. i. btām ꝟginem, de cuiꝰ illibate virginis conceptione tres cōſiderationes faciemus.

Prima dicit̄ argumētationis.
Scd̄a ſatiſfactionis.
Tertia ꝓbationis.

Pars p̄ma in q̄ ponunt̄ argumēta ꝯtra ꝯceptionē beate ꝟginis.

Prima ratio N s Eptē argumētatiōibꝰ lꝫ falſis argui poteſt ꝯtra beate ꝟginis conceptionē. Prima q̄ruꝫ dr̄ defunctiōis ſic. Pctm̄ origīale fuit cā mortis. quod ſi nō fuiſſet: homo nō fuiſſet mortuus. vt dicūt theologi i. ij. diſ. xx. Et ꝓbatur ꝑ illud quod dixit deꝰ p̄mis parētibus Geneſ. ij. Quacūqꝫ hora comederitis ex eo morte moriemini. Sed beata ꝟgo maria mortua eſt corporal'r. vt teſtatur Hieronymus in ſmone ad Euſtochiū ergo pctm̄ originale incurrit. Si em̄ pctm̄ originale nō habuiſſet: videretur ꝙ morti ſubiacere non debuiſſet. Nam pena ſolum ſuos debet tenere autores, l. ſancimꝰ. C. de pe. l. ſi pena. ff. eo. tit. l. ob maritoruꝫ. C. ne vxor ꝓ ma. ⁊ c. illud. xj. q. iij. ⁊ c. romana. de ſenten. excōmu. lib. vj. ⁊ c. placuit. ⁊ c. nullius. ⁊ c. iudei. j. q. iiij. ⁊ c. peruenit. De his que ſi. a maio. par. capl'i. vbi dicit̄. Ibi debet eſſe pena vbi eſt delictū. qr ergo res que culpa caret in damnū vocari nō debꝫ. c. cognoſcētes. de cōſti. Ideo ſi beata ꝟgo nō habuit culpā originalis peccati videret̄ iniuſte mortē ꝑtuliſſe. Immo ꝙ neceſſario debebat eſſe imunis a morte ꝑ illā regulā que dicit. ceſſante cā ceſſat effectus, c. cum ceſſante. de appella. c. cū infirmitas. de pe. et remiſſio. l. qd̄ dictum. ff. de pac. l. adigere. §. q̄uis. ff. de iurepatro. cuꝫ ſimilibus. Qd̄ etiā habet̄ ꝑ Ariſto. ij. phiſicorū. ⁊ ij. de generatione. Cū cauſa mortis ſit pctm̄. dicēte apoſtolo ad Rom̄. vj. Stipēdia peccati mors. Et. v. c. eiuſdē ep̄le. Per vnum hoiem pctm̄ intrauit in mūdū: ⁊ ꝑ peccatū mors. Et. j. ad Coꝝ. xv. iterū dicit. Stimulus aūt mortis pctm̄ eſt. quia autem tulit penalitatē peccati originalis. ſcꝫ mortem corporalē: q̄ eſt effectꝰ ipſius pcti. ⁊ ad poſitionē effectꝰ ſequit̄ poſitio cauſe. l. ſi q̄s. ff. de ijma. teſta. videt̄ etiā ꝙ ipa ꝯtraxit peccatū p̄moꝝ parentū. cum alijs. de quibꝰ inquit Aug. xxiij. de ciui. dei. c. iij. Fatendum eſt p̄mos quidē hoies ita fuiſſe inſtitutos. vt ſi nō peccaſſent nullū mortꝭ genꝰ experiret̄. Sed eoſdē p̄mos pctōres ita fuiſſe morte mulctatos. vt quicquid ex eorū ſtirpe eſſet exortum eadem pena teneret̄ obnoxium.

Scd̄a rō dr̄ ablatiōis: ſic arguēdo. Qui dicit beatā ꝟginē ſine pctō cōceptaꝫ aufert ei hanc p̄eminentiā ⁊ p̄uilegiū ꝙ ipa ſola cōcepit filiū ſine originali pctō. ⁊ ſic magꝭ grauat̄ q̄ honoret̄. quia hoc p̄uilegiuꝫ eſt magis ſingl'are cū ei ſoli cōpetat q̄ ꝯcipi ſine originali: qd̄ etiā xp̄o cōuenit. Nullus aūt debet magꝭ grauari q̄ꝫ honorari. l. imperator. in p̄n. ff. de le. ij. et. §. h̄ ſolū. inſti. de ſin. re. ꝑ fideicō. re. et. l. ſi hereditatē. ff. man. ꝙ ⁊c. Secūda rō

Tertia rō. Tertia rō dr̄ clauſionis ſic. Tota cauſa clauſionis ianue paradiſi fuit peccatuꝫ originale. vt colligit̄ ex glo. in. c. per baptiſmū. de conſe. di. iiij. Si ergo btā ꝟgo non fuit cōcepta in ipō. ſequit̄ ꝙ introire debuiſſet in paradiſo ſi deceſſiſſet an̄ incarnationis xp̄i myſteriū: cum nō haberet peccatū retardās ab ingreſſu ianue celeſtis. Sed hoc eſt falſum ⁊ ꝯtra determinationē oīum doctoꝝ ⁊ theologorū in. iij. di. xviij. vbi dicūt ꝙ ianua ꝑadiſi non fuit aperta ante paſſionē xp̄i. vnde in quodam ſmone Hiero. inq̄t. Sāguis xp̄i eſt ianua paradiſi. Ergo concludendū videt̄ ꝙ fuit in originali peccato cōcepta.

Quarta ratio. Quarta rō dicit̄ humiliationis. arguēdo ſic. Conditio maioris hūilitatis expreſſiua fuit btē ꝟgini a filio tribuēda: vt ei eſſet ſimilis q̄ exinaniuit ſemetipm̄ formā ſui accipiens in ſil'itudinem carnis peccati. ad Philip. ij. Sed maiorem exp̄mit humilitatē incarnatio de ꝟgine peccato obnoxia q̄ de virgīe ſancta. Ergo decuit ꝙ mater dn̄i q̄nqꝫ fuerit ſaltē originali peccato maculata. Et confirmari videt̄ per illud dictum Hiero. ſuper. j. Matth. c. dicētis. Notandū in genealogia dn̄i nullā ſanctarū aſſumi mulierū: ſed eas quas ſcriptura rep̄hendit: vt q̄ ꝓpter pctōres venerat de pctōribꝰ naſcēs oīum peccata deleret.

Quīta rō. Quinta rō dr̄ falſificationis. ſic arguēdo. Nullo falſo honore rationabil'r honoranda eſt beata virgo maria. Peccatū em̄ eſt laudare aliquem de virtute aūt de bono quod non habet: vt inquit Alexan. de ales in. ij. parte ſumme in tractatu de vitio adulatiōis. Et de hoc habet̄. xxv. di. §. alias. Sed dicere ipaꝫ cōceptam ſine originali eſt ipam falſo honorare. cū hec opinio ſe videat̄ fundare in h̄ ꝙ in om̄i poſſibili eſt beata ꝟgo honoranda. ex q̄ ſequeret̄ ꝙ deus eam honorauit in om̄i ſibi poſſibili: quod falſum eſt: quia multa potuiſſet deus facere beate virgini

que nō fecit. aliter fecisſet eam immortalē
et ab origine ſua beatā. ⁊ ꝙ nō ɔciperetur
ex ɔcubitu viri ⁊ mulieris. ⁊ ſic nō eēt ma⸗
gis ꝓuilegiatus xp̄us ꝙ beata ꝟgo. ꝗ ⁊c.

Sexta ratio

Sexta rō dicit̃ obligationis ſic. Illud ē
beate ꝟgini attribuēdū ꝙ ipam deo red⸗
dit magis debitricē ad gratiarum debitas
actiones. ſed habere tantā gratiā quātam
nūc habet. ⁊ fuisſe ab originali purgatam:
eſt magis inductiuū ad maiores gratias
referēdas rōne maioris obligatōis bn̄ficij
accepti: quia tāto magis ꝗs alicui tenet̃.
quāto ab eo plura bn̄ficia recepit. vt inq̄t
Tho. ij. ij. q. xſ. ar. ſ. ergo ⁊c. Et hec rō ɔfir
mat̃ ꝑ parabolā ſaluatoris Lu. vij. de du⸗
obus debitoribꝰ dicētis. Cui multum di⸗
mittit̃ multū diligit. cui aūt minꝰ dimittit̃
minus diligit. Munera eñ ⁊ honores q̊ſ⸗
cunq3 obligant. vt inq̄t glo. in. l. ſi mulier.
ff. ad velle. ⁊ ideo quo maius eſt donu3. eo
maior eſt obligatio. iuxta illud Grego. in
quadā omel. cū augent̃ dona rōnes etiam
crescunt donoꝝ.

Septima rō

Septima rō dicit̃ filia⸗
tionis ſic. quicūq3 generat̃ ex mr̄e ſubiecta
alicuiꝰ dn̄io ſubiectus naſcitur eiuſde3 dn̄i
poteſtati. quia partus ſequit̃ ventrē. l. cu3
legitime. et. l. penult. §. preterea ſi ancilla.
ff. de ſta. homi. ⁊. l. partū. C. de rei vendi. ⁊
l. idem pōponius. §. idē ſcribit. ff. eo. ti. ſed
beata ꝟgo generata eſt ex matre ſubiecta
ſ̄uituti originalis pcti: imo etia3 ex patre
eidē ſ̄uituti obligato. Ergo ⁊ ipſa ſubijci
debuit eidē originali pctō. Et iſta ſufficiāt
quātū ad argumēta impugnātiū ɔceptio⸗
nē ꝟginis glioſe.

Pars ſecūda huius ſ̄monis que dicit̃
ſatisfactionis.

O(D)e talibus beatisſime mr̄is dei
innocentiā impugnātibꝰ ipſa
valde cōquerit̃ dicēs illud Job
vj. Quare detraxiſtis ſ̄monibꝰ
veritatis. cū ex vobis nullus ſit qui poſſit
arguere me? Ad increpādū eloq̄a ɔcinat̃
⁊ in ventū verba ꝓfertis. nō eñ inueniet̃
in me iīquitatē. hec illa. que etiā de ꝓdict̃
eam vitupare querētibꝰ cū filio ſuo lamē⸗
tat̃ dicēs ps. xxx. ꝑ ꝓpham. Audiui vitu⸗
peratione multorū cōmorantiū ī circūitu.
In eo dū cōuenirent ſimul aduerſum me.
accipe aīam meā cōſiliati ſunt. Ego aūt in
te ſperaui dn̄e. dixi. deus meꝰ es tu. in ma⸗
nibus tuis ſortes mee. Eripe me de manu
inimicoꝝ meoꝝ; ⁊ a perſequētibꝰ me. Eru⸗
beſcāt impij ⁊ deducant̃ in infernū. muta
fiant labia doloſa. q̄ loquunt̃ adūſum me
iniq̄tatē in ſupbia ⁊ in abuſione. Pſalmo
quoq3. xl. iterū dicit. Aduerſu3 me ſuſurra
bant oēs inimici mei: aduerſum me cogi⸗
tabāt mala mihi. verbū iniquū ɔſtituerūt
adūſum me. Et infra. In hoc cognoui qm̄
voluiſti me. qm̄ nō gaudebit inimicꝰ meus
ſup me. Me aūt ꝓpter innocētiā ſuſcepi⸗
ſti. ⁊ cōfirmaſti me in cōſpectu tuo ī etnū.
Ipſis quoq3 aduerſarijs ſuis pōt dicere
ꝟgo benedicta illud quod in argumētum
inq̄t iuriſcōſultus in. l. domitiꝰ labeo. ff. de
teſta. ſ. aut vana eſt ɔſultatio vr̄a. aut non
intelligit̃ de quo diſputatis. ſ. ɔceptionis
mee innocentiā ⁊ puritatē. Et rōnē huius
innocētie ſue aſſignat di. illud ps. xvij. deꝰ
ꝓcinxit me ꝟtute. poſuit immaculatā vitā
meā. Ideo curioſis diſputatoribꝰ volens
ſatisfacere ⁊ eiuſdē intemerate ꝟginis pu
ritatē defenſare. ipſius ꝟginis fretꝰ ſapiā
que vt dr̄ Sap. viij. ſcit ꝟſutias ſ̄monu3.
⁊ diſſolutiōes argumentoꝝ.

Solutio ad pmum

Ad pmā
rōnē que defunctionis dicta eſt. reſpōdeo
ſeq̄ndo doctrinā Scoti i. ij. di. xix. ꝙ l3 hō
in ſtatu innocētie potuisſet nō mori. ⁊ ita
de facto fuisſet: quia nunꝙ mortuꝰ fuisſet.
obediendo deo ⁊ comedēdo de ligno vite.
tamen corpus humanū de ſe erat corru⸗
ptibile ⁊ mortale. ⁊ potuisſet mori. vt dicit
magiſter in predicta diſtinctione. puta Si
non fuisſet trāſlatus in paradiſo terreſtri
vel etiā ſi ibi non comedisſet de ligno vite
per quod fiebat reſtauratio humidi radica
lis deperditi per conſumptionē naturalis
caloris. Et ꝙ hoc ſit verum: ꝓbatur per
dictu3 Ariſto. in pmo libro de generatōe.
ſc3 ꝙ om̄e compoſitū ex quattuor elemēt̃
eſt corruptibile. Item om̄e compoſitu3 ex
cōtrarijs eſt corruptibile. ſ̄m eūdem pħm
in. v. Phiſicoꝝ di. cōtraria ad inuicē ſunt
corruptibilia. ⁊. iiij. Phiſicoꝝ iteru3 dicit.
oīa que fiunt ⁊ generant̃ in tempe. etiam
corrumpunt̃ in tempe. ⁊ in eodē lib. etia3
inquit. Om̄e corruptibile neceſſe eſt aliqñ
corrūpi. ſc3 niſi per ſupnaturalē dei grām
preſeruet̃. ⁊ ob hanc cauſa3 dicit Augu. in
ſcd̄o lib. de baptiſmo paruuloꝝ. ꝙ etiam
ſi chriſtus nō fuisſet occiſus: mortuꝰ tamē
eſſet. ⁊ defecisſet ſenio. ⁊ idē recitat Sco⸗
tus in. iij. di. xvj. q. j. Similit̃ ſi deus ho⸗
minē nouiter de terra formaret: nulli du⸗
biū ꝙ ſue nature derelictus moreret̃ ꝑ rōs

nes ꝓdictas. qđ etiā eſt ſ̄m ſniam pħi in. j.
phiſicoꝝ ⁊. x. ethicoꝝ. Et iđ p3 ſolutio ad ar
gumentū de morte ꝟginis. quia lic3 neceſſi
tas moriēdi ⁊ alia multa mala. ⁊ pene ꝙ⸗
plures a deo infligātur ꝓpter originale pec
catū nō tm̄ mors abſolute ɔſiderata: ⁊ poſ⸗
ſibilitas moriēdi. ⁊ alie multe nāles paſſio⸗
nes. vt fames: ſitis: ſomnus ⁊ hmōi. ſunt ꝓ
pter pctm̄ immo etiā eſſe potuisſent in hoīe
innocēte ⁊ naturaliter fuisſent. vt ſupra eſt
oſtēſum. Dico ergo ꝙ lic3 deus nūꝙ infli⸗
gat penā alicui ſine cā. tm̄ non ſemp eā im⸗
mittit ꝓpter pctm̄.

Multis causis de⁹ flagellat

Un̄ ſciendū eſt ſ̄3 Be
dam ⁊ magiſtrū in. iiij. di. xv. c. j. ꝙ multis
de cāis flagella a deo mittunt̃ hoibꝰ. Aliqñ
vt per exēplū patiētie iuſtoꝝ flagellatorum
ceteris detur exēplū patiēter tolerādi ad⸗
uerſa. Un̄ Thobie. ij. dr̄ de ipo Thobia. hāc
aūt tētationē ideo ꝑmiſit deus euenire illi
vt poſteris daret̃ exēplū patiētie eius. ſicut
⁊ beati Job. multis eñ craſſantibus opus
eſt exēplo. l. aut facta. §. ſi. ff. de penis. Ali⸗
qñ aūt dantur ad cuſtodiā ꝟtutū. ne ſuper⸗
bia eos tētet. vt Paulo. ij. ad Coꝛ. xij. ⁊ vt
ꝑmaneat in humilitate. Job. x. Si iuſtꝰ fue
ro nō leuabo caput meū ſupbiēdo ſaturatꝰ
afflictione ⁊ miſeria. Aliqñ ad incutiēdum
terrorē. Job. vj. Terrores dn̄i militāt ꝯ me.
Aliqñ ad h̄ vt homo nō ſequatur carnales
voluptates vel mūdi vanitates. Un̄ Petrꝰ
riga. in biblia ꝟſificata inq̄t. Uult implere
viā balaā ſ̄ trita flagellis. Et diuina vidēs
tardat aſella viā. Amplecti mūdū quorūdā
vota laborāt. Sed votis obſtat ꝟbere trita
caro. Nā nos a vitijs mūdanis ſepe retar⸗
dat. Corporis anxietas. damna. flagella. fa
mes. Aliqñ ꝟo dātur flagella ad ſui cogni⸗
tionē. Eſa. xxvj. ſola vexatio dabit intelle⸗
ctū. Aliqñ ad ſtimulandū ad bonū Michee
ij. Surgite ⁊ ite q2 nō habetis hic requiem.
Aliqñ ad inſtructionē ⁊ exercitiū virtutum.
Judicū. iij. He ſunt gētes quas reliq̄t dn̄s
vt erudiret iſrael. Aliqñ ad dilectiōis diui⸗
ne iudiciū. Un̄ Apoc. iij. ait dn̄s. Ego quos
amo: arguo ⁊ caſtigo. Aliqñ ad corrigenda
vel purganda peccata. vt marie lepra. Nu⸗
meri. xij. Facit ad hoc qđ dicitur in aut̃. vt
nō luxuriētur contra na. circa mediū. ſ. pro⸗
pter talia delicta: fames. terremotus ac pe
ſtilētie fiunt. Aliqñ ad initiū pene perpetue
vt herodi Act̃. xii. Et antiocho. ij. Macha.
ix. quatenus h̄ oſtēdatur quid in futuro ſe⸗
quatur. Aliqñ ad gloriam dei. vt ceco nato.
Job. ix. Aliqñ ad cumulum meritoꝝ per pa
tiētia3. vt btō Job eiꝰ. j. ⁊. ij. ac vlti. c. Illas
ergo naturales paſſiones que in xp̄o fuerūt
⁊ etiam in primis parentibus in innocētia
remanētibus fuisſent. ⁊ ſimiliter mortē deꝰ

Quare virginem mariā oportuit mori cū nō habuerit originale pctm̄.

voluit beatam virginem ſubire. nō propter
peccatū originale vel actuale: qđ in ea nūꝙ
fuit. ſed ad augmentu3 meritoꝝ ⁊ alijs mul
tis de cauſis que infra in tractatu de aſſum
ptione dicētur. videl3 in ſermōe primo par⸗
te quarta. Ut eni3 inquit Sco. in. iij. di. iij.
poteſt mediator recōciliare aliquē vt aufe⸗
rātur ab eo pene inutiles ſibi ⁊ relinquatur
in penis ſibi vtilibus. quia igitur culpa ori⸗
ginalis nō fuisſet vtilis beate virgini: ideo fi
lius dei mediator ipſius nō ꝑmiſit eam eſſe
in ſua matre. quia ꝟo pene tꝑales ei valde
vtiles eſſe poterant ad acquiſitionē maio⸗
ris premij per patiētiā. ideo eas ꝑmiſit deꝰ
eſſe in beata ꝟgine. nō quia cōtraxerit pec⸗
catu3 originale. Sed qđ eſt fortius dico ꝙ
etiā cōceptus in peccato originali pōt mori
⁊ nō ꝓpter exoluēdam penā originalis pec
cati. ſicut pt3 de Lazaro ⁊ alijs reſuſcitatis
qui bis ſunt mortui. Una aūt mors tm̄ eſt
debita ipſi originali pctō. ergo illoꝝ mors.
Scđa nō ꝓceſſit ꝓpter punitionē ipſiꝰ pcti
originalis. Et ſimili morte nō cauſata pro⸗
pter culpā obijt beata virgo. Et ad h̄ addu⸗
cere poſſumꝰ dictū magiſtri Jacobi de vora⸗
gine ordinis ꝓdicatoꝝ in ſermōe de plāctu
beate ꝟginis. vbi ait. Si quis bn̄ cōſideret
inuenier ꝙ qui acceptior fuit deo ⁊ ſāctior.
ille magis afflictus eſt in mūdo. nō quidem
ad purgationē peccatoꝝ. cū nullū habuerit
beata virgo. que fuit immunis ab omni pec
cato. ſed ad maius meritū ⁊ premium cōſe⸗
quendum. Rn̄dendo ergo ad argumentu3
ꝙ ceſſante cā: ceſſare d3 effectus. Dico ꝙ h̄
eſt verū qñ effectus cauſatur ſolum ab vna
cauſa. Sed qñ plures cauſe eque principali
ter cōcurrūt ad ꝓducendum aliquem effe⸗
ctū. ita ꝙ quelibet earum eſt cauſatiua effe
ctus. tunc poſito effectu nō ſequitur poſitio
cuiuſlibet cauſe. ⁊ ſil'r ceſſante vna cauſa. nō
ceſſat effectus. vt notatur in. §. affinitatis.
Inſti. de nupti. ⁊. l. ſi ventri. §. de bonis. ff.
de priuilegijs cre. Bar. in. l. ita ſtipulatꝰ. ff.
de ꝟ. ob. Cū ergo cauſe humane mortis ſint
plures. vt declaraui in. ij. pte roſarij ſermo⸗
nū: ſermone. xxxvj. parte. iij. Cūq3 deus di⸗
uerſis ex cauſis immittat mortē ⁊ alia fla⸗
gella vt ſupra patuit. ſequit̃ ꝙ lic3 in beata

virgine ceſſauerit vna mortis cauſa: nō de
buit ceſſare ip̄a mors. cōcurrētib⁹ alijs cau
ſis naturalib⁹ et diuinis de q̄bus in p̄dicto
ſmone roſarij diffuſe dictū eſt, et etiā infra
dicā in ſupradicto tractatu de aſſumptōne.
Et ideo nō tenet iſta ꝯña. Virgo maria mor
tua eſt, ergo habuit originale pctm̄. nā non
ꝓbat hoc eſſe quod ad hoc ꝯtingat abeſſe. l.
nō hoc. C. vnde legi. Probatio em̄ debet ne
ceſſario ꝯcludere. l. neq̄ natales. vbi Bal.
C. de ꝓba. c. in p̄ñtia. ex eo. Preterea poſito
ꝙ mors ſit ꝑpter ſequelā pcti adhuc nō ſe
quit̄ ꝙ ſi aliq̄s nō ſit in originali pctō cōce
ptus ꝑpter hoc nō debeat mori. q̄a vna gr̄a
poteſt cōferri ſine alia. et ſic ex ſeparatis nō
infert̄ vt ait glo. in. l. creditori. ff. de no. op.
nū. deus ergo potuit remittere culpā pecca
ti matri ſue, et nō tollere penā. ad oñdenduz
ꝙ etiā ip̄a fuit ꝑ filiū ſuū redēpta ab origi
nali pctō, cui mors debebat̄ et ꝙ erat de illa
ſtirpe hoim̄ q̄bus ſtatutū eſt ſemel mori. vt
dicit̄ ad Heb. ix. Ad ſcd̄am rōnē q̄ dicta

P Sol. ſecūde rōnis.

eſt ablatōis. Rn̄deo negādo maiorē. ſcȝ ꝙ
data immaculata v̄ginis ꝯceptione tollat̄
p̄uilegiū ꝙ ipſa ſola filiū ſine pctō cōcepit.
Nam ſola habuit filiū carentē omni pctō ꝑ
ſui naturā et eſſentiā. btā aūt Anna cōcepit
filiā ſcȝ glioſam v̄ginē carentē pctō per dei
gr̄am p̄ſeruantē. Melius ergo eſt beatam
v̄ginē ambobus p̄uilegijs gaudere et hono
rari. ſ. ſue imaculate ꝯceptōnis et filij. q̄uis
diuerſimode q̄ vno ſoluȝ. duo em̄ bona vni
ſoli p̄ferenda ſunt, vt inq̄t Ariſt. iij. topicoꝝ
quia ſunt vtiliora, ſicut et duo vincula forti⁹
ligant q̄ vnū. §. ſed hodie. inſti. de adop. Et
due rōnes p̄ferunt̄ vni. l. cū i adoptiuis. C.
de adop. Ad tertiā rōnē q̄ dicta eſt clau

Sol. tertie.

ſionis. Rn̄deo ꝙ lȝ ꝑpter pctm̄ originale
clauſa ſit ianua regni celeſtis, tn̄ nō ſequit̄
neceſſario ꝙ quicunq̄ abſq̄ pctō originali
moriebat̄ ante paſſionē xp̄i. deberet illā in
trare, et ꝙ ſibi eſſet aperiēda. Nam Hiere
mias et Johānes baptiſta in vtero m̄ris ſan
ctificati. mortui ſunt ſine pctō originali. et
nō itrauerūt tūc iannā regni celeſtis. Silr̄
ſancti patres q̄ erāt in limbo. v̄tute preuiſe
paſſionis xp̄i future. et ꝑ circūciſionē erant
liberati ab originali pctō. et tn̄ paradiſuȝ in
trare nō poterāt. Si etiā quis baptizatus
fuiſſet añ mortē xp̄i. q̄uis ꝑ v̄tutē baptiſ
mi purgat⁹ eſſet ab omni macula pcti. c. per
baptiſmū. de ꝯſe. di. iiij. nō tamen potuiſſet
celeſtē ianuā intrare, et ſilr̄ nō intraſſet ali

quis homo a deo nouiter creat⁹ de terra. et
ſine originali pctō decedēs ante paſſionem
xp̄i. quia deus p̄r ob reuerētiā filij decreuit
nullū hoiem celeſtē patriā intrare añ filiuȝ
ſuū. Jō Jobis. iij. d̄r. Et nemo aſcēdit in ce
lum niſi qui deſcendit filius hois. Dicūt tn̄
aliq̄ ꝙ ſicut deus p̄ſuauit ſp̄alr̄ btā3 v̄gi
nē ab originali pctō. ita ſi mortua fuiſſȝ añ
paſſionē filij. ſp̄alez ei deputaſſet locū i quo
glificata eſſet. etiā añ ingreſſum celi empy
rei. ſ. ex diuina viſione ꝑpter quā dici potu
iſſet eſſe in paradiſo. Sicut fuit latro cui di
xit ieſus Luc. xxiij. Amē dico tibi: q2 hodie
mecū eris in paradiſo. et tn̄ ip̄e latro nō in
trauit celū empyreū ante aſcēſionē xp̄i. ſed
ꝑ eo dict⁹ eſt fuiſſe in paradiſo: q2 erat cum
xp̄o. et ei⁹ diuinitatē ꝯtēplabat̄. In cōi eniȝ
ꝓuerbio d̄r. ꝙ vbi eſt papa ibi eſt roma. vt
notat Inno. in. c. ego em̄. de iureiur. et in. c.
quodcūq̄. iiij. q. j. et Arch. in. c. p̄ñti. de p̄bē.
et digni. et. vij. q. j. c. ſcire. Poſſum⁹ q̄ȝ dice
re ꝙ hec oppoſitio ē vana. Nā deus qui ab
eterno p̄ſeruare matrem ſuā ſtatuit. etiā ne
moreret̄ ante filiū ordinauit. Ad quartā
rōnē q̄ dicta eſt humiliatōis. rn̄deo ꝙ ſi iſta

Q

rō eſſet bona: eque ꝓbaret ꝙ m̄r xp̄i fuiſſet
ſub actuali pctō. vñ ꝓcedendo ſm̄ ip̄am ꝓ
baret̄ ꝙ v̄go glioſa fuiſſet maior peccatrix
q̄ vnq̄ fuerit in mūdo. qd̄ falſiſſimū eſt. et
ſic dato p̄mo incōuenienti plura ſequerent̄
qd̄ nō debet fieri. l. ratas. et ibi glo. Allegat
Ariſto. C. de reſcin. ven. et de h̄ etiā habet̄ in
§. cogitatio. in aut̄. vt iudi. ſine quoq̄ ſuffr.
col. ij. Non obſtat ergo dictū Hiero. quia vt
aliqui dicūt: nō dicit aſſumi ſed exp̄mi. vt. ſ.
daret̄ ſpes pctōrib⁹. nō aūt negat q̄n in ip̄a
genealogia fuerint multe mulieres que in
ſcriptura nō rep̄hendunt̄ cū fuerint ſctē. alr̄
falſum diceret vt dicit Nicola. de lyra ſuper
Matt. j. c. vñ ip̄emet Hiero. exp̄mit de q̄b⁹
mulierib⁹ loquit̄. ſ. de Raab meretrice. et de
Berſabea vxore vrie. ac de ruth moabitide
Vel poteſt dici ꝙ Hiero. loquit̄ de parēti
bus remotis nō ꝓpinq̄s. Argumētatio aūt
nō debet fieri a remotis ſed a ꝓximis. l. cuȝ

Argumentatio.

de laneonis. §. a ſinā: ff. de fun. inſtruc. facit
l. ij. ff. de ſta. ho. Vel eſt dicendū ſm̄ Nic. de
lyra vbi. ſ. ꝙ opinio. b. Hiero. in hac parte
nō ē tenēda per rōnes ab ipſo Nicolao alle
gatas. quas breuitatis cauſa omitto. Pre
terea nō eſt credendū beatū Hiero. in dicta
auctoritate intelligere de glorioſa virgine
Maria, quā in ſmone ad Euſtochiū omni

ſanctitate ac gr̄a repletā: atq̄ ſine pctō fu
iſſe teſtat̄. quia ſic eſſet ſibi ꝯtrius: qd̄ nō pre

Cōtrarietas

ſumit̄: ex quo ꝯtrietas euitāda eſt. §. quib⁹. ſ
p̄ma ꝯſtitutōe. Co. et maxime in textib⁹. vt
in. l. ij. §. penul. ff. ſi cer. pe. faciūt notata per
Panor. in. c. tranſlato. de ꝯſti. Ad q̄ntaȝ

R.

rōnem que dicta eſt falſificatōis. Rn̄deo ꝙ
nullo falſo honore laudat̄ btā v̄go Maria
lȝ dicat̄ ſine pctō ꝯcepta. imo veriſſima lau
de extollit̄. Non obſtat dum d̄r: ꝙ de⁹ mlr̄a
potuit facere. Quia rn̄deo ꝙ ideo nō de
dit illa beate v̄gini. q̄a ip̄a inquātū hūana
creatura nō erat capax illoꝝ. Act⁹ em̄ acti

Quare xp̄s nō fecit mariā imortalez.

uoꝝ ſunt in patiēte bene diſpoſito. ij. de aia
et notat̄ in. l. j. de here. inſti. vbi d̄r nō vale
re relictū deportato: q2 eſt incapax. §. lega
ri. et ibi glo. Inſtit. de lega. Et ideo deus nō
fecit beatā virginē immortalē. q̄a tunc non
fuiſſet homo, et ſic xp̄s nō potuiſſȝ dici ver⁹
homo de ſtirpe Adā. Itē nō fecit eā ab ori
gie ſua beatā. q2 ſic eſſȝ ꝑ oia eq̄lis filio. Et
ideo q̄uis deus potuerit illā ab inſtāti con
ceptionis beatificare. tn̄ quia nō decuit ip
ſam equari filio nō beatificauit eā in ip̄o in
ſtanti. et idē poteſt dici de ꝯceptione ſine cō
mixtione ſemis viri et mulieris operatione
ſp̄uſſancti et de alijs ſilib⁹. Quia aūt ꝙ m̄r
dei cōciperet̄ ſine crimine erat decētiſſimū.
vt in ſequēti p̄te hui⁹ ſmonis declarabitur.
Et ip̄a erat capaciſſima hui⁹ gr̄e. vt oñſum
eſt in p̄cedenti ſmone parte vltima. et vt ibi
deȝ patuit. potuit deus illā p̄ſuare. Abſq̄
dubio cōcludendū eſt ꝙ illam preſeruauit.
Ad ſextā rōnē q̄ dicta eſt obligatōis: rn̄
deo ꝙ ſi iſta rō eſſet bona: ꝑ ip̄aȝ ꝯcluderet̄
ꝙ beata v̄go fuit in pctō actuali mortali.
quia ſi ſic fuiſſet habuiſſet motiuū maioris
laudis et gratitudinis erga deū. et ei eēt ma
gis obligata tanq̄ de maiori p̄iculo et dam
no liberata. ergo. Dico tn̄ ꝓ materia ar

Maior eſt preſeruatio q̄ ſubleuatō

gumēti ꝙ maior eſt gr̄a p̄ſuationis et ma
ior donatio ipſius q̄ ſubleuatōis a pctō. vt
declarat Sco. in. iij. di. iij. q. j. et in. iiij. diſt.
xxij. Nam maior gr̄a fieret hoi qui deberet
in foueā luto et putredine ac ſtercorib⁹ plenā
cadere ſi p̄ſeruaret̄ ne caderet: q̄ ſi ꝑmitte
retur cadere. et poſtea ſubleuaret̄ et mūdare
tur. Parabola aūt allegata non ꝯcludit in
caſu noſtro: quia ꝓpoſita fuit de duobus de
bitoribus q̄bus vtriſq̄ fuit debitū dimiſſuȝ
et ambo ceciderāt in obligatiōe. Et ideo ibi
ſolum fit comparatio rōne ſubleuatōis. vñ
ex illatione nō ſequit̄ ꝙ gratia ſubleuatōis

ſit maior gratia p̄ſeruationis. immo ꝑ illaȝ
parabolā ꝓbat̄ oppoſitū. Nam ibi dic̄ glo.
Aug. ꝙ cōmiſſa et non cōmiſſa donant̄: q̄a
nullus eſt qui aliqua cōmittat: q̄n ali⁹ poſſȝ
eadē cōmittere niſi cōſeruaret̄. Beata ergo
v̄go Maria ab originali pctō et ab om̄ibus
actualibus ꝑ gr̄am dei p̄ſeruata ſuper om̄s
hoies illi fuit debitrix. et ꝑ ꝯſequēs grata.
Quāto em̄ maiorē gr̄am quis ab aliq̄ reci
pit. tanto magis ei obligat̄ et ei gratus eſſe

Ad grātiā obligat̄.

debet. l. ſi quis in graui. ff. ad ſill. et. l. ſi vt
certo. §. nunc videndū. ff. cōmo. et. l. p̄ſbr̄i.
C. de epiſcopis et clericis. Et hanc reſpon
ſionem approbans Sco. in. iiij. diſtinctōne
xxij. ar. iij. queſtione. j. inquit: ꝙ nullus eſt
cui deus pauca donet ex hoc ꝙ pauca com
miſit q̄n ſit eidē aliud beneficiū datū mai⁹
q̄ eſt donare. ſ. p̄ſeruare ab alijs i q̄ cadere
potuiſſet et cecidiſſet niſi ꝯſeruatus fuiſſet a
deo. et ſic fuit cū beata virgine. Auguſtinus
quoq̄ in lib. confeſſionum et in ſermone de
magdalena dicit. Illud dimittit̄ ꝙ deo re
gente nō cōmittit̄. Ad ſeptimā et vltimaȝ

S

rōnem que dicta eſt filiationis. reſpōdeo ꝙ
lȝ de lege cōi oēs nati ex matre ſerua naſcā
tur ſerui. vt in allegatis iuribus in rōne op
poſita. et multo magis ſi naſcant̄ ex ābob⁹
parētibus ſeruis. vt patuit. ſ. ſmone p̄mo.
parte. iij. Tamē poteſt dn̄s ordinare ꝙ vn⁹
filius qui naſcet̄ ex ancilla ſua naſcat̄ liber.
ip̄a tn̄ matre remanēte ſerua. Et ſilr̄ ꝙ oēs
qui naſcent̄ ex ea ſint liberi. vt habetur in. l.
cuȝ inter veteres. C. de fideicom. lib. q̄ text⁹
vedet̄ determinare queſtionē noſtrā. Inter
veteres eniȝ dubitatio fuit: vtrū hoc poſſet
fieri. Et ibi imperator determinat: ꝙ ſic. ex
qua deciſione oſtendit̄ ꝙ lȝ beata virgo ꝓ
genita ſit ex matre ſua originalis peccati.
tamen ex diuina ordinatione ipſa libera et
immunis naſci potuit a predicta ſeruitute.
Et de hoc etiā moraliter poteſt exponi tex.
in. l. lex nature. ff. de ſtatu ho. vbi dicit̄. lex
nature hec eſt: vt qui naſcit̄ matreȝ ſequat̄:
niſi lex ſpecialis aliud inducat. hoc ibi quod
fuit in caſu noſtro.

Pars tertia huius ſmonis que dicitur
probationis.

b

T

Beatam virginem Mariam
ſine originali macula fuiſſe cō
ceptam ꝓbabimus breuitatis
cauſa ſolum vnica ratione. Ratio enim eſt
anima legis. l. cum ratio. ff. de bonis dā. et
tantum valet allegare rationem quantum

legē.l.ſcire opꝫ.§.ſufficit.vbi Bal.ff. de ex-
cu.tu.Bar.vo in.§.vltimo.in pemio.ff.di

Rō ⁊ lex id valēt.

cit.ꝙ vbi habemus rōnem ⁊ legē.magis in
herēdum eſt rōni.⁊ allegat glo. in.l.adeo.
ff.de acqui.re.do.qd̄ notat etiã Angelus
dicēs.ꝙ allegare legem vbi habemus rōnē
nihil aliud eſt ꝙ mentē cōfundere.⁊ h̄ inq̇t
in cōſilio.xxxiij.qd̄ dictū allegāt nouiſſimi
in.l.illā.C.de colla. Sufficiēter ergo de-
clarari ⁊ ꝓbari poterit innocētia ⁊ puritas
v̄ginee cōceptiōis rōne fortiſſima ⁊ inexpu

Maior ꝓpoſitio.

gnabili que dr̄ electiōis.Cuiꝰ fundamentū
ponit beatꝰ Tho.in.iij.parte ſumme.q.xx-
vij.arti.iiij.di.Quos deus ad aliq̄d elegit:
ita p̄parat ⁊ diſponit.vt ad illud ad qd̄ eli-
gūtur inueniātur idonei.iuxta illud apl'i.ij.
ad Cor.iij.Idoneos vos fecit miniſtros no
ui teſtamēti.Sapiēs em̄ regulator ea q̄ ſūt
ad aliquē finē dꝫ regulare ſm ordinē ipius
finis.iuxta dictū phi.xj.metaphiſice.⁊ pro
batur p.c.pdeſt.xxiij.q.v.fac ad p̄dicta ꝙ
p̄nceps aſſumēdo aliquē ad officiū ſuū:dr̄
velle diſpēſare cū eo meliori modo quo pōt
l.quidā cōſulebat.ff.de re iudi.Itē aliud di
ctū.ſ.ꝙ q̇ vult cōſequēs:vult etiā omne ne
ceſſariū antecedēs.l.ij.ff.de iur.om.iu.⁊.d.
l.quidā cōſulebat.ff.de re iudi.Itē illud qd̄
dr̄ in.l.ij.C.de cri.ſa.ſ.ꝙ crimē eſt ſacrilegij
dubitare an is dignus ſit quē impator ele-
gerit.Sed glorioſa virgo Maria fuit ele-

Minor ꝓpoſito

cta diuinitus ab eterno vt eſſet mater dei.
ipſa dicēte illud Ecci.xxiiij. Ab initio ⁊ an
te ſecula creata ſum ⁊c.⁊ Prou.viij.Ab eter
no ordinata ſum ⁊ ex antiquis anteq̄ ter-
ra fieret.que oīa attribuit eccl'ia beate virgi
ni.ergo deus ꝑ grām ſuā eā ad tam mirabi
le opus idoneā p̄ſeruauit.Vn̄ de btā v̄gine
dici pōt illud Gen̄.xxiiij.Hec ē mulier quã
p̄parauit dn̄s filio dn̄i mei.i.xp̄o.vt expo-
nit Frā.de mayro.in ſermōe de cōceptione
eiuſdē v̄gīs dicēs.ꝙ deꝰ pr̄ eā p̄parauit.i.
an̄ parauit ꝙ ſordida eēt.qd̄ fecit ꝑ grām
ſingularē.Et hoc eſt qd̄ illi dixit angelus
Luc.j.Inueniſti grām apud deū.ſed nō fu-
iſſet idonea mater dei.ſi vnq̄ vllo tp̄e vel
etiā in momēto fuiſſet per peccatū ancilla
diaboli.quia nō modica filij ignominia eſt
ſi parentē habeat ſeruū.vt dr̄ in.l.j.ff.de li
be.cauſa.vn̄ diabolus potuiſſet impropera
re xp̄o dicēs.Genitrix tua prius fuit ſerua
mea ꝙ mater tua.Ante fuit filia ire ac mor

Cōcluſio.

tis ac maledictiōis ꝙ grē.prius filia diabo
li ꝙ dei.Ergo cōcludendū eſt ꝙ per diuinā
gratiā preſeruata fuit ab omni cōtagione ⁊
infamia atq̄ ſeruitute peccati.⁊ a ſubiectio
ne diaboli.vn̄ ipſa agit de h̄ grās deo dicēs
illud p̄s.xxx.Saluaſti de neceſſitatibꝰ aīaꝫ
meā.nec cōcluſiſti me in manibꝰ inimici.Et
hec veritas cōfirmatur auctoritate Ambro

Cōfirmatio

ſij in ſermone de natiuitate v̄ginis di. Niſi
fallimur iam terra illa bn̄dicebatur.in cuiꝰ
medio dn̄s ſalutē operaret̄ ⁊ ex qua v̄itas
orire.̄ſuperne itaq̄ bn̄dictioni p̄parabat̄
terra in hominē ꝓcreata ex qua naſcitura
eſſet gl'ioſa v̄go que celeſti bn̄dictione ſin-
gulari replēda erat priuilegio.Et noe a do
mino bn̄dicitur.⁊ in filios ſem ⁊ iaphet pa
terna eius bn̄dictio dirigitur.ſanctiſſimum
nãq̄ dei genitricis marie corpus ante ſecu
la ad generādū dei filiū predeſtinatū ꝓpe
finē mūdi naſciturū:iā in his quos predixi
mus fratribus:ſub quadā imagine bn̄dice
batur.ex cuius medio ſalus mūdi oriretur.
Nūquid nō tibi bn̄dicebatur humanitatis ca
ro:cū inde naſcereris gl'ioſa v̄go.Tibi ꝑfe
cto bn̄dicēda erat caro humana in tuis ꝓ-
genitoribus.q̄ ex caſtiſſimis viſceribus illū
eras paritura peccatoribꝰ qui eſt ſuꝑ oīa be
nedictus.cōſtātiſſima ꝓculdubio abrahe fi
des audire meruit.ꝙ in ſemine eius bn̄dice
rentur oēs gētes.Diuine itaq̄ dignatiōis
p̄rogatiua p̄parabat̄ quedā ſtirps iudaica:
ex qua celeſtis luminis porta naſceret̄ vir-
go maria.quā eterna dei diſpoſitiōe vnige
niti filij dei matrē futuram certiſſime ſcimꝰ
predeſtinatam.hec ille.Si ergo beatiſſima
virgo vt digna eſſet mater dei fuit ab eter-
no p̄parata ⁊ bn̄dicta.ꝑfecto valde incon-
gruū eſſet dicere ꝙ aliquādo fuerit per pec
catū maledicta.Et ideo in ſermōe ad euſto
chium Hiero.inquit.Nulli dubiū eſt de ma
tre dn̄i quin talis debuerit eſſe que nō poſ-
ſet argui de peccato.quia fuiſſet ad impro-
perium filij.ſicut enim nobilitas parentum

Nobilitas trāſit in poſteros

tranſit in filios.l.liberos.ff.de ſena.⁊.l.j.C.
de digni.lib.xij.nam natꝰ ex ciue ciuis eſt.⁊
natus ex comitatenſi comitatenſis eſt.l.j.⁊
l.aſſumptio.§.filiuſ.ff.ad muni.⁊.l.cum le
gitime.ff.de ſta.ho.⁊.l.filios.C.de muni.⁊
origi.lib.x.Et ꝓpagatio alicuius clari ſemi
nis ꝓculdubio ſuam nobilitat poſteritatē
lvj.di.c.ſi gens.⁊ in extrauaganti Iohānis
xxij.que incipit Execrabilis.Et de hoc tra
ctat Iohānes de imo.in cle.j.de baptiſmo.
in glo.ſuper verbo regnū.ſic ecōtrario igno
minia parentum tranſit ad filios.Ideo in-

quit ſapiens Ecci.iij.Ne glorieris in cōtu
melia patris tui.nō eſt tibi gl'ia ſed confu-
ſio.gl'ia em̄ hoīs ex honore patris ſui ⁊ de

V

decus filij parens ſine honore. Quia er
go ſi beata virgo originali fuiſſet vitio ma
culata ⁊ corrupta:lꝫ poſtea purgata ⁊ ſcifi
cata poſt lapſum tn̄ infamia pcti remãſiſ-
ſet.quia ſemper de ea poſſet dici ꝙ ſemel
fuit in pctō.ꝑfecto nullatenus eſt creden-
dū ꝙ deus in pctm̄ ip̄am labi ꝑmiſerit:cū
nō poſſit fieri de preterito futurū.neq̄ ab
ipſo deo.Vn̄ Hiero.ad Euſtochiū inquit.
Audacter loquor cū deus oīa poſſit:ſuſci-
tare virginē poſt ruinā nō pōt.facta enim
ꝓ infectis haberi nō pn̄t.vt dr̄ i.l.in bello.
§.facte.ff.de cap.⁊ poſtli.re.⁊.l.verū eſt.
ff.de reg.iu.facit.l.j.§.ſi vir.ff.de acq̇.poſ.
Et in aut.de equali.do.§.q̄ tibi.col.vij.vn̄
inquit Bar.in.l.nō dubium.C.de legi.hoc
ſolo priuatur deus:ꝙ facta ꝓ infectis ha
beri nō pn̄t.nō tn̄ ꝑ hoc intelligit̄ ꝙ deꝰ nō
poſſit in hoīe reparare innocētiā deꝑditā
quia hoc pōt.immo facta pnīa peccati q̇s
habet̄ ac ſi nullā vnq̄ maculā contraxiſſet
l.imperialis.§.in pn̄ti.C.de nup.ſed intel-
ligitur ꝙ illud qd̄ ſemel factū eſt deus fa-
cere nō pōt ꝙ factū nō ſit.licꝫ facere vale
at ꝙ habeat̄ ac ſi factū nō eſſet.Vn̄ Hie-
ro.vbi.ſ.⁊ habet̄ in.c.ſi paulus.xxxij.q.v.
ait.valet quidē liberare de pena:ſꝫ non va
let coronare corruptā. Ex q̇bus oībꝰ ſe-
quitur indubitāter tenēdū ꝙ deus dilectā
ſpōſā ſuā ante creationē mūdi electā ab
omnis peccati turpitudīe p̄ſeruauit.Quis
em̄ eſt hoīum q̇ ſi poſſet ſpōſam ſuā facere
illā nō abſq̄ omni macula ꝓcreare:Quis
v̄o eſt ita inſanus qui illā in fornicationis
vitiū labi permitteretur.Deus aūt cuius
perfecta ſunt opera Deut.xxxij.ꝑfecto ſan
ctiſſimū illud tabernaculū beate v̄gis om-
ni puritate ⁊ innocētia repletiſſimum for-
mauit.in cuius ſacratiſſimo vtero factus
hō nouē menſibꝰ habitaret.Et h̄ eſt ꝙ bea
tus Anſel.in li.de ꝯceptu virginali.c.xviij.
loquitur di.Decuit vt cōceptio illius hoīs
de matre fieret puriſſima tanta puritate
qua ſub deo nequeat maior intelligi.Cui
deus pr̄ vnigenitū ſuū quē de corde ſuo ge
nuerat equalē ſibi ita dare diſponebat.vt
eſſet nāliter vnꝰ idēq̄ dei patris ⁊ v̄ginis
filiꝰ.⁊ quā ſibi filiꝰ ſubſtātialit̄ matrē face-
re eligebat.⁊ de q̄ ſpūſſanctꝰ opaturꝰ erat
vt ex ea ꝯciperet̄ ⁊ naſceret̄ ille de quo ip̄e
ꝓcedebat.hec ille.Nō fuiſſet aūt beata vir
go puriſſima tāta puritate q̄ ſub deo neq̄-
at maior intelligi:ſi originali fuiſſet pctō
maculata.Qd̄.ꝑfecto incōgruū indecēſq̄
tāto filio extitiſſet.Iō Cirillꝰ pr̄iarcha ale
xandrinus in li.ꝯ Neſtoriū ait.ꝓpter filiū
temerariū eſt in maria v̄gine ponere culpā
aliquā vel pctm̄.Eapropt̄ ip̄a gl'ioſa dei ge
nitrix ſicut ego ſcripſi in ep̄la ad ſummum
pōtificē Sixtū q̄rtū.Laudat̄ patrio nūq̄
fedata cruore.Cerbareo nunq̄ ſubiacuiſſe
iugo.⁊ Aug.in li.j.de nā ⁊ grā.ſupradictā
rōnē cōfirmās dicit.Excepta ſola v̄gine de
qua ꝓpter honorē dn̄i nullā ꝓrſus cum de
pctis agit̄ hr̄e volo q̄ſtionē.Scimꝰ eniꝫ ꝙ
plus grē ei donatū fuit ad vincēdū ex om-
ni p̄te pctm̄ q̄ ꝯcipere ⁊ parere meruit quē
cōſtat nullū habuiſſe pctm̄.Hac igit̄ v̄gi-
ne excepta ſi oēs ſci ⁊ ſcē dei cū viuerēt in-
terrogati fuiſſent.vtrū ſine pctō fuiſſent:
oēs vna voce dixiſſent.Si dixerimꝰ q̄r pec
catū nō habemꝰ ipſi nos ſeducimꝰ ⁊ v̄itas
in nobis nō eſt.h̄ ille.Sed r̄ndent q̇dā nō
bn̄ intelligētes Aug.de pctis tm̄ actualibꝰ
loqui.quoꝝ interp̄tatio ſi eēt vera:neceſſe
eſſet dicere Aureolū doctorē Auguſtinū
mendacē eſſe.Multi em̄ ſci ⁊ ſancte dei re
gnāt in celis q̇ nūq̄ actualibꝰ irretiti fuere
pctis.vt innocētes ⁊ paruuli an̄ annos di
ſcretionis poſt baptiſmū mortui.v̄ba igit̄
Aug.ſunt gn̄aliter de oībus pctis ītelligē
dā.q̄r dictū doctoris gn̄aliter loquētis:ge
neraliter debꝫ intelligi.⁊ vbi lex nō diſtin
guit:nec nos diſtinguere debemꝰ.l.de pre-
cio.ff.de publi.Si em̄ de actualibꝰ ſolū in-
telligere voluiſſꝫ.bn̄ h̄ exprimē ſciuiſſet.vt
dicit in alio ꝓpoſito tex.in.l.vnica.§.ſin
aūt ad deficiētis.C.de cadu.tol.In his er
go v̄bis Aug.nobis oſtēdit neminē eſſe
in regno celoꝝ quē nō tenuerit q̄nq̄ cathe
na delictoꝝ.Quidā em̄ originale ſolū con-
traxerūt.⁊ nūq̄ aliquo actuali pctō mor-
tali aut veniali maculati ſunt vt p̄dicti in
nocētes ⁊ paruuli.Alij v̄o nō ſolū origina
li ſꝫ etiā actuali pctō mortali.aut ſaltē ve-
niali ſunt infecti.ſola aūt genitrix dei ma-
ria nullo vnq̄ fuit vitio deturpata.qd̄ etiā
ꝓbat̄ auctē Bern̄.in omel.xiij.ſuꝑ ſmone
in cena dn̄i dicētis.Nō eſt in filijs hoīum
magnꝰ vel paruꝰ tāta p̄ditus ſcitate nec tā
te religiōis p̄uilegiatꝰ honore:q̇ nō i pctis
fuerit ꝯceptꝰ.vel in pctis fuerit poſt cōuer
ſatus p̄ter matrē imaculati agni pctm̄ nō

faciētis: ſed pctā mūdi tollētis. de qua cū
de pctīs agitur nullā ꝓrſus volo hr̄e que-
ſtionē. h ille. Cōcludēdo ergo ſmonē iſtū
dico ꝙ cū ad poſitionē cōſequentis ſequat̄
poſitio ſui neceſſarij antecedētis. §. j. inſti.
de teſta. tutel. cū oēs credāt beatā ꝟginē
Mariā fuiſſe idoneā matrē dei: debēt etiā
credere ipſā fuiſſe immunē ab omni labe
pcti. q2 vt. s̄. dictū eſt. aliter nō fuiſſet con-
grua mater xp̄i. Ex qbus oībus pꝫ inteme
ratā virginē ab originali vituperij īfamia
ꝓſeruatā. Cui9 meritiſ ac ꝓcibus ab oībus
malis et peccatis nos ꝓſeruet benedictus
eius fili9 Amen.

De eadem immaculata conceptione.
Sermo tertius.

x Bſit rem iſtam
a facere vt imponam9 crimē
glīe nr̄e. j. Mach. ix. Au-
gu. de glīoſa dei genitrice
in ſmone de ei9 natiuitate
inq̄t. Quis laudes btiſſime ꝟginis digne
decātare valeat? facta eſt enim Maria ſa-
nus celoꝝ. ſublimatio apl'oꝝ. laus martyꝝ.
iubilatio cōfeſſoꝝ. ꝯtinentia ꝟginū. Facta
eſt maria norma ꝓncipū. iuſticia regū. ſal9
oīum pploꝝ. glīa viduaꝝ. gaudiū angelo-
rū. requies aīaꝝ. Facta eſt Maria ſal9 mo
rū. mors criminū. vita ꝟtutū. ꝟt9 pugnan
tiū. palma victoꝝ. Facta eſt Maria excel-
ſa ſuꝑ ſydera. ſanctior ſuꝑ oēs feminas. cu
ius vita inclyta cūctas illuſtrat eccl'ias. h
ille. Et iō predicte virgini merito attribu-
ūt illa ꝟba ſcripta Judith. xv. c. Tu glīa
hierl'm. Tu leticia iſrael. Tu honorificētia
populi nr̄i. Quapropter oēs deuoti eiuſdē
immaculate matris dei cū ab aliquo exhor
tantur ad credendū ꝙ ipſa virgo puriſſi-
ma cōtaminata fuerit originali pctō. debēt
verba thematis nr̄i dicere. Abſit ꝛc̄. Suꝑ
quib9 tres de eadē cōceptione ſanctiſſima
cōſiderationes faciemus.
Prima dicetur cōtrarietatis.
Secunda veritatis
Tertia ꝛ vltima appellabit̄ ſtabilitatis
Prima pars hui9 ſermōis in q̄ ponunt̄
argumēta cōtraria immaculate ꝯceptiōi.
y Uobus argumētis inſurgūt q̄
d dā vltra ꝓdicta ꝯ bn̄dicte regi-
ne celi cōceptionē. Quoꝝ ꝓmū
d2 gn̄alitatis. Scd̄m ꝟo ſpāli-
tatis. Quo ad primū adducūtur primo
auctes ſacre ſcripture que dicunt gn̄aliter
oēs hoīes ab adā deſcēdentes originali fu
iſſe pctō maculatos. Scd̄o auctes ſacroꝝ
doctoꝝ idē affirmātes. Jn ſacra etem̄ ſcri-
ptura hoc exꝓſſiū videt̄. iij. Reg. viij. ꝛ. ij.
Paral'. vij. vbi d2. Nō eſt hō q̄ nō peccet.
qđ nō intelligit̄ de actuali ſolū. q2 innocē-
tes ꝛ alij multi illud nō cōmiſerūt. vt patu
it. s̄. ſermone ꝓcedēti parte vltima. ꝙ̄ intel
ligitur de originali. Itē Eccs. vij. inq̄t Sa
lomon. Uirū de mille vnū repperi. ſ. xp̄m
ſm glo. Auguſtini. Mulierē ꝟo ex oīb9 nō
inueni. ſ. bonam. Et ps. xiij. dicit Dauid.
Oēs declinauerūt: ſimul inutiles facti ſunt:
nō eſt q̄ faciat bonū nō eſt vſq3 ad vnū. Et
ibidē inquit deo. Nō iuſtificabit̄ in cōſpe-
ctu tuo oīs viuēs. Et ps. l. iterū ait in ꝑſo
na cuiuſlibet hoīs. Ecce em̄ in iniq̄tatibus
cōceptus ſum: ꝛ in peccatis cōcepit me ma
ter mea. Et ps. xxj. etiā inq̄t in ꝑſona xp̄i.
Erue a framea deus aīam meā: ꝛ de ma-
nu canis vnicā meā. Ubi glo. Auguſtini di
cit. Unica eſt aīa xp̄i q̄ ſola eſt a pctīs imu
nis: ꝛ Eſa. liij. d2. Oēs nos q̄ſi oues erra-
uimus. Et ad Ro. iij. dicit apl'us. Oēs in
adam peccauerūt ꝛ egēt grā dei. ꝛ ibidem.
Nō eſt iuſtus quiſꝙ̄. Oēs declinauerunt
ꝛc̄. ꝛ. v. c. eiuſdē ep'le etiā inq̄t. Sic ꝑ vnū
hoīem pctm̄ intrauit in mūdū ꝛ ꝑ peccatū
mors ita in oēs hoīes mors intrauit in q̄
oēs peccauerūt. Et ibidē. Per vnī9 delictū
oēs hoīes in cōdemnationē cōſtituti ſunt.
Et. xj. c. ꝓdicte ep'le iterū ait. Cōcluſit deus
oīa ſub peccato vt oīum miſereatur. Et ad
Ephe. ij. ait. Eramus natura filij ire ſicut
ꝛ ceteri. Et. ij. ad Coꝝ. v. d2. Unus ꝓ oīb9
mortu9 eſt ꝛ reuixit. ſ. xp̄s. Sacri q3 docto-
res idē affirmāt. Un̄ Aug. li. ij. ꝯ Jouinia-
nū ait. Propter catholicā veritatē ſancti ꝛ
beati diuinoꝝ eloquioꝝ ꝓtractatores cla-
riſſimi ſacerdotes Irene9. Cyprian9. Am-
broſius. Gregorius. Innocētius. Johes.
Baſilius. qbus velim nolim addo Hiero-
nymū. vt oēs omittā qui nōdū dormierūt
aduerſus nos: ꝓferūt oīum hoīū pctō ori
ginali obnoxiā ſuiam. vn̄ nemo eruit niſi
quē ſine lege peccati repugnātē legi virgo
cōcepit. hec ille. Et idē. xiij. de ci. dei. c. xiiij.
inquit. Oēs em̄ in illo fuimus q̄n vn9 oēs
corrupit q̄ per feminā lapſus eſt. ꝛ in. c. fir
miſſime. de cōſe. di. iiij. iterū ait. Firmiſſi-
me tene ꝛ nullatenus dubites oēm hoīem
qui ꝑ cōcubitū viri ꝛ mulieris ꝯcipitur in

pctō originali naſci. Et idē ſuꝑ ps. iij. dic̄.
xp̄s oēs pctōres inuenit. ꝛ ſol9 ſine pctō ve
nit. ꝛ in li. de nuptijs ꝛ ꝯcupiſcētia etiā in-
quit. Oēs ſub pctō naſcūtur: ꝛ ꝑ vnū ſolū
q̄ ſine pctō nat9 eſt liberamur. Et in lib. en-
chiridion iterū ait. Per mediatorē q̄ ſol9
ſine pctō nat9 eſt recōciliari nos oportebat.
Leo Leo q3 papa in ſmone natiuitatꝭ xp̄i dic̄.
Dn̄s noſter pcti mortiſꝙ deſtructor. ſicut
nullū a reatu liberū repperit. ſic ꝓ liberan
Grego. dis oībus venit. Grego. etiā in. xj. moral'.
c. vl. dicit. Sol9 redēptor in carne ſua vere
mūdus extitit. q2 nihil in eo ꝑ carnalē dele
ctationē venit. Et idē ſuꝑ Exodū inquit.
Oēs in pctīs nati ſum9 ꝛ ex carnis delecta
tiōe cōcepti: culpā originalē nobiſcū traxi
mus. Et iteꝝ idē in. xij. moral'. ait. Nullus
ſine pctō eſt niſi ille qui in hūc mūdū nō ve
Hiero. nit ex pctō. ꝛ Hiero. ſuꝑ Lucā inq̄t. Sol9
de9 eſt in quē pctm̄ cadere nō pōt. Ambro
Amb. ſius q3 ſuꝑ idē euāgeliū dicit. Sol9 de nat9
ex femina dn̄s Jh̄s terrene cōtagia corru
ptele nō ſenſit: ſꝫ celeſti maieſtati depulit.
Hilari9 Hilari9 etiā quē refert Aug. in lib. ꝯ Julia
nū ait. Jn pctō eſt oīs ꝓter illū q̄ venit in
ſimilitudinē carnis pcti ſine pctō. Idē quoꝙ
Augu. Aug. in li. de ꝑfectione iuſticie dicit. Nō fu
iſſe aliquē in hac vita hoīem puto: excepto
vno mediatore dei ꝛ hoīum. cui non fuerit
neceſſaria remiſſio peccatoꝝ. Cū igitur ter
minus vniuerſalis diſtribuat ꝓ ſingulis.
ꝛ tantū valeat in omnib9 quantū ſpāle in
ſingulis. ff. de admi. tu. l. ſi duo. ar. ff. de le.
iij. l. ſi totus. in prin. Cūꝙ terminus diſtri
butiuus ſingulos ſpāliter cōprehēdat. l. ti
cia. §. ſi. ꝛ. l. plurib9. in princi. ff. de ꝟ. ob. ꝛ
l. ꝛ quēadmodū. §. j. ff. de pigno. Cūꝙ tan
tum valeat aliquid gn̄aliter dici ſicut ſi ſin
gula ſub eo cōtenta numerent̄. l. oēs. ꝛ ibi
glo. C. de preſcrip. xxx. vel. xl. an. ꝛ. l. ij. C. de
q̄dri. ꝓ. Sitꝙ regula dicēs. Qui om̄e dic̄
nihil excludit. c. ſolite. de ma. ꝛ obe. ꝛ. ff. de
lega. j. l. ſi cui. ꝛ de dāno infecto. l. dāni in-
fecti. la. j. §. ēptor. ꝛ. xix. diſ. c. ſi romanoꝝ.
ꝛ de obſer. ie. c. ij. ꝛ. xxv. di. §. j. in glo. ꝛ. l. ſi
a ꝓcuratore. C. mā. Cūꝙ in toto pars cō-
tineatur. c. i toto. de reg. iu. li. vj. ꝛ. l. ſi q̄s.
ff. de excep. rei iudic. ꝛ. c. penale. xiiij. q. v.
Cūꝙ in generalib9 ſpālia inſint. l. ſemꝑ. ff.
de reg. iur. ꝛ. l. ſi ita. ff. de vſu ꝛ habi. ꝛ. l. le
gatum. ꝛ. l. ſi totus. ff. de leg. iij. ꝛ gn̄aliter
dictū gn̄aliter debeat intelligi. l. de ꝓcio. ff.
de publi. c. qui circa. de priui. ꝛ. ff. de ſerui.
vr. pre. l. ſi ſeruitus. vbi glo. ꝛ in. c. ij. de cō
iu. lepro. in glo. penultima: videtur conclu
dendū. ꝙ in his gn̄alibus locutionib9 cum
terminis vniuerſalib9 factis etiā beata ꝟgo
cōprehēdi debeat ac ſi de ea ſpālit̄ fuiſſet
dictū ꝙ in pctō ſit cōcepta. Quo ad ſcōm
argumētū qđ d2 ſpālitatis: adducūtur au
ctoritates ſcōꝝ doctoꝝ q̄ ſpecifice dixerūt
beatā ꝟginē in pctō originali cōceptā fu Anſel-
iſſe. Un̄ Anſelmus li. ij. Cur deus hō. c. x. mus.
inquit. Licꝫ hoīs xp̄i cōceptio munda ſit ꝛ
abſꝙ delectatiōis carnalis pctō. attamen
ꝟgo Maria vn̄ xp̄s ꝛ a qua aſſumpt9 eſt.
ꝛ in pctīs cōcepit eā mater eius. ꝛ ipſa in
Adā peccauit in quo oēs peccauerūt. h ille.
Magiſter q3 ſniaꝝ. i. iij. di. iij. c. j. ait. Que Magr̄
ritur de carne ꝟbi an priuſꝙ̄ cōciperet̄ ob ſniarū.
ligata fuerit peccato. ꝛ an talis aſſumpta
fuerit a ꝟbo. ſane dici pōt ꝛ credi oportet
iuxta ſanctoꝝ atteſtatiōis cōuenientiam:
ipſam prius peccato fuiſſe obnoxiā ſicut re
liqua ꝟginis caro. ſed ſpūſancti opatione
mundatā. ita vt omni contagione immu-
nis vniretur ꝟbo. pena tn̄ non neceſſitate
ſed volūtate aſſumētis remanēte. Mariā
quoꝙ totā ſpūſanctus in eā perueniēs a
peccato prorſus purgauit. ꝛ a fomite etiā
peccati liberauit vel fomitē penit9 euacuā
do vt quibuſdā placet. vel ſic extenuādo et
debilitādo vt ei poſtmodū occaſio nullate
nus extiterit ad peccādum. hec ille. Hanc
etiā opinionē tenuit beatus Thomas in Tho.
ꝓdicta di. ꝙ beata ꝟgo Maria ſit cōcepta
in originali peccato. Et quidā alij docto-
res ꝛ theologi ibidē. Tenuit etiam hoc Jo
hānes teutonicus gloſator decreti in. c. ꝓ- Gloſa-
nūciandū. de cōſe. di. iij. ꝛ Joh. an. in. c. cō- tor de-
queſtus. de feri. ꝛ Archi. in. c. firmiſſime. de creti.
cōſe. di. iiij. Et Beat9 Ber. in ep'la ad cano
nicos lugdunēſes cū quibuſdā alijs ſctīs.
Cū igit̄ eccleſia approbet dicta ſanctoꝝ pa
trū. vt habet̄ in. c. ſancta romana. xv. di. vi
detur ꝙ illi errēt ꝛ peccēt deuiātes a deter
minatione ꝓdictoꝝ ſanctoꝝ patrū q̄ btām
virginē ſine originali peccato conceptam
fuiſſe dixerunt.
Pars ſcd̄a hui9 ſermonis q̄ d2 ꝟitatis.
z Sta ſunt argumēta qbus nō-
i nulli ꝟginis innocentiā impu
gnātes multos ab eius purita
tis veneratiōe auertere conan
tur. Quapropter glīoſa ꝟgo rogat ſuū pre
ſeruatorē deū dicens illud ps. xiij. Tu dn̄e

ſeruabis nos.⁊ cuſtodies nos a generatio
ne hac in eternū.Nos ꝗȝ ỽitatē defenſare
volētes que vincit oia.⁊ a nemine ſuperaſ.
vt dꝛ.ij.Eſdre.iij.⁊ in.l.fi.ff.de ꝓba.ſimul
⁊ cōſiderātes ꝙ magis attendi dȝ illud qḋ
eſt in ỽitate ꝙ qḋ eſt in falſa opiniōe.l.ſi
quotiēs.ff.de manu.vindi.⁊.§.ſi quis reȝ
ſuā.inſti.de lega.dicimus ꝙ his oibus au
ctoꝛitatibꝰ nō obſtātibꝰ tenēda eſt veriſſi
ma opinio de imaculata cōceptiōe matris
dei.Nō obſtāt mō oia dicta gñalia tam ſa
cre ſcripture ꝗ̄ doctoꝛuȝ in quibꝰ affirmaſ
ꝙ oēs ꝓpagati ab adam ſunt in oꝛiginali
pctō cōcepti vel ſiſ̄ibus ỽbis idē in ſubſtā

Quō itelligaſ vniuerſal̄i ſacra ſcriptura

tia dꝛ.Quia rñdeo ꝙ illa regula vniuerſa
lis:ꝗ omne dicit ⁊c̄.nō hȝ locū in his au
ctoꝛitatibꝰ nec in multis alijs ſacre ſcriptu
re ꝗ̄ regulis logicalibꝰ ⁊ grāmaticalibꝰ nō
eſt ſubiecta.c.indignū.xxxviij.di.vñ in ſa
cra ſcriptura terminus vniuerſalis frequē
ter accipiſ ꝓ maioꝛi parte vt declarat Ni
colaus de lyra ſup Mat.vt ibi.Exibat ad
Johannē hieroſolyma ⁊ oīs iudea ⁊ oīs
regio circa ioꝛdanem.Mat.iij.⁊ tñ multi
nō exibāt:ſ maioꝛ pars tm̄.⁊ ibi:videbit
oīs caro qḋ os dñi locutū eſt.Eſa.iiij.⁊ tñ
multi nō viderūt filiū dei in natiuitate eiꝰ.
⁊ ſic ad tollēdā cōſequentiā ſufficit dare in
ſtantiā.§.pauonū.inſti.de re.diui.Et ideo
inquit magr̄ Bartholomeꝰ piſanus in lib.
btē ỽginis.fructu.vij.Sacrā ſcripturam
vti ſepe vniuerſali ſm vocē que nō diſtri
buit vniuerſaliſ:ſ tm̄ ꝓ illis ꝗbus cōuenit
ꝑdicatū.vt in iſta.Totꝰ mūdus vadit poſt
ipȝ.Et eſt hyperbole tropus:⁊ figura grā
maticalis.i.locutio ſm modū loquēdi.fa
ciūt notata in.l.oēs.C.ſine cēſu vel reliꝗs.
vbi glo.magiſtralis i hac materia dat exē
plū dicēs.ꝙ hec vniuerſalis oēs currūt:in
telligiſ de his ꝗ ſunt habiles ad currendū.
ꝙ aūt dictio vniuerſalis reſtringaſ ad ha
bilitatē.eſt tex.in.l.j.C.de ſa.ſan.ec.vbi dꝛ
habeat vnuſꝗſqȝ licētiā in teſtamēto relin
quere pijs locis.qḋ exponit glo.vnuſꝗſqȝ
ſ.habilis ad teſtandū.ſil̄r ꝗȝ reſtrictionē
faciūt doctoꝛes.maxie Bal.poſt glo.in.l.
j.C.de fi.inſtru.ſ igitur reſtrictio termini
vniuerſalis ſepe fit in ſacris ſcripturis.Et
ſ affirmat Hiero.in epl̄a ad Damaſuȝ pa
pā de filio ꝓdigo.vbi exponēs illud Luce
xv.Fili tu ſemꝑ mecū es ⁊ oia mea tua ſūt.
Jntelligēs ꝑ patrē deū.⁊ ꝑ filiū ꝓdigū po
pulū gentilē.ꝑ ſenioꝛē ỽo iudaicū:cui deꝰ
dixit:Fili ⁊c̄.ait ſic.Quō āt dei oia iudeoꝝ
ſunt.Nūquid angeli throni dñationes ce
tereqȝ ỽtutes?Per oia ergo intelligimus
legē ꝓphetas eloquiaqȝ diuina.Hec enim
eis dedit vt in lege eiꝰ meditarentur die ac
nocte.Scōm illū modū quē ſepe expoſui
mus ſcripturaꝝ oia nō ad totū referēda eē
ſed ad ꝑtē maximā vt ibi.Oēs declinaue
runt ſil̄r inutiles facti ſunt.Et alibi.Oēs ꝗ
venerūt añ me fures fuerūt ⁊ latrones.Et
Pau.ad Coꝛ.ix.inꝗt.Oibus oia factꝰ ſuȝ
vt oēſ lucrifacerē.Et ad Phil̄.ij.Oēs ei ꝗ
ſua ſunt querūt:nō ꝗ̄ ieſu xp̄i.hec Hieroñ.
Ecce ergo ꝙ auctates ꝑdicte quātūcunqȝ
gñaliter loquanſ nō debēt intelligi de btā
ỽgine.nō obſtāte termino vniūſali.Opoꝛ
tet ei ipſas gloſare ſicut ⁊ ceteras quas re
fert Hiero.in ꝑdicta epl̄a.Gloſanſ aūt ſic.
Oēs declinauerūt.ſ.ꝗ mādata diuina ſer
uare noluerūt.Oēs ꝗ venerūt añ me fures
fuerūt ⁊ latrones.ſ.ꝗ a me miſſi nō fuerūt.
Oibus oia factꝰ ſum.ſ.ꝗ̄ ſm deum fieri po
tuerūt.Oēs que ſunt ſua querūt nō ꝗ̄ ieſu
xp̄i.ſ.ꝗ ſunt a charitate ſeparati.ꝓpheta
etiā ꝑs.cxv.inꝗt.Ois hō mēdax.ſ.niſi eiꝰ
eloꝗa a ſpūſcō ꝓcedāt.Jlle ergo auctates
ꝙ oēs peccauerūt in adā ⁊ pctm̄ oꝛiginale
cōtraxerūt exponēde ſunt.ſ.ꝗ nō ꝑ diuinā
gratiā fuere ꝑſeruati.ſ ab adā hȝ cōeȝ cur
ſuȝ ⁊ legē ex inoꝛdinata ꝯcupiſcētia ⁊ libi
dine parētū cū carētia diuine grē ⁊ iuſticie
oꝛiginalis ſunt ꝓpagati.Nō aūt loquunſ
de ꝓpagatis ab adā ſm legē ꝑuilegiataȝ.
nec de ꝑſeruatis ab oꝛiginali pctō ꝑ grām
ꝑueniētē:ſicut fuit btā ỽgo Maria.Et ꝙ
dictas oēs auctēs opoꝛteat gloſare ꝓbaſ.
Nā ſi ſine aliꝗ gloſa ⁊ limitatione voluerit
eas ꝗs exponere neceſſe erit dicere ꝙ xp̄s
ꝗ ⁊ ipſe ex adā ꝓpagatiōe deſcēdit peccatū
oꝛiginale ꝯxit.qḋ eēt hereticū ꝓfiteri.Si
ergo indeuote ⁊ impugnatoꝛ imaculate cō
ceptiōis vt in hereſim nō labaris vis au
ctoꝛitates illas gloſare.equemus in glo
ſando lāceas ⁊ de pari ꝓcedamꝰ.Tu inꝗ
es Oēs peccauerūt in adā ꝑter xp̄m ꝑ na
turā.Et ego dicā.⁊ ꝑter beatā ỽginē per
grām. Sciendū eſt ꝗ̄ ꝙ orō vl̄is ỽifica
tur etiā dato ꝙ vna ꝑſona vel due aut tres
nō copꝛehēderenſ ſub ea.vt notaſ in.l.inſ
oēs.ff.ꝗ ſatiſ.co.vbi glo.facit tex.in.c.j.de
ꝯſti.dicēs canōes cuſtodiēdos ab oibꝰ.vbi
glo.excipit papā ⁊ imperatoꝛē.facit etiaȝ
glo.i.c.ſi ỽo.de ſen.ex.⁊ in.l.j.C.cōia de le.

Job.x. j.Coꝛ.ix. Philip.ij.

Expoſitio auctoꝛitatum.

De ꝓpoſitionibus vniuerſalibus.

Et hoc patet Eccl̄i.xl.vbi dꝛ Oia ꝗ de ter
ra ſunt in terrā cōuertenſ.Et tñ btā virgo
et Johēs euāgeliſta nō ſūt in terrā ꝯuerſi.
Et Mat.xi.dꝛ.Nemo nouit filiū niſi paſ.
et tñ etiā ſpūſſctūs euȝ nouit.Et ſil̄r dꝛ.j.
ad Coꝝ.xv.Oēs quidē reſurgemꝰ.⁊ tñ be
ata ỽgo nō reſurget cū ſit gl̄ificata in aīa
⁊ coꝛꝑe ſuꝑ choꝛos angeloꝝ.vt diceſ infra
in tractatu aſſumptōis.Jtē illa ỽba.Ois
vtriuſqȝ ſexus ⁊c̄.de peni.et re.c.oīs.veri
ficanſ etiā dato ꝙ aliꝗs ſit exemptus.ꝗa
papa nō ligaſ ꝑ illō capl̄ȝ.vt ibi dic̄ Ant.
de butrio.ſil̄r illa vniuerſalis.Quicꝗd liga
ueris ſuꝑ terrā ⁊c̄.que habeſ Mat.xvj.et
in.c.ſolite.de maio.et obe.limitaſ.ſ.claue
non errante.vt in.c.l̄ras.de reſti.ſpo.⁊ ibi
glo.oꝛdinaria ⁊ docto.Facit.l.vt gradati.
§.ſed ſi lege.ff.de mu.⁊ ho.vbi oꝛatio vni
uerſalis.reſtringiſ ad idoneos ⁊ aptos cō
ꝑhendi ſub ea.Et ad ideȝ eſt.c.dilecto.et
ibi glo.de ſen.ex.li.vj.et.l.j.§.lex falcidia
ff ad legē fal.faciūt notata per Bar.in.l.j.
§.nūciatio.ff.de oꝑ.no.nū.⁊ ꝑ gl.i.l.emā
cipari.ff.de adop.ſil̄r abſurditas facit legē
reſtringi.vt inquit bar.in.l.furti.§.pactꝰ.
ff.de his qui no.infa.⁊ terminus vl̄is non
diſtribuit vniuerſal̄r quo ad illos ex ꝗruȝ
diſtributōe reſultaret abſonus intellectus
ar.in.c.ſolite.in ꝑn.de ma.⁊ obe.hoc autē
eſſet in caſu noſtro.valde em̄ abſonū eſſet
⁊ incōueniēs ꝙ beata ỽgo fuiſſet oꝛigiāli
vitio maculata.vt patuit.ſ.ſmone.ij.ꝑte
vlti.Jtē vt dicūt theologi in ꝑmo.di.xlvj.
Terminꝰ vniuerſalis hȝ qñqȝ diſtributio
nem accōmodatā ſm cōem vſum loquēdi:
vt patet Job.j.vbi dꝛ.Jlluminat oēm ho
minē venientē in hunc mundū.i.ſm Aug.
nullus illuminaſ in mūdo niſi per ipſum.
multi tñ indiſpoſiti ad grāȝ nō illumināſ
⁊ ita diſtribuit terminꝰ vniuerſalis in caſu
noſtro vt infra patebit.Dicūt etiā theolo
gi vbi.ſ.ꝙ terminꝰ vniuerſalis qñqȝ ñ di
ſtribuit ꝓ ſingulis generū ſed ꝓ generibus
ſinguloꝝ.vt ibi.oīs lapis ꝑcioſus opimē
tum tuū.Ezech.xxviij.⁊ ſic nō ſemꝑ comꝑ
hendit ſingulos generis vel ſpeciei cuiꝰ fit
diſtributio.Preterea dicere poſſumus ꝙ
oīs regula quātūcūqȝ generalis:plerunqȝ
patiſ exceptionē.l.naȝ quod liquide.§.fi.
ff.de penu le.l.cogi.§.inde queritur.ff.ad
trebel.et.§.vt aūt.i auſ.de nō ali.aut per.
re.ec.coll̄.ij.de quo vide ꝑ Dynū in.c.j.de
reg.iu.li.vi.et ꝑ doctoꝛes in.l.j.et in.l.oīs
diſſinitio.ff.eodem ti.ad hoc etiā faciunſ
dicta per Tho.in.iij.parte ſum.q.xxvij.
arti.j.in rñſione ad ſcōm argumentuȝ.vbi
arguit ꝙ beata ỽgo nō fuiſſet ſanctificata
anteꝗ̄ nata ꝑ Auguſtinū ad Dardanū ita
dicentē.Sāctificatio qua efficimur tēpluȝ
dei nō niſi renatoꝝ eſt.igiſ beata ỽgo nō
fuit ſanctificata añꝗ̄ nata.qꝛ renaſci pre
ſupponit naſci.⁊ rñdet Tho.ꝙ Auguſtinꝰ
loquiſ ſm legē cōem ſm quā nō regene
ranſ aliqui ꝑ ſacramēta niſi ꝑus nati.cui
legi deus potentiā ſuā non alligauit quin
aliꝗbus ex ſpeciali ꝑuilegio grām ſuā con
ferre poſſet anteꝗ̄ naſcanſ.Unde Geneſ.
iij.dixit mulieri ꝑme in ꝑſona oim.Jn do
loꝛe paries filios.⁊ tñ hec lex generalis et
cōis nō eſt verificata in beata ỽgine.ꝗ cū
gaudio ⁊ leticia dñm parturiuit.Et iō ſil̄r
eſt dicendū de lege oꝛiginalis peccati.Uñ
in tractatu de ꝯceptione ỽginis dicit ma
giſter Petrus aureoli de mēte btī Augu.
ꝙ excipiēda eſt beata ỽgo a regulis gene
ralibus que nō cōueniūt ſanctitati eius et
ſingularitati gratie ſibi collate.maxime de
maternitate dei.hoc aūt ꝓbaſ per dictum
eiuſdē Auguſtini qui general̄r loquitur in
libꝛo de baptiſmo paruuloꝝ dicēs.ꝙ oīs
quotquot fuerūt vel ſunt vel erūt.ꝑ quo
tidianis defectibus indigēt dicere orōneȝ
dñicā.ſ.dimitte nobis debita noſtra qḋ tñ
nō potuit eſſe verū in beata ỽgine ꝗ nūꝗ̄
aliquod actuale pctm̄ cōmiſit.Oꝛatio ergo
quātūcūqȝ generalis nō ſemꝑ verificaſ in
oibus.Unde.j.ad Timoth.ij.dꝛ.Deꝰ vult
oēs hoīes ſaluos fieri.⁊ ad agnitionē ve
ritatis venire.⁊ tñ nō oēs ſaluanſ.Sil̄r
Aug.in li.de fide ad Petrū dicit.Firmiſſi
me tene ⁊ nullatenus dubites oibꝰ hoibꝰ
bonis ⁊ malis reſurrectionē carnis in ad
uentu dñi futurā eſſe cōmunē.⁊ tamē hec
generalis locutio nō comꝑhendit beatam
virginē que reſurrexit in anima ⁊ coꝛpoꝛe.
Eapꝛopter exponit Nicolaus de lyra ſuꝑ
dicto.c.ad Timoth.ij.et Thom.⁊ alij theo
logi in.j.diſtin.xlvj.ꝙ ille terminus vni
uerſalis nō diſtribuit pꝛo ſingulis generū
ſed pꝛo generibus ſinguloꝛuȝ.quod etiam
ſepe facit ſm iura.vt patet in.c.ſi ꝗs oēȝ.
j.q.vij.et in.c.mulier.xv.q.j.et in.c.cū bus
militatis.xxij.q.ij.⁊ i.c.nam ꝯcupiſcētiā.
de conſti.Jteȝ dicūt theologi vt.ſ.ꝙ ſicut
in illis verbis Pauli eſt diſtributio accom
modata ſcȝ ꝙ nullꝰ ſaluaſ niſi deus velit.

Argumentū tho.

A Oro generalis nō ỽificaſ ſeꝑ de oibꝰ.

Ita hec vniuerſalis: oēs peccauerūt ī adā:
exponit̄.i.nullus cōtraxit pctm̄ originale
Generalis clauſula nō refert̄ ad illicita.
niſi qui ab adam deſcēdit. Preterea clauſu-
la generalis nō refert̄ ad illicita.l. ſi ꝓcu-
ratoꝛ.ff.de condi.inde.et.l. Paulus.ff.ad
muni.et.c.j.de iureiur.li.vj.et ibi Archi.et
xxxv.q.ix.c. quod quis.et.xxij.q.iiij.c.ij.
Illicitū aūt fuiſſet ꝙ filius beate ꝟgīs nō
ꝓſeruaſſet eā ab originalis peccati damno
ac infamia.vt ꝓbatū eſt.ſ.ſmone.j.parte
vlti.ergo illud decretū generale ⁊ lex gene-
ralis de ꝯhendo originali peccato nō deb;
includere beatā ꝟginē.maxime qꝛ in gene-
ralitate nunꝙ̄ compꝛ̄hēdunt̄ ea q̄ veriſile
eſt quē nō fuiſſe cōceſſurū.l.obligatiōe ge-
nerali.ff.de pigno.ſicut eſt in caſu noſtro.
Item quia vniuerſalis quādo fit aliquod
ꝑmoꝛdiale ſtatutū nō oīa compꝛ̄hēdit. ſm
Bal.in.l.oīs.C.ſine cē.vel re. Item quia
in vniuerſali ſtatuto nō compꝛ̄hendit̄ ꝑſo-
na loquētis.ſm bar.in.l.j.ff.ꝙ quiſq; iu.
et ꝓbatur per.l.inquiſitio.vbi glo.C.de ſo
lut. Cū ergo Auguſta gaudeat ꝑuilegijs
impatoꝛis,l.princeps.ff.de legi.⁊ mr̄ pri-
uilegio filij.l.inſolidum.C.de falſis.ſequit̄
ꝙ beata ꝟgo nō intelligit̄ compꝛ̄hēdi ſub
hoc ſtatuto. Ad confirmationē etiā pꝛedi-
ctoꝝ adduci poteſt illud quod dicit̄ hiere.
vj.ſcꝫ. Oēs auaricie ſtudēt. Et.viij. Oēs
auariciā ſectant̄.quod tamē ad chꝛiſtū et
beatā virginē nefas eſt referre. Itē Mar.
ix.dicit ſaluatoꝛ. Oīa poſſibilia ſunt cre-
denti. Et.xj. Oīa que orātes petitis fiet
vobis.quod vtrūq; reducit gloſa ad ea que
expediūt ſaluti: ⁊ nō ad alia. Itē Iob.xij.
dixit. Omnia trahā ad meipꝫ.⁊ tamē nō
trahit infideles ⁊ blaſphemos. et Marci
vlti.inquit. Predicate euangeliū oī creatu-
re.quod tm̄ ſm Greg.ad hoīes ſolū refert̄
B Item ꝑs.ait. Exaltatū eſt nomē eiꝰ ſoliꝰ.
⁊ tamē nomē beate ꝟginis exaltat̄ ꝑ grāꝫ
et voluntatē dei. Inſup ideꝫ ꝓpheta canit
deo dicēs. Tu ſolus laboꝛē ⁊ doloꝛē ꝯſide-
ras.cum tm̄ multi miſericoꝛdes ideꝫ ꝯſide-
rent. Prime quoq; ad Coꝛ.vj.dicit̄ Paulꝰ.
paulj
Oīa mihi licēt.⁊ tm̄ nō licebat ei armis
militare ſeu aliquid ꝓhibitū ⁊ malū agere
Ex quibus oībus patet ꝙ locutio genera-
lis ſepe eſt limitāda.⁊ tm̄ ad licita ⁊ ꝯgrua
referēda ac reſtrigēda.⁊ ſic eſt in caſu nr̄o
Ad auctoꝛitatē aūt Salomonis dicentꝭ ꝙ
vnū virū de mille repperit.ſ.ſine peccato.
mulierē ꝟo nullā. Dico ꝙ loquit̄ veritatē

quia ſolus xp̄s fuit ſine peccato ipſo iure ⁊
ꝑ ſue excellentiā nature. Maria ꝟo ꝑ gra-
tiā filij ſui ⁊ ſpeciale ꝑuilegiū.vt oſtēſum
eſt.ſ.ſmone.j.parte.iij. Et ita rn̄detur ad
oēs ſiles auctes dicētes ſolum xp̄m fuiſſe
ſine pctō.nullus eñ alius vir nec aliq̄ mu-
lier fuit impeccabilis ꝑ naturā. Similr̄ ſi
exponat̄ dictū Salomonis: ꝙ reppit vnū
virū ex mille.ſ.bonū.mulierē ꝟo nullā.di-
co ꝙ hoc dixit ideo quia xp̄s ſolus fuit hō
et deus.⁊ ꝯſequēter ſolus dici pōt bonus.
quia nemo bonus.ſ.ꝑ eſſentiā: niſi ſolꝰ deꝰ
Matth.xix.et Luce.xviij. Maria ꝟo nō
dicit̄ bona ꝑ eſſentiā ſed ꝑ participationē
bonitatis dei ⁊ ꝑ ꝓſeruationē ſingulareꝫ.
Oīoes vles negatiue.
Ad oēs etiā illas auctes generales dicen-
tes ꝙ nullus vel nemo fuit ſine pctō ꝓter
xp̄m. Rn̄det̄ ꝙ termini negatiui nō ſemꝑ
oēs negant nec excludūt.l.neminē.vbi gl.
C.de ſa.ſan.ec.q̄ allegat.l.fi.§.penul.ff.de
mu.et ho.in oībus eñ caſibꝰ in q̄bus cīo
vlis affirmatiua reſtrigit̄: etiā negatiua
extendit̄ cōcurrentibus eiſdē rōnibus. Et
idō etiā ad oēs illas auctes dicētes ꝙ tm̄
xp̄s vel ſolus filius dei fuit ſine pctō. Rn̄-
detur ꝙ iſte dictiones taxatiue nō exclu-
dunt equipollēs ſm Paulū de caſtro con-
ſilio.ccxcvj.in ſimili.facit ad hoc tex.in.l.j.
ff.ſi meſ.fal.mo.dix.vbi ſi ꝯueniat̄ ne q̄s te-
neat̄ niſi de ſolo dolo. venit tm̄ etiam lata
culpa. Ad quod etiā facit textus in.l.fi.C.
de reuo.do.⁊ in.l.ob es.C.de ꝓdi.mi. Itē
dictio taxatiua nō excludit aliū caſum ha-
Dictio taxatiua.
bentem ſimilē rōnē.l.cū ꝓtoꝛ.iuncta gl.ff.
de iudi. Item ad oēs generales locutiones
tam ſcripture ꝙ̄ doctoꝝ poteſt reſponderi
ꝙ generi ꝑ ſpēm derogat̄.l.in toto iure.ff.
de regu.iur.⁊.c.generi.eo.titu.lib.vj.et.l.
doli culpa.ff.de ver.ob. Beata igit̄ maria
ſpeciali ꝑuilegio ꝓſeruata ab illa generali-
tate ꝯhendi originale pctm̄ fuit exempta.
et ideo ipſi ꝟgini glorioſe dixit deus illud
Heſter.xv. Noli metuere.nō morieris.non
eñ pro te ſed ꝑ oībus hec lex cōſtituta eſt.
Ipſa nāq; ꝟgo exēpta fuit ab illa lege ge-
nerali ꝑ regulā illā que ait.qui a lege ꝑua-
ta ducit̄ nulla rō exigit vt a lege publica
conſtringat̄.c.due ſunt.xix.q.ij. Et ſic ptꝫ
ſolutio ꝑmi argumēti gn̄alitatis. Quo
E Ad ſcōm argumentū.
ad ſcōm argumentū quod dicit̄ ſpecialita-
tis.dico ꝙ ſi aliquod dictū ſacre ſcripture
vel doctoꝝ reperiat̄ in quo beata virgo ab
originali peccato ſanctificata ſeu purgata

vel liberata noīet̄ eſt rn̄dendū vt.ſ.dixi-
mus ſmone.j.parte.ij.in rn̄ſiōe vltimi ar-
gumēti. Uel dicas ꝙ vt ait Aug.ſup Lucā
tanta pctā q̄s dꝛ cōmiſiſſe a quātis ꝑ di-
uinā grām ⁊ ꝟtutē fuit ꝓſeruatus. Quia
nō ſolum attendit̄ quod eſt ſed etiā quod
eſſe poteſt eo ꝙ euētus ſunt in ꝯſideratōe
l.pater filio.ff.de here.inſti.l.ait facta.§.
euētus.ff.de penis.et.§.poſterioꝛe.inſti.
quibus mo.teſta.infir.textus eſt in.l.ge-
neraliter.§.ſi libero hoī.ff.de fideicom.li.
Beata igit̄ ꝟgo ideo dꝛ ab originali pctō
ſanctificata aut purgata vl̄ liberata ſeu re-
dempta.quia radicalr̄ fuit in ea habilitas
ad ꝯhendū illud.⁊ ꝯtraxiſſet niſi per diuinā
grām ꝑuenientē fuiſſet ꝓſeruata. Nā etiā
nos dicimur redempti a moꝛte eterna per
paſſionē xp̄i in qua actu nō fuimꝰ.ſed qm̄
in ipām laberemur ſi nō ꝓſeruaremur.ali-
quis etiā a furca dꝛ redimi: lꝫ adhuc nō ſit
appꝛ̄henſus nec iudicatus vel ſuſpēſus qm̄
ꝓſeruat̄ ne ſuſpendat̄.vt ait Petrꝰ de can-
dia in tractatu de ꝯceptōe btē ꝟgis. Tali-
bus q̄ꝫ locutiōibꝰ ſepe vtit̄ ſcriptura ſacra
Unde ꝑs.ait. Uerūtm̄ deus redimet aīam
meā de manu inferi.⁊ iterū. ſaluaſti me a
deſcēdentibus in lacū ⁊c.⁊ Prouer.xxiij.
dꝛ illi qui coꝛripit ꝓximū. Aīam eiꝰ de in-
ferno liberabis.in quo tm̄ nunꝙ̄ fuit. Et h̄
etiā modo poſſunt ſolui dicta ſctōꝝ docto-
D Solutio auctoꝛitatis Anſelmi.
rū aſſerentiū ipām ꝟginē in pctō origiali
cōceptā. Ad auctem ꝟo Anſelmi vltra ꝓdi-
cta rn̄deo.ꝙ illa ꝟba fuerūt a quodā ma-
ligno ⁊ ꝟginee puritatis aduerſario ma-
licioſe addita ⁊ Anſelmo aſcripta ſꝫ Sco.
in.iij.di.iij.quod patere poteſt: qꝛ Anſel-
mus in ꝑcedētibus ⁊ in ſequētibus affir-
mat beatā virginē ſine peccato conceptā.
Uel poteſt rn̄deri ꝙ illa ꝟba non fuerunt
ipſius Anſelmi: ſed cuiuſdā eius diſcipuli
ipm Anſelmū interrogātis. Dictus eñ li-
ber ꝓcedit ꝑ dyalogū. Uel dicendū eſt ꝙ
illa verba dixit Anſelmus inquiſitiue ⁊ di-
ſputatiue ſicut ⁊ nos facimus arguentes
contra conceptionē ⁊ ponētes ea que dici
poſſent ab impugnatoꝛibus ꝟginee puri-
tatis.quēadmodū etiā facit Salomon q̄
in libꝛo Ecc̄s dicit multa in ꝑſona fatui.⁊
multa in ꝑſona ſapiētis.⁊ multa falſa ꝓ-
ponit. Et ita fac̄ Anſel.nō dicēdo ꝓdicta
ꝟba affirmatiue ꝑ ꝟitate.alr̄ ꝯdiceret ſibi
ipſi. Nā oppoſitū tenuit vt viſū ē ſmōe ꝓ-
cedēti pte vl.⁊ ēt patebit ifra ſmōe ſeq.iō

per illa verba nō voluit oſtēdere mariā in
originali peccato conceptā ⁊ filiū dei nō:
ſed voluit oſtēdere differentiā inter cōce-
ptionē matris ⁊ filij.ſ.ꝙ xp̄s fuit ꝯceptꝰ a
maria ſine peccato carnalis delectatiōis.
Maria aūt nō ſic ſed cū delectatōe concu-
piſcentie parentū. Non debemus ergo in-
herere ꝟbis.ſed potius mēti loquētis. vt
ait glo.iij.in.c.paratus.xxiij.q.j.qꝛ ſi ſola
verba intueamur: nequaꝙ̄ xp̄s preceptū
ſuū impleuit: qui nō ꝓbuit ꝑcutienti ma-
xillam.vt dicit Aug.in codē.c.paratus.in
prin. Et in.c.humane.xxij.q.v.dicit̄ ꝙ nō
debet aliquis cōſiderare ꝟba ſed volūtatē
et intentionē.vt etiā habet̄ in.c.ꝓterea.et
in.c.intelligētia.de ver.ſig.et in.l.iij.C.de
libe.prete.vel exhe. Facit ad hoc qō inquit
Hiero.ſup epl̄a ad Gal.⁊ ponit̄ in.c.mar-
chion.j.q.j.ol. Nec putemus in verbis ſcri-
pturarū eſſe euangeliū ſed in ſenſu: non in
ſermonū folijs: ſed in radice rationis.hec
ille. Senſus ergo magis attendi debet ꝙ̄
verba.vt ꝓbat̄ per.l.ſcire leges.cū duabꝰ
ſequētibus.ff.de legi.⁊ notat̄ in.l.ꝙ̄uis.⁊
ibi glo.fi.ff.de in ius vocan.⁊ in.l.⁊ ſi q̄s.
§.idem labeo.⁊ ibi gl.in verbo imitari.ff.
de reli.et ſum.fu.⁊.l.nō dubium.et ibi gl.
ij.C.de legi.⁊ per Bart.in.l.ſcire opoꝛtet.
§.opoꝛtet.ff.de excu.tu.et per glo.⁊ Cynū
in.l.j.C.que ſit longa cō.⁊ per Dy.in.c.fi.
de regulis iur.lib.vj. Ad auctoꝛitatem
Solutiō auctis magri.
magiſtri reſpōdeo ꝙ nō dicit beatā virgi-
nem peccatum originale foꝛmaliter cōtra-
xiſſe: ſed eam a ſpūſancto in illā ꝑueniēte
proꝛſus a peccato purgatam: et a fomite
peccati liberatam quod exponendū eſt.vt
ſ.dixi in principio reſpōſionis huius ſecū-
di argumenti. Ad illud ꝟo quod inquit
beatus Thomas eſt dicendum vltra pre-
dicta ꝙ ipſe alibi contradicit.vt in ſermo-
ne ſequenti dicetur. quādo autem quis di-
cit oppoſita: eius dictum non debet ad-
mitti.l.vbi repugnantia.ff.de reg.iu. Di-
cunt tamen quidā ꝙ beatus Thomas pri-
us cōmentauit ſuper.iij.ſentent. ꝙ̄ ſuper
primo.quod cōmentum dimiſit poſterius
ratione maioꝛis ſubtilitatis in eo ꝯtente.
Non ergo valet argumentū ſi dicatur po-
ſitus eſt in oꝛdine foꝛmali ꝑmus liber.er-
go illū prius cōmentatus eſt: quia ſimile
videmus in legibus vbi vna lex ꝓcedit in
oꝛdine aliam.⁊ tamē illa que precedit eſt
facta poſt illā cui ꝓponit̄ ſicut pꝫ in libꝛo

codicis.vt inq̄t glo.in.l.vnica.§.p̄mis.C.
de nouo co.confir.talis em̄ ordo ſcripture
non attendit.l.nec em̄.vbi Bal.ff.de ſolu.
Sil'e etiā huiꝰ videmꝰ ꝙ lʒ inſtitutões ſint
p̄me in ſcholis ⁊ facte ꝑ iunioribꝰ.tñ poſt
libros.ff.⁊ Codicis edite ſunt.⁊ Accurſius
illas vltimo loco cōmētatꝰ ē ſm oēs docto
res.Et ideo gl.ibi ſūt pugniores. et ſimil'r
fecit btūs Thomas.vnde poſteriꝰ ſcribens
ſuꝑ p̄mo.retractauit ⁊ emēdauit illō quod
dixerat ſuꝑ.iij.In dubio em̄ preſumit do
ctor tenere illaʒ opinionē quā vltimo loco
ponit.vt ait glo.in.l.qui filiū.§.ſabinꝰ.ff.
ad trebel.Nam poſteriora p̄oribꝰ derogāt
§.poſteriore.Inſti.q̄bus mo.teſta.infir.et
l.pacta nouiſſima.C.de pact.⁊.l.index.ff.
de re iu.⁊ ſil'r retractauit idē in expoſitōne
ſuꝑ Aue maria.de qua dicet in ſmone ſe
quēti.parte.iij. Dicūt etiā nōnulli ꝙ btūs
Tho.ſuꝑ.iij.locutus eſt vt doctor cōſide
rādo ꝯceptionē ſm cōem curſuʒ nature
et decretū dei generale.In alijs ꝟo locis
in q̄bus tenuit beatā ꝟginē fuiſſe immunē
a pctō originali.locutus eſt vt deuotꝰ con
ſiderando legē ſpecialē ⁊ ꝓuilegiū matris
dei per grām filij ſui illi cōceſſum.Sicut in
ſimili dicimꝰ ꝙ aliqñ iudex iudicat ſm al
legata ⁊ ꝓbata velut iudex.l.illicitas in.§.
veritas.vbi glo.ff.de offi.preſid.aliqñ ꝟo
vt ꝓuata ꝑſona ſm cōſcientiā.l.ſi interru
ptione.ff.fini.regū. Ad auctes aūt quo
rundā ſanctoꝝ quoꝝ dicta ſunt ab eccleſia
approbata.qui dicūt ſpecifice ꝙ btā virgo
cōtraxit pctm̄ originale.Rn̄deo ꝙ quādo
reperiunt aliqua dicta ſanctoꝝ ab inuicem
diſcordantia ita ꝙ includūt cōtradictoria
que ſimul nō poſſunt eſſe vera.q2 de q̄libet
dicit eſſe vel nō eſſe.⁊ de nullo ābo ſimul.
vt dicit Ariſto. in poſtp̄dicamentis.⁊.iiij.
Metaph.Tunc lʒ dicta taliū patrum ſint
ab eccl'ia autēticata vel nō reprobata.vni
cuiqʒ eſt licitū tenere qō rectius eſſe putat
quia cuʒ nō poſſit aliq̄s obligari ad confi
tendū cōtradictoria.⁊ nullū eoꝝ dictū eſt
reprobatū.vtrūqʒ d̄r autenticū:inquātum
nō cōtinet aliquid cōtra fidē.ergo qō ma
gis placet teneri poteſt.⁊ in tali caſu veri
ficat illud quod d̄r ad Roma.xiiij.Unuſ
quiſqʒ in ſenſu ſuo abūdat.Et idē habet in
c.vtinā.lxxvj.di.Uerificat etiam illa alia
ſnīa.quot capita tot ſnīe.vt d̄r in.c.cum in
ſacris.de cōſe.diſ.iiij.Et hoc eſt qō inquit
Aug.in li.Enchiridiō.⁊ ponit in.c.in q̄bꝰ
xxij.q.ij.di.In q̄bus rebus nihil itereſt ad
capeſcendū regnū dei vtrū credant an nō.
et vtrū vera putent aut falſa.in his errare
et aliud ꝓ alio putare nō eſt arbitrandū eē
peccatū aut ſi eſt mīmū eſſe atqʒ leuiſſimū
Et Anſelmus lib.p̄mo. Cur deus homo.
c.xv.ait.In illis rebus de q̄bꝰ diuerſa ſine
periculo ſentiri poſſunt nullū puto anime
periculuʒ ſi ſic exponimus diuina dicta vt
diuerſis ſentētijs fauere videamur:nec ar
bitror rep̄hendi debere. Cum igit inter
doctores ⁊ ſctōs fuerit ſepe diuerſitas opi
nionū.Nā Hieronymꝰ ⁊ Gregoriꝰ vident
tenere ꝙ Salomon ſit dānatus.c.ſalomō
xxxij.q.iiij.c.ſi em̄.ꝟſi.Salomō.de pe.di.
ij.Ambroſius aūt et Auguſtinꝰ vident te
nere ꝙ ſit ſaluus.⁊ quidā etiā alij docto
res quos in generali refert glo. in dicto.c.
Salomō.Sil'r ſctūs Auguſtinꝰ in ep'la ad
Hieronymuʒ tenet ꝙ Paulus rōnabiliter
Petrū rep̄hendit.vt ip̄e ait ad Galath.ij.
Hieronymus aūt ſuꝑ ep'la ad Gal.dicit ꝙ
peccauit:ip̄m qui erat caput ap'loꝝ rep̄hē
dendo.Itē inter Auguſtinū ⁊ hieronymū
fuit magna cōtrouerſia de ceſſatōe legaliū
⁊ diuerſe opiniones.vno tenēte ꝙ ceſſaue
runt.ſ.hieronymo.alio ꝟo ecōtra dicente
ſ.Auguſtino.de q̄bus tractat Sco.in.iiij.
diſtin.iij.qōne.iiij.et Alexander de ales in
tertia parte ſumme in tractatu de ceſſatōe
legaliū.Ideo harū opinionū ⁊ ſimiliū qui
libet ſequi poteſt illā que ſibi videt melior
vt determinat Tho.in quadā queſtione de
quolibet.⁊ Hericus de gādauo in.iiij.quo
libeto.q.xxxiij.Nec peccat qui tenēdo vnā
opinionem reprobat aliā.Simile dicimus
ꝙ quādo lex habʒ varios intellectꝰ.vnuſ
quiſqʒ intellectus poteſt capi dūmodo ꝓ
betur per alias rationes.vt inquit Bar.in
l.in ambiguo.ff.de re.iu.dicit etiam ꝙ fa
ciens contra decretalē aliquā habentē va
rios intellectus non peccat.vt notatur ī.c.
Capellanus.de feri.ad predicta facit illud
quod Auguſtinus in.c.negare.ix.diſti.de
ſuis opibus ait.Negare nō poſſum nec de
beo ſicut in ipſis maioribus ita multa eſſe
in taʒ multis opuſculis meis que poſſunt
iuſto iudicio et nulla temeritate culpari.
Facit etiam ad hoc.c.noli.et.c.neqʒ.eadeʒ
diſtinctione.vbi idem Auguſtinus inquit:
Neqʒ quorūlibet diſputationes quis ca
tholicorum laudatorū hominū velut ſcri
pturas canonicas habere debemus vt no

E Solutio auctoritatū doctorū.

F

In opinionibꝰ q̄libʒ p̄t ſeq̄ que ſibi videtur melior.

bis non liceat ſalua honorificentia que illis
debetur hominibus aliquid in eoꝝ ſcriptis
reprobare aut reſpuere:ſi forte inuenerimꝰ
ꝙ aliter ſenſerint ꝙ̄ veritas hʒ diuino adiu
torio vel ab alijs intellecta vel a nobis.ta
lis ergo ſum in ſcripturis alioꝝ quales vo
lo eſſe intellectores meoꝝ.hec ibi.vbi glo.
ait.Nō eoipſo leditur fama alicuius ꝙ re
probatur teſtimoniū ſuuʒ.extra de excep.c.
deniqʒ.Quia ergo cōtra dicta p̄dictoꝝ ſan
ctoꝝ tenētium cōtra conceptionē beate ꝟgi
nis ſunt dicta alioꝝ ſanctoꝝ ⁊ doctoꝝ tenē
tium cōtrariū que fortioribus innitunt ra
tionibus.vt patet ex dictis in primo ⁊ ſcdō
ſermōe in partibus vltimis.⁊ infra dicetur
in ſequētibus ſermonibus.Ideo cōuenieter
poſſumus dicta predictoꝝ puritatē ꝟginis
impugnātium reprobare.Ait em̄ Augu.in
epiſtola ad Uincentium de ſcripturis ſctōꝝ
doctoꝝ.Tale genus ſcripturaꝝ a ſcripturis
diuinis diſtinguēdum eſt.nō enim ita ī eis
teſtimonia ꝓferūtur vt cōtrariū ſentire nō
liceat.Et idem in.c.ego.ix.diſt.inquit.Ego
alios ita lego vt quātalibet ſanctitate quā
ta ve doctrina polleant nō ideo verum pu
tē:quia ita ſenſerūt.ſed quia mihi per alios
auctores vel canonicas aut ꝓbabiles ratio
nes qō a vero nō abhorreat perſuadere po
tuerūt.hec ille.Nō ergo omnes ſanctorum
opiniones tenēde ſunt.quia aliqñ errant.
Unde vt recitat Augu.in li.de vnico bapti
ſmo.Sanctus Cyprianus doctor ⁊ martyr
in hunc errorem lapſus eſt vt crederet bapti
zatum factū poſtea hereticū ſi ad fidei veri
tatē redeat iterum debere baptizari.qō ta
men eſt ꝓhibitum.vt in.c.nullus ⁊c.reba
ptizare.de cōſe.di.iiij.Hieronymus quoqʒ
dixit.ꝙ habens vnam vxorem ante bapti
ſmum ⁊ aliā accipiens poſt.nō eſt bigamꝰ.
vt dicitur in.c.vnius vxoris.xxvj.diſt.Qō
improbat Aug.in.c.acutius.⁊ in.c.ſequen
ti.eadem di.quādoqʒ em̄ bonꝰ dormitat ho
merus.vt d̄r in cōmuni ꝓuerbio.⁊ recitat
glo.in.c.ſi quis cū nouerca.xxxij.q.vij.⁊ ſu
it dictum Oratij in poetria.⁊ ad hoc etiaʒ
adduci poteſt illud qō inquit Plinius lib.
vij.naturalis hyſtorie.c.lxiiij.dicens.Ne
mo mortaliū omnibꝰ horis ſapit.vn̄ ⁊ Na
than propheta dixit ad Dauid.ij.Reg.vij.
Fac quecūqʒ in corde tuo ſunt quia dn̄s te
cum eſt.⁊ putabat verum dicere.quia erat
ꝓpheta.Et tñ deus dixit cōtrariū.ſ.vt Da
uid nō edificaret domū dei ſicut cogitaue
rat.ſed Salomon filius eius.Sepe ergo de
us celat aliquid vni ſancto:vt poſtea cū tpe
illud alteri mirabiliter reuelet.Et ita factū
eſt de aſſumptione beate ꝟginis marie.de
qua antiquo tēpore multi dubitabāt nō cre
dentes ipſam fuiſſe aſſumptam in anima ⁊
corpore.Un̄ ⁊ Hiero.in ſermōe ad Euſto
chium dubitatiue loquit.⁊ nō audet deter
minare.⁊ tñ poſtea eccleſia approbauit opi
nionē verā.ſ.ꝙ in aīa ⁊ corpore aſſumpta
ſit.vt inquit Hoſt.⁊ Ioh.an.⁊ Anto.de bu
trio.in.c.ſi.de ferijs.⁊ Inno.in.c.ne innita
ris.de cōſti.⁊ hanc opinionē multis argu
mentis ꝓbauit Aug.in ſermone de aſſum
ptione virginis.Et ita fuit de conceptione
eiuſdē virginis.quoſdā em̄ doctores permi
ſit deus titubare vt ſtudioſius vacaret ſpe
culationibꝰ.c.ſi.xxiiij.q.vl.Et etiam vt po
ſtea mirabilius innoteſcere faceret innocen
tiā matris ſue per ſupernas reuelationes ⁊
prodigia multa.Et hoc ꝓuidit in ſpū p̄s.q̄
ait pſal.xxviij.Reuelabit dn̄s cōdenſa ⁊ in
tēplo eius omnes dicent gloriā.Quia igi
tur illi opinioni ſtandum eſt que plurimoꝝ
teſtimonio cōprobatur.l.ſ.ff.de officio que
ſto.⁊ cōior opinio eſt tenenda.vt in.l.athle
tas.ff.de his qui no.infa.⁊.l.inter oēs.ff.q̄
ſatiſ.cogā.niſi illa cōis opinio notorie falſa
eſſet vel notabiliter de falſitate cōuincat.l.
ſ.§.ſed neqʒ.C.de ve.iur.enu.⁊ quod notat
glo.in.c.iij.de ꝯſue.hoc aūt eſſet in caſu no
ſtro ſi quis diceret cōtrariā opinionē eſſe cō
muniorē.quia notabiliter ꝯuinci pōt de fal
ſitate.vt ptʒ ex ſupradictis.⁊ etiam melius
patebit in ſequētibus.Ideo cū ꝓ rei verita
te opinio de immaculata cōceptione ſit cō
munior.vt infra patebit in pte ſequenti.te
nēda eſt ⁊ ab omnibꝰ amplectēda. Prete
rea preſuppoſito ſine preiudicio veri ꝙ opi
nio cōtraria a pluribꝰ doctoribꝰ affirmaret.
nō tñ eſt tenēda ſed iſta q̄ melioribꝰ innitit
fundamētis.plerūqʒ em̄ euenit vt is que in
ter ceteros debilioris eſſe videtur auctori
tatis fortiore vtatur rōne.vt d̄r in.l.ſ.§.ſed
neqʒ ex multitudine.C.de ve.iu.enu.de quo
textu facit magnū feſtum Panor.in.c.ſ.de
cōſti.addēs ꝙ paruulis ⁊ humilibꝰ deus ſe
creta reuelat.faciūt ad predicta ea que no
tat idem Panor.in.c.ne innitaris.eo.ti.⁊
glo.ac doctores in.c.vt veterum.⁊.c.ego ſo
lis.ix.di.Si q̄s aūt affirmaret ꝙ vtraqʒ ha
rū opinionum eſt dubia.Dico ꝙ tenēda eſt
pars in fauorē btē virginis.q2 in dubijs ſp

G

Cui opiniōi ſit ſtādum.

debemus fauoꝛabilioꝛē partē accipe.l.ſem
per in dubijs.l.in re dubia.⁊.l.quotiēs du-
bia.⁊.l.in obſcura.ff.de re.iur.⁊.l.ſi.C.qui
bo.ce.poſ.⁊.c.ſi.de trāſla.Fauoꝛes ei ſunt
amplīādi.odia ꝟo reſtringēda.c.odia.de re
gu.iu.lib.vj.⁊.l.cū quidā.ff.de libe.⁊ poſt.
Itē fauendū eſt illi parti que magis facit ꝓ
religione.l.ſunt pſone.ff.de reli.⁊ ſum.fu.⁊
aut.nouiſſima.C.ad.l.fal.Itē magis cre-
ditur duobꝰ affirmātibꝰ ꝙ̄ mille negātibus
vt ait glo.in.l.diē pferre.§.ſi plures.ff.de
arbi.Et ꝑ cōſequēs magis affirmātibꝰ in-
nocentiā virginis dꝫ credi ꝙ̄ illā negātibꝰ ⁊
accuſantibꝰ.Facit etiā ad hoc ꝙ ambigua
ſunt ſemꝑ in melioꝛē ⁊ humanioꝛē partem
interp̄tanda.vt dr̄ in.c.eſtote.⁊ ibi glo.de
ꝟb.ſig.Et debemus magis velle in dubioꝝ
interp̄tatiōe ꝙ res valeat ꝙ̄ ꝙ ꝑeat.c.ab-
bate.§.ſi ꝟo.de verbo.ſig.l.diuus.in p̄n.ff.
de vſu ⁊ ha.⁊.l.quotiēs.C.de rebꝰ dubijs.⁊
c.in his.de priuil.⁊.c.quidam.de conuer.
cōiu.Et iudices pꝛōptioꝛes debēt eſſe ad ab
ſoluendū ꝙ̄ ad ꝯdemnādū.c.inter.in fi.de
fi.inſtru.⁊.c.ex lr̄is.de pꝛobati.ff.de acti.⁊
obli.l.arrianus.⁊.l.reſpiciendum.ff.de pe-
nis.⁊.§.cōmodū.inſti.de interdic.facit.c.
iudicas.iij.q.ix.Vn̄ dr̄ ꝙ cum iura partiū
ſunt obſcura reo potius eſt fauēdū ꝙ̄ acto-
ri.l.fauoꝛabilioꝛes.ff.de reg.iu.⁊.c.cū ſunt.
eo.ti.li.vj.Et melius eſt redargui de nimia
miſericoꝛdia ꝙ̄ de nimio rigoꝛe.xxvj.q.vi.
c.allegant.⁊.c.ponderet.l.diſt.c.nō ſatis.
lxxxvj.diſt.⁊.c.nemo peritoꝝ.xj.q.iij.⁊.c.
ij.extra.de ſoꝛti.⁊.c.veniam.xxxv.q.ix.Ex
quo patet crudeles eſſe eos qui cum poſſint
fauere beate virgini ⁊ tenere ꝙ nunꝙ̄ fuit
cōtaminata oꝛiginali peccato:pertinaciter
aſſerūt cōtrarium.Tales ꝑponūt matrē dei
cōditioni cuiuſlibet mali hominis.Nam de
quocūqꝫ etiam ſceleratiſſimo de dubio eius
malicia interpꝛetatur in bonū.cum quilibet
pꝛeſumatur bonus niſi ꝓbetur cōtrarium
c.dudum.de pꝛeſump.⁊.l.omnimodo.C.de
inofficio.teſtamē.Et tamen matri dei hec
imponitur calumnia.hec culpa aſcribitur
de qua nulla habetur certitudo.immo pia ⁊
rationabilis ꝓbatio oppoſitum ſuadet.Et
ideo de iſtis calūniatoꝛibus beate virginis
verificatur illa ſn̄ia Pꝛoſperi in libꝛo epi-
grāmatū:dicentis.Culpare in quoꝙ̄ q non
ſunt nota malignū eſt.Cōſtantinus impe-
ratoꝛ dicebat ꝙ pꝛopter ſacerdotalis digni
tatis reuerētiam ſi ſacerdotē dei peccantē

D Vituperat

constantinus imperator

vidiſſet:illum ne videretur ꝓpꝛia clamide
cooperuiſſet.xcvj.di.c.in ſcripturis.Et iſti
genitricē dei vituperātes:poſtpoſito omni
reſpectu pꝛoclamāt in populis tumētibus
buccis ipſam peccatricē fuiſſe.Ad ſonitum
campane cōuocantur oēs vt audiāt falſum
teſtimoniū.ſ.ꝙ innocentiſſima iniuſta fue-
rit.Iſti aſcendunt alta tribunalia magnos
pulpitus erigi faciūt.⁊ numeroſitate libꝛo-
rum ſe circūdant:vt beatam virginē multo
rum voluminū oſtētatione cōdemnēt.quā
iuſte ⁊ ſm̄ veritatē peccato obnoxiā fuiſſe
ꝓbare nō poſſunt.cū tamē in criminalibus
ꝓbationes eſſe debeant luce meridiana cla
rioꝛes.l.ſciant cuncti.C.de ꝓba.⁊.c.xxiij.q.
viij.⁊.c.epiphanium.v.q.vj.Sed quod ab-
hominabilius eſt cum etiā contra ſceleratiſ
ſimos quoſqꝫ nō ſoleat ferri ſn̄ia ſanguinis
niſi in ferialibus diebus.Cōtra ipſā tamē
innocentiſſimā virginē in maioꝛibus feſtis
ac ſolēnitatibus a talibus cōdemnationis
ſn̄ia ꝓfertur.Et cum ad malefactoꝝ audiē
dam cōdemnationē ſolum generali campa
narum ſigno populus inuitetur:ad audien
dam tamē iniuſtiſſimā ſanctiſſime virginis
condemnationē:vltra generalē ſonitum ta
les crudeles iudices per domos diſcurrētes
vnūquēqꝫ ſpecialiter imitāt quo beata ꝟgo
coꝛam pluribus diffametur.atqꝫ ad audien
dum iniuſtū iudicium ſepe etiā inuiti ꝑtra-
hunt ⁊ qn̄qꝫ falſis allegationibꝰ decepti:eo
rum falſam ſn̄iam contra beatā virginē ꝓ-
latā veram eſſe arbitrantur.Quibus ego
dicere poſſum illud Dan̄.xiij.Sic fatui filij
iſrael nō iudicātes neqꝫ qd̄ verū eſt cogno-
ſcentes cōdemnaſtis filiam iſrael.Reuerti
mini ad iudiciū.quia falſum teſtimonium lo
cuti ſunt aduerſus eam.Iſti diffamatoꝛes
virginis vt dicebat quidā deuotus p̄dica-
toꝛ.in hoc faciunt eam videri peioꝛis cōdi-
tionis ꝙ̄ diabolus qui nūꝙ̄ aliquod oꝛigi-
nale vitium habuit:nec ab alio cōtraxit pec
catū.Pꝛofecto tales ſunt ſimiles coꝛuis q̄
etiā in rebus mūdis ⁊ odoꝛiferis immundi
ciam ⁊ putredinē querūt.De ipſis etiam ex
poni moꝛaliter poſſet quedam fabula quā
ponit Ouidius in.ij.methamoꝛ.dicens.ꝙ
coꝛuus fuit in p̄ncipio auis albiſſima ⁊ pul
cherrima ⁊ ſoli potiſſime dedicata.Quā ꝓ
pter quandam malā relationē ſibi ab ea fa
ctā:ipſe ſol ſiue phebus de albedine ī nigre-
dinē eum mutauit.⁊ vt de cetero eſſet latoꝛ
maloꝛum rumoꝝ ipſum coꝛuū ꝑpetuo deni-

predicantes mariā eſſe cōceptā in oꝛiginali pctō.

fabula

grauit.Tales qꝫ ſuibus nō ſunt diſſimiles
que amenīſſimū viridariū cōſpiciētes ꝓti-
nus hinc inde curſitant vt in eo aliquid ſter
coꝛis reperire poſſint.Hec tn̄ impꝛoperia
⁊ alia hmōi oia in hoc ope poſita nō ꝓferi-
mus ꝯ ſimplr̄ opinātes beatā virginē pctō
maculatā fuiſſe.ſed ſolū ꝯ maliuolos ⁊ in
ſua obſtinatiōe ac neqtia induratos q veri
tatē innocētie ꝟginalis cognoſcētes illā ex
certa malicia ꝑſequunt̄.Nos aūt eoꝝ ꝑti-
naciā nō imitati:ſꝫ attēdētes ꝙ beatꝰ Am-
bꝛo.in.j.de offi.⁊ in.c.nō inferēda.xxiij.q.
iij.inqt.Qui nō repellit a ſocio iniuriā cum
pōt:tā eſt in vitio ꝙ̄ ille q facit.q ſn̄ia etiā
ꝓbat̄ ꝑ.l.qd ergo.§.j.ff.de his q no.infa.
⁊ in.l.iij.ff.de noxa.⁊ in.l.iubemꝰ.§.icono-
mus.C.de ſa.ſan.ec.Hāc a dn̄a noſtra calū
niā repellamꝰ.ſi eīm ſocij ꝓpulſanda eſt in-
iuria:multo magis dn̄i ⁊ dn̄e eſt ꝯtumelia
repellēda.l.ſed ſi vnꝰ.§.ſi iuſſu dn̄i.ī fi.ff.de
iniur.l.cū dn̄s.ff.de ſen.cōſul.ſil.imo nō dꝫ
qs ſaluti eoꝝ ſuā anteponere.vt dr̄ in.l.j.§.
eodē aūt.ff.eo.ti.Cōſiderātes etiā ꝙ ꝟitas
q̄ diu latuit de imaculata ꝟginis ꝯceptiōe
mō diuerſis reuelationibꝰ inotuit:maxime
modernis doctoꝛibꝰ illā firmiter teneamꝰ.
ſemꝑ eīm q vltimi ſunt veriora p̄ſumūt.l.q
filiū.⁊ ibi glo.ff.ad treb.Item quāto iunio
res tāto ꝑſpicacioꝛes.vt ait glo.ī.l.gallus.
ff.de lib.⁊ poſt.⁊ vltimū ꝟbū p̄ualꝫ.l.tutoꝛ.
ff.de teſta.tu.⁊ finis derogat p̄ncipio.l.ſi
tibi.ff.ſi cer.pe.Et ideo vltimū eſt ſequēdū
xiij.q.ij.c.vnāquāqꝫ.⁊.ff.ad muni.l.filij.§.
vidua.vltima eīm determināt queſtionē pꝛe
cedentē.vt dicit glo.in.l.qui filiū.ff.ad tre-
bel.⁊ Bal.in aut.ex teſtamēto.C.de colla.
Maxime aūt iſti opinioni vltime eſt fauen
dū.qꝛ melioꝛibꝰ rōnibus ⁊ clarioꝛibus cōclu
ſionibus roboꝛat̄.ar.in.c.capellanꝰ.de feri.
Faciūt ad hoc notata ꝑ Hoſt.in.c.quāto.
de trāſla.⁊ in.c.j.de ſacra vnctione.

Pars tertia huius ſermonis que dicitur
ſtabilitionis.

I p
Pro expeditiōe huiꝰ partꝭ vt xp̄i
fideles ⁊ deuoti ſtabiles in deuo
tiōe ꝟginis ꝑmaneāt:dico illud
iiij.Reg.vj.c.Plures ſunt no-
biſcū ꝙ̄ ꝯ nos.Hāc eīm opinionē tenet pꝛi-
mo caput eccl̄ie ſummꝰ pōtifex cū cardinali
bus ⁊ curia romana.Qui in die cōceptionis
deuote canūt in officio eiuſdē diei.Imma-
culata cōceptio eſt hodie ⁊c̄.Idipm̄ oēs cō
fitent̄ epi ⁊ ſacerdotes catholici ⁊ fideles.

Id abbates ⁊ qcūqꝫ eccl̄iaſtica dignitate de
coꝛati.Id oꝛdo ſcī Bn̄dicti ⁊ canonici regu
lares.Id oꝛdo heremitarū ſcī Auguſtini.
atqꝫ oꝛdo carmelitaꝝ atqꝫ ſeruoꝝ.Id oꝛdo
fratrū minoꝝ.⁊ vt breuit̄ cōcludā:Id tenēt
qſi oēs cuiuſcūqꝫ alterꝰ religiōis pauc̄ exce
ptis qs exp̄mere nō eſt opꝰ.Idē tenet ⁊ cre
dit tota fideliū vnitas.cuiꝰ rei teſtimonium
reddit capella ſereniſſimi imperatoꝛis atqꝫ
oīum regū.dn̄ationū.ꝓtātū.ciuitatū.oppi-
doꝝ ⁊ villaꝝ eccl̄ieꝝ ī qbus officiū ꝯceptiōis
deuotiſſime celebꝛat̄.Cū igit̄ in his rebꝰ in
qbꝰ nil certi ſtatuit diuina ſcriptura:mos
ppl̄i dei ⁊ inſtituta maioꝝ tenēda ſint.c.in
his rebꝰ.xj.di.⁊ in re dubia ad fidē ⁊ certitu
dinē valeat auctas eccl̄ie catholice.c.palā.
ea.di.Et vbi lex defic̄:ad ꝯſuetudinē loci re
currēdū eſt.c.de quibꝰ.iūcta glo.xx.di.Iō
oēs debēt ſeq̄ cōſuetudinē eccl̄ie in venera-
tiōe puritat̄ ꝟginee.Vt ei inqt beatꝰ Tho.
in.ij.ſuo qlibeto.q.vij.magis dꝫ ſuari ⁊ at-
tēdi cōſuetudo eccl̄ie ꝙ̄ auctas Aug.⁊ quo
rūcunqꝫ ſcōꝝ.Ex q apparet ꝑtinacia illoꝝ
qui nolūt diſcere niſi in ſcolis quoꝝūdā anti
quoꝝ magroꝝ īpugnātiū īmaculatā conce-
ptionē ꝟginis glīoſe.Et ꝯtēnūt ſcolas ⁊ do
ctrinā ſummi pōtificis ⁊ ſctē mr̄is eccl̄ie:q̄
venerādā p̄dicat ꝯceptionē illibate ⁊ inte-
merate ꝟginis Marie.Cū eīm papa ſit xp̄i
vicarius.c.inter coꝛꝑalia.de trāſ.p.⁊ gerat
vicē dei in terris.c.quāto.eo.ti.ex quo ſeq̄-
tur ꝙ hꝫ plenitudinē ꝓtātis.vt notat̄ in.c.
cōſequēs.xj.diſt.Et illud qd̄ facit pꝛeſumit̄
facere autoꝛitate dei.extra de trāſ.pꝛe.c.in
ter coꝛpoꝛalia.glo.ij.Iō ipſo appꝛobāte ali
quid ⁊ nos appꝛobare debemus.ar.in.c.ſi
romanoꝝ.xix.di.Immo ipſiꝰ ſn̄ie magis eſt
ſtādū ꝙ̄ ſn̄ie totius mūdi.vt dicit glo.in.c.
in iſtis.iiij.di.Cū igit̄ ſummꝰ pōtifex appꝛo
bauerit officiū immaculate ꝯceptiōis ꝑ me
editū.⁊ illud qd̄ edidit dn̄s Leonardus no
garolus ꝓnotharius.In quibus officijs ſi
ne oꝛiginali peccato cōcepta pꝛedicat̄.⁊ nō
ſolū appꝛobauerit:ſed etiā dederit illas oēs
indulgentias dicentibus vel audientibus ce
lebꝛari officium conceptionis:que vnꝙ̄ ab
aliquibus ſummis pōtificibus ſunt cōceſſe
in officio coꝛpoꝛis xp̄i.vt pꝫ ꝑ bullā autēti-
cā.ſequit̄ cōcludēdū ꝙ oēs fideles debēt p̄-
dictū feſtū cōceptiōis celebꝛare.ꝑ.c.cōque-
ſtus.de fer.vbi enūerātur dies feſti celebrā
di.Et ibi dr̄.Feſtiuitatū oīum ꝟginis glīoſe
⁊c̄.Hec autem eſt vna de ipſis feſtiuitati-

qui tenent immaculatā conceptionē virginis

Indulgentie conceptiōis

bus quā papa colit cū clero. vt.s. ergo ⁊c.
papa em̄ approbādo officiū cōceptionis ⁊ in
ſtituēdo feſtū eiuſdē. cōſequēter ex h̄ deter⸗
minauit ipſaꝫ virginē ſine pctō cōceptā. qꝛ
vt ait Bern. in epl̄a ad Lugdunēſes. Non
erit feſtiuitas cōceptionis niſi ſanctꝰ aſſera
tur ꝙ ꝯceptus eſt. ex quo tollūtur oēs aucto
ritates ſanctoꝝ ⁊ doctoꝝ qui dixerūt ꝯtꝛiuꝫ
vt notat dn̄s Anto. de bu. in. c. ꝑ venerabi⸗
Opi⸗nio lē. ꝙ filij ſint legi. di. ꝙ in opinionibꝰ credē⸗
duꝫ eſt magis pape ꝙ̄ dictis ſanctoꝝ. quia
pape ⁊ nō alteri data eſt ptās interpretādi.
Hoc feſtū ē approbatuꝫ. vt ptꝫ per dictū. c. per venerabilē. Ex qbꝰ
ptꝫ quantū peccēt illi ꝑtinaces ⁊ obſtinati
qui ꝯ immaculatā virginis conceptionē la⸗
trant. ⁊ ꝑ eccleſiā romanā approbata deſpi
ciūt. dicētes ꝙ heretici ſunt qui glioſaꝫ vir
ginē ſine originali pctō cōceptā aſſerūt. ſed
ipſi ꝓpter talia ſunt oēs excōicati. vt ptꝫ ꝑ
extrauagātē Sixti quarti que incipit: Gra
ue nimis. de qua infra dicetur ſermōe ſeqn
ti. Cū em̄ ad papā ⁊ romanā curiā ſolū pti⸗
neat diffinire atqꝫ determinare ea que ſunt
dubia in fide. vt ꝓbari pōt ꝑ. c. maiores. de
bapt. ⁊. xxiiij. q. j. c. quotiēs. ⁊. c. h̄ eſt fides.
⁊. xxvij. di. c. huic ſedi. eiuſqꝫ ſit emendare
atqꝫ corrigere errores circa fidē. vt in. c. qui
alios. de here. ⁊ in. c. errat. xliij. di. cui incū⸗
bit maior zelus xp̄iane religionis. c. officij.
xxiiij. q. j. Nō approbaſſet eccl̄ia romana h̄
feſtū. dans inſuꝑ multas indulgētias capel
lis cōceptionis. ſi aliqͣs error eſſe poſſet cir
ca fidē in veneratiōe ỽginee puritatis. nec
approbaſſet opinionē minoꝝ fratruꝫ ſi non
eſſet bona. De quo inquit Ant. de but. in. c.
cō queſtus. de feri. dicēs. Audio eccleſiā ap⸗
probaſſe opinionē minoꝝ. ſ. ꝙ nō ſit conce
pta in pctō originali. ⁊ ita tenenduꝫ eſt ꝫm
ipſum dn̄m Anto. ⁊ Panor. in. d. c. cōque⸗
ſtus. Ordinatio em̄ ſedis apl̄ice ligat oēs
c. fi. de cōſti. Cū eccleſia apl̄ica ſit mr̄ oium
eccleſiarum. xij. di. c. j. ⁊. c. quis neſciat. in fi
ne. ⁊ de conſecratio. diſtinctio. iij. c. celebri⸗
tatem. ⁊. ix. q. iij. c. cūcta per mūdum. Que
nō pōt errare nec decipi. vn̄ in. c. a recta. xx⸗
iij. q. j. dꝛ. Hec ſancta ⁊ apl̄ica mater oium
eccleſiarū xp̄i eccleſia que ꝑ dei oīpotentis
gratiā a tramite apl̄ice traditiōis nunꝙ̄ er
raſſe ꝓbatur. nec hereticis nouitatibus de⸗
prauata ſuccūbit. ſed vt in exordio normaꝫ
fidei xp̄iane ꝑcepit ab auctoribꝰ ſuis apl̄oꝝ
principibꝰ illibata fidetenus manet. hec ibi.
Licꝫ aūt ꝗdā dixerint feſtū cōceptiōis non
eſſe celebrādum. vt etiā ait glo. in. c. ij. ⁊ ibi
Archid. de cōſe. di. iiij. tn̄ falſuꝫ eſt. Nā vt ex
ſupradictis pꝫ ſcā romana eccl̄ia aliud cele⸗
brat. Vn̄ Bartholomeus ep̄us brixiēſis in
ſuo reptorio pte ſcd̄a in ỽbo feſtū. dic̄ ꝙ ec
cleſia facit ſolēne feſtū in die ꝯceptiōis btē
ỽginis. ⁊ ꝙ ipē in tali die celebrauit ſolēni
ter in capella ſummi pōtificis in pn̄tia eius
⁊ cardinaliū atqꝫ alioꝝ p̄latoꝝ. Qui ḡ di R
cūt pctm̄ eſſe hāc opinionē tenere: ⁊ p̄dicāt Cōtra
ꝙ feſtū cōceptiōis nō dꝫ celebrari: cū detra dicen⸗
hāt romane eccl̄ie illud celebrāti: pn̄t dici de tes ce⸗
hereſi ſuſpecti. ꝑ. c. oēs. xxij. di. vt dicit ma⸗ lebra⸗
giſter Paulus venetꝰ in tract. de ꝯceptione ri
ỽginis. ꝙ ſi dicat̄ nōnullos ꝗ ſe xp̄ianos ⁊
deuotos appellāt nolle hoc feſtū celebrare.
Rn̄deo ꝙ ꝓpter hos paucos nō fit ꝙ cele
bratio huius ſacratiſſime feſtiuitatis nō ſit
vniuerſalis. Quia qd̄ fit a maiori pte xp̄ia⸗
noꝝ: ⁊ maxime a capite cū p̄ncipalioribus
mēbris a tota eccl̄ia fieri dꝛ. argumētuꝫ in
c. licꝫ. de elec. ⁊ in. c. cū in cūctis. de his que
fiūt a maiori pte ca. vbi dꝛ. qd̄ fit a maiori
parte capl̄i totū capl̄m facere videt̄. ad ideꝫ
facit tex. in. l. nulli. ff. qd̄ cuiuſqꝫ vni. ⁊ in. l.
aliud. §. refert̄. ff. de re. iu. ⁊ i. l. qd̄ maior.
ff. ad muni. Or ergo nō decet a capite mē⸗
bra diſcedere: ſed oīa mēbra caput ſequi de
bēt. c. j. xij. di. Facit lex cū in diuerſis. ff. de re
li. ⁊ ſum. fu. ⁊ oīa acceſſoria ſuū ſequi debēt
principale. l. cū p̄ncipalis. ff. de re. iu. ⁊. c. ac
ceſſoriū. eo. ti. li. vj. Cū caput eccl̄ie ſummꝰ
pōtifex celebret feſtū immaculate cōceptio⸗
nis: apparet illos nō eſſe mēbra eius qui ex
ꝑtinacia ⁊ obſtinatiōe ab eo diſſentiūt ⁊ eiꝰ
deuotionē nō imitant̄. De talibꝰ dici pōt il⸗
lud Eccl̄. iij. Quā male fame eſt ꝗ relinquit
patrē ⁊ maledictꝰ eſt a deo ꝗ exaſperat ma⸗
trē. Iſti em̄ matrē ſuā reuerēdā. ſ. glioſam
virginē Mariā infamāt ⁊ viliſpēdūt. immo
vituperāt ſpōſam dei ⁊ matrē regis celeſtꝭ.
⁊ ideo merito priuari merent̄ hereditate ce
leſtis patrie. iuxta notata in. §. cās. in aut.
vt cuꝫ. de appel. colū. viij. ⁊ ꝑ glo. in. c. qn̄⸗
tauallis. de iureiu. Tales ꝓfecto dānantes
eos qui dei genitricis puritatē venerantur:
atqꝫ ignorātes ſeu blaſphemos appellātes
timere debēt ne diſcipuli magiſtri Ioachiꝫ
cēſeātur. ꝗ appellauit magiſtrū ſniaꝝ here⸗
ticū in illo articulo in quo ipſe ab eccl̄ia dā
natur. c. Dānamus. de ſum. tri. ⁊ fide catho.
Nos aūt matri miſericordiarū honorē de⸗
bitum impēdentes ⁊ eius innocētiā predi

cantes. dicamus illi cum beato Auguſtino
in quodā ſermone. O mater dn̄i ſicut i pri⸗
ma femina abūdauit delictū: ita in te ſuꝑ⸗
abūdauit oīs plenitudo gratie. ⁊ ideo ſuꝑ
oēs es ignara delicti. hec ille. Cuiꝰ inteme⸗
rate virginis interuentu nos ab omnibus
delictis abſoluat benignus eius filius.
Amen.

De eadem ſacratiſſima conceptione.
Sermo quartus.

c

Ontere brachi
um pctōris ⁊ maligni: que⸗
retur pctm̄ illius ⁊ nō inue
nietur. ps. x. Quia bone fi
dei nō congruit de apibus
iuris diſputare. vt dꝛ i. l. ſi fideiuſſor. §. q̄⸗
Apex iuris. dam. ff. mādati. Vn̄ ꝓpter cōem vtilitatē
multa ꝯ rōnē diſputādi recepta ſunt. vt ait
iuriſcōſultus. in. l. ita vulneratꝰ. in fi. ff. ad
legē aqui. Ideo aduerſarij virginee purita
tis ita deberēt a ſophiſticis ⁊ cauillofis ar
gumētationibus deſiſtere quibus ignorā⸗
tium animos a deuotione dei genitricis
auertūt. verū qꝛ ipſi in ſua ꝑtinacia obſti⸗
nati perſiſtūt. vn̄ fures ⁊ latrones appella
ri pn̄t. qꝛ ſi vt inquit Bal. in ꝓemio feudo
rū. occultator aliene laudis fur eſt ⁊ latro
l. hereditatē. §. fi. ff. ad legeꝫ fal. multo ma
gis eius impugnator. Nos illoꝝ ꝓteruiā
demōſtrare volētes: ſimul ⁊ cōſiderantes
ꝙ quāto pluries aurū per ignē trāſit: tāto
maiorē acqͥrit claritateꝫ. ⁊ ꝙ veritas ſepiꝰ
exagitata magis ſplēdeſcit in lucem. vt dꝛ
in. c. graue. xxxv. q. ix. Deliberauimus in h̄
ſermone etiam aliqua alia dictoꝝ aduerſa
rioꝝ: argumenta recitare ⁊ confutare. vt
immaculata virginis conceptio in ardenti
flamma diſputationis reclinata: puritate
ac innocētia amplius eluceſcat. verificabū
tur etenim verba thematis noſtri quibus
ſpūſancto illuminatus. ps. videlꝫ me de⸗
bere cōfutare argumēta aduerſantiū con⸗
ceptiōi beate ỽginis: ait mihi. Cōtere bra
chium peccatoris ⁊ maligni. Deinde de his
beate virginis impugnatoribus ⁊ crimen
in ea querētibꝰ dixit. Queret̄ ⁊c. ſuꝑ quibꝰ
ỽbis tres cōſiderationes faciemus.
Prima dicetur impugnationis.
Secunda defenſionis
Tertia ⁊ vltima appellabitur corrobora⸗
tionis.

Pars prima huiꝰ ſermonis in qua ipu⸗
gnatur cōceptio dei genitricis.

q

Uo ad primā partē p̄dicatiōis M
nr̄e arguit̄ p̄mo beatā ỽgineꝫ Primo
in originali pctō ꝯceptā rōne ꝓ
ductionis ſic. Ois hō ꝗ ꝑ cōcu
bitū viri ⁊ mulieris natꝰ eſt in pctis conce⸗
ptus eſt. vt ait Aug. in li. de fide ad Petrū
ſi btā virgo ex tali cōcubitu cōcepta eſt. er⸗
go ⁊c. Et cōfirmat̄ hec rō ꝑ dictū ſaluato
ris Mat. vij. vbi ait. Ois arbor bona bo⸗
nos fructꝰ facit. mala aūt arbor malos fru
ctus facit. nō enim pōt arbor mala bonos
fructꝰ facere. neqꝫ arbor bona fructꝰ malos
facere. Cū ergo parētes glioſe ỽginis fue⸗
rint mali per pctm̄. videt̄ ꝙ ⁊ ipſa ỽgo ꝓ⸗
ducta a tali arbore mala fuerit mala. ⁊ cō⸗
ſequēter ꝙ ipſuꝫ pctm̄ cōtraxit. facit ad h̄
qd̄ inquit glo. in. l. quiſqͥs. C. ad legem iul.
maieſtatis. dicens. Sepe ſolet filius ſiīlis Scd̄o
eſſe patri. Scd̄o idem ꝓbatur rōne me⸗
diationis. Nā vt ait Paulus p̄me ad Thi.
ij. Unus eſt mediator dei ⁊ hoīum hō xp̄s
ieſus. ſed mediū non eſt niſi inter extrema
que diſtant a ſe inuicē. ꝫm ph̄m. v. metha⸗
phiſice. ⁊ notat̄ ꝑ glo. Bar. ⁊ doc. in. l. j. §.
is videtur. ff. ſi quis ius di. nō obtē. ſi autē
beata ỽgo nō fuiſſet ſub pctō. nūꝙ̄ fuiſſet
diſtās a deo. quia ſolū per peccatū hō elon
gatur a deo. iuxta illud ps. lxxij. Ecce qui
elongāt ſe a te peribūt. ḡ xp̄s nō fuiſſet me
diator inter deū ⁊ ipſam ỽginē. qd̄ eſſet fal
ſum. Quare videtur cōcludēdū ꝙ ipſa i ori
ginali pctō fuit cōcepta ⁊ ꝑ illud a deo elō
gata. Tertio ideꝫ ꝓbatur rōne accepta Tertio
tionis. Cū em̄ deus nō ſit acceptator perſo
narū. vt dꝛ Act. x. ⁊ in. c. ſicut. xxij. q. iiij. ⁊
in. c. nec queꝙ̄. de cōſe. di. iiij. ⁊. c. nouit. de
iudi. ⁊. c. vl. iij. q. ix. ⁊. c. ij. iiij. q. iiij. fac̄ tex.
in aut̄. de mona. in fine p̄ncipij. col. j. ſi di⸗
camus ꝙ deus in inſtāti p̄mo cōceptiōis
p̄ſeruauit beatā virginē a malo originalis
pcti. cū illo tūc nō meruiſſet aliqͩd plus ꝙ̄
alij hoīes ab adā deſcēdētes. ſeqret̄ ꝙ fuit
acceptator pſone ꝯ diuinā ſcripturā. qd̄ cū
nō ſit verū. videtur dicendū ꝙ eā non pre⸗
ſeruauit. ſed cū alijs hominibꝰ in originali
peccato cōcipi permiſit.

Pars ſcd̄a huiꝰ ſmōis ꝗ dꝛ defenſiōis.

p

Ro defenſiōe imaculate conce R
ptiōis mr̄is dei. Rn̄deo ad p̄mū Ad pri⸗
argumētū qd̄ dꝛ ꝓductiōis. ꝙ ma rō⸗
deus ꝗ dedit legē de qua Aug. nem.
loquitur. ſ. ꝙ oēs qui ꝑ cōcubitū naſcūtur

in pctō cōcipiātur.potuit eā circa aliquam
perſonā mutare ⁊ diſpēſare.vt ait Petrꝰ
de cādia ⁊ Frā.de mayro.in.iij.diſ.iij. Et
ſupra ꝓbatuꝫ eſt ſermone.j.parte vltima.
Ideo dictū ipſiꝰ Aug.intelligiť nulla ſpāli
dei grā interueniēte.cuiꝰ oppoſitū fuit ī ca
ſu nr̄o. Uel dicere poſſumꝰ ꝙ Aug.loq̄-
tur de his q̄ cōcipiūtur interueniēte ꝯcu
piſcētia parētū.quali mō nō fuit concepta
mater dei vt dicūt rectiꝰ ſentiētes.qđ ꝓba
tur ex ꝟbis angeli q̄ apparuit patri beate
ꝟginis.vt dicet infra pte.ij.huiꝰ opis.ſer.
j.p.iij.nā dixit illi ꝙ iō deus clauſerat ad
tps vteꝝ vxoris ſue Anne vt nō libidinis
fore qđ naſcereť ſꝫ diuini eſſe muneris co-
gnoſcereť.Ipſa qꝫ beata ꝟgo vt infra dice
tur ſermōe.vij.pte.j.reuelauit btē Birgit-
te ꝙ iō ipſa nō fuit ꝯcepta in originali pec
cato.qꝛ eiꝰ parētes nō ſicut alij coiuges cō
uenerūt ſimul matrimonialiter ex volupta
te carnali ſꝫ ex dei obedientia ⁊ p̄cepto. Et
iō ex dicto Aug.nos arguere poſſumus ꝓ
īmaculata ꝟginis cōceptiōe ſic.Btā dei ge
nitrix nō fuit ꝑ cōcupiſcētiā parētū gn̄ata
ſicut alij oēs puri hoīes.ḡ nō fuit origina
li vitio maculata. Ad auctatē euāge.dico.
ꝙ deus q̄ oīum naturarū eſt auctor. ⁊ pōt
facere multa q̄ hoībus impoſſibilia viden
tur.vt ait Aug.xxj.de ci.dei.c.vij.pōt face
re ꝙ arbor mala fructꝰ bonos faciat.⁊ iō
potuit facere ꝑ mirabilē potētiā ſuā. vt de
infectis parētibꝰ mūdiſſima naſcereť filia
nec a nobis eſt de eius ptāte diſputādum.
nec in talibꝰ ab eo pactis eſt ab oībus rō re
quirēda:dicēte Augu.in epl̄a ad Voluſia-
nū.In rebꝰ a deo mirabiliter factis:tota rō
facti eſt potētia faciētis. Ad ſcđaꝫ rōnē (Ad ſecū dam.)
que đr mediatiōis:Rn̄deo.ꝙ ſicut xp̄s ꝓ
alijs hoībus mediator extitit vt a ꝯtracto
pctō mūdareňt ita mr̄is ſue mediator fuit
vt ab eo p̄ſeruaretur.⁊ iſta fuit ſingularis
mediatio.ſicut eſſet ſi q̄s vidēs iudicē debe
re iraſci ꝯ aliquē ⁊ illū punire.eius irā tali
ter p̄ueniret ꝙ ſua interuētiōe nō mō ipm
nō puniret:ſed nec ad momētū indignatio
neꝫ ꝯ illū vel minimā aſſumeret. Xp̄s er-
go qui hoīem lapſuꝫ reparauit:⁊ ꝓ ipo ad
patrē interceſſit.matrē ſuā ne labereť p̄e-
ſeruauit. Maior em̄ grā fit illi qui cōſerua
tur in innocētia q̄ cui remittitur culpa.vt
ait Auguſti.ſup Gen̄.ad lr̄am. Unde ma
giſter Leonardus de vtino ordinis p̄di-
catoꝝ in ſuo ſermonario feſtiuo. ſermone
xij.c.ij.ait. Maioris gratie eſt p̄ſeruari a
lapſu q̄ poſt lapſuꝫ reparari.vt ptꝫ in btā
ꝟgine.ħ ille. Et ideo xp̄s matris ſue opti-
mus mediator fuit. Et ħ modo dici pōt eti
am mediator angeloꝝ ⁊ illoꝝ reparator:⁊
ſaluator atq̄ꝫ purgator. Un̄ Diony.c.ij.de
angelica hierarchia inquit.Angeli purgā-
tur a ſuperbia ⁊ ignorantia.vbi Linconiē
ſis ait.Illis p̄mis ſubſtātijs diuina ſcīa eſt
velut purgans nō a ſorde q̄ infuit. q̄ apud
nos ſolet dici ꝟa purgatio ſed ne inſit ob-
ſtās.qđ genus purgatiōis eſt ſm̄ ꝟitateꝫ
optimū ⁊ ſufficiētiſſimū.hec ille. Et ibideꝫ
pte.ij.etiā dicit. Nō purgātur angeli ſicut
hoīes a ſordibꝰ que aliqn̄ infuerūt.ſed p̄e
ſeruari ne aliq̄bus inquinētur eſt ipſis ꝟa
purgatio.hec ibi. Nō ergo ſequiť.iſte pur-
gatus fuit.ergo habebat pctm̄. Nam Ma
lach.iij.de xp̄o đr in glorificatiōe ſctōꝝ.
Purgabit filios leui quaſi aurum.⁊ tn̄ illi
tūc nō habebāt pctm̄. Silr Lu.ij.đr. iple-
tū eſt tps purgatiōis marie.cū tn̄ maculā
purgādā nō haberet. Nā per grām filij fue
rat p̄ſeruata ne illā reciꝑet.⁊ talis fuit eti
am purgatio ipſius ꝟginis ⁊ mediatio fi-
lij ꝓ ea.que omnibꝰ alijs extitit excellētior
⁊ dignior.⁊ filio ꝟginis cōueniētior. lau-
dabilius em̄ eſt aliquē ne ꝑcutiatur adiu-
uare:q̄ poſtq̄ habuerit caput fractū ꝓcu-
rare medicinā. Hoc aūt fecit dei filius ma
tri ſue. Un̄ canit eccleſia in officio ꝯceptio
nis. Niſi dn̄s cuſtodiſſet matrē ſuā:ange-
lus tenebraꝝ denigraſſet eā. Ad tertiū
argu.qđ đr acceptationis:dico ſm̄ theol.
in.j.di.xliij.ꝙ deus nō eſt acceptor ꝑſonaꝝ
ſed meritoꝝ. Bar.aūt in.l.j.in p̄n.ff.de po
ſtu.dicit.ꝙ in his que fiūt ex mera gratia
etiā apud deū eſt acceptio ꝑſonarū.plꝰ em̄
facit vni q̄ alteri. In his ꝟo q̄ ſunt ex me-
ra iuſticia neq̄ꝫ apud deū neq̄ꝫ apud hoīes
dꝫ eſſe acceptio ꝑſonarū.ita em̄ iudicat ma
gnū ſicut paruū.c.nouit.de iudi.lꝫ aūt vir
tutes ⁊ merita futura a deo p̄uiſa nō fue-
rint cā neceſſaria ipſius p̄ſeruationis.vt
pōt ꝓbari ꝑ determinata a magr̄o ſniarū
in p̄dicta diſtinctiōe primi.⁊ q̄uis diuine
volūtati nō ſit aſſignāda alia cā: niſi quia
ita ſibi placuit.vt diffuſe tractať ꝑ theol.
in.j.di.xlv.ſola em̄ eius volūtas habeť ꝓ
legitima cā ſicut eſt de volūtate imperato-
ris.ſm̄ glo.in.l.relegati.ff.de penis.p̄ſu
mitur em̄ ꝓ principe ꝙ iuſta cauſa fuerit
motus.⁊ in tantū ꝙ ꝓbatio nō admittitur

in cōtrariū.vt ait Anto.de but.in.c.que in
eccleſiaꝝ.de cōſti.⁊ ibi eū refert ⁊ ſequitur
Panor.allegās cleme.lr̄is.de ꝓba. tn̄ di-
cere poſſumus ꝯgruū valde ⁊ decēs fuiſſe:
vt deus illā quā ab eterno p̄uidit matrem
ſuā futurā ⁊ ꝟtutibus plenā ab oīs pecca-
ti immūdicia p̄ſeruaret. Una em̄ gl̄ia quā
quis hꝫ in mūdo eſt ꝙ habuerit parentes
excellētes.ſm̄ ſniaꝫ Salomōis.xvij. Pro
uerb.c.⁊ ſapiētis Eccl.iij.ſui libri.c. Ma-
ior aūt excellētia quā parētes alicuius ha
bere poſſint.eſt ſerenitas ꝯſcīe. iuxta illud
ij.ad Coꝝ.j. Gl̄ia nr̄a hec eſt teſtimonium
ꝯſcientie nr̄e. Un̄ Chryſ.dicit ꝙ melior et
gratior eſt deo vnus iuſtꝰ:q̄ totꝰ mundus
pctōribꝰ plenus.⁊ pōt ꝓbari eius dictuꝫ ꝑ
ea que habeňt Proū.xvj.c. Et ꝓpter ħ re-
gina Blācha dixit filio ſuo Ludouico regi
francoꝝ dū eſſet puer. Fili mi potius vellē
vidē te mori q̄ in pctm̄ mortale cadere. ex
q̄bꝰ ꝟbis ita timuit pctm̄ mortale ꝙ nūq̄
cōmiſit illud. Fuit ergo decētiſſimū vt dei
filius gloriari poſſet de hac excellētia ma
tris ſue.ſ.ꝙ nūq̄ fuerit aliquo pctō macu
lata.ſꝫ ſibi ī puritate ⁊ mūdicia ſimillima.
Et hāc rōnē tangēs Aug.in ſmone.xliij.
de natiuitate dn̄i ait. Om̄ p̄ciū redēptiōis
nr̄e imaculatū eſſe debuerat.ꝓpterea Ma
ria mr̄ xp̄i electa eſt.⁊ ſup om̄es creaturas
p̄electa.oībus gratijs fecūda.oībus ꝟtuti-
bus ornata.omni ſcītate in vtero mr̄is re-
pleta.vt de mūdiſſima matre mūdiſſimus
naſcereť filiꝰ.qꝛ ſicut in celo habuit patrē
immortalē ⁊ eternuꝫ.ſic ⁊ in terra habuit
matrē omni corruptiōe carentē.igiť ſicut
in celo q̄lis eſt pater:talis eſt filiꝰ.ſic ⁊ in
terra q̄lis eſt mater:talis ſm̄ carnē eſt fi-
lius. In celo cū patre eternus ⁊ immēſus:
incorruptꝰ ⁊ ſublimis eſt.⁊ in terra cū ma
tre immaculatus ⁊ māſuetus.ħ ille. Eādē
etiā ſniam ponit Amb.in.iij.lib.de virgi-
nibus dicens de chriſto. Hodie quideꝫ ſm̄
hominem homo natus ex virgine.ſed an-
te omnia ſecula generatus ex patre qui
matrem corpore. virtute referat patrem.
hec ille.

Pars tertia huius ſermonis que diciť
corroborationis.

(Narrat autores tenētes eam nō eſſe conceptam in originali peccato)

P h Ec pia ⁊ deuota opinio corro-
borať per auctatem theol.irre
fragabilis alexandri de ales.q̄
in li.quē de btā ꝟgine edidit q̄
liber eſt tholoſe cathenatꝰ in choro eccleſie
cathedralis.ꝓbat ipſam dei genitriceꝫ ab
originalis pcti vitio p̄ſeruatā.vbi etiaꝫ re-
tractat quicq̄d ꝯ hoc dixerat in.iij.ſniarū
di.iij. Narratq̄ꝫ ſtupēdū miraculū ꝑ qđ ad
tenēdā iſtā opinionē inductꝰ eſt.de quo mi
raculo ptrāſeo cā breuitatis.qꝛ de ipo dixi
in officio cōceptionis.qđ quidē officiuꝫ in
multis ad hāc materiā faciētibꝰ ꝑutile poſt
nonū ⁊ vltimū ſermonē huiꝰ prime partis
marialis nr̄i ſubiectā. Hāc qꝫ ſniam tenu
it Varro magr̄ Scoti in.iij.ſniaꝝ.di.iij.di
cens ꝙ ſi dꝫ errare vult potiꝰ errare in abū
dantia laudis ꝟginis marie q̄ in diminu
tione. Idē etiā tenuit ⁊ multis fundamen
tis approbauit magr̄ Iohes Scotꝰ in ea-
dē di.ſimul cū magr̄o Frāciſco de mayro-
nis. Nādulfo neapolitano. Hugone de ca-
ſtro nouo.⁊ Petro aureoli cardinali ſcē ec
cleſie romane.qui de immaculata ꝟginis
cōceptione fecit particularē tractatū. Idē
etiā tenuit ⁊ ſubtiliter ꝓbauit dn̄s Andre
as ſiculus dictus barbacius in ꝓemio cle.
⁊ in.c.cōqueſtus.de ferijs.vbi allegat Pa
nor.dicentē ſe audiſſe.ꝙ eccleſia approba-
uit opinionē minoꝝ.p̄cipue in ꝯcil.baſi-
lienſi. Ideꝫ tenet dn̄s cardinalis in.d.c.cō
queſtus.di.ꝙ feſtum cōceptiōis cōiter ce-
lebrať ab oībus eccleſiaſticꝭ. ⁊ ꝙ ideꝫ obſer-
uari vt btiſſima ꝟgo honoreť quātū plꝰ fie
ri pōt. Idē tenuit magr̄ Paulꝰ venetꝰ. Pe
trus de aquila dictus ſcotelus. Guilhelmꝰ
ocham. Iohes vitalis magr̄ theologie p̄cla
rus ⁊ magr̄ Hēricꝰ de haſſia.⁊ Robertus
holcot.⁊ Armanus in elegāti tractatu con
ceptiōis ꝟginalis.q̄ incipit. Sapiētia edi-
ficauit ſibi domū. Itē dn̄s Robertus ep̄s
linconiēſis. Petrꝰ. Thomas. Iohes de ba
ſilea. Alexāder neq̄ magnꝰ theologꝰ. Tho-
mas de argētina. Gerardus odonis patri
archa anthiocenus.⁊ q̄plurimi alij theo-
logi in.iij.ſniaꝝ.di.iij.⁊ ideꝫ expſſe dicit ⁊
affirmat p̄ſcriptꝰ Sco.in.iij.di.xviij. Ideꝫ
tenuit dn̄s Petrus de cādia.qui fuit papa
Alexāder q̄ntus.ſubtiliſſime approbās im
maculatā ꝟginis cōceptionē in eadem di.
iij.tertij ſniaꝝ.qui poſtea exiſtēs in pōtifi-
catu hāc opinionē đr terminaſſe in ciuita-
te piſaruꝫ. Anno. M.ccccxj. atq̄ꝫ ſtatuiſſe
vt ab oībꝰ teneri deberet. Un̄ magr̄ Iohes
varro in.iij.ſen.di.iij. inq̄t. Sanctiſſimus
dn̄s papa Alexāder.v. approbauit opinio
nē minoꝝ. Idē q̄ꝫ tenuit ⁊ ſubtiliť ꝓbauit
magr̄ Ambroſius ordis ſ̄uoꝝ in ſuo q̄dra

geſimali de floꝛibus ſapiētie. ſermōe.xj.⁊
xxxij. Hāc inſup ꝟitatē tenuerūt inſraſcri
pti excellētes theologi.ſ. magr̄ Franciſcus
martini. magr̄ michael de bononia.⁊ magr̄
Baptiſta de ferraria oēs oꝛdinis carmeli-
Jobes de gerſon.
taꝝ. Tenuit etiā hoc magiſter Jobes de
gerſon cācellarius pariſiēſis in.ij.pte ſui
ſermonarij.ſermone.xlviij. vbi introducit
octo vetulas furibūdas impugnātes feſtū
cōceptiōis btē ꝟginis. quaꝝ pꝛima vocaṫ
lſa occidēs tota in vultu rugata. ſcd̄a rō li
tigioſa rixis comitata. tertia ſpēs ſophiſti
ca fallacijs armata. q̄rta ſupficies canonū
penit⁹ inflāmata. q̄nta apparētia legis ap
parēs aduocata. ſexta falſa matheſis.i. do
ctrina ex geſtis diffamata. ſeptima falſa
poeſis apparenter oꝛnata. octaua ſuſpitio
heretica tremēs antiq̄ta. q̄ ſm alios vocaṫ
pſumptio temeraria. Deinde introducit p̄
dictus doctoꝛ octo ꝟgines ꝟecūdas ⁊ timi
das in ꝯſpectu regis celeſtis ⁊ totius curie
ſupne admirabiles. defendētes imacula-
tā cōceptionē matris dei. q̄rū pꝛima eſt ꝟa
theologia in vultu gratioſa. ſcd̄a rō pbabi
lis in geſtu amoꝛoſa. tertia patēs auctas
grata velut roſa. q̄rta lex canonica in habi
tu foꝛmoſa. q̄nta lex ciuilis tota impioſa.
ſexta ꝟa matheſis apud multos pcioſa. ſe
ptima dulcis poeſis ſup fauuꝫ dulcoꝛoſa.
octaua fides pia firma ⁊ radioſa. Que ſapi
entiſſime ꝟgines ita ſubtiliter arguerūt in
fauoꝛē illibate cōceptiōis ⁊ vetulaꝝ argu-
mēta cōfutarūt. ꝙ rex celeſtis appꝛobauit
opinionē de imaculata ꝯceptiōe mr̄is ſue.
⁊ ſtatuit feſtū ipſi⁹ ab oīb⁹ debere celebꝛari.
Hāc eādē opinionē tenuit idē doctoꝛ i.iiij.
tract. ſup Magnificat: vbi ait. In maria
fuit neceſſitas oꝛigiale pctm̄ ꝯhēdi ſꝫ cās
inferioꝛes ſm legē ppagatiōis ex ꝯiūctio
ne viri cū femina. lex aūt ſupioꝛ p̄iudicauit
huic neceſſitati pueniēdo caſum p ſanctifi
cationē ⁊ grām. ſicut etiā dicit in alio caſu
ſanct⁹ Thomas de occurrentib⁹ xpe iudicij
obuiā xp̄o in aera. ꝙ ſi nō moꝛiaṫ h non
eſt ſm cās inferioꝛes qb⁹ habebant neceſſi
tatē moꝛiēdi. nec eſt ꝯ aplm̄ dicētē. Statu
tū eſt hominib⁹ ſemel moꝛi. deinde iudiciū.
q: pꝛiuilegiū ſupioꝛis h ſuſpēdit. Nō ſec⁹ eſt
in ꝓpoſito de Maria a neceſſitate ꝯhendi
oꝛiginale pctm̄ puenta ⁊ pꝛiuilegiata ⁊ ex
celētiſſime ſic redēpta qualiter redimi nō
egebat ieſus xp̄s. q: per carnalē cōcubituꝫ
nō foꝛmat⁹. Noſtra ergo beata ꝟgo ſemꝑ
habuit gratiā gratū facientē que oꝛiginali
ſupeminet iuſticie qua pꝛimit⁹ oꝛnata fu-
it eua ſed pdidit. hec ille. Eandē qꝫ ſniam
de innocētia ꝟginali tenuit idem doctoꝛ in
ſermone de natiuitate beate ꝟginis. cui⁹
dicta referā in.iiij.pte. huius opis. ſermōe
xij.pte.ij. Tenuit etiā hoc Sedulius poe
ta. q lib. pꝛimo in carmine paſchali inquit de
beata ꝟgine Maria. En velut e ſpinis no
bilis roſa ſurgit acutꝭ. Nil qd̄ ledit hn̄s vel
qd̄ obſcurat honoꝛē ⁊c. Itē Petrus cretē-
ſis ſup Lucam canit de ipſa ꝟgine. Vnam
nec maculā natura reliquit in iſta. Idē eti
am tenuit magiſter Bartholomeus piſa-
Decretalis Sixti pape de cōceptione ꝟginis Marie
nus in ſuo mariali. Tenuit h doctiſſimus
theologus magiſter frāciſcus de ſauona q̄
fuit Sixtus papa q̄rtus. q̄ ad extirpādas
machinationes quoꝛundā impugnātiū cō
ceptionē btē ꝟginis ⁊ fideles populos cō-
turbantiū: edidit illā decretalē que incipit:
Graue nimis. ī qua ſic dicit. Graue nimis
gerimus ⁊ moleſtū. cū ſiniſtra nobis de q̄-
buſuis eccleſiaſticis pſonis referunṫ. ſꝫ in
eoꝝ qui ad euangelizādum verbū dei ſunt
deputati exceſſibus pꝛedicādo cōmiſſis: eo
grauius pꝛouocamur quo illi piculoſius re-
manēt incoꝛrecti. cū facile deleri nequeant
qui multoꝝ coꝛdib⁹ ſic publice pdicādo dif
fuſius ⁊ dānabilius impꝛimūtur erroꝛes.
Sane cū ſcā romana eccl'ia de intemerate
ſemperqꝫ ꝟginis Marie cōceptiōe publi-
ce feſtū celebꝛet ⁊ ſpāle ac ppꝛiū ſup h offi
ciū oꝛdinauerit. Nōnulli vt accepimus pdi
catoꝛes in ſuis ſermonib⁹ ad pplm̄ publice
p diuerſas ciuitates ⁊ terras affirmare ha
ctenus nō erubuerūt. ⁊ quotidie pꝛedicare
nō ceſſant. oēs illos q̄ tenēt aut aſſerūt eā-
dē glioſam ⁊ immaculatā dei genitricem
abſqꝫ oꝛiginalis peccati macula fuiſſe con-
ceptā moꝛtaliter peccare: vel eſſe hereticos
eiuſdēqꝫ immaculate cōceptiōis officium
celebꝛātes ⁊ audiētes ſermones illoꝝ q̄ eā
ſine hmōi macula cōceptā eſſe affirmāt pec
care grauiter. ſed ⁊ pfatis pdicationib⁹ nō
ꝯtēti. cōfectꝭ ſup his ſuis aſſertiōib⁹ libꝛos
ī publicū ediderūt: ex q̄ꝝ pdicatōib⁹ ⁊ aſſer
tiōib⁹ hmōi nō leuia ſcādala in mētib⁹ fide
liū exoꝛta ſunt ⁊ maioꝛa merito exoꝛiri foꝛ
midanṫ indies. Nos igiṫ hmōi temerarijs
auſis ⁊ pūerſis aſſertiōib⁹ ac ſcādalis q̄ exī
de in dei eccl'ia exoꝛiri poſſent: quantū no-
bis ex alto cōceditur obuiare volētes. mo-
tu ppꝛio nō ad alicui⁹ nobis ſup hoc obla-

te petitiōis inſtantiā. ſed de noſtra mera
deliberatiōe ⁊ certa ſcia. hmōi aſſertiōes p̄
dicatoꝝ eoꝛūdē. ⁊ alioꝝ quoꝛūcūqꝫ q̄ affir-
mare pſumerēt eos q̄ crederēt ⁊ tenerent
eandē dei genitricē ab oꝛiginalis pcti ma-
cula in ſua cōceptione pſeruatā fuiſſe. pꝛo
pterea alicui⁹ hereſis labe pollutos foꝛe vel
moꝛtaliter peccare. aut eiuſdē cōceptionis
officiū celebꝛātes ſeu hmōi ſmones audiē
tes alicui⁹ pcti reatū incurrere. vtpote fal-
ſas ⁊ erroneas: ⁊ a ꝟitate penitus alienas.
editoſqꝫ deſup libꝛos pdictos id ꝯtinētes.
quo ad hoc auc̄te aplica pn̄tium tenoꝛe re
pꝛobamus ⁊ dānam⁹. ac motu ſcia ⁊ auc̄te
pꝛedictis ſtatuimus ⁊ oꝛdinamus ꝙ pdi-
catoꝛes ꝟbi dei ⁊ quicūqꝫ alij cuiuſcūqꝫ ſta
tus: gradus: oꝛdinis: ⁊ cōditionis fuerint
qui de cetero auſu temerario pſumpſerint
in eoꝝ ſermonib⁹ ad populos ſeu als quō-
libet affirmare hmōi ſic p nos repꝛobatas
⁊ dānatas aſſertiōes veras eſſe. ac dictos
libꝛos pꝛo veris legere. tenere vel habere.
poſtꝙ de pn̄tibus ſciam habuerint. excōi-
cationis ſniam eoipſo incurrāt. a q̄ ab alio
ꝙ a romano pōtifice niſi in moꝛtis articu
lo nequeāt abſolutiōis bn̄ficiū obtinere h
ſummus pōtifex. Hāc eandē opinionē te-
net ⁊ mirabiliter pbat. ſ. Bernardinus in
tractatu de cōceptione ipſi⁹ bn̄dicte ꝟginis
quē ego vidi ſenis. ⁊ videṫ eſſe ſcript⁹ ma-
nu ppꝛia ipſi⁹ ſci. in quo libꝛo cū ſtuderē ⁊
Apparitio cōpilatoꝝ libꝛi ſcā.
eſſem cum patre fratre Bernardino de cai-
mis in libꝛaria paruula in qua ſunt libꝛi q̄
erāt ad vſum ſci Bernardini. vēit ad oſtiū
qdā frater ſenex ī ea effigie ppꝛia q̄ depin-
gi ſolet ſanct⁹ Bernardinus: ⁊ dixit vultu
iocūdo. Quid facitis patres? Ego ꝟo qui
erā magis ꝓpe oſtiū rn̄di. Nos magnā cō
ſolationē habem⁹ vidēdo iſta opa ſcti pr̄is
noſtri Bernardini. Ille ꝟo ſubꝛidens ait.
Vos bn̄ facitis. ⁊ ſtatiꝫ receſſit. Ego auteꝫ
immediate dixi patri fratri Bernardino
caimo vere credo ꝙ iſte ſit ſanct⁹ Bernar-
dinus ꝓpter cuius amoꝛē huc venimus. ⁊
de quo loq̄bamur. ⁊ ipſe rn̄dit. ⁊ ego ſiliter
credo. ⁊ ſic valde cōſolati remāſimus. Cuꝫ
aūt paulo poſt oēs frēs loci ad cenā veniſ-
ſent in refectoꝛio: nos diligēter cōſideraui
mus ſi aliq̄s frater eſſet ſilis illi qui nobis
apparuerat. ⁊ neminē vidimus. vn̄ firmit
credo ꝙ ipſe ſanct⁹ Bernardinus ad nos
venerit vt oſtēderet ꝙ ſibi erat gratuꝫ ꝙ
nos libēter legeremus opera p ipm̄ edita.
maxime de immaculata cōceptiōe btē ꝟgi
nis. ⁊ tūc ego veniebā de roma. ⁊ pſenta-
uerā ſummo pōtifici noſtrū officiū de cōce
ptiōe ꝟginis. Cū igitur vt pꝫ p bullā plū-
batā Eugenij pape q̄rti. nō tm̄ vita ſꝫ etiā
doctrina ſci Bernardini ſit appꝛobata per
eccleſiā. ſequiṫ ꝙ tenere debemus hāc opi
nionē quā ipſe ſanct⁹ Bernardinus in ſcri
ptis tenēdam tradidit ⁊ publice pdicauit.
Tenuit etiam hoc idē. ſ. Tho. de aquino in Thom.
j. ſniaꝝ. di. xvij. ar. iiij. in ſolutiōe quarti ar
gumenti. Qui etiā in expoſitione angelice
ſalutationis de beata ꝟgine inq̄t. Ipa em̄
puriſſima fuit quantū ad oēm culpā. quia
nec oꝛiginale nec moꝛtale nec veniale pec-
catū incurrit. Et iterū in. j. ſen. di. xliiij. ar.
iij. in rn̄ſione ad. iij. argu. ſic ait. Puritas
intēditur p receſſum a ꝯtꝛio. Et ideo poteſt
aliquod creatū inueniri quo nihil puri⁹ eſſe
pōt in reb⁹ creatis ſine vlla ꝯtagione pcti.
⁊ talis fuit puritas btē ꝟginis. q̄ a pecca-
to oꝛiginali ⁊ actuali fuit immunis. tn̄ iſta
puritas fuit ſub deo inq̄ntū erat in ea po
tētia ad peccādū. hec ille. Magiſter etiam
Jobes vitalis excellētiſſim⁹ theologus. in
tractatu de ꝯceptiōe ꝟginis. refert ſe vidiſ
ſe libꝛū retractationis ſci Tho. de eo quod
dixerat in. iij. ſen. ꝯ cōceptionē matris dei.
Similiter Richardus de media villa in ex- Rich.
poſitione angelice ſalutatiōis reuocat opi
nionē quā pꝛius habuerat ꝯ cōceptionem
virginalem. Cui immaculate virgini ait
Hugo de ſcō vic. in quodā ſermone. O vir
go maria antiqua illa mulier eua nois tm̄
nō lepꝛe te reliq̄t heredē. q̄ nec maculā nec
rugā habuiſti q̄ vnguēto egerēt. ſed vnguē
ta gratie accepiſti vt ſpēm tuā ⁊ foꝛmā cō-
mendarēt. Beatus ꝟo fulbertus carnotē-
ſis ep̄s ſup angelica ſalutatiōe inquit btē
ꝟgini. Aue maria electa ⁊ inſignis inter fi
lias. q̄ immaculata ſemꝑ extitiſti ab exoꝛ-
dio tue creatiōis. q: paritura eras creato
rē toti⁹ ſanctitatis. hec ille. Beat⁹ auteꝫ R
Anſelmus in ep'la ad coepōs anglie inq̄t. Anſel.
Nō puto verū eſſe amatoꝛē ꝟginis q̄ cele-
bꝛare reſpuit feſtū ſue cōceptionis. Idē qꝫ
doctoꝛ de ꝯceptu ꝟgiali fecit duos libꝛos.
⁊ ſꝑ cōcludit ꝓ hac opiniōe. Vn̄ in. j. lib. c.
iij. dicit. Cū ipſa ꝟgo habitaculū fuerit: vt
dixim⁹: ſummi boni: ſi pcti alicui⁹ ex pꝛime
pūaricatiōis oꝛigine maculā traxit: qd di-
cemus? vtiqꝫ diuina voce ꝓphe dr̄. Pꝛius
ꝙ te foꝛmarē in vtero noui te: ⁊ anq̄ꝫ exi- Hier. j.

res deyẽtre ſanctificaui te. De Johe q̃z an
gelus q̃ eũ nũciabat aſſeruit ꝙ ſpũſcõ re⸗
plebit̃ ex vtero mr̃is ſue. Si igit̃ Hieremi⸗
as in gẽtibꝰ futurus ꝓpħa in vulua eſt ſci⸗
Luce. j.
ficatꝰ. ⁊ Johes in vtero mr̃is eſt ſpũſcõ re
pletꝰ: qs audeat dicere ſingulare totiꝰ ſecu
li ꝓpiciatoriũ ⁊ vnica filij dei dilectiſſimuz
reclinatoriũ mox in ſue cõceptiõis exordio
ſcilicet ſpũs grã ⁊ illuſtratiõe deſtitutũ: atteſtã
ij. Cor. iij.
te ꝟba ſcriptura. vbi ſps ibi libtas. A ſerui
tute igit̃ oĩs pcti libera fuit q̃ oĩum pctõrũ
ꝓpiciatorĩ aula in q̃ ⁊ ex q̃ ꝑſonalit̃ hõ fie
ret ſpũſci pñtia ⁊ opatiõe ↄſtruebat̃. h̃ il⸗
le. Et iterũ. iij. c. ait. Magnitudinẽ opatio
nũ diuine ꝟtutis q̃daz mẽtis limpitudine
ꝓ poſſe ↄſiderans: videor mihi videre ꝙ ſi.
q̃d originalis pcti in ꝓpagatiõe eiꝰ ⁊ cõis
vitij extitit. illud ꝓpagantiũ ⁊ nõ ꝓpaga⸗
te plꝰ fuit. ⁊ infra. Si dñs caſtanee con⸗
fert vt inter ſpinas remota cõpunctiõe cõ⸗
cipiat̃: alat̃ ⁊ formet̃: nõ potuit h̃ dare hu⸗
mano qd ſibi parauerat tẽplo in quo corpo
raliter habitaret. ⁊ de q̃ in vnitate ꝑſone ꝑ
fectꝰ fieret vt licz inter ſpinas pctõꝝ cõcipe
ret̃. ab ipſis tñ ſpinaꝝ aculeis oĩmode ex⸗
ors redderet̃ plane potuit ⁊ voluit: ꝙ ſi vo
luit ⁊ fecit. Et hãc eãdẽ ſniam ⁊ ſilr̃itudinẽ
ponit idẽ Anſel. in lib. de exordio humane
ſalutis. poſt p̃dicta aũt ꝟba ſubdit ipẽ An
ſelmus. vbi. s. Et q̃dẽ q̃cq̃d dignũ vnq̃ de
aliquo ex ſuã ꝑſonã voluit ꝑperã eſt de te
o beatiſſima feminaꝝ noluiſſe. ⁊ in eodem
c. etiã dicit. Matrẽ te fecit ſuã ille rex oĩuz
factor ⁊ gubernator dñs oĩuz inquã intel
ligibiliũ ⁊ intellectũ trãſcẽdẽtiũ. ⁊ te dñaz
ac imperatricẽ celoꝝ: terraꝝ ⁊ elemẽtoruz
cõſtituit. ⁊ vt ita eſſes in vtero matris tue
a p̃mordijs cõceptionis operante ſpũſctõ
crearis. Nũquid igit̃ in tanta futura glia
ſummi valet dei mater vnica. ⁊ omnium
que ſunt fuerũt ⁊ erũt poſt filiũ tuũ impa⸗
trix prudẽs ⁊ nobilis? Nũquid in exordio
tuo talis eſſe debuiſti: vt oĩum quoꝝ te do
miniũ gerere certiſſime nouimus. aut pa⸗
ritati. aut ſubiectioni poſſis addici? h̃ ille.
Qui etiã. v. c. eiuſdem li. inquit. Ille aſſer
tor pure ꝟitatis ⁊ a filio tuo iam celo preſi
dente vas electiõis cognominatꝰ oẽs ho⸗
mines ĩ adã peccaſſe fatet̃. vera vtiq̃ ſnia
⁊ cui ↄdicere nephas eſſe ꝓnũcio. ſed cum
eminẽtiã grẽ dei in te cõſidero: ſicut te non
intra oĩa que facta ſunt ĩextimabili mõ cõ
tueor. ſic nec lege alioꝝ in tua cõceptiõe de
merita fuiſſe opinor. ſingulari ⁊ humano
intellectui ĩpenetrabili diuinitatis ꝟtute ⁊
opatione ab omni pctõ adiũctione liberri⸗
ma. Hec Anſelmus. In qua aucte oſtẽdit
Or maria ẽ ſupra nũerũ oĩuz qui peccauerũt.
ꝙ bñdicta ꝟgo nõ eſt de numero oĩum qui
peccauerũt in adã. ſed ſupra numerũ oĩuz.
ſicut ſi dicat̃. Oẽs de regno tali ſunt tribu
tarij regis. nõ intelligit̃ mater. vxor ⁊ fili
us: q̃ adimũtur a numero oĩum. Idem q̃z
Anſel. in. d. c. infert. pctm̃ fuerat qd hoĩes
a pace dirimebat. ⁊ vt illud filius dei eua⸗
cuaret ſicq̃ ad pacẽ genus humanũ reuo⸗
caret hõ fieri voluit. ⁊ talis vt nihil ĩ eo ali
quatenus remaneret qd non ↄcordaret eĩ
vñ hõ a deo diſcordabat. Quia ergo ita fie
ri oportebat. matrẽ de qua talis hõ tollere
tur mũda ab omni pctõ eſſe decebat. aliter
quo pacto illi ſumme puritati tãta ↄiũctio
ne vniret̃ vt ĩdifferẽter que ſunt hoĩs eẽnt
dei. ⁊ que dei hoĩs eſſent. ⁊ in. vj. c. iterũ di
cit. Adhuc ꝓpone tibi palaciũ qd ſpãliter
ſuis vſibꝰ aptũ exiſtat cõſtruere volẽtẽ. in q̃
⁊ ipſe frequẽtiori ⁊ feſtiuiori curſu cõuerſe
tur. ⁊ oĩbus ope eius atq̃ auxilio indigẽti⸗
bus mitiori ⁊ letiori vultu rñdeat ⁊ auxi⸗
liet̃. patereẽne q̃ſo in p̃ncipio palacij fun⸗
damentũ inualidũ ⁊ ſtructure q̃ foret edifi
cãda incõgruũ ⁊ nõ coherẽs. Nõ puto ſi ſa
peret. ⁊ ꝓpoſitũ ſuũ ad effectũ ꝓducere vel
let. Ꝗ ſapiẽtiã ante oĩa ſecula ꝓpoſuiſſe ſibi
habitaculũ qd ſpãliter cohabitaret cõſtrue
re ſit̃ indubitata fide tenemus. Qd autez
habitaculũ iſtud fuerit iã dudũ innotuit.
hoc eñ habitaculũ illud ſacrarium ſpũſſan
cti eſſe fatemur. in quo ⁊ ꝑ qd eadẽ ſapien
tia humane nature cõiungi voluit ⁊ incor
porari. ⁊ oĩbus ſe pura mẽte cõfitẽtibꝰ par
cere ⁊ miſereri. qd ſacrariũ aula videlz vni
uerſalis ꝓpitiatiõis cũ operãte ſpũſcõ cõ⸗
ſtrueret̃: ſi fundamẽtũ illiꝰ. ſ. initiũ ſiue pri
mordiũ cõceptiõis btẽ Marie corruptũ fu
it ipſi certe cõſtructure nõ congruebat nec
coherebat. hec Anſelmus. Qui etiã in eo.
c. infert. Inſcia ne fuit ⁊ impotẽs ſapiã dei
⁊ virtus mũdũ ſibi habitaculũ condere re
mota omni labe cõditionis humane. ange
lis alijs peccãtibus bonos a pctõ ſeruauit.
⁊ feminã matrẽ ſuã mox futurã ab alioꝝ
pctis exortẽ ſeruare nõ valuit. In eterni⸗
tate cõſilij ſui ſitũ ſtatuit eã dñatricẽ ⁊ re⸗
ginã fore angeloꝝ. ⁊ nũc inferiorẽ angelis
natã in cõſortium acceptaz eſſe credamus
oĩum peccatoꝝ: exiſtimet hoc ⁊ argumẽtis

ſuis ꝓbet qui vult. Ego donec oſtendat mi
hi deus aliquid dignius excellẽtie dñe mee
poſſe dici: que dixi dico: que ſcripſi nõ mu⸗
to. ceterũ me ⁊ intẽtionẽ meã filio eiꝰ ⁊ illi
cõmitto. ⁊. c. vij. eiuſdem libri etiã dicit. Ni
hil tibi dña equale. nihil cõparabile eſt. oẽ
eñ qd eſt. aut ſupra te eſt. aut ſubtꝰ te eſt.
Qd ſupra te eſt ſolus deꝰ eſt. Qd infra te
eſt: eſt omne qd deus nõ eſt. Ad tuã tantaz
excellẽtiã qs aſpiciet: qs attinget? ⁊ certe
vt ad hãc excellẽtiã peruenires. in humilli
mo loco. i. in vtero mr̃is tue puriſſima orie
baris. ꝙ ſi tali mõ cõcepta ⁊ ordinata non
fuiſſes in tãtã celſitudinẽ nõ ſuccreuiſſes.
⁊. ix. c. etiã ait de dña nr̃a. quã in tantũ cul
men p̃deſtinauit ⁊ extulit diuina potentia
quã tot prerogatiuis dotauit cũcta diſpo⸗
nẽs dei ſapiẽtia. quã ſibi matrez elegit ad
mũdo ſubueniẽdũ ipſa oĩum ſaluãdoꝝ in⸗
effabilis dei mĩa: dicere morte pcti que per
inuidiã diaboli occupauit orbẽ terraruz in
ſuo ↄceptu p̃grauari. vt taceã interiz ipas
quas cõmemoraui rõnes. animus euitat.
intẽtio abhorret. lingua fateri non audet.
Qui aliter ſapiũt ⁊ melius approbãt: cre⸗
dãt. Ego piiſſima dña q̃liſcũq̃ ſeruulꝰ cre⸗
do ⁊ fateor ꝙ tu ex radice ieſſe pulcherri⸗
ma. ac ꝑ h̃ ab omni qd te decoloret pcti vul
nere aliena. integerrima ꝑmanẽs florẽ p̃⸗
cioſiſſimũ ꝓtuliſti. nõ qualẽcũq̃: ſed ſuper
quez ſeptiformis ſpũs requieuit. h̃ ille. Et iõ
Dñs Dominicus bolanꝰ.
dñs Dñicus bolanus artiũ ⁊ pħie doctor
eximius hec cõſiderãs inq̃t in proemio ſui
tractatꝰ de cõceptione beate ꝟginis. Non
paruo animi dolore afficior cũ audio q̃ſdã
magiſtrali infula decoratos: ptinaciter af
firmare glioſiſſimã intemeratãq̃ ꝟginem
Mariã ab eterno ieſu xp̃i matrẽ electaz a
macula peccati originalis fuiſſe deturpa⸗
tã atq̃ in ea ↄceptã. Nã cũ ſacroſancta ma
ter eccleſia talia tantaq̃ de glioſiſſima vir
gine maria canat atq̃ affirmet q̃ nulli al⸗
teri pure creature cõceſſa videtur. profecto
poſſent in beatã virginez modeſtiꝰ loqui. ⁊
ita pleno ore que affirmãt affirmare non
deberẽt. Nã ſi Aug. totius fidei noſtre lu⸗
men ac ſydus clariſſimuz cui datum eſt de
ſumma ⁊ incõprehẽſibili trinitate dei loq̃
atq̃ determinare. ꝓpter honorẽ dñi cũ de
pctis ab illo agitur nullã de beata virgine
voluit facere queſtionẽ. ꝑfecto hi maximo
errore ducũtur affirmãtes ꝟginez in pctõ
originali fuiſſe conceptã. Cur aũt hi nulla
euidenti rõne coacti neq̃ ab eccl'ia aſtricti
hoc tã impie affirmare audeãt. cãm aliam
reꝑire nequeo niſi ꝙ aſſidua eoꝝ de hac re
cogitatio in peſſimũ vſum cõuerſa eſt. im⸗
poſſibileq̃ potiꝰ eẽt opinionẽ a ꝟitate hãc
alienã ex cordibꝰ eoꝝ euellere: ꝙ iudeoꝝ ꝑ
fidiã de illoꝝ cordibꝰ eradicare. h̃ ille. Qui
poſt multa elegãter dicta ꝓbat q̃tuor cla
riſſimis rõnibꝰ ꝙ deus potuit beatiſſimaz
virginẽ ab originali pctõ preſeruare. dein⸗
de demonſtrat octo excellẽtiſſimis rationi
bus ꝙ valde fuit cõueniẽs deo ipſam p̃ſer
uare. Poſtea ꝟo ꝓbat ꝑ octo alias rõnes
ſumptas ex parte xp̃i. ꝙ ꝟgo benedicta in
ſua cõceptione fuit ſanctiſſima. poſtmodũ
ꝟo idem ꝓbat quindecim alijs rõnibꝰ ſum
ptis ex ꝑte ipſiꝰ puriſſime ꝟginis. Deinde
auctoritatibꝰ p̃dicta cõfirmat. Cuius ſubti
lia argumẽta. quia a multis habentur ad
p̃ſens nõ refero. Beatus q̃z Ber. in ſer. de
S. Ber.
aſſumptione beate ꝟginis inq̃t. Lz de ma
ria loqui geſtiãt oẽs. tñ quicq̃d d̃r de indi⸗
cibili eo ipſo qd dici potuerit minus gratũ
ſit. minus placeat. minus acceptet̃. quenã
etenim poterit lingua etiã ſi angelica ſit di
gnis extollere laudibus virginẽ matrẽ: ma
trẽ aũt nõ cuiuſcũq̃ ſed dei. Quenam vel
angelica puritas virgini illi audeat cõpa⸗
rari. que digna fuit ſacrariũ fieri ſpũſſan⸗
cti. ⁊ habitaculum filij dei? Hec Bern. Et
Augꝰ.
Augꝰ. in tractatu de incarnatione chriſti
dicit. Dominẽ peperit virgo decora. virgo
ſponſa. tota pulchra. tota ſpecioſa. flos flo
rum. pulchritudo virginũ. celi regina. mũ⸗
di gloria. o digna digni. o immaculata im
maculati. o ſancta ſancti. o maria ſplendor
mundi. gloria celi. qualẽ filium nobis pe⸗
periſti? O felix femina inter ceteras bñdi⸗
cta. cuius vẽter fuit reclinatoriũ dei: ſacra
riũ ſpũſſancti. Lectus eburneus xp̃i. tha⸗
lamus diuine maieſtatis. quãte ſanctitatis
putabimus animã tuaz fuiſſe que ad ima⸗
ginẽ dei condita ⁊ facta conſiſtit. cum ca⸗
ro tua tm̃ placuerit creatori: vt de ea ſibi
faceret pallium laudis ⁊ loricaz victorioſi
certaminis. Et infra iteruz dicit. Tu tota
pulchra. tota formoſa. tota delectabilis et
tota glorioſa. tu macula nulla fuſcaris. tu
omni decore veſtiris. tu omni ſanctitate di
taris. tu ſuper oẽs virgines ſancta in car⸗
ne. tu ſuper oẽs angelos ⁊ archãgelos ſan
cta in mente. tu cunctas feminas vincis
pulchritudine carnis. ⁊ omnes angelicos

ſpūs excellētia ſcitatis. tu plena deo. tu re
pleta ſpūſctō. hͤ ille. Ad cuiꝰ ꝟba qd rūdere
poterūt qui eā aſſerūt repletaꝫ fuiſſe pctō?
Sed forte aliqs eoꝝ dicet. Cū habitū ꝟgi-
nis marie deferā ſi in pctō illā ceptā fu-
iſſe nō credere: ipſaꝫ maculatā nullatenus
ꝑdicarē. Cui ego rūdeo ꝙ beatiſſima ꝟgo
nūꝙ tali fuit induta veſtimēto. Itē ꝙ ha
bitus nō facit monachū ſꝫ deuotio ⁊ reli-
gioſa cōuerſatio. c. porrectū. ⁊. c. vt clerici.
⁊. c. ex pte. de regu. ⁊. c. cōſuluit. ex q̄ cle. vel
vo. Si igit̄ veꝝ vis habitū btē ꝟginis ge-
ſtare eiuſqꝫ monachꝰ ac ſeruꝰ eſſe. ſtudeas
eiꝰ puritatē atqꝫ innocētiā honorare. ⁊ am
plius noli eā indumēto immūdicie atqꝫ pu
tredinis horrendeqꝫ macule coopire. Sed
vna nobiſcū cādidiſſimis atqꝫ puriſſimis
innocētie veſtibꝰ illā circundare ſatage. ita
vt parit̄ deuote ſalutemus ipaꝫ btām ꝟgi
nē reuerēter dicētes illud qd̄ habet̄ in miſ
Sequētia de cōceptiōe ſa cōceptionis eiuſdem. ſ. Salue ſpōſa dei-
tatis Maria fons pietatis angeloꝝ dn̄a.
Aue dulcis o maria xp̄i mater ⁊ filia vlla
ſine macula. Tu ſol refulgens gloria. celo-
rum luſtrans atria. luce replens ſecula. Tu
puteus honeſtatis fauus dulcis charitatꝭ.
Tu noſtra leticia. Roſa rubēs caſtitatis.
liliū ꝟginitatis cum omni fragrātia. Tu
magiſtra clemētie. mater miſericordie nr̄a
delens crimina. O norma innocētie ma-
ria plena gratie tu ſtella matutina. Tu a
deo fabricata. in cōceptu preſeruata. nulla
trahis ſcelera. Tu in celis coronata ab an-
gelis venerata. micās ſup ſydera. Nos fa-
mulos rege tuos atqꝫ tibi fac deuos ꝑ tua
clementia. Ab inferno liberatos. nos po-
ſtremo fac beatos in celi militia. Amen.

De eadem illibata conceptione.
Sermo quintus.

C Andor eſt lucis
eterne ⁊ ſpeculum ſine ma-
cula. Sap. vij. Inquit de-
uotus Anſelmus in li. ora
tionum loquens beate vir-
gini. Glorioſa virgo ⁊ mater miſericordie
regina ⁊ fons totius dulcedinis ⁊ pietatis
quid dicemus. quicqd em̄ ꝓtulerimus mi-
nus eſt ⁊ quaſi nihil ad ea que tibi debemꝰ.
hec ille. Et Ambroſius in libro de virgini
bus ait: Quid nobilius dei matre? Quid
ſplēdidius ea quam ſplēdor elegit? Quid
caſtius illa que ſine cōtagione generauit?
Et ibidē. Tanta eſt huius ꝟginis excellen
tia vt ab eius narratione balbutient om̄es
lingue. excutiātur oēs intelligētie. deficiāt
oēs ſīlitudines parabolice. Hec Ambro-
ſius. Cuius ꝟginis immaculate puritatē
preuidēs Eccleſiaſticus ſui libri. c. xliij. in-
quit. Pulchritudinē cādoris eius admira
bitur oculus. Eius qꝫ innocentiā ꝯſiderās
ſapiētiſſimus Salomō ꝓphetico ſpū ꝟba
thematis noſtri ꝑdixit dum ait. Cādor eſt
⁊c̄. Super quibus ꝟbis tres conſideratio
nes faciemus.
Prima dicetur oſtenſionis.
Scd̄a teſtificationis.
Tertia appellabitur figurationis.

Pars prima que dr̄ oſtenſionis.

B Eatā virginē ſine originali pec
cato cōceptaꝫ oſtēdi pōt quat- U
tuordecim rōnibus. Prima
quaꝝ dr̄ appellatiōis ſic arguē Ratiōe
do. Si beata virgo originale peccatū con- apella-
traxiſſet: nō poſſet appellari ſimpliciter vir tionis.
go. quia ſicut caro corrūpitur ꝑ cōmixtio-
nem carnalē. ita anima per peccatū. Unde
anime peccatrici dr̄ Hiere. iij. Tu aūt for-
nicata es cū amatoribꝰ multis ⁊c̄. Si ergo
anima glorioſe ꝟginis fuiſſet corrupta pec
cato originali ſolū ſm̄ quid poſſet ꝟgo no
minari. qd̄ eſſet incōueniēs in matre dei q̄
fuit ꝟgo virginū. De qua canit eccl'ia. Sa
cta ⁊ imaculata ꝟginitas ⁊c̄. ⁊ quodāmo-
do videret̄ eſſe ꝯ articulū fidei de ꝟginita
te matris xp̄i. ⁊ hac rōne in ſtudio pariſiē
ſi habet̄ opinio de immaculata cōceptione
virginis q̄ſi articulus fidei. Un̄ nō pōt qs
ibi ad magiſteriatū vel aliū gradū ꝓmoue
ri qui dānare audeat hāc opinionē veram
ſ. ꝙ beatiſſima ꝟgo Maria fuit ab omni
peccato ꝑſeruata. Itē nullus ibi ꝑmittere
tur legere qui temerario auſu affirmare ꝑ
ſumeret ac determinare ꝙ mater dei puriſ
ſima fuerit. vel per inſtans originali vitio
maculata. ⁊ idē per omnia ſeruatur in ſtu
dio baſilīēſi. Pōt aūt predicta ratio cōfir
mari ſic. Cū em̄ vnūquodqꝫ magis deno-
minetur a nobiliori. i. a forma ꝙ a mate-
ria. cum ipſa forma det nomen ⁊ differen-
tiā. vt ꝓbatur. ij. phiſi. ⁊ eſſe rei tribuat. l. ſi
quis hominē. §. ſi deteriorē. ff. ad exhi. Ab
ſurdum eſſet dicere ꝙ mater dei que appel
latur nō ſolū virgo ſed regina virginū. fuit
ſolū virgo quo ad corpus ⁊ nō quo ad ani
mā. Nā ſicut anima eſt dignior corpore. l.

ſancimus. C. de ſa. ſan. ec. c. cū infirmitas.
de peni. ⁊ re. c. ꝑcipimus. xij. q. ij. c. ſolite.
de ma. ⁊ obe. ⁊. c. ſedulo. xxxviij. di. ſic ma
ior iniuria ei fieret ſi pollueret̄ ꝙ ſi corpꝰ
macularet̄. cū iniuria eſtimet̄ tanto acrior
quāto dignior eſt res cui irrogat̄. §. atrox.
Inſti. de iniu. ⁊ ideo ſi viliori parti. i. corpi
datū eſt ꝓuilegiū ꝟginitatis. a fortiori dꝫ
Rōne eq̄tiōis Scd̄a eſſe cōceſſum nobiliori. ſ. aie. Secūda rō
dr̄ equatōis ſic. vt colligit̄ ex dictis pħi in
li. de regimie ꝑncipū. Non dꝫ eodē modo
gubernari ſuus ⁊ regia nec eq̄lit̄ tractari.
imo melior dꝫ eſſe ꝯditio regie ꝙ ſui. In-
ſti. de publi. iudi. §. itēꝫ lex cornelia. iuncta
glo. cū imꝑator. vt. ſ. diximus. donec im-
peratrici ꝓuilegia q̄ ipē hꝫ. d. l. ꝑnceps. ff.
de legi. vbi glo. ait. Auguſta hꝫ oīa ꝓuile-
gia q̄ hꝫ fiſcus. vt ſic ad vectigalia non te-
neatur. hoc ſuppoſito dico ꝙ beata ꝟgo ē
X dn̄a ⁊ imꝑatrix totiꝰ orbis ⁊ oīm crea-
Maria eſt regi na celi turarū. Primo nāqꝫ eſt regina celi ⁊ an-
geloꝝ. Un̄ ipā ait illud Eccl̄i. xxiiij. Giruꝫ
celi circuiui ſola. ſ. tanꝙ dn̄a. Propter qd̄
inq̄t Chryſoſtomꝰ ſup Lucā. Mittit̄ ga-
briel angelꝰ. ⁊ egredit̄ de rege ad reginaꝫ.
de imꝑatore ad imꝑatricē. de ciuibꝰ celi ad
dn̄am palacij. Ingredit̄ ad ꝟginē regi ꝑ-
electā. ⁊ eo forte alacrius. vt cū āgeli ꝑus
regē haberēt: habituri eſſent ⁊ reginaꝫ. vt
ad ſupplēdos numeros āgelici ordīs etiā
pctōres poſſent ingredi et mr̄ miſericordie
et regina celorū porta fieret celi. Hec ille.
Dn̄at̄ quoqꝫ inferno. Un̄ Eccl̄i. xxiiij. ipſa
inquit. Profundū abyſſi penetraui. q̄ſi di
cat ꝙ nō ſolū demonibꝰ in aere cōmoranti
bus ⁊ in ſupficie inferni. ſed etiaꝫ illis qui
in ꝓfundo ſtant inferni ꝑſidet. Dn̄at̄ etiā
mūdo et hoībus habitātibus in eo. Unde
ibidē ſubdit. Et in omni ppl'o ⁊ gente pri-
matū tenui. Ideo de ipā loquēs Hiero. in
ſmone ad Euſtochiū dic̄. Regina mundi
hodie de terris ⁊ de p̄nti ſecl'o nequā eripi
tur. eaꝓpt̄ oēs hoīes q̄ ſunt ⁊ fuerūt ſūt
ſerui iſtius dn̄e. ⁊ ideo ipſi dicere poſſunt
illud. iiij. Re. x. Serui tui ſumus. quecūqꝫ
Seruꝰ nō dꝫ eq̄lis eē dn̄e. iuſſeris faciemꝰ. Cū ergo vt. ſ. dictū ē: nō
debeat ſeruus eē eq̄lis dn̄e ſue. ſequit̄ bea
tam ꝟginē nō fuiſſe in originali pctō con-
ceptam. Cū em̄ Hieremias fuerit in vtero
mr̄is ſanctificatꝰ. vt habet̄ eiꝰ. j. c. ⁊ iohēs
baptiſta ſilr. vt pꝫ Luc. j. ſi btā ꝟgo maria
ſolum fuiſſet in vtero mr̄is ſanctificata et
purgata ab omni macula vt ꝑdicti ſancti.
nō fuiſſet meliꝰ tractata ꝙ ipſi. imo illi ſui
fuiſſent dn̄e eq̄les. qd̄ eſſet incōueniens: et
ideo eſt dicenduꝫ ꝙ fuit ab originali vitio
ꝑſeruata. Et hanc rōnē tangēs beatus
Anſel. in omel'. ꝯceptōis ait. Dignā dona-
tionē ſup ceteros oēs ſctōs illa dꝫ hr̄e per
quā oēs ſancti ſanctificant̄. Ipſa qꝫ beata
ꝟgo hoc inſinuās Luc. j. canit. Fecit mihi
magna q̄ potēs ē. ſ. puritatē mihi ſup oēs
puras creaturas tribuēdo. Tertia rō dr̄ Y
ꝯceſſionis. cuius fundamētū ponit Bern̄. Rōe cōceſſiōis
in quodā ſmōe di. Quicqd alijs licet pau
ciſſimis eſt ꝯceſſum. nō eſt credēdū glīoſe
ꝟgini fuiſſe denegatū. Si ei imꝑator dat
alicui famulo ⁊ ſuo aliquaꝫ grām. multo
magis credendū eſt ꝙ illaꝫ det imꝑatrici
vxori ſue. ꝑ illā regulā topicā. ſi de q̄ minꝰ
videt̄ ineſſe ⁊ ineſt. ergo et de quo magis.
ij. topicorū. ⁊ notat̄ in aut̄. multo magis.
C. de ſa. ſan. ec. et. l. ſi pignꝰ. ff. q̄ po. in pig.
ha. Oēs ergo grē q̄ alicui creature collate
ſunt: ⁊ btē ꝟgini cōpetere potuerunt. illi
ſunt ꝯceſſe ⁊ excellētiori modo. Un̄ Bern̄.
in quodā ſmone inq̄t. Priuilegia grāruꝫ
btē ꝟgini ꝯceſſa nō ſolū hoībꝰ ſꝫ et̄ angel'
credimꝰ admirāda. Et Frāciſcꝰ de may. in
Maria gratia plena iij. ſen. dic. Credimꝰ citra xp̄m btāꝫ ꝟginē
maxime fuiſſe ꝑfectā vt plus habuerit de
grā in mr̄is vtero ꝙ hēant ſancti in celo.
Et. b. Tho. i. iij. pte ſum. q. xxvij. ar. j. inq̄t
Rōnabil'r credit̄ ꝙ ea q̄ genuit vnigenitū
a pr̄e plenū grē ⁊ ꝟitatꝭ pre oībꝰ alijs ma-
iora dona grārū ⁊ ꝓuilegia accepit. Scd̄s
qꝫ Bern̄. iterū ait. Legimꝰ ſtephanū ple-
nū grā ⁊ apl'os plenos ſpūſctō. ſed longe
diſſil'r a maria. Et Hiero. vbi. ſ. exponens
illa ꝟba āgeli. ſ. grā plēa. dic̄t bn̄ plēa grā
quia ceteris ꝑ partes grā preſtat̄. Marie
ꝟo tota ſe infudit plenitudo gratie. Et ite
rum ibidē ait. Et ſi in ceteris partibꝰ grā
fuiſſe credat̄: nō tn̄ eatenus plēa. hec ille.
Nec mirū ſi tātas grās recepit ꝟgo maria
cū fuerit dei ſpōſa electa. Un̄ de illa īquit
ſupnus ſpōſus. Sap. viij. Queſiui eā mi-
hi ſpōſam. ⁊ amator factꝰ ſum forme illiꝰ.
Cū ergo angelis dederit dn̄s innocentiaꝫ
in creatōe illoꝝ. vt habet̄. ij. ſen. diſt. iiij. et
ꝑ Aug. in. viij. de ciui. dei. Et ſimil'r primi
parētes fuerint originali iuſticia decorati
vt habetur a theologis in. ij. diſt. xxix. Et
ab Anſelmo li. j. de cōceptu virginali. ſeq̄t̄
ꝙ ſi hec grā data nō fuiſſet beate virgini:
ſuis ſeruis ipſa inferior extitiſſet. qd̄ eſſet

valde abſonū. Et ideo eſt cōcludendum ꝙ
etiā ipa fuit in ſua cōceptōe originali iuſti
cia iſignita. Quia nō fuit min⁹ chara filio
ſuo ꝙ angeli vel pmi parētes. Quarta

A Rōe filiatōis

rō dr filiatōis. vt ei. ſ. dixim⁹ illā inocētiā
quā habuit filius ꝟginis per naturā. rece
pit mr̄ bn̄dicta p filij grām. Unde Hiero.
vbi. ſ. inquit. In maria totius grē que eſt
in xp̄o plenitudo venit. ſed xp̄us fuit ſine
origiāli pctō. ergo ꝛ mr̄ eius. Et hāc rōnez
tangens Aug⁹. in li. cōtra qnqꝫ hereſes in
pſona xp̄i loquit̄ dicēs. Hec quā tu deſpi
cis manichee mr̄ mea eſt ꝛ de manu mea
fabricata. ex qbus ꝟbis innuit Auguſt. ꝙ
xp̄s fabricādo glīoſam mrem ſuā. pſerua
uit eā ab origiāli pctō. ꝛ oib⁹ gratijs ſuis
repleuit. Et hoc puiderat in ſpū Salomō
ſapiētiſſimus. qui Cañ. viij. c. inqt de ipſa
immaculata mr̄e dei. Que eſt iſta q̄ aſcen
dit de deſerto delicijs affluēs innixa ſuper
dilectū ſuū: Hoc etiā pdixit Eſaias pph̄a
ſui lib. iij. ca. dū ait. Erit lux lune ſicut lux
ſolis. Qd̄ exponit Frāciſcus de mayro. in
ſmone de ꝯceptione eiuſdē ꝟginis de ipa
dicēs. q̄ fuit eqlis lucis cū ſole iuſticie xp̄o
per grām pſuatōis qd̄ quidē conueniens
fuit. nā Auguſta deb3 gaudere priuilegio
pncipis. l. bn̄ a zenone. C. de quadri. pre. ꝛ
mr̄ puilegio filij. l. in. ſacris. la. iij. C. de p
ximis ſacroꝝ ſcriniorū. li. xij. et. l. pe. C. de
metatis. facit ad hec tex. in. l. j. C. de ppoſi
tis laboꝝ. q̄ als allegat̄ labarū. ſm gl. ibi
vbi dicit impator. Quos lateris noſtri de
cor illuſtrat. Si ergo ſuitores ſtantes ad
latus pncipis illuſtrātur ab eo. quāto ma
gis illuſtrata fuit beata ꝟgo que nō ſolū
ad latus filij ſtetit. ꝛ eū in laterib⁹ ſuis enu
triuit. ſed etiā de ſuis viſceribus eū gene
rauit. Et ideo etiam poſito ſine veri preiu
dicio ꝙ pſeruari a pctō ꝛ inſigniri iuſticia
originali beate ꝟgini nō cōueniret. Poſſe
mus tamē arguere ſicut fecit Aug. in ſer
mone de aſſumptōe eius. pbans eā aſſum
ptam in aia ꝛ corpe di. Si marie nō con

A Rōe ſalutationis

gruit. cōgruit tn̄ filio quē genuit. Quin
ta rō dr ſalutatōis. Nam vt dicit Luce. j.
Angelus gabriel miſſus eſt a deo nuncius
ad beatam ꝟginem. qui detulit ei lr̄as ſue
ambaſiate. quia nūcio ſine lr̄is non credit
ſecūda. C. de collatōe fundoꝝ fiſcaliū. lib.
xj. et. l. fi. C. de man. pn. Erat aūt ſumme
honorādus loco illius cuius vice fungeba
tur. c. vlti. xciij. diſt. Litteras aūt qs detulit
archāgelus gabriel fuerunt ſalutationis
mirabilis. ſc3 Aue grā plena. In qb⁹ ꝟbis
denotauit ipam beatā ꝟginem fuiſſe ſine
aliqua macula cōceptā: ꝛ innocētia origi
nali decoratā. Aue em̄ idē ē qd̄ ſine vhe. ꝛ
iſta indefinita eqpollet vniuerſali. l. ſi ne
ceſſitas. §. ſi annua. ff. de pigno. ꝛ ibi glo.
et. l. ſi pluribus. in pn. ff. de le. ij. Ideo ex
ponit aue. i. ſine omni vhe. i. afflictiōe. qd̄
verū nō eſſet ſi originalis pcti aculeo affli
cta fuiſſet. Deinde pſequēs addit grā ple
na. nō fuiſſet aūt plena grā ſi pſeruatiōis
illi grā defuiſſet. Dum ergo dr plena grā:
declarat ꝙ a deo fuit oīs grē plenitudine
ꝛ pfectione decorata. al's dicerem⁹ oipotē
tem in ſuis opibus fuiſſe diminutū. cōtra
l. j. in pn. C. de emē. iuſti. co. pfectum autē
illud dr cui nihil addi poteſt. l. cū ſillania
nū. in f. C. ad ſilla. l. vbi aūt non apparet.
ff. de ꝟb. ob. ꝛ ſil'r eſt dicendū de hoc ꝟbo
plenū. Nam vbi aliqd deeſt nō dr plenū.
qd̄ bene notat̄ in. c. p venerabilē. qui filij
ſint legi. circa fi. ibi plenā ptātem: quia in
telliget̄ quo ad tpalia ꝛ ſpūalia. plenitu
do em̄ eſt vbi nihil valet adiūgi. xcvj. di. c.
bene quidē. facit tex. in tit. de pace ꝯſtan.
in pn. ꝟ. ad plenitudinē grē noſtre vos re
cipimus. ꝛ ibi Bal. ꝛ ideo ꝟbū plena grā
cōphendit oēm grām ſm capacitatē re
cipiētis. ſicut ꝛ de xp̄o dr Ioh. j. Plenum
grē ꝛ veritatis. Et hanc rōnem approbat
Alexāder de ales in. j. parte ſumme. et. ſ.
Bonauentura in. j. di. xliij. dicens. Beata
ꝟgo tantā habuit grām ꝙ de facto nō po
terat plus recipe. ꝛ quantā pura creatura
recipe potuit. ergo talis grā nullū pſuppo
nit defectū. Subdit q3 angelus. Domin⁹
tecū. Qd̄ exponit Augu. dicēs. Tecum in
mente. tecū in corde. tecū in vtero. tecū in
auxilio. hoc aūt nō fuiſſet verū ſi eā a caſu
originalis mali nō adiuuiſſet. ſed diabolū
cum ipa eſſe pmiſiſſet. Intulit etiā angel⁹
dicēs. Bn̄dicta tu inter mulieres. qd̄ fal

B Rōe verificatōnis

ſum fuiſſet ſi originali maledictioni ſubia
cuiſſet. Sexta rō dr verificatōis. vt em̄
verificent̄ verba que dicunt̄ in miſſa bea
te ꝟginis. ꝛ habent̄ Prouerb. viij. neceſſe
eſt dicere illam ſine originali peccato con
ceptam. Ibi em̄ dicit̄ in eius pſona. Domi
nus poſſedit me in initio viarum ſuaruz.
qd̄ nō eſſet verum ſi in cōceptione ſua fu
iſſet beata ꝟgo a diabolo p peccatū poſſeſ
ſa. nihil em̄ poteſt p duos dn̄os ſub pfecto

dn̄io poſſideri. l. ſi vt certo. §. ſi duob⁹ vehi
culū. ꝛ ibi glo. ꝛ doc. ff. cōmo. Et iō magr̄
Bartholomeus piſan⁹ in li. btē ꝟgis. fru
ctu. vij. arguit di. Maria ab initio viaruz
dei poſſidet̄. ergo nō habuit originale. hec
ille. In pdicta aūt miſſa in pſona eiuſdez
ꝟginis ſubdit̄. cū eo erā cūcta componēs
qd̄ falſum eēt ſi pctm̄ originale ꝯtraxiſſz.
durāte em̄ pctō nō erat cū deo ſ3 cū diabo
lo. Poſtmodū ſequit̄. ꝛ delectabar p ſingu
los dies. q̄ dictio per denotat pfectōem et
cōtinuationē tpis. l. verbū pnoctare. ff. de
ver. ſi. et p Bar. in. l. celſus. ff. de vſuca. ſ3
ſi ꝯcepta fuiſſet in originali pctō. nō poſſ3
dici delectari p ſingulos dies: q2 nō fuiſſ3
delectatio ꝯtinua. Deinde ſequit̄. ludens
corā eo omni tēpe. qd̄ eēt falſum. cū pctōr
longe ſtare dicat̄ a deo. Prouerb. xv. et iō
ꝑ illo tpe vel momēto q̄ fuiſſet in origiāli
pctō. nō luſiſſet corā deo. cū blaſphema et
inimica eius dici potuiſſet. et iō bn̄ dr ibi
corā: q̄ dictio dnotat audiētiā ei⁹ corā q̄ fit
l. corā. ff. de ver. ſig. cū ergo pctōres nō ex
audiat deus. Ioh. ix. ideo btā ꝟgo ludens
corā deo oī tpe nunq̄ fuit in origiali pctō

C Ratōe verīſilatōnis.

Septima rō dr veriſilatōis. veriſimile
em̄ eſt ꝙ deus ab originali pctō mr̄ez ſuā
pſeruauerit. vt p3 ex ſepe dictis. Cū3 ergo
licitū ſit ſumere cōiecturā de eo qd̄ eſt veri
ſimile. l. nō eſt veriſimile. ff. qd̄ metus cā.
vbi gl. notabilis. ꝛ ea q̄ veniūt ex bona cō
iectura dicant̄ eē vera. l. fi. ff. de pba. cūq3
nō min⁹ attendat̄ qd̄ eſt veriſil'e ꝙ qd̄ eſt
in veritate. vt ait glo. in. l. tale pactū. §. fi.
ff. de pac. ꝛ in. l. nō poſſunt. ff. de legi. ꝛ in
l. cū acutiſſimi. C. de fideicō. ꝛ in. l. ſi vnq̄.
C. de reuo. dona. ſequit̄ debere teneri opi
nionē de immaculata virginis cōceptiōe.

D Ratiōe approbatiōis

Octaua rō dr approbatōis. ſic arguen
do. inqt phs. vij. ethicoꝝ. Fama quā oēs
tenēt nō oīno deperdit̄. cū ergo opinio de
imaculata ꝟginis cōceptōe nūc p famā et
opinionē cōem ſit approbata. vt p3 ex dict
ſ. ſmone. iij. parte vltima. cōcludit̄ ipſam
tanq̄ verā tenendā eſſe ab oibus. quando
em̄ de aliquo dubitat̄. recurrendum eſt ad
cōem opinionē. l. cū de laneonis. §. aſinaz.
ff. de fun. inſtruc. ꝛ. l. j. ff. de flumi. vera q3
eē illa vulgaris ſnia. vox populi. ꝛ vox dei

Ratōe preſumptionis

plerūq3 reperit̄. Nona rō dr pſumptōis
non em̄ negari poteſt qn iſta ſit pſumptio
violēta ꝙ filius dei voluit ex puilegio ma
trem ſuā fore illibatā in ꝯceptiōe ꝛ patere
poteſt ex dictis. ſ. ſmone pmo p te vltima
cū ergo pſumptio violēta habeat̄ p lege.
c. afferre. de pſum. ergo ꝛc̄. Si igit̄ vt inqt
Bal. in rubrica. C. de cōtra. emp. iudex de
det ſpeculari p ꝯiecturas in iudicādo ſicut
medic⁹ p vrinā infirmitatē diſcernit. mlto
magis nos iudicare debem⁹ p ꝟginis btē

E Ratiōe nobilitatōis.

innocētia ex violēta pſumptōne. Decia
rō dr nobilitatōnis. Propter nobilitatem
etem̄ immunitas ꝯcedit̄. l. nō tm̄. §. illicenſi
bus. ff. de excu. tu. Itē ppter excellentiam
pſone licitū eſt iura trāſgredi. l. ſ3 reproba
ri. §. fi. in verbo. male diſciplinatos. et ibi
Bal. ff. de excu. tu. Cum igit̄ btā ꝟgo fue

F Ratiōe ſubiectionis

rit cūctis aiantibus creatis nobilior ꝛ ex
cellētior. ergo ꝛc̄. Undecima rō dr ſub
iectiōis. Fundamentū cui⁹ ponit Panor.
in. c. cū eccl'ia ſancte marie. de cōſti. vbi cō
cludit ꝙ papa nō poteſt ſe ſubijcere iuriſdi
tioni impatoris. q2 cederet in preiudiciuz
ſummi apoſtolatus. ꝛ ignominia irroga
retur deo ſi vicarius eius eſſet ſubiectus
ſeculari. multo igit̄ magis hoc eēt ſi mat̄
dei etiā vno momēto ſubdita fuiſſet neqſſi
mo diabolo. Et confirmant̄ pdicta per ea
que ponit beatus pater frater Iohes de
capiſtrano in ſmone cōceptionis btē ꝟgi
nis. in quo pbat poſſibilitatē. congruitatē
et realitatē pſeruationis. qui ait. Quilib3
ſpecial'r ſubiectus pape eſt exemptus. c. ſi
pape. de pui. li. vj. ſed beata ꝟgo ſpecialit̄

Ratione parturitionis G

fuit ſubiecta deo. ergo multo magis fuit
exempta ꝛ nō ſubiecta p peccatū diabolo.
Duodecima rō dr parturitōis. ꝛ eſt pre
dicti prīs fratris Iohānis capiſtrani. vbi
ſ. di. Maius eſt ſine dolore parere ꝙ ſine
pctō cōcipi. ſed beata ꝟgo ſine dolore pe
perit. ergo et ſine peccato concepta fuit.

Ratione liberatiōis

Tertiadecima rō dr liberatiōis. hic em̄
agit̄ de libertate ꝟginis. ſ. ꝙ nunq̄ fuerit
ſerua diaboli. ſed quotiēs dubia eſt inter
pretatio ſemp p libertate reſpōdendū eſt.
l. quotiēs dubia. ff. de re iu. immo propter

H Ratione ſuperationis.

libertatē tranſgredimur regulas iuris cō
munis. §. fi. inſti. de do. ergo ꝛc̄. Quar
tadecima ꝛ vltima ratio dicit̄ ſuperatōis.
Clarū eſt em̄ ꝙ beata ꝟgo ſupat in merit
et ꝟtutibus Iohannē baptiſtaz. ꝛ maior
eſt eo in gloria celeſti. Quia ſcriptū eſt pſ.
xliiij. Aſtitit regina a dextris tuis ꝛc̄. Si
aūt diceremus de beata: virgo cecidit ī pec
cato originali. ꝛ poſtea ſurrexit p ſanctifi
catiōnē. ſequeret̄ ꝙ nō eēt maior Iohāne

baptiſta.quia dicit dñs Mat.xj.Inter na
tos mulierū nō ſurrexit maior Johāne ba
ptiſta.aut ergo neceſſe eſt dicere ꝙ Jobes
eſt maior vel ſaltē equalis in glīa ipſi btē
ꝟgini.Et hoc eſt falſiſſimū.vt pꝫ ex ſupra
dictis.aut ꝙ xp̄s nō dixit verū.ſ.ꝙ inter
natos mulierū nō ſurrexit maior Johāne
baptiſta. Si intelligamus ꝟba chriſti de
maioritate in gloria paradiſi. Et hoc eſſet
hereticū ꝓfiteri.ſ.ꝙ xp̄s fuerit mēdax:q̄a
eſt ip̄a veritas.Joh.xiiij.aut neceſſario cō
cludendū eſt ꝙ xp̄s in illis ꝟbis tm̄ loqui
tur de his qui cecidere in pctō origiali.In
ter quos nullꝰ ſurrexit maior iohe baptiſta
xp̄s aūt ⁊ btā ꝟgo lꝫ nati ſint ex muliere.
tm̄ iohāne ſunt maiores:qꝛ ipi nō ceciderūt
in pctō.⁊ ꝑ ꝯſequēs nō ſurrexerunt ab eo
⁊ ideo p̄dicta ꝟba de ipſis nō intelligūtur
ſed approbant ꝯcluſionē noſtrā.Et in fili
dr Mar.vlti.ꝙ xp̄s apparuit p̄mo marie
magdalene.⁊ tn̄ eccl'ia tenet ꝙ p̄us appa
ruit mr̄i ſue.vt ait Amb.in li.de ꝟginibꝰ.
ſed exponit ꝙ p̄mo apparuit marie ma-
gdalene ꝗ̄ alijs qui habuerūt pctm̄.Et iō
dr de magdalena a q̄ eiecerat ſeptē demōia
ex quibꝰ ꝟbis innuit ꝙ anteꝗ̄ apparuerit
magdalene peccatrici apparuit mr̄i ſue in
q̄ nullū vnꝗ̄ fuit pctm̄.Et ideo ita intelli
git p̄dicta auctas de maioritate iohis.qbꝰ
ꝟbis innuit ſaluator mr̄em ſuā illo eſſe ma
iorē:qꝛ ip̄a a pctō nō ſurrexit.

Pars ſecūda huius ſermonis que dicit
teſtificationis.

I q Uāplurimi ſcti doctores te-
ſtificātur ⁊ affirmāt dei geni-
tricem ſine originali vicio con
ceptā.Inter q̄s eſt diuꝰ ābro-
ſius.q̄ in quodā ſmone exponēs illō Eſa.
xj.Egredietur ꝟga de radice ieſſe.de btā vir
gine inq̄t.Hec eſt ꝟga in q̄ nec nodus ori-
ginalis nec cortex venialis culpe fuit.Et
iſtā auctem affirmauit btūs frat michael
de carcano ſe vidiſſe in quodā libello ſācti
Ambroſij antiq̄ſſimo adeo ꝙ nimia vetu-
ſtate incipiebat cōſumi.⁊ hoc dixit mātue
in p̄dicatōe.Idē quoqꝫ ſctūs Ambroſiꝰ in
omel.de Cayn ⁊ Abel iterū ait.de hoc gre
ge ſctā ⁊ immaculata illa intacta ouis ꝓ-
ceſſit beata maria.q̄ nobis contra naturā
purpureū illū agnū.i.regē xp̄ꝫ generauit.
hec ille.Quō aūt fuiſſet ꝟgo Maria ouis
immaculata ſi ꝯtraxiſſet maculaꝫ originalis
culpe.Itē Hiero.ſup.ix.c.Eſa.inquit.In
aula ꝟginali ⁊ nulla ſorde maculata de ſpū
ſancto eſt dei ſmo cōceptus q̄ velociter de
aduerſarijs ꝓtātibꝰ ſpolia detraheret ⁊ ſibi
faceret vniuerſa ſuire.Sctūs q̄ꝫ Idephō
ſus in li.ꝯtra indeuotos btē ꝟginis dicit:
Cōſtat igit mariā ab ip̄o origiali pctō fu
iſſe imunē.ꝑ quā nō ſolū p̄me mr̄is ſolu-
ta eſt maledictio.verūetiā oibus eſt bn̄di-
ctio cōdonata.nullis igit poſtꝗ̄ nata eſt
delictis ſubiacuit.neqꝫ originale peccatuꝫ
in vtero ſanctificata ꝯtraxit.hec ille. Quam
auctem ita ad lr̄am recitat Uincētiꝰ val-
uacēſis ordinis p̄dicatoꝝ in p̄mo volumie
ſpeculi hyſtorial.li.vij.c.lxv.et lib.viij.c.
xij.Btūs etiā dn̄icus in tractatu de corpe
xp̄i dicit:approbās immaculataꝫ ꝟginis
ꝯceptionē.Sicut p̄mus Adā fuit ex terra
ꝟgine ⁊ nunꝗ̄ maledicta formatꝰ.ita de-
cuit in ſcdo adā fieri.ſ.xp̄o.cuiꝰ terra.i.mr̄
ꝟgo maria nunꝗ̄ fuit maledicta.Beatus
q̄ꝫ Aug.in quodā ſmone ait.q̄s potuit in
marie aīa ſiue carne locus eſſe vitioꝝ que
ad celi vicē ꝯtinēs oia dn̄i tēplū ē effecta:
Rich.inſup de ſctō victore in ſmone btē
ꝟginis q̄ incipit.Necdū erāt abyſſi.inq̄t.
Non decuit vt caro marie qualicūqꝫ foret
obnoxia culpe.Nā dei ſapīa indignū cre-
dimꝰ vt quā ad lucē gentiū deſtinauit pra
uitatibus ⁊ illecebris ſineret inuolui.nec
erit ingratꝰ q̄ppe mr̄i q̄ pr̄i matriqꝫ p̄cepit
honorē exhiberi.Itē deuotꝰ Bern̄.in ſmo
ne de natiuitate ꝟginis glſoſe q̄ icipit.De
gaudijs ad gaudia.ait.Caro marie ex adā
ſumpta maculas ade nō admiſit. Demo-
nes etiā ſanctiſſime dei genitricis mūdiciā
negare nō audēt. Unde legit ꝙ diabolus (Exēplū)
a quodā ſctō adiuratus vt diceret ꝟitatē
de cōceptione eius.ſ.qualr fuerit cōcepta.
Exclamauit dicēs ſine macula.ſine macl'a
ſine macula. Infideles q̄ꝫ beate virginis
innocentiā ⁊ puritatē cōfitent.Un̄ i alcho
rano machometi dr. Nullꝰ ē ex adā q̄n te-
nuerit eū ſathā p̄ter mariā ⁊ filiū eiꝰ.et in
lege machometica etiā dr ꝙ mater ieſu eſt
amica legis.quia tm̄ ꝓphetaꝫ portauit in
vtero.Ideo ſi q̄s diceret in ea fuiſſe pctm̄.
euelli debēt ei ilico dentes ſm ip̄am legē.
Acquieſce igit chriſtiane et dei genitricis
innocentiā noli amplius impugnare:ne in
fideli ⁊ diabolo crudelior erga dn̄am nr̄aꝫ
eſſe comproberis.

Pars tertia huius ſermonis que dicit
figurationis.

K v Ia quoqꝫ figurationis marie
innocētia cōprobat. Prima
aūt figura habet Gen̄.ij. vbi
deus pr̄ dixit:Nō eſt bonū ho
minē eſſe ſolū. faciamꝰ ei adiutoriū ſimile
ſibi.i.ſine pctō.ꝑ quod figuratiue oſtēdit
ꝙ p̄mo adam.i xp̄o dedit deus adiutoriū
nr̄e ſalutis beatā ꝟginē ſimilē ei ſine pctō
Et hoc eſt ꝙ.b.Ber.in ſmōe de aſſūptiōe
btē ꝟginis inq̄t.Et quidē ad reſtauratōeꝫ
humani generis ſufficere poterat ſolꝰ xp̄s.
Siquidē oīs ſufficiētia nr̄a ex ip̄o ē:ſꝫ bo-
nū nō erat nobis hoīem eſſe ſolū.cōgruūꝫ
magis erat vt adeſſet nr̄e reꝑationi ſexus
vterqꝫ.quoꝝ corruptōi neuter defuiſſꝫ.hec
ille.Si aūt hoc factū nō eſſet:figura fuiſſꝫ
p̄ſtantior figurato.qō valde incōueniens
extitiſſet. Scd̄a figura hr̄ Gen̄.iij. vbi
deus dixit ſerpēti.Inimicitias ponā inter
te ⁊ mulierē:⁊ ſemē tuū ⁊ ſemē illiꝰ ⁊ ip̄a
ꝯteret caput tuū. Per caput ſerpentis oēs
ſumꝰ ſtrāgulati:qꝛ in vtero matn̄o ſumꝰ
interfecti pctō originali.Un̄ Ber.in ſmōe
de.xij.gradibꝰ hūilitatꝭ ait.Oēs naſcimur
morituri.qꝛ pꝰ morimur naſcituri et tāꝗ̄
abſorpti naſcimur mortui.qꝛ in vteris ma
trū ſumꝰ a ſpente ſtrāgulati.hec ille. Per
hāc aūt figurā oñdit ꝙ beata maria que
caput ſpētis.i.diaboli cōtriuit nō fuit ab
eo ſtrāgulata.Nā contrito capite ſerpētis
nihil aliud pōt.Et hoc etiā figuratuꝫ fuit
Judith.xiij.in ip̄a vidua Judith.q̄ ampu
tauit caput holofernis.ꝑ quē diabolus fi
guratur.De hac aūt figura ꝯtritōis capitis
ſerpētini inq̄t Aug.ſuꝑ Gen̄.Cū ſubiectio
origīalis pcti caput ſit diaboli.tale caput
maria cōtriuit.qꝛ nulla pcti ſubiectio igreſ
ſum habuit in aīam ꝟginis.⁊ iō ab omni
L (Maria arca.) macl'a īmunis fuit.hec ille. Tertia figu
ra fuit in arca Noe.q̄ p̄ſeruata extitit ab
aq̄s diluuij.⁊ ferebat ſuꝑ aq̄s.vt habetur
Gen̄.vij.ꝑ quod dabat intelligi ꝙ beata
maria arca dei p̄ſuata fuit a diluuio origi
nalis pcti.Et ideo in officio ꝯceptionis dr
factū eſt diluuiū pcti ſuꝑ oēꝫ terrā.optiqꝫ
ſunt mōtes excelſi ſctoꝝ.Arca ꝟo deifera
eleuata eſt i ſublime:⁊ ferebat ſuper aq̄s.
Qō ꝯſiderans ⁊ p̄uidens in ſpū ſapiētiſſi
mus Salomō dixit Can̄.viij.Aq̄ multe nō
potuerūt extīguere charitatē.ſ.marie.nec
flumina obruent illā. Quarta figura hr̄
Exodi.xxv.de arca veteris teſtamēti que
erat de lignis ſetim imputribilibus. Per
hanc aūt arcā figurabat ꝟgo maria in q̄
nō fuerūt recōdite tabule legis.ſꝫ ip̄e legis
dator deus. Per hanc arcā q̄ttuor inter (Arce beneficia.)
alia habemus bn̄ficia.Primo in periculis
magnū auxiliū.qō ſignificatū eſt Num.x.
Nā cū eleuaret arca dicebat moyſes.Sur
ge dn̄e ⁊ diſſipent inimici tui.⁊ fugiant q̄
te oderūt a facie tua.Scd̄o i dubijs bonū
conſiliū.qō ſignificatū eſt.j.Reg.xiiij.vbi
cū ſaul vellet conſulere deū:dixit.Applica
mihi arcā.Tertio in aduerſitatibꝰ magnū
ſolaciū.qō ſignificatū eſt.iij.Regū.ij. vbi
Salomō dixit abiathar ſacerdoti.vir q̄dē
mortis es.ſed hodie nolo te interfici:quia
portaſti arcā dn̄i. Quarto iſta arca ſctiſſi-
ma nobis impetrat diuinā bn̄dictōem.qō
ſignificatū eſt.ij.Reg.vj. vbi dr ꝙ ad in-
troitū arce federis dn̄i in domū obededon
deus ei bn̄dixit.De hac arca inq̄t Amb.in
quodā ſmone:Arca intrinſecus portabat
teſtamēti tabulas.maria auteꝫ teſtamēti
geſtabat heredē.Illa intꝰ foriſqꝫ auri nito
re radiabat.ſed ſctā maria intꝰ foriſqꝫ ꝟgi
nitatis ſplēdore fulgebat.illa terreno or-
nabatur auro.iſta celeſti.Hec Amb.Nos
aūt addere poſſumꝰ.Illa de lignis impu-
tribilibꝰ facta eſt.iſta ab oī pctoꝝ putredi
ne p̄ſeruata īmaculata ꝯcepta eſt. Qui (M Maria palma.)
ta figurara habet Ecci.xxiiij.vbi in ꝑſona
ꝟginis dr.Quaſi palma exaltata ſum in
cades:palma em̄ in ſignū victorie portat.
et ſinglr illi ꝯuenit q̄ ſingularē victoriam
habuit.Iō Apoc.vij.de martyribꝰ dicit.⁊
palme in manibꝰ coꝝ.⁊ hec fuit btā ꝟgo ī
ſua ꝯceptōe.q̄ de diabolo mirabilr trium-
phauit ⁊ nunꝗ̄ ei ſubiacuit. Quapropter
de ip̄a ꝟgine dicere poſſumꝰ illud Amb.in
li.ſmonū.Eſt plane.palma plana ad req̄
em.honorabilis ad triūphū.ſemꝑ virēs.
ſemꝑ veſtita folijs.atqꝫ iō nūꝗ̄ marceſcat
⁊ ita fuit ꝟgo bn̄dicta.ea ꝓpt̄ dicamꝰ illō
Can̄.vij.ſ.Aſcendā in palmā ⁊ apphendā
fructuꝫ eius. Sexta figura hr̄ in eodem (N)
Ecci.c.vbi in ꝑſona eiuſdē ꝟginis dr.Et q̄
ſi plātatio roſe in hierico. Roſa em̄ de ſpi (Maria roſa.)
nis naſcit.⁊ tn̄ ſpinā non habet. ſic virgo
maria ꝗ̄uis de iudea q̄ vtiqꝫ pctis ſpino-
ſa erat:nata ſit.nullū tn̄ ſpine.i.pcti acule
um ſenſit.Un̄ de ip̄a ꝟgine canit eccl'ia in
officio aſſumptōis eiuſdem. Et ſicut dies
verni circūdabant eā flores roſarū:et lilia
ꝯualliū.De hac roſa pulcherrima ⁊ imma
culata ait Bern̄.in quodā ſmone.O ꝟgo

virga nobilis. virga Jeſſe. ꝑ quā in ramo cōualuit qui ꝑierat in radice. Radix amaritudinis Eua. Ramus eterne dulcedinis Maria. Miranda ⁊ ꝓfundiſſima diſpenſatio diuine ſapiētie, ꝙ talis virga naſcitur de radice tali, talis filia de tali mr̄e. talis libertas de tali ſuitute ꝓſcripta. talis īperatrix de tali captiua, de q̄z ſicca ſpina tā florens roſa, hec ille.

O Maria myrrha

Septīa figura hr̄ Eccī. xxiiij. vbi dr̄ in ꝑſona ṽginis. quaſi myrrha electa dedi ſuauitatē odoris. Myrrha em̄ a ſe ⁊ ab alijs ṽmiū putredinē expellit. qḋ btē ṽgini nō conueniret, ſi aliqñ ṽmibus. i. demonibus per pctm̄ originale ſubiacuiſſet. ⁊ ab eis corroſa eſſet. et ideo beata ṽgo q̄ innocētia ⁊ puritate ſua diabolū effugauit, dicere poteſt illud Cañ. v. Man⁹ mee diſtillauerūt myrrhā, ⁊ digiti mei plēi ſūt myrrha ꝓbatiſſima.

P Lilium

Octaua figura habet̄ Cañ. ij. vbi celeſtis ſponſus inqt de ſpōſa ſua ṽgie benedicta. Sicut liliū inter ſpinas: ſic amica mea int̄ filias. Lz em̄ liliū inter ſpinas naſcat̄: tamē ſine ſpinis eſt. ⁊ totū candidū atq̄z odoriferū extat. ſic beata ṽgo maria q̄uis a primis parētibus ꝑ pctm̄ ſpinoſis ſit ꝓpagata: tñ ſine macula fuit. ⁊ ꝑ mūdiciā ⁊ puritatē tota cādida atq̄z odorifera ꝑmanſit.

Q Aurora

Nona figura habet̄ Cañ. vj. vbi dicit̄. Que eſt iſta que ꝓgredit̄ quaſi aurora cōſurgens. Aurora em̄ a lumine incipit. ⁊ ſp̄ in lumīe creſcit quouſq̄z ſoli iūgat̄. ⁊ nūq̄ lumine ꝑuat̄. ſic btā ṽgo a lumine diuine gratie incipiēs, nullis vnq̄ eſt peccatorū tenebris obſcurata. ſed ſemꝑ in ṽtutū oīm claritate ſuccreſcens. tandē cū ſole iuſticie dulciſſimo filio ſuo in celeſti glīa mirādis circūdata fulgorib⁹ eſt ꝯiuncta. Jdeo eius claritatē intuens Eſaias ꝓpheta. xviij. ſui li. c. inqt. Sicut lux meridiana clara ē. De hac quoq̄z ṽgine bñdicta dici poteſt illud ij. Reg. xxiij. Sicut lux aurore oriente ſole mane abſq̄z nubibus rutilat. Que ṽba exponēs Franciſcus de may. de ṽgie maria in ſmone de ꝯceptiōe eiuſdē dicit. Jta aīa ṽginis reſplēduit abſq̄z nubibus pctōꝝ. de hac etiā figura habet̄ in officio ꝯceptionis. quo vtunt̄ quidā religioſi in quo canitur. O btā ꝓgenies et venerāda ſeries vñ ſurgit vt aurora maria ṽgo decora.

R Dies.

Decima figura habet̄ ps. xviij. vbi dr̄. Dies diei eructat ṽbū. Qḋ exponit Bern̄. i. angelus ṽgini annūciat arcanū incarnatōis filij dei qui eſt ṽbū patris. Cū ergo ꝑ diē figuret̄ beata ṽgo. ſitq̄z dies ſp̄ in lumine ſequit̄ ꝙ mater dei ſemꝑ fuit in lumīe grē et nunq̄ in tenebris peccati. Jpſa ergo puriſſima ṽgo fuit dies illa q̄ nunq̄ habuit noctē delicti. de qua dr̄ Zacha. xiiij. Erit dies vna que nota eſt dn̄o.

S Sol

Undecima figura habet̄ in p̄dicto ps. xviij. vbi dr̄. Jn ſole poſuit tabernaculū ſuū. Per ſolē em̄ intelligit̄ beata ṽgo. q̄r ſicut ſol clarior eſt oībus ſyderibus. ⁊ eſt incorruptibilis. ſic beata ṽgo in ſua cōceptione fuit clarior ⁊ purior oībus creaturis. ⁊ fuit incorrupta ab oībus peccatis. nō ſolum aūt dr̄ ſol: ſed clarior ⁊ pulchrior ſole noīat̄. Unde Sap̄. vij. ſcriptum eſt. Hec eſt ſpecioſior ſole. Et Apoca. xij. dr̄. Amicta ſole. quia ſemꝑ fuit illuſtrata lumine diuine grē. Jdeo dicit̄ in officio ꝯceptōis. Jn ſole poſuit tabernaculū ſuū dn̄s. quia de immaculata ṽgine oī puritate fulgida nat⁹ eſt xp̄s.

T Stella.

Duodecia figura habet̄ Nu. xxiiij. vbi dr̄. Orietur ſtella ex iacob. ſicut em̄ ſtella remota eſt ab oī ꝑegrina imp̄ſſione ſm ph̄m in p̄mo de celo ⁊ mūdo. ſic btā ṽgo ab omni imp̄ſſione peccati fuit aliena. Singlr̄ aūt beata ṽgo ſtelle marine comparat̄. ⁊ ꝑ ipām figurat̄. Uñ canit eccl̄ia. Aue maris ſtella. Et ſm Hiero. ad Euſtochiū. Maria interp̄tatur maris ſtella. Stella etem̄ marina nūq̄ patit̄ occaſum. ſed eſt ab occaſu diſtātiſſima. Beata aūt ṽgo in ꝯceptōe neſciuit occaſū peccati originalis: ſed ab omni peccatorū occaſu diſtans fuit. Alie etem̄ ſtelle. i. ſcti aliqñ ꝑdiderūt ſplendorē diuine grē ꝑ peccatū. de q̄bus dici poteſt illud Joelis. ij. c. Stelle retraxerūt ſplendorē ſuū. Hec aūt ſtella fulgētiſſima nunq̄ fuit nec erit ſine ſplēdore. Unde ipā ait illud Eccī. xxiiij. c. Uſq̄z ad futurū ſeculū nō deſinā. Jdeo de ipā ṽgine canit eccl̄ia in miſſa natiuitatis dn̄i di. Stella ſemꝑ rutilans. ſemꝑ clara. Ex quo clare oſtendit̄ ꝙ nunq̄ ꝑ peccatū fuit obſcura. Rōnē aūt quare beata ṽgo ꝑ ſtellā figuret̄. aſſignat Frāciſc⁹ de may: ſcz ſmone de ꝯceptiōe eiuſdē dicēs. Sicut ſtella creata eſt ſine macl̄a. ita ṽgo maria concepta eſt ſine originalis peccati plaga. Et ideo ipām benedictā virginē laudare debemus ⁊ dicere. O ſtella relucente chel ſole parturiſti ⁊c̄. Quā orationē vide in corona noſtra quā feci in laudē p̄dicte ṽgis cū multis alijs deuotis laudibus, que ad

ꝓpoſitum huius ſmonis ⁊ alioꝝ ſequētiū duci poſſunt. Multe alie ſūt figure demōſtrantes innocentiā matris dei. q̄s breuitatis cauſa hic ꝑtranſeo. Pro concluſione aūt noſtri ſmonis ſalutem⁹ deuote ṽginē benedictā dicētes illud quod ponit̄ in officio noſtro ꝯceptionis. ſ.

Hymn⁹ de cōceptōe.

Gaude mr̄ ſaluatoris: magni vellus gedeonis: rubus igne qui nō vris. veri templū ſalomonis. Spōſa dei. ſtella maris. porta celi tu vocaris. mūdi ſolus. ſeuiētis caput cedens holofernis. Mare ſicco calle trāſis. curr⁹ mergēs pharaonis. inq̄z ſyon dn̄aris pulſis inde iebuſeis. Aſſueri regis ſceptrū caput tangens ṽgo tuū mori fecit laqueatū Aman ſanctis inimicū. Babylonis rex in predā nō abduxit te captiuā: philiſtei nec golyes tranſfixa pugione. Sicut ſuū ſol nitorē nunq̄ ꝑdit nec decorē, primi patris ſic tu labem nullā ſentis nec fetorē. Tu ſol occaſum neſciēs. nullaq̄z ſemꝑ rutilās. tu ſyd⁹ lucē pariēs. delicti nubes ꝓfugans. Null⁹ in te cōfidentes vnq̄ vidit infelices. vere tibi nā deuotus eſt neceſſe ſit beatus. Ad te ergo nos clamātes: in hac valle lachrymantes. ad nuptias eternales fac venire triumphantes. Amen.

De eadem innocētiſſima cōceptione.

Sermo. vj.

A N

Ecdum erant

abyſſi: ⁊ ego iam ꝯcepta eram. Prouerb. viij. ſm Archidiaconū i. c. nōne. xxvij. diſt. Abyſſus dr̄ ab a. quod eſt ſine. et byſſus qḋ eſt genus lini cādidiſſimi, q̄ſi ſine byſſo. i. ſine cādore. Et ideo ꝑ abyſſū recte intelligi poteſt pctm̄ quod eſt ſine cādore diuine gratie. Jmmo eſſe cenſetur cū magna nigredine. Quapropter homini ꝑ peccatū deturpato dicit̄ Trenoꝝ. iiij. Denigrata eſt ſuꝑ carbones facies tua. Qr̄ aūt per abyſſum ſignificet̄ peccatū teſtat̄ Dauid ps. xlj. dum dicit. Abyſſus abyſſū inuocat. Qḋ exponit Gregorius dicēs. id eſt vnum peccatū ad aliud trahit. Jn iſta maris abyſſo. i. in ꝓfluuio originalis peccati ſubmerſi ſunt oēs ab adam ꝓgeniti. De q̄bus ſpūaliter itelligi poteſt illud quod dr̄ Exodi. xv. Submerſi ſunt in mari rubro: abyſſi operuerūt eos. Deſcenderūt in profundum quaſi lapis. Jſtud tamē ꝓfluuiū demergere nō potuit gl̄ioſam dei genitricem. Unde de eius intemerata cōceptione dicere poſſumus illud Exo. xv. Stetit vnda fluens: cōgregati ſunt abyſſi in medio mari. Jpſa quoq̄z beatiſſima virgo poteſt gloriari dicēs illud Eccī. xxiiij. Girū celi circuiui ſola: ⁊ ꝓfundū abyſſi penetraui: et in fluctibus maris ambulaui. Dicere etiā poteſt ṽba thematis noſtri. Necdum erat abyſſi. ſ. peccatoꝝ: ⁊ ego iam cōcepta eram ſcz in mēte diuina. Sapiēs em̄ architector volēs p̄clarū aliquod atq̄z admirabile palacium cōſtruere. diu prius in mēte ſua p̄concipit illud anteq̄ ipm̄ erigat et ad eſſe producat. Deus ergo qui oīm artifex. oīa ꝓſpiciēs. vt dr̄ Sap̄. j. volens filio ſuo tēplum virgineū fabricare: atq̄z domum ſibi dignam cōſtruere. prius. ſ. ab eterno preordinauit illam ꝓſeruare a ſubmerſione originalis peccati. ne ſi in illo inficeret̄: maieſtati ſue incōgrua habitatio redderet̄. Si em̄ preſeruauit corpus eiuſdē virginis ab omni corruptione. vt dictū eſt ſermone precedenti. multo magis preſeruauit ei⁹ aīam que excellētius dicit̄ templū dei q̄ corpus. Unde Ambro. in p̄mo libro de ṽginibus ait. Nā ſi corpus ṽginis dei templum eſt: animus eius quid eſt? quaſi dicat. multo dignus tēplū. Ad predicta aūt facit illud quod inquit ſeraphicus cardinalis beat⁹ Bonauētura in p̄mo ſententiarū. diſtin. j. dicens. Omnia que nūc ſunt et quecunq̄z fuerunt a deo ꝓducta et ꝓducentur vſq̄z in finē mūdi fuerūt ab eterno in deo ſm cauſatiuam potentiā. ⁊ ſm ſimilitudinis preſentiam. que tamē habēt ex tempe actualem exiſtentiā. Et ideo hoc reſpectu dei genitrix dici poteſt tunc cōcepta. ⁊ per conſequens ab originali vitio liberata. Quia vt ait Auguſtinus. xiiij. de ciuitate dei. c. xj. Homo peccato ſuo nō potuit diuinū ꝑturbare conſiliū. quo ordinatū fuerat ab etno beatā virginē ſine macula concipi debere. De cuius ſanctiſſima cōceptione tres cōſiderationes faciemus.

Prima dicet̄ rationabilitatis.

Secunda auctoritatis.

Tertia ⁊ vltima appellabit̄ exēplaritatis.

Pars prima huius ſermonis que dicit̄ rationabilitatis.

D

Ecem rōnibus ꝓbari poteſt vltra p̄dicta ꝙ btā ṽgo ab originali peccato fuit immunis.

X Rōne mediationis.

Pr̄a quarū dr̄ mediatōis.

Quãdocũq; etẽm eſt inter aliquos inimicicia: pro recõciliatione nõ cõuenit accipe tertiũ niſi ille ſit offenſi amicus. multo minus aũt talis mediator debet eſſe pticeps delicti p quã participationẽ fit ꝛ ipe dolo ſus. Nam inimici amicus inimic⁹ eſt. arg. C. de inoffic. teſta. l. liberi. de quo per Bal. et Cy. in. l. ſi quis teſtibus. C. de teſti. et p Bar. in. l. ſciendũ. §. ſi accuſatio. ff. de leg. facit textus ꝛ quod ibi notat glo. in. l. j. §. cum patronus. ꝟ. recte. ff. de offi. pfec. vr. Et ideo ei tanq̃ inimico nõ crederetur. ff. de teſti. l. iij. §. j. Uirgo itaq; que debebat mediare inter humanã naturã ꝛ chriſtum venturũ: nõ debebat eſſe rea ꝛ cõſcia delicti. alioquin eſſet indigna recõciliatrix. dicente Gregorio in moralibus. Cũ is qui diſplicet ad interpellandũ mittit: irati iudicis animus ad iracũdiã puocat. Miſſa eſt ergo ꝟgo benedicta a patrib⁹ exilio dãnatis tanq̃ digna recõciliatrix ad deũ: q̃ ſi nõ eſſet digna penã mereret. argu. in. c. nihil. de elec. Sed quia nõ eſt repulſa timo iratũ deum placuit: digniſſima inuẽta eſt. et p cõſequẽs ſine originali culpa. Chriſt⁹ ergo inter prẽm ꝛ pplm mediauit. ꝟgo inter filiũ ꝛ delinquẽtes. ꝙ ſi ipa peccaſſet: vbi eſſet ſpes noſtra? vbi reclinatoriũ capitis noſtri? Si mater eſſet rea: quid nobis eſſet ſeruis inutilibus? Deſperare poſſem⁹ vbi ipſa ſingulari priuilegio puritatis non fulgeret. Et hanc rõnem tangit magiſter Bartholomeus piſanus in lib. btẽ ꝟginis fructu. vij. dicens. Maria fuit mediatrix inter nos ꝛ filiũ. ergo debuit carere omni illo quo erat diſcordia. aliter nõ fuiſſ; bona mediatrix. hec ille.

Y
Rõe pfectiõis.

Secũda ratio dr pfectiõis. Si eñ ꝟgo benedicta ab originali peccato nõ fuiſſet pſeruata: xps non fuiſſet pfectiſſim⁹ redẽptor. vt pbat Sco. in. iij. di. iij. vbi dicit ꝙ pfectiſſim⁹ modus placandi aliquẽ pro offenſa cõtrahẽda eſt puenire ne offendat. Iſta ergo ꝯſequẽtia in theologia eſt ſuſcipienda. Chriſtus fuit humani generis redẽptor pfectiſſim⁹. dei eñ perfecta ſunt opa. Deut. xxxij. ğ aliqđ humanũ indiuiduũ fuit a pctõ pſeruatũ. et hoc pbatur ſic. Perfectiſſimus redẽptor eſt cui nõ deficit aliqs modus redimendi. per eñ denotat integritatẽ. l. ꝟbũ pernoctare. ff. de ver. ſi. cũ igit ſex modis fiat redemptio. ſequit ꝙ oibus his aliquẽ in humano genere xps redemit.

Sex mõi redẽptõis

Prim⁹ modus eſt quo aliqs redimit poſt lapſum in mortali pctõ. Et hoc modo cõiter redimũtur pctõres: ꝛ redẽpti fuerũt pmi parẽtes. Nam eorum pctm̃ quo ad eos fuit actuale mortale. vt oñdit magr̃ i. ij. di. xxx. q. viij. lʒ quo ad nos dicat originale. Scõs mod⁹ eſt quo quis redimit poſt lapſum in originale. Et hoc mõ redimunt pueri ꝛ q̃cunq; alij qñ baptiʒãtur ſi habebãt ſolũ originale pctm̃. Tertius modus eſt q̃ qs redimitur poſt lapſuʒ in pctm̃ veniale. Et hoc modo redimũtur viri pfecti qui ſubleuãtur poſt venialẽ cõmiſſionẽ. Iuxta illud Prouer. xxiiij. Septies in die cadit iuſtus ꝛ reſurgit. qđ notat glo. inſti. de iuſti. ꝛ iu. in pñ. ꝛ i aut. de nõ alie. aut p. re. eccle. §. vt aũt. Quart⁹ modus eſt q̃ qs redimitur ne labatur i pctm̃ mortale. vt creditur de aplis poſt aduentũ ſpũſancti. Quint⁹ mod⁹ eſt quo qs redimit ne labat in pctm̃ veniale. vt quidã putãt de ſctõ Iohanne baptiſta. ppter illud quod canit eccľia in officio ei⁹ dicẽs. Ne leui ſaltẽ maculare vitã famine poſſes. q̃uis Aug⁹. in lib. de natura et gr̃a oppoſituʒ tenere videatur. Sextus mod⁹ oim̃ alioꝝ pfectiſſim⁹ eſt quo qs pſeruat ne labatur in originale pctm̃. Cũ ergo hoc modo deus nullũ aliũ pſeruauerit. igitur tenendũ eſt ꝙ ipam benedictã mrẽm ſuaʒ tali modo redemit. Quia eñ beata virgo vt res ſingularis mũdo donata eſt fili⁹ ei⁹ dicere potuit illđ quod notat in. l. ob res. ff. de pactis do. ꝛ in. l. legẽ. C. de dona. ſcʒ rei quã dono legem dico quã volo. De hoc aũt pfectiſſimo modo redemptõis tangit Rich. in. iij. di. xix. arti. j. q. iij. dicẽs ꝙ aliquos liberari a pena poteſt tripľr itelligi. aut eos a pena iã habita eripi. aut a reatu illius pene abſolui. aut ab illo reatu preſeruari. hec ille.

Liberari a pena fit tripľr.

Quo quide modo fuit beata virgo ab originali pctõ liberata. Ideo in pſona ꝟginis gľioſe dr in officio ꝯceptõis. Magnificat anima mea dñm. Et exultauit ſpũs meus in deo ſalutari meo. qui me preſeruauit ab originali peccato. Et hoc fundamentũ ponit etiã Petrus aureoli in tractatu de cõceptione beate ꝟginis. vbi concludit dicẽs. Apparet ergo ꝙ qui hoc negat. ſ. beatã ꝟginẽ fuiſſe a filio pſeruatã ab originali pctõ: derogat excellẽtie redẽptoris. hec ille. Hoc etiã argumentũ facit magr̃ Petrus de cãdia. in. iiij. ſentẽ. di. iij.

Z
Rõe reportationis.

Tertia rõ dr reportatõis. null⁹ eñ debʒ

ex dolo ſuo lucrũ reportare cui pena debet. l. j. ꝛ. l. ne ex dolo. ff. de dolo. l. ſi legatari⁹. C. de lega. l. dubiũ. C. de repudi. l. ſi ſine. C. ad vell. l. eos. in fi. C. de vſuris. c. dictũ eſt xxx. q. j. c. ſedes. ꝛ. c. ex tenore. de reſcrip. et c. ex lris. de dolo ꝛ ꝯtu. ꝛ. C. de vxo. mili. l. ij. Sed ſerpens mẽdacioꝝ artifex inuidia motus ſua calliditate ſeduxit humanũ genus in muliere ꝟgine Eua. per quã oẽs captiui facti ſum⁹. Igitur oportuit aliã ꝟginẽ deſtinari ſanctã ꝛ purã que nõ vinceretur a ſerpẽte: ſed ipm̃ ſerpentẽ ſuparet. iuxta illud Iob. xxvj. Prudẽtia eius ſupbuʒ percuſſit. Alioq̃n nõ punito ſerpẽte de hoc mẽdacio. is alliceret iterũ ad male faciendũ. quia facilitas venie incentiuũ pbet delinquẽdi. c. eſt iniuſta. xxiij. q. iiij. ꝛ extra de vi. ꝛ ho. cle. c. vt clericoꝝ. ꝛ de trãſla. prela. c. penul. vbi glo. Argumẽtũ etiã ad h̃ in. l. ita vulnerat⁹. ff. ad. l. aqui. ꝛ in. l. ſi qs. ꝛ in fi. C. de fur. Si itaq; ꝟgo cõtraxiſſet originalẽ culpã. ꝛ ipſa decepta fuiſſet. diabolus ex dolo ſuo lucrum reportaſſet. ergo ꝛc̃.

A
Ratiõe concurſionis

Quarta rõ dr cõcurſiõis. ſic arguendo. Duo pfecte ꝯtria nõ pñt ſimul cõcurrere et ſtare in eodem ſubiecto. vt dicit phs in. ij. perier. ꝛ. ij. topicoꝝ. ꝛ notat in. l. ſi ancillã. ff. de vſu. p ſuo. Nõ eñ põt aliquid eodem tpe eſſe pfecte albũ ꝛ nigrũ viuũ ꝛ mortuũ calidum ꝛ frigidũ. Siľiter nec aliquis põt eſſe eiuſdẽ rei dñs ꝛ ſeruus. Sed btã virgo a principio ſue pductionis fuit dñatrix demonũ. ſicut predictũ fuerat per Dauid dño Ieſu xpo ps. cix. dicentẽ. Uirgã virtuᵭ tue emittet dñs ex ſyon: dñare in medio inimicoꝝ tuoꝝ. Ergo nõ potuit eodẽ tpe vel momento eſſe ſerua eorundem demonũ. quod fuiſſet ſi per originale pctm̃ eis ſubiecta fuiſſet.

B
Ratiõe demonſtrationis.

Quinta rõ dr demõſtrationis: ſic. Qualis eſt effectus talis demonſtratur fuiſſe ſua cã. ſm pħm in. ij. phiſicoꝝ. ꝛ auctorem in lib. de cãis. Et ideo arguit apľs ad Rom. xj. di. Si radix eſt ſancta ꝛ rami ſũt ſancti. hec ille. Sed ramus huius radicis ꝟginalis. ſ. xps fuit ſanctus. ergo ꝛc̃. Sicut eñ ex veris nõ niſi verũ. vt ait phus. j. prioꝝ. ſic ex immaculata ꝟgine nõ niſi immaculatus natus eſt.

C
Ratiõe figurationis

Sexta rõ dr figurationis. Sicut eñ potuit in ſermone pcedenti. parte vltima. Gľioſa ꝟgo Maria figurata eſt per domũ ꝛ tẽplũ qđ Salomon edificauit deo. de quo habetur. iij. Reg. vj. Sed tẽplũ materiale dr ſanctũ. iuxta illud ps. x. Dñs in tẽplo ſancto ſuo. Ergo ꝛ ipſa mater dei fuit ſancta. ꝛ nunq̃ maculata. Unde de ipſa dr illud Aggei. ij. Magna erit gľia dom⁹ iſtius nouiſſime plus q̃ prime. Et ideo de iſta domo diuina. ſ. benedicta ꝟgine dicit Dauid. ps. xcij. Domũ tuã decet ſanctitudo dñe in longitudine dieꝝ. Qđ nõ eſſet verum ſi aliqñ fuiſſet pctõ infecta. Siľiter falſum eſſet illud qđ dr. iij. Reg. vj. in figuraʒ ꝟginis. ſ. Nihil erat in templo qđ nõ auro tegeret. i. charitate veſtiretur. Falſum eſſet etiã illud qđ in eodẽ c. ſcriptum eſt. ſ. Malleus ꝛ ſecuris ꝛ omne ferramentũ nõ ſunt audita in domo domini cũ edificaretur. Nõ ergo malleo peccati originalis vel ſecuri. aut alio ferramẽto peccati actualis fuit bñdicta virgo percuſſa vel vulnerata. Hec igit eſt illa dom⁹ de qua ſapiẽs Salomon loquẽs dicit Prouer. ix. Sapiẽtia edificauit ſibi domum: ꝛ excidit colũnas ſeptẽ. q: gľioſam virgineʒ ſuper ſeptẽ colũnas ſeptẽ donoꝝ ſpũſancti fundauit. Epropter de ipſa virgine canitur in officio cõceptionis. Hec eſt dom⁹ dñi firmiter edificata. bene fundata eſt ſupra firmã petram. Et iõ de hac beatiſſima ac ſanctiſſima dei matre dici põt illud ps. cxj. Gľia ꝛ diuitie in domo eius. ſ. filij dei. ꝛ iuſticia eius manet in ſeculũ ſeculi. Nos igitur puritatis ꝟginee ʒelatores dicam⁹ dño nr̃o Ieſu xpo illud pſalmi. xxv. Dñe dilexi decorẽ domus tue: ꝛ locũ habitatiõis glorie tue. Et etiã illud ps. lxiiij. Replebimur in bonis domus tue: ſanctũ eſt tẽpluʒ tuũ mirabile in equitate. De hac q̃ʒ domo puriſſima inquit deus p figuraʒ. iij. Reg. ix. Ego elegi ꝛ ſctificaui domũ iſtã. erũtq; oculi mei ꝛ cor meum ibi cunctis diebus.

D
Ratiõe medicationis

Septima rõ dr medicationis ſic arguẽdo. Inquit Cõſtantinus affricanus in prima practice pantegni de regimine ſanitatis. c. de diſputatione regendoꝝ ſanoꝝ. Intentio medicoꝝ nõ eſt niſi de ſanitate cuſtodienda ſm Galienuʒ in initio ſui libri de diuerſa intentione medicoꝝ: q̃ ait. Medicoꝝ intentio ac volũtas nõ eſt niſi in ſanitate regenda. Monſtrauit enim ꝙ vltimitas medicine nihil ſit aliud q̃ ſanitatis cuſtodia. Antiqui eñ dixerũt ꝙ meli⁹ eſt cuſtodire ſanitatem q̃ morbis repugnare. q: ſanitas in ſanis reperit: ab infirmis ꝟo eſt abſens. Et melius eſt rem inuentã cuſtodire q̃ nõ inuentã querere. Sanitatis

eñ cuſtodia prior eſt ꝙ infirmitatis cura-
tio, qm̃ hõ naturaliter eſt ſanus. ⁊ ſanitas
eſt tẽperamẽtũ corpis. hec ille. Quibꝰ pre-
ſuppoſitis ſic infert. Xp̃s tãꝙ bonus me-
dicus venit in mũdum ad ꝓcurãdum ho-
minũ ſalutem. ⁊ ideo ſamaritanus vulnera
originalis ⁊ actualis peccati curãs appel
latur a magr̃o ſniaꝝ in ꝑncipio quarti li.
Sed boni medici triplici vtunt̃ medicina
ſm̃ phm̃. iij. ethi. ſ. ꝑſeruatiua. cõſeruatiua
⁊ curatiua. Quarũ excellẽtior eſt ꝑſeruati-
ua. ſ. impedire ne q̃s in infirmitatẽ labat̃.
vt. ſ̃. patuit. ergo debuit matri ſue hãc me
dicinã exhibere: eã preſeruãdo ne caderet
in infirmitatẽ peccati originalis, qd̃ q̃dem
facere potuit, q2 q̃cq̃d põt deus ab aliq̃ re-
mouere: põt etiã illud infundi ꝓhibere. q2
facilius q̃d ſuſpẽditur ſiue ꝑſeruat̃ ꝙ indu
ctũ tollat̃. l. patre furioſo. ff. de his q̃ ſunt
ſui vel alie. iur. ⁊ inſti. de re. diui. §. apum.
Sed pctm̃ originale multipliciter põt re-
moueri. maxime per baptiſmum: fluminis
aut flãminis vel ſanguinis. vt declarat ma
giſter in. iiij. di. iiij. ⁊ per ſuã gratiã remit-
titur. iuxta illud ad Ro. iij. Iuſtificati gra
tis per gratiã ipſius. Ergo etiã potuit ꝓ-
hibere ne in matre ſua bñdicta infunderet̃
qd̃ ⁊ fecit. ⁊ ſic illi dignioremꝫ exhibuit medi
cinam ſalutis: Octaua ratio d̃r locatio
nis, locus eñ d3 eſſe ꝓportionatus locato
vt ait phs ⁊ cõmentator in. ij. de aĩa. ⁊. iiij.
phiſicoꝝ. facit ad hoc illud qd̃ inquit glo.
in. c. dudum. de deci. dicẽs. Qualia ſunt ꝑ-
dicata: talia cõuenit eſſe ſubiecta. Sed vir
go glorioſa fuit habitatio filij dei. Vñ ipſa
inquit Ecci. xxiiij. Et qui creauit me reque-
uit in tabernaculo meo. Ergo debuit eſſe
ꝓportionata ipſi habitatori, qui fuit ſine
vlla peccati macula. Puriſſimo ergo filio
nõ debuit eſſe mater niſi puriſſima. nec de
cuit dei ſapientiã ſordidatũ ac peccato cõ-
taminatũ ſibi habitaculũ deputare. Quia
vt d̃r Sap. j. In maliuolã aĩam nõ intra-
bit ſapientia: nec habitabit in corpore ſub
dito peccatis. Si igitur beata virgo fuiſſ3
originali peccato deturpata nõ fuiſſet cõ-
uenẽs habitaculũ filij dei. Quia vt ait apo
ſtolus. ij. ad Cor. vj. Nõ eſt conuentio xp̃i
ad belial. Ergo indubitãter eſt tenendum
ꝙ immaculata fuit. ⁊ omni puritate reple
tiſſima. ⁊ ad hoc adduci põt illud quod d̃r
Sap. viij. ſ. Generoſitatẽ illius glorificat
cõtuberniũ omnipotẽtis dei. Qd̃ exponit

E Ratiõe locationis

Fran. de mayro. in ſermone de cõceptione
virginis. dicẽs ꝙ licz eius nobilitas fuerit
a regibus deriuata, tñ ex diuinarũ perſo-
narum affinitate fuit ſumme glorificata.
Ex quo arguit cõſequẽs fuiſſe: vt ſine vlla
peccati contagione cõciperetur illa ex qua
oriri debebat innocẽtia ⁊ iuſticia, ⁊ hoc eſt
qd̃ per figuraz d̃r Ezechielis. xliij. ſ. Gl'ia
dei iſrael egrediet̃ per viaz orientalẽ. i. per
beatã virginẽ. ⁊ terra. i. caro ipſius: reſplẽ
debit maieſtate eius. ſ. xp̃i. id eſt per gra-
tiã eius virgo bñdicta fulgebit iuſticia ori
ginali. Et hoc vt digna eſſet habitatio filij
dei. Quis eni3 ſapiẽs rem valde precioſa3
in luto vel in imũdo loco collocaret? Quis
magnificus dñs leproſam ſibi ſponſam eli
geret: aut immũdaz domũ ꝓ ſuo habitacu-
lo deputaret: ꝑfecto talis dici poſſet ſtul-
tus. ait eñ glo. in. §. certũ. inſti. quod cum
eo. nota quẽ eſſe ſtultũ ſi eligat malu3 cu3
poſſet eligere bonũ. vt in aut. quibus mo.
na. effi. ſui. §. j. Quis etiã ratiõis capax: in
lecto fetido in immũdicijs pleno iacere po
tius aſſentiret ꝙ in ſtrato mũdiſſimo ⁊ ab
oĩbus immũdicijs elõgato. Nemo eñ ꝑſu
mitur carnẽ ſuã odio habere. vt inq̃t glo.
in rubrica. ff. in ius vo. vt cãt. Beata igit̃
virgo Maria quia thalamus diuine fuit
glorie nõ fuit aliqua peccati ſorde polluta.
Nona ratio d̃r deſtinationis. qua3 po-
nunt quidã dicẽtes ꝙ res deſtinata ad cer
tum locũ vel finẽ cenſet̃ ad eundẽ locũ vel
finẽ actu exiſtere. cle. ne romani. de elec. l.
ex facto. §. rerũ. ff. de here. inſti. vnde d̃r ꝙ
idẽ iuris eſt de veſtimẽto qd̃ eſt in fieri. qd̃
eſt de veſtimẽto qd̃ eſt in facto. l. vel veſti-
mentũ. ff. de au. ⁊ ar. le. Sed beata v̄go an
te ſecula fuit deſtinata ⁊ deputata vt eſſet
mater dei ſanctiſſima. ergo ⁊c̃. Nec obſtat
ſi quis diceret ꝙ ꝑdicta intelligunt̃ de his
que ſunt in ꝓximo fieri. quia r̃ndet̃ ꝙ ta-
lis ſemꝑ fuit beata v̄go reſpectu dei: cui in
q̃t ꝓpheta ꝑs. lxxxix. Mille anni añ ocu-
los tuos ſicut dies heſterna que preterijt.
immo ei oĩa futura ſunt ꝑñtia. vt patebit
infra ſermone vltimo. Et facit ad ꝑdicta il
lud qd̃ notãt doc. in. l. queſitũ. §. illud for-
taſſe. ff. de le. ij. ſ. ꝙ qñ potẽtia eſt de facili
reducibilis ad actũ iudicat̃ de ea vt de actu.
Decima rõ d̃r affirmatiõis. que põt col
ligi ex dictis beati patris fratris Iohis de
capiſtrano in ſmone de cõceptiõe v̄ginis.
vbi cõcludit eã fuiſſe ꝑſeruatã ab origina-

F Ratiõe deſtinationis

G Ratiõe affirmationis

li. ⁊ ſubdit. ꝙ quidã ſaracenus filiꝰ cuiuſdã
regis vltramarini. ⁊ nepos Soldani baf-
firmauit exiſtẽs rome in domo dñi cardi-
nalis ꝑneſtini ſic arguẽs. Omne edificiu3
habẽs fundamẽtũ defectuoſu3 facit defe-
ctuoſu3 qd̃ ſuꝑedificatur. facit. c. cũ Pau-
lus. ⁊. c. principatꝰ. ⁊. c. fertur. cũ. §. ſequẽti
j. q. j. ergo ſi mater xp̃i fuiſſet defectuoſa:
diceret̃ xp̃s habuiſſe fundamẽtũ defectuo
ſum ⁊ incõgruũ ⁊c̃. Ite3 plus dilexit deus
matrẽ ſuã ⁊ circa eam plura fecit ꝙ3 pater
meus circa me. ſed pater meus fecit me li-
berũ quantũ potuit in die mee natiuitatis
ergo ⁊c̃. hec ille.

Pars ſcd̃a huius ſermonis que d̃r au-
ctoritatis.

H
Auctoritatibus q3 predicta con
cluſio roborat̃. Et primo Salo
monis Prouer. vlti. de muliere
forti, per quã intelligit̃ v̄go bñ
dicta: inquit. Nõ extinguetur lucerna eiꝰ
in nocte. i. in peccato. ſequit̃. Nõ timebit a
frigore niuis. quia frigus peccati eius ani
mã nõ penetrauit. Et ibidẽ iterũ ait. Byſ
ſus ⁊ purpura indumentũ eius. quia habu
it ſemꝑ candorẽ puritatis ⁊ innocentie. Et
iterũ ibidem dicit. Fortitudo ⁊ decor indu
mentũ eius. qd̃ verũ nõ eſſet ſi in cõceptio-
ne ſua circũdata fuiſſet fragilitate ⁊ turpi
tudine originalis peccati. Item Ezechielis
xliiij. dicitur de porta quã vidit ꝓpheta in
ſpiritu. per quã ſm̃ oẽs intelligitur beata
v̄go maria. Porta hec clauſa erit ⁊ nõ ape
rietur, quod verũ nõ eſſet ſi per peccatũ fu
iſſet aliqñ aperta. Deinde ſubdit̃. Et vir nõ
trãſibit per eã. Turpius aũt fuiſſet ſi dia-
bolus per peccatũ trãſiſſet per illã. Et ideo
ſanctus Maximus in quodã ſermone ſuꝑ
hac rõne fundatus ait. Hec que fuit admi
rabilis dei thalamus. celeſte tẽplũ taberna
culũ glorie, de quo ſpecioſus ꝓdijt ſpõſus
lux gentiũ. ſpes fideliũ: cõdecenter ⁊ con-
grue nulla macula originali contaminata
eſt. Greg. q̃q3 ſuꝑ Geñ. inquit. Quãuis
beata virgo fuerit cõcepta de ꝓpagatione
carnis peccati, tñ ipſa cõcepta fuit ſine ori
ginali. Et iterũ in ſalutatione v̄ginis ait.
Salue ſancta parẽs omni prorſus labe ca
rẽs ⁊c̃. Et Ambroſius in quoda3 ſermone
de ꝑpetua v̄ginitate matris dei dicit. Ani
ma marie nõ fuit a caſu eleuata: ſed ꝑſer-
uata. al's nõ fuiſſet virgo ſed peccato cor-
rupto. ⁊ Origenes ſuper Cãt. inquit. O

vos omnes virgines ⁊ cetere ſancte mulie
res: cõuenire vos volo a ſiniſtris. ⁊ Mari
am matrẽ domini mei virginẽ hebreã a de
xtris meis cõſtituo. Omnes vos maculas
habetis originalis culpe deſuper conſper-
ſam per totũ. ſed nõ Maria. hec ille. Iſta
aute3 glorioſa virgo ab omni labe imma-
culata fuit figurata per colũbã albã ⁊ mun
diſſimã. que de arca Noe egrediens atq3
nihil feditatis tangẽs: cum ramo virentis
oliue eſt reuerſa, vt habet̃ Geneſ. viij. c.
Quod fuit in ſignũ victorie. Ideo nõ deb3
coruus cõtra eam crocitare. licz eo mortuo
rũ corpoꝝ putredine fedato ipſa puriſſima
colũba in nullo penitus fuerit maculata.
Ad cuius intemerate atq3 colũbine virgi-
nis reuerendã conceptionẽ debet vnum-
queq3 inducere ipſius v̄ginis deuotio. quã
do etiã nulla ratio eſſet ad probãdum eã
ſine macula conceptã cum hoc priuilegiu3
poſſit ſibi dari ſine peccato: vt dicit Petrꝰ
de candia in. iij. ſententiarũ diſt. iij. Hanc
quoq3 ſniam de immaculata cõceptiõe vir
ginis probamus per dictum beati Hiero
nymi in ſermõe ad Euſtochiũ dicẽtis. Ni-
hil eſt cãdoris nihil eſt ſplẽdoris. nihil eſt
numinis: quod non reſplẽdeat in virgine
glorioſa. Et ibidẽ etiã dicit. Quicquid in
maria geſtum eſt: totũ puritas: totũ veri-
tas: totũq3 gratia fuit. Et iterum. Quic-
quid humanis dici poteſt v̄bis: minus eſt
a laude v̄ginis. que omnia falſa eſſent ſi in
beata v̄gine originalis iuſticia atq3 inno-
cẽtia nõ radiaſſet. etq3 hãc laudẽ dare non
poſſemus ꝙ ab omnis peccati macula im
munis fuit. Ibidẽ etiã Hieronymꝰ addit.
Quicquid maledictiõis infuſu3 eſt ꝑ Euã:
totum abſtulit benedictio marie. incõgruũ
ergo fuiſſet vt illa que a nobis maledictio
nem originalis peccati auferre debebat ei-
dem maledictioni ſubiaceret. Ideo idem
Hieronymus ſubdit. Igitur qd̃ natura nõ
habuit. vſus neſciuit. ignorauit ratio. mẽs
nõ capit humana. pauet celum. ſtupet ter-
ra. creatura omnis etia3 celeſtis miratur.
Hoc totu3 eſt quod per Gabrielẽ Marie
diuinitꝰ nũciatur. Et iterũ in eodẽ ſermo-
ne ait. Canitur in cãticis de Maria. Hor
tus concluſus. fons ſignatus emiſſiones
tue paradiſus. Hortꝰ delitiarum in quo
ſunt conſita vniuerſa floꝝ genera ⁊ odora
mẽta virtutũ. ſicq3 ſignatus vt neſciat vio
lari. neq3 corrũpi vllis inſidijs fraudibus-

I

Hiero.

vhe diaboli. fons itaq; ſignat⁹ ſigillo toti⁹
trinitat̄. Et in ſmõe annũciatõis idẽ inq̄t
beate v̄gini. Quid dicã paup ingenio cum
Aug⁹. de te quicq̄d dixero min⁹ pfecto ſit q̄ꝫ tua
dignitas meref. ꝛ Aug. in ſmone de na-
tiuitate v̄ginis dicit. Magnifica illũ o vir
go bẽtiſſima q̄ te ab omni pctõ ſup oẽs ho-
mines pſeruauit. Quis em̃ dicere poterit
ſine pctõ ſum nat⁹. aut mũdus ſum ab om
ni iniq̄tate dicere audebit niſi illa v̄go, pru
dentiſſima animatũ tẽpli dei excelſi. quam
deus ſic elegit ꝛ pelegit ante mũdi ↄſtitu-
tionẽ vt ſcã ꝛ imaculata mr̃ dei eſſet ꝛ filia
ab eterno pſeruata incorrupta ab omni la
be pcti. Et in alio ſmõe iterũ dicit. Sũma
dei ſapiẽtia nullã in maſſa humani gene-
ris inuenit viã p quã vt diſpoſuit in mũdũ
veniẽs eius ſubueniret luctuoſe pditione:
donec ad illã de qua loq̄mur v̄ginẽ ventũ
eſt. Sed hec mox vt in mundũ p humani
generis lineã venit: tanta oĩs boni virtute
perfecte reſplẽduit: vt eã dei ſapiẽtia veri-
dice iudicaret idoneã, vt p ipam in hoiem
veniẽs: nõ tm̃ reatũ pmoꝝ parentũ: ſ; etiã
totius mũdi peccata deleret. hec ille. Ex q̄-
bus v̄bis poſſum⁹ arguere beatã virgineꝫ
ſine pctõ fuiſſe ↄceptã ſic inferẽdo: vt inq̄t
Hugo de ſcõ vic. in li. de ſacramentis. quẽ
refert Alex. de ales. in. iij. ſniaꝝ. di. ix. arti.
vlti. q. j. Illa pars nature ſub pctõ eſſe non
Argu- debuit per quã ipſa humana natura a pec
mẽta ↄ cato liberãda fuit. ergo ꝛc. Qꝫ ſi forte ali-
quis dicat q̄ꝫ Aug. tenuit cõtrariũ in li. x.
ſup Geñ. ad lr̃am dicẽs. Caro ade ꝛ abrae
habebat vulnus puaricatiõis in lege mẽ-
broꝝ: que per oẽm ppagata carnẽ trãſcur
rit vſq; ad corpus Marie. q2 ꝛ ipm eodeꝫ
modo cõceptũ ꝛ exortũ eſt: Rñdetur q̄ꝫ il-
la dictio vſq;: ibi ſtat excluſiue. ſic em̃ acci-
pitur qñ al's prauus reſultat intellectus.
vt inquit Bar. i. l. patronus. §. ſempronio.
ff. de leg. iij. Hoc aũt eſſet in caſu noſtro.
vt patere põt ex pcedentibus. Nec obſtat
dum dicit. q2 ipm eodẽ modo cõceptum ꝛ
exortũ eſt. q2 p illa verba nõ dicit q̄ꝫ conce
pta ſit in pctõ originali. Nã loquif copula
tiue dicẽs cõceptum ꝛ exortuꝫ eſt. Nullus
aũt negat eam exortã ꝛ natã eſſe ſanctam
ꝛ ſine pctõ. Dicendũ eſt ergo q̄ꝫ loquif ſolũ
de corpe v̄ginis qd̃ affirmat cõceptum et
exortũ cũ naturali inclinatione ad maluꝫ:
que dr̃ lex mẽbroꝝ. vt pꝫ ex dictis apl̃i ad
Roma. vij. c. ꝛ ſm Auguſtinũ habuiſſet re

bellandi aduerſus ſpm̃ pnitatẽ niſi fuiſſet
per ſpũſſancti gratiã ſanctificatũ. Uel re-
ſpõderi põt q̄ꝫ qñ dicta doctoꝝ ſunt varia.
tenẽda eſt illa opinio q̃ pluries repetif. q2
v̄ba geminata magis operãtur. l. baliſta.
ff. ad trebel. Bar. in. l. quẽadmodum. ff. de
agri. ꝛ cẽ. ꝛ notatur in. l. pacta nouiſſima.
C. de pac. Dato igitur ſed nõ cõceſſo q̄ꝫ in R
predicta auc̃te Auguſtinus intelligeret il-
lam dictionẽ vſq; incluſiue. tñ cum in plu-
ribus alijs locis expſſe tenuerit cõtrariuꝫ:
debemus illud tenere. q2 qñ dictũ alicuius
doctoris eſt dubiũ in vno loco. ꝛ in alio eſt
clarũ magis eſt ſtandum claro. Ad qd̃ fa-
cit quod voluit Bar. in. l. priuilegia. C. de
ſa. ſan. ec. vbi ait q̄ꝫ qñ aliquid eſt dubiũ de
iure ciuili. ꝛ clarum de iure canonico ſtan-
duꝫ eſt deciſioni iuris canonici. etiã in pra
to ceſaris. qd̃ eſt notabile. cum al's in foro
ciuili ſtandum ſit deciſioni iuris ciuilis. et
in foro poli deciſioni iuris canonici. vt in-
quit glo. in. §. hactenus. inſti. de gradi. Uel
poteſt dari reſpõſio quã dedi. s. ſmone. iij.
parte. ij. in reſpõſione ad ſcdm argumẽtuꝫ
ſ. ſpãlitatis. Sancta q̄ꝫ mater eccl'ia in offi
cio viſitatiõis beate v̄ginis dicit. Tãte lau
des v̄ginis humana lingua exprimere nõ
ſufficit: nec etiã ſancti ꝛ iuſti illaꝫ in cuius
ille quẽ celi cape nõ poterãt ſe cõtulit aula
virginali: dignis laudũ preconijs ad ple-
nũ efferre potuerũt. Et in miſſa eiuſdẽ ma
tris dei iterum canit. Sãncta ꝛ immacula
ta v̄ginitas q̄bus te laudib⁹ efferã neſcio:
Et iterũ dicit. Felix nãq; es ſacra v̄go ma
ria: ꝛ omni laude digniſſima. Qd̃ autẽ eſt
omni laude digniſſimum nulla ignominia
eſt afficiendũ. nec illi eſt laus innocẽtie ori
ginalis denegãda. Si ergo iuxta eccl'ie te
ſtimoniũ: tãta eſt intacte v̄ginis puritas:
vt v̄bis exprimi nõ poſſit. Uñ Petrus co
meſtor inquit ipſi beate v̄gini. Si fieri poſ Petrus
ſet q̄ꝫ arene puluis ꝛ vnde. Undarũ gutte. come-
roſe. gẽme. lilia. flãme. Ethera celicole. nix ſtor.
grãdo. ſex⁹ vterq;. Uentoꝝ pẽne. volucrũ.
pecudũ genus omne. Siluaꝝ rami. fron-
des. auiũ q̄ꝫ pẽne. Ros. gramẽ. ſtelle. pi-
ſces. angues ꝛ ariſte. Et lapides. montes.
cõualles. terra. dracones. Lingua cuncta
forẽt minime depromere poſſent. Que ſis
vel quanta virgo regina maria. Que tua
ſit pietas: nec littera nec dabit etas. Pro-
fecto nõ parum errare cõuincitur q̃ illã ori
ginali macula deturpataꝫ fuiſſe arbitraf.

Rõnes Ut em̃ probat Frã. de mayro. in. iij. di. iij.
Frã. de Si mater dñi cõtraxiſſet peccatũ origina-
mayro. le per quãtũcunq; tẽpus vel per vnicũ in-
ſtans: peius ei fuiſſet q̄ꝫ ſi fuiſſet eternali-
ter damnata quantũ ad penã damni ꝛ ſen
ſus. Cuius plura argumẽta pertrãſeo cau
ſa breuitatis. Ibidẽ quoq; multipliciter p
bat ipſam beatã virginẽ ſine originali pec
cato fuiſſe cõceptã. Inter alia aũt ſic dicit.
Priuilegia noui teſtamẽti excedũt vetuſta
ſm doctrinã Pauli ad Roma. v. c. Ibi au
tẽ fuit vna mulier ſine peccato in ſtatu in-
nocẽtie. Itẽ ſicut xp̃s cõparatur ad Adam
ſm humanitatem. j. ad Coꝛ. xv. ſic mater
dñi ad Cuã: in rõne excedẽtis ſimpl'r quã-
tum ad oẽm innocẽtiã. ergo ꝛc. Itẽ nõ de-
cuit aliquẽ filiũ matrẽ ſuã odio habere. cũ
diuinũ preceptũ ſit ad oppoſitũ. Si autem
virgo cõtraxiſſet peccatũ originale: tũc ita
eius filius eam odio habuiſſet: vt ſniaꝫ dã
nationis cõtra eam tuliſſet. ergo ꝛc. Item
decet nos attribuere matri xp̃i pconia lau
dis que nõ ſunt cõtra fidem. vt pꝫ in eius
ſanctificatione cõfirmatione ꝛ reſurrectio
ne que nõ ſunt niſi pie credita. Ergo ꝛ eo-
dem modo tenẽdum eſt de eius pſeruatio
ne. licꝫ nõ habeatur expſſe in ſacra ſcriptu
ra. In eadẽ etiã diſtinctione inquit pdict⁹
L doctor. Iſta pſeruatiõe mater dñi fuit ma
gis redẽpta q̄ꝫ aliquis alius: quia efficaci⁹
redimif ꝛ a ſuitute liberaf ille qui pueni-
tur ne vnq̄ꝫ ſeruiat q̄ꝫ qui poſt ſeruitutẽ eri
pitur. vt patet in dño vnũ ſeruum manu-
mittẽte. ꝛ alteri anteq̄ꝫ naſcaf libertatẽ cõ
cedente. Itẽ intẽſius emitur illud qd̃ ante
ſuũ ortũ acquirif ne in alienũ dominiũ ca-
dat. q̄ꝫ q̄ꝫ poſt talẽ caſuꝫ recupatur. Ma-
ior quoq; liberatio dr̃ fieri illi qui min⁹ ſer
uit ꝛ maxima illi qui nũq̄ꝫ ſeruit. ergo ꝛc.
Nã ſi turci cepiſſent aliquã xp̃ianoꝝ ciui-
tatẽ ꝛ Cõſtãtinopolim. ꝛ oẽs puellas que
ibi naſcerẽtur vẽderẽt p certo pcio. puta p
centũ aureis. atq; eas emẽtiũ ſeruas face-
rẽt. Aliquis autẽ potẽs xp̃ianus exburſa-
ret mille aureos p vna puella vẽdenda vt
nõ efficiatur ſerua ſed libera remaneat pa
tri ſuo. profecto diceref redemiſſe liberaliſ
ſime ipſam puellã. ꝛ ſiliter dici põt in ppo
ſito noſtro de redẽptiõe beate v̄ginis. Se-
quitur aũt predictus doctor vbi. s. dicens.
Itẽ melior eſt poſitio gratie q̄ꝫ ablatio cul
pe. Ex quib⁹ omnib⁹ cõcludit q̄ꝫ feſtũ cõce-
ptionis eſt reuerendum ꝛ celebrandum.

Magiſter quoq; Paul⁹ de Luca in quo Paul⁹
dam excellẽtiſſimo ſermõe pbat immacu- de Lu-
latã v̄ginis cõceptionẽ decẽ medijs. ꝛ in- ca.
ter alia dicit. Beata v̄go nõ fuit reſoluta
in puluerẽ. ergo nec corrupta p originaleꝫ
culpã. nã cõſtat q̄ꝫ tabernaculo xp̃i plus de
rogat peccati corruptio q̄ꝫ in puluerẽ reſo-
lutio. hec ille. Cuius argumẽtũ meli⁹ expli
cabitur ſermõe ſequẽte parte. j. fundamẽ-
to. iiij. Nicola⁹ q̄ꝫ de lyra ſup pmã ep̃laꝫ Lyra
ad Theſ. c. iiij. ait. Oẽs deſcẽdẽtes ab adã
preter xp̃m ꝛ matrẽ ei⁹ incurrũt origina-
le peccatũ. De ipſa etiã v̄gine inq̄t Ala- Alan⁹
nus in anticlaudiano dicẽs. Hec eſt ſtella
maris. vite via. porta ſalutis. Regula iu-
ſticie. limes pietat̄. origo Uirtutis. venie
mater. thalamuſq; pudoris. Hortus cõclu
ſus. fons cõ ſignatus. oliua Fructificãs. ce
drus redolẽs. paradiſus amenus. Uirgu-
la pigmẽti. vinaria cella. liquore Predita
diuino. nectar celeſte ppinãs. Neſcia ſpine
ri. florẽs roſa neſcia culpe. Sol radiãs. ex-
pers limi. lux nubila pellẽs. Spes miſeris.
medicina reis. tutela beatis. Proſcriptis
reditus. errãti ſemita. cecis Lumẽ. deiect̄
requies. pauſatio feſſis. Beat⁹ etiã Ba-
ſilius in ſermõe annũciationis ait. Quid Baſili⁹
dulcius frẽs chariſſimi: Quid iocundius:
Quid ſalubri⁹: Quid felicius q̄ꝫ de btã vir
gine loqui: de v̄gine cogitare. de v̄gine p-
dicare. ꝛ ipſaꝫ in omnib⁹ ſequi ꝛ imitari:
Hec eſt redẽptio noſtra. ſalus vita. ſpes. cõ
ſiliũ. refugiũ: ꝛ auxiliũ noſtrũ. Hec eſt que
fuit in vtero matris abſq; originali pecca-
to cõcepta ꝛ generata. ab omni maritali vi
tio ſegregata. omni etiã veniali pctõ puã-
ta. ꝛ in cũctis actib⁹ ꝛ morib⁹ ſuis ſpũſſan
cti gratia plena ꝛ fecũda. Nõ ergo diffidas
o pctõr. ſed in cũctis mariã ſequere ꝛ ipaꝫ
inuoca. Aſpice celũ. ꝛ ſicut ſtellas numera-
re nõ poteris: ſic nec marie v̄tutes. Aſpice
tñ celũ: ꝛ videbis mariã ſeraphicã ſup quã
dñs voluit ſedere. Aſpice celũ ꝛ videbis ma
riã cherubicã quã dñs voluit v̄tutib⁹ ꝛ me
ritis ſup oẽs creaturas fulgere. Aſpice ce-
lũ ꝛ videbis Mariã angelicã: quã dñs vo-
luit cũctis ſubuenire. hec ille. Qui etiã in-
quit. O Maria tu cãdoris ꝛ decoris for-
ma. cui in terris nõ eſt eq̄lis nec in celi ia-
nua. ꝛ Ber. ſup miſſus eſt. dicit. Qd̃ per ſe Ber.
ſola trinitas in ſola ꝛ cũ ſola v̄gine voluit
opari: ſoli datũ eſt noſſe cui ſoli datũ eſt ex
periri. h̃ ille. Si ergo hui⁹ feliciſſime virgi-

nis gratie pre multitudine ⁊ magnitudine
ab hũana intelligẽtia cognoſci nõ pñt. q̃s
illi origialis iuſticie gr̃az putabit defuiſſe:
Hilariꝰ Sanctꝰ q̃z Hilariꝰ in quodã ſermõe ait. O
v̾go bñdicta ſup oẽs feminas: q̃ angelos
Cypria vincis puritate. que oẽs ſcõs ſupas pieta
nus. te. Et beatꝰ Cyprianus in vno ſermone di
Orige. cit. O v̾go iuſta ⁊ omĩ iuſticia pleniſſima:
cuiꝰ cõceptio ſingularis. Origenes etiã in
quadã omelia de ipſa beatiſſima v̾gine lo
quẽs ait. Que neq̃z ſerpẽtis ꝑſuaſione de
cepta: nec eius venenoſis afflatibus eſt in
fecta. Et beatus Anſel. in ſermõe cõceptio
Anſel. nis beate v̾ginis dicit. Hodie concepta eſt
ſtella celi. Hodie cõcepta eſt palma v̾tutũ.
Hodie cõcepta eſt ianua celoꝝ. Que om
nia falſa eſſent ſi virgo glioſa a vitio fuiſſz
ſuperata. ⁊ ꝓpter peccatũ ei fuiſſet celi ia
nua clauſa.

Pars tertia huius ſermonis que dr̃ ex
emplaritatis.

M Ultis exemplis ⁊ ſilitudinibus
Marie innocẽtia declarat. de
q̃bus tractat beatꝰ frater Mi
chael de carchano in ſuo q̃dra
geſimali de pnĩa. ſer. vij. pte vl. De q̃bꝰ aliq̃
referemꝰ ſequẽdo doctrinã q̃ ponit in. l. iij.
§. videamꝰ q̃. ff. de col. bo. ſ. dicimꝰ exẽplo vt
res manifeſtior fiat q̃ ſnĩa etiã habet in. §.
alie aũt. Inſti. de actio. ⁊ notat in. l. vt rũ
ſum. C. de trãſac. dicã ergo illud qd̃ habet
in. l. j. in pñ. ff. de p̃ſcrip. v̾. ſ. ne res exẽplo
careat: paucis agã. Licz aũt vnũ exemplũ
ſufficiat. l. ita vulneratꝰ. ad fi. ff. ad legem
aqui. tñ ad maiorẽ v̾ginalis innocẽtie de
claratioñe ſaltẽ quattuor aut q̃nq̃z natura
lia exẽpla cũ tribus miraculis ſubnectam.
Primũ Sicut em̃ ſolares radij ſup lutũ deſcen
dentes: ab illo deturpari nõ pñt: ſed ipſum
potiꝰ illuminare noſcũtur. ſic ⁊ aĩa btẽ v̾gi
nis ſuper lutũ humane nature deſcẽdẽs a
fece originalis culpe ſordidata nõ fuit: ſed
totã potius humanã naturam illuſtrauit.
Ideo in officio cõceptiõis canit. Sicut ſo
laris radiꝰ corruptiõis neſcius intraſti ma
tris viſcera o glioſa dñã. Sicut etiã aurũ
in viſceribꝰ terre nõ corrũpit ſed magis ꝑfi
citur. ſic bñdicta v̾go in matris viſceribus
corrupta nõ eſt vlla macula: ſed potiꝰ a ſpũ
Scdm̃ ſancto ſanctificata. Ramus q̃q̃z a bona
arbore ꝓueniẽs: in malã arborẽ inſertꝰ nõ
inficit ab ea ſ; potius illi ꝑfectionẽ tribuit.
ſic aĩa glioſe v̾ginis a deo ꝓueniẽs inſer

ta in corpus: etiã de ſemine infecto ꝓpaga
tũ maculata nõ fuit: ſed ipm̃ potius mul
timoda ꝑfectione repleuit. Nos q̃z addere
poſſumus exẽplũ ſalamandre que in igne
ꝑmanet ⁊ ꝑ illũ trãſit: ⁊ tñ nõ cõburit nec
caloris ardorẽ ſentit. ſic intemerata mater
dei in lũbis parẽtũ igne peccati ardẽtiũ ꝑ
mãſit ⁊ ꝑ illos trãſijt. ⁊ tñ illius ſ peti ardo
rẽ in ſe nõ recepit. Aliã q̃z ſilitudinẽ po N
nit Frã. de mayro. in ſermone de cõceptiõe Tertiũ
v̾ginis dicẽs. Sicut aer genitus in inſtã
ti quo gignitur a ſole illuminat: ita anima
v̾ginis illuminata fuit a ſole iuſticie in in
ſtãti cõceptiõis. Eius q̃z puritas ⁊ innocẽ
tia in ferculo Salomonis declarat. de quo
Cañ. iij. dr̃. Ferculũ fecit ſibi rex ſalomõ de
lignis libani. colũnas eius fecit argẽteas:
reclinatoriũ aureũ: aſcẽſum purpureũ me
dia charitate ꝯſtrauit. Miraculoſo etiã Mira
exemplo Marie cõceptio venerat. Nã cũ culum
in ciuitate aquilana reuerẽdus pater fra
ter Bernardinus feltrinus ordinis noſtri
p̃dicaſſet atq̃z ppl̃m hortatus fuiſſet: vt in
omni tribulatiõe ſua beatã virginẽ dep̄ca
retur vt eũ liberaret ad reuerẽtiã ſue imma
culate cõceptiõis. quedã mulier finita p̄di
catiõe ad domũ reuerſa inuenit puerũ ſuũ
cũ gladio in manu ſua. Cũ autẽ mater ex
clamaret timens ne aliquid ſibi mali face
ret: ille cepit cũ gladio aufugere. Cũ ergo
curreret gladiũ ad pectꝰ caſu poſuit: ⁊ ſup
eũ cecidit. qd̃ vidẽs mater eius ſtatim ele
uauit mẽtẽ ad beatiſſimã virginẽ mariam
rogãs eã vt ad reuerẽtiã ſue puriſſime ꝯce
ptiõis filiũ ſuũ a tanto ꝑiculo defenſaret.
Mirabile dictu. Cũ gladius oẽs pãnos di
cti pueri pertrãſiſſet: atq̃z vſq̃z ad carnẽ nu
dã perueniſſet: ſtatim ſe reflexit: ac ſi eẽt ce
ra mollis: ⁊ in nullo puerũ leſit. In ciui
tate q̃z pariſieñ vt refert Fran. de may. in
ſermõe de cõceptiõe v̾ginis: q̃dã magiſter
in theologia cũ deberet in ꝯceptiõis die ſer
mocinari: ⁊ vellet in mane p̄dicare ꝙ cõce
pta fuit in pctõ originali: in nocte ſibi ſtu
denti apparuit turba ſanctoꝝ doctoꝝ pari
ter ⁊ angeloꝝ ⁊ ſedes parata eſt ſup quã
ſedit nobilis regina que miſit ꝓ illo magi
ſtro dicens. O magr̃ q̃d ego vnq̃ꝫ tibi feci:
q2 hoc mane vis ꝯ meũ honorẽ p̄dicare: ⁊
iuſſit eũ flagellari. Quo facto genuflexꝰ ve
niã poſtulabat. Tũc btã v̾go dixit angelo
Gabrieli. Uade ⁊ doce hũc ſermonẽ quẽ
mane faciat vniuerſitati pariſieñ. Cui Ga

briel ait. Aperi os tuũ: ⁊ iplebo illud. Sta
tim igit magr̃ ſenſit in corde ſuo ſermonẽ
pulcherrimũ in quo demõſtrabat ꝙ regi
na celi: cõcepta fuit ſine pctõ originali: ⁊ il
lud p̄dicauit populo pariſieñ mane ſequen
ti. Aliud q̃z mirabile accidit pr̃i cuiuſdã
fratris nr̃i. ſ. fratris Clemẽtis de claris q̃
eũdo ad feſtũ cõceptiõis celebrandũ: equo
in p̄cipitiũ molẽdini cadẽte: ipſe mirabilit
incolumis euaſit cũ filio ad clunẽ: cum tñ
pre magnitudine caſus: ſella per medium
ſciſſa eſſet in duas ptes. Et ideo oẽs laude
mus ipſã bñdictã virginẽ cũ deuota mu
liere dicẽte dño noſtro ieſu xp̃o illud Luc.
xj. Beatꝰ vẽter qui te portauit. vere beatus
vẽter q̃ neſciuit maculã. vterus puritatis.
vterus innocẽtie. hortꝰ omni ſuauitate re
pletiſſimus. domꝰ dei ſancta. tẽplũ manu
dei factũ. arca ſalutis. arca federis inter deũ
⁊ hoĩes vbi recõditũ eſt mãna ſuauiſſimũ.
tabernaculũ ornatiſſimũ. in quo oẽs mũdi
theſauri. ciuitas dei celeſtis edificata ex mar
garitis. veſtis cãdida tunica incõſutilis de
ſuper cõtexta per totũ. pellis Salomonis
admirabilis. Caro xp̃i imaculata: mõs dei.
locꝰ in quo abſcõditꝰ eſt deꝰ. habitaculũ ſpi
ritusſci. hoſpitiũ diuinitatis. viſcera deife
ra. ſcala paradiſi. ſol q̃ neſcit occaſum. luna
ꝑfecta. ſtella matutina. thronꝰ excelſus ſu
per quẽ ſedet vir q̃ eſt deꝰ ⁊ hõ. turris for
titudinis ex qua mille clipei pẽdent. murꝰ
inexpugnabilis cũ ꝓpugnaculis. columba
cãdidiſſima ſine felle. v̾ga aaron pullulãs
a veneno ſerpẽtis pharaonis illeſa. ignis
dei inextinguibilis. oleũ ſcm̃ omni liquori
ſupeminẽs. Flos cãpi ⁊ liliũ cõuallium. roſa
redolẽs. mulier amicta ſole: lunã ſub pedi
bus hñs. radix deũ germinãs. Cedrus al
ta libani. palma ſup oẽs arbores exaltata
oliua in cãpis ſpecioſa. cypreſſus odorife
rus. Platanus iuxta aq̃s exaltatꝰ: cinna
momũ ⁊ balſamũ aromatizãs. Per illã er
go puritatẽ qua tu v̾go innocẽtiſſima emi
cuiſti. ipetra nobis grãm ꝑueniẽdi ad gau
dia paradiſi. Amen.

De eadẽ excellẽtiſſima v̾ginis ꝯceptiõe.
Sermo ſeptimus.

D Ixit deꝰ. fiat lux
⁊ facta eſt lux. Geñ. j. Illu
minatus doctor Frãciſcus
de mayronis in ſermone de
cõceptione v̾ginis Marie

exponit verba rhematis noſtri de ipſa ma
tre dei, dicẽs ipſam per lucem primariã fu
iſſe figuratã: quia in conceptione ſua tota
lucida fuit: ⁊ ſine vlla peccati obſcuritate.
Et ideo in eodẽ. j. Geñ. c. cum dr̃. Uidit de
us lucẽ ꝙ eſſet bona. ⁊ diuiſit lucem a te
nebris. Exponit Frãciſcus vbi ſupra de vir
gine Maria: dicẽs. ꝙ deus tenebras pec
cati cum ea eſſe nõ ꝑmiſit. Et ideo ad hoc
applicari põt illud Joh. j. Lux in tenebris
lucet: ⁊ tenebre eam nõ comprehẽderunt.
Lucida enim virgo per innocentiã: nõ fuit
a peccati tenebris cõprehẽſa. Uel exponi
tur ꝙ homines propter ſuã pertinaciã te
nebroſi noluũt eius claritatẽ cõprehẽdere:
q̃uis tot p̄digijs toti mũdo ſit demõſtra
ta. Hec ergo glorioſiſſima virgo eſt illa lux
preclariſſima de qua dicit Heſter. viij. No
ua lux oriri viſa eſt. de qua etiã dici poteſt
illud Sap. vij. Super oẽm ſtellarũ diſpoſi
tionẽ luci cõparata inuenit prior. Ipſi q̃q̃z
virgini cõuenire poſſunt illa verba Eſaie
lviij. vbi dr̃. Orietur in tenebris lux tua.
Mater etenim redẽptoris noſtri tota ſplẽ
dida ⁊ clara: tã ꝙ lux orta eſt de parentibꝰ
per pctm̃ tenebroſis. Ideo magiſter Bar
tholomeus piſanus in libro beate v̾ginis
volẽs incipere tractatũ de eius cõceptiõe:
titulũ ſeptimi fructus ponit di. Maria vt
lux edita. ⁊ de cuius immaculata cõceptiõe
tres cõſideratiões faciemus.
Prima dicetur fundationis
Scd̃a operationis.
Tertia ⁊ vltima appellabit fructificatiõis.
Prima pars huius ſermonis que dicit
fundationis.

P Lura argumẽta: in precedenti
bus ſermonibus poſita: multis
alijs fortiſſimis argumẽtis cor
roboratur veritas virginalis ⁊
innocentie ⁊ puritatis. Primum quoꝝ Ratiõe
dicitur gratificationis. ⁊ accipitur a Frã gratifi
ciſco de mayrone in ſermone de cõceptione catiõis.
virginis: vbi ait. Sicut ab eterno fuit vir
go preordinata ad plenam gratiã: ſic fuit
predeſtinata ad perfectã naturã. hec ille.
Cum ergo in ipſa beata virgine fuerit ple
nitudo gratiarum: ita ꝙ omnes creaturas
meritis ⁊ v̾tutibꝰ ⁊ gratijs ſuperauit: iuxta
illud Hierony. in ſermone ad Euſtochium
dicentis. Sic itaq̃z vbiq̃z confidenter ſan
cta dei canit eccl̃ia. quod de nullo alio ſan
ctorum ⁊ fas eſt credere. vt vltra angeloꝝ

⁊ archangeloꝝ merita trāſcēderit ⁊c̄. Vn̄
ipſi glo͛ioſe ꝟgini dici pōt illud Prouer. vl.
Multe filie cōgregauerūt ſibi diuitias. tu
ꝟo ſupgreſſa es vniuerſas. Sequit̄ ꝙ ipa
mater dei etiā habuit pfectioneʒ nature. ⁊
in hoc ſuperauit oēs creaturas. Hāc autē
perfectionē non habuiſſet ſi originalis pec
cati plaga vulnerata fuiſſet. ergo ⁊c̄.

O Ratiōe deſpōſatiōis.

Scōm fundamētū dr̄ deſpōſatiōis. De
cēs eteniʒ fuit ⁊ conſonū rōni: vt ſpōſa ca
ſtiſſima dei nūꝙ̄ careret gratia ſui ſponſi:
ſed ſemꝑ iūgeretur illi glutino charitatis:
ita vt nec quidē p momētū inter ipſam et
ſpōſum inimicitia ꝯtraheret̄: nec diuortiū
fieret: qd̄ licite fieri nō pōt ſine cā. xxxij. q.
j. c. de bn̄dicto. ⁊ q. vj. c. nihil. ⁊ de frigi. ⁊
male. c. fi. Si aūt in pctō originali fuiſſet
bn̄dicta ꝟgo cōcepta pro illo tūc nō fuiſſet
eius amica: ſʒ inimica. ⁊ a ſpōſo ſuo diuer
tiſſet ⁊ ſeparata fuiſſet: ſed inter ipſaʒ ⁊ de
um ſemꝑ fuit amicitia ⁊ dilectio. Vn̄ ipſa
inquit Cān. vj. Ego dilecto meo: ⁊ dilectus
meus mihi. ſ. coniūctus eſt. ⁊ ſemꝑ fuit vni
tus. ergo ſine pctō cōcepta fuit. Ab eterno
enī ſemꝑ dilexit eā vt matrē ſuā futurā et
in tꝑe vt matrē factā ſm Sco. ⁊ Hugonē
de caſtro nouo. in. iij. di. iij. Et ideo eaʒ de
fendit a vituperio peccati originalis. fuit
nāqʒ ille de quo dici potuit illud Ouid. in
ij. fine ti. ſ. Felix qui qd̄ amat defendere for
titer audet. Tāt⁹ etenī fuit amor inter xp̄ʒ
⁊ matrem eius: ꝙ de eis dici poterat illud
eiuſdē poete. iiij. de triſtib⁹. ſ. Vi duo corpi
bus: mētibus vnus erat.

R Ratiōe ꝑſeruatiōis

Tertiū funda
mentuʒ dr̄ ꝑſeruatiōis ſeu defenſionis: ſic
arguēdo. Si deus ꝑſeruauit ⁊ defendit vir
ginē glo͛ioſam a veniali pctō: qd̄ nō priuat
gratia dei. ⁊ pōt ſtare cum charitate. vt di
cūt theol. in. iiij. di. xxj. ⁊ ibi Sco. q. j. ⁊ ſan
ctus Tho. j. ij. q. lxxxix. ar. j. Et hoc vt eſſet
idonea mat̄ ſua. ⁊ ob amorē quē ei ab eter
no portauit. Ergo incōueniēs videt̄ cre
dere ꝙ ꝑmiſerit illaʒ labi in originali pctō
priuāte gratia diuina. Non enī eſſet verus
amor ſi aliqs defenderet amicū ſuū ne vel
modicū leuiter ꝟberaretur: quē tn̄ p gulā
ſuſpēdi vel capite permitteret detruncari.
Talis nāqʒ diceret̄ fruſtra defendere ami
cū ſuum. Nā fruſtra fit qd̄ factum nō rele
uat. l. hec ſtipulatio. §. diuus. ff. vt lega. no
mi. cauea. Cum ergo vt inquit Sco. vbi. ſ.
peccato veniali nō correſpōdeat pena eter
na ſicut originali, cūqʒ inter peccatū mor
tale ⁊ veniale nō ſit ꝓportio. qꝛ infinita ve
nialia ſi darētur vni mortali nō equarent̄
in grauitate offenſe vel pene. vt inq̄t Ric.
in. iiij. di. xvj. ar. ij. q. ij. quia veniali nō da
tur pena infinita ſicut mortali. Sequit̄ ꝙ
ridiculū eſſet credere ꝙ deus dilectā ſpon
ſam ſuā: quā a veniali ꝑſeruare voluit ca
dere ꝑmiſerit in peccato originali: qd̄ auer
tit a ſummo bono ⁊ a diuino amore. et cui
pena debetur eterna ⁊ infinita. Naʒ valde
maius malū eſt eſſe in peccato originali p
vnicū inſtās ꝙ̄ in quātiſcūqʒ venialib⁹ per
quātūcūqʒ tēporis ſpaciū vt probat Frā.
de may. in. iij. di. iij. Si igitur pctm̄ veniale
minoris grauedinis noluit de⁹ eſſe in ani
ma beate ꝟginis ꝓpter eius dignitatē: qꝛ
eius repugnaſſet puritati. Vn̄ inquit Tho
mas in. iij. par. ſum. q. xxvij. art. vj. ꝙ ipſa
nunꝙ̄ peccauit venialiter. ergo multo mi
nus voluit deus in ea eſſe originale quod
magis eius puritati repugnat. Et ideo eā
liberauit ⁊ cuſtodiuit ab eo ſicut ꝑdixerat
Dauid ps. xij. dicēs beate ꝟgini. Dn̄s cu
ſtodit te ab omni malo: cuſtodiat aiaʒ tuā
dn̄s. Dn̄s cuſtodiat introitū tuū ⁊ exitum
tuū ex h͛ nūc ⁊ vſqʒ in ſeculū. Et hoc funda
mentū ponit magiſter Petrus de cādia in
iij. ſen. di. iij. vbi etiā dat exēplū dicēs ꝙ ſi
cū aliqua albedine nō pōt ſtare gradus ni
gredinis vt duo ꝓpter eius repugnātiaʒ:
multo minus poterit ſtare gradus vt quat
tuor. ergo ⁊c̄.

S Ratiōe optatiōis.

Quartū fundamētū dicit̄
optatiōis. Nā optabilius eſt aiam nō pol
lui ꝙ̄ corpus incinerari. qꝛ aia ꝑcioſior eſt
corpore. c. ſi habes. xxiiij. q. iij. ſed btā ꝟgo
obtinuit de corꝑe ne incineraret̄. vn̄ de il
lo dr̄ ps. xv. Nō dabis ſanctū tuum videre
corruptionē. Et Aug. in ſermone de aſſum
ptione ꝟginis dicit. Corpus ſanctiſſimuʒ
de quo xp̄s carnē aſſumpſit: vermibus tra
ditum fuiſſe ſentire nō valeo: dicere erube
ſco. Ergo ⁊ credēdum eſt ꝙ multo magis
obtinuit anime impollutionē ⁊ incōtami
nationē. Ideo magiſter Bartholomeus pi
ſanus in lib. beate ꝟginis fructu. vij. argu
it ſic p cōceptione ꝟginis. Incineratio eſt
ſequela peccati neceſſaria. Gen̄. iij. Cinis
es ⁊ in cinerē reuerteris: ſed ꝟgo nō eſt in
cinerata. ergo ⁊c̄. Et hoc argumētū ponit
Petrus aureoli in tractatu de cōceptione
beate ꝟginis. ⁊ ſubdit dicēs ꝙ beata virgo
potius elegiſſet corroſionē vermiū ⁊ ꝑpe
tuā incinerationē in carne. ꝙ̄ habere odiū

et irā atqʒ offenſam dei p pctm̄ origina
le.

T Ratiōe punitiōis

Quintū fundamentū dr̄ punitiōis. ⁊
eſt quorūdā theologoꝝ modernoꝝ in. iij.
ſententiarū. diſ. iij. Qd̄ fundamētū ponit
reuerēdus pater frater michael de archa
no in ſuo q̄dragesimali. de pnīa. ſer. vij. Et
poſſum⁹ arguere ſic ſm ꝑdictos doctores
Si beata ꝟgo maria fuit cōcepta in pctō
originali fuit magis punita ꝓ illo tꝑe
ſiue in illo inſtāti ꝙ̄ oēs creature q̄ fuerūt
in mūdo, qd̄ eſt crudele ⁊ impiiſſimū dice
re: qꝛ alij peccauerūt actualr̄ et ꝯſequēter
grauius puniri debebāt. ⁊ ꝓbatur ꝑdicta
cōcluſio arguēdo ſic. Illud qd̄ plus ꝑdit ꝓ
aliquo tēꝑe plus punit̄. ſed virgo Maria
ſi ꝯtraxit pctm̄ originale plus ſola ꝑdidit
ꝓ illo tꝑe ꝙ̄ oēs alij dānati. qm̄ ſi oēs ho
mines huius mūdi fuiſſent ꝑdeſtinati nō
attigiſſent ad ꝟginis meritū ⁊ premiuʒ. ꝫ
cū pctō mortali priuet̄ aīa oībus ſpūalib⁹
bonis ⁊ conſtituat̄ ſub ptāte diaboli. Se
quit̄ ꝙ beata virgo in pctō originali ſiue
mortali exiſtēs plus alijs ꝑdidit. qꝛ grām
ad quā ipa ſola erat diſpoſita habere non
potuit. lʒ enī amiſſio futuri lucri nō dicat̄
ꝓprie damnuʒ. l. nemo. ff. p ſocio. ⁊. l. j. §.
ſicut. ff. de aqua plu. ar. Nā aliud eſt lucrū
nō capere. aliud ꝟo damnū ſentire. l. ſu⁹.
C. de pac. ⁊. l. fi. C. de codi. tn̄ vbi ſpes ē ra
dicata de ꝑſenti ad lucrū cōſequendū rōne
talis ſpei dr̄ damnū amiſſio ipſius lucri.
inq̄t Bar. in. l. poſt emācipationē. §. illud.
ff. de libe. lega. ⁊ tale fuiſſet damnū ipſius
beate ꝟginis que ad ipas grās erat diſpo
ſita de ꝑnti i iſtāti ſue cōceptionis. imo ad
illas ab eterno ordīata. Prouer. viij. Iteʒ
cū culpa originalis pcti pena dāni puniat
tur. i. ꝑuatione grē ⁊ viſionis diuine: poti⁹
elegiſſet mater dn̄i oīmodā penaʒ inferni
ꝙ̄ diuina grā ⁊ viſione ꝑuari p originale
peccatū. qꝛ vt dicūt theologi in. iiij. di. l. et
Rich. noſter. ibi ar. v. q. vlti. Maior pena
ꝙ̄ habeāt dānati eſt ꝑuari viſione diuia.
Vn̄ Chryſo. ſup Mattheū dic̄ ꝙ ſi eēnt
decē mille gehēne nō poſſent cum pena et
dolore ꝑuationis viſionis diuine cōpara
ri. Et ſubdit ꝙ ipē potius eligeret eſſe in i
ferno cū viſione dei ꝙ̄ extra ſine ea. Beata
autē ꝟgo tāto acerbi⁹ fuiſſet punita quā
to ad ampliorē glo͛iam ⁊ clariorē dei viſio
nē erat ꝑparata. Et ideo ꝓbat venerādus
pater frater Ludouicus de turri in ſuo tra
ctatu de cōceptione ꝟginis ꝙ beata virgo
potius elegiſſet eſſe in inferno ꝙ̄ in offen
ſa dei p pctm̄ originale. Et iterū poti⁹ ele
giſſet totalr̄ annihilari: ꝙ̄ eē p peccatum
inimica dei. Quilibet enī dʒ potius velle
nō eſſe ꝙ̄ eſſe cū dei iiuria. vt ꝓbat Ri. in
iiij. ſentē. diſt. l. arti. iiij. q. ij.

Ratiōe oditiōis

Alio q̄ʒ ſili
fundamēto ꝓbari poteſt ſm eoſdē docto
res beatā ꝟgineʒ ab originalis pcti vicio
fuiſſe ꝑſeruatā: quod dr̄ oditionis. Arguē
do ſic. Si beata ꝟgo fuit concepta in pctō
originali. ſequit̄ ꝙ ipa fuerit plus odita a
deo ꝓ illo tꝑe ꝙ̄ Cayn aut Iudas. vel
quicūqʒ alius dānatus quod eſt impiuʒ et
nefariū dicere. Et ꝓbat̄ ꝑdicta concluſio
ſequendo doctrinā ꝑdictoꝝ doctoꝝ vbi. ſ.
Nam quāto pena includēs culpā ē maior
et grauior: tāto talis peccator a deo ma
gis oditur. Sed pena ꝟginis fuit maior:
quia plura bona ꝑdidiſſet. Et non ꝓpter
aliud niſi qꝛ deus ipam in pctō cōcipi vo
luiſſet. Igit̄ illo tꝑe eam deus plus ꝙ̄
alios odio habuiſſet. Non enī ē aliud odiū
dei ꝙ̄ ſubtractio grē. Sicut dilectio ipius
dei erga creaturā nihil aliud eſt ꝙ̄ grē cō
municatio: vt dicūt theologi i. iij. di. xxxij.
Si igit̄ beata ꝟgo maria in peccato origi
nali fuit cōcepta: cōcludendū eſt ꝙ ꝑdicto
modo fuit plus ceteris odita: quia in pec
cato originali exiſtēs cōmunicationē gra
tiarū ad quas diſpoſita erat nullaten⁹ ha
bere potuit. vt. ſ. dictū eſt. ꝫ ⁊c̄.

V Ratiōe mediatiōis

Sextuʒ
ꝑncipale fundamentū dr̄ mediatiōis. Int̄
extrema etenī neceſſario reperit̄ mediuʒ.
vt inquit Ariſto. viij. Phiſicoꝝ. ⁊. vij. me
tha. ⁊ notat̄ in. l. imperiū. ff. de iuriſ. om.
iudi. ſed in filijs hoīm ex nat̄ ex maſculo ⁊
femina: eſt reperire aliquos cōceptos ⁊ na
tos in originali pctō vt ſunt cōiter omes.
Aliquos ꝟo in originali ꝯceptos ⁊ nō na
tos: ſed in ventre matrū ſanctificatos. vt
fuerūt Iohānes baptiſta ⁊ Hieremias. ꝫ
debuit reperiri aliqua pſona ex maſculo ⁊
femina generata que nec nata nec ꝯcepta
ſit in originali pctō. Hoc aūt alicui meli⁹
non poteſt cōuenire ꝙ̄ matri dei. ergo ⁊c̄.
Ad hoc etiā fundamentū adduci poteſt ar
gumentū ſimile qd̄ ponit magiſter Petr⁹
aureoli in tractatu de cōceptiōe btē ꝟgis
di. ad Rom̄. ix. Apoſtolus diſtiguit inter
vaſa ire ⁊ vaſa grē ⁊ miſicordie dei tanꝙ̄
in oppoſita vaſa. Eſt aūt regula: ꝙ ſi vnū
oppoſitoꝝ eſt i natura. ⁊ reliquū. maxime
ſi excellētius ſit. Sed inter hoīes inuenti

ſunt aliqui qui fuerunt vaſa ire ꝑpetua et
erunt vt cõcepti in originali nec baptizati
addiderũt blaſphemias actuales: ⁊ ĩ illis
defuncti ꝑpetuo ſunt dãnati. Jnueniunt
⁊ alij qui fuerũt vaſa ire: deĩde miſericordie
vt baptizati. ergo reꝑiri debet extremũ al
terũ excellẽtius. q̄ꝺ videlʒ ſit aliq̄ꝺ vas mi
ſericordie dei ꝑpetuũ: q̄ꝺ nũq̄ fuerit de fa
cto vas ire. ꝑſertim cũ deus ad miſc̄ꝺiam
ꝓnior ſit q̄ ad irã. Unde ſi inueniť aliq̄ꝺ
vas ire ꝑpetuũ: magis decẽs eſt ⁊ rõnabi
le q̄ inuentũ fuerit aliq̄ꝺ miſericordie vas
eternũ. Nec valet ſi q̄s diceret: q̄ hoc vas
fuit xp̄s. nam ip̄e miſericordia nõ indiguit.
cũ miſeriã pc̄ti nõ habuerit nec habere de
buerit de iure nec de facto. cui oportuerit
mereri. Maria ꝟo ⁊ ſi de facto nõ habu
erit: tñ habuiſſet ſi nõ fuiſſet miſericordia
preuẽta hec ille.

x Ratione exaltationis

Septimũ fundamẽtũ
d̄r exaltatõis ſic arguẽdo. Sicut mr̄ dei ex
altata eſt in celis ſuꝑ oẽm creaturã. iuxta
illud q̄ꝺ canit eccl'ia in officio aſſumptõis
Exaltata eſt ſc̄ã dei genitrix ſuper choros
angeloꝝ ad celeſtia regna. Jta exaltari de
buit in terris ſuꝑ oẽs puras creaturas ꝑ
grãm. q2 gradus gl'ie corrñdet gradui gr̄e
Juxta illud pſalmiſte. p̄s. lxxxiij. Grãm ⁊
gl'iam dabit dñs. ⁊ hoc eſt q̄ꝺ inq̄t Hiero.
in ſmone ad Euſtochiũ dicens quãtam
grãm adepta eſt pre ceteris in terris tam
excellentiorẽ gl'iaʒ obtinet in celis. Sicut
ergo ſi q̄s edificare vellet domũ altiſſimã:
ei nõ faceret ꝑncipia ſeu fundamẽta debi
lia. ſed ſtabiliſſima. Nã ꝑncipiũ eſt q̄ſi di
midiũ totius. vt ait ph̄s. j. Eth. et. v. topi
coꝝ. Et cuiuſq3 rei potiſſima pars eſt ꝑn
cipiũ. l. j. ff. de ori. iu. vbi glo. allegat illud
Oratij ĩ epiſtolis. Dimidiũ facti qui bene
cepit habet. Jta deus volẽs beatã ꝟgineʒ
ad tante ſublimitatis apicẽ eleuare. nõ vo
luit eius principiũ ſeu fundamentũ ſcʒ cõ
ceptionis facere in debilitate peccati. ſʒ in
robore gr̄e ſue. Et iõ magr̄ Bartholomeꝰ
piſanus in li. beate ꝟginis. fructu. vij. ar
guit ſic dicens. Maria exaltata eſt ſuper
choros angeloꝝ. ergo originali caruit. ali
ter in hoc eis eſſet inferior. Et iterũ idem
dicit. Maria exaltať ſuꝑ oẽs creaturas: ꝰ
puriſſima fuit ſuꝑ oẽs. aliť nõ poſſet glo
riari ſuper nõ habẽtes originale. Jdeo in
quodã ſmone Bernardus dicit. Nequaq̄
ſuper omnes choros angelorũ aſcẽdiſſet:
ſi eos in puritate non tranſcendiſſet.

y Ratione euitationis

Octauũ fundamentũ diciť euitatiõis.
Nam bonũ eſt argumentũ ab abſurdo eui
tando. vt notať in. l. Nam abſurdum. ff. de
opis liber. ⁊ in. l. qui ſtipẽdia. C. de procu.
et. c. quieſcamus. xlij. di. Sed valde abſur
dum fuiſſet. q̄ corruptrix generis nr̄i eua
ſine corruptione fuerit fabricata. ⁊ viuifi
catrix hũane nature Maria in morte pec
cati ſit cõcepta. Ergo ipſi dare debemꝰ ac
tribuere hãc dignitatẽ q̄ ab oĩ macl'a pec
cati fuit ꝑſeruata. de qua loquẽs Ber. ſuꝑ
miſſus eſt. ait. O admirandã ⁊ oĩ honore
dignã virginẽ. O feminã ſingulariter ve
nerandã: ſuper oẽs feminas admirabileʒ:
parentũ reparatricẽ. poſteroꝝ viuificatri
cem. hec ille. Ad quoꝝ corroborationẽ põt
adduci illud q̄ꝺ ponit Ubertinꝰ de caſali ĩ
li. j. arboris ieſu xp̄i dicẽs. Sane ieſus bñ
dictus ſicut oĩa mira creauit ſapientia. ſic
illã benedictã virginẽ matrẽ ſuã talẽ con
didit in tempe qualẽ eã elegit in ſua ſacra
tiſſima eternitate. Et talẽ tã nobilitate na
ture q̄ ꝑfectione gr̄e cõdidit matrẽ qualẽ
decebat habere ſuã infinitiſſimã maieſta
teʒ. Quia in ea ⁊ de ea debebat ſumere q̄ꝺ
in eternũ ſibi eſſet vnitũ vnitate ꝑſone. et
de quo exiret preciũ totius liberationis ⁊
iuſtificatõis ⁊ beatificatõis humane. Pro
pter q̄ꝺ iſte bñdictus ieſus hãc ſublimiſſi
mã virginẽ tãta ꝑfectione ꝓduxit. vt ipſiꝰ
ſacratiſſime ꝟginis ꝑfectio ſoli deo cogno
ſcẽda ſerueť. Ut de illa verificetur illud
Eccl'i. j. Jpſe creauit illã in ſp̄ũſc̄tõ. ⁊ vidit
et dinumerauit ⁊ mẽſus eſt. Hec ille. Jncõ
ueniẽs ergo eſſet dicere q̄ eã creauerit in
peccati corruptõe. Abſurdiſſimũ quoq3 fu
iſſet q̄ origo xp̄i fuiſſet minoris ꝑfectõis
q̄ȝ origo ade. q̄ꝺ neceſſe eſſet fateri ſi mať
xp̄i in pc̄tõ fuiſſet cõcepta. Ergo vt hanc
abſurditatẽ euitemus. debemus firmiter
credere matrẽ dei ab eo fuiſſe ab oĩ labe
preſeruatã. hoc aũt fundamentũ colligiť
a magiſtro Bartho. piſano qui in li. beate
virginis fructu. vij. arguit dicẽs. Non mi
noris ꝑfectionis fuerũt nouus adã ⁊ no
ua eua q̄ ꝑmi. ſed ꝑmi fuerũt facti ſine im
ꝑfectione peccati. ergo ⁊c̄. Jdeo cõtra eos
qui diſputãt aduerſus cõceptionem beate
matris dei dicit dñs Petrus hiſpanus in
tractatu de cõceptione eiuſdẽ ꝟginis. Ho
neſtior diſputatio eſſet excellentiã aliquã
ſacrate ꝟginis cõceptioni ſupra ꝑmorum
parentũ creatione cõcedere q̄ ipſam illis

inferiorẽ appellare ꝑſumere. hec ille. Jncõ
ueniẽs quoq3 fuiſſet vt illa que totũ genꝰ
hũanũ ſanare venit in ſue cõceptiõis exor
dio vulneraret. de qua loquẽs Aug. in ſer
mone de natiuitate eiꝰ dic̄ de eua ⁊ de ip̄a
ꝑcuſſit illa. ſanauit iſta. Jtẽ abſurdũ fuiſſʒ
q̄ illa que totũ mũdum illuſtrare venerat
in ſuo ꝑmordio obſcurareť. de qua inquit
Berñ. in quodã ſermõe. Marie preſentia
totus illuſtrať orbis. ipſa enĩ eſt ſtella illa
nobilis ex Jacob orta cuius radiꝰ vniuer
ſum mũdũ illuminat cuiꝰ ſplẽdor in ſuper
nis fulget ⁊ inferos penetrat. Abſurdum
etiã fuiſſet vtiq̄ viuificare mortuos venit:
ip̄a moreret. de qua inq̄t Aug. vbi. ſ̄. Eua
occidẽdo obfuit. Maria viuificãdo ꝓfuit.
Moriť aũt aĩa ꝑ pc̄tm̄. vt d̄r Ezech. xviij.
Jtem incõueniẽs fuiſſet vt illa de qua ait
Aug. vbi. ſ̄. O ꝟgo bñdicta: ꝑ cuius bene
dictionẽ bñdiciť oĩs creatura ⁊ in ſuo ex
ordio malediceret. Jtẽ q̄ illa de qua inq̄t
Aug. vbi. ſ̄. Mater generis noſtri penam
intulit mũdo: genetrix dñi noſtri ſalutem
attulit mũdo: in ſua cõceptione dãnareť.
⁊ q̄ illa que totũ mundũ nobilitare vene
rat in vituꝑio pc̄ti cõciperet. ⁊ que odorẽ
ſuauiſſimũ deo angelis ⁊ hoĩbus fragra
re venit. Juxta illud Eccl'i. xxiiij. Jn plate
is ſicut cinamomũ ⁊ balſamũ aromatizãs
odorẽ dedi. De qua inq̄t Hiero. in ſmone
ad Euſtochiũ. Et q2 multis ꝟtutũ erat re
pleta odoribꝰ manãs fragrabat ex ea ſua
uiſſimus odor: etiaʒ ſpiritibꝰ angelicis in
cõceptione ſua fetida ⁊ putrida eſſet. Jteʒ
q̄ illa q̄ deũ incorꝑare debebat ꝑus fieret
de corꝑe diaboli ⁊ eiꝰ mẽbrorũ. Ut enĩ ait
Greg. in quadã omel'. ⁊ Alex. de ales in. ij.
parte ſum. in trac. de pc̄tõ diaboli. Qui hʒ
pc̄tm̄ mortale eſt de corpore diaboli ⁊ oẽs
iniq̄ ſunt mẽbra eius. Et hanc rõnẽ tangit
magr̄ Johãnes gerſon ĩ ſua ioſephina di
cens in ꝑſona xp̄i de matre ſua. Et potui
⁊ volui redimẽs ꝑfectius ip̄am. Preueni
ens caſuʒ q̄ ſit releuare iacentẽ. Tota fuit
pulchra nulli vnq̄ obnoxia culpe. Abſit vt
attritꝰ ab ea ſerpẽs. caput eiꝰ. Antea cõtri
rit pc̄ti ſub pede fedo. Abſit ⁊ vt fuerit iaʒ
mẽbrũ demonis vnq̄. hec ille. Jteʒ abſur
diſſimũ fuiſſet vt illa q̄ debebat eſſe ſponſa
dei. ꝑus eſſet adultera diaboli. ſm enĩ Au
gu. in quodã ſmone. oĩs aĩa aut ſpõſa xp̄i
eſt: aut adultera diaboli. Abſonũ q̄ʒ exti
tiſſet vt illa cui canit eccl'ia. Aue regina ce
lorũ. Aue dña angeloꝝ: ꝑ originale pecca
tũ fieret ſerua ⁊ ancilla demonũʒ. ergo ⁊c̄.

z Rõne ſimilationis

Nonũ fundamentũ d̄r ſimilationis. q̄ꝺ
ponit dñs Job. de agacijs doctor ꝑgamẽ
ſis in tractatu ſuo de cõceptione virginis
dicens q̄ valde congruũ fuit q̄ ſicut Eua
fuit ſil'is Ade ad corruptionẽ: ita btã ꝟgo
maria ſimilis eſſet xp̄o ad reparationem.
Et ſic neceſſe fuit vt eſſet a pc̄tõ immunis
ſicut ⁊ ip̄e xp̄s. Jdeo ipſi ꝟgini gl'ioſe d̄r ĩ
officio cõceptionis. Maria mũdi gl'ia luꝫ
eterne filia te ꝑſeruauit filiꝰ ab omni labe
penitus. Originalis macula cũcta reſꝑſit
ſecl'a. Sola poſt natũ vicijs nunq̄ ꝯtacta
diceris.

A Rõne actiõis

Decimũ fundamẽtũ d̄r actiõis.
Nam oĩe agens ꝑfectũ agit ſm ſuã con
gruentiã ⁊ diſpoſitionẽ in ſubiectis. vt ait
Ariſt. ij. de anima. ⁊ notať in. l. q̄ filios. C.
que res pigno. ob. poſſ. ⁊. §. at ſi q̄s. Jnſti.
de inuti. ſti. Patet in ſole q̄ oĩa illuminat
⁊ calefacit atq3 vigorem oĩbus tribuit niſi
cõtraria opponanť. Cũ igiť deus ſit agẽs
ꝑfectiſſimũ cui nullus ꝯdicere põt. ⁊ q̄ põt
in iſtãti oĩa facere. q̄ nõ implicãt ꝯdictõeʒ
vt declarat Sco. in. iiij. di. x. q. ij. Et in q̄li
beto ſuo. q. xj. Cum q3 ipſa virgo benedicta
fuerit ante ſecula diſpoſita ⁊ ordinata. vt
eſſet nobilior ⁊ purior creatura mundi. vt
probatũ eſt. ſ̄. ſermone ſecũdo ꝑte vltima.
Cũq3 ip̄e deus in illo ꝑmo inſtãti ſue con
ceptionis potuerit in eius anima infunde
re gratiã gratũ facientẽ. ⁊ ab oĩ peccato
preſeruantẽ vt probat Sco. in. iij. diſt. iij.
Et magiſter Bartho. piſanus in li. beate
virginis fructu. vij. Cũq3 valde cõgruum
fuerit deo matrẽ ſuã originali iuſticia ĩ cõ
ceptione ſua decorare. vt patere poteſt ex
precedẽtibus. Sequiť q̄ illam nõ tm̄ ſine
originali peccato creauit: et preſuauit ab
omni macula: ſed etiã mirabiliori modo ⁊
nobiliori cõdidit eã pluribuſq3 priuilegijs
decorauit q̄ humanus poſſit ꝑcipere ĩtel
lectus. Jdeo caniť in miſſa cõceptionis et
diciť deo patri. Qui dilectã ſpõſam tuam
gl'ioſam ꝟginem Mariã oĩbus ꝟtutibus
ornatã fabricaſti. ⁊ in puriſſima eius con
ceptione ab originalis pc̄ti macl'a illeſam
ꝑſeruaſti. vt totius eſſet innocẽtie ſpeculũ
et exemplar ſanctitatis dignũq3 exiſteret
habitaculũ vnigeniti filij tui.

B Rõne liberationis

Undecimũ
fundamentũ diciť liberatiõis. Pro cuius
declaratione ſciendũ eſt q̄ vt dicũt aliqui
deuoti doctores. maxime magr̄ Ambro.

ordinis ſeruoꝝ.in ſuo q̄drageſimali de flo
ribus ſapie.ſer.iiij.parte.ij.cõcluſione.iij.
ꝛ fuit dictũ ſancti Bernardini in quodam
ſmone beate ꝟginis.ſʒ Adã ꝛ Eua ꝓpter
tranſgreſſionẽ diuini p̄cepti totalẽ meru-
iſſet annihilationẽ ꝛ exterminationẽ cuʒ
omni poſteritate ſua.tñ preuidẽs diuina
clemẽtia hanc puriſſimã virginẽ eẽ in lũ-
bis ꝑpoꝝ radicalr̃.a q̄bus naſci debebat
ip̃a nobiliſſima ſponſa dei a qua fili⁹ et̃ni
regis gñari debebat.iux̃ illð p̃s.cxxxj.De
fructu vẽtris tui ponã ſup ſedẽ meã.ſuſpẽ
dit indignationẽ ſuã.ꝛ p̃mos parẽtes cuʒ
omni natura humana ab eterno ext̃minio
liberauit.Ob eiuſdẽ quoq ꝟginis amorẽ
p̃ſeruauit Noe de diluuio.Abraã de cede
regũ.Iſaac de Iſmael.Iacob de Eſau.ac
ppl̃m iudaicũ de manu pharaonis.ꝛ de ca
ptiuitate babylonica liberauit.Dauid q̊ʒ
de leone.ꝛ de golya.ꝛ de Saul.Et breuiter
oẽs indulgẽtie ꝛ liberatões facte a deo in
veteri teſtamẽto ſm p̄dictos doctores ob
ꝟginis dilectionẽ puenere.Vñ verificatũ
fuit illud Prouer.xxv.gr̃a ꝛ amicitia.ſcʒ
beate virginis liberãt.ſ.ab oib⁹ mal̃.Quo
p̃ſuppoſito ſic arguit.ꝓpter qð vnũqðq
tale:ꝛ illud magis.vt ait ph̃s.ij.Metha.
ꝛ notat in.l.j.ff.de ꝯhen.emp.ꝛ in clemẽ.
j.de reliquijs et vene.ſan.in glo.iij.et per
Io.de imo.ibidẽ.Si ergo deus ob cauſaʒ
ꝟginis alios a tãtis malis liberauit ꝛ p̃-
ſeruauit nõ dubiũ eẽ debet ꝙ mlt̃o magis
ꝟginẽ ip̃am ab omni malo pct̃i voluit pre

E
Rõne
debella
tionis

ſeruare. Duodecimũ fundamẽtũ dr̃ de-
bellatõis.Sicut em̃ q̄ eſt cã cauſe eſt cau-
ſa cauſati.vt dr̃ in li.de cauſ.ꝛ notat per
Bal.in.l.heredes.C.ad velle.Ita ecõtra-
rio qui deſtructor eſt cauſe:deſtructor etiã
eſt cauſati.bonũ eſt argumentũ a ꝯtrario
ſenſu.l.j.§.huius rei.ff.de offi.ei⁹ cui man.
eſt iu.Cũ igit btã ꝟgo debellauerit diabo
lũ q̄ fuit auctor pct̃i.ergo ꝛ ip̃m peccatum
credendũ eſt eam debellaſſe ꝛ ſubiugaſſe.
Et ad hoc põt allegari illud Abacuc.iij.c.
Percuſſiſti caput de domo impij.denuda

D
Rõne
cõiun-
ctionis

ſti fundamẽtũ eius vſq ad collũ. Ter-
tiũdecimũ fundamẽtũ dr̃ cõiũctionis.Nã
vt inq̄t Boetius.iiij.de ꝯſo.Natura reſpu
it vt cõtraria queq iungant:vt lux ꝛ tene
bre:ſed ꝛ deus lux eſt:ꝛ tenebre in eo non
ſunt vlle.Ioh̃.j.Ergo ſi beata ꝟgo fuiſſet
q̄nq ꝑ pct̃m tenebroſa:ꝑ illo tũc extitiſſet
diuina cõiũctiõe indigna;imo ineptiſſima
quia vt dr̃.ij.ad Coꝝ.vj.Nõ eſt participa
tio lucis ad tenebras.Cũ igit ſemꝑ fuerit
diuine cõiũctioni p̄parata.vt pʒ ex prece-
dẽtibus.ergo.ꝛc̃. Quartũdecimũ funda

E
Rõne
deuẽtio
nis

mentũ dr̃ deuẽtionis.vt em̃ inq̄t ph̃us.ij.
Metha.In oibus generũ ſpẽbus eſt deue
nire ad aliquod vnũ quod ſit metrũ ꝛ mẽ-
ſura oim̃ q̄ ſunt in eodẽ genere.pʒ.Naʒ in
elemẽt̃ ignis eſt ꝑfectior.in aſtris ſol.in
angelis lucifer.in iumẽtis bos.in beſtijs
leo.in auibus aq̄la.in piſcibus ſirena.In
ſpecie aũt hoim̃ xp̃s p̄matũ tenet.Cõde-
cens ergo altiſſime extitit maieſtati:vnaʒ
ꝑfectiſſimã ꝛ ſine macula cõdere mulierẽ
que mũdicia ac ꝟtute incõparabilis;inter
alias:velut matutina ſtella:innocentia ac
puritate radiaret.hec autẽ excellẽtia nulli
meli⁹ ꝯpetere potuit q̄ matri dñi nr̃i.ergo
verax eſt opinio de immaculato concepto
ꝟginali. Quintũdecimũ fundamentuʒ

F
Rõne
reuela
tionis

dicit reuelatõis.Pro cuius declaratõe eſt
ſciendũ ꝙ multa fuerũt quibuſdã doctori
bus incognita q̄ poſtea alijs fuerũt reue-
lata.Vñ Auguſtin⁹ de igne inferni dubita
uit quo ad ei⁹ qualitatẽ ꝛ localitatẽ intãtũ
vt nullũ ad eius cognitionẽ reputet ꝑue-
niſſe:niſi dñico ſpũ ei reuelatũ fuerit vt ip̃e
ait.xx.de ciui.dei.De quo tñ igne Grego.
determinat in.iiij.dyalogoꝝ.ꝛ q̊ ad qualĩ
tatẽ ꝛ q̊ ad localitatẽ.quod forte ſciuit per
diuinã reuelatõeʒ.vera eſt em̃ eiuſdẽ Au-
guſtini ſentẽtia.xj.de ciui.dei.c.iij.dicẽs.
Dei ſapiẽtia ꝑ quã facta ſunt oĩa:q̄ in ani
mas ſctãs ſe transfert ꝛ amicos dei ꝛ pro-
phetas cõſtituit eis opa ſua ſine ſtrepitu
intus enarrat.hec ille.Nõ ſolũ autẽ deus
reuelat interiori inſpiratiõe:ſed etiã vocalĩ
locutõne.vt inq̄t Sco.in ꝓlogo p̄mi ſentẽ
tiarũ.Cũ ergo pluries reuelatũ fuerit ſan
ctis viris ꝙ btã ꝟgo dei genitrix fuit ſine
originali pct̃o cõcepta.de q̄bus reuelatõi-
bus dixi ſufficiẽter in officio cõceptionis.
Multas quarũ ponit btũs Anſel.in ep̃la
ad ep̃os anglie.ſequit indubitãter tenen-
dum ꝙ ip̃a fuit ab originali macula pre-
ſeruata.ſm em̃ doctrinã Sco.vbi.ſ.ſicut
ex veris ꝓpoſitionib⁹ ſyllogiſtice ordinatĩ
nõ põt inferri niſi verũ.ita ꝛ mlt̃o magis
ab infallibili veritate nõ reuelat niſi verũ.
Si quis autẽ adeo eſſet ꝑtinax ꝙ negaret
iſtas reuelatões ab eccl̃ia approbatas ꝑfe
cto diceret dãnare eccl̃iam:qð maximum
eſſe pct̃m ꝓbat ꝑ.c.hec eſt fides.xxiiij.q.j.

Sed dicẽt aliqui.Quid eſt ꝙ nobis non
reuelant talia?Quib⁹ rñderi põt ꝙ forte h̊
ꝓcedit vna ex duabus cauſis inter alias.
vel q2 ipſi nõ merent tales hr̃e reuelatões
aut quia ſi eis fiẽt forſitan poſtea nõ ꝓpa-
larent eas.Nam quorũdã eſt opinio ꝙ ali
qui ex eis habuerint aliq̄ñ aliquã ſupnam
reuelationẽ vel illuminationẽ quã vel ſe-
cularibus manifeſtare noluerũt.vel ſi eaʒ
manifeſtauerũt ab alijs ſtulti vl̃ mẽdaces
reputati ſunt.ꝛ forte poſtea ab eis ita libẽ
ter viſi:ſicut a coruis pauones videri ſolẽt
Omiſſis igit p̄dictis reuelatiõib⁹ referaʒ
reuelationẽ quã facit beata ꝟgo Maria

Reuela
tio ſctẽ
Birgit
te.

beate Birgitte.ſicut in reuelatõibus ei⁹ hr̃
dicẽs.ſicut ſi alicui volẽti ieiunare.q̄ deſi-
deriũ comedẽdi haberet:ſed volũtas reſiſ
ſteret deſiderio:p̄ciperet a ſuperiori cui obe
diendũ eſſet ꝙ ꝑ obediẽtiã comederet:illa
comeſtio maiori remuneratõe digna eſſet
q̄ ieiuniũ.ſic ꝑ talẽ modũ cõiunctio parẽ
tũ meoꝝ fuit q̄ñ ego cõcepta fui ſine pct̃o
originali:ꝙ ſicut filius meus ꝛ ego nunq̄
peccauimus.ita nullũ cõiugiũ fuit qð ho-
neſtius eſſʒ q̄ illud de quo ego ꝓceſſi.Et
q̄ñ pr̃ me⁹ ꝛ mr̃ cõuenerũt matrimonialr̃:
plus fecit hoc obediẽtia q̄ carnalis volu-
ptas.q2 alij cõiuges cõueniũt ex volupta-
te carnali.mei ꝟo parẽtes cõuenerunt ex
obediẽtia ꝛ p̄cepto dei.ſed ſcito ꝙ mea cõ
ceptio non oibus fuit nota:q2 placuit deo
ꝙ amici mei pie dubitarẽt de conceptione
mea vt q̄libet oſtẽderet zelũ ſuũ donec ve
ritas clareſceret in tꝑe ordinato.Hec ꝟgo

Reue-
latio fa
cta per
ſanctuʒ
thomã.

glorioſa.Qð quidẽ tp̃s ordinatũ eſt nũc.
Aliã quoq reuelationeʒ fecit deus ꝑ btm̃
Tho.de aq̄no nõ multis ãnis elapſis.Nã
cuʒ dñs fantinus ep̃s patauij:deuot⁹ btẽ
ꝟgini legeret tertiã ptẽ ſumme bti Tho.
et miraret ꝙ determinaſſet ibi ꝙ btã ꝟgo
cõcepta fuit in originali pct̃o apparuit ei
btũs Thomas ꝛ dixit ei.Scias dñe ep̃e ꝙ
q̄ñ talẽ opinionẽ poſui ſolũ habui reſpectũ
ad diuinũ ſtatutũ quo beata ꝟgo pct̃m ori
ginale cõtrahere debuerat niſi ꝑ filiũ ſuuʒ
fuiſſet p̃ſeruata.Sed dei fili⁹ mr̃em ſuam
ab originali macula p̃ſeruauit.ꝛ his dicĩ
diſparuit.Ipſe ꝟo ep̃s quoad vixit.cũ ma
gna ſolẽnitate feſtũ cõceptõis celebrauit:
ꝛ in ep̃atu ſuo celebrari p̄cepit.ꝛ lʒ in ei⁹ vi
ta hec ei⁹ viſio nõ fuerit alijs publicata:tñ
poſt mortẽ ſuã frater Nicolaus de padua
nũc ꝓfeſſus ordinis minoꝝ:tunc aũt eius
vicarius ꝛ doctor:oĩa hec fideliſſime expo
ſuit.aſſerẽs ſe a p̄nominato dño ep̃o hãc
viſionẽ nõ ſine magna lachrymarũ effu-
ſione narrãte ꝓprijs aurib⁹ audiuiſſe.

Pars ſecũda huius ſmonis que dicit
opationis.ſ.miraculoꝝ.

G

Ut inq̄t Sco.in ꝓlogo primĩ
ſentẽ.q.ij.miracula p̄cipue a
deo facta ſunt ad inducendũ
hoies ad credẽdũ ea q̄ credere
tenent.ꝛ ad quoꝝ noticiã naturalr̃ ꝑueni
re nõ poterãt.vt etiã dicit Aug.xxij.de ci.
dei.ꝛ in lib.de vtilitate credẽdi.Iõ Greg.
in quadã omel̃.ſup Lu.de apl̃is ꝑ mira-
cula credẽtibus ait.Quia carnales adhuc
diſcipuli nullo modo valebant capere ꝟba
myſterij:venit ad miraculũ.Ante eoꝝ ocu
los cec⁹ lumẽ recipit.vt q̊ celeſtis myſterij
verba nõ caperẽt:eos ad fidẽ celeſtia fctã
ſolidarẽt.Hec ille.His p̃ſuppoſitis ꝓbat
beatã virginẽ ſine originali peccato fuiſſe
conceptã:arguendo ſic.Cũ vera miracula
ſolũ fieri poſſint a deo vel ꝟtute dei.vt oñ
dit Aug.in li.de vtilitate credẽdi ꝓpe finẽ.
ergo vbicũq fiũt miracula ꝑ aliqua re:vel
ad ꝓbationẽ alicuius rei:certiſſimũ eſt ꝙ
illud eſt verũ:q2 deus nõ poteſt eſſe teſtis
falſitatis.vt demonſtrat Sco.vbi.ſ.Sed
ad ꝯfirmationẽ innocẽtie ꝟginalis mlt̃a
coruſcauere miracula.ꝛ quotidie fiũt ma-
gna ꝓdigia.ergo credẽda eſt ip̃a intemera
ta dei mr̃ ſine originali pctõ ꝯcepta.Omiſ
ſis autẽ multis miraculis q̄ refert Iohẽs
vitalis in ſuo defenſorio.p̄termiſſis etiaʒ
breuitatis cauſa illis ꝓdigijs q̄ ad indican
dã ſue mr̃is ſanctitatẽ atq puritatẽ ſalua
tor noſter oſtẽdit.de q̄bus in officio cõce-
ptionis plenius dixi:ſolũ quedã alia ſtu-
pẽda ꝓdigia de q̄pluribus ad p̃ns referre
curabo.Poſſuʒ em̃ nõ immerito dicere in
hac materia illud Ouid.in.ij.de remedio
amo.Quid moror exemplis quorum me
turba fatigat. Pretermittã ergo mira

Primũ
miracu
lum.

culũ illius lectoris ordinis cuiuſdã q̄ ꝯtra
cõceptionẽ ꝟginis bñdicte p̄dicando i me
dio ſmonis cecidit ꝛ mutus ẽ effect⁹.vſuʒ
lingue quoad vixit amplius non habuit.
Pertranſibo etiã miraculũ qð in ãglia

Scõm

accidit Alexãdro nequã qui volens ꝑ ſolẽ-
nẽ diſputationẽ ꝓphanare feſtũ cõceptõis
beate ꝟginis:nocte p̄cedente diſputatõeʒ
doloribus magnis correptus ad cognoſcẽ
dam ſuã temeritatẽ ſermonẽ cõdidit;qui

incipit, fiat lux: in quo suũ retractauit errorem. Tertiũ. Itẽ miraculũ illud qđ in Cracouia euenit m.cccxxv. vbi quidã lector noĩe Paulus cũ pdicare ɔtra ɔceptionẽ mřis dei incepisset nõdum finito ſmone cecidit ⁊ expirauit. vt testat magister Henric⁹ de hassia. quod miraculũ etiã legit in chronica summoꝝ pontificũ ⁊ imperatoꝝ. Quartum. Itez aliud stupendũ miraculũ qđ in alamania accidit m.cxliiij. vbi dũ quidã frater ordis cuiusdã ɔtra ɔceptionẽ vgis post prãdiũ pdicasset impcãs deũ ꝙ si verũ ñ dixerat affirmãdo dei genitricẽ in peccato originali conceptã: faceret illũ eadẽ die mala morte perire. finito ſmone ad dicẽdas vesperas cũ aliis fratribus choꝝ intrauit. statimq; lupus quidã maximus affuit: qui intrãs ecclesiam totũ choꝝ trib⁹ vicib⁹ circũgirauit oẽs illos fratres horribilibus ac terribilibus oculis aspiciẽs. s postmodũ facto magno impetu illũ pdicatorẽ inuasit: ⁊ in presentia oĩm suffocauit ac iterfecit: ⁊ ecclesiam exiẽs nũꝙ amplius cõparuit. Quintũ. Pertrãsibo etiã miraculũ illius pdicatoris q̃ in castro baculi in pmo ſmone quem ɔ illibate vginis cõceptionẽ faciebat. latrare cepit. Qͣpropter imago eiusdez vgis supra fores eccl'e posita: tota ad terrã cecidit ⁊ in puluerẽ redacta est. ob qđ ppl's predicatorem illũ lapidare ⁊ conuentũ destruere voluit: nisi brachio dñi castri illius fratres se defensassent. Sextuz. Dimittã insup de illo pdicatore q̃ demoniacũ inueniens adiurauit vt diceret an btã vgo in originali pctõ fuerit cõcepta. Cui demõ rñdit. vhe illis q̃ temerarie hoc affirmãt. solũ quedã nõ multuz antiqua miracula referã. Septimum. Primũ accidit in ciuitate mãtue: in qua cũ quidã frat ordinis cuiusdã ordinasset facere publicã disputationẽ siue pdicationẽ per modum disputatõis: i q̃ volebat pbare ꝙ btã vgo cõcepta fuit in originali pctõ. ⁊ hoc in presentia ppli ⁊ marchionis pdicte ciuitatis: inuitatiq; essent plures doctissimi viri: ille in eminentẽ locũ ascendẽs cum multis ex fratribus suis: multis circũdat⁹ libris: cũ vellet arguere cõtra vginis conceptionẽ: ipa benedicta vgo mutauit vba in ore el⁹ vnde dixit ad ppl'z. ppono vobis istã verã ɔclusionẽ ꝙ beatissima vgo Maria concepta fuit sine originali pctõ. Cum autem fratres sui eũ redargueret dicẽtes ꝙ male loquebat, ille rñdit. nũc emẽdabo qđ dixi: Et cũ vellet dicere ɔtra vginis ɔceptionẽ. ipa bñdicta vgo iterũ coegit euz vt annũciaret innocẽtiã eius: ⁊ diceret ꝙ fratres minores sunt deuote ipius btẽ vginis. et sic pluribus vicib⁹ cũ ille incitat⁹ a fratribus suis vellet attentare loq̃ ɔtra vginis cõceptionẽ: nunꝙ potuit aliud dicere nisi ꝙ btissima vgo sine originali pctõ fuit cõcepta. Octauũ. In alia q3 ciuitate italie nõ mult̃ annis elapsis. quidã magn⁹ pdicator scz magr̃ Johãnes de viterbio immaculatam vginis cõceptionẽ impugnãs infirmat⁹ ē ad mortẽ: cũq; iã nulla sibi esset spes vite. recordatus est miraculi qđ accidit Alexãdro de ales qui secularis exñs: cum nollet celebrare festũ ɔceptiõis vginis marie. s3 ipam pctõ maculatã affirmaret. graui infirmitate percussus: postea facto voto ad beatã virginẽ de celebrãda eius ɔceptiõe: liberat⁹ est. Eleuauit pdictus frat mẽtem ad beatã vginẽ fecitq; votũ dicẽs. O btã vgo maria si veruz est ꝙ sine pcti macula ɔcepta fuistis rogo mihi sanitatẽ donare dignemini in signum vestre puritatis. Et ego voueo ⁊ pmitto toto tempe vite mee celebrare festũ ɔceptõis ⁊ pdicare atq; annũciare populis innocentiã vestrã. ⁊ retractare quicqd al's in contrariuz predicaui. Hoc igit facto voto liber fact⁹ est. fecitq; pplm p campane sonitũ cõuocari. Admirãtibus igit cũctis de tã repẽtina sanatõe incurabilis infirmitatis: maxime medi. Ille enarrato miraculo pulcherrimũ sermonẽ fecit de immaculata vgis ɔceptiõe affirmãs ⁊ approbãs mult̃ rõnib⁹ ipsum ab originali pctõ fuisse pseruatã. Qͣpropter a fratribus suis id moleste ferẽtibus fuit incarcerat⁹. sed a multis deuotis btẽ vginis liberatus. nunꝙ opinionẽ suã de im̃aculata vginis cõceptione voluit retractare l3 sepius a fratrib⁹ suis ad hoc pagẽdũ fuerit diuersimode cõcitatus. nõ solũ precibus sed etiã minis ⁊ psecutõibus. immo pulcherrimũ opus edidit in quo inter alia ponit infra scripta. videl3 ꝙ vginis cõceptus fuit sacer. ⁊ ab anime oĩm macula immunis. ⁊ ꝙ summa spũs humani est infamia concipi in ira dei. caligine et tenebra culpe. ⁊ in iniq̃tatibus. Item ꝙ beati thome ac veri ordinis predicatoꝝ propria est opinio: pro nullo instanti tempis beatam virginẽ subiacuisse ire dei ac caligine aie. Item ꝙ cum xp̃us maluerit hoiẽ de suo

ortu dubitare ꝙ de mřis sue sacrosctẽ fama: ɔtra eius tñ voluntatẽ: ⁊ famã vgis sunt ptinaces q̃ maculatũ dicũt fuisse eius celestẽ conceptũ. Nam cõcepta fuit ⁊ creata aĩa vgis i maiori: puriori. ac fulgidiori iusticia ꝙ aĩa ade ⁊ eue. ɔceptaq; fuit sine pctõ originali. ⁊ cũ rutila originaliq; iusticia. Item ꝙ ordinaria facti reuelatio: sine piudicio antiquoꝝ doctoꝝ euertit eoꝝ pprias opiniones de hac re. ⁊ ꝙ l3 nõ deroget illis sanctis si quedã pter spũmsanctuz scripserũt. derogat tñ nostre etatis eoruz dicta sequẽtibus. Item ꝙ cũ machumeth damnet ab eccl'ia. q: duplicivia in laudes xp̃i ingressus est peiore duplicitate laudãtes ⁊ vituperãtes vginis cõceptũ magis sunt damnãdi ⁊ pcul a xp̃ianis repellandi tanꝙ hereticos docet apl's vitãdos. quruz ſmo dulcis serpit ⁊ finit vt cãcer in infamiã sanctoꝝ. Item ꝙ vitãdi sunt vt heretici vel suspecti de heresi q̃ ab initio laudant vginẽ vt trahãt pplm ad blasphemãdum eius sacrosctm̃ conceptũ. Item ꝙ peccant mortal'r qui fauẽt q̃uis pacto in hac re falsa his ɔdictoribus vginee puritati: ⁊ ipugnãtibus vsum ⁊ approbationẽ tacitaz ⁊ expssam sctẽ eccl'e spõse xp̃i quã nunꝙ pmisit in mĩmo errare. ⁊ sunt inimici eiusdez eccl'ie matrisq; ⁊ filij dei. hec ille. Que oĩa ipe publice pdicat vbiq; rñdẽs oĩb⁹ in contrarium facietib⁹: maxime in extrauagãti que incipit. Graue nimis ⁊c. de qua ondit se habuisse notitiã. Eius nãq; verba solũ intelligi debẽt de illis q̃ nõ ex simplici opinatione sed ex maliuolẽtia: obstinatõe ⁊ ptinacia: purissime cõceptioni immaclate vginis aduersant. ⁊ codẽ modo est intelligendũ de eoꝝ fautoribus. ⁊ sili modo exponi debent ⁊ intelligi siq̃ in toto hoc opesitia repiant. Predictus igit frat iohẽs de tanto bñficio accepto a btã vgine non ingratus: tanto maiori reuerẽtia ⁊ deuotione ɔceptionẽ imaculate vginis statuit venerari quãto eã magis pmo studuerat impugnare. tũcq; verificatũ est de btã virgine illud quod scriptũ est Esa. lx. Venient ad te qui detrahebãt tibi ⁊ adorabũt vestigia pedum tuoꝝ. Nonuz. Aliud vo pdigiũ accidit in vrbe aquilana in qua quidã denotus cõceptionis beate virginis habens inimicitiã capitalem: deliberauit inimicuz suũ interficere. Cum aũt ad peragendum homicidiũ iret: se beate virgini recõmendauit: vt in hoc facto eũ defensaret ne aliquid mali illi eueniret: sed ad interficiẽdũ hostem suũ ipsi adiutoriũ preberet. Beata aũt virgo volens deuotũ suũ a tanto malo retrahere. statim cũ ille pugionez suum de vagina ad occidendũ inimicũ extrahere voluit: eum totũ retorqueri fecit cum ipsa vagina modo mirabili ⁊ impossibili p naturam vel p artẽ hũanaz: ita vt nullo mõ vnꝙ extrahi potuerit. Quo viso miraculo ille de peccato quod peragere statuerat penituit. Et sic miraculose retortus ille pugio vsq; in hodiernũ permanet diem. sicut mihi retulit quidã frater noster. qui ipsuz pugionẽ proprijs oculis cõspexit. Decimum. Prope ciuitatẽ etiam Mediolani a paucis annis citra aliud miraculũ euenit. Cum eñ quidã nobilis beatam virginẽ sine originali peccato conceptaz affirmaret: frater quidam ordinis cuiusdã illius opinionem valde ptinaciter impugnabat. Quapropt ille nobilis virginis deuotus indignatus ꝙ ille frater contra puritatem matris dei obloqueret dixit ei. Rogo deum vt faciat indiciuz inter me ⁊ vos. Mirabile dictu. cum iste nobilis per multos mẽses febrem ethicam passus esset: que cõtinue eũ valde affligebat. statim hoc dicto perfecte liberatus est. Ipsum vo virginee puritatis aduersarium febris inuasit: que eũ p multos menses afflixit. Et hoc mihi narrauit nobilis predictus qui appellat domin⁹ Franciscus de corijs. Undecimum. Retulit quoq; mihi q̃dam religiosus ꝙ in quadam terra Italie duz inter duos predicatores esset ɔtentio de cõceptione virginis. quoꝝ vnus asserebat illaz fuisse peccato maculatã. alter vo ordinis minoꝝ affirmabat ipam immaculatam ⁊ incõtaminatã. Tandem etiam inter mulieres exorta est altercatio. Cum autem quedã mãtellata habitu ordinis illius fratris impugnãtis cõceptionez matris dei pertinaciter tenere vellet cõtra virginis cõceptionẽ. vna deuota mulier tertij ordinis beati Francisci dixit ei. Accendatur ignis magnus: ⁊ ambe introeam⁹ in illũ: ⁊ que ex nobis combusta fuerit false opinionis fuisse comprobet. cũ ergo sermo iste alteri placuisset. vtreq; ignẽ igresse sunt. illa aũt mãtellata statiz ɔcremata est: ipa tertij ordinis nostri muliere in pdicto igne illesa remanente. Duodecimum. In alamania etiã a trib⁹ ãnis citra quidã frater noster

noīe Thomas de boemia cū ita deſiccatā
et vigore deſtitutā haberet tibiā cuꝫ crure
ꝙ nullā habebat ſpem ſalutis,imo ꝯſiliuꝫ
erat medicoꝝ vt eam abſcidi faceret a cor
pore.ipe rogare cepit beatā ꝟginē vt ei ſa
nitatem reſtitueret ad laudē ſue imacula⸗
te cōceptionis:ad cuius honorē celebrauit
vnā miſſam ſtans ſuꝑ altero pede.⁊ apo⸗
diatus ſicut poterat ad altare:lꝫ cū maxio
cruciatu.Finita ꝟo miſſa:ꝑfecte ſanatus
eſt.⁊ de illa antiqua ⁊ incurabili infirmi⸗
tate liberatus:⁊ pedibus ſuis cepit ambu
lare incolumis qui antea ſine alterius ad⸗
iutorio ire nō poterat.⁊ ad romanā ciui⸗
tatē pedeſter profectus eſt.⁊ mihi hoc ma
K Decimū tertium — ne retulit miraculū iſtud. Aliud ſtupen
dum accidit hoc anno in ducatu ferrarie.
Nam cū ibi eſſet quidā homo idiota demo
niū habēs.illuſtriſſimus dux ferrarie ipm
demonē adiuratū interrogauit de multis
queſtionibus.⁊ inter alias de conceptione
beate ꝟginis.cui demō mediante lingua
ill⁹ illiterati ita eloquēter fūdit latino ſer⸗
mone.vt alter Tullius videref.⁊ dixit ꝙ
eſt tenendū ipam beatiſſimā ꝟginē fuiſſe
a deo ꝑſeruatā.⁊ interrogatus de ratōne
allegauit ad lrām rōnes ꝗs adducit Sco.
ad ꝓbandū ipam dei genitricē fuiſſe pre
uatam.hoc igif videf miraculū maximuꝫ
ꝙ etiā demones nō poſſunt nec audēt im
maculatū puriſſime ꝟginis vituꝑare con
ceptum.Sed forte aliꝗs aduerſari⁹ imma
culate cōceptionis dicet ꝙ nō eſt credēdū
diabolo:q2 nūꝙ dicit verū.Cui ego rūdeo
Ergo ſm te etiaꝫ tunc dixit falſum qn̄ ait
Mar.j.⁊ Lu.iiij.ꝙ xp̄s erat ſanct⁹ dei.⁊
qn̄ vt habef Mar.v.appellauit eū ieſum
filiū dei altiſſimi.lꝫ ergo diabolus ſit mē⸗
dax de ſe.vt habef Joh.viij.tn̄ qn̄ adiura
tur cogif per virtutē dei dicere veritatem
que tunc magis credēda eſt:quādo ab eo
cōtra voluntatē ſuā eſt extorta.Pretermit⸗
to pro nūc multa alia quaſi innumera mi
racula que quotidie deus facit ad inuoca
tionē ⁊ ob reuerentiā conceptionis gl'ioſe
ꝟginis:q2 nimis longū eſſet illa recēſere.
ꝓ opinione ꝟo oppoſita nullū adhuc mi⸗
raculū reperif factū.ꝙ ſi quis mentiēdo
et proteruiēdo diceret ꝙ de ꝯceptōe nll'a
facta ſunt miracula.et ꝙ ſupra narratis
nullā adhibet fidē.illi reſpōdebo illō Aug.
xxij.de ciui.dei.c.v.vbi cōtra illos q̄ in fi⸗
de catholica negāt facta eſſe miracula.in⸗
quit.Si iſta miracula facta eſſe nō credūt
hoc nobis grande miraculū ſufficit ꝙ to⸗
tus terrarū orbis ſine miraculis credidit.
hec ille.Hoc igif habeaf ꝓ maximo mira
culo ꝙ contrariū tenētes ⁊ oſtētatiōe ſcie
intumeſcētes:ſemꝑ in circulis:diſputatōi
bus:⁊ gymnaſijs florētiſſimis tā italie ꝙ
germanie ⁊ gallie.⁊ ꝑ alias mūdi partes
tantā ꝯfuſionē patiunf.⁊ ſemꝑ ſuccūbūt.

Pars tertia huius ſermonis que dicif
fructificationis.

L — Oſſet fortaſſe aliquis dicere.
p ſcire vellē q̄d vtilitatis ꝓue⸗
niat mr̄i dei vel nobis.ꝙ ipa
cōcepta ſit abſqꝫ originali pec
cato.inania em̄ ſunt ꝟba q̄ nullus ſequif
effectus.l.fi.C.de dona.⁊ lex nō curat de
his q̄ ſunt ſine vtilitate.§.cūqꝫ.hoc ibi ni⸗
hil inutile.in ꝓemio inſtitutionū.Cui ſa⸗
Prim⁹ fructus — tiſfacere volēs.Dico ꝙ ipſa ꝟgo bn̄dicta:
ex hac ꝑſeruatōe a pctō maiorē conſecuta
eſt gl'iam.vt em̄ inq̄t Sco.in.iiij.diſt.xxij
ar.iij.q.j.Singl'aris ornatus et gloria eſt
aīabus btōꝝ ꝓ innocētia a macla a pctō.
Scōs — Itē maioris excellentie fuit ꝙ btiſſima
dei ſponſa ꝟgo maria nunꝙ a caſtiſſimis
āplexib⁹ ſpōſi celeſtis ſit excluſa ꝙ ꝙ poſt
excluſionē ꝑ pctm̄ factā iterū ad ei⁹ amorē
ꝑ recōciliationē fuerit admiſſa.gl'ioſiuſqꝫ
fuit ipam nunꝙ aliqua culpa inquinataꝫ
Tertiꝰ — fuiſſe ꝙ ſi fuiſſet poſt contractā maculam
emūdata. Inter alias auteꝫ vtilitates:
tres maxime ꝓpter hāc ꝑſeruationē rece⸗
pit.ꝑma q2 nō ſubiacuit illi legi.quā oīb⁹
mulierib⁹ peccatricib⁹ dederat dn̄s Gen̄.iij.
di.ꝑme femie.In dolore pies filios ⁊ ſub
viri poteſtate eris:⁊ ipe dn̄abif tui.Beata
em̄ ꝟgo ab omni macula pcti preſeruata
ſine vllo dolore imo cū indicibili ꝯſolatōe
⁊ iocūditate ſctiſſimū filiū ſuū parturiuit.
Non etiā fuit ſub viri ptāte vel dn̄io.quia
Joſeph datus eſt ei ſpōſus nō ad dn̄iuꝫ ſꝫ
Quartus — ad obſequiū. Scōa vtilitas eſt quia ipſa
btiſſima ꝟgo ab omni peccato aliena:non
ſubiacuit illi decreto diuino quod pctōrib⁹
dedit deus.Gen̄.iij.dicens.Cinis es:et in
cinerē reuerteris.Ipſa em̄ nō fuit incine⸗
Quīt⁹ — rata nec a ꝟmibus corroſa. Tertia vtili⸗
tas eſt:q2 ꝓpter innocētiā ſuā beata ꝟgo
audacius poteſt ꝓ nobis deū interpellare
et ipm ꝓ pctōribus exorare:⁊ efficaci⁹ oēꝫ
petitionē ſuaꝫ valet impetrare.Et hoc eſt
quod dr in officio cōceptōnis.Jubilemus

oēs ⁊ exultemus ꝓpter imaculatā.dn̄e no
ſtre cōceptionē.valde etenim nobis ꝓfuit
beatiſſimā ꝟginē nō fuiſſe ꝑ originale pec
catū diuine maieſtatis inimicā.q̄ em̄ nul⸗
lo vnꝙ tēpore deū offendit ſed ſemꝑ in ei⁹
gr̄a ⁊ dilectiōe permāſit apud ipm cōfidē⸗
Alij fructus. — tius intercedēs:eius benignitatē ⁊ miam
ꝓ nobis facili⁹ impetrabit. Magr̄ autē
Bartho.piſanus in li.beate ꝟginis.fructu
vij.inquit.Ex hac ſacra opiniōe pn̄t multa
ad laudē ipſi⁹ ꝟginis inferri.Primū:quia
hec cōceptio pre omnib⁹ ex cōcubitu natis
fuit ſingularis.q2 qō alij cōtrahūt:ipſa nō
cōtraxit.Et lex gn̄alis ſingularē in ipſa ac
cepit exceptionē.Scōm:q2 deus legem no
uā inſtituit:gr̄am dādo quā nulli dederat
in cōceptione ante illā.Tertiū predomina
tio rōnis ad carnē.Quartū quia in ea eſt
ſuppreſſa inclinatio ad malū ⁊ cōceſſa fa⸗
cilitas cum ptāte ad bonū.Quintum quia
virgo Maria ſic deo accepta fuit tunc ꝙ
nūꝙ odita ⁊ ſic ſemper grata fuit:quia ſta
tim vt fuit gratiā habuit.Sextum amotio
fomitis.Septimū ſanctificatio ſpūſſancti
quia eius gratia affuit:nō quia peccatū re
moueref.Octauū quia vſum rōnis in ſua
cōceptiōe habuit.Nā ſi Johānes baptiſta
illū habuit in vtero matris ſm Ambro.et
Augu.ergo ⁊ virgo in cōceptione.Nonuꝫ
ab inſtāti ⁊ ſi nō in inſtāti ſue cōceptionis
mereri incepit:ex quo vſus rōnis in illa fu
it:⁊ gr̄a ⁊ alia requiſita.Decimū quia ipſa
ꝟgo fuit deo ꝯſecrata.Undecimū quia ab
omni pctō fuit immunis.Duodecimum q2
pre cūctis fuit deo accepta quo ſequif ipaꝫ
ꝟtuoſis opibus mācipatā fuiſſe angeloꝝ
cuſtodia cuſtoditā.hec ille.Poſſum⁹ quoqꝫ
addere ꝙ ſi btā ꝟgo nō habuiſſet hāc gra
tiā preſeruatiōis ab originali:actuali pctō
reſiſtere nō potuiſſet:ſed ideo contra illud
potentiā habuit:quia ab originali preſer⸗
uata fuit.Et hec probātur autoritate Au
guſti.cōtra Julianū hereticū dicētis.Pro
fecto ſi xp̄s minor exiſtēs originale pecca⸗
tū habuiſſet.grādioris etaf exiſtēs actua⸗
li nō caruiſſet.Sane quia maior exiſtens
actuale nō habuit minor exiſtēs originale
nō habebit.hec ille.Magnificemus ergo
immaculatā dominā noſtrā.⁊ illi hāc ex⸗
cellentiſſimā ⁊ vtiliſſimā prerogatiuā tri⸗
buamus:vt ipſa intercedēte ad cōtemplā⸗
dam eius gloriā ⁊ puritatē.in regno celoꝝ
peruenire valeamus.Ipſa eſt em̄ illa mu⸗
lier de qua Salomon Prouer.vlt.inquit.
Oēs amici eius veſtiti ſunt duplicibus.ſ.
veſtimēto gratie diuine in hoc mūdo ⁊ glo
rie in altero.Ad quā infinitā gloriā merit
eiuſdē intemerate matris:ſue nos ꝑducat
dn̄s Jeſus q̄ cū patre ⁊ ſpūſcō ſine fine vi⸗
uit ⁊ regnat.Amē.

De eadē mūdiſſima virginis cōceptiōe.
Sermo octauus.

M — Icut ſol oriens
s mūdo in altiſſimis dei.⁊ lu
cerna ſplēdens ſuper cande
labrum ſanctū.⁊ fundamē⸗
ta eterna ſupra petraꝫ ſoli⸗
dam Eccī.xxvj.Uolēs deuotoꝝ gl'ioſe vir
ginis pie morem gerere volūtati:qui ſicut
eiuſdē illibate cōceptionis officiū octo die
bus celebrāt ſm morē ſancte romane eccle
ſie.Ita in ipſa octaua quotidianuꝫ geſtiūt
de eius puritate atqꝫ innocētia audire ſer
monē:poſſuꝫ nō imerito cū beato Hiero⸗
nymo illis dicere illud qō ipſe barbatus ſe
nex ad Paulam ⁊ Euſtochiū ſcribit in ſer⸗
mone de aſſumptione ꝟginis dicens.Ti⸗
meo ſatis ⁊ valde ꝑtimeſco dum veſtris cu
pio parere ꝓfectib⁹ ne forte ſicut improb⁹
ita ⁊ indignus laudator inueniar.ꝓfecto
cū nec ſcitas nec facūdia ſuppetat:vt btām
⁊ gl'ioſam ꝟginem digne laudare queā:q2
diuinis ⁊ angelicis eſt excellētius ꝓdicata
⁊ laudata preconijs.A ꝓphetis quidē pre
nūciata.A patriarchis:figuris ⁊ enigmati
bus ꝑfigurata.Ab euāgeliſtis exhibita et
demōſtrata.Ab angelo venerabiliter atqꝫ
officioſiſſime ſalutata.Preterea q̄lis ⁊ q̄n
ta eſſet.ab eodē diuinit⁹ declaratur cū ait.
Aue gr̄a plena dn̄s tecuꝫ bn̄dicta tu in mu
lieribus.talib⁹ nāqꝫ decebat virginē oppi⸗
gnerari muneribus vt eſſet gr̄a plena que
dedit celis gloriā.terris deum.pacēqꝫ refu
dit.fidem gētibus.finē vitijs.vite ordinē.
⁊ moribus diſciplinā.hec ille.Cuius virgi
nis innocētiā ſpūſancto illuſtrat⁹ ſapiens
Eccleſiaſtic⁹ loquēs de muliere ſancta per
quā intelligif ſanctiſſima ꝟgo Maria.di
xit ꝟba thematis noſtri.ſ.Sicut ſol oriēs
mūdo in altiſſimis dei.ſ.fuit ipſa ꝟgo glo
rioſa in ſuo ortu.quia ſicut ſol creatus eſt
plenus lumine ⁊ ſine vlla tenebra:ita ma⸗
ter dei in cōceptiōe ſua ꝓcreata eſt fulgida
lumie diuine gratie.⁊ nūꝙ obſcurata fuit
vlla peccati tenebra.Dr aūt orta in altiſſi⸗

mis dei.ſ.priuilegijs quib⁹ ſuper oēm crea
turā fuit decorata. Subditur ꝙ₃ in ꝓdicto
themate. ⁊ ſicut lucerna ſplēdens ſup cāde
labꝛū ſanctū. Ipſa em̄ ꝩgo ſup cādelabꝛū
ſanctū originalis iuſticie poſita. totū mun
dū innocētie ſue radijs illuſtrauit: eius ꝙ₃
fundamēta fuiſſe dicūtur eterna. q₂ conce
ptio ipſius imaculata ab eterno fuit in mē
te diuina ꝓordinata: ⁊ ſupra petrā ſolidaꝫ
cōſtituta. per petrā aūt in ſacra ſcriptura.
vt diuus inquit Hiero. ī quadā epl̄a intel⸗
ligitur xp̄s. ſuper hāc ergo ſolidā ⁊ immo⸗
bilē petrā. ſ. filialē preſeruationē collocata
ſunt beate ꝩginis fundamēta. Et ideo ip̄a
virgo dicere poterat in cōceptiōe ſua illud
p̄s. xxvj. In petra exaltauit me: ⁊ nūc exal
tauit caput meū ſup inimicos meos. Qui
bus cōſideratis nō poſſum nō mirari de
quorūdam duricia: ne dicā malicia. qui in
die conceptionis ⁊ ꝓcreationis iſtius ſolis
diuini nō modo nō celebrāt deputatuꝫ per
eccleſiā romanā officiū: quinimmo cātant
miſſaꝫ mortuoꝝ: quaſi ipſa virgo bn̄dicta
ſit inter mortuos per peccatū computāda.
Ideo glorioſa genitrix dei de tali iniuria po
teſt cōqueri dicēs illud Trenoꝝ. iij. in tene
broſis collocauit me: quaſi mortuos ſem⸗
piternos. Nos tn̄ vidētes ꝙ tales ꝩginis
impugnatores nihil ꝓficiūt: dicere poſſu⸗
mus cum cātore ſpūſſancti illud pſalmi. ij.
Quare fremuerūt gētes ⁊ populi meditati
ſunt inania. Ipſa ꝩo virgo puriſſima: allo
quēs deū ꝓſeruatorē ſuū: inquit illud pſal
mi. iij. dicēs. Dn̄e quid multiplicati ſunt q̄
tribulant me multi inſurgūt aduerſuꝫ me.
Multi dicunt anime mee: nō eſt ſalus ipſi
in deo eius. Tu autem dn̄e ſuſceptor meus
es: gloria mea ⁊ exaltās caput meū. De cu
ius ꝩginis exaltata cōceptione tres cōſide
rationes faciemus.
Prima dicetur ꝓtectionis.
Scd̄a aſſertionis
Tertia ꝩo ⁊ vltima appellabitur declara⸗
tionis.

Pars prima huius ſermonis que dicit
protectionis.

N D E beata ꝩgine maria falſo de
pctō infamata ⁊ calūniata. ⁊ de
eius innocētiā impugnātib⁹ ac
eā originali vitio cōtaminataꝫ
predicātib⁹. dici pn̄t illa ꝩba que Ouid. in
iiij. de faſtis: de Claudia ꝩgine que Cibe⸗
les nauē per tyberim fune traxit in ſue in⸗

Ouid. in de faſtis

nocentie defenſionē: ⁊ turbe male opinan⸗
tis de ea teſtationem cecinit dicēs. Clau
dia quinta genus clauſo referebat ab alto.
Nec facies īpar nobilitate fuit. Caſta qdeꝫ
ſed nō eſt credita: rumor iniquus Leſerat:
⁊ falſi criminis acta rea eſt. Cōſcia mens
recti: fame mēdacia ridet. Sed nos in vi⸗
tiū credula turba ſumus. Ipſa em̄ ꝩgo ſan
ctiſſima de qua inquit beat⁹ Bona. in. iij.
di. iij. ꝙ nūq̄ habuit remorſum alicui⁹ pec
cati: nec cor eius reprehēdit eam de aliquo
crimine in tota vita ſua. vt ipſa cuidaꝫ ſuo
deuoto reuelauit: nō curat de falſis calum
nijs aduerſarioꝝ eā vituperātiū. ſ. quo ad
ſe: in quātū ſibi nocere nō pōt. Immo deri⸗
det turbe cuiuſdā credulitatē. ⁊ quorundā
pertinaciā qui illā originali macula detur
patā demōſtrare cupiētes: eius famā non
ſolū reprobis ſermonib⁹ ſed etiā famoſis li
bellis dilacerare nō ceſſant. Nos tn̄ ꝯ illoꝝ
inſult⁹ defenſiōis tela opponētes: licꝫ fru⸗
ſtra quis nitit ſolem faculis adiuuare. c. ſi
oīa. xvj. q. j. nec oporteat aq̄s marinis flu⸗
ctibus cōmodare. Alr deriſorie dici poſſet
illud Ouid. in li. ſine ti. In flāmaꝫ flāmas
in mare fundis aq̄s: licꝫ ꝙ₃ rei ſatis demō
ſtrate fruſtra adijciat. l. ij. ff. de libe. lega. ⁊
in reb⁹ claris nō ſit opus cōiecturis. l. conti
nuus. §. cū ita qs. ff. de ꝩ. ob. ⁊ notoriū nō
indigeat ꝓbatiōe. l. ſi fideiuſſor. §. q̄ ꝓ rei
qualitate. vbi glo. ⁊ Bar. ff. q̄ ſatiſ. cogā. ⁊
c. ſup eo. ex de teſti. cogē. imo etiā manife⸗
ſtū qd̄ eſt minus nō egeat ꝓbatiōe. ꝫ glo.
in aut. de teſti. col. iiij. vn̄ Quintilianus li.
v. de oratoria inſtitutiōe ait. In reb⁹ apertiſ
tā ſtultū ſit argumētari ꝙ in clariſſimū ſo
lē mortale lumē afferre. q̄ em̄ rei alteri⁹ il⸗
luſtrāde grā aſſumitur clarius eſſe dꝫ eo
qd̄ illuminat. tn̄ q₂ etiā notoria declarant
⁊ venuſtant allegatiōe. l. ſi adulteriū. ꝩſi⸗
culo idē pollioni. ff. ad legē iu. de adul. Et
per Panor. in. c. lr̄is. de ꝓſum. Item ꝓ
debito quo eidem pijſſime ꝩgini aſtringi⸗
mur ſicut erga dn̄am ſerui: ipſius innocen
tiā ⁊ puritatē nōnullis alijs fundamentis
defenſare conabimur. quoꝝ primū appella
bit ſeſſionis ⁊ requietiōis. Sicut enim xp̄s
ſedere voluit ſup pullū aſine in quo nemo
ante ſederat. vt Mat. xxj. ſcriptū eſt. Et ia
cere ac requieſcere voluit in ſepulchro in quo
nondū quiſq̄ poſit⁹ fuerat. vt dr̄ Lu. xxiij.
Sic ⁊ carnē de ꝩgine ſumere voluit. in q̄
null⁹ demon ꝓ pctm̄ ſederat. ⁊ cui⁹ aīa nūq̄

Ratiōe ſeſſiōis

fuerat corrupta vel aliquo pctō inhabita⸗
ta. Et h̄ eſt qd̄ Aug. ſup Job. inqt. Sic in
ſepulchro in q̄ corpus ieſu poſituꝫ fuit nec
ante nec poſt mortu⁹ iacuit. Sic ipſa virgo
nūq̄ aliqd mortale cōmiſit. Scd̄m fun
damētuꝫ dr̄ impugnatiōis. Cū em̄ imacu
lata ꝩginis cōceptio tātis in diſputationi
bus publicis ſit ipugnata. ⁊ tātis machi⸗
nationib⁹ fuerit exagitata. ⁊ tn̄ ſp magꝭ ſit
exaltata. ⁊ ꝑ totū orbē venerata. pꝫ ꝙ fuit
nō ex hoīum adinuētiōe: ſꝫ dei volūtate ꝓ⸗
dicata tāq̄ veriſſima. Et h̄ ꝓbat per argu
mētū qd̄ de fide xp̄i fecit ſapiētiſſimus do
ctor iudeoꝝ Gamaliel. Act. v. dicēs. Si eſt
ex hoībus cōſiliū h̄ aut opus diſſoluet. Si
ꝩo ex deo eſt: nō poteritis diſſoluere eos.
ne forte ⁊ deo repugnare videamini. h̄ ille.
Cui⁹ ꝩbis apparet ꝙ ⁊ opinio de illibate
ꝩginis cōceptione q̄ nullis vnq̄ ꝓſecutio⸗
nibus potuit diſſolui eſt veriſſima. ⁊ ex deo
inſpirāte. ⁊ ꝙ illā impugnātes cū videant
feſtū ꝯceptionis ꝓdicte quotidie maiori ve
neratiōe celebrari. In Gallia. Anglia. Hy
ſpania. Scotia. Hibnia. Germania. Scla
uonia. ac Panonia. atq₃ Italia. ⁊ ī vniuer
ſis mūdi partib⁹: dici quodāmodo pn̄t ex
obſtinatiōe ſua deo repugnare. Excuſabi⸗
les tn̄ in h̄ ſunt illi doctores antiqui q̄ ſolū
cōem modū ꝓpagatiōis humane cōſiderā
tes: dei matrē in originali pctō cōceptā di
xerūt. Nā credendū eſt ꝙ ſi nūc viuerent.
atq₃ veritatē nūc clarā cognoſcerēt errorē
ſuū reuocarēt ⁊ retractarēt. Naꝫ diffinitio
incauta laudabiliter eſt ſoluēda. c. diffini⸗
tio. xxij. q. iiij. facit ad ꝓdicta illud qd̄ dr̄ in
lege iubemus. in fi. C. de teſta. ſ. nō em̄ pec
cauit antiquitas que inſcia pn̄tis legis: pri
ſtinā ſecuta eſt ꝯſuetudinē. Et illud qd̄ dr̄
in. §. ſancimus. in aut. vt noue cōſti. col.
v. ſ. nō videt ꝓuaricare legē qui ignorāter
fecit ſm ꝙ lex dudū tenuit. ꝙ em̄ retracta
rēt dicta ſua: pꝫ ſi cōſiderem⁹ ꝩba ſci Ber.
in epl̄a ad canonicos lugdunenſes: in qua
poſtq̄ poſuit opinionē ſuā ꝯ cōceptionē in
fine cōcludit dicēs. Que aūt dixi abſq₃ pre
iudicio dicta ſunt ſanius ſentiētis. roma⸗
ne ꝓſertim eccleſie. cuius aucti atq₃ exami
ni totum hoc ſicut ⁊ cetera que hmōi ſunt
vniuerſa reſeruo ipſius ſi quid aliter ſapio
parat⁹ iudicio emēdare. hec ille. Iſti ꝩo cō
ceptiōis aduerſarij moderni quib⁹ reuelata
veritas ⁊ luce clari⁹ declarata innotuit ex⸗
cuſari nō pn̄t ſi nō ignorātia peccāt ſed ob

O Ratiōe īpugnationis

Excuſāt ur antiqui doctores

ſtinatiōe. Et ad h̄ adduci pōt qd̄ in ſūi ait
Ric. in. iiij. di. xiij. ar. iiij. q. iiij. ſ. ꝙ ignorā
tia nō fac hereticū ſꝫ ſupbia ⁊ ꝓtinacia. ſicut
in ſūi dr̄ ꝙ p̄mi mot⁹ hoīs nō ꝯſtituūt quē
homicidā vel reū. ſꝫ ꝓſeuerātia ⁊ obſtina⸗
tio. l. j. C. ſi qs imp. ma. l. qd̄ calore. ff. de re
gu. iu. Itē lapſus lingue nō eſt de facili tra
hēdus ad penaꝫ. l. famoſi. §. ne lubricū. ff.
ad le. iul. ma. Talib⁹ ergo ꝓtinacib⁹ ⁊ obſti
natis. vt honeſti⁹ loqr. nō dicā cum ꝓpha.
Redite ꝓuaricatores ad cor. nec cū Dd̄ p̄s
iiij. Filij hoīuꝫ vſq₃quo graui corde: vt qd
diligitꝭ vanitatē ⁊ q̄ritis mēdaciū. Sed ex
hortabor illos vt errorē ſuū deponere velit
q₂ vt ait Sen̄. li. iij. de beneficijs. laudabile
eſt a cognito ⁊ dānato errore diſcedē. Su⸗
perbe ꝩo ſtulticie eſt ꝓſeuerare vt qd̄ ſemel
dictū eſt qualecūq₃ ſit fixū ratūq₃ maneat
Ne igitur de illis dici poſſit illud Exo. xxx
iij. ⁊ Deut. ix. ⁊ Baruch. ij. ppl̄s dure ceruī
cis eſt. vel id Ezechie. ij. filij dura ceruice ⁊
indomabili corde. ⁊ illud Act. vij. dura cer
uice ⁊ incircumciſi corde: ⁊ ne vnicuiq₃ eo⸗
rū dicat deus illud Deut. xxxj. Ego ſcio cō
tētionē tuā ⁊ ceruicē tuā duriſſimā. vt etiā
de vnoquoq₃ ipſoꝝ nō verificetur illa ſn̄ia
Pauli ad Roma. ij. dicētis. Scd̄m durici
am cordis tui ⁊ cor impenitēs theſaurizas
tibi irā in die ire. cor em̄ durum male habe
bit in nouiſſimo. Ecci. iij. Item ne ſint de il
lis quibus ait dn̄s Leuit. xxvj. Conteram
duriciā ſupbie veſtre. Ideo moneo eos vt
mutent opinionē ſuā falſaꝫ. q₂ ſapiētis eſt
mutare ꝓpoſitū in meli⁹. l. manifeſtiſſimi.
§. ſed cū. C. de fur. ⁊ ſer. cor. ⁊. l. ſi venditor.
§. penl. C. de ſer. expor. Et acceptēt opinio
nē veriſſimā de immaculata ꝩginis conce
ptione dicēs illud qd̄ iudeis obſtinatꝭ nolē
tibus acceptare legē xp̄i. Baruch ꝓpheta
iiij. ſui li. c. inquit dicēs. Cōuertere iacob ⁊
apprehēde illā. q₂ meli⁹ eſt deſiſtere: q̄ ma
le inchoata ꝓficere. l. papinianus. §. memi
niſſe. ff. de inoffi. teſta. ⁊. l. hoc edicto. ff. de
publica. Tertiū fundamētuꝫ dr̄ interp̄⸗
tatiōis: ſic arguēdo. Bn̄ficiū ⁊ indultū ꝓn
cipis eſt latiſſime īterpretādū. ⁊ in gratijs
eſt ſiēda pleniſſima interpretatio. l. ſi qn̄.
C. de bonis vacan. ⁊. l. bn̄ficium. ff. de con
ſti. prin. ⁊ extra de dona. c. cum dilectus. §.
penul. ⁊ fi. ⁊. l. in teſtamētis. ff. de re iudi. ⁊
l. ſi furioſi. C. de nup. ⁊. l. j. §. cū vrbē. ff. de
offi. pre. vr. ⁊. l. ꝩbū legis. ff. de ꝩ. ſigni. De
hmōi grā hr̄ in. c. ſedes apl̄ica. ⁊ in. c. eam

Hortat hāc opi. ſuſcipiē dam

bonus con ſilium ſi acceptatum

P Ratiōe interp̄tatiōis.

ke.in ỽbo gr̄a.de reſcrip.ꝛ l.c.j.in ỽbo gr̄a.
de cōmo.ꝛ in.c.gr̄a.j.q.j.ꝛ.c.nōnulli.de re
ſcrip.ꝛ.l.j.§.fi.ff.de q̄ſtio.in ỽbo gratiaꝫ.
Maxime aūt de bn̄ficio fiēda eſt larga in
terp̄tatio qn̄ ſolū reſpicit fauorē illius cui
cōceſſuꝫ eſt.vt p doctores in.c.odia.de reg.
iur.li.vj.Sed btē ỽgini dedit deus priuile
giuꝫ ſuperādi ex omni pte pctm̄.vt inquit
Aug.in li.de natura ꝛ gr̄a.Ergo credēdū
eſt ꝙ nō ſolū dedit de actuali:ſ; etiā de ori
ginali.Hoc em̄ indultū ꝛ bn̄ficiū ſolū reſpi
cit vtilitatē ỽginis nō alicui⁹ iniuriā.vt de
clarat magr̄ Bartho.piſanus in li.btē ỽgi
nis.fructu.vij.ꝙ eſt largiſſime iterp̄tādū.

Q Ratiōe appropinquationis

Quartū fundamētuꝫ dr̄ appropinq̄tio
nis:quāto em̄ aliq̄s appropinq̄t mag̃ p̄n
cipio in quolibet genere.tāto mag̃ partici
pat de effectu illius p̄ncipij.Un̄ Diony.in
iiij.c.cele.hierar.inq̄t:ꝙ angeli q̄ ſunt deo
ppinquiores mag̃ participāt diuinā boni
tatē ꝙ hoīes.Cū ergo xp̄s ſit p̄ncipiū gr̄e
ſm diuinitatē:quidē aucte ſm humanita
tē myſterialiter.iuxta illud:Joh.j.Gratia
ꝛ ỽitas p Jeſum xp̄m facta eſt.Sequitur
ꝙ btā virgo que fuit ppinquiſſima xp̄o:
qꝛ ab ea ipſe xp̄us accepit humanā naturā
pre ceteris debuit plenitudinē gr̄e obtine
re.ꝛ ꝯſequēter immunitatē ab omni pctō.
ꝛ iſtud argumētū fuit magr̄i Pauli vene
ti in ſuo tractatu de conceptione virginis

R Ratiōe dilectionis

Quintū fundamētuꝫ dr̄ dilectiōis.Naꝫ
vt declarat magr̄ Bartho.piſanus vbi.ſ.
De⁹ plus diligit puritatē mētis ꝙ corpis.
qꝛ oēs illā tenent hr̄e:nō aūt corporalē.ꝛ
alia rō pōt aſſignari.qꝛ affectio trahit ad
nobiliora ꝛ magis cōſeruatiua.Jō glo.in
l.iſti q̄dē.in fi.ff.qō me.cā.dicit ꝙ nāle eſt
vt res pl⁹ pſeueraturas q̄s magis diligat.
ꝛ filijs glo.hr̄ in.l.liberoꝝ.in fi.ff.de ỽbo.
ſig.q̄bus p̄ſuppoſitis dico ꝙ cū de⁹ elegerit
integritatē ꝛ puritatē vteri ỽginalis quē
nūꝗ̄ voluit pollui:ſ; ſp intactū ab omī pol
lutione ſeruari vt i ſpū vidit Ezech.ppħa
ſui libri.xliiij.c.Ergo a fortiori credenda
eſt ip̄m elegiſſe in ỽgine puritatē interna
lē aīe eius innocētis.Jō Amb.ſup Lu.ait
de btā ỽgine.ỽgo erat nō ſolū corpe ſed ꝛ
mēte.qō falſum eēt ſi aīa ei⁹ per pctm̄ ori
ginale eēt fornicata.

S Ratiōe vniōis.

Sextū fundamētū
dr̄ vniōis.ꝛ eſt magr̄i Bartho.piſani.vbi
ſ.dicētis.Caro xp̄i ꝛ Marie eadē fuit:vt
pꝫ in.iij.ſen.di.iij.parētis em̄ ꝛ filij eadeꝫ
eſt caro.vn̄ ꝛ faciūt vnū gradū.xxxv.q.v.
c.p̄mo gradu.ꝛ eadē cā.q.iiij.§.hac aucte.
Jtē amboꝝ eadē eſt nā.cū differāt ſolo no
mine.l.in ſuis.ff.de libe ꝛ poſthu.Sed ca
ro xp̄i nūꝗ̄ fuit originali pctō obnoxia.ꝙ
ꝛc̄.h̄ ille.Et iō btā ỽgo dixit filio ſuo illud
Can̄.j.Ecce tu pulcer es dilecte mi ꝛ deco
rus.lectulus noſter floridus.tigna domo
rū noſtraꝝ cedrina.laquearia cyp̄ſſina.ꝙ
ſi caro ỽginis nō habuit feditatē corrupti
onis:ſ; fuit mūda.multo magis aīa ei⁹ in
nocētiā originalē p filij gr̄am adepta eſt:
ꝛ a diaboli ſeruitute liberata.Et h̄ eſt qō
Dauid p̄s.lxij.in pſona ipſi⁹ ỽginis dīc fi
lio dei.Adheſit aīa mea poſt te:me ſuſce
pit dextera tua.Jpſi ỽo inuanū queſierunt
aīam meā.ſ.demōes volētes eā ſibi ſubiu
gare.Jō beat⁹ Job inq̄t.xxxj.ſui lib.c.vidi
ſolē.ſ.xp̄m cū fulgeret.ſ.innocētia ꝛ ſcita
te.ꝛ lunā.i.beatā ỽginē:incedētē clare.ſ.p
originalē iuſticiā.Ad h̄ aūt pōt adduci ſili
tudo cuiuſdā p̄dicatoris dicētis ꝙ q̄dā rex
fortiſſim⁹ hn̄s mittere ſpōſaꝫ ſuā p quā
dā viā glacioſaꝫ p quā oēs trāſeūtes cade
bāt miſit ad ſubuētionē eius filiū ſuū robu
ſtiſſimū qui ferrat pedib⁹ ſup glaciē pgēs
ac manu ſua reginā ſuſtētās ipſaꝫ incolu
mē ꝛ ſine caſu trāſire fecit.Moralit̄ nāq̄
hec via glacioſa eſt hūana gn̄atio lubrica
ad pctm̄.per quā oēs trāſeūtes cadūt.rex
ỽo celeſtis vt ſponſa ſua ỽgo maria libere
trāſiret fecit eā a filio ſuo habēte pedes fer
ratos diuinitate ſuſtētari:ꝛ ſic liberā trāſi
re.Jdeo Can̄.viij.dr̄ ipſa dei ſpōſa pgredi
innixa ſup dilectū ſuū.

T Ratiōe obligationis

Septimū argu
mentuꝫ dr̄ obligatiōis.ꝛ eſt eiuſdē docto
ris ibidē.ꝛ argui pōt ſic.Filij obligātur pa
rētibus in toto poſſe.qꝛ nō p̄nt eis equiua
lens reddere.vt dr̄.viij.ethicoꝝ.nulli enim
ſunt q̄ habeāt ſup aliquos talē obligatio
nē qualē hn̄t parētes ſuper filios.Jnſti.de
patria po.§.ius aūt.ꝛ ibi gloſa enumerat
octo caſus in quibus filij obligātur parēti
bus.Cū ergo xp̄s totā humanā ſubaꝫ cor
poralē accepit a btā ỽgine:tātū fuit illi ob
ligat⁹ quātū alter fili⁹ vtriſq̄ parētibus a
quib⁹ eſſentiā accepit.Et cōſequēter illi ma
gis fuit obligat⁹ ꝙ aliq̄s alius filius matri
ſue.Cū ergo filius teneat̄ ſubuenire neceſſi
tatibus parētū.lxxxvj.diſ.c.ceteꝝ.nullaq̄
ſit maior neceſſitas ꝙ vt q̄s liberet̄ ab eter
na pena:ſequit̄ ꝙ xp̄s oīpotēs qui p toto
poſſe matris neceſſitatib⁹ ſubuenit.illaꝫ ab
originali pctō cui pena debet̄ eterna pſer

uauit.Nā vt ait magr̄ Bartho.piſan⁹ vbi
ſ.Talis p̄ſeruatio fuit maius bn̄ficium ꝙ
remiſſio pcti.qꝛ aliqō bn̄ eſſe eſt in p̄ſerua
tione:vltra id qō eſt in remiſſiōe.videlꝫ vo
lūtatis rectitudo ꝛ integritas.nā integrita
tē nō dicit remiſſio.qꝛ ibi fuit corruptio p
culpā.h̄ ergo bn̄ficiū p̄ſeruatiōis debuit fi
lius dare matri ſue.h̄ ille.

V Ratiōe donationis

Octauū argu
mentū dr̄ donatiōis.ꝛ eſt eiuſdē doctoris
ſic arguentis vbi ſupra xp̄s dedit maiora
ỽgini qꝛ eā ſuā matrē fecit.ꝛ etiā donauit
minus neceſſaria:ergo ꝛ minora ꝛ magis
neceſſaria.ſ.p̄ſeruationē a pctō illi ꝯtulit.
Qui em̄ ei p̄uidit de minus neceſſarijs.ꝛ
qui p̄uidit minori piculo nō eſt credēdum
ꝙ maiori piculo ꝛ dāno noluerit puideri.
Maiorib⁹ em̄ dānis ꝛ piculis eſt cauti⁹ ꝛ ci
tius obuiādū ꝛ puidendū.c.vbi piculū.de
elec.li.vj.ꝛ.c.quieſcamus.xlij.di.ꝛ.l.j.§.j.
ff.de carbo.edi.

X Ratiōe inchoationis

Nonū argumētū qō po
nitur a p̄dicto doctore ibidē dr̄ inchoatio
nis ſic arguēdo.Nō minus debuit ſtat⁹ vi
te incipe a gr̄a ꝙ ſtatus mortis.qꝛ ſi de q̄
minus ꝛc̄.vt notat̄ in.l.quāto magis.ff.de
iureiurā.ſed ſtatus mortis in p̄mis parēti
bus incepit a gr̄a ſaltē gratis data.ꝙ ꝛc̄.

Ratiōe exceptionis

Decimū fundamētū dr̄ exceptionis.qō
colligitur ab Aug.in ſermōe de aſſumptio
ne ỽginis dicēte ꝙ beata ỽgo maria ab il
lis gn̄alibus regulis excepta fuit a quibus
excipi pmeruit eius ſingularis ſanctitas ꝛ
gr̄a q̄ ipſa fuit digna.ſed ipſa fuit digna ex
cipi ab illa regula gn̄ali de cōtrahēdo ori
ginali pctō vt pꝫ ex dictis in p̄mo ſermone
parte vltima.ergo ab ipſa fuit exceptuata.

Ratiōe ordinationis

Undecimū fundamētuꝫ dr̄ ordinatiōis
qō fuit aliquoꝝ doctoruꝫ quos recitat Ar
chiep̄s florētinus in.j.par.ſum.ti.viij.c.ij.
dicēs.Ordinans vas ad ſacrificiū altaris
conſeruat ip̄m a maculis.hoc em̄ eſt valde
decēs.hec ille.Sed virgo fuit vas deitatis
ergo decuit vt p̄ſeruaretur etiaꝫ a macula
originali.Et ita factū fuiſſe credenduꝫ eſt
per illud dictū Aug.in ſermone de aſſum
ptione ỽginis qui ait ꝙ vbi ſcriptura diui
na nihil cōmemorat de ỽgine Maria.in
quirendū eſt quid cōueniat rōni:fiatq̄ ip̄a
rō autoritas ſine qua nec eſt nec valet au
toritas.Jdeo lꝫ nūꝗ̄ de hac ỽginis p̄ſer
uatione ab originali ſcriptura loqueret̄.de
ipſa tn̄ nō eſt dubitādūꝫ quin facta fuerit
quia rōnabiliter fieri debuit.Unde Aug.
in ſermone de aſſumptione virginis dicit
Ab improperio humane cōditionis a quo
xp̄s excipitur.rōnabile eſt vt maria excipia
tur.facit ad predicta illud qō inquit glo.
in.l.tale pactum.§.patrē.ff.de pactis.que
dicit qō id eſt de iure ſeruādum:licꝫ nō ſit
ſtatutū:quod veriſile eſt ſtatutū fuiſſe ſi de
eo inquiſitū fuiſſet.

Ratiōe mediationis

Duodecimū funda
mentuꝫ dr̄ mediationis:ſic.vbicūq̄ extre
ma ſunt habilia:mediū preſumitur tale q̄
lia ſunt extrema.vt dicit glo.in.c.volum⁹.
xvj.q.iiij.c.cum ad ſedem.de reſti.ſpo.ꝛ.c.
olim.eo.ti.ꝛ.c.accedēs.de cōuer.cōiu.ſed
beata virgo fuit media inter creaturam et
creatorē ergo fuit pfectiſſima omni perfe
ctione que in creatura cadere potuit ꝛ ſm
capacitatē humane nature diuinas perfe
ctiones recepit.ꝛ cōſequēter immaculata
fuit.

Y Ratiōe diſpoſitionis

Tertiūdecimū fundamentuꝫ dr̄ di
ſpoſitionis.Nā ſm pħm.ij.de aīa.Actus
actiuoꝝ ſunt in patiēte bn̄ diſpoſito.c.p ve
nerabilē.de elect.ſed btā virgo ab eterno:
vt eſſet mater dei diſpoſita fuit:ꝛ in conce
ptione ſua ad hoc p̄parata eſt:vnde canit
eccl'ia.Deus qui p immaculatā ỽginis cō
ceptionē dignū filio tuo habitaculū prepa
raſti.ꝛ iterū.Deus q̄ gl'ioſe ỽginis marie
corpus ꝛ aīam vt dignū filij tui habitacu
lū effici meret̄:ſpūſcō cooperante p̄paraſti.
ergo ꝛc̄.

Ratiōe delectationis

Quartūdecimū fundamētū dr̄
delectatiōis.qꝛ em̄ pprius loc⁹ eſt cōſerua
tiuus locati:vt dr̄.iiij.phiſicoꝝ.ꝛ in lib.de
lōgi.ꝛ breui.vite.ꝛ ex illū nō bn̄ cōſeruat̄.
c.placuit.xvj.q.j.Jō vnūquodq̄ nāliter de
lectat̄ habitare i loco cōueniēti nature ſue
ſm pħm.iiij.phiſicoꝝ.Sicut talpa i terra:
piſcis in aqua.auis in aere.ſalamandra in
igne.Cū ergo deus ſit puriſſimus.inquit
Ariſto.xij.metha.ꝛ ſil'ia ſilibus gaudeāt.
eiſq̄ coniungātur.vt dr̄.viij.ethicoꝝ.ꝛ.ij.
phiſicoꝝ.ꝛ notat̄ Jnſti.de loca.in p̄n.ꝛ in
l.illud.ff.ad.l.aqui.ꝛ.l.ſi q̄s ſeruo pſuaſe
rit.C.de fur.ꝛ in habētib⁹ ſymbolū facilior
ſit trāſitus.ij.phiſicoꝝ.ꝛ notat̄ in.l.in rem
§.itē quecūq̄.ỽ.nō idē.ff.de rei vē.Opor
tet ꝯcludere ꝙ btā ỽgo in qua de⁹ ſuū habi
taculuꝫ elegit.iuxta illud p̄s.cxxxj.Elegit
eā in habitationē ſibi:fuit puriſſima ppt̄
cuius mūdiciā dicit deus in eo.pſal.Hec re
quies mea i ſeculū ſeculi:hic habitabo qm̄
elegi eaꝫ.Jō Alexan.de ales.ſup Can̄.iiij.
ait.Nequaꝗ̄ p̄elegiſſet eā niſi eſſet ceteris
creaturis dignior:deo dilectior:trinitati
gratioſior:ꝛ vniuerſis excellētior ꝛ purior.

Ratiõe demonſtrationis — Quintũdecimũ fundamẽtũ dꝛ demon-
ſtrationis. Decuit em̃ dei filiũ qui eſt virtꝰ
⁊ ſapiẽtia patris. j. ad Coꝛ. j. demonſtrare
ſuã ſapiẽtiã quã hꝫ in ſummo. Sapia aũt
ꝑfecti artificis nõ multũ cõmendaꝛ qñ de
re bona facit aliqd incoꝛruptum. vtputa ſi
qs ex lana mũdiſſima ⁊ ꝓcioſiſſima face-
ret pannũ ꝓcioſuꝫ. Sed ſi de lana imunda
⁊ infecta maculis fabꝛicare ſciret pannum
mũdiſſimũ byſſinũ ⁊ purpureũ: maxie eẽt
cõmẽdabilis. Xp̃s ergo q̃ oium eſt ꝑfectiſ
ſimus artifex: vt ſuã demõſtraret ſapiam:
de maſſa hũani generis infecta voluit tãꝙ̃
de lana coꝛrupta hũc pãnũ purpureum ac
floꝛidum ⁊ ſine vlla infectione. ſ. matrem
ſuã fabꝛicare: vt oẽs de eius opificio mira
rentur. Sicut predictum fuerat Eccĩ. xliij.
vbi dicitur. Uas admirabile opus excelſi.

Pars ſcða huius ſermonis que dicitur
aſſertionis.

Z — Immacula tam ꝟginis ꝯceptio
nẽ licꝫ duobꝰ vel tribꝰ teſtibꝰ ap-
pꝛobare ſufficeret qꝛ i oꝛe duo-
rũ vel triũ teſtiũ ſtat om̃e ꝟbũ
Deuẽ. xix. Mat. xviij. ij. ad Coꝛ. xiij. c. Nõ
aũt. xxxv. q. vj. c. licꝫ vniuerſis. de teſti. et
vbi numerꝰ teſtiũ reqritur duo ſufficiũt. l.
vbi numerꝰ. ff. de teſti. ⁊. ꝟ. item vbi. iiij. q.
iij. tñ ꝑ maioꝛi deuotoꝛũ cõſolatiõe eandeꝫ
opinionẽ etiã multoꝝ alioꝝ doctoꝝ aſſerti
onibꝰ vltra ꝑdicta cõpꝛobamus. Et pͥmo
Gilbtꝰ — autoꝛitate Gilberti epĩ in ſermõe de ꝟgine
Maria dicẽtis. De regali nẽpe tribu ⁊ ſa-
cerdotali originẽ duxit q̃ ſũmuꝫ regẽ atqꝫ
põtificẽ erat pitura. cuiꝰ aĩa ⁊ caro quã ele
git ⁊ fecit habitaculũ ſibi ſapia pr̃is ab om
ni malicia ⁊ imũditia puriſſima fuit: affir-
mãte ſcriptura ꝙ in malivolã aĩam nõ in-
troibit ſapia. nec habitabit in coꝛꝑe ſubdi-
to pctis. h̃ ille. Ipa qꝫ bñdicta ꝟgo a filio
ſuo preſeruata põt dicere illud Judith. xiij.
Nõ ꝑmiſit dñs me ancillã ſuã coinqnari.
Que etiaꝫ ꝟitas affirmaꝛ dicto magrĩ
Paulꝰ venetꝰ — Pauli veneti oꝛdinis heremitaꝝ q̃ in tra-
ctatu de cõceptiõe ꝟgis Marie repꝛobãs
opinionẽ impugnãtiũ puritatẽ matris dei
⁊ rñdens argumẽtis ꝑ ipſos factis ꝯ cõce
ptionẽ ꝟginis cõcludit dicẽs. In hoc erra
uit beatꝰ Tho. de aquino. credẽs ipſam cõ
ceptã fuiſſe in originali: cuiꝰ vita ⁊ ſi ꝑ ec-
cleſiã fuit appꝛobata: nõ tñ doctrina eius
⁊ maxie in h̃ ſicut manifeſte liquet in vni-
uerſitate pariſieñ: vbi eiꝰ opinio eſt repꝛo-
bata. qꝛ offendebat pias aures. eſt em̃ ma-
gis piũ ⁊ cõſonũ ꝟitati credere aĩam illaꝫ
bñdictã infuſaꝫ eſſe carni mũde: nõ infecte.
Ex ꝑdictis ergo ſequiꝛ ꝙ abſolute creden
dũ eſt beatã ꝟginẽ nõ fuiſſe cõceptã in pec
cato originali. h̃ ille. Magr̃ qꝫ Bartho.
Bartholomeus piſanꝰ — piſanus ꝑdicto in li. quẽ edidit de virgine
maria fructu. vij. inqt. In omni mõ quo ſe
diuina cõicat bonitas locũ q̃rit mũdũ. ptꝫ
de tẽplo ⁊ de ꝯſcia hoĩs quã vult eẽ mũdã
ab omni vitio: vt cõicet ſibi gr̃am ſuã: q̃nta
ergo puritate debebat nitere locꝰ in q̃ deꝰ
recipi debebat ſingulariꝛ certe iuxͣ Anſel.
⁊ tãta puritate qua ſub deo maioꝛ neqt in
telligi. ⁊ ſic fuiſſe factũ credimꝰ. qꝛ caro a
ꝟbo aſſumpta ꝯ puriſſimis ſanguinibꝰ vir
ginis Marie: ꝟtute ſpũſſci nũꝙ̃ fuit obno
xia pctõ. h̃ ille. Et ibidẽ iterũ ait arguendo
ſic. Sapiẽs dꝫ eligere qð ꝑfectiꝰ ⁊ melius
eſt. ſed cũ meliꝰ ſit hr̃e matreꝫ ſine macula
ꝙ̃ cũ macula. ergo xp̃s ſapientia increata
matrẽ elegit ſine vlla macula. Et iterũ ibi-
dẽ ait. ꝟgo debuit elegiſſe quãtũcũqꝫ penã
ꝑ quantũcunqꝫ tp̃s q̃ eſſe in originali per
quodcũqꝫ inſtãs. g̃ ⁊c. Et iterũ dicit. Ma
ria vocatur mater gr̃e. ergo nulla gr̃a ſibi
defuit quo ad numerũ ſm̃ Hierony. Ergo
nec gr̃a ꝑſeruationis. Et immediate poſt
ſubdit. Maria ex om̃i parte pctm̃ ꝯtriuit.
ergo nulli pctõ ſubiecta fuit. Nec aliquod
pctm̃ põt gl'iari dñiuꝫ habuiſſe in ea. h̃ ille.
Autoꝛitate qꝫ ꝓphetica ꝓbaꝛ beatã vir
ginẽ ſine originali pctõ fuiſſe cõceptã. Nã
Job. iij. c. dꝛ. Expectet lucẽ ⁊ nõ videat: nec
oꝛtũ ſurgẽtis auroꝛe. q̃ ꝟba exponit beatꝰ
Tho. in. iij. par. ſum. q. xxiij. de culpa origi
nalis pcti. ⁊ etiã ita exponit archiep̃s flo-
rẽtinus in. j. par. ſum. ti. viij. c. ij. Qui do-
ctoꝛes etiã ꝑ lucẽ intelligũt xp̃m qui dixit
Joh. viij. Ego ſum lux mũdi: ⁊ ꝑ auroꝛam
intelligũt beatã ꝟginẽ: q̃ auroꝛe cõparaꝛ.
Cañ. vj. Dicit ergo ꝓpheta in ꝟbis predi-
ctis. expectet. ſ. culpa originalis pcti lucẽ. i.
xp̃m. ⁊ nõ videat. ſ. ipm̃ cõtaminatum nec
oꝛtũ ſurgẽtis auroꝛe. i. cõceptiõis virginis
gl'ioſe. de qua dici põt illud p̃s. j. In via pec
catoꝝ nõ ſtetit: ⁊ in cathedra peſtilẽtie nõ
ſedit. ꝑ cathedrã aũt peſtilẽtie intelligi po
teſt originale pctm̃. qð q̃ſi q̃dã gñalis peſti
lẽtia humanũ genꝰ infecit a qua coꝛruptio
ne btã ꝟgo cõtaminata nõ fuit. Uñ Aug.
in ſermõe de aſſumptiõe eius inqt. Nulla
coꝛruptio ſeq̃ debuit Mariã quã tãta pſu-

dit gr̃a: vt integraliter viuẽs oĩum genue-
rit integrã vitã. Et hãc autoꝛitatẽ allegat
Frã. de mayro. — Frã. de may. in ſermõe de ꝯceptiõe ꝟginis
Marie. dicẽs eã bñ cõcludere: ꝙ ipſa bñdi
cta ꝟgo ſine originali pctõ fuit concepta.
Cũ dilecta eteniꝫ matre ſua ſemꝑ fuit filij
dei gratia. illã ab omnibꝰ malis ꝑſeruans
vñ aĩe ipſius matris ſue: cũ in coꝛpoꝛe ma
terno deberet infundi dixit ipſe benignus
filiꝰ illud qð ſcriptũ eſt Eſa. xliij. ſ. Noli ti-
mere qꝛ cũ trãſieris ꝑ aquas. i. lubꝛicas et
peccatrices gñationes tecũ ero. ⁊ flumina
i. pctã nõ operiẽt te. Cuꝫ ambulaueris in
igne nõ cõbureris. ⁊ flãma non ardebit te
ſ. pcti originalis vel cõcupiſcẽtie carnalis.
qꝛ ego dñs ſaluatoꝛ tuꝰ. Ouid. qꝫ in. iij. li.
de vetula. in q̃ multa ꝑdixit de ipſa ꝟgine
naſcitura. ait de illa. Mũda q̃dẽ magniqꝫ
ai magniqꝫ decoꝛis. Pluris honeſtatꝫ ⁊c.
Hec aũt mũdicia mr̃is dei p̃t ẽt ꝓbari vl
tra predicta per dictũ Ariſto. in li. de ſenſu
⁊ ſenſato. vbi inqt ꝙ ſapoꝛoſitas fontis eſt
ſm̃ conditionẽ terre de qua emanat. vnde
aqua emanãs ⁊ decurrẽs per terrã amarã
⁊ ſulfureã eſt naliter amara. Sed emanãs
de terra pura eſt dulcis ⁊ ſapoꝛoſa. Cũ er
go fons diuine ſapiẽtie xp̃s plenus omni
dulcedine ⁊ puritate. emanauerit de ꝟgi-
ne bñdicta. apparet ipſaꝫ fuiſſe mũdiſſimã
atqꝫ omni puritate repletã: ⁊ iõ appellaꝛ
locus voluptatꝫ de quo ſcriptuꝫ eſt Geñ. ij.
Fons egrediebaꝛ de loco voluptatꝫ ad irri-
gãdum paradiſum. i. eccleſiaꝫ catholicam.
De eius q̃qꝫ puritate ait Salomon Sap.
vij. Nihil inquinatũ in illã incurrit. ⁊ ipſa
virgo puriſſima de ſeipſa inqt Eccĩ. xxiiij.
Quaſi balſamũ nõ mixtũ odoꝛ meus. Nõ
em̃ in ea ſe immiſcuit originale peccatũ vel
actuale. Cũ em̃ beata ꝟgo vt dictũ eſt ſmo
ne precedẽti in ꝑncipio: ſit per lucẽ ꝑmariã
figurata: clarũ eſt ꝙ in ea nõ fuit vlla te-
nebꝛa peccati. qꝛ vt ait apl's. ij. ad Coꝛ. vj.
Nõ eſt participatio iuſticie cuꝫ iniquitate
nec ſocietas lucis ad tenebꝛas. Iõ de ipſa
dicere poſſumus illud. j. Joh. j. Lux eſt et
tenebꝛe in ea nõ ſunt vlle. Falſuꝫ eteniꝫ
A — dixiſſet Moyſes Geñ. j. duꝫ inquit. Uidit
deus lucẽ ꝙ eſſet bona: ſi aliqua in ipſa ini
quitas fuiſſet. Quapꝛopter de his qui affir
mãt hãc lucẽ fuiſſe per pctm̃ tenebꝛoſaꝫ di
cere poſſumus illud Eſa. v. Ue qui dicitꝫ
bonũ malũ: ⁊ lucẽ tenebꝛas: ⁊ dulce ama-
rũ. Ipſa em̃ puriſſima ⁊ dulciſſima virgo
inquit Eccĩ. xxiiij. Ego quaſi libanus non
inciſus euapoꝛaui habitationẽ meã. Liba
nus aũt cãdidatio interpꝛetatur. ⁊ ſignifi
cat cãdoꝛẽ innocẽtie originalis qui in illa
nũꝙ̃ fuit inciſus per pctm̃. Hec eſt illa do-
mus de qua dꝛ Mat. vij. ꝙ vir ſapiens. i.
xp̃s edificauit domũ ſuã. i. matrẽ ſupꝛa pe
trã. i. ꝟtutis ſoliditatẽ. que ꝓpter pluuiaꝫ
aut ventũ vel inũdationẽ. ſ. pcti nõ cecidit.
fũdata em̃ erat ſupꝛa firmã petrã. hec ibi.
Immaculatã qꝫ fuiſſe matrẽ dei: dete-
ſtatus fuit beatꝰ Andreas apl's qui vt le-
gitur in legẽda ſua: dixit Egee pꝛocõſuli.
Qm̃ de immaculata terra factꝰ fuerat hõ
pꝛimus: neceſſario de immaculata virgine
natus eſt ꝑfectꝰ hõ filius dei: vt hoies ꝑdi
tos repararet. h̃ ille. Iſta aũt ꝟitas ſacra-
rũ ſcripturarũ atteſtationibꝰ manifeſtatur
vt. ſ. patuit. Uñ btã virgo dicere põt illud
Joh. v. ſcrutamini ſcripturas. qm̃ ille teſti
moniũ perhibẽt de me. Sed quidaꝫ ſunt q̃
in ſcripturis ſcrutãtur ſi virginẽ in iniqui-
tate fuiſſe cõceptã reperire poſſint. De qui-
bus dici põt illud pſal. lxiij. Scrutati ſunt
iniquitates: defecerũt ſcrutãtes ſcrutinio.
Et ſequiꝛ infra. Sagitte paruuloꝛuꝫ facte
ſunt plage coꝝ. ⁊ infirmate ſunt cõtra eos
lingue eoꝝ. Cõturbati ſunt oẽs qui vide-
bant eos ⁊c. De talibus multũ ſtudẽtibus
⁊ veritatẽ ſcripturarũ nõ intelligẽtibꝰ. vel
intelligere nolẽtibꝰ fuit predictũ Eſa. vj.
vbi dꝛ. Audite hec audiẽtes. ⁊ nolite intel-
ligere: videte viſionẽ: ⁊ nolite cognoſcere.
Nõ em̃ intellexerũt illud qð figuratum eſt
Geñ. xlij. ſ. ꝙ tẽpoꝛe magne chariſtie ⁊ to-
ta terra egypti fuit tributaria pharaõi ex-
cepta ſacerdotali. per qð datur intelligi ꝙ
licꝫ tẽpoꝛe chariſtie gratie ex defectu pꝛi-
moꝝ parẽtũ omnis humana creatura fue
rit tributaria peccato. beata tamen virgo
tanꝙ̃ ſacerdotalis terra libera fuit. de qua
inquit Dauid p̃s. lxxxiiij. Bñdixiſti domi-
ne terrã tuã. Lꝫ etiã aque diluuij cooperue
rint oẽs montes. vt habetur Geñ. vij. non
tñ peruenerũt ad paradiſum terreſtrẽ. vt
ait Damaſ. lib. ij. ꝑ qð figuraliter datur in
telligi. ꝙ aque peccati nõ operuerũt Ma-
riã que paradiſus appellaꝛ. Uñ de illa dici
põt illud Eccĩ. xl. Sicut paradiſus in bñdi
ctionibꝰ. Figurata eſt etiã. iij. Reg. x. vbi
dꝛ ꝙ Salomon fecit ſibi thꝛonuꝫ de eboꝛe
grãdẽ: ⁊ veſtiuit eũ auro puriſſimo. ⁊ ſub-
ditur. nõ erit opus tale in cunctis regnis

per Salomonē em̄ intelligitur xp̄s. de quo Mat. xij. dr̄. Ecce plus ꝙ Salomō hic. q̄ parauit ſibi thronū .i. matrē bn̄dictā de ebore caſtitat̄. ⁊ auro puriſſimo innocētie ⁊ charitatis. de quo dici poteſt illud ps. lxxxviij. Thronus eiꝰ ſicut ſol in cōſpectu meo. hec aūt puritas ⁊ innocētia p̄dicte ꝟgini maxime cōgruebat: q̄ imꝑatori celeſti aula regia ⁊ thalamꝰ idoneꝰ p̄parabat̄. Un̄ Ber. in q̄dā ſ̄mōe inq̄t. Decuit reginā ꝟginū ſine om̄i macula eē. q͛ genuit illū quē nullū cōſtat pctm̄ hr̄e. De hac etiā ꝟginis bn̄dicte excellētia p̄dixerat ipe filiꝰ eiꝰ Eſa. lx. di. Domū maieſtat̄ mee glificabo.

Cōcilium baſilienſe. Hec q̄ꝫ regine celi puritas declarat̄ ex decreto cōſilij baſilieñ. de q̄ extat rome bulla plūbata ⁊ autētica. atq̄ nūꝙ̄ reuocata: ſic ad lr̄am di. Sacroſctā gn̄alis ſynodus baſiliēſis in ſpūſcō legitie ꝯgregata: vniuerſaꝫ eccl̄iam repn̄tās ad ꝑpetuā rei memoriā. Elucidātibꝰ diuine gr̄e myſteria mercedē gl̄ioſam repromiſit eterna patris ſapientia: dū ait. Qui elucidāt me eternā vitā habebūt. Qđ etiā de btā ꝟgine q̄ ipſaꝫ patris ſapiētiam dei filiū eternū in vtero ꝑtulit, ac mūdo ꝓperit ſacroſctā legit eccl̄ia. Nā q̄cq̄d de dignitate ac ſublimitate ꝟginis matris educitur in lucem, h̄ nō eſt dubiū ad laudeꝫ ⁊ honorē dei filij ſui ꝑtinere. ⁊ q̄ honorificāt matrē ⁊ ſctitatē matris, honorificāt ⁊ elucidāt gl̄ioſum nomē filij eiꝰ. q̄ ipſaꝫ ſctificauit ⁊ repleuit gr̄a, vn̄ ſi in ceteris rebꝰ elucidatio ꝟitatis que a dn̄o deo eſt p̄clara merita ꝑturit. in ea re ſp̄alit̄ fructꝰ vberrimos afferre ſperāda eſt. q̄ ſctificationē ⁊ dedicationē tēpli illiꝰ cōcernit in q̄ añ ſecula añꝙ̄ terra fieret: ab eterno ſibi mañſionē ordinauit p̄ma ⁊ eterna veritas. Jccirco maxime cōgruit vt pax habeat̄ in q̄ſtionibꝰ cōcernētibꝰ ſanctificationē illius. per quā pax diffuſa eſt terris. Hactenus ꝟo difficilis queſtio in diuerſis mūdi ꝑtibꝰ. ⁊ corā hac ſctā ſynodo ſuꝑ cōceptione ipſiꝰ gl̄ioſe ꝟginis matris dei. ⁊ exordio ſctificatiōis eiꝰ facta eſt. quibuſdā dicētibꝰ ipſaꝫ ꝟginē ⁊ eiꝰ aiaꝫ per aliqđ tp̄s aut inſtans tp̄is ſubiacuiſſe actualiter originali pctō. Aliq̄bus ecōuerſo dicētibus a p̄ncipio creatiōis ſue deum ipām diligēdo: gr̄am eidē cōtuliſſe ꝑ quaꝫ ab originali macula illā btiſſimā ꝑſonā liberās ⁊ p̄ſeruās: ſublimioris ſctificationis genere redemit. cū fundaret eā ipſe altiſſimus. ⁊ ipāꝫ fabricaret filiꝰ dei patris vt eēt eius mr̄ in terris. Nos aūt diligēter aſpectis auctībꝰ ⁊ rōnibꝰ q̄ iā a pluribꝰ annis in publicꝫ relatiōibꝰ ex ꝑte vtriuſq̄ doctrine corā ſcā ſynodo allegate ſunt. alijſq̄ pl'imis in hac ꝑte viſis ⁊ matura ꝯſideratiōe pēſatis. doctrinā illā aſſerētē gl̄ioſam ꝟginem mariā p̄uenīēte ⁊ opante diuini muneris gr̄a ſingulari: nūꝙ̄ actualit̄ ſubiacuiſſe originali pctō: ſ; imunē ſꝑ ab om̄i originali ⁊ actuali ruga ſanctāq̄ ⁊ imaculatā ſꝑ fuiſſe tāꝙ̄ piā ꝯſonā cultui eccl'iaſtico, fidei catholice, recteq̄ rōni. ⁊ ſcē ſcp̄ture. ab oībꝰ catholicis approbādā fore, tenēdā ⁊ āplectēdā diffinimꝰ ⁊ declaramꝰ nulli de cetero licitū eē in ꝯ̄riū p̄dicare ⁊ docē. Renouantes p̄terea inſtitutionē de celebrāda eiꝰ cōceptione. q̄ tā ꝑ romanā ꝙ̄ ꝑ alias eccl'ias vj. idus decēbris antiq̄ ⁊ laudabili cōſuetudine celebrat̄: ſtatuimꝰ ⁊ ordinamus eādē celebritatē p̄fata die in oībus eccleſijs monaſterijs ⁊ ꝯuētibꝰ xp̄iane religiōis ſub nomine ꝯceptiōis feſtiuis laudibꝰ colēdā eē. cūctiſq̄ fidelibꝰ vere penitētibꝰ ⁊ ꝯfeſſis ea die miſſaꝝ ſolēnijs itereſſentibꝰ cētū dies: primis atq̄ ſcđis veſꝑis totidē. ſ̄moni ꝟo ꝟbi dn̄i de ea feſtiuitate. xl. dies de iniūcꝫ ſibi penitētijs ꝯceſſiōe ꝑpetuis tp̄ibꝰ duratura hec ſcā ſynodus elargit̄. Datū Baſilee in nr̄a ſeſſione publica in eccl'ia maiori baſilienſi ſolēniter celebrata. xv. kal'. octobris āno a natiuitate dn̄i. M. cccc. xxxix. h̄ ibi.

Uniuerſitas pariſienſis. Determinauit q̄ꝫ vniuerſitas pariſieñſis āno dn̄ice natitat̄. M. ccc. lxxxiij. Mariā matrē dn̄i ꝑ nullū inſtās vel momentū originali culpe ſubiectā: ſed ſp̄ali p̄uilegio ab om̄i macula imunē fuiſſe p̄ſeruatā. De cuiꝰ cōceptiōe inq̄t Anſel. in omel'. ꝟginee ꝯceptiōis. Sic frēs chariſſimi in ſcā eccl'ia natiuitas ſciſſime ꝟgis marie colit̄ ⁊ veneraт̄. ſic dꝫ coli eiꝰ ꝯceptio. niſi ei ꝯcipet̄ etiā nūꝙ̄ naſceret̄. Sic aūt ad ſaluādū genꝰ humanū olim neceſſaria fuit eius natiuitas ſic neceſſaria fuit eius conceptio. niſi enim illa cōcipet̄: redēptio mūdi nūꝙ̄ naſceret̄. In ſenſu ḡ dei ꝯcipit̄ ⁊ naſcit̄. imo ſi diuina rō ꝑficit̄ ſp̄ualis ꝯceptiōis eiꝰ dies maior fore approbat̄ ꝙ̄ natiuitatis. Erubeſcāt ḡ iſenſati: q̄ tātū diē tātaq̄ myſteria ⁊ ſacra tenebris ignorātie excecati reſpuūt celebrare. h̄ ille. Scūs q̄ꝫ Ber. in q̄dā ſ̄mōe approbās ꝯceptionē imaculate ꝟgis ait ꝓpriū delictū maria nō hūit ⁊ ab alieno lōge innocēs fuit. Jō illi dicere poſſumus illud Eccl̄i

xxxij. Age ꝯceptōes tuas: ⁊ nō in delicꝫ: ſ; in his oibus dn̄m bn̄dicito.

Pars. iij. huiꝰ ſ̄mōis q̄ dr̄ declaratōis.

B

Primū miraculum. Vnum ſtupēdū miraculū a non mult̄ ānis citra in ꝑtibꝰ frācie oñdit. b. ꝟgo maria ſue innocētie declaratiuuꝫ. ſic teſtimonio fidedigno accepi. Dū em̄ vnꝰ frat̄ ordinis cuiuſdā p̄dicator cū vno fratre nr̄o ꝯtenderet. atq̄ conaret̄ oñdere ꝙ ipā dei genitrix originali fuit vituꝑio deturpata. Socius p̄dicti fratris nr̄i q̄ erat laicus: nō valēs ſuſtinere iniuriā ꝟginis gl̄ioſe eleuata manu ſeu pugno ꝑcuſſit dictū fratrē p̄dicatorē, eo ꝙ vituꝑauerat reginā celi ⁊ matrē dn̄i nr̄i ieſu xp̄i. Ueruꝫ q͛ ille p̄dicator erat ex nobilibꝰ parētibꝰ ꝓgenitus. dictus laicꝰ timore ipoꝝ parentū ⁊ ꝯſanguineoꝝ illiꝰ tal'r ꝑcuſſi aliꝙ̄diu latuit. Querebant em̄ vindictā facere de ipſo fratre. Sꝫ poſt aliq̄t dies ille laicꝰ nr̄ ꝯfidēs in adiutorio inocētiſſime ꝟgis exijt ad illos cognatos ⁊ ꝓpinq̄s fratris ꝑcuſſi ⁊ dixit illis. Non mala volūtate ꝑcuſſi ꝯſanguineū vr̄m frēꝫ illū p̄dicatorē: ſ; q͛ infamabat puriſſimaꝫ ꝟginē mariā: aſſerēs ipām pctō fuiſſe corruptā. qđ vob̄ eē falſiſſimuꝫ demōſtrabo. Faciatis ergo ignē magnū accēdi: meq̄ ⁊ fratrē illū imaculate ꝟgis infamatorē in eo intrare ꝑmittite. ⁊ q̄ ex nob̄ cōburet̄: eiꝰ opio falſa reputet̄. videbitiſq̄ illū bn̄dicte mr̄is dei calūniatorē: ſoluꝫ vt meret̄ igne cōburi. Placuit aūt ſ̄mo huiꝰ laici oībꝰ. ⁊ igne magno accēſo ille laicꝰ appꝛehēſa mānu illiꝰ p̄dicatoris volebat eū trahere i igneꝫ at ille nūꝙ̄ intrare voluit. cogſcebat em̄ ꝙ mortuꝰ eēt ⁊ cōbuſtus. Tūc ille laicꝰ ſolus intrauit in medio ignis in noīe ꝟgis imaculate rogās eā vt ſic ſine pcti incēdio fuerat ꝑcreata. ſic ipm̄ ab illo igne illeſuꝫ cōſ̄uaret. Stetit igit̄ in illo igne ꝑ mltū tp̄s illeſꝰ ⁊ vocabat illū p̄dicatorē: atq̄ ipꝫ inuitabat ad itrādū ignē. ⁊ q͛ paucas lr̄as ſciebat laicꝰ ipe, dicebat latine loquēdo ſic melius nouerat. veni veni poltrone. ⁊ videbis ſi btā ꝟgo fuit cōcepta in originali pctō. Ad hoc aūt tā grāde miraculū: vniuerſi q̄ aderāt ad credendū btē ꝟgis innocentiaꝫ ſūt iducti.

Scđm. Anno etiā. iij. Bonifacij. viij. q̄dā monialis meditabat̄ de ꝯceptōe ꝟgis ⁊ facta eſt in extaſim. viditq̄ btāꝫ ꝟgineꝫ ſibi dicētē. Scias filia ꝙ mee immacl'ate ꝯceptōi ⁊ ſctificatōni itfuerūt tria milia cherubi canētiū ⁊ dicentiū. Mr̄ dn̄i ē maria. ⁊ tabernaculū trinitat̄. ⁊ ſubdidit btā ꝟgo certa eſto đ eo qđ dixi tibi. ⁊ p̄dica h̄ eſſe verū ſub ſacr̄o.

C Tertiū. Alia q̄ꝫ monial' duꝫ q̄dā nocte admiraret̄ ꝙ eccl'ia dei nō celebraret feſtū ꝯceptōis. b. ꝟgiſ. viſio ei ē oñſa h̄ modo. Nā dū dormiret venit vox diuina ad eā di. Quare turbata miraris ꝙ eccleſia dei nō celebrat feſtū ꝯceptiōis mr̄is mee: Ueni mecū ⁊ oñdā tibi ꝟitatē. Et illa timēs ait. Quis es tu q̄ mihi loq̄ris: et vox rn̄dit. Ne dubites, q͛ ego ſum via veritas ⁊ vita. tūc ꝯfortata ē ⁊ iuit poſt vocē et duxit eā ad locū pulcherrimū ⁊ valde delectabilē. ⁊ tūc vox ei dixit. Scias filia pro certo ꝙ poſtꝙ̄ demones ceciderūt de celo angeli ꝯfirmati in gr̄a dei oī anno feſtum ꝯceptiōis mr̄is mee in celeſti curia ſolēnit̄ celebrarūt. q͛ in mēte dīna eſt p̄ſ̄uata ab eťno. ⁊ iō ab āgelis ē eiꝰ p̄ſ̄uatio ſolēnizata. ⁊ q̄ deuote celebrabit h̄ feſtū remiſſionē ꝯſeq̄t̄ oim pctōꝝ: ⁊ vita eťna ſimil'r fruet̄.

Quartum. Btūs etiā Ber. poſt mortē ſuā apparēs cuidā mōacho ſuo dixit. ꝙ in celo fit feſtū ꝯceptōnis. Mult̄ q̄ꝫ ſctis reuelatū fuit ꝙ maximū gaudiū fit in celo de ꝯceptōe eiꝰ. ⁊ iō ſil'r fieri dꝫ ſolēnitas in terra. Hoc aūt feſtū ſolēnit̄ celebrat̄ pl'ibꝰ vicibꝰ et in pl'ibꝰ eccl'ijs in ciuitate luce q̄libet āno cātādo miſſam cū organis ⁊ pulſu cāpanaꝝ ⁊ ornatu eccl'ie: ⁊ de ꝯceptōe ipā ꝑpl'o p̄dicat̄. Et ꝓpt̄ talē celebritatē mlťa ab eadē ꝟgine bn̄ficia recipiunt̄: ⁊ miracl'a ac ꝓdigia pl'ima fiūt. Sꝫ qđ dicā de illis q̄ tātis ꝓdigijs nolūt ꝯuerti ad ꝯfitendā hāc clariſſimā ꝟitatē: imo q̄tidie q̄rūt in erroreꝫ ſuū alios inducere. Profecto taliū cauilloſis locutōibꝰ nō eſt rn̄ſio faciēda. Sꝫ ſi fieri poſſꝫ ſine pctō: eēt illis rn̄dēdū ſic rn̄dit q̄dā frat̄ ꝯuētualis ſcti frāciſci deuotꝰ btē ꝟgis, forte ipā ꝟgine illū ad h̄ faciēdū inducēte: atq̄ cenſurā eccl'iaſticā de ꝑcuſſiōe clerici relaxāte, ad ꝯfuſionē ſui aduerſarij.

Quītū. Jlle etem̄ p̄dicator cū p̄dicaſſet in quadaꝫ terra lōbardie de imaculata ꝟgis ꝯceptōe frat̄ q̄dā ordinis cuiuſdā q̄ itfuerat p̄dicatiōi, eratq̄ magr̄ theologie, vel vt cōuenientius dicā tenebrie: mult̄ ſophiſticꝫ argumētatōibꝰ oppoſuit ſ̄moni dicti fr̄is. affirmās gl̄ioſam ꝟginē originali vicio fuiſſe corruptā. Uidēs aūt p̄dictꝰ frat̄ q̄ p̄dicauerat ꝙ ille magiſter tenebrie fecerat ſuis cauilloſis ꝓbatiōibꝰ ſic fecit q̄dā aliꝰ in

lib͛o ſuo infamatorio btē v͛ginis. de quo
ego ſcripſi in ep̄l'a ad ſummuz pontificem
Sixtū.iiij.di. Voluerat indoctū ſua p̄ fan
taſmata vulg⁹. Perfid⁹ inſipidū q̄ tulit au
ctor opus. Dixit ad p̄p̄lm. O deuoti imma-
culate v͛ginis audiſtis argumēta hu⁹ ad-
uerſarij dn̄e nr̄e q̄bus ↄcludit ip̄az p̄ peτm̄
meretricatā fuiſſe. Sz q̄z v͛bis illi⁹ īfama
torijs nō eſt rn̄dendū. faciā ei rn̄ſionē quā
meret. Apphēdēs ḡ ip̄m reuoluit euz ſup
genua ſua. erat ei valde fortis. Eleuat̄ itaq̄z
pānis. q̄z ille magr̄ ↄ ſcm̄ dei tabernaculū
locut⁹ fuerat: cepit cū palmis p̄cutere ſup
q̄drata tabernacula ſua q̄ erāt nuda. non
em̄ hēbat femoralia vel antiphonā. et q̄a
ip̄e infamare voluerat btām v͛ginē allegā
do forſitā Ariſt. in li. p̄oꝝ. iſte p̄dicator cō
futauit ei⁹ argumēta legēdo in li. ſuorum
poſterioꝝ. De hoc aūt oēs q̄ aderāt gaude
bant. Tūc exclamauit q̄dā deuota mulier
di. O dn̄e p̄dicator ded̄ ei alias quattuor
palmatas p̄ me. τ alia poſtmodū dixit. de
tis ei etiā q̄ttuor p̄ me. ſicq̄z multe alie ro
gabāt. ita q̄ ſi illoꝝ petitōnib⁹ ſatiſfacere
voluiſſet p̄ totū diē aliud facere n̄ potuiſſz.
Ille v͛o magr̄ tandē dimiſſus valde cōfu-
ſus abſceſſit. τ tūc v͛go benedicta v͛ificari
fecit illō q̄ſ ſcriptū eſt. j. Re. ij. ſ. Quicūq̄z
honorificabit me gl'ificabo eū. q̄ aūt ↄtem
nūt me: erūt ignobiles. Permaneāt ḡ ino
cētie ei⁹ aduerſarij in ignobilitate ſua τ in
obſtinatōe cordis ſui donec tenebris τ ve-
lamine cecitat̄ obſcuratū τ cooptum eſt.
Credo em̄ q̄ aliq̄ a tenebris ↄuertent̄ ad
lucē. τ v͛ificabit̄ in eis illud q̄ſ inq̄t ap̄lus
ij. ad Coꝝ. iij. di. Obtuſi ſunt ſenſus coꝝ.
τ vſq̄z ī hodiernū diē velamē poſitū ē ſup
cor eoꝝ. Cū aūt ↄuerſi fuerint ad dn̄m au
D feret̄ velamē. Credo etiā q̄ ſcā mr̄ eccl'ia
rurſum p̄cipiet p̄ gn̄ale decretū feſtū ima
culate cōceptionis ab oībus xp̄icolis ſub
p̄cepto obſuari. atq̄z officiū q̄ſ dn̄o inſpi
rāte cōfeci ab oībus cito incipiet celebrari
Et tūc verificabit̄ illō p̄s. cvj. Videbūt re-
cti τ letabunt̄. τ oīs iniq̄tas oppilabit os
ſuū. Nec timebit ſumm⁹ pōtifex q̄ aliqui
pauci ↄceptionis imaculate aduerſarij co
minent̄ q̄ cū faciēt ad gn̄ale cōciliuz ſi h̄
ſtatuerit cōuocari. Btā etem̄ v͛go diſſipa-
bit conſiliū diaboli. Nos v͛o v͛ginei hono
nis zelatores reuelata facie gl'iaz dn̄e ſpe
culātes. interim magnificem⁹ ei⁹ puritatē
atq̄z quātū poſſum⁹ ei⁹ ſc̄itatē extollam⁹.

Ipſa etem̄ v͛go benigniſſima ↄceptionē ſuā celebrātibus impetrat p̄mo deletionē peccatoꝝ. Ideo in officio quo vtunt̄ quidā re ligioſi canit̄ in officio ↄceptiōis. Cōcept⁹ hodiern⁹ marie ſemp̄ v͛ginis venenū ter- ſit ac nexū ſoluit. ſ. pctōꝝ. Scd̄o dat eis occaſionē gaudioꝝ. τ iō ī p̄dicto officio ca nit̄. Cordis ac vocis iubilo laudes panga mus dn̄o. cui⁹ mr̄is ↄceptio mūdū p̄fudit gaudio. Oēs igit̄ deuoti diē ↄceptōis re- uerēter debēt feſtiuare. q̄z ſicut ip̄a ab ori ginali triſtitia liberata occaſionēz accepit gaudij. ſic illis q̄ hoc feſtū celebrāt ſubuenit ī oīb⁹ neceſſitatib⁹ expellēdo triſticiā τ do nādo leticiā. Iō in p̄dicto officio d̄r. Cōce pt⁹ btē v͛gis meſtis reddit leticiā. p̄cipue aūt hāc leticiā dat eis iminēte morte. q̄n maior ē meſticia. Vn̄ Amb. ſup Apoc. ait O q̄ gaudēs eſt obit⁹ ei⁹ q̄ marie dū viue ret ſedul⁹ fuit τ deuot⁹.

Utilitates celebrantiſ feſtū h. (E)

Tertio dat eis ī gradu ſuo ſtabilitionē vt nō deponantur. Et h̄ p̄bat Anſel. in quodā ſmone dicēs. Quiſq̄s p̄ſul. abbas τ p̄lat⁹ es. recole dili- gētia hāc feſtiuitatē: τ a cūctis iube eā coli q̄z ſi eā toto corde amaueris: nūq̄ de ḡdu tuo depoſit⁹ eris. τ in meip̄o p̄baui quod dico: hec ille. Et idē p̄bat Iordan⁹ ī poſtill' ſuis di. q̄ q̄z v͛go gl'ioſa in ſua ↄceptōe eſt ſinglr̄ a deo honorata. iō eiuſdē ↄceptōis ſue deuotos cultores honorat. (F)

Quarto dat eis p̄tus incolumitatē. Vn̄ Oroſi⁹ in ep̄l'a ad heliodoꝝ. ait. Corā deo noui et in v͛itate cōperi q̄ nulla mulier in p̄tu p̄icli tat̄ ſup quā deuote marie gr̄a īplorat̄. et dies ↄceptiōis ei⁹ celebrat̄. hec ille. Sicut em̄ v͛go bn̄dicta in vtero mr̄is ſue eſt non ſolū in naturalib⁹ illeſa cuſtodita: ſed etiaz gratuitis inſignita. ſic oīb⁹ mulierib⁹ illud in h̄ feſto digne recolētib⁹ fet⁹ ↄſuat peni tus illeſos τ illeſas cū filijs ſuis ne p̄iclitē tur adiuuat. (G)

Vn̄ legit̄ in miraculis ei⁹. q̄ in anglia circa ciuitatē cātuarien̄. vir q̄ dā ad limina ap̄loꝝ nauigare volēs: ſecuz duxit vxorē ſuā p̄gnantē. q̄ v͛gīee ↄceptio nis erat valde deuota. Cū aūt nauigarēt venit tp̄s pariēdi. Periclitāte aūt mliere ſeuiēteq̄z tēpeſtate ne oēs ſubmergerent̄: depoſita eſt mulier ex naue ſup tabulā: q̄ implorās auxiliū btē v͛gis p̄miſit ei ac de uouit q̄ ſi euaderet h̄ p̄iculū magis deuo- te q̄ vnq̄ feciſſet celebraret ei⁹ ↄceptionez. Statim ḡ affuit v͛go btiſſima q̄ eā ad lit⁹ p̄duxit. atq̄z a periculo aborſus liberauit

Miraculum

natoq̄z puero officiū obſtetricis adipleuit

Scdm Aliud ſtupēdū miraculū accidit in ciui tate p̄gami. vbi cū q̄dā mulier ſup quodā ſolario eēt cū puero ſuo q̄ttuor annoꝝ: ille puer caſu cecidit de ſolario. q̄ſ videns mr̄ deuota v͛ginis. rogauit ip̄am vt ad reue- rentiā ſue imaculate ↄceptōis dictū pueꝝ ſic miſabil'r cadētē a p̄icl'o liberaret. q̄ſ τ factū eſt. Nā cū ip̄e puer ſup petras de alto cecidiſſet. ſine vlla penit⁹ leſiōe reptus eſt.

(H) Quito dat v͛go puriſſima ſuis cultorib⁹ pacē τ requiē in p̄nti vita τ futura. Unde Anſel. vbi. ſ. inq̄t. Huius celebratorib⁹ ſo lēnitatis dat̄ a filio v͛ginis dn̄o nr̄o Ieſu xp̄o pax τ lōga ſalus. τ poſt trāſitū huius vite reqes eterna. hec ille. Ad quā requiez infinitā nos peruenire faciat ip̄a v͛go in temerata. Cui ſit honor τ gloria in ſecula ſeculorum. Amen.

De eadez ab oībus celebrāda. et a nullo amplius impugnāda puriſſime v͛ginis cō ceptione. Sermo non⁹ τ vltimus.

(I) **Actum eſt ſilē**tiū in celo. i. in dei eccl'ia Apoc. viij. Sicut imacl'a te dei gentricis innocen tiā oēs venerant̄ nouem ordines angeloꝝ. Ita nos illi⁹ puritatem cōgruit nouē exaltare ſmonib⁹. vt ſic no- uē beatoꝝ ſpirituū choris oīa ſctōꝝ ange- loꝝ agmina terminant̄. ita his nouē ſmo nibus btiſſime v͛ginis innocētia perpetuo aduerſarijs ei⁹ impoſito ſilentio claudat̄. ſic vt de illis dici poſſit illud Neemie. v. c. Siluerūt nec inuenerūt q̄d rn̄derēt. Et de me talib⁹ ſilentiū imponēte dici poterit il lud Eccl'i. xliij. In ſmone eius ſiluit vēt⁹. De ip̄ſis aūt ſilentiū hoc ſaluriferū ſuātib⁹ verificabit̄ illud p̄s. cxj. ſ. Letati ſūt q̄a ſiluerūt. Dicāt ergo p̄dicti illō Viere. viij. Sileamus: q̄z dn̄s nos ſilere facit. τ illud q̄ſ notat glo. in p̄emio cle. in v͛bo ſilentio. que allegat Senecā. ſ. Nos loquētes fu- iſſe. ſiq̄z penitent tacuiſſe nunq̄. Ego aūt illis dicere poſſum illud Zach. ij. c. Sileat oīs caro a facie dn̄i. De ip̄ſis q̄z dici pote- rit illud Eſa. xxxvj. Siluerūt τ nō rn̄derūt ei verbū. q̄ſ vt fieri poſſit rogo dn̄m nr̄m ieſum xp̄m. vt ip̄e qui ſilentiū ſapiēter im poſuit saduceis. vt d̄r Matth. xxij. etiam oībus impugnātibus innocentiā v͛ginalē ſilentiuz imponere velit. vt verificet̄ illud Iudicū. xiij. Iuſſit fieri ſilentiū. Dicat igit̄ ip̄e celeſtis imperator illud quod inquit im perator terrenus in. l. fi. C. de feri. dicens. Taceat apparitio. ſ. cōtra matrez meam. horrida vox fileſcat. ſ. eam p̄dicās pecca- tricem. Dicat etiā illud quod idē imperator cōtra innocentiuz calūniatores digna pe- na plectēdos ſtatuit. in. l. oēs qui. §. fi. C. de epiſ. τ cleric. di. Nemini temeritas ſua lucratiua concedat̄. ſed impudēs calūniā- tium refrenet̄ audacia. τ infra. Iamq̄z ſo- pitis iurgioꝝ clamoribus ab impijs eoꝝz cōflictationibus deſiſtāt. Tales nāq̄z iaz debēt a ſolitis ↄtētionib⁹ ↄ btām v͛ginem ceſſare cū videāt eas in ſuā ignominiā et vituperationē redūdare. Sūt em̄ de illis de q̄b⁹ d̄r. l. ſi pr̄. in fi. ff. de iu. do. Qui effuſo ſmone nimiū ſe iactāt in p̄rōptu ſui p̄icu lum incidūt. De ip̄ſis aūt dici p̄ōt illō q̄ſ iuriſcōſult⁹ in. l. j. ff. de inoff. teſt. inquit. ſ. Meli⁹ facerēt ſi ſe ſumptib⁹ iamb⁹ nō ve xarent cuz obtinere ſpem nō laborēt. Q̄ſ exponit glo. id ē cū laborādo q̄ſ optāt ob- tinere nō valeāt. Si qui aūt de cetero auſi fuerint reclamare cōtra innocentiā virgi- nalē poterit illis dici illud Iob. xiij. Utinā taceretis vt putaremini ſapiētes. Tacitur nitas em̄ p̄bis cōuenit. vt ait Spe. in ti. de aduoca. §. nūc de exordijs. v͛. poſtmoduz. iuuat em̄ plurimū tacere. l. expreſſa. ff. de reg. iur. τ. l. ſi quis ſemproniū. ff. de here. inſti. Verū quia lz vnuſq̄ſq̄z debeat a vitu peratione mr̄is dei deſiſtere τ ſilentiū ſer uare. tn̄ oēs debent in ei⁹ laudes exultare τ nunq̄ ceſſare. nō em̄ ſufficit abſtinere a pctō niſi fiat q̄ſ bonū ē. c. nō ſatis. lxxxvj. diſt. τ. §. iuris p̄cepta. τ ibi glo. inſti de iu- ſti. τ iure. Ideo ego ſuabo illud Eſa. lxij. vbi d̄r. Qui remiſcimini deū nō taceatis. Vn̄ dicā cū Hiere. p̄pheta. iiij. ſui li. c. Nō tacebo q̄z vocē buccine audiui. ſ. ſp̄ūſſācti me ad p̄clamandā v͛ginis puritatē inuitā tis. De qua adhuc tres ↄſideratōes in pre ſenti ſmone faciemus.

Prima dicet̄ elucidationis.
Secunda p̄palationis.
Tertia demonſtrationis.

Pars prima huius ſmonis que dicit̄ elucidationis.

(K) Vltra argumēta in p̄cedentib⁹ ſmonib⁹ poſita poſſum⁹ eluci- dare beate virginis conceptio nem multis alijs fundamētis.

Rōne ↄſecra⸗tionis.

Quoꝝ pͥmū dꝛ ↄſecratiōis.ſic. Queād⸗
modū nō cōuenit ꝙ illa q̄ nō eſt ꝟgo fiat
ꝟginū abbatiſſa.c.iuuēculas.xx.q.j.et ibi
glo.ꝛ Car.in cle.attēdentes.de ſta.mo.ꝛ
doc.in.c.indēnitatibus.de elec.in.vj.imo
etiā violenter coꝛrupta.lꝫ ꝟginitatē non
amittat nec pdat aureolā:nō dꝫ cōſecrari
ſm Alanū.vt dꝛ in ſumma ↄfeſſoꝝ.li.iij.
ti.iij.q.xiiij.qđ etiā tenet Tho.in.iiij.diſt.
xxxiij.ꝛ.ij.ij.q.clij.Et pbaꝰ p.c.ille fātie.
xxxij.q.v.ꝛ.c.ſi qs nō iratus.xv.q.j.Sic
nō fuiſſet cōueniēs ꝙ btā ꝟgo cōſecrareꝰ
regina angeloꝝ ꝟginū ꝛ eis pficereꝰ ſi ali
qn̄ fuiſſet pctō quouis mō ↄcto vl̓ cōmiſſo
maculata ꝛ coꝛrupta. Ad quod facit quod
dꝛ i.c.pͥmū.xxxv.di.ſ. Decꝫ platū alijs eē
irrephenſibilē ꝛ oīni tpe a quocūqꝫ crimīe
immunē.vt ergo natura angelica nō eſſet
accephala: ſed hꝛet caput meliꝰ q̄ luciferū
ꝛ vt angelis puriſſimis nō pficeretur aliq̄
creatura minoꝛis puritatis ꝛ ꝟginitaᵻ in⸗
ferioꝛis.congruū fuit ꝙ beata virgo eſſet
puriſſima:ꝛ nunq̄ aliq̄ vicio cōtaminata
Ideo mirandū erit ſi aliq̄ ampliꝰ pctm̄ illi
imponere pſumpſerit. Nā de hoc etiā an⸗
geli mirari dicunꝰ. Un̄ in figura ſcptū eſt.
Dan̄.xiij.ꝙ audiētes famlꝛi domꝰ Suſan
ne clamoꝛē in pomerio.ſ.ſenū vociferātiū
Suſannā cōmiſiſſe adulteriū:irruerunt p
poſticū. At vbi locuti ſunt ſenes.i. quidaꝫ
doctoꝛes antiquij erubuerūt.ſ. famuli ipſi
domꝰ ſuſanne.i.angeli q̄ in domo Suſan⸗
ne.i.btē ꝟginis.ſ.in celo miniſtrāt deo:qꝛ
nunq̄ ſmo hmōi fuerat de ſuſanna.i. de
ipa dei mr̄e in toto celo empyreo. Poſſūt
etiā p famulos domꝰ intelligi moderni de
uoti.b.ꝟginis ipi mr̄i dei ↄtinue famulan
tes.q̄ miranꝰ de dicꝭ aliquoꝝ antiquoꝝ ↄ
puritatē.b.ꝟginis.vn̄ ad liberandā eā ir⸗
ruūt p poſticū.i.p argumēta poſterioꝛuꝫ
doctoꝝ.ꝛ ipſi iuuenes ſeqn̄tes nouū hoīeꝫ
xp̄m erubeſcūt de ſenioꝛibꝰ ſequētibꝰ vete⸗
rē adā.

Z Rōne ↄiūctionis

Scōm fundamentū dꝛ ↄiūctio⸗
nis.ꝛ pōt colligi ex dictis bti Petri rauē⸗
nēſis epi ſup Miſſus eſt. Nos aūt poſſu⸗
mꝰ arguere ſic. Deus debuit aſſumere ſibi
in cōiugē aliquā q̄ nō eſſꝫ indigna.vl̓ cuiꝰ
cōiugiū nō eſſet lege phibitū. Nam lꝫ prin
ceps ſit ſolutꝰ legibus.l.pnceps.ff.de legi.
cū ſi.tn̄ decet eū ſuis legibꝰ viuere.l.digna
vox.C.e.ti. Sed mr̄imoniū phibitū ē ↄhi
a fidelibus cū aliq̄ que ſit diſparis cultus
ſeu infidelis.Exod.xxxiiij.ꝛ Deuꝰ.vij.vn̄
mr̄imoniū ſic ↄtractū cū infideli eſt nullū.
xxviij.q.j.§.ex his.ꝛ.c.caue. Ergo deus q̄
ab eterno ſibi elegit in ↄiugē btām ꝟginē
nō debuit ipam pmittere labi in pctm̄ quo
efficereꝰ de ſecta diaboli.ꝛ ſic inepta eiꝰ cō
iugio ꝛ mr̄nitate filij ſui.q̄ qdē mr̄imonialꝛ
ↄiūctio ꝛ mr̄nitas quo ad ipꝫ deū dꝛ fuiſſe
ab etn̄o.vt euidētiſſime patebit ex dicēdis
in parte ſequēti huiꝰ ſmonis.

M Rōne reiectionis

Tertium
fundamētū dꝛ reiectiōis.ꝛ fuit argumētū
Petri aureoli in tractatu de cōceptōe ꝟgi
nis:ꝛ poſſumꝰ arguere ſic. Sicut abſurdū
eſſet ꝙ qs cōſecraret in coꝛpꝰ xp̄i hoſtiā q̄
ſemel cecidit in ſtercoꝛe vel in oꝛe canis ra
bidi.aut poꝛci ſeu luto ferēti.lꝫ poſtea ſit
mūdata.vn̄ talis hoſtia a q̄libet deuoto ſa
cerdote reijcereꝰ.ſic incōgruū fuiſſet ꝙ de
illa q̄ ſemel fuit inuoluta ſtercoꝛe ꝛ putre⸗
dine pcti.ꝛ deuoꝛata oꝛe fetentis diaboli:
foꝛmareꝰ coꝛpꝰ puriſſimū ſaluatoꝛis nr̄i:
imo credendū eſt ꝙ ipe xp̄s ſacerdos pu⸗
riſſimꝰ eā repudiaſſet:ꝛ acceptare noluiſſꝫ
in matrē nec deus pr̄ in cōiugē. Nullꝰ enī
generoſus ac delicati ſtomachi pnceps p
potatōe ſua eligeret ciphū quē aliquando
vidiſſet hoꝛribili ſanie adiplerū. Dat etiaꝫ
pdictꝰ doctoꝛ vbi.ſ.exēplū de pāno q̄ debēt
fieri coꝛpalia ſup q̄ coꝛpꝰ dn̄i cōſecraꝰ.qui
indecēs eſſet ſi vnq̄ fuiſſet ſtercoꝛe inuo⸗
lutus.Et ↄfirmanꝰ pdicta alio ſilꝛi funda
mēto. Nā ſi in aliq̄ calice ſemel ſtercoꝛiza⸗
tū fuiſſet.lꝫ poſtea purificatus eſſet.nō tn̄
honeſtū eſſet in eo ↄſecrare ſctiſſimū ſan⸗
guinē dn̄i nr̄i ieſu xp̄i.Et ſic pari mō incō
decēs fuiſſet in muliere in q̄ ſemel diabolꝰ
pcti ſtercoꝛa pieciſſet dei filiū pcreari. Pre
terea ſi indecēs valde fuiſſet ipm dei filiuꝫ
ex mlꝛiere ab aliq̄ hoīe ſtupꝛata etiā violēꝰ
ꝛ ſine ↄſenſu ſuo gn̄ari.pfecto indecētius
extitiſſet eū pcreari de muliere a diabolo
ſtupꝛata q̄uis pctō. Sꝫ ad pdicta rn̄dēt
q̄dā qs nō expedit pticularꝛ noīare.ſꝫ ita
eos noīabo ſeqn̄do modū loqn̄di in talibꝰ
q̄ vtunꝰ doc.in.l.q̄dā puella.ff.de iur.om.
iu. Dicūt aūt ꝙ inꝰ dicere ipam ꝟgineꝫ in
ↄceptōe fuiſſe ab oꝛiginali pctō pſuatā et
dicē eā ↄtaminatā:lꝫ ſtati ſubleuatā nō ē
dn̄a niſi ſic vniꝰ fili vel capilli:qꝛ dicūt eaꝫ
in ſcdo inſtāti cōceptiōis fuiſſe purgataꝫ.
Un̄ pdicatoꝛ q̄dā oꝛdinis cuiuſdā dixit ꝙ
hūana natura fuit ſicut vna ptica plena
pānis q̄ cecidit in luto. Et vnus nō fuit in
fectꝰ qꝛ non tetigit lutū.ſ.xp̄s.alij ꝟo oēs

pāni infecti ſunt.quoꝝ tn̄ vnꝰ cū cecidiſſet
in luto ſtatiꝫ ſubleuatꝰ eſt ꝛ excuſſus.ſ.btā
ꝟgo. O mirabile exēplū.o ſapia ſtupenda.
Nōne ſi qs cū ptica ipm pdicatoꝛē ſemel i
inſtāti ꝟberaret ac foꝛtiꝰ pcuteret.eſſet tn̄
ꝟberatꝰ ꝛ pcuſſus. Nōne ſi qs in inſtanti
velneraret in vultu vel decapitareꝰ.aut p
gulā ſuſpēdereꝰ.vl̓ iſamis aut ſuꝰ alteriꝰ
efficereꝰ.aut i ſtercoꝛe caderet.ſemp tn̄ de
illo dici poſſet ꝙ ſemel fuit vulneratꝰ in fa
cie vel decapitatꝰ. aut ſuſpēſus infamiſqꝫ
vel ſuꝰ aut ſtercoꝛe inuolutꝰ. Facit ad hoc
qđ dꝛ in.l.ſi.C.de gn̄ali aboli.vbi ſcriptuꝫ
ē. Indulgētia qs liberat. notat.i.ſꝫ gl.no
tatos relinq̄t.ſequiꝰ.nec infamiā criminiſ
tollit.ſꝫ pene gr̄am facit.ꝛ ibi glo. allegat
Ouidiū i li.de pōto dicentē. Pena pōt de
mi.culpa pēnis erit. Facit etiā ad hoc lex
ij.C.de obſe.a libe.pa.pſtan.vbi dꝛ.lꝫ enī
ꝟbis edicti nō habeāꝰ infames.re tn̄ ipſa
et opiniōe hoīuꝫ nō effugiūt iſamie notā.
Ex qbus oībus apparet ꝙ male loquūtur
illi q̄ dicūt ꝙ btē ꝟgini parū nocuiſſet pec
catū oꝛiginale.qꝛ in eo paruo tpe ſtetiſſet
Iſti enī cognoſcēt erroꝛē ſuū ſi ad mēoꝛiā
reducāt ſniam Goffredi in poetria ſua di⸗
N cētis ꝙ fel modicū totū amaricat. Male
faciūt ꝫ iſti ptinaces hāc infamie notā im
maculate ꝟgini imponēdo.ſꝫ qđ deteriꝰ ē:
tales ad defenſandā ſuā obſtiatiōnē dicūt
ꝙ pctm̄ oꝛigiale ē leue ꝛ nō moꝛtale: imo
leuiꝰ q̄ veniale. Et duo faciūt fundamēta
pͥmū eſt.qꝛ pctm̄ oꝛigiale nō eſt volūtariū
ſm eos.ſcōm eſt.qꝛ pctm̄ oꝛiginale ſolum
puniꝰ pena dāni.veniale aūt pena dāni ꝛ
ſenſus. Sꝫ iſta eoꝝ ſnia ē ↄ aplm̄ ad Eph.
ij.dicētēꝫ. Oēs naſcimur filij ire. Cū ꝫ nō
ppter aliud q̄ pter oꝛiginale pctm̄ iuxta
ſniam Panoꝛ.in.c.ↄq̄ſtus.de feri.vbi ait
ꝙ pter tale pctm̄ ſumꝰ filij ire.ergo ipm
pctm̄ oꝛiginale eſt moꝛtale qđ nos in ira
dei cōſtituit.ꝛ dei gr̄aꝫ hr̄e nō pmittit. Et
cōfirmaꝰ pdicta veritas. Nā vt ait Aug.
xiij.de ciui.dei.et.iiij.de trini. Et ſanctus
Remigius ſup epl̓am pauli ad Eph. Sic
coꝛpus non viuit ſine aīa. ſic aīa dicitur
moꝛtua ſine deo.ꝛ eius gr̄a q̄ eſt vita aīe.
Illa ergo anima q̄ pter oꝛigiale pctm̄ nō
eſt in dei gr̄a:ſed in indiguatōe eiꝰ pfecto ē
moꝛtua. Et iō inq̄t Petrus aureoli in tra
ctatu de cōceptōe beate ꝟginis. Certū eſt
ꝙ pctm̄ oꝛiginale eſt maius veniali ꝛ dete
ſtabilius deo:cū pmereaꝰ eius irā ꝛ dam
nationem eternā quaꝫ veniale nō mereꝰ:
hec ille. Quō aūt oꝛiginale pctm̄ ē leue
pter quod oīa mala humano generi eue
nere: Profecto ſi nō eſſet grauiſſimū non
opoꝛtuiſſet grauiſſimā penā p illo pati dei
filiū. Nemo igiꝰ dicat ꝙ illud peccatuꝫ eſt
leue pter quod dei filiꝰ ſic hoꝛribilꝛr moꝛ⸗
tuꝰ eſt in cruce.hoc aūt pctm̄ qđ ē moꝛtale
ponit hoīem in demonis poteſtate. Si enī
exiſtēs in oꝛiginali pctō nō eſſet poſſeſſus
a diabolo:nō inſufflaret baptizās in euꝫ q̄
baptizaꝰ dicēs. Exi ab eo ſathanas. Item
nō faceret eū abrenūciare diabolo niſi pus
fuiſſet ſub eius ditione ꝛ impio: Item p⸗
hibetur in ſacro ſepeliri q̄ moꝛiꝰ in oꝛigina
li.vt pbari poteſt p.c.ecclꝛiam.de ↄſe.di.j.
vn̄ eſt de illis de qbꝰ diciꝰ. Viere.xxij. Se⸗
pultura aſini ſepelieꝰ.ꝛ hoc vt oſtendaꝰ ꝙ
eſt moꝛtuꝰ.inimicus xp̄i.qꝛ nō eſt ſibi vni⸗
tus p baptiſmū.ꝛ i h̓ ſenſu exponi pōt illđ
quod ait ſaluatoꝛ noſter Luc.xj.et Mat.
xij.dicens. Qui nō eſt mecū cōtra me eſt.
qđ etiā poniꝰ in.l.celicolarū.C.de iudeis.

O Origi⸗nale eſt grauiſſimum

Ad fundamentū aūt pͥmū reſpondeꝰ ꝙ
nō eſt verū ꝙ oꝛiginale pctm̄ nō ſit volun
tariū:imo hec eoꝝ locutio implicat cōtra⸗
dictionē. Si nō eſſet voluntariū non eſſet
pctm̄.dicēte Aug.in lib.de libero arbitrio.
Pctm̄ adeo eſt voluntariū.ꝙ ſi non eſſet
voluntariū nullū eſſet pctm̄. qđ dictū etiā
ſacri canones ſepius cōfitentur.vt pꝫ.xlv.
di.c.de iudeis.ꝛ.xv.q.j.c.merito.ꝛ.c. illa.
et.c.nō eſt.ꝛ. xxiij.q.iiij.c.nabuchodono⸗
ſoꝛ.vbi dꝛ. Uaſis ire nunq̄ deus redderet
interitū ſi nō ſpontaneū inueinreꝰ hō hr̄e
pctm̄. Cū ergo deus reddat interitū aīe in
pctō oꝛiginali exiſtēti:vt declaratuꝫ eſt.ſ.
ſer.j. parte.iij.falſuꝫ eſt dicere ꝙ oꝛigiale
pctm̄ nō eſt volūtariū. Ad pdicta etiam ꝙ
oīe pctm̄ ſit volūtariū:faciūt ea q̄ habenꝰ
in.c.ſicut enī.xxiij.q.v.ꝛ.c.cū volūtate.de
ſen.ex.et.l.di.c. ſi qua femina.ꝛ.c.ſi quis.
ꝛ.c.quantū.ꝛ.c.hi qui.ꝛ.c.ſepe cōtingit.ꝛ
C.ad legē coꝛ.de ſic.l.j.et.ff.de fur.l. q̄ in⸗
iurie.in pn̄. Dico ergo ꝙ oꝛiginale peccatū
dꝛ voluntariū in radice in q̄ oēs peccauerꝰ
ſm dictū aplꝛi ad Rom̄.iij. Ut enī dictum
eſt.ſ.ſmone pͥmo parte.ij.tota humana
natura erat in adā quādo volūtarie pecca
uit.ꝛ cōſequēter hoc modo illi pctō cōſen⸗
ſit. Et iſta reſpōſio colligiꝰ ex dictis magi
ſtri Petri aureoli in tractatu de ↄceptōne
beate ꝟginis.ꝛ fuit oꝛiginalꝛr beati Augu

P Origi⸗nale eſt volūta⸗rium

ſtini:qui vt refert magr̃ ſen.in.ij.diſ.xxxj. in li.cōtra Julianū hereticū negantem in puulis eſſe pctm̄ originale.ſic ait. Queris forte vtrū originale peccatū ex volūtate ſit? Rn̄deo prorſus ꝛ originale pctm̄ ex volū tate eſſe.qꝛ hoc ex volūtate pⁱmi hoīs ſemi natū eſt.vt in illo eſſet ꝛ in oēs tranſiret. hec ille. Sed rn̄dent quidā ꝙ lꝫ originale ſit voluntariū eo modo quo.ſ.dictū eſt.tn̄ pctm̄ veniale habet magis de volūtario. Cū igit̄ pctm̄ tāto ſit grauius quāto ma gis de volūtario.ergo veniale eſt grauius

An originale ſit grauiꝰ veniali

originali. Sed huic palliato argumento rn̄det̄ ꝙ hoc eſt verū ꝙ data paritate gra uitatis duoꝝ pctōꝝ in ſe:quāto aliqḋ eo rum cōmittit̄ cū volūtate magis delibera ta ꝛ ſpōtanea:tāto eſt grauius. Sed data diſparitate illoꝝ nō ſequit̄ generalr̄ ꝙ il lud ſit grauius pctm̄ qḋ eſt magis volun tariū.alr̄s ſequeret̄ ꝙ vnū leuiſſimū pctm̄ veniale cōmiſſum ſpōte ꝛ volūtarie ac da ta opa eſſꝫ grauius vno homicidio aut ꝑ iurio grauiſſimo. ſiue alio ſcelere maximo qḋ qs cōmitteret nō libēter nec ſpōtanee ſimplr̄:ſed timore alicuius vel impulſu. q tn̄ nō excuſaret eū a mortali pctō. Et ſic n̄ valet argumentū p̄dictū.qꝛ vt ptꝫ ex dict̄ in ſupioribus ſmonibus originale pctm̄ eſt in ſe incōparabilr̄ grauius oī veniali.ꝛ ideo lꝫ veniale magis habeat de volūtario per hoc nō ſequit̄ ꝙ ſit grauius originali

Originale quō punit̄ a deo

pctō. Ad ſcḋm ṽo fundamentum rn̄dēt aliqui ꝙ lꝫ vſqꝫ ad diē iudicij nō puniant̄ decedētes in originali niſi pena damni.tn̄ dicit hugo quē refert Archidiaconꝰ in.c. firmiſſime.de cōſe.di.iiij.ꝙ tales crucia buntur.ſ.poſt iudiciuꝫ diuerſis tormētis. lꝫ nō ita grauiter ſicut illi q̄ originali addide runt actualia. Et hāc opinionē etiā tenet Greg.ix.moral. Et videt̄ pbari ex euāge lio. Sicut em̄ pꝫ Mat.xxv.oēs hoīes ad ducent̄ ad iudiciū.ꝛ vna pars.ſ.electorum ponet̄ ad dexterā iudicis partem.ꝛ oēs hi ibunt poſt iudiciū in vitā eternā.de q̄rum numero nō erūt mortui in originali pctō. Alia ṽo pars.ſ. reproboꝝ ponet̄ ad ſini ſtram.ꝛ iſti oēs poſt iudiciū ibūt in igneꝫ eternū q̄ paratus eſt diabolo ꝛ āgelis eiꝰ. Et hoc eſt qḋ inq̄t Aug.in li.de fide ad pe trum.ꝛ habet̄ trāſſumptiue in.d.c.firmiſ ſime.de conſe.diſt.iiij.vbi ait. Firmiſſime tene nō ſolum hoīes ratione vtētes : verū etiā puulos qui ſiue in vteris matrū viue re incipiūt ꝛ ibi moriunt̄.ſiue iā de mr̄ibꝰ nati ſine baptiſmi ſacramēto quod dat̄ in noīe p̄ris ꝛ filij ꝛ ſpūſſancti: de hoc ſeculo tranſeūt:ſempiterno igne puniēdos.quia et ſi pctm̄ ꝑprie actionis nullū habēt:origi nalis tn̄ peccati dānationē carnali conce ptione ex natiuitate traxerūt.hec ille. Ve rum quia aliq̄ exponūt:ſempiterno igne.i. ſempit̄na pena.que tn̄ expoſitio nō videt̄ cōuenire textui. Quia nō alit̄ recedenduꝫ eſt a ſignificatiōe ṽboꝝ ꝙ ipā ṽba ſonāt. l.nō aliter.ff.de le.iij.ꝛ ṽba nō ſunt improprianda.ſed ſtandū eſt eis qn̄ ſunt clara.l.ille aut ille.§.cū in ṽbis.ff.de le.iij. Itē nō ſunt lacerāda.ſꝫ eis eſt inherēdū.l.ſi mihi ꝛ ticio.ff.de ṽ.ob. Tn̄ volēs ſalua vtraqꝫ opinione de punitione taliū reſpōdere ad iſtud vanū fundamētū.dico ꝙ etiā p̄ſup poſito ſine veri p̄iudicio ꝙ tales cum ſolo originali pctō moriētes nunq̄ puniantur aliq̄ pena ſenſus.tn̄ eoꝝ pena q̄ eſt eterna ꝛ infinita ac ꝑpetua p̄uatio diuie viſionis ꝛ eterne glie:eſt grauior omī pena q̄ debe tur pctō veniali: cū ſit tꝑalis ꝛ cito tranſi toria. Et cōſequēter maius eſt delictū ori ginale ꝙ veniale.qꝛ homo ꝑ originale ꝑ petuo damnat̄.vt pꝫ in.d.c.firmiſſime.nō aūt ꝑ veniale. Cū igit̄ grauitas pene de mōſtret atrocitatē delicti.l.reſpiciendus. ff.de penis.ꝛ.c.nō afferamꝰ.xxiiij.q.j. Ad qḋ etiā facit qḋ habet̄ in aut̄.vt fratrū fi lij.col.ix.ꝛ Deut̄.xxv.vbi dr̄. Pro mēſura delicti erit ꝛ plagarū modus. Cōcludit̄ ꝙ originale pctm̄ eſt grauius veniali.cum ei debeat̄ grauior pena. Ideo dic̄ magr̄ Fran ciſcus de mayro.in.iij.ſen.di.iij. Et Sco.i ij.di.xxxvj.ꝛ in.iij.di.iij.cōiūgēdo eorum dicta.ꝙ maius malū eſt origiale pctm̄ qḋ hꝫ annexā dei inimicitiā ꝙ pena ſenſus et dāni ſine dei inimicitia.imo cuꝫ eius grā ſic̄ eſt exn̄tiū in purgatorio ꝓ pctō veniali Et ꝯfirmant̄ p̄dicta ꝑ ſn̄iaꝫ p̄dicti frāciſci de mayronis vbi.ſ.dicētis ꝙ q̄libet bonꝰ potiꝰ eligeret eſſe ſine glīa ꝙ ſine dei grā. qꝛ homo pōt eſſe bonꝰ ſine glīa ſicut ſunt illi q̄ ſunt i purgatorio ꝓpter pctā vēialia ꝓ q̄bus puniunt̄.ſed nemo pōt eſſe bonus ſine dei grā.ſicut ſunt illi qui hn̄t originale pctm̄. Preterea aliq̄ theologi negāt ſupra dictum fundamentū aduerſatiuū imma culate cōceptioni beate ṽginis.dicētes ꝙ pctō veniali non debet̄ pena damni ꝓprie ſumpta.q̄ ſic accepta eſt perpetua p̄uatio

diuine ꝛ eterne felicitatis. Et ſic eoꝝ argu mentū eſt vanū ꝛ nihil ꝯcludēs. Et ꝯfuta tur etiā ex dictis magr̄i Petri de candia.i trac.de conceptione btē ṽginis.vbi ait ꝙ Aug.in lib.de natura et grā.ideo tenet ꝙ beatus Johānes baptiſta venialr̄ pecca uit:quia non fuit p̄ſeruatus ab originali. nam ſi ab ipō originali p̄ſeruatus eſſꝫ:qḋ eſt maioris grauedinis.multo magis p̄ſeruatus fuiſſet a veniali quod eſt minus graue peccatū ꝑ illā regulā. Si de q̄ minꝰ ergo ꝛ de quo magis.c.cum in cūctis. vbi glo.de elec.ꝛ.xxxvij.di.c.ſi in laicis.ꝛ.iij. q.iij.c.de iudicijs.ꝛ.lix.diſti.c.ſi officia.ꝛ xxiij.q.ij.c.nō extimemꝰ. Sꝫ de maiori grauitate peti originalis ꝙ venialis hic ptranſeo.quia ſatis dixi.ſ.ſmone.vij.pte

Hortat̄ venerātes ꝯceptionē

pma. Oēs ergo attribuamꝰ btē ṽgini hāc prerogatiuā atqꝫ excellentiā:ꝙ ipā ſui fi lij adiutorio ꝛ beniuolētia ab omni corru ptione fuit cuſtodita. Ut em̄ ait ſanctꝰ Bo nauētura in.iij.diſ.iij. Quicq̄d nō eſt ꝯtra fidē attribui cōuenienter poteſt btē ṽgini. cū.ſ.ad ſuā ꝛ filij eius redūdat glīam. hoc aūt eſt in caſu noſtro. quia vt.ſ.patuit in p̄cedētibus ſmonibus. ad magnaꝫ dei et virginis laudē.glīam ꝛ honorē redundat ipām benedictā celi reginā a ſuo dilectiſſi mo filio in cōceptione ſua ab oīs peti vitu perio fuiſſe p̄ſeruatā. Et ideo ego qui ſum filius beati Franciſci:patris mei documē ta ſeruaui. Ipē em̄ ſeraphicus Franciſcus ſuos monuit fratres:vt oīa bn̄dicte matri dei p̄uilegia attribuerēt:que illiꝰ poſſunt excellētia cōuenire atqꝫ eā oībus laudibꝰ a pura hūana creatura decēter ꝑceptibili bus exaltarēt. Quapropter officiū compo ſui de ipius puriſſime ṽginis innocentia. nō vt homo quidā fecit de illius cōtamina tione ꝛ corruptiōe. Magnā em̄ infert btē ṽgini contumeliā multūqꝫ illaꝫ offendit. qui hymnos vel antiphonas ad eiꝰ glīam componere ſimulat.vt eā quādoqꝫ pecca to maculatā.atqꝫ a diabolo poſſeſſaꝫ fuiſſe demōſtret. De talibꝰ em̄ ſub laudis colore matrē dei vituperātibus.ipā valde cōque ritur dicēs illud Ouidij poete. Impia ſub dulci melle venena latent. Et illud quod inquit hieronymꝰ in quadā epiſtola. Nō dat mihi venena:niſi melle abſcondita. Et illud Deut̄.xxxij. Uua eorum vua fel lis ꝛ botrus amariſſimus. Fel draconum vinū eorū ꝛ venenū aſpidum inſanabile. Tales aūt faciūt ſicut ſcorpio:qui ante lingit ꝛ cauda pūgit. Dicūt em̄ ſlr̄eꝫ ſn̄iaꝫ. Laudet̄ beata ṽgo que nō niſi per inſtās fuit cōtaminata pctō. Laudata ſit mr̄ dei

R Inuehit ꝯtra impugnātes

que paruo tꝑe ſtetit ſub diaboli. Ceſſate. ceſſate a talibꝰ ṽginis laudibꝰ. q̄bus vili pendit̄ ipā ꝛ eius dulcis filius. Ei nanqꝫ talis fit iniuria ſicut hoī fideliſſimo fieret ſi de illo q̄s diceret. Iſte eſt magne fideli tatis qꝛ nunq̄ niſi ſemel fuit ꝓditor ſui re gis. Uel ſi de ſapiētiſſimo viro diceret̄.hic eſt ſapientiſſimus.quia tn̄ ſemel fuit ſtul tus. Aut de aliq̄ muliere caſtiſſima q̄s di ceret. hec eſt mulier puriſſima. qꝛ nunq̄ niſi ſemel fuit ſtuprata. Filio autem dei ꝛ beatiſſime ṽginis talis irrogat̄ ꝯtumelia ſicut ſi q̄s diceret. Btē ṽginis filius valde dilexit matrē ſuā.qꝛ ſemel tn̄ mortali vul nere originalis peti ꝑcuti paſſus eſt eam. Uel ſi diceret. Xp̄s fuit magne pietat̄. q̄a poſtq̄ matrē ſuā in pcti ſterq̄liniū cadere ꝑmiſit ad exhēdā eā ꝓtinus auxiliū dedit. Unuſq̄ſqꝫ ergo auferat rubiginem mētis ſue.ꝛ egredit̄ vas puriſſimū cōceptionis ṽginis glīoſe.ita ꝙ ampliꝰ nō poterit eā pctō maculatā p̄dicare.imo quāto magis illi ꝯtrius fuit:tāto amplius conabit̄ ipſiꝰ innocentiā defenſare. Sed heu qꝛ non ſic faciūt homies quidā.imo oppoſitū facere nitunt̄. Qui vt ex infra dicēdis ꝑcipi p̄t. ſi aliquē iuuenē ſuo aggregare potuerint ꝯſortio.ei librū quēdā ꝯceptōis btē ac im maculate ṽginis impugnatoriū legenduꝫ tradūt.vel ab alijs exponi faciūt vt in eiꝰ corde hāc ſuā opionē talr̄ imp̄māt ꝙ vſqꝫ ad mortē in ea ꝑſeuerēt.ꝛ verificet̄ de illo ꝓuerbiū illḋ. Nō noua teſta capit īuetera ta ſapit.ꝛ illa Oratij ſn̄ia. Quo ſemel ibu ta eſt recēs ſuabit odorē. Teſta diu.ꝛ talr̄ vnūquēqꝫ neophitū inſtruūt.ꝙ ēt īgrātes lr̄as ꝯ illibatā dei genitricē ꝯceptōeꝫ ꝑtina citer diſputare p̄ſumūt.ꝛ talr̄ in hac ꝑtinacie ſtultitia indurāt̄ ꝙ oīa medicine re media ſi eis adhiberent̄ illos ſanare non poſſent. Un̄ q̄dā p̄dicator dicebat ꝙ de eis ṽificatū eſt illud Hiere.xiij.ſi mutare pōt ethiops pellē ſuā ꝛ pdꝰ vari.ſu. ita ꝛ vos poteritiſ bn̄ dicere cū didiceritiſ malū.ꝛ cām talr̄ ſtulte obſtiatōis hꝰ gētiſ aſſigt̄ deꝰ poſt p̄dicta ṽba dicēs.qꝛ oblita es mei.ꝛ ꝯfiſa es i mēdacio. O deteſtabilr̄ ꝛ maligna ob ſtinatio. Nā vt retulit mihi frat̄ tho.ō mo rauia.ꝛ frat̄ daniel ſlr̄ de morauia ꝓuicie

Exēplū

Boemie atqꝫ ordinis noſtri. Cū quidā no
uitius in quodā ordine ⁊ in vna prouīcia
alemanie vellet in manibus ſui p̄oris pro
feſſionē facere, dixit ille p̄or p̄dictus. pro-
mitte etiā q̄ ſemꝑ defenſabis opinionem
noſtrā q̄ ꝟgo maria fuit in pctō origina-
li cōcepta. Quō ille audiēs horruit talē ſer
monē: ⁊ dixit ſe hoc nequaq̄ facturū. Vñ
cū aliter eū ad ꝓfeſſionē nollet recipe. ille
nouiciꝰ diſceſſit ab eis ⁊ ad ordinē noſtrū
venit enarrato quō illi acciderat. atqꝫ nunc
eſt ſacerdos in ordine noſtro ⁊ affirmat q̄
in ea ꝓuīcia oēs p̄dicti religioſi faciūt ꝓ-
feſſionē ſuā cum tali ꝓmiſſione. dixit mihi
inſuꝑ p̄dictus frater thomas q̄ ſemel ipe
deſiderās ſcire an hoc eſſet verū. Cū eſſet
cū duobus de p̄dictis religioſis in vno nr̄o
monaſterio q̄ ad hoſpitandū in eo venerāt
eos cū maxima inſtātia rogauit vt ſibi di-
cerent veritatē an talē facerēt ꝓfeſſionē.
ipſi ꝟo tādē ex multa cōfidētia. lꝫ cū timo
re fratrū ſuoꝝ ne hoc ītelligerēt. rñderūt
q̄ erat verū. ⁊ q̄ ipſi tali modo ſuā facerēt
ꝓfeſſionē. ⁊ p̄dicti fratres erāt de antiq̄o
ribus. ⁊ dixerūt q̄ etiā alij in partibꝰ illis
ſilr̄ ꝓfitent̄. Rogauerūt tñ inſtanter. ⁊ ꝓ-
miſſionē ab ipſo fratre thoma exegerunt:
ne vnq̄ alicui fratri de ordine ſuo intima-
rēt q̄ ipſi hoc ei ſecretū reuelaſſent. O dia
bolica ꝓfeſſio. o dānata ꝓmiſſio. Quid igi
tur dicā de talibus. ⁊ qualr̄ peccēt: ꝑfecto
in hora mortis intelligēt. Sꝫ vnicuiqꝫ eoꝝ
inq̄t btā ꝟgo illud quod ſcriptū eſt in. c. in
mal̄. xxij. q. iiij. ſ. In malis ꝓmiſſis reſcin
de fidē: in turpi voto muta decretū. Impia
eſt em̄ ꝓmiſſio que ſcelere adimplet̄. facit
ad hoc lex ſi ob turpē. ff. de cōdi. ob turpē
cau. ⁊ l. generalr̄. ff. de ver. ob. q̄ ſi taliter
vouētes poſt huiꝰ opis publicationē ac le
ctionē in ſua duritia ꝑſtiterint cū ſuis cō-
plicibus poterit de eis dici illud quod ſcilꝫ
Iohes chryſ. in omel̄. ſuꝑ Mattheū. inq̄t
ſcꝫ. Ois malicia ɔfundit̄ aliquotiēs rōne
veritatꝭ. corrigit̄ aūt nunq̄. maxime eoꝝ
qui ꝑpoſito malo ⁊ nō ignorātia peccant.
S hec ille. Sed tales obſtinatos bñ caſti-
gabāt matrone mātuane ceterēqꝫ mlr̄ieres
immaculate cōceptiōis deuote: q̄ eis nole-
bant panē vel aliā elemoſynā dare niſi illā
peterēt ad reuerentiā immaculate conce-
ptionis. ac renūciarēt opinioni ɔtrarie btē
ꝟginis cōceptioni. In p̄dicta naqꝫ ciuita-
te in magna reuerētia habet̄ cōceptio pu-
riſſime matris dei. Vñ pater huiꝰ illuſtris
marchionis ꝑ ꝓclamata fieri fecit p̄ceptū
ſub pena pecuniaria: vt oēs ſolēniter feſti-
narēt diē ſancte ɔceptōnis ꝟginis marie.
Non minorē tñ deuotionē habuerūt ⁊ de
p̄nti habēt illuſtriſſimi p̄ncipes Medio-
lani. Nā deuotiſſimus p̄nceps dñs Azo
vicecomes dñs Mediolani qui fuit patruꝰ p̄me
duciſſe mediolani. dñe. ſ. Katherine vice-
comitis: eccl̄iam ſiue capellā pulchrā fecit
penes ſuā curiā edificari: que nūc cōit̄ ap-
pellat̄ ſanctꝰ Gotardus. quā eccl̄iam cōſe
crari fecit ſolēnit̄ a mlt̄is epis ſub titulo i-
maculate cōceptionis ꝟginis marie. prece
pitqꝫ vt per totū dñiū ſuū oēs facerēt feſtū
in die cōceptionis eiuſdē. ordinauit etiam
p̄dictus p̄nceps deuotꝰ fratrū minorū vt
certus numerus ex eis fratribꝰ ididē mo-
raret̄ q̄ die noctuqꝫ diuinis officijs deſer-
uiēs immaculatā ꝟginē laudaret. ac ꝓpt̄
hoc certa edificia erigi fecit. ⁊ vſui fratrū
deputari. Poſt mortē ꝟo ipſiꝰ dñi Azonis
incluſis dictis edificijs cū eadē eccleſia in
curia ducali. ⁊ nō valētibꝰ p̄dictis fratribꝰ
ibidē cōmode ꝑmanere ac feſtū predictum
celebrare. ex ordiatiōe illuſtriſſime duciſſe
p̄me Mediolani: predictū feſtū ɔceptiōis
tranſlatū fuit ad capellā beate ꝟgis marie
que ſita eſt in eccl̄ia ſancti Frāciſci. ⁊ ſilr̄
cōſtructa fuit ꝑ predictū dñm Azonē. vñ
dicta duciſſa p̄cepit rectoribꝰ cōitatis me-
diolani vt ſingl̄is annis ꝑ cōe mediolani.
⁊ ꝑ collegia ſiue ꝑatica artiū dicte ciuitatꝭ
fieret oblatio de cōi pecunia ad capellā pre
dictā beate ꝟginis ſitā in eccl̄eſia predicta
ſancti Frāciſci: cū interdicto cauſarū. ⁊ de
tāta quātitate: q̄ quāta ⁊ quēadmodū fit
in feſto ſcti Barnabe. Hanc etiā ordinatio
nē ſeruari fecit tēꝑe ſuo illuſtriſſimus dux
philippus. ⁊ inclytus p̄nceps Franciſcus
ſforcia vicecomes. vt in eoꝝ lr̄is annuatis
rectoribꝰ p̄dictis directis pleniꝰ ɔtinētur.
Nec mirū ſi oēs xp̄iani principes ⁊ cuncti
deuoti viri ac mlr̄ieres huiꝰ ſunt opinionis
piiſſime ac veriſſime. nec alit̄ credere p̄nt.
Ait em̄ magr̄ Petrus aureoli theologꝰ ex Petrꝰ aureoli
cellētiſſimus in tractatu de cōceptione btē
ꝟginis. Videt̄ horrendū pijs auribꝰ ⁊ ani
mis deuotis q̄ vnq̄ aīa beate ꝟginis filia
ire fuerit aut in odio dei. ⁊ q̄ fuerit diſpli-
cēs ac deteſtabilis oculis diuine maieſtatꝭ
hec ille. Qui ibidē ad ꝓbandū q̄ btā virgo
fuit a deo p̄ſeruata ab originali pctō vltra

alia multa fundamēta que breuitatꝭ cā hic
ꝑtrāſeo. q̄ꝛ de ipſis aliq̄liter tetigi in prece
Utrum deꝰ potuerit mariā p̄ſeruare ab originali pctō. dentibꝰ ſermōibꝰ. etiā ait ſic. Si q̄rat̄ vtrū
deꝰ potuerit aīam ꝟginis ne originale con
traheret in hora infuſiōis de abſoluta po-
tētia ⁊ ſui oīpotētia p̄ſeruare: Indubitant̄
dicēdū eſt q̄ ſic. immo tenēs q̄ nō vel de h̄
dubitās incidit in articulū de diuina potē-
tia. Maioris em̄ potētie eſt deꝰ parcēdo et
offenſā ꝓpriā remittēdo q̄ ſit hō aut ali-
qua alia creatura rōnalis. Sed hō pōt of-
fenſā ⁊ culpā in eū cōmiſſā remittere et
dare liberaliter etiā ꝓ quocūqꝫ inſtāti. er-
go ⁊ deꝰ dare potuit culpā quā cōtraxiſſet
aīa ꝟginis in inſtāti vniōis cū carne. h̄ il-
Secunda rō le. Qui etiā p̄ſuppoſito ſine veri p̄iudicio:
pctm̄ originale ɔhatur ſolū rōne carnis in
fecte: vt dixerūt q̄dā: arguit ſic. Preterea
duoꝝ agētiū ſeſe excedētiū in ꝟtute: ſi am
bo ſil̄ agere incipiāt in idē paſſū. ad quod
eſt potiꝰ in ꝟtute vincit ⁊ trahit ad ſe paſ-
ſum. h̄ ille. Ad que facit lex q̄rit̄. ⁊ ibi Bar.
ff. de ſta. ho. ⁊ tex. cū glo. in. l. j. §. in perpe-
tuū. ff. ſi ager vecti. vel em. pe. ⁊. §. ſi q̄s in
aliena. inſti. de rerū di. ſequit̄ predictus do
ctor inferēdo. Sed ꝟtus diuina potior eſt
ad grām infundēdā q̄ caro infecta ad infi
ciēdā aīam ꝟgis. ḡ ſi in inſtāti in q̄ infun
debat̄ aīa ꝟginis deꝰ agebat ad gratifican
dū. caro aūt ad inficiēdū ꝑ culpā. ꝟtus di-
uina tanq̄ infinita traxiſſet ad ſe animā ⁊
vniuiſſet vt eēt ſub grā ⁊ nullo mō ſub cul
pa. Et cōfirmat̄ hec rō de duobꝰ adamanti
bus trahētibꝰ idē ferrū in medio amboꝝ
eque diſtāter exiſtens. Vincit em̄ ille q̄ eſt
potētioris ꝟtutis ⁊ trahit ad ſe totalit̄ fer-
T rum. Ampliꝰ deꝰ pōt ſuſpēdere actionē
Tertia cuiuſcūqꝫ agētis nālis. Vñ ſua potētia po
teſt; ignē ne ſtupā cōburat appoſitā impe-
dire. Sed ꝟtus formatiua ſe hꝫ ꝑ modum
generātis in generādo carnē ⁊ imp̄mendo
rebelliōis maculā in carne aīata ꝓ inſtāti
ꝓ quo infundit̄. ḡ deus pōt ꝓ eodē inſtāti
actiuitatē iſtā ſuſpēdere ne imp̄mat cōcu-
piſcētiā in aīata carne. Ruꝛſuꝫ duoꝝ
Quarta effectuū realiter diſtinctoꝝ deꝰ pōt vnū et
maxie poſteriorē ab alio ſeparare. Sed in
gñatiōe ⁊ caro gignit̄ ⁊ caro aīat̄. ⁊ cōcu-
piſcētia inſerit̄ in toto aīato. ḡ deus p̄ma
duo poterit facere. videlꝫ q̄ caro generet̄ ⁊
infundat̄ aīa. ⁊ ne aliq̄ ɔcupiſcētia iſerat̄.
Quinta Adhuc. Si illud quō minus videt̄ ineſſe
ineſt: ⁊ illud quō magis. Sed minus videt̄
q̄ agēs nāle ſua ꝟtute ꝑueniat effectū na
turalē. ne ſit in p̄mo inſtāti ſub ꝓprietate
ſibi debita. ⁊ tñ h̄ facere pōt ſicut ptꝫ de aq̄
que cū ſit nāliter frigida: pōt tñ in p̄mo in
ſtāti fieri nō frigida ⁊ calida gñari. vt pꝫ in
nālibus balneis. Et ſilr̄ lapis cui debet̄ na
turaliter locus deorſum: pōt nihilominꝰ in
primo inſtāti ferri ⁊ generari ſurſum: ſicut
apparet in grādine. ⁊ h̄ ad oculū videt̄. Er
go licꝫ ꝟgo de iure naſci debuerit in pctō ⁊
fuiſſe filia ire. multo fortiꝰ ꝑ diuinā poten-
tiā fieri potuit filia grē ⁊ amoris. Item
Sexta. prima materia nāliter eſt informis ſꝫ Au
gu. xij. cōfeſſionū. ⁊ tñ ꝑ diuinā potētiā po
teſt fieri ſub actualitate forme. Ergo lꝫ ma
ria debuerit eſſe ſub informitate originalis
peccati. tñ potuit deo agēte ꝑ grām infor-
mari in eodē inſtāti. Preterea deus pōt
V Septima dare aīe grāꝫ ꝓ quocūqꝫ inſtāti ip̄a eſt ca
pax. al̄s plus poſſet aīa capere q̄ deus cō-
ferre. nec cuilibet nāli ⁊ paſſiue potētie cor
reſpōderet potētia ſupernaturalis actiua.
quō eſt abſonū dicere. Sed aīa capax eſt grē
in illo inſtāti quo vnitur cū carne. Nā ſi re
pugnaret ſibi ꝓ illo inſtāti diuina grā. aut
hoc eſſet ex ꝑte ſui. quō eſſe nō pōt. tū q̄ꝛ ex
eo eſt capax grē ⁊ gl̄ie quo eſt imago trini-
tatis ſm̄ Aug. Eſt aūt imago trinitatꝭ in
illo inſtāti. tū quia p̄ma ꝑfectio ⁊ ſcōa p̄nt
eſſe ꝓ eodē inſtāti. nec opꝫ q̄ eſſe precedat
tēpore bñ eſſe. tū q̄ꝛ nō repugnat aeri cor-
poreo illuminari lumine corporali in p̄mo
inſtāti ī quo eſt. ergo nec aīe illuſtrari ſplē
dore gratie. Aut repugnat rōne carnis infe
cte cui vnitur. quō nec etiā ſtare pōt. tū quia
manēte infectione carnis in tēpore conſe-
quēti pōt grām capere. al̄s nullo mō poſſꝫ
iuſtificari. tū quia in viris ſanctis ſtat gra
tia etiā cū ſumma rebellione ⁊ cōcupiſcen-
tia carnis. iuxta illud quō dixit deꝰ apl̄o car
nis ſtimulū patiēti. ij. ad Cor. xij. Sufficit
tibi gratia mea. nā virtus in infirmitate
perficit̄. ergo deus potuit in primo inſtāti
aīe ꝟginis cōferre gratiā cuiꝰ ipſa nāliter
Octaua capax fuit. Amplius. de rōne originalis
pcti nō eſt niſi vel cōcupiſcētia in carne ſe-
minata. vel p̄uatio originalis iuſticie debi
te ineſſe. vel offenſa dei ſuꝑ vtrūqꝫ funda-
ta. Sed hec oīa potuit deꝰ tollere a ꝟgine
in inſtāti ſue creatiōis. Nā ⁊ a carne cōcu
piſcētiā. ⁊ a priuatione iuſticie obligatio-
nē ipſā. Et ab vtroqꝫ offenſam auferre po
tuit. ergo potuit tollere totaliter origina-

Nona lem culpã. Preterea: oīa que cõcurrunt in
p̄imo inſtāti quo aīa carni infundit: ꝯcur
rūt etiā in ſcđo inſtāti ⁊ in tpe ꝯſequēti in
quo cōſtat ꝙ de⁹ pōt originale tollere. er⸗
go pōt equaliter ⁊ in p̄mo. Ex q̄bus cōclu⸗
ditur ꝙ etiā de ordinaria potētia deus eā
potuit p̄ſeruare. Illa aūt dicūtur fieri poſ⸗
ſe de potētia dei ordinaria q̄ ſm̄ exigētias
rōnis ⁊ eq̄tatis ſiue cōgruētie: cōueniētie ⁊
cōdecētie ſiēda vident. ex quo igit deus de
potētia abſoluta v̄ginē potuit ne pctm̄ ori
ginale ꝯheret p̄ſeruare. potuit etiā eā p̄ſer
uare de potētia ordinata. potētia eī dei eſt
ordinatiſſima: cuȝ in eo nihil ſit irrōnabile
aut inordinatū. h̄ ille. Dimitto h̄ funda
mēta que facit magr̄ Tho. de argētina or
dinis heremitarū ſci Aug. q̄ in. iij. ſen. diſt.
iij. tenet ⁊ p̄bat duas ꝯcluſiōes. P̄ria eſt
ꝙ de⁹ potuit beatā v̄ginē mariā p̄ſeruare
ab originali pctō. Scđa eſt ꝙ cōgruū fuit
ꝙ eā p̄ſeruaret. Deinde infert h̄ correlariū
ꝙ de facto ipām p̄ſeruauit. ⁊ rn̄det argu⸗
Ꝝ mētis in ꝯ̃riū factis. Dimitto etiā argumē
ta venerādi patris fr̄is Jacobi de alba or⸗
dinis minoꝝ. q̄ inter alias p̄batiōes ꝓ im
maculata cōceptiōe mr̄is dei factas ſic in
ſnīa dicit. Sicut gl̄ioſa v̄go ſupnaturalit
⁊ ſingulariter cōcepit ⁊ peperit. ⁊ ꝑ conſe⸗
quēs facta eſt mater dei ſupnaturali ⁊ ſin⸗
gulariſſimo mō. ita cōdecēs fuit vt etiaȝ in
ſua cōceptione ⁊ creatiōe h̄ret aliquā p̄ro⸗
gatiuā ſingularē ⁊ ſupnaturalē que nūꝙ
alicui alteri pure creature conceſſa ſit. Et
quā nemo ex adā p̄pagatus ſm̄ p̄pagati
onē ſeminalē vnꝙ habuit nec habebit. Et
hec fuit p̄ſeruatio ab originali pctō. ⁊ redē
ptio ꝑ grām p̄ſeruanteȝ que ſoli matri dei
cōceſſa eſt. Magr̄ etiā Julianus de hi⸗
ſtria theologie doctor: ſubtiliter p̄bat hanc
v̄itatē de illibate v̄ginis cōceptiōe. Cuius
Primo argumēta vt cōpendioſi⁹ loquar p̄nūc per
traſeo. Ex ei⁹ tn̄ dictis pōt ſic breuiter ar⸗
gui. Oēs tenemur dn̄m nr̄m Jeſuȝ xp̄ȝ ho
norare. Et h̄ null⁹ fidelis negabit. Sȝ ho⸗
nor xp̄i eſt nullū in virgine pctm̄ aſſerē ſm̄
Aug. in li. de natura ⁊ grā. ergo oēs tene⸗
mur ipſius virginis innocentiā ⁊ ab omni
Scđo peccato elōgatiōem affirmare. Itē oēs te
nemur a vituperio dn̄i noſtri Jeſu xp̄i ab⸗
ſtinere. Sed affirmare ꝙ beata virgo aliq̄
fuerit maculata pctō. redūdat in vituperiū
xp̄i ſm̄ Hiero. ⁊ ſanctū Cyrillū in libro cō
tra Neſtoriū. Ergo oēs tenemur a tali aſ⸗
ſertiōe abſtinere. Preterea. Mater dei eſt Tertio
honorāda ſilētio oīs pcti ſm̄ Aug⁹. vbi. ſ̄.
Ergo nō dȝ q̄s preſumptuoſe dicere ꝙ ali
qđ pctm̄ habuit vel ꝯ̃xit. Inſup. Mater dei Quarto
fuit a filio ſuo ꝑfectiſſimo redēptore perfe
ctiſſime ⁊ nobiliſſime redēpta vt oēs affir⸗
māt. Sed inter oēs ſpēs redēptiōis p̄ſer⸗
uatio ab omni pctō eſt ꝑfectiſſima ⁊ nobi⸗
liſſima. ⁊ ꝑfectiſſimus redēptor ⁊ libera⸗
tor eſt ille qui p̄ſeruat ⁊ eripit ante caſum.
vt pȝ ex dictis in ſupiorib⁹ ſermonibus.
Ergo beata v̄go fuit a caſu originalis pec
cati a ſuo filio p̄ſeruata ⁊ liberata. Un̄ di⸗
cere cū p̄pheta pōt illud p̄s. lxx. In te con
firmat⁹ ſuȝ ex vtero de ventre matris mee
tu es p̄tector me⁹. In te cātatio mea ſem⸗
per tanꝙ p̄digiū fact⁹ ſuȝ mult̄: ⁊ tu adiu
tor fortis. Ut enī dictū eſt. ſ̄. ſermōe. j. p̄te
ij. h̄ tē v̄ginis ſemē quo debebat ipſa cōci⸗
pi fuit ſm̄ deuoti⁹ ſpeculātes a deo in lum
bis ade v̄tualiter cōſeruatū ab omni infe⸗
ctiōe ⁊ ꝑ oēs gn̄ationes vſꝗ ad illam ſine
aliqua labe trāſmiſſum. quo imaculato ſe⸗
mine ipſa cōcepta eſt imaculata ⁊ puriſſi⸗
ma q̄ fuit ſedes dei. de q̄ dicit ei p̄pheta p̄s.
xliiij. Sedes tua de⁹ in ſeculuȝ ſeculi. ſ. tibi
p̄parata fuit. ⁊ ab omni labe p̄ſeruata. Et
iſta oīa tanguntur in p̄s. lxxxviij. vbi inq̄t
de⁹. Juraui Dauid ſeruo meo: vſꝗ in eter⸗
nū p̄parabo ſemē tuū. ⁊ edificabo in gn̄a⸗
tione ⁊ generatōnē: ſedē tuā. Ex predi⸗
ctis aūt oībus in h̄ tractatu p̄batis ⁊ etiaȝ
ex infra dicēdis: ptȝ rn̄ſio ad oīa argumen
ta que cōtra immaculatā v̄ginis ſanctiſſi⸗
me ꝯceptionē adduci poſſent. Gratias igi
tur ago tibi Jeſu bn̄dicte. qui me ſeruulum
tuū elegiſti vt offaȝ proijcerē in ore mino⸗
thauri. ſicꝗ illud cōcluderē ne amplius va
leat deuorare famā: honorē ⁊ gl̄iam atꝗ
perpetuā innocētiā genitricis tue. Poſſuȝ
nāꝗ dicere illud qđ inquit impator in. l. j.
C. de offi. pre. p̄to. af. poſt p̄n. vbi ait. Quo
ergo ſermone aut quibus opibus dignas
deo grās agere debeamus q̄ ꝑ me vltimuȝ
ſeruū eccl'ie ſue iniurias vindicare dignat⁹
eſt. ⁊ tantaꝝ p̄uinciarū pp̄los a iugo ſerui
tutis eripe. ſ. ignorātie ⁊ erroris ꝯ̄ conce⸗
ptionē matris dei. Sequit impator. Poſt
tāta ergo bn̄ficia q̄ nobis diuinitas contu⸗
lit: h̄ de dn̄i dei noſtri mīa poſtulamus. vt
p̄uincias quas nobis reſtituere dignatus
eſt firmas ⁊ illeſas cuſtodiat. Hoc etiā de⸗
precātes exoramus p̄cibus gl̄ioſe ſemper

v̄ginis Marie: vt nos vltimos ſuos ſuos
dignos faciat ſuū ſeruitiū adimplē. h̄ ille.
Poſſuȝ etiā dicē illud qđ idē impator ait
in. l. in noie dn̄i. C. eo. ti. vbi eaſdē referens
deo grās inq̄t. Per ipſuȝ enī. ſ. dn̄m Jeſuȝ
xp̄m acerbiſſimos hoſtes ⁊ tyrānos fortiſ
ſimos deiecim⁹. ꝑ ipm̄ multas difficulta⸗
tes ſupauimus. ꝑ ipm̄ ⁊ affricā defendere
cōſtituti ſum⁹. Per affricā aūt nos ad ꝓ⸗
poſitū noſtrū intelligere poſſum⁹ beatā vir
ginē mariā que omnibus auxilium affert.
Sequit impator. Ad eius igit p̄uidentiā
animū noſtrū referētes. oīa recto ordine ⁊
iuſto moderamine ſucceſſura ſperamus.

Pars ſcđa hui⁹ ſmōis q̄ dr̄ p̄palatiōis.

V Olētes dei genitricis puritatē
oībus p̄palare. eā multoꝝ alio⸗
rū doctiſſimoꝝ viroꝝ auctibus
cōprobam⁹. Et p̄mo auctē Au
relij aug. in lib. ꝯ̄ q̄nꝗ hereſes. q̄ in ꝑſona
xp̄i de v̄gine bn̄dicta loquēs ait. Si potu⸗
it inq̄nari manichee cū ipſaȝ facerē: potui
⁊ ego inq̄nari cū ex ea naſcerer. Hāc auteȝ
auctātē ſic allegat magiſter Petr⁹ aureoli
in tractatu de ꝯceptiōe v̄ginis Marie. licȝ
dicat ꝙ aliq̄ text⁹ dicūt. Si potui ⁊c̄. Ma⸗
giſter etiā Petr⁹ de cādia: q̄ fuit archiepus
mediolani. Et poſtea Alexāder papa. v. in
ſuo tractatu de ꝯceptiōe v̄ginis queȝ fecit
ſup. iij. ſniaꝝ. ſe remittit ad auctātes alle⸗
gatas ꝑ ipm̄ magrm̄ Petrū aureoli. ⁊ ꝯſe
quēter approbat ipām auctē bn̄ ſtare ⁊ ca
tholicā eſſe. Paria enī ſunt aliq̄d expreſſe
dicere ꝑ ſe. vel ꝑ relationē ad aliud. l. ſi ita.
ff. de cōdi. ⁊ demō. l. theopōpus. in p̄n. ff. de
dote p̄le. ⁊. l. quē heredi. vbi Bar. ff. de re⸗
bus dub. Magr̄ qȝ Jobes gerſon cācellari
us pariſiēſis doctiſſim⁹: atꝗ theologus fa
moſiſſimus. codē mō allegat p̄dictā aucto
ritatē in ſmone ſuo ꝑticulari de cōceptiōe
v̄ginis Marie. parte. ij. p̄ncipali. in argu⸗
mēto. iij. v̄ginis. Et ſil'r hec auctas ſic alle
gat in officio cōceptiōis imaculate virgis
ꝑ eccleſiā approbato. Un̄ eſt idem ac ſi ipſe
papa ⁊ eccleſia ipām auctātē allegaſſet. q̄
oīa nr̄a merito facimus quib⁹ auctāteȝ no
ſtraȝ impartimur. l. j. §. ſed neꝗ. v̄. oīa. C.
de vete. iure enucle. Itē quia qui cōfirmat
dat legē. l. obuenire. ff. de v̄. ſig. ⁊. l. aſſe. ff.
de here. inſti. Ex q̄bus pȝ quantuȝ errauit
hō quidā qui predictā auctātē hereticā eē
temerario auſu p̄ſumpſit affirmare. Non
enī intellexit qđ diuus Aug⁹. loquitur ſm̄
quendā modum loquēdi ſcripturāruȝ. quo
aliquid dr̄ nō poſſe fieri qđ bono modo nō
pōt fieri. l. nepos ꝓculo. ff. de v̄bo. ſig. vel
qđ nō dȝ fieri. vel nō eſt cōgruū fieri ſm̄ v̄
banitatē ⁊ honeſtatē. iuxta notata ꝑ glo.
⁊ Bar. i. l. creditores. C. de pigno. Dicit er
go Aug. vt. ſ̄. Si potuit inquinari mani⸗
chee mater mea cum ipſam facerē. potui ⁊
ego inquinari cū ex ea naſcerer. q̄ſi diceret.
Ita fuit q̄dammodo incōueniēs ꝙ ego fa⸗
cerē matrē meā inquinatā ſicut ſi meipſuȝ
inq̄naſſem. parēs enī ⁊ fili⁹ cēſentur quaſi
cadē ꝑſona. l. fi. C. de ipube. ⁊ ali. ſub. Un⸗
de dr̄ ꝙ part⁹ eſt pars viſcerū. l. j. ff. de ven
tre inſpiciēdo. Et iō xp̄s ⁊ beata v̄go quaſi
vnū ⁊ idē cēſentur quo ad humanitatē. q̄
qđ alij filij habēt a patre ⁊ a matre. h̄ totū
habuit xp̄s a ſua bn̄dicta matre. Fuit er
go impoſſibile ꝙ xp̄s ſuā matrē faceret in Impoſſibile fuit xp̄o matreȝ inq̄natā facē.
quinatā triplici impoſſibilitate. Primo im
poſſibilitate incōueniētie. licȝ enī ipſa bea⸗
ta virgo quantū ex parte ſui erat potuiſſet
coinquinari. q̄ reſpectu originis ſue habe
bat vn̄ pctm̄ originale cōtraheret. tn̄ nō fu
it cōueniēs nec cōgruū aut decēs: imo in⸗
cōueniēs valde ⁊ incōgruū ꝙ fili⁹ dei illaȝ
in cōceptione ſua faceret inquinari. vt cla⸗
riſſime fuit ſupra p̄batū ſepius in precedē
tibus ſermonib⁹. Cū ergo omne inconue⸗
niēs in deo dicat impoſſibile. vt ait Anſel.
in lib. Cur deus hō. ⁊ in iure dicat ꝙ om̄e
incōdecēs eſt impoſſibile. §. impoſſibilis.
vbi glo. inſti. de here. inſti. ⁊. l. cōditiōes. ff.
de cōdi. inſti. apparet manifeſte illā auctē
Auguſtini eſſe verā. ſ. ſi potuit inq̄nari mr̄
mea cū ipſā facerē ⁊c̄. q̄ſi dicat. nō potuit.
q̄ indecēs ⁊ icōgruū fuit ne dici poſſet in⸗
iuriā naſci a deo. vn̄ iura naſcūtur cōtra. l.
meminerint. C. vnde vi. ⁊. l. omnium. C. de
teſta. ⁊. l. primā. C. de his qui veni. eta. im
pe. Et iſta veritas cōfirmatur dicto magi⸗
ſtri ſniaꝝ in. j. di. xlij. dicētis. Manifeſtuȝ
eſt deū omnia facere poſſe preter ea ſola q̄⸗
bus eius dignitas lederet. eiuſꝗ excellētie
derogaret. hec ille. Qđ eſſet in caſu noſtro.
vt ptȝ ex ante dictis. In ſequēti etiā diſtin
ctione inquit p̄dictus magr̄. ꝙ deus nō po
teſt facere niſi ea q̄ illū facere cōuenit ⁊ rō⸗
nabile eſt ipm̄ facere. nō fuiſſet aūt rōnabi
le vel cōueniens deū facere matrē ſuā ſordi
datā. immo cōueniēs ⁊ rōnabile fuit totuȝ
oppoſitū. ergo ⁊c̄. vn̄ in p̄dicto libro etiam
dicit Aug. in ꝑſona xp̄i. Matrē meaȝ ego

feci ⁊ locū habitatiōis mee pparaui. quaſi dicat. Et iō impoſſibile fuit eā in ipſa factione inq̄nari impoſſibilitate.ſ.incōgruētie ⁊ incōdecētie. q2 incōdecētia in pncipe dr impoſſibilis ſaltē impoſſibilitate moꝝ. vt inquit Geminianus in.c.ſup eo.de here. in.vj. ⁊ iō argumētū optīe valet reducēdo rē ad incōueniēs. vt dicit glo.in.l.ſ.C.vt q̄ deſunt aduo.allegādo.l. officij.ff.de le.iij. Fuiſſet aūt incōueniēs ꝙ ỽgo mater dei q̄ fuit bñfactrix: eēt peioris cōditiōis q̄ eua malefactrix. malus em̄ nō dꝫ eſſe melioris cōditionis q̄ȝ bonus: ſed ecōtra.l.nō ſoluꝫ. ff.de noxa. Itē incōdecēs ⁊ abſonuꝫ fuiſſet ꝙ ipſa eua inſipiēs p pctm̄ eēt melioris cōditōis q̄ maria ſapiētiſſima. ꝯ legē qd vi⁹ ff.qd vi aut clam. vbi dr. ꝙ ſtult⁹ nō dꝫ eē melioris ꝯditiōis q̄ ſapiēs. Itē nō ſolum eſt incōueniēs ſed iniquū matrē egere cui⁹ fili⁹ abūdet.l.ſi q̄s a liberis.§.ſi vel parēs. ff.de liberis agno. Itē ſi ꝯuenit iura tranſgredi ⁊ diſpēſatiōes inducere ppter excellentē alicui⁹ ỽtutē ⁊ ei⁹ nobilitatē.c.de multa.de pbē.l.milites. ⁊.l.a diuo.ff.de cuſto. reo. ⁊.l.ſi ⁊ reprobari.§.fi.ff.de excu.tuto. Quāto magis fuit cōueniēs in btā ỽgine fieri diſpēſationē quo ad decretū ꝯhēdi in felicitatē ⁊ miſeriā peccati originalis. cum ipſa oēm creaturā nobilitate ac ỽtute excellat. Oppoſitū aūt cū ſit incōueniēs. vt ſ. patuit. ideo deo impoſſibile dici potuit.

Z Scda aūt impoſſibilitas dr iniuſticie. Ut em̄ ait Aug. i li.de ſpū ⁊ lr̄a. quē refert magr̄ in.ſ.di.xlij. Deus nō pōt facere iniuſta. cū igitur iniuſtū ſit bono filio matrem ſuā facere coinq̄nari. vt patere pōt ex dict͛ in pcedentib⁹ ſermonib⁹. pfecto ꝙ dei fili⁹ fabricādo beatā ỽginē quā ab eterno acceptauit in matrē. cōtaminari eā faceret impoſſibile fuiſſe dici pōt. Et h̄ pbatur p.l.filius q̄.ff.de cōdi. ⁊ demō. vbi dr. Ea que ledūt pietatē: extimationē ⁊ verecūdiā. ⁊ vt gn̄aliter dixeriꝫ q̄ ꝯ bonos mores ſunt. nec facere nos poſſe credēdū eſt. bn̄ ergo ſtāt illa ỽba. Si potuit inq̄nari mater mea cum ipām facerē: potui ⁊ ego inq̄nari cuꝫ ex ea naſcerer: q2 ad impoſſibile ſequit͛ quodlibꝫ ſ. poſterioꝝ. Poſſum⁹ etiā dicere ꝙ fuit impoſſibile pſuppoſita diuina determinatiōe ⁊ pdeſtinatione. ſiue bn̄placiti diuini volūtate eā preſeruādi ab omni macula.

Impoſſibilitate iniuſticie

Tertia impoſſibilitas dr cōtradictionis implicate. Deus em̄ dr nō poſſe facere ea q̄ implicāt cōtradictionē. vt declarat Sco.in.iiij. di.x.q.ij. ⁊ in quolibeto ſuo.q.xj. Sed ſi deus feciſſet beatā ỽginē inq̄nari vel fabricādo ipām pmiſiſſet eā in pctm̄ labi. in ipſo deo fuiſſet quedā impoſſibilis cōtradictio. ergo ⁊c̄. Maior pꝫ p ſupra allegata. et ab oibus theologis tenet͛. Minor ỽo pbat͛. Nā licꝫ btā virgo quo ad nos ⁊ quo ad ſeipſaꝫ fuerit mater dei in tp̄e. tn̄ quo ad deū cui oīa futura ab eterno fuerūt ⁊ ſunt pſentia vt ait Aug. ſup Joh. ⁊ Alex. de ales in ſ.par. ſum.q.xxiij.ar.iij. mēbri quarti. dici pōt iſto reſpectu ab eterno fuiſſe mater ipſius dei. ⁊ ideo ipſe qui alijs filijs legē nālēꝫ ⁊ ſcriptā de diligēdis parētib⁹ datur⁹ erat. pfecto legē ipſaꝫ ab eterno erga ipſaꝫ matrē ſuā ſeruauit. Et cōſequēter ſemp ⁊ cōtinue eā dilexit: que in mēte ſua diuina ſemper ⁊ ante ſecula ei⁹ mater fuit: cui oīa preterita ⁊ futura equaliter pn̄tia ꝯſtāt. vt ait glo. ſuper ſcdam Petri canonicā. c. vlt͛. Et eodē reſpectu dei filius ab eterno dici potuit ỽginis filius. Nam ſi: vt habet͛ Apoc. xiij. dr occiſus ab origine mūdi. pfecto etiā dici pōt filius ỽginis ab origine mūdi. Si ergo virgo gl'ioſa tali rōne ſemper fuit dei mater. ergo ab eo ſemp dilecta ⁊ nūq̄ odita. ſed cōtinuo in eius gratia gratū faciēte firmata. lex em̄ nature etiā ſi nulla eſſet lex gratie nō capit inter bonū ⁊ ſanctū filiuꝫ ⁊ matrē ſuā eſſe vnq̄ aliqd odiū. Sed ſi per aliqd vel minimū inſtās beata ỽgo ſubdita fuiſſꝫ pctō originali: p illo inſtāti. vt. ſ. patuit. fuiſſet a filio ſuo odita ⁊ dānata. et cōſequēter fuiſſet in deo cōtradictio impoſſibilis. ſ. ꝙ eternaliter ⁊ ppetuo ipām dilexerit ſicut bonus filius matrē ſuā. ⁊ in aliquo inſtāti eā odioſaꝫ ⁊ inimicā habuerit. Duo em̄ pfecte cōtraria nō pn̄t concurrere in eodē ſubiecto ſimpliciſſimo p eodeꝫ inſtāti ⁊ reſpectu eiuſdē. ij. perier. ⁊ notatur per Bal. ⁊ glo. in aut͛. hoc locuꝫ. C. ſi ſecū. nup. muli. ⁊.l. ſi ita ſcriptū. ff. de le.ſ. Ergo neceſſe fuit hoc reſpectu beatā virginem a deo immaculatā fabricari. ⁊ nūq̄ p originale vel aliud pctm̄ ab eius grā ⁊ amore ſeparari. In deo ei: vt aliqui theologi dicūt: aliquid dr neceſſariū qd eſt cōdecens ⁊ honeſtum: ſicut incōdecens ⁊ inhoneſtum dr impoſſibile. vt dictū eſt. ſ. ⁊ cōſequēter dici hoc modo poteſt. ꝙ impoſſibile fuit ipſam virginē a deo factā inquinari. Unde cōcludenduꝫ eſt ꝙ ipſa virgo bn̄dicta fuit in ſua

Impoſſibilitate cōtradictiōis

Nō btā ỽgo fu

cōceptiōe deo dedicata ⁊ in eius grā fabricata. Et hoc probari pōt dicto beati Petri rauēnēſis epi ſup miſſus eſt. ſermōe.ſ. qui ait. Mittitur angelus nō vt a Joſeph virginē auferat. ſed vt reddat eā ei cui pignorata eſt cū fieret in vtero. xp̄s ergo ſuā recipit ſpōſam nō preripit alienā. h̄ ille. Cum em̄ dicat ꝙ beata virgo deo pignorata eſt cū fieret in vtero. ⁊ non dicat poſtq̄ facta eſt in vtero. manifeſte declarat ꝙ in ipſa cōceptiōe fuit deo cōſecrata. Hāc q̄ȝ ſn̄iam approbat dn̄s Aug. de ſclaphenatis. q̄ in quadā ep̄la ad reuerēdiſſimum dn̄m: dn̄m Johem Jacobū de ſclaphenatis ep̄m parmēſem. ſanctēq̄ȝ romane eccl'ie cardinalē. ſic ait.

it i grā fa bricata

A Preſuppoſito ꝙ in ſucceſſione cuiuſlibet hereditaꝫ legitime poti⁹ attēdatur interptata volūtas teſtātis q̄ ỽba teſtamēti: ſi occulte ei⁹ volūtatis rōnabilis cā denudetur. Dr ꝙ licꝫ ex ſenſu ỽboꝝ diuini mādati phibētis ligni comeſtionē ſcie boni ⁊ mali ſub pena mortis: nemo videatur fuiſſe pſeruatus expſſe a culpa quā p̄mus hō ꝯxit ex puaricatione diuini mādati. tn̄ ỽginē ab ipſa culpa in mente dei ſingulari puilegio fuiſſe pſeruatā a dn̄o p grām. rōnabiliter cōcedēdū arbitramur. Tū q2 decuit ꝙ diuina maieſtas illaꝫ pſeruaret ob ei⁹ vite integerrime pre filijs hoīuꝫ ỽtutes eximias. ⁊ p honore materno. vtq̄ȝ decor aſſumēde humanitatis ſue omni ſuſpitiōe macule originalis culpe careret. Tū q2 dominꝰ futura puidēs ſuata iuſticia ſimulq̄ȝ munificētia: p cautiōe p̄mi parent͛ a pctō. ⁊ p honore ⁊ bono reipublice generis hūani potuit tacite in mēte ſua illā pſeruare. licꝫ ex rōnabili cā lex mādati ſui videretur abſoluta. attēto ꝙ talis pſeruatio nemini nocumēto: ſꝫ multꝫ bn̄ficio eſſe poterat. Et attēto ꝙ ſi dn̄s dixiſſet primo parenti. In quacūq̄ȝ hora de ligno a me phibito comederis morte morieris tu cum ple tua. excepta ỽgine q̄ de femore tuo egrediet͛. Profecto cām ⁊ excuſationē culpe pſtitiſſe videret͛. q2 adā leuiorē trāſgreſſiōis ſue culpā extimare: ⁊ facilē veniā rōnabiliter ſperare potuiſſet. Sic͛ ſapiētē dn̄m futura puidētē decuit h̄ ſingulare ỽginis puilegiū in ei⁹ mādato tacite pterire vt cōfunderet͛ pateretq̄ȝ virus callidi ſerpētis. q̄ nec dn̄m in corde ſuo venerabat͛. ⁊ gen⁹ hūanū linēti oculo clā pſequebat͛. ſtudebatq̄ȝ p inſidias ⁊ dolū impedire futurā dei hūanitateꝫ: indignās hoīs naturā in xp̄o. ⁊ in ỽgine ſup angelos oēs exaltari debere. cū argumentū future incarnationis dei cōcepiſſet nō mō rōne finis. attēto ꝙ hō vltimus ex oibus a deo fact⁹ atq̄ȝ creat⁹ eſt. Et attento ꝙ in creatione rerū ſemp de⁹ ordinē circularē obſeruaſſet. ſed etiā ex cā nature hoīs cōīcabilioris q̄ nā angeli. ⁊ ex cā ſilitudīs dei. cū de⁹ feciſſet hoīem ad imaginē ⁊ ſilitudinē ſuā. Nouerat em̄ ꝙ ſilitudo cauſat amorē. ⁊ ꝙ amor pprietatē hꝫ cōiūgendi amātē cum amato. ⁊ ecōuerſo. Et ppterea q2 ſerpēs iā pctm̄ ppria ei⁹ libere volūtatis neq̄tia in mēte ſua cōcepat. ex lucifero factus eſt cec⁹. obtenebratūq̄ȝ eſt lumē intelligētie ſue. Et ſic extimauit ꝙ dolo poſſet dn̄i icarnationē ipedire. ſi eo pcurāte adā puaricaſſet a lege diuini mādati. q2 ſibijpi pſuadebat ſerpēs nequaꝫ ⁊ doloſus. ꝙ ex culpa p̄mi parētis oīs eius ples fieret cōtaminata. ⁊ ꝙ rōnabiliter deus puriſſime nature nūq̄ ex corrupta carne poſſet hoīs naturā aſſumere. Sed q2 nō nouerat diuine mētis archanū. ⁊ virginē in mēte dei fuiſſe pſeruatā ab intercominata pena mortꝫ illuſus remāſit. Sicq̄ȝ ſapiētia dei recte vicit ſurpētis nequitiā. q2 vbi expedit ſapiētū eſt abſcōdere ſciām. put hr̄ Prouer. x. c. hec ille. Ad que facit qd dicit glo. in. §. ⁊ ſi quis. in proemio. ff. ſ. ꝙ expedit doctorem habere aliqua in ſecreto vltra ea que dicit ſcolarib⁹. Sequit͛ predictus auctor. Sꝫ q̄d naturalib⁹ rōnibus pſuadere conamur ꝙ ỽgo fuerit ab originali culpa in mente dei pſeruata cū deus ipſe archanuꝫ mētis ſue reuelauerit poſt cōſummationē peccati primi parētis. Quia hmōi reuelatio tūc cōducebat ad maiorē doli ⁊ neq̄tie ſerpētis ꝯfuſionē. Nā ſerpēte maledicto q2 irremiſſibili culpa doli ⁊ pprie ei⁹ neq̄tie fuerat principalis actor culpabilis trāſgreſſionis dn̄s dixit illi. Inimicitias ponā inter te ⁊ mulierē. Ex quoꝝ ſenſu ỽboꝝ denotatur ac ſi dn̄s illi dixiſſet. Tu ſerpēs maledictus es q2 feciſti hoc.ſ. pctm̄. ⁊ de innocēte factus es nocēs ⁊ culpabilis. ſed mulier quā Mariā interptamur erit diſſimilis tibi.ſ. bn̄dicta. ⁊ hui⁹ peccati expers ⁊ innocēs: abſq̄ȝ vlla culpe macula. Et ppterea dr diſſilis ſerpēti. q2 abſolute inimicitie pſupponunt abſolutas diſſimilitudines. Et niſi virgo in p̄mo inſtāti cōceptionis ſue fuiſſet etiaꝫ a deo pſeruata ab omi labe originalis cul-

pe.nō potuiſſet dici abſolute diſſimilis ſerpenti maledicto ⁊ culpabili.⁊ in eo ꝙ ꝟgo ei aliqñ macula originalis culpe participaſſet.nō abſolute inimicitie:ſed aliqñ amicitie fuiſſe diceret̄ inter ſerpentē ⁊ mulierē ſcȝ Mariam.qḋ repugnaret ꝟitati diuini ſmonis.Ex quo ne p̄ſupponatur aliquale vnq̄ fuiſſe veſtigium ſilitudinis ⁊ amoris inter ſerpentē ⁊ mulierē Mariam.neceſſe eſt dicere ꝙ etiā in primo inſtāti cōceptionis ſue fuerit ipſa virgo a pena originalis culpe p̄ſeruata ſingulari priuilegio. Nec obſtat illoꝝ auctas qui dicūt ꝙ oēs peccauerunt in Adam.quia excuſabilis eſſe pōt aut habēdo reſpectū ad mādatū dei abſolutum.nō autē ad archanū diuine mētis. Aut ſi talis ſermo interp̄tetur ſic videlȝ ꝙ oēs qui peccauerūt: in adam peccauerunt ac ſi denotetur ꝙ offenſio primi parentis fuerit fons ⁊ originalis cā culpe oium hominū qui peccauerūt.Et quia excepta ꝟgine oēs aut actualiter peccauerūt.aut ſi vixiſſent actualiter peccauiſſe preſupponuntur.iuxta illud.j.Johis.j.c. Si dixerimus quia pctm̄ nō habemus:ipi nos ſeducimꝰ. ⁊ ꝟitas in nobis nō eſt.Ideo excepta virgine ceteri oēs culpe originalis peccati obnoxij eſſe dicuntur.Accedit ad hoc auctas ſacre ſcripture canentis.iiij.Cañ.c. Tota pulchra es amica mea ⁊ macula nō eſt in te.Et hec eſt glia populi xpiani.quia ceterarū nationū matrone oēs ſorde offenſionis in deū ⁊ homines denigrate fuiſſe dicūtur.Sola aūt pulchra ꝟgo matrona noſtra electa fuit a dño.que nō modo expers fuit offenſionis:ſed tāto ꝟitatis ⁊ innocētie decore ornata floruit corā deo ⁊ hominibꝰ ꝙ virtute altiſſimi obūbrata meruit concipere mater ⁊ virgo filiū dei mūdi ſaluatorē.hec ille.Ideo quidā ꝟſificator alloqns beatā virginē inquit.

B Fallūtur nimiū qui te cōtagia diri
Declinare hoſtis virgo nequiſſe volunt
Ardētes potuit pueris q̄ extinguere flāmas
Conceptū potuit purificare tuum
Si decuit luctus ſine labe effingere matrē
Matrē leticie plus decorare decet
Si debēt nati ꝓprios coluiſſe parētes
Debuit ⁊ vētrē ſic coluiſſe deus
Immunē ſpōſam voluit ſi crimine leni
Sicilli voluit maius abeſſe nefas.
Deſine turba fremēs p̄conia ꝟginis alme
Turbare:⁊ ꝟbis impia pone modū.h̄ ille.

Quidā etiā aliꝰ ꝟſificator vulgaris indignatꝰ ꝯ eos q̄ malitioſe p̄ſequūtur innocentiā beate ꝟginis ſub ſpecie zeli fidei: exclamat dicens.

Qual rabia:qual furor mai vi concede
Tanto mateſchamente rar conteſa
Cōtra la veritade che prima inteſa
Me che firmata foſſa noſtra fede
Ben ſi cognoſce che queſto procede
Nō per voler di fedefar difeſa
Ne ꝑ diuino zel piliare impreſa
Ma per cōtraſto far a chi ben crede
Che norma.che doctrina.qual exēplo
Piliar douemo ſe miramo bene
Nel ſpechio voſtro maculato ⁊ empio
Vedendo quelliſa cui prima apertene
Firmar la fede.⁊ dar nō baſſo exēmpio
Voler proſtrar de dio ij vero tempio
Ma ſei mei anni adempio
Anch or vedro la matre benedicta
Far di queſta oncta cōtra a voy.vindicta.
hec ille.

C Dñs aūt p̄ſbyter Johes de biſſis in ſuo pulchro epigrāmate de annūciatione beate ꝟgis alloquēs ipſam puriſſimam dei matrē ait.

Tu q̄ȝ ſic:Quis nōnullis lingua canina
Cōciperis nullo ſcrimine ꝟgo decēs
Quis putat ethereū tāto cū numine regē
Proh facinus.maſculis ſe voluiſſe tegi
Eua tulit crimē mūdo.tu ſancta fugaſti
Inq̄ȝ tuo nulla eſt corpe mēda latēs
Suſcitat hos ſathanas furibūda mēte latrantes
Qui tua diminuūt numina clara. Vale.

Hāc aūt opinionē aliqs nō auderet in ꝑtibꝰ vltramōtanis ſic neqter ipugnare.qr a pplis nō ſupportaret̄.imo oēs religioſi eā cōiter p̄dicāt.Vñ dixit mihi vnꝰ frater noſter alemanꝰ noie frat̄ Nicolaꝰ vincentij de baſilea.ꝙ ipſe interfuit in Baſilea p̄dicatiōi vniꝰ excellētis p̄dicatoris de cōgregatione illoꝝ q̄ in ꝑtibꝰ nr̄is impugnāt immaculatā cōceptionē matris dei.qui in p̄ſentia plꝰ q̄ duoꝝ miliū clericoꝝ.atq̄ȝ ſex miliū ſecularīū affirmauit beatā virginē Mariā ſine pctō originali fuiſſe cōceptaȝ.addēs ꝙ illi errāt q̄ eā putāt originali vitio fuiſſe maculatā. Sed qḋ mirabilius eſt.etiā iudei dicūt ꝙ mr̄ meſſie dȝ eē ſine pctō originali.Vñ in cremo lōbardie qdāȝ iudeꝰ diſputauit cū q̄buſdā fratribꝰ ipugnātibus ꝯceptionē btē ꝟginis ⁊ eos confudit ꝓbauitq̄ȝ ꝙ ſi verū eſt ꝙ xp̄s fuerit verus

Iudei defendēt ꝯceptionē virginis marie

meſſias.mater eiꝰ fuit imaculata ab omni pctō actuali ⁊ originali. Hāc q̄ȝ opinioneȝ vt facto imprimeret in mētibꝰ oiuȝ fideliū Sixtꝰ ſummus pōtifex Rome in ecclia ſci Petri pulcherrimā edificari fecit capellaȝ ſub titulo ꝯceptiōis imaculate ꝟgis Marie.Cū ḡ ipe pōtifex eēt hō doctiſſimꝰ.apparet nō eē verā ſniam illoꝝ q̄ dicūt ꝙ opinionē de imaculata ꝯceptiōe ꝟgis ſolū tenēt aliq̄ igrātes ⁊ idiote neſciētes lr̄as ⁊c. Veꝝ qr p̄dicti dicūt ſiue extimāt ꝙ ipi ſoli habeāt maiorē ſciam q̄ oēs alij xpiani.videāt ne ſi ex ꝑtinacia ipugnēt innocentiaȝ ꝟginalē.eoꝝ ſcia ſit illa de qua inqt apl's j.ad Cor.viij. Scia inflat. trāſſumptiue in c.niſi cū pridē.h̄.ꝑ defectu.de renū. de qua etiā dr̄ Hiere.lj.Stultꝰ factus eſt ois hō a ſcia ſua.Nō ergo amplꝰ dicūt.Ois ſcia eſt in nobis ne i illis verificet̄ illa Pauli ſnia ad Ro.j.⁊.xlix.di.c.hinc etem̄. Dicētes ſe eſſe ſapientes ſtulti facti ſunt. Iſti ſolum corticē ſcie nō medullā appzehēdūt.ꝯ legē ſcire leges.ff.de leg. Qr ꝟo ſciam ꝟitatis magꝭ de fonte q̄ de riuulis opȝ q̄rere.c.ieiuniū.lxxvij.di. Iō p̄dicti ſi volūt habere verā ſciam debēt recurrere ad deū a q̄ eſt ois ſapia Ecci.j.q̄ eſt caput ⁊ auctor oiȝ ſciarū.a q̄ ois rō ſupne ⁊ terrene ſcie emanauit.c.legimꝰ.§.ſi ecōtra.ꝟ.deniq̄ȝ.xxxvij.di. Ipe aūt dñs Jeſus deꝰ ⁊ hō in quo ſunt oēs theſauri diuine ſapiētie.ad Col.ij.oſtēdet eis ꝙ ſua mr̄ puriſſima ꝯcepta fuit ſine originali pctō. Pro hac vera opinione defendēda multi ſerui dei ignē intrarēt. Nā h̄ anno dñ qdā in hac vrbe mediolani impugnarēt eā multi ex fratribꝰ mee curie ſubiecti.me inſtāter rogauerūt:vt ꝓ defendēda btē ꝟginis innocētia eos in ignē cuȝ p̄dictis ꝯceptiōis aduerſarijs itrare ꝑmitterē.Ego ꝟo lȝ p̄fatis ſeruis dei nō obſtaret ꝓhibitio canonica taliū experimētorū.de qua tractat̄ in.c.cōſuluiſti.ij.q.iiij.⁊ ꝑ Tho.ij.ij.q.xcv.ar.viij.Quia q̄ ſpū dei agūtur nō ſūt ſub lege.vt ait apl's ad Galath.v.c.tn̄ ſciēs ꝙ btā ꝟgo Maria ſuā innocētiā ⁊ puritatē aliꝯ defenſaret cū aduerſarioꝝ ſuoꝝ cōfuſione.Itē credēs ꝙ ipſi ipugnatores imaculate ꝯceptiōis nō acceptarēt talē ꝓpoſitionē de intrādo in ignē pro ſua impugnatiōe aff:rmāda ⁊ ꝙ ſi intrarent ſubito cōburent̄.immo ꝙ forte ignis nō expectaret eos intrantes:ſed p̄ueniret: nolui acquieſcere p̄dictis fratribꝰ meis.Sȝ cōſolatꝰ ſuȝ eos dicēs ꝙ btiſſima ꝟgo volebat ſuā magnificare cōceptionē talibꝰ experimētis. Ad hāc etiā opinionē firmiter tenēdā me inducit ꝙ nūq̄ inueni aliquē iuriſcōſultū modernū q̄ ipſaȝ non affirmet eſſe veriſſimā.Vñ cū eſſeȝ quadaȝ die cū peritiſſimo in vtroq̄ȝ iure dño Laurētio de buſti quōdā patre meo q̄ fuit de collegio doctoꝝ Mediolani annis.xlij.interrogaui eū q̄d teneret de ꝯceptōe btē ꝟginis: Et ipe mihi rn̄dit ꝙ indubitanter credebat et credēdū erat ipſam ſine pctō originali fuiſſe cōceptā. Magiſter q̄ȝ Jacobꝰ de voragine ordinis p̄dicatoꝝ hāc eandē ſniam approbat in ſmone.vj.de annūciatiōe q̄ſi in p̄ncipio.vbi de btā ꝟgine inqt. Primo habuit pulchritudinē cū dr̄.Aue.i.ſine vhe pcti.Fuit em̄ tam pulchra ꝙ fuit ſine macula.Cañ.iiij.Tota pulchra es amica mea ⁊ macula nō eſt in te.Ipa em̄ fuit pulchra qr ſine pctō originali. Tota pulchra.quia ſine pctō mortali.⁊ ſine macula.qr ſine peccato veniali.h̄ ille ad lr̄am.Et.ſ.Hierony.quē allegat Alex.de ales ſup p̄s.lxxj.ait. Vellus cū ſit de corpe neſcit corpis paſſiones.⁊ ſil'r btā ꝟgo imunis fuit ab oi imūdicia. Hāc q̄ȝ opinionē de imaculata ꝟgis cōceptione tenuit ſanctꝰ Johes Chryſ.in quadā ſua epl'a quā de greco in latinū dñs Trapeſuntius bonōieſis traduxit. Ipſa ꝟo immaculata ꝟgo oſtēdit hāc opinionē eſſe veriſſimā dū ait illud p̄s.xxx.In te domine ſperaui nō cōfundar in eternū:in iuſticia tua libera me. Et potuerūt eſſe ꝟba dicta a ꝓpheta in ꝑſona ipſiꝰ ꝟgis in hūc mundū introeūtis.Sequit̄ ibidē. Eſto mihi in deū ꝓtectorē ⁊ in domū refugij vt ſaluum me facias. Qm̄ fortitudo mea ⁊ refugiū meū es tu:⁊ ꝓpter nomen tuū deduces me ⁊ enutries me. Educes me de laqo quē abſconderūt mihi.qm̄ tu es protector meus. In manus tuas cōmēdo ſpm̄ meū: redemiſti me dñe deꝰ veritatis. Odiſti obſeruātes vanitates ſupuacue.i.eos qui vanas ſequūtur expoſitiōes ſcripturarū ſine fructu.imo cū ſuo ⁊ alioꝝ dāno ac vitupeᷓrio.Sequit̄ ibidē.Ego aūt in dño ſperaui: exultabo ⁊ letabor in mia tua. Qm̄ reſpexiſti hūilitatē meā:ſaluaſti de neceſſitatibꝰ aiaȝ meā. Nec ꝯcluſiſti me i manibꝰ inimici ſtatuiſti i loco ſpacioſo pedes meos. Miſere mei dñe qm̄ tribulor.ſ.ab ill'q̄ vitupant me:dicētes me fuiſſe i manibꝰ diaboli ꝯclu

D ſaꝫ ⁊ ab eo poſſeſſã. Cõtra iſtos aũt excla
mat ipſa ꝟgo bñdicta dicẽs illud ps. xxx-
iiij. Judica dñe nocẽtes me: expugna ipu
gnãtes me. Apprehẽde arma ⁊ ſcutũ: ⁊ ex
urge in adiutoriũ mihi. Effunde frameam
tuã ⁊ cõclude aduerſus eos qui perſequun
tur me. dic anime mee ſalus tua ego ſum.
Cõfundantur ⁊ revereãtur querẽtes aĩaꝫ
meã. Auertãtur retrorſum ⁊ cõfundant. co
gitãtes mihi mala. Fiãt tanq̃ puluis ante
faciẽ vẽti: ⁊ angelus dñi coartãs eos. Fiãt
vie eoꝝ tenebre ⁊ angelus dñi perſequens
eos. Qm̃ gratis abſconderũt mihi interi-
tũ laquei ſui. ſup uacui exprobrauerũt ani-
mã meã. Ueniat illi laqueus quẽ ignorat.
⁊ captio quã abſcõdit apprehẽdat eum. Et
laqueũ cadat in idipſum. Anima aũt mea
exultabit in dño. ⁊ delectabitur ſup ſaluta
ri ſuo. hec illa. Que etiã dicere põt illud qđ
in eodẽ ps. habetur. ſ. Surgẽtes teſtes ini
qui. que ignorabã interrogabãt me. Retri
buebãt mihi mala ꝓ bonis ſterilitatẽ anĩe
mee. Et aduerſuꝫ me letati ſunt ⁊ cõuene-
rũt. tẽtauerũt me. ſubſannauerũt me ſub-
ſannatione. frẽduerũt ſup me dẽtib⁹ ſuis.
Dñe qñ reſpicies: reſtitue animã meam a
malignitate eoꝝ. a leonib⁹ vnicã meã. Non
ſupergaudeãt mihi qui aduerſantur mihi
inimici mei iniuſte. qui oderũt me gratis ⁊
annuũt oculis. Qm̃ mihi quidẽ pacifice lo
quebãtur. ⁊ in iracũdia terre loquẽtes do-
los cogitabãt. Hoc aũt dixi. q: iſti aduerſa
rij immaculate ꝟginis conant brachio ter
renoꝝ principũ impedire venerationeꝫ in-
nocẽtie matris dei ſub colore ⁊ ſpecie pieta
tis ⁊ honoris xp̃i. Sequitur beata virgo
ibidem. Uidiſti dñe ne ſileas. dñe ne diſce-
das a me. Exurge ⁊ intẽde iudicio meo de
us meus ⁊ dñs meus in cauſam meã. Ju-
dica me ſm̃ iuſticiã meã dñe deus meus. ⁊
nõ ſupgaudeãt mihi. Erubeſcãt ⁊ reuereã
tur ſimul. qui gratulãtur malis meis. In-
duãtur ꝯfuſione ⁊ reuerẽtia. qui maligna
loquunt ſuper me. Exultẽt ⁊ letentur qui
volunt iuſticiã meã ⁊c. Hanc quoq; opi
nionẽ de integerrima ꝟginis conceptione
ſubtiliter demõſtrat ⁊ probat magiſter Jo
(Magr̃ Jobes de cor-duba.) hãnes euãgeliſta de corduba ordinis mino
rum de obſeruãtia theologus doctiſſim⁹.
Ex cuius tractatu quinq; extraxi rõnes.
Sed licꝫ ipſe ſingulas argumentoꝝ ſuoꝝ
partes probet tñ: ego ne hũc ſermonem ni-
mis in longũ protrahã. ſolum compẽdioſe
aliquid de eis referã. Prima autem ra- (E)
tio ſumitur ex infallibili p̃deſtinatione di- (Ratiõe infalli-bilis p̃-deſtina-tionis)
uine incarnationis. Pro cuius fundamẽto
predictus doctor preſupponit hãc veritatẽ
videlicꝫ ꝙ licꝫ primus humane nature pa
rens adam nõ peccaſſet. tñ humanã carnẽ
ex ſua glorioſa matre dei fili⁹ aſſumpſiſſet.
Hoc aũt eſſe verũ ego clariſſime ꝓbabo in
v. pte hui⁹ operis. ſermõe. iiij. pte. j. ſcd̃m
doctrinã Alexã. de ales in. iij. par. ſum. in
tractatu de incarnatiõe xp̃i. ⁊ Sco. in. iij.
di. vij. q. iij. dubio primo. ⁊ Petri de aq̃la
ibidẽ. ⁊ Ric. in. iij. di. j. ar. ij. q. iiij. ⁊ ſancti
Bonauẽture ac Frã. de mayro. ⁊ Alexan-
dri lombardi in eadẽ diſtinctiõe q̃ dicũt ꝙ
etiã ſi Adam nõ peccaſſet xp̃s incarnatus
fuiſſet. licꝫ nõ moriturus nec aliq̃d paſſu-
rus. Hoc aũt preſuppoſitũ predict⁹ doctor
pro prima cõcluſiõe poſuit in quadã publi
ca diſputatiõe. in qua poſt nõnullas cõclu
ſiones ꝓpoſitas: quodlibet ad omnẽ que-
ſtionẽ in facultate theologica ⁊ in metha-
phiſica obtulit. Taliter ꝟo dictã concluſio
nẽ formauit dicẽs. Inter alias creaturas
quas deus omnipotẽs de nihilo cõdere di
gnatus eſt: ꝙuis eas vnica volitiõe ꝓduxe
rit. chriſti tñ redẽptoris noſtri humanita-
tem primo ⁊ ante omnia in eſſe volito pro-
duxit. Quare haud dubiũ eſt ꝙ ſi primus
humane nature parens adam in originali
iuſticia perſtitiſſet: nihilominus ꝟbũ caro
factum eſſet. In predicto autẽ tractatu ſic
in ſnĩa inquit. Uolũtas diuina prius ꝑ ali
quo ſigno ꝓduxit ab eterno in eſſe volito
humanitatẽ chriſti tanq̃ determinatã deo
infallibiliter vniri ĩ vtero ſacratiſſimo glo
rioſe ꝟginis: ꝙ voluerit ꝑmittere adã pec
care. Et ſimiliter eadẽ diuina volũtas pro
duxit ĩ eſſe volito humanitatẽ virginis glo
rioſe tanq̃ dei filiũ concepture pro aliquo
ſigno ante permiſſionẽ lapſus primi parẽ
tis noſtri. quia caro chriſti caro ꝟgis eſt.
Ergo nullo modo peccatũ ipſuꝫ infecit pu
riſſimã virginẽ. cuius eſſe ⁊ gratia mater-
nitatis dei p̃ceſſit permiſſionẽ ipſi⁹ peccati.
Scd̃a ratio ſumitur ex correſpõſione et (F)
cõmenſuratione beatitudinis ad gratiam (Decem corre-ſpõdentie gr̃e ad glo-riam)
gratũ facientẽ. ſic arguẽdo ſm̃ predictum
doctorẽ. Omne ſumme beatificãdum per
meritũ chriſti ex ineffabili predeſtinatione
diuina. eſt primo ſumme gratificãdum gra
tia gratum faciẽte per idem meritũ iuxta
exigentiã ſumme p̃deſtinate beatitudinis.

vt eſt cõmunis ſnĩa theologoꝝ. Sed btã
ꝟgo maria fuit ſumme beatificãda ex in-
effabili p̃deſtinatõe diuina ꝑ meritũ xp̃i.
quod patet: quia exaltata eſt ſup choros
angeloꝝ ⁊c. Item quia ip̃a ſola tenet ſup̃
mum gradũ latitudinis beatificandoꝝ ex
merito xp̃i. ergo p̃us fuit ſumme gratificã
da per grãm gratum facientẽ iuxta exigẽ-
tiã ſue p̃deſtinate btĩtudinis. Sed ſi fuit
in originali pctõ cõcepta. nec habuit ſum-
mã grãm nec ſummaꝫ gl'iam. ergo ⁊c. Qr
aũt nõ habuiſſet ſummã grãm patet: quia
nihil qđ ꝑ aliquo inſtanti fuit in dei odio:
ira ⁊ indignatiõe: eſt illi vnq̃ ſumme grtũ.
quia quacũq; poſt data gratitudine ſemꝑ
manet ira. odiũ ⁊ indignatio illi⁹ inſtantꝭ
in cõſpectu diuino. Qr ꝟo no habuiſſet ſũ-
maꝫ gl'iam ꝓbat. qm̃ ſi nõ habuit tantam
grãm. ergo nec tantã gl'iam. potiſſime cũ
tali innocẽtie corrñdeat ſingularis gl'ia et
ornat⁹. Relinquit ergo ꝙ gl'ioſa ꝟgo fuit
a pctõ originali p̃ſeruata poſtq̃ fuit ad ſũ
mã gl'iam ex merito paſſionis xp̃i ieffabi-
(Rõne ꝓportõ-nis cor-pis my-ſtici.) liter p̃electa. hec ille. Qui tertiã rõnem
deducit ex debita diſpoſitõne ⁊ ꝓportione
corpis myſtici dicẽs. Certũ eſt apud ſcien-
tificos theologos ꝙ xp̃s etiã quãtũ ad na
turã humanã eſt caput eccl'ie triumphantꝭ
⁊ militãtis. ⁊ hoc maxime: q: ſicut in natu
rali corpe caput in cetera mẽbra naturalr
influit. ſic xp̃s oibus vtriuſq; eccl'ie mem-
bris ſpũalr influit. illis oibus grãm ⁊ glo
riã ꝓmerendo. Ex hac aũt catholica theo-
logoꝝ ſentẽtia arguo ſic. In corpe natura
li debite diſpoſito ⁊ ꝓportionato aliquod
membrũ eſt capiti ꝓpinq̃us. ad qđ p̃mo et
immediate naturalis influxus ab ip̃o ca-
pite deſcẽdit ⁊ ꝑ mediũ cui⁹ cetera mẽbra
hmõi influentiã recipiũt. Ergo a ſimili ꝓ-
portionabilr ĩ corpe myſtico erit aliquod
mẽbrũ xp̃o capiti ꝓpinq̃us cui p̃mo ⁊ ĩme
diate xp̃s ieſus ſpũalr influat grãm ⁊ glo
riam ꝑ cui⁹ mediuꝫ cetera eccl'ie membra
hmõi influentiã recipiũt. Ut eñ ait cõmẽ
tator Auerroys in ꝓemio phiſic. Sicut ẽ
in naturalib⁹. ita ſuo modo in ſpũalibus.
Hoc autẽ membrũ xp̃o capiti ꝓpinq̃us in
grã ⁊ gl'ia nõ eſt aliud niſi virgo maria in
quã p̃mo ⁊ immediate toti⁹ grẽ q̃ eſt ĩ xp̃o
vt ait Hiero. ſe infudit plenitudo. ea etiaꝫ
mediatrice reliqua eccl'ie mẽbra xp̃i grãm
recipiũt: q: de plenitudine ei⁹. ſic ait Ber.
capiũt vniuerſi nec vlla etiã gratia de celo
ad nos deſcẽdit niſi vẽiat ꝑ man⁹ marie.
Sed ſi ꝟgo maria eſt cõcepta in pctõ orio
ginali: nullũ membrũ eſt in corpe myſticꝫ
eccl'ie ſic capiti ꝓximũ ⁊ imediatũ. ꝙobre
maneret mõſtruoſum ex defectu talis mẽ
bri. qđ patet. quia cũ xp̃s qui eſt caput ſit
naturalr ſine pctõ originali cõceptus. ita
ꝙ nõ ſolũ illud nõ cõtraxit: ſed nec ꝯhere
potuit. Si oĩs alia hũana creatura eẽt cõ
cepta in pctõ originali cũ inter nõ ꝯtrahe
re nec poſſe ꝯtrahere: ⁊ poſſe cõtrahere et
de facto cõtrahere intermediet poſſe con-
trahere et de facto nõ cõtrahere. hoc mem
bro deficiẽte nullũ mẽbrũ eſſet xp̃o capiti
ꝓximũ ⁊ imediatũ qđ p̃mo ſuſciperet hanc
influentiã imunitatꝭ a pctõ originali. ⁊ ita
corp⁹ myſticũ ſi tali ꝓpinq̃ mẽbro careret
eſſet mõſtruoſuꝫ ac ſi naturali corpori col
lũ deficeret. Concludit ergo ꝙ vt corp⁹ my
ſticũ eſſet debite diſpoſitũ ⁊ ꝓportionatuꝫ
beata ꝟgo q̃ ſup oẽm creaturã eſt a xp̃o in
grã ⁊ gl'ia ſublimata: fuit illud mediũ qđ
potuit ĩ originali pctõ cõcipi. ⁊ tñ nõ fu-
it cõceptũ. Et tãto fortius hoc ip̃ꝫ ꝯcludit
ſi ad memoriã reuocet ꝙ p̃dictũ caput ec-
cleſie xp̃s: p̃ncipalr grãm mũdicie de dire
cto originali pctõ oppoſitã ipi corpori my
ſtico influxit. qm̃ p̃ncipalr ꝓpter pctm̃ ori
ginale redimẽdũ paſſus eſt. Ergo ꝟgo glo
rioſa hanc influentiã recepit: que dr̃ colluꝫ
corpis myſtici. ⁊ cõſequẽter nõ fuit ꝯcepta
in pctõ origiali. Quarta rõ ſumit ex ra
tionib⁹ quas adducit ſanct⁹ Thomas in (Rõnes ſcti tho-me)
iij. parte ſumme. q. xxvij. arti. iiij. in corpe
queſtionis. ad ꝓbandũ ꝙ beata ꝟgo fuit
a veniali pctõ preſeruata vt eſſet p̃parata
⁊ diſpoſita maternitati dei. Tres autẽ ad-
ducit rõnes. Prima eſt q: ſicut honor pa-
rentũ redundat in ꝓlem. ita per oppoſituꝫ
ignominia mr̃is ad filiũ redũdaſſꝫ. Scd̃a
quia ſingularẽ affinitatẽ habuit ad xp̃m
qui ex ea carnẽ aſſumpſit. nõ eſt aũt cõuẽ-
tio xp̃i ad belyal. Tertia q: ſinglari modo
dei filius q̃ eſt dei ſapiã in ipſa habitauit.
nõ ſolũ in aĩa: ſed etiã in vtero. In maliuo
lam aũt aĩam nõ intrabit ſapiẽtia: nec ha-
bitabit in corpe ſubdito peccatꝭ. vt ait Sa
lomon Sapiẽtie. j. ergo ⁊c. Ex his eñ rõ-
nibus cõcludit ſtrictius ꝙ virgo Maria
fuit ab originali pctõ p̃ſeruata. Et p̃mo (G)
ꝓpter primã: quia maior ignominia redũ
daret a ꝟgine in ꝓlem ſuã ꝓpter peccatuꝫ
originale q̃ ꝓpter pctm̃ veniale rõne ma-

ſoꝛis infectionis: turpitudinis ⁊ grauedi-
nis. vt pȝ ex p̄cedētibus. Ex ſcd̄a aūt rōne
ſic arguit. Nulla eſt cōuētio xp̄i ad belyal.
Sed ſi pctm̄ veniale fuiſſet in ꝟgine: ꝓpt
ſingularē affinitatē quā xp̄s ad ip̄am hȝ
ex q̄ ex ea carnē aſſumpſit: eēt ſm̄ Thomā
cōuentio xp̄i ad belyal. ergo a foꝛtioꝛi non
debuit oꝛigīale pctm̄ ꝯheret: qꝛ maioꝛ ſecu
ta fuiſſet cōuentio xp̄i ad belyal. Itē qꝛ ꝑ
ip̄m pctm̄ oꝛiginale fuiſſet ꝓ illo inſtanti
diabolo incoꝛpata. vt ꝓbatū eſt in p̄cedē-
tibus ſmonibꝫ. ꝑ veniale aūt nunq̄. Itē
qꝛ oꝛigīale ē pctm̄ nature. quam naturā
deꝰ aſſumpſit ex ꝟgine. veniale aūt ē pec-
catū pſone quā deus nō aſſumpſit. Ex ter
tia etiā rōne pariter concludit btā ꝟginē
ab oꝛigīali pctō fuiſſe p̄ſeruatā. ſic arguē
do. In maliuolā aīam non intrabit ſapīa:
nec habitabit in coꝛpoꝛe ſubdito peccatis.
Sed per pctm̄ oꝛiginale aīa ꝟginis fuiſſ
maliuola. hoc eſt in dei maliuolētia ⁊ indi
gnatione ⁊ coꝛpus eius magis ſubditum
pctis q̄ ꝑ veniale. ergo ꝓpter ſingularem
inhabitationē filij dei in aīa ⁊ in coꝛpoꝛe
ipſius ꝟginis: debuit oīno a pctō oꝛigīali
p̄ſuari potiꝰ q̄ a veniali. Et his igit rōni-
bus aut ſanctꝰ Tho. nihil ꝯcludit aut nos
lōge veriꝰ ꝯcludimꝰ glīoſā ꝟginē ab oꝛigi
nali pctō fuiſſe p̄ſeruatā. ſꝫ ille. Qui etiā

Quīta ratio

q̄ntā rōnem ſumit ex ꝓbatione quam fecit
beatꝰ Thomas in. iij. pte ſumme. q. xxvij.
ar. j. ꝓbando q̄ ꝟgo maria fuit ſanctifica
ta in vtero materno. vbi ſic dicit. De ſcifi-
catōe ꝟginis. ſ. q̄ fuerit in vtero mr̄is ſan
ctificata nihil in ſacra ſcriptura tradit. tm̄
ſicut Aug. arguit q̄ fuerit aſſumpta in ce
lis. ſic ⁊ nos poſſumus arguere ī ꝓpoſito.
Et ſic arguēs dicit. Rōnabiliter credit q̄
illa que genuit vnigenitū a patre. plenum
gratie ⁊ veritatis: maioꝛa p̄uilegia gratie
acceperit p̄ oībus alijs. Inuenimus aūt
hoc ſanctificatōis p̄uilegium in materno
vtero quibuſdā alijs fuiſſe conceſſum. vt
Hieremie cui dictū eſt Hiere. j. Anteq̄ ex
ires de vulua ſanctificaui te. Et Johanni
baptiſte. de quo dictū eſt Luce. j. Spū ſctō
replebit adhuc ex vtero mr̄is ſue. ergo ra-
tionabilr̄ credit q̄ beata ꝟgo ſanctificata
fuit anteq̄ ex vtero naſceret. Ex hac itaq̄
ꝓbatōe ſic arguit. Rationabilr̄ credit q̄
illa que genuit vnigenitū a patre plenum
gratie ⁊ veritatis. maioꝛa p̄uilegia gratie
acceperit p̄ oibus alijs. Sed quibuſdam
alijs p̄uilegiū ſanctificatiōis in materno
vtero contra peccatū oꝛiginale legimꝰ fu-
iſſe cōceſſum. Ergo illa que genuit vnige-
nitum dei patris: cōtra oꝛiginale peccatū
maius priuilegiū debuit accipere. Sꝫ pri-
uilegio ſanctificatōis in materno vtero ꝯ
oꝛiginale peccatū nullū eſt maius q̄ priui
legium p̄ſeruationis. Ergo rōnabilr̄ credi
tur q̄ fuerit ab ip̄o oꝛiginali pctō p̄ſua-
ta. Nec valet fuga dicentiū. q̄ virginis

M Solutiones de ſctificatōe virginis.

ſanctificatio fuit magis accelerata q̄ ſan-
ctificatio alioꝝ: quia ſm̄ eos fuit ſanctifi-
cata ꝑ minimā moꝛulā poſſibilē poſt con-
ceptionē. alij aūt tardiꝰ. Uel q̄ ꝟgo maria
in ſua ſanctificatiōe vberioꝛē grām p̄ oī-
bus alijs accepit. Qm̄ ſemꝑ maneret idē
priuilegiū. ita q̄ p̄uilegiū ꝟginis contra
oꝛigīale peccatū nō fuiſſet alterius rōnis.
Sed reſpōdendo particlariter. Primo ad
illud de acceleratione dico. q̄ ſi ꝓpter con-
ceptū ⁊ partū filij dei argumētat rōnabi-
liter q̄ fuerit ſanctificata in matno vtero
immediate poſt conceptionē q̄citius fuit
poſſibile. a foꝛtioꝛi. ſi aliter opinātes intel
lexiſſent cōgruitatē ⁊ modū quo nos aſſe-
rimus glīoſam ꝟginē ꝑ p̄ſeruatōē fuiſſe
redemptā. hoc ip̄m equidē nobiſcū addu-
xiſſent: ꝟginis innocentiā parit ſubliman
tes. Nec adduxiſſent ꝓ incōueniēti dicēte.
q̄ ſi eſſet ſine pctō ꝯcepta fuiſſet xp̄o eq̄lis
vel q̄ nō indiguiſſet redēptione ⁊ ſimilia:
que altius ſpeculātibus ridiculoſa ⁊ valde
groſſa vident. Similr̄ ſi duo eſſent incar-
cerati ꝓ aliquo enoꝛmi crimine. ꝑua eſſet
ſubleuatio infamie vniꝰ pꝛo eo q̄ ip̄e aliq̄
paruo tempꝛe ante aliū eſſet de carcere libe
ratus. Cōtra illud ꝟo de vberioꝛi gratia ī
ſāctificatōe recepta reſpōdet. ſic arguēdo.
Si decuit virginē a pctō oꝛiginali mūdari
per maioꝛē ſanctificatōis mundiciā q̄ oēs
alij mūdati fuerint. ⁊ hoc ꝓpter maternā
dignitatē filij dei. ergo decuit ꝓpter eādē
rōnem tāta eā mūdicia ⁊ īmunitate pecca
ti tollere quāta fuit poſſibile ſub xp̄o ieſu.
Quia etiā quātacūq̄ mūdicia ⁊ maxima
puritate data in dei genitrice: cōdignitati
ꝯceptionis ⁊ maternitatis filij dei adeq̄te
minime potuit coꝛreſpōdere. Nec valet
fuga dicentiū q̄ ꝑ hanc opinionē derogat
legi nature a ſacra ſcriptura cōpꝛobate ex
eo q̄ fuit per cōcubitū cōcepta. ⁊ iō debuit
in oꝛiginali cōcipi. Quia reſpōdet q̄ maiꝰ
eſt derogare pꝛioꝛi lege nature que ab ip̄a

natura naturalr̄ eſt intēta ⁊ a deo inſtitu
ta de multiplicāda ꝓle ꝑ viri ⁊ femie com
mixtionē: cui tm̄ fuit derogatū qn̄ btā ꝟgo
ſuū cōcepit filiū: quē nō de viro ſed de ſpū
ſctō cōcepit: q̄ derogare ī cōceptōe eiuſdē
ꝟginis ſecūde legi: q̄ eſt lex peccati q̄ a na-
tura nō eſt naturalr̄ intenta. Illum ergo
qui derogauit p̄me legi nature innocētis
in cōceptione filij ſui ꝓpter maioꝛē eiuſdē
vnigeniti ſui honoꝛē ⁊ mūdiciam amplio-
rem. decuit etiā derogare ſecūde legi natu
re peccatricis ꝓpter ipſius filij ⁊ ſpōſe ſue
remouēdam vituperationem. puritatiſq̄
materne conſeruationē. atq̄ vtriuſq̄ cō-
mendationem.

Pars tertia huius ſmonis que dicitur
demonſtrationis.

Multis alijs miraculis ⁊ maxi-
mis ſignis oīpotens deus ge-
nitricis ſue innocentiā declara
uit. de q̄bus aliq̄ inferiꝰ anno-
tabimus. Lȝ enī veritatis verboꝝ adm i-
nicul nō indigeat. l. j. C. ſi minoꝛ ab here. ſe
abſti. tm̄ quia magis mouēt facta q̄ ꝟba.
vt notat in. l. de q̄bus. ff. de legi. ⁊ in. l. ea
que. ff. de ꝯhen. emp. ⁊ res magis declarat
⁊ cognoſcit occulta experiētia q̄ doctrina
§. ſi. inſti. de gradi. ⁊. l. p̄toꝛ. §. emācipatꝰ.
ff. de col. bono. Aliqua alia miracula a deo
facta ſubnectā. Quapꝛopter ſi deuoti ima
culate cōceptionis decipiuntur. non niſi a
deo decipiunt: cum ſub titulo cōceptionis
matris eius talia fiāt ⁊ facta ſunt ꝓdigia
que a ſolo deo fieri potuerūt. Quia ꝟo deꝰ
nullū poteſt decipe. ideo nullus in venera
tione cōceptiōis btē ꝟginis poteſt errare.

Miraculum primū

Unū aūt miraculū in ciuitate mediola-
ni anno p̄terito accidit. Nam cū p̄dicatoꝛ
quidā cōtra immaculatā ꝟgis ꝯceptionē
predicaſſet. ⁊ poſt p̄dicationē poni feciſſet
tabulā quandā in loco in quo p̄dicauerat.
in qua tabula ſcripte erāt auctes quedam
cōtra ꝟginis conceptionē. Caſu interfuit
vnus cōceptionis btē ꝟginis deuotus qui
timēs tali p̄dicatione ac tabelle ad murū
affixione multos a deuotiōe immaculate
cōceptionis matris dei poſſe auerti. reco-
gitāſq̄ qualr̄ huic incōueniēti valeret ob-
uiare. Tandē ꝓpoſuit in animo ſuo deſcri
bi atq̄ depingi facere ſuꝑ poꝛtā domꝰ ſue
nōnullos doctoꝛes cū dictis ſuis btē ꝟgi-
nis immaculatā cōceptionē cōmēdātibꝰ.
Simul cū miraculo cōtra illū p̄dicatoꝛē
facto. qui vt legit poſtq̄ cōtra btē ꝟginis
cōceptionē p̄dicauit. de pulpito deſcendēs
ſtatim aduenientē lupo terribili ſuffocatus
eſt. Hoc aūt ꝓpoſitū cū ꝑ aliq̄d tp̄s iplere
diſtuliſſet: egritudine maxima infirmatꝰ ē
Cum ꝟo nullis medicoꝝ remedijs ſanita
tem recuꝑare ſe poſſe cōſpiceret. excogita
re cepit q̄ foꝛte beata virgo ꝓpter ꝓpoſiti
ſui dilationē indignata. hanc ſibi infirmi-
tatem euenire feciſſet. Unde ꝓtinꝰ illi deuo
uit q̄ ſi ip̄m de p̄dicta infirmitate libera-
ret. ip̄as auctes deſcribi atq̄ doctoꝛes qui
illas edidere depīgi cū p̄dicto lupi mira-
culo faceret. Quo emiſſo atq̄ cōpleto vo-
to ab ip̄a infirmitate ſine medicinarū re
medijs liberatus eſt. qd̄ miraculū ip̄e mi-
hi oꝛe ꝓpꝛio enarrauit. cuiꝰ etiā rei teſtimo
niū mihi ꝓhibuit aromatarius qui illi āte
emiſſum votū in p̄dicta infirmitate medi-
cinas exhibuit. Aliud quoq̄ indiciū ſue
innocētie beata ꝟgo a q̄ttuoꝛdecim annis

Scd̄m

infra demōſtrauit. Nam cū reuerendū pa
trē fratrē Bernardinū de caymis oꝛdinis
noſtri ſummꝰ pontifex Sixtꝰ quartus ad
hiſpaniarū regē ꝑ q̄buſdā rebꝰ valde ipoꝛ-
tātibꝰ: atq̄ xp̄ianitatis bonū cōcernētibꝰ
deſtinaſſet. ip̄eq̄ ab ipſo rege q̄cq̄d p̄dictꝰ
ſummꝰ pōtifex petebat obtinuiſſet. ab hi-
ſpanijs romā p̄gere volens. cū Milī eſſet
vni ex eius ſocijs ad terrā ſanctā ſupioꝛū
obediētia ꝓfecturo qui lr̄as regis p̄dicti
ſummo pōtifici directas in cuſtodiā habe-
bat. p̄dictus frater Bernardinꝰ impoſuit
vt oēs lr̄as alteri ſuo ſocio aſſignaret. Il-
le ꝟo cū multas lr̄as ab hiſpaniarū ꝑtibꝰ
delatas in vno panniculo ligatas haberet
eas fidelr̄ alteri ſocio eiꝰ cōſignauit. oblitꝰ
q̄ lr̄as a q̄bus totū negocij pōdus depen-
debat: in q̄buſdā coꝛpalibus repoſuerat.
vn̄ eas hieroſolymā ꝓfecturꝰ aſpoꝛtauit.
Cū igit pr̄ frater Bernardinus Romam
ꝓfectus eſſet credēs q̄ illas lr̄as ſociꝰ eius
haberet ⁊ ad ſummi pōtificiſ p̄ntiā accede-
re deberet volēs p̄dictas lr̄as p̄parare vt
eas ſummo pōtifici poſſet p̄ntare. Reuolu
tis oībus lr̄is quas eius ſocius habebat:
inuenit illas deeſſe. ſine q̄bꝰ coꝛā ſummo
pontifice eius indignationē timēs nō au-
debat apparere. ꝓpter qd̄ multū incepit
affligi: neſciēs q̄d de ipſis lr̄is factū eēt.
Ego ꝟo qui ſimul cū illo romā p̄texerā
ꝓ cōfirmatōe noſtri officij ꝯceptōis ꝟgis
glorioſe impetrāda. deuoui eidē piſſime

virgini ꝙ ſi gratam nobis habere faceret
a ꝑdicto ſummo pōtifice audientiā. lr̄aſqꝫ
ꝑdictas repiri. tres ad gl'iam immaculate
ꝯceptōnis ſue ſmones cōponerē. q̄ emiſſo
voto: ſtatim ſūmꝰ pōtifex nos vocari p̄-
cepit atqꝫ alacri vultu ⁊ valde iocūda facie
gratiſſimā nobis audiētiā dedit: ipſumqꝫ
p̄rem fratrē Bernardinū ne de amiſſione
lr̄arū affligeret: hortatus eſt dicens. ꝙ ita
credebat v̄bis ſuis ſicut lr̄is ip̄is crediſ-
ſet. Sȝ qḋ mirabilꝰ eſt. ꝓcurāte ip̄a bn̄di
cta v̄gine ſocius ꝑdicti p̄ris fratris Ber-
nardini q̄ abſtulerat ipſas lr̄as anteꝙ̄ in
portu venetiarū nauē nauigaturꝰ aſcēde-
ret: reuoluens ꝑdicta corpalia ip̄aſqꝫ lr̄as
reperiēs: eas ſtatim ꝑdicto p̄ri fratri Ber-
nardino romā trāſmiſit: q̄ eas ad ꝯfirma-
tionem ſue fideliſſime legatiōis p̄fato ſū-
Tertiū mo pōtifici p̄ntauit. In terra etiā modo-
etie t̄pe peſtis quidā hn̄s vlcus morboſuȝ.
beatā v̄ginē rogauit vt ad gl'iam ſue ſan-
ctiſſime cōceptionis eū liberaret. q̄ in ſero
emiſſa inuocatōe mane ſequēti ſe liberum
Quar- reperit. In ciuitate q̄ȝ laude dū quedaȝ
tum. mulier mat̄ vniꝰ fratris noſtri grauiſſima
infirmitate laboraret. ſil'i modo imacl'ate
cōceptioni bt̄e v̄ginis ſe deuouēs liberata
eſt. Ecōtra v̄o ꝯtra innocētiā ſuā ꝑſequē-
tes ip̄a v̄go bn̄dicta multipl'r idignatōeȝ
ſuā demōſtrauit. Nā in q̄dā terra italie
R dū quidā religioſus ꝯtra ꝯceptionē beate
v̄gis ꝑdicaret: dixit. Rogo v̄ginē mariaȝ
vt de veritate a me ꝑdicata aliquaȝ faciat
demōſtratōeȝ. ſtatimqꝫ hoc dicto: vna ꝑte
fundi pulpiti ſup q̄ erat cadēte. ip̄e deor-
ſuȝ corruēs vſqꝫ ad cīgulū pānis ſuis oī-
bus deſup remanētibꝰ cū eēt ſine femora-
Irriſo- libus ⁊ antiphona toti pp̄l'o ludibriū fuit.
riū ſaꝗ. Sicqꝫ beata v̄go aduerſariū ſuū confudit.
In ciuitate q̄ȝ Mātue tempe illuſtris
Mira- marchionis dn̄i Ludouici aui p̄ntis domi
cula ꝯ ni marchionis. quidā religioſus confeſſor
ipugnā ꝑdicti marchionis rogauit ip̄m vt feſtum
tes im- ꝯceptionis bt̄e v̄ginis de libro feſtoꝝ que
macula obſuant̄ in illa ciuitate faceret deleri. Cui
tā cōce- ille rn̄dit ſe hoc facere nolle. q̄ꝛ h̄ feſtū erat
ptionē. ſuis ꝑdeceſſoribꝰ inſtitutū. Tūc ille ꝯfeſſor
rogauit eū vt ip̄m ꝑmitteret dictū feſtum
cāȝellare. q̄ ex tedio ꝑmittēte. ille cōfeſſor
cāȝellato ꝯceptōis feſto ad ſuum reuerſus
monaſteriū mortuꝰ eſt ſine lingua. meruit
eīm illā linguā amittere qua beate v̄ginis
cōceptionē p̄ſumpſit impugnare. ꝑ q̄ enim
quis delīqt ꝑ ea ⁊ puniri debet. Sap̄. xi. et
Exo. xxi. ⁊ notat̄ in. l. ex facto. §. iulianus.
ff. de vul. ⁊ pu. l. heres. ff. de his q̄bꝰ vt in-
dignis. ⁊ in. l. fi. C. de accu. ⁊ in. l. ſi cui. ff.
eodem. ⁊ ꝑ glo. in. l. ſi fugitiui. C. de ſer. fu.
In ciuitate etiaȝ Mli q̄dā notarius et
ciuis mediolanēſis dn̄s Petrus Antoniꝰ
de bernardis q̄ erat ꝯtius opinioni de im-
maculata ꝯceptione bt̄e v̄ginis taliter ꝙ
habebat exoſum officiū ꝯceptōis ꝑ roma-
nam eccl'iam approbatū. nec volebat audi
re ꝑdicationes de ꝯceptiōe eiuſdē v̄ginis.
ac rep̄hendebat eos qui tenebāt hanc opi-
nionē. vel ieiunabāt vigiliā ꝯceptōis. aut
feſtū eius celebrabant ac obſuabant. et in
hac opinione ſua cōtra cōceptionē ꝑſeue-
rauit ānis. xiiii. ⁊ plus. Vn̄ cū quidaȝ eius
filius: q̄ poſtea factꝰ eſt religioſus ordinis
heremitarū ſcti Auguſtini de obſeruantia:
exn̄s adhuc ſecularis ſcripſiſſet ſup vnum
librū epl'arū ſcti Hiero. quādā ſalutatōeȝ
beate v̄ginis ꝑdicatā Ml'i a patre fratre
Antonio de verſellis ordis minoꝝ. in qua
bn̄dicta v̄go Maria ſine culpa originalis
p̄cti fuiſſe laudat̄. Ipſe dn̄s Petrꝰ ꝑdictꝰ
cācellauit predicta verba. ⁊ ſcripſit ibidem
auc̄tem ꝯtiā ſancti Thome de aq̄no ⁊ vnā
auc̄tem ſcti Ambroſij q̄ videt̄ cōtra conce-
ptionē beate v̄ginis atqꝫ rep̄hēdit filium
ſuū quia ꝑdictā ſalutatōnē ſcripſiſſet. Per
ſeuerāte aūt eo in hac ſua ꝑtinacia: accidit
ſibi in eſtate p̄xime p̄terita talis viſio noc̄
t̄pe. Nā videbat̄ ei ꝙ eſſet in eccleſia ſancti
Angeli fratrū minoꝝ de obſeruātia apud
Mediolanū. ꝙqꝫ ſtaret ꝓpe vas in quo ē
aqua bn̄dicta iuxta portā maiorē eccl'ie. in
quo loco cū oraret: apparuit btā virgo ma
ria i ip̄a eccl'ia. q̄ veniebat a manu dextra
capelle ſancti Bernardini ſite in ipſa eccle
ſia. ⁊ ibat verſus eū. et ip̄e notariꝰ genibꝰ
flexis p̄ſtratus in terram adorauit beataȝ
virginē etiā inclinādo caput cū ei appropi
quaſſet. putans ꝙ eum deberet reſpicere.
Sed ipſa oſtendēs faciē turbatam reuol-
uit caput ſuuȝ. ⁊ noluit ip̄m reſpicere. ſta-
timqꝫ diſparuit. vnde ⁊ ipſe ad ſe reuerſus
in magno dolore remāſit. ⁊ totꝰ deſolatus
⁊ in ip̄a nocte ampliꝰ non potuit dormire.
cogitādo ⁊ recogitādo cauſam quare bea-
ta v̄go ei apparuerat cū facie ſic turbata.
⁊ noluerat eū reſpicere. maxime aūt mira-
bat̄. q̄ꝛ alia vice cum ip̄e adhuc eſſet etatis
tredecim vel quattuordecim annorum.

et ieiunaſſet ſeptē annis ꝯtinuis diē ipſiꝰ
dn̄e in pane ⁊ aqua ſemel in oī hebdoma-
da: nunꝙ̄ frangēs ieiuniuȝ ex infirmitate
vel alia cauſa. ſibi apparuerat ip̄a v̄go be
nedicta. ⁊ cū ip̄e illi magnā feciſſet reuerē
tiā. ip̄a quoqꝫ iocūda ⁊ hylari facie euȝ re-
ſpiciēs v̄ſus eū fecit inclinationē capitis
ſui. Cū igit̄ dictꝰ notarius ex ꝑdicta ſcd̄a
viſione ſic ꝯtria p̄me: eſſet valde afflictꝰ. ac
cidit ꝙ i aduētu p̄terito cū ꝑdicaret Ml'i
reuerēdus pat̄ frater Bernardinus feltri-
nus ordinis minoꝝ. ⁊ ml'ta diceret in lau-
dem cōceptionis beate v̄ginis. ⁊ exprobra
ret illam ꝑtinaciter impugnātes: ip̄e no-
tarius interfuit ꝑdicationi. Vn̄ inſpiratꝰ a
deo cepit timere ꝙ ꝑdicta viſio terribilis
ei a beata v̄gine fuiſſȝ demōſtrata: q̄ꝛ ſuā
ꝯceptionē impugnabat. Vn̄ deuote eā ro-
gauit: ꝙ ſi verum erat ꝙ ip̄a eſſet cōcepta
ſine originali p̄ctō. in viſione aliquā ei fa-
ceret h̄re cōſolationē ⁊ ip̄e renūciaret opi
nioni ꝯtrarie. ⁊ cāȝellaret illā poſtillā au-
ctoritatis ſancti Thome ⁊c̄. et reaptaret
in li. ꝑdicto epiſtolarū ſcti Hiero. illā ſalu
tationē cāȝellatā. Qua facta inuocatione
in breui habuit de nocte hanc viſionē. Vi-
debat̄ eīm ſibi ꝙ eſſet in platea ſci Ambro
ſij: q̄ eſt iuxta eccl'iam ſcti Frāciſci. in q̄ ec-
cleſia eſt capella imaculate ꝯceptionis bt̄e
v̄ginis Marie. Et ecce in aere parū diſtā
te a terra apparuit dulcis ieſus filiꝰ bene-
dictus v̄ginis glorioſe. magna comitiua
ſociatus. eratqꝫ relucētior ſole: atqꝫ in ma
nibus ſuis habebat magnā copiā floꝝ cā-
didiſſimoꝝ ⁊ redolentiū atqꝫ mirabil'r fra
grantiū. multeqꝫ gētes adeſſe videbantur
ab eo petētes vt de ꝑdictis floribus tā fra
grātibus ⁊ odoriferis eis porrigeret. Vn̄
et ip̄e notarius ei dixit. O dulciſſime ieſu
xp̄e placeat vobis ⁊ mihi porrigere de dic̄
floribus. ⁊ ip̄e benigniſſimꝰ ieſus appropi
quans ei ⁊ extendēs brachiū ſuū porrexit
illi de dictis floribus manu ſua quaſi ꝓpe
faciem ſuā extendēs. Quo actu ip̄e nota-
rius ad ſe reuerſus gr̄as immēſas egit do
mino noſtro ieſu xp̄o. ⁊ totꝰ remāſit cōſo-
latus. ſtatimqꝫ facto mane cāȝellauit di-
ctas auc̄tates ſcriptas cōtra gl'ioſe virgīs
ꝯceptionē: ⁊ renouauit ꝑdictā ſalutationē
in ꝑdicto libro. quā etiā ab eodeȝ die vſqꝫ
nūc in ſero dixit ante dormitionē. ⁊ q̄tidie
dicere ꝓpoſuit. ⁊ in ſcriptis redegit predi-
ctas viſiones. ⁊ manu ꝓpria ſcripſit et ſub
ſcripſit in teſtimoniū veritatis ⁊ opinioni
quā p̄us habuerat ꝯtra ꝯceptionē imma-
culatā intemerate v̄ginis total'r renūcia-
uit. cuiꝰ litteras in. m. cccc. xcij. ac die p̄mo
februarij ꝓpria eiꝰ manu factas apud me
habeo autēticas. q̄s ipſemet mihi detulit.
⁊ iurauit ita eſſe veritatē. Aliud q̄ȝ indi
ciū ſue innocētie demōſtratiuū beata v̄go
oñdit. Nā cū vigleuani anno p̄nti deberet
fieri diſputatio de ꝯceptōe bt̄e v̄gis vnus
bachalarius ordinis cuiuſdā q̄ ibidē cōue
nerat ⁊ tenuerat vſqꝫ ad illud t̄ps opīonē
ꝯtriā imaculate cōceptioni. meritis ipiꝰ bt̄e
v̄ginis illuminatꝰ a deo corā fratribꝰ nr̄is
renūciauit opīoni ſue. ꝓmiſitqꝫ ſe de cete-
ro crediturū ip̄am bn̄dictā v̄ginē ſine ori-
ginali p̄ctō fuiſſe conceptā. Hoc aūt confi
teri nolūt quidā in opinione ſua indurati.
Unde cū in q̄dā ciuitate italie ordinis eo-
rū inſtitutor: vt cōiter ab eis tenet̄: ſit ſe-
pultꝰ. quadā die in illo monaſterio fr̄ibus
ex more aū tumbā ſepulture quādaȝ anti-
phonā canētibꝰ q̄ incipit. Magne pat̄ ⁊c̄.
Audita eſt vox de tūba dicēs. Neqꝫ ego p̄r
neqꝫ vos filij. Que v̄ba lȝ a q̄buſdā inter-
pretata ſint ꝙ hoc ideo diceret ille ſanctꝰ.
q̄ꝛ fratres q̄ habitabāt in illo cōuentu non
obſeruabāt ordinata ꝑ ip̄m inſtitutoreȝ.
alij v̄o dicūt ꝙ in illa tūba nō eſt corpꝰ ip-
ſius ſancti: ſȝ vnꝰ religioſi alterꝰ ordinis.
⁊ ideo vox illiꝰ dixit. Neqꝫ ego p̄r et reliq̄.
tn̄ alij ⁊ forte meliꝰ opinat̄ ꝙ hoc id̄o dixit
ille ſanctꝰ. quia cū ip̄e fuerit deuotiſſimus
cōceptionis m̄ris dei. ipſi eaȝ impugnare
nitebant̄. ⁊ ideo bn̄ dixit. Neqꝫ ego pat̄. ſ.
veſter ſum. neqꝫ vos filij. ſ. mei eſtis. q. di.
ſicut iudeis dixit xp̄s. Joh. viij. ca. Si filij
abrae eſtis. opera abrae facite. ſic ⁊ vos. ſi
filij mei eſſe vultis deuotionē meam erga
immaculatā virginē mariā tenete. vt non
ſitis de illis de q̄bus ſanctꝰ Ambroſius in
quadā omelia inquit. Radix ſancta et ſi
rami inutiles ⁊c̄. vt etiā nō ſitis de illis q̄s
ſanctus Johānes baptiſta Luce. iij. appel
lat genimina viperarū. q̄ materna viſce-
ra crudel'r rodunt. In candiana etiam candia
inſula. vt mihi retulit vnus frater noſter
qui tūc ibi aderat: cū vnus deuotꝰ frat̄ mi
nor de immaculata v̄ginis ꝯceptōe predi
caſſet. quidā viſitator alterꝰ ordinis poſt
prandiū fecit ꝑdicatiōis ſignū pulſari. Et
ꝯgregato populo cepit ꝑdicare ꝯtra beate
v̄ginis ꝯceptionē. qḋ indigne ferens illu-

ſtriſſimus dux candie deuotiſſimus beate ꝟginis. qui ſmoni p̄ñs erat. p̄cepit illi viſitatori vt ſtatim de pulpito deſcēderet et ſileret ſub pēa indignatōis excellētiſſime dñationis venetiarū. Ille igit̃ coactus deſcēdere valde indignat⁹, miſit q̄ſdā ꝯcluſiones fratri illi nr̄o p̄dicatori. iactans ſe eas velle ꝯtra eū diſputare. Quas ille frat̃ aſpiciens inuenit in tribus locis falſas in grāmatica. vñ illi reſpōdit ꝙ p̄us iret ad ſcholā puerorū: ⁊ poſtea poſſet ire ad diſputatōnē theologorū. ⁊ ꝙ p̄us curaret caput p̄ſciani qḋ ip̄e fregerat: ꝙ̄ p̄ſumeret ipugnare argumēta Scoti. Btā tñ ꝟgo temeritatē ſuā ꝯfundere etiā alit̃ voluit. Nam infra paucos dies: poſt ip̄m exceſſuꝫ dict⁹ viſitator ſuis fratrib⁹ oībus in ſeditiōeꝫ ꝯ eū ꝯuerſis. neceſſe habuit effugere latent̃ de monaſterio ſuo timēs incarcerari. vel forte etiā peius tractari ab eis. vñ ad monaſteriū nr̄m ſupplex venit rogās fratres nr̄os vt eū occultatū tenere dignarētur in monaſterio: donec nauigiū ſecurū trāſfretādi inueniret. Cui⁹ ꝓteruiā nō attēdētes p̄dicti fratres: ſ bonū p malo ſm apl̄i ꝯſiliū ad Ro. xij. reddētes. eū in mōaſterio ſuo charitatiue q̄ad voluit tenuerūt. In firmana etiā ciuitate dū quidaꝫ p̄dicator ꝯtra btē ꝟgis ꝯceptionē p̄dicare cepiſſet: ſubito ſanguis cū magno ipetu de ore ei⁹ effluere cepit: ita ꝙ nunꝙ̄ inceptū ſmonē ꝯſequi potuit. Sꝫ forte aliq̄s ꝯtra me indignabit̃. q2 talia ad īmaculate ꝟginis defenſionē miracl'a facta ꝯſcp̄ſi. Cui ego rñdeo ꝙ dū btā ꝟgo illa fecit: toti mūdo laudabilr̃ intimāda mōſtrauit. Ego tñ ī hoc ope nemīnē ſpecialr̃ noīaui. Un̄ ſi q̄s mihi iraſci voluerit ⁊ recalcitrare. verificabit̃ de eo illud qḋ inq̄t. b. Hiero. ad Nepocianum dicēs. Nemīnē ſpecialr̃ ſmo me⁹ pulſauit. gñaliter de vitijs diſputatio ē. Qui igit̃ mihi iraſci voluerit: p̄us ipſe de ſe ꝙ talis ſit ꝯſitebit̃. hec ille. Talis nāqꝫ murmurator oſtēdet ſe eſſe de illis aduerſarijs btē ꝟginis. de quorū obſtinatōe h̄ tractat̃. Inq̄t eñ moral' Catho in ſuis documēt. Cōſcius ip̄e ſibi de ſe putat oīa dici. Talis q̄ꝫ faciet ſicut equus q̄ h̄ꝫ clauū fixū ī carne. qui ſubito vt tangit̃ in illo recalcitrat. Ego tamē eorū murmurationē ꝑuipēdo. Nam ſi oēs impugnatores beatiſſime ꝟginis cōtra me ꝟbis ac factis inſurgerēt: ꝯſiderē in illo qui defenſorib⁹ ſue matris inquit illud. ij. Paralip̄. xx: Nolite timere nec paueatis hanc multitudinē. Non enꝫ eſt veſtra pugna ſed dei. Et ꝓpterea ipſorū detractionē atqꝫ ſuſurrationem nō timeo nec curo de eorū ſcriptis me impugnātib⁹ q2 nec curabat ſaluator noſter de murmurationibus aut ſcandalis phariſeorū. Et iō aliqui p̄dicatores fallunt̃ qui dimittūt p̄dicare de cōceptione btē ꝟginis. maxime in die ſue ſolēnitatis: timētes aliq̄s predicte ꝯceptionis aduerſarios aduerſuꝫ ſe ꝯcitari. Bon⁹ nāqꝫ ac fidelis ſu⁹ nō debet a laudib⁹ dñi ac dñe ſue deſiſtere: lꝫ aliquos videat de p̄dict' laudib⁹ indignatōeꝫ h̄re. Iō vt intellexi cū ſup̄ſcriptus pr̄ frat̃ Bernardin⁹ feltrin⁹ p̄fato reſpectu nō ſoleret p̄dicare de ꝯceptiōe ꝟginis bñdicte. Quadā vigilia ꝯceptōis int̃rogauit eū venerādus pr̄ frater Sixt⁹ de Mˡ'o ordis noſtri de q̄ vellet in craſtino p̄dicare. Cui ille rñdit. ꝙ p̄dicare nolebat de ꝯceptōe rōne p̄dicta. ſed aliq̄ alia ad btē ꝟginis gl'iaꝫ intēdebat dicere. Predict⁹ aūt pr̄ eū hortat⁹ eſt vt de īmaculate ꝟgis ꝯceptōe p̄dicaret et matrē dei quātū digne poterat laudaret. nec a laude dñe nr̄e ꝓpter talium murmurantiū indignationē deſiſteret. De talibus eñ q̄ ex maliuolētia vel obſtinatione ſcādaliꝫāt̃ dici pōt illud qḋ de phariſeis q̄ de ꝟbis xp̄i ſcādaliꝫabant̃. dixit ip̄e dominꝰ diſcipulis ſuis Mat. xv. c. Sinite illos. Ceci ſunt ⁊ duces cecorū. Quaꝓpt̃ p̄fatus pr̄ frater Bernardin⁹ iſti⁹ ſcti viri qui in vita ⁊ in morte miracl'is claruit ꝑſuaſione ꝯfortat⁹. poſtea ſemꝑ de ip̄a ꝯceptione p̄dicauit: credēs hāc eē beatiſſime ꝟginis voluntatē. q̄ ad h̄ inſinuandū ſue ꝯceptiōis deuot' multas gr̄as elargit̃. Nā tp̄e Blāchorū cū mediolani eſſet maxima peſtis. fecerūt mediolanēſes votū btē ꝟgini. ꝙ ſi eos liberaret: feſtū ſue immacl'ate ꝯceptionis celebrarēt. Quo emiſſo voto a dicta peſte liberati ſunt. Intellexi etiaꝫ ꝙ p̄mus dux mediolani tā p̄clarū ꝯſecut⁹ eſt dñiū. q2 ad exhortationē magr̄i Petri de candia: qui poſtea fuit ſummus pontifex: deuotionē p̄cipuā ſemꝑ habuit cōceptōni btē ꝟginis mr̄is dei. quā deuote ſepius ꝑ ſctiſſimā ſuā ꝯceptionē inuocabat. Credo etiā p̄dictū Sixtū quartū ad ſummi apoſtolat⁹ apicē ꝓuectū. q2 quotidie ad veſꝑas ⁊ matutinū de īmaculata ꝟginis ꝯceptōe cōmemoratiōnē faciebat. quā deuotionē

etiā in pōtificatu ſemꝑ vt intellexi obſuauit. Nouiſſime ꝟo aliud innocētie ſue ſtupendū indiciū gl'ioſa ꝟgo maria demōſtrauit. Nā cū ſereniſſim⁹ rex hiſpāiarū ꝑ multos ānos elaboraſſet ꝓ captōe inclyte ⁊ īexpugnabilis vrbis granate. tādē ad puriſſime ꝟginis adiutoriū ꝯfugiēs deuote vouit cū ſereniſſima ꝯſorte ſua regina. ꝙ ſi eis de p̄dicta vrbe victoriā p̄ſtaret. p̄mū ciuitat' illi⁹ templū ad honorē ſue īmaculate ꝯceptōis dedicari facerēt atqꝫ cōſecrari quo facto voto: gl'ioſam de ip̄a ciuitate victoriā ꝟgo illis intemerata cōceſſit. vñ in p̄fata vrbe ſolēniter intrātes cum magno ep̄orū numero. ſuorūqꝫ ꝓcerū atqꝫ militū potēti exercitu votū p̄dictū ꝓtin⁹ cōpleuerūt. Animent̃ ergo oēs xp̄iani p̄ncipes ad colendā īmaculatā mr̄is dei ꝯceptionē. atqꝫ ipſius feſtiuitatē iubeāt in omi potētie ſue dñio ſolēniter celebrari. Si q̄s eñ aliquā a p̄dicta ꝟgine gr̄am deſiderat obtinere. illā ad ꝯceptōnis ſue reuerētiā ſtudeat flagitare. Hoc nāqꝫ nouiſſimo mundi tp̄e dignabit̃ bñdicta ꝟgo vniuerſo orbi puritatē atqꝫ innocētiā ſuā demōſtrare. rebelles ſuos ꝓſternēs: ⁊ ſue ꝯceptōis deuotos exaltās magnifice. Sicut fecit Alexandro nequā magno theologo: cui rebelli et ꝯtrio īmaculate ꝯceptiōis ip̄a bñdicta ꝟgo indignationē ſuā demonſtrauit. Siſi modo q̄ etiā demōſtrauit Alexādro de ales. vnde etiā ip̄m cōuertit. Quapropter predictus doctor cōpoſuit pulcherrimū ſmonem de cōceptione mr̄is dei. accipiēdo ꝓ themate illud Cant̃. iiij. Tota pulchra es ⁊c̄. in q̄ ſic dicit. Feſtū ꝯceptōis btē marie cōſecrate ꝟginis honorat̃ ꝓpter reuelationē q̄ fctā fuit abbati Helſino vt talē diē q̄ ſignāter fuit ſibi exp̄ſſa celebrari faceret ad honorē ꝟginis mr̄is dei ſub interminatōne mort' ſibi infligēde. Cū ergo reuelatio facta illi ſancto abbati nō debeat diſcredi. ſicut nec reuelationes antiq̄s pr̄ibus facte: pie credendū eſt ꝙ iuxta dictā reuelationē p̄fata ſolēnitas debeat celebrari. Ad qḋ ſtimulamur. q2 natiuitas btē ꝟginis celebrat̃ ꝓpt̃ reuelationē cuidā ſolitario factā. q̄re ergo cōceptio nō debeat celebrari iuxta reuelationē illi ſancto abbati factā. Ego igitur doceo ⁊ aſſero ⁊ credo illos eſſe cōmēdādos q̄ pie ⁊ deuote feſtū cōceptiōis celebrandū dixerūt. Et hoc p̄cipue. Nā cū magiſter theologie exñs in ſcholis publice cōtrariū docerē. ⁊ iſto die ſicut in alijs dieb⁹ officiū doctoris in ſcholis exercere vellem teſte ſole iuſticie: arripuit me tā repētinus morb⁹ ꝙ eodē die ⁊ ānis ſingulis me excecauit. ita ꝙ tali die ꝯceptionis officium magiſterij exercere nūꝙ̄ valui. vñ auditores cōſocij mei eſtimātes iſtū morbū euenire mihi q2 impugnabā feſtū ꝯceptionis me corripuerūt. ⁊ ſanū ꝯſiliū habui ab eiſdē vt de illo feſto crederē ꝯtriū. ac illō feſtū celebrandū ānuatim forte ſentirē. Et hoc doceo faciēdū. ⁊ h̄ aſſero. hec ille. Ego aūt dicere poſſum cum btō Aug. in ſmone de aſſumptiōe btē ꝟginis in q̄ poſtꝙ̄ rōnib⁹ pijs ⁊ catholicis ꝓbauit corp⁹ btē ꝟginis nō fuiſſe corruptū nec a ꝟmib⁹ corroſuꝫ. ſ ſil' cū aīa reſuſcitatū ⁊ gl'ificatū. ait. Tibi ago gr̄as xp̄e. q2 de ſctā ꝟgine mr̄e tua niſi qḋ piū eſt ac dignū viſum ē ſentire nō potui. Ut eñ dicit Petrus aureoli vbi ſ̄. eadē dici pñt in p̄ñti q̄ſtione. īmo oīa argumēta q̄ fecit Aug. ad ꝓbandū ꝙ incōueniēs fuiſſet btē ꝟginis corp⁹ in putredinē ꝟti. mil'to magis ꝯcludūt incōueniētiſſimū fuiſſe ei⁹ aīam pctī ſtercorib⁹ ſordidari et putreſieri. Int̃ alia aūt fundamēta poteſt adduci illud qḋ idē Aug. vbi. ſ̄. inq̄t. dum ait. De maria credendū nō videt̃ nec extimabile illud cui⁹ extimationē ꝓcul pellit inextimabile mun⁹ qḋ accepit. Suꝑ q̄bus ꝟbis arguit Petrus aureoli vbi. ſ̄. di. Sꝫ certū ē ꝙ mr̄nitas dei cauſalitas oīs gr̄e p̄ncipatio diuīe pacis: charitat' ⁊ amicitie repellit extimationē oīs pctī. Inextimabile eñ eſt p̄ncipiū amicitie eē filiā odij. p̄ncipiū charitatis ⁊ pacis eſſe filiā ire. matrē dei eſſe ſeruā pctī. Ergo hoc oīno eſſe nō debuit ſm verba Aug. hec ille. Non eñ congruū fuit deo redēptionē hūani generis malo inchoare p̄ncipio q̄ tā bono debebat ꝑagi exitu. Ad qḋ facit. c. p̄ncipatus. j. q. j. ⁊ quod notat glo. in aut̃. vt iudi. ſine quoq̄ ſuf. §. cogitatio. coll'. ij. per textū ibi. Facit etiā ad p̄dicta ꝙ initiū eſt ſpectādū. l. iij. §. ſcio. ff. de mino. l. ſi ꝓcuratorē. ī p̄n. ff. mā. ⁊. l. ſi id qḋ. §. ſi filius. ff. ꝓ ſocio. et l. pōponius. la. ij. ff. de nego. geſt. Multū eñ valet bonū initiū ⁊ bona fides in principio. l. quid ergo. in p̄n. ff. de his qui no. infa. l. j. ⁊. ij. C. de longi temp. p̄ſcrip. ⁊. § ſi quis a nō dño. inſti. de rerū diui. ⁊. c. ſi. de p̄ſcrip. Ex q̄bus oībus patet ꝙ incōueniēs fuiſſet matrē dei habere malū initiū.

De rege hiſpāie

De alexandro de ales

Nō decuit corpus virginis icinerari. alexander nequa[illegible]

De bono initio

In ꝑdicto etiā loco ꝑdictus doctoꝛ ar‑
guit ſic. Si: vt ait Hiero. ad Euſtochium:
oīs honoꝛ impēſus matri redūdat in filiū
ergo ſilr̄ dicendū eſt de vitupio. Quia ad
quē ſpectat cōmodū: ſpectat ⁊ incōmodū.
l. ſm naturā. ff. de reg. iur. ⁊. l. ſi nō fuerit.
§. ita coiri. ff. pro ſocio. Cū igit̄ turpitu‑
do originalis peccati ſumme repugnet fi‑
lio. non videt̄ bene honorare xp̄m in mr̄e
q̄ dicit in ea originale pctm̄ fuiſſe. hec ille.

P Et maxime cū ip̄a dei mr̄: vt. ſ. patuit:
fuerit fabricata a filio ſuo q̄ fabricat mun
diſſima ⁊ puriſſima. Sicut ḡ ignis nunꝙ̄
fuit ſine caloꝛe. nec aqua aliq̄n fuit ſine hu
moꝛe. ita ⁊ beata dei genitrix nunꝙ̄ fuit ſi
ne innocētia ⁊ puritate. ſuiq; filij gratia ⁊
amoꝛe. Matrē igit̄ dei infamari ⁊ vitupe
rari nemo debet ſuppoꝛtare. nā etiaꝫ fide‑
les ac boni canes cōtra auferētes bona do
minoꝝ ſuoꝝ ſolent latrare. rabidi ꝟo ca‑
nes etiā dn̄m ac dn̄am ſuā q̄rūt moꝛdere.
Defendere licet — Cum ergo ſm iura licitū ſit defendere va‑
ſallum ⁊ ſeruū. l. ſed ſi vnus. §. ſuus meꝰ.
ff. de iniu. Item famulū cōductū. l. ij. ff. de
vſu ⁊ habi. Item filio ſpurio defendere pa
trem ſuū. ſm Bal. in. l. cū acutiſſimi. C. de
fideicom. imo etiā licitū eſt defendere ini‑
micū ſi ei vis inferat̄. ſm Bal. in. l. vt vim
ff. de iuſti. ⁊ iu. Item aīal ꝓpꝛiū. iuxta no‑
tata in. l. j. §. vim. ff. de vi ⁊ vi ar. imo etiā
inter aīalia bruta licita eſt defenſio. l. j. §.
cū arietes. ff. ſi qua. pau. fe. di. Erubeſcere
ꝓfecto debēt beate ꝟginis impugnatoꝛes
ꝙ ſint ſpurijs ⁊ aīalibus brutꝭ deterioꝛes
cum nō ſolū eā nō defendāt. ſed vitupare
conent̄ ꝙ ſi eā defendere nolūt: ſaltem oꝛi
ſuo ſilentiū imponāt. vt ea que legūt ⁊ nō
recte intelligūt. alijs cōtra matrē dei expo
nere nō preſumāt. Ipſi em̄ ſcripta tm̄ diſ‑
currūt. eoꝝ aūt cōtenta ꝓpter frigiditateꝫ
ſtomachi nō bene digerūt. vt de q̄buſdam
O ſil̄ibus inq̄t Cynꝰ in. l. imperiū. ff. de iuriſ.
om. iu. Ego ꝟo vt p̄ſentē ſmonē cōclu
dam: ⁊ detrahētiū machinationibꝰ obuia
re queā: qui laudātes beate ꝟginis conce‑
ptionē appellāt ſomniatoꝛes vel ſomnia
recitātes: ac depꝛauātes ſcripturas diuas
ſeu falſificātes ſanctoꝝ dicta. vel eoꝝ au
ctoꝛitatibꝰ abutētes. vel mēdacia fingen‑
tes. dico ꝙ ipſi alijs imponūt qd̄ forte ipi
Exprobrat nō creden‑ facere ꝯſueuerūt. Sicut quidaꝫ ſcholaris
ſtrabo erat tp̄e quo ego legali ſtudio ope‑
rā dabā in ciuitate papieſi. qui cū videbat
aliquē ſibi cōtumelias dicere volētē. timēſ‑ — tes immaculatā cōceptionē
ne ei impꝛoparet ꝙ eēt ſtrabo ſtatiꝫ ei di‑
cebat. Tu es vnꝰ ſtrabo: q̄uis ille rectos ⁊
pulchꝛos hr̄et oclos. De talibꝰ aūt verifi
cat̄ illud quod ponit Salomō Eccs. x. di.
Stultus in via ſua ambulās: cū ip̄e ſit in‑
ſipiens oēs ſtultos exiſtimat. Et Seneca
in li. de moꝛibus dic̄. hoc hꝫ oīs affectꝰ vt ī
quo ip̄e inſanit ceteros putet inſanire. Et
Aug. ſup p̄s. cxviij. ſmone. xij. ait. Homo
malꝰ ſuſpicat̄ in alio quod ſentit in ſeip̄o.
Sciāt ergo oēs ꝙ ea q̄ in hoc opere ſcripſi
aut ip̄e ex originalibus libꝛis extraxi. aut
ab alijs auctoꝛibꝰ ſic allegata tranſcripſi.
Miracula ꝟo hic poſita aut ip̄e oculis ꝓ‑
pꝛijs vidi. aut a fidedignis narrata vl̄ de‑
ſcripta recitaui. q̄ quidē vera miracula nō
potuerunt ꝑ diabolicā artē fieri. vt patuit
ſ. ſmone. vij. ꝑte. ij. vn̄ app̄et malignitas
impugnātiū innocentiā genitricis dei. qui
dicūt ꝑdicta miracula ⁊ ꝓdigia feciſſe dia‑
bolū. O. inſipiētia maxima. Quis em̄ ſa‑
piens credere poterit ꝙ diabolꝰ miracula
faceret ad ꝟginis gl̄iaꝫ quā ſemꝑ habuit
in capitalē inimicam. Non em̄ p̄ſumēduꝫ
eſt quē debere extolli ac laudari a capitali
inimico: immo potius depꝛimi et vitupari
Et propterea leges repꝛobant teſtimoniū
ſimilium. l. teſtium. ff. de teſtibus. Tales
obſtinati in vitupatiōe ꝟginis. nec aucto
ritatibꝰ nec rōnibus nec quibuſuis mira‑
culis credūt. Unde lꝫ de bonis xp̄ianis cre
dētibus miraculis factis ꝑ ꝯceptiōe ima‑
culate ꝟginis verificent̄ illa ꝟba. p̄s. q̄bꝰ
inq̄t deo. Teſtimonia tua credibilia fcā ſūt
nimis. de ipſis tm̄ nō verificat̄. Sed h̄ ꝑdi
xerat idē p̄s. qui etiā ait deo. Nūquid co‑
gnoſcent̄ in tenebꝛis mirabilia tua. ⁊ iudi
cia tua in terra obliuionis: q. d. nō. Iſti em̄
ſunt ſil̄es phariſeis qui de xp̄o male dice‑
bant. lꝫ eū viderēt miracula facientē. ⁊ de
monia eijcientē. vnde ⁊ dicebāt. In beelze
bub p̄ncipe demonioꝛum eijcit demonia.
Matth. xij. ⁊ Marci. iij. Similr̄ ceco na‑
to dicenti eis de xp̄o ꝙ eū illuminauerat.
ipſi riſerūt vt habet̄ Ioh. ix. Nos ſcimus
qꝛ hic homo pctōꝛ eſt. Et ſic ex obſtinatōe
ſua nolebāt credere miraculis xp̄i. iſti ꝟo
neſcio vtrū peioꝛes ſint: nolūt credere nec
xp̄i ꝓdigijs nec imaculate mr̄is eius: imo
vt obſtinationē ſuā defendāt. dicūt ꝙ btā
ꝟgo non indiget noſtris laudibus. ⁊ ideo
nō cur atꝙ a nobis de innocentia laudet̄.

O maligna locutio qua induci pn̄t hoīes
ad blaſphemādā dei genitricē. Ex hoc em̄
arguēt dicētes. Si nr̄e laudes non ſunt ei
grate. ergo nec blaſphemie ei multū diſpli‑
cent. O ꝟſuta demonis fallacia q̄ hos in
tanta mētis obturatiōe ꝑduxit vt nec ho‑
minū ꝟbis. nec diuinis credāt. nec iudicia
dei foꝛmidēt. ex quo demōſtrāt ꝙ ſapiētes
nō ſunt. Si em̄ ſaperēt. ꝟificaret̄: de ipſis
illud poeticū. Caſus demētis coꝛrectio ſit
ſapiētis. Cognoſcerēt nāq; ꝙ ſi nō multū
diſpliceret deo ⁊ btē ꝟgini impugnatio in
nocētie ſue: tā magnas vindictas ⁊ vltiōes
ꝯ eā pſequētes nō feciſſent. Talibꝰ ex obſti
natiōe ignoꝛātibus dꝛ Deut. xxxij. Gens
abſq; cōſilio eſt ⁊ pꝛudētia. vtinaꝫ ſaperēt
⁊ intelligerēt ac nouiſſima ꝓuiderēt. Hoꝝ
aūt calamitati valde cōpatioꝛ. Dubito em̄
ꝙ ſi milia miliū ⁊ decies cētena milia mi‑
racula plus q̄ fcā ſunt ad declarationē in
nocētie ꝟginalis fierēt: foꝛte aliquis eoꝝ
credere nollet di. Iuraui ⁊ ſtatui cuſtodire
R opinionē obſtinationis mee. Et ideo de
ipſis tm̄modo in oībus p̄cedentibus ſmo‑
nibus intellexi: q̄n impugnātes puriſſime
ꝟginis cōceptionē vt eos ad ſanā ſniaꝫ re
uocarē: expꝛobꝛationis flagello ꝑcuſſi. ſci‑
ens ꝙ ꝑ Sal. dꝛ Pꝛou. xxix. ꝟga atq; coꝛ
rectio tribuit intellectū ⁊ ſapiētiā. Nō igit̄
dico ꝙ aliq̄s hactenus peccauerit. q̄ lꝫ er‑
rauerit: beatā tm̄ ꝟginē in originali pecca‑
to cōceptā nō ex ꝑtinacia ſed ex quadā ſo‑
lū ignoꝛātia ⁊ falſa opinatiōe putauit. Il‑
los ꝟo dico peccaſſe ⁊ peccare grauiter qui
ex obſtinatiōe ac ꝑtinacia atq; malignita‑
te puriſſime ꝟginis matris dei conant̄ in‑
nocentiā impugnare: quos tm̄ moneo vt a
malo ꝓpoſito ſuo ceſſent. qꝛ meliꝰ eſt deſi‑
ſtere q̄ male cepta ꝑficere. l. pōponius. §.
meminiſſe. ff. de inof. te. ⁊. l. q̄s ſit fugitiuꝰ.
ff. de edil. edic. ⁊ ꝑ bal. ⁊ doc. in. l. ſi q̄s non
dicā. C. de epi. ⁊ cler. ⁊ ꝑ glo. in. l. qui ea mē
te. ff. de iniu. Itē qꝛ licitū eſt ſeip̄m coꝛrige
re ſicut etiā facit iuriſcōſultus in. l. diuus.
ff. de iu. pa. ⁊ in. l. labeo. vbi glo. ff. de ſer.
ruſti. pdi. Ego aūt licꝫ: vt arbitroꝛ: nihil ni
ſi ſm catholicā veritatē ſcripſerim. tm̄ mo‑
re boni ⁊ fidelis xp̄iani oīa in hoc oꝑe poſi
ta ⁊ etiā in oībus alijs meis ſcriptis p̄nti
bus ⁊ futuris ſanctiſſime ſedis ap̄lice iudi
cio ⁊ determinatiōi humiliter ſubmitto. ſci
ens ꝙ ſm iura maxime vt hr̄ in. c. h̄ eſt fi‑
des. xxiiij. q. j. ⁊ in. c. dānamꝰ. de ſum. tri. ⁊
ſi. ca. nemo inculpari dꝫ q̄ ſua ſcripta ſubij‑
cit ſedi ap̄lice. Quā dn̄s nr̄ Ihs xp̄s cū pa
ſtoꝛe ſuo ꝓtegat ⁊ gl̄ificet merit̄ innocētiſſi
me mr̄is ſue. Cui ſit honoꝛ ⁊ ſempit̄na glo
ria ꝑ infinita ſecula ſeculoꝝ. Amen.

Btiſſimo atq; feliciſſimo dn̄o: dn̄o Si‑
xto q̄rto ſedis ap̄lice ſūme pōtifici ſcīſſimo
frater Bernardinꝰ de buſti oꝛdis minoꝛuꝫ
minimus humilē ac debitā cōmendationē.

n — On fuit antiſtes: pater o ſan‑
ctiſſime quiſꝙ̄
Sꝫ neq; vēturiſ foꝛte diebꝰ erit
Te magis intacte p̄conia ꝟgi
nis optans.
Et laudes ardēs magnificare ſuas
Nāq; ſui totū cōceptus fama per oꝛbē
Pāditur officio Sixte beate tuo
Laudat̄ patrio nūꝙ̄ fedato cruoꝛe
Cerbareo nūq; ſubiacuiſſe iugo.
Undiq; melliſluo fert̄ ſuꝑ ethera cantu
Letātes videas ſic reſonare choꝛos.
Nulla fuit tāto mulier redimita decoꝛe
Que ſpēm ſuperet ꝟgo Maria tuam
Cādidioꝛ niueo rutilas regina coloꝛe
Et radijs cedit clara diana tuis
Luna ſuū perdit tecū ſociata nitoꝛē
Atq; comes nullū ſol tibi lumen hꝫ
O bn̄dicta dei genitrix: te crimine ſolam
Immunē natus cōtulit eſſe tuus
Ipſe tuā foꝛmās aīam ſic ꝟgo redemit
Crimina ꝙ p̄mi nulla parētis habes
Nō fuit in toto cōceptus ſanctioꝛ oꝛbe
Si nō de nato ſint mea ꝟba tuo.
Sed licꝫ h̄ ſacri mōſtraret pagina ꝟbi
Turba tm̄ nuper multa rebellis erat
Ceca nimis meritos tibi gens tollebat ho
nores
Cōceptum referēs nō ſine foꝛde tuū
Uoluerat īdoctū ſua ꝑ fantaſmata vulgꝰ.
Neſcꝰ inſipidūq; qui tulit auctoꝛ opus
Impia ꝟgineū blaſphemās lingua nitoꝛē
Gaudebat dn̄am dilacerare ſuā
Nullus erat diros in te q̄ ſterneret hoſtes
Spernētes laudes ꝟgo benigna tuas.
Pꝛotinꝰ vt nouit ſanctiſſimꝰ iſta ſacerdos.
Zelatoꝛ cultus Sixtus vbiq; tui
Hoꝛruit immēſuꝫ facinꝰ tantūq; fideles
Cōmonuit populos nō tolerare nefas
Nec moꝛa nogarolꝰ ſapiēſ leonardꝰ ameno
Hoc ſuꝑ officiū cōdidit eloquio
Exultās pulchꝛo: multūq; volumine letus
Clauiger etherei maximus ipſe poli.
Iuſſit vt innocui cōceptꝰ feſta triūphis

Atq₃ ꝑ octauū ſint celebrata diē.
Si ergo amiſſos tribuit tibi ſixtꝰ honores
Nāq₃ tui curā ỽgo pudoris hȝ.
Mūditia in cūctis colit̄ nūc en tua tēplis
Iā patet atq₃ hortꝰ glia magna tui.
Nūc tua deuoti referūt magnalia fratres
Eſtq₃ tuis totus laudibꝰ orbis ouās
Hoc aūt ſummo reſidēs in culmine p̄ſul.
Quo tua ꝑcreuit fama ꝑegit opus
Ille tuos cūctō diffudit in orbe triūphos
Eſt qb us immēſa glia parta tibi
Hoc igit̄ ſolitas referas ꝑ munere grates
Glorificās Sixtū ỽgo maria tuū.
Tā ſibi longeuā tribuas pia ỽgo ſalutem.
Mathuſalē valeat vt ſuꝑare dies.
Deniq₃ felices poſtq̄ cōpleuerit annos.
Angelicos inter fac iubilare choros.
Tu ỽo innocue laudes q̄ ỽginis optas
Sixte: ꝑcor nr̄i cerne laboris opus.
Inclyta ỽginei cōceptꝰ gaudia pulchro
Gentibꝰ ac grato pādimus officio
Hoc igit̄ ſupplex rogito ſanctiſſime preſul
Clauibꝰ iſta tuis tāgere ſcripta velis
Robore ſiſte tuo: valeat quo dicere noſtrū
Virginis officiū cui celebrare placet.
Hoc tibi nō paruas pariet ꝑ ſecula laudes
Et titulis cedet glia magna tuis.
Inſuꝑ eterni genitrix, caſtiſſima regis
Gaudia cōfuſis hoſtibꝰ alta feret.
Te q₃ celoꝝ reſonātes cātica ciues
Laudabūt: dn̄am ſic coluiſſe tuā.
Ille etiā caſto peperit quē corpe matris
Premia cultori cōferet ampla ſue.
Finis.

Beatiſſimus in xp̄o pater Sixtus papa quartꝰ cū ſibi p̄ntatū fuiſſet ſequēs officiū cōceptionis bte ỽginis: atq₃ rogatus eēt vt ꝑ aliquem vel aliquos ſapiētes theologos illud examinari faceret. dixit q̄ ipſemet volebat examinare. Poſtq̄ ỽo diligēter ip̄m officiū examinauit primo illud oretenus approbauit atq₃ vt imprimeret̄ ordinauit. Deinde ꝑ hoc infraſcriptū breue apoſtolicum corroborauit ꝛ confirmauit.

Dilecto filio Bernardino de buſti de mediolano ordinis minoꝝ de obſeruātia Sixtus papa quartus ſalutē ꝛ aplicā benedictionē. Dilecte fili libēter ad ea cōcedenda inducimur que deuotiōis reſpiciūt icremētum. Tuis igit̄ in hac parte ſupplicatiōibꝰ inclinati, vt officiū cōceptionis beate virginis marie per te cōpilatū ꝛ ordinatum. tu ꝛ oēs qui id voluerit ꝑ deuotiōe ſua dicere ꝛ recitare libere ꝛ licite poſſitis ac valeatis: ſeu poſſint ac valeāt aplica auc̄te tenore p̄ntiū cōcedimus pariter ꝛ indulgemꝰ. Nō obſtātibus cōſtitutionibꝰ ꝛ ordinationibus aplicis ceteriſq₃ contrarijs quibuſcūq₃. Datū Rome apud ſanctū Petrū ſub annulo piſcatoris die. iiij. octobris. M. cccc. lxxx. pōtificatus noſtri anno decimo.
L. Grifus.

Reuerēdus pr̄ frat̄ Matthēꝰ de nouaria ordinis minoꝝ: dū eſſet cōmiſſarius in curia romana reuerēdiſſimi pr̄is fris Angeli de clauaſio vicarij gn̄alis q̄ ad frēs de obſeruātia in ptibꝰ ciſmōtanis: exiſtēs corā ſciſſimo dn̄o nr̄o ſixto. iiij. ſūmo pōtifice dixit. placeat ſcitati vr̄e q̄ celebrātes offm̄ cōceptiōis btē ỽginis marie editū ꝑ frēm Bernardinū de buſti habeāt eādē indulgētiā quā ſanctitas vr̄a cōceſſit celebrātibus officiū dn̄i leonardi nogaroli. Sūmus aūt pōtifex rn̄dit. Nos ſumus cōtenti. ꝛ dedit benedictionē ſuā.

Incipit deuotiſſimū

offm̄ imaculate ꝯceptiōis glioſe ỽgis marie editū ꝑ frēm Bernardinū de buſti ordinis minoꝝ. Qō q̄dē offm̄ approbatū eſt et ꝯfirmatū a ſciſſimo dn̄o nr̄o Sixto. iiij. pōtifice maxio. Qui ad maiorē eiuſdē illibate ỽginis gliam oīumq₃ fideliū deuotiōes auc̄te aplica cōceſſit q̄ hͦ offm̄ poſſit in dei eccl'ia ſicut alia diuina officia celebrari. nō ſolū a fribus ꝛ monialibꝰ de ordine bti Frāciſci: ſ₃ etiā a ceteris religioſis ꝛ clericis quibuſcūq₃. In primis veſperis añ.

b Dixit dn̄s dn̄e mee ſede a dextris innocētie mee all'a. p̄s. Dixit dominꝰ. cū reliq̄s de ſctā Maria. Añ. Laudate pueri dn̄am ſuꝑ oēs gētes in ꝯceptu glioſā all'a. Añ. Letatus ſuȝ i his q̄ dicta ſunt mihi. ꝯcepta eſt hodie regina celi all'a. Añ. Niſi dn̄s cuſtodiſſet matrē ſuā: angelꝰ tenebraꝝ denigraſſet eā all'a. Añ. Lauda hierl'z dn̄z q̄ nō fec̄ talit̄ vlli natiōi ſic̄ ſue dilectiſſime mr̄i all'a.

Supſc̄pte añe dicunt̄ ſolū qn̄ feſtū cōceptiōis venit in ſc̄da feria. q₂ totū officiū in p̄mis veſpis fit de cōceptione. Caplm̄.

b Dominꝰ poſſedit me in initio viarū ſuaꝝ añq̄ q̄cq̄ faceret a p̄ncipio. ab eterno ordinata ſuȝ ꝛ ex antiq̄s anteq̄ terra fieret. necdū erāt abyſſi ꝛ ego iam cōcepta eram. Hymnus.

g Gaudē mater ſaluatoris: magni vellus gedeonis. rubus igne q̄ nō vris veri tēpli ſalomōis. Spōſa dei ſtella maris: porta celi tu vocaris: mūdi ſalus ſeuiētis caput cedēs holofernis. Mare ſicco calle trāſis. currus mergens pharaōis. inq₃ ſyon dn̄aris. pulſis inde iebuſeis. Aſſueri regis ſceptrū caput tāgēs ỽgo tuuȝ: mori fecit laqueatū aman ſctis inimicum. Babylonis rex in p̄dā nō abduxit te captiuā. philiſtei nec Golye es trāſfixa pugiōe. Sicut ſuū ſol nitorē nūq̄ ꝑdit nec decorē. p̄mi patris ſic tu labē nullā ſentis nec ferorē. Tu ſol occaſuȝ neſciēs lunaq₃ ſemꝑ rutilās. tu ſydus lucē pariēs. delicti nubes ꝑfugās. Nullꝰ in te cōfidētes vnq̄ vidit infelices. Ve tibi nā deuotꝰ eſt neceſſe ſit btūs. Ad te g̃ nos clamātes. in hac valle lachrymātes: ad nuptias et̄nales fac venire triūphātes. Amē. Pōt etiā dici hymnꝰ. Aue maris ſtella. ỽ. Cōceptio eſt hodie ſcē marie ỽginis all'a. ℞. Cuiꝰ innocētia deuotas illuſtrat aīas all'a. Ad magt̄ añ. Magnificat aīa mea dn̄m. Et exultauit ſpūs meus in deo ſalutari meo q̄ me p̄ſeruauit ab originali pctō all'a all'a all'a. Oratio.

b Deus q̄ immaculatā ỽginē mariaȝ vt digna filij tui mr̄ exiſteret ab oī labe pctī in ꝯceptiōe ſua p̄ſeruaſti. tribue q̄ſumus: vt q̄ eius inocētie puritatē veraciter credimus ip̄am ꝑ nobis apud te ſemꝑ intercedere ſentiamus. Per eundeȝ. Ad matuē. inuitatoriū. De imaculato cōceptu ỽgineo. Iubilemus deo ſalutari nr̄o. p̄s. Venite. Hymnus.

o Bn̄dicta femina quaȝ celi laudant agmina te cōfitemur hodie conceptā ſine crimine. Sicut ſolaris radius corruptiōis neſciꝰ intraſti mr̄is viſcera o glioſa dn̄a. Nullū redemit filiꝰ ex omni gēte dignꝰ. qui te ſeruauit ꝑuide mūdā paterno ſcelere. Glia tibi dn̄e q̄ natꝰ es de virgine. In. j. nocturno añ. Eleuata eſt marie puritas ſuꝑ choros angeloꝝ al. p̄s. Dn̄e dn̄s noſter. Añ. In ſole poſuit tabernaculū ſuū dn̄s. q₂ de imaculata ỽgine omni puritate fulgida natus eſt xp̄s all'a. p̄s. Celi enarrant. Añ. Ab initio ꝛ ante ſecula deus ordinauit eā. ꝛ filio ſuo p̄parauit eaȝ all'a. p̄s. Dn̄i ē terra. ỽ. Liberaſti me dn̄e ex ore leonis all'a. ℞. Et a cornibꝰ vnicorniū humilitatē meā all'a.

Ex dictis ſanctoꝝ doctoꝝ. Lectio. j.

b Beatꝰ Ambroſiꝰ in q̄dā ſermōe de glioſa ỽgine Maria exponēs ꝓpheticū illud. Egredietur ỽga de radice yeſſe. ſic de eiꝰ innocētia ꝓteſtat̄ dicēs. Hec eſt ỽga in qua nec nodus originalis nec cortex venial' culpe fuit. Hylariꝰ. O ỽgo bn̄dicta ſuꝑ oēs feminas. q̄ angelos vincis puritate. q̄ omes ſcōs ſuꝑas pietate. Hieronymꝰ. Quicq̄d in Maria geſtū eſt. totū puritas. totū veritas. totūq₃ gr̄a fuit. ℞. In me gr̄a oīs vite ꝛ veritatis. In me oīs ſpes vite ꝛ virtutis all'a. ỽ. Trāſite ad me oēs qui ꝯcupiſcitis me. ꝛ a generationibus meis adimplemini. In me. Lectio. ij.

i Deniq₃ Hieronymus inq̄t. Quicquid humanis dici pōt ỽbis: minꝰ eſt a laude ỽginis. Et iterum. Nihil eſt cādoris. nihil eſt ſplēdoris. nihil eſt numinis qō nō reſplēdeat in virgine glorioſa. Et alibi. Nulli dubium eſt de matre dn̄i quin talis debuerit eſſe que non poſſet argui de peccato quia fuiſſet ad improperium filij. ℞. Ego mater pulchre dilectionis. timoris ac magnitudinis: ſancte ſpei. All'a all'a. ỽ. Spiritus meꝰ ſuper mel dulcis. ꝛ hereditas mea ſuper mel et fauum. All'a all'a. Lectio. iij.

b Aſilius. Quid dulcius fratres chariſſimi: Quid iocūdius: Quid ſalubrius: aut quid felicius q̄ de beata virgine loqui. de virgine cogitare. de virgine p̄dicare. ꝛ ip̄am in omnibꝰ ſequi ꝛ imitari: Hec eſt redēptio noſtra: ſalus: vita: ſpes: refugiū. cōſiliū ꝛ auxiliū noſtrū. Hec eſt que fuit in vtero matris abſq₃ originali pctō cōcepta ꝛ generata. ab omni maritali vitio ſegregata. omni etiā veniali peccato p̄uata. ꝛ in cūctis actibꝰ ꝛ moribus ſuis ſpūſſancti gratia plena ꝛ fecūda. Hieronymus. Ceteris ꝑ ꝑtes gr̄a p̄ſtatur. Marie ỽo tota ſe infudit gr̄e plenitudo. ℞. Multe filie ꝯgregauerūt diuitias. tu ỽo Maria ſupergreſſa es vniuerſas. All'a all'a. ỽ. Vox eīn tua dulcis ꝛ facies tua decora nimis. All'a all'a. In ſecūdo nocturno añ. Aſtitit regina a dextris tuis in veſtitu deaurato circūdata varietate all'a. p̄s. Eructauit. Añ. Fluminis impetus letificat ciuitatē dei. ſanctificauit tabnaculū ſuū altiſſimus all'a. p̄s. Deꝰ nr̄. Añ. Glioſa dicta ſūt de virgine maria. q₂ fundauit ꝛ p̄ſeruauit eā altiſſimus all'a. p̄s. Fundamēta eiꝰ. ỽ.

Eruiſti a framea deus aīam meā all'a. ℟. Et de manu canis vnicā matrē meā all'a.

Lectio quarta. Sermo.

i Ntemeratā matris ſue conceptionē ſaluator nr̄ innumeris frequēter propalauit indicijs. Quodā em̄ t͞pe religioſi q̄dā in tantā cōceptiōis altercationē ꝓruperūt: vt ordinis minorū frēs hereticos affirmarēt. q2 dei genitricē ſine originali macula cōceptā ſuis in p̄dicationib⁹ ꝓteſtātur. Ea de re ap̄lico iuſſu in pariſieñ ſtudio publica diſputatio pacta eſt. Ad quā dicti accuſatores cuʒ innumeris pene ordinis eorū doctorib⁹ cōuenere. Dn̄s v̄o noſter Jeſus xp̄s: ad ꝓtegēdā dilecte mr̄is dignitatē Scotū ordinis minorū doctorē eximiū ad ciuitatē illā ꝓtinus deſtinauit. q̄ aduerſariorū fundamenta argumētiſq̄ oībus incōuincibili ſmōe cōfutatis: ita cōceptiōis dn̄e innocentiā clariſſime cōprobauit. ꝙ oēs illi frēs ſubtilitatē ei⁹ plurimū admirati obmuteſcentes in diſputando defecere. Quapropter opinio minorū a pariſieñ ſtudio illico approbaf. Scotus v̄o doctor ſubtilis ꝓpter hoc appellatus. victor ad altiſſima vere ſophie ſtudia remeauit. Jlli aūt tā multi accuſatores a pauciſſimis ſupati obſtupeſcētes receſſere. ℟. Nolite timere multitudinem iſtā. ego em̄ dn̄s adiutor veſter. All'a. all'a. ℣. Dabo vobis os ⁊ ſapiam cui reſiſtere nō poterūt oēs aduerſarij vr̄i. All'a. Lectio. v.

De ſcoto doctore ſb̄tili.

e Adē etiā i ciuitate ſacerdotes erāt quidā dn̄e nr̄e innocētiā nō credētes qui vt ſuā melius opinionē populis intimarēt: quēdā nobilē virū eorū cōmunicātē operib⁹ obſecrarūt. vt p̄ ꝯfirmāda ipſorū ſnīa ſe poſtꝙ aliꝙdiu finxiſſet infirmū. mori poſtremo ſimulās: ad eorū eccleſiā quaſi ꝓ ſepultura magno cū apparatu turbis comitātib⁹ faceret deportari. Depoſitoq̄ i medio eccleſie feretro ſm̄ patrie morē eorū vnus ad pp̄lm perorat. Ad mediū v̄o ſermonis veniēs: ſic illi q̄ mortuus videref ex pte oīpotētis dei p̄ciperet. vt ſi btā v̄go Maria origīali fuerat vitio maculata: ꝓtin⁹ a mortuis rediret ad vitaʒ. ℟. Alieni inſurrexerūt aduerſuʒ me. ⁊ fortes queſierūt diffamare aīam meā. ⁊ nō ꝓpoſuerūt deū ante cōſpectū ſuū. Ecce em̄ deus adiuuat me: ⁊ dominus ſuſceptor eſt anime mee alleluya. ℣. Quare fremuerūt gētes: ⁊ populi meditati ſunt inania: Ecce enim deus.

Mag admodum te meritaſ

Lectio ſexta.

p Rebuit aſſenſum nobilis p̄dictus ſuggeſtionib⁹ iniquis. omnibuſq̄ iuxta qd̄ ordinatū fuerat pactis innumeris fere ſcolaribus ciuibuſq̄ ac diuerſorū ordinū fratribus ad exequias cōuocatis. p̄dictus ſacerdos nobilē illū p̄ dei v̄tutem ac potentiā cōiurauit. precepitq̄ vt ſi gl'ioſa dei genitrix virgo originalē contraxerat maculā ꝓtinus euigilaret a mortuis. Cū aūt iteratis iuſſionib⁹ ſepius precepta repeteret. nobilis ille immobilis ꝑſiſtebat. qua de re mirū in modum admiratus preſbyter cum ſequacibus ſuis intremuit. Cōiunx v̄o ſimulatoris illius tā nephādi nō inſcia fraudis: cū vſq̄ ad eccleſiā viruʒ ſuū comitata dolorē lachrymis ſimulans perueniſſet: illū poſt ſacerdotis iuſſa vidēs immobilē: pertimuit beatā virginē mariti ſui malignā fictionē debitis mulctaſſe ſupplicijs. Jllico ad feretrum currēs: inuenit virum ſuum mortuū qui viuus in eccleſia fuerat deportatus. ꝓpter qd̄ magno eiulatu exclamās talibus ſacerdotē cōuitijs impetijt. O ſceleratiſſime. virū meū occidiſti. Omnib⁹ igitur per ordinē fraudib⁹ aſtantibus enarratis: mulier illa coniuge orbata lachrymās receſſit. Sicq̄ gl'ioſa v̄go puritatē ⁊ integritatē ſuā hoc iſigni miraculo cū maxima aduerſariorū cōfuſione demonſtrauit. ℟. Quicunq̄ honorificauerit me glorificabo eū. Qui aūt cōtemnūt me erūt ignobiles all'a. ℣. Ego diligētes me diligo ⁊ qui mane vigilauerit ad me inueniet me ⁊ mecuʒ ſunt diuitie ⁊ gloria. Qui autem.

Rectuʒ iudiciuʒ tuuʒ

Jn tertio nocturno añ. Jnnocētia ⁊ pulchritudo in cōſpectu eius. ſcimonia ⁊ magnificētia in ſanctificatiōe illi⁹ all'a. p̄s. Cātate. j. Añ. Qui diligitis dn̄am annunciate iuſticiā ei⁹: ⁊ cōfitemini memorie ſanctitatis illi⁹ all'a. p̄s. Dn̄s regnauit exultet terra. Añ. Jubilate dn̄o oīs terra: cātate ac exultate ⁊ pſallite in cōceptiōe v̄ginis bn̄dicte all'a. P̄s. Cātate. ij. ℣. Vere dn̄s eſt in loco iſto all'a. ℟. Nō eſt hic aliud niſi domus dei ⁊ porta celi all'a.

Lectio ſancti euangelij ſm̄ Lucaʒ.

i N illo t͞pe. Loq̄nte Jeſu ad turbas extollēs vocē q̄daʒ mulier de turba dixit illi. Beat⁹ venter qui te portauit ⁊ vbera que ſuxiſti. Et reliqua. Omelia.

Lectio. vij.

a Mantiuʒ mos eſt dilectiſſimi vt amorē ſuū tacere nequeāt: ſi neceſſarijs ac charis ſuis efferāt ⁊ ꝓdāt. Flāmaſq̄ ſuas itra pect⁹ ſuū cohibē nō poſſint. Enarrāt frequēti⁹: vt ipſa aſſiduitate narrādi ſolatiū amoris ſui captēt. ⁊ refrigeria imēſe dilectionis aſſumāt. Euenitq̄ ſepi⁹ vt etiā clamoroſas voces ꝯtinē nō poſſint. Eapropt̄ deuota h̄ mulier de q̄ euāgeliſta teſtaf: gl'ioſe v̄gī amore ſuccēſa extollēs vocē ſuā de turba: dn̄m nr̄m alloquif dicēs. Btūs vēter q̄ te portauit ⁊ vbera q̄ ſuxiſti. Recte btūs vēter q̄ et'ne btitudīs aditū reſerauit. Beat⁹ vēter q̄ orbē vniūſuʒ bn̄dictiōe repleuit. Btūs vēter p̄ quē pctōres veniā. iuſti grāʒ. angeli leticiā. fili⁹ dei hūane carnis ſubāʒ. totaq̄ trinitas gl'iaʒ p̄cepit. ℟. Beatā me dicēt oēs gn̄atiōes. Qr fec̄ mihi mag̃ q̄ potēs ē: ⁊ ſcm̄ nomē ei⁹ al'. ℣. Reſpexit hūilitatē ācille ſue. ecce ei ex h̄ btāʒ me dicēt oēs gn̄atiōes. Qr. Lcō. viij.

b Eat⁹ igif vēter marie q̄ nulli vnꝙ fuit obnoxi⁹ culpe. ſi ei recte ſcripturas inq̄rim⁹. ſi fidel'r rei v̄itatē ſcrutamur: nō mō actuali ſi etiā originali macula itemerata mōſtraf. Perlege g̃ codicē hui⁹ v̄itatē q̄ noſcere geſtis marie puritatē. Hoc etenīʒ decet xp̄i diſcipulū: genitricē ei⁹ magnificare ꝯceptū. Me igif zel⁹ dn̄eq̄ deuotio agnite v̄itatis amor ac defenſio. pietatis cult⁹ ⁊ affectio: ad extollēdā v̄gis cōceptionē accēdit. ℟. Laudate dn̄aʒ oēs gētes: laudate eā oēs pp̄li. All'a al'. ℣. Bn̄dicā illā in omni t͞pe ſemp̄ laus eius in ore meo All'a all'a. Lectio. ix.

q Ui recte diligētē ſe nō diligit: ꝑfecto iniqu⁹ eſt ⁊ igrat⁹. Qui v̄o amicū odit ⁊ ꝑſequif: imitior tigrib⁹ feriſq̄ oībus crudelior demōſtraf. Cur g̃ dilectā dei genitricē. miſerorū refugiū. deſolatorū ſpeʒ oīumq̄ nr̄m ſingulare p̄ſidiū v̄ginē ꝑſeq̄r bn̄dictā: Cur aduocatā ſeculi nō ame: Cur dn̄am ⁊ matrē meā imaculatā nō diligaʒ: Quō illi⁹ v̄ginis reticere potero ſcitateʒ q̄ ꝓ ſua innocētia ꝯcip̄e meruit ſaluatorem: Exaltabo g̃ cū deuota muliere vocē meā. Oſtēdā dn̄o deuotionē meā dicēs. Beat⁹ vēter q̄ te portauit. Btā v̄go q̄ te cōcepit: quā nulla vnꝙ pctī contagio corrupit. ℟. Vidi ſpecioſaʒ ſicut colūbā aſcēdētē deſup̄ riuos aquarū cui⁹ inextimabilis odor erat nimis in veſtimētis ei⁹. Et ſicut dies verni circūdabāt eā flores roſarū ⁊ liliū cōuallliū all'a. ℣. Que eſt iſta q̄ aſcēdit p̄ deſertū ſicut virgula fumi ex aromatib⁹ myrrhe et thuris ⁊ vniūſi pulueris pigmētarij. Et ſicut. ℟. Oēs moriemini. q2 in adā peccauiſtis. tu v̄o ne timeas o maria. inueniſti grām apud deū. Nō em̄ ꝓ te ſ; ꝓ oībus h̄ lex cōſtituta eſt all'a. ℣. Dn̄s cuſtodiet introitū tuū ⁊ exitū tuū. ex h̄ nūc ⁊ vſq̄ in ſeculū. Nō em̄. ℟. Hec eſt dom⁹ dn̄i firmiter edificata. Bn̄ fundata eſt ſupra firmam petrā all'a. ℣. Hic habitabo qm̄ elegi eaʒ. Bn̄ fundata eſt. ℟. Scalā vidit iacob. Cui⁹ cacumē celos tāgebat all'a. ℣. Angelos q̄ʒ deſcēdētes ⁊ aſcēdētes q̄ eā lumine replebāt. eiq̄ dn̄s inherebat. Cui⁹ cacumē. ℟. Porta h̄ clauſa erit pctō ⁊ nō aperief. Qm̄ dn̄s de⁹ ingreſſus eſt p̄ eā: eritq̄ clauſa p̄ncipi all'a. ℣. Hec eſt porta dn̄i ⁊ pctm̄ nō tranſibit p̄ eā. Qm̄. ℟. Hec eſt mulier quā p̄parauit dn̄s filio dn̄i mei. pulchra nimis ⁊ decora facie. incredibilis pulchritudīs ⁊ formoſa valde. oīumq̄ oculis gratioſa. All'a all'a. ℣. Et iō adamauit eā rex plus ꝙ oēs mulieres. ⁊ poſuit diadema regni in capite ei⁹. All'a. Jſta hiſtoria diſtribuūtur īfra octauā. icipiēdo ſcōa die a tertio hiſtorio diei prime. ⁊ tertia a q̄rto. ⁊ ſic ſucceſſiue p̄ ordinē. Ad laudes añ. Domū tuā dn̄e decet ſcitudo in lōgitudine dierū all'a. p̄s. Dn̄s regnauit. cū reliq̄s. Añ. Jntroite in cōſpectu dn̄i in exultatiōe in cōceptu dulciſſime mr̄is ſue all'a. Añ. Adheſit aīa mea poſt te me ſuſcepit dextera tua. Jp̄i v̄o inuanū q̄ſierūt aīaʒ meā all'a. Añ. Sp̄s ⁊ aīe iuſtorū bn̄dicite dn̄e angelorū all'a. Añ. Exultationes dei i gutture ei⁹ byſſ⁹ ⁊ purpura idumētū illi⁹ al'. Cap̄. Dn̄s poſſedit me. vtſ̄. i vē.

Alia hiſtoria p̄ hebdomadaſ

e Xultet celi cōſortio Marie dulci filio: noſq̄ letemur hodie cōceptiōe dn̄e. Hymn⁹. Maria mūdi gloria lucis eterne filia te p̄ſeruauit fili⁹ ab omni labe penit⁹. Originalis macula cuncta reſperſit ſecula: ſola poſt natū vitijs nūꝙ cōtacta diceris. Maria mr̄ grē exēplar innocētie. te dep̄camur intime nos a pctō ꝓtege. Patri nato paraclyto dec⁹ honor ⁊ gl'ia atq̄ marie v̄gini p̄ infinita ſecula. Amen. ℣. Dn̄e dilexi decorē dom⁹ tue al'. ℟. Et locū habitatiōis gl'ie tue al'. Ad bn̄s. aīa. Bn̄dict⁹ dn̄s de⁹ iſrael. q2 p̄ſeruauit ⁊ fec̄ redēptionē mr̄is ſue all'a all'a al'. Orō vt. ſ.

Ad p̄mā añ. Ex oī tribulatione eripuiſti me: ⁊ ſup̄ inimicos meos deſpexit oculus

meus all'a. Ad tertiã añ. Rñdebo expro
brãtib⁹ mihi ṽbũ qꝛ liberata ſuꝫ per filium
meum all'a. Cap̃. Dñs poſſedit me. ℞. bre.
Liberaſti me dñe ex ore leonis all'a al'. ℣.
Et a cornib⁹ vnicorniũ hũilitatẽ meã. All'a
all'a. Gl'ia pr̃i. Liberaſti. ℣. Eruiſti a fra⸗
mea de⁹ aiaꝫ meã al'. ℞. Et de manu canis
vnicã matrẽ meã al'. Ad ſextã añ. Decli⸗
nate a me maligni p̃ſeruauit me gratia fi⸗
lij mei all'a. Capl'm.
b Eat⁹ hõ q̃ audit me ⁊ q̃ vigilat ad
fores meas q̃tidie: ⁊ obſuat ad po
ſtes oſtij mei, q̃ me inuenerit inueniet vitã
⁊ hauriet ſalutem a dño. ℞. bre. Eruiſti a
framea deus aiam meã all'a all'a. ℣. Et de
manu canis vnicã matrẽ meaꝫ. All'a all'a.
Gloria. Eruiſti. ℣. Uere dñs eſt ĩ loco iſto
all'a. ℞. Nõ eſt hic aliud niſi dom⁹ dei ⁊ por
ta celi all'a. Ad nonã añ. Redime me a
calũnijs hoĩum vt magnificẽt deuoti cõce
prũ meũ all'a. Capl'm.
q Ui audit me nõ cõfundet. ⁊ q̃ ope⸗
rant̃ in me nõ peccabũt, q̃ me eluci
dãt vitã eternã habebũt. ℞. bre. Uere dñs
eſt in loco iſto all'a all'a. ℣. Nõ eſt hic aliud
niſi dom⁹ dei ⁊ porta celi. All'a al'. Gl'ia. Ue
re dñs. ℣. Dñe dilexi decorẽ dom⁹ tue all'a.
℞. Et locum habitationis glorie tue all'a.
In ſcdis veſpis añ. Tota pulchra es ma
ria. ⁊ macula originalis non eſt in te all'a.
Añ. Sicut liliũ inter ſpinas. ſic Maria in
ter ade filias all'a. Añ. Cãdor eſt lucꝭ eter⸗
ne ⁊ ſpeculũ ſine macula all'a. Añ. Tu glo
ria hierl'm. tu leticia iſrael. tu honorificen⸗
tia populi noſtri all'a. Añ. O pulcherrima
inter mulieres. pulchre ſunt gene tue. collũ
tuũ ſicut monilia all'a. Cap̃. Dñs poſſe⸗
dit me. Hymnus. Gaude mater. vel. Aue
maris ſtella. ℣. Cõceptio eſt hodie ⁊c. Ad
magt̃ añ. Sicut cedrus exaltata ſum in li⸗
bano ⁊ ſicut cypreſſus in mõte ſyon. quaſi
myrrha electa. ⁊ ſicut cynamomũ ⁊ balſa⸗
mũ aromatiꝫãs dedi ſuauitatẽ odoris all'a
all'a all'a. Orõ vts̃. Scda die ex dictis ſa
crorum doctoꝝ. Lectio prima.
Fulius. O Maria tu cãdoris
b ⁊ decoris forma. cui in terris nõ
eſt equalis: nec ĩ celi ianua. Cy
prianus. O ṽgo iuſta ⁊ oñi iu
ſticia pleniſſima. cuius ↄceptio ſingularis.
Origenes. Que neqꝫ ſerpentꝭ pſuaſiõe de
cepta nec ei⁹ venenoſis afflatib⁹ eſt infecta.
Lectio ſecunda. Hieronymus.

Canitur in cãticis de Maria. Hor⸗
c tus cõcluſus. fons ſignat⁹. emiſſio
nes tue paradiſus. hort⁹ deliciarũ
in quo ſunt conſita vniuerſa floꝝ genera ⁊
odoramẽta ṽtutũ. ſicqꝫ ſignat⁹ vt neſciat
violari neqꝫ corrũpi vllis inſidijs fraudi⸗
buſve diaboli. fons itaqꝫ ſignat⁹ ſigillo to⸗
tius trinitatꝭ. Sãct⁹ Cyrill⁹ pr̃iarcha alexã
drinus. Propt̃ filiũ temerariũ eſt in ma⸗
ria ponere culpã aliquã vel pctm̃. Lcõ. iij.
Anct⁹ Ildephõſus archiep̃s tole⸗
a tanus in libro btẽ ṽginis dic̃. Bea
ta ṽgo maria niſi in vtero matris
ſanctificata fuiſſet: minime eius natiuitas
colenda eſſet. Sed quia auctãte ſanctoruꝫ
patrũ digne vt nouit veſtra charitas vene
ratur. cõſtant eã ab ipſo originali peccato
fuiſſe immunẽ: per quã nõ ſolũ Eue ſolu⸗
ta eſt maledictio: verũ etiã omnib⁹ eſt bñdi
ctio condonata. Nullis igitur poſtꝙ nata
eſt delictis ſubiacuit. nec etiã originale pec
catũ in vtero ſanctificata cõtraxit.
De ſermone. Lectio quarta.
Lijs etiã indicijs puritatẽ ⁊ in⸗
a nocentiã ſuã virgo gl'ioſa mõ⸗
ſtrauit. De btõ em̃ guidiſaluo ar
chiep̃o tholoſano. q̃ ꝑpter ſin⸗
gularẽ erga dñam noſtrã deuotionẽ ei⁹ ca
pellan⁹ nũcupatus eſt. Legit̃ ꝙ quotieſ⸗
cũqꝫ celebrabat: aderat ei ṽgo bñdicta. Cũ
aũt in die cõceptiõis eiuſdẽ ſe ad ſacroſan
cta miſſaꝝ ſolẽnia p̃pararet. apparuit illi
dei genitrix maria. eiqꝫ vnã mũdiſſimam
planetã niueo cãdore radiãtem tradidit di
cẽs. Scias Guidiſalue me ſine originali
macula fuiſſe cõceptam. Reuerẽter igit̃ fe
ſtũ intemerate cõceptiõis mee celebrare ꝓ
cura. Archiep̃s ṽo nõ ſurdus auditor com
poſuit pulcherrimũ de ↄceptiõe ṽgis tra⸗
ctatũ. ordinauitqꝫ feſtũ ĩmaculate ↄceptio
nis ꝑ totã hyſpaniã ſolẽniter celebrari. to⸗
toqꝫ vite ſue curriculo annuatim publice de
cõceptione beate dei genitricis: omni qua
potuit eloquẽtia perorauit. Lectio. v.
Eatus Ber. abbas poſt mortẽ ſuã
b tot⁹ lucidus cuidaꝫ de ſuis fratrib⁹
apparuit. Cũ aũt omne ei⁹ indumẽ
tũ cãdidũ eẽt ſolo in pectore quedã nigerr
rimi coloris macula videbatur. Querenti
aũt fratri vbi illã maculam recepiſſet: Rñ
dit. Cũ tali macula volui tibi apparere: qꝛ
dũ viuerẽ in quadã extiti nõ ṽa opinione:
exiſtimãs matrẽ dñi noſtri origialẽ macu

lam cõtraxiſſe. Dicas ergo fili mi fidelib⁹
populis que vidiſti. Lectio. vj.
N reuelationib⁹ beate Birgitte ha
i betur ꝙ quidã capellanus eius: ſa
cre theologie doctor exim⁹ Mat⸗
thias noĩe beatã Birgittã exorauit dicẽs.
Te dep̃cor filia vt mihi reuelare digneris:
ſi bñdicta ṽgo maria ab originali fuit vi⸗
tio deturpata. Beata aũt Birgitta dixit.
Semel virginẽ rogaui puriſſimã. vt mo⸗
dum mihi ſue ſanctiſſime cõceptionis ape
riret. ipſa ṽo rñdit. ex Joachiꝫ ⁊ Anna pa
rentibus ꝑpagatã: ſcias me ab omni pec⸗
catoruꝫ ſorde fuiſſe preſeruatã. Protinus
his auditis predictus frater opinionẽ ſuã
depoſuit: ⁊ feſtũqꝫ immaculate conceptio⸗
nis annuatim predicãs deuotiſſime cele⸗
brauit.
De Omelia. Lectio. vij.
y Erũ quia in fidei noſtre articu⸗
lis exp̃ſſa huiuſce ṽitatis men⸗
tio nõ habet̃: oppoſitã tenenti⸗
bus partẽ: hereſis imponere crimẽ: donec
aliud eccl'ia ſtatuat nõ debem⁹. Ita ꝗ dñe
noſtre innocẽtiã cõceptionis credimus ꝙ
tñ cõtrariũ aſſerẽtes: hereticos non puta⸗
mus. Fideliũ aũt cõgruit pietati: dei geni
tricẽ nullis peccatoꝝ ſordibus cõtamina⸗
tã ꝯfiteri. Audite ergo chriſtiani omnes
⁊ credite immaculatã conceptionẽ ṽginis
glorioſe. Lectio octaua.
Ed fortaſſe aliqs dicat. Illi recte
s docẽt: q̃ cauſas de ſingulis reddũt.
opꝫ em̃ docentẽ nõ ſolũ verũ affir⸗
mare: ſed etiã illius cãm aſſignare. idcirco
diſputãdo ꝓcedamus: ⁊ fidei noſtre cãm
in mediũ arguẽdo ꝓferamus. Quãto em̃
magis rõne nitimur: tãto maiorẽ verba no
ſtra autoritatẽ ſortiũtur. Audi ergo veri⸗
tatẽ doctrine qua immaculate ↄceptionis
deuotus cultor effectus cõſequeris gr̃am
miſerationis diuine. Lectio nona.
Icit beatus Tho. in. iij. par. ſum.
d Quos deus ad aliqd eligit ita pre
parat ⁊ diſponit: vt ad illud ad qð
eligũtur inueniãtur idonei. iuxta illud apo
ſtoli. idoneos nos fecit miniſtros noui te⸗
ſtamẽti. ſed beata ṽgo ab eterno fuit electa
diuinitus: vt eẽt mater xp̃i. vñ ipa ꝑ ſapiẽ
tẽ dicit: ab eterno ordinata ſuꝫ. ꝗ deus per
gr̃am ſuã eã ad tã mirabile opus idoneã p̃
ſeruauit. Nõ fuiſſet aũt idonea mat̃ dei: ſi
vllo tp̃e. vel etiã in momẽto fuiſſet ꝑ pctm̃
ancilla diaboli. qꝛ dedecus filij parẽs ſine
honore. ergo mater intacta dñi nr̃i ꝑ diui⸗
nam gr̃am fuit p̃ſeruata a cõtagione origi
nalis ⁊ actualis peccati.
Tertia die ex dictis ſanctoꝝ doctorum.
Lectio prima.
Uguſtinus in lib. de natura et
a gratia de ṽgine bñdicta ꝓfite
tur dicẽs. Excepta ſola ṽgie de
qua ꝑpter honorẽ dñi nullã prorſus cum
de peccatis agit̃ habere volo queſtionem.
Scimus em̃ ꝙ plus ei gr̃e donatũ fuit ad
vincẽdũ ex omni pte pctm̃: q̃ cõcipere ⁊ pa
rere meruit quẽ cõſtat nullũ habuiſſe pec⸗
catũ. Hac igit̃ ṽgine excepta ſi oẽs ſci ⁊ ſcẽ
dei cũ viuerẽt interrogati fuiſſent vtruꝫ ſi
ne peccato fuiſſent oẽs vna voce dixiſſent.
ſi dixerimus. qꝛ peccatum non habemus:
ipſi nos ſeducimus. ⁊ veritas in nobis nõ
eſt. Lectio ſecunda.
Ed rñdet fortaſſe aliquis Auguſti
s nũ de peccatis tm̃ actualib⁹ loqui.
Audi reſpõſum veritatis. Angeli⸗
cum doctorẽ mendacẽ facis. Multi enim
ſancti ⁊ ſancte dei regnãt in celis qui nũꝙ̃
actualib⁹ irretiti fuere peccatꝭ. Si ergo Au
guſtinus de actualibus tm̃ loquit̃: ei⁹ illico
ſnĩa velut veritati contraria ab omnibus
reprobatur. Lectio tertia.
N his ergo ṽbis Auguſtinus nos
i intimare cõtẽdit neminẽ eſſe in re
gno celoꝝ quẽ nõ tenuerit qñqꝫ ca
thena delictoꝝ. Aliq em̃ originalẽ tm̃ ma⸗
culam cõtraxere: ſicut innocentes: ⁊ multi
infantuli qui poſt baptiſmũ ꝓtinus dece⸗
dentes ad celeſtem gl'iam trãſiere. Alij ṽo
nõ modo originali ſed actualibus etiã pec
catis ſaltẽ venialibus ſunt infecti. ſola dei
genitrix ṽgo omni puritate repleta: nullo
vnꝙ̃ fuit violata peccato.
De ſermone. Lectio quarta.
l Egitur in quodam beati Dñici
opuſculo ꝙ cuꝫ regularis eſſet
canonicus in ep̃atu Tholoſa⸗
no ↄ hereticos quoſdã diſputãdo ↄtendit:
q̃ multas ṽitati ↄrias ↄcluſiões aſſerebãt.
Int̃ alias ãt opiniões: hãc pp̃lis p̃dicabãt
braꝫ. ſ. ṽginẽ nõ fuiſſe ab origiali vitio p̃⸗
ſeruatã. Cũ ṽo beat⁹ Dñic⁹ ſe nõ poſſe illis
ṽitatẽ ꝑſuadere cõſpiceret: talit̃ cũ eis cõ
uenit: vt ſuas pariter ↄcluſiões in ardenti
fornace deponerẽt. q̃ aũt ignis ardore non
deficerẽt ṽidice putarent̃. Depoſuere igit̃

hereticí ſuas in medio ignis concluſiones
inter alia multa dicẽtes. Originali macu-
la cõtaminata fuit virgo Maria. In con-
trariũ ꝟo beatus Dñicus affirmauit. ſta-
tim ergo falſas hereticoꝝ cõcluſiones vo-
rax flãma cõſumpſit. Beati ꝟo dñici veriſſi
ma dicta in medio ardẽtis flamme ſine vl
la penitus leſione nulloqꝫ in eis ignis ap-
parente indicio per tres cõtinuos dies ꝑ-
ſtitere. Lectio .v.

N regno vngarie quidã in theolo-
i gia magiſter cõtra ꝟginis intacte
cõceptionẽ corã rege predicauit il
lam ſanctificatã aſſerẽs nõ aũt ſine macu-
la fuiſſe conceptã. qui talibus irreuerenter
dictis: audacie ſue penas perferẽs ꝓtinus
expirauit. In Tholoſana etiã ciuitate fra-
ter quidã itidem ꝑdicare nõ timuit. finita
ꝟo ꝑdicatione ad capellã quãdaꝫ miſſam
celebraturus acceſſit. In illa autẽ imago
erat glioſe ꝟginis in marmore ſculpta. cũ
ergo ad altare frater ille aſcẽdere preſum-
pſiſſet. beata dei genitrix ꝟgo vultũ valde
terribilẽ ei oſtẽdit ⁊ iratuꝫ: ſuãqꝫ ab illo fa
ciem reuoluit: ⁊ ſic vſqꝫ in hodiernuꝫ per-
manet diem. Lectio ſexta.

N ducatu ſubaudiẽſi iuxta monteꝫ
i ſancti Bernardi frater quidam vi
dens mulieres ad cõceptionis ꝑdi
cationẽ pergẽtes increpauit eas. dicẽs pu
riſſimã virginẽ nõ fuiſſe a dilecto filio ſuo
in cõceptione preſeruatã: addiditqꝫ ſi non
ita eſt hoc in me obſecro a beata virgine fie
ri miraculum vt ante veſperas emittã ſpi
ritum. Ita igitur factum eſt. Hora etenim
illa inuenerũt eum alij frẽs ſuſpẽſum ꝑ pe
des ⁊ mortuum.

De Omelia. Lectio ſeptima.

Uia forſitan aliqs tacitꝰ dicit.
q Audi aliã partẽ ſi vis recte iu-
dicare. iudicantẽ eñ opꝫ cũcta
rimari. ⁊ ordinẽ rerũ plena in-
quiſitione diſcutere. ideo cauillatiões con-
trarias videamus. ⁊ aduerſantia profera-
mus argumẽta. oppoſita eñ iuxta ſe poſi-
ta magis elucẽſcũt. poſitiſqꝫ iuxta ſe ꝯrijs
maiora a minoribus diſcernũtur. Iccirco
phs inquit potẽtes ad vtrãqꝫ partẽ dubi-
tare: in ſingulis ſpeculamur verũ ⁊ falſuꝫ.
⁊ alibi: querẽtes veritatẽ ſine diſputatiõe
ſimiles ſunt quo ire ignorãtibus. Iuriſcõ-
ſultus etiã dicit: diſputando melius ꝟitas
inuenitur. Lectio octaua.

Rima igiť argumentatio ſic ꝓce-
p dit. Nõ ſunt tãtũ glioſe ꝟgis a deo
illi data a nobis extollẽda priuile-
gia: vt detrahať dignitati ac grẽ ſaluato-
ris nrĩ. Sed hꝰ ꝑ excellẽtiã dño noſtro Ihu
xpõ priuilegiũ attribuiť ſingulare. ꝙ ipſe
ſolꝰ de primoꝝ ſtirpe parẽtũ originali non
fuit pollutus feditate. Un Aug. inquit. Te
neamus fidei indeclinabilẽ cõfeſſionem: ꝙ
ſolus xp̃s ſine peccato natus eſt in ſilitudi
nẽ carnis peccati. ergo nõ ita extollere de-
bemus ꝟginis cõceptionẽ: vt eam filio ſuo
arbitremur equalẽ. Ideo Augꝰ. dicit. Non
eſt in filijs hoĩum quiſqꝫ ſine pctõ excepto
vno mediatore noſtro. Lectio nona.

Uius falſitas argumẽti lucida põt
h rñſione diſſolui. ſm eñ iuris decre
ta de cõmuni lege principuꝫ nemo
ſuis dꝫ ſtatutis alligatus. Auguſta ꝟo ab
eiſdẽ mariti ſui gr̃a cẽſeť immunis. Xp̃us
ergo celi terreqꝫ dñs: legi que oẽs Ade filí
os ꝑ originali ſcelere dãnauerat: nulla fu-
it rõne ſubiectus. ſed iure ipſo ⁊ ꝑ ſue excel
lentiam nature ab omni peccatoꝝ ſorde ex
titit alienus. Beata aũt virgo orbis totius
regina legis illius maledictũ nõ per natu-
ram ſed per filij ſui gratiã preſeruationis
euaſit. Nõ igitur ex immaculato virginis
cõceptu dñi noſtri priuilegiũ tollitur: q ſo-
lus per naturã liber natus eſt a reatu. nec
equalis filio mater venerãda mõſtrať. im-
mo ex eius preſeruatiõe inſignis ⁊ eximia
nato prerogatiua cõfertur.

Quarta die ex dictis ſacroꝝ doctorum.
Lectio prima.

Uguſtinꝰ i li. de duqꝫ heredibꝰ
a in pſona xp̃i loquiť di. Si potu
it inqnari manichee mr̃ mea cuꝫ
ipãꝫ facerẽ: potui ⁊ ego inqnari cũ ex ea na
ſcerer. ⁊ iteꝝ. Hec qntuꝫ deſpicis manichee
mr̃ mea eſſe te manu mea fabricata. Et ali
bi. Charitas feciſti vt nõ ſolũ maria nõ pec
caret. ſꝫ nec qdẽ pctĩ cogitare poſſet ⁊ ſup
cũctos eã reſeruaſti ab oĩ labe pctĩ. Lcõ. ij.

N ſermonibus etiam dicit. ſumma
¶ dei ſapiẽtia. nullã in maſſa huma-
ni generis inuenit viam per quam
vt diſpoſuit in mũdũ veniẽs: eius ſubueni-
ret luctuoſe perditioni. donec ad illaꝫ de q
loquitur virginem ventũ eſt. Sed hec mox
vt in mũdum ꝯ humani generis lineã ve-
nit: tanta oĩs boni ꝟtute ꝑfecte reſplẽduit
vt eã dei ſapiẽtia veridice iudicaret idoneã

vt ꝑ ipſam in hoiem veniẽs: nõ tm̃ reatum
primoꝝ parentum: ſed etiaꝫ totius mundi
peccata deleret. Lectio tertia.

Dem angelicus doctor. O mr̃
i dñi: ſicut in ꝑma femina abun
dauit delictũ: ita ⁊ in te ſupabũ
dauit oĩs plenitudo grẽ. ⁊ ideo
ſup oẽs es ignara delicti. Et iteruꝫ. Ma-
gnifica illum qui te a peccato reſeruauit.
Quis eñ dicere poterit ſine pctõ ſuꝫ natꝰ
aut mũdus ſum ab oĩ iniqtate dicere au
debit: niſi illa ꝟgo prudẽtiſſima. animatũ
templũ dei excelſi quã deus ſic elegit ⁊ pre
elegit ante mũdi ꝯſtõnẽ vt ſancta ⁊ imma
culata mr̃ dei eſſet ⁊ filia ab eť no reſeruata
incorrupta ab oĩ labe peccati.

De ſermone. Lectio quarta.

N Toloſa quidã diſertiſſimus
i frať cõtra ꝯceptõis immaculate
ꝟginis puritatẽ ꝑdicauit. qua-
propter in negate teſtimoniuꝫ
veritatis ſtatim finita ꝑdicatione quidaꝫ
ex inſperato lupus adueniẽs eũ ſuffocãdo
ac dilacerando occidit. Quidã etiaꝫ alius
frater: dñe noſtre inocentiã conceptionis
impugnãs, in ipã ꝑdicatione cecus effectꝰ
eſt. Quo ad ſanam mentẽ cõuerſus mira-
culo beate virgini vouendo promiſit ſi euꝫ
illuminaret oppoſitum predicare quod et
factum eſt. Lectio quinta.

Eatus Anſelmus quadam in
b epiſtola miraculũ hoc ita deſcri
bit. Tempe illo quo diuine pla
cuit pietati. Angloꝝ gentem de
malis ſuis corrigere ⁊ ſue ſuitud officijs
artius aſtringere: glorioſiſſimo normãdo
rum duci Guilhelmo eandeꝫ patriam de-
bellãdo ſubegit. Audiẽtes aũt hꝰ daci gra
uiter indignati: ſe ſuo quaſi hereditario iu
re priuari: arma preparãt claſſeſqꝫ aptant
vt normãdos a data eis diuinitus expel-
lant patria. Hoc comperto rex prudẽtiſſi-
mus Guilhelmus Elſinũ quẽdam remen
ſis cenobij abbatem in daciam dirigit. vt
huiuſce rei iquirat veritatem. Elſinus ꝟo
vir admodum ſagacis ingenij: ſtrenue re-
gis negocium executus: ad angliam reuer
ti cupiẽs mare ingreditur. Cũqꝫ non mo-
dicã maris partẽ proſpero curſu trãſiſſet:
ſubito dẽſis vndiqꝫ ſurgẽtibus vẽtis: hor
rida tempeſtas mare commouit ⁊ vndas.
fatigatis itaqꝫ nautis nec vltra obniti va
lentibus fractis remis: funibus ruptis: ca
dentibus velis: ſpes ſalutis amittiť. nihil
niſi ſubmerſionis ſue iudiciũ miſerabiliter
expectatur. Lectio ſexta.

Um igitur de ſalute corporuꝫ
c deſperati animaruꝫ ſolũmodo
curã magnis clamoribus dño
cõmendarent ⁊ beatiſſimaꝫ dei
genitricem: miſeroꝝ refugiũ: ac deſperato
rum ſpem: deuote reclamarẽt. ecce ſubito
quẽdam venerabilẽ virum põtificali īfula
decoratum inter medias vndas naui pro-
ximum conſpexere. Qui talibus abbatem
verbis interpellãs. Uis inquit periculum
euadere? Uis ad patriam ſanus redire?
Cũqꝫ ipſe cum fletu id ſe toto mẽtis affe-
ctu appetere reſpõderet. Scias inquit me
ad te a dña noſtra dei genitrice maria di-
rectum quam dulciter reclamaſti. ⁊ ſi dicł
meis obtemperare volueris ſanus cũ co-
mitibus tuis euades ſeuiẽtis periculũ ma
ris. Promitte ergo deo ⁊ mihi ꝙ ꝯceptio-
nem puriſſime virginis Marie ſolenniter
celebrabis ⁊ celebrandũ predicabis. Cũqꝫ
ſe in oĩbus obtemperaturũ Elſinus ſpopõ
diſſet: ꝓtinus ille diſparuit. ſtatimqꝫ ſeda-
tis rugiẽtis pelagi fluctibus. abbas cũ ſu-
is omĩbus incolumis ãglicis applicuit lit
toribus. Recepte ergo nõ immemor ſalutł
de cõceptione immaculate ꝟginis ãnuatiꝫ
predicans: eius quoqꝫ officium nõ modo
ipſe deuoto celebrauit affectu. ſed etiaꝫ in
remenſi cenobio omnibus ſue ditioni ſub-
iectis indixit.

De omelia. Lectio ſeptima.

Ecũda cõtra virginis puritatẽ
s ratio ſic inſurgit. Si nõ cõtra-
xiſſet mater dñi peccatũ origi-
nale: nulla indiguiſſet redem-
ptione. quia nullũ cõmiſit actuale peccatũ
Non eñ egẽt qui ſani ſunt medico: ſꝫ ma-
le habẽtes. Ergo xp̃s nõ fuiſſet beate vir-
ginis redemptor: qꝛ lapſum preſupponit
redemptio. Et cõſequẽter ꝑfectiſſimus re
demptor nũcupari nõ poſſet. Contrarium
aũt tenet eccl'ia que canit. xp̃e redemptor
oĩum. ergo ⁊c. Lectio octaua.

Biectionẽ iſtam ſententiarum
o tertio ſubtilis doctor eliminat
dicẽs. ꝙ chriſtus glioſe virgi-
nis redemptor extitit ꝑ grãm
ꝑuenientẽ eã a pctõ preſeruãs. ſi eñ illaꝫ
nõ preſuaſſet: in originalẽ maculã in con
ceptu cecidiſſet. Alios autẽ redemit hoies

BIBLIOTECA UNIVERSITARIA GRANADA

per grãm lapſum ſubſequentẽ. Fuit ergo
xp̄us redemptor ꝟginis benedicte: illã ſor
didari nõ ſinẽs vlla vitioꝝ feditate. ꝛ hoc
etiã modo, boni q̄uis non peccauerint an
gelici ſpiritus fuere redempti. Unde Ber=
nardus ſuper Cantica dicit. Chriſtꝰ etiã
angelos redemit: illos p̄ſeruando: hoĩes
purgando. Lectio nona.

r Edemptio igit̃ virginis glĩoſe
pfectior fuit nõſtra redẽptõe.
Melius enĩ eſt aliquẽ a vulne=
re defendere q̄ poſt vulnera=
tionem remediũ adhibere. Poſito ergo q̄
aliquis duos de pximo vulnerãdos cõſpi=
ciens: vnũ ex illis adiuuaret: ꝛ a vulnera=
tione p̄ſeruaret, aliũ ꝟo pmitteret vulne=
rari, poſtea aũt p medicine ſubſidiũ illum
redderet ſoſpitati: diceret̃ pfecto vtriuſq̄
ſaluator. ſed melius ac pfectius de priori.
Beata igit̃ virgo per filij ſui grãm ab ori=
ginali fetore p̄ſeruata ab illo extitit perfe=
ctiſſime redẽpta. ꝛ ſic obiectio nõ obſtat in
contrariũ adducta.

Quinta die ex dictis ſanctoꝝ doctorũ.
Lectio prima.

r Icardus de ſancto Victore in
ſmone qui incipit. Necdũ erãt
abyſſi. ſic integritatẽ virginis
benedicte collaudat dicens. Non decuit vt
caro marie qualicũq̄ foret obnoxia culpe.
Nam dei ſapiẽtia indignum credimus vt
quem ad lucem gentium deſtinauit: pra=
uitatibus et illecebris ſineret inuolui. Nec
enim ingratus fuit matri: qui patri ma=
triq̄ precepti honorem exhibuerit.

Lectio ſecunda.

l Icʒ Bernardus quãdoq̄ con=
tra immaculatã beate ꝟginis
cõceptionem ſenſerit. tamen ſu
is in opuſculis frequẽter oppoſitum affir
mauit. Hec enĩ eſt veritatis natura vt ce=
lari diutius nõ poſſit. ſepiuſq̄ contra vo=
luntatem annũcietur proferẽtis. Dicit igi
tur deuotus doctor quodam in ſermone
q̄ incipit. De gaudijs ad gaudia quẽ in na
tiuitate beate ꝟginis inſcripſit. Caro ma
rie ex Adam aſſumpta maculas Ade non
admiſit. Lectio tertia.

i Dem quoq̄ in ſermone aſſum=
ptionis inquit. Quenã poterit
lingua etiam ſi angelica ſit di=
gnis extollere laudibꝰ ꝟginem
matrẽ: Matrem autẽ nõ cuiuſcũq̄ ſ dei.
Quenam vel angelica puritas virgini illi
audeat cõparari que digna fuit ſacrariuʒ
fieri ſpũſſancti ꝛ habitaculũ filij dei. Hec
ille. Si igit̃ dei genitrix virgo in origina=
li fuit concepta peccato: Bernardi pfecto
ſentẽtia nõ paruo falſitatis notat̃ oppro=
brio. quia ſi beatam ꝟginem peccatũ cor=
rupiſſet. angeli qui nunq̄ peccauere nr̃iq̄
p̄mi parẽtes ante lapſum in puritate illa
fuiſſent clariores. Cum ergo dñam nr̃am
angelis in ſanctitate creaturiſq̄ omĩbus
Bernardus anteponat illaʒ pculdubio ab
originali ſorde aſſerit illibatam.

De ſermone. Lectio quarta.

i N pago gallico canonicꝰ erat
quidaʒ ordine ſacerdos beate
virginis horas nocturnas nõ
paruo mẽtis affectu ſolitus de
cantare. Hic autem in villa quadam cum
alterius vxore fornicario miſcebatur am=
plexu. Cum igitur ſacrilega ſatiatus libi=
dine ſemel in medio noctis ſilentio ad op
pidum in quo morabat̃ redire feſtinaret.
pelagus quoddam tranſmeare cupiẽs ſo=
lus nauem ingreſſus: dñice matris horas
nauigãdo canere cepit. Cũq̄ inuitatoriuʒ
Aue maria gratia plena dominus tecum
diceret. Et iam vſq̄ ad medium fluminis
pertranſiſſet. Ecce demonum turba illum
cum nauicula in pelagi pfundum precipi=
tem dedit: eiuſq̄ ſicut pmeruerat animaʒ
rapuit ad tormenta. Tertio autẽ die ad
locum in quo maligni ſpiritꝰ varijs illum
cruciabãt tormẽtis beata dei genitrix ma
ria innumeris ſanctoruʒ vallata fulgori=
bus acceſſit. eſtq̄ talibus iniquos demo=
nes conuicijs allocuta. vt quid mihi famu
lantis animaʒ iniuſte affligitis. Et demo=
nes. Nos inquiũt illam habere debemus,
quia noſtris in operibus occupatã depre=
hendimus. Si illius inquit virgo pia eſſe
debet: cuius opera peragebat. mea profe=
cto eſſe cognoſcitur: quoniam matutinas
meas dum vos eum pemiſtis decãtabat.
vnde magni rei eſtis criminis quia erga me
inique egiſtis. Lectio quinta.

h Is itaq̄ dictis demonibꝰ huc
illucq̄ fugiẽtibus ſanctiſſima
virgo animã illius ad corpus
detulit. hominẽq̄ ab vtroq̄ fu
nere ſuſcitatũ arripiẽs de profundo pela=
gi ad portum incolumen adduxit. At ipſe
gaudio ꝛ exultatione pfuſus ad eiꝰ pedes

tico proſtratus. Chariſſima inq̄t domina
mea. ꝛ virgo gratiſſima: quid tibi retribuã
ppter tanta que mihi beneficia cõtuliſti:
Precor te ait dei genitrix maria ne ampli
us in adulterina corruas feditate: feſtũq̄
immaculate cõceptionis mee fidelibꝰ po=
pulis annũcians annuatim ſolẽniter cele
brare procures. Hec poſtq̄ beatiſſima vir
go locuta eſt ad ethereas poloꝝ ſedes an
gelis comitata perrexit. Canonicus autẽ
ille heremiticã ad celibem vitam ducens:
quod ſibi acciderat cũctis audire cupiẽtibꝰ
enarrauit: totoq̄ vite ſue tempe inteme=
ratũ ꝟginis cõceptũ ſpecialibꝰ nõ deſtitit
celebrare ſolẽnijs. Lectio ſexta.

t Empore quo martinus q̄ntus
Romane vrbis põtificatuʒ te=
nebat. quidam theologie magi
ſter Toloſani ſtudij rector det̃
minare auſus eſt beatam virginẽ origina
li fuiſſe peccato corruptam. quo de re ĩ fu=
rore populi de eadem expulſus ciuitate.
Romam veniẽs: apud ſummũ pontificeʒ
de illata ſibi iniuria cõqueſtus eſt conclu=
ſionem ſuam aſſerens publica velle diſpu
tatione tutari. Audiẽs autem hoc memo=
ratus antiſtes diem fiende diſputationis
indixit. Collectoq̄ maximo doctoruʒ cõ=
uentu. cum frater ille non veniret: miſſus
eſt qui eum nuncius aduocaret. Fratres
igitur apud quos glorioſe virginis inimi
cus hoſpitatus fuerat ad eius cellam per=
gentes ipm mortuum reperiere interiora
ventris non habentem: ſicq̄ beatiſſima
virgo hoſtis ſui argutias debita mulcta=
tione pfudit. De Omelia. Lectio. vij.

q Uanto pluries aurum p igneʒ
tranſit: tanto maioreʒ acquirit
claritatẽ. Idcirco imacl'atã ite=
rũ btẽ virgĩs cõceptionẽ in ar
denti diſputationis flãma reclinemꝰ quo
eius puritas amplius eluceſcat. Sic itaq̄
arguamus. Glorioſa virgo maria fuit in
vtero matris ſanctificata. Unde de illa ca
nit eccl'ia. Sãctificauit tabernaculũ ſuum
altiſſimus. Cũ igit̃ ab actuali mortali aut
veniali crimĩe quod nõ cõmiſerat ſanctifi
cata nõ fuerit. ḡ ab originali. Sãctificare
enĩ eſt de nõ ſancto ſanctũ facere. ḡ ꝛc.

Lectio octaua.

Intelligens vocabuli ſignifi=
catiõe perpẽdet de facili argu
mentationis huius ſolutionẽ: ſanctificare
enĩ multis accipit̃ modis. Primo ſancti=
ficare idem eſt quod in gratia confirmare
et hoc modo beati dicũtur ſancti: quia ſũt
in domini gratia cõfirmati. Dicta ergo au
ctoritas: ſanctificauit tabernaculuʒ ſuum
altiſſimus. de hoc poteſt ſanctificatiõe in=
telligi. beata etenĩ virgo ſic in ſui ꝯceptio=
ne filij: ita in dei fuit gratia cõfirmata vt
amplius peccare non poſſet. ꝛ ſic predicta
auctoritas de gratie cõfirmatione intelle=
cta non arguit dominã noſtram in origi=
nali peccato fuiſſe conceptam.

Lectio nona.

s Lio etiaʒ modo aliquis ſancti=
ficari dicitur: qui ab omĩ impu
dico actu abſtinẽs: deo ſeruit ꝛ
miniſtrat in omĩ ſinceritate cordis et vir=
tute. Et hoc modo mulieres quedã ſancti
moniales nũcupantur. Omnes etiaʒ bo=
ni eccleſie miniſtri dicũtur ſancti. Et ideo
Auguſtinus Hieronymuſq̄ et Ambroſi=
us epiſcopos ſuis ĩ epiſtolis ſanctiſſimos
appellãt. Quia igitur beata virgo maria
omĩbus extitit virtutibꝰ redimita totiuſq̄
ſpeculum ſanctitatis. omni etiam vite ſue
tempe diuine dedita ſeruituti. angelicam
potius vitam ducens q̄ humanam. Ideo
non immerito de illa dicitur. ſanctificauit
tabernaculũ ſuũ altiſſimus. Iſtas enĩ vir=
tutes et ſanctimonias ſibi contulit altiſſi=
mus: a quo omne datum optimũ: ꝛ omne
donum perfectũ deſcendit. Nihil ergo hec
auctoritas ſanctiſſime derogat virginis
conceptione.

Sexta die ex dictis ſacrorum docto=
rum. Lectio prima.

a Uguſtinꝰ exponẽs illud Geñ.
iij. ipſa conteret caput tuuʒ. ſic
beatam virginem commendat
dicens. Cuʒ ſubiecto originalis
peccati caput ſit diaboli. tale caput Ma=
ria contriuit: quia nulla peccati ſubiectio
ingreſſum habuit in animam virginis. ꝛ
ideo ab oĩ macula immunis fuit. Marie
etiã innocentiã angelica ſalutatio demõ=
ſtrat dicẽs. Aue quaſi ſine vhe. i. ſine pctõ
deinde pſequẽs addit grã plena. Nõ foret
aũt plena gratia: ſi p̄ſeruatõnis illi gratia
defuiſſet. Augu. In celo qualis eſt pater:
talis eſt filius. ſic ꝛ in terra qualis eſt mr̃
ſm carnem. talis etiam eſt filius. hec ille.

Qui ergo matrē dñi in ꝯceptu aſſerit maculatā: eius quoqꝫ filium originali ꝑdicat vitio ſordidatum. Lectio ſecunda.

b Ernardꝰ. Quicq̇d alijs lꝫ pauciſſimis eſt conceſſum: non eſt credendū glorioſe virgini fuiſſe denegatum. Cum igitur primi parētes noſtri ſine vlla fuerint feditate ꝓcreati. aut ꝓculdubio Bernardi fallax ſententia. aut ꝟgo virginū dei genitrix maria originali fuit iuſticia decorata. Auguſtinꝰ. Maria mater chriſti electa eſt: ⁊ ſuꝑ omnes creaturas ꝓelecta: omibus gratijs fecundata: omībus ꝟtutibus ornata: omni ſanctitate in vtero mr̄is repleta: vt de mūdiſſima matre mūdiſſimus naſceret̄ filius quia ſicut in celo habet patrē immortalē ſic et in terra habuit matrem omni corruptione carentem. Lectio tertia.

d Ominicus. Sicut ꝑmus Adā fuit ex terra virgine ⁊ nūq̄ maledicta formatus: ita decuit in ſecūdo adam fieri. Hieronymꝰ. Et ſi in ſanctis prībus et ꝓphetis grā fuiſſe credatur: nō tamen eatenus plena. In maria eniꝫ totius gratie que in chriſto eſt venit plenitudo: q̄q̄ aliter ⁊ alit̄. hec ille. Aliter ⁊ alit̄ dixit: quia qđ xp̄s habuit ex natura. hoc beatiſſima virgo ex filij ſui eſt gratia cōſecuta. Non ergo dño noſtro inferre credamus iniuriā: ſi benedictā illius matrē ab omni ſceleruꝫ fetore dicimꝰ illibatam. Diuus em̄ Hiero. inquit. Nulli dubium quin totū ad laudeꝫ chriſti ꝑtineat: quicq̇d digne genitrici ſue impēſuꝫ fuerit ac ſolēniter adimpletum.

De ſermone. Lectio quarta.

t Emporibꝰ Karoli regis Francorum clericus quidam ordine leuita vngarie regis germanꝰ beatam dei genitricē Mariaꝫ toto corde diligēs: eius deuotiſſime horas decantabat. Hic parentū ſuorum conſilio nubere volens adoleſcentulā quādam valde pulchram accepit in ſpōſam. Facta igit̄ a preſbytero nuptiali bn̄dictione: ſacriſqꝫ miſſarū expletis myſterijs recordatꝰ eſt ſe eiuſdeꝫ beate ꝟginis marie horas die illa iuxta morē nō cātaſſe. quapropter oēs ab eccl'ia diſcedere mādans. ſpōſam ꝟo ſuam domū deduci faciens: ipē ſolus iuxta domini altare remanſit. Cūqꝫ beate ꝟginis horas decantās antiphonā illaꝫ. Pulchra es ⁊ decora filia hieruſalem diceret: apparuit ei dei genitrix ꝟgo piiſſima: bēignaqꝫ illum facie eſt talibus allocuta. Si ergo pulchra ſum ⁊ decora: quid eſt q̄ me dimittis ⁊ aliam ſpōſam me derelicta ducere cōcupiſcis? Nūquid nō ego ſum pulchrior illa. nūquid nō ego ſuꝫ optime formoſa? nūquid nō ego ſum valde decora? Ubi vidiſti tam pulchram? Lectio quīta.

a D hec clericus ille defixis ī terraꝫ oculis. Dña inquit mea: ſimilitudo tua omnē mūdi pulchritudinē excedit. Tu es ſuper choros angelorꝫ eleuata. Tu es ſuꝑ celos celorū exaltata. Quid vis ergo vt faciam? At illa. Si carnalē ſpōſam amore mei dimiſeris: me in celeſti regno ſpōſaꝫ habere gaudebis. Et ſi cōceptionis mee feſtum a cūctis xp̄ifidelibus celebrandū ꝑdicabis: mecū in filij mei palatio laureatus triumphabis. Talibus exorſa dictis: ad celeſtia regna ꝟgo ſe benedicta recepit. Clericꝰ ꝟo domū redire cōtemnēs: ad quādā ꝓtinus extra patrie ſue terminos abbatiam properans: monachali habitu decoratus eſt. Poſt exiguuꝫ aūt tempus dñe noſtre intercedētibus meritis: ad aq̇legie pr̄iarchatū aſſumptus īmaculate cōceptionis feſtum a cunctis celebrandū predicās. Cū ꝓprijs etiam octauis ſolēnibus annuatim exornauit officijs. Lectio ſexta.

v Ia quoqꝫ figurationis Marie puritas demonſtrat̄. In Gen̄. em̄ ſancta trinitas dixit. Non eſt bonū hominē eſſe ſolū. Faciamus ei adiutoriū ſimile ſibi. i. ſine pctō. Hoc aūt in redēptionis humane figuram factum eſt. Hinc Bern̄. in ſermone aſſumptionis inquit. Et quidē ad reſtauratiōeꝫ humani generis ſufficere poterat ſolꝰ xp̄s Siquidē omnis ſufficiētia noſtra ex ipſo eſt: ſed bonum nō erat nobis hominē eſſe ſolum: congruū magis erat vt adeſſet nr̄e redemptionis ſexus vterqꝫ quorum corruptioni neuter defuiſſet. Hec ille. Sicut ergo chriſtus redemptor noſter ſine originali extitit: ita reparatrix noſtra maria redemptoris mater intacta: illi ſimilis ī hoc fuiſſe comprobatur.

De omelia. Lectio ſeptima.

a Lio modo ſanctificare ſignificat idem quod ſanctum demonſtrare. Et in hoc ſenſu

loquit̄ ſaluator noſter patri ſuo dicēs. ſanctifica me pater. i. ſanctitatē meā omibus demōſtra. Hoc igit̄ modo beatā virginem ſanctificauit altiſſimus: q̄ eiꝰ ſanctitatem per orbē vniuerſum inumeris ꝓdigijs declarauit. Poteſt ⁊ aliter dici. lꝫ hoc aliq̇lit̄ dñe noſtre deroget puritati. ſanctificauit tabernaculū ſuū altiſſimus nō ab origiali pctō quod nō ꝯtraxerat: ſꝫ a fomite origialis peccati: quia corpus gl'ioſe ꝟginis ex ſemine infecto: vt quidan referūt ꝓpagatum. aliquē ſm̄ eos ꝯtraxerat feditatē a q̄ ſcīficauit illud altiſſimus ante bn̄dicte eiꝰ anime infuſionem. Lectio octaua.

p Oteſt ⁊ aliter ꝓpter cōtētioſos reſpōderi. ſanctificare idem eſt qđ de nō ſancto ſanctū facere. Hoc aūt aggregatū non ſanctꝰ poteſt duplicit̄ intelligi. priuatiue. ſcꝫ et negatiue tm̄. Primo modo dr̄ nō ſanctus priuatiue qui habet oppoſituꝫ ſanctitatis. ſicut hoc modo diceret̄ nō videns qui eſſet cecus. ⁊ talis nō fuit virgo glorioſa. ideo hoc modo nō fuit ſanctificata. Alio modo dicit̄ nō ſanctus negatiue tm̄: qui nō habꝫ actu ſanctitatē. lꝫ nō habeat oppoſitū ſanctitatis. ⁊ hoc etiā modo xp̄s quo ad humanitatē in ſue cōceptionis inſtanti ſanctificatus agnoſcit̄ qui de ſemetipō inq̇t. quē pater ſanctificauit. In tali ergo ſenſu loquit̄ p̄s. dum canit. ſanctificauit tabernaculū ſuū altiſſimꝰ. i. ꝟginē immaculatam in cōceptōne ſua oī ſanctitatꝭ benedictione repleuit. Lectio nona.

h Oc aūt diuine cōdecens extitit maieſtati. Deus em̄ vt phorūꝫ vtar ſentētia in oibus generuꝫ ſpeciebus aliquod ſingulare indiuiduum perfecit ceteris excellētiꝰ quod aliorum omniū metrum eſſet ⁊ menſura: ex quo ineffabilis eius ſapiētia monſtraretur. In elemētis ignis primatum tenet, in aſtris ſol. in angelis lucifer: in iumētis bos. in beſtijs leo: in auibus aquila: in piſcibus ſyrena: ī hoibus chriſtꝰ. Cōdecens ergo altiſſime extitit maieſtati vnā perfectiſſimā ⁊ ſine macula cōdere mulierem q̄ mūdicia ac ꝟtute incōparabilis int̄ alias velut matutina ſtella innocētia ⁊ puritate radiaret. Hec autē excellētia nulli melius competere potuit q̄ matri domini noſtri. Ergo verax eſt opinio de immaculatō cōceptu virginali.

Septima die ex dictis ſacrorꝫ doctorū. Lectio prima.

a Nſelmꝰ in libro de exordio humane ſalutis illibate ꝟgis conceptionē originali iuſticia decoratam in ſimilitudine nō incōgrua cōprobat dicēs. Si qđ originalis peccati in ꝓpagatione matris dei extitit illud ꝓpagantiuꝫ nō ꝓpagate fuit. Deus em̄ q̄ caſtanee confert: vt inter ſpinas: ⁊ a ſpinis remota cōcipiat̄ alat̄ ⁊ format̄: nō potuit hoc facere matri ſue? Plane potuit ⁊ voluit. q̄ ſi voluit ⁊ fecit. Lectio ſecunda.

i Dem in libro de ꝯceptu ꝟgiali ſic inq̇t. Decuit vt cōceptio illiꝰ hominis de mr̄e fieret puriſſima tanta puritate qua ſub deo nequeat maior intelligi. cui deus pr̄ vnigenitum ſuū quē de corde ſuo genuerat equalē ſibi ita dare diſponebat vt eſſet naturalit̄ vnus idēqꝫ dei patris ⁊ ꝟginis filꝰ. ⁊ quā ſibi filius ipē ſubſtātialr̄ matreꝫ facere eligebat. ⁊ de qua ſpūſſanctus operaturꝰ erat vt ex ea conciperet̄ et naſceret̄ ille de quo procedebat. Lectio tertia.

i N epiſtola etiā ad coepiſcopos anglie profitet̄ dicēs. Nō puto verū eſſe amatorē ꝟgins q̄ celebrare reſpuit feſtū ſue ꝯceptōis. Alexander etiā de ales qui irrefragabilis theologus nūcupat̄: in vltimo vite ſue cōſtitutus tranſitu exponēs illud Cañ. iiij. c. Tota pulchra es amica mea et macula nō eſt in te. de ꝟgine glorioſa cecinit dicens. Maria dña mea: tota pulchra es ⁊ formoſa: ⁊ macula originalis aut actualis peccati in te nunq̄ fuit. Et hec dicens deuotus doctor bn̄dicte ꝟgini ſe cōmēdans felicit̄ migrauit ad dñm.

De ſermone. Lectio quarta.

a Lia quoqꝫ figura per ſapientē Eccleſiaſticū ſcripta eſt qui in brē ꝟgis ꝑſona ꝓloquit̄ dicēs Ego quaſi myrrha electa dedi ſuauitatē odoris. Myrrha a ſe ⁊ ab alijs vermiū putredines expellit. Hec aūt ꝓprietas dñe noſtre nō bene ꝯgrueret ſi aliq̄n a vermibus. i. demonibus ꝑ originale pctm̄ corroſa fuiſſet. Ibideꝫ etiā ꝑdictus ſapiēs ſubnectit. ⁊ quaſi plātatio roſe in hiericho Roſa em̄ de ſpinis naſcit̄. ⁊ tamē ſpinam non habet. ſic dei genitrix maria q̄uis de iudea que vtiqꝫ peccatis ſpinoſa erat nata

ſit.nullum tamen ſpine.i.peccati aculeum ſenſit. Lectio q̄nta.

s Alomon etiā in cātic̄ exclamat dicēs. Que eſt iſta q̄ ꝓgreditur quaſi aurora cōſurgēs? Aurora a lumine incipit ⁊ ſemꝑ in lumine creſcit quouſq̄ ſoli iungat̄.et nunꝙ lumine priuat̄. Sic maria ꝟgo puriſſima a lumine diuine gratie in cōceptione ſua incipiens nullis vnꝙ eſt pctōꝝ tenebris obſcurata:ſed ſemꝑ in virtutū omniū claritate ſuccreſcēs.tandē cū ſole iuſticie dulciſſimo filio ſuo:in celeſti gloria mirandis circūdata fulgoribꝰ eſt cōiuncta. Ideo eiꝰ claritatē intuēs Eſa.dicēs. Sicut lux meridiana clara eſt. Lectio ſexta.

h Anc igit̄ ꝟginis excellentiam aīaduertēs Auguſtinus: eam collaudat dicēs. Quis laudes beatiſſime ꝟginis digne decantare valeat? Facta eſt enī maria ianua celoꝝ:ſublimatio apoſtoloꝝ:laus martyruꝫ: iubilatio ꝯfeſſoꝝ:cōtinētia ꝟginū.norma ꝑncipū:iuſticia regū:ſalus oīm populoꝝ. Facta eſt maria glīa viduarū:gaudiū angeloꝝ:requies aīarū. Facta eſt maria ſalꝰ moꝝ:mors criminū:vita virtutum: ꝟtus pugnantiū:palma victoꝝ. Facta ē maria excelſa ſuꝑ ſydera: ſanctior ſuꝑ oēs feminas:cuius vita inclyta cūctas illuſtrat eccleſias. Abſit ergo rē iſtā facere vt īponamus crimen glorie noſtre.

De omelia. Lectio ſeptima.

v Ltima ꝯtra btām ꝟginem ꝓcella ſic fluctuare cōtendit. ſm̄ apoſtoli ſententiā.oēs peccauerunt in adā. Cū ergo btā virgo de primorū parentū ſtirpe ꝓceſſerit: concludendū videt̄ ꝙ etiā ipſa peccatū originale cōtraxit. Qui cū totuꝫ dicit nihil excludit. Aut ergo dei genitrix peccaſſe conuincit̄:aut apoſtoli ſentētia falſitatꝭ aſſerti uo cōprobat̄. Lectio octaua.

e T apoſtoli verax affirmatio:et ꝯcluſioni nr̄e minime ꝯria reꝑit̄. Aut enī apl̄m vlla ſine cōmentatiōe intelligis.aut ecōtrario. Si generalr̄ apl̄i verba ſine gloſa exponēda exiſtimas.oēs peccauerūt in adā.ergo et xp̄s:qui ⁊ ipe ex adā ꝓpagatōe deſcendit. Hoc aūt eſſet hereticū ꝯfiteri. Si ergo apl̄m gloſare intēdis: eq̄mus in gloſando lāceas ⁊ de pari ꝓcedemus. Tu inq̄s.oēs peccauerūt in adā p̄ter xp̄m ꝑ naturam.et ego:⁊ p̄ter beatā virginē ꝑ grām. Sciēdū ergo ꝙ regulā vniuerſalis termini. qui ꝓ ſingulis diſtribuit ſuppoſitis diuinarum ſcripturarū pagina nō ſuat:q̄ logicalibus nō eſt ſubiecta diſciplinis. vlem itaq̄ terminū ꝓ maiori tm̄ ſuppoſitoꝝ parte nō ꝓ oībus in ſacra ſcriptura plerunq̄ intelligi oportet. vnde de filio ꝓdigū ad Damaſuꝫ papā Hiero.inq̄t. Modus eſt ſcripturaꝝ omne nō ad totū:ſed ad partē referre maximā.vt ibi.oēs declinauerūt ſil' inutiles facti ſunt.⁊ alibi.oēs qui venerunt an̄ me fures fuerūt ⁊ latrōes. ⁊ Paulꝰ ad Coꝝ.inq̄t.oībus oīa factꝰ ſum:vt oēs lucrifacerē:⁊ ad Phil̄.oēs enī q̄ ſua ſūt querūt: nō que ieſu xp̄i. Lectio nona.

h Ec etenī ꝟba ſic generalr̄ ꝓlata cū his gloſis intelligi oportet. Oēs declinauerūt ſil' inutiles facti ſunt.ſ.qui diuina mādata ſuare noluerūt. oēs qui venerūt ante me fures fuerunt ⁊ latrones.ſ.qui a me miſſi nō fuerūt:oībus oīa factus ſum.ſ.que ſm̄ deum fieri potuerūt:oēs que ſua ſunt querūt: nō que ieſu xp̄i.ſ.qui ſunt a charitate ſeparati. Propheta etiā dicit.oīs homo mēdax:ſcꝫ niſi eius a ſpū ſancto eloquia ꝓcedāt. Illud ergo apoſtoli.oēs peccauerūt in adam.exponēdū eſt.ſ.qui nō ꝑ diuinā grām fuere ꝓſeruati:ſed ab adam ſm̄ cōmunē ⁊ nō ꝑuilegiatā legem ꝓpagati ſūt. Talis autē nō fuit mater dn̄i noſtri.ergo non infecit eaꝫ macula originalis peccati. Si quis aūt doctorū beatā virginē ab originali peccato ſanctificatā aſſeruit.ꝑ gratiaꝫ ſcꝫ ꝓuenientē intelligi oportet. Si ꝟo ſoluꝫ chriſtū ſine peccato tradidit extitiſſe expom operepreciū eſt ꝑ ſui ſcꝫ eſſentiaꝫ ⁊ naturā.beata autē virgo per filij gratiam preſeruantē. Qꝫ ſi fortaſſe oīno eam pctō maculatā ſanctoꝝ aliquis ſuis in operibꝰ inſcripſit.reſpōderi poterit Auguſtini illō ad Uincentiū de ſcripturis ſanctorū doctorum. Tale inquit genus ſcripturaruꝫ a ſcripturis canonicis diſtinguendū eſt. nō enī ita in eis teſtimonia ꝓferunt̄ vt cōtrarium ſentire nō liceat. Jubilemꝰ ergo oēs et exultemus ꝓpter immaculataꝫ domine noſtre conceptionē. Ualde etenī nobis ꝓfuit beatiſſimā virginē nō fuiſſe ꝑ originale peccatū diuine maieſtatis inimicā. que enī nullo vnꝙ tempe vel momento deum

offendit.ſed ſemꝑ in illius gratia et dilectione ꝑmanſit.apud ipm cōfidētius intercedēs ipſius benignitatē ⁊ miſericordiā ꝓ nobis faciliꝰ impetrabit. In octaua oīa dicant̄ de die p̄ter ea que ſequūtur. In primis veſperis An̄. Uirgam virtutis ſue miſit dn̄s ex ſyon dominare in medio inimicoꝝ ſuorū all'a. An̄. Sit nomē domini benedictū ꝓpter immaculatū virginis cōceptum all'a. An̄. Propter domū dn̄i dei noſtri ſaucamus oēs ꝟginis puritati all'a An̄. Beatus qui te diligit o Maria: non confundet̄ cum loquetur inimicis ſuis in porta all'a. An̄. Qui dat niuem ſicut lanaꝫ ab originali peccato ꝓſeruauit mariā all'a. ℣. Dominus cuſtodit ab omni malo all'a. ℟. Cuſtodiuit aīam tuā dominꝰ all'a. Ad magnificat an̄. Quā pulchra es amica mea colūba mea immaculata mea: odor veſtimentoꝝ tuoꝝ ſuꝑ oīa aromata all'a all'a all'a.

Ex dictis ſacrorum doctorum.

Lectio prima.

b Eatus Thomas in expoſitiōe angelice ſalutatōis imaculatā virginē exaltat dicēs. Maria puriſſima fuit quātū ad omnē culpā.quia nec originale nec mortale nec veniale peccatum incurrit. Idem quoq̄ in ꝑmo ſentētiarū inquit. Puritas intendit̄ ꝑ receſſum a cōtrario. ⁊ ideo poteſt aliquod creatum inueniri quo nihil purius eſſe poteſt in rebus creatis.ſine vlla contagione peccati. Et talis fuit puritas beate ꝟginis que a peccato originali ⁊ actuali fuit immunis. tn̄ iſta puritas fuit ſub deo inquantū erat in ea potētia ad peccandū. ℟. Que eſt iſta que ꝓceſſit ſicut ſol.⁊ formoſa tāꝙ hieruſalē. Uiderūt eaꝫ filie ſyon ⁊ īmaculatā predicauerūt eam all'a. ℣. Nō tetigit eam abimelech ſed ipſa confregit caput eius. Uiderunt. Lectio ſecūda.

s Ancta quoq̄ mater eccleſia in feſto viſitationis beate ꝟginis eaꝫ magnificat dicēs. Beatiſſima virgo dei genitrix Maria a ſuis eſt primordijs dn̄o ꝯſecrata. Et iterum. Hec eſt illa de qua ſacra canūt eulogia. mulier amicta ſole lunā ſub pedibus habens ſtellis coronata duodenis. Tante laudes virginis humana lingua exꝑmere non ſufficit. nec etiā ſancti ⁊ iuſti illam in cuius ille queꝫ celi capere non poterant ſe contulit aula virginali: dignis laudū preconijs ad plenum efferre potuerūt. Alibi etiam canit. Sancta ⁊ immaculata virginitas quibus te laudibus efferam neſcio. Si ergo iuxta eccleſie teſtimonium tanta eſt intacte virginis puritas vt verbis exprimi non poſſit:nō parum ꝓfecto errare cōuincit̄:qui originali illā macl'a deturpatam fuiſſe arbitrat̄. ℟. Ornatā monilibꝰ filiā hieruſalē dn̄s cōcupiuit. Qui ab originali macula eaꝫ preſeruauit alleluia. ℣. O glorioſa dn̄a excelſa ſuꝑ ſydera que nec ꝑmā ſimilē viſa eſt nec habere ſequentem ſola ſine exemplo placuit virgo xp̄o. Qui ab originali. Lectio tertia.

i Nfideles etiam beate virginis excellentiā denegare nō audēt vnde in alcorano Machometi dicit̄. Nullus eſt ex adam quin tenuerit eum ſathan.preter Mariam ⁊ filium eius. Acquieſce igit̄ chriſtiane ne infideli crudelior erga dominā noſtram eſſe comproberis. Matris ſue puritatem ita ꝫelatus eſt dominus.ꝙ etiam infidelibus ipam noluit eſſe recōditā. Tanto ꝟo etiā a paganis glorioſa dei genitrix veneratur ꝙ illius blaſphemator horribili protinus morte pernecat̄. Erubeſce igit̄ chriſtiane qui dn̄i tui matrem tot quotidie blaſphemijs ad iracundiā prouocas.tot turpibus cōtumelijs exagitas.tot ꝑiurijs impudēter illam nomiare preſumis. Depoſce igit̄ ſuppliciter veniam tui criminis ante vltionem. Relinque cōſuetudinis inique proteruiaꝫ: quia nouit dn̄a mutare ſententiā ſi tu volueris emēdare delictū. ℟. Quacunq̄ hora ingemuerit peccator omnium iniquitatū eius quas opatus fuerat nō recordabor. Alleluia all'a. ℣. Maior eſt eniꝫ miſericordia mea ꝙ oīum hoīum miſeria. Alleluia alleluia.

De ſermone. Lectio quarta.

d Um magiſter Alexander de ales adhuc ſecularis exiſtēs in vniuerſitate legeret pariſienſi: nolletq̄ immaculatuꝫ ꝑiſſime ꝟginis celebrare cōceptum. Volens illuꝫ glorioſa dei gēitrix maria ad ſanā reuocare ſententiā:dum quadā conceptionis die predictus doctor ſuis legere cepiſſet diſcipulis:tantis illum percuſſit infirmitatibꝰ vt oībus veluti mortuus videretur. Cum autē Alexander in ſua ꝑmanens ſentētia

beate virginis innocentiaꝫ adhuc cōfiteri
deſpiceret. alio quoqꝫ anno dum in eodeꝫ
cōceptionis die ꝑlegeret eaſdem ꝓtin⁹ in⸗
firmitates incurrit. ſicqꝫ frequētatis vici⸗
bus in eodē feſto in horribiles annuatim
infirmitates incidebat. Quāobrem a ſuis
monitus diſcipulis ne glïoſe ꝟginis inte⸗
meratā cōceptionē impugnaret. ad ſeipm̄
in eadē exiſtēs infirmitate reuerſus: deuo
te vt potuit regine celi vouendo ꝓmiſit: ſi
optatā illi d ignaret afferre ſalutem: pul⸗
cherrimū ſe aliqd̄ opus ad ſue glīam con⸗
ceptōis editurū. Emiſſo igit voto ad p̄ſti⸗
nam ꝓtinus rediit ſanitatē. Tāti ergo nō
immemor beneficij egregiū quoddā volu⸗
men melliflue ꝯceptionis inſcripſit: imma
culatūqꝫ bn̄dicte ꝟginis cōceptuꝫ multis
cōprobans rōnib⁹. totū fuiſſe falſum p̄di⸗
cat quicqd ꝯtra illibate ꝟginis ꝯceptionē
ſuis vnq̄ in opibus affirmauit. ℞. Ue
niēt ad te qui detrahebāt tibi: ⁊ adorabūt
veſtigia peduꝫ tuorū. Alla alla. ℣. Uirga
em̄ tua atqꝫ correctio tribuit intellectuꝫ et
ſapiam. Alla alla. Lectio quinta.

Xemplis etiaꝫ naturalib⁹ dn̄e
e noſtre puritas demonſtratur.
Sicut em̄ ſolares radij ſuꝑ lu⸗
tum deſcendētes ab illo detur⸗
pari nō poſſunt: ſed ip̄m potius illumina
re noſcunt. Sic ⁊ aïa btē ꝟginis ſuꝑ lutū
humane nature deſcendēs a luto origīalis
culpe ſordidata nō fuit. ſed totā potius hu
manā naturā illuſtrauit. Sicut etiā auruꝫ
in viſcerib⁹ terre non corrūpit: ſed magis
perficit. ſic benedicta ꝟgo in mr̄is viſceri
bus corrupta nō eſt vlla macula: ſ; potius
a ſpūſancto ſanctificata. Ramus quoqꝫ a
bona arbore ꝓueniēs: in malā arborē iſer⸗
tus nō inficit ab ea: ſed poti⁹ illi ꝑfectōem
tribuit. Sic aïa glïoſe ꝟginis a deo ꝓue⸗
niens inſerta in corpus etiā ex ſemine infe
cto ꝓpagatū maculata ñ fuit. ſed ip̄ꝫ poti⁹
multimoda ꝑfectione repleuit. Hec autem
oïa filij ſui gratia fuere ꝑpetrata. Nullus
em̄ tam crudelis tāqꝫ impius reperit: qui
ſi matrē ſuā facere poſſit: eam ꝑfectiſſimā
facere nō ꝯtendat. Dn̄s ergo noſter omni
pietate repletus qui benedictā virgineꝫ de
qua erat naſciturus ſummo ſtudio ⁊ arte
fabricauit. ꝑfecto ſanctiſſimū illud taber⸗
naculum tāta claritate decorauit: vt nihil
nobilius: nihil excellētius nihilve purius
in toto orbe terrarū valeat cogitari. ℞.
Fac mihi ſanctuariū ⁊ habitabo in medio
eorꝫ. arcam de lignis ſethim cōpinge ⁊ de⸗
aurabis eā auro mūdo intus ⁊ foris. alla
alla. ℣. Elegi ⁊ ſanctificaui locū iſtū vt ſit
nomen meū ibi in ſēpiternū. vt ꝑmaneant
oculi mei: et cor meum in cunctis diebus.
Alla alla. Lectio ſexta.

I quis aūt impotentiā in xp̄o
ſ obijciat audeatqꝫ temerarie
blaſphemādo aſſerere ip̄ꝫ cha⸗
riſſimā matreꝫ ſuā nō potuiſſe
a pctō cuſtodire: huic tanq̄ penit⁹ ignaro
reſpōdendū nō duximus. Cui eniꝫ triuꝫ
puerorꝫ nō ſolū corꝑa ſed etiaꝫ veſtimenta
inter vehementiū flāmas igniū ſeruare po
tuit illeſa. ⁊ Jonā in ventre ceti cuſtodiuit
incolumē. Danielē etiā horribiliū in medio
leonū ſaluauit intactū. Matrē quoqꝫ ſuā
p̄ſeruare potuit ab om̄i pctō incorruptaꝫ.
Hec aūt p̄ſeruatō glïoſe ꝟgini nō medio⸗
criter ꝓfuit. homini em̄ ꝑ pctm̄ maculato
dixerat dn̄s. cinis es: ⁊ ī cinerē reuerteris.
Beata igit ꝟgo a pctō p̄ſeruata: nec a ver
mib⁹ ē corroſa nec in cinerē reuerſa. Om̄i
etiā mulieri filios ꝓcreāti ꝓpter peccatuꝫ
inflixerat dicēs. In dolore paries. Domia
aūt noſtra nullius peccati cōſcia vllo ſine
dolore: imo cū ieffabili gaudio dulciſſimū
filiū ſuū parturiuit. O igit maria ꝟgo pu
riſſima. O maria innocētiſſima. O maria
om̄i ſanctitate repletiſſima miſerere: obſe⸗
cro mihi ſeruo tuo qui tm̄ anxius ſum de
honore tuo. zelus em̄ puritatis tue come⸗
dit me. obſecro te o regina celorꝫ: dn̄a āge⸗
lorꝫ: mr̄ miſericordie: fons indeficiēs diuine
clemētie: vt nobis famulis tuis q̄ imacula
te cōceptōis tue venerāda ſolēnia colim⁹:
impetrare digneris a dilecto filio tuo aïe
ſanctitatē. ſanitatē corpis: fructuum terre
vbertatē: oīumqꝫ delectabiliū abūdantiaꝫ
oēs etiā diaboli iſidias ⁊ fraudes a nobis
expellas: ⁊ ꝯ aduerſa oïa nos cuſtodiens:
ad vitā poſtremo ꝑducas eternā. ℞. Cō
gratulamini mihi oēs qui diligitis dn̄m.
Quia cum eſſem paruula placui altiſſimo
alla. ℣. Ego ex ore altiſſimi ꝓdij p̄mogeni
ta. ego in altiſſimis habitaui et in oī ppl'o
et gente p̄matū tenui. Quia.

De Omelia. Lectio ſeptima.

T ſi ex ſuꝑioribus argumētis
e glïoſe ꝟginis innocentiā: etiaꝫ
non admodū ſubtilis percipere
poſſit intellectus: tm̄ ꝓ deuotarū ꝯſolatiōe

mentiū dn̄e noſtre puritatem adhuc aliter
cōprobabo. Si beata ꝟgo Maria origina
li fuiſſet vitio maculata nō poſſet dici ſim
pliciter ꝟgo. quia ſicut per luxurioſam cō⸗
mixtionē corrūpitur caro: ita anima ꝑ pec
catū. Si ergo originalis infectio glorioſe
dei genitricis animā ſordidaſſet virgo non
eſſet ſimpl'r ſed ſm̄ quid tm̄modo nūcupā⸗
da. In cōtrariū aūt canit eccleſia. Sancta
⁊ immaculata virginitas. ergo cōcluſio no
ſtra veriſſima demōſtratur. ℞. Factū eſt
diluuium peccati ſuper oēm terrā. Oper⸗
tiqꝫ ſunt omnes montes excelſi ſanctoruꝫ
alla. ℣. Arca ꝟo deifera eleuata eſt in ſub⸗
lime. ⁊ ferebatur ſuper aquas. Opertiqꝫ
ſunt omnes. Lectio octaua.

Sufficiēti etiā diuiſione hec ꝟitas
s declaratur. Circa dn̄e noſtre conce
ptionē vnū ex tribus dicere neceſſe
eſt. Aut q̄ deus illaꝫ preſeruare nō potuit.
Aut q̄ potuit quidē ſed noluit. Aut q̄ po⸗
tuit ⁊ voluit p̄ſeruare. Si primā opinionē
cōprobas neceſſario tibi dicēdū eſt q̄ deus
nō eſt omnipotēs. hoc aūt hereticā hꝫ pra
uitatē: quia apud deum nō eſt impoſſibile
omne verbū. ergo tu heretic⁹ ⁊ infidelis ha
bēdus es: ſi beatā virginē ideo in origina⸗
li peccato exiſtimas cōceptā. quia de⁹ illaꝫ
preſeruare nō potuit. Si ꝟo ſcđe adheres
opinioni: q̄ deus potuit quideꝫ ſed noluit
venerādā matrē ſuā immaculatā cuſtodi⸗
re: neceſſe habes ꝯfiteri xp̄m erga genitri
cem ſuā: boni nullatenus filij debitū pere⸗
giſſe. Bonus nāqꝫ filius matrē ſuā dꝫ dili
gere. eāqꝫ a cūctis malis ⁊ ab omni infa⸗
mia iuxta ſuam potentiā liberare. Cū igit
originale pctm̄ celeſtis glorie ianuā clau⸗
dat. gratiā ⁊ viſionē dei eternā aufert ma⸗
culatis: nihilqꝫ turpius nephāda pcti veſa
nia excogitari valeat ꝑ quā filij diaboli nū
cupamur ⁊ ſumus. Iniquū valde ⁊ horribi
le videret: ſi aſſerere q̄s p̄ſumeret q̄ dn̄s
noſter illā quā ab eterno elegerat in matrē
in tantā ignominiā dedecus ⁊ iacturā cor⸗
ruere ꝑmiſerit cū poſſet p̄ſeruare. Cū ergo
dn̄s noſter nō venerit ſoluere legē ſed ad⸗
implere: ꝑfecto cōſtat q̄ dilectā matrē ſuā
iuxta legis mādatū voluit honorare. ℞.
Filij hominū vſqꝫquo graui corde. vt quid
diligitis vanitatē ⁊ querit̄ mēdaciū. Sci⸗
tote qm̄ dn̄s ip̄e eſt deus ipſe fecit eā ⁊ pre
ſeruauit eam alla alla. ℣. Ferculū fecit ſibi
rex ſalomon de lignis libani, colūnas eius
fecit argenteas. reclinatoriū aureū. aſcen⸗
ſum purpureum media charitate conſtra
uit. Scitote. Lectio nona.

I igitur deus nō modo potuit ſed
s etiā voluit glïoſam virginē matrē
ſuam ab originali vituperio preſer
uare. cū nihil diuine poſſit reſiſtere volūta
ti: cūqꝫ diuinū beneplacitū ſit inuiolabile.
quia preceptū poſuit dn̄s ⁊ nō preteribit: ⁊
omnia quecūqꝫ voluit: fecit. Incōuincibili
rōne cōcluditur q̄ piiſſimus ſaluator no⸗
ſter qui ab eterno matrē ſuaꝫ ab originali
labe cuſtodire diſpoſuit illā ꝓculdubio im
maculatā preſeruauit. Recte ergo deuota
hec mulier dn̄m noſtrū alloquitur dicens.
Beatus vēter q̄ te portauit ⁊ vbera que ſu⸗
xiſti. Hoc etiā tyburtina Sybilla cōmemo
rās decātauit. O felix illa mater cui⁹ vbera
xp̄m lactabūt. Felix ergo Maria mat dn̄i
noſtri bn̄dicta. Felix Maria mūdi totius
imꝑatrix ⁊ dn̄a. Felix Maria ab omni la⸗
be pcti per ſuū dulciſſimū filiū penitus pre
ſeruata: cui ſit honor ⁊ glïa in ſecula ſeculo
rū. Amē. Ad laudes ⁊ ꝑ horas añ. Aque
multe nō potuerūt extinguere marie chari
tatem alla. Añ. A cuſtodia matutina vſqꝫ
ad noctē ſperauit Maria ī dn̄o alla. Añ.
Apud dn̄m mia. ⁊ copioſa ſuꝑ Mariā re⸗
dēptio alla. Añ. Reges terre ⁊ oēs populi
laudate matrem dn̄i dei noſtri alla. Ad
bn̄s añ. Que eſt iſta que ꝓgreditur quaſi
aurora cōſurgens. pulchra vt luna: electa
vt ſol: terribilis vt caſtrorꝫ acies ordinata
alla al. In ſcđis veſpis añ. Tota pulchra
es ⁊c. ℣. Diffuſa eſt grā in labijs tuis alla.
℞. Propterea bn̄dixit te deus in eternum
alla. Ad magt añ. Qui mūdum facere
pōt de immūdo cōceptū ſemine: me fabri⸗
cauit filius vllo ſine crimine alla alla alla.

Ad miſſam introitus.

Audeamus oēs
g in dn̄o diē feſtū celebrantes
ſub honore intemerate ꝟgi
nis marie: de cui⁹ imacula⸗
ta ꝯceptiōe gaudēt angeli:
⁊ collaudāt filiū dei alla. ps. Celi enarrant
glïam dei: ⁊ opa manuū eius annūciat fir
mamētū. Glïa patri. ⁊ Gloria in excelſis
deo ⁊c. Qm̄ tu ſolus ſanctus Mariam fa
bricaſti. Tu ſolus dn̄s Mariā preſeruaſti.

Tu ſolus altiſſimus Mariam ſublimaſti
Jeſu chriſte ⁊c. Oratio.

d Eus qui per immaculatā ꝟginis
cōceptioneʒ dignum filio tuo habi
taculum preparaſti. Cōcede vt q̄ſ⸗
quis huꝰſanctiſſime feſtiuitat̄ ſolēnia cele
brabit in terris ꝓſperitatē ⁊ pacē: in celis
ꝟo requiē ⁊ gloriam obtineat ſempiternā.
Per eundem dominum ⁊c.

Lectio libri ſapientie.

d Ominus poſſedit me in initio via⸗
rum ſuarū. Require in natiuitate
eiuſdem ꝟginis. Graduale. Quā
pulchra es ⁊ ꝙ decora btiſſima ꝟgo Ma
ria. tēplum dei ſacrariū ſpūſſancti. Tu quē
celi capere non poterāt pro tua innocentia
gremio cōtuliſti. ꝟ. O pulcherrima ꝟgo:
vulnerauit formoſitas tua cor diuinū. at⸗
traxit puritas tua creatorē ad vterū tuum
all'a all'a. ꝟ. Non eſt inuentus ſimilis tui:
preſeruatus a macula; originalis peccati
alleluya. Sequētia.

s Alue ſponſa deitatis: Maria fons
pietatis: angeloruʒ domina. Aue
dulcis o Maria: chriſti mater ⁊ fi⸗
lia: vlla ſine macula. Tu ſol refulgēs glo⸗
ria: celoꝝ luſtrās atria: luce replēs ſecula.
Tu puteus honeſtatis: fauus dulcis chari
tatis: tu noſtra leticia. Roſa rubens caſti⸗
tatis: liliū virginitatis: cum omni fragrā⸗
tia. Tu magiſtra clemētie: mater miſericor
die: noſtra delens crimina. O norma inno
cētie: maria plena gratie: tu ſtella matuti⸗
na. Tu a deo fabricata: in cōceptu preſer⸗
uata: nulla trahis ſcelera. Tu in celis coro
nata: ab angelis venerata: micās ſuꝑ ſyde
ra. Nos famulos rege tuos: atq; tibi fac de
uotos: pro tua clementia. Ab inferno libe⸗
ratos: nos poſtremo fac beatos: in celi mi⸗
litia. Amen.

Sequentia ſancti euangelij ſm Lucā.

i N illo tempore. Loquēte Jeſu ad
turbas extollens vocē quedā mu⸗
lier de turba dixit illi. Beatus vē⸗
ter qui te portauit ⁊ vbera que ſuxiſti. At
ille dixit. quinimmo: beati qui audiūt ver⸗
bum dei ⁊ cuſtodiūt illud. Offertoriuʒ.
Jubilate omnes et letamini hodie de im⸗
maculato cōceptu ꝟginis g'loſe. Angeli
etenī gaudēt. celi applaudūt. mūdus exul
tat. infernus cōtremiſcit. demōes crucian⸗
tur: cum de manu dei maria fabricatur al⸗
leluya. Oratio ſecreta.

d Eus qui oēs matris tue cultores
exaltare ſtatuiſti: cōcede ꝓpitius vt
qui ſanctiſſimū eius cōceptū ꝑ hec
ſacra myſteria iubilādo veneramur tuam
ſemꝑ ⁊ vbiq; illius p̄cibus miſericordiam
cōſeq̄mur. Qui viuis ⁊ regnas ⁊c. Pre⸗
fatio. Eterne deus. Qui dilectā ſponſam
tuā g'loſam virginē Mariā omnibꝰ ꝟtu
tibus ornatā fabricaſti. ⁊ in puriſſima eiꝰ
conceptione: ab originalis peccati macu⸗
la illeſam preſeruaſti vt totius eſſe innocē
tie ſpeculum ⁊ exēplar ſanctitatis: dignūq;
exiſteret habitaculū vnigeniti filij tui. Per
quē. Cōmunio. Beata cōceptio Marie
ꝟginis que neſciuit labem criminis all'a. k
Poſt cōmunionem. Oratio.

b Enedicte ꝟginis Marie immacu
lata cōceptione gaudētes te ſuppli
ces dep̄camur omnipotēs deus: vt
qui ineffabilē eius innocētie puritatē ſince
ra deuotiōe cōfitemur: ad cōtemplādā eiꝰ
g'liam in celeſti palacio ipſa intercedente
ſubleuemur. Per dominū noſtruʒ Jeſum
chriſtū filiū tuū: qui tecum viuit ⁊ regnat
in vnitate ſpūſſancti deus. Per omnia ſe⸗
cula ſeculoꝝ. Amē.

Iſte ſunt rubrice huiꝰ officij. Si hoc fe⸗
ſtum venerit in dñica fiat de feſto. quia ſpe
cialis dei operatio fuit in tali die: qua g'loſe
ꝟgini ſingularis ꝓrogatiua collata eſt. et
ideo officiū dñice debet trāſferri ad dieʒ ſe
quentē. In die autē octaue q̄ venit in dñi⸗
ca: fiat de ipſa dñica. ⁊ officiū octaue trāſfe
ratur ad diē ſequentē. Et hec omnia ſunt
ordinata autoritate ſummi pōtificis: qui
etiā ſtatuit: ꝙ octaua huiꝰ feſti celebret cū
officio duplici. Si ꝟo dñica venerit infra
octauā: fiat de dñica cū cōmemoratiōe fe⸗
ſti. Et qñ fit officiū dñice nō dicantur pre⸗
ces: nec dicatur ex debito officiū de dña: ſi⸗
cut nec dr in ceteris diebꝰ infra octauā. Et
in miſſa dñice nō dicatur: G'lia in excelſis.
nec: Ite miſſa eſt. nec: Te deū laudamꝰ ad
matutinū. ſed nonū rñſoriū dicat: ſicut fit
in ceteris dñicis de aduētu. Quotidie autē
infra octauā fiat cōmemoratio de aduētu.
Qñ ꝟo aliqua feria infra octauā hʒ anti⸗
phonas laudū de ꝓprio: tūc ad matutinuʒ
poſt orōnē feſti fiat cōmemoratio de feria.
deinde dicātur laudes de feria cū illis anti
phonis ꝓprijs ⁊ pſalmis ſuis abſq; caplo
ꝟ. ⁊ bñdictꝰ. ſed dicto Laudate dñm de ce
lis, cū ſua antiphona terminet ibi Fideliū

anime ⁊c. ſicut olim fiebat in die ſcē Lucie.
qñ occurrebat feria hñs laudes de ꝓprio.
Itē predictus pōtifex ordinauit ꝙ in hac
octaua nō fiat officiū de aliquo ſcō: nec eti
am de ſcā Lucia: ſed trāſferat poſt octauā
lʒ poſtea ad petitionē cuiuſdā religioſi con
ceſſerit ꝙ poſſit fieri de ſcā Lucia ī die ſuo.
⁊ ita ſeruet. Ordinauit etiā ꝙ officiū p̄ſē⸗
tationis g'loſe ꝟginis marie celebret. xxj.
die nouēbris. ⁊ fiat duplex maiꝰ. ⁊ accipia
tur officiū natiuitatis eiuſdē: ſʒ vbi eſt no⸗
men natiuitat̄ ponat nomē p̄ſētatiōis. Fa
cto; ſine pie laudetur virgo maria.

Pars ſcda ſupradicti ſermonarij quod
Mariale appellat in qua tractat de ſacra
tiſſima ꝟginis Marie natiuitate. Hec au
tē pars ꝓprio ac particulari noīe liber vite
nuncupatur. Sermo Primus.

a
Gredietur virga

e de radice ieſſe: ⁊ flos de radice
eius aſcēdet. Eſa. xj. c. Reci⸗
tant hyſtoriographi ꝙ antiq̄
magnoꝝ principum natalia
celebrabāt. Ipſi q̄ʒ principes dieʒ natalis
ſui cū ſolēnitate ⁊ iocūditate deducebant.
Vñ Mar. vj. dr. ꝙ Herodes rex in die na
talis ſui cenā fecit principibꝰ ⁊ tribunis. ⁊
primis galilee. Subditi etiā in diebus na⸗
talicijs dñoꝝ ſuoꝝ tripudia ⁊ choreas atq;
feſtiuos ludos in eoꝝ aſpectibus faciebāt.
Unde Mat. xiiij. dr. Die aūt natalis He⸗
rodis ſaltauit filia herodiadis in medio. ſ.
alioꝝ coriʒantiū ⁊ placuit Herodi. Et ta⸗
lia natalicia regum appellabātur ferie ſo⸗
lēnes. l. fi. C. de feri. Et in ſimilibus diebꝰ
omne ius pretoriū ceſſabat. vt habet in di⸗
cta. l. fi. glo. ꝟo in rubrica. C. eo. ti. appel⸗
lat ferias repentinas. quando infra annū
naſcitur repētine filius principi. Sancta
quoq; mater eccleſia beati Johānis bapti
ſte natiuitatē ſolenniter iubet celebrari. q̄r
ſanctificatus fuit in matris vtero precur⸗
ſorq; fuit ſaluatoris. Quapropter in die
natalis eiuſdē per vniuerſum orbē ab om⸗
nibus fidelibus chriſticolis ſingulis annis
feſtiua gaudia celebrātur. Quāto ergo ma
iori deuotione ac reuerētia ſanctiſſime ꝟgi
nis genitricis dei debēt ſacratiſſima nata⸗
licia celebrari: pfecto ī iſto ſanctiſſimo die
dʒ humana mēs magnā in leticiā ꝓſilire.
Vñ beatꝰ Aug. in ſmone hodierno inquit.
Adeſt nobis dilectiſſimi optatꝰ dies btē ac

Dieſ natales p̄ncipū colebātur

venerabilis ſemperq; ꝟginis Marie. Jō
cū ſumma exultatōe gaudeat terra nr̄a tā⸗
te ꝟginis illuſtrata natali. Hec eſt enī flos
cāpi de qua ortū eſt p̄cioſum liliū cōualliū.
per cuiꝰ partū natura mutat ꝓthoplauſto
rū quo delet ⁊ culpa. Et beatꝰ Johannes
Chryſ. etiā ipſe in ſermōe hodierno inq̄t.
Hodie fit mūdo ſalut̄ initiū. Jubilate deo
omnis terra cantate ⁊ exultate ⁊ pſallite.
Exaltate vocē veſtrā exaltate. nolite time
re: edita eſt nobis in lucē ſpōſa dei de q̄ na
ſciturus eſt agnus dei q̄ tollit pctā mundi.
Exultate mōtes ⁊ colles ⁊ ſicut cera defluī⸗
te. Letare humanū genus. Cātate celeſtes
ſpūs. lapides nolite tacere. qm̄ hodie nata
eſt illa ꝟga que ꝓtulit miri odoris fragrā⸗
tiā. hec ille. Cuius ꝟginis g'loſe natiuita
teʒ p̄uidens in ſpū ꝓpheta deſcripſit eam
ſub noīe virge: dicēs ꝟba thematis noſtri.
Egrediet virga de radice ieſſe ⁊ flos de ra
dice eiꝰ aſcēdet. hic autē flos fuit ieſus xp̄s
eius filius q̄ de ſeipſo inq̄t Cāt. ij. Ego flos
cāpi. Dicit autē flos cāpi ⁊ nō horti tri⸗
plici de cā. Primo q̄r flos horti vt naſcatur
terra aperit. flos aūt cāpi ſine terre aptio
ne naſcitur. ſic etiā xp̄s natꝰ eſt de ꝟgine ſi
ne ꝟginitat̄ eius violatiōe. Scdo dr flos
campi ⁊ nō horti. q̄r flos horti eſt clauſus:
flos ꝟo cāpi oibus eſt apertꝰ. ⁊ ſic etiā hor
tus pietat̄ xp̄i nulli claudit: ſʒ oēs ad ip̄m
p̄nt accedere ⁊ miam inuenire. Tertio dici
tur flos cāpi. q̄r in partibꝰ vltramarinis na
ſcit quidā flos q̄ vocat flos campi habetq;
ſtipitē aſperū. ⁊ quinq; folia rubea. ⁊ ſigni
ficat xp̄m qui ꝓtulit aſperitatē crucis ⁊ ha
buit quinq; vulnera paſſionis. Recte ergo
beata ꝟgo noīe ꝟge deſignatur. quia ex ea
ꝓdijt flos floꝝ. fructus fructuū bñdictꝰ Je
ſus filiꝰ eius ⁊ dei. Et ꝙ ſupradicta ꝓphe⸗
tia de nullo alio intelligat ꝙ de btā ꝟgine
⁊ de xp̄o eiꝰ filio pʒ ꝑ trāſlationē caldaicā
que in hoc loco ſic hʒ. Exurget rex de filijs
iſrael ⁊ meſſias de filijs filioꝝ eius. dicitur
aūt in p̄fata ꝓphetia. Egrediet ꝟga de ra
dice ieſſe. q̄r lʒ btā virgo orta ſit de radice
iudeoꝝ: tñ eſt egreſſa naturā radic̄. Radix
enī ad ima. virga ad alta tēdit. radix in ter
ra. virga in aere ꝓficit. radix terre humo⸗
re. virga celi rore ⁊ ſolis calore creſcit. Ju⸗
dei enī petebāt ima vitioꝝ. illa aūt alta vir
tutū. illi erāt fixi in terra per cupiditatem
terrenorum. illa ꝟo nūq̄ incuruata eſt ad
trāſitoria bona. ſed in celo habitabat per

Chriſtꝰ flos cāpi.

cupiditatē ſupernoꝝ. illi paſcebanꝫ amore carnali. h nutriebaꝫ amore ſpūali. illi frige ſcebāt amore infidelitatis. iſta ꝟgo nobiliſſima fouebaꝫ calore charitatꝭ. De cuiꝰ ꝓcreatiōe tria myſteria cōtēplabimur.

Primū appellabiꝫ neceſſitatis.
Scōm nobilitatis.
Tertiū ꝟo iocūditatis.

Pars pma huiꝰ ſmōis q̄ dr̄ neceſſitatꝭ.

B — Natiuitas marie fuit neceſſaria

N atiuitatē ꝟginis glioſe hūano generi fuiſſe neceſſariā ꝓbatur tribꝰ rōnibꝫ. Prima ꝙruꝫ dr̄ reedificatiōis. Fundamentū cuius eſt ciuile, ſi em̄ tibi locaui areā eo pacto vt in ea domū edificares in qua me receperes q̄ncūqꝫ ad te declinarē. Tu edificaſti ⁊ in ea me recepiſti: poſtea ꝟo labe edificij vel alia culpa tua domꝰ corruit. Conuenio te vt iteꝝ reedifices. Queriꝫ an poſſuꝫ in hoc te cōuenire: ⁊ claruꝫ eſt ꝙ ſic. l. ſi. ff. loca. q2 in h mecum cōueniſti vt ꝙdiu locatio duraret ibi eſſet cōſtructa domus in q̄ recipes locatorē. Argumētū ad h in. l. euꝫ. de here. ff. de ſerui. vr. pre. Nā nō edificatū cēſetur qd̄ diruptū eſt. ff. de leg. iij. l. qui cōcubinā. Et factū nō dr̄ qd̄ nō durat. l. ſi qs aliā. ff. de ſolu. l. itē ſi queriꝫ. §. ſi gēma. et l. ſi. ff. de acꝫ. em. facit in arg. l. ſi cui. §. affinitates. ff. de poſtu. Nō ergo ſufficit ſemel recipe locatorē niſi iterū ipꝫ recipiat quouſqꝫ locatio durat. Arg. i. l. ſi ſeruitꝰ. ff. de ſerui. vr. pre. ⁊. C. ſi ſeruus expor. ve. l. j. ſic ergo in noſtro ꝓpoſito. Nā cū omnipotēs deus locauerit paradiſum Adam pmo homini vt ex illius coſta edificaretur vna mulier in qua ipſe habitaret ⁊ ex illa naſcereꝫ hec domus ſuggeſtione diaboli ⁊ mandati preuaricatione per ipm adam facta corruit. debuit ergo ille hō ex ſua ſtirpe ꝓducere aliam mulierē que eſſet ſtabilis domꝰ ⁊ nō corrueret durāte ſemꝑ locatiōe dei ad humanuꝫ genus. naturali igitur iure ⁊ ciuili neceſſe fuit vt illa ꝟgo naſcereꝫ in qua filiꝰ dei habitaret qui dixerat ꝑ ꝓpheram. ps. cxxxj. Hic habitabo qm̄ elegi eā. Et hoc figuratū fuit Heſter. j. ⁊. ij. c. vbi vaſti prior regina depelliꝫ per inobediētiā Aſſueri regis. ⁊ Heſter hebrea loco eius ſubrogatur que regis placuit oculis.

De locatione.

C — Ratiōe ſucceſſionis

Scda rō diciꝫ ſucceſſiōis. Fundamētū cuiꝰ habeꝫ in auꝫ. licꝫ. C. de na. lib. vbi dr̄ ꝙ filij nāles exiſtē tibus legitimis ſuccedere nō pn̄t ab inteſtato. pōt tn̄ dari vna vncia nālibꝰ ⁊ ꝯcubine. vel ſoli concubine ſemiuncia. l. patre. C. eo. ti. Eſt aūt vna vncia duodecima pars hereditatis. vt habeꝫ inſti. de here. inſti. §. hereditas. Hoc aūt non ſe extendit ad ſpurios. vt in dicta auꝫ. licꝫ. C. de natu. lib. Nos ergo qui nō ſumus legitimi ob priorē fornicationē Eue qua tota humana natura corrupta eſt de qua nati ſumus que fuit ancilla nō libera. iuxta illud ps. cxv. Ego ſeruꝰ tuus ⁊ filiꝰ ancille tue: nō poteramus ſuccedere in tota hereditate. Quia igitur votuꝫ parentū eſt tranſmittere bona ſua filijs. l. ſcripto. ff. vn̄ li. l. nā ⁊ ſi parētibꝰ. ff. de inoꝫ ſi. teſta. l. de emācipatis. C. de legi. heredi. ⁊. l. penultima. ff. de bonis lib. Ideo vt celeſtis patris noſtri deſideriū impleref qui ſua nobis bona eterne felicitatis dare affectat: oportuit ꝙ per ſequēs matrimoniuꝫ fieremus legitimi, de qua legitimatiōe habetur in auꝫ. qui. mo. na. effi. le. coꝫ. vj. circa principiū. ⁊ in. c. cōqueſtus. ⁊. c. tāta. extra qui filij ſint le. Vt ergo deꝰ pater legitimos nos faceret: deſpōſauit ſibi ancillā. ſ. humanā naturā accipiēdo in matrē filij ſui ꝟginē pudicā. ꝟginē ſanctā. virginē omni laude digniſſimā Mariā hebreā quam naſci neceſſe fuit vt fieret mater dei. Ideo letabundi dicere poſſumꝰ illud Pauli ad Gal. iiij. nō ſumus ancille filij ſꝫ libere qua libertate xps nos liberauit.

Uncia legalis

D — Ratiō ſubuentionis

Tertia rō dr̄ ſubuētionis. Fundamētū cuiꝰ ponit iuriſcōſultus in. l. j. ff. de in inte. reſti. ⁊ in. l. ij. §. verba. ff. ad velle. vbi inq̄t ꝙ deceptis ⁊ fraudatis dꝫ ſubueniri. Cū ergo diabolus decepit humanū genus mēdacijs ſeducendo primā mulierē. Ideo oportuit decepto homini ꝓuideri de remedio oportuno. q2 igitur vt inquit phs. j. poſterioꝝ. Si vnū eſt cauſa alicuiꝰ effectus. oppoſitū eſt cā oppoſiti. ad qd̄ eſt tex. in. l. nihil taꝫ naturale. ff. de reg. iur. vbi dr̄ ꝙ ſi cōſenſus eſt cā contractus: diſſenſus eſt cauſa diſtractꝰ: ſicut per mulierē peccatricē a diabolo deceptaꝫ ⁊ deuictā fuit humanū genus deperditum ⁊ a ſtatu ſuo deiectū. ita econtrario debuit per mulierē innocētē ⁊ purā atqꝫ ſanctiſſimā diaboliqꝫ ſuperatricē in integrū reſtitui ⁊ reparari aliter ipſe mēdacij pater diabolus de mēdacio ſuo emolimētū cōſequeretur. qd̄ eſſe nō dꝫ nullus em̄ de mēdacio facto dꝫ cōmodū obtinere. iuxta notata in l. j. ff. de nata. reſti. ⁊ in. l. iij. §. ij. ff. ſi ex noxa. cau. agatur. ⁊ in. c. ſedes. de reſcrip. imo

ꝓpter mendaciū dꝫ puniri. l. ſi dubitet. §. ita demū. ff. de fideiuſſori. ⁊ auꝫ. cōtra. qui ꝓpriā. C. de nō numerata pecunia. ⁊. §. ſed furti. Inſti. de actio. Neceſſe ergo fuit puriſſimā dei genitricē naſci que cōtrita diaboli deceptoris ꝑtāte hoiem de ſeruitute illiꝰ eriperet ⁊ quē ille ꝑ matrē culpe euaꝫ a ſe fraudatā maledictiōi ſubiecerat ipa mater grē ſuo interuētu ac patrocinio benedictionibꝰ adimpleret. qd̄ factū eſſe teſtatur Hiero. in ſmōe ad Euſtochiū dicēs. Quicquid maledictionis infuſum eſt per euam: totū abſtulit bn̄dictio marie. Inſuꝑ ⁊ grāꝫ infudit xpi ortus quā prius non habuerat totus mūdus. hec ille.

E — Pars huiꝰ ſmonis que dr̄ nobilitatis.

L Icet vt inquit iuriſcōſultꝰ in. l. j. ff. de in inte. reſti. q̄ ꝑ ſeipm ſe cōmendat nō indigeat cōmendatiōe. qd̄ etiā habeꝫ in. l. ij. C. qn̄ ⁊ quibꝰ quar. pars. Licꝫ etiā dicaꝫ in. l. j. in fi. ff. de dote ꝓle. ꝙ ſatꝭ demōſtrati fruſtra fit demōſtratio: ⁊ qd̄ pꝫ expſſe non eſt ꝓbare neceſſe. c. euidētia. de accu. ⁊. l. ea q̄dem. C. eo. ti. Iteꝫ ꝙ expſſio eoꝝ que tacite inſunt nihil oꝑatur. l. iij. ff. de le. j. ex q̄ videtur nō eſſe neceſſariū beate ꝟginis Marie nobilitatē que ꝑ ſeipam eſt euidenter ⁊ clariſſime demōſtrata manifeſtare: tn̄ ad maiorē ipſius ꝟginis deuotoꝝ conſolationē aliqua dubia circa nobilitatē eius declarabimus.

Utrum xps debuerit de mr̄e nobili ꝓcreari.

Primū eſt vtrū xps debuerit de matre nobili ꝓcreari. Et pmo argui poteſt ꝙ nō. inq̄t em̄ Paulus. j. ad Cor. j. Nō multi ſapiētes ſm̄ carnē nō multi nobiles ſed ignorabiliora mūdi ⁊ cōtēptibilia ⁊ ea que nō ſunt elegit deꝰ. ſed beatā ꝟginē elegit deꝰ ⁊ pelegit. Ergo nō debuit eſſe nobilis ſed ignobilis. Itē glo. ſuꝑ pdicta verba apl̄i ait. Uenit em̄ humilis deꝰ querens hūiles nō altos. ⁊ ibidē etiā dicit. Nō elegit reges vel ſenatores vel phōs vel oratores: ſꝫ plebeios pauꝑes indoctoſqꝫ piſcatores. Ergo cū beatiſſima ꝟgo ſit pre oībus iſtis electa. pre oibus iſtis videꝫ debuiſſe eſſe plebeia ⁊ pauꝑcula. Nā verbū humilis ꝓprie verificaꝫ in plebeia in ancilla vel ancille filia. l. humilē. §. j. C. de inter. matri. deus aūt querit humiles vt patuit ſupra. Itē maior humiliatio videꝫ ex ꝑte dei de ignobili ꝙ de nobili incarnari. Sed his non obſtātibus in cōtrariū eſt veritas. vt declarat Albertus magnus ſuꝑ miſſus eſt. Et poſſumus ipſaꝫ ꝟginee nobilitatis ꝯgruētiā ſic ꝓbare. Quāto aliqs plus eſt eleuatus in ſummū tanto magis dꝫ depmi deorſum. quāto em̄ mons eſt altior: tanto eius vallis ꝓfundior. ergo quāto magis aliqs eleuatus eſt ſurſum ꝑ nobilitatē ⁊ dignitatē: tanto plus pōt deſcēdere ꝑ humilitatē. ⁊ cōſequēter magis mereri ⁊ magis gratꝰ eſſe deo. iuxta illud Eccl̄i. iij. quanto maior es: tanto magis te humilia in oibus ⁊ corā deo inuenies grām. Un̄ Ber. in quodā ſermone inq̄t. In alto nō altū ſapē ſꝫ humilibus cōſentire maxime ꝟtutis eſt. Sed btā ꝟgo fuit humilitatꝭ ꝓfundiſſime. ꝗ debuit eſſe nobilitatꝭ ⁊ dignitatꝭ excellētiſſime. Iō Augꝰ. in quodā ſermōe inq̄t. ꝙ ipſa btiſſima ꝟgo nūꝙ fuiſſet ſuꝑ oēs choros angeloꝝ exaltata niſi fuiſſet ſuꝑ oēs hoies humiliata. Quia ergo tanto humilitas maior eſt ⁊ magis laudatur quāto quis magꝭ nobilis ⁊ magnus exiſtēs humiliaꝫ. Ideo debuit dei genitrix in altū per nobilitatē ⁊ dignitatē eleuari: vt eius humilitas ꝓfundior ⁊ grē capacior poſſet magis ab oibus laudari ⁊ a deo in celeſti glia altius ſublimari.

Nobilitas ꝟginis probatur

Solutio ꝯtrarioꝝ

Nō obſtāt modo argumēta in contrariuꝫ adducta. Quia rn̄deo illud dictum apl̄i loqui de pdicatoribꝰ primis per quos mūdus erat cōuertēdus ad fidē. quos congruebat eſſe plebeios ⁊ indoctos ne eoꝝ ſapiētie ⁊ potētie vel dignitati aſcribereꝫ id qd̄ deus ꝑ grām ſuā illoꝝ miniſterio oꝑabaꝫ. ⁊ ſic crux xpi euacuareꝫ. Un̄ congruebat ꝙ nō indoctis hūane ſapie ꝟbis nec in potētia dignitatꝭ hoies ad fidē deciperenꝫ vel cogerētur: ſed ſimplicibꝰ ſimpliciū ꝟbis exterius diuina ꝟtute cooꝑante interiꝰ humiles per humiles vocarenꝫ. ⁊ ſic deus humilis exaltareꝫ. Et diabolꝰ qui ꝑ ſuperbiaꝫ vicerat: per humilitatē vincereꝫ. Un̄ glo. ſuper prefatū dictū apl̄i ait. niſi fideliꝫ precederet piſcator humiliter nō ſequereꝫ orator. Sed aliud eſt in beata ꝟgine quā decebat filiū quantū poterat ⁊ ipſa capax erat exaltare: nobilitare ⁊ magnificare. nec decuit xpm vt maiorē ſue humilitatis indiciū demōſtraret genitricē ſuā ignobilitatis vituperio ſubdere. Ad legeꝫ aūt humilē. §. allegatā: Reſpōdetur ꝙ imperator ibi capit humilē nō pro habēte virtutē humilitatis. ſed pro ignobili ac infami ac vituperabili. vt patet ibi in textu dum dictum ſuum declarat in meretrice ⁊ ſcenica. Tertio

F

In quo cōſiſtat nobilitas marie

queritur in quo cōſiſtat nobilitas ipſi⁹ ꝟginis. ⁊ cū dicat quidā ſapiēs ꝙ nobilitas nihil aliud eſt ꝙ̄ inueterate diuitie. ⁊ in cōi ꝓuerbio dr̄. ꝙ ille reputat̄ nobilis q̄ multas hꝫ opes. Un̄ Juuenalis ſatira ꝑma ait. Uicāt diuitie ſacro nec cedat honori. Nuꝑ in hāc vrbē pedib⁹ q̄ venerat albis

Scdo

Refert q̄ꝫ Bartho. i. l. ij. in. vſ. colūna. C. de digni. li. xij. ꝙ quidā imperator dicebat ꝙ nobilitas eſt antiqua eris ⁊ diuitiarum poſſeſſio cū pulchris regiminib⁹ ⁊ ꝟtutib⁹. Uidetur ergo ꝙ iſtā nobilitatē nō habuerit btā virgo que fuit pauꝑcula ⁊ cōiunx carpētarij.

Tertio

Nō etiā videtur ꝙ nobilitas eius ſit attēdenda circa cōplexionē corꝑis: q̄ꝛ in cōplexione nō extimatur nobilitas vt inquit Albertus vbi. ſ. nā multi reges ⁊ ꝑncipes q̄ nobiles appellātur ſunt cōplexiōis melācolice ⁊ flegmatice. ⁊ ecōtrario ꝙ̄plures ruſtici ⁊ viles hoīes ſunt ſanguinei ⁊ colerici. ⁊ cōſequēter dignioris cōplexiōis corporalis.

Quarto.

Nō videtur etiā attendi debere nobilitas alicui⁹ quo ad aīam genitoꝝ ſuorū cum ipſa aīa nō ſit ex traduce. vt theologi ꝓbant in. ij. di. xviij. maxime ſanct⁹ Bona. ibidē. ar. ij. q. iij. ⁊ Alex. de ales in. ij. parte ſum. in tract. de aīa. ⁊ Tho. in. j. par. ſum. q. xc. arti. iij. ⁊ in ſumma ꝯ gētiles. lib. ij. c. lxxxvj. ergo aīa filij nihil accipit nobilitatꝭ ab aīa patris vel alioꝝ predeceſſoꝝ.

Quito.

Nō videtur q̄ꝫ attēdendā eſſe nobilitatē alicuius eo ꝙ ſit ex nobili ⁊ antiq̄ atq̄ꝫ generoſa ꝓgenie ꝓcreat⁹. Ait em̄ Sen̄. ad Lucillum. ꝙ nō facit nobilitatē atriū plenuꝫ fumoſis imaginib⁹. q̄ꝛ qđ ante nos eſt nr̄m nō eſt. nō em̄ ad noſtrā vixerūt gl'iam. Et idē in lib. tragediarū inq̄t. Qui genus laudat ſuū aliena laudat. ⁊ Ouid. in. xiij. metha. canit. Nā genus ⁊ proauos: ⁊ q̄ nō fecimus ipſi. Uix ea noſtra voco. Et fuerunt ꝟba Ulixis in orōne cōtra Aiacē ꝓ habendis armis Achillis. Idem q̄ꝫ Ouid. in. j. de ponto ait. Nō cēſus, nec clarū nomē auoꝝ. Sed probitas magnū ingenuūq̄ꝫ fac. glo. etiā in. l. ſi quid bello. ff. de capti. ⁊ poſtli. reuer. dicit magis eſt meū qđ per meā probitatē quero ꝙ̄ id qđ ꝑ anteceſſores. facit. l. iij. ff. de inter. ⁊ rele. Et Cicero in inuectiua cōtra Saluſtiū ait: Sancti⁹ eſt me meis fulgere moribus ꝙ̄ maioꝝ opinione niti vt ſim meis poſteris nobilitatꝭ initium. Ad hoc q̄ꝫ adduci pōt illud qđ inquit Cinus in. l. quiſq̄ꝫ. C. de poſtu. dicēs ꝙ ſcientia prefertur nobilitati generis. ⁊. l. ſed ⁊ reprobari. §. ampli⁹. ff. de excu. tu. ꝓbat ꝙ tantū nō dꝫ attēdi nobilitas generis quātum nobilitas moꝝ.

Nota pulchra de nobilitate.

Scia ꝑfert nobilitati.

Ideo Juuenalis contra quēdā qui cū eſſet vilis morib⁹ gloriabat̄ de generis ſui nobilitate exclamat lib. iij. ſatira. ij. dicēs. Scēmata q̄d faciūt: q̄d ꝓdeſt pōtice lōgo. Sanguine cēſeri: pictos oſtēdere vultus. Maioꝝ ⁊ ſtātes in curribus emilianos. Tota licet veteres exornēt vndiq̄ꝫ cere Atria: nobilitas ſola eſt atq̄ꝫ vnica ꝟtus: Uſq̄ꝫ adeo. miſeruꝫ eſt aliene incumbere fame. Malo pater tibi ſit terſitas: dūmodo tu ſis. Eacide ſil'is vulcanaq̄ꝫ arma capeſſas. Quā te terſite ſimilē ꝓducat achilles. Nemo ergo de ſanguinis ſui generoſitate dꝫ gl'iari q̄ ex ſuis nō ꝓuenit meritis: maxime cū oēs ab eodē principio trahamus originē: ⁊ ſit ꝟa ſnīa Boetij in. iij. de cōſo. c. xij. dicētꝭ. Omne hoīum genus in terris ſil'i cōſurgit ab ortu. Quid genus aut proauos ſtrepitis ſi primordia noſtra Autorēq̄ꝫ deū ſpectes null⁹ degener extat: Niuitijs peiora fouēs ꝓpriū deſerat ortū. Un̄ in vulgari ꝓuerbio dr̄. e le vilano chi falle vilanie.

B

Sed quid dicem⁹ de quibuſdā qui cū ſint ignobilis generis tn̄ de nobilitate gloriātur: ꝑfecto taliū vana gl'ia poſſet tolli ſi eis diceret̄ illud Juuenalis vbi. ſ. ſ. Maioꝝ prim⁹ q̄ſq̄s fuit ille tuoꝝ. Aut paſtor fuit aut id qđ dicere nolo. Quid etiā dicemus de multꝭ qui cuꝫ ſint nobiles genere: ignobiles ſe reddūt vitioſa cōuerſatione: Quāto em̄ maiores alicuius fuerūt nobiliores tāto maius eſt vituperiū ei qui ab illis deſcēdens ꝑ vitiū ſeuiliſſimū facit. vt inq̄t Saluſtius in iugurtino. Un̄ Claudian⁹ canit. Degenerāt hoīes vitijs ſiūtq̄ꝫ minores. Ideo cuidā romano gl'ianti de maioꝝ ſuoꝝ ꝟtutib⁹ ait quidā florētinus. Coteſta feza nō he di quelo bonvino.

Ex ꝑdictis ergo videt̄ ꝙ btē ꝟginis nobilitas nō ſit ꝯſiderāda quo ad carnalē ꝓpagationē: ſed ſolū quo ad nobilitatē ꝟtuoſe vite. Oēs em̄ hoīes dici pn̄t nobiles dūmodo ſint ꝟtuoſi. ⁊ tanto ſunt nobiliores quāto ſunt ꝟtuoſiores. Ait em̄ Caſſiod. in epl'is. hec eſt indubitata nobilitas que moribus cōprobat̄. Et Hiero. ad celantiā inquit. Uera nobilitas eſt clarū eſſe ꝟtutib⁹. ⁊ in. c. venerabilis. de ꝓben. ⁊ digni. dicit̄. Nō generis ſed ꝟtutū nobilitas gratū deo facit ⁊ idoneū ſeruitorē. ⁊ Gualterius de

Sola virtus nobilitat.

caſtilione li. j. canit. Nobilitas ſola eſt animūq̄ꝫ que morib⁹ ornat. ⁊ Ouid. in li. de vetula dicit. Nobilitas hoīs mens ⁊ deitatꝭ imago. Nobilitas hoīs ꝟtutū clara propago. Nobilitas hoīs humilem releuaue iacētē. Nobilitas hoīs mentē refrenare furenteꝫ. Nobilitas hoīs nature iura tenere. Nobilitas hominis niſi turpia nulla timere. Nobilitas hominis terrenaſ tenere dotes. Nobilitas hominis celeſtia carpere regna. Et Ariſto. j. polit. c. iiij. inquit. ꝙ nihil aliud ꝙ̄ ꝟtus ⁊ malicia determinat liberū ⁊ ſeruum. nobilē ⁊ ignobilē. ⁊ in. c. nūꝙ̄. lvj. di. dr̄ ꝙ ꝟtus aīam nobilitat ⁊ decorat. Ecōtrario ꝟo de carētib⁹ virtute. ait quidā verſificator. Uirtute remota Migrat in exilium nobilitatis honor. vitioſi em̄ non debēt ad honores ⁊ dignitates ꝓmoueri. l. ij. C. de dig. li. xij.

H

Maria fuit nobiliſſima

Pro determinatione huius dubij dico ſm̄ Albertū vbi. ſ. ꝙ beatiſſima virgo ſm̄ omnē modū nobilitatꝭ ⁊ dignitatis eſſe debuit ⁊ fuit nobiliſſima ⁊ digniſſima in ſummo. Un̄ dico ꝙ ſi aliq̄ nobilitas eſt attēdēda in ꝑdictis. maxīe fuit in ipſa dei genitrice.

B

Si ergo ex diuitijs aliqua reputatur nobilitas cōtrahi ſicut videtur innuere Bar. in. l. capitaliū. §. ſerui. ff. de penis. dicēs ꝙ populares diuites et honeſtiores gaudēt priuilegio nobiliū: ⁊ ꝑfecto ipſa btā ꝟgo fuit nobilis que ex altiſſimis parētib⁹ regibus ⁊ ducib⁹ originem traxit. vt infra patebit. Itē ipſius pat̄ Joachim erat diues. ⁊ ipſa vnica eius filia: ſed amore paupertatis omnia ſua pauperibus erogauit vt infra deo dāte declarabit̄. parte. iiij. hui⁹ operis. quibus diuitijs ſuis cōparauit regnum celoꝝ dicēte dn̄o Mat. v. Beati pauperes ſpū: q̄m̄ ipſoꝝ eſt regnū celoꝝ. Itē magi magna ſuo filio munera et valde precioſa attulerunt: que omnia etiaꝫ pauꝑibus dedit. vnde in corona noſtra dicitur. Gran theſori furno dati da limagi al ſuo fiorma da lei diſpenſati a poueri per amore de dio. Quod quidē fecit vt tēporalibus diuitijs cōtemptis celeſtiū theſaurorum opes infinitas ⁊ indeficiētes cumularet. de quibus Grego. in quadam omel'. inquit. Si vere diuites eſſe cupitis: veras diuitias amate. Et in hoc iſta prudentiſſima virgo fecit more philoſophātium qui ꝟtutis amore pecuniā cōtemnūt. l. ſin honoribus. §. phis. ff. de vaca. mune. l. j. in fi. principij. ff. de vari. ⁊ extra. co. egit etiam more fortis athlete: qui pugnat etiā ſine mercede. vt ait glo. in rubrica. ⁊ i. l. j. C. de athletis. lib. xij. Si ꝟo circa cōplexionem corporis attēditur nobilitas ipſa virgo bn̄dicta nobiliſſima fuit que ab optime cōplexionatis viris ⁊ mulieribus ꝓpagata fuit. Iteꝫ ipſa optime cōplexionis ſuꝑ omnes homines ⁊ mulieres que vnꝙ̄ fuerūt vel erūt extitit. excepto ei⁹ filio dn̄o noſtro Jeſu xp̄o. vt infra declarabitur ſermone. iiij. hui⁹ partis.

I

Si aūt aliquid nobilitatis dicat̄ cōtrahi ex eo ꝙ ꝑdeceſſores alicuius fuerit ſapientes vel anime nobiliſſime ac prudentiſſime ⁊ intellectus ſpeculatiui ⁊ hm̄ōi. vel ꝙ fuerint de antiqua ac potenti ſtirpe circa qđ nobilitas generis attēdit̄. l. ſi furioſi. C. de nup. vnde dicit̄ ſi nobilis es lauda parentes. qđ probatur in. c. nunꝙ̄. lvj. di. naꝫ filius ſequitur dignitatē patris. l. ſenator. C. de digni. li. xij. ꝑfecto hec omnia nobilitatis inſignia fuerūt in beata ꝟgine. vt infra patebit.

Nobilitas carnis

Unde ſciendum eſt ſm̄ Albertum vbi. ſ. ꝙ nobilitas ſm̄ carnem eſt traductio carnalis originis a parētib⁹ ſm̄ ſeculū in diuitijs vel potentia vel dn̄io cōſtitutis. Ex quib⁹ quantū ex parte nature eſt cauſatur in filijs ſimilitudo cōplexionis ⁊ cōformitas moꝝ ⁊ imitatio oꝑatiōis. hō em̄ pauꝑ ⁊ ignobilis ſi diuitijs cepit affluere: incipiet delicijs magis vacare. cibis delicatioribus ſe nutrire. ⁊ ſic cōplexionē nobilitare. exercitijs honeſtiorib⁹ occupari. parua dāna minus curare. paruis lucris minus inhiare. dona minus curare. alienum dominiū minus timere. libertatē magꝭ appetere. maioꝝ cōſortia cōtrahere: ⁊ eorum oꝑa ⁊ mores imitari. ⁊ ſic natura ꝑmo ſeruilis ⁊ ignobilis victa per ꝯſuetudinē: in cōtrariū trāſmutatur. Et quāto hec a remotiori ⁊ diuturniori radice ad ramos tranſmittit̄ tāto magis nature inclinatio indurat̄ ⁊ inſeparabilior efficit̄. vt in filijs quātū ex ꝑte nature eſt ad cōſimilia patrib⁹ inueniat̄ inclinatio nāl'is. Un̄ in cōi ꝓuerbio dr̄. Sepe ſolet filius ſil'is eſſe patri. Et fuit originaliter dictū autoris libri qui dicit̄ Pāphilus. c. xix. l. quiſq̄s. C. ad le. iul'. maie. ⁊ in aut. de reſe. §. j. col'. ij. ⁊ notat̄ in. c. trāſmiſſe. ex qui fi. ſint le. ⁊ in. c. michael. de fi. pſby. Et hec appellat̄ nobilitas carnis. licꝫ aūt aīa nō ſit ex traduce tn̄ exiſtens in carne oꝑatur pl⁹ vel frequēti⁹ ſꝫ ꝙ a carne amplius ad aliquid inclinat̄. Hec Albert⁹

vbi.ſ.Uia em̄ coniūcta corꝑi imitaꝛ paſſio⸗
nes corꝑis.vt inq̄t autor in lib.ſex ꝑncipio
R rū. Dicūt aūt aliq̄ doctores ꝙ nobilitas
iſta ſm carnē nō ſolū ꝓdeſt quo ad gl'iam
mūdi:ſꝫ etiā multū adiuuat ad ꝟtutes ani
mi ⁊ ad bonū incitat:Quis ipa ſola nō co⸗
gat ad bonū vel ad malū.Un inq̄t Alber⸗
tus,vbi.ſ.ꝙ licꝫ qn̄ q̄s operaꝛ ꝯtria nobili⸗
tati originis tāto vitioſior ⁊ deteſtabilior
ſit quāto magis agit ꝯ naturalē inclinatio
nē originis.⁊ ſic magis culpabilis eſt nobi
lis vitioſis ꝙ̄ ignobilis. Ideo leges ple⸗

Nobiles magis puniūt

rūqꝫ magis puniūt nobiles ꝙ̄ ruſticos:qꝛ
ruſtici ꝓcēdū ē.l.j.ff. ſi q̄s i ius vo.nō ie.l.
id quod.§.doli.ff.de iuriſ.om.iu. Itē quā⸗
to quis eſt dignior:tāto eius eſt culpa gra
uior.iuxta illud iuuenalis. lib.iij. ſatira.ij.
Omne animi vitium tāto cōſpectius in ſe
crimē habet:quāto maior qui peccat' habe
tur.que ſnīa etiā ponitur in.c.quia tua.l.
di.⁊ in.c.nulli fas.xxv.q.j. ⁊.c. ꝓcipue.xj.
q.iij.Tn̄ vbi nobilitas originis ꝑficiꝛ ⁊ or⸗
natur nobilitate morū' ⁊ opis vtraqꝫ alteri
preſtat incrementū laudis.⁊ ambe merito
laudātur.qꝛ vbi ſunt equalia merita ī duo
bus nobilitas addit gradui.l.qd̄ ſi nolit.
§.qui mācipia.ff.de edi.edic.⁊ ponit Pa
nor.in.c.cū venerabilis.de prebē. Simili⸗
ter ſciaꝛ ꝟtus addit' gradui intantum ꝙ
ſcolaris ꝟtuoſus ⁊ ſapiēs ꝓfertur in gradu

Nobilitas ⁊ ſciētia additur laudatur.

doctori ignaro,vt ait glo.in.l.j.C.de decu
rio.⁊ eoꝝ fi. Eſt aūt ſciēdum ꝙ lꝫ nobili
tas carnis ſine nobilitate mētis nō laudeꝛ
ſed vitupereꝛ ecōtra ꝟo nobilitas mentis
ſine nobilitate carnis tāto amplius lauda
tur:quāto magis ꝓpriā vincens naturam
laudabiliter opatur.vt inuit tex. i.c. nūꝙ̄.
lvj.di.tn̄ nobilitas carnis eſt quaſi radix ⁊
innatū fundamentū ꝟtuoſe opationis:ita
vt illud hn̄s difficiliꝰ a ꝟtute moueatur.Et
L ſi virtus mētis forſitan tepuerit ipſa car⸗
nis nobilitas eā ad nobilia excitat. Bea
ta igitur ꝟgo Maria fuit nobiliſſima no⸗
bilitate ſanguinis ⁊ generis adeo ꝙ exce⸗

ꝙ̄ nobilis fuerit maria

pto filio ſuo fuit nobilius indiuiduū oībus
indiuiduis que in humana natura fuerūt.
Nā vt ptꝫ Mat.j.ipſa beata ꝟgo deſcēdit
de ſemine patriarchali.ſ.a q̄ttuordecim pa
triarchis:quoꝝ ꝓcipuus fuit Abraā a quo
q̄dragesima ⁊ vna gn̄atione deſcēdit In q̄
Abraā deus ppl'm peculiarē elegit ſibi.⁊
diſtinxit ab alijs.Cui etiā dictū fuit Gen̄.
xxiij.c.Princeps dei es tu apud nos.Cui

facta eſt repromiſſio de xp̄o naſcituro.Ge
neſ.xxij.c.vbi dixit ei deus.In ſemine tuo
bn̄dicenꝛ oēs gētes.Ab hͦ nobiliſſimo pa⸗
triarcha denominanꝛ hebrei q̄ſi ex abraaꝫ
geniti vt dicūt quidā.Quis alij dicāt ꝙ de
nominanꝛ hebrei:qꝛ ab heber deſcēderūt.
Hic fuit ꝑmus q̄ cōfeſſus eſt fidē vnius dei
inter idolatras caldeos adorātes ignē pro
deo:in quē iniectus ab eis vt expireꝛ ꝟtutē
eius:illeſus exiuit.⁊ hoc tangitur Neemie
ix.c.Qr ergo ab hͦ nobili ꝑncipe deſcendit
beatiſſima ꝟgo Maria.iō illi dr̄ Can̄.vij.
Quā pulchri greſſus tui in calciamētis fi⸗
lia ꝑncipis.qd̄ exponit glo.dicēs.Id ē ope
ra tua in exēplis ſcōꝝ q̄s imitaris ⁊ oēs ex
cedis.Deſcēdit q̄ꝫ ipſa mater dei bn̄dicta.
vt ptꝫ in eodē.j.Mat.c. a quattuordecim
ducibus ⁊ a quattuordeciꝫ regibꝰ.Ideo de
illa canit eccleſia in officio hodierne feſtiui
tatis.Regali ex progenie Maria exorta
refulget. Itē deſcēdit ex ſemine ꝓpheta
li:maxime ex Dauid qui fuit eximius pro⸗
phetarū.vt dicūt theologi in.j.ſent.diſt.ij.
Ideo canit eccleſia vbi.ſ.Natiuitas gl'ioſe
virginis Marie ex ſemine Abrae:orta de
tribu iuda:clara ex ſtirpe Dauid. Fuit etiā
exorta ex ſemine ſacerdotali.ſ.de tribu Le
ui.vt declarat Albertus vbi.ſ.quia ſolum
tribus regia.ſ.iuda ⁊ ſacerdotalis.ſ. leuiti
ca iungebāt ſimul matrimonia. Unde bea
ta virgo etiam deſcendit de ſemine Aaron
ſummi ſacerdotis.quia de ſtirpe eius fuit
anna mater eius.vt inquit Joh.damaſce⸗
nus.lib.iiij.⁊ Beda ſuper Lu.Et Grego.
xxij.moral.Beatus q̄ꝫ Lucas.iij.ſui euan
gelij.c.deſcribēs nobilitatē originis ſue:
genealogiaꝫ ſuā vſqꝫ ad adam protrahit.

A quibus Maria eſt nata

M Un̄ vt ꝓbat Magiſter Bartholomeus
piſanus in ſuo mariali.fructu.iiij.Btā vir
go orta eſt primo de multis patribꝰ veteris
teſtamēti maxime a decimonono incipien
do ab Adam vſqꝫ ad thare.ſcd̄o de patriar
chis.tertio de principibꝰ.quarto de iudici
bus.quinto de regibus.ſexto de ducibus.ſe
ptimo de ꝓphetis.octauo de doctoribꝰ.no
no de viris ſtrenuis ⁊ fortibꝰ.decimo de ſa
cerdotibus ⁊ ſummis pōtificibꝰ.vndecimo
de ppl'i rectoribꝰ.duodecimo de cultoribus
dei.⁊ iuſtis parētibus vt ipē ibi latiꝰ decla
rat.Et iō dicere nō īmerito poſſumꝰ beate
ꝟgini illud Uirgilij in.j.enei. Que te tam
leta tulerūt Secula.q̄ tāti talē genuere pa
rētes.Ex ſupradictꝫ aūt colligiꝛ ꝙ chriſtꝰ

dn̄s noſter q̄ ſine mr̄e genitus eſt ſm diui
nitatē ⁊ ſine pr̄e ſm humanitatē:totā ip⸗
ſam hūanitatē:⁊ dignitates que ad ip̄am
ſequunꝛ.ſ.cognatiōis ⁊ cōſanguinitatꝫ ab
ip̄a mr̄e ſua bn̄dicta ſuſcepit.Corpus eniꝫ
eius formatū fuit ex puriſſimis ipſius vir
ginis ſanguinibꝰ ꝟtute ſpūſſancti.vt decla
rant theologi in.iij.diſt.ij.Quia ḡ oēs no
bilitates cōceſſe humano generi in Adam
ꝑncipal'r a deo date ſunt vt deſcēderent ꝑ
multas generatiōes.⁊ ꝑ virginē matrem
terminarenꛈ in xp̄m qui eſſet vltimꝰ dux:
vltimꝰ rex:⁊ vltimꝰ patriarcha ppl'i dei.
de quo Apoc.ij.dr.Hec dicit ꝑmus et no⸗
uiſſimus.ꝑmus quo ad diuinitatē:⁊ no⸗
uiſſimus quo ad humanitatē.ideo appa⸗
ret quāta ſit ip̄ius ꝟginis nobilitas q̄ ipꝫ
dei filiuꝫ quo ad humanitatē nobilitauit.
Et ꝯn̄ter ex eiꝰ nobilitate oīs creatura no
bilitata eſt.Quapropter ip̄a bn̄dicta ꝟgo
pōt dicere illud Eccl'i.xxiiij.Ego ſicut ne⸗
bula tegi oēꝫ carnē.i.xp̄m.ꝑ quē oīs caro
N i.tota humana natura eſt nobilitatꝫ veſte
induta. Caproꝑꝛ Amb.in li.ij.de ꝟgini
tate ait.Quid nobiliꝰ dei mr̄e:quaſi dicat
nihil in rebꝰ creatis.Oēs em̄ ꝓclaritates.
īgenuitatꝫ dignignitates ⁊ nobilitates:q̄
poſſent eſſe in aliq̄ indiuiduo humano po
ſuit deus in hac egregia puella q̄ oēs ꝑnci
pes:duces:reges:⁊ imꝑatores.⁊ q̄ſcunqꝫ
nobiliſſimos viros et feminas nobilitate
tranſcēdit. De nobilitate aūt ꝟtutis eius
infra diceꝛ parte quarta huiꝰ opis. vbi de
ꝟtuoſa eius ꝯuerſatiōe tractabiꝛ:pro nūc
aūt ſufficiat ſacre ſcripture teſtimoniuꝫ q̄
in eius ꝑſona Eccl'i.xxiiij.inq̄t. In me oīs
ſpes vite ⁊ ꝟtutis. Et iō ꝯſiderās Salo⸗
mon nobilitatē ꝟtutū ⁊ ſanguis debere ī
beata ꝟgie relucere exclamauit Sap.iiij.
O ꝙ̄ pulchra eſt caſta generatio cū clari⸗
tate.Quia ergo btā ꝟgo d ſtirpe regali ꝓ
genita eſt regiā habuit dignitatē ſm car⸗
nem.nā filia q̄ de regali ꝓgenie naſciꝛ:re⸗
galis diciꝛ.l.j.C.de digni.li.xij. Quia ꝟo
deo deſpōſata fuit q̄ eſt rex regum:⁊ dn̄s

Femie nobilitātur a marit̄

dn̄antiū.clarū eſt ꝙ oēs creaturas nobili
tate trāſcēdit.Nā femis clariſſimā digni
tatē mariti tribuūt.l.femine.ff.de ſena.fe
mine em̄ coruſcant radijs maritoꝝ.§. hoc
itaqꝫ.in auꝛ.de cōſue.Unigenitꝰ etiaꝫ dei
filius q̄ ab eterno decreuerat ex ea naſci ⁊
in eius vtero habitare illā oī nobilitate de
corauit ⁊ clarificauit.nā parētes efficiunꝛ

nobiliores ꝑ filios nobiles.vt ait gl.in.§.
general'r.in auꝛ.de digni.⁊ mr̄es dignifi⸗
canꝛ dignitatibꝰ filioꝝ.ſm Bart.in.l.j.ff.
de ſena.⁊ ꝓbaꝛ per.§.hoc itaqꝫ.in auꝛ.de
conſu.Ideo de ip̄a dn̄i mr̄e dici pōt iſtud
Apoc.xxj.Claritas dei illuminauit eā nos
quoqꝫ dicere debemus illud.ij.Eſdre.viij.
Bn̄dictꝰ deus patrū nr̄oꝝ q̄ dedit volūta⸗
tē in cor regis.ſ.filij ſui clarificare domuꝫ
ſuā.i.matrē benedictā.

Pars tertia huius ſmonis que diciꝛ
iocunditatis.

I Ocundiſſimaꝫ fuiſſe virginis
gl'ioſe natiuitatē manifeſtū eſt
Si em̄ iudeoꝝ gens gauiſa fu⸗
it dū ꝑ heſter liberata fuit.He
ſter.viij.⁊ Thobia illuminato magnū gau
dium factū eſt.Thob.xij.⁊ Holoferne ſu⸗
perato letata fuit Judith cū ppl'o iudaico
Judith.xiiij.Si Abraā gauiſus eſt i ortu
Iſaac.Gen̄.xx.⁊ Anna in natiuitate Sa⸗
muelis.j.Reg.ij.⁊ parētes Johānis ba⸗
ptiſte in eius ortu ſimul cū cognatꝫ ⁊ amicꝫ
ſuis ſicut ꝓdixerat angelus Luc.j.di. Et
multi in natiuitate eiꝰ gaudebūt. Multo
magis in natiuitate huiꝰ ꝟginis cuiꝰ ꝑꝰ
victoriā mūdo atqꝫ ſalutē attulit immēſe
letitie cauſa extitit.Ideo canit eccl'ia.Na⸗
tiuitas tua dei genitrix ꝟgo gaudiū annū
ciauit in vniuerſo mūdo ⁊c. Primo igiꝛ

Iocunda parētibus

natiuitas mr̄is dei iocūda fuit eiꝰ parēti⸗
bus.vt em̄ in eius legēda hr̄.beata ꝟgo ex
parētibꝰ honeſtiſſimis ac timētibꝰ deum
exorta eſt. Joachim.ſ.et Anna. Joachim
nāqꝫ pr̄ illius ex galilea de ciuitate naza⸗
ret ſanctā Annā ex bethleē duxit vxorem.
Amboqꝫ iuſti erant.⁊ ſine rephenſione in
mādatis dn̄i incedebāt.omnēqꝫ ſuaꝫ ſub⸗
ſtantiā triphariе diuidebāt.vnā ptē tem⸗
plo ⁊ templi ſuitoribꝰ impēdebāt. aliam
ꝑegrinis ⁊ paupibus erogabāt.tertiā ꝟo
ſuis vſibus.⁊ ꝓ ſua familia reſuabant.Et
ita ꝑ annos viginti ꝓlem nō habētes vo⸗
uerunt dn̄o:ꝙ ſi eis ſobolē cōcederet eam
ſeruitio eius ꝑpetuo mācıparent.Cuiꝰ rei
gratia cuꝫ ſingulis annis in tribus feſtis

Hyſtoria natiuitatis marie

precipuis hieruſalē frequētarent.In feſto
enceniorū cum ſuis ipē Joachim aſcendit
⁊ cum ceteris ad altare accedēs oblatiōeꝫ
ſuā offerre voluit.quē vidēs ſacerdos cum
indignatōne nimia repulit.⁊ ꝙ ad altare
accedere ꝓſumeret increpauit aſſerēs non
eſſe cōueniens maledicto legis obnoxium

oblationē dñō legis offerre. nec inter fecū dos infecundū ⁊ ꝗ ppl̄m dei nō auxit aſta re. Joachim ergo ſic cōfuſum ſe vidēs: pre pudore domū redire noluit ne ſil'r a cōtri bulib⁹ ſuis ꝗ hoc audierāt tātū opprobriū ſuſtineret. itaqꝫ ad ſuos paſtores ſeceſſit. Cūqꝫ ibi aliquādiu morā traxiſſet. quadā die ſoli angelus cū ingēti claritate appuit ⁊ de ei⁹ viſione turbatū ne timeret admo nuit dicēs. Ego ſum angelus dñi miſſus ad te vt annūciē tibi preces tuas exaudi tas: et elemoſynas tuas in conſpectu dñi aſcendiſſe. Uidi em̄ pudorē tuum ⁊ audiui ſterilitatꝭ opprobriū nō recte tibi obiectū peccati quippe non nature vltor eſt deus. Et ideo cū alicui⁹ vterū claudit ad hoc fa cit vt mirabili⁹ denuo aperiat. ⁊ nō libidīs eſſe quod naſcit̄: ſed diuini fore muneris cognoſcatur. Prima gentis veſtre mater Sara: nōne vſqꝫ ad nonageſimū ānū ſte rilitatis opprobriū ptulit: ⁊ tñ Yſaac cui repromiſſa erat oīū gentiū beatitudo ge nerauit. Rachel etiā nōne diu ſterilis fu it: ⁊ tamē Joſeph genuit ꝗ totius egypti dñium habuit. Quis fortior Sanſone. vl' ſanctior ſamuele: ⁊ tñ hi ambo mr̄es ſteri les habuerūt. Rationi igit̄ ⁊ exēplis cre de dilatos diu cōceptus ⁊ ſterilis ptus mi rabiliores eſſe ſolere. Proinde anna vxor tua pariet tibi filiā ⁊ vocabis nomē eius mariā. hec vt vouiſtis erit ab infantia ſua dño ɔſecrata ⁊ adhuc ex vtero matris ſue ſpūſancto plena. nec forinſec⁹ inter popu lares: ſed in templo dñi morabit̄. Et ſicut ex ſterili matre ipa naſcet̄. ita mirabiliter ex ea fili⁹ altiſſimi generabit̄. Cui⁹ nomen Jeſus. ⁊ per eū oībus gētibus erit ſalus. ⁊ tibi hoc erit ſignū ꝙ hec oīa fient. Cū per ueneris ad aureā hieroſolyme portā ānā vxorē tuā obuiā habebis. que de tua tarda tione modo ſollicita tunc in tuo conſpectu gaudebit. his dictis angelus ab eo diſceſ ſit. ipmqꝫ leticia plenū reliquit. Anna aūt cū amare fleret: quia quo vir ſu⁹ eſſet igno rabat. idem angel⁹ ſibi apparuit ⁊ eadem que viro ſuo ānūciauerat patefecit. Et vt viro ſuo ad aureā portā obuiaret impauit Igit̄ iuxta angeli pceptū ambo ſibiinuicē obuiātes de mutua viſione letati ⁊ de ple pmiſſa ſecuri: adorato dño domū redierūt. diuinū pmiſſum hilariter expectātes. An na ergo cōcepit: ⁊ ſuo tempe filiā peperit que vocata eſt maria. cui⁹ natiuitate non

ſolū pater eius ⁊ mater: ſed etiā tota illoꝝ cognatio fuit letabūda ⁊ miro gaudio re ſperſa. Sed de hac iocūditate et ſequenti iteruꝫ dicet̄ infra ſmone. iij. huius partis parte vltima. Puto aūt hāc gratioſiſſi mam puellā nō ſm morē alioꝝ naſcentiū gemitū emiſiſſe. ſed cū maxima iocūditate inter multa agmina angeloꝝ dulciſſima cantica decantantiū atqꝫ p natiuitate re gine ſue exultantiū de vtero matris exiſſe magnāqꝫ leticiā cū facie ac manib⁹ demō ſtraſſe: in facieꝫ his qui aderāt arridēdo: circūſtanteſqꝫ angelos aſpiciēdo ⁊ mirā do. ac cū eis pariter exultādo. Accurrebāt aūt vndiqꝫ gētes vt puellā tam pulchram tanqꝫ ſpecioſam cernere poſſent: a cui⁹ ſa cratiſſima carne miri odoris fragrantia emanabat. eiuſqꝫ formoſiſſima facies taꝫ lucidi ſplēdoris radios emittebat: vt oēs in ſtuporē cōuerteret: nulluſqꝫ vultus illi⁹ elegantiā fixis valeret ocl'is intueri.

P
Jocūda
celeſti
curie

Se cundo natiuitas huius ſanctiſſime puelle fuit celeſti curie iocūda. Non ſoluꝫ em̄ illo die quo nata eſt facta fuit in celo ſpecialis ſupernoꝝ ciuiū exultatio: ſed etiā oī anno in hac die: particulari feſtiuitate recolitur memoria natiuitatis eius. Unde vt refert Johānes beleth. Poſtqꝫ vgo gl'ioſa i celū aſſumpta fuit: dies natiuitatis ei⁹ aliquāto tempe fideles latuit. Contigit aūt ꝙ ꝗdā vir ſanct⁹ ſedule cōtemplationi inſiſtēs ſin gulis annis ſexto idus decēbris in orōne poſitus iocūdiſſimā angeloꝝ feſtiuitateꝫ audiret in celo. Qui cum deū deuotiſſime deprecaret̄ vt ſibi reuelaret: cur ꝗlibet āno illa tm̄ die ⁊ nō alia hoc audiret: diuinum accepit reſpōſum ꝙ virgo gl'ioſa dei geni trix maria tali die modo fuiſſet nata. ⁊ pē ceptuꝫ fuit illi vt hoc fidelibus chriſtianis manifeſtaret vt cōcordes fierent in hac ce lebritate celeſti curie. Cū ergo hoc ſummo pontifici ⁊ alijs intimaſſet. hūc diem i ho norem natiuitatis ipſius virginis celebrā dum vniuerſalit̄ ſtatuere.

R
Jocūda
toti tri
nitati

Tertio ⁊ prin cipalius gauiſa eſt trinitas beatiſſima de virginis huius natiuitate. gauiſus eſt em̄ de⁹ pater de nobiliſſime ac iocundiſſime ſponſe ſue ortu gauiſus eſt filius dei de ma tris ſue dilectiſſime natiuitate gauiſus eſt ſpūſſanctus puellā illam modo editā que dignū ſibi eſſet habitaculū. ⁊ que ſua ſan cta obūbratione fecūdata illum a quo ipē procedit vnigenituꝫ dei filium parturiret.

S
Jocūda
prib⁹ in
limbo

Quarto gauiſi ſunt ſcti patres ꝗ erant in limbo. ꝗ vt inꝗt magiſter Bartholome⁹ piſanus in li. bte vginis. fructu. x. cogno uerūt ab angelis natiuitatē ipius vginis tum quia deſcēſus erat angeloꝝ ad ipſos deferendo aīas iuſtoꝝ in eodē loco. tuꝫ qꝛ cū eſſent in ſtatu grē ⁊ cōciues eoꝝ futuri ad eos viſitādos ⁊ cōſolādos deſcēdebāt. Inſup quia illā naſciturā figuris ⁊ pphe tijs pdixerant ipſi ſancti patres. ⁊ de ortu xpi in generali ⁊ ſpeciali quo ad tēp⁹ fue rant certificati. vt patet de Abraā de quo inquit dñs Joh. viij. Abraam pater veſter exultauit vt videret diē meū: vidit ⁊ gaui ſus eſt. ⁊ Jacob Geneſ. xlix. de ipo pdixit ⁊ Daniel. ix. c. ſui libri de tempe ei⁹ pphe tauit. nō eſt putandū tale lumē poſt mor tem ab eis eſſe amotū cum anima exuta a corpe recordet̄ eoꝝ ꝗ in corpe geſſit: ꝗa in parte intellectiua eſt memoria. vt patet p doc. in pmo ſniarū. diſt. iij. vnde diuiti di ctum fuit ad abraā. recordare fili ⁊c. Luc. xvj. ⁊ ꝙ recordet̄ affirmat Augu. ix. con feſſionum. ⁊ Greg. iiij. moral'. ⁊ Theo. in iiij. diſt. xliiij. ⁊. xlv.

O cui⁹
pctōr re
cordabi
tur.

Cognoſcētes ergo ſcti patres nō ſolum ſpū pphetico ⁊ reuelatōe ſed etiā aliqua inſolita illuſtratiōe ortum vginis benedicte: grās immēſas ⁊ laudes deo dederūt cernētes adimplēdas eorum pphetias ⁊ figuras in parte ⁊ in breui ex pectātes in totū complēdas. vnde letabāt̄ ⁊ iocundabant̄ atqꝫ tripudiū magnū fa ciebāt ⁊ deū de tanto beneficio bñdicētes pulchrū canticū cecinerunt ſicut Zachari as fecit in ortu Johānis. Luce. j. ⁊ Anna in ortu Samuelis. j. Reguꝫ. ij. exultabat Adam vidēdo lignū vite. ſ. Mariā diſpo ni ad fructū pducendū vite eterne i medio paradiſi. Geneſ. ij. Eua letabat̄ erumnaꝫ ſuā aboleri ⁊ maledictionē a Maria remo ueri. de qua Geneſ. iij. habet̄. ⁊ loco male dictionis benedictionē cōferri. gaudebat Noe cernēs arcā componi ad gen⁹ huma num liberandū. Geneſ. ij. ⁊ arcuꝫ in nube poni ad fedus perpetuū ſtabiliendū. Gen̄. ix. Jubilabat abraā pmiſſum ſuū impleri. Geneſ. xxij. Jacob ſcalā ad celū ptingētē erigi. Geneſ. xxviij. Sicqꝫ oēs alij indici bili leticia gratulabant̄.

T
Jocun
da ꝙ ſit
⁊ nobis

Quapropter et nos debemus in hac die exultare et letari ſicut admonet ſancta nr̄ eccl'ia que in offi cio huius diei canit dicēs. Cū iocunditate natiuitatē vginis marie celebrem⁹: vt ipa pro nobis int̄cedat ad dñm ieſum chriſtū. Et iterū. Corde ⁊ animo chriſto canamus gl'iaꝫ in hac ſacra ſolēnitate precelſe geni tricis dei Marie. Ipſa em̄ eſt feneſtra celi per quaꝫ deus oculo ſuo miſcordie nos reſpicit. Unde canit̄ in officio eiuſdē vgi nis. Intrent vt aſtra flebiles celi feneſtra facta es. ⁊ Cant. ij. dicit̄. En ipſe ſtat poſt parietē noſtrū. i. poſt naturaꝫ humanam. reſpiciēs per feneſtrā. ſcꝫ matrē ſuā. Dice re aūt poteſt vgo benedicta ꝗ eſt oſtiaria paradiſi illud Joh. x. Ego ſum oſtiuꝫ. per me ſi quis introierit ſaluabit̄. Ideo o pec catores a patria celeſti exules intrate per portam iſtam. Ite o infirmi ad medicum. Accedite o orphani ad parentē. pergite o ceci ad lumen. Propate o afflicti ad cōſo lationem. Ambulate o vgines poſt ſpecu lum pudicitie. Feſtinate o matres ad ma trem dei. Currite o vidue ad nutriceꝫ verī ſpōſi. Proficiſcimini o paupes ad theſau ratricem bonoꝝ celeſtiū. Egredimini o in carcerati per ianuā pfecte libertatꝭ. Noſqꝫ oēs in hac miſeriarū valle laborātes. ro gemus eam cū beato Auguſtino in ſmōe hodierno dicētes. Sancta Maria ſuccur re miſeris: iuua puſillanimes: refoue flebi les: ora p populo: interueni p clero: int̄cede p deuoto femineo ſexu: ſentiāt oēs tuum iuuamē quicūqꝫ celebrāt tuā ſanctā nati uitatē. Aſſiſte parata votis poſcentium. ⁊ repende omnibus optatum effectum. Sit tibi ſtudium aſſidue orare pro populo dei que meruiſti benedicta precium proferre mūdi. Qui viuit ⁊ regnat in ſecula ſeculo rum. Amen.

De eadem ſanctiſſima virginis nati uitate. Sermo ſecūdus.

V
Maria
ꝺ vga.

Virgā vigilātē ego video. Iere. j. Uirga dicit̄ beata virgo Maria. Primo aurea que ſignifi catur per virgā aureaꝫ. de qua dicit̄ Heſter. v. extēdit rex ɔtra regi nā virgā aureā quā tenebat in manu. Cū em̄ rex ille noīe aſſuerus eſſet irat⁹ extēſio illius vge ipm placauit. ⁊ reginā Heſter in palaciū introduxit ⁊ oīa ipetrauit. Ipa quippe vgo beata deū iratū placat: qꝛ eſt nr̄a aduocata. Cū em̄ deus pcutit cor pec catoris vga aurea. i. deuotōe vgis ſtatim placat̄. ⁊ illi eternā penaꝫ remittit. ⁊ ideo

poſſumus dicere ꝟo illud Prouerb.xxiij. Si ꝑcuſſeris eũ virga nõ moriet̃. Tu ꝟga percutis eũ: ⁊ aĩam eius ab inferno liberabis. Hec ibi. ⁊ Eſa.xj. dicit̃ de xp̃o. ꝑcutiet terrã. i. terrena corda. virga oris ſui. i. deuotione ꝟginis q̃ ex ore altiſſimi prodijſſe p̃mogenita dicit̃ Eccli.xxiiij. Sicut enim pretores ſolebãt virga ꝑcutere ſuos ſuper capita: qñ volebãt eis dare libertatẽ ſeruando modũ quẽ refert glo. in. §. multis. in ꝟbo vindicta. Inſti. de libertinis. ꝑ legẽ ſcḋam. C. ſi aduer. liber. Sic ⁊ chriſtus cuꝫ nos ꝑcutit virga. i. deuotõe virginali nos facit liberos a ſuitute diaboli. Hec quoqꝫ beata virgo figurata ꝑ virgã aureã in palacium celeſte nos introducit: qꝛ eſt ianua paradiſi. Unde canit eccl'ia in officio beate ꝟginis. Tu regis alti ianua ⁊ porta luc̃ fulgida. Omnia etiã nobis impetrat iſta virga aurea. qꝛ eſt mr̃ dei venerãda. Dicit eñ ei filius eius illud. iij. Reg. ij. Pete mr̃ mi. neqꝫ eñ fas eſt vt auertã faciẽ meaꝫ a

X te. Scḋo beata ꝟgo appellat̃ virga aromatica. de qua dicit̃ Cant. iij. Que eſt iſta que aſcẽdit ꝑ deſertũ ſicut virgula fumi ex aromatibꝰ myrrhe ⁊ thuris ⁊ vniuerſi pulueris pigmẽtarij. Ipſa q̃ppe fuit virgula ꝓpter humilitatẽ: ⁊ fuit virgula fumi: q̃a cõcremata fuit ꝑ charitatẽ. ⁊ dꝛ ex aromatibus myrrhe: qꝛ fugauit diabolicas tẽtationes. Et thuris qꝛ reſtringit fluidas cogitatões: ⁊ vniuerſi pulueris pigmẽtarij. qꝛ in ſe habuit oẽs grãs ꝟtutes.

Virga aromatica.

y Tertio dicit̃ virga decora. de qua Zacha. v. ait ꝓpheta. Aſſumpſi mihi duas virgas. vnã vocaui decorã: aliã funiculũ. ꝟga q̃ vocat̃ funiculꝰ fuit Eua: q̃ nos cõſtrinxit vincul' peccatorũ. virga ꝟo que vocat̃ decora eſt virgo Maria. Tũc eñ ꝟgo eſt decora: qñ ee floribus: folijs: ⁊ fructibꝰ bene ornata. Beata igit̃ ꝟgo habuit flores. i. redolẽtes cogitatões quo ad deũ. Unde Eccli. xxiiij. ip̃a inquit. flores mei fructꝰ honoris ⁊ honeſtatis. Habuit etiã folia. i. ꝟba ſanatiua quo ad ꝓximũ. de q̃bus Ezechiel. xlvij. Folia eius ad medicinã. Et Apocal. xxij. c. folia ligni ad ſanitatẽ gentiuꝫ. Habuit q̃ꝫ fructus. i. op̃a pura ⁊ mũda quo ad ſeip̃ꝫ. De q̃bus Prouerb. iij. dicit̃. Primi et puriſſimi fructꝰ eius.

Virga decora.

z Quarto appellat̃ btã dei genitrix ꝟga vigilãs a Hiere. ꝓpheta in ꝟbis ꝓpoſitis. Ipſa eñ vigilat ſuꝑ deuotos ſuos vt cuſtodiat eos. Uñ ip̃a dicit illḋ Cañ. v. Ego dormio: ⁊ cor meũ vigilat Et ideo etiaꝫ nos debemꝰ vigilãtes eſſe et feruidi in deuotõne eius. Nam ſi imꝑator noctes ducit inſomnes ⁊ noctibꝰ vtit̃ ſub eq̃litate dierũ ꝓ ſubditoꝝ quiete. vt ĩ aut̃. vt iudi. ſine quoq̃ ſuffra. in princ. coll'. ij. et idem facit papa. vt in ꝓemio ſexti. multo magis nos vigilare oꝑtet circa ꝟginis deuotionẽ. Uigilãtibus eñ ⁊ nõ dormiẽtibꝰ iura ſubueniũt. l. pupillus. in fin. ff. que in frau. cre. l. in ſumma. ff. de pecu. ⁊ in proemio inſtitutionũ. Itẽ in mane ⁊ poſt ſomnũ reperit̃ ꝑfecte meditatõis ſtudium. vt inq̃t glo. in ſ1'i. ⁊. l. vnica. C. de iuſti. codi. cõfirmã. in ꝟbo indefeſſo. ⁊ ideo ad h̃ nos hortãdo ip̃a bñdicta ꝟgo inq̃t Prouerb. viij. ego diligẽtes me diligo. ⁊ q̃ mane vigilauerint ad me ĩuenient me. btũs q̃ audit me ⁊ q̃ vigilat ad fores meas q̃tidie. q̃ me inuenerit inueniet vitã: ⁊ hauriet ſaluteꝫ a dño. ⁊ Eccli. iiij. c. dꝛ. Qui illaꝫ diligit: diligit vitã. ⁊ q̃ vigilauerint ad illã complectent̃ placorẽ eius. q̃ tenuerint illam vitã hereditabũt. et q̃ ſuierint ei: obſequentes erũt ſancto. ⁊ eos q̃ diligũt illã diligit deꝰ. De cuius virginis natiuitate iterum tres cõſiderationes faciemus.

Virga vigilãs

Prima dicet̃ deſcriptionis.
Secũda cõtrariationis.
Tertia ꝟo appellabit̃ expoſitionis.

Pars prima huius ſmonis que dicit̃ deſcriptionis.

q Uia vt ſuꝑdictũ eſt Matthẽꝰ p̃mo ſui euãgelij. ca. ⁊ Luc. iij. deſcripſit genealogiã xp̃i. ⁊ ꝑ ꝯñs etiã beate ꝟginis: q̃ri põt vtrũ cõgrue ⁊ bñ deſcribi potuit? Et p̃mo videt̃ ꝙ nõ. qꝛ Eſa. liij. dꝛ generatõeꝫ eius q̃s enarrabit? quaſi dicat nullus. Inſuper vt ex Ioſephi dictis colligimꝰ in. vij. lib. antiquitatũ. ⁊ Beda etiã idẽ refert in ſua chronica. Cũ oẽs generatões hebreorũ in arcinis tẽpli ſecretioribꝰ ſeruarent̃: herodes alienigena oẽs iuſſit incendi vt ſic ſua ignobilitas iudeis minus cõtemptibil' eẽt Quḋ igit̃ Mattheus elapſis annis iam ferme q̃draginta a deletione libroꝝ hmõi euangeliũ ſcribẽs potuit hanc genealogiã agnoſcere. Ad p̃mũ obiectũ rñdet Hiero. ſuꝑ Mat. dicẽs. In Eſa. legimꝰ generationẽ eius q̃s enarrabit? Nõ ẽ putemꝰ euangeliſtã ꝓphete eſſe contrariũ vt quod ille impoſſibile dixit affatu; hic enarrare

A Utrum genealogia Marie ſit bñ deſcripta.

incipiat. qꝛ ibi de generatõe diuinitatis. h̃ de incarnatiõis eſt dictũ. Hec ille. Uerũtñ contra iſtã rñſionẽ pleriqꝫ inducũt ſniam Leonis pape in ſmone de natiuitate xp̃i: vbi ait. In dño noſtro ieſu xp̃o nõ ſolũ ad diuinã ſed etiã ad hũanã ſpectat naturã. quod dictũ eſt ꝑ ꝓphetã. generatiõeꝫ eius q̃s enarrabit. Igit̃ nec generatio tẽꝑalis xp̃i ſꝫ carnẽ eſt explicabilis. Ad qḋ rñdet̃ ex doctrina beati thome ĩ. iij. ꝑte ſumme. q. xxxj. ꝙ verba iſta intelligunt̃ de modo incarnatõis q̃ ineffabilis eſt. qḋ ex verbis ſequẽtibus ipſius leonis pape cõcluditur. Inq̃t nãqꝫ. Utranqꝫ eñ naturã in vnã cõueniſſe ꝑſonã niſi fides credat ſermo non explicat. Ad aliud ꝟo quod obiectũ eſt de cõbuſtione librorũ in q̃bus deſcripta erat origo nobilis iudeoꝝ. rñdet Nico. de lyra ſuꝑ Mat. ꝙ matthẽꝰ habuit ꝑ reuelatõeꝫ qḋ nõ habuit ꝑ ſcripturã. Unde apoſtoli ⁊ euãgeliſte nõ minꝰ fuerũt illuminati: imo magis de myſterijs xp̃i q̃ pr̃iarche ⁊ antiqui ꝓphete. Quidã tñ dicũt ꝙ nõ oẽs illi libri combuſti fuerũt. cũ et domi ꝯſuarent̃ a multis. Alij quoqꝫ memorie mãdauerãt que de hmõi nobilitate didicerãt a ꝑauis. Nã eſdras ſcriba vt refert Iſiḋ. ĩ li. vj. ethymol'. Incẽſam legẽ a chaldeis: dum iudei regreſſi fuiſſent in hierl'm diuino afflatus ſpũſancto reparauit cũcta legis ⁊ ꝓpharũ volumina que fuerãt a gẽtibus corrupta correxit. quãto magis xp̃i generationem retexere potuerũt Mat. ⁊ Luc. qui ſpiritũſanctũ cuꝫ alijs apl'is in linguis igneis deſcendentẽ acceperũt.

Pars ſecũda huius ſmonis que dicit̃ contrariationis.

B c Ontra hanc deſcriptionẽ natiuitatis xp̃i ⁊ beate ꝟginis põt opponi dupl'r. p̃mã oppoſitõeꝫ ⁊ cõtrariationeꝫ refert ⁊ ſoluit Hiero. ſuꝑ Mat. dicẽs. Querat diligens lector ⁊ dicat. cũ ioſeph nõ ſit pr̃ dñi ſaluatoris quid ꝑtinet ad dñm ordo deductus vſqꝫ ad ioſeph? Cui reſpõdebimus primũ nõ eſſe ꝯſuetudinis ſcripturarũ vt mulieꝝ in generatõibꝰ ordo texat̃. Deinde ex vna tribu fuiſſe ioſeph ⁊ mariã. Unde et ex lege eam accipe cogebat̃ vt ꝓpinquam. hec ille. Mulier eñ nõ poterat nubere cũ viro alterius tribus qñ ad ip̃am ꝑtinebat hereditas paterna. vt patet Num. xxxvj. Btã aũt virgo maria fuit vnica Ioachim patri ſuo. ⁊ ideo cogebat̃ ex lege viro ſue tribus nubere. Et ꝓpter hoc etiã iuit cũ ioſeph in Bethleẽ ciuitatẽ dauid vt ꝓfiteret̃ cuꝫ eo vt ſcribit̃ Luce. ij. Et ideo Hiero. vbi. ſ. h̃ cõfirmans addit. ꝓpter hoc ſimul cenſent̃ in bethleẽ. vt de vna videlꝫ ſtirpe generati ideo eos ſimul oportebat imꝑialẽ cenſum ꝓfiteri in bethleẽ ciuitate eoruꝫ. Hec ille. Et idem Damaſcenus inq̃t dicẽs. Ioſeph eñ iuſtus exiſtẽs ⁊ ex dauid ſtirpe deſcendens non deſpõſaſſet beatã virginem niſi fuiſſet de tribu iuda et de familia Dauid.

Si aũt querat̃ quare vt dicit Hiero. et Damaſce. ſacra ſcriptura nõ cõſueuit genealogizare mulieres ſicut viros? Rñdet Albertus magnꝰ in lib. ſuꝑ Miſſus eſt. ꝙ ꝓpter plures cauſas. Prima quia ſexus feminẽꝰ eſt indignior ⁊ virilis dignior. l. j. ff. de ſena. ⁊ hoc eſt ꝓpter p̃ncipalitatẽ generãdi quia virilis gñat in femineo. Secũda qꝛ ſexus femine eſt natura poſterior p̃us eñ formatus eſt Adã: poſtea Eua: et ip̃a de coſta eius. ⁊ ideo qui p̃or eſt tempe potior eſt in iure. l. potior. ff. qui potiores in pignore habeant̃. l. diuerſis tempibus. C. eo. titu. ⁊. l. quotiẽs. ff. de vſufruc. Tertia cauſa eſt: quia culpa p̃or fuit in femina q̃ in maſculo. vir eñ cecidit per feminã: ⁊ non femina per virũ. c. Adam. xxxiij. q. v.

Quare non genealogizat̃ ꝑ femias

Quarta qꝛ mulier ẽ infirmior ⁊ ad op̃a infirmitatis ⁊ fragilitatꝭ ꝓcliuior. eſt eniꝫ ſexus femĩe debilioris rõnis ⁊ ꝟtutis corporalis q̃ virilis. ⁊ iſta notant̃ in. l. ſi fuerit. §. fi. ⁊ in. l. qui duos. §. ſi maritus. vbi glo. ff. de rebus du. ⁊. l. qui teſtamento. §. mulier. vbi glo. ait ꝙ mulier eſt fragilis ⁊ corruptibilis. ff. de teſta. Et ꝙ mulier ſit indignior ⁊ infirmior viro eſt textꝰ in. l. in mlt'q̃. cũ gl. ibi. ff. de ſta. ho. ⁊ in. l. femĩe. cuꝫ glo. ff. de regu. iur. Et ꝓpter iſtas cauſas mulier eſt ſubdita viro ⁊ inferior eo. c. adã et. c. mulierẽ. ⁊. c. mulier. xxxiij. q. v. Item mulier nupta efficit̃ de familia ⁊ domicilio viri. l. fi. §. itẽ reſcripſerũt. ff. ad muni. Iteꝫ dicit̃ eſſe in poteſtate viri. vt ait gl. ĩ §. fi. Inſti. ad ſena. cõ. tertu. Item mulier debet defendi a viro ⁊ nõ vir a muliere. et hoc ꝓpter fragilitatẽ ⁊ debilitatẽ. §. cõtra aũt. Inſti. de iniurijs. Ideo apoſtolꝰ. j. ad Timoth. ij. inquit. mulier cũ ſilẽtio diſcat cũ omni ſubiectõe. docere aũt mulieri non ꝑmitto neqꝫ dñari in virũ: ſed eſſe in ſilentio. quia autẽ beata virgo exempta fuit ab

Mulier ẽ debilior viro

omni defectu et maledictione muliebri: ideo ipa genealogiaꝛ: ſed per ſpōſum ſuū eius genealogia deſcribiꝛ: ad demōſtratione dignitatis ꝛ eminētie ei⁹. ꝛ pfunde humilitatꝭ. vt ait Albert⁹ vbi. ſ. dignitas eñ eius declaraꝛ dum ipa ſola inter oēs feminas in ſacra ſcriptura genealogiaꝛ. dr eñ ꝙ oīe ſingulare ꝛ rarū pcioſuȝ eſt. §. gnraciꝗȝ. vbi glo. etiā notat in auꝛ. de coſu. coꝛ. iiij. humilitas ꝟo eius oſtendiꝛ dum p aliū ei⁹ genealogia demonſtraꝛ.

Cōcordia iuri um

Scdā cōtrarietas eſt in hac deſcriptione. Nam Mattheus dicit ꝙ Jacob genuit Joſeph viruȝ Marie. Lucas aūt dicit Joſeph fuiſſe filiū Heli. Verū quia prōptuȝ eſt iura iuribus cōcordare. l. j. C. de inoffi. do. ꝛ. §. fi. in auꝛ. de exhi. re. Iteȝ quia in iure vna cōcordia atꝗȝ cōſonātia eſt aduerſario nemine cōſtituto. l. j. §. nulla itaꝗȝ. C. de vete. iur. enucle. ꝛ. §. qbus. in pma conſti. co. ꝛ nullū in iure cōtrariū reperiꝛ. ſi qs diuerſitatis rōnes ſubtili aīo excutiet: ſꝫ ē aliqd noui inuentū vel occulte poſitū qꝺ diſſonantie querelā diſſoluit ꝛ aliā naturā inducit diſcordie fines effugientē. l. ij. §. contrariū. C. de vete. iu. enu. Ideo huic cōtrarietati reſpōdet Augu. in li. de ꝯſenſu euāgeliſtarū dicēs.

De genealogia xpi ꝛ marie

Tres cauſe occurrūt quorū aliquā euāgeliſta ſecutus eſt. Unus enim euāgeliſta prēm Joſeph a quo genitus eſt noīauit. Alter ꝟo vel auū maternū vel aliquē de cognatis maiorib⁹ poſuit. aut vn⁹ erat Joſeph naturalis pater. Alter ꝟo euȝ adoptauerat in filiū. Aut more iudeoruȝ cū ſine filijs vnus deceſſiſſet eius vxorem ppinquus accipiēs filiū quē genuit ppinquo mortuo deputauit. Hec ille. Et hec cā vltima eſt verior ſm beatū Tho. in tertia parte ſumme. q. xxxj. ꝛ Hiero. ſup Mat. hāc cauſam aſſignās dicit ſup illa verba. Jacob aūt genuit Joſeph. hoc loco obijcit nobis Julian⁹ auguſt⁹ diſſonantiā euāgeliſtarū. Cur euāgeliſta Matthe⁹ ioſeph filiū dixerit Jacob: ꝛ Lucas eum filiū appellauerit Heli: nō intelligēs conſuetudinem ſcripturarū ꝙ alter ſm naturā alter ſm legē ei pater ſit. ſcimus eñ hoc p moyſen dño iubente pceptū. vt ſi frater aut ppinquus abſꝗȝ liberis mortu⁹ fuerit alius eius accipiat vxorē ad ſuſcitādū ſemē fratris vꝉ ppinqui ſui. Sup hoc Affricanus tꝑorū ſcriptor ꝛ Euſebius ceſarieñſis in libris diaphoniarū euangeliorū plenius diſputarūt. Hec ille. Dicit ergo African⁹ ꝛ Euſebius ceſarieñſis in eccl'iaſtica hyſtoria: ꝙ Mathan ꝛ Mathath deſcēderunt a Dauid: ſed diuerſimode. nā Mathan deſcendit per lineā Salomonis: vt deſcribit Mat. Mathath ꝟo per lineam Nathan qui fuit etiam filius Dauid. vt deſcribit Luc. Iſti aūt duo diuerſis tempibus ſucceſſiue de vna eadēꝗȝ vxore Eſta nomine filios procrearūt: de Mathan natus eſt Jacob vt dicit Mattheus. de Mathath aūt Heli vt inquit Lucas. Heli ergo ꝛ Jacob fuerūt fratres vterini a diuerſis patribus geniti. Heli aūt accepta vxore mortu⁹ eſt ſine ſemine. ꝛ ideo Jacob fraꝛ eius accepit vxorē fratris ſui vt ei ſuſcitaret ſemē ſicut pceptū erat a dño p Moyſen. Deuꝛ. xxv. Ex qua vxore genuit Joſeph. ita ꝙ Joſeph fuit fili⁹ naturalis ipius Jacob. ꝛ ſic accepit eū in genealogia Mattheus ꝛ fuit legalis filius leui. ꝛ ſic accepit eū Lucas. nā filius q modo pdicto naſcebaꝛ ſm naturā erat filius generātis. ſm autē legem erat filius defuncti. ꝛ hoc etiā dicit Damaſcenus lib. iiij. c. vj. Quare nō eſt mirandū ſi aliter xpi genealogiā ſcribit Matthe⁹ ꝙ Lucas: cum vterꝗȝ pferat veritatē. naȝ et ſi multa noīa: vel alia dicat Lucas que tacet Mattheus. illud eſt ſm Augu. vbi. ſ. quia Mattheus in chriſto regiā inſtituerat inſinuare perſonā. Lucas aūt ſacerdotaleȝ. Quare Matthe⁹ explicat illos qui regia corona fuerūt decorati. Lucas autē illos quib⁹ dignitas ſacerdotalis fuit conceſſa. Mattheus poſuit carnales patres. Lucas ꝟo ſpūales. Matthe⁹ deſcribit genealogiā chriſti deſcēdēdo ab Abraam et Dauid vſꝗȝ ad Joſeph. Ex eo ꝙ declarare intēdebat aſſumptionē nrē hūanitatis a deo. Lucas aūt pgreſſus eſt aſcēdendo a Joſeph vſꝗȝ ad deū: quia deſcribit redēptionem noſtrā in deū que fit per gratiaȝ adoptionis. ꝛ ſic diſtingue tempa cauſas et pſonas ꝛ cōcordabis ſcripturas. c. non debet. de cōſang. ꝛ affini. c. fi. de tranſla. c. ſuper eo. d homi. ꝛ. l. apud antiquos. vbi glo. C. de furtis.

Si aūt queraꝛ cuȝ oēs aſcēdentes alicuius appellenꝛ parētes ei⁹ vt diciꝛ in. l. liberoꝝ. ff. de verboꝝ ſigni. et l. quiꝗȝ litigandi. ff. de in ius voc. vt etiaȝ inquit Hieronym⁹ ſuper Danielē. multiꝗȝ fuerint patriarche ꝛ reges a qbus deſcendit chriſtus. quare tm̄ fili⁹ dauid ꝛ abraaȝ

Quare

xp̄s filius Dauid et Abraā dicitur

nūcupatur? Reſpōdet Hieronymus ſup Mattheū dicēs. Ideo aūt ceteris pretermiſſis horuȝ filiū nūcupauit: quia ad hos tm̄ facta eſt de chriſto repromiſſio: ad abraam inqt. In ſemine tuo bñdicenꝛ oēs gētes. ad Dauid. De fructu vētris tui ponaȝ ſup ſedem meā. Hec ille. Dauid ergo fuit pncipalior inter reges. ꝛ Abraā inter patriarchas. ꝛ ideo qr a priori ꝛ digniori debet fieri denoīatio. §. ſi quotiēs. iuncto. §. fi. Inſti. de iure. na. gen. ꝛ ciui. denoīatus fuit filius Abraaȝ: quia pₒr fuit in ordine patriarcharū. facit. l. quotiēs. ff. de vſufr. Item qr erat antiquior. ar. in. l. ſemp. ff. de iure immu. filius quoꝗȝ Dauid appellaꝛ: qr ceteris fuit dignior ꝛ ſanctior. ar. in. d. §. ſi quotiēs. pponiꝛ aūt Dauid ipi abrae lꝫ fuerit tpe poſterior ppter eminentiā regie dignitaꝛ. Nō eñ eſt abſurdū iuniores ſeniorib⁹ anteferri in pſulatu ꝛ dignitatibus ob eoꝝ ꝟtutes. §. ordinatōe. in auꝛ. d mona. col. j. ꝛ ibi glo. in ꝟbo tp̄s. ꝛ glo. in l. j. C. de decu. li. x. facit glo. in. l. gallus. ff. de libe. ꝛ poſthu. in pn. ibi quāto iuniores tanto pſpicaciores.

Pars tertia huius ſmonis que dicitur expoſitionis.

Quo ad tertiā partē hui⁹ ſmonis. quia inqt Matthe⁹. j. ſui euangelij. c. qꝺ legitur in miſſa natiuitaꝺ ꝟginis. ſcȝ liber generationis ieſu xpi. Exponendū videꝛ qre ipa dei genitrix dicaꝛ liber.

Maria dr liber ratione materie

Et reſpondeo ꝙ triplici de cauſa. ſ. rōne materie: ſcripture: ꝛ clauſure. Primo rōne materie. libri eñ notabiles fiūt de pgameno quo ad materiā ſeu chartā. Hec aūt charta vt ſit bona debet eē ſine carnoſitate ꝛ abſꝗȝ aqoſitate ſeu humiditate ꝛ abſꝗȝ ſupfluitate ſeu piloſitate. Sic itaꝗȝ fuit hec charta nitidiſſima beate ꝟginis q nō habuit carnoſitatē pcti originalis. nec aquoſitateȝ ſeu humiditatē pcti actualis mortalis. nec piloſitatē ſeu ſupfluitatē pcti venialꝭ. vt diffuſe pbatū eſt. ſ. in pma parte hui⁹ operis. Poſſum⁹ etiā exponere ſm quoſdā doctores ꝙ beata ꝟgo nō habuit carnoſitatem luxurie. nec aquoſitatē ſupbie. humiditas eñ nimia facit inflare. ꝛ ydropiſim gñat. nō etiā habuit ſupfluitatē auaricie q ſupflua cōgregat ꝛ retinet. Antiqtus aūt materia libroꝝ fiebat de cortice arboris ſubtiliori q eſt medi⁹ inter corticē groſſuȝ exteriorem ꝛ lignū. Qui cortex medi⁹ ꝛ ſubtiꝉ dr liber. vnde a tali materia liber eſt dict⁹. ꝛ ego oculis pprijs vidi ſcpturas antiqſſimas in tali materia factas: q materia bñ ꝯgruit btē marie. quia facta eſt media ſeu mediatrix inter deū ꝛ hoīes. ppter qꝺ canit eccl'ia. mediatrix hoīm. ablutrixꝗȝ criminū pctōꝝ vēia. Et iō pctōres diſcordes ꝛ inimici dei facti ppter offenſam vt recōcilienꝛ ei: debēt ad iſtū librū ꝛ ad mediatricem hāc recurrere. Nā ſicut ipa mediante ſedata eſt lis q erat inter deū ꝛ hoīes. ita etiā p ipam terminanꝛ qōnes inꝛ hoīes ꝛ diabolū.

Exēplū

Patet exemplo qꝺ legiꝛ in miraculis beate ꝟginis de illo pctōre magno q in viſione ductus eſt ad iudiciū dei. vbi p multas allegatōes diabol⁹ pbabat eū eſſe ſuū. ſed ſemp p btām ꝟgine ſapicꝛ rñdētē fuit ſupatus. nouiſſime aūt allegauit diabolus ꝯtra eū ꝙ plura erant illi⁹ mala ꝙ bona. Cū ergo ad pceptū iudicis appēderenꝛ in ſtatera bona ꝛ mala ei⁹. ꝛ ſtatera ad ſiniſtrā partē in q mala erāt ppōderaret. ſubito ꝟgo gl'ioſa manuȝ appoſuit ad partē ſtatere in qua erāt pauca bona ꝛ traxit eā ad terrā. ꝛ ſic preponderauit alteri. Tūc diabolus ꝯfuſus abſceſſit. ꝛ ille euigilās vitā ſuā in meli⁹ cōmutauit.

E Rōne ſcpture

Scdō beata maria dr liber rōne ſcripture. In libris eñ contineꝛ ſapīa deſcripta. ꝛ ipa cōtinuit in ſe diuinam ſapiam. i. xp̄m qui eſt ſapiētia dei patris. Scriptura enim libri nihil eſt aliud ꝙ verbū incarnatū. i. chartā incorporatū. ꝛ repſentat verbū dei incarnatū in ꝟgine. Unde ipa dicere poteſt illud ps. xliiij. Eructauit cor meū verbum bonū. Ideo deus pr̄ ꝛ filius dixerūt ſpiritui ſancto cui⁹ opere cōceptus eſt xp̄s illꝺ Eſa. viij. Sume tibi librū grandē et ſcribe in eo ſtilo hoīs. Liber iſte grādis fuit btā maria q continuit in ſe xp̄m. in quo vt ait apoſtolus ad Colꝛ. ij. ſunt oēs theſauri ſapientie ꝛ ſciētie dei. ſcriptor aūt hui⁹ libri fuit optimus ſcȝ ſpūſſanctus qui oīum eſt artifex omnē habens virtutem. Sapie. j. In hoc libro poſſunt et debent oēs legere et ſeruare in eo cōtenta. Eſt eñ ille liber de quo ſcriptum eſt Eſa. xxix. Dabiꝛ liber neſcienti lr̄as. quilibet enim idiota poteſt in eo legere. Iſte eſt liber quem pcepit deus ſeruari in latere arche. Deuꝛ. xxxj. id ē in latere mētis noſtre p deuotionē. ꝛ ideo de indeuotis ipſis bñdicte ꝟginis: poteſt di-

ei illud p̄s.lxviij. deleant de libro viuētiū. O igit dulciſſima virgo fac ex tua ſolita pietate vt de nob̄ ꝟificet illō p̄s.cxxxviij. et in libro tuo oēs ſcribentur. De te enim dici poteſt illud Ecc̄i.xxiiij. hic ē liber vite. et illud Dañ.xij. Saluabit oīs q̄ inuentus fuerit ſcriptꝰ in libro vite. Omnes igitur debemus ſemꝑ in mente deſcriptā habere vitā beate ꝟginis ⁊ illam imitari: quia in ea inueniemus oīs ꝓbitatis exēpla. vt ait Ambroſius in libro de ꝟginibus. Naʒ de hoc libro dici poteſt illud Baruch.iiij. hic liber mandatoꝝ dei.

F
Ratiõe clauſu-re

Tertio dicit beata virgo liber rōne clauſure. libri em̄ habent ſua clauſoria vel ſigilla. Ipſa aūt dici pōt liber ille de quo Apoc̄.v. ait Johēs euangeliſta. Vidi in dexterā dei ſedentis ſuper thronuʒ librū ſcriptū intus ⁊ foris: ſignatuʒ ſeptē ſigillis. Iſte liber fuit btā maria que fuit in dextera dei.i. in eiꝰ p̄deſtiatiōe ⁊ p̄electione cunctoꝝ. Nam ip̄a dei predeſtinatio d̄r liber vite. vt ait Aug.xx. de ciuitate dei.c.xiiij. ⁊ Alex. de ales in.iij. parte ſum. in tractatu de li. vite. ⁊ beatus Tho. in p̄ma parte ſum.q.xxiiij.ar.j. ꝓpter talē ergo ſingularē p̄electionē ac p̄deſtinatōeʒ poteſt dicere ip̄a ꝟgo b̄ndicta illud Eccl̄i xxiiij. Ego ex ore altiſſimi ꝓdij p̄mogēita ante oēm creaturā. Et illud p̄s.xxxix. In capite libri ſcriptū eſt de me vt facerē voluntatē tuā. deus meus volui ⁊ legeʒ tuā in medio cordis mei. Iſte quoqꝫ liber btē ꝟgīs eſt ſcriptus lr̄is aureis intus ⁊ foris quia in aīa fuit plenꝰ habitibus ſanctitatꝫ. et in corꝑe ac in exteriori cōuerſatione refulſit actibus ꝟtuoſis. ſignatꝰ ꝟo ē ſepteʒ ſigillis.i. ſeptē ſp̄uſſancti donis. Quia ꝟo hunc librū.i. beatā ꝟginem cōpoſuit deus ⁊ tradidit legendū nō ſolū iudeis: ẜ oībus hoīuʒ generibus vſqꝫ in finē mūdi ꝑcreandis. Ideo ip̄a dei genitrix dicere pōt illud Eccl̄i.xxiiij. Memoria mea in generatiōe ſeculoꝝ.

H
Ip̄a eſt liber generatio nis ſaluãdoꝝ

Hec aūt benedicta ꝟgo nō tm̄ eſt liber generatōis ieſu xp̄i filij dei: ẜ etiā eſt liber generatiōis omniū ſaluandoruʒ. Et ideo merito dicere poſſumus oēs illud quod ſcriptū eſt Act.xvij. ſcʒ Ipſius etem̄ genus ſumus. Beata etem̄ ꝟgo maria eſt mater noſtra. Imꝑator enīʒ celeſtis dn̄s Jeſus in throno crucis reſidēs per edituʒ ſuo ore ꝓlatū matrē ſuā Johāni dedit in matreʒ dicens illi vt habet Joh.xix. Ecce mater tua. verū q2 Johānes interpretat̄ī quo eſt gr̄a. in quocūqꝫ eſt dei gratia illius mater eſt ꝟgo benedicta. Ideo Anſelmus in quodā ẜmone inquit. Mater dei facta eſt mr̄ noſtra. vnde de ip̄a d̄r Eſa. vltimo. parturijt ſyon filios ſuos. Que verba exponit Albertus magnꝰ vbi.ſ. de illa que nos in fide ⁊ bonis oꝑibus generauit. Ideo b̄n dicit Luce.ij. ꝙ ipſa peperit filiū ſuū primogenitū. ergo habet filios ſcd̄o genitos. quia p̄mus dicit̄ reſpectu ſecūdi.l.q̄ duos. in p̄mo r̄nſo.ff. de rebus du. Conſtat aurē ꝙ nō habuit carnales. Et iō intelligit̄ de ſp̄ualibus.

Cura filiorum.

Sicut ergo mr̄ habet magnam curam de filijs educādis maxime infra triēnniū quo tp̄e ad hoc neceſſitat̄.l.ij.C. de infan. expo.l. penul. vbi glo.C. de pa. poteſta. ⁊.l.fi.ff. vbi pup. educ. dʒ. ita btā ꝟgo de nobis ſollicitā curā gerit. Unde ip̄a dicere poteſt illud Eſa.xlix. nūquid obliuiſci poteſt pater infantuli vt nō miſereat̄ filio vteri ſui. Et ſi illa oblita fuerit ego nō obliuiſcar tui. Quis aūt amor patris ad filiuʒ ſit ſolidior. amor tm̄ matris erga illum eſt tenerior. tum q2 mulier naturalr̄ ē magis benigna ꝙ vir. vt d̄r.viij. de aīalibus. tum quia mr̄ eſt magis certa ip̄m eſſe ſuū filiū ꝙ pater.l. quia ſemꝑ.ff. de in ius vo. ꝓpt̄ maiorē ergo benignitatē matris paruulꝰ magis recurrit ad ip̄am ꝓ his que vult ꝙ ad patreʒ. facit textus in aut. vt ſine prohibi. ma. debitri. coll.vij.§. quia ꝟo. el primo. qui dicit ꝙ amor matris erga filios naturaliter eſt pius. quāta ergo eſt huius matris noſtre erga nos filios ſuos benignitas: que omnes vt ad ip̄am currant in neceſſitatibus ſuis inuitat. dicēs illud Eccleſiaſtici.xxiiij. Tranſite ad me om̄es qui cōcupiſcitis me et a generationibus meis adimplemini. Et ibidē etiam inquit. Ego mater pulchre dilectōnis: timoris: ⁊ magnitudinis: ⁊ ſancte ſpei. Hec eſt mat̄ cūctorū viuentiū figurata per Euā Geneſ.ij. Ideo ſi vis illam eſſe tibi bonā matrem eſto illi bonus filius ſeruans conſiliuʒ ſapientis Prouerbioꝝ.j. vbi ait. Ne dimittas legē matris tue. honora illaʒ ſi vis ab ipſa honorari et in bonis ditari. q̄a vt inquit ſapiens Ecc̄i.iij.c. Sicut qui theſaurizat. ita qui honorificat matrem ſuam.

P
Inue... hit ʒ i... honori... tes ca...

Ecōtra ꝟo de malis q̄ inhonorāt ⁊ vilipendūt beatā ꝟginē eā blaſphemātes. dici pōt illud Eccl̄i.iij. Maledictꝰ eſt a deo q̄ exaſperat matrē. ⁊ Prouer.xv. ſcp̄tū eſt.

Stultus hō deſpicit matrē ſuā. O gēs ꝑdita ⁊ ſceleratiſſima que hāc tam piā tāqꝫ gratioſam matrē virginē.ſ. b̄ndictā a qua ꝯtinue tot recipit b̄ñficia maledicit ⁊ blaſphemijs vituperat: ꝑfecto ipſa de iſtis maledictis ⁊ iniquiſſimis filijs cōqueritur per p̄s. dicēs. Retribuebāt mihi mala pro bonis ⁊ odiū ꝓ dilectione mea. Nos ꝟo boni filij erga ipſam pijſſimā virginē. rogemus illā cantātes dulciter illud qd̄ canit eccl̄ia in officio eiuſdē ꝟginis dicēs. Mōſtra te eſſe matrē: ſumat per te p̄ces: qui ꝓ nobis natus tulit eſſe tuus. Virgo ſingularis inter om̄es mitis: nos culpis ſolutos: mites fac ⁊ caſtos. Vitā preſta puram: iter para tutum: vt videntes ieſum: ſemper colletemur. Amen.

De eadē celeberrima ꝟginis natiuitate. Sermo tertius.

I
C

Onſurget virga de iſrael. Numeri.xxiiij. In ꝟbis ꝓpoſitis inſpirāte deo Balaam ꝓphetauit de ꝟgine b̄ndicta quaʒ naſcituram viderat de ſemine iſrael. ⁊ ideo ſubiūgit de ꝑtāte eius ⁊ qualiter deſtruere debebat regnū diaboli dicēs. Et ꝑcutiet duces Moab vaſtabitqꝫ oēs filios ſeth. ⁊ erit idumea poſſeſſio eius. De hac etiā btē ꝟginis dominatione ſuꝑ malignos ſp̄ūs ꝓphetauit Dauid p̄s.cix. Loquēs filio dei ⁊ dicens. Virgā ꝟtutis tue emittet dn̄s ex ſyō dn̄are in medio inimicoꝝ tuoꝝ. Fuit q̄ʒ beata ꝟgo figurata per virgā in qua Moyſes fecit ꝓdigia magna. Exo.iiij. ⁊ per quā demergi fecit pharaonē cū exercitu ſuo in mari rubro. Exo.xiiij. ideo vnicuiqꝫ noſtrū inq̄t deus illud Exo.iiij. Sume virgam in manu tua.i. deuotionē beate ꝟginis habeas ſemper in corde. hec aūt virga diuina.ſ. ꝟgo benedicta recta fuit ꝑ intētionis puritatē. vn̄ p̄s.xliij. inquit Dauid. Sedes tua deus in ſeculū ſeculi: ꝟga directiōis ꝟga regni tui. Ipſa em̄ fuit ſedes dei: quia in ea ſꝑ requieuit. vn̄ ip̄a inq̄t Ecc̄i.xxiiij. Qui creauit me requieuit in tabernaculo meo. Fuit etiā ꝟga directiōis: q2 oꝑa ſua ſemꝑ in deū direxit: fuit q̄ʒ regni dei: q2 per ipſam deus regnū ſuū qd̄ diabolus vſurpauerat acq̄ſiuit. ip̄a aūt virga ꝙuis fuerit recta quātū ad deuʒ per rectā intētionem. fuit tm̄ ⁊ eſt flexibilis quātū ad nos per cōpaſſionē. Nam modo

Maria virga moyſi

Virga directio nis

flectitur ad iuſtos ip̄etrādo eis gr̄am. mō flectit̄ ad morietes expellēdo ab eis hoſtis fallaciā. Modo flectit̄ ad iā mortuos animas eoꝝ deducēdo ad gl̄iam. Mō flectit̄ ad tribulatos: exhibēdo eis cōſolationem ſuā. vn̄ figurata fuit ꝑ virgā Jonathe: i cuius ſummitate guſtauit mel: ⁊ illuminati ſunt oculi eiꝰ.j. Reg.xiiij.

K
Virga Aaron

De hac ꝟga in figurā ſcriptū eſt Numeri.xvij. Germinauit virga Aaron in domo Leui: ⁊ turgentibus gēmis eruperūt flores: q̄ folijs dilatat̄ in amigdalas deformati ſunt. De quo Amb. in ẜmone de natiuitate ꝟginis inquit. Accepte ſunt a Moyſe ſcō ſingule virge de ſingulis tribubꝰ iſrael noībus eaꝝ inſcripte iubēte dn̄o ⁊ poſite in tabernaculuʒ eius. inter quas vna que fuerat Aaron ſequēti die germinaſſe: floruiſſe: frōduiſſe ac peperiſſe amigdalas reꝑitur. ſciēs ergo dominus h̄ opus ſuū eſſe magni myſterij iuſſit ſeruari virgā ad monumētū. monebantur em̄ filij iſrael p̄ñtia virge q̄rere ſollicite q̄d ſignificaret tā mirabile factū. ſicut enīʒ illa virga ſine quolibet nature adminiculo fructificauit. ita ꝟgo maria ſine ꝯiugali opere filiū ꝓcreauit. Filiū ſane ꝑ florē deſignatū ꝓpter ſpeciē ⁊ ꝑ fructū ꝓpter vtilitatē. eſt em̄ ſpecioſus forma pre filijs hoīum. et vitalis refectio nō ſolū hoīum: ẜ etiā angeloꝝ. hec ille. Fructꝰ aūt huius ꝟge fuit amigdala q̄ ẜm Aug. ſignificat xp̄ʒ. q2 ſicut in amigdala ſunt tria.ſ. exterior pellis fragilis: ⁊ intus nucleus dulcis: in medio ꝟo teſta fortis. Ita in xp̄o tres ſunt ſub̄e.ſ. caro exterior que habuit infirmitatem. Diuinitas interior in ſe hn̄s oēm dulcedinem. Et aīa ſcā q̄ circa oēs paſſiōes habuit fortitudinē. Quis aūt ꝟga hec fuerit multū gracilis: tm̄ fructū portauit q̄ totū genus humanū ſatiauit. imo q̄ totū mundū ſuo robore ſuſtētauit. In paſſiōe em̄ xp̄i fracte fuerūt colūne mūdi. ⁊ iſta ꝟgo totū ſuſtētauit mūdū. Hec eſt illa virga hn̄s i ſummitate ſua ſtimulū quo demōes tāqꝫ boues vrgent̄ ⁊ effugātur. Ideo pōt dici de ipſa illud Ecc̄i xxxviij. Stimulo boues agitat. hʒ q̄qꝫ hamū quo diabolꝰ tāqꝫ piſcis ꝺceptꝰ ⁊ captus fuit ab ea. vn̄ illi cōuenire pōt illud qd̄ ſcriptū eſt Job.iiij.c. in oculis eiꝰ quaſi hō capies eū: ⁊ extrahere poteris leuiathan hamo: ⁊ fune ligabis linguā eiꝰ. ⁊ pones circulū in naribꝰ eiꝰ: hʒ q̄ʒ in ſummitate ſua h̄ ꝟga laqueū ad capiēdū demōes tāqꝫ aues

vñ illi pōt dici illud Job. xviij. Miſit in rete pedes ſuos, ⁊ tenebit plantā eiꝰ laqueo.

Uſus virge

Notādū ꝙ̄ ꝙ ſicut vſus virge eſt ad dominij oſtēſionē: q2 ea vtūtur reges ⁊ principes ac plati. vñ in ſacra ſcriptura ponitur quãq3 virga ꝓ imperio. c. in calice. de conſe. di. ij. Ita btā ꝟgo data eſt nobis tãq3 dña ⁊ regina, vñ illi canit eccl'ia. O glo'ſa dña ⁊c̄. Itē ſicut virga vtimur ad defenſionem ⁊ percuſſionē, c. diſciplina. xlv. di. ſicut faciunt bellatores. Ita beata ꝟgo data eſt nobis a deo ad defenſionē noſtrā ⁊ ꝑcuſſionē demonū. Vñ dr̄ Eſa. xxx. A voce dñi pauebit aſſur virga ꝑcuſſus. Sicut etiā vtimur virga ad directionē ſicut faciunt paſtores ad dirigēdū greges ſuos. Et ſacerdotes ad regulādū ſubditos ſuos. c. in calice. de conſe. di. ij. Ita data nobis eſt btā ꝟgo vt nos in pñti vita regat ⁊ ad paſcua eterna deducat. Ideo deus pater inqt filio illud Michee. v. Paſce pplz tuū ꝟga tua. Et ps. ij. iterū inqt. Reges eos in ꝟga ferrea. eſt ei virga ferrea demonibꝰ effugādis. Iō ſubditur: ⁊ tãq3 vas figuli ꝯfringes eos. Sicut etiā ꝟga vtimur ad ſuſtētationē ſic faciūt debiles ⁊ infirmi. Ita nobis data eſt beata ꝟgo vt noſtrā infirmitatē ſuſtētet. Iō qlibet afflictꝰ ad auxiliū eiꝰ recurrēs ⁊ ꝯſolationē recipiēs. pōt dicere deo illud ps. xxij. Virga tua ⁊ baculus tuus ipſa me cōſolata ſunt. trāſumptiue i. c. diſciplina. xlv. di. De cuius digniſſime ꝟginis ortu tres cōſiderationes iterū faciemus.

Prima dicetur creationis.

Scđa p̄renūciationis.

Tertia ꝟo appellabitur exultationis.

Prima pars huiꝰ ſmōis q̄ dr̄ creatiōis.

Z i

In creatiōe mūdi oſtēdit deꝰ creationē btē ꝟginis ac parētū eiꝰ. Iō ipſa dicere pōt illud Ecci. xxiiij. memoria mea i gñatiōe ſeculoꝝ. ⁊ illud Gen. ij. Iſte ſunt gñatiōes celi ⁊ terre. pōt exponere. i. parētū meoꝝ.

laudat parētes Marie

Dū g̊ inqt Moyſes Gen. j. In pncipio creauit deꝰ celū ⁊ terrā. figuraliter exponēdū eſt. i. Ioachiꝫ patrē ꝟginis ⁊ Annā matrē eiꝰ. oīa em̄ i figurā cōtingebāt illis. vt ait aplus. j. ad Coꝛ. x. Sicut ergo celū nobilius eſt terra: ita pfectior eſt pater. q2 eſt pncipiū actiuū ꝙ mr̄ que eſt pncipiū paſſiuū. Et iō deſcribit priꝰ celū factū ⁊ poſtea terra. celū aūt dr̄ Ioachim pr̄ eiꝰ. q2 celeſtē. i. ꝟtuoſaꝫ habuit cōuerſationē. Sic em̄ celū eſt luminoſuꝫ: ita ⁊ ipſe fuit illuminatꝰ lumine grē: ⁊ doctrie legis diuine. Et ſicut celū eſt purū ⁊ liberū ab omni corruptiōe vt dr̄ in pmo de celo ⁊ mūdo. ita Ioachim caſtꝰ ⁊ mūdus fuit: ſeruās fidē vxori. ac nō miſcēs ſe cū alia muliere vt filios haberet cū vxor eſſet ſterilis. Celū ꝙ̄ dat pluuiā abūdāter tpe ſuo ⁊ Ioachim vt viſum eſt ſermone. j. huiꝰ partis parte vltima. dabat abūdāter elemoſynas paupibus. Terra aūt ſignificat annā. nā ſicut terra eſt infimū elemētoꝝ ⁊ ſubijcit influētie celi. ita ipſa humilis erat ⁊ ſubiecta in gubernatiōe domus viro ſuo ſicut eē debebat ſm̄ diſpoſitionē iuris. vt in. c. mulierē. xxxiij. q. v. terra ſtabilis eſt in eternū. vt ait Salomō Eccs. j. Et anna ſtabilis conſtās ⁊ fortis fuit in ſua ſterilitate ⁊ nō turbulēta: vel murmurās ꝯ deū: eo ꝙ filios ei nō daret ſicut multe mulieres faciūt murmurantes ꝙ nō habeant qꝺ eis nociuum eſſet. Vñ Ualerius maximus ait. Plerūq3 id votis expoſcimus qꝺ nō obtinuiſſe melius foret. oratur importune a mulieribus infecūdis ꝓ filijs habēdis qui habiti aliqñ ſunt cā perditionis parentū. Sicut etiā terra atterit multꝭ modis ⁊ ſcindit ad fructificandū. ita ⁊ Anna ieiunijs: vigilijs: ⁊ alijs modis caſtigabat corpꝰ ſuū vt ſubditū eſſet rōni. Terra g̊ vt ſubdit in eodē. ſ. Geneſ. c. erat inanis ⁊ vacua. q2 anna erat ſterilis ⁊ infecūda vt maius inde appareret miraculū ⁊ magnificētia ex fecūditate ei collata. Et tenebre erāt ſup faciē abyſſi. i. tenebre afflictionis ⁊ cōfuſionis erāt ſup facieꝫ ipſiꝰ Anne ⁊ mariti ſui: q2 tãq3 maledicti reputabātur ſteriles fructū gñationis nō faciētes. ⁊ pudor eſt feminis nuptiaꝝ premiū nō habere ꝓpter qꝺ primo inſtitutuꝫ eſt matrimoniū. c. pudor. xxxij. q. ij. vñ Iuuenalis ſatira. iij. inqt. Preterea tormētū ingēs nubētibus heret. ꝙ nequeāt parere ⁊ partu retinere maritos. priuant em̄ ſteriles maximo munere mulierū qꝺ eſt parere ⁊ partū cōſeruare. l. querit. in pncipio. ff. de edili. edicto. Quia g̊ vt in ſmone pdicto patuit Ioachim ad offerendū deo in tēplū accedens cū magno improperio eſt reiectus. vñ domū pre cōfuſione redire noluit: propter qꝺ Anna viri ſui ſolatio deſtituta cū lachrymis deū exorabat ꝓ reuerſione viri ſui, ⁊ remotione huiꝰ opprobrij. Iō ſubdit. ⁊ ſpūs dñi ferebatur ſup aqs. ſ. lachrymaꝝ eius ad cōſolandū eā ⁊ exaudiēdū votū eiꝰ.

vñ ſequitur. Dixit ꝟo deus. fiat lux. i. virgo bñdicta. cuiꝰ vita glo'ſa lucē dedit ſeculo. vt canit eccl'ia. Et facta eſt lux. i. maria tota lucida ac ſine originali pctō. Iō ſubdit. ⁊ diuiſit lucē a tenebris. Et hec facta fuit prima die. i. in primo grē tpe. Et ſicut illiꝰ lucis creatio ſolis creationē pceſſit. et ſm ſniam Petri lōbardi in. ij. ſniaꝝ. di. xiij. Ex ipſa corpus veri ſolis formatū eſt. Sic ortus btē ꝟginis veri ſolis. i. xpi formationē pceſſit. ⁊ ex ipſa ipſe ſol iuſticie formatꝰ eſt iō ipa inqt Ecci. xxiiij. Ego feci in celis vt oriretur lumē indeficiēs.

M

Maria celū ſydereum

Pōt etiā aliter exponi qꝺ ſupradictū eſt de celo ⁊ terra creata: vt ꝑ vtrūq3 figuret virgo maria diuerſis reſpectibꝰ. Primo em̄ dr̄ celū ſydereū triplici de cā. ſ. ꝓpter ornatū: motuꝫ: ⁊ effectū. Primo rōne ornatus. Sicut enim celū ſydereū eſt ornatū varietate ſtellarū. ſic Maria diuerſitate ꝟtutuꝫ. Iō dr̄ Ecci. xliij. ſpēs celi. i. ꝟginis Marie, glia ſtellarū. i. glo'ſa varietas ꝟtutū. Scđo dr̄ celuꝫ ſydereū rōne motus. q2 ſicut celū ſydereuꝫ oēs inferiores celos ſecū qtidie circūducit. ſic Maria oēs ſanctos ad intercedēduꝫ ꝓ nobis ſecū adducit. motor iſtiꝰ celi eſt deꝰ. qui inqt Aggei. ij. Mouebo celū ⁊ terraꝫ ⁊ veniet deſideratus cūctis gētibꝰ. Ipſa ergo beata ꝟgo tali motu agitata mouetur ad deū per feruentē amorē. eſt em̄ rota dei de qua dr̄ Ezech. j. Quocunq3 ibat ſpūs illuc eūte ſpū ⁊ rote pariter eleuabātur ſeqntes eū. ſpūs em̄ dñi erat i rotis. Mouetur etiā ad nos ꝑ cōpaſſionem. Vñ canit eccl'ia. Illos tuos miſericordes oculos ad nos conuerte. mouetur ꝙ̄ ad filiū ipm̄ ꝓ nob̄ exorando. mouet ad angelos ipſos ad noſtrū miniſteriū dirigendo. mouet ad btōs illos vt ꝓ nobis orēt exhortādo. Et iō de ipſa dici pōt illud Sap. vij. Oibus em̄ mobilibus mobilior eſt. Tertio dr̄ celū ſydereū ratiōe effectꝰ. Nā ſicut mediāte celo iſto ſydereo ⁊ ſuis luminaribꝰ terra fecūdat ⁊ in fructibꝰ multiplicat atq3 in auro ⁊ argēto ac lapidibus pcioſis. Ita ꝟgo maria totā eccl'iaꝫ illuſtrat ſuis exemplis ⁊ fecūdat ſpūſſancti donis, ⁊ fructificare facit opibus bonis et locupletat ꝟtutibꝰ pcioſis, ⁊ iō ipſi tãq3 ſydereo celo dici pōt illud ps. lxiiij. Viſitaſti terrā ⁊ inebriaſti eā: multiplicaſti locupletare eā.

Maria celū cryſtallinū

Scđo beata ꝟgo dr̄ celū cryſtallinū qꝺ factū eſt de aquis q̄ ſup celos ſunt in modum cryſtalli ſolidate; aque em̄ ſunt cogitationes ⁊ affectiones humane que in nobis ſunt fluxibiles: ſed in beata virgine fuerūt ſolide. i. in bono ꝯfirmate. Vñ Ber. in ſermōe de natiuitate ꝟginis inqt. Neq3 em̄ feſtiuis laudibꝰ natiuitas eius celebraretur ſi nō ſancta naſceret. i. in bono confirmata. Iſte etiā aque fuerunt trāſpentes ⁊ lucide, q2 ꝑ illas dei gliam intuebatur ⁊ cōtēplabatur. iuxta illud. ij. ad Coꝛ. iij. Nos aūt reuelata facie gliam dñi ſpeculātes ⁊c̄.

Tertio dr̄ celū empyreum triplici de cā. Primo ꝓpter ineffabilē claritatē. ſicut em̄ illud celū eſt lucidiſſimū: ita ipſa tota lucet ⁊ ſplēdoribꝰ plena eſt. Vñ Apoc. xij. dr̄. Signū magnum apparuit in celo mulier amicta ſole ⁊ luna ſub pedibus eius ⁊ in capite eius corona ſtellaꝝ duodecim. Quia g̊ eſt lucida a pte inferiori. iō dr̄ ꝙ luna eſt ſub pedibꝰ eiꝰ. ⁊ q2 eſt clara a pte ſupiori. iō dr̄ ꝙ in capite eiꝰ erat corona ſtellarū duodecim. ⁊ q2 erat reſplēdens a pte medij. iō dr̄ amicta ſole. Scđo dr̄ celū empyreū ꝓpter capacitatē. ſicut em̄ nō pōt excogitari aliquis locꝰ maioris capacitatis ꝙ celū empyreū: ſic nec aliqua creatura pōt inueniri maioris charitatis ꝙ̄ maria, que fuit tante capacitatis vt habitatio dei facta ſit et deū in vtero ſuo portauerit. Vñ canit eccleſia. Tu quē celi capere nō poterāt. tuo gremio cōtuliſti. Tertio dr̄ celū empyreū propter ſublimitatē. ſicut em̄ illud celū eſt ſublimius oibus alijs: ſic ipa eſt ſublimior omnibus creaturis. vnde de ipſa pōt dici illud ps. viij. Eleuata eſt magnificētia tua ſup celos. ſ. nō ſolū materiales: ſi etiā rōnales ⁊ intellectuales. ſ. ſcōs oēs ⁊ angelos. ꝟgo igitur bñdicta eſt illud celū de quo inqt deꝰ Eſa. lxvj. Celuꝫ mihi ſedes eſt. Et Job. xlj. Oia que ſub celo ſunt mea ſunt. de hoc celo pulcherrimo egreſſus eſt deus. Unde canit Dauid ps. xviij. A ſummo celo egreſſio eius ⁊ occurſus eius vſq3 ad ſummū eiꝰ. Et hoc eſt qꝺ inqt apl's. j. ad Cor. xv. Primus hō de terra terrenus. Scđs hō de celo celeſtis. Altitudinē aūt huiꝰ celi ⁊ eiꝰ excellentiā nō pōt humanus animus perſcrutari. Unde Sap. ix. ait Salomō. Que in celis ſunt quis inueſtigabit: quaſi dicat nullus.

Maria celū empyreuꝫ.

Dr̄ etiā terra ipſa ꝟgo bñdicta. Primo q2 licꝫ terra oīum elementoꝝ ſit infima eſt tñ pre oibus elemētis magis ornata. ſic btā ꝟgo pre oibus ſcīs fuit magis infima per humilitatem: ſed tñ magis ornata

Maria terra

per ꝟtutū varietatē. īfimā ſe vocabat Lu. j. dicēs. Reſpexit humilitatē ancille ſue. Sꝫ ꝟtutibꝰ ornatā ſe oſtēdebat dicēs Eccī. xxiiij. In me gr̄a oīs vite ⁊ ꝟtutis. Hec eſt illa terra quā viſitauit deus ⁊ oībus ꝟtutibꝰ ornauit. Cui inquit pſ. Viſitaſti terram ⁊ inebriaſti eā ⁊c. Scḋo dr̄ terra: qr lꝫ terra videatᷣ in ſuꝑficie deſpecta: intus tn̄ ꝯtinet p̄cioſa: aurū. ſ. ⁊ argētū ac lapides p̄cioſos ſic btā virgo videbatᷣ exteriꝰ deſpecta ⁊ tn̄ intus cōtinebat celeſtē theſaurū. ſ. dei filiū. Ideo de ipſa inqt Dauid pſ. xxxij. Omnis gl'ia eius filie regis ab intus. Tertio dr̄ terra qr lꝫ terra ſit multipliciter attrita eſt tn̄ firmiter ſtabilita. Sic btā ꝟgo lꝫ fuerit attrita in xp̄i paſſiōe ꝑ dolorē: ſicut ei p̄dictū fuerat Lu. ij. ꝑ Symonē dicētē, ⁊ tuā ipſiꝰ aiam ꝑtrāſibit gladiꝰ: tn̄ fuit fortis per cōſtantē fidē. Iō Eccs. j. dr̄. Gn̄atio p̄terit ⁊ gn̄atio aduenit: terra ꝟo in eternū ſtat. nā gn̄atio multoꝝ preterijt a fide xp̄i. gn̄atio aūt latronis ⁊ cēturionis venit ad fidē. terra ꝟo. i. ꝟgo Maria in eternū ſtetit: qr fidem ſemꝑ ſeruauit. Ipſa ḡ bn̄dicta mater dei eſt terra bona: bono ſemine ſeminata: fecūda ⁊ ad germinādū apta.

Q Terra bona

Primo eſt terra bona. Bona eñ terra cognoſcitur ſꝫ Virgiliū. ij. Georgicoꝝ. j. per colorē. quia nigredo atteſtatᷣ bonitati terre. Vn̄ cōiter dicitᷣ. La terra negra falo bono formento. Ipa aūt virgo habuit nigredinē humilitatis. vn̄ ipſa inquit Cañ. j. Nigra ſum ſꝫ formoſa. Hō qui diutius ſtat ad feruorē ſolis efficitur niger ⁊ decoloratus. Cū igitᷣ xp̄s qui eſt verus ſol nouē mēſibus in vtero virginis fuerit. nō eſt mirū ſi ipſam nigram ⁊ humilē fecit ⁊ ipſaꝫ ab omni colore mūdano decolorauit. Ideo ipſa dicit Cañ. j. Nolite me cōſiderare ꝙ fuſca ſim: quia decolorauit me ſol. Scḋo cognoſcitᷣ bona terra per ſaporē. qr ſi gleba terre aqua ſpargatᷣ: ⁊ ad guſtuꝫ ponatᷣ: ſi eſt dulcis eſt bona: ſi eſt ſalſa eſt mala. Vnde Virgilius vbi ſupra ait. Salſa aūt tellus ⁊ que ꝓhibentur amara. Frugibꝰ infelix. Beata aūt ꝟgo fuit dulcis ⁊ ſuauis. Vn̄ Cañ. vj. ait illi celeſtis ſpōſus. pulchra es amica mea: ſuauis ⁊ decora. Et Ber. in quodā ſermōe inquit. Quid ad Mariā accedere trepidas humana fragilitas? nihil auſterū in ea reperies. nihil terribile. tota ſuauis eſt: ⁊ oībus oīa facta eſt: ⁊ oībꝰ miē ſinum aperit vt de plenitudine eius accipiāt vniuerſi.

P Terra ſeminata

Secūdo principaliter dico ꝙ beata ꝟgo fuit terra bono ſemine ſeminata. Naꝫ deus in agro vteri ſui ſeminauit ſemē eternū antiquū ⁊ nouū. i. diuinitatē ſuā que eſt eterna carnē filij ſui que eſt antiqua. i. ab Adam producta. ⁊ aiam eius q̄ de nouo fuit creata. De his tribꝰ ſeminibꝰ tanꝙ ex tribus farinis factus eſt ille panis celeſtis. qui inqt Ioh. vj. Ego ſum panis viuus qui de celo deſcēdi. Iſtud ſignificatū ē Geñ. xviij vbi Abraam. i. deus pater dixit Sare. i. ꝟgini Marie. Accelera tria ſata farine cōmiſce. ⁊ fac ſubcinericios panes. Tūc eñ ſara. i. virgo Maria tria ſata farine cōmiſcuit. qñ xp̄m exiſtētē in his tribꝰ ſubſtātijs de ſuis viſceribus generauit.

Q Terra fecūda.

Tertio dico ꝙ iſta terra fuit fecūda. bona eñ terra generat fructū triceſimū. melior ſexageſimuꝫ. optima cēteſimū. vt habetᷣ Matt. xiij. ⁊ Mar. iiij. Iſtuꝫ aūt triplicē fructum terra ꝟginalis pertulit. ipſa enim fuit nupta ⁊ ſic ꝓtulit fructū triceſimū. fuit vidua ⁊ ſic ꝓtulit fructū ſexageſimū. fuitqꝫ ꝟgo ꝟginū ⁊ ſic ꝓtulit fructū cēteſimū. de q̄ dr̄ Geñ. xxvj. ſeminauit Iſaac. i. deus in terra illa. id eſt in ꝟgine maria ⁊ inuenit centuplū. hec igitur bn̄dicta ꝟgo figurata fuit in illa terra optima ⁊ fructifera fluēs lacte et melle quā ꝓmiſit deus pp̄lo ſuo. Exo. iij. Hec eſt illa terra bona hn̄s irriguū ſuperius ⁊ inferius quā caleph. i. deus dedit filie ſue. i. eccleſie in dotē ꝓ peculiari poſſeſſiōe. Ioſue xv.

R Terra germinans

Quarto dico ꝙ iſta terra eſt ad germinādum apta. de qua Eſa. xlv. dr̄. apiatᷣ terra ⁊ germinet ſaluatorē. Hec eſt illa terra de qua dixit deus Geñ. j. Germinet terra herbā virentē ⁊ facientē ſemen: ⁊ lignū pomiferū faciēs fructū iuxta genus ſuum. Cuius ſemē in ſemetipſo ſit ſuꝑ terrā. ipſa eñ beata virgo germinauit herbā virenteꝫ ſanctaꝝ cogitationū ⁊ meditationum ⁊ flores feruentiū deſiderioꝝ ⁊ fructus ꝑfectaꝝ operationū. ⁊ lignū vite in medio paradiſi. eius qꝫ ſemen remāſit ſuꝑ terrā. ſ. exteriorum exēploꝝ iuxta que alij poſſint fructificare ꝑ imitationē. Hec eſt illa terra de qua inquit Dauid. pſ. lxxxiiij. Dn̄s dabit benignitatē: ⁊ terra noſtra dabit fructuꝫ ſuū. ſ. ſaluatorē mūdi. Et hoc eſt qḋ predictū fuit Eſa. iiij. vbi dr̄ fructus terre ſublimis. De hac etiā terra intellexit ideꝫ pſ. duꝫ de deo ait. operatus eſt ſalutem in medio terre. ſ. virginis gl'ioſe. Hec eſt illa terra in qua de

bemus operari per deuotionē. qr vt inquit ſapiēs Prou. xij. q̄ operatᷣ terrā ſuā ſaturabitur panibꝰ. i. ꝯſolationibꝰ ſpūalibꝰ. Ideo vnicuiqꝫ noſtrū inqt Moyſes Deut. viij. Bn̄dicas dn̄o deo tuo ꝓ terra optima quā dedit tibi. Hec inquā eſt illa terra bn̄dicta quā deus oium gr̄aꝝ ſuaꝝ ꝓfluuio irrigauit. de qua intelligi pōt illud ad Rom. vj. Terra ſepe ſuꝑ ſe venientē bibēs imbrē accipit benedictionē a deo. Hec eſt illa terra quā deꝰ ſua habitatiōe illuſtrauit. de q̄ Eſa. vj. dr̄. ⁊ plena erat oīs terra maieſtate eiꝰ. Hec eſt illa terra de qua ſapiens Prou. iij. inqt. Dn̄s ſapiētia fundauit terrā. Hec eſt illa terra q̄ peperit eternā ⁊ ineffabilē veritatē. ſꝫm illud pſ. lxxxiiij. Veritas de terra orta eſt. Hec eſt illa terra quā bn̄dixit deꝰ. Cui inqt Dauid in p̄dicto pſ. Benedixiſti dn̄e terrā tuā.

S

Poteſt etiaꝫ exponi illud. In p̄ncipio creauit deꝰ celū ⁊ terrā: vt per celū qḋ incorruptibile eſt intelligatᷣ aīa virginis q̄ a deo creata ab omni pctō fuit incorrupta. ⁊ ꝑ terrā intelligatᷣ eiꝰ corpꝰ mortale a parētibꝰ ꝓpagatū. ⁊ ſꝫm h̄ exponi poteſt illud Prou. xxv. Celū ſurſum: ⁊ terra deorſuꝫ. Qr ꝟo vtrūqꝫ hoꝝ excellētiori mō deus cōdidit ꝙ vnꝙ aliquā creaturā ⁊ ꝙ primū celū ⁊ primā terram. Iō h̄ in ſpū vidēs Ioh. euāgeliſta inqt Apoc. xxj. Vidi celū nouū ⁊ terrā nouā. Et qr beata ꝟgo non ſolū in aīa. ſed etiā in corꝑe fuit btificata ⁊ gr̄a dei plena. Ideo inqt deus Hiere. xxij. Celū ⁊ terrā ego impleo.

Pars ſecūda huius ſermonis que dicitᷣ prenūciationis

I i

Nquit Ber. in ep̄la ad lugdunēſes. Qḋ paucis mortaliū eſt cōceſſum fas nō eſt credere tante ꝟgini fuiſſe denegatū. quo preſuppoſito ꝙ natiuitas btē ꝟginis debuerit p̄nūciari. pꝫ ſi attēdatur p̄eminētia ipſius ꝟginis ad illos qui fuerūt prenūciati.

Maria debuit prenunciari

Nā per angelū fuit nūciatꝰ matri iſmael. vt habetᷣ Geñ. xvj. Et Iſaac patri ⁊ matri Geneſ. xviij. ⁊ Samſon vtriqꝫ parēti. Primo matri cui dixit angelus Iudi. xiij. Sterilis es ⁊ abſqꝫ liberis: ſed cōcipies et paries filiū ⁊c. Scḋo fuit annūciatus p̄ri ſuo Manue. Iudi. xiiij. Ioſias qꝫ ꝑ ꝓphetā fuit p̄nūciatus. iij. Reg. xiij. Iacob q̄ꝫ ⁊ Eſau fuerūt prenūciati diuino oraculo. Geneſ. xxv. ⁊ Ioh. patri ſuo Lu. j. Si ergo iſti fuerūt prenūciati: nō eſt dubitanduꝫ quin etiā beata virgo fuerit prenūciata. q̄ fortior eſſe debebat Samſone in ꝓſternēdo hoſtes inferiores. Sublimior Iſaac in meditatiōe ⁊ ꝯtēplatione. Iſmaele fecūdior. qr ⁊ ſi ille duodecim p̄ncipes generauit Geneſ. xviij. Maria per filiū totū mūdum ad vitā gratie ꝑduxit. Feruētior in obſeruatione mādatoꝝ Ioſia. ⁊ immunior Iacob ab omni pctō: ac Iohe ſanctior. ⁊ omni ꝟtute fecūdior. Debuit ḡ vt inquit Anſelmus in li. de cōcep. virgi. c. ij. prenūciari ꝑ angeluꝫ ſicut ⁊ factū fuit. Dicitᷣ in li. de infantia ſaluatoris. Si eñ deus cōſueuit mittere angelum pro minoribꝰ negocijs. ſicut Thobie Raphaelē ad curationē infirmitatꝫ. Thobie. xij. Et Gabrielē ad liberationē captiuoꝝ. Danielis. ix. ⁊ Michaelē ad expugnādum inimicos Apoc. xij. Multo magis congruū fuit prenūciari natiuitatē ꝟginis bn̄dicte. que conceptura erat illuꝫ q̄ veniebat curare infirmitates. liberare captiuos: et hoſtes expugnare. qui dixit Eſa. lxj. Spūs dn̄i ſuꝑ me vt mederer cōtritos corde ⁊ p̄dicarē captiuis indulgentiā ⁊ dieꝫ vltionis deo noſtro.

Quis angelꝰ prenunciauit

Si aūt queratᷣ quis angelꝰ fuerit iſte qui patri ⁊ matri btē ꝟginis annūciauit eius natiuitatē? Rn̄det magiſter Bartholomeus piſanus in lib. beate virginis. fructu. vj. ꝙ lꝫ ſcriptura ſacra de h̄ expreſſaꝫ nō faciat mentionē. tn̄ cōiter tenetᷣ ꝙ fuit Gabriel angelus vel alius ei equalis. qr ſi ipſe Gabriel ortū Iohis annunciauit. Lu. j. a fortiori credēdū eſt eū annūciaſſe ortū Marie.

U

Nō ſolū aūt deus fecit nūciari natiuitatē ꝟginis patri ⁊ matri eius: ſed etiā ꝑ multa tēpora ante fecit illiꝰ ortuꝫ predici etiā a gētilibꝰ. vt fuerūt Sybille. et alij de quibꝰ plene ſatis dixi in prima parte roſarij ſmonū. ſer. xiiij. ꝑte. vj. Predixit etiā de illa magnus inter aſtrologos Albumaſar. lib. viij. introductorij in aſtrologia. cuius dicta pertrāſeo cā breuitatis. Voluit qꝫ deus ſue matris natiuitatē ꝑ ſuos ꝓphetas prenūciari. Si eniꝫ vt ſcriptum eſt Amos. iij. nō faciet dn̄s verbū niſi prius reuelauerit ſecretū ſuū ad ſeruos ſuos ꝓphetas. ꝑfecto credēdū eſt ꝙ nō fecerit hanc virginē naſci quin priꝰ excellētia eiꝰ annunciauerit ꝓphetꝭ ſuis. Iō Iob. xxvij. dr̄. In manibꝰ abſcōdit lucem ⁊ de ea annūciauit amico ſuo. Qua ex re cōſiderādū eſt q̄ntuꝫ exultauerint ſcī ꝓphete cū intellexerūt ꝟginē debere naſci. ꝑ cuius partū erāt ab eter

Quō fu na dānatiōe liberādi. De ipſa ꝙ oēs ꝓphe⸗
it ꝓnun te ꝑdixerūt. Et ꝑmo ꝙ deberet deſcendere
ciata de ſemine Dauid. q: xps ab ea natꝰ fuit de
ſemīe Dauid ſm carnē, vt ait apl's ad Ro
ma. j. Prophetauit Eſaias. xj. ſui li. c. di.
Egredieꝛ ꝟga de radice ieſſe ⁊c̄. Scd̄o ꝙ
appellareꝛ Maria: ꝑdixit Moyſes Geñ.
j. di. Cōgregationes aꝙ aquaꝝ appellauit
maria. Cōgregatis eñ oībus gratijs ſcōꝝ
in vnū locuꝫ. ſ. in aīam ꝟginis. appellauit
eā Mariā. i. mare gratiaꝝ. Oīa eñ flumi
na intrāt mare ⁊ mare nō redūdat. Eccī. j.
i. oēs gratie intrāt in Mariā ⁊ tñ ipſa non
redūdat in ſupbiā. ⁊ dr̄ Maria media pro
ducta nō correpta q: ſp aucta eſt in ꝟtuti⸗
bus. ⁊ h̄ dixit ſanctꝰ Bernardinꝰ in ſermōe
ſcd̄o de noīe ꝟginis addēs. Redūdat tñ in
nos mare largitaꝗ diuine, q: de plenitudi⸗
ne eiꝰ accepimꝰ oēs, in pn̄ti grām ⁊ in futu⸗
ro glīaꝫ. Tertio ꝙ deberet cōcipi ſine origi
nali pctō: pphetauit Dauid ps. xlv. di. Ad
iuuabit eā deꝰ mane diluculo. i. in ꝑmo iſtā
ti cōceptiōis. ne ꝑ pctm̄ corrūpaꝛ. Quarto
ꝙ deberet impleri ſpūſancto ⁊ ſanctificari.
ꝓphetauit Dauid ps. xlv. dicēs. Fluminis
impetꝰ letificat ciuitatē dei: ſcificauit taber
naculū ſuū altiſſimus. Quinto ꝙ de nati⸗
X uitate eiꝰ letari deberet pater eiꝰ iuſtꝰ ⁊ ti⸗
mens deū, ⁊ alij ꝙplures. maxime fideles
⁊ deuoti. Prophetauit idē Dauid ps. xc⸗
vj. dicēs. Lux orta eſt iuſto. ⁊ rectis corde
leticia. Sexto ꝙ deberet in tēplo pn̄tari ꝑ
phetatū fuit ꝑ figurā. ij. Paral. v. vbi dr̄.
Intulerūt arca federis dn̄i in locū ſuū. i. ad
oraculū tēpli in ſcā ſcōꝝ. Septimo ꝙ ibi de
bebat cibari hr̄ Eſa. lviij. vbi dr̄. Suſtollaꝫ
te ſuꝑ altitudinē terre: ⁊ cibabo te heredi⸗
tate Jacob patris tui. Uñ ipſa poterat di⸗
cere illud Thob. xiij. Ego cibo ⁊ potu inui
ſibili qui ab hominibus videri nō pōt vtor.
Octauo ꝙ debebat deſpōſari hr̄ in figura
Thob. viij. vbi patri btē ꝟginis dixit ange
lus. Noli timere dare illā iſti. huic ei. ſ. Jo⸗
ſeph timēti deū debetur coniunx filia tua.
Nono ꝙ de ſpūſcō debebat cōcipe ⁊ parere
filiū dei: hr̄ Eſa. vij. Ecce ꝟgo cōcipiet ⁊ pa
riet filiū: ⁊ vocabitur nomen eius emanuel
qd̄ eſt interpꝛtatū nobiſcuꝫ deꝰ. Decimo ꝙ
debebat eſſe ꝟgo in eternū: ꝓphetatuꝫ eſt
Ezech. xliiij. vbi inq̄t ꝓpheta. Uidi portaꝫ
in domo dn̄i clauſaꝫ ⁊ dixit dn̄s ad me. por
ta h̄ clauſa erit in eternū ⁊c̄. Undecimo ꝙ
de ſuis ſanguinibꝰ veſtiret deū hoīem fa⸗
ctū hr̄ Hiere. xxxj. vbi dr̄. Nouū faciet dn̄s Y
ſuꝑ terrā. femina circūdabit virū. Duodeci
mo ꝙ amari debebat a celeſti ſpōſo ꝓpter
humilitatē hr̄ i figura Geñ. xxix. vbi Lya
vxor Jacob dixit. Uidit deꝰ humilitatē me
am nūc amabit me vir meꝰ. Ipſa aūt bn̄di
cta ꝟgo inq̄t Lu. j. Reſpexit humilitatem
ancille ſue ⁊c̄. Tredecimo ꝙ viſitaret heli
zabeth ⁊ zachariā virū eiꝰ ſacerdotē in figu
ra hr̄. iiij. Re. iiij. vbi dr̄. Mulier ſunamitis
ꝑfecta venit ad helyſeū. Decimoq̄rto ꝙ cā
tare debebat cāticū: ꝑ figurā ꝓphetatū eſt
Exo. xv. vbi Maria ſoror aaron cecinit di
cēs. Cātemus dn̄o glīoſe ⁊c̄. Decimoq̄nto
ꝙ debebat mūdo edere paruulū q̄ eſſet ve
rus meſſias hr̄ Eſa. ix. vbi dr̄. Paruulus
natꝰ eſt nobis. ⁊ filiꝰ datꝰ eſt nobis. ⁊ vocabi
tur nomē eiꝰ admirabilis cōſiliariꝰ deꝰ fortꝭ
pr̄ futuri ſeculi. ꝓnceps pacꝭ. Scd̄m autem
trāſlationē caldaicā hr̄. ⁊ vocabiꝛ ꝑmanēs
in ſecula meſſias. Decimoſexto ꝙ ꝯcipiēdo
⁊ parturiēdo ipm̄ nō amitteret ꝟginitatē
hr̄ Eſa. vl. vbi dr̄. Añꝙ ꝑturiet pepit ⁊c̄.
⁊ Cañ. iiij. Hortꝰ ꝯcluſus fōs ſignatꝰ emiſ
ſiōes tue padiſus. Decioſeptīo ꝙ a magis
gētilibꝰ debebat viſitari et eiꝰ filius ab eis
adorari. hr̄ Thob. xiiij. vbi dr̄. Gaudebūt i
ea oēs reges terre adorātes dn̄m deū iſrl̄.
Decimooctauo ꝙ a paſtoribꝰ debebat viſi⸗ Z
tari. hr̄ Hiere. vj. vbi dr̄. Uenient ad paſto⸗
res ⁊c̄. Decimonono de filij ſui ad tēplū de
ductiōe. hr̄ in figura. j. Reg. j. vbi dr̄. Ad⸗
duxit puerū in domū dn̄i. Uiceſimo de filij
amiſſiōe. Thob. x. cepit ꝯtriſtari valde tp̄e
⁊ vxor eius. ⁊ ceperunt ambo ſil' flere eo ꝙ
ſtatuto tp̄e nō reuerteretꝛ filiꝰ. Uiceſimo⸗
primo de eiꝰ inuētiōe. Thob. xj. vidit mr̄ a
lōge ⁊ cognouit filiū ⁊c̄. Uiceſimoſcd̄o de
diaboli ꝓſtratiōe. Geñ. iij. inq̄t deꝰ diabolo
ipſa cōteret caput tuū. Uiceſimotertio de
vite cōmēdatiōe Judith. xv. Tu glīa hieru
ſalē. tu leticia iſrl̄. tu honorificētia ppl̄i nr̄i.
Uñ ipſa dicē poterat illud Job. xxvij. Non
rephēdit me cor meū in oī vita mea. Uiceſi
moq̄rto de eiꝰ gratioſitate. Geñ. xv. c. inq̄t
deꝰ. Suſpice celū ⁊ numera ſtellaſ ſi potes.
Qd̄ exponit, magr̄ Bartholomeꝰ piſanus
vbi. s. fructu. ij. Suſpice celū. i. mariā. ⁊ nu
mera ſtellas. i. grās ⁊ dona eiꝰ. Uñ ipſi di⸗
ci pōt illud Heſter. xv. Amabilis es tu. ⁊ fa
cies tua plena grāꝝ. Uiceſimoq̄nto de eiꝰ
exaltatiōe ſuꝑ choros āgeloꝝ. hr̄ ps. xliiij.
Aſtitit regina a dextris tuis in veſtitu de
aurato circūdata varietate. Uñ de illa dici
pōt illud. ij. Paral̄. xvij. Facte ſunt ei infi⸗
nite diuitie ⁊ multa glīa.

Pars tertia huiꝰ ſermonis que dicitur
exultationis.

A Ltra ea q̄ dicta ſunt in ꝑmo ſmōe
V huiꝰ ꝑtis, ꝑte tertia poſſumꝰ cōſide
rare quātū gaudiū fuerit in celo de
Gaudi ortu huiꝰ ſanctiſſime puelle. Et ꝑmo quan⸗
um de tū gauiſus fuerit Gabriel angelꝰ qñ deꝰ h̄
natiui⸗ ſecretū ei reuelauit, ⁊ miſit eū nūciū patri ⁊
tate vir matri eiꝰ. Quis enarrare valeat q̄ntas gra
ginis tias egit: ꝙ eū ad tā mirabile opus ꝑelege
rit: ꝙ celeriter ⁊ cū quāta leticia ad paren
tes ꝟginis ꝑuenit. ꝙ iocūde fuit viſus per
agmina angeloꝝ trāſire: atꝗ alijs angeliſ
reuelare. poſtea ꝟo ꝙ ꝟginis ipſiꝰ natiui⸗
tatē nūciauit rediēs ad celeſtia. ꝙ magnū
gaudiū ⁊ tripudiū factū eſt ab oībꝰ angelis
cū intellexiſſent mariā naſciturā ipſoꝝ do⸗
minā futurā, cuiꝰ fructu eoꝝ reparāda erat
ruina, hoſtiūꝗ capita cōterēda. Sed q̄d di
cemus de leticia quā in die natiuitaꝗ huiꝰ
puelle angeli fecerunt. Indubie enim vt in
q̄t magr̄ Bartholomeꝰ piſanus. vbi. s. fru⸗
ctu. x. credēdū eſt angelos natiuitati beate
ꝟginis interfuiſſe, q: omne ſil'e appetit ſibi
ſil'e, ⁊ ei cōiungiꝛ ⁊ ſociaꝛ Eccī. xiij. Q: er⸗
go totū qd̄ in Maria erat ad eoꝝ redūda⸗
bat grām ⁊ leticiā. Jō arbitror de oībꝰ bea⸗
toꝝ angeloꝝ ordinibꝰ copioſam multitudi⸗
nē de celo deſcēdiſſe q̄ ſpōſe eterni regis na
ſcēti oīs generis muſicoꝝ dulciſſimū ſoni⸗
tū faciebāt. ſuauiſſimaꝗ carmina cū melli
fluis ⁊ ineffabilibus melodijs decantabāt.
Que ipa bn̄dicta puella audiēs ⁊ itelligēs
q: vſuꝫ rōnis habebat: magnā dulcedinē ⁊
B cōſolationē ſentiebat. Quid dicemus autē
de cōſolatione quā habuerūt parentes eiꝰ:
ꝑfecto humanis nō pōt exꝑmi ꝟbis. Gau
debāt eñ ꝑmo. q: cernebant adimpletū qd̄
ꝑ angelū eis fuerat nūciatū, ſcd̄o q: de op
probrio ſterilitaꝗ erāt liberati. tertio q: ac
cedere poterāt ad tēplū ⁊ ſua munera cum
alijs offerre. q̄rto q: tā mirabili dono fue⸗
rāt ditati. Si eñ vnū paruū munuſculum
tribuit gaudiū accipiēti. c. j. §. bn̄ficiū. in q̄
bus cau. feu. amit. in vſibꝰ feu. quāto mag
tā ſingulare donū filiatiōis? Nihil nāꝗ ha
bēt parētes gratꝰ filijs q̄s magis diligūt
ꝙ ſeipſos. l. iſti q̄dē. in fi. ⁊ ibi glo. ff. qd̄ me
tus cā. l. liberoꝝ. in fi. ff. de ꝟ. ſig. ⁊ rō eſt.
q: inter patrē ⁊ filiū nō eſt dr̄ia niſi in ſolo
n oīe. l. in ſuis. ff. de libe. ⁊ poſt. O igiꝛ btā
Anna q̄ hāc bn̄dictā puellā pepiſti. dic q̄ſo
quātū dulcedinis i eiꝰ parturitiōe ꝑcepiſti
⁊ ſenſiſti. Si eñ tāta in te matre Johis fe⸗
cit dn̄s: ꝑfecto plura in matre mr̄is ſue ꝑ⸗
egit. Nōne Maria plena grā te amplꝰ gra
tificauit, ſanctificata te ſcificauit. illumina
ta te illuminauit. in grā cōfirmata te in bo
no roborauit. ad bonū inclinata te ad ꝟtu
tes inclinauit, tot angeloꝝ agminibꝰ valla
ta te delectauit. diuina dulcedine recreata
te cōſolationibꝰ repleuit: ⁊ mētē tuā ad cele
ſtia eleuauit. ſi maria ſuo aduētu ⁊ filij ex⸗
ultare fecit Johem, quāto magis tuā ani⸗
mā gaudio repleuit: O quātuꝫ intellectus
tuꝰ illuminatꝰ fuit atꝗ inflāmatꝰ affectꝰ nō
ſolū cū illa i vtero geſtabas. ſꝫ etiaꝫ poſt eiꝰ
ortū cū illā i brachijs geſtabaſ. āplexibuſꝗ
fouebas. atꝗ lacte tuo nutricbas. ſi Sara
de Iſaac, Lya de filijs. Annaꝗ de ſamue⸗
le gaudebat, ꝑfecto excellētiori iubilatiōe
tu exultrabis de filia tua meliore ac ſanctio
re. ⁊ inter oēs puellas bn̄dicta. a patribꝰ fi⸗
gurata. ⁊ a ꝓphetis ꝓnūciata. que ſpūſcō
repleta te q̄ꝫ matrē ſuam repleuit ſicut Jo
hānes ſuā genitricē. Lu. j. Sed quid di
cemus de patre eiꝰ Joachim: ꝑfecto inex⸗
cogitabili gaudio letabaꝛ. atꝗ īfinitas deo
grās exhibebat: q: tā nobilis filia ei eēt do
nata. Et q: qd̄ patribꝰ antiq̄s erat ꝓmiſſū
in ſe videbat adimpletū. Gaude igiꝛ pater
Joachiꝫ cū filiā habeas q̄ domꝰ Dauid ho
noraꝛ, ꝑficiꝛ ⁊ exaltaꝛ. Tu ꝙ cum filia tua
oīum facta imperatrice ſecure cōuoca celū
⁊ terrā ⁊ oēs creaturas vt tecū deū laudēt.
Decāta igiꝛ ſpūſctō plenus cū eadem filia
tua illud dulciſſimū canticū Luc. j. deſcri⸗
ptū dicēs. Magnificat aīa mea dn̄m ⁊c̄.
Quia fecit mihi magna q̄ potēs eſt. Si eñ
merito filij ſui Zacharias repletꝰ fuit ſpū⸗
ſancto. vt habeꝛ Lu. j. ꝑfecto ⁊ filia tua Jo
hāne generoſior. ⁊ ſpirituſancto magis re⸗
pleta te diuino ſpū repleuit ⁊ iubilare fe⸗
cit. Et tūc verificatū fuit in te illud Prou.
xxiij. Exultat gaudio pater iuſti. ⁊ qui ſapi
entē genuit letabitur in eo. Beate q̄ꝫ ꝟgini
dici poterat illud qd̄ in ꝑdicto. c. ſequiꝛ. ſcꝫ.
Gaudeat pater tuus ⁊ mater tua. ⁊ exultet
q̄ genuit te. Ad h̄ etiā applicari poteſt illud
ps. xcvj. Lux orta eſt iuſto. ſ. Joachim. ⁊
rectis corde leticia. ſ. vtriſꝗ parētibꝰ beate
ꝟginis. q̄ mirū in modū de eius natiuitate
letati ſunt. Que oīa conſiderans magiſter

Bartholomeus piſanus inquit vbi.ſ. Et
nos ꝗ gaudere in tãta ſolẽnitate debemꝰ.
Ipſa em̃ oriẽte lux orta eſt nobis cecis. in⸗
firmis medicina. ignorantibꝰ doctrina. ab
errãtibꝰ via. ꝓctõribꝰ venia: ꝓpitiatio deſpe
ratꝭ. deſolatꝭ cõfidẽtia. recꝭ corde leticia. an
gelis dña. exulibꝰ patria. portꝰ naufragãti
bus. ſcis ⁊ iuſtꝭ vt celũ aſcẽdãt ianua. porta
⁊ ſcala. Quare nos q̊s delictoꝝ cathena cõ
ſtringit. terrenoꝝ obũbrat nebula. ſua arte
diabolꝰ illudit. mũdꝰ blãdicijs allicit. ⁊ car⸗
nalis ſꝑ titillat libido. in huiꝰ alme exordio
decet gaudẽ. nõ ſolũ angeloꝝ ⁊ iuſtoꝝ exẽ⸗
plo: ſ ⁊ nr̃a vtilitate. vt eiꝰ cuiꝰ gaudioſe or
tũ celebramꝰ intercedẽtibꝰ meritꝭ triplici ho
ſte ſubacto a pctis purgati. gr̃a ⁊ ꝟtutibus
adornati ad eiꝰ felicẽ gl'iaꝫ trãſeamꝰ. Amẽ.

De eadẽ excellẽtiſſime atqꝫ pulcherrime
virginis natiuitate. Sermo quartus.

E Ideis noua lux
I oriri viſa eſt: gaudiũ: honor
⁊ tripudiũ apud oẽs popu⸗
los. vrbes atqꝫ ꝓuīcias. He
ſter. viij. Licꝫ oẽs qui ſunt
in gr̃a dei noĩe lucis nũcupent. quibꝰ inq̃t
dñs Mat. v. Uos eſtꝭ lux mũdi. Uñ Pro⸗
uerbioꝝ. iiij. dr̃. Juſtoruꝫ ſemita quaſi lux
ſplẽdens ꝓcedit ⁊ creſcit vſqꝫ ad ꝑfectum
diẽ. Et apl's. ſ. ad Theſ. v. oĩbꝰ bonis xp̃ia
nis dicit. Oẽs filij lucis eſtis. Tñ btã ꝟgo
Maria excellẽtiori mõ lucis noĩe demon⸗
ſtratur. que oẽs ſcõs claritate ꝑcellit. Uer
ba em̃ gñaliter ꝓlata debẽt verificari in ex
cellẽtiori ⁊ ſublimiori ſignificatiõe. l. ſ. §. q̃
in perpetuũ. ff. ſi ager vecti. vel emphi. pe.
cũ ibi no. Et ita intelligi põt illud Eccĩ. xx
xiij. Lux lucẽ ſuꝑat ⁊ dies diẽ. De ipſa em̃
dr̃ Sap. vij. Cãdor eſt lucis eterne: ⁊ ſpecu
lum ſine macula. Splẽdor em̃ dr̃ quantuꝫ
ad puritatẽ mẽtis: ⁊ ſpeculuꝫ ſine macula
quantũ ad honeſtatẽ carnis. Tãta em̃ erat
honeſtas iſtiꝰ ſpeculi luminoſi ꝙ ab oĩbus
inſpiciẽtibꝰ expellebat oẽs motus inhone⸗
ſtos. Uñ ipſa virgo dicere poteſt illud Job
xxix. Lux vultus mei nõ cadebat in terraꝫ.

Uerba gñalia

Maria lux

Recte aũt ipſa gl'ioſa dei mater lux voca
tur multiplici ex cauſa. Primo quia ſicut
lux hꝫ in ſuſtãtia ſua puritatẽ. ſic ipſa cla⸗
ruit ſemꝑ omnimoda puritate. Unde ĩ eo
dem. vij. Sap. c. ſubditur. Uapor eſt ei vir
tutis dei ⁊ emanatio quedã claritatꝭ eiꝰ ſin
cera. Et ideo nihil inquinatũ in ea ĩcurrit.
Scđo quia ſicut lux omnia corpora excel⸗
lit ſua dignitate. dicẽte Aug. in quodã ſer
mone. ꝙ inter om̃ia corpora lux ꝑmũ locũ
tenet. ſic beata ꝟgo oĩa creata excedit ſua
nobilitate. Ideo Sap̃. vij. dr̃ de ea. Super
oẽm diſpoſitionẽ ſtellarũ. i. angeloꝝ ⁊ ſan
ctoꝝ. luci cõparata inuenitur prior. Tertio
quia ſicut lux omnibus ſe cõicat: ⁊ mox vt
oritur per orbẽ diffunditur ſic beata virgo
omnibꝰ bñficia ſua impartitur. ⁊ ſe ad ſub⸗
ueniẽdum eis ſemꝑ exhibet paratã. Unde
Sap̃. vj. dr̃. preoccupat eos qui ſe concupi
ſcunt vt ſe prior illis oſtendat. ⁊ Eccĩ. xxi.
de implorantĩ auxiliũ eius ſcriptũ eſt. ob⸗
uiabit illi quaſi mater honorificata. Quar
to quia ſicut lux omnia clarificat ſua pul⸗
chritudine dicẽte Ambroſio in quodam ſer
mone. ꝙ lux facit vt cetera viſibilia appa⸗
reant pulchra ⁊ laude digna. Nihil em̃ vi⸗
detur niſi in lumine. vt dr̃. ij. de aĩa. Sic
beata ꝟgo ſua illuſtratiõe ⁊ illuminatione
facit oꝑa nr̃a in cõſpectu dei eſſe gratioſa
⁊ gl'ia digna. Jõ de ip̃a dici põt illud Luc.
ij. Lumẽ ad reuelationẽ gentiũ: ⁊ gl'iaꝫ ple
bis tue iſrael. Et ad hoc etiã applicari põt
illud qđ ait apl'us ad Eph. v. c. Omne qđ
manifeſtat̃ in lumine eſt. Quinto. quia
ſicut mediãte luce cernimꝰ ꝑ quã viã incede
re debeamus. ſic mediãte ꝟgine bñdicta co
gnoſcimus quo itinere ad celeſtẽ patriam
ꝑuenire valeamꝰ. Jõ ipſi dicere poſſumus
illud p̃s. xxxv. In lumine tuo videbimus lu
mẽ. In natiuitate em̃ ipſiꝰ ꝟificatũ fuit il⸗
lud Eſa. ix. Populus q̃ ſedebat in tenebris
vidit lucẽ magnã. ambulãtibꝰ in regiõe vm
bre mortis lux orta eſt eis. Deus nãqꝫ ipſi
ꝟgini naſcẽti dixit illud Eſa. xlij. dedi te in
lucẽ gentiũ vt aperias oculos cecoꝝ. Se
xto appellat̃ lux. quia ſicut lux eſt delecta⸗
bilis ad videndũ. ⁊ letũ hoĩem reddit. iuxta
illud Proũ. xv. Lux oculoꝝ letificat aĩam.
Et Eccĩ. xj. Dulce eſt lumen ⁊ delectabile
oculis videre ſolẽ. Et alibi dr̃. ꝙ lucis cla⸗
ritas maximã ⁊ delectabilẽ cõmoditatem
ꝑbet inhabitãtibꝰ domos. vt ꝓbat̃ ꝑ. l. pri
mũ. ĩ ſi. ff. ſi vſufru. pe. ⁊ in. l. ſi is q̃ binas
ff. de ꝟui. Ecõtrario ꝟo ſubtractio lucis ma
ximũ dat incõmodum incarceratꝭ. l. ſ. C. de
cuſt. re. Ita iſta ꝟgo pulcherrima q̃: vt figu
ratiue ſcp̃tũ eſt. Sap̃. vij. Fuit lux ſpecioſi
or ſole formoſitate ſua nõ ſolũ hoĩes ⁊ ãge
los ſ et ipꝫ deũ letificauit. Et ſbtractio ſue
claritatꝭ ⁊ gr̃e nob in hac valle miſerie ĩcar⸗

D

Lucis cõmoditas

ceratis maximũ diſpendiũ facit. Ideo non
ſolũ nos eiꝰ claritatẽ intueri deſideramꝰ: ſ
etiã celeſtis ſuꝰ ſpõſus hoc affectãs inquit
illi Cant. ij. c. Oſtẽde mihi faciẽ tuã ſonet
vox tua in auribꝰ meis. vox em̃ tua dulcis
⁊ facies tua decora nimis. ⁊ Cant. iiij. ite⸗
rũ ait. Quã pulchra es amica mea ꝙ̃ pul
chra es. Primo autẽ dicit pulchra. ſ. q̊ ad
corpꝰ. ſcđo idẽ replicat. ſ. q̊ ad aĩam. de qua
luce diua etiã exponi põt illud Eccl'i. xliij.
Pulchritudinẽ cãdoris eiꝰ admirabit̃ ocu
lus. Jõ bñ dr̃ in ꝟbis ꝓpoſitis. Judeis ⁊c̃.
Ip̃a em̃ fec̃ gaudiũ deo honorẽ gñi hũano
tripudiũqꝫ ãgelis in ſuo ortu. De cuiꝰ pul
chritudine tres ꝯſideratiões faciemꝰ.
Prima dicet̃ dubitationis.
Scđa confirmationis.
Tertia ꝟo declarationis.

Pars ꝑma huius ſmonis que dicit̃
dubitationis.

E P Ro expeditiõe ꝑme ꝑtis q̃rit̃.
vtruꝫ dña nr̃a pulchritudinem
corꝑalẽ habuerit: Et ꝑmo vide
tur ꝙ nõ debuerit eã hr̃e. quia
Prouer. vl. dr̃. Fallax gr̃a ⁊ vana eſt pul⸗
chritudo: ſ in btã ꝟgine mĩme fuit de va⸗
nitate. ꝗ nec puchritudo. Itẽ pulchritudo
mulierũ magna eſt occaſio mali. Uñ Eccĩ
ix. dr̃. Uirginẽ ne ꝯcupiſcas ne forte ſcan⸗
dalizeris in decore illiꝰ. Et iterũ ibidẽ. ꝓpt̃
ſpẽꝫ mulieris m̃lti ꝑierũt. Sꝫ btã ꝟgo oĩ⸗
bus dedit eẽ cã ſaluãdi. ergo nulli cã ꝑden
di. ⁊ ꝑ ꝯñs non pulchra. Itẽ quãto plures
ſunt cãe hũilitatꝭ ⁊ caſtitatꝭ atqꝫ charitatis
in aliq̃ ꝑſona: tãto maior ⁊ fortior eſt hũi⸗
litas ⁊ caſtitas atqꝫ charitas in ea. Ergo
q̃ ſummã habuit humilitatẽ caſtitatẽqꝫ et
charitatẽ. oẽs hr̃e debuit cauſas ipſarum
ꝟtutũ. Quia igit̃ vt inq̃t Ouiđ. in. ſ. de fa
ſtis. Faſtꝰ ineſt pulchris ſeq̃turqꝫ ſuperbia
formã. Uñ ⁊ Pãphilꝰ poeta ſui li. c. ij. in⸗
quit. Cõcipit ingẽtes aĩos fiducia forme.
Incqꝫ modũ dñam nõ ſinit eſſe ſuã. Eſt q̊ꝫ
formoſitas cã luxurie. iux̃ illđ Juuenal'. li.
iij. Rara eſt ꝯcordia forme. Atqꝫ pudici⸗
cie. Uñ Ouiđ in epl'is ait. lis eſt cũ forma
magna pudicitie. Itẽ eſt cã inuidie. Unde
Ouiđ. ix. methaſ̃. inq̃t. Cupit formoſa vi
deri. Et ſi q̃ eſt illic formoſior inuidet illi.
Ergo arguẽdo ꝑ locũ ab oppoſitꝭ. oppoſi⸗
toꝝ em̃ eadẽ eſt diſciplina. l. q̃ accuſare. ff.
đ accu. cũ ſi. Cũ deformitas ſit cã oppoſito
rũ. ſ. humilitatꝭ: caſtitatꝭ: ⁊ charitatꝭ que nõ
inuidet. vt dr̃. ſ. Coꝝ. xiij. videt̃ ꝙ btã ꝟgo
debuerit eẽ ⁊ fuerit deformis. Iteꝫ dñs in
incarnatõe maximã oñdit hũilitatẽ: quia
exinaniuit ſemetip̃ꝫ formã ſui accipiens.
vt ait apl'us Phil. ij. ſ maior eſt humilitas
aſſumere carnẽ de deformi ꝙ̃ de pulchra.
q: quãto remiſſius ẽ ꝑdicatũ tãto hũiliꝰ ẽ
ſuũ ſubiectũ. §. gñal'r. arguẽdo a ꝯtrario. ĩ
aut̃. de digni. coll'. vj. ergo dñs debuit na⸗
ſci de deformi. Sꝫ his nõ obſtãtibꝰ dico.
ꝙ ſicut dñs nr̃ ieſus xp̃s fuit ſpecioſus for
ma pre filijs hoĩuꝫ. vt ꝑdixit dđ p̃s. xliiij.
Ita btiſſima ꝟgo fuit pulcherria int̃ oẽs
filios ⁊ filias hoĩuꝫ. Et vt inq̃t Alber. ma
gnus ſuꝑ miſſus eſt. ip̃a habuit ſummũ in
pulchritudĩe qđ potuit eẽ ĩ corꝑe mortali
nã oꝑante. h̃ em̃ argumẽtũ eſt fortiſſimũ.
Filiꝰ pulcher: ergo mr̃ pulchra: q: natura
gignit ſibi ſiſe. ar. i. l. q̃ſqs. C. ad le. iu. ma.
vbi ait gl. ſepe ſolet filiꝰ ſil'is eẽ pr̃i. Silit̃
ſolet dici ꝙ opꝰ laudat magr̃ꝫ. Uñ inquit
Proſp in li. epigr̃mmatũ. En miris operũ
ſignis oñdit̃ actor. Actorẽqꝫ ſuũ condita
q̃qꝫ canũt. Et ꝓbat̃ hec ſnĩa. §. ſancimꝰ. in
aut̃. de mo. quẽ tex. alleg. gl. ad h̃ ꝓpoſituꝫ
in. §. cũqꝫ h̃. in ꝓemio inſti. Opꝰ ergo qđ ẽ
xp̃s eſt formoſum. ergo. b. ꝟgo ẽ formoſa
vt ſic ab effectu cã demõſtret̃. ar. c. eſtote.
de reg. iur. ibi. a fructibꝰ eoꝝ cognoſcetꝭ eos
qđ etiã habet̃ Mat. vij. Effectꝰ em̃ eſt de⸗
mõſtratiuꝰ ſue cãe. vt dr̃ in li. de cauſis. iij.
phiſic. ⁊. ſ. poſterioꝝ. Quãta aũt fuerit xp̃i
pulchritudo appꝫet ex h̃ qđ dr̃ Marc. xiiij.
ſcꝫ ꝙ iudei velauerũt faciẽ xp̃i cũ illuderẽt
ei in paſſione: ⁊ cõſpuebãt in faciẽ eiꝰ. Qđ
fecerũt ſm Hiero. q: oculi xp̃i erãt tantuꝫ
attractiui tantũqꝫ amoroſi ⁊ tantũ dulces
ꝙ nullꝰ erat ſic crudelis ip̃ꝫ aſpiciẽs quin
mãſueſceret ex aſpectu eiꝰ pulcherrimo. et
ideo nolebãt eiꝰ decorã faciẽ videre: ne eoꝝ
corda crudelia mãſueſcerẽt ex elegantia ⁊
venuſtate ip̃ius. Legit̃ q̊ꝫ de pulchritudĩe
filij btẽ ꝟginis. ꝙ tꝑibꝰ Octauiani imꝑa⸗
toris. cũ ex vniuerſis mũdi ꝑtibus illi qui
ꝑerant ꝓuincijs ſcriberẽt ſenatoribꝰ rome
nouitates q̃ occurrebãt ꝑ mundi climata.
q̃dã noĩe Lẽtulus hñs officiũ in partibus
iudee ſcripſit ſenatoribꝰ in hũc modũ. Ap⸗
paruit tꝑibꝰ iſtis hõ magne ꝟtutis noĩatꝰ
Jeſus xp̃s q̃ dr̃ a gẽtibꝰ ꝓpha veritat̃. quẽ
eius diſcipuli vocãt filiũ dei. ſuſcitãs mor
tuos ⁊ ſanãs languidos. hõ quidẽ ſtature
ꝓcere. vultu venerabilis. quem intuentes

Utrum fuerit corꝑal'r pulchra

Forma ⁊ pudicicia raro ſimul

Epl'a de pulchritudine Jeſu

poſſent diligere ⁊ formidare. Capillos ha
bēs coloris nucis auellane et pinature. et
planos fere vſq; ad aures. ab auribus ꝟo
circinos: criſpos ⁊ aliquāto ceruliores et
fulgētiores ab hūeris vētilātes. diſcrimē
hñs in medio capit̄ iux̄ morē nazareoꝝ.
frontē planā ⁊ ſereniſſimā cū facie ſua ru
ga ⁊ macula aliq̄ quā rubor moderat⁹ ve
nuſtat. naſi ⁊ oris nulla eſt proꝛſus rep̄hē
ſio. Barbā hñs copioſam ⁊ īpuberē capill'
cōcolorē: nō longā ſ; bifurcatā. Aſpectum
hñs maturū. oculis glauq̄ varijs et claris
exñtib⁹. In increpatiōe horribilis. ī admo
nitōe blādus ⁊ amabilis. hilaris ſeruata
ḡuitate. nunq̄ viſus ē ridere. flere aūt ſic.
In ſtatura corporis ꝓpagat⁹ ⁊ erect⁹. man⁹
h̄ñs ⁊ brachia in viſu delectabilia ⁊ totus
ſpecioſus forma pre filijs hoīum. hec ibi.
Ex q̄b⁹ ꝯcludit̄ matrē ip̄i⁹ fuiſſe pulcherri
F mā. Jō illi dicere poſſumus illud Heſter.
Euāgeliſte nō laudāt Mariā de eius pulchritudine.
xv. facies tua plena ē gr̄arū. Q aūt euā
geliū nihil ſcribit ſup eo p̄nt eſſe plēs cāe
ſm Alber. vbi. ſ. Una ꝙ cū dña nr̄a nobil'
poſita ſit in ſpeculū ⁊ exēplū ſaluos fiēdi.
nō eā voluit euāgeliū laudare de talibus.
quoꝝ appetit⁹ inordinat⁹ vel abuſus eſt
mult̄ cā ꝑeundi. Alia cā eſt ꝙ ſcp̄ture ſuf
ficit h̄ ꝑ locū a minori inferre. ꝙ q̄cq̄d bo
nitatis vel pulchritudīs in aliquo ſctōꝝ
fuit. h̄ in ipſa minime dubitem⁹ defuiſſe. vñ
ſcriptura magis laudat eā hoc tacite ſup
ponēdo q̄ꝟbotenꝰ explicādo. Tacēdo em̄
ꝓ reuerētia regulā nobis tradidit infalli
bilē. ꝙ q̄cq̄d boni vel laudis in alijs fuit: h̄
de ip̄a nō op̄teat dubitari. nec in q̄ſtionē
venire debeat qđ nefas eſt dubitare. vt ꝓ
bat tex. in. l. domici⁹ labeo. ff. de teſta. ⁊ ibi
glo. vbi em̄ nulla ē dubitatio ibi ſupuacua
eſt ſcriptura. l. j. in fi. ff. ad muni. facit. ff. ꝺ
capti. ⁊ poſtli. re. l. poſtliminiū. §. fin. ⁊ de
condi. inſti. l. hec ꝟba. ⁊ de vſuris. l. ſi ſtipu
latus. ⁊ de le. j. l. ſi q̄ñ q̄s. ⁊. l. ſi creditori. ⁊
de carbo. edic. l. quod labeo. ⁊ de mino. l. in
cauſe. j. rñſo. ⁊ de ꝟ. ob. l. doli. ⁊. l. ſi ſic ſti
pulat⁹. ⁊. l. ſi dari. ⁊. C. de iur. de. l. j. et de
theſau. l. j. ⁊ arbi. tu. l. cū interdicte. Item
ſicut angeli ſūnt a donis melioꝛib⁹ laudā
tur ⁊ denoiant̄ ⁊ nō ab inferioꝛib⁹ q̄ tñ in
ip̄is eē nō dubitant̄. Ita ⁊ btā ꝟgo donis
nobiliſſimis ſpūalib⁹ ⁊ gratuit̄ pleniſſima
ita occupat ⁊ implet aīas laudātiū ⁊ euāge
liſtarū ꝙ obliuiſcūt̄ bonoꝝ corꝑaliū atq;
illa p̄tereunt. Itē euāgeliū magis reſpicit

ſpiritualia. lex autem vet⁹ plus corꝑalia.
ꝓpꝛiū ē ergo euāgelij de gratuit̄ laudare.
veteris aūt teſtamēti corꝑalia cōmēdare.
Ideoq; dña noſtra in veteri teſtamēto de
pulchritudine corꝑali cōmēdat̄ ꝑ figuras
In teſtamēto aūt nouo de ſpūali ꝑfectiōe
per angelos ⁊ euangeliſtas. Raro em̄ vel
nuſq̄ in nouo teſtamēto inuenit̄ ꝙ aliq̄s
de corꝑali pulchritudie cōmēdet̄. h̄ Alber.
vbi. ſ. Nō obſtat mō qđ obiectuꝫ fuit de
B
Solutio argumentoꝝ.
vāitate pl'chritudīs corꝑalis. q; ī ea auc̄te
Salomō nō appellauit pulchritudinē va
nā q; ſit mala de ſe. ſ; q; caduca eſt ⁊ parū
durabilis ſicut ⁊ alia trāſitoria. iuxta illđ
Saluſtij in catilinario. Natura diuitiarū
⁊ forme gl'ia fluxa atq; fragilis eſt. Unde
Señ. in ypolito inq̄t: res eſt forma fugax.
et Ouiđ. xv. metham. Nec ſpēs ſua cuiq;
manet ⁊c. ⁊. iij. de triſtib⁹. Iſta decēs faci
Pulchritudo trāſit
es lōgis viciabit̄ ānis. Rugaq; in ātiqua
frōte ſenil' erit. Cūq; aliq̄s dicet. fuit hec
formoſa dolebis. Et ſpeculū mendax eſſe
q̄rere tuū. Et Calphurni⁹ in bucoliq̄ dicit.
Non hec ſemꝑ eris ꝑdunt ⁊ gramina flo
res ⁊c. Et ideo Uirgili⁹ in bucoliq̄ ait. O
formoſe puer nimiū ne crede colori. Alba
liguſtra cadūt vaccinia nig̃ legunt̄. Oīa
ergo tꝑalia caduca ſunt ⁊ vana. de q̄b⁹ idē
Salomō inq̄t Eccs. j. Uanitas vanitatū
⁊ oīa vanitas. Ip̄a em̄ pulchritudo amit
tit̄. iux̄ illud Ouiđ. in li. de medicamīe fa
ciei. Formā populabit̄ etas. Et placid⁹ ru
gis vultus arat⁹ erit. Et idē in. ij. de arte
amādi ait. Forma bonū fragile ē quātūq;
accedit ad annos. Fit minor et ſpacio car
pitur ipſa ſuo. Nō ſequit̄ ergo ex p̄dictis
q̄n formoſitas corꝑalis q; in ſtatu vie nō
erat ꝑmanēs nō debuerit eē in btā ꝟgine
ſicut fuerūt alia bona corꝑalia. vt fortitu
do ⁊ hmōi. q̄ tamen cū temꝑe deficiūt. iu
xta illud Ouiđ. ij. de pōto. Oīa deficiunt:
anim⁹ tñ oīa vincit. Nō obſtat etiam ꝙ
obiectū fuit de mali occaſiōe. Quia rñdet̄
ꝙ pulchritudo corꝑalis ſimpl'r in ſuo gñe
eſt bona ⁊ nobis pōt eē vtilis. Oīa ei pul
chra creauit deus ad vtilitatē nr̄am. vnde
p̄s. xcj. Delectaſti me dñe in factura tua
nā a magnitudine ſpēi poterit creator co
gnoſci. vt ait Salomō Sap̄. xiij. Bon⁹ g̃ ⁊
pulcher deus in mūdo creauit bona ⁊ pul
chra. Uñ Boet. li. iij. de ꝯſo. ait. Pulchrū
pulcherrim⁹ ip̄e mūdū mēte gerēs ⁊c. Ni
hil aūt bonū ē in q̄ nō ꝯtingat malos ſcā

dalizari. q̄ nō tm̄ in xp̄o hoīe ſcādalizabāt̄
ſicut ſcriptū eſt Marc̄. vj. Uñ Mat. xj. et
Lu. vij. dicebat ſaluator. Btūs q̄ nō fuerit
ſcandalizat⁹ in me. Immo in ip̄o deo ſcā
dalizabant̄. Uñ ſuꝑ illud p̄s. lxxij. q̄ bo
nus iſrl' deus his q̄ recto ſunt corde. gl. in
quit. ꝑuerſis aūt ꝑuerſus eē videt̄. Talis
aūt occaſio mali ſiue ſcādali paſſiui nō eſt
viciū bonā naturā hñtis: ſ; culpā patient̄.
Sic̄ ⁊ ipſi demones in pulcherria dei iuſti
cia ſcādalizāt̄. vñ p̄s. lxxiij. ait deo. ſuꝑbia
coꝝ q̄ te oderūt aſcēdit ſemꝑ. Nec ꝓpter h̄
in deo dꝫ eē iniuſticia: q; mali vel demōes
ſcādalizent̄ ei⁹ iuſticia: maxime cū boni in
ea edificent̄ vñ mali ſcādalizant̄. Jō īquit
Aug. in. c. de occidēdis. xxij. q. v. Abſit vt
ea q̄ ꝓpter licitū ⁊ bonū facim⁹ ⁊ habem⁹
ſi q̄d ꝓpt̄ hoc cuiq̄ mali p̄ter nr̄am volū
tatē acciderit nobis imputet̄. q̄d em̄ eſt in
vſu hoīuꝫ bono ⁊ licito vñ non poſſit ꝑni
cies irrogari. Hec ille. Alioq̄n nō eſſent in
domib⁹ fiēde feneſtre. q; q̄s poſſet ſe inde
p̄cipitare. nec plātande arbores: quia quiſ
poſſet ſe in eis ſuſpēdere: nec ferrandi eq̄:
q; poſſent alicui nocere. nec debuiſſet de⁹
cornua bobus facere. q; his poſſent ferire
Aduerſam ḡ fortunā maloſq; euētus ſpe
ctari neq; ciuile neq; naturale eſt. l. int̄ ſti
pulantē. §. ſacrā. ff. de ꝟ. obl. Siľr licet in
ꝯſequentiā aliqđ malū euenire ex pulchri
tudine illud nō dꝫ attēdi: ſ; bonū p̄ncipale
ad qđ creata eſt. regula enim ꝙ illud at
tendit̄ qđ p̄ncipal'r agit̄. l. ſi q̄s nec cāū.
D ff. ſi cer. pe ⁊. l. j. ff. de aucto. tuto. Con
grua ergo fuit pulchritudo btiſſime ꝟgīs
ad ſui cōmendationē. vt naturā ꝑficeret ⁊
gr̄am augmentaret: q; vt inq̄t Uirgili⁹ in
v. eneydos. Gratior ⁊ pulchrior veniēs in
corꝑe ꝟtus. Adiuuat. ⁊ Ouiđ. Forma pu
dicicie rara: ſed apta comes. Uñ Frāciſc⁹
petrarcha in ſuis triūphis ait. Et la cōcor
dia che ſi rara al mondo cōſumma pudici
cia alma beltada. Non debuit igit̄ beatiſſi
ma ꝟgo illo bono p̄uari quod ab oīb⁹ na
tural'r deſideraṫ. ſ. ꝙ ſint pulchri. Uñ oui
dius. j. de arte amādi ait. Delectāt etiā ca
ſtas p̄conia forme. Dicit̄ em̄ in cōi ꝓuer
Conueniēs fuit pulchritudo marie
bio. Chi dio fece bello nō fece pouero. Ad
noſtraꝫ quoq; edificationē ⁊ deuotionem
atq; ꝯſolationē: cōgruū fuit beatā ꝟginē
eſſe pulchrā: pulcra em̄ eſt caſta generatio
cū claritate. Sap̄. iiij. Eius nāq; aſpectus
nulli vnq̄ libidinoſum deſideriū cōcitauit

ſed ad deuotionē potius maximā oēs idu
cebat. vt dicetur diffuſe in ſmone ſequēti.
ꝑte. vij. ⁊ aliq̄d dicet̄ i. iiij. ꝑte hui⁹ op̄is.
ſmone. x. parte. j. Itē ad corꝑis dñici com
mendationē cōueniēs fuit pulchritudo in
corꝑe ꝟginis. Non pōt em̄ arbor bona et
nobilis fructum malū ⁊ ignobileꝫ facere.
Math. vij. Non obſtat etiā dū dicebatur
I
ꝙ pulchritudo eſt cā ſuꝑbie. luxurie ⁊ iui
die. q; verū eſt in malis q̄ male ip̄a vtunt̄
atq; bonū ꝯuertūt in malū. bonis autē eſt
adiumentū ꝟtutis. ſicut ⁊ de diuitijs. inq̄t
Amb. in omelia ſuper Lucā. Diuitie ſicut
ſunt impedimēta improbis. ita ꝓbis ſunt
adiumenta virtutis. ad hoc facit illud qđ
dꝛ Eccli. xxxix. Hec oīa ſanctis in bona. i
pijs ꝟo ⁊ pctōribus in mala cōuertentur.
Nec eſt verū ꝙ deformitas ſit cā hūilitat̄
vel caſtitat̄ aut charitatis. cū multos de
formes videam⁹ ſuꝑbos: luxurioſos ⁊ ſine
charitate: imo plures q̄ pulchros. Nā in
cōpoſitio corꝑis ⁊ deformitas denotat i
cōpoſitionē ⁊ deformitatē mētis. xlj. di. c.
vl. in fi. Facies em̄ ſepe indicat q̄le eſt cor.
l. obſuādū. ff. de of. p̄ſi. l. iij. ff. de teſti. Nō
obſtāt aūt p̄dictis auc̄tes poetarū q̄ ī iure
ſunt allegabiles. l. ſi pr̄. ff. de ſolu. l. antiq̄.
ff. ſi ꝑs here. pe. ⁊. §. itē p̄ciū. inſti. de emp.
Formoſitas nō eſt cā ſuꝑbie
⁊ ven. ⁊ ibi gl. notat allegādo mľtas ꝯcor
dātias. q; rñdet̄ ꝙ formoſitas nō eſt cā ꝓ
xima ⁊ immediata illoꝝ defectuū. lꝫ poſſit
eſſe cā remota q̄ nō attendit̄: ſ; ꝓxima. vt
ait gl. in. l. iij. §. ex plurib⁹. ff. de acqui. poſ.
⁊ in. l. in oibus cauſ. ff. de reg. iur. tex. eſt.
in. l. cū de laneonis. § aſinā molēdinariā.
ff. de fun. inſtruc. Q aūt formoſitas nō ſit
cā imediata ſuꝑbie ⁊ ceteroꝝ vicioꝝ ꝓbat̄
nā ſi ita eēt: ceſſante ip̄a ceſſarēt ip̄a vicia
ꝑ locū a rōne ceſſante. ij. Phiſ. ⁊. l. adige
re. §. q̄uis. ff. de iure patr. cū ſil'ibus. hoc
autem eſt falſum. Item ſi deformitas eēt
cauſa humilitat̄ ⁊ ceterarū ꝟtutū: ceſſan
te ip̄a ceſſarēt p̄dicte ꝟtutes per eandem
rationē. qđ manifeſte apparet eſſe falſuꝫ.
ergo ⁊c. nec etiā fuiſſet maior hūilitas ꝙ
deus incarnat⁹ eſſet de deformi q̄ de pul
chra. hūilitas eniꝫ eſt gr̄e collectiua ⁊ au
gmētatiua ⁊ nunq̄ diminutiua. Nō eēt ḡ
filij hūiliatio maior q̄ hūilitatē ⁊ dignita
tē mr̄is in ſua nobilitate diminueret. ⁊ lau
dē ſue caſtitat̄ auferret. nā nō miruꝫ neq;
laude dignum hominū opinio iudicaret.
Si ꝟgo quia eſſet deformis ⁊ q̄ſi deſpecta

vir humilis et ỽgo ꝑmāeret. ecōuerſo aūt
quāto ỽgo btiſſima ꝓfundioꝛ fuit humili-
tate. ⁊ quāto ab altioꝛi inferiꝰ in ſeipā; de
ſcēdit. tāto maioꝛ fuit filij dei humiliatio.
q̄ ſe a ſummo celo poſt ipā; inclinauit. Et
quāto ipa ỽgo benedicta fuit pulchꝛioꝛ ⁊
foꝛmoſioꝛ. tāto eius ꝑpetua ỽginitas mū
do extitit mirabilioꝛ ⁊ maioꝛi laude digna
q; circa difficilia cōſiſtit ỽtus. ij. Eth. ⁊ is
gradꝰ ceteros antecellit quē laboꝛ ꝓlixioꝛ
fecerit anteire. l. ij. C. de of. mgr̄i offi.

Pars ſecūda huius ſmonis que dicit
confirmationis.

R
q Redictā ꝯcluſionē videlꝫ bea-
tiſſimā ỽginē Mariā fuiſſe ⁊
eſſe pulcherrimā cōfirmare poſ
ſumus multiplr̄. Primo aucte
Alex. de ales in. iij. pte ſumme. q. ix. mēbꝛo
iij. ar. j. vbi ait hoc ꝯfiteri etiā ab infidelibꝰ
Et. ſ. Bonauētura in. iij. diſt. iij. ar. ij. q. iij.
dicit de hoc eſſe teſtimoniū iudeoꝝ. qd̄ nec
vilipendendū eſt. Multis etiā rōnibꝰ ideꝫ
cōpꝛobare valemus. Et p̄mo rōne figura-
tionis quā ponit Albertus vbi. ſ. dicens.
Figura ſiue ſignū ſilitudinē habere debet
cū ſignato. ſicut relatū debet eſſe cōfoꝛme
cū referēte. l. aſſe toto. ff. de here. inſti. Sꝫ
omnes mulieres beatiſſimā ỽginē figurā
tes: teſte ſcriptura: fuerūt pulcherrime. ḡ ⁊
beata ỽgo. Minoꝛ pꝫ. Quattuoꝛ em̄ in
Quatuoꝛ mulieres figurant mariā — ueniunt mulieres int̄ alias btiſſimā virgi
nē expꝛ̄eſſiſſime figurātes. videlꝫ Heſter. Ju
dith. Rachel. ⁊ Rebecca. De heſter ſcp̄tuꝫ
eſt. j. eius. c. Erat aūt heſter pulchꝛa valde
⁊ incredibili pulchꝛitudine. gratioſa oīum
oculis ⁊ amabilis videbat. Silr̄ de iudith
legit eius. viij. c. Erat aūt elegāti aſpectu
nimis. Et ibidē. Cōſiderabāt faciē eius et
erat ſtupoꝛ in oculis eoꝝ: qm̄ eiꝰ pulchꝛitu
dinē mirabant nimis. Et iterū nō eſt tal'
mulier ſup terrā in aſpectu ⁊ pulchꝛitudie
⁊ ſenſu verboꝝ. Sili modo de Rebecca le
git Gen̄. xxiiij. ꝙ erat puella decoꝛa nimis
virgoq; pulcherrima ⁊ incognita viro. De
Rachel etiā ſcriptuꝫ eſt Gen̄. xxix. ꝙ erat
decoꝛa facie ⁊ venuſta aſpectu. Et ſic ſcri-
ptura oēs mulieres beatā ỽginē figurātes
laudat de pulchꝛitudine. ergo ꝯcludit btāꝫ
ỽginem ꝑ ipās figuratā fuiſſe pulchꝛam.

Scd̄a — Itē coꝛpus oꝛdinat ad aīam. ita ꝙ aīe
nobilioꝛi debet coꝛpꝰ nobiliꝰ. vn̄ pulchꝛitu
do coꝛpis dꝫ coꝛrn̄dere pulchꝛitudini aīe:
q; locus dꝫ eſſe ꝯfoꝛmis ⁊ ꝓpoꝛtionatus
locato. iiij. phiſ. ⁊. ij. de aīa. ⁊. l. qm̄. ⁊ aut.
nouo iure ibi ſequenti. C. de cuſto. reo. c. ij.
de cuſto. eucha. ⁊. c. ſane. de cele. miſſa. Et
nobilitas coꝛpis attēdit ſm nobilitatem
aīe ad quā oꝛdinat. Foꝛma em̄ ⁊ materia
debēt eſſe ꝓpoꝛtionabilia. Et hic eſt ꝙ coꝛ
pus humanū eſt nobiliꝰ oībꝰ coꝛpibꝰ bꝛu-
toꝝ ꝓpter vnionē ad aīam rōnalē. Vn̄ hō
dꝛ res digniſſima oīuꝫ creaturarū. l. iuſtiſ-
ſime. ⁊ ibi gl. ff. de edil. edic. ⁊. § ſi. vbi gl.
allegat Ouidiū. inſti. de iure natu. gen. et
ciui. ergo vbi fuit ꝑfectiſſima pulchꝛitudo
aīe. ibi etiā ꝑfectiſſima pulchꝛitudo coꝛpis
debuit eſſe. Sed aīa btiſſime ỽginis fuit
nobiliſſima ⁊ ꝑfectiſſima atq; pulcherrīa
ergo ⁊ coꝛpꝰ eius fuit nobiliſſimū: ꝑfectiſ
Tertia ratio — ſimū atq; pulcherrimū. Itē ꝑ pulchꝛitu
dinē exterioꝛē ducit intellectꝰ ad iterioꝛē.
ergo in btā ỽgine debuit eſſe pulchꝛitudo
exterioꝛ: vt ꝑ ipām magis duceret intelle
ctus eiꝰ ⁊ alioꝝ ipām inſpicientiū ad con-
L Quarta — templandā pulchꝛitudinē iterioꝛē. Pre-
terea pulchꝛū ⁊ bonū additū pulchꝛo ⁊ bo
no facit magis pulchꝛū ⁊ bonū. q; tale ad
ditum tali facit magis tale. vt ait phs. ij.
Metaph. ⁊. vj. topicoꝝ. ⁊ notat in. l. bali-
ſta. ff. ad tre. ⁊ in. l. iuriſgentiū. §. qnimmo
ff. d pac. vbi moderni dicūt ꝙ nudū pactū
additū pacto nudo facit oꝛiri actōnē. ⁊ ſic
tale additū ⁊c̄. ergo pulchꝛitudo ⁊ bonitas
exterioꝛ addita pulchꝛitudini ⁊ bonitati in
terioꝛi facit magis pulchꝛū ⁊ bonuꝫ. Sed
btiſſima ỽgo int̄ oēs puras creaturas op-
tima ⁊ pulcherrima fuit. ergo habuit pul-
chꝛitudinē exterioꝛē ⁊ interioꝛē. Jō i q̄dā
ꝓſa quā allegat Alber. vbi. ſ. dꝛ. Caſtiſſi-
ma coꝛpe. ſctiſſima moꝛibꝰ oīuꝫ pulcherri
Quīta — ma ỽgo ỽginū. Itē coꝛpꝰ vnitū diuinitati
ꝑfectiſſimū eſt in pulchꝛitudine. ita vt etiā
angeli deſideret in ipm̄ ꝓſpicere. j. Pet. j.
ergo coꝛpꝰ īmediate oꝛdinatū ad ipm̄ fuit
ſcd̄o loco pulcherrimū. Sꝫ illud fuit coꝛpꝰ
mr̄is ex q̄ foꝛmatū fuit illud qd̄ diuinitati
Sexta — vnitū ē. ergo ⁊c. Inſup ſm phm̄ in. ij. de
aīa. ⁊. j. phiſ. a natura inſitū eſt omnibus
aīantibꝰ ſile ſibi ꝓcreare niſi impedimētū
adueniat. Si ergo natura nō impediat vl'
erret: filiꝰ eſt ſilis pr̄i vel mr̄i: ergo q̄ naſcit
de matre ⁊ nō de pr̄e. ⁊ tali opante qui nō
pōt ipediri vel errare: neceſſario erit ſilis
mr̄i ⁊ ecōuerſo. Et ꝯſequēter ipe btē ỽgis
filius taliter ꝓcreatus fuit ſilis mr̄i. Cum
ergo ipſe fuerit pulcherrimꝰ: incōuiciabilit

cōcludit matrē eius fuiſſe pulcherrimam.
Septia — Itē oꝛdo eſt in rebꝰ naturalibꝰ ⁊ in coꝛ-
poꝛibꝰ humanis. vt ait phs. viij. metaph.
bonū em̄ vniuerſi cōſiſtit in oꝛdie. xj. me-
taph. Cū ḡ natura aliq̄d fecerit pulchꝛū ⁊
aliq̄d pulchꝛiꝰ. ḡ ⁊ aliq̄d dꝫ eē pulcherrimū
ſm qd̄ oīa alia pulchꝛa diſtinguūt. vt ait
Dionyſius in li. de diuinis noībꝰ. Natura
em̄ hꝫ aliquē terminū ad quē poteſt ⁊ non
vltra. Aut ergo illū terminū alicubi cōtin
geret repire aut nuſq̄. Si nuſq̄. ḡ deficit
reſpectu ſuarū opationū. Hoc aūt ē falſuꝫ
q; natura nō abūdat ſupfluis nec deficit
necr̄ijs. vt dicit phs. iij. de aīa. ⁊. ij. phiſic̄.
ergo natura ſuū ſummū alicubi hꝫ in pul-
chꝛitudine. Nā in vnoq̄ꝫ gn̄e eſt dare ſuuꝫ
p̄mū. x. meth. Coꝛpus aūt naturale q̄nq;
foꝛmat a coꝛpe naturali ipā natura opā-
te naturalr̄. Aliq̄n deo operāte ſpūaliter.
ergo alicubi eſt ſummū pulchꝛitudinis in
coꝛpe hūano deo opante. ⁊ alicubi eſt ſum
mū in coꝛpe ipā natura opante. Et ſic na-
tura opans ē immediate ſub deo opante.
Sicut ergo coꝛpus xp̄i qd̄ deus ꝑ ſeipſuꝫ
foꝛmauit eſt ꝑfectiſſimū ⁊ pulcherrimū in
natura qd̄ deus potuit facere ſm ſtatum
vie. vnde qui viderīt veronicā. dicūt ꝙ pul
cherrimā ⁊ glīoſiſſimā repn̄tat faciē. Ita
coꝛpus btē ỽginis ad hoc imediate oꝛdina
tū fuit pulcherrimū ſm ſtatū vie qd̄ natu
ra potuit facere ſe opante. Jō Damaſcenꝰ
inq̄t ꝙ ipā a nīſa illuſtriū ſupat. Si ḡ alie
ỽgines laudant de pulchꝛitudine coꝛpali
⁊ ſpūali. Unde canit eccl'ia Pulchꝛa facie
ſꝫ pulchꝛioꝛ fide ⁊c̄. ergo btā ỽgo oī laude
digniſſima debuit de vtraq; pulchꝛitudie
M — laudari. Alio quoq; fūdamēto quod dꝛ
Or fuerit coꝛpꝛe pulcherria — foꝛmatōnis ſeu opationis idem ꝓbat. Si
em̄ ꝯſideret fabꝛicatoꝛ ipīus ỽginis: eius
ꝓfecto pulchꝛitudo demonſtrat. Pro cu-
ius declaratōe eſt p̄termittendū: ꝙ ad hoc
vt artifex pulchꝛā faciat imaginē tria req̄
runt. ſ. ſcire: poſſe ⁊ velle. Et idē eſt in omī
alia opatione ſm phm̄. ij. Ethic̄. Tunc ſic
Deus eſt creatoꝛ oīm ⁊ auctoꝛ p̄mariꝰ oīs
generatōis. Unde impatoꝛ in. l. j. i p̄nc. C.
de vete. iu. enu. dicit. Omnē ſpem noſtraꝫ
ad ſolā ſumme ꝓuidētiā trinitat' habētes.
vnde ⁊ mūdi totius elementa ꝓceſſerunt.
Et ſm hoc exponi pōt illud Job. j. Omīa
ꝑ ipm̄ facta ſunt ⁊ ſine ipo factū eſt nihil.
Pater aūt ⁊ mat' cū ỽtute ſolis ſūt opa-
toꝛes ſecūdarij. Et ita intelligit illud phi
ij. de generatōe. ⁊. ij. phiſic̄. ſ. Sol ⁊ homo
generāt hoiem. Nihil em̄ pōt opari ſol vel
homo ſine ỽtute p̄mi agētis. ſ. dei. Unde
impatoꝛ in. l. j. C. de vete. iu. enuc. dicit. ꝙ
nihil pōt opari ſine dei adiutoꝛio. Ait etiā
phs. viij. phiſi. Omne agēs agit in ỽtute
p̄mi actiui. ⁊ iterū. j. phiſic̄. dicit. Motus
p̄me cauſe eſt cā motus ſecūde. Et auctoꝛ
in lib. de cauſis inq̄t. Pꝛima cā plꝰ influit
in effectū q̄ ſecūda. Ideo Hiero. i. c. naſci.
lvij. di. inq̄t. Inter illas ſecreti vētris āgu
ſtias manꝰ oipotētis dei opatur idē plaſ-
matoꝛ coꝛpis ⁊ aīe. Si ergo oīum genera
tionū ⁊ hoīm etiā infideliū deꝰ eſt auctoꝛ ⁊
illoꝝ ꝓcreationi auxiliū p̄bet. mlt̄o magis
credendū eſt ꝙ oī ſtudio ⁊ ỽtute opatꝰ ſit
in generatōe matris ſue. per illā regulam
ij. Topicoꝝ. Si de quo minꝰ ⁊c̄. Hic auteꝫ
artifex ⁊ plaſmatoꝛ ỽginis deus p̄mo eſt
ſapiētiſſimus. de quo Eccl'i. j. dꝛ. Omnis
ſapiētia a dn̄o deo eſt ⁊ cū illo fuit ſemper
⁊ eſt ante eum̄. Scd̄o eſt oipotēs. Vn̄ ipſe
inq̄t Gen̄ xvij. Ego dn̄s oipotens. Et iſta
habent in. c. firmiter. in p̄nc. de ſum. tri. et
fide ca. Cū ergo vnūquodq; ſicut ſe habet
ad entitatē. ita ſe habeat ad operationeꝫ.
vt inq̄t Cōmentatoꝛ. ix. Meth. Et notat
in. l. j. ff. de ven. inſpi. et in. §. pꝛeterea per
alluuionē. inſti. de rerū diui. ⁊ vniuſcuiuſq;
natura agat quod ꝓpꝛium eſt ei diffinire.
vt ait Boetius. iiij. de cōſo. ꝓſa. iiij. Cūq;
vnūquodq; dirigat opera ſua ſm optimū
eoꝝ que ſunt in ipo. vt dicit. iiij. Ethicoꝝ.
⁊ notat in. l. item querit. §. ſi gemma. ⁊. l.
maritus. vbi glo. ff. loca. ⁊. l. ſi ſuus ſuuꝫ.
§. ſi calicem. ff. ad legem aqui. ⁊ facit ad h̄
lex inter artifices. ff. de ſolu. Concluditur
ꝙ deus cum infinita ſapiētia ⁊ oipotētia
ſua coꝛpus beate ỽginis generari pulcher
rimū fecit. Et hoc eſt quod dicit Prouer.
ix. Sapientia edificauit ſibi domuꝫ. ⁊ pſ.
lxxxvj. homo natus eſt in ea: ⁊ ipe funda-
uit eā altiſſimus. Or aūt chꝛiſtus volue-
rit matrē ſuam eſſe foꝛmoſiſſimā quis du
bitet? Si em̄ potuiſſet homo facere ad li-
bitū ſuū illā de qua eſſet naſciturus. nōne
ipām pulcherrimā feciſſet? Cum igit xp̄s
ab eterno elegerit ỽginem benedictam vt
de illa carnē aſſumeret. ſicut manifeſte ſu-
it pꝛedictū in ꝑſona ỽginis Prouer. viij.
⁊ Eccl'i. xxiiij. Cūq; ipe chꝛiſtus eſſet ſapi
entiſſimus ⁊ oipotētiſſimus nō eſt dubitā
dum quin etiā voluerit ſacratiſſimū coꝛpꝰ

matris ſue omni pulchritudine decorare.
Hoc aūt vidēs in ſpū ſapiēs Eccl'iaſticus
inq̄t ſui li.xliij.c. Vas admirabile opus ex
celſi. Quis aūt niſi ſtultus vel īfidelis alit'
credat? Dicite mihi o deuoti xp̄iani. Si q̄s
ex vobis poſſet formare illam quā ſibi vel-
let eligere in ſpōſam nōne ipam oī decore
ac formoſitate relucentē facere conaretur.
Deus ergo qui iſtā ſanctiſſimā puellā añ
ſecula ſibi in ſpōſam elegit. ꝑfecto oī ſpe-
cioſitate fulgentiſſimā fecit. Et iō illi inq̄t
ipe celeſtis ſpōſus. Cañ.j. O pulcherrima
int' mulieres. pulchre ſunt gene tue. collū
tuū ſicut monilia. ⁊ Cañ.v. itez illi dr̄. Quo
abijt dilectꝰ tuus o pulcherrima mulierū.
Et.vj.c. etiā ait idem ſpōſus. Pulchra es
N amica mea ſuauis ⁊ decora. Veniant q̄
poete antiq̄ ac oratores. ⁊ cū mult' fictio-
nibus atq; ornatu verboꝝ extollant pul-
chritudinem. Polidori. Ipoliti. Narciſci.
Deiphobi. ⁊ Paridis. Quos pulcherrios
iuuenes inter oēs mūdi hoīes fuiſſe dixe-
rūt. Laudent etiā decorē Europe. Mey-
duſe. Jole. Deyanire Argie. Pantaſilee.
Poliſene Helene Dydonis. Lauine Caſ-
ſandre Creuſe. proſpine. Cleopatre. ⁊ Lu
crecie inter oēs romanas mlieres pulcher
rime. Accedāt etiā hebrei ⁊ laudēt ſuos iu
uenes formoſiſſimos: q̄ in ſacra ſcriptura
de formoſitate cōmendant. Inter q̄s fuit
Joſeph Saul. ⁊ Jonathas Daniel. ⁊ Ab-
ſalon. Magnificēt etiā ſuas mulieres de
q̄bus eadē ſcriptura inq̄t ꝙ erāt formoſe.
videlz dn̄a Eua. Sara Rachel Dina Tha
mar Noemi Heſter Judith Abigail Berſa
bea Abiſach ⁊ Suſanna. ꝑfecto in cōpara
tione m̄ris dei oēs turpiſſime ⁊ abſq; vlla
pulchritudine videbunt. Vn̄ legit' de.ſ.
De dio-nyſio Dionyſio ariopagita phō athenienſi. ꝙ cū
eſſet cōuerſus ad fidē ꝑ beatū Paulū. mo
tus fama bt̄e v̄ginis deſiderio vidēdi ipaz
ꝑrexit hierl'z. Cūq; a btō Johe euāgeliſta
fuiſſet ductꝰ añ illā. atq; in eiꝰ vultu aſpi-
cere voluiſſet. ſtati ac ſi in lūinibꝰ oculoꝝ
eſſet ꝑcuſſus ſolaribus radijs ex ſplēdore
emanāte de pulcherrima facie bt̄e v̄ginis
remāſit attonitus. Poſtmodū v̄o aliquā-
tulū ad ſe reuerſus dixit. Niſi crederez in
filiū tuū. de quo mihi ꝑ Paulū p̄dicatum
eſt. nūc plātis tuis ꝓuolutus. vinū te diue
maieſtat' inſigne adorarem. Et niſi fides
adeſſet. haud mihi ꝑſuadere poſſem deum
orbis auctorē te eſſe pulchriorē. Sz noui
ꝙ is incōp̄henſibile lumē inhabitat: a q̄
tu ad nos radius es deſtinatꝰ vt illumina
res eos quos prima mulier cecos parturi
uit. Silez etiā hyſtoriā refert btūs Epi
phanius de pulchritudine v̄ginis glioſe.
Legit' quoq; in miraclis ipſius v̄ginis ꝑ
tempe Karoli magni regis Francoꝝ cleri
cus quidā ordine leuita vngarie regis ger
manꝰ beatā dei genitricē mariā toto cor-
de diligēs: eiꝰ deuotiſſime horas decanta
bat. Hic aūt ꝯſanguineoꝝ ſuoꝝ deuictꝰ im
pulſu ⁊ exhortatōe: adoleſcentulā quandā
valde pulchrā accepit in ſpōſam ⁊c. De q̄
mirabili demōſtratōe v̄ginalis pulchritu
dinis. vide in officio ꝯceptōnis in q̄rta le-
ctōne ſexte diei. Cuiꝰ ſpecioſiſſime v̄ginis
pulchritudinē intuēs ſupnus ſpōſus inq̄t
Cañ.iiij.ca. Tota pulchra es amica mea ⁊
macula nō eſt in te. Eius q̄z pulchritudi
nē ꝯſiderās deuotꝰ Anſelmꝰ in li. orōnum
exclamat dicēs. O pulchra ad videndū. o
admirabilis ad ꝯtēplandū. o deſiderabilis
ad amandū: quō effugies capacitatē cor-
dis mei? O v̄go mirabil'r ſingularis ⁊ ſin
gulariter mirabilis: ꝑ te elemēta renouāt'
hoīes ſaluant': demones ꝯculcant'. ⁊ āge-
li reintegrant'. Hec ille. Ex q̄bus ptz pul-
chritudo bt̄e v̄ginis in generali a q̄ incipe
debuimꝰ. Nā a generalibꝰ ſemꝑ eſt inchoā
dum. vt dr̄.j. Phiſ. Verū q2 a generalibꝰ
ad ꝑticularia deſcēdere iubet plato vt ait
Porphirius i ſuis vl'ibus. iō ad tertiā ꝑtē
de particulari eiꝰ formoſitate loquentem
traſeamꝰ. Nā ad ꝑfectā cognitionē nō ſuf
ficit noticia ſolū in generali ⁊ in confuſo.
ſed requirit' noticia in particulari ſcḋm phī
ſententiā. vij. Eth.

Pars tertia huiꝰ ſermonis q̄ dicit' decla-
ratiōis. in q̄ declarat' in ꝑticulari pulchri-
tudo corꝑalis beate v̄ginis.

q Q Uia particl'arit' dicta ſunt ma-
ioris efficacie q̄ deſcripta ge-
neraliter. l. ſed ſi q̄s. §. q̄ſituz.
ff. ſi q̄s cautio. l.j. in fi. ff. ſi q̄s
in ius vo. nō ic. l. nō ſolum. ⁊. l. pōponius.
ff. de ꝓcur. Ideo vt ad particularē v̄ginis
pulchritudinē deſcēdamus eſt ſciendū ꝙ
Corpa-lis pul-chritu-do cōſi-ſtit in tribus. vt dicit Albertus vbi. ſ. Corꝑalis pulchri
tudo cōſiſtit in tribus. ſ. in debita corporis
quātitate ⁊ q̄litate. In eleganti mēbrorūz
diſpoſitōe ⁊ ꝓportione. ⁊ in coloris venu-
ſtate. In q̄bus oībus beata v̄go maria ele
gantiſſima fuit. Primo ꝯueniēs quāti-

tas corꝑis eius pōt ꝓbari a quātitate cor-
poris filij ſui qō tanq̄ ꝑfectiſſimū in ſuis
naturalibus debitā habuit quantitatem.
Corpus enī filij generat' a corꝑe gn̄antis
ita ꝙ de tali tale generat': ⁊ de tāto tantū.
niſi error aut impotētia impediat. vel per
viam accidētis aliter fiat. vnde naturalit'
magnꝰ magnū: aut paruus paruū ꝓcreat.
Paruus enī nō generat magnū naturał'r
q2 nemo dat quod non habet. ij. Elencoꝝ.
⁊. c. ventū. j. q. j. l. traditio. ff. de acquiren.
rerū domi. l. nemo. ff. de reg. iu. l. ſi liberā.
C. quod cū eo. Cū ergo filius v̄gis habue-
rit in ſummo debitā quātitatē. Concludit'
ꝙ etiā beata v̄go m̄r eius habuit debitaz
quātitatē ꝯuenientē femine: ⁊ ita credimꝰ
vt etiā inq̄t Albertus vbi. ſ. Corpus autē
xp̄i fuit magne ſtature ⁊ lōgitudinis. vt pz
intuēti ſudariū eius in quo fuit inuolutuz
poſt mortē. in ipo enī remāſit impreſſum
Lōgitu-do bt̄e v̄ginis ſignū ſtature ⁊ lōgitudīs eiꝰ. ſicut ego ocul'
ꝓprijs aſpexi. Corpus autē bt̄e v̄ginis: vt
legit' in quodā li. de miraculis eius fuit lō
gitudinis triū brachioꝝ. Ideo dicit ei ſpō-
ſus eiꝰ celeſtis Cañ. vij. Statura tua aſſimi
lata eſt palme. qō exponit Nic. de lyra ibi
dicens. ſ. ꝓpter rectitudinē ⁊ altitudinez.
Erat enī ſcḋm quoſdā de ſtirpe gygātea ſic
eiꝰ filiꝰ. iux̄ illud p̄s. xviij. Exultauit vt gy
Quali-tas cō-plexiōis v̄ginis gas ad currendā viā. In qualitate etiā
cōplexionis fuit beata v̄go pulchritudine
decorata. nō enī fuit nimis pinguis nec ni
mis macra. ſed habuit complexiōez que ꝓ
uenit ex oīuz humoꝝ equalitate. ita ꝙ cor
pus eius erat eucraticū. i. optime comple-
xionatū. vt dicit Alber. vbi. ſ. Diſpoſitio
q̄z ⁊ ꝓportio membroꝝ eiꝰ ſcḋm Albertuz
ibidem fuit cōgruētiſſima. qō ꝓbat' ex ꝑte
generati. In formatione enī corꝑis a gene
rante ſic format' totū a toto ꝙ a q̄libz ꝑte
generātis ſit formatō partis generati ſibi
correſpōdēs. ⁊ ad hoc applicari poteſt illa
regula ciuilis dicēs. Sicut ſe habet totum
ad totū: ita ſe habet pars ad partez. l. q̄ de
tota. ff. de rei ven. l. an pars. ff. ꝓ derelic. l.
qui ſcit. in p̄n. ff. de vſur. l. in rōne. § pror-
ſus. ff. ad. l. fal. ⁊ de admi. tu. l. ſi duo. in fi.
et de acqui. here. l. ſi ſuus eius. ⁊ de pac. l.
iuriſgentiū. §. adeo. inter generantez ergo
⁊ genitū naturał'r ⁊ regularit' eſt ſingl'oꝝ
mēbroꝝ ad inuicē ſimilatio in forma et ſi-
gura niſi ꝑ viā accidētis impediat'. Cū igi
tur in corꝑe dn̄ico formādo nullū potuerit
accidere impedimentum: cuius formatorꝰ
extitit ſpūſanctus. Eſa. lxiij. vbi dr̄. ſpiri-
tuſſanctus ductor eius fuit. Ideo membra
illius corꝑis fuerūt elegātiſſime diſpoſi-
tionis ⁊ cōgruentiſſime ꝓportionis. ita ꝙ
oculi nō fuerūt nimis grādes vel parui re-
ſpectu alioꝝ membrorūz. ſil'r aures. gene.
os. brachia. manꝰ. tybie. ⁊ hmōi alia. Sz
ſingula erāt oībus alijs correſpōdētia. q̄r ⁊
de diſpoſitione ⁊ ꝓportione membroꝝ bt̄e
v̄ginis idem eſt dicendū. Legit' aūt in pre
dicto li. miraculoꝝ eius. ꝙ ipa bn̄dicta vir
go erat recti aſpectus ⁊ decora facie ac ſi-
ne aliqua ruga. De formoſitate etiā eius
Cant'. j. loquēs ipſius ſpōſus ait. Ecce tu
pulchra es amica mea ecce tu pulchra es.
De ipius quoq; pulchritudine dr̄ eiuſdē P
li. vj. c. Pulchra vt luna ⁊c. Et ipa inquit
Eccl'i. xxiiij. Ego q̄ſi oliua ſpecioſa in cam
pis. Quod exponēs Damaſcenꝰ li. iiij. ait.
Maria in domo dn̄i plātata ⁊ impingua
ta ſpū vt oliua fructifera oīs v̄tutis habi
taculuz: facta eſt ſpecioſum. De illa quoq;
dicit Frāciſcus petrarcha in ſuis triūphis
poi vene coley cheha il titol deſſere bella.
⁊ iterū ibidē. Li ogi dal ſuo bel viſo io non
volgea cū homo che infermo e di tal coſſa
inchordo. che dolce alguſto ala ſalute rea
ad ogni altro piacere ceco era ſordo ſeguē
do lei per ſi dubioſi paſſi. Che themo ācho
qual hor me ne ricordo. Ipſi quoq; v̄gini
iterū dicit eius ſpōſus celeſtis. Cant'. vij. q̄
pulchra es ⁊ q̄ decora chariſſima in deli-
cijs. De ipſius etiā v̄ginis pulchritudie
dici pōt illud qō ego poſui in epl'a ad ſum
mū pontificē Sixtū. iiij. dicēs ipſi v̄gini.
Candidior niue rutilās regina decore. Et
radijs cedit clara diana tuis. Luna ſuum
ꝑdit tecū ſociata nitorē. Atq; comes nullū
ſol tibi lumē hz. De colore aūt cut' eius De colo-re cutis Marie
eſt ſciendū ſcḋm Alber. vbi. ſ. ꝙ fuit mixtꝰ
ex albo ⁊ rubeo. Nā vt ait Johānicꝰ. Iſte
color ꝓcedit ex eq̄litate hūoꝝ. alij v̄o oēs
colores ꝓcedūt ex iequalitate ipoꝝ hūorū
vnde p̄dictus color ex albo ⁊ rubeo eſt no-
biliſſimꝰ ⁊ corꝑi eucratico det'minatus. et
a Galieno in tempata cōplexione poſitꝰ.
Nā dicit in. ij. tegni. ꝙ corpus eucraticum
eſt ex albo ⁊ rubeo mixtū. ⁊ Cōſtātinꝰ i li.
pātegni idē ait. Nō ſolū aūt corpus beate
v̄gis fuit huiꝰ coloris: ſ; etiā corpꝰ xp̄i. Vn̄
de ipo ait ipa. b. v̄go. Cañ. iij. Dilectꝰ meꝰ
cādidꝰ ē ⁊ rubicūdꝰ pulcher ⁊ decorꝰ electꝰ

ex milibꝰ. Iſte aũt color corꝑis ſignificat
interiorẽ pulchritudinẽ aĩe. nã color cãdi-
dus denotat puritatẽ. Et iõ Eccs. ix. inqͣt
Sapiẽs. Omĩ tpe ſint veſtimẽta tua can-
dida. ⁊ Apoc. iij. dr. Veſtimẽtis albis idu
aris. Color vero rubeus ſignificat charita-
tẽ. Iõ Cant. iij. de ferculo Salomõis dr.
Aſcẽſum purpureũ media charitate ꝯſtra
uit. Que ꝟtutes. ſ. puritas ⁊ charitas fue
runt in btã ꝟgine in ſummo. Tãta eñ pu
ritate nituit qua ſub deo neqͣt maior itelli
gi ſm Anſel. in lib. de ꝯceptu ꝟginali. De
ipſius aũt charitate inqͣt Hiero. in ſmone
aſſumptõis. totã incãduerat diuinꝰ amor.
De hoc ergo mixto colore ꝟginis dr Cañ.
iiij. Sicut vitta coccinea labia tua: ⁊ eloq-
um tuũ dulce. Sicut fragmẽ mali punici:
Q De colore capillorum Marie
ſic gene tue. Quãtũ ad colorẽ capillorũ
eſt ſciendũ ſm Conſtantinũ in li. pãtegni.
ꝙ capilli caput cuſtodiũt ⁊ defendũt a cho
neſtãt. qbus ſi careat homo maxia eſt iho
neſtas. ⁊ pcipue in mulieribꝰ. et iuxta hoc
fecit natura corꝑi iuuamẽta ⁊ ornamenta
Dicũt aũt qdã btã ꝟginẽ habuiſſe capil-
los cãdidiſſimos ſic ⁊ capilli filij ſui deſcri
bunt fuiſſe cãdidiſſimi. qñ vidit illũ Ioh.
euãgeliſta qui inqͣt Apoc. j. caput eiꝰ ⁊ ca-
pilli erãt candidi tanꝙ lana alba et tanꝙ
nix. Galienꝰ aũt. ij. tegni dicit. ꝙ cerebrũ
eucraticũ. i. bene diſpoſitũ debet hr̃e capil-
los rubeos. ⁊ allegat quaſdã rõnes quas
breuitatis cã ptrãſeo. ⁊ tales videñt qui-
buſdã fuiſſe capilli btẽ ꝟginis. cui dicitur
Cant. vij. Come capitis tui ſicut purpura
regis iũcta canalibus. Cõſtantinꝰ aũt vbi
ſ. dicit. Cerebrũ eucraticũ habere capillos
nigros. ⁊ multas rõnes allegat qre in ca-
pite bene cõplexionato ſunt pulchriores ⁊
meliores capilli nigri. Et ita dicũt quidã
fuiſſe capillos btẽ ꝟginis ſicut etiã fuiſſe
dicuñt nigri capilli ſui filij. de q ipſa inqͣt
Cant. v. Come eius ſicut elate palmarum
nigre qſi coruus. Unde veronica pretẽdit
nigrã barbã ⁊ nigros capillos dñm habu
iſſe. ḡ ⁊ mr̃ eius eiuſdẽ coloris videtur ca-
pillos habuiſſe maxime cũ mulꝫ appareat
mulier ſpecioſior cum capillos hʒ nigros.
iuxta illõ Oratij in poetria. Spectãdũ ni
gris oculis nigroqꝫ capillo. Opinio tñ
alia mihi videñ verior. ſ. ꝙ dña nr̃a habu-
it capillos aurei coloris. iuxta illud poeti-
cũ. Femineũ caput ſi vis formare decorẽ.
Crinibus irrutilet: inter aureũ ⁊c. Et iſte
color auctẽ iſaac in libellis ſuis. ⁊ Gordo-
nij in libello de vrinis eſt ſublimior inẽ ali
os colores q ſũt decẽ ⁊ nouẽ ſm medicos.
Non obſtat modo ꝙ xp̃s poſt reſurrectio
nem oſtẽdit ſe btõ Iohãni euãgeliſte cũ ca
pite ⁊ capillis cãdidis: qr fuit ad demon-
ſtrandã impaſſibilitatẽ ⁊ puritatẽ corꝑis
glioſi. Vel dicendũ ꝙ iohãni nõ apparuit
xp̃us: ſed angelus repñtans xp̃m. Ideo in
eodẽ caplo ait ip̃e Iohãnes. Vidi ſimilem
filio hoĩs. i. xp̃o. qui in euãgelio appellañ
filius hoĩs. vt pʒ Matth. xvj. Quia vero vt
ait Nicolaus de lyra ibidẽ. ip̃e angelꝰ ap-
paruit Iohãni in forma ſacerdotꝭ: vt oſtẽ-
deret xp̃m fuiſſe verũ ſacerdotẽ. Iõ aſſum
pſit capillorũ caniciẽ: vt ſignificaret matu-
ritatẽ ⁊ grauitatẽ que debet eſſe in ſacer-
dotibus. Non obſtat etiã quod obijciñ de
nigredine capillorũ xp̃i: qr reſpõdeñ ꝙ di-
uerſitas complexionũ facit aliũ eſſe colorẽ
capillorũ in mulieribꝰ ꝙ in viris. quia enĩ
viri ſunt fortiores naturalr̃ ꝙ mulieres.
ideo cõiter habẽt capillos nigros: qui for
tiores ſunt ꝙ rubei vel alij capilli. Or etiã
viri naturalr̃ magis ſunt calidi ꝙ mulie-
res. magis abundãt colerico humore incẽ
ſo ⁊ ſanguine aduſto ꝙ femine. quorũ fu-
moſa ſuꝑfluitas expulſa ꝑ capillos eos de
nigrat. ideo nõ eſt mirũ ſi cõiter capilli vi-
rorũ magis tẽdũt ad nigredinẽ ꝙ mulierũ
qs capillus aurei coloris atqꝫ aliquãtulũ
criſpꝰ maxime ornat ⁊ venuſtat. Quidã
vero dicunt ꝙ xp̃s naturaliter non habuit
capillos nigros. ſꝫ aurei coloris. verũ cum
temꝑe paulatim nigri facti ſunt: quia ab
inſtãti ꝯceptionis vſqꝫ ad mortẽ ſemꝑ ha
buit ante oculos mẽtis repñſentationẽ om
niũ penarũ qs ſuſtinere debebat. Vñ dixit
Matth. xxvj. Triſtis eſt aĩa mea vſqꝫ ad
mortẽ. Quia vero ex melãcolia hoĩs capilli
nigreſcunt. vt inqͣt Galienꝰ in. ij. tegni. Iõ
nimirũ ſi capilli xp̃i nigri facti ſunt. Nam
etiã ꝓpter talẽ cõtinuã repñtationẽ vide-
bañ factus etatis qſi qnquaginta ãnorũ.
Sicut pʒ per dictũ iudeorũ. Ioh. viij. dicen
tiũ. Quinquaginta ãnos nõdũ habes ⁊c.
Beatã aũt virginẽ voluit deꝰ ornari omni
pulchritudine q vnꝙ in aliq muliere reꝑ-
ta eſt. nec accidentalr̃ facti ſunt nigri eius
capilli. Iõ credunñ fuiſſe tanꝙ fili aurei ⁊
aliquãtulũ criſpi. Oculos qꝫ habuit pul R
cherrimos ⁊ lucidiſſimos. Vñ de ip̃is di- De oculis
cere poſſumꝰ illud poeticũ. Radiãt vtriqꝫ marie

gemelli Luce ſmaragdina vel ſyderis iſtar
ocelli. Dicit aũt Albertꝰ vbi. ſ. ꝙ oculi eiꝰ
erãt nigri tẽperate. Tales eñ oculi ſm eũ
ſunt nobiliores ⁊ clariores ad videndum ⁊
etiã pulchriores. Iõ Cañ. iiij. ait illi ſpon
ſus eiꝰ celeſtis. Oculi tui colũbarũ. Vulne
raſti cor meũ ſoror mea ſponſa mea in vno
oculorũ tuorũ. ⁊ i vno crine colli tui. ⁊ Cañ.
vij. iterũ inquit. Oculi tui ſicut piſcine i eſe
bon. Iõ aũt oculi btẽ ꝟginis piſcine cõpa-
rãtur. qr ſicut piſcina hʒ abũdãtiã aquarũ.
ita eiꝰ oculi pietate pleni in tribulatorũ affli
ctiõibꝰ effundebãt lachrymas cõpaſſiõis.
Eſebon vero cõputatio interꝑtañ. ꝑ qõ ſigni
ficañ ꝙ oculi btẽ ꝟginis erãt magne repu
tatiõis ꝓpter eorũ pulchritudinẽ. vt expo-
nit Nico. de lyra. ſuper ipſo. vij. c. Cañ. De
ipſis qꝫ ꝟificata eſt ꝓphetia Iacob Geñ.
xlix. dicẽtis de Iuda a q deſcẽdit btã ꝟgo.
pulchriores ſunt oculi eiꝰ vino ⁊ dẽtes eiꝰ
lacte cãdidiores. Ultra pulchritudinẽ aũt
oculorũ ⁊ oĩum mẽbrorũ eaꝫ maxĩe decorat
indumẽtũ regale. de quo p̃s. xliiij. inqͣt Da
uid dño nr̃o Ieſu xp̃o filio eiꝰ. Aſtitit regi-
na a dextris tuis i veſtitu deaurato circun
data varietate. Hec rñ varietas circũdans
ip̃am celorũ reginã: nõ ſolũ eſt diuerſarũ pul
chritudinũ corꝑis: ſed etiã oĩum formoſita
tũ aĩe ſciſſima qppe eiꝰ aĩa oĩbus fuit ꝟtuti
bus decorata. Quibꝰ beatiſſima dei geni-
trix ſuꝑ oẽs puras creaturas ſꝑ ſtuduit ſe
ornare. ſciẽs verũ eſſe illã poeticã ſniam q
ait. Corꝑis obfuſcat mẽtis caligo nitorẽ.
Eſt cũ ꝟtute pulchrior oĩs hõ. Iõ Hiero.
in ſmõe ad Euſtochiũ ait. Circũdãt eã flo
res roſarũ ⁊ lilia cõualliũ vt ꝟtutes ꝟtuti-
bus fulciãtur ⁊ decore formoſitas augeañ.
Pulcherrima ḡ fuit ꝟgo corꝑe ⁊ pulcherri
S ma mẽte. Cuiꝰ nõ ſolũ formoſiſſimũ corpꝰ
cũ eiꝰ ſpecioſiſſima aĩa fuit dño cõſecratũ.
ſed etiã oẽs eiꝰ actꝰ: ſenſus: cogitatꝰ ⁊ affe-
ctus dei fuerũt ſemper ſeruitijs mãcipati.
de quibus dici põt illud Treñ. iiij. Cãdi-
diores nazarei eiꝰ niue. nitidiores lacte. ru-
bicũdiores ebore antiq. ſaphiro pulchrio-
res. Aſſimilañ eñ niui ꝓpt̃ refrigeriũ ca
ſtitatꝭ. lacti ꝓpt̃ mũdiciã puritatꝭ. ebori an
tiq ⁊ rubicũdo ꝓpt̃ feruorẽ charitatꝭ. ⁊ ſa-
phiro ꝓpt̃ pulchritudinẽ celeſtꝭ ꝯtẽplatio-
nis. Et iõ huic pulcherrie ꝟgini decãtemꝰ
illã pulcherrimã laudẽ quã in corona ipſiꝰ
ꝟginis poſui. O Maria ſtella diana ꝟgi-
nella gratioſa. de pieta tu ſei fontana de dio
cara ſpoſa. O Maria de ſol veſtita: ⁊ cete
ra vſqꝫ in finẽ ipſiꝰ capli. Sciẽdũ eſt aũt T
ſm ſniam phi in lib. ꝑſpectiuorũ ꝙ qͣtuor
ſunt inter alia ex qbꝰ cauſañ pulchritudo.
Primũ eſt magnitudo. vnde ſm phm. iiij. Quattuor
eth. lꝫ parui poſſint dici formoſi. qñ. ſ. hñt cauſantia
debitã diſpoſitionẽ ⁊ ꝓportionẽ mẽbrorũ. pulchritudinem.
nõ tñ pñt dici pulchri. qr pulchritudo req-
rit debitã ꝑfectionẽ qͣntitatꝭ. Res igiñ quã
to maiorẽ hʒ ꝑfectionẽ qͣntitatꝭ. tãto pul-
chrior reputañ. Et iõ luna pulchrior ſtellis
apparet: ⁊ ſtelle magne paruis ſtellis pul-
chriores. Rõne ḡ magnitudinis pulcherri
ma fuit btã ꝟgo. Vñ ip̃a inqͣt Ecci. xxiiij.
Ego mr̃ pulchre dilectiõis: timoris ⁊ ma-
gnitudinis ⁊ ſcẽ ſpei. De illa qꝫ dici põt il-
lud Ezech. xxxj. Quaſi cedrꝰ in libano pul
cher ramis ⁊ frõdibꝰ. excelſuſqꝫ altitudine
ſuꝑ oĩa ligna regiõis. ⁊ ſubvmbraculo illiꝰ
habitat cetꝰ gẽtiũ plurimarũ. eſtqꝫ pulcher-
rimus i magnitudine ſua. Omẽ lignũ pa-
radiſi nõ eſt aſſilatũ ei ⁊ pulchritudini eiꝰ.
⁊ emulata ſunt eũ oĩa ligna voluptatꝭ que
erãt in ꝑadiſo dei. ſ ibi. Ip̃a etenĩ btã ꝟgo
de hac pulchritudine magnitudinis gliari
põt dicẽs illud Ecci. xxiiij. Quaſi cedrꝰ exal
tata ſuꝫ in libano. Scõm aũt qõ fac aliqd
videri pulchrũ eſt nũerus. Vñ ponit exem
plũ Ariſt. vbi. ſ. di. ꝙ celũ ſtellatũ eſt pul-
chrꝰ in ea pte in q ſunt plurime ſtelle ꝙ in
ea in q ſunt pauciores. Rõne aũt nũeroſi-
tatꝭ fuit pulcherrima ꝟgo bñdicta. q q ad
corpꝰ in oĩ pte ⁊ in ſingulis mẽbris ſingula
rẽ hũit pulchritudinẽ. ⁊ q ad aiam fuit de-
corata oĩuꝫ ꝟtutũ varietate. iuxta illud p̃ſ.
xliiij. Aſtitit regina a dextris tuis ⁊c. Vñ
illi dici põt illud Ezech. xxviij. Oĩs lapis ꝑ
cioſus oꝑimẽtũ tuũ. Tertiũ vero qõ pulchri V
tudinẽ generat eſt color. vñ pãni tincti ⁊ co
lorati ſunt alijs pulchriores. Et iõ de optie
veſtito dr Ezech. xxvij. Iacinctꝰ ⁊ purpura
de inſulis eliſa facta ſunt oꝑimẽtũ tuũ. Et
ſilr̃ btiſſima ꝟgo rõne coloris fuit pulcher
rima. vt. ſ. viſuꝫ eſt. Fuit etiã tincta colore
nigro humilitatꝭ. albo puritatꝭ. ⁊ rubeo cha
ritatꝭ. de q Cañ. j. ipſa inqͣt. Nigra ſum ſed
formoſa filie hierl'm ſicut pelles Salomo
nis. Vñ in eiꝰ figuraꝫ dr Heſter. xv. Ipſa
aũt roſeo colore vultũ perfuſa. ⁊ gratis ac
nitẽtibus oculis ingreſſa eſt ad regem. De
ipſa qꝫ dr Prouẽ. xxxj. Byſſus ⁊ purpura
indumẽtũ eius. Eſt aũt purpura veſtis re-
galis quã nulli licet portare niſi regi. vt hr̃

C.de veſtibus oleoberis.i.purpureis.li.xi. Quartū aūt qd̄ facit aliqd videri pulchꝛuꝫ eſt lux.vt.ſ.dictū eſt. Multa em̄ q̄ videnť in tenebꝛis feda ac nigra: aduentente luce pulchꝛa apparēt. Et h̄ etiā reſpectu btā virgo tota lucida fuit pulcherrima. de qua dr̄ Cañ.vi. Que eſt iſta que pgreditꝛ q̄ſi aurora cōſurgēs. Pulchꝛa vt luna. electa vt ſol ꝛc. Vñ Ber. in quodā ſermōe ait. Btā v̄go maria cui⁹ vita īclyta cūctas illuſtrat eccleſias: eſt lucerna qua ꝯ oēs tenebꝛas illuminať mūdi machina. Et lumē quo de⁹ mundū illuminat ꝛ tenebꝛas aiaꝝ noſtraꝝ fugat. ꝛ ignis cozda hoium inflāmās: ꝛ ſuis innumeris bñficijs mundū clarificās. Tolle hunc ſplēdorē: qd erit mūdus niſi obſcuritate plenus? Et mūdi machina quid valeret ſi hūc ſplendorē nō haberet. Tolle h̄ lumen ſolare: vbi dies. vbi claritas. vbi ſerenitas? Certe nō niſi caligo inuoluēs ꝛ vmbꝛa moꝛtis: ac denſiſſime tenebꝛe relinquūtur. Quicūq̄ ḡ ſemitas hui⁹ luminis inſecutus fuerit nō ambulabit in tenebꝛis: ſed habebit lumē vite. h̄ ille. Gloſa v̄o ſuper illud Mat.j. ꝛ nō cognouit eā: dicit: Glorioſa v̄go maria dr̄ auroꝛa noctem hoꝛribilis obſcuritatis ꝛ feritatis expellēs. Dr̄ etiam luna plena lumīe. eterniq̄ ſolis receptiua. cui⁹ radij plenitudine tāq̄ lucerna lucēs ꝛ pfulgida tāta claritas de vultu ipſi⁹ coruſcabat q̄ in faciē ei⁹ Joſeph ſponſus illius aſpicere nō audebat. Pulcherrimā etiā fuiſſe v̄ginē bñdictā teſtať ſcā mr̄ eccl'ia. que in officio aſſumptiōis canit. Vidi ſpecioſaꝫ ſicut colūbā ꝛc. Et iteꝝ. Que eſt iſta q̄ proceſſit ſicut ſol ꝛ foꝛmoſa tāq̄ hierl'ꝫ. Et rurſum ei canit. Pulchꝛa es ꝛ decoꝛa filia hieruſalē. Et in officio quotidiano. Specioſa facta es ꝛ ſuauis in delitijs tuis ſancta dei genitrix. Et iterū. Specie tua ꝛ pulchꝛitudine tua ꝛc. Quintā q̄ꝫ rōnē addere poſſumus quare btā v̄go pulchꝛa fuit. ſ. ppť nouitatē. Nam omnia noua ſunt pulchꝛitudine decoꝛata. §. in ſcdo. i pemio. ff. de⁹ autē ſponſam ſuā oꝛnauit quodam ſingulari decoꝛe. ꝛ ſpāli ac noua claritať foꝛmoſitate. iuxta illud Heſter. viij. Judeis noua lux oꝛiri viſa eſt ꝛc. que fuerūt v̄ba thematis noſtri. ergo pulcherrima fuit. Poſſum⁹ aūt eius pulchꝛitudinē fuiſſe magnā pbare ex om̄i genere cauſaꝝ. q̄ ſm phm. ij. phiſi. ſunt quattuoꝛ. ſ. materialis. efficiēs. foꝛmalis ꝛ finalis. Prima rō ſumitur a cauſa materiali que dr̄ ratio ppagatiōis per ſemen electū ab Adam vſq̄ ad illā. Solent em̄ nobiles genere: eo q̄ delicate ſunt geniti ꝛ nutriti: ſpecioſi eſſe coꝛpe vt experiētia docet. Vñ Sen. in li. tragediarū ait. Generoſa in hoꝛtus ſemia exurgūt ſuos. Et fac ad hoc illud poeticū. Et placidus ſanguis nobile coꝛp⁹ alit. Fuit aūt btiſſima v̄go nobiliſſima genere iter oēs puras creaturas. vt pbatū eſt in ſmone. j. hui⁹ partis. parte ij. Nā omnipotēs deus ſm qd exponit Nico. de lyra ſup Gen̄. Ab initio mūdi de tpe in tp̄s ſeparauit in humano genere bonos a malis. ꝛ melioꝛes a bonis. vt tandeꝫ eēt in oꝛbe ppl's ei peculiaris ꝛ acceptiſſimus. atq̄ omni nobilitate pfulgēs. de quo eius fili⁹ naſceretur. iuxta illud Deuť. xxxij. Qñ diuidebat altiſſimus gentes: qñ ſeparabat filios adā. Nā ante diluuiū ſeparauit filios Cayn a filijs Seth. ita vt filij Cayn dicerenť filij hoium eo q̄ vitioſi erāt ꝛ carnales. Filij v̄o Seth dicerenť filij dei. q2 boni ꝛ ſpūales erāt. ſm illud Gen̄. vi. Videntes filij dei filias hoium q̄ eſſent pulchꝛe ꝛc. ꝛ q2 gñatio ſeth ex maxima pte poſtea declinauit ad laſciuiā: vt pꝫ ibidē. iteꝝ deus ſeparauit extinguēdo p diluuiū vtrūq̄ genus. reſuatis tm̄ paucis de genere ſeth. q2 boni erāt. ſ. noe ꝛ filij ei⁹ cū vxoꝛib⁹. Poſt diluuiū v̄o iterū ſeparauit eligēdo genus ſem qui fuit pꝛimogenit⁹ noe. deinde quia filij ſem ex maxima parte facte fuerūt idolatre: iteꝝ ſeparauit ꝛ elegit heber. a quo dicti ſunt hebꝛei q̄ ppl's dei peculiaris dicebātur. vt declarat Nico. de ly. ſup Geneſ. Deinde elegit Abꝛaā. vt habeť Gen̄. xij. ſeparādo eū a cultoꝛib⁹ idoloꝝ. ꝛ poſtea Iſaac ꝛ nō Iſmaelē. Gen̄. xx. Deinde Jacob ꝛ nō Eſau. Gen̄. xxvij. ꝛ cōſequēter de filijs Jacob elegit Judā ꝛ tribū ei⁹. ꝛ ſic ſemp h̄ oꝛdine pceſſit ſeparādo bonos a malis. et taliter deduxit gñationē v̄ginis bñdicte p ppagationē nobilioꝛis ꝛ dignioꝛis ꝛ magis deo grati ſanguinis q̄ nūq̄ fuerit in mundo. Et ideo cū ipſa deſcēderit p tot nobiliſſimas ꝛ peroptimas ſtirpes ꝛ delicatiſſimas gñationes. nō eſt dubitādum q̄ fuit coꝛpoꝛe ſpecioſiſſima ꝛ moꝛib⁹ vltra q̄ dici poſſit nobiliſſima. Nō em̄ paruꝫ affert ad moꝝ claritatē ꝛ coꝛpis ſpecioſitatē parentū nobilitas. Vñ Amb. ſup Lucā loquens de parētib⁹ btī Jobis baptiſte inqt. Docet aūt nos ſcriptura diuina nō ſolū moꝛes in

Maria lux

X

Pulchꝛitudo marie fuit magna

Nota filij dei filij hominum

his q̄ pdicabiles ſunt. ſ̄ etiā parētes opoꝛtere laudari veluti trāſmiſſa imaculate puritatis hereditas in his quos volum⁹ laudare pcellat. Voluit ḡ deus hr̄e ppl'm ſuo cultui dedicatū: ſanctioꝛē ꝛ nobilioꝛē iter oēs ppl'os mūdi. q̄ ab alijs diſtinct⁹ erat diſtinctiōe veſtimētoꝝ: circūciſiōis ꝛ legis ſcripte. vt ex eo naſcereť mr̄ filij ſui oium ſciſſima. excellētiſſima ꝛ ſpecioſiſſima. Scda rō pbās bñdicte v̄ginis puchꝛitudinē ſumitur a cā efficiēte: q̄ fuit v̄tus diuina. naꝫ vt cōiter teneť Joachim ꝛ Anna pceſſerāt in dieb⁹ multis. ꝛ nūq̄ filios genuerāt cū eēt Anna ſterilis. vt. ſ. dictū eſt in. iij. pmi ſermonis hui⁹ ſcde partis. Miraculoſe ḡ ſublatū eſt ab ea impedimētū ſterilitatis ꝛ v̄tus generatiua in Joachim roboꝛata: vt hanc glioſiſſimā filiā generarēt. Certū eſt autē q̄ opera pducta v̄tute diuina perfectioꝛa ſunt opibus q̄ ſunt pure nālia. quia multo potētioꝛ eſt gr̄a q̄ natura. vt pbat multipliciter Ambꝛoſius in. c. reuera. de cōſe. di. ij. oꝛiginaliter aūt in lib. de ſacramētis. et patuit etiā in vino qd dñs fecit ex aqua. vt habetur Joh. ij. Vñ Chꝛyſ. ibi inquit. Nō ſimpl'r vinū ſed vinū optimū fecit. Talia ei ſunt xp̄i miracula vt multo his q̄ p naturā fiūt ſpecioſioꝛa ꝛ vtilioꝛa ſint. Cū ergo beate v̄ginis coꝛpus v̄tute diuina pncipaliter ꝛ particulari modo cōceptū. ſicut etiā pbatum ꝛ declaratū eſt in parte pcedenti hui⁹ ſermōis nō eſt dubitandū q̄ fuit pulcherrimū. Et pōt cōfirmari pdicta rō ſic. Btā virgo fuit pꝛimū opus mirabile pductū a deo in nouo teſtamēto: cuꝫ fuerit quaſi auroꝛa in oꝛiente. i. in cōfinio noui ꝛ veteris teſtamēti. Solēt aūt artifices nouiter incipientes alicubi opari egregiū aliqd opus pmo pducere. vt pꝫ maxime in pictoꝛib⁹. ꝛ h̄ vt in arte ſua cōmendētur. §. ſancim⁹. in auť. de mona. col. j. Tenēduꝫ eſt ergo q̄ omnipotēs deus artifex ſummus oium: omneꝫ hñs virtutē. Sap. vij. opus iſtud pꝛimū. i. beatā virginē quantū ad coꝛpus ꝛ aiam pduxit mirabiliſſimū. Et hec rō cōfirmatur per ſniam venerabilis Bede. qui ſup Lucā ſic ait. Nec mirū ſi dñs redēpturus mūdū operationē ſuaꝫ inchoauit a matre: vt per quā ſalus omnib⁹ operabať. eadem pꝛima fructum ſalutis hauriret ex pignoꝛe. hec ille. Tertia aūt ratio ſumiť ex cauſa foꝛmali que eſt aia ipſius v̄ginis bñdicte. de qua ratione tactum eſt ſupꝛa in parte pꝛecedenti huius ſermonis. ꝛ poſſumus arguere ſic. Certū eſt q̄ aia beatiſſime v̄ginis poſt animā xp̄i fuit ꝛ eſt inter oēs: immo ſuper oēs nobiliſſima. Aia v̄o ꝛ coꝛpus ſe habent vt materia ꝛ foꝛma ſm phm in. ij. de aia. qui ait. Anima eſt actus ꝛ pfectio coꝛpis phiſici oꝛganici in potētia vitā habētis. Ergo ſicut aia que eſt foꝛma requirit coꝛpus pꝛo materia: ita aia digniſſima reqrit coꝛp⁹ digniſſimū ꝛ ſpecioſiſſimū. nobiliſſimo ergo ſpūi opoꝛtuit nobiliſſimū coꝛpus pparari. ꝛ coꝛpus optime diſpoſitum excellētiſſimo ſpiritui coaptari. vt pportio ſit debita inter materiā ꝛ foꝛmā. ꝛ ideo coꝛpus glorioſe v̄ginis debuit eſſe optime cōplexionatū. ꝛ per cōſequēs venuſtiſſime coloꝛatū. Itē optime oꝛganizatū: ꝛ cōſequēter oꝛdinatiſſime figuratū. Et pōt hec rō cōfirmari. q2 vt habetur in cōpendio theologie li. iiij. dū beata virgo filium geſtabat in vtero: mira claritas ꝛ ſpecioſitas in coꝛpus eius redūdabat. nō ſolum em̄ in eius aia: ſed etiaꝫ in coꝛpoꝛe reſplēdebat lumen diuinitatis. Et poſſumus exēplificare de lumine in lucerna exiſtēte a qua fulgoꝛ emanat. Et ſic foꝛma diuinalis taliter infoꝛmauit coꝛpus et animā glorioſe v̄ginis. q̄ ex omni pte ſpecioſiſſima fuit. Quarta rō ſumitur ex cauſa finali. Nā beata virgo ideo venit in mūdum vt ex ea naſceretur filius dei. vnde firmiter credēdum eſt q̄ nō ſolū ſm animaꝫ ſed etiā ſm coꝛpus fuit ſuo bñdicto filio ſimillima. Videmus em̄ q̄ ſepe filij ſuis parentib⁹ tanta ſimilitudine cōfigurantur vt ex eis videanť foꝛmati tāq̄ exēplati ab exēplari. Et iō dr̄ Eccl. iij. Moꝛtu⁹ eſt pr̄ eius ꝛ q̄ſi nō eſt moꝛtu⁹. Similē ei alijs ſibi reliquit poſt ſe. Qꝛ ſi hoc verificať in filijs naturali modo genitis. multo magis verificatū eſt in dño Jeſu xp̄o ꝛ matre eius. que cū diuini ſpūs operatione cōcepit. ꝛ quoꝝ caro ſm Aug. eſt eadem. caro fuit. ꝛ ideo inter filium ꝛ ipſam fuit in pulchꝛitudine ſimilitudo. vt pbatū eſt in pꝛima parte huius ſermonis. Cuꝫ igitur xp̄s fuit pulcherrimus: vt ibidē oſtēſum eſt. Vñ ſuper pſ. xliiij. ſꝫ trāſlationē chaldaicā dr̄ xp̄o. Pulchꝛitudo tua rex meſſia maioꝛ eſt q̄ꝫ oium filioꝝ hominū. ſequitur q̄ etiam eius ſanctiſſima genitrix fuit ſuper omnes humanas creaturas ſpecioſiſſima. Hāc em̄ coꝛpoꝛalē pulchꝛitudinē recepit chꝛiſtus nō a patre. quia ſicut inquantū deus nō hꝫ matrē

Y

Potentioꝛ eſt gr̄a q̄ natura

Z

Nobiliſſima anima Marie

A

ſed tm̄ patrē. ſic inquantū hō hꝫ matrē ſed
nō patrē. Illā ergo corꝑalē pulchritudinē
quā alij filij recipiūt ab vtriſqꝫ parētibꝰ to
tā habuit xp̄us a ſola matre ſua bn̄dicta. q̄
ſm̄ Damaſcenū de ſuis puriſſimis ſangui
nibꝰ ip̄m generauit. ⁊ iō incōuincibiliter cō
cluditᷣ ipſā fuiſſe ſpecioſiſſimā ꝑ illā regu
lā ph̄i in. ij. metaph̄. qd̄ eſt cā alioꝝ vt ſint
talia illud etiā eſt tale. Facit ad h̄ qd̄ dicūt
Effectꝰ eſt i ſua cauſa.
iuriſte. ſ. ꝙ illud qd̄ eſt in effectu eſt etiā in
ſua cā. vt notatᷣ in. l. iij. ff. de pecu. ⁊ de pe-
ni. di. ij. c. pōt diſcurſus. ⁊ §. his itaqꝫ. ⁊ §.
ficta. ⁊ de pſump. c. ex ſtudijs. ⁊. c. lr̄is. in fi
ne. ⁊ de ſtatu regu. c. qd̄ dei. ⁊ de noui. op.
nūci. c. ij. in fi. cauſatum em̄ ſequitur natu
rā ſue cauſe ⁊ eiuſdē rōnis eſt cā et cauſatū
l. manumiſſiōes. vbi Bal. ff. de iuſti. ⁊ iure.
Et qualis eſt cauſa talis ꝓducitur effectus
c. fertur. ⁊. c. vulnerato. ſ. q. ſ. ⁊. l. de pupil-
lo. ff. de noui ope. nū. ⁊. c. tue. de ſpō. ⁊. c. ac
ceſſit. ⁊. c. ex lr̄is. de deſpō. impu. ⁊. c. cū cle
rici. cum ibi no. extra de cenſibus. Vn̄ dicit
autor in libro de cauſis. ꝙ ois effectus hꝫ
B ſimilitudinem ſue cauſe. Ex fructu ergo
pulcherrimo ab ipſa beatiſſima vꝫgine pro
ducto. ſ. dn̄o nr̄o Jeſu xp̄o in queꝫ propter
eius ſpecioſitatē deſiderāt angeli ꝓſpicere
j. Pe. j. cognoſcitur ſpecioſitas eiuſdē pul-
cherrime vꝫginis. De cuius formoſitate aie
⁊ corꝑis loquēs beatꝰ Epiphanius in qdā
Moreſ Marie
epiſtola inqt. Mores eius erāt hmōi. Ho
neſta erat ꝑ omnia. parū loquens. velocis
obediētie. affabilis. libere ſeruiens omnibꝰ
ſine riſu. abſqꝫ turbatiōe. ſine ira. libēter ſe
inclinās. honorabilis ad oēs. ⁊ admirabā
tur oēs in loquela ipſius. ſtature erat ma-
gne. capillos habēs flauos. ac bonos ocu-
los ⁊ tota erat ſpecioſitate plena. Ber-
nardus qꝫ ſuper miſſus eſt: omelia ſecūda
ait. Virgo regia gēmis ornata virtutū. gē
miſqꝫ mentis pariter ⁊ corporis decore ꝑ-
fulgida: ſpecie ſua ⁊ pulchritudine in celeſti
bus cognita: celi ciuiuꝫ in ſe ꝓuocauit aſpe
ctum: ita vt celeſtis regis animū ad ſui cō-
cupiſcentiā inclinaret. ⁊ celeſtem nūciū ad
ſe de ſupernis adduceret. Euſebius etiā
ſuper Lucam exponēs illud. Diſceſſit an-
gelus ab illa inquit. Diſceſſit ab illa ange-
lus non ſolum impetrans quod optabat:
ſed ſtupens in virginea forma ⁊ virtutis
plenitudine. hec ille. De qua formoſiſſima
virgine loquēs Dantes in comedia paradi
ſi. c. xxxvij. ait. Soto coſi bel ciel come di-
uiſo. Vintiquatro ſignori adua adue. Co-
ronati veniano diſior daliſo. Tuti cātauan
benedicta tue. Ne le filiol dadam. ⁊ benedi
cte Sien in eterno belleze tue. Quas nob̄
cōcedere dignetur omnipotēs deus in eter
na felicitate poſſe cōtemplari: ꝑ infinita ſe
cula ſeculoꝝ. Amen.

De eiuſdē electiſſime ſpōſe dei natiuitate
Sermo quintus.

E

B eterno ordi-
a nata ſum ⁊ ex antiquis an
teꝙ terra fieret. Prouerb.
viij. c. In ſacra ſcr̄ptura ali-
quādo dr̄ ſpōſa dei queli-
bet fidelis anima. iuxta il
lud Oſee. ij. Deſpōſabo te mihi in fide trā-
Anima ſponſa.
ſumptiue in. c. fertur. ⁊. c. ſicut vnguenti. ⁊
§. opponitᷣ. ſ. q. ſ. ⁊ de peni. di. ij. c. ſi enim. ⁊
di. iij. §. illud. ⁊ de ſacra vnctione. c. vnico.
§. quia vo. Hec aūt dei ſpōſa. ſ. aīa fornica
tur ꝑ pct̄m. iuxta illud Hiere. iij. Tu auteꝫ
fornicata es cū amatoribꝰ multis. Unde de
malis hoibꝰ qui ꝑ vitia fecerūt adulteras
aias ſuas que prius erāt dei ſpōſe: exponi
pōt ſpūaliter illud Oſee. iiij. ſ. Sponſe ve-
Eccl̄ia ſponſa.
ſtre adultere erūt. Aliqn̄ ſpōſe noīe intel
ligitur eccleſia triūphās de qua exponi po
teſt illud qd̄ dixit angelus btō Johāni Apo
ca. xvj. dum ait. Veni oſtēdā tibi ſponſam
vxorē agni. De hac etiā ſponſa exponi pōt
illud Apoc. xxj. Vidi ciuitatē ſanctā hieru
ſalē deſcēdentē de celo ſicut ſpōſaꝫ ornatā
viro ſuo. Aliqn̄ vo ſpōſe noīe intelligitᷣ ec
cleſia militans. vt in. c. omnibꝰ. ⁊. c. lector.
xxiiij. q. iiij. ⁊ notatur in. c. ſpōſus. xlvj. di.
Et de hac ſponſa exponi pōt illud Job. iij.
Qui hꝫ ſpōſam ſpōſus eſt. xp̄s em̄ deus nr̄
eā ſibi deſpōſauit. Vn̄ oēs xp̄iani dicuntur
filij iſtius ſpōſe ⁊ huiꝰ ſpōſi. de quibꝰ intelle
xit xp̄s qn̄ inquit Mat. ix. Nunqd̄ pn̄t filij
ſpōſi lugē ꝙdiu cū illis eſt ſpōſus. ⁊ Mar.
ij. Nūquid pn̄t filij nuptiarū ꝙdiu ſpōſus
eſt cū illis ieiunare. ⁊ Lu. v. eandem ſniaꝫ
dixit. De hac deſpōſatione eccleſie inqt
Paulus. ij. ad Cor. xj. Deſpōdi vos vni vi-
ro virginē caſtā exhibere xp̄o. Virgo enim
eccl̄ia in die iudicij eſt ad ſui celeſti ſponſi
nuptias ꝑducēda: qn̄ media nocte clamor
fiet. Ecce ſpōſus vēit. exite obuiā ei. Mat.
xxv. Ipſe igitur ſpōſus noſter Jeſus xp̄s
cōcedat nobis eſſe de illis ſponſe ſue eccl̄ie
filijs. de q̄bus in p̄dicto Matt. c. dr̄. ꝙ or-

nauerūt lāpades ſuas ⁊ exierūt obuiā ſpon
ſo. Spāliter aūt ⁊ ſingulariſſimo modo in
ſcripturis diuinis noīe ſpōſe intelligitᷣ glo
Maria ſponſa.
rioſa vꝫgo Maria. quā oīpotēs deꝰ ſibi ab
eterno ſpōſam elegit. vt eiꝰ vnigenitꝰ filius
tāꝙ ſpōſus ꝓcederet de thalamo ſuo. p̄s.
xviij. Vn̄ cū ipſa dei ſpōſa cōcepiſſet ſalua-
torē mūdi. canebāt bti angeli in celo. ⁊ ſcti
patres in limbo: deſiderātes natiuitate xp̄i
⁊ dicebāt illud Johel. ij. Egrediatᷣ ſponſus
de cubili ſuo. De hac ēt ſpōſa exponi pōt il
lud Sap. viij. ſ. Hāc amaui ⁊ q̄ſiui mihi ſpō
ſam aſſumere. ⁊ amator factꝰ ſuꝫ forme il-
lius. Deus em̄ rex celeſtis adamauit eā ſu
per oēs puras creaturas. ⁊ iō eā elegit ſibi
in ſpōſaꝫ. Qd̄ ꝓphetatuꝫ fuit Eſa. lxij. vbi
de leticia dei deſpōſantis beatā vꝫginē inqt
ꝓpheta. Gaudebit ſpōſus ſuꝑ ſpōſaꝫ. Nō
D ſolū aūt deus gauiſus eſt in deſponſatione
vꝫginali: ſꝫ etiā tota celeſtis curia ⁊ vniuer-
ſus mūdus. Qd̄ in figurā prenūciatū fuit
Heſter. ij. vbi de ip̄a Heſter q̄ figurauit bea
tā vꝫginē dr̄. Ducta eſt itaqꝫ ad cubiculū re
gis ⁊ adamauit eā rex plꝰ ꝙ oēs mulieres.
⁊ poſuit diadema regni in capite eiꝰ. fecitqꝫ
eā regnare ꝑ vaſthi. i. ꝑ eua. q̄ humanum
genꝰ ſuo pct̄o deuaſtauit. Et iuſſit cōuiuiū
ꝑparari ꝑ magnificū cūctis ꝑncipibꝰ ⁊ ſer-
uis ſuis ꝓ ꝯiūctiōe ⁊ nuptijs heſter. ⁊ dedit
requiē vniuerſis ꝓuincijs ac dona largitꝰ
eſt iuxta magnificētiā ꝑncipalē. h̄ ibi. Iſtā
Spōſa iſta diligitur.
aūt ſpōſaꝫ vꝫginē. ſ. imaculatā quātū dile-
xerit deꝰ oſtēdit ip̄e q̄ Cāt. iiij. c. eaꝫ ſuaui-
ter inuitat ad ſuū cōnubiū dicēs. Veni de
libano ſpōſa mea. veni de libano. veni coro
naberis. Et iteꝝ ibidē inqt. Vulneraſti cor
meū ſoror mea ſpōſa. vulneraſti cor meuꝫ.
que vba replicat ad demōſtrandā immēſi
tatē amoris. Et rurſum ait. Quā pulchre
ſunt māme tue ſoror mea. ſpōſa mea. pul-
chriora ſunt vbera tua vino. ⁊ odor vnguē
toꝝ tuoꝝ ſuper oīa aromata. Fauus diſtil
lans labia tua ſpōſa: mel ⁊ lac ſub lingua
tua: ⁊ odor veſtimētoꝝ tuoꝝ ſicut odor thu
ris. Hortꝰ cōcluſus ſoror mea ſpōſa. hortꝰ
cōcluſus. fons ſignatꝰ. emiſſiōes tue para
diſus. Quia vo electionē huiꝰ ſpōſe fecit de
us ante ſecula. ideo ipſa merito dicere pōt
Ab eterno hec ſponſa eligitur
vba thematis noſtri. ſ. Ab eterno ordina-
ta ſum ſcꝫ ſpōſa dei ⁊ mater filij eiꝰ. ⁊ ex an
tiquis anteꝙ terra fieret. i. ante oēm corpo
ralē creaturā. necdū erāt abyſſi. i. angeli. q̄
abyſſi nūcupari pn̄t ꝓpter eoꝝ intelligen-
tiā ꝓfundiſſimā ⁊ nature ſue excellētiaꝫ. ⁊
ego iā ꝯcepta erā. ſ. in mēte creatoris mei.
⁊ nata hac eius cōiugio ꝑparata. Suꝑ q̄-
bus vbis videbimꝰ decē ꝯditiōes quas ha
buit hec admirabilis dei ſpōſa. quas habe
re debēt oēs idonee ſpōſe cuiuſlibet magni
imꝑatoris. prima dicetᷣ integritatis. ſcd̄a
vtuoſitatꝫ. tertia generoſitatꝫ. q̄rta formoſi
tatis. quinta gratioſitatis. ſexta fecūditatꝫ
ſiue fertilitatis. ſeptima copioſitatis. octa
ua timoroſitatis. nona pudoroſitatis. deci
ma ⁊ vltima appellabitᷣ honeſtatis.

De prima ſpōſe dei cōditione que dr̄ in-
tegritatis.

E

V t diffuſe ꝓbatū eſt in p̄ma pte
principali huiꝰ operis integerri
mo ac imaculato dei filio opor
tuit eligi matrē per oīa integer
rimā ⁊ immaculatā ⁊ puriſſimo deo puriſ-
ſimā ſponſam. Et iō deus pater dixit filio
ſuo ⁊ ſpūiſancto. Ego volo mihi creare ⁊ fa
cere vnā ſpōſam egregiā meo modo. ita vt
ſit digna maieſtatꝫ meo cōnubio: Rn̄dit fi
lius. Et ego volo mihi fabricare vnā vꝫgi-
nē puriſſimā que idonea ſit me cōcipere ⁊
portare in vtero ſuo. Dixit vo ſpūſſanctꝰ.
Et ego volo mihi cōſtruere vnū tēplum ſa
cratiſſimū in quo facere poſſum meum ha
bitaculū. Tūc igitur tota trinitas hāc im-
maculatā virginē cōcipi ⁊ naſci fecit: quaꝫ
ſemꝑ ab omni macula illibatā ꝑſeruauit.
Nō em̄ fuiſſet beata vꝫgo idonea dei ſpōſa
vel mater ſi aliqn̄ fuiſſet per pct̄m diaboli
adultera ⁊ ſerua. vt clariſſime ꝓbauimus
vbi. ſ. Beata ergo Maria integritatē ſem
per perfectiſſimā habuit tam mētis ꝙ cor
poris. Vn̄ verificatum fuit de ea illud. j. ad
Theſ. v. Integer ſpūs veſter ⁊ aīa ⁊ corpꝰ
ſine querela in aduētu dn̄i noſtri Jeſu xp̄i
ſeruetur. Ipſa naqꝫ integerrima dei ſpon-
ſa ſeruauit illud ad Tytū. ij. In omnibꝰ pre
be teipſum exēplū bonoꝝ operū in integri-
tate. Et illud Jacobi. j. Sitis ꝑfecti ⁊ inte-
gri: in nullo deficientes. Vt aūt eſſet talis
fuit a deo ꝑparata ꝑ gratiā preuenientem
que eā ꝑſeruauit ab originali pct̄o ⁊ ab om
nibus immūdicijs. Et hoc eſt qd̄ dr̄ Gen.
xxiiij. Ipſa eſt mulier quā preparauit dn̄s
filio dn̄i mei. De hoc vo nullus niſi vel in-
ſipiēs vel obſtinatus dubitare modernis
tēporibus pōt quibus eſt beate vꝫginis in-
tegritas luce clarius declarata. Quis eniꝫ
ciuis. ingenuus ac nobilis. quis ſtrenuus

miles. quis ſapiẽs doctor. ꝗs magnificus
comes. quis excellẽs marchio. ꝗs princeps
vel dux inclytus quis ſereniſſimus rex vel
imperator meretricẽ ⁊ cõtaminatã mulie-
rẽ eligeret in ſpõſaȝ: valẽs ſibi eligere inte
gerrimã virginẽ. ⁊ ex omni parte puriſſi-
mã? Oẽs em̃ naturaliter appetũt ⁊ querũt
Uxor i tacta — habere vxorẽ intactã. c. ſi dicturi. xxij. q. vj.
Quid ergo mirũ ſi impator celi ⁊ terre deꝰ
rex regũ ⁊ dñs dñantiũ. qui eſt ſanctus: in-
nocẽs ⁊ impollutus. ad Heb. vij. voluit ſi-
bi ſanctũ ⁊ impollutũ habitaculũ p̃parare:
⁊ innocentẽ ac immaculatã atq; omni pu
ritate repletiſſimã ſpõſam aſſumere? Ipſe
eñ eſt ille cui dr. j. Paral. xxix. Tua eſt dñe
magnificentia ⁊ ptãs atq; victoria ⁊ tibi
laus. Cũcta em̃ q̃ i celo ſunt ⁊ in terra tua
ſunt. Tuũ dñe regnũ. ⁊ tu ſup oẽs p̃ncipes
Tue diuitie ⁊ tua eſt gloria. Tu dñaris om
niũ: ⁊ in manu tua ꝟtus ⁊ potẽtia. magni-
tudo ⁊ imperiũ oium. Debuit ergo iſta ſpõ
ſa dei inclyta beatiſſima ꝟgo maria eẽ ſup
oẽs mũdi creaturas integerrima ⁊ mũdiſ-
ſima. qr neq; homini p̃parabat̃ habitatio
ſed deo. j. Paral. xxix. Un̄. ſ. Bona. in. iij.
ſñiaꝝ. di. iij. ar. ij. q. j. dicit. ꝙ de nulla alia
pura creatura rõnali põt dici illud Canti.
iiij. Tota pulchra es amica mea: ⁊ macula
nõ eſt in te. ſicut de ꝟgine glioſa. Et in ea-
dẽ di. etiã inq̄t. ꝙ cõgruũ fuit vt aduocata
humani generis nullũ haberet pctm̃ quod
eiꝰ cõſciam remorderet. ⁊ ꝙ ipſa btã virgo
ꝑ quã auferebat̃ opprobriũ noſtrũ vince-
ret diabolũ. nec ei vel modicũ ſuccũberet. ⁊
ꝙ imaculata eſſet mẽte ſicut fuit intemera
ta corpe ipſa ꝟgo bñdicta q̃ placuit altiſſi
mo vt mr̃ eiꝰ fieret. Ibidẽ etiã ait ſic ad lit-
teraȝ p̃dictus doctor. Qm̃ igit̃ btã ꝟgo ad
uocata eſt pctõꝝ. gl̃ia ⁊ corona iuſtoꝝ. dei
⁊ totiꝰ trinitat̃ tricliniuȝ. ⁊ ſpãliſſimũ filij
dei reclinatoriũ. hinc eſt ꝙ ſpãli gr̃a nullũ
in ea pctm̃ habuit locũ. h̃ ille. Quia aũt res
Res integra, — dr integra anteq̃ poſſideat̃. vt in. l. ꝑ pte
ff. de ſerui. Ideo beatiſſima virgo a nullo
diabolo vnq̃ poſſeſſa: ſpõſo ſuo ſemp fuit
integerrima. Un̄ ipſa ſola inter oẽs puros
hoĩes dicere potuit illud Prou. viij. Dñs
poſſedit me in initio viaꝝ ſuaruȝ. Et illud
ps. deo dicere valuit. ſ. Me aũt ꝓpter inno
centiã ſuſcepiſti ⁊ cõfirmaſti me in conſpe
ctu tuo in eternum.

De ſcdã conditione ſponſe dei que dicit̃
virtuoſitat. e.

V — Olẽtes ſpõſaȝ dignã accipe p̃mo — F
⁊ ante oĩa ſatagũt illã bonis mori
bus ⁊ ꝟtutibꝰ ornatã inuenire. Uir
tutes em̃ ſunt aĩe tegumentũ ⁊ veſtimentũ
eiꝰ. de pe. di. ij. c. ſapiẽs. cũ duobꝰ capl̃is ſe-
quẽtibꝰ. Itẽ ſunt quaſi picture quedam ad
aĩe ornamẽtũ. qr illa aĩa cõpingit̃ a deo q̃
hȝ in ſe ꝟtutũ gr̃am renitentẽ. c. illa aĩa. ea
dẽ di. Itẽ ſunt ornamẽta ipſius aĩe quibꝰ
valde decorat̃. vt ꝓbat̃ ꝑ. c. p̃nceps. de pe.
di. ij. Iſtis aũt ꝟtutibus ſup oẽs creaturas
renituit ⁊ ornata fuit eterni regĩ ſpõſa glo-
rioſa ꝟgo bñdicta. in cuiꝰ vtero edificauit
ſibi domũ xp̃s q̃ eſt dei ꝟtus ⁊ ſapĩa. c. na-
ſci. lvj. di. Quia ꝟo ꝟtus eſt veſtimẽtuȝ ſa
lutare faciẽs aĩam ⁊ monile atq; decora-
mentũ aĩe. Iõ ipã ornatiſſima dei ſpõſa di
cere põt illud Eſa. lxj. Induit me. ſ. ſponſus
meus veſtimẽto ſalutis: ⁊ tanq̃ ſpõſaȝ orna
tã monilibꝰ ſuis. De ꝟtuoſitate aũt ipſiꝰ ſa
cratiſſime ꝟginis breuiter h̃ ptrãſeo. quia
de illa diffuſe tractare itẽdo i q̃rta pte p̃n
cipali huiꝰ opis. Sciẽdũ eſt aũt ꝙ tãta
Odor veſtimẽtoꝝ marie — fuit relucẽtia ⁊ fragrãtia veſtimẽtoꝝ bea-
tiſſime huiꝰ ſpõſe. ꝙ nõ poſſet humana in-
telligẽtia ꝑſcrutari. Un̄ ſancta mr̃ eccleſia
in feſto aſſumptiõis eiuſdẽ ꝟginis ait de il
la. Cuiꝰ inextimabilis odor erat nimis i ve
ſtimẽtis eiꝰ. ſ. oium ꝟtutum. Et hac cã de-
ſcribit̃ a ꝓpheta Dauid ps. xliiij. In veſti-
tu deaurato circũdata varietate. Ipa eniȝ
beatiſſima ꝟgo h̃uauit illud Proſperi in li.
epigrãmatũ dicẽtis. Ad patriã vite de no
ctis valle vocati. Uirtutũ gradibꝰ ſcandite
Traductio ſpõſe. — lucis iter. Licȝ autẽ alie ſpõſe traducantur
ad habitãdum in domo viri ſui. de qua tra
ductione tractat̃ in. c. nec vxoreȝ. xxxiij. q.
iiij. tñ h̃ delicatiſſima ⁊ digniſſima dei ſpõ
ſa ſic ſe ꝟtutibus omnibꝰ adornauit ꝙ ta-
liter ſuũ celeſtẽ ſpõſum captiuauit. vt tra-
duci ſe ꝑmitteret ad habitãdũ i domo ſpõ-
ſe ſue. Un̄ ipſa inq̄t Eccĩ. xxiiij. Qui crea-
uit me requieuit in tabernaculo meo. Hoc
em̃ tabernaculũ tantis delitijs adimpleuit
vt diceret ip̃e ſupnus ſpõſus cũ ſic adorna
tã vidiſſet ſpõſaȝ ſuã. Hec req̃es mea in ſe
culũ ſeculi: hic habitabo q̃m̃ elegi eam. ps.
cxxxj. Iõ ſalutat beatã ꝟginẽ ſcã mater ec
cleſia di. Salue mr̃ pietat̃ ⁊ totiꝰ trinitatis
nobile tricliniũ. Uerbi tñ incarnati ſpecia-
le maieſtati p̃paras hoſpitiũ.

De tertia cõditione ſpõſe celeſtis que dr
generoſitatis.

G — Q — Uia de nobilitate ac generoſitate
glioſe ꝟginis marie ſatis dixi i pri
mo ſmone huiꝰ part̃ parte. ij. iõ ad
p̃ſens circa hãc tertiã cõditionẽ breuiꝰ inſi
ſtã. Clarũ eſt em̃ oibus ꝙ nobiliſſima ⁊ ge
neroſitate p̃clariſſima eſſe debuit illa virgo
que ab eterno fuit p̃parata vt eẽt ſpõſa nõ
regis frãcie. nõ regis hyſpanie. nõ imparo
ris terreni ſ; regis angeloꝝ ⁊ imperatoris
vniuerſoꝝ illius q̃ ꝑ antonomaſiã ſolus dr
dñs. cui oẽs p̃ncipes ⁊ oẽs creature elemẽ
tares ⁊ celeſtes ſubijciũtur. ⁊ cuiꝰ imperiũ a
nullo depẽdet. cuius ptãs eſt eterna ⁊ cuiꝰ
regnũ ſtabit in eternũ. Dañ. ij. Fuit g° oiuȝ
creaturarũ digniſſima ⁊ nobiliſſima. cuius
tanta eſt dignitas ꝙ a nemine exp̃mi põt.
lȝ em̃ ꝗs haberet demoſthenis hortẽſi tul-
lij atq; lactãtij facũdiam. deficerẽt ei accõ-
modata vocabula ⁊ approꝑati termini.
nec attingere poſſet vel minimũ gradũ di-
gnitatis ſue. aut cẽteſimã excellẽtie eiꝰ par
tẽ enarrare. Muteſcit em̃ ois lingua. obſtu
ſcat̃ ois intellectꝰ ad eiꝰ cõſiderationeȝ. Un̄
Aug. in quodã ſermone inquit. Quid nos
tãtilli. quid actione puſilli in laudibꝰ Ma-
rie efferemus cũ etiã ſi oium noſtrũ mẽbra
ꝟterẽt i linguas: eã laudare ſufficeret nul
lus: Altior em̃ celo eſt de q̃ loq̄mur. abyſſo
ꝓfundior eſt cuiꝰ laudes dicere conamur.
Si o ꝟgo celũ te vocẽ: altior es: ſi matrẽ gẽ
tiũ: p̃cedis. Si formã dei te appellẽ: digna
exiſtis. Si dñam angeloꝝ ꝓuida eſſe ꝓba
ris. quid igitur digne de te dicã. q. d. neſcio.
Põt autẽ Marie dignitas ac nobilitas ꝓ
bari ꝑ verba thematis noſtri. in quibus ab
eterno dr fuiſſe electa ⁊ ordinata tãto my-
Tres mẽſure entium, — ſterio. Un̄ notãdũ ꝙ vt põt trahi ex di-
ctis. ſ. Bona. in. ij. ſen. di. ij. ⁊ btũs Tho. in
prima par. ſum. q. x. ar. v. Tres ſunt mẽſu-
re oium entiũ ſicut etiam tria ſunt genera
entiũ. Sunt em̃ quedã entia que nõ habẽt
principiũ nec finẽ. vt entia diuina ⁊ eiꝰ at-
tributa ſeu ꝑfectiones. ipſeq; ꝑſone btiſſi-
me trinitatis que menſurant̃ eternitate. q̃
caret p̃ncipio ⁊ fine. vt ait glo. in. c. j. de ſũ.
tri. ⁊ fi. ca. li. vj. Quedaȝ aũt ſunt que hñt
principiũ ſed nõ finẽ. vt angeli ⁊ aĩe rõna-
les. quoꝝ mẽſura dr euũ ſiue euiternitas.
que hȝ p̃ncipiũ ſed nõ finẽ. Sunt ꝟo q̃dam
entia q̃ hñt principiũ ⁊ finẽ. vt aĩalia bruta
plãte. ⁊ hmõi. trãſmutabilia. ⁊ iſtoꝝ menſu
ra dr tp̃s. qḋ hȝ p̃ncipiũ ⁊ finẽ. Tp̃s nãq;
incipit a p̃mo inſtãti motꝰ primi mobilis. ⁊
durabit vſq; ad diẽ iudicij. Iurauit em̃ an
gelus per viuẽtẽ i ſecula ſeculoꝝ q̃ ampliꝰ
tp̃s nõ erit. Apoc. x. Tũc em̃ ceſſabit motꝰ
primi mobilis. ⁊ ꝯſequẽter tp̃s habebit fi
nẽ. Sicut ergo res eterne digniores ſunt
euiternis. ⁊ euiterne tp̃alibus. ita ⁊ mẽſu-
ra eternorum. ſ. eternitas dignior eſt euo.
Euũ aũt digniꝰ eſt tp̃e. Ex quo apparet di-
gnitas ⁊ excellẽtia beate ꝟginis que nõ ele
cta fuit ⁊ ordiata diuino cõnubio ⁊ mater-
nitati dei ex tp̃e vel euo ſ; eterno. Eiꝰ q̃ȝ
nobilitas apparet rõne finis. Nã cuȝ finis — Maria nobilior oibꝰ.
ſit melior oibꝰ q̃ ordinant̃ ad finẽ. ij. phiſ.
Et q̃nto aliq̃d eſt ordinatũ ad nobiliorẽ fi
nẽ: tãto ſit digniꝰ. cõcludit̃ ꝙ ſi oẽs creatu
re ſil̃ eſſent cõgregate. ⁊ ab vno latere poſi
te ⁊ ſola glioſiſſima ꝟgo ex alio. nobilior ⁊
excellentior ipſa ſola reputabit̃ q̃ oẽs alie
ſil̃. qr ad nobiliorẽ effectum ⁊ finẽ a deo eſt
electa. nihil em̃ nobiliꝰ cogitari põt ipã ma
tre dei. ⁊ ꝓpter h̃ vt dicit ſctũs Bona. in. j.
di. xliiij. Si oẽs creature quãtũcũq; aſcẽde
rẽt in gradibꝰ nobilitat̃ eẽnt p̃ntes oẽs debe
rẽt reuerẽtiã mr̃i dei. ⁊ ꝯcordat btũs Tho.
in. j. par. ſum. q. xxv. ar. vlt. De hac etiã no
bilitate glioſe virginis exponi poteſt illud
Sap. viij. Generoſitatẽ eiꝰ glorificat cõtu
berniũ dei. Nobilis em̃ vir nobilitat vxorẽ — Nobilitat vxorem
l. mulieres. C. de digni. li. x. lȝ autẽ btã ꝟgo
fuerit nobil̃ gñe ⁊ digniſſima ſanguie: fuit
tñ dignior moribꝰ ⁊ nobilior ꝟtutibus. que
nobilitas eſt excellentior. Un̄ dr ꝙ nobili-
tas moꝝ plus ornat q̃ genitorũ. c. nos qui
xl. di. Et alibi dr ꝙ nõ loci nec generis no-
bilitate: ſed ꝟtute gr̃a dei acquirit̃. c. illud
xl. di. Fuit ergo ſponſa dei nobilius indiui
duũ taȝ quo ad corpus q̃ quo ad aĩam qḋ
nũq̃ fuerit in mũdo excepto filio ſuo. qr vt
ſ. viſum eſt. ſermõe p̃cedenti. p̃te vlti. deſcẽ
dit a nobiliori. digniori ⁊ ſanctiori populo
mũdi. Hebraicus em̃ ppl̃s ⁊ hebraica lin-
gua. vt inquit Iſidorus. j. ethimol. ⁊ Nico.
de lyra ſuper ꝓlogo epiſtole ad Hebre. fuit
prior ⁊ antiquior inter oẽs. ⁊ deo gratior ⁊
melior. Un̄ felix dei ppl̃s dicebatur. iuxta
illud ps. xxxij. Beata gẽs cuiꝰ dñs deꝰ eiꝰ:
ppl̃s quem elegit in hereditatẽ ſibi. Et ps.
cxlvij. dicit idẽ ꝓpheta. Nõ fecit taliter om
ni nationi: ⁊ iudicia ſua non manifeſtauit
eis. Quia igitur ſm̃ p̃hm̃. j. reth. maior eſt
nobilitas ⁊ generoſitas a longe facta q̃ ꝓ — Generoſitas marie
pe. apparet generoſitas dñe noſtre que ab
exordio mũdi vſq; ad ſuos parẽtes ſemper

de nobiliſſima ſtirpe traxit originẽ. quam
deꝰ ſemꝑ cõſeruauit ob amorẽ ipſiꝰ ꝟginis
qḋ tñ nõ fecit de alijs parẽtelis ⁊ genealo-
gijs. Nã ſi legimꝰ cronicas ⁊ hyſtoriogra-
phos inueniemus ꝙ nulla fuit domus tã
ſublimis q̃ aliqñ tãdẽ nõ ſit finita: ⁊ ad nihi
lũ redacta. Mutata nãqꝫ ſunt dñia ab vno
ſanguine in aliũ. ⁊ regnũ ab vna ſtirpe in
aliã. ꝓſapia ꝟo btẽ ꝟginis a ꝑncipio hũa-
ni generis vſqꝫ ad ſuũ filiũ nũꝙ̃ eſt finita:
ſed ſemꝑ a deo cuſtodita. Et ſi qñ ꝑꝑl's ille
ꝓpter aliqua pctã eiectꝰ eſt de regno. vt ſic
correctꝰ reuerteret̃ ad dñm. tñ deꝰ ſemꝑ re-
ſeruabat lineã illã ꝑ quã debebat ipſa ꝟgo
cõcipi: ⁊ tãdẽ reducebat in regno populum
ſuũ. ⁊ ſanguinẽ illũ ſemꝑ ab oibꝰ ꝑiculis ꝯ-
ſeruauit. Et ex q̃dã ſpãli appropriatiõe ipẽ
deꝰ appellabat ſe deũ abraã Yſaac ⁊ Jacob
⁊ deũ Dauid. a quibꝰ deſcẽdit ipã ꝟgo bñ-
dicta. Que qꝛ generata eſt ex illuſtriſſimo
ſanguine. idõ generauit filiũ illuſtriſſimũ et
nobiliſſimũ. lꝫ eñ ſm leges filiꝰ in nobilita
te ⁊ dignitate ſequat̃ patrẽ. Vñ filij impa
toris dicũtur auguſti. lxiij. di. c. adrianus.
nõ aũt ſequat̃ matrẽ. vt ait Bar. in. l. filio
C. de decu. li. x. ⁊ in. l. filios. C. de muni. et
origina. eodem li. tñ qꝛ xp̃s inquantum hõ
nõ hꝫ patrẽ: totã humanitad nobilitatẽ ⁊
generoſitatẽ habuit a matre: que eam in fi
liũ ſuũ trãſmittere nõ potuiſſet niſi nobiliſ
ſima fuiſſet. Hic aũt filius ꝟginis dꝛ ꝑmꝰ
⁊ nouiſſimꝰ. Apoc. ij. qꝛ fuit primus nobile
indiuiduũ qḋ deꝰ ab eterno ſtatuit ꝓduce-
re. nouiſſimus aũt dꝛ. qꝛ in ipm oĩs nobili
tas ⁊ generoſitas terminata eſt. O igitur
ꝟgo beatiſſima: cũ filiꝰ tuꝰ fuerit nobiliſſi-
mus. illuſtriſſimꝰ. generoſiſſimꝰ. clariſſimꝰ
⁊ ſuꝑ oẽs digniſſimꝰ patriarcha. ꝓpheta:
dux. ⁊ imꝑator. ſummuſqꝫ rex regũ ⁊ dñs
dñantiũ. Apoca. xix. ꝑfecto tu q̃ tantã no-
bilitatẽ ei tribuiſti: es nobiliſſima. illuſtriſſi
ma. generoſiſſima ⁊ clariſſima duciſſa. re-
gina ⁊ imꝑatrix mũdi. ⁊ dña vniuerſoꝝ. q̃
totiꝰ generoſitatis auctorẽ tuo nobiliſſimo
ac ſacratiſſimo vtero cõcepiſti. eũqꝫ qui tã
hoies ꝙ̃ angelos ⁊ orbẽ vniuerſum natiui
tate ſua nobilitauit pepiſti. Et ideo ad te
oẽs cõfugere debẽt in ſuis neceſſitatibꝰ te
obſecrãtes ⁊ dicẽtes. Salue ꝟa parẽs xp̃i
reginaqꝫ diuum. Unica ſollicitis ſpeſqꝫ ſa
luſqꝫ regis. Tu miſeris atro iactatis turbi
ne nautis. Leuius aſpirãs aura vocata ve
nis. Tu ꝑſſos triſti ꝑꝑl'os belloqꝫ fameqꝫ.
Aſpicis. ⁊ pacis munera leta refers. Tu
feſſis trãquilla quies gratũqꝫ dolẽti. So-
lamen teqꝫ eſt auſpice triſte nihil. Per ſa-
cros vteri fructꝰ caſtũqꝫ cubile. Per tibi cõ
miſſi nũcia ꝟba dei. Per dulces natiuultus
atqꝫ oſcula. perqꝫ Ubera que ſacro ſuxerat
ille ſinu. Per te que ſolita es vota exaudi-
re ꝑcãtũ. Te rogo ꝑ natũ caſta puella tuũ.
Aſpicias regina ꝑcoꝝ. grataqꝫ merẽti. Af
fer opẽ. ⁊ ꝑcibꝰ annue diua pijs. Huius
aũt generoſe ꝟginis nobilitatẽ. integrita
tẽ ⁊ ꝟtuoſitatẽ poſſumꝰ etiã ꝓbare triplici
rõne. Quaꝝ prima dꝛ finalitatꝭ. nã omne
agens ſine rõne agit ꝓpter finẽ. ij. phiſi. ⁊
ij. de aĩa. Deus g̃ ad hũc finẽ cõcipi fecit et
naſci beatã ꝟginẽ: vt vnigenitũ filiũ ſuũ
quẽ eterno ⁊ infinito amore diligit: in vte
ro ſuo ꝟginali cõciperet. ⁊. ix. mẽſibus por
taret. ⁊ de ſuo puriſſimo ſanguine carneã
veſtẽ ei fabricaret. Cũ igitur dicat phs. xj.
metaph. ꝙ origo agẽtiũ ⁊ eoꝝ que ſunt ad
finẽ idẽ eſſe ſine ordine finis. Et. viij. ethic.
ꝙ ea q̃ ſũt ad finẽ debẽt eẽ ꝓportionata fi
ni. incõuincibilit̃ ꝯcludit̃ ꝙ itegerrimo. no
biliſſimo. ꝟtuoſiſſimo. ⁊ formoſiſſimo filio
ſuo deꝰ ipſe fabricauit matrẽ q̃ eũ carne te-
geret. integerrimã. nobiliſſimã. ꝟtuoſiſſi-
mã. ⁊ formoſiſſimã. Quis eñ potẽtiſſimꝰ
rex volẽs ſuo vnigenito filio camiſiã q̃ in-
duatur fabricare illã nõ faciat ornatiſſimã
⁊ pulcherrimã. Scḋa aũt rõ huic ſil'is dꝛ
localitatis. Nã locꝰ dꝫ eſſe cõſil'is ⁊ ꝓpor-
tionatus ac cõnaturalis locato. iiij. phiſi. ⁊
ij. de aĩa. ⁊. iiij. de celo ⁊ mũdo. Cũ igit̃ deꝰ
⁊ hõ ihs xp̃s tãꝙ̃ locatũ deberet requieſcere
⁊ locari in vtero ꝟginis q̃ eſt ſuꝑ oẽs crea
turas puriſſimꝰ. ſciſſimus. nobiliſſimꝰ ⁊c̃.
neceſſe fuit ipſaꝫ dei genitricẽ eſſe puriſſi-
mã: ſciſſimã: ac nobiliſſimã. vt idoneꝰ eſſet
locꝰ ⁊ habitatio tãti locati. Tertia rõ dꝛ le
galitas. Sicut eñ deꝰ de ꝑmis parẽtibus ⁊
ꝑꝑl'o iudaico tãtã nobilitatẽ ꝯtulit. qꝛ de-
ſcẽdere debebat de eis h̃ nobiliſſima puella
que exhaurire debebat oẽm illã nobilitatẽ.
⁊ eã in ſuũ filiũ terminare. vt. ſ. dictum eſt
ſermõe ꝑcedẽti. ſic etiã in lege ſua ꝑcepit
eadẽ rõne ipſi ꝑꝑl'o tantã mũdiciã. non tñ
in humanis corꝑibꝰ. ſꝫ etiã in vaſis. domi-
bus: ⁊ caſtris: ⁊ in cibis. vñ ꝓhibuit ei co-
medere carnes porcinas ⁊ alia multa imũ
da. Leui. xj. ⁊ ꝑcepit ꝙ leproſi mitterentur
ex caſtra. ⁊ cũ eis nõ cõuerſaret̃. Leui. xiij.
⁊ ꝙ nullꝰ vir ſub pena morꝭ accederet ad

Nobilitas ꝟginis probatur

mulierẽ mẽſtruatã. Leuit. xx. q̃ oĩa ⁊ mul
ta alia ſil'ia ꝑcepit ad ꝯſuandã nobilitatẽ
⁊ mundiciã ꝟginis q̃ ex lũbis eoꝝ ꝓcreari
debebat: ne immũdiciã aliquã ad illã trãſ-
mitterẽt: ſꝫ oĩmodã mũdiciã ⁊ nobilitatẽ
⁊c̃. vt dicũt doc. qḋ pꝫ. qꝛ habito fine: ceſſa
uerũt ea q̃ ordinata erãt ad iſtũ finẽ. Nã
generata ipã mũdiſſima: nobiliſſima ⁊ di
gniſſima puella ⁊ filio eiꝰ. gẽs iudaica que
ꝑus erat mũdiſſima ⁊ nobiliſſima fctã eſt
omniũ gentiũ viliſſima ⁊ abiectiſſima. Et
ꝙuis ſepe herbis odoriferis ⁊ aq̇s cũ aro
matibus ꝯditis ſe balneaſſent iudei. tamẽ
vt per experientiã patet: fetẽt vt canes et
abominabiles ſunt. Reges eoꝝ depoſuere
dyademata. duces infulas. ſacerdotes pa
ſtoralia. tacuere ꝓphete. ceſſauerũt pr̃iar-
che ⁊ oĩa eoꝝ nobilitas ⁊ dignitas in hac
excellẽtiſſima puella ⁊ filio eius finita eſt
⁊ ab eis exhauſta.

De quarta cõditiõe ſponſe dei que dicit̃
formoſitatis.

I m Agnanimi ꝑncipes in ſponſis
ſuis nõ ſolũ req̃rũt integritatẽ
virtuoſitatẽ ⁊ generoſitatẽ: ſꝫ
etiã formoſitatẽ. Specioſitas
eñ cõuenit regibus ⁊ reginis. Unde apud
grecos dꝛ. Spẽs ꝑami digna eſt imperio.
Eternus igit̃ rex volẽs ſibi idoneã ſpõſaꝫ
copulare. voluit eã eſſe formoſiſſimã. et oĩ
pulchritudine renitentẽ. De q̃ formoſitate
ſpecioſiſſime ꝟginis, ſatis diximꝰ in ſer-
mone ꝑcedenti. Tanta aũt fuit pulchritu
do beatiſſime ꝟginis vt eis celeſtis ſpõſus
de ipã mirari videret̃. Vñ Cant. iiij. dice-
bat. Quã pulchra es amica mea: ꝙ̃ pulchra
es. Sctũs ꝟo Bern. de eius formoſitate
ſtupefactꝰ in quodã ſmone inq̇t. Quid di
cemus de te o pulcherrima mulierum? Si
ſolẽ dixeriꝫ: ſplẽdidior es. Si cynamomũ
⁊ balſamũ aromatizans: oẽs aromaticas
ſpẽs odore ꝑcedis. Hec ille. Ideo de ipſa
bñdicta dei mr̃e que nõ tñ fuit integerria
ſed etiã ꝟtuoſiſſima. ⁊ nõ tñ ꝟtuoſiſſima
ſed etiã generoſiſſima. ⁊ nõ tñ generoſiſ-
ſima ⁊ nobiliſſima: ſed etiã formoſiſſima.
poſſumꝰ dicere illḋ Ouidij in. iiij. de faſtis.
Nec facies impar nobilitate fuit. Nec ime
rito hoc eſſe debuit. Ut eñ inq̇t idẽ poeta.
facies exornat amorẽ. Pulchritudo etiam
maxime ꝯuenit cũ optimis moribus. ſicut
ecõtrario vitia diſcõueniũt cũ formoſitate
iuxta illã eiuſdẽ poete ſñiam. Nõ facit ad
mores tam bona forma malos. Poſſumꝰ
igit̃ dicere beatiſſime ꝟgini et̃ni iꝑatoris
ſpõſe poeticũ illḋ. Te clari exornãt mores.
te viuida ꝟtus. Te decor atqꝫ alte nobili-
tatis honos. Et tibi frõs leta eſt ⁊ amica
virẽtibꝰ ãnis. Ingenuuſqꝫ tuo ſplẽdor in
ore ſedet. Tu noſtrũ ſydus. tu gl'ia noſtra
ꝑennis. Oĩa tu nr̃e iura ſalutꝭ hẽs. De illa
etiã dicere valemꝰ illud. ij. Regũ. xxj. erat
mulier pulchra nimis. Qḋ etiã h̃r. iij. Re.
j. Illi qꝫ dicit ſpõſus ſuꝰ celeſtis illḋ Cañ.
vij. Quã pulchra es ⁊ ꝙ̃ decora chariſſima
in delitijs. Qñ aũt deꝰ elegit dñam nr̃am
in ſuã ſpõſam. ꝟificatũ eſt illud Judic. v.
Pulcherrima feminarũ elegit ei. De ãgel'
ꝟo vidẽtibꝰ ipãm pulcherrimã dei ſpõſaꝫ
verificatũ eſt illud Judith. x. Cuꝫ vidiſſent
eã: ſtupẽtes mirati ſunt nimis pulchritu-
dinẽ eiꝰ. Et iterũ illud qḋ ibidẽ dꝛ. ſ. Con-
ſiderabãt faciẽ eius. ⁊ erat in oculis eoruꝫ
ſtupor. qm̃ pulchritudinẽ eius mirabãtur
nimis. Nõ ſoluꝫ aũt habuit beatiſſima dei
ſpõſa pulchritudinẽ naturalẽ: ſꝫ etiã ſuꝑ-
naturaleꝫ infuſam ſibi ſuꝑnaturalr̃ a ſuo
dilectiſſimo ſponſo. Unde verificatũ fuit
de illa illud qḋ in eodẽ. c. legit̃. ſ. ꝯtulit illi
dñs ſplendorẽ ⁊ pulchritudinẽ eiꝰ ãpliauit
De q̃ exponi põt illud Eccl. xliij. Pulchri-
tudinẽ cãdoris eius admirabit̃ oculꝰ. vñ
ſi q̇s eã videret: poſſet dicere illud Geneſ.
xxxiij. Uidi faciẽ tuã q̃ſi vultũ dei. Et illḋ
Geñ. xlvj. Jã letus moriar: qꝛ vidi faciem
tuã. Sed heu qꝛ ſi eã rogauero: dicẽs illḋ
Exo. xxxiij. Oñde mihi faciẽ tuã. Timeo
ne mihi rñdeat illud qḋ in codeꝫ. c. habet̃
ſ. Facieꝫ meam videre nõ poteris. Nõ eñ
videbit me homo ⁊ viuet. Tãta ei eſt gl'ia
vultꝰ eius vt mortalibꝰ oculis ſicuti ẽ cer
ni nõ poſſit. Sꝫ o pulcherrima ꝟgo: ſi non
vis mihi oñdere faciẽ tuã in ea pulchritu-
dine q̃ ſanctos in patria celeſti conſolaris
ſaltẽ ne auertas faciẽ tuã a puero tuo ps.
lxxiij. illam ſcꝫ quã aliqñ in hac miſeriarũ
valle deuotis tuis demõſtras. Cur eñ fa-
ciẽ tuã abſcõdis. Job. xiij. Quare faciẽ tuã
auertis. ps. xliij. vſqꝫ q̊ auertis faciẽ tuaꝫ.
ps. xij. Oſtẽde g̃ nobis faciẽ tuam ⁊ ſalui
erimꝰ. ps. lxxix. Illumina faciẽ tuaꝫ ſuper
ſeruũ tuũ. ps. cxviij. Oñde mihi faciẽ tuã
ſonet vox tua in auribꝰ meis. Cant. ij. Or
ſi nõ vis vt videã te in hac vita. ſaltẽ cõce
de mihi vt te in et̃nũ ꝯtemplari poſſim in
alia: vt adimpleat̃ in me illud. Job. xxxiij.

videbis faciē ei⁹ in iubilo. Vos aūt devoti btē ꝟginis ſuare illud ad qͦ nos exhortaẗ dauid pſ. ciiij. di. Querite faciē ei⁹ ſp. Faciē inquā pulchrā: faciē decorā, faciem oī formoſitate repletiſſimā.

De qnta cōditione ſpōſe celeſtis que diciẗ generoſitatis.

K I oībus ſpōſis expedit ſpōſam
s habere gratioſam: mltͦ magis magnis pncipib⁹. nō eñ ſufficeret ꝙ eſſet pulchra ſi nō eſſet gratioſa. Nā ſcriptū eſt Ecci. xl. Grām et ſpēm deſiderabit ocul⁹, ꝛ ſic grā. i. gratioſitas preferẗur ſpeciei ꝛ pulchritudini. Et Prouerb. xj. dr. Mulier gratioſa inueniet gliaȝ. Talis aūt fuit ſpōſus regis celeſtis que nō ſolū ipſi: ſ; oīuȝ oculis fuit gratioſa. ſicut p figurā dictū fuit d ea Heſter. ij. De gratioſitate aūt quā habuit erga ſponſum ſuū: exponi pōt illud Ecci. xxvj. Grā mulieris ſedule delectabit virū ſuū. Ipſa eñ pfectiſſime ſuauit illud qͦ gtioſa mulier erga virū ſuū facere teneẗ: q inẗ alias obligatōnes teneẗ ſequi virū ſuū qcūq; pre xerit ſm Cynū in. l. liberte. C. de oper. liber. ꝛ Gulicl. de cu. i. l. obſuare. §. pficiſci. ff. de offi. pcon. ꝛ leg. ꝛ Bart. in. l. meuis. §. j. ff. de annu. le. ꝛ doc. in. c. de illis. ex de ſpon. ꝛ gl. in. c. vnaqq;. xiij. q. ij. ꝛ. in. c. j. de cōiu. lepro. ꝛ. xxiiij. q. j. c. ſi qs neceſſitate. Semp nāq; ſpōſum ſuū ſecuta eſt qcunq; pgebat quātū humane creature poſſibile erat: imo ita eius dilectōe lāguebat ꝙ rogabat eū ne vnꝙ ipam relinqret ſine eo: dicēs Cañ. j. Trahe me poſt te. In odorē curremꝰ vnguentoꝝ tuoꝝ. Taliẗ aūt eum amauit ꝙ ei⁹ dilectioni nihil addi poterat p ſtatu vie. Vñ dicere poterat illud Virgilij in bucoliċ. Me tñ vrit amor: qs modus
L adſit amori. Quia ꝟo eius ſpōſus ſuauit legē veri amoris q debet eē reciproc⁹. ix. Eth. iō ꝛ ipē ei gtioſiſſimus fuit. Qͦ pphetatū fuerat Zach. iiij. vbi de illo diciẗ. Exeqbit grām grē eius. Vñ taliẗ eius gratioſitate fuit attract⁹ ꝙ ipam ſeqbaẗ quocūq; pgreſſ;. ꝛ in domicilio ei⁹ ſp manere deſiderabat dicēs Canẗ. v. Aperi mihi ſoror mea. amica mea. colūba mea. imaculata mea ꝛc. Itē ꝯtinue ei⁹ amplex⁹ deſiderabat. ꝛ brachijs ſuis eā dulciter fouebat. vñ ipa inqt Canẗ. ij. Leua eius ſub capite meo. ꝛ dextera illi⁹ āplexabiẗ me. O gratioſiſſima ſpōſa. tu adeo ſuauiter ſponſum tuū amplexata es vt ipm creatorem dñm tuū ad amorē tuū taliter captiuaſti. ꝙ l; dicat Ouid. in. ij. Methaꝯ. Nō bene conueniūt nec in vna ſede moranẗ Maieſtas ꝛ amor: ſceptri grauitate relicta. Ipē tuo ſe ex dilectione nimia ſubiecit impior claudi ſe pmiſit in tuo ſctiſſimo vtero. qͦ bene in tui pſona pdixerat ſalomō Cañ. iij. di. Queſiui illū quē diligit aīa mea. Inueni eū ꝛ tenui. nec dimittā donec introducam illū in domū mrīs mee: ꝛ in cubiculū genitricis mee. Dom⁹ eñ mrīs mee ꝛ cubiculū genitriċ tue fuit corp⁹ tuū qͦ ipa mr tua tibi de ſua ſubſtātia fabricauit. O ꝟgo ſanctiſſima ꝛ placidiſſima atq; humaniſſima ppter tuam gratioſitatē dixit tibi ſpōſus tu⁹ illud Exo. xxxiij. Inueniſti grām coraȝ me. Vñ verificatū in te fuit illud pſ. xliiij. Diffuſa eſt grā in labijs tuis: ppterea bñdixit te deus in eternū. Et nō ſolum dedit tibi grām ſuā ſ; etiā gliam ſicut pdixerat Dauid pſ. lxxxiij. dicēs. Graȝ ꝛ gliaȝ dabit dñs. Ille ḡ q māſuetq dat graȝ. Prou. iij. te māſuetiſſimā grā repleuit. Et cū ſcriptū ſit Prou. xij. ꝙ ille q bonus eſt haurit ſibi graȝ. Et. xxij. eiuſdē li. c. ꝙ ſup iuſtos morabiẗ grā. et Ecci. iij. ꝙ q ſe hūiliauerit inueniet grām. Et eiuſdē lib. xxxij. c. ꝙ verecūdia pibit grām. ꝛ p reuerētia dabitur bona grā. Profecto tu optima. iuſtiſſima. humillima. verecūdiſſima. ꝛ reuerētiſſima oñi gratia fuiſti repletiſſima, ꝛ omni gratioſitate ornatiſſima.

De ſexta conditōne ſpōſe celeſtis que dicitur fecunditatis.

i Inclyti pncipes reqrūt vxoreȝ q nō ſit ſterili; ſ; fecūda. Si eñ aliquā eſſe ſterilē ſcirēt: cum ea mrīmoniū nō ꝯherēt. qͦ pncipalr p liberis pcreādis inſtitutū ē. vt inqt Amb. ſup Luc. trāſſumptiue in. c. pudor. xxxij. q. ij. vbi etiā dr ꝙ pudor eſt feminis filios nō pcreare. Econtra ꝟo magna grā ꝛ digniſſimū mun⁹ feminarū eſt filios cōcipe. l. queriẗ. §. ſi mulier. ff. de edil. edic. et C. de indic. vidui. tol. l. ij. Silr ꝛ patribus accreſcit dignitas rōne filioꝝ. vñ dicit gl. in. l. in albo. C. de decu. li. x. ꝙ ille qui hab; filios pferēdus ē in cōſilio ꝛ ꝯgregatione ꝛ ſeſſiōe illis q filios nō hñt. Vtile ē ergo oībus ꝯiugaq maxime regibus ꝛ magnis dñis hrē vxorē fecundā q eis pariat filios qbus dom⁹ regie ꝛ nobiles ſtirpes ꝯſuẽt. M

et ipoꝝ parentū memoria in longa tempa pducaẗ. Vñ iuriſcōſult⁹ in. l. liberoꝝ. ff. de ꝟ. ſig. inqt. Ideo filios filiaſq; ꝯcupimus ꝛ pcreamus. vt ex eoꝝ ple diuturnitatq nobis memoriā in euū relinqmus. Btīſſima igiẗ dei ſpōſa nō fuit infecūda: l; vnū ſolū filiū genuerit. Diciẗ eñ in. l. nō eſt ſine liberis. ff. de ꝟb. ſigni. Nō eſt ſine liberis. q vnicū filium hab;. Immo ipa fuit fecūdiſſima ſup oēs mulieres q nūꝙ fuerūt aut erūt. Virtus eñ fecūditatq alicui⁹ mulieris nō ꝯſiſtit in pariēdo multos filios: ſed in pariēdo ꝟtuoſos. fortes. ingenioſos ꝛ ſufficiētes. Nō eñ eſt vtile reipublice nec parētib⁹ hrē multos filios malos aut ad malū inclinatos: imo eſt dānoſum. Vñ dr ꝙ meli⁹ eſt hrē paucos bonos ꝙ mltos malos. c. cuȝ ſit. de eta. ꝛ qua. vbi glo. allegat ꝯcordantias. Tu ḡ o ꝟgo glōſiſſima tuo ſpōſo celeſti fuiſti fertiliſſima: qr vnigenitū eius filiū pepiſti q ſolus oēs filios ꝛ filias qui vnꝙ fuerūt ꝛ erūt meritis ꝛ ꝟtutibus āteceſſit. ꝛ humane reipublice vtilior fuit. Si eñ oēs mūdi hoīes ſimul eſſent: nō poſſent vel ad minimū graduȝ excellētie ꝛ valoris filij tui bñdicti ptingere. O incōparabilis fecūditas ſpōſe celeſtis: q filium illū ptulit q vniuerſum orbeȝ redemit. qͦ oēs mūdi hoīes ꝛ cūcte ſimul creature facere nō potuiſſent. vt pbant doc. i. iij. ſen. di. xx. qr emēda ꝛ ſolutio p pctō pmi parētis debebat eſſe pportionata pctō ꝛ debito quod fuit infinitū nō rōne actus in ſe: ſed quia ꝯtra deū q eſt infinit⁹ cōmiſſum eſt. Itē qr puauit humanū gen⁹ felicitate infinita. ꝛ qr corrupit ꝛ pdidit humanā naturā q multiplicabilis erat qſi in infinitū. Cū ergo finiti ad infinitū nulla ſit pportio. j. methaph. ꝛ. j. de celo ꝛ mūdo. ꝛ. iij. ac viij. phiſ. clarū eſt ꝙ oēs hoīes ſimul cuȝ creaturis vniuerſis q ſunt finite potentie: nō potuiſſent hāc vtilitatē hūano generi facere ſcil; eū de manu diaboli liberare. et ianuā paradiſi p pctm clauſaȝ illi aperire. atq; eū ad eternā felicitatē ſatiſfactōe fctā p eius pctō pducere. ſic fecit bñdict⁹ filius ꝟgis hui⁹ glōſe. De cui⁹ fecūdiſſimo vtero inqt Ber. O vēter capacior celis: latior elemētis: q illū ꝯtinere valuit quē tot⁹ mūdus cape nō potuit. Illū eñ filiū genuit q eſt deus añ ſecla. q ex ea carnē aſſumens h; naturā diuinā ꝛ humanā i vna pſona. c. ſi qs epē. xxiij. di. ꝛ de ſum. tri. ꝛ fi. ca. c. j. vñ hec ꝟgo fecūdiſſima fuit genitrix nō ſolū ieſu xpi hoīs ſed etiā dei. cui⁹ ꝯtrariū aſſerēs Theodorus ꝯdēnatus fuit i ꝯcil. Cōſtātinopolitano. vt habeẗ. xvj. diſti. c. ſexta. §. qnta. Et hec ſufficiāt p ſexta pte hui⁹ ſmonis. Nunc ꝟo trāſeam⁹ ad ſeptimā parteȝ q erit plixior. Quia eñ deliberaui in numero predicationū hui⁹ operis nō pterire numerū annoꝝ qbus vixit btā virgo in hac vita mortali. ſc;. lxiij. Ideo neceſſe erit aliquādo longos facere ſmones quod tamē erit vtile predicatoribus: quia quaſi de ſingulis partib⁹ pdicationū iſtarum poterūt ſuo modo texere vnū ſermonem: habētes motiua. Facile eñ eſt inuētis addere, vt notant doct. ſuper glo. in. l. gallus. circa principiū. ff. de libe. ꝛ poſth. Unde credo ꝙ pdicatores cū hoc ſmonario poterunt per totū annū quotidie predicare de glorioſa ꝟgine maria. ꝛ ſemper tractare de ꝟtutibus ac vitijs atq; de pertinētibus ad ſalutem.

De ſeptima cōditione ſponſe celeſtis que dr copioſitatis.

l Licȝ dos nō debeat pncipaliter attendi in ꝯhendo mrīmonio: N iux illud Cathonis poete i ſuis documētis. Vxorē caue ne ducas ſub noīe dotis. Item l; dos non ſit de eſſentia mrīmonij ꝙ ſine ipſa ꝯtrahi pōt. c. ſi qs diuinis. xxx. q. v. ꝛ. §. illud quoq;. ī auẗ. qbus mo. na. ef. leg. col. vj. ꝛ. c. cōſanguineoruȝ. iiij. q. iij. ꝛ. l. fi. C. de dona. ante nup. ꝛ per doc. in. l. ij. c. de nup. ꝛ per gl. et Archid. in. c. nullū. xxx. q. v. ꝛ Jo. an. in. c. acceſſoriū. de regu. iu. lib. vj. ꝛ per gl. in. c. noſtrates. xxx. q. v. ꝛ in. c. ꝛ ſi neceſſarie. de dona. inter virū ꝛ vxo. ꝛ per Inno. i. c. per veſtras. eo. ti. in glo. fi. Tamē decens eſt in oñi mrīmonio dotē dari. d. c. nullū. ꝛ. c. aliter. ꝛ ibi glo. xxx. q. v. que dos deb; dari ſm facultatē ꝛ dignitatē perſonarū. l. quero. ꝛ. l. ſiue generalis. ff. de iure doṫ. et auẗ. ſi ꝙuis. C. de rei vxori. actio. et. l. ſi quis ſepulchrū. §. fi. ff. de reli. ꝛ ſump. fu. ꝛ l. penultima. C. de epiſcopali audi. ꝛ. c. nullum. vbi glo. xxx. q. v. ꝛ. c. j. vbi glo. extra de adulẗ. Magnis ergo principibus magne abvxoribus dari debēt dotes. Quāto autē maiorem habet mulier dotem tanto libentius cum ea contrahiẗ matrimoniū. Et iō de⁹ libēter bñdictā ꝟginē deſponſauit ꝛ eā ſibi copulauit. que ſibi maximam

Femie auare ſunt — dotẽ portauit. Licꝫ eñ dicat̃ ꝙ femiarũ
genus auariſſimũ eſt. l. ſi ſi ego. in fi. ff. ad
vell. ⁊ de dona. inter virũ ⁊ vxorẽ. l. ſi ſti⸗
pulata. §. j. et notat̃ in. l. ſi a ſponſo. C. de
dona. ante nup. Ipſa tñ beatiſſima virgo li
beraliſſima fuit. Nam ſpõſo ſuo celeſti do⸗
tem copioſiſſimã de bonis optimis dedit.
Sciens eñ ꝙ bonũ quãto ꝑmanẽti⁹ tãto
eſt melius, vt habet̃. iij. Phiſ. noluit deo
dare dotẽ de rebus tẽpalib⁹: trãſitorijs
momẽtaneis: ⁊ caducis: que diu ꝑmanere
nõ poſſunt: ſed de theſauris oĩuꝫ virtutuꝫ
q̃ ſtabiles diuitie ſunt. Unde in q̃daꝫ epl̃a
Beatus Baſilius ait. Sola ꝟtus ⁊ viuẽti
⁊ mortuo ſtabilis ⁊ firma poſſeſſio eſt. Et
Tullius in ꝑadoxis inq̃t. Nulla poſſeſſio
nulla vis auri vel argẽti pluris q̃ virtus
extimãda eſt. Nouerat eñ verã eſſe illam
ſniam Siponij in epl̃ari. li. v. dicẽt̃. Hũa⸗
na ſubſtãtia recti⁹ mẽte q̃ mole cẽſenda ẽ
Un̄ Tullius vbi. s. ait. Nihil meũ vel cu⸗
iuſq̃ alteri⁹ eſt qd̃ auferri vel amitti põt.
Et Uarro i ſentẽtijs ſuis inq̃t. Nemo ſuũ
putet qd̃ extra ipm̃ eſt. Qua ex re vt inq̃t
Amb. in quodã ſmone. nihil ex tꝑalibus
rebus nr̃m dici põt. ſole aũt ꝟtutes noſtre
ſunt q̃ a nobis auferri nõ pñt. q² itra nos
ſunt. Et ideo Proſp in li. epigram. dicit.
Terrenis opib⁹ cũ diues gaudet iniquus
Ueris ſe miſerũ neſcit egere bonis. Cũ lꝫ
aduerſus ceſſantibus oĩa parcãt. Lege tñ
mortis fit faciẽd⁹ inops. At bona iuſtorũ
null' obnoxia dãnis. Hoſtes, furta, ignes.
⁊ mare nõ metuũt. Oĩs ꝟtutum ſemper
ſubſtãtia ſalua eſt. Inuitis xp̃i munera ne
mo rapit. Hec igit̃ ſciẽs ꝟgo prudẽtiſſima
tam diligẽter ſtuduit ꝟtutes oẽs acq̃rere
ꝙ effecta eſt armariũ plenũ oĩuꝫ ꝟtutũ ⁊
bonoꝝ moꝝ. Unde de illa poteſt dici illud
Prouer. xxxj. Multe filie congregauerũt
ſibi diuitias. tu ꝟo ſupgreſſa es vniuerſas
Quapropter btũs Anſel. in li. de cõceptu
ꝟginali ipam alloquẽs ait. Nulla creatu⸗
ra te dignior. nulla te ſanctior. nulla te no
bilior. nulla te ſublimior in hũano genere
repit̃. Qd̃ eñ in alijs ptitũ eſt: in te vnitũ
totũ reperit̃. Hec ille. Iſtas aũt oĩuꝫ ꝟtu⸗
tum dotes beatiſſima virgo tradidit deo.
ꝓpter quas ipſe celeſtis impator fecit eaꝫ
ſpõſam ſuam ⁊ filius mr̃em. ⁊ ſpũſanct⁹
ſuũ ſacrariũ. Et ideo Cant. iiij. d̃r. hortus
ꝯcluſus. Qd̃ exponẽs btũs Hiero. in ſmo
ne de aſſumptiõe inq̃t. Uere hortus delit

arum in quo ſunt cõſita vniuerſa floꝝ ge⸗
nera ⁊ odoramẽta ꝟtutũ. Maximã ergo
dotẽ dedit iſta nobilis ſpõſa ſpõſo ſuo ce⸗
leſti cũ oĩum ꝟtutũ ⁊ optimoꝝ morũ orna
mẽtũ ei dõauit. Magnũ eñ eſt mores cõ
poſuiſſe bonos. vt ait Oui. iij. de arte amã
di. O Sed eſt notandũ ꝙ lꝫ regul'r mulier
dotet maritũ. tñ apud hiſpanos fit ſecus.
q² viri dot ãt pulchras puellas. vt ait Bar
tho. brixiẽſis in ſuo reptorio in verbo dos
⁊ poteſt eius dictum ſcꝫ ꝙ aliq̃n vir dotat
vxorẽ ꝓbari p. c. quidã. xxvij. q. ij. ⁊ per. c.
⁊ ſi neceſſe. de dona. inter virũ ⁊ vx. lꝫ glo.
ibi expõat. dotẽ. i. donatõeꝫ ꝓpt̃ nuptias.
Mulier eñ dat viro dotẽ ⁊ maritus vxo
ri facit donationẽ ꝓpter nuptias, vt iquit
tex. in. c. nup. in fi. extra de dona. int̃ virũ
et vxo. de qua donatioue etiã habet̃ in. §.
eſt ⁊ aliud. inſti. de dona. ⁊ in. l. cũ veterũ.
C. de dona. ante nup. vbi etiã tractatur de
ſpõſalicijs q̃ donat ſpõſus ſpõſe. Spõſus
igit̃ beatiſſime ꝟginis deus nõ ſolum do
nauit ei ſpõſalicia munera. ⁊ donationem
ꝓpter nuptias illi fecit: ſed etiã illi⁹ doteꝫ
Decem mũera Marie — accreuit. ⁊ noua dote ipam ditauit. Prio
nãq̃ volens eã ſemp ꝑſeuerare in ſuo cõ⸗
nubio ⁊ nunq̃ ab eo ſeparari ꝑ peccatũ: ſꝫ
ſemp eſſe ſibi cõiunctã ꝑ charitateꝫ. dedit
ei q̃nq̃ diſpoſitiua interius. ⁊ q̃nq̃ ꝑfecti
ua exterius quaſi decẽ munera ſpõſalicia.
ſ. q̃nq̃ intrinſeca ⁊ q̃nq̃ extrinſeca. Pri
mum munus intrinſecũ fuit ardor diuini
amoris. Nã ipſe ſpõſus celeſtis ſe ei⁹ mẽti
mirabil'r intimabat ⁊ eã igne ſui amoris
ita icẽdebat vt ipꝫ q̃ntũ i pñti vita poſſibi
le erat amaret. Un̄ dicebat cũ p̃s. Inflam
matũ eſt cor meuꝫ deus: inflãmatũ eſt cor
meũ ⁊c. P Scdm̃ mun⁹ fuit mortificatio ſen
ſualitatis. ꝟtus eñ altiſſimi q̃ obũbrauit
ipaꝫ benedictã ꝟginẽ. Luce. j. oẽm ſenſua
litatẽ que poſſet inclinare ad maluꝫ in ea
repreſſit ita vt oẽs potẽtie inferiores eẽnt
ſemp ſubdite imperio rõnis ⁊ in appetitu
eius ſenſuali eſſet ꝑfecta modificatio: ita
vt caro ei⁹ cũ ſpũ optime ꝯcordaret et ei ꝑ
oĩa pareret. Unde dicere poterat illi cum
p̃s. Ut iumentũ fact⁹ ſum apud te, et ego
ſemp tecũ. Q Tertiũ munus fuit mirabilis
deguſtatõis. Dedit nãq̃ ei actualẽ ⁊ expi
mentalẽ ſenſuꝫ ⁊ guſtũ maternitat̃ dei: vt
cognoſceret quãti filij eſſet mat̃. ⁊ eã i ſpõ
ſam ⁊ mr̃eꝫ ſuã pre ceteris elegiſſet. Un̄ in
ꝯtẽplatõe tãti myſterij intellect⁹ ei⁹ hẽbat

actualẽ relationẽ ad tantã maieſtatẽ diui
nã ⁊ ad ſuã nihilitatẽ. ⁊ ſic humiliatus in
ſummo cũ eodẽ p̃s. decãtabat. Ad nihiluꝫ
redactus ſum. ſ. in tam digniſſimi ſpõſi cõ
R ſideratione. Quartũ mun⁹ fuit obiectuꝫ
diuinitatis. Eius nãq̃ cor ita deus ad ſe
traxit vt ipm̃ ſp pre oculis ſuis haberet, ⁊
oẽs eius affect⁹ ſemp ad ipm̃ tenderẽt ⁊ i
illũ dirigerent̃. Unde dicebat cũ eodẽ ꝓ⸗
pheta. p̃s. xv. Prouidebã dñm in ꝯſpectu
meo ſemp: qm̃ a dextris eſt mihi ne cõmo
uear. Et in eo totã ſpem ſuã ponẽs illi ꝯti
nue adherebat. dicẽs cum ꝓpħa p̃s. lxxij.
S Mihi aũt adherere deo bonũ eſt: ponere i
dño deo ſpeꝫ meã. Quintũ mun⁹ fuit ſua
uis repletionis. Tãtis eñ ſpõſam ſuã re⸗
pleuit deus ꝯſolatõibus ſpũalib⁹ vt excla⸗
maret cũ eodẽ ꝓpħa p̃s. xxx. Quã magna
multitudo dulcedis tue dñe: quã abſcõdi
ſti timẽtibus te. Et iterũ p̃s. lxxij. Quã bo
nus iſrl' de⁹: his q̃ recto ſunt corde. Et iſta
Munera extrinſeca marie — q̃nq̃ munera fuerũt itrinſeca. Alia ꝟo
q̃nq̃ ſunt extriuſeca. Quorũ ꝑmuꝫ qd̃ eſt
ſextũ in ordine fuit angelice cuſtoditiõis.
Miſit nãq̃ ei ſpõſus eius celeſtis multi⸗
tudinẽ magnã angeloꝝ qui ſibi tanq̃ dñe
deſeruirẽt ⁊ eã cuſtodirẽt. Unde ipſi attri
bui poteſt illud p̃s. xc. Angelis ſuis deus
mãdauit de te vt cuſtodiãt te in oĩbus vijs
tuis. Credendũ eſt eñ vt ait ſctũs Bernar
dinus in quodã ſermone. ꝙ btã ꝟgo plu⸗
rimas legiones angelorũ habuerit ad ſui
cuſtodiã ⁊ ꝓtectionẽ. cuꝫ etiã Heliſeus: vt
legit̃. iiij. Reg. iiij. angeloꝝ multitudinem
T habuerit ad ſuã defenſionẽ. Secundum
munus extrinſecũ ⁊ ſeptimũ in ordine fu
it demonũ expulſionis. dedit eñ ei ꝟtutẽ
expellendi demones. Ita vt ſicut ꝑ ꝟtutẽ
et caloreꝫ magni ignis effugant̃ muſce ſic
a ſua ardẽtiſſima mẽte et inflãmatiſſima
charitate demonia pellerent̃. ⁊ ei ꝑ tenta
tioneꝫ appropinq̃re nõ auderẽt. ⁊ ſi aliq̃n
voluerũt ad eã accedere. verificatuꝫ eſt de
illis illud Hiere. xlvj. Fugierũt conciti nec
reſpexerũt. Et ibideꝫ. Fugierũt ſimul oẽs
V nec ſtare potuerũt. Tertiũ mun⁹ extrin
ſecum quod eſt octauũ in ordine fuit oĩuꝫ
accidentiũ in bonũ cõuerſio. Nam oĩa que
ei adueniebãt in eius vtilitatẽ deus cõuer
tebat. Si eñ vt inq̃t apl'us ad Rom. viij.
Diligentibus deũ oĩa coopant̃ in bonuꝫ.
trãſſumptiue in. c. talibus. de peni. diſt. ij.
ſ. ꝓſpera ⁊ aduerſa, mlt̃o magis ipi ꝟgini

que illũ ſup oĩa diligebat cõuertit ei⁹ ſpõ⸗
ſus celeſtis oĩa in bonũ. Quartũ mun⁹
extrinſecũ ⁊ in ordine nonũ fuit pctõrum
abominatõis. Chriſtus eñ filius eius qui
eſt ſapiẽtia patris: que nõ habitat i corpe
ſubdito pctis. Sap. j. fecit illi ita perfecte
cognoſcere malignitatẽ pcti quo nihil eſt
abominabilius, vt inq̃t Aug. in li. medita
tionũ, nec ꝑniciosius. iux̃ illud Goffredi in
poetria. Peſſima res viciũ: nihil eque ꝑni
cioſum: ꝙ illud in tãta abominatione ha⸗
buit ꝙ ꝑfecte ſemp ſuauit illud Eccĩ. xxj.
Quaſi a facie colubri fuge pctm̃. Quitũ X
munus extrinſecũ ⁊ in ordine decimuꝫ fu⸗
it mũdialiũ deſpectõis. Dedit eñ ei ſpon⸗
ſus eius tantũ affectũ ad celeſtia bona: et
tantã ſuꝑnoꝝ delectationẽ. ꝙ oĩa mũdia⸗
lia ſolatia ei diſplicebãt i cõꝑatõe celeſtiũ.
Nouerat eñ verã eſſe ſniam Salomonis
dicẽtis de reb⁹ humanis. Uanitas vanita
tũ ⁊ oĩa vanitas. Eccs. j. Et trãſſumptiue
in. c. fi. de peni. diſ. ij. Et ideo dicebat cum
apoſtolo ad Phil. ij. Oĩa arbitratus ſum
vt ſtercora vt xp̃ꝫ lucrifacerẽ. Unde et de
mũdo dicebat illud. j. Machab. ij. Oĩs
gl'ia eius ſtercus ⁊ vermis. Et q̃d miruꝫ ſi
beatiſſima ꝟgo mũdialia deſpexit cum di
cat Bernardus. Guſtato ſpũ deſipit oĩs
caro. ⁊ affectãti celeſtia terrena nõ ſapiũt
eterniſq̃ inhianti faſtidio ſunt trãſitoria.
Profecto igit̃ ipa beata ꝟgo q̃ ſpm̃ ſanctũ
ſuper oẽs puras creaturas deguſtauerat
et eternis delicijs ſuꝑ oẽs inhiabat. trãſi⸗
torias delitias ſuꝑ oẽs deſpexit q̃ ſatiare
appetitum noſtrum non poſſunt. iux̃ illud
Gualteri poete in alexãdriade li. viij. dicẽ
tis. Quid tibi diuitijs opus eſt que ſemꝑ
auaris. Eſuriẽ pariũt: quãto tibi plura pa
raſti. Tãto plura petis: ⁊ hñdis acri⁹ ardes
Sicq̃ famẽ faciẽs defectuꝫ copia nutrit.
Et ideo ꝑfecte ſuauit illud Aratoris poe
te dicẽtis. Auri ceſſet amor q̃ pectora ſẽꝑ
adurit. Quo capit̃ mortale gen⁹ q̃ pullulat
omne. De radice malũ cui⁹ violẽti⁹ ardet.
Ambitio: creſcẽte modo ſtimulãtq̃ rapi⸗
nis. Addita lucra famẽ. Iteꝫ ſuauit illud
Catonis conſiliũ qui ait. Deſpice diuitias
qui vis animo eſſe beatus. Quas qui ſuſci
piunt mendicãt ſemꝑ auari. Et hec de mu
neribus ſpõſalitijs q̃ deus ſponſe ſue do⸗
nauit dicta ſufficiãt. Fecit quoq̃ illi do⸗ Y
nationẽ ꝓpter nuptias: quia repleuit eam
grã a planta pedis vſq̃ ad verticẽ capitis.

Et ideo ei apparēs angelus detulit ipſam donationē di. Aue gr̄a plena. Facieꝫ itaq; ſponſe ſue lꝫ naturaľr pulchrā ⁊ ḡtioſam: ipē celeſtis ſpōſus fecit pulchriorē ⁊ oībus gratioſiſſimā. Unde illi dici poterat illud Heſter. xv. Facies tua plena eſt gratiarū. Et notāter dr̄ gr̄arū ad innuendū ꝙ cum hac pulchritudine corpali habebat vnam aliā ſingularē ꝓrogatiuā pre alijs v̄ginibus ⁊ ſanctis. Vult⁹ eīm formoſus mulie=

Facies mulieris

ris ſolet inclinare ad ꝯcupiſcētiā. Et ideo dr̄ Eccī. ix. Auerte faciē tuā a muliere cōpta: q2 ꝓpter faciē mulieris multi ꝑierūt. ⁊ ex hoc ꝯcupiſcentia q̄ſi ignis exardeſcit. Ad hoc etiā adduci pōt illud Ouid. ij. de remedio amoris dicētis. Non facile ē viſa thaurū retinere iuuēca. Fortis equus viſe ſemꝑ adhinnit eque ⁊c̄. Et ideo multi qui volētes videre pulchritudinē mulieruꝫ in pctm̄ ꝯcupiē ceciderūt. dicē pn̄t illd eiuſdē poete in ſcd̄o de triſtibus. ſ. Heu mihi cur vidi: cur noxia lumina fixi. Licꝫ eīm mulier ſit ſancta: tm̄ pulchritudo et formoſitas eius aīas inſpicientiū ad libidinē iclinat. Patet de Judith. ꝓpter cui⁹ pulchritudinē ſtatim Holofernes capt⁹ eſt. Judith. x. Unde Theodolus poeta inq̄t. Femineas vires expauit dux holofernes. Inſignis viduę veſano captus amore. Et ſiľr capti fuerunt iudices ſenes in formoſitate ſuſanne. Dan̄. xiij. Alij q̄ꝫ tyrāni capti ſunt i pulchritudine v̄ginū. lꝫ ſancte fuerint. vt patet de ſancta Agnete, Agatha, Petronella. Ka=

Nullus cōcupiuit mariam

therina: ⁊ multis alijs. Sꝫ ex formoſitate ſponſe celeſtis null⁹ vnꝙ̄ occaſionem ꝯcupiſcētie accepit. Ꝟ potius ſi q̄s luxurioſus eā inſpexiſſet remordebaꝛ de pctō ſuo et repmebaꝛ eius ꝯcupiſcētia ſm̄ quoſdā theologos in. iij. ſnīarū. di. iij. ⁊ ꝓpter hoc illi canit eccľia. Specioſa fctā es ⁊ ſuauis ſancta dei genitrix. q2 tāta fuit ſanctitas eius vt ad alios ipius v̄tus extenderetur ⁊ extingueret in eis oēm ꝯcupiſcētiā carnalē. Un̄ dicūt pdicti theologi. ꝙ Joſeph eius ſpōſus quāto ampli⁹ loq̄baꝛ ⁊ cōuerſabaꝛ cū ea: tāto magis ꝯfirmabaꝛ i ꝓpoſito v̄ginitatis quā deo vouerat ſiľ cū ea. vt diceꝛ in quarta pte p̄ncipali hui⁹ opis. ſmone vlt. Et ꝓpter hoc btā v̄go myrrhe aſſimilatur. Eccī. xxiiij. Q2 ſicut myrrha odore ſuo occidit vermes ita ſanctitas ipſius in alios radiabat. ⁊ in eis extinguebat vermes ꝯcupiſcētie carnalis, ⁊ oēs inhoneſtos motus libidis. Hoc aūt ex q̄ttuor cauſis ꝓcedere potuit vel aliqua earuꝫ ſm̄ ſanctū Bernardinū in ſuo q̄dragesimali de euāgelio eterno. in ſmone ſcd̄e ferie poſt dn̄icā oliuarū. Et p̄mo ꝓpter impſſionē. quia oībus qui inclinati erāt ad ꝯcupiſcētiā vt carnaľr ꝯcupiſcibilis nō apparebat. Nam ſi mulier etiā valde pulchra ꝓpť aliquod factū quod viro diſpliceat nō poteſt ei vt cōcupiſcibilis apparere. Sicut patuit de Thamar filia Dauid ſpecioſiſſima et de Amon fratre ſuo. ij. Regū. xiij. quā ex magno odio fecit poſtea eijci de domo. mľto magis ex pte gr̄e potuit hoc in bonum opari. vt formoſa v̄go nō cōcupiſcereꝛ ab aliquo eā vidēte.

Z

Scd̄o aūt potuit hoc ꝓcedere ꝓpter eius ꝯuerſationē q̄ maximā ⁊ admirabilē honeſtatē ⁊ moꝝ ⁊ geſtuum grauitatē in facie ⁊ in toto corpe eā intuētibus oſ̄debat. ſuans illud. j. ad Theſ. iiij. vt honeſte ambuleť ad eos q̄ foris ſunt. ⁊ illud. j. ad Cor. xiiij. Oīa ad edificationeꝫ fiant. Et iterū oīa honeſte ⁊ ſm̄ ordinem fiāt in vobis. Cōuerſatio igiť beatiſſime v̄ginis fuit honeſtiſſima. in tātū ꝙ per extrinſeca ſigna apparebat aptius ꝙ nullatenus poſſꝫ ad fedū aliq̄d inclinari. immo ꝙ erat tota deo dedicata ⁊ ſingulariſſimū ſpūſſancti habitaculū facta. Sicut ꝯtingeret de ſanctiſſima muliere q̄ eſſet q̄ſi continue rapta.

A

Tertio hoc ꝓceſſit ꝓpter occultationē ſue pulchritudinis: q2 eā quātū poterat celabat. ⁊ nō ornabat ſe ſicut faciunt multe mulieres quarū ornat⁹ magis incitat ad luxuriā ꝙ̄ ipſarū pulchritudo. iuxta illud Ouid. in. j. de remedio amoris. Decipimur cultu. gēmis: auroq; regūť oīa: pars minima eſt ipa puella ſui. Ipē beatiſſima v̄go cooperiebat optime membra ſua. ⁊ ſic occultabat formoſitatē ſuā. Ad hoc aūt adduci pōt ſimilitudo corporis xp̄i. cuius claritas poſt reſurrectionē diſcipuľ celabatur. ⁊ ſiľr vltra ꝙ btā v̄go celabat quātuꝫ poterat ſuā formoſitatē. potuit deus eam miraculoſe celare ex malo animo aſpicientib⁹ vel aſpicere volētib⁹ i eā.

B

Quarto ꝓpter radioꝝ ex vultu ſuo emiſſionē hoc ꝓceſſit: ita vt nullus eā facie ad faciem fixe intueri poſſet. ſm̄ ꝙ. ſ. dictū eſt ſermone p̄cedenti.

C

Quito dicere poſſumus ꝙ hoc ꝓueniebat ex ſua puritate. Ad qd̄ melius intelligēdū eſt notādū ꝙ vt hr̄ Mat. xxj. et Joh. ij. Chriſtus eiecit de templo oēs

vendētes ⁊ emētes in eo, ⁊ nedum verbis eos redarguit: ſed etiā factis. quia flagello quod de funiculis fecerat eos ꝑcutiebat ⁊ nemo fuit auſus ei reſiſtere. Quis inter iudeos nullū p̄matū gereret. imo ſamari=

Nota

tanus ab eis reputabaꝛ. ⁊ ei in oībus contradicere nitebanꝛ. Cauſa autem quare ei oēs obedirēt recedēdo de templo aſſignaꝛ a doctorib⁹. maxime a beato Hieronymo ꝙ a facie ⁊ ore xp̄i tunc exibāt q̄daꝫ radij ſue diuinitatꝭ. q̄bus territi obediētes fuerūt deo quē intelligebāt ſub illa carne latere. Ita igiť dico ad ꝓpoſitū. ꝙ a facie v̄ginis exibāt radij tāte hōeſtatꝭ ⁊ puritatꝭ ꝙ etiā ad alios reſultabāt. ⁊ hoc ꝓpter itrinſecaꝫ integritatē. Et ad hoc cōfirmandū adduci poteſt ꝙ vt dicūt ſapiētes ⁊ expti ſi adſint due mulieres eque pulchre, quarū vna ſit v̄go pudica, altera v̄o corrupta, maiorem dabit tentationeꝫ aſpiciēti ſine dei timore ⁊ magis inclinabit ad ꝯcupiſcentiam illa corrupta ꝙ̄ pudica. Et rō eſt: q2 corrupta habet vim inficiēdi ⁊ tētādi ex duplici corruptione. ſ. nature ⁊ pſone. Nature q̄dem que corrupta eſt generaľr in tota natura humana ex pctō p̄moꝝ parentū. ⁊ pſone ſue pticularis q̄ eſt corrupta. Altera v̄o. ſ. v̄go pudica nō habet corrupitionē pſone: ſed tm̄ nature. ⁊ ideo minus īficit. duo eīm vincula datis parib⁹ magis ligāt ꝙ̄ vnuꝫ ſolum. §. penul. ⁊ in auť. de con. ⁊ vte. fra. ⁊ notaꝛ in. §. ſi v̄o. inſti. de adop. Cū ergo vt ꝓbatū eſt in p̄ma parte p̄ncipali huius opis. beata v̄go fuerit p̄ſeruata a cōmuni corruptione nature humane. ⁊ in perſona ſua nullā penit⁹ vnꝙ̄ habuerit corruptōeꝫ nō eſt mirū ſi aſpectus eius neminē vnꝙ̄ infecit. imo rōne ſue inuiolabilitatꝭ et illibatiſſime atq; incōtaminatiſſime v̄ginitatis ⁊ integerrime puritatis: ad caſtitatꝭ ⁊ honeſtatꝭ amorē oēs inducebat. Quare merito dici poteſt gr̄a plena in facie nō ſo=

D

Maria gratioſa i ore.

lum rōne formoſitatis: ſed etiā honeſtatꝭ.

Scd̄o ei⁹ ſpōſus repleuit eam gr̄a i ore. Ille eīm dr̄ habere os gratioſum q̄ nulluꝫ cū eo pctm̄ cōmittit. De quo dr̄ Jacobi. iij. Si quis in v̄bo nō offenderit hic pfectus eſt vir. Sed q̄s eſt hic ⁊ laudabimus euꝫ? Eccī. xxj. Profecto ſi quis hoc ſuaret beatus dici poſſet, iuxta illd Eccī. xiiij. ⁊. xxv. Beatus vir qui non eſt lapſus in v̄bo. De hac aūt v̄tute cōmendaꝛ dn̄s noſter ieſus xp̄s. Eſa. liij. ⁊. j. Pet. ij. vbi dr̄. q̄ peccatuꝫ nō fecit nec inuētus eſt dolus in ore eius. Eius quoq; beatiſſima maꝛ poteſt de hac virtute cōmēdari: a cui⁹ ore nunꝙ̄ exiuit verbū incompoſitū aut ocioſum ſeu inutile. Sciebat eīm verā eſſe illam moralis cathonis ſententiā qui ait. Virtutē p̄maꝫ eē puto compeſcere linguā. Proxim⁹ ille deo eſt qui ſcit rōne tacere. Et iō ipſa que fuit ꝓxima optime vbi opus erat ſilentio ſciebat tacere. Nouerat naq; etiā verā eē illā Ouidij ſententiā in ſcd̄o de arte amandi: dicētis. Eximia eſt v̄t⁹ p̄ſtare ſilētia reb⁹ At contra grauis eſt culpa tacenda loqui. Et iō oīa eius verba fuerūt bona atq; morigeratiſſima ⁊ edificatione plena. ⁊ cōſequenter gratioſa, iuxta illud Ricardi poete in lib. de nuptijs. Nil ſmone bono gratius eſſe ſolet. Unde de ipā bn̄dicta v̄gine dici poterat illud Judith. xj. Non eſt talis

E

Septeꝫ verba Marie

mulier ſup terrā in aſpectu, ⁊ in pulchritudine, ⁊ in ſenſu verboꝝ. Hoc aūt eſſe verū ꝓbatur. Nam in toto textu euāgelico non inueniꝛ ꝙ locuta fuerit niſi ſeptē vicibus. ⁊ oīa eius v̄ba fuerūt ſctā et edificatoria. Unde eā loqui audiētes poterāt ei dicere illud quod poſtea filio ei⁹ dictū ē Joh. vj. ſcꝫ v̄ba vite eterne habes. Hoꝝ aūt v̄boꝝ tria dixit deo. duo angelo. ⁊ duo hoī. Un̄ pľa locuta eſt deo ꝙ̄ āgelo vel homini. ad innuendū ꝙ plus deo loqui debem⁹ i oratione ⁊ deuotiōe ꝙ̄ cuilibet creature. Primū aūt verbū quod deo dixit fuit gratiarūactionis. qd̄ habeꝛ Luce. j. Qn̄ eīm ſe extolli audiuit ab Elizabet dixit. Magnificat aīa mea dn̄m. In quo cātico ipā virgo glorioſa deo gr̄as agit ꝓ tot ⁊ tātis laudib⁹ quas ei attribuebat Elizabeth. oīa ipſi deo referēs. Et in hoc dedit nobis exēplū. ꝙ quotidie debem⁹ deo gr̄as pro receptis ab eo beneficijs referre.

F

Scd̄m verbū ei⁹ fuit lamētationis quādo amiſit filiū iam duodenariū. ⁊ tandē eo inuēto dixit Luc. ij. Fili quid feciſti nobis ſic? Ecce pr̄ tu⁹ et ego dolētes q̄rebamus te. Ex q̄bus v̄bis nobis dedit exemplū ꝙ ſi ꝓpter pctā noſtra pdidim⁹ chriſtū: debemus eū querere cum dolore ⁊ cōtritione. ⁊ ſic inueniemus.

G

Tertiū verbū fuit cōpaſſionis. quādo in nuptijs deficiēte vino vt habetur Joh. ij. dixit. Vinum nō habent. Ex compaſſione eīm mota fuit hoc dicere. ne illi q̄ faciebāt nuptias eſſent cōfuſi. Hanc autē compaſſionem etiaꝫ nūc oſtendit erga nos: quia

quotidie orat ꝓ nobis pctōribus dicens.
Uinū nō hñt. Uinū nāq; quod humanuȝ
cor letificat: ſignificat grām dei quaȝ orat
nobis concedi a deo. et in hoc nobis dedit
H exemplū pietatis. Quartū verbū quod
eſt primū dictū angelo fuit v̾bū hōeſtatis
ſcȝ. Quō fiet iſtud: qm̄ virū nō cognoſco:
id eſt nō cognoſcere ꝓpono. Luce. j. Et in
hoc nobis dedit exemplū cauēdi ab impu
dicis verbis: quia corrūpūt bonos mores
colloqa mala. j. ad Cor. xv. Unde mōta
I narius in luna celeſt. c. xvj. īquit. Turpia
ſinceros corrūpūt famina mores. Qui
tum verbū fuit hūilitatis qn̄ reſpondit an
gelo. Ecce ancilla dn̄i. Fiat mihi ſm̄ v̾buȝ
tuū. Luce. j. In qbus v̾bis cū ſe vocauerit
ancillā ipa q̄ erat ſpōſa dei patris atq; ele
cta mater filij dei. ⁊ ſacrariū ſpūſſancti ac
reclinatoriū totius trinitatꝭ. Et ꝯſequēter
regina celoꝝ. dn̄a angeloꝝ. ⁊ totius mūdi
impatrix. dedit nobis exēplū humiliatio
nis. Sextū verbū quod fuit p̄mū dictū
homini fuit verbū charitatꝭ et dilectionis
quādo intrauit in domū Zacharie. ⁊ ſalu
tauit Elizabeth. Luce. j. In hoc etiā dans
exemplū ꝙ nemini ex odio verbū reſerare
K debemus. Septimū verbū fuit veritatꝭ
et inſtructionis. qn̄ vt habet̃ Joh. ij. dixit
miniſtris nuptiarū. Quodcūq; dixerit vob̄
ſuate ⁊ facite. O q̄ ſalutifera doctria eſt
iſta. Felices nos ſi obſuabimus eā. In q̄
bus verbis nos inſtruxit ꝙ proximis nr̄is
debem⁹ tradere bona documēta. Cū igit̃
in oībus euāgelijs nō inueniat̃ ꝙ dixerit
plura verba q̄ ſeptē edificatiua ac exēplis
plena: valdeq; vtilia. merito dici pōt plēa
gratia in ore ſuo dulciſſimo. Quā gratio
ſitatē ſibi infudit ſpōſus eius celeſtis. iux̄
illud p̄s. xliiij. Diffuſa eſt grā in labijs tu
is ⁊c̄. Ipſa em̄ btiſſima virgo pfectiſſime
ſuauit illud documentū Bernardi in q̄dā
epiſtola dicēt̃. Cū aliquid dicis verba tua
ſint rara. vera ponderoſa ⁊ de deo. Quaſi
nobis ex hac ſua morigeratiſſima locutōe
diceret illud quod inqt impator in. l. fi. C.
de dona. ſ. verba ſupflua reſpuēda eſſe cen
ſemus. ⁊ in. §. illud v̾o. in pemio digeſtoꝝ
oportet primuȝ aīas: poſtea linguas fieri
eruditas. Et illud qd̄ inqt iuriſcōſultus in
l. labeo. §. fi. ff. de ſuppellec. le. ſ. nemo di
cat niſi quod p̄us mēte agitauerit. Qui ei
cuſtodit os ſuū: cuſtodit aīam ſuam. Qui
aūt incōſiderate loqt̃ ſentiet mala. Prou.
xiij. ⁊ trāſſumptiue in. §. ſed aliud. v. q. v.
L Tertio repleuit eā ſpōſus eius celeſtis
gratia in aurib⁹. qn̄ miſit ad eā Gabrieleȝ
angelū qui dulciſſimū ac gratioſiſſimum
cantū in ſuis aurib⁹ ex parte ſui decātauit
dicēs. Aue gratia plena. ſ. nō ſoluȝ in aīa:
ſed etiā in toto corpe. plena gratia ī facie:
in ore ⁊ in aure. dn̄s tecū. q̄ vt inqt Augu.
ex ſinu patris in vteruȝ deſcēdere dignat⁹
eſt matris. bn̄dicta tu in mulierib⁹. que vt
inqt Origenes. ſola diuini germis parēs
effici meruiſti. O gratioſiſſimū canticum
quod etern⁹ ſpōſus in gratioſiſſimis ſpō
ſe ſue aurib⁹ fecit reſonari. atq; eā indici
bili cōſolatione repleri. Quarto reple
uit eā gratia in pectore: ⁊ in mām̄illis ſuis
bn̄dictis. quod oñdit̃ Luce. x. vbi d̄r ꝙ lo
quēte Jeſu ad turbas extollēs vocē q̄daȝ
mulier de turba dixit illi. Beatus venter
qui te portauit ⁊ vbera q̄ ſuxiſti. hec auteȝ
mulier fuit Marcella pediſſequa ſctē mar
the q̄ ſpūſancto edocta: ⁊ inflāmata deuo
tione xp̄i ⁊ intemerate mr̄is eius. ideo ap
pellauit beata vbera illa ſanctiſſima: quia
fuerūt plena dulciſſimo lacte q̄ lactatus ē
filius dei dulciſſim⁹. qd̄ quidē lac non ve
nit ad pect⁹ v̾gis p eā viā ⁊ modū quo ve
nit ad vbera ceterarū mulierū ad q̄ aſcen
dit de ſanguine mēſtruo ipſarū mulierū. ⁊
ibi generat̃ lac ſm̄ Auicen. de formatione
embrionis. Ad vbera em̄ btē v̾ginis miſit
eius ſpōſus celeſtis de celo lac p̄cioſiſſimū
in tanta quātitate quāta potuit ſufficere
ad nutriendū ſuū benedictū filiuȝ. O igit̃
beatiſſima v̾go ꝓfecto tu fuiſti grā plena
in pectore. q: tue ſacratiſſime mammille
fuerūt plene ſacratiſſimo lacte de celo miſſo
Unde canit eccl'ia. Saluatorē ſeculoꝝ: ipſ
regeȝ angeloꝝ ſola v̾go lactabat vbere de
celo pleno. Tuū quoq; o beatarū bea
tiſſima vterū gratia repleuit ſpōſus tuus
bn̄dictus. ⁊ ideo p̄dicta deuota mulier eū
beatū p̄dicauit. Tunc em̄ vterus mulieris
dicit̃ beatus. qn̄ cōcipit ⁊ parit filios no
tabiles pulchros. magnos. doctos ⁊ excel
lētes. Felix ergo vter⁹ ſacratiſſime v̾ginis
⁊ grā replet⁹. qui tā magnū dn̄m concepit
⁊ pepit ꝙ totus mūdus cape eius excellē
tiaȝ neqt. q̄ ſolus plus valet q̄ oēs q̄ vnq̄
in mūdo fuerūt geniti. Unde canit eccl'ia.
Quē terra pōtus ethera: colunt adorant
predicāt: trinā regentē machinā clauſtruȝ
marie baiulat. Et iterū. Btā viſcera marie

Maria gratioſa in auribus

M Gratioſa eſt in pectore

N

v̾ginis que portauerūt eterni patris filiū.
O Eius q̄ȝ pedes ſanctiſſimi repleti fuerūt
grā. q: ⁊ eūdo ⁊ ſtādo ſemp fuerūt in ſpōſi
ſui ſeruitio exercitati. Semp em̄ eis vſa eſt
v̾tuoſe ⁊ ſancte. Nā ſm̄ ꝙ in euāgelio re
perit̃ ad tria opera pedes ſuos mouit. dās
nobis exēplū ꝙ ad hec tria curram⁹. Pri
mo ad opus obediētie ⁊ humiliationis. qn̄
vt habet̃ Lu. ij. iuit cum Joſeph in bethleē
vbi deſcriberet̃ ſm̄ edictū ceſaris. Hoc em̄
iter tantū ſpōſo ſuo celeſti placuit ꝙ tūc fe
cit ex ea naſci filiū ſuuȝ. Tu igitur o aīa de
uota facias que tibi ex obediētia iniūgunt̃
⁊ valde mereberis. q: magna eſt v̾tus obe
diētia. vt ait glo. in. l. deſertorē. §. in bello.
ff. de re mili. ⁊ eſt maximi meriti apud deū
c. nulla. xciij. di. ⁊. c. ſciendū. viij. q. j. Lȝ au
tē Octauianus impator eſſet infidelis. tn̄
voluit beatiſſima v̾go illi⁹ obtēperare man
datis: dās nobis exēplū ꝙ etiā p̄latis ma
lis debem⁹ obedire in licitꝭ ⁊ honeſtis. j. Pe.
ij. ⁊. c. Julianus. ⁊. c. qui reſiſtit. ⁊. c. ſi dn̄s.
⁊. c. imperatores. ⁊. c. q̄d ergo. xj. q. iij. Ad
qd̄ adduci pōt illud qd̄ inquit Uirgilius ī
iiij. Georgi. dicēs. Eſt legū ſeruāda fides.
P ſuprema poteſtas. Qd̄ mandat fieriq; iu
bet: parere neceſſe eſt. Scd̄o exercuit btā
virgo ſuos pedes ſacratiſſimos in ope cha
ritatis ⁊ dilectionis. qn̄ vti habetur Luc.
j. iuit cū feſtinatione in montana ad viſitā
dum Helizabeth. ⁊ vt ei ſeruiret vt dic̄ Am
bro. ſup Lu. Ad hoc etiā opus pietatis mo
uit pedes ſuos qn̄ portauit filiū ſuū in egy
ptū ne occideret̃ ab Herode. vt hr̄ Matt.
ij. ⁊ tūc de ipſa verificata fuit illa ſn̄ia que
ponitur in. vj. Enei. ſ. Uicit iter durū pie
tas datur ora tueri. Nate tua. in itinere ei
tam duro ⁊ aſpero cōſolabatur aſpectu et
amplexib⁹ dulciſſimi filij ſui. ⁊ pietate ma
terna. Et in his moribus dedit nobis exē
plum exercēdi libenter opera pietatis. De
qua excellēti v̾tute inquit Petronius poe
ta. O maxima rerū. Et merito pietas ho
mini tutiſſima v̾tus. Qui tertio mouit pe
des ſuos bn̄dictos ad opus latrie ⁊ deuotio
nis. qn̄ vt habetur Lu. ij. iuit ad templū ad
offerendū ⁊ p̄ntandum filium ſuum. Item
qn̄ vt in eodē. c. habetur. in die feſto iam fi
lio ſuo facto duodenario aſcendit hieruſa
lem ad adorāduȝ dn̄m in tēplo. in q̄ motu
dedit nobis exēplū eūdi libēter ad eccleſias
⁊ ibi adorare ⁊ deprecari dn̄m. iuxta illud
p̄s. lxvij. In eccleſijs bn̄dicite deo dn̄o. ec
cleſia enim eſt domus dei ⁊ locus oratio
nis. dicēte dn̄o Mat. xxj. Domus mea do
mus orōnis vocabit̃. facit capl'm oratoriū
⁊. c. in oratorio. xlvij. diſt. Manus quoq;
ſpōſe ſue repleuit deus gratia. intantuȝ: ꝙ
dedit ei ptātem extendendi manus ſuas ſu
per quoſcūq; pctōres ad ſe recurrētes ⁊ eo
rū aīas. Un̄ de illa dicere poſſumus illud
Job. xij. In manu eius eſt aīa oīs viuētis.
Et ideo ipſa que eſt gratioſiſſima extendit
manū ſuā in retribuēdo. ſ. ſuis ſeruitorib⁹
p̄s. liiij. Itē adiuuat manu ſua bn̄dicta ſu
os deuotos. Unde ipſa dicit illud p̄s. lxx
viij. Manus mea auxiliabit̃ ei ⁊ brachiuȝ
meū cōfortabit eū. ſ. qui ad meū confugiet
patrociniū. Dedit q̄ȝ ſpōſus celeſtis bn̄di
cte v̾gini virtutē extēdendi manū ſuam ſu
pra mare. i. ſupra amaricatos. ⁊ eos cōſo
landi. iuxta illud p̄s. lxxxviij. Ponā in ma
ri manum eius ⁊c̄. Et ideo o gratioſiſſima
virgo. vnuſquiſq; tribulat⁹ oȝ ad te recurre
re ⁊ dicere cū ꝓpheta p̄s. cxviij. Fiat man⁹
tua vt ſaluet me. ⁊ p̄s. cxliij. Emitte manū
tuā de alto. eripe me vt non infigar ⁊c̄. Et
ꝓtinus liberatus dicere poterit cū eodē ꝓ
pheta. p̄s. cxxxvij. Poſuiſti ſuper me ma
nū tuā: ⁊ ſaluū me fecit dextera tua. O ma
nus beatiſſime ſanctiſſime v̾ginis quibus
ſpero deduci ad locū eterne felicitatꝭ. Un̄ de
eius benignitate cōfiſus dicā ei cū ꝓpheta
p̄s. cxxxviij. Illuc manus tua deducet me
⁊ tenebit me dextera tua. Et iterū cōfiden
ter dicā. Cara ſperanza mia tu ſey pur q̄lla
per cui ſpero anchora eſſer electo. E anda
re al celo alume de tua ſtella. O manus bn̄
dicta ſpōſe celeſtis de qua dici pōt illud qd̄
inquit Dauid de manu dei. p̄s. cxliiij. Ape
ris tu manū tuam ⁊ imples omne animal
bn̄dictione. O igitur peccator bonū no
uum o peccatrix. optimū nouū nō diffidas S
nō deſperes: etiā ſi cōmiſiſti omnia peccata
enormia. ſed cōfidēter ⁊ ſecure ad iſtā glo
rioſiſſimā dn̄am recurras. Inuenies ei eaȝ
in manib⁹ plenā curialitate. pietate. miſeri
cordia. gratioſitate: ⁊ largitate. plus enim
deſiderat ipſa facere tibi bonū ⁊ largiri ali
quā gratiā q̄ tu accipe cōcupiſcas. Un̄ ille
inquit Ber. Aue gratia plena. in vētre gra
tia diuinitatis. In ore gratia affabilitatis
in corde gratia charitatꝭ. In manibus grā
miſericordie ⁊ largitatis. hec ille. Propter
has igitur p̄rogatiuas quas celeſtis ſpon
ſus beate v̾gini donauit. inqt deuot⁹ An

Ad tria currere debem⁹

R Gratioſa man⁹

ſel.loquẽs deo. Quõ veniam ad te niſi per
Mariã per quã veniſti ad me: Qui eñ per
aliã viã vadit: potiꝰ deuiat ꝙ vadat. San
ctus q3 Ber. ipam bñdictã ꝟginẽ alloquẽs
ait. Sãcta Maria ꝟgo beata tu via es per
quã hõ venit ad deũ, ⁊ pctõr ad veniã: ⁊ ꝑ
quã venit ad peccatorẽ venia. nõ eñ venit
ad veniã qui neſciat amare Mariã. h ille.
Ecce ergo quõ ſpõſus celeſtis magnificam
donationem ꝓpter nuptias fecit ſpõſe ſue
gratia eã replẽdo in toto corpe. ⁊ in omni-
bus ſenſibus corporalibus ⁊ in tota aĩa.
Ipſam etiã ſpõſam ſuam bñdictã nõ ſolũ
gratia repleuit: ſed ſibi totaliter cõſecrauit
iuxta illud ps. xlv. Sanctificauit taberna-
culum ſuũ altiſſimus. Dotem q3 ſponſe
ſue accreuit. Vñ poſſumus deuote medita
ri ꝙ vidẽs deus ſanctitatẽ beate ꝟginis ⁊
dotẽ magnã quã habebat. ſ. oium ꝟtutũ:
dicere potuit parẽtibus eiꝰ illud Geñ. xxx-
iiij. Augete dotẽ ⁊ munera poſtulate. libẽs
tribuam qd petieritis tñ date mihi vxorẽ
hãc puellã. Accepta igitur ea in ſpõſam: au
gmẽtauit eius dotẽ. quia de ꝟtute in virtu
tẽ illã creſcere mirabiliter fecit. ita vt de ipa
dici poſſet illud qd de filio eiꝰ poſtea ſcptũ
eſt Lu. ij. ſ. creſcebat ſapiẽtia, etate. ⁊ gra-
tia apud deũ ⁊ hoĩes. Sed nõ cõtentus rex
celeſtis ſupradictis muneribꝰ ſponſalitijs ⁊
donatione ꝓpter nuptias atq3 augmento
dotis dilectiſſime ſponſe ſue ei maximã do
tem dedit. Nam oẽs anime eius potentias
excellẽtiſſime dotauit. Primo igitur in-
tellectũ ipſius dotauit dono ſapiẽtie ⁊ in-
telligẽtie. Tam preclarũ aũt eſt donũ ſcien
tie ꝙ ſm pħm. viij. phiſicoꝝ. hõ dr̃ equiuo
ce de docto ⁊ indocto. nam3 tanta eſt diffe-
rentia inter virum doctũ ⁊ indoctũ quãta
eſt inter viuum ⁊ depictũ. Hõ enim viuus
h3 oculos ⁊ cum eis videt. aures ⁊ cum eis
audit. cetera3 ſenſuũ organa ſeu inſtrumẽ
ta: ⁊ cum eis operatur operationes vitales.
Mortuus autem ſeu depictus lic3 habeat
talia inſtrumẽta: cũ eis tñ nihil operatur.
quia cũ oculis quos habet nõ videt: ⁊ cum
auribus nõ audit. ⁊ ſic de ſingulis. quia ca
ret anima corpus viuificãte. dicit eni3 phs
ij. de anima. ꝙ anima eſt principiũ viuẽdi
ſentiẽdi ⁊ intelligẽdi. Cũ igitur ꝑfectio in-
tellectus ſit ſcire. vt inquit commentator
Auerrois in. ij. de anima. ideo doctꝰ ⁊ ſciẽ-
tificus dr̃ vere hõ tanꝙ ſua perfectione do
tatus ⁊ ꝑfectus. Indoctus aũt tanꝙ priua
tus ſua perfectione nõ dr̃ ꝓprie hõ. Spon
ſus igitur celeſtis hanc dotem intelligẽtie
dedit ſponſe ſue tam excellẽtiſſimo modo
ꝙ lic3 natura humana habuerit plurimos
viros doctos in diuerſis ſciẽtijs. nemo tñ
vnꝙ ea doctior fuit: immo ipſa fuit ſuper
oẽs doctiſſima. Sciuit eñ plus ꝙ oẽs grã
matici. rhetorici. logici. muſici. geometre.
ariſmetrici. aſtrologi. phiſici. metaphiſici.
legiſte. canoniſte. ⁊ theologi. ⁊ quicũq3 alij
periti quauis arte liberali vel mechanica.
Que cõcluſio ꝓbatur ꝑ illã regulã Ber. in
epiſtola ad canonicos lugdunẽſes dicẽtis.
Quicqd alijs licet pauciſſimis eſt ꝯceſſu3:
nõ eſt credẽdum glioſe ꝟgini fuiſſe denega
tũ. Si ergo ꝑdicte ſcie aliqbus fuerũt con
ceſſe. nõ eſt dubitãdũ ꝙ multo excellẽtius
cõceſſit illas ſpõſus celeſtis ſue ſpõſe bñdi
ctiſſime. Preterea Geñ. ij. habetur ꝙ adã
poſuit omnibꝰ animalibꝰ nomẽ eis cõueni-
ens ſm ſuas ꝓprietates. Noĩa eñ debent
ꝓprietatibꝰ rerũ correſpondere. §. eſt ⁊ ali-
ud. inſti. de dona. cum ſi. hoc aũt adã face-
re neſciuiſſet niſi oẽs eoꝝ ꝓprietates intri
ſecas cognouiſſet. vt cõcludit Nico. de ly-
ra ſup hoc paſſu. vbi etiã dicit ꝙ deꝰ forma
uit hoĩem perfectũ nõ ſolũ quantũ ad cor-
pus vt ſtatim poſſet generare. ſ3 etiã quan
tũ ad aiam in ſcia ad quam põt quis natu
raliter attingere: vt ſtatim poſſet docere.
De ſupernaturalibus aũt habuit cognitio-
nem tantã quantũ ꝑtinet ad ſtatũ illũ. Di
cit q3 idem Nico. ſup. v. c. eiuſdem libri Ge
neſ. ꝙ Adam cognouit ꝟtutes herbaru3 ⁊
lapidum que faciũt ad cõſeruãda3 ſanita-
tem. ⁊ vitã ꝓlongãda3. ⁊ ideo vixit diu. ſ.
dccccxxx. annis ſm cõem tranſlationẽ bi-
blie. ſed ſm tranſlationẽ Methodij vixit.
M. xxx. Cognouit ergo Adam res ⁊ ꝓpe-
tates earũ. ita ꝙ nõ incõuenienter dici põt
ꝙ ille vltime differẽtie rerũ ſeu ſpecieru3 q
ſm pħm. j. poſterioꝝ nobis ſunt occulte. ei
fuerũt note ⁊ clare. Et ideo optime nouit
eis imponere nomẽ cõcordans eaꝝ ꝓprie
tatibus. Vñ inquit Nico. de lyra ſup Ge
neſ. Cũ oĩa denotãtur: ꝓprietates rerum
cognoſcãtur. ⁊ nullus bñ regit ea quoꝝ na
turã ignorat. S3 oĩa cõmiſſa fuerũt regimi
ni ⁊ gubernatiõi Ade ſ3 illud ps. viij. Oĩa
ſubieciſti ſub pedibus eiꝰ ⁊c. ergo a prima-
ria cõditione habuit Adã rerũ oiu3 cogni
tionẽ. Et hec ſnĩa eſt ſancti Bona. in. ij. di.
xxiij. ar. iij. q. j. quã ſilr tenet Hugo de ſcõ
vict. in li. de ſacramẽtis. dicẽs. Rerũ oium
que cũ hoĩe ⁊ ꝓpter hoĩem facte ſunt Ade
dedit deus cognitionẽ. hec ille. qui iteꝝ ibi-
dẽ ait. Cognouit hõ creatorẽ ſuũ nõ ea co
gnitione qua mõ a credẽtibꝰ abſens querit
ſ3 ea qua tũc ꝑ ꝯtẽplationis pñtiã cerneba
tur. ⁊ idẽ ponit ſanctꝰ Boñ. vbi. ſ. q. iij. Et
ſic nõ cognouit per ſpeculum in enigmate.
qd ſm Aug. xiiij. de trini. eſt ſilitudo obſcu
ra. ſ3 per ſpeculũ clarũ cõtemplatiõis q co-
gnitio in ſtatu innocẽtie precipue vigebat.
tũ ꝓpter aĩe puritatẽ. tũ ꝓpter carnis ⁊ vi
riũ inferioꝝ ſubiectionẽ ipſi aĩe. vt ait bea
tus Bona. vbi. ſ. Si ergo primus hõ dei
preuaricator futurus talẽ habuit cognitio
nẽ. multo magis eſt credendũ dei genitri-
cẽ innocẽtiſſimã ⁊ puriſſimã ⁊ nũꝙ pecca
turã. ⁊ cuius aĩe caro cũ omnibꝰ viribꝰ ſuis
ſemꝑ fuit ſubiectiſſima. creatorẽ ⁊ creatu-
ras excellẽtiſſime cognouiſſe. Beatus etiã
Tho. in. j. par. ſum. q. xciiij. arti. iij. dicit ꝙ
adam ita eſt a deo inſtitutꝰ vt haberet oiu3
ſciam: in quibꝰ hõ aptus natus eſt inſtrui.
⁊ cõſequẽter habuit oẽm ſciam poſſibilẽ in
hac vita haberi. O glioſiſſima ꝟgo nonne
tu meruiſti eſſe ꝑfectior Adam: Certe ſic.
Quia ab eterno electa fuiſti ad opus excel
lẽtius ꝙ ipſe Adam. Adam eñ fuit electꝰ
vt eſſet pater oium hoium: tu aũt vt eſſes
mater dei. ⁊ cõſequẽter debuiſti eſſe in om-
ni ſcia ꝑfectior ipſo ⁊ cũctis eius poſteris.
Et hoc teſtatur beatꝰ Anſel. dicẽs. Omnes
theſauri ſapiẽtie ⁊ ſcie in Maria. Notãter
aũt dixit ſapie ⁊ ſcie. q2 ſcia eſt cognitio re
rũ infimaꝝ. ſapiẽtia ꝟo eſt rerũ altiſſima-
rũ ſm pħm. ix. ethi. ⁊. j. metaphi. vbi ait. ꝙ
ſapiẽs eſt ille qui ſcit oĩa ⁊ difficilia ꝑ certi
tudinẽ ⁊ cauſas altiſſimas. vt igitur innue
ret Anſel. ꝙ beata ꝟgo habuit perfectã co
gnitionẽ de ifimis ⁊ altiſſimis rebꝰ vtriuſq3
terminũ poſuit. ⁊ dixit theſauros ſcie ⁊ ſa-
pientie eam habere. quia maximus theſau
rus eſt ſapientia et ſcientia. iuxta illud Sa
pientie. vij. Infinitus eſt theſaurus ho-
minibus ⁊c. ⁊ Eccĩ. j. dicitur. in theſauris
ſapiẽtie intellectus ⁊ ſcia. Vñ inquit iuriſ-
cõſultus in. l. j. §. ꝓinde. ꝟ. eſt eñ. ff. de va-
ri. ⁊ extra. co. ꝙ ciuilis ſapiẽtia eſt theſau-
rus qui nõ põt precio numario cõparari.
Phs ꝟo dicit in li. de bona fortuna. c. ij.
Nihil melius eſt ſcia ⁊ intellectu niſi deus.
Ex quibus apparet ꝙ precioſam dotem de
dit deus ſue ſpõſe qui ei donauit oẽs the-
ſauros ſapientie ⁊ ſcientie. Et notandũ
ꝙ lic3 magnũ ſit ſcire creata. maius tñ eſt
ſcire ⁊ intelligere creatore3. quia nobilius
ſubiectũ eſt creator ꝙ creatura. ⁊ penes no
bilitatẽ ſubiecti attẽdit nobilitas ſciẽtie.
vt dicit phs ⁊ cõmentator in ꝓemio libri
de anima. O igitur glioſiſſima virgo ha-
buiſti tu cognitionẽ dei: Certe ſic. ⁊ plꝰ ꝙ
alia rõnalis creatura. Nã lic3 Moyſes in
veteri teſtamento ⁊ Paulus in nouo hanc
ſingularẽ dotẽ habuerint ꝙ ante mortem
ſuã viderũt diuinam eſſentiam: nõ ſolũ in
enigmate ſicut ceteri viatores: ſed etiã ſm
modum cõprehenſoꝝ. vt declarat beatus
Tho. ij. ij. q. clxxv. art. iij. ⁊ Rich. noſter in
iiij. di. xlix. ar. ij. q. vj. ⁊ Aug. in li. de viden
do deum. ⁊. xij. ſuper Geñ. ad lrãm. ⁊ glo.
ij. ad Coꝛ. xij. Idem tñ priuilegiũ cõceſſu3
fuit excellẽtius ipſi virgini tanꝙ excellen-
tiori perſone qd teſtatur Ber. in quodam
ſermone qui incipit. Signum magnum di
cens. Maria ſole ꝑhibebatur amicta. q2 ꝓ
fundiſſimã diuine ſapientie vltra ꝙ credi
valeat penetrauit abyſſum. vt quãtum ſi-
ne perſonali vnione create cõditio patitur.
luci illi inacceſſibili videatur immerſa. hec
ille. O benedicta virgo. ego credo ꝙ ſicut
Iohãnes euãgeliſta quãdo recubuit ſupra
ſacratiſſimũ pectus dñi Ieſu auxit fluenta
euangelij. c. legimus. xciij. diſt. qui poſtea
eructauit dicẽs ſui euãgelij. j. c. In ꝑncipio
erat verbum ⁊c. que philoſophi ignoraue-
runt. ita et tu quando tenebas inter bra-
chia tua infantẽ illum dulciſſimũ Ieſum fi
lium tuum hauriebas fontẽ ſapiẽtie diui-
ne. Ipſe eñ dilectiſſimus filius tuus emit-
tebat radios ſue diuinitatis ſub illa carne
innocẽtiſſima vſq3 ad intellectũ tuũ. Ma-
xime autẽ hoc faciebat cum in tuo ſacratiſ
ſimo vtero recubabat. Similiter qñ in te de
ſcẽdit ſpũſſanctus ⁊ virtus altiſſimi obum
brauit tibi Luce. j. tantis radijs intelligen
tie ⁊ ſciẽtie te illuſtrauit ꝙ clare vidiſti di-
uinã eſſentiã. ⁊ ꝑnter doctiſſima oium effe
cta es. quia meliores erãt ſcole ille ꝙ athe
niẽſes vel pariſiẽſes ſeu bononienſes: ⁊ que-
cunq3 alia mũdi gimnaſia. Et cõfirmãtur
ꝑdicta. quia vt inquit Hiero. in ſermõe de
aſſumptione. Apoſtoli ꝑ ſpũmſanctu3 om
nia cognouerũt ⁊ in omnẽ edocti fuerunt
veritatẽ. ergo virgo glorioſiſſima non mi-
nus. immo magis ꝙ apoſtoli fuit edocta.
Quod cõfirmat Hieronymus vbi. ſ. dicẽs.

Maria omniũ doctiſſima

Nomẽ

Adam ſciuit

Dotauit deus intellectũ marie

Maria doctior Adam.

Iuris ſcientia

Magnũ eſt ſcire creatorem

Beata virgo inter apl'os intrãs ⁊ exiẽs fa-
miliarius cũ eis cõtulit de xp̃i incarnatio-
ne. tãto ſiquidẽ verius quãto ab initio per
ſpũmſanctũ plenꝰ cũcta didiſcerat ⁊ pſpe-
xerat plenꝰ vniuerſa. h̃ ille. Ex quibꝰ omni-
bus p3 quõ ſpõſus celeſtis dotauit primã
potentiã beate v̾ginis. ſ. intellectũ theſau-
y ro ſapiẽtie. Scd̃a potẽtia aie d̃r volun-
Dotauit volũtatem Marie — tas que tũc eſt plena gr̃a qñ ordiate amat
creatorẽ ⁊ creaturas. Hic aũt amor ſeu cha-
ritas ſm Aug. xv. de trini. c. xviij. eſt excel-
lentiſſimũ dei donũ qd̃ ſolũ diuidit inter fi-
lios regni eterni ⁊ pditionis. Hoc aũt ordi-
natiſſimo amore repleuit deus aiam ſpon-
ſe ſue. ⁊ cõſequẽter dotauit ſcd̃am eius po-
tentiã. ſ. voluntatẽ theſauro charitat̃. Ip̃a
etem̃ v̾go bñdicta pfectiſſime amauit crea-
torẽ ⁊ creaturas ea mẽſura qua amare de-
bebat, vt declarabit̃ in. iiij. parte pñci. huiꝰ
operis. ſer. ij. pte. iij. Deũ nãq3 amauit fer-
uentiſſime ex toto corde ſuo, ⁊ ex tota aĩa
ſua. ⁊ ex tota mẽte ſua, ⁊ omnibꝰ viribꝰ ſu-
is. ſm diuinũ preceptũ. Deut. vj. Matth.
xxij. Mar. xij. ⁊ Lu. x. ⁊ de peni. di. ij. c. cha-
ritas. §. ergo charitatẽ. ⁊ de ſacra vncti. c.
vnico. §. hoc vnguẽto. Uñ Proſper in lib.
epigrãmatũ inquit. Tota mẽte deus, tota
vi cordis ametur. Et quidã alius poeta di-
xit. Quo melior cũctis deus eſt: plus cun-
ctis ametur. Cato q̃q3 in ſuis documentis
ait. Si deus eſt animus nobis vt carmina
dicũt. Hic tibi precipue ſit pura mẽte colẽ-
z dus. Qz aũt ardẽtiſſima virgo ſup oẽs crea-
turas feruẽter deũ amauerit. immo q̃ ip̃a
ſola plus eum dilexerit q̃ oẽs angeli ⁊ ſan-
cti ſimul. pbatur ſic. Nõ eſt dubitãdum q̃
virgo gl'ioſa fuit grata erga deũ. nã ſi qui-
libet creditur gratus niſi expſſe doceat̃ in-
gratus, l. omnimodo. ⁊ l. liberi. C. de inof-
fi. teſt. ⁊ l. fi. § fi. C. de ſecun. nup. ⁊ in aut.
vt cũ de appel. co. §. fi. ⁊ l. ſeruos. ff. de ma-
nu. teſta. multo magis hoc credendũ eſt de
matre dei ſanctiſſima. Itẽ certũ eſt q̃ bñ-
dicta virgo fecit omne illud ad qd̃ tenebat̃.
Si enĩ oppoſitũ feciſſet nõ fuiſſet ſancta. ſꝫ
ip̃a obligabatur plus amare deũ q̃ omnes
angeli ⁊ ſancti ſimul: ergo ita amauit. Et
ſi querat̃ quare ſic erat obligata? Rñdet̃
q̃ hoc ideo. quia ipſa ſola plura ⁊ maiora
bñficia a deo recepit q̃ oẽs angeli ⁊ ſancti
oẽſq3 creature ſimul. Maius enĩ bñficium
fuit ipſam effici matrẽ dei q̃ q̃cq̃d collatu3
eſt oĩbus creaturis ſimul. Quia igit̃ vt ait
Grego. in quadã omelia. Cũ augẽtur do-
na: rõnes etiã creſcũt donoꝝ. qd̃ etiã nota-
ri põt in l. pſbyteri. C. de ep̃is ⁊ clericis. et
in. l. ſi vt certo, §. nũc videndũ. ff. de peri. et
cõmo. rei vẽ. ⁊ in. l. ſi quis in graui. ff. ad ſil-
leianum. Sequitur q̃ ipſa magis obliga-
ta erat amare deum q̃ oẽs angeli ⁊ ſancti.
Uñ inquit Hiero. in ſermone aſſumptio-
nis. Et ſi xp̃s ab omnibꝰ ſit amandus. ⁊ ex
toto corde ⁊ ex tota aĩa ⁊ ex tota v̾tute q̃-
rẽdus. maxime tñ ab ea ardẽtius cuiꝰ erat
filius. Et ideo totã eã incãduerat diuinus
amor: ita vt nihil eſſet mũdanũ quod eius
violaret affectũ. ſꝫ ardor cõtinuus ⁊ ebrie-
tas perfuſi amoris. h̃ ille. Aliqui etiam do-
ctores dicũt q̃ lic3 de cõi lege creatura via-
trix nõ poſſit amare deũ actualiter ⁊ conti-
nue, ſed interrupte. q2 dum v̾titur ad alia:
nec de deo cogitat. nec conſequenter ipſum
actualiter amat. ſaltem qñ dormit. tñ ip̃a
glorioſiſſima v̾go de p̾uilegio ſingulari cõ-
tinue ⁊ ſemp deũ amabat actualiter. nõ ſo-
lum dũ vigilabat. ſed ⁊ qñ dormiebat ſem-
per, de deo cogitabat ⁊ ip̃m amabat. q2 lic3
eius corpus dormiret: animus tñ ⁊ cor ipſi-
us vigilabat. Hiero. aũt vbi. ſ. addit. No-
uis quotidie inflãmabatur deſideriorꝝ affe-
ctibus: tãto ſiquidem validius quãto diui-
nis animus illius trahebatur intus incita
mentis. Aug. q3 eam alloquẽs in quodam
ſermone inquit. Te ipſe rex regũ ⁊ matre3
verã ⁊ decorã ſpõſam pre omnibꝰ diligẽs
amoris amplexu ſibi ſociauit. quia tu eum
pre omnibꝰ dilexiſti. hec ille. Ex quibꝰ appa-
ret qualiter a deo dotata fuit volũtas v̾gis
bñdicte. Tertia potentia aĩe eſt mẽoria. A
ad quã pertinet ſpecies ſenſibilis ab exte- Dotauit memoriaꝫ Marie
rioribus ⁊ interioribus ſenſibus perceptas
cõſeruare. Uñ pꝑter hoc ipſa memoria in
iij. de anima. appellatur arca omniũ ſpecie-
rum. ſ. omniũ viſibiliũ. audibiliũ. odorabi-
lium. guſtabiliũ ⁊ tangibiliũ. ⁊ etiã inſenſa-
toꝝ que eliciũtur a ſenſatis per virtutẽ ex-
timatiuã. vt eſt ſpecies amicitie vel inimi-
citie quã elicit agnus ex viſione matris vel
lupi. Hec igitur memoria tũc dici põt ple-
na gratia: qñ viſa: audita: ⁊ lecta ſalubria
ſeu ſalutifera cõſeruat ⁊ meminit. vtputa
dei bñficia ⁊ mãdata. xp̃i myſteria. ⁊ cete-
ra hmõi. O virgo bñdicta habuiſti tu me-
moriã gratia plenã? Certe ſic. De te enĩ ſcri-
ptum eſt Lu. ij. Maria cõſeruabat omnia
verba hec cõferens in corde ſuo. Uerba ſc3

que de xp̃o dicebantur: vt exponit Hiero.
que omnia erant ſalubria. O miſeri mor-
tales. O ceci homines. ⁊ vos quid memi-
niſtis? heu quia potius mala q̃ bona. iu-
xta illud Oratijin epiſtolis dicẽtis. Diſcit
enim citius meminitq3 libẽtius illud. Qd̃
quis deridet, q̃ qd̃ probat ⁊ veneratur. et
ideo vos abutimini potẽtia memoratiua.
Nõ ſic aũt faciebat prudentiſſima v̾go. Et
cauſa quare in memoria ſemp haberet di-
uina bñficia ⁊ alia ſalutifera põt aſſignari
illa que ponitur in clemẽ. vnica. §. huiꝰ me-
morialis. de reli. ⁊ ve. ſanctoꝝ. vbi d̃r. Me-
moria diſtricte retinetur cuius donũ aſpici-
tur. vnde Tullius in. j. rhetori. ait. Memo-
ria nil perdit niſi id ad qd̃ nõ ſepe reſpicit.
Uirgo enim beatiſſima cõtinue reſpiciebat
toto mẽtis affectu diuina mãdata ⁊ eius
bñficia ceteraq3 ſalubria. ⁊ ideo eoꝝ nũq̃
obliuiſcebatur. vnde in ipſa v̾ificata eſt il-
la ſnĩa que ponitur in. l. ij. §. ſed quia diui-
ne. ⁊ al's allegatur. §. ſi quid autẽ. C. de ve-
teri iu. enucle. ſ. omniũ habere memoriam
⁊ nullius obliuiſci diuinitatis potius q̃ hu-
manitatis eſt. qd̃ etia3 notat glo. in. c. cum
adeo. de reſcriptis. ⁊ in. c. porrecta. de con-
fir. vti. vel inuti. ⁊ in. c. illud dñs. de cle. ex-
cõ. mini. Lic3 enim memoria ſit res infir-
ma. l. peregre. ff. de acquirẽda poſſeſſione.
⁊ argumẽtum. ff. de adimẽdis lega. l. filio.
⁊ q̃uis ſit res labilis. l. ſi arbiter ff. de pba-
tio. ⁊ l. iubemus. C. de teſtamẽ. Unde dici-
tur q̃ etiam papã q̃nq3 fallit obliuio. c. pte-
rea. vbi glo. xxiij. di. qd̃ etiã notat glo in di-
cto. c. illud dñs. de cle. excõ. mi. Tñ in bea-
ta virgine nunq̃ eſt infirmata ſicut cõiter
ſit in ſenſibus. ſed ſemper fuit ſtabilis ⁊ fir-
miſſima. Et ideo memoria naturalis Se-
nece ⁊ ſancti Anthonij paduani qui memo-
ria p codicibus vtebatur. Itẽ memoria ar-
tificialis Tullij ⁊ cunctoꝝ hominum nihil
erat in cõparatione memorie v̾ginis glo-
ſe. Unde lic3 dicatur q̃ ſcripture ſunt inuẽ-
te cauſa memorie. vt in aut̃. vt p̃po. no. im-
per. col. v. ⁊ l. ꝯtrahitur. ff. de pigno. tamẽ
quo ad ipſam v̾ginẽ nõ erãt neceſſarie ali-
que ſcripture p ꝯſeruatione memorie ſue.
Cũ igitur dicat Seneca in pemio libri de-
clamationũ. Memoria eſt res ex omnibꝰ
animi partibꝰ maxime delicata. ⁊ Goffre-
dus anglicus in poetria ſua canat. Cellula
que meminit eſt cellula delitiarũ ⁊c. Unde
Tullius in. iij. rhetori. appellat memoria3
theſaurariã inuentoꝝ. Apparet q̃ pcioſa3
dotẽ dedit ſponſus celeſtis ſue dilectiſſime
ſpõſe. quã ta3 inſigni memoria illuſtrauit
⁊ cuiꝰ memoriã omnibꝰ bonoꝝ intelligibili-
um ſpẽbus repleuit. Quarta aĩe poten-
tia d̃r cõcupiſcibilis. Per experiẽtia3 nãq3 B
videmus: q̃ nos multa deſideramus. ego Dotauit cõcupiſcibilem.
vnũ, tu aliud, ille aliud. Sicut ergo nõ poſ-
ſemus aliquid videre niſi haberemus potẽ-
tiã viſiuã: nec audire ſine potẽtia auditiua
⁊ ſic de alijs. ita nõ poſſumus aliq̃d deſide-
rare niſi in nobis haberemus aliquã potẽ-
tiam qua hũc affectũ deſiderãdi facere poſ-
ſumus. ⁊ iſta potẽtia d̃r cõcupiſcibilis vel
deſideratiua. ⁊ põt cõcupiſcere bonũ ⁊ ma-
lũ. Unde quia caro ⁊ ſenſualitas deſiderat
carnalia ⁊ ſenſualia. ⁊ ex peccato primorũ
parentũ eſt inclinata ad appetẽdum noci-
ua. Ideo d̃r ad Gal. v. q̃ caro ꝯcupiſcit ad-
uerſus ſpũm. i. res cõtrarias ſpũi. i. anime
ſaluti. ſm vnã expoſitionẽ. Hãc aũt potẽ-
tiam cõcupiſcibilẽ male poſſident quidam
qui cũ illa appetunt ⁊ deſiderãt vana ⁊ no-
ciua. iuxta illud Prouer. xxj. Aĩa impij de-
ſiderat malũ. vel tẽporalia appetũt cũ ni-
mio affectu. cõtra illud documentũ Auia-
ni poete dicentis. Nemo nimis cupide ſibi
rem deſideret vllam. Hanc aũt potentiam
in beata ſpõſa ſua deus dotauit deſiderio
perpetuo eternoꝝ. ita vt nũq̃ cõcupiſceret
niſi bonum dicẽs cum pp̾heta pſ. cxviij.
Cõcupiuit anima mea deſiderare iuſtifica-
tiones tuas in omni tẽpore. ⁊ iterũ ibide3.
⁊ mãdata tua deſiderabã. Unde de hac cõ-
cupiſcẽtia bonoꝝ gr̃as agebat deo pſ. cij.
dicẽs. Bñdic anima mea dño. ⁊ oĩa que
intra me ſunt nomini ſancto eius. ⁊ poſtea
aſſignat rõnem dicẽs. Qui replet in bonis
deſideriũ tuũ. Semper quoq3 deſiderabat
virgo bñdicta adipiſci gaudia patrie cele-
ſtis que ſunt immutabilia. De quibꝰ Pro-
ſper in libro epigrãmatu3 inquit. Semper
erũt qd̃ erãt eterne gaudia vite. Gaudendi
qm̃ cauſa erit ipſe deus. Nec varios pariet
motus diuerſa voluntas. Unũ erit in cun-
ctis lumẽ ⁊ vnus amor. Iamq3 bonis ſum-
mis poſita experiẽtia felix. Nec volet auge-
ri nec metuet minui. hec ille. Qui ibidem
vnũquẽq3 noſtrũ ad cõcupiſcendum bona
celeſtia cum ipſa dei matre exhortat̃ dicẽs.
Delitias iam nũc promiſſi concipe regni.
Uirtute atq3 fide qd̃ cupis eſſe tene. Exul-
ta agnoſcens te verbi carne renatũ. Cuius

ſi pars es: pars tua xp̄s erit. Qui ne damnandi legeres mala gaudia mūdi. Promiſſum ad regnum ſe tibi fecit iter.

C

Nota⸗uit iras⸗cibilꝫ.

Quinta anime potentia dr̄ iraſcibilis. ⁊ eſt illa qua iraſcimur cōtra irrogātes nobis vel proximo iniurias ⁊ damna. Et pōt bene ⁊ male exerceri. Male qn̄ quis ex ira mouetur ad vindictā: appetēs vlciſci de inimico ſuo. Et tunc hec potētia male exercetur adeo ꝙ quidam ſapiēs vt legitur in ꝓuerbijs phorum dixit. Homo extra corpus ſuū eſt cū iraſcitur. Facit enim ira amittere iudiciū rōnis: dicēte Catone. Impedit ira animū ne poſſit cernere verum. Unde Tullius in tuſcu. queſtio. lib. iiij. ait. Iracundia cōſilio inimica eſt. Perturbatio aūt animi per irā facta demōſtratur per ſigna corporis exteriora. Nam de irato inquit Ouid. iij. de arte amādi. Ora tumēt ira: nigreſcūt ſanguine vene. ⁊ viij. methamꝫ. idem ait. Sepe ſuū feruens oculis fert ira furorē. Et Gualterius in alexādriade. lib. v. dicit. Comes indiuiſa furoris. Precipites capit ira gradus. et fellea torquet. Lumina cōtemnitqꝫ humiles rōnis habenas. Et Virgilius. ij. Eney. inquit. Furor iraqꝫ mentem Precipitat. Et talē iram nūꝙ̄ habuit beata v̄go. que cum ſapiētiſſima eſſet verificatū fuit in ea illud qd̄ inquit Tullius in tuſcu. queſtio. ſ. ꝙ ſapiēs nūꝙ̄ iraſcitur. Bene autē pōt iraſcibilis potētia exerceri ⁊ cum merito, qn̄ quis ex zelo iuſticie iraſcitur cōtra peccata. iuxta illud prophete ps. iiij. Iraſcimini ⁊ nolite peccare. ⁊ hoc modo excellētiſſime exercuit beata virgo hāc potētiam que peccata ſumme deteſtata eſt ⁊ odio habuit. Unde illi inquit ꝓpheta ps. xliiij. Dilexiſti iuſticiam ⁊ odiſti iniquitatē ⁊c̄. Bene etiam exercet hec potētia quādo quis refrenat iracundiā per patiētiam ſeruādo illud Ouidij in epiſtolis. Vince animū iraqꝫ tuam qui cetera vincis. Hoc autē perfectiſſime egit beatiſſima virgo que cū eſſet optima: nūꝙ̄ in aduerſis cōturbata eſt. Sed de illa verificata eſt illa Senece ad Lucillum ſniā dicentis.

Maria patien⸗tiſſima.

Vir bonus quicquid ei acciderit: equo animo ſuſtinebit. Sciet enim id ſibi accidiſſe lege diuina qua vniuerſa ꝓcedunt. Cum igitur beatiſſima virgo ſuper oēs ſciētifica fuerit: profecto oīa aduerſa ſibi a bono deo ſalubriter permiſſa cognoſcēs patiētiſſime tolerauit. Et cum omnes virtutes habuerit: nō eſt dubitādum ꝙ etiam patiētiā in ſummo poſſedit. de qua inquit Prudētius poeta. Omnibus vna comes virtutibus aſſociatur. Auxiliūqꝫ ſuum fortis patiētia miſcet. Virtus nam vidua eſt quam nō patiētia firmat. Non ſolum autem patienter tolerauit aduerſa ſed in ipſa tolerantia valde gaudebat. Unde de eius patientia dici poterat illud Lucani in. ix. gaudet patientia duris. ⁊ illud Prudentij in libro de conflictu vitiorum ⁊ virtutum. Ecce modeſta graui ſtabat patientia vultu. Per medias immota acies: varioſqꝫ tumultus. Spectabat defixa oculis: ⁊ leta manebat. Cum igitur dicat moralis Cato. Magna etenim morum ſemper patiētia virtus. Apparet ꝙ excellēter dotauit ſponſus celeſtis potētiam iraſcibilem ſponſe ſue tam mirabili patientia ⁊ manſuetudine. De qua loquēs Bernardus in quodam ſermone inquit. Reuolue diligētius euangelice hyſtorie ſeriem vniuerſam. ⁊ ſi quid forte increpatoriū. ſi quid durum. ſi quod deniqꝫ ſignum tenuis indignationis occurrerit in Maria. de cetero ſuſpectam habeas. ⁊ ad eam accedere verearis. ꝙ ſi plenam magis omnia pietatis ⁊ gratie, plenāqꝫ manſuetudinis ⁊ miſericordie inueneris: que ad eam pertinēt gratias age ei qui talem tibi mediatricem ſua benigniſſima miſeratione prouidit: in qua nihil poteſt eſſe ſuſpectum. hec ille.

D

Xp̄s et maria differēter ſunt plēa gr̄a.

Sed vt paucis multa cōcludam dico ꝙ tam excellētem dotem dedit deus ſponſe ſue conferendo ei gratias ſuas. quod inquit Hieronymus in ſermōe aſſumptionis. Omnis plenitudo gratie que in chriſto fuit venit in Maria ꝗꝙ̄ aliter. ⁊ bene. Nā plenitudo gratie venit in chriſto ſicut in homine ꝑſonaliter deificato. ⁊ in maria ſicut in tēplo dei verbo ſingulariter dedicato. In chriſto vt in capite influente. In maria vt in collo corpori eccleſie trāſfundente. In chriſto vt in ſuppoſito ſubſiſtēte. ac ex vniuerſali fonte oīs boni lumē gratie influēte. In Maria ſicut feliciter hec omnia tā mēte ꝙ̄ carne recipiēte. Nō ſolū aūt celeſtis ſpōſus repleuit ſpōſam ſua grā ⁊ ſanctitate. ſed etiā in ipſa grā ⁊ ſanctitate eā cōfirmauit et in perpetuū ſtabiliuit in celebratiōe harū nuptiarū. ſ. in cōceptione filij ſui vt dixi in prima parte ꝑncipali huius opis. ſermōe. j. parte. iij. Tā ampla aūt fuit dos ipſius benedicte v̄ginis vt ſoli deo cognoſcēda ſeruetur. Et ad hoc applicari pōt illud Eccl. j. Ipſe

creauit illam in ſpūſancto. vidit ⁊ dinumerauit ⁊ dimēſus eſt. ſ. ipſe ſolus. Sed quid vltra me extēdam in exprimēda magnitudine dotis v̄ginalis cum ipſe deus in dotē ⁊ premiū harum nuptiarū ſeipm̄ ſpōſe ſue dederit. dicēs ei illud Gen̄. xv. Ego ſum merces tua magna nimis. Cuius tam ample dotis inſtrumētum tradidit angelus Gabriel dicens ⁊ ſcribens. Aue gratia plena dn̄s tecum ⁊c̄. Quia v̄o glorie pompe ⁊ ſolēnitates in matrimonijs illuſtriū ꝑſonarum debēt interuenire, vt notatur in aut. quibus mo. na. effi. legi. §. hoc ergo. col. vj. ideo nō eſt dubitādum in tota celeſti curia indicibilia gaudia ⁊ exultationes ineffabiles. atqꝫ leticie maxime indicia. ſolennitateſqꝫ magnificas in his ſacratiſſimis nuptijs interueniſſe.

De octaua cōditiōe ſponſe celeſtis que dicitur timorationis.

E

m

Agnū ornamētum mulierū eſt timoroſitas. nō quidem timoris qui ex cauſa mala veluti ex puſillanimitate procedit. De quo Lucanus lib. vj. inquit. Degeneres trepidāt animi peioraqꝫ verſant. ⁊ li. vij. Multos in ſumma pericula miſit. Venturi timor ipſe mali. Et Virgilius. iiij. eney. inq̄t. Degeneres animos timor arguit. Hūc enim timorē nō appetūt viri eſſe in vxoribus ſuis ſed timorē qui procedit ex amore. quādo. ſ. vxor timet offendere virum ſuum. ⁊ ad hoc propoſitū poſſet exponi illud Ouid. in epiſtolis. Res eſt ſolliciti plena timoris amor. licꝫ ipſe in alio ſenſu dixerit. De hoc ornamento loquēs apoſtolus ad Ephes. v. ait. Vxor timeat virū ſuum. Iſte aūt timor poteſt dici caſtus. de quo habetur. xxiij. q. v. §. vltimo. vbi ſcriptum eſt. Timor caſtus de quo hic dicitur eſt quo timemus ne tardet, ne diſcedat, ne eo careamus. Hoc autem ornamentū timoroſitatis habuit ſpōſa regis celeſtis. Et ideo de ipſa in figura ſcriptum eſt Judith. viij. Hec erat mulier famoſiſſima quia timebat dn̄m valde. Debēt quoqꝫ ſemper mulieres timere ne in aliquo offendāt pudicitiā. Et ideo euitare debent colloquia cōuerſationes ⁊ aſpectus virorū. cū hec occaſio eis eſſe poſſint ruine. nā cōuerſatio mutua prouocat luxuriā. iuxta illud Ouid. iij. de arte amādi. Mora ſemꝑ amātes Incitat ⁊c̄. Et ꝓpter hoc dicit Bernardus ſuper miſſus eſt. Virgines que vere v̄gines ſunt ſemper ſolent eſſe pauide. ⁊ nūqꝫ ſecure. Et vt caueāt timēda: etiā ſecura pertimeſcant ſciētes ſe in vaſis fictilibus theſaurū portare ⁊ nimis arduū eſſe inter homines vt angelum viuere. ⁊ in terris more celeſtiū cōuerſari ⁊ celibem agere vitam. hec ille. Cognoſcens igitur beatiſſima v̄go verā eſſe ſniām Hieronymi ad Euſtochium dicētis. Raro cogitatur in mēte: quod exteriores ſenſus nō nutriūt. Hee enim ſunt feneſtre. Hec hoſtia que ſi nō clauſa fuerint morti patet introitus ⁊ nil niſi funeſte ingreditur. In ſilentio autem ⁊ clauſura ac quiete cogitationes peruerſe vitātur. Seruauit ſemꝑ illud quod idem Hierony. eidem Euſto. ſcribit dicēs. Caue ne domū exeas. ſ. ſine magna neceſſitate vel vtilitate. ⁊ ne velis videre filias regionis aliene: ꝗuis fratres habeas patriarchas ⁊ iſrael parēte leteris. Nā dina domum egreſſa corrūpitur. Nolo igitur te ſpōſum querere ꝑ plateas. nolo te circūire angulos ciuitat̄. Spōſus em̄ in plateis inueniri nō poteſt. hec ille. Ipſa nāqꝫ virgo bn̄dicta a tertio anno etatis ſue vſqꝫ ad tēpus quo nupta fuit ſemper in tēplo ſtetit ⁊ inde non diſcedebat. Unde Ambroſius ſuper Lucā exhortatur dicēs. Diſce virginē moribus, diſce virginē verecūdia. diſce virginē oraculo ſolam in penetralibus. quam nemo virorum viderat angelus reperit ſolam ſine comite ſolam ſine teſte ⁊c̄. Que omnia faciebat inter alias cauſas vt ſuā perpetuā virginitatē illibatam ꝑ omnia cōſeruaret. Qr̄ aūt hoc timorationis ornamentū excellēter fuerit in beata v̄gine patet Lu. j. vbi dr̄ ꝙ cū eſſet ab angelo ſalutata: turbata eſt. turbatione quidē nō furoris ſed pauoris. Et ratio fuit: qr̄ vt dicunt doctores in. iij. di. iij. apparuit ei in ſpecie humana. virginū aūt eſt tripudare. Et ad oēs viri ingreſſus pauere. oēſqꝫ virorū affatus vereri. vt dicit glo. ſuꝑ ꝑdicto Lu. c. De hoc aūt ornamento ſpōſe celeſtis inquit Ambro. ſuper Lucam. Diſcite v̄gines ſacre non circūcurſare per alienas edes. nō demorari in plateis. nō aliquos in publico miſcere ſermones. Maria in domo ſera feſtinat in publico manſit apud cognatā ſuam etiam tribus menſibus. Non ꝙ domus eam delectaret aliena. ſed quia frequētius videri in publico diſplicebat.

De nona ꝯditione ſponſe celeſtis que dicitur pudoroſitatis.

Onum ornamētum qđ habere
n dȝ ſpōſa dicitur pudoroſitatis.
nō enim dȝ eſſe de illis de quibꝰ
Juuenalis inquit. Hic nullus ver
bis pudor aut reuerētia mēſe. ſed dȝ eſſe ve
recunda. Unde apoſtolus. j. ad Thi. ij. ait.
mulieres ſint cū verecundia ⁊ ſobrietate ſe
ornantes. Debēt enīȝ verecūdari facere ali
quid inhoneſti tā in ſecreto ꝙ in publico.
Unde Hiero. ad Demetriadē de virginita
te ſeruāda inquit. Quicquid pudet dicere
pudeat etiā cogitare. licȝ autē dicat Pam
philus poeta. Nam venit a ſola ruſticitate
pudor. hoc eſt falſum de pudore verecūdie
que eſt virtus. De qua Ualerius maximus
lib. iiij. inquit. Uerecūdia parēs eſt omnis
honeſti. magiſtra inocētie. chara ꝓximis.
accepta alienis. omni loco omni tēpore fa
uorabilē proferēs vultum. hec ille. Maxi
me autē hec virtus cōuenit iuuenibus. Ait
enim Seneca ad Lucillum epiſtola. xj. Ue
recūdia in adoleſcēte bonum ſignuȝ eſt. Et
idem epiſtola. xxvj. dicit. nutriēdus igitur
pudor. qui ꝙdiu in animo durauerit: ali
quis bone ſpei locꝰ erit. Diuus quoqȝ Am
broſius in. j. de officijs inquit. Jn adoleſcē
tibus verecūdia velut quedam nature dos
commēdatur: ⁊ eſt prima diſciplina. hec in
ipſo corporis motu. geſtu. ⁊ inceſſu tenen
da eſt. habitus enim mētis cernitur in ſta
tu corporis. ⁊ vox quedam eſt animi corpo
ris geſtus vel motus. Jn ipſo quoqȝ corpo
ris decore verecūdia plus eminet. hec ille.
qui etiam ibidem ait. Uerecūdia eſt verba
feda ſuperfluaqȝ reprimere. Et Quintilia
nus lib. viij. de oratoria inſti. dicit. Nihil
eſt ad cōciliandum animos gratius verecū
dia. Et ideo Seneca in. ij. declamationum
inquit. Efferat matrona oculos iacētes in
terram ⁊c. Quod quidē faciebat matrona
noſtra virgo benedicta omni verecūdia et
pudore ſancto repleta. Unde fuit illa muli
er de qua Eccleſiaſtici. xxvj. dicitur. gratia
ſuper gratiam mulier ſancta ⁊ pudorata.
Jpſa enim adeo pudorata ⁊ ſancta fuit ꝙ
nūqȝ aliquid vel minimū quod ſancto pu
dori nō cōueniret peregit. immo nec vnqꝫ
cogitauit aut dixit. Seruauit nanqȝ illud
Ambroſij. in. j. de officijs dicētis. Pulchra
virtus eſt verecundia: ⁊ gratia ſuauis: que
nō ſolum in factis: ſed etiam in ipſis ſpe
ctat ſermonibus. vt nec modum ꝓgredia
ris in loquēdo. nec quicꝙ indecorū reſonet
in ſermone. ſpeculū nāqȝ mētis plerūqȝ in
ꝟbis refulget. hec ille. O igiť verecūdiſſi
ma dei ſpōſa: tu nō feciſti ſicut multe noſtri
tēporis ꝟgines nūcupate q̄ in portis manē
tes vel ꝑ terras vagātes: vultus hominum
inuerecūde aſpiciunt. iuuenes libēter allo
quūtur cuȝ eis ridēt: triumphātur: ⁊ ludūt
ac tactibꝰ ⁊ geſtis diſſolutis multa inhone
ſta faciūt. Un̄ poſtea nocte cogitāt que in
die viderūt vel egerūt. Sed tu ꝟgo hone
ſtiſſima demiſſis in terrā oculis incedebas
⁊ adeo eras verecūda vt nō ſolū in viſione
hominū ſed etiā angelorū: erubeſcēs qn̄ ti
bi in humana ſpecie apparebant. Seruaſti
quoqȝ illud Hiero. ad Euſtochiuȝ dicētis.
ꝓpterea chariſſime hoc hortor. h̄ moneo. h̄
mādo vobis vt que xp̄i deſpōſate eſtis cō
iugio. cui oēm caſtitatis veſtre fidem voui
ſtis. cui nullum p̄ter ip̄m amatorē cogno
ſcere ſub iureiurādo eſtis pollicite. Uiri cu
iuſcūqȝ ſtatꝰ ⁊ ſi eū ſanctitas exornet. etiā
ſi Johāni baptiſte equareť in meritꝭ. que
ratis effugere faciē. nec liceat ſecū dilectio
ne feruēti aſtringi. Credatis experto. Nihil
omnino eſt piculoſius viro ꝙ mulier. ⁊ mu
lieri ꝙ vir. Uterqȝ palea. vterqȝ ignis. Di
cā audacter. prochdolor dei tēpla. ſpūſſan
cti vaſa ⁊ deo dicata edificia niſi diligētiſſi
ma ſeruētur cuſtodia: ꝓſtibula fiūt. ⁊ au
fertur tam nobile depoſitū. taȝ p̄cioſus the
ſaurus. irrecupabile decus caſtitatꝭ. Omni
igitur cuſtodia ſerueť cor. Sup muros hie
ruſalē ponanť cuſtodes. tota die ac nocte
nō dormiāt ne fur introeat ne ſpolia aufe
rat q̄ penitꝰ recupari nō poſſunt. hec ille.

De decima cōditione ſpōſe celeſtis q̄ dȝ
honeſtatis.

B Ecimū ornamentum qđ in ſponſa
d ſua requirūt magni principes diciť
⁊ honeſtatis. ſ. interioris ⁊ exterio
ris. Nō em̄ ſufficit ꝙ aliqua ſit honeſta in
animo quātum ad volūtatē: ſed etiā requi
ritur honeſtas quātū ad euidentiā exterio Honeſtas exterior
rem. honeſtas autē extrinſeca hominis cō
ſiſtit in cuſtodia ſenſuum. ⁊ circūſpectione
⁊ grauitate geſtuum ⁊ actuum exteriorū. ꝑ
quā exteriorē grauitatē ⁊ honeſtatē poteſt
fieri cōiectura de honeſtate interiori. quia
habitus cognoſcūtur per actus. ij. de ani
ma. ⁊. ij. poliť. Unde Ariſto. inquit in. iiij.
metaphi. Opus bonū ⁊ malū ab extra in
dicat quale ſit in anima. ⁊. j. de anima ideȝ
phs ait. Anima ſimplex ⁊ itellectualis co

gnoſciť ꝑ motū ac ſenſum. ⁊ ꝑ opatōeȝ ſui
corpis. ⁊ ibidē. Accidētia magnā ptē con
ferunt ad cognoſcendū qđ quid eſt. et. xij.
Metaph. Actus ſpecificāt habitus. gloſa
quoqȝ in. c. nec aliqua. xxvij. q. j. dicit. per
exteriora interior volūtas dinoſciť. Facit
ad hoc illa vulgaris ſentētia iuris que ait
per exteriora cognoſcunť interiora. §. cer
uos. Inſti. de rerū diui. l. naturalē. §. i his
Interiora cognoſcunť ꝑ exteriora ff. de acquirē. re. do. l. fulcimus. § illud ſci
enduȝ. ff. ex q̄bus cau. in poſ. ea. Ariſto. q̄ȝ
in. ij. priorū ait. Per ſigna corpis nobis no
ta ſillogizamur diſpoſitiōes anime nobis
ignotas. Et Ambroſius in libro. de offi.
di. habitus mētis per ſtatuȝ corpis cogno
ſcitur. Proſper etiā in lib. epi. epigrāma
te. xxij. inq̄t. Ex operū ſpecie clareſcūt inti
ma cordis. De actibus em̄ exterioribꝰ hn̄t
hoīes iudicare. clemen. exiui de paradiſo.
§. cupiētes. de verbo. ſigni. Et ideo quādo
quis hincinde reſpicit mulieres. ⁊ quando
mulier nutibus oculorū aliqua ſigna facit
viris. vel eos reſpicit impudice. ſignum eſt
ꝙ eius animꝰ eſt impudicus. ⁊ hoc crimē
habebat paris qui ſcribēs helene. vt ponit
Ouidius in epiſtolis dicebat. Et tibi per
nutū ſigna tegēda dabā. de quo vitio Au
guſtinꝰ in. c. Nec ſolo. xxxij. q. v. ait. non
dicatꝭ vos animos habere pudicos ſi habe
atis oclꝰos impudicos. q: impudicꝰ oculus
impudici cordis eſt nūcius. Hoc aūt orna
mentū honeſtatꝭ habuit excellētiſſima ꝟgo
benedicta q̄ in oībus actibus ⁊ geſtibꝰ ſuis
circūſpectiſſima ⁊ hōeſtiſſima fuit. Unde
Amb. in. ij. de ꝟginibus ait. Nihil toruuȝ
in oculis marie. nihil in ꝟbis pcax. nihilqȝ
in actu verecūdum fuit. Jp̄a em̄ perfectiſ
ſime adimpleuit illud conſiliū Goffredi ī
poetria dicētis. Seruemꝰ honeſta ⁊ mala
vitemꝰ. Un̄ de ip̄a poteſt dici illud Sap̄.
vij. ⁊ innumerabilis honeſtas per manus
D illius. Et illa de ſe dicere poteſt illud Eccī
xxiiij. Fructus mei: fructꝰ honoris et ho
neſtatis. Quia aūt extrinſeca honeſtas
ſine intrinſeca parū valet: immo h̄uantes
honeſtatē exteriorē: ⁊ habētes inhoneſtā
mentē ſunt ſimiles ſepulchris dealbatis ⁊
ab extra depictis: que intus plena ſunt ca
daueribus mortuorū: ⁊ omi ſpurcitia lȝ a
foris appareāt hoībus ſpecioſa. vt inquit
ſaluator Math. xxiij. de phariſeis. Jdeo
oportet ꝙ mulier nō ſolū ſit honeſta ⁊ in
taminata in opibus: verbis et omnibus
actibus exterioribꝰ. ſed etiā in cogitatiōibꝰ
et deſiderijs intrinſecus. Sciendum eſt
Maior ſit hōeſtas mulieris ꝙ viri aūt ꝙ ſm leges ciuiles maior honeſtas re
quiriť in mulieribꝰ ꝙ in maſculis. et ideo
ex inhoneſtate puniť quādoqȝ mulier ⁊ nō
vir. vt notat glo. in. l. palam. §. q̄ in adul
terio. ff. de ritu nup. Hanc aūt intrinſecā ⁊
extrinſecā honeſtatē habuiſſe ꝟginē bene
dictā patet ꝑ reſpōſionē eius factā ange
lo quādo ei dixit Lu. j. Quō fiet iſtud: qm̄
virū nō cognoſco. quod gloſa exponit. ſ. in
ꝟginitate manere diſpoſui: ⁊ virū non co
gnoſcē ꝓpoſui. et ibidē ait gl. Uide quāta
eſt Marie cōſtantia. que lȝ ſalutata. lȝ cō
fortata. lȝ cōmendata. potius tamē videť
nolle habere prolē ꝙ perdere ꝟginitatem.
⁊ ideo d̄ modo querit: dicētis. Quomodo
fiet iſtud? Bern. quoqȝ in quodā ſermone
inquit. O virgo prudēs. O ꝟgo deuota.
q̄s te docuit deo placere ꝟgitate? Que lex
que iuſticia. que pagina veteris teſtamēti
hoc p̄cipit. Nos legimus apl'm dicentem.
De ꝟginibus p̄ceptū dn̄i nō habeo: conſi
lium aūt do. Tu ꝟo nec p̄ceptū. nec ꝯſiliū.
nec exemplū habuiſti. Hec ille. Tāta auteȝ
fuit honeſtas beate ꝟginis ꝙ nunꝙ mo
tū aliquē vel rebellionē carnis habuit: nec
modicā incōtinentie cogitationē: imo eiꝰ
honeſtas ab oībus in eā aſpicientibus exti
guebat. vt. s. diximus omnē libidinē: quia
vſqȝ ad medullas cordis ip̄orū penetrabat

I Pro ꝯcluſione ꝟo noſtri ſmonis dico
Maria ſpeculū oīs honeſtatꝭ ꝙ beata ꝟgo in hoc ſeculo poſt xp̄um fuit
exemplū ⁊ ſpeculū oīs honeſtatꝭ ⁊ bene vi
uendi. Unde illud Geneſ. j. Fecit deꝰ duo
luminaria magna. luminare maius. ſ. ſolē
⁊ lumiare minus. ſ. lunā. exponi poteſt de
chriſto q̄ eſt ſol iuſticie. ⁊ de ꝟgine bn̄dicta
que diciť luna. quia ſicut luna a ſole reci
pit lumen. ita beata ꝟgo ſplendorē lucis ⁊
gratie. ac normam recte viuēdi ſuſcepit a
xp̄o. Et maxime in illo tempe quo cum eo
cōuerſata eſt. Unde doctor quidā grecus
ſup illud Luce. ij. mř eius cōſeruabat oīa
verba hec cōferens in corde ſuo ait. Conſi
dera prudentiſſimā mulierū Mariā vere
ſapientie matrē qualiť ſcholaris ſit pueri.
Non em̄ vt puero neqȝ vt viro: ſed vt deo
vacabat. ⁊ illius voces et opa reputabat.
⁊ iccirco nihil ex dictis aut factis ab eo in
caſſum illi patebat: ſed ſicut ip̄m verbum
p̄us in viſceribus. ita nūc eiuſdē modos ⁊
dicta cōcipiebat. ⁊ in corde ſuo fouebat et
hec in p̄ſenti cōtemplabať quod expecta
bat in futuro clariꝰ reuelandū. Et hac q̄dē

tanꝙ̄ regula et lege ꝑ totā vitam vtebat͛.
Hec ille. Erat autē virgo maria exemplar
oīuz v̄tutū. Unde ďr in ſmone oīuz ſcōꝝ.
Uirgo maria dei populū faciēdo monebat
ſpernere ꝑituri lux⁹ ſeculi. a lenocinio mor
talis vite declinare: carnis pudicitiā cum
v̄ginitatꝭ honore intra cordis hoſpicia ob-
ſeruare eamqꝫ oīuz v̄tutū reginā fructū ſa
lutis ꝑpetue ſociā eſſe angeloꝝ ſuis affir-
mabat exēplis. Sicut aūt v̄ginitatꝭ et pu
dicitie. ita et oīuz aliaꝝ v̄tutū norma fuit.
Unde Amb. in lib. de v̄gi. inq̄t. Talis fuit
maria vt ei⁹ vn⁹ vita oīum ſit diſciplia. Et
Hiero. in ſmone ad Paulā ⁊ Euſtoc. ait.
Si placeat vobis chariſſime talis ac tāta
v̄go: placeat ⁊ opus v̄tutis eius cui⁹ vita
oīuz diſciplina eſt. cui⁹ mores inſtituta ſūt
eccl'iarū. que ꝑcellit cūctis ⁊ ſupereminet vni-
uerſis. ⁊ infra. Tanta erat claritas v̄tutis
ei⁹ vt alioꝝ vita quodāmodo obſcuraret.
Et hoc eſt veriſſimū. Nam ſi btūs Jobēs
baptiſta tāte fuit ſanctitatꝭ ſic̄ dic̄ Chryſ.
vt ꝯīum alioꝝ vitā redderet culpabilē q̄d
ſentiēdū eſt de mr̄e altiſſimi? Et iō Hiero.
inq̄t. Sicut in cōparatione dei nemo bon⁹
ita ⁊ in cōparatione mr̄is dn̄i nulla inue-
nitur ꝑfecta creatura ꝙuis v̄tutibus exi-
mia comprobet͛. Unus eſt em̄ pr̄ nr̄ qui eſt
in celis: ⁊ vna ē mr̄ noſtra. Una ⁊ ē forma
virtutum Maria. Et iccirco hanc imitemini
moribus ſeq̄mini caſtitatē eius ⁊ iplorate
Exēplū auxiliū. Hec ille. ⁊ merito. Nā cū Terēti⁹
dicat in adelphis. Inſpicere tanꝙ̄ in ſpe-
culo vitā hoīuz iubeo. atqꝫ ex alijs ſumere
ſibi exemplū. Et Seneca ad Lucilluz ſcri-
bens conſulat dicēs. Elige tibi cui⁹ tibi pla
ceat vita. Opus eſt em̄ aliquo ad quē mo-
res noſtri ſe erigāt. Niſi em̄ alicui⁹ regulā
preuiā aſpicias: mores eligere nō valebis
Et Catho in ſuis documētis. Multorum
exemplo diſce q̄ facta ſeq̄ris. Que fugias
nobis vita eſt aliena magiſtra. Profecto
oēs xp̄iani debēt ſibi ꝑponere ante oculos
mētis vitā hui⁹ ſacratiſſime ſpōſe celeſtis
tanꝙ̄ irrephēnſibile exemplar oīs ꝑfectio
nis. quod deus fecit in humana ſpecie vt
ipa cū filio ſuo eſſet metrū ⁊ mēſura oīuz
alioꝝ. ſicut fecit ⁊ in oībus alijs generum
ſpēbus ſm ſniam ph̄i. x. Metaph. Ideo
Amb. vbi. ſ. ait. Sic nobis tanꝙ̄ in imagi
ne deſcripta v̄ginitas vitaqꝫ marie in qua
velut e ſpeculo refulget ſpēs caſtitatis et
forma v̄tutis. Hic ſumatis lꝫ exempla vi
uendi. vbi tanꝙ̄ in exēplari magiſteria ſūt
expꝛ̄ſſa ꝓbitatis. q̄ quid corrigere. quid fu-
gere. q̄d tenere debeatis oſ̄ndunt. Hec ille.
Et ideo oēs debemus obſuare illud quod
inq̄t deus Exodi. xxv. dicēs. Inſpice ⁊ fac
ſm exemplar qd̄ tibi in mōte mōſtratuz ē
i. in altitudine vite gl'ioſe v̄ginis quā ego
ab eterno ordinaui ⁊ ꝑ̄paraui vt eēt mihi
ſpōſa. filijqꝫ mei mr̄ ⁊ ſpūs vtriuſqꝫ habi-
tatio digna angeloꝝ regina. atqꝫ omniuz
hoīuz regula ⁊ magiſtra. Cui eſt honor ⁊
gl'ia in ſecula ſeculoꝝ. Amen.

Pars tertia hui⁹ ſmonarij qd̄ mariale
appellat͛. In qua tractat͛ de gl'ioſe matris
dei noiatione. Hec aūt pars ꝓprio ac par-
ticulari nomine mare magnuz btē v̄ginis
nuncupatur.

Sermo primus.

N Omē virginis

A Maria. Luce. j. Licꝫ ꝓp̄a *Nomia*
nomina ponant͛ ⁊ mutent͛ *ꝓpria*
pro libito ꝓprie volūtatis
C. de muta. nomi. l. j. et iō
de his nō curat͛. l. ſi quis in fundo vocabu-
lo. ff. de lega. primo. vnde dicit͛ ꝙ diſpu-
tatio de ꝓprio noie eſt relinquēda ꝑtinacī
bus. vt inquit glo. in. l. recepticia. in verbo
vocabula. C. de conſti. pecu. nā de nomine
ꝓprio q2 facti eſt nō poteſt reddi rō. vt ait
Bar. in. l. fi. §. penul. ff. ad muni. Tn̄ alibi
dicit͛ ꝙ expreſſio ꝓprij nois multū operat͛
l. ſi ſuus cōis. ff. de ſtipu. ſuo. l. fi. C. ꝑ q̄s
ꝑſonas no. acqui. ⁊. l. ſi cui balneū. ff. qui.
mo. vſuffruc. amit. Itē ſolꝫ dici ꝙ magnū
eſt ꝑuilegiū vocari bono noie. l. j. iuncta gl.
in verbo hāc. C. de ſumma trini. ⁊ fi. ca. ⁊
nihil mali eſt honeſti hois nomē aſſume-
re. l. facta. §. ſi mādata. ff. ad trebel. Dicit͛
etiā ꝙ ex qualitate nois ꝓprij oſtenditur ⁊
arguit͛ qualitas ꝑſone. vt ait glo. in rubri.
ff. veteris. in v̄bo Juſtinianus. ⁊ gloſa in
ꝓemio ſexti. vbi ex noie Bonifacij arguit͛
ꝙ erat bona facies. ꝓpter hoc etiā Accur
ſius florētinus gloſator exími⁹ multū glo-
riatur de noie ſuo in. d. l. facta. §. ſi i dada.
ff. ad tre. in verbo cōditio. dicēs ſe habere
honeſtū ⁊ pulchꝛū nomē. ⁊ ꝙ vocat͛ Accur
ſius. quia occurrit ⁊ ſuccurrit contra tene-
bras iuris ciuilis. Capꝛopter beatiſſima
virgo Maria merito gloriari poteſt de ſuo
excellētiſſimo noie. Pro cui⁹ declaratio *Nomia*
ne eſt ſciendū ꝙ vt inq̄t beatus Thomas *ſūt reb⁹*
in. iij. parte ſumme. q. xxxvij. ar. ij. nomia *cōſona.*

debent ꝓprietatibus rerū correſpōdere. vt
patet in noibus generū ⁊ ſpecierū. iiij. me-
taphiſice. Ideo dicit͛ cōmuniter ꝙ nomia
debēt reb⁹ eē ꝯſona. xxj. diſtin. c. cleros. xij.
q. j. c. clericus. xvj. q. j. c. ſi cupis. xxiiij. q. j.
c. pudēda. de preben. ⁊ digni. c. cū ſm apo
ſtolum. ⁊ inſti. de dona. §. eſt ⁊ aliud. et in
aut. de conſu. §. ſed ſi quis. ⁊. C. de epiſc. et
cleric. l. decernim⁹. ⁊ de offi. p̄. vr. l. j. ⁊ de
defen. ciui. l. defenſores. ⁊. ff. de tutel. l. j. et
in auten. de defen. ciui. in ꝑ̄ncipio. coll. ij.
facit. c. penitētia. el ſecūdo. ⁊ ibi glo. de pe.
diſti. iij. ⁊. l. a nullo. C. de feri. ⁊. l. ita vul-
neratus. in ꝑ̄ncipio. ff. ad legeꝫ aquil. ꝙ ſi
hec regl'a locū haber in noibus quarūcūqꝫ
rerū. multo magis ſortiet͛ effectū in noib⁹
a deo impoſitꝭ que ſignificāt aliquod gra-
tuitum donū: tali noiato diuinitus datuz
ſicut Geneſ. xvij. dixit deus Abrae: voca-
beris Abraā. quia patrē multarū gētium
cōſtitui te. Ante quippe vocabat͛ Abram
per vnū a. tm̄. ⁊ Matth. xvj. inq̄t chriſtus
Symoni. Tu es Petrus: ⁊ ſuꝑ hāc petraꝫ
edificabo eccl'iam meā. Dixit quoqꝫ ange-
lus Joſeph ſponſo v̄ginis de noie filij dei.
Matth. j. Uocabis nomē eius ieſum: ipē
em̄ ſaluū faciet populū ſuū a pctis eoruꝫ.
Jeſus quippe ſaluator interpretat͛. Quia
ꝰ nomen mr̄is xp̄i impoſituꝫ eſt a deo. vt
inq̄t Hieronym⁹ ſuꝑ Matth. ⁊ Amb. in
ſermone de natiuitate v̄ginis. ⁊ Berū. ſu-
per miſſus eſt. ⁊ Anſelm⁹ in lib. de ꝯceptu
virginali. c. ij. ⁊ Bartholome⁹ de piſis in
lib. beate v̄ginis fructu. viij. ita ꝙ dici po
terat virgini naſcēti illud Eſa. lxij. vocabi
tur tibi nomē nouū quod os dn̄i nomina-
uit. ⁊ Eſa. lxiij. A ſeculo nomē tuuꝫ. Dixit
quoqꝫ illi de⁹ illud Eſa. xlv. Ego dn̄s qui
voco nomen tuū. Nomen etiā ſuuꝫ expꝛ̄ſſit
angelus dum dixit illi Luce. j. Ne timeas
Maria ⁊c̄. Unde dicere poterat ipē ange
lus illud Eſa. xliij. vocaui te nomie tuo. qd̄
os dn̄i nominauit. Profecto nō eſt dubitā-
dum maximā eſſe nois eius excellentiaꝫ ⁊
ꝓprietateꝫ: quia emanauit ab illo qui op⁹
impfectionis nō nouit. c. maiores. ver. lꝫ
adhuc. extra de baptiſ. Item q2 nomen ďr
excellens ⁊ elegās quādo eſt verificabile ī
quacūqꝫ eius parte. vt dicit glo. in. l. iuriſ-
gentiū. in ꝑ̄ncipio. in gl. magna. ff. de pact.
⁊ glo. in rubrica. C. de rerum ꝑmutatione.
Nomē Non immerito beate v̄ginis nomē quod
in qualibꝫ littera verificabile eſt ac mīras
denotat prerogatiuas excellentiſſimū dici
debet. Unde ipſi v̄gini dicere poſſumus
illud p̄s. viij. Admirabile eſt nomē tuuꝫ in
vniuerſa terra. Ipſa quoqꝫ dicere poteſt il
lud Malachie. j. Ab ortu ſolis vſqꝫ ad oc-
caſum magnū eſt nomen meū in gentibus
⁊ in omni loco. Nos ergo de noie eius di-
camus illud p̄s. lxxj. Sit nomē eius bn̄di-
ctum in ſecula. ante ſolē ꝑmanet nomē ei⁹
ſcꝫ in dei ꝑ̄deſtinatione. Ipſi quoqꝫ v̄gini
dicere poſſumus illud Uirgilij in. j. Eney.
Semꝑ honos nomenqꝫ tuū laudeſqꝫ ma-
nebūt. De quo noie mr̄is dei qd̄ vt refert
euāgeliſta in verbis ꝓpoſitis dicit͛ maria.
loqui volētes: quia diuiſio animū incitat. *Diuiſio*
mētem intelligētis preparat. ⁊ memoriaꝫ
artificioſe reformat. vt ꝓbatur. ff. de doli
excep. l. ꝑ̄ma. in ꝑ̄ncipio. vbi Albric⁹ de ro
ſate. ⁊ in proemio inſtitu. §. igit͛ poſt qui-
quaginta annos. et ibi glo. ⁊ per Senecaꝫ
in lib. epiſtolarum. xvj. epiſtola. j. que eſt
lxxxix. quo ad totū librum. Ideo diuiden-
do hunc ſermonem tres conſiderationes
ac emus
Prima appellabit͛ appropriationis.
Scd̄a figurationis.
Tertia v̄o ſignificationis.

Prima pars huius ſmonis que dicit͛
appropriationis.

B Eata dei mat͛ appellat͛ maria.
quia in ſe habet ꝑfectionē ⁊ ꝓ- *B*
prietatē quīqꝫ lapidū ꝑ̄cioſoꝝ.
quorū nomina incipiūt ab vna
illarū q̄nqꝫ litterarū ex q̄b⁹ nomē v̄ginis
cōponit͛. Per M. aūt denotat͛ ꝙ ipa dici
poteſt margarita q̄ eſt lapis ꝑ̄cioſus. pul- *Mar-*
cher. cādidus. ⁊ clarus. qui vt ďr in lib. de *garita.*
ꝓprietatibus rerū habet v̄tutē abſterſiuā
q2 mēbra a ſuꝑfluis humorib⁹ abſtergit. ⁊
v̄tutē reſtrictiuā: q2 fluxū ſanguis et ven-
tris reſtringit. ⁊ virtutē confortatiuaꝫ. q̄a
cor debile confortat ⁊ fortificat: maxie in
ꝑiculis. Beata enim v̄go maria per gr̄am
quā nobis infundit habet virtutē abſterſi
uam inquātū abſtergit pctā ꝑ̄terita. habꝫ
virtutē reſtrictiuā inquātū aimū reſtrīgit
ne fluat ad peccata futura. habet quoqꝫ vir
tutem cōfortatiuā inquātū ꝯfortat ⁊ for-
tificat cor ꝯtra mala ꝑn̄tia. Iſta nāqꝫ tria
a deo ⁊ ab ipa petere debemus. Un̄ ſuper
illud Matth. xxvj. Orauit tertio eundem
ſermonē dicens. dicit glo. tribus vicib⁹ ora
uit vt nobis ⁊ a ꝑ̄teritis peccatis veniam

et a ꝑſentibus malis tutelã ⁊ a futuris pe
riculis cautelã impetraret. Non ſolũ autẽ
per M. denotatur ꝙ beata ꝟgo fuit marga
rita, ſed etiã ꝙ ip̃a ꝑcioſaꝫ gñauit marga
ritam. Unde ſciẽdũ eſt ꝙ vt inq̃t Iſid. in
lib. ethymol. xvj. Margarita generatur in
ꝯculis marinis, ⁊ ideo appellatur magarita
a mari. Certo em̃ tempe anni ip̃e concule
ad littus maris ſe trãſferũt ⁊ ibi ſe apiũt
⁊ rorẽ celeſtẽ inter ſua viſcera recipiunt: ex
cuiꝰ coagulatiõe margarita generatur. Iſta
coclea ſiue concula fuit ꝟgo maria que ſe
aperuit vt rorẽ celeſtẽ reciperet. ⁊ margari⸗
tam. i. xp̃m inter ſua viſcera cõciperet. naꝫ
ſe aperuit qñ ãgelico nũcio ꝯſenſuꝫ ꝓbuit.
vt ſup eã ros ſpũſſancti deſcẽderet ac illã
fecũdaret. cũ dixit Luce. j. Ecce ancilla dñi
⁊c. ⁊ tũc generata eſt ꝑcioſa margarita. ſ.
filius dei. De hac aũt ſpũſſancti roratõe ⁊
b. ꝟginis aptione ꝑdictũ fuerat Eſa. xlv.
vbi dr̃. rorate celi deſup: ⁊ nubes pluãt iu⸗
ſtum: aperiatur terra ⁊ germinet ſaluatorẽ.
O igitur deuoti xp̃iani cũ margarita nõ ſit
mittẽda ante porcos. i. immũdos. c. nolite
x. q. iij. ⁊ c. in mãdat. xliij. di. ⁊ c. nõnulli.
de peni. diſ. j. fugite peccati immũditiã et
ꝑ innocentiã mũdi eſtote. ſicut ille bonus
negociator: de quo inq̃t ſaluator Matth.
xiij. dicẽs. ꝙ inuẽta vna ꝑcioſa margarita
vẽdidit vniũſa q̃ habuit ⁊ emit eã. Debe⸗
mus ergo oĩa q̃ habemus deo vendere: vt
poſſimus iſtã ꝑcioſam margaritaꝫ nobis
emere. Uẽdamus itaqꝫ corpꝰ noſtrum per
macerationẽ. aĩam noſtrã ꝑ purificatõeꝫ:
⁊ res mũdiales ꝑ elemoſynarũ largitiõeꝫ.
⁊ temꝑaliũ ꝯtemptionẽ. Ip̃a etem̃ marga
rita inq̃t Prouer. viij. Qui me inuenerit:
inueniet vitã: ⁊ hauriet ſaluteꝫ a domino. E

Adamas Scḋa lr̃a huius bñdicti nõis Maria ẽ
A. ⁊ denotat ꝙ ip̃a eſt adamas. q̃ vt dr̃ in
ꝑdicto libro de ꝓꝓetatibus rerũ dr̃ gẽma
recõciliationis ⁊ amoris. ſm̃ Diaſcori. q̃
inter alias ꝓꝓetates habet ꝟtutẽ reconci
liatiuam ⁊ ad amorẽ inductiuã. Ipſa eniꝫ
beata ꝟgo recõcilliauit humanũ genꝰ cum
deo ⁊ amicitiã inter eos induxit. vnde ip̃a
inquit Eccĩ. xxiiij. Ego mater pulchre dile
ctionis ⁊c. De hoc aũt lapide precioſo qui
adamas appellatur ⁊ de alijs lapibibus pre
cioſis tractatur in. l. ſi. §. ſpẽs. ff. de publica.

Rubinꝰ Tertia littera eſt R. per quã denotatur
ꝙ ipſa eſt rubinus ſiue carbũculus qui eſt
valde ſplẽdidus ⁊ habꝫ ꝟtutẽ letificatiuã.
vt dicitur in lib. de ꝓꝓrietatibꝰ rerꝫ. Ipſa em̃
gratioſa virgo letos facit viuere deuotos
ſuos. vnde illi dicere poſſumꝰ illud Cant.
j. Exultabimus et letabimur in te. vel põt
dici ſm̃ quoſdã doctores. ꝙ per R. deno⸗
tatur ꝙ ip̃a generauit rubinũ ſiue carbun
culum qui naſcitur in viſceribus ſaphyri ha
bentis ſplendorẽ ⁊ colorẽ celeſtẽ. vt dicitur ĩ
ꝑdicto li. de ꝓꝓe. rerũ. Iſte ei ſaphirꝰ figu⸗
rat beatã ꝟginẽ in cuius viſceribꝰ opatõe
ſpũſſancti gñatus eſt rubinꝰ. ſ. dñs noſter
ieſus xp̃s. Sed forte aliq̃s dicet ꝙ ego in
hoc ope pono multa q̃ alij ſcriptores ĩ ſuis
opibus poſuerũt. ⁊ ꝙ facile eſt inuẽtis ad
dere. vt inq̃t ph̃s. ij. Elencoꝝ. Cui g̃ rñdeo
ꝙ q̃ inq̃t Boet. in. ij. li. de diſciplina ſcho⸗
lariũ: miſerrimi ingenij eſt ſemꝑ inuẽq̃ vti Inuentis vti.
⁊ nunq̃ inueniẽdis. Ideo in hoc opuſculo
mlt̃a ſtudui nõ noua dicere. q̃ nihil dictũ:
q̃n prius dictũ. Nihil em̃ eſt nouũ ſub ſole
nec valet quiſq̃ dicere. hoc eſt recens. iam
em̃ ꝑceſſit in ſeculis que fuerũt ante nos.
ſꝫ prioꝝ nõ eſt memoria. vt inq̃t Salomõ
Eccĩ. j. ſed aliter q̃ a ꝑdeceſſoribus dicta
ſunt curaui cõponere: ſuans documentuꝫ
Senece ad Lucillũ lib. vj. epiſtolarũ. epl̃a
vij. dicẽtis. apes debemus imitari que va
gantur ⁊ flores ad mel faciẽdũ idoneos car
punt. Deinde quicq̃d attulere diſponũt ac
per fauos dirigũt. Debemus em̃ quecunqꝫ
ex diuerſa lectione cõgeſſimꝰ ſeparare. De
inde adhibita ingenij noſtri cura ⁊ faculta
te in vnũ ſaporẽ varia iſta libamina ꝯfun⸗
dere. Hec ille. Preterea ad obiectionẽ ſupe
rius factã poſſem reſpõdere illud q̃ põit
Helinandus in chronicis ſuis, libro. xxvj.
dicens ꝙ Uirgilius cũ ei obijceretur ab emu
lis et inuidis ꝙ alienos verſus ſuo operi
inſerebat. reſpõdit magnarũ eſſe virium:
clauã extorquere de manu herculis. Item
ad confirmationẽ ꝑdictoꝝ dico ꝙ imitatꝰ
ſum dictũ ph̃i. ij. Methaph. dicẽtis ꝙ nõ
ſolũ tenemur agere grãs illis quoꝝ opini⸗
onibus aliq̃s cõicauerit: ſꝫ ⁊ his qui adhuc
ſupficialibus enũciauerunt. Qḋ declarãs
cõmentator dicit ꝙ nõ tm̃ oportet redde⸗
re grãs eis q̃ docuerũt nos veras opinio⸗
nes: vt ſunt illi qui cõueniũt nobiſcũ ĩ opi
nionibus: ſed etiã illis cũ quibus nõ cõue⸗
nimus. Iſti em̃ cũ hoc q̃ dixerũt exercita
uerũt noſtrũ ĩtellectũ ⁊ fecerũt nos ꝑq̃rere
ꝑ hoc ꝟtutẽ ad cõphẽdendũ veritateꝫ. Et
quod dicit ph̃us in hoc. c. manifeſtum eſt.

nullus em̃ poteſt ꝑ ſe inuenire artes opa⸗
tiuas aut ꝯſideratiuas ĩ maiori pte. quia
nõ cõplentur niſi ꝑ iuuamentũ porꝰ ad ſe⸗
quentẽ. ⁊ niſi por fuiſſꝫ nõ eẽt ſequẽs. hec
cõmẽtator. Ad ꝓpoſitũ aũt nr̃ꝫ reuertẽdo:
dico ꝙ ꝑ quartã ꝟginei nomis lr̃am. ſ. I.
Jaſpis denotat ꝙ ip̃a ẽ Iaſpis. q̃ vt dr̃ in li. xviij.
de ꝓꝓetatibꝰ rerũ reddit hoiem ip̃ꝫ ferẽtẽ
tutũ ſine timore. Sic btã ꝟgo facit nos ſe
curos ab oĩbus malis ⁊ ꝑiculis. Ideo ille
q̃ hꝫ adiutoriũ btẽ ꝟgis ei dicere põt illud
ps. xxij. Nõ timebo mala qm̃ tu mecũ es.
D Per q̃ntã ꝟo lr̃am. ſ. A. denotatur ꝙ ipſa
eſt alletoriꝰ q̃ vt dr̃ vbi. ſ. ad bonã fortunã
habẽdã: ⁊ ꝯſequẽdos honores ꝓdeſt. Sic
btã ꝟgo ꝯtribuit nobis maxios honores
Uñ Ber. in quodã ſmone inq̃t. Si mariã
diligenter inſpicias: nihil eſt ꝟtutis: nihil
ſplẽdoris: nihil glie q̃ ex ip̃a nõ reſplẽde
at. Non ſolũ aũt horũ q̃nqꝫ lapidũ ꝑcioſo
rũ: ſꝫ etiã oĩm alioꝝ in ſe ꝯtinet virtutem.
Ipſi em̃ dici põt illud Ezech. xxviij. Oĩs
lapis ꝑcioſus opimentũ tuuꝫ. Topaſius.
Iaſpis. Criſolitus. Onix. Berillꝰ. Saphi
rus. Carbũculꝰ. ⁊ Smaragdus trãſſum⸗
ptiue in. c. ꝑncipiũ. §. oĩs peni. di. ij. Sciẽ⸗
dũ q̃ꝫ ꝙ btã ꝟgo cõparatur lapidibꝰ ꝑcioſis
nõ aũt lapidibꝰ ſimplr̃. q̃ appellatõe lapi
dũ nõ compꝛhendit margarita ſeu lapides
precioſi ſm̃ Bart. in. l. ſi. §. ſpẽs. ff. de pu⸗
bli. ⁊ faciet lex ⁊ ſi nõ ſunt. §. ꝑueniamus.
ff. de auro ⁊ argen. lega.

Secunda pars huius ſermonis que
dicitur figurationis.

N Omen beate ꝟginis cõponitur
ex q̃nqꝫ lr̃is: q̃ ip̃a eſt figura⸗
ta per q̃nqꝫ dñas veteris teſta⸗
mẽti. quarũ noĩa ĩcipiũt ab ali⸗
qua lr̃arum huius nõis. per M. denotatur
Michol ꝙ figurata fuit ꝑ Michol. que fuit vxor
Dauid regis ⁊ ꝓphete. ⁊ intantuꝫ placuit
Dauid ꝙ cũ diu fuiſſet extra regnũ iſrael.
noluit cõiungere amicitiã cũ abner ꝑnci⸗
pe militie populi iſrael: niſi ꝑus ſibi ꝑſen⸗
taſſet eã. vt dr̃. ij. Re. iij. Sic beata virgo
intantũ placuit altiſſimo ꝙ filius dei per
ſubtractionẽ grẽ exiſtẽs extra regnũ mũ⸗
di: noluit illud ingredi ꝑ incarnationẽ. nec
amicitiã cõiungere cũ pmo hoie ⁊ eius de
ſcẽdẽtibꝰ niſi pꝰ ip̃a ꝟgo naſceretur ĩ mũdo
Michol em̃ interꝓtatur pietas: ⁊ ipſa fuit
pietate pleniſſima. Per A. ſignificatur ꝙ
Abigail fuit figurata ꝑ Abigail: que etiã fuit vxor
Dauid. cum em̃ Nabal carmelus vir eius
eſſet ruſticus ⁊ male rñdiſſet nũcijs dauid
ꝓpoſuit dauid ip̃m occidere ⁊ oẽs de do⸗
mo eius. At vbi intellexit hoc abigail ob⸗
uiauit dauid cũ multis muneribꝰ ⁊ humi⸗
libus ꝟbis ip̃m placauit. vt habetur. j. Re.
xxv. Sic beata ꝟgo cognoſcẽs deum eſſe
iratum cõtra genus humanũ obuiauit ei
multis virtutibꝰ ornata: ⁊ humilitate ſua
ip̃m placauit. Per R. denotatur ꝙ ip̃a fi⸗ Rachel
gurata fuit ꝑ Rachel. que fuit vxor iacob
⁊ genuit ioſeph qui interꝓtatur ſaluator. vt
habetur Geñ. xxxiij. Sic beata ꝟgo genuit
xp̃m ſaluatorẽ mũdi Per I. denotatur ꝙ Judith
ip̃a figurata fuit ꝑ Judith q̃ ꝟtute caſti⸗
tatis occidit Holofernẽ. vt habetur Judith
xiij. Sic beata ꝟgo merito ſue hũilis ꝟgi
nitatis interfecit luciferũ ꝑncipẽ demoniũ
cõterendo eius ꝓtãtẽ. Per A. denotatur Abiſach
ꝙ ipſa figurata fuit ꝑ Abiſach ſunamiteꝫ
que fuit electa ſuper oẽs filias iſrl̃: tanq̃
pulchrior ⁊ delectabilior ad miniſtranduꝫ
⁊ ſeruiendũ regi Dauid. vt habetur. iij. Re.
ꝑmo. Sic beata ꝟgo fuit electa ſuper oẽs
mulieres ad miniſtrandũ regi celeſti. Uñ
ip̃a inq̃t Eccĩ. xxiiij. In habitatõne ſancta
corã ip̃o miniſtraui. Sciebat em̃ deꝰ ip̃aꝫ
futurã eſſe bonã miniſtrã. ſ. nõ querentem
gl̃iam ꝓpriã: ſed eius cui miniſtraret ſicut
faciũt boni miniſtri. c. ſi fuerit. de ꝯſe. diſt.
iiij. Ipſa aũt ꝟgo fuit miniſtra reſpectu fi
lij dei cui ſedule miſtrauit. Unde Augꝰ. in
ſmone de aſſumptione inq̃t. Maria ſiqui
dem ⁊ opis exhibitõe ⁊ fidei veritate mi⸗
niſtrã xp̃i fuiſſe intelligit oĩs q̃ ſane ſapit
Opere certe miſtrauit. qui hunc in vtero
geſſit partũqꝫ ꝓfuſum aluit ⁊ fouit ac in
ꝑſepio reclinauit. ĩ egyptũ quoqꝫ fugiens
abſcõdit. ⁊ oẽm eius infantiã ꝓſecuta ẽ ꝑ
matris affectu. ita vt vſqꝫ ad crucẽ in qua
iam virũ ꝑfectũ vidit eũ pendentẽ: ab eiꝰ
non receſſit cõſectatu. Hec ille. De hoc
etiã inq̃t Ber. in quodã ſmone. Oĩa opa
miſ icordie erga filiũ beata ꝟgo miniſtra
uit. Nam ip̃m ꝟginea carne veſtiuit. eum
lacte de celo miniſtrato potauit et pauit.
Ip̃ꝫ nouẽ mẽſibus in ſuo vtero hoſpitata
fuit. eũqꝫ ꝑ infantiã infirmũ nõ ſolũ viſi⸗
tauit: ſed etiam oĩa officia humilitatis illi
exhibuit. Ab ip̃o in crucis carcere ligato ñ
receſſit. eius quoqꝫ ſepulture intereſſe vo⸗
luit. Dicitur quoqꝫ beata ꝟgo maria mini⸗
ſtra dei reſpectu noſtri. Et ideo honorãda

eſt a nobis reſpectu eius q̄ illā fecit miniſtrā cui⁹ eſt miſtra. c. baptiſm⁹. de conſe. diſ. iiij. admiſtrator enī bene adminiſtrās habet loco dñi. l. qui fundū. §. ſi tutor. ff. ꝓ empto. Sciendū ergo ē ꝙ deus ipſi miniſtre ſue cōmiſit officiū miſtrādi ⁊ diſpēſandi oēs elemoſynas ⁊ grās q̄s de celo in terrā ad nos mittit. Unde Bern. inquit in quodā ſmone. Quia tu dign⁹ nō eras cui daret fili⁹ datus eſt marie, vt ꝑ eā acciperes quicq̄d habes. Intātū enī eā de⁹ dilexit vt nihil nos habere voluerit qd̄ ꝑ manus eius nō trāſiret. Ipſa aūt nō eſt auara ſed liberalis ⁊ larga. Unde Prouerb. vi. dr̄ de illa. Manū ſuā aperuit inopi: ⁊ palmas ſuas extēdit ad paupes: deditq̄ pdam domeſticis ſuis: ⁊ cibaria ācillis ſuis. Ipa ei hʒ admiſtratōeʒ plenā ⁊ liberā q̄ idē ipo rat ſʒ bar. i. l. int̄ bonoꝝ. ff. d admi. tu. Et ideo ſciens ꝙ admiſtrator negligēs punitur iuxta no. ꝑ glo. ⁊ Bar. in. l. mācipia. C. de ſuis ſu. ſollicite circa nos officium ſue plenarie admiſtratōis exercet.

B Non ſolū aūt fecit eā deus elemoſynariā ſuā: ꝑ quā nobis paupibus ⁊ eſurientibus dedit panē illū celeſtē q̄ de ſeipo inq̄t Joh. vi. Ego ſuʒ panis viuus q̄ de celo deſcēdi. Sed etiam fecit ipam cellariā ſuā. habet enī deus cellam vinariā. i. ſpūſſancti abūdantiā: i quā introduxit beatā v̄ginē ⁊ fecit eam ſuam diſpēſatricē. Unde ipa ait Cañ. ij. Introduxit me rex in cellā vinariā. De iſta autē cella ꝓpinat hec ſancta miſtra vinū dulciſſimū illis q̄ ſunt in via ad aliqualē ſatietatem. Illis v̄o q̄ ſunt in patria ad plenam ebrietatē. Jō ipſa inq̄t eis illud cōe puerbiū. Bibite leti dñi vina fluūt. ⁊ illud Cañ. v. Bibite amici ⁊ et inebriamini chariſſimi. Sancti q̄ ſunt in via ſunt amici ſui: ſed illi qui ſunt in patria ſunt chariſſimi. Amici ergo bibūt: ſʒ chariſſimi inebriāt: q2 ſancti qui in mūdo ſunt: dat grām ſpūſſancti ad iuſtificationeʒ. Illis v̄o q̄ ſunt in celo dat ad pfectā fruitionē. de qb⁹ inq̄t ps. xxxv. Inebriabūt ab vbertate dom⁹ tue: ⁊ torrēte voluptat̄ tue potabis eos. Uel poteſt dici ꝙ dei amici ſunt angeli q̄ ſunt ſibi intimo amore cōiuncti. Sācti v̄o q̄ ſunt in patria ſunt deo chari: quia etiā illi ſunt ei ꝑ amorem cōiuncti ſicut angeli: ⁊ ſunt chariores quia nature ꝯformitate ꝓpinq̄: ⁊ ſunt chariſſimi: quia chariſſimo precio ſunt empti. Quibus inq̄t aplš. j. ad Cor. vj. Empti eſtis p̄cio magno: glorificate ⁊ portate deū i corpe veſtro. Angeli ergo q̄ ſūt amici bibunt: q2 ex viſione diuinitat̄ ſuas delectationes hauriūt. Hoies v̄o qui ſūt chariſſimi ebrij ſunt. Nam bibūt quādo ſuas delectationes hauriūt ex viſione diuinitat̄: ⁊ rebibūt qñ delectatōes ſuas hauriūt ex viſione hūanitat̄. Ebrietas eñ nō cauſat ex vno hauſtu ſed ex frequēti actu bibēdi. quia ibi ſancti bibūt ⁊ rebibūt. ideo ex ꝯtemplatōe diuinitatis ⁊ hūanitatis xp̄i ebrij dicunt. Beata igit̄ maria deſpicientib⁹ amorē mūdi: ⁊ ſitientibus atq̄ deſiderātibus amoreʒ dei dat poculū. ſ. vinuʒ ſpūſſancti qd̄ generat internā iocūditatē. iuxta illud ps. qd̄ no. glo. in. l. j. ff. de pi. ⁊ co. rei vē. l. vinum letificat cor hoīs. Item generat mūdiciaʒ ⁊ puritatē. vnde Zach. ix. dicit̄. germinās v̄gines. generat quoq̄ peccati amaritudinem. Ideo Cant. viij. inq̄t ipa v̄go. Dabo tibi poculū ex myrrha cōditū. Expellit q̄ʒ curas ⁊ afflictōes. Uñ de iſto vino poſſumus moralr̄ exponere illud Tibulli poete dicētis. Sepe ego tētaui curas expellere vino. Et illud Ouidij. j. de arte amādi. Cura fugit multo diluitq̄ mero. Et illō Oratij in odis. lib. j. Nunc vino pellite curas. Iſtud aūt vinū ſpūſſancti hec diuina cellaria abūdanter ⁊ copioſe ꝓpinat ⁊ effundit. Ideo ipſi dr̄: Cant. v. vmbilic⁹ tuus ſicut crater tornatilis nunq̄ indigēs poculis. Ipa enī ē crater tornatilis i quātū circūcirca ſpargit vadit vt inueniat cui infundat. Quia eniʒ aduerſarius noſter diabol⁹ tanq̄ leo rugiens circuit querēs quē deuoret. j. Pet. v. et. c. nulli. iij. q. j. iō ipa ſemꝑ circuit q̄rens quē ſaluet. more bonoꝝ medicoꝝ q̄ circueunt ciuitatē curādo egros. ex q̄ appellant circūitores. l. ſi duas. §. grāmatici. cum ibi no. ff. de excu. tu. Iteʒ eſt nunq̄ indigens poculis. q2 nunq̄ euacuat̄ ſed ſemꝑ plena inuenit̄. Iſta aūt cellaria eodē cibo nos paſcit quo ⁊ ſe. ⁊ eodē potu nos reficit quo ⁊ ſeipam. vnde ipa inq̄t de ſuo cibo ⁊ potu. Cañ. v. Comedi fauū cū melle meo: ⁊ bibi vinū meū cū lacte meo. Tūc enī fauū cum melle comedit qñ xp̄m in ſuo vtero geſtauit in quo fuit cera carnis: ⁊ mel diuinitatis. tunc etiā vinū cū lacte bibit qñ ſpūſſanctus eius aīam impleuit vino celeſtis grē: ⁊ eius carnē pfudit lacte v̄ginalis pudicitie. ⁊ eodē modo ipa nos paſcit fauo mellis quādo facit nos delectari in chriſto i cera

Maria cellaria

Medici dicūt circūitores

ſue humanitatis: ⁊ in melle ſue diuinitat̄. Similr̄ potat nos vino ⁊ lacte quādo dat nobis ſpūalem letitiam in mēte ⁊ mundiciam in carne.

Pars tertia huius ſmonis que dicit̄ ſignificationis.

M Cōm deuotos doctores nomē v̄ginis componit̄ ex q̄nq̄ lr̄is ꝓpter q̄nq̄ beneficia q̄ cōtulit mūdo q̄ incipiūt ab vna iſtarū lrarū. Per M. enī ſignificat̄ ꝙ ipa eſt mediatrix noſtra. ſ. inter nos ⁊ deū. Quia enī ꝑ media ſedant̄ diſcordie ⁊ lites dirimūt̄. l. antiqui. ff. ſi pars here. pe. Ideo homies a deo diſcordātes debēt beatam virgineʒ mediatricē interponere vt pacē cū creatore ſuo poſſit reformare. Ipa nāq̄ nata eſt mūdo. vt per filiū ſuū humanū gen⁹ recōciliaret deo. Ante enī ꝙ v̄go maria eſſet in mūdo. tanta erat diſcordia inter deum et hoieʒ ꝓpter pctm̄ pmoꝝ parentū: ꝙ null⁹ quātūcūq̄ ſctūs ⁊ iuſtus audebat accedere ad deū ꝑ glia impetranda. Sed oēs ex hac vita decedētes ad infernū deſcēdebāt boni ad limbū. mali v̄o ad eternā penam infernalē. Beata aūt v̄go ſua mediatōne nobis miſericordiā impetrauit: ⁊ gratiam atq̄ gl'iam. iuxta illud ps. xlvij. Suſcepimus deus miſicordiā tuā in medio templi tui. i. beate v̄ginis q̄ multiplr̄ dr̄ medium ſiue mediatrix. Unde Bern. in q̄dā ſmōe inq̄t. Mediatrix eſt Maria inter ſolem ⁊ lunā. i. xp̄m ⁊ eccl'iam. pmo ergo ē mediatrix nr̄e ſaluatōis. iux̄ illud ps. lxxiij. De⁹ aūt rex nr̄ añ ſecl'a opatus eſt ſalutē i medio terre: qd̄ exponēs Bern. in ſmone pēthecoſtes inq̄t. Opatus eſt ieſus ſalutē in medio terre. i. in vtero v̄gis marie: ad quā ſicut ad mediū ⁊ ſicut ad cauſam rerum et ad negociū ſinguloꝝ reſpiciūt ⁊ q̄ habitāt in celo ⁊ qui habitāt in terra. ⁊ q̄ in iferno ⁊ q̄ nos p̄ceſſerunt: ⁊ nos q̄ nō ſumus ⁊ q̄ nos ſequent̄. ⁊ nati natoꝝ ⁊ q̄ naſcent̄ ab illis. Qui in celo ſūt vt reſtaurent̄. Qui ſūt in inferno vt eripiant̄. Qui nos p̄ceſſerūt vt ꝓphete fideles inueniant̄: Qui ſequentur vt glificent̄. Iccirco beatā te dicēt oēs generatōnes genitrix dei: regina celi: dña mūdi: q̄ generationib⁹ cūctis vitā ⁊ gliaʒ genuiſti. In te reperiūt angeli leticiā: iuſti grām: pctōres veniam. In te oculi totius creature merito reſpiciūt: qm̄ de te et in te benigna manus oipotētis dei q̄s creauerat recreauit.

J Scd̄o eſt mediatrix noſtre cōiūctionis ⁊ vnionis: q2 nos diſiūctos et diuiſos a deo illi cōiūgit ⁊ vnit. Et ſic btā v̄go ſapit vim copule. de cuius natura eſt cōiungere ⁊ copulare diuerſa. l. j. vbi notatur. ff. de iuſti. ⁊ iu. l. re cōiuncti. ff. de leg. iij. ⁊ ponit̄ media inter diuerſa. vt notat̄ i rubrica. ff. de iuris ⁊ fac. ig. Unde Bern. i ſmone aſſumptōis dicit. Precioſuʒ mun⁹ terra noſtra direxit in celū. vt dādo ⁊ accipiendo amicitiarū felici federe copulentur humana diuinis ⁊ terrena celeſtib⁹. h̄ ille. Et quantū ad hoc btā v̄go appellatur ſol. Cañ. vj. Sicut enī ſol ſupra ſe hʒ tres planetas ſupiores. ⁊ infra ſe tres inferiores. ⁊ ipe in medio eſt ꝯſtitut⁹. ſic btā v̄go nō hʒ ſupra ſe niſi tres in trinitate perſonas. Sʒ īfra ſe hʒ tres ſtat⁹ ſaluādoꝝ. ſ. v̄gīes cōtinentes ⁊ ꝯiugatos. ⁊ ipa eſt in medio ꝯſtituta cōiungēs ⁊ vniēs illos tres ſtat⁹ btiſſime trinitati.

K Tertio eſt mediatrix nr̄e iuſtificatōis. demones enī nr̄am iuſtificationē impediūt vel ſuis repñtatōibus nos infeſtādo: vel i bonis opibus nos impediēdo: vel a finali pſeuerātia nos retrahēdo. Sʒ v̄go maria oīa iſta impedimēta expellit: ⁊ ideo nr̄am iuſtificationē pficit. De demonib⁹ aūt inq̄t ps ciij. loquēs deo. Poſuiſti tenebras ⁊ fcā ē nox. i ipa ptrāſibūt oēs beſtie ſilue. Catuli leonū rugiētes ⁊c. deinde ſubdit̄ meditatio v̄ginis. Ort⁹ eſt ſol. i. v̄go maria. cui⁹ ort⁹ tria bona fecit. pmo enī expellit oēm tentationē demonū. et ideo ſubdit̄. ⁊ ꝯgregati ſunt. ſ. leones. i. demones ad fugiendū. ⁊ in cubilibus ſuis collocabunt̄. i. in inferno abſcondent̄. ſcd̄o hoiem reddidit expeditū ad bonā opatōeʒ ideo ſubdit̄. Exibit homo ad opus ſuuʒ. i. libere ⁊ expedite faciet opa meritoria. tertio dedit v̄tutē pſeuerādi vſq̄ in finē. Et ideo ſubdit̄. ⁊ ad opationē ſuā vſq̄ ad veſperā.

L Quarto eſt mediatrix nr̄e recōciliationis. Peccator enī efficit̄ inimic⁹ dei ꝓpter pctm̄ carnalis ꝯcupiſcētie vl' ſupbie aut auaricie. Iſta aūt dei mediatrix hos inimicos dei ſepe recōciliat dū eos ad pniaʒ reuocat. Ideo vocat̄ luna. Cant. vj. Luna enī immutat aerē: eſt vicina terre: ⁊ dñat̄ ſupra mare. Sic ⁊ v̄go maria aerē imutat qñ ſupbos ⁊ elatos ad hūilitatē reuocat. Eſt vicina terre: quia parata eſt auaris extiguere auariciā cupiditat̄ terrene. Dominat̄ ſupra mare: quia extinguit et exiccat

Mediatrix recōciliationis

aquas carnalis cõcupiſcẽtie. Aqua em̄ ma
ris eſt lucida ſ; amara. Sic ⁊ carnalis ↄcu
piſcẽtia videt̃ habere iocunditatẽ: ſed ge⸗
nerat amaritudinẽ. Unde Ouid. in. ij. de
arte amãdi inq̃t. Qd̓ iuuat exiguũ pl⁹ eſt
quod ledit amãtes. Preponãq; aio mſta
ferẽda ſuo. Sed ad ꝓpoſitũ noſtrũ melius
per Salomonẽ Prouerb. v. dr̃. Fauus di
ſtillãs labia meretricis: ⁊ nitidi⁹ oleo guttͤ
ei⁹. ecce aqua clara. ſequit̃: nouiſſima autẽ
eius amara q̃ſi abſinthiũ. ecce aq̃ amara.
ꝓpter iſta tria inq̃t beata ꝟgo Eccl. xxiiij.
Primo ꝙ ſupra mare ambulat dñ ait. In
fluctibus maris ambulaui. Scd̓o ꝙ colla
ſupboꝝ calcat dicẽs. ⁊ oĩuꝫ excellentiuꝫ et
ſblimiũ colla ꝓpa ꝟtute calcaui. Et tertio
ꝙ ipa iferiores ptes terre penetrat dicẽs.
Penetrabo inferiores ptes terre. Tũc em̄
ſupra mare ambulat: qñ carnalẽ ↄcupiſcẽ
tiã in nobis ſuppeditat. tunc ꝟo ſupboꝝ
colla calcat ⁊ domat qñ ſupbos ad humi⸗
litatẽ inclinat. Tunc autẽ inferiores ptes
terre penetrat. qñ profundatos in amore
M terrenoꝝ gr̃a ſue mutatiõis ab oĩ terrena
cupiditate imutat. Quito eſt mediatrix
Media- noſtre interceſſionis. Ipſa em̄ ꝓ nobis q̃ti
trix int̃- die int̃cedit. Ideo Bern. in ſmone de an⸗
ceſſiõis nũciatione ait. Si ad deũ p̃rem vereris ac
cedere: ad filiũ fuge. q2 hunc tibi fratrem
maria dedit. Sed ſi forte in ipo maieſtatẽ
vereris diuinã. ad mariã recurre i qua eſt
hũanitas pura. ⁊ ipa exaudiet̃ ꝓ ſua reue
rẽtia. Sexto ipa eſt mediatrix cõicatõis
q2 cũ adhuc eẽt i mũdo cõicabat cuꝫ ſcis q̃
erant in via. ⁊ cũ illis qui erãt in patria. ⁊
quãtũ ad hoc põt appellari firmamentuꝫ
quod eſt in medio aquarũ q̃ ſũt ſup celos.
⁊ q̃ infra. Gen. j. vbi dr̃. Fecit deus firma⸗
mentum in medio aquarum. i. ſanctorum
qui ſunt in via ⁊ q̃ ſunt in patria. ipſa em̄
tanq̃ media cõicauit cũ vtriſq;. Nam cuꝫ
ſupioribus q̃ ſunt in patria habuit oĩmo⸗
dam ꝟtutũ pfectionẽ. cũ inferioribus ꝟo
qui ſunt in hoc mũdo habuit merẽdi con⸗
ditionẽ. cũ ſupioribus habuit ſecuritateꝫ
cõtra caſum. cũ inferiorib⁹ ꝟo habuit poſ
ſibilitatẽ ad meritũ. cũ ſupioribus exulta⸗
tionẽ. cũ inferioribus ꝟo cordis cõpaſſio⸗
N nem. Scd̓a lr̃a nois beate ꝟginis eſt A.
Maria ꝑ quã ſignificat̃ ꝙ ipa eſt auxiliatrix nr̃a
auxilia- ideo Aug. in quodã ſmone inq̃t. Domina
trix noſtra auxiliatrix noſtra tuo filio nos re⸗
cõſilia: tuo nato nos recõmenda: tuo filio
nos repreſenta. fac bñdicta ꝑ gr̃am quam
inueniſti. ꝑ p̃rogatiuã quã meruiſti. ꝑ mi⸗
ſericordiã quã pepiſti. vt ſicut te mediãte
filius tuus dignat⁹ eſt pticeps fieri infir⸗
mitatꝫ ⁊ miſerie noſtre. ſic q̃ꝫ te int̃cedente
pticipes nos faciat gl̃ie ⁊ beatitudĩs ſue.
Hec ille. Beata igit̃ ꝟgo fuit adiutrix ſiue
auxiliatrix nr̃e redẽptionis. ⁊ eſt auxilia⸗
trix nr̃e iuſtificatiõis. Primo em̄ fuit auxi
liatrix nr̃e redẽptionis quãtũ ad quatuor
genera cauſarũ. de q̃bus tractat phs i. ij.
phiſ. p̃mo quãtũ ad cauſam efficientẽ. q2
illũ genuit qui noſtrã ſalutẽ operat⁹ fuit.
Dicũt em̄ iuriſte ꝙ idẽ iudicat̃ de eo q̃ eſt
cauſa alicui⁹ actus ſicut de ipſo actu. l. qd̓
ſuius. ff. de condi. cau. da. ⁊. l. qui occidit
§. in hac. ff. ad legẽ aqui. l. antepenul. §. ſi
conſeruũ. ff. vi. bono. rap. l. ſi ſuus ſuum.
§. inſulã. ff. ſi ſerui. ven. ⁊. l. videamus. §.
ſi. ff. loca. ſcd̓o quantũ ad cãm materialẽ.
quia de ſuis viſceribus noſtre redẽptionis
materiã miniſtrauit. Nã ptus dr̃ eſſe portio
viſcerũ ipſius mulieris. l. j. §. ex hoc. ff. de
vẽ. inſpi. Iõ aũt dr̃ mr̃ xp̄i quia materiam
miniſtrauit in generatõne eius ſm Iſid̓. ix.
ethymo. ⁊ Arch. in. c. inuẽta. xxvij. q. ij. ter
tio quãtũ ad cãm formalẽ: q2 ꝑ ſuã ſcrãm
ↄuerſationẽ nobis exemplũ bene viuendi
prebuit. quarto quãtũ ad cãm finalem. q2
ad beatitudinem cõſequendã nobis a deo
data fuit. Unde dr̃ Apoc. xij. ꝙ in capite
eius eſt corona duodecim ſtellarũ: q̃a om
nes ſancti ꝑ ipãm ſunt coronati. Scd̓o
O ipa eſt auxiliatrix nr̃e iuſtificatõis. Circa
Adiu- cui⁹ adiutoriũ tria ſunt vidẽda. ſ. ꝙ̃ effica
uat effi- citer adiuuat. qualr̃ et ꝓpter q̃ nos adiu⸗
caciter. uat. Primo ꝙ̃ efficacit̃ adiuuat. multi em̄
ſunt qui adiuuãt: ſed nõ efficaciter. aut q̃a
nõ poſſunt. aut q2 neſciũt. aut quia nolũt
Et iſtoꝝ vanũ eſt auxiliuꝫ: quia non dicit̃
factum niſi efficaciter duret. l. ſi alia. ff. de
ſolu. ⁊ alibi dr̃ ꝙ ꝟba debẽt intelligi cũ ef⸗
fectu. l. j. ff. ne quis eũ qui in ius vo. nõ te.
Ipſa ãt hꝫ adiuuãdi poſſe. q2 ẽ mr̃ oĩpotẽ
tie. Eccl. xxiiij. In hierl̃m ptãs mea. habꝫ
adiuuãdi noſſe. q2 eſt mr̃ ſapiẽtie. Prou.
xxiiij. ſapiẽs mulier edificat domũ ſuam.
hꝫ adiuuãdi velle: q2 eſt mr̃ miſericordie.
Iõ dicit̃ Eccl. xxiiij. Mater pulchre dile
ctionis ⁊ timoris ⁊ agnitõis ⁊ ſãcte ſpei.
Ipſa em̄ eſt tante potẽtie ꝙ demonib⁹ eſt
ad terroreꝫ. Ideo dr̃ mr̃ timoris. eſt tante
ſapiẽtie ꝙ errãtibus eſt ad directionem.

Ideo dr̃ mater agnitionis. eſt tãte miſeri⸗
cordie ꝙ deſperãtibus eſt ad ſpẽ. Ideo dr̃
mater ſancte ſpei. Itẽ q2 auxiliũ beate ꝟgi
nis eſt neceſſariũ frigidis ⁊ tepidis. iõ quia
eos ad dei amorẽ inflãmat. dr̃ mater pul⸗
chre dilectiõis. ⁊ q2 ẽ neceſſariũ p̃ſumptu⸗
oſis: ideo q2 eos ſuo timore humiliat: dicit̃
mr̃ timoris. ⁊ q2 eſt neceſſariuꝫ ignaris. iõ
q2 ſua ſapiẽtia eos illuſtrat. dr̃ mr̃ agnitio
nis. ⁊ q2 eſt neceſſariũ puſillanimis. iõ q2
eos ad ſpẽ venie reducit. dr̃ mater ſcẽ ſpei.
P Scd̓o videndũ eſt qualr̃ adiuuat. Ipſa
Quali- quidẽ adiuuat hoĩem in omni ſtatu ſ. in vi
ter ad- ta. in morte. ⁊ poſt mortẽ. Uñ canit eccl̃ia.
iuuat Maria mater gr̃e mater mĩe. Adiuuat em̄
in vita tã bonos q̃ malos. bonos. ſ. in gr̃a
cõſeruãdo. Ideo dr̃. Maria mater gr̃e. ma
los ꝟo ad miam dei per pniam reducendo.
Ideo dr̃ Mat̃ miſericordie. Adiuuat etiã
in morte ab omnib⁹ inſidijs diaboli ꝓtegẽ
do. Ideo ſubditur. Tu nos ab hoſte ꝓtege.
Adiuuat poſt mortẽ animas. ſ. in ſuis ma
nibus ſuſcipiẽdo: ⁊ eas in celum deducẽdo.
Ideo ſubditur. Et hora mortꝭ ſuſcipe. Libe
rati aũt ab ipſa regratiant̃ ei dicẽtes illud
Eccl. lj. vbi quilibet eoꝝ ait. Liberaſti me
ſm multitudinẽ miſericordie tue a rugien
Q tibus p̃paratis ad eſcã ⁊c̃. Tertio viden
dum eſt ꝓpter que adiuuat. Circa qd̓ no⸗
tandũ eſt ꝙ plura ſunt ꝓpter que nos ad⸗
iuuare tenet̃. Et primo ꝓpter abundantie
ſue cumulũ. Si q̃s em̄ diues fuerit ⁊ vide⸗
rit fratrẽ ſuũ neceſſitatẽ habere. ⁊ clauſerit
ab eo viſcera mĩe. nõ eſt in eo charitas dei
j. Ioh. iij. Quãto etiã aliquis eſt ditior: tã⸗
to abũdanti⁹ dꝫ bona ſua indigẽtib⁹ cõica⸗
re. iuxta illud Thob. iiij. Si multũ tibi fue
rit: abũdanter tribue ⁊c̃. Sed btẽ ꝟgini dr̃
Prou. vlt. Multe filie cõgregauerunt ſibi
diuitias. tu ꝟo ſupgreſſa es vniuerſas. Er
go nobis indigẽtibus: paupculis ⁊ fameli
cis tenet̃ de ſuis abũdãtijs ſubuenire. Uñ
illi dicere poſſum⁹. Paſce fame ꝑmorientẽ.
ſi nõ paueris. occidiſti. c. paſce. lxxxvj. diſt.
Necare em̄ dr̃ q̃ alimẽta denegat. l. necare
ff. de libe. agno. Et illud qd̓ ait Amb. i. c. ſi
cut hi. xlvij. di. Nõ minoris eſt criminis q̃
habẽti tollere. cũ poſſis ⁊ abũdans ſis indi
gentibus denegare ⁊c̃. Scd̓o nos adiu⸗
uare tenet̃ ꝓpter debituꝫ. Ipſa em̄ hoĩbus
multũ tenet̃: q2 ꝓpter eos hꝫ q̃cq̃d hꝫ. q2 vt
ipſos redimeret ⁊ plene beatificaret xp̄us
de ea incarnat⁹ eſt. Et iõ ſum⁹ in caſu quem
ponit glo. in. l. metũ. la. ij. §. ſed licet. in ver
bo ope mee. ff. qd̓ me. cau. di. Equũ eſt vt ſi
habes bonũ ꝓpter me. ⁊ ego habeaꝫ ꝓpter
te. Nos igitur illi tenemur: q2 ꝑ ipſam ſu⸗
mus recõciliati. ipa ꝟo nobis tenet̃: q2 pro
pter nos effecta eſt mr̃ dei. ⁊ ꝑ ↄñs obliga
tio eſt ad antidota vt bñfaciẽti bñfaciam⁹
l. aq̃lius regulus. ff. de dona. ⁊. l. ſi ⁊ ſi lege
§. cõſuluit. vbi glo. ff. de peti. here. ⁊ eſt ob
ligatio nãlis. vt inquit glo. in. l. ex h̓ iure.
ff. de iuſti. ⁊ iu. ⁊ nos illi tenemur ſicut li⸗
bertus exẽptus a ſuitute tenet̃ patrono na
turaliter exhibere opas. l. ſi nõ fortẽ. §. li⸗
bert⁹. ff. de cõdi. inde. Et hãc rõnem tangit
Aug. in quodã ſermõe di. O Maria mul⸗
tũ gaudeo. multũ audeo. multũq; gaudiũ.
multaq; mihi audacia eſt. Mira loq̃r. h̓ ſic
vere eſt. Nos em̄ tibi teq; nobis miravicíſ⸗
ſitudo cõfederat. Ut. ſ. ꝓ nobis habeas id
eſſe qd̓ es. nos ꝟo ꝓ te id eſſe qd̓ ſum⁹. Si
em̄ nulla p̃ceſſiſſet nr̃a trãſgreſſio: nõ eſſet
ſecuta noſtra redẽptio. Et ſi neceſſariũ nõ
eſſet redimi pctõrẽ. nõ eẽt neceſſariũ pare⸗
re redẽptorẽ. Ut q̃d em̄ fieres mr̃ ſaluato⸗
ris ſi nulla eẽt indigẽtia ſalutis. Tertio
nos adiuuare tenetur ꝓpter cõmiſſuꝫ offi⸗
ciũ. Electi em̄ ad officiũ tenent̃ illud petẽti
bus impartiri. l. ꝓuidendũ. §. j. C. de poſtu.
Sicut in ſili dr̃ in p̃torib⁹. l. iiij. §. hoc edi⸗
ctũ. ff. de dãno ĩfecto. imo etiã ſi nõ petatur
tenẽtur defendere. l. ſi nõ defendat̃. ff. de pe⸗
nis. Sed qd̓ maius eſt etiã in caſu quo op
preſſus eẽt contẽtus ſponte penã pati ad⸗
huc dꝫ defendi. l. nõ tm̄. ff. de appel. Et h̓ ex
quadã naturali pietate ꝓuenit. vt ibi i tex.
⁊ in glo. Poſſumus aũt beatã ꝟginẽ appel
lare auxiliũ ordinariũ quo militante ceſſat
extraordinariuꝫ. ſ. alioꝝ ſanctoꝝ. Facit ad
hoc. l. in cauſe. la. ij. ff. de mino. Et iõ oẽs
debent in neceſſitatib⁹ ſuis ad eã recurrere
tanq̃ ad matrẽ. q2 ſicut mater ſubuenit ne
ceſſitatib⁹ filij. ⁊ eũ alere tenetur ⁊ educare
ſi indiget. l. ſi q̃s. §. partes. ff. de libe. agno.
⁊. l. ius nãle. ff. de iuſti. ⁊ iu. ita ipa cui cõmi
ſit deus officiũ maternũ erga nos. tenetur
nobis ſuccurrere. Uñ illi dicere debemus il
lud qd̓ canit eccl̃ia di. Monſtra te eſſe ma
trẽ ⁊c̃. Nemo ergo ſe reputet paupereꝫ nec
in miſeria ꝑmaneat cũ ſit amicus ⁊ fili⁹ dñe
tam diuitis ⁊ potẽtis. ſed cõſidẽter ad po⸗
ſtulandũ ipſi⁹ adiutoriũ ꝑgat. Deus eniꝫ de
ea ↄfidens oẽs gr̃as faciẽdas ſibi cõmiſit:
⁊ ipſa officiũ ſuũ diligẽter facit ⁊ abundã⸗

ter grãs diſtribuit. ſciẽs ꝙ maledictus dꝛ diſpẽſatoꝛ auarus cuiꝰ dñs eſt largꝰ. Item oĩbus ſuccurrit. nã adiuuat tribulatos dãs eis patientiã. de quo Prouẽ. vl. dꝛ. Cõfidit in ea coꝛ viri ſui. Et ſequit̃. de nocte ſurrexit vt. ſ. tribulatꝭ ſubueniat. Adiuuat etiã tẽtatos dãs eis victoꝛiã. vñ ſubdit ibidem dedit predaꝫ domeſticis ſuis. Adiuuat qꝫ in dei amoꝛe famelicos: dãdo eis refectiõeꝫ internã. Jõ ſubdit̃. ⁊ cibaria ancillis ſuis. Ex qbus v̾bis colligit̃ ꝙ btã virgo hꝫ qſdã famulos ⁊ ancillas. ⁊ iſti ſunt boni laici q̃ p̃cepta dei cuſtodiunt. quibꝰ dat cibaria: qꝛ cibo diuine gratie eos paſcit. hꝫ etiã qſdaꝫ domeſticos: ⁊ iſti ſunt boni religioſi ⁊ viri pfecti ⁊ btẽ v̾ginis deuotiſſimi qui in caſtitate viuũt. ⁊ iſtꝭ domeſticꝭ ſuis dat p̃daꝫ: tũ qꝛ magnis diuitijs ſpũalibꝰ eos ditat: tum qꝛ de hoſtibꝰ ſuis victoꝛiã eis p̃ſtat. tũ quia mundũ carnẽ ⁊ diabolũ in p̃dã eis donat. De talibꝰ qꝫ domeſticis btẽ v̾ginis ſubdit̃ in p̃dicto. c. Oẽs domeſtici eiꝰ veſtiti ſunt duplicibꝰ. qꝛ aĩas eoꝝ veſtit multiplici v̾tute. ⁊ coꝛpa cãdoꝛe inocẽtie.

R Quarto ipſa bñdicta v̾go nos adiuuat ꝓpter ſuũ aĩum viſceroſum. Quia enĩꝫ fuit de regali ſtirpe ꝓgenita: iõ fuit pietatis opibꝰ dedita. Naꝫ inquit Ouid. ij. de ponto. Regia crede mihi res eſt ſuccurrere lapſis. Cõueniens homini eſt hominẽ ſeruare voluptas. Nõ ceſſat ergo nos adiuuare hec regina pietate ⁊ amoꝛe charitatꝭ plena nec nr̃as miſerias faſtidio hꝫ. qꝛ vt ait Gualterus in alexãdriade. Uerus amoꝛ miſerũ nũꝙ̃ faſtidit amicũ. Q2 v̾o ſit pietate plena manifeſtuꝫ eſt. Nã diuina pietas nouẽ menſibꝰ in eiꝰ vtero habitauit. ⁊ iõ ipſam tota pietate repleuit. Uñ Ber. in quodã ſermõe inq̃t. Quid mirũ ſi pietatẽ exhibẽt viſcera pietatꝭ? Nonne q̃ pomũ i manu ſua tenuerit dimidia die reliqua diei p̃te pomi ſeruabit odoꝛẽ? Quãtũ ergo viſcera illa v̾tus pietatꝭ affecit: in qbꝰ nouẽ mẽſibus diuina pietas requieuit. naꝫ ⁊ ante mentẽ ꝙ̃ ventrẽ repleuit: ⁊ cũ ex vtero ꝓceſſit ab eius animo nõ receſſit. h̃ ille. Moꝛes enĩ a ꝯiuncto foꝛmant̃. ⁊ iõ dicit̃. Si cũ bono bonus eris. l. ediles. §. quid ergo. vbi glo. ff. de edil. edic. ⁊. §. cogitãdum. in fi. in aut̃. de mona. col̃. j.

S Quinto nos adiuuare tenet̃ ꝓpter diuĩe liberalitatꝭ impenſum illi bñficiũ. Si enĩ deus intãtũ illi fuit liberalis nõ dꝫ nobis ipa eſſe auara. ſꝫ de plenitudine nobis effundẽ quã accepit. de qua ipſa inquit Eccl. xxiiij. In plenitudine ſcõꝝ detẽtio mea. ⁊ ſeruare debꝫ illud apl̃i Pet. ſue. j. canonice. c. iiij ſicut accepiſtis grãm in alterutrũ illã admĩſtrãtes ſicut boni diſpẽſatoꝛes multifoꝛmis gr̃e dei. Sic e nãqꝫ etiã facit impatoꝛ i. l. q̃s grãs. poſt p̃in. C. de offi. p̃fec. p̃. affri. vbi deſiderat impartiri ſubditis de illa mĩa quaꝫ ſibi fecit deꝰ. In figurã aũt ꝙ btã v̾go libenter effundit ⁊ cõicat grãs q̃s accepit. legit̃. iij. Reg. j. ꝙ Berſabee filio ſuo Salomoni regnũ ſuis p̃cibꝰ impetrauit. Berſabee interpretat̃ puteꝰ ſatietatꝭ. Puteꝰ autẽ noſter. ſ. animꝰ: aut eſt ſiccꝰ: aut ſemiplenꝰ. puteus v̾o btẽ v̾ginis fuit plenus ⁊ ſupplenꝰ. Jõ de ſua plenitudine nobis dꝫ effundere ⁊ nobis filijs ſuis tanꝙ̃ bona mater celeſte regnũ ſuis p̃cibus impetrare.

Poſſumus qꝫ aliã rõnẽ aſſignare q̃ dꝛ inuẽtiõis. Ipſa enĩ grãm dei quã humanũ genus amiſerat inuenit. Uñ illi dictuꝫ fuit Lu. j. Inuениſti gratiam apud deũ. ⁊ ideo tenet̃ illã nobis reſtituere qꝛ dꝛ in. c. ſi quid inueniſti. xiiij. q. v. Si q̃d inueniſti ⁊ nõ reddidiſti: rapuiſti. ⁊ in. c. multi. ea. q. ⁊ cã ſcriptũ eſt. Multi ſine pctõ eſſe putãt ſi alienũ qđ inuenerint teneãt ⁊ dicũt. Deꝰ mihi dedit. Cui habeo reddere? diſcãt hoc pctm̃ ſĩle eſſe rapine ſi q̃s inuẽta non reddit. ⁊ ad idẽ facit. l. falſus. §. q̃ alienũ. ff. de fur. vbi Bar. dicit ꝙ inueniẽs alienũ falconẽ tenetur illũ poꝛtare in ꝓpatulo ⁊ nõ ſub mãtello alĩs reputabit̃ fur. ⁊ iõ btã v̾go nõ dꝫ grãm quã inuenit occultã tenere: ſꝫ nobis ꝓpalare ⁊ reddere. Uñ Alex. de ales. ſup Lu. inquit ipſi gratiã quã p̃didimꝰ inueniſti nõ tibi ſoli retinendã: ſꝫ nobis reſtituẽdã. Inuẽta reddere

T Tertia lr̃a ſui noĩs eſt R. p̃ quaꝫ ſignificat̃ ꝙ ipſa eſt reſtauratrix ⁊ reparatrix ac recõciliatrix nr̃a que ita reparauit genꝰ humanum vt nũc ſit foꝛtiꝰ ꝙ̃ eſſet ante: qꝛ lapſa reparata cõiter ſunt foꝛtioꝛa. c. fideliоꝛ. l. dꝛ. ⁊ de peni. diſt. iij. c. rerũ. Reparari aũt dꝛ quod eſt totaliter dep̃ditũ vel diminutũ. vt in aut̃. de mã. p̃in. in p̃n. col̃. iij. De hoc aũt bñficio a matre dei recepto loquẽs Aug. in ſ̾mone de natiuitate v̾ginis inquit. Mater generis noſtri penã intulit mũdo: genitrix dñi nr̃i ſalutẽ attulit mũdo: auctrix pctĩ eua. autrix meriti maria. Eua occidendo obfuit. Maria viuificãdo ꝓfuit. percuſſit illa: ſanauit iſta. hec ille. ⁊ Ber. in quodam ſermõe ait. Hec eſt btã illa Maria q̃ totius oꝛbis reparationẽ ⁊ liberationẽ obtinuit: ſalutẽqꝫ hoĩuꝫ impetrauit cui dictũ eſt. Ne timeas maria inueniſti enĩ grãm quã q̃rebas. Maria reſtauratrix

I Quarta lr̃a nois eiꝰ eſt J. p̃ quã ſignificat̃ ꝙ ipa eſt illuminatrix nr̃a. ſ̾m enĩ Hiero. Maria interp̃tatur illuminata vel illuminatrix. Fuit enĩ p̃mo ipſa illuminata. vñ de ipſa dici põt illud Eſa. xviij. ſicut lux meridiana clara eſt. ⁊ illud. ij. Reguꝫ. xxiiij. Lux auroꝛe oꝛiẽte ſole mane abſqꝫ nubibꝰ rutilat. Habuit ergo intellectũ magis eleuatũ ⁊ illuminatũ ꝙ̃ aliqua vnꝙ̃ habuerit pura creatura. ſup Neronẽ q̃ habuit peritiã oĩum artiũ liberaliũ ⁊ mechanicaꝝ. ſup Ariſto. q̃ oĩuꝫ elemẽtoꝝ ac naturaliũ reꝝ noticiã habuit. Quapꝛopter regula in natura nũcupatur. vñ cõmẽtatoꝛ Auerrois ſup. iij. de aĩa. de ipſo inq̃t. Creditur ꝙ iſte hõ fuit regula in natura: quẽ natura inuenit ad demõſtrandã vltimã perfectionẽ in ſcĩa totiꝰ nature. h̃ ille. Jtẽ illuminata fuit ſup Platonẽ: qui ſubſtantiaꝝ ſeparataꝝ cognitionẽ habuit. ſup Ptolomeũ regẽ egypti: qui aſtroꝛum oĩum noticiã acq̃ſiuit ſup Moyſen q̃ creaturaꝝ nouit originẽ. quã Ariſto. ignoꝛauit vt volũt theologi in. ij. di. j. viditqꝫ deũ facie ad faciẽ. vt dꝛ Nũe. xij. ſup Stephanũ: qui vidit celos apꝛtos. Act. vij. ſup Paulũ qui raptꝰ fuit vſqꝫ ad tertiũ celũ ⁊ audiuit archana q̃ nõ licet homini loqui. ij. ad Coꝛin. xij. ſup Dauid q̃ fuit ſ̾m theol̃. in. j. ſen. di. ij. eximius ꝓphetarũ. eo ꝙ altioꝛa ꝓphetauit ſup Johẽm baptiſtã: qui fuit plus ꝙ̃ ꝓpheta: vt ait ſaluatoꝛ Mat. xj. ſuper Johannẽ euãgeliſtã. de quo Augu. inquit. Si paulo altius intonaſſet: totꝰ mũdus euꝫ capere nõ potuiſſet: qñ dixit. In p̃ncipio erat verbum. Et breuiter ꝯcludẽdo: v̾go benedicta habuit oẽm ſcĩam atqꝫ cognitionem quã vnꝙ̃ aliq̃s hoĩum habuerit vel habebit. Habuit enĩ tantã cognitionẽ creatoꝛis vt in ipa cognitiõe oĩa alia cognoſceret: vt v̾ificaret̃ i illa illud p̃s. xxxv. In lumĩe tuo videbimus lumẽ. Ait enĩ Greg. in. iiij. dialo. Quid eſt qđ neſciat ille qui ſcit ſcientem omnia. Facit ad hoc dictũ Ariſto. in. iij. de aĩa. in p̃in. vbi ait. ꝙ potẽtia ſenſibilis p̃cepto obiecto excellẽti impedit̃. poſtea in actu ſuo circa obiectũ minimũ. vt pꝫ de his qui poſtꝙ̃ viderũt ſolẽ: nõ p̃nt videre minima. Potẽtia aũt itellectualis eſt a ꝯtrio. nã poſtꝙ̃ intellexit ſublimia faciliꝰ intelligit infima. Et iõ btã v̾go que ad tantã cognitionẽ dei fuit ſublimata ꝙ a nullo intellectu creato cõp̃hẽdi põt: nõ ſolũ exceſſit in lumine intellectꝰ oẽs hoĩes: ſꝫ etiã v̾ꝫ aliquos: vt refert. ſ. Bernardinus in q̃drageſimali de euãgelio eterno in ſ̾mõe ſcđe ferie poſt dñicã oliuaꝝ. dũ erat in vẽtre matris fuit in maioꝛi ⁊ ſublimioꝛi ſtatu ꝯtẽplationis: ꝙ̃ vnꝙ̃ aliq̃ pura creatura fuerit i etate pfecta. ⁊ licꝫ in vtero ſicut ⁊ ceteri cõiter doꝛmiret: attñ ſomnus q̃ ſepelit in nobis liberi arbitrij vſuꝫ nõ fuit in ipſa. vñ dicere poterat illud Cañ. v. Ego doꝛmio ⁊ coꝛ meum vigilat. ſ. in contẽplatione: nec mirãdũ ſi hoc ante debitã etatẽ habuit. Nã beatus Nicolaus in infantia lactãs. ij. iiij. ⁊ ſexta feria lac ſumere nolebat. ſanctus v̾o bñdictus in pueritia cepit miraculis coꝛuſcare. Johes qꝫ baptiſta vt inq̃t Ambꝛo. ſup Lucã vere cognouit xp̃m in vtero matris: non natura ſed gr̃a. qui etiã in etate quinqꝫ annoꝝ fugit mũdũ ⁊ intrauit deſertũ. Si igitur iſti habuerũt vſum rõnis ante debitam etatẽ q̃ eſt cõiter ſeptẽ annoꝝ. vt hr̃ in. c. j. de delic. puer. ⁊ p̃ doc. in. c. oĩs. de peni. ⁊ remiſ. ⁊ in. c. iuuenis. de ſpõ. multo magis de btã v̾gine altioꝛi ⁊ excellẽtioꝛi mõ iſta credenda ſunt p̃ illã ſnĩam Ber. in epl̃a ad lugdũ. Qđ alijs licet pauciſſimiſ eſt ꝯceſſuꝫ ⁊c. Scđo ipſa eſt illuminatrix nr̃a q̃s in fide ⁊ in omni v̾tute illuminat. ⁊ ideo nomẽ Maria qđ ſignificat idẽ qđ illuminatrix noſtra: cũ ſit nomẽ amicitie ⁊ bñficẽtie dꝫ vnũquẽqꝫ ad illiꝰ amoꝛẽ attrahere. Si enĩ vt ait Ouid. in li. de ponto. nomẽ amicitie barbara coꝛda mouet: quãtũ dꝫ coꝛda nr̃a attrahere h̃ nomẽ amicabile illuminatricꝭ nr̃e v̾ginis glĩoſe. De ipſa enĩ dici põt illud Lu. ij. Lumẽ ad reuelationẽ gẽtiũ: ⁊ glĩaꝫ plebis tue iſrael. Cui naſcẽti dixit deꝰ illud Eſa. xlix. Dedit e i lucẽ gẽtiũ: ⁊ ſis ſalꝰ mea vſqꝫ ad extremũ terre. Jdeo ipa inq̃t Eccl̃i xxiiij. Illuminabo oẽs ſperãtes i domino.

A Quinta lr̃a nois btẽ v̾ginis eſt A. p̃ quã ſignificat̃ ꝙ ipa eſt aduocata nr̃a. qñ autẽ hõ hñs aliquã cãm hꝫ ſapiẽtẽ ⁊ bonũ aduocatũ: põt ſperare ꝙ de ſua cã victoꝛiam reportabit: ⁊ ꝯ̃iter cito ius ſuuꝫ obtinebit. vt innuit tex. in. l. ꝓuidẽdũ. i p̃n. C. de poſtu. hanc ergo digniſſimã aduocatã habẽtes letari debemus ⁊ exultare. qꝛ ipſa cauſas noſtras coꝛã deo aſſumẽs ipſas ſapienter incipit: inceptaſqꝫ multis allegationibꝰ defendit. ⁊ defenſas ad pꝛopꝛium finem deducit.

Primo enī ſapiēter incipit captādo beni-
uolentiā.ſ.in exordio:qḋ eſt ꝓpriū boni ad
uocati:quia q̄libet bonus orator dꝫ in exor
dio reddere auditorē attētū ⁊ beniuolū: vt
ait Tullius in rhetorica veteri.Uitioſuꝫ au
tē eſt in aduocato ſine vlla beniuola ꝑfati-
one iudici cām exponere.l.j.ff.de ori.iuris:
ſcḋo inſinuat noſtrā miſeriā.⁊ vltimo petit
dei miam.iō figurata eſt ꝑ illā mulierē ſa-
pientiſſimam que dixit ad Dauid.ij.Reg.
xxiiij.Sicut angelus dñi:ſic ⁊ dñs meꝰ rex
vt nec maledictiōe nec bñdictiōe moueat̃.
Deus enī eſt tāte bonitat̄ ꝙ nec noſtris bñ
dictionibꝰ extollit̃:nec noſtris pctīs ⁊ male
dictionibꝰ mouet̃.Deinde ſubdit.Oēs mo
rimur ⁊ q̄ſi aque dilabimur q̄ nō reuertun
tur.Ecce inſinuatio nr̄e miſerie.hoīs enim
ſpūs eſt vadēs ⁊ nō rediēs.vt inq̄t ps.iux
illud Sap̄.xvj.Cū exierit ſps nō reuertet̃.
Deinde ſubdit.Reduc abiectū tuū.i.pctō-
rē:quē abieciſti ꝑ culpā:reduc ꝑ tuā miaꝫ.
Ecce imploratio mie. Scḋo cauſas nr̄as
mult̄ allegationibꝰ defendit.p̄mo ſapiētie
ꝟbo nō nimis ꝓlixo:ſicut ſolēt facere aduo
cati dicētes iudici:dicā vnū ꝟbū ꝓ cā mea.
⁊ poſtea multa dicūt.vt ait glo.in.l.anti-
quitas.in fi.C.de vſufruc.Tales autem ni
mis longi ⁊ ꝟboſi ſolēt aſſeſſoribꝰ eē odio-
ſi.vt ait Bal.in.l.prime.ff.de his que in te
ſta.delē.Dicit enī Jacobꝰ beneuētanus ſui
libri.c.lviij.Inuidiā generat ⁊ lōgus tedia
ſermo.Breuitas ꝟo eſt amica iuris.§.qbꝰ
ibi:⁊ breui ſmone cōſcriptas.in.j.cōſtitu-
tione codicis.⁊ oēs moderni breuitate dele
ctātur.vt ait glo.in rubrica.ff.qḋ me.cā.⁊
idē ꝓbatur ꝑ.l.fi.C.de p̄ci.imper.of.⁊ in.l.
ampliorem.§.in refutatorijs.C.de appel.
Ipſa ergo aduocata nr̄a cōpēdioſis ⁊ ſenſu
plenis ſermonibꝰ animuꝫ iudic̄ celeſtis ad
ſuū votū inclinat.Iō ſignificata eſt ꝑ Abi-
gail cui dixit Dauid.j.Reg.xxv.Bñdictuꝫ
eloquiū tuū.⁊ bñdicta tu que ꝓhibuiſti me
ne vlciſcerer me manu mea.Ecce audiui vo
cē tuā:⁊ honoraui faciē tuā.Scḋo aduocat
pietatis ſigno.Un̄ Ber.ſup Cañ.ait.O hō
ſecurū acceſſum habes ad deū.vbi hēs ma
trē ante filiū.filiū ante patrē.Filius oſten
dit patri vulnera ⁊ latus.Mater oſtendit
filio pectus ⁊ vbera.Nulla ergo ibi poterit
eſſe repulſa.vbi tot ſunt charitat̄ inſignia.
Tertio aduocat ſanctitat̄ merito.ſi enī me
rita alioꝝ ſanctoꝝ ꝓ nobis apud deū inter-
cedūt.multo fortiꝰ merita illiꝰ que plenitu-
dinem obtinuit meritoꝝ ⁊ gratiaꝝ.vt habe
tur Lu.j.poterūt nobis diuinā grām impe
trare.Quarto aduocat ardenti deſiderio.
Deſideria enī ſanctoꝝ ſunt interceſſiōes ꝓ
nobis ad deū.Iō Danieli dixit angelus ix.
ſui lib.c.Uir deſiderioꝝ es.Et ipa ꝟgo di-
cit Cañ.ij.Dū eſſet rex i accubitu ſuo.nar
dus mea dedit odorē ſuauitat̄.Nardus eſt
herba calida ⁊ multū odorifera.⁊ ſignifi-
cat eiꝰ deſideria inflāmata que ad deū aſcē
dūt ac gratū ſibi odorē faciūt.Tertio p̄nci
paliter ipſa ꝟgo cauſas nr̄as ad ꝓſperum y
finē perducit. Tūc aūt aduocatus cām
ſuā ad debitū finē ꝑducit qñ eſt ſollicitus ⁊
peritꝰ abſꝗ incuria gratioſus.primo ſolli
citus.qꝛ vigilātibꝰ ⁊ nō dormiētibꝰ iura ſub
ueniūt.l.ſi pupillꝰ.ff.de his q̄ in frau.cre.
Un̄ Cinus in.l.j.C.de iur.⁊ fac.igno.ꝑ il-
lū textū dicit.Nota che porcha lēta nō ma
gia de pere nicie.facit.l.bonoꝝ.C.q̄ admit
ti ad bo.poſſe.poſ.Scḋo peritꝰ eſſe dꝫ.quia
aduocatꝰ illiteratꝰ nō admittit̃ ad aduocan
dū.l.nemini.C.de aduoca.diuer.iudi.facit
l.ij.C.de poſtu.Tertio requirit̃ in eo gra-
tioſitas q̄ reddit iudicē fauorabilē quē bo-
nū eſt hr̄e.l.denūciaſſe.al's incipit q̄ ritari
§.fi.ff.ad.l.iuliā.de adul.iūcta.l.aptiſſimi
C.de iudi.Dꝫ ergo aduocatꝰ eſſe diligens ⁊
ſollicitꝰ.iuxta illud Ouiō.iij.de arte aman
di.Is q̄ ꝓfitebitur adſit facūdus.Cām ſe-
pe cliētis agat:qꝛ ſi ex negligētia ſua ſuccū
bit in cā:tenetur ſatiſfacere cliētulo ſuo dā
nū paſſo ſm ſniam doctoꝝ maxime Hoſt.
in ſumma.in ti.de poſtu.§.qs poſtulare.
ꝟ.dixit tñ Azo.⁊.§.qḋ ptinet.ꝟ.Item ad
officiū.⁊ in ti.de peni.§.cui cōfitendū.ver.
aduocatꝰ.⁊.§.qbꝰ.ꝟ.qd de aduocat̄.Dꝫ et
eē ſapiēs ⁊ ꝑitꝰ ſciēs inuenire iura q̄ faciūt
ꝓ ſua cā.qꝛ ſi eā ꝑdat ex ſua ignorātia ⁊ i-
peritia ac imprudētia:ad reſtitutionē tene
tur.ſm ſniam doctoꝝ.maxime Hoſti.vbi
ſ.facit.l.idē iuris.ff.ad legē aquiliaꝫ.⁊.c.
ad aures.de eta.⁊ q̄li.⁊.l.ij.⁊ ibi glo.ff.qḋ
quiſꝗ iuris.Dꝫ etiā eſſe gratioſus corā re
ge ⁊ familia regis.quia ſi odioſus eſſet:nil
ꝓficeret.Ut enī ait Greg.in paſto.c.ij.Dif
ficile eſt vt quātūlibet recta denūciās is q̄
nō diligit̃ libēter audiatur.Et Señ.in li.x.
declamationū inq̄t.Magna dꝫ eſſe eloq̄n
tia que inuit̄ placeat.Qn̄ autē aduocatus
has habēs cōditiōes:officiū ſuū bñ ꝑagit.
valde eſt cōmēdandus ⁊ remuneratiōe di-
gnus.vñ dr̄ in.l.laudabile.C.de aduo.di-

uer.iudicū.laudabile viteꝗ hoīum neceſſa
riū aduocatiōis officiū p̄mijs opꝫ remune
rari.⁊ ſunt ꝟba impatoris.qui etiā i.l.ad-
uocati.C.de aduo.diuer.iudicū.ait.Auoca
ti q̄ dirimunt ambigua facta cauſaꝝ.ſueꝗ
defenſiōis viribꝰ in rebꝰ ſepe publicis ac pri
uatis lapſa erigūt.⁊ fatigata reparāt.non
minus ꝓuidēt humano generi ꝙ ſi prelijs
⁊ vulneribꝰ patriā parēteſꝗ ſeruarēt. Nec
enī ſolos nr̄o imperio militare credimus il
los q̄ gladijs.clipeis ⁊ toracibꝰ vtunt̃:ſ3 etiā
aduocatos.Militāt naꝗ patroni cauſarū
q̄ glīoſe votis cūfiſi munimine laborātiuꝫ
ſpē:vitam ⁊ poſteros defendūt.h̄ ille.Fuit
aūt ⁊ eſt talis aduocata ꝟgo Maria.de q̄
ps.xliiij.loquēs dauid deo inq̄t.Aſtitit re
gina a dextris tuis.ecce quāte ſollicitudis
eſt ⁊ diligētie.Nō enī vel ad horā recedit:ſ3
a dextris dei ſemꝑ ſtat ⁊ ꝓ pctōribꝰ orat.
ſequit̃.In veſtitu deaurato.Ecce quāte ſa
piētie eſt.Per auruꝫ enī in ſacra ſcriptura
intelligit̃ ſapiētia diuia:de q̄ dr̄ Sap̄.vij.
Infinitꝰ eſt theſaurus hoībus.Alij enī ſcti
habuerūt aurū.i.diuinā ſapiētiā.ſ3 nullꝰ fu
it veſtitꝰ auro:niſi btā ꝟgo Maria. Tunc
enī diuia ſapiētia auro ipaꝫ veſtiuit:qñ no
uē mēſibꝰ i eiꝰ vtero habitauit.ſequit̃.Cir-
cūdata varietate.Ecce q̄nte grē.nā corā re
ge ⁊ eiꝰ familia intantū eſt gratioſa ꝙ oēs
eā circūdāt:aſſociāt ⁊ honorāt.In celo enī
tot ſunt varietates:q̄t ſunt ſcōꝝ ordines q̄
tanq̄ domicelli ⁊ domicelle reginā ſuā aſ-
ſociāt:matrēꝗ dñi ſui venerant̃.De q̄ Ber
nardus in quodā ſermōe inq̄t.Aduocataꝫ
p̄miſit ꝑegrinatio nr̄a:q̄ tāq̄ iudicis mat̄
ſuppliciter ⁊ efficaciter negocia nr̄a ꝑtra-
ctabit:ꝓpterea canit eccl̄ia in illa antipho
na.quā dr̄ cōpoſuiſſe Iohēs damaſcenꝰ di.
Eya ergo aduocata noſtra:illos tuos mi-
ſericordes oculos ad nos cōuerte.ſ.in p̄nti
nobis impetrās grām filij tui:⁊ in futuro
vitam eternam.Amen.

De eadē beatiſſime ꝟginis nominatiōe.
Sermo ſecundus.

h Hoc eſt nomeꝫ
meuꝫ.Exo.iij.Inq̄t magr̄
Bartho.piſanꝰ in li.btē ꝟgi
nis fructu.viij.loq̄ns de no
mine matris dei.nō ſolū ex
noīs interp̄tatione.ſ3 etiā ex cōpoſitiōe lit-
teraꝝ apparet h̄ noīs excellētia.vt enīꝫ in
noīe Jeſu filij ſui q̄nꝗ lr̄e continētur.ſicut
in hoc noīe Maria totidē ſunt lr̄e eius ꝑfe-
ctionē oſtēdētes.Prima lr̄a M.miaꝫ oſtē
dit ⁊ pietatē eiꝰ:q̄ plena eſt oīs terra.A.al
titudinē ꝯtēplationis:q̄ cōtinue in deū fer
tur.R.religioſitatem in cultu:habitu:⁊ in
omni eiꝰ motu.I.innocētiā eiꝰ ⁊ puritateꝫ.
ſed A.affluētiā exp̄mit grāꝝ vel alit̃ cōpre
hēdendo curſuꝫ vite ſue.M.dicit mirabili
tatē cōceptiōis ⁊ natiuitat̄ eiꝰ.A.Acceptio
nē eiꝰ i dei matreꝫ.R.rectitudinē:q̄ ad oēs
vite actꝰ.I.imitationē ꝑfectiſſimā ⁊ cōfor
mitatē ad xp̄m.A.altitudinē gradus q̄ ſu
per oēs eſt in glīa ſublimata.Et nō ſolum
lr̄e ſed etiā ſyllabe declarāt eiꝰ magnitudi-
nē.Sunt enī due ſyllabe ⁊ vna lr̄a.p̄ma ſyl
laba ma.dicit maternū affectū Marie ad
fideles.ſcḋa ri.demōſtrat rigorē eiꝰ ad de-
mones.a.ꝟo lr̄a acceptionē pcū nr̄aruꝫ a
deo ipſius interuētione oſtēdit.hec ille.Et
ideo btā ꝟgo merito pōt dicere ꝟba thema
tis nr̄i.h̄ eſt nomē meū.ſ.excellētiſſimū et
iocūdiſſimū atꝗ ſuauiſſimū.Nō enī eſt de
illis de quibꝰ dr̄ in ep̄lis Ouid.Noia ſunt
ipſo pene timēda ſono.Nec eſt terribile ſi-
cut fuit nomē hectoris.De quo idēꝫ poeta
vbi.ſ.inquit in ꝑſona penelope.Noīe i he-
ctoreo pallida ſemꝑ erā.ſ3 nomē eſt amoro
ſum ⁊ dulciſſimū.Un̄ Ber.inq̄t.O nomē
glīoſe ꝟgis ſuauiſſimū:nomēꝗ iocūdiſſi-
mū.certe nō ſuꝫ dignꝰ te noiare.ſ3 ſi nō ſuꝫ
dignꝰ ꝓpter me:ſuꝫ dignꝰ ꝓpter te.quia tu
es digna noiari:⁊ ab oibꝰ amari ⁊ reuereri.
qꝛ ꝑ te grām acq̄rimꝰ:glīam impetramus.ꝑ
te Maria frāgunt̃ vincula:ſoluunt̃ debita
vincunt̃ vitia:ſolidant̃ cōfracta:recuꝑant̃
ꝑdita:renouant̃ vetera:roborant̃ īfirma:
magnificant̃ minima:exaltant̃ infima:in-
cepta ꝓmouent̃:infacta ꝑficiunt̃:perfecta
cōſeruant̃:demones fugant̃:purgatur cor:
mēs refulget:⁊ animꝰ inflāmat̃:liq̄ſcit pe-
ctus:dulceſſit guſtꝰ:⁊ decorat̃ aſpectꝰ.h̄ il-
le.De q̄ glīoſe ꝟgis triūphanti noīe adhuc
tres cōſiderationes faciemus.
Prima dicetur cauſationis
Scḋa deriuationis.
Tertia ꝟo interp̄tationis.

Pars p̄ma huiꝰ ſmōis q̄ dr̄ cauſatiōis.

p Ro expeditiōe p̄me ꝑtis breuiſſi-
me querit̃ quare mr̄ dei appellata
ſit Maria:cū potiꝰ videat̃ ꝙ debue
rit appellari Eua.qꝛ Geñ.iij.dr̄.Et voca-
uit nomē eiꝰ Eua:eo ꝙ eſſet mater omniū
viuētiū.ſi ergo illa appellata eſt Eua que

Excellētia noīs Marie

A Quare dicitur Maria

erat mater oīum viuētiū vita nature. mul
to fortius illa beatiſſima ꝟgo debuit appel
lari Eua.q̄ eſt mr̄ oīum viuētium vita gr̄e.
Eua em̄ interp̄tat̄ vita. Rn̄deo ꝙ de⁹vo
luit matrē ſuā appellari mariā:nō ſolū rō
nib⁹allegat̄ i p̄cedēti ſmōe:ſ ēt mult̄ aliis
aſſignādis in trib⁹ſequētib⁹ſmonib⁹ ꝛ ēt
in ſcd̄a ꝛ tertia pte hui⁹ſermōis:q̄ quidem
noīe ſignificat̄ ꝙ ip̄a eſt piiſſima mr̄ oīum
fideliū.vt etiā declarabit̄ in ſequēti ſmōe
pte.j. Noīe aūt Eue vocari non debuit:cui
ip̄a ꝟgo bn̄dicta in re ꝛ effectu ꝯria fuit ꝑ
oīa.vt inq̄t Albert⁹ſup miſſus eſt.c.liiij.di
cēs:Eua em̄ dānat. Maria ſaluat.vn̄ ip̄a
nomē Eue mutauit. Illa em̄ oēs hoīes ge
nerat i mūdū. Iſta in celū. Illa mr̄ carnal̄.
Iſta ſpūalis. Illa mater miſerie. Iſta mat̄
mīe. Illa principiū mortalitat̄. Iſta princi
piū regenerationis. Illa grām ꝑdidit. Iſta
grām inuenit. Illa trāſiuit ꝛ nos trāſire fe
cit de gr̄a in culpaʒ. Iſta nos ſurgere fecit
de culpa in grām. Illa de latere viri dor
miētis facta. Iſta de corde dei vigilantis.
Illa viro ſuo occaſio fuit ꝑditionis. h̄ viro
ſuo adiutoriū redēptionis. Illa deſpōſatur
origo corruptaꝝ. h̄ deſpōſat̄ māſura ꝟgo
ꝟginū. Illa prima ꝟginitatē ꝑdidit. Iſta
prima ꝟginitatē deo cōſecrauit. Illa a dia
bolo decepta. Iſta ab angelo edocta. Illā
diabolus vicit ꝑ ſuperbiā. Iſta diabolū vi
cit ꝑ humilitatē. Et ſic pʒ q̄liter mutauit
nomen Eue.hec ille. Ideo ip̄am ꝟginē exo
rat eccl'ia dicens. Sumens illud aue Ga
brielis ore funda nos in pace mutās Eue
nomē. Si ergo vbi res pene eadē eſt:q̄nq̄ʒ
ſunt diuerſa noīa.l.diffiniri⁹.C.de agri.ꝛ
cenſi.li.xj.multo magis vbi fuit tāta diuer
ſitas:debuit etiā eſſe nominū varietas.

Pars.ij.hui⁹ſmonis q̄ dr̄ deriuationis.

B q Veri nō immerito pōt vn̄ h̄ nomē
Maria deriuet̄. Dicit em̄ iuriſcon
ſult⁹in.l.j.ff.ſi cer.pe. Bonū eſt pri
usq̄ꝙ ad interp̄tationē ꝟboꝝ ꝑueniamus

Interp̄tatio noīs

pauca de ipſi⁹tituli ſignificatiōe tractare.
vbi dicit glo.p̄ma:ꝙ h̄ ſpectat ad bonū do
ctorē ante oīa tractare de deriuatione ꝛ ſi
gnificatiōe rei. Jō in.l.j.ff.de iuſti.ꝛ iu.le
giſlator inq̄t. Juri operā daturū pri⁹ noſſe
opʒ.vn̄ nomen iuris deſcēdat.ꝛ alibi dr̄ ꝙ
bonuʒ eſt argumētum a deriuatiōe ſiue ab
ethimologia ꝛ alluſiōe vocabuli.l.ij.§.ap
pellata.ff.ſi cer.pe.ꝛ.l.j.ff.d acq̄.poſ.ꝛ iſti.
de teſta.in prin.ꝛ glo.in.l.tuguriū.ff.de ve r

bo.ſig.exēplificat in mult̄ ſubdēs ꝙ vocat
hāc argumētationē ex denoīatione ꝛ ex vi
nominis. Querendū eſt igitur primo de
deriuatiōe noīs matris dei. Et rn̄detur ſʒ

Maria vn̄ deriuatur

oēs doctores ꝙ deriuat̄ a mari:quia ſicut
oīa flumina intrāt mare ꝛ exeūt ab ip̄o.vt
dr̄ Eccs.j.ita oēs gr̄e diuine intrāt in btā
ꝟgine.iuxta illud Hiero.ad Euſto. Cete
ris ꝑ ptes gr̄a p̄ſtatur. Marie ꝟo tota ſe
infudit gr̄e plenitudo. Ab ipſa aūt virgine
nobis cōicant̄. Vn̄ Aug.in quodā ſermōe
ait. Gr̄a plena es o maria quā apud deum
inueniſti.ꝛ hāc ꝑ totū mundū diffundere
meruiſti. De hac deriuatiōe loquēs Alber
tus vbi.ſ.ait. Dr̄ Maria.qr ſicut in mari
eſt oīum aquaꝝ cōgregatio:ita in ipſa eſt
cōgregatio oīum gr̄aꝝ. Vn̄ dr̄ Gen̄.j. Cō
gregatiōes aquaꝝ vocauit maria.locus er
go oīum gratiaruʒ vocat̄ Maria.hec ille.

Sciēdū ergo ꝙ in mari tria p̄nt ꝯſidera

In maria ſūt tria.

ri.ſ.p̄mo origo fontiū.ſcd̄o plenitudo aq̄
rū.tertio amaritudo ſapoꝝ. Primo igitur
mare eſt origo oīum fontiū ꝛ fluuioꝝ.ꝛ ab
ipſo fluūt diuerſe aque. Sic a Maria q̄ eſt
principiū oīum gr̄aꝝ fluūt ꝛ emanāt diuer
ſe gr̄e. A mari quidē fluūt aque puteales ꝛ
fluuiales.ꝛ ſilr̄ a Maria.de qua Cañ.iiij.
dr̄. Fons hortoꝝ puteus aquaꝝ viuētium
que fluūt impetu de libano. Per iſtas tres
differētias aquaꝝ intelligunt̄ tres gradus
gr̄aꝝ que oēs a Maria in nos fluūt.q̄ ſunt
Gr̄a incipiēs ſiue ꝑueniēs. Gr̄a pficiens.
ꝛ Gr̄a pfecta. Gr̄a incipiēs ſiue ꝑueniēs
ſignificat̄ per aquā putealē.qr ſicut pute⁹

Gr̄a ꝑueniēs.

hʒ aquā occultā:ita gr̄a ꝑueniēs pctōri nō
datur ꝓpter ſua merita:ſ3 quadaʒ occulta
dei inſpiratiōe infundit̄:ꝛ dr̄ aq̄ viua ex eo
ꝙ pctōrē q̄ erat mortu⁹ꝑ culpā viuificat:ꝛ
oīa ei⁹opa q̄ erāt mortificata ꝑ pctm̄ reui
uiſcere facit ꝑ grām. h̄ aūt facit btā ꝟgo:de
qua pōt exponi illud qd̄ ſcriptū eſt Ezech.
xlv.vbi dixit angel⁹. Aq̄ iſte.ſ.diuine:itra
būt mare.i.btām ꝟgineʒ:ꝛ exibūt ꝛ ſana
bunt̄ aque ꝛ oīa ad q̄ venerint aq̄ iſte ſana
bunt̄ ꝛ viuēt. Per aquā fontalē intelligit̄
gr̄a pficiēs:de q̄ dr̄ in predicta autoritate
Cañ. Fons hortoꝝ. Hort⁹ em̄ dei ſunt ipſi
pficiētes:in q̄bus ſunt herbe ꝛ plāte diuer

Gr̄a pficiens.

ſaꝝ ꝟtutum:ſ3 nec ip̄e herbe nec plāte p̄nt
germinare nec creſcē aut pficere:niſi ſint
ab ip̄a aqua gr̄e irrigate.ideo dr̄ Gen̄.ij.c.
Fons aſcēdebat de terra.i.de ꝟgine Ma
ria irrigās vniuerſaʒ ſuperficiē terre. Per

aquā ꝟo fluuialē que fluit cū impetu.intel
ligit̄ gr̄a pfecta q̄ facit fluere cū ip̄etu:qr il
los q̄s replet facit ſollicitos ꝛ feruētes.pro

Gr̄a pfecta

pter qd̄ dr̄ Ezech.j. Vbi erat impet⁹ſp̄s il
luc gradiebant̄. Impet⁹ em̄ ibi accipit̄ i bo
na ſignificatiōe.ſ.p bono deſiderio ꝛ feruo
re. Talis em̄ impet⁹aquaꝝ.i.feruor ꝛ deſi
deriū a diuina gr̄a cauſatū:facit magnā le
titiā aīaꝝ.ꝛ iō dr̄ ps.xlv. Fluminis ip̄etus
letificat ciuitatē dei. Sunt aūt q̄daʒ aq̄
ſtātiue:q̄dā lēte:ꝛ q̄dā impetuoſe.aq̄ ſtan
tiue putreſcūt ꝛ ſignificāt pctōres:q̄ ſtāt ꝛ
requieſcūt i fecib⁹ pctōꝝ. Vn̄ Hiere.xlviij.
dr̄. Requieuit in fecib⁹ſuis.ꝛ Johel.j. Cōpu
trueruūt iumēta in ſtercore ſuo. Aque ꝟo lē
te que fluūt ſignificāt tepidos:q̄ lēte opera
tur.de q̄bus dr̄ Apoc.iij. Vtinā frigid⁹ eēs
aut calidus:ſ3 qr tepidus es incipiā te euo
mere de ore meo. Aque impetuoſe q̄ fluunt
cū impetu ſignificāt viros pfectos:q̄ ſunt
ſpū feruētes ꝛ ſollicite opantes.iuxta illud
apli ad Ro.xij.ſpū feruētes dn̄o ſeruien
tes. Ab iſto ergo mari.i.a virgine Maria
fluūt oīa iſta flumina:qr ꝑ ei⁹ grām feruen
tes efficimur:ꝛ diuinis ꝯſolationib⁹ irriga
mur. Et iō de ip̄a dici pōt illud Gen̄.j. Flu
uius egrediebat̄ de loco voluptat̄ ad irri

C gāduʒ paradiſuʒ. Scd̄o p̄ncipaliter cōſi
derat̄ in mari magna plenitudo aquaruʒ.
Et ſic in btā ꝟgine maxima eſt plenitudo
gratiaꝝ. De qua Bern̄.ſup miſſus eſt.ait.
Ipſa quidē eſt plena in ore gr̄a affabilitat̄
in vētre gr̄a diuinitat̄.in corde gr̄a chari
tatis.in manu ſiue in ope gr̄a mīe ꝛ largi
tatis.hec ille. Vn̄ ipſa inquit Eccl'i.xxiiij.
In me oīs gr̄a vite ꝛ ꝟitatis.in me omnis
ſpes vite ꝛ ꝟtutis.in ipſa q̄ppe fuit gr̄a vi
te.qr illū q̄ eſt ꝟa vita geſtauit in ventre.in
ipſa q̄ʒ fuit gr̄a ꝟitatis:qr ꝟitatē ꝛ affabi
litateʒ habuit in ore.i ip̄a etiā fuit gr̄a vir
tut̄.qr charitatē ꝛ oēs ꝟtutes habuit i cor
de. Tertio in mari eſt amaritudo aquaꝝ
ꝛ ſapoꝝ.ꝛ ſic in btā ꝟgine fuit maxia ama
ritudo.ſ.in filij amiſſiōe ꝛ paſſiōe.vn̄ Ma
ria interp̄tat̄ amaruʒ mare. Et iō illi dicit
Hiere. Tren̄.ij.c. Cui cōparabo te. vel cui
aſſimilabo te filia hierl'm.cui adeq̄bo te.ꝛ
cōſolabor te ꝟgo filia ſyō: Magna eſt em̄
velut mare ꝯtritio tua. Et iō ip̄a ꝟgo bn̄di
cta i paſſiōe filij ſui potat dicē illud Ruth.
j.c. Nō vocet̄ me Noemi.i.pulchrā ſ3 voca
te me marā.h̄ eſt amaraʒ.qr amaritudine
valde repleuit me omnipotēs. Qr ꝟo tan

tas amaritudines ꝑpeſſa ꝛ expta eſt. ideo
amaricat̄ maḡ copatit̄.iuxta illud mātua
ni poete in.j. Eney. Nō ignara mali miſe
ris ſuccurrē diſco. Breuiter ḡ cōcludendo
hāc ptē dico:ꝙ h̄ ꝟgo gl'ioſa ē illud mare.
de quo ps.ciij.ait. Hoc mare magnū ꝛ ſpa
cioſuʒ ꝛc̄.in ip̄a em̄ ꝯfluxerūt ꝛ reducte ſūt
oēs aque.i.gr̄e ꝛ chariſmata oīum angelo
rū archāgeloꝝ.p̄ncipatuū.ptātuʒ.ꝟtutū.
thronoꝝ.dn̄ationū.cherubin ꝛ ſeraphi.pa
triarchaꝝ.ꝓphetaꝝ.apl'oꝝ.martyꝝ.cōfeſ
ſoꝝ.ꝟginū ꝛ oīum ſcōꝝ. Et de hoc exponi
moral'r pōt illud Eccl'i.iiij. Aq̄ oēs i mare
cōuertent̄.h̄ eſt illud mare cui⁹aqua eſt pro
muro filiis iſrael.i.bonis deuot̄.Exo.xiiij.
h̄ eſt illud mare qd̄ demerſit pharaoneʒ.i.
diabolū cū exercitu ei⁹in pfundū.vt in eo.
c.hr̄.hui⁹ḡ maris fluct⁹eſt terribil' egyptij
i.demōib⁹.iō ps.xcij.inq̄t dd̄. Mirabiles
elatiōes maris. Nec mirū ſi h̄ mare virgi
neū eſt terribile demōib⁹.nā ei⁹fili⁹ eſt illis
valde terribilis.iuxta illud ps. Dicite deo
ꝙ terribilia ſunt opa tua dn̄e.ꝛ iteruʒ. Tu
terribilis es:ꝛ q̄s reſiſtet tibi iō nō dʒ mat̄
eis eē placida.h̄ etiā eſt illud mare qd̄ om̄e
bonū ſal pducit ſine q̄ oīa ſunt inſipida. Qd̄
ſal nos hr̄e pcipit ſaluator Mat.ix.di. Ha
bete in vob̄ ſal.i.deuotionē hr̄e ꝟgis.h̄ eſt
illud mare de q̄ dr̄ Judith.v.c. De⁹ celi ma
re apuit.de q̄ etiā ps.lxxiij.inq̄t ꝓpha deo.
Tu cōfirmaſti in ꝟtute tua mare. De ele
cto aūt ſuo dicit de⁹.ps.lxxxviij. ponaʒ in
mare viā ei⁹.ipſa em̄ bn̄dicta ꝟgo eſt via q̄
ꝑuenit̄ ad deuʒ cui inq̄t Dauid ps.lxxvj.
In mari via tua.ad iſtud ergo mare debēt
oēs xp̄iani ſe trāſferre. iux̄ illud ps.xlvij.
Trāſferent̄ mōtes in cor maris.h̄ eſt illud
mare qd̄ totū ſemp fuit dei:iuxta illud ps.
xciiij.qm̄ ipſi⁹ eſt mare ꝛ ip̄e fec̄ illud. Hoc
eſt illud mare qd̄ nos a terra eleuat ꝛ pau
latim ad alta ꝟtutū extollit.ad qd̄ appli
cari pōt illud Virgilij.vij. Eney. paulatim
ſeſe tollit mare. ꝛ altius vndas erigit. Et
iō rogemus deū dicentes. Tu dn̄e q̄ feciſti
in mari viā Sap.xiiij. Qui viā feciſti i ma
ri eq̄s tuis. Abacuch.iij. Fac vt moueatur
mare ꝛ plenitudo ei⁹.ps.xcviij.ſ. Ad adiu
toriū nr̄m. Fac vt cū ſymōe ꝛ andrea fr̄e ei⁹
qui mittebāt ſua rhetia i mare. Mar.j. ꝛ
nos in iſto mari rhetia nr̄e deuotiōis mit
tamus:ꝛ capiam⁹ piſces diine dulcedis:de⁹
ei repleuit piſcib⁹ aq̄s maris. Gen̄.j. Hoc ē
illud mare iux̄ qd̄ ſedet. fili⁹ dei Matt.xiij.

Hoc eſt illud mare ſupra qđ ãbulauit Jhs
Mat.xiiij.ꝛ Mar.vj. Hoc eſt illud mare
de quo inqͭ ſalomõ Sap̃.xiiij. Trãſeuntes
per ratẽ.i.per deuotionẽ liberati ſunt.

Pars tertia huiꝰ ſermonis que dicitur
interpretationis.

D

m Aria ſm Hiero. iterp̃tat̃ dña: ſiue
dñatrix. iõ illi canit eccl'ia. O glio-
ſa dña: excelſa ſup ſydera. Nã ſi im

Impe-
rator
dominꝰ

perator eſt dñs totiꝰ mundi. l. deprecatio
ff. ad. le. ro. de iac. ꝛ. l. bñ a zenone. C. đ qua.
preſcp̃. ꝛ. c. adrianꝰ. el. ij. vbi glo. lxiij. di. et
notat̃ in. l. j. C. de ſum. tri. ꝛ fi. catho. parit̃
etiã imparrix eſt dña orbis p. l. pñceps. ff.
de legi. ratiõe. ſ. cõicatiõis priuilegioꝝ: de
quo habet̃ etiaꝫ in. l. fi. §. ij. C. de q̃. preſcp̃.
facit. l. donationis. C. de dona. inter virũ et

Maria
dña

vxo. Eſt aũt beã v̾go Maria dña celi ꝛ mũ
di. primo ꝓpter dñiũ. de quo ip̃a inquit. Ec
cli. xxiiij. Girũ celi circuiui ſola: et ꝓfundũ
abyſſi penetraui: ꝛ in fluctibꝰ maris ambu
laui: ꝛ in omi terra ſteti: ꝛ i omi ppl'o: et in
omi gente primatũ tenui. Ex quibus v̾bis
habet̃ ꝙ ipſa dñatur in celo: ideo dicit. Gi
rũ celi circuiui ſola. ip̃a em̃ tãꝙ dña celũ cir
cuiuit: ꝛ vbiqꝫ dñium accepit. vel đr girum
celi circuire: qꝛ omes ſctõs girat ꝛ circuit:
eoſqꝫ ad intercedẽdũ pro nobis ſollicire in
ducit. ꝛ dicit ſola: qꝛ ip̃a orãte omĩs orant.
et ipſa ſilente oẽs ſilent. Unde Anſel. in li.
orõnũ. dicit. Te dña tacẽte: nullꝰ orabit. nul
lus adiuuabit. te ãt orãte: oẽs iuuabũt oẽs
orabũt. Scđo dñat̃ i iferno. vñ ſubdit. ꝛ ꝓ
fũdũ abyſſi penetraui. Nõ em̃ tm̃ dñat̃ de
monibꝰ minoribus q̃ ſunt in ſup̾ficie terre:
nec tm̃ mediocribꝰ qui ſunt in medio infer-
ni: ſed etiã maximis q̃ ſunt in ꝓfundo. Un̄
nõ dicit: penetraui ſup̾ficiẽ terre vel mediũ
inferni: ſed ꝓfundũ abyſſi. Tertio dñatur
in purgatorio Jdeo ſubdit. et in fluctibus
maris ambulaui. Pena em̃ purgatorij di-
citur fluctus: qꝛ eſt trãſitoria: ꝛ dicitur ma
ris. qꝛ eſt amara. Jn illis fluctibꝰ ipſa am-
bulat: qꝛ merit̃ ſuis: multos a penis illis li
berat. Quarto dñatur mũdo: ideo ſubdit.
Jn omni terra ſteti: ꝛ in omni populo: ꝛ in
omi gẽte primatũ tenui. Jn mũdo quidem
ſunt tria genera hominũ. Quidã ſunt ma-
li: quidã boni. Quidam v̾o tepidi. ip̃a igit̃
dñatur malis: eos ad penitẽtiã reducẽdo.
Dñatur bonis eos in gr̃a cõſeruãdo. Dña-

Dñatur
malis

tur tepidis: illos feruenter proficere facien
do. Dominatur quidem malis: id eſt homi
nibus terrenis. Jdeo dicit: in omi terra ſte
ti. inter peccatores em̃ nõ ſedet nec iacet ſꝫ
ſtat: ipſos adiuuando ꝛ a malo retrahẽdo.
Dñatur etiã bonis. ideo ſubdit i oi populo
Populus em̃ dicit̃ a polis qđ eſt ciuitas.
vt aic glo. in. l. j. in p̃n. ff. de leg. iij. Ciuitas
v̾o interpretat̃ ciuiuꝫ vnitas: ꝛ ſignificat
bonos in quibꝰ eſt vnitas volũtatum: qui
dicũt cũ propheta. Unã petij a dño hanc re
quiram ꝛc̃. ps. xxvj. Jn iſtis talibus virgo
primatũ tenet duꝫ eos in gratia dei fouet
Dñatur etiã tepidis. ideo ſubdit ꝛ in omni
gente primatũ tenui. Gentes em̃ dicuntur
quaſi gẽtiles. qñ ergo homo ad fidẽ xp̃i cõ
uertitur: tũc ſpũaliter generat̃. iuxta illud
j. ad Coꝝ. iiij. in xp̃o em̃ Jeſu ꝑ euangeliuꝫ
ego vos genui. Quidã igitur ſunt tales q̃-
les ſunt gẽiti. ſ. ꝑ baptiſmũ qꝛ i nullũ bonũ
ꝓficiũt nullãqꝫ v̾tutẽ app̃hẽdũt. Jn q̃bꝰ ip̃a
primatũ tenet quia eos ad feruẽter operan
dũ prouocat et inducit. Secũdo princi-

E

paliter dicit̃ dña ꝓpter ius dñij acquiſituꝫ
Acquirit em̃ q̃s dñium alicuius rei aut ra-
tiõe emptionis ſoluto precio. l. ꝓcuratores
§. penl'. ff. de tributo. ꝛ. §. vendite. inſti. de
rerũ di. aut ratiõe operatiõis qñ aliq̃s reꝫ
operatus eſt ꝛ eam in eſſe ꝓduxit. §. ſi q̃s
a dño. inſti. de re. di. ꝛ. l. dñs horreo. §. j. ff.
locati. ope em̃ dicũtur quaſi ſil'es pecunijs.
l. a duobꝰ. ff. de ope. libe. aut ratiõe electio
nis. ſicut p̃latis acq̃ritur ius rõne electiõis
iuxta notata ꝑ Bar. in. l. abſenti. ff. de do-
natiõe. ꝛ ꝑ doctores in. c. noſti. de elec. Fa
ciũt notata per glo. in aut̃. de mãda. p̃nci.
§. eos. col'. iij. que tñ intelligũtur ſecuta cõ
firmatiõe ipſiꝰ electiõis qñ ad aliquẽ ſup̾io
rẽ ꝑtinet ꝯfirmatio. iuxta notata ꝑ Jnno.
in. c. ex parte. de arbi. ꝛ in. c. cũ veniſſent. de
reſti. ſpolia. Uirgo igit̃ beata habet ius do

Maria
hꝫ ius
dñandi

minãdi. p̃mo rõne emptiõis. qꝛ cũ filiꝰ ſuꝰ
emerit ꝛ redemerit humanũ genus: ip̃a ad
hãc redẽptionẽ faciẽdã eſt multipl'r op̾ata
preciũ. ſ. redẽptiõis miniſtrãdo. ꝛ ipſum re
dẽptorẽ nutriẽdo. ſcđo rõne op̾ationis. qꝛ
ip̃a eſt mater dei q̃ cũcta in eſſe ꝓduxit. Un̄
ad Heb̃. iij. inq̃t Paulꝰ. q̃ fabricauit oĩa de
us eſt ꝛ imp̾ator. in. l. j. in p̃n. C. de veteri
iu. enuc. dicit. A ſumme ꝓuidẽtia trinitat̃
totiꝰ mũdi elemẽta ꝓceſſerũt. oĩa aũt bo-
na filij facta ſũt matris cui ſine liberis mo
rienti in omnibꝰ bonis ſucceſſit ꝑ. l. p̃mã. ꝛ.
l. mater. C. ad ſenatuſcon. tertu. et inſti. eo.
§. j. tertio ratione electionis: quia deus ab

eterno ip̃am elegit. Un̄ ꝓpħa p̃s. cxxxj. in-

F

quit. elegit eã in habitatiõeꝫ ſibi. Tertio
p̃ncipal'r đr dña ꝓpter multitudinẽ ſubdi
toꝝ. ip̃a em̃ hꝫ ſ̾uos: amicos: filios: ꝛ ini-
micos. Serui ſunt de nouo conuerſi. ami-
ci ſunt eiꝰ fideles ꝛ deuoti. filij ſunt in celo
beati. hoſtes eiꝰ ſunt demones ꝛ damnati.
Jſtis q̃tuor generibꝰ ſubditoꝝ diũſimode
dñat̃. qđ innuit̃ Cañ. vj. vbi đr. Que eſt iſta
que ꝓgredit̃ q̃ſi aurora ꝯſurgens: pulchra
vt luna: electa vt ſol: terribilis vt caſtrorũ
acies ordinata. Seruis em̃. i. de nouo con
uerſis dñat̃ tanꝙ aurora. qꝛ ab eis expel-
lit tenebras culpe. ꝛ dat lucẽ gr̃e. Amic̃. i.
deuot̃ ꝛ fidelibus dñat̃ tanꝙ luna: qꝛ dat
eis lucẽ diuine ſapiẽ ꝛ rorẽ celeſtis gratie.
Filijs. i. btĩs dñat̃ tanꝙ ſol. qꝛ replet eos
clariſſima dei viſione ꝛ feruẽtiſſimo eius
amore. Jnimic̃. i. demonibꝰ domiat̃ tanꝙ
acies militũ ordinata. qꝛ eos terret ꝛ ex-
pellit ꝛ in fugã conuertit. vnde de eiꝰ dñio
exponi põt illud quod đr Geñ. j. Dñamini
piſcibꝰ maris. i. demonibꝰ qui ſunt ſemꝑ i
amaritudine pene. ꝛ volucribꝰ celi. i. angel'
ꝛ vniuerſis aĩantibꝰ q̃ mouent̃ ſuꝑ terraꝫ
i. hoibus. Poteſt etiã de hoc exponi illđ qđ
đr Geñ. xxvij. Seruiãt tibi ppl'i. eſto dñs
fratrũ tuoꝝ: ꝛ incuruent̃ ante te filij mr̃is

G

tue. i. oẽs angeli q̃ ſunt filij eccl'ie triũphã

Oia ve
nerant
Mariã

tis. Sciendũ ergo ꝙ iſti gl'ioſe dñe. i. vir
gini bñdicte oẽs creature reuerentiã exhi-
bent ꝛ faciũt illud quod de filio ſuo p̃cipit
apl's ad Phil'. ij. dicẽs. Jn noie ieſu omne
genu flectat̃ celeſtiũ: terreſtrũ: ꝛ infernoꝝ.
Jn noie igit̃ v̾ginis marie dicunt̃ flectere
genua agmĩa celeſtia. Angeli etem̃ nomẽ
eius maxime venerant̃ ꝛ eã reuerẽter ado
rant. ꝛ ip̃e filius dei mr̃em ſuã venerat̃ et
laudat. ꝛ hoc eſt quod đr Prouer. vl. ſurre
xerũt filij eius. i. oẽs angeli ꝛ beati ꝛ bea-
tiſſimã p̃dicauerũt. vir eius. i. xp̃s ꝛ lauda
uit eã. Quia ꝫ xp̃s vt ſcriptũ eſt Lu. ij. ca.
erat ſubditꝰ beate v̾gini. ideo ſm ſanctuꝫ
Bernardinũ in ſ̾mone. iij. de noie v̾ginis.
hec eſt vera locutio. Beate v̾gini ſubdita ẽ
oĩs creatura ꝛ deus. Un̄ Berñ. ſuꝑ miſſus
eſt omel'. j. ait. Deus cui ſ̾uiũt poteſtates.
ꝛ p̃ncipatus obediũt. ſubditꝰ erat Marie.
ꝛ nõ tm̃ marie: ſed ioſeph ꝓpter mariaꝫ. ex

D

quo eã venerat̃. Scđo ſibi flectũt genua
oĩa terreſtria. i. oẽs generatiões. ꝛ q̃ p̃ceſſe
runt: ꝛ q̃ ſunt: ꝛ q̃ ventura ſunt eã adorabũt
ꝛ eius nomẽ venerabant̃. ſicut ipſa inquit
Lu. j. Ecce em̃ ex hoc beatã me dicent oẽs
generatiões. Tertio flectũt ſibi genua

T

oĩa infernalia. i. demones. q̃ velint nolĩt ip
ſam adorãt ꝛ ad eiꝰ noiationẽ pauẽt ꝛ tre
mũt. Un̄ dicit ſctũs Gerardus epiſcopꝰ et
martyr in quodã ſ̾mone. inuite q̃ꝫ infernꝰ
btẽ marie vlulat ꝛ ꝑeaciſſimi demones cla
mãt. ſm em̃ Papiã dña interp̃tatur dans
minas. ꝛ ip̃a inimic̃ humani generis do-
minãs minas infert. Jtem ſm Catholicõ
interp̃tat̃ dña. i. domãs manus. ꝛ ip̃a do-
mat demonũ manꝰ ꝛ p̃tãtes. iõ eã timent
ꝛ reuerent̃. Beate igit̃ v̾ginis optimuꝫ eſt
dñium qđ nullius p̃lationi eſt obnoxiuꝫ. ꝛ
nulli creature ẽ ſubdituꝫ. Ut em̃ inq̃t btũs
Bernardinꝰ ſ̾mone. iij. de noie v̾gĩs. mat̃
dñi oĩs creature effecta eſt dña oĩs creatu
re. quõ em̃ ſubijceret̃ creature q̃ mr̃ effecta
eſt creatoris. Jdeo merito dici p̃t ad quã-
libet creaturã illđ Geñ. xvj. Reuertere ad
dñaꝫ tuã ꝛ humiliare ſub manu ipſiꝰ. que
verba dicta fuerũt Agar de ſara q̃ꝑpe ip̃a
v̾go vere eſt ſara que p̃nceps interp̃rat̃. q̃
verũ genuit Jſaac. ſ. filiũ dei. in cuiꝰ ſemĩe
benedicte ſunt oẽs gẽtes. ꝑ quẽ oĩs creatu
ra p̃ncipatũ habuit. Hec ille. Qui etiã ibi-
dem ait. ꝙ hec dña nulliꝰ adiutorio eſt in-
nixa cũ ab eterno rege fuerit ſuſtentata et
figurata fuit ꝑ Heſter. q̃ a regis Aſſueri
vlnis eſt ſuſtẽtata. Heſter. xv. Heſter aũt
eleuata in ppl'is interp̃rat̃. ꝛ merito ſigni
ficat v̾ginẽ benedictã. dñam oiuꝫ ppl'orũ.
de q̃ admirant̃ angeli dicẽtes Cant̃. viij.
Que ẽ iſta q̃ aſcẽdit de deſ̾to delitijs afflu.
innixa ſuꝑ dilec. ſuũ. Jpſa ꝫ hꝫ filiũ ſuum
in quo ſunt oĩa bona recõdita ſm dictum
apl'i ad Rom̃. ij. ꝛ ideo qñ eum perdidit in
tẽplo poterat dicere cũ ioſeph illud Tob̃.
x. oĩa ſimul in te vno bona habẽtes non de
buimus dimittere te. De ip̃a ergo domĩa
dicere poſſumꝰ illud Sap̃. vij. oiuꝫ bonoꝝ
mat̃ eſt. Quia igit̃ magne dñe magna do-
na largiunt̃. ſicut de Aſſuero rege dicitur
Heſter. ij. ꝙ dona largitꝰ eſt iuxta magni-
ficentiã p̃ncipalẽ. Jdeo hec dña noſtra: vt
Berñ. in quodã ſ̾mone ait. inuocãtibꝰ eaꝫ
ſubuenit vniuerſis ꝛ omibus miſericordie
ſinũ aperit vt de plenitudine eius accipiãt
vniuerſi. Jpſa em̃ adiuuãte filio omĩa va-
ſa vacua oleo leticie ꝛ miſ̾icordie implet:
vt myſtice fuit deſcriptũ. iij. Regũ. x. Hec
eſt regina ſaba que p̃ciosa aromata. i. vir-
tutuꝫ munera attulit i hier'lm. i. i eccleſiaꝫ

ſanctã ꝛ nõ ſunt allata taꝫ multa ꝛ ꝑcioſa aromata ſicut illa q̃ dedit regina ſaba ſalomoni.i. Maria filio dei.vt myſtice dicit̃ iij. Regum.x.ca. Quoꝝ portiũculam nobiſcum cõmunicare dignet̃ ipa munificentiſſima atq̧ liberaliſſima domina cui⁹ nomen ſacratiſſimũ ſit bñdictũ in ſecl'a ſeculorum. Amen.

De eiuſdem illibate virginis nominatione. Sermo tertius.

h

Hc eſt nomen

eius. Luce.j. inquit ſctũs Bernardin⁹ in ſmone.j. de noie v̓ginis. Da mihi glorioſa v̓go maria virtutem.ingeniũ. ꝛ ſermonẽ vt fidelib⁹ deuotis nũciare valeam gl'iam nois tui. non quãtum eſt aut quale: ſed vt tantillus ego paruul⁹ tuus de laudib⁹ tuis immẽſis enũciem ad gl'iam tuã ꝛ deuotionẽ meã ꝛ ſolamẽ omniũ me audientiũ. Quippe interp̃tatione ſua marie nomen ſonat illuminationẽ. amaricatõnẽ. ꝛ dñationẽ, nec immerito nõ vnã tm̃ nois habet interp̃tationẽ. nullũ em̃ nomen vnũ puto v̓ginis gl'iam poſſe enũciare. Maria ergo nõ vnam tm̃. ſed multiplicẽ interp̃tationẽ habꝫ. vt ſicut deum ipm̃ nõ vno tm̃ noie nominamus: ſ multis. vt ſic eius incomp̃hẽſibilitatẽ enũciemus, ſic ꝛ gl'ioſam v̓ginem multis nominib⁹ deſignamus. ꝛ nũc lucẽ: nũc ſolem ꝛ hmõi noiare ſolemus, vt ſic ad ſublimitatẽ eius cognoſcendã aliquãtulũ ꝑtingamus. Immẽſitas quippe glorie eius omis humani ſmonis excedit inopiaꝫ. proinde forte nõ noiauit eaꝫ angel⁹ volens potius venerari ſilẽtio qd̓ nõ potuit exp̃mi eloq̃o. Hec ille. Si em̃ terrenus ac temp̃alis imperator mult̓ noibus nũcupat̃ vt eius magnanimitas ꝛ excellẽtia demõſtret̃. vt pꝫ in ꝓemio inſti. ꝛ. ff. Multo mag̓ regina ꝛ imp̃atrix celeſtis diuerſis ↄ̄ nũcupari nominib⁹. Sed de vno tm̃ breuitat̓ cauſa hic ꝑtractabim⁹. Sciendũ eſt ḡ ꝙ huius tam ꝑclariſſime v̓ginis nomen qd̓ Maria nũcupatur: inter alias q̃nq̧ demonſtrat eius excellentias. quarum

Impatoris multa noia

Prima dicit̃ maternalis.
Secũda archadialis.
Tertia regalis.
Quarta imperialis.
Quinta ꝛ vltima appellat̃ auguſtalis.

De ꝑma excellentia nois Marie que ↄ̄ Maternalis.

h

Hc nomen Maria q̃nq̧ alias excellẽtias demõſtrat ipſi⁹ beatiſſime dñe noſtre que incipiũt ab vna l'raꝝ ſuarum. Per M. em̃ ſignificat̃ ꝙ ipa eſt mater vniuerſoꝝ. Iuxta illud Sap̃. vij. omniũ em̃ bonorum mater eſt. Qd̓ Albertus ſup miſſus eſt, exponit de beata v̓gine dicẽs ꝙ ipa eſt mat̃ oĩuꝫ, quia vnũ hoiem genuit.ſ. xp̃m. ꝛ oẽs regenerauit, peperit em̃ filiũ ſuũ ꝑmogenitum corporal'r, alios aũt oẽs ſanctos ſpiritual'r. Ipſe em̃ ieſus nõ cõfundit̃ electos ſuos vocare fratres ꝑ pſalmiſtam: dicẽs. Narrabo nomẽ tuũ fratribus meis, quaꝫ auctem allegat Paulus ad Heb. ij. nam per cõceptũ eius ꝛ partũ ex ipa v̓gine poſſum⁹ de illo dicere illd̓ Gen̄. xxxvij.ſ. caro ꝛ frater nr̃ eſt. vt ſit ipe ꝑmogenitus.ſ. dignitate ꝛ ſanctitate in multis fratrib⁹.i. ĩ oibus ſanctis. vt ait apl's ad Roma. viij. Omniũ igit̃ ſanctoꝝ q̃s per ſpũalẽ gr̃am mediãte v̓gine regñauit de⁹ ↄ̄ mater ipa v̓go. imo etiã angeloꝝ ↄ̄ mr̃ ſm̃ Albertũ vbi.ſ. q2 ipa mediãte eoꝝ reſtaurata ẽ ruina. ſ de hac excellẽtia matnitat̓ h̓ ꝑtranſeo q2. ſ. in. ij. ꝑte hui⁹ opis, ſer. ij. ꝑte. vi. ſatis copioſe declaraui quõ v̓go bñdicta eſt mr̃ noſtra. q̃ veritas põt ꝓbari ꝑ illud Eſa. vi. Nũq̃d parturiet terra ĩ vna die: aut pariet̃ gẽs ſimul? Cõſtat em̃ ꝙ nõ querit de t̃ra ſm̃ l'ram. q2 ſtulta eẽt queſtio. ḡ intelligit̃ de terra ſm̃ figurã.ſ. de beata v̓gine q̃ terra appellat̃. vt patuit. ſ. ꝑte. ij. hui⁹ opis. ſermone. iij. ꝑte ꝑma. Ipſa em̃ ſimul peperit oẽm gentẽ modo ꝑdicto. imo etiaꝫ ois creature mater ↄ̄. vt ꝓbat Albert⁹ ibidẽ. q2 quicq̃d eſt cã cauſe. eſt cã cauſati. vt ait phs i li. de cauſis. ſ v̓go maria fuit origo ꝛ cã ꝓductiua filij dei q̃ inquãtũ de⁹ eſt cã ꝛ origo oiꝫ creaturarũ tã rõaliũ q̃ irrõnaliũ ꝛ inſenſibiliũ, iux̃ illd̓ Deut̃. xxxvij. Ipe em̃ eſt pr̃ tuus q̃ poſſedit et fecit ꝛ creauit te. ergo ipa mr̃ dei eſt mater oĩuꝫ creaturarũ. ꝛ nõ ſolũ rõne creatõis: ſed etiã rõne innouatõis quã expectãt fieri ꝑ filiũ ei⁹. iuxta illud ad Rom̃. viij. ois creatura ingemiſcit ꝛ parturit vſq̧ huc expectãs reuelatõeꝫ filioꝝ dei: q2 ꝛ ipa creatura liberabit̃ a ſuitute corruptiõis in libertatẽ gl'ie filioꝝ dei. O igit̃ mr̃ nr̃a venerãda: cũ maxima ſit affectio mr̃is erga filiũ. l. videam⁹

R

Mater vniuerſoꝝ

vbi glo. ff. de in litẽ iurã. ꝑterea credendũ eſt ꝙ tu nos filios tuos intime diligis. Et cũ mater nõ poſſit nec debeat obliuiſci filij ſui. vt inq̓t Seuerin⁹ papa in. c. ad romanam eccl'iam. ij. q. vj. vbi dicit glo. ꝙ nõ p̃ſumit̃ aliqua eſſe mat̃ niſi diligat filiuꝫ. c. afferte. de p̃ſump. Profecto tu dilectoruꝫ filioꝝ tuoꝝ q̃ ſum⁹ nos obliuiſci nõ potes ſed de nobis cõtinuaꝫ memoriã habẽs neceſſitatib⁹ noſtris ſubuenire nõ ceſſas. Si eniꝫ vt inquit Statius. x. Thebay. prolis amor crudelia vicit pectora: non eſt dubitandum ꝙ pectus tuum piiſſimũ ad prolem tuam diligendaꝫ tua viſceroſa pietas conſtringit.

De ſecunda excellentia que dicitur archadialis.

Z

Er A. que eſt ſecũda littera nominis v̓ginei ſignificat̃ ꝙ btã virgo eſt arca theſauroꝝ dei q̃ figurata eſt in arca tabernacli. de qua dixit dñs ad moyſen Exo. xxv. ca. Fac tibi arcã de lignis ſethim q̃ arca deaurata erat intus ꝛ foris, ꝛ erãt in ea mãna. tabule legis: ꝛ virga aarõ que frõduerat. Ligna ſethim de q̃bus fabricata erat arca ſunt ligna imputribilia. et ſignificat theſaurũ v̓ginitatis in ſummo qui fuit in Maria. Caſtitas eſt em̃ ille theſaurus de quo ait apl'us. ij. ad Coꝛ. iiij. habem⁹ theſaurũ in vaſis iſtis fictilibus.i. corpibus. nam in ãgelis qui nõ habẽt corp⁹ v̓ginitas nõ eſt ꝓprie v̓tus, quia hoc hñt a natura nõ a pugna cũ gratia. facit ad hoc gl. in. l. j. ff. de cap. ꝛ poſtli. re. dicẽs. ꝙ firmior virtus eſt que venit a pugna. eſt aũt tãti valoris iſte theſaurus. vt dicat ſapiẽs Eccl'i xxvj. Nõ eſt digna põderatio aie ꝯtinent̓. Tantũ aũt panderat v̓ginitas vt ſola ſit potẽs rep̃ſentare aias deo. vt inq̓t imperator in aut̃. de leno. §. ſancimus. hic autẽ v̓ginitatis theſaur⁹ ſi ſemel amittit̃ nũq̃ recuperat̃ quo ad ꝑmiuꝫ aureole. xxxij. q. v. c. ſi paulus. ꝛ hoc etiã inq̓t Iſid̓. in li. de ſum. bo. ꝛ btũs Tho. ij. ij. q. clij. ꝛ in quito ſuo quodlib. q. iiij. Iſta aũt arca eſt aurata intus ꝛ foris q2 plena eſt charitate. auruꝫ em̃ q2 ꝑcioſius ẽ alijs metallis: ſignificat charitatẽ que eſt maxia virtutuꝫ qua erat maria circũdata in cõuerſatione exteriori ꝛ actione interiori. Vñ de ipa dici põt illd̓ iij. Reg. vj. Nihil erat in templo quod nõ auro tegeret̃. Ad opa aũt ipius charitatis chriſtus hortabat̃ diſcipulos Matth. v. c. dicẽs. Theſaurizate vobis theſauros i celis faciẽdo.ſ. opa charitat̓. In hac arca ẽ theſaurus ſuauiſſime miſcd̓ie deſignate ꝑ mãna. quẽ theſauruꝫ poſtulabat Moyſes populo ſuo dicẽs Num̃. xx. Aperi eis dñe theſaurũ tuũ fontẽ aque viue.ſ. miſicordie ꝛ gr̃e. vnde ꝛ mr̃ miſicordie v̓go maria ↄ̄. Eſt etiã in eã theſaurus ſapiẽtie ſignificatus ꝑ legẽ in arca poſitã. de quo ↄ̄ Sap̃. vij. Infinitus theſaur⁹ eſt hoibus.ſ. ſapia de qua etiã inq̓t iuriſcõſultus in. l. j. in pñ. ff. de vari. ꝛ extraor. cog. ꝙ nõ põt ꝑcio numario extimari. cui⁹ v̓ba lꝫ referant̃ ad ſapientiã iuris ciuilis, tñ etiã intelligi debẽt de ſapientia diuinarũ rerũ imo multo magis. Si ergo ſciẽtia ciuilis nõ ꝑmittit aliquẽ ĩ pauꝑtate viuere nec ĩ neceſſitate mori vt ait impator in aut̃. de here. ꝛ fal. §. vl. coll̓. j. multo minus theſaurus diuine ſapientie. ecõtra v̓o de non habẽtibus hunc theſaurũ dicit Augu. in epigrãmatibus ꝓſperi epigrãmate. lxxiiij. In magna egeſtate ſunt diuites ſapiẽtie theſauros non habẽtes. His aũt theſauris in ſummo plena fuit beatiſſima v̓go maria. Nam nulla creatura pura habuit tantã cognitionem de diuinis rebus ꝛ ꝑtinẽtibus ad ſalutem ſicut ipa que fuit magiſtra apoſtoloruꝫ et euãgeliſtarũ ad docendũ eos de myſterijs chriſti. vt inq̓t Hieronym⁹ in ſermone ad Euſtochiũ. Nec mirũ ſi theſaurũ immẽſuꝫ ſapientie habuit cũ in ea chriſtus requieuerit in quo ſunt oẽs theſauri ſapie et ſciẽtie dei ſm̃ apoſtolũ ad Col̓. j. ꝛ qui chriſtũ nouit theſaurũ ſapiẽtie et ſciẽtie nouit. vt ait Amb. cui⁹ ſentẽtia ponit̃ in. c. Legim⁹. in fi. xxxvij. diſtin. Eſt etiã virga in arca deſignans poteſtatẽ ꝛ dñium eius. de quo. ſ. diximꝰ in ſmone ꝑcedenti parte vlti. Arca aũt iſta ſuabat̃ in tabernacl'o vt res precioſiſſima. et ita btã virgo in tabernaculo eccl'ie ſiue cordis noſtri eſt venerabil'r ꝛ cũ deuotõe maxima recolẽda ꝛ ↄſeruãda. In iſta etem̃ arca deus nõ ſolũ poſuit theſauros ſapiẽtie ſue. vt etiã ſcriptũ eſt Prouer. ix. vbi ↄ̄. Sapiẽs mulier edificat domuꝫ ſuã.i. gubernat ſanctã eccl'iam. ꝛ theſaurũ pietatis ꝛ bonitat̓. Unde ipa inquit Eccl'i xxiiij. Tranſite ad me oẽs qui ↄcupiſcitis me: ꝛ a gñationib⁹ meis adimplemini: ſed etiam in ea collocauit theſauruꝫ potentie ſue, ideo ipa Eccl'i. xxiiij. ait. In hieruſalem.

Arca theſauroꝝ

p

M

poteſtas mea. ⁊ certe potentiã magnã in
N civitate ſupna hꝫ beata ꝟgo. Cõſueuit
Maria aũt qs penes aliquẽ regẽ habere magnuꝫ
poteſt poſſe: aut rõne parẽtele aut rõne grẽ inuẽ-
re: aut rõne beneficẽtie. ⁊ iſta triplici de cã
btã ꝟgo apud celeſtẽ regẽ obtinet magnũ
poſſe. Primo rõne parẽtele qꝛ ſcꝫ eſt mat
regis. Vñ Bern. in qdaꝫ ſmone ait. Non
deeſt ptãs: qꝛ ẽ mr̃ oipotẽtie. nec volũtas
qꝛ eſt mr̃ miſcdie. nec induſtria qꝛ eſt mat
ſapie. De hac aũt cã potẽtie ꝟginis habet
figura. iij. Reg. ij. vbi dicit Salomõ Berſa
bee mr̃i ſue. Pete mr̃ mea. neqꝫ em̃ fas eſt
vt auertã faciẽ meã a te. Scd̃o habꝫ poſſe
rõne grẽ inuẽte: qꝛ inuenit grãm apd deũ:
vt ei dicit angelꝰ Luce. j. Vñ Bern. ſuper
miſſus eſt. ait. Maria dr̃ grã plẽa: qa deo
angelis ⁊ hoibꝰ eſt grata. Deo ꝑ hũilitatẽ.
ãgelis ꝑ ꝟginitatẽ. ⁊ hoibꝰ ꝑ fecunditatẽ.
Tantã aũt grãm apud deũ iuenit ꝙ ipãꝫ
ab eterno amauit ⁊ a pncipio mũdi ꝑ oẽs
etates queſiuit ⁊ tandeꝫ ſibi deſponſauit.
De his tribus dr̃ Sap. viij. hanc amaui ⁊
exquiſiui aiuuẽtute mea: ⁊ q̃ſiui eaꝫ mihi
ſpõſam aſſumere. Tantã quoqꝫ grãꝫ apd
deũ inuenit ꝙ ipãm ꝓ Eua regnare fecit.
De quo i figura dr̃ Heſter. ij. adamauit eã
rex ſup oẽs mulieres habuitqꝫ gratiam ⁊
miſcdiam cũ rege ⁊ impoſuit dyadema re-
gni in capite eius: fecitqꝫ eã regnare ꝓ va-
ſti. i. ꝓ Eua. Tantũqꝫ eius amorẽ cõcepit
ꝙ oẽs eiꝰ petitiões exaudiuit. vnde vbi. s.
dicit. Si inueni grãm in oculis tuis o rex.
da mihi aiam meã ꝓ qua rogo ⁊ populuꝫ
meũ pro quo obſecro. Et rex ſibi oia con-
ceſſit. Tertio habet magnũ poſſe rõne bñ-
ficentie. i. obſequioꝝ que ſibi exhibuit. De
qbus ſanctꝰ Odilio in quodã ſmone inqt
Ipſa dei genitrix omẽ tẽpus dñice ifantie
pueritie ⁊ adoleſcẽtie cũ illo pegit. ⁊ obſe-
quio materne dilectionis vt vera mr̃ vero
filio miniſtrauit. ⁊ Augu. in ſmone de annũ
ciatione ait. Lacta maria creatorẽ tuum.
panẽ celi: preciũ mũdi. prebe lambẽti mã-
millaꝫ vt ille ꝓ te pcutienti pbeat maxillã.
Tu illi tempalẽ miniſtra ſubſtantiã: vt ipſe
nobis ⁊ tibi vitã tribuat ſempiternã. Lacta
qui fecit te vt ipſe fieret in te. Quia ḡ btã
virgo talia obſequia chriſto preſtitit, ideo
apud ipm potentiã magnam promeruit.
Quãobrẽ merito arca teſtamẽti appellari
debuit in qua oẽs theſauros ſuos omipo-
tens deus collocauit.

De tertia excellẽtia nois ꝟginalis que
dicit Regalis.

t Ertia lr̃a huius nomis eſt R.
ꝑ quã ſignificat ꝙ ipã ẽ regia O
celoꝝ ⁊ totiꝰ orbis. de q̃ ꝓpha Regia
inqt ps. xliiij. Aſtitit regina a celoꝝ
dextris tuis ⁊c. vbi cõmẽdat hãc reginam
de ſex ꝓrogatiuis. Primo a ꝓrogatiua ex
cellẽtis pulchritudis cũ in eodem pſalmo
inquit. Ois glia eius filie regis ab intus.
Non em̃ multuꝫ curauit de pulchritudine
faciei exterioris. lꝫ vt. s. diximus in parte
precedẽti huius operis. ſmone. iiij. ⁊ etiaꝫ
ſermone vltimo fuerit pulcherrima. Scie-
bat em̃ ꝙ vt dr̃ Prouer. vl. Fallax gratia
⁊ vana ẽ pulchritudo. ſ; curauit de pulchri
tudine faciei interioris. Ideo dicit. Omis
glia eius ⁊c. pulchritudo ãt faciei ſicut dic
Augu. in lib. de trini. eſt quãdo ipã facies
eſt decẽter colorata. hylariter effecta. ⁊ bñ
ꝓportionata. Charitas aũt fecit animam
ꝟginis coloratã que ſignificat ꝑ auꝝ quo
induta eſt ipã regina. Finalis ꝟo ꝑſeuerã
tia fecit ipãꝫ bene letã vt cũ magna leticia
anima eius de mũdo recederet q̃ in bonis
operibus vſqꝫ in finẽ ꝑſeuerauit. Unde de
ꝑſeuerantibus dici poteſt illud Eſa. lv. In
leticia egredi emini. diuerſitas aũt ꝟtutuꝫ
fecit aiam eius bene ꝓportionataꝫ. Iſta ḡ
tria que fuerũt in beata ꝟgine fecerũt ani
maꝫ eius valde pulchraꝫ. ideo ſubditur. in
fimbrijs aureis. Ipſa em̃ habuit finalẽ ꝑ-
ſeuerantiã: que notat ꝑ fimbria. que eſt fi
nis veſtimẽti. habuit etiã charitatem: que
notat ꝑ hoc ꝙ illa fimbria dr̃ fuiſſe aurea
habuit etiã ꝓportionalitatẽ. quod ſignifi-
cat: per hoc quod dr̃: circũamicta varieta-
te. i. virtutũ diuerſitate. naꝫ magnitudini
fidei correſpõdebat magnitudo ſpei. ⁊ ma
gnitudini ſpei correſpõdebat magnitudo
charitatis. ⁊ magnitudini charitatis cor-
reſpõdebat magnitudo opiſ. Habuit ergo
magnã fidẽ d̃ q̃ Lu. j. dr̃ illi. Btã q̃ credi-
diſti ⁊c. habuit magnã ſpẽ. vñ Ecci. xxiiij.
appellat mr̃ ſancte ſpei. magnã qꝫ charita
teꝫ habuit intantũ ꝙ pre nimia charitate
lãguebat. Unde Cant. v. c. dicebat. Nũcia
te dilecto: qꝛ amore lãgueo. Magna qꝫ et
fortia opa fecit. ⁊ iõ de ipã dr̃ Prouer. vl. P
manũ ſuã miſit ad fortia. Secũdo com- Precio
mendatur iſta regina de veſtiuꝫ precioſi- ſitas ve
tate: cũ dicit. Aſtitit regina a dextris tu- ſtiũ ma
is in veſtitu deaurato circũdata varietate. rie

que veſtimẽta intelligunt aut ꝓut habuit
in mũdo. aut ꝓut habet in celo. Nã i mũdo
exiſtẽs habuit veſtimẽtũ deauratũ. i. corpꝰ
incorruptũ ⁊ illibatũ. aiam ꝟo habuit cir-
cũdatã varietate. i. oiuꝫ ꝟtutũ diuerſitate
vt ipã teſtat Ecci. xxiiij. Uel poſſunt etiã
intelligi veſtimẽta illa ꝓut nũc hꝫ in celo.
hꝫ em̃ veſtimentũ deauratũ. i. corpus glia
imortalitatꝭ idutũ ⁊ circũdata varietate. i.
oium ſanctoꝝ numeroſitate q̃ ipãm circũ-
dant: venerant ⁊ laudãt. Tertio cõmen
dat iſta regina de ſpõſi nobilitate cuꝫ dr̃.
cõcupiſcet rex decorẽ tuũ. vbi etiã oſtẽdit
ꝙ magne ſit excellẽtie ille ſpõſus: qꝛ ipſe ẽ
dñs deus tuꝰ. ⁊ quãte ſit reuerẽtie: qꝛ oẽs
adorãt eũ. Sicut ḡ regina regnũ gubnat
ſic beata ꝟgo qñ rex xp̃s per mortẽ ſe ab-
ſentauit eccliam dei in illo triduo rexit: qꝛ
fidẽ illibatã ſuauit. Similr qñ rex xp̃s ad
celũ aſcẽdit ipã tanq̃ regia eccliam guber
nauit: qꝛ totiꝰ ecclie magiſtra ꝑmãſit. Si
milr qñ rex xp̃s alicui faciẽ ſuã abſcondit
tunc ipã regina miſcdiaꝫ ſuã maxie oñdit
qñ hõ ad ipãꝫ cũ deuotõe cordis recurrit.
Iõ illud qd̃ vane mulieres dixerũt d̃ luna
nos exponere poſſumꝰ de iſta regia. qd̃ ht
Hiere. xliiij. ſ. ſacrificemꝰ regine celi. ⁊ libe
mus ei libamia ſicut fecimꝰ nos ⁊ pr̃es nr̃i
⁊ faciamꝰ ei plãcẽtas ad colendã eã. Nam
ex eo tẽpe quo ceſſauimꝰ ſacrificare regine
celi indiguimꝰ oibus ⁊ gladio ⁊ fame con
ſumpti ſumꝰ. qñ aũt ſacrificauimꝰ ei: ſatu
rati ſumꝰ panibꝰ ⁊ bñ nobis erat maluꝫqꝫ
Odor nõ vidimꝰ. Quarto cõmendat iſta regi
ſuauita na ab odoris ſuauitate cũ dr̃. Myrrha et
tis ma- gutta ⁊ caſſia a veſtimẽtis tuis ⁊c. vbi di
rie cit glo. his aũt aromatibus odor ꝟtutũ
ſignificat q̃ odores nuptiali gaudio adhi-
bent vt i nuptijs fieri ſolet. habẽt aũt iſte
ſpẽs aromatice has ꝓprietates. vt dicit gl.
ibidẽ: qꝛ myrrha eſt amara ⁊ cõſeruat car
nem a putredine: ⁊ vermes expellit: ⁊ ideo
myrrha ſignificat carnis mortificationeꝫ.
que lꝫ ſit carni amara. tñ cõſeruat a putre
dine luxurie. ⁊ expellit ꝟmes male concu-
piſcentie. Gutta expellit oẽs inflaturas ⁊
tumores. ⁊ iõ ſignificat hũilitatẽ q̃ cordis
elationes curat ⁊ diſſoluit. Caſſia in aq̃ſis
locis naſcit ⁊ creſcit: ſignificat pietatẽ que
naſcitur in cordibus illoꝝ q̃ ſunt cõpaſſibi
les ⁊ deuoti. De his ſpẽbus aromaticꝭ ⁊ de
alijs tractat in. l. fi. §. ſpẽs. ff. de publica.
Iſte igit tres ſpẽs aromatice. ſ. Myrrha
caſtitatis. Gutta humilitatꝭ. ⁊ Caſſia pie-
tatis in maria fuerũt q̃ magnũ odorẽ fece
runt deo angelis ⁊ hoibus. Iſte autẽ tres
ſpẽs aromatice ſpirabãt odorẽ a veſtimẽtꝭ
eius ⁊ domibꝰ eburneis. veſtis em̃ fuit ipã
ꝟgo que xp̃m vteri ſui veſtimẽto veſtiuit
⁊ circũdedit. Iuxta illud Dan. ix. Antiquꝰ
dierũ ſedit. veſtimentũ eius albũ ſicut nix
⁊ illud Hiere. xxxj. Nouũ faciet dñs ſuper
terrã: femina circũdabit virũ. Domus qꝫ Q
ipſius virginis fuit eburnea. qꝛ fuit caſti-
tate decorata. In ebore eniꝫ caſtitas deſi-
gnat. qꝛ elephas eſt aial caſtum et nature
frigide. vt dicit in li. de ꝓprietatibus reruꝫ.
Quito cõmendat iſta regina a domicil- Famle
larũ ſiue adoleſcẽtulaꝝ famulatu. ſolẽt em̃ Marie
regine habere domicellas q̃ ſibi famulant
⁊ ſeruiũt. ⁊ quãto ſubdite ſunt nobiliores
tãto dñe earũ ſunt digniores. §. generalr.
in aut. de digni. coll. vj. Iſta igit dña regi
na noſtra hꝫ tria genera famularũ. prime
famule ſunt filie regũ. de qbus dr̃ in eodẽ
ps. delectauerũt te filie regũ i honore tuo.
ſcd̃e ſunt filie Tyri. de qbus ſubdit et filie
tyri in muneribꝰ vultũ tuũ deꝓcabunt oẽs
diuites plebis. tertie ſunt ꝟgines de qbus
ſubdit. Adducunt regi ꝟgines poſt eam.
Tres em̃ ſunt ſtatꝰ mulieruꝫ q̃ ipi ꝟgini
ſeruiũt. ſ. bone vidue q̃ ſignificant ꝑ filias
regũ. qꝛ ipſe corpus ſuũ in caſtitate ⁊ mun
dicia bene regũt. Alie ſunt ꝯiugate q̃ ſigni
ficant ꝑ filias tyri. Tyrus em̃ interpratur
anguſtia. ⁊ ſignificat ꝯiugatas q̃ mltas i
mũdo ãguſtias patiunt. ſiue in tolerando
virũ qñ eſt nimis auſterus. ſiue in pariẽn-
do filios ⁊ educãdo ⁊ nutriẽdo eos. ſiue in
alijs neceſſitatibꝰ ꝓcurãdis. iuxta illud. j.
ad Coꝝ. vij. tribulationẽ ⁊ dolorẽ cordis
habebũt hmõi. Tertie ſunt ꝟgines q̃ vo
tum ꝑpetue caſtitatis poſt ipãm emiſerũt
qꝛ ipã ꝑor oibus emiſit. Filie igit regũ. i.
bone vidue ſuã reginã delectãt. ſ. beatam
ꝟginẽ. qñ ſe in mũdicia ⁊ caſtitate ꝯſuãt:
Filie tyri. i. bone ꝯiugate ſibi munera offe
rũt: qñ opibus miſcdie intẽdũt. ⁊ in ſuo cõ
iugio ordinate viuũt. ꝟgies aũt poſt ipãꝫ
adducunt: qñ illã in ꝟginitate et mũdicia
imitant. Sexto cõmendat iſta regina a R
ꝓlis fecũditate cũ in eodẽ pſalmo dr̃. pro Fecũdi
pr̃ibꝰ tuis nati ſũt tibi filij. ⁊ pñt ibi vocari tas ma
pr̃es ipſi pr̃iarche vel ꝓphete vel iudei in- rie
fideles a qbus ipã originẽ duxit. Filij aũt
vocari pñt vel ꝟgines vel apl̃i vel deuoti

xp̄ani. Eſt ergo ſenſus. p p̄ribus tuis nati
ſunt tibi filij .i. p p̄triarchis qui fuerūt con
iugio ſuiētes. nati ſunt tibi filij .i. ꝟgines
cōiugia ꝯtennētes. vel p p̄ribus tuis .i. p
ꝓphetis qui xp̄m venturū p̄dixerūt. nati
ſunt tibi filij .i. apl'i qui xp̄m incarnatū vi-
derunt. ⁊ eius euāgeliū p̄dicauerūt. vel p
p̄ribus tuis .i. p iudeis infidelib⁹ qui xp̄m
ꝑſequunt̄ nati ſunt tibi filij .i. boni xp̄iani
qui xp̄m vera fide cōfitent̄. Sequit̄. Con-
ſtitues eos p̄ncipes ſup oēm terrā. Cōſti-
tuunt̄ aūt p̄mi filij .i. ꝟgines ſuper omnē
terrā q̄ñ ſup oēs ſenſus ſui corꝑis dn̄ant̄.
ſc̄di filij .i. apl'i ſup oēm terrā conſtituunt̄
q̄ñ cōculcant terrena ⁊ ſe ad celeſtia ſuble-
uant appetēda. Tales eñ oīa poſſidēt vñ
quidā ſapiēs inq̄t. Qui oīa ꝯtemnit: om̄ia
poſſidet: q2 oīa ſub pedibus h3: ⁊ oīb⁹ p̄eſt
oībuſq3 dn̄at̄. ideo apl'us .ij. ad Coꝝ .vj. in
quit. tanq̄ nihil habētes: ⁊ oīa poſſidētes
Tertij aūt filij .i. boni xp̄iani ſup omnem
terrā cōſtituunt̄ q̄ñ terrena oīa bene ⁊ lau
dabil'r adminiſtrāt. om̄ia delectamenta q̄
de terrenis ꝑcipiūt in dei gl'iam referunt.
ſicut faciebat impator Juſtinianus. vt̄ in
l. in noie dn̄i. C. de offi. p̄. af. ⁊ in .l. j. C. de
ve. iu. enuc. ⁊ in aut. de armis. in p̄n. coll.
vj. ⁊ ſil'r agebat btūs Frāciſcus de q̄ canit
eccl'ia in officio ei⁹. Quicq̄d in reb⁹ reꝑit
delectamēti regerit in gl'iam factoris. Ta
les boni xp̄iani dicunt deo illud p̄s. xvij.
Sup oēm terrā gloria tua.

De quarta excellētia ꝟginalis nominis
que dr̄ imperialis.

S p Er quartā l'rā3 .ſ. J. denotat̄ q̄
beata virgo eſt impatrix celi et
terre. ⁊ hoc p̄mo: q2 ip̄a genuit
celeſtē impatorē. ⁊ ideo poteſt
ab eo petere quicq̄d vult ⁊ obtinere. quod
figuratū fuit .iij. Reg. ij. vbi mr̄ ſalomōis
dixit ei: petitionē vnā peto a te ne cōfun-
das faciē meā. tūc eñ faciē ſuā ꝯfunderet
q̄ñ illud qd̄ peteret denegaret. Si ḡ impe
rat filio rōne matnalis iuriſditiōis q̄ fuit
ſubditus illi. vt habet̄ Lu. ij. Multo mag̃
impat oībus creaturis filio ſuo ſubiectis.
facit .l. de acceſſionib⁹. ff. de diuer. ⁊ temp.
pre. Eſt quoq3 impatrix q2 eſt filia celeſtis
impatoris. ideo illi inq̄t ꝓpheta p̄s. xliiij.
Audi filia ⁊ vide ⁊c̄. eſt etiā impatrix: q̄a
eterni impatoris eſt ſponſa. de quo dicit̄
Joh. iij. ca. Qui habet ſpōſa3 ſponſus eſt.
Vñ ꝟo deus illi tradidit imperiū orbis et
eius ꝯtentoꝝ in eo: dixit ei illud qd̄ habet̄
j. Eney. His ego nec metas rerū nec tēpa
pono. imperiū ſine fine dedi. ⁊ ideo iſtā tā
excellentē impatricē debemus oēs dilige
re ⁊ reuereri ꝓpter rōnē quā ponit Vege-
tius in .ij. li. de re militari. c. v. dicēs. Ma-
ieſtas impatoris ſm̄ deū humana diligē-
tia eſt excolēda. ⁊ ei cū Auguſti nomē ac-
cepit tanq̄ p̄nti ⁊ corporali deo fidelis eſt
preſtanda deuotio. impēdenduſq3 ꝑuigil
famulatus. Deo eñ vel p̄uatus vel milita
ris ſeruit: cū imperatori fideliter ſuit. cu3
fideliter eū diligit qui deo regnat autore.
Hec ille. Cuiuſmodi eſt impatrix noſtra q̄
a deo ſuū recepit imperiū. Huiꝰ aūt impa
tricis dignitas oſtendit̄ p̄s. xliiij. dum dr̄.
Aſtitit regina a dextris tuis ⁊c̄. Et primo
quātū ad locum: q2 ſedet a dextris filij. qd̄
figuratū fuit .iij. Reg. ij. vbi Salomō fec̄
poni thronū mr̄is ad dexterā ſua3: fecitq3
eam in eo ſedere. Sc̄do eius dignitas
oſtendit̄ quo ad habitū cum dr̄. in veſtitu
deaurato. ⁊ de hoc habet̄ Apoc. xix. vbi dr̄
venerūt nuptie agni. ⁊ vxor ei⁹ p̄parauit
ſe. ⁊ datū eſt illi vt cooꝑiret ſe veſtimento
byſſino ſplēdente ⁊ cādido. ⁊ Prouer. vlt.
dr̄. Byſſus ⁊ purpura indumentum eius.
Tertio quātū ad obſequiū famuloꝝ cū
dicit̄. circūdata varietate .ſ. angeloꝝ ⁊ ſan
ctoꝝ. qui oēs beate ꝟginı tanq̄ ſue impe
ratrici famulant̄ ip̄amq3 ꝯtinue magnifi
cant. De famulatu autē angeloꝝ dic̄ ſc̄tūs
Gerardus ep̄s in quodā ſmone. Domin⁹
noſter ieſus xp̄s matrē ſuā magnificat. q̄
angelicis eſt ſtipata choris. archangelicis
vallata turmis. thronoꝝ hincide poſſeſſa
iubilationib⁹. Dn̄ationū circūcincta tripu
dijs. p̄ncipatuū circūſepta obſequijs. pote
ſtatū amplexata plauſib⁹. ꝟtutum gyrata
honorib⁹. cherubin circūſtātiata hymnifi-
cationib⁹. ſeraphin vndiq3 poſſeſſa ineffa
bilibus cātationib⁹. Qual'r aūt ceteri ſan
cti eidē famulent̄ declarat p̄dictus ſanct⁹
in eodem ſmone dicēs. Apoſtoloꝝ ſplen-
didiſſimus ordo ineffabili laude illam ex-
tollit. Martyrū exercitus ſupplicat domi
ne ſue. Confeſſoꝝ multitudo innumerabil'
continuū ſibi perſonat canticū. ꝟginū cā-
didiſſima cōtio ingē choreā ad ſuam cele-
brat gl'iam. Hec autē ſereniſſima impera
trix mittit angelos in miniſteriū. ⁊ eis ſe-
creta palatij cōmittit. Unde Beda in q̄dā
ſmone inq̄t. ꝑſuadet; immo cōpellit nos

celſitudo tua credē q̄ i regno filij tui o btā
ꝟgo maria ita impioſe p̄ncipãris: vt p an
geloꝝ miſteria tuis ſemp deuotis ſubue-
nias. Si eñ angelus angelū mittit: ꝯfidē
ter d3 credere xp̄iana deuotio q̄ impatrix
angeloꝝ tāto magis h3 angelos ad obſeq̄
um quāto differētius pre illis nomē here
ditauit. Si eñ Joſue dux ppl'i iſrl' iuſſit ſo
lē ſtare: quō nō oīa ſydera ad nutū impa-
tricis obediant? Si cherubin ⁊ ſeraphī de
fonte bibētes inferiorib⁹ āgel' q̄dā arcana
reuelāt. quāto magis gl'ioſa ꝟgo de occult̄
filij ſui amplexu ei⁹ deguſtata myſteria an
Z gelis copioſi⁹ effūdit? Hec ille. Tāte aūt
auctis i celeſti palacio eſt iſta impatrix q̄
oīb⁹ alijs ſanct̄ intmedijs omiſſis ad ip̄a3
licet ab oī grauamīe appellare. l3 eñ ſm̄ i
ra ciuilia debitū mediū ſeruet̄ in appella-
tionib⁹ .l. impatores. ff. de appel. reci. tñ in
ip̄a ſuat̄ ſtilus iuris canonici. quo omiſſo
q̄libet medio appellat̄ ad ſummū pōtificē:
c. ſi duob⁹. ex. de appel. Quilibet ḡ p̄t ad eā
appellare. Vñ de ip̄a dicere poſſum⁹ illud
qd̄ ſcriptū eſt in .c. ad romanā .ij. q. vj. vbi
dr̄. Ad eā ab oīb⁹ opp̄ſſis eſt appellandu3
⁊ ꝯcurrendū q̄ſi ad mr̄em: vt eius vberib⁹
nutriant̄. auctē defendāt̄. ⁊ a ſuis opp̄ſſo
rib⁹ releuent̄: q2 nō p̄ōt nec d3 mr̄ obliuiſci
filij ſui. Confidēter igit̄ vnuſq̄ſq3 appellet
ad ip̄a3 ſiue grauet̄ a diabolo: ſiue ab aliq̄
tyrāno: ſiue a corꝑe ꝓp̄o. aut a diuina iuſti
Theo- cia. P̄rio licet appellare a diabolo ſic̄ fec̄
philus. theophil⁹ q̄dā q̄: vt ſcribit̄ i miracul' eiuſdē
ꝟginis: ab ep̄o ſuo a vicedn̄atu depoſit⁹: i
tantā deſꝑationē cecidit. q̄ diaboli ſe ſuū
fec. ⁊ de ſua ſuiture cyrog̃phū manu ꝓp̄a
cōſcripſit ⁊ diabolo tradidit. Poſtmodum
ꝟo ad cor ſuū rediēs ⁊ penitēs ad impera
tricē iſtā appellauit. ⁊ ip̄a totū irritū fecit
⁊ diabolo vt theophilo cyrog̃phū redderet
p̄cepit. ⁊ ſic ip̄m in ſtatū p̄ſtinū reſtituit et
U grã3 ac veniā ſibi ipetrauit. Sc̄do licet
appellare ad ip̄a3 ſi q̄s grauat̄ a tyranno
qd̄ p3 in .b. Baſilio. cui cū Julian⁹ apoſtata
ad preliū ꝯtra ꝑſas vadēs. minat⁹ fuiſſet
Baſili⁹ q̄ in ſuo reditu ciuitatē ſuā deſtrueret. ſā-
ctus Baſili⁹ ad impatricē iſtā appellauit.
q̄ militē quēdā noīe Mercuriū iā defūctū
ſuſcitauit. q̄ ſup equū ꝯſcēdēs: atq3 ad Ju-
lianū ꝑgens. ac lanceā fortit̄ vibrās. ip̄m
occidit. Jō dicit ſc̄tūs Philibert⁹ in q̄da3
ſmone. Veniāt ad beatā mariā iuſti cū ba
ſilio effectū celerē ꝑcepturi. veniāt ⁊ peccō-
res cū theophilo deſideratā grã3 adepturi
Tertio licet ad ip̄am appellare. ſi q̄s gra
uat̄ a corꝑe ꝓprio. ſicut p3 in Maria egy-
ptiaca. q̄ vt habet̄ in vitaſpatrū: cū multo
tp̄e carnali ꝯcupiſcētie deſeruiſſet: tandem
ad impatricē iſtā cōfugiēs ⁊ appellās. cō-
cupiſcentiā vicit ⁊ caſtitatem cōſeruauit.
Quarto licet ad ip̄am appellare. ſi q̄s a
dei iuſticia ſe grauare ſentit. Qd̄ ſignifica
tū fuit Heſter. v. vbi dr̄. q̄ cū rex Aſſuerus
iudeis eſſet iratus. regina Heſter ad ip̄u3
placandū acceſſit. Cui rex ait. Etiā ſi dimi
diā partē regni mei petieris dabitur tibi.
Iſta ergo impatrix figurauit impatricem
celoꝝ cū qua deus regnū ſuū diuiſit. Cum
eñ deus habeat iuſticiā ⁊ miſc̄oīa3. iuſti-
ciā ſibi in hoc mūdo exercendā retinuit. et
miſc̄oīa3 mr̄i cōceſſit. ⁊ ideo ſi q̄s ſentit ſe
grauari a foro iuſticie dei: appellet ad forū
miſc̄icordie matris eius.
De q̄nta excellentia noīs ꝟginalis que
dicit̄ Auguſtalis.
X Uinta l'ra hui⁹ ſacratiſſimi no Maria
q minis q̄ eſt A. ſignificat beata3 augu-
ꝟginē eſſe auguſtā toti⁹ orbis ſta
Sicut eñ impator Auguſt⁹ dr̄
ab augēdo. q2 quātū p̄ōt d3 ſuū imperium
augere. vt dicit glo. ſup rubricam ffoꝝ. et
inſtitutionū. Ita ꝟgo gl'ioſa appellari p̄ōt
auguſta. Sicut ei vxor terreni impatoris
appellat̄ auguſta. l. ſi fiſcus. in fi. ff. d̄ iure
fiſ. ⁊ .l. fi. §. ij. C. de q̄dri. pre. ⁊ .l. p̄nceps. ff.
de legi. multo mag̃ deſpōſata ac cōiuncta
celeſti impatori bn̄dicta ꝟgo appellari d3
auguſta. Maxime q2 ip̄a augmētauit im
periū diuinū ſup humanū genus deꝑditū
atq3 ip̄a mediāte auct⁹ eſt fidelis populus
colēs deū. Jō de ip̄a dici p̄ōt illō p̄s. ciiij.
⁊ auxit ppl'm ſuū vehemēter. Ad iſtā igit̄
Auguſtā debēt oēs tribulati recurrere: q2
ip̄a neminē ſpnit: ſ3 oēs benigniſſime reci
pit. ⁊ ſp reſidet ⁊ expectat ad ſe venientes:
vñ thron⁹ dei appellat̄. Jō apl's Heb. iiij.
ait. Adeamus cū fiducia ad thronum grẽ
eius vt miſc̄oīam ꝯſeq̄mur ⁊ grãm inueni
mus in tp̄e oportuno. Hic eſt ille thronus
de quo .iij. Reg. xij. dr̄. Felix rex ſalomon
thronū de ebore grandē: ⁊ veſtiuit eū au-
ro fuluo nimis. Fuit ergo btā ꝟgo thron⁹
Salomonis .i. xp̄i. q2 in eo nouē mēſibus
ſedit: ⁊ eū oī pietate repleuit. De q̄ dici p̄ōt
illud Prouer. xxv. Roborabit̄ clementia
thronus eius. Ut eñ inquit Gualterus in

alexādriade.li.j.In ſtabile eſt regnū quod
nō clemētia firmat. Felicitas aūt regnand
eſt famulantes amare. vt ait Caſſiodorus
lib.iij.eplarū.epiſtola.cj. Eſt quoqꝫ thro-
nus terribilis ꝯtra demōes eius deuotos
impugnātes. de quo dr̄ Apoc.iiij. De thro
no procedunt fulgura ⁊ voces ⁊ tonitrua.
Rogemꝰ ergo iſtā ſereniſſimā auguſtā vt
nos ab hoſtiū inſidijs ⁊ impugnatoribꝰ ꝓ-
tegens atqꝫ populo dei ānumerari faciēs
in bonis opibus ꝑſeuerātes vſqꝫ ad finē
ad ꝯtemplandā poſt huiꝰ vite tranſitū eiꝰ
glorioſam maieſtatē i celeſti faciat patria
ſublimari. Amen.

De eiuſdem ſanctiſſime virginis no-
minatione. Sermo quartus.

Oleū effuſum
nomē tuū. Cā.j. Inquit
glorioſus ſanctꝰ Bernardi-
nus in ſmone ſcd̄o de no-
mine ꝟginis. Non eſt fa-
cultatis hūane dilectiſſimi fratres ꝙdiu i
hoc mortali corꝑe viuit. plene pertingere
ad laudem glorioſe ꝟginis matris dei q om
niū hoīuꝫ ⁊ voces excellit ⁊ ſupat itellectū
Quis eñ mortaliū niſi diuino illuſtratus
oraculo de vnica dei ⁊ hoīs genitrice ꝗcꝙ
modicū vel grande ꝑſumat edicere: immo
nō timeat hāc pollutis labijs noiare. quā
pater miſericordiarū ⁊ ante ſecula deus ꝑ-
petuā deſtinauit in virginē digniſſimam:
Filius ꝑelegit in matrē. ſpūſſanctus noue
gratie domiciliū ꝑparauit. quibꝰ laudibus
ſuitus hominū reginā efferret angelorū:
que ꝑconia dilatet mortalis anguſtia vel
officia subminiſtret: cui celeſtia parēt ⁊ fa
mulant obſeqa. qui dignā honoribꝰ plau-
ſus hoīum iu terris accumulabit quā ſpiri
tuū agmina beatorꝫ iugit venerant i celis
Sed quia illā vt meret nō poſſumꝰ lauda
re ſaltem nomē eius extollere ꝯcuremus.
Hec ille. De quo noīe bñdicto quiqꝫ alias
cōſiderationes faciemꝰ ꝯtemplādo eiuſdē
ꝟginis qnqꝫ ꝑrogatiuas. ab vna litterarū
ipſius noīs incipiētes.

De ꝑma ꝑrogatiua incipiēte ab M. ſcꝫ
ꝙ ꝟgo maria dr̄ manus dei.

A Maria manus dr̄ — b — Eata dei genitrix virgo i ſacra
ſcriptura appellat manus dei.
de qua exponi pōt illud Deut.
xxxiij. Oēs ſancti in manu eiꝰ
ſunt. Et illud Job.xij. In cuius manu eſt
aīa oīs viuētis. Per iſtā manū deꝰ nobis
tribuit bona paradiſi. iux illud ps. lxxiij.
Extendit manū ſuā in retribuēdo. Per ip
ſam etiā electo ſuo ſuccurrit. Unde inquit
pſalmiſta ps.lxxxviij. Manꝰ mea auxilia
bitur ei, de qua etiā dicit ps.cviij: Sciant
quia manꝰ tua hec. Et ps.xxiiij. In manu
eius oēs fines terre. Et ideo rogabat idē
ꝓpheta di. ps.cxviij. Fiat manus tua vt
ſaluet me. ⁊ ps.cxliij. iterū dicebat. Emit-
te manū tuā d̄ alto ⁊c. Grās igit tibi ago
dñe ieſu xp̄e qa poſuiſti ſup me manū tuā.
ps.cxxxviij. De qua dr̄ ps. cxliiij. Apis tu
manū tuā: ⁊ imples oīe aīal benedictōe.
Spero aūt ꝙ ad regnū celeſte me ꝑducet.
iuxta illud ps.cxxxviij. Qm̄ illuc manꝰ tua
deducet me: ⁊ tenebit me dextera tua. Hec
eſt illa manꝰ de qua exponi pōt illud Sap.
iij. Iuſtorꝫ aīe in manu dei ſunt. Iſta ē illa
manꝰ dei fortiſſima q demones ꝓſtrauit.
ꝓpter quod oēs angeli eā benedixerūt. iux
illud Sap.x. Uictricē manū tuā laudaue
rūt pariter. Hec eſt manus dei que ꝓtegit
vnūquēqꝫ deuotū. Cui inquit dñs Eſa.lj.
Sub vmbra manꝰ mee ꝓtexi te. De q etiā
ſcriptū eſt eiuſdē li.l.c. Non eſt abbreuiata
manꝰ dñi. ſ. ad ſubueniendū nobis. Immo
de ip̄a dici poteſt illō Eſa.v. Et adhuc ma
nus eiꝰ extēta. Et iō dr̄ Cā.v. Manꝰ eiꝰ
tornatiles auree plene iacynctis. Prio
eñ beata ꝟgo dr̄ manus. q: ſicut in manu
ſunt qnqꝫ diſtinctiones digitorꝫ. ſic in ip̄a
ſunt qnqꝫ effectus gratiarū. Primꝰ nāqꝫ
digitus manus dr̄ pollex a pollendo. eo ꝙ
pre ceteris pollet ꝟtute ⁊ poteſtate. Scd̄s
dr̄ index: quia ꝑ ip̄m oīa indicamus. inſti.
de publi.iudi.§.fi. vbi gl. Tertius dicitur
medius: q: eſt mediꝰ hincinde. Quartꝰ dr̄
medicinalis. q: eo a medicis certa collige
ra colligunt. Quintꝰ dr̄ auricularis. q: per
eū aures ſcalpimus. vt dicit Iſido. in lib.
Ethymo. Beata igit maria eſt nob tanꝙ
pollex. q: potēter nos in ciuitatē celeſtem
itroducit. Eſt tanꝙ index. quia ſapienter
viā que ducit ad patriā ſupernā nobis oñ-
dit. ⁊ per illā nos deducit. iux illud Prou.
iiij. Ducā te ꝑ ſemitas eqtatis ⁊c. Eſt tāꝙ
digitus mediꝰ. quia tanꝙ mediatrix nos
deo recōciliat. iuxta illud Ecci.xxvj. Mu-
lier fortis oblectat virū ſuū. ip̄a eñ viruꝫ
ſuū oblectat qñ eius inimicos ad pacē cuꝫ
eo reducit. Eſt etiā tanꝙ digitꝰ medicina-
lis: qñ vulnera peccatorꝫ noſtrorꝫ ſanat. iu

Maria ꝑ digitos manꝰ ſignificatur.

xta illud Ecci.xliij. Medicina omniuꝫ in
feſtinatiōe nebule. i. in feſtina ſubuētione
Marie. que dr̄ nebula. quia fuit a terrenis
ſubleuata. Eſt qꝫ tanꝙ digitꝰ auricularis.
q: aurē nr̄i cordis apit vt ꝟba dei audia-
mus: dicēs illud Ecci.xxxix. Obaudite me
diuini fructꝰ. Et etiam Ecci.xliiij. Qui au
dit me nō cōfundet. Scd̄o iſta manus
fuit tornatilis. Uas aūt tornatile hꝫ rotū-
ditatē ⁊ mobilitatē atqꝫ velocitatē q cauſa
tur ex ip̄a rotūditate. Uas eñ qdrū ad mo
uēdū eſt tardū. ſed res rotūda ad mouēdū
eſt apta ⁊ velox. ſic ⁊ manꝰ btē ꝟginis leui
motu ad nobis ſuccurrēdū ſe erigit. Uñ de
ipſa dici pōt illud Sap.vj. Preoccupat qui ſe
cōcupiſcūt vt eis ſe prior oſtendat. De illa
qꝫ dici pōt illud Sap.vij. oībus mobilibꝰ
mobilior eſt. Ipſa qꝫ btā virgo dicere pōt
illud Eſa.lxv. Anteꝙ clamēt ego exaudiā
⁊ adhuc illis loquētibꝰ ego audiā. Ter-
tio iſta manus fuit aurea. Aurū ei eſt pul-
chrū ⁊ clarū. ſic ⁊ ipſa fuit pulchra in mēte
ꝑ puritatē. ⁊ clara in cōuerſatiōe ꝑ hone-
ſtatē ⁊ caſtitatē. Ideo de ipſa pōt dici illud
Sap.iiij. O ꝙ pulchra eſt caſta gñatio cū
claritate. Quarto iſta manꝰ fuit hyacin
ctina. Aſſimilat aūt btā ꝟgo hyacīcto rōne
noīs: coloris ⁊ ꝟtutis. Pria rōne noīs. q:
iacīctꝰ dr̄ quidā flos colorē hñs purpureū.
Dr̄ etiā eſſe lapis ꝓcioſus. Fuit etiā nomē
cuiuſdā pueri formoſi. q inter illos flores
mortuꝰ eſt inuētus. ⁊ ab eiꝰ noīe flores illi
vocati ſunt iacincti ſm fabulas poetarum
maxie Ouid. in lib.x. methamor. fabula
vij. Uñ ꝟſus. Flos eſt iacinctꝰ: lapis eſt ia
cinctꝰ: hōqꝫ. Cū ſit vterqꝫ bonꝰ: melior tñ
eſt vir vtroqꝫ. Per qd̄ datur itelligi ꝙ ip̄a
ꝟgo fuit tāꝙ flos. i. florida ꝑ ꝟtutū ame-
nitatē. Uñ canit eccl'ia. Sicut dies ꝟni cir-
cūdabāt eā flores roſarꝫ ⁊ lilia cōuallium.
Ipſa qꝫ fuit ſicut lapis ꝓcioſus ꝓpter dei ⁊
ꝓximi charitatē. De q Eſa.xxviij. dr̄. Po-
nā in ſyon. i. eccl'ia militāte lapidē precio
ſum. i. btām ꝟginē. De h̄ lapide ꝓcioſo in-
quit Aug. in li. de doctrina xp̄iana. Si pi-
ger es ad ꝑſcrutādū theſaurū dei. nō ſis pi
ger vnā margaritā ferre ſub lingua. ⁊ quo
vis ſecurꝰ ambula. Ip̄a qꝫ fuit ſicut vir for
tis ꝑ cōſtantiā ⁊ magnanimitatē. Unde
de ip̄a dr̄ Prou.vl. Accinxit fortitudine lū
bos ſuos. roborauit brachiū ſuū. Scd̄o dr̄
iacinctꝰ rōne coloris. Nā ſicut dicit Iſido.
vbi. ſ. Iacinctus nō hꝫ colorē nimis clarū
nec nimis obſcurū: ſed ex vtroqꝫ tēperatū.
Cū igitur deus habeat infinitā claritatē.
hō ꝟo reſpectu dei quādā obſcuritatē. bea-
ta ꝟgo in medio cōſtituta nec fuit clara ſic
diuina natura. nec obſcura ſicut hūana. et
fuit quidē minor ꝙ diuina. ⁊ maior ꝙ an-
gelica ⁊ humana. iō aſſimilat lune. Cā.
vj. Sicut eñ claritas lune eſt minor ꝙ cla
ritas ſolis: ſꝫ maior ꝙ claritas ſtellarū. ſic
claritas btē ꝟginis eſt minor claritate dei.
⁊ maior claritate ſcōꝝ ⁊ angelorꝫ. Tertio
dr̄ iacinctꝰ rōne ꝟtutis. Ut eñ dr̄ in lib. de
ꝓprietatibꝰ rerū. iacinctus hꝫ cor cōforta-
re. triſticiā expellere. ⁊ inter inimicos tutū
ſeruare. Sic ipſa cōfortat cor dans cibum
gratie. iuxta illud Ecci.xv. Cibauit illū pa
ne vite ⁊ intellectꝰ. Expellit etiā triſticiam
dans eileticiā iocūditatis interne. Uñ in
eodem.c. dr̄. Iocūditatē ⁊ exultationē the
ſaurizauit ſuꝑ eum. Cuſtodit quoqꝫ ab in-
ſidijs fraudis diabolice. Uñ Sap.x. dr̄. Cu
ſtodiuit eum ab inimicis ⁊ a ſeductoribus
tutauit illum.

De ſcd̄a ꝑrogatiua incipiēte ab A. ſ. ꝙ
beata virgo dr̄ apis dei.

D — a — Pis in ſacra ſcriptura dr̄ btā ꝟgo.
q: fuit breuis ꝑ humilitatē. volati
lis ꝑ ſupnorꝫ cōtēplationē. melliſi
cās ꝑ celeſtis fructꝰ ꝓductionē. De qua dr̄
Ecci.xj. Breuis in volatilibꝰ eſt apis. ⁊ ini
tiuꝫ dulcoris hꝫ fructꝰ eiꝰ. De iſta ape dicit
Amb. in li. de ꝟginibꝰ. Apis rore paſcitur.
cōcubitꝰ neſcit. mella cōponit. Sic btā ꝟgo
rore celeſti. i. grā ſpūſſancti paſta fuit ꝟgo
permāſit. ⁊ paradiſi dulcedinē generauit.
Notādū aūt ꝙ apes: vt dr̄ in lib. de pro
prie. rerū quattuor diligūt. Primo aerem
ſerenū q: tūc plus de rore inuenitur. ⁊ tpe
pluuioſo a volatu impediūtur. Scd̄o abun
dantiā florꝫ. Tertio ſuauem ſonū. Nā ſicut
dicit Ariſto. in li. de animalibꝰ. ꝑ cātilenas
⁊ ſonū ſuauē attrahūtur. Quarto dulce vi
num. q: deficiēte melle: dulci vino paſcun-
tur. Iſta aūt quattuor beata ꝟgo dilexit ⁊
in ſe habuit. Primo ſerenitatē interne con
ſcie. iuxta illud ps.xliiij. Omnis glā eiꝰ fi-
lie regis ab intꝰ. Et iō ſereniſſima appella
ri dꝫ: ſicut ſolēt appellari vxores imꝑatorꝫ
l.ſ.C. nemini licere in cōparatiōe ſpecieruꝫ
li.x. Suꝑ oēs eñ ſerenitatē animi dilexit:
que verbū dei ſcribere in carta vteri ſui: et
illud ſuauiſſimum carmē. ſ. Magnificat:
dñō decātare debebat. Sciebat eñ qd̄ mąt

A Manꝰ tornatilis

B Manꝰ aurea

C

Apes qttuor diligūt.

Impatrix ſereniſſima

Ouid.in.j.de triſti. Carmina proueniunt animo deducta ſereno, Itē nouerat ꝙ vt dicit Boe. in.j. de cōſola: Nubib⁹ atris ꝯdita nullū fundere pñt ſydera lumē. Quia igiť vt ḋr in.c.de apib⁹.vij.q.j. Apes hñt vnū regē cui⁹ ducatū ſequunť. Idō nos debem⁹ iſtā apē diuinā tanꝗ reginā noſtrā in oib⁹ imitari, lꝫ eñ aliaꝝ apū fera natura ſit, §. apū.inſti.de reꝝ diui.ꝛ.l.naturalē.§.apū ſiue apiū.ff.de acq.reꝝ do. Hec tñ apis celeſtis nō eſt fera ſꝫ humaniſſima, q̄ nobis oſtendit viā oīum bonoꝝ moꝝ.ꝛ maxīe ad ſerenitatē ꝯſcīe ꝛ mūdiciā cordis nos hoꝛtať dicēs illud Proſperi in li.epigrā. Coꝛ mundū ꝛ ſapiens ꝟbo ꝟtutꝫ alatur. Et xp̄i in noſtra pectora regnet amor. Scḋo hec apis diuina dilexit flores ꝟtutū ꝛ oīs grē. vñ ſequiť. Circūdata varietate.ſ. virtutū. Tertio ſonū allocutiōis diuine, de quo ḋr ibidē. Audi filia ꝛ vide ꝛ inclina aurē tuaꝫ ꝛc. ꝛ Can.v. Uox dilecti mei pulſantꝫ aperi mihi ſoror mea ꝛc. Quarto vinū iocūditatꝫ ſupne, iuxta illud Can.vij. Guttur tuū ſicut vinū optimū dignū dilecto meo ad potandū labijſqꝫ ꝛ dētib⁹ eius ad ruminādū. De his quattuor ḋr Can.ij. En dilect⁹ me⁹ loquiť mihi.ecce diuina locutio. Surge ꝓpera amica mea ꝛ veni. Iam enim hyems trāſijt, imber abijt ꝛ receſſit.ecce ſerenitas ꝯſcīe.ꝛ ſubdit. Flores apparuerūt in terra nr̄a.ecce diuerſitas ꝟtutū ꝛ grē.ſequiť vinee florētes dederūt odorē ſuū.ecce vinum iocūditatis ſupne. Tūc eñ aīa btē ꝟginis dedit odorē tanꝗ florēs vinea, qñ repleta ſupna iocūditate exultauit in deo ſalutari ſuo.vt ipſa inqt Lu.j. De iſta igiť ape diuina poſſum⁹ dicere illud qḋ ait Urbanus papa loquēs deo de beata cecilia: dicendo. Maria famula tua dñe quaſi apis tibi argumētoſa deſeruit.

De tertia ꝓrogatiua ꝟginis incipiēte ab R.ſ.ꝙ btā ꝟgo fuit regula oīum viuentiū.

Maria regula omnium viuētiū

Ex tertiā lr̄am nois ꝟginei que eſt R. ſignificať ꝙ ipſa mr̄ dei fuit regula oīum viuētiū.ꝛ idō ſicut inherēdum eſt regule iuris: ſicut bononiēſes inherēt carocio ſm glo.in.l.omnis bona diffinitio.ff.de regu.iu.ita ꝛ btē ꝟgini eſt inſiſtendū ꝛ adherēdū. Vñ quilibet deuot⁹ dꝫ illi dicere illud pſ.lxij. Adheſit anima mea poſt te. Ipa eñ ꝟgo ſcīſſima ſuis exēplis totū mūdum in viā ſalutꝫ illuminauit, atqꝫ oibus hoibus normā viuēdi dedit, Vñ canit eccleſia in officio natiuitatis eiuſdē de ipa ꝟgine di. Cui⁹ vita inclyta cūctas illuſtrat eccl̄ias. Et Amb. inqt in li.de ꝟginibus. Habetꝫ in ea exēpla ꝓbitatꝫ: vt ſciatis qd eligere ꝛ qd reprobare debeatꝫ. Cū igiť ſit triplex ſtat⁹ i eccl̄a militāte.ſ.ꝟginū, ꝯiugatoꝝ.ꝛ viduaꝝ. ipſa in omni ſtatu ſe reperit vt omnib⁹ regulā daret. Primo ꝟginib⁹ manēs ꝟgo añ partū.in partu.ꝛ poſt partū.docēs ꝟgines ſuo exēplo ſuā dño ꝟginitatē dedicare. Deinde ſpūſcō edocta ante cōceptū filij deſpōſari acqeuit Ioſeph arti quo pauperi ꝛ carpētario ſm Chryſ. cum ipſa eēt de ſtirpe regali iuuēculaqꝫ pulcherrima ꝛ nobiliſſima nō dedignās illū accipere: ſꝫ eū in reuerētia hñs. Vñ cū filiū inuenit in tēplo ait: vt hr̄ Lu.ij. Pr̄ tu⁹ ꝛ ego dolētes qrebam⁹ te, ꝓponēs ſpōſum ſibi, in quo regulā dedit cōiugatis vt diſcant vxores ſubdite eſſe viris.ꝛ nō dedignari ſi ſunt pauꝑes ꝛ vilis cōditionis. Uidua qꝫ facta ex morte ſpōſi: nō aliū ſpōſū duxit: licꝫ nō ꝓhibeať ſcḋm matrimoniū poſt mortē primi viri.c.de⁹.ꝛ.c.aperiāt.xxxj.q.j. Status tñ vidualis poſt ꝑmū mr̄imoniū magꝭ collaudať ꝛ maioris eſt meriti.c. nuptiarum. xxvij.q.j.ꝛ.§.cū igiť.in auť.de nō eligē.ſecu. Exercitiū aūt viduaꝝ eſt ieiunijs ꝛ vigilijs ac orōnib⁹ intendere. Nā vt ait apl̄s.j. ad Thi.v.vidua in delitijs viuēs mortua eſt. Btā aūt ꝟgo vt ait Amb.in li.de ꝟginib⁹ hoc faciebat de domo nō exiēs niſi cū ad tēplū accederet ad orādū.vel cū ſequereť ei⁹ filiū laudiēdo eius ꝓdicationē ꝛ miracula intuēdo cū maxīa cordis iocūditate. Et idō illi dicere poſſum⁹ illud qḋ hr̄ in corona nr̄a btē ꝟgis.ſ. O dolce matre quāto era il ꝯtēto che tu ſētiui qñ Giouāne e Petro. E li altri deci del ſuo bel cōuento. Uede vi ꝑ le cito andarli dreto. Cō li quali tul ſegui taſti ꝑ trei anni. Per odir di ſua bocha il ſancto metro.

De qrta ꝓrogatiua btē ꝟginis incipiēte ab I.ſ.ꝙ btā ꝟgo ḋr Idria dei.

Maria idria dei

Icꝫ aliq dixerint ꝙ ꝑ quartā lr̄am virginei nois ſignificať ꝙ btā ꝟgo eſt iaculū inimicoꝝ nr̄oꝝ.i. demonū.tñ qꝛ ſupra ſepius declarauim⁹, ꝛ etiā infra dicem⁹ quō beata ꝟgo debellat demones ꝛ coꝝ potētiā cōterit.ad pñs dicemus ꝙ ꝑ I. ſignificať ꝙ eſt idria dei. Quāuis eñ idria dicať vas aquaticū.tñ ad tria officia inueniť deputatū. Primo idria deputať

ad aquā hauriendā. Vñ Geñ.xxiiij. ḋr ꝙ cū nūcius abrae dixiſſet ad Rebeccam. Da mihi paululū bibere. Illa feſtinās depoſuit idriā de humero ꝛ dixit. Et tu bibe.ꝛ camelis tuis potū tribuā. Scḋm aūt expoſitionē Ber. nūcius ille quē miſit Abraā vt filio ſuo vxorē quereret.ſignificat angelum gabrielē.quē deus pater miſit ad Mariā vt ipſā filio ſuo i vxorē accipet. Per Rebeccā igitur ſignificať Maria.cui⁹ idria.i.aīa fuit plena aqua.i.grā. In hac igiť idria bibit ille nūcius Abrae.biberūt ꝛ cameli. In hac etiā idria bibit architriclinus.vt habetur Ioh.ij. Per nunciū igiť Abrae vt dictū eſt ſignificať angelus. Angeli enī in idria Marie biberūt.qꝛ in ei⁹ ꝟginitate delectati ſunt. Semꝑ eñ eſt angelis cognata ꝟginitas ꝛc. vt ait Hiero.in ſermōe aſſumptionis. Biberūt qꝫ cameli in hac idria.i. penitētes.qꝛ ſicut cameli dū grauia pōdera ſuſcipiūt ſe humiliādo genua flectunt.ſic veri penitētes grauē pniām humiliter ꝛ libēter portāt. Iſti ergo in idria Marie bibūt: cū de eius mīa ꝛ pietate delectātur. Vñ Ber. in quodā ſermōe ait. Nos quidē tui ſeruuli tibi cōgaudemus in ꝟtutib⁹ ceteris, nā laudamus virginitatē.miramur humilitatē ſed mīa miſeris ſapit dulcius. hāc amplectimur charius, recordamur ſepius: ꝛ crebrius inuocamus. Bibit qꝫ in hac idria architriclinus.i.de⁹ trinus delectat⁹ in ei⁹ humilitate. Vñ Ber. in quodā ſermōe ait. Superbiā Eue de⁹ deſpexit: ſꝫ humilitatē ꝛ deſpectionē marie reſpexit.humilem remunerās ꝛ humiliatā exaltās. In vtroqꝫ ergo ſe a deo reſpectā eſſe teſtať.qm̄ apud deū ei⁹ humilitas eſt accepta.ꝛ apud hoīes ei⁹ humiliatio eſt in glīa cōmutata.ſed ḋr ꝙ ille idrie de quib⁹ bibit architriclinus capiebāt ſingule metretas binas vel ternas. Idria eñ Marie capiebat binas metretas. quia geminā dilectionē.ſ.dei ꝛ ꝓximi cōtinebat vel duo teſtamēta quoꝝ cognitionē ꝛ ſciāꝫ habebat. Capiebat qꝫ tres metretas.qꝛ in ei⁹ vtero fuit xp̄s.in q fuerūt tres metrete i.tres ſubē.ſ.caro.aīa ꝛ diuinitas. Scḋo idria deputata eſt ad cōſeruādā farinā. vñ iij. Reg.xvij.dixit vidua. Uiuit dñs qꝛ nō habeo panē niſi quātū pugillus pōt capere farine in idria.ꝛ paululū olei i lechito. Cui helyas ait. Fac mihi de ipſa farinula ſubcinericiū panē paruulū ꝛ affer ad me. Hec aūt dicit dñs. Idria farine nō deficiet nec lechitus olei minueť. De iſta igiť idria iuſſit helyas fieri panē ſubcinericiū paruulū. qꝛ de ei⁹ puriſſima carne ꝑcepit de⁹ generari filiū ſuū q fuit panis ſubcineritius ꝓpť mortalitatē. Idō in figura ḋr.iiij. Reg.xix. Ecce ad caput ei⁹ ſubcineriti⁹ panis. Caput xp̄i eſt de⁹. Tūc aūt ad caput ſuū de⁹ panē ſubcinericiū poſuit.qñ naturā nr̄am mortalē ſue diuinitati vniuit. Fuit etiā iſte panis paruulus rōne maxīe humilitatꝫ. Vñ Eſa. ix.ḋr. Paruulus nat⁹ eſt nobis. Et bñ ꝯiūxit helyas oleū cū farina di. Idria farine nō deficiet nec lechit⁹ olei minueť. qꝛ ſicut Maria habuit ꝑpetuā virginitatē q ꝑ candorē farine deſignať. ſic ꝛ indeficiētē pietatē que ꝑ oleū demōſtrať. Vñ ipa inqt Eccī xxiiij. Uſqꝫ ad futurū ſeculū non deſinam.

Tertio idria eſt deputata ad cōſeruāda luminaria. vñ ḋr Iud.vij. Cūqꝫ per gyrum caſtroꝝ in tiib⁹ ꝑſonarēt locis ꝛ idrias ꝯfregiſſent: tenuerūt i ſiniſtris māib⁹ lāpades. ꝛ dextris ſonātes tubas. Iſta idria cōſeruās lumina fuit ꝟgo Maria: in q tria lumina cōſeruata ſunt. Primū lumē fuit ei⁹ corpus ꝟgineū. De cuius claritate ḋr Eccī xliij. Uas admirabile op⁹ excelſi. in cōſpectu ei⁹ qs poterit ſuſtinere: Scḋm fuit eius aīa luminoſa.q tota fuit diuine grē ſplēdorib⁹ plena. Vñ Eſa.lviij.ḋr btē ꝟgini. Implebit dñs ſplēdorib⁹ aīam tuā. Tertiū fuit ſplēdor meritoꝝ ei⁹ ꝛ operū. De q Sap.iij. ḋr. Bonoꝝ laboꝝ glīoſus eſt fruct⁹. Iſta tñ tria lumina erāt in illa idria occulta.ita vt poſſet dici de ea illud Ezech.xxij. Solē nube tegā. Nā ei⁹ corpus ꝟgineū fuit tectum nube mortalitatꝫ.ei⁹ anīa luminoſa fuit occultata nube paſſibilitatꝫ.eius merita glīoſa ipſa occultabat nube humilitatꝫ. Sed qñ iſta idria fuit fracta.i.ei⁹ aīa i morte a corpore ſeparata.tūc apparuerūt illa lumina ꝛ pōt dici de ea qḋ ſcriptū eſt.ij. Macha.j. Tūc ſol refulſit q pri⁹ erat ſub nubilo.nā refulſit ei⁹ corp⁹.qꝛ veſtitū fuit dote imortalitatis.refulſit ei⁹ aīa.qꝛ fuit veſtita glīa impaſſibilitatꝫ refulſerūt ei⁹ merita q modo parēt oībus ꝑ opa pietatꝫ. Ipa eñ eſt illa mulier de q ḋr Apoc.xij.ꝙ erat amicta ſole ꝛ luna ſub pedib⁹ ei⁹. Tūc eñ ei⁹ aīa fuit veſtita ſole qñ veſtita fuit ipaſſibilitate ꝛ oīmoda claritate. Tūc habuit lunā ſub pedibus qñ oēm mutabilitatē ꝛ corruptibilitatē corporis ſubiugauit. Habet etiā ſtellas in capite, quia ei⁹ ꝟtutes ꝛ merita diffunduntur

⁊ coruſcant in vniuerſo orbe.

De q̄nta p̄rogatiua ꝟginei nois incipiē te ab A.ſ.ꝙ beata virgo d̄r amigdalus ⁊ arbor celeſtis.

I

Maria amigdalus.

b Eata ꝟgo in ſacra ſcriptura appellatur amigdalus rōne arboris. floris ⁊ fructus. Primo rōne arboris. Ut eñ inq̄t Iſid̄.in li.ethim̄.xvij.q̄n radix amigdali eſt amara dulcorat̄ ꝑ ſurculū arboris picee. Iſte ſurculus eſt dei ꝟbū. de q̊ Iac.j.d̄r. Suſcipite inſitū ꝟbū. Iſtū ſurculū in corde habebat btā virgo. de qua dicit̄ Luce.ij. Maria aūt cōſeruabat oīa verba hec cōferēs in corde ſuo. Et id̄ ipſa tota fuit dulcedine repleta. Si eñ ꝟbū dei mūdat ab amaritudine pctī:iuxta illud Iob.iij.c. Uos mūdi eſtis ꝓpter ſermonē quē locut⁹ ſuz vobis. Multo magis potuit dulcedine replere ꝟginē bn̄dictā matrē ſuā. ⁊ eaz ab omni amaritudine p̄ſeruare. q2 magis eſt facile p̄ſeruare ne q̊d inducat̄ ꝙ inductum tollere. l. patre furioſo. ff. de his q̄ ſunt ſui vel alie. iu. ⁊. §. apū. in inſti. fi. de rerum di. Dicit q̊z Palladius ⁊ Ariſto. in li. de vege. ⁊ plātis. ꝙ amigdalus a ſua amaritudine liberatur per immiſſionē cunei in radicez. Iſte cuneus eſt ſpūſſanctus qui notā omnis peccati quā ex radice amara iudeoꝝ cōtrahere poterat: ab ea elongauit ⁊ expulit. Pbs q̊z vbi. s̄. dicit. ꝙ ſi amigdalus vetuſta clauis ꝑforetur. emittet guttaz gumi ⁊ ampli⁹ fructificabit. q2 humor in medulla impinguat̄. Per iſtud foramē intelligitur occulta inſpiratio dei. de qua ipſa ꝟgo inquit Cañ.v. Dilectus meus miſit manum ſuā per foramē. ⁊ vēter meus intumuit ad tactū eius. q2 beata ꝟgo in bonis opibus per contactū diuine inſpiratiōis excreuit.

K Scd̄o beata ꝟgo d̄r amigdalus rōne floris. Sicut eñ amigdalus ante oēs arbores flores ꝓducit. vt inq̄t Iſido. vbi. s̄. ſic ⁊ ipſa ante oēs mulieres votū ꝟginitat̄ emiſit. ⁊ poſt eā multe alie. De q̄bus dicit̄ p̄s. xliiij. Adducentur regi ꝟgines poſt eā. Et ad hoc ꝓpoſitū poſſet moraliter exponi illud q̊d inquit Uirgilius i buccolic̄. Et nūc omnis ager: nūc omnis pturit arbos. Nūc frondent ſilue: nunc formoſiſſimus annus ⁊c̄. Ex ipſa aūt ꝟginitatis ꝓmiſſione ⁊ votatione ſecuta eſt cōuerſio gentiū ⁊ reprobatio iudeoꝝ. de qua Eccs̄. vlti. d̄r. Florebit amigdalus ⁊ impinguabitur locuſta: ⁊ deſiccabitur caparis. Tunc eñ amigdalus floruit q̄n virgo beata votū ꝟginitat̄ emiſit. ⁊ tūc locuſta. i. gētilitas inſtabilis ⁊ vaga ſpūſſancti gr̄a impinguata fuit. Caparis aūt. i. ppl's iudeoꝝ in diſſipationē fuit. Caparis eñ eſt frutex ſpinoſus ſuꝑ terraz extēſus. vt d̄r in libro de ꝓprietatib⁹ rerū. ⁊ ſignificat ppl'm iudaicū durū ⁊ rebellem ⁊ terrenis adherētē.

Tertio d̄r amigdalus rōne fructus. naz fructus eius ſunt nuces longe. Dicit aūt Aug. in ſermone de natiuitate dn̄i. vbi loquit̄ de virga Aarō que ꝓtulit nuces. ꝙ in nuce ſunt tria. ſ. coriuz. teſta. ⁊ nucleus. Ut aūt ſupra diximꝰ parte.ij. hui⁹ operis. ſermone.iij. in exordio. ꝑ coriū ſiue corticē nucis ſignificat̄ xp̄i caro que habuit aſperitatē ⁊ amaritudinē paſſionis. per nucleū ꝟo eius diuinitas intelligitur. que h̄z dulcedinē ⁊ dedit illuminationē. per teſtā autē que eſt firma ⁊ iter nucleū ⁊ coriū ſiue corticē media ſignificatur eius aīa que fuit firma ꝯ omnia aduerſa. ⁊ que eſt media inter naturā diuinā ⁊ carnē. quia mediāte anīa xp̄i diuinitas eius fuit carni vnita. Ipſa igitur virgo bn̄dicta non ſolum amigdalus: ſed etiam arbor celeſtis appellat̄ que ꝓtulit folia flores ⁊ fructus. L

In nuce ſunt tria.

De folijs aūt eius d̄r Apoca. vlti. Folia ꝟginis ad ſanitatē gētiū. Iſta aūt folia fuerūt ei⁹ ſalubria eloquia. Unū foliuz valet ad ſanitatē carnalis cōcupiſcētie: cū dixit Lu.j. Quō fiet iſtud q̄m virū nō cognoſco. Aliud ad ſanitatē ſuperbie cum ait vbi. s̄. Reſpexit humilitatē ancille ſue. Tertiū ꝟo ad ſanitatē auaritie cum dixit ibidē. Eſurientes impleuit bonis ⁊c̄. Flores iſti⁹ arboris fuerūt ꝟtutes excellētiſſime que fuerūt in ea. de quib⁹ Cañ.ij. d̄r. Flores apparuerūt in terra noſtra. i. in ꝟgine Maria. q̄ d̄r terra. iuxta illud p̄s. Aperiatur terra ⁊ germinet ſaluatorem. Iſtos flores odoriferos virtutū debēt xp̄iani q̄rere in hac humo. i. in humili matre dei. iuxta illud Uirgi. vbi s̄. Qui legitis flores ⁊ humi naſcētia fraga. Si moraliter exponatur innumeris etenim fragrātiſſimis florib⁹ circūdata fuit ⁊ fulcita beata ꝟgo que dixit Cañ.ij. Fulcite me floribus ⁊c̄. Fructus ꝟo hui⁹ arboris fuerūt opa eius de quib⁹ Cañ. vij. dicit̄. Uideam⁹ ſi flores fruct⁹ pturiūt. Maxim⁹ aūt fruct⁹ huius arboris fuit ille de quo dictū fuit ipſi ꝟgini Lu.j. Bn̄dict⁹ fruct⁹ ventris tui. Iſte eñ fructus vere fuit bn̄dictus in odore. q2 ſuauis ad odorandū. Uñ Eccī M

xxiiij. ipſa virgo inquit. Ego q̄ſi vitis fructificaui ſuauitatē odoris. Fuit etiā venuſt⁹ ⁊ honorabilis ad intuendū. Uñ ſequit̄. Et flores mei fruct⁹ honoris ⁊ honeſtat̄. Fuit etiā dulc̄ ad guſtādū. id̄ Cañ.ij. d̄r. Fruct⁹ ei⁹ dulcis gutturi meo. Uñ de beata ꝟgine verificata fuit illa poetica ſnīa. Arbore de dulci dulcia poma cadūt. Et dn̄s nr̄ Ieſus xp̄s fruct⁹ fuit arboris pulcherrime Leuit. xxiij. de q̄ arbore d̄r oibus deuot̄ xp̄ianis Gen̄. xviij. Requieſcite ſub arbore. O igitur btā ꝟgo ꝑfecto tu es arbor illa celeſtis ligni q̊z vite q̊d de⁹ poſuit in medio paradiſi. vt figuratū fuit Gen̄.ij. q̊d affert. xij. fruct⁹ ꝑ meſes ſingulos. vt d̄r Apoc̄. vl. Tu es illa arbor de q̄ d̄r Dañ. iiij. Ecce arbor in medio terre. i. in medio ois creature. cui⁹ altitudo nimia. q2 incōprehēſibilis eſt omī pure creature. vt exponit. ſ. Bernardinus in quodā ſermōe. Cui⁹ ꝟginis excellētiā cōſiderās idē. ſ. Bernardinus inq̄t in ſermone vltimo de noie ei⁹. Oremus igit̄ dilectiſſimi fr̄es dn̄am noſtrā ꝟginē bn̄dictā. vt q̄ mater meruit eſſe iudicis ſeculoꝝ ꝓ reatibus nr̄is ſatiſfaciat aduocata. Quid enim in cā pōt eſſe periculi vbi cās hominū illa ꝑorat q̄ h̄z vn̄ apud deū ꝓ filijs orare p̄ſumat: q2 mr̄ eſt dei. H̄z ⁊ ille vn̄ homini clemēter ignoſcat: q2 fili⁹ hois eſt. Ambo certatim cās miſerātur humanas. Mr̄ excuſando mortales ne pereāt. fili⁹ ignoſcendo pctōrib⁹ vt reſurgāt. Om̄es ergo genitrici ei⁹ deuotiſſime ſupplicātes vitā nr̄am emēdemus. ⁊ mores. cōi voto. pari deſiderio. ardenti affectu. poſtulātes vt eccleſiā ſuā exaltet. noſtrū miniſteriuz acceptet. patriam tueatur ⁊ ꝓtegat. fideles multiplicet. abigat hoſtes. domeſticos foueat. ⁊ oēs qui triūphale nomē ieſu ac matris eius marie inuocāt ⁊ adorāt: dirigat ſemꝑ ⁊ cōſeruet. qui cū patre ⁊ ſpūſcō in eternū bn̄dicabilis laudabilis ⁊ glioſus viuit ⁊ regnat ꝑ infinita ſecula ſeculoꝝ. Amen.

De eiuſdē piiſſime ꝟginis nominatiōe. Sermo quintus.

N

c Ur queris nomen meū q̊d eſt admirabile: Geneſ. xxxij. ⁊ Iud̄. xiij. Inq̄t beat⁹ Bernardin⁹ in ſermōe.iij. de noie ꝟginis. Teſtis ꝯſcīe eſt dn̄s. ꝙ ſi q̄n celeſti gr̄a largiēte exterioꝛib⁹ curis exēpt⁹: laudib⁹ ꝟginis valeo tot⁹ vel ꝑ horā occupari: tāta mētis leticia ſaucior. tantaq̊z interi⁹ ſuauitate ꝑfundor. vt cūctis mūdi vanitatib⁹ ⁊ concupiſcētijs cōculcat̄: nil malū aut appetam ꝙ cū ipſo leticie ſpū ſi daret̄ ſtatim exilire ad dn̄m aliq̊ illud gaudij ſpiritalis curis iterū redeūtib⁹ auferat̄. ⁊ ſtimulāte memoria delictoꝝ cythara cōuertat̄ in luctū. ⁊ iubil⁹ ꝓch dolor in lamētū. Uide igitur quāte ſit felicitat̄ ⁊ gl'ie in illa patria dei genitricem virginē bn̄dictā ſtipatā ordinib⁹ angeloꝝ. choris ꝟginū comitataz. vultu pleniſſimo gr̄aꝝ in ſuo dignitat̄ ſolio p̄ſidentē reuelata iā facie cōtēplari. q̄n quidē in ſordibus carnis adhuc ⁊ mūdi luto degētib⁹ taz leta cōtingit in eius nois cōtemplatiōe ſentire: Ad ipm itaq̊z Marie nomē iterū ꝯtēplandū. iterū atq̊z iteꝝ deſcēdere libet. h̄ ille. Cuius glioſi patris veſtigia ſeq̄ deſiderās: ſic ⁊ nois ei⁹ appellationē recepi. Uñ ad ipm orōnē quandā in exordio mee conuerſiōis feci dicēs. Bernardine tuū ſumpſi ſciſſime nomē. Fac mea ſit geſtis cōſona vita tuis. Poſſuz nō imerito timere ſi ſcrutari veliz nois ꝟginei dignitatē: ne ipā ꝟgo mihi dicat ꝟba thematis nr̄i. Quid queris nomē meū ⁊c̄. tñ ⁊ ſi nō poſſuz de illo p̄dicare ſicut meret̄. aliq̊d dicere conabor ꝓut quiſq̊z eiuſdē ꝟginis ſeruulus tenet̄. Nā bona voluntas ſupplebit defectū viriuz. l. alia. C. de his q̄bus vt indi. ⁊ ipſa bona voluntas pro facto reputabit̄. l. reprehendenda. C. de inſti. ⁊ ſubſti. ſub cōdi. fac.

Sciēdū eſt ergo ꝙ ꝓpter multas alias p̄rogatiuas nomē virginis ex q̄nq̊z lr̄is cōponit̄. Omittēdo ergo breuitat̄ cā multa q̄ poſſent in hac materia dici. maxie q2 multitudo onerosa nihil h̄z honeſti. §. ſi. in aut. de refe. col. j. ⁊. l. tāta. §. ꝯrium. C. de vete. iu. enucle. ſuccincte tangā illud q̊d ait magr̄ Amb̄. ſeruita in ſuo q̄drageſimali. ſermōe. xxxix. vbi inq̄t ꝙ nomē Marie cōpoſitū ex q̄nq̊z litteris oſtēdit quinq̊z ꝟtutes in ea p̄cipue fuiſſe. Per M. eñ oſtēditur ꝟtus fidei. nā h̄ lr̄a ex trib⁹ I. inuicē colligatis cōponit̄. vt oſtēdatur ꝙ ꝟgo ꝑfectiſſimā trinitat̄ noticiaz ⁊ fidē habuit. Sicut eñ tres I. inuicē colligati vnā lr̄am faciūt. ita tres ꝑſone diuine inuicem ꝑ gn̄ationē ⁊ ꝓceſſionē colligate vnū deū oſtēdūt. cui⁹ veri dei beata ꝟgo ꝑfectiſſimā fidē ſeruauit. Per ſcd̄am lr̄am ſ. A. ſignificat̄ virtus ſpei. Nā ſicut hec lr̄a eſt a ſiniſtris aperta ⁊ capite curuo. ⁊ a de- O

Quinq̊z ꝟtutes Marie

xtris clauſa, ſic ſancta ſpes eſt qua animus
a ſiniſtris. i. a tribulationũ pte exiſtẽs leto
vultu ⁊ capite cliuo ac humiliato totum ſe
apertũ oſtẽdit ad oĩa ſupplicia ꝓ amore dei
perferẽda. ⁊ a dextris claudit. q2 nullis dei
grãꝝ donis extollit. Vñ Grego. in moral.
ait. Spes in eternitate animũ erigit, ⁊ ide
circo nulla mala que exteriꝰ tolerat ſentit.
P Tertia lr̃a eſt R. q̃ ſignificat ꝟtutẽ cha
ritat̃, qm̃ ſicut R. duas tortiões h3. ita cha
ritas ꝟa ad dei ⁊ ꝓximi dilectionẽ ſe exten
dit. qm̃ in his duobꝰ mãdatis tota lex pen
det ⁊ ꝓphete. vt d2 Mat. xxij. Quarta lr̃a
eſt I. ⁊ ſignificat verã humilitatẽ ⁊ non fi
ctã. q2 humilitas rectũ hoiem facit. ſicut ſu
perbia eũ reddit obliquũ. vñ Greg. in mo
ral. ait. Tanto fit vnuſquiſq3 vilior deo q̃n
toꝰ eſt ꝑcioſior ſibi. ⁊ tanto ꝑcioſior deo quã
to vilior ſibi. De Marie aũt humilitate in
quit Ber. in quodã ſermõe. O ꝟa humili
tas que deũ hoibus pepit. vitã3 mortalibꝰ
edidit, celos innouauit. mũdũ purificauit.
paradiſu3 aperuit, ⁊ hoium aĩas liberauit.
Facta eſt Marie humilitas ſcala celeſtis
ꝑ quã deꝰ deſcẽdit ad terras. hec ille. Quin
ta ⁊ vltima lr̃a eſt A. q̃ ꝟtutẽ largitat̃ oſtẽ
dit. q2 ſicut A. lr̃a apta eſt manũ q̃ſi porri
gẽs a ſiniſtris. ſic ⁊ ꝟgo omnibꝰ volẽtibus
eã ſe ꝓbet abũdanter. vt inq̃t Ber. in q̊da3
ſermõe. Sed de his h̃ breuiter ꝑtrãſiui. q2
in pte ſequẽti huiꝰ opis declarabimꝰ quan
tũ iſte ꝟtutes. fides. ſpes. charitas. humi
litas ⁊ largitas: excellẽtiſſime fuerũt i btã
virgine, ⁊ ſolũ in hoc ſermõe, de q̃nq3 alijs
prerogatiuis diſſeremus.

De prima ꝓrogatiua, incipiẽte ab M.
ſ. ꝙ beata ꝟgo eſt mr̃ miſericordie.

D 8 Icut i officio ⁊ dignitate nulla crea
tura eſt maior matre dei. ſic decens
eſt vt nullum ſit in creaturis puris
excellẽtius nomen noie Marie. Per pmã3
aũt huius noĩs lr̃am. ſ. M. ſignificatur ꝙ
ipſa eſt mater miſericordie. Miſericordia
Maria mr̃ mie cũ eiꝰ eſt omnibꝰ miſericordijs alioꝝ ſctõꝝ
oĩum excellẽtior. gñalior. cõmunior ⁊ ma
ior. Primo eſt excellẽtior, q2 oẽs alios ex
cellit. Sicut eñ oleũ ſupeminet omnibꝰ li
quoribꝰ, ita ipa ſupeminet oibus ſanctorũ
miſerationibꝰ. Et iõ Cañ. vj. Aſſimilatur
aurore. lune. ſoli ⁊ armate aciei. Aſſimilat
q̊3 ſtelle maris. Aurore quidẽ aſſimilat. q2
eius mĩa pre omnibꝰ alijs eſt vtilior. Nã ſi
cut aurora expellẽs noctẽ introducit die3,
ſic ipſa a nobis expellit tenebrã peccati et
introducit diuine gr̃e lucẽ. Aſſimilatur aũt
lune. q2 ſicut luna oibus planetis eſt mag
terre vicina, ſic eiꝰ mĩa pre omnibꝰ alijs eſt
nobis intimior. Aſſimilat etiã ſoli: q2 ſicut
ſol omnibꝰ planetis copioſius ⁊ clarius lu
men ſuũ diffundit. ita mĩa ꝟginis pre om
nibꝰ alijs eſt cõmunior. que vt inq̃t Ber. in
quodã ſermõe, oibus ſe diffundit: nec eſt q̃
ſe abſcõdat a calore eiꝰ. Scit eñ vera3 eſſe
illã Ouidij ſnĩa3 in libro ſine titulo di. Cre
de mihi res eſt igenioſa dare. Et illã Mar
cialis poete dicentis. Quas dederis ſolas
ſemꝑ habebis opes. Et illã Matthei poe
te in li. de thobia di. Eſt ancilla dei ſimplex
elemoſyna. mort̃ antidotũ. venie porta. ſa
lut̃ iter, liberat a mort̃ laqueis elꝰyna. ſor
des abluit, actori dulce porat opus. vitã ꝑ
petuat vẽturã, ꝓſtat honorẽ. ꝑpetuũ ꝓſtat
ſpũale decꝰ. Et iõ ſemꝑ opa mĩe voluit ex
ercere vt ſibi gl̃iam acq̃reret ⁊ alios a mor
te eterna ⁊ a pctõꝝ ſordibꝰ merito pietatis
liberaret. Aſſimilat etiam armate aciei, q2
eiꝰ potẽtia ceteris eſt potẽtior. q2 hoſtes cõ
terit ⁊ in fugam cõuertit. Nec eſt aliq̃d no
men terribiliꝰ demonibꝰ q̃d ſit alicuiꝰ pure
creature ꝙ nomẽ beate ꝟginis. De quo di
cere poſſumꝰ illud p̃s. cx. Sanctũ ⁊ terribi
le nomẽ eiꝰ. Aſſimilat nihilominus ſtelle
maris. q2 eius mĩa pre ceteris eſt diutur
nior. Sicut eñ ſtellis ceteris occidentibus
ipſa nõ occidit: ſic ceteris nõ exaudiẽtibus
Maria non deſerit. Scd̃o eius mĩa eſt R Miſericordia marie inuenit
oibus gñalior. quia vbiq3 gñaliter inuenit
ſ. in mũdo. in iudicio. ⁊ in celo. Sicut autẽ
genus perire nõ poteſt. l. in rõne. §. incerte
ff. ad trebelli. ſic nec gñalis mĩa beate ꝟgi
nis vnq̃ peribit. Inuenit aũt eius mĩa pri
mo in mũdo. quia mĩa eius plena eſt oñis
terra. Nec mirũ. quia ipſa h3 miſerẽdi po
tentiã: ſapientiã ⁊ voluntatẽ promptã. Vñ
Prouer. xxj. d2. Theſaurus deſiderabilis ⁊
oleum in habitaculo iuſti. Põt ergo miſe
reri ⁊ ſubuenire, quia habet oleũ. i. pietatis
affectũ. Scit aũt ſubuenire, quia fuit ſpãle
habitaculum iuſti. i. xp̃i. qui eſt ſapiẽtia dei
patris. Scd̃o ſubueniet in iudicio. Unde
Prouer. vlti. d2. Laudent eã. ſ. oẽs electi.
in portis, i. in iudicio quia olim iudicia in
portis tenebãtur, opera eius. ſ. que tũc fa
ciet. Ipſa eñ virgo beata cum filio ad iudi
cium veniet. ⁊ ibi erit cum magno honore
quantũ ad ſe. ⁊ in magna vtilitate quantũ

ad nos. De honore aũt quem in iudicio ha
bebit d2 p̃s. xliiij. Aſtitit regina a dextris
⁊c. Honorabit eñ quãtũ ad locũ, quia a de
xtris filij ſedebit. Ideo d2. Aſtitit regina a
dextris tuis. Honorabit quantũ ad habi
tũ. quia corpe gl'ioſo induta erit. Ideo ſub
ditur, In veſtitu deaurato. Honorabit q̊3
quantũ ad conſortiũ, q2 oẽs angeli ⁊ ſancti
circa eã tanq̃ circa ſuam reginã aſſiſtent.
Ideo additur. Circũdata varietate, ſ. oĩum
ſanctoꝝ diuerſitate. Scd̃o ibi erit ad ma
gnã vtilitatẽ quo ad nos. Unde dicit de ea
Prouer. vlt. De nocte ſurrexit ⁊ dedit pre
dã domeſticis ſuis ⁊ cibaria ancillis ſuis.
Et ibidẽ, Oẽs domeſtici eius veſtiti ſunt
duplicibꝰ, Ancille eius ſunt aĩe que ſibi hu
militer ſeruierũt. Domeſtici aũt eius ſunt il
li qui ex itima deuotiõe cũ ipſa quaſi quã
dam familiaritatẽ cõtraxerũt. Ipſa igitur
tũc de nocte ſurget. q2 ſm quoſdã, iudiciu3
de nocte fiet, iuxta illud Mat. xxv. Media
aũt nocte clamor factus eſt ⁊c. ⁊ tũc ancil
lis ⁊ domeſticis ſuis dabit predã. i. demo
nũ ⁊ reproboꝝ victoriã. q2 quilibet ſanctꝰ
ſub pedibꝰ eos tenebit, iux illud Malach.
iiij. Calcabimus ipſos cu3 fuerint q̃ſi cinis
ſub plãta pedũ noſtroꝝ. Dabit etiã eis ci
baria. q2 cũ filiꝰ eius ſit verus deꝰ ⁊ verus
hõ: eos cibabit ⁊ reficiet in viſiõe humani
tat̃ ⁊ cõtẽplatiõe diuinitat̃ eiꝰ. Illos etiam
veſtiet duplicibꝰ. i. duplici ſtola gl̃ie ⁊ bea
titudinis, ſ. anie ⁊ corpis. Tertio eius mĩa
apparet in celo. q2 eiꝰ claritas in btĩs eſt cã
gl̃ie, ⁊ leticie ⁊ honorificẽtie. Gl̃ie q̃de3. q2
eiꝰ claritas btõs illuſtrat. vñ Ber. in q̊dam
ſermõe inq̃t. Marie pñtia totꝰ illuminat
orbis adeo vt ipa ſupna ciuitas clariꝰ ruti
let ꝟginee lãpadis illuſtrata fulgoribꝰ. Eſt
etiã cã leticie. q2 ſcti nõ ſine magna leticia
videre pñt matrẽ ⁊ ſororẽ ſuã ſuꝑ oẽs an
gelos exaltatã. Eſt etiã cã honorificentie.
q2 magnꝰ honor eſt ſcĩs hr̃e xp̃m frẽm ſuũ
⁊ btãm ꝟginẽ matrẽ ⁊ ſororẽ ſuã. quorum
vnꝰ eſt rex. altera eſt regina totius regni ce
leſtis. De his tribus d2 Iudith. xv. Tu glo
ria hierl'm. tu leticia iſrael. tu honorificen
S tia ppl'i nr̃i. Tertio eius mĩa ẽ alijs ſan
ctoꝝ miſericordijs copioſior ⁊ communior.
vñ aſſimilatur oliue campi. Eccĩ. xxiiij. vbi
ipſa inq̃t. Quaſi oliua ſpecioſa in campis.
Miſericordie eñ alioꝝ ſanctoꝝ ſunt ſepe
ſicut oliue hortoꝝ que nobis clauſe ſunt. eo
ꝙ digni non ſumus. Miſericordia autem
virginis eſt oliua campi. quia omnibꝰ eſt
cõmunis. Unde Ber. in quodam ſermone
ait. Uirgo beata copioſiſſima charitate ſa
piẽtibꝰ ⁊ inſipiẽtibꝰ debitricẽ ſe fecit: ⁊ oibꝰ
mĩe ſinũ aperuit ⁊c. Et ſicut eccleſia nemi
ni claudit gremiu3. epl'a inter claras, C. de
ſum. tri. ⁊ fi. ca. Ita ipſa eſt que tẽplum dei
viuum: nemini claudit gremium pietatis.
Quarto eius mĩa eſt omnibus alijs ma Z
ior quadruplici dimẽſione, ſ. lõgitudine. la
titudine. ſublimitate ⁊ ꝓfunditate. De quo
loquẽs Berñ. in quodã ſermone ait. Quis
bñdicte mĩe tue longitudinẽ latitudine3 et
ꝓfundum inueſtigare poſſit. Lõgitudo ei
eius vſq3 in diẽ nouiſſimũ ſubuenit vniuer
ſis eã inuocãtibꝰ. Latitudo eiꝰ replet orbe3
terraꝝ. quia eius mĩa plena eſt omnis ter
ra. Sublimitas eius ciuitatis ſuperne rui
nas inſtaurauit. Profunditas ſedentibus
in tenebris ⁊ vmbra mortis ſe cõicauit et
gr̃am obtinuit. Sit ergo tue pietatis ipã3
quã inueniſti apud deũ gr̃am nota3 facere
mũdo. precibꝰ ſuis obtinẽdi reis veniã. ege
nis medelã. puſillis corde robur. afflict̃ cõ
ſolationẽ, periclitãtibus adiutoriũ ⁊ libera
tionẽ. hec ille. Ex quibꝰ patet ꝙ merito bea
ta virgo mater miſericordie appellatur. l3
eñ diuerſis nominibus nũcupetur, tñ nul
lum eſt preclarius nomen eiq3 cõuenientius
q̃ mater miſericordie, nã ſi illã imperatri
ce nomines: hoc aliquãtulũ rigoris ⁊ timo
ris ingerit de hac puella que mitiſſima eſt
⁊ omnibꝰ grata. Si reginã dicas: ipa ſe an
cillã humilẽ vocat. Silr̃ ſi dñam dñaꝝ: hoc
importat ſolũ quandã excellẽtiã ⁊ nõ beni
gnitatẽ. Si deã deaꝝ eã appelles: nõ vide
bitur eſſe dea vel dña pctõꝝ. Nõ etiã videt
eſſe appellãda regina gl̃ie. q2 gl̃ia eſt tñ in
celo ⁊ nõ in terra nec in inferno. nec in pur
gatorio. ſed mĩa in quolibet horu3 eſt. ergo
maximũ regnum eſt miſericordia. ⁊ conſe
quenter maxima regina. ſ. virgo Maria:
debet appellari regina ⁊ mater miſericor
die, Nam a digniori debet fieri denomina
tio. §. ſed quotiens. inſti. de iure natu. gen.
⁊ ciui. Inſuper quicq̃d eſt ſuperiꝰ ſuperiore:
eſt ſuperius inferiore. per illam regulã. Si
vinco vincentẽ te: multo fortius vincam te
l. de acceſſionibus. ff. de diuer. ⁊ tẽpo. pre
ſcript. ſed miſericordia eſt ſuꝑ omnia opa
dei. vt d2 p̃s. cxliiij. ergo regnũ mĩe eſt ſuper
omnia regna. ⁊ cõſequẽter ꝓprie conuenit
matri dei: que oĩum regnoꝝ dei eſt regina.

Maria regina mie

Preterea ipſa ꝟgo ſupra patrimoniū ⁊ ꝓprietatē filij ſui eſt regina. ſꝫ h̄ pr̄imoniū eſt mīe. q2 dei ꝓpriū eſt miſereri ſemꝑ ⁊ parcere. vt inq̄t Greg. in quadā collecta. ḡ btā ꝟgo ꝓprie mīe eſt regina. Nā locꝰ ꝓprius regis dr̄ regnū eiꝰ, ſicut ille dr̄ rex frācie cuius regnū eſt frācia. ſꝫ locꝰ dei eſt mīa. Vn̄ ſuꝑ illud Eſa. xviij. Dicit dn̄s ego cōſiderabo in loco meo. inq̄t glo. Qui locꝰ eſt mīa. Si ergo locus ⁊ regnū xp̄i eſt mīa, ꝑfecto cōſtat ꝙ mr̄ eius eſt mīe mr̄ ⁊ regina. Jō illi canit eccl'ia. Salue regina mīe. Et iterū. Maria mater gratie, mater mīe. Tante eñ dignitatis ⁊ excellentie eſt mīa ⁊ clemētia: ꝙ ipſa ſola dr̄ nos reddere pares deo l. fi. C. de dona. inter vi. ⁊ vxo. Unde Claudianus inquit. Sis pius in primis: nam ſi vincamur in omni Munere: ſola deos eq̄t clementia nobis.

De ſcd̄a prerogatiua virginei noīs incipiēte ab A. ſ. ꝙ beata virgo dicitur Aqueductus.

V Maria aqueductus. a. Queductus appellat̄ mater dei q̄ Eccl'i. xxiiij. inq̄t. Ego q̄ſi aqueductus exiui de paradiſo. i. de delitijs miſericordiarū dei. Per iſtū autē aqueductum fluūt aque gratiaꝝ de celo in mundū. Vn̄ ſequit̄. Rigabo hortū plātationū mearū. Sicut ergo aqueductus appellat̄ ſeruitus. l. ⁊ in ꝓuinciali. C. de ſerui. ⁊ aqua. q2 ꝑdijs irrigādis ſeruit. ſic ⁊ ipſa ꝟgo nobis ſeruiēdo gr̄am ſui filij miniſtrat. Et ſicut aqueductus eſt indiuiduus ⁊ totalis, quia nō pōt diuidi nec cōſtitui ꝑ parte. l. vie. ff. de ſerui. ſic ⁊ marie deuotionē integre ⁊ totaliter habere opꝫ. Vn̄ q2 iſte aqueductus nobis valde eſt neceſſarius iō diabolꝰ ip̄m frāgere conat̄. Qd̄ ſignificatuꝫ eſt Judith vij. vbi dr̄. ꝙ Holofernes p̄cepit incidi aq̄ductū. q2 ꝑ illū fluebat fons in ciuitatem. Tūc aūt diabolus iſtum aqueductuꝫ incidit, qn̄ nos a deuotiōe ꝟginis retrahit. Sicut eñ ius aqueductꝰ ſpacio tēporis amittitur. l. ſi tibi ſeruitutē. C. de ſerui. ⁊ aqua. ſic ⁊ beata ꝟgo ceſſantibus nobis a bonis operibꝰ deſtituit̄. Iſte aqueductus cōmēdabilis eſt ex ꝑte ſui, ex ꝑte noſtri, ex parte modi. ⁊ ex ꝑte aque. Primo ex ꝑte ſui. q2 hꝫ effluere ⁊ refluere. nā gratiaꝝ aque per ipſuꝫ aqueductū nobis de celo effluunt, iuxta illud Sap. vij. Venerūt mihi oīa bona pariter cū illa, ⁊ innumerabilis honeſtas per manus illiꝰ. Ipſe etiā aque refluūt: duꝫ ipſa ad referēdū deo gr̄as nos inducit, iuxta illud Eccl̄i. j. Ad loca vn̄ exeūt flumina reuertūtur vt iterū fluāt. Eſt etiā iſte aqueductus cōmēdabilis ex ꝑte ſui, q2 habꝫ magnā longitudinē, latitudinē ⁊ ſublimitatē. Eius aūt longitudo tāta eſt ꝙ attingit a celo vſq3 ad terrā. Vn̄ Ber. in quodā ſmone ait. Aqueductus eſt Maria, cuiꝰ nimirū ſummitas inſtar ſcale Jacob celos tangit, immo etiā trāſcēdit. vt illū fontē aquaruꝫ que ſuꝑ celos ſunt cōtingere poſſet. Latitudo autē iſtius aqueductus tanta fuit ꝙ totū diuinū fontē capere potuit. Vn̄ Ber. vbi. ſ. ait. Natus eſt fons ⁊ vſq3 ad nos ꝑuenit. q2 deſcēdit illa celeſtis vena ꝑ aqueductū. nō tn̄ fontis copiā nobis exhibens. ſꝫ ſtillicidia gr̄e cordibꝰ noſtris arētibus infundēs. alij quidē plus. alij minꝰ accipiūt. hec ille. Et ibidē etiā ait. Iſte aqueductꝰ eſt Maria, que plenitudinē fonꝗ de corde patris accepit. ⁊ nobis illud ꝓut capere poteramus edidit. Altitudo ꝟo iſtius aqueductus tāta fuit ꝙ vſq3 ad fontē totiꝰ diuinitatis ſe erexit ⁊ illū tetigit. Vn̄ Ber. vbi. ſ. ait. Quomodo noſter h̄ aqueductus fontē illū attigit ſublimē? Quō putes niſi vehementia deſiderij ⁊ feruore deuotiōis ac puritate orōnis? Quō igitur maieſtatē attigit inacceſſibilē niſi pulſando ⁊ querēdo.

Scd̄o iſte aqueductus cōmendabilis eſt ex parte noſtri. x Nos eñ aquas gratiaꝝ de celo habere nō poteramus ꝓpter nimiā altitudinē ſuā ⁊ noſtrā nimiā depreſſionē. et iō oportuit ꝙ eēt in medio aqueductꝰ. Vn̄ Ber. vbi. ſ. inq̄t. Propterea humano generi tāto tp̄e flueta gr̄e defuerūt. quia nōduꝫ interceſſerat aqueductus. Et iteꝝ. Queramus gratiā: ſed ꝑ inuentricē gratie mariā neq3 eñ oīpotēs deꝰ ſine h̄ aqueductu gratiā vult infundere. ſꝫ tibi voluit vehiculum ꝓuidere. q2 forte manꝰ tue plene ſunt ſanguine. ⁊ ideo q̄cquid deo offerre deſideras: gratiſſimis illis ⁊ omni acceptiōe digniſſimis Marie manibꝰ offerēdum trade ſi nō vis repulſaꝫ ſuſtinere. y Tertio iſte aqueductus cōmēdabilis eſt ex ꝑte modi. Iſte aūt modꝰ eſt triplex. Maria diuerſimode ſe diffūdit. Primꝰ eſt q2 diuīſimode diffūdit. nā q̄buſdā ſe diffundit i moduꝫ aq̄ putei, q̄buſdā in modū aq̄ fonꝗ. q̄buſdā ꝟo i modū aq̄ fluminis. Puteꝰ hꝫ aq̄s occultas q̄ cū labore educunt̄. ⁊ q̄ntū ad hoc ip̄a ſe diffūdit pctōribꝰ. q2 aqua gratie eſt eis occulta. ſꝫ tn̄ ꝑ laborē pn̄ie pōt hauriri.

Aqua ꝟo fonꝗ ſine labore haurit̄ ⁊ ꝯtinue emanat. quātū ad h̄ diffundit ſe bonis ⁊ ſibi deuotꝗ, q2 ꝯtinue gr̄am ſuā eis tribuit ⁊ ſine multo labore eis cōicat. Aq̄ ꝟo fluminis in magna abūdātia emanat, ⁊ quātū ad h̄ ſe diffundit beatꝗ q̄bus largit̄ ⁊ abundāt̄ aquā ſpūſſcti tribuit. ⁊ iſta triplex dr̄ia aquarū tāgit̄ Cān. iiij. vbi. de. b. ꝟgine dr̄. fons hortoꝝ puteꝰ aq̄rū viuētiū q̄ fluūt impetu de libano. z Scd̄s modꝰ eſt. q2 abūdāter ⁊ largit̄ ſe diffundit. Vn̄ de ip̄o dici pōt illud Nu. xx. Egreſſe ſūt aq̄ largiſſime ita vt ppl's bibēt ⁊ iumēta. i. deuoti ⁊ īdeuoti de ip̄o aq̄ductu bibere pn̄t. Aq̄ q̄dē largit̄ ſe diffundere ꝯſueuit mlt'is de cāis. Prio ex nimia repletōe. ſic pꝫ in flumine repleto qd̄ ꝑ loca vicina ſe diffūdit. Btā igit̄ ꝟgo gr̄ijs plena de ſua plenitudīe in corda ꝑ deuotionē ſibi vicina ſe diffundit. Unde ipſa inq̄t Eccl̄i. xxiiij. Largit̄ ſe diffūdit In plenitudine ſctōꝝ detētio mea. Scd̄o ex violētia vētoꝝ ipulſione ſic pꝫ in mari. qd̄ qn̄ vētoꝝ violētia ipellit̄ itumeſcit atq3 diffūdit̄. ⁊ idē fit i flūmibꝰ Auſter aūt ſpūſſcti ſic mentē ꝟgis afflauit ꝙ ip̄aꝫ ad diffundēdū ipellit. Jō Cān. iiij. dr̄. Surge aq̄lo ⁊ veni auſter: ꝑfla hortuꝫ meū ⁊ fluāt aromata illius. Tertio ex nimia ⁊ vehemēti ebullitōne. qn̄ eñ vas nimis ebulit tūc aquā ex ꝓijcit. Ignis quidē ſpūſſci ſic mētē ꝟgis ebulire fac̄ ꝙ ad ſpargendū nobis aquā ſue gr̄e ip̄am impellit. vt nō ſit q̄ a calore ſuo ſe abſcōdere poſſit. Vn̄ p̄s. xviij. ait. Nō ē q̄ ſe abſcōdat a calore eiꝰ. Quarto ex vaſis ꝯcuſſione. Si ei vas plenū aq̄ ꝯcutit̄ mox aqua effundit̄. Ip̄a igit̄ ꝟgo q̄ eſt ſcitula gr̄a dei repleta. ſi ab aliq̄ cū deuotōe tangat̄. mox gr̄aꝫ ſuā effundit. Vn̄ Nu. xxiiij. dr̄. Fluet aqua de ſcitula eius. i. de ꝟgine maria matre eius. Quīto ex valliū dep̄ſſione. Nā aq̄ valde ſe diffundit in valles ⁊ in loca dep̄ſſa. Unde dicit tex. i. l. j. §. penl'. ⁊ fi. ff. de aq̄ plu. ar. ꝙ iō loci inferiores ſunt pinguiores: quia oīs pinguedo terre ad illos ꝑ aquā defluit ⁊ ſic. b. ꝟgo aquā gr̄e ſue imittit in corda hūilia, iux illō p̄s. ciij. Qui emitꝗ fontes i cōuallibꝰ. A Quarto p̄ncipalr̄ iſte aq̄ductꝰ cōmēdabilis eſt ex ꝑte aq̄, q2 habet aquas puriſſimas, tūc aūt ſm Ariſt. aq̄ eſt puriſſima qn̄ nullū habꝫ ꝓpriū colorē nullūq3 odorē nec ſaporē. Aq̄ marie puriſſima Aqua igit̄. b. Marie eſt puriſſima, q2 aufert a nobis colorē, i. mundanā ꝯuerſationē, Iux illō Ro. xj. Nolite ꝯformari huic ſeculo ⁊c̄. Aufert etiā odorē i. p̄teritoꝝ pctōꝝ vanā recordationē. queꝫ odorē hēbāt illi q̄ dicebāt Nu. xj. Recordamur piſciū q̄s comedebamꝰ i egypto gratꝗ ⁊c̄. Aufert quoq3 ſaporē. i. mūdi amorē vt amor mūdi ſibi deſipiat, ⁊ ſolꝰ amor dei ſibi ſapiat. Quia ſic̄ dicit Chryſ. in q̄dā ſmōe Vere nō hꝫ ſuꝑ terrā qd̄ amet qui donum celeſte in ꝟitate guſtauerit. Q2 ꝟo puritati iſtiꝰ aq̄ductꝰ quidā ꝯdicētes ipꝫ ſordidatū originali pctō fuiſſe aſſerūt. Jō merito dicere poſſumꝰ de btā ꝟgine illud Nu. xx. Hec eſt aq̄ ꝯdictionis vbi iurgati ſunt filij iſrl' ꝯtra dn̄m. i. xp̄m filiū ip̄ius virginis: matrē ſuā maculatā p̄dicātes. Quia autē ille cognoſcit̄ eſſe deuotꝰ xp̄i ⁊ mr̄is eius: qui cauilloſis argumētatōibꝰ ꝯdicentium nō mouet̄ a venerāda ꝯceptiōe eius. Ideo ip̄e xp̄s inquit tali deuoto illud p̄s. lxxv. Probaui te apud aquā ꝯtradictiōis. Hec eſt illa aq̄ ſaniſſima de qua figuralit̄ dicit̄ Prouerb. v. Bibe aquā de ciſterna tua et fluēta putei tui. Hec eſt illa aq̄ nitidiſſima in qua reſplēdet vultꝰ ꝓſpicientiū. Prou. xxvij. Hec eſt illa aq̄ ſalutaris que ignem extinguit ardentē Eccl̄i. iij. Hec eſt illa aq̄ de q̄ moralr̄ exponi pōt illud Eccl'i. xxix. c. Initiū vite hoīs aq̄ ⁊ panis. Per aquā eñ intelligit̄ ꝟgo maria. ꝑ panē ꝟo xp̄s. qui de ſeip̄o ait Joh. vj. Ego ſum panis viuꝰ q̄ de celo deſcēdi, trāſſumptiue i. c. charitas. de peni. di. ij. ⁊ de conſe. diſ. ij. c. forte. et. c. oīa. ⁊. c. i calice. xxxiij. q. iiij. c. ſciatis. Hec etiā eſt illa aq̄ de qua exponi poteſt illud Ezech. xxxvj. Vbi ait deus. Effundā ſuper vos aquā mūdā ⁊ mūdabimi ab oībꝰ inq̄namētis veſtris. De ip̄a q̄ꝫ exponi pōt illud Joh. iiij. Qui biberit ex aqua quā ego dabo ei nō ſitiet in eternū: ſꝫ fiet i eo fons aq̄ ſaliētis in vitā eternā. Dicere q̄ꝫ poſſumꝰ eā figurari ꝑ aquā celicā de qua tractat̄ i l. apud trebaciū. §. j. ff. de aqua plu. ar. Et ꝙ eſt aqua ꝓfluēs. i. de celo cadēs, vt exponit̄ inſti. de rerū diui. §. j. Item ꝙ figurat̄ ꝑ aquā viuā. de qua tractat̄ in. l. ſi is qui i puteū. in p̄n. ff. quod vi aut clā. ⁊ in. l. j. ff. de fonte. Item ꝙ eſt aq̄ bn̄dicta. de qua in c. aquā. de cōſe. di. iij. ⁊ etiā dicere valemꝰ de deuotꝗ ipſius bn̄dicte ꝟginis. Beati qui ſemināt ſuꝑ aquas. c. cū Marthe. §. verū. de cele. miſ. Sicut aūt piſces viuere n̄ pn̄t ſine aqua. c. placuit. xvj. q. j. Ita nos male haberemꝰ ſine ꝟginis beatiſſime gr̄a. Iſta

Aqua celica

em̄ aq̄ nos ſanctificās eſt nob̄ neceſſaria.
de q̄ exponi pōt illud Nu.xix. Peribit qui
aq̄ expiatōis nō fuerit aſpſus. nec mirū ſi
nō hn̄s hanc aquā morit̄. Ipſa em̄ vgo di
cere pōt de illis q̄ ei⁹ deuotionē delinquūt
illud Hiere.ij. Me dereliq̄rūt fontē aque
viue. Ecōtra vo de ei⁹ deuoto dr̄ Eccl.xv.
Aq̄ ſapie ſalutaris potabit illū. ⁊ firmabit̄
in illo ⁊ nō flectet̄. Hec eſt illa aq̄ ſaluber-
rima q̄ nos oib⁹ vtutib⁹ fructificare facit.
iux̄ illud Eccl.l. Quaſi lilia in trāſitu aque
De qua aqua nos bibere hortat̄ dn̄s ieſus
Apoc.vlt. dicēs. Qui ſitit veniat. ⁊ q̄ vult
accipiat aquā vite gratis.

De tertia p̄rogatiua vginel nois incipi
ente ab R. ſ. ꝙ ipa vgo rore ſpūſācti mul
tipl'r fuit reſperſa.

B
Maria
rore p-
fuſa

s Icut terra celeſti rore pfuſa ge
nerat viridē herbā. Vn̄ Deut.
xxxij. dic̄ moyſes. Fluat vt ros
eloquiū meū q̄ſi ymber ſup her
bam ⁊ q̄ſi ſtille ſup gramina. Sic btā vgo
inſtar terre ſpūſancti rore fecūdata gene
rauit filiū ſuū. de quo canit eccl'ia. deſcēdit
in vterū vginis ſicut ros ſup germē. Iſta
ergo terra rore illo diuino madefacta ge-
nuit liliū padiſi. Vn̄ Exo.xiiij. inquit deus
ero q̄ſi ros iſrl' germinabit liliū. Iſrael em̄
interp̄tat̄ vidēs deū. ⁊ ſignificat beatam
virginē q̄ vidēs deū in ɔtēplatōne: germi
nauit liliū. i. xp̄m candidū p innocentiā. et
odoriferū p vtutū fragrātiā. De q̄ germia
tiōe p̄dictū fuerat Eſa.xlv. vbi dr̄. Rorate
celi deſup ⁊ nubes pluāt iuſtū: apiat̄ t'ra ⁊
germinet ſaluatorē. Fuit etiā hec roratio
pmōſtrata figural'r Iud.vj. in vellere ge-
deonis qd̄ rore plenū rorauit areā ⁊ iple-
uit conchā. Iſtud em̄ vell⁹ figurabat vterū
vgis in q̄ fuit plenitudo roris. i. toti⁹ diui
nitat. ex q̄ plenitudie area. i. eccl'ia. ⁊ concha
i. oīu fideliū corda ſūt repleta. Vn̄ Bern.
in q̄dā ſer. ait. Rigatur⁹ dn̄s areā celeſti
rore: totū vell⁹ p̄us infudit. Redēptur⁹ ei
gen⁹ hūanū vniūſu p̄ciū ɔtulit in maria.

C
Ros re
pleuit
mariā

Hec ille. Hec aūt roris diui īfuſio beatā
vginē mltiplici vtilitate repleuit. Primo
em̄ dedit ei refrigerationē ɔ eſtū carnalis
ɔcupie. iux̄ illud Eccl.xliij. Ros obuians
ardori vēiēti humilē efficit eū. iō dixit illi
angel⁹ Lu.j. Spūſctūs ſupueniet in te: et
vtus altiſſimi obūbrabit tibi. i. ab oi eſtu
ɔcupie refrigerabit. Scd̄o dedit ei ſpūalis
dulcedis p̄guſtationē. de q̄ Nu.xj. dr̄. Cū
deſcēderet ſup caſtra ros: deſcēdebat pari
ter ⁊ manna. Caſtrū dei fuit anim⁹ vgis:
q2 ſic fuit vallat⁹ ⁊ munit⁹ ꝙ nunꝙ potuit
ingredi inimic⁹. Cū igit̄ ſup illud caſtrū
deſcēdebat ros. ſ. ſpūſcti roratio: deſcēde-
bat parit̄ ⁊ māna. i. celeſtiu p̄reguſtatio.
Iſtā aūt p̄guſtationē hr̄e meruit ppt̄ mū-
diciā ⁊ puritatē quā ſuauit. Sic em̄ dicit
gl. ſup illō p̄s. cxlvj. Qui dat iumēt eſcā
ipoꝝ ⁊ pull' coruoꝝ īuocātib⁹ eū. Quādiu
pulli coruoꝝ hn̄t pilos albos a parētib⁹ de
ſerunt̄. ⁊ tunc celeſti rore paſcunt̄. Q2 igit̄
vgo btā fuit ſemp alba. i. puriſſima. ideo
celeſti refectiōe ſemp fuit paſta. Tertio fec̄
in ea ſpūalē exultationē. de q̄ Prou.ix. dr̄.
Sicut ros ſup herbā: ſic ⁊ hylaritas regie.
Rex em̄. i. xp̄s ſibi areſcit q̄n animū ſuum
īenarrabili exultatōe pfudit. de q̄ ipa inq̄t
Lu.j. exultauit ſpūs meus in deo ſalutari
meo. Et iſta exultatio fuit ſicut ros ſuper
herbā: q2 magnā fecit in ea fecūdationem
opeꝝ. Quarto dedit ſibi vite eterne meſſio
nē. Dicit̄ em̄ ad Gal.vj. Qui ſemiat in ſpū
de ſpū metet vitā et'nā. Quia igit̄ btā vgo
in ſpū ſemiauit. iō vitā et'nā meſſuit. Iſtā
aūt meſſionē nō habuit a ſe: ſ3 a celeſti ro-
re. Vn̄ poterat dicere illud Iob.xxix. Ros
morabit̄ in meſſione mea.

De q̄rta p̄rogatiua vgis incipiēte ab I
ſcz ꝙ btā vgo eſt Ianua celi.

b

D
Maria
porta
celi

Eata vgo dr̄ ianua ⁊ porta pa
radiſi. Añ em̄ aduētū ſuū non
erat in celo aliq̄ porta per quā
poſſem⁹ intrare nec aliq̄ fene-
ſtra p quā deus ad nos ocl'o miſcōie reſpi
ceret. Iō btā vgo facta ē in celeſti palatio
porta celi ⁊ portanaria dei. feneſtra dei et
padiſi. Primo q̄dē fctā eſt porta celi. Sic
em̄ p portā int⁹ inferim⁹ ⁊ ex efferimus. ⁊
ppter h̄ dr̄ porta a portādo int⁹ ⁊ ex̄ vt ait
Io. an. in c. Infamib⁹. de reg. iu. lib. vj. in
mercu. ſic ⁊ ipa per merita ſua nos portat
ad celū. ⁊ ad nos reportat dona grārum.
Vocat̄ aūt ab eccl'ia porta regia. porta ful
gida. felix ⁊ btā. Primo vocat̄ porta regia
reſpectu xp̄i cū dr̄. Tu reḡ alti ianua. Sic
em̄ homo p portā exit ⁊ intrat. ſic etiā ipe
īrauit ⁊ exiuit p illā. ⁊ tn̄ ipa porta ſemp
clauſa pmanſit. iuxta illud Ezechiel.xliij.
Porta hec clauſa erit ⁊ nō aperiet̄. ⁊ vir n̄
tranſibit p eā. q2 dn̄s deus iſrl' ingreſſus
eſt p eā.

E
Porta
fulgida

Scd̄o vocat̄ porta fulgida re-
ſpectu ſui. Vn̄ dicit̄ in officio eius. ⁊ porta

lucis fulgida. Deus quidē ſemper ſtat ad
oſtium cordis noſtri. Apoc.iij. Ego ſto ad
oſtiū ⁊ pulſo: volēs lucē grē ſue infundere
ſed mali tenēt oſtiū ſuū clauſum ⁊ nolunt
recipe lumē diuinū. Vn̄ Iob.xxiiij. dr̄. Ip̄i
fuerūt rebelles lumini. Maria aūt chriſto
pulſanti ⁊ dicēti illud Cañ.v. Aperi mihi
ſoror mea. apuit dicēs ibidē. Peſſulū oſtij
mei aperui dilecto meo. iō lucē recepit. ⁊ to
ta lucida fctā ē. Vn̄ Apoc.xxj. dr̄. Ciuitas
i. vgo maria q̄ eſt oīu vtutū vnitas nō in
diget ſole. i. illuminatōe angelica. neq3 luna
i. illuſtratōe hūana: q2 ip̄am illumiat clari
tas dīna. ⁊ xp̄i claritas hūana. Iō ſubdit̄
ſ3 claritas dei illumiabit illā. ⁊ lucerna ei⁹
erat agn⁹.

F
Porta
felix

Tertio vocat̄ porta felix. quia
p ip̄am ad felicitatē eternā intramus. Vn̄
Gen̄.xxviij. vidēs Iacob celū aptū: ⁊ ſcalā
ſup terrā. cui⁹ cacumē celos tāgebat: ⁊ an
gelos aſcēdētes ⁊ deſcēdētes. ⁊ deū inixū
ſcale: admirādo dixit. Hec eſt domus dei ⁊
porta celi. Per qd̄ dat̄ intelligi ꝙ ipſa eſt
porta celeſtis: q2 nobis celū apuit. ⁊ ē ſca-
la celi. p quā ad nos deus deſcēdit. q̄ l3 eēt
i terra corpe. tn̄ cacumē mēt ei⁹ tāgebat ce
lū dilectōe ⁊ feruore ac ɔtēplatōe. q̄ āgelos
p nobis mittit ad deū. ⁊ ad nos venire fa
cit. cui dn̄s fuit innix⁹: q2 in eius vtero fu-
it incorpatus. Iſtā portā celeſtē Eua nob̄
clauſit. ſ3 Maria apuit. Vn̄ canit eccleſia
Paradiſi porta p euā clauſa ē. ⁊ p mariā
vginē iterū eſt patefacta. Porta em̄ para
diſi terreſtris tripl'r erat clauſa. ſ. angelica
cuſtodia. flāma appoſita. ⁊ romphea biſ-
acuta. vt habet̄ Gen̄.iij. p que ſignificaba
tur clauſura paradiſi celeſtis. p angelicam
em̄ cuſtodiā ſignificabat̄ inimicitia que p
pctm̄ facta erat inter hoiē ⁊ deū ac āgelū.
p flāmā appoſitā ſignificabat̄ obligatio
ad penā eternā. p rompheā vo biſacutā:
denotabat̄ ſeuera dei iuſticia q̄ corp⁹ ⁊ ani
mā incidebat. Btā aūt maria inter hoiem
⁊ deū ac angelū pacē fecit. ⁊ ideo primam
clauſurā remouit. Vn̄ angeli in ei⁹ pturi-
tione cātauerūt. vt hr̄ Lu.ij. Glīa i excelſ
deo ⁊ in terra pax hoib⁹ ⁊c. Ipa etiā remo
uit penā eternā. ⁊ adduxit dei grāā ⁊ glīā
⁊ ſic amouit ſcd̄am clauſurā. Et iō Prou.
xj. dr̄. Mulier gratioſa inuenit glīam. Ip
ſa etiā remouit ſeuerā dei iuſticiā ⁊ cōuer
tit illā in magnam clementiā. ⁊ ſic remo-
uit tertiā clauſurā. ideo ſignificata fuit p
Heſter. Cū em̄ rex aſſuerus contra iudeos
mortis ſn̄iam ptuliſſet. regina Heſter p̄re
cibus ſuis impetrauit reuocationē tam ſe
uere iuſticie: ⁊ illā in clemētiā cōmutauit.
vt habet̄ Heſter.viij.

G
Maria
porta-
naria

Scd̄o p̄ncipaliter
dico ꝙ btā maria eſt portanaria dei. vt di
cit Hugo de ſcō Victore in quodā ſmone.
Iſta em̄ portanaria theſaurū dei nob̄ apit
⁊ nos in celeſte palaciū introducit. de p̄mo
habet̄ Zach.xj. vbi dr̄. Api lybane portas
tuas. Lyban⁹ em̄ interp̄tat̄ cādidatio. ⁊ ſi
gnificat vginē mariā q̄ fuit cādida p mū-
diciā. Ipſa em̄ apit portas ſuas. eo ꝙ de-
bilib⁹ ⁊ infirmis apit portā diuine potētie
q2 dat eis vtutē ⁊ potentiā tētationibus
reſiſtēdi. Ignorātibus aūt apit portā di-
uine ſapiē dans eis ſapiam pctā p̄cauēdi.
Malignātibus aūt ⁊ pūerſis apit portas
diuine clemētie. dans eis grām penitendi.
De ſcd̄o aūt. ſ. ꝙ btā vgo nos in celeſte pa
laciū itroducit. a q̄ eua nos excluſerat. Le
git̄. ij. Reg. iiij. ꝙ oſtiaria purgās triticū
obdormiuit. Et ideo Miphiboſeth int'fe-
ctus fuit. Iſta oſtiaria fuit Eua q̄ nō ſolli
cite vigilauit. ⁊ iō diabol⁹ introiuit ⁊ eius
ſpm̄ interfecit. S3 Ioh̄.xviij. dr̄ ꝙ ancilla
oſtiaria Petrū in atriū p̄ncipis itroduxit
q2 vgo maria q̄ noiat ſe ancillā. in celi' pa-
laciū nos introducit in ɔſpectu et'ni regis

H
Maria
fene-
ſtra

Tertio dr̄ feneſtra dei. Vn̄ canit eccl'ia.
Intrēt vt aſtra flebiles celi feneſtra facta
es. Per illā em̄ feneſtrā de⁹ lumen grē ſue
nobis effudit. l3 ei dicat̄ in. l. ſi is q̄ binas.
ff. de vſufruc. ⁊ in. l. j. ff. ſi vſuſfruc. pe. ⁊ i. l.
quotiēs. ff. de ſuitut. ⁊ in. l. binas edes. ff.
de ſui. vr. pre. ꝙ ſufficit quē hr̄e tātū lumē
in edib⁹ ſuis vt videat. l3 incōmode ⁊ cum
aliq̄ obſcuritate. tn̄ de⁹ nolēs nos eſſe cū
puo lumine. dedit nob̄ hāc feneſtrā ame-
niſſimū pſpectū cū magna claritatis copia
p̄bentē. de q̄ Aug. in quodā ſmone ait. Fa
cta eſt maria feneſtra celi. q2 p ip̄am deus
verū ſeculis lumen dedit. Fctā eſt et̄ ſcala
celeſtis. q2 p ip̄am deus deſcēdit ad t'ras.
Per illā etiā feneſtrā de⁹ ocl'o miſcōie ad
nos reſpicit. de q̄ dr̄ Cañ.ij. En ip̄e ſtat p⁹
parietē nr̄m reſpiciēs p feneſtrā: pſpiciēs
p cācellos. Vbi nota ꝙ tria ſunt que xp̄m
īducūt vt nos ocl'o miſcōie reſpiciat. Pri-
mū eſt ꝙ h3 nobiſcū ſimilē naturā. iō dicit̄
ꝙ ſtat poſt parietē nr̄3. Paries em̄ noſter
eſt nr̄a natura. S3 dr̄ ſtare poſt parietem
q2 l3 habuerit veritatē nature. tn̄ nō habu
it vitia ipſius nature nr̄e. Scd̄m eſt q2 h3

nobiſcū eandē matrē. Et ideo ſicut ex iden
titate nature eſt ꝓpinqu⁹ nr̄. ita ex eadem
mr̄e dr̄ frater noſter. Jō dr̄. reſpiciēs ꝑ fe-
neſtrā. i. virginē mariā. Tertiū eſt q2 reſpi
cit in ſeipō vulnera ꝓ nobis ꝑpeſſa quibuſ
fact⁹ eſt redēptor nr̄. iō dr̄. pſpiciēs ꝑ can
cellos. I Quarto dr̄ ꝙ eſt feneſtra ꝑadiſi
Feneſtra paradiſi — iō ſibi ſepe dicere debemus illud Cant. v.
Aperi mihi ſoror mea. amica mea. colūba
mea ⁊ immaculata mea. q2 caput meū plenū
eſt rore. ⁊ cincinni mei gutt̄ noctiū. vbi po
nunt̄ qnqȝ cauſe q̄re iſta feneſtraria dȝ de
uocꝫ ſuiſ feneſtrā celi aꝑire. Pria ē magna
nr̄a ꝓpinq̄tas q2 eſt ſoror nr̄a. Scd̄a ē ei⁹
viſceroſa charitas: q2 ē amica nr̄a. Tertia
eſt magna pietas: q2 ē ſicut colūba. Quar
ta eſt ei⁹ generoſitas: q2 eſt immaculata.
Quita eſt nr̄a magna neceſſitas. quia noſ
ſum⁹ pleni frigore malicie ⁊ pcti. iō ſubdit̄.
Caput meū plenū eſt rore. ⁊ cincinni mei
guttis noctiū. i. pctōꝝ. Ex p̄dictis ꝑȝ di-
gnitas ⁊ p̄rogatiua ꝟgis q̄rta. ſ. ꝙ ipa eſt
nō ſolū feneſtra ſ3 etiā ianua ꝑadiſi. Xp̄s
eīn eſt oſtiū vt ipſe teſtat̄ Joh. x. In oſtio
aūt iſto ianua eſt ꝟgo maria. Eſt tn̄ etiā
ipa oſtiū quod in figura fuit demonſtra-
tū in tēplo dei in q̄ erāt duo oſtia: q̄ ſignifi
cat̄ ꝙ in celo ſunt duo oſtia. ſ. xp̄s ⁊ beata
ꝟgo. vt inq̄t Alb. ſuꝑ miſſus ē. c. clxxxvj.
Sicut aūt donatus cecinit de ſeipō dicēs.
Janua ſu3 rudib⁹ p̄ma cupiētib⁹ artē. Nec
ſine me quiſꝗ rite ꝑitus erit. Jtā ipa non
poteſt immerito dicere. Janua ſum cūctis
ſuperā cupientib⁹ vrbē. Nec ſine me quiſꝗ
rite beatus erit.

De q̄nta p̄rogatiua ꝟgis icipiēte ab A
ſc3. ꝙ btā ꝟgo eſt atriū dei.

K Maria atrium — Per q̄ntā lr̄aȝ hui⁹ ꝟginei nois
denotat̄ ꝙ ipa eſt oīpotēs dei
atriū ⁊ habitatio. ⁊ iō ei⁹ clari
tatē cōtēplans Dauid dicebat
ps. lxxxiij. concupiſcit ⁊ deficit aīa mea in
atria dn̄i. Nec mirū ſi hoc atriū fuit ſplēdi
dū ⁊ excellētiſſimū cū in eo nouē mēſibus
hitauerit de⁹. De quo dr̄ Eſa. lxij. Habita-
bit iuuenis cū ꝟgine. ⁊ gaudebit ſponſus
ſuꝑ ſpōſaȝ. ⁊ gaudebit ſuꝑ te deus tu⁹. De
hac quoqȝ habitatōne ipa ait Eccli. xxiiij.
Jn habitatione ſancta corā ipō miniſtraui.
Jſta aūt habitatio ſancta pōt intelligi ſm̄
triplicē ſignificationē hui⁹ nois ſanctum.
Nā ſanctū idē ē qd̄ mūdū vel firmū aut ſā
guie tinctū. l. ſcm̄. iūcta. l. ſac loca. §. ꝑpe:
ff. de rerū di. Jpſa eīn fuit ſancta. i. pura et
mūda. vt inq̄t Anſel. in lib. de ꝯceptu ꝟgi
nali tāta puritate q̄ maior ſub deo nequit
intelligi. Scd̄o fuit ſctā. i. firma: quia ſuꝑ
altitudinē diuinitat̄ fuit fundata. iux̄ illō
ps. lxxxvj. Fundamenta eius in montib⁹
ſanctis. Tertio fuit ſancta. i. ſanguine tin-
cta: q2 mēoria ſanguis ⁊ paſſionis filij ſui
ſemꝑ fuit iugit̄ in ei⁹ mēte affixa. vt poſſit
dicere illud Exo. xlj. Spōſus ſanguinū tu
mihi es. L In iſta habitatōe ſic ſancta. i. in
ſeipā q̄ fuit dei habitatio: btā virgo coram
deo miniſtrauit. Nā p̄mo miniſtrauit ſibi exi-
ſtenti in vtero ſubſtantiā ſue carnis. Unde
Cāt. iij. dr̄. Egredimini filie hierl'm. i. fide
les aīe ⁊ videte regē Salomonē. i. chriſtu3
pacificū in dyademate. i. in hūana carne.
q̄ coronauit eū mr̄ ſua. ⁊ dr̄ caro xp̄i dya-
dema: q2 cetere figure diuerſis lineis ꝑfici
unt̄. Sola aūt figura ſperica vna tm̄ linea
claudit̄. Nam cetera corꝑa alioꝝ hominū
facta ſunt ſaltē duab⁹ lineis. i. cōmixtione
vtriuſqȝ parētis. Corp⁹ aūt xp̄i cōpoſitu3
fuit vna tm̄ linea. i. carne ꝟginea. M Scd̄o
miniſtrauit ſibi egreſſo ex vtero nutrimētū
lactis ꝟginei. Unde canit eccl'ia. Jp̄m re-
gem angelorū ſola ꝟgo lactabat vbere de
celo pleno. Ubi tria notant̄. Primo q̄a la-
ctabat ⁊ paſcebat illū qui paſcit oīa. Jdeo
alibi canit̄. paruoqȝ lacte paſtus eſt ꝑ quē
nec ales eſurit. Scd̄o ꝙ nō dedit ipum ad
nutriendū. ſed ipa ſola eu3 nutriuit. Jdeo
dicit̄. ſola ꝟgo lactabat vti bona obſerua-
trix legū. quibus cauetur ꝙ mater debeat
filiū lactare. l. ſi competenti. vbi glo. C. de
alen. liberis. Tertio ꝙ illud lac non fuit a
natura ꝓductu3 ſed de celo miniſtratum.
quia virgines lac naturaliter nō habent. N
Jdeo ſubdit̄ vbere de celo pleno. Tertio
ſibi miniſtrauit viuēti in mūdo neceſſaria
vite corporalis: quia cū chriſtus pauꝑ eēt
iuxta illud ps. xxxix. Ego autē mendicus
ſum ⁊ pauꝑ. Mater eius ſicut dicit Hie-
ronymus acu ⁊ colo acq̄rebat vnde ſibi ⁊ fi
lio neceſſaria ꝓcuraret. Jdeo de ipa dicit̄
Prouerbioꝝ vlti. Queſiuit lanā ⁊ linum.
Et operata eſt in eis. Et infra. Manū ſuā
miſit ad fortia. ⁊ digiti eius apprehende-
runt fuſum. Lic3 enim ſit officium patris
poſtꝗ ablactatus eſt puer alere ipm filiū
⁊ nō matris. l. nec filiū. C. de patria poteſt.
tamē quia Joſeph nō eſt verus pater xp̄i:
ſed ipa virgo totā ſubſtantiā corporalē ei

Maria miſtrauit corā deo

miniſtrauerat quā alij filij recipiunt a patre
⁊ a matre. ideo ad eā ꝑtinebat eu3 nutrire
⁊ alere. Sed l3 ꝓpter inopiā excuſata eſſ3
ab hoc onere. l. ſi q̄s a liberis. §. ſi vl' parēs
ff. de liberis agnoſcēdis. ſicut etiā eadē de
cauſa excuſat̄ pr̄. vt inq̄t Bald. in. d. l. nec
filiū. tn̄ immēſa pietas ipam ꝟginem im-
pellebat ad eū cū ingēti ſollicitudīe alēdū.
O Jſtā aūt habitationē tā dignā ⁊ ꝑutilē
ipē deus ſibi edificauit. de qua dr̄ Prouer.
ix. Sapīa edificauit ſibi domū: ⁊ edificatā
inhabitauit. Unde ipa inq̄t Eccli. xxiiij. c.
Qui creauit me req̄euit ī tabernaclo meo.
Et de hoc etiā dr̄ ps. lxxxvj. Homo natus
eſt in ea: ⁊ ipē fundauit eā altiſſim⁹. Cir-
Perfectū atrium habet tria — ca ꝑfectionē aūt domus ſiue atrij tria ſm̄
Ambroſiū poſſunt ꝯſiderari. Bon⁹ eīn ar-
tifex p̄mo fundamentū bonū ponit. q2 fa-
cto malo fundamēto: oīe quod ſuꝑedifi
catur: corruit. c. cū paulus. j. q. j. Secundo
poſito fundamēto: edificij mēbra diſtiguit
Tertio adiūgit ornatū. Primo ergo deus
fundamēta ꝟginis poſuit. de q̄bus dr̄ ps.
lxxvj. Fundamenta ei⁹ in mōtib⁹ ſanctis.
Per mōtes aūt ſctōs altitudo trinitat̄ in-
telligit̄. Jpſa eīn fuit fundata ſuꝑ altitudi
nem potētie patris qui eā in bono confir-
mauit. Suꝑ altitudinē ſapīe filij qui eam
omni ſapīa illuſtrauit. Super altitudine3
ſpūſſancti qui eā in gr̄a ſtabiliuit. Nō eīn
de facili cadit. tum q2 habet corpus luteū.
tum q2 habet fundamētū terrenū. De q̄b⁹
dicit̄ Job. iiij. Qui habitāt domos luteas
⁊ terrenū habēt fundamentū. Homo q̄dā
habet domū luteā. i. corpus quod eſt dom⁹
anime ⁊ de luto eſt formatū. Habet etiam
fundamentū terrenū quādo ſpem ſuā po-
nit ſuꝑ mundū. Talis eīn ſicut dr̄ Mat.
vj. Edificauit domū ſuā ſuꝑ harenā. Ca-
dit etiā homo q2 habet cor cinereū. de quo
Sap. xv. dr̄. Cinis eſt cor eius: ⁊ luto vili-
or vita illius. Non ſic autē fuit btē ꝟginis
edificatio: q2 p̄mo habuit corp⁹ ꝯſolidatū.
Quāuis eīn corpus eius fuerit luteu3. tn̄
in fornace diuini amoris fuit ſic ꝯcrema-
tu3 ⁊ ꝯſolidatū ꝙ nunꝗ cadere potuit. q2
in eo nihil de carnalitate remāſit. iux̄ illud
Eccli. xxxviij. Uapor illius exurit carnes
eius. ⁊ Eſa. j. Excoquā ad purū ſcoriā tuā.
Unde Hiero. in ſmone de aſſumptōe ait.
Puto ꝙ quicq̄d cordis eſt. quicq̄d mētis
humane: ſi totū adhibeas nō ſufficeret vt
cogitare valeas quādo ꝟgo beata indeſi-
nēter cremabat̄ ardore pij amoris. Scd̄o
habuit animū celeſtē qui totus erat in dei
amore conuerſus. Unde Hiero. vbi. ſ. ait.
Totā eam repleuerat ſpūſſancti gratia: ⁊
totā eā incāduerat diuin⁹ amor: ita vt ni-
hil in ea eēt qd̄ mūdanus violaret affect⁹.
ſed ardor continuus ⁊ ſobrietas ſuperfuſi P
amoris. Tertio pro fundamēto habuit
deum. Unde dr̄ Cāt. viij. Jnnixa ſuꝑ dile
ctum ſuū. Jnnixa ergo fuit ſuꝑ montē: de
quo pſalmo. cxxiiij. dr̄. Qui cōfidūt in dn̄o
ſicut mōs ſyon ⁊c. Jnnixa fuit ſuꝑ fortiſſi
mā turrim. De qua Prouerb. xviij. dicit̄.
Turris fortiſſima nomē dn̄i. Fuit igit̄ illa
dom⁹ q̄ cadere nō potuit: q2 fundata erat
ſupra firmā petrā. vt dr̄ Mat. vj. Scd̄o Q
celeſtis artifex poſtꝗ ſtabile fundamentū
poſuit: edificiū pulchrū erexit. iuxta illud. j.
ad Cor. iij. Si quis aūt ſuꝑedificat ſupra
fundamentū hoc aurū: argentū et lapides
p̄cioſos. Per argentū intelligit̄ ei⁹ corp⁹
lucidū atqȝ virgineū. Per aurū ei⁹ anim⁹
diuino amore aurat⁹. Per lapides ꝟo pre
cioſos intelliguntur eius ꝟtutes q̄bus or-
nata fuit. Tertio poſtꝗ celeſtis artifex R
tam ſtabile fundamentū poſuit ⁊ ta3 pul-
chrum edificiū erexit ipm edificiū ornauit
atqȝ depinxit. triplicē. ſ. colorē imponēdo. In maria triplex color
ſc3 albū colorē puritatis. nigrū humilitat̄.
⁊ rubeū charitatis. Jdeo ipſa inq̄t Cāt. j.
Nigra ſum. ecce color niger humilitat̄. ſed
formoſa. ecce color albus puritatis: ſicut
pelles Salomonis. ecce color rube⁹ chari-
tatis. Dicit eīn ibi gl. ꝙ Salomon fecit ſi-
bi tabnaculū de pellib⁹ rubricat̄. Pulchra
ergo eſt ꝑmixtio. ſ. color alb⁹ niger ⁊ rube⁹
quia pulchra cōiūctio eſt puritas cū humi
litate ⁊ charitate. S Non ſolū aūt btā ꝟgo
dicit̄ atriū ⁊ habitatio ſiue domus dei: ſed
etiā appellat̄ tabernaculū ſpūſſancti omni
ſanctitate repletū. De quo ps xlv. inq̄t da
uid. Sāctificauit tabernaculū ſuu3 altiſſi-
mus. Tabernaculū eīn dr̄ dom⁹ deo dedi-
cata. c. j. ⁊ ibi Arch. de ſen. ⁊ re iudi. Et ꝓ-
pter h̄ eccl'ia dr̄ tabernaculū xp̄i. c. ne forte
tan. de pe. diſ. j. Et ideo mlto magis ſic dȝ
noīari beata ꝟgo. que etiā denoīat̄ thala-
mus xp̄i. Dicit̄ aūt thalam⁹ a thalamone
duce romanoꝝ: qui cu3 quandā virginem
Sabinā noīe rapuiſſet: dictum fuit ei per
oraculū. ꝙ illa ꝟgo ipſi cōiugio tradenda
eſſet. Et qm̄ ille nuptie thalamonis felicit̄
ſucceſſerūt: ordinatū fuit. vt cubiculū ſpōſi

Maria tabernaculū

et ſpõſe thalamus diceref. quia igif deꝰ in vtero ꝟginis nuptias celebrauit quãdo. ſ. naturã humanã ſibi copulauit. ideo ip̃ius vterus recte thalamꝰ dici poteſt. De q̃ p̃s. xviij. dr̃. In ſole poſuit tabernaculũ ſuũ. ⁊ ip̃e tanq̃ ſpõſus ꝓcedẽs de thalamo ſuo.

T Conſueuerũt aũt thalami regis p̃cioſis pãnis adornari: ⁊ varijs coloribꝰ depingi ⁊ diuerſis floribus aſp̃gi. Thalamus autẽ ꝟginis adornatus fuit pãnis p̃cioſis purpureis: aureis. ⁊ gẽmatis. De quibꝰ dicif Cañ. iij. Ferculũ fecit ſibi rex Salomon de lignis libani. Ferculũ em̃ dr̃ vas eſcarũ. ⁊ ſignificat ꝟginis vterũ: in quo fuit poſitꝰ ille q̃ eſt eſca oĩum angeloꝝ ⁊ ſanctorũ. et fuit de lignis libani. q: eius vterꝰ fuit odoriferus ⁊ incorruptibilis. ⁊ ſpentũ infernaliũ expulſiuus. Poſtea ſubdif. Reclinatoriũ fecit aureũ. aſcẽſuz purpureũ media charitate cõſtrauit. Eius em̃ vterꝰ in quo xp̃s ſe reclinauit fuit adornatꝰ pãno aureo .i. pudore ꝟgineo. Sicut em̃ auꝝ ẽ incorruptum: fulgidũ ⁊ p̃cioſum. ſic eiꝰ ꝟginitas reddidit eiꝰ vterũ incorruptũ quo ad ſe. fulgidũ ꝑ exemplũ quo ad ꝓximũ: ⁊ precioſuz quo ad nos. Aſcẽſuz quoq̃ eius purpureũ .i. aĩam inflãmat diuino amore. ⁊ aſcendẽtem in celũ ꝑ ꝯtemplationẽ: media charitate cõſtrauit. Charitas em̃ eſt gẽma lucida que oẽs ꝟtutes facit fulgidas eẽ. De q̃ dr̃ Ecci. ix. Gẽmula carbũculi in ornamento auri. Tũc em̃ charitas eſt ꝑfecta qñ hꝫ ſecũ annexã humilitatẽ ⁊ puritatẽ. Ideo ĩ beata ꝟgine fuit gẽmula humilitatꝭ. ⁊ carbũculus feruẽtis charitatis ⁊ aurũ incorruptibilis ꝟginitatꝭ. Ecce ergo ꝙ iſte thalamus xp̃i pãnis valde p̃cioſis fuit ornatꝰ Fuit q̃ꝫ varijs coloribꝰ depictꝰ. i. diuẽſis ꝟtutibꝰ Sic̃ ei color niger iux̃ albũ poſitꝰ ip̃z albũ magis cõmẽdat ſm̃ ſniam phi. ij. de celo ⁊ mũdo. ⁊. j. Elencoꝝ. ſic hũilitas btẽ ꝟginis ſimul cũ ꝟginitate ⁊ alijs ꝟtutibꝰ cõiuncta ip̃am ꝟginitatẽ ⁊ alias virtutes magꝭ exornat. Sic em̃ beata maria fuiſſet

V ꝟgo ſed ſuꝑba. nec deo placuiſſet. nec filiꝰ dei de ea carneꝫ ſumpſiſſet. Diuerſis q̃ꝫ floribꝰ fuit iſte diuinꝰ thalamꝰ aſꝑſus. ſcꝫ roſa patiẽtie. Vñ Eccli. xxiiij. ip̃ſa inquit. Quaſi plãtatio roſe in hierico. Item viola humilitatꝭ ꝓfunde. ⁊ lilio puritatꝭ ⁊ mũdicie. De q̃bus Cañ. ij. ip̃a ait. Ego flos cãpi ⁊ liliũ cõuallium. Eſt quoq̃ btã ꝟgo tẽplũ dei. iuxta illud p̃s. xlvij. Suſcepimus deus miſericordiã tuã in medio templi tui. De q̃ tẽplo figuratiue dr̃. iij. Reg. vj. Nihil erat in tẽplo q̃d nõ auro tegeref. i. charitate veſtiref. Sicut autẽ ad eccl'iam cõfugientes ſunt ſecuri: ⁊ nõ poſſunt de illa ꝑ violẽtiaꝫ extrahi. l. preſenti. C. de his qui ad eccl'iaꝫ confugiũt. ⁊. c. rerũ. xvij. q. iiij. ⁊. c. inf alia. de immuni. eccle. Sic ad btãm ꝟginẽ confugiẽtes ſunt ſecuri a demonibꝰ. ⁊ nõ pñt ad eoꝝ ſuitia violẽter trahi: nec ab eis in ꝓfundũ iſerni ꝓijci. Ecce ḡ quãti ꝑuilegij eſt hoc templũ ꝟginale. Forma aũt huius tẽpli valde eſt ampla: vnde dr̃ templuꝫ q̃ſi tectũ amplũ. Sic em̃ interp̃taf hoc nomẽ templũ ſm̃ Archid. in. c. ⁊ hoc. xvj. q. vj. et ſumpſit ab Iſid. in. v. lib. ethymol. ca. iiij.

X In ip̃a autem ꝟgine g̃lioſa fuerũt tecta valde ampla. Primo q̃deꝫ habuit amplũ vterũ ad deũ ſuſcipiendũ. Cui canit eccl'ia. Tu quẽ celi cape non poterãt tuo gremio ꝯtuliſti. Petrus q̃ꝫ rauen. in q̃dã ſermone ait. Q̃d erat in p̃ncipio apud deũ: intra ſe ꝟgo peperit verbũ. Et iterũ. Ip̃ſa ꝟgo fuit maior celo. fortior terra. latior orbe. Nã deũ quẽ mũdus nõ capit ſola cepit ⁊ portauit eũ q̃ portat orbẽ. Et iterũ. Quãtꝰ ſit deꝰ ignorat qui nõ miraf huiꝰ ꝟginis vterũ. celũ pauet: tremũt ãgeli. creatura nõ ſuſtinet. natura nõ ſuffic̃. ꝙ vna puella ſic deũ ĩ ſui pectoris hoſpitio capit. reſpicit ⁊ oblectaf. terris pacẽ. celis gl'iaꝫ. ſalutẽ perditꝭ. vitã mortuis dederit. Sicut em̃ totũ mãna in vrna. ⁊ tota vrna erat in arca. ⁊ tota claudebaf in templo. ſic ⁊ diuinitas tanq̃ mãna dulciſſimũ. tota erat in vrna. i. ĩ xp̃i aĩa. totaq̃ꝫ erat in arca. i. in xp̃i carne deificata. ⁊ hec oĩa claudebanf in tẽplo. i. ĩ virginis vtero g̃lioſo.

Y Scd̃o habuit ãpluꝫ intellectũ ad diuinũ lumẽ ſuſcipiendũ. Intellectus em̃ ꝟginis nõ indigebat radijs: q: habebat intra ſe p̃ſentiã ſolis. iux̃ illud Eccl'i. xxvj. Sicut ſol oriẽs mũdo in altiſſimis dei ⁊c̃. Nec indigebat lucerna. i. manuductione alicuiꝰ hoĩs: q: in ſuo vtero habebat diuinã lucernã fulgentẽ. Ideo ibidẽ ſubdif. lucerna ſplendẽs ſuꝑ candelabrum ſanctũ. Nec indigebat ſicut filij iſrl' colũna ignis vel nubis. i. manuductõe alicuiꝰ angeli: q: habebat ignẽ diuinitatꝭ ⁊ nubẽ humanitatꝭ xp̃i. ideo ibidẽ ſubdif. colũne auree ſuꝑ baſes argẽteas. ⁊ pedes firmi ſuꝑ plãtas ſtabilis mulieris.

Z Tertio hꝫ amplũ effectũ ad cõpatiendũ. nam intra ſinũ

ſue miſericordie ⁊ pietatꝭ oẽs recipit. Recipit em̃ iuſtos q̃bus impetrat dei g̃ram. id̃ dicif. Maria mater g̃re. Recipit peccatores impetrãdo eis miſericordiã diuinã. id̃ dr̃ mater miſericordie. Recipit tẽtatos a diabolo. Ideo ſubdif. tu nos ab hoſte protege Recipit aĩas de hoc mũdo exeũtes. id̃ dr̃. ⁊ hora mortꝭ ſuſcipe. Q̃d ⁊ aĩabus noſtris facere digneſ ip̃a ꝟgo pijſſima ꝑ iſinita ſecula ſeculoꝝ bñdicta. Amen.

De eiuſdẽ integerrime virginis nominatione. Sermo ſextus.

A O Rietur ſtella ex Iacob. Num̃. xxiiij. In ſacra ſcp̃tura oẽs ãgelici ſpiritus ſtelle nũcupanf. Vñ Apoc. xij. dr̃. Et draco cauda ſua trahebat magnã parteꝫ ſtellarum. Itẽ oẽs ſancti ſtelle vocãf. Vñ Geñ. xxij. ⁊ Exo. xxxij. dr̃. Multiplicabo ſemẽ tuuꝫ ſicut ſtellas celi. Et. j. ad Coꝝ. xv. ait ap̃ls Stella a ſtella differt in claritate. i. ſctitate. Item ſtella dr̃ eccl'ia. Vñ Apoc. ij. ſcriptũ eſt. Hec dicit q̃ tenet ſeptẽ ſtellas ĩ dextera ſua. i. ſanctã eccl'iam ſeptiformis dei radijs p̃lucentẽ. Illi ẽt hoĩes q̃ ſunt in g̃ra dei dicunf ſtelle: que tũc dicunf cadere qñ a dei gratia cadũt. iuxta illd̃ Apocal'. viij. Cecidit de celo ſtella magna ardens tanq̃ facula. Et Mat. xxiiij. ait ſaluator. Stelle cadent de celo. Sed beata ꝟgo Maria ſingulari mõ ſtella appellaf. vt pꝫ ĩ ꝟbis ꝓpoſitis. Suꝑ q̃bꝰ q̃nq̃ ꝯſiderationes faciemꝰ.

In p̃ma videbimus quare virgo Maria dicatur ſtella celi.
In ſcd̃a quare appellaf ſtella poli.
In tertia quare ſtella maris.
In quarta. q̃re ſtella matutina nũcupaf.
In q̃nta ꝟo q̃re ſtella regia noĩaf.

Quare beata ꝟgo dicif ſtella celi. Conſideratio prima.

B S Cõm btm̃ Bernardinũ in ſermone p̃mo de noĩe ꝟginis: ip̃a mr̃ dei põt ſtelle tripl'r cõꝑari. videlꝫ ſtelle celi: poli et maris.

Maria ꝯparaf ſtelle

Stelle aũt celi cõparaf mltiplici de cauſa Primo ꝓpter ſuã denoĩationẽ. Stella q̃ꝑpe a ſtãdo denoĩaf. q: in celo ſtat fixa. Vñ inq̃t Ptolomeꝰ in ſuo cẽtiloq̃o. ꝙ ſtella eſt denſior pars ſui orbis. Et ꝓpter hãc ſtellaꝝ firmitatem dicif Geneſ. j. ꝙ deus poſuit ſtellas in firmamẽto celi. beata autẽ virgo in celo ſuo hoc eſt filio: imobil'r ſtetit. Primo in ꝯceptione ſua: q: nõ cecidit ꝑ originale pctm̃. Vnde de ip̃a ſub noĩe terre dr̃ Eccs. j. Terra aũt i eternũ ſtat. De ip̃a q̃ꝫ poteſt exponi illud p̃s. dicẽtꝭ deo. Qui fundaſti terrã ſuꝑ ſtabilitatẽ ſuã: nõ ĩclinabif in ſeculũ ſeculi. Secũdo ſtetit in eo invita ꝑ oĩuꝫ ꝟtutũ irradiationẽ. De qua ſtatiõe dicif p̃s. xliiij. Aſtitit regina a dextris tuis in veſtitu deaurato circũdata varietate Tertio ſtetit in morte eiꝰ ꝑ mẽtꝭ cõpaſſionem. De qua ſtatione dr̃ Ioh. xix. Stabat iuxta crucẽ Ieſu mr̃ eius. ſ. immobil'r. quia alijs ſtellis. i. diſcipl'is. cadẽtibꝰ de celo. i. a fide ip̃a ſola ſtetit. iuxta illud Abachuc iij. Sol ⁊ luna ſteterũt in habitaculo ſuo. vel ſm̃ aliã tranſlationẽ eleuatꝰ eſt ſol. i. xp̃s in cruce. ⁊ luna. i. ꝟgo maria ſtetit in habitaculo ſuo. Sed hec ſtatio fuit lugubris ⁊ dolore plena. Propterea Augu. in quodã ſmone inducit humanũ genus ad xp̃m loquentẽ ⁊ dicentẽ. Mihi ridẽs congaudet Eua. tibi plorãs cõpatif Maria. Filius q̃ꝫ dei inq̃t Eſa. lxiij. Torcular calcaui ſolꝰ. ⁊ de gẽtibꝰ nõ eſt vir mecũ. quaſi dicat. ſoluꝫ mr̃ mea mihi vere cõpaſſa eſt.

C Scd̃o noĩaf ſtella ⁊ ei cõparata ẽ ꝓpter ſuã oꝑationẽ. Stella em̃ p̃mo ornat celũ. Vnde Ecci. xliij. dr̃. Sp̃cs celi gl'ia ſtellarum. Et Geneſ. j. inq̃t Moyſes. Fecit deꝰ duo luminaria magna. luminare maiꝰ vt preeſſet diei. luminare minꝰ vt p̃eſſet nocti ⁊ ſtellas que lucerẽt ĩ firmamẽto celi. Btã aũt ꝟgo facta eſt vt ornaret celũ ẽpyreuꝫ. Proinde de ip̃a dici põt illud Ecci. xxvj. c. Sicut ſol oriẽs mũdo in altiſſimis dei. ſic bone mulieris ſp̃cs eſt ornamẽtũ domus eius. Et Eſa. lx. inq̃t deus. G̃lia libani. i. virgo Maria cãdida ⁊ lucida ad te veniet ad ornandũ locũ ſanctificatõis ſue.

Maria ornat

Scd̃o ſtella denotat diſtinctionẽ ⁊ ꝑmutationeꝫ temporꝝ. annoꝝ menſiũ ⁊ dierũ. vt dicif in lib. de ꝓꝑetatibus elemẽtoꝝ. ⁊ ſil'r maria eſt tempoꝝ. annoꝝ. dierũ. ⁊ menſiũ reſeratiua. q: in ea incepit tp̃s g̃re ꝑ filiũ. annus remiſſiõis. dies leticie ⁊ mẽſis oĩs noſtre cõſolatõnis. vt ait magiſter Bartholomeꝰ piſanꝰ in libro de beata ꝟgine maria. fructu. viij. ⁊ ꝓpter hãc: oꝑationẽ diſtinctõis tempis dr̃ ꝙ ſtella ſignificat. Vñ de ſtellis Geneſ. j. ca. inquit deus. ſint in ſigna. Proide Albumaſar in p̃ncipio ſui libri inquit. Laus deo qui creauit ſtellas ⁊ poſuit

oꝛnamentū ⁊ lucernas in ſignificatōne vt
pꝛeberēt ductū rōnabilibus. Et rōne hui⁹
oꝑationis cōuenit marie nomē ſtelle, quia
ipā fuit in ſignū. iux̄ illud Eſa. xj. O radix
ieſſe qui ſtas in ſignū populoꝝ. Signū ꝗ̄p
pe eſt qd̄ ſe offert ſenſui. ⁊ aliq̄d relinq̄t in
tellectui, c. ſignū, de conſe. diſt. ij. ⁊ fuit di
ctū Aug. in. ij. li. de doctrina xp̄iana. Ma
ria aūt incarnatū deū ſenſui p̄ntauit: quia
in terris viſus eſt, ⁊ cū hoib⁹ ꝯuerſat⁹ eſt.
vt dꝛ Baruch. iij. Sed aliud intellectui de
reliq̄t. quia ꝑ hoc ꝙ dei filiū in carne viſi
bilē exhibuit. deitatē ꝑ fidē intellectui pa
tefecit. Ex quo vere fuit ſignū. iō Eſa. vij.
Achaz petēti ſignū a dn̄o rn̄ſum eſt. Pꝛo
pterea dabit vobis dn̄s ſignū. Ecce virgo
cōcipiet ⁊ pariet filiū ⁊c̄. De hoc quoqꝫ ſi
gno Apoc. xij. dictū eſt. Signū magnū ap
paruit in celo. mulier amicta ſole ⁊c̄. Et in
fra. Et in vtero habēs. Merito quippe in
vtero habere dꝛ: qꝛ ab extra in vterū virile
D ſemē nō traxit. Tertio ſtella illūinat no
Maria ctis ꝓfunditatē: ⁊ ſic beata ꝟgo illuminat
illūinat mētis cecitatē. Ante aduentū em̄ ſuū pcti
nebula totū mūdū occupauerat. vt nō eēt
qui verū lumen videre poſſet. Erant eniꝫ
oēs gētes q̄ſi nebule turbinibus agitate.
Unde. ij. Pet. ij. dꝛ. Eratꝭ em̄ tenebꝛe. nūc
aūt lux in dn̄o. Pꝛoinde in tenebꝛis moꝛa
banť. Un̄ de ipſis dici poterat illud Nau
j. c. Inimicos eius ꝑſequenť tenebꝛe. Tan
dem ꝓceſſit beata ꝟgo quaſi fulgida ſtella
effugās tenebꝛas: ita vt de illa dici poſſit
illud Eccī. l. Quaſi ſtella matutina in me
dio nebule. Unde Bern̄. ſuper Miſſus eſt
inq̄t. Ipſa eſt nobis ſtella ex Iacob oꝛta.
cui⁹ radius vniuerſum mūdū illuſtrat. cu
ius ſplēdoꝛ in ſupnis fulget ⁊ inferos pe
netrat. Pꝛoīde in ꝑſona ei⁹ dꝛ Eccī. xxiiij.
Penetrabo inferioꝛes ptes terre. ⁊ aſpiciā
oēs doꝛmiētes ⁊ illūinabo oēs ſperantes
E in dn̄o. Quarto ſtella noctes purificat.
Maria Siquidē ꝑ radios ſuos nocturni frigoꝛis
tene denſitatē ſerenat: ⁊ rarificādo purificat. ⁊
bꝛas pu ſilr̄ facit maria. In terra em̄ an̄ aduentuꝫ
rificat hui⁹ ſtelle tenebꝛe erāt. ſicut Eſa. lx. ſcriptū
eſt. Ecce tenebꝛe operiēt terrā ⁊ caligo po
pulos. In hui⁹ quoqꝫ myſteriū dicit Exo.
x. Facte ſunt tenebꝛe hoꝛribiles in vniuer
ſa terra egypti. Tandē oꝛta eſt ſtella ex Ia
cob, ſcꝫ Maria. q̄ has tenebꝛas purifica
uit ⁊ ſerenauit. Quippe ipſa eſt emanatio
quedā ſincera om̄ipotētis dei, vt habetur
Sap̄. vij. Unde Bern̄. ſuꝑ Miſſus eſt. ait
de ea. Tolle hoc coꝛp⁹ ſolare quod illumi
nat mundū: vbi dies. Tolle Mariā maris
ſtellā: maris vtiqꝫ magni ⁊ ſpacioſi. quid
niſi caligo īuoluēs ⁊ vmbꝛa moꝛtꝭ atqꝫ dē
ſiſſime tenebꝛe relinquenť. Quīto ſtella
F viuificat: ſicut pħus atteſtať. ꝓpťea oꝛbis
Maria p̄mus plures habet ſtellas: qꝛ ipſe p̄cipue
viuifi eſt cauſa vite in iſtis inferioꝛib⁹. Et hac qꝫ
cat rōne Maria ſtella vocať. ſiquidē moꝛs re
gnabat ab Adam ꝯm ap̄lm ad Roma. v.
adeo ꝙ nō ſolū de moꝛte coꝛꝑali: ſed etiaꝫ
de ſpūali verificabať illud. ij. Reguꝫ. xiiij.
ſcꝫ. Om̄es moꝛimur. Et illud quod dicit ī
ꝭ. deinceps. in auť. de nupť. ſcꝫ moꝛs om̄ia
ſoluit. Et illud p̄s. Quis eſt homo q̄ viuet
et nō videbit moꝛtē. Veniēte aūt hac ſtel
la oīa moꝛtua ſunt vite reſtituta. Quippe
ipā eſt lignū vite pꝛoferēs benedictū fru
ctum. Geneſ. ij. de quo guſtās moꝛtē non
guſtabit in eternuꝫ: ſed eťnaliter viuet. vt
dicit Ioħ. vj. Sexto ſtella temꝑat ſeu
G modificat gelidū frigus noctis. ⁊ ſic terre
Maria naſcentia fouet ⁊ modificat. ⁊ ꝓpter hoc
tempat maria etiaꝫ appellať ſtella. Malicia q̄ppe
hui⁹ mūdi frigida ē. Un̄ Iere. vj. ait dn̄s
Sicut frigidā facit ciſterna aquā ſuā. ſic ⁊
frigidā fac̄ malicia aīaꝫ. Tpe igiť q̄ ꝓceſ
ſit btā virgo maria hūani generis malicia
quaſi cōpleta fuit. iux̄ illud Eſa. iiij. Com
pleta eſt malicia ei⁹. Pꝛopťea i mūdo ma
gnū frigus erat. Un̄ Ioh. xviij. dꝛ. ꝙ frig⁹
erat. ⁊ Petr⁹ calefaciebat ſe. ⁊ de hoc p̄di
ctum erat Zach. xiiij. vbi dꝛ. In illa die n̄
erit lux ſꝫ frigus ⁊ gelu. Et Eccī. xliij. ſcp̄tū
eſt. Vēt⁹ aq̄lo. i. diabol⁹ flauit. ⁊ ꝯgelauit
chꝛyſtallū ab aq̄. Proceſſit āt maria quaſi
ſtella choꝛuſcās. calefaciēs ⁊ p̄fulgēs. ⁊ ꝑ
ꝯſequēs fouēs. Pꝛoīde Bern̄. ſuꝑ miſſus
eſt. omelia. j. ait. Ipā ē nobilis ſtella. ťras
ꝑluſtrās ⁊ calefaciēſ magꝭ mētes q̄̄ coꝛpa
Fouet ꝟtutes excoq̄t vicia. Ipā eſt mulier
foꝛtis de qua Pꝛouer. vl. dꝛ. Non timebit
ſibi in die frigoꝛis. oēs em̄ domeſtici eius
veſtiti ſunt duplicib⁹. ſ. dei ⁊ ꝓximi charita
te. vľ qꝛ ꝓmiſſionē hꝫ vite q̄ nūc ē ⁊ future
Hec ſunt veſtimēta valde bona q̄bus Re
becca induit filiū ſuū Iacob. vt pr̄is bn̄di
ctionē obtinere poſſet. Geñ. xxvij. Septi
H mo ſtella oꝛdinat ⁊ cōciliat. ſ. oꝛbē. nā oꝛ
Maria bem inferioꝛē ſublimat. ⁊ ꝟtuti ſuꝑioꝛi ꝑ
cōciliat ſui poſſibilitate aſſimilať. ⁊ ſic quodāmō
recōciliat. Sic etiā hꝫ ſtella fulgida ⁊ mūꝺ

di dn̄a ⁊ regina eccleſiā militantē tanq̄̄ in
ferioꝛē oꝛbē ⁊ eccľie triūphāti tanq̄̄ oꝛbi ſu
perioꝛi recōciliauit. nūciās pacē his q̄ ꝓpe
⁊ his qui lōge. i. eccľie militāti ⁊ triūphāti.
Un̄ ꝑfecto ipſa eſt arcus federis ſempiter
ni poſit⁹ in nubib⁹ celi ne interficiať omnis
caro. Geñ. ix. Nā ipſa illū nobis genuit qui
fecit vtraqꝫ vnū. faciēs pacem vt recōciliet
ambos in vno coꝛꝑe. ad Ephe. ij. Tertio
I principaliter beata ꝟgo appellatur ſtella
ꝓpter ſuā ſublimationē ſeu ſituationē. Nā
ſtella locatione eſt alta eo ꝙ in firmamēto
poſita eſt: qd̄ eſt altū. Un̄ Eccī. xliij. dꝛ. Al
Maria titudinis firmamētū pulchꝛitudo eius eſt.
altiſſi Sic beata ꝟgo altiſſima eſt: eo ꝙ poſt filiū
ma omnibus alijs celſioꝛ ſit. Pꝛofecto Luce
xviij. dꝛ. Qui ſe humiliat exaltabitur. Cuꝫ
ergo Maria fuerit humillima. ergo ⁊ altiſ
ſima. Pꝛoinde Eccī. xxiiij. ipſa inquit. Ego
K in altiſſimis habito. Quarto dꝛ ſtella ꝓ
pter filij emiſſionē. Quam rōnem tangēs
Ber. ſuꝑ Miſſus eſt ait. Loquamur pau
ca ſuꝑ hoc nomine Maria. qd̄ interpꝛeta
tum maris ſtella dꝛ. ⁊ matri virgini valde
cōueniēter aptatur. Ipſa nāqꝫ ſyderi aptiſ
ſime cōparatur, quia ſicut ſine ſui coꝛrupti
one ſydus emittit radiū. ſic abſqꝫ ſui leſiōe
ꝟgo parturit filiū. nec ſyderi radius ſuam
minuit claritatē. nec virgini filius ſuā inte
gritatē. hec ille. Un̄ eccľia canit. Sicut ſy
dus radium ꝓfert: virgo filiū pari foꝛma.
neqꝫ ſydus radio neqꝫ mater filio fit coꝛru
L pta. Quinto dꝛ ſtella ꝓpter cōſolatiōeꝫ.
de qua Hugo de ſcō victoꝛe in quodā ſer
mone inq̄t. Maria ſtella. xp̄s ꝟo ſol appel
latur. Ideo pctōꝛes velut in nocte a Ma
ria cōſolātur iuſti aūt tanq̄̄ in die a xp̄o il
luminātur. ideo ſi ptimeſcis ad xp̄m acce
dere ad mariā reſpice. genus tuū cōſpicis.
M nihil illic qd̄ timeas inuenis. Sexto ꝓ
pter ſuā puritatē. Sicut em̄ ſtella nullā hꝫ
impuritatē: ſic ⁊ beata ꝟgo Maria nullaꝫ
vnq̄̄ in ſe habuit immūdiciā. Sed de illa
verificatū fuit illud. j. ad Theſ. v. Integer
ſpūs veſter ⁊ aīa ⁊ coꝛpus ſine querela in
aduētu dn̄i noſtri Ieſu xp̄i ſeruetur. Habu
it em̄ coꝛpus puriſſimū ſine vlla cōtagiōe.
Un̄ xp̄s dicere p̄ōt de ſua incarnatiōe illud
Sap̄. viij. Veni ad coꝛpus incoinquinatū.
Habuit etiā aīam puriſſimā. Unde ipſa di
cere p̄ōt illud Sap̄. viij. Soꝛtita ſum ani
mā bonaꝫ. Habuit quoqꝫ ſpūm puriſſimū.
nam fuit ſemꝑ cum puriſſimo deo coniun
ctus per amoꝛē. quia ſicut dicit Paulus. j.
ad Coꝝ. vj. Qui adheret deo: vnus ſpūs eſt
cum eo. Septimo dꝛ ſtella ꝓpter veloci N
tatē. Licꝫ enim vt ſupꝛa dictuꝫ eſt ſtella de
ſe ſit immobilis. quia eſt in celo fixa. tn̄ mo
tu firmamēti mouetur citiſſime. quia quo
tidie luſtrat omnia in circūitu. ſicut etiam
lapis p̄cioſus fixus in ānulo de ſe nō moue
tur: ſed ad motū ⁊ reuolutionē ānuli reuol
uitur. Sic quoqꝫ btā virgo. licꝫ ꝟa ſit ſn̄ia
Pauli. ij. ad Coꝝ. iij. ſ. ꝙ nō ſumus ſufficiē
tes cogitare aliq̄d a nobis q̄ſi ex nobis. vt
etiam inquit imperatoꝛ in. l. j. in pꝛincipio.
C. de vete. iu. enucle. tn̄ ſpūſancto ducta in
obſeruādis diuis mādatꝭ erat velociſſima.
Un̄ ipſa dicē p̄ōt illud p̄s. cxviij. Viā mā
datoꝝ tuoꝝ cucurri cum dilataſti coꝛ meū.
Octauo dꝛ ſtella ꝓpter dignitatē. Stel
la em̄ inter cetera coꝛpoꝛalia hꝫ magnā di
gnitatē. quia vt ait pħs lib. de celo ⁊ mū
do. ī ſtellis nō eſt coꝛruptio neqꝫ caſus nec
erroꝛ. que etiā nūq̄̄ fuerūt in ꝟgine. q̄ ſem
per fuit incoꝛrupta. nec vnq̄̄ cecidit in ali
quod peccatū vel erroꝛē. Un̄ dicere p̄ōt cū
p̄s. ſuo celeſti ſponſo. Tenuiſti manum de
xtram meā: ⁊ in volūtate tua deduxiſti me:
⁊ in gloꝛia tua ſuſcepiſti me. Multas ali
as rationes ꝓpter quos beata virgo ma
ria ſtella dicitur hic ptranſeo cauſa bꝛeuita
tis. de quibus tractat magiſter Bartholo
meus piſanus in libꝛo de beata virgine
fructu. vij.

Qr beata virgo Maria dꝛ ſtella poli.
Conſideratio ſecunda.

O
P Ropter tria mater dei ſtella po
li appellatur. Pꝛimo quia ipſa
ſtella polo ſiue cardini eſt vici
niſſima. Ad dicēdoꝝ aūt intelli
gentiā eſt aduertēdum ꝙ duplex eſt polus
in hoc mūdo. Unus eſt inuiſibilis. ſ. meri Duplex
dionalis. ⁊ reliquus ꝟo eſt viſibilis. ſ. aq̄ polus
lonaris. ⁊ vterqꝫ immobilis eſt. Suꝑ q̄rū
immobilitatē innititur tot⁹ mundus in ſua
circulari moꝛa. Merito igiť ꝑ vtrūqꝫ polū
intelligitur ipſe filius dei ⁊ verbuꝫ patris
q̄ eſt pꝛincipiū oīuꝫ q̄ ad vnū. ⁊ finis oīum
quo ad reliquū. qui in meridie. i. in ſue ma
ieſtatis deitate nobis oīno inuiſibilis eſt.
ſed in aquilone noſtre humanitatis viſibi
lis factus eſt. Un̄ Apoc. j. ipſe ait. Ego ſuꝫ
alpha ⁊ o. pꝛincipiuꝫ ⁊ finis. De illo ꝙ eſt
in meridie dꝛ Can̄. j. Indica mihi vbi cu
bes i meridie. De aq̄lonari ꝟo Ioh. xxvij.

ſcriptum eſt. Ab aquilone aurũ venit. quia
ex xp̄o icarnato ſplēdoꝛ patrie ꝓceſſit. Ip̄e
q̊ꝫ immobilis eſt. Sup̄ cuius immobilita-
tē innituntur oīa in ſuo motu. immobiliſq̄
manēs dat cūcta moueri. vt ait Boe. iij. de
conſolatione. Huic ſiquidem polo fuit hec
Maria vicina chriſto. ſtella. ſ. virgo Maria viciniſſima: maxime
in quattuoꝛ. Primo in incarnatione. ſ. per
carnis idētitatē. quia eadem caro que fuit
v̾ginis matris facta eſt caro filij dei p̄ris.
iuxta illud ad Gal. iiij. Miſit deus filium
ſuū factum ex muliere ⁊c̄. Partus eniꝫ eſt
pars viſcerū. l. ſ. in pꝛin. ff. de vē. inſpi. Quā
quidē carnē filius dei in vnitate pſone ſu-
ſcepit. Et ꝓpter hanc vicinitatē dixit ange
lus ipſi v̾gini Lu. j. dn̄s tecum. Scd̄o fuit
xp̄o viciniſſima in cōuerſatione p̄ admini-
ſtratione. Un̄ hoc eſt Ruth. c. vltimo figu
ratū. vbi myſtice d̾ de Noemi. ꝙ natū pue
rū ſuſcepit. ⁊ poſuit in ſinu ſuo. ⁊ nutricis
ac gerule fungebatur officio. hic eſt ꝙ ab-
ſentiā eius. ſ. xp̄i ferre nō potuit. nā dolēs
eū in tēplo queſiuit Lu. ij. c. Tertio fuit ſi-
bi viciniſſima in paſſione. q2 ſimul cum eo
doloꝛis gladio cōfoſſa eſt: ſicut Lu. ij. pre-
dictū fuerat ei p̄ Symeonē dicentē. Et tuā
ipſius aīam ꝑtrāſibit gladius. Quarto fu-
it ei viciniſſima in aſſumptione p̄ glīe ſuſce
ptionē. Que enim ſit ad dexterā filij ſublima
ta per dictū Ber. in quodā ſermōe: nephas
eſt dubitare. Si enī incoꝛruptio deo ꝓxi-
mum facit. vt d̾ Sap. vj. cuꝫ hec v̾go fue-
rit incoꝛruptiſſima. q2 mater incoꝛruptio-
nis. ꝑfecto ipſi polo. i. filio ſuo eſt viciniſſi
ma. Un̄ Aug. ſermōe. iiij. de natiuitate v̾gi
nis ait. Tu v̾o glīoſa virgo Maria beata
es inter oēs mulieres. Tu p̄lata cūctis v̾gi
num cateruis. Tu ſequeris agnū quocūq̄
perrexerit. Tu v̾gineos choros ⁊ incētiue
carnis illecebꝛis alienos p̄ lilia roſaſq̄ ver
nātes ad fontē perhēnis vite potādos inui
tas. Tu in illa beatoꝝ beatifica regiōe pꝛi-
mi oꝛdinis dignitatem tenes. hec ille. Nec
immerito beata v̾go eſt filio viciniſſima.
Omniū enī quoꝝ eadē eſt natura idē locꝰ
eſſe dꝫ. iuxta illud Ecci. iij. ⁊ vj. Oīa p̄gūt
ad locū ſuū. Parētis aūt ⁊ filij eadē eſt nā
cū nō differāt niſi ſolo noīe. l. i. ſui s ff. de li
P be. ⁊ poſth. Scd̄o d̾ ſtella poli q2 ip̄a ſtel
la ē poli deſcriptiua cū ſit breuiſſimi circuli
circa ipſum. ſed cōſideremꝰ h̾ aliter eſſe po-
teſt. Totus ſiquidē mūdus deſcribit quā-
dam intelligibilē ſperā cuius centrū eſt ip̄e
filius dei. qm̄ ipſe eſt ſicut centruꝫ in circu-
lo: a quo exeunt oēs linee. i. vniuerſe creatu
re. ſicut dicit Dionyſiꝰ. c. iiij. de diuinis no-
minibus. ⁊ Paulus trimegiſtus: quem re
fert Alex. de ales. in. iij. par. ſum. in tracta-
tu de conuenientia incarnationis xp̄i. q. ij.
Sed hec ſpera multos circulos hꝫ intra ſe
inuicē oꝛdinatos. vn̄ tanto circulus eo bꝛe-
uioꝛ quanto cētro eſt vicinioꝛ. Maximi v̾o
circuli circa hoc centrum intelligibile ſunt
ipſa coꝛpoꝛa celeſtia vel terreſtria. ⁊ oīa cir
culum cōplent. ſm̄ maioꝛē vel minoꝛē di-
ſtantiā ⁊ participationē pꝛimi. Cōſequen-
ter aliū circulū cōplēt vitā vegetatiuā ha-
bētia. Et aliū habētia vitā ſenſitiuā. Aliū
v̾o habentia vitā intellectiuā. Et inter hec
oīa breuiſſimū circulū facit btā v̾go Ma-
ria: que p̄ maternitatis ꝓpinquitatē artiꝰ
eū cōſtrinxit. ⁊ itra btā viſcera clauſit ⁊ poꝛ
tauit. ita vt ipſa fuit fcā q̄ſi oꝛb ꝓph̄a atte
ſtātē qui ait. p̄s. lxxvj. Illuxerūt coꝛuſca-
tiones tue oꝛbi terre. i. v̾gini marie. que fa
cta eſt oꝛbis filij dei. Un̄ ipſa inquit Eccl̾i
xxiiij. Girum celi circuiui ſola. ſ. circulo ſet
motu amoꝛis. Dicit enī Bern̄. ꝙ qui amat
vehemētius currit velocius: ⁊ ꝑuenit citiꝰ.
Ipſa aūt pꝛe omnibꝰ ſanctis deū plenius ⁊
feruētius dilexit. vn̄ mr̄ pulchꝛe dilectionis
appellaẗ. Ecc̄i. xxiiij. Fuit aūt amoꝛ eiꝰ per
modū cuiuſdā circulationis. q2 motus cir
cularis eſt ab eodē in idem. Ipſa v̾o ſic deū
filium ſuū amabat ꝙ omnia alia non niſi
ꝓpter ipſum diligebat. Et ſic oīs amoꝛ eiꝰ
ab ipſo incipiebat ⁊ i ip̄m deū redibat. Ter
tio appellatur ſtella poli. quia ſtella hec eſt
ſtellarū oium pꝛimaria. ſiue ſint ſtelle eter
ne apparitionis. vt ſunt que circūſtant po
lū aquilonarē. ſiue ſint ſempiterne occulta
tionis. vt ſunt ille que ſunt circūſtantes in
interioꝛibus auſtri. ſiue ſint viciſſe appari
tionis ſiue viciſſe occultatiōis. vt q̄ ſunt in
medio ſite. Sic beata v̾go p̄maria eſt quo
ad gloꝛie magnitudinē ⁊ dignitatꝭ celſitu-
dinē inter omnia coꝛpoꝛalia que ſunt viſibi
lia ⁊ omnia intellectualia que ſunt inuiſibi
lia: ⁊ omnia celeſtia luminaria que ſunt q̄-
dam media. quia cū pꝛimis participāt coꝛ-
poꝛalitatē. ⁊ cū alijs ꝑpetuitatē. Que auteꝫ
reſpectu pꝛioꝝ ſit pꝛimitiua. patet ꝑ illud
Sap̄. vij. vbi d̾. Nec cōparaui illi lapidem
p̄cioſuꝫ: qm̄ omne aurū in cōparatiōe illiꝰ
arena eſt exigua. ⁊ tāq̄ lutū eſtimabiẗ ar-
gentū in cōparatiōe illiꝰ. Hec aūt ſunt pꝛe-

cioſioꝛa iter viſibilia. Eſt etiā p̄mitiua oiuꝫ
intelligibiliū ⁊ viſibiliū. q2 oīum ſp̄ūuꝫ trā
ſcēdit excellētiā. Un̄ ipſa inq̄t Ecc̄i. xxiiij.
Oīum excellētiū ⁊ ſublimiū colla ꝓpꝛia vir
tute calcaui. Que aūt oīum celeſtiū lumina-
riū ſit p̄mitiua pꝫ. q2 luci cōparata inueni
tur pꝛioꝛ. vt d̾ Sap. vij. Poſſet etiā h̾ ali-
ter diſtingui. vt ſtelle ſempiterne occulta-
tionis ſint cōtēplatiui. q̄ ſemp̄ deo aſſiſtūt.
Stelle ſempiterne apparitiōis ſint actiui
q̄ ſemp̄ actiōibꝰ intēdūt. viciſſim v̾o appa
rētes ⁊ viciſſim occultātes ſint medij mi-
xti: q̄ aliq̄n opanẗ ⁊ aliq̄n ꝯtēplanẗ. Reſpe
ctu enī iſtoꝝ oiuꝫ btā v̾go eſt p̄maria. Un̄
Ecc̄i. xxiiij. ipſa inq̄t. In omni pplo ⁊ i om
ni gēte p̄matū tenui. Admirāda eſt igiẗ h̾
ſtella. Unde merito Sap̄. vij. de illa inquit
ſp̄ūſſanctus. Eſt enī hec ſpecioſioꝛ ſole. ⁊ ſu
per omnem diſpoſitionē ſtellaꝝ inuenitur
purioꝛ.

Que beata virgo d̾ ſtella maris.

Cōſideratio tertia.

Maria ſtella maris — Tertio p̄ncipaliter cōparatur virgo Maria ſtella maris. Scd̄m enim Hiero. Maria interp̄tatur maris
ſtella. qd̄ etiā inq̄t venerabilis Beda ſuper
Lucā dicēs. Maria hebꝛaice: ſtella maris
latine. ſyriace v̾o dn̄a vocaẗ. ⁊ merito. q2 h̾
totius mūdi dn̄m lucē ſeculis meruit gene
rare perhēnē. Jō canit eccleſia. Aue maris
ſtella. Hec eteniꝫ ſtella q̄ vulgariter appel-
latur la tramōtana ſiue vrſa maioꝛ. mul-
tas hꝫ ꝓpꝛietates: q̄ btē v̾gini cōuenire ꝓ
banẗ. Pꝛima d̾ illuminatiōis. eſt eniꝫ na-
uigantiuꝫ in p̄iculis directiua. Per ipſam
q̄ppe ſciūt naute quo veliſicēt. aut ad aqui
lonē vel ad meridiē aut ad oꝛiētē vel occi-
dentē. Ipſa aūt ſtella in aq̄lone ſituata eſt.
Sic etiaꝫ p̄ mariā oīa p̄icula ⁊ diſcrimina
huiꝰ mūdi euitātur. ⁊ oīa itinera certifican
tur. Tot aūt ſunt p̄icula huius vite ꝙ nec
coꝛ pōt illa cogitare. nec lingua enarrare.
Quia ſicut d̾. j. Joh. ij. Totus mūdus poſi
tus eſt in maligno quaſi dicat. vbicūq̄ eſt
hō ſemp̄ eſt in periculo. Et iō dicit apl̾s. ij.
ad Coꝛinth. xj. periculis fluminū. ꝑiculis
latronum ⁊c̄. ⁊ ad idem eſt tex. in. l. ſenatꝰ.
§. moꝛtis cauſa. ff. de donaẗ. cau. moꝛ. vbi
glo. allegat hoc dictum Pauli. Incipit aūt
a periculis fluminū. quia ipſa ſunt magis
ꝑiculoſa. Et ꝓpter hoc d̾ Ecc̄i. xxiij. Qui
nauigat mare narrat pericula eius. Et in
vulgari ꝓuerbio d̾. Chi nō va p̄ mare nō
ſa dio pꝛegare. Quia ergo nos ſumꝰ in ma
ri magno huius mūdi. ideo inq̄t Grego. in
moꝛal. Semper timere debemus: q2 ſemp̄
in p̄iculo ſumus. Debemus q̊ꝫ ad iſtā ſtel-
laꝫ mariā reſpicere. Unde Ber. ſup̄ miſſus
eſt. omel. iiij. inquit. Iſta inquā ē p̄clara et
eximia ſtella ſup̄ hoc mare magnū ⁊ ſpacio
ſum neceſſario ſubleuata. micās meritis ⁊
illuſtrās exēplis. O quiſq̄s te intelligis hu-
ius ſeculi ꝓfluuio magis inter ꝓcellas et
tēpeſtates fluctuare q̄ꝫ per terrā ambula-
re. ne auertas oculos tuos a fulgoꝛe huiꝰ
ſyderis ſi nō vis obꝛui ꝓcellis. Si iſurgūt
venti tētationū. ſi incurras ſcopulos tribu
lationū: reſpice ſtellā voca mariā. ſi iactа-
ris ſupbie vndis. ſi ambitionis. ſi detracti-
onis. ſi emulatiōis: reſpice ſtellā voca ma-
riā. ſi iracūdia ſi auaricia aut carnis illece
bꝛa nauiculā cōcuſſerit mētis. reſpice ma-
riā. ſi criminū immanitate turbatꝰ. cōſcie
feditate cōfuſus. iudicij hoꝛroꝛe perterritꝰ
baratro incipias abſoꝛberi triſticie ⁊ deſp̄a
tionis abyſſo: cogita mariā ⁊ illaꝫ inuoca.
hec ille. Cōuenieter aūt ſitus ſtelle ma-
Locus aquilonis marie appropriatur — ris cū ſit in aquilone deſignat ꝓpꝛietatem
marie. Per aquilonē enī tribulatio ſeu p̄ſe
cutio ſignificari ſolet ꝓpter ventoꝝ ⁊ ꝓcel
laꝝ vehementiā. Ideo locus Marie in aq̄-
lone eſſe d̾. vt p̄ eā auſteritas tribulatiōis
⁊ p̄ſecutionis inflicte humanius tēpereẗ
⁊ mitigetur. maxime ex cōſideratiōe patiē
tie eius: q̄ valde in hoc mūdo afflicta: om̄ia
aduerſa patiētiſſime tolerauit. Quis enim
fidelis de paup̄tate audeat cōqueri: cū vi-
deat matrē dn̄i colo ⁊ acu victuꝫ querere?
Quis de iniurijs aut alijs aduerſitatibus
poterit deſperare: ſi deuote cōſideret regi-
nā celi multo peioꝛa atq̄ aſperioꝛa toleraſ
Pctōꝛ aquilo. ſe? Solet etiā per aquilonē pctōꝛ ſignifica-
ri. Un̄ Hiere. j. d̾. Ab aq̄lone pādeẗ omne
malū. Cōuenieter ergo locus aquilonaris
ei appꝛopꝛiaẗ eo ꝙ ipſa inter pctōꝛes ⁊ fi-
liū ſuū cōſtituatur vt ex vna parte iraꝫ eiꝰ
mitiget. ⁊ ex altera peccatum exterminet.
Quapꝛopter ſm̄ Alex. de ales ſup̄ pſalte-
rium beata virgo iuxta crucē depingi debꝫ
ad ſiniſtram chꝛiſti. quia ſtans ad crucem
faciē tendebat ad oꝛientē. ⁊ ſic ad ſiniſtraꝫ
i. ad aquilonē ſtabat: vt oꝛaret ꝓ peccato-
ribus qui ſunt ex parte ſiniſtra xp̄i. Un̄ ꝓ-
pheta in p̄ſona xp̄i pendentis in cruce ait
p̄s. cxlj. Conſiderabam ad dexteram ⁊ vi-
debam: et non erat qui cognoſceret me.

quia nō erat ibi: beata virgo ſed in ſiniſtra parte pfectiſſime cognoſcēs xp̄m. Proinde dr̄ a pctōre Can. iiij. Surge aq̄lo ⁊ veni auſter. pfla hortū meū vt fluāt aromata illius. Cū em̄ ſurgit Maria per piā interceſſionē. tūc venit auſter. i. ſpūſſanctus per gratie immiſſionē. ⁊ perflatur hort⁹ anime p dulcedinis ſpūalis ſuſceptionē. ⁊ fluunt aromata p multiplicē virtutū operationē. De hoc aquilone ⁊ auſtro dr̄ Eſa. xliij. Dicam aquiloni da. ⁊ auſtro noli ꝓhibere. i. rogabo Mariā vt de gr̄a ſua tribuat. ⁊ auſtro. i. ſpūiſancto ſupplicet vt nō ꝓhibeat: quin potius abūdantius per ip̄am de ſuis chariſmatib⁹ immittat: Hec eſt ꝟga Moy ſi qua vnda maris rubri ꝑcutif ⁊ diuidif: vt inter fluct⁹ dei populus trāſeat quo ad terrā ꝓmiſſiōis valeat ꝑuenire Exo. xiiij.

S
Maria introducit

Scd̄o dr̄ ſtella maris rōne introductionis. Illa em̄ ſtella eſt in portum introductiua. ⁊ ſilr̄ ꝟgo maria ad terrā ꝓmiſſionis ducatū preſtat. vnde Ber. ſup Miſſus eſt ait. Ip̄am ſequēs nō deuias. ipſa; rogans nō deſperas. ipſaz cogitās nō erras. ip̄a ꝓtegēte nō metuis. ipſa duce non fatigaris. ipſa ꝓpitia ad portuz ꝑuenis. ⁊ ſic i temetipo expiris ꝙ merito dictuz ſit. Et nomen ꝟginis Maria. hec ille. qui etiā inquit ibidem. In ꝑiculis. in anguſtijs. in neceſſitatibus. in rebus dubijs mariā ſemꝑ cogita: ipſamq; inuoca. nō recedat ab ore. nō diſcedat a corde. ⁊ vt impetres eius orōnis ſuffragiū ne deſeras cōuerſatiōis exēplū. hec ille. Et ip̄a ſtella fulgētiſſima te faciet curſum vite bn̄ dirigere. ⁊ nō iactari vento vane glr̄ie. nec frāgi ſcopulis aduerſitatuz. nec abſorberi ſcille vel caribdis voragine. i. voluptatū ſenſualitate: ſꝫ ꝓſpere ꝑuenire ad eterne felicitatꝭ portuz.

T
Maria inflammat.

Tertio dr̄ ſtella maris rōne inflāmationis. q2 ip̄a ſtella eſt maxime frigoris tēperatiua. reſpectus em̄ eius ſemꝑ eſt ſuper mare ꝑ radioꝝ directionē. ⁊ ꝑ cōſequēs ꝑ caloris immiſſionē. Sic etiā reſpectus bt̄e ꝟginis marie ſemper eſt ſuꝑ munduz ꝑ eterni ſplēdoris. ſ. filij ſui illuſtrationē. ⁊ ꝑ cōſequēs ꝑ caloris ſpūſſancti cōicationē. Quippe ipſa eſt via ꝑ quaz ſpargif lux. ⁊ diuidif eſtus ſuꝑ terraz. Job xxxviij. Lux em̄ eterna eſt ſuꝑ tenebroſum munduz ꝑ ip̄am ſparſa ⁊ manifeſtata. ⁊ ad hoc applicari pōt illud qd̄ ſcriptum eſt Heſter. viij. Judeis noua lux oriri viſa eſt. gaudiū. honor ⁊ tripudiū. ⁊ id̄ eſtus diuiſus eſt ſuper terram. i. calor charitatis ſpūſſancti partitus eſt vt nō ſit qui iam ſe abſcōdat a calore eius. immo nō eſt adeo durū vel lapideum cor quod iſtius ſtelle calore nō diſſoluatur. vn̄ Job. xxvj. ſcriptum eſt. Lapis ſolut⁹ calore in es ꝯtitur. i. qui dur⁹ ⁊ obſtinatus antea fuit ꝑ marie dulcedinē emollitur. Merito ergo marine ſtelle nomine nūcupatur.

V
Maria firma

Quarto dr̄ ſtella maris ratione immobilitatis ⁊ firmitatis. nam ſtella maris nauigātibus immobilis ⁊ firma ſemꝑ eſt. qm̄ ſi mobilis eſſet: recte ad portū dirigere nō poſſet. Vn̄ dicit Fran. de mayro. in ſermōe q̄ incipit Orietur ſtella. ꝙ hec ſtella dr̄ cardo. quia ſtat imobilis rota celi reuoluta: ſic̄ cardo in oſtio. Et ſili modo beata virgo tā hic in via ꝙ̄ in patria ſemꝑ fuit firma. In via quidē: q2 nunꝙ̄ per peccatuz declinauit. nec ad occaſum tēdit. Vn̄ dicit glo. in. c. ij. de cōſe. di. iiij. ꝙ ꝟgo maria nō potuit peccare etiā venialiter. Et rō eſt. q2 ſemꝑ fuit in charitate. qui aūt manet i charitate nō pōt peccare. c. charitas. de pe. di. ij. De alijs aūt ſtellis. i. ſanctis dr̄ Johelis ij. Stelle retraxerūt ſplēdorē ſuuz. Ip̄a ꝟo inquit Ecci. xxiiij. Vſq; ad futurū ſeculum nō deſinam. Qd̄ nō ſolum de permanētia in bono intelligi pōt. ſed etiā de ꝑmanētia ad bn̄faciendum nobis. quia alijs ſanctis ſubtrahentibus lumen ſuoꝝ bn̄ficioꝝ: ipſa nobis nūꝙ̄ deeſt: ſed ſemꝑ firma ⁊ perſeuerans nos expectat ⁊ ſui auxilij nobis radium preſtat. Sicut ergo ſtella marina a ſuo loco nūꝙ̄ diſcedit. ſic beata ꝟgo a ſuo filio nec ad punctū vnꝙ̄ diſceſſit. ⁊ cōtinue nos cuſtodit. Sic̄ ei dr̄ de filio ſuo ꝑ ps. cxx. Ecce nō dormitabit neq; dormiet qui cuſtodit Iſrael. Ita de ipſa dicere poſſumus ꝙ nō dormit ſed ſemꝑ ꝓ nobis vigilat. Vn̄ ipſa pōt dicere illud Eſa. xxj. Suꝑ ſpeculaz dn̄i ego ſum ſtās iugiter per diē ⁊ noctem. In patria q̄z dr̄ firma ſtare. quia licz aīe alioꝝ ſanctoꝝ moueātur ꝑ appetitionē cōiūctionis cū ſuis corporibus. vt inquit magiſter ſniaꝝ in. iiij. di. xlix. c. fi. ipſa virgo glorioſa tam mēte ꝙ̄ corꝑe in celeſti ſede quieſcens veluti fulgētiſſimū ſydus emicat.

Maria ad ſe trahit

Quinto dr̄ ſtella maris rōne attractionis. Sicut em̄ illa ſtella habēs virtutē attractiuā ferrum ad ſe trahit. ſic Maria ferreas mētes ſepe cōuertit. Ferrū quippe eſt durum. frigidum ⁊ pōderoſum. nam de terra tollitur Job. xxviij. ⁊. c. ferrum. l. di. Terra autē eſt

dura. frigida ⁊ pōderoſa. ⁊ ſignificat pctōres qui frigidi ſunt ad amādum deuz. duri ad cōuertendū. ⁊ pōderoſi ꝑ amorē terrenoꝝ. ⁊ ideo nūꝙ̄ ad celeſtia eleuanf. quos beata ꝟgo inflāmat: cōuertit. ⁊ ad celeſtia ſubleuat. vt etiā infra dicef. Vn̄ quilibꝫ attractus ab iſta ſtella diuina dicere pōt illud ps. lxxxiij. Cor meū ⁊ caro mea exultauerunt in deū viuū.

Y

Sexto dr̄ ſtella maris rōne directiōis. Sicut em̄ ſtella maris ita dirigit nauē ꝙ ipſa nō dirigif a naui. Ita beata ꝟgo nauem eccl̄ie ita dirigebat ſuis meritis ⁊ exemplis ꝙ ipſa nō indigebat dirigi aliquoꝝ alioꝝ meritis. q2 in ipſa erat plenitudo oīum meritoꝝ. Apl̄i autez ⁊ alij ſancti ita dirigebāt eccleſiā ſuis doctrinis. ꝙ nihilominus ipſi indigebant dirigi ab eccleſia ſanctoꝝ meritis ⁊ interceſſionibus. Ut em̄ inquit tex. in. l. j. in principio. C. de iuſti. codi. cōfir. alter alterius auxilio ſemꝑ eguit. Vn̄ ⁊ apl̄us Paulus rogabat orari pro ſe. vt patet ad Roma. xv. ⁊. j. ad Theſ. vltimo.

Z
Maria in apparentia mima

Septimo dr̄ ſtella maris rōne apparitiōis. Licz em̄ hec ſtella ſit valde magna. tn̄ in apparētia hꝫ magnā paruitatez. Sic ⁊ beata ꝟgo licz eſſet maxima meritis ⁊ ꝟtutib⁹. tn̄ de ſe ſentiebat humillima. maxime aūt i animo. in ꝟbo. facto. ⁊ ſigno. Humilia de ſe oſtēdit ꝑmo in aīo. q2 nulli ſe ꝑponebat. iuxta dictū apl̄i ad Philip. ij. faciēs: qui inq̄t. Suꝑiores inuicē arbitrātes. Ipſa em̄ Joſeph ſibi ꝑpoſuit Lu. ij. di. Pater tu⁹ ⁊ ego ⁊c̄. nūq; etiā ſe ingerebat: ſed oībus locū dabat qui ad filiū ſuū ire volebāt. qd̄ notaf Mat. xij. vbi dr̄. Et ait quidā. mater tua ⁊ frēs tui foris ſtant querētes te. Qd̄ exponēs Ber. in quodam ſermone ait. Ubi Maria aliq̄n ꝑſumptuoſa fuiſſe inuenitur: foris ſtabat querēs loq̄ filio. nec auctoritate materna aut ſmonez interrupit aut habitationē in qua filius loquebatur intrauit. Scd̄o habuit humilitatē in verbo. qn̄ ſe ancillā vocauit Lu. j. Tertio habuit humilitatē in ſigno. Magnum quippe ſignuz hūilitatꝭ ſue fuit. qn̄ filio ſuo iam celū aſcēdēte. ⁊ ipſa in h̄ mūdo loco filij remanēte: in nouiſſimo tn̄ loco poni voluit. volēs ſeruare illud Lu. xiiij. c. Recūbe in nouiſſimo loco. Dicitur eniz Act. ij. vbi enumeratis oībus apl̄is ſubdif. Hi oēs erāt vnanimiter ꝑſeuerātes in orōne cum mulierib⁹ ⁊ Maria mr̄e Jeſu. Sicut eī abſēte ſole inf cetera ſydera luna mag̃ illuminat mūdum. ⁊ tn̄ infimū tenet locū. ſic ſole iuſticie abſente ⁊ in celo regnante Maria inter cetera mūdi luminaria mūdū magis illuminabat. ⁊ tn̄ nouiſſimū locū tenebat. Quarto habuit humilitatez in facto. quia poſtꝙ̄ fuit mater dei effecta: ancillā Helyſabeth ſe fecit. Vn̄ Ber. in q̄dā ſmone ait. In mōtana cū feſtinatione ꝟgo abijt ⁊ Helizabeth ſalutauit: ⁊ in eius miniſterio q̄ſi tribus mēſib⁹ hūiliter ſtetit.

Maria ſtella dicitur

Multas alias cās ꝓpter quas btā ꝟgo appellaf ſtella maris cā breuitatis hic ꝑtranſeo. q̄s ponit Albert⁹ ſuper Miſſus eſt. c. clxxxv. ⁊ magr̄ Bartho. piſanus in lib. bt̄e ꝟginis. fructu viij. ⁊ magr̄. Frā. de mayro. vbi. ſ. qui inq̄t. ꝙ hec ſtella hꝫ decez preclaras ꝓprietates virgini matri decētiſſime ꝯuenietes. ⁊ inter alia dicit ꝙ iſta ſtella hꝫ ſublimitatē in exceſſu. q2 eſt ſupra oēs alias ſtellas. vn̄ ⁊ ſol quāto magis ad ip̄am appropinquat tāto magis dr̄ aſcēdere. mater aūt dn̄i hꝫ ꝙ ait Hiero. nō ſoluz eſt ſuꝑ oēs ſanctos: ſꝫ etiā ſuꝑ oēs angelos in celo ſanctoꝝ. Itez ſicut ſeptē ſtelle notabiles voluuntur in circūitu hui⁹ ſtelle. ⁊ id̄ eius regio dr̄ ſeptētrionalis ita mater dn̄i hꝫ ſeptē ſpūs notabiles q̄ aſſiſtunt ei⁹ throno. iuxta illud Apoc. j. Gr̄a vobis ⁊c̄. ſequif. ⁊ a ſeptē ſpiritib⁹ qui in cōſpectu throni eius ſunt ⁊ per cōſequens in ſpectu throni matris que ſedet a dextris eius. Itē ſicut ſm quoſdā aſtrologos ſtelle ſuſtinēt terrā in medio mūdi vt adamātes ip̄az attrahētes ne cadat ⁊ ſubmergaf. ita inf dn̄i ſꝫ Ber. ſuſtinet ſuis ꝑcibus mūdū inclinatū multis ſceleribus ad cadendū in abyſſum. Itē iſta ſtella ſicut ſuꝑ oēs alias hꝫ ꝓprietatē attrahēdi ſiue ſuſtinēdi terrā ſic ferrū de ſui natura inclinatū ad tēdendum deorſum attrahit ⁊ cōuertit ad tēdendum ſurſum ſicut calamita. ⁊ ſilr̄ mat dn̄i corda ferrea duroꝝ hoīum inclinata ad infernū cōuertit ad paradiſuz influēdo cōtritionē. hec ille. Vn̄ de aīabus ⁊ corporib⁹ deuotoꝝ ipſius beatiſſime ꝟginis finaliter verificabitur illud Act. xj. Recepta ſunt oīa ſurſum in celum.

Qr beata ꝟgo Maria dr̄ ſtella matutina. Cōſideratio quarta.

A
Maria ſtella matutina

P

Oteſt beata ꝟgo dicere illud Apocal. vl. Ego ſum genus ⁊ radix dauid ſtella ſplēdida ⁊ matutina. De ipſa q̄z dici pōt illud Ecci. l. c. Quaſi ſtella matutina in medio nebule. In iſto em̄ mūſ

do erat triplex nebula.ſ.ſupbie.auaritie et
carnalis immūdicie. Uirgo aūt maria ful-
ſit in medio nebule ſupbie ꝓpter humilita
tē.in medio nebule auaricie ꝓpter paupta
tē.in medio nebule carnalis immūditie ꝓ-
pter ꝟgitatē. Aſſimilaꝶ aūt ꝟgo iſti ſtel-
le ꝓpter tria. Primo ꝓpter denominatio-
nē. Hec eñ ſtella hȝ multa noīa. Primo ei
dr̄ venus,nō ꝙ ſit dea amoris ſicut poeta
rum fabule fingūt.ſed qꝛ illos in quib⁹ dña
tur diſponit ad amādum. Beata aūt virgo
pōt dici venus inquantū hoīes inflammat
ad dei amorē.ꝛ ideo vocaꝶ mater pulchre
dilectiōis Ecc̄i.xxiiij. Scḋo hec ſtella dicꝶ
ſtella matutina ex eo ꝙ mane ſequēs denū
ciat ꝛ idem inchoat.ꝛ ꝓpter hoc etiā appel
latur Diana. Beata aūt ꝟgo eſt ṗncipium
noue vite.ſ.legis xp̄i.ſicut ſtella matutina
eſt principiū diei ſequētis,ꝛ quantū ad hoc
dr̄ Ecc̄i.xxiiij.mater timoris. Timor enim
eſt ṗncipiū gr̄e ꝛ noue vite.iuxta illud Ecc̄i
j.ac Prouer.ix.ꝛ p̄s.cx. Initiū ſapiētie ti-
mor dñi. Tertio hec ſtella dr̄ Lucifer. quia
maiorē hȝ vim ad illuminādum ꝙ̄ alie ſtel
le. Beata aūt virgo hȝ maiorē vim ad illu-
ſtrādū mētes hoīum ꝙ̄ alij ſancti.ꝛ iō q̄n-
tū ad hoc appellaꝶ mater agnitionis Ecc̄i
vbi.ſ. Quarto iſta ſtella appellaꝶ heſper⁹,
quia noctē ſequētē reſpicit ad illuſtrādū.
Beata aūt ꝟgo hoc noīe appellaꝶ. quia re
ſpicit ꝛ illuminat pctōres qui ſunt in tene-
B Propetates hui⁹ ſtelle. bris culpe.ꝛ quantū ad hoc dr̄ mater ſan-
cte ſpei Ecc̄i.xxiiij. Scḋo beata ꝟgo ap
pellatur ſtella matutina ꝓpter appropria-
tionē. Hec eñ ſtella multas habȝ ꝓprieta
tes.nā cauſat caliditatē ꝛ refrenat martis
maliciā.tēperat motū appetitiōis indiſcre
te,atqȝ humiditatē cauſat ꝛ iocūditatem.
Eodē modo beata ꝟgo Maria in nob̄ hȝ
iſtos effectus. Dat eñ calorē dilectiōis di-
uine.refrenat feruorē iracūdie.dat tēpera-
mentū diſcretiōis mature.dat etiā humi-
dum ductibilitatꝭ obediētie. qꝛ verus obe-
diēs nō dȝ duci ſenſu ꝓprio ſed alieno.dat
qȝ iocunditatē ꝯſcie. Et iſta notanꝶ Jaco.
iij.vbi dr̄. Sapiētia que deſurſum eſt ṗmū
quidē pudica eſt.deinde pacifica.modeſta.
ſuadibilis,bonis ꝯſentiēs.plena mīa ꝛ fru
ctib⁹ bonis. Beata eñ ꝟgo vere ſapiēs dr̄
pudica.qꝛ facit animū pudicū cū dat calo-
rē diuini amoris. Amor eñ dei oēm amo-
rē illicitū extinguit ꝛ oēm carnalitatē re-
ſtringit. Inquātū ꝟo ipſa refrenat feruorē
iracūdie dr̄ pacifica.qꝛ facit animū pacifi-
cū. Sed inquātū dat tēperamētū diſcretio
nis mature dr̄ modeſta.qꝛ facit animū mo
deſtū ꝛ maturū.inquātū aūt facit cor hu-
midū ꝑ verā obediētiā dr̄ ſuadibilis ꝛ bo-
nis ꝯſentiēs.qꝛ veri obediētes ſunt ſuadi
biles ꝛ bonis conſentientes.c.ſciendum.
viij.q.j.inquantum ꝟo dat iocunditatem
conſcientie dicitur plena miſericordia ꝛ fru
ctibus bonis.quia conſcientia que bonis
operibus eſt bona multum eſt iocunda. iu-
xta illud p̄s.cxj. Iocūdus hō qui miſereꝶ ꝛ
C Operatio illi⁹ ſtelle. cōmodat. Tertio dr̄ ſtella matutina ꝓ-
pter ipſi⁹ ſtelle opationē. H eñ ſtella hȝ ter-
rere fures,fugare lupos,releuare īfirmos,
excitare ad cātandū aues,ꝛ letificare viato
res. Siľr officiū ꝟginis eſt terrere demōes,
iuxta illud Job.xxiiij. Si ſubito apparue-
rit aurora arbitrāꝶ vmbrā mortꝭ,ꝛ p̄s.ciij.
ait. Ort⁹ eſt ſol.i.lux ſolaris.ſ.ꝟgo maria
ꝛ ꝯgregati ſunt ꝛc̄. Scḋo fugat hereticos.
vñ Aug.i q̄dā ſer.inq̄t. Gaude maria ꝟgo
cunctas hereſes ſola interemiſti in vniuer-
ſo mūdo. Tertio ꝯſolaꝶ puſillanimes. Jō
ait Aug.vbi.ſ. Scā maria ſuccurre miſe-
ris iuua puſillanimes refoue flebiles. vñ
pōt ee vox ſua illud quod dr̄ Baruch.iiij.ſ.
Animequiores eſtote filij ꝛ clamate ad deum.
Quarto excitat angelos ꝛ ſcōs ad deū lau
dādū.qḋ ſignificatū ē Exo.xv.vbi dr̄ ꝙ maria
ria ſūpſit tympanū ꝛc̄. Quīto letificat oēs
viatores q̄ tēdūt ad patriā.qḋ figuratum
eſt Mat.ij.vbi de magis q̄ ibāt ad xp̄m dr̄.
Uidētes aūt ſtellā gauiſi ſunt gau.magno
valde. Ex p̄dictꝭ igiꝶ oīb⁹ pȝ ꝙ bñ denoīata
fuit btā ꝟgo maria in ꝟbis thematꝭ nr̄i.ſcȝ
Orieꝶ ſtella ex iacob ꝛ ꝯſurget ꝟga de iſra
el. Fuit eñ ſtella.qꝛ ſemꝑ erat in celo mēte
ꝟga ꝟo.qꝛ in terra habitabat corꝑe.ſtella.
qꝛ radios ſuos dirigit in mūdū.ꝟga qꝛ fru
ctū ꝓtulit angelorū.ſtella.qꝛ emiſit radiū
in q̄ eſt maieſtas diuinitatꝭ. ꝟga qꝛ ꝓtulit
florē in q̄ eſt caro humanitatꝭ.ſtella. qꝛ nos
ſtabiles facit in dei gr̄a.ꝟga. qꝛ nos diri-
git ad eterna gaudia. Magr̄ aūt Fran.de
mayro.vbi.ſ.approbās dicta in ſupiorib⁹
ait. Mr̄ dñi ſtella matutina dr̄ ꝓpter q̄nqȝ
ꝓpetates iſti⁹ ſtelle q̄ ei ꝯueniūt.quarū pri
ma eſt ꝙ ſicut ort⁹ iſti⁹ ſtelle in aurora diei
precedit ortū ſolis,ſic ort⁹ ꝟginis preceſſit
ortū xp̄i in aurora noui teſtamēti q̄ dr̄ fu-
iſſe in natiuitate btē virginis. Et ſicut illa
hora incipiūt timere beſtie ſiluestres ꝛ ho-

mines ee ſecuri.ſic orta ꝟgine ceperūt ho-
ſtes timere ꝛ ſancti ꝯfidere. Scḋa qꝛ ſicut
ſtella iſta dr̄ lucifer.eo ꝙ excedit pulchritu
dinē oīum aliarū:ſicut excedebat ille decorē
oīum angelorū. Ita btā ꝟgo eſt pulchrior
oīum ſcōrū. Tertia qꝛ ſicut illa ſtella illumi
nat terrā nocte:ita mr̄ dñi in hui⁹ ſeculi no
cte pre ceteris ſctis illuminat eccleſiā ꝟtu-
te ſue ſapiētie. Quarta.qꝛ ſicut iſta ſtella
hȝ ꝟtutē ꝛ influentiā ad generandā beni-
uolētiā ꝛ amicitiam ſm̄ aſtronomos. Sic
btā ꝟgo ad ꝯcordiā faciēdā inter deū ꝛ ho
minē ꝛ verā amicitiā q̄ eſt gr̄a. Quinta.qꝛ
ſicut ſtella iſta dr̄ regnare in die veneris,
vñ dr̄ venus. Ita mr̄ dñi in illa die ſuum re
gnū accepit q̄n angelo nūciāte ſuū bñdictū
filiū ꝯcepit,ꝛ tūc facta fuit regina mundi.
Et ideo de iſta ꝟgine glioſa exponi pñt il-
la dñi ꝟba Apoc.ij.vbi ait. Qui vicerit et
cuſtodierit opa mea vſqȝ in finē dabo illi
ſtellā matutinā.qꝛ poſt tētationē victoriā
ꝛ diuinorū mādatorū obſeruātiā:i celo ſubli
mabimur ad cōtemplādā hāc ſtellā fulgen
tiſſimam.

Pars.v.hui⁹ ſermōis,q̄re beata ꝟgo ſtel
D la regia nominatur.
Maria ſtella regia
S Ecundū magiſtrū Frā. de mayro,
in ſermōe de natiuitate ꝟginis glo
rioſe:ipſa bñdicta dei mater dr̄ ſtel
la regia quadruplici rōne.ſ nos addemus
quintā ꝛ ſextā. Primo dr̄ ſtella regia.qꝛ ſi-
cut ſtella illa de qua habeꝶ Mat.ij.direxit
magos in ſua itineratione ne errarēt,ꝛ ꝑ-
duxit ipſos reges ad xp̄m,ſic mater dñi di
rigit fideles ꝑ peregrinationē hui⁹ mundi
ne errēt a tramite ꝟtutis. Uñ ipſi ꝟgini di
ci pōt illud p̄s.lxvj. Gētes in terra dirigꝭ.
Et ipſa cuilibet deuoto ſuo inq̄t illud Pro-
uer.iiij. Ducā te ꝑ ſemitas equitatꝭ. Sicut
etiā illa ſtella magos duxit ꝛ reduxit ad pa
triā ſuā incolumes.ꝛ ita btā ꝟgo nos per
viā hui⁹ ſeculi rectā ducit ꝛ finaliter redu-
cit ad patriā celeſtem ad deum qui creauit
nos. Uñ ipſa dicere pōt de ſpū cuiuſlibet de
E uoti ſui illud Thob.v. Ego eum ducam ſa
num ꝛ reducā. Scḋo nominaꝶ ſtella re-
gia,quia ſicut illa ſtella q̄ apparuit magis
ꝛ eos direxit erat multū vicina hoīb⁹.quia
erat in aere ſm̄ ꝙ dicit glo. ſuꝑ Matt.ij.
Ita beata ꝟgo eſt nobis ꝓpinquior ꝛ vici-
nior oībus ſanctis ad ſuccurrendū in oīb⁹
neceſſitatib⁹ noſtris ſicut inq̄t Ber. Unde
ipſa dicere pōt illud Hiere.xxiij. A vicino
ego ſum. De illa q̄ȝ dici pōt illud qḋ de deo
dr̄ ꝑ p̄s.cxliiij. Prope eſt dñs oīb⁹ inuocāti
bus eū in ꝟitate. Nō ergo eſt de illis q̄ di-
cūtur vicini eo ꝙ ſunt ſolū diſtātes ꝑ cētū
miliaria,vt.ff.de dā.infec.l.iiij.§.ſi.ꝛ de ſer
ui.vrba.p̄dio.l.ſi edes.cū.l.ſequēti,ꝛ.ff.cō
munia p̄di.l.ſi q̄s duas. Nō etiā eſt de illis
qui dicūtur vicini.qꝛ nō diſtant ab inuicē
vltra duas dietas legales.vt extra de pre-
bē.c.ij.li.vj.de quo ꝑ Johānē andree in.c.
felicis.de penis.li.vj.in ꝟbo vicinarū. Sed
eſt de illis qui dicūtur vicini eo ꝙ vocē cla
mātis audire pñt.l.j.§.eo aūt.ꝛ.§.potuiſ-
ſe.ff.ad ſylleianum.ꝛ ibi Jacobus de are.ꝛ
Bar.in.l.ſi tertius,in ṗncipio.ff.de aqua
plu.arcē.ꝛ.l.ſi is qui vicinas.ff.de dam.in
fec. Ipſa eñ ꝟgo bñdicta ita eſt nobis vici
na ꝙ quēcūqȝ clamorē noſtrū audit ꝛ exau
dit ſi ad eam cordis deuotione clamemus.
Eſt etiā de illis qui dicūtur vicini,qui ſunt
in eodē territorio,vt.C.de omni agro de-
ſer.l.quicūqȝ.li.xj.licȝ eñ ſit in celo corpo-
re ꝛ aīa,eſt tñ nobiſcū ſemꝑ per cōtinuam
ſui patrocinij p̄ſentiā. Itē eſt de illis qui di
cūtur vicini.quia ſunt ꝯſortes alicui⁹ rei,
vt.ff.cōi diui.l.ſi meo,ꝛ de aqua plu.arcē.
l.vicinus. Ipā eñ eſt ꝯſors nature noſtre,
ꝛ faciet nos ꝯſortes felicitatis ſue. O igi
tur vicina noſtra chariſſima.cū vicin⁹ p̄ſu
matur ſcire facta vicini ſui.l.j.vbi Bar.ff.
ſi cer.pe.ꝛ.l.ſi ita,in ſi.ff.de fun.inſtruc.l.
filiū,ꝛ ibi Bar.ff.de his qui ſunt ſui vel ali
eni iuris.ꝛ no.in.c.quorūdā.de p̄ſump.et
per Bar.in.l.de etate.ff.ad ſylle. Profecto
tu que es nobis intima ꝛ viciniſſima ſcis
optime facta noſtra. Uñ de te pōt dici illud
Sap.ix. Scit oīa ꝛ itelligit. Et iō o ꝟgo be
nigna q̄n aliq̄s tu⁹ deuot⁹ ad te recurrit ꝛ ti
bi vult tribulatiōes ſuas intimare,tu ei dice
re potes illud Gen̄.xlviij. Scio fili mi ſcio
ꝛ ſtatim ſalutare ei auxiliū affers. Tertio F
appellaꝶ ſtella regia.qꝛ ſicut illa ſtella ſe oc
cultauit:vt dicit Chryſ.ſuꝑ Mat.q̄n fuit
ꝓpe ciuitatē hierl'm.qḋ inꝶ alias cās egit,
qꝛ Herodes crudel'.ꝛ ſcribe ac phariſei q̄rē
tes occidē xp̄m nō merebanꝶ illā videre.ſic
btā ꝟgo illis ſolis ſe occultat ꝛ auxiliū mīe
ſue denegat q̄ ſunt crudeles ꝛ īpij,qꝛ vt ſcri
ptū eſt Jac̄.ij. Judiciū ſine mīa fiet ei q̄ nō
fecerit miam. Ecōtra ꝟo pijs ꝛ iuſtis atqȝ
eam deuote querētibus ſicut faciebāt ma-
gi libēter ſe oſtendit. Uñ de illa dr̄ Ecc̄i.vj.
Inueſtiga illam et manifeſtabitur tibi.

B Quarto dꝛ ſtella regia.qꝛ ſicut illa ſtella oꝛta eſt in oriēte ſicut dicit Chryſ. Ita beata ꝟgo oꝛta eſt in oriēte iuſticie originalis ⁊ innocētie.⁊ nō in occidēte originalis culpe.Et hoc ſpūaliter ſignificarunt magi qñ Herodi crudeli ⁊ impijs iudeis dixerūt Mat.ij.Uidimus ſtellā eius in oriēte. Et nos igitur cū iſtis deuotis magis dicamꝰ ꝑſequētibꝰ innocentiā ꝟginalē.⁊ hāc regiā ſtellā obfuſcare querētibus. Uidimꝰ ſtellā eius in oriēte grē.⁊ nūꝗ̄ in occaſu indignationis diuine. Et ideo Fran.de mayro. vbi s.dicit.ꝙ beata ꝟgo appellaꝛ ſtella ſplēdida. Quia ſicut coꝛpus ſplēdidum ſicut aurum de ſe opacū eſt niſi illuminetur a coꝛpoꝛe luminoſo.ſic mater dñi de ſe qñ fuit creata:eius aīa obſcuritatē peccati originalis cōtraxiſſet niſi lumine ſpūſſancti preuenta fuiſſet.Itē quia ſicut ſtelle ꝗ̄cito fuerūt create tā cito fuerūt a ſole illuminate: ſic aīa ꝟginis in pꝛimo inſtāti ſue cōceptionis fuit illuminata ⁊ iuſtificata.Item quia ſicut ſplēdoꝛ ſtelle in ſe nūꝗ̄ variaꝛ aut obſcuratur.ſic ꝟginis ſanctificatio nūꝗ̄ fuit obſcurata aliqua macula obſcuritatis.hec ille.

D Quinto dꝛ ſtella regia.qꝛ ſicut illa ſtella:licꝫ aliquātulū ſe abſcōderit magis: qd̄ inter alias cās egit:vt ipſi magi ardentioꝛi deſiderio accēderenꝛ vidēdi eā.tñ poſtea cito eis apparuit ⁊ illos vſqꝫ ad xp̄m videndum ꝑduxit.Unde dꝛ Mat.ij.Et ecce ſtella quā viderāt magi in oriente antecedebat eos vſqꝫ dum veniens ſtaret ſupꝛa vbi puer erat.Sic beata virgo licꝫ aliqñ ſe abſcōdat ad modicū tp̄s deuotis ſuis ſubtrahendo illis ſolitas cōſolationes quas de illa habēt.vt magis eos incitet ad querēdā eam tñ poſtea eis ſe demōſtrat ⁊ cōſolationibus replet.ac finaliter ad videndū ⁊ ꝑpetuo cōtēplandū filiū ſuuꝫ in celeſti palacio perducit.Uñ ipſa dicere pōt ſuo deuoto illud Eſa.liiij.In modico derelīq te.⁊ in magnis miſerationibꝰ cōgregabo te. Abſcōdi faciē meaꝫ pauliſper.⁊ in mīa ſempiterna miſertus ſum tui. Jō ſctā mr̄ eccl'ia rogat hanc ſtellā regiā dicēs.Et Jeſum bn̄dictū fructuꝫ ventris tui nobis poſt hoc exilium oſtēde.

I Sexto dꝛ ſtella regia. quia ſicut qñ magi viderunt illā ſtellā:leticia ineffabili repleti ſunt.Unde dꝛ Mat.ij.Uidentes ſtellam gauiſi ſunt gaudio magno valde.Ita qñ in moꝛte deuotoꝝ ſuoꝝ apparet eis beata ꝟgo:quē tantis deſiderijs affectauerant in vita videre:illos indicibili exultatione ꝑfundens.facit gaudere gaudio magno valde.i.tota anima.toto coꝛde. tota mente.⁊ totis viribus ſuis ſpūalibus et coꝛpoꝛalibus.Fac igitur o ſtella fulgentiſſima vt ea que nūc legimus ⁊ audimus de tua foꝛmoſitate ⁊ gr̄ioſitate oculo ad oculum intueri valeamus ſaltē poſt hāc vitā: vt cantare valeamus cū ꝓpheta ps.xlvij. Sicut audiuimus ſic vidimus in ciuitate dñi virtutū.in ciuitate dei noſtri.deus fundauit eā in eternū.Fac vt verificetur de me illud Eſa.lx.Tūc videbis.ſ.iſtā ſtellam clariſſimā.⁊ afflues.ſ.conſolationibus.⁊ mirabitur ⁊ dilatabitur coꝛ tuū.qd̄ tuis meritis mihi concedere dignetur pijſſimus filius tuus qui eſt benedictus in ſecula. Amen.

Incipit pars quarta huiꝰ ſermonarij qd̄ Mariale appellatur.in qua tractaꝛ de vita ⁊ cōuerſatiōe beate ꝟginis.⁊ de ꝟtutibus ac gratijs eiuſdē.Hec aūt pars ꝓpꝛio ac particulari noīe viridariū regine celi nūcupatur.Sermo pꝛimus.

A Non habet amaritudinē cōuerſatio eiꝰ.nec tedium cōuictus illius. ſed leticiā ⁊ gaudiū.Sap.viij. Quanta mētis dulcedine ⁊ quātaī magna ſpūs cōſolatione:quāta veneritudine ac ſuauitate beata Anna lactauerit dilectiſſimā filiā ſuā virginē benedictā quanta etiā diligentia ⁊ ſolicitudine nō ſolū ipſa mater ꝟginis:ſed etiam pater eius Joachim ipſaꝫ ſtudioſe ſtuduerit educare:humanis nō poſſet eloquijs recenſeri.cū eñ quoꝛūcunqꝫ filioꝝ parētes habeant pietatis affectū erga illos.l.cū furioſus.in pꝛin.C.de cura.furio.⁊.l.cū filium. vbi glo.ff.de here.inſti.adeo ꝙ dicunꝛ magis diligere filios ꝗ̄ ſeipſos.l.iſti quidē. in fi.ff.qd̄ me.cā.iuncta.l.videamus.ff.de in litē iurā.Et naturali inſtinctu moueātur ad educationē illoꝝ.l.ius naturale.ff.de iuſti.⁊ iu.l.vnica.§.v.C.de rei vxo.acti.l. ſi quis.§.patres.ff.de libe.ag.ꝑfecto credēdum eſt parētes huiꝰ puelle oīum pulcherrime.ſanctiſſime.ſapiētiſſime.humaniſſime.benigniſſime.elegātiſſime ⁊ gratioſiſſime eā indicibili pietatꝭ affectu dilexiſſe et enutriſſe.atqꝫ cū illa ꝯuerſatos fuiſſe.Qm̄ eñ agēs foꝛtius operatur in patiēte nobilioꝛi ſiue ſubiecto ꝟtuoſioꝛe.c.innotuit.de elec.c.de multa.de ꝑben.et.l.ſi ⁊ reꝓbari.§.fi.vbi Bal.ff.de execu.tuto. Maxime aūt cū illa dulciꝛ ꝯuerſabanꝛ.qꝛ vt dicunt verba ꝓpoſita.nō habet amaritudinē conuerſatio eius ⁊c.Sup quibus verbis tres cōſiderationes faciemus.

Pꝛima diceꝛ pꝛeſentationis.
Secūda graduationis.
Tertia ꝟo appellabiꝛ ꝯuerſationis.

Pars pma de ꝟgis pñtatōne in tēplo.

B Maria pñtaꝛ i templū

Sicut dꝛ in libꝛo de infantia ſaluatoris. Erat maria in admiratōe oī ppl'o iſrl':q̄ cū triū eēt annoꝝ tā maturo greſſu ambulabat:tāqꝫ ꝑfectiſſime loq̄baꝛ in dei laudibus:vt oēs ſtupoꝛe ⁊ admiratōe ei ſubiacerent.qꝛ non infantula putabaꝛ eſſe: ſed vt magna q̄ſi triginta annoꝝ:ita oꝛoni inſtabat ⁊ etiā facies eiꝰ vt nix reſplēdebat. ſic vt vix aliq̄s in eius vultū intēdere poſſet. Hec ibi.Ubi etiā ſcriptū eſt.virgo Maria tertio anno cū ablactata eſſet abierūt cum ea Joachim pr̄ eius ſimul ⁊ Anna vxoꝛ eiꝰ ad templū dñi hoſtias deo oblaturi q̄ cuꝫ añ foꝛes tēpli poſita eſſet: q̄ndecim gradꝰ tēpli ita velociꝛ aſcēdit:vt penitꝰ retroꝛſū nō aſpiceret nec vt ſolitū eſt parētes req̄reret.vñ eiꝰ parētes pariꝛ ābo obſtupuerꝛ ⁊ tēpli pōtifices mirati ſunt. Cōſiderate ḡ o deuoti xp̄iani ꝗ̄ reuerēter ⁊ deuote Joachim ⁊ Anna hāc vnicā filiā ſuā deo in tēplo pñtauerūt.quātaqꝫ leticia ꝑfuſi ſunt. dū illā taꝫ hilariꝛ aſcēdere ꝑ illos gradus ꝯſpexere ⁊ dei ſuitijs ſe libēter mācipare.

C Hec aūt leticia figurata fuit.j.Reg.vj. in filijs iſrl':q̄ vidēres arcā gauiſi ſunt i leticia.⁊ in dedicatiōe tēpli.j.Machab.ij.c. Scitote etiā ꝙ ineffabili gaudio deus ſpōſam ſuā ſe illi offerentē impleuit:qꝛ nullus vnꝗ̄ deo gr̄ioꝛ vſqꝫ ad illud tp̄s templum aſcēdit.Lꝫ eñ Anna mr̄ Samuelis aſcenderit tēplū dñi vt filiū dedicaret.j.Reg.ij. ⁊ Salomō vt hoſtias imolaret.iij.Re.iij. ⁊ Ezechias rex iuda:vt gr̄as ꝑ ſanitate rependeret.iiij.Regū.xx.⁊ Judith ꝓ victoꝛia obtēta.Judith.xvj.Maria tñ magꝭ obtulit in tēplo ꝗ̄ oēs p̄dicti.q̄ ſeipſam perpetuis dei obſequijs obtulit ⁊ dedicauit.Plꝰ eñ eſt dedicare ſe deo ꝗ̄ ſua.auꝛ.ingreſſi. ⁊ ibi doc.C de ſacroſan.ec.qꝛ ꝑſona eſt dignioꝛ rebꝰ.§.fi.iſti.de iur.natu.gē.⁊ ciui. Qꝛ aūt btā ꝟgo deberet aſcēdere in tēpluꝫ ⁊ in illo hītare figuratū erat Geñ.xxxiij. vbi dꝛ.aſcēde bethel ⁊ habita ibi. Eius qꝫ collocatio in tēplo:figurata fuit in arca locata in ciuitate dauid.ij.Reg.vj.⁊ in ſanctaſctōꝝ.iij.Re.viij.Uñ.ij.Paraꝑ.v.dꝛ. intulerūt arcā federis in locū ſuū.i.ad oꝛaculū tēpli in ſanctaſctōꝝ.Magnā qꝫ feſtiuitatē fecit deus cū āgelis in deductōe ſue ſpōſe ad tēplū.q̄ qꝛ deducta fuit ꝑ ſpūſſcti inſtigationē:⁊ angeloꝝ aſſociationē.ideo ij.Reg.vj.in figura dꝛ ꝙ dauid.i.deꝰ cum cātoꝛibus.i.āgelis deducebat arcam federis cum iubilo.

Pars ſecūda huius ſmonis que diciꝛ graduatōis ſcꝫ quid ſignificare voluit virgo benedicta quādo q̄ndecim gradus templi aſcendit.

D Inquit magr̄ Bartho.piſanꝰ in lib.btē ꝟginis.fructu.xj.ꝙ q̄a btā ꝟgo calcabat ⁊ deſpiciebat terreſtria ⁊ appetebat celeſtia. idō aſcēdit q̄ndeciꝫ ḡdus tepli q̄s ſic velociꝛ aſcēdit ꝓpter q̄ndecim ꝯtēplatiōes q̄s faciebat:ſingulā ꝑ q̄libet gradu. Pꝛio cōtēplabaꝛ deū eſſe admirabilē.⁊ ꝯñter oīpotentiſſimū in efficiēda creatura:⁊ maxime in p̄ſuando ipām ab oī pctō. Scd̄o ipſuꝫ affabilē ⁊ gr̄ioſum eſſe ꝯtemplabaꝛ. dona naturalia que cūctis īdidit largiēdo.⁊ maxime ipāꝫ ad ꝑfectōnē deducēdo ⁊ ſanctificando.Tertio amabilē:beniuolū ⁊ placidū eū videbat ꝯuerſando cū pr̄ibus atiq̄s. vt amicus cū amico.ſicut cū abꝛaā:moyſe ⁊ reliq̄s.⁊ maxime oīa que ad malū inducunt ab ipā amouēdo.⁊ cum ea ſua dulcia eloq̄a cōmiſcēdo.⁊ angeloꝝ familiaritateꝫ ei tribuēdo.Quarto placabilē ⁊ miſicoꝛdē vrīs facinoꝛibꝰ indulgentiā largiēdo.⁊ maxime ipām mirabilioꝛi modo ſup oēs redimēdo.Quīto prudētiſſimū cūcta certis ritibus:motibꝰ ⁊ legibꝰ gubernādo.⁊ maxie mentē ſuā ab oībus exterioꝛibꝰ curis reuocādo.Sexto cōmendabilē in eligēdo ſemē abꝛae ad ſuū cultū:⁊ carnē de eo ſumēdo. ⁊ p̄cipue ipām in mr̄em ſuam deputando. Septimo terribilē ꝯtra hoſtes ppl'i ſui.vt pꝫ in pharaone ⁊ alijs.Et maxime hoſtes ſuos.ſ.demones ⁊ pctā ſibi ſubijciendo.et peccati fomitē repꝛimēdo ⁊ extinguendo. Octauo honoꝛabilē ⁊ diſcretiſſimū in mādatis ſuis vires nobis tribuēdo illa obſeruādi:⁊ p̄cipue gr̄am ſup oēs alios plenāꝫ ipſi cōferēdo. Nono venerabilē ob bñficia.

Quidecī contēplatōes Marie

ſinpēſa. ⁊ maxime ſacrificia ad cultuꝫ ſuū ordinata: ſed ꝑcipue ipam ad ſuū ꝑpetuū ſeruitiū aſſumēdo. Decimo inexorabilē ⁊ indignabilē, ad ꝑces nr̄as ⁊ maxie ſuas petitiones exaudiēdo. Undecimo inſcrutabilem in ſuis iudicijs, ſed illa ſibi declarādo ⁊ demōſtrando. Duodecimo formidabileꝫ malignis ſpiritibꝰ ⁊ iuſtiſſimū in puniēdiſ obſtinatis pctōribꝰ: ſed ſibi dulciſſimuꝫ et ameniſſimū ipam ſpūalibus ꝯſolatiōibus replēdo. Tredecimo diligibilē ſuꝑ oīa a cūctis ⁊ ꝑcipue mentē ſuā igne ſui amoris inflāmando. Decimoquarto veraciſſimū in ꝓmiſſis ⁊ maxime qđ ꝓphetis ⁊ pr̄iarchis de incarnatōe ſua ꝓmiſerat in ea ope complēdo. Decimoquinto appetibilē pre oībus: quia eſt bonū ineffabile ⁊ optimū ac eternū: ſed ꝑcipue ſibi ipam ſui regni reginā ⁊ dominā cōſtituendo. Quia aūt btā virgo in his quindecim ꝯtēplationibꝰ erat mēte eleuata in deū. ideo eius corpꝰ ſine incōmoditate celerrime aſcēdit illos quindecī gradus.

E Aſcēſus a vitijs ad ꝟtutes

Per hūc aūt aſcēſum corꝑalē ſignificabat btā ꝟgo nr̄m aſcēſum ſpūalē a mundo ad deū: ⁊ a vitijs ad ꝟtutes. vt inquit magr̄ Bartho. piſanus vbi. ſ. Primꝰ gradus eſt lingue ordinatio ⁊ ſanctificatio: vt diuinas laudes ꝑſoluat. Et ideo dr̄ ps. cxix. ſ. Ad dominū cum tribularer clamaui ⁊ exaudiuit me. Dn̄e libera aīam meā a labijs iniquis et a lingua doloſa ⁊c̄. Scd̄s ḡdus eſt oculorū internorꝫ ⁊ viriū noſtrarū ad deū ſubleuatio diuinū auxiliū depoſcentiū. ⁊ ideo dr̄ ps. cxx. ſ. Leuaui oculos meos in mōtes: vnde veniet auxiliū mihi. Auxiliū meū a dn̄o: qui fecit celū ⁊ terrā ⁊c̄. Tertiꝰ ḡdus eſt affectionū noſtrarū oīum in deū directio. ⁊ quia ille qui totā ſpem poſuit in dn̄o expectans ab eo remuneratōeꝫ ſuorꝫ operū gaudet et letatur. ideo dr̄ ps. cxxj. ſ. Letatꝰ ſum in his q̄ dicta ſunt mihi: in domuꝫ dn̄i ibimus ⁊c̄. Quartus ḡdus eſt oīuꝫ pctōꝝ deteſtatio ⁊ purgatio. ⁊ quia hoc nō pōt homo ſua ꝟtute ꝑficere, ideo dr̄ ps. cxxij. Ad te leuaui oculos meos q̄ habitas in celis. Ecce ſicut oculi ſeruorꝫ in manibus dn̄orꝫ ſuorꝫ ⁊c̄. Quintꝰ ḡdus eſt ab oī culpa dei gratia ꝑſeruatio. quā vt obtinere poſſimꝰ debemꝰ decātare ps. cxxiij. ſ. Niſi quia dn̄s erat in nobis dicat nūc iſrael: niſi quia dn̄s erat in nobis. Cū exurgerēt hoīes in nos. forte viuos deglutiſſent nos. Cū iraſceretur furor eorꝫ in nos: forſitā aqua abſorbuiſſet nos ⁊c̄. Sextꝰ ḡdus eſt cordis noſtri in bono ſtabilitio dei gr̄a mediāte. ꝑ quo obtinēdo decātamus ps. cxxiiij. ſ. Qui confidunt in dn̄o ſicut mons ſyon: nō cōmouebitur in eternū qui habitat in hieruſalem. Mōtes in circūitu eius ⁊ dn̄s in circūitu populi ſui ex hoc nūc ⁊ vſqꝫ in ſeculum ⁊c̄. Septimꝰ ḡdus eſt ab oīs vanitatis cōtuitu oculorꝫ auerſio ne ꝑ feneſtras has ad aīam mors peccati ingrediatur. ⁊ ꝓpter hoc decātamus ps. cxxv. ſ. In cōuertendo dn̄s captiuitatē ſyon facti ſumꝰ ſicut ꝯſolati ⁊c̄. Octauꝰ ḡdus eſt cōtinua in bonis operibus exercitatio. quā quia ſine dei preſidio efficere nō valemꝰ, ideo ps. cxxvj. decātamus dicētes. Niſi dn̄s edificauerit domuꝫ in vanū laborauerūt q̄ edificant eam. Niſi dn̄s cuſtodierit ciuitatē ⁊c̄. Nonꝰ ḡdus eſt incētiuorꝫ carnaliū ⁊ oīum voluptatū ſupꝑeſſio ⁊ virtutū appꝛehenſio. ideo decātamꝰ ps. cxxvij. dicētes. Beati oēs q̄ timēt dn̄ꝫ qui ambulāt in vijs eiꝰ. Labores manuū tuarū quia mādeucabis: btūs es ⁊ bene tibi erit ⁊c̄. Decimꝰ ḡdus eſt diabolicarū inſidiarū detectio. ideo cātamus ps. cxxviij. ſ. Sepe expugnauerūt me a iuuētute mea dicat nūc iſrael. Sepe expugnauerunt me a iuuētute mea: etenim nō potuerūt mihi. Supra dorſuꝫ meū fabricauerunt peccatores ꝓlongauerūt iniquitatē ſuaꝫ. Dn̄s iuſtus concidet ceruices peccatorꝫ cōfundantur ⁊ cōuertantur retrorſum oēs qui oderūt ſyon ⁊c̄. Undecimꝰ gradus eſt mētis a terrenis ad celeſtia eleuatio. ideo decantamus ps. cxxix. ſ. De ꝓfundis clamaui ad te dn̄e: domine exaudi vocē meā. Fiant aures tue intēdētes in vocē depꝛecationis mee ⁊c̄. Duodecimus eſt ꝓprie modicitatis ⁊ vtilitatis cognitio ⁊ ſuiipſius vilificatio. ⁊ ideo cantamus ps. cxxx. ſ. Dn̄e nō eſt exaltatum cor meū neqꝫ elati ſunt oculi mei. Neqꝫ ambulaui in magnis: neqꝫ in mirabilibꝰ ſuꝑ me ⁊c̄. Tredecimꝰ ḡdus eſt qn̄ diabolꝰ nos ad deſperationē inducere vult. noſtrorꝫ bonorū operū ad mentē reductio. ideo cātamꝰ ps. cxxxj. ſ. Memēto dn̄e dauid ⁊ oīs māſuetudinis eius ⁊c̄. Decimuſquartꝰ eſt omnis diſſenſionis ⁊ diſcordie dimiſſio. ⁊ ideo cātamus ps. cxxxij. Ecce q̄ꝫ bonū ⁊ q̄ꝫ iocūduꝫ habitare fratres in vnū ⁊c̄. Decimuſquintꝰ eſt in dei bn̄ficijs ⁊ mādatis obſeruandis noſtra emācipatō. ideo cātamꝰ ps. cxxxiij. Ecce nūc benedicite dn̄m oēs ſerui dn̄i. Qui ſtatis in domo dn̄i: in atrijs domꝰ dei noſtri ⁊c̄.

F Quideci gradum expoſitio.

Aliter quoqꝫ poſſunt dicti ḡdus ꝑ nr̄a edificatiōe ſpūali exponi de aſcēſu nr̄o ad vitā ꝑfectā. vt inquit magr̄ Bartho. ꝑdictꝰ vbi. ſ. Primꝰ eni ḡdus eſt hūane miſerie debita inſpectio ⁊ tribulatōnū mūdialiū ꝯſideratio quibus diligēter inſpectis cogimur exclamare. Ad dn̄m cū tribularer clamaui ⁊c̄. Secūdus eſt diuine clemētie attētio ⁊ imploratio q̄ ꝯſurgit ex ꝑmo. ⁊ ideo dicimꝰ. Leuaui oculos meos in mōtes ⁊c̄. Tertiꝰ eſt de diuina bonitate cōfidētia ⁊ aſſecuratio q̄ letificati decātamꝰ. Letatꝰ ſum in his q̄ dcā ſunt mihi ⁊c̄. Quartꝰ eſt ꝯfidētie ꝓprie a ſe abdicatio ⁊ in deuꝫ iactatio. ideo dicimꝰ. Ad te leuaui oculos meos ⁊c̄. Quintꝰ eſt bn̄ficiorꝫ dei recognitio ⁊ cōmēdatio q̄ nos defendit ab omi malo. ideo dicimꝰ. Niſi quia dn̄s erat in nobis ⁊c̄. Sextꝰ eſt victorie contra demones obtētio ex diuina gr̄a. ideo dicimus Qui ꝯfidūt in dn̄o ⁊c̄. Septimꝰ ē plagarū dei ſupportatio: ⁊ pctōꝝ nr̄orꝫ ꝑ penaꝫ punitio. ideo dicimꝰ. In ꝯuertēdo dn̄s captiuitatē ſyon, ⁊ infra. Qui ſemināt in lachrymis in exultatiōe metēt. Eūtes ibāt ⁊ flebant mittētes ſemina ſua. Uenietes autē veniēt cū exultatōne portātes manipulos ſuos. Octauꝰ ḡdus eſt hūane ſpei totalis abiectio. ⁊ in ſolo deo ipſius poſitio. ideo cantamꝰ. Niſi dn̄s edificauerit domū ⁊c̄. Nonꝰ eſt ſuiipſius ad ea q̄ ꝑcipit deꝰ implēda recollectio. ideo cātamꝰ. Bti oēs qui timent dn̄m ⁊c̄. Decimꝰ eſt diuine ꝓtectōis ne in peccatis corruamꝰ imploratio ⁊ de ꝑſeruatōe eius regratiatio. ideo dicimꝰ. Sepe expugnauerūt me a iuuētute mea ⁊c̄. Undecimꝰ eſt ꝑteritorū pctōꝝ recordatōe venie cum lachrymis efflagitatio. ideo dicimꝰ. De ꝓfundis clamaui ad te dn̄e ⁊c̄. Duodecimꝰ ē ex gratijs a deo acceptis maior humiliatio. ideo decātamꝰ. Dn̄e nō eſt exaltatū cor meuꝫ ⁊c̄. Tredecimꝰ eſt eorꝫ q̄ in baptiſmo deo ꝓmiſimus obſeruatio. ideo decātamꝰ. Memento dn̄e dauid ⁊ oīs māſuetudinis eiꝰ. Sicut iurauit dn̄o votum vouit deo iacob. Decimuſquartꝰ eſt dei ⁊ ꝓximi charitatiua dilectio. ideo decātamus. Ecce q̄ꝫ bonū et q̄ꝫ iocundū habitare fratres in vnū ⁊c̄. ⁊ infra. Quoniā illic mādauit dn̄s bn̄dictionē ⁊ vitam vſqꝫ in ſeculū ⁊c̄. Decimuſquintus ḡdus eſt ſicut deus nunq̄ꝫ ceſſat a bn̄ficijs nobis exhibēdis. ſic in eius laudibꝰ ꝯtinua ꝑſeueratio. ideo decātamus. Ecce nūc benedicite dn̄m omnes ſerui dn̄i.

Pars tertia huiꝰ ſermonis de btē ꝟgis Marie cōuerſatione

G Marie ꝯuerſatio ſctā

Ita ⁊ cōuerſatio btē ꝟgis fuit valde ſctā: valde famoſa ⁊ valde honeſta ⁊ ordinata. Primo fuit valde ſancta: quia mente nō habitabat in terris ſed in celis. vn̄ ipſa inquit Eccī. xxiiij. Ego in altiſſimis habitaui et girum celi circuiui ſola. ⁊ ideo poterat dicere cū aplo ad Phil. iij. Nr̄a ꝯuerſatio in celis eſt. Cōuerſatio aūt dicit totā vitā hoīs. ſ. cogitatōis cordis, locutōis oris. ⁊ effectus opis. Iſtis eni tribꝰ modis ꝯuerſabatur in celis. ideo dr̄ de muliere forti Prou. vlt. Guſtauit ⁊ vidit: quia bona eſt negociatio eiꝰ. Ecce quia in corde habuit deſideria ſaporoſa. ſequitur. os ſuū apuit ſapie ⁊ lex clemētie in lingua eius. Ecce quia in ore habuit gratioſa verba ſequitur. accinxit fortitudine lūbos ſuos: et roborauit brachiū ſuū. Ecce quia habuit opera ꝟtuoſa. Scd̄o eiꝰ ꝯuerſatio fuit famoſa. ſ. deo ꝑ humilitatē: āgelis ꝑ ꝟginitatē ⁊ hoībus ꝑ fecunditatē. ⁊ ideo illi dici poteſt illud Judith. xv. Tu gl̄ia hieruſalem. i. dei in q̄ eſt viſio pacis. ⁊ hoc ꝓpter tuā hūilitateꝫ. ſequitur. Tu leticia iſrael. i. angelorꝫ. qui facie ad faciē ſemꝑ deū vidēt. ⁊ hoc ꝓpter tuam ꝟginitatē. ſequitur. Tu honorificētia populi nr̄i. i. generis humani. ⁊ hoc ꝓpter tuaꝫ fecunditatē quā nobis ꝓtuliſti. Et ideo ſequitur quia feciſti viriliter. ſ. deū ꝑ tuā hūilitatem ad terrā trahēdo. ſequitur. ⁊ confortatū eſt cor tuū. ſ. per tuā fecūditatē nr̄am ſalutē operando. ſequitur eo q̄ꝫ caſtitatē amaueris. ſcꝫ te ꝑ ꝟginitatē āgelis ſociādo. De his tribus ait Bern. ſuꝑ miſſus eſt. Singularis fuit marie ꝟginitas quam nō temerauit ſed honorificauit fecūditas ſed nihilominꝰ ſpālis hūilitas quā nō abſtulit incōparabilis prorſus fecūditas quā ꝟginitas ſimul comitatur ⁊ hūilitas. Uel dici pōt q̄ꝫ aliquis dicitur famoſus quattuor de cauſis. Primo ꝓpter magnā ſapiam ſicut fuit Salomō. vt habetur. iij. Reg. x. Propter famā ſapientie cuius regina ſabba venit ab oriēte vt audiret eiꝰ doctrinā. Scd̄o quis eſt famoſus ꝓpter magnā potentiā. vn̄ Gen. vj. dr̄. Gygātes erant ſuꝑ terrā. iſti ſunt potētes a ſeculo viri famoſi. Tertio ꝓpter magnā ſanctitatē vn̄ Judith. viij. de ipa dr̄. Hec erat oībus famoſiſſima: quoniā timebat deuꝫ valde. Quarto ꝓpter magnā pulchritudinē. vnde Heſter. ij. dicitur de ea. Erat eni Heſter

H Famoſus dr̄

famoſa valde ⁊ incredibili pulchꝛitudine.
oīuꝫ ocul' grōſa ⁊ amabil' videbaṯ. Iſta q̄t
tuoꝛ btā maria excellēter habuit. ⁊ iō fuit
famoſiſſima. Pꝛio em̄ habuit magnā ſapi
entiā. Diuina em̄ ſapīa nouē mēſibꝰ in ea
habitauit. Quapꝛopṫ ipſa tota dei ſapīa
plena fuit. iō apl'i ad ipām tanq̄ ad arcaꝫ
ſapīe recurrebāt ⁊ ipām de oībus dubijs
intrrogabāt. Vn̄ dicit Beda in q̄daꝫ omel'.
Oīa q̄ de dn̄o vel a dn̄o dicta vel acta co-
gnouerat mr̄ ꝟgo in coꝛde retiebat. ⁊ ſol-
licite cūcta memoꝛie cōmēdabat, vt cū tp̄s
p̄dicāde vel ſcribēde incarnatōis eiꝰ adue-
niret ſufficiēter vniuerſa ꝓut eſſent geſta
I querētibꝰ explicare poſſet. Scd̄o habuit
magnā potentiā. Vn̄ Eccl'i. xxiiij. ipa inq̄t
In hierl'm ptās mea. Tam potēs em̄ fuit
ꝙ diabolū ꝯtriuit Gen̄. iij. Ipſa conteret
caput tuū. Tam potēs fuit ꝙ celū apuit ⁊
deū attraxit ad terrā ꝙ vitia confregit ꝙ
ꝟtutes plātauit. ideo in ſmone ad Euſto.
Hiero. ait. Hec eſt q̄ celis dedit gl'iā: terris
deū. gētibꝰ fidē. vitijs finē. vite oꝛdinem.
moꝛibꝰ diſciplinā. Tertio habuit magnaꝫ
ſanctitatē. Nā an̄ fuit ſctā ꝙ nata. Unde
Ber. in quodā ſmone inq̄t. Eſt itaqꝫ ꝟgo
regia veris honoꝛis titulis cumulata. que
ꝓculdubio ſancta fuit anteq̄ nata. ⁊ q̄niā
ſctm̄ idē eſt qd̄ purū ſine mūdū. ipa intātū
ſctā fuit ꝙ eiꝰ puritas fuit ſiq̄dē ſupꝛa pu
ritatē angelicā ⁊ humanā. de qua in lib. de
ꝯceptu ꝟginali dicit Anſel. Decebat ſiq̄dē
vt ꝟgo beata ea puritate niteret q̄ ſub deo
maioꝛ neq̄t itelligi. Quarto habuit ma-
gnā pulchꝛitudinē. De cuiꝰ pulchꝛitudine
Dn̄tes pulchꝛitudineꝫ dicit in p̄s. xliiij. Oīs gl'ia eius ⁊c̄. Sunt
em̄ quidā qui nō curāt niſi de pulchꝛitudīe
exterioꝛi. Ipſa aūt curabat de interioꝛi. iō
dicit. Oīs gl'ia eiꝰ filie regis ab intꝰ. Alij
ſunt qui ⁊ ſi aliq̄n hn̄t pulchꝛitudinē inte-
rioꝛē. tn̄ eam cito ꝑdunt. Ipſa autem eam
ſuauit vſqꝫ in fineꝫ. ideo dr̄. In fimbꝛijs.
Fimbꝛia em̄ eſt finis veſtis. Alij ſunt q̄ et
ſi diligūt deū: tn̄ adhuc aliq̄n inclinanṯ ad
mūdū. tales pn̄t dici deaurati non aurei.
Nā in re deaurata ⁊ ē aurū: ⁊ res alia p̄ter
aurū. Sic ⁊ ſui dei q̄uis diligāt deum: tn̄
adhuc oīno nō abſtrahunṯ a mūdo. Res
aūt aurea in totū eſt aurū. iō beata virgo
maria nō fuit fimbꝛia deaurata: ſꝫ aurea.
qꝛ eius coꝛ totū ꝟſum erat in aurum. i. in
amoꝛē diuinū. Alij ſunt q̄ ꝯtenti ſunt vna
pulchꝛitudine. i. vna ꝟtute. Btā aūt virgo
habuit varietatē oīum ꝟtutū. iō dr̄ circūa- ꝛ
micta varietate. Tertio eiꝰ ꝯuerſatio fu Marie
it valde oꝛdinata ⁊ honeſta. p̄mo oꝛdiata. vita oꝛ
qꝛ vt inq̄t Hiero. in quadā epl'a ad Alio- dinata.
doꝝ. Beata ꝟgo etiā in pueritia ⁊ adole-
ſcētia ſua q̄n in tēplo moꝛabaṯ cū alijs pu
ellis ſuis coeuis vitā ſuā valde oꝛdinataꝫ
ducebat. Nā a mane vſqꝫ ad tertiā oꝛoni-
bus inſiſtebat. a tertia ꝟo vſqꝫ ad nonam
operi manuū intēdebat. a nona ꝟo adhuc
oꝛonē ſuā icipiebat a q̄ n̄ recedebat q̄uſqꝫ
illi angelꝰ appareret. De cuiꝰ manu eſcā acci
pere ſolebat. ⁊ ſic ſp̄ meliꝰ in dei amoꝛe ꝓ-
ficiebat. poſt reſurrectionē ꝟo ⁊ aſcēſionē
filij ſui vitā ſuā diſpēſabat. maxīe in aſſi-
dua oꝛone ⁊ grār̄ actiōe. Vn̄ dr̄ Act'. j. de
apl'is. hi oēs erāt ꝑſeuerātes in oꝛone cuꝫ
mulieribꝰ ⁊ maria mr̄e ieſu. Glo. ꝟo ſuper
illud Lu. j. Exultauit ſpūs meꝰ ⁊c̄. in ꝑſo
na ipſius ꝟgis inq̄t. Totū interioꝛis aīmi
affectum in agēdis grār̄ū laudibꝰ offero.
Totū qd̄ viuo. qd̄ ſentio. qd̄ diſcerno in eiꝰ
magnitudine ꝯtēplāda: ⁊ eiꝰ p̄cept̄ ſuan-
dis impēdo. In ipō tn̄ exulto: qꝛ terrena n̄
curo: ꝓſperitas nō extollit. aduerſitas me
nō frāgit. ſꝫ illiꝰ ſola ſpūs meꝰ delectatur
memoꝛia a q̄ ſalus et̄na expectaṯ. illiuſqꝫ
ꝑpetua diuinitate letaṯ a q̄ caro mea fecū
daṯ. Occupabaṯ q̄ꝫ circa ſacroꝝ locoꝛum
viſitationē. vn̄ ſctūs Odilio in quodā ſer-
mone inq̄t. Si ſcire volumꝰ q̄d dei gēitrix
poſt xp̄i reſurrectionē agebat āteq̄ ipa ce
los aſcēderet. loca dn̄ice natiuitat̄: paſſio-
nis: ſepulture: ⁊ reſurrectōis freq̄nṯ viſita
bat: et in eis lachꝛymas fundebat: et oꝛis
ſui ſctiſſimi oſcula imp̄mebat. ⁊ idem ait
Hiero. in ſer. de aſſumptōe ꝟgis. Nō ſolū
aūt hēbat ꝯuerſationē exterioꝛē oꝛdinatā
ſꝫ etiā interioꝛē ment̄ regulationē. Hēbat
em̄ affectōes ſinceras ⁊ intētōes in oībus
rectas ſuās illud Goffredi in poetria no-
ua. Cūctis ſis oꝛis: hoīs mēoꝛ interioꝛis.
Et iō de ipā Amb. in li. de ꝟginitate inq̄t.
Uirgo erat nō ſolū coꝛꝑe: ſed ⁊ mēte: que
nullo doli ambitu ſincerū adulteraret affe
ctū. De eiꝰ q̄ꝫ cogitatiōibꝰ ibidem p̄dictus
ſctūs ait. Uirgo btā ad ipōs ingreſſus an
geli inuēta eſt domi in penetralibꝰ ſine co
mite ne q̄s intentionē eius rumperet: ne q̄s
obſtreperet. neqꝫ em̄ comites femias deſide
rabat q̄ bonas cogitatōes comites hēbat
q̄n etiā tūc ſibi minꝰ ſola videbaṯ cuꝫ ſola
eēt. Nā quō erat ſola cui tot āgeli aderāt:

tot archangeli: tot ꝓphete. Hec ille. Qui
etiā ibidē dicit. Coꝛde erat humilis: verbo
grauis: aīo pꝛudēs: loquēdi poꝛtioꝛ: legen
di ſtudioſioꝛ: nō in incerto diuitiarū: ſed in
p̄ce paupis ſpem ponēs: intēta opi: vere-
cūda ſmoni arbitrū mētis ſolita nō hoīeꝫ
querere ſꝫ deū. ⁊ ibidē. Nihil in ea toꝛuū in
oculis: nihil in ꝟbis pcax: nihil in actu iue-
recūdū: nō geſtus flagitioꝛ nō iceſſus ſoli-
tioꝛ: nō vox petulātioꝛ: vt ipa coꝛpis ſpēs
ſimulachꝛū fuerit mētis ⁊ figura ꝓbitat̄.
ꝛ Hec Amb. Cōuerſatio etiā eius fuit ho-
Hone- neſta: qꝛ ſemꝑ cū ꝑſonis honeſtis fuit con
ſta ꝯuer uerſata. Cōuerſatio em̄ bona reddit zelum
ſatio ad ꝟtutē ⁊ honeſtarū ꝑſonarū cōuerſatio
Marie fit iuuētutis ꝑfecta educatio. i aut'. d̄ nup.
§. cogitandū. in fi. coll'. j. ⁊ glo. in. l. ediles.
§. q̄d ergo. ff. de edili. edic. dic̄ ꝑ illū tex. ꝙ
moꝛes foꝛmanṯ a ꝯiūcto. Cōuerſationem
igiṯ habuit btā ꝟgo. p̄mo cū filio: qꝛ ipm̄
nunq̄ deſeruit: ſꝫ ſꝑ ipm̄ ſociata fuit. p̄mo
in eiꝰ īfantili etate. vn̄ Luc̄. ij. dr̄. iuenerūt
mariā ⁊ ioſeph. ⁊ infantē poſitū in p̄ſepio
⁊ Matth. ij. inuenerūt puerū cum maria
mr̄e eius. In egyptū q̄ꝫ ipm̄ ſecuta ē. Vn̄
Matth. ij. dixit angelꝰ Ioſeph in egypto
exn̄ti. Surge ⁊ accipe puerū ⁊ mr̄em eius
⁊ vade in terrā iuda. Secuta quoqꝫ eſt in
tēplo cuꝫ doctoꝛibꝰ diſputantē. Vn̄ Lu. ij.
dr̄. Inuenerūt eū in tēplo ſedentē i medio
doctoꝝ. Itē in nuptijs cōuiuātē. vn̄ Ioh.
ij. c. dr̄. Nuptie facte ſunt in chana galilee.
vocaꝰ aūt eſt ieſus ⁊ mr̄ eius ad nuptias.
Itē ppl'o p̄dicantē. Unde Matth. xij. dr̄.
Adhuc eo loquēte ad turbas: ecce mr̄ eius
⁊c̄. Itē in patibulo moꝛiētē. vn̄ Ioh. xix. dr̄
ꝙ ſtabat iuxta crucē Ieſu. Itē de tumulo
reſurgentē: qꝛ vt dicit Amb. in lib. de ꝟgi
inbus. ſibi p̄mo apparuit poſt reſurrectio
nē. Item in celū aſcēdentē. Unde ſanctus
Odilio vbi. ſ. inq̄t. Credimꝰ ipām intfu-
iſſe gaudijs aſcēſionis dn̄ice. ⁊ in die ſctō
pēthecoſtes cū apl'is ſpūſſancti grām rece
piſſe quā cōſtat ipām a ꝯceptione xp̄i ple-
niſſime habuiſſe. Cōuerſata quoqꝫ fuit cū
ioſeph viro ſuo. Uerū tn̄ eſt ꝙ ioſeph ꝓpṫ
Cōuer- ꝟginis ſanctitatē nolebat cū ipa ꝯuerſari
ſata cuꝫ ſed volebat eā occulte dimittere. Matth.
Ioſeph j. Unde dicit Oꝛigen̄. in quadā omel'. Io-
ſeph virtutē myſterij in ea cognoſcebat. et
ideo ſibi appꝛopīquare ſe indignū exiſtia-
bat. ⁊ humiliās ſe ante tantā ⁊ ineffabileꝫ
reꝫ. ſe lōge facere q̄rebat ſicut ⁊ btūs petrꝰ
dn̄o ſe humiliās dicebat. Recede a me do-
mine. qꝛ homo pctoꝛ ſum. ideo voluit eam
occulte dimittere dicēs. maioꝛ eſt eius di-
gnitas. ſupexcellit eius ſanctitas. nec mee
cōgruit indignitati. Chꝛyſoſto. quoqꝫ ſuꝑ
Matth. ait. O ineffabilis laus marie ma
gis credebat ioſeph caſtitati eiꝰ q̄ vtero eiꝰ
⁊ plus grē q̄ nature: ꝯcepiſſe eā manifeſte
videbat ⁊ foꝛnicationē ſuſpicari n̄ poterat
poſſibiliꝰ credebat muliere ſine viro ꝯcipe
q̄ mariā poſſe peccare. vn̄ de ipō ioſeph vi
dente ſuā ſpōſam iuuenculā pulcherrimaꝫ
eſſe grauidā. poterat dici illud Ouid. iiij.
Metham. Facies etaſqꝫ iubebāt credere
adulteriū ꝓhibebāt credere moꝛes. Cōuer Cōuer-
ſata quoqꝫ fuit cū cetu apl'ico. iō in ſmone ſata cuꝫ
de aſſumptiōe Hiero. inq̄t. ꝙ poſt aſcēſio- apl'is
nē xp̄i: cōuerſatio marie general'r cū apl'is
fuit vſqꝫ ad eoꝝ diſperſionē. ipa em̄ apl'os
letificabat pn̄tia ſua. Vn̄ q̄libet apoſtolus
dicere poterat illud Sap. viij. intrās i do-
mū meā cōquieſcā cū illa. Non em̄ habet
amaritudinē ꝯuerſatio eiꝰ. nec tediū cōui
ctus illiꝰ: ſꝫ leticiā ⁊ gaudiū ⁊ in amicitia
illiꝰ delectatio bona. eos q̄ꝫ inſtruebat do
ctrina ſua. vnde Hiero. vbi. ſ. ait. Inṯ apo
ſtolos poſt reſurrectionē xp̄i itrās ⁊ exiēs
cū eis familiariṯ de incarnatōne xp̄i ac re-
ſurrectōne cōtulit. Et ibidē: ecce dn̄o Ieſu
aſcēdente in celū vocat apl'os ꝟgo i ſchola
ꝟtutū cōuerſaṯ cū ſenatoꝛibꝰ celi. in curia
paradiſi ſub diſciplina ſpūſſancti. totiuſqꝫ
maieſtatis diue. Inueniṯ p̄ma inṯ p̄mas
cohoꝛtes ſummi regis quoꝝ vita iam non
erat de terris: ſꝫ de celis. De hoc etiā ſic di
cit ſctūs Odilio vbi. ſ. intuitu dn̄icoꝝ lo-
coꝝ pacto ꝟgo beata cū gaudio ad apl'icū
ꝯſoꝛtiū remeabat. Cōuerſata q̄ꝫ fuit ſpe-
cial'r cū Iohāne euāgeliſta. Vn̄ Hiero. vbi
ſ. ait. Quāuis oēs apl'i beatā ꝟginē vene
rati ſint. Iohes tn̄ eidē ampliꝰ ac ſpāliꝰs
vſqꝫ in finē vite deſuiuit. quā ſibi ab ipſo
magiſtro in cruce pēdente cōmiſſaꝫ in ſuā
quaſi filiꝰ matrē accepit q̄n xp̄s mr̄i dixit.
Mulier ecce filiꝰ tuus. vt habeṯ Ioh. xix.
Qui em̄ inſtituunṯ ſub modo vt cū teſtato
ris familia remaneāt ſiue vt illius filij de
ſeruiāt: hoc adimplere tenenṯ ſi cōmoduꝫ
hereditatis adipiſci letanṯ. l. illis libertis.
ff. de cōdi. inſti. ⁊ l. gaio. §. impatoꝛ. ff. de
ali. lega. Nunc ꝟo cū deuot̄ ſuis ꝯuerſari
delectaṯ ꝑ amoꝛē ⁊ interceſſionē atqꝫ bn̄-
ficioꝝ ſuoꝝ largitioneꝫ. Unde ipſa inquit.

Prouer. viij. Delitie mee eē cū filijs hoim.
rogemꝰ ꝗ̄ ipam ꝟginē bñdictā vt vna cuꝫ
dilecto ſuo nobiſcū morari ꝛ habitare di-
gneť in pñti ſeculo ꝑ grām ꝛ in futuro per
gloriam. Amen.

De tribus ꝟtutibus cardinalibus qui-
bus beata virgo ornata templuꝫ intrauit
et vſqꝫ in finem vite in eiſdem virtutibus
perſeuerauit. Sermo ſecūdus.

M m

Ulte filie con-
gregauerūt ſibi diuitias:
tu vo ſupgreſſa es vniuer-
ſas. Prouerb. vlti. In ve-
teri teſtamēto deꝰ ſpālit̄
dicit̄ dilexiſſe Abraā ꝓpter fidē. Vñ Geñ.
xv. dr. credidit Abraā deo ꝛ reputatuꝫ eſt
ei ad iuſticiā. Qđ etiā recitat apoſtolꝰ ad
Heb. xj. Moyſen quoqꝫ dilexit ꝓpter mā-
ſuetudinē, quia fuit mitiſſimus hoim qui
fuerūt in terra. Unde amicus dei appella-
tus eſt cū quo loquebať deus facie ad fa-
ciē ſicut loquiť homo ad amicū ſuū. Exo.
xxxiij. Item dilexit Dauid ꝓpter hūilitatē
iux̄ illud ps. cxxxj. Memēto dñe dauid et
ois māſuetudinis eius. Unde ipſe inqt. ij.
Reg. vj. ero humilis in oculis meis. Item
in nouo teſtamēto Johannē euangeliſtaꝫ
ꝓpter ꝟginitatē amauit quē ſpecialis pre-
rogatiua caſtitatꝭ ampliori dilectiōe fece-
rat dignū: vt canit eccl'ia. ꝛ fuit dictū vene-
rabilis bede in quadā omel'. Ideo in ſacro
euāgelio appellať ille diſcipulꝰ quē dilige-
bat ieſus. vt habeť Joh. xxj. Diligebat qꝫ
Jeſus mariā magdalenā ꝛ marthā ac La-
zarum fratrē earū. vt habeť Joh. xj. Et hᷓ
ꝓpter hoſpitalitatē ꝑ quā ipſi ꝛ alij quidā
ſancti placuerūt deo. Sāctus qꝫ Nicolaus
ꝓpter miſcdiam amicꝰ dei appellatus eſt.
Sed hec oia excellētiſſime fuerūt in beata
ꝟgie. ergo ſup alios a deo fuit predilecta.
Si enim dilexit Abraam qꝛ credidit de ſe
antiquo ꝛ vxore ſua vetula filiū naſcituꝝ.
vel qꝛ credidit filiū ſuū moriturū ꝛ reſurre-
cturū. multo fortius dilexit btām ꝟgineꝫ
Maria ſinglr a deo dilecta — ꝓpter fidem qua credidit ſe ꝟginem deuꝫ
parituram ꝛ virginē ꝑmanſurā. Itē ſi ama-
uit dauid ꝓpter humilitatē. mlto magis
dilexit humillimā virginē. vt eniꝫ inquit
Augu. in quodā ſmone. Nunꝙ̄ beata vir-
go exaltata ſup choros angeloꝝ fuiſſꝫ niſi
eſſet humillima oium hominū. Itē ſi moy-
ſen amauit ꝓpter manſuetudinē, mlto ma-
gis matrē ſuā que vt canit eccl'ia eſt ꝟgo
ſingularis inter oēs mitis. Si aūt mariā
ꝛ Marthā ꝓpter hoſpitalitatē dilexit. et
Nicolaū ꝓpter miſcdiaꝫ. Hec ipm in vteri
ſui hoſpitio recepit: carne veſtiuit: lacte ci-
bauit: ꝛ alia miſcdie opa impēdit: q̄ nunꝙ̄
alius ei fecit. Item ſi Johēm ꝓpter virgini-
tatē amauit: mlto magis mrēm ſuā: q̄ eſt
virgo virginū: hoc em̄ iohes nō fuit. Ideo
Albertꝰ ſup miſſus eſt. c. clxviij. inquit. Ex
his manifeſtuꝫ eſt ꝙ oēs ſpāles grē quas
circa alioꝝ ſāctoꝝ ꝯuerſationē eſt repire:
in nr̄a gl'ioſiſſima ꝟgine ſupant ꝛ eminēt
manifeſte. Hec ille. Quapropter ſi de qli-
bet ſctō ſm beatū Bonauē. dicere poſſumꝰ
Non eſt inuētus ſil'is illi: ꝓpter aliquā ex-
cellentiā in aliqua ꝟtute vel grā ſeu dono
vel actu ꝟtuoſo. De btiſſima ꝟgine poſſu-
mus gñal'r dicere: ꝙ nō eſt inuētus ſil'is
illi in aliq̄ ꝟtute: q̄ vniuerſos ſctōs exceſſit
in ꝟtutibꝰ oibus ꝛ in donis ꝛ chariſmati-
bus ꝛ cūctis gratijs diuis. Unde ipi canit
Sedulius poeta dicēs. Que nec pmā ſil'eꝫ
viſa es nec hr̄e ſequentē. ꝛ Frā. petrarcha
ait. Uirgie ſola al mūdo ſenza exēplo. cui
ne pma fu ſimil ne ſcda ꝛc. Id de ipa poſ-
ſumꝰ dicere ꝟba themat nr̄i. ſ. mlte filie. i.
aie cōgregauerūt ſibi diuitias. i. ꝟtutes et
grās, tu vo ſupgreſſa es vniuerſas. De qbꝰ
tres ꝟtutes ſolū in pñti ſmone ꝯſiderabi-
mꝰ. ſ. fideꝫ ſpē ꝛ charitatē: q̄ theologice ap-
pellant̄. de qbꝰ hr̄. j. ad Coꝝ. xiij. ꝛ in. c. qꝛ
paſſus. de ꝯſe. diſt. ij.

De fide btē ꝟginis. Cōſideratio prima.

q Uerit̄ vtrū btiſſima ꝟgo habu-
erit fidē: ꝛ pmo argui pōt ꝙ nō — Maria habuit fidem
latera em̄ ciuitatꝭ ſupne ſūt eq-
lia. ſic dr Apoc. xxj. ergo ꝛ ꝟtu-
tes qbus acqrit̄ videnť debere eē equales
vñ vnuſqſqꝫ btūs quātā habuit fidē: tātā
habuiſſe videť dilectōeꝫ: ꝛ ecōuerſo. ꝛ hoc
ſemp ꝛ vbiqꝫ. iuxta illud Aratoris poete
lib. ij. Hec eſt vera fides quaꝫ lex comitať
amoris. Sꝫ btiſſima ꝟgo tantā habuit di-
lectionē: ꝙ erat ſupra oēm dilectionē in via
ergo etiā habuit cognitionē tantā ꝙ erat
ſupra oēm cognitionē quā vnꝙ̄ habuit ali-
qua creatura. Et ſic cognitio btē ꝟginis
in via fuit excellētior cognitiōe raptꝰ q̄ eſt
creature exiſtētis in via. Sꝫ cognitio ra-
ptus excellit fidē ꝛ nō eſt ſm modū fidei.
vt ait Albertus vbi. ſ. c. lxxviij. ꝗ btā ꝟgo
nō videť habuiſſe fidē. Itē. ij. ad Coꝝ.

xij. vbi Paulus ſe raptū teſtať vſqꝫ ad ter-
tiū celū. Dicit Nico. de lyra. ꝙ ꝑ tertiū ce-
lum intelligiť celū empyreū: qđ dr tertiuꝫ
reſpectu cryſtallini ꝛ ſyderei. Et ibidē inqt
gl. ꝙ ipe Paulꝰ vidit in raptu ſicut illi qui
ſunt in tertia hierarchia. ergo btiſſima vir-
go ſil'r vidit ꝛ excellētius. quia cui ꝯcediť
qđ eſt plus. diciť etiā cōceſſum qđ ē minꝰ.
c. ex pte. de deci. ꝛ. l. nō debet. ff. de reg. iu.
Sed illi q̄ ſunt de tertia hierarchia nō vi-
dent ꝑ fidē. Ergo nec beatiſſima ꝟgo ha-
buit fidē. Item mūdicia cordis eſt diſpoſi-
tio ad videndū deū. iuxta illud Matth. v.
Beati mūdo corde qm̄ ipſi deū videbunt.
ergo vbi maior eſt mūdicia: ibi maior erit
viſio. ſꝫ nulla creatura vnꝙ̄ habuit purita-
tem tantā quātā beata ꝟgo. q̄ ea puritate
nituit q̄ ſub deo maior nequit intelligi ſm
Anſel. in lib de ꝯceptu ꝟginali. ergo nūꝙ̄
creatura aliqua habuit tā altā cognitōeꝫ.
ergo eius cognitio fuit ſup raptū. ꝛ ꝯñter
ſup fidē: qꝛ quicqd eſt ſupius ſupiore: ē ſu-
periꝰ inferiore. ar. in. l. de acceſ. ff. de diuer.
ꝛ temp. pſ. Item entis ad nō ens infinita
eſt diſtātia. vt inqt Albertus vbi. ſ. ꝛ ſan-
ctus Bonauē. in. iiij. di. x. ergo pctōr et nō
peccatrix dicūť habere infinitā diſtantiā.
Cū ergo tm̄ pctā noſtra diuidāt inter nos
ꝛ deū. iuxta illud Eſa. lix. Iniqtates veſtre
diuiſerūt inter vos ꝛ deū veſtrū. ſequiť: ꝙ
vbi plus eſt de pctō maior eſt diuiſio. ꝛ ecō-
trario vbi minus eſt de pctō. ibi maior eſt
cōiunctio: qꝛ ꝯtrariorū cauſarū ꝯtrij ſunt effe-
ctus. ij. Phiſ. ꝛ. ij. de generatiōe. ergo vbi
oino nil eſt de pctō: ibi pxima eſt cōiūctio.
Sed nulla pura creatura eſt vel fuit oino
in via ſine pctō. iuxta illud. j. Joh. j. Si di-
xerimꝰ qꝛ pctm̄ nō habemus ipi nos ſedu-
cimus: ꝛ veritas in nobis nō eſt. Btā aūt
ꝟgo ſola inter ipſas puras creaturas fuit
munda ab omi pctō. de q̄ inqt Aug. in lib.
de natura ꝛ grā: excepta btā ꝟgine. de qua
cū de pctis agiť nullā prorſus habere vo-
lo queſtionē ꝛc. Ergo nunꝙ̄ aliqua pura
creatura ita cōiuncta fuit deo ſicut beatiſſi-
ma ꝟgo. Sed illa cōiunctio eſt ꝑ cognitio-
nē ꝛ dilectōeꝫ. ergo ſup raptū ꝛ fidē. Itē
tres ſunt actus hierarchie. ſ. purgari: illu-
minari: ꝛ pfici. vt inqt Dionyſiꝰ in li. de an-
gelica hierarchia. Et ſunt illi tres actꝰ ad
inuicē ordinati: ita ꝙ maiorē purgationē
ſequiť maior illuminatio: ꝛ maiorē illumi-
nationē ſequiť maior pfectio. Sꝫ btiſſima
virgo inter puras creaturas purgata fuit
in ſummo. ergo eius cognitio fuit ſup oēꝫ
cognitionē ois creature in via. ꝛ ꝯñter ſup
fidē. Item grā ꝛ gl'ia ſic ſe habēt ad inuicē:
vt ꝓportionabil'r habēs maiorē grām: ha-
beat maiorē gl'iam. iux̄ illud Zach. iiij. exe-
quabit grām grē. Sed int̄ cōphenſores
nunꝙ̄ habuit aliq̄ pura creatura tam altā
cognitionē quātā hꝫ btiſſima ꝟgo in pa-
tria. ergo int̄ viatores nunꝙ̄ habuit aliq̄
pura creatura tā altā cognitionē in via: et
ꝯñter eiꝰ cognitio fuit ſupra raptū ꝛ fideꝫ.

Preterea btiſſima ꝟgo fuit ſapiētior oi
creatura. in cuiꝰ ſignū liber q̄ de ſapientia
intitulať de btiſſima ꝟgine ſpāl'r ab eccl'ia
exponiť. in ſapia aūt nihil eſt de ignorātia
Cū ergo in fide nō ſit plena ſapiētia: ſꝫ ex
parte ſolū. iuxta illđ. j. ad Coꝝ. xiij. Ex pte
cognoſcimꝰ ꝛc. ergo btiſſima ꝟgo q̄ habuit
plenā ſapiam nō hūit fidē ſꝫ plenā cogni-
tionē. Hoc etiā cōfirmari videť ꝑ ſniam
Bern. dicētis. Que ſola ꝑ ſe trinitas cū ſola
ꝛ in ſola ꝟgine voluit opari. ſoli datuꝫ eſt
noſſe cui ſoli datū eſt expiri. Ex qua auctē
colligiť ꝙ beata ꝟgo de incarnatiōe et de
filio dei incarnato habuit tantā cognitōeꝫ
que fuit ſupra fidē. ꝙ ſcꝫ tm̄modo notꝰ eēt
ſibi q̄ notꝰ erat patri. qđ nō pōt intelligi de
cognitione fidei ſm quā notꝰ erat ꝛ mulꝗ.

Sed his argumētis nō obſtantibꝰ dico Q
ꝙ in btā ꝟgine fuit ꝟtus fidei quā cōmen-
dauit Elizabeth Lu. j. di. Beata q̄ credidi-
ſti: qm̄ pficienť in te ea q̄ dicta ſunt tibi a
dño. vbi Elizabeth attribuit fidei eiꝰ ꝙ de-
um cōcipere meruit. Et Aug. in qdā ſmo-
ne ait. Deū ꝟgo nō libidine ſꝫ fide ꝯcepit.
Et idē in lib. de ꝟginibꝰ inqt. Beatior fuit
ꝟgo maria ꝑcipiendo fidē xpi: ꝙ concipiē-
do carnē xpi. Nihil em̄ marie matna ppin-
quitas pfuiſſet niſi eū felicius corde ꝙ car-
ne geſtaſſet. Hec ille. Preterea cuꝫ fides
ſit anulꝰ quo aia deo deſponſať. iux̄ illud
Oſee. ij. Deſpōſabo te mihi in fide in ſem-
piternū. Non eſt dubitandū ꝙ anulū iſtū
voluit habere. ꝛ habuit ipa predilecta dei
ſponſa glorioſa dei genitrix maria. immo
ſuper oēs viatores excellentiſſimā habuit
fidem. Cum em̄ fides ſit quoddam lumen
anime in tenebroſo mūdo degenti. iuxta
illud Aratoris poete libro ſcđo. In medijs
tenebris eſt radiata fides. clarū eſt ꝙ btā
ꝟgo ſup oēs illuminata: ſuper oēs lumi-
ne fidei fuit illuſtrata. Itē cum fides ſit

ꝑma ꝟtus pugnās cum vitijs. iuxta illud
Prudētij poete in lib. de cōflictu vitioꝝ ⁊
virtutū dicens. Prima petit campū dubia
ſub ſorte duelli. Pugnatura fides: aggre-
ſſi turbida vultu. Prouocat inſani frāgen
da ꝑicula belli. Nō eſt dubitandū ꝙ btiſſi
ma ꝟgo oīum vitioꝝ ſuꝑ oēs īpugnatrix:
excellētiorē oībus habuit fidē. qḋ etiā pa-
tuit ex effectu ⁊ ꝟtute eius. Cum em̄ dicat
apl's. j. ad Coꝛ. xiij. Charitas oīa credit.
⁊ Marci. ix. ſcriptū ēt. oīa poſſibilia ſunt
credēti: apparet in illo fuiſſe maximā fi-
dem qui ꝟtute illi⁹ mirabilia oꝑatus eſt.
Ideo Matth. xvij. inq̄t ſaluatoꝛ. Si habu
eritis fidē dixeritis mōti vt mittat ſe in ma
re obediet vobis. Sed ad dictū ꝟginis cū
dixit. Ecce ancilla dn̄i ⁊c̄. ſumm⁹ mōs mō
tiū tulit ſe ⁊ miſit ſe in mare. i. in vtero ipi⁹
marie. ergo eius fides q̄ oꝑata eſt hūc effe
ctum oībus alijs improportionabilr ⁊ ex-
cellēter maioꝛ fuit fide oīum alioꝛū. Ad
argumēta aūt facta in ↄ̄riuꝫ rn̄detur ꝙ in
beata ꝟgine fuit vt ꝓdictū eſt. maioꝛ ſapia
⁊ cognitio q̄ in aliqua pura creatura ī ſta
tu vie maioꝛ. ſ. q̄ in Adam cuius anima in
ſtatu innocētie fuit eleuata ad vidēda cele
ſtia. De quo Geneſ. ij. dr̄. Immiſit dn̄s ſo
poꝛem in Adā. vbi dicit glo. extaſis illa ad
hoc īmiſſa eſt vt mēs ade intrās ſctūariuꝫ
dei nouiſſima intelligeret. ⁊ ꝑticeps fieret
angelice curie. maioꝛ q̄ꝫ fuit q̄ in Iacob. q̄
inq̄t Geñ. xxxij. vidi dn̄m facie ad facieꝫ et
ſalua facta eſt aīa mea. ⁊ q̄ in moyſe. de q̄
inq̄t deus Num̄. xij. Oꝛe ad eos loq̄r ei et
palā. nō ꝑ enigmata ⁊ figuras videt deū.
maioꝛ etiā q̄ in Iob. qui ſui libꝛi. xlj. dixit
deo. Auditu auris audiui te Nūc aūt ocul⁹
me⁹ videt te. maioꝛ q̄ in Eſa. qui ſui li. vj.
c. inq̄t. Uidi dn̄m ſedentē ſuꝑ ſoliuꝫ excel-
ſum ⁊ eleuatū ⁊ plena erat oīs terra maie
ſtate eius. maioꝛ q̄ in Paulo. qui raptus
vſq̄ꝫ ad tertiū celū audiuit arcana que non
licet homini loq̄. vt ipē ait. ij. ad Coꝛinth.
xij. maioꝛ q̄ in Iohāne euāgeliſta: qui fu-
it in ſpū in iſula pathmos. ⁊ vidit arcana
dei. vt habeť Apoc. j. ⁊ req̄euit in ſinu ieſu
vt habeť Ioh. xiij. Unde de illo ait Augu.
in quodā ſmone. Deitatis potentiā limpi
dius cōtemplās ceteris cū dn̄o ad celū vo-
lans celeſtis ſapīe hauſtū de dn̄ici pectoꝛis
fonte potauit. Hec tamen cognitio ⁊ viſio
ꝟginis marie nō fuit ita ꝑfecta ſicut eſt vi
ſio patrie: ſ3 fuit media inter viſioneꝫ vie ⁊
patrie. vt dicit beat⁹ Thomas de viſione
Pauli ⁊ Moyſi in. iiij. ſniarum. diſt. xlvij.
ar. ij. q. vij. Quia deū nēo vidit vnq̄. Ioh.
j. Unde dixit deus moyſi petēti ipm̄ vide-
re. Exoḋ. xxxiij. Faciē meā videre nō pote-
ris. Non enim videbit me homo et viuet.

Ad illud aūt quod inq̄t glo. de Paulo.
ꝙ vidit in raptu ſicut videť in tertia hie-
rarchia. Reſpōdeť ꝙ ly ſicut nō denotat
equalitatē: ſed ſilr̄itudinē. ſicut in ſimili ex
poniť illud. Diliges ꝓximū tuū ſicut teipſū
in. iij. ſniarum diſt. xxix. Et ibi ſanct⁹ Bo-
nauentura. ar. j. q. iij. in ſolutiōe ſcḋi argu
mēti. Sicut etiā quādoq̄ꝫ nō denotat omni-
nimodā ſimilitudinē. vt notať. ff. qḋ met⁹
cau. l. ſi cū exceptōe. §. quaten⁹. ver. ſicut in
interdicto. ⁊ de peri. ⁊ co. rei vē. l. cuſtodiā.
⁊ de recepta. l. j. ſm̄ vnā lecturā. vt in diui
na pagina Matth. v. Eſtote ꝑfecti ſicut ⁊
pater veſter celeſtis ꝑfectus eſt. ⁊ no. ꝑ gl.
ff. de pigno. acti. l. ſi cū venderet. §. fi. Q. ſi
dicať: ꝙ viſio beate ꝟginis ⁊ alioꝝ ſupꝛa
dictoꝛuꝫ fuit ſicut in patria: ⁊ ꝙ vere vidit
ipā ⁊ ceteri ſupꝛanoīati deū ſicuti eſt. Re
ſpondeť ſm̄ doctrinā Aug. in li. de viden-
do deū. ⁊ in. xij. ſuꝑ Geñ. ad lr̄am. ꝙ ꝑ illo
tempe erāt abſtracti a ſenſib⁹ coꝛpoꝛalib⁹
⁊ poterāt dici huic mūdo moꝛtui. ⁊ ꝑ con-
ſequēs in ſtatu vie ꝑ cognitionē vel viſio-
nem aliquā nō fuerūt ſine fide: qꝛ nil vide-
runt quod ꝑfecte fidē euacuaret. Q. ſi vo-
luerimus tenere opinionē alberti vbi. s. c.
xcvj. dicētis ꝙ beata ꝟgo habebat p̄dic-
tas viſiones cū quiete ⁊ ſine abſtractiōe:
qualis eſt in raptu. ⁊ ꝙ talē viſionē qualē
habuit Paulus ī raptu ad tēpus ⁊ poſtea
deſijt. Ipā ꝑfectioꝛi modo ⁊ ↄ̄tinue habu-
it ab eo tempe quo mať dei facta eſt: q̄ ha-
bitus ꝑſeuerauit in ea vſq̄ꝫ dum in gl'ioſaꝫ
cognitionē ſm̄ ſtatū ꝑme ꝑfect⁹ fuit. Re-
ſpondeť ꝙ qꝛ talis viſio nō fuit ita ꝑfecta
in via ꝓpter coꝛpulentiā moꝛtalis carnis ſi
cut eſt in patria. qꝛ coꝛpus qḋ coꝛrumpiť
aggrauat aīam: ⁊ terrena inhabitatio de-
pꝛimit ſenſuꝫ multa cogitantē. vt habetur
Sap. ix. Ideo cū ipā viſiōe ſtare potuit ha
bitus fidei: cuius ꝟtute ſuꝑans btā virgo
oēs ſenſuales imaginatiōes ⁊ repn̄tatōes
maxime mereret. ⁊ hoc cōfirmať ꝑ Augu
ſtini ſniam in li. ſoliloquioꝝ dicētis. Dum
in coꝛpe eſt aīa etiā ſi pleniſſime videat: ſ3
eſt intelligat deū: qꝛ tn̄ coꝛpis ſenſus vtūť
ꝓpꝛio oꝑe: ſ3 nihil valēt ad fallendū; nō tn̄

Nihil ad ambigēdū. ⁊ pōt adhuc dici fides
ea qua reſiſtiť. ⁊ illud eē verū poti⁹ crediť.
hec ille. Notādū eſt aūt ꝙ eſt fides viua
ꝑfecta: vera: ⁊ firma. Primo fides viua eſt
illa q̄ bonis oꝑibus eſt adoꝛnata: ſine qb⁹
dr̄ moꝛtua. Un̄ Iac. ij. ſcriptū eſt. Sic coꝛ-
pus ſine ſpū moꝛtuū eſt: ſic fides ſine oꝑi-
bus moꝛtua eſt. tranſſumptiue in. c. vnico
§. qꝛ ꝟo. de ſacra vncť. ⁊. j. q. j. c. ferť. ⁊. c. ſi
cut vrgeri. ⁊ de peni. di. ij. c. ſi em̄ inq̄t. ⁊ di.
iij. c. q̄rat. §. ⁊ ſi fides. Iſtā fidē viuā nō ha
bēt xp̄iani mali. de q̄bus dr̄ ad Tytū. j. Cō
fitētur ſe noſſe deū: factꝭ aūt negāt. Scḋo
fides ꝑfecta eſt que charitati eſt ↄ̄iūcta: qꝛ
ipſa charitas eſt ꝑfectio oīum ꝟtutuꝫ. Un̄
ad Col. iij. dr̄. ꝙ eſt vinculū ꝑfectionis. et
ad Gal. v. ait apl's: ꝙ charitas ꝑ fidē oꝑa
tur. ſine charitate em̄ inutilis eſt fides. vt
ait apl's. j. ad Coꝛ. xiij. di. ſi habuero oēm
fidem: ita vt mōtes trāſferā: charitatē aūt
nō habuero nihil mihi ꝓdeſt. trāſſumpti-
ue in. c. ſolet. de cōſe. di. iiij. ⁊ de peni. diſt.
ij. §. euidēter. Iſtā fidē perfectā nō habent
demones. de q̄bus Iaco. ij. dr̄. Demōes cre
dūt ⁊ cōtremiſcūt. trāſſumptiue in. c. ſi em̄
inquit. de peni. di. ij. illa em̄ credētia demo
nū nō eſt eis meritoꝛia: qꝛ deū nō diligūt:
ſ3 odio hn̄t. pſ. lxxiij. dicēte. Supbia eoꝝ q̄
te oderūt aſcēdit ſemꝑ. Tertio eſt fides ꝟa
que ↄ̄temnit mūdana: ⁊ amat celeſtia. quā
nō habēt auari. vt dicit Aug. in quodā ſer
mone: vbi inq̄t. Qui verā fidem hn̄t de deo
terrena inoꝛdinate nō cupiūt. fides em̄ vin
cit mundū. j. Ioh. v. ⁊. c. ſciſcitantib⁹. xv. q.
viij. Iſtā fidē verā habuit Moyſes. de quo
Paulus ait ad Heb. xj. Fide Moyſes grā
dis effect⁹ negauit ſe eſſe filiū filie Pharao
nis. Maioꝛes diuitias extimās theſauro
egyptioꝝ impꝛoperiū xp̄i. Ecce ꝙ per fidē
deſpiciebat terrena: ⁊ expectādo remune-
rationē diuinā amabat celeſtia. Quarto fi
des firma eſt que nō frāgitur ⁊ mutatur ꝓ
pter aliqua diuerſa. De qua dr̄ Thob. ij.
Uitā illā expectamus quā deus datur⁹ eſt
his qui fidē ſuā nūq̄ mutāt ab eo. Iſtā fi-
dem nō hn̄t inſtabiles ⁊ incōſtantes. iuxta
illud Ouidij in. ij. de ponto. Et cum foꝛtu-
na ſtatq̄ꝫ caditq̄ꝫ fides. Ideo Uirgili⁹. iiij.
eney. inquit. Nuſq̄ tuta fides. De talibus
aūt inſtabilib⁹ dicit ſaluatoꝛ Lu. viij. ad tē
pus credunt ⁊ in tp̄e tentationis recedunt.
Talem fidē ſm̄ hūc quadruplicē graduꝫ
habuit ꝟgo Maria. Primo em̄ habuit fi-
dem viuam omnib⁹ oꝑib⁹ bonis adoꝛna-
tam: habuit quidē opera neceſſitatis ⁊ indi
gentie. Un̄ Prouer. vl. dr̄ de ipſa. Queſi-
uit linū ⁊ lanā ⁊ oꝑata eſt cōſilio manuuꝫ
ſuaꝝ. vt em̄ ait Hiero. in quadā ep̄la. bea-
ta ꝟgo: acu ⁊ colo: ſibi ⁊ filio neceſſaria ac-
quirebat: ⁊ ſue indigētie ſubueniebat. Ha-
buit etiā opera pietatis ⁊ mīe. vn̄ ibidē dr̄.
Manū ſuā aperuit inopi ⁊c̄. Item oꝑa ma
gnanimitatis ⁊ cōſtātie. Et ideo ibidē ſub-
ditur. Accinxit foꝛtitudine lūbos ſuos. Se-
cūdo habuit fidē ꝑfectā ⁊ charitati coniun
ctam. Ipā em̄ pꝛe nimio amoꝛe ⁊ charita-
te erat liquefacta ⁊ lāguida. vnde dicebat
Cañ. iij. Nūciate dilecto: quia amoꝛe lan-
gueo. ⁊. v. c. eiuſdē li. inq̄t. Aīa mea liquefa
cta eſt. Et iterum vulnerata charitate ego
ſum. Tertio habuit fidē verā per quā deſp-
xit oīa terrena. per votū em̄ ꝟginitatꝭ cōtē-
pſit oīa delectabilia carnalia: ꝑ pauꝑtateꝫ
quā elegit: cōtēpſit diuitias. ꝑ humilitateꝫ
ꝟo mūdanos honoꝛes. Quarto ꝟo habuit
fidem firmā: qꝛ ceteris apl'is a fide cadēti-
bus: ipſa firma ꝑmāſit. Nō em̄ cadere po-
tuit quā pater ſanctificauit. iuxta illud pſ.
xlv. Sanctificauit tabernaculū ſuū altiſſi-
mus. quā fili⁹ inhabitauit. Ecci. xxiiij. Qui
creauit me ⁊c̄. Quā ſpūſſanctus cōfirma-
uit Luc. j. Spūſſanct⁹ ſuꝑueniet in te ⁊c̄.
quā angelus cuſtodiuit. vn̄ ipſa dicere po-
terat illud Iudith. xiij. Uiuit dn̄s. qꝛ cuſto
diuit me angelus ei⁹. Sciēdū ergo ꝙ in
paſſione xp̄i: q̄dā nō habuerūt fideꝫ nec cō
paſſionē: ſic iudei infideles xp̄o inſultātes.
Quidā habuerūt cōpaſſionē ſed nō fidē. ſi-
cut apl'i a fide cadētes. Quidā fidē vel me
lius cognitionē ſed nō cōpaſſionē: vt ange
li qui ſunt impaſſibiles. Sola aūt ꝟgo btā
tūc habuit cōpaſſionē intimā: ⁊ fidē firmiſ
ſimā. Sed in ea fuiſſe ꝟtuteꝫ fidei ſuꝑ oēs
excellentē quis dubitet: cū em̄ oīa oꝑa dei
⁊ mirabilia ei⁹ bn̄ficia ſint facta ⁊ conceſſa
hominib⁹ ꝓpter fidē. vt declarat multipli-
citer apl's ad Heb. xj. Dubitare nō licet: ꝙ
etiā ꝓpter bn̄dicte ꝟginis fidē deus cōceſ
ſit ei filij ſui incarnationē. Itē cū omne qḋ
nō ē ex fide pctm̄ ſit. ad Ro. xiiij. ⁊. j. q. j. c.
nō ſanat. ⁊ de reſti. ſpo. c. lr̄as. ⁊. xxviij. q. j.
§. ex his. ⁊ de pꝛeſcrip. c. qm̄ omne. ⁊ de ſi-
mo. c. per tuas. manifeſtiſſimū eſt nihil ſi-
ne fide feciſſe beatā ꝟginē que nunq̄ pec-
cauit. ⁊ cū iuſt⁹ ex fide ſua viuat Abacuch
ij. ⁊ ad Heb. x. ⁊. c. vbi ſana. xxiiij. q. j. et de

P
Solutōes argumentoꝝ

Uiſio Marie

Q

R
Fides viua: ꝑfecta: firma

S
Maria

habuit fidem

peni.diſt.iiij.c.in domo.⁊ de ſacra vncti.c. vnico.§.quia vo.cū𝓆 fides ſit donum dei. ad Eph.ij.⁊ de cōſe.di.iiij.c.gra.cum etiā fides mūdet corda.Act.xv.⁊ de cōſe.diſt. iiij.c.verus.⁊ ex fide charitas ꝓcedat.j.ad Cor.xiij.⁊ ad Gal.v.⁊ ad Thi.j.⁊.Iac.j. ⁊ per fidem acquiratur vita eterna.Iohā. vj.⁊ de peni.di.ij.c.charitas eſt a qua.⁊ di. iiij.§.finis.⁊.§.ſimiliter. cōcludendum eſt incōuincibiliter ꝙ beata vgo iuſtiſſima.et que omnia dei dona recepit.que etiam ab omni peccato mūda fuit.⁊ charitate plena extitit.at𝓆 eternā gl'iam ſup oēs excellentius habuit:etiā in pñti vita vtute fidei ſuper oēs incōparabiliter radiauit. Cū enim ſine fide impoſſibile ſit placere deo. vt ait apl's ad Heb.xj.ꝑfecto q̄ ſup oēs placuit altiſſimo.ſup oēs vtutem fidei habuit in ſummo.

De ſpe beate vginis. Cōſideratio ſcd̄a.

T Maria habuit ſpem

q

Ueritur nūquid in beata vgie fuerit ſpes? Et p̄mo argui pōt ꝙ nō:ꝑ argumēta facta cōtra fidē. Si em̄ beata vgo habuit tantā cognitionē ⁊ viſionem celeſtiū nō videt habuiſſe ſpem. iuxta illud ad Ro.viij.Que videtur nō eſt ſpes. Nā qd̄ videt quis qd ſperat. Incōtrarium tñ eſt vitas:quia in beatiſſima vgine fuit excellētiſſime vtus ſpei.Cū em̄ ſpes ſit certa expectatio future beatitudinis ꝓueniēs ex dei gratia ⁊ meritis p̄cedentib⁹.vt dicūt theol'.in.iij.di.xxvj.Aliter nō eēt ſpes.iuxta illud Gualte.in alexādriade di.Spes quā meritū nō preuenit a ſpe deuiat.⁊ verbat ei p̄ſumptio nomē.Cū𝓆 ita ſit. ſententia Ouid.in.iij.de faſtis:qui ait. Conſcia mens vt cui𝓆 ſua ē:ita cōcipit itra pectora ꝓ facto ſpē𝓆 metū𝓆 ſuo.Profecto cōſtat ꝙ ipſa que fuit in dei gratia cōfirmata:⁊ certū habebat ꝙ cadere nō poterat ab ea.Sed in vtutib⁹ ⁊ meritis debebat perſeuerare:⁊ ꝙ erat in celeſti gl'ia beatificāda: habuit magnā ſpem:⁊ certiſſime ſperabat ꝙ poſt mūdi tribulatiōes eterne felicitatꝭ eſſet gaudijs potitura:⁊ ſup oēs angelorū choros exaltāda.Quia em̄ vera eſt ſententia Aug.in lib.de ſpū ⁊ aīa di. Quibuſdā affectibus ⁊ quadā amicitia aīa corpori iūgitur.ſm quā amicitiā nemo carnem ſuā vnꝗ̄ odio habuit.vt etiā dicit glo.in.l.j.ff. in ſuo.vt eant.⁊ originaliter fuit dictū apl'i ad Eph.v.Subdit Aug. Socia nā𝓆 eius eſt:licꝫ eius ſocietate ꝑgrauetur. Ineffabili nā𝓆 cōditione diligit illud.amat comitē ſuū.⁊ ideo libera eſſe nō pōt doloribus eius vehemēter afficitur formidat interitū:que mori nō pōt.hec ille.Itō licꝫ aīa beate vginis in vita iſta deo ſic intellecto beata dici quodammodo poſſet.tñ multas moleſtias ex corruptibilis corporis cōiunctione ſuſtinebat.multaſ𝓆 ⁊ varias aduerſitates tolerabat de quib⁹ dicet infra.q̄ omnia ſperabat certiſſime poſt mortē defutura ⁊ in perpetuā conſolationē cōuertenda. Quapropter vtute ſpei nō caruit:ſed ꝑfectiſſimo modo ſup oēs viatores illā habuit ⁊ ſic cōſecuta eſt ꝑ aliū:hoc eſt ꝑ ɔiūctionē corporis qd̄ al's ſimpl'r per ſe nō cōſequeretur.vt in ſil'i dicit tex.in.l.ariſto.ff.q̄ po. in pig.ha.Nō eſt ergo dubitādū ꝙ virtute ſpei excellētiſſime habuit cui nullū bonum defuit.ſpes em̄ eſt homini valde vtilis.iuxta illud Oui.i epiſtolis. Spes bona dat vires.⁊ Tibulli.li.ij.ſpes mouet i melius.

Utilitas ſpei

De vtilitate aūt ſpei plena eſt oīs ſcriptura diuina.Uñ Salomon Prou.xvj.ait. Qui ſperat in dño beat⁹ eſt.⁊ p̄s.xxxiij.dr. Beatus vir qui ſperat in eo.⁊ p̄s.xxxix. Beat⁹ vir cui⁹ eſt nomē dñi ſpes ei⁹.⁊ p̄s. lxxxiij. dr deo.Beatus hō qui ſperat in te.⁊ Prouer.xxxviij.ſcriptū eſt.Qui ſperat in dño ſaluabit.⁊ Dañ.xiij. Qui ſaluat ſperātes in ſe.dr de deo.⁊ ad Ro.viij.ait aplus.ſpe em̄ ſalui facti ſumus.⁊ p̄s.xvj.inq̄t Dauid de deo.Qui ſaluos facit ſperātes in ſe. Itō ſancti oēs ſeruauerūt illud apl'i ad Ro.xij. Spe gaudētes in tribulationib⁹ patiētes. ⁊ dicebāt cū eodē eiuſdē epiſtole.v.c. Gloriamur in ſpe glorie filiorum dei. Talis enim ſpes dabat eis magnā cōſolationē. Ad qd̄ applicari pōt illud Ouidij i.x. methamor. Spes eſt que capiat.ſpes eſt q̄ paſcit amātem.Et ideo dicebat apl's ad Hebreos.vj. Fortiſſimū ſolaciū hominis nos qui confugimus ad tenēdā ꝓpoſitā ſpem quā ſicut anchorā anime habemus tutā ⁊ firmam. Que bona in beatiſſima vgine defuiſſe nefas eſſet dicere vel opinari.Immo cū dicat Proſper in li.epigram. Gratior eſt fruct⁹ quē ſpes ꝓductior edit. Dicēdum eſt ⁊ credendū ꝙ hāc virtutē ſpei habuit beata vgo a ſue cōceptionis primordio ⁊ in ea perſeuerauit vſ𝓆 ad vltimū vite.Inq̄t em̄ Quintilianus in li. declamationū. declamatiōe vij. Nihil magis intereſſe hominū puto ꝙ̄ vt ſpes in hoīe tam longa ꝙ̄ vita ſit.Unde

ipſa virgo benedicta ſeruauit illud Cathonis cōſiliū di. Spē retine ſpes vna hominē nec morte relinq̄t.Sicut aūt beatiſſima virgo quotidie in vtutibus ⁊ bonis operationibus magis ꝓficit ⁊ oēs ſanctos meritꝭ exceſſit.ita quotidie in ſpei vtute augmētata fuit.⁊ retributionē ſuorum meritorum ceteris omnibus certius ſperando expectauit.

De charitate beate vginis. Conſideratio tertia.

U Maria habuit charitatem.

q

Uerit que charitas in btā virgine fuerit? Et rñdet ꝙ hūit charitatē excellētē oīs pure creature.nā Lu. vij.de duob⁹ debitorib⁹ quib⁹ remiſſum fuit debitū:quorum vnus debebat q̄nquaginta. alius centū:dū quereret ſaluator q̄s illorū plus diligat eū qui remiſit:rñſū fuit ꝙ is cui plus donauit.ex q̄ colligit ꝙ ille pl⁹ tenetur diligere.cui plus donat. Sed beatiſſime vgini ſup oēs creaturas donatū fuit a deo.ergo eū plus diligere tenebat.ſꝫ q̄ntū diligere tenebat:tantū dilexit. ergo maiorē habuit charitatē ꝙ̄ aliq̄ creatura. Item charitas eſt de corde puro ⁊ ɔſcia bona et charitate nō ficta.vt ait apl's.j.ad Thi.j.ſꝫ vbi maior puritas.ibi maior ē charitas. ſꝫ beatiſſima vgo habuit puritatē in ſummo qua ſub deo maior neq̄t intelligi.ergo charitatē habebit in ſummo.cui in creaturis eq̄lis nequeat intelligi. Preterea nullus tātū amat aliquē quātū pater eius ⁊ mater.l.fi. c.de cura.fu.iūcta.l.videamus.ff.de in litē iurā.ſed inter oēs creaturas ſola beatiſſima vgo fuit mr̄ dei.ergo nulla creatura tantū dilexit deū quātū ipſa.Itē Prou.viij.inquit ipſa btā vgo.Ego diligētes me diligo.Ego plus diligētes pl⁹ diligo.Sed de⁹ ſup oēm creaturā maxime dilexit beatā virginē.ergo ipa ad eū maximā ſup oēm creaturā habuit dilectionē.Hui⁹ etiā ſignū eſt:ꝙ liber cāticorum q̄ amoris cōtinet ꝑfectionē. ſpāliter exponitur de beata virgine.⁊ ibi a ſpōſo celeſti amica:⁊ chariſſima ꝑ excellentiā nominat.Ex q̄bus videt ꝙ beata vgo nō habuit charitatē ſm cōem modū viatorū:ſed ꝑfectiori mō ⁊ excellētiori omni mō ꝑfectiōis pure creature. Sed ɔ̄ argui pōt. videlꝫ ꝙ btā vgo in via habuerit minorem charitatē ꝙ̄ angeli.q2 ſtat⁹ vie inferior eſt ſtatui patrie.Ergo ſummū vie inferius eſt infimo patrie.Uñ dñs Matt.xj.ait.Qui minor eſt in regno celorum maior eſt Iohāne baptiſta.vbi glo.dicit.Ois ſanct⁹ q̄ eſt cū deo:maior eſt eo qui adhuc eſt in mundo.

Itē ſup illud Malach.iij.Ecce ego mitto angelū meū ⁊c.dicit glo. Nouiſſim⁹ angel⁹ celi maior eſt q̄uis hoīe. Ad h̄ rñdet ſm Alber.ſup miſſus eſt.c.xcvj.ꝙ licꝫ charitas btē vgis in via fuerit minor charitate angelorum q̄ ad actū ꝓpter ſubiecti ɔditionē ⁊ cōtrarij cōiūctionē.ſꝫ ita intelligūtur ɔ̄ria.tñ q̄ ad ſubam fuit maior charitate oīum angelorum.Uñ ſi deus angelū de nouo crearet:⁊ ei illā charitatē īfūderet quā btā vgo in via habuit ille angel⁹ mō p̄dicto tātū deū diligeret quātū beata vgo modo in patria diligit.q2 charitas vie ⁊ patrie eſt eadē ſm ſubam.hec ille.Qui etiā ſubdit ꝙ charitas btē vginis quo ad effectū fuit maior in ſtatu vie qualibet charitate angelica. q2 angelica charitas nō eſt in ſtatu merendi.Quilibet aūt act⁹ charitatꝭ btē virginis fuit meritori⁹ vite eterne ⁊ maioris gl'ie ꝙ̄ ſit gl'ia angelorum.Et iſta charitas btē virginis magis ac magis de die in diem vſ𝓆 ad eius feliciſſimū tranſitū creuit:ita vt impletū excellētiſſime in ea fuerit illud Prouer. iiij.Iuſtorum ſemita q̄ſi lux ſplēdēs ꝓcedit et creſcit vſ𝓆 ad ꝑfectā diē.Quia em̄ vt ait Greg.xviij.moral'. Nō clareſcit aīa in fulgore eterne pulchritudinis niſi pri⁹ hic arſerit in fornace charitatꝭ.Itō deus aīam beatiſſime matris ſue h̄ charitatis igne totā inflāmauit.⁊ impletū fuit illud qd̄ ipſe inquit Lu.xij.Ignē veni mittere in terrā.i. in vginē Mariā.q̄ vt ſupra patuit terra appellatur.Subdit aūt ibidē ſaluator. Et q̄d volo niſi vt ardeat.vñ Hiero.in ſmone aſſumptiōis dicit:ꝙ totā vginē incāduerat diuinus amor:ita vt nihil in ea eēt niſi ardor cōtinu⁹ ⁊ ebrietas ꝓfuſi amoris. Sicut aūt ignis domū illuminat:viſum delectat:mēbra calefacit:ligna inflāmat:altiſſimas trabes in cinerē redigit ⁊ metalla liq̄facit. Sic iſte ignis charitatꝭ mētē vginis gl'ioſe illuminauit:letificauit:cōfortauit: inflāmauit.⁊ ꝑ ſanctā hūilitatē q̄ſi i cinerē redegit.⁊ i amorē altiſſimi total'r liq̄fecit. ita vt merito hui⁹ vtutꝭ q̄ eſt forma omniū aliarum ꝓmeruit p̄ncipal'r fieri mr̄ dei. vnde Hugo de ſcō vic.i q̄dā ſer.ait.Cōcepit vgo Maria de ſpūſcō:nō q2 de ſpūſci ſba ſemē pt⁹ accepit:ſꝫ q2 ꝑ amorē ⁊ operationē ſpūſci ex carne vgis diuīo partui ſubam miniſtrauit.Nā q2 amor ſingul'r ardebat i cor

Quāta fuerit charitas marie

de ſuo, in carne eiꝰ mirabilia faciebat. Cuiꝰ
dilectio qꝛ in corde nõ ſuſcepit ſociũ: opera
tio in carne illiꝰ nõ habebat exẽplũ. hec ille.

X
Maria habuit charitatẽ ad ꝓximum

Poſt hec queriť de charitate btẽ virgi-
nis quã habuit ad ꝓximũ. Utrũ illã habu
erit in ſummo ſuꝑ oẽs creaturas? Et ꝑmo
videť ꝙ nõ. qꝛ inqͣt ſaluatoꝛ Joh. xv. Ma
ioꝛẽ charitatẽ nemo hꝫ vt aĩam ſuaꝫ ponat
qͣs ꝓ amicis ſuis, trãſſumptiue in. c. qͣvult.
de peni. di. ij. ⁊ de renũ. c. niſi cũ pridem. §.
qͥppe. Sed ipa aĩam ſuã nõ poſuit ꝓ ami-
cis ſuis: ergo maioꝛẽ nõ hũit charitatẽ alijs:
qͥ aĩas ſuas ꝓ amicis poſuerũt. Sꝫ 9ͣriũ
ꝓbať ꝑ illud dictũ phi. j. poſteř. ꝓpter qꝺ
vnũquodqꝫ ipm̃ mag. ⁊ iſtud eſt ſumma-
riũ Baldi in auc. multo mag. C. de ſacro-
ſan. ec. ⁊ pꝫ hͦ regula: Nã ꝓpter qꝺ amamꝰ
ipm̃ magis diligimꝰ. ſꝫ ꝓximũ amamꝰ ꝓ-
pter deũ. ergo qͥ plus amat deũ: plꝰ amat ꝓxi-
mũ. ⁊ 9ͦter btã ꝟgo que ſuꝑ oẽs creatu-
ras plꝰ deũ amauit: ſuꝑ oẽs creaturas plꝰ
ꝓximũ dilexit. Jtẽ eadẽ charitas eſt qͣ dili
giť deꝰ ⁊ ꝓximꝰ: qꝛ charitas eſt dilectio qͣ
deus diligiť ꝓpter ſe: ⁊ ꝓximꝰ ꝓpter deuꝫ
vel in deo. vt dꝛ. iij. ſniaꝝ. di. xxvij. ergo qui hꝫ
ſummã charitatẽ ad deũ: ſummã charita-
tẽ hꝫ ad ꝓximũ. Sed btã ꝟgo ſummã cha
ritatẽ habuit ad deum: ergo ⁊ ad ꝓximũ. Nõ
obſtat mõ ꝙ dꝛ illã nõ poſuiſſe aĩam ꝓ ꝓ-
ximo. qꝛ rñdeť ꝙ imo aĩam filij. ⁊ ipſum fi
liũ ꝓ ꝓximo poſuit: quẽ plꝰ ꝙ ꝓpriã aĩam
dilexit. qꝛ parẽs plus diligit filiũ ꝙ ſeipm̃
di. l. iſti qͥdẽ. in fi. ff. qꝺ me. cã. ⁊ ꝓpriã aĩaꝫ
ſi neceſſe fuit paſſioni obtulit ꝓpria volun
tate. ⁊ ſicut bona volũtas ꝓ facto reputať
l. repꝛhẽdenda. C. de inſti. ⁊ ſubſti. ſub cõdi.
fac. ⁊. l. alia. C. de his qͥ. vt indig. immo ipa
bñdicta ꝟgo aĩam ſuã in paſſiõe filij cruci
fixit cũ filio. ⁊ ſic duas aĩas obtulit. Sicqꝫ
effectũ dilectiõis duplicauit. Et hͦ eſt qꝺ dꝛ
Lu. ij. Et tuã ipſiꝰ aĩam ꝑtrãſibit gladius.

Y
Amauit xp̃ꝫ dulciter

Sed veniamus ad cõſiderationẽ amo-
ris btẽ ꝟginis i particulari. ⁊ ꝑmo de amo
re erga filiũ. Amabat em̃ illũ ꝑmo dulciter
i. amoꝛe ꝑcoꝛdiali ⁊ intimo: qꝺ taliť oſten
di põt. Jn xp̃o em̃ triplex erat ſuba. ſ. caro:
aĩa: ⁊ diuinitas. Et in matre ſilr erat caro
aĩa: ⁊ ſpũs. Licꝫ em̃ aĩa ⁊ ſpũs hoĩs idem
ſint quo ad ſubam: tñ diuerſis nũcupatur
noĩbus ꝓpter diuerſos effectus in coꝛpe.
vt ait Aug. in li. de ſpũ ⁊ aĩa. Erat igiť in-
ter matrẽ ⁊ filiũ triplex cõiunctio. ſ. carnis
ad carnẽ ſꝫm naturã. aĩe ad aĩam ſꝫm ami-
citiã ⁊ ſpũs ad diuinitatẽ ſꝫm grãm. Ama
bat igitur xp̃m amoꝛe nature: vt mr̃ filium
amoꝛe amicitie: vt creatura creatoꝛẽ ſuuꝫ.
amoꝛe vero grẽ vt ꝑſuata ⁊ redẽpta ſalua
toꝛẽ ſuũ. Tã intimus aũt amoꝛ fuit mr̃is
ad filiũ ꝙ ipa tota erat in amoꝛẽ cõuerſa.
Sicut em̃ ferrũ miſſum in ignẽ: totũ effici
tur ignis. ſic ipa charitate ſuccẽſa ⁊ cõbu-
ſta: facta erat charitas: ⁊ tota ꝑ amoꝛẽ li-
quefacta erat ⁊ amoꝛe vulnerata. vt ipa in
quit Cañ. v. c. Fac ergo o dñe Jeſu me qͣqꝫ
igne tui amoꝛis cõburi amoꝛe ipſiꝰ dilectiſ-
ſime mr̃is tue: vt cognomẽ meũ ſit 9ſeqñs
rei: Buſtũ em̃ res eſt exuſta. vt ait glo. i. c.
cõuenioꝛ. in ꝟbo buſto. xxiij. q. viij. Se-
cũdo amauit illũ fortiť. i. amoꝛe forti ⁊ fer
uido: qꝛ ꝑ nullã tribulationẽ ab eo nũqͣꝫ po
tuit ſeparari. Oĩbus em̃ aplĩs in paſſione
xp̃i fugiẽtibꝰ: ipa imobilis ſtetit: parata ꝓ
ipſo moꝛtem ſufferre. iuxta illud Cañ. viij.
Foꝛtis eſt vt moꝛs dilectio. Foꝛtͥs etiã fuit
in fide. Uñ Proũ. vl. dꝛ. Nõ extingueť in
nocte. i. in paſſiõe filij ⁊ moꝛte. lucerna eiꝰ
i. fides. Quapropť de fide eiꝰ põt dici illud
Aratoꝛis poete li. ij. Hec eſt vera fides quã
lex comitať amoꝛis. Nã vt ait Sedulius
poeta. Dulcis amoꝛ xp̃i foꝛtia vincla dedit.
Et ꝓpter hoc nolebat recedere a cruce deſi
derãs ꝓ filio exponere vitã gratis. iuxta il
lud Claudi. Nõ qͥrit ꝑciũ: vitã qͥ dꝫ amoꝛi.
ideo Joh. xix. dꝛ. Stabat iuxta crucẽ Jeſu
mr̃ eiꝰ ⁊c. Jllũ em̃ vſqꝫ ad moꝛtẽ nũqͣꝫ de-
ſeruit. Uñ Amb. ſuꝑ Lu. ait. Fugiẽtibus
aplĩs Maria añ crucẽ ſtabat: ⁊ ꝓpiis ocu
lis vulnera filij ſpectabat. Tertio amauit

Z

eũ ſapiẽter. qꝺ pꝫ ꝑ tria ſigna. Primo quia
licꝫ eiꝰ filiꝰ eẽt delicatiſſimus: tñ in his que
dei erãt qͣuis eſſent laboꝛioſa ei nõ parce-
bat. vñ eum ad feſtiuitates ducebat. Scꝺo
qꝛ licꝫ eũ ſumme diligeret: nũqͣꝫ tñ ſibi diſ-
ſuadere voluit quin crucẽ aſcẽderet ⁊ moꝛ-
tẽ ꝓ humano genere ſuſtineret. Tertio qꝛ
licꝫ ſciret eũ in cruce maximos cruciatꝰ pa-
ti. tñ nũqͣꝫ illi ſuaſit vt de cruce deſcẽderet
⁊ tãtos doloꝛes euitaret. Ex qͦ inſtruũť pa
rẽtes vt filios ſuos a pueritia bonis ſtu-
dijs aſſuefaciãt. nec a bonis ꝓpoſitis ⁊ opi-
bus pnĩe ipſos retrahãt nec vt aſſumptam
pniam deſerãt eis ꝑſuadeãt. Xp̃s qꝫ ma-
trẽ ſuã ſummoꝑe dilexit cuiꝰ curã ſemꝑ ha
buit. ſ. in infantia. qꝛ clauſtra pudoꝛis eius
illibata ſeruauit. Jn pueritia: qꝛ in omnibꝰ
ei ſubditꝰ fuit Luce. ij. Jn iuuẽtute. quia in

nuptijs ad eius voluntatẽ aquã in vinũ cõ
uertit. Joh. ij. Jn paſſiõe. qꝛ illã Johãni cõ
mẽdauit. Joh. xix. Poſt reſurrectionẽ quia
primo ei apparuit reſuſcitatꝰ poſt ſuã aſcẽ
ſionẽ: qꝛ ad eiꝰ moꝛtẽ venit. ⁊ ipam in aĩa ⁊
coꝛꝑe aſſumpſit ⁊ ad ſuaꝫ dexterã colloca-
uit.

A
Maria dilexit creaturas

Scꝺo ꝑncipaliter dico ꝙ btã ꝟgo di
lexit creaturas. eiꝰ aũt dilectio duplr̃ noĩa
tur. ſ. oꝛdinata ⁊ pulchꝛa. De ꝑma hꝫ Cañ.
j. vbi ipſa inqͣt. Oꝛdinauit in me charitatẽ.
De ſcꝺa Ecci. xxiiij. vbi ait. Ego mater pul
chꝛe dilectiõis. Habuit aũt charitatẽ oꝛdi
natã. ꝑmo ad id qꝺ eſt ſupꝛa ſe. i. ad deũ: il
lũ ꝑfecte amãdo ⁊ ei in oĩbus obediendo: ⁊
nũqꝫ ab eiꝰ coꝛdiali dilectiõe recedẽdo. iu-
xta illud Jacobi beneuẽtani. c. xxxiiij. ſui li.
di. Mutari neſcit immoderatꝰ amoꝛ. Om
niaqꝫ etiã valde difficilia ⁊ aſpera ꝓpť eiꝰ
amoꝛẽ libẽter tollerãdo. hͦ eſt em̃ vnꝰ chari
tatis effectꝰ. vt hꝫ in. c. hec eſt charitas. de
peni. di. ij. vñ Marcialꝭ poeta inqͣt. Neſcit
amoꝛ vehemẽs ad queqꝫ ꝑicula rũpi. Scꝺo
habuit charitatẽ oꝛdinatã ad id qꝺ eſt ex̃ ſe
ſ. ad ꝓximũ ei cõpatiẽdo: ſicut patet in nu-
ptijs vbi deficiẽte vino ſpõſo cõpaſſa fuit:
vt hꝫ Joh. ij. vbi Ber. ait. Deficiẽte vino in
nuptijs verecũdie cõuiuãtium cõpaſſa eſt
pijſſima ꝟgo dicẽs filio. Uinũ nõ habent.
quid em̃ de fonte pietatis ꝓcederet niſi pie-
tas ⁊c. vt ſupꝛa ꝑte. iij. huiꝰ oꝑis. ſer. j. ꝑte
iij. ſub lr̃a R. Tertio charitatẽ oꝛdinatam
habuit ad id qꝺ eſt infra ſe. ſ. coꝛpꝰ ſuũ ipm̃
rõni ſubijciẽdo ⁊ in ꝟginitate cõſeruando.
Jꝺ vt dꝛ Apoc. xij. Lunã ſub pedibꝰ habu-
it: quia coꝛpus mutabile ſub rõne ſubiecit.
Quarto ad id qꝺ eſt intra. ſ. ad aĩam ſuaꝫ:
eã in humilitate cõſeruãdo. ſeruans illud
Deuť. iiij. Cuſtodi temetipm̃ ⁊ aĩam tuam
ſollicite. Uñ Ber. ſuꝑ miſſus eſt ait. He qͥ-
dẽ due ꝟtutes. ſ. ꝟginitas ⁊ hũilitas mul
tũ ſunt deo accepte. Uoluit ergo xp̃s ma-
trẽ ſuã eſſe ꝟginẽ: de qͣ immaculata imma-
culatꝰ ꝓcederet oĩum maculas purgaturꝰ.
Uoluit etiã eſſe humilẽ: de qua mitis ⁊ hu
milis coꝛde ꝓdiret: hoꝝ in ſe ꝟtutũ hoĩbꝰ
exẽplũ ſaluberrimũ oſtẽſurus: vt em̃ qͥ ſan
ctũ ſanctoꝝ erat cõceptura. ſancta eſſet coꝛ
poꝛe: munus accepit ꝟginitatis: ſicut eẽt ⁊
mente: donũ accepit humilitatis.

B
Quadruplex dilectio

Scꝺo
eius dilectio fuit pulchꝛa. Diſtinguit autẽ
Aug. quadruplicẽ dilectionẽ. vna eſt carna
lis: que eſt inter virũ ⁊ vxoꝛẽ. ⁊ aliquando
eſt turpis qñ ſe carnaliter nimis amãt. ⁊ iꝺ
ꝓhibetur donatio iter eos ne mutuo amo-
re ſe inuicẽ ſpoliẽt. l. j. vbi doc. ff. de dona.
inter vi. ⁊ vxo. Alia eſt naturalis: que eſt in
ter patrẽ ⁊ filiũ: ⁊ aliqñ eſt turpis. qñ pa-
ter inoꝛdinate filiũ diligit. Tertia eſt ſocia
lis: que eſt inter amicũ ⁊ amicũ: que aliqñ
eſt turpis qñ in malũ ſe amãt. ⁊ de hac tra-
ctatur in. l. late culpe. §. amicos. ff. de ꝟbo.
ſig. ⁊ ibi glo. ponit ꝙ aliquãdo eſt turpis.
Quarta eſt ſpũalis: que eſt inter animaꝫ ⁊
deũ. ⁊ iſta eſt dilectio pulchꝛa: cuius ſe ma
trẽ aſſerit beata ꝟgo. Ecci. xxiiij. ⁊ cõſiſtit
in qͣttuoꝛ. Primo in diligẽdo deũ. quã dile
ctionẽ Augu. ſe repꝛehẽdit nõ habuiſſe di-
cẽs. ix. cõfeſſionũ. Sero te amaui pulchꝛitu
do tã antiqua ⁊ tã noua. Sero te amaui:
intus eras ⁊ ego foꝛis: mecũ eras ⁊ ego te-
cũ nõ erã. Scꝺo cõſiſtit in habẽdo ſapien-
tiã dei. Uñ Prouer. xxij. ſcriptũ eſt. Appo-
ne coꝛ tuũ ad doctrinam meã que pulchꝛa
erit cũ eã ſeruaueris. Tertio cõſiſtit in ſer
uando ꝑcepta ⁊ cõſilia dei. iuxta illud Pro
uer. iij. Uie eius vie pulchꝛe: ⁊ oẽs ſemite il
lius pacifice. Quarto conſiſtit in puritate
mẽtis ⁊ coꝛpoꝛis: ⁊ honeſta cõuerſatione.
iuxta illud Sap. iiij. O ꝙ pulchꝛa eſt ca-
ſta gñatio cũ charitate. quã dilectionẽ qua
druplicẽ habuit virgo bñdicta ꝑfectiſſime.
etenim ſeruauit illud Deuť. xj. ſ. Ama dñm
deũ tuũ ⁊ obſerua ꝑcepta eiꝰ. ⁊ illud Johã.
xv. Uos amici mei eſtis ſi feceritis que ꝑci
pio vobis. Jtem illud Prouerb. xxix. Qui
amat ſapientiã letificat patrẽ. ſ. celeſtem. ⁊
illud Prouer. xxij. Qui diligit coꝛdis mũdi
tiam habebit amicũ regem. ideo dilectione
plena dicebat illud Cañ. v. Adiuro vos fi-
lij hieruſalẽ: ſi inueneritis dilectũ meũ vt nũ
cietis ei: quia amoꝛe langueo.

C
Maria habuit charitatem ſuꝑ oẽs puras creaturas

Qꝛ autẽ
beata virgo ſuper oẽs puras creaturas ha
buerit amoꝛẽ charitatis vltra dicta in pꝛe
cedentibus etiã ꝓbari põt ſic. Nam vt ait
Augu. in lib. de ſpũ ⁊ aĩa. Charitas eſt via
qua perueniť ad deũ. ⁊ ꝓbatur ꝑ. c. hec eſt
charitas. de peni. di. ij. Sed nulla pura crea
tura ita perfecte ad deũ ꝑuenit ſicut beata
ꝟgo. ergo nulla creatura pura ita perfecte
charitatẽ habuit. Jteꝫ deus charitas eſt. j.
Joh. iiij. ⁊. c. abijt. xj. q. iij. Sed nulla pura
creatura vnqͣꝫ ita excellenter in ſe habuit
deũ ſicut beata virgo. ergo ⁊c. Jtem chari-
tas eſt finis oĩum virtutuꝫ ⁊ pꝛeceptoꝝ. j.
ad Thimo. j. ⁊ ad Rom. xiij. ⁊. c. charitas.
de peni. di. ij. Sed nullus ita complete ha-

buit in ſe oēs virtutes:neqʒ ita ꝑfecte ſeruauit diuina precepta ſicut ipſa.ergo patet ꝓpoſitū. Preterea charitas eſt vinculū animoꝝ.vt ait apl's ad Col.iij.Unde Aug. in lib.de ſpū ⁊ anima inquit:Charitas eſt vita copulans amātem cū amato.Sed nullꝰ ita perfecte copulatus fuit cū deo ſicut beata virgo:que eum cōcepit ⁊ filiū ſuuʒ fecit ergo ⁊c.Itē beata virgo habuit omnia vtilia ⁊ cūcta ad ſalutē neceſſaria ꝑ illā regulā Ber.ſepius allegatā.Quicq̄d alijs licet: pauciſſimis eſt cōceſſum ⁊c.immo ceteris omnibꝰ excellētius illa oīa habuit. q2 melior dʒ eſſe cōditio regine ꝙ ſeruoꝝ:ſʒ phm in li.de regi.princi.ſed charitas eſt virtus a qua omnia bona ꝓcedunt.j.ad Thi.j.⁊.c. licet.in fi.extra de regu.iu.Itē ſine charitate omīs oꝑatio noſtra eſt inutilis quo ad cōſequendā eternaʒ retributionē.c. vide.⁊ c.teneamus.j.q.j.ſine charitate em̄ omnes alie ꝟtutes nihil ꝓſunt ad ſalutem.c.ſolet queri.de conſe.di.iiij.⁊.§.euidēter.de peni.di.ij.⁊ di.vij.c.nullus.vñ in.c.niſi cuʒ pridem.§.quippe.extra.de renun.dr.ſi quantūcunqʒ ꝟtutum.flore refulgeas.charitatē aūt in te nō habeas:nihil habere cōprobaris.⁊ in.c.vbi ſana.xxiiij.q.j.dr.vbi charitas nō eſt.nō pōt eſſe iuſticia. Iuſticia autē hic accipitur ꝓ omni ꝟtute vt etiaʒ accipit in.v.ethi.⁊ in.c.ad aures.de tēpo.or. ſcriptum eſt. Nō in ſublimitate graduum ſed in amplitudine charitatꝭ acq̄ritur regnum dei.⁊ Aug.in ſmone ad here.inq̄t.ſine charitate nullus faciē dei vnq̄ poterit intueri. Ergo beatiſſima virgo q̄ ſuꝑ oēs in celeſti gl'ia eſt ſublimata ⁊ diuinā faciem ceteris omnibꝰ excellētius intuetur:excellētiſſime pre ceteris habuit charitatē. Cū enim deus ꝓceperit Leui.vj.dicēs.Ignis ſemꝑ ardebit in altari meo.ꝑ quē igneʒ ſpūaliter intelligitur charitas ⁊ ardor diuini amoris q̄ ſemꝑ dʒ ardere in altari humani cordis:ꝓfecto iſte ignis ꝑfectiſſime ſemꝑ exarſit in corde btē virginis qḋ ipſiꝰ dei ſingulare ac precipuū altare fuit. Quo quideʒ amore ⁊ charitate nos repleri faciat ipa ꝟgo btiſſima nos bñdicens:atqʒ nobis dicens illud ij.ad Coꝛ.xiij.c. Gr̄a dñi noſtri Jeſu xp̄i ⁊ charitas dei:⁊ cōicatio ſpūſſancti ſit ſemper cū omnibus vobis. Amen.

De quattuor virtutibus cardinalibus que fuerunt in glorioſa virgine

Sermo tertius. E

m Eum eſt cōſiliū ⁊ eq̄tas.mea eſt prudētia ⁊ fortitudo Prouꝫ.viij. inq̄t Salo. Cañ.vi.de btā virgine. Que eſt iſta q̄ aſcēdit de deſerto.delicijs affluēs innixa ſuꝑ dilectuʒ ſuū. Per iſtas aūt delicias intelligunt eiꝰ ꝟtutes:quibꝰ ipſa ꝟgo bñdicta filij ſui gr̄a plena fuit.⁊ idō dr innixa ſuꝑ dilectū ſuuʒ. Alij em̄ filij ſunt patris ⁊ mr̄is.iſte aūt filiꝰ fuit totꝰ matris.q2 nullū habuit patrē carnalē.vñ merito ſibi totꝰ attribuit:⁊ ipa tota ſuꝑ eius gr̄am innixa eſt:⁊ de ꝟtute eiꝰ abūdanter aſſumpſit.⁊ ꝑ orbē vniuerſum fragrātiā ſanctitatꝭ effudit. Idō Cañ.j.ipſa inq̄t.Dū eſſet rex in accubitu ſuo nardꝰ mea dedit odorē ſuauitatis. Iſte aūt rex.ſ.filius ſuus habuit tres accubitꝰ.ſ.ſinū pr̄is.vterꝰ matris.⁊ patibulū crucis. Nardus ꝟo cum ſit herba parua odorifera ⁊ calida.per primā ꝓprietatē ſignificat hūilitatē ꝟginis. per ſcđam eius ꝟginitatē.ꝑ tertiā ꝟo eius charitatē. Dū ergo eſſet rex in accubitu patris odorē dedit Marie humilitas:q̄ tātū placuit xp̄o ꝙ ad ipam deſcēdit. Dū auteʒ eſſet in accubitu vteri ꝟginalis:odorē dedit deo eius ꝟginitas:q2 eius puritate paſcebatur.iuxta illud Cañ.ij.Qui paſcit inter lilia.ſ.puritatis. Dū ꝟo eſſet in accubitu crucis:odorē dedit eiꝰ charitas:que tāta fuit ſm Amb.ꝙ parata erat ſimul cū filio pati ꝓ humana ſalute. Nō ſolum aūt has tres ꝟtutes poſſedit:ſʒ etiā omnibꝰ alijs mirabilit̄ radiauit.vñ Cañ.ij.dr.Que eſt iſta que aſcēdit de deſerto ſicut virgula fumi ex aromatibꝰ myrrhe ⁊ thuris:⁊ vniuerſi pulueris pigmētarij. Per aromata em̄ ⁊ vniuerſum puluerē pigmētariū intelligitur diuerſitas oīum gratiaꝝ ⁊ ꝟtutū:quibꝰ ipſa dei mater in vniuerſis mūdi climatibꝰ odorem dedit. De quibꝰ vltra p̄dicta in alijs ſermonibꝰ tractare volētes:de q̄ttuor ꝟtutibꝰ cardinalibꝰ:que ipſa ꝟgo bñdicta in ꝟbis ꝓpoſitis ſe habuiſſe teſtat̄. in p̄nti ſermōe diſſeremus.

Pars prima huius ſermōis in qua tractatur de virtute iuſticie beate virginis Marie. D

In preallegato themate nr̄o inquit btā virgo. Mea eſt eq̄tas.i.iuſticia:plena em̄ iuſticia fuit que ſoleʒ

iuſticie nobis generauit. Sed ꝯ argui pōt. Nā actus iuſticie eſt iuſtificare mala ⁊ punire vitia.l.j.§.j.ff.de iuſti.⁊ iu.⁊ ſeipm̄ ꝓpter defectꝰ cōmiſſos īculpare. iuxta illud Prouer.xviij. Juſtus ī pncipio accuſator eſt ſui. Sed in btā ꝟgine nō fuerūt vitia.ḡ nō fuit actus iuſticie in ea.⁊ ꝑ ꝯn̄s nō fuit illa ꝟtus.de qua glo.ſuper illud Mat.iij. Pniam agite inq̄t. Prima ꝟtus eſt ꝑ penitentiaʒ veterē hoīem perimere. Rn̄deo ꝙ actus pn̄ie fuit excellētiſſime in btā ꝟgine:⁊ nobiliꝰ q̄ ī alijs oībꝰ viatoribꝰ.qḋ pʒ ex h̄ ꝙ in omnibꝰ alijs viatoribꝰ actus pn̄ie oſtēdit peccatū eſſe vel infuiſſe. Nō em̄ reſurgit per pniam qui nō cecidit ꝑ culpā.argumētū in.l.decem.ff.de ꝟbo.ob. In ipa aūt ꝟgine fuit actus pn̄ie ſine pn̄tia:vel preceſſiōe culpe.eo modo quo eſt in pr̄ia.ſ.ꝑfecta deteſtatio peccati ⁊ nolle peccare. Q aūt perfectionē iuſticie habuerit ptʒ ex hoc ꝙ cum due ſint partes iuſticie.ſ. declinare a malo ⁊ facere bonū.quia non ſufficit abſtinere a malo:niſi fiat qḋ bonū eſt.c.nō ſatis.lxxxvj.di.⁊ inſtituta de iuſti.⁊ iu.§.iuris precepta.⁊ in.l.iuſticia.§.j.ff.e.⁊.c.j. de forma fidelitatꝭ in vſi.feu. Ipſa vtrāqʒ partē ſuꝑ oēs viatores habuit.⁊ cōſequēter omnibꝰ iuſtior fuit. Q: em̄ ceteris oībꝰ a malo magis declinauerit.ptʒ q2 ipſa ſola viatrix fuit que nūq̄ peccauit.vt inquit Augꝰ.in li. de natura ⁊ gratia.ꝙ ꝟo oēs viatores in boni oꝑatione ſuꝑauerit in eo mōſtrat̄ ꝙ deuʒ genuit qui bona omnia regenerauit. Uñ tantū effectū boni ꝓtulit de ſe ꝙ nullꝰ pure creature effectꝰ illi in dignitate vel vtilitate potuit coequari. Cū ergo res denoīetur ab effectu.l. ſtipulatio.§. ſi opus.ff. de noui oper.nū.⁊ alibi dicat̄.ꝙ fructꝰ editas pādit auctoreſ.pʒ ꝓpoſitū. Has q̄ʒ iuſticie partes circa ꝓximū excellēter exercuit. primo declinādo a malo ꝓximi.q2 nullū vnq̄ leſit.ſed oībus ſtuduit ꝓdeſſe.vñ Amb.in li.de ꝟginibꝰ ait. Nullū ſollicita fuit ledere omībꝰ bene velle.maioribꝰ natu aſſurgere. equalibꝰ nō inuidere:iactātiā fugere.rōneʒ ſequi.amare ꝟtutē. Qñ illa vultu leſit parētes.qñ diſceſſit a ꝓpinq̄s.qñ faſtidiuit humilē.qñ irriſit debileʒ.qñ vitauit inopem. Hiero.q̄ʒ in quodā ſer.inq̄t. Hāc iraſcēteʒ nullus vidit.hāc maledicentē nullus audiuit.oīs ſermo eiꝰ ita erat gr̄a plenus vt cognoſceret̄ in lingua eiꝰ deꝰ. Uerba em̄ ſunt note eaꝝ que ſunt in aīo paſſionum. vt ait phs in.j.periher.⁊ autor ī li.ſex pⁿcipioꝝ.⁊ in.l.iij.§.idem tubero.ff. de ſupellec.le.

De ſcđa aūt ꝑte iuſticie.ſ.faciēdi bonuʒ.⁊ oꝑa mīe ꝓximo.dico ꝙ illā exercuit ī ſūmo ſuꝑ oēs viatores. Operū em̄ mīe.alterū altero eſt maius:vel q2 fit ex maiori charitate. Affectio em̄ oꝑi nomen imponit.vt ait glo.in ꝓemio īſti.in.§.fi.⁊ in.l.j.C. ad le.cor.de ſic.vel q2 fit magis indigenti.vel magis digno.vel q2 fit cum maiori effectu impēſo.vel q2 fit ex magis neceſſario ⁊ minus ſuꝑfluo.hec aūt oīa fuerūt in beatiſſima ꝟgine in ſummo. Charitas em̄ ex qua opera mīe fecit:oēm creaturā excellit.vt ſupra patuit. Maximū etiā affectum nobis mīe impēdit.q2 nobis miſeris.captiuis et mēdicis dedit filiū ſuū deū.captiuis in ꝓciū.famelicis in viaticū.laborātibꝰ in premiū.infirmis in medicamentū.⁊ cū ipō dedit nobis regnū celoꝝ ⁊ omne bonuʒ. Que em̄ ꝓprio filio ſuo nō pepcit. Quō nō cum illo oīa nobis donauit: Itē beatiſſima ꝟgo de nullo ſibi ſuperfluo.ſed oīno neceſſario: opus mīe fecit filio ſuo pauperrimo ⁊ peregrino cui de ꝓprijs ſuis puriſſimis carnibus ⁊ ſanguinibꝰ tunicam polimitā fecit.⁊ quē in gremio vteri ſui hoſpitata eſt. et de ꝓprio corꝑe cibauit ⁊ lactauit. Sic ergo pʒ ꝙ beatiſſima ꝟgo iuſticiā quo ad ꝑtes ⁊ effectꝰ ſuos habuit in ſummo. Ipſa enim ab omni malo ꝓximi etiā minimo ſemper cauit.⁊ omnia bñficia illi poſſibilia ꝯtinue impēdit.ſeruās illud Ber.in li.de improbatione vitioꝝ di. Uir ſapiēs ꝓdeſſe cupit: nō ledere quēq̄. Proximo igitur p̄mo ꝓfuit verbo.quia ſocias ſuas ſemꝑ in bono cōfortabat. Uñ in li.de infantia ſaluatoris dicit̄.ſollicita erat circa ſocias ſuas:ne aliqua ex eis in aliquo ſermone peccaret. ne aliqua in riſu voceʒ exaltaret.ne aliqua in iniurijs aut ſuꝑbia circa parē ſuaʒ ſe erigeret.ſine intermiſſione deuʒ bñdicebat.⁊ ne forte in ſalutatiōe ſua a laudibꝰ dñi tolleretur.ſi quis eā ſalutabat.illa ꝓ ſalutatione deo gr̄as rn̄debat. Uñ primū ab ea exijt.vt dū ſalutātur.vel vocātur homines ſancti. Deo gratias dicūt. ſcđo ꝓfuit obſequio.qḋ patet Lu.j. Quia tribꝰ mēſibꝰ in obſequio Helizabeth manſit. Uñ Ambro.ſupra ait. Quaʒ religioſa in propinquos fuerit ſcriptura facta cōmemorat. Nam ⁊ humilior facta eſt.vt a deo ſe cognouit electā.⁊ ſtatim ad cognatā ſuā in montana proceſſit.

Penitētie actꝰ fuit in Maria

E

In ſummo habuit iuſticiam.

Nō vtiq; vt exēplo crederet, que iam credi
derat oraculo. Beata inqt Helyſabeth q̄ cre
didiſti, τ trib⁹ cū ea mēſib⁹ māſit. Tāti aūt
interuallo tpis nō fides querit̄, ſ; paritas
B exhibet̄. Tertio ꝓfuit tpali ſubſidio. Uñ
Maria de illa dr̄ Prouer. vlt̄. Manū ſuā aperuit
profuit inopi. ptʒ ex h̄ ꝙ totū aurū qd̄ magi obtu-
tēpora- lerūt: pauperib⁹ tribuit. ita ꝙ poſtmodum
li ſubſi- in purificatiōe nō habuit vñ vnū agnū eme
dio re poſſet. De ipſi⁹ liberalitate ad paupes dr̄
in p̄dicto libro de infantia ſaluatoris. De
eſca quā de manu āgeli vgo accipiebat ipa
reficiebat̄, que vo a pōtificibus accipiebat:
paupibus erogabat. Quarto ꝓfuit exem-
plo: qr̄ eius vita oibus fuit exēplū ſanctita
tis τ religiōis. vñ Amb. vbi. s. ait. Sit no
bis tanq̄ in imagine deſcripta vita Ma-
rie. de qua velut ex ſpeculo refulget ſpēs ca
ſtitatis τ forma vtutis. hinc ſumamus exē
pla viuēdi. vbi tanq̄ in exēplari magiſte-
ria ſunt exp̄ſſa ꝓbitatis. que quid corrige-
re, qd̄ effugere. τ quid tenere debeam⁹ oſtē-
dūt. Et infra. Prodire de domo neſcia niſi
cū ad eccleſiā cōueniret. τ hoc ipm cum pa
rentibus τ ꝓpinquis: domeſtico operoſa ſi
lentio forēſi ſtipata comitatu. nullo tñ me
liore ſui cuſtode q̄ ſeip̄a que in acceſſu aſpe
ctuq; venerabilis: nō tā veſtigiū pedis tol
leret q̄ gradū vtutis attolleret. In eodem
etiā libro de infantia ſaluatoris dr̄. In vigi
liis inueniebat̄ prior: in ſapiētia legis eru-
ditior: in puritate purior: in humilitate ꝓ-
fundior. in carminib⁹ Dauid p̄ſtantior: in
charitate gratioſior: τ in omni vtute perfe
ctior. Quia igitur beata vgo vt dictū eſt ſu
is ꝓximū illuminauit exēplis. ideo de ipſa
dici pōt illud Eccī. xxvi. Sicut ſol oriēs mū-
do in altiſſimis dei: ſic mulieris bone ſpēs
in ornamentū domus eius. lucerna ſplen-
dens ſuper candelabrū ſanctū τc. p ſolem
aūt in p̄dicta autoritate intelligit̄ xp̄s. per
mundū vo beata virgo Maria: que illu-
minata a deo illuminat totā eccleſiam mili
tantē. Quare autē beata virgo dicat̄ mun
dus oſtēdit Cyprianus i quodā ſer. dicēs.
Lego τ intelligo ꝙ Maria vgo eſt quidā
mūdus intelligibilis τ admirabilis: cuius
terra eſt ſoliditas humilitatꝭ. Cui⁹ mare la
titudo charitatꝭ. Cuius celū altitudo cōuer
ſationis τ cōtemplatiōis. Cui⁹ ſol ſplendor
intelligētie. Cui⁹ luna decor mūditie. Cui⁹
lucifer fulgor ſāctitatꝭ. Cui⁹ arcturus gr̄a
ſeptiformis. Cui⁹ ſydera aliaꝝ virtutuʒ or-
namenta pulcherrima. Ex quib⁹ oibus ptʒ
virtutē iuſticie fuiſſe excellētiſſime in bea-
ta vgine. Et primo ſi accipiat̄ iuſticia lar-
ge p omni vtute τ omni bono ope ſicut ac
cipit ph̄s. i. Pol̄. τ. v. eth̄. vt etiā dicit Ric.
noſter. in. iij. di. xxxiij. τ beatus Tho. ij. ij. Iuſticiā
q. lviij. τ. i. ij. q. cxij. Dico ꝙ vgo beatiſſima virtutē
eā in ſummo habuit que ꝑfectiſſime obſer in ſum-
uauit legis p̄ceptū. Deut̄. xxiiij. quo dr̄. ha mo ha-
beas iuſticiā corā dño deo tuo. que etiā cuʒ buit.
filio ſuo dicebat illud Mat. xiij. τ Lu. iiij.
Decet nos implere oēm iuſticiā. Si vo lo-
quamur de iuſticia ſtricte ſumpta que in ſe
cōtinet tria. ſ. honeſte viuere. alterum non
ledere. τ ſua cuiq; tribuere. De qbus habet̄
in. l. iuſticia. §. i. ff. de iuſt. τ iu. τ in. §. iuris
p̄cepta. inſti. eo. Dico ꝙ cū hec ſit excellen-
tiſſima oium vtutū moraliuʒ. vt declarat
beatus Tho. ij. ij. q. lviij. ar. vi. Unde dicit
ph̄s in. v. ethi. Preclariſſima oium vtutū
videt̄ eſſe iuſticia. τ neq; heſperus. neq; lu
cifer ita admirabilis. τ imptor i aut̄. vt om
nes obediāt iu. in prin. col̄. v. inqt. vnā qdē
eſſe omniū perfectiſſimā vtutē iuſticiā ar
bitramur. τ Tullius in. i. de offi. ait. iuſti-
cie ſplendor eſt maximus ex quo boni viri
nominātur. τ. iij. eiuſdē operis iterū dicit.
Iuſticia eſt vna oium dñā: reginaq; virtu
tum. Profecto nefas eſſet credere hanc in
matre dei eximiā vtutem defuiſſe q̄ fuit ar
mariū oium vtutū. Cū ſolo eterñ ſcelerato
nō pōt iuſticia habere cōmertiū. c. forus. in
fi. de v. ſig. Sciēs igitur beatiſſima virgo
dictū eſſe p ꝓphetam p̄s. xxxiij. Oculi dñi
ſup iuſtos: τ aures eius in p̄ces eoꝝ. τ p̄s.
xci. Iuſt⁹ vt palma florebit. τ ſicut cedrus
libani multiplicabitur. τ. p̄s. iij. In memo
ria eterna erit iuſt⁹: ab auditione mala non
timebit: τ p̄s. cxvij. Uox exultatiōis τ ſalu
tis i tabernaculis iuſtoꝝ. τ Sap̄. iij. Iuſto
rū aīe in manu dei ſunt: τ nō tāget illos tor
mentū mortꝭ. τ. iiij. eiuſdē li. c. Iuſt⁹ ſi mor-
te preoccupatus fuerit: in refrigerio erit. τ.
Prouer. x. Bñdictio dñi ſuper caput iuſti.
Dñs enim diligit iuſtos. p̄s. cxlv. τ ſacrifi-
ciū iuſti acceptū eſt: τ memoriā eius nō ob
liuiſcetur dñs. Eccī. xvi. Sciēs quoq; ſpiri
tu diuino filium ſuū dicturū Mat. xiij. Ful
gebunt iuſti ſicut ſol in regno patris mei.
τ Mat. xxv. Ibūt iuſti in vitā eternā. Itē;
ſciēs ꝙ iuſtus eſt dñs τ iuſticiā dilexit. p̄s.
vij. τ ꝙ iuſti in perpetuum viuent: τ apud
dominum eſt merces eorum Sap̄. v. Ideo

ip̄a q̄ debebat ſuper oēs puras creaturas
apud dñm mercedē hr̄e voluit iuſticie vtu
tē ſup oēs poſſidere.

Pars ſcd̄a hui⁹ ſmonis de vtute forti
tudinis bt̄e virginis.

M b Eata vgo in verbis thematis
nr̄i inquit. Mea eſt fortitudo.
Sup oēs em̄ puras creaturas
Maria vtutē habuit fortitudinis. vñ
fortitu- Salomō admirās eius fortitudinē Pro-
dinē ha uerb. vi. inqt. Mulierē fortē qs inueniet?
buit Ubi Beda dicit. Ne ſalomō hoc q̄ſiſſe pu-
tet̄ deſperādo: ſubdit ꝓphetādo. Procul τ
de vltimis finib⁹ p̄ciū eius. hoc eſt nō mi-
mū. nō mediocre. non deniq; de terra. nec
etiā de celo terris ꝓximo eſt p̄ciū fortꝭ mu
lieris hui⁹: ſ; a ſūmo celo egreſſio ei⁹. For-
titudo aūt eius in trib⁹ appet. ſ. virilr̄ ag-
grediēdo ardua. τ hec dr̄ vtus magnani-
mitatꝭ. τ ꝯſtāter ſuſtinendo aduerſa. τ hec
eſt vtus patiētie. τ ꝑſeuerāter agēdo for-
Maria tia. τ iſta eſt vt⁹ ꝑſeuerātie. Primā ergo
magna ſpēm fortitudinis. ſ. magnanimitatē hūit
nima beata vgo que q̄nq; ardua aggreſſa eſt et
audacter ꝑegit. ſciebat em̄ ſcriptuʒ eſſe. x.
eney. Audaces fortuna iuuat timidoſq; re
pellit. τ. x. methañ. Audētes deus ipe iu
uat. Uñ nulla ꝯrietate ab inceptis deſtitit
Inqt em̄ Gualterus in alexādriade. li. v.
Nulla rei nouitas ꝑuertere fortia dʒ pe-
ctora. Primū arduū fuit qñ vginitatē de
uouit. tūc em̄ naturā ſuā vicit τ ſe nature
angelice ſociauit. Iō dr̄ Prou. vi. Accinxit
fortitudine lūbos ſuos. Tūc em̄ lūbos for
titudine accinxit: qñ ꝑpetuam vginitateʒ
ſuauit. Ibidē q̄ʒ dr̄. Fortitudo τ decor in-
dumentū eius. τ iterū. Manū ſuam miſit
ad fortia. Tūc em̄ manū ſuā ad fortia mi-
ſit qñ ad ſuandā vginitatē fortit̄ ſe accin
xit. Scdm arduū fuit qr̄ p ſuā vginitatem
τ humilitatē deū de celo ad terraʒ traxit.
Iō Eccī. xxvi. dr̄ de illa. Mulier fortꝭ oble
ctat virū ſuū. Intantū em̄ iſta mulier fortꝭ
deū oblectauit ſua virginitate τ hūilitate
ꝙ ſuo odore mirifico euʒ de celo deſcēdere
fecit: atq; illū in ſuo vētre incluſit. Iō ſibi
ꝯuenire pōt illud qd̄ Geñ. xxxi. dr̄. Si con
tra deū fortꝭ fuiſti: quāto magis ꝯ homies
p̄ualebis? Si em̄ intantū fuit fortꝭ ꝙ po-
tuit trahere deū in ſuū vterū. manifeſtum
eſt ꝙ etiam nos poterit trahere in celum.
I Tertiū arduū fuit ꝙ martyriū ſpiritualē
virilr̄ ſuſtinuit. Cū em̄ vltimū terribilium
in hac vita ſit dolor mortꝭ. iij. ethi. τ. l. vlti
mū. ff. de penis. quāto natura nobilior eſt
tāto mors eſt doloroſior τ terribilior. Ex
q̄ ſequit̄ ꝙ ſpūs q̄ eſt iproportionabiliter
melior corpe: p mortē ſpūalē paſſiōis im
proportionabili affligit̄ dolore ſupra oēm
dolorē mortis corpalis. Cū ergo btiſſima
vgo audact̄ martyriū aīe ꝑpeſſa ſit. ſicut
p̄dictū fuerat Lu. ij. Et tuā ipſi⁹ aīam per-
tranſibit gladi⁹. ſequit̄ ꝙ mirabilit̄ fortis
fuit. Quartū arduū fuit: qr̄ oium ſctōꝝ K.
merita acq̄ſiuit. Oēs em̄ vtutes τ gr̄as τ
merita oia q̄ alij ſancti habuerūt ꝑticlarit̄
ip̄a acq̄ſiuit τ habuit vlr̄. iux̄ illud Prou. Oia me-
vlt. Multe filie ꝯgregauerunt τc. De hac rita ac-
fortitudine ei⁹ pōt dici illud Prouerb. x. quiſiuit.
Egeſtateʒ opata eſt man⁹ remiſſa. Man⁹
aūt fortiū diuitias parat. manus remiſſa
fuit man⁹ Eue. q̄ ſe τ nos oibus meritꝭ ſpo
liauit: ſ; man⁹ fortis fuit man⁹ vgis. que
oēs ſpūales diuitias ꝯgregauit. Ideo ip̄a
inqt Eccī. xxiiij. In plenitudine ſanctoruʒ
detētio mea. vbi Ber. dicit. Uere in pleni
tudine ſcōꝝ eſt detētio ſua. cui nō defuit fi
des p̄triarcharū: nec ſpes ꝓph̄arū: nec zel⁹
aploꝝ: nec cōſtātia martyꝝ: nec ſobrietas
ꝯfeſſoꝝ: nec mundicia vginū; nec puritas
angeloꝝ. Quītū arduū fuit ꝙ p̄ciū toti⁹
mūdi ip̄a ſola inuenit. Uñ poſtq̄ ſalomon
dixit. Mulierē fortē qs inueniet? ſubdit.
Procul τ de vltimis finib⁹ p̄ciū eius. i. de
ꝯiūctione dei τ hoīs q̄ ſunt duo vltimi fi-
nes. Uñ Sap̄. viij. dr̄. Attingit a fine vſq;
ad finē fortit̄. Iſtud p̄ciū fuit a iudeis per
ignē paſſiōis examiatū. iuxta illō p̄s. xvi.
Igne me examinaſti. i. examiare ꝑmiſiſti.
τ tñ nullā ſcoriā inuenerūt. vnde ſequitur.
Et nō eſt inuēta in me iniq̄tas. Deinde p̄-
ciū numerauerūt. vñ p̄s. xxi. idē p̄s ait. Di
numerauerūt oia oſſa mea. τ tñ ibi nullaʒ
diminutionē inuenerūt. ſed vlr̄ omnia oſſa
eius fuerūt igne paſſionis aduſta. vnde p
p̄s. ci. ipe ait. Oia oſſa mea ſicut cremiuʒ
aruerūt. Poſtremo in ſtatera crucis ipum
p̄ciū pōderauerūt. vnde cantat̄ in hymno
crucis. Statera facta corpis τc. Sʒ inue-
nerūt ꝙ nulla cōmiſit pctā; τ tñ ḡuiſſima
fuit pena. Unde Iob in ꝑſona xp̄i ꝯquerit̄
dicēs. vi. c. Utinā appēderent̄ pctā mea et
calamitas quā patior in ſtatera. q̄ſi arena
maris hec grauior appereret. ſ; ibi. Et loqt̄
more iuris ciuilis in q̄ aliqñ aliquid dr̄ mi-
nus vel ampli⁹ reſpectu eius cui nihil eſt.

l.minus.ꝛ.l.ꝟbū amplius.ff.de ver.ſig. ꝛ quis illud pciū ſic fuerit examinatū: numeratū: ꝛ ponderatū, tñ nihilominꝰ a iudeis fuit reprobatū. vñ ꝑ pſ.lxſ. ip̄e dominus inqt. Preciū meū cogitauerūt repellere ꝛc. Scđo eiꝰ fortitudo fuit ꝯſtāter ſuſtinēdo aduerſa. ꝛ in hoc cōmēdat virtus patiē eiꝰ, quā ꝟtutē diffinit Albertus ſup miſſus eſt.c.lxxxix.di. Patiētia eſt bonus hītus aie ꝓ oēs adūſitates eq̄nimit̄ portās ꝛ ſubdit idē doctor. Patiā btiſſime ꝟgīs fuit iuincibilis. ꝛ ab oī malo culpe īpaſſibilis, ergo ip̄ius patiā fuit oīuz alioꝝ patiā maior īꝓportionabilr̄, habuit qꝫ ꝟtutez ꝯſtantie quā p̄dictus doctor diffinit in.c. ſequēti di. Cōſtantia eſt ſtabilitas in ꝓpoſito nō vacillās, ꝛ ſubdit. Oium alioꝝ ſtabilitas fuit in aliquo mobilis. Sed beate ꝟginis fuit ſtabilitas oīno īmobilis. ergo eiꝰ ꝯſtantia alioꝝ ꝯſtantie eſt īꝓportionabilis. De ꝯſtantia ꝟo ꝛ ſtabilitate beate virginis patuit tp̄e paſſionis xp̄i. vbi apl̄i xp̄m reliquerūt ꝛ fidē ꝑdiderūt. Ip̄a autē immobilis in oī adūſitate ſtetit; ꝛ fidē incōcuſſam ſuauit. Vñ in pſona xp̄i đr Job xix. Pelli mee ꝯſumptꝭ carnibꝰ adheſit os meū et derelicta ſunt tm̄mō labia circa dētes meos. Per os eñ ſignificat xp̄s, qui intantū fuit forꝭ ꝙ potius potuit frāgi ꝑ mortē: ꝙ inclinari ꝑ timorē. Iſtud os habuit dētes: carnes. ꝛ pellē. Dentes eñ fuerunt apl̄i: qui doctrinā xp̄i ruminabant: ꝛ ppl̄o ꝓpinabāt. iux̄ illud Cañ. vij. Dignuz dilecto meo ad potandū labijſqꝫ ꝛ dentibꝰ illius ad ruminandū. Carnes fuerunt ſctē mulieris: que erāt molles ꝛ fragiles. pell' eius fuit ꝟgo maria que ip̄m os carne veſtiuit: ꝛ q̄ multis tribulationibꝰ expoſita fuit. Dicit ergo xp̄s, pelli mee conſumptis carnibus ꝛc. Nā circa dētes. i. apl̄os nō remāſerūt niſi labia. i. amoris ꝟba. q̄ eñ ipz mortuū adhuc diligebāt. libēter loquebāt de ip̄o. ſicut pꝫ Lu. xxiiij. in duobꝰ diſcipulis eūtibꝰ in emaus. qui de ip̄o ibāt loquēdo. ꝛ ſic dicit Greg. in omel'. paſcali. Amabant ꝛ dubitabāt. Carnes ꝟo. i. ip̄e mulieres fuerūt cōſumpte. i. extincte a fide. Os ꝟo ſolūmodo adheſit pelli. ꝛ pellis oſſi: qa xp̄s adheſit matri: ꝛ mr̄ filio. Vñ Cant. j. ip̄a inqt. Dilectus meꝰ mihi ꝛ ego illi. xp̄s ergo adheſit matri ip̄am de cruce cognoſcendo. ꝛ eā diſcipulo cōmēdādo. Mater ꝟo adheſit filio ip̄uꝫ amādo: illūqꝫ ī cruce aſſociādo, ac eius fidē illibatā ſuando. et ꝓ eius amore mori deſiderādo. Tertio eiꝰ fortitudo fuit pſeuerāter agēdo fortia. vnde ip̄a habuit virtutē magnificētie, quā diffinit Alber. vbi. ſ.c. lxxxvſ. di. Magnificentia eſt rerū bene geſtarū felix cōſummatio. ꝛ ſubdit ibidē. Cōſummatio rerum bene geſtarū ꝑ beatā virginē excellit īꝓportionabilr̄ oīs pure creature cōſummationem, ergo in actu magnificētie excellit oēm viatorē. Habuit qꝫ btā virgo virtutē fiducie q̄ eſt ſpēs fortitudīs, quaꝫ diffinit idē doctor.c. ſequēti. dicēs, fiducia ē certa ſpes ꝑducēdi ad finē rē q̄ cepta eſt. ꝛ ſubdit. Sed certitudo ſpei btē virgīs fuit abſoluta ꝛ infallibilis. Omniū aūt alioꝝ fiducia ꝯditionalis eſt vel fallibilis. ſꝫ infallibile excellit fallibile improportionabilit̄ inquātū tale. ergo ſic fiducia btē virginis excellit fiduciā oīuz viatoꝝ. hꝫ ille. Hūit ēt virtutē ſecuritatꝭ q̄ eſt alia ſpēs fortitudīs Quā diffinit p̄dictꝰ doc. vbi. ſ.c. lxxxviij. di. Securitas eſt habitꝰ ſm quē ſuꝑuenientes incōmoditates formidant: qn quod inceptū eſt ad finē ꝑducat. ꝛ ſubdit. Securitas beate ꝟginis fuit ſine timore ſuꝑatiōis, ergo excellit ſecuritatē oīs viatoris Ip̄a igit̄ btiſſima ꝟgo fuit oīuz viatoruz fortiſſima: q̄ ſuauit illō Oratij in ſmōibꝰ Viuite fortes. Fortia diuerſis oppōite pectora rebꝰ. Et illud Juuenal' li. iiij. Forteꝫ paſce animū morꝭ terrore carētē. Et illō Cathonis moral'. Rebꝰ in adūſis animū ſubmittere noli. Et illud Matthei poete ī li. thobie.c.xxx. Lubrica fortune nō te premat alia. viuas. Maior ī adūſis pſperitate minor. Et illud Henri. ſamariēſ. lib. ij. Cōtra fortunā ſis ꝯſtans, ſis patiens. ſis Ferreꝰ. aduerſis. te neqꝫ frāgat hyēs. vñ ip̄a cū deberet fugere in egyptū ꝓpt̄ herodis metū: dicebat illud Proſperi in li. epigrā. Non metuo exiliū, mūdus domus oībus vna eſt. Vt eñ inqt Ouiđ. in. j. de faſtis. Oīe ſoluꝫ forti pr̄ia eſt vt piſcibus equor. Vt volucri vacuo: quicq̄d ī orbe pꝫ. Sciebat nāqꝫ btā ꝟgo verā eſſe illā Lucani ſniam. li. vij. di. Fortiſſimꝰ ille ē. Qui prōptꝰ metuēda pati ſi cōmꝰ iſtēt. Et differre pōt. Et illā Marcial' poete di. Sub q̄cūqꝫ onere ſtrepituqꝫ oīve labora. Rectū ſtare lica glīa nō modica eſt. Et illaꝫ Proſperi in li. epigrā. epigrā. xxxv. Rector eſt adverſa pati ꝛ tolerare modeſte. Nec querula in queꝙ voce mouere deū. Et epigrā. xlix. Nāqꝫ bonos nō blāda inflāt nec aſpa frangūt. Et illā Berñ. in li. de īꝓbatōne vitioꝝ.c.vſ. Non turbāt aduerſa pios: nec pſꝑa tollūt. Et illā Gualteri poete li. vſ. Eſt animi forꝭ ſtantē cōtemnere mortem. Degeneres animi pectuſqꝫ ignobile. ſummū Credūt eē bonū diuturna viuē vita. Et ideo in oībus aduerſitatibꝰ fortiſſima atqꝫ patiētiſſima fuit. vñ verificata fuit in ip̄a illa Berñ. ſnīa in lib. de īꝓbatiōe vicioꝝ.c. iiij. di. Nulliꝰ adūſi patiēs terrore ſmouet. Et ſua vir patiēs vota videbit ouās.

Habuit qꝫ virtutē pſeuerātie que duplr̄ đr ſm p̄dictū doc. vbi. ſ.c. xcſ. Vno modo ꝓpoſitū pſeuerādi vſqꝫ in finē. Alio modo actus pſeuerādi. ꝛ ſubdit idē Alber. Volūtas btē ꝟginis ad pſeuerandū fuit inflexibilis ꝛ actꝰ inceſſabilis: ſꝫ oium alioꝝ volūtas eſt flexibilis ꝛ actꝰ ceſſabilis. ꝑ huiꝰ pſeuerātia alioꝝ pſeueratōne eſt īꝓportionabilis. De pſeuerātia aūt btē virginis habet Act. j. vbi đr. Aſcēderūt vbi manebant Petrus ꝛ Johēs Jacobꝰ ꝛ Andreas ꝛc. ſequit̄. Hi oēs erāt pſeuerātes vnanimiter ī orone cū mulieribꝰ ꝛ maria matre ieſu ꝛ fratribꝰ eius. Ex q̄bus ꝟbis habet ꝙ ad habendā pſeuerantiā ſunt quattuor neceſſaria. Primū eſt ſctōꝝ viroꝝ ſocietas vñ đr ꝙ ibi erāt Petrus ꝛ Johēs ꝛc. ꝛ iō inqt Seneca ad Lucillū. Cum his cōuerſare qui te meliorē facturi ſunt. ꝛ in. iij. li. de ira iterū ait. Sumunt a ꝯuerſationibꝰ mores. ꝛ in. §. cogitandū. in aut̄. de mona. dicit̄. Senioꝝ cōuerſatione fiet iuuētutis educatio pfecta. ꝛ Amb. i. ij. de officijs.c. xx. dicit. Plurimuꝫ ꝓdeſt vnicuiqꝫ bonis iūgi. Ait eñ ꝓpheta pſ. xvij. Si cuꝫ bono bonꝰ eris ꝛc. ꝛ ideo inqt Autor aſtrolabij. Infames fugiat tua ꝯūſatio ſemꝑ. Et ſocio gaude te meliore frui. Ad p̄dicta etiaꝫ adduci pōt illud qđ inqt Ouiđ. in. ij. de remedio amo. di. In loca nōnūq̄ ſiccis arētia glebis. De ꝓpe currēti flumine manat aqua. Tepidis ergo ꝛ deuotōe aridis maxime neceſſaria eſt bonoꝝ ſocietas. quorū exemplo incitent̄ ad bonū. Et iō inqt Jacobus beneuētanꝰ ſui li.c. xxxvij. Stat male ſolus homo. ſolꝰ male vadit ꝛ ip̄e. Qui viuit ſolus mors ſibi iūcta manet. vnde in vulgari ꝓuerbio dicit̄. Solo ꝑ via andare e ſolia. Multuꝫ etiā vt. ſ. patuit eſt vtilis iuuenibꝰ ſocietas ſenū. de qua autor libri qui đr facetus.c. iiij. inqt. Doctior efficitur ſenioribꝰ aſſociatꝰ. ꝛ ꝓpter p̄dicta dicē ſapiens Eccī. xxxvij. Cū viro ſancto aſſiduꝰ eris. De hoc etiā dicit̄ Prouer. xxxij. ferrū ferro acuit̄. ꝛ homo exacuit faciē amici ſui Tūc autē ferrū ferro acuit̄. qñ vnꝰ ab alio ad bonū faciēdū acutior reddit̄. Tūc hō faciē amici ſui exacuit. qñ ip̄ꝫ ī dei amore feruentē fac̄. iō Eccl̄i. iiij. đr. Meliꝰ eſt duos eſſe ſil' ꝙ vnū. hñt eñ emolimētū ſocietatꝭ ſue. Scđꝫ eſt oronum aſſiduitas. ideo đr ꝙ erāt pſeuerātes in orone. Oronum eñ aſſiduitas īpetrat oīa. ſicut habet Lu. xſ. de illo q̄ ſua aſſiduitate ꝛ petēdi īportunitate tres panes obtinuit. Importunitate eñ ac pſeuerātia petētiū aliqñ ꝯcedunt̄ q̄ als nō ꝯcederent̄.c. ſi. vbi gl. de reſcꝑ. lib. vſ. ꝛ. l. ſ. C. de peti. bō. ſubla. Et alibi đr ꝙ nō ſufficit incepiſſe niſi pſeueret̄. l. papinianꝰ. §. memiſſe. ff. de inof. te. Tres aūt panes ſignificāt refectionē triū potentiaruꝫ. Nā ꝟtute oronis memoria reficit̄ ꝯtinua dei recordatōe. intelligētia vera fide ꝛ dei cognitōe. Volūtas aūt dei amore ꝛ charitate. Tertiū eſt cordis vnanimitas. vñ đr ꝙ erāt pſeuerātes vnanimit̄. Tūc aūt hō hꝫ cordis vnanimitatē qñ eſt vnitꝰ cū p̄ximo: amorē fraternitatꝭ hñdo. vñ ad Heb. xiij. ait apl̄s. Charitas fraternitatꝭ ꝑmaneat in vobis. Itē qñ eſt vnitꝰ cū deo ip̄m ꝑ deſideria q̄rendo: ꝛ in ip̄o quieſcēdo: ſicut faciebat Dauid q̄ pſ. iiij. inqt. In pace in idipꝫ dormiā ꝛ requieſcā. Itē qñ eſt vnitꝰ cū ſeip̄o: vnū ſolūmodo appetēdo. ſ. vltimum finē ꝛ et̄ne pr̄ie felicitatē. ſic faciebat Dauid q̄ pſ. xxvſ. ait. Vnā petij a dño hāc requirā vt inhabitē in domo dñi oībꝰ diebꝰ vite mee. Quartuꝫ eſt mr̄is familiaritas. iō ſubdit̄ cū maria mr̄e ieſu. Qui eñ ſe illi familiares exhibēt ꝑ ſp̄ualē deuotionem: q̄ttuor bona ab ip̄a recipiūt. p̄mo eñ cōicat eis diuina bñficia. vnde Sap. viij. inqt Salemō. ꝓpoſui hāc ducē mihi ad ꝯuiuādū: ſciens qm̄ cōicabit mihi de bonis ſuis. Scđo dat eis ꝯſolatōnē ꝯtra adūſa. vnde ſubdit̄. Et erit allocutio cogitatōis ꝛ tedij mei. Tertio dat leticiā ꝛ gaudiū ſubleuādo ſpem ad ſuꝑna. iō ibidē ſubdit̄. intrans in domū meā cōquieſcā cū illa. nō eñ habet amaritudinē ꝯuerſatio illiꝰ. ſed leticiam ꝛ gaudiū. Quarto p̄uenit noſtra deſideria: ideo dicit̄ Eccl̄i. xv. obuiabit illi q̄ſi mater honorificata.

Marginal notes (left page): L — Patiēs fuit; nota; M — Perſeuerāter agebat

Marginal notes (right page): N — Fuit pſeuerās; Ad pſeuerātiā reqrūt q̄ttuor.

Pars tertia hui⁹ ſmonis de tpantia beate virginis.

o Ixit q̄ȝ ỽgo bn̄dicta in ỽbis ꝓ poſitis in themate noſtro meū eſt conſiliū.ſ.tēpate ꝛ modeſte viuēdi.hanc em̄ tpantie ỽtutē habuit btā ỽgo excellēter ſup oēs hoīes vt ait Alber vbi.ſ.c.xcij. Tpantiā aūt diffinit idē doctoꝛ ſm pħos dicēs. Tēpātia eſt ꝯtra illicitos animi impet⁹ firma ꝛ diſcreta dn̄atio. ꝛ fuit diffinitio Tullij in.ij.retho. Aliā aūt diffinitionē ponit glo.ſuper illud Marc.viij. Erāt q̄ mādu cauerāt q̄ſi q̄ttuoꝛ milia hoīuȝ ꝛc. Tēpantia eſt refrenatio cupiditatis ab his q̄ tpal'r delectant. Hui⁹ aūt ỽtutis p̄ma eſt ſpēs caſtitas. q̄ excellētiſſimo modo fuit in btā ỽgine. Nā in oib⁹ alijs viatoꝛib⁹ caſtitas eſt cuȝ caſu ad min⁹ in p̄mū motū venialē. in ipa autē fuit ſine caſu vllo etiā in pctm̄ veniale vel aliquē inoꝛdinatū motū ex q̄ eius caſtitas fuit ipꝛopoꝛtionabilis. Itē fuit excellētioꝛ caſtitate angeloꝝ q̄nq̄ꝫ gradib⁹. Pꝛio em̄ eſt multiplicioꝛ. Angeli em̄ hn̄t caſtitatem tm̄ in ſpū. ỽgo aūt in carne ꝛ ſpū. Scd̄o ē nobilioꝛ: q2 illa naturalis: iſta ḡtuita. Tertio eſt vtilioꝛ: q2 illa eſt ex ſtatuȝ merendi iſta eſt meritoꝛia. Quarto eſt glioſioꝛ: q2 illa ſine victoꝛia. hec cū victoꝛia. Quīto eſt laudabilioꝛ: q2 illa eſt neceſſaria. btē autē ỽginis volūtaria. hec Alber. vbi.ſ.c.xciij.

Spēs abſtinētie

p Scd̄a tpantie ſpēs eſt ſobꝛietas ꝛ abſtinētia q̄ multipl'r fuit in btā ỽgine. Eſt aūt q̄drup̄lex ſpēs abſtinētie. p̄ma eſt abſtinere ab oībus nociuis. de q̄.j.ad Coꝛ.ix.dꝛ. Oīs q̄ in agone ꝯtendit ab oīb⁹ ſe abſtiet. Iſta nociua ſunt vitia ꝛ pctā a q̄b⁹ ſēp eſt abſtinendū. vn̄ Eccl'i.iij.dꝛ. Sapiēs coꝛ et intelligibile abſtinet ſe a pctīs. ſcd̄a eſt abſtiere q̄nq̄ꝫ a licitꝭ. q2 ſicut dꝛ.j. ad Coꝛ.ix. oīa mihi licēt ſ3 nō oīa expediūt. oīa mihi licēt ſed nō oīa edificāt. Facit ad h̄ lex ſp. ff. de ritu nup. vbi dꝛ. Sēp in ꝯiūctōnibus nō ſolū q̄d liceat ꝯſiderandū eſt. ſed ꝛ quid honeſtū ſit. facit etiā.c. ꝯſuetudo.j.di.ꝛ.c. ſctē ſunt.§.pꝛeterea cum.c.ſeq.iiij.di. De hac aūt ſpecie abſtinētie Ouid. i epl'is ait. eſt ỽtus placitꝭ abſtinuiſſe bonis. Tertia ē abſtinētia a ſupfluis ſicut a ſupfluitate curarū ꝛ diuitiarū: quaȝ abſtinentiā pctōꝛes nō hn̄t. vnde Eccl'i.xj.dꝛ. pctōꝛi dedit deus afflictionē ꝛ curā ſupfluā vt addat ꝛ congreget ꝛ tradat ei q̄ placuit deo. Hec autē abſtinētia a ſupfluis cōmendaꝛ i iure. a q̄ oīs ſupfluitas euitaꝛ.§.ſane.i pe.ſexti.ꝛ i l.j.§.nulla itaq̄ꝫ.C.de ve.iu.enu.ꝛ.§.q̄b⁹.in.j.coſti.Co. ꝛ.l.obſuandū.ff.de of. pſi. ꝛ.l.fi.C.de dona.

Q Quarta eſt abſtinere a ſupfluo cibo ꝛ potu. de qua Eccl'i.xj. dicitꝛ. Cogitaui in coꝛde meo abſtrahere a vino carnē meā. Talē abſtinētiā hēbat Daniel qui inq̄t ſui li.c.x. panē deſiderabilem non comedi. Caro ꝛ vinū nō introierunt in os meū. Iſta aūt q̄druplex abſtinētia iueniꝛ fuiſſe in btā ỽgine. p̄mo em̄ abſtinuit a nociuis.ſ.pctīs. ꝛ ab oī ſpecie mali. ſeruans illud ad Theſ.v. Ab oī ſpecie mali abſtiete vos. ſcd̄o abſtinuit a licitꝭ. licitū enim erat mr̄imoniū ꝯhere ꝛ conſummare: ſ3 ipa ab iſto licito abſtinuit ꝛ ꝑpetuā ỽginitatē deo vouit. vn̄ dixit āgelo Luc.j. Quō fiet iſtud q̄m virū nō cognoſco. i. me nō cognoſciturā ꝓpono. ꝯſenſit aūt in mr̄imoniū quātū ad ꝯiugalē hītatōeȝ ſimpl'r. Quātū ỽo ad copulā carnalē nō ꝯſenſit niſi ſub ꝯditōne videlȝ ſi deo aliꝛ placeret q̄ꝫ ipa ꝓpoſuerat. vn̄ Hugo de ſcō vicꝛ. in li. de ſacris inquit. ſuſcepit ỽgo cōiugiū ſ3 nō mutauit ỽginitatis ꝓpoſitū. hoc q̄dē fides ꝛ pietas cōſiteꝛ ꝙ ei⁹ ꝓfeſſionē nullaten⁹ minuit cōiugalis ꝯſenſus ſicut ipi⁹ caſtitatē nō violauit cōcept⁹. nec integritatē abſtulit ꝑtus.

R Tertio abſtinuit a ſupfluis: q2 nec ſupflua habuit. ſic patuit. vt.ſ. dictū ē in purificatōe. vbi agnū emere nō potuit: nec ſupflua dixit: q2 nō eſt locuta niſi ỽba q̄ ſpectarēt ad dei honoꝛē vel ꝓximi vtilitateȝ: vel ad ſui hūilitatꝭ oſtēſiōnē. Nec ēt ſupflua ſ3 vtilia ꝛ neceſſaria cogitauit. vn̄ dꝛ Lu.j. Cogitabat q̄lis eēt iſta ſalutatio. nec ſupflua ꝯcupiuit: ſ3 tm̄ vnū neceſſariū.ſ. adherere deo ꝛ eo frui. de quo dꝛ Lu.x. Poꝛro vnū eſt neceſſariū. Maria optimā parteȝ elegit que nō auferꝛ ab ea. Quarto abſtinuit a neceſſarijs.ſ.cibo ꝛ potu ꝛ alijs neceſſitatib⁹ coꝛpis. Vn̄ Amb. vbi.ſ. inquit. Quid exequar ciboꝝ parſimoniā. officioꝝ redūdantiā alterū vltra naturā ſupfuiſſe. alterū ipſi pene nature defuiſſe. illic nulla intmiſſa tpa. h̄ cōgeminat⁹ ieiunio dies. Et ſi q̄n ſucceſſiſſet reficiēdi volūtas cibus plerūq̄ꝫ obuius qui moꝛtē arceret nō delitias miſtraret. doꝛmire nō p̄us cupiditatꝭ q̄ꝫ neceſſitatꝭ fuit. ꝛ tn̄ cuȝ quieſceret coꝛp⁹ vigilabat anim⁹ qui frequēter iſomnis aut lecta repetit. aut ſomno intrupto ꝯtinuat

aut diſpoſita gerit: aut gerēda pꝛonūciat. Hec ille. Dicit aūt Albertus vbi.ſ.c.xciij.

Sobꝛietas ỽginis

ꝙ ſobꝛietas ꝛ abſtinētia in viatoꝛib⁹ pōt eſſe cū erroꝛe ꝛ poſſibilitate cadēdi ſaltem in p̄mū motū gule. Non ſic aūt fuit ſobꝛietas btē ỽginis. ḡ excellētioꝛ fuit ſobꝛietate oīuȝ alioꝝ viatoꝝ. Pꝛeťea abſtinēt plerīq̄ꝫ aut ꝓ debito ſatiſfactōis ꝓ pctō p̄teri to: aut ꝓ deletōe pene debite in p̄n̄ti. aut ꝓ cautela euaſionis ꝓ futuro pctō: ſ3 in beata ỽgine nō fuit abſtinētia ꝓ debito ſatiſfactionis nec ꝓ pctō p̄terito: ſ3 ꝓ merito ſuꝑerogatōis: nec ꝓ cautela ꝓuiſionis: ſed ꝓ exemplo edificatōis. nec ꝓ deletōe pene: ſ3 ꝓ merito gl'ie. ḡ fuit nobilioꝛ abſtinētia cuiuſlibet viatoꝛis. Hec Alber. vbi.ſ.

S Tertia ſpēs tēpantie eſt modeſtia. cui⁹ ꝑtes enumerat Arch. in.c.j. in p̄n. ſup ỽbo modeſtos. de ſtatu regu. li.vj. Que ỽtus p̄ncipal'r cōſiſtit in trib⁹.ſ. in dictis ꝛ in factis ac in cultu veſtiū. Pꝛimo igiꝛ dico ſm Alber. vbi.ſ.c.xcv. ꝙ btā ỽgo habuit modeſtiaȝ in ſummo in dictis ſuis. ꝛ arguit ſic. Nemo vnq̄ꝫ līguā domare potuit. Iac.iij. qō ītelligiꝛ cōiter de viatoꝛib⁹. ſ3 btiſſima ỽgo linguā in ſummo domauit: q2 nunq̄ꝫ in līgua lapſa fuit. ḡ modeſtia beatiſſime ỽginis in dictis oēm creaturā excellit. hec ille.

Uerba Marie

Eſt ergo ſciendū ꝙ ỽba btē ỽginis habuerūt q̄nq̄ꝫ laudabiles ꝯditiōes. p̄mo em̄ nō fuerūt ꝓlixa: ſ3 multū pauca ꝛ breuia. Non em̄ tota ſerie euāgelij inueniꝛ fuiſſe locuta niſi ſepties ꝛ tūc breuiter. p̄mo locuta eſt bis cū āgelo. vt pȝ Lu.j. dicēdo. Quō fiet iſtud. ꝛ Ecce ancilla dn̄i. Bis q̄ȝ locuta eſt elizabeth. p̄mo ſalutādo. poſtea in laudē dei ꝓrūpēdo dicēs. Magnificat aīa mea dn̄m. vt pȝ in eodē Lu.j.c. Bis ēt locuta eſt filio. ſemel i tēplo dicēs. Fili q̄d feciſti nob̄ ſic. Lu.ij. ꝛ ſemel in nuptijs di. vinū nō hn̄t. Ioħ.ij. Et ſemel locuta ē miniſtris dicēs. Quecūq̄ꝫ dixerit vob̄ facite Ioħ.ij. ſemꝑ aūt breuiꝛ locuta eſt: niſi q̄n i laudē dei ꝓrūpit. Et iō multū eſt cōmēdāda: q2 meli⁹ eſt pauca idonee effundere q̄ꝫ multis inutilib⁹ hoīes ꝑgrauari. l. tāta.§. ꝯtrium. C. de ve. iu. enu. loq̄citas ỽo ſcꝑture eſt odioſa. c. ſit rectoꝛ. xliij. di. ꝓpťea in l. fi. in fi. C. de doꝭ. ꝓmiſ. notant docto. ꝙ effundēs nimiū ſmonē incidit in ꝑiculuȝ. Aduocat⁹ etiā ỽboſus aduocare ꝓhibetur ſm gl. in. l. ex ea. ff. de his q̄ no. infa. ꝛ bal. in. l. ꝓxime. ff. de his que in teſta. delenꝛ. Modicitas aūt colloquij ꝛ breuitas placeȝ iuri. qō ꝓbaꝛ ꝑ. l. ſi q̄s obꝛepſerit. ibi. ſatis eſt vnū referre. C. ad le. coꝛ. de fal. ꝛ ꝑ legē ita vulnerat⁹. in fi. ff. ad le. aq̄. ibi immo ſolo ꝯtētus ero. Exēplo igiꝛ mr̄is dei breuiꝛ loquētis. diſcāt mulieres raro loq̄ ꝛ nunq̄ꝫ in ỽbis ꝓfluere niſi foꝛte in oꝛōne ꝛ laude dei. Scd̄o eius ỽba nō fuerūt leuiꝛ ꝓlata: ſ3 multū p̄meditata. vn̄ Luc.ij. dꝛ. Maria aūt ꝯſeruabat oīa ỽba hec ꝯferēs in coꝛde ſuo. vbi dicit Beda. ỽginalis pudicitie iura cuſtodiēs ſecreta xp̄i q̄ nouerat nemini diuulgare volebat. Sed ipa q̄n ille vellet ꝛ quō vellet hec diuulgare reuerēter expectabat. Et ipa quidē ſecreta tacuit oꝛe. vigili tn̄ meditatōe ſcrutabaꝛ coꝛde. Et ber. in quodā ſmone inq̄t. Ve nobis qui ſpm̄ habem⁹ in lingua ꝛ totū ꝓferim⁹ ꝛ vndiq̄ꝫ effluimus. Maria cōſuabat oīa q̄ audierat in coꝛde ſuo. Fuit em̄ velox ad audiendū ꝛ tarda ad ꝓferendū. Qui em̄ incōſiderate loquiꝛ de leuitate puniꝛ. arg. l. famoſi. ff. ad le. iu. maie. ꝛ iō pōderanda ſūt ỽba anteq̄ꝫ ꝓferanꝛ. l. ꝓlatā. C. de ſen. ꝛ inťlo. om. iu. ꝛ. l. labeo. §. fi. ff. de ſuppel. le. vnde dꝛ ꝙ oȝ p̄mo aīas poſtea līguas fieri eruditas. §. illud ỽo. in pꝛoe. ff. Beda q̄ȝ vbi ſ. ait. Imitemur fratres piā mr̄em dn̄i ſeruantē oīa ỽba ꝛ acta ſaluatoꝛis nr̄i. hoꝝ meditatiōe diurna ꝛ nocturna īpoꝛtunos cogitationū nocentiū repellam⁹ incurſus. hoꝝ crebꝛa ꝯſideratōe: nos ꝛ ꝓximos a fabulis ſuꝑuacuis ꝛ maledictis detractōnū colloquijs caſtigare ꝛ ad dīne laudis frequētias accēdere curem⁹.

T Tertio ei⁹ verba nō fuerūt p̄ſumptuoſa. ſ3 ipa in loq̄ndo fuit multū timida ꝛ verecūda. vnde inquit Bern. in quodā ſmone. Eius q̄deȝ ſermo certiſſim⁹ iudex fuit ingenite māſuetudis ac verecūdie ỽginalis. Alioꝝ verecundiaȝ ſuā reputās. vbi aūt a filio audiuit: q̄d mihi ꝛ tibi eſt mulier: tanq̄ꝫ mitis ꝛ humilis coꝛde. nihil illi rn̄dit: ſ3 miſtros facere qō illis diceret admonuit. Et ſubdit Ber. ibidem. Totiēs maria audiuit filiū turbis in parabolis loquētē diſcipulis myſteria reuelantē vidit miracula facientē. vidit i cruce pēdentē. expirantē. reſurgētē. ꝛ aſcēdentē. ꝛ in his oībus vox verecūdiſſime ỽgīs nō audiꝛ. h̄ ille.

U Quarto ei⁹ ỽba non vacua fuerꝛ: ſ3 mltū fructuoſa. Noluit em̄ incidere in. l. fi. C. de reuo. dona. vbi dꝛ ꝙ inania ſunt ỽba q̄rū null⁹ ſequiꝛ effect⁹. Sed

ſuauit illud qȝ notat in.l.ſi qñ.in pñc.ff.
de le.j.ſ.ꝙ ſingula ꝟba in iure.ſingulareȝ
debēt parere effectū.vel ꝙ nullū ꝟbuȝ dȝ
poni ſine myſterio.Fructuoſitas aūt locu⸗
tiōis btē ꝟgis pȝ.Nā locuta eſt cū angelo
⁊ ad eiꝰ ꝟba deus factꝰ eſt hō.locuta eſt cū
elizabeth ⁊ tripudiauit ioħe baptiſta iute⸗
ro clauſus.Locuta ē cū filio in tēplo⁊ deꝰ
factꝰ eſt hoibꝰ ſubditꝰ.locuta ē in nuptijs
⁊ māifeſtauit ſuā glíaȝ xp̄s.Et ex aq̄ fctō
vino honoratꝰ eſt ſpōſus.Quīto eiꝰ ꝟba ñ
fuerūt iprouida:ſȝ mirū diſcreta.Nā ille q̄
loquit dȝ diſcrete puidere.Quid:cui:vbi:
qñ ⁊ quō loquat.oīa eñ debēt fieri ſuo lo⸗
co mō ⁊ tpe.⁊ iux̄ q̄litatē rei ⁊ pſone.arg.
c.ſi.vbi glo.ex̄ de trāſac.fac̄ textꝰ in.l.aut
facta.in pñ.ff.de penis.q̄ ponit ſeptē eſſe
ꝯſiderāda.ꝟgo aūt diſcrete ꝯſiderauit q̄d
loqueret:q̄ oīa ꝟba ſua fuerūt vtilia ⁊ ad
nr̄am edificationē ptinētia.Cōſiderauit
etiā cui loq̄ret:q̄ nō cuilibet viro:ſȝ ſ ei an
gelo.in q̄ inſtruunt mulieres vitare viroꝝ
locutōes.Cōſiderauit inſup vbi loq̄ret.q̄
nō fuit locuta in foro:ſȝ in domo.in q̄ in⸗
ſtruunt mulieres ne in plateis loq̄nt:ſȝ in
domo a viris inſtruant.Cōſiderauit etiā
qñ loq̄ret.ſ.qñ fuit magꝭ oportunū.q̄ ſic
dr̄ Eccī.iij.oī negocio tps eſt ⁊ oportuni⸗
tas.fac̄ optīe tex.in.c.nō dȝ.de ꝯſan.⁊ af⸗
X fi. De iſta diſcretōe loquēdi btē ꝟgis inq̄t
Ber.in q̄dā ſer.Oīa q̄ de dño vel a dño di
cta vł acta cognouerat mr̄ ꝟgo diligent̄ i cor
de retinebat:vt cū tps pdicāde vel ſcribē⸗
de incarnatōis eiꝰ adueniret ſufficiēt̄ vni⸗
uerſa put eēnt geſta querētibus explicare
poſſet.Cōſiderauit etiā quō loq̄ret:q̄ nō
clamoroſe ſȝ modeſte ⁊ ſubmiſſe loquebat
Nunq̄ eñ clamoroſe locuta eſt niſi in filij
ſui paſſiōe.Tūc eī ſm Aug.fortit̄ eiulauit
Btā igit̄ ꝟgo ſua loquēdi modeſtia incre
pauit loq̄cē mulierē.de q̄ dr̄ Prouerb.vij.
Garrula ⁊ vaga quiet̄ ipatiēs nō valēs i
Y domo ꝯſiſtere pedibꝰ ſuis.Nūc foris:nūc i
plateis.nūc iux̄ āgulos inſidiās. Scdaȝ
q̄ȝ modeſtiā.ſ.in factꝭ habuit excellētiſſime
btā ꝟgo.vt inq̄t Alber.vbi.ſ.ſic arguens
Eccī.vij.dr̄.Nō ē iuſtꝰ q̄ ñ peccet.⁊ Prou.
xxiiij.Septies in die cadit iuſtꝰ:qȝ intelli
git̄ cōiter de viatoribꝰ ⁊ de caſu veniali.de
quo etiā hr̄ i.c.ſepties.de peni.di.iij.videt̄
nāq̄ȝ eē res ſupnāł ꝙ q̄s viuat ſine pctō.
qȝ pbat p.c.penul.ex de pben.⁊ in.§.nūc
ſūt.xxv.di.ſine pctō etem̄ nullus viuit.c.

Modeſtia in factis

licet.xlv.di.Sed btīſſima ꝟgo nūq̄ pecca
uit ⁊ nunq̄ cecidit.ḡ in modeſtia facti oēȝ
creaturā excellit. Tertio modeſtia cōſiſtit
in cultu veſtiū.qȝ pbat p illō.j.ad Thim.
ij.ſilr̄ aūt ⁊ mulieres in habitu ornato cū
verecūdia ⁊ modeſtia ornātes ſe nō i tortꝭ
crinibꝰ vel auro vel margaritꝭ aut veſte p̄⸗
cioſa:ſȝ qȝ decet mulieres pmittētes pie⸗
tatē p oīa bona opa.Itē.j.Pet.j.q̄rū non
ſit extrinſecꝰ capillatura aut circūdatio au
ri aut indumēti veſtimētoꝝ cultꝰ.vbi glo.
ait ſicut criſpatꝰ habitꝰ.Hiero.q̄ȝ in q̄dam
epła dicit.Mulieres ſerico ⁊ purpura idu
te xp̄m induere nō pñt.Auro ⁊ margaritꝭ
⁊ monilibꝰ adornate ornamēta cordis p⸗
diderūt.Itē ſup illud Lu.xvj.Homo q̄dā
erat diues ⁊ induebat purpura ⁊ byſſo.in
quit glo.ſi in cultu pcioſarū veſtiuȝ culpa
nō eſſet.ſmo dñi nō tā vigilāter exp̄meret
ꝙ diues purpura ⁊ byſſo indutꝰ apud iſe⸗
ros irremediabilr̄ torq̄ret.Ex q̄bꝰ auctibꝰ
innuit ꝙ adhibēdus eſt modꝰ in cultu et
habitu veſtiū.Ex habitu eñ ⁊ veſtitu iudi
cat modeſtia vel incōtinentia mulieris.l.
itē apud labeonē.§.ſi q̄s ꝟgines.ff.de in⸗
iuri.⁊ ibi Bal.ſumādo dicit.Talē te iudica
bo in q̄li habitu te repiero. Or aūt vitāda
ſit pōpa veſtiū ⁊ curioſus ornatus corpis.
habet in.c.fucare.de ꝯſe.diſ.v. Querit
octauo qualr̄ iſta modeſtia veſtiū in btīſſi
ma ꝟgine fuerit vtrū deſcēdēdo ad deſpe⸗
ctiſſimū hitū.vel ꝯſiderādo mediocritatē.
⁊ ꝙ pmo modo veſtita fuerit:videt dicen
dū ſm q̄ſdā p ſniam Hiero.in quadā epła
dicētis.Cinis ⁊ ciliciū ſūt arma penitētū.
Itē Chryſ.de tunica incōſutili opinat:ꝙ
dr̄ incōſutilis ſic mulier dr̄ deformis.non
ꝙ ſit ſine forma:ſȝ q̄ habeat malā formā.
Ita tunica incōſutilis dctā eſt nō ꝙ fuerit
ſine ſutura:ſȝ q̄ habuerit rudes ⁊ ineptas
ſuturas ⁊ deſup ꝯtexta p totū.i.appetia⸗
ta ſic veſtimēta pauperū.ſi igit veſtitꝰ dñi
adeo fuit deſpectꝰ ⁊ vilis ac aſperrimꝰ.ḡ ⁊
in mr̄e:q̄ in oībꝰ imitatrix illiꝰ fuit:debuit
eſſe hitus deſpectiſſimꝰ. Or aūt mediocri⸗
tatē i veſtitu ſuauerit pbat p btm̄ Hiero.
i q̄dā epła q̄ inq̄t.Ornatꝰ veſtiū vt ſordes
pari mō fugiēdi ſūt:q̄ nec affectate ſordes
nec exq̄ſite delitie laudē pariūt.xlj.di.§.j.
Itē nihil tātū placet deo quātū zelꝰ aiarū.
vt inq̄t Greg.ſup Ezech.ad zelū aūt ordi
nat ꝯformitas.iux̄ illō.j.ad Cor.j.Oībꝰ
oīa factꝰ ſum vt oēs lucrifacerē.Cōformi⸗

Modeſtia veſtium.

X Fuit modeſtia i habitu

tas aūt eſt in mediocritate.Cū ḡ btīſſima
ꝟgo fuerit maxima zelatrix aiarū que oēs
maxīe lucrifacere voluit.ſequit ꝙ oībꝰ hoi
bus quantū potuit ſm deū ſe cōpauit.Et
iō in veſtitu mediocritatē habuit.Itē ꝟtꝰ
in mediocritate cōſiſtit.ij.Eth.vbi etiā di
cit phs.In oībꝰ medietas eſt laudāda.ex⸗
trema aūt vitupabilia ſunt.Vñ Goffredꝰ
in poetria inq̄t.In oībꝰ vna ē ꝟtus ſuare
modū.⁊ Oratiꝰ in ſmonibꝰ dic̄.Eſt modꝰ
in rebꝰ ſūt certi deniq̄ȝ fines.Quos vltra
citraq̄ȝ neq̄t ꝯſiſtere rectū.⁊ Sen̄.in li.tra
gediarū ait.Quiſq̄s medium defugit iter
ſtabili nūq̄ tramite pgit.⁊ iō iuriſte dicūt
ꝙ ſemp via media dȝ eligi.vt no.in.§.ſed
cū libertꝰ.inſti.ex qui.cau.ma.nō li.⁊ in.l.
antiq̄.cū ſi.ff.ſi ps here.peta.Cū ḡ btīſſi⸗
ma ꝟgo oībus exēplū ꝟtutū extiterit etiā
in mediocritate hitus exēplū dedit. Ad
Triplex habitꝰ
hāc q̄ōnē rñdet Alber.vbi.ſ.c.xcvj.dicēs
ꝙ triplex eſt hitus.ſ.vanitatꝭ mediocritatꝭ
⁊ hūilitat.pmꝰ eſt reprobādus.ſ.vanitatꝭ.
ſcōs ꝟo hitus.ſ.mediocritatꝭ ptiet ad mo⸗
deſtiā tpantie ſm cōeȝ ſtatū ad quē tenēt
oēs boni xp̄iani q̄ debēt hīe hitꝰ mediocri⸗
tatē.Tertiꝰ aūt hitus.ſ.hūilitatꝭ ē pfectoꝝ
⁊ hȝ ſilr̄ ſua extrema ⁊ ſuū mediū.pōt eñ
eē parū hūilis vel nimis hūilis.Dicimꝰ āt
ꝙ hitus btīſſime ꝟgis fuit hitꝰ humilitatꝭ
ñ mediate.i.mediocrit̄ hūilis.Et i illo ſen
ſu loquit Hiero.cū dicit:ꝙ ornatꝰ veſtium
⁊c̄.Idē etiā credimꝰ de veſtitu dñi ⁊ alioꝝ
Color veſtiuȝ Marie
ſanctoꝝ. Si aūt querat cuiꝰ coloris eēt
hitus btē ꝟgis:Dico ꝙ lȝ ſcp̄tura de h̄ ex
pſſaȝ mētionē nō faciat ſic nec de hitu xp̄i
tñ credo ꝙ veſtimentū eiꝰ fuerit ſilē veſti⸗
mēto xp̄i qȝ ſuis manibꝰ fecit btā virgo.
Ipa eñ fecit filio ſuo puulo tunicā incōſu
tilē q̄ ſic corpꝰ creſcebat:parit̄ creſcebat et
illius pportiōi ſp ꝯueniebat:quā vſq̄ȝ ad
crucē portauit.Et h̄ tunica fuit coloris co
lūbini:ſic ē hitꝰ frm̄ minoꝝ quā q̄dē tunicā
btūs fr̄ Baptiſta de leuāto cū eſſet vicariꝰ
gnālis ordis nr̄i ſeł pdicās mł̄i:dixit ſe bis
vidiſſe in q̄dā caſtello in q̄ cū magna ſolē⸗
nitate ⁊ reuerētia ac mł̄tis accēſis lūiaribꝰ
oñdit:⁊ iurauit pdictā tunicā eē coloris p
dicti.Cū ḡ talē colorem elegerit xp̄s p ſuo
veſtitu.credēdū eſt etiā btāȝ ꝟginē in hoc
filio ſuo voluiſſe eē ꝯformē. Sȝ q̄rit q̄lr̄
btīſſima ꝟgo alios viatores in iſta medio
critate veſtitꝰ potuit excellere.cū de q̄cūq̄ȝ
pāno veſtes habuerit:Alij de eodē panno

vel ſilr̄i potuerint veſtiri.Ad h̄ rñdet Alb.
vbi.ſ.ꝙ q̄ ſm phȝ circa pticłaria i hmōi
ars mediū determinare neſcit.Deſcēdenteȝ
eñ ad idiuidua iubet plato q̄eſcere.vt inq̄t
Porph.in vłibꝰ.Singłaria eñ q̄ ad nos
dicunt infinita nec eoꝝ eſt ſcīa.vij.Ethic.
Iō in hmōi grā potētior eſt arte.Dicimꝰ ḡ
ꝙ btīſſima ꝟgo exceſſit alios viatores in
cultu veſtimētoꝝ.in h̄ ꝙ ſup artē p vnctio
nē ſpūſſancti ſciuit pciſe mediocritateȝ in
hitu hūilitatꝭ obſuare pfectiſſime.ḡ ſua⸗
uit btīſſima ꝟgo illud ad Phil.iiij.ſ.Mo
deſtia vr̄a nota ſit oībus hoibus.

Pars q̄rta de prudētia btē ꝟginis.

I
In ꝟbis themat̄ nr̄i dixit ꝟgo
bñdicta.Mea ē prudētia.In
ipa eñ vt ait Albertꝰ.vbi.ſ.c.
lxxxiij.fuit prudētia excellenti
or q̄ in aliq̄ alio viatore.iō in officio aſſū⸗
ptionis illi canit eccłia dicēs.ꝟgo pruden
tiſſima q̄ pgrederis ⁊c̄. Sciēdū eſt aūt ꝙ
vt ait Sen̄.in li.de.iiij.ꝟtutibꝰ.Tria ſunt
ad prudētiā ptinētia.ſ.pterita recogitare
pñtia ordinare:⁊ futura puidere.iō de im
prudētibꝰ dr̄ Deut.xxxij.Gēs abſq̄ȝ ꝯſilio
ē ⁊ ſine prudētia.vtinā ſaperēt.ſ.pterita ⁊
intelligerent.ſ.futura:ac nouiſſima pui⸗
derēt.Has etiā ptes prudētie pōit Tulliꝰ
in.ij.retho.⁊ de ipis etiā hr̄ in pe.inſti.§.
quoꝝ.De q̄bus h̄ breuit̄ ptrāſeo.q̄ de ipis
in.ij.pte roſarij ſmonū.ſer.viij.parte vlt.
diffuſe tractaui.Btā igit ꝟgo prudentiſſi
ma fuit:q̄ pterita cōtinue recogitauit.vñ
dicere poterat illud ps.lxxvj.Cogitaui di
es antiq̄s ⁊ annos eternos in mēte habui
pñtia q̄ȝ bñ diſpoſuit ⁊ diſponit.Unde de
illa dicit ſctā mr̄ eccłia in officio viſitatōis
ſue.Diſpoſuit nāq̄ȝ inferiora oīa ſua ſapiā
puidētia ⁊ induſtria ppulſata.Futura q̄ȝ
optime puidit dū p hūilitate ſua ſe ab oī⸗
bus generationibꝰ beatificandā ⁊ magnifi
candā eſſe cognouit.dicēs Lu.j.Reſpexit
humilitatē ancille ſue.ecce eñ ex hoc btāȝ
me dicēt oēs gn̄atōes.Fuit etiā prudens
ꝯſeruādo oīa ꝟba hec:q̄ de filio puulo di⸗
cebant.ꝯferēs in corde ſuo.Lu.ij.ſ.cū his
q̄ ſcp̄ta erāt de eo.vt dicit Beda.prudent̄
q̄ȝ diabolo occultauit ꝟginitatē ſuā:pru⸗
dēter euaſit pſecutionē Herodis ꝯ filium
fugiēs in egyptū cū eo.eiꝰ q̄ȝ prudētia ap⸗
paret p ea q̄ diximꝰ i pte pce.de modeſtia ⁊
paucitate locutiōis eiꝰ.ſcp̄tū eſt eñ Prou.
xj.vir prudens tacebit.et.xxj.eiuſdem lib.

Tria ad prudentiam ptinēt

verba prudẽtis ſtatera põderabũt. ⁊ Prouer. x. iterũ dr. Qui moderat̃ labia ſua prudẽtiſſimus eſt. Preterea ſi ſcia ſcõꝝ prudentia ē vt dr Prouer. ix. Profecto hãc ſciam habuit ipa ſancta ſanctoꝝ beata ꝟgo. Et ſi ſancti ãbulauerũt ꝑ vias prudentie. iuxͣ illud Prouer. ix. Ambulate ꝑ vias prudẽtie. ꝓfecto credendũ eſt ꝙ ipa ꝟgo ꝟginuꝫ ⁊ ſanctoꝝ ſctiſſima ꝑ vias ipas ãbulauit.

B Prudẽtiſſima fuit

Quod aũt beata dei genitrix prudẽtiſſima fuerit. ꝓbari põt ꝑ illud Prouerb. iij. Dñs ſapiã fundauit terrã. i. beatã ꝟginẽ. ſtabiliuit celos prudẽtia. ꝑ celos aũt eiꝰ ſenſus intelligi poſſunt: quos dñs prudẽtia repleuit. Patet quoqꝫ prudẽtia ꝟginis ſi perſcrutemur diffinitionẽ ipiꝰ prudẽtie. quaꝫ ponit Tullius. ij. veteris retho. di. prudentia eſt rerũ bonarũ ⁊ malarũ ſcia. cuꝫ quo ꝯcordat ⁊ melius diffinit iuriſcõſultus in l. iuſticia. §. iuris prudẽtia. ff. de iuſti. ⁊ iu. ⁊ impator iuſti. co. ti. §. j. di. Prudẽtia eſt diuinarũ atqꝫ humanarũ rerũ noticia. iuſti atqꝫ iniuſti ſcia. Beata etẽ ꝟgo diuinarũ ⁊ humanarũ rerũ atqꝫ iuſti ⁊ iniuſti noticiã ſup oẽs viatores habuit. vt patere poteſt ex dictꝫ in parte. iij. huiꝰ opis. ſer. j. parte. iij. ⁊ patebit ex dicẽdis infra. ſmõe v. et. vj. huiꝰ ꝑtis. ergo ſuper oẽs viatores prudẽtiſſima fuit. Vñ illi dixit deus illud Prouer. vij. Dic ſapie. ſoror mea es. ⁊ prudentiã voca amicã tuã. Ut eñ dicit phi. li. j. magnoꝝ moraliũ. c. lxxxj. prudẽtia ē ſic architector ꝟtutũ. ⁊ vt ait Tulliꝰ in tuſcu. queſti. lib. j. nihil eſt hoīs prudẽtia dulciꝰ. Et Caſſi. lib. vj. epiſtolarũ. epl'a. x. inquit. Sola eſt prudẽtia q̃ rebus oībus ꝑponit̃ qñ in hoīe felicit̃ inuenit̃. eſt eñ mr̃ oīum virtutũ. c. j. de offi. cu. ⁊. j. q. v. c. ꝑſentium. De qua phs dicit in. j. reth. c. xiij. prudẽtia eſt ꝟtus intellectꝰ ſine qua nõ ꝯſiliari põt de bonis ⁊ optimis dictꝫ ad felicitatem. et iſta nõ inuenit̃ niſi in bonis. Unde Ariſt. in. vj. Eth. inq̃t. impoſſibile eſt aliquẽ prudentẽ eſſe nõ bonũ. ⁊ btũs Tho. ij. ij. q̃one xlvij. ar. xiij. ꝓbat triplici rõne ꝙ perfecta prudẽtia in pctõribus nõ eſt. Cũ ergo beatiſſima ꝟgo fuerit optima: ⁊ oībus ꝟtutibus ornata: clarũ eſt ꝙ fuit prudẽtiſſima. Si eñ prudẽtiã nõ habuiſſet ꝓprie homo appellari nõ potuiſſet. q2 vt ait phs. ij. de aia. Homo eſt prudẽtiſſimũ aīalium. Item deo diſplicuiſſet in oībus opibus ſuis: q2 vt inq̃t eſop. Diſplicet imprudẽs vñ placere ſtudet. q̃ ergo ſumme placuit altiſſimo: prudẽtie ꝟtutẽ habuit in ſummo. Et q2 in libro ꝓbleumatũ parte. xxx. dicit phs ꝙ homines parui capitis prudẽtiores ſunt eis q̃ ſunt magni capitis. Ideo glõſa virgo q̃ fuit capitis nõ magni ⁊ inflati. i. ſupbi: ſed exigui. i. humillimi: prudẽtie ꝟtute meruit adimpleri. Tãta aũt erat beate ꝟginis prudẽtia. vt etiã ĩ eius facie reluceret. iuxͣ illud Prouer. xviij. In facie prudẽtis relucet ſapiẽtia. Quia igit̃ Prouerbioꝝ. xiiij. ſcriptũ eſt. In corde prudẽtis requieſcet ſapiẽtia ⁊ indoctos quoſqꝫ erudiet. Ideo rogemꝰ ipam ſapiẽtiſſimã ꝟginẽ vt nos doceat per vias prudẽtie ambulare. ad quod hortat̃ ſapiẽs Prouerb. ix. Prudẽtia eñ ꝑcioſior eſt auro. vt dr Prouñ. xvj. Nã defẽdit a malo. iuxͣ illud Prouñ. ij. prudẽtia ſuabit te: vt eruaris a via mala. Itẽ multiplicat in bono. vñ Prouñ. xix. dr. Cuſtos prudẽtie inueniet bona. ſ. in pñti vita. ⁊ ĩ futura glĩa. ad quã nos ꝑueĩre faciat ipa ꝟgo prudẽtiſſima. Amen.

De tribꝰ alijs ꝟtutibꝰ btẽ ꝟgis. ſ. orõnis feruẽtis ꝓfunde hũiliatiõis ⁊ incõparabil' virginitatis. Sermo quartus.

E a

In tribus beneplacitũ ē ſpiritui meo. Eccleſiaſtici. xxv. Tria ſunt que aīam maxime deo cõiũgũt. Primũ eſt feruẽs oratio. De qua Bern. in quodã ſmone ait. lꝫ ſemp videamur a deo in orõne tñ ⁊ preſentamꝰ ⁊ oſtẽdimꝰ nos q̃ſi facie ad faciẽꝫ cũ deo loquẽtes. orõne eñ cũ deo loq̃mur vt ait Auicẽna. x. ſue metha. c. iij. Ideꝫ q̃ꝫ Bern. iterũ inq̃t. Oratio eſt hoīuꝫ deo adherẽtis affectio ⁊ familiaris q̃dã ac pia allocutio. Scõm eſt ꝓfunda hũiliatio. de q̃ Eccli. xxxv. dicit̃. Oratio humiliantꝫ ſe. ꝑ exauditiõis ſuffragio deũ adit. humilitas ergo in cõſpectu dei nos ⁊ orões noſtras reꝑñtat. adeo eñ ē illi grata. ꝙ illã hñtes ſemp in ꝯſpectu ſuo eſſe deſiderat. vñ ſaluator Matth. xix. dicebat. Sinite ꝑuulos i. humiles venire ad me. Tertiũ eſt ꝟginitas. de qua Salomõ ait Sap. vj. Incorruptio facit eſſe ꝓximũ deo. has autem tres virtutes excellẽtiſſime in ſe habuit beata virgo. Ideo dicere poterat verba thematis noſtri. ſup q̃bus aliquid de his tribus virtutibus diſſeremus.

Pars prima in qua tractat̃ de feruenti orõnis ſtudio btẽ ꝟginis Marie.

D Maria feruẽtiſſima in oratione. b

Dicit Albertꝰ ſup miſſus eſt. c. lxxx. Quod virtus orõnis in btã virgine excellẽtiſſima fuit. Orõ eñ alioꝝ ſanctoꝝ nõ innitit̃ alicui iuri ex ꝑte ſui. ſed tñ miẽ ex ꝑte dei. Orõ aũt beatiſſime ꝟginis innititur grẽ dei. ⁊ iuri naturali ⁊ iuſticie euãgelij. ac decalogi. q2 filius tenet̃ nõ tñ exaudire matrem. ſ3 illi obedire. iuxta illud Exo. xx. ⁊ Mat. xv. Honora patrẽ tuuꝫ ⁊ matrẽ tuã. vnde apl's ad Eph. vj. ait. Filij obedite parẽtibus veſtris. Quod ⁊ ipſa videt̃ innuere in modo orãdi nõ vtẽs orõne ſimplici. ſed inſinuatiõe di. Ioh. ij. Uinum nõ habẽt ⁊c. Vñ ꝟtus orõnis eiꝰ fuit excellentiſſima in ſummo. tũ q2 habebat nobiliſſimũ modũ orandi. vt dicit Hugo de ſancto vic. in li. de ſacris. Tũ q2 eius orõ habebat rõnẽ iuſſionis ⁊ imperij. Tũ q2 erat impoſſibile eã nõ exaudiri. iuxta illud. iij. Reg. ij. Pete mr̃ mea. neqꝫ eñ fas eſt vt auertã faciẽ meã a te. Et Heſter. v. Que eſt petitio tua Heſter: pro qua re poſtulas: etiã ſi petieris dimidiũ regni mei obtinebis. Si ergo orõnẽ iuſtoꝝ exaudiet deꝰ. Prouñ. xv. ⁊ c. in grauibꝰ. iij. q. j. multo magis orationẽ matris ſue iuſtiſſime. Et ſi orõ humiliãtis ſe nubes penetrat. Eccli. xxxv. Profecto orõnes humillime ꝟginis celos penetrabãt. ipa aũt ꝟgo ſemp orabat. Nã ⁊ qñ laborabat corpe ꝑ ꝯtẽplationeꝫ eleuata erat mẽte. nec mirũ. Si eñ qui cõſeruat verbuꝫ multiplicat orõnẽ. vt dr Eccl. xxxv. Profecto ipſa que cõſeruabat oīa ꝟba dei. ꝯferẽs ĩ corde ſuo. orões multiplicabat. nec vnq̃ a vocali vel mẽtali orõne ceſſabat. Fuit ergo beata ꝟgo oīum mulieꝝ deuotiſſima: immo oīum creaturaꝝ q̃ vnq̃ fuerunt aut erũt a ꝑncipio mũdi vſqꝫ in finẽ. vñ Bern. ſup miſſus eſt. de illa inq̃t. Uirgo ſcã. ꝟgo ſobria. ꝟgo deuota. q̃s eñ caſtior illa: quis deuotior: q̃ſi dicat: nullꝰ vnq̃ fuit. Si eniꝫ vt dr Judith. viij. Judith clauſa morabat̃ ĩ ſecreto cubiculo domus ſue ieiunãs ⁊ orãs. ⁊ Anna ꝓphetiſſa nõ diſcedebat de tẽplo ieiunijs ⁊ obſecratõibꝰ deſeruiẽs die ac nocte Lu. ij. ⁊ de ſcã Cecilia dr. ꝟgo deo deuota ſemp euãgeliũ xpi gerebat in pectore ſuo ⁊ nõ diebus neqꝫ noctibus a colloquijs diuinis ⁊ orõne ceſſabat. quid de ꝟgine bñdicta credendũ eſt que in terris poſita: tota mente ꝟſabat̃ in celis: ꝓpterea Ber. vbi. ſ. ait de angelo Gabriele. Qui ingreſſus eſt ad eã: puto in ſecretariũ pudici cubiculi ſui vbi illa clauſo ſuper ſe oſtio orabat patrẽ ſuuꝫ in abſcõdito. Solẽt eñ angeli aſtare orãtibus ⁊ delectari in his quos vident leuare manus in orõne. atqꝫ holocauſtũ ſcẽ deuotiõis gaudẽt ſe offerre diuino cõſpectui altiſſimi. hec ille. Vñ beata ꝟgo in hoc cõformis fuit filio ſuo qui delectabat̃ ſolitarius orare Mat. xiiij. ⁊ Lu. vj. Itẽ ipſa bñdicta dei mater alios inducebat ad orandum. et ideo Act. j. de apl'is dr ꝙ ſtabãt in oratiõe cũ Maria matre Jeſu. Efficacia autẽ orationis eius pꝫ. Nam licꝫ Moyſes orando debellauerit Amalech Exod. xvij. Et ſerpẽtes fugauerit. Nume. xxj. Anna q̃ꝫ ſterilis filiũ impetrauerit. j. Reg. j. ⁊ Helyas pluuiam. iij. Reg. xviij. ⁊ Ezechias infirmus ad mortẽ ſanitateꝫ recuꝑauerit. iiij. Re. xx. ⁊ Daniel cũ ſocijs ignis impaſſibilitatem. Dañ. iij. ⁊ Suſanna a morte liberationem Dañ. xiij. maius tñ fuit incõparabiliter ꝙ hec deuotiſſima ꝟgo ſuis pijſſimis ꝑcibus impetrauit que deũ de celo ad terrã deſcendere fecit. ⁊ eius mr̃ effici ꝓmeruit. atqꝫ humani generis ſalutẽ obtinuit.

Pars ſcõa huiꝰ ſermonis de humilitate beate virginis.

E Maria humil'. h

Humilitas beate ꝟginis fuit ꝓfunda honorata ⁊ ꝟtuoſa. primo fuit ꝓfunda. intantũ enim ſe humiliauit ꝙ ancillam ſe vocauit. cuꝫ eſſet omniũ dña. Unde dixit Lu. j. Reſpexit humilitatẽ ancille ſue. ſuper qd̃ verbũ dicit Ber. humilitas ſui cõceptũ. ancilla ꝟo deuotiõe cõmendat famulatũ. Scdõ ſe fecit ſeruaꝫ: qñ tribus mẽſibus Helizabeth deſeruiuit. vñ Beda ſuper Lu. inquit. Feſtinãter abijt. et Zacharie domũ intrauit. vt Helizabeth viſitaret. ac pregnãti grauide ⁊ grãdeue īmẽcula miniſtraret. Et Ambro. ſup Luc. ait. Diſcite mulieres ſedulitatẽ quã pregnantibus debeatis exhibere cognatis Mariam nẽpe que ſola prius in penetralibꝰ verſabatur nõ a publico ꝟginitatis pudor. nõ a ſtudio aſperitas mõtiũ. nõ ab officio ꝓlixitas itineris retardauit. Tertio ſe fecit oīum infimã. vt patet Act. j. vbi recitat̃ nominibꝰ apl'oꝝ ipſa in fine oīum tanq̃ infima oīuꝫ ex humilitate poni voluit. ſeruãs illud filij ſui dictum Lu. xiiij. Recũbe in nouiſſimo loco. ideo ſup oẽs exaltari ꝓmeruit. vnde Ber. in quodã ſer. ait. Ita exhibebat ſe vlti

maꝫ omniū:vt omniū nouiſſima poneret.
Infra.ſ.viduas ⁊ penitētes.infra etiā illaꝫ
de qua xp̄s ſeptē demonia eiecerat. Meri-
to igitur facta eſt oīum dn̄a que ſe oīum ex
hibebat ancillā.hec ille. Nihil em̄ eſt tā pe-
culiare imꝑiali maieſtati ꝙ humilitas:per
quaꝫ ſola dei ſeruat̄ imitatio.vt dꝛ in.l.fi.
F C.de dona.inter vi.⁊ vxo. Ut aūt meliꝰ
Maria in oībꝰ humilitatē ſeruauit. videre poſſumꝰ ꝙ ꝓfūde ſe humiliauit pul
chꝛū erit cōſiderare eius vite diſcurſum.et
inueniemus ꝙ in omnibꝰ operibꝰ ⁊ cogita
tionibꝰ ⁊ locutionibꝰ ſuis humilitatē ſerua
uit. Primo quidē in animo. Ut aūt humi-
litas animi eiꝰ magis eluceſcat.cōſideremꝰ
quantū Eue elatio ſe erexit. Nā dicit Ioh.
Damaſ.in quodā ſmone Eua ſe erexit ſup̄
deū,qn̄.ſ.volūtatē ſuā diuine volūtati ꝓpo
ſuit.vſqꝫ ad deū qn̄ eiꝰ diuinitatē appetere
auſa fuit. Cōtra deū qn̄.ſ.ꝯ eius p̄ceptū ve
nire preſumpſit. Beata autem ꝟgo Ma-
ria humiliauit ſe infra ceteras mulieres ⁊
vſqꝫ ad mulieres ⁊ ꝓpter mulieres. Pri-
mo infra mulieres. quelibet enim mulier
vult hr̄e ſpōſuꝫ diuitē.⁊ in partu pulcherri
mū thalamū ⁊ mollē lectū.atqꝫ obſequiuꝫ
ancillaꝝ ⁊ abūdantiā pannoꝝ ⁊ cunas ad
recipiēdū puerū.poſt partū ꝟo vult hr̄e qe-
tē ⁊ ociū. Sed ꝟgo habuit ſpōſuꝫ pauperē.
ꝓ thalamo ſtabulū:ꝓ lecto fenū:ꝓ ancillis
bouē ⁊ aſinū:ꝓ pānis p̄cioſis vilitatē pan-
noꝝ.ꝓ cunis p̄ſepiū.ꝓ qete ⁊ ocio eā opoꝛ
tuit fugere in egyptū. Ecce quō infra mu-
lieres ſe voluit humiliare.cū Eua ſupꝛa deū
G ſe voluerit exaltare. Scd̄o ſe humiliauit
vſqꝫ ad mulieres.cum Eua ſe erexerit vſqꝫ
ad deū. Ipſa em̄ ꝟgo nūꝙ alicui ſe retulit
in cōſoꝛtio mulierū,ſed cōem ⁊ tāꝙ vnam
illaꝝ ſemꝑ ſe exhibuit.ſicut pꝫ in circūciſio
ne filij:in ſui purificatiōe ⁊ in feſtiuitatū vi
ſitatiōe.vn̄ Bern̄.in quodā ſer.inqt. Uirgo
bn̄dicta nō indigebat purificatiōe ſicut nec
filiꝰ eiꝰ circūciſiōe. Sed voluit eſſe inter mu
lieres ſicut vna illaꝝ.nā ⁊ filiꝰ fuit ī medio
paruuloꝝ. Tertio humiliauit ſe ꝓpter mu
lieres.i.ꝓpter illaꝝ vtilitatē ⁊ fructū. Nā
nō tm̄ voluit eſſe ꝟgo.ſ etiā hūiliari voluit
⁊ eſſe cōiugata.⁊ poſtmodū vidua dereli-
cta vt oībus mulieribꝰ ſpeꝫ ⁊ fiduciā; daret
ſalutꝫ.oſtēdēs ꝙ nō tm̄ ꝟgines ſaluantur.
ſ etiā cōiugate ⁊ vidue.vt dꝛ in.c.j.de ſum.
tri.⁊ fi.ca. Qꝛ ergo Eua habuit elationeꝫ.
Maria ꝟo humilitatē.iō ipſa fuit gr̄a re-
pleta.illa ꝟo gr̄a euacuata.vn̄ Ber. vbi ſu-
pra inqt. Eua ꝓ ſupbiā dꝛi creaturā ſe eſſe
nō cōſiderās deo parificari voluit. Maria
ꝟo factoꝛi ſuo ſe humiliter ſubdēs ancillaꝫ
ſe noīauit. Ideoqꝫ Eua eſt abiecta.ip̄a ꝟo
electa. Seruauit nāqꝫ ꝟgo illud qō dꝛ Iu
dith.viij. Humiliemꝰ illi aīas nr̄as.alr̄ em̄
gr̄a īpleri nō potuiſſet niſi humilitatē coꝛ-
dis habuiſſet.qꝛ vt dꝛ.j.Pet.v. Deꝰ ſupbis
reſiſtit.humilibus aūt dat gr̄am. Supbus
em̄ ad fontē gr̄e accedit cuꝫ oꝛe eleuato.Iō
impleri nō pōt.iuxta illud Prouerb.xviij.
Qui exaltat os ſuū querit ruinā.hūilis au
tē ad fontē gr̄e accedit cum oꝛe inclinato:⁊
ideo impleri meret̄.ſeruat eniꝫ illud Ioſue
xxiiij. Inclinate coꝛda veſtra ad dn̄m deū
iſrael.qꝛ ḡ beata ꝟgo nō habuit coꝛ eleua-
tū ꝓ ſupbiā:ſ inclinatū ꝓ hūilitatē verā.iō
gr̄a dei impleri meruit.ſuauit em̄ illud pſ.
xliiij. Audi filia ⁊ vide ⁊ inclina aurē tuaꝫ.
Supbus etiā accedit ad fontē gr̄e cū coꝛde
clauſo.qō ſignificatū eſt Zach.v.vbi dicit̄.
Miſit maſſam plūbeā in os eiꝰ:hūilis ꝟo
accedit cū oꝛe apto.iux̄ illud pſ.cxviij. di.
Os meū aperui ⁊ attraxi ſpm̄. Btā ꝟgo H
acceſſit ad fontē gratie oꝛe apto.i.cum fer
uenti deſiderio. Et iō impleta fuit.vn̄ de il
la dꝛ Prouer.vl. Os ſuū aperuit ſapiētie.
Supbus etiā accedit ad fontē gratie cum
vaſe pleno:qꝛ coꝛ hꝫ plenū amoꝛe mūdano
humilis aūt accedit cū vaſe vacuo.⁊ iō im
pleri meretur. Quapropter Aug.in quodā
ſer.ait. Uas es ſed plenus es.funde qō ha
bes vt recipias qō nō habes. Funde amo-
rē ſeculi;vt implearis amoꝛe dei. Beata au
tē virgo acceſſit cū vaſe vacuo:qꝛ oīa mun
dana deſpexit.⁊ ideo gr̄a impleri ꝓmeruit.
vn̄ ipſa inquit Luc.j. Eſurientes impleuit
bonis ⁊ diuites dimiſit inanes. Secūdo
habuit humilitatē in ꝟbo qn̄ dixit. Reſpe- Maria humilis in ꝟbo.
xit humilitatē ancille ſue. Magnā ei oſten
dit hūilitatē dicēs ſe reſpectaꝫ ac ſi diceret.
Nō eraꝫ digna vt in me aſpiceret:⁊ tm̄ aſ-
pexit gr̄as mihi infundendo:⁊ reſpexit in
meū vterū deſcēdēdo. Magnā etiā hu-
militatē demōſtrauit qn̄ nō matrem dei ſe I
appellauit nec reginā celi.ſed ancillaꝫ xp̄i.
Un̄ Petrus rauenen̄.in quodā ſer.ait. Ec-
ce quā vocauit angelus dn̄am:ipſa ſe reco
gnoſcit ⁊ vocat ancillam.qꝛ deuotus ani-
mus infuſis bn̄ficijs ad obſequium creſcit.
augetur ad gratiā nō ad ſupbiā ꝓtumeſcit
nec ad arrogantiā proſilit. Maximā etiaꝫ
humilitatē oſtēdit cū dixit. Reſpexit humi

litatē ancille ſue. Nō aūt dixit nobilitatem
vel ſanctitatē. Illa aūt ancilla eſt humilli-
ma que nō reputat ſe dignā vt etiā ſit an-
cilla.ac ſi diceret. Nō tm̄ me dico reſpectaꝫ
nō tm̄ me appello ancillā.ſed etiā dico me
K vt ſim ancilla indigna. Seruauit ergo
humillima ꝟgo illud Prudētij in li.de cō
flictu vitioꝝ ⁊ ꝟtutū dicētis. Deſine gran
de loqui frāgit deus omne ſupbū. Magna
cadūt.inflata crepāt.tumefacta premūtur.
Diſce ſupciliū deponere.diſce cauere ante
pedes foueam quiſquis ſublime minaris.
Peruulgata viget noſtri ſn̄ia xp̄i. Scande
re celſa humiles.⁊ ad ima redire feroces.
Quia em̄ verā eſſe ſciebat ſn̄iam claudi.li.
j.di. Inqnat egregios adiūcta ſupbia mo-
res. Et illaꝫ autoꝛis aſtrolabij.ſ. In ſua fit
p̄ceps diſcrimina quiſqꝫ ſupbus. Intolera
bilius nihil eſt ꝙꝫ vita ſupbi. Et illā Faceti
poete.c.ij.di. Ut placeat cūctis nullū decet
eſſe ſuperbū. Qui ſic inflatur deſinit eē bo
nus.ideo voluit ſeruare cōſiliū Ouid.ij.de
arte amā.di. Erue faſtus. Quiſqs māſuri
curā amoꝛis habes.⁊ in.iij.de triſtibꝰ. Tu
qꝫ formida nimiū ſublimia ſemꝑ. Uiue ti-
bi ⁊ longe noīa magna fuge. Et illud Gual
te.poete.li.j. Parcite moꝛtales animos ex-
tollere faſtu. Nouerat nāqꝫ verā eſſe ſn̄iaꝫ
Marcialis dicētis. Etherea pacē vētuſqꝫ
ſuperbia tollūt. Quapropter ſemꝑ ī animo
⁊ in locutione ſua humilitatē ſeruauit. Sci
ens ꝙꝫ ꝙ lꝫ in mēte quis habeat humilita
tē:tn̄ etiā tenet̄ in actibꝰ exterioꝛibus illam
demōſtrare ne ꝓpter aliquos actꝰ ſuperbiā
pretēdentes ꝓximus ſcandalizetur. Un̄ in
iij.de arte amādi Ouid. inquit. Nō natet
in vultu dānoſa ſuperbia veſtro. Quis ad
aliud ꝓpoſitū dixerit.voluit beatiſſima vir
go in omnibꝰ actibꝰ ſuis humilitatis exem-
Maria hūilis ī ſigno. pliū demōſtrare. Pro cuiꝰ declaratiōe dico ꝙ tertio habuit humilitatem in ſigno.ſi
em̄ eſt magne humilitatis:qn̄ quis ꝑfecte
ſe ſubijcit ſuperioꝛi.illiqꝫ obedit hilarit̄ ſer
uans illud ad Heb.vlti. Obedite p̄poſitis
veſtris. Signū aūt eſt maioꝛis humilitatꝫ
qn̄ quis equali obedit eiqꝫ humiliter ſubij-
citur. Sed ſignū maxime humilitatꝫ eſt qn̄
quis obedit ⁊ ſubijcit̄ inferioꝛi ſuo.vt inqt
glo.in cle.j.de reli.domi. Beata aūt virgo
oīibꝰ viliorē ſe reputās nulli ſe p̄ferebat.
Et nō tm̄ ſupioꝛi ſuo.ſ.deo.ſed etiā equali
bus ⁊ inferioꝛibꝰ ſe poſtponebat.vt ſup pa
tuit.omnibuſqꝫ ſeruiebat humiliter ⁊ ſe om
niū viliorem extimabat.iuxta illud apl̄i ad
Phil.ij.ſ. Supioꝛes inuicem arbitrantes.
Nūꝙ em̄ ſtare voluit in mōte elationis:ſ
ſemꝑ in valle humilitatis. Sciens ꝙ ſicut
oēs aque naturaliter fluūt ad valles ⁊ ad
loca humilia.nec illa pertrāſeūt niſi prius
fuerint repleta.ſic diuina gr̄a illuc ingredi
tur vbi humilitatis vallis ⁊ cōcauū inueni
tur.dicēte Aug.in li.de ꝟbis dn̄i. Cōfluit
aqua ad humilitatē vallis de ſupcilio mō-
tis. Quia igitur beatiſſima ꝟgo ſemꝑ ele-
git habitare in valle humilitatꝫ.ideo in tali
valle fluxit fons ſpūſſancti.creuitqꝫ lilium
paradiſi ⁊ accēſus eſt caloꝛ amoꝛis igniti.
ꝑꝑ p̄miū aūt dꝛ ꝑ pſ.ciij. Qui emittis fon
tes in cōuallibꝰ inter mediū montiū ꝑtrāſ-
ibūt aque. vnā ei vallē circūſtant duo mō
tes.⁊ humilitatē circūſtant due ſpēs ſup-
bie.vna que naſcitur ex re tēpoꝛali. Alia ex
gratijs ſpūalibus. Beata aūt ꝟgo habuit
occaſionē ſupbiēdi ex re tēpoꝛali.quia fuit
ex ſtirpe regia ꝓgenita. Itē ex gratia ſpiri
tuali. quia fuit in matrem dei aſſumpta.
Sed primā occaſionem repulit cum fabꝛo
humillimo ſe in matrimoniū iunxit.ꝓpter
qō Ber.ſup miſſus eſt ait. Que eſt hec ꝟgo
tam venerabilis vt ſalutetur ab angelo.tā
humilis vt deſpōſata fuit fabꝛo: Pulchꝛa
permixtio ꝟginitatis ⁊ humilitatis.nec me
diocriter placet deo.illa anima in qua ⁊ hu
militas cōmendat ꝟginitatem ⁊ ꝟginitas
exoꝛnat humilitatē.hec ille. Occaſionē ꝟo
ſcd̄am repulit qn̄ ſe ancillā dei vocauit cuꝫ
eſſet vere dei ſpōſa.⁊ qꝛ ſemꝑ in valle hu-
militatꝫ ſtetit.iō aqua diuine gr̄e in eā abū
dantiſſime fluxit.vt em̄ inquit Bern̄.ſuper
miſſus eſt. Semꝑ ſolet gratie diuine fami
liaris eſſe ꝟtus humilitatꝫ. Ex p̄dictꝫ igi L
Humilitas meritoria. tur apparet ꝙ cū humilitas ſit maioꝛ ⁊ ma
gis meritoꝛia ac maioꝛi laude digna qn̄ qs
humiliat̄ habēs occaſiōem ſupbiēdi.ſ.diui
tias:dignitates pulchꝛitudinē:nobilitatē:
⁊ huiōi.ꝙ ſi habeat occaſiōes ſe humilian
di.vt quia eſt ignobilis.miſer.⁊ vilis.pro-
fecto ꝯſtat btāꝫ ꝟginē eē hūillimā:q cū eēt
nobiliſſima ſanguie ⁊ pulcherria coꝛꝑe.vt
patuit in ſcd̄a huiꝰ opis pte. Multas qꝫ
habuerit diuitias ⁊ theſauros in magoꝝ
oblatiōe.eſſetqꝫ oīuꝫ ꝟtutū ⁊ gr̄aꝝ plenitu
dine famoſiſſima ⁊ digniſſima.atqꝫ mr̄ dei
ac celi terreqꝫ regina.tn̄ tā ꝓfūde ſe vtilifica
re voluit. O ꝟgo glīoſa. O alabaſtrū hu-
militatis. O ſuauitatꝫ odoꝛ. Tu virgo alta

generoſitate: altiſſima pulchritudine. ⁊ tñ infima es humilitate. Tu ſublimis abũdãti facultate. Tu glioſa dignitate: ⁊ tñ in hoc mũdo vilis ⁊ deſpecta eſſe voluiſti ꝓfunda humilitate. Et ideo ſuꝑ illa ꝟba Lu. j. Turbata eſt in ſermone eius, dicit glo. Alterata eſt virgo ex celſitudine inaudite laudis. Si em̃ vituperiũ de ſeipa audiſſet: in magnã leticiã vt inqt ſanctꝰ Bernardinus in ſermõe annũciatiõis ꝓſiliſſet. Delectabat̃ em̃ habitare in valle ꝓfunde humilitatis. in qua nõ ſolũ ꝓfluuiũ ſanctiſpũs recepit: ſed et liliũ paradiſi gñauit. qḋ Cañ. ij. inquit. Ego flos cãpi ⁊ liliũ cõualliũ. Dr̃ em̃ xp̃us liliũ cõualliũ: q2 natꝰ eſt de matre humili q̃ fuit cõuallis. Sed tñ in plurali ponitur cõualliũ: q2 oẽs ſpẽs humilitatis in ea fuerũt.

M In hac q3 valle humilitatis accenſus fuit calor diuini amoris. in valle em̃ ſolet eẽ lux celi feruẽtior q̃ in mõtibꝰ tribꝰ de cãis. pma eſt: q2 ignis nõ attẽdit niſi in ſpiſſo ⁊ humido aere. in mõtibus aũt eſt aer ſubtilis in valle ꝟo ſpiſſus et humidus. alia eſt quia in montibus aer ſubtilis ex ſui leuitate huc illucq3 impellitur. ⁊ ſic frigidus inuenitur. tertia eſt quia radij ſolis ad latera montiũ deſcẽdentes ſeſe reſiliẽdo percutiũt ⁊ calorẽ multiplicãt. In hac igit̃ valle humilitatis ꝟginee fuit accẽſus ardor amoris q̃ cauſabat̃ ex humido ſue pietatis et ex trãquillitate mẽtis ⁊ exagitatione diuerſe ꝟtutis. Quarto habuit humilitatem in facto qñ Helizabeth cognate ſue obſtetricis officiũ impẽdit aptãs filiũ. lauãſq3 vtẽſilia domus. aptãs lectũ: ⁊ cetera vtilitatis officia exercẽdo: atq3 ſeruiẽs ipſa q̃ erat dña ancille ſue. ⁊ mater dñi matri ſerui famulãdo. De q̊ Amb. ſuꝑ Lu. ait. Abijt Maria ĩ mõtana, nõ q̃ſi incredula de oraculo. nec quaſi incerta de nũcio. nec q̃ſi dubitãs de exemplo, ſed q̃ſi leta ꝓ voto, religioſa ꝓ officio. feſtina ꝓ gaudio. Et infra. Mãſit aũt cu3 Helizabeth quaſi tribꝰ menſibꝰ. que em̃ ꝓpter officiũ venerat inherebat officio. Ex q̊ demõſtrabatur eiꝰ ꝓfunda humiliatio. Scriptũ eſt em̃ in. c. ſi q̃s. de peni. di. ij. exercitia humilitatis ſunt ſi ſe viliorib9 officijs ſubdat: ⁊ miniſterijs indignioribꝰ tradat.

Maria humilis in facto

N Scdo principaliter in hac ꝑte dico ꝙ humilitas beate ꝟginis fuit honorata. Eſt em̃ humilitas coacta: ſpõtanea: ⁊ honorata. Humilitas coacta ⁊ ſi de ſe nõ ſit meritoria. habz tñ meritũ qñ ipſa neceſſitas vertit̃ in virtutez. ⁊ hec fuit humilitas Joſeph. de quo dr̃ per p̃s. ciiij. Hũiliauerũt in cõpedibꝰ pedes eiꝰ. Hũilitas ꝟo ſpõtanea: ⁊ ſi de ſe ſit meritoria: hz tñ intra ſe cãm vñ generet̃, iuxta illud Michee. vj. Humiliatio tua ĩ medio tui. Humilitas aũt honorata eſt q̃ nullam hz coactionẽ nec hmõi occaſionẽ. Sed q̃nto plus talis extollit̃: tãto magis ad humiliora ꝓuocat̃. ⁊ hec fuit humilitas Dauid: qui in ſublimitate regia cõſtitutus dicebat ij. Reg. vj. Ludã ⁊ vilior fiã plus q̃ ſu3. ⁊ ero humilis in oculis meis. Talis fuit humilitas Marie q̃ honorata ab angelo qui eã ſalutauit. a patre celeſti q̃ ea3 ab eterno in ſpõſa3 elegit. a ſpũſcõ q̃ in ea ſuꝑuenit. a filio dei q̃ de illa carnem aſſumpſit. a toto mũdo qui eã beatã ꝓteſtat̃. ⁊ dicit. ipſa tñ de ſe humilia ſentiẽs: ſe ancillã appellauit. Q̃d admirãs Ber. ſuꝑ miſſus eſt: ait. Que eſt iſta ſublimis humilitas q̃ honori cedere neſcit, inſoleſcere glia nõ nouit. Dei mater eligit̃ ⁊ ancillã ſe noiat. Nõ magnũ eſt humilẽ eſſe in abiectione. magna ꝟo prorſus ⁊ rara virtus humilitas honorata.

Marie humilitas virtuoſa.

O Tertio dico ꝙ eius humilitas fuit valde virtuoſa. quia ipam dei ſpõſam, fecit ac thalamũ xp̃i ⁊ habitaculum ſpũſſancti. atq3 vniuerſo mũdo ſalutẽ attulit. Et hoc eſt qḋ Aug. in quodã ſermone ait. O vere beate Marie humilitas, que deũ ⁊ hominẽ hominibꝰ peperit, vitã mortalibus edidit. celos innouauit. mũdu3 purificauit, paradiſu3 aꝑuit ⁊ hominũ animas ab inferis liberauit. O vere inquã glorioſa Marie hũilitas. que porta celi efficitur ſcala paradiſi cõſtruit̃. Facta eſt certe maria ſcala celeſtis. ꝑ qua3 xp̃s deſcẽdit ad terras. Ber. q3 vbi. ſ. ait. Si Maria humilis nõ fuiſſ3: ſpũſſanctus in ea nõ requieuiſſet. q2 ſcriptũ eſt: ſuꝑ quẽ requieſcet ſpũs meus niſi ſuꝑ humilem et quietũ ⁊ trementẽ ſermões meos: porro ſi ſuper eã nõ requieuiſſet: vtiq3 filiũ dei non cõcepiſſet. Igit̃ vt de ſpũſancto cõcipet: humilitas fecit. Nã ⁊ ſi ex ꝟginitate placuit. tñ ex humilitate cõcepit. vñ cõſtat ꝙ vt etiam placeret ꝟginitas. ꝓculdubio humilitas fecit. laudabilis em̃ ꝟtus ꝟginitas. ſed neceſſaria magis hũilitas. hec ille. Chryſ. etiã in quodam ſer. inquit. Nũq̃ beata virgo ſuꝑ oẽs angelos glorificata aſcẽdiſſet: niſi prius infra homines humiliata deſcendiſſet. Quia igit̃ glorioſa ꝟgo ſubleuanda erat ad tantã celſitudine3 dignitatis, ideo

fundamentũ fecit ſibi ꝓfundiſſime humilitatis. Ait em̃ Aug. in li. de ꝟbis dñi. Cogitas magnã cõſtruere fabricã celſitudinis: de fundamẽto priꝰ cogita hũilitatis, electa q̃ fuit ad filij dei maternitatẽ. q2 dignã ſe fecerat ꝑ eximiã hũilitatẽ. Vñ grecꝰ expoſitor ſuꝑ illud Lu. j. Reſpexit hũilitatẽ ancille ſue, ait, q̃ſi diceret: Ipe ꝓuidit, ego nõ expectabã, hũilibꝰ erã cõtẽta. Nũc ꝟo ad ineffabile cõſiliũ eligor ⁊ exaltor de terra ad ſydera. Hec q3 ꝟitas colligit̃ ex dictis Aug. in ſmõe. ij. de natiuitate ꝟginis q̃ inqt. Dic mihi queſo iã ſcti ſctõꝝ mr̃: quẽadmodum mirtini odoris ⁊ niuei coloris liliũ cõualliũ ſine ſucco humane ꝓpaginis. ⁊ ſine imbre carnalis ſeminis in ſinu eccl'ie germinaſti. Dic mihi q̃ſo vnica mr̃: q̃bus manibꝰ vel q̃ deitatis articulo in vtero tuo formatꝰ eſt dei filiꝰ: cuiꝰ deus ſolꝰ eſt pr̃. Dic obſecro te ꝑ eũ q̃ te fecit vt ipſe fieret in te. Dic inquã mihi q̃d boni egiſti. aut quãtũ p̃miũ obtuliſti: ꝑ quas p̃ces ambiſti: quos patronos adhibuiſti, q̃ ſuffragia p̃miſiſti. quo ſpũ vel qua cogitatiõe ad h̃ vt accipes ꝑueniſti: vt virtus ⁊ ſapiẽtia patris, q̃ attingit a fine vſq3 ad finẽ fortiter: ⁊ diſponit oĩa ſuauiter: totus vbiq3 manẽs ⁊ ſine vlla ſui mutatiõe in vterũ tuũ veniẽs. ita caſtellũ caſtũ tui ventris incoleret vt ingrediẽs nõ lederet: exiẽs incolume cuſtodiret. Dic mihi q̃ſo quẽadmodum ad hoc ꝑueniſti: Et illa. Queris a me qḋ obtulerim munus. ⁊ vñ mater effecta ſim creatoris: oblatio mea fuit virginitatis ꝓmiſſio: nõ a me mihi data. ſ3 ab ipo auctore bonoꝝ oium mihi cõceſſa. oblatio mea fuit humilitas mea. ⁊ ideo Magnificat aĩa mea dñm. quia reſpexit nõ auro eleuatã tunicã meã. nõ põpoſo cultu radiantis auri ornamẽtũ ceruicis mee. aut precioſoꝝ lapidũ vel margaritaꝝ depẽdentiu3 in auribꝰ meis decorẽ: aut gemmarũ rubore3 attẽdit: ne fuco mẽdaci colorẽ: ſed reſpexit humilitatẽ ancille ſue. venit em̃ ad me mãſuetus: requieſcẽs ſuper maternũ ſpũm humilem ⁊ manſuetũ ac trementẽ verba ſua. hec ille.

Pars tertia huiꝰ ſermonis de virginitate beate ꝟginis Marie.

P Marie ꝑpetua virgo

S Icut beata ꝟgo fuit humilis ante partũ: in partu: ⁊ poſt partũ. vt põt ꝓbari ex dictis in precedẽti parte: ita perpetuã ꝟginitatẽ ſeruauit. Vñ Aug. ſuper Johanne3 ait. Sicut in ſepulchro in quo poſitum fuit corpus Jeſu nec ante nec poſt mortuus iacuit. ſic ipſa nihil vnq̃ mortale excepit. De cuius inuiolata ꝟginitate tres cõſideratiões faciemus. Prima dicet̃ congruitatis. Scda ꝓbabilitatis. Tertia ꝟo dignitatis. Primo dico ꝙ beatã mariã eſſe integerrimã virginẽ fuit cõgruũ quattuor rõnibꝰ. prima ſumitur ex ꝑte filij naſcẽtis. ⁊ iſta eſt q̃druplex. Prima eſt q2 deꝰ cõmittebat ſibi preciũ redẽptiõis humane. de quo dr̃ Prou. vl. Procul ⁊ de vltimis finibus preciũ eius. iſtud em̃ preciu3 fuit ꝓcul. q2 de celo. ⁊ fuit de vltimis finibꝰ. quia de natura diuina ſuprema, ⁊ natura humana infima. Et q2 tale p̃ciũ in eiꝰ vtero ponebatur. iõ debuit eſſe vas integrũ ꝑ carnis integritatẽ ⁊ ꝟginitatẽ. ꝟginitas eni3 eſt integritas mẽtis ⁊ corpis. De incõtinenti aũt dr̃ Ecci. xxj. Cor fatui vas cõfractum: oẽm ſapiẽtiã nõ timebit. Luxurioſus eni3 theſaurum caſtitatis non tenet. tanq̃ vas fractu3. vñ ⁊ fatuus appellat̃. Et Aggei. j. dr̃. Qui mercedes cõgregauit: miſit eas in ſaccũ pertuſu3. Scda rõ eſt: q2 cõmittebat ſibi theſaurũ celeſtis ſapiẽtie. Illũ. ſ. theſaurũ. de quo dr̃ ad Col. ij. In quo ſunt om̃es theſauri ſapiẽtie ⁊ ſcie dei abſcõditi. ⁊ iõ debuit eſſe vas nouũ. i. ꝟginitatis glia decoratũ. qḋ ſignificatũ eſt. iiij. Reg. ij. vbi helyſeus. i. deus pr̃. poſuit ſal. i. diuinã ſapientiã in vas nouũ. i. in Marie vterũ. De iſto theſauro dr̃ Prou. xxj. Theſaurus deſiderabilis ⁊ oleũ in habitaculo iuſti. habitaculu3 iuſti fuit mr̃ xp̃i. in qua fuit theſaurus diuine ſapiẽtie ⁊ oleũ mie. helisei.

O Tertia ratio eſt: q2 cõmittebat ſibi balſamũ diuine gr̃e. Illud. ſ. balſamũ. de q̊ dr̃ Ecci. xxiiij. Sicut cynamomũ ⁊ balſamum aromatizãs dedi ſuauitatẽ odoris: vñ debuit eẽ vas mũdũ. ꝟginitas aũt dicit mũdiciã mẽtis ⁊ corporis. Iõ de mũdicia ꝟginis loquẽs Ber. in ſermone aſſumptiõis eiuſdẽ ait. Quenam vel angelica puritas ꝟgini illi audeat cõparari que digna fuit ſacrariũ fieri ſpũſſancti ⁊ habitaculũ filij dei. Quarta rõ eſt: q2 cõmittebat ſibi ſplẽdorẽ diuine ſube. de q̃ dr̃ ad Heb. j. Qui cum ſit ſplendor ſubſtantie eius ⁊c. ⁊ ideo debuit eſſe vas admirandum. vñ Ecci. xliij. dr̃. Vas admirabile opꝰ excelſi. vere admirabile. quia in ſe habuit admirabilẽ, de quo dr̃ Eſa. ix. vocabit̃ nomen eius admirabilis: cõſiliarius ⁊c. Vere admirabilis fuit vterus ꝟginis: ĩ quo fuit *Vterus*

Marie admirabilis ſimul virginitas ⁊ fecūditas. Unde Augu. in quodā ſermone inq̄t. Omnipotēs filius nullo mō matri ſue v̄ginitatē abſtulit: quā naſciturus elegit, bona eſt fecūditas in cō-iugio: ſ; melior eſt integritas in v̄ginibus. Nō igitur xp̄s q̄ vtrūq; poſſet p̄ſtare vt deꝰ nūq̄ illud matri ſue dediſſet bonū: qđ cōiuges diligūt vt auferret meliꝰ ꝓpter qđ v̄gines matres eſſe cōtemnūt. Quinta rō pōt addi. ſ. q: decuit vt pſona ſupnaturalis ſupernaturaliter cōciperet̄ ⁊ nō miraculoſe, vt a nouitate miraculi legis nouitas inciperet. ⁊ iō beatus Dionyſius loquēs de iſto myſterio in lib. de diuinis noībus dicit ꝙ ip̄m eſt omnibꝰ nouis magis nouū. Itē decuit vt filiꝰ dei nō cōciperet̄ ſ̄m cōem modum ꝓpagatiōis humane q̄ ſine turpitudine ⁊ i mūdicia fieri nō pōt. Scđa rō p̄ncipalis ſumit̄ ex p̄te matris cōcipiētis. Sicut enī illa terra fuit v̄go: que primū Adaꝫ ꝓduxit. ſic ⁊ Maria debuit eſſe v̄go q̄ ſcđm Adā celeſtē generauit. ⁊ ſicut illa fuit v̄go que fuit cā mortꝭ, ſic ⁊ illa debuit eſſe virgo que fuit cā vite. ⁊ ſicut illa fuit v̄go que fecit corruere viꝝ. ſic ⁊ illa debuit eē v̄go q̄ fecit reſurgere totū genus humanuꝫ. Et iſta tria tangit Chryſ. ſup Mat. dicens. Uide myſteriū Adā ex terra v̄gine format̄, filiꝰ dei ex Maria v̄gine naſcitur. Illic virgo mortē cōcepit hic v̄go vitā generauit. Illic vir ꝑ virginē ruit, hic vir per v̄ginē ſtetit. Illic ruina mortis. hic triumphus victorie.

R Virginitas quanti ſit honoris

Tertia rō ſumitur ex parte humani generis. humanū quidē genus coniugijs ſeruiebat ⁊ inherebat: ⁊ v̄ginitatē ſeruare nec meritū nec honorē eſſe credebat. ⁊ iō xp̄us de v̄gine naſci voluit vt oſtenderet quāti ſit meriti v̄ginitas: quātiq; p̄mij ⁊ honoris. quā nō ſolū veneraꝫ deꝰ: ſ; etiā imperator terrenus. q̄ ait i. l. ſi qua. C. ad ſenatuſcōſul. orfi. ipſi pudicitie quā ſemꝑ colēdam cēſemus. ⁊ in. §. illud. in aut. q̄. mo. na. ef. legi. inq̄t. Nos enī caſtitatꝭ ſumꝰ amatores. Ipſa enī aīas deo rep̄ntat. vt dr̄ in. §. ſancimus. in aut. de leno. ⁊ ꝑ glo. in aut. de mona. §. penul. col. j. Et hāc rōnē tāgens venerabilis Beda inq̄t. Naſciturus in h̄ mūdo dn̄s matrē virginē elegit. vt v̄ginitatꝭ decꝰ ſibi oſtēderet eſſe gratiſſimuꝫ. ⁊ Hiero. ad Euſto. ait. dei filiꝰ ingrediēs mūdum nouā ſibi familiā inſtituit vt qui in celis habebat angelos haberet ꝓximos i terris v̄gines. Idē q; Hiero. ad Nicolaū ſcribit. v̄ginitas theſauro nobiliſſimo. ſ. auro. viduitas argento: matrimoniū v̄o ferro cōparatur. Et ad nataliū. v̄ginitas purpura eſt regalis q̄ q̄ſq̄s induꝰ fuerit cūctis eminētior erit. Et Damaſce. ait. Quāto angelꝰ hoīe ſupior eſt tāto v̄ginitas eſt nuptijs honorabilior. Eſt enī tāti meriti: ꝙ cū caſtitas cōiugalis habeat fructū trigeſimū: ⁊ vidualis ſexageſimū. v̄ginalis tn̄ hꝫ centeſimū. Scđo oſtendit xp̄s quāti ſit p̄mij ⁊ honoris v̄ginitas: cū Apoca. xij. deſcribit̄ mulier que figurat beatā virginē: hn̄s. xij. ſtellas in capite ⁊ lunam ſub pedibꝰ: que veſtita erat ſole. et in vtero habebat. ſ. diuinū ſplendorē, vbi oſtēdit ꝙ v̄gines beatas ornat a ſuperiori. qđ denotatur ꝑ coronā. xij. ſtellarū. ornat etiā ab inferiori: q: ſub pedibꝰ ſuis habēt lunaꝫ i. mutabilē mundū. ornat ab exteriori: quia habebūt corpus immortalitate veſtitum. ornat ab interiori: q: hn̄t animā glorificatam.

S Quarta rō ſumitur ex parte diuini operis. opa enī dei debēt eſſe ꝑfecta Deut. xxxij. Cū aūt fecerit hoīem ſine hoīe ⁊ femina. ſicut fuit Adā: ⁊ fecerit hominē ſine femina ſicut Euā: ⁊ quotidie faciat hoīes de viro ⁊ femina. ergo vt oīs poſſibilis perfectio in eiꝰ opibus reꝑiretur: cōgruū fuit vt faceret aliquē hoīem de femina ſine viro. ſ. xp̄m de v̄gine Maria. Aliter fuiſſet deꝰ diminutus in opibus ſuis. ꝯ legē ſcđam. §. ſ; q: diuie. C. de vete. iu. enu. Quo ad ſcđaꝫ cōſiderationē que dr̄ ꝓbabilitatis. Dico ꝙ beatā Mariā ꝑpetuā ſeruaſſe v̄ginitateꝫ ꝓbari pōt. primo teſtimonijs. ſcđo myſterijs. tertio exēplis. q̄rto miraculis. q̄nto figuris.

T Marie virginitas ꝓbatur

Primo teſtimonio dei qui dixit per ꝓphetā Eſa. vij. Ecce v̄go cōcipiet ⁊ pariet filiū: ⁊ vocabit̄ nomen eiꝰ Hemanuel. qđ eſt interp̄tatū nobiſcū deꝰ. Itē teſtimonio angeli Mat. j. q̄ ait Ioſeph de v̄gine Maria. Qđ in ea natū eſt de ſpū ſctō eſt. Item teſtimonio hoīs fidedigni. due aūt erāt ꝑſone antiq̄tus digne fide. ſ. ꝓpheta ⁊ ſacerdos. Oſtēdit̄ ergo teſtimonio ꝓphe Hier. xxxij. dicētis. Nouū faciet dn̄s ſup terrā. femina circūdabit virū. Itē teſtimonio Zacharie ſacerdotꝭ. Nā ſicut dicit Origenꝭ ſuper Mat. In tēplo erat quidā locus ſacratus. ſolis v̄ginibꝰ deputatꝰ ad orandū: ⁊ cū beata Maria poſt partū ibidē cuꝫ ceteris virginibꝰ adoraret. ⁊ ſacerdos tēpli eā expelleret. Zacharias ſacerdos pr̄ Iohis baptiſte eā defendebat: aſſerēs eā virginē p-

riſſe: ꝓpter qđ iudei indignati ip̄m inter tēplū ⁊ altare occiderūt. Scđo oſtendit̄ eiꝰ v̄ginitas multꝭ myſterijs. p̄mo v̄ge Aarō q̄ miraculoſe floruit ⁊ fructū fecit. vt habet̄ Nume. xvij. vn̄ Ber. in quodaꝫ ſer. ait. Nec virge virorē: floris leſit emiſſio: nec v̄ginis pudorē ſacri partꝰ editio. ⁊ ibidē. h̄ eſt v̄ga ſublimis. plāta celeſtis. ſanctior vniuerſis. que verticē ſctm̄ erexit vſq; ad deū maieſtatis: q: multū in ꝓfundum miſerat radices humilitatꝭ. hec eſt v̄ga ieſſe ⁊ flos cāpi filiꝰ eiꝰ. ad modū enī campi ſine omni humoris

V adminiculo v̄gīs aluꝰ floruit. h̄ ille. Secūdo oſtēdit̄ myſterio porte q̄ ſoli dn̄o fuit apta: ceteris aūt clauſa Ezech. xliiij. de qua Aug. in ſ̄mone de natiuitate dn̄i ait. Quid eſt: porta hec erit clauſa. niſi q: Maria ſꝑ fuit intacta? ⁊ qđ eſt. vir nō trāſibit per eā. niſi ꝙ Ioſeph nō cognouit eā? Et quid eſt dn̄s ſolus intrat ⁊ egreditur ꝑ eam: niſi ꝙ ſpūſſanctꝰ fecūdauit eā: ⁊ dn̄s angeloꝝ naſcitur per eā: ⁊ qđ eſt. clauſa erit in eternuꝫ: niſi q: Maria virgo eſt ante partū: in partu: ⁊ poſt partū: hec ille. Tertio oſtēdit̄ myſterio velleris de celo ꝑfuſi. vt hr̄ Iudic. vj. de quo Ber. in quodā ſer. ait. Quid gedeonis ſignificat vellus: qđ vtiq; fuit tōſuꝫ de carne: ſed ſine vellere carnis: niſi carneꝫ aſſumptā ſine detrimēto virginitatꝭ.

Exēpla v̄gitatꝭ Marie

Tertio p̄ncipaliter oſtēdit̄ eiꝰ v̄ginitas exemplis. ponit aūt Aug. in quodā ſermōe tria exēpla dicēs. Qui lapideas ſcripſit tabulas ſine ſtilo ferreo: ip̄e ingrauidauit Mariā ſpūſancto. ⁊ q̄ ꝓduxit panes i heremo ſine aratore: ip̄e parere fecit virginem ſine corruptione. ⁊ qui fecit virgam ſine pluuia germinare: ipſe fecit filiā Dauid ſine ſemine generare. Alia q; ſunt exēpla. Primum eſt corꝑis glorificati: q: corpꝰ xp̄i glioſum clauſo ſepulchro exiuit: ⁊ ad diſcipulos clauſis ianuis intrauit: ⁊ eodeꝫ mō clauſo v̄ginis vtero exiuit. vt ait Greg. in omel. paſchali: ⁊ ita tollitur argumentū qđ fieri poſſet ſic ſ̄m ph̄m. iiij. phiſi. Duo corꝑa nō p̄nt eſſe ſil' in eodē loco. ergo xp̄s exiens de vētre matris debuit frāgere clauſtrū virginitatꝭ. quia reſpondetur ꝙ iſte egreſſus fuit miraculoſus ⁊ non naturalis. Et vt inquit beatus Thomas in. iiij. diſtin. xxj. arti. vltimo. chriſtus naſcens habuit dotem ſubtilitatꝭ. vn̄ Aug. in quodā ſer. ait. Sicut chriſtus exijt de ſepulchro clauſo: ita natus eſt de virgine clauſo virginitatis clauſtro.

X Scđm exēplū eſt ſyderis. de quo Bern. in quodā ſer. ait. Nec ſyderi radiꝰ ſuam minuit claritatē: nec virgini filius ſuā integritatē. Tertiū exēplū eſt apis. naꝫ ſi apis ſ̄m Ambro. mellificat ⁊ filios generat ſine cōmixtione: multo fortiꝰ virgo Maria generare potuit ſine corruptiōe. Quarto principaliter oſtenditur eius v̄ginitas miraculo radij ꝓcedētis ex facie v̄ginis. Dicit enim quedā glo. ſup illud Mat. j. Nō cognoſcebat eā donec peperit ⁊c. ꝙ Ioſeph Mariā facie ad faciē videre nō poterat: quā ſpūſſanctus in ꝯceptiōe penitus impleuerat. Ideoq; quā deſpōſauerat in facie nō cognoſcebat: donec vterus eiꝰ euacuaret̄. Si igit̄ beata Maria ſic erat fulgida in facie: manifeſtū eſt ꝙ erat fulgidior in ventre ⁊ fulgidiſſima in mēte.

Y Figure v̄gitatꝭ Marie

Quinto oſtēditur figuraꝫ ſine figuris ⁊ ſimilitudinibꝰ quas ponit Origenes ſup Mat. dicēs. Sicut rubus cōburi videbatur, ⁊ ignis eū nō tāgebat Exod. iij. ⁊ ſicut tres pueri in camino ignis ardētis nō ardebāt Dan̄. iij. ⁊ quēadmodū Danieli intra lacum leonū incluſo: hoſtijs nō apertis allatum eſt prādium ab Abacuch Dan̄. vj. Ita ⁊ hec ſancta virgo genuit deū ⁊ immaculata atq; integerrima in virginitate ꝑmanſit. Aliā q; figurā aſſignare poſſum Dan̄. ij. ſ. de lapide exciſo de mōte ſine manibꝰ.

contra heluidi-
ꝫ hereticuꝫ
negante v̄gi-
nē mane-
re poſt par-
tuꝫ x. matre
dei

Z Priuilegia v̄ginitatis Marie

Quo ad tertiā principalē conſiderationē de dignitate virginitatis beate Marie eſt ſciendum ꝙ multas hꝫ prerogatiuas eius virginitas. Prima eſt ꝙ fuit integra in anima ⁊ corpore ⁊ ſpiritu, iuxta illud. j. ad Theſ. v. Integer ſpiritus veſter anima ⁊ corpus ſine querela in aduētu domini noſtri Ieſu xp̄i ſeruetur. Ipſa enī nouerat verā eſſe illaꝫ Ouid. ſn̄iam in. iij. ſenten. dicētis. Naꝫ bene ſeruetur corpꝰ. adultera mēs eſt. Nec cuſtodiri ni velit ip̄a pōt. Nec mentē ſeruare potes licꝫ omnia claudas. Omnibꝰ excluſis intus adulter erit. Itē ipſa prudentiſſima atq; ſapientiſſima virgo ſciebat verā eſſe illam Iſido. ſn̄iaꝫ in lib. de ſummo bono di. Nihil valet mūduꝫ eſſe corꝑe qui pollutus eſt mēte. Et aliam Hiero. in li. contra Iouinianū qui ait. Illa v̄ginitas hoſtia xp̄i eſt cuius nec mentē cogitatio: nec carnē libido maculat. Et iterū ad Euſto. ſcribit. Uirginitatꝭ diffinitio eſt ſanctū eſſe corpore ⁊ ſpiritu. quia carnē virginē habere nō ꝓficit ſi mente quis nupſerit. Q: etiā nouerit ꝙ vt ait Aug. in lib. de

virgini. Virginitas eſt in carne corruptibi
li ꝑpetua incorruptiõis meditatio. ⁊ ꝙ glo
rioſa eſt ꝟginitas illa que eſt mẽte ⁊ corpo
re. xxxij. q. v. c. ſicut enĩ. Jõ mater dñi ꝟgo
illibata habuit integritatẽ corpis. qꝛ illud
ſemꝑ illibatuꝫ ſeruauit. nec huic obſtat qḋ
dꝛ Joh. ij. ſ. ꝙ deſcẽdit capharnaũ ipe ⁊ mr̃
eius: ⁊ frẽs ⁊ diſcipuli eiꝰ. Ex quo videẜ ꝙ
beata ꝟgo habuerit alios filios frẽs xp̃i.
qꝛ rñdetur ꝙ noĩe fratrũ intelligũtur ger-
mani. Vñ Paulus ad Gal. j. ait. Alioꝝ au
tẽ apl'oꝝ vidi neminẽ niſi Jacobũ fratrem
dñi: q̃ erat nepos ꝟgĩs de ſorore. ⁊ Abraã
⁊ Loth dicũtur frẽs Gen̄. xvij. quia erant
cõſanguinei. ⁊ ita accipiẜ nomẽ fratris in
c. quedã lex. xxxv. q. iij. fraternitas enĩ acci
pitur multis modis. vt declarat Joh. and.
in. c. Jobes. de regu. ⁊ archi. in. c. ad men-
ſam. xj. q. iij. Joſeph q̃ꝫ dꝛ pater ſaluato-
ris Lu. ij. nõ ꝙ eũ genuerit. ſed qꝛ erat pu
tatiuus pater ⁊ nutritiuꝰ eiꝰ. Habuit etiã
beata ꝟgo Maria integritatẽ anime. quia
nũꝙ̃ vel modica cogitatio illicita in eiꝰ ani
mã introiuit. Integritatẽ q̃ꝫ ſpũs: qꝛ nũꝙ̃
a deo ꝑ aliquod pctm̃ ſeparata fuit. nec ali
quod veniale peccatuꝫ cõmiſit. Jdeo dꝛ ei
Cañ. iiij. Tota pulchra es amica mea ⁊ ma
cula nõ eſt i te.

A Virgi-tas ma rie deo dedica-ta.

Scḋa ꝓrogatiua ẽ: qꝛ eiꝰ
ꝟginitas fuit prima deo dedicata. vñ Ber.
in quodam ſermone ait. Si precia rerũ pẽ
ſamus: de charitate ſuper oẽs illa fuit que
ꝓpoſuit in terris angelicã vitaꝫ ducere. Et
vere ꝓpoſitum ꝟginitatis immobile quod
nec aliquatenus titubauit: angelo filiuꝫ ꝓ-
mittente. Quia igitur quãto aliq̃s aggre-
ditur negociuꝫ difficilius: tanto virtuoſior
cõprobatur. Nã virtus eſt circa bonũ ⁊ dif-
ficile. ij. Ethi. Jdeo cum vt ait Hierony. ad
Euſto. Jn carne p̃ter carnẽ viuere nõ ter-
rena vita ſit ſed celeſtis. vñ inquit Amb. ꝙ
ſuꝑgreditur ꝟginitas conditionẽ humane
nature per quã hoĩes angelis aſſimilãtur.
Profecto apparet bñdicte matris dei excel
lentia que prima oĩum hãc ſupra humanã
naturã celeſtẽ vitã inchoauit ⁊ aggredi au
ſa eſt. Maior enĩ eſt difficultas vnã ꝟtutẽ
arripere vbi oẽs ꝯ faciũt: ꝙ̃ vbi oẽs eaꝫ ob-
ſeruant. Sicut eſt magis difficile ieiunare
in vna domo in qua nullus ieiunat. ꝗ̃ oẽs
pluribus vicibꝰ in die voluptuoſe ⁊ ſplendi
de comedũt ꝙ̃ vbi oẽs abſtinẽt. iuxta illud
Ouid. ij. de reme. amo. Nõ facile eſuriens
poſita retinebere menſa. Et multũ ſaliens
incitat vnda ſitim. Jtẽ facile eſt habẽti bo
num ductorẽ precedentẽ ſequi illũ ꝑ rectũ
iter. difficile ꝟo eſt iter incõſuetũ peragere
ſine ductore. Et ideo cũ beata ꝟgo oẽs cer
neret nubere. ⁊ ſolũ ad generationẽ filiorũ
intendere. ⁊ maledictas ſteriles reputare
atq̃ꝫ ꝟginitatẽ in opprobriũ habere: maxi-
ma eius ꝟtus fuit ꝑ hãc inſolitã ⁊ arduaꝫ
viã icipere ambulare. ⁊ vſq̃ꝫ ad finẽ perſeue
rare. ⁊ tot milia ꝟginũ ad cõtemnendũ om
nes mũdanas delicias ⁊ hãc viã difficilem
aggredi inducere. Vñ merito ꝟgo ꝟginuꝫ
eſt appellata. quia qḋ eſt cã alioꝝ vt ſint
talia: illud eſt maxime tale. ij. metaphiſi.
Quia etiã maioris eſt meriti facere aliq̃d
boni ex voto ꝙ̃ ſine voto ꝭm theol'. in. iiij.
di. xxxviij. maxime Ric. ibidẽ ar. ij. q. vj. ⁊
canoniſtas in. c. licet. extra de voto. ⁊ Tho.
ij. ij. q. lxxxviij. ar. vj. Jdeo ꝟginitas beate
ꝟginis quã ex voto ſeruauit. vt in. c. beata
Maria. xxvij. q. ij. fuit excellẽtiſſimi meri-
ti. Et qm̃ ipſa votum ꝟginitatis ante oẽs
alios emiſit: recte per amigdalũ figuraẜ in
ter alias arbores prius flores emittenteꝫ.
ideo de illa dꝛ. Adducẽtur regi ꝟgines poſt
eã. poſt eã quidẽ tẽpore. qꝛ ante ipſam nul
la. poſt eam ꝟo multe alie ꝟginitatẽ deuo-
uerũt. Jtẽ poſt eam exẽplo: quia omnibus
exẽplũ ſeruãde ꝟginitatis exhibuit. Jtem
poſt eã dignitate. quia virginitatẽ cũ fecũ
ditate ſeruauit. poſt eaꝫ etiã vtilitate. quia
ſua ꝟginitate totũ mũdũ ſaluauit. Ter- B
tia prerogatiua eſt: qꝛ habuit ꝟginitatem
trãſfuſam: que in alios trãſfundebaẜ. Naꝫ
ꝙ̃uis pulcherrima fuerit: tñ a nullo vnꝙ̃
potuit cõcupiſci. qꝛ eius puritas corda om
niũ penetrabat. ⁊ oẽs motus illicitos i eis
extinguebat: Vñ de illa dicere poſſumus id
qḋ de filio eius dꝛ Luce. vj. ſ. virtus de illo
exibat ⁊ ſanabat oẽs. ⁊ ideo cõparaẜ myr-
rhe ⁊ cedro. qꝛ ſicut odor myrrhe fugat ver
mes. ⁊ odor cedri expellit ſerpentes. ſic et
odor ſue ꝟginitatis de alioꝝ cordibus ex-
pellebat motus brutales. Quarta ꝓro-
gatiua eſt: qꝛ habuit ꝟginitatẽ fecundam.
Nã fuit mr̃ ⁊ ꝟgo. qḋ quidẽ nulla vnꝙ̃ ha
buit. vnde Sedulius poeta ait. Salue ſan-
cta parẽs enixa puerpera regẽ. Qui celum
terrãq̃ꝫ regit per ſecula cuius Numẽ ⁊ eter
no cõplectens omnia giro. Jmperiũ ſine fi
ne manet que ventre beato. Gaudia mr̃is
habens cum virginitatis honore. Nec pri-
mam ſimilẽ viſa es nec habere ſequentem.

Sola ſine exẽplo placuiſti femina chriſto.
Quinta ꝓrogatiua eſt: qꝛ habuit ꝟgitatẽ
ornatã. Jpa enĩ tanꝙ̃ ꝟgo prudẽs lampa
des ſuas. ſ. corpꝰ ⁊ aĩam ornauit oleo pie-
tatis. lichino puritatis. lumine veritatꝫ. et
igne charitatꝫ. Jdeo Eccĩ. xxiiij. ipa ĩquit.
Ego mr̃ pulchre dilectõis: ecce ignis cha-
ritatꝫ. timoris. ecce lichinꝰ puritatꝫ: qꝛ ſicut
dꝛ Eccl'i. j. Timor dñi expellit peccatũ. Et
agnitõis: ecce lumẽ veritatis ⁊ ſancte ſpei
ecce oleũ pietatꝫ. quod in cordibus noſtris
infundere digneẜ ipſa ꝟgo piiſſima cuius
piis orationibꝰ noſtra ſit ſemꝑ anima re-
commiſſa. Amen.

De donis ſpũſſancti que habuit excellẽ-
tiſſime ipſa virgo benedicta. Et primo de
dono ſapiẽtie ⁊ intellectus quo in diſputa
tione cum diabolo facta illum per omnia
ſuperauit. Sermo q̃ntus.

E

G Ratias ago deo
ſuꝑ inenarrabili dono eius.
ij ad Coꝝ. ix. Jnq̃t Albertꝰ
ſuper miſſus eſt. c. xcvij. Q2
ſeptiformiſ plẽitudo gratie
ꝑ ſeptiformiuꝫ donoꝝ diſtributa: ſuꝑ oẽs
excellẽtiſſime fuit i mr̃e ſaluatoris noſtri.
hoc aũt ſic ꝓbat dicẽs. Sicut ſe hꝫ ꝟtꝰ ad
ꝟtutẽ ſic ſe habꝫ donũ ad donũ. ꝗ̃ ꝟtutes
in btiſſima ꝟgine excedũt oẽs ꝟtutes via-
toꝝ. vt. ſ. patuit. ergo ⁊ dona euiſdẽ btiſſi
me ꝟginis excedũt dona oĩum viatorum.
hec aũt dona ſpũſſancti ꝯnumeranẜ Eſa.
xj. vbi dꝛ. Requieſcet ſuꝑ euꝫ ſpũs dñi: ſpũs
ſapĩe ⁊ intellectus: ſpũs ꝯſilij ⁊ fortitudis
ſpũs ſcĩe ⁊ pietatꝫ. ⁊ replebit eũ ſpũs timo-
ris dñi. Q2 aũt donũ ſapĩe quod eſt p̃muꝫ
ipſoꝝ donoꝝ fuerit in beata ꝟgine. ꝓbat
idem Alber. vbi. ſ. c. ſequẽti dicẽs. vbi hu-
militas: ibi ſapĩa. vt dꝛ Prouerb. xj. ⁊ p̃s.
xviij. inq̃t Dauid de deo. ſapiam p̃ſtãs ꝑ-
uulis. i. humilibꝰ. ergo vbi maior humili-
tas: ibi maior eſt ſapĩa. ⁊ vbi ſumma humi
litas. ibi ſũma ſapĩa. Sed in btiſſima ꝟgi
gine fuit improportionabilis humilitas. ꝗ̃
⁊ incõparabilis ſapĩa fuit in illa. Vñ Ber.
in q̃dã ꝭmone ait. Qui de deo nõ ſapiebat
in quo dei ſapĩa latebat: Chriſtꝰ vt ait apo
ſtolus eſt dei ꝟtus ⁊ ſapĩa. ergo oẽs the-
ſauri ſapĩe ⁊ ſcĩe dei in maria fuerunt. Et
ideo ꝓfunda ⁊ occulta dei myſteria cogno
uit ſuꝑ intellectũ humanũ: angelicũ ⁊ apo
ſtolicum. Ex quo aucte patet ꝙ beata ꝟgo
non ſolũ habuit ſapĩam incõparabilẽ: ſed
etiam donũ intellectus ſuꝑ oẽs creaturas
excellẽtius. Primo enĩ cognouit ſuꝑ oẽꝫ D
intellectũ humanũ: qꝛ pre oĩbus ꝓphetis Maria habuit donũ in-tellectꝰ
maiora ⁊ meliora dei myſteria. ⁊ maiori ⁊
meliori modo ſibi reuelata fuerũt. ipſa enĩ
ea cognouit nõ tm̃ audiẽdo ꝑ inſpiratõeꝫ.
iuxͣ illḋ p̃s. lxxxiiij. Audiã q̃d loquaẜ ĩ me
dñs deus. ⁊ nõ tm̃ videndo ꝑ ſpeculatõeꝫ.
iuxta illud. j. ad Coꝝ. xiij. videmus nũc ꝑ
ſpeculũ in enigmate: ſed etiã guſtando per
experiẽtiã. iuxta illud Prouer. vlt. Guſta-
uit ⁊ vidit qm̃ bona eſt negociatio eiꝰ. Jtẽ
odoranda ꝑ deuotionẽ. iuxta illud Cant.
iiij. Odor vnguentoꝝ tuoꝝ ſuꝑ oĩa aro
mata. Jſti aũt duo modi totaliẜ diſtinguũ
tur. qm̃ deuotio que eſt circa xp̃i hũanita-
tem comparaẜ guſtui. ꝭm illud Johis. vj.
Qui mãducat meã carnẽ ⁊c. Deuotio aũt
que ẽ circa diuinitatẽ aſſimilaẜ odoratui.
nam faucibꝰ ſapores corpoꝝ. naribus ꝟo
odores ſpirituũ diſcernunẜ. Scḋo cogno E
uit diuina myſteria: maxime incarnatiõis
dñice ſupra intellectũ angelicũ. Naꝫ illud
myſterium cognouerũt ſuꝑiores angeli a
deo ĩmediate ꝑ infuſaꝫ inſpirationẽ. Me-
dij aũt cognouerũt a ſuꝑioribus per reue-
lationẽ: ⁊ ĩferiores a medijs. Aliqui etiaꝫ
ex eis cognouerũt ab apoſtolis ꝑ predica-
tionẽ. vnde ſuꝑ illud ad Epheſ. iij. vt inno
teſcat p̃ncipibus ⁊ poteſtatibꝰ per eccl'iam
multiformis ſapiẽtia dei. Dicit glo. ꝙ an-
gelicis ſpiritibꝰ per p̃dicationẽ apoſtoloꝝ
aliquid accreuit. Et Hieronymꝰ in quodã
ꝭmone ait. ꝙ angelice dignitates myſte-
riũ incarnatõis plene nõ cognouerũt. do-
nec fuit xp̃i paſſio cõſummata: ⁊ ꝑ mũduꝫ
p̃dicata. Virgo aũt maria illud myſteriuꝫ
dupliciter cognouit. Primo per angelicaꝫ
annũciationẽ. angelus tñ neſciuit ſibi re-
uelare modũ incarnatõis: ſed tm̃ annũcia
uit vt dicit Bern̄. ſuꝑ miſſus eſt: in ꝑſona
angeli dicẽs. Spũſſanctus ſuꝑueniet i te. i.
ſuꝑ angelos. ⁊ oẽm creaturã in te veniet:
⁊ ideo me nõ interroges: qꝛ ſuꝑ me eſt. et
nõ potero. ad illũ aſcẽde igiẜ: ⁊ ne ſteteris
inter angelos: quia paululũ cũ tranſieris:
eum inuenies quẽ diligit aĩa tua. Scḋo F
cognouit ꝑ diuinaꝫ inſpirationem. Unde
Bern̄. ſuper miſſus eſt ait. Modũ quo de
ſpũſancto cõcipies: dei ꝟtus ⁊ ſapĩa xp̃us
in ſecretiſſimo cõſilio ſic obũbrando cõte-
get ⁊ occultabit: vt ſibi tm̃ notus habeaẜ.

et tibi. Scies vti**q**ȝ:ſed illo doctore quo et
actore. Non em̄ doceri pōt niſi a donāte.
nec poteſt addiſci niſi a ſuſcipiēte. Ter-
tio cognouit per beatā experientiā. Unde
Bern̄. vbi. ſ. ait. Quis ei excepta fortaſſis
illa q̄. h̄ ſola experiri meruit. intellectu ca-
pere poſſit qualiter ille ſplēdor inacceſſibi
lis ꝟgineis ſe viſceribus infuderit. Et for
te ideo dictū eſt obumbrabit tibi: q̄a quod
ſola ꝑ ſe trinitas in ſola ⁊ cuȝ ſola virgine
voluit opari. ſoli datū eſt noſſe cui ſoli da-
tuȝ eſt experiri: ac ſi dicat angelus. Quid
a me requiris qd̄ in te mox experieris? Et
idem iterū inquit. Nemo vnq̄ ſicut beata
virgo guſtauit q̄ ſuauis eſt dn̄s. lȝ de ſan-
ctis dicat̄ ꝑ ps. xxxv. Inebabunt̄ ab vb'ta
te domus tue: ⁊ torrēte voluptatꝭ tue pota
bis eos. Nec mirū qm̄ apud eā: immo ⁊ in
tra eā erat fons vite. Dicit aūt Simachus
in epiſtolari. Grati⁹ in ip̄o fonte bibuntur
aque. Quarto cognouit celeſte myſteriū
ſuꝑ intellectū apl'icuȝ: quia docuit totam
cōgregationē apoſtolicā. ⁊ vniūſam eccle-
ſiam de ſecretis myſterijs dei. ⁊ maxīe in-
carnationis xp̄i. vt inq̄t Hiero. in ſmone
ad Euſtochiū. Quinto habuit intellectū
illuminatū ſuper oēm intelligentiā ⁊ aſtu
tiam demonū. quod vt meli⁹ pateat: vide-
bim⁹ in hoc ſermone diſputationē factam
inter ip̄um demonē ⁊ beatā ꝟginem. In
quo tria cōſiderabimus. p̄mo ſecretā con-
tentionē ⁊ inſidiationē ipi⁹ demonis. ſcd̄o
iudiciariā altercationē. tertio ꝟo diffiniti
uam ſententiam.

Pars p̄ma huius ſmonis de ſecreta cō
tentione ⁊ inſidiatōe quam fecit diabolus
ꝟgini benedicte.

H

Contentio demonis contra hominem

h Umani generis inimic⁹ dolēs
natura humanā ad illas btiſſi-
mas celoꝝ māſiones debere ex
altari a q̄bus ip̄e ꝑ ſuperbiam
fuerat deiectus. Cōuocato oīum maligno
rum ſpirituuȝ cōcilio ꝓpoſuit vt vnuſq̄ſq̄ȝ
cogitaret quō humanū gen⁹ poſſet in pri-
ſtinā redigere ſeruitutē. vn̄ exurrexit q̄daȝ
fraudulētus machinator atq̄ȝ inter om̄es
demones verſutior q̄ dixit. Noſtis naturā
mulieris debiliorē exiſtere q̄ naturā viri:
atq̄ȝ ad recipiendū deceptiōes proniorem.
leuiter em̄ credūt m̄l'ieres: maxime puelle.
iuxta illud Ouid̄ in ep̄l'is. Credulitas dā-
no ſemꝑ ſolet eſſe puellis. habēt etiam cor
ad mutabilitatē pronū. ⁊ iſtabiles ſunt in
bono ꝓpoſito. vnde Iacob⁹ beneuētan⁹ ſui
libri. c. xv. dicit. Mobile cor cūctis: ⁊ mēs
eſt vana puellis. Firmū ꝓpoſitū femīa nul
la gerit. vnde ⁊ mulier a mollicie mentꝭ ap
pellata eſt. vt dicit̄ in. §. ſed illud. xxxij. q.
vij. Ideo Uirgili⁹ in. iiij. eney. ait variuȝ ⁊
mutabile ſemꝑ femina. vnde dicit̄ q̄ mu
lier eſt mobilis ⁊ momētanea in volūtate
l. fi. C. qui petāt tu. ⁊. l. lex que. in fi. C. de
admi. tu. ex quo facil'r decipi poteſt. quod
p̄ncipio mūdi nos expti ſumus qui p̄maȝ
matrē omniū Euā faciliter ſeduximus. et
per ip̄am virū ſuū ad inobedientiā dei tra
ximus. vt habet̄ Geneſ. iij. Nūc ergo hoc
eſt conſiliū meū vt videamus ſi poſſim⁹ ad
voluntatē noſtrā trahere illā iuuenculam
virginē in templo morantē: que maria dr̄
quā oēs tanq̄ ſanctā venerant̄: ip̄a em̄ in
cipit culturā caſtitatis que replet ꝑadiſuȝ
ſicut matrimoniū replet terrā. vt in. c. nu-
ptie. xxxij. q. j. Quaꝓpt̄ niſi cito ꝓuidea
mus totam ſectā noſtrā ad nihiluȝ rediget
q̄ ſi ip̄aȝ deceperimus: alios facil'r hoīes
ad voluptates ⁊ vitia ꝯtrahemus. Ip̄aq̄ȝ
mediante quoſcūq̄ȝ etiā fortiſſimos viros
decipiemus. Deſtructo em̄ p̄ncipali. corru
it om̄e acceſſoriū. l. ſi nemo. ff. de teſta. tu.
et. l. eam quā. C. de fideicom. Hoc igitur
cum placuiſſet conſiliū oībus dixerunt illi
ſerpēti verſuto. Tu q̄ꝛ hoc adinueniſti con
ſiliuȝ: ⁊ nobis oībus ſapiētior es. vade ad
eam ⁊ illā machinatiōibus tuis ⁊ inſidijs
decipe. Ille igit̄ demō peſſimus et coluber
tortuoſus: aſſumpta forma cuiuſdā ſancti
heremite: ꝑrexit ad templū atq̄ȝ beatā vir
ginē orantē inuenit. Cui ⁊ dixit. valde cō
patior tibi o pulcherrima atq̄ȝ nobiliſſima
iuuenis: quia florē tue iocūdiſſime iuuētu
tis amittis. atq̄ȝ in cōtinua dei offenſa ꝑ-
ſiſtis. p̄cepit em̄ deus in p̄ncipio creatiōis
mūdi illud qd̄ habet̄ Geneſ. ij. dicēs. Cre
ſcite ⁊ m̄l'tiplicamini ⁊ replete terrā. Iteȝ
Deut̄. vij. Non erit apud te ſteril' vtriuſq̄ȝ
ſexus tam in hoībus q̄ in iumētis. Tu g̃
que vis ſuare ꝟginitatē: nolens populuȝ
dei accreſcere a deo maledicta eris. ſm̄ em̄
legē maledicta eſt ſterilis que nō reliquit
ſemē ſuꝑ terrā. Deut̄. xxij. vt ēt dr̄. xxxij.
q. iiij. §. his ita. Cōſulo g̃ tibi o dilectiſſi-
ma puella ne votū iſtud ꝟginitatis ſuare
velis. ſed m̄rimoniū cū aliquo pulchro iu-
uene ꝯtrahere nō differas. nā m̄rimoniuȝ
eſt deo gratū: qd̄ introducere dr̄ quādam

M

imortalitatē hūani generis. l. lege duode-
cim tabularū. C. de legi. he. vnde hortor vt
ad honoreȝ dei ex m̄rimonio quo nihil eſt
vtilius hoībus. vt in aut̄. de reſti. ⁊ ea que
parit. §. h̄ nos. aliquos filios generare ꝓ
cures. maximū em̄ ⁊ p̄cipuū munus femi-
narū eſt cōcipere ⁊ tueri conceptū. l. q̄rit̄.
§. ſi mulier. ff. de edil. edic. ⁊ mulieres ſunt
nate ad hoc vt pariāt ⁊ in hoc tota volun-
tas earū cōſiſtit. l. ij. C. de indic. vidui. tol.
ideo dixit deus Exo. xxiij. Non erit ſterilis
I in terra tua. Cognoſcēs aūt btā virgo q̄
ſub agni ſpecie rapaciſſim⁹ lup⁹ infernal'
latebat: eleuauit mentē in orōne ad deuȝ:
rogās eū vt quid maligno hoſti reſpōdere
deberet inſpirare dignaret̄. ſtatimq̄ȝ ſpiri
tuſancto in ore ip̄ius verba dictāte q̄ eos
quos replet ſepe multa ꝯtra intentionem
ꝓpriā dicere cōpellit in hunc modū rn̄dit.
O pater mēdacij ⁊ fabricator om̄is mali
recede a me: quia lȝ poſſem ad obiectioneȝ
tuā reſpōdere q̄ hoc tēpe g̃re nō generis
ſucceſſio: ſed vite ꝑfectō querit̄. c. recurrat
§. his ita. in fi. xxxij. q. iiij. Tn̄ ad maioreȝ
tuā confuſionē dico tibi q̄ talē deo dante
filiū pariā: per quē totus ſaluandorū nu-
merus regenerabit̄: ⁊ oēs ruinoſe ſedes re
plebunt̄. De me em̄ ſcriptū eſt illud Eſaie
liiij. Letare ſterilis que nō paris. ⁊ exulta
que nō parturis: qm̄ multi filij deſerte ma-
gis q̄ eius q̄ habet virū. Scias quoq̄ȝ ne-
quiſſime demō q̄ nūq̄ fuit nec erit aliqua
mulier ſic fertilis ⁊ fecūda ſicut ego. Illuȝ
em̄ filiū generabo q̄ totū mūdū ſaluabit ⁊
audaciā tuā ac p̄ſumptionē temerariā re-
frenabit. Cui demō reſpōdit. Cuȝ femine
dicant̄ in multis deterioris cōditionis q̄
viri. l. in multis. ff. de ſta. ho. cūq̄ȝ eq̄parēt̄
male herbe ꝓpter earū maliciā. vt ait glo.
in. l. oēs. C. de his qui ve. eta. impe. et ſint
multū fragiles. vt inq̄t glo. in. l. qui duos.
§. ſi maritus. per illū textū. ff. de re. du. ⁊ i
l. ſi fuerit. eo. titu. itē cū ſint corruptibiles
l. qui teſtamēto. §. mulier. in gl. ff. de teſta.
Cūq̄ȝ dicant̄ male beſtie. ⁊ raro inueniāt̄
bone. vt ait glo. in. l. iij. ff. de legi. Iteȝ cum
ſint ꝑiclitātes in cōſilijs ſuis. l. ſi pater. C.
de ſpō. ſintq̄ȝ labiles. Nā mulier fuit p̄ma
q̄ peccauit. c. Adam. de peni. di. vij. Itē cuȝ
ſint incōſtantes. l. filia. C. de inoffi. teſta.
ſintq̄ȝ min⁹ audaces q̄ viri. C ad. l. iul'. ma
ieſta. l. q̄ſq̄s. ꝟ. ad filias. Miror te puellā
ſic iuuenculā tāti eſſe animi ⁊ ꝟtutꝭ vt me

Conditio mulieris

increpare audeas. Ego em̄ ſum ille de quo
ſcriptū eſt Iob. xlj. Non eſt ptās ſuꝑ terrā
que cōparet̄ ei qui fact⁹ eſt vt nullū time-
ret. vnde nō eſt aliq̄s vir adeo fortis q̄ po
tentiam meā nō timeat. Tu ꝟo nō ſolum
me n̄ times: ſ; etiā vilipēdis. Cui btā ꝟgo
reſpōdit. Tu es rex ſuꝑ oēs filios ſuꝑbie
vt dicit̄ in p̄allegato ca. Ego ꝟo cum ſim
humilitatꝭ ancilla nō ſoluȝ te non timeo: ſ;
audax ⁊ animoſa cōtra te inſurgere volo
ſum etem̄ illa de qua tibi p̄dixit de⁹ Gen̄.
iij. inimiciciā ponā inter te ⁊ mulierē ⁊ ſe-
men tuū ac ſemē illi⁹: ⁊ ip̄a ꝯteret ccaput
tuū. Qua rn̄ſione diabolus ꝓſtratus atq̄ȝ
amaritudine plen⁹ abſceſſit. Tūcq̄ȝ verifi
catū eſt illud Goffredi in poetria di. Sepe
ſagittantē didicit referire ſagitta. Inq̄ȝ vi
rū plage cōuerſa recurrere plaga. Btā aūt
ꝟgo ſuꝑ ip̄a rn̄ſione cogitās admiratōne
repleta eſt q̄ deus eā ad talia dicēda que
ip̄a nunq̄ cogitauerat impuliſſet. Nō eniȝ
vllatenus ſe reputabat idoneā vt eſſet m̄r
dei: īmo nec vt eſſet ācilla m̄ris ei⁹. Tūcq̄ȝ
verificatū fuit in ea illud qd̄ poſtea ipſius
filius dixit apl'is Matth. x. Non em̄ vos
eſtis qui loq̄mini. ſed ſpūs patris veſtri q̄
loquitur in vobis.

Pars ſecūda huius ſmonis de iudicia
ria altercatiōe facta inter diabolum ⁊ bea
tam virginem.

r Euerſus ergo ille demō ad ſo-
cios ſuos iſernales ſic ꝯfuſus R
⁊ ſuꝑatus dixit. Facili⁹ poſſent
ſaxa molliri q̄ anim⁹ huius pu
elle a ſanctitate ſua amoueri. ſed tota ſa-
gacitatis noſtre verſutia nobis procuran-
dū eſt vt ſummi pōtificis animū ad mari
tandū puellas in templo ſeruiētes induca
mus. huicq̄ȝ virgini ſm̄ legeȝ ſponſum ex
cognatione ſua proximiorē dari faciam⁹:
vt ſenem illū Ioſeph accipiēs in cōiugem:
et votum ꝟginitatis tranſgrediat̄: ⁊ adul
terandi occaſionē ex ſpōſi antiquitate ꝑ
cipiat. His igit̄ illis machināntibus: q̄a vt
dicit̄ Prouerbioꝝ. xxj. c. Non eſt ſapiētia
non eſt prudētia: ⁊ nō eſt cōſilium contra
dn̄m: quod illi ad calumniā ⁊ dānationeȝ
ꝟginis fieri affectabāt: hoc deus ad illius
ꝟginitatis cuſtodiā ⁊ teſtioniū fieri fecit:
nā ⁊ diuino nutu Ioſeph in ſpōſum acce-
pit. ⁊ virgo permanēs de ſpūſancto dei fi-
liuȝ: q̄ ꝑ mortē ſuā redemit humanū gen⁹
generauit. verificatūq̄ȝ fuit de demonibus

illud p̄s. Parauerūt peccatores foueaꝫ et
inciderūt in eā. Si aūt teneam⁹ ꝙ Joſeph
fuerit pulcherrim⁹ iuuenis quādo accepit
beatā ꝟginē. de quo dicem⁹ in ſmone. xij.
hui⁹ partis. parte. ij. dicere poſſum⁹ ꝙ de-
mones ꝓcurauerūt ſibi hūc ſpōſum dari vt
viri tam famoſi ꝯiunctione ꝛ ꝯuerſatione
votū ꝟginitatꝫ frāgeret ip̄a bn̄dicta ꝟgo: ī
quo etiā fuerūt illuſi: vt in p̄allegato loco
videbiꝭ. ꝑfecta igiꝭ hūana redēptōe ip̄oqꝫ
ꝟgis filio iā ī celis regnāte iterū demōes
adunati ꝯſtituerūt ſuuꝫ ꝓcuratorē beelze-
bub p̄ncipē demonioꝝ. eūqꝫ legatuꝫ ſuum
faciētes ad allegandū ꝯ humanū gen⁹. ad
xp̄m miſerūt vt ſuis argumētatōib⁹ abla-
tū eis mūdi dn̄ium reſtitui faceret. illoſqꝫ
in antiq̄ hoīs poſſeſſione introduci ꝓcura-
L ret. Veniēs igiꝭ beelzebub an̄ tribunal
xp̄i dixit. Eq̄ſſime iudex creator celi ꝛ t̄re.
q̄ dixiſti Matth. xxij. Reddite q̄ ſunt ceſa-
ris ceſari: ꝛ q̄ ſunt dei deo. Iube mihi reddi
poſſeſſionē hūani gn̄is q̄ mihi iniuſte abla-
ta eſt. Scis enī ꝙ nō remittiꝭ pctm̄: niſi re-
ſtituaꝭ male ablatū. c. pctm̄. de reg. iur. li.
vj. ꝛ. c. ſi res. xxiiij. q. vj. cū ſi. Cui reſpōdit
xp̄s: tu noſti ꝙ merita cauſaruꝫ partium
aſſertione pādunꝭ. l. ij. in fi. C. ſi ꝓvim vel
alio modo. ꝛ. c. qualr ꝛ q̄n. el. ij. de acc. Et
ꝙ iudicantē oꝫ cūcta rimari: ꝛ ordinē rerū
plena inq̄ſitione diſcutere. c. iudicātē. xxx.
q. v. ꝛ ꝙ dꝫ audire aliā partē q̄ vult recte
iudicare. c. j. de cā poſ. ꝛ pp̄. nō ergo iuſtū
eſt vt homīe nō vocato nec audito illū tibi
adiudicē. l. nā ita diu⁹. ff. de adop. ꝛ. l. de
vnoq̄ꝫ. ff. de re iudi. Tunc demō ait. peto
igiꝭ o iuſtiſſime iudex vt humanū gen⁹ pre-
cipias ī ius vocari: cū ab ea p̄te ius īcipiat.
vt inſti. de pena teme. li. §. fi. ꝛ ex̄ de ꝓba.
c. qm̄ contra falſam. Cui rn̄dit dn̄s. de die
agaꝭ? Reſpōdit aūt demō ad diē craſtinā
fiat dilatio. Cui dixit dominus. Tu bene
noſti experientiā facti. vt in. l. ij. in p̄nc. C.
vt in poſ. lega. Et ſcias ꝙ via lōga ē a t̄ra
vſqꝫ ad celū. quā viā tu bn̄ exp̄tus es: dum
ꝑ ſupbiā tuā de celo nr̄a auc̄te cecidiſti. q̄a
Termi- ergo ad iudicē ꝑtinet legitimū terminum
n⁹ legi- ꝑtib⁹ ad cōparēdū aſſignare. vt. ff. q̄ ſatiſ.
timus cog. l. de die. in p̄n. ꝛ ar. ex̄ de iure patro. c.
cū aūt. ꝛ de offi. delega. c. de cauſis. Ideo
nos tibi ꝛ humano generi feriā ſextā futu-
ram aſſignam⁹ ad cōparendū. Et tūc p̄ce-
pit archāgelo gabrieli vt notificaret cum
tuba ferrea. vt ex̄ de. appel. c. cuꝫ parati. et

C. de fe. l. dies. vt ad dictū diē gen⁹ hūanū
veniat rn̄ſurū corā eo ꝛ allegaturuꝫ quare
non debeat demonis dominio ſubiugari.
Adueniēte igiꝭ die veneris p̄dcā: volēs M
adā ꝓ toto humano genere corā iudice cō-
parere. q: vera ē ſnīa poete Ouid. ī eplis
dicētis. Optima nā nullo cauſa tuēte pe-
rit. rogauit beatā ꝟginē vt ꝓ eo aduocare
dignareꝭ dicēs. O ꝟgo ꝟginū tua interceſſi-
one ſemel ego cū meis poſteris a diaboli-
ca fuim⁹ ſuitute liberati. Quia ḡ vt poe-
ta inq̄t. Nō minor eſt ꝟtus ꝙ q̄rere parta
tueri. veni obſecro ꝛ nos a diabolicis inſi-
dijs. ꝛ falſis cauillationib⁹ defende. Per-
rexit igiꝭ aduocata humani generis ad tri-
bunal filij: vt ad dexterā ei⁹ eſt locata. Di-
xitqꝫ ad filiū. Audiui fili mi hūanū genus
ad p̄n̄tiam veſtrā fuiſſe vocatum: q̄re ſi eſt
aliq̄s q̄ cōtra illud velit allegare aſſurgat.
Tunc demō his audit̄ demiſſa facie nō au-
debat reſpicere in reginā celi: q: qui male
agit odit lucē. vt inq̄t ſaluator Joh. iij. Et
habeꝭ ex̄ de offi. dele. c. cōſuluit. ꝛ no. ff. de
ven. inſpi. l. j. circa mediū. Virgo aūt Ma-
ria ip̄m demonē terribili oculo inſpiciens
irata voce dixit. O neq̄ſſime demō. modo
dicas quicq̄d habes dicere ꝯtra gen⁹ hu-
manū. lꝫ enī te poſſim repellere ab accuſa-
tione cū de teip̄o dicere deberes q̄ꝺ de alijs
atteſtaris. q̄ꝺ eſt cōtra legē in arenā. ī fi.
C. de inoffi. teſta. ꝛ. l. qm̄. C. de here. Item
q: es excōicatus ꝛ reprobat⁹ a ſanctis quo
caſu nō potes ſtare in iudicio agēdo. c. inte-
dicim⁹. de iudi. Itē q: es ſuus pene. vnde
nō potes agere in iudicio. l. vix certis. ff. de
iudi. ꝛ. l. quod attinet. ff. de re. iu. Item q̄a
es infamis. vnde nō potes eē ꝓcurator in
iudicio. c. infames. ꝛ. §. tria ſunt. iij. q. vij.
et. c. cū deputati. vbi Inno. de iudi. maxie
quia es factus infamis ex publico delicto
ꝓpter quod dānat⁹ es quo caſu etiā de iu-
re ciuili nō potes ꝓcurare. l. j. §. ait pretor.
vbi Guilhel. de cuneo. ff. de poſtu. Item q:
es hereticus. ꝛ ideo ab oī actu legitimo es
repellēdus. c. excōicamus. §. cupientes. de
here. ꝛ. l. manicheos. C. e. ti. Hereticus enī
dꝛ ille qui lꝫ nō male ſentiat de articl'is fi-
dei. tn̄ hꝫ ꝑuerſum dogma vel prauas ſeq̄-
tur ſeu gignit opiniones. vt ait glo. penul.
in cle. j. de viu. vbi paul⁹. tex. eſt in. c. here-
tic⁹. xxx. di. in. c. hoc aūt ſcripſim⁹. ꝛ. c. q̄ in
eccl'ia. xxiiij. q. iij. Tamē vt magis appa-
reat iniq̄tas tua: ſum parata oībus tuis

N cauillatōib⁹ rn̄dere. Tunc demō irat⁹ ꝯ
beatā ꝟginē cepit eā velle calūniari. ꝛ di-
xit. Obſecro iuſtiſſime dn̄e deus qui eſtis
iuſticia. vt in. c. oīs. xlv. di. vt iſtā malefa-
ctricē nō admittas ad aduocādū: ſꝫ eā pu-
niaſ ſicut lex iubet. Mulier enī accipiens
duos viros ſimul: puniri dꝫ. vt in. l. eū qui
duas. C. ad. l. iul'. de adul. hec aūt nō ſoluꝫ
accepit celeſtē ſpōſum: ſꝫ etiā alterū ſūpſit
ſ. ioſeph. Rn̄dit aūt btā ꝟgo. Ego ioſeph
accepi caſtitatꝫ mee teſtē. deū ꝟo ꝟginita-
tis mee cōſeruatorē. Tunc demō vidēs ſe
cōfuſum dixit. vouētibus ꝟginitatem nō
ſolū nubere. ſed etiā velle nubere dānabile
eſt. c. vouētib⁹. xxvij. di. Tu ꝟo poſtꝙ vo-
uiſti ꝟginitatē mrīmonium ꝯxiſti. Rn̄dit
beata virgo. O calūniator peſſime. votuꝫ
illud ego emiſi: ꝛ ſeruare ꝓpoſui cū tali tn̄
ꝯditione ſcꝫ ſi deo placeret ꝛ nō aliter. ꝛ h̄
cōditio ſemꝑ ſubintelligiꝭ tanꝙ appoſita
ꝛ ideo cū de⁹ voluerit me deſpōſari ceſſan-
te ꝯditione non feci cōtra votū. argu. in. c.
ſuꝑ eo. de condi. appo. De hoc autem meo
voto diffuſe tractauerūt canoniſte ī. c. ſuf-
ficiat. ꝛ in. c. btā maria. §. vt in quibuſdā.
O xxvij. q. ij. ꝛ theo. in. iiij. di. xxx. Tūc de-
mon ſic ſuꝑatus: tertiā ſibi voluit calūniā
imputare dicēs. Tu credis o iuſtiſſime iu-
dex ꝙ mater tua ꝑpetuā ꝟginitatē ſerua-
uerit: ꝛ ꝙ tu eius fili⁹ vnigenitus fueris.
Ego āt volo ꝓbare ꝙ ip̄a alios filios poſt
te habuit. ꝛ ꝟgitatē ſuā amiſit. Nā Mat.
j. dꝛ. Joſeph nō cognouit eā donec peperit
filiū ſuū p̄mogenitū. quaſi dicat ꝙ poſtea
eā cognouit. ꝛ ibidē. Anteꝙ ꝯueniret inuē-
ta eſt in vtero hn̄s de ſpū ſctō. ergo poſtea
ꝯuenerūt. Itē Luc. ij. dꝛ de ea. Peperit fi-
lium ſuū p̄mogenitū. p̄mus aūt dꝛ reſpe-
ctu ſcdī. l. q̄ duos. j. rn̄ſo. ff. de reb⁹ du. ergo
habuit ꝛ aliū filiū ſaltē ſcōm. rn̄dit. b. ꝟgo
ꝙ illud verbū donec accipiꝭ in ſacra ſcp̄tu-
ra dupl'r. ſ. incluſiue ꝛ excluſiue. p̄mo inclu-
ſiue inquantū includit om̄e tp̄s poſt rē fa-
ctam vel ante. ꝛ ita intelligiꝭ illud p̄s. cix.
Dixit dn̄s dn̄o meo ſede a dextris meis:
donec ponā inimicos tuos ſcabellū peduꝫ
tuoꝝ. Non enī intelligiꝭ ꝙ poſt nō ſedebit
ſil'r Gen̄. viij. dꝛ. Coruus nō eſt ad arcam
reuerſus donec ſiccarenꝭ aque ſuꝑ terraꝫ.
ꝛ tn̄ poſtꝙ exiccate ſunt nō redijt. Itē ex-
poniꝭ nō cognouit eā donec peperit filium
ſuū p̄mogenitū: q: eo nato dignitatē mr̄is
eius maxime agnouit. Vn̄ Chriſ. dic̄. vere

nō cognouit eam ante cuius fuerit digni-
tatis: ſed poſtꝙ peꝑit tunc cognouit eaꝫ:
q̄a ſpecioſior ꝛ dignior facta fuerat ꝙ to-
tus mūdus: q: quē tot⁹ mūdus capē non
poterat in anguſto cubiculo vteri ſui ſola
ſuſcepit. Hec ille. Sil'r nō valet iſta ꝯn̄tia.
Anteꝙ ꝯueniret inuenta eſt hn̄s in vtero
de ſpū ſancto. ergo poſtea ꝯuenerūt. Sicut
nō valet iſta ꝯn̄tia. hunc nō penituit ante
mortē. ḡ poſt mortē penituit. imo potius
valet ecōtra. ḡ nec poſt mortē. Sil'r ioſeph
nō cognouit eā an̄. ḡ nec poſt. q: cognouit
myſteriū īcarnatōis dn̄ice. Iſta ḡ ꝑpoſitio
an̄. lꝫ ſepe ꝯn̄tia indicet: tn̄ nōnunꝙ ea tm̄
q̄ p̄us cogitabāꝭ oñdit. ſic̄ ſi aliq̄s diceret.
Anteꝙ in portu pranderē nauigaui. Non
intelligiꝭ ꝙ in portu prādeat poſtꝙ naui-
gauit: ſed q: cogitabaꝭ in portu prāſurus.
et ſil'r dicendū eſt in ꝓpoſito. Excluſiue ꝟo
poniꝭ hec dictio donec ꝓ tp̄e determinato
ꝛ ſic nō accipiꝭ in p̄dicta auc̄te. Et de hac
materia tractāt canoniſte in. c. īcerta. xxx.
diſ. v. ſuꝑ ꝟbo quouſqꝫ veniat. ꝛ in. c. j. de
iudeis. ꝛ in. c. de muliere. ex̄ de mr̄i. ꝯ. ī ecc.
ꝯc. Ibi donec tādiu ſeꝑenꝭ. ꝛ ibi ꝑ Joh. ō
imo. ꝛ in. c. cū bone. de eta. ꝛ q̄li. Ad illud P
aūt quod obiectū fuit de p̄mogenito. Rn̄-
deo. inq̄t. b. ꝟgo ꝙ in ſacra ſcriptura ſepe
p̄mogenitus intelligiꝭ ille an̄ queꝫ nullus
eſt genitus: ꝛ quē null⁹ an̄cedit: etiā ſi nul-
lus eū ſequaꝭ. Et ita accipitur in predicta
auc̄te. vt dꝛ in. c. ioſeph. de ver. ſig. ſic̄ etiā
ſm leges exponiꝭ in. d. l. q̄ duos. ff. de re-
bus du. ꝛ in. l. proxim⁹. ꝛ. l. ꝓximi appella-
tione. ꝛ. l. in vulgari. ff. de ver. ſig. ꝛ. l. j. §.
ꝓximis ꝟo. ff. vnde cog. ꝛ. §. ꝛ hec quidē.
in ꝓemio. ff. His igiꝭ rn̄ſionibus demon
deuictus: ad quartū argumētū deſcēdit di-
cēs. Sereniſſime iudex: tu noſti ꝙ mulie-
res ꝓ aliquo poſtulare ꝓhibenꝭ ꝛ aduoca-
re. q: eſt virile officiū. vt in. l. j. §. ſexū. ff. de
poſtu. nec ad defendendū aliū admitti de-
bent. l. alienā. C. de ꝓcu. ꝛ in. l. femine. ff. de
reg. iur. ꝛ. §. tria. iij. q. vij. ꝛ. xv. q. iij. Prio
rn̄dit beata virgo. O iniq̄ſſime demon: tu
bene noſti. ꝙ mulier poteſt ſuā ꝛ ſuoꝝ in-
iuriam ꝓſequi. vt in. l. ſenatus. ꝛ. l. de cri-
mine. C. qui accu. nō poſ. ſil'r ꝓ miſerabilib⁹
ꝑſonis: pupillis ꝛ viduis bene admittitur
vt ex̄ de ꝓcura. c. fi. ꝛ. iij. q. vj. c. ſunt aūt. et
c. de aduo. diuer. iudi. l. petitōes. §. licētiā.
et. ff. de ꝓcu. l. ſeruū quoqꝫ. Ego igiꝭ tāꝙ
meā iniuriā ꝛ cauſam ꝓpriā ꝓſequēs ad-

mitti debeo. vt. C. de pcu. l. qui ſtipendia. ꝛ ff. feminas. Oēs em̄ xp̄iani ſunt ſui ꝛ filij mei. Debet ergo iudex iſte eq̄ſſimus me audire. Nam etiā ſi eſſem excōicata defenſiones mee eſſent audiēde. ar. in. c. cū iter priorē. ꝛ. c. dilect⁹ filius. ex̄ de excep. Multo magis igit̄ debeo admitti, cū nulla infamia poſſim notari, ꝛ maxime cū ꝓ miſerabili hoīe aduocare velim quē iſte neq̄ſſim⁹ demon ad ſuā conat̄ redigere ſuitutē que eſt ꝯtra iura naturalia. vt. ff. de iuſti. ꝛ iu. l. manumiſſiones. Preterea illa ꝓhibitio facta mulierib⁹ ne aduocēt eſt rōne ſeruāde pudicitie. vt pꝫ in dicto. §. ſexū. hoc autem periculū in me eſſe nō pōt. Sum etem̄ illa de qua Prouer. vlti. dr̄. Mulierē fortē q̄s inueniet? Et infra. Accinxit fortitudie lūbos ſuos ꝛ roborauit brachiū ſuū manūq̄ʒ ſuā miſit ad fortia. Et ideo ceſſante cauſa ceſſat iuris diſpoſitio. c. cū ceſſante. de appel. ꝛ. l. adigere. §. j. ff. de iure pa. ꝛ h̄ argumentū vendicat ſibi locū etiā ſi lex corrigeret. vt ait glo. in. l. j. ff. de legi. tuto.

Q

Tūc demon reuoluēs ſe ad xp̄m dixit. O dn̄e ſi moueat te caro ꝛ ſanguis tuus. Nec amor matris tue. argu. ex̄ de ꝓbē. c. graue. ꝛ. viij. q. j. c. nihil. ꝛ. c. moyſes. Nec cōtra me indigneris ſi iuriſditionē tuaꝫ refurabo. Scis em̄ ꝙ valde ꝑiculoſum eſt corā ſuſpecto iudice litigare. l. apertiſſimi. C. de iudi. Jō bonū eſt vt mr̄ tua nō ſit coram te aduocata. ipa em̄ ex hoc reddit̄ ſuſpecta. quia eſt genitrix tua. vt extra de appel. c. poſtremo. ꝛ c. cū ſpeciali. ꝛ. C. de aſſeſſo. ꝛ domeſti. l. domeſticus. Nolo ergo eā aduocare coraꝫ te ne ad ſuā partē te trahat rōne affectionis. Scis em̄ ꝙ nemo debet iudicare in cauſa ſua vel ſuoꝝ. vt in. l. qui iuriſditionē. ff. de iuriſ. om. iu. in. l. Iulius. ff. de iudi. l. penul. de arbi. l. vnica. C. ne q̄s in ſua cauſa. et. c. inſinuāte. ex̄ de offi. deleg. Cuꝫ igit̄ mater tua dicat hāc cauſam eſſe ſuā, ideo de iure poſſum iudiciū tuū declinare. Tunc beata v̄go cū indignatōe exclamās dixit. O ſceleratiſſime demō iuſtiſſimū filiū meuꝫ ſuſpectum in iudicādo allegare ꝓſumis q̄ eſt deus iuſtus ꝛ iuſticiā diligēs. ps. vij. Qui nō eſt acceptator ꝑſonaꝝ. Act. x. ꝛ. c. ſicut. xxxij. q. iiij. ꝛ de conſe. di. iiij. c. Nec quēq̄ʒ. et. c. vit. iij. q. ix. ꝛ. c. ij. iiij. q. iiij. ꝛ. c. nouit. de iudi. facit. c. venerabilis. de ꝓben. ꝛ digni. Qui eſt fidelis ꝛ abſq̄ʒ vlla iīquitate: iuſtus ꝛ rectus. Deut. xxxij. qui non eſt vt filius hoīs vt mutet̄. Num̄. xxiij. Nō debꝫ igit̄ filius me⁹ a iudicādo ceſſare ꝓpter dicta obiecta q̄ intelligunt̄ de puris hoībus. de q̄b⁹ i. c. q̄ttuor. xj. q. iij. dr̄. Quattuor iſta timor odiū dilectio cenſus. Sepe ſolēt hominū rectos ꝑuertere ſenſus. Preterea ſemel eū in iudicē acceptaſti ꝛ ad illū veniſti ius petēs. ergo ipm̄ nō potes recuſare. l. j. in prin. ff. de iudicijs.

R

Tunc ergo domin⁹ Jeſus interlocutoriā tulit ſententiā dicēs ſe velle in cauſa ꝓcedere ꝛ beatā virginem tanq̄ idoneā humani generis aduocataꝫ admittere. Precepitq̄ʒ demoni vt quecūq̄ʒ cōtra hoīes ꝓducere vellet in mediū afferret atq̄ʒ breuit̄ cōcluderet: q2 mores mulierum leuiter offendunt̄: vt in. c. forus. de v̄. ſig. ꝛ. C. de ſpon. l. iiij. Dixit autē demon: Sapiētis cuiuſq̄ʒ ꝓcuratoris officium eſt p̄mo interdictū reſtitutoriuꝫ quod ſibi de iure cōpetit intētare. vt. ff. de rei ven. l. j. ꝛ l. is qui deſtinauit. melior eſt em̄ conditio poſſidētis. ff. de rei. ven. l. fi. ꝛ inſti. de int̄dic. §. j. ꝛ extra de fide inſtr. c. int̄ dilectos. et. ff. de ver. ſig. l. ſi ſeruuꝫ. Quare peto me reſtitui ad priſtinā poſſeſſionē hūani generis tormētandā ꝛ cruciandā vt ꝑus. Naꝫ ꝓbare parat⁹ ſum me fuiſſe in poſſeſſione pacifica ꝛ quieta eiuſdē ꝛ ſpoliatū fuiſſe de facto. q̄ duo cōuenit ꝓbare vt q̄s reſtituat̄ vt ex̄ de reſti. ſpo. c. olim. ꝛ de offi. deleg. c. cōſultationib⁹. ꝛ. ij. q. j. c. iij. Quia reintegrāda ſunt oīa ſpoliatis anteq̄ vlterius ꝓcedat̄. vt. ff. de vſuris. l. videam⁹. Ante oīa em̄ agendū eſt de poſſeſſorio. c. ij. de ordi. cogni. ꝛ ſpoliato fienda eſt reſtitutio. c. ex lr̄is. de reſti. ſpo. l. ſi q̄s fundū. C. ad legem iul'. de vi publi. Et de facto ſpoliat⁹: eſt de facto reſtituēdus ſine aduerſarij citatione ꝛ alia cauſe cognitōne. vt inquit glo. in. l. maior ff. de euictio. Mihi g̅ debet homo reſtitui queꝫ lōgiſſimi tempis poſſeſſione p̄ſcripſi ꝑ. l. cum notiſſimi. ꝛ. l. ſi quis emptionis. C. de p̄ſcrip. trigin. vel qua. anno.

S

Male fidei poſſeſſor

Reſpōdit beata v̄go. O v̄ſute draco veruꝫ eſt ꝙ illis ſpoliat̄ reſtitutio fienda eſt qui nō vi aut clam nec p̄cario: ſꝫ iuſto titulo ꝛ bona fide poſſidebant. vt. ff. q̄ꝺ vi aut clam. per totū. ꝛ extra de reſti. ſpo. ꝑ totū. ꝛ de preſcrip. c. vigilāti. Tu autē nequiſſime demō nunq̄ humanū genus poſſediſti ſꝫ ſolū ſicut ſimplex cuſtos carceris cuſtodiſti. ꝛ ideo nō debes reſtitui. Facit. l. iij. §. fi. ff. de acqui. poſ. ille em̄ poſſidet cui⁹ noīe

poſſidet̄. l. male igit̄. C. de p̄ſcrip. xxx. vel xl. an. ꝛ inſti. de int̄. §. poſſidere. ꝛ extra de reſti. ſpo. c. cū veniſſent. in fi. Cū ergo vos fili mi creaueritꝭ hūanū genus veſtriq̄ʒ ſint hoīes nō potuit demō in re aliena quātūcūq̄ʒ multo tempe detēta habere iuſtā poſſeſſionē nec bonā p̄ſcriptionē: quia nulla tempis p̄ſcriptio iuuat malefidei poſſeſſorem. dicto. c. vigilāti. de p̄ſcrip. ꝛ. c. poſſeſſor. de regu. iur. lib. vj. Iſte ergo iniuſtus vſurpator hūani generis nō fuit bōefidei poſſeſſor: ſꝫ malefidei detētor. Nā aliud eſt poſſidere. aliud v̄o detiere. vt. ff. de rei vē. l. officiū. in fi. ꝛ. ff. de acquirē. poſ. l. iij. §. fi. Igit̄ nulla fuit demonis poſſeſſio. q̄ꝺ pꝫ ꝑ. l. fi. ff. de ver. ſig. Nam quō reꝫ alienam poſſedit cū ſciret alienā eſſe. certiſſime dicenduꝫ eſt eū nullo modo poſſediſſe. vt. C. vnde vi. l. cū querebat̄. ꝛ. iij. q. vj. c. ſi res. cum ſi.

T

His audit̄ dn̄s iudex de medio interlocut⁹ eſt demonē: nō eſſe reſtituēdū. Tunc demon ſtridēs dētibus ꝛ furore repletus miſſa manu ad marſupiū extraxit foras libellū ꝛ cepit legere illō Geneſ. iij. preceptū factū p̄mis parētibus. ſcꝫ q̄cūq̄ʒ hora comederitꝭ ex eo moriemini: Dixitq̄ʒ. Ecce dn̄e iudex inſtrumentū a deo dictatū vigore cuius mihi Adam cū omī poſteritate ſua eſt ſubiect⁹. Nam per illū oīs eius poſteritas eſt infecta. c. ſi hoīes. xxiiij. q. iij. ꝛ. c. placuit. de conſecra. diſt. iiij. ꝛ ratio hui⁹ infectionis aſſignat̄ in. c. iam itaq̄ʒ. j. q. j. vbi dicit̄. traxit ergo reatū: q2 vn⁹ erat cū illo ꝛ in illo a quo traxit quādo q̄ꝺ contraxit admiſſum eſt. Reſpōdit autē beata virgo. Hoc inſtrumentū nihil valet. nā tu illud falſificaſti dicēs Geneſ. iij. Nequaq̄ moriemini eūq̄ʒ ꝛ vxorē ſuā per mendacia ꝛ fraudulētias tuas decepiſti. Iura auteꝫ volūt nō decipiētibus: ſed deceptis ſubuenire. ff. ad velle. l. ij. §. hec verba. ꝛ extra de dona. c. inter dilectos. ꝛ de rerū permu. c. cū vniuerſoꝝ. vnde tanq̄ falſarius ꝛ deceptor es repellēdus. Non ergo debent tibi adiudicari ne ex tua malicia lucrum reportes ꝛ ex fraude ꝛ dolo gaudiū ꝛ vtilitateꝫ cōtra ea que determinant̄ in. c. ſedes. de reſcrip. ꝛ in. c. ex litteris. de dolo ꝛ ꝯtu. extra de cleri. non reſi. c. fraternitati. Quia ergo tu verſutus fuiſti autor ꝛ iſtitutor peccati ideo debes puniri: q2 qui cauſam dāni dat damnū dediſſe videt̄. l. qui occidit. §. penl'. ff. ad legē aq̄. ꝛ. c. ſi culpa. de iniu. ꝛ dā. da.

His aūt reſpōſionibus fugatus demō dixit. Si iure talis inſtrumēti mihi nō debet̄ homo ſaltē meus eſt iure emptōis. illū em̄ emi ꝓ comeſtione pomi.

V

Rn̄dit aduocata generis humani. nequaq̄ tibi debet̄: q̄a decepiſti eū vltra dimidiū iuſti p̄cij contra legē ſcd̄am. C. de reſcin. ven. ꝛ. c. cū dilecti. de emptio. ꝛ vendi. ꝛ ideo ſeruari debꝫ illō Eſa. ix. gratis venūdati eſtis ꝛ ſine argēto redimemini. Tūc dixit demō. O iuſtiſſime iudex: tu ſcis ꝙ iuſticia requirit ne delicta remaneāt impunita. l. ſi lōgius. ff. de iudi. l. ita vulnerat⁹. ff. ad legē aquil'. l. ſtichum aut pamphilū. ff. de ſolu. ꝛ. c. fame. de ſen. excom. ad puniēdū ergo exceſſus tenetur quilibet bon⁹ iudex de neceſſitate. l. ꝯgruit. ff. de offi. preſi. ꝛ nulli parcere debꝫ. c. ex tuarū. de priui. Cū ergo hoīes habeant in ſe grauitatē peccati q̄ꝺ deorſum trahit cuꝫ ſit pōderoſuꝫ. iux̄ illō ps. xxxvij. Qui ī ꝑſona oium cōſitet̄ dicēs. ꝛ ſicut onus graue grauate ſunt ſup me. debes eos ſic req̄rente iuſticia ad infernū ad centrum terre deſcendere facere ꝛ nō attēdere verbis iſtius aduocate que male facit allegando in hac cauſa. Naꝫ vt inquit Ouidius ſecūdo de ponto. Non eſt confeſſi cauſa tuenda rei. Reſpondit ſapientiſſima aduocata. vos fili mi pro peccatis hominū pertuliſtis mortē ꝛ lauiſtis eos a delictis eorum in ſanguie veſtro. Apocalyp. j. Et pro eis plenarie ſatiſfeciſtis. Unde Eſa. liij. dicit̄. Vere dolores noſtros ipē tulit et labores noſtros ipſe portauit. ipſe vulneratus eſt propter iniq̄tates noſtras: attritus eſt propter ſcelera noſtra. Et Johānis. j. c. dixit. Johānes baptiſta. Ecce agn⁹ dei: ecce qui tollit peccata mūdi. Juſticia ergo non requirit vt bis idem exigatur. l. bona fides. ff. de regu. iuris. facit. l. omnes. C. de penis. preterea actio ſemel extincta nunq̄ reſuſcitatur. C. de remiſ. pigno. l. cū ex cauſa. in fine. ꝛ. ff. de ſolu. l. qui res alienas. §. aream. Ad illud auteꝫ quod obijcit diabolus de grauitate peccati reſpondetur ꝙ pena veſtre paſſionis grauior fuit omībus peccatis. iuxta illud Job. vj. ca. Quaſi arena maris hec grauior apparer.

X

Tunc iterū allegauit diabolus dicēs. O iudex qui dixiſti per prophetam ps. lxxxviij. Que procedunt de labijs meis non faciam irrita. Tu in euangelio tuo dixiſti Johānis. xij. cap. me eſſe principeꝫ huius mundi. Quo

etiã noĩe appellor.in.c.Pudor.xxiij.q.ij.
qꝺ exponũt doctores.i.maloꝝ etiã pctõꝝ.
Tu ꝟo es pꝛnceps bonoꝝ ⁊ iuſtoꝝ. modo
tu ſcis ꝙ cũ litigãtes ad rixã veniunt boni
iudicis eſt litem dirimere.vt.ff.ſi cer.pe.l.
quidã extimauerũt ⁊ dare debet vnicuiqꝫ
partẽ ſuã.ff.de vſufru. l.huius rei.⁊.ff.de
condi.inde.l.fi.§ .ſi tñ.Nam iuſticia iubet
ius ſuũ vnicuiqꝫ tribui.l.iuſticia.ff. de iu-
ſti.⁊ iu.⁊ inſti.eodẽ.in pꝛn.⁊.c.j.di.j.Ergo
placeat vobis dare mihi genus humanũꝫ
cũ ꝓpter pctm̃ cõmiſſum ego ſim fact⁹ pꝛn-
ceps hui⁹ mũdi.Verba em̃ ſũt intelligẽda
cũ effectu.facit.l.eũ qui.§.docere.ff.ne qs
eũ qui in ius vo.eſt vi exi.iũcta.l.fi.§. hec
aũt verba.ff.ꝙ quiſqꝫ iu.et de cleri.nõ re-
ſi.c.relatũ.circa mediũ.Et de verbo.ſig.c.
pꝛterea.⁊ de peni.diſ.j.c.hec aũt verba.Si
ergo ſum pꝛnceps maloꝝ ⁊ pctõꝝ.ſi ꝓ q̃a.
et genus humanũ peccauit ẜm apl̃um ad
Rom.iij.vbi ait.Oẽs peccauerũt in Adã
ergo debet facere cũ effectu.vt ego ſim pꝛn
ceps oĩum maloꝝ ⁊ nõ auferre mihi quod
meũ eſt.Tenete ergo ꝓ vobis dñiũ bonoꝝ
⁊ date mihi dñium maloꝝ. quod ſi feceritꝭ
ꝓmitto vobis ꝙ regnũ veſtrũ nõ erit ma-
ius q̃ vnũ granũ milij reſpectu mei. vera
eſt em̃ ſñia Ouidij in.iij.de arte amãdi di.
Z Pluraqꝫ ſunt ſemꝑ deterioꝛa bonis. Ad
hec aduocata hũani generis rñdit.O ꝟſu
te ⁊ plene oĩ fallacia q̃ habes mille nocẽdi
modos.vt in.c.ſciendũ.xxvj.q.iiij.⁊ iuſti-
ciam poſtulare te oñdis ⁊ deſideras iiuſti
ciã.vnũqꝫ petis ab extra. intus ꝟo habes
ꝯꝛiuꝫ.vt.ff.de excep.l.generalr̃.Scias ꝙ
nõ ignoꝛamus aſtutiã tuã.xvj.q.ij.c.viſis
lr̃is. Et ideo maliciã tuã tantis coloꝛibus
palliatã:iã cõfundemus.⁊ tunc ꝯuerſa ad
filiũ dixit.O fili mi dulciſſime vos ſcitꝭ ꝙ
ad petitionẽ hui⁹ maligni demõis fuiſtis
i ſtatera crucis põderat⁹.vt legit. xxiij.q.
j.c.pat⁹ ac ꝓ hũani gñis redẽptiõe moꝛteꝫ
ꝑtuliſtis.vt in.c.ꝓ humani.in pꝛnc.de ho-
ci.lib.vj. Nõ eſt ergo audiẽdus iſte ꝟſut⁹
qui hoꝛrẽda crudelitate ⁊ deteſtãda aſtu-
tia moꝛtẽ appetit alioꝝ.vt in.d.c.ꝓ hũani
§.cũ igit.de homi.li.vj. nõ em̃ eſt cõgruũ
neqꝫ iuſtũ ſuꝑ hũani generis ẜuitute am-
plius diſputare:maxime in ipſius humani
generis detrimentũ.trãſiuit em̃ ammodo
ſñia in rẽ iudicatã.ex̃ de re iudic.c.cũ int.
⁊ a ſñia nõ extitit appellatũ ſtatuto tẽpe.
de quo in.l.iudicib⁹.C.de appel.⁊ meli⁹ in
l.eos.in fi.cũ aut.hodie ibi poſita.eo.ti.et
ideo nõ eſt ampli⁹ appellandũ.vt i clemẽ.
ij.ex̃ de appella.⁊ ꝑ doctoꝛes in dicta.l.iu
dicibus.⁊.l.ꝑemptoꝛias.⁊.l .fi.C.ſenten.
reſcin.nõ poſ. Tũc diabolus exclamauit A
⁊ dixit:veniam⁹ ad foꝛtioꝛa ⁊ incõuincibi
lia argumẽta q̃bus cõcludo hoĩeꝫ neceſſa-
rio eſſe dãnandũ ⁊ arguo ſic.Deus viuit i
ꝟitate ⁊ iuſticia:vt ex̃ ꝺ iureiur.c.⁊ ſi xp̃s.
§.iacob⁹:⁊ ita dꝫ punire ꝯiũctũ ſic exneũ.
vt in.l.fi.⁊ ibi gl.ff.de re.diui. Quapꝛopt
dico ꝙ cũ ego q̃ ſum angel⁹ fuerim ab ip̃o
de celo deiectus. nullo tñ pꝛecepto pꝛecedẽte:
vnde inobediẽs dici nõ potui.De neceſſita
te debet dãnare Adam ⁊ Euã cũ tota ſua
poſteritate.q꞉ pꝛeceptũ eis factũ a deo obẜ-
uare noluerũt.magis ergo debẽt puniri q̃
ego cũ ſit foꝛti⁹ ꝯ pꝛeceptũ facere ꝙ pꝛter pꝛe-
ceptũ.vt.C.de nego.ge.l.fi.vel ſi nõ magꝭ
peccauerũt q̃ ego:ſaltẽ eodẽ modo debẽt
puniri:qui ſiles in culpa debẽt etiã eſſe ſi-
miles in pena.l.ſi queq̃.C.de epiſco.⁊ cle.
Ad hec rñdit.b.ꝟgo.O miſer ⁊ infelix nõ
eſt ſimile illud qꝺ poſuiſti de te ⁊ de alijs Differẽ
angelis cũ pctõ hoĩm. angel⁹ em̃ peccans ter pec
merito fuit puniẽdus:q꞉ nihil infirmũ in cauit an
ſe habebat qꝺ iduceret ad peccandũ.⁊ non gelus ⁊
aliq̃ infirmitate ſed malignitate delibera homo
ta peccauit.c.firmit.de ſum. tri.⁊ fide ca.
Et nullo pꝛecepto indigebat.q꞉ ſine pꝛecepto
aliq̊ a natura habuit in ſe ſapiam oĩuꝫ:q̃a
cognoſcebat certitudinẽ boni ⁊ mali ꝓpter
ꝑfectionẽ nature ſue.vt de peni.di.ij.c. in
pꝛmo.Et ideo habito reſpectu ad talẽ cer-
titudinẽ ꝑaui⁹ peccauit angel⁹.q꞉ ſciẽter
ſe ꝓtulit ꝯtra deũ q̃ peccauerit homo qui
habebat infirmitatẽ ⁊ fragilitatẽ carnis q̃
ip̃m ad peccandũ induceret.vt in.c.illud.
xv.q.j.⁊ de peni.di.iij.c.ille rex. Et q̃ pec-
cauit ꝑ ignoꝛantiã deceptus doloſa verſu
tia tua.Et ideo angel⁹ de altioꝛi ſtatu ce-
cidit.de peni.di.ij.c.fi.homo em̃ talẽ cer-
titudinẽ nõ habuit ꝓpter coꝛp⁹ qꝺ animaꝫ
aggrauabat.vt dꝛ Sap.ix.Quia igit ſpi-
ritus pꝛõptus eſt:caro aũt ĩfirma. Mat.
xxvj.Ideo tali hoĩuꝫ infirmitati eſt cõpa-
tiendũ nõ auteꝫ tue ſuꝑbie ⁊ iniq̃tati. Ex
quo em̃ deo ꝓximioꝛ fuiſti : culpa tua fuit B
g̃uioꝛ.c.ꝯſideret.de peni.di.v. His itaqꝫ
dictis reuoluẽs ſe ad filiuꝫ piiſſima virgo
dixit.audiſtis fili cauillatões ⁊ falſas ar-
gumẽtationes iſtius iniq̃ſſimi demonis:
in q̃bus nihil cõcludit niſi falſum.Et ideo

rogo vt eius mẽdacijs iã finẽ imponatis:
nihil em̃ dicturus eſt niſi falſum.Nã ſemel
malus ſemꝑ pꝛeſumit malus in eodẽ gene-
re delicti.l.ſi cui.§.hiſdẽ.ff.de accu.⁊.l.caſ
ſius.ff.de ſena.l.iij.§.idẽ erit.ff.de ſuſpec.
tuto.l.palã.§.nõ ſolũ.ff.de ritu nup. Cum
ergo ſit mẽdax ⁊ mẽdacij pater vt vos dixi
ſtis Joh.viij.nõ eſt audiẽdus rõne menda
cij.vt.C.de ĩdic.vid.toll.l.ij.in fine. Rñdit
aũt demon ⁊ dixit.In ciuile eſt aliquid iu-
dicare niſi tota lege perſpecta.l.in ciuile.ff.
de legi.Et ideo o iuſtiſſime iudex audi q̃ſo
allegationes meas iuſtiſſimas ⁊ permitte
me defendere cãm meaꝫ ⁊ vti iurib⁹ meis.
Rñdit aũt virgo.O dãnate ⁊ omni nequi-
tia pleniſſime ne meũ filium vt iniuſtũ ac-
cuſare poſſis.dicas q̃cquid dicere intẽdis.
Tũc demon dixit.Hõ peccauit cõtra boni-
tatẽ dei infinitã:⁊ nõ curo qua culpa pecca
uerit:an ſua vel aliena.quia poſito millies
ꝙ ego ipſum induxerim ad peccãdum ẜm
iura agẽtes ⁊ cõſentiẽtes pari pena puniũ
tur.c.nuper.⁊.c.ſequẽti.de ſen.excom.c.vt
clericoꝝ.de vi.⁊ ho.cle.⁊.§.alia.deinde lex
iuſti.de pub.iudi.facit.c.mulieres. in fine.
⁊ ibi glo.⁊.c.quãte.de ſen.excõ.⁊.xj.q.iij.c.
qm̃ multos.⁊.l.his qui opẽ.ff.de fur.⁊ de
hoc eſt glo.multũ notabilis in.l. iubemus.
la.ij.§.ſane.C.de ſacroſan.ec.⁊.l.ſi queq̃.
C.de epi.⁊ cle.⁊.l.adigere.in pꝛin.ff.de iu
re pa.iuncta.l.liberoꝝ.in fi.ff.de his q̃ no.
infa.ꝯcoꝛdat textus ad lr̃am in.c.j.de offi.
delega.Sufficit ergo ꝙ homo peccauit.pe
na enim dꝫ coꝛreſpõdere culpe.Nã ẜm qua
litatem delicti dꝫ eſſe ⁊ plagarum modus.
Deutero.xxv.⁊.l.pedius.ff.de incen.rui.⁊
nau.Cum igitur tanta ſit culpa quãta eſt
perſona offenſa.vt in.§.atrox.inſti.de in-
iur.⁊.c.cum illoꝝ.de ſen.ex.Jdeo homo q̃
offendit infinitam dei bonitateꝫ infinitas
debet luere penas.Cõmiſit eniꝫ homo cri-
men leſe maieſtatis.vñ ipſe cuꝫ heredibus
ſuis eſt merito damnãdus. Scriptum eſt
em̃ ꝙ filij paterno debent perire ſupplicio:
in quibus hereditarij criminis exẽpla me-
tuuntur.l.quiſq̃s.C. ad.l.iul.maie.⁊ extra
C de homici.c.ſicut dignũ.cum ſi. Ad hec
beata virgo reſpiciẽs in filium ſuum dixit.
O fili mi chariſſime vos qui eſtis de⁹ ⁊ ho
mo eſtis bonitas infinita. ergo hõ pecca-
uit cõtra vos ⁊ vobis eſt iniuria illata quã
remittere poteſtis.⁊ ad benignitatẽ veſtrã
ꝑtinet remittere iniurias vobis illatas.vt
eſt textus multũ notabilis in.l.j.C.ſi quis
impat.male. Ex quibus cõcludit hominẽ
nõ debere puniri nec cõdemnari.Tunc de-
mon dixit regine celoꝝ. vos male facitis.
q꞉ nõ vultis ꝙ hõ puniatur de peccato cõ
miſſo.qꝺ eſt cõtra.l.ſancimus.C.de peni.⁊
xxiiij.q.iij.c.ſimplicẽ.Tũc dixit Jeſus.de-
mon ſile amodo.quia bñ ſcis ꝙ in cruce pe
pendi ꝓ redẽptione generis humani qꝺ ſe-
mel ꝓpter pctm̃ damnatũ fuerat. vnde nõ
eſt iuſtũ ꝙ de eodẽ peccato bis cõtra gen⁹
humanũ ſñiam ꝓferamus.ar.ff. nau.cau.
ſtabu.l.licet gratis.§.fi.in fi.vbi dꝛ ꝙ non
dꝫ ſepe de delicto eiuſdem hominis queri.
Expectãdum eſt ergo vſqꝫ ad diem iudicij.
quia tũc malos male perdam:bonos autẽ
faciã in celeſti gaudio triũphare. Ad hec re
ſpõdit demõ.Dñe ieſu xp̃e rex glĩe noli ſic
interloqui:quia bene ſcis ꝙ homo peccauit
infinite.vnde ad olim ⁊ ad hodie extendit
pena eius.Eſt ergo hodie puniẽdus.q꞉ lex
cũ die loquitur.vt.l.arriani.C.de here.⁊ in
omnib⁹ obligatiõib⁹ in quib⁹ dies nõ eſt po
ſitus pꝛñti die debetur.l.in omnib⁹.ff.de re
gu.iur.⁊ de ꝟbo.ob.l.eũ qui.§. quotiẽs.et
de cõdi.⁊ demõ.l.j.i pꝛin.⁊ de leg.ij.l.oĩa.
Rñdit ſapiẽtiſſima aduocata. Tu falſe cõ
cludis.q꞉ nõ ꝓbat hoc eſſe qꝺ ab hoc cõtin
git abeſſe.vt.l.nõ nudis.l.non epiſtolis.⁊
l.neqꝫ natales.C.de ꝓba. Scis em̃ ꝙ ſi q̃
culpa in hoĩe fuit:eſt ꝑ grãm filij mei aboli
ta ⁊ per eius miam cancellata. Ergo cum
nullatenus ſit in culpa nõ eſt aliqualit pu-
niẽdus.nõ credas ꝙ pꝛecibus tue calamita-
tis facias iudicẽ lachꝛymari.qꝺ eſſe nõ dꝫ.
vt.l.obſeruãdum.§.i cognoſcẽdo.ff.de of-
fi.pꝛñſi.facit.l.quiſquis.C.de poſtu.Tũc ex-
clamauit demõ.Dñe pcto mihi iuſticiã ex-
hiberi:quã ſi nõ feceris nõ es bonus iudex
c.iuſtũ eſt.xxiij.q.ij.Rñdit btã ꝟgo adhuc
loqueris maledicte.ſcis em̃ ꝙ deus crea-
uit hominẽ ad imaginẽ ⁊ ſimilitudinẽ ſuaꝫ
Geñ.ij.Et.C.de penis.l.ſi quis in metal-
lum.⁊ ipſum voluit eſſe heredẽ regni cele-
ſtis ⁊ implere ſedes glorioſas a quibus tu
cuꝫ ſocijs tuis per ſuperbiã coꝛruiſti. iuxta
illud pꝛs.cix.Judicabit in natiõibus imple
bit ruinas.Nõ ergo humanũ genus dꝫ eẽ
tuũ:ſꝫ int beatoꝝ ſpũuꝫ agmina felicit col
locari.His aũt dictis ꝯuerſa ad filiũ dixit.
O dulciſſime fili:q꞉ bonũ eſt obuiare mali
cijs ⁊ ꝑturbare ꝑuerſos.qꝺ ſi nõ fieret:ni-
hil eſſet aliud q̃ fauoꝛẽ impietati ꝓ virib⁹
r

impartiri qđ eſſe non debet.xxiij.q.iij.c.q̃ pōt obuiare.cū ſimilibꝰ. ideo peto ⁊ totis precordijs efflagito vt reiectis friuolis ⁊ vanis allegationibus iſtius maligni demōis in fauorē humani generis ſniam ꝓferatis ipm genus humanū a petitiōe huiꝰ ꝓcuratoris nequitie infernalis penitꝰ abſoluēdo. lites enī nō debēt eē imortales: nec in infinitum ꝓtrahi.l.ꝓperanduꝫ.⁊.l. apertiſſimi. C.de iudi.⁊.l.fratris.C.de tranſac.⁊.l.fi.ff. ꝓ ſuo.⁊.C.de fruc.⁊ li.ex.l. termiato.⁊.C. de re iudi.l.ij.

D

Pars tertia huiꝰ ſermonis de diffinitiua ſentētiatione ꝓdicte diſputationis.

h

His ergo omnibus diligēter auditꝭ volens iuſtus iudex celeſtis litigia cito ad debitum finem perduci: vt ita quidam extimauerūt.ff.ſi cer.peta.⁊ in ij.ff.de aqua plu.ar.⁊ in aut.vt cle.ap.pro pri.epiſ.ꝑmo ꝯue.§.fi.col.vj.⁊ in.l.q̃ſq̃s.§.preterea.C.de poſtu. Miſit gabrielē archangelum qui tuba aurea intonās.peremptoriū terminū partibus ad cōparēdū aſſignaret in quo diffinitiuā ſniam pn̄tes audirēt queſtionis ꝓdicte. ſtatuto ergo die cōparētibꝰ parētibꝰ.ſ.ipſa aduocata humani generis cū ꝑmis parētibꝰ ⁊ mulꝗ alijs ſanctis patribus: necnō principe demonioꝝ cū mulꝗ alijs malignis ſpiritibꝰ. ſaluator noſter in ſuo fulgētiſſimo tribunali reſidens: ꝓtulit ſniam in hūc modū: in eterne diuinitatis mee noīe amē. Nos Jeſus mūdi ſaluator auditis oībꝰ allegationibꝰ ꝑ procuratorē nequitie infernalis cōtra humanuꝫ genus factis. auditiſq̄ reſpōſionibus ſapientiſſime aduocate predicti generis humani: ⁊ diligēter examinatis iuribus ambaꝝ partiū. omnibuſq̄ cōſideratis q̃ circa predicta videnda ⁊ cōſiderāda fuerūt: ſedētes ꝓ tribunali ad noſtrū ſolitū banchuꝫ iuris poſitū ſuꝑ thronos angeloꝝ in celeſti palacio noſtro vbi reſidentiā facimus perſonalem. humanuꝫ genus hac nr̄a diffinitiua ſnia abſoluimus ⁊ ab impetitione ꝓcuratoris nequitie infernalis reddimus abſolutum: cū hoc cōſonet ſanctiſſimis ſcripturis ⁊ iuridice veritati quam ſemper ſequimur. Ipm q̄ꝫ ꝓcuratorē nequitie infernalis ex nūc precipimus ad damnationē inferni ꝑpetuam penitus ambulare: vbi eſt fletus ⁊ ſtridor dentiū intimiꝰ. vt ſcriptū eſt Mat.xxij. Receſſitq̄ diabolus cum eiulatu ⁊ clamore maximo atq̄ in baratri profundum merſus eſt: eternis ſupplicijs cruciandus. Lata ⁊ data ac in his ſcriptis ꝓnūciata et ꝓmulgata fuit ſupradicta ſnia in omnibꝰ ⁊ ꝑ oīa ꝓut ſuꝑius cōtinetur: ꝑ ſupradictū dūm noſtrū Jeſuꝫ xp̄m ꝓ tribunali ſedēteꝫ in ſupraſcripto loco: pn̄tibus ſupraſcriptis partibꝰ ⁊ lecta ac vulgarizata ꝑ me Joh̄eꝫ euangeliſtā: notariū dn̄i noſtri Jeſu xp̄i et curie celeſtis ſcribā publicū pn̄tibus Johe baptiſta Frāciſco ⁊ Dn̄ico cōfeſſoribꝰ. Petro ⁊ Paulo principibus apl'orum. ⁊ Michaele archāgelo ⁊ multis alijs ſanctis in multitudine copioſa teſtibus ad hec vocatꝭ ⁊ habitis ⁊ rogatis anno dn̄i. M.ccccxcij. inditione decima. die ꝑmo nouēbris. Liberato igitur humano genere: ⁊ dn̄o in celuꝫ aſcēdente: dominus Adam cū vxore ſua ⁊ ceteris ſanctis patribus innumeras beatiſſime virgini gratias pro ſe ⁊ toto humano genere retulerūt. eo ꝙ ſapiētiſſimis rn̄ſionibus ſuis eos de miſerabili demonū ſeruitute liberaſſet. cui ſapientiſſime atq̄ pijſſime ꝟgini ſit infinita gloria. Amen.

De alijs quinq̄ donis ſpūſſancti que fuerunt in beata virgine. Sermo.vj.

a

Maria abundabit cogitatio eius ⁊ cōſiliū eius ab abyſſo multa Eccl'i xxiiij. Quatuor calamitatibus inter alias in natiuitate ſua ſubijcitur hō. prima dr̄ iniquitatꝭ. Cuilibet enī ex Adam ꝓpagato ꝓpter cōtaminationē peccati originalis dici pōt illud Joh.ix. In peccatis natus es totꝰ. Secūda calamitas dr̄ meſtitatis. Nā de quolibet noſtrū verificatū fuit illud Sap.vij. Primā vocē ſimilē omnibꝰ emiſi plorans. Tertio ꝟo appellat' nuditatis. Quilibet namq̄ homo dicere valet illud Job.j. Nudus egreſſus ſum de vtero matris mee. hō enim naſcitur nudus. non tm̄ nuditate veſtium: ſed etiā nuditate virtutum. Quarta calamitas dr̄ tenebroſitatis.ſ.ignorantie. iuxta illud Job.xxxvij. Nos quippe obuoluimur tenebris. Natiuitas aūt ⁊ cōceptio glorioſe ꝟginis Marie nō fuit prime calamitati ſuppoſita. quia ſine macula pcti. immo omni mūdicia plena cōcepta ⁊ nata eſt ipſa mater dei benedicta. vt dicūt moderni theol. in.iij.ſniaꝝ.di.iij. Quo ad ſcd̄aꝫ ꝟo licꝫ quidam putēt beatā virginē primā vocem lachrymabilem emiſiſſe: vt ſe alijs ex

Quatuor calamitates hominis

Adam ꝓgenitis cōformaret ⁊ miſerie humani generis ſe cōpati oſtēderet. tamē alij opinātur ipām in natiuitate ſua nō fleuiſſe: ſed iocūdo ac hylari vultu ⁊ cum magna exultatione de matris vtero ꝓdijſſe. Nam dicere in mēte ſua poterat illud Eſaie.lxj. Gaudens gaudebo in dn̄o ⁊ exultabit aīa mea in deo meo. q2 induit me veſtimentis ſalutis: ⁊ indumēto iuſticie circūdedit me quaſi ſpōſam ornataꝫ monilibus ſuis. licꝫ etiā nuditatē in ortu ſuo habuerit corporalem. nō tn̄ ſubiacuit nuditati ſpūali. Habuit enī in natiuitate ſua gratiaꝝ ⁊ virtutum abundātiam. vn̄ dicere poterat illud Eccl'i xxiiij. In me oīs gratia vite ⁊ ꝟtutꝭ. Quarte q̄ꝫ calamitati.ſ.ignorantie nō ſubiacuit cū adhuc in materno vtero exiſtēs liberi arbitrij vſum habuerit. vt.ſ. dictum eſt parte.iij. huiꝰ operis. ſermone.j. par.vj. ꝓdixerat enī ſapiēs Eccleſiaſticus in ꝟbis ꝓpoſitis di. A mari.ſ.diuine maieſtatis abundauit cogitatio eiꝰ ⁊c̄. Suꝑ q̄bꝰ ꝟbis de alijs quinq̄ donis ſpūſſancti que ipſa habuit diſſeremus.

Prima pars de dono cōſilij btē ꝟginis.

F

Donuꝫ ſapiētie habuit.

b

Beatā virginē fuiſſe dono ſapientie repletā in precedēti ſermōe declarauimus. vn̄ ipſa dicere poterat illud Sap.vij. Uenit in me ſpūs ſapientie. Nec mirū ſi ita ſapiēs fuit. Nā cum ꝟa ſit ſnia Proſperi in li.epigrā.di. Tranquillā ⁊ vacuā curis ſapiētia mentē Imbuit. ⁊ placidi pectoris hoſpes erit. Nō eſt mirādū ſi mētē ipſiꝰ bn̄dicte ꝟginis trāquilliſſimaꝫ ⁊ ab oībus terrenis curis remotā diuina ſapiētia repleuit. Itē cū ſapiēs dicat' ille qui hꝫ plenū animi iudiciū.l.diē ꝓferre.in fi.ff.de arbi. Itē ille qui nō errat. vt no.in.l.j.ff.de offi.ꝑfecti.preto.⁊ in.l.humanū.C.de legi. ꝓfecto cōſtat ꝙ glo'ioſa dei mr̄ q̄ pleniſſimū animi iudiciū habuit ⁊ nūq̄ errauit ſapientiſſima fuit. Et cū oīs ſapīa a dn̄o deo ſit. vt dr̄ Eccl'i.j. Qui dat eā pie agētibꝰ. Eccl'i xliij. Profecto in ipſa ſuꝑ oēs pijs opibus repleta debuit infundi a deo ſumma ſapīa. fons enī ſapie eſt ꝟbū dei in excelſis. Eccl'i j. Et iō q2 vt dr̄ Prou.xiij. Qui cū ſapientibus gradit': ſapiēs erit. ipſaq̄ fonteꝫ ſapie xp̄m nouē mēſibus in ſuo ventre portauit ⁊ cum eo ꝑ.xxx.⁊ tres annos cōuerſata eſt dono ſapiētie plena fuit. ipſe enī ſapie dux eſt. Sap.vij. Quapropter de illa dici pōt illud pſ.cxlvj. Sapiētie eius nō eſt numerꝰ.

G

Donuꝫ intellectꝰ ⁊ cōſilij.

Donū quoq̄ intellectꝰ ipſaꝫ habuiſſe in predicto ſermone ꝓbauimus ⁊ poſſumus addere ſic. cū dicat ꝓpheta pſ.cx. Intellectus bonus omnibꝰ facientibus eū.ſ.dn̄i ꝓcepta. cūq̄ etiā dicat pſ.c.xxiij. ꝙ deꝰ intellectū dat paruulis.i.humilibꝰ. ſequitur ꝙ beata ꝟgo int' oēs viatores humillima: ⁊ in obſeruatiōe diuinoꝝ ꝓceptoꝝ feruentiſſima ſuper oēs per donū intellectus fuit illuminata. vn̄ dicere pōt illud pſ.xv. Bn̄dicam dn̄m quꝰ tribuit mihi intellectū. Q2 aūt in ipſa fuerit donū cōſilij excellētius ꝙ in aliquo alio viatore ꝓbat Albertus ſuper miſſus eſt. ca.c. arguēs ſic.ſ.Joh.ij.dr̄. Unctio eius docet vos de oībus: ſi btā ꝟgo omnibꝰ alijs iꝓportionabilit' pl'ꝰ habuit vnctionis. ergo donū cōſilij habuit alijs excellētius iꝓportionabilr̄. Iteꝫ Joh.xvj. ait dn̄s. Cū venerit ille ſpūs ꝟitatꝭ docebit vos oēm ꝟitatē.ſ.de agēdis ad ſalutē. Sꝫ i btā ꝟgīe ſpūſſcūs vēit iꝓportionabilr̄ ⁊ docuit oēm veritatē. iuxta illud Lu.j. Spūſſanctus ſuꝑueniet in te ⁊c̄. Ergo pre alijs eā improportionabiliter oēm veritateꝫ docuit de agēdis per donū conſilij. Item dn̄s Joh.xv. Iā nō dicā vos ſeruos ſꝫ amicos. q2 oīa q̄cūq̄ audiui a patre meo nota feci vobis. g̃ reuelatio ſecretoꝝ eſt effectus dilectiōis. Sed in btā ꝟgine fuit improportionabilit' dilectio reſpectu oīum. g̊ improportionabiliter reuelatio ſecretoꝝ reſpectu cūctoꝝ. Itē oīum ſecretiſſimoꝝ ſecretoꝝ.ſ.incarnatiōis myſteriū ipſi ſoli reuelauit. ergo nullū alioꝝ minus ſecretoꝝ ignorauit. Itē vt dicit phs. Cuiꝰ eſt operari: eius eſt ⁊ operādo cognoſcere. ergo cuiꝰ pre omnibꝰ ⁊ ſuꝑ oēs eſt oꝑari. eiꝰ pre oībus ⁊ ſuꝑ oēs eſt operāda cognoſcere. ſꝫ beatiſſima virgo fuit ꝑfectiſſima obſeruatrix cōſilioꝝ ſuper oēs viatores. ergo cognitionē cōſilioꝝ habuit ſuꝑ oēs viatores. h̄ aūt eſt donū cōſilij. ergo donū ꝯſilij hꝫ ſuꝑ oēs.

H

Itē Exo.xij.dr̄. Nō remanebit ex eo q̄cq̄ꝫ vſq̄ mane ſi quid reſiduuꝫ fuerit igni cōburentis. glo. Quod ex agno remanet igni comburimus quando hoc quod de myſterio incarnationis eius intelligere et penetrare non poſſumus poteſtati ſpirituſſancti humiliter reſeruemus. Ex iſta autoritate videtur ꝙ myſteria diuina in ſtatu vie non poſſumus ad plenum rimari et penetrare. ſed quedam ſpirituiſancto oportet reſeruare. Ex alia parte videtur ꝙ nihil de veritate

Utrum myſteria diuina poſſint hic plene ſciri.

myſterioꝝ remaneat īdiſcuſſū: ꝛ ꝙ nullū v̄buȝ dñi reuertat̄ ad ipm̄ vacuū qͦd a nullo fuerit ītellectū. iuxta illud Eſa. lv. Quō deſcēdit imber ꝛ nix de celo. ꝛ illuc vltra nō reuertit̄. ſ; inebriat terrā ꝛ infundit eam ꝛ germinare eā facit ꝛ dat ſemē ſerēti ꝛ panē comedēti. Sic erit verbū meū qͦd egredietur de ore meo. nō reuertet̄ ad me vacuū: ſ; faciet quecūq; voluit ꝛ ꝓſperabit̄ in his ad que miſi illud. Ex hoc videt̄ ꝙ ſupra cōem ſtatū viatoꝝ ſit perfecta cognitio myſterioꝝ omniū ꝛ diuinoꝝ eloquioꝝ. ꝛ tm̄ repiat̄ in aliquo reuelatio oium ſecretoꝝ. hoc aūt debetur maxime familiari ꝛ maxime amico ꝛ maxime ſapiēti. hoc aūt totū eſt beatiſſima virgo q̄ eſt familiariſſima dei filio, et amiciſſima ac prudētiſſima: de q̄ liber amoris q̄ eſt cātica canticoꝝ: ꝛ liber ſapiētie ſpecialiter exponūtur. ita vt ea q̄ de ipa ſapiētia dicūtur: de illa intelligātur. In ſapiētia aūt nulla eſt ignorātia ſecretoꝝ. Ergo videtur ꝙ beatiſſima virgo pfectā cognitioneȝ oium ſecretoꝝ habuit vniuerſalem: vtpote vniuerſalis conſiliatrix. turpe em̄ ei fuiſſet velle docere que nōduȝ didiciſſet. vt p glo. in aut. de ſanc. epiſ. in pn. col. ix. facit ad h̄ c. miſerū. lxi. di. ꝛ c. ordinandus. lix. di. ꝛ c. ſic viue. ꝛ. c. ſi clericatus. xvi. q. i. ꝛ c. cum in cūctis. de elec. ꝛ illud qͦd Ouid. canit in. ij. de triſti. di. Quodq; parū notū nemo docē pōt. Alij aūt viatores oēs cognitionē particularē habuerūt. vtpote nūcij diuerſi ad diuerſa nūciāda deſtinati. hec Albertꝰ. Btē igitur virgini naſcēti potuerūt dicere angeli illud Prouer. ij. ſ. Conſiliū cuſtodiet te. ꝛ prudentia ſeruabit te. Et ipa mater dei ſapiētiſſima dicere pōt illud Prou. viij. Ego ſapiētia habito in cōſilio ꝛ erudit̄ interſum cogitationibꝰ. ꝛ illud qͦd. c. ſequēti eiuſdeȝ li. dr̄. ſ. meū eſt cōſilium ꝛc.

I Seruauit q̄ȝ ipa virgo bn̄dicta admonitionē beati Thobie dicētis ſui li. c. iiij. Omni tp̄e bn̄dic deū ꝛ pete ab eo vt vias tuas dirigat. ꝛ oia conſilia tua in ipſo pmaneant. ſciēs em̄ mater dei illud Ecci. vi. ſ. Cōſiliariꝰ ſit tibi vnꝰ de mille. elegit deū p ſuo vnico ꝯſiliario: de q̄ Job. xij. dr̄. Apud ipm̄ eſt ſapiētia ꝛ fortitudo. ipſe hȝ cōſiliū ꝛ intelligētiā ꝛ in h̄ ſuauit doctrinā. Ecci. xxxij. ſcriptū. ſ. ſine cōſilio nihil facias. ꝛ poſt factū non penitebis. Nihil em̄ vnq̄ fecit ipſa v̄go ſapiētiſſima ſine cōſilio ſpūſſancti. nouerat nāq; ꝙ ea q̄ cū cōſilio fiunt fructu nō carebūt. l. humanum. C. de legi. l. dubiū nō eſt. C. de repu. ꝛ in hoc obſeruauit p̄cepta legis que mādat peritiores eſſe cōſulendos. l. in bonoꝝ. in fine. ff. de bono. poſ. l. ij. §. fi. ff. quis or. in bono. poſ. ſ; ꝛ per glo. in. l. bonoꝝ. C. qui admi. ad bono. poſſe. poſ.

Pars ſcd̄a de dono fortitudinis ipſius virginis.

f Ortitudinē fuiſſe in beata virgine in ſummo ꝓbat Albertus vbi. ſ. c. ci. ſic. Quicquid eſt fortius fortiore eſt fortius infirmiore. l. de acceſſionibꝰ. ff. de diuer. ꝛ tem. pre. Sicut leo q̄ eſt fortior equo: multo magis eſt fortior cane q̄ minus eſt fortis ꝙ equus. ſed beata v̄go fuit fortior tribus fortioribꝰ omni viatore. ergo ꝛc. Iſti aūt tres fortiores omi viatore ſunt deꝰ: mors: ꝛ diabolus. De primo. ſ. deo dr̄ Exo. xv. Omnipotēs nomē eius, ſed ipſuȝ beata virgo quodāmodo ſuperauit qn̄ euȝ humilitate ſua humanari faciēs charitate vinculatū pariter ꝛ humiliatū ac vulneratū in ſuo virginali vtero īcarcerauit. et ſic fortitudo btē virginis rigorē fortitudinis ꝛ ſeueritatis dei ſupauit ꝛ mitigauit. de q̄ Nume. xxiij. dr̄. Cuꝰ fortitudo ſilis eſt rinocerōtis. Rinoceron em̄ in gremio virginis māſueſcit. ꝛ figurat deū qui ſe in gremio virginali hūiliauit. R

Maria fortior tribus

Z Scd̄s fortis eſt mors cui nemo mortaliū reſiſtere pōt. Vn̄ ij. Regum. xxiiij. dr̄. Oēs em̄ morimur ꝛc. ꝛ pſ. lxxxviij. Quis eſt hō qui viuet ꝛ non videbit mortē quaſi dicat nullus. hac autē fortior fuit beata v̄go que eā deſtruxit. Sicut em̄ mors intrauit per feminā ꝛ vitā deſtruxit. ſ. per Euam, ita p feminam Mariā deſtructa eſt mors. ſ. per fructū ventris ſui. vnde dicere poterat illud Oſee. xiij. O mors ero mors tua. ꝛ ideo fortior morte fuit. Tertius fortis eſt diabolus. de q̄ Job xlj. dr̄. Nō eſt poteſtas ſuper terrā que comparetur ei qui factus eſt vt nulluȝ timeret. Et iſte erat ille fortis armatꝰ qui tenebat in pace atriū ſuū. Lu. xi. ſ. mūduȝ: qr nullꝰ audebat eum debellare ꝛ cōtra ipm̄ pugnare. Beata aūt virgo fuit fortior illo, nā caput eius cōtriuit. Gen̄. iij. vn̄ de illa dici poterat illud Sap. x. Certamē forte dedit ei vt vinceret. Itē actus fortitudinis eſſentialis eſt firmiter adherere deo. ſed beatiſſima virgo adherebat deo inſeparabiliter, iuxta illud pſ. lxij. Adheſit anima mea poſt te. ergo ꝛc. Iteȝ actus fortitudinis eſt terrenas

cupiditates nō tm̄ reprimere: ſ; penitꝰ obliuiſci. h̄ aūt nō cōtingit in aliq̄ viatore: ſ; ſolū in ipſa v̄gine in qua fomes pcti penitus extinctꝰ fuit. ꝗ habuit actū fortitudinis per modū patrie ꝛ ſup oēm viatorē ſine ꝓportione. hec Albertus vbi. ſ. De v̄tute aūt fortitudinis eiꝰ dixi. ſ. ſer. iij. parte. ij. iō h̄ ptrāſeo, ſolū hoc cōcludo ꝙ cū nihil ſit fortiꝰ veritate q̄ eſt fortior omnibꝰ rebꝰ. vt dicit̄. ij. Eſdre. iij. ꝛ. c. cōſuetudo. viij. diſt. ꝛ ibi glo. pfecto maxima eſt ꝛ fuit v̄ginis fortitudo que peperit ipſaȝ veritatē. iuxta illud pſ. lxxxiiij. Veritas de terra orta eſt. i. de v̄gine Maria vt exponit glo.

Pars tertia de dono ſcientie ipſius virginis.

M

d E dono ſcie ab oībus appetēdo loquit̄ deus p ꝓphetaȝ Hiere. ix. di. Qui gl'iat̄ in h̄ glorietur ſcire ꝛ noſſe me. defectꝰ ei eiꝰ eſt cā multoꝝ maloꝝ. ignorantia em̄ eſt mr̄ cūctoꝝ erroꝝ. c. i. xxxviij. di. ꝛ iō indoctꝰ nō dȝ effici clericꝰ: nec pmoueri ad ordines ſm̄ Angelum. in aut. quō opor. epi. §. hec de eo. col. i. ꝛ ꝓbat̄ p. c. cuȝ in cūctis. de elec. ꝛ. c. illitteratos. xxxvi. di. Itē nō pōt bn̄ficiū retinere ſm̄ Inno. in. c. cū noſtras. de cōceſ. pbē. de defectu aūt indoctoꝝ ꝛ illitteratoꝝ ponit̄ p glo. in aut. de tabelli. in fi. pn. in v̄bo facilis. col. iiij. De malis v̄o ex ignorātia ꝓcedētibꝰ dr̄ Eſa. v. c. Propterea ductꝰ eſt ppl's meus captiuus: qr nō habuit ſciaȝ. Et Prou. xix. Vbi nō eſt ſcia aīe nō eſt bonū. ꝛ Ecci. xiij. Vani ſunt oēs hoīes in quibꝰ nō ſubeſt ſciētia dei. Huiꝰ aūt doni ponit Albertus vbi. ſ. c. ciij. Tres actꝰ. primꝰ eſt ille de quo Aug. in xiiij. de ci. dei. inq̄t. Huic ſcie tm̄ illud tribuendū eſt: in quo fides ſaluberrima q̄ ad verā ducit beatitudinē generat̄: nutrit̄: roboratur: ꝛ defendit̄. ꝛ infra. ſcire queadmodū hoc ipm̄ ꝛ pijs opituletur ꝛ ab impijs defendatur: eſt etiā ipſius ſcie. hec ille. Hunc actū habuit btā v̄go ſup oēs viatores excellētius. ſ. fidei defenſionē. eccl'ia atteſtāte que illi canit. Cūctas hereſes ſola intereṁiſti in vniuerſo mundo.

Tres actꝰ ſcie

N Scd̄s actꝰ ſcie huiꝰ eſt abſtinere a malis ſciēdo turpitudinē eoꝝ. Vn̄ beatꝰ Job dicebat ſui li. xxviij. c. Abſtinere a malo: ſcia cognoſcere ēt ipm̄ malū ꝛ dolē. vn̄ dr̄ Ecci. i. Qui addit ſciaȝ addit ꝛ dolorē. Sȝ nulla pura creatura attingēs vſuȝ rōnis abſtinuit a malis oībus etiā venialibus, niſi ipſa cui Can̄. iiij. dr̄. ꝛ macula nō eſt in te. Vn̄ dicere pōt illud pſ. xviij. Sine iniq̄tate cucurri ꝛ direxi. Optime em̄ ſciebat ꝙ turpe ꝛ indecēs ſit peccare. ergo ꝛc. Tertiꝰ actus eſt int̄ homines malos cōuerſari ꝛ irrep̄hēſibilē vitā tenere, ſicut admonet apl's petrꝰ ſue pme canonice. ij. c. di. Cōuerſationē veſtrā int̄ gētes hn̄tes bonā: vt in eo ꝙ detractāt de vobis tāq̄ de malefactoribꝰ: p bona opa vos ꝯſiderātes glorificēt deū in die viſitationis. Hūc aūt actū ſicut ꝛ p̄cedētē hūit btā v̄go alijs excellentiꝰ. vt ꝓbat Alb. vbi. ſ. Sola em̄ ſup oēs in medio natiōis praue cōuerſari ſciuit īnocētiſſime ꝛ edificatorie. nā nihil faciēdoꝝ omiſit ꝛ nihil obmittēdoꝝ fecit nulli in malo cōicauit ꝛ oībꝰ bonū ſuū cōicauit. Nemini malum exēplū dedit. vt ait Amb. in li. de v̄ginibꝰ. Fuit etiā in eā donū ſcie p modū pmū qͦd eſt ſcire deū pfecte ꝛ ipm̄ colere. ꝛ ꝓximi gl'ie cōgaudere. Hoc em̄ donū tali mō nulli cōceſſuȝ eſt viatoꝝ. Et iō de btā v̄gine omni ſcia diuina repletiſſima dici pōt illud Sap. x. Dedit illi ſciētiam ſanctoꝝ. ſ. omniū. immo plus ꝙ omnibus ſanctis.

Pars q̄rta de dono pietatis btē v̄ginis.

O

v T inq̄t Paulus. i. ad Thi. iiij. Pietas ad oia valet: pmiſſionē hn̄s vite q̄ nūc eſt ꝛ future. Huiꝰ aūt doni pietatis tres ſunt actꝰ ſm̄ Albertuȝ vbi. ſ. c. ciij. Primꝰ eſt mouere ad opa mīe. Scd̄s eſt ſcripture nō cōtradicere ſiue intellecte ſiue nō intellecte. Tertiꝰ eſt ſctā honorare. Oēs aūt iſti tres actus pietatis fuerūt excellentiꝰ in btā v̄gine ꝙ in aliquo alio viatore ſm̄ p̄dictū doctorē vbi. ſ. Nā de pmo actu loq̄t̄ Aug. i. x. de ci. dei di. Pietas extēdit̄ in ſcripturis ad opa mīe. qr ipſe deus in eis maxime cōmendat ea ſup ſacrificia. iuxta illud Oſee. vi. Miſericordiā volo ꝛ nō ſacrificiū. qͦd etiā ponit̄ Mat. ix. Sed in hoc eſt dr̄ia inter miam ꝛ pietatē ſm̄ predictū Alber. quia mia mouet ad ſubleuādum miſeriā hominis inquantū ꝓximus eſt, ſ; pietatis donū mouet ad impēdendas elemoſynas homini inquantū eſt imago dei quā venerat̄ in ꝓximo. Et ꝓpterea lēgata ꝛ elemoſyne que fiūt paupibus: maxime viduis infirmis. pupillis. pegrinis ꝛ ſenibꝰ: dicuntur pia opa, ſm̄ Spe. in ti. de inſtru. edi. §. nūc v̄o aliqua. v̄. lxiij. Bar. in. l. i. C. de ſac. ſan. ec. Itē elemoſyna data filio monacho dr̄ pia ſm̄ Bal. i aut. ſimiliter, C. ad le. fal.

Tres actꝰ pietatis.

P Quia ergo pietas mouebat bñdictā ỽgi
nē ad implēda opa mīe ꝛ ad cōpatiēdū pꝛo-
ximo nō ſolū qꝛ imago dei ſꝫ q̄ſi deꝰ. ex q̄ deꝰ
factꝰ eſt hō. ſequiꝛ ꝙ impꝛopoꝛtionabiliter
fuit excellētiꝰ in ipſa q̄ꝫ in aliq̄ viatoꝛe. iō ad
eā clamamꝰ i antiphona. O clemēs. o pia.
o dulcis ỽgo maria. Si em̄ impatoꝛ appel-
lat ſepiꝰ. vt in rubrica pemij inſti. q̄d dicē-
dū eſt de beata ỽgineq̄ fuit pietatꝫ mr̄. Pꝛe-
terea pietas ꝛ mīa ỽginis nō tm̄ ſe exercu-
it erga pximū: ſꝫ etiā erga deū hoīez. cui in
oībus opibꝰ mīe miniſtrauit. vt plenꝰ dixi
in. iij. pte huꝰ opis. ſer. j. pte. ij. Et iō oīum
alioꝝ pietate excellētioꝛ fuit. Quā excellen-
tiſſime aūt habuerit ỽtutē mīe pnūc ptrāſ-
eo, qꝛ ſatis. ſ. dixi in dicta pte. iij. huꝰ ope-
Scpītu- ris ſer. v. pte. j. Scd̄m q̄ꝫ actū pietatis q̄
ris non eſt diuinis ſcripturis nō ꝯdicere: ſꝫ eis hūili-
ꝯdicere ter: pie ꝛ ſimplr̄ acq̄ſcere ꝛ aſſentire. Et
q̄uis rōne myſteria eoꝝ intelligē nō valea-
mus: illa tm̄ ſine diſcuſſiōe ꝛ heſitatiōe cre-
dere ꝛ implenda expectare, iuxta illud ad
Thi, ij. Sobꝛie pie ꝛ iuſte viuamus in hͦ ſe-
culo: expectātes beatā ſpē ꝛ aduētū dn̄i no-
ſtri Jeſu xp̄i ꝛc̄. Btiſſima ỽgo excellentiſſi-
me habuit ſup oēs. Nulla em̄ alia creatura
fuit ita pia ad credēdū ꝛ aſſentiendū oībus
ſcripturis ſicut ip̄a. Cū em̄ angelꝰ ſibi nun-
ciaſſet qd̄ erat ſupꝛa oēm rōnē. ſ. filiū dei de
ipſa incarnādū pmanēte ea in ỽginitate,
ſubito arguit di. Ecce ancilla dn̄i fiat mihi
Scā ho- ſm̄ ỽbū tuū Lu. ij. Tertiꝰ etiā actus (q̄
norare. eſt honoꝛare ſctā. Un̄ glo. ſup illud Mat.
v. Bti mites. ait. Qui pie querunt ꝛ hono-
rāt ſctā. ſ. loca: ſanctaq̄ꝫ tpa. ꝛ ſacra ac va-
ſa ſacra. ꝛ pſonas ſctās ꝛ reliq̄as. ac hmōi:
fuit ſup oēs impꝛopoꝛtionabilr̄ in ip̄a ỽgi-
ne excellētius. que oīa ſctā plꝰ q̄ꝫ oēs viato-
res honoꝛauit, ꝛ p quā oēs ſcti ꝛ ſcē in cele-
ſti glia ſunt coꝛonati ꝛ coꝛonate. qꝛ p filiū
eiꝰ bñdictū oēs gloꝛificanꝛ ꝛ honoꝛanꝛ, vn̄
Apoc. xxiiij. dꝛ. ꝙ ſenioꝛes ꝛ q̄ttuoꝛ aīalia
mittebāt coꝛonas ſuas ad pedes ſedentꝫ ſu-
per thꝛonū. qꝛ p humanitatē xp̄i per pedes
ſignificatā quā cōtraxit de btā ỽgine ſciūt
ſe gliam ꝛ honoꝛē recepiſſe.

Pars quinta de dono timoris beate vir-
ginis.

Q
Utrum P
timoꝛ
fuerit i
maria

Ro expeditiōe huꝰ partꝫ queriꝛ. nū-
quid timoꝛ fuerit in btā ỽgine? Et
pꝛimo videꝛ ꝙ nō. Un̄ Alber. vbi. ſ.
c. ciiij. arguit ſic de timoꝛe ſeruili di. Timoꝛ
ſeruilis eſt cum pctō, de quo in btā ỽgine
nullā licet fieri mētionē. ergo ꝛc̄. Itē argu-
it de timoꝛe initiali in. c. ſequēti. di. Perfe-
cta charitas foꝛas mittit timoꝛem. j. Joh.
iiij. ꝛ. c. q̄s noſ. xxiij. q. iiij. Sed beatiſſima
ỽgo pfectiſſimā habuit charitatē ergo nō
habuit timoꝛē ſeruilē nec initialē. De timo-
re ỽo caſto arguit in ſequenti. c. di. Timoꝛ
caſtus timet ſeparari. ſed btā virgo non ti-
muit ſeparari. ḡ nō habuit timoꝛē caſtum.
hec ille. Preterea nulla impfectio ſiue de-
fectꝰ dꝫ poni in glioſa ỽgine. ſed timoꝛ eſt
ſignū impfectiōis ꝛ defectꝰ. ḡ ꝛc̄. Ut aūt hͦ
ſit verū pbaꝛ multis auctibꝰ in quibꝰ appa-
ret diuerſas iperfectiōes ꝛ defectꝰ eſſe in ti-
moꝛe vel cauſari ab eo. Nā. j. Joh. iiij. dicit
Timoꝛ nō eſt i charitate. ꝛ ibidē. Timoꝛ pe-
nā hꝫ. Qui aūt timet nō eſt pfectꝰ in chari-
tate. Et. iiij. Eney. dicebat Dido vt refert
Uirgiliꝰ. Degeneres aīos timoꝛ arguit. et
x. eiuſdē libꝛi. Audaces foꝛtuna iuuat timi-
doſq̄ꝫ repellit. Timidi aūt ſeu meticuloſi di-
cūtur illi qui timēt nō digna ſuſpitione. l.
fi. in pn̄. ꝛ ibi Bal. C. de iure deli. Et iō Ju-
dith. vij. Noluit deꝰ timidos ire ad pugnaꝫ
di. Qui foꝛmidoloſus eſt ꝛ timidus reuer-
tatur. Et Eccī. xxij. ſcriptū eſt. Coꝛ timidū
in cogitatiōe ſtulti ꝯ impetū timoꝛis nō re-
ſiſtit. Et Apoc. xxj. Timidis aūt ꝛc̄. ſequiꝛ:
pars illoꝝ erit in ſtagno ardētis ignis ꝛ ſul-
phure. Timoꝛ q̄ꝫ eſt ſignum modice fidei.
Unde Mat. xiiij. inquit dn̄s diſcipulis ti-
mētibus. Quid timidi eſtis modice fidei?
Ergo in beata ỽgine nō videtur fuiſſe ti-
moꝛ. Preterea vt ait Aug. in lib. lxxxiij. q.
ſignum perfectionis nullus timoꝛ eſt. ſꝫ in
glorioſa dei matre fuit ſumma pfectio, er-
go nullus timoꝛ. Sed cōtra arguitur ꝙ
immo virgo bñdicta habuit timoꝛē etiā ſer-
uilē. Nā in quodā ſermone Augu. inq̄t. ꝙ
timoꝛ ſeruilis bonꝰ eſt ꝛ vtilis. Cū ergo ma-
tri dei nullū bonū defuerit q̄ oībus gratijs
plena fuit. ḡ ꝛc̄. Silr̄ vt, arguit Alber. vbi
ſ. c. cv. Timoꝛ initialis ſimplr̄ bonꝰ ꝛ donū
ſpūſſancti. ḡ in btā ỽgine fuit quā ſpūſſan-
ctus oībꝰ bonis ꝛ donis ſuis repleuit. De ti-
moꝛe etiā caſto arguit ſic. c. ſeq̄nti. Iſte ti-
moꝛ eſt ſanctꝰ ꝛ in eternū pmanēs. iuxta il-
lud p̄s. xviij. Timoꝛ dn̄i ſctūs pmanet in
ſeculū ſeculi. ḡ ꝛc̄. Itē iſte timoꝛ creſcit cre-
ſcēte charitate. ḡ dꝫ i ſummo eē in ſumma
charitate. Itē ille timoꝛ naſciꝛ ex amoꝛe. ḡ
ſi amoꝛ naſciꝛ ipꝛopoꝛtionabilis. ꝛ timoꝛ
impꝛopoꝛtionabilis. Sed amoꝛ beate ỽgi-

nis fuit ipꝛopoꝛtionabilis omni viatoꝛe. ḡ
R ꝛ timoꝛ. hͦ ille. Nos q̄ꝫ pbare poſſumus
Ut i ea multiplr̄ in btā ỽgine fuiſſe timoꝛē. Nam
fuerit ti- cū ipſe timoꝛ fuerit in ſctā ſctōꝝ ꝛ pfectiſſi-
moꝛ mo oīum pfectoꝝ dn̄o Jeſu xp̄o, in cuꝰ per-
ſona inq̄t dd̄ p̄s. liiij. Timoꝛ ꝛ tremoꝛ vene-
rūt ſup me. ḡ ꝛ in btā ỽgine credēdꝰ eſt fu-
iſſe. Preterea in ip̄a fuit oīs pfectio ꝛ oē
bonū ꝛ omne inducēs ad bonū. ꝛ oīs cā me-
riti ꝛ p̄mij ac maioꝛis glīe. ꝛ q̄cq̄d laudabi-
le fuit in aliq̄ alio viatoꝛe. vt pꝫ ex ſupꝛadi-
ctis: maxīe p illā regulā Ber. Quicq̄d alijſ
licet pauciſſimis eſt ꝯceſſuꝫ ꝛc̄. Cū ḡ timoꝛ
dei ſit bonꝰ ꝛ cā multoꝝ bonoꝝ ꝛ maxīe vti-
lis: ꝛ reptus fuerit in hoībus iuſtꝭ ꝛ deo gra-
tis. Cū em̄ metꝰ iuſtꝰ dicaꝛ ille q̄ cadit in cō-
ſtantē virū. l. metuꝫ. C. de his q̄ vi metuſve
cā fi. vel q̄ cadit in pꝛudētē virū. de quo per
Inno. in. c. dilectꝰ. ex de eo qd̄ metꝰ cā. Se-
quiꝛ ꝙ etiā in btā ỽgine cōſtātiſſima ꝛ pꝛu-
dētiſſima fuit. In cōmēdationē ei timoꝛis
tota ſacra ſcriptura adduci pōt pbās ſupiꝰ
Lauſ ti- dicta. Un̄ Thobie. iiij. inq̄t beatꝰ Thobias
moris. filio ſuo. Habebimꝰ multa bona ſi timueri-
mus deum. ꝛ Judith. viij. dꝛ de Judith. ꝙ
erat in omnibus famoſiſſima. qm̄ timebat
deū valde. Et eiuſdem li. xvj. c. dꝛ deo. Qui
autē timent te magni erūt apud te per oīa.
Et p̄s. cxiij. Bn̄dixit omnibus qui timent
dn̄m. Et Pꝛouer. xvij. Timoꝛ dn̄i bonꝰ eſt
ꝛ qui timet deū in pace verſabitur. Et. xiiij.
eiuſdē li. c. Sapiēs timet ꝛ declinat a ma-
lo. Et. xv. In timoꝛe dn̄i declinat oīs hō a
malo. Et idem ponitur. xvj. eiuſdeꝫ lib. c. ꝛ
Eccī. vij. Qui timet deum nihil negligit. ꝛ
Eccī. j. Plenitudo ſapiētie timere deuꝫ. Et
ibidē. Radix ſapiētie timere dn̄m. rami ei-
ipſiꝰ longeui. Et. c. ij. Qui timent dn̄m non
erūt incredibiles ỽbo illiꝰ. Qui timēt dn̄m
inquirēt q̄ placita ſunt illi. Qui timēt dn̄m
pꝛeparabūt coꝛda ſua: ꝛ in ꝯſpectu illiꝰ ſan-
ctificabūt aīas ſuas. Qui timēt dn̄m cuſto-
diēt mādata illius: ꝛ patientiaꝫ habebunt
vſq̄ꝫ ad circūſpectiōnē illius: ꝛ. vj. c. Qui ti-
met dn̄m eque habebit amicitiā bonaꝫ. Et
x. c. Semen hominū honoꝛabiꝛ hoc qd̄ ti-
met deū. Et ibidē. Qui timēt dn̄m erūt in
oculis illius. Et iteꝝ. Nō eſt maioꝛ illo qui
timet deū. Et. xv. c. Qui timet deum faciet
bona. Et. xxj. Qui timet deū cōuerteꝛ ad
coꝛ ſuum. Et. xxxiiij. Qui timet dn̄m nihil
trepidabit: ꝛ nō pauebit: quoniam ipſe eſt
S ſpes eius. Ecōtra ỽo de nō timentibus
dicitur. iiij. Reg. xvij. Nō timebant dn̄m. ꝛ
immiſit eis dn̄s leones qui interficiebant
eos. De beato aūt Job dꝛ eius. j. c. Uir erat
ille ſimplex ꝛ rectus ac timēs deum ꝛ rece-
dens a malo. ꝛ ideo deus gloꝛificauit euꝫ.
Quia vt diciꝛ p̄s. xiiij. Timētes aūt dn̄m
gloꝛificat: ꝛ eum adiuuit ac patientiaꝫ illi
dedit. Scriptū eſt enim p̄s. xxiiij. Firma-
mentū eſt dn̄s timētibus eum. Ad ppo- T
ſitum quoq̄ꝫ noſtrū facit illud qd̄ inquit p-
pheta p̄s. xxx. ꝙ magna multitudo dulce-
dinis tue dn̄e: quā abſcōdiſti timentibꝰ te.
Et p̄s. xxxiij. Nō eſt inopia timētibus euꝫ.
Et p̄s. lxxxiiij. Pꝛope timētes eum ſaluta-
re ipſius. Et. cx. Eſcam dedit timētibus ſe.
Et. cxliiij. Uoluntatē timentiuꝫ ſe faciet et
depꝛecationē eoꝝ exaudiet ꝛ ſaluos faciet
eos. Et Pꝛouerb. xxxj. Mulier timēs deū
ipſa laudabitur. Et Ecclī. j. Timenti deum
bene erit in extremis: ꝛ in die defunctiōis
ſue benediceꝛ. Et. xxv. ꝙ magnus eſt q̄ in-
uenit ſapiētiam ꝛ ſcientiā. ſed nō eſt ſup ti-
mentes deū. Et. xxxiij. Timētes deū nō oc-
current mala: ſed in tētatione deus illum
cōſeruabit ꝛ liberabit a malis. Et Michee
vj. dꝛ deo. Salus erit omnibꝰ timētibꝰ no-
men tuū. Et Malach. iij. Oꝛietur vobis ti-
mentibus nomen meū ſol iuſticie. Et Luc.
j. Miſericoꝛdia eius a pgenie in pgenies
timētibꝰ eū. Et Job. xxviij. Timoꝛ dn̄i ipſe
eſt ſapiētia. Et p̄s. cx. Initiū ſapiētie timoꝛ
dn̄i. Et idē habeꝛ Pꝛouer. j. ꝛ. ix. c. ꝛ Ecclī
j. Et Pꝛouerb. x. c. dꝛ. Timoꝛ dn̄i apponet
dies. Et. xiiij. In timoꝛe dn̄i fiducia foꝛtitu-
dinis: ꝛ filijs eiꝰ erit ſpes. Et ibidē. Timoꝛ
dn̄i fons vite vt declinet a ruina moꝛtꝫ. Et
xv. Timoꝛ domini diſciplina ſapiē. Et. xix.
Timoꝛ dn̄i ad vitā ꝛ in plenitudine cōmo-
rabitur abſq̄ꝫ viſitatione peſſimi. Et. xxij.
Finis modeſtie timoꝛ dn̄i: diuitie glīa ꝛ vi-
ta. ꝛ Eccī. j. Timoꝛ dn̄i gloꝛia ꝛ gloꝛiatio
ꝛ leticia ꝛ coꝛona exultatiōis. Et ibidē. Ti-
moꝛ dn̄i delectabit coꝛ: ꝛ dabit leticiā ꝛ gau-
diū in longitudine dierū. Et iterū. Coꝛona
ſapiētie timoꝛ dn̄i replēs pacē ꝛ ſalutis fru-
ctū. Et ibidē. Timoꝛ dn̄i expellit pctm̄: qui
ſine timoꝛe eſt nō poterit iuſtificari. ſapien-
tia em̄ ꝛ diſciplina timoꝛ dn̄i. Et. x. c. Glīa
diuitū honoꝛatoꝝ ꝛ paupeꝝ timoꝛ dei eſt.
Et. xix. Oīs ſapīa timoꝛ dei ꝛ in illa time-
re deū. ꝛ. xxiij. Nihil meliꝰ q̄ꝫ timoꝛ dei. ꝛ. xxv.
Coꝛona ſenū mlta pitia: ꝛ glīa illoꝝ timoꝛ
dei. ꝛ ibidē. Timoꝛ dei ſup oīa ſe ſupponit.

Et iterū. Beatꝰ vir cui donatū eſt hr̄e timo
rē dei q̄ tenet illū cui cōparabitur? Et ibi⸗
dē. Timor dei initiū dilectiōis eiꝰ. ⁊. xxvij.
Si nō in timore dei tenueris te inſtāter: ci
to ſubuertet domꝰ tua. Et. xxxiiij. Timentꝭ
dn̄m btā eſt aīa eius. ⁊. xl. Timor dn̄i ſicut
paradiſus bn̄dictiōis. Et Eſa. xxxiij. Diui⸗
tie ſalutꝭ ſapīa ⁊ ſcīa: ſꝫ timor dn̄i ip̄e theſau
rus eiꝰ. Et p̄s. cxj. Beatꝰ vir q̄ timet dn̄m:
in mādatis eius volet nimis. ⁊ p̄s. cxxvij.
Btī oēs q̄ timent dn̄m ⁊c̄. Eapropt̄ p̄cipit̄
Deut̄. vj. vbi d̄r. Dn̄m deū tuū timebis: ⁊ il
li ſoli ſeruies. Et idē hr̄ eiuſdē li. x. c. ⁊ Jo⸗
ſue. xxiiij. Timete dn̄m ⁊ ſeruite ei perfecto
corde atq̄ veriſſimo. Et. j. Reg. xij. Igitur
timete dn̄m ⁊ ſeruite illi in ꝟitate ⁊ ex toto
corde vr̄o. Et p̄s. xxxiij. Timete dn̄m oēs
ſancti eiꝰ ⁊c̄. ⁊ Eccī. vij. In tota aīa tua ti⸗
me deū. Et. j. Pe. ij. Deū timete. Et Apoc̄.
xv. d̄r. Quis non timebit te dn̄e? ⁊. ij. Pa⸗
ral̄. xix. Sit timor dn̄i vobiſcū. Beatꝰ etiā
Job laudatur ſui libri. c. ij. q̄ in ſuis tribula
tionibꝰ immobilis in dei timore permāſit.
Laudatur etiā Thobias iunior cum vxore
ſua. Thob. ix. eo ꝙ cū timore dei cōuiuiū
nuptiarū celebrabāt. Neemie etiā. v. repre
hēdunt̄ filij iſrael cū eis d̄r. Quare non in
timore dei ambulatis? Et p̄s. ij. ait Dauid.
Seruite dn̄o in timore: ⁊ exultate ei cū tre
more. ⁊ p̄s. v. Adorabo ad tēplum ſanctū
tuū in timore tuo. De reprobis aūt d̄r p̄s.
xiij. Nō eſt timor dei āte oculos eoꝝ. Ideo
inquit ſapiens Eccī. xix. Da locum timori
altiſſimi. Et de ppl̄o iſrael ait dn̄s deus.
Deut̄. xxiiij. Diſcat timere me omni tēpore
a quo viuat in terra. Ex quibus omnibus
cōcluditur ꝙ beatiſſima ꝟgo Maria ha⸗
buit ꝑfectiſſime timorē dei ſuꝑ oēs viato⸗
res: cū ꝑfectius omnibꝰ dei mādata ſuaue
rit: ⁊ oēs actus ꝟtuoſos in ſe habuerit.
Pro ſolutione huius q̄ſtionis eſt ſcīēdū
ꝙ diuerſi reperiūtur timores ſm̄ magr̄os
⁊ theologos in. iij. ſniaꝝ. di. xxiiij. ⁊ Alex.
de ales in. iij. par. ſum. in tract. de penalita
tibus aſſumptis. ar. ij. ⁊ in. iij. di. v. art. ij.
q. iij. Quidā aūt eoꝝ ſunt mali. ⁊ de his lo
quūtur p̄me auc̄tes. ⁊ iſti nō fuerūt in bea
ta ꝟgine. Alij ꝟo ſunt boni. ⁊ de ipſis lo⸗
quūtur ſcd̄e auc̄tes. Et iſti fuerunt in mr̄e
dei. Uñ ꝓ maiori declaratiōe dico ꝙ repe⸗
riūtur ſex p̄ncipales timores. Unus d̄r ti⸗
mor puſillanimitatꝭ. ⁊ iſte eſt malus qn̄ q̄s
timore cuiuſlibet parui ꝑiculi relinq̄t faciē
da ⁊ nō audet aggredi oꝑa ꝟtuoſa. et iſte
metꝰ leuis nō excuſat ſm̄ Bal. in. l. ea q̄. C.
quō ⁊ qn̄ iu. Metus eñ d₃ eſſe rōnabilis.
vt p₃ in diffinitiōe ipſius in. l. j. ff. qđ metꝰ
cā. De tali timēte d̄r Leuit̄. xxvj. Terre⸗ x
bit eū ſonitus folij volātis. Huc aūt timo⸗
rē nō habuit beata ꝟgo que nō fuit de illis
de quibus d̄r p̄s. xiij. Trepidauerūt timo⸗
re vbi nō erat timor. Alius timor d̄r vitio⸗
ſus. Et ſm̄ Alex. vbi. ſ̄. diuiditur in duos.
Unus appellatur mūdanus. ⁊ eſt illius q̄
eligit peccare ne ledatur in poſſeſſiōe. Aliꝰ
d̄r humanus: ⁊ eſt illius qui eligit peccare
ne ledatur in corꝑe. Iſti timores ſunt vitio
ſi quibus q̄s magis veret̄ hoīes q̄ deū. cō⸗
tra illud ſaluatoris dictū Mat. x. ⁊ Luc̄.
xij. ſ. Nolite timere eos qui occidūt corpus
aīam aūt nō p̄nt occidere. ſꝫ timete eū qui
poſtq̄ occiderit corpus h₃ ꝑtātem animā
mittere in gehennā. Debet eñ quiſq̄ potiꝰ
omnia mala pati q̄ pctō ꝯſentire. c. ita ne.
xxxij. q. v. ⁊ fuerūt verba Aug. in. j. de ciui.
dei. Beata autē ꝟgo nō habuit hos timo⸗
res que dicebat cū ꝓpheta p̄s. lv. Nō time
bo quid faciat mihi caro. ⁊ p̄s. cxvij. Nō ti
mebo q̄d faciat mihi hō. Aliꝰ eſt timor q̄ d̄r
naturalis. ſ. illoꝝ qui timēt mortem ⁊ alia
terribilia. ⁊ iſte timor terret etiā cōſtantiſ⸗
ſimos viros. vt ait Bal. in ſuo tractatu ſci⸗
ſmatis. Et iſte timor pōt eſſe duplicit̄ ſm̄
Alex. vbi. ſ̄. qui etiā allegat Damaſcenū.
videl₃ p̄mo vel ſm̄ modū nature q̄ aīa ti⸗
met ſeparari a corꝑe cū quo h₃ amicitiam
naturalē. ſꝫ eñ timor a natura eſt inditus
homini. vel ſm̄ ſenſualitatē que naturalit̄
horreſcit pati ⁊ dolores ſuſtinere et timet
cōtraria ⁊ nociua. ⁊ iſte timor fuit etiam in
xp̄o. vt inquit Johēs damaſcenus ⁊ Alex.
vbi. ſ̄. Unde d̄r Mat. xxvj. ꝙ cepit pauere
⁊ tedere. In cuius perſona p̄dixerat dauid
p̄s. liiij. Formido mortis cecidit ſuper me.
Et ideo etiā fuit in beata ꝟgine. Secundo
mō iſte timor eſt ſm̄ rōnē ſuꝑiorē. ⁊ talis
timor nō fuit in xp̄o q̄ ſpōte iuit ad paſſio⸗
nē ⁊ ſuſtinuit mortē. ſicut p̄dictum fuerat
Eſa. liij. vbi d̄r. Oblatus eſt quia ipſe volu
it. Et talis timor nō fuit etiā in btā ꝟgine
que mortē libēter ſuſtinuit quā multo tpe
ante optauit dicēs cū apl̄o ad Phil̄. j. Cu⸗
pio diſſolui ⁊ eſſe cū xp̄o. Alius eſt timor q̄
d̄r ſeruilis. ⁊ iſte etiā eſt duplex. Primo q̄
aliquos timet peccare ſolū metu pene tpa⸗
lis vel et̄ni. iux̄ illud Oracij i epl̄is. Oderūt

peccare mali formidine pene ⁊c̄. q̄ carmīa
allegat glo. in. l. j. ff. de iuſti. ⁊ iu. ⁊ tal̄ tīor
q₃ eſt ſine charitate. vt. ſ̄. dictū eſt. nō fuit
in ꝟgine. Alio modo ſm̄ Alex. vbi. ſ̄. dicit̄
ſuilis in quātū q̄s ex̄ns ī pctō timet penā
eternā. Sicut fuit timor btī Auguſtini et
Hieronymi. q̄ vt ip̄imet ſcripſerūt in ſuis
oꝑibus: ꝓpter timorē inferni cōuerſi ſunt
ad xp̄m ⁊ ad agendā pn̄iam. ⁊ talis timor
l₃ ſit vtilis: q₃ ſicut ſeta filū: ita ip̄e intro⸗
ducit charitatē. vt ait Aug. de peni. diſ. ij.
§. ſi q̄s tantā charitatē: tn̄ q₃ p̄ncipalr̄ re⸗
ſpicit penā nō fuit in. b. ꝟgine q̄ nūq̄ hūit
aliq̄đ pctm̄ ꝓpt̄ qđ mereret̄ aliquā penā.
Dici tn̄ pōt ꝙ ſicut in ſctis l₃ nō ſit timor
iſte quantū ad ſuiturē: q₃ eſt ſine gr̄a dei.
tn̄ eſt quātū ad timiditatē. Ita etiā fuit ī
y btā ꝟgine. ⁊ huiꝰ opinionis extitit Alber.
vbi. ſ̄. Aliꝰ eſt timor initialis q̄ q̄s timet
ne poſſit ſatiſfacē deo ꝓ pctis. vt ait Alex.
de ales vbi. ſ̄. ⁊ iſte nō fuit in xp̄o. q₃ pre⸗
ſupponit defectū ⁊ culpā p̄ceſſiſſe. Ip̄e aūt
pctm̄ nō fecit. nec inuētus eſt dolus in ore
eius. vt d̄r Eſa. liij. ⁊. j. Pet̄. ij. ⁊. c. vtilem.
xxij. q. ij. ⁊. c. ſicut dn̄s. de ſimo. Iſte igitur
timor ſilr̄ nec in btā ꝟgine fuit eodē reſpe
ctu. vt ait Alber. vbi. ſ̄. Quidā tn̄ dicūt et
bene ꝙ hic timor habet duos oculos: vnū
dextrū amoris iuſticie ad declinandū ma⸗
lū culpe: aliū ſiniſtrū ad euitandā penā ⁊
ad ſatiſfaciēdū in hac vita ꝓ culpa cōmiſſa
ne ꝑueniat̄ ad eternā penā. Et ſm̄ h̄ poſ⸗
ſet dici ꝙ quo ad declinādū a malo ⁊ faciē
dū bonū fuit ꝑfectiſſime hic timor in btā
ꝟgine. que ſuauit illud Eccī. xij. Deū time
z ⁊ mādata eius ſua. Aliꝰ eſt timor qui d̄r
caſtus ſiue filialis. ⁊ iſte timor ſm̄ Alber.
vbi. ſ̄. h₃ duos actꝰ. vnꝰ eſt timere ſeꝑari a
dilecto ſicut honeſta ⁊ caſta mulier cauet
ab offenſa viri. ⁊ eū timet nō tīore flagelli
ſꝫ metu ſeꝑatiōis ab amore eius. alius ꝟo
actꝰ reuerēri quē diligit. Quātū igit ad p̄mū
actū beata ꝟgo nō habuit timorē: quia ꝑ
reuelationē ſciuit ſe nō poſſe peccare. ⁊ cō
ſequēter nō hēbat cām timēdi ne a deo ſe⸗
paret̄: cū ſeꝑatio nō fiat a deo niſi ꝑ pctm̄
Eſa. lix. Fuit ergo in bn̄dicta ꝟgine tīor
reuerētialis. Eſt aūt reuerētia ſm̄ Alber.
vbi. ſ̄. mixta cū dilectiōe ſubiectio. Et hic
timor eſt etiā in beatis. Unde canit eccl̄ia
Tremūt vidētes angeli ꝟſa vice morta⸗
liū. et Job. xxvj. d̄r. Colūne celi pauēt ⁊ cō
tremiſcūt ad nutū eius. Et ꝑ colūnas in⸗
telligunt̄ angeli ⁊ ad hoc ꝓpoſitū pōt ap⸗
plicari illud qđ inq̄t gl. ſingularis. ⁊ Bar.
in. l. j. §. qua honorāde. ff. quarū re. act. nō
dat̄ di. ꝙ timor eq̄parat̄ nimie reuerentie
i. maxime. Iſte aūt timor fuit in xp̄o ſuꝑ
oēs angelos ⁊ ſctōs. vt ꝓbat Alex. de ales
vbi. ſ̄. q. vlt̄. ⁊ ſilr̄ fuit in. b. ꝟgine ſuꝑ oēs
viatores. ⁊ hoc poſſumꝰ ꝓbare ſic arguen⸗
do ſm̄ Alex. de ales vbi. ſ̄. Timor reuerē⸗
tialis eſt reſilitio a magnitudīe diuīe ma⸗
ieſtatis in ꝓpriā paruitatē. Sed btā virgo
ſuꝑ oēs viatores reſiliūt ad ꝓpriā paruita
tem a magnitudine dei cū ſe ſuꝑ oēs illius
maieſtati humiliauit. ergo ⁊c̄. In hoc aūt
eſt differētia ſm̄ Alber. vbi. ſ̄. int̄ timorē
reuerentialē angeloꝝ ⁊ beate ꝟginis. Q₃
timor angeloꝝ n̄ eſt meritoriꝰ. Beate autē
virginis timor fuit cum maximo merito.
Pro concluſione aūt huius ſmonis dicere
poſſumus illud quod ait Alber. vbi. ſ̄. di.
Sic ergo manifeſtū ē qualr̄. b. ꝟgo ſeptī
formē gr̄am ſpūſſancti in ſeptem donis di
uiſam hūit excellētiꝰ oī viatore ⁊ quodā⸗
modo oīm̄ creatura. Hec ille. Quorū do⸗
norum nos facere dignet̄ eſſe participes
ipſa virgo pijſſima que ſit in eternū bene⸗
dicta. Amen.

De octo beatitudinibus que fuerunt in
beata ꝟgine. Sermo. vij.

Beatā me dicēt a
b oēs mulieres. Gen̄. xxx.
Dixit Lya vxor iacob pa
triarche verba thematis
noſtri. Sed glorioſa dei
genitrix altiori modo ſe cōmendare poteſt
dicēs illud Luce. j. Beatā me dicēt oēs
generatiōes. ſc₃ celi ⁊ terre. Generatiōes Ordi⸗
aūt celi cōſiſtunt in nouē ordinibus ange⸗ nes an⸗
lorum qui oēs eā dicūt beatā. ſ. ſeraphin. geloꝝ
quia fuit igne diuini amoris totalr̄ in flā⸗
mata. Cherubin: quia fuit ſplendore diui⸗
ne cognitionis totaliter illuſtrata. Thro⸗
ni. quia tota fuit mente tranquilla ⁊ quie⸗
ta. Dn̄ationes. quia corpori ſuo ⁊ oībus
vitijs plene dn̄ata eſt. Uirtutes. quia glo
ria miraculoꝝ illuſtrata extitit. Poteſta⸗
tes. quia potentiā demonum refrenauit.
Principatus. quia de oībus regnis ⁊ pro
uincijs magnā habet ꝓuidentiā. Archan⸗
geli. quia de oībus ciuitatibꝰ ⁊ locꝭ magnā
habet diligentiā. Angeli. q₃ de oībꝰ hoībꝰ
⁊ ſingularibus ꝑſonis magnā hab₃ curā.

B Multiplices gñationes mariá beatá dicūt

Generationes autē terre cōſiſtūt in ſex
generibꝰ ſctōꝝ qui oēs dicūt eaꝫ eſſe btāꝫ
ex eo ꝙ oēs ꝩtutes q̄s ipſi habuerūt ꝑticularit̄ in ea fuerūt ſīl̄r ⁊ magis excellent̄
Nā in ea fuit fides pr̄iarcharū. ſpes ꝓphe
tarū. ʒelus apoſtoloꝝ. cōſtantia martyruꝫ
cōfeſſoꝝ ſobrietas. ⁊ puritas ſiue caſtitas
ꝩginū. Uel poteſt dici ꝙ tres gñationes
ſunt. vna eſt pure ſpūalis. ſ. angeloꝝ. ſcđa
eſt pure corꝑaliū. tertia eſt ex vtroq̄ꝫ cōpo
ſitoꝝ. ſ. hoīm. ꝓma gñatio dicit̄ eſſe btām.
quia genuit ſuū reſtauratorē. ſcđa quia ge
nuit ſuū reuocatorē. tertia q̄ꝛ genuit ſuum
redēptorē. Uel pōt dici ſm̄ Aug. in q̄dam
ſmōe. ꝙ q̄ttuor ſunt gñatiōes hoīm. vna
eſt ſine viro ⁊ femia: ſicut Adā. ſcđa de vi
ro ſine femina: ſicut eua. tertia de viro ⁊ fe
mina: ſicut nos oēs gñamur. quarta ē de
femina ſine viro: ſicut xp̄s gñatus eſt. Ūñ
igit̄ ꝩginē mariā beatā dicūt oēs genera
tiones. q̄ꝛ tres ꝓme generatiōes btificant
⁊ glorificāt quartā generationē virginis.
ex eo ꝙ ꝑ illā oēs ad celeſtē patriā reuertunt̄. Ūñ in ꝓmo parēte fuerūt expulſi. qđ
ſignificatū eſt Gen̄. xv. vbi dixit deꝰ abrae
ꝙ ſemē ſuū debebat eē ꝑegrinum egypto
vſq̄ꝫ ad quartā gñatōeꝫ. ⁊ in q̄rta gñatōe
reuerti in terrā ꝓmiſſionis. Qual̄r āt tres
ꝓme gñatiōes eā dicere debēt beatā. dicit
Bern̄. in q̄dā ſmone inquiēs. Letare pat̄
adā: ſꝫ tu magꝭ eua mr̄ exulta. q̄ꝛ ſicut oīuꝫ
fuiſtis parētes: ita oīum fuiſtis ꝑēptores.
⁊ qđ infelicꝰ eſt: ꝓus ꝑēptores ꝙ parētes
ꝓpterea curre eua ad mariā. curre mr̄ ad
filiā. filia ꝓ mr̄e rn̄deat. illa mr̄is opprobri
um auferat. ipa pr̄i ꝓ mr̄e ſatiſfaciat: qm̄
ſicut vir cecidit ꝑ feminā. ita per feminam
ſubleuatꝰ eſt. Et infra. Currite nunc mr̄es
⁊ filie. currite oēs q̄ poſt euā ꝑturimini et
ꝑturitis cū triſticia. adite ꝩginalē thalamū. adite ſi poteſtis ſororis veſtre pudicū
cubiculū. Uel pōt dici ꝙ eſt vna gñatio in
celo. ſ. gñatio āgeloꝝ. alia erat in iferno. ſ.
ſctōꝝ pr̄m. tertia in purgatorio. ſ. purgandoꝝ. q̄rta ē i mūdo. ſ. hoīm fideliū. Oēs ſꝫ
iſte gñatiōes ipām btificāt. Nā āgeli per
ipāꝫ in nūero repant̄: ſcti pr̄es de ifernali
carcere liberāt̄: purgādi de purgatorio eri
piunt̄: fideles ꝑ ipām ſaluant̄. Ūñ Bern̄.
in q̄dā ſ. ait. Ecce em̄ ex h̄ btāꝫ me dicent
oēs gñatiōes. Ecce intuēs ⁊ demōſtrās ē
ꝩbū. ac ſi dicat. Ecce iā video q̄d futurum
ſit de me. q̄s fructꝰ ꝓcedet ex me. q̄ꝛ quāta
bona nō ſolū mihi: ſed oībꝰ gñatiōibꝰ ꝓue
niēt ex me. Nā ⁊ angelicarū gñationū numerꝰ ꝑ meū genitū reintegꝛabit̄. ⁊ hominū
gñatio in adā maledicta ꝑ bn̄dictū vētris
mei fructū ad et̄nā bn̄dictiōeꝫ regnabit̄. H̄
ille. Merito ergo btā ꝓdicat̄ mr̄ dei. que
oēs btitudines euāgelicas ꝑfecte in ſe ha
buit q̄s ponit ſaluator Matth̄. v. de q̄bus
in ſmone diſſerendū eſt.

Pars ꝓma huius ſmōis de btitudine
pauꝑtatis beate ꝩginis.

O E Habuit oēs beatitudines

Omnes btitudines euāgelicas
fuiſſe in mr̄e dei excellētiꝰ omi
viatore ꝓbat Alber. ſuꝑ miſſus
eſt. c. cvij. di. Sic ſe hꝫ btitudo
pr̄ie ad btitudineꝫ pr̄ie. ita btitudo vie ad
btitudinē vie. ſꝫ btā ꝩgo in btitudine pr̄ie
excellit oēs ꝯphēſores. ergo i btitudie vie
excellit oēs viatores. Itē oīs arbor ex ſuo
fructu cognoſcit̄. Mat. vij. ſꝫ ſi fructꝰ fructū
excellit iꝓportionabil̄r. ⁊ arbor arborē i
ꝓportionabil̄r. ſꝫ fructꝰ quē adepta ē. b.
ꝩgo ex btitudine vie excellit oēm fructum
pr̄ie pure creature: ergo ⁊ eiꝰ btitudo vie
excellit omnē btitudinē vie pure creature.
Itē oīs ꝑfectio ſpūalis ꝯſiſtit a charītate. ergo cū btiſſima ꝩgo excellat oēs pu
ras creaturas i charitate: oēs etiā excellit
q̄libet ſpūali ꝑfectiōe. nā ⁊ ſeraphin ſupmꝰ
ordo q̄ excellit alios charitate: excellit etiā
oībꝰ alijs donis. Itē ſic ſe hꝫ ſubā ad ſbāꝫ

Habitꝰ ꝓꝑetas

⁊ potētia ad potētiā ⁊ hītus ad hītū. ita ꝓ
prietas ad ꝓprietatē. facit ad hoc. l. donatione. la. ij. C. de dona. int̄ virū ⁊ vxo. et. l.
cū m̄lta. in fi. C. de bo. q̄ li. ibi. vt em̄ iꝑialiſ
fortuna oēs ſupeminet alias. ita oꝫ ⁊ eiꝰ
liberalitates ſiue actꝰ culmē tenere ꝓcipuū
ſequit̄ Alber. arguēdo. Ergo ſi ſubā ſuper
ſubāꝫ ⁊ ꝓprietas ſuꝑ ꝓprietatē ⁊ potētia
ſuꝑ potentiā ⁊ hītus ſuꝑ habitū. Sed ſbā
ſiue ꝑſona btiſſime ꝩginis poſt deū eſt al
tiſſima ⁊ digniſſima excellēs oēꝫ creaturā

Btitudinem pauꝑtatis hūit

ergo ⁊ eiꝰ potētie. hītus ⁊ ꝓꝑetates erunt
excellētes oēm creaturā. h̄ Alber. vbi. ſ. q̄
in. c. ſeq. ꝓbat in ꝑticulari ꝙ btitudo pau
ꝑtatꝭ in. b. ꝩgine fuit in ſūmo. ⁊ poſſumꝰ
ſm̄ eū arguere ſic. Dic̄ ſaluator Luce. vj.
Bti pauꝑes q̄ꝛ vr̄m eſt regnū dei. ⁊ Mat.
v. oñdēs de q̄bꝰ pauꝑibꝰ ꝓncipal̄r loq̄bat̄
inq̄t. bti pauꝑes ſpū. qm̄ ipoꝝ eſt regnum
celoꝝ. vbi glo. ait. Pauꝑ ſpū eſt hūilis cor
de. Sed btiſſima ꝩgo habuit humilitateꝫ
iꝓportionabil̄r maiorē omi viatore. vt

ſ. ꝓbatū eſt. ergo ⁊ pauꝑtatis btitudinē.

D Itē alia glo. inq̄t. Beati pauꝑes ſpū. i.
volūtate: q̄s nō neceſſitas ſꝫ fides ⁊ deuotio pauꝑtatꝭ btōs facit. vt ꝯtēptis oībuſ
dño viuant. Hec aūt oīa. ſ. fides. deuotio.
mūdi cōtēptus ⁊ deo viuere fuerūt in btā
ꝩgine excellētiꝰ oī viatore. ergo ⁊c̄. Addit
q̄ꝫ idē doctor dicēs ſm̄ glo. vbi. ſ. ꝙ btitu
do pauꝑtatꝭ hꝫ duas ꝑtes. ſ. hūiliationem
ſpūs. de qua. ſ. ꝓbatū eſt eā habuiſſe i ſūmo. ⁊ abdicatōeꝫ rerū. quā etiā iñ ipa fuiſſe
in ſummo inter alia argumēta ſic probat.

Gradꝰ pauper tatis.

In rerū abiectiōe eſt ordo ⁊ gdꝰ. primus
gdus eſt dare ſuꝑflua nature ſꝫ nō ꝑſone.
Ūñ Aug. de ꝩbis dñi inq̄t. Utere ſuꝑfluis
da pauꝑibus neceſſaria: vtere ꝓcioſis. da
pauꝑibus vilia. Scđs eſt dare ſuꝑflua nō
ſolū nature ſꝫ etiā ꝑſone. De quo Luce. xj.
dicit ſaluator. Qđ ſuꝑeſt date elemoſynā.
vbi glo. ait. De eo qđ eſt ſuꝑ neceſſaria dā
dū eſt pauꝑibus. Tertiꝰ gdus eſt dare nō
ſolū ſuꝑflua: ſꝫ etiā neceſſaria. Ūñ glo. vbi
ſ. ait. Non ſolū exteriora ⁊ nō neceſſaria:
ſꝫ etiā interiora ⁊ valde neceſſaria cū ꝓximis diuidamus. Quartꝰ eſt oīa ſuꝑflua ⁊
neceſſaria ſimul dare ſꝫ ſemetipm̄ retiere.
qđ etiā aliqui ph̄oꝝ fecerūt. lꝫ nō propter
deū. ⁊ poſſumꝰ dare exēplū Socratis. de q̄
refert Hiero. in. c. glīa epi. al̄s. c. ſocrates.
xij. q. j. Quītus eſt oīa dare ⁊ ſeipm̄ ſuꝑad
dere. iux̄ illud Mat. xix. Si vis ꝑfectꝰ eſſe
vade ⁊ vēde oīa q̄ habes ⁊ da pauꝑibus: ⁊
ſequere me. ſ. te dādo. Unde glo. ſuper illa
verba Mat. xix. Uos qui reliq̄ſtis oīa ⁊c̄.
ait. Non dicit tm̄ qui reliq̄ſtis oīa. hoc em̄
⁊ Socrates ph̄s fecit. ⁊ m̄lti alij q̄ diuitias ꝯtempſerūt. ⁊ etiā poete. vt ait glo. in
l. j. in fi. ꝓn. ff. de mu. ⁊ ho. ſed ait. q̄ ſecuti
eſtis me. qđ ꝓpriū eſt apoſtolorū. Sextus
gradus eſt oīa dare ⁊ ſeipm̄ relinquere. ⁊
ꝓterea laborare manibꝰ ſuis vt habeat vñ
tribuat neceſſitatē patiēti. ſicut dicebat ſe
facere apl̄s ad Eph̄. iiij. ⁊. j. Coꝝ. iiij. inq̄t.
Laboramꝰ opantes manibus nr̄is ⁊c̄. Et
de hoc ſuo labore etiā habet̄ Act̄. xx. Ideꝫ
q̄ꝫ in ſimili faciebat imꝑator. qui in aut̄.
vt diuine iuſſiones. in ꝓn. inq̄t. Voluntarios ꝓ ſubditoꝝ quiete amplectimur labo
res. ⁊ ſil̄r facit papa. vt patet i proe. ſexti.

E Septimus gdus eſt oīa ⁊ ſeipm̄ dare. et
ſpū ⁊ corꝑe laborare vt paſcat ꝓximū pāe
ſpūali. Et iſte gdus eſt maior ꝓdicto. Qꝛ
vt dicit Greg. Melius eſt paſcere animā
ſemꝑ victurā ꝙ corpus q̄nq̄ꝫ moriturus.
Octauus gdus eſt oīa ⁊ ſeipm̄ relinq̄re. ⁊
de ſubſtātia ſui corꝑis accipere. ⁊ ad refectionē aīarū ꝓximis dare. In iſto aūt gdu
inter oēs viatores fuit ſola beata ꝩgo ſm̄
Alber. vbi. ſ. Quia de puriſſimis ſuis ſanguinibꝰ viaticū nobis cōfecit panē ⁊ vinū
qui de celo deſcēdit: qui ē veſtra vita. queꝫ
qui religioſe māducauerit mortē nō guſta
bit in eternū. vt dꝛ Joh̄. vj. Hunc aūt toti
mūdo medico dedit btiſſima ꝩgo. de qua
dicit̄ in euāgelio. Matth̄. xiij. ⁊ Luc̄. xiij.
Mulier cōmiſcuit ſata tria donec fermen
taret̄ totū. Tria ſata ſūt diuinitas. corpꝰ.
⁊ aīa. Fermentū aūt vt dicit Bern̄. eſt fides ꝩginis que deū humane nature cōiūxit ⁊ hoī refectionē fecit. Nonꝰ gdus q̄ eſt
ꝑfectiſſimꝰ eſt oīa ꝓximo dare. ⁊ corpus ⁊
aīam ꝓpriā habentē diuinitatē vnitam in
refectionē animarū: ſub ſpecie tn̄ aliena. ⁊
hoc fuit opus miſcōie ⁊ ſummū pauꝑtatꝭ

Maria ſummā rerū ab iectiōeꝫ habuit.

dñi noſtri ieſu xp̄i in via. hec Alber. vbi. ſ.
Ubi etiā cōcludit dicēs. Ex his pꝫ ꝙ beatiſſima ꝩgo ſpūs pauꝑtatē quātū ad reꝝ
abiectionē habuit excellētius omi viatore
ꝓter dñm ieſum chriſtū. Quia nō attendi
tur perfectio pauꝑtatis penes appropinquatione ad ſummū defectū ⁊ neceſſitatē:
ſed penes deuotionē ⁊ voluntatē patiendi
⁊ dignitatē perſone. Si em̄ eque parū habeat miles ⁊ ruſticus. pauperior dicet̄ mi
les ꝙ ruſticus. imo qđ ruſtico diuitie: militi pauꝑtas. ⁊ quod militi diuitie: ꝓncipi
pauꝑtas reputabit̄. ⁊ ſic aſcēdendo quāto
quis dignior eſt ſi ſit in eodē defectu: tāto
erit inferioribus pauperior. Confirmātur
autē predicta per illud quod inquit glo. in
l. illicitas. §. ne tennis. ff. de offi. preſi. ſ. ꝙ
ruſticꝰ ſi habet porcellū ſuat illū ſicut ocu
lum ſuū: ⁊ hoc ꝓpter ſuā tenuitatē. ⁊ repu
tat ſe eſſe diuitem in illo. De hoc etiam ꝙ
ſm̄ qualitatē perſone dicat̄ diues ⁊ pauꝑ
ponit̄ per Bar. late in. l. ſi cōſtante. in ꝓn.
ff. ſolu. ma. ⁊ ibi in ſpecie exēplificat de ru
ſtico ⁊ milite vt hic ar. etiā ad h̄ in. l. nepos
ꝓculo. ff de ver. ſig. Cū ergo btiſſima ꝩgo
precellat oēs in dignitate: quia regīa celi
⁊ mater dñi oīum. ⁊ pauꝑtatē voluntariam ſuauerit. ⁊ ſi tm̄modo equalē defectū ⁊ paupertatē ꝑpeſſa eſſet: ꝑfecto oēs
in pauꝑtate improportionabilit̄ exceſſiſſet. O igit̄ beata ꝩgo tu es illa pauperrima ⁊ ditiſſima que deū diuitē ⁊ hominem

pauperē ꝯiūxiſti, iuxͣ illud p̄s. xlj. ſimul in vnū diues ⁊ paup. Tu pauperrima eras nihil terrenū appetēdo. ſ; oīa mūdana ꝯtemnēdo. ditiſſima ṽo oīa in deum poſſidendo. Unde dicere poteras illud. ij. Coꝝ. vj. Nihil hn̄tes ⁊ oīa poſſidētes. De te quoqꝫ p̄dictū fuerat Prouer. xiij. vbi d̄r. Eſt q̄ſi diues cū nihil hēat. Tu es illa ṽgo paupercula quā de ſublimibꝰ celoꝝ reſpexit deus: Unde in cantico tuo ceciniſti. Reſpexit humilitatē ancille ſue. ⁊ merito. Inq̄t enī ꝓpheta. p̄s. x. Oculi eius in pauperē reſpiciunt. Et dn̄s per ꝓphetā Eſa. lxvj. Ad quem reſpiciā niſi ad pauperē? Tu es illa paupcula cuius orōnē nunq̄ repulit deus iuxͣ illud p̄s. xxj. Non deſpexit depcationē paupis. De orōne em̄ tua ꝓphetatū erat Eccl'i. xxj. vbi d̄r. Depcatio ex ore paupis vſqꝫ ad aures altiſſimi ꝑueniet. Tibi etiā ꝓpter pauptatē tuā dedit deus īdicibiles ꝯſolationes. iuxta illud p̄s. lxvij. Paraſti in dulcedine tua pauperi deus. Tu es illa ṽgo paupcula quā deus in mr̄em ſuā elegit ꝓpter virtutē ſanctiſſime ⁊ humillime pauptatis. Unde tibi dixit Eſa. xlviij. elegi te in camino pauptatis. Tu vere ph̄ie magiſtra fuiſti. vere etem̄ philoſophantes pecuniā ꝯtemnūt. l. in honoribus. §. ph̄is. ff. de vaca. mu. Tu ṽo copioſos theſauros quos nato tuo magi obtulerūt: ſtatī pauperibus tribuiſti: ⁊ ſemꝑ pauperrima viuere voluiſti. Sciebas em̄ quātū leges fauent pauptati. vt in. l. illicitas. §. ne potētiores. vbi Bart. ff. de offi. preſi. ⁊ ibi glo. inquit. Nota ꝙ pauptas ꝓdeſt pauperes nāqꝫ excuſanť ab oneribus. §. item ꝓpter paupertatē. inſti. de excu. tu. Item magis ſuccurrit pauperi ꝙ diuiti. vt no. glo. in. l. cum hi. §. ſi in annos. ff. de tranſac. ꝑ tex. in. l. ſi quis ad declinandā. §. licentiā. C. de epiſco. ⁊ cleri. Noueras quoqꝫ ꝙ difficile eſt ṽtutes ſimul ⁊ diuitias poſſidere. c. ſocrates. xij. q. ij. ⁊ ꝙ onuſtus pōdere auri chriſtū pauperē nō poteſt ſequi. vt in eodē c. dicit. Sciebas etiā ꝙ vt inquit Catho. Paupertas ſi leta venit tutiſſima res eſt. Unde Lucanus lib. v. canit. O vite tuta facultas. Paupis anguſtiqꝫ lares. o munera nōdū. Intellecta dei. ⁊ Fortunatus ait. Pauper in āguſto regnat habēdo deū. Et Iuuēcus li. j. Felices humiles pauper quos ſpūs ambit. Illos nam celi regnum ſublime receptat. Voluiſti ergo perfectiſſime habere virtutē euāgelice paupertatis imitando filiū tuū qui eā in ſeipſo dedicauit. c. gl'ia epiſcopi. xij. q. ij. Unde obſeruaſti illud Cathonis documētū dicētis. Deſpice diuitias ſi vis aio eſſe btūs. Quas q̄ ſuſcipiūt mēdicant ſemꝑ auari. Noueras nāqꝫ verā eſſe illā Senece ad lucillū ſentētiā dicētis. Nemo aliꝰ eſt deo dignior q̄ q̄ opes cōtemnit.

Pars ſecūda de btitudine mititatis beate ṽginis.

Eādem beatitudinē ponit ſaluator Matth. v. di. Beati mites qm̄ ipſi poſſidebūt terrā. trāſſūptiue in. §. ex his. xxiij. q. iiij. — *Maria mitis.*

Hanc aūt ṽtutē mititatꝭ ſiue māſuetudis fuiſſe ſuꝑ oēs viatores excellētius i beata ṽgine. ꝓbat Alber. vbi. s̄. c. cix. dicēs eccleſiam ita affirmare q̄ in eius officio canit. Uirgo ſingularis inter oēs mitis. Itē ſuꝑ illa ṽba Matth. v. Beati mites. ait glo. Mites ſunt q̄ malis moribꝰ dn̄anť. ſ; beatiſſima ṽgo malis moribꝰ ꝑfectiſſime dominata eſt. q2 eius dn̄ium fuit ſine pugna īteriori. oīū aūt alioꝝ cū pugna. ergo habuit mititatē cū excellētia. Sciebat enim beatiſſima ṽgo verā eſſe illā Bern̄. ſn̄iam in lib. de improbatiōe vitioꝝ. c. iij. dicentꝭ. Mitibꝰ ⁊ gratis nemo nocere p̄t. Et iterū c. iiij. Mitia pacificā pariūt ꝯcordia mētē. Et ideo mititatꝭ ṽtutē ſtuduit in ſummo poſſidere. Itē alia gl. Matth. v. ait. Mā ſuetus nō irritat nec irritať: nec nocet nec nocere cogitat. Hec aūt oīa fuerūt in btā ṽgine cū iproportionabili excellētia: quia nullū irritare ⁊ oīa placare diſtāt improportionabili diſtātia. ſil'r nulli nocere ⁊ oībus in ſummo ꝓdeſſe. Hoc autē ſolū fuit ī btiſſima ṽgine. ergo habuit mititatē ſine ꝓportiōe ſuꝑ oēs alios. Un̄ Bern̄. in q̄dā ſmone de illa ait. Diſcurre ꝑ totam ſeriē euāgelij: ⁊ nunq̄ inuenies verbū durū vel aſperū egreſſum de ore eius. Item arguit idem Alber. dicēs. Sicut p̄miū ad p̄miū: ita meritū ad meritū. Sed btā ṽgo poſſeſſionē terre viuentiū q̄ eſt p̄miū manſuetudinis habuit excellētius. ergo ⁊ meritū. Item eccl'ia canit. Nos culpis ſolutos mites fac ⁊ caſtos. Sꝫ ipa oī viatore magis ſoluta fuit a culpa. ergo magꝭ mitis fuit. Itē nullꝰ magꝭ fuit cōformis xp̄o in ṽtutibꝰ ꝙ mr̄ eius. ſed xp̄s ſuꝑ oēs fuit mitꝭ. Unde ipſe ait Matth. xj. Diſcite a me q2

mitis ſum ⁊ hūilis corde: q̄ h̄r tranſſūptiue in. c. q̄ ſcit. ij. q. vj. ergo ⁊ mr̄ eiꝰ fuit mitiſſima. Nō obſtat q̄ d̄r de moyſe Num̄. xij. ꝙ erat vir mitiſſimꝰ ſuꝑ oēs hoīes qui morabanť in terra. q2 rn̄det Alber. vi. s̄. ꝙ intelligiť in generatōe ſua. Uerba em̄ itelliguntur de p̄nti. nō aūt de futuro. l. ſi ita. ff. de au. ⁊ ar. le. l. ſi a colono. ff. de ṽ. obl. Et rō eſt: q2 nō poſſumꝰ diuinare de futuro. l. ſi putator. ff. ad le. aqui. Debemꝰ ḡ itelligere excellentiā māſuetudinis moyſi reſpectu coetaneoꝝ ſuoꝝ vel reſpectu p̄cedētiū. beatiſſima aūt ṽgo non cadit in numero alioꝝ: q2 nō eſt vna de oībus: ſ; ē ſuꝑ oēs. O igiť virgo mitiſſima ꝑfecto tu es illa q̄ tua manſuetudine meruiſti ſuꝑ oēs a deo amari. Cū ei ſil'itudo ſit cā dilectiōis. viij. Ethi. ⁊. l. cū filius. §. pr̄. ff. de le. ij. nō ē mirandū ſi deus cui d̄r p̄s. lxxxv. Qm̄ tu dn̄e ſuauis ⁊ mitis tantū te dilexit ⁊ exaltauit p̄dictū em̄ fuerat d̄ depꝛſſione demonū ſuꝑboꝝ ⁊ de tua exaltatōe. Eccl'i. x. ca. Sedes ducū ſuꝑboꝝ deſtruxit deus: ⁊ ſedere fecit mites ꝓ eis. Tu es illa mulier mitiſſima q̄ ſuꝑ oēs viatores a ſpūſctō de oībus ad ſalutē ꝑtinētibꝰ fuiſti edocta. Scriptū eſt ei p̄s. xxiiij. Docebit mites vias ſuas trāſſumptiue in. c. nos aūt. xvj. q. j.

Pars tertia de beatitudine luctus beate virginis.

Inquit ſaluator Luc. vj. Beati q̄ nūc fletis q2 ridebitꝭ. ⁊ Mat. v. Beati qui lugēt qm̄ ipſi conſolabunť. Hāc aūt beatitudinē luctus fuiſſe excellētiſſime in btā ṽgine ꝓbat Alber. vbi. s̄. c. cx. ſic. Cuiꝰ cā nobilior eſt: ⁊ effectus. l. donatōes q̄s in reginam. C. de dona. inter vi. ⁊ vxo. ſ; oēs alios viatores inſtigabat pctm̄ ad flendū. btiſſimā aūt virginē ſola charitas: q2 nullum in ſe habuit pctm̄: ſ; lugebat ſolū ex dilectione pctā ꝓꝑl'oꝝ: ⁊ q̄ vt ait Greg. Stabat mr̄ doloroſa iuxta crucē lachrymoſa dū pēdebat filius. nō minꝰ lugebat pctā crucifigētium filiū ꝙ afflictionē filij. in hoc imitata filiū. qui vt ait ap'ls Heb. v. In cruce orauit p̄rē cū lachrymis ⁊ clamore valido. ſ. vt relaxaret pctā hūani generis. Ipſa em̄ vt ait Anſel. in quodā ſmone. fontes fecit lachrymarū de ſuis pudiciſſimis oculis. in eius ꝑſona dixerat dauid p̄s xlj. Fuerūt mihi lachryme mee pāes die ac nocte. Et p̄s. vj. Lauabo ꝑ ſingl'as noctes lectū meū lachrymis meis ſtratū meū rigabo. Dicebat ei illud Hiere. ix. q̄s dabit capiti meo aquā ⁊ oculis meis fontē lachrymaꝝ ⁊ plorabo die ac nocte interfectos ppl'i mei. ergo eius luctꝰ a charitate ſola ꝓcedēs excellētiſſimꝰ fuit ſuꝑ oēs alios. Itē vt ait Hiero. in quadā epl'a. Seruitia quāto minus debita tanto magꝭ grata. Un̄ Augu. in. c. iam ṽo. xxviij. q. j. inq̄t. Ea ſūt in noſtris officijs ḡtiora q̄ cū liceret nobis non impēdere. dilectōis tn̄ cā īpēdimꝰ. ſ; luctꝰ btiſſime ṽgis nullo mō fuit debitꝰ debito neccitatꝭ: q2 nulli culpe obnoxia fuit. nec alicuiꝰ pene debitrix extitit. ḡ ⁊c̄. Itē eiꝰ cōſalatio alijs iproportionabil' fuit. ergo et eius luctꝰ. hec Alber. Cōtrarioꝝ em̄ eadē eſt diſciplina. inſti. de tutel. in p̄n. ⁊. ff. eo. l. j. ⁊ inſti. de his q̄ ſunt ſui vel ali. iu. ī p̄n. Un̄ de ipa mr̄e dei tꝑe paſſiōis filij plorāte: pōt dici illud Thob. x. Flebat igiť mať eius irremediabilibus lachrymis. Et illud Threnoꝝ. j. Plorās plorauit ī nocte: ⁊ lachryme eiꝰ in maxillis eiꝰ. Dicebat aūt meſtiſſima mr̄ illud Threñ. ij. defecerunt pre lachrymis oculi mei: ꝯturbata ſūt viſcera mea. Et illud Hiere. ix. Deducāt oculi mei lachrymas: ⁊ palpebre mee defluāt aquis. Et illud. xiiij. eiuſdē libri ſcriptū. Deducāt oculi mei lachrymas ꝑ diē ⁊ noctē nō taceāt ⁊c̄. Et Threñ. ij. Deduc q̄ſi torrētē lachrymas ꝑ diē ⁊ noctē: nō des requiē tibi neqꝫ taceat pupilla oculi tui. Dicere etiā poterat illō p̄s. cj. ⁊ poculū meū cū fletu miſcebā. trāſſūptiue in. c. ſi q̄s diaconꝰ. l. diſt. Nō em̄ vnq̄ curauit d̄ gaudijs trāſitorijs huiꝰ mūdi. De q̄bꝰ inq̄t Marcialis poeta. Gaudia nō remanēt: ſ; fugitiua volant. et Bern̄ in li. de īprobatōe vitioꝝ. c. ix. dic̄. Oia q̄ cernis vanarū gaudia rerum. Umbra velut tenuis veloci fine recedūt. Sciebat em̄ filiū ſuū dicturū Luc. vj. Ue vobꝭ q̄ ridetꝭ: q2 lugebitꝭ ⁊ flebitꝭ. Ecōtra ṽo de lugētibꝰ dicturū eodē. c. Beati q̄ nūc flebitꝭ q2 ridebitis. Nouerat etiā de ſe predictum Prouer. xxxj. ridebit in die nouiſſimo. Qr igiť ſicut inq̄t Dauid p̄s. cxxv. Qui ſeminant in lachrymis in exultatione metent. Ideo beata ṽgo que beatitudinē luctus in hac vita habuit in ſummo: in celeſti quoqꝫ gloria in ſummo habuit beatitudinē gaudij ⁊ exultationis.

Pars quarta de beatitudine eſuriei ⁊ ſitis iuſticie beate ṽginis.

K d Ominꝰ noſter ieſus xp̄s inq̇t Lu.vj. Beati q̇ nūc eſuritis:q2 ſaturabimini. Et Mat.v. Bti qui eſuriūt ⁊ ſitiūt iuſticiā:qm̄ ipſi ſaturabunt. trāſſumptiue in.c.acceſſerunt. de conſe.di.ij. Hāc aūt beatitudinē fuiſſe excellētiſſime in beatiſſima virgine pbat Alber.vbi.ſ.c.cxj.ſic dicēs. Eſurire iuſticiā eſt opa iuſticie difficiliora feruent appetere. Sitire aūt eſt opa iuſticie cōmuniora ⁊ faciliora deſiderare. ſic laborioſiꝰ ⁊ tardius comedit q̄ bibit. Eſurire autē ⁊ ſitire pprie ē viatoꝝ.iux̄ illō Ecci.xxiiij. Qui edūt me adhuc eſuriēt:⁊ q̇ bibūt me adhuc ſitiēt. Saturari aūt ⁊ inebriari ppe eſt cōphenſoꝝ.iux̄ illud p̄s.xvj. Satiabor cū apparuerit gl'ia tua.⁊ p̄s.xxxv. In ebriabunt ab vbertate domus tue ⁊ torrēte voluptatꝭ tue potabis eos. Cū aūt inter extrema ſit repire mediū.vt dr̄ in.vij.meth.⁊.viij. Phiſ.⁊.l.ſi bn̄.ff.de vſuris. iter eſurire ⁊ ſaturatū eſſe mediū eſt comedere Et iſte ſtatus h̄z Alber.vbi.ſ.eſt btiſſime v̄ginis.q̇ habuit iſtā btitudinē citra cōphēſores et ſup̄ viatores. Nulla em̄ pura creatura ita deſiderauit iuſticiā bonorum operū in ſe ⁊ in toto hūano gn̄e ſicut ipſa:q̄ q2 magꝭ ſibi incorpauit diuinā ſapiētiā ⁊ grāꝫ q̄ aliq̇s aliꝰ viator.iō magꝭ eſuriuit ⁊ ſitiuit iuſticiā bonoꝝ operū.

Pars q̇nta de btitudine mie.b.v̄gis:

L q Uintā beatitudinē ponit ſaluator nr̄ Mat.v.di. Bti miſericordes:qm̄ ipſi miaꝫ ꝯſequent. Hāc aūt btitudinē fuiſſe in ſūmo in mr̄e dei.pbari pōt ex his q̄ ſupius diximus in.iij.pte huius opis. ſmone.v. pte.j. Probat etiā hoc Alber.vbi.ſ.c.cxij. di. Btā v̄go ſm vl'em modū eccl'ie appellat ⁊ eſt mat̄ miſcōie qd̄ nō cōuenit pprie alicui alteri creature. Dicunt aūt aliq̇ viri miſcōie.i.inclinati ad miſcōiam. ⁊ ſic hñt oēs alij cōparationē ad miſcōiaꝫ p modū pticipatiuū ⁊ accidētalē. Ipſa aūt ſola h̄z cōparationē ad miſcōiaꝫ p modū originis eſſentialis ⁊ p modū mr̄is. Cōueniētia āt eētialis ĩpportionabil'r excedit moduꝫ inherētie accidētalis ſm ſniam Phi primo poſter. Ergo btiſſima v̄go ĩpportionabil'r excedit in miſcōia vniuerſos. Itē ſm vſum eccl'ie dr̄ ip̄a v̄go beatiſſima regina miſcōie.eo q̄ ab illa fuit origo regni miſericordie.⁊ grē.ſ.p gn̄ationē filij ſui a quo oīs grā ⁊ miſcōia pceſſit. Qr aūt eſt cā cāe: eſt etiā cā cauſati. vt dr̄ in li.de cauſ.⁊ pbat in.l.q̇ occidit.§.in hac.ff.ad.l.aq̇.⁊.l.videamꝰ.§.ſi.⁊.l.q̇ domū.ff.loca.ergo ⁊c. Uñ Bern̄.in quodā ſmone inq̇t. Quicq̇d miſcōie nobis filiꝰ exhibuit. hoc totū nob mr̄ pprie ꝯtulit q̄ filiū genuit in q̄ nob oīa donauit.vñ cōcludit Alber.vbi.ſ.di. Patꝫ ergo q̄ oēs alij ſunt ſerui miſcōie. Beata autē virgo eſt regina miſcōie. Sed ĩpportionabil'r eſt maius eē reginā miſcōie q̄ eſſe ſuū miſcōie. Ergo btiſſima v̄go improportionabil'r excellētius ſe h̄z ad miſericordiā q̄ alij. Itē ſup illa v̄ba Mat.v. Beati miſicordes ait gl. Miſcōia ē dare ⁊ dimittere.ſ.b.v̄go ĩpportōnabil'r pl9 dedit ⁊ dimiſit oībus viatoribꝰ ſuper oēs creaturas. ergo h̄z btitudinē miſcōie ſup oēs. Itē Amb. Miſcōia eſt nullū relinq̇re in miſia.⁊ nullū miſeꝝ facere. h̄ aūt i ſummo fuit in.b.v̄gine. ergo ⁊c Item Bern̄. Miſcōia nō ſolū in el'ynis ꝯſiſtit: ſ in oī pctō corrigēdo:imo h̄ eſt opꝰ magnū charitatꝭ ⁊ miſcōie.c.int̄ opa.de ſpō.⁊.c. tria ſūt gn̄a.xlv.di. h̄ āt fuit i ſūmo i ip̄a v̄gine ergo hūit in ſūmo btitudinē mie. Itē mia reddita eſt ei ĩpportōnabil'r ad oēꝫ miaꝫ q̄ eſt p̄miū.ergo ⁊ btitudo mie fuit i ea ad omnē miaꝫ q̄ eſt meritū. Hec Alber. Et iō dicere poſſumꝰ btē v̄gini illud p̄s.cij. Qui coronat te in mia ⁊ miſeratōibus. Ipſaq̇ꝫ v̄go piiſſima dicere poteſt illud Iob.xxxj. Ab infantia creuit mecū miſatio:⁊ de vtero mr̄is egreſſa eſt mecū. Cū ergo ſcriptū ſit Prouer.xiiij. Miſicordia ⁊ v̄itas preparāt bona. Et.xxj.eiuſdē li.c. Facere miſericordiā ⁊ iudiciū magꝭ placet deo q̄ victime. Et iterū ibidē. Qui ſequit miſcōiaꝫ ⁊ iuſticiā inueniet vitaꝫ ⁊ gl'iam. Et.xxij. Qui pnus eſt ad miſcōiam bn̄dicet. Non eſt mirū ſi hec regina miſcōie tot bona tātāq̇ꝫ gl'iam recepit in celeſti patria.tātūq̇ꝫ deo placuit.atq̇ꝫ ſup oēs alios fuit exaltata ⁊ benedicta. adeo em̄ fuit miſicors q̄ illi dicere poſſumus illud p̄s.lvj. Magnificata eſt vſq̇ꝫ ad celos miſicordia tua. et etiaꝫ illud p̄s.lxij. Melior eſt miſcōia tua ſuper vitas.⁊.lxviij. Benigna eſt miſcōia tua.⁊.lxxxv.multe miſcōie oībus inuocātibus te.⁊.c.vij. Magna eſt ſup celos miſericordia tua. De ip̄a quoq̇ꝫ dici pōt illud p̄s.xcix. In eternū miſicordia eiꝰ. Et ideo de illa in nos diffundit abunde Uñ dicere

poſſumus illud.p̄s.cxvj. Cōfirmata ē ſup nos miſcōia eius.

De mūdicia cordis beate v̄ginis.

M f Exta beatitudo eſt illa quā ponit dn̄s Mat.v.di. Bti mūdo corde:q̄niam ipſi deū videbūt. Hec aūt btitudo ſil'r in bn̄dicta v̄gine fuit in ſummo.vt pbat Alber. vbi ſ.c.xiij. Ut em̄ ait Anſel. Ea puritate nitebat q̄ ſub deo maior neq̇t intelligi. Itē charitas eſt de corde puro ⁊ ꝯſcia bona ⁊c.j. ad Thi.j. Sꝫ in beata v̄gine fuit ſūma charitas.ḡ ⁊ ſumma puritas. Itē actus fidei purificat.iux̄ illud Act.v. Fide purificans corda eoꝝ. Qd̄ etiā habet de ꝯſe.di.iiij.c. verus. Sed btiſſima v̄go habuit fidē pfectiſſimā. ḡ ⁊ cordis mūdiciā ⁊ puritatē. Item ſm Dio.v.c.celeſt.hierar. Tres ſunt actꝰ hierarchie.ſ.purgare.illuminare.⁊ pficere.⁊ ſunt ad ſeiuicē ordinati ita q̄ magis purgatꝰ: eſt magis illuminatꝰ ⁊ magꝭ pfectus. Sed btā v̄go fuit in ſummo pfecta.ergo in ſummo purgata ⁊ illuminata. Itē viſio dei q̄ eſt p̄miū huiꝰ mūdicie ē improportionabilis in btā v̄gine q̄ in aliq̄ alia creatura.ergo ⁊ ip̄a cordis mundicia. Itē ſup illud Mat.v. Beati mūdo corde. ait glo. Mūdo corde ſunt q̇s ꝯſcia nō arguit pctōꝝ.⁊ mundū cor h̄z q̇ ſibi nihil cōſcius eſt. Hec aūt in btā v̄gine fuerunt in ſummo.ergo habuit mūdiciā cordis i ſummo. Uñ ip̄a dicere pōt illō Thob.iij. Mūdā ſuaui aīam meā. lꝫ v̄o multas tribulationes in hac vita ppeſſa ſit.hoc nō fuit q2 haberet i ſe aliquā pctī imūdiciā. Et ideo dicere poteſt illud Iob.xvj. Hec paſſa ſuꝫ abſq̇ꝫ iniq̇tate manꝰ mee cū haberē mundas ad deū p̄ces. Qr ergo innocēs manibus ⁊ mūdo corde aſcēdet ad montē dn̄i: ⁊ ſtabit in loco ſctō eiꝰ. vt ait ppheta p̄s. xxiij. Iō bn̄dcā v̄go oī mūdicia pleniſſima: eſt in mōte diuie ꝯtēplatiōis ceteris altiꝰ collocata. Ipſa eniꝫ ſola int̄ oēs ſimplices viatores poterat dicere illud Prouer.xx. Mundū eſt cor meū:pura ſum a peccato. Hec aūt eius puritas apparebat ex rectitudine operū eius. Scriptū eſt em̄ Prou. xxj. Qui mūdus eſt rectū eſt opꝰ eius. Apparet q̄ꝫ eius mūdicia ex mūdicia rerū ad dei cultū ptinentiū. Nā Exo.xxv.precepit deus de arca federis q̄ deberet deaurari auro mūdiſſimo intꝰ ⁊ foris. Hec aūt arca figurabat mūdiſſimā v̄ginē mariā. Item q̄ fieret candelabrū ductile ex auro mundiſſimo.ibidē. Et eiuſdeꝫ lib.xxxvij.dr̄. q̄ moyſes fecit oraculū de auro mūdiſſimo. ⁊ mēſam fecit ac circūdedit eā auro mundiſſimo. Et ſil'r lucernas.vij.de auro mūdiſſimo.⁊ altare thimiamaꝭ de auro mūdiſſimo.⁊ thimiamata d̄ arōatibꝰ mūdiſſimis. Si ergo hec corruptibilia ad ſuū cultū deputata voluit deus eē mūdiſſima.⁊ ſil'r voluit xp̄s inuolui ſuū corpꝰ in ſyndone mūda. Matth.xxvij.multo magis credēdus eſt elegiſſe mr̄em ſuā omni mundicia repletiſſimā. Quā quidē mūdiciā mr̄is dei quidā impugnare ſtudēt. ſed tn̄ p̄ualere cōtra ip̄am dei mr̄em nō poſſunt.q̄nimmo oēs cōiter xp̄iani dn̄e ſue mūdiciā venerant. Uñ ego in ep̄la directa Sixto pōtifici maxio alloquēs ip̄aꝫ dei genitricem dixi. Mūdicia in cūctꝭ colit nūc en tua tēplis. Iam patet atq̇ꝫ oritꝰ gl'ia magna tui. Pōt aūt btā v̄go gl'iari nō ſolū de mūdicia cordis ſui:ſ etiā de mūdicia cuiuſlibet ſue opatōis. Uñ dicere p̄t illō Iob.ix. Fulſerūt velut mūdiſſime manꝰ mee. Et de oī ope ſuo dicere poterat illō Gen̄.xx. In ſimplicitate cordis mei ⁊ mūdicia manuū mearū feci hoc. Ex q̇bus oībus pcipe poſſumꝰ quātā dei grām habuerit ſp ⁊ in pn̄ti i ſūmo ſup oēs alios btōs hēat ip̄a v̄go puriſſima. Scriptū eſt em̄ Prouer.xxij. Qui diligit cordis mūdiciā ppter grām labioꝝ ſuoꝝ habebit amicū regē.

De beatitudine pacis beate v̄ginis.

N m Atthei.v.ait ſaluator. Bti pacifici:qm̄ filij dei vocabuntur. Quam beatitudinē in ſummo fuiſſe i bn̄dcā v̄gie pbat alber. vbi.ſ.c.cxiiij. Ait eniꝫ glo.ſup dicta verba beati pacifici. Pacifici ſunt qui oēs motus animi rationi ſubijciūt.quia his nihil repugnat qui filꝭ ſunt patri ſuo celeſti qui eſt ſumma q̇es. Hoc aūt totū ē in ſummo in beata v̄gine.ergo ⁊ pacifica ē i ſummo Itē alia gl.ibidē inq̇t. Dū lex carnis repugnat legi mētis:nō modo alteri ſ nec nob poſſumꝰ eſſe pacifici. Unde dicit Bal.in.c. j.in fine pn̄.de pace iura. firma. allegans Aug.de ciuitate dei.q̄ pax vera nō ē quadiu pugnat cū vitijs. Ergo ſup oēs improportionabil'r.b.v̄go pacifica extitit: i qua caro aduerſus ſpm̄ eiꝰ nō rebellauit. Item ſicut eſt p̄miū ad p̄miū:ita meritū ad meritū:ſ alijs pacificis dat in premiū q̄ filij

dei ſunt p adoptõez.beatiſſime aũt v̾gini
datũ eſt ꝙ ſit mr̄ dei ſũmi p naturã.quod
ĩproportõnabil̾r pl⁹eſt q̄ ee̅ filiũ dei p ado
ptionẽ.ḡ p̄miũ btiſſime v̾gis eſt ĩpropor
tionabil̾r ſup p̄miũ alioꝝ.ḡ ⁊ meritũ ſup
meritũ. Hoc aũt ẽ pacificatiõis btitudo.ḡ
⁊c̄. Item pacifici dicunt̾ hi q̃ faciũt pacem
int̾ alios.hoc aũt fecit fili⁹ dei:pacẽ faciẽs
his qui ꝓpe ⁊ his q̃ lõge erãt.vt apl̾us ait
Eph.ij.Sed mediũ vl̾e p qd̄ fuit fctã pax
inter deũ ⁊ hoĩes fuit btã v̾go mediatrix
⁊ recõciliatrix oĩuz.oẽs em̄ fuerũt recõci-
liãdi p ip̄am.ḡ in pacificatiõe excellit oẽs
viatores ⁊ in ſũmo fuit pacifica. Sciebat
em̄ quãtũ bonũ ẽ pax.De q̃ inq̄t Prudẽti⁹
in li.de ꝯflictu vitioꝝ ⁊ v̾tutũ. Pax plenũ
v̾tutꝫ op⁹.pax ſũma laboꝝ. Pax belli exa
cti p̄ciũ:p̄ciũq; ꝑiculi.Sydera pace vigẽt
cõſiſtũt terrea pace. Nil placitũ ſine pace
deo:nec mun⁹ ad arã. Cũ cupis offerre:ꝓ
bat ſi turbida fratrẽ.Mens impacati ſub
pectoris oderit antro.⁊ ibidẽ. Meritoruz
clauſula pax eſt. Nõ inflata tumet:nõ ĩui-
det emula ferri.Oĩa ꝑpetitur patiẽs atq;
oĩa credit. Nunq̄ leſa dolet:cũcta offenſa
cula donat. Lucanus q̃s de nõ cog̃ſcẽtib⁹
bonũ pacis inq̄t.Impia en et̾na ruperunt
ſcl̾a pacẽ ⁊c̄.⁊ Proſp ĩ li.epigrã.ait. Mo
rib⁹ in ſctis pulchra eſt ꝯcordia pacis. Vi
cunt̾ mũdi p̄lia pace dei.Et iterũ.Inſontẽ
vitã pacis amator agit. Hanc autẽ pacis
beatitudinẽ fuiſſe in innocẽtiſſima dei ma
tre poſſum⁹ etiã alio modo ꝓbare. Nã in-
quit ꝓpħa p̄s.cxviij. Pax multa diligẽti-
bus legẽ tuã.⁊ Sap.iij.d̾r. Donũ ⁊ pax ẽ
electis dei.⁊ Iac.iij.ſcriptũ eſt. Fruct⁹ iu-
ſticie in pace ſeminat̾. Hec aũt oĩa fuerũt
ſup oẽs alios in.b.v̾gine.ergo ⁊c̄. Itez in
pace vocauit eos de⁹.vt ait apl̾s.ij. Coꝝ.
vij.Ergo multo magꝭ mr̄em ſuã voluit ee̅
pacificã.Ipſa em̄ genuit p̄ncipem pacis.
Eſa.ix.Et illũ quẽ appellat Greg.in pro-
logo decretaliũ. Regẽ pacificũ qui eſt pax
nr̄a.Eph.ij.Ergo ⁊ ip̄a fuit valde pacifica
vñ dicere poterat illud quod inq̄t ꝓpheta
di.p̄s.cxix.Cũ his qui oderũt pacẽ eram
pacificus.Et p̄s.iiij.In pace in idip̄z dor-
miã ⁊ requieſcam.

De btitudine ꝑſecutiõis btẽ v̾ginis.

O D Icit ſaluator nr̄ Luc.vj.Bea-
ti eritis cũ vos oderint hoĩes:
⁊ cum ſeparauerint ⁊ exprobra
uerint ⁊ eiecerint nomẽ veſtrũ
tanq̄ malũ ꝓpter filiũ hoĩs.gaudete ĩ illa
die ⁊ exultate:ecce eĩ merces veſtra copio
ſa eſt in celo.Et Mat.v.idẽ inq̄t.Et etiaz
ait.Beati qui ꝑſecutionẽ patiunt̾ ꝓpter iu
ſticiã:qm̄ ip̄oꝝ eſt regnũ celoꝝ. Querit̾ ḡ
vtrũ beatitudo iſta fuerit in beata v̾gine
Et ꝯcludit Alber.ſup miſſus eſt.c.cxvj.ꝙ
excellẽtiſſime fuit in illa.Ip̄a em̄ ml̾tiplex
martyriũ ꝑpeſſa eſt. vt oſtẽdet̾ deo dante
in.x.ꝑte hui⁹ opis.ſmone.ij. Multas q̃z
tribulatõẽs ⁊ ꝑſecutiones tolerauit: ma-
xime a iudeis ſibi illatas. vt ſcribit beat⁹
Ignatius in quadã ſua epl̾a.Si em̄ vt d̾r
in.c.nulli dubiũ.iij.q.j.boni a malis ſemp
ꝑſecutionẽ patiunt̾.Et idẽ habet̾ in.c. qui
ſm carnez. xxiij.q.iiij.Et Proſper in lib.
epigram.dicit.Impia pars mũdi parti eſt
infeſta pioꝝ.Et vt ait apl̾s.ij.ad Thimo.
iij.Oẽs qui pie volũt viuere in xp̄o ieſu p
ꝑſecutiones patiunt̾. Et vt inq̄t ꝓpheta
p̄s.xxxiij. Multe tribulatiões iuſtorum.
Et p ml̾tas tribulatões oportet nos ĩtra-
re in regnũ celoꝝ.vt ſcriptũ ẽ Actuũ.xiiij.
Vñ Proſp vbi.s.ait. Nunq̄ bella bonis:
nunq̄ diſcrimina deſunt.Et cũ quo certet
mẽs pia ſemp habet.Et hoc ꝑmittit deus
vt magis mereat̾ p patientiã.de q̃ Catho
inq̄t. Magna etem̄ moꝝ eſt ſemp patiẽtia
v̾tus.Et ideo inq̄t Ouid.in.iiij.de triſti.
Fert ſapiẽs oẽs caſus patienter amaros.
Frena nec indomiti more recuſat eq̃. Scit
em̄ verã eſſe ſn̄iam eiuſdez poete in lib. de
põto dicẽtis. Sepe creat molles aſꝑa ſpi-
na roſas.Et illud Matth.poete ĩ li. Tho
bie di. Nomĩe paſſa dei redolet tribulatio.
paſcit. Paſſio:delectat leſio:pẽa ſapit. Cũ
ergo oĩs meriti occaſio fuerit in mr̄e dei:
ꝓfecto credendũ eſt ip̄am beatiſſimã v̾gi-
nem mulꝫ ꝑſecutõibus ⁊ diuerſis tribula
tionib⁹ fuiſſe exercitatã.⁊ eas amore iuſti
cie ⁊ v̾tutis eq̄nimiter toleraſſe. Vñ dice-
re poterat illud p̄s.cxviij. Multi q̃ ꝑſe-
quũt̾ me ⁊ tribulãt me.a teſtimonijs tuis
nõ decliaui.Et illud.ij.Coꝝ.xij.Cõplaceo
mihi in infirmitatib⁹ meis:ĩ neceſſitatib⁹:
in ꝯtumelijs:in ꝑſecutõibus:in anguſtijs
ꝓ xp̄o.Quãto em̄ maiores ꝑſecutiones ⁊
tribulatões p iuſticia patiebat̾.tãto magꝭ
ĩ charitate dilatabat̾.iux̄ illd̄ p̄s.iiij.in tri
bulatõe dilataſti mihi.Quia igit̾ ſcriptuz
eſt.j.Petri.iij.Si qd̄ patimini ꝓpter iuſti
ciã beati eritis.Ideo gl̾ioſa v̾go q̃ tantuz
paſſa ẽ ꝙ oẽs puros viatores ĩtolerãdis

paſſionibus ſupauit.vt in dicta ꝑte.iij. hu
ius operis.ſer.ij.dicet̾.Etiã in gl̾ia ⁊ bea-
titudine oẽs exceſſit.Ad quã nos perueni-
re faciat ipſa v̾go beatiſſima.Amen.

De duodecim fructib⁹ſpũalib⁹ qui fue-
rũt in beata v̾gine.Sermo.viij.

P I Nquit Paulus
Gal.v.Fructus ſpũs ſunt
charitas.gaudiuz.pax.pa-
tiẽtia.benignitas.bonitas
longanimitas. manſuetu-
do.fides.modeſtia.ꝯtinẽtia.caſtitas. Hos
aũt fructus excellẽtiſſime fuiſſe in btã v̾gi
ne ꝓbat Alber.ſup miſſus eſt.c.cxix. inter
alia ſic arguẽdo.Eſa.iij.ſcriptũ eſt. Dicite
iuſto qm̄ bñ qm̄ fructũ adinuentionũ ſuaꝝ
comedet.Et p̄s.cxvij. Labores manuum
tuarũ q̃r mãducabis ⁊c̄.Ergo in operibus
bonis eſt refectio ſiue fruct⁹. Sed in beata
v̾gine fuerũt opa improporcionabiliter bo
na.ergo ⁊ refectio ac fruct⁹ improportiona
bilis. Itẽ Prou.xvij.d̾r. Secura mens q̄ſi
iuge cõuiuiũ.Sed beatiſſima v̾go alijs im
proportionabilit̾ ſecura fuit.ergo alijs im
proportionabiliter cõuiuauit.h̄ ille. Et id̄
nos poſſum⁹ dicere deo illud p̄s.ciij.De fru
ctu operũ tuoꝝ ſatiabitur terra.i.v̾go ma-
ria.Ipſi q̃z v̾gini in hũc mũdũ venienti di-
cere potuerũt angeli illud Iob.xxij.ſ. habe
bis fruct⁹ optimos.De ei⁹ etiã fructib⁹ dici
põt illud Prou.iij. Primi ⁊ puriſſimi fru-
ctus ei⁹.De ipſa etiã gl̾ioſa v̾gine v̾ificat̾
illud Prou.vl.De fructu manuũ ſuaꝝ plã
tauit vineã.ſ.eccl̾ie catholice.Ipſa q̃z v̾go
ſpũſcõ repleta dicere põt illud Cañ.j.Sub
vmbra illi⁹ quẽ deſiderauerã ſedi:⁊ fructus
ei⁹ dulcis gutturi meo.Et illud eiuſdem li.
vij.c.Aſcẽdã in palmã ⁊ apprehẽdã fruct⁹
ei⁹. Nõ ſolũ aũt ipſa apprehẽdit ſ etiã toti
mũdo fruct⁹ bonoꝝ opeꝝ ꝓtulit.nõ em̄ po-
tuit arbor bona fruct⁹ malos facere.nã om
nis arbor bona fruct⁹ bonos fac̄.Mat.vij.
de q̄bus fructib⁹ h̄ ſer.diſſeremus.

Maria fructus habuit.

De fructu charitatis beate v̾ginis.

Q P Rimus fruct⁹ ſpũs d̾r charitas. q̃
ſm theol̾.hic nõ importat v̾tutez.
de qua dictũ eſt.s.ſ actũ eius. Q̄r
aũt hic fruct⁹ fuerit in ſummo in btã virgi-
ne.ꝓbat Alber.vbi.s.ſic.Charitas eſt que
de terra ad celũ euocat ⁊ ſic duo innuũtur
que pertinẽt ad hũc fructũ.ſ.a terrenis ſe-
paratio ⁊ ad celũ eleuatio.Vtrũq; aũt iſto
rũ in beata v̾gine fuit in ſummo. Q̄r enim
improportionabiliter alijs a terrenis ſepa
rata fuerit:patet per hoc ꝙ nec puluis ve-
nialis pcti pedib⁹ eius adheſit.qd̄ omnib⁹
alijs viatorib⁹ ineuitabile fuit. Q̄r aũt ad ce
lũ maxie ſit eleuata.ꝓbatur p illud Mat.
vj.Vbi eſt theſaurus tuus:ibi ⁊ cor tuum
erit.Ergo theſaurus tuus trahit ad ſe fru-
ctum. Sed beata v̾go habuit theſaurũ im
proportionabilẽ in regno celoꝝ. ergo im-
proportionabiliter eleuabatur ad celum in
cõtemplatione ⁊ cognitione ⁊ affectione di
uinoꝝ.Unde ipſa inquit illud Eccl̄i.xxiiij.
Quaſi cedrus exaltata ſum in libano. Li-
banus em̄ qui interpretatur candidatio ſi-
gnificat eccleſiã militantẽ ⁊ triumphãtem
cãdidam puritate.Sicut ergo cedrus in li
bano eſt altior omni arbore.ita beata v̾go
eſt magis eleuata erga deũ in eccleſia dile-
ctione.Preterea in p̄s.xiiij.⁊.xxiij.fit tri-
plex queſtio.Prima eſt.q̃s aſcẽdet in mon
tẽ dñi.ſcd̄a quis ſtabit in loco ſctõ ei⁹. ter-
tia eſt.Dñe quis habitabit in tabernaculo
tuo:aut quis requieſcet in monte ſctõ tuo.
Difficile ſiquidẽ ⁊ ꝑfectũ eſt aſcẽdere.Diffi
cilius v̾o eſt ⁊ ꝑfectius ſtare. Difficillimũ
aũt ⁊ ꝑfectiſſimũ eſt habitare ⁊ quieſcere.
Aſcẽdere ꝑtinet ad apl̾os q̃ ſunt maiores
de eccl̾ia.ſ nõ pertinuit ad eos habitare ſ
deſcẽdere.Et in figurã huius angeli aſcen
debãt:⁊ deſcẽdebant per ſcalã quã vidit Ia
cob Geñ.xxviij.Vñ ⁊ apl̾s Paulus rapt⁹
eſt vſq; ad tertiũ celũ:vt ipſe ait.ij.Cor.xij.
Moxq; deſcẽdit ad diſponẽduz cubilia in-
firmoꝝ.vt pz.j.Cor.vij.Ad perfectiorẽ er-
go ſtatum q̄ apl̾oꝝ ꝑtinet aſcẽdere ⁊ ſtare
ac quieſcere.Sed ſup ſtatũ apl̾oꝝ non fuit
ſtatus eminentior q̄ ſtatus beate v̾ginis
ergo ad eius ſtatũ pertinet aſcẽdere: habi-
tare ⁊ quieſcere.Item Lu.xiiij.⁊.xviij.d̾r.
Qui ſe humiliat exaltabit̾. Sed beatiſſi-
ma virgo fuit in ſummo humiliata.ergo
in ſummo eleuata.Cum ergo charitatꝭ fru
ctus ſit eleuatio ad celũ.manifeſtum eſt ex
his ꝙ beatiſſima virgo habuit fructũ cha-
ritatis in ſummo.Item vt d̾r Sap.vj.Incor
ruptio facit ꝓximũ deo.qd̄ etiã ꝓbatur p
§.ſancimus.in aut̾.de leno.col̾.ij. Sed in
beata v̾gine fuit improportionabilis incor
ruptio.ergo ĩproportionabilis vnitas deo.
⁊ cõſequenter improportionabilis fructus
charitatis.Item.j.Ioh.v.d̾r. Hec eſt cha-
ritas dei vt mãdata eius cuſtodiamus.Et

De charitate Marie

ij.Johānis.j.Hec eſt charitas dei vt ambu
lemus ſm mādata ei⁹. Hoc aūt egit bea-
ta virgo ſuper oēs alios excellētius. ergo
⁊c. Sentiens ergo ipſa virgo benedicta ſe
repleram iſto fructu charitatis ⁊ omnibus
alijs fructibus ſequētibus dicebat ſponſo
ſuo celeſti illud Caā.v. Ueniat dilect⁹ me⁹ ī
hortū ſuū ⁊ comedat fructū pomoꝝ ſuoꝝ.

De gaudio beate virginis.

R f Ructum gaudij fuiſſe in beata ꝟgi
ne ꝓbari pōt ſic. vt ait glo. ſuꝑ epi-
ſtolam Pauli Gal.v. Gaudiuꝫ eſt
puritas cōſcientie ⁊ eleuatio animi in his
que digna ſunt exaltātis. Sed hec tria. pu
ritas conſcientie: eleuatio animi: ⁊ digni-
tas donoꝝ ſpūalium fuerunt in ſummo in
ipſa. vt ex ꝑcedētib⁹ patet. ergo habuit fru-
ctum gaudij in ſummo. Item ꝑs.xcvij.dr.
Uiderūt oēs fines terre ſalutare dei noſtri
Jubilate deo omnis terra ⁊c. vbi glo. ait ꝙ
viſio ſaluatoris eſt cauſa iubilatiōis. Sed
in viſione iſta beatiſſima ꝟgo in ſummo vi
dit. ergo iubilauit in ſummo. Item Luc.
ij. dicebant angeli. Annūcio vobis gaudiū
magnū. quia natus eſt nobis ſaluator mū
di. Sed improportionabilit̄ maius eſt ſal-
uatorē naſci de ſe ꝙ naſci ſibi. ergo impro-
portionabiliter omnib⁹ cauſam gaudij ha-
buit. ⁊ ſic improportionabilit̄ magis omni
bus gauiſa fuit. Itē improportionabiliter
maius eſt ſaluatorē naſci ſibi filiū ꝙ naſci
ſibi dn̄m. Si eñ beata gens cuius eſt dn̄s
deus eius. ps.xxxij. Improportionabiliter
beatior eſt cuius dn̄s filius eius. ergo ⁊c.
Itē Joh.xiiij.dr. Si diligeretis me gaude
retis vtiqꝫ ⁊c. Dilectio ergo eſt ⁊ imediata
cauſa gaudij. Sed beata ꝟgo habuit dile-
ctionē in ſummo. igitur habuit etiā gaudi-
um in ſummo. Itē Lu.x. ait dn̄s. Gaude-
te ⁊ exultate quia noīa veſtra ſcripta ſunt in
celis. ⁊ h̄ eſt gaudiū de ꝑdeſtinatione eter-
na ⁊ de pn̄ti iuſticia. ſed beata ꝟgo habuit
pn̄tē iuſticiā ⁊ de ſua ꝑdeſtinatione noti-
ciā. ergo ⁊ gauiſa fuit in ſummo. Iſtud
S aūt gaudiuꝫ nō habēt mali. vñ Proſper in
li. epigrā. inquit. Fallaces curis ſemꝑ tor-
quent̄ amaris. Et mala mēs nūꝙ gaudia
pacis hꝫ. Felices vere faciūt ſempqꝫ btōs.
De vero ⁊ ſummo gaudia nata bono. Itē
Col.iij. ait apl's. Habētes ſuꝑ omnia cha-
ritatē que eſt vinculū pfectionis. ⁊ pax dei
exultet in cordib⁹ veſtris. ergo charitas eſt
cauſa exultationis. Sed beata ꝟgo habuit
charitatē in ſummo. ergo ⁊c. Item Phil.
iiij. dr. Gaudete in dn̄o ſemper iteruꝫ dico
gaudete. dn̄s eñ prope eſt. ergo dei proxi-
mitas eſt cauſa gaudij. Sed beatiſſime vir
gini in ſummo ꝓximus fuit. ergo ipā ſum
mum gaudiū habuit. Itē Roma.xiiij. ait
Paulus. Regnū dei intra vos eſt. pax ⁊ iu
ſticia ⁊ gaudiū in ſpūſancto. Sed beatiſſi-
ma ꝟgo improportionabiliter plus habuit
in corde de regno dei. ergo improportiona
biliter plus de gaudio in ſpūſancto. Itē ps
lxxxviij. dr. Miſericordia ⁊ veritas ꝑece-
dēt faciē tuā: beatus populus qui ſcit iubi-
lationē. ſed in beata ꝟgine ꝑceſſit miſericor
dia in ſummo. ergo ſciuit iubilationē i ſum
mo. Eſt aūt iubilatio ſm Greg. in moral.
quoddā gaudiū intēſum qd̄ occultari non
valet: ⁊ exprimi nō pōt. Et hoc gaudiū ſo-
lū haberi pōt in deo. vt Ber. ſuꝑ Eccleſiaſti
cū inquit. Itē Thob.v. ait Thobias ſeni-
or. Quale gaudiū mihi eſt qui in tenebris
ſedeo: ⁊ lumē celi nō video? quaſi dicat. nul
lum. ad qd̄ facit. l.j. C. de cuſto. reo. vbi dr.
ꝙ priuatio lucis innocētibus eſt miſera. ⁊ noxijs ſeuera. Ergo a cōtrario ſenſu. qd̄ ar Argumentuꝫ a cōtrario.
gu. valet. l.j. §. hui⁹ rei. ff. de offi. ei⁹ cui mā.
eſt iuriſ. in luce eſſe ⁊ lumē celi videre eſt cā
leticie. qd̄ ꝓbatur ꝑ. l. quotiēs. ff. de ſerui.
Hoc autē fuit in beatiſſima ꝟgine in ſum-
mo. ergo habuit gaudiū in ſummo. Itē bea
ta ꝟgo omnib⁹ viatorib⁹ ⁊ cōprehēſoribus
eſt cā gaudij ⁊ leticie. ergo plus oib⁹ habu
it gaudij ⁊ leticie. Quia cauſa eſt nobilior
⁊ potentior ſuo cauſato. c. is q. de ꝓcu. ⁊. l.
digna vox. C. de legi. Uñ Sara in figura
eius dicit Geñ.xxj. Riſuꝫ mihi fecit dn̄s.
⁊ oēs qui audierint corridebūt mihi. qſi di
ceret. Gaudiū principaliter ꝑtinet ad me.
alijs aūt in cōſequēti ꝑ me. vñ Judith.xv.
dr in figurā ipſius ꝟginis. Tu gl'ia hieru-
ſalē: tu leticia iſrael. tu honorificētia popu-
li noſtri. ⁊ Eſa.ix. Letabūtur corā te ſicut
qui letātur i meſſe: ⁊ ſicut exultāt victores
capta preda qñ diuidūt ſpolia. Ubi tangun
tur due cauſe gaudij. ſ. meſſoꝝ de fructu. et
victoꝝ de ſpolijs. Si ergo eſt gaudiū de fru
ctu. beata ꝟgo habuit fructum in ſummo.
Uñ dicere poteſt illud Ecc̄i.xxiiij. ⁊ flores
mei fruct⁹ honoris ⁊ honeſtatis. Itē habu
it victoriā ⁊ ſpolia in ſummo. que ex fauci-
bus leuiathan totū mūdum quaſi ſpolium
eripuit. ergo gaudij fructū in ſummo poſſe
dit. Hec Alber. vbi. ſ. Quantū eñ gaudiuꝫ

fuerit beate ꝟginis etiam aliter ꝓbari po-
teſt. Nā ſi ad partū eius gaudet chorus ce
leſtiū: ⁊ angeli canūt deo. ⁊ ſi vt dr Matt.
ij. Magi gauiſi ſunt gaudio magno valde
videntes ſtellā que eos ad puerū natum ⁊
matrē eius ꝑduxit. ꝓfecto nulla lingua fa-
ri poſſet nec intellectus capere ingētiſſima
gaudia ꝟginis gl'ioſe que habuit in conce-
ptu filij in partu lactādo cū. in portādo eū
in vtero ⁊ in gremio. ⁊ in cōuerſando cū eo.
Ideo in cātico ſuo Lu.j. ipā ait. Exultauit
ſpūs me⁹ in deo ſalutari meo. i. extra ſalta
uit ⁊ ſupra ſe ſaltauit pre gaudio. vñ dice-
bat illud Abachuc.vl. Ego aūt i dn̄o gau-
debo. ⁊ exultabo in deo Jeſu meo. Uerifica
tū etiā fuit in ea illud ps.lxxxiij. Cor meuꝫ
⁊ caro mea exultauerunt in deū viuū. ⁊ il-
lud ps.cxxv. Repletū eſt gaudio os nr̄m:
⁊ lingua noſtra exultatione.

De pace beate virginis.

I i N precedēti ſermōe tractauim⁹ de
beatitudine pacis mr̄is dei. ideo h̄
breuius me expediā de fructu pacis
eiuſdē quē in ſummo fuiſſe in ea ꝓbat Al-
bertus vbi. ſ. c.cxxij. ⁊ nos poſſum⁹ argue
re ſic. vt hr̄ Luce.ij. ⁊ de cōſe. diſt.j. c. nocte
ſācta. ⁊. c. ⁊ hymnis. ⁊. c. hi duo. ⁊. c. porro.
in natiuitate xp̄i canebant angeli. In terra
pax hominib⁹ bone volūtatis: ſed beatiſſi-
ma ꝟgo improportionabiliter omnib⁹ ha-
buit bonā voluntatē. ergo improportiona
biliter habuit pacē. Itē Eſa.xxxij. dicitur.
Opus iuſticie pax. ſed beata ꝟgo iuſticiaꝫ
habuit in ſummo. ergo ⁊ pacē in ſummo.
Itē ps.lxxv. ſcriptū eſt. Factus eſt in pace
locus eius. ſed ꝟgo beatiſſima impropor-
tionabiliter fuit locus dei. ergo habuit pa-
cē improportionabilē. Mūdus eñ eius pa
cem ꝑturbare nō potuit. quia ſpū pauperri
ma fuit. nec etiam diabolus. qr humillima
fuit. nec ſimiliter caro eius. quia nullū pec
cati fomitē ſenſit. ꝑterea vt ait Aug. in lib.
cōfeſ. Ille ſolus verā pacem habet qui in ſo
lo deo quieſcit. ⁊ nihil aliud inordinate q̄-
rit. vnde mali nō habēt pacem. iuxta illud
Eſa.xlviij. Non eſt pax impijs dicit dn̄s. ⁊
Hiere.xij. Nō eſt pax vniuerſe carni. De ta
libus carnalibus ⁊ mundanis dr ps.xiij.
Uiā pacis nō cognouerūt. ⁊ Eze.xiij. Que
rēt pacē ⁊ nō erit ⁊c. Beata aūt virgo in ſo
lo deo q̄eſcebat. ⁊ eum ſolum ſuꝑ oēs viato
res diligebat. ergo pacem in ſummo habe
bat. Seruauit eñ illud cōſilium ꝓphete di
centis ps.xxxiij. Inquire pacē ⁊ perſequere
eam. Et illud apl'i Eph.iiij. Solliciti ſerua
re vnitatē ſpūs in vinculo pacis. Nec miꝝ
ſi beata virgo habuit fructū pacis in ſum-
mo. cū fruct⁹ vētris ſui fuerit ille quē Gre-
gorius nonus in ꝓlogo decretaliū appel-
lat regem pacificum.

De patiētia beate virginis.

U v T inquit apl's Jac.j. Patiētia op⁹
ꝑfectū hꝫ. Et ideo inq̄t ſaluator Luc.
xxj. In patiētia vr̄a poſſidebiti ani
mas veſtras. Per patiētiā nāqꝫ in aduerſi
tatib⁹ oēs ſancti glorificati ſunt. Unde Ju
dith.viij. dr. oēs q̄ deo placuerūt ab initio
per multas tribulatiōes trāſierūt fideles.
Qui ꝟo tētationes nō ſuſceperūt cū timo-
re dn̄i ꝑ impatiētiā ſuā improperiū mur-
murationis ſue cōtra dn̄m ꝓtulerūt. exter
minati ſunt ab exterminatore. Uirgo aūt
btiſſima in oib⁹ adūſis patiētiſſima fuit: q̄
ꝓpt̄ de illa dr Caā.ij. Sic liliuꝫ int̄ ſpinas
ſic amica mea int̄ filias. Nā ſic liliū vel ro-
ſa nō amittit pulchritudinē vel odorē inter
ſpinas: ſic nec ipā ꝑdidit odorē patiē inter
tribulatiōes. Ipaꝫ ꝟo i ſūmo hūiſſe fructū
patiē ꝓbat Alb. vbi. ſ. c.cxxiij. ſic ps.xciij.
dr. ſꝫ mł'titudinē doloꝝ meoꝝ i corde meo
ꝯſolatiōes tue letificauerūt aīam meā. ſed
btiſſima ꝟgo hūit dolorē paſſiōis poſt filiū
ſuū i ſūmo. g̊ ⁊ ꝯſolatiuū fructū patiē in ſū
mo. q̄ ei fuit ſocia paſſionū: debuit ēt eſſe ſo
cia ꝯſolationū. c.j. de ſepul. Itē dr Prouer.
vl. Date ſicerā merētib⁹ ⁊ vinū his q̄ ama-
ro ſunt aīo. ſi btiſſima ꝟgo hūit amaritudi
nē i ſūmo. g̊ ⁊ ſicerā ꝯſolatiōis i ſūmo. Itē
Eſa.lxj. Dabit ei dn̄s coronā ꝓ cinere. oleū
gaudij ꝓ luctu. palliū laudis ꝓ ſpū mero-
ris. ſi btiſſima ꝟgo hūit luctū ⁊ merorē in
ſūmo. g̊ ⁊ gaudiū ac ꝯſolationē in ſūmo ꝑ
fructū patiē. vñ ꝟificatū eſt in ea illud apl'i
ij. Cor.j. Sicut abūdāt paſſiōes xp̄i i nob:
ita ⁊ ꝑ xp̄m abūdat ꝯſolatio nr̄a. Debem⁹
g̊ ⁊ nos imitari patiētiaꝫ btē ꝟgīs: maxīe
expectatiōe future remuneratiōis. Ipā eī
in tribulationib⁹ ſuis dicebat illud Rom.
viij. Nō ſunt cōdigne paſſiōes hui⁹ tp̄is ad
futurā gl'iam que reuelabit̄ in nobis.

De longanimitate beate virginis.

X s S Ecundum glo. ſuper epiſtolam
ad Gal.v.c. longanimitas eſt
in expectatione boni nō deficere
ſed reſici. nō ſufficit eñ incipe-
re: niſi duret ⁊ perſeueret. l. ſi pro patre. §.

verſum.ff.de in rē verſo.⁊ ꝑ Bar.in.l.lu‑
cius.ff.de le.j.⁊.l.ſi q̄s.ff.de ſolu.Itē alibi
dr̄.ꝙ nō q̄ inceperit ſ; perſeuerauerit ⁊c̄.l.
iij.ff.de diuoꝛ.⁊.l.alia.C.de his q̄.vt indi.
cū ſi.Qn̄ ergo q̄s hʒ tolerare aliquē doloꝛē
vel laboꝛē ad bꝛeue tp̄s.vel expectare habʒ
aliqd̄ magnū bonū ſed cito recipiēdū.equo
aīo conatur ſufferre ꝑpter bꝛeuitatē tp̄is.
Sed qn̄ in hmōi videt ſe diu permāſurū in
laboꝛe ⁊ doloꝛe vel cōſequēdo bono:multū
ſolet attediari ⁊ fatigari ⁊ aliqn̄ deficere ex
diuturnitate eius.ſed longanimitas reti‑
net hominē ne attedietur:ſ; perſeuerās ꝑ‑
maneat.⁊ ſi nō ita cito finiatur laboꝛ ſ; diu
maneat.⁊ in longū bonū expectatū ꝑueni
at.⁊ ſic longanimitas reficit mētes quadā
certitudine p̄mij.Un̄ apl'us.ij.ad Coꝛ.vj.
ait.Exhibeamus noſmetipſos ſicut dei mi
niſtros in longanimitate.Beata autē ꝟgo
per multos annos fuit in laboꝛib' mundi ⁊
expectatione gl'ie.ſ.per ſexaginta ⁊ tres an
nos vt cōiter creditur ſemperq; erat magis
feruēs ad omne opus bonū ergo fructum
longanimitatis excellētiſſime habuit.Hāc
aūt veritatē ſic ꝓbat Alber.vbi.ſ.c.cxxiiij.
Bonū expectatū reficit.ſed beatiſſima ꝟgo
impropoꝛtionabile gaudium alijs expecta
uit.ergo fructū longanimitatis impropoꝛ
tionabiliter habuit.Itē bonū expectatū nō
reficit niſi in aliq̄ certū ſit haberi. ergo vbi
maioꝛ eſt certitudo:ibi maioꝛ refectio in ex
pectādo.Sed beatiſſime ꝟginis certitudo
omnib' alijs impropoꝛtionabiliter maioꝛ
extitit.Ergo ipſi' expectatio omnib' alijs
impropoꝛtionabiliter fructū habuit longa‑
nimitatis.Itē oīs alteri' expectatio eſt per
modū eſuriētis.Expectatio ꝟo gl'oſe ꝟgi
nis fuit per modū comedētis.Sed impro
poꝛtionabiliter magis delectat expectatio
in comedēdo ꝙ̄ in eſuriēdo,ergo benedicta
ꝟgo fructū longanimitatis impropoꝛtiona
biliter habuit viatoꝛib' vniuerſis.Halle.Et
ſic exceſſit longanimitatē Abꝛae de quo ad
Heb.vj.dr̄.Longanimiter ferēs adeptus
eſt repromiſſionē.Exceſſit etiā apl'os ⁊ ali
os fideles quib' dr̄ ad Col'.j.In omni ope‑
re bono fructificātes ⁊ creſcētes in ſciā dei
in omni ꝟtute cōfoꝛtati in omni patiētia
⁊ longanimitate cū gaudio.Un̄ de ei' expe
ctatione dici poterat illud Prou̇.xvij.Gē
ma gratiſſima expectatio p̄ſtolātis.vbi di‑
cit glo.Qui premia futura fideliter expe‑
ctat quaſi gēme ſplendidiſſime poſſeſſione
letatur.⁊ talis fuit longanimis expectatio
beate virginis.

quot annos vixerit ꝟgo maria

De bonitate beate ꝟginis.

v Tait glo.ad Gal'.v.c.Bonitas eſt y
dulcedo animi.Scōm autē phm̄.
Dulce eſt qd̄ eſt amaro impmixtū
Dulcius qd̄ eſt amaro impmixtius.Dulciſ
ſimū ꝟo qd̄ eſt amaro impmixtiſſimū.Sʒ
animus beate ꝟginis fuit omni amaritudi
ne impmixtiſſimus.iuxta illud Sap̄.viij.
Nō hʒ amaritudinē cōuerſatio illius.ergo
eius animus fuit dulciſſimus.Ideo cant‑
mus ei.O clemēs.o pia.o dulcis ꝟgo Ma
ria.Itē hec dulcedo eſt de bonis cognitis ⁊
habitis.vt ait Albertus vbi.ſ.c.cxxv.Sʒ
beatiſſima ꝟgo bona nobiliſſima in ſe ha‑
buit ⁊ cognouit.ergo dulciſſima fuit.Item
p̄s.xxx.inq̄t Dauid.Quā magna multitu
do dulcedinis tue dn̄e quā abſcōdiſti timē
tibus te.Sed beatiſſima virgo nobiliſſimū
timoꝛē.ſ.reuerētie habuit in ſummo.ergo
⁊ dulcedinē habuit in ſummo. Item Iu Z
dicū.vj.legitur ꝙ̄ vellus dulci roꝛe imple‑
tum poſtea totā areā impleuit.Per vellus
aūt beatiſſima ꝟgo intelligitur que totum
mūdum dulcedine repleuit.ergo plus om‑
nib' dulcedinis habuit.Itē vt dr̄ ad Heb.
ix.in arca fuit vrna cum māna.per arcā au
tē beata ꝟgo.per māna ꝟo ſumma dulce‑
do deſignatur.Ergo ipſa virgo in ſummo
habuit dulcedinē.Item Eccī.xxiiij.ait ipſa
mater dei.Sp̄us meus ſuper mel dulcis.
ſed per mel cōiter intelligitur quid dulciſſi
mū.iuxta illud Iudicū.xiiij.Quid dulcius
melle:Ergo beatiſſima virgo habuit maio
rem dulcedinē ꝙ̄ oēs alij viatoꝛes.Itē vt
ait Alber.vbi.ſ.quāto arboꝛ altioꝛ tāto ei'
fructus eſt dulcioꝛ.ſed beatiſſima ꝟgo fuit
arboꝛ omnib' altiſſima ⁊ digniſſima.vt.ſ.
patuit in.iij.parte hui' operis.ſer.iiij.par‑
te vlti.ergo ⁊ fructus bonitatis ei' fuit dul
ciſſimus.Preterea ab effectu cognoſcitur
cā.vt dr̄ in li.de cauſis.⁊ ſic bonitas fruct'
denotat bonitatē ſue arboꝛis.Quia qualis
eſt cā:talis ꝑducitur effectus.c.fertur.⁊.c.
vulnerato.j.q.j.⁊.c.tue.de ſpō.c.acceſſit.⁊
c.ex litteris.de deſpon.impu.l.de pupillo.
ff.de no.ope.nū.⁊ notatur in.c.cum cleri‑
ci.extra de cēſi.Sed fructus beate ꝟginis
fuit omni dulcedine repletiſſimus.ergo et
ramū.iuxta illud Iaco.iij.Nunqd fons de
eodē foramine emanat dulcē ⁊ amarā aquā
quaſi dicat.q̄lis intus talis ⁊ extra.Cū er‑

go a beatiſſima ꝟgine ſumma dulcedo ꝓ‑
ceſſerit.pʒ ꝙ ip̄a dulcedinē ⁊ bonitatē in
ſummo habuit.Et iō ipſa Cañ.ij.inquit de
ſponſo ſuo celeſti eā dulcedine replēte.Fru
ctus ei' dulcis gutturi meo.In eodē q̄ʒ.c.
inq̄t illi ſponſus eius.vox em̄ tua dulcis.⁊
iiij.c.Eloquiū tuū dulce.Un̄ ⁊ ipſa dicere
poterat de ꝟbo dei illud Apoca.x.erat in
oꝛe meo tanq̄ mel dulce.Precepta q̄ʒ dei
erāt ſibi dulcioꝛa ſup mel ⁊ fauū.vt dr̄ p̄s.
cxviij.⁊ ideo dicebat illud Eccī.xxiij.Nihil
dulci' ꝙ̄ reſpicere in mādatis dn̄i.Ip̄a etiā
fuit illa quā deus ꝑuenit in bn̄dictionibus
dulcedinis.p̄s.xxj.Quapropter dicere po‑
terat illud Hiere.xxxj.Somn' meus dulc̄
mihi.⁊ de ipſa dici pōt illud Ezech.xxxiij.
Dulci ſomno capitur.⁊ illud Eccī.xj.Ini‑
tiū dulcoꝛis hʒ fruct' eius.De ip̄a q̄ʒ dicere
valem' illud.ij.Eſdre.v.Dulcedo ei' ⁊ ho‑
noꝛ in ſecula.Nō ſolū aūt deus infundebat
anime beate ꝟginis dulcedinē:ſ; etiā ange
li ſuis dulcib' eloquijs.⁊ cāticis in ea cauſa
bant magnā iocūditatē iuxta illud Amos
ix.Stillabūt mōtes.i.angeli dulcedinem.
qua videlʒ dulcedine etiā totū coꝛpus bea‑
te ꝟginis replebat.Scriptū eſt em̄ Prou̇.
xvj.Dulcedo anime ſanitas eſt oſſiū.Ex q̄‑
bus oībus apparet quō excellētiſſime fuit
in ꝟgine dulcedo bonitatꝭ.Un̄ q2 quātum
pura creatura pōt:imitata eſt bonitatē di‑
uinā.Ideo de illa affirmare poſſum' illud
Sap̄.vij.ſ.ꝙ eſt imago bonitatis illi'.licʒ
aūt bonitas rei cōiter ad intrinſeca referat̄
l.cū quid.ff.ſi cer.pe.tn̄ btā ꝟgo habuit bo
nitatē nō ſolum intrinſecā ſ; etiā extrinſe‑
cā.ꝑfectiſſime enīʒ obſeruauit illud Tullij
in.iij.de offi.dicētis.Bonus vir nō mō fa‑
cere:ſed nec cogitare quidē audebit quicꝙ̄
qd̄ nō audeat ꝑdicare.Et illud eiuſdem au
ctoꝛis qui in lib.de amicitia inq̄t.Illos bo
nos viros appellādos putemus qui aſſe‑
quūtur quantū hoīes p̄nt naturā optimā
bene viuēdi ducē.Et illud Apulei in lib.de
deo ſocratis dicētis.Nihil eſt deo gratius
⁊ ſimilius ꝙ̄ vir animo ꝑfecte bonus q̄ ce‑
teros antecellit.Ipſa nāq; ꝟgo optima in
bonitate creaturas oēs ſupauit.⁊ diuine
bonitate quantū poſſibile fuit appropinq̄‑
uit.Nō eſt aūt mirū ſi oēs ip̄am virginem
bn̄dictā diligūt.Uera eſt ei illa Tullij ſen
tentia in quadā oꝛōne ad ceſarem dicētis.
Nihil eſt tā populare ꝙ̄ bonitas.de qua bo
nitate ipſa ꝟgo diffundit in oēs.Un̄ illi di
cere poſſum' illud p̄s.ciij.Aperiēte te ma‑
nū tuā oīa implebūtur bonitate.⁊ merito.
Omne em̄ bonū eſt naturaliter ſuijpſi' dif
fuſiuū.vt ait Diony.iiij.c.de diuinis nomi
nib'.Quicūq; igitur efficit̄ deuot' ipſi' ꝟgi
nis.⁊ illā ꝑ amoꝛē recipit in coꝛde ſuo dice
re poteſt illud Sap̄.vij.Uenerūt aūt mihi
oīa bona pariter cum illa.

De māſuetudine ꝟginis.

s Cōm glo.Gal'.v.manſuetudo eſt
tractabilis.Un̄ inquit Catholicon A
ꝙ māſuetus dr̄ quaſi manu ſuet'.
iuxta illud Sap̄.xvj.māſuetabatur ignis.
Ille igitur q̄ ꝑmittit ſe tractari ſine ira dr̄
māſuetus.⁊ iſta eſt dr̄ia inter patiētiam ⁊
māſuetudinē que ſimiles vident̄.quia pa‑
tiētia moderat ⁊ regulat paſſionē triſticie
que inſurgit ex aliqua modeſtia ne nimis
cōtriſtetur.Sed māſuetudo refrenat paſſi
onē ire ne frāgat:⁊ ꝯ rōnem aliquid agat.
Ideo glo.ſup illud Iaco.j.Cū māſuetudi‑
ne ſuſcipite inſitū verbū.ait.ꝙ māſuetudo
eſt cōtra irā.Qui ergo minus hʒ de ira ma
gis hʒ de māſuetudine.Sed beatiſſima vir
go fuit ſine aliqua ira.ergo fuit māſuetiſſi‑
ma.Seruauit em̄ illud Eccli.iij.In man‑
ſuetudine ꝑfice opera tua:⁊ ſup gl'iam ho‑
minū diligeris.Nihil nāq; eſt tam peculia
re imperatoꝛie maieſtati ꝙ̄ māſuetudo.vt
ait impatoꝛ in.l.fi.C.de dona.inter virū ⁊
vxo.⁊ ideo ipſe multū ſe docet māſuetū in
l.j.C.ſi q̄s imp.male.⁊ multū laudat man
ſuetudinē in.l.impialis.C.de nup.vbi di‑
cit Bal.in prin.ꝙ in ſola māſuetudine ⁊ cle
mētia pares deo eſſe poſſumus ⁊ iō impa‑
trix mūdi hāc virtutē ſup oēs viatoꝛes in
ſummo habuit. Hoc etiā ibidē aliter pro B
batur.Nā inter ſupbos ſemꝑ iurgia ſunt.
vt dr̄ Prou̇.xiij.Ergo ſupbia ꝑ ſe eſt cauſa
iurgioꝝ.⁊ ſic vbi eſt plus de ſupbia:ibi eſt
plus de iurgijs ⁊ minus de manſuetudine.
Ergo ꝑ oppoſitū.vbi eſt min' de ſuperbia:
minus eſt de iurgijs ⁊ pl' de māſuetudine.
Sed in beatiſſima ꝟgine fuit humilitas in
ſummo.ergo ⁊ māſuetudo.Itē vt ait Al‑
ber.vbi.ſ.c.cxxvj.Tractabilis ⁊ māſuetus
eſt ille q̄ hʒ bonos moꝛes ⁊ eſt omnibus cō
foꝛmis ⁊ cōfoꝛmabilis in his que fieri p̄nt
hmōi ſm deū.Sed beatiſſima ꝟgo fuit hu
iuſmodi.vt patuit.ſ.vn̄ Ber.in ſer.aſſum‑
ptionis inq̄t.Omnib' oīa facta eſt ⁊c̄.Er‑
go manſuetiſſima fuit.Illa em̄ ꝑfecto fuit
māſuetudine repleta que in oꝛōnibus ſuis

a deo ſuper oēs alios eſt exaudita. cuī hu-
miliū ⁊ māſuetoꝝ ſemꝑ placuit deꝑcatio.
Judith.ix. Si ergo vt dr̄ p̄s.xxiiij. Deꝰ diri
get māſuetos in iudicio. ⁊ p̄s.xxxvj. Mā-
ſueti hereditabūt terrā: ⁊ delectabuntur in
multitudine pacis ſuꝑ eam. Et p̄s.xxxvij.
Deus ſaluos faciet oēs māſuetos terre. Et
p̄s.cxlix. Exultabit māſuetos in ſalutē. ⁊
Prouē.iij. Māſuetis dabit grām. Procul-
dubio credēdū eſt ꝙ ſuſcipiēs manſuetos
dn̄s, vt ait ꝓpheta p̄s.cxlvj. Hāc manſue-
tiſſimā ꝟginē in celeſti patria ſuꝑ oēs pu-
ras creaturas exaltauit. Et idō ipſi mr̄i dei
que ꝓpter fructū māſuetudinis ad illā mi-
rabilē ſedē peruētura erat: ꝑdixit dauid p̄s
xliiij. Propter ꝟitatē ⁊ māſuetudinē ⁊ iu-
ſticiā: ⁊ deducet te mirabiliter dextera tua.
Sciēs eni ipſa ꝟgo bn̄dicta ꝙ Eccī.j. ſcri-
ptū eſt. Bn̄placita eſt deo fides ⁊ māſuetu-
do. perfecit illud qd̄ cōſulit ſapiēs eiuſdem
li.xj.c.ſ. In māſuetudine ſerua aīam tuā.
⁊ hoc maxime egit vt filio ſuo ꝯformaret.
de hoc ꝑdictū erat Zach.ix. Exulta ſatis fi
lia ſyon ⁊ iubila filia hieruſalē. Ecce rex tu
us venit tibi iuſtus ⁊ māſuetus ⁊c. ⁊ Eſa.
xj. in ꝑſona eius dr̄. Ego quaſi agnus man
ſuetus qui portatur ad victimā.

C De benignitate beate ꝟginis.
f Nquit glo. Gal.v. ꝙ benignitas ē
largitas rerū. Hunc aūt fructū fu-
iſſe in ſummo in btā ꝟgine probat
Alber. vbi.ſ.c.cxxvij. ⁊ nos poſſumꝰ argue
re ſic, largitas rerū cōſiſtit in dando. quia
beatiꝰ eſt dare ꝙ accipe. c. ꝑdicator. xvj. q.
j. ⁊ c. cum marthe. in. j. col. de cele. miſ. ⁊ h̄
etiam inquit glo. in rubrica. ff. cōmo. ⁊ fu
erunt verba dn̄i Jeſu que refert Paulus. ſi
cut deſcribit Act.xx. Sed beatiſſima ꝟgo
improportionabiliter plus alijs dedit. qr
ſicut deus pater dādo nobis filiū ſuū quo
ad diuinitatē nobis ſil' cū illo oīa donauit.
vt dr̄ Ro.viij. Ita ipſa dādo nobis filiū dei
quo ad humanitatē ab eo miniſtratā etiā
cū illo nobis oīa largita eſt. ⁊ ſic nobis ꝯtu
lit deū ⁊ oīa creata. ⁊ ꝯñter improportiona
biliter fuit larga ⁊ benigna. Benignitas eñ
dr̄ quaſi bona igneitas. Nam ſicut bonus
ignis calefacit etiā a longe, ita ille qui be-
nignus eſt bn̄ficia exhibet. nō ſolū amicis
ſed etiā inimicis. Hoc autem egit ipſa beni
gniſſima dei genitrix. que filij ſui ꝑfectiſſi-
ma imitatrix fuit qui ꝓ crucifixoribꝰ exora
D uit. Lu.xxiij. ergo ⁊c. Itē. j. ad Cor.xiij.
dr̄. Charitas patiēs eſt. benigna eſt. Ergo
vbi maior eſt charitas: ibi maior eſt beni-
gnitas. Sed beata ꝟgo in ſummo habuit
charitatē. ergo ⁊ benignitatē. Itē benigni
nus eſt ſpūs ſapiētie. vt dr̄ Sap.j. Sed be
atiſſima ꝟgo plena fuit ſpū ſapiētie. vt ꝓ-
batū eſt ſupra ſermōe. v. huiꝰ partis ꝑte. j.
⁊ ſermone. vj. etiā parte. j. in principio. Er-
go benignitatis fructu fuit repleta. Serua
uit nāq; illud Caſſiodori in epiſtolis ſuis
dicētis. Ornamentū omniū bonoꝝ eſt ſin-
cera benignitas. Igitur ſi tu gradu: digni
tate: aut ꝟtute ſuꝑas reliquos. noli illos pe
dibus ꝯculcare. ſed ſis amabilis. affabilis.
⁊ vultu facieq; placidus. hec ille. Preterea
cum deus ſit benignus. vt dr̄ Johel.ij. Vñ
ad Titū.ij. ait Paulus. Apparuit benigni
tas ⁊ humanitas ſaluatoris noſtri dei. ꝑ-
fecto tenēdum eſt matrem eius fuiſſe beni
gnam cū omnibus: ⁊ ſuper oēs puras crea
turas habuiſſe fructū benignitatis. ꝑfectiſ
ſime eni ſeruauit illud Epheſ.iiij. Eſtote
inuicem benigni. Unde ꝓuidens in ſpiritu
propheta ipſam dei matrē propter ſuā be-
nignitatem eſſe coronandam predixit illi.
Ps.lxiiij. Benedices corone anni benigni
tatis tue.

De fructu fidei beate virginis.
s Ecūdum glo ad Gal.v. fides inq̄n E
tū eſt fructus ſpūs. dr̄ inuiſibiliū
certitudo. de quo iam tāgit glo. in
rubrica. C. de ſumma tri. ⁊ fi. ca. Dicit autē
Alber. vbi.ſ.c.cxxviij. ꝙ delectatio intēdi-
tur ex certitudine tribꝰ modis. Primo per
ſcibiliū pluralitatē: vt ſi delectatio eſt in ſci
endo, quanto plura ſciūtur: maior eſt dele-
ctatio. Sed beatiſſima ꝟgo plus omnibus
ſciuit. ergo maiorē delectationem habuit.
Scdō ꝑ nobilitatē ⁊ melioritatē ſcitoꝝ.
Maior eſt eni delectatio in ſciēdo meliora
⁊ nobiliora. vt eſt cognitio diuinoꝝ que eſt
nobilior ⁊ delectabilior cognitiōe inferiorū
rerū ſm phm. xj. ⁊ xviij. de aīalibus. ij. de
celo ⁊ mūdo. xj. meth. x. ethi. ⁊ in li. de ſecre
tis ſecretoꝝ ad Alexandrū. Vñ inq̄t Tho.
ſuꝑ. iij. de aīa ꝙ ille intellectus nō eſt nobi
lior qui plura intelligit: ſꝫ qui nobiliora co
gnoſcit. Sed beatiſſima ꝟgo ſciuit nobilio
ra ⁊ digniora. qr habuit cognitionē trini-
tatis ⁊ eterne beatitudinis ſue ⁊ alioꝝ. qua
ſcīa nihil iocūdius. Nulla eni eſt delectabi-
lior cognitio ꝙ ſcire deū: ⁊ ſe ab illo nunq̄
ſeparādum. ergo ⁊c. Tertio intēditur dele-

Delectatio intēditur.

ctatio per modū ſiēdi. Nam ſi aliquid ſcia-
tur per reuelationē dei: magis delectat ꝙ
ſi ſciatur per humanā acquiſitionē ⁊ ſtudi-
um. Sed cognitio ꝟginis bn̄dicte fuit per
diuinā reuelationē ⁊ ſancti ſpūs inſtructio
nem. vt patuit ſupra ſermone. v. ⁊ vj. Er-
go improportionabilē habuit inuiſibilium
certitudinē omnibꝰ alijs excellētiorē, et ſic
fructū fidei habuit in ſummo. Pōt etiā
hic accipi fides ꝓ fidelitate, iuxta illud Ju
uenalis li. j. ſatyra. iij. Quātum quiſq; ſua
numoꝝ ſeruat in arca tm̄ habet ⁊ fidei. Et
Eccī.xxij. Fidem poſſide cū amico in pau-
pertate illius vt ⁊ in bonis eius leteris. Et
ita accipitur in. l. j. ff. de cōſti. pecu. ⁊ ff. de-
po. l. j. §. merito. C. de act. ⁊ obli. l. bonam fi
dē. ⁊ in. l. j. in p̄n. ff. de pac. ⁊ in eodē ſenſu
accipit i. l. cū vēderē. ff. loca. ⁊ in. l. gn̄alit.
C. de nō nume. pe. Et ab Ouidio in epiſto-
lis dicēte. Multa fidē ꝓmiſſa leuāt. Et in
iij. de faſtis. Tarda venit dictis difficiliſq;
fides. Et a Cathone dicēte. Raro fides idō
qr multi multa loquūtur. Et ab Eſopo fa-
bula. xxxj. Expedit in fido nō irritare fidē.
Et ab eodē Ouid. in. iiij. de ponto. epl'a. x.
Quis labor eſt purā nō temerare fidē? Et
a Lucano in. j. lib. vbi ait. Nulla fides re-
gni ſocijs ⁊c. Et lib. viij. Ardua quippe fi-
des robuſtos exigit annos. Et li. x. Nulla
fides pietaſq; viris qui caſtra ſequunt. Et
a Richardo poeta in li. de nuptijs qui ait.
Quis bonus abſq; fide? Et Heſter. vj. vbi
inquit rex Aſſuerus. Quid ꝓ hac fide ho-
noris ac premij mardocheus ꝯſecutus eſt?
Et eiuſdem li. xvj. c. de eodem mardocheo
dicit. Cuius fide ⁊ bn̄ficijs viuimus. Si er-
go hic accipiatur fides pro fidelitate, etiā
in ſummo fuit in ipſa ꝟgine. Fuit eni fide-
liſſima deo. Unde de ea dici pōt illud Nee-
mie. ix. Inueniſti cor eius fidele coram te.
De fidelitate q̄ꝫ eiuſdē ꝟginis predixit ip̄e
deus. ij. Reg. vij. dicens Dauid. Erit fide-
lis domus tua. ⁊. iij. Reg. xj. inquit Salo-
moni. Edificabo tibi domū fidelē. Ipſa eni
virgo ſola cum filio ſuo fuit domus fidelis
vſq; in ſempiternū coram deo. vnde ip̄a di
cere pōt illud p̄s. lvj. Teſtimoniū meū fide
le ipſi. Fuit etiam fideliſſima generi huma
no. ꝓpter cuius fidelitatē fuit recōciliatū
deo. Unde de primo parente dici pōt illud
j. Cor. vij. Sanctificatus eſt vir infidelis
per mulierē fidelem. Fuit etiā ⁊ eſt fideliſſi
ma in omnibus ꝓmiſſionibus ſuis. Vñ de
ipſa dici pōt illud Joſue. xxiij. impleuit ope
re qd̄ promiſit.

Fides ⁊ fidelitas

Fidelis Maria

De fructu modeſtie beate ꝟginis.
d E modeſtia matris dei ſupra teti- f
gi in ſermōe. iij. huiꝰ partis. ꝑte. iij.
ideo hic nō multū me extēdā. Sciē
dum tn̄ ſm glo. Gal. v. ꝙ modeſtia conſi-
ſtit in dictis ⁊ factis vt nō fiat exceſſus vel
defectꝰ quo ad ꝟba vel habitū ⁊ geſtꝰ exte-
riores. Modus eni in oībꝰ eſt ſeruādus
tam in victu ꝙ veſtitu ⁊ alijs. l. ſi ⁊ ſi quod
§. j. ff. de vſufruc. facit. l. ſolent. §. non ꝟo.
ff. de offi. ꝓcon. ⁊ le. ⁊. l. diuortio. j. reſpon
ſo. ff. de neg. geſt. Dicit aūt Alber. vbi. ſ. c.
cxxix. ꝙ in ꝟtutibꝰ politicis medietas duo
rū extremoꝝ eſt ꝟtus. vt dr̄. ij. ethic. Unde
Ber. ait. Tene mediū, ſi nō vis ꝑdere mo-
dum. In ꝟtutibꝰ ꝟo theologicis tanto ali-
quid hꝫ ꝑfectius eē ꝟtutis quāto magꝭ ele
uat ⁊ extēdit ad cōſecutionē finis. vñ mo-
dus ibi attēditur ſm maiorē eleuationem
virtutꝭ. fides eni tāto magis eſt virtꝰ quāto
magis eleuat potentiā ad credendū. Et ſi-
militer ſpes tāto ꝑfectius hꝫ eſſe virtutis
quāto magis eleuat ad ſperādū. Et ſimili
ter eſt in amore cuiꝰ modus eſt non tenere
modū: vt inquit Ber. Si ergo modeſte eſt
tenere modū. modeſtiſſimi in ſummo erit
tenere modū in ſummo. Summus aūt mo
dus in via eſt eleuare potentiā ad ꝑfectiſſi
mū actū qui pōt eſſe in ſtatu vie, hmōi aūt
eleuatio fuit in beata ꝟgine. ergo ipſa ha-
buit fructū modeſtie in ſummo. Item glo.
ſuꝑ illud Ro. ij. Rō nabile obſequiū veſtrū
ait. Neq; nimis neq; minus. Hoc autē in-
ter oēs puras creaturas ſolū cōuenit beate
virgini ꝑciſe. ergo ⁊c. Itē ſpūs ſapientie eſt
modeſtus. vt dr̄ Sap. vij. Et ſapiētia que
deſurſū eſt modeſta eſt ⁊ ſuadibilis ⁊c. Ja
co. iij. Sed in beata ꝟgine fuit ſpūs ſapien
tie in ſummo ſuꝑ oēs viatores. vt. ſ. ꝓba-
tū eſt. ergo ⁊ modeſtia in ſummo. Itē Pro
uer. xxij. dr̄. Finis modeſtie timor dn̄i. Sꝫ
in beata ꝟgine fuit timor dn̄i in ſummo. vt
patuit. ſ. ergo ⁊ modeſtie fructꝰ. Ip̄a etem̄
perfectiſſime ſeruauit illud Phil. iiij. Mo-
deſtia veſtra nota ſit omnibꝰ hominibus. ⁊
illud. j. Pe. iij. cum modeſtia ⁊ timore ſciā
habētes bonam.

De cōtinētia beate virginis.
c Ontinentia ſm glo. ad Gal. v. eſt G
abſtinere a bonis placitꝭ ⁊ licitꝭ. In-
telligunt aūt h̄ placita ſm ſenſuū:

nõ ſm intellectũ, vt ait Alb. vbi. ſ. c. cxxx. Nõ em̃ eſt virtus abſtinere a bonis placitꝭ ſm intellectũ que ſunt ſimpl'r bona ſm ꝟtutem appetẽda. A bonis aũt ſenſibilibus ⁊ delectabilibus abſtinere eſt virtus cõtinentie. Summe ꝟo delectabile ſm ſenſum eſt actus gñatiõis ergo ab h° abſtinere eſt maximũ virtutꝭ. Et hoc põt eſſe tripliciter. Primo per abſtinẽtiã ꝑfectam vt in cõiugatis xxxj. di. c. nicena. qui ab alijs cõtinẽt extra ſe. Scdo ꝑ abſtinẽtiã ꝑfectiorẽ vt in viduis. xxvij. q. j. c. nuptiarũ. Tertio ꝑ abſtinentiã perfectiſſimã vt in ꝟginibꝰ. que tante eſt excellẽtie ꝙ ꝑſuaderi põt ſed nõ imperari. c. integritas. xxxij. q. j. Hec aũt in btã ꝟgine fuit in ſummo. ergo ⁊ fructũ cõtinẽtie habuit in ſummo. Preterea virtus eſt circa arduũ ⁊ difficile. ij. Ethi. ſꝫ maxie arduũ ⁊ difficile videt̃ eſſe abſtinere ab actu gñationis nature corruptibilitate. vñ Salomõ dicebat deo Sap. viij. Nõ poſſum eẽ cõtinẽs niſi tu dederis. ergo vbi eſt illa abſtinẽtia in ſummo: ibi eſt ⁊ cõtinẽtia in ſũmo. ſed hec fuit in beata ꝟgine. ꝗ ⁊c̃. Item augmẽtat virtutẽ cõtinẽtie abſtinere nõ ſolum a delectabilibus licitis ſed etiã a debitis. Et quãto magis debitis: tanto maior eſt cõtinẽtia abſtinere ab illis. Sed beatiſſima ꝟgo abſtinuit ab honoribus ſibi debitis ſuꝑ oẽs creaturas inquãtũ erat dei mater. cũ ergo ſe humiliauerit in ſummo. ⁊ a reuerẽtia improportionabiliter ſibi debita cõtinuerit: ꝑfecto habuit fructũ cõtinentie in ſummo. Vñ de illa dici põt illud. ij. Macha. xiiij. Continẽtie ꝓpoſitum tenuit. ſ. in ſummo. Ex quo apparet eius excellentia. Cum enim non ſit cõdigna põderatio anime cõtinentis, vt dicitur Eccli. xxvj. ꝓcul dubio excellentia beate ꝟginis cõtinentis in ſummo erit improportionabilis ⁊ inextimabilis.

Cõtinẽtia fit triplicit̃

De fructu caſtitatis beate ꝟginis.

V Q Uia ſupra ſmone. iiij. huiꝰ ꝑtis tractaui de ꝟtute ꝟginitatis ⁊ caſtitatis mr̃is dei. iõ hic breuiter me expediã de fructu eiꝰ. Sciendũ ergo ſm glo. ad Gal. v. ꝙ h caſtitas eſt recte vti licitꝭ. Ille aũt recte vtit̃ qui ſeruat dictũ apl̃i. j. Cor. x. Siue mãducatꝭ ſiue bibitis ſiue aliud facitis: oĩa in gl'iam dei facite. Sicut faciebat imꝑator qui in. l. j. in p̃n. C. de ve. iu. enuc. ait. Ita aĩos nr̃os ad dei oĩpotentis erigimus adiutoriũ. vt neqꝫ armis cõfidamus. neqꝫ noſtris militibꝰ. neqꝫ bellorũ ducibus vel noſtro ingenio. ſed oẽm ſpem ad ſolam referamꝰ ꝓuidẽtiã trinitatꝭ. Oẽs ꝗ actiones humane ſunt referibiles ad deum. Ille igit̃ ꝑfectus in ſummo erit q̃ oẽs actꝰ ſuos in deuꝫ refert. ⁊ hmõi ſic referri eſt vti. Vñ magr̃ ſniarũ in. j. di. j. inquit ꝙ vti eſt id qd̃ in vſuꝫ venerit. referre ad id qd̃ fruẽdũ eſt ſ. deo q̃ ſolus eſt fruẽdus. Sicut aũt cõtingit referre differẽter. ita cõtingit vti differẽter. Nã aliqui viatores referũt in deum aliqua ſolũ. Alij ꝟo oĩa ſꝫ habitualiter. Nam impoſſibile eſt eos ſemꝑ oĩa referre actualiter. vt ꝓbat Alber. vbi. ſ. c. cxxxj. quia nõ eſt hõ qui nõ peccet. iij. Reg. viij. Qui aũt peccat nõ põt ſemꝑ oĩa ĩ deũ referre actualiter. Nã ꝓtũc qñ peccat nõ refert in deum illud in q̃ peccat etiã venialit̃. Sed btã ꝟgo oĩa ſemꝑ in deũ referebat actualit̃ cũ nũq̃ peccaret: ſꝫ ſemꝑ in gr̃a dei ſtaret. vt. ſ. probatuꝫ eſt. ꝗ improportionabil'r ſuꝑ oẽs bñ vſa eſt licitis. ⁊ ꝯñter habuit fructũ caſtitatis in ſummo ſm Alber. vbi. ſ. Dicit autẽ Nico. de lyra ſuꝑ eplam ad Gal. c. v. ꝙ caſtus ꝓprie dr̃ ille q̃ nec ꝯſentit ꝯcupiſcẽtijs nec etiã patitur earũ moleſtias. Hec igitur excellẽtia caſtitatis ſingulariſſimo mõ cõuenit dei genitrici que nũq̃ alicui carnali cõcupiſcẽtie cõſenſum p̃ſtitit. imo nec vnq̃ aliquẽ motum eius ſenſit. ⁊ ideo in ſummo caſtiſſima fuit. deus em̃ illam in puriſſima ꝟginitate ſemper cõſeruauit. Vñ ipſa dicere deo põt illud Hiere. iij. Dux ꝟginitatis mee tu es. Eiꝰ q̃ꝫ caſtitatis excellẽtia oſtẽditur ex eo ꝙ ipſa nõ ſeruauit eam ex timore vel verecũdia ſicut illa de qua inq̃t Ouidius. Caſta eſt quã nemo rogauit ⁊c̃. ſꝫ ſeruauit illud cõſilium Tullij dicẽtis. Nõ ſceuo ſis caſta metu ſed mẽte fideli ⁊c̃. Item ipſa ꝑfecte euitauit oẽs occaſiões luxurie. Unde voluit eſſe pauperrima. Quia vt ait Ouidius. ij. de reme. amo. Diuitijs alit̃ luxurioſus amor. Et in potu ꝑciſſima fuit. Quia vt ait idem poeta vbi. ſ. Vina parãt animũ veneri ſi plurima ſumas. Et luxurioſa res eſt vinũ. Prouer. xx. ⁊. c. luxurioſa. xxxv. di. Item nũq̃ ocio vacauit. ſciẽs verã eſſe Ouidij ſniam in. j. de reme. amo. q̃ inquit. Ocia ſi tollas periere libidinis actꝰ. Sed ſemꝑ diuerſis opibus ⁊ auſteritatibꝰ oĩa libidinis incẽtiua refrenauit ſeruãs illud Col. iij. Mortificate mẽbra vr̃a. His igitur duodecim fructibꝰ ſpũs repleta bea

tiſſima ꝟgo ſoluta fuit ab omni lege hũana ⁊ carnali. iuxta illud ad Gal. v. Qui ſpiritu dei agunt̃ nõ ſunt ſub lege. Per hos etiã fructus cũ ceteris ꝟtutibus diaboluꝫ ꝓſtrauit ⁊ deſpexit. Cui dicit̃. iiij. Re. xvj. Spreuit te ſubſannauit te virgo filia ſyõ. Figurata quoqꝫ fuit ipa bñdicta ꝟgo in ligno vite in medio paradiſi. quod. xij. fructus ꝓtulit. vt dr̃ Apoc. vl. qr hos duodecim fructus ſpiritus nõ ſoluꝫ in ſe habuit: ſed etiam ad ſalutẽ oĩum gentiũ mirabil'r ꝓduxit ⁊ cõmunicauit. Cui beatiſſime virgini ſit ꝑennis gloria per infinita ſecula ſeculorum. Amen.

De gratijs gratis datis beate ꝟginis.
Sermo. ix.

V I Iſo de gratiis gratũ faciẽtibꝰ qual'r fuerũt in btã ꝟgine. ꝯſequet̃ vidẽdũ eſt de gratijs g̃tis datis. Sicut em̃ ꝯtinuatio ordinata debꝫ fieri de titulo ad titulum. vt in. l. ij. de ſta. ho. ⁊ in. §. q̃bus. in. j. conſti. co. ⁊ in. l. cũ de laneonis. §. aſinã. ff. de fun. inſtru. Et ſil'r de libro ad librũ qñ comode fieri poteſt. vt notat̃ inſti. de acti. in p̃n. lꝫ hec nõ ſit oĩuo neceſſaria ſm gl. in rubrica. ff. de ꝯdi. fur. Sicut etiã ꝯtinuatio ſolet fieri de lege ad legẽ qñ cõmode fieri põt. vt eſt glo. in. l. ij. ff. de ꝟ. ob. ⁊ aliqñ de parag̃pho ad paragraphũ. vt habet̃ in. l. gallus. vbi glo. i. §. j. ff. de libe. ⁊ poſth. Pari modo etiã ꝯſentaneũ videt̃ cõtinuare hũc ſmonẽ loq̃ntẽ de gratijs gratꝭ datis ad ſuprãſcriptos loquẽtes de gratijs gratũ faciẽtibꝰ. Multe aũt ſunt gr̃e gratis date. Quarũ aliquas ponit apl's. j. ad Cor. xij. dicẽs. Alij quidẽ per ſpm̃ datur ſmo ſapie. Alteri auteꝫ ſermo ſcientie ſm eundẽ ſpiritũ. Alij fides ĩ eodem ſpũ. Alij gratia ſanitatuꝫ. Alij oꝑatio virtutum. Alij prophetia. Alij diſcretio ſpirituum. Alij genera linguaruꝫ. Alij interpretatio ſermonũ. Quaſdam ꝟo alias gratias ponit idem apl'us ad Epheſ. iiij. dicẽs. Ipſe dedit quoſdã quidẽ apoſtolos quoſdam autẽ ꝓphetas. alios ꝟo euãgeliſtas. alios auteꝫ paſtores ⁊ doctores ad conſummationẽ ſanctoruꝫ in opus miniſterij in edificationem corporis chriſti. De quibus gratijs hic pertractabimus oſtendentes qualiter in matre dei fuerunt excellentiſſime.

De ſapia quã habuit btã ꝟgo in cõtemplatione eternorũ.

R P Ro expeditione huiꝰ p̃me ꝑtiſ querit̃ vtrũ mr̃ dei in hac vita viderit angelos ⁊ ſpiritualia ꝑ ſpẽs ꝓprias: Et videtur ꝙ ſic. Ipſa em̃ vt ait Alber. vbi. ſ. c. cxxxij. videre potuit ⁊ vidit ſpm̃ increatũ ꝑ ſpẽm propriã. ergo ⁊ quẽlibet aliũ. Itẽ in. ij. dialogorũ inq̃t Greg. Quid em̃ nõ videt qui videntem oĩa videt: Sed ipa vidit videnteꝫ oĩa. ergo vidit oĩa. Item pħs ait ꝙ itellectus cognoſcit oĩa ꝓpter ſeipm̃ agnoſcendum. quicq̃d aũt eſt ſm naturã cognoſcitiuum alicuiꝰ: cognoſcet illud niſi impediat̃. Illa aũt impedimẽta ſm Auguſtinũ ſunt fantaſmata corporaliũ anime per amoreꝫ conglutinata. q̃bus abſtractis aĩa ſeipam videt. Sed ab his aĩa beate ꝟginis potuit ſe abſtrahere. ergo potuit ſeipam videre per ſpẽm ꝓpriã. Item ſm Auguſt. in lib. de ſpũ ⁊ anima. Anima a p̃ncipio ſue creationis habet in ſe ꝯcupiſcibilitatẽ: rationabilitaem: ⁊ iraſcibilitatẽ. ergo in ſe eſt naturaliter cognoſcitiua. Unde poſito ꝑ poſſibile ꝙ nõ infunderet̃ corpori. adhuc eſſꝫ cognoſcitiua. ⁊ nõ eſſet coartata ꝑ aliam naturã. ergo apta nata eſt cognoſcere oĩa. Sed inordinatũ eſt ꝙ aliq̃d foret cognoſcitiuũ oĩum aliorũ ⁊ nõ ſuiꝑſius. ergo aĩa natural'r eſt cognoſcitiua ſuiꝑſius ⁊ oĩuꝫ aliorũ. ergo cognoſcet oĩa ⁊ ſeipãꝫ niſi impediat̃. hoc aũt eſt impedimentũ qd̃ dictũ eſt. ſ. Sed in aĩa beatiſſime ꝟginis h° fuit ſublatũ. ergo vidit ſeipam ⁊ oẽs ãgelos ⁊ oĩa creata. Unde Aug. in lib. de ſpũ ⁊ aĩa inq̃t. Animus corpis dñator: rector ⁊ habitator videt ſe ꝑ ſeipm̃. nõ q̃rit auxilium corporaliũ oculorũ: immo ꝟo ab oĩbus corporalibus ſenſibꝰ tanq̃ cõpedibus abſtrahit ſe ad ſe vt videat ſe in ſe. et nouerit ſe apud ſe. ⁊ dum vult deũ cognoſcere eleuatur ſuper ſe. Item pħus in p̃mo de anima dicit ꝙ om̃ino ⁊ penitus difficillimum eſt aliquã fidem accipe de anima ſm ſuã ſubſtantiã. oꝑationes em̃ ⁊ potẽtias ipſius ⁊ accidẽtia nõ eſt difficillimorũ cognoſcere. Si ergo cognoſcere animã in ſe per ſuam ſpẽm de numero difficillimorũ ẽ. ergo ẽ de numero cognoſcibiliũ. ergo etiã ſm pħm qui nõ habuit ad gr̃am reſpectũ. poſſibile eſt animã cognoſcere per ſpẽm ꝓpriam: lꝫ difficulter. Sed iſta difficultas amouet̃ ꝑ

Utrum Maria vidit angelos ꝑ ſpecies ꝓprias

abſtractionē a fantaſmatibus corꝑalibus
que abſtractio fuit cōpletiſſima in cōtem⸗
platione beate ꝟginis. ergo vidit animas
⁊ ſpirit⁹ in ſua cōtemplatione. Si ergo vt
ex ꝑcedentibus patet etiā ꝑhice loquēdo
anima in corꝑe etiā citra auxilium gratie
gratū faciētis in cōtemplatione ſpirituuз
⁊ ſpiritualiū aſpectū dirigere poteſt et vi⸗
dere. ꝑfecto multo fortius aīa beate ꝟgis
eleuata ⁊ abſtracta plenitudīe gratie hoc
facere poterat. Item Paulus in raptu vi⸗
dit diſpoſitionē celeſtis hierarchie ⁊ bea⸗
to dionyſio reuelauit. Ergo multo magis
beata ꝟgo vidit ſtatū angeloꝝ ⁊ triūphā⸗
tis ecclie. Qđ em̄ eſt cōceſſum ſuo: multo
magis cōceſſum fuit vniuerſoꝝ dn̄e. quia
capacitas ſui regulaꝛ ſm capacitatē dn̄i
l. ſi mihi ⁊ tibi. §. in regula. ff. de leg. j. Iteз
Martinus vidit demones ⁊ Iacob ange⸗
los qñ dixit Gen̄. xxxij. Caſtra dei ſunt h.
Ergo ⁊ beata ꝟgo in ſua cōtēplatiōe pote
rat videre angelos ⁊ demones ⁊ aīam ꝓ⸗
priā: imo ⁊ ipm̄ deū. Hac igiꝛ ſapiētia de
diuinis repleta magnifice locuta eſt ipſa
bn̄dicta componēs canticū illud excellen⸗
tiſſimū. Magnificat anima mea dominū
Hac ſapiētia freta docuit apoſtolos ſapiē
tiſſimos de multis myſterijs fidei ⁊ ſecre
tis diuinis poſt aſcenſionē filij. Et q̄d mi⸗
rum ſi ſapiētiſſima oīuз fuit que matꝛ fuit
chriſti qui eſt dei ꝟtus ⁊ ſapiētia. vt diciꝛ
j. ad Corinth. j. Ipſe igiꝛ dei fili⁹ qui dixit
apoſtolis Lu. xxj. Dabo vobis os ⁊ ſapiaз
cui non poterūt reſiſtere om̄es aduerſarij
veſtri, multo excellētius dedit eā ſue cha⸗
riſſime genitrici. Si em̄ deus ſapiām pre⸗
ſtat paruulis. i. humilib⁹. ps. xviij. multo
magis eā ꝑſtitit humillime virgini. Ideo
illi inquit Salomon Sap. vij. Dic ſapien
tie ſoror mea es. De eius quoq ſapientie
ꝓfunditate dici poteſt illud Eſa. xl. Nō eſt
inueſtigatio ſapīe eius. De ipſius etiā ſer⸗
monibus pōt dici illud Prouerb. xviij. In
labijs ſapiētis inuenit ſapia. Et. x. eiuſdē
libri. c. Os iuſti parturiet ſapiām. Si eniз
vt ſcriptū eſt Eccli. xxvij. Homo ſanct⁹ in
ſapiētia manet ſicut ſol. profecto oīuз ſan
ctoruз ſanctiſſima ꝟgo in ſumma ſemper
manſit ſapientia.

De grā ſcientie beate ꝟginis.

M G Ratiā ſcientie ad finē bene ope
randi poſtulabat propheta ps.
cxviij. dicēs. Scientiā doce me
vt diſcam iuſtificatiōes tuas. Multi eniз
ex cauſa querunt hoīes ſcire, vt ait Bern̄.
in quodā ſermone dicens. Sunt qui ſcire
volunt: vt ſciant, ⁊ vanitas eſt glīe. Sunt
qui ſcire volunt vt ſciāt: et curioſitas eſt.
Sunt qui ſcire volūt vt lucrenꝛ: ⁊ cupidi⸗
tas eſt. Et ſunt qui ſcire volūt vt edificēt
ſe ⁊ alios: ⁊ charitas eſt. De his quoq di⸗
uerſis reſpectibus ſciēdi tractat Archid.
in. c. Nōne. xxxvij. diſt. Et ego diffuſe dixi
in ſecūda parte roſarij ſermonū. ſermone
xix. parte. iij. Hec aūt ſciētia prout eſt grā
gratis data ꝯſiſtit in hoc ꝙ ſciat quis elo
qui de moribus ⁊ naturalib⁹ rebus ⁊ arti⸗
bus liberalibus ⁊ mechanicis. ꝓut expe⸗
dit ad ſalutē anime ꝓcurandū in ꝓximis.
⁊ hoc per infuſionem dei. iuxta illud. j. ad
Corinth. j. Gratia data ē vobis in chriſto
ieſu: quia diuites facti eſtis in illo in om̄i
verbo ⁊ in om̄i ſciētia. Hec auteз ſcientia
infuſa eſt Salomoni, nō ſolū ad iudican⸗
dum populū: ſed etiā ad diſſerendū de na
turis rerū. de volucribus piſcib⁹ ⁊ animā
tib⁹ terre. ac de plātis a cedro libani vſq
ad hyſopū herbā minimā, vt dꝛ. iij. Regū
iiij. ca. Hic aūt nō loquimur de ſciētia ſine
charitate que inflat. vt diciꝛ. j. ad Corin.
viij. ⁊ in. c. niſi cū pridem. §. ꝓpter ſciam.
de renun. quod etiā notat glo. in. l. Iulia⸗
nus. §. quod diciꝛ. ff. ad macedo. ⁊ in. l. vt
ex pluribus. ff. de reg. iuris. ⁊ in. l. licet. ff.
de acquiren. poſſeſ. ſed loq̄mur de ſcientia
bona. Hanc ꝟo ſciētiā fuiſſe perfectiſſime
in beata ꝟgine ꝓbat Albertus vbi. ſ. Et
primo de mechanicis ſciētijs. ca. cxxxiij. ſic
arguēdo. Omīs ſciētia de numero bonoꝝ
eſt: ſed ei nullū bonū defuit. ergo omnes
ſciētias habuit. Item natura nō deficit in
neceſſarijs. vt diciꝛ. iij. de aīa. ergo multo
fortius gratia. Sed quedā mechanice ſci⸗
entie erant beate ꝟgini neceſſarie. vt mu⸗
liebres. Ergo illas habuit ipſa que omni
gratia plena fuit. Inter mechanicas autē
muliebres quedā ſunt ſubtiliores ⁊ melio
res. vt ſunt ille que fiūt in aurificijs ⁊ ſeri
cis opibus ⁊ ſubtiliorib⁹ ſuturis et textu⸗
ris. ⁊ hmōi. ergo eas ſciuit dei mater. que
vt ait Damaſcen⁹. a nullo illuſtriū ſuperaꝛ
Hec etem̄ ſciētie ⁊ opera ſunt illuſtriū femi
narum. Item ſua opatio fuit laudabiliſſi⸗
ma. ergo humillima. Sed maior humili⸗
tas eſt ſcire nobilia ⁊ ſubtilia ⁊ opari vilia
⁊ cōmunia ꝙ tm̄ ſcire vilia ⁊ operari vilia

Multiplex ſcire

Sciētia inflat

Maria habuit omneз ſciam

ergo ſcientiā habuit iſtarū operationum
mechanicarū nobiliū ⁊ excellentiū. lз ipſa
non intēderit circa eas. Et rōneз aſſignat
Albertus vbi. ſ. dicens ꝙ iſta ſubtilia ma
gis ordinanꝛ ad vanitatē ꝙ ad vtilitateз
⁊ ꝓpterea dicit iuriſcōſultus in. l. ſi fideiuſ
ſor. §. quedā. ff. manda. ꝙ nō eſt curanduз
de apicibus. ⁊ ſic de ſubtilitatib⁹ iuris. ni⸗
mia em̄ ſubtilitas eſt ꝑnitioſa. l. lege duo⸗
decim tabularū. ff. de legi. here. ⁊ iō debet
euitari. l. ſancimus. C. ad trebe. l. ſicut. §.
ſi debitori. ff. quibus mo. pig. vel hypo. ſol.
et. l. fina. C. de iure do. Operatio autē btē
ꝟginis tm̄ erat circa neceſſitatē ⁊ vtilita⸗
tem. ergo non erat circa talia. Nos tamen
hoc limitare poſſum⁹ niſi forte in his que
ad diuinū cultū pertinebāt. De iſta autem
eius opatione circa vilia diciꝛ Prouerb.
vltimo. Queſiuit lanā ⁊ linū ⁊ operata eſt
conſilio manuū ſuarū. manū ſuā miſit ad
fortia. ⁊ digiti eius apphēderunt fuſuз.
In legenda quoq eius diciꝛ. ꝙ certa hora
diei vacabat operi texture, vt neminē gra⸗
uaret. ⁊ arte ⁊ manibus victuз querebat.
ſicut etiā faciebat Paulus aplus, vt diciꝛ
Actuū. xx. et. x. q. iij. c. cauendū. ⁊ extra de
cenſi. c. cū apoſtol⁹. Dicit nāq autor libri
qui diciꝛ Pamphilus. c. j. Nā ſolet ars do
minū ſepe iuuare ſuū. Et iterū. iij. c. inq̄t.
Pauper ſepe ſuo paſciꝛ officio. Licз auteз
mater dei habuerit noticiā ⁊ peritiā oīuз
artiū honeſtarū que exerceri poſſunt cum
merito. iuxta illud Senece in lib. de ſeptē
liberalibus artib⁹ dicētis. Meritoria arti
ficia ſunt. ⁊ que valde hoībus proſunt. iux
illud Ouidij in tertio de arte amādi. ſcilз
Ingeniū placida mollit ab arte. Et ſtudio
mores cōueniēter eunt. Et in p̄mo de pō⸗
to. Artibus ingenijs quaruз tibi maxima
cura eſt. Pectora molleſcūt aſpitaſq fu⸗
git. Ecōtra ꝟo de ignorātibus arteз dicit
autor libri qui diciꝛ Facetus. c. iij. Eſt pec⁹
vt brutū penitus quiſquis caret arte. Ars
hoīem format: nec ſinit eſſe maliū. Tn̄ ipſa
dei mater voluit cōmuniter exerceri circa
vilia exercitia. Qđ etiā poteſt probari ſm
Alber. vbi. ſ. ſic. Beata ꝟgo perfecta fuit
ſm actionē ⁊ ꝯtemplationē. Unde de ipſa
dici poteſt illud Luce. x. Maria optimam
partē elegit. Bona pars eſt actiuorū, me⸗
lior ꝯtemplatiuoꝝ. ſed optima eſt eius que
ꝑfecta eſt in actione ⁊ ꝯtemplatione: ſicut
fuit beata virgo. Ergo ipſa debuit habere
opera actionis que cōtemplationi minime
repugnarēt. Hec aūt ſūt opera manualia
groſſa ⁊ cōmunia que nō requirūt multaз
attentionē cogitatiōis. Ergo videꝛ ꝙ cir⸗
ca hmōi deberet eſſe operatio ꝟginis. hec
Albertus vbi. ſ. Et ibidem etiā probat ꝙ
ipſa ꝟgo benedicta ſciuit artē mechanicaз
improportionabiliꝛ alijs ⁊ excellenꝛ ſic ar
guendo. Sicut ſe habet effect⁹ ad effectuз
ita cauſa ad cauſam. ſed effectus cauſatus
ab arte mechanica btē ꝟginis excellit im⸗
proportionabil'r effectū cauſatū ab artib⁹
mechanicis i alijs. qđ patet: quia digniſſi⸗
mū ad quod ordinaꝛ ars mechanica eſt ve
ſtimentū: ſed digniſſimū oīum veſtimēto⸗
rum fuit tunica incōſutilis quam filio ſuo
fecit beatiſſima ꝟgo. ergo ſi eius ars me⸗
chanica cauſabat digniſſimum effectum:
cōcludendū eſt ꝙ habebat ipām artem in
ſummo. Q ꝟo habuerit artes liberales
in ſummo ꝓbat idem Albertus vbi. ſ. ca.
cxxxv. ſic Prouerbioꝝ. ix. diciꝛ. Sapiētia
edificauit ſibi domuз ⁊ excidit colūnas ſe⸗
ptem. ſed iſta dom⁹ eſt beata ꝟgo. ſeptem
colūne ſunt ſeptē artes liberales. ergo btā
ꝟgo habuit ſeptē liberaliū artiū ſciaз. Itē
Exodi. xj. diciꝛ. Mulier petat a vicina ſua
vaſa argētea ⁊ aurea. qđ exponūt gloſe et
ſancti de ſciētijs ſecularib⁹. ꝙ ſancti debēt
ſecū ſcias ſeculares deportare de mūdo. ꝙ
et btiſſima ꝟgo. Itē Cañ. iiij. diciꝛ. de tur
ri dauid q̄ ſignificaꝛ ſacra ſcp̄tura. Mille
clypei pendēt ex ea: oīs armatura fortiū.
Eз clypei ſm expoſitores ſunt ꝑhice ſcīe.
Octauo ſcīe liberales ꝑtinent ad munitio
nē ſacre ſcripture. ergo ſctōꝝ eſt illas ſcire
ꝙ ⁊ btiſſime ꝟginis. Itē quidā ſancti lau⸗
danꝛ a talib⁹ ſciētijs. vt Gregorius. Hie⸗
ronymus. Auguſtinus. Leo papa. beata
Katherina ⁊ multi alij. Ualent em̄ ad in⸗
tellectum ⁊ corroborationē ſacre ſcripture
vt habeꝛ d iſt. xxxvij. c. de quibuſdā. de quo
per Panor. in. c. de multa. per illū textum
de preben. ⁊ di. in. c. venerabilis. eodē titu.
⁊. c. inotuit. de elec. Facit. l. ij. C. de poſtu.
ergo beate ꝟgini non debuit deeſſe mate⸗
ria huius laudis. Q aūt grammaticaз
ſciuerit. ꝓbat Albert⁹ vbi. ſ. c. cxxxvj. Naз
ſuper illud Luce. ij. Maria cōſeruabat oīa
verba hec. inquit gloſa ꝙ legerat de di⸗
uerſis ſcripturis. ⁊ cōferebat lecta cum his
que in facto implebanꝛ de filio. Ergo ſci⸗
uit legere et intelligebat quod legebat.

Maria circa vilia ſe exercuit

Sciuit etiā artes mechāicas

Sciuit artes liberales

Sciē valent

Quia legere ⁊ nõ intelligere negligere eſt
vt ait Catho. ergo ſciuit grãmaticã. Dicit
quoq; Damaſcenus ꝙ beata v̾go fuit enu
trita in templo vbi v̾gines inſtruebãtur.
Item cũ grãmatica ſit ſciẽtia recte loq̄ndi
et recte ſcribẽdi. ⁊ ip̄a in loquendo vel ſcri-
bendo nunq̄ peccauerit, ergo grãmaticaꝫ
ſciuit in ſummo. Hoc etiaꝫ patet per lr̄am
reſponſalẽ ſcriptã ab ipſa beato Ignacio.
Si enĩ ſuſannã erudierũt parentes eiꝰ ſm̄
legem moyſi. Danĩ. xiij. principiũ autẽ eru-
ditionis eſt a grãmatica, vt colligi poteſt
in. l. j. C. de ꝓfeſſoribꝰ liberaliũ artiũ. li. x.
ꝓculdubio credendũ eſt beatã v̾ginem in
grãmatica fuiſſe eruditiſſimã. nam gram
matica in bono vſu aſſumpta eſt vtilis aĩe
c. ſi quis. xxxvij. di. Et ſimil'r ſciuit rethori
cam. Quod ſic ꝓbat̃. Naꝫ vt inq̄t Aug.
in libro de doctrina xp̄iana. In ſacra ſcri-
ptura ſũt diuerſi colores rethorici: ſꝫ ſacraꝫ
ſcripturaꝫ beatiſſima v̾go perfecte ſciuit.
Iura ſciuit ergo ⁊ rethoricam. Iura quoq; ciuilia ⁊
canonica ⁊ leges ac decreta etiã ſciuiſſe in
ſummo ꝓbat Albertus ſup̄ Miſſus eſt. c.
cxxviij. hoc modo. Sapiẽtia boni aduoca
ti ⁊ eloquẽtia eius manifeſtat̃ in tribus. ſ.
primo ꝙ obtineat apud iuſtũ ⁊ ſapientem
iudicẽ. Secũdo contra aduerſariũ aſtutuꝫ
⁊ ſagacem. Tertio ꝙ in cauſa deſperata. ⁊
de his aliquod tangit̃ in. l. ꝓuidendũ. ⁊ in
l. quiſquis. C. de poſtu. Sed v̾go btiſſima
aduocata noſtra obtinuit apud ſapientiſſi
mum ⁊ iuſtiſſimũ iudicẽ deũ. ⁊ cõtra aſtu-
tiſſimũ aduerſariuꝫ diabolũ. ⁊ in cã deſpe-
ratiſſima inter deũ ⁊ hoĩem: in qua nullꝰ
hoĩm loqui audebat. nec Moyſes leg̃ da-
tor. nec Salomõ ſapiẽtiſſimus. Nam ipſa
obtinuit optatã ſnĩam noſtre liberationis
ergo iura ſciuit. Itẽ aliq̄ aduocati poſſunt
ꝓbare ſophiſtice: lꝫ nõ realiter iniuſtũ eſſe
iuſtuꝫ. Sed beata v̾go de noſtra iniuſticia
iuſticiã fecit. ergo improportiõabilit̃ oibꝰ
Leges optime allegare ſciuit. Item ip̄a impatrix
cõdere. fuit. ergo leges cõdere potuit. ⁊ legis iter-
pretatio penes ip̄am fuit. facit. l. j. et. ij. C.
de vete. iu. enu. iuncta. l. princeps. ff. de le-
gi. ⁊ oĩa iura in arca ſui cordis clauſa ha-
buit. ad quod facit. l. omniũ. C. de legi. ⁊. l.
penulti. C. de his qui. vt indig. iũcta dicta
l. ꝓnceps. ⁊ cõſequẽter in ſummo iura ciui
lia ⁊ canonica ſciuit. nec videt̃ incongruuꝫ
mulieres habere peritiã iuris. Legit̃ eniꝫ
de vxore Iohis andree gloſatoris ꝙ tãtã
peritiã in vtroq; iure habuit vt publice in
ſcholis legere auſa ſit. Licꝫ autẽ dicatur Q
ꝙ dialetica nõ placet deo. quia regnuꝫ dei
eſt in ſimplicitate fidei ⁊ nõ in cõtentione
c. omnẽ. xxxvij. diſ. Unde etiã dicit̃ ꝙ dia
letici diebus ac noctibꝰ torquent̃. ⁊ in ob-
ſcuritate mẽtis gradiunt̃. c. nõne. eadẽ di.
⁊ ꝙ garrulitas ranaruꝫ quibus ꝑcuſſa eſt
egyptus deſignat garrulitatẽ dialeticorũ
⁊ ſophiſtica argumenta eoꝝ. c. legimus. et
c. ſequẽti. xxxvij. diſt. tamẽ dialetica poteſt
addiſci ſine peccato. ⁊ ſimil'r alie ſcientie
mũdane. §. ecõtra. ⁊. c. turbat. ⁊. c. ſi quis.
eadẽ diſ. Omnia enĩ que in iure canonico
dicunt̃ contra logicos ſiue dialeticos itel-
ligunt̃ ſoluꝫ de his qui relictis neceſſarijs
ad ſaluteꝫ. vel ex curioſitate tm̄ ſeu ex alio
malo ſine circa hmõi occupant̃. nõ autem
de illis qui addiſcũt bono fine. Et ſimilit̃
dicendũ eſt de alijs ſciẽtijs paganoruꝫ ab
eccleſia particulariter nõ dãnatis. que cuꝫ
merito poſſunt addiſci dũmodo ſeruentur
debite circũſtantie. Ualet enĩ ad ſaluteꝫ ⁊
profectũ anime ⁊ fidei defenſionẽ: ſicut de
mõſtrat magiſter Gratianꝰ in. d. c. turbat.
⁊ ſeptem capl'is ſequẽtibus. xxxvij. diſtin.
Beatã igit̃ v̾ginem mariã logicaꝫ quoq;
ſciuiſſe ꝓbat Albertꝰ vbi. ſ. c. cxxxix. dicẽs.
ꝙ logica eſt vtiliſſima ad ſciam ſacre ſcri-
pture: ⁊ ad hereſum deſtructioneꝫ. et fidei
confirmationẽ ⁊ rõnis redditionẽ de ea q̄
in nobis eſt fide. ergo iſta ſciẽtia maxime
eſt neceſſaria ſanctis. ⁊ ꝯſequẽter btiſſime
v̾gini neceſſaria fuit: que in vniuerſo mũ-
do cũctas hereſes interemit. Iteꝫ dicit Hie-
ro. ꝙ liber Iob ꝯtinet ꝓpoſitiões. aſſum-
ptiões ⁊ ꝯcluſiones. ⁊ idẽ eſt in alijs libris
ſacre ſcripture in q̄bus ſunt diffinitiones:
diuiſiones ⁊ ꝯcluſiones. ⁊ in aliq̄bus ſunt
v̾ſus exametri vl' pẽthametri ſm̄ hebreos
ſicut in libro Iob. ⁊ in pſalmis ⁊ in cãticis
Ergo logicã ip̄a ⁊ poetriã ſciuit: q2 ſcriptu
rã ſacrã in qua hec habẽt̃ plene nouit. ⁊ h̄
ita eẽ in cãtico ſuo demõſtrauit: ⁊ ꝑcurrẽ-
do de ſpẽbus logice que ſunt temptatiua.
ſophiſtica demõſtratiua. ⁊ dialetica. Dicit
Albertus vbi. ſ. ca. cxl. ꝙ temptatiuam in
ſummo ſciuit: quia nunq̄ in temptatione
ſuccubuit. Sophiſticã in ſũmo habuit: q2
oẽs aſtutias diaboli cognouit ⁊ oĩa ſophiſ
mata ſua patefecit. Dialeticam in ſummo
ſciuit: q2 oĩa ꝓbleumata ſoluere ſciuit. De
mõſtratiuã i ſummo ſciuit: q2 nobiliſſimã

ꝓpriã paſſionẽ de nobiliſſimo ꝓprio ſubie
cto ꝑ ſemetip̄am ꝯcluſit. Nobiliſſimũ ſub
iectum eſt p̄ma ⁊ ſumma bonitas. Nobi-
liſſima et ꝓpria eius paſſio ẽ miſericordia.
Uñ in orõne dicimus. Deus cui ꝓpriuꝫ eſt
miſereri. Hanc aũt ꝓpriã paſſionẽ de hoc
ſubiecto beata v̾go cõcluſit: qñ ꝑ eã tanq̄
per mediũ ſumme bonus deus in ope nr̄e
redẽptionis in ſe ſummã miſcõiam demõ
ſtrauit: quaſi tali vteret̃ demonſtratione
Quicũq; aufert quodcũq; malũ auferibi-
le. ⁊ ꝯfert oẽ bonũ ꝯferibile ip̄e ẽ ſũme mi
ſericors. ſed deus homo in noſtra redem-
ptione abſtulit oĩe malũ auferibile ⁊ cõ-
tulit oĩe bonũ cõferibile. ergo ſumme mi
ſericors. ⁊ hoc factũ eſt ꝑ mediũ ip̄ius btẽ
v̾gis de qua carnẽ aſſumpſit. ⁊ ex q̄ icar-
natus hoc fecit. Ex quo ptꝫ ꝙ ipſa habuit
R oẽs ptes logice in ſummo. Phiam etiã
Impator plenꝰ phia habuiſſe v̾ginẽ gl'ioſam manifeſtũ eſt. Nã
impator d2 phia plenus. C. ad ſill'. l. pen̄.
ergo ⁊ ip̄a impatrix celeſtis. ad quod fac̄
l. ꝓnceps. ff. de legi. Itẽ ad phiam ꝑtinet
detinere furorẽ amoris vitioſi. §. illud q̄ꝫ.
inſaut̃. q̄bus modis naturales efficiuntur
legitimi. De q̄ ꝑ Albricũ de roſate in. l. vni
ca. C. de ſenatuſcõſul. clau. tol. Et pecũias
ꝯtemnere. l. in honoribus. §. phis. ff. de va
ca. mu. atq; in dictis ꝑpatũ eſſe. §. nos v̾o.
in ꝓemio. ff. Hec aũt oĩa fuerũt in dei mr̄e
Iteꝫ phia d2 a philos quod eſt amor. ⁊ ſo-
phia qd̄ eſt ſapia: q̄ſi amor ſapie. vt nota.
in. l. j. ff. de iuſti. ⁊ iu. de quo ꝑ Archi. viij.
di. in p̄n. Super oẽs aũt btã v̾go amauit
ſapiam. ergo ſup̄ oẽs habuit phiaꝫ. Et ſil'r
phiſicã ⁊ medicinã ꝓbat Alber. in p̄allega
to loco. c. cxlj. eã habuiſſe ſic. vt inq̄t phus
in. j. de aĩa. Cognitio aĩe valet ad oĩa: ma-
xime ad ſciam naturalẽ. ſed beatiſſima vir
go ꝑfectiſſimã cognitionẽ aĩe habuit. ꝑfe
ctiſſime enĩ ſe cognouit. ergo ⁊c̄. Iteꝫ per
diuerſas ꝓprietates lapidũ. ſpẽrũ. lignoꝝ
et animaliũ ⁊ ceterarũ rerũ naturaliũ di-
uerſe figurant̃ intelligẽtie myſterioruꝫ in
ſacra ſcriptura. ergo ſine noticia rerũ non
eſt ꝑfecta noticia ſcripturarũ. ſed beatiſſi-
Sciuit medicinam ma virgo ꝑfecte ſciuit ſcripturã. ergo ha-
buit in ſummo naturaliũ ſcientiam. Item
nullus fuit morbꝰ quãtũcũq; incurabil' q̄n
ſciret ⁊ poſſꝫ eũ curare. ergo in ſummo ha
buit ſcientiã medicine. Item ip̄a ſciuit cu
rare ſolo verbo. ergo ſciuit medicinã i ſum
mo. Item ip̄a ſciuit curare corpꝰ ⁊ animã
ergo in ſummo habuit medicine cognitio-
nẽ. Ideo ei canit̃. Cecos tu illumina. mor
tuos reſuſcita. da meſtis leticiã. Ut enim
dicit̃ Eccli. xxxviij. Altiſſimus de terra. i.
de v̾gine Maria creauit medicinã. Qua-
propter de indeuotis beate virgini dicere
poſſumus illud Sap̄. j. Nõ eſt in illis me-
dicamentũ. Et illud Hieremi. viij. Medi-
cus nõ eſt ibi. Ideo cuilibet fideli d2 illud
Eccl'i. xviij. Ante languorẽ adhibe medici
nam. i. v̾ginis deuotionẽ que te preſuabit
a peccatoꝝ infirmitate. De ſcientijs q̄ꝫ S
mathematicis ꝙ in beata v̾gine fuerunt Sciuit
probari poteſt ſm̄ Albertuꝫ vbi. ſ. c. cxlij. mathe-
Nam ip̄a fuit perfectiſſima ſm̄ affectum. maticã
ergo ⁊ ſm̄ intellectũ. Cum ergo dilexerit
oĩa diligibilia. concludendũ eſt ꝙ etiam
cognouit omnia cognoſcibilia. Item ſm̄
Hierony. geometria. arithmetica. ⁊ mu-
ſica habent in ſua ſciẽtia veritatẽ. c. ſi quis
grammaticã. xxxvij. diſtin. ⁊ veritas ꝑfi-
cit intellectũ vt bonũ eius. ergo ⁊c̄. Pre-
terea laudatur Abraam ꝙ erat peritus in
aſtris. ⁊ docuit egyptios aſtronomiam: ⁊
per eã ditatus eſt. ideo videt̃ ꝙ iſtas ſciẽ-
tias ꝑfectiſſime habuerit btã v̾go quãtuꝫ
ad id quod vtile eſt in eis. vt ꝑ illas deue-
niat̃ in cognitionẽ creatoris ⁊ noticiã ſcri
pturarũ. ⁊ quantũ ſcire congruit. cum ipſi
matri dei nullũ bonũ defuerit. ⁊ quantuꝫ
ad muſicã patet ꝙ tam in veteri q̄ in no
ua lege erãt cãtores ⁊ vſus cãtus ad diui-
num cultũ. Cantus aũt recte ſcit̃ ꝑ muſicã Sciuit
ergo ad cultum dei ꝑtinet ſciẽtia muſice. muſicã
ergo fuit in beata v̾gine: cũ ꝑ inſtrumẽto-
rum pulſationẽ ⁊ diuerſam melodiã exci-
tetur animi affectus ad deũ. vt patet i he-
liſeo: qui faciẽs pſalteriũ adducere ⁊ pulſa
re: excitata eſt mẽs eius ad ꝓphetiam. vt
dicit̃. iiij. Regũ. iij. Preterea quicq̄d ꝑfe-
ctiſſimo auditui delectabiliſſimuꝫ fuit. ad
audiendũ: illud maxime armoniacũ fuit: ſꝫ
auditus filij dei nobiliſſimꝰ fuit. ergo vox
matris ſibi delectabiliſſima fuit ad audiẽ
dum. ⁊ ꝯſequẽter ſumme armoniaca. Uñ
Cant. ij. dicit̃ ei. Sonet vox tua in auribꝰ
meis. Uox enĩ tua dulcis. Ergo ipſa bea-
tiſſima v̾go effectũ muſice ſcientie habuit
in ſummo. Habet enĩ muſica delectationẽ
naturaleꝫ. ⁊ in oĩbus etatibꝰ atq; oĩbus
moribus vſus ip̄ius eſt amicus. vt ait phi
loſophus. viij Politicoꝝ. c. ij. Iteꝫ muſica
letificat cor. ⁊ tibie ac pſalteriũ ſuauẽ faci-

uit melodiā. Eccli. xl. Dixit quoq; Ma⸗
crobiꝰ in libro de ſomno Scipionis. Oīs
anima muſicis ſonis capit, ⁊ muſica capit
oē quod viuit. Et Boecius in muſica li.
ꝓmo inq̄t. Nulla eſt oīno etas que a cā⸗
tilene dulcis delectatiōe ſeiūcta ſit. Caſſi
odorus etiā libro ſcōo epl'arum, epiſtola⸗
xl. ait. Muſica triſticiā noxiam iocundat.
tumidos furores attenuat. cruentā ſeuitiā
efficit blandā. effugat ignauiā ſoporanteꝫ
languorē expellit. vigilātibus reddit ſalu⸗
berrimam quietē. vitiatā turpi amore ad
honeſtū ſtudiū reuocat caſtitatē. tollit mē
tis tediū bonis cogitationibꝰ ſemꝑ aduer
ſum ꝑnitioſa cōuertit ad auxiliatricē gra⸗
tiam. ⁊ ꝑ dulciſſimas voluptates expellit
animi paſſiones. Nihilq; efficaciꝰ inuētū
eſt ad ꝓmouendū animos q̄ cōcaue cytha
re blanda reſultatio. Hinc etiā appellataꝫ
exiſtimamꝰ chordā quod facile corda mo
ueat. Hec ille. Si ergo muſica tantum eſt
vtilis etiā malis, ⁊ eos ad bonuꝫ inducit.
multo magis bonos in melius ꝓficere fa⸗
cit. ⁊ cōſequenter in oīum bonoꝝ optima
ꝟgine excellentiſſime fuit, que cordis leti⸗
ciam ⁊ delectationeꝫ in ſummo habuit.

Z Quantū ꝟo ad aſtronomiā legit Gen.
j. c. In ꝓncipio creauit deus celū ⁊ terraꝫ.
Ubi expoſitores ponūt plures celos. Iteꝫ
ibidē dicit. Fecit deus duo luminaria ma
gna. ſoleꝫ ⁊ lunā ⁊ ſtellas. ⁊ poſuit eas in
ſigna ⁊ tempora. dies ⁊ ānos. Ex quo vi⸗
det ꝙ ſit neceſſaria vel ſaltē vtilis aſtro⸗
nomia ad intelligentiā ſcripturarū. quam
quia beata ꝟgo plene habuit; ideo aſtro⸗
nomiā excellētiſſime itellexit. De arithme
tica etiā eodē modo ꝓbari poteſt. Nā cuꝫ
ſit circa numeros. q̄ in ſcripturis diuinis
cōtinent diuerſa myſteria. vt patet Dan.
ix. ⁊ xij. ⁊ cōputationes ānoꝝ de vitis an
tiquoꝝ ibi notant ⁊ diuerſa feſta diuerſis
temꝑibus agunt ⁊ in ſcriptura agi deſcri
bunt. ergo eſt neceſſaria vel ſaltē vtil' ſcia
algoriſmi. ⁊ cōſequenter ſciētia de nume⸗
ro. ſ. arithmetica. ergo in beata ꝟgine nō
eſt credēda defuiſſe. Et ſimil'r ꝓbare poſſu
mus de geometria. Nā in ſacra ſcriptura
diuerſe mēſure ſunt ⁊ mēſuratiōes. vt mē
ſura ephi. chori. modij. cades. cubiti. cala⸗
mi. rinciridis. ⁊ alie mēſuratiōes. vt in ta⸗
bernacula. Exod. xxxvj. c. ⁊ in tēplo Eze⸗
chielis. xl. De hmōi aūt eſt ſciētia geome⸗
trie. Unde dicunt geometri. i. calculato⸗
res. C. de decurio. l. canonē. lib. x. vel agri
menſores. C. de excuſati. ar. l. fi. libro. x. et
ff. de excuſatione tuto. l. geometri. ergo cū
hmōi ſciētia ſit neceſſaria ad intelligentiā
ſacre ſcripture: abſq; dubio fuit in btā vir⸗
gine. Et de ꝓdictis ſciētijs poteſt etiaꝫ ſic
probari. Nam cū habuerit ſciam legalem
in qua multū curat de ſciētia arithmeti⸗
ce in cōputando. prout habet in. l. iij. in. §.
ſeio. in glo. in ꝟbo biſſexto. ff. de minori. ⁊
in. l. j. in fine, in glo. in verbo ſeptime indi
tiōis. C. de iuſti. co. cōmit. Similiter ⁊ de
geometria, vt in toto titulo. ff. ſi menſor
fal. mo. dixe. ⁊ finiū regundoꝝ. ⁊ cōmuni
diui. ⁊ in. §. penl'. inſti. de offi. iudi. ⁊ alibi
ſepe. ꝓſertim in diuina tyberiadi Bartoli
concludit ꝙ vtile fuit ipam hebere has ſci
entias. Geometria eñ eſt licita ⁊ appro⸗
bata. l. artē geometrie. C. de malefi. ⁊ ma⸗
the.

V Qr aūt habuerit theologiā in ſum⸗
mo ꝓbat. Nā cū habuerit iuris prudētiaꝫ
vt. ſ. dictū eſt. ⁊ iuris prudētia ſit diuiarū
reruꝫ noticia, vt dicit in. l. iuſticia. §. iuris *Iuris prudentia.*
prudētia. ff. de iuſti. ⁊ iu. ⁊ inſti. eo. §. iuris
prudētia. Cūq; de diuinis tractet n̄ ſolū i
iure canonico: ſed etiā in ciuili, vt patet. C.
de ſumma trinitate ⁊ fide ca. maxime i epi
ſtola inter claras. ergo hūit ſcientiā theo⸗
logie. Et poteſt etiā ſic ꝓbari ſm Albertū
vbi. ſ. ca. cxlv. Inquit pſalmiſta ps. cxviij.
A mādatis tuis intellexi. Ergo impletio
mandati auget intellectū operāti. Sꝫ btā *Sciuit theologiam*
virgo mundatū in ſummo impleuit, ergo
theologiā in ſummo intellexit. Itē ibidem
inquit idem ps. Lucerna pedibꝰ meis ꝟbū
tuū. ſed beata ꝟgo ſola nunq̄ pedē affectꝰ
offendit. Ergo lucerna verbi illam perfe⸗
ctiſſime illuminauit. Preterea Ezechielis
ꝓmo dicit. Cum eleuarent animalia: ele⸗
uabant pariter ⁊ rote iuxta ea. Qd expo⸗
nens beatus Gregorius inquit ꝙ cū ele⸗
uantur doctores in vita. ſ. ſpūali honorat
⁊ exaltatur in eis ſciētia. Sed beata ꝟgo
habuit eleuatiſſimā vitā, ergo etiā habuit
eleuatiſſimā theologie ſcientiā. Item apo
ſtoli ſciuerūt theologiā cuꝫ nō didiciſſent
humanitꝰ, ergo multo fortius beata ꝟgo.
Item ipa habet aureolā ꝓdicatorū. vt ꝓ⸗
babitur infra in vltima ꝑte huiꝰ oꝑis, ergo
ſciuit theologiā. Iteꝫ de beata cecilia legit
Uirgo gl'ioſa ſemꝑ euangeliū xp̄i gerebat
in pectore. ergo multo fortius btā virgo.
Item. j. Jobis. ij. dicit. Unctio docet vos

de oībus. vbi glo. ait. ſcꝫ ad ſalutē ꝑtinen⸗
tibus. Sed beata ꝟgo ſuꝑ oēs fuit vncta,
ergo improportionabilit' ſciuit oīa ad ſa
lutem ꝑtinentia. de quibus eſt theologia.
Item in arca erat lex dei Exodi. xxv. Sed
per arcā figurat beata virgo. Ergo ipa in
X ſe habuit totā legē dei per ſcientiā ipſius.
Qr autē ſciuerit librū ſententiarū ꝓbat *Sciuit libros ſniaruꝫ*
Albertus vbi. ſ. cap. cxlviij. Nam materia
primi libri reducit ad materiā de trinita⸗
te ⁊ de ꝓdeſtinatione. de potētia ⁊ volun⸗
tate dei ac grā eius. Sed de hac materia
plurimū ſciuit beata ꝟgo que potentiaꝫ et
bonitatē ac grām dei in ſummo in ſe exꝑ⸗
ta fuit. ⁊ diuinā trinitatē ac ſui predeſtina
tionem excellētiſſime intellexit. Secūdus
liber eſt de angelis ⁊ oꝑibus ſex dierum ⁊
ſtatu hoīs. Sed hec oīa ꝑfectiſſime ſci⸗
uit mater dei. ergo ſcōm libruꝫ in ſummo
intellexit. Tertius liber eſt de incarnatiōe
verbi. ⁊ de ꝟtutibus ⁊ ꝓceptis diuis. Sed
beata ꝟgo hec oīa ſciuit in ſummo. que
verbi incarnationē ꝑ exꝑientiā cognouit.
et ꝟtutes ac precepta ꝑfectiſſime itellexit.
ac in ſe habuit. ergo ⁊ tertiū libruꝫ optime
ſciuit. Item in quarto libro agit de ſacra⸗
mētis ⁊ reſurrectiōe. Ipſa aūt gratias ſa⸗
cramentales in ſummo habuit. vt patebit
infra ſmone xj. huiꝰ partis. Habuit etiaꝫ
corpus ſimillimū corporibꝰ reſurrectis. qr
eius corpus fuit immune ab omni macula
culpe. ⁊ etiā a pena mortis. vt dicetur ifra
in tractatu de aſſumptiōe eiuſdē. Itē opti
me cognouit naturā corpoꝝ reſurgētium.
et reſurrectionē dñi ipa prima vidit ⁊ cre
didit. vt ait Ambroſius in libro de ꝟgini⸗
bus. ergo oēs libros ſentētiarū in ſummo
ſciuit. Qr autē totaꝫ bibliam ⁊ oīa pure
creature ſcibilia intellexit. ꝓbatur ꝑ illud
Jobis. xvj. vbi chriſtꝰ ait aplīs. Spūſſan⸗
ctus docebit vos omnē veritatē. ergo mul
y to magis docuit eius mrēm. Dicit autē
Albertus vbi. ſ. ca. cxlix. ꝙ beatiſſima vir
go fuit ſufficiēter ꝑfecta per habitū natu⸗
re ⁊ gratie. potēs in oꝑationes exire. ⁊ fi⸗
nem cōſequi cuiuſlibet ſciētie. ⁊ hec ſciētia
exiuit in actum ⁊ operationē. quādo. vbi.
qualiter ⁊ quantū ordinabat ſibi ad beati
tudinē ⁊ alijs ad ſalutē, habuitq; ꝑfectam
cognitionē omniū ad ſuam beatitudinem
pertinentiū ſm ſtatuꝫ vie. ⁊ oīa que fue
runt in eius anima naturalia vel acquiſi⸗
ta ſic erāt gratia informata vel cuꝫ gratia
cōiuncta vt oīa eſſent gratuita. Conclu⸗
dendo ergo hāc partē dico ꝙ de beata vir
gine dici poteſt illud Sap. ix. ca. Scit illa
oīa ⁊ intelligit. Et nos illi dicere poſſu⸗
mus illud Luce. xvj. c. Scimus qr ſcis oīa
⁊ illud ps. cxxxviij. Mirabilis facta eſt ſci
entia tua ⁊ merito. Cum eñ dicat. j. Re.
ij. Deus ſcientiarū dñs eſt. ꝓfecto non eſt
dubitandū ꝙ matrē ſuam ſcientia replere
voluit. Unde de ipa inq̄t Sap. vj. Ponaꝫ
in lucē ſcientiā illis. Et ipa dicere poteſt
illud Prouerbioꝝ. xxx. Noui ſcientiā ſan⸗
ctoruꝫ de qua per totū orbem diffudit. iu⸗
xta illud Eccli. xxj. Sciētia ſapiētis tanq̄
inundatio inūdabit. De ſmone aūt ſciētie
eius dici poteſt illud Prouerbioꝝ. xv. Le⸗
tatur homo in ſciētia oris ſui. ⁊ ſmo opor
tunus eſt optimus. Ipſi quoq; virgini in
hunc mundū venienti dicere potuit deꝰ illud
iij. Regū. iij. Dedi tibi cor ſapiens ⁊ intel⸗
ligens. De ipſa etiaꝫ dici poterat illud. iij.
Regum. iiij. Erat ſapiētior cūctis hoibus
Et illud Judith. xj. Mirabant omes ſapi
entiā eius. Et illud Eccleſiaſtici. ca. xxxix.
Collaudabūt multi ſapiētiaꝫ eius. Et ipa
dicere poterat illud Eccl'iaſtici. j. Preceſſi
ſapiētia omes qui fuerūt ante me. De illa
quoq; dicere poſſumus illud Daniel. v. c.
Scientia et ſapiētia inuēta ſunt in ea. Et
illud Eccl'iaſtici. xxiij. Omnia vidit oculꝰ
eius. ſcilꝫ intellectualis. Ex quibꝰ oībus
cōcludi poteſt ꝙ beata ꝟgo que cognouit
oīa creata: ⁊ creatorē ſciuit numerū ani
marū in inferno exiſtentiū cū earuꝫ penis
⁊ earum que erāt in purgatorio. et in ſinu
Abrae. ⁊ in mūdo. ⁊ pulchritudinē earuꝫ.
⁊ ſimil'r numerū oīum angeloꝝ. archange
lorum. ⁊ aliorū beatorū ſpirituū. de quibꝰ
inquit Dionyſius. ꝙ maior eſt numerus
angelorū q̄ oīum aliorū creatoruꝫ ſimul.
⁊ ꝙ pro vno angelo ſunt decē archangeli.
⁊ ſemꝑ multiplicant in decuplo aſcēdēdo
de ordine ad ordineꝫ. Sciebat ergo beata
virgo oīum iſtorū numerū ⁊ eorū diſtan⸗
tiam ⁊ pulchritudinē differentē ⁊ gloriā.
Item cognouit naturā diuinā. ſ. beatiſſi⸗
mā trinitatē. ⁊ diſtinctionē perſonarū. et
proprietates attributas tribꝰ ꝑſonis me⸗
lius q̄ vnq̄ cognouerit vel cognoſcēt oēs
pure creature ſub celo exiſtētes. Iteꝫ oīuꝫ
ſtellaruꝫ nomina ⁊ ꝓprietates ſciebat. Nā
deus cōmunicauit ſibi per gratiam illud
quod ei canit Sedulius dicēs. Qui ſtellas

numeras q̃rũ tu noĩa ſolꝰ. Signa. ꝑtẽtes, curſus. loca. tempora. noſti.

De fide beate virginis.

Z

v T inquit glo. ſuꝑ illud Pauli j. ad Corin. xij. Alteri fides ⁊c. Hic accipit̃ fides put eſt gratia gratis data. ꝓ cõſtantia fidei vel ſmone de fide. Qđ aũt btã ꝟgo oĩes ſuꝑauerit vt in fide ſic ſumpta. ꝓbat Alb. vbi. ſ. c. cl. ſic. Nam alioꝝ cõſtantia fuit deficiens ⁊ intercepta. ipſius aũt nõ. Unde de ea ſolet exponi illud Eccs. j. Generatio ꝑterit ⁊ generatio aduenit. terra ꝟo in eternum ſtat. Item Matth. xvij. inq̃t ſaluator. Si habueritis fidẽ ſicut granũ ſinapiſ ⁊ dixeritis mõti huic: tolle te ⁊ mitte te in mare. obediet vobis. Granũ ſinapis eſt tenax. purũ. ⁊ calidũ. ⁊ ſignificat fidẽ beate Marie q̃ fuit ita cõſtans. certa ⁊ hũilis ꝙ ad ipſius dictuꝫ qñ dixit angelo. fiat mihi ſm verbũ tuũ. ſummi ꝯmonciũ tulit ſe de celo. ⁊ miſit ſe in mare huius mũdi ꝑ incarnationẽ ex ea: vel in mare ſui vteri. Certe nulliꝰ ſancti vel ſancte fuit vnꝗ̃ fides taꝫ cõſtans ⁊ tam feruẽs ꝙ iſtud petere auderet: vel impetrare poſſet. Non etiã Abraã qui tñ vt ait apl̃s ad Rom. iiij. Credidit i ſpem cõtra ſpem. Credidit nãqꝫ in ſpeꝫ repromiſſiõis ſibi facte ab ãgelo de filio naſcituro ꝯtra ſpem quã natural̃r hẽbat. ſ. ꝙ nõ eſſet ei ãmodo filius naſciturus cuꝫ eſſet antiquus dierũ ⁊ haberet vxorẽ ſterilẽ. Sed maior fuit fides btẽ ꝟginis q̃ credidit angelo ſibi dicẽti. ꝙ ex ꝟgine ꝑmanẽte naſceret̃ deus ⁊ homo. Magis em̃ ẽ contra naturã ꝟginẽ cõcipere ⁊ parere deũ ⁊ hoiem ꝗ̃ ſterilẽ ⁊ vetulã ex antiquo viro concipere purũ hoiem. ergo ipã improportionabil̃r ſuꝑauit Abraã in fide. ⁊ conſequẽter oẽs alias. ꝑ illã regulaꝫ. Quicq̃d eſt ſuꝑius ſuꝑiore: eſt etiã multo mag̃ ſuperius inferiore. ar. in l. de acceſſionibꝰ. ff. de diuer. ⁊ temp. ꝑſcrip. ⁊ in. c. ex parte. ex

A de deci. Itẽ Greg. in omel̃. paſcali inq̃t. Fides nõ hꝫ meritũ vbi humana rõ ꝑbet expimentũ. Sed iſtud a btã ꝟgine creditum. maxime fuit ſuꝑ rõnem ⁊ expimẽtũ.

Habuit maximã fidẽ

ergo habuit maximũ meritũ. Ex q̃bus oĩbus patet. ꝙ ipã ꝟgo bñdicta habuit maximũ habitũ ⁊ actum fidei ſuꝑ oẽs viatores. Hac aũt fidei ſue cõſtantia mater dei diabolũ ſuꝑauit. Unde ipã volẽs ꝯtra eũ decertare dixit deo illud Judith. ix. ca. Da mihi in animo cõſtantiã ⁊ ꝯtemnã illuꝫ ⁊ virtutẽ eius vt euertã illũ. De timore etiã demonũ ꝓpter conſtantiã fidei virginalis põt dici illud Judith. xvj. Horruerũt ꝑ ſe conſtantiã eius. Ipſa q̃ꝫ ꝟgo de plurimis myſterijs fidei ꝑdocuit ꝑmos ꝑdicatores apl̃os. Unde illi dicere poterant illud ps. cxviij. Declaratio ſmonũ tuoꝝ illuminat. Et quia ꝑ virtutẽ ſmonũ ſuoꝝ eccl̃ia fuit bene diſpoſita. Ideo de ipſa dici põt illud Eccl̃i. xliij. In ſmone eiꝰ compoſita ſunt oĩa. Et illõ Eccl̃i. viij. Sermo illius ꝑtãte plenꝰ eſt. Eius aũt ſmo ⁊ doctria nõ fuit ſicut illius. de quo inq̃t Catho. Turpe eſt doctori cũ culpa redarguit ipꝫ. Et Ouiđ. in. ij. de triſti. dicit de ſe ⁊ de alijs mal̃ doctoribus. Crede mihi mores diſtãt a carmine noſtri. Sed ſuauit illud Proſperi i lib. epigrã. dicẽtis. Non ſatis eſt domini ꝑcepta euoluere lingua. Is meminit legis qui memor eſt opis.

De grã ſanitatũ beate ꝟginis.

B

s Ratia ſanitatũ ẽ curare infirmos: nõ medicina naturali: ſ ꝟtute diuina: nã ope diabolico vt fit in incãtationibꝰ ⁊ ſuꝑſtitionibꝰ curare infirmos nõ ꝑtinet ad gratiam iſtã ſed ad pctm̃. Uñ ⁊ ꝓhibitum eſt xxvj. q. ij. c. illud. ⁊. q. iiij. c. igit̃. Hanc aũt grãm ſanitatũ habebãt apoſtoli. Uñ etiaꝫ ad vmbrã Petri tranſeũtis per viã infirmi tacti eiꝰ vmbra ſanabant̃. vt đr Act. v. Ergo multo excellẽtius hec grã fuit i ipã magiſtra ⁊ dñã apoſtoloruꝫ dei genitrice maria. Unde de illa đr Eccl̃i. xliij. Medicina oĩm in feſtinatiõe nebule. Nebula iſta eſt caro xp̄i de terra ꝟginali exorta: nullo peccati põdere ꝑgrauata. ⁊ vltra puritatẽ angelicã eleuata: ac calore ſpũſſcti formata. Hac ergo medicina nobis a btã ꝟgine facta ⁊ ꝓpoſita: totus mũdus ꝟtualit̃ eſt ſanatꝰ. Unde Berñ. in quodã ſmone inq̃t De plenitudine eius oẽs recipiũt gratiaꝫ: eger curationẽ: triſtis cõſolationẽ. Iõ eiꝰ filius inq̃t Eccl̃i. xxiiij. Ego quaſi fluuius dorix: qui interꝑtat̃ medicamentũ generationis. egreſſus ſum de paradiſo dei nr̃i. i. de bãta ꝟgine. q̃ fuit paradiſus voluptat̃ a ꝑncipio. in quo poſuit deus hoĩeꝫ. i. xp̄ꝫ quẽ formauerat. Cũ ergo illud quod ẽ cã cauſe ſit cauſa cauſati. vt đr i lib. de cauſ. ⁊ notat̃ in. l. domũ. ⁊ in. l. videamus. in fi. ff. locati. ⁊ in. l. qui occidit. §. in hac. ff. ad

l. aquil̃. Si beata ꝟgo generauit medicinã ⁊ medicũ ſanatorẽ omniũ. cõcludenduꝫ eſt ꝙ ⁊ ipſa totum orbẽ ſanauit. Itẽ ipſam habuiſſe gratiã ſanitatum in ſummo. probat Alber. vbi. ſ. c. clſ. ⁊ poſſumus arguere ſic. Beata virgo nõ ſolũ totum hominẽ ſanuꝫ facit in anima ⁊ corpore. ⁊ curat oẽs morbos incurabiles: vt ſupra patuit. ſed etiam poſt morteꝫ curat ⁊ mortẽ fugat. ⁊ etiam quos curat: ſanat ad immortalitateꝫ. ergo ſuperat omnes in gratia ſanitatum. Ideo ipſa inquit Prouerbio. viij. Qui me inuenerit inueniet vitam: ⁊ hauriet ſalutem a domino.

De opatione virtutũ beate virginis.

C

s Uper illud. j. ad Cor. xij. Alij operatio virtutũ. ait glo. i. miraculorum que ſunt cõtra naturã. i. ſolitũ curſum nature. c. cuꝫ marthe. §. queſiuiſti. ver ſi. miraculum. de cele. miſſarum. Et iſta eſt dr̃ia inter iſtaꝫ gratiã ⁊ ꝑcedentẽ. quia ꝑcedens videlꝫ gratia ſanitatũ eſt circa ea ad que ſe extẽdit etiã virtus naturalis. ſ ybi per naturã fit ſanatio infirmitatũ mediantibus medicinis ⁊ ſucceſſiue ꝑ grãm diuinã fit ſubito. Sed opatio virtutũ eſt circa ea ad que nõ ſe extẽdit potẽtia nature create. vt eſt illuminatio cecorum. ⁊ reſurrectio mortuoꝝ. ſolẽ in celo firmũ ſtare vel retrocedere. Omniũ aũt virtutũ ⁊ miraculoruꝫ maximũ eſt deus hõ ſeu ꝟbuꝫ caro de ꝟgine factũ. Uñ Hiere. xxxj. đr. Nouuꝫ faciet dñs ſuꝑ terrã. femina circũdabit virũ. Nouum aũt iſtud eſt ſuꝑ oẽs nouitates. cuius nũꝗ̃ fuit nec erit ſil̃e. iuxta illud Eſa. vlti. Quis audiuit vnꝗ̃ tale. aut quis vidit huic ſimile: ergo beata ꝟgo habuit grãm opationis ꝟtutũ in ſummo. Licꝫ em̃ fuerit opꝰ magnũ ⁊ mirabile qđ factũ eſt ſub ezechia rege iuda qñ. ſ. ad petitionẽ eius in ſignuꝫ ſue ſanatiõis ⁊ remiſſionis culpe ſol reuerſus eſt retro ꝑ. x. lineas in horologio achaꝫ reg̃ iuda. vt hr̃. iiij. Reg. xx. tñ q̃ h̊ opꝰ fuit vmbra ⁊ figura. maior fuit ipã res figurata. Signũ eteniꝫ datũ fuit in ſanationeꝫ ⁊ remiſſionẽ peccati. nõ vnius hoĩs ſolum ſed totius humani generis infirmi ad mortẽ ꝙ qñ ſol iuſticie filius dei altiſſimi retrocederet. x. lineis tũc ſanaretur hõ. Nouem linee ſunt nouẽ ordines angeloꝝ recti ante deũ. decima linea eſt humana natura. Reuerſus eſt ergo q̃ñ retro: qñ paulominꝰ ab angelis minoratꝰ eſt. q̃ mortalis factꝰ. formã ſerui accipiẽs. habitu inuẽtus eſt vt hõ đr ad Phil̃. ij. ⁊ ſic in decima linea. Horologiũ aũt ad cuiꝰ decimã lineaꝫ reuerſus eſt ſol. eſt btã ꝟgo ex rege Achaꝫ deſcendẽs. q̃ in ſe habuit ꝑfectionẽ oĩum ordinũ: angeloꝝ ⁊ hoĩum. O quãte ꝟtutis opus. deꝰ factus eſt hõ: vt hõ fieret deus. cecus illuminatus. infirmus ſanatꝰ eſt. ꝑ ꝟgineꝫ bñdictã. Cecos q̃ꝫ corꝑaliter multotiẽs illuminauit. Uñ legit̃ ꝙ q̃dã clericꝰ ei valde deuotus: q̃ arte ſcribẽdi vitã ſuã ſuſtẽtabat: audiẽs ⁊ legẽs pluries de pulchritudine ⁊ excellẽtia ipſiꝰ. rogabat frequẽter ipã in virginẽ vt illi ſemel ſe dignaret̃ oſtẽdere. Cui reuelatũ fuit ꝙ tãta eſt claritas eiꝰ vt ſi videret eã viſuꝫ amitteret. q̃ nimis affectuoſe eã videre cupiẽs: dixit ſe nõ curare de amiſſione oculoꝝ dũmõ ſemel mereret̃ eã videre. Cogitauit tñ ſibi in h̊ ꝓuidere ne amiſſione viſus oporteret eũ mẽdicare ſcribere nõ valẽdo. Uñ ſtatuit in mẽte ſua vnũ oculum clauſuꝫ tenere cũ ſibi appareret. ⁊ altero ipſaꝫ aſpicere: vt ſaltẽ oculus clauſus ſibi remaneret illeſus. Cũ igit̃ ſuꝑ hoc anhelanti: quadã vice ſibi cũ magna gloria appareret btã ꝟgo. ⁊ ille clauſuꝫ vnũ oculum tenere inciperet tantã pulchritudinẽ ⁊ magnificentiã in ea cuꝫ vno oculo apto vidit. ꝙ nõ cõtentꝰ vidiſſe vno oculo niſi eã totis oculis vidiſſet. etiã ſi centũ habuiſſet. aperuit ſubito etiã aliũ vt pleniꝰ cõtẽplaretur. Qui ſubito ex imẽſitate lucis vtroqꝫ oculo orbatꝰ eſt. Nec tñ ex h̊ cõtriſtatꝰ eſt: ſ mirabiliter cõſolatꝰ ex ipã viſiõe: rogauit tñ beatam Mariã vt ſaltẽ vnũ oculũ ſibi reſtitueret: vt ex ſcriptura viuere poſſet. Cui piiſſima virgo vtrumqꝫ oculum protinus reddidit.

Maria cecos illuminauit.

De ſpiritu ꝓphetico beate ꝟginis.

D

s Ecũm glo. j. ad Cor. xij. prophetia eſt ꝑdicere futura. vel occulta ꝑſentia. vl̃ ꝑterita nũciare q̃ via nãli ſciri nõ pñt. Quot ꝟo modis q̃s dicat̃ ꝓphetiꝫare ponit Bar. in. l. j. in prin. ff. de no. ope. nũ. Qđ aũt hanc grãm beata virgo habuerit in ſummo: ꝓbat Alber. vbi. ſ. c. cliij. ſic. Prophetia eſt diuina inſpiratio. ergo vbi improportionabiliter eſt ſpũſſancti preſentia ⁊ gratia ⁊ inhabitatio: ibi etiã improportionabiliter eſt inſpiratio ⁊ prophetia. Hoc aũt fuit in beata ꝟgine. iuxta illud Luce. j. Spũſſanctus ſuꝑueniet in te. ergo ipã in ſummo habuit ſpũm ꝓphetie. Itẽ ſpiri

t

tuſſanctus in animas ſanctas ſe trāſfert. ⁊ amicos dei ⁊ ꝓphetas ꝯſtituit. vt dr̄ Sap. vij. vbi ḡ improportionabilis eſt trāſlatio. eſt improportionabilis ꝓphetia ⁊ amicitia. Hoc aūt totū fuit in ſciſſima aīa dn̄e oīum creaturaꝝ. ergo habuit ꝓphetiā i ſummo. Itē Mat. xj. dr̄. Lex ⁊ ꝓphete vſqꝫ ad Johannē. ⁊ ille fuit ꝓpheta ⁊ plus q̄ ꝓpheta q2 xp̄m digito demōſtrauit. ſ3 improportionabiliter plus eſt xp̄m generare ⁊ nobis dare q̄ demōſtrare. ergo ſi ꝓpter demonſtrationē Johēs dictus eſt ꝓpheta. multo forti9 beata v̄go dicet̄ ꝓphetiſſa. Sicut ei ſeipſam matrē ⁊ v̄ginē demōſtrauit corꝑe ſic ipm̄ filiū ſuū in ꝓphet̄ ⁊ ſcripturis promiſſum toti mundo demōſtrauit. ⁊ ſic ſumma ꝓphetiſſa fuit. Un̄ Eſa. viij. dr̄. Acceſſi ad ꝓphetiſſaꝫ. vbi glo ait. ſ. v̄ginē mariā. Ergo ipſa ꝑ excellētiā dr̄ ꝓphetiſſa. Seq̄tur ibidē q̄ ɔceptū ex ea filiū iuſſit de9 vocari. Accelera. ſpolia. detrahe. feſtina p̄dari. qd̄ nomen per effectuꝫ ɔuenit xp̄o filio hui9 excellētiſſime ꝓphetiſſe. Item ſi Cayphas eo q̄ eſſet pōtifex anni illius ꝓphetauit. vt hr̄ Joh. xj. ergo improportionabiliter beatiſſima v̄go regina ⁊ impatrix mūdi ſuper oēs grām habuit ꝓphetie. Itē q̄ntū hanc grām habuerit per effectū mōſtrauit. q̄n ɔſcia ſecretoꝝ ⁊ preſcia futurorum: miniſtris nuptiarū dixit Joh. ij. Q̄cunqꝫ vobis dixerit facite. preuidēs ſpū ꝓphetico q̄ fili9 ei9 volebat aquā in vinū ɔuertere. Qz aūt ſexus nō repugnet ꝓphetie ptꝫ. quia in nouo ⁊ veteri teſtamēto ꝓphetiſſe fuerunt. vt patet de Maria ſorore Aaron Exo. xv. ⁊ Luc. ij. Anna ꝓphetiſſa ɔmemoratur. Act. q̄qꝫ. xxj. dr̄. q̄ Philipp9 habuit quattuor filias que ꝓphetabāt. Preterea Johānes dr̄ ꝓpheta ⁊ plus q̄ ꝓpheta. quia patrē ⁊ matrē quodāmodo ꝓphetas fecit. vt hr̄ Luce. j. Multo ergo magis dici dꝫ ꝓpheta ⁊ plus q̄ ꝓpheta beata virgo. que Johannē ꝓphetā ɔſtituit. Naꝫ ad eius ſalutationē exultauit in vtero matris: vt myſteriū occultum qd̄ ſpū ꝓphetico cognouerat: eo modo quo poterat oſtēderet. Nō ſolū aūt ipſe Johānes ad vocē v̄ginis bn̄dicte ɔſtitutus eſt ꝓpheta: ſed etiaꝫ mater eius facta eſt ꝓphetiſſa ⁊ ſpūſancto repleta. vt hr̄ Luc. j. Qz v̄o beatiſſima virgo ſpūm ꝓphetică in ſummo habuerit. in ſuo mirabili cātico oſtēdit. in quo nō ſolū preterita ⁊ p̄ſentia occulta nūciauit: ſed etiam futura excellentiſſime prenūciauit. Ideo filii in mūdum venienti dicere potuit de9 illud Hiere. j. Prophetā in gētibus dedi te. Si ergo Petrus dicebat ſue. ij. canonice. j. c. Habemus firmiorē ꝓpheticū ſmonē. multo magis h̄ dicere poterat ipſa dei mr̄. De qua etiaꝫ dici pōt illud Eccī. xlvj. Exaltauit vocē eius in ꝓphetia.

Maria maxia prophetiſſa.

De diſcretione ſpirituū quā habuit beata virgo.

Rime Johānis. iiij. dr̄. Nolite credere omni ſpiritui. ſed ꝓbate ſpūs vtrum ex deo ſint. Et ꝓpterea dr̄ in. l. j. §. dolum. ff. de eo per quē fac. erit. q̄ faciliter omnib9 credens: de facili decipit̄. ⁊ dr̄ eſſe in culpa. Facit. l. iij. §. ſed ⁊ ſi ſic. ff. de in rem v̄ſo. Dicitur etiā Eccſi. xix. Qui cito credit: leuis eſt corde. Qd̄ maxime intelligi dꝫ de illo qui credit cito ſpūi ſibi aliquo modo apparēti. Angelus eīm tenebrarum trāſfigurat ſe in angelū lucis. vt ait Paulus. ij. ad Cor. xj. Diſcretio ergo ſpūum eſt cognoſcere bonas iſpiratiōes a malis ſuggeſtionibus mūdi carnis ⁊ diaboli. quam gratiam in ſummo habuiſſe matrē dei ꝓbat Alber. vbi. ſ. c. cliiij. ſic. Spūalis hō iudicat oīa. j. ad Coꝝ. ij. i. diſcernit agenda a nō agendis. ⁊ ſimulata a veris. Sed beata v̄go improportionabiliter fuit ſpūalis. ergo improportionabiliter alijs omnia iudicauit. ⁊ ſic ſuper oēs diſcretionē habuit. Iteꝫ. ij. ad Cor. ij. inquit Paulus de diabolo. Nō ignoramus aſtutias ei9. ergo multo minus mater dei. Itē in vitaſpatrum legitur. q̄ beatus Anthonius videns totum mūduꝫ laqueis diaboli plenū exclamauit: O quis euadet hos tantos laqueos? Et vocem audiuit dicētez ſibi: q̄ ſola humilitas. Sed beata v̄go iproportionabiliter cūctis alijs hūilis fuit. ḡ improportionabil'r ſuꝑ oēs indeceptibilis fuit. nūqꝫ enim decepta eſt: ſed deceptorē in omnibus vicit. Iteꝫ ꝓpꝛium eſt ſpūs neq̄ tentare ſpūales de ſuperbia. Sed ipſa nūq̄ habuit ſtimulum ſuperbie. ergo a ſpū maligno maxime fuit inuincibilis. cui9 machinatiōes ſuper omnes intellexit.

P E

Credere faciliter

De genere linguarū beate v̄ginis.

Ratia generis linguarū eſt ſcire loqui varijs linguis: ⁊ itelligere idiomata earū: que homo nō didicit ꝑ ſuam induſtriam: ſed per ſolam gratiā diuinā. quam gratiā habuit beatus Anthonius de padua ordinis noſtri q̄ rome predicās intelligebat̄ ab omnib9 nationib9 hominū. ⁊ cū ibi eſſent pl̄res: nō ſolū latini: ſed etiam greci. alemani. gallici. hyſpani. ⁊ alij multi diuerſaꝝ linguarū ſingulis videbatur q̄ p̄dicaret in lingua ſua. Hāc grām dedit deus apl'is in die pētheceſtes quādo in linguis igneis deſcēdit ſuꝑ eos ſpūſſanctus. Actuū. ij. cū quib9 ⁊ beata v̄go erat. que ſil'r cū eis hanc gratiā linguarum recepit. immo ipſis omnibus excellētius. vt ait Alber. vbi. ſ. c. clv. ⁊ pōt ꝓbari q̄ ipſa habuit gratiā linguarū hoc modo. Lingue in ſignuꝫ ſunt fidelibus. j. ad Coꝝ. xiiij. Sed ipſa fideliſſima fuit. ergo donum lingue in ſummo habuit. Itē ipſa eſt aduocata oīuꝫ ergo debuit ſcire idiomata ſinguloꝝ. Unde dicit idē Alber. vbi. ſ. q̄ multi ex diuerſis mūdi partib9 audiētes famaꝫ ſanctitatis beate v̄ginis: accedebāt ad eā viſitādā: vt ab illa inſtruerent̄ in fide filij eius. quibus illa loquebatur linguis in quibus erāt edocti ⁊ enutriti. eoſqꝫ ɔſolabatur ⁊ ɔfortabat. Unde ipſi dicere poterāt beate virgini illud Cañ. iiij. Mel ⁊ lac ſub lingua tua. Sunt autem ſeptuaginta duo genera linguarū ſicut fuerūt diſcipuli xp̄i. c. ſeptuaginta. el. ij. xvj. di. que omnia perfectiſſime habuit beata virgo Maria.

G F

De interpretatione ſermonum beate virginis.

Nterp̄ratio ſermonū ſm̄ glo. p̄me ad Cor. xij. eſt ſcripturas ſcire exponere. Qz autē beata v̄go hāc gratiā in ſummo habuerit: pꝫ ex p̄dictis in q̄bus ꝓbatū eſt q̄ oēs ſcripturas intellexit. Itē nō eſt v̄bū qd̄ dn̄s nō reuelauerit ſeruis ſuis. vt dr̄ Amos. iij. ergo multo mag̃ matri ſue interpretationē omniū ſermonū ⁊ ſcripturarū dedit. Unde in illa verificabat̄ illud Eccī. iiij. In ligua ſapiētia agnoſcitur ⁊ ſenſus ⁊ ſcientia ⁊ doctrina. Verba enim ſunt note earū que ſunt in aīa paſſionum. vt dr̄ in. j. periher. ⁊ in li. ſex princi. ⁊ notatur in. l. tertia. §. idē tubero. ff. de ſuppel. lega. ⁊ facit. l. nō aliter. ff. de le. j. ⁊. l. is qui. §. ſi. ff. de tuto. ⁊ cura. da. ab his. l. quidam. ff. de condi. inſti. ⁊. l. diuus pius. §. de minore. aſs. l. de minore. ff. de queſtio. Beata igitur virgo optime ſciens omnes ſcripturas interp̄rari: dicere poterat illud Eccleſiaſtici. lj. Dedit mihi dominus linguam mercedem meam ⁊ ipſa laudabo eum. Appropiate ad me indocti. ⁊ congregate vos in domum diſcipline. aperui enim os meuꝫ ɔparare vobis ſine argēto ſapientiā.

H i

De grā apoſtolat9 ⁊ euāgeliſtaꝝ ac paſtorū que fuit in beata v̄gine.

Poſtolatus grām habuiſſe beataꝫ virgineꝫ ꝓbat Alber. vbi. ſ. c. clvij. Nam ſi Johānes baptiſta dicit Johannis. j. Ego vox clamātis in deſerto. q̄ſi diceret. nō tm̄ predico voce ſed totus ſum vox predicans penitētiam. quia omnis vita mea. victus: veſtitus ⁊ habitatio inuitāt homines ad pn̄iam. ex quo habeo gratiam apoſtolatus. Multo magis hoc dicere poterat beatiſſima virgo cuius omnis vita erat vox inuitās homines ad innocētiam. Item ꝓprietas apoſtoloꝝ eſt illa que habetur Marth. v. vbi chriſtus dixit illis. Vos eſtis lux mūdi. ſed hoc conuenit beatiſſime virgini in ſummo. ergo habuit gratiā apoſtolatus in ſummo. Item apoſtolus grece idem eſt qd̄ miſſus latine. quia fuerūt miſſi apoſtoli ad predicādam fidem. vt inquit Archid. in. c. fundamēta. ſuper verba apoſtolos. de elec. lib. vj. Sed beata virgo miſſa fuit in mundo ad ɔcipiendum ⁊ pariendum fidei auctorē. ergo excellētius habuit gratiam apoſtolatus omnibus apoſtolis.

a D

Euāgeliſtarū quoqꝫ gratiā habuit. que omniū que euāgeliſte ſcripſerūt magiſtra fuit. Un̄ Lu. ij. dr̄. Maria aūt ɔſeruabat oīa verba hec ɔferēs in corde ſuo. vbi glo. ait. vt cū tēpus predicande vel ſcribēde incarnatiōis aduenirer ſufficiēter oīa prout eſſent geſta poſſet explicare. ſ. fidelib9: maxime apoſtolis ⁊ euāgeliſtis. Paſtorum etiā gratiā habuit. que totam eccleſiā bn̄dicto fructu vētris ſui pauit: ⁊ continue paſcit. De quo predictū fuerat Eſa. xl. Sicut paſtor gregem ſuū paſcet. Iteꝫ ipſa genuit eum qui ſolus eſt paſtor bonus. Johā. x. ⁊ trāſſumptiue in. §. ecce. ij. q. vij. qui eſt magnus paſtor ouium. Hebre. xiij. ergo dignitatem paſtoꝝ habuit. quia per illuꝫ vniuerſum orbem cibauit. Immo non ſolum greges ſed etiaꝫ alios paſtores ipſa pauit. Un̄ de illa dici poteſt illud Hieremi. vj. Ad eam venient paſtores. ſ. vt paſcantur ab ipſa.

I K

Concluditur igitur Alber. ſuꝑ Miſſus eſt. c. clx. q̄ omnia dona grat̄ data et omnes gratias vniuerſaliter et omnipharie habuit beata virgo ſuper omnes alios excellentius. que ſibi fuerunt collate. ⁊ ſi non

L

ad miniſteriũ in eccleſia. ad decorandã potentiã ad nobilitandã naturã ꝛ ad honorandam perſonã ſuã. ꝛ ſic ad pfectionis ꝛ delectationis augmentũ. in materiã laudis et omniũ bonoꝝ ſpũalium cõplementum. de quibus donis nobis cõicare dignetur ipſa virgo beatiſſima. Amen.

De eiuſdẽ beate vginis ſanctitate ac peccati immunitate. impeccabilitate. puritate ꝛ meritabilitate. Sermo. x.

M

t

Emplũ dei ſanctũ eſt. j. ad Coꝛ. iij. Inquit beatus Aug. in ſer. j. de aſſumptiõe vginis beatiſſime. Ad ſtãte vginis pmenda laudis preconia: quõ tenue ingenium ꝛ iners lingua ſufficiat: cũ ad hoc etiã nõ poſſit ſufficere pꝛoꝝ pfunda loquacitas? nec mirũ ſi hec vgo ſanctiſſima ſuis laudibꝰ humane vocis modos excupat. qñ ipã m hũani generis excellẽtibꝰ meritis trãſcẽdit naturã. Sed nõ oĩno nobis a laudibꝰ eius eſt reticẽdũ. qꝛ ꝛ ſi minꝰ ſufficit ſenſus inopia ad effectũ: ſufficiẽs tñ eſt apud deũ deuote mẽtis affectꝰ. nec ambigẽdum eſt qñ valeat hec de ſe loquẽti ſapiẽtie pbere igniculũ: que totius ſapiẽtie plenitudinẽ ſuo caſtiſſimo ptulit in vtero. valetq̃ cũ vult efficaciã vbi tribuere. que verbũ p qd facta ſunt oĩa: vgineis viſceribꝰ geſtauit in coꝛpe. hec ille. De iſta ergo digniſſima vgine iteꝝ loq̃ peroptãtes: q̃nq̃ cõſideratiões in pñti ſermone faciemus.

Primo dicetur ſanctitatis.

Scda immunitatis. ſ. a peccato.

Tertia impeccabilitatis.

Quarta puritatis.

Quinta ꝛ vltima meritabilitatis.

Pars prima huiꝰ ſermonis de ſanctitate ſiue ſanctificatione beate vginis.

N

Maria in vtero ſanctificata

b

Eatam vginẽ in vtero mrĩs fuiſſe ſanctificatã pbat Alex. de ales in. iij. pte ſumme in tractatu de ſanctificatione beate vginis. ꝛ Fran. de may. in tractatu de ꝯceptiõe vginis. ꝛ. ſ. Bona. in. iij. diſt. iij. ꝛ beatꝰ Tho. in. iij. pte ſumme. q. xxvij. ar. j. ꝛ i. iij. di. iij. ꝛ i. iiij. di. vj. ar. ij. q. j. Et hec veritas pbari põt h mõ. Eccleſia celebrãdo feſtiuat eiꝰ natiuitatẽ. ergo fuit ſancta anteq̃ nata ex vtero. ergo fuit in vtero ſanctificata. vñ Ber. in quodã ſermone ait. Eſt itaq̃ vgo regia veris bonoꝝ titulis cumulata: que proculdubio ſancta fuit anteq̃ nata. neq̃ eñi natiuitas eiꝰ feſtiuis laudibus honoraret ſi nõ ſancta naſceret. hec ille. Si eñ nõ fuiſſet ſanctificata eccl'ia erraret celebrãdo eius natiuitatẽ. qꝛ ſtatu it in pctõ nõ deberet ſtatui gaudiũ nec ſolẽnitas: ſed potius doloꝛ ꝛ luctus. Cũ ergo eccl'ia non poſſit errare. j. q. iij. c. ſaluatoꝛ. xxiiij. q. j. c. pudẽda. ꝛ. c. a recta. ꝛ in glo. in c. ita dñs. xix. di. ꝛ qui oppoſitũ teneret eẽt hereticus. patet ppoſitũ. Itẽ ſm phm in ij. ꝛ. viij. Topi. Si qd minus videtur ineſſe ꝛ ineſt. ergo ꝛ id qd magis. Nã ſi rex ꝛ pinceps honorat clericũ: ſequitur q magis dꝫ honorare papã. Cũ ergo hieremias fuerit ſanctificatꝰ in vtero. vt pꝫ eius. j. c. vbi dixit illi deus. Priuſq̃ te formarẽ in vtero noui te. ꝛ anteq̃ exires de vẽtre ſanctificaui te. Iohẽs q̃ꝫ ſcĩficatꝰ fuerit in ventre matris. vt pꝫ Lu. j. vbi dꝛ. Et ſpũſancto replebitur adhuc ex vtero matris ſue. Minoꝛ aũt eſt euidentia de ſanctificatione illoꝝ q̃ de ſanctificatione beate vginis. Ergo multo magis ipſa fuit a deo ſanctificata p illã regulam Ber. ſuperius allegatã. qd aliis licet pauciſſimis eſt cõceſſum ꝛc. Longe tñ excellẽtioꝛ fuit ſanctificatio vginis ſanctificatione Hieremie ꝛ Iohãnis. illoꝝ eñi ſanctificatio impoꝛtat emũdationẽ. beate aũt vginis repletionẽ ſancti ſpũs ꝛ gratie inundationẽ. De hac aũt ſanctificatiõe pphetauerat Dauid ps. xlv. di. Sanctificauit tabernaculũ ſuũ altiſſimꝰ. Si eñ Hieremias fuit ſanctificatꝰ vt eſſet dignioꝛ ppheta dei. ꝛ Iohãnes vt digniꝰ poſſet xpm digito demõſtrare. multo magis debuit beata vgo ſanctificari: vt eſſet dignioꝛ mater dei. ꝛ xpm in ſuis viſceribꝰ poſſet digniꝰ generare. Incõueniẽs etẽi fuiſſet q taꝫ precioſum theſaurũ. ſ. dei filiũ. pater eternꝰ in vtero eius poneret niſi ſanctꝰ ꝛ mũdus fuiſſet. cui inq̃t ppheta. ps. xcj. Domũ tuam dñe decet ſanctitudo in longitudinẽ dierũ. Ad euitãdum ergo iſtud incõueniens neceſſe eſt fateri beatã vginẽ fuiſſe ſcĩficatã: qꝛ argumentũ valet reducẽdo rẽ ad incõueniẽs. vt inquit glo. in. l. j. C. vt i que deſunt aduo. per legẽ offidiꝰ. ff. de leg. iij.

Dña eꝰ ſanctifi catiõis

O

Maria ſanctificata quadrupliciter

Quadrupliciter aũt fuit ſanctificata beatiſſima vgo. Primo in matris vtero vt ſupꝛa dictũ eſt: ꝛ tũc collata eſt ei gratia. ꝛ remota pronitas ad peccãdum tam venialit q̃ moꝛtaliter. ꝛ vt ait Alex. de ales vbi. ſ. ſanctificatio remouit a vgine omne qd eſſe poterat inclinatiuũ ad pctm ad quoſcũq̃ carnales motus qui velut ſerpẽtes in carne humana ſerpũt. Et hec quidẽ ſcĩficatio tãta fuit vt etiã poſtea ad alios extẽderet virtutes ſuas atq̃ extingueret in aliis oẽm cõcupiſcẽtiã carnis. pinde Ecci. xxiiij. ipa inquit. Quaſi cedrus exaltata ſum in libano qꝛ ſicut cedrꝰ interficit ſerpẽtes odoꝛe ſuo. ita eius ſanctitas in alios irradiãs. ꝛ bonorũ exẽploꝝ odoꝛẽ ſpirãs extinguebat cõcupiſcẽtie motꝰ in carne ſerpẽtes ꝛ hãc vtutẽ nõ habuerũt alij in vtero ſanctificati. vt ſic ad alios vtutẽ ſuã trãſfunderẽt atq̃ carnales ꝯcupiſcẽtias extiguerẽt. De hac ãt beatiſſime vginis ſanctificatiõe alios fructificãtes pdixerat Dauid in pſona eiꝰ dicẽs. ps. cxxxj. Efflorebit ſcĩficatio mea. Sic autẽ fuit p ſanctificationẽ primã dei gr̃a repleta: q licꝫ eius liberũ arbitriũ nõdũ eſſet in fine vltimo ſtabilitũ: tñ nunq̃ eam inclinabat ad malũ ſed ſemp oꝛdinabat ad bonum. ꝛ in ſtatu innocẽtie ab omni peccato illibatã pregebat. vñ Ber. ad canonicos Lugdunẽſes ſcribit. Puto q copioſuꝫ munus gratie in eã deſcẽderit que eius nõ ſolum ſanctificaret hoꝛtũ: ſꝫ eã ab omi peccato cuſtodiret immunẽ. Ideo ſpũſſanctꝰ poterat dicere vbo diuino incarnãdo: illud. j. Paral'. xxix. Preparaui edẽ ſanctã. ꝛ ipſi virgini dici poterat illud Iudith. viij. Tu mulier ſctã es. De hac etiã ſcĩficatiõe pdixerat Dauid ps. xxv. dicẽs. Sctimonia ꝛ magnificẽtia i ſcĩficatiõe eius.

P

In ſcda aũt ſanctificatiõe que facta eſt in cõceptione filij dei tãtã largitatẽ ꝛ copiã ſpũſſancti accepit: quãtã põt creatura viatrix accipere: nõ deo vnita vnitate pſone. tãq̃ omnimode ad diuinos vſus tam mẽte q̃ coꝛpoꝛe dedicata fuit tota luce diuinitatis reſplẽduit. ꝛ hoc ſignificare voluit angelꝰ qñ dixit Luce. j. Spũſſanctus ſupueniet in te: ꝛ virtus altiſſimi obũbꝛabit tibi. ꝛ tũc totaliter fuit in dei gratia cõfirmata: ita vt ampliꝰ peccare nõ poſſet. Ex quo cõcludit Alb. vbi. ſ. c. clxvj. q ſcĩficatio btẽ vginis oẽs alias excedit in hoc. qꝛ alij ſanctificati poſtea venialiter peccauerunt ſm ipſum. vel ſm alios ſaltem peccare potuerũt. ipſa aũt vgo nõ. vt infra pbabitur in. iij. parte huius ſermonis. De hac aũt ſanctificatiõe cõfirmante in ſanctitate põt exponi illud Iudith. ix. Domus tua in ſanctitate pmaneat. beata eñi virgo fuit domus dei permanẽs in ſanctitate.

Q

Tertia ſcĩficatio fuit qñ de h mũdo btã eius aĩa migrauit ꝛ in plenitudine ſctõꝝ collocata eſt. iuxta illud Ecci. xxiiij. Et in plenitudine ſctõꝝ detẽtio mea. Quarta vo cũ in aĩa ꝛ coꝛpoꝛe reſuſcitata ſuper omniũ ſanctoꝝ ꝛ ſanctaꝝ atq̃ beatoꝝ ſpirituũ altitudinẽ. iuxta ſanctiſſimũ filiũ ſuũ in ſacratiſſimo celi palacio ſublimata atq̃ indicibiliter gloꝛificata reſedit. vñ ipſa dicit illud Ecci. xxiiij. In ciuitate ſanctificata ſimiliter requieui.

De immunitate beate virginis ab omni peccato.

R

y

T inq̃t Aug. in li. de natura ꝛ gr̃a. Cũ de peccatꝫ agitur nullam prius opꝫ de matre dñi facere mentionẽ. Ipſa eñi ab omni pctõ fuit immunis. vnde dicere poterat illud Iob. xxvij. Neq̃ eñi reprehẽdit me coꝛ meũ in omni vita mea. Itẽ ſm Anſel. in li. de cõceptu vginali. ea puritate nitebat qua ſub deo maioꝛ neq̃t intelligi. ſed maioꝛ põt intelligi ſi peccauit ergo nũq̃ peccauit.

S

Nõ obſtat aũt illud Ecci dictũ qd refert Leo papa in ſmone natiuitatis dñi. ꝛ habet etiam in. c. adhuc inſtãt §. ſcimus autem. de peni. di. iij. vbi dꝛ. Nemo mundus a ſoꝛde. neq̃ infans cuius eſt vita vnius diei ſup terram. ꝛ Iob. xv. Celi nõ ſunt mũdi in cõſpectu eius. ſ. dei ꝛ p celos quidã intelligũt ſanctos. qꝛ rñdetur q generi p ſpẽm derogatur. vt in. c. generi. de regu. iu. lib. vj. ꝛ. l. in toto iure. ff. eo. ti. ꝛ. l. ſancimus. C. de penis. per ſpãle eñ priuilegiũ cõceſſum beatiſſime vgini derogat illi regule generali q oẽs peccauerũt. iuxta illud Ecci. vij. Nõ eſt hõ iuſtus q̃ faciat bonũ ꝛ nõ peccet. ꝛ idẽ hr̃. iij. Regũ. viij. ꝛ. ij. Paral'. vij. c. ꝛ Exod. xxxiiij. vbi dꝛ deo. nullus eſt apud te innocens. ꝛ Eſa. lxiiij. vbi ſcriptum eſt: facti ſumus immũdi oẽs nos quaſi pannus menſtruate vniuerſe iuſticie noſtre.

De impeccabilitate beate vginis.

T

Utrum Maria potuerit peccare.

p

Ro expeditiõe huiꝰ partis querit. nũquid beata vgo potuerit peccare? Et primo videt q ſic. Nã Aug. in li. lxxxiij. queſtionũ dicit q ideo deus fecit hoiem peccabilẽ. qꝛ glioſus eſt poſſe peccare ꝛ nõ peccare: q̃ nõ peccare ex impoſſibilitate. ergo h debuit cõuenire matri dei q̃ fuit glorioſioꝛ oĩbus creaturis. Iteꝫ Ecci xxxj. i. laudẽ ſancti dꝛ. Qui potuit trãſgre-

di ⁊ nō eſt trāſgreſſus ⁊ facere mala ⁊ non
fecit. ergo h̄ etiā illi cōuenit q̄ eſt omni lau-
de digniſſima. Itē Damaſ. inq̄t. ꝙ oē creā
abile vertibile: ſm̄ eſſe ⁊ ſm̄ electionē: ſm̄
eſſe vt corpalia: ſm̄ electionem vt rōnalia.
Sed beata v̄go fuit cōpoſita ex vtroq̄. ḡ
videt̄ fuiſſe v̄tibilis in vtroq̄. ⁊ ad h̄ facit
illud Job. xv. Ecce inter ſcōs eiꝰ nemo imu
tabilis. Inſuper glioſius eſt qd̄ ex victoria
h̄r: q̄ qd̄ ſine victoria, vt ꝓbat glo. in. l. pe-
nul. ff. de cap. ⁊ poſtli. reuer. corona em̄ vi-
ctoribus dat̄, vt ait beatꝰ Maximus in ſer
mone pluriū martyrum. ſ; vbi nulla eſt pu
gna: nulla etiā eſt victoria, vt dicit Greg.
in moral. ergo cū in btīſſima v̄gine maria
fuerit ⁊ ſit glīa, ⁊ ipſa cōſecuta ſit triūphā-
tiſſimā coronā, ſequit̄ ꝙ magnā habuit vi
ctoriā. ⁊ ſic priꝰ maximā habuit pugnā: er-
go potuit peccare. Sed ↄ̄ hoc eſt autori-
tas Ber. in ſermōe de natiuitate v̄ginis di.
Ego puto ꝙ copioſior grā ſcificatiōis i ea
deſcēderit: ꝙ in alijs in vtero ſanctificatis:
que totā vitā eius immunē ab omni pecca
to efficeret. qd̄ nemini in natis mulierū cre
dimus eſſe donatū. hec ille. Itē fruſtra eſt
potētia que nūq̄ reducitur ad actum, ſicut
dicimꝰ ꝙ inania ſunt v̄ba q̄ nullus ſequit̄
effectꝰ. l. fi. C. de reno. dona. Sed btā virgo
nūq̄ fuit peccatrix. ergo fruſtra in ea fuiſſ;
potētia peccādi. Cū ergo deꝰ ⁊ natura nihil
agāt fruſtra. vt dr̄. j. phiſi. iij. de aīa. ⁊. j. de
celo ⁊ mūdo. ⁊ notat̄ in. l. q̄ bis idē. ff. de v̄.
ob. ſicut etiā dr̄ ꝙ in iure nihil eſt ſupfluū.
vt in. §. ſane. in ꝓemio ſexti. ⁊ in. l. j. §. nul-
la itaq̄. C. de vete. iu. enu. ⁊ in p̄ma conſti.
co. §. quibꝰ. ⁊ in. l. ſi qn̄. in p̄n. ff. de le. j. dr̄.
ꝙ nullū in iure verbū eſt poſitū ſine myſte
rio. videt̄ dicēdū ꝙ deus nō dedit btē v̄gi
ni potētiā peccādi que fuiſſet ſupflua. Vñ
dicit glo. in. c. ꝑ baptiſmū. de cōſe. di. iiij. ꝙ
beata v̄go ex miraculo nō potuit peccare.
Preterea peccare nō eſt aliquid poſſe ſ; po
tius nō poſſe, vt ait glo. in. c. j. ſup v̄bo om
nipotēs. de ſum. tri. ⁊ fi. ca. q̄ allegat Augu
ſtinū. de peni. di. ij. §. charitas. ḡ ⁊c̄. Item
phs in. ix. metha. inq̄t. ꝙ potētia eſt princi
piū trāſmutatiōis in alterū. ſ; in btā v̄gi-
ne nullū fuit p̄ncipiū trāſmutādi in peccā.
ergo nulla potētia peccādi. Itē cuicūq̄ in-
cōueniēs eſt ineſſe actū: eidē incōueniens
eſt ineſſe potētiā. ſ; beatiſſime v̄gini incon
ueniēs eſt ineſſe actū peccādi. ergo incōue-
niēs eſt ineſſe potētiā peccādi. Itē inter nō

poſſe peccare nec poſſe mereri. medium eſt
nō poſſe peccare ⁊ poſſe mereri. Sed p̄mū
pertinet ad ſtatū cōprehēſoꝝ ſimplr̄. ſcōm
aūt ad ſtatū viatoꝝ ſimplr̄. ergo mediū ꝑ-
tinet ad ſtatū mediū. Sed ille eſt beate vir
ginis q̄ fuit ſimplr̄ viatrix. ⁊ ſm̄ qd̄ cōpre-
hendens. vt ait Alber. vbi. ſ. c. clxxv. ergo
nō habuit potētiā peccādi. ⁊ ita concludit
Alb. ibidē di. ꝙ nō poſſe peccare: ꝑ ſe ſequi
tur naturā inuertibilē. ⁊ h̄ mō deꝰ trinitas
dr̄ nō poſſe peccare. vñ ait Hiero. in. c. vlt.
de peni. di. ij. deꝰ ſolus oīpotēs dr̄: qui cum
oīa poſſit peccare nō pōt. Scōo mō dr̄ non
poſſe peccare qd̄ h̄; vniōnē perſonalem cū
natura inuertibili. ⁊ h̄ mō xp̄s hō nō potu
it peccare. vñ Damaſ. dicit ꝙ impeccabilis
erat dn̄s Jeſus. Tertio mō dr̄ nō poſſe pec
care. qd̄ h̄; cōiunctionē vel conuerſionē to-
talē ad naturā inuertibilē per mediū quod
eſt de ſui natura inſeparabile. vt eſt habitꝰ
glīe. ⁊ ſic ſancti in patria nō p̄nt peccare. iu
xta illud ꝓphete p̄s. cxlvij. Confortauit. i.
roborauit ſeras portarū tuarū. ſ. ſuperne
hierlm̄: vt nullꝰ poſſit exire peccādo. Quar
to mō dr̄ nō poſſe peccare qd̄ h̄; cōiūctiōē
ad naturā inuertibilē ꝑ mediū qd̄ ⁊ ſi de ſui
natura in ſe quidē eſt ſeparabile: eſt tn̄ om
nino ſeparatū a cōtrario repugnāte vel reſi
ſtēte vel impediēte. ⁊ ꝓpter hoc in ſuo ſum
mo in tali ſubiecto eſt inſeparabile. vt eſt
plenitudo grē in beata v̄gine. ⁊ h̄ mō dicit̄
beata v̄go nō potuiſſe peccare. vñ ⁊ Ber.
de Joſeph dicit. ꝙ credebat potiꝰ virginem
poſſe parere: q̄ Mariā poſſe peccare. et ex
his ptꝫ rñſio ad obiecta. pugnā aūt habuit
nō tn̄ ab intra. ſ. in carne, ſed ab extra. ſ. ꝑ
tribulatiōes. vñ ⁊ victoriā. Oēs ergo au-
toritates ⁊ rōnes que vident̄ ꝓbare ꝙ po-
tuerit peccare loquūtur de potentia ſm̄ ꝙ
opponit̄ ad nō poſſe. j. vel. ij. vel. iij. modo
ſumptū. Ptꝫ igitur ꝙ nō poſſe peccare cō-
iunctū cū poſſe mereri eſt ꝓpriū priuilegiū
beate v̄ginis. vt ait Alber. vbi. ſ. Hoc er
go priuilegiū nō poſſe peccare contulit illi
ſpūſſanctus in ſcōa ſanctificatiōe cū ex eiꝰ
immaculatis ſanguinibꝰ corpus filij dei for-
mauit. vt ait ſanctꝰ Bona. in. iij. di. iij. arti.
ij. q. iij. ⁊ beatꝰ Tho. in. iij. pte ſum. q. xxvij.
ar. v. Si em̄ poſt cōceptionē filij dei potuiſ
ſet peccare plura incōueniētia ſequerētur
ſm̄ Ber. Primo redundaret in cōtumeliā
prolis: q2 eius mater eſſet peccatrix ⁊ ſer-
ua diaboli ⁊ iniquitatis. Scōo eſſet in de-

Nō poſſe peccare dr̄ q̄druplici ter

Rñſio ad argumēta

A

trimentū matris. quia ſic dānari potuiſſet
tertio eſſet in damnum humani generis: ⁊
in cōtemptū totius diuini mīſterij. q2 incar-
natiōis opus ſuſpectū nō immerito reddi
poſſet. vñ oīno aſſerēdū eſt ꝙ in cōceptiōe
filij dei taliter extitit cōfirmata ꝙ volūtas
eius nō potuit poſtea cōuerti ad malū: nō
tn̄ per liberi arbitrij ablationē nec ꝑ alicu-
ius potētie amiſſionē. ſed ꝓpter liberi arbi
trij per grām cōpletionē ⁊ cōfortationē ⁊
defectus ablationē. ⁊ hoc ex ſingulari in-
dulto ipſi beate v̄gini collato. Et cōfirmā-
tur p̄dicta per ſnīam ſancti Bona. vbi. ſ.
qui ait. Dignior fuit beata v̄go ex h̄ ꝙ ma
ter dei effecta eſt q̄ ſi aliq̄s angelus in ce
lo. Si ergo angeli in gratia ſunt cōfirma-
ti: multo magis mater dei. hec ille.

X De puritate in ſummo beate v̄ginis.

Eatiſſimā virginē habuiſſe purita
b tem in ſummo poſſibilē haberi ab
aliqua pura creatura. ꝓbat̄ auc̄te
Anſel. ſupius allegata. que habetur in lib.
de cōceptu v̄ginali vbi inquit. Decuit vt cō
ceptio illius hominis de matre fieret puriſ
ſima ⁊c̄. Si enim aliquā impuritatē pecca
ti habuiſſet vel cōtraxiſſet: non poſſet dici
habere puritatē tantā qua ſub deo maior
neq̄at itelligi. Nā ſi maior eſt puritas i filio
eius: ipſe eſt deus. Ad ꝓbandam aūt bea-
te v̄ginis puritatē adduci pōt illud Pro-
uer. xxv. Aufer rubiginē de argēto. ⁊ egre
dietur vas puriſſimū. Argentū fuit vterq̄
parēs beate v̄gis de cuiꝰ ſemine ꝓpagata
eſt beata v̄go, ablata em̄ rubigine ⁊ infe-
ctione a ſemine illo quo debebat ipſa virgo
cōcipi. egreſſa eſt mr̄ dei tanq̄ vas puriſſi-
mū. Si em̄ cōtaminata eſſet ipſa v̄go aliq̄
macula peccati: bruta ⁊ inanimata maiori
puritate niterēt. Dic̄ ḡ Alber. vbi. ſ. c. clxx
viij. ꝙ maior puritas attēditur per maio-
rem acceſſū ⁊ approximationē ad ſumme
purū. ⁊ ꝙ puritas ſequit̄ naturā luminis ⁊
luminoſi. vt qd̄ plus participat de nā lucis
plus habeat puritatis. vt ſumma lux ⁊ ſum-
me luminoſū: ſumme ſit lucidum ⁊ purū.
⁊ vbi magis ꝓprie ⁊ vere eſt ꝓprietas lu-
cis: ibi etiā magis ꝓprie ⁊ v̄e ſit ꝓprietas
puritatis. Res em̄ capit priuilegiū ⁊ nomē
eius rei de qua magis pticipat, vt in argu
mentū ꝑ glo. in. l. ij. ff. de lib. leg. ⁊ inſti. de
adop. §. femine. ⁊. ff. de ſta. ho. l. queritur.
Subdit Alber. vbi. ſ. vñ cū ſit lux corpora
lis: ⁊ lux ſpūalis, vt dicit Augꝰ. ſup Gen̄.

Vñ attēdatur puritas

ad lr̄am. ⁊ magis ꝓprie dicatur lux ſpūa-
lis q̄ corpalis. erit ⁊ puritas corpalis ⁊ ſpi
ritualis: quarū ſpūalis eſt dignior. Puri-
tas aūt corpalis dr̄ maior ſm̄ maiorē con
uenientiā ad ſummā corporalē lucē. ⁊ ſm̄
hoc aqua purior eſt terra: ⁊ aer q̄ aqua: ⁊
ignis q̄ aer: ⁊ firmamētū q̄ ignis: ⁊ celū
cryſtallinū q̄ firmamētū: ⁊ celū empyreū
q̄ aqueū. Silr̄ maior puritas ſpūalis eſt
ſm̄ maiorē cōuenientiā ad ſummā ſpūalē
lucē que eſt deus. qui lux eſt in tenebris lu
cēs. in quo tenebre nō ſunt vl̄ c. vt dr̄. j. Jo
han. j. Scōm hoc ergo aīa ſenſitiua purior
eſt vegetatiua ⁊ rōnalis q̄ ſenſitiua. ⁊ rō-
nalis angelica q̄ rōnalis humana ſm̄ na-
turā. Scōm aūt grām que eſt quaſi lumē
creatū ꝓcedēs a luce increata. vbi eſt ma-
ior participatio gratie: ibi maior eſt appro
pinquatio ad primā lucē. ergo vbi grā eſt
in ſummo: ibi appropinquatio in ſummo.
⁊ puritas in ſummo. Sed in beata v̄gine
reſpectu oīu; aliaꝝ creaturaꝝ nō vnitaꝝ
v̄bo diuino fuit grā in ſummo. ḡ appropin
quatio ad ſummā lucē in ſummo. ⁊ ↄ̄ſnter
puritas in ſummo. Itē. j. ad Thi. j. dr̄. Cha
ritas de corde puro. ſ. eſt. vbi ḡ maior eſt
charitas: ibi maior eſt puritas. Sed chari
tas in btā v̄gine fuit in ſūmo. ḡ ⁊ puritas.
Petrꝰ etiā dixit vt h̄r Act. xv. Fide purifi-
cās corda eoꝝ. ⁊ loquit̄ de fide formata per
charitatē. ſ; btā v̄go habuit fidē talē i ſum
mo. ḡ ⁊ puritatē. Inq̄t q̄ Alber. vbi. ſ. ꝙ
nō obſtat huic cōcluſioni ꝙ puritas virgi
nis in ſtatu vie nō plene apprehēdebat per
ſpēm lucē increatā vt beati. q2 hoc iō erat
q2 maior lux grē in ſubiecto paſſibili cōiun
cto corpori paſſibili ac groſſo. minꝰ imutat
⁊ mouet actualiter q̄ minor lux grē in ſub
iecto impaſſibili ⁊ glioſo. ⁊ h̄ apparet ꝑ exē
plum a ſimili. Videmus em̄ ꝙ q̄nq̄ maior
lux minus illuminat ꝑ cōiunctionē cū aere
obſcuro: q̄ minor lux cōiuncta cū aere cla
ro. Unde luna q̄nq̄ in nocte magis illumi
nat in aere claro: q̄ ſol in die in aere obſcu-
ro ⁊ obnubilato. ⁊ tamē improportionabi
liter maior eſt lux ſolis q̄ lune. Et ſic fuit
in beata virgine que ⁊ ſi nō ita actualiter
cōtinue videret deū ſummā lucem per ſpe-
ciem vt ſancti ꝓpter diſtantiā corpis ſui
paſſibil tn̄ hēbat maiorē grē habitū ⁊ ſbam
q̄ ipſi. vñ magis erat ꝓxima luci etne: ⁊ cō-
ſequēter magis oībꝰ pura. hec ille. Poſſu
mus aūt dicere ꝙ eiꝰ puritas fuit ꝑfecta.

Puritas marie fuit

impermixta ⁊ cõtinua. Fuit eñ ꝑfecta. qꝛ
cũ triplex ſit puritas. ſ. humana. angelica.
⁊ diuina. ipſa puritatẽ diuinã in vtero no⸗
uẽ mẽſibus portauit. ⁊ puritatẽ angelicam
trãſcẽdit. ⁊ oẽm puritatẽ humanã vniuer⸗
ſaliter ſupauit. Fuit q̃ꝫ eius puritas imp⸗
mixta. Nõ eñ habuit admixtionẽ origina
lis peccati. qꝛ fuit a filio dei ꝓ̃ſeruata. nec
mortalis actualis. qꝛ fuit a patris potẽtia
cõfirmata. nec venialis. qꝛ fuit a ſpũ diui⸗
no conſecrata. Vñ dicere põt illud Judith
xiij. Viuit dñs: quia cuſtodiuit me angelꝰ
eius. ⁊ hinc euntẽ: ⁊ ibi cõmorantem. ⁊ huc
reuertentẽ. Cuſtodiuit eñ eã dñs in mun
dum euntẽ. qꝛ in originali fetore ⁊ putredi
ne labi nõ ꝑmiſit. Et in mũdo cõmorantẽ.
quia ipſaꝫ a mortali cõſeruauit. Et ad pa⸗
triã reuertentẽ. qꝛ ſine macula venialis pec
cati ipſaꝫ de mũdo ad celeſtia euocauit. Pu
ritas inſup eius fuit cõtinua. Nunꝙ̃ enim
fuit interrupta: Unde ait Eccl. xxiiij. Vſqꝫ
ad futurũ ſeculũ nõ deſinã. Ad ꝓ̃dicta etiã
de puritate beatiſſime ꝟginis põt adduci
ꝙ ſcḋm leges illud dr̃ puruꝫ cui nihil eſt ad⸗
mixtũ. l. in his. in prin. ff. de ſolu. ⁊ l. libro⸗
rũ. §. chartis. ff. de leg. iij. ⁊ no. in cle. ſi di⸗
gnitatẽ. de ꝓ̄ben. ⁊ in. l. j. §. purus. ff. de re⸗
li. ⁊ ſumpti. fu. Itẽ puruꝫ exponitur. i. ſine
dolo. iij. q. ix. c. pura. ⁊ purũ pro ſimplici ac
cipitur. l. duos. ff. de cõdi. ⁊ demõ. ⁊ i aut.
vt oẽs obe. iudi. §. hec ꝯſiderãtes. ⁊ in aut.
de nup. §. ſi ꝟo ab initio. Cũ igitur bñdicta
virgo fuerit ſeparata ab omni puritate ⁊ ſi
ne aliquo dolo. ac plena omni ſimplicitate
ſanctitatis: ſequit̃ incõuincibiliter cõcludẽ
dum ꝙ fuit puriſſima.

De meritabilitate beate ꝟginis.

y
Maria in oibꝰ meruit. b

Beatiſſimã virginẽ in omni ſua ope
ratione ⁊ quolibet motu liberi arbi
trij meritũ acq̃ſiſſe: ꝓbari põt ſcḋm
Alber. vbi. ſ. c. clxxvj. Nã inquit apl̃us ad
Col. iij. Omne quodcũqꝫ facitis in ꝟbo vel
opere: i noĩe dñi noſtri Jeſu xp̃i facite. ⁊. j.
ad Cor. x. Siue mãducetis ſiue bibatis vel
aliquid aliud faciatis oĩa in gloriã dei faci
te. Aut ergo aliq̃s implet hoc aut nullus. ſi
nullus. ergo fruſtra ꝑcipitur vel cõſulitur
vel monetur. Si aliq̃s. ergo beatiſſima vir
go. ergo in oĩ i eo qḋ fecit merebatur. Iteꝫ
quolibet motu mereri eſt quoddam bonũ.
Aut ergo eſt cõmunicabile: aut nõ. Si eſt
cõmunicabile. ergo ſumme bonus deꝰ cõica
uit illud alicui. ergo beatiſſime ſue matri.
Si aũt dicatur ꝙ nõ eſt cõmunicabile: nõ
videtur verũ. quia idem de quolibet ope cõ
tingeret dicere. Itẽ ꝙ ipſa beatiſſima ꝟgo
trãſcenderit in meritis oẽs puras creatu⸗
ras: ꝓbatur ſic. Diuina gr̃a ſiue charitas
eſt principiũ merendi. vt dicit magiſter in
ij. di. xxvij. ⁊ Tho. j. ij. q. vlti. ſed beata vir⸗
go fuit pre omnibus plena diuina gratia ⁊
charitate a primo inſtãti quo habuit vſum
liberi arbitrij vt ꝓbatũ eſt in ꝑcedentibus
ſermonibꝰ huius operis. ergo ab illo inſtãti
cepit pre omnibꝰ mereri. ⁊ cũ dicat Auguſti
nus ad Bonifaciũ. ꝙ gratia meretur auge
ri: vt aucta mereat̃ ⁊ perfici. ergo creſcente
gratia in maria: creſcebat ratio merendi ⁊
meritũ. Preterea ſi de beato Frãciſco dr̃
in legẽda maiori quã cõpoſuit ſanctus Bo
nauẽtura ꝙ mos erat angelico viro nũꝙ̃
ociari a bono. Quid credẽdũ eſt de btã ꝟgi
ne: ꝑfecto nõ eſt dubitãdum ꝙ a ꝓ̃mo in⸗
ſtãti vſus liberi arbitrij vſqꝫ ad ſuũ feliciſſi
mũ tranſitũ ſemp fuit in actu merẽdi. ⁊ ꝓ
batur. qm̃ ſi aliq̃n vel in minimo ſpacio fu
iſſet ocioſa a bono ope. ſaltem peccaſſet ve
nialiter cuius oppoſitum tenẽt oẽs docto⸗
res in. iij. di. iij. Item vbicũqꝫ nõ põt in di⸗
ſcernẽdo ratio errare. ⁊ volũtas nunꝙ̃ po
teſt eligere malũ. ibi ſemper eligit bonum ⁊
optimũ. Sed vtrũqꝫ hoꝝ fuit in beata ꝟgi
ne: vt pꝫ ex dictis. ſ. ergo ipſa ſemp elegit
bonũ ⁊ optimũ. iuxta illud Luc. x. Maria
optimã partẽ elegit. ⁊ cõſequẽter in omni
opere merebat̃. Itẽ ſcḋm phm̃ in lib. de aĩa.
intellectꝰ ſemp eſt rectꝰ: niſi q̃n ſe immiſcet
fantaſticis ⁊ deducit̃ ab illis. Sed intelle⸗
ctus beate ꝟginis nũꝙ̃ ſe immiſcuit fanta
ſticis: nec deductꝰ fuit ab illis. ergo ſemper
rectꝰ fuit. Sed rectũ dr̃ cuiꝰ medium nõ exit
ab extremis. v. ꝓ hiſt. ergo ſemp directꝰ fuit
in ſummũ bonũ: ⁊ cõſequenter ſemp mere
batur. Et hec oĩa cõfirmat ſanctus Odilio
in ſermõe ꝟginis btẽ di. vnũ ꝓ certo ſcimꝰ
ꝙ ois marie actio ſemp intẽta fuit in dño.
Nõ ſolũ aũt merebat̃ in omnibꝰ opatio
nibꝰ: ſꝫ etiaꝫ in omnibꝰ paſſionibꝰ ex libero
arbitrio ꝑcedentibus. vel eo cõcurrente in
eis. vt ꝓbat Alber. vbi. ſ. c. ſequenti. Ma⸗
gnũ enim eſt meritũ ex tolerãtia paſſionũ. [margin: Merebatur i oibꝰ paſſionibꝰ.]
iuxta illud. ij. ad Thim. ij. ſi tolerabimus ⁊
cõregnabimus. vñ Paulus. ij. ad Cor. j. in
quit. Sicut abũdant paſſiones xp̃i in no⸗
bis. ita ⁊ per xp̃m abũdat cõſolatio noſtra.
Et iterũ ibidem dicit. Scientes quoniam

ſicut ſocij paſſionum eſtis ſic eritis ⁊ con⸗
ſolationis. Qui eñ ſentit incõmodũ: debꝫ
etiã ſentire commodũ. l. ſcḋm naturã. ff. de
[margin: Concluſio] reg. iur. cum ſi. Concludit aũt Albertus
vbi. ſ. ſic di. Dicimus ergo ꝙ btiſſima vir
go quolibet motu liberi arbitrij ad agẽdũ
vel patiendũ merebat̃: ſꝫ nõ merebat̃ mo⸗
tibus naturalibus inquãtũ naturalibus:
ſed rõnalibus gr̃a informatis. vñ motibꝰ
liberi arbitrij gratuitis merebat̃. vbi etiã
liberũ arbitriũ ⁊ gratia opabant̃: ſꝫ liberũ
arbitriuꝫ vt iumentũ: gratia vt ſeſſor. ſcḋm
Anſel. iuxta illud apl̃i. j. ad Cor. xv. non
aũt ego: ſed gratia dei mecũ. Et ſic mereba
tur quolibet motu q̃ cõtingit mereri. Hec
ille. De q̃bus innumerabilibꝰ meritis nos
faciat eſſe cõſortes ipa ꝟgo benigniſſima
que dixit illud Sap. vij. Sine inuidia cõi⸗
co. ſ. deuotis meis in pñti gr̃am. in futuro
autem gloriam ſempiternã. mediante di⸗
lectiſſimo filio meo qui eſt benedictus in
ſecula. Amen.

De ſacramẽtis eccleſie que recepit bea⸗
ta virgo. Sermo. xj.

z
s

Secũdũ reuela
tionem notũ factũ eſt ſa⸗
cramentuꝫ. ad Ephe. iij.
Inquit apl̃s ad Heb. vlt.
Optimũ eſt gr̃a ſtabilire
cor. Ideo aũt dicit optimũ: qꝛ nihil ẽ me⸗
liꝰ in vita gratia dei. Eſt eñ ita precioſa ꝙ
per eã percipit̃ oẽ bonũ. Vñ Eccl. xl. dr̃.
Gratia dei ſicut paradiſus in benedictio⸗
nibus. ⁊. ij. Pet. j. Maxima et ꝓ̃cioſa nob
donauit deus. ſ. per gr̃aꝫ ſuã. int̃ alias aũt
de gratia eſt gr̃a ſacramẽtalis. ſ. ſacramẽ⸗
toꝝ eccleſie. que ſcḋm magr̃m in. iiij ſen. diſ.
ij. ſunt ſeptem. ſcꝫ baptiſmus. cõfirmatio.
panis bñdictionis. i. euchariſtia. penitẽtia
vnctio extrema. ordo ⁊ cõiugiũ. ſiue mr̃i⸗
moniũ. de q̃bus tres cõſideratiões in pñti
ſermone faciemus.
Primo vtrũ btã virgo illa ſuſcepit.
Scḋo quare de hoc ſcriptura mentionem
non fecit.
Tertio q̃d vtilitatis ex eis acq̃ſiuit.
Pars ꝓ̃ma huiꝰ ſermonis. vtrũ beata
[margin: A] ꝟgo ſuſcepit ſacramẽta eccl̃ie.
[margin: Maria oia ſacramẽta ſuſcepit] p
Pro expeditione ꝓ̃me ꝑtis q̃ri
tur. nũquid btã ꝟgo ſuſcepit ec
cleſiaſtica ſacr̃a. ⁊ rñdet Alber.
ſup Miſſus eſt. c. clxxij. di. ꝙ
beata ꝟgo oĩa eccl̃ie ſacramẽta ſuſcepit q̃
tẽpe ſuo fuerũt oĩbus hoĩbus general̃r in
ſtituta. ⁊ ꝓmulgata oĩbus obſeruãda. non
ex neceſſitate vt alij. ſꝫ mĩtiplici de cã. Pri
mo ad ſuiipſius hũiliationẽ. Scḋo ꝓpter
ſcãdali euitationẽ. Tertio ꝓpter precepti
impletionẽ. Quarto ꝓpter meritoꝝ ſupe⸗
rogationẽ. Quĩto ꝓpter hereſum cõfuta⸗
tionẽ. maxime illius q̃ ipam aſſerebat nõ
fuiſſe hoĩem: ſed de natura angelica. Se⸗
xto ad ꝑfectoꝝ inſtructiões. vt q̃ eſt ſanctꝰ
ſanctificet̃ adhuc. Septimo ad peccatorũ
redargutionẽ. Poſſunt etiã iſte cauſe re⸗
duci ad tres. ꝓpter q̃s ſacr̃a inſtituta ⁊ or
dinata ſunt int̃ alias cauſas quas ponũt
theologi in. iiij. di. j. ⁊ ibi Ricar. nr̃. ar. ij. q.
j. ꝓ̃ma cã fuit ob ſui maiorẽ humiliationẽ.
ſcḋa ob alioꝝ inſtructionẽ. tertia ob bono
rũ exercitationẽ. Quantũ ad ꝓ̃mã ſciẽ⸗
dum eſt ꝙ ſicut ꝓ̃mũ documentũ qḋ infu⸗
dit nobis ꝓ̃ma mater Eua fuit ſupbia qua
voluit ſe deo equare ita ꝓ̃ma marie ꝟtus
vt inq̃t Ambroſius eſt hũilitas: quaꝫ ipſa
mater noſtra ſpũalis in oĩbus edocuit. vñ
ſicut legalia obſuauit inſtituta ꝓ pctõribꝰ
tanꝙ̃ pctõ ſubdita foret. q̃ tñ omĩ carebat
pctõ. vt pꝫ in ſacrificio purificatiõis ⁊ filij
redẽptione. ita etiã ſacramẽta q̃ ſũt medi
cine ꝑ̃ncipal̃r pctõꝝ voluit ex humilitate
ſuſcipe. Unde Ber. in quodã ſer. inq̃t illi.
vere Maria nõ indiges purificatione: ſed
nec filius tuus circũciſione. Eſto ergo ⁊ tu
ſicut vna ex mulieribꝰ. ſicut ille eſt vnus ex
illis. ſ. pctõribꝰ ſcḋm apparentiã. Scḋo ſa⸗
cramẽta ſuſcepit beata ꝟgo ꝓpter inſtru⸗
ctionẽ alioꝝ. vt ꝑfectos doceret ſui exẽplo
ſuare leges ſuperioꝝ. etiã ſi nõ tenerentur
more imꝑatoris i. l. digna vox. C. de legi.
⁊ in. §. fi. inſti. de inoffi. teſta. vbi dicit licꝫ
ſoluti ſimꝰ legibꝰ. tñ ſcḋm leges viuere volu
mus. ⁊ iſtud eſt ꝑfectius. qꝛ ea in bñficijs
noſtris ſunt gratioſiora. q̃ cuꝫ liceret non
impẽdere. dilectionis tñ cauſa impẽdimus
c. iam nũc. xxviij. q. j. ⁊ per glo. in. c. j. in fi.
de ſum. tri. ⁊ fide catho. Promulgatũ aũt
fuerat edictũ per apl̃os ex ꝓ̃cepto xp̃i pre⸗
cipiẽtis Math. vlti. Eũtes docete oẽs
gẽtes: baptizãtes eos in noĩe pr̃is ⁊ filij ⁊
ſpũſancti. docẽtes eos ſuare quecũqꝫ mã
daui vobis. ſcꝫ de penitẽtia. euchariſtia et
alijs hmõi. Uoluit ergo beata ꝟgo hec ob
ſeruare vt inuitaret nos ſuo exẽplo ad pe⸗
nitentiã pctõres etiã inſtruit vt nõ erube⸗

ſcant aſſumere remedia humilia inſtituta ad delendū peccata. Erubeſcūt em̄ quidaꝫ pctā ſua confiteri. ꝯtra quos Bern̄. in q̄dā ſmone exclamat dicēs. O nimia inſania hoīm pudet ablui ⁊ nō pudet inq̄nari. pudet ſordes abſtergere ⁊ n̄ pudet ꝯtrahere. beatiſſima aūt ꝟgo cū eēt ſine pctō: ſacramēta in remediū ꝯtra pctā inſtituta ſuſcepit: ac ſi eſſet peccatrix. Tertio hoc fecit ꝓpter bonoꝝ exercitationē. vt ſuaret illud Apocalypſ. vltio. Qui iuſtus eſt iuſtificeť adhuc. volens em̄ quotidie merita cumulare: ſacramenta deuota ſumebat vt mag̃ in merito ⁊ dei gratia quotidie creſceret ꝑ effectum eoꝝ.

Pars ſcd̄a huius ſmonis quare ſacra ſcriptura nō facit mentionē de ſacramētis a beata virgine ſuſceptis.

B a Albertus vbi. ſ. ca. clxxij. ponit q̄nqꝫ inter alias rōnes q̄re de ſacramētoꝝ ſuſceptione a btā ꝟgine nihil ſit expſſuꝫ in diūis ſcripturis. Prima eſt vt ꝑ hoc deuotio fideliū excitet. iux̄ illō Eccī. xxiiij. Qui edūt me adhuc eſurient. ⁊ infra. Qui elucidant me vitaꝫ eternā habebūt. facit ad hoc illō quod ſolebat dicere Bartholꝰ. ſ. ꝙ Cynus eius mag̃r fecit illū magiſtrū: quia ſemper relinq̄bat eū dubitantē. ⁊ ꝑ hoc magis exercitabať poſtea ad inq̄rendā veritatem. Scd̄a ratio fuit: vt noſtra vana gloriatio repmať noſtra bona opa ꝓ magno cōputando. Vanitas em̄ humana cupit alijs innoteſcere ex vana glīa quicq̄d boni pegerit. qd̄ ꝓhibet dn̄s Matth. vj. di. Cū facis elemoſynā noli tuba canere āte te. Beata autē virgo cū eſſet excellētiſſimi meriti: et opa excellētiſſima plurima fecerit: vt ipſa ſacramēta ſuſcipiēdo ⁊ multa alia. noluit tn̄ illa exp̄mere vel narrari facere vt diſcamus occultare bona opa nr̄a qn̄ nō eſt neceſſariū. ſicut ⁊ filiꝰ eius: ea q̄ egit vſqꝫ ad trigeſimū vite ſue annū: que vtiqꝫ friuola nō fuerūt: ſed oīa magnifica ⁊ excellētiſſima: nec ipa narrauit nec ab euāgeliſtis exprimi voluit ꝑ hoc ſignificās nos nō debere ꝟtutes noſtras ꝑpalare. Vera em̄ ē ſententia Greg. in moralibus dicētis. Studiū celeſtis deſiderij a malignis ſpiritibus cuſtodire nō ſufficit. q̄ hoc ab hūanis laudibus nō abſcōdit. Unde depdari deſiderat. qui theſauꝝ publice in via portat. Dn̄s ergo noſter ⁊ dn̄a ſua excellētias ⁊ operationes admirabiles ſibi notas noluerūt manifeſtare. iuxta illud Prouerb. xxvij. Laudet te alius ⁊ nō os tuū. aliena labia et nō ligua tua. Unde Bern̄. inq̄t. Increpat xp̄i natiuitas ſe laudātes: ⁊ ſe oſtētare cupientes. Nā de nocte voluit xp̄s naſci. vbi ſūt qui taꝫ impudēter geſtiūt oſtētare ſemetipſos: Deniqꝫ tacet xp̄s ⁊ nūciat angelus. laudat multitudo celeſtis exercitꝰ. ſileat ẜ os tuū. laudet te alienum. Hec ille. Tertia cauſa eſſe pōt ꝙ dn̄s quedā voluit nobis eſſe dubia in via: etiā circa diuias ſcripturas: vt mētes nr̄as alliciat ad ꝯcupiſcēdū pfectā cognitionē in patria. Un̄ ſup illud Exo. xij. Non remanebit ex eo quicq̄ vſqꝫ mane. qd̄ aūt reſiduū fuerit igni ꝯburetis inquit Greg. Quod ex agno remanet cōburi mandať. vt qd̄ de myſterio incarnationis eius penetrare ⁊ intelligere nō poſſumꝰ. ꝑtāti ſpūſſancti humilr̄ reſuemus. vt nō ſupbe q̄s audeat vel ꝯtemnere vl' denegare quod nō intelligit ſʒ igni tradat. i. ſpūiſancto relinquat: donec oīa in futuro q̄libet cognoſcat. nec tn̄ interim nr̄a deuotio ſine exercitatiōe torpeſcat. ẜm illud qd̄ p̄cedit ibidē. Caput cū pedibus ⁊ iteſtinis vorabitis. Caput em̄ igni vorare ē diuinitatē illius fidei pcipere. pedes vorare ẜ eſt veſtigia humilitatꝪ amādo ⁊ imitādo tenere. Vorare inteſtina. eſt verboꝝ xp̄i occulta ⁊ myſtica mādata ꝑquirere: q̄ voramus cū auide ſumimꝰ. In vorationis aūt ꝟbo pigritia nr̄a rep̄hendiť: q̄ verba eius atqꝫ myſteria nec ꝑ noſipſos req̄rimus. ⁊ dicta ab alijs inuiti audiuimꝰ. Non remanebit aūt ex eo quicq̄ vſqꝫ mane: quia eiꝰ dicta magna ſūt excutiēda ſollicitudine vt anq̄ veniat dies reſurrectiōis in nocte p̄ſentis vite oīa mādata eius intelligēda penetremus. Hec ille. Quarta cā pōt eſſe. q: ſicut btūs Aug. in li. de natura ⁊ gr̄a vnā ponit regulā de beata ꝟgine. vt vbicūqꝫ de pctīs agiť. de ea nolit fieri q̄ſtionē. ita ⁊ ꝓ regl'a et ꝓ p̄ncipio ꝑ ſe noto: de ipa ſupponať in bono quicq̄d boni aliqua pura creatura fecerit vel recepit. vt eiꝰ fuiſſe expers nullatenus credať. Cuꝫ vt inq̄t Damaſcenus a nulla illuſtriū ſupereť. Quīta cā eſt vt remoueať ſupfluitas a ſcriptura: ſicut enim nihil diminutū: ita nihil ſupfluū in ipa poſitum eſt: quia vt ait pħus. Qui vnū dicit quod plura ꝯtinet: plura dicit. Unde dicto et pro cōſtanti habito ꝙ virgo maria fuit (margin: Aliqua ſūt dea ſuādꝪ.)

gratia plēa: fuit addere ꝙ recepit gratias ſacramētales quas apl'i ⁊ alij ſancti receperunt. Fruſtra em̄ fit ꝑ plura qd̄ ſatis ex ꝑ̄mitť ⁊ fit ꝑ pauciora. l. dn̄s teſtamēto. ff. de condi. inde. Ex quo igiť p̄ſupponitur tacite ꝙ beata ꝟgo nō fuit expers alicuiꝰ boni ab alio habiti. ſequiť regl'a ꝙ exp̄ſſio eoꝝ que tacite inſunt nihil operať. l. iij. ff de leg. j. ⁊ ꝙ rei ſatis demonſtrate fruſtra adijciť. l. j. ff. de do. prele. ⁊ ꝙ in rebꝰ claris nō eſt opus ꝯiecturis. l. ꝯtinuus. §. cuꝫ ita quis. ff. de verb. ob.

C Et ad roborandum predicta adduci pōt illud Bern̄. dicentis. Si em̄ nec foliū de arbore. nec vnꝰ de paſſeribꝰ cadit ſuper terrā ſine patre celeſti. i. eius ordinatiōe. ergo de ore euāgeliſte ſuperfluū defluere verbū p̄ſertim in ſacra hyſtoria nō puto. Om̄ia quippe plena ſūt ſupernis myſterijs ac celeſti ſingula dulcedine redūdantia. Si tamē diligentē habeat ſuſpectionē eius qui nouit ſuggere mel de petra: oleumqꝫ de ſaxo duriſſimo. hec ille. Dicit aūt Albertus vbi. ſ. His ergo rōnibus beatiſſima ꝟgo humilē ſuſceptionem ſacramentoꝝ ⁊ in ſe habere voluit ⁊ tacere vt dū ſe magis oībus humiliaret: et ipſaꝫ ſui humilitatē quātū in ſe erat modis omnibus occultaret: ſicut humilitate pfectaꝫ eaꝫ etiā tacēdo tota ſcriptura ꝓclamaret. Nos quoqꝫ dicere poſſumus et credere ꝙ deus ſanctis ſuis doctoribus reuelauit ad ꝟginis gl'iam illud quod ipa ex hūilitate reticuit ⁊ occultauit. ſ. de ſuſceptione eccleſiaſtici ſacramēti. ⁊ ad hoc adduci poſſunt verba themaꝪ noſtri. ſcʒ ẜm reuelationem notū factum eſt ſacramentū. ſcʒ a btā virgine ſuſceptum. Unde dicit Albertus vbi ſ. Concedimus ipam oīuꝫ ſacramentoruꝫ gratias. vel in ſeipſis: vel in equipollēti excellenter ſuſcepiſſe.

Pars tertia huiꝰ ſmonis: q̄d ſuſceperit beata ꝟgo ex ſacris eccleſie.

D b Beatiſſimā virginē eccleſiaſtica ſuſcepiſſe ſacramēta ſatꝪ ex ſuperioribꝰ patuit. ⁊ poteſt etiaꝫ vltra p̄dicta ſic ꝓbari. Nam ſacramentū idē eſt quod ſacrū ſignū. vt dicit Augu. in. x. de ciuitate dei. c. v. trāſſumptiue in. c. ſacrificiū. de conſe. diſt. ij. vel diciť ſacramentū. i. ſacre rei ſignū: quod idē eſt. et hanc ethymologiam ponit magiſter in iiij. diſtin. j. vbi etiā ait. ꝙ ſacramentū eſt inuiſibilis gratie viſibilis forma. bonum aūt eſt argumentū ab ethymologia vocabuli qn̄ nō repugnat eiꝰ diffinitioni. l. ij. §. appellata. vbi Barto. ff. ſi cer. pe. ⁊. l. j. vbi moderni poſt Bar. ff. de acq̄. poſ. ⁊ in proemio inforciati. ⁊ inſti. de teſta. in p̄nci. vbi angelꝰ aretinus. Que aūt dicať ethymologia ponit glo. q̄ allegat Ariſt. in. l. tugurij. ff. de ver. ſig. Sed in btā ꝟgine fuerunt oīa p̄dicta bona excellētiſſime. ergo ⁊c̄. Item vt inquit Ricar. nr̄ in. iiij. di. j. ar. ij. q. iij. Sacramēta ſunt quedā ꝓteſtatio ſeu fidei confeſſio facta. Sed hec ſup oēs fuit i ipa ꝟgine. ergo habuit ⁊ ſuſcepit ſacramēta. (margin: Argumētum ab ethimologia)

E Item ipa ꝟgo legalia ſeruauit ſicut purificationē ⁊c̄. ergo ⁊ euāgelica. Item dn̄s dixit Iohāni vt habeť Matth. iij. ſic decet nos adimplere oēm iuſticiā. glo. id eſt perfectā humilitatē. ⁊ loquebať de ſuſceptione ſacramēti baptiſmi. ergo ꝓpter eādem cauſam debuit beata ꝟgo baptizari ⁊ alia recipere ſacramēta. De baptiſmo aūt in ꝑticulari arguit Albertus vbi. ſ. c. lxvij. di. Quicq̄d habet oēm gr̄am: habet omne conferēs gr̄am. ſed beatiſſima ꝟgo habuit oēm gr̄am. ergo habuit om̄e ꝯferēs gr̄aꝫ. ergo habuit baptiſmū quo conferť gratia. Itē p̄ceptū de baptiſmo poſt ꝓmulgatiōeꝫ obligat oēs ad ſuſceptionē ſui. ergo ⁊ btāꝫ ꝟginē. Itē dn̄s baptizatꝰ fuit q̄uis nō indigeret. ergo ⁊ beata ꝟgo debuit baptizari. Item Ioh. iij. ait ſaluator. Amē dico vobis. niſi q̄s renatꝰ fuerit ex aqua ⁊ ſpiritu ſancto nō intrabit regnū dei. ſed btā ꝟgo regnū dei intrauit. ergo baptizata fuit. Itē ſi nō baptizata fuiſſet ignaros ſue ſanctificationis ſcādalizaſſet: ſed neminē ſcandalizauit. ergo baptiſmū recepit. Itē de apoſtolis ſupponiť ꝙ fuerit baptizati. ꝑ illud Ioh. xiij. Qui lotus eſt non indiget niſi vt pedes lauet. Et hoc tenet Aug. in. c. qn̄. de conſe. di. iiij. lʒ non habeať expreſſe in euāgelio. ergo multo fortius dʒ illud ſupponi de btā ꝟgine q̄ fuit pfectiſſima obſuatrix conſilioꝝ ⁊ p̄ceptoꝝ dei. Itē ſi nō eſſet baptizata: nō haberet characterē ꝑ quē diſtingueret a gētilibꝰ ⁊ iudeis. Dicit ẜ Albertꝰ vbi. ſ. c. lxxij. ꝙ beata ꝟgo ſuſcepit per baptiſmū characteris imp̄ſſionē: ꝟtutū exercitationē. ⁊ meritoꝝ augmētatiōeꝫ. (margin: Suſcepit baptiſmū) Qr aūt ſacramētum ꝯfirmationis recepit probari poteſt ſic. Nam inquit Rabanus quē refert Albertus vbi. ſ. c. lxviij. Cōfirmatio eſt ſacramentū maiori reuerētia dignum (margin: Suſcepit ꝯfirmatōeꝫ)

ergo ſi beata ꝟgo recepit baptiſmū, multo
magis ꝯfirmationē. Item ꝟgo benedicta
fuit plene xpiana, ſed hoc fit ꝑ ſacrm̄ cōfir
mationis. Unde dicit Raban⁹ quē refert
Alber. ibidē. Oēs fideles ꝑ manuū epoꝝ
impoſitionē poſt baptiſmū debēt accipere
ſpm̄ſanctū vt pleni inueniant̄ xpiani. ſ; ⁊
ipa recepit ꝯfirmatiōis ſacrm̄. Dicit autē
Alber. vbi. ſ. c. lxxij. ꝙ ꝑ illud recepit alte-
rius characteris impſſionē ampliorē. me
ritoꝝ augmentationē pfectiorē: ⁊ ꝟtutum
exercitationē ⁊ declarationē. lz aūt ibi nō
fuerit vnctio ſenſibilis: nō defuit tn̄ vnctio
inuiſibilis. Cū beatus Tho. dicat i. iiij. ꝙ
apoſtoli fuerūt cōfirmati in die pentheco-
ſtes: miſſo in eis ſpūſancto ad robur. vbi
loco vnctionis viſibilis. fuit ignis in for-
ma linguarū ꝑ quādā correſpondentiam.
nam oleū eſt fomentū ignis ⁊ lingua bona
corrn̄det balſami odori. Beata aūt maria
fuit in receptione illa ſpūſſancti cum apo-
ſtolis recipiens ſpūs paraclyti vnctionē.
ergo ⁊ chryſma recepit. Quo ſacrm̄ pe-

F Suſcepit ſacrm̄ penitētie. nitentie receperit pbat Alber. vbi. ſ. c. lxix.
di. Cōfeſſio fuit in lege noua ⁊ veteri prece
pta generalr̄ oibus. ergo beata ꝟgo confi
tebatur. Item ſup illud Matth. iij. Peni-
tentiā agite. ait glo. penitētia eſt pma ꝟtu⁹
ſed beatiſſima ꝟgo habuit oēm ꝟtutem ꝗ̄
⁊ pniam. Non obſtat ꝙ nō habuit pctm̄:
quia dicit Greg. in. c. ad eius. v. di. Bonarū
mentiū eſt ibi culpam agnoſcere vbi culpa
nō eſt. Recognoſcebat ergo ſe fuiſſe debi-
tricē peccati originalis ꝯtrahendi ⁊ a filio
ſuo redemptā. cui pctō fuiſſet obnoxia niſi
diuina gratia pueniente fuiſſet preſeruata.
Dicit aūt Albertus vbi. ſ. c. lxxiij. cum ſe-
quenti. ꝙ a ſacramēto penitētie recepit in
excellēti equipollētia. Nam ꝑ contritionē
habuit innocētie conuerſationē. pro con-
feſſione gratiarū actionē. ꝑ ſatiſfactōe ꝟo
ſuperogationē. Item ibidē dicit ꝙ cū ſit
triplex confeſſio. ſcz accuſatio peccatorū.
recognitio icōgruitatis vl̄ magnitudis bñfi
cioꝝ ⁊ ꝯfeſſio de ifuſiōe meritoꝝ. hec fuit ꝓ
prie beate ꝟginis cōfeſſio. Confitebat̄ aūt
ꝙ tantā grām recepit quā nunꝙ̄ de cōdi-
gno meruit. nec oīs creatura mereri potu

G Suſcepit Eucharīſtiam it: lz ipa de cōgruo meruerit. hec ⁊ ſimilia
cōfeſſa fuit beato iohāni euāgeliſte ſuo ꝓ-
prio cōfeſſori. Hec Albertus vbi. ſ. Sa-
cramentū quoqꝫ eucharīſtie eam recepiſſe
pbatur per illud Joh. vj. vbi inquit dn̄s.
Niſi mādUcaueritis carnem filij hoīs et
biberitis eius ſanguinē: non habebitis vi-
tam in vobis. ergo oēs fideles tenentur
illud recipe tempe determinato ab eccl'ia
ergo ⁊ beata ꝟgo illud ſuſcepit. Itē ibidē
ait ſaluator. Caro mea vere eſt cib⁹: ⁊ ſan-
guis meus vere eſt potus: qui manducat
meam carnē ⁊ bibit meum ſanguinē: habꝫ
vitam eternā. Et iterū. qui manducat hūc
panem: viuet in eternū. ergo nō eſt dubitā
dum beatam ꝟginem deuote hunc panē
māducaſſe. Item hoc eſt ſacramentū amo
ris. ergo ipm̄ maxime debuit ſuſcipe ipſa
que fuit ſumma in amore. Dicit ergo Al-
bertus vbi. ſ. ꝙ beata virgo ex hoc ſacra-
mento recepit: dn̄ice paſſionis rememora-
tionem. deuotiōis carnalis exercitationē
et contra corporalē abſentiā filij conſola-
tionem.

H Suſcepit extremā vnctionem Quantū ꝟo ad extremā vnctio
nem. vtrū illā ſuſceperit dubitari nō licet.
Nam Jacobi. ij. ſcriptū eſt. Si quis totā
legē ſeruauerit. offenderit autē in vno: fa-
ctus eſt oium reus. trāſſumptiue in. c. de-
fleat. de reg. iur. ⁊ de peni. di. v. c. fratres.
Item in iure ſolebat dici. ꝙ qui cadit a ſyl
laba cadit a toto. l. ij. §. deinde. ff. de regu.
iur. Item Matth. v. dicit ſaluator. vnus
apex nō peribit a lege donec oīa fiāt. ergo
qui tenet̄ ad legē obligat̄ ad totam legem
ſeruandā. Cum igit̄ beata ꝟgo teneret̄ ad
legem: ſequit̄ ꝙ ſeruauit preceptum legis
de extrema vnctione: quā eccleſia inſtituit
dn̄o inſpirante. Unde Marci. vj. c. dicitur
ꝙ apoſtoli circuibant caſtella. oleo curan-
tes infirmos. Si ergo beatiſſima virgo ꝓ-
pter humilitatē alia ſuſcepit ſacramenta.
hoc quoqꝫ ſuſcipere debuit: maxime quia
puſillos ſcandalizaſſet: ſi nō ſuſcepiſſet ec-
cleſie ſacramēta. Dicit ergo Albertus vbi
ſ. c. lxxiiij. ꝙ beata ꝟgo i extrema vnctio-
ne recepit completorie victorie preterite. ⁊
plene glorie future ſignificationē. et loco
remiſſionis venialiū totius doloris mortis
remiſſionē. per infirmitatis alienationē.
totius corpis glorificationē. lz em̄ hoc ſa
cramentū potuerit btiſſima ꝟgo nō recipe
tanꝙ̄ exempta ꝑ pꝛiuilegiū qd̄ confert dn̄s
his quos ſine infirmitate ⁊ mortis dolore
dignat̄ euocare. qui vt videt̄ nō tenent̄ ad
vnctionē extremā cū oleo ad infirmos ꝑ
infirmitatibus inſtitutā. vt habet̄ Jac. v.
Unde illi dici poterat illud Heſter. xv. Nō
pro te ſed ꝑ oībus hec lex conſtituta eſt.

Uoluit tn̄ ipa ꝟgo huic pꝛiuilegio ꝑ ſe itro-
ducto ꝓpter humilitatē abrenūciare. ſicut
⁊ alia pꝛiuilegia ſua dū viueret occultauit.
Et ideo ſacramentū iſtud ꝑ pctōribus in-
ſtitutū humilr̄ ſuſcepit. vt humilitatē quā
ꝑ totā vitā tenuerat egreſſura cōſūmaret.
Et dū in extremo vite articulo ad ꝯformi
tatem pctōꝝ deſcēderet dn̄o exaltāte cho-
ros oēs trāſcenderet angeloꝝ. Hec Alber.
Qui etiā vbi. ſ. addit ꝙ in ſacramento
mrīmonij cū ſit triplex bonū. oē iſtud re
perit̄ in cōiugio marie. Unde Aug⁹. xxvij.
q. ij. ca. oīe inqt. Omne nuptiarū bonū
impletū eſt in parētibus xpi. ſ. fides: ples
⁊ ſacramentū. ꝓlem cognoſcim⁹ ipꝫ dn̄m
filiū ꝟginis. Fidem: quia adulteriū nullū
interceſſit. Sacramētū: qr nullū diuortiū
interuenit. Habuit aūt beatiſſima ꝟgo iſtā
grām excellētius: quia mr̄ fuit tāte plis et
ꝟgo. Item ꝓpter ſuā ⁊ cōiugis ꝯtinentiā
dn̄o ꝓmiſſam. Cōiugia em̄ ſunt ſanctiora
pari voto ꝯtinentiū. Unde Augu. inquit.
Tāto ſanctius cōiuges manebāt: quanto
ſanctiora ꝯcordit̄ deo placita ſeruabatis.
De hoc aūt ſacramēto hic ptrāſeo. quia in
ſequēti ſmone clarius de eo tractabitur.

I Ordines nō recepit. Solū aūt ſacrm̄ ordinis btiſſima virgo
nō recepit. vt inqt Albertus vbi. ſ. hoc em̄
ſm exteriorē hoīem quandā repſentat di-
gnitatem. Interius aūt ſm veritatē perti
net ad humilē ſeruitutē. vn̄ ſtatui btiſſime
ꝟginis opponebat̄ que interius ſummā
habuit corā deo dignitatē. exteri⁹ ꝟo ſum
mā habuit corā hominibus humilitatē. ⁊
ita hoc ſacramentū nō recepit trib⁹ de cau-
ſis. Primo ꝓpter ſui ſtatus ꝯuetatē. vt di
ctū eſt. ſcdo ꝓpter humilē aliarū mulierū
cōformitatē: q ab hoc ſacramēto excludūt̄
ꝓpter tria. ſ. ꝓpter ſexus indignitatem. et
maiorē peccādi fragilitatē. ⁊ ꝓpter eā que
ex his ſequit̄ regiminis incōgruitatē. tertio
nō recepit hoc ſacramentū ad deſignandū
ſtatus ſui eleuationē: Oēs em̄ dignitates
eccleſie ſunt introducte in ſeruitiū. Unde
Matth. xx. inquit dn̄s. Reges gentiū do
minant̄ earū ⁊c. vos aūt nō ſic: ſ; q maior
eſt veſtrū fiet ſicut veſter ſuus. vbi inquit
Bern̄. Non eſt qd̄ ſibi blandiat̄ celſitudo.
vbi ſollicitudo maior. vnde etiā paſtores
noiant̄ prelati. quibus Hiere. j. Cōſtitui
te ſup gētes ⁊ regna: vt euellas ⁊ deſtru-
as ⁊ edifices ⁊ plātes. vbi dicit Bern̄. Di-
ſce exemplo ꝓphetico preſidere nō tam ad
impetrandū ꝙ̄ ad fatigandū. diſce ſarculo
tibi opus eſſe nō ſceptro vt opus facias ꝓ
phete. Ille em̄ nō regnaturus aſcēdit: ſed
extirpaturus. Hec Bern̄. Quia igit̄ offm̄
ordinū principalr̄ datū fuit vicario chriſti
⁊ alijs miniſtris eccl'ie. beata aūt ꝟgo nō
fuit aſſumpta a dn̄o in miniſteriū. ſ; in ſa-
lutis auxiliū ⁊ regni conſortiū ⁊ i coadiu-
torium. iuxta illud Geneſ. ij. Faciamus ei
adiutoriū ſimile ſibi. ideo ipa nō debuit ſu
ſcipere ordinē que nō fuit vicaria ſed ſocia
⁊ particeps in regno. Nam fuit etiā parti
ceps paſſionis ꝑ genere humano qn̄ oib⁹
miſtris ⁊ diſcipulis fugiētib⁹ ſola ſub cru-
ce ꝑſtitit. ⁊ vulnera q̄ filius corpe. ipa cor
de ſuſcepit. vn̄ ⁊ tūc gladius ipſius animā
ꝟginis ptranſiuit. Licꝫ aūt ſacramentū
pdictū nō recepit. tn̄ quicqd dignitatis vl̄
gratie in ipis ordinibus confert̄: in ipa ex
cellētiſſime fuit. In ordinibus em̄ confert̄
ſeptiformis grā ſpūſſancti. hec aūt omni-
farie gratia plena fuit. Item cū tria ſint
in ſacramēto ordinis. ſcilꝫ dignitas mini-
ſterialis. poteſtas ſpūalis. ⁊ adminiſtratio
executionis. Hec oīa btiſſima ꝟgo eqpol-
lenter ⁊ excellenter in ſe habuit. Miniſtri
em̄ eccleſie habēt dignitatē beneficialē ꝑ
characterē excellētie. beatiſſima aūt virgo
habet coronā regni eccl'ie militātis ⁊ triū-
phantis. vnde ⁊ ſumm⁹ miniſtrorū papa
dicit̄ ſuus ſeruoꝝ dei. hec aūt appellatur
regina ⁊ dn̄a angelorū ⁊ impatrix totius
mūdi. Itē in miniſtris eccl'ie eſt poteſtas
ſpūalis vel tempalis delegata a dn̄o. vel
ſubdelegata ⁊ vicaria. in ipa aūt eſt pleni
tudo poteſtatis celeſtis ꝑpetua ex autori-
tate ordinata. Itē in miſtris eſt executio
ligandi ⁊ ſoluēdi ꝑ vſū clauiū. in ipa aūt
eſt dn̄andi legitima poteſtas ad ligandū
et ſoluendū per imperiū. ⁊ ſic quicquid eſt
dignitatis ⁊ gratie in ordinibus in gene-
re. conſtat beatiſſime virgini minime de-
fuiſſe. Hec Albertus vbi. ſ. Qui etiā in. c. (Habuit gratias omnium ordinū.)
ſequēti inquit. Et ne videat̄ virtutes ſine
dignitates generales habuiſſe: ⁊ ſpūalib⁹
caruiſſe. dicimus ipam ſinguloꝝ ordinum
dignitates ⁊ gratias ꝑ eqpollentiā ⁊ cum
excellētia poſſediſſe. Habuit nāqꝫ cū exor-
ciſtis demonū expulſionē. nam de illa pre
dictum fuerat Geneſ. iij. ipa ꝯteret caput
tuū. Figurata quoqꝫ fuit ꝑ Heſter q vicit
Amā. ⁊ per Judith q Holofernē interfecit.
Judith. xiij. Cū oſtiarijs habuit introdu-

ꝯtionem mūdoꝝ.ꝛ immūdoꝝ excluſionez Unde Ezech.xliiij.dr. Porta hͨ clauſa erit et nō aperief:ſed dn̄s ingrediet ꝑ eā.q.d. porta hec ꝑncipē ꝛ imitatores ſuos intro ducit.ꝛ indignis clauſa erit. Habet etiam cū accolitis illuminationē. Un̄ Nu.xxiiij. dicif. Oriet ſtella ex iacob. Habuit cuz lectorib⁹ oīuz ꝓphetiarū expoſitionē ad lrāz in ſeipā.de qua ſcriptum eſt Eſa.vij. Ecce ꝟgo cōcipiet ꝛc̄. Habet cū ſubdiaconis doctrine apl'ice oſtenſionē.vn̄ ſignat ꝑ arcaz in qua erat deuteronomi⁹ ꝛ māna ꝛ diuina ſapīa. Ideo de ipſa dici poteſt illud Sap. viij. Doctrix eſt em̄ diſcipline dei. Habz cū diaconibus verbi dn̄i cōſeruationē ꝛ alijs ad ſcribendū narrationē ꝛ cōſilioꝝ dn̄i ꝑfectam impletionē. Unde Luc.ij. dicitur. Maria aūt cōſeruabat oīa verba hec ꝛc̄. Habet cū ſacerdotibus dn̄ici corꝑis ꝑ ſeipſam formationē.tractationē:ꝛ cōicatōez. hoc eſt ꝙ corpus dn̄icū mediāte ei⁹ verbo et cōſenſu de carnib⁹ ꝛ ſanguibus ipſi⁹ formatū fuit:ꝛ ipāz familiariſſime ꝛ diutiſſime tractauit:ꝛ in cibū ꝛ potū nobis cōmunicauit.ꝛ ꝑ hoc nos oēs ad iugū ſuū ſuaue:ꝛ onus leue:charitat̄.ſ.ligauit ꝛ ob oībus culpis ꝛ penis abſoluit:ꝛ vitaz nobis eternā cōtulit.iux̄ illud ſaluatoris Ioh.vj. Qui manducat me:ꝛ ipe viuet ꝓpter me. Habet quoqꝫ cū epīs clericoꝝ ordinatōez ꝑbendarū collationē.tēploꝝ cōſecrationē. ac ſacrarū ꝟginū velationē. Ordinat em̄ epīs ſacerdotes ꝑ ſacramēti collationem. beatiſſima aūt ꝟgo ꝑ ꝯtinentie obligationē.iux̄ illud Eſa.lij. Mūdamini qui ferꝭ vaſa dn̄i. Confert etiā epīs ꝑbendas inſtituendo.beatiſſima aūt ꝟgo ꝑbendas faciendo. Cōſecrat quoqꝫ epīs tēpla corꝑalia dedicādo.beatiſſima aūt ꝟgo tēpla ſpūalia caſtimoniā inſpirādo : ꝛ ſibi illa ſpālit vendicādo. Conſecrat etiā epīs virgines exterius bn̄dicēdo.beatiſſima aūt ꝟgo cōſecrat ꝟgines interius ꝟtutibus odornādo:ꝛ eas filio ſuo deſpōſando:ꝛ nō tm̄ opprobriuz ſterilitat̄ eis auferēdo:ſ eas ſibi ſpecial'r in filias adoptādo. ꝛ ad diuinum cultum dedicādo. ꝛ ad ſtatū digniſſimum exaltādo.iuxta illud.c.ix. Incorruptio facit eſſe ꝓximū deo. Habet etiā cū papa btiſſima ꝟgo oium eccl'iarū ſollicitudinē. quia papa eſt pater patrū.ipa ꝟo eſt mr̄ oium xpianoꝝ:immo oium bonoruz.iuxta illud Sap.vij. Qm̄ oium bonoꝝ mr̄ eſt. Habet etiā excellētius papa ꝑtātis plenitudinez:papa em̄ ſolū habet eā in vita iſta:ſ nō in celo:nec in purgatorio:nec in inferno. ſic beata ꝟgo. Quāuis aūt ipa mr̄ dei bn̄dicta ſacrā ꝑ pctōribus inſtituta humiliter ſuſcepit,nō tn̄ ꝓpt̄ hoc peccatricē ſe mentiēs:ope falſum dixit:ſ vltra debitū i bonis ſe pctōrib⁹ ꝯformās:ac vere ſe hūilem eſſe ope denūcians:ꝑ oia veꝝ dixit. Sicqꝫ pꝫ ꝙ qcqd eſt dignitat̄ vel grē in ſacris eccleſie.hoc totū ꝟgo bn̄dicta habuit plenarie.cui ſit ſempiterna glīa per om̄ia ſecula ſeculoꝝ. Amen.

De benedicte virginis Marie deſpōſatione. Sermo.xij.

Cum eēt deſpōſata mater ieſu maria ioſeph inuenta eſt in vtero hn̄s de ſpūſancto. Mat.j. In deſpōſatiōe beatiſſime ꝟgis marie ipleta ē ꝓphia Eſa.lxij.di. gaudebit ſpōſus ſup ſpōſaz. Magna etenī ꝛ indicibilis fuit Joſeph cōſolatio qn̄ ſibi diuino nutu ꝛ volūtate tam preſtātiſſima atqꝫ digniſſima ꝟgo fuit ꝯiugio copulata. lꝫ em̄ magnā excellentiā ꝛ ſanguis generoſitatē recepiſſet a parētibus. maiorē tn̄ nobilitatē ꝛ precioſius donū recepit a deo ſibi talem vxorē tribuēte. iux̄ illud Prou. xix. Domus ꝛ diuitie danf a parētibus. a dn̄o aūt vxor prudēs.in eo etiā verificatū fuit illud Prouer.xviij. Qui inuenit mulierē bonā:inuenit bonū.ꝛ hauriet iocūditatē a dn̄o.ꝛ illud Ecc̄i.xxv. Btūs vir qui habitat cū muliere ſenſata.ꝛ ſe.c. Mulieris bone btūs vir,pars em̄ bōa.mulier bona.ꝛ.xxvj.eiuſdē lib.dr. Gratia ſup grām mulier ſancta ꝛ pudorata.ꝛ pōt itelligi de muliere hac digniſſima quam ſortitus eſt ioſeph in ſuo ſacratiſſimo cōnubio.de quo tria myſteria cōtēplabimur. ꝑmū dicetur veritatis.ſcōm tempalitatis.tertium ꝟo cauſalitatis.

Prima pars que dr̄ veritatis.

Pro expeditiōe hui⁹ ꝑtis q̄rif. Utrū btā ꝟgo potuerit deſpōſari? Et ꝑmo videf ꝙ nō. Ipſa em̄ fecerat votū ꝯtinētie. Unde Aug.in li.de ſancta ꝟginitate inq̄t. Anūcianti angelo maria reſpōdit. Quō fiet iſtud qm̄ virum nō cognoſco? quod ꝑfecto nō diceret niſi ſe ꝟginē deo ante vouiſſet. ꝛ glo.ſup illud Lu.j.virū nō cognoſco ait. Ecce tāgit ꝙ ipa vouerat caſtitatē. Nā dicunt quidā doctores ꝯtēplatiui ꝙ ꝟgo bn̄dicta legēs illud Eſa.vij. Ecce ꝟgo ꝯcipiet ꝛ pariet filiū:nō exiſtimās ſe eē illā.amore ipſius ꝟginis deuouit ꝟginitatē vt mereſſet illius effici ancilla ꝛ pediſſequa putans eam nō recepturā ancilas niſi ꝟgines. Cū ergo dicat Hieronym⁹ ſuper primā epl'az Pauli ad Thim̄.c.v. Vouētib⁹ ꝟginitatez nō ſolū nubere:ſed etiā velle dānabile eſt. tranſſumptiue.xxvij diſt.c.vouētibus.videtur ꝙ cum bona cōſciētia poſt tale votū ñ potuerit deſpōſari.ꝑ tale etenī votū erat obligata ad ꝯtinēdū.ſpōſalia aūt obligāt ad matrimoniū:ꝛ mr̄imoniū tēpe debito ad ſoluendū debitū.ergo ſi obligauit ſe ad ſponſalia venit cōtra votū ſuū. Item ſi ſic obligata fuiſſet ad oppoſita. Item aut cōſenſit in carnalē copulam.aut nō. ſi ſic. ergo primā fidē irritā fecit.ſi nō conſenſit i carnalē copulā.ergo nullū fuit mr̄imoniū qr finis mr̄imonij eſt vt ſoboles ꝓcreetur. l.fi.C.de indi.vid.tol.ꝛ.c.omne.xxvij.q.ij. Procreatio aūt fit ꝑ copulā.ceſſante ergo fine ꝛ his q̄ ſunt ad finē mr̄imonij ceſſabit mr̄imoniū:qr fini dat eſſe.l.iij.§.ſciendūz ff.ad exhiben.ꝛ denoīatio fit a fine.l.ſtipulatio.§.opus.ff.de no.ope.nū. Itē cōditio adiecta q̄ eſt ꝯtra ſubām mr̄imonij īpedit ne mr̄imoniū fiat.verbi gratia. contrahaz tecū ſi ꝓcures mihi venena ſterilitat̄.ꝓcuratio em̄ ſterilitatis eſt cōtra ſubām mr̄imonij:quia interimit bonū ꝓlis.ergo īpedit mr̄imoniū.c.fi.de condi.appoſi. ꝛ.c.ſolet.ꝛ.c.aliquādo.xxxij.q.ij. Sicut ergo ſi diceref:contrahā tecū ſub hac conditione. vt nunq̄ me cognoſcas:nō videf eſſe matrimoniū.d.c.ſi.ita nec erit mr̄imoniū cuz conditio cōtinentie eſt adiecta. ergo videf ꝙ nulla fuit deſpōſatio ex qua nullū videf potuiſſe ſequi mr̄imoniū. Itez poſito ꝙ potuerit deſpōſari.nō tn̄ fuit cōgruū.ſcriptū eſt em̄ Sap.j. Spūſſanctus diſcipline effugiet fictum. ergo in iſta ſumma ſpūſſcti operatione nulla debuit eſſe fictio.ergo beatiſſima ꝟgo ꝓ nupta ſe gerere nō debuit q̄ virgo ſemꝑ manere voluit. Item mr̄imonium ꝑmo inſtitutū fuit in officium cauſa ꝓlis.ꝛ poſtea in remediū cauſa vitande fornicationis.vt dicit apl's.j.ad Coꝛ.vij. vbi ait.vnuſqſqꝫ ſuā vxorez habeat ꝓpter fornicationē vitandā. ſed ꝓpter neutram iſtarū cauſarū cōgruebat eſſe mr̄imoniuz in beata ꝟgine.ergo videf ꝙ inutilis fuerit iſta deſpōſatio. Sed his argumēt̄ nō obſtātibus in ꝯrium eſt veritas. Un̄ Alb. ſup miſſus eſt.c.xxxviij.inq̄t. Dicimus ꝙ iſta deſponſatio ꝛ poſſibilis fuit et vtilis. poſſibilis:quia lꝫ beata ꝟgo feciſſet votuz ꝛ habuiſſet firmū ꝓpoſitū ꝯtinentie.poterat tn̄ cōſentire in mr̄imonialē ſocietatez. facta tn̄ diuinit⁹ inſpiratione vtriqꝫ de altero.ſ.ꝟgini ꝛ ioſeph ꝙ vellet ꝟgo manere.ꝛ ſic cōſenſit in ſcietatē maritalē et nō in copulā carnalē abſolute. Et qō videtur dicere Aug.ꝙ conſenſit in copulā carnalē intelligendū eſt nō abſolute:ſed ſub ꝯditōe ſ.ſi deus ſic vellet. Hec ille. In om̄i em̄ actu ſemꝑ ſubintelligif hec cōditio:reb⁹ ſic ſtātibus.hoc eſt aliter deo nō diſponēte.vt dicit glo.in.l. quod ſeruus.ff.de cōdi.ob cau. ꝛ bon⁹ eſt textus cū theorica Bar.in.l.itē querif.§.q̄ ipleto.ff.loca. Sed pro maiori ꝑdictoꝝ declaratiōe eſt ſciendū ſm ſniam Petri lōbardi in.iiij.di.xxx.c.ij.ꝛ grāni in c.beata maria.al's.§.ſed querif.xxvij.q. ij.ꝙ beata ꝟgo añ deſponſationez fecerat votū mētale caſtitat̄ ꝛ ꝓpoſuerat ſe illud ſeruare:ſed nō exꝑſſerat ore ꝛ ſilr vouerat ioſeph.nō abſolute tn̄ vouerāt.ſed ſub cōditiōe.ſ.niſi deus aliter vellet.vt ait Aug. in lib.de nuptijs.poſtea ꝟo ex diuina inſpiratione vterqꝫ cōſenſit ſpōſalib⁹ ꝛ matrimonio. fuit em̄ inter eos verū mr̄imonium vt determināt canoniſte in.c. q̄daz. ꝛ.c.ex publico.de conuer.cōiu. Et idē dic̄ magiſter in.iiij.diſt.xxix.ꝛ.xxx.qō ſic declaratur ſm Ricar.in.iiij.di.xxx.ar. ij.q. ij.ꝛ Tho.in tertia parte ſum.q.xxix.ar.ij. di.ꝙ mr̄imoniū dr̄ eſſe verū qn̄ ſuā perfectionē attingit. Duplex aūt eſt ꝑfectio rei ꝑma quidē ꝑfectio in ipa forma rei ꝯſiſtit ex qua ſpēm ſortif.ſcōa aūt ꝑfectio ꝯſiſtit in opatiōe rei ꝑ quā res aliqual'r ſuū finē attingit. Forma aūt matrimonij ꝯſiſtit in quadā indiuiſibili cōiūctione animoꝝ per quā vnus cōiugū fidē alteri ſeruare tenef. Finis aūt mr̄imonij eſt ꝓles generāda et educāda. Quantū ergo ad ꝑmā ꝑfectionē oīno fuit verū mr̄imoniū inter ꝟginem et Joſeph:quia cuz nuptias non cōcubitus:ſed cōſenſus faciat.l.nuptias.ff.de regu. iur.ꝛ.c.ex his oībus.xxvij.q.ij.vterqꝫ cōſenſit in copulam cōiugalem. nō autem in copulā carnalē.niſi vt.ſ.dictū eſt ſub con⸗

Utrū potuerit deſpōſari

Marie deſpōſatio fuit poſſibil

Ut verū ſit mr̄imoniuz Marie

ditione ſi deo placeret. Nam ad pmā perfectionez matrimonij vt inqt Richar. vbi ſ. nō requirit cōſenſus ad copulā carnalē niſi implicite ⁊ ſub ꝯditione. ſ. ſi alter ꝯiūx eam exegerit ⁊ ſi deus debitū reddēdi non relaxauerit. ⁊ hoc modo beata vgo in copulam carnalē cōſenſit, nec in hoc periculo ſe expoſuit. nec ſuo voto in aliquo derogauit. qꝫ diuina inſpiratōe certificata fuit ꝙ ioſeph nunꝙ ab ea exigeret carnalē copulam. ⁊ ſi exigeret deus eā a debito reddendi abſolueret vt inqt Aug. vbi ſ. vbi etiā inqt ꝙ poſtꝙ beata vgo genuit filiū ſiſt cū viro ſuo vginitatꝭ votū labijs expſſit. ⁊ vſqꝫ in vginitate pmāſit, que vba recitat magiſter in. iiij. diſt. xxx. ⁊ Gratian⁹ in. c. j. §. cum igit. xxvij. q. ij. Quantū vo ad ſcdaꝫ pfectionē mrimonij. ſ. de generāda ⁊ educanda ple, dicendū ꝙ quo ad pmum. ſ. ad actū generatiuū plis: nō fuit h mrimoniū cōſummatū. Unde Amb. ſup Lu. inquit. Non te moueat ꝙ ſcriptura mariā ꝯiugez vocat: non em vginitatis ereptio: ſꝫ ꝯiugij teſtificatio ⁊ nuptiarū celebratio declarat ⁊ Aug. in lib. de nuptijs quē refert Gratianus in. c. inſtitutū. §. Item Aug. xxvij. qōne. ij. ait de maria ⁊ Ioſeph. coniuges fuerūt mēte, nō carne: ſicut ⁊ parētes. Ex quo dat intelligi: ꝙ ſicut ioſeph pater dni dictus eſt: nō effectu geniture ſed officio ⁊ cura puidendi, ſic ⁊ cōiunx mris eius appellatus eſt nō cōiugij affectu ſꝫ miniſtratione neceſſarioꝝ: ⁊ indiuiduo mētis affectu. Hec ille. Et in hoc ſenſu etiā loquitur Hiero. ſup illud Matth. j. Genuit virum marie, di. Cū virū audieris ſuſpitio tibi nō ſubeat nuptiarū. ſ. cōſummatarū p concubitū: ſed recordare ꝯſuetudinis ſcpturarū ꝙ ſponſi viri: ⁊ ſpōſe vocent vxores. Hec ille. tranſſumptiue in. c. genuit. xxvij. q. ij. Aug. quoqꝫ vbi. ſ. ait. Cōiunx vocat ex pma deſpōſationis fide quā ꝯcubitu nec cognouerat nec cognitur⁹ erat. Quantū vo ad pfectionē educādē plis fuit vex matrimoniū, vt dicit Aug. vbi. ſ. ⁊ in. c. iſtitutū. §. iuxta hanc. xxvij. q. ij. ⁊ magr in. iiij. diſ. xxx. vbi etiā inquit. pfectū matrimonium fuit nō in ſignificatiōe, quia matrimoniuꝫ cōſummatū pfectius vnionē xpi et eccl'ie ſignificat. ſed ex his q comitant cōiugiuꝫ ſ. ex fide: ple ⁊ ſacro. que tria inter xpi parētes fuiſſe aſſerit Aug. in lib. de nup. ⁊ in c. omē. xxvij. q. ij. ⁊ dicto. c. inſtitutū. Magiſter aūt Petrus lōbardus. in. iiij. ſniarū di. xxix. dicit de mrimonio beate virginis. Tanto ſanctius ⁊ pfecti⁹ fuit: quāto a carnali pollutiōe imuni⁹ fuit. Non obſtat mō dictū Hiero. ſ. allegatū. de ꝯhente matrimoniū p⁹ votū ꝯtinētie q peccat. qa rndet Ricar. ⁊ Tho. in. iiij. di. xxx. ꝙ illud itelligitur de illo q abſolute vouit ſuare caſtitatez: qd mr dei nō fecit anteꝙ ioſeph deſponſaret. vt. ſ. declaratū ē, nec etiā feciſſe preſumit: quia ꝙ fecerit votum iſtud ē facti. facta aūt nō pſumunt niſi pbentur. l. i bello. §. facte. ff. de capti. ⁊ poſtli. re. Nō obſtat etiā quod dictū eſt de cōditione adiecta cōtra ſubam mrimonij que impedit mrimonium: quia intelligit quādo poſita fuit abſolute: non autem quādo poſita eſt ſub ꝯditione: ſicut in caſu noſtro. Nā vgo Maria ꝯhens cū ioſeph intēdebat tacite hanc ꝯditionē ſcꝫ de non copulādo carnaliter niſi aliter deus diſponeret. Vel dicendum ſm Albertū vbi. ſ. ꝙ illud qd dicunt iura de cōditione adiecta mrimonio: itelligitur de cōditione inhoneſta. c. ſi. de cōdi. appo. Conditio aūt licita ⁊ honeſta nō impedit mrimoniū. Un ē ſile de voto ꝯtinētie et de pcuratione ſterilitatis ⁊ ſilib⁹: cū etiā coniuges poſt carnalē copulā poſſint votum cōtinentie emittere: ⁊ ſi emiſerit tenent obſuare. vt habet extra de conuerſi. ꝯiu. c. ad apoſtolicā. Et clarius reſpōdēdo dico ꝙ ſi quis poſt votū ſimplex ꝯtinētie matrimoniū cōtrahat: licꝫ peccet, tn tenet matrimoniū. c. meminimus. ⁊. c. conſuluit. ⁊ c. rurſus. extra qui cle. vel vo. ⁊. xvij. diſti. c. ſi vir. et. xxvij. q. ij. c. nos nouimus. ⁊. c. porrectuꝫ. de regu. Beata aūt vgo nō peccauit. quia hoc ex diuina pmiſſione ⁊ iſpiratiōe fecit. Facit ad hoc. l. graccus. C. ad l. iul. de adulte. vbi habet ꝙ illud quod fit lege pmittēte penā nō meret. ⁊. l. iuſte poſſidet. ff. de acquir. poſ. vbi dr. Iuſte poſſidet qui autore ptoris poſſidet. beata enim vgo que dei volūtate ipellēte nupſit, etiā eius inſtigatione pus votū vginitatis fecit. Unde Bern. ſup Miſſus eſt omel. ij. inquit. Deus dedit vgini partū qui ei iam ante ⁊ vginitatis inſpirauerat votum, et humilitatis progauerat meritū. ⁊ omel. iij. iterū dicit alloquēs ipam benedictam vginē. Sermo dei viu⁹ ⁊ efficax ante tibi factus eſt magr ꝙ filius. tuā pus inſtruxit mentez ꝙ indueret carnem. xpo ergo

M

te deuoues exhibere vginē. ⁊ neſcis ꝙ ipſi te exhiberi oporteat etiā matrē. hec ille.

N Deſpōſatio Marie fuit vtilis

Ex quib⁹ omnib⁹ ptꝫ ꝙ iſta deſpōſatio fuit poſſibilis. Fuit etiā vtilis ad multa: vt ait Albertus ibidem. Primo vt matrimoniū bonū oſtēdatur. ſcdo vt dna omniū bonorum nullo bono priuet. tertio vt hoſtis fallatur. quarto vt teſtis caſtitatꝭ habeat. quinto vt origo dne per cōiugē ſuā deſcribat. qꝫ non cōſueuit ſcriptura feminas genealogizare. ſexto vt ab infamia ſeruetur. ſeptimo vt pena caueat. octauo vt a xpo pſecutio tollatur. nono vt fili⁹ dei cōprobetur. ſ. ex teſtimonio Ioſeph cui dixit angelus Matt. j. Noli timere accipere mariā cōiugē tuā. qd em in ea natū eſt: de ſpūſancto eſt. decimo vt dno ſeruiatur. vndecimo vt ſpūale mrimoniū ſignificetur. duodecimo vt parētes ſpūales oſtēdant. tredecimo vt humilitas vginitati cōiungat. decimoqrto vt occaſio incurie de fama vginib⁹ tollat. decimoqnto vt humilitas ⁊ charitas filij dei oſtēdat: qui poti⁹ voluit filius fabri reputari ꝙ matrē infamari. decimoſexto vt matris dignitas humilitati ſocietur. vt quāto maior ſit humiliet ſe in omnib⁹. vt ſit mr dei ⁊ vxor fabri. hec Alber. Sed de his vtilitatibus h breuius ptrāſeo: qꝫ de ipſis tanꝙ de cauſis deſpōſatiōis beate vginis in. iij. parte hui⁹ ſermonis clarius dicem⁹. Ad aliud aūt qd ſupra obiectū eſt de ſimulatiōe. ibidem rndet Alber. ſic. Dicimus ꝙ eſt ſimulatio deceptionis vt in hypocritis. ⁊ eſt ſimulatio humiliatiōis qua quis nō vult magn⁹ vel humilis pdicari. ſed vilis reputari. Primā ſiſatione effugit ſpūſſanctus: in habente aūt ſcdam inhabitat: vt hr Eſa. lxvj. vbi ait dns Sup quē requieſcet ſpūs meus niſi ſup humilē ⁊c. qd vo obijcitur ꝙ cā matrimonij dꝫ eſſe ples. vel cā vitāde fornicationis: Rndet ideꝫ Alber. ſic. Dicimus ꝙ hoc intelligēdū eſt de matrimonio p copulam carnalē cōſummando. iſtius aūt matrimonij cauſe fuerūt: que ſupradicte ſunt. hec ille. Et ſic non obſtant aliqua in cōtrarium adducta.

Pars ſcda huius ſermonis que dicitur tēporalitatis.

O Cuius etatꝭ fuit Maria

q Ueritur p expeditiōe hui⁹ ptis in q etate beata vgo erat qn ꝯtraxit cū Ioſeph ⁊ qn cōcepit dnm: Et reſpōdent quidā doctores inter quos eſt beatus Aug. in li. de mirabilibus ſacre ſcripture. ⁊ Fran. de mayro. ſuper miſſus eſt ſequens Auguſtinū ꝙ videt fuiſſe duodecꝫ annorū. ⁊ hec opinio pōt ſic pbari. Omnia ſctā ſunt rite circa hoc ſctm mrimoniū a ſpūſancto ordinatū, ergo etas legitima eſt ſeruata. ⁊ in ea factū fuit. Etas aūt legitima ad cōtrahendū matrimoniū eſt duodecim annoꝝ in puella. l. qua etate. ff. de teſta. ⁊ inſti. de nupti. in prin. vbi glo. ⁊. l. minorē. ff. de ritu nup. ⁊. c. cōtinebat. ⁊. c. atteſtationes. extra de deſpō. impu. Item cū mirabilia ſint q deo immediate opante fiūt, qnto aliqd eſt mirabili⁹: tāto laudabili⁹ eſt alijs parib⁹. Sed vite pfectio ⁊ vtutū cōſūmatio eſt nobilior in iuuene ꝙ in ſene. arg. in §. optimū. ⁊ ibi glo. in autētica. de mona. col. j. ⁊ quāto laudabilior tāto mirabilior. ergo vbi erit laudabiliſſima erit mirabiliſſima Sed pfectio eſt mirabilior in iuuene: quāto perſona eſt minor. ergo beatiſſima vgo in infima etate qua hui⁹ grē capax fuit deū in ſe ſuſcepit. ⁊ cōſequēter in eadē etate deſpōſata fuit, nā ſpōſa erat qn dei filiū cōcepit. Itē qnto aliqd citi⁹ dat tāto pl⁹ dat. §. pl⁹ aūt. iſti. de actio. Un dici ſolet ꝙ q cito dat bis dat. vt notat glo. in. §. itē ſi ille. inſti. de fideiuſ. Sed beatiſſime vgini tantū dedit deus per incarnationē filij ſui quātū pure creature dare potuit. Ergo taꝫ cito dedit ꝙ cito illa capax fuit. Neſcit eniꝫ tarda molimina ſpūſſancti grā. vt ait beat⁹ Ambro. ſup Lu. ergo ex parte dātis nulla fuit mora dādi. immo videtur affectaſſe dationem. Un ⁊ de filio dei dr pſ. xviij. Exultauit vt gygas ad currēdam viā. ſ. celeriter. ergo ſtatim dedit qn ſuſceptiuū capax fuit. Preterea qn aliquid eſt dubiuꝫ reducit ad intellectuꝫ iuris. vt ait glo. in. l. ſed niſi. ff. de iure do. ⁊ in. l. curat. ff. de admi. tuto. ergo hec deſponſatio in dubio preſumēda eſt fuiſſe facta in pdicta etate duodecꝫ annoꝝ que a iure dr etas ad cōtrahendum matrimoniū legitimū. Albertus aūt ſup miſſus eſt. c. xxxix. dicit ꝙ cum ſupponatur ꝙ in beatiſſima vgine fuit omnis cōgruētia taꝫ ex parte nature ꝙ ex parte grē. ad hoc vt mater dei fieret: credenduꝫ eſt ꝙ in tali etate deum cōcepit qua pfecta fuit in ſtatu corporis ⁊ quātitate. ⁊ ꝙ circa eandem etatē deſpōſata fuit tantū ante qnantum ſpōſalia ſolent pcedere matrimoniū. videlicꝫ circa duos mēſes. Ad illud autē qd ſupra dr ꝙ mirabilior ⁊ laudabilior eſſet in

iuuētute iſta perfectio? Rn̄det Alber. ibi-
dem dicens. Dicimus ꝙ cū nihil ſit lauda-
bile niſi aliquo modo depēdeat ab arbitrij
libertate. ⁊ ab habitu ꝟtutis: nō ſtatiꝫ illud
fieri debuit cum beata ꝟgo libero arbitrio
vti potuit. ſed interuenire debuit temporis
ꝓtractio in quo fieret ⁊ meritoꝝ accumu-
latio. ⁊ purificationi quam acceperat ma-
ior in vtero ſuccederet depuratio ⁊ virtu-
tum exercitatio. vt omnium virtutum api
ce ſublimata. de congruo ſuo ſingulari
merito: mūdo ſubueniret perdito: ſaluato-
rem giguēdo. Et ſic ptꝫ ꝙ nō ſtatim deus
hoc donū dedit cū ei⁹ beatiſſima ꝟgo capax
fuit. ſed quia nō tm̄ dedit: ſed cōgruentiſſi
mo modo tunc deum ſtatim dedit qn̄ ſuſce
ptiuū cōgruentiſſimo modo capax fuit. vt
nō eſſet tm̄ datū optimū: ſed donum perfe
ctum ⁊ ꝑfectiſſimo modo datū. Nec illa ve
locitas donū duplicat que tēporis cōgrui-
tatē anticipat. ⁊ a dato modum dandi de-
format. ⁊ a recipiēte gloriam minuit. ⁊ di-
gnitateꝫ recipiēdi ab ipſo excludit. hec ille.
Que cōfirmari poſſunt per argumentū qd̄
idem doctor facit ibidem dicēs. Cōtra gra
uitatem moꝝ ⁊ honeſtatem eſt acceleratio
matrimonioꝝ. immo in omni re celeritas
nimia nō laudatur. l. j. C. de excu. rei iu. Nā
nimia celeritas dr̄ priuigna iuris. argu. in
c. pēderet. l. di. ⁊ §. ſed aliud. v. q. v. In iſto
autē matrimonio ſanctiſſimo nihil incon-
gruū fuit vel inhoneſtū. ergo expectatū fu
it tēp⁹ oportuniſſimū ⁊ honeſtiſſimū. Itē
a corꝑe beate ꝟginis debebat formari cor-
pus xp̄i perfectiſſimū ſm̄ naturā. cuꝫ ergo
ex tali ⁊ ex magis tali magis tale fiat: de-
buit eius corpus eſſe perfectiſſimū ſm̄ na-
turā ad generationē. quia nemo pōt aliqd
ad alium trāſferre niſi eo modo quo ipſe il
lud hꝫ. c. nemo plus. de reg. iu. lib. vj. ⁊ l. ne
mo. ff. eo. ti. ⁊ c. nuper. de dona. inter vi. ⁊
vxo. ⁊ c. diabertū. ſ. q. vij. ⁊ c. quomodo. de
conſe. di. iiij. Ex quib⁹ videtur ꝙ beata ꝟgo
debuit cōcipere filiū dei in ea etate que ꝑfe
ctior eſt ad cōtrahenduꝫ matrimoniū ⁊ ge
nerādum perfectiſſimū filiū. Dicit aūt phi.
in lib. de animalibus ꝙ mulier in. xviij. an
no eſt magis idonea ad cōſummandū ma-
trimoniū generandum filios ꝑfectiſſimo
Rn̄ſio ad q̄ſtionem — modo. ergo ⁊c. Ad hāc queſtionē volēs
reſpōdere: dico ꝙ de tēpore hui⁹ deſponſa-
tiōis ⁊ cōceptiōis xp̄i nihil determinatū in
ſacra ſcriptura repit. vn̄ ⁊ difficile eſt ſcire

Et ideo ſuper illud Proū. penul. Tria ſunt
mihi difficilia ad cognoſcēdū. ⁊ quartū pe
nitus ignoro. exponit Nico. de lyra ſm̄ vnā
trāſlationē. i. viā xp̄i in ꝟginis vtero i ſua
incarnatiōe. Dr̄ tn̄ in legenda btē ꝟginis:
ꝙ cū ipſa bn̄dicta ꝟgo eſſet. xiiij. annoꝝ. ſū-
mus pōtifex ꝓceptuꝫ fecit: vt oēs ꝟgines
in tēplo educate que ad etatē q̄ttuordecim
annoꝝ ꝑuenerit ad domū parentū ſuoꝝ
reuerterētur vt legitimo matrimonio tra-
derent. Cū autē oēs alie ꝟgines huic ꝓce-
pto obediſſent. ſola btā ꝟgo in tēplo remā-
ſit: dicēs ꝙ nō poterat tenere viā carnalis
mr̄imonij. qꝛ a parētib⁹ ſuis fuerat ꝑpetuis
dei ſeruitijs dedicata. ⁊ etiā ipſa perpetuā
deo ꝟginitatē ex voto mentali ꝓmiſerat.
Semel aūt deo dicatū nō eſt ampli⁹ ad hu
manos vſus trāſferendū. c. ſemel. de reg. iu.
li. vj. ⁊ c. mācipia. de rex ꝑmu. ⁊ c. ligna. de
cōſe. di. j. ⁊ c. q ſemel. xix. q. iij. Que audiēs
ſummus pōtifex. ex vna parte timebat of-
fendere deū ſi eā ad frāgendum votū caſti
tatis cōpuliſſet. cuꝫ ꝑ ꝓphetam dn̄s dicat.
Uouete ⁊ reddite. pſ. lv. ⁊ iterū. Redde al
tiſſimo vota tua. pſ. xlix. Alia ꝟo ex parte
metuebat inducere nouā cōſuetudinē in po
pulo dei de ſeruāda ꝟginitate cōtra prece-
ptū primis parētib⁹ datā de multiplicāda
ꝓle. Gen̄. j. Qua ex re habito cōſilio cū ſa-
piētioribus ⁊ antiquiorib⁹ ꝓpſitoēs reſpō-
derūt in tam difficili ⁊ inſolitare ad oracu-
lum diuinū eſſe recurrēdū. q̄ quibuſcūqꝫ re — Ad deū recurrē.
bus etiā deſperatis modū ⁊ ordinē ponere
pōt. l. j. §. j. C. de vete. iu. enu. cui⁹ volunta-
tē ſemꝑ debemus inq̄rere ⁊ cōſiderare vt
ei bn̄placiti eſſe videamur. vt i aut. de trie.
⁊ ſemiſ. in ꝑn. Cū igitur oēs in orōne deuo
te perſiſterēt: rogātes deum vt quid in hac
cauſa faciēdum eſſet illis reuelaret. ſtatim
cūctis audiētibus in loco ꝓpitiatorij facta
eſt vox dicēs: ꝙ oēs qui erāt de domo ⁊ fa
milia dauid abiles ad cōtrahēdū matrimo
niū ad tēplū ante altare cōuenirēt ſinguli
virgā in manu ferētes. ⁊ cui⁹ virga fron-
duiſſet ⁊ floruiſſet ⁊ ſuꝑ ſummitatē ei⁹ ſpi-
ritusſanct⁹ in colūbe ſpecie deſcendiſſet ſm̄
Eſa. vaticiniū. xj. c. vbi dr̄. Egredietur ꝟga
de radice ieſſe ⁊ flos de radice ei⁹ aſcēdet: ⁊
requieſcet ſuper eū ſpūs dn̄i. ille eā deſpōſa
ret tanq̄ ſibi a dn̄o deputatā. Cū ergo oēs
virgā ſuā portātes ordinato tꝑe ad tēplū
cōueniſſent ⁊ corā altari ſe p̄ſentaſſent. ſo-
la virga Joſeph inter oēs alios de domo

dauid ſtatiꝫ fronduit ⁊ flores emiſit: ac ſpi
ritusſanctus in eius cacumine in ſpecie co
lūbe deſcēdit. Quapropter acclamātib⁹ cū
ctis ad tam grāde miraculū. ſacratiſſimaꝫ
virginē ipſi Joſeph tanq̄ digno tam egre
gia cōiuge in ſpōſam dederūt. Poſito ergo
ꝙ vt in dicta legenda dr̄: ⁊ a multis tenet
beata ꝟgo cū eſſet etatis annoꝝ quattuor-
decim deſpōſata fuit: Rn̄deri poſſet ad di
ctum phi de idoneitate perfecte generandi
filios a femina in. xviij. anno. ꝙ loquit de
cōi curſu nature. nō aūt vbi eſt ꝑfectio na-
ture ⁊ gratie que perficit naturā. vt habet
in. ij. ſen. di. xxvij. ⁊ ꝑ Alexā. de ales in. iij.
par. ſum. in tractatu de grā. ſicut fuit i bea
ta ꝟgine. vn̄ dici pōt ꝙ ipa fuit felici du-
plomate vſa. vt in ſimili dicit glo. inſti. de
nup. in prin. ⁊ allegat legē cōtinuus. §. cuꝫ
ita. ff. de ꝟbo. ob. Ante etatē em̄ cōmunem
ad cōcipiēdum reperiunt alique mulieres
cōceptioni apte. c. puberes. de deſpō. impu.
⁊ c. ꝓpoſuiſti. de ꝓba. Si ergo h̄ hn̄t aliq̄
ex bonitate nālis cōplexiōis vt etiā an̄ duo
decimū annū cōciꝑe poſſint: multo magis
beatiſſima ꝟgo hn̄s perfectionē nature et
grē potuit eſſe perfecte idonea conceptioni
perfectiſſime filij dei in anno. xiiij. Maior
eſt em̄ ꝟtus grē q̄ nature. vt ꝓbat beatus
Amb. in li. de ſacra. trāſſumptiue in. c. re-
uera. de cōſe. di. ij. videtur ḡ cōior opinio ꝙ
gl'ioſa ꝟgo cōpleuerat annū. xiiij. ⁊ itraue
rat. xv. qn̄ cōcepit ſaluatorē mūdi. Naꝫ licꝫ
ante illā etatē. ſ. in. xij. anno potuiſſet gene
rare ſicut alie. ⁊ multo meli⁹: tn̄ videtur di-
cendum ꝙ deus voluerit hāc deſpōſationē
fieri nō ita accelerate rōne maioris hone-
ſtatis ⁊ grauitatis moꝝ. vt ſupradictuꝫ eſt.
Et ꝓpter hāc cām ꝟgines educate in tem-
plo nō tradebant nuptui in. xij. anno. licꝫ
tūc eſſent nubiles. ſed in. xiiij. Quā etatem
nō trāſibant ꝓpter periculū. iuxta illud. j.
ad Coꝛ. vij. ꝓpter fornicationē vitandam
habeat vnaqueqꝫ mulier virū ſuum ⁊c. In
hac ergo etate voluit xp̄s matrē ſuā deſpō
ſari nō rōne alicuius ꝑiculi. ſed qꝛ tūc erat
perfectiſſime apta ſue cōceptioni que in de-
ſpōſata virgine fieri debebat. vt in ſequēti
parte hui⁹ ſermonis oſtēdetur. Noluit autē
hāc ſuā incarnationē vlteri⁹ ꝓrogari rōni
P — bus p̄allegatis. Si aūt queratur cuius
etatis erat Joſeph qn̄ beatiſſimā virginem
deſpōſauit: Dico ꝙ circa h̄ eſt duplex opi-
nio. Quidā em̄ dicūt ꝙ erat ſenex: ſicut le-

gitur in libro de infantia ſaluatoris. vnde
etiā dr̄ ꝙ qn̄ iuit ad tēplū cū alijs de fami-
lia dauid: portabat virgā ſuā abſconditā ti
mens forte derideri ab alijs ꝙ cū eſſet vetu
lus vellet nubere: perrexit tn̄ ad tēplum ne
faceret ꝯ mandatū ſummi ſacerdotꝭ ex ꝑte
dei factū. in quo oēs qui erāt nubiles de ꝓ
genie dauidica tenebātur cū virga p̄dicta
ad ipm̄ tēplū ꝓficiſci. Qn̄ ꝟo ſua virga flo
ruit ipſe Joſeph cognoſcēs ꝑ hoc miracu-
lum. maxime ꝑ reuelationē ſpūſſancti q̄ in
colūbe ſpecie ſuꝑ ipſaꝫ virgā ſuā apparue-
rat ꝙ hec delicata puella ſibi debebatur in
ſpōſam. ⁊ ꝙ hec erat diuina volūtas vt eā
deſpōſaret: licꝫ cū rubore ipam virgā ſic flo
ridam in publicū videndā ab omnib⁹ protu
lit. atqꝫ ꝓtinus bn̄dictā virginē deſponſa-
uit. Ad argumentū autē qd̄ fit ꝯ hanc opi
nionē. ſ. ꝙ nō videt cōueniēs fuiſſe ꝙ vna
puella ſic delicata nuptui: traderet ſponſo
antiquo? Rn̄dent tenētes hāc opinionē ꝙ
hoc fuiſſet incōueniēs ſi hoc matrimoniuꝫ
factū eſſet cā ꝓcreāde prolis. vel ꝓpter vi-
tandam fornicationē ſed ꝓpter nullā harū
cauſaꝝ cōtractū fuit. Sed ſanctiſſima volū
tate diuina ita peractū eſt mult̄ de cauſis:
quas licꝫ nr̄a fragilitas intelligere ad ple-
nū nō poteſt. qꝛ ꝟa eſt ſn̄ia Pauli ad Ro.
xj. dicētis. O altitudo diuitiarū ſapiētie ⁊
ſcie dei q̄ incōprehēſibilia ſunt iudicia ei⁹
⁊ inueſtigabiles vie eius. c. ſi ex bono. de pe
ni. di. iiij. tn̄ cuꝫ beato Auguſtino dicere de-
bemus. Si rōne facti ꝓfunditatem iudicij
dei penetrare non poſſumus: manifeſte tn̄
ſcimus verū eſſe ⁊ bonū omne quod facit.
Quāuis aūt dicat ꝓpheta pſ. xxxv. Iu — Cāe huius deſponſationis
dicia dei abyſſus multa tn̄ p̄dicti doctores
hui⁹ deſpōſatiōis aſſignāt duas cauſas. ſ.
ꝙ deus voluit matrem ſuam deſponſari ſe
ni vt appareret hanc deſponſationem non
libidinis cauſa fieri: ſed ſolum ex obedien-
tia ſui beneplaciti ⁊ precepti. Item propter
confutationem hereticorum quos ſciebat
debere opinari ⁊ predicare ꝙ Joſeph ha-
buit filios carnales ex beata maria et cum
ea ſtetit matrimonialiter ſaltem poſt par-
turitionem filij dei. Quorum iniqua et
peruerſa opinio potuiſſet colorari ex Jo-
ſeph iuuentute. Alia eſt opinio ꝙ Jo- — Opinio gerſōis
ſeph eſſet iuuenis pulcher et decorus. Et
inter alios doctores hanc opinionem te-
nentes: eſt magiſter Johannes gerſon can
cellarius pariſienſis in ſermone de nati-

uitate beate virginis marie.conſideratio⸗
ne.iij.vbi ait. Nō oportet credere ipm̄ Jo⸗
ſeph iuſtū virū marie.ſenio fractū.debilita
tū.aūt frigidū fuiſſe dū nupſit marie ado
leſcētule:ad ſaluādum caſtiſſimū atqꝫ pu⸗
diciſſimū cū ea cōiūctū. Potuit naqꝫ plus
opari ſpūſſanctus in cōſeruādo caſtitatem
ipſiꝰ Joſeph ꝑ repreſſionē vel extinctionē
fomitis originalis in ipō ꝙ̄ ſenectus vel ſe
niū operetur.etem̄ quis neſciat quoſdā ſe
nes ſeptuagenarioſ aut octogenarios ſpur
ciſſimis ⁊ fediſſimis libidinibꝰ exarſiſſe eū⸗
tes poſt deſideria ſua ⁊ in adinuētionibus
ſuis turpiſſimis:quales etiam vel cogitare
vel dicere pudor eſt fetore cōputreſcentes.
Senſit aūt ꝟginitatis grām qui dixit.ſcio
ꝙ cōtinēs eſſe nō poſſum niſi dederit deꝰ.
hec ille. Hanc ꝟo ſniam poſuit Salomon
Sap.viij. Jbidē etiā ꝓbat ꝑdictus doctor
Joſeph nō fuiſſe ſenē:ſed iuuenem.⁊ dicit.
Nec vrget in oppoſitū libellus de infantia
Quod Joſeph fuit iuuenis — ſaluatoris.quia iure dānatus eſt. Mouet
aūt ad hoc pie credendū multiplex rō. Pri⸗
mo ꝓpter myſteriū ꝓpheticū quo dicit in
Eſa.ſ.lxij.c.letabitur ſpōſus ſuper ſponſā
⁊ habitabit iuuenis cū virgine. Ubi glo.in
terlinearis ⁊ ordinaria dicit.ſ.Joſeph cum
Maria. Mouet etiā ad hoc finis ⁊ rō de⸗
ſpōſationis marie cum ioſeph. Que rō du
plex ꝑncipaliter aſſignat. Una ꝓpter mi⸗
ſteriū ⁊ obſequium ꝑſtandum ipſi marie ⁊
puero ieſu eūtibus in egyptū illicqꝫ manē⸗
tibus ⁊ inde remeātibꝰ ⁊ cōſequēter vſqꝫ ad
perfectā etatē. Cōſtat aūt ꝙ ad talia non
fuiſſet idoneus hō ſenio cōfractꝰ ⁊ ipotens
qui eget amplius vt ei miniſtret ꝙ̄ mini⸗
ſtret qui oneroſior marie ꝙ̄ obſequētior ex
titiſſet. Altera rō fuit ad cōſeruādam ma⸗
rie famā apud perfidos iudeos.⁊ ad incar
nationis myſteriū celandum demonibus:
que rō ceſſaſſet ꝓrſus ſi Joſeph ſenex frigi
dus ⁊ maleficiatus palā apparuiſſet. Ta
lis em̄ quo pacto credi potuiſſet alicuiꝰ pa⸗
ter infantis. Queret igitur aliqs.cur ſe⸗
Cur Joſeph ſenex depingit. — nex depingitur? Cui rn̄deo ꝙ depingit ali⸗
cubi ſenex ꝓpter mētis maturitatē ⁊ caſti⸗
tatꝭ virtutē.ſicut dicit ſapiēs:ꝙ etas ſene⸗
ctutis vita immaculata.ſ.Sap.iiij.c. Quo
cōtra dicit ꝓpheticus ſermo: ꝙ maledictꝰ
puer centū annoꝝ.ſ.Eſa.lxv. Uel ideo pin
gebatur ſenex ab initio naſcētis eccleſie dū
Marie perpetua virginitas nōdum vt mō
radices fixerat in cordibꝰ fideliū.ne ſuſpica
rentur carnale aliquid de Joſeph ⁊ maria.
Et hinc fortaſſis omiſſa eſt ſolennizatio de
tam venerādo letoqꝫ cōiugio. Depictū tn̄
inuenimꝰ Joſeph in etate iuuenili. Uel dic
illud Oracij in poetria.pictoribꝰ atqꝫ poe⸗
tis. Quodlibet audēdi ſemꝑ fuit equa pote
ſtas. Jdē qꝫ doctor in ſua ioſephina metri
ce inquit. Ergo Joſeph reputaſſe ſenē fece⸗
re ſeniles. Jn ſe ꝟtutes.vel nec carnal ha⸗
beret. Suſpitio de te quicꝙ̄ carnale Ma⸗
ria. Donec ꝟginitas tua fixa fidelibꝰ eſſet.
Cordibus.inde minor eſt mētio de Joſeph
acta. Nō ſubito totam ſe mōſtrat grā mun
do. Nūc ſecus eſſe decet dum toto creditur
orbe. Copula ꝟginea vobis ſine labe fuiſ⸗
ſe Munda.decēs.cauta celeſti par ⁊ hone
ſta.hec ille. Rō aūt principalis quare eccle
ſia ſic fecit eū depingi ſenē maturū ⁊ gran
deuū fuit ad amouēdā predictā hereticoꝝ
opinionem. Uidetur ergo iſtis nō incōue⸗
niēter tenēdū ꝙ Joſeph erat iuuenis pul
cherimus ⁊ formoſiſſimus:vt eſſet ſimilis
ſue ſpōſe pulcherrime ⁊ formoſiſſime. ⁊ ꝙ
ſicut excepto xp̄o nullꝰ vir aut mulier vnꝙ̄
fuit pulchrior beata ꝟgine.immo nec tāte
formoſitatꝭ:ita excepto ipſo dn̄o ieſu ⁊ mr̄e
eius nullus vir aut mulier fuit vnꝙ̄ formo
ſior ſancto Joſeph.immo nec tāte formoſi
tatis.⁊ ſilr eſt dicēdū de nobilitate.ſapien
tia.puritate.ꝟtuoſitatibꝰ ⁊ gratijs gratis
Probatio huiꝰ opinionis — datis ⁊ gratū facientibus. Et pōt hec opi
nio ſic ꝓbari. Nā credendū eſt ꝙ oīa que
cōdecentia ſunt ad honeſtū ⁊ cōſolatorium
matrimoniū deꝰ voluerit eſſe in mr̄imonio
ac deſpōſatiōe matris ſue bn̄dicte. Sed vt
dr in cronica de nugis phoꝝ. Cleobolꝰ vnꝰ
ex ſeptē ſapiētibus dixit: vxorē eſſe ducen
dam.ex paribus.⁊ ecōtra.vn̄ Ouid.in epi
ſtolis inqt. Si qua voles apte nubere:nu⸗
be pari.vera eſt em̄ illa eiuſdē poete ſenten
tia vbi.ſ. Quā male inequales veniunt ad
aratra iuuēci. Tam ꝑmitur magno cōiuge
nupta minor.ergo videtur ꝙ in h̄ ſacratiſſi
mo mr̄imonio diuina inſpiratiōe facta fue
rit oīs ſil'itudo poſſibilis inter ſpōſā ⁊ ſpō
ſū ſuū ſibi ab eterno deputatū ⁊ ꝑparatū.
Et ad hoc applicari poſſet illud qd̄ inquit
glo.in c.quāto.de diuor.ſ.ꝙ matrimoniū
nō dꝫ claudicare. Quis ad aliud ꝓpoſitum
direxit. Jtē illud qd̄ dicūt iuriſte ꝙ matri⸗
moniū dꝫ cōtrahi cū eqli.l. creditor.§.j.ff.
manda. Et hanc rationē approbās magr
Johannes gerſon vbi.ſ.ait. Sicut decuit

Mariā.vt ſumma puritate niteret.ſic de⸗
cuit vt haberet ſuo modo ſpōſū puriſſimū
qui cū perpetua ꝟgine.virgo prius ac po⸗
ſterius permaneret. Uterqꝫ regali ꝓgenie
renitens ⁊ illuſtris. Uterqꝫ ſanctificatio⸗
nē in vtero recipiēs.hec ille. Qui etiam in
eiuſdem ſermonis ꝯſideratione ſcd̄a inqt.
Maria de qua natus eſt Jeſus ſicut fuit
in vtero ſanctificata priuſꝙ̄ naſceret.ita de
Joſeph ꝟginali viro ſuo pia credulitate cre
di pōt ꝙuis nō omnino ſil'iter. Poteſt for⸗
ſitan hec diſſimilitudo notari in hoc ꝙ Jo
ſeph poſt originale cōtractū ſanctificatꝰ eſt
in vtero baptiſmo flaminis:ſicut Johānes
baptiſta ⁊ alioꝝ plurimi. Sic em̄ in officio
hieroſolymitano de Joſeph cōpoſito conti
netur. Mariam ꝟo ita ꝑuenit grā ſanctifi
cās vt ꝙuis lege cōi teneretur obnoxia ori
ginali:iuxta cauſas vniuerſales gn̄atiōis
ab Adam traducte.nō ſic aūt filius eiꝰ Je⸗
ſus:qr nō ex virili cōcubitu genitꝰ eſt.nihi⸗
lominus ipſa ꝟgo Maria lege priuata ac
priuilegiata ſic ꝑuenta eſt vt nequaꝙ̄ illud
pctm̄ originale cōtraheret ⁊ qm̄ hoc ⁊ potu
it ⁊ decuit fieri.vt ꝑfectiſſimus ſaluator fi
lius eius perfectiſſimū in ſua matre modū
ſaluatiōis impēderet:taliter eā ſanctificā
do a pctō vt ī illud in qd̄ aliqn̄ caſura erat
ipſo ſanctificāte ⁊ grām infundēte nō cade
ret.⁊ ita cōtereret caput ſerpentis antiqui
nūꝙ̄ ab eius pede cōtrita.hec ille ad lr̄am.
Qui etiā in ſequēti cōſideratiōe inqt. Ma
ria ſicut habuit repreſſionē fomitis origi⸗
nalis ne in vitioſā exardeſceret cōcupiſcē
Joſeph habuit fomitis repſſionem. — tiā.ſic de Joſeph ꝟginali ſpōſo ſuo intelli⸗
gi pie pōt:ꝑſertim dū matrimonialiter ei⸗
dem cōiunctus eſt.vn̄ ſicut Maria potuit
ex ſnīa dicere illud Sare vxoris Thobie iu
nioris filie Raguelis. Tu ſcis dn̄e qr nūꝙ̄
cōcupiui virum.⁊ mūdam ſeruaui animā
meā ab omni cōcupiſcētia.virū aūt cum ti⸗
more tuo nō cū libidine mea cōſenſi ſuſci⸗
pere Thob.iij. Sic ipe Joſeph potuit apud
deū gloriari dicēs. Tu ſcis dn̄e quia nūꝙ̄
cōcupiui feminā.⁊ mūdam ſeruaui animā
meā ab omni cōcupiſcētia.vxorē autē cum
timore tuo:nō cum libidine mea cōſenſi ſu
ſcipere. Teſtis ⁊ aſſertor huius ſnīe nobis
eſt Hieronymus in libello de ꝑpetua ꝟgi⸗
nitate Marie cōtra Heluidiū. Similiter
Hugo de ſancto vict.in tractatu de coniu
gio beate Marie ⁊ alij ſancti ꝙplurimi.
Joſeph igitur priuſꝙ̄ iungeretur cum ꝟgi⸗
ne Maria corruptus vel vxoratus non fue
rat. Et hoc maxime ꝯcludimus ex eo. quia
ſi matri ſue dn̄s iam ꝑuecte neminē dare
cuſtodem voluit niſi virginē.ſ. Johannem
euangeliſtā Joh.xix. quāto magis exiſti⸗
mandū eſt ꝙ hoc fieri voluit in adoleſcētio
ri etate:hec ille.⁊ hec ratio fuit Nico.de ly
ra ſuper Mat. Dicitur em̄ in cōi ꝓuerbio.
nō dare el bono bochono in mano del gio⸗
to.⁊ ideo tam pulchra puella nō debuit da
ri cuſtodiēda niſi pudiciſſimo ꝟgini. Hanc
quoqꝫ ſnīam ponit ꝑdictus Johānes ger⸗
ſon in ſua ioſephina di. Corrupto nunquid
fuerat ſociāda puella.que grandeua fuit ſo
li cōmiſſa Johāni? quaſi dicat:non. Se⸗
quitur aūt idem doctor in ꝑdicto ſermone
⁊ cōſideratiōe dicēs. Similiter filꝰ Jeſus
ſicut nō voluit naſci:ita nec nutriri niſi in
puritate ꝟginali. Porro Joſeph ſi ab vxo
re poſt immediatū tēpus nuptiarū conti⸗
nuit ſemetipſū ſicut euāgeliſte teſtimoni⸗
um hꝫ ꝙ nō cognoſcebat eā donec peperit
filiū ſuū primogenitū Mat.j. Et hoc pro⸗
pter reuerentiā tāti ſacramēti.tantiqꝫ my⸗
ſterij.hic apertiſſime datur intelligi ꝙ nec
poſt partū cognouit eā:qm̄ vrgentior erat
ratio tūc ꝙ̄ prius vt ab eius cognitiōe abſti
neret. Et hoc nobis nō vt dubiū:ſed vt cer⸗
ta fide tenēdum inſīgitur ꝙ Maria poſt
partū inuiolata ꝑmāſit. Addamus ꝙ Jo⸗
ſeph cū eſſet vir iuſtus Mat.j. Cū preterea
fomitem originalis peccati vel repreſſum
vel extinctū haberet:ita em̄ decebat fieri ne
Marie ſpecioſitas vel familiaritas ſibi ce⸗
deret in ſcandalū vel ruinā.ipſe ex cōuictu
⁊ cohabitatione familiari Marie non mo
uebatur ad libidinē ſed ad caſtitatē:tā ex
repreſſiōe hmōi fomitꝭ in ſeipo.ꝙ̄ ex Ma⸗
rie virtute ⁊ merito:ꝙ̄ ex diſciplinato con⸗
uerſatiōis modo. Hic figuraliter pōt intel
ligi de ſunamite que erat puella pulchra ni
mis.⁊ dormiebat cū Dauid.qui tn̄ non co
gnouit eā.nec in eius cōcupiſcētiā quomo⸗
dolibet exarſit.iij.Reg.j. Sic enim certiſſi
mū eſt de Maria cōiuge ſua ꝙ ex cōuictu
ſeu aſſociatione viri nulla eā carnis titilla⸗
tio.nullus pruritꝰ.nulla illecebra ꝑueniēs
rationē vel inobediēs ſibi vexabat eā.alio⸗
quin peccaſſet ſaltem venialiter.qd̄ Augu
ſtinus negat.negant ⁊ doctores. Quia gra
tie plenitudinem habuit ad vincendum ex
omni parte peccatū:plus ꝙ̄ Adam ex origi
nali iuſticia. Tradit dn̄s Bona.h̄ ſe ha⸗

nemo concupiſcebat

buiſſe a iudeoꝝ fideli narratione ꝙ nullus
ex aſpectu glorioſe virginis quãuis eẽt pulchra
nimis vrebatur aut inflãmabatur ad fedaꝫ
carnis cõcupiſcẽtiã: ſed eã potius extingue
bat ille diuin⁹ aſpect⁹ quaſi frigidus quidã
ex oculis ros virgineus ſpiraret vel efflueret
a mẽte ſua caſtiſſima. Cũ Maria igit̃ grã
plena fomitẽ reprimẽte manſit Joſeph re-
pletus gratia pctm̃ ſaltẽ mortale quodlibꝫ
ſuperãte. Nouit Maria myſteriũ incarna
tiõis a ſeculis abſcõditũ angelo nunciãte:
nouit ⁊ Joſeph admonit⁹ in ſomnis ab an
gelo, ⁊ vt exiſtimo pie prius edoct⁹ familia
riter a Maria. Sicut beatã Ceciliam legi
mus Valeriano ſpõſo ſuo dixiſſe. Eſt mihi
myſteriũ qd̃ tibi reuelem amãtiſſime iuue-
nis ſi tota illud fide cuſtodias ⁊c̃. Quid ni
fuerit audẽtior diuio cõfidẽs auxilio Ma
ria erga ſponſum ſuũ Joſeph pudiciſſimuꝫ
cũ eſſet iuſtus ꝙ̃ Cecilia erga Valerianuꝫ
quẽ vrgebat impetus nuptiaruꝫ? Turbata
eſt Maria in angelica ſalutatione: ſed nõ
cõturbata vel incredula. Turbatus eſt ipſe
Joſeph ad ſtupẽdum tante nouitatis mira
culum: ita vt nollet Mariã traducere, non
tñ cõturbatus vel culpabiliter incredulus,
ſed ſtupor quidã apprehẽderat eũ, ſicut de
Petro legimus Lu. v. dum ait ad Jeſum.

Joſeph cõuerſatio cum Maria

Exi a me dñe quia peccator ſum. Joſeph ei
ſimiliter cõiungi cõiugio tam excellentiſſi
me virginis indignũ ſe iudicabat. Propte-
rea nõ ex credulitate ſuſpitioſa: ſꝫ ex pfun-
diſſima humilitate videtur Mariã tradu
cere noluiſſe. ſꝫ quaſi dixiſſe. Exi a me dña
quia peccator ſum. Hinc angelus ad eum
Mat. j. Joſeph fili Dauid noli timere acci
pere Mariã cõiugem tuã. Non dixit. noli
incredulus eſſe. Viſitauit Maria Zacha-
riam ⁊ Helizabeth. Nõ dubiũ quin de licẽ-
tia a cõſenſu viri ſui Joſeph, tam de ſacra-
mento incarnatiõis inſtructi. viſitauit ⁊ Jo
ſeph de illo tũc. vel in ſolẽnitate paſchali q̃
ꝓxima erat. ⁊ ad quã ire iubebat lex in hie
ruſalem. Decãtauit canticũ Maria. Ceci-
nit ⁊ ipſe Zacharias. Nõ dubiũ quin par-
ticeps ⁊ cõſcius canticoꝝ iſtoꝝ Joſeph exti
terit. Cõgratulata eſt Maria cum ceteris
parẽtibus ⁊ cognatis ipſi Helizabeth pu-
erpere dũ Johannẽ enixa eſt. a qua cõgra-
tulatione Joſeph alienus nõ fuiſſe putan-
dus eſt Maria filiũ ſuũ primogenitũ mox
vt natus eſt adorauit cũ gaudio ⁊ exultati
one Joſeph ab hoc adorationis gaudio et

exultatiõe nequaꝙ̃ alien⁹ fuiſſe credẽdus
eſt. Maria cõſeruabat oĩa que dicebant̃ de
puero Jeſu ꝑ paſtores, ꝑ tres magos. per
Symonẽ. per Annã. ⁊ ꝑ ceteros cõferens
in corde ſuo ⁊ admirãs nõ ex ignorãtia ſꝫ
ex inſolita myſterij reuerẽtia. ⁊ Joſeph ſil̃r
Naz ſcriptũ eſt. ſ. Lu. ij. ꝙ erat pater Jeſu
⁊ Maria admirãtes ſuꝑ his que dicebant̃
de puero. Obediuit Joſeph angelo iubenti
in ſomnis vt acciperet matrẽ cũ puero ⁊ fu
geret in egyptũ Mat. ij. obediuit ⁊ Ma-
ria noua illa puerpera ⁊ delicata iuuencu-
la nocte cõſurgẽs. In qua peregrinatione
laborioſiſſima dicere poterat vterqꝫ ad do
minum cum pſalmiſta pſ̃. cxviij. Cantabi
les mihi erant iuſtificationes tue in loco
peregrinationis mee. Quis autem ſuffi-
cienter exiſtimare poſſit egreſſum pro-
greſſum, ⁊ ingreſſum peregrinationis il-
lius ſeptennalis? Quantus fuerit hic la-
bor dolor ⁊ timor ⁊ quãtus inde diuinoꝝ ſa
por ⁊ dulcor. Ex mutua collatiõe ⁊ allocu-
tione Joſeph cũ Maria ⁊ ãboꝝ cũ puero ie
ſu, ex recogitatõe tandẽ diuini ꝯſilij ſuꝑ re
dẽptione generis hũani. Quis det interfu
iſſe collocutionibus hmõi? Quis ꝑegrinã-
tibus his cõceſſerit aſtitiſſe? Quis hycono
miã illã honeſta paupertate gratiſſimã vi
ri ⁊ vxoris cum filio vbi pro famulo dabat̃
aſinus cõſiderare poterit? Si vetus illa ma
ter Helizabeth exclamauit ꝓphetice aduẽt
cam marie ſalutationẽ. Si exultauit p̃ gau
dio Johannes infans in vtero ſuo, quid ex
cõtinua cohabitatiõe ⁊ allocutiõe cũ Ma-
ria ⁊ puero ieſu iuſtus Joſeph accepit diui
ne cõſolationis ⁊ illuminatiõis dici neqt?
Quis det hymnũ de cãticis ſyon: ex Ma-
ria ſuauiter audiſſe in terra aliena? Quis
det eam baiulantem in vlnis ſpecioſum
forma pre filijs hominum: que blandiebat̃
arridẽti. que cõdolebat vagiẽti. que frequẽ
ter tibi viro ſuo Joſeph baiulãdum: fouen
dum: oſculandũqꝫ tradebat vidiſſe hec Jo
hãnes gerſon. vbi. ſ. Qui etiã in quarta
cõſideratione eiuſdẽ ſermonis ſic dicit. Qr

Joſeph fuit pat̃ Jeſu

corpus Marie fuit ipſius Joſeph iure ma
trimoniali quo fit mutua trãſlatio corpis
viri ad mulierẽ ⁊ ecõtra. ꝓinde Joſeph di-
ctus eſt pater Jeſu xp̃i nedum a iudeis ſic
putãtibus: ſed ab ipſa etiã virgine Maria
dum filio ait Lu. ij. Ego ⁊ pater tuus dolẽ
tes querebamus te. Fuit itaqꝫ ioſeph pater
Jeſu reputatiõe, fuit pater curatiõe, qꝛ nu-

tricius. Fuit tertio pater generatione non
quidẽ ſua: ſꝫ Marie vxoris ſue, cooperãte
ſpũſancto, ⁊ quodãmodo vices Joſeph ge
rente nõ virili ſemine ſed myſtico ſpirami-
ne. Propterea pater quidẽ Joſeph nõ na-
turalis ſed legalis pueri Jeſu dici põt. cui
ſpũſſanctus ſuſcitauit ſemẽ carnali valen-
tius. Natus eſt igitur ieſus in terra ſeu fun
do ipſius Joſeph. De qua terra exclamat
Eſa. xlv. c. Rorate celi deſuꝑ ⁊ nubeſ pluãt
iuſtũ: aperiat̃ terra ⁊ germinet ſaluatorẽ.
Et pſ̃. lxxxiiij. ait. Veritas de t̃ra orta ẽ. ſꝫ
ille. Cuius argumentũ corroborari põt per
ea que habent̃ in. §. ⁊ ex diuerſo. el. j. inſti.
de rerũ di. vbi dr̃ ꝙ illud qd̃ ſeminatur vel
plãtatur in fundo alicui⁹: ſtatim vt fecit ra
dices in ip̃a terra efficit̃ ei⁹, cui⁹ eſt fundus
ſiue ipſa terra. de quo etiã habet̃ in. l. ſi fru
mentũ. §. penul. ff. de rei vendi. ⁊ in. l. ij. C.
eo. ti. ⁊ in. l. qui domũ. ff. ad legẽ aq̃. ⁊ in. l.
ſi precario. ff. cõia p̃di. ⁊ in. l. q̃d ſit. ff. de vſu
ris. Sequit̃ predict⁹ doctor ibidẽ. Cur igit̃
nõ cõpetat ipſi ioſeph ius aliqd̃ legale vl-
tra ceteros hoĩes in bñdicta pueri ieſu for-
matione. qñ nat⁹ eſt in ea ⁊ ex ea carne cu-
ius dñium iure matrimoniali vere tranſla
tũ erat in ip̃m, hec ille. Mulier eñ ſui cor-
poris ptãtem nõ habꝫ ſed vir ⁊c̃. j. ad Cor.
vij. ⁊. xxvij. q. ij. c. ſunt q̃ dicũt. ⁊. §. cũ ergo.
⁊. xxx. q. j. c. noſce. ⁊ de cõuer. cõiu. c. q̃dã. ⁊
de cõſan. ⁊ affi. c. nõ dꝫ. Sequit̃ Joh̃. ger-
ſon vbi. ſ. Vñ nõ cõfundebat̃ Maria voca
re Joſeph dñm ſuũ. quẽadmodum ⁊ Sara
Abraã Gen. xviij. Nã ⁊ ꝑponit eũ ſibi di-
cẽs filio. Pater tu⁹ ⁊ ego. Nec mirũ. qꝛ ma
ior in Maria ꝙ̃ in Sara humilitas. ⁊ io-
ſeph dignitas abrae dignitatem ſuꝑabat.
Fuit aũt hec ꝓcreatio pueri ieſu in te Ma
ria per ſpiritũſanctũ de cõſenſu vero vel inter
pretatiuo viri tui Joſeph. Volebat eniꝫ ꝙ
fieret volũtas dñi ꝑ oĩa cũ eſſet iuſtus. Li-
bet igit̃ hic exclamare. O mirãda prorſus
Joſeph ſublimitas tua. O dignitas icõpa
rabilis: vt mr̃ dei. regina celi ⁊ dña mundi
appellare te dñm nõ indignũ putauerit. ne
ſcio ſane q̃d hic amplius habeat mirabilis
vel humilitas in Maria vel in ioſeph ſub-
limitas. Quãuis incõparabiliter exuperet
vtrũqꝫ puer ieſus bñdictus in ſecula. de q̃
ſcriptũ eſt ꝙ erat ſubditus illis. Subditus
fabro is qui fabricauit aurorã ⁊ ſolem. pſ̃.
lxxiij. Subditus femine textrine cui flectit̃
omne genu: celeſtiũ, terreſtriũ ⁊ infernoꝝ.

ad Phil. ij. Cuperẽ mihi verba ſuppeterent
ad explicãdũ tam altũ ⁊ abſconditũ a ſecu-
lis myſteriũ, tam admirãdam venerãdãqꝫ
trinitatẽ ieſu ioſeph ⁊ marie. Velle quideꝫ
mihi adiacet: ſed poſſe nõ inuenio. ac ĩ ipſo
conatu deficio. vñ cũ gratia ſil̃r ⁊ glĩa na-
turã non tollat: ſed extollat ⁊ ꝑficiat. cogi-
gitemus pia deuotiõe, ꝙ ſi vinculo quodã
naturali obligatio cõſurgit filij ad matrẽ.
⁊ matris ad ſpõſum ſuũ, ⁊ vtriuſqꝫ. ſ. filij ⁊
matris ad fideliſſimũ. vigilãtiſſimũ ⁊ ſedu
lum cuſtodẽ ⁊ nutricium ioſeph qui fuit ca
put Marie. caput enim mulieris eſt vir. j.
Cor. xj. c. ⁊. c. duo pueri. de deſpon. impu. ⁊
c. cum caput. xxxij. q. v. habẽs inde auctem
aliquã in Mariã ſicut ⁊ Maria ſuo modo
in filiũ ſuũ ieſum iure naturalis materni-
tatis. Quantus extimandus eſt iuſtus ip̃e
Joſeph tũc in glĩa ⁊ in celis: q̃ talis ⁊ tan-
tus inuentus eſt hic in miſeria ⁊ in terris?

Joſeph magn⁹ ſanctus

Profecto ſi nõ mẽtiebat̃ ieſus q̃ Johãnis
xij. ait. Vbi ſum ego illic ⁊ miniſter me⁹ erit.
Iſte ꝓximior ſibi videt̃ collocãdus in celis
qui in miniſterio fuit vicinior. obſequẽtior
atqꝫ fidelior poſt Mariã inuẽtus ĩ terris.
hec ille. Ex q̃bus pꝫ ꝙ null⁹ ſanct⁹ in cel̃ eſt
maior ſcõ ioſeph poſt virginẽ bñdictaꝫ. Nec
huic obſtat dictũ ſaluatoris Mat. xj. dicẽ-
tis. Inter natos mulierum nõ ſurrexit ma
ior Johãne baptiſta. qꝛ rñdet̃ ꝙ nõ dixit.
nõ ſurrexit equalis. Nõ minorẽ igit̃ glĩaꝫ
hꝫ ſanctus Joſeph iohãne baptiſta. qui ſal
tem eſt ei equalis. Si aũt tenere velim⁹
ꝙ ipſe ioſeph ſit maior in glĩa celeſti Johẽ

Joh̃. baptiſta q̃ modo ſit minor.

baptiſta: ꝓut innuere aperte videtur predi
ctus doctor Johãnes gerſon in verbis p̃alle
gatis ⁊ etiã in allegãdis inferi⁹. poſſumus
rñdere ad obiectionẽ que fieri poſſet de p̃di
cta ſñia ſaluatoris. Inter natos mulierum
⁊c̃. dicẽdo ꝙ ibi ſaluator nõ dixit nõ ſurre-
xit maior in regno celoꝝ. ſꝫ ſolũ: nõ ſurrexit
maior. ſ. in hoc mũdo q̃ ad hoĩum venera-
tionẽ. nã ab omnib⁹ credebat̃ ſanct⁹. Et po
ſito ꝙ ſaluator dixiſſet. Nõ ſurrexit maior
in regno celoꝝ. dicere poſſumus ꝙ per re-
gnum celorum nõ ĩtelligit de celeſti patria.
nã qñ p̃dicta verba dixit dñs ieſus. adhuc nõ
erat mortu⁹ Johãnes baptiſta. ⁊ ꝯñter nõ
erat beatus in regno celoꝝ. nec conſecutus
fuerat eternã felicitatẽ que per regnũ celo
rum ꝓprie ſumptũ intelligit̃. Sed pro re-
gno celoꝝ hic intellexit eccleſiã militãtẽ. q̃
ſepe ĩ ſacro euãgelio appellat̃ regnũ celoꝝ.

Vñ in omel. de ꝟginibus ſup̲ illa ꝟba ſal-
uatoris Mat. xxv. Simile eſt regnũ celoꝝ
decẽ ꝟginibus ⁊c. ait Greg. Prius q̃rẽdũ
nobis eſt q̃d ſit celoꝝ regnũ. aut cur decem
ꝟginibꝰ cõparet͛. que etiã prudẽtes ⁊ fatue
dicãtur. dũ enĩ regnũ celoꝝ cõſtet. q2 repro
boꝝ nullus ingredit͛ etiã fatuis ꝟginibus
cur ſimile eſſe ꝓhibetur? Sed ſciẽdũ vobis eſt

Regnũ celoꝝ dr.

ꝙ ſepe in ſacro eloq̃o regnũ celoꝝ p̃ntis tẽ
poris eccl'ia dr. de quo ⁊ in alio loco dñs
dicit. Mittet filiꝰ hoĩs angelos ſuos. ⁊ col
ligẽt de regno eiꝰ oĩa ſcandala. Neq3 enĩ in
illo regno beatitudinis in quo pax ſumma
eſt inueniri poterũt ſcãdala que colligant͛.
Et inde rurſuz dr. Qui g͛ ſoluerit vnum de
mãdatis iſtis minimis ⁊ docuerit ſic hoĩes
minimꝰ vocabit͛ in regno celoꝝ. Mãdatuz
q̃ppe ſoluit ⁊ docet. q̃n hoc quiſq3 predicat
q̃d viuẽdo nõ implet. ſed ad regnuz eterne
btitudinis venire nõ valet q̃ nõ vult opere
implere q̃d docet. Quõ g͛ in eo minimꝰ vo-
catur q̃ ad hoc nullo mõ intrare ꝑmittitur.

Minimus in regno celoꝝ.

Quid itaq3 ꝑ hãc ſniam niſi p̃ns eccl'ia re-
gnũ celoꝝ dr. in qua doctor qui mandatuz
ſoluerit minimꝰ vocabit͛: q2 cuiꝰ vita deſpi-
citur: reſtat vt eius q̃3 p̄dicatio ꝯtẽnatur.
hec ille. In illis igitur ꝟbis ſaluatoris in-
telligit͛ ꝙ nullus inter natos mulieꝝ ſurre
xerat vſq3 tunc maior in regno celoꝝ: id eſt
in eccl'ia militãte Johãne baptiſta. Qr vt
ibidem dr. fuit nõ ſolũ ꝓpheta: ſed plus q̃
ꝓpheta. ⁊ tãte erat reputatiõis vt reputa-
ret͛ Meſſyas ſicut p3 Johan. j. Si aũt di-
camus ꝙ ſaluator loquebat͛ nõ ſolũ ꝓ p̃n-
ti t͛pe ſed etiã ꝓ futuro: etiã eius ſnia eſt ve
ra. Nã vſq3 ad hodiernũ diẽ nullus ſanctꝰ
eſt in maiori veneratiõe ⁊ gl'ia apud eccle-
ſiã militãtẽ Johãne baptiſta poſt beatam
virginẽ. Et ꝙ ſaluator ſolum loqueret͛ de
maioritate in hoc mũdo patet. Naz poſt il
la verba. Inter natos mulierũ nõ ſurrexit
maior Johãne baptiſta immediate ſubdi-
dit. Qui aũt minor eſt in regno celoꝝ ma
ior eſt illo. Sed poſito ꝙ expreſſe dixiſſet
ſaluator. Inter natos mulierũ nullus ſur-
rexit vel ſurget maior in gloria paradiſi Jo
hãne baptiſta. adhuc poſſet teneri ꝙ ſan-
ctus Joſeph ſit maior in gl'ia ipſo Johãne
baptiſta. Si tenere vellemꝰ opinionẽ vnius
deuoti ipſius ſancti Joſeph qui opinatꝰ eſt

Deꝰ etiã p̄ſeruauit Joſeph ab originali pctõ.

ꝙ ſicut deus voluit p̄ſeruare beatã ꝟginẽ
a peccato originali vt eſſet eius digna ma-
ter. ita etiã voluit p̄ſeruare ſanctũ Joſeph
vt eſſet matris ſue dignus ſpõſus ⁊ eiꝰ ido-
neus pater nutritiuꝰ: ⁊ miniſter puriſſimꝰ
⁊ quãtũ poſſibile eſſet cõformaretur in pu
ritate ipſi innocẽtiſſime ꝟgini. Et hãc ſuaz
opinionẽ cõfirmat dicto predicti magiſtri
Johãnis gerſon in exordio ſermonis de na
tiuitate beate ꝟginis vbi ait. Sicut decuit
vt Maria tanta puritate niteret. ſicut di-
cit Anſel. qua ſub deo maior neq̃t intelligi.
ita decuit vt Joſeph tanta p̄rogatiua pol-
leret que ſimilitudinẽ ⁊ cõuenientiã exprime
ret talis ſponſi ad talẽ ſpõſam de qua natꝰ
eſt ieſus qui vocatur xp̃s. Unde ſicut laus
Marie eſt laus xp̃i filij ſui. ita laus Jo-
ſeph in preconiũ redũdat vtriuſq3 Jeſu. ſ.
⁊ Marie. ⁊ ſic ex aduerſo dicit ſapiẽs Eccl'i
iij. ꝙ dedecus filij eſt pater ſine honore.
Similr dedecus ſpõſe eſſet ſpõſus ſine hono-
re derelictus. hec gerſon. Dicit autẽ p̄di-
ctus deuotus. ꝙ per hãc p̄ſeruationẽ non
ſequitur ꝙ beatus Joſeph ſit eq̃lis btẽ ꝟgi
ni per oĩa: ſed ſolũ cõformis. Nã excellẽti-
or fuit p̄ſeruatio ipſiꝰ matris dei q̃ ſponſi
ſui. Ipſa enĩ puriſſima virgo taliter fuit p̄-
ſeruata ꝙ nullã penitus infectionez ſenſit
nõ ſolum in aĩa: ſed nec etiã in corpore. Jo

Dña eiꝰ p̄ſeruationis

ſeph ꝟo habuit corpus infectũ ſicut alij. ſ3
anteq̃ in eo infunderetur anima purgatuz
fuit ſancti ſpũs ſanctificatione. ⁊ tũc creata
⁊ ei infuſa eſt anima. ⁊ ab originali pctõ
p̄ſeruata. eo modo q̃ credidit magr̃ Pau-
lus de venetijs preſeruatã fuiſſe glorioſam
virginẽ. Que tñ creditur ab alijs fuiſſe ex-
cellẽtius preſeruata. Si aũt hec opinio eẽt
vera: nõ ſequeretur ex verbis xp̃i predicꝫ.
ꝙ Johãnes baptiſta eſſet maior Joſeph.
quia loquitur de his qui ceciderũt in pecca
to originali ⁊ ſurrexerũt ab eo. in quibꝰ nõ
cõprehẽderetur ipſe Joſeph. Utrum au
tem Joſeph ab originali macula p̄ſeruatꝰ
fuerit: ipſe deus nouit qui talẽ ſibi in patrẽ
putatiuũ ⁊ gubernatorẽ humanitatis ſue.
⁊ dilectiſſime ſpõſe ac matris ſue puriſſi-
me cõiugem ſuper oẽs mũdi hoĩes elegit.
De quo loquens Johannes gerſon vbi. s.
ait. Soluitur ex his queſtio. cur de Ma-
rie. ⁊ cur de Joſeph preconijs. dignitatibꝰ
⁊ excellẽtijs. virtutibus. operibꝰ ⁊ geſtꝫ am

Quare ſcriptura tacet de Joſeph

pliora nõ tradit ſcriptura. Neq3 enĩ mun-
dus ipẽ capere poſſet q̃ ſup̲ his ſcribẽdi eẽnt
libros. Sed ex his q̃ diximus h3 deuoti cõ
tẽplantꝫ animꝰ. vñ facilit͛ aſſurgat ad lau-
des quãtaſlibet Marie ⁊ Joſeph. Quõ ſic

recte aſcribat eis ꝑ ſufficientiã aut virtua
lem ꝯtinentiã laudes q̃s in alijs creaturis
etiã angelicis ꝯſiderat. Nã h3 hoc hierar-
chicus ordo ſm̃ Dionyſiũ. vt inferioꝝ vir-
tutes ſint in ſup̲ioribꝰ ꝑfectiori modo re-
poſite: queadmodũ ſapia ꝑfectior eſt in ſe
raphin q̃ in cherubin. Eſt aũt maria ſup̲
choros angeloꝝ ꝑ grãm ⁊ gl'iam ſublima
ta q̃d de ip̃o ioſeph negare ñ audeo: ſ3 nec
affirmare p̄ſumo. Erũt igit͛ in ambobꝰ ꝑ-
fectiones ceterarũ creaturarũ irrõnabiliũ
⁊ rõnabiliũ etiã angelicarũ eminẽti q̃daz
modo reparabiles ⁊ attribuibiles. ⁊ hoc q̃
late pateat ad cõmendationẽ vtriuſq3 per
ſpicuũ eſt ſolerter intuẽti. ⁊ ꝑ ꝯſideratõez
intrãti cãpos ampliſſimos oĩuz ꝟtutum.
donoꝝ. beatitudinũ. fructuũ ſpũs ⁊ ſil'iuz

Spãliſ ſmo de Joſeph

hec ille. De ip̃o aũt ſctiſſimo ioſeph ꝓphe
tauit dauid ps. xx. dicẽs deo. Preueniſti
eũ in bñdictionibꝰ dulcedinis. poſuiſti ĩ ca
pite eius coronaz de lapide p̄cioſo. In q̃bꝰ
ꝟbis tria tãgit. Primo p̄parationẽ ꝟtua
lem. ibi. p̄ueniſti. Scd̃o ꝯſolationẽ dĩnalẽ
ibi. in bñdictionibꝰ dulcedis. Tertio ſubli-
mationẽ triumphalẽ. ibi. poſuiſti ⁊c. Cir-
ca p̄mũ eſt ſciendũ q̃ diuina ſapia que ab
eterno oĩa vidit. hunc ſactiſſimũ viruz nõ
ſolũ p̄elegit ex oĩbus: ſed etiã ſup̲ oẽs pre-
parauit ⁊ diſpoſuit ad tam alta myſteria
cognoſcẽda ⁊ ꝯtractanda talit͛ ꝙ nihil ei
defuit. Vñ quidã deuotꝰ p̄dicator dicebat
ppl'o de Joſeph a deo electo. Sapia che lo
e cauo de cima. Et de hoc dubitare eſſ3 q̃ſi
ſacrilegiũ. Crimẽ enĩ eſt ſacrilegij dubita-
re an is dignꝰ ſit quẽ p̄nceps ad aliq̃d offi
cium elegerit. l. ij. C. de crimi. ſa. Et confir
mant͛ p̄dicta ꝑ illud quod inq̃t btũs tho.
in. iij. parte ſumme. q. xxvij. ar. iiij. dicẽs.
Quos deus ad aliq̃d eligit iſta p̄parat et
diſponit vt ad illud ad q̃d eligunt͛ inueni-
antur idonei. Vñ dicit apl's. ij. ad Coꝝ. iij.
Idoneos nos fecit miſtros noui teſtamẽ-
ti. Cũ ergo deberet ioſeph eſſe cuſtos btiſſi
me ꝟgis ⁊ pueri ieſu. ⁊ eoꝝ ſociꝰ ⁊ guber-
nator. ⁊ habere reginã celi in cõiugẽ. ⁊ eẽ
maritus illius q̃ eſſet ſpõſa dei. credis ne
ꝙ errauerit deꝰ in electiõe ipſiꝰ: aut ꝙ ali
quid ei deeſſe ꝑmiſerit: q̃n eũ ꝑfectiſſimuz
fecerit? Profecto hoc eẽt valde erroneũ ⁊
ſtultiſſimũ opinari. Deus enĩ vt. s. diximꝰ
cũ aliquẽ ad aliquod opus ꝑagendũ aſſu-
mit. dat ei oẽm ſufficientiã ad ꝑficiendũ.
vt etiã inq̃t Petrus Job. in. iij. diſt. iij. Et
facit ad p̄dicta. l. quidã cõſulebat. ff. de re
iudi. Unde de iſto ſctiſſimo viro ſup̲ fami
liam dei cõſtituto dici põt illud Lu. xij. et
Matth. xxiiij. Quis putas eſt fidelis ſuꝰ ⁊
prudẽs quẽ ꝯſtituet dñs ſup̲ familiã ſuã?
Ego igit͛ teneo ꝙ in toto mũdo nũq̃ fuit
vir ita ſufficiens ad tam dignũ opus ſicut
btũs ioſeph. Unde de ip̃o dicebat quidam
deuotꝰ p̄dicator ppl'o. E te ſo dire che le-
ra vna teſta ſalda. ita ꝙ fuiſſ3 ſufficiẽs ad
regimẽ totius mũdi. Nã qui erat ſufficiẽs

Si in maiori ⁊ in minori

ad maius: multo mag͛ eſt credẽdus fuiſſe
ſufficiens ad minꝰ. Et ꝓbari põt hec ſnia
ꝑ. l. nõ debet. ff. de reg. iur. ⁊. c. cui licet. eo.
ti. li. vj. ⁊. l. iuriſgentiũ. §. adeo. ff. de pac. ⁊
l. legatũ. ⁊. l. ad rem mobilẽ. ff. de p̄cura. et
per ea que no. in. l. cũ pacto. ff. de ſer. ex. et
in. c. j. de tor. ⁊ in. c. ex parte. de deci. Qui
ergo fuit a deo electꝰ idoneus ad regimen
filij ſui qui in infinitũ eſt excellẽtior et ma
ior mũdo. ⁊ ad gubernationẽ ſpõſe diuine
q̃ eſt dignior vniuerſo orbe. multo magis
credẽdus eſt fuiſſe ſufficiẽs ad regendum
totum mundũ. Et ideo quidã p̄dicator di
cebat. Male faciũt q̃ depingũt eũ decrepi
tum melancolicũq3 ac vilẽ cũ flaſcheto ad
cingulum. hoĩem tam prudentẽ atq3 ſapia

Joſeph ꝑfectõe repletꝰ

repletũ. Cũ enĩ beatiſſima ꝟgo fuerit tãte
ꝑfectionis. nõ dubiũ eſt ꝙ etiã eiꝰ cõiunx
fuit ꝑfectione repletꝰ vt eſſet eius cõiugio
idoneus. Ait enĩ Amb. ꝙ cõnubiũ dicit͛ q̃ſi
duo boues ſub iugo vt cõueniãt in trahen
do. ꝙ ſi aliter facies o tu qui vis nubere:
Se hauerai de la ſalza: te la mangiarai.
Fuit etiã beatiſſimꝰ ioſeph ſup̲ oẽs hoĩes
puros ſil'is ꝟgini gl'ioſe in nobilitate. Qr
inter oẽs q̃ ſunt egreſſi de ſtirpe Adã non
eſt egreſſus vir dignior ac nobilior illo. q̃d
patet Mat. j. in genealogia eius. Nã oĩs
ꝑfectio ⁊ nobilitas generis humani ⁊ ma
xime ſtirpis iudeoꝝ tã nobilis eſt colata ĩ
eo. vt dicebat quidã deuotꝰ p̄dicator rema
nẽte fece in ſacco. Sicut ergo bñdicta ꝟgo
fuit de ſtirpe regali. ita ⁊ btũs ioſeph. cui
de iure debebat͛ regnũ. ſicut Matth. j. ca.
patere põt. Fuit etiã in eo alia nobilitas

Nobilitas Joſeph

dignior. de qua loquẽs magr̃ Joh. gerſon
in p̄allegato ſmone. ꝯſideratiõe. j. ait. Nõ
faciunt nobilẽ antiq̃te diuitie. vt videtur
Ariſt. deſcribere. neq3 dñatio ſup̲ ceteros
aut aliquod hmõi t͛pale dat nobilitatem.
ſed ſeruitus dei. cui ſuire regnare eſt. cuiꝰ
agi frenis ſumma libertas eſt. Vñ agatha

BIBLIOTECA UNIVERSITARIA

theologizans gl'iabat inter opprobria di. Sūma ingenuitas iſta eſt in qua xp̄i virtus comprobat. Ex quib⁹ elicit mariam ⁊ ioſeph ſumma nobilitate p̄ditos fuiſſe. q̄ ſup̄mā i dei obſequio etiā corꝑali exhibuere ſeruitutē. Nobiliores igit ꝙ nobiliſſim⁹ regū dauid. ſicut eo ſanctiores ⁊ timoratiores in dei fuerūt ſeruitio. Hec ille. Sed h̄ orit dubitatio cū maria ⁊ ioſeph fuerit de ſtirpe regia ꝓgeniti. quo pacto voluit deus ꝙ ip̄e ioſeph nutrici⁹ eius ſeruilib⁹ opibus intēderet. Fuit em̄ faber lignarius. Et ſil'r dicit Hiero. Mariā operi textrino operā dediſſe? Rn̄det magr̄ Joh̄. gerſon vbi. ſ. di. Mirandū nō eſt ſi pauptatis honeſte predicator ⁊ amator Jeſus voluit in honeſta pauptate naſci ⁊ laborioſiſſimus cū laborantibus educari. dans in hoc exemplum oībus etiā nobilib⁹ ne vacēt inerti ocio qd̄ eſt fomes fons ⁊ origo oīum vitiorū. q̄m mltā maliciā docuit ocioſitas. Eccī. xxxiij. ⁊ ocioſitas ac voluptas ſunt arma diaboli. c. niſi cū pridē. §. verum. de renun. ⁊ i deſiderijs eſt ois ocioſus. c. nunꝙ. de ꝯſe. di. v. De ip̄o igit ſancto ioſeph verificatus eſt illud pſ. cxxvij. Labores manuū tuarꝝ quia māducabis; btūs es ⁊ bene tibi erit. Dicit etiā ibidez magr̄ Joh̄. gerſon vbi. ſ. illud quod de forti muliere p̄dicat ſapiens Prouer. vltimo. Marie ꝯuenit que panē ocioſa nō comedit: ſed q̄ſiuit lanā ⁊ linū. ⁊ opata eſt conſilio manuū ſuarū. Jdeo rite ſubinfert myſtice de ioſeph viro ſuo. Nobilis in portis vir eius. Et hec de nobilitate Joſeph ⁊ marie dicta ſufficiāt. Hec ille. Noli igit mirari ꝙ ioſeph fuerit faber. debuit em̄ ſic eſſe vt eſſet cōformis deo q̄ eſt oīum fabricator. Jtem qꝛ nullū exercitiuz ita cōueniebat chriſti nutricio. maxime qꝛ natus eſt in diuerſorio. in quo ꝑ quadraginta dies ſm̄ aliquos ſteterūt. et ipſe ioſeph vt credit fore aliquā cunā ⁊ aliq̄lem reductū ibi fecit de aſſerib⁹ aut viminibus ꝓ defenſione pueri ⁊ mr̄is eius a frigore. Jtem cū eſſent in egypto: nullū aliud poterat quaſi habere exercitiū aptius ad acquirendum victū quotidianū. Preterea quia ex ligno natura humana eſt ꝑdita. iō conueniebat vt faber lignarius diceret pater recupatoris ⁊ reſtauratoris. Fuit autē figuratus in ioſeph filio iacob. quē pharao rex egypti fecit p̄ncipē ſuꝑ vniuerſam terram egypti. dicēs ei vt habet Geneſ. xlj.

Quare de⁹ ꝑmiſit Mariā ⁊ ioſeph laborare.

Joſeph apte fuit faber

Ad tui oris imperiū cūctus popul⁹ obediet. Tulitqꝫ ānulū de manu ſua: ⁊ dedit eū in manu eius. veſtiuitqꝫ eū ſtola biſſina: ⁊ collo torquē aureā circūpoſuit. fecitqꝫ euz aſcēdere ſuꝑ currū ſuū ſcd̄m. clamāte precone vt oēs corā eo genuflecterēt. ⁊ ꝓpoſitū eſſe ſcirēt vniuerſe terre egypti. Dixitqꝫ ei rex. Abſqꝫ tuo imꝑio nō mouebit quiſꝙ manū aut pedez in omī terra egypti. ⁊ vocauit ſaluatorē mūdi. h̄ ibi. Annulus aūt quē rex eternus dedit Joſeph ⁊ eſt btā ꝟgo quā dedit ei ſpōſam. Jpſa em̄ ꝟgo benedicta eſt ille ānulus: quē qui portauerit i digito ſuo ꝑ deuotionē: poterit intrare ad celeſtes nuptias. Jnduit quoqꝫ eū dn̄s veſte alba: quia eius ꝟginitas ⁊ puritas ꝑ hāc deſponſationē fuit magis dealbata. Torques aūt aurea eſt charitas ligans cor ei⁹ cū corde ꝟginis. Jnter mariā em̄ ⁊ ioſeph fuit amor indicibilis ⁊ ſanctiſſim⁹. Nam poſt xp̄m filiū ſuū nullū hoiem vel creaturā aliā ita amauit ꝟgo piiſſima ſic ioſeph ⁊ ſimil'r ioſeph beatiſſimā virginē ſuꝑ oēs puras creaturas dilexit. Non eſt autez mirū ſi xp̄s voluit ꝙ oēs creature obedirent ioſeph cū ⁊ ipſe illi obediēs extiterit ⁊ ſubiectus. vt habet Lu. ij. De quo inq̄t Joh̄es gerſon in ꝯſideratione. iij. predicti ſmonis. Legimus puerū ieſum dum. xij. annorꝝ fact⁹ eēt ſubditū fuiſſe Joſeph et Marie. q̄ ſubiectio ſicut inextimabilē notat humilitatē in ieſu. ita dignitatē incomparabilē ſignat in Joſeph ⁊ maria. h̄ ille.

Joſeph oīa obediebāt.

Quo ad ſcd̄m quod tetigit pſ. in ꝟbis ꝓpoſitis. ſ. de ꝯſolatione diuinali ipſi⁹ ioſeph: qꝛ in ſuꝑioribus aliqua dicta ſunt. iō breuius hic me expediā. Dico aūt ꝙ nūꝙ fuit aut erit aliqua mulier ita cōſolata de ſuo ſponſo ſicut beata ꝟgo de Joſeph. nec aliquis maritus ita cōſolat⁹ de ſua ꝯiuge ſicut ſanctus ioſeph de virgine benedicta.

Sed hic orit dubiū quare ioſeph voluit dimittere eā vt habet Matth. j. Et rn̄det ꝙ hoc nō fecit ex ſuſpitiōe: quia ꝟgo adeo honeſta erat ꝙ de ea nullā penitus ſuſpitionē habere poterat. Unde Chryſ. ſuper Matth. inquit. O ineſtimabilis virtus marie. plus credebat ioſeph ſctitati marie ꝙ eius vtero. Rationē aūt quare eā volebat dimittere. ſ. tetigimus. De qua etiam inquit glo. ſuꝑ Mattheū ꝙ ex facie ꝟgis egrediebat quidā ſplēdor tāꝙ ſi ſol fuiſſz in laterna cryſtalli. Et ideo vidēs Joſeph

Joſeph voluit dimittē mariā.

tantā maieſtatē ex humilitate volebat ſeparari ab ea reputās ſe indigniſſimū conuerſari cū ip̄a. Sed ab angelo fuit confortatus. Matth. j. ⁊ ꝯſequēter valde conſolatus cognoſcēs ꝙ deus fecerat eū dignū habitare ⁊ cōuerſari cū ſpōſa diuina ⁊ cū filio eius bn̄dicto. in qua ꝯuerſatione conſolationes inextimabiles habuit. Sponſa em̄ debet cōmunicare bona ſua ſuo ſpōſo. ⁊ vxor ſuo marito. de quo ꝑ Cynū in. l. vbi adhuc. C. de iure do. ⁊ faciūt etiā notata i l. ſi cum dotē. §. ſin autē. ff. ſolu. ma. Sunt em̄ duo in carne vna vir ⁊ vxor Geneſ. ij. ⁊ ob hanc cauſam vn⁹ alteri debet ſubuenire. vt dicit in. c. j. de coniu. lepro. Preterea ſicut femine gaudēt ꝑuilegijs virorꝝ. ⁊ choruſcāt radijs eorꝝ. l. femine. ff. de ſena. ⁊. §. ſin aūt. in aut. de cōſue. coll. iiij. ⁊. l. mulieres. C. de digni. lib. xij. Jta etiā equum eſt viros choruſcari ⁊ illuſtrari radijs vxoruz ⁊ participare de ꝯſolationib⁹ earū. Et ideo nō eſt dubitandū ꝙ beata ꝟgo cōmunicauit ſuas cōſolationes cū dilectiſſimo ſponſo ſuo ioſeph. ⁊ participē fecit eū ſuarū diuitiarū ſp̄ualium. Cū etiā q̄libet filius debeat cōicare cū patre ſuo de ſuis diuitijs, iniquiſſimū em̄ eēt pr̄em egere cui⁹ fili⁹ ſit in facultatibus. l. ſi qs. §. ſi impubes. ff. de libe. agno. Unde dꝛ in. l. parētū. C. de alē. li. ac parē. Parentuz neceſſitatib⁹ liberos ſuccurrere iuſtū eſt. Jdeo credenduz eſt ꝙ dn̄s Jeſus abūdātiſſime ſubuenerit patri ſuo putatiuo ⁊ nutritiuo ioſeph de ſuis bonis ⁊ opibus celeſtibus: ⁊ ꝯſolatiōibus diuinis ip̄z repleuerit. Unde cū xp̄s haberet clauem paradiſi ⁊ vnā dederit matri ſue. dedit ⁊ vnam ſuo patri ioſeph. vt dicebat quidā deuotus p̄dicator. Qui autez habet clauez habet etiā ea que continent ſub claui. O igit conſolatiſſime Joſeph: quanta erat dulcedo tua quā ex ſocietate filij dei ⁊ matris eius ꝑcipiebas. nōne vnicuiqꝫ eorꝝ dicebas. Jn odorem vnguentorꝝ tuorꝝ currimus Cant. j. Quāto em̄ ſocietas eſt ſanctior: tanto eſt iocūdior cōuerſatio. Et qui cū bono cōuerſat bon⁹ efficietur. pſ. xvij. ⁊ mlto magis btūs ioſeph cōuerſando cū ſanctiſſanctorꝝ. dei filio ⁊ matre eius quotidie in ſanctitate creſcebat: ⁊ ꝓficiebat de bono in meli⁹: intuēs geſta ⁊ modos ſanctiſſime vite vtriuſqꝫ. Null⁹ aūt vnꝙ fuit qui tantā partē habuerit de dulci ieſu ⁊ benedicta matre eius ſicut ioſeph qui vt creditur ꝑ triginta annos cū eis cōuerſatus eſt in hoc mūdo. nam parū aū baptiſmuz chriſti mortu⁹ eſt vt cōmunit tenetur. Si igit beatus iohānes euāgeliſta ſemel dormiens in ſinu ieſu tantā cōſolationē recepit. ⁊ fluēta euāgelij de eius ſacri pectoris fonte potauit. ⁊ ſi frat ruffin⁹ ſoci⁹ btī Frāciſci. ſemel vidēs gl'ioſam ꝟginē ſibi apparentē cū filio in brachijs tantā recepit ſuauitatē ꝙ quaſi eius aīa de corꝑe exiuit. qd ip̄e agere debebat ex cōtinua coꝝviſione ⁊ cōuerſatione cū illis: ⁊ ſuauiſſima cōiugatione ꝑ tot annos ad vnā mēſaz? Dic mihi o deuota aīa quale gaudiū credis h̄ret in nocte natiuitatis dn̄i? Cantabāt angeli et ip̄e ioſeph ex dulcedine flebat ſollicit⁹ facere ignē ad calefaciendū dulcē ieſuz ⁊ mr̄ez eius. Quāta erat teneritudo ip̄ius ioſeph q̄n audiebat benignū dei filiū eū appellare pr̄em. ⁊ ſibi in mēſa ſeruire volentē? O vtinam ego vel vnū de fragmētis illi⁹ ꝯuiuij habere poſſem. Quantū p̄terea gaudebat quādo videbat dulciſſimū dominū ieſum in labore ⁊ artificio ſuo eum adiuuantez. ⁊ ſibi mirifica illius artis carpētarie oſtēdentem. Quo dulcedine replebat q̄n ip̄m paruulū Jeſulinuz tenebat in brachijs. et dulciter oſculabat. ⁊ ſtringebat ſuauiter. non ſemel tm̄ ſicut ſimeon ſenex. ſed quotidie. ⁊ adiuuabat coniugē ſuā ꝟginē bn̄dictam ad faſciendū infantulū quietiſſimū ⁊ gratioſiſſimū ⁊ lintheamina lauāda. O benedicte Joſeph quomodo poteras ſufferre tantā ſuauitatem quam dulcedo paradiſi dei filius te ſuis brachijs amplexabatur ⁊ dulciter oſculabat. Profecto credo ꝙ et tu illi dulciter decātabas. Jeſu ſole ſerenior ⁊c. vide in officio nominis ieſu. Si ſanctus Franciſcus loquēs de deo cuz ſancta clara raptus eſt in extaſim cū ipſa. ⁊ ita igne ſp̄uſſancti inflāmat⁹ vt videret circūſtantibus ꝙ totū monaſteriū in quo erant arderet. qd agere tu debebas quādo cum ſanctiſſima cōſorte tua ꝟgine de celeſtibus loq̄baris ⁊ cū ip̄o deo: ꝓfecto ſtupebas audiēs mirabilia q̄ nō licet hoī loqui. ij. ad Corinth. xij. ca. Que conſolatio tua erat quādo audiebas dominū ieſum cum matre ſua colloquentē? Profecto tu illi dicere poteras cū pſ. xciij. Cōſolatiōes tue letificauerūt animā meā. Quid agebas o bone ioſeph quādo videbas ſpōſam tuam de nocte ſurgentē ad orationē. ⁊ in orone

Fil⁹ pr̄i cōicet.

Joſeph morit

Conſolatiōes Joſeph

a terra eleuatã: ⁊ innumera angeloꝝ mul
titudine circũdatã, ⁊ magno ſplẽdoꝛe reni
tentẽ. ac ſepe pro pctoꝝ cõuerſione cum la
chꝛymis deũ depcantẽ. Credo ꝙ ⁊ tu ex⸗
urgebas ⁊ cũ oꝛãte oꝛabas. ⁊ cũ lachꝛymã
te lachꝛymabaris. ⁊ totus deuotiõe reple
baris meritis eius dilectiſſime ſpõſe tue.
Si enĩ ſancta Secilia ſuo ſpõſo feroci ⁊ i⸗
deuoto tot celeſtes ↄſolationes ĩpetrauit
qͩd credẽdũ eſt tibi chariſſimo ac ſctiſſimo
ſponſo ſuo impetraſſe ſponſam tuam pie⸗
tate repletiſſimã. que etiã ꝓ inimicis ſuis
impetrat grãs: O ſanctiſſime ioſeph ſi pe
trus ſemel tm̃ vidẽs glíam ⁊ pulchꝛitudi⸗
nẽ ieſu trãſfigurati dixit vt habet̃ Mat.
xvij. Dñe bonũ eſt nos hic eſſe ⁊c. Quid tu
dicere debebas cui nõ ſolũ ſemel ſ; ſepius
vt pie credit̃ ſe bñdictus ieſus trãſfigura⸗
tũ in coꝛpe glíoſo oſtẽdit: Si mulier emoꝛ
roiſſa tangẽs fimbꝛiã veſtimẽti ieſu ab in
curabili infirmitate curata eſt. Matth. ix.
⁊ Lu. viij. ⁊ ſi oẽs qui tãgebãt vel fimbꝛiã
veſtimẽti eius ſalui fiebãt a quacũq; deti⸗
nebant̃ infirmitate. Mat. xiiij. ⁊ Marci
vj. ⁊ ſi cecus natus tact⁹ digito ſaluatoꝛis
cũ luto ex ſaliua oꝛis eius facto illũinat⁹
eſt. Joh. ix. ⁊ ſi ipẽ bñdictus ieſus tangẽs
cecoꝝ oculos illuminabat eos. Mat. ix. et
tangẽs manũ puelle moꝛtue reſuſcitauit
eã. vt in eodẽ. c. habet̃. ⁊ ſi tangẽs feretrũ
in quo iuuenis moꝛtuus ferebat̃ ad ſepul
turam reſuſcitauit ipũm. vt habet̃ Luce
vij. Quã virtutẽ ⁊ foꝛtitudinẽ in bñ agen
do ⁊ feruoꝛẽ in diuino amoꝛe in tua aĩa ⁊
coꝛpoꝛe impͥmere debebãt oſcula ⁊ ample
xus benedicti ſaluatoꝛis: O felix Joſeph
quãdo beata ꝟgo ploꝛans querebat filiu;
ſuũ credo ꝙ ⁊ tu cũ ea lachꝛymabaris ⁊ di
cebas illud Thobie. x. cũ ipã piiſſima vir⸗
gine. Heu me fili mi: lumẽ oculoꝝ nr̃oꝛu;
⁊ ſolaciũ vite noſtre. oĩa bona ſimul in te
vno hñtes nõ debuim⁹ te dimittere a nob̃
Quia ꝟo illi qui ſunt ſocij paſſionũ debẽt
etiã eſſe ſocij conſolationũ. c. j. de ſepul. ⁊
ij. Coꝝ. j. Jdeo ipã btiſſima ſpõſa tua vo⸗
luit ſemꝑ ꝙ tu pticipares de ſuis cõſola⸗
tionib⁹ ſicut pticipaſti ſꝫ de ei⁹ tribulatio⸗
nib⁹. vnde cũ dicẽti ad eius reuerẽtiã niſi
vnũ Aue maria conferat ipã benigna ꝟgo
remunerationẽ magnã. pfecto tibi tanto
tempe ſeruiẽti illi ⁊ ſuo filio obtinuit indi
cibilem pͫmiationẽ ⁊ glíam. Quã tertio
tangit p̃s. in ꝟbis pallegatis dũ dic̃ deo

de te. Poſuiſti in capite eius ⁊c. Qualem
aũt ſublimationẽ habeas in celeſti glía de
clarat Joh. gerſon in p̃dicto ſmone. ↄſide
ratione. iij. di. Felix illa dies toto celeberri
ma mũdo Sacra docẽs leta q̃ ſcandit ad
ethera ꝟgo. Mater. ⁊ angelicos ciues ſu
peuolat oẽs Huc tibi ꝟgo ioſeph ieſus et
tua ſponſa ppinquũ Credere fas ſtatuunt
ſoliũ: tales ob honoꝛes Cõcinimus. facite
nobis hec glía det̃. Pro noticia aũt maio
ri trãſitus. b. ioſeph ⁊ glíficationis ei⁹ eſt
ſciendũ. ꝙ inqͭt p̃dictus doctoꝛ vbi. s. Le⸗
gimus in trãſitu marie ipm ieſu; aſtitiſſe
hoc enĩ Hiero. argumentat̃. Sed ⁊ in obi
tu felici ioſeph recte credendũ eſt mariam
ſpõſam ⁊ filiũ ieſu; coꝛpalr̃ affuiſſe. Ante
enĩ xp̃i paſſionẽ defunctus eſt. Alioquin
enĩ cuſtodia mr̃is alteri cõmiſſa nõ fuiſſet
Hec ille. Pie igit̃ credo ꝙ dulcis ieſus et
piiſſima ꝟgo infirmo ioſeph ſollicite ſuie
bãt. ⁊ ei fercula ppinabãt. atq; pp̃ꝛijs ma
nibus quãdo opus erat eũ poꝛtabãt. ⁊ cir
ca lectũ ſtantes ipm ↄfoꝛtabãt. Dicebatq;
ioſeph dño ieſu: nũc letus moꝛiar ſperans
ꝙ cito venies liberare nos. Jn trãſitu aũt
eius dixit ei ieſus. Vade dilecte mi alacrit̃
ab hac miſeriarum valle. ⁊ poꝛta hoc bo⸗
num nouũ ſctis pr̃ibus ꝙ infra puũ tp̃us
veniã ad vos ⁊ ad celeſtia regna pducam.
Precepit aũt angelis ipẽ dñs di. Subue⸗
nite ſancti dei. occurrite angeli dñi ſuſcipi
entes aĩa; eius. Ad ipm ꝟo ioſeph de hac
vita migrantẽ ait. Choꝛus angeloꝝ te ſu⸗
ſcipiat. ⁊ cũ lazaro quõdã paupe etnã ha⸗
beas requiẽ. Anima igit̃ ipius cũ magno
honoꝛe in ſinu abꝛae ab ãgelis delata eſt.
Jn reſurrectiõe aũt xp̃i in q̃ multi reſurre
xerũt ex ſctis pr̃ib⁹: vt habet̃ Mat. xxvij.
pie credit̃ ꝙ etiã ſctũs ioſeph glíoſus re⸗
ſurrexit: ⁊ ſil̃ cũ xp̃o viſitauit bñdictã ꝟgi
nẽ ſponſam ſua;. ⁊ hoc ſctũs Bernardin⁹
p̃dicãs padue affirmãs clamabat. Jn aĩa
⁊ coꝛpe eſt ſctũs ioſeph in celis glíoſus. ⁊
viſa ẽ crux q̃ſi aurea ſup caput eius. et ſic
ego credo ꝙ ſit i vita etna i aĩa ⁊ coꝛpe cũ
maria ⁊ idicibili glía hñs clariſſimã aureo
lã ꝟginitat̃ ⁊ doctrine: qꝛ p̃dicauit paſto⸗
rib⁹ ⁊ magis. Jte; puto ꝙ ſit apud pedes
btiſſime ꝟgis. honoꝛat⁹ ab angelis ⁊ ſcis
oĩb⁹. ⁊ hñs magnã iuriſditionẽ apud dñ;
ieſum ⁊ ſpõſam ſuã ad impetrandã grãm
ſuis deuotis. Et ideo o deuoti chꝛiſtiani
habete hunc ſanctu; in deuotione: quia ei

Premiatio Joſeph

Nota d̃ trãſitu Joſeph

multũ ſumus oẽs obligati. Qui igit̃ vult
aliqͩ a deo obtiere: accipiat beatũ ioſeph
pro aduocato ſuo ante ꝟginẽ bñdictã ſpõ
ſam eius. ⁊ beatiſſimã ꝟginẽ apud filium
ſuũ ⁊ dñm ieſum ante pr̃em celeſte;. ⁊ oĩa
impetrabit. Pro ↄcluſione aũt hui⁹ partis
dico ꝙ ſupꝛadicta de glía ⁊ ſublimatione
ioſeph confirmat Jobẽs gerſon vbi. s. di.
Legimus xp̃o reſurgẽte multa coꝛpa ſan
ctoꝝ ſurrexiſſe. ⁊ introiiſſe in ſcã; ciuitatẽ
hierl̃m: ⁊ apparuiſſe multis. Et hinc foꝛte
dicit aplís. Acceperũt mulieres de reſur⸗
rectiõe moꝛtuos ſuos. Recogitet oꝛo pi⁹
anim⁹ ſi iuſtus ioſeph vnus ex illis putãd⁹
fuiſſe qͥ marie apparuerit chariſſime ſpõſe
ſue ⁊ eã ↄſolatus ſit. Qui tandẽ xp̃o in ce
lum aſcẽdente ſimul ⁊ aſcẽderit glíficatus
⁊ collocat⁹ eſt a dextris ipius ieſu. hoc eſt
in potioꝛib⁹ bonis ſuis. Ex qͣbus ↄcludit̃
ꝙ recte ⁊ ꝙ religioſe faciũt ⁊ fecerũt qͥ cele
bꝛitatẽ de ꝟginali cõiugio marie ⁊ ioſeph
pagere ſenſerũt ta; ꝟbis ꝙ ſcriptis ſuis.
Hec ille. Qui etiã in ſequẽti cõſideratione
p̃dicti ſmonis alloquẽs ſynodu; ſctẽ ro⸗
mane eccl̃ie tũc cõgregatã ait. De celebꝛi⸗
tate ꝟginalis ↄiugij ioſeph cũ maria. vel
de ipſius felici trãſitu fieri ſolẽnitatẽ exo⸗
ptam⁹. q̃tenus marie meritis ⁊ int̃ceſſiõe
tanti. tãq; potentis ⁊ impioſi pr̃oni apud
ſpõſã ſuã reddat̃ eccl̃a vnico viro vero ⁊ cer
to ſũmo põtifici ſponſo ſuo vice xp̃i. noſq;
ſinguli deo renaſcamur felici natiuitate h̃
p grã; in futuro p glíam q̃ eſt natale ſan
ctoꝝ. Jnt̃cedẽre te: ⁊ ſi fas eſt dicere qͣda;
iure tuo iubẽte glíoſiſſime ioſeph vir ma⸗
rie: de q̃ nat⁹ eſt ieſus qͥ vocat̃ xp̃s. h̃ ille.
Qui etiã ibidẽ alloquẽs ꝟginẽ bñdictã me
trice inqͭt. Alma redẽptoꝛis mr̃ cui lege ſu
pna. Vir iuſtus ꝟgoq; ioſeph cum ꝟgine
nupſit. Da celebꝛe; digniũq; tuo pſoluere
cultũ Cõiugio. fac nos purgatis ſoꝛdibus
oẽs Poſſe deo iũgi: fidei qͥ federe puras.
Deſpõſans aĩas diuo germie cõplet Poꝛ⸗
tio nature pſtantioꝛ eẽ maria Credit̃. hec
celis. hec mũdo dignioꝛ ipo. Grã nã ſupe
rat naturã: grã q̃ ſe Diuidit in reliqͣs: iſtã
fontalr̃ implet Que clauſit gremio. quem
totus non capit oꝛbis. Oli nã celi gabꝛiel
feſtiu⁹ ab arce. Preradiãs alacer tot⁹ io⸗
cũdus ipã; Nazareth vꝛbẽ galilee mittit̃
illic Deſpõſata viro dauidis de ſtirpe io⸗
ſeph qui Dictus erat: clauſo reperit̃ ꝟgo
maria. Oſtiolo: cui dixit aue: cui grã plẽa.

Cui tecu; dñs gabꝛiel. que verba ſalutis.
Virgo ſilẽs cogitat aĩo turbata. quouſq;
Nũcius arcanũ diuo ſmone retexit. Hoc
natura ſtupet. ſtupet hocq; ioſeph: repu⸗
tans ſe. Myſterijs tãtis indignũ voce mo
deſta Clamat. id vñ mihi. qͣs ſum: te dep⸗
coꝛ a me Mox exi dña: nec enĩ mihi nube
re tecũ Fas video. dũ multa ioſeph trepid⁹
cogitaret Soluit̃ in ſomniũ: cui iuſſio celi⸗
ca dixit. Audi clare ioſeph vxoꝛi trade vir⸗
te. O nimiũ dilecte deo. cui ſpõſa frequẽt̃
Blãda ieſu; gremio poſuit. fidẽter adim⁹
Hunc thꝛonu;. reſidet vbi grã ſaluificans
nos. Mira ioſeph iuſti ꝟt⁹. laus mira. ma
riã Cui deus vxoꝛẽ faciat mirare ſacratu;.
Fecundũ plis cũ ꝟginitat̃ honoꝛe. Coniu
giũ. faber o mirus. cui ſubdit̃ vltro Auro⸗
ram ⁊ ſolem qui fabꝛicat. huncq; benigno
Noĩat oꝛe pr̃em. tali quoq; gaudet alũno.
Regia ſtirps ⁊ ſacra Joſeph te reddit ab
oꝛtu. Claris inſignẽ titulis. te leta decent̃
Paupies manũq; laboꝛ nutriuit. obinde
Strenu⁹ ⁊ liber ac pſalmo teſte beat⁹ Hic
vxoꝛ tua tecũ ſicut vitis abũdas. Te dñm
ſpõſumq; vocat nos redde beatos. h̃ ille.

Franc. aũt de may. ſup miſſus eſt ait. ꝙ
hoc nomẽ ioſeph ſm Hiero. h; q̃druplices
interp̃tationẽ huic myſterio ↄuenientes.
Quarũ pͥma eſt ꝙ ioſeph d̃ꝛ dñi iuſtus: qꝛ
ex abũdãtia ſue iuſticie ita fuit dño appꝛo⸗
pꝛiatus vt pr̃ eius diceret̃. ſic eũ appellan
te matre Lu. ij. Scda interp̃tatio eſt ꝙ in
terp̃tat̃ dño iuſtificat⁹. qꝛ ſicut ipſa virgo
fuit ſãctiſicata vt dñm pareret. ita ipẽ fuit
iuſtificat⁹ vt dño alimẽta nutritõis pcura
ret tanꝙ pr̃. Et ideo d̃ꝛ Lu. iij. ꝙ ipẽ dñs
putabat̃ filius Joſeph. qꝛ ſc; ſedulitatem
paternã illi exhibebat. Nos ꝟo poſſumus
aſſignare aliã cãm hui⁹ reputatiõis quam
ponit Joh. gerſon i ſua ioſephia. ſ. qͣ dño
nr̃o erat ſil̃is ioſeph in facie ⁊ in ceteris di
ſpõnib⁹ coꝛpis qḋ deus eſſe voluit: qꝛ niſi
int̃ ſtaturã ⁊ effigiẽ xp̃i ⁊ ioſeph fuiſſet ſi⸗
militudo. nõ eſſ; reputat⁹ a iudeis ei⁹ fili⁹
⁊ cõſequẽter reputaſſẽt beatã ꝟginẽ adul
tera;. Ex qͣbus concludit̃ ꝙ ſi ioſeph fuit
ſimilis xp̃o: pulcherrimus extitit. Dicit
igit̃ Jobẽs gerſon vbi. s. Perſonas inter
ſimiles eſt nexus amoꝛis. De ioſeph aſt rõ
ſuadet ꝙ facialis Foꝛma ieſu foꝛme ſil̃is
reputãda fuiſſ;. Si nõ. quo pacto pr̃ eius
creditus eſſet. Qualit̃ intacte mat̃r ſal⸗
uaſſet honoꝛẽ. Diſparitas vult⁹ pꝛolis cũ.

Joſeph coꝛpe ⁊ aĩa beatus

Carmina gerſonis de Joſeph

Joſeph q̃druplicit̃ int̃p̃tat̃.

Joſeph ſimilis xp̃o.

patre putato? Gratia naturę fieri vult cō-
ſona ſepe. Nōne minor iacobus frater dn̄i
phibeť Ualde ſibi ſil'is? qd̄ gratia nō caro
fecit. ⁊c. Sequitur Fran. de may. vbi. ſ.
Tertia interp̄tatio eſt ꝙ ioſeph interp̄tať
augmentū: q2 lʒ in ceteris deſpōſatiōibus
v̄ginū de cōi lege fiat diminutio integri-
tatis in ꝓpoſito. dū ſpōſa dat aſſenſum in
copulā carnalē. In iſta tn̄ deſpōſatiōe fuit
appoſitū augmentū: quia tunc v̄ginitatis
ꝓpoſitū v̄go firmauit puritatis affectum
eliciēdo: occurrēte tunc obiecto et materia
caſtitatꝪ. Quarto interp̄tať appoſitio: q2
lʒ in ceteris deſpōſationib9 cōiter auferŧ
a ſponſo integritatꝪ ꝓpoſitū. iſti tn̄ ſponſo
ex tali ſacramētali copula nō fuit ablatuʒ
ſed nouiter appoſitū cū aſpect9 puriſſime
v̄ginis oēs ad caſtitatis veſtigiū inclina-
ret. Et multo magis eius floridū ꝯſortiuʒ
ſm beatū Hiero. iuxta illud ſapiētis. Cuʒ
ꝓpe eſt imitať illā. Ioſeph ergo qui āteꝙ̄
accipet in ſpōſam beatā v̄ginem. ꝓpoſue-
rat ſuare v̄ginitatē ꝑpetuā. vt inq̄t Aug.
in lib. de ſancta v̄ginitate. qd̄ ſm eundeʒ
Auguſt. factū fuit de nutu. vt ipſe Ioſeph
eſſet dignus ſpōſus btē v̄ginis. ꝑpť iſtaʒ
deſponſationē non mutauit ꝓpoſituʒ: ſed
firmauit. Unde d2 Matth. j. ꝙ cū eſſet iu-
ſtus nolebat eā traducere. i. ſm Aug. car-
naliter cognoſcere. hec Fran. vbi. ſ. Ma-
giſter aūt Iohānes gerſon in ſua ioſephia
loquēs de obitu ⁊ gl'ia ipſius ioſeph ſic ca-
nit. Uenerat illa dies que vitā morte para-
ret. Perpetuā. tibi iuſte ioſeph dauid idy-
ta ples. Chriſtus adeſt cū mr̄e pia: quib9
officioſe Seruieras. vultu placido ſolanť
eūtē. Ora licet lachrymis oppleuerit int9
abortis. Naturalis amor etem̄ ſat credere
fas eſt Q. p̄rem ieſus ⁊ ſpōſum fleuit mo-
rientem Uirgo benigna ſuū. fidi cuſtodis
amato Procūbit lecto. complexās mēbra.
pudicis. Oſcula dat labijs: mi vir concla-
mat abiſne? Deſeris. ⁊ viduam paſſuram
dira relinquis. Uelle tn̄ dn̄i fiat: dilecte ya-
lero. Nil tieas. dn̄s placida te ſede locabit.
Protin9 ip̄e ioſeph p̄cioſa morte q̄euit. Lu-
gubres recipit veſtes viduata maria. Ex-
q̄as reddūt deuotas nazareth vrbe. Tota
virum flent plebs qui vixerat abſq3 q̄rela.
Omnibus in cōmune bonus ſanctiſſimus
heros. Certa dauid regis ⁊ p̄clariſſima
proles. Caſtra velut turtur ſi compare ſit
viduata. Sola volat repetēs arētes arbo-
re ramos. Pro cantu reſonat planctu ge-
mebūda pudico. Sic dolʒ abrupto vite ſo-
cialis amore Uirgo gemēs deflenſq3 virū
plangore modeſta. At ſubito vt ſenſit ſub-
triſtē fili9 eius Solās alloquiť. ſecretaq3
plurima pādit. Atq3 futurorū ſeriē breuiā-
do recēſet. Cara mihi in p̄mis maŧ nolito
doloris. Accumulare tibi cauſas ſed reſpi-
ce mētis Interiore oculo fidei cū lumine:
quales Collegio patrū bene q̄ vixere ꝑorū
Applauſus iubiloſq3 dedit cuſtodis amici
Decedēs aīa dum limbū ingreſſa. propin-
quā Sic etem̄ nouit denūciat eſſe ſaluteʒ.
Nam ſaluator adeſt ego ſum ſaluatio cer-
ta. Porro te ſolā mater cuſtode careteʒ
Neu reputes ſubeo curā iam diſcipulorūʒ
Plurim9 aſtabit numer9 mihi. iā mlieres
Sācte gaudebūt ſeſe p̄bere miniſtras. Au-
dis vt affinis nr̄ pius iſte iohes Hacten9
hec deſerta colēs modo flumine cepit Ior-
danis baptiſma nouuʒ. baptiſmate cuius
Abluat: vt ſic aq̄s recreādis ſpiritib9 vis.
Me populo oſtēdet. digito mōſtrabit ⁊
agnus Inquiet ecce dei mūdi qui crimina
tollit. Nāq3 colūbina ſpecie ſup aſtitit al-
mus Spūs: ⁊ mānſit in eo dū tingiť vndis
Uidi equidē ⁊ noui. celi teſtanť apti. Uox
ego clamātis in deſerto. paret oīs. Diriget
⁊ calles dn̄o populus veniēti. Queq3 ſui
pigeat ſceleris q2 p̄ximat ecce Regnū ce-
lorū. trūco eſt affixa ſecuris. Deniq3 multa
mihi gēs aſſociabiť vltro. Cōſpicies oculŧ
tandē me ſcādere celos. Scādere ⁊ ipſe io-
ſeph vt mecū regnet in euū. Regnabis pa-
riter fuerit dum vita pacta. Nomē. laus ⁊
honor dabiť p ſcl'a nobis. Procūbit maŧ.
genibuſq3 affuſa rependit Grates. ⁊ repe-
tit. fiat tua nate volūtaſ. Debeo ſolari rur-
ſus viſura ioſeph te. Et nos xp̄i cole taleʒ
veneremur. amen9. Fundamuſq3 preces
tibi ſupplice carmine tales. Illuſtris pa-
triarcha ioſeph dauid alta ꝓpago Iuſticie
cultor: claris numerāde ꝓpbis. Uirgineo
ſplēdore micas. cuſtoſq3 marie. Teſtis nu-
tritor ⁊ xp̄i fide miſter Cōſcie myſterij qd̄
neſciuere priora Secula. tu verbū vite qd̄
erat caro factū Geſtaſti manib9. etiaʒ tibi
ſubditus vltro Dignat9 fieri nutu q̄ rēpat
orbem. Tu vir tu dn̄s matris dn̄i dn̄orū.
Magne p̄egrine dudū terris mō regnas
Felix in celi patria ſecur9. ⁊ oīs Expers
terroris. labor. āxietas p̄cul abſunt. Que-
ſumus intēde nobis. miſeroſq3 benignus

Inſpice nos oculis. quos tāta p̄icula tur-
bant. Eſto p̄egrinis fautor. dux. auxilia-
tor. Defeſſos refoue. tot ſcādala tolle viarū.
Dirige cecos. erige lapſos. optima detur
Gratia. dux baculuſq3 ſpei firmiſſim9 ad-
ſit. Pax in credēdo cordis meditatio ſua-
uis. Tētamenta ſathan. mūdi carnis ſup-
remus. Te duce pro cumulo meritoruʒ et
laude tuorū. Certū ꝙ magno es venerari
dign9 honore In terris immēſa tenet quē
gl'ia celis. Eſt etem̄ xp̄e tecū tu9 iſte mini-
ſter. Eſt ⁊ cū ſpōſa ſpōſus chariſſimus al-
ma. Uirgineos ne tuos ſedes locat eq̄ pa-
rētes? Sit tn̄ hac in re ſimplex meditatio
nr̄a. Sāctis ſalu9 honor volum9 alijs ſu9
eſto. Quos de p̄matu cōtentio nulla fati-
gat. Magne ioſeph magno velut impioſe
p̄rone. Cū deſiderio petimus fer opem. no-
ſtri miſere. Celica ſuſcipiat nos tandem
p̄ria tecum. Hec ille.

Pars tertia hui9 ſmonis q̄ d2 cauſali-
tatis. ſcʒ q̄ rōnabiliter ⁊ qua ex cā beata
v̄go fuit deſponſata.

Q — v T poteſt colligi ex magro ſent.
in. iiij. di. xxx. circa finē. ⁊ a btō
Tho. ⁊ Ricar. ibidē. ar. ij. q. ij.
in rn̄ſione ſcd̄i argumēti. et a
btō Tho. in. iij. parte ſumme. q. xxix. ar. j.
et a Rabano ⁊ Petro Ioān̄is ſup Iobeʒ.
Ualde fuit cōueniēs: congruū ⁊ rōnabile
chriſtuʒ naſci de v̄gine deſpōſata. Primo
ratiōe ſui. Scd̄o rōne matris ſue. Tertio
ratione noſtri. Primo hoc fuit cōueniens
ꝓpter xp̄m quadruplici rōne. Primo q̄dē
vt myſteriū incarnatiōis ſue diabolo cela-
retur. vt dicit j. c. inuēta. xxvij. q. ij. Unde
et ait beatus Ignacius ſicut refert Hiero.
ſuper Matth. hac de cauſa virgineʒ fuiſſe
deſponſatā. Factū eſt aūt hoc ad tutelam
pueritie ne diabolus cōtra eū vehementius
nocumenta p̄curaret. Sciebat em̄ ip̄e dia-
bolus dei filiū debere incarnari p redem-
ptione humani generis: ſed tēpus ignora-
bat. Unde caute obſuabat ad ſciēduʒ qn̄
mundū intraret: vt redemptionē noſtram
impediret. Hec aūt deſponſatio v̄ginitatē
mr̄is dei pariētis ipſi diabolo occultauit.
vt ait Origenes ſup Matth. di. Que fuit
cauſa vt eſſʒ deſpōſata Maria ioſeph niſi
quaten9 hoc ſacramentū diabolo celareť.
⁊ ille malignus fraudis cōmēta aduerſus
deſponſatā nulla penitus inueniret? Hec
ille. De hoc etiā Ambro. ſup Luc. ait. Non
mediocris quoq3 cauſa ē vt v̄ginitas ma-
rie falleret p̄ncipē mūdi. qui cū deſpōſatā
cerneret viro partū nō potuit hr̄e ſuſpectū
fallendi em̄ mūdi p̄ncipis fuiſſe conſiliū
ipſius dn̄i verba declarāt cū apl'i iubētur
tacere de xp̄o. Hec Amb. Et hoc pʒ Mat.
xvj. Iteʒ ſanati iubenť tacere de remedio
vt patʒ de leproſo Matth. viij. ⁊ de cecis
Matth. ix. ⁊ de puella reſuſcitata Mar.
v. Predictis aūt nō obſtat ſi dicatur ꝙ R
nō latent diabolū ea que ſunt in corpore:
q̄uis latent ea q̄ ſunt in corde. Qui vt ait
Aug. in. iij. de trini. Multa que cognoſce-
ret diabolus v̄tute ſue nature ꝓhibeť co-
gnoſcere a diuina v̄tute. Itē dicūt docto-
res ꝙ etiā latēt diabolū ea q̄ ſunt ī corp̄e
qn̄ appropinq̄re nō pōt. Diabol9 aūt non
poterat appropinquare v̄gini ꝑpť v̄tutē
ſanctitatꝪ ipſius. ⁊ etiā q2 impediebatur a
deo. ⁊ ab āgelis eā cuſtodiētib9 ſm Fran.
de may. vbi. ſ. Et ideo ſcire nō potuit vtrū
v̄go cōcepiſſet ſine viro cū eā marituʒ hr̄e
videret. Scd̄o hoc fuit cōueniēs ꝓpter S
xp̄m: ne ab infidelib9 tanꝙ̄ illegitime na-
tus abijcereť. Un̄ Amb. ſup Lu. ait. Quid
iudeis. q̄d herodi poſſet aſcribi ſi natuʒ ex
adulterio viderenť p̄ſcribi? q̄ſi dicat. Nihil
Ergo fuit ꝯueniēs vt eius mr̄ deſpōſareť
quia aliter oēs arbitrati eſſent xp̄m ex ſtu-
pro fuiſſe generatū. Et ſic eū tanꝙ̄ illegi-
time natū deſpexiſſent. Nam iura tales de-
teſtantur. ⁊ priuāt ſucceſſione patna. auť.
ex complexu. C. de inceſt. nup. ⁊ auť. lʒ. C.
de natu. li. Solent em̄ vtplurimū eſſe imi-
tatores paterni ſceleris. c. ſi quis cū mili-
tib9. vj. q. j. ⁊ c. ſi gēs. lvj. di. Et ſm cano-
nes ſūt irregulares. lxvj. di. c. p̄ſbyterorū.
Nec ſine diſpēſatione debent ad ſacros or-
dines promoueri. c. precipim9. xxxiij. diſt.
Cum ergo chriſtus futurus eſſet ſummus
ſacerdos ⁊ rex regū. debuit tali ſuſpitione
carere: ne iudei dedignarenť euʒ habere re-
gem ⁊ ſacerdotē: quia filij ex adulterio ge-
niti abomiatio ſunt deo. c. dicat. xxxij. que-
ſtione quarta. Unde ⁊ ſm leges non pro-
mouentur ad dignitates niſi in defectu le-
gitimorum. l. generaliter. §. ſpurios. cum
glo. ff. de decu. Et hanc rōnē tangēs Am-
broſius ſuper Lucaʒ ait. Cum partus in-
nupte lege damneť: ꝯgruum fuit vt virgo
deſponſareť. ne videreť chriſt9 a legis iu-
ria cepiſſe. Tertio fuit hoc cōueniēs pro- T
pter chriſtum vt a Ioſeph nutriretur. Un̄

[Left margin, col. 1:] De morte Ioſeph
[Left margin, col. 3:] Xp̄s debuit naſci de v̄gine deſpōſata
[Right margin, col. 4:] Illegitimi deſpiciūť.

et pater eius dictus eſt q̄ſi nutricius. Ut em̄
habet Lu. ij. exiſtēs beatiſſima virgo cū
ioſeph. et inueniēs puerū Jeſum in tēplo:
dixit ei. Ego et pater tuus dolētes q̄rebamus
te. Non negauit aūt xp̄s ioſeph eſſe patrē
ſuū ſed r̄ndit. Quid eſt q̄ me querebatis?
Et in hoc verificatum eſt illud Grecismi.
Eſt pater hic cura: pater eſt alius genitura.
Pater em̄ ſepe quis appellat̄ rōne curatio-
nis et gubernationis, vt in aut. de armis.
§. hoc aūt obſeruare. et in. l. ij. C. de debito.
ciui. lib. xj. et no. C. de emē. iuſti. co. in prin.
Supradictā aūt rōnem tangit Amb̄ ſup
Lu. di. Deſpōſata eſt vt infantis curā ge-
reret ip̄e ioſeph. ſiue in egyptum iens. ſiue
inde denuo rediēs. Quarto fuit cōueniēs
hec deſpōſatio: vt cōſueto modo ſcp̄turarū
genealogia xp̄i per virū deſcriberet̄. Un̄
Amb. ſuper Lu. ait. Qui in ſeculū venit ſe
culi debuit more deſcribi. Uiri aūt perſona
querit̄ que in ſenatu et reliquis curijs ciui
tatū generis aſſerit dignitatē. Cōſuetudo
etiā nos inſtruit ſcripturarū que ſemp viri
originē querit. Hec ille. Mulier ei efficit̄
de familia viri. l. fi. §. idem reſcripſerūt. ff.
ad municip. et. l. quicūq̄. C. de re mili. lib.
xij. Quia aūt beata v̄go ſm̄ legē deſpōſa-
ri nō poterat niſi viro q̄ eſſet de tribu iuda
et familia dauid ex genealogia ſponſi. i. io
ſeph. dep̄hendit̄ genealogia Marie et xp̄i
filij eius. Scd̄o principal̄r dico q̄ fuit
cōueniens ip̄m naſci de v̄gine deſponſata
p̄pter ip̄am v̄ginē. et hoc q̄druplici rōne
Primo ne a iudeis occideret̄ tanq̄ adul-
tera. vt ait Hiero. Nam ſm̄ leges virgo
adultera de ſtirpe ſacerdotali cōburebat̄.
Leuit. xxj. Ipſa aūt v̄go deſcenderat non
ſolū de tribu iuda: ſed etiā de tribu leui. ſ.
de ſtirpe aaron. vt patuit. ſ. in. ij. p̄te huius
opis. ſmone p̄mo parte. ij. Lapidabat̄ q̄
nō ſolum illa q̄ iam erat deſpōſata: ſ etiā
illa q̄ in domo patris cuſtodiebat̄ vt virgo
q̄n̄q̄ nuptura cuiuſcūq̄ alterius tribus eēt.
Unde dr̄ Deut. xxij. Si nō eſt in puella in
uēta v̄ginitas lapidibus obruēt eā viri ci-
uitatis et c̄. Item de iure ciuili antiquo ca-
pite puniebat̄ tam adultera q̄ adulter. l.
q̄uis. C. ad le. iu. de adul. hodie v̄o adulte
ra retrudit̄ in monaſteria ad agendā peni
tentiā, vt in aut. ibi poſita. Scd̄o fuit con
ueniens eam deſpōſari ſm̄ Hieronymū et
Origenē. vt ei a ioſeph miniſteriū exhibe
ret̄ et ſeruiret̄. Unde Chryſ. ſup Matth.

V Propt̄ virginē fuit cō-ueniēs.

inquit illud quod habet̄ i. c. inuēta. xxvij.
q. ij. dicens. Sicut em̄ illā poſtea commen
dauit xp̄s diſcipulo: ſic etiā nūc angelus co-
pulat ſponſo nō in fedus ſolēne coniugij: ſ
in conſortiū cōis habitaculi. Hec ille. Item
hoc congruū fuit vt ip̄e ioſeph procuraret
neceſſaria ipſi v̄gini et filio eius de arte ſua
erat aūt carpētarius. vt ait Chryſ. et vt eā
aſſociaret: ſicut et fecit cū ſimul in bethleē
perrexit vbi filiū ſuū peperit. et ad tēplum
in purificatiōe eius. et cū in egyptum iuit
et redijt. Unde Bern̄. in quodam ſermone
inquit. Quia iſta delicāta puella ſola erat
ideo fideli ſocio indigebat a quo et an̄ p̄tū
et in partu et poſt partū aſſociaret̄: et a la-
boribus releuaret̄. Tertio fuit ꝯueniēs vt
per hoc v̄go ab infantia liberaret̄. Unde
Amb. ſuper Luc̄. ait. Deſpōſata eſt ne te-
merate v̄ginitatis adureret̄ īfamia. cuius
grauis aluus corruptele videretur inſigne
preferre. Maluit aūt dn̄s aliquos de ſuo
ortu q̄ de m̄ris pudore dubitare. Sciebat
em̄ tenerā eſſe v̄ginis verecundiā et lubri-
cam famā pudoris, nec putauit ortus ſui
fidem m̄ris iniurijs aſtruendā. Seruatur
itaq̄ ſcꝫ marie ſic̄ pudore īttegra. ita iuiola
bilis opinione v̄ginitas. Hec ille. Et Ber.
ſup miſſus eſt inquit. Quis em̄ eam vidēs
non deſponſatā et t̄n grauidā: non potius
diceret meretricē q̄ v̄ginē? Non aūt dece-
bat hoc dici de matre dei. Tolerabilius ergo
et honeſtius fuit putari ieſu ad tp̄s de con
iugio natū fuiſſe q̄ de fornicatiōe. hec ille.
Et in hoc apparuit charitas et benignitas
dn̄i nr̄i ieſu xp̄i q̄ potius voluit diminui de
honore ſuo q̄ de honore m̄ris ſue. Quar X
to fuit ꝯueniens ſicut dicit Albertus ſup
miſſus eſt: vt patuit. ſ. ad hoc vt dignitas
m̄ris hūilitati ſociaret̄. ſic q̄ eēt ſimul m̄r
dei et vxor fabri. ſ. ioſeph. vn̄ in vilipēſionē
xp̄i dicebant phariſei. vt habet̄ Mat. xiij.
et Mar. vj. nōne hic eſt fabri filius? Con-
gruū ergo fuit vt dei genitrix ſuaret illud
Eccl̄i. iij. Quāto maior es tāto magis te
humilia in oībus: et corā deo īuenies grām.
Quāto em̄ q̄s maior eſt tāto magis humi
litas cōmēdat̄ in eo. Un̄ Hiero in quadā
ep̄la ait. Nihil eſt qd̄ hoibus nos ita grōs
ac deo faciat q̄ ſi vite merito magni hu- Y
militate ſimus infimi. Tercio principal̄r
fuit ꝯueniēs. b. v̄ginē deſpōſari p̄pter nos
et hoc q̄druplici rōne. Primo vt xp̄s natus
de v̄gine certius crederet̄ teſtimonio ioſeph

Propt̄ nos fu-it cōue-niens.

qui matrē eius v̄ginē deſpōſauerat. et a tp̄e
deſpōſatiōis diligenti eā cura cuſtodierat.
Nā ſpōſa a tp̄e deſpōſatiōis erat ſub cuſto
dia ſpōſi. vt ait Hugo cardinal̄ ſup Mat.
j. et Lu. j. c. et Ber. ſup miſſus eſt di. Mos
erat iudeorū vt a die deſpōſationis vſq̄ ad
tp̄s nuptiarū ſpōſi ſpōſas in cuſtodia reci-
perēt vt earū pudicitiā curioſius ſeruarent. et
ipſi eis fideliores exiſterēt. h̄ ille. Itē erant
in eorū p̄tāte quo ad obſequia et ſilia. c. mu-
lierē. xxxiij. q. v. et debebant defendi a viris
ſuis in his q̄ ſibi occurriſſent. iſti. de iniur.
§. ꝯ aūt. Et hāc rōnē tāgēs Amb. ſup Lu.
ait. Locupletior teſtis pudoris marie adhi
bet̄ qui poſſit delere iniuriā et vindicare op
probriū ſi nō agnoſceret ſacr̄m. Grego. q̄
in omel̄. ſup Mat. inq̄t. Sicut diſcipulus du
bitās et palpās factus eſt teſtis vere reſurre-
ctionis. ſic ſpōſus fuit cuſtos et teſtis īteger
rime v̄ginitatis. trāſſumptiue in. c. ſic q̄ppe.
xxvij. q. ij. Ex q̄ magis cōfirmamur in fide
cōceptionis xp̄i de ſpiritu ſancto ex v̄gine.
A Scd̄o fuit cōgruū vt v̄ginibus cā vitāde
infamie daret̄. et cā male excuſatiōis tolle-
retur. Un̄ Amb. vbi. ſ. ait. Nō decuit v̄gini
bus ſiniſtra opiniōe viuētibus velamē excu-
ſatiōis relinqui: q̄ infamata q̄ mater dn̄i
videret̄. Tertio fuit cōueniens vt vniuerſa
eccleſia deſignet̄ que cū ſit v̄go: deſpōſata
t̄n eſt vni viro: id eſt xp̄o. iuxta illud apl̄i
ij. Cor. xj. Deſpōdi vos vni viro v̄ginē ca-
ſtam exhibere xp̄o. Et hāc rationē tangit
Aug. in li. de ſancta v̄ginitate. Chryſ. q̄q̄
ſup Mat. inq̄t. Quia futurū erat vt oēs ſcī
de eccl̄ia v̄gie naſcerent̄ xp̄o deſpōſata. xp̄s
de deſpōſata natus eſt ne indignius naſceret̄
B dn̄s q̄ ſerui. Quarto fuit cōueniens vt
inquit Hugo cardinalis ſup Mat. j. q̄ m̄r
dn̄i eſſet deſpōſata et v̄go. vt in p̄ſona ipſius
et v̄ginitas et matrimoniū haberet̄ et hono
raretur cōtra hereticos alteri eorū detrahē-
tes. Iccirco exultēt v̄gines et cōiugate imi
tātes gl̄ioſā v̄ginē mariā deſpōſatam io
ſeph. vt ip̄am per v̄ginitatē et caſtitatē cō-
iugalē imitādo in p̄nti ſeculo: eā q̄ ſequā-
C tur p̄ ſublimē gl̄iam in futuro. Nos aūt
addere poſſumus alias. v. rōnes. Prima vt fi
deles credētes eā deſponſatā et cū coniuge
habitantē ſine viro cōcepiſſe magis mere-
rentur. et indeuoti ac obſtinati mūdani in
ſua p̄tinacia: ſic eorū exigētibus demeritis
magis indurarētur. Et hāc rōnem tangit
Amb. ſuper Lu. di. q̄ qui ſecularibus vanita

tibus occupātur: ſcire diuina nō p̄nt nec me
rent̄. Scd̄a rō eſt illa quā ponit Hugo D
cardinalis ſup Luc̄. j. c. l. vt b. v̄gis marie
v̄bis maior fides haberet̄ et oīs mentiēdi
ſuſpitio tolleretur. Ut em̄ ait Amb. ſuper
Lu. videret̄ mētiri innupta p̄gnās et culpā
velle obūbrare mēdacio. neq̄ em̄ crederet̄
ei ſi diceret ſe v̄ginē. Et ideo dicit Ambro.
vbi. ſ. Fides marie v̄bis aſſerit̄. et mēdacij
cā remouet̄. Cūm em̄ mētiēdi deſpōſata nō
habuit cū cōiugij p̄miū et grā nuptiarū par
tus ſit feminarū. hec ille. trāſſumptiue in. c.
pudor. xxxij. q. ij. et ſumpta eſt hec ſn̄ia ori-
ginaliter ex. l. querit̄. §. ſi mulier. ff. de edil.
edic. Tertia rō eſt illa quā ponit idē Hu E
go cardinalis vbi. ſ. di. De femina virgine
deſponſata naſci voluit. vt ab omni gradu
mulieris opprobriū tolleret̄. ſ. a cōiugatis.
a viduis et a v̄ginibus. hec ille. Predictarū
aūt rationū partē ponit Ber. ſup Miſſus
eſt dicēs. Neceſſario igitur v̄go maria de-
ſpōſatur. quia p̄ hoc et a canibus ſctm̄ ab-
ſcōditur. et a ſpōſo v̄ginitas cōprobatur. et
v̄ginis tā verecūdie q̄ fame p̄uidet̄ et a ſe
cretis celeſtibus hoſtis excludit̄. Quarta
rō eſſe p̄ōt illa quā ponit Chryſ. ſup Mat F
theū. Quia em̄ vt dr̄ Mat. xiij. Erat Io-
ſeph faber lignarius. Ideo ipſe Chryſ. in-
quit. Fabro lignario maria deſponſanda
erat. q̄n xp̄s eccleſie ſpōſus oēm ſalutē ho-
minū op̄aturus erat p̄ lignū crucis. h̄ ille.
Quinta rō eſt. vt oſtēderet̄ etiā poſt cō
ſenſum in matrimoniū p̄ v̄ba de p̄nti lice-
re ambobus cōiugibus vel alteri eorū etiā alte-
ro inuito ante t̄n carnalē copulā trāſire ad
vota meliora. vtpote p̄ votū caſtitatis et in
greſſū religiōis mori mūdo. extra de con-
uer. ꝯiu. c. ij. et ibi late p̄ doc. et. l. deo nobis.
C. de epi. et cle. Beatiſſima igit̄ v̄go et ſan-
ctus Joſeph ſimul deſpōſati. et matrimo-
nio copulati. et in v̄ginitate p̄ſeuerātes: de
derūt exēplū alijs cōiugatis ſil̄r faciendi et
caſte viuēdi. qd̄ exēplū imitatus eſt ſanctus
Elziarius tertij ordinis beati Franciſci. q̄
cū beata Delphina vxore ſua quā in iuuen
tute vxorem iuuēculam acceperat. perſeue
rauit in virginitate vſq̄ ad mortem. Et
hec quidem de ſponſo beatiſſime virginis G
terreno dicta ſufficiāt. Habuit nāq̄ alium
ſponſum digniorē. ſcꝫ celi terreq̄ opificem
deū. De quo dici poteſt illud Joh. iij. Qui
habet ſponſam ſpōſus eſt. Deus enim cum
beata virgine ſp̄uale matrimoniū cōtraxit.

k

q̄ꝺ quidē matrimoniū habuit triplicē gradum ac triplicē cōſenſum. ⁊ triplex bonum atq; triplicē copulā ſiue cōiunctionē. Primo habuit triplicē gradū. q2 fuit initiatū: ratificatū: ⁊ cōſummatū. Initiatū quidem fuit ꝑ ꝟba de futuro a ꝓpheta q̄ dixit Eſa. vij. Ecce ꝟgo cōcipiet ⁊ pariet filiū ⁊c̄. Et ab angelo qui ait Lu. j. Ecce cōcipies i vtero ⁊ paries filiū ⁊c̄. Deinde fuit ratificatū per ꝟba de p̄nti qñ ipſa cōſenſit ⁊ dixit. Ecce ancilla dñi: fiat mihi ſm̄ ꝟbū tuū. Ultimo fuit cōſummatū qñ filius dei in thalamo vteri virginalis naturā noſtrā ſibi eternaliter copulauit. Unde clamat eccleſia in officio diuino. Ecce complera ſunt oīa ⁊c̄.

D Scd̄o in illo matrimonio fuit triplex cōſenſus. ſ. animi. verbi ⁊ ſigni. Et iſtum triplicem cōſenſum ipſa poſtmodum in cantico ſuo expreſſit Lu. j. Nam cōſenſuʒ animi expreſſit cum dixit. Magnificat aīa mea dñm. ſ. ſpōſum meū celeſtem. Cōſenſum autē ſigni exp̄ſſit cū dixit. Et exultauit ſpiritus meus in deo ſalutari meo. Exultauit. i. extra ſaltauit. Tantū enim gaudiū habuit in animo ꝙ etiā manifeſtabatur in exteriori ſigno. Cōſenſuʒ ꝟo ꝟbi expreſſit cū ſubdidit. Quia reſpexit humilitatem ancille ſue. ⁊ hoc fuit qñ ipſa dixit. Ecce ancilla domini ⁊c̄.

E Tertio in iſto matrimonio fuit triplex bonum. ſ. fidei. prolis ⁊ ſacramenti. Fidei quidē. quia virginitatis votū deo factum ſemper illibatū cuſtodiuit. Fuit etiaʒ ibi bonū prolis. quia dei filium de ſuis caſtis viſcerībꝰ generauit. Bonū quoq; ſacramenti. q2 nunq̄ a filio ſuo diuiſa vel ſeparata fuit. Quarto in hoc matrimonio fuit triplex copula. Nā in matrimonio carnali triplex cōiunctio inuenitur. Una cauſat̄ ex cōſenſu animoꝝ. ſcd̄a ex ꝑmixtione corporū. tertia ex indiuiſibili habitatiōe amboꝝ. ⁊ eodē modo inter xp̄m ⁊ beatam virginē fuit cōiunctio animoꝝ per mutuā charitatem. iuxta illud Cañ. vj. Ego dilecto meo ⁊ dilectꝰ meus mihi. Fuit etiā ibi cōiūctio corpoꝝ per nature vnitatē. quia vna caro xp̄i eſt ⁊ matris. Uñ de hoc poteſt exponi illud Geñ. ij. erāt duo in carne vna. Nā ad formandum corpus xp̄i fuerūt duo. ſ. ſp̄ūſſanctus qui corpus ip̄m formauit. ⁊ beata virgo que materiā miniſtrauit. Fuit etiā indiuiſibilis habitatio amboꝝ. quia ſicut in vita dilexerūt ſe. ita ⁊ in morte nō ſunt ſeparati. Unde Job. xix. d2. Stabat iuxta crucem Jeſu mater eius. Cū quo ⁊ nos hic ſtemus per amorē ⁊ deuotionē. vt poſt hāc vitam habitare valeamus cuʒ ipſo in celeſti palacio. ⁊ ab illo recipe mereamur eternaʒ felicitatē. Amen.

In noīe dñi noſtri Jeſu xp̄i incipit q̄nta pars huius deuoti operis quod Mariale appellatur. in qua tractatur de annūciatione beatiſſime ꝟginis. ⁊ de incarnatiōe filij dei in ea. Hec autem pars ꝓprio ac particulari nomine gaudiuʒ mūdi nuncupatur.

Sermo primus.

n Etimeas Ma- A

ria inueniſti gratiam apud deū Lu. j. Huius diei celeberrimā feſtiuitatē ſummiſ debemus ſtudijs venerari. Hec enī eſt reſpectu principij maioꝛ ſolēnitas totiꝰ anni. Hoc nāq; feſtū principiū eſt ⁊ fundamētū omniū aliarū feſtiuitatū. Cū ergo dicat̄ ꝙ cuiuſq; rei potētiſſima pars eſt principiū. l. j. ff. de origi. iu. ⁊ no. in. c. principatus. j. q. j. ⁊ ꝑ glo. in. c. j. de li. cōteſ. Uñ Ariſt. ait. j. Ethi. c. iiij. ⁊. v. pol. c. j. ꝙ principiū eſt dimidiuʒ totius. Si in alijs feſtis ab hac principiū habētibus ⁊ ab ea cauſa gratulamur. multo magis debemus i iſta ſolēnitate iubilare ⁊ iocūdari. quia niſi hoc redēptionis noſtre principiū fuiſſet: ipſiꝰ finis nō oſſet ſubſecutus. Remotis enī principijs remouetur ꝑfectio ⁊ eſſe ab omnibꝰ poſterioribus. vt inquit cōmentatoꝛ Auerrois ſup. x. meth. Merito igit̄ hec celeberrima dies eſt ab omnibꝰ feſtiuis gaudijs recolenda in qua gaudiū fuit totiꝰ mūdi. Et ideo de ipſa dauid decātabat p̄s. cxvij. di. Hec dies quā fecit dñs exultemꝰ ⁊ letemur in ea. Iſta etenim eſt dies ſacratiſſima i qua ꝟgo ex oībus ꝑelecta: magni regis Aſſueri eſt cōiugio copulata. Cū ei vt habet̄ Heſter. ij. ꝑdictus rex aſſuerus dediſſet ſup filios iſrael capitalē ſniam. ⁊ ſub pena mortis mādaſſet ne in cōſpectu eiꝰ aliq̄s accederet nō vocatus. ꝑſuaſa Heſter a mardocheo ꝓpinquo ſuo. aſſumptiſq; duabꝰ puellis ad obſequiū ſuū. quaꝝ vna eiꝰ fimbrias veſtimēti portabat. altera ꝟo brachijs ſuis eā ſuſtētabat. acceſſit ad eū. Que cū regis magnificētiā ⁊ ornatꝰ eius pulchritudinē aſpiceret: cecidit in brachijs vniꝰ ex puellis ſuis. Ipſe ꝟo rex deſcēdēs de ſolio ſuo: virgā quā manu tenebat depoſuit in ſignū clemētie ⁊ manibꝰ ꝓprijs ſubleuauit heſter ⁊ ad eius petitionē ad illius domū acceſſit. atq; populum iudaicū a morte liberatū exaltauit. ⁊ interfecto eiꝰ inimico amā: oñes illius poſſeſſiōes donauit heſter. atq; eā in regno ſuo cōfirmatā vxorē ſuā ſup omnes amauit. Per aſſuerū nāq; qui interp̄tatur beatitudo: intelligit̄ deꝰ in cuiꝰ cognitione cōſiſtit beatitudo. Qui erat iratꝰ humano generi ꝓpter pctm̄ primoꝝ parentū q̄ diaboli ſuggeſtioni cōſenſerant. ⁊ ideo ſtatuerat oēm hominē mori debere. vt d2 Heb. ix. ⁊ ad inferos deſcendere. iuxta illud p̄s. lxxxviij. Quis eſt hō qui viuet ⁊ nō videbit mortē: eruet aīam ſuam de manu inferi? Nō erat aūt aliq̄s qui ad deū accedere auderet ꝓ grā impetrāda. iuxta illud Hiere. vij. Tu noli orare ꝓ populo iſto. quia non exaudiā te. Erat ergo furoꝛ dei terribilis cōtra oēs ita vt ad māſuetudinē verti nō poſſet. Uñ Eſa. xxx. dicitur. Ardēs furoꝛ eius ⁊ grauis ad portandum. Uerūtñ Heſter q̄ interp̄tatur abſcōdita. i. virgo Maria que abſcōdita ⁊ occulta erat mūdo ſ3 multū cognita deo. ſuaſa a mardocheo ꝓpinquo ſuo. i. a ſuo ſanctiſſimo ꝓpoſito vel ab angelo ſibi particulariter ad cuſtodiaʒ deputato vel a gabriele archangelo qui ei ꝓpinquus iō d2. q2 vt ait Hiero. ad Euſtochium. ſemꝑ angelis eſt cognata ꝟginitas. intrauit ad regē omnipotentē deū ſociata duabꝰ ancillis. i. humilitate ⁊ puritate ſiue ꝟginitate. Sicut aūt rinoceron ad aſpectū alicuiꝰ ſancte ꝟginis oēm deponit feritatē. ⁊ māſuetus ad gremiū ipſius ꝟginis accedit. ſic deꝰ vidēs hāc ſanctiſſimā ꝟginē: amore illius tactꝰ omni dimiſſa indignatiōe ⁊ aſperitate deſcēdit in vterū eius. atq; virgā furoris ſui deponēs: eā ſibi perpetuā cōiugem ⁊ regni ſui cōſorteʒ deputauit. Ipſa ꝟo magnitudinē myſterij incarnationis eius audiēs. ⁊ tantuʒ ſe magnificari cognoſcēs obſtupuit. ⁊ turbata eſt turbatiōe admiratiōis. ⁊ ſic attonita ⁊ territa cecidit in brachijs humilitatis quapropter illi dixit angelus gabriel ꝟba ꝓpoſita. ſ. Ne timeas maria inueniſti gratiā apud deū. ſ. ꝑ quā humanum genus ab eterna dānatione liberaſti. ⁊ ꝑcuſſo ac deſtructo amā. i. diabolo illiꝰ poſſeſſiōes acq̄ſiſti. ſ. pctōꝝ aīas per tuū filiū ad p̄niaʒ cōuertēdas. atq; altiſſimi dei vnigenitū de ſp̄ūſancto cōcipere meruiſti. De quo myſterio tres cōſiderationes faciemus.

Prima dicetur poſſibilitatis.

Scd̄a neceſſitatis.

Tertia ꝟo appellabit̄ cauſalitatis.

Prima ps huiꝰ ſmōis q̄ d2 poſſibilitat̄.

B p Ro expeditiōe huiꝰ ꝑtis ⁊ cōfutatione hereticoꝝ duas q̄ſtiones examinabimus. Pria vtrū poſſibile fuerit diuinā naturā cū hūana vniri vnitate ſuppoſiti. ⁊ ſic deū fieri hoiem. ſcd̄a vtrum poſſibile fuerit ꝙ ex virgine cōciperet̄ ⁊ naſceret̄. Primā q̄ſtionē examinat Alexā. de ales in. iij. ꝑ. ſū. in tract. de cōuenientia incarnatiōis. q. j. ⁊ Sco. in. iij. di. j. ⁊ Pe. de aq̄la eiꝰ diſcipulus ibidem. q. j. ⁊. ſ. Boñ. in eadē di. ⁊ Ric. nr̄ ibidē. ar. j. q. j. ⁊ ſanctus Tho. in. iij. ꝑte ſum. q. j. ar. j. ⁊ in. iij. ſcp̄to. diſt. j. art. j. vbi dicūt ꝙ ad hoc vt aliq̄ ſint vnibilia requiritur ꝙ aliquo modo ſint ſimilia. Eſt aūt duplex ſilr̄itudo. Una eſt ſ3 aliquā formā cōem participatā ab ipſis ſimilibꝰ. Et h̄ mō nulla eſt ſilr̄itudo inter deū ⁊ hoiem. creatorē ⁊ creaturā. imo īter eos eſt diſtātia penitꝰ improportionabil̄. Uñ d2 in. c. dānamꝰ. de ſum. tri. ⁊ fi. ca. ꝙ inter creatorē ⁊ creaturaʒ nō p̄t tāta diſſilr̄itudo notari quin inter eos ſit maioꝛ diſſilr̄itudo notāda. Et h̄ reſpectu nō dicunt̄ vnibiles. Nā natura diuina ⁊ hūana nō cōueniunt ſilr̄ in aliquā formā cōem inter eas in genere vel in ſpē. Alia eſt ſilr̄itudo ſm̄ cōuenientiā ꝓportionis vniꝰ ad alterū in ordine vel in habitudine. ſicut iuſticia creata cōuenit cū increata nō in genere vel in ſpē. q2 iuſticia increata eſt ipſa diuina eſſentia. iuſticia ꝟo creata eſt q̄litas. Sed cōueniunt in habitudine ad eundē effectū q̄ eſt reddere vnicuiq; q̄ꝺ ſuū eſt. de quo loquit̄. l. iuſticia. ff. de iuſti. ⁊ iure. ⁊ inſti. eo. in p̄n. Silr̄ bonitas increata q̄ eſt deus. ⁊ creata q̄ eſt q̄litas. nō cōueniūt in aliqua forma cōi inter ſe ſed in ordine. q2 bonitas creata ordinat̄ ad bonitatē increatā. Hoc ꝗ̄ ordinari ad aliud facit ſilr̄itudinē ⁊ ꝯuenientiā. Uñ bonitas creata d2 ſilr̄is bonitati increate: ⁊ nō ecōtra. v2 nunq̄ determinat̄ ſilr̄itudo reſpectu alicuiꝰ deterioris ſ3 reſpectu maioris vel eq̄lis. Et tali mō creatura eſt ſilr̄is creatori. ⁊ hō deo. Silr̄itudo enim nō dicit idētitatē. inſti. de nup. §. inter eas q̄ʒ. Immo nihil eſt idē cum eo cui eſt ſilr̄e. l. q̄ꝺ nerua. ff. de po. Et aliq̄ꝺ d2 ſilr̄e alicuiꝰ etiam ſi in pluribꝰ differat q̄ ꝯueniat cuʒ illo. ff. de

Annunciatioē principiū omniū feſtorum

Uniri nām diuinaʒ ⁊ hūanā.

Siĺitudo creatoris et creature.

annu. lega. l. in ſingulos. Dico igiꝛ ad ꝓpoſitū noſtrū. ꝙ iō creatura dꝛ ſiĺis creatori qꝛ eſt ordinabilis ei. Solū ergo eſt inter deum ⁊ hoīem ſiĺitudo in ordine vel in habitudine vniꝰ ad alterū. ſ. hoīs ad deū. Et ex h̄ ſunt vnibiles nō eo mō ſm̄ Ric. quo elemēta vniūtur in mixto. nec eo mō quo nutrimentum vnitur nutrito nec eo mō q̄ materia ⁊ forma vnitur in cōpoſito. nec eo mō quo accidēs vnitur ſubiecto. Quia ad h̄ ꝙ ꝓdictis modis fiat vnio. requiriꝛ mutatio ⁊ opatio. necnō ⁊ poſſibilitas in q̄libet extremo. Perſona aūt filij dei eſt actꝰ purus. vñ nec mutari pōt vllo mō. Jō dicēdum ꝙ natura hūana fuit ſibi vnita tanq̄ nature ſuppoſito. nō in eſſe ꝑ eā cōſtituta ſicut ſuppoſitū creatū cōſtituiꝛ in eſſe ꝑ ſui naturā. ſed tanq̄ ſuppoſito cōſtituto in eſſe ꝑ naturā diuinā. ꝑſona em̄ filij dei nō cōſtituiꝛ in eſſe ꝑ naturā humanā cuiꝰ eſt ſuppoſitū ex tpe: ſ ꝑ naturā diuinā cuiꝰ eſt ſuppoſitū ab eterno.

Probatur vnionis poſſibilitas

¶ Talis aūt vnionis poſſibilitas multis valet rōnibꝰ cōprobari. inter q̄s vna dꝛ intimatiōis. alia ſimilationis. tertia ꝟbo attributiōis. Prima rō ſic cōcludit ſm̄ ꝑdictos doctores. Omne qꝺ eſt alteri maxime intimū ⁊ amabile: eſt ei vnibile vnione maxima. ſed deꝰ eſt anime intimus ⁊ amabiliſſimus. ergo ſube rōnali perfecte vniri pōt ſpūs increatꝰ. Uerus enī amor efficit vnū ex duobꝰ. vt inq̄t Tulliꝰ in li. de amicitia. Uñ de duobꝰ veris amicis inq̄t Ouid. iiij. li. de triſtibꝰ. Hi duo corporibꝰ: mentibus vnus erāt. Et phs. ix. Ethic. c. iiij. ⁊ x. ⁊ in. ij. li. magnoꝝ moraliū. c. lxxvj. ait. ꝙ amicus eſt alter ipe. Qꝺ etiā inq̄t Tullius vbi. ſ. Diffinitur aūt amicitia ſic. Amicitia eſt vniꝰ ad alterū cū charitate cōiunctio. vt no. in. l. ſi fuerit. ff. de rerum diui. Uñ Dionyſius. iiij. de diuinis noibꝰ dicit. ꝙ amor eſt vis vnitiua amātis cū amato. Et. ſ. Bona. in. ij. ſen. di. xxix. in q̄ſtionibꝰ circa litaꝫ ⁊ di. xlij. ar. ij. q. ij. inquit. Tāta eſt vis amoris vt trāſformet amatē in amatū. ⁊ iō potuit vnire deū cū hoīe. Scꝺa rō ſic inferꝛ. Eoꝝ eſt facilis vnio que ad inuicē ſiĺitudinē habēt. qꝛ in habētibus ſymbolū. i. ſiĺitudinē facilior eſt trāſitus. vt ait phs. ij. phiſico. ⁊ in. ij. de gn̄atione. in. c. de ꝑmiſſiōe ⁊ trāſmutatiōe elementoꝝ. ⁊ no. in. l. ſi rē. §. itē ſi. ff. de rei vēdi. de quo ꝑ Albericū de roſate in. l. j. ff. de iudi. Jtē oīa ſiĺia cōiungun tur. iij. de regi. ꝑn. Sed hō creatus eſt ad dei imaginē ⁊ ſiĺitudinē. vt dꝛ Gen̄. j. ⁊ in. l. ſi vindicari. ff. de penis. ⁊ in. l. ſi q̄s. C. eo. ti. ⁊ xxxiij. q. v. c. hec imago. ⁊ de peni. diſt. ij. c. illa aīa. Ergo hūana natura eſt vnibilis diuine aliquo mō in ꝑſona. Tertia rō ſic ꝓbat. Quicq̄d nō implicat ꝯtradictiōeꝫ vel imꝑfectionē: ſed perfectionē ⁊ dignitatē eſt deo attribuēdū. ſed ipm̄ incarnari eſt hmōi. ergo ⁊c̄. Maior pꝫ ꝑ Dionyſiū in lib. de diuinis noibus. Minor ꝓbatur. Nā diuinā naturā vniri humane in vnitate ꝑſone nō eſt aliud ꝙ diuinā ꝑſonā que ab eterno fuit hypoſtaſis reſpectu diuine nature fieri hypoſtaſim reſpectu humane nature in tpe. hoc aūt nō dicit aliquā ꝯdictionem vel imꝑfectionē: ſ potiꝰ ꝑfectionē ⁊ dignitatē ac nobilitatē. Sicut em̄ cū deꝰ ſit bonꝰ ab eterno: nullā tn̄ patiꝛ imperfectionē vel indignitatē ſi eſt cā bonitatꝭ create in tpe. Quāuis bonitas creata lōge ſit inferior bonitate increata ſic cū ꝑſona filij dei ſit hypoſtaſis intellectualis ⁊ ſpūalis ⁊ increata ab eterno: in nullo derogaꝛ ei ſi ſit hypoſtaſis nature create ex tpe.

D

Exēpla illiꝰ vnionis

¶ Licꝫ aūt nō valeamus de hac vnione adducere exēpla in creatura q̄ ſint totaliter ſiĺia. vt ait Aug. in epiſtola ad Voluſianū. Uñ duo de magꝭ conuenietibꝰ allegabimus. Primū eſt Alex. de ales. ⁊ Ric. vbi. ſ. ⁊ bti Thome in. iij. parte ſumme. q. ij. ar. j. ⁊ in. iij. ſcripto. di. j. ar. j. ſ. de inſertione rami in trūco arboris. Nā ſicut ibi erat vnꝰ ramꝰ ꝑ nām. ⁊ poniꝛ aliꝰ ramus ꝑ inſertionē. ita in eadē ꝑſona in q̄ erat nāliter diuina natura: ꝑ vnionē poſita eſt natura hūana. Et ſicut nō ſunt plures arbores ſed vna tn̄ ita non ſunt ibi plures ꝑſone ſed vna ſola. ſ. ꝑſona diuina xp̄i. Et ſicut in arbore inſerta ſunt plures fructꝰ differētes ſpecie vt qn̄ ramꝰ vniꝰ arboris inſeriꝛ arbori diuerſe ſpeciei. ita in vnitate ꝑſone xp̄i ſunt alie ꝓprietates conuenientes nature diuine. ⁊ alie cōuenietes nature humane. Et ſicut in vniōe q̄ eſt per inſertionē vnū nō eſt alterū. ſ fit de hypoſtaſi alteriꝰ. vt qn̄ pirū inſeriꝛ pomo fit vnum ſuppoſitū. ſ. vna arbor. ⁊ natura pomi non eſt natura piri: nec ecōtra. ſed tn̄ vterq̄ fructus eſt de eſſe arboris. qꝺ pꝫ. qꝛ hec eſt ꝟa. iſta arbor eſt pirus. ⁊ etiā hec eſt ꝟa. iſta arbor eſt pomus. Sic in ſiĺi eſt de cōiūctione ⁊ vnione diuine nature ⁊ humane in xp̄o. eo ꝙ natura diuina nō eſt humana nec ecōtra. Sed natura diuina ⁊ hūana ſunt vnū

ſuppoſitū cōe in vtraq̄ natura ſubſiſtens. Et hec eſt vera. hic eſt hō demōſtrato xp̄o. ⁊ iteꝝ hec eſt vera. hic eſt deus. eodē demōſtrato. Nā vnio diuine nature ⁊ hūane in ꝑſona xp̄i facit eū eſſe hoīem ⁊ deū. Scꝺm exēplū ſiue ſiĺitudinē ponit Augu. in lib. de ſpū ⁊ aīa di. ſicut in vnitate ꝑſone hoīs aīa vnitur corꝑi vt hō ſit ita in vnitate ꝑſone xp̄i deꝰ vnitur hoī vt xp̄s ſit.

D

Qr vnio hec fuerit i virgine.

¶ Qr aūt iſta vnio ⁊ icarnatio filij dei potuerit fieri i ꝟgine ſuata eiꝰ ꝟginitate ꝓbari multipl'r pōt ſed breuitatꝭ cā ſolūmodo duplici rōne ꝓbabimus. Prio rōne cauſatiōis. Fundamentū cuiꝰ ponit autor in li. de cāis di. Ois prima cā magis ⁊ priꝰ influit in ſuū effectū ꝙ ſcꝺaria. Cū igiꝛ omne priꝰ poſſit eē ſine ſuo poſteriori. ⁊ deꝰ hoīes ꝓduci faciat mediāte ſemine. ḡ etiā ſine illo pōt hoīem ꝓducere. Si em̄ ſol ꝟtute ſua gn̄ari facit ranā vel muſcā: nō ꝯcurrēte ad gn̄ationē aliq̄ rana vel muſca: ſ ſolū ex limo vel luto. mlto magis deꝰ potuit ſua ꝟtute infinita hoīem ꝓducere nō cōcurrēte ſemine virili, ſed ſoluꝫ ex puriſſimis ſanguinibꝰ ꝟginis bn̄dicte. Scꝺa rō dꝛ cōditiōis. Nā qn̄ legiſlator ſtatuit aliq̄d cū cōditiōe. ꝑ h̄ intelligiꝛ ꝙ pōt euenire oppoſitū illiꝰ ſine tali ꝯditiōe. vt cū dicit. Si q̄s occiderit ꝓximū ꝑ induſtriaꝫ. innuit ꝙ aliq̄s pōt occidere ꝓximū nō data opa. Sil'r ſi dicaꝛ. Si veneris ad me dabo tibi denariū: innuiꝛ ꝙ ille pōt nō venire. ⁊ ſic nō recipe denariū. Cuꝫ ḡ lex dicat Leui. xij. Mulier ſi ſuſcepto ſemine peꝑit maſculū: imūda erit ⁊c̄. ꝑ h̄ innuit ꝙ mulier aliq̄n erat cōceptura ⁊ paritura ſine virili ſemine vel ſaltē ꝙ parere poterat.

Pars. ij. huiꝰ ſermōis q̄ dꝛ neceſſitatis.

E

S

I q̄raꝛ vtrū ad reparationē hūane nature lapſe fuerit neceſſaria incarnatio filij di. Pro meliori d̄claratione ꝑſupponēdū eſt ꝙ pctō ꝑmoꝝ parētū tota natura hūana eſt infecta ⁊ pctō obligata. ⁊ ꝯnter eterne dānationi. qꝛ tūc erat tota in ipſis ꝑmis parētibꝰ peccātibꝰ. vt declarat Alex. de ales in. ij. ꝑte ſum. in tracꝛ. de pctō originali. q. j. ⁊ in. iij. par. ſumme. in tracꝛ. de incarnatiōe xp̄i. ⁊ ſanctꝰ Bon̄. in. ij. di. xxxj. Et hoc ꝓbatur auc̄te apl'i ad Ro. v. dicētis. ꝑ vnū hoīem pctm̄ intrauit in mūdū. ⁊ ꝑ pctm̄ mors. in quo oēs peccauerūt. trāſſumptiue in. c. placuit vt q̄cunq̄ paruulos. de cōſe. di. iiij. Jtē ꝑſupponēduꝫ eſt ꝙ huiꝰ caſus neceſſaria fuit reꝑatio ſm̄ Alex. vbi ſ. ⁊ Anſel. i li. Cur deꝰ hō. ⁊ b. Bona. ⁊ Rich. i. iij. diſ. xx. ar. j. q. j. Qꝺ ſic ꝓbaꝛ. Deꝰ ⁊ natura nihil agūt fruſtra. j. phiſ. iij. de aīa. ⁊. j. de celo ⁊ mūdo. ⁊ no. i l. q̄ bis idē. ff. de ꝟbo. obl. Sꝫ deꝰ creauit hoīem ad ꝯſequēdum beatitudinē. vt ait Aug. i li. enchiridiō. ⁊ ponit mgr̄ i. ij. ſnīarū. di. j. vbi dicit. Fec̄ deꝰ rōnalē creaturā vt ſummū bonū itelligeret itelligēdo amaret amādo poſſidēt. poſſidēdo frueret. Cū ergo ꝑ peccatū fuerit humana natura deuiata a deo fine ſuo. ⁊ ꝑ ꝯſeq̄ns a btitudine: ita vt ad nihilū tēderet. ſeq̄tur ꝙ ſi deꝰ eā nō repaſſet: minime ſuū finē ad quē creauit eā deꝰ ꝯſecuta eēt. ⁊ ꝑ ꝯſeq̄ns ſapia diuia diceret defectiua fuiſſe creādo hoīeꝫ ad finē quē nūq̄ ꝯſeq̄ debēt. Hoc āt eſt inconueniēs i deo ponere. Uñ Anſelmꝰ in li. Cur deꝰ hō. inq̄t. Nō decet ſummā firmitatē ⁊ firmiſſimā ſtabilitatē ſuū firmū ꝓpoſitū ifirmari. nec decet ſummā bonitatē ꝑmittere nobiliſſimas creaturas fraudari ſuo fine. Hec ille. Ergo neceſſaria fuit reparatio hoīs lapſi.

Neceſſe fuit xp̄m i carnari

Dū aūt q̄riꝛ. vtruꝫ ad hāc reꝑationē neceſſaria fuit icarnatio filij dei: Rn̄detur ſm̄ Alex. de ales vbi ſ. ⁊ Tho. i. iij. ꝑte ſumme. q. j. ar. ij. ꝙ aliq̄d ad finē aliquē dꝛ eē neceſſariū duobꝰ modis. Prio ſine q̄ finis haberi nō pōt ſicut cibꝰ eſt neceſſariꝰ ad ꝯſeruationē vite hūane Illud aūt dꝛ ꝓprie neceſſariū qꝺ ſi nō fieret res ꝑiret vel deterior fieret. l. impēſe. ff. de ꝟ. ſig. ⁊ ſic nō fuit neceſſaria icarnatio filij dei ad reſtaurationē hūani generis. qꝛ deꝰ ꝑ ſuā omipotētē ꝟtutē poterat naturā hūanā multis alijs modis reparare. Scꝺo modo dꝛ aliq̄d neceſſariū ad finē aliquē: ꝑ qꝺ videlicet meliꝰ ⁊ ꝯueniētius ꝑueniꝛ ad ipm̄ finē ſicut equꝰ neceſſariꝰ dꝛ ad iter.

Neceſſarium dꝛ dupliciter

Neceſſariū em̄ q̄nq̄ exponitur. i. ꝯueniēs. lxxvij. di. c. credo vos fratres. ⁊ ibi Archiō. ⁊ neceſſitas. i. cōgruitas vt i auꝛ. de trien. ⁊ ſemiſ. circa ꝑn. Jtē aliq̄n exponitur neceſſitas. i. cōmoditas vel honeſtas. xxj. q. iiij. c. j. i vltia glo. Aliq̄n etiā exponitur neceſſario. i. vtiliꝛ. vt in ꝑma ꝯſti. codi. i ꝑn. ⁊ neceſſariū. i. vtile. ff. ſolu. mrī. l. j. ⁊ no. inſti. de acti. §. alie. Jteꝫ neceſſariā exponaꝛ q̄nq̄. i. vtile ⁊ expediēs ꝓbatur ꝑ glo. in cle. j. de ꝓcu. ⁊. ff. de offi. ꝑfe. ꝑ. l. j. ⁊. ff. de ope. no. nū. l. de pupillo. §. meminiſſe. Et his omnibꝰ modis fuit neceſſariū filiū dei incarnari ⁊ pati ad huma

ne nature reparationē, q2 iſte modus fuit
melioꝛ. vtilioꝛ. ɔuenientioꝛ: ⁊ magis expediēs
ꝙ aliqs alius. Vn̄ Aug. in. xiij. li. de trini. ⁊
ponit magr̄ in. iij. ſen. di. xx. dicēs. Si qrat̄
Nō fuit cōueniē tioꝛ via redimē di — vtrū alio mō potuerit deus reparare huma⸗
nū genus ꝙ ꝑ mortē filij ſui: Dicimus ⁊ aliū
modū ei fuiſſe poſſibilē cuius ptāti cuncta
ſubiacēt. ſʒ noſtre miſerie ſanāde cōuenien⸗
tioꝛē nullū fuiſſe nec opoꝛtuiſſe. h̄ ille. Et h̄
quia nullus alius ita ſatiſfaciebat diuine iu⸗
ſticie. Vn̄ vulgaris poeta floꝛētinus in. iij.
comedia inqt. Tutti laltri modi erano ſcarſi
a la iuſticia. Sel fiol de dio nō ſe fuſſe hu⸗
miliato adincarnarſi. Et h̄ ꝓbat̄ ſic. Deus
ab eterno oꝛdinauit hoīeʒ ad beatitudinē.
vt ptʒ ex p̄dictis, ⁊ habetur etiam a theolo
gis i. iiij. di. xlix. ⁊ ꝑ Tho. ſ. ij. q. iij. ar. viij.
Sed ipſe per peccatū trāſgrediēdo māda⸗
tum dei eternā dānationeʒ ꝓmeruit. Aut
ergo deus debuit eū beatificare ſtāte eo ī pec
cato ⁊ nō faciēte pn̄iam de crimine perpe⸗
trato aut nō. Nō eſt dicendū ꝙ ſic, q2 tunc
deus fuiſſet iniuſtus, q2 iniuſticia eſt ſaluare
pctōꝛem. vt dicit Augu. in lib. de ſpū ⁊ aīa
trāſſumptiue in. j. ſen. di. xlij. c. iiij. Itē iuſti
cia requirit vt delicta nō remaneāt impuni
ta. l. ſi lōgius. ff. de iudi. l. ita vulneratus. ff.
ad. l. aqui. l. ſtichū aut pāphiluʒ. ff. de ſolu.
Deus aūt eſt iuſtus ⁊ iuſticiā diligit: ipſo di.
p̄s. vij. ⁊ nō pōt facere iniuſta. vt dr̄ in p̄di
cta di. j. ſen. Si deo nō ſaluaſſet eū: tūc de⸗
terminatio ſua que ab eterno ſtatuit ei da⸗
re beatitudinē fuiſſet fallibilis, qđ eſſe non
pōt. q2 deus infallibiliter ſcit omnia anteꝙ
fiāt. xxvj q. v. c. vl. in fi. ⁊ oīa nuda ⁊ apta
ſunt oculis eius. Heb. iiij. ⁊. c. deus oīpotens
ij. q. j. ⁊. q. v. c. pſbyter. ⁊ eſt infallibilis veri
tas. c. ſi cōſuetudinē. ⁊. c. qui contēpta. viij.
di. Vt ergo hoc incōuenientes remoueretur ⁊
oꝛdinatio dei effectu mādaretur. atqʒ diui
na iuſticia quietaretur. neceſſe fuit ſatiſfa⸗
cere ꝓ pctō p̄dicto. Qua ſatiſfactione fa⸗
cta poſſet hō cōſequi beatitudinē: nedū ſʒm
diuine mie magnitudinē ſed etiā ſʒm diui⸗
ne iuſticie rectitudinē. Modo cōſtat ꝙ hō
Hō purus nō potuit ſatiſfa⸗ cere. — purus ſiue aliqua creatura non potuit ſa⸗
tiſfacere ꝓ hoc pctō. Cuius rō aſſignatur a
Rich. in. iij. di. xx. ar. j. q. iiij. ⁊. v. Et a ſan⸗
cto Bona. in eadē di. ⁊ ab Alex. de ales vbi
ſ. Nō eīm potuit ꝑ angelum reparari. quia
de rōne iuſticie eſt vt qui peccauit ſatiſfaci
at. iuxta illud Ezech. xviij. Aīa que pecca⸗
uerit ipſa moꝛietur. trāſſumptiue in. c. ſi ha

bes. xxiiij. q. iij. Quia ille q̄ obligationē fe
cit dʒ ſoluere debitū. l. crimē. ff. de penis. ⁊
l. ſancimus. C. eo. ti. Cū ergo angelus non
peccauerit: nō debuit per eum fieri ſatiſfa
ctio ꝓ pctō pꝛimoꝝ parētū: qđ ꝓbat̄ etiaʒ
per ea que habent̄ in. l. ob maritoꝝ. C. ne
vxoꝛ ꝓ mari. ⁊ in. c. romana. de ſen. ex. lib.
vj. ⁊ in. l. ſi pena. ff. de penis. ⁊ in. c. illud.
xj. q. iij. ⁊ in. c. nullus. ⁊. c. placuit. ⁊. c. iu⸗
dei. j. q. iiij. ⁊ in. c. qſiuit. extra de his que
fiūt a ma. par. ca. ⁊ ibi glo. vbi dr̄ ꝙ nō dʒ
poꝛtare penā qui nō fecit culpā. Et ideʒ ha
betur in. c. cognoſcētes. de cōſti. Iteʒ reatus
peccati oꝛiginalis oligauit totā humanaʒ
naturā ⁊ ſingulos eius generis ab adaʒ ꝓ
pagādos ad eternā dānationē. Sed nullus
angelus pōt equari toti hūane nature ex
ſe. Si igitur ſʒm Anſel. in ſatiſfactione dʒ
fieri reſtitutio de ablato. ⁊ emēda de iniu⸗
ria. ⁊ ſic illud per qđ fit ſatiſfactio dʒ eſſe
maius ꝙ cōmiſſum vel ſaltē equale. ⁊ opʒ
plus reddere ꝙ fuerit ablatū ꝓ ſatiſfactio
ne iniurie vltra dannū. vt ptʒ in. §. itē mi
xta. ⁊ in. §. tripli. inſti. de actio. vel ſaltē tā⸗
tundem. Ergo opoꝛtebat ꝙ ille ꝑ quem ſa
tiſfactio debebat fieri de pctō oꝛiginali eēt
tantus ꝙ poſſet equari toti humane natu
re. ⁊ ꝙ etiā plus valeret vel ſaltē tantūdeʒ.
Sed nullus angelus ſingularis eſt hmōi.
ergo ⁊c̄. Itē in reſtauratiōe ⁊ reparatione
iſta opoꝛtebat ꝙ hō reſtitueret̄ in illa di⸗
gnitate in qua erat ante pctm̄. ⁊ in qua re⸗
māſiſſet ſi nō peccaſſet. q2 illa dr̄ pfecta re
ſtitutio per quā omnia reſtituūtur integre
l. j. cum ſequēti. C. de ſen. paſ. ſed hō an̄ pec
catū nulli erat ſubiectus. nec fuiſſet niſi deo.
immo oīa alia creata ad eius vtilitatē erant
ſibi ſubiecta. iuxta illud p̄s. viij. Oīa ſubie
ciſti ſub pedibus eius ⁊c̄. qđ no. etiā in. l. ij.
ff. de ſta. ho. ⁊ ꝓpter hoc dr̄ eſſe digniſſimus
inter oēs creaturas. l. iuſtiſſime. ff. de edil.
edic. vbi glo. allegat Virgiliū ⁊ Ouidium
ad hoc. qđ etiā no. in. §. quia vo. in aut. de
nup. ⁊ in. l. venditoꝛ hominis. ff. de euic. ⁊
inſti. de rerū di. §. partus ancillaꝝ. ⁊ de iu
re na. gen. ⁊ ci. in fi. Sed ſi per angeluʒ vel
aliā creaturā redēptus fuiſſet: non eſſet ad
pꝛiſtinū ſtatū reſtitutus. q2 ſic teneret̄ illi an
gelo vel alteri redimēti ſicut creatoꝛi. quia
vt dicūt p̄dicti doctoꝛes nō minus eſt bn̄fi
ciū redēptiōis ꝙ creatiōis. Et ad h̄ pōt ap
plicari illud qđ inqt Claudianus in maio⸗
ri volumine dicēs. Non minoꝛ eſt virtus ꝙ

querere parta tueri. Qui etiā ibidem ait.
Plus eſt ſeruare qſitū ꝙ qſiſſe nouū. Ad h̄ qʒ
applicari poſſet illud qđ dixit impatoꝛ. C.
de vete. iu. enu. l. j. §. cūqʒ. ſ. ꝙ laudabilioꝛ
eſt ille qui factū ſubtiliter emēdat eo q̄ pꝛi
us inuenit. Semꝑ igit̄ hō illi redimēti ipʒ
fuiſſet debitoꝛ ſue ſalut̄ obligatione nāli. q̄
vult vt bn̄ faciēti bn̄ faciamus. l. ſed ⁊ ſi le⸗
ge. §. cōſuluit. ff. de peti. here. l. aqlius regulus
ff. de dona. c. cū in officijs. ex̄ de teſta. ⁊. c.
Hō nō debuit redimi ꝑ aliuʒ niſi per deū. — de foꝛma. xxij. q. v. Itē in btitudine no poſ
ſet hō ipſi angelo rōnabiliter coeqri. ſic nec
ſeruus dn̄o ſuo dʒ equari. Sed Mat. xij. in⸗
quit ſaluatoꝛ. Erūt hoīes ſicut angeli dei
in celo. Ergo nō debuit hō redimi ꝑ aliū
ꝙ ꝑ deū. vt eū adoꝛaret ⁊ amaret ex toto
coꝛde ſuo. ⁊ ex tota aīa ⁊ ex oībus viribus ſu
is. vt p̄cipit̄ Deut. vj. ⁊ Mat. xxij. trāſſum
ptiue in. c. oīs. xiij. di. ⁊ in. c. vnico. §. h̄ vn⸗
guēto. de ſacra vncti. qđ quidē preceptum
implere nō potuiſſet ſi ab alio ꝙ ab ipo deo
fuiſſet redēptus. Debuit etiā ab eo redimi vt
ipm̄ deū ſolū veneraret̄: nō tm̄ vt creatoꝛē
ſed etiā vt redēptoꝛē q̄ dixit Eſa. xlij. Glo
riā meā alteri nō dabo. Et ideo debuit ipe
incarnari ⁊ humanum genus redimere: ne
B — gloꝛia ſua daretur alteri rōne redēptionis.
Alia rō ꝙ nulla creatura potuit hoīeʒ repare. — Preterea ꝙ nec āgelus nec alia pura crea
tura potuerit hominē reparare pꝛobatur.
Quia vt ait Aug. ſuꝑ Iob. Maius eſt de
impio facere iuſtū ꝙ creare celū ⁊ terram.
Sed ꝑ lapſum humani generis oēs cecide
rūt in impietatē. ergo ad hoc ꝙ de impijs
fierent pij et iuſti, neceſſaria fuit maioꝛ
actio ꝙ fuerit creatio celi ⁊ terre. Hec autē
nō pōt inueniri niſi in creatoꝛe omniū om
nipotente. ergo ⁊c̄. Itē ſʒm Anſel. in li. Cur
deus hō. c. xx. pena debuit coꝛrn̄dere deli⸗
cto. quia ꝓ mēſura delicti dʒ eſſe ⁊ plagaꝝ
modus. Deut. xxv. ⁊. l. reſpiciendū. ff. de pe
nis. ⁊. l. pedius. §. j. ff. de incen. rui. ⁊ nau.
⁊. l. j. §. ſed ⁊ qui poꝛcū. ff. de abige. Sed pec
catū hominis fuit infinitū. nō rōne actus.
ſed q2 naturā humanā pꝛiuauit bono infi
nito. Itē quia rē in potētia infinitā coꝛru⸗
pit. quia ſi deo placeret indiuidua humane
nature multiplicari poſſent ſine fine. Item
hec offenſa dr̄ infinita rōne dei offenſi. qui
eſt infinite virtut̄. iuxta illud p̄s. xlvij. Ma
gnus dn̄s ⁊ laudabilis nimis. ⁊ magnitu⸗
dinis eius nō eſt finis. Tanta eīm eſt iniu
ria quāta eſt ꝑſona offenſa. §. atrox. inſti.
de iniu. ⁊ no. i. c. cū illoꝝ. de ſen. ex. Cuʒ igit̄

oēs angeli ⁊ hoīes ac cetere creature ſint
potētie finite: nō potuerūt facere iſtā emē⸗
dā ⁊ ſatiſfactionē infinitā. q2 vnūqdqʒ ſic
ſe hʒ ad entitatē. ita ſe hʒ ad opationeʒ. vt
ait ɔmētatoꝛ. ix. metaphiſice. Itē q2 ipoſſi
bile eſt a potētia finita infinita ptrāſiri. ſ.
poſſet. Finiti ei ad infinitū nulla ē ꝓpoꝛtio.
iij. ⁊. viij. phi. ſ. de ce. ⁊ mū. ⁊. j. meth. Et iō
Anſel. i li. Cur deus hō. c. vj. inqt. Illā emen⸗
dā facere nō potuit niſi ille q̄ eēt deus ⁊ hō.
deus q̄ poſſet. hō q̄ deberet. Ex qbus claret ꝙ — Conclu dit
neceſſe fuit vt vniret̄ deus ⁊ hō vniōe ꝑſona
li. q̄ apud doctoꝛes incarnatio noīat̄. vt ex
tali vniōe ɔſurgeret vna ꝑſona q̄ ſatiſface⸗
re poſſet ſʒm diuinitatē. ⁊ in nā hūana de⸗
bitrice penas toleraret. Et iſta fuit ꝑſona
xp̄i. Et h̄ ɔfirmat̄ auctē Aug. i li. Cur qn̄
⁊ quō deus. c. vj. dicētis. Ad h̄ valuit natura
rū diuerſitas ⁊ ꝑſone vnitas in xp̄o. ⁊ hūa
no generi neceſſaria fuit. vt qđ non poſſet
humanitas. diuina faceret natura. ⁊ ſi qđ
nō cōueniret nature diuine humana exhi⸗
beret. ⁊ nō alius atqʒ alius. ſʒ idē ipe eſſet q̄ ex
vtroqʒ pfecte exiſtēs ꝑ hūanā qđ ipſa de⸗
bebat ⁊ ꝑ diuinā poſſet qđ expediebat. hec
ille. Et hec eſt cā quare hō nunc poſſit deo
ſatiſfacere ꝓ pctis moꝛtalibus. ꝙuis infini
ta dicatur eoꝝ offenſa rōnibus p̄dictis. Quia
hoc agit in virtute paſſiōis xp̄i que fuit me
riti infiniti.

Pars tertia huius ſermonis que dicit̄
cauſalitatis.

Pro expeditiōe huius ꝑtis queritur.
p — qre potius ꝑſona filij ꝙ pr̄is vel ſpiri — H Quare ſolus filius ſit incar⸗ natus
tus ſcī fuit incarnata. cū etiā alie ꝑ⸗
ſone diuine potuerint icarnari. vt declarat
magr̄ in. iij. ſen. di. j. Ad quā dubitationeʒ
rn̄det Alex. de ales in. iij. pte ſum. in tract.
de cōueniētia incarnatiōis. Et beatus Tho.
in. iij. ſcripto. di. j. ar. ij. ⁊ in. iij. pte ſumme
q. iij. ar. viij. Et ſanctus Bona. in. iij. di. j.
ar. ij. q. iij. ⁊ Alexāder lombardus ibidem.
⁊ Ric. in eadē di. ar. ij. q. iij. dicētes. ꝙ hoc
cōueniēs fuit multis rōnibus. Quaꝝ vnaʒ
aſſignat Hugo de ſancto victoꝛe in lib. de
ſpūali clamoꝛe dicens. Congruentiſſimuʒ
fuit rōne mediationis vt filius ad incarna — Ratio⸗ ne me⸗ diatōis
tionē mitteretur magis ꝙ pater vel ſpūſſan
ctus. Decebat eīm vt qui erat medius eēt etiā
mediatoꝛ. hec ille. Et ad h̄ oſtēdenduʒ xp̄s
voluit in omnibus tenere mediū. Natus eīm
eſt media nocte. vt p̄dictum fuerat Sap.
xviij. Et poſitus fuit in medio aīalium Luc.

ij.ſicut p̄dictū fuerat Abacuch.ij. Inuētus
etiā fuit in medio doctoꝝ Lu.ij. Et trāſiēs
per mediū illoꝝ ibat. Lu.iiij. Et erat ī me-
dio diſcipuloꝝ ſicut q̄ miniſtrat Matt.xx.
ꝛ Lu.xxij. In medio etiā mūdi crucifixus
ē. pſ.lxxiij. dicēte. Operat⁹ ē ſalutē ī medio
terre. Et in medio latronuꝫ occiſus eſt. Jo
hā.xix. ſicut p̄dictū fuerat Eſa.liij. Itē poſt
reſurrectionē ſuā in medio diſcipuloꝝ ap-
paruit Lu.xxiiij. ꝛ Joh.xx. Et ideo etiā in
īcarnatione ſeuerū eſſe mediatorē oſtēdit.

Notādum eſt aūt ꝙ de rōne medij ſunt
Tria ſt de rōne medij — iſta tria.ſ. vnire. diſtare ꝛ innoteſcere. Pri-
mū.ſ. vnire fecit xp̄s. Aſſumpſit em̄ huma
nā naturā in vnitate diuine pſone qua fe-
cit vtraq; vnū. ad Ephe.ij. Mūdū reconci
liās ſibi ꝛ deo patri.ſ. ad Coꝛ.v. ꝛ h̄ inquā-
tū dedit ſemetip̄m p omnib⁹ in redēptionē
ſ. ad Thi.ij. Un̄ Grego. in.xx. moral'. ait.
Venit mediatoꝛ dei ꝛ hoīum xp̄us ih̄s. vt
quia p ima noſtra diſtabamus a ſummis:
iūgeret ima ſummis. atq; ex eo nobis via
redeūdi fieret quo ſummis ſuis ima nr̄a co
pularet. Scd̄o de rōne medij eſt diſtare ab
vtroq; extremo. vt ait ph̄us.ij. ethic.c.v. ꝛ
no. in.l.ij.§. adiectio aūt iſta. ff. ad le. coꝛ.
de ſic. Chriſtus aūt incarnat⁹ ſm̄ naturam
humanā diſtat a deo ꝛ ab hoībus ſm̄ natu
rā diuinā. Tertio de rōne medij eſt innote
ſcere. Clari⁹ em̄ cognoſcitur mediū ꝙ̄ extre
ma in ſui excellētia. vel ledūt vel ſoluūt ſen
ſum ſm̄ ſniam ph̄i.ij. ethi. ꝛ.vj. poſ. Medi
um aūt eſt magis adequatū potētie. ꝛ ideo
clarius appꝛehēditur. Ad qd̄ applicare poſ
ſumus illud Maximiani poete dicentis.
Maioꝛ em̄ medijs gr̄a rebus ineſt. Quia
igitur xp̄s ſm̄ vnū extremū.i. ſm̄ naturaꝫ
diuinā potentiā noſtrā intellectiuā intan-
tū exceſſit: vt eū cognoſcere nō poſſimus. ſꝫ
ſm̄ naturā humanā melius cognoſci potu
it. Ideo cōgruum fuit ip̄m incarnari. Iteꝫ
vt inquit Hugo vbi. ſ. Illū qui ſatiſfactio-
nē facere debebat p humano genere: opoꝛ
tebat eſſe mediatorē inter deū ꝛ hoīes. Fi-
lius aūt inter diuinas pſonas tenet locum
mediū. Ergo ipſe potius debuit incarnari.
Erat em̄ queſtio inter deū ꝛ hominē. De⁹
cōquerebat̄ de homine ꝙ ip̄m offenderat.
hō de deo ꝙ creaturā ſuā reliquerat. ſꝫ xp̄s
ſoluit hāc queſtionē: mediatorē ſe faciens.

Ubi notādum ꝙ mediatoꝛ dꝫ habere cō
Mediatoꝛ de- munitatē. auctoꝛitatē ꝛ ſtrenuitatē. Un̄ hu
manū genus cōquerebatur ſe nō habere cō
munitatē. Job.ix.c. dicēs. Neq; enim viro bet tria habere.
qui cōmunis eſt mihi rn̄debo. Nec auctoꝛi-
tatē que poſſꝫ partes arguere. Et iō ibidē
dꝛ. Nō ē q̄ neutrū poſſit arguere. Cōquere
batur etiā ſe nō habere ſtrenuitatē que poſ
ſet diuidere. Un̄ ibidem ſubditur. Et pone
re manū ſuam in ambobus. Chriſtus autē
fuit verus mediatoꝛ. quia habuit cōitatem
cum deo inquantū deus. ꝛ cū homine inq̄n
tum hō. iuxta illud ad Gal'.iij. Mediatoꝛ
vnius nō eſt.ſ. nature. ſed duplicis.ſ. diuine
ꝛ humane. Scd̄o habuit auctem in arguē-
do. iuxta illud qd̄ p̄dictuꝫ fuerat de eo Eſa.
xj. Arguet in equitate p manſuetis terre.
Tertio habuit ſtrenuitatē in dicēdo. Unde
Mat.vij. dꝛ. Admirabant̄ turbe ſup do-
ctrina eius. Erat em̄ docēs ſicut poteſtatē
habēs. Xp̄s ergo ſe ponēs inter deum ꝛ ho
minē pacificauit omnia. Un̄ apl's ad Col.
j. ait. Pacificās p ſanguinē crucis que in
celis ſunt ꝛ que in terris. Cōtingit autem
ſepe ꝙ mediatoꝛ ab vtraq; parte vulnerat̄.
Et ſic xp̄s vulnerat⁹ eſt a patre. iuxta illud
Eſa.liij. vbi ipſe pater de filio ait. Propter
ſcel⁹ ppl'i mei pcuſſi illum. Itē ab hoīe fuit
pcuſſus. Un̄ Zach.xiij. ipſe inq̄t. His pla
gis plagatus ſum in domo eoꝝ q̄ me dilige
bant. Alia rō quare filius potius debuit
Alia rō ꝙ pr̄ nō debuit incarnari. — incarnari eſt. quia pater per eū omnia crea
uit. iuxta illud Joh.j. Omnia per ipſum fa
cta ſunt. ꝛ Gen̄.j. In principio creauit de⁹
celum ꝛ terrā. Ubi exponit Aug. In princi
pio.i. in filio. Et pſ.xxxij. dꝛ. Verbo dn̄i ce
li firmati ſunt: ꝛ ſp̄ū oꝛis eius omnis v̄tus
eoꝝ. Que verba exponēs Grego. in quo-
dam ſermone inquit. Verbū dn̄i filius eſt
patris ꝛc̄. Item pſ.ciij. dicit Dauid loq̄ns
deo. Omnia in ſapientia feciſti: id eſt in fi
lio qui eſt ſapientia patris. Cum ergo in
creaturis videamus ꝙ per eandem artē re
ficit artifex rem artificiatam deſtructā per
quam primo fecerat eam. decuit deum pa-
trem per verbum ꝛ ſapientiam ſuam om-
nia reparare: per qd̄ ꝛ per quā omnia crea-
uerat. Et hanc rationē tangit magiſter in
iij. diſt.j. di. Ordine congruo atq; alto dei
ſapiētia fecit cōſilio. vt deus qui in ſapiētia
mundum cōdiderat. eadeꝫ que in celis ſunt
ꝛ in terris reſtauraret. hec ille. Item cum
filius ſit imago dei. vt dicitur ad Col'.j. cō-
gruum fuit ip̄m incarnari. quia ex hoc ha-
bet cōuenientiā cū eo q̄ erat reparandus.ſ.
cū homine ad imaginē dei facto. Geneſ.j.

Quia em̄ per culpā fuerat defoꝛmat⁹. con
gruētius nō potuit refoꝛmari ꝙ̄ per ip̄aꝫ
imaginē dei. vt imago increata imagineꝫ
I creatā refoꝛmaret. Itē filius dei ē v̄bū
patris. qd̄ ſic pcedit ab ip̄o vt pr̄ ſe mani-
feſtet p ip̄um. Un̄ ip̄e ait Mat.xj. Nemo
nouit filiū niſi pater. neq; pr̄eꝫ quis nouit
niſi fili⁹ ꝛ cui voluerit fili⁹ reuelare. Par-
uiſſima aūt ī mūdo remāſerat cognitio dei
ꝛ in paucis āte incarnationē xp̄i. Cōgruū
ergo fuit vt verbū dei in carne veniēs ma
nifeſtaret hoībus pr̄em. qd̄ etiā fecit. Un̄
ip̄e ait Joh.xvij. Pater māifeſtaui nomē
tuū hoībus quos dediſti mihi. Sicut ergo
nullo medio meli⁹ pōt homo manifeſtare
intentionē ſuā ꝙ̄ vt verbū intelligētie ſue
voci copulet̄. ꝛ illud pferat in publicū. Or
vt ait Aug. Inter oīa ſigna verba obtinēt
pncipatū. ꝛ colligit̄ ex ſniā Ariſt. in p̄mo
Periar. ꝛ autoꝛis in lib. ſex pncipioꝝ. Et
vt inq̄t ſpeculatoꝛ in ti. de aduocato.§.vj.
Verba ideo ſunt inſtituta: vt p ea quis in
alterius noticiā ſuā itentionē pferat. Sic
nō potuit cōgruēti⁹ deitaq̄ fieri reuelatio
ꝛ intētiōis diuine manifeſtatio ꝙ̄ vt v̄bū
ſuū copularet̄ carni ſicut noſtrū voci. per
quā nobis deitatis noticia donaret̄. ſicut
em̄ diſcipulus inſtruit̄. perficit̄ p hoc ꝙ re
cepit verbū magiſtri. ſic humana natura
perficit̄ ex hoc ꝙ vnit̄ verbo dei. a quo oīs
ſapiētia ꝛ pfectio deriuat̄. Unde Eccl'i.j.
Alia rō — dꝛ. Fons ſapiētie v̄bū dei ī excelſis. Aliā
rōnē ponit magiſter in.iij. di.j. vbi recitat
Augu. dicentē. Non pater vel ſpūſſanctus
carnē induit. ne alius eſſet fili⁹ in diuitate
ꝛ alius in humanitate. Et ne ideꝫ eſſet pr̄
ꝛ filius. ſi deus pater de hoīe naſceret̄. Dei
igit̄ filius hoīs filius factus eſt vt eēt ver⁹
deus ꝛ verus hō vni⁹ filius. h̄ ille. Dicit q̄ꝫ
idem Aug. in li. de trinitate. ꝙ dei fili⁹ nō
queſiuit niſi mr̄em in terris. q2 iam hēbat
pr̄em in celis. Et in li. Cur deus hō. iterū
inquit. Si quis querat de illa ſumma ſem
piternaq; trinitate cur potius filij pſona
debuit incarnari ꝙ̄ patris ꝛ ſpirituſſancti
rn̄debimus. Qm̄ ſi quelibet alia perſona
incarnaret̄: eſſent duo filij in trinitate. fi-
lius.ſ. dei ꝛ filius v̄ginis. ꝛ ſic fieret in p-
ſonis que ſemp equales eſſe debēt ſm̄ di-
gnitatē: inequalitas natiuitatū. Digniorē
nāq; natiuitatē haberet nat⁹ ex deo ꝙ̄ na
K tus ex v̄gine. hec ille. Preterea dei ſa-
pientia ꝛ v̄tus attribuit̄ filio dicēte apl'o.
j. ad Coꝛ.j. Nos aūt p̄dicamus xp̄um dei
v̄tutem ꝛ ſapiam. Et ideo ſicut p diaboli
cam maliciā ꝛ verſutā aſtutiā eſt ſeductus
homo ꝛ in ſeruitutē redactus: ita decebat
vt p dei ſapiam a ſeductoꝛe liberaret̄. ꝛ in
p̄ſtinā libertatē deduceret̄. Peruerſoꝛum
em̄ malignitatib⁹ eſt obuiandū ab eo qui
poteſt. c. paſtoꝛalis.§. ſi. de offi. dele. Iteꝫ
congruū fuit vt p ip̄ꝫ dei filiū q̄ eſt virtus
ꝛ brachiū pr̄is. Hoſtis ip̄e dei diabol⁹ de-
bellaret̄ ꝛ vinceret̄. iux̄ illud Luc̄.j. Fecit
potentiā in brachio ſuo: diſpſit ſuperbos
mēte coꝛdis ſui. Item fuit ꝯueniens vt p
obedientiā redemptoꝛis fieret humana re
demptio. ſicut p inobedientiā p̄mi homis
fuit facta p̄uaricatio. Unde apoſtolus ad
Roma.v. ait. Sicut p vnius hoīs inobe-
dientiā peccatoꝛes ꝯſtituti ſunt multi: ita
ꝛ p vnius obedientiā iuſti ꝯſtituunt̄ mu'ti
Et rō ꝯgruitatis pꝫ. quia ꝯ̄ria contrarijs
curant̄.ij. ethi. ꝛ. c. cū ex iniūcto. de here. et
de conſecra. diſtin.ij. c. ego Berēgarius. et
no. in.l.j. ff. p derelicto. ꝛ p glo. in cle. cu-
pientes. de pe. de quo etiā habet̄ in. c. effe-
ctu.xxvj. q.vij. ꝛ de pe. di.ij. c. ſi quis ſemel.
Sed nullā pſonā ſic decebat exhibere obe
dientiā ſicut filiū patri. obedientiā em̄ pa
tri ſuare tenet̄ q̄libet bon⁹ filius. vt decla
rat Alex. de ales in.iij. pte ſumme. in tra-
ctatu de quarto p̄cepto decalogi. qd̄ qual'r
intelligat̄. vide glo. in.l. liber homo. la.ij.
ff. ad le. aqui. Ergo ip̄e filius dei poti⁹ de
buit incarnari. vt obedientiā ſuo pr̄i exhi-
beret p quā hoīem inobedientē ſaluaret.
Item iſte mediatoꝛ ꝛ redēptoꝛ tāq̄ verus
pōtifex p hoībus deputatus debebat pro
humano genere ſupplicare ꝛ oꝛare. vt p-
batur p apl'ꝫ Heb.v. Sed ꝯgruētius fuit
filiū oꝛare pr̄em ꝙ̄ ecōtra. ergo ip̄m poti⁹
decuit incarnari. Unde Anſel. lib.ij. Cur
deus homo. inq̄t. Cōgruēti⁹ ſonat filium
ſupplicare patri ꝙ̄ aliā pſonam. Preterea Alia rō
dei incarnatio facta eſt vt miſcoꝛdia diuina
oſtenderet̄. Maioꝛ aūt miſicoꝛdia oſten-
dit̄ quādo ille incarnat̄ qui pncipal'r offē
ſus eſt. Quia v̄o homo peccādo appetijt
ſapiam que attribuit̄ filio in diuīs pecca-
uit ꝯtra eaꝫ. Et ideo ad maiorē demōſtra
tionē diuine clemētie congruū fuit vt ip̄a
dei ſapia offenſa incarnaret̄. ꝛ p peccato
cōtra ſe cōmiſſo ſatiſfaceret. Et pp̄ter hoc
ſanctus Bonauētura in.iij. ſniarū. diſt.j.
introducit filiū dei patri ſuo dicentē illud.

Ione.j. Propter me manet hec tempeſtas
proijce me in mare. i. in vtero virginis. que
vt in tertia parte principali hui⁹ opis dictū
eſt appellatur mare. Beatus ꝗz frater Ja
coponus de tuderto ordinis noſtri in ſuis
laudibus dicit. Dio patre in cui he lo po
tere. A la filiolo fa dolce parlamento. O
fiol mio ſummo ſapere. In te la ciel ſubti
liamēto de acquiſtare lhomo in piacere a
tuto lo noſtro conuento. Tuta la corte fa
rai reſplēdere. Se tu vorai ſonar ql iſtru
mento. Filius aūt rńdit prī. O dolce pře
de reuerētia. Nel tuo pecto ſempſon ſtato.
E la virtu del obediētia p me ſara exerci
tata. Pur che loco ſe troui nel ql ſia alber
gato. Tūc rńdit ſpūſſcūs. Lo albgo he pe
giato ſe lo ql potrai poſſare. E i eſſo nllo
peccato gia mai li trouarai. Jo lagio ſan
L ctificato. Nos vero hic poſſum⁹ cōtēplari
ꝙ facta hac determinatione a ſanctiſſima
trinitate de incarnatiōe verbi eťni. diuina
reuelatione ſiue angelica annūciatiōe inti
matū eſt primo parēti noſtro dño Adam ꝗ
redeptionē ſuā ꝛ poſteritatis ſue ex culpa
ſua dānare totis affectibus expectabat ꝙ
ſi aliquā dignā mulierē diuino conſpectui
pñtaret. ex ea deſideratus cūctis gētibus
(Quō adā pñtauit deo ſeptē mulieres ex qb⁹ deberet incarnari)
carnē aſſumeret. Tūc dñs Adā pñtauit
corā deo ſeptē mulieres. vnam poſt aliaz
Quarū prima fuit Sara vxor abraam que
cum geſtis honeſtis coram deo reuerēter
pcidens ait. Per noſtra culpa tu ne cōdem
naſti no ſiamo dolenti del noſtro delicto.
De reuoca ſignore el to īfdicto E fa mer
cede al homo qual tu creaſti. Cui deus pr
rńdit. O Sara nōne meminiſti deriſionis
quā tu mihi feciſti quādo dixi te debere cō
cipere filiū tuū Iſaac: ꝛ credere noluiſti te
habere poſſe filiū. allegans ꝙ ſenueras et
marit⁹ tuus Abraā vetul⁹ erat. vt habetur
Gen. xviij. nō ei digna es fieri ſpōſa mea.
optet eñ ſpōſaz meā eſſe mihi fideliſſimā
ꝛ oēs alios excedere in fide. cui ego dixi
Oſee. ij. deſpōſabo te mihi in fide. Ipſa ģ
ſara reiecta ꝛ ſic cōfuſa dñs Adā pñtauit
deo ſcdam mulierem ꝗ fuit Rebecca vxor
Iſaac. que corā deo pſtrata humilr dixit.
A te miſcdia ciaſcuno crida: O gratioſo
idio nō ſtar ſi duro. Trane del noſtro car
cer li obſcuro. Aſcoltai nři doloroſi cridi.
Cui rńdit de⁹. O rebecca: nōne recordaris
ꝙ malicia tua virū tuū decepiſti. pua ſtiqȝ
eſau primogenitū tuū bńdictiōe paterna. vt

habeť Gen. xxvij. Quia igiť magnum eſt
pctm̄ fallacie. que pcedit ex certa malicia.
c. beatus. §. ille ergo. xxij. q. ij. Itē qr falla
cijs eſt obuiandū. l. in fundo. ff. de rei ven.
et. l. j. §. cauſa. ff. de edil. edic. Ideo recuſo
te p ſponſa mea ꝛ mře filij mei. Tunc dñs
adā pñtauit deo tertiā mulierem que fuit
Rachel vxor Jacob pťiarche. que genibus
flexis dixit. O dolce ſignore. o pieta diuia
o immēſa bōta. o dio benigno. de laſſa hor
mai el to grāde deſdigno. Secene lhomo
el qual a te ſinclia. Cui deus rńdit. Nōne
recordaris o rachel ꝙ furto abſtuliſti ido
la pris tui laban. ꝛ abſcōdiſti ea ſubť ſtra
menta cameli. Inſup etiā patri tuo illa ꝗ
rēti mendaciū dixiſti. vt Gen. xxxj. Quia
igiť omne furtū eſt cōtra meum pceptuz.
Exo. xx. de quo in. c. penale. xiiij. q. v. et. c.
ois. xxxij. q. iiij. Item qr oēs ꝗ amāt men
daciuz ſunt filij diaboli. xxij. q. ij. c. cauete.
Ideo nolo te inobedientē mādatis meis ꝛ
mendacē fieri celi reginā: cū potius merea
ris puniri de mēdacio qd nō debet rema
nere impunitū. l. debuit. ff. de his qui not.
infa. ꝛ. l. accuſationis. ff. de accu. ꝛ. l. fi. ff.
de rei ven. Quarta mulier pñtata ab adā
fuit Judith vidua ꝗ deuote dixit. Adam
offeſſe tua reuerētia facto a la tua ſilitudi
ne. Dhe nō guardare a ſua ingratitudine.
Ma monſtra a noi tua grande clemētia.
Cui ſpūſſanctus rńdit. O Judith nōne re
cordaris ꝙ Holofernē principē militie re
gis babylonie occidiſti. ꝛ manib⁹ tuis ca
put eius amputaſti. vt habeť tui li. c. xiij.
Licz aūt zelo dei hoc feceris ꝛ p liberatiōe
populi tui. ꝛ cōſequenter cū merito. tamen
non eſt equū ꝙ mulier homicida ꝗ man⁹
ſuas humano polluit ſanguine ſit mater
ſanctiſanctoꝝ. Nam ſi homicida efficitur
irregularis: ꝛ nō poteſt pmoueri ad ſacros
ordines. ꝛ eijciť iam pmotus. c. ſi ꝗs vi
duaz. l. di. ꝛ. c. aliquātos. diſt. lj. ꝛ extra de
homi. c. ſicut dignū. ꝛ. c. ſignificaſti. Mul
to magis homicida mulier eſt ſacratiſſimo
incarnationis diuine myſterio incōgrua.
Et ideo nolo in te deſcēdere ad opandam
ſanctiſſimi verbi celeſtis conceptionem.
Quinta mulier fuit ſancta Suſanna ꝗ M
dixit. Con lacryme e dolie a te vegnamo.
Con gran ſuſpiri e vergognoſa faza. e con
tuto el core te preghiamo chel noſtro er
rore pdonar ſepiaza. Cui dixit de⁹. O ſu
ſanna nōne recordaris: ꝙ vngebas te in

pomerio. ꝛ ob hāc cām induxiſti illos duos
ſenes in cōcupiſcentiā tui. vt hr Dan. xiij.
Et ideo nolo te fieri ſpōſam meā. Qui eñ
cām damni dat damnū dediſſe videť. c. ſi
culpa. de iniu. ꝛ dam. da. l. ꝗ occidit. §. in
hac. ff. ad le. aq. ꝛ. l. ptor ait. la. ij. §. h aūt.
ff. vi bono. rapt. Sexta mulier fuit Anna
pphetiſſa aſſidue ſtans in tēplo. vt habeť
Lu. ij. que ait. Nō dhe perire tāta virtu cō
fede. Quanta he hauta tra li padri ſancti
p tuo amore afflicti ꝛ morti al quāti. Dō
cha rēde a noy tua mercede. Cui de⁹ rńdit.
O anna tu ſcis ꝙ vidua es ꝛ corrupta. ꝗ
re nō decet te eſſe matrē filij mei. ꝛ iō no
lo te. Mater eñ filij mei debet nitere tāta
puritate qua i creatura aliqua neqat ſilis
reperiri. Quis locus debet eſſe pportiona
tus locato. iiij. Phiſ. Et iō puriſſimo filio
meo nō cōuenit niſi puriſſima mať. Tunc
adam anxiat⁹ cepit cogitare ſi aliqua virgo
eſſet in mūdo nullius criminis rea. ꝗ repul
ſam habere nō poſſet. ꝛ tandē recordatus
(Maria pñtata p cōcipiendo filium)
eſt de glioſa ꝛ intemerata virgine Maria.
que añ deū deducta atqȝ in terrā hūillime
proſtrata. demiſſis illis ſuis pudiciſſimis
oculis: reuerēdiſſimis geſtib⁹ ꝛ ſuauiſſima
voce dixit. Nō he lhūana creatura digna.
Dauer gřa da te o alto ſignore. De non
guardare al noſtro grāde errore. Ma vol
ta a noy tua pieta benigna. Tūc deus pať
dixit filio ꝛ ſpūiſancto. Que eſt iſta ꝗ aſcē
dit ante cōſpectū noſtrū ſicut virgula fumi
ex aromatib⁹ myrrhe ꝛ thuris: ꝛ vniuerſi
pulueris pigmētarij: Vere ſpecie ſua ꝛ pul
chritudine meū attrahit animū vt cōcupi
ſcā decorē ſuū. Filius vero patri inquit. Si
placet eťne maieſtati veſtre deſcendam in
hortū vteri hui⁹ ſacratiſſime virginis. vt colli
gā lilia ſue nitidiſſime puritatꝭ. Nā ipa eſt
hort⁹ cōcluſus. fons ſignat⁹. cui⁹ emiſſio
nes padiſus. locus voluptatꝭ in ꝗ ſūt cōſi
ta vniuerſa floꝝ gňa ꝛ odoramēta virtutū.
Spūs aūt ſctūs dixit. Nōne videtꝭ quāto
charitatꝭ ardore mēs hui⁹ ſacratiſſime vir
ginis ſit repleta: quātaqȝ in tanta virtutuz
oīum plenitudine ſit hūilitate decorata.
Quia ergo ſic pphetatū eſt Eſa. lxvj. ſup
humilē debeo deſcere. replebo hui⁹ puriſſi
me ꝛ humillime virgis tā carnē ꝙ mentē
ꝛ erit reqs mea in ſeculū ſeculi. hic hitabo
qm̄ elegi eā. Rńdit aūt pater etern⁹ illud
Sap. viij. Hanc amaui ꝛ exꝗſiui ꝛ pposui
mihi ſpōſam accipe. ꝛ amator factus ſuz

forme illius. vngenitus me⁹ ſit vnigenitus
eius. ꝛ ſpūſſctūs ſit hitator in ea fecūdus
pcedat ergo nře nūcius maieſtatꝭ. ꝛ robo
ret animū virgis ipam ſublimando nouo
ſalutatiōis mūere. Vocet ģ gabriel. ꝛ ipſe
tāti myſterij nūcius exiſtat. Tūc dixit N
illi. Vides gabriel illā virginē cui⁹ ſuauiſſi
mus odor coraz nobis fragratus: Vides
puellā illā oīuz virtutū pulchritudine ru
tilantē: Vides padiſum voluptatꝭ quem
plātauim⁹ a pncipio: Vides fontē pietatꝭ
quo irrigať vniuſa terra: Vides ſacrariū
mētis ſue: diuinitatis noſtre habitaculū
gratioſum: Currire igiť cito ꝛ nuncia illi
nřm placitū: nūcia ei trinitatꝭ conſilium.
Dixitqȝ ſibi pr. Accipe hanc lřam ꝛ da illi
ex pte mea. Dixitqȝ fili⁹. Cū iſta virgo ſit
de ſua virginitate valde tenera: ſum cert⁹
ꝙ lectis lřis patris ex admiratiōe ſtupe
bit ꝛ turbabitur. Et ideo da ſibi iſtas lřas
noīe meo. Dixitqȝ ſpūſſctūs. Sum cert⁹ ꝙ
diſpoſuit virginitatē ppetuā ſuare. ꝛ con
cipi nō pōt naturalr abſqȝ virgitatꝭ viola
tiōe. Dubitabit ģ ſatis qualr poterit hoc
eſſe. ꝛ ideo da illi iſtā aliā lřam noīe meo.
Miſſus eſt ģ angelus Gabriel a deo in ci
uitatē galilee ꝛc. Et no. ꝙ vt dicit Frā. O
de mayro. in tractatu ſup Miſſus eſt: ſup
iſto verbo gabriel. ꝙ āgelus apparuit vir
gini in humana effigie ꝛ viſibili. allegans
Chryſ. ſuper Math. Hoc idē dič Rich.
in. iij. diſt. iij. ar. ij. q. iiij. Pergēſqȝ angel⁹
gabriel iuxta diuinū mandatū in ciuitatē
galilee ingreſſus ad beatā virginē maria
cum reuerētia. eamqȝ ſalutās ſibi aſſigna
uit lřam dei patris. quā inuenit aſſociatā
trib⁹ nobiliſſimis puellis inť alias. quarū
prima prudētia vocať. ſcda virgitas. tertia
vero humilitas. Accipiēſqȝ beata virgo lit
teras eterni pris cū maximo tremore eas
apuit. inuenitqȝ ſcriptū. Aue gřa plena ꝛc.
Tunc beata virgo vidēs nouitatē hui⁹ an
nūciationis. cōſuluit primā puellā. ſ. pru
dentiā. quid ſibi ſuper hoc videretur. Que
reſpōdit. ꝙ nō ita cito ꝛ de facili ſuū pre
beret aſſenſum. nec iſti cōdeſcenderet. ſed
bene cogitaret ſup his. Quia ſcriptuz eſt
ꝙ in rebus arduis mature et cum maxi
ma deliberatione eſt procedendū iuxta no
tata in. l. j. ff. de carbo. edic. ꝛ in. l. prolata.
C. de ſenten. ꝛ interlo. oīum iudi. Et h eſt
quod dr. Que cuz audiſſet turbata eſt ꝛc.
Tunc gabriel vidēs eā turbatam: dedit ei

aſſignauit ſibi ſcďam lr̃am ex ꝑte filij dei.
quā ſuſcipiēs cū reuerētia inuenit. Ne ti-
meas maria inueniſti em̄ grām ⁊c. Tunc
ꝯſuluit ſcďam ſociā. ſ. ꝟginitatē dicēs ſibi
O ſocia mea chariſſima: ſcis ꝙ te īdiſſolu
bili dilectiōis vinculo āplexata ſuꝫ. ⁊ de h̄
votū feci dn̄o. Quid igiť tibi ſuꝑ h̄ agēdū
videť? Que rn̄dit ꝙ peteret de mō. Et iō
dixit. Quō fiet iſtud qm̄ virū nō cogſco. i.
nō cogſcere ꝓpono, ac ſi apte diceret. Cuꝫ
ſm̄ viā nature impoſſibile ſit feminā cōci
pere abſq̄ ſue integritaꝗ violatiōe. egoq̄
firmiť ꝓpoſuerim mee integritaꝗ ꝟgītatē
ſuare illibatā. quō ḡ fiet iſtud qď tu dicꝗ?

P Tunc dedit illi tertiā lr̄am que mittebať
a ſpūſctō. quā apiens inuenit. Spūſſctūs
ſuꝑueniet in te ⁊c. q. d. ꝙ ꝟtute ſpūſſancti
ſupplebiť qď ꝟtute ſemis virilis actiuam
vim h̄ntis fit in ꝯceptiōe ꝓlis. Tūc beata
ꝟgo tertiā cōſuluit domicellā. ſ. hūilitatē.
q̄ rn̄dit illud Aug. in ſmone de natiuitate
ꝟginis. O btā maria ſeculū om̄e captiuū
tuū depcať aſcēſum te dn̄a mūdꝰ ſue fidei
obſidē fecit. noli morari ꝟgo. nūcio feſti-
nāter rn̄de verbū ⁊ ſuſcipe filiū. da fidē et
ſēti ꝟtutē. rn̄de ꝟbū bn̄dicta ꝟgo qď optāt
ſuꝑiores. i. angeli. qď optant inferiores. i.
pr̄es incluſi qď deſiderant poſteriores. ſcꝫ
filij ꝑ tuū filiū redimēdi. qď appetūt exte-
riores. i. appetitus creature ī te ꝯſūmādi.
Non tn̄ ꝓpter hoc te extollas virgo gl'ioſa
q̄ hoc potius diūe benignitaꝗ ē ꝙ tuoruꝫ

Q meritoꝝ. Tunc beata ꝟgo cum profun-
diſſima humilitate genibꝰ flexis: manibus
mētis pariter ⁊ corꝑis eleuaꝗ dixit. Ecce
ancilla dn̄i fiat mihi ſm̄ ꝟbū tuū. Moxq̄ — In aſſē ſu ꝟgis fctā ſūt q̄ttuor mirāda
ꝑfectis verbis ⁊ dato aſſenſu dictis ange-
licis a btā ꝟgīe in eius vtero ſacratiſſimo
quattuor mirāda fuerūt facta. vt pōt tra
hi ex dictis Greg. ſuꝑ illud Cant. ij. Ecce
iſte venit ſaliēs. Et ex dictis Frā. de may.
ſuꝑ hoc verbo ancilla. Primū fuit corꝑis
xp̄i de puris ſanguibus ꝟginis ꝯceptio et
formatio. Non em̄ ſucceſſiue formatuꝫ eſt
corpus illud ſctiſſimū ſicut cetera corpora
hūana: ſed in inſtāti totū. Scďm fuit aīe
xp̄i de nihilo creatio in eodē inſtanti quo
corpꝰ fuit formatū. Tertiū fuit anime ad
corpus vnio ſiue infuſio. Non em̄ cōpletis
xl. diebus aīa xp̄i fuit infuſa ſuo corꝑi ſicˉ
in ceteris fit: ſed in eodē inſtanti q̄ corpus
fuit formatū. Quartū fuit humanitaꝗ nr̄e
a diuinitate aſſumptio. formato em̄ corꝑe
⁊ aīato. diuinitas in eodē inſtanti aſſūpſit
humanā naturā. Unde Ri. nr̄ in. iij. di. ij.
ar. ij. q. iiij. dicit. ꝙ in eodē inſtāti fuerunt
corꝑis conceptio. ⁊ carnis ⁊ aīe vnio. ⁊ in
ipſoꝝ cōiunctione humane nature cōſtitu
tio. ⁊ carnis ⁊ aīe ⁊ hūane nature aſſum-
ptio ad vnitatē ꝑſone filij dei. fuerunt em̄
facta p̄dicta ꝑ ꝟtutē ſpūſſctī q̄ infinitate
ſue ꝟtutis potuit ea facere in inſtāti. Sicˉ
em̄ carnē potuit formare ſine virili ſemie
quod nō potuiſſet ꝟtus creata. ita potuit
eā in inſtāti formare: q̄uis caro pura for-
mari nō poſſit niſi in tēꝑe ꝟtute creata. ⁊
q̄uis inter p̄dicta nō fuerit p̄us ⁊ poſte-
rius ſm̄ tp̄s. fuit tn̄ ibi p̄us ⁊ poſteriꝰ or-
dine nature. Scďm em̄ pħm in p̄dicamēꝗ
illud eſt p̄us natura altero qď eſt cā ipſius
vel preſupponiť ab eo. Et ſic fuit p̄us car
nis conceptio ꝙ aīe creatio: q̄ p̄ſupponiť
ab ea. Et eadē rōe ē p̄us aīe creatio ꝙ eiꝰ
ad carnē vnio. ⁊ vnio carnis ⁊ aīe ꝙ natu
re humane cōſtitutio. ⁊ cōſtitutio hūane
nature ꝙ eius aſſumptio ad vnitatē dīne
ꝑſone. Nec tn̄ intelligendū eſt ꝙ ꝯſtitutio
illius nature hūane p̄us terminata fuerit
ad aliquā actualē ſui exiſtentiā in ſeip̄am
ꝙ in verbo: q̄ nunꝙ nec in tꝑe nec in iſtā
ti actu fuit exn̄s in ſeip̄a. al's em̄ non vere
poſſet dici filiū dei fuiſſe ꝯceptū in ꝟgine.
qď falſum eſt. h̄ ille egregius doctor Ric.
Patet igiť quāti meriti fuit h̄ humillimū
ꝟbū marie virgis. ſ. Ecce ācilla ⁊c. Quia
tūc ꝟbū caro factū eſt: ⁊ hitauit in nobis.
vt dr̄ Joh. j. De q̄ beate virginis hūilitate
Hiero. dicit. O vere btā hūilitas marie q̄
deū hoibus peꝑit. vitā mortalibus edidit.
celos innouauit. ꝑadiſum aꝑuit. mundū
purgauit. ⁊ hominū aīas ab inferis libe-
rauit. Hec ille. Cuius meritis nos ab om̄i
malo liberare dignetur benedictus eius fi
lius. Amen.

De eadē btē ꝟginis annūciatiōe ⁊ xp̄i
conceptione. Sermo. ij

Ecce virgo con-
cipiet et pariet filiū: ⁊ vo- — R Uirgi nē cōci pe ē mi rabile
cabiť nomē eiꝰ emanuel.
Eſa. vij. vt inq̄t Chry. ſuꝑ
Mat. Judei n̄ dicūt. ecce
ꝟgo cōcipiet: ſ3 ecce puella. ſ3 ſi puella ideꝫ
eſt qď ꝟgo. nihil a nobis diuerſum ſentiūt
ſi ꝟo intelligunt per verba predicta ꝙ pu-
ella cōmuni lege coniugij eſſet paritura:

iam nō eēt ſignū: q̄ ſignū dꝫ excedere oēꝫ
ordinē rerū. vt em̄ ait Augꝰ. in quodā ſer.
Ea ſunt dei mirabilia q̄ ſūt hoibꝰ īpoſſibi
lia. Q2 aūt hec ꝯceptio deberet eē mirabil'
ꝑtꝫ ex īmediate p̄cedētibꝰ. vbi ait ꝓpheta.
Propter hoc dabit ip̄e dn̄s vob̄ ſignum.
Ecce ꝟgo cōcipiet ⁊c. Fuit ergo mirabile
ſignū: ꝙ ꝟgo ꝯcepit ⁊ ꝟginitaꝗ pudorem
nō amiſit. Propť tale ſignū dr̄ Eccl. xxvj.
Innoua ſigna. īmuta mirabilia. Et Ber. ī
quodā ſer. ait. O noua miracula ⁊ ſigna
mirabilia ꝯceptꝰ fuit ſine pudore. ꝑtꝰ ſine
dolore. puer q̄ naſciť deꝰ eſt. mr̄ de q̄ naſci
tur ꝟgo eſt. hec ille. Iō bn̄ dr̄ in ꝟbis ꝓpo-
ſiꝗ. ⁊ vocabiť nomē eiꝰ emanuel. i. nobiſcū
deus. qď exponit Hug. de. ſ. vic. di. deꝰ no-
biſcū eſt q̄ttuor modis. ſ. ꝑ p̄n̄tiā. ꝑ partici — Deus ē nobiſcū q̄ttuor modis.
pationē hūanitaꝗ. ꝑ vinculū charitaꝗ. ⁊ ꝑ
p̄ocinīū ꝟitaꝗ. In p̄mo mala nr̄a cogſcit
in ſcďo exꝑtꝰ eſt. in tertio cōpatiť. in q̄rto
aufert. Ber. aūt dicˉ. Triplex erat humani
gn̄is indigētia. ſ. ꝯſilij. auxilij. ⁊ p̄ſidij. Nā
faciles ſumꝰ ad ſeducēdū. debiles ad ope-
randū. ⁊ fragiles ad reſiſtēdū. Si diſcerne
re volumꝰ inť bonū ⁊ malū decipimur: ſi
tentamꝰ facere bonū deficimꝰ. ſi conamur
reſiſtere malo deijcimur. ꝓide necr̄ia fuit
ſaluatoris p̄n̄tia vt ſit nobiſcū deꝰ. qui in
nob̄ ꝑ fidē hitās cecitatē nr̄am illūinet. et
nobiſcū manēs infirmitatē adiuuet ⁊ pro
nob̄ ſtās fragilitatē nr̄am ꝓtegat ⁊ ꝓpu-
gnet. De his q̄ꝫ mirabilibꝰ ꝯceptiōis ⁊ na
tiuitaꝗ xp̄i de ꝟgine ait Aug. in li. de ſim
bolo di. Parit mr̄ ⁊ ꝟgo eſt. feta ⁊ ītacta
eſt. factor oīum fit inť oīa. portať manibꝰ
rector totiꝰ orb̄. lābit vbera regēs ſydera.
tacet ⁊ ꝟbū ē. Hec aūt ꝯceptio xp̄i ī vtero
ꝟginali fctā fuit. viij. kl'. aplis. ⁊ eodē die
reuoluꝗ. xxxiij. ānis paſſus fuit. ſicut dicit
Aug. Chry. ⁊ Ber. Rō āt q̄re xp̄s ꝯcipi vo — Xp̄s voluit ꝯci pi ⁊ pa ti ī vere
luit in vere ē. q̄ illo tꝑe p̄mi parētes pecca
uerūt. in q̄ ēt creati ſūt ſm̄ ſn̄iam Iſiď. in
viij. ethi. ⁊ Alex. de ales ī. ij. ꝑte ſum. de q̄
ſufficiēť tractať ī. j. ꝑte roſarij ſmonū. ſ.
iiij. ꝑte. j. Sicˉ em̄ voluit pati in vere vt oñ
deret ſe pati ꝑ pctō ipoꝝ p̄moꝝ parētū. ita
etiā voluit illo tꝑe incarnari. ⁊ in ꝟginali
vtero ꝯcipi. De q̄ ꝯceptiōe ꝟgini ānūciata
q̄ttuor ꝯſiderationes facie mꝰ.
Prima diceť diuerſitatis.
Scďa congruitatis.
Tertia iocūditatis.
Quarta ⁊ vltima equalitatis.

Pars p̄ma huius ſmonis que dicitur
diuerſitatis.

M Agna ꝑfecto ⁊ multiplex fuit — Magna differt xp̄i ⁊ no ſtra cō ceptio
diuerſitas inter ꝯceptionē no-
ſtrā ⁊ ꝯceptionē xp̄i ex ꝟgine.
Prio nāq̄ ꝯceptio noſtra fuit
imūda. ꝯceptio aūt xp̄i mūdiſſima. puriſſi
ma: ⁊ ſciſſima. vn̄ dixit āgelꝰ. b. ꝟgini Lu.
j. Qď ex te naſceť ſctm̄ vocabiť filius dei.
Nos em̄ cū pctō ꝯcipimur. ⁊ cū pctō naſci
mur. xp̄s āt fuit ſine pctō ꝯceptꝰ ⁊ natꝰ. et
q̄ eius ꝯceptio fuit mūda: iō mūdauit no
ſtrā imūdā ꝯceptionē. Iux̄ illud Job. xiij.
Quis pōt facere mūdū de imūdo ꝯceptuꝫ
ſemie: nonne tu q̄ ſolus es? Scďo ꝯceptio
noſtra fuit ex cōmixtiōe ſemīs vtriuſq̄ pa
rētis. ꝯceptio aūt xp̄i facta ē ex puriſſimis
ſanguinibꝰ ꝟginis. nō ex virili ſemine: ſed
ſpūſſancti opatione ⁊ ꝟtute. Iō dixit āge-
lus btē ꝟgini. vt hr̄ Lu. j. Spūſctūs ſuꝑ-
ueniet in te. ſpūs em̄ ſcūs ī mariā ſuꝑueīt
vt daret mr̄i ſctificatiōis grāꝫ. ⁊ vt daret
femine potētiā diuitaꝗ receptiuā. ⁊ vt da-
ret ꝟgini potētiā gn̄atiuā. Tria em̄ vide-
bāť īpoſſibilia. ſ. ꝙ mr̄ aliq̄ ſine pctō ſaltē
vēiali pareret. ⁊ ꝙ femīa deū cōciperet. et
ꝙ ꝟgo generaret. Spiritus aūt ſanctꝰ in
ea ſuꝑueniēs dedit ei ſctitatē vt ſine pctō
pareret. iux̄ illō p̄s. xlv. Sctificauit taber
naculū ſuū altiſſimꝰ. Deditq̄ potētiā diui
nitaꝗ receptiuā vt deū ꝯcipet. Un̄ dr̄ Apo
calyp̄. xij. Mulier amicta ſole. tūc ei ſole
amicta fuit qn̄ deū ſuo in vtero ꝯcepit. De
dit q̄ꝫ ꝟgini potentiā gn̄atiuā vt manēs
ꝟgo gn̄are poſſet. ſic dicūt ꝟba thematis
nr̄i. Un̄ hugo de. ſ. vic. exponēs illō Mat.
Qď in ea natū eſt de ſpūſcō eſt. ait. Nō ꝙ
de ſpūſſcti ſb̄a ſemē ꝑtus accepit. ſ3 q̄ per
amorē ⁊ cooꝑationē ſpūſci ex carne ꝟgis
dīno ꝑtui nature ſubam miniſtrauit. Q2
em̄ in corde ꝟginis amor ipſiꝰ ſpūſſancti
ſinglr' ardebat. Iō ſpūſſctūs in eius carne
mirabilia faciebat. ⁊ cuiꝰ dilectio in eiꝰ cor
de nō ſuſcepit ſociū eiꝰ opatio ī illiꝰ carne
nō habuit exemplū. hec ille. Tertio nr̄a — R
ꝯceptio nō ſtatiꝫ ꝑficiť ſ3 paulatiꝫ ꝯceptū
corpus organizať. vt declaratū ē in. j. ꝑte
huiꝰ opis. ſer. j. ꝑte. ij. Non ſic aūt fuit cō-
ceptio xp̄i. q̄ ſtatim poſt conſenſum virgi
nis corpus eius organizatū ⁊ aīatuꝫ fuit.
vt. ſ. patuit ſmone precedenti. lꝫ ita par-
uum eēt vt liniamēta eiꝰ vix diſcerni poſ-
ſent. ſed poſtea in magnitudine creuit.

Unde ſup illud Joh.ij. Quadraginta ⁊ ſex annis edificatũ eſt templũ, ait Augu. Hic numerus ꝑfectioni dñici corporis congruit. quia vt dicũt phiſici. tot diebus forma humani corporis ꝑficiť. Non igiť fuit dñs in inſtanti ſue ꝯceptionis ꝑfectus corporali magnitudine ſed grã ⁊ ṽtute.

L

Quarto noſtra ꝯceptio eſt naturalis. cõceptio aũt xp̃i fuit mirabilis ⁊ inueſtigabilis. fuit em̃ incarnationis huiꝰ myſteriũ oium nouorum nouiſſimũ. iuxͣ illud Hiere.xxxj. Nouũ faciet dñs ſup terrã: femina circũdabit virum: fuit em̃ ſupra facultatẽ nature. rationis et mentis humane. Unde Hiero. ad Euſto. inqͭ. Qd̃ natura nõ habuit. vſus neſciuit. ignorauit rõ. mẽs nõ capit hũana. pauet celũ, ſtupet terra. creatura oĩs etiã celeſtis mirať. hoc totũ ꝑ gabrielẽ marie diuinitꝰ nũciať.

Qualiť ꝯceptio xp̃i fuit mirabil'

Qualr̃ aũt iſta cõceptio fuit mirabilis oñdit Bern. in ſmone de natiuitate dñi di. In illa aſſumptiõe noſtre carnis fecit deus mixturas tres mirabiles. cõiũcta quidẽ ſunt tria ad inuicẽ. deꝰ ⁊ homo. mater ⁊ ṽgo. fides ⁊ cor humanũ. In prima cõmixtione trinitas eſt in ſubſtantijs et vnitas in ꝑſona: ſicut in diuinitate ſumma trinitas eſt in ꝑſonis ⁊ vnitas in ſuba ⁊ ſicut ibi ꝑſone nõ ſcindũt vnitatẽ. ⁊ vnitas nõ minuit trinitatẽ, ita in hac nec ꝑſona ꝯfũdit ſbãs. nec ipẽ ſube ꝑſõe diſſipãt vnitatẽ. Scõa eſt mr̃ ⁊ ṽgo. A ſeculo õppx nõ eſt auditũ ꝙ ṽgo pepit. ⁊ ꝙ mať ṽgo ꝑmãſit. Tertia eſt fides ⁊ cor humanum. Mirũ eſt em̃ ꝙ humanũ cor his duobus fidẽ accõmodauit. ſ. ꝙ deus homo eſſet. ⁊ ꝙ ṽgo pepiſſet. Sicut em̃ ferrũ ⁊ teſta nõ põt cõiungi, ſic ⁊ hec duo nequeũt miſceri ſi nõ miſceanť glutino ſpũſcti. Quia igiť ꝯceptõ xp̃i ſic fuit mirabil'. iõ fuit iueſtigabilis. Propter quod dicit Joh. baptiſta, vt habeť Joh. j. Cuius nõ ſum dignus vt ſoluam corrigiã calciamẽti eius. Per pedem ſignificať diuinitas. ꝑ calciamentũ caro. ꝑ corrigiã aũt anima. Sicut em̃ pes mediante corrigia calciamẽto iungiť. ſic diuinitas mediãte anima carni vniť. qui aũt neſcit mediũ: ignorat extrema. Et qꝛ Johes dixit ſe nõ eẽ ſufficiẽtẽ itelligere vel alij exponere xp̃i corrigiã. i. eius aĩam. ꝑ ꝯſeqñs relinquiť ꝙ nõ ſit ſufficiẽs cognoſcere eiꝰ pedẽ. i. diuinitatẽ. nec eius calciamentũ. i. eius corpus de ſpũſancto genitũ. de quo ĩ quodã ſmone dicit Petrus rauẽñ. Hodie eſt ineffabile ſacřm ꝯceptionis dñice. credere magis cõuenit q̃ referre. Naz qd̃ natura nõ habet. vſus neſcit. ignorat ratio. mẽs nõ capit humana, celum pauet, terra ſtupet, creatura mirať, qualr̃ humanꝰ ſermo enarrabit? Quis em̃ attinget arcanũ diuinitatꝭ. partũ ṽginis. cauſam rerũ. ſeculorum negociũ. diuinitatꝭ ⁊ carnis cõmerciũ. at hoiem deuz. Hiero. quoqꝫ in ſmone ad Euſto. ait. Fuit igiť mirabilis. quia fuit ſupra naturam. ex eo ꝙ manens ṽgo ꝯcepit. Fuit ſupra rõnẽ. ex eo ꝙ deũ genuit. Cõtra hũanã ꝯditionẽ. ex eo ꝙ ſine dolore pepit. Cõtra ꝯſuetudinem. ex eo ꝙ ſine pctõ de ſpũſctõ ꝯcepit. Hec ille.

Pars ſecũda huius ſmonis que diciť congruitatis.

M

Xp̃s debuit ꝯcipi ⁊ naſci ex femina.

C Ongruũ fuit xp̃m concipi ⁊ naſci de femina ⁊ carnẽ de muliere aſſumere: ⁊ non de viro vel alia materia ꝓbat magiſter in iij. di. xij. ⁊ ſacri doctores ibidẽ. ⁊ b. Tho. in tertia pte ſumme. q. xxxj. ar. iiij. Et hͦ veritas multis põt rõnibꝰ corroborari. Prima dͬ nobilitatis ſic. Sicut em̃ ſi rex nobilitare vellet vnã domũ totã, nceſſariũ eſſz ꝙ ⁊ maſculos ⁊ feminas oẽs ꝑuilegiaret, ſic deus volens totã naturã humanã nobilitare: voluit ipſe maſculꝰ eſſe ⁊ de femina naſci. vt vtrũqꝫ ſexũ nobilitaret. Et hec rõ tangiť a magr̃o. ⁊ fundať ĩ dictꝭ Aug. in li. lxxxiij. queſtionũ. di. Deus cũ liberat non partẽ aliquã tm̃ ſed totuz liberat. Qd̃ etiã habeť de peni. diſt. j. c. quẽ penitet. ſequiť Augu. Sapia aũt eſt verbũ dei. quĩ diciť filius vnigenitꝰ. qui hoĩe ſuſcepto liberationẽ hoĩs indicauit. Hec ille. Ex qbꝰ ſic arguit magiſter dicẽs. Hoĩs aũt liberatio in vtroqꝫ ſexu debuit apparere. Ergo quia virũ oportebat ſuſcipe qui ſexus honorabilior eſt, l. j. ff. de ſena. ⁊ l. in multis. ff. de ſta. ho. cõſequẽs erat vt feminei ſexꝰ liberatio appareret. ꝙ ille vir de femia naſceretur. Hec ille. Si em̃ ita peccauit ſexus maſculinꝰ ſicut femininꝰ, ergo pari paſſu fuit ambulandũ vt in ſil'i dͬ in. l. maximũ vitium. C. de libe. pte. ⁊ in. §. maſculos. inſti. de exhe. libe. Preterea etiã fuit cõgruũ vt in feminis ſpem ipẽ dñs confirmaret.

Xp̃s cõceptus erexit ſpez femĩnis

Si em̃ ſexum virilẽ aſſumens ab hoc myſterio femias excluſiſſet. q̃ ſpes mulieribꝰ in xp̃o fuiſſet? Nam in penã peccati ſatis fuit ſubiectus feminęꝰ ſexus. cũ eue dictũ

fuit. ſub viri ptãte eris: ⁊ ipẽ dñabitur tui Geñ. iij. Unde vt habeť ibidẽ. ſicut Adam dixit deo. Mulier quã dediſti mihi: dedit mihi ⁊ comedi. ſicut eius poſteri dicebant illud Eccĩ. xv. A muliere initiũ factum eſt peccati ⁊ ꝑ eã oẽs morimur. Quocirca vt mulier quoqꝫ cõgnoſceret ſe fore redẽptã. ⁊ aliquantulũ recuparet dignitatẽ ꝑditã. congruũ fuit vt homo a deo aſſumẽdus de femina conciperet. Unde Bern. ſup Cañ. inquit. O admirandã ⁊ om̃i laude digniſſimã ṽginẽ. o feminã ſup oẽs feminas ſingulariter venerandã. atqꝫ mirabilẽ parentũ reparatricẽ ⁊ poſterorum viuificatricem. ⁊ infra. Letare pater Adam. ſed tu magiſ exulta mater eua. de qua ortũ eſt malum ꝑus cuius opprobriũ in oẽs trãſit mulieres: Inſtat nãqꝫ tẽpus quo iam tollať opprobriũ, nec habet vir qd̃ amplius cauſeť aduerſus mulierez, quia ecce ſi vir decidit ꝑ feminã iam nõ erigiť niſi ꝑ feminã. hec ille. Et Aug. in ſmone de natiuitate ṽgĩs ait. Eua occidẽdo obfuit. maria viuificando ꝓfuit. ꝑcuſſit illa, ſanauit iſta. vñ ⁊ merito maledictio eue in bñdictõe mutať marie. hec ille. Qd̃ bene ip̃m aue ſignificat. in quo quidẽ ſunt eedẽ lr̃e q̃ in hoc noĩe Eua ſunt ſed ꝑpoſtere. vt pꝫ intuẽti. ⁊ ſic patet ꝑma ratio quare fuit congruũ xp̃m aſſumere carnẽ de femina.

N

Per cõtraria chriſtꝰ nos redemit

Scõa rõ dͬ contrarietatis. ꝓpoſuit em̃ deus noſtrã ĩfirmitatẽ curare ꝯtrarijs. Quia vt ait Greg. in quadã omel'. cõtraria ꝯtrarijs curanť. vt calida frigidis ⁊ frigida calidis. Nõ em̃ vt ait Augꝰ. in quodã ſmone. moriť frigꝰ niſi in calore. nec moriť amaritudo niſi in dulcedĩe. ⁊ nõ eſt mortua mors niſi ĩ vita. Peccauit em̃ Adã in dulcedine ligni vetiti. ſatiſfecit xp̃us in amaritudine crucis et fellis. vnde valde congruũ fuit vt ſicut per mulierẽ ſuperbã factũ fuit initiũ ruine noſtre. ita ꝑ mulierẽ humilẽ ſumeret initiuz noſtra redẽptio. vt ait Beda ſup Luc. Qꝛ nihil tam naturale q̃ vnũquodqꝫ diſſolui eo vinculo quo ligatũ eſt. l. nihil. ff. de reg. iu. ⁊ c. j. extra. eo. ritu. Et ad hoc applicari poſſet illud Ouid. in. j. de remedio amo. Una manus vobis vulnus opemqꝫ ferat. Manus em̃ femine nos vulnerauit. ⁊ manus femine nos ſanauit.

O

Tertia rõ diciť oſtẽdende veritatis. nã ſi xp̃us natus non fuiſſet de femina: nullus vnq̃ verũ hoiem ip̃m fuiſſe crediſſet. cũ multi heretici euz fuiſſe verũ hoiem negauerint. ⁊ ſi de ṽgĩe natus ſit. qm̃ ergo neceſſariũ eſt humanitatem xp̃i credere. qꝛ vt Leo papa inqͭ in ſmone natiuitatꝭ dñi. Paris ꝑiculi res eſt cũ in xp̃o dño aut paterne gl'ie negať equalitas, aut nr̃e nature ṽitas. Neceſſariũ fuit ad oſtenſionẽ iſtius veritatꝭ vt xp̃us ex femina naſcereť. Hinc Amb. in li. de incarnatione ṽbi ait. Multa ſm naturã veniẽs multa ſupra naturã fecit. Scdm̃ ꝯditionẽ em̃ nature in vtero formatũ eſt corpus ſed ſupra naturã ṽgo ꝯcepit virgo peperit vt crederes qꝛ deus erat q̃ innouabat naturã ⁊ homo erat qui ſm naturã naſcebatur ex hoĩe. i. humana carne. hec ille. ⁊ ꝓpter ꝑdicta inqͭ Sco. in. iij. di. iiij. ꝙ. b. ṽgo poteſt dici mr̃ xp̃i naturalis ⁊ miraculoſa. Predictã quoqꝫ rõnem approbãs Aug. ĩ epl'a ad voluſianũ inqͭ. Si oĩpotens deꝰ vndecũqꝫ formatũ hoiem nõ ex matͥno vtero ſꝫ repẽte afferret aſpectibꝰ hoĩm. nõne opinionez ꝯfirmaret erroris vt nõ verum hoiez aſſumpſiſſe crederet. ⁊ dũ oia mirabiliter faceret: deſtrueret qd̃ miſicordiť fecit. nũc ṽo ita inter deũ ⁊ hoiez mediator appuit vt in vna ꝑſona copulãs vtrãqꝫ naturã. ⁊ ſolita ſublimaret inſolitis ⁊ inſolita ſolitꝭ temparet. hec ille.

Xp̃ſ cõgruẽtiꝰ carnem aſſũpſit de femina ⁊ ṽgine

Licꝫ aũt vt ait ſctũs Bona. in. iij. di. xij. ar. ij. q. iij. xp̃s potuiſſz aſſumere carnẽ de viro ⁊ muliere ſic aſſumpſit de muliere tm̃ ⁊ ṽgine. qꝛ ſic opatione ſpũſſancti purificauit vterũ ṽginis. ſic purificare ⁊ ſctificare potuit ſi voluiſſet vim generatiuã in viro ⁊ muliere. vt ex eis ſanctus naſcereť abſqꝫ vlla feditate. vñ potuit abſqꝫ incõgruẽtia ſi voluiſſet carnẽ aſſumere ſm legẽ nature iſtitute de viro ⁊ muliere. cõgruentius tñ fuit vt carnẽ aſſumeret de muliere tm̃ ⁊ ṽgine. qd̃ ꝓbať multꝭ rõnibus ſm Bonauẽ. vbi. ſ. ⁊ Tho. in. iij. parte ſum. q. xxviij. ar. j. ij. et. iij.

P

Et ꝑmo rõne cõſeruationis. ſ. honoris patͥni. decet em̃ filiũ honorare parẽtes. ſicut ꝑceptum eſt Exo. xx. ⁊ l. veluti. ff. de iuſti. ⁊ iu. ⁊ l. liberto. ff. de op. li. Chriſtus igiť qui non venit ſoluere legẽ ſed adimplere. Mat. v. Honorauit prẽm ſuuz in vita ⁊ in morte. In vita ipius honorẽ querẽdo. Uñ dicebat Joh. viij. Ego honorifico prẽm meuz. In morte ṽo ꝓpter obedientiã eius moriendo, vt habeť ad Epheſ. ij. Congruum itaqꝫ fuit. vt etiã in ꝯceptione ſua ſuaret honorẽ paternũ. qd̃ vtiqꝫ nõ feciſſet ſi aliũ

ſibi patrē ab ipſo deo in terra q̄ſiſſet. Et h̄
eſt rō b. Bona. vbi. ſ. Qui etiā ibidē arguit
ſic. Filiꝰ oꝫ honorare matrē ſuā ſicut ⁊ pa-
trē iuxta poſſibilitatē ſuam. quia ſm̄ pħm
viij. ethi. Parētibꝰ nō pōt equiualēs red-
di. ſed xp̄s potuit hūc honorē ſeruare ma-
tri ſi eyt ꝟgo ꝑmaneret. ergo cōgruebat vt
faceret. q꞉ filiꝰ nō honorās matrē impiꝰ eſt
vt ait Bal. in. l. cōgruētiꝰ. in fi. C. de pa. po.
Nequaq̄ aūt decuiſſet vt filius dei qui om
nia reſtaurare ⁊ ꝑficere venerat: matrē pe-
iorem nobis reddere q̄ accepiſſet. Si eniꝫ
Joſeph ampliora dona dedit beniamin q꞉
frater eius vterinus erat. Gen̄. xliij. quāto
magis filius dei p̄cioſiſſimū donū fecundi
tatis ꝟginalis que excedebat fecunditateꝫ
cōiugalē ⁊ cōtinentiā vidualē debuit dare
matri ſue. Et hāc rationē tangit Augꝰ. in
ſermone de natiuitate xp̄i dicēs. Fas non
erat vt per eius aduentum violaretur inte
gritas: q̄ veniebat ſaluare corrupta. ⁊ iteꝝ.
Electa eſt ꝟgo integra cui fecūditas m̄ris
daretur. ⁊ facta eſt fecūda mater in q̄ ꝟgi-
nis integritas ſeruaret. Scd̄a rō d̄r deco-
rationis. ſ. ſapiētie eterne. Nā Sap. vij. d̄r.
ꝙ ſapiā eſt cādor lucis eterne ⁊ ſpeculum
ſine macula. ⁊ Heb. xj. d̄r. ꝙ eſt ſplēdor pa
terne gl'ie ⁊ figura ſubſtātie eius. Sed ſi-
cut dicit Aug. in quodā ſermōe. ⁊ Amb. in
li. de ꝟginitate. Nihil eſt puriꝰ matre inta-
cta. ergo decebat vt ex matre icorrupta na
ſceret ipſa dei ſapiētia. Et hāc rationē tan
git Ber. in quodam ſermōe di. Nō decebat
deū aliā matrē q̄ ꝟginē. nec virginē aliuꝫ
filiū habere q̄ deū. q꞉ nec maior inter ma-
tres. nec maior inter filios naſci potuit. O
igitur dn̄a mater ꝑ quā talē habemus fra
trē: quid gratiaꝝ. quid laudis tibi retribue
mus? h̄ ille. qui etiā ait. Deū decebat hmōi
natiuitas qua nō niſi de ꝟgine naſceretur.
Talis cōgruebat ⁊ ꝟgini partꝰ vt nō pare
ret niſi deū: voluit itaqꝫ deus illā eſſe virgi
nē de qua immaculata immaculatꝰ ꝓcede-
ret omniū maculas purgaturus. Et beatꝰ
Ambro. inq̄t. Ut corpus eius verū oſtēdere
tur naſcit ex femina. ſed vt oſtēderet eiꝰ di
uinitas naſcitur ex ꝟgine. Tertia rō d̄r ꝑ-
fectionis vniuerſe nature. Scd̄m enim An
ſel. quattuor modis pōt deus ꝓducere ho-
minē ad eſſe. Aut ſine viro et femina ſicut
eduxit Adam Gen̄. j. aut de viro ſine femi-
na ſicut Euaꝫ. Gen̄. ij. aut de femina ⁊ viro
vt oēs cōiter generant. aut de femina ſine
viro. ⁊ hoc decuit fieri in incarnatiōe filij
dei. rōne ſingulariſſime puritatis. Et hāc
rōnem tāgit dn̄s Bonauē. vbi. ſ. ⁊ Tho. i
iij. pte ſumme. q. xxxj. ar. iiij. que poteſt ſic
ꝯfirmari. Sic em̄ vt dixit. b. ādreas apl's
Egee ꝓconſuli. Primus Adam fuit forma
tus ex terra ꝟgine q̄ ante nō fuerat labo-
rata: ſed ſolū paradiſi fluminibꝰ rigabat.
Gen̄. ij. ſic congruū fuit vt ſcd̄s adā fieret
ex intacta ꝟgine que laborata nō eēt viri
cōplexibus: ſed ſolū rigata celeſti grā tāq̄
paradiſi fluminibus. Et hec eſt terra de q̄
p̄s. lxxxiiij. ait ꝓpheta. Dn̄s dabit beīgni
tatē. ⁊ terra noſtra dabit fructum ſuum.

Quarta rō d̄r cōpletionis ſcꝫ grē diue
in ip̄a ꝟgine. Nam Lu. j. dictū eſt ei ꝑ an-
gelū. Aue grā plena. Non fuiſſet aūt plēa
gratia ſi ꝟginitatis ꝟtutē ⁊ aureolā non
habuiſſet. Quintā rōnē ponit Alex. lō-
bardus in. iij. diſt. xij. q. vl. di. ꝙ ſic lapſus
humani generis factus eſt in vtroqꝫ ſexu
⁊ inchoatus eſt in muliere. ac ꝯſummatꝰ
in viro. ſic etiā congruū fuit in reparatōe
vt ſexus vterqꝫ interueniret. ⁊ ſicut eua ꝟgo
pctm̄ inchoauit. ſic maria ꝟgo ſalutē gene
raret. ⁊ ſic ꝑ mulierē inchoaret reparatio
⁊ cōſummaret ꝑ viruꝫ. ſ. xp̄m dn̄m. ⁊ hec
ratio dici pōt repationis. Sexta aūt dicit
cōmēdatiōis. ſ. ip̄ius ꝟginitatis. nā vſqꝫ
ad aduentū xp̄i hec ꝟtus neſciebat. cū tn̄
ſit p̄cipua ⁊ ſingularis. Quā ſemꝑ impe-
rator. i. xp̄s duxit eſſe colendā ⁊ venerādā
l. ſi qua. C. ad ſena. conſul. or. Sed oēs illi
p̄cepto ſe obligatos ſentiebāt. Geneſ. j. c.
Creſcite ⁊ multiplicamini ⁊c̄. ⁊ ad hoc in
tendebāt: hocqꝫ affectabāt. Cōgruū ergo
fuit vt hec ꝟtus nob oſtēderet: ⁊ i vtroqꝫ
ſexu vt viri haberēt quē imitarent. ſ. xp̄ꝫ
ꝟginē. ⁊ mulieres quā ſeq̄rent. ſ. eiꝰ m̄reꝫ
ꝟginitas em̄ eſt illa q̄ replet paradiſum. c.
nuptie. xxxij. q. j. Ipſa em̄ eſt potēs deo cū
fiducia hoīm aīas p̄ſentare. §. ſancimꝰ. in
aut. de leno. ⁊ ꝑ glo. in. l. ij. ff. de origi. iu.
⁊ in aut. de mōa. §. penl'. coll'. j. Septia
ratio d̄r cōditionis ſiue ꝓprietatis ipſius
verbi generati. Uerbū em̄ abſqꝫ corruptio
ne cordis concipit. q̄nimmo cordis corru
ptio ꝑfecti ꝟbi conceptionē nō patitur. q꞉
ḡ caro xp̄i ſic fuit a ꝟbo dei aſſūpta vt eſſꝫ
ipſius caro ꝓpria. cōueniens fuit ꝙ etiam
ip̄a ſine corruptione conciperet. Unde in
quodā ſmone epheſini cōcilij dicit. Neqꝫ
verbū noſtrū cum parit corrūpit mentem

neqꝫ deus ꝟbū ſubſtātiale partū eligēs ꝑe
R mit ꝟginitatē. Octauā rōnē ponit Au-
gu. in lib. de ſctā ꝟginitate di. Oportebat
caput noſtrū inſigni miraculo ſm̄ corpꝰ na
ſci de virgine: vt ſignificaret mēbra ſua de
ꝟgine eccl'ia ſm̄ ſpm̄ eſſe naſcitura. h̄ ille.
Et hec rō pōt dici ſignificatiōis. Hāc etiā
ꝟitatē ꝓbare poſſumꝰ tali rōne. Si enim
ſummus ſacerdos nullā corruptā poterat
ducere in vxorē. vt hr̄ Leui. xxj. quāto ma
gis ſpōſa dei patris debuit eſſe incorrupta
⁊ omni mūdicia pleniſſima.

Pars tertia huiꝰ ſermōis de bn̄dicte an
S nūciationis iocūditate.

Conce- q Uā iocūda fuerit annūciatio hec
ptio xp̄i hodierna die facta: hūanis non va
fuit io let ꝟbis enarrari. Fuit em̄ p̄mo io
cundiſſi cūdiſſima deo. Sicut em̄ q̄libet rex ſolēni-
ma zat ⁊ leticiā facit ac ferias fieri precipit. vt
in glo. in rubrica. C. de ferijs. qn̄ eius filiꝰ
ꝯtrahit m̄rimoniū. Sic deꝰ pater ineffabi-
lē ſolēnitatē fecit qn̄ eiꝰ filiꝰ cū hūana natu
ra ꝑ incarnationē ſe copulauit. Jō dicitur
Mat. xxij. Sil'e eſt regnū celoꝝ homini re
gi q̄ fecit nuptias filio ſuo. Si em̄ letatꝰ eſt
abraā in ortu ⁊ ablactatiōe filij. Gen̄. xxj.
Quāto magis deꝰ pater de filij ſui ꝯceptu
⁊ incarnatiōe? Scd̄o fuit iocūdiſſima ange
lis oibus q̄ ineffabilit letati ſunt de filij dei
incarnatiōe. q꞉ a ſua creatiōe nūq̄ fuerunt
ita honorati. Sicut em̄ ſerui exaltant qn̄
ſoror eoꝝ germana ꝯhit cū dn̄o ſuo. vt ha
betur in li. Heſter de iudeoꝝ ꝑpl'o exaltato
ex heſter cū aſſuero rege cōtrahēte: ſic an-
geli qn̄ aīa xp̄i fuit vnita ⁊ deſpōſata ꝟbo
honorati ſunt. Eſt em̄ aīa ſoror germana
angeloꝝ. q꞉ ab eodē patre eis ſil'is eſt ꝓdu
cta ⁊ de eadē matre. i. de ſpūali natura. De
hac aūt iocūditate inquit Aug. in ſermone
annūciationis. Egerūt in celo feſtum dum
gabriel rediit ⁊ ꝟgo cōcepit. agamus ⁊ nos
in terris gaudia noua. q꞉ ꝟgo cōcepit ⁊ pe
V perit. Tertio iocūdiſſima fuit toti huma
no generi qd̄ cū deo pacificauit. fuerat em̄
in maxima diſcordia cū ſuo creatore deo q̄
cōtra eū iratus ſteterat ꝑ quinqꝫ milia an
noꝝ ſed in iſta die xp̄s ſe fecit mediatoreꝫ ⁊
recōciliatorē. ⁊ fuit cōuenientiſſimus media
tor. quia erat de ꝓgenie vtriuſqꝫ partꝫ. Jō
d̄r lapis angularis. quia vtrūqꝫ parietē cō
iunxit. Un̄ canit eccleſia. Pacē deꝰ reddi-
dit in ſe recōcilians ima ſummis. ⁊ h̄ in hac
bn̄dicta annūciatione inceptū eſt. quod po
ſtea i paſſiōe cōpletū fuit. Quarto fuit x
iocūdiſſima ſanctꝭ patribꝰ in limbo exiſtēti
bus. fuerūt em̄ certificati ꝑ diuinā reuela-
tionē de incarnatione meſſie quā totis de-
ſiderijs efflagitabāt ⁊ expectabāt. Jtē cre-
dendū eſt ꝙ gabriel angelus multis alijs
angelis ſociatꝰ ſtatim facta annūciatione
beate ꝟgini ꝑrexerit ad ſinū abrae in quo
erāt illi ſancti patres. atqꝫ cū maxia exul-
tatione notificauerit eis coceptū eſſe dei fi
liū ex ꝟgine. dixitqꝫ illis. Gaudete patres
ſancti. q꞉ hodie puella illa ſanctiſſima de q̄
ꝓphetaſtis ⁊ in figuris p̄nūciaſtis: humili
tate ſua deū de celo ad terra traxit. ⁊ in ſuo
ꝟginali vtero cōcepit. O igitur pater no-
ſter Adā. O eua mater generis humani.
O abraam. o iſaac. o iacob. o iſaia. o hiere-
mia. o alij patriarche ⁊ ꝓphete: dicite mi-
hi quantū exultaſtis quantūqꝫ gauiſi eſtis
hodierna die. ꝑfecto maximā leticiā ⁊ ine-
narrabilē iocunditatē habuiſtis. vn̄ ⁊ annū
ciāti āgelo r̄ndere potuiſtis illud iiij. Reg.
vij. hec dies boni nūcij eſt. Cū ei dicat Sa-
lomon Prouer. xiij. ꝙ deſideria cū cōple-
ta fuerint delectationē pariūt. nō eſt ambi
gendum vos mirū in modū delectatos fu-
iſſe audiēdo ſummū oium deſderioꝝ vr̄oꝝ
eſſe adimpletū. Credo etiā ꝙ vobis in illis
obſcuriſſimis tenebris caligātibꝰ. in quibꝰ
per tot milia annoꝝ nō videratis lumē. ho
dierna die ad cōſolationē veſtrā ⁊ tāti gau
dij certificationē miranda ⁊ clariſſima lux
apparuerit cuiꝰ viſione cōfortati in dei lau
des ⁊ gratiaꝝ actiones ꝓrupiſtis. et
tūc verificatū fuit illud qd̄ ſaluator iudeis
dixit Joh. viij. Abraam pater veſter exulta
uit vt videret diē meū. vidit ⁊ gauiſus eſt.

Quinto fuit hec annūciatio ⁊ incarna- y
tio filij dei iocūdiſſima ipſi ꝟgini. licꝫ hanc
iocūditatē ei p̄mo factā preꝰponere debu-
iſſet. ſed in fine dimiſi. q꞉ que in fine dicun
tur: meliꝰ memorie imprimunt. vt ait Gre
go. in quadā omel' ⁊ ꝓbatur ꝑ. c. liq̄do. de
cōſe. di. ij. Cōtēplari aūt poſſumꝰ quantuꝫ
b. ꝟgo exultauerit que ſeruā ſe facere cupie
bat illius ꝟginis q̄ cōciperet ⁊ parere debe-
bat ſaluatorē. cū ei apparēs angelꝰ gabriel
dixit. Aue gratia plena dn̄s tecuꝫ. q. d. O
Maria ꝟgo ſuꝑ oēs p̄electa tu nō eris ſer
ua. nō ancilla. nō pediſſequa. ſed dn̄a dn̄a-
rū ⁊ m̄r dei ab eterno p̄ordinata. Tu es il-
la ꝟgo de q̄ locuti ſunt oēs ꝓph̄e. tu es re-
gina celoꝝ ⁊ imperatrix oium hoīum ⁊ ange

X lox ⁊ oīum grāx dei receptaculū. Quā⸗
tā ꝟo dulcedinē in cōceptiōe sui bñdicti fi⸗
lij senserit cū in vētre suo oīs paradisi dul⸗
cedo intrauit, q̄s explicet ſmonibꝰ: q̄s hoc
excogitare poterit? O maria nōne pre sua⸗
uitate cōmota sunt oīa viscera tua? Nonne
pre mellifluitate iubilauit aīa tua: nonne ꝑ
altitudine mysterij in extasi facta est mens
tua. ꝑfecto si q̄s dixisset tibi illud Judicū
xiiij. q̄d dulciꝰ melle: tu rn̄dere potuisses, est
ꝟbū dei incarnatū in vtero meo. si em̄ dul⸗
cedinē magnā ꝓstat deꝰ timentibꝰ se. vt ait
ꝓpheta ps. xxx. ꝑfecto supra oēm intelli⸗
gentiā humanā fuit dulcedo quā dedit deꝰ
sibi cōcipienti se.

Pars. v. huiꝰ ſmōis q̄ d̄r tp̄alitatis.

A

Irca tp̄alitatem incarnatiōis filij
C dei ex ꝟgine q̄ri p̄nt tria. Primum
d̄r expectatiōis, scd̄m determinatio
nis, tertiū ꝟo attributiōis. Quātum ad
primū qd̄ d̄r expectatiōis, mirāt q̄dā ⁊ cu
riose inquirūt. Cur deus q̄ est clemētissimꝰ.
⁊ cui ꝓpriū est miſeri sp̄ ⁊ parcere tādiu cō
tinuit in iras miscōias suas. Videt ei eis
ꝙ statim post lapsum hūani generis incarna
ri debuisset. Amor em̄ facit accelerare do⸗
nū. Cū g̃ bñficium incarnatiōis fuerit puri
amoris ⁊ eximie charitat, iuxta illud Joh.
iij. Sic deꝰ dilexit mūdū vt filiū suū vnige
nitū daret. Et ad Ephe. ij. Propter nimiam
charitatē suā qua dilexit nos deꝰ misit fili
um suū in sīlitudinē carnis pctī. videtur ꝙ
citius debuisset illū mittere. nam charitas
nō tardat amico subuenire. ſm illud Pro⸗
uer. iij. Ne dicas amico tuo. vade ⁊ cras da
bo tibi, cū statim possis dare. Cōfirmat q̄z
hec rō. q: vt ait Cassio. li. iij. epistolax. xl.
ep̄la. Nō possumꝰ existimare iocūdū qd̄ ni⸗
mis fuerit dilatiōe suspēsum. Spes ei que
differt affligit aīam Prou. xiij. Vn̄ Mat⸗
theꝰ poeta in poetria pte. j. c. j. canit. Polli
citū languet vlteriore mora. ⁊ Statiꝰ in. ij.
thebaidos inq̄t. Nō grauior miseris mor⸗
talibꝰ addita cura. Spes vbi lōga venit. Et
Henricus samariēn. li. ij. ait. Nā mora deni
grat donū meritūq̧ minorat. Sz cita grā
dificat munera parua manus. Jō Jacobꝰ
beneuētanus sui li. c. xx. dicit. Cū spondes
aliq̄d manus illico ꝟba sequat. Auget enim
meritū qui cito soluit idē. Dicit etiā in cōi
ꝓūbio. Qui dat cito bis dat nescit dare q̄
dare tardat. ⁊ Cassio. li. vj. ep̄lax. ep̄la. ix.
inq̄t. Omne siq̄dē iustū cū celeritat cōmo⸗
do trāsit ad bñficiū. Ex q̄bꝰ oībꝰ videt ꝙ deꝰ
iustissimꝰ debuerit accelerare bñficiū incar
natiōis sue. ⁊ maxie q: vt dicūt q̄dā, si priꝰ
in mūdū venisset: multi forte fuissent salui
q̄ nō sunt. Sed ad hāc curiosam disputa⸗
tionē rn̄det Alex. de ales in. iij. pte sum. in
tract. de cōueniētia incarnationis. ⁊ beatꝰ
Bon. in. iij. di. j. ar. ij. q. iiij. ⁊ Ric. ibidem
ꝑ oīa. ⁊ Alex. lōbardus in eadē di. ⁊ Tho.
in. iij. pte sum. q. j. dicēs. ꝙ valde cōgruum
fuit xp̄m differre incarnationē suā. Prio
rōne punitiōis ⁊ curatiōis. Scd̄o rōne cō⸗
mēdatiōis. Tertio rōne cōseruatiōis. Pri
mo nāq̧ fuit cōgruū h̄ bñficiū differre ꝓ⸗
pter puniēdū hoīs pctm̄. nā facilitas venie
incētiuū tribuit delinquēdi. c. quia sunt. xx
viij. di. ⁊. l. ita vulneratꝰ. ff. ad. l. aq̄. Unde
mōtanarius in luna celeri inq̄t. Omne fre
quētari facit impunitio crimē. Accēdit cul
pā facilis dimissio pene. Eadē etiā snīa hr̄
in. c. sed illud. di. xlv. ⁊. c. q̄ lapis. l. di. ⁊ di.
xciij. c. penul. ⁊ extra de vi. ⁊ ho. cle. c. vt cle
ricox. cū ibi no. ⁊. j. q. vlt. c. exigūt. xxj. q. ij.
c. placuit. ⁊. xxiij. q. iiij. c. est iniusta. ⁊. xxv.
q. iiij. c. loci. Quia igitur Adam putauit se
pctm̄ leue ⁊ veniale cōmisisse, vt ait. s. Bo⸗
na. in. ij. di. xxij. ar. j. q. ij. vt deꝰ sibi ⁊ poste
ris suis ostēderet ꝙ graue fuit eiꝰ pctm̄: cō
ueniēs fuit bñficiū redēptiōis differre. ne
si statim cōcessum fuisset quodāmō ex pctō
suo hō cōmodū reportaret ⁊ peccare in deū
parū formidaret. licz aūt h̄ bñficiū dici pos
set liberaliꝰ si statim cōcessum fuisset nō tn̄
humano generi fuisset vtiliꝰ. cui ex tardita
te incarnatiōis ostēsa fuit grauitas pecca⸗
ti. Preterea cū extūc hoīes proni facti sint
ad malum. vt hr̄ Gen̄. viij. ⁊ in. c. oīs etas.
xij. q. j. ⁊. §. si quis igitur. in aut. de mona.
col. j. ⁊. §. sancimꝰ. in aut. de leno. col. iij. ⁊
§. charitas aūt. de peni. di. ij. ⁊ di. iij. c. ad⸗
huc instāt. ꝟ. scimus. ⁊ melius in. c. ꝓcliuꝰ.
xx. q. iij. cōgruū fuit vt in p̄mo pctō deus se
ueritatē ostēderet. vt sic timore humanam
audaciā coerceret. Ostēdit aūt diuine vlti
onis seueritas, maxie in h̄ ꝙ tātos clamo
res ⁊ luctus sanctox patrū tanto tp̄e susti⸗
nuit anteq̄ descēdere vellet. ⁊ ipse adam cū
tota posteritate sua etiam iusta exul fuit a
paradiso. ⁊ detētꝰ in limbo: penituit enim eū
in hoc mūdo. dccccxxx. ānis. ⁊ tn̄ oportuit
eū expectare ī carcere q̄si q̄ttuor milibꝰ ānis.
Et ideo dicas ad argumētū in 𝔷riū, ꝙ ꝓ⸗
cedit q̄n exhibitio doni celeriter dati ꝑficit

quot annos penitujt adā in hoc mundo // et quot annos expectavjt in carcere //]]

Xp̄s nō debuit stati pꝰ lapsum īcarna⸗ ri.

B

Deꝰ distulit incarnari ꝓpter tria.

Rn̄. ad argumētum

ei cui datur ⁊ nō aliter. Nā ⁊ pater nō dat
subām suo filio q̄uis eū amet nisi q̄n scit il
li posse ꝓdesse. Medicꝰ q̄z q̄uis egrū dili⸗
gat, nō tn̄ statim: s; oportuno tp̄e illi tribu⸗
it medicinā. Vera est em̄ snīa Ouidij in. j.
de reme. amo. dicentis. Tp̄ibus medicina
valet: data tp̄e ꝓsunt. Et data nō apto tē⸗
pore vina nocēt. Quia igitur oīa tp̄s hn̄t
Eccēs. iij. ⁊ omni negocio est tp̄is oportuni
tas, vt d̄r eiusdē li. c. viij. Unde autor li. de
morbꝰ medicox. c. xv. inq̄t. Omnia fructifi⸗
cāt cū venit apta dies. Et Bellinus in spe
culo vite pte. j. ait. Tp̄e cūcta suo q̄sq̧ pitꝰ
agit. Jdeo deꝰ pitissimꝰ medicus q̄ cūcta fe
cit bona in tp̄e suo, vt inq̄t Salomō Eccl̄s
iij. expectauit oportunitatē tp̄is ad incar⸗
nationē suā. Et maxime cū ipe sit iudex iu
stus, vt d̄r ps. vij. Fecit qd̄ ad boni iudicis
officium spectat. De q̄ Ouid. inq̄t in. vj. de
tristibꝰ. Judicis officiū est vt res: ita tēpo⸗
ra rerū. Querere. Jpse em̄ iudex vniuersox
deꝰ nō regit ſm imperium amoris: s; ſm re
gulā sapietie ⁊ rōnis. Et iō dona eius non
E accelerātur nisi ſuato debito ordie. Pre
terea sapiēs artifex ad nihil trahit inuitum
cui dedit semel arbitrij libertatē. Sic ergo
debuit humanum genus reparare deus: vt
salutē inueniret q̄ vellet. ⁊ qui nollet quere
re in sua malicia dānaretur. Nullus autem
querit medicū nisi se cognoscat egrotū. Cō
gruū ergo fuit sic curare hoiem vt suā in⸗
firmitatē agnosceret ⁊ medico gratꝰ existe
ret: cognoscēs se ꝓpria ꝟtute nō posse cura
ri. Vn̄ sup epistolā ad Gal. inquit. glo. Au
gu. Magno consilio factū est vt post hoīs
casum nō illico dei filiꝰ mitteret. Reliq̄t em̄
deus hoiem prius in libertate arbitrij vt vi
res nature sue cognosceret. ⁊ ita infirmita
te sua cognita damaret ad remediū ⁊ gra⸗
tie imploraret auxiliū. Ad illud etiā qd̄ d̄r
ꝙ multi fuissent saluati si citius venisset?
Rn̄detur ꝙ bonū cōe p̄ponitur singulari
⁊ bonū vniuersi bono priuato. j. ethi. ⁊. iij.
pol. ⁊. c. licet q̄busdā. de regula. c. dilectissi⸗
mi. viij. q. ij. ⁊. c. bone memorie. el. j. de post.
ꝑ. ⁊. c. scias. vij. q. j. ⁊. c. vbi pꝛiculū. §. ceterū.
de elec. in. vj. ⁊. l. fi. C. cōia. de le. ⁊. l. j. ff. de
solu. Et iō cū p̄dicti ordinis cōgruētia req̄⸗
reret ꝙ incarnaret in fine tempox ꝓ cōi ⁊
vniuersali vtilitate: nō debuit ꝓpter singu
D lares ꝑsonas accelerari. Scd̄o decuit h̄
bñficiū ꝓtrahi ꝓpter ipsiꝰ bñficij cōmenda
tionē, nam tale ac tantū bñficiū quale est
incarnatiōis filij dei merito exigebat vt cre
deret fidei firmissima ⁊ charitate feruētissi
ma diligeret tanq̄ remediū altissimū atq̧
saluberrimū. Jō cōgruētissimū fuit vt an⸗
te xp̄i aduētū preirēt multa testimonia ꝓ⸗
phetax tā explicita in ꝟbis q̄ implicita in
figuris. vt multis firmissimis testimonijs
qd̄ erat secretū ⁊ altū certissimū fieret ⁊ in⸗
dubitabile ad credendū, p̄irēt etiā multipli
cia ꝓmissa ⁊ ardētissima desideria: vt sic ꝓ
missum expectaret. expectatūq̧ differret.
ac dilatum ampliori feruore desideraret. ⁊
sic desideratū tandē gratissime exhibitum
amātissime susciperet: maximaq̧ sollicitu
dine custodiret. Ait em̄ Cassiod. li. ix. ep̄la
rū. ep̄la. xxiiij. Vz h̄ humana cōditio vt ce⸗
leriter adepta fastidio sint, dū omne p̄cio⸗
sum vilescit oblatū. dulcius aūt accipit qd̄
sub aliqua dilatiōe ꝓstatur. Et Prosper in
li. epigrā. canit. Gratior est fructꝰ quē spes
ꝓductior edit. Ex quibꝰ omnibꝰ pz quanta
sit ingratitudo immo stulticia nr̄i tp̄is: q̄
redēptorē incarnatū ⁊ ꝓ nobis mortuum
nō tātū diligimꝰ quātū sancti patres affe
ctabāt ⁊ amabāt ꝓmissum ⁊ venturū. Vn̄
Ber. sermōe. ij. sup Cān. dicit. Ardorē desi
derij patrū suspirātiū xp̄i in carne p̄ntiam
frequētissime cogitās, cōpūgor ⁊ cōfundor
in memetipso. ⁊ vix cōtineo lachrymas cō
sideratiōe miserabiliū tēpox hox: ꝙ nūq̄
nobis tantū ingerat gaudiū gratie huiꝰ ex
hibitio quātū sctīs veteribꝰ ꝓstabat desíde
rium promissorum. hec ille. De hac autem
causa dilationis aduētus christi loquitur
Augustinus qui super epistolam pauli ad
Gal. inquit. Multi dicent: quare non an
te venit christus? Quibus respōdendū est.
Quia nōdum venit plenitudo tēporis mo
derante eo qui fecit tēpora. Sciebat enim
quādo venire debebat. ⁊ etiam pati ⁊ cete⸗
ra facere. Ante tamē per longa tēpora se⸗
ries preconū premittēda erat. diu em̄ predi
cēdus erat qui semper erat tenēdus. quā⸗
toq̧ maior iudex veniebat tanto preconum
series longior precedere debebat. hec ille.
Et quod factum est ad declarandam excel⸗
lentiam iudicis: etiam fieri debuit pro de⸗
monstranda eminentia sue matris. Ter
tio decuit hoc propter ordinis conseruatio
nem. Requirebat enim maxima dei sapi⸗
entia vt omnia ordinata essent ſm loca et
tempora. faciunt ea que notantur in. c. non
debet. de consangui. ⁊ affini. Inter omnia

Omnia suo tp̄e sunt faciēda.

Sic debuit redimere vt libertas arbitrij maneret

Vt commēdaretur bñficium distulit incarnari

E

Vt ordo tempox seruaretur distulit incarnari.

aūt opa diuina hoc eſt pfectiſſimū per qḋ
facta ſunt oia. Ois aūt pceſſus ab impfe
cto dꝫ eſſe ad pfectū, ⁊ nō ecōtra, j. ad Cor.
xiij. Cū venerit qḋ pfectū eſt: tūc euacuabi
tur qḋ ex pte eſt. Fuit ergo cōgruū vt illud
opus fieret in fine tēpoꝝ. vt ſicut primus
hō fact⁹ eſt ſexta die: ſic ſcḋs fieret in ſexta
etate. Nā illa etas eſt apta ad exercitiū ſa-
piētie pꝑter .ſ. multā experientiā. Dr̄ enim
Eccl. xxxiij. Uir in multis expertus multa
cogitabit. Et qm̄ cōiter antiqui multoꝝ ha
bēt experientiā. Ideo dr̄ Job. xij. In anti-
quis eſt ſapiētia ⁊ in multo tpe prudentia.
Et iō pferūtur iunioribus. l. ij. ff. de fide in-
ſtru. Minus eꝗ̄ cōcupiſcētie carnalis hn̄t
ſenes ꝙ̄ iuuenes. Un̄ Tuli⁹ in li. de ſenectu
te ait. O pclarū opus ſenectutꝭ. aufert enim
nobis qḋ in adoleſcētia eſt vitioſiſſimū. ſ.
libidinē corpis. Sic in ſexta mūdi etate vi
gebat ſapiētia pꝑter multas pphetias q̄
precefferāt. ⁊ minor cōcupiſcētia carnis p
pter multa iudicia dei terribilia q̄ hoīes ex
perti fuerāt quibus pcedentes etates non
ſic abūdauerāt. Que oia cōfirmat Aug. in
li. Cur q̄ ⁊ quō de⁹ .c. vij. di. Qm̄ redēptor
hō fieri dignatus ſit: put ipſe nobis dona
uit aliquātulū intimemus. Patet ſatꝭ tūc
aliquē multo ampliori auxilio indigere qm̄
grauiori neceſſitate vrgetur. ⁊ tāto digni⁹
ſubſidiū pmereri q̄nto diuti⁹ atꝗ obnixi⁹
id operando queſierit. Diabolus nāꝗ qui
numū deceptiōis hominib⁹ accōmodaue-
rat, cū maximis ⁊ intolerabilib⁹ vſuris illū
inſtanter exigebat. ⁊ tādiu hoc facere ꝯſue
uerat ꝙ iam hereditario iure ſe oēm carnē
poſſidere putabat. Un̄ .b. Job dicit. Abſor
bebit fluuiū ⁊ nō mirabitur ⁊ hꝫ fiduciam
ꝙ influat iordanis in os eius. Hinc aperte
īſinuās ꝙ hoſtis antiqu⁹ oēs ante ſalua
toris aduentū ita ſuos eſſe arbitrabat̄. ꝙ
ei parum de illis erat. vn̄ etiā credebat ſe
obtinere poſſe oēs in xp̄o credituros. i. ba
ptizādos quos p iordanē intelligimus. in
quo fuerūt ſacrate baptiſmi primitie. Sci
mus equidē quia deus ſex diebus operat⁹ eſt
⁊ in .vij. requieuit. ſiīr qꝫ mundū iſtū per
ſex etates diſtinxit. quē nō amplius fluctu
are pſciuit vt in etate ſeptima oia ceſſarēt
⁊ a ſuis actib⁹ quieſcerēt. hoc vtiꝗ diabol⁹
ſciēs: cū iam per .v. etates valde effrenate
ſup hoīes dn̄iū ſuū exercuiſſet. tūc tāto ef-
frenatius ſe ad debellādos hoīes prepara
bat. quāto intelligebat nō niſi ſextā etatem

ſibi ſupeſſe. qm̄ ergo diuina pietas cōgruen
tius hominib⁹ ſuccurreret: ꝙ cū illorum ne
ceſſitatē vndeꝗꝗ ingraueſcere conſpiceret
⁊ cū mūdi finē iā nūc imminere ſciret: Sꝫ
nimirū fortaſſe iō tādiu venire diſtulerat
vt magnū remediū merito magnū pcurre-
ret deſideriū. vel etiā vt hoīem quē die .vj.
cōdiderat. vj. etate redimeret. Inſup vt hu
manū gen⁹ qḋ iā fere ad occaſum deuenerat
⁊ p pctō ſuo totū ad ima tendebat. cui ne-
mo ali⁹ ſuccurrere poterat niſi deſurſum ve
niret q̄ hō fact⁹ illud erigeret. ⁊ de ſe velut
podiū faceret vt quicūꝗ illi podio tenacit̄
adhereret ab imis reſurgeret. cū illo dn̄ico
podio celos aſcēderet. ibiꝗ eternalit̄ p il-
lud ſubſiſteret. h̄ ille. Quātū ad ſcḋm in
hac pte qḋ dr̄ determinatiōis q̄rit̄. q̄re nō
expectauit vſꝗ ad vltimū finē tēpoꝝ: ſꝫ in
carnat⁹ eſt in h̄ tpe determinato: Et r̄ndet̄
ſm̄ pdictos doc. ꝙ h̄ fuit valde ꝯgruū mul
tiplici rōne. ⁊ omiſſa pma rōne q̄ dr̄ capitꝭ
ſ. ꝙ xp̄s ſit caput eccl'ie. vt dr̄ Col. j. Sicut
habuit aliq̄ mēbra pcedētia. ita hr̄e debuit
aliq̄ ſeq̄ntia. ne caput fieret in cauda ⁊ dice
ret̄ mōſtrū. Scḋam rōnē ponem⁹ q̄ dr̄ tepi
ditatꝭ. hūana em̄ natura pcliua eſt magis
ad malū ꝙ̄ ad bonū. ⁊ iō ſi diuti⁹ ptraxiſſꝫ
incarnationē: ⁊ fidē ⁊ ſpē pdidiſſet. Prius
ergo venire ipm̄ in carne nō decuit rōnib⁹
pdictis. Si aūt diutius tardaſſet: tepuiſſet
feruor in corde hūano q̄tidie. vn̄ orabat p
pheta di. Exurge, dn̄e ⁊ ne repellas i finē.
Tertio fuit h̄ cōueniēs rōne oportunitatꝭ.
Decebat em̄ ductorē pfectū tūc ſe viā oſtē
dere cū eēt oportunitas currēdi ad brauiū
h̄ eſt in fine tēpoꝝ. nec tm̄ añ terminū vt p
timorē iudicij ſtimulati. ac p ſpē pmij at-
tracti. ⁊ p exēpli informationē aīati ſequi
poſſem⁹ efficacit̄ ducē noſtrum. Glo. vo in
cle. j. de ſum. tri. ⁊ fi. ca. circa pn̄. in vbo. ex
tpe. pdicta cōfirmās ſic ait. Dubitari poſſꝫ
de tpe incarnatiōis q̄re tūc ⁊ nō prius vel
tardi⁹: Canoniſte dicūt ſatꝭ eē dicē cū pau-
lo. O altitudo diuitiaꝝ ⁊c. Ro. xj. ⁊ de pe.
di. iiij. c. ſi ex bono. Nā in ptāte miſerentis
eſt qm̄ ⁊ quātū miſereri velit. facit de pe. di.
ij. c. ſi em̄ hn̄q̄t. vltra mediū. vo. ſicut. ⁊ qḋ
no. ex q̄ cle. vel vo. c. ij. Dicunt tm̄ theologi:
ꝙ certū eſt nō fuiſſe cōueniēs añ pctm̄ deū
incarnari: cū opus incarnatiōis pncipalr̄
ordinet̄ ad abolitionē peccati. ⁊ vt dr̄ Lu.
v. Nō ſanis ſed infirmis opus eſt medico.
Nec venit vocare iuſtos ſed pctōres. ij. q.

Ut magnū deſiderium piret diſtulit incarnari

F

Ne feruor tepeſceret i hoīe nō decuit ad vltimū incarnari

j. c. multi. ⁊ de pe. di. j. c. libēter. Itē nec fu-
it cōueniēs ſtatim poſt pctm̄ deū incarna
ri. Cū em̄ ex ſupbia pctm̄ pueniſſet. ſic libe
rādus erat hō vt humiliat⁹ recognoſceret
ſe liberatore indigere. qḋ magno cōſilio di
latum fuit vt cognita ſui infirmitate hō cla
maret ad medicū ⁊ gr̄e poſceret auxilium.
Ad finē vo ſeculi non debuit differri vt de
impfectione humane nature p incarnatio
nē pueniretur gradatim ad pfectionē gl'ie
in fine ſeculi. Itē fuit equū poſt datā le-
gem moiſaycā ⁊ pphetica quā multi ſper-
nebāt: iuſtificari deo genus humanū p in-
carnationē ⁊ tpe gratie. Nā ſi dilatū fuiſſet
ad finē ſeculi: forſan reuerētia ⁊ noticia dei
⁊ moꝝ honeſtas in terris fuiſſet abolita.
Fuit etiā hoc cōueniēs ad manifeſtandam
diuinā virtutē ſaluantē per fidē pteriti. pn̄
tis ⁊ futuri. vt no. Ber. in rubrica hui⁹ titu-
li. hec glo. vbi. ſ. Quantū ad tertium qḋ
dr̄ attributiōis querit̄. quare xp̄i incarna-
tionis dn̄ice attribuitur plenitudo, iuxta il
lud ad Gal. iiij. At vbi venit plenitudo tē-
poris miſit deus filiū ſuū natū ex muliere
⁊c. Ad qḋ r̄ndetur ſm̄ quandā glo. ſup pdi
cta vba apl'i. ꝙ eſt tp̄s vacuū. tp̄s ſemiple-
num. ⁊ tp̄s plenū. Tēpus vacuū fuit ante
legē. qm̄ hoīes dei cognitione vacui erāt. et
ideo creaturas ⁊ multa aīalia adorabant.
iuxta illud ad Ephe. iiij. c. Tenebris obſcu
ratum habētes intellectum. alienati a via
dei per ignorantiā que eſt in illis. Tp̄s ſe-
miplenū fuit ſub lege. qm̄ data eſt cognitio
vnius dei. ſed nō dabatur gratia per quam
poſſent perfecte implere mādata dei. Tem
pus autē plenū eſt modernum. quia modo
datur gr̄a per quā implere poſſumus diui-
na mādata. Et hoc p incarnationē vbi cō
ſecuti ſumus. Sed predicti doctores vbi
ſ. diffuſius aſſignāt cāſ hui⁹ attributiōis.
Prima dr̄ cōparationis ſiue reſpectus ad
deū ⁊ ad angelū ac ad hominē. Ad deū di
co. quia tūc facta eſt plena vnio ⁊ participa
tio deitatis a creatura. quia diuinitas fuit
vnita humanitati xp̄i. qḋ prius factum nō
fuerat: nec fiet in eternū. Ad angelū vo. qr
ruina angelica reparat̄ ex electis homini-
bus p redēptionē. iuxta illud pſ. cix. Iudi-
cabit in nationib⁹ implebit ruinas. ſ. ange-
loꝝ. Ad hoīem aūt multiplr̄. tm̄ pꝑter ple
nā liberationē a culpa. ſm̄ illud ad Col. j.
In ipſo cōplacuit oēm plenitudinē deitatꝭ
inhabitare: ⁊ p eū recōciliari oia. tm̄ pꝑter

G

Incarnatio dr̄ plenitudo tēporis

H

cōſecutionē oīum bonoꝝ neceſſarioꝝ ad ſa
lutē. nā quātū ad intellectū reuelata eſt ve
ritas. q̄ntū vo ad effectum donata eſt gr̄a ⁊
charitas. iuxta illud Joh. j. Gr̄a ⁊ vitas p
Jeſum xp̄m facta eſt. Fuit etiā h̄ cōueniēter
dictū p cōparationē ad oēm creaturā q̄ ex
incarnatiōe filij dei pfecta eſt. Cū enim oīs
creatura ordinata ſit ad hoīem. ⁊ humana
natura vnita ſit diuine p incarnationē vbi
cōpleta ⁊ pfecta p h̄ fuit oīs creatura. Et h̄
eſt qḋ ait apl's Epheſ. j. Scḋm bn̄placitum
ei⁹ qḋ pꝑpoſuit in diſpoſitiōe tēpoꝝ inſtau-
rare oia in xp̄o. Et h̄ eſt rō Alexan. de ales
vbi. ſ. Scḋo dr̄ tp̄s plenitudinis rōne pfe
ctionis. tm̄ qr oia erāt parata. qr ſicut venit
dare nobis pacē pectoris: ita voluit repire
pacē tpis. tm̄ qr oia pmiſſa patrib⁹ tūc ſunt
impleta, vt dicit glo. ſm̄. ſ. Bon̄. in. iij. diſ. j.
iuxta illud Eccl. iiij. Da mercedem dn̄e ſuſti-
nētib⁹ te: vt pphete tui fideles inueniant̄.
Tertio dr̄ tp̄s plenitudinis etiā ſm̄ Alex.
vbi. ſ. rōne terminatiōis. tm̄ qr nullū aliud
tp̄s expectat̄ poſt tp̄us xp̄i. Quia vt dr̄. j.
ad Cor. x. Nos ſumus in q̄s fines ſeculorū
deuenerūt. Un̄ ait dn̄s Mat. xxiiij. Nō p-
teribit gn̄atio hec donec oia fiant. tm̄ quia
in iſto tpe implebitur numerus electoꝝ. iu
xta illud Apoc. vj. Suſtinete adhuc modi-
cū tp̄s donec impleatur numer⁹ fratrū ve-
ſtroꝝ. tm̄ qr oia que ſcripta ſunt a pphetis:
hoc tpe impleri debebāt. Nā nō ſolū de p-
teritis: ſꝫ etiā de futuris pphete pdixerūt.
Que oia i iſta ſexta etate mūdi ipleta erāt.
ꝯcurrēte ſeptima in qua mūdo terminato
electi oēs glorificādi ſunt: pſtante ipō q̄ in
ipſa tpis plenitudine carnem aſſumpſit de
intemerata vgine: vt illi p amorē adheren
tes in hac vita: cū ipſo poſtmodū gaudea-
mus in alia: per infinita ſecula ſeculorum.
Amen.

De eadem annūciatione ⁊ incarnatione
filij dei. Sermo. iij.

Quod naſcetur

ex te ſcm̄ vocabit̄ fili⁹ dei.
Lu. j. Beata vgo Maria
in ꝯceptiōe filij ſui pmo fu
it pfectiſſime ſctificata. ſic
pdictū fuerat pſ. xlv. San
ctificauit tabernaculū ſuū altiſſim⁹. Scḋo
gr̄a plene fecūdata. Lu. j. Tertio in pleni-
tudine cōſummata. vt dicit Hiero. in ſmo
ne ad Euſto. ⁊ Ric. de ſcō victore i expoſi-

I

Priuilegia marie ꝯceſſa in cōceptiōe filij dei.

ſione. Ecce ꝟgo cõcipiet. Lu. j. Tantã enim
tũc plenitudinẽ grẽ deus anime btẽ marie
dedit quantã eã ꝓ futuro ꝓmereri debere
cõſpexit. Quarto donis ſpũſſancti repleta.
qꝛ ſpũſſanctus venit ſuꝑ eã excellẽtiori mõ
ꝙ vnꝗ̃ fecerit ſuꝑ aliquã purã creaturã. ſ.
cõcipiẽdo. Lu. j. Quinto fuit in grã confir
mata. ſicut aſſerit Ric. vbi. ſ. ⁊ Ber. in epi
ſtola ad lugdunẽſes. Nõ em̃ habuit poten
tiã ad peccãdũ poſt cõceptionẽ filij dei. vt
ait. ſ. Bona. in. iij. di. iij. ar. j. q. vj. ⁊ beatus
Tho. in. iij. par. ſum. q. xxvij. ar. v. in rñſio
ne ad ſcõm ar. ⁊ Alex. de ales in. iij. parte
ſum. q. ix. mẽbro. iij. ar. ij. §. ij. ⁊ Ric. de me
dia villa. in. iij. di. iij. ar. j. q. iiij. Sexto fuit
de pſeuerãtia in grã ⁊ ſtabilitate finali cer
tificata. Nam cũ ſciuerit Maria magdale
na de parte optima electa que nõ auferet
ab ea. Lu. x. ⁊ aplĩ de ꝑmanſione ſpũſſan-
cti in eis in eternũ. Joh. xiiij. ⁊ Paulus de
inſeparatione ſua a charitate xp̃i. ad Ro.
viij. Nõ dꝫ hoc beatiſſime ꝟgini defuiſſe. q̃
omnia priuilegia alijs cõceſſa obtinuit ſm
Ber. Et hãc certitudinẽ habuit vel habere
potuit diuina inſpiratiõe vel reuelatione.
Septimo fuit ſpũ ꝓphetico radiata. ſicut
pꝫ in ſuo cantico Lu. j. in quo triplici lumi
ne ꝓphetico ſe illuminatã oſtẽdit. ſ. pñtis.
p̃teriti ⁊ futuri. Octauo ſacre ſcripture my
ſteria ei fuerũt reuelata. ſicut pꝫ in eodẽ cã
tico ibi. ſicut locutus eſt ⁊c̃. Nono fuit ei dei
facies vt pie creditur reuelata. vt ait magi
ſter Bartho. piſanus in li. d ꝟginis. Chri-
ſto ſm ꝙ poſſibile eſt in pñti vita fuit re-
creata. ⁊ hoc ſequitur ad p̃dictũ. Si em̃ pe
trus viſa glĩa trãſfigurato ieſu dixit. Dñe
bonũ eſt nos hic eſſe ⁊c̃. Mat. xvij. quid fa
cere debuit ꝟgo beatiſſima deguſtata eius
deitate. Decimo mr̃ dei eſt facta ⁊ vocata q̃
nihil põt dici maius ad eius laudẽ. ⁊ h̃ eſt
qd̃ p̃dixit ei angelꝰ in ꝟbis ꝓpoſitis. ſ. Qd̃
naſcetur ⁊c̃. Undecimo ſuꝑ oẽs puras crea
turas meritis ⁊ glĩa eſt exaltata. atꝫ oĩbꝰ
bñdictionibus repleta. ſicut ipſa inquit in
ſuo cantico di. Lu. j. Quia reſpexit humili
tatẽ an. ſue: ecce em̃ ex hoc bea. me di. oĩes
ge. de qua cõceptiõe ſacratiſſima tres pul-
chras cõſideratiões faciemus.

Prima dicetur miſſionis

Scḋa actionis

Tertia ꝟo collocutionis.

Pars prima huius ſermonis que dicit̃
miſſionis.

K

i Inquit. b. Ber. ſuꝑ miſſus eſt. Ho-
die ꝟgo regia gẽmis ornata virtu
tũ: geminoꝗ mẽtis ⁊ corꝑis parit̃
decore p̃fulgida: ſpẽ ſua ⁊ pulchritudine ce
li ciuiũ in ſe ꝓuocauit aſpectũ: ita vt regis
animũ in ſuã cõcupiſcẽtiã inclinaret. ⁊ cele
ſtẽ ad ſe nũciũ de ſuꝑnis educeret. h̃ ille. Ad
quoꝝ declaratiõẽ querunt̃ plura ⁊ p̃mo.

Utrũ cõueniẽs fuerit incarnationẽ filij
dei annũciari. b. ꝟgini ꝑ angelũ: Ad qd̃ rñ
det Ric. nr̃ in. iij. di. iij. ar. ij. q. iiij. ꝙ ſic. ⁊ h̃
põt ꝓbari multiplici rõne. Primo rõne or
dinatiõis. vt. ſ. ſeruaret̃ ordo quẽ deꝰ ſtatu
it quo mediãtibꝰ angelis diuina hominibꝰ
miniſtrant̃. Ait em̃ Diony. iiij. c. celeſt̃ hie
rarchie. Diuinũ ieſu benignitatꝭ myſteriũ
angeli p̃mũ edocti ſunt. poſtea ꝑ ipſos ad
nos cognitiõis grã trãſiunt. Et in eodẽ lib.
etiam inquit. Diuinas viſiões glorioſi pa-
tres nr̃i adepti ſunt ꝑ medias celeſtes ꝟtu
tes. h̃ ille. Scḋm em̃ Iſido. vij. ethico. an-
geli grece latine nũcij interp̃tant̃. ab eo ꝙ
dñi volũtatẽ ꝑplis nũciarũt. Merito er-
go angelus ad annũciandã filij dei incar-
nationẽ miſſus eſt: vt antiquꝰ ordo ſuaret̃
ꝙ ſi ꝯ q̃s arguat dicẽs ſm ſniam Diony.
vij. c. celeſt̃ hierar. ꝙ ſuꝑmis angelis fit re
uelatio imediate a deo ꝓpter eoꝝ dignita-
tẽ. ſed mr̃ dei eſt ſuꝑ oẽs angelos dignifica
ta. ꝗ immediate a deo debebat ſibi annũcia
ri h̃ myſteriũ: Rñdet̃ ſm Tho. in. iij. parte
ſum. q. xxx. ꝙ mr̃ dei ſuꝑior erat q̃ntũ ad
dignitatẽ ad quã diuinitꝰ eligebat̃. ſ; q̃ntũ
ad ſtatũ pñtis vite inferior erat angelis. qꝛ
⁊ ipẽ xp̃s rõne paſſibilis vite modico ab an
gelis minoratꝰ eſt. vt dꝛ Heb. ij. verũtñ qꝛ
xp̃s fuit ſimul viator ⁊ cõprehẽſor q̃ntũ ad
cognitionẽ diuinoꝝ. nõ indigebat ab ange
lis inſtrui. ſ; mr̃ dei non erat in ſtatu cõpre
hẽſoꝝ. iõ de diuino cõceptu ꝑ ãgelos inſtru
enda erat. Et ſi ad h̃ obijciat̃: ꝙ. b. ꝟgo ex
lumine grẽ ⁊ fidei cognoſcebat dei filiũ in-
carnãdũ. ⁊ credebat h̃ fideliſſime. qꝛ in vte
ro matris fuerat ſcĩficata. iõ nõ videtur ꝙ
tale myſteriũ deberet ei ꝑ angelũ reuelari:
Rñdetur ꝙ lꝫ ꝟgo fidẽ haberet de media-
tore ante annũciationẽ. tñ ex hũilitate cor
dis ſui nũꝗ̃ cogitauit ſe ad tale myſterium
ſublimãdã. igit̃ de hoc debuit ꝑ angelũ p̃-
moneri. Scḋa rõ dꝛ modificationis. vt.
ſ. modus redẽptiõis correſpõdeat mõ ꝑditio-
nis. vt ſicut Eua a malo angelo edocta oc-
caſio fuit noſtre ꝑditionis. ſic maria ab an-

Conuenie-
bat
xp̃m ꝑ
angelũ
annun-
ciari

Maria
ſuꝑior ⁊
inferior
erat an-
gelis

L

gelo bono inſtructa fieret cã nr̃e ſalutꝭ. Bo
nus ergo modus fuit hoĩem reparandi vt
annũciatio ſaluatoris fieret ab angelo. Si
cut p̃ma ſuggeſtio fuerat a diabolo. ⁊ ſicut
diabolꝰ hoĩs ꝓcurauerat dãnationẽ. ita bo
nus angelus eũ adiuuaret ad ſalutẽ. Et ſi-
cut diabolũ miſerat maledicta turba infer-
nalis ad euã vt ei inferret prauã ꝑſuaſionẽ
⁊ mẽdacẽ aſſertionẽ ac fallacẽ ꝓmiſſionẽ.
Sic angelus mitteretur a collegio bñdicte
trinitatꝭ offerẽs ei reuerẽdã ſalutationem
cũ dixit. Aue ⁊c̃. ⁊ verã aſſertionẽ di. Inue
niſti ⁊c̃. ac vtilẽ ꝓmiſſionẽ di. Cõcipies ⁊c̃.
Et hãc rõnem tangens venerabilis Beda
ſuꝑ Lu. inq̄t. Aptũ ꝑfecto humane reſtau
rationis p̃ncipiũ vt angelus mitteretur ad
ꝟginẽ partu cõſecrãdã diuino. qꝛ p̃ma hu-
mane ꝑditiõis fuit rõ cũ ſerpens mittebat̃
a diabolo ad mulierẽ ſpũ ſuꝑbie decipiẽdã.
immo ipſe diabolus veniebat q̃ genus hu-
manũ deceptis p̃ mis parẽtibꝰ immortali-
tatis glĩa denudauit. Qꝛ igit̃ mors intra-
uit ꝑ feminã: apte redit ⁊ vita ꝑ feminã. il
la a diabolo ſeducta viro guſtũ necis obtu
lit. h̃ edocta ꝑ angelũ mũdo ſalutꝭ autorem
edidit. h̃ ille. Ad h̃ etiã põt adduci illud qd̃
dꝛ in. l. oĩa. ff. de reg. iu. ſ. oĩa que vno iure
cõtrahũtur ꝯtrio iure pereũt. Itẽ ad h̃ poſſꝫ
applicari illud Prou. xviij. Mors ⁊ vita in
manu lingue. In manu em̃ lingue ſerpẽtis
fuit mors peſtifere ſuggeſtionis. In manu
aũt lingue eue fuit mors ſtulte dubitatio-
nis. In manu lingue ade fuit mors ſtulte
excuſatiõis. ſed in manu lingue btẽ ꝟginis
M fuit vita nr̃e ſalutis. Tertia rõ dꝛ refor-
mationis. vt. ſ. inter hoĩes ⁊ angelos pax
reformaret̃. Angelꝰ em̃ odiebat hoĩeꝫ: quia
ipm̃ ſua reſtauratiõe defraudauerat. hõ ꝟo
odiebat angelũ qꝛ ipm̃ deceperat inquãtũ
diabolꝰ eſt angelus ꝑ naturã. ⁊ qꝛ xp̃s car-
nẽ aſſumebat vt vtroſꝗ recõciliaret. iuxta
illud ad Col. j. pacificãs ꝑ ſanguineꝫ cru-
cis que in celis ſunt ⁊ que in terris. Ideo
vtriꝗ debuerũt in h̃ negocio miniſteriũ ex
N hibere. Quarta ratio dꝛ inflãmationis
ſiue eleuationis ipſiꝰ ꝟginis in deũ vt ſic ꝑ
amorẽ in ipm̃ eleuata ⁊ charitate inflãma
ta maiori deuotiõe ad cõceptũ afficeret̃: et
prius eũ conciperet mente ꝙ corꝑe. de quo
Augu. in lib. de ꝟginitate ait. Beatior fuit
Maria cõcipiendo fidem xp̃i ꝙ cõcipiẽdo
carnẽ xp̃i. ⁊ iterũ ideꝫ inquit. Materna ꝓ-
ximitas nihil marie ꝓfuiſſet niſi felicꝰ xp̃ꝫ

corde ꝙ carne geſtaſſet. hec ille. Quinta
rõ dꝛ certificationis. vt. ſ. tanto certior fie-
ret de hoc myſterio quanto pluries ⁊ varijs
modis ſuꝑ eo fuiſſet inſtructa. ſ. mẽtaliter
⁊ vocaliter. ⁊ etiã vt fides nr̃a de incarna-
tiõe ꝟbi pluribꝰ teſtimonijs muniret̃. vt ait
Ric. vbi. ſ. Sexta ratio dꝛ demõſtratio O
nis. ſ. vt eius puritas oſtẽderet̃. vñ h̃ in ſer
mone ad Euſto. inquit. Bñ angelꝰ ad ꝟgi-
nẽ mittit̃: qꝛ ſemꝑ angelis eſt cognata ꝟgi
nitas. ꝑfecto in carne p̃ter carnẽ viuẽ non
humana vita eſt ſed celeſtis. vñ in carne an
gelicã glĩam acq̄rere maioris eſt meriti ꝙ
habere. eſſe quippe angelũ felicitatꝭ eſt. eſſe
ꝟginẽ ꝟtutis du hoc gratia obtinere nitit̃
qd̃ hꝫ angelus ex natura. hec ille. Septi
ma rõ dꝛ reparatiõs. Quia em̃ ꝑ incarna
tionis myſteriũ ruina angelica erat repa-
rãda inquãtum anime ſancte debebãt aſſu
mi ad ordines angelicos a quibꝰ mali an-
geli ceciderũt. ideo cõueniẽs fuit vt angeli-
co fieret interuẽtu. ſm Ric. vbi. ſ. Octa
ua ratio dꝛ minorationis. Pro minoribꝰ
em̃ negocijs deus angelũ mittere ꝯſueuit.
Nã miſit Raphaelẽ ad curationẽ infirmi-
tatũ. vt habet̃ Thob. xij. ⁊ Gabrielẽ ad li
berationẽ captiuoꝝ. Dañ. ix. Miſit q̊ꝫ mi-
chaelẽ ad expugnationẽ inimicoꝝ. vt habe
tur Apoc. xj. Cõgruũ ꝗ̃ fuit vt angelꝰ mit-
teretur ad annũciandũ illũ qui veniebat ad
infirmitatũ curationẽ. ad captiuoꝝ libera-
tionẽ ⁊ ad hoſtiũ expugnationem. iuxta il
lud Eſa. lxj. Spũs dñi ſuꝑ me vt mederer
cõtritos corde. Ecce infirmoꝝ curatio. ⁊ p̃-
dicarem captiuis indulgentiã. Ecce capti-
uoꝝ liberatio. ⁊ diẽ vltionis deo nr̃o. Ecce
inimicoꝝ expugnatio. Nona ratio dꝛ cõ
uerſationis. quia em̃ beata ꝟgo ꝟginita-
tem deuouerat ⁊ eã ꝑfectiſſime obſeruare
volebat ideo hominũ conſortia fugiebat. q̃
ex re angelos videre cõſueuerat. qꝛ ergo ſo
lebat ſepe ab angelo viſitari cõueniẽter de
buit ab eo de tanto myſterio commonere.

Decima rõ dꝛ cõtractionis. debebat em̃
cõtrahi ſpũale matrimoniũ inter naturam
diuinã ⁊ humanã ꝑ incarnationẽ verbi. et
ideo cõueniẽter debebat interuenire aliq̄s
idoneus mediator. ſed nullus potuit eẽ ma
gis idoneus angelo qui oẽs creaturas di-
gnitate excedebat. ergo ipſe angelus debu
it interuenire vt eo medio cõiungeretur cõ
ſenſus ꝟginis cũ diuino ad ꝑfectionẽ ma-
trimonij qd̃ cõtrahitur ex partiũ ꝯſenſu. l.

nuptias.ff.de reg.iu.Et ſine quo nõ põt eẽ
matrimoniũ.c.cũ locũ.⁊.c.tua nos.de ſpõ.
P ⁊.xxvij.q.ij.c.ſufficiat. Et hãc rõnẽ tan
git beatꝰ Aug.in ſmõe de annũciatiõe di.
Secreta cõiugia celebrata ſunt ĩ marie tha
lamo ꝗbus Gabriel paranimphꝰ interfuit
ne admiraret ꝟgo btã dũ ſpũſanctus ꝑ
mittebat eſſe maritꝰ vt naſceret filius ⁊ pu
doꝛ maneret illeſus. Petit ergo Maria ce
leſtibꝰ regnis. Mittit angelꝰ. Rex ipẽ ſtel
lato micãs ſolio mãdata dirigit. Cõcionã
te igit deo mirant ſedes.ſtupẽt throni. ac
diuinus ſilet exercitꝰ. vade inqt Gabriel et
ethereas ſedes rũpe.⁊ cõſiliũ noſtrũ ꝟgini
defer marie. Sĩ incolit parua nazareth me
nia.ſ ſibi patẽt regna celeſtia.huic ḡ vnicũ
filiũ meũ donare volo vt ſit illa mr̄ eiꝰ cuiꝰ
ego ſuz pr̄. Et ſubdit Aug. Statiz igit cũ
cto celi audiẽte ſenatu mãdato gabriel ac
cepto.flãmineos oꝛaq; tonãtia pauens ar
chano paruit tremefactꝰ impio mox igitur
aſtriferũ volatu rabido ſecauit.aerẽ ꝑcuſ
ſit lumine noctẽ.ac flãmeos artꝰ vibrãs ve
lut pauo vniuerſi coloꝛis radijs ſolis obte
ctus:ꝑ medios celi ſinus ferebat donec ex
Q trema marie tecta coꝛuſcãs ingreditur di
A ſolo cẽs.Aue grã plena dñs tecũ.hec ille. Ex
deo mit cuius ꝟbis etiã apparet ꝙ iſte angelus nõ
ti debu eſt miſſus ab alio ꝙ̃ a deo.⁊ h̃ triplici de cã
it ange fieri debuit. Primo rõne negocij pꝛo quo
lus mittebat.qḋ tã graue erat ꝙ ad illũ mitti
nõ debuit aliqͥs ſubdelegatꝰ:ſicut fuiſſz an
gelus q̇ fuiſſet miſſus ab aliq̇ alio angelo.
Scḋa cã eſt rõne ꝟginis.qꝛ ſm Ber.nõ fu
iſſet cõueniẽs ꝙ deus tale ſecretũ diuerſis
angelis ſpecifice reuelaſſet priꝰ ꝙ̃ beate vir
gini. Tertia cã fuit quia debebat mitti a
patre:qꝛ hoc erat opus potẽtie.a filio quia
erat opus ſapiẽtie.⁊ a ſpũſancto quia erat
opus gratie ⁊ mĩe. O igitur admiranda le
gatio.o digniſſima annũciatio ⁊ ex omni
parte venerãda qua nec primã ſimilẽ viſa
eſt nec habere ſequẽtẽ. Scḋo in hac ꝑte
R querit de quo oꝛdine fuerit iſte angelꝰ Ga
Gabri briel.de q̇ loquẽs Frã.de may.ſuꝑ miſſus
el de q̇ eſt dicit.ꝙ hoc nomẽ nõ eſt officij nomẽ ſ
oꝛdine ꝑſone.⁊ ꝙ oĩa noĩa angelica in diuina ſcri
erat ptura expſſa.⁊ ſanctis patribꝰ reuelata ter
minãtur in el.ſicut Michael:de quo habet
Dañ.x.⁊ Raphael:de quo hr̄ Thob.xij.
⁊ Uriel:de quo in.iij.li.Eſdre hr̄.⁊ Gabri
el de quo hr̄ Luc.j.⁊ Dañ.viij.ac.ix.c. Rõ
aũt huiꝰ terminatiõis eſt ſm eundẽ doctoꝛ

rem ibidem. Ut denotetur vltimata cõiun
ctio quã ſancti angeli habẽt cũ deo in vnio
ne beatifica. Iſtud eñ nomen el.in hebꝛeo:
idem ſignificat qḋ deꝰ in latino. Ad que
ſtionẽ aũt ꝓpoſitã: Rñdetur ꝙ ꝗuis q̇dã
dixerint eũ fuiſſe de infimo oꝛdine.ſ.ange
lico.quia Lu.j.dꝛ. Miſſus eſt Gabꝛiel an
gelus a deo ⁊c̃. Itẽ licz alij dixerint eum fu
iſſe archãgelũ.ſicut inqt Albertus ſuꝑ miſ
ſus eſt.c.xvij. Archãgeloꝝ aũt oꝛdo eſt me
dius infime hierarchie.⁊ hoc videt appꝛo
bari ꝑ illud qḋ canit eccl̃ia dicẽs. Gabꝛie
lem archangelũ ſcimus diuinitus te eẽ af
fatũ.⁊ hãc opinionẽ etiã tenet beatꝰ Tho.
in.iij.ſcripto ſen.di.ij.⁊ in.iij.par.ſum.q.
xxx.tñ videtur eſſe tenẽda opinio eoꝝ q̇ di
xerũt ipm fuiſſe de ſupmo oꝛdine ſpirituũ
beatoꝝ.ꝗuis eñ ꝓprie dicant angeli illi
qui ſunt in vltimo choꝛo ⁊ in fine vltie hie
rarchie.tñ large oẽs ſpũs beati de quibuſ
cũq; oꝛdinibꝰ appellãtur angeli ſm Iſi.vij.
ethim:⁊ ſic nõ obſtat dictũ euangelij eũ ap
pellãtis angelũ.quia etiã ſeraphin nuncu
pãtur angeli. Nõ etiã obſtat ꝙ eccleſia euz
appellat archangelũ.quia vt ait Diony. in
li.angelice hierarchie. Angeli ſupꝛemi oꝛdi
nis in ſe cõtinent ꝑfectiones inferioꝝ oꝛdi
num.vñ ⁊ eoꝝ nominibꝰ appellari pñt:ſi
cut ⁊ ſacerdos in ſe hꝫ ꝑfectionẽ oĩum oꝛdi
nũ inferioꝝ.vñ ⁊ ſubdiaconus ⁊ diaconꝰ ap
pellari põt. Q autẽ fuerit iſte angelus de Q Ga
oꝛdine ſeraphico.ꝓbatur ꝑ illud Eſaie.vj. briel fu
vbi dicit ꝓpheta. Uolauit ad me vnus de erit de
ſeraphin. Si ergo de hoc oꝛdine fuit q̇ Eſa oꝛdie ſe
iam ad ꝓphetãdũ incarnationẽ purgauit: raphico
multo magis de ipſo oꝛdine eſſe debuit q̇
ipſaz incarnationẽ nũciauit.pie ergo tenẽ
dũ videtur:ꝙ iſte angelus fuit vnꝰ de ꝑnci
palioꝛibus oꝛdinis ſeraphici.qḋ tenere vi
detur Ber.ſuꝑ miſſus eſt di. Non arbitroꝛ
hũc angelũ ad ꝟginẽ miſſum de minoꝛibꝰ
eſſe:qui qualibet ex cã ſolẽt ad terras cre
bꝛa fungi legatiõe.qḋ ex eius noĩe palam
intelligi datur qḋ interpꝛetatur foꝛtitudo
dei.hec ille. Dicũt ergo quidaz doctoꝛes S
ꝙ iſte angelus Gabꝛiel principalioꝛ fuit
omniũ ſpirituũ beatoꝝ poſt luciferũ.⁊ hoc
videtur veriſimile.quia cum pꝛinceps vult
aliq̇d magni facere per virũ apud ſe fidelio
rem id agere ſolet. Sic deus eternus volẽs
hoc omniũ maximũ operum ſuoꝝ facere.ſ.
incarnationem filij ſui que excedit omnia
opera dei.ſm Auguſtinũ in.xiij.de.trin.

nõ fecit niſi mediãte ãgelo fidelioꝛi ⁊ gra
tioꝛi.⁊ ꝑ ꝯſequẽs altioꝛi.qꝛ tãto q̇s apud
deũ eſt altioꝛ.quãto ei eſt gratioꝛ. Cuz
ergo iſte angelꝰ fuerit legatꝰ dei ad ſpõſaz
ſuã nõ debuit eſſe legatus minoꝛ:ſ legatꝰ
a latere.⁊ hanc opinionẽ tenet Franc. de
Opio may.vbi.ŝ. Qui illa verba Miſſus eſt ga
Frã.de bꝛiel angelus a deo.ſic exponit.ſ. imedia
may. te.quia cõiter angeli ab archãgelis trãſ
mittunt immediate.⁊ archãgeli a ſuꝑioꝛi
bus.ſ.a thꝛonis ſm beatũ Greg. ĩ moꝛal.
Ex iſta autẽ immediatione vident accipi
quattuoꝛ theologica argumẽta. Primuz
eſt ꝙ iſte angelus videt eſſe deo imediatꝰ
quia talis eſt oꝛdo in miſſionibꝰ qualis eſt
oꝛdo in ꝑfectionibꝰ angeloꝝ. ꝓ eo ꝙ infe
rioꝛes ſemꝑ mittunt a ſuꝑioꝛibꝰ ſm btm̃
Dionyſiũ in li.de angelica hierarchia.cuiꝰ
rõ eſt:quia oꝛdo diuine ſapĩe reqͥrit vt vlti
ma diſponant ꝑ media.⁊ media ꝑ ſupꝛe
ma. Et ideo cũ iſte fuerit immediate a deo
miſſus.videt ꝙ in oꝛdine hierarchico ſit
ei immediatꝰ. Scḋm argumẽtũ eſt ꝙ iſte
angelus videt eſſe ſimplr̃ oĩum ſupmus.
quia cuz oẽs angeli ſint inuicẽ ſuboꝛdĩati
vſq; ad ꝑmũ quẽ appellat bis Dionyſius
in lib.de diuinis noĩbus ſummũ ſeraph.
Solus ſupmus deo eſt immediatus:q̇a a
ſupmo vſq; ad nouiſſimũ ſuboꝛdinate ex
tendit claritatẽ ſue radiũ celeſtis pr̄. Ter
tiũ argumentũ eſt ꝙ iſte angelus eſt hie
rarcha in oꝛdine ſeraph.quia cũ ſit in oꝛdi
ne illo ſupmus.ille eſt hierarcha ĩ vnoq̇z
oꝛdine q̇ in illo eſt ſupmus.niſi foꝛte dica
tur ꝙ nullus angelꝰ in hoc oꝛdine ſeraph
eſt hierarcha.qꝛ nullꝰ attingit ad tantam
ꝑfectionẽ.quãtã lucifer in illo oꝛdine ha
buiſſet. ⁊ ideo illa dignitas erat foꝛſitan
homini reſuata. Quartũ argumentuz eſt.
ꝙ iſte angelus videt hierarcha vlis ĩ tota
hierarchia celeſti fuiſſe. Quia cũ oꝛdo ſup
mus ſeraphin principet oĩbus alijs oꝛdi
nibus.vt patet in lib. Diony.celeſtis hie
rarchie ille qui ꝑncipat in ſupmo oꝛdine:
oĩbus ſimplr̃ ꝑncipat. Iſta tñ argumẽta
nõ cõcludũt euidẽter niſi ꝑmo ſuppoſito.
Nam angeloꝝ merita ſunt nobis incogni
ta.ſed ꝓpter itẽſam affectionẽ pure mentꝭ
ad xp̃i ꝑconia. iſtum celeſtẽ nũciũ quãtuz
valemus alijs nõ ꝑiudicando nec determi
nando efferimus. Hec ille vbi.ŝ. Qui etiã
reſpõdet quattuoꝛ oppoſitionibꝰ que fieri
poſſent contra ꝑdicta.⁊ maxime ſi q̇s di

eret ꝙ cũ ſm beatũ Dio. in li. de ãgelica
hierar.illi de oꝛdine ſeraphico nõ mittant
ad exterioꝛa.non videt iſte angelus fuiſſe
de illo oꝛdĩe.quia rñdet ꝑdictus doctoꝛ ꝙ
hoc verũ eſt de cõi lege.nõ tñ eſt ꝯtra eoꝝ
dignitatẽ ſi ex ꝑuilegio ſinglari quãdoq;
mittant ſic fuit ĩ hac ſacratiſſima ãnũcia
tione.cũ ꝑſona verbi q̇ in infinitũ eſt eius
nobilioꝛ fuerit in h̃ myſterio incaruatõis
miſſa. Sed ꝯtra ꝑdicta argui poſſet ꝙ ec
cleſia in officio angeloꝝ ꝑmo noĩat ſãctũ
Michaelẽ ꝙ̃ Gabꝛielẽ in hymno ad lau
des q̇ſi digmoꝛẽ. Itẽ appellat eũ ꝑpoſitũ
paradiſi dicẽs. Michael ꝑpoſitus ꝑadiſi
quẽ honoꝛificãt angeloꝝ ciues. Itẽ appel
lat eũ ꝑncipẽ celeſtis exercitus.vnde cãit.
Collaudamus venerãtes oẽs celi milites
ſed ꝑcipue ꝑmatẽ celeſtis exercitus Mi
chaelẽ in ꝟtute ꝯterentẽ zabulõ. Ipſe eñ
eſt qui ſuꝑauit in bello luciferũ. vt habet
Apoc.xij.vnde videt eſſe ſupmus. Quibꝰ
oĩbus rñderi poſſet ꝙ ſicut in q̇libꝫ regno
cõiter eſt vnꝰ gñalis capitaneus ⁊ ꝑnceps
militie:q̇ ab oĩbus militibus regͥ venerat
⁊ tñ ꝑ hoc nõ ſequit ꝙ ipẽ ſit ſcḋs a rege.
vel dignioꝛ oĩum in regno eius:quia ſepe
reꝑiunt aliq̇ ipõ ꝓximioꝛes regi:⁊ dignio
res apud illũ:ſic ⁊ in ꝓpoſito. Q aũt Mi
chael luciferũ debellauit.hoc nõ egit ĩ vir
tute ꝓpꝛia:ſed dei q̇ ad maioꝛẽ confuſionẽ
ſuꝑbie luciferi fecit eũ non ab excellẽtioꝛi
angelo paradiſi.ſed ab vno alio nõ ſupmo
ſuperari.iuxta illud.j.ad Coꝛ.j. Infirma
mũdi elegit deus vt cõfunderet foꝛtia.et
ꝓpter hãc victoꝛiaz foꝛte poſtea eũ ꝑfecit notabile
aĩabus in celũ deferendis. ⁊ ideo eccleſia
eum ꝑmo noĩat ⁊ particularit veneratur.
Uerũ quia de his nõ reperit certa determi
natio in ſacra ſcriptura:ſaltẽ oꝫ cõcludere
ꝙ Gabꝛiel angelꝰ eſt apud deũ excellẽtiſſi
mus. Eius autẽ magnitudo apparet ex T
tribus magnis officijs q̇ deus in curia ſua Ma
illi cõmiſit. Primũ eſt reuelatio ſecretoꝝ gnitu
vt ait glo.ſuꝑ illud Dañ.viij. Gabꝛiel fac do Ga
iſtam intelligere viſionẽ. Scḋm ẽ victoꝛia brielis
ꝑlioꝝ.vnde dicit quedã glo. ſuꝑ Dañ. Q miſſi ap
gabꝛiel ꝑpoſitus eſt a deo ꝑlijs gerendis. paret
Tertiũ eſt aſſiſtẽtia ante deũ.vñ ipẽ dixit.
Lu.j. Ego ſum gabꝛiel angelꝰ q̇ aſto ante
deũ. Magnũ eſt igit ſecreta reuelare. ma
ius eſt victoꝛias pꝛelioꝝ cõcedere:ſed ma
ximũ eſt ante deũ ſemꝑ aſſiſtere. De ipſo
etiã angelo inqt Greg.in quadam omel.

Ad hoc myſteriū ſummū angelū venire dignuꝫ fuerat: ꝗ ſummū oīuꝫ nūciabat. Cōueniens eñi fuit ꝙ ꝓ tāta re ſigulariſſima ſingularis nūcius mitteret. qui eſſet oīuꝫ angeloꝝ excellētiſſimus. Dicit etiā Greg. vbi. ſ. Dictus eſt aūt gabriel. quod nomē officio ſuo cōgruit. Gabriel eñi dei fortitudo noiat. per dei nāqꝫ fortitudinē nūciandum erat ꝙ ꝟtutū dñs ⁊ potēs in prelio. ad debellandas ptātes aereas veniebat.

V Gabriel multipl'r interptatur — Sciendū quoqꝫ ſm Hiero. ꝙ h' nomen Gabriel pōt multipl'r interptari. Primo vt. ſ. dictuꝫ eſt. fortitudo dei. quia diuina fortitudo magis cōnexa videt fuiſſe ī iſta incarnatione ꝙ̄ in mūdi creatione. plꝰ eñi diſtat deus a qualibet creatura ꝙ̄ creatura a nihilo. argu. in. c. dānamus. de ſum. tri. ⁊ fide ca. ⁊ ideo plus fuit facere hoīem deū ꝙ̄ ꝓducere de nihilo mundū. Secūdo gabriel interptat ꝟtus noſtra deus: quia ꝟtute diuina ꝯcepit ꝟgo non humana. vt declarat Damaſ. in. iij. ſnīarū ſuarū. Tertio gabriel īterptat ꝯfortauit me deꝰ. āgelus eñi ex parte dei cōfortauit virginem. Quarto gabriel interpretat ꝯfirmatio dei quia ꝑ ipſius annūciationē confirmatum eſt cor beatiſſime ꝟginis. Unde in officio diuino canit eccl'ia. Cōfirmatū eſt cor virginis in quo diuina myſteria angelo nunciāte ſuſcepit.

X Gabriel viſibilit' marie apparuit. — Tertio in hac pte q̄ritur an iſte angelus apparuerit beate ꝟgini in viſiōe corpali? Et rn̄det Ricar. nr̄ vbi. ſ. ⁊ Tho. in. iij. pte ſum. q. xxx. ⁊ Alber. ſuper Miſſus eſt. c. xx. ꝙ ſic. Et poſſumus hoc ꝓbare aucte Aug. in ſmone annūciatiōis dicentis in ꝑſona ꝟginis. Uenit ad me quidam magnus paranīphus xp̄i. nō patriarcha ꝑmus aut ꝓpheta egregius. ſed gabriel archāgelus facie rutilās. veſte choruſcans. inceſſu mirabilis ⁊c. Que oīa pertinere nō poſſunt niſi ad corporeā viſionē. hoc aūt cōueniens fuit. Primo rōne ſimilitudinis. quia illud quod ānūciabat erat incarnatio dei inuiſibilis. vnde cōueniens fuit vt ad huiꝰ rei declarationē: īuiſibilis creatura formā aſſumeret in q̄ viſibiliter appareret. cum etiā oēs apparitiones corporales veteris teſtamēti ad hanc apparitionē ordinate fuerint qua dei filiꝰ apparuit in carne.

Y Scd'o fuit ꝯueniens rōne certitudinis. ea eñi q̄ ſunt oculis ſubiecta certius cōꝑhēdimus ꝙ̄ ea que ſolū imaginamur. iux' illud Oratij in poetria dicēs. Segnius irritāt aīmos demiſſa ꝑ aures. ꝙ̄ q̄ ſunt oculis ſubiecta fidelibus. ⁊ qd' inquit impator in. §. fi. inſti. de gradibus. ſ. veritas magis oculata fide ꝙ̄ per aures. animis hoīm infigit. ⁊ Goffre. vbi. ſ. Certior aure arbiter eſt oculꝰ. vn̄ dicit Chryſ. ſup Mat. ꝙ āgelus nō in ſomnis: imo viſibil'r ꝟgini aſtitit. Nā q2 magnam valde reuelationē ab āgelo accipiebat egebat tāte rei euentus miſſione ſolēni. Tertio fuit ꝯueniēs rōne altitudīs. ſ. ꝓpt' altitudineꝫ ⁊ dignitatē mr̄is dei que nō ſolū in mēte: ſed etiā incorꝑeo vētre erat dei filiū receptura. ⁊ ideo nō ſoluꝫ mēs eius: ſed etiam ſenſus corꝑei erāt viſiōe āgelica delectandi. Si ꝟo obijciat ꝙ ſm Augu. xij. ſup Gen̄. ad l'ram. intellectualis viſio ē potior ⁊ dignior corꝑali. ⁊ ꝑcipue ipſi āgelo magis cōueniens. Nā viſiōe intellectuali videtur angelꝰ in ſua ſubſtantia. viſione aūt corꝑali videt ſolū in figura aſſumpta corporea. igit angelus annūciās magꝭ apparere debuiſſꝫ in viſione intellectuali ꝙ̄ corporali? Rn̄det btūs Tho. vbi. ſ. ꝙ intellectualis viſio eſt potior ꝙ̄ imaginaria vel corꝑalis ſi ſit ſola. Sed ipſemet Auguſtinꝰ ibidē dicit ꝙ eſt excellentior ꝓphetia q̄ hꝫ ſimul intellectualē ⁊ imaginariā viſioneꝫ ꝙ̄ illa que hꝫ alterā tm̄. beata aūt ꝟgo nō ſolū ꝑcepit viſionē corꝑalē: ſꝫ etiā intellectualē illuminationē. vn̄ eiꝰ apparitio fuit nobiliſſima.

Z Appuit i ſpecie huana. — Dicit aūt Alber. ſup Miſſus eſt. ꝙ iſte angelꝰ apparuit beate ꝟgini in humana ſpecie pulcherrima ⁊ in forma iuuenili ⁊ i veſte cādida ⁊ clara. ⁊ facta fuit hec ſalutatio mane. ſ. in ortu diei vt ſignificaret veri ſolis ꝯceptū. ſ. xp̄i. Fuerunt tn̄ circa hoc varie opiniones q̄s refert Frā. de may. ſup Miſſus eſt. Nam aliqui dixerunt ꝙ hec annūciatio ⁊ incarnatio verbi fuit facta media nocte. iux' illud Sapiētie xviij. dum mediū ſilentiū tenerent omīa ⁊ nox in ſuo curſu mediū iter haberet. omnipotēs ſmo tuꝰ dñe a regalibꝰ ſedibꝰ venit. Alij ꝟo dicūt ꝙ facta eſt hora tertia: quia ſicut ꝑmus homo fuit illa hora ꝓductus: ita eadē hora debuit ꝯcipi xp̄s. ⁊ ad auctē allegatā de media nocte rn̄dēt ꝙ intelligit de aduētu ex mr̄is vtero in mūdum. ⁊ nō de aduētu de ſinu pr̄is in vterū ꝟginis. ⁊ dicūt ꝙ vterus ꝟginis dr̄ regalis ſedes filij dei. Alij etiā dixerunt ꝙ hec īcarnatio facta fuit veſꝑtina hora. ſ. ī ſero

hora cōpletorij. q2 illa hora mlt'ꝭ ꝑuilegijs fuit illuſtrata. maxīe ꝙ hac hora ſm eos fuit ſol creatus: q2 ſicut hō tanꝙ̄ excellentior factus eſt poſt om̄ia aīalia. Gen̄. j. ita ſol luminare maius poſt oīa luminaria. ⁊ ſic in ſero. dicūt ergo iſti ꝙ fuit ꝯueniens vt eadē hora qua ſol corꝑeus formatꝰ fuit ex luce ꝑmaria: etiaꝫ formaret ſol iuſticie de ꝟgine intacta.

Qua hora ſit ſcā ſalutatio — Sed Fran. vbi. ſ. videt tenere ꝙ myſteriū incarnatiōis fuit inceptū hora veſꝑtina. q2 ī ſero appuit gabriel angelus beate ꝟgini ⁊ eā ſalutauit ⁊ īcarnationē filij dei ipi ānūciauit. Et ꝓpter h' eccleſia in ſero facit pulſari Aue maria: vt inquit ſanctus Bonauē. quē refert Fran. vbi. ſ. Sꝫ collocutio inter btiſſimā ꝟginē ⁊ angelū durauit vſqꝫ ad horā matutinā in qua beata ꝟgo ꝯſenſum ꝑſtitit ⁊ filium dei cōcepit. ⁊ ꝓpter hoc ſm ritū eccl'ie poſt matutinū. ſ. in hora incipiētis aurore ſonat Aue maria. vt deo ⁊ btē ꝟgini de completione tā excelſi myſterij gr̄arum debite actiones referant.

In marcio xp̄s īcarnatus et paſſus. — Dicit qꝫ Fran. vbi. ſ. ſm ſnīam Aug. in. iiij. de trini. ꝙ chriſtus incarnatꝰ fuit ⁊ paſſionatꝰ in mēſe marcij ſ. xxv. die. Et rō quare in tali mēſe voluit incarnari ⁊ pati: fuit ꝓpter mlt'a ꝑuilegia iſtius mēſis. maxime duo. Primū dr̄ primordialis creationis. q2 iſto mēſe dr̄ mūdus cuꝫ ſuo ornatu creatus. Et ideo dixit dñs Exo. xij. de hoc mēſe. Mēſis iſte ꝑncipium menſiū. ꝑmus erit vobis in menſibus anni. Scd'm ꝑuilegiū fuit iſraelitice liberationis: q2 iſto mēſe fuit ppl's iſraeliticus liberatus de egyptioꝝ captiuitate. ⁊ eductus ꝑ moyſen tranſito mirabil'r mari rubro. ⁊ ideo congruū fuit vt ei daret tertiū ꝑuilegiū. ſ. renouatiōis ꝑ xp̄i incarnationem. de qua ꝑdictū fuerat Hiere. xxxj. vbi dr̄. Nouū faciet dñs ſup terrā femina circūdabit virū. Itē ⁊ quartū. ſ. liberatōis humani generis de ſuitute diabolica per paſſionē eiuſdem. Qr aūt hec annūciatio facta fuerit in marcio. patet Luce. j. vbi habet ꝙ facta eſt in mēſe ſexto a ꝯceptiōe ſancte Elizabeth. que cōcepit beatū iohēꝫ baptiſtam. xxiiij. ſeptembris. vt pꝫ ex eius natiuitate: quia ꝓſupponit ſtetiſſe ī vtero matris nouē mēſibus. ſicut fieri ſolet communiter. ⁊ ſic ſextus mēſis a conceptione beati Iohānis fuit marcius. Unde Beda in omel'. quadā inq̄t. Quia xp̄i incarnatio ſexta etate ſcl'i futura erat. recte ſexto mēſe concepti Iohānis miſſus ad Mariam angelus naſciturū nūciat ſaluatorē. Mēſem aūt ſextū marciū intelligimus. cuius xxv. dies dñs noſter. ⁊ cōceptus tradit et paſſus. ſicut ⁊ xxv. menſis decēbris eſt natus.

In marcio creatur mūdus — Dicit auteꝫ Fran. vbi. ſ. ꝙ in tali die in quo xp̄s incarnatus eſt cepit fieri mūdi creatio. Nam in illo creauit deus celuꝫ et terram. naturā angelicā ⁊ lucem ꝑmariā. vt dicunt aliqui doctores. ⁊ ideo ꝯgruum fuit vt in tali die crearet anima xp̄i q̄ celo ⁊ natura angelica eſt dignior ⁊ luce primaria ſplēdidior. ⁊ formaret eius corpus qd' eſt terra incōparabil'r precioſior. Item ibidem dicit ꝑdictus doctor ꝙ incarnatio dñi noſtri facta fuit in ſexta feria: in q̄ ſic xp̄s voluit pati. vt patet Ioh. xix. ita etiaꝫ voluit incarnari. ⁊ hec eius opinio ꝓbari poteſt. Nam ſicut ꝑmus homo formatus fuit de terra ſexta feria. vt patet Geneſ. j. ita congruū fuit vt ſcd's Adam eadē die formaret de virgine maria.

A In ſexto millenario īcarnat xp̄s. — Dicit quoqꝫ Fran. de may. in ſmone annūciationis ꝙ ſexto millenario annorū a creatiōe mūdi: facta eſt incarnatio filij dei. Sicut eniꝫ in ſexta die formauit hoīem ad imagineꝫ et ſimilitudinē ſuā impſſam. In iſto ſenario formauit deus illū hoīem qui ē imago dei vel eius ſil'itudo exꝑſſa ſm apoſtoluꝫ. Et ſicut die illo fuit homo lapſus. iſto millenario fuit repatus. ⁊ ſicut in iſto āno agebatur ſeptuageſima ſecunda generatio ab adā. ſic iſte homo. lxxij. diſcipulos habuit. Hec ille.

In ciuitate ꝯcipit xp̄s — Albertus aūt vbi. ſ. c. xxxj. dicit. ꝙ xp̄us rationabil'r in ciuitate cōcipi debuit: dicens ſic. Chriſtus nō in mari q̄ locꝰ piſcium. nō in aere qui eſt locus auiū. nec in campo qui eſt locus agreſtiū animaliū ſed in ciuitate q̄ eſt locus ꝓprius hominū cōcipi debuit. q̄ ꝓpter nos ⁊ ꝓpter noſtrā ſalutē de celo deſcēdit. et ibidē etiaꝫ dicit. Eſt ⁊ alia ratio quare dñs voluit in ciuitate concipi. dñs eñi qn̄ de celo deſcendit: nō ſine celis nec ſine regno celoꝝ venit. ſꝫ celum celoꝝ ſecū tulit. hoc eñi lucifer non fecit: quia ſicut fulgur de celo cecidit. ⁊ celum ibi totū reliquit. ignē ſuū modo ſecuꝫ deferens quocūqꝫ vadit. Dñs aūt id quod fuit ꝑmanſit. ⁊ ad matrē veniēs de bonis patris nō expulſus fuit. vnde nūꝙ̄ extra regnum celoꝝ fuit. vnde ⁊ quādo in vtero conceptus fuit. ipſa ꝟgo ſuū regnuꝫ celorū fuit. De hac ergo ciuitate gl'ioſa dicta

ſunt.qm̄ oīa q̄ ad ꝑfectionē ciuitatis ꝑti-
nent in beatiſſima ꝟgine inueniri ⁊ de ipa
dici poſſunt.fuit em̄ fundata ſuꝑ humili-
tatem ꝑ caſtitatē murata:turrita ꝑ chari
tatem.ditata ꝑ pauꝑtatē.cuſtodita ꝑ di-
ſcretionē.libera īmunitate pctōꝝ.pacifica
ſuꝑatione tētationū.diuino officio orna-
ta ꝑ elegantiā moꝝ.edificata in refugiuꝫ
pctōꝝ.populoſa ꝟtute ⁊ oium donoꝝ gra
tuitoꝝ.irrigua abūdantia oium miſatio-
nū.in altiſſimo ſita ꝑ excellentiā ꝓuilegio
B rū.Hec ille. Qui in capitulo ſequēti que-
In gali- rens q̄re in galilea annūciatus ſit,tandeꝫ
lea icar ꝯcludit di.Dicimꝰ ꝙ annūciatio ⁊ꝯceptio
natus dn̄ica debuit fieri in galilea,⁊ ꝓpt̄ factum
qd̄ fiebat.⁊ ꝓpt̄ finē ꝓpt̄ quē fiebat.Dn̄s
em̄ icarnatus fuit vt iudeos ⁊ gētiles ſal
uaret . ꝓpterea in regione que ab vtriſq;
inhabitabat̄ annunciari ⁊ concipi voluit.
Q̄ aūt ab vtriſq; inhabitaret̄ ꝑtꝫ. ⁊ ꝑmo
ꝙ a gētibus Eſa.ix.ꝑ hoc qd̄ dr̄ trās ior-
danē galilee gentiū.ꝙ autem a iudeis,ꝑtꝫ
ꝑ euangeliſtā Lucā qui dicit.ij.c. Aſcēdit
aūt ioſeph a galilea ciuitate nazareth in
iudeā,⁊ ſic in regione cōi cōcipi voluit:q̄a
ꝓ oibus naſci voluit.nō em̄ iudeoꝝ deus
tm̄:ſed etiā eſt gentiū. Item regio illa ſuo
noīe ꝓprietatē incarnatiōis ꝓpriiſſime ex
preſſit galilea em̄ iterp̄tat̄ reuelatio ſiue
trāſmigratio.In hac aūt annūciatiōe fie
bat ſummi ſecretoꝝ reuelatio qm̄ verbum
quod in ꝑncipio erat apud deū ⁊ lucē in-
habitat inacceſſibilē quā nemo vnq̄ vidit
caro factū eſt.⁊ vidit oīs caro ſalutare dei
noſtri. ꝙ librum aperuit ⁊ ſignacula oīa
ſoluit.⁊ nobis oīa quecunq; audiuit a p̄re
nota fecit. ſimili modo fiebat hic trāſmi-
gratio maxima de ignorātia in ſciam. de
culpa in grām.de vmbra in veritatem.de
ſeruitute in libertatē.de timore in amoreꝫ.
de grauitate in leuitatē.de auſteritate in
benignitatē.de diuinitate in humanitatē
q̄ maxima trāſmigratio fuit:q2 ī ea ꝑmuꝫ
ad vltimū ī vnā ꝑſonā trāſmigrauit.Hec
Alber.vbi.ſ.Fran.aūt de may.vbi.ſ.di-
cit.Galilea fuit regio feliciſſima.vn̄ multi
tudo apoſtolica a dn̄o ibidē icarnato fuit
Gali- electa.⁊ ꝓpter hoc dicebāt iudei Actuū.ij.
lea int̄- Nonne oēs iſti galilei ſunt. Scd̄m aūt
pretat̄ beatū Hieronymū galilea hꝫ quadrupli-
q̄drupli cem interpretationē incarnatiōis myſte-
citer rio congruentē. quarū ꝑma eſt ꝙ galilea
dicit̄ rota.⁊ iſtud ꝯuenit incarnatiōis my

ſterio. quia ibi rota diuinitatis fuit vni-
ta q̄uadrato noſtre humanitatꝭ. Unde ait
quidā in hac ꝟbi copula in qua fallit oīs
regula circulus quadrat̄. Rota quippe ſi-
gnificat diuinitatē:q2 circularis figura n̄
habet principiū neq; finē. Sicut eternum
vere eſt ſine principio ⁊ ſine fine. Un̄ q̄dā
ꝑhus diffinīēs quid eſt deus. dixit ꝙ deꝰ
eſt circulus cuiꝰ centrū eſt vbiq;.⁊ circūfe-
rētia nuſq̄.hic aūt ꝑhs fuit Paulꝰ trime-
giſtus.cuiꝰ diffinitionē et refert Alex.de
ales in.iij.ꝑte ſumme.in tractatu de con-
ueniētia incarnatiōis xp̄i.q.ij. Sequitur
Fran.vbi.ſ.q̄dratus ꝟo qui ex oī parte ē
finitus in pūcto:deſignat naturā creataꝫ.
Et iccirco circulus tūc fuit q̄dratꝰ quādo
deus extitit humanatꝰ. Secūda interpre
tatio eſt ꝙ galilea dr̄ volubilis . et iſtud
ſignificatū huic ineffabili myſterio ꝯgru-
it.quia ſicut in motu quo voluit̄ aliquod
mobile cōiungit̄ finis motus cū ꝑncipio.
vt patet in celo,ita incarnationis myſte-
rio ꝑma natura.ſ.diuina q̄ eſt ꝑmū princi
pium oium.⁊ humana q̄ eſt vltima in ge-
nere intellectualiū eſt ſimilis copulata.vn̄
dicit btūs Dionyſius in li. de diuis noibꝰ
ꝙ in iſto myſterio deus noſtrā eternitatem
reduxit ad ſuuꝫ principiū.Tertia interp̄-
tatio eſt ꝙ galilea dicit̄ trāſmeans.⁊ iſta
ſignificatio huic myſterio eſt cōueniēs:q̄a
in eo natura hūana trāſmeauit ad ſuppo
ſitum aliene nature cū eſſet nata ſuppoſi-
tari in ſuppoſito ꝓprio de ſuo gn̄e.⁊ tamē
fuit ſuppoſitata in ſuppoſito diuine natu
re.ſcd̄m illud ad Heb.ij. Non angelos ap-
prehendit.ſed ſemen abrae.Quarta inter
pretatio ē ꝙ galilea dr̄ trāſmigratio mea
⁊ cōuenit iſti myſterio.q2 in eo dei filiꝰ ſe-
metipſum exinaniuit dū ꝟbū caro factuꝫ
fuit Iohis.j.Unde ſicut natura humana
fuit eleuata per aſſumptionē.ita perſona
diuina fuit inclinata per ſuſceptionē.⁊ iō
dei filius fuit dictus viator.⁊ ꝑ cōſequēs
tranſmigratio ſibi ꝯueniebat.Unde dicit̄
ei Hieremi.xiiij.ca. Quare ſicut colonus
futurus es in terra:et quaſi viator decli-
nas ad manendū: Quare futurus es ve-
lut vir vagus : Et ſcd̄m hec oīa dominus
Jeſus chriſtus cōuenienter in regione ga
lilee incarnatꝰ fuit.⁊ galileus appellatus
eſt. Sed ꝑdictis opponi poteſt ꝙ vt ha
betur Joh.vij.iudei dixerunt Nicodemo.
Scrutare ſcripturas ⁊ vide: q̄a a galilea

ꝓpheta nō ſurgit.ſed r̄ndet̄ ꝙ ipſi fuerūt
excecati.exiſtimātes oēm regionē ꝑter iu
deam ꝑpetuo a diuinis bn̄ficijs eē repellē
dam. Item ſi opponat̄ ꝙ iudei dicebant
Joh.vij.nūquid a galilea xp̄s veniet : q̄ſi
dicerēt nō.⁊ reddebāt rōnē dicētes. Nōne
ſcriptura dicit q2 ex ſemine dauid ⁊ beth-
leē caſtello vbi erat dauid venit xp̄s: Rn̄-
det̄ ꝙ ipſi ꝑfidi iudei in hoc decipiebant̄:
quia putabāt xp̄um in nazareth natū vbi
fuerat educatꝰ.cū tn̄ eſſꝫ natus in bethleē
vt habet̄ Luc.ij. Si tn̄ iudei mēte fideli ⁊
nō obſtinata ſcripturas inſpexiſſent. pote
rant dirigi ꝑ illud vaticiniū Eſa.ix. Ter-
ra zabulō ⁊ terra neptaliꝫ via maris trās
iordanē galilee gentiū.ppl's q̄ ambulabat ī
tenebris vidit lucē magnā.ambulātibꝰ in
regione vmbre mortꝭ lux orta eſt eis.ſicut
inducit euāgeliſta Mat.iij. Hec Fran.de
C may.vbi.ſ. Albertus aūt vbi.ſ.c.xxxiij.
Con- ꝓbat congruū fuiſſe xp̄ꝫ ꝯcipi ī nazareth
grue cō que flos interp̄tat̄.Unde etiā ait.Bene q̄
cipitur. in nazareth ꝯceptus fuit qui ſicut flos de
xp̄us in flore ſine mixtione de matre ſaluo ꝟgini-
naza tatꝭ decore ꝓceſſit.Unde Bern̄.ſuꝑ miſſus
reth. eſt inquit.In nazareth ergo annūciat̄ xp̄ſ
naſciturus:quia in flore ſperat̄ fructus ꝓ
ceſſurus. Nomen igit̄ ciuitatis in qua cō-
cipitur exꝑmit ſtatū temꝑis ⁊ finē operis
ad quem venit.Cum em̄ xp̄s in nazareth
concipit̄ hyems trāſijt.tp̄s innouationis
aduenit. fructus appropinq̄uit.oibus ſe
exhibuit.medicinā cōfecit. ſenſum refecit.
coronādis ꝑtōribus venit.Hec eniꝫ ſunt
ꝓprietates floris ꝓpter quas cōgruit na
zareth ad locum diuine cōceptionis. Hec
ille.Merito ergo nazareth vocatꝰ ē locus
in quo cōceptio floris illiꝰ annūciata eſt .
qui inquit Cant.ij. Ego flos cāpi ⁊ lilium
conuallīū.Ad hanc quoq; annūciationem
faciendā congrue vnus ex angelis miſſus
eſt.Angeli em̄ dicunt̄ flores paradiſi. Na
zareth aūt eſt in quadā valle mōtibꝰ val-
lata firmiſſimis. vbi abundat ſaluia.ruta
et ortomilia.per ſaluiam aūt ſapiētia.per
rutam iuſticia.per ortomiliaꝫ ꝟo bonitas
deſignat̄.que omnia ꝑfecte fuerūt in filio
dei rege angeloꝝ.In illo etiam loco extāt
veſtigia cuiuſdā eccleſie que fuit a ꝑmiti-
uis chriſtianis fabricata. ante cuiꝰ altare
adhuc eſt columna quedaꝫ que dicit̄ me-
dia eē inter ꝟginem ⁊ angelū.que erat cō
ſtituta ī medio oratorij.Cōceptus quoq;

fuit chriſtus ī nazareth vt adimpleretur
ꝓphetia Eſa.xj.dicens. Egredietur ꝟga
de radice ieſſe.⁊ flos de radice eius aſcen-
det.Ubi ſcd̄m veritatē hebraicā habetur.et
nazareus de radice eius aſcendet. Mater
em̄ dicit̄ radix filij.⁊ filius appellat̄ flos
matris.xxxij.q.iij.c.tunc ſaluabit̄.vbi gl.
Item hoc ideo factum eſt.vt beate ꝟginis
excellentia figuraret̄.vt em̄.ſ. dictuꝫ eſt.
Floris nazareth flos interp̄tat̄. Et floris tri-
triplex plex eſt cōditio que ꝟgini competit.ſcilicꝫ
cōditio pulchritudo.redolētia.⁊ fructuoſitas.q̄s
cōditiones ponit Bernardus in ſermone
de aſſumptione dicēs.Commēdat flores
pulchritudo.ſuauis redolētea ⁊ ſpes fru-
ctus.gratia triplex. Prima igit̄ conditio
dicitur pulchritudo.quia flores ſunt pul-
cherrimi. Sic ⁊ beata ꝟgo in corꝑe ⁊ aīa
pulcherrima fuit.cui dicit̄ a ſponſo ſuo ce-
leſti. Cant.iiij.ca.Tota pulchra es amica
mea ⁊ macula nō eſt in te. Suꝑ que ꝟba
ait Hugo de ſancto Uictore. Pulchra in
corpore:pulchra in mēte:corpore decora:
mēte ſincera.Secūda cōditio floris eſt re-
doletia ⁊ ſuauitas odoris.hinc ⁊ beatiſſi-
ma virgo ſuauiſſimū reddebat ſuarū vir-
tutum odorē. Ideo in ꝑſona eius dicitur
Eccli.xxiiij.In plateis ſicut cynamomuꝫ
et balſamū aromatizās odorē dedi. quaſi
myrrha electa dedi ſuauitatē odoris.Fu-
it autē hic odor beate ꝟginis exemplaris
⁊ īmaculata vita.Unde Amb.lib.j.de vir-
ginitate ait. Fuit vt virgula fumi ex aro-
matibus myrrhe.quia multis erat reple
ta virtutū odoribus.māna ꝟo:quia ex ea
fragrabat ſuauiſſimus odor etiā ſpiritibꝰ
angelicis.Et Hieronymus ad Paulam ⁊
Euſtochiū in ſermone de aſſumptiōe mr̄.
Uere hortus deliciarū beata virgo in quo
conſita ſunt omnia florū genera ⁊ odora-
mēta virtutū.Tertia cōditio floris eſt fru
ctuoſitas.ſic ⁊ a ꝟgine florentiſſima fru-
ctus ille dulciſſimus exijt Jeſus bn̄dictus
per cuius geſtū oēs electi ſalui fiunt.vnde
Eccli.xxiiij.dicit. Ego mater pulchre dile
ctionis.timoris ⁊ agnitionis ⁊ ſācte ſpei.
in me oīs gratia vite ⁊ veritatis.in me oīs
ſpes vite ⁊ ꝟtutis.tranſite ad me oēs qui
cōcupiſcitis me ⁊ a gn̄ationibus meis ad-
implemini.ſpūs em̄ meus ſuꝑ mel dulcis
⁊ hereditas mea ſuꝑ mel ⁊ fauuꝫ. Ipſa q̄ꝫ
virgo flos eſt campi de qua ortum eſt pre
cioſum lilium conuallīū qua delet̄ ⁊ culpa

ſm Auguſtinū in ſmone de natiuitate ꝟ-
ginis. Ex q̄bus oībus patet expoſitio euā
gelij Lu. j. dicens. Miſſus eſt angelus ga
briel a deo in ciuitatē galilee que vocatur
D nazareth. Glo. ꝟo ſup Lucā inquit. locꝰ
quo mittit̃ angelus nazareth vocatur: qꝛ
nazareus. i. ſctūſctoꝝ nunciabat̃ venturus
Franciſcus aūt de may. vbi. ſ. approbans
predicta ſic dicit. Nazareth ciuitas glorio

Nazareth hꝫ ſex intꝑtatōeſ

ſiſſima noīe ſuo habet ſex interꝑtationes
huic myſterio cōgruētes. Quarū ꝑma eſt
ꝙ nazareth interpretat̃ flos: q̄ ſignifica-
tio cōpetit incarnatiōis myſterio. quia ſic
flos gignit̃ ex ſubtiliſſimis humoribꝰ vir-
gule. ita xp̄s dn̄s nō fuit generatꝰ ex hu-
mano ſemine: ſed ex puriſſimis ſanguibꝰ
ꝟginis bn̄dicte ſm beatū Dio. iij. de dīnis
noībus. ⁊ ideo Eſa. xj. dꝛ. Egredietur virga
de radice ieſſe. ꝑ brā ꝟgine. ⁊ flos de radi
ce eius aſcēdet. ꝑ ipius felici ꝓle. Secūdo
nazareth īterꝑtat̃ ſanctitas. ⁊ hoc ꝯuenit
pn̄ti myſterio: qꝛ lꝫ beatiſſima ꝟgo fuerit
ſanctificata in mr̄is vtero. tn̄ illa ſanctifi-
catio non fuit ita plena ſicut ſanctificatio
ſcd̄a. qn̄ xp̄m concepit. ꝑ qua ſcd̄a ſctifica
tione dixit ei angelus Lu. j. Spūſſanctus
ſuꝑueniet in te: ⁊ ꝟtus altiſſimi obumbra
bit tibi. Tertio nazareth interꝑtat̃ ꝯſecra
tio. ⁊ hoc etiā optime cōgruit pn̄ti myſte-
rio. qꝛ res dꝛ ꝯſecrata q̄ ꝑ aliqd̄ ſacr̄m eſt
deo dicata. idē em̄ eſt deo dicare ⁊ ꝯſecra-
re ſm glo. ⁊ in. c. j. de reli. do. ⁊ ꝓbat̃ in. c.
eccleſijs. ⁊. c. in ſancta. de ꝯſe. di. j. Sequit̃
Fran. Iſta aūt ciuitas fuit deo dicata per
ſacr̄m ſue incarnationis ibidē celebrate. et
hoc eſt digniſſimū ſacr̄m inter oīa ptinen
tia ad ꝑſonam dn̄i noſtri Jeſu xp̄i ſm tp̄s
eo modo quo ſacr̄m dꝛ ſacrū ſecretū. ⁊ iſto
modo iſta ciuitas fuit ſacratiſſima. Quar
to nazareth interꝑtat̃ vnctio. ⁊ hoc etiam
cōgruit huic ſacramēto: quia tūc fuit illa
vnctio celebrata. de qua fuit ꝓphetia pre-
nunciata Dan̄. ix. vt qn̄ vngeret̃ ſctūſctoꝝ
induceret̃ iuſticia ſempiterna. Xp̄s autē
qui dꝛ ſanctuſſanctorum in hac ciuitate
fuit vnctus. quia in ꝑmo inſtāti ſue cōce-
ptionis ſpūſancto ſine mēſura fuit reple-
tus. ſicut loquit̃ Petrus apl̄s Actuum. x.
dicens. Vnxit eū dn̄s ſpūſancto ⁊ virtute.
Quinto interꝑtat̃ mūdicia que competit
incarnationis myſterio. qꝛ in ꝟbi ꝯceptio
ne ita fuit purgata ꝟgo glīoſa more ange
lico vt purgatio dicatur eſſe quidā actus
hierarchicus: ꝙ ip̄a nituit tali puritate q̄
maior ſub deo neq̄t intelligi. vt dic̄ Anſel.
in lib. de cōceptu ꝟginali. lꝫ ſibi fuerit ma
ior puritas xp̄i q̄ eſt deus. Sexto interpre
tat̃ cuſtodia: qꝛ ibi fuit cuſtodia aſſignata
per deū ad cuſtodiendā iſtā ꝟginē benedi
ctā. Vnde Orige. tractās illud euāgeliū
Inuēta eſt in vtero habens de ſpūſancto.
querit a quo inuēta ⁊ cui inuēta. ⁊ dic̄. Ab
angelis obſeruātibus eā ad honorē eiꝰ qui
ab ea generādus erat. Sed attendendū

Xp̄s dicit̃ fuiſſe de q̄tuor ciuitatibꝰ

eſt ꝙ xp̄s dn̄s noſter in ſacra ſcriptura dꝛ
fuiſſe de q̄druplici ciuitate aſpiciendo ad
diuerſas ꝓphetias. Primo q̄dē de ciuita
te ſyon ꝓgenitꝰ fuit a regibꝰ de ſtirpe da-
uid ibidē ſuccedētibꝰ. Mat. j. Sicut reges
ſicilie dicūt̃ frāci. qꝛ in Frācia ꝓgeniti ſūt
ab antiq̄. Scd̄o dꝛ fuiſſe de ciuitate naza-
reth. qꝛ ibi fuit in vtero natꝰ ꝑ ꝯceptionē ī
annūciatiōe. de q̄ natiuitate dixit āgelus
ad ioſeph. Mat. j. qd̄ in ea natū ē. de ſpū-
ſctō eſt. Tertio dꝛ fuiſſe de ciuitate bethleē
qꝛ ibi eſt natꝰ ex vtero. vt hr̄ Lu. ij. Quar-
to dꝛ fuiſſe de ciuitate hierl̄m: qꝛ ibi ſepul
tus fuit. Si vt dꝛ ſctūs petrus de roma. et
ſctūs Jacobꝰ de galicia. ⁊ ſctūs Ludouicꝰ
de marſilia. ⁊ Anthoniꝰ de padua. Intelli-
gēdū tn̄ ꝙ int̃ oēs iſtas appellatōes: na-
zareth obtinuit ꝑncipatū. tūc qꝛ populus
dicebat in ſolēnitate de ramis palmarū.
h̄ ē ieſus ꝓpheta a nazareth galilee. Mat.
xxj. tūc qꝛ iudei volētes cape dn̄m. dicebāt
ꝙ querebāt ieſum nazarenū. Joh. xviij. tū
qꝛ in titulo triūphali ſcripſit pilatꝰ. Jeſus
nazarenꝰ rex iudeoꝝ. Joh. xix. Vnde ⁊ cre-
dētes in xp̄o nazareni fuerūt appellati. et
xp̄icolarū ſocietas dicta eſt ſecta nazare-
noꝝ. Act. xxiiij. Hec Fran. de may. vbi. ſ.
Cū ergo xp̄s ſit oriūdus de ciuitate naza
reth. clarū eſt ꝙ hanc ciuitatē q̄ eſt patria
ſua valde diligit. vera eſt em̄ ſententia illa
Virgilij in bucolicis. j. Dulcis amor patrie

Vnicuiq̄ dulce ē natale ſolū

que ꝓbatur per. l. qui habebat. ff. de le. iij.
⁊ ibi albri. de roſa. Vnde Ouid. in. j. li. de
ponto canit. Neſcio qua natale ſolū dulce
dine cūctos Allicit. immemores nec ſinit eē
ſui. Et Gualterus in alexan. li. j. ait. O pa
trie natalis amor ſic allicis oēs ⁊c. ⁊ lib.
vj. Dulcior eſt patriꝰ alieno ceſpite ceſpes.
et Virgilius vbi. ſ. Nos patriā fugimꝰ et
dulcia linq̄mus arua. ⁊ Caſſiod. ep̄larum
lib. j. epiſtola. xxj. inquit. Vnicuiq̄ patria
ſua charior eſt. Si autē ꝑdictis opponat̃

quod ſcriptū eſt Joh. j. ꝙ cum Philippus
apl̄us dixiſſet Nathanaeli. Quē ſcripſit
moyſes in lege ⁊ in ꝓphetis inuenimꝰ ih̄m
a nazareth. ip̄e nathanael rn̄dit. A naza-
reth poteſt aliquid boni eſſe: quaſi diceret
non. Et ſic videt̃ ꝙ xp̄us nō debuerit eſſe
de ciuitate nazareth: Reſpondet̃ ꝙ ſi na-
thanael verba ꝑdicta dixit dubitatiue vel
negatiue. vt expōit Chryſ. errauit. ⁊ ideo
Philippus eū duxit ad xp̄um vt ab eo in-
ſtrueret̃: dicēs ei. Veni ⁊ vide. vel melius
dicit̃ ſm Nicolaū de lyra ſup hoc paſſu ex
mēte ſancti Auguſtini ꝙ Nathanael erat
doctus in lege. ⁊ ideo ſciebat xp̄m debere
concipi in nazareth ſm vaticiniū. Eſa. xj.
E ⁊ ideo dixit ꝑdicta verba affirmatiue. ſcilꝫ
a nazareth poteſt aliq̄d boni eſſe. Quar-
to in hac parte ad maiorē declarationem
predictoꝝ. ſ. mēſis in quo facta eſt incarna
tio verbi qui fuit marcius. vt. ſ. diximus.

Quare in marcio voluit ꝯcipi

⁊ ita tenet ſancta mr̄ eccleſia. Queritur
q̄re potius in iſto mēſe facta eſt q̄ ī alio:
Et reſpondet̃ ſm ſentēciā Bernardi ſuper
miſſus eſt. ꝙ hoc tēpus fuit valde cōgruū
tali myſterio. Vnde breuitatis cauſa dico
ꝙ tēpus fuit cōueniēs ꝓpter tria. Primo
ꝓpter nouitatē. nam vt inquit Iſid. v. li.
ethymol. Hic menſis appellat̃ menſis no
uarum a romanis. Tunc em̄ omnia virēt.
ridet terra ⁊ arbores. ceſſant niues ⁊ gla-
cies. ⁊ fit aeris ſerenitas. Vento arbores
impinguāt̃ ⁊ oīa floreſcūt. In hoc tempe
nouo: nouus homo venit in mūdū. Vnde
Hiero. ad Euſto. ait. Verū nouū et oīum
nouitatū ſupereminēs nouitas quādo deꝰ
quem ferre nō poterat mūdꝰ: neq̄ videre
aliquis vt viuere poſſit. ſic ingreſſus ē ho
ſpitiū vētris vt pudoris clauſtra neſciret
ſic geſtatus vt totus deus in eo eſſet. Cō-
uenienter ergo in hoc mēſe debuit concipi
qui auctor eſt mūdi. In cuius ꝯceptiōe

In ꝯceptione xp̄i fuerūt q̄tuor noua

facta ſunt quattuor noua. Primū fuit no
ua angeli ſalutatio. vnde Bern̄. in ſmone
de annūciatione ait. Iniungit̃ angelo no-
ua ſalutatio ⁊ nouā ꝟgo ꝓfeſſa ꝟtutem.
noue ſalutatiōis honorat̃ obſeq̄o. ⁊ Hie-
ro. vbi. ſ. inquit. Non ſimplex vel cōſueta
fuit iſta ſalutatio: ſed omni admiratione
digna. Scd̄m nouū fuit ꝟginis ſine viro
ꝯceptio. Vnde Bern̄. in quodā ſmone pē
thecoſtes ait. ſubſtātialiter vtero ꝟginis
elapſus de ſpūſctō cōceptus eſt chriſtus.
O magna miracula. ꝯceptus fuit ſine pu
dore: partꝰ ſine dolore. mr̄ ſine corruptiōe
Tertiū nouū fuit tante maieſtatis abbre
uiatio. Vnde Bern̄. ſup miſſus eſt ait. In
cōceptu partuq̄ ꝟginali noua ac mira ꝑ-
fecto inſpicit qui diligēter inq̄rit. porro ibi
agnoſcit̃ lōgitudo breuis. latitudo angu-
ſta. altitudo ſubdita. Quartū nouum fuit
oīs creature renouatio. q̄ppe oīs creatura
erat antiq̄ta. ⁊ a ꝓprio vſu elōgata. quia
poſt ꝑmū pctm̄ nulla creatura habuit vſū
ſuū debitū. facta eſt em̄ vt hoī ſuiret exi-
ſtenti ſine pctō ⁊ ſubdito deo. qn̄ ergo ho-
mo peccauit: debitū ſeruitiū creaturarum
amiſit. xp̄o aūt in carne veniēti oīs crea-
tura ꝑſtinā exhibuit ſeruitutē. ⁊ tanq̄ re-
nouata miſteriū ſuū hoī impēdere cepit cō
ſuetū. ⁊ ad h̄ exponi pōt illud Apoc. xxj.
ecce noua facio oīa. Scd̄o fuit ꝯueniēs in
hoc tp̄e incarnari ꝓpter delicioſitatē. Nā
tp̄e veris ſolēt q̄dā flumina ꝑncipalia inū-
dare. vt fiſon ⁊ tigris. In incarnatiōe aūt
filij dei facta eſt influētia ſpūaliū chariſ-
matū ⁊ donoꝝ. iux̄ illud Eccl. xxviij. Ego
ſapia effudi flumina. ſ. grē ⁊ ſcie. Dicit q̄ꝫ
Iſid. v. ethymol. ꝙ ver dictū eſt q̄a viret.
⁊ poſt hyemē veſtit̃ tellus herbis ⁊ flori-
bus. et ꝓbs dicit ꝙ ver eſt pictor terre. Ter
tio fuit h̄ ꝯueniēs ꝓpter ꝯformitatē. Tali
em̄ mēſe vetus Adā eſt de limo formatus
⁊ in ꝑadiſo collocatꝰ. ⁊ inde ꝓpt̃ ꝑuarica
tionem expulſus. Nā inter oēs mēſes pri
mus fuit marciꝰ. vt. ſ. diximꝰ. lꝫ em̄ apud
iudeos aplis habeat̃ ꝑmus. vt dicit̃ in. §.

Quis mēſiū anni fuit ꝑmus

ꝑmū. lxxvj. diſ. ⁊ per glo. in. c. celebritatē.
de conſe. di. iij. tn̄ romani marcium ꝑmū
mēſem reputauerūt. vt inq̄t Archid. in. c.
ieiuniū. lxxvj. di. quē mēſem ꝑmū Romu
lus q̄ romā cōdidit voluit appellari mar-
tiū in honorē martis pr̄is ſui. vt hyſtorio
graphi tradūt ⁊ poete. qꝛ igit̃ marciꝰ erat
ꝑmus mēſiū. ideo ſeptimꝰ mēſis ab eo ap
pellat̃ ſeptember. ⁊ decimus decēber. ⁊ ſic
de ſingulis vt ꝑ gl. in. c. fi. que incipit obla
tiones. lxxv. di. ⁊ in. l. j. ff. de aq̄ q̄ti. ⁊ eſti.
vnde dicit Joh. an. in cle. j. de reliq̄. ⁊ vene
ra. ſanctoꝝ. ꝙ iulius antiq̄tus appellaba
tur q̄ntilis. ⁊ auguſtus ſextilis. ſ. a primo
mēſe marcio: ſꝫ poſtea iulius appellatꝰ eſt
hoc noīe ad honorē iulij ceſaris. ⁊ auguſtꝰ
ad honorē auguſti imꝑatoris. ⁊ ibidē dic̄
ꝙ antiq̄tus nō erāt niſi decē mēſes anni
apud romanos. quoꝝ ꝑmꝰ erat marciꝰ: ſꝫ
p oſtea additus fuit ianuarius ⁊ februariꝰ

Marcius dicit mensis nouarū frugū.

Iſte aūt mēſis marcij appellatur mēſis nouarū frugū. Exo.xiij. quod nomē dicit Fran. de mairo. ſup miſſus eſt. eſſe conuenıēs q̄uis nōdum ſint tūc fruges formate: quia eo tempe germina ſunt nouiter ꝓpagata, ⁊ ideo vocant̃ noue fruges. Aut ideo ſic dicit̃, quia mūdus qui principium habuit in hoc mēſe fuit ꝓductus cū fructibus ſuis. nam non produxit terra hac prima vice fructus. vt nūc facit cū tempe: ſed in inſtanti ad imperiū dei. de quo dixit in ṗma parte roſarij ſmonū. ſmone. iiij. ꝑte ṗma. Uel ſic appellat̃: qꝛ in paradiſo terreſtri vbi poſitus fuit dn̄s Adam. eſt talis diſpoſitio aeris. vt ait Fran. vbi. ſ. ꝙ in h̄ menſe ſunt mature noue fruges. Tali ergo menſe lapſo ṗmo Adam: conuenıēter fieri debuit reparatio ꝑ nouū Adam ī eodem. Et ideo tūc eſt xp̄s incarnatus et in ꝑadiſo vteri virginalis collocatus vt cuſtodiret illū. Eodē inſup die q̄ vetꝰ Adā ſuos ꝑ lignū dānauit nouꝰ Adā eos ꝑ lignum repauit. O igit̃ Adā grās age ꝟgini bn̄dicte q̄ illū cōcepit q̄ oīa mala tua et pc̄tā venit abolere.

Pars ſecūda huius ſmonis que dicit̃ actionis.

Maria in ſalutatione fuit ī cōtemplatione

q

Uerit̃ ꝓ expeditione huiꝰ ꝑtis quid ageba t beata ꝟgo qn̄ ad eaꝫ intrauit angelꝰ ſalutādā: Et rn̄det̃ ꝙ erat ī actu ꝯtemplationis. Dicit̃ eñ Eſa. xxx. in ſilentio ⁊ ſpe erit fortitudo veſtra. Sed dn̄a n̄oſtra hic maxime indigebat fortitudine fidei. g̃ debuit eſſe in ſilētio ⁊ ſpe, ſed hoc eſt in contēplatione, ergo ⁊c̄. ſm̄ eñ ꝑhm. vij. Phiſ. anima ſedēdo ⁊ quieſcēdo fit prudēs. Itē Oſee. ij. c. dicit deus. Ducā te in ſolitudīe ⁊ loquar tecū, ⁊ ꝑ hoc tangit̃ ſtatus cōtēplationis. Item Threnoꝝ. iij. dꝛ. Sedebit ſolitarius ⁊ leuabit ſe ſup ſe. ⁊ hoc fac̄ cōtēplatiuus. Cū ergo in hoc myſterio deberet beata ꝟgo eleuari ſup ſe ⁊ ad deū appropinquare, ſequit̃ ꝙ hoc faciebat ꝑ contemplationē. Item nobiliſſima oꝑatio cōgruit nobiliſſimo ſtatui. vt arguit ad hoc ꝓpoſitū Albertus vbi. ſ. c. xxxvj. Sed hec fuit nobiliſſima oꝑatio. ſ. cōceptio filij dei ergo debuit fieri in nobiliſſimo ſtatu. ſ. contemplationis. Item ſup illud Gen̄. xxviij. Scalā vidit Iacob. ait glo. Illi diuina cōſpiciunt qui ab appetitu tempaliū oculos claudūt. ſed beatiſſima ꝟgo in hoc ope dei fortiſſimū aſpectum habuit. ergo maxime oculos a tempalibus clauſos habuit ⁊ ſic maxime cōtemplationi vacauit. Et h̄ verꝫ eſſe affirmat Albertus vbi. ſ. c. ſeq. dicēs.

Cōcedimus ꝙ beatiſſima ꝟgo in actu cōtemplationis fuit quādo ad eā iſta annūciatio venit. Ipa eñ in hac annūciatōe in ſummo pure creature eleuabat̃ cauſalr̃ in ſummā ꝑtātem: quia ſup naturam deū genuit. ⁊ ad hoc eleuabat fides. iuxta illō Marci. ix. Omīa ſunt poſſibilia credēti. Item in ſummā dignitatē: qꝛ ꝑ hoc totiꝰ creature ꝑ recreationē mr̄ effecta eſt. ⁊ ad hoc eleuabat humilitas. iuxta illud Luc. xiiij. Qui ſe humiliat exaltabit̃. Deſcēſus eñ eius ꝑ humilitatē aſcēdere magis eaꝫ faciebat ꝑ cōtemplationē. iuxta illud Lu. x. Reuelaſti ea ꝑuulis. i. humilibus. Item eleuabat̃ in ſummā charitatē: qꝛ deo per hoc ſumma ⁊ maxia ꝓpīnq̄tate ꝓpinq̄ſſima extitit: vtpote q̄ ipſius filia mr̄ ⁊ ſoror ac ſponſa fuit. ⁊ ad hoc eleuabat̃ diuinus amor. iuxta illud Prouer. viij. Ego diligētes me diligo. Item eleuabat̃ ad ſummaꝫ dei familiaritatē: ⁊ illā faciebat caſtitas. iuxta illud Sap̄. vj. Incorruptio facit eſſe ꝓximū deo. Oēs aūt iſte ꝟtutes ꝑparabant ad hoc myſteriū ſuas potētias eleuādo habitualr̃ maxime ꝟtus humilitat̄. de qua loquēs Aug. in quodā ſmone ait. humilitas genuit nobis deū, i. generari fecit charitas eñ tanq̄ forma ⁊ vinculū ꝑfectionis fecit cōiunctionē actualr̃ ⁊ cōplementum. Unde de ipā dicit Hugo de ſcō victore ꝙ deum captiuū ⁊ ligatū de celo duxit in hunc mūdū. Hec Albertus. Dicunt aūt doctores ꝙ angelus ingreſſus eſt ad virginē orantē. ſuſpirantē ⁊ lachrymantē. Primo ingreſſus ad eaꝫ orantē: quia illa hora oꝛōni ardētiſſime inuigilabat. Unde Bern̄. ſup miſſus eſt inq̄t. Quo ingreſſus ī ſecreto cubiculo vbi clauſo ſuper ſe oſtio orabat p̄rem in abſcōdito. Si eñ cōceptio p̄curſoris fuit denūciata patri p̄occupato in ſacro officio, multo ꝓbabilius eſt ꝙ conceptio ſaluatoris fuit denūciata btē ꝟgini in oꝛōne ⁊ deuotione actualr̃ exiſtēti. ⁊ ꝓbatur dicto Auguſtini lib. iij. de mirabilibus ſacre ſcripture dicēt̄. Mater domini orans ꝟbo angeli annūciātis ſine vllo incredulitatis aut inobediētie obiecto cōſenſit. Ex q̄bus verbis accipit argumentum Fran. de mayro. vbi. ſ. ꝙ Gabriel āgelus

Angelꝰ mariā orantē inuenit

inuenit virginē beatiſſimā in deuota oꝛōne exiſtentē qn̄ eam ſalutauit. De cuiꝰ oꝛōne ad miſerēdum humano generi deū inclinante verificata fuit illa Ouidij ſn̄ia in ſ. de arte amādi di. Flectitur iratus voce rogante deus. Scd̄o ingreſſus eſt ad eam ſuſpirantē. Nā per primā ſanctificationeꝫ beata ꝟgo inflāmata fuit ad deſideriuꝫ incarnationis filij dei ⁊ ſalutis oīum electorum. Un̄ omnis virtus mētis ſue in id qd̄ poſtea in ea factum eſt toto conatu ferebatur. Ipſa eñ fuit felix clauſicula totiꝰ expectationis ⁊ deſiderij ⁊ poſtulationis aduentus boni Ieſu. in qua omnia deſideria ſanctoꝝ patrū precedētiū cōſummari ⁊ terminari videtur. ꝓpter qd̄ oīno eſt inexp̄ſſibile nobis illud feruidum deſideriū ⁊ oꝛōnis ꝟtuoſe ſuſpiriū quo ſuſpirabat ad deum vt filiū ſuū mittere dignaret̃ ad noſtrā aſſumēdam naturā. Nō credas aūt ꝙ ad ipm̄ recipiēdū in carne ſua ſe dignaꝫ reputaret: qꝛ grā ſcificatiōis que eā omni ꝟtute repleuit, ſic a ꝑncipio ipām mētē ꝟginis in omniū ꝟtutū radice. ſ. ſancta hūilitate ſtabiliuit ꝙ ſicut nulla poſt filiū creatura tātuꝫ aſcēdit in humilitat̄ ꝑfectiſſime recognitione: ita nec alicui pure creature datū eſt in via tantū guſtare nihilū eſſe, nec tantū ſe annihilare ſub volito maieſtat̄ diuine. propter qd̄ nō miruꝫ ſi oratio talis humilitat̄ nō ſolū penetrabat nubes: ſꝫ etiā oēs angelicas cohortes. ⁊ cōtinuo ſiſtebatur añ acceptabiliſſimū cōſiſtoriū ſciſſime trinitat̄. In ipſa ergo hora ſue annūciatiōis cum ſuſpirijs multis filiū dei ad incarnādum deprecabatur. Tertio ingreſſus eſt angelꝰ ad eā lachrymantē pre deuotiōe ⁊ pre dulcedine quā cōcipiebat cū cogitabat deū hominibus adeo fore ꝓpitiū ꝙ ꝓ eis carneꝫ aſſumeret. lachrymātē inſup pre cōpaſſione totius humani generis ſauciati ⁊ vulnerati ⁊ captiui ſub iugo angeli tenebrarum. O ſi vidiſſes ꝟginē pauloante aduentū angeli in hac oꝛōne feruida forte ⁊ cor tuum mollires dulcedine deuotionis. Erat q̄deꝫ ipſa vt puto in hac oꝛōne plus ſolito feruentiſſima mētali eleuationi intētiſſima ⁊ diligētiſſima ad perſcrutāda deuote myſteria incarnationis. Tūc humiliter corde deuoto plangētibus oculis ⁊ vultu ad celeſtia reuocato dicebat deo. O clemētiſſime dn̄e deus. rex regū. q̄ bonitate tua mundū creaſti de nihilo ⁊ poſt angelos hoīem ad tuaꝫ imaginē formatū dn̄m cōſtituiſti creaturarū vt tibi ſeruiret ⁊ te diligeret tibiq; in omnibus obtēperaret. miſerere ei iam ꝑdito ꝑ peccatū miſerere bonitate tua miſerere clemētia ⁊ charitate tua. aperi celos ⁊ deſcende, iam tot annoꝝ milia percurrerūt ⁊ ſancti p̄res ⁊ ꝓphete ⁊ patriarche ⁊ amici tui in tenebris habitāt expectātes lumen tuū. Ueni obſecro pater benigniſſime. veni ⁊ ne reſpicias peccata hoīuꝫ. deſcēde de celis verus deus. verū lumē. gaudiū. ſolatiū. dulcedo ⁊ cōſolatio afflictoꝝ. O ſi oculis ꝓprijs tam grāde myſteriū aſpicerē. O q̄ letarer cū deū in carne viderē. O quantū ſancti patres gaudiū ſuſciperēt. Rūpe moras creator optime ⁊ veni ad liberādū nos. Fac mihi hāc grām vt tue matris ancilla ⁊ pediſſequa efficiar. O ſi cernere poſſem añq̄ moriar illā bn̄dictā ꝟginē que pitura eſt meuꝫ ſaluatorē, ꝑfecto illius pedibꝰ ꝓuoluta eiꝰ me ſeruā facerē ⁊ illiꝰ ſemꝑ mādatis obtēperarē. In his deuotiſſimis ſuſpirijs ⁊ lachrymoſis oꝛōnibꝰ occupatā reperit angelus ꝟginē immaculatā quā dulciter ſalutauit. ⁊ iocūdiſſimo vultu ac ſuauiſſima voce illi dixit. O Maria omni grā dei pleniſſima. O ꝟgo ſup oēs alias bn̄dicta. O puella, dei eterni cōiugio deputata. ſi videre appetis ꝟginē dei filiū paritura aſpice teipaꝫ. Si deſideras creatorē incarnari. prepara deuote habitaculuꝫ ſacratiſſimi vteri tui. Si optas ſaluatorē de celo deſcēdere cōſenſum p̄be ⁊ cōcipietur ex te. Te eñ in ſpōſaꝫ ſuā pater eternꝰ elegit, te filiꝰ in matrē ſuaꝫ ante ſecula deputauit. Te ſpūſſanctus ſup oēs ꝟgines adamauit. Gaude igit̃ ⁊ letare. qꝛ rex regū ⁊ dn̄s dn̄antiū atq; imperator angeloꝝ naſcetur ex te.

Inuēit eā angelus deſiderio ſuſpirātē.

Inuēit eaꝫ pre deuotione lachrymātem

Pars. iij. huiꝰ ſmōis q̄ dꝛ collocutiōis.

v

Et inq̄t euāgeliū Lu. j. beata virgo audita angelica ſalutatiōe: turbata eſt in ſmone eiꝰ: ⁊ cogitabat qualis eēt iſta ſalutatio. Ubi apparet laus ꝟginis in auditu. in affectu. ⁊ in cogitatu. In auditu eñ laudatur modeſtia: qꝛ audit ⁊ tacet. In affectu verecundia. vn̄ turbata eſt. In cogitatu ꝟo prudentia: quia cogitabat qualis eſſet iſta ſalutatio. Turbata eſt aūt vt ait Nicolaus de lyra ſuper Lu. ⁊ Fran. de mayr. in. iij. di. iiij. non de viſione angeli qm̄ ſepe angelos videre cōſueuerat. ſꝫ quia nūq̄ talia loquētes audierat. ob nouitatē igitur locutionis admirari compulſa fuit.

Maria q̄re turbata

Fuit ergo turbatio nõ impatiẽtie:ſed ad⸗
miratiõis.pudoris ac timoris.eſt igit̃ tur⸗
bata.i.verecundata.Angelus eñ vt ſupra
dictũ eſt.ei apparuit in forma pulcherrimi
iuuenis.nõ in etate ſenili.q2 illa etas dicit
vetuſtatẽ ⁊ defectũ in ꝟtute ⁊ ſenſu.non in
etate puerili.q2 licʒ illa etas dicat nouitatẽ
tñ etiã oſtẽdit imperfectionẽ.⁊ ideo decuit
⁊ cõueniẽs fuit vt appareret in etate iuue⸗
nili.q2 hec etas dicit nouitatẽ ⁊ ꝑfectionẽ.
⁊ ille angelꝰ nũciare venerat eũ q̃ erat nouꝰ
quantũ ad humanitatẽ.⁊ ꝑfectus quãtum
ad diuinitatẽ.Beata igitur virgo Maria
illum iuuenẽ pulcherrimũ videns ⁊ nõduʒ
eũ angelum eſſe cognoſcẽs ⁊ ſe ſolam cum
eo in thalamo inueniẽs.fuit turbata id eſt
nimium verecũdata.Vñ Hiero.ad Euſto.
ait.Tante puritatis Maria extitit vt eſſe
mater dei mereref.Ad quam cum Gabriel
in viri ſpẽ deſcẽdiſſet cõſternata ac perter⸗
rita rñdere nõ potuit.Nũꝙ̃ eñ a viro ali⸗
quo fuerat ſalutata.⁊ Amb.ſuꝑ Lu.dicit.
Trepidare quidẽ ꝟginis eſt ⁊ ad oẽs viro
rũ ingreſſus pauere ac oẽs eoꝝ affatꝰ vere⸗
ri.Diſcãt ergo mulieres ꝓpoſituʒ pudoris
imitari.Maria pauet angelica ſalutatio⸗
ne.Scðo turbata fuit.i.expauefacta.An⸗
gelus quippe cũ lumine ⁊ cũ candida ⁊ lu⸗
minoſa veſte ſibi apparuit.vt ŝ.diximus.⁊
Quare ãgelus in veſte fulgida appͥuit. ideo ex tali fulgore expauefacta fuit. Non
eñ venit angelus in veſte nigra:ſed fulgi⸗
da ⁊ cãdida.qð quidẽ cõueniebat multipli
ci rõne.vt ꝓbat Alber.vbi.ŝ.c.xxvij. Pri⸗
mo rõne annũciãtis.q2 cãdor veſtimẽti de⸗
ſignabat fulgorẽ ⁊ claritatẽ atq3 innocen⸗
tiã angeli.Scðo rõne annũciati.q2 annun
ciabatur ille qui eſt cãdor lucis eterne⁊ ſpe
culum ſine macula.Sap̃.vij. Et aſſumpſit
primitias noſtre maſſe cũ immunitate cul
pe ⁊ ſic in omnimoda puritate ⁊ claritate.
Tertio rõne illius cui fiebat annunciatio q̃
fuit tota candida.quia ab omni pctõ peni⸗
tus aliena. Quarto rõne modi ꝓcedẽdi in
hac incarnatiõe.q2 fuit ſine corruptiõe ⁊ ſi
ne diminutione:⁊ ſine mixtiõe. ſicut lux ꝓ
cedit de luce.Cũ ergo conceptus iſte fuerit
puriſſimus:⁊ puriſſima fuerint oĩa que cõ
currerũt in hac incarnatiõe cõgruebat an⸗
K gelũ venire in clara veſte. Beata igit̃ vir
go videns angelum venire cum tanta cla⸗
ritate ⁊ cuʒ tam fulgida veſte fuit turbata
i.expauefacta.Vñ canit eccl'ia. Et expauit
Maria virgo de lumine. Tertio fuit turbata.i.
nimis admirata.⁊ hoc maxime de duobꝰ. fuit admirata de duobus
Primo de eo ꝙ angelus in forma huma⸗
na oſtio clauſo intrauit ad eã.Vñ Ber.vbi
ŝ.ait.Nõ eſt ſuſpicãdum ꝙ angelus aper⸗
tum inuenerit ꝟginis oſtiuʒ.cui nimirum
erat in ꝓpoſito frequẽtias hoĩum fugere.
⁊ colloquia vitare.ne vel orantis ſilentium
turbaref.vel continẽtis caſtitas tẽtaretur
clauſerat itaq3 etiã illa hora ſuꝑ ſe habita⸗
culuʒ ſuũ prudẽtiſſima ꝟgo:ſed hominibꝰ
nõ angelis.ꝓinde ⁊ ſi potuit ad eã intrare
angelus:nulli tñ hominum facilis patebat
ingreſſus.Intrauit ergo angelus nec fuit
illi difficile ꝑ oſtiolum clauſum abdita ꝟgi
nis penetrare.cui vtiq3 ex nature ſue ſubti
litate quodlibet corpus quãtũcunq3 ſolidũ
⁊ ſpiſſum peruium eſt ac facile penetrare.
L Scðo admirata fuit de eo ꝙ tam nouã
⁊ inauditã ſalutationẽ ſibi fecit.ꝙ.ſ.deꝰ de
beret eſſe ſecũ nõ tm̃ in mẽte per grãm:ſed
etiã in ventre per ſuſceptã humanã natu⸗
ram.Vñ Petrus rauẽ.in quodã ſermõe
ait.Quãuis motu blãdo:affectu pio.ꝟgi⸗
nem ſibi in matrẽ:famulãq3 ſibi ꝟteret in
parentẽ.viſcera tñ eius turbata ſunt:ipſa
q3 tremefacta humana cõditio:cũ eius con
ditor deus quẽ tota creatura nõ capit:to⸗
tuʒ intra pectus ꝟginis ſe recepit. Nam vt
angelum vidit:mens eius cõtremuit:cum
eiꝰ ingreſſu deitatẽ ſenſit ingreſſuʒ.hec ille.
Unde ſi Salomon debẽs edificare deo tẽ⸗
plum dicebat.ij.Paral.vj.Quis ego ſuʒ vt
edificẽ ei domũ dignã?Si eñ celi celoꝝ ca⸗
pere eum nequeunt: quantus ego ſum vt
edificem ei domum? Multo magis de⸗
bebat hoc dicere beata virgo que debebat
deum nõ in templo materiali: ſed in vtero
ſuo recipere.⁊ ideo fuit de hoc in magna ad
miratione. Frãciſcus autem de mayro. M
in.iij.diſt.iiij.dicit.ꝙ virgo ſanctiſſima in
hac ſua turbatione cogitabat myſteriũ in⸗
carnationis.ꝟbi qð ſibi in ſalutatiõe extitit
reuelatum.ſed nõ modus erat ſibi expſſus
ſ.ꝙ ꝟgo pareret.⁊ ideo timebat ne hoc eẽt
vel fieret cum virginitatis diminutiõe.Vñ
ſubdif i euãgelio ꝑdicto.Et cogitabat q̃lis
eſſet iſta ſalutatio. Circa quattuor autẽ Cogitatio marie erat circa q̃ttuor.
eius cogitatio verſabatur. Primo circa ſa⸗
lutantis qualitatẽ.ſ.vtrũ eſſet bonus nun
cius vel nõ.Sciebat enim ꝙ diabolus ſepe
ſe trãſfigurat in angeluʒ lucis.c.licet.de re
gularibus.⁊.xxvj.q.v.c.nimirum. ⁊.xxix.
q.j.§.j.⁊.ij.ad Coꝝ.xj.Sed per dei reuela⸗

tionem ſtatim cognouit ꝙ erat bonus an⸗
gelus ⁊ dei ſpãlis nũcius.vt ait Ber.ſuper
miſſus eſt.In hoc aũt obſeruauit beata vir
go illud Cathonis cõſilium di.Qð tibi ſu⸗
ſpectũ eſt cõfeſtim diſcute quid ſit.Nãq3 ſo
lent primo que ſunt neglecta nocere.Secũ
do eius cogitatio verſabat̃ circa ſalutatio⸗
nis nouitatẽ:quia a ſeculo nõ eſt auditum
ꝙ aliqua femina ab angelo ſit vocata gra⸗
tia plena:vel bñdicta.⁊ ideo talis nouitas
verboꝝ quodãmodo eam turbauit ⁊ in ad⸗
miratione duxit.Unde Petrus rauẽ.vbi
ŝ.ait.venerat angelus in ſpecie blãdus in
ſermone terribilis.humana preferẽs.diui
na repromittẽs.vnde ⁊ virginẽ quam leui
ter ſollicitauit viſus.turbauit auditus. Et
Aug.in ſermone de annũciatione inquit.
poſt illius bñdictionis preſagiũ terref vir
go nouitate verboꝝ. Tertio ſua cogitatio
verſabatur circa ſuaʒ indignitatẽ.quia in⸗
dignã ſe reputabat tali viſione ⁊ ſalutatio
ne.Unde Ber.vbi.ŝ.ait.Nimirũ indignaʒ
ſe angelica ſalutatiõe reputabat:⁊ forſitan
in mente talia meditãdo reuoluebat. vnde
hoc mihi vt veniat ad me ſic ſalutãdam an
gelus dñi. Quarto eius cogitatio ꝟſaba⸗
tur circa dei bonitatẽ que tanta erat ꝙ per
ipſam humanũ genus ſaluare ⁊ redimere
diſponebat.vnde illi inquit Ber.vbi.ŝ.In
uenisti quod ante te inuenire nemo potuit
gratiam.ſ.apud deum:dei ⁊ hominũ pacẽ
mortis deſtructionẽ:⁊ vite reparationem.
⁊ Hierõ.in ſermone ad Euſto.ait.hec eſt
que dedit angelis gloriam:deum terris:fi
nem vitijs:vite ordineʒ ⁊ moribus diſcipli
nam.Iſta igitur quattuor in corde ſuo re⸗
uoluẽs noluit ſtatim reſpõdere.ſed cogita
bat qualis eſſet iſta ſalutatio. ſeruãs illud
cõſiliũ poete dicẽtis.In reſpõdendo nunꝙ̃
celer eſſe memẽto.vñ Petrus rauẽ.vbi.ŝ.
inquit.Cito nãq3 rñdere fatuitatis eſt hu⸗
mane.cogitatio ꝟo ponderis eſt maximi et
iudicij prematuri.⁊ Ber.vbi.ŝ.ait. Turba
ta eſt ſed nõ ꝑturbata.ꝙ ergo turbata eſt
fuit verecundie ꝟginalis.ꝙ non ꝑturbata
fortitudinis.ꝙ tacuit ⁊ cogitauit prudẽtie.
Turbatꝰ ſum inquit ꝓpheta ⁊ nõ ſum locu
tus.Cogitaui dies antiquos.Sic btã vir⸗
go turbata eſt.⁊ nõ eſt locuta.ſed cogitauit
qualis eſſet iſta ſalutatio.Ideo ſequitur in
euangelio ꝑdicto angelica cõfortatio.Naʒ
dixit.ne timeas maria.ſ.de ſalutatione in⸗
ſolita.cuius cauſa ſubditur.Inueniſti eniʒ
gratiã apud deum.ſ.nõ ſolum ꝓ te:ſed pro
toto humano genere. In hoc aũt cogno N
ſcitur angelus bonus a malo ꝙ angelꝰ bo⸗ Differentia angelus boni a malo.
nus qñ apparet in ꝑncipio terret.in medio
cõfortat.in fine ꝟo letificat.Iõ iſte ange⸗
lus ꝟginẽ bñdictam in ꝑncipio terruit qñ
ipſa turbata fuit.In medio cõfortauit qñ
dixit.ne timeas maria ⁊c.In fine ꝟo letifi
cauit:qñ eã dei filio grauidam reliquit. An
gelus ꝟo malus qñ in angelũ lucis ſe trãſfi
gurat. Primo delectat.In medio diuerſis
tẽtationibus multũ conturbat.In fine ꝟo
multũ cõtriſtat.Iſte ergo angelus cogno⸗
ſcẽs ꝙ cogitatio ꝟginis ꝟſabatur circa q̃t
tuor ꝑdicta.at illa reſpõdit. Primo ad q̃li
tatem ſalutãtis duʒ ait.Ne timeas maria.
ſuper quo dicit Ber.Ne timeas maria.ni⸗
hil hic doli vel fallacie.Nullas hic inſidias
ſuſpiceris.nõ ſum hõ:ſed ſpũs.nõ angelus
ſathane:ſed dei nũcius.Scðo reſpõdit ad
ſalutationis nouitateʒ dum ait. Inueniſti
gratiã apud deum.vbi Petrus rauẽ.Ti⸗
met ſiquidem nõ qui inuenit:ſed qui per⸗
dit.Quid ergo timet que ſecuritateʒ parit.
rerum cauſam.gaudium ſeculorum:timor
nõ eſt vbi diuinum eſt negociũ non huma⸗
num.quid timet maria cui iudex eſt cauſa.
aſſertor integritas.teſtis mundicia? Ter⸗
tio reſpõdet ad reputationẽ indignitatẽ ſue
dum ait. Ecce concipies in vtero ⁊ paries
filium ⁊c.quaſi dicat.que cõcipis dei filiuʒ
digna ꝓculdubio es videre angeluʒ que es
electa mater dei digna es ſalutari a nũcio
dei.Vñ Ber.vbi.ŝ.ait beate ꝟgini in perſo
na angeli.Ne timeas Maria. O ſi ſcires
quãtum tua humilitas altiſſimo placeat.
quãtaq3 tibi apud ipſum ſublimitas maneat
at angelico te indignaʒ nec eloquio nec ob⸗
ſequio indicares.nõ mireris Maria:ꝙ an
gelus ad te venit.nam ⁊ maior angelo in
te venit.nõ mireris angelum dñicum.naʒ
⁊ dñs angeloruʒ eſt tecum.poſtremo quid
niſi angelum videas cum iam angelice vi⸗
uas.Cur autem indebitaʒ tibi dixeris gra
tiam angeloꝝ que inueniſti gratiam apud
deum?Quantum ꝟo ad quartã cogitatio
nem de bonitate diuina qua per eam mun⸗
dum ſaluare diſpoſuerat:Reſpõdet ange⸗
lus approbando eaʒ dicẽs.Vocabis nomẽ
eius Ieſum.vbi Bern.ait.Ieſus hebraice.
latine ſaluator dicitur.hoc eſt nomẽ qð de⸗
dit cecis viſum.ſurdis auditum.claudis
greſſum:ſermonem mutis.vitaʒ mortuis.

lotāqꝫ diaboli ꝑtātes de obſeſſis corpibus effugauit. Subdidit aūt angelꝰ ad maiorē ꝟginis cōfortationē. hic erit magnꝰ ⁊ filiꝰ altiſſimi vocabit̄ ⁊c. Ubi notādū ꝙ xp̄s dr̄ magnus. ⁊ maior angeloꝝ. reſpectu diuinitatꝪ. ſm̄ illud ad Heb. j. Tanto melior angelis effectꝰ. q̄nto differētius ꝑ illis nomē hereditauit. dr̄ q̄ꝫ minor angeloꝝ cōſiderata humanitate eiꝰ in ſe ſine diuinitate. ⁊ ita intelligit̄ illud ps̄. viij. Si referat̄ ad xp̄m minuiſti eū paulominus ab angelis. Hec aūt audiēs Maria ab angelo: R̄ndit vt hr̄ Lu. j. Quō fiet iſtud q̄m virū non cognoſco. i. nō cognoſcere ꝓpono. Ubi notādū ꝙ inter angelū ⁊ ꝟginē g̃lioſam quaſi quidā dialogus fuit factꝰ. ⁊ ſm̄ quoſdā cepit a media nocte ⁊ durauit vſqꝫ ad aurorā. ſm̄ alios autē incepit ab aurora ⁊ durauit vſqꝫ ad ortū ſolis. Alij aūt vt ſupra diximꝰ dicūt ꝙ incepit in ſero ⁊ ꝑdurauit vſqꝫ ad horā matutinā. Naꝫ ꝟgo angelū interrogauit requirēs de mō. angelus ꝟo expoſuit. Deinde ꝟgo cōſenſum ꝓbuit: ⁊ cōſentiēs vt ſic fieret rogauit. Primo igit̄ interrogauit ⁊ modū queſiuit dicēs. quō fiet iſtud ⁊c. vbi Petrus rauen̄. ait. Interrogauit Zacharias angelū. ⁊ punitus fuit. Interrogauit Maria ⁊ laudata fuit. erat em̄ interrogationū diuerſitas. ⁊ cā per diuerſa. hec cōtra naturā credidit. Ille ꝓ natura dubitauit. hec integre rei ordineꝫ queſiuit. Ille qđ deꝰ iubebat fieri nō poſſe putauit. hec ad fidem ſine exēplo ꝓcucurrit. Ille impellētibus exēplis ad fidem nō acceſſit. Ꝭ mirabatur de partu ꝟginali. ille de cōceptu dubitabat cōiugali: ⁊ ſic p̄tꝫ ꝙ ꝟgo nō dubitauit de facto. ſed tm̄ queſiuit de mō. vn̄ Ber. vbi ſ. ait. Nō dubitat ꝟgo de facto: ſꝫ modum querit ⁊ ordinē. nō em̄ querit an fiat ſꝫ quō fiat. Et Amb. ſuper Luc. dicit. Nō de effectu ꝟgo dubitauit: ſed accōmodauit affectū ⁊ ſpopondit obſequiū. Neqꝫ em̄ nō credere angelo maria debuit neqꝫ tam temere vſurpare diuina. vn̄ dixit. Quō fiet iſtud? Temperatior eſt iſta r̄nſio q̄ ꝟba ſacerdotis. ſꝫ ait. Quō fiet iſtud? Ille r̄ndit. Un̄ hoc ſciā? Negat ille ſe credere. ⁊ quaſi fidei adhuc alium querit auctorē. Iſta ſe facere ꝓfitetur. nec dubitat eſſe faciēdum qđ quomodo fiat inquirit. legerat eniꝫ Maria. Ecce ꝟgo cōcipiet ⁊ pariet filium. ideo credidit futurū. ſed quō fieret ante nō legerat. Non em̄ quemadmodū fieret vel ꝓphete tanto fuerat reuelatuꝫ. Tantū enim myſteriū nō hoīs fuit: ſed angeli ore ꝓmendū. hec ille.

Quare Zacharias interrogās punitꝰ fuit et non Maria

Sciēdum eſt auteꝫ ꝙ tribus modis pōt aliqua mulier filiū generare. aut ſpūaliter ſicut fit in baptiſmo vel in cōuerſione ad fidem. iuxta illud. j. Cor. iiij. In xp̄o ieſu per euangeliū ego vos genui. Aut naturaliter ſ. de viro vt fit cōiter. aut ſupnaturaliter. ſ. operatione ſpūſſancti ſine viro. Dixit ergo beata ꝟgo. Quō fiet iſtud angele dei. i. quō intelligis tu ꝙ iſtum filium debeā generare? Si dicis ꝙ ſpūaliter. quia. ſ. erit meꝰ filius ſpūalis. magnū quidē erit talē filium ſpūalem habere: ſed tn̄ nihil ad me pertinebit. quia de mea ſubſtātia nihil habebit. Si ꝟo intelligis ꝙ naturaliter generabo: ⁊ ꝙ voluntas dei ſit ꝙ de Joſeph ſponſo meo ipſum debeam generare: gaudebo quidem de tam nobili ꝓle. ſed tn̄ dolebo deperdita ꝟginitate. Si auteꝫ intelligis ꝙ ſupernaturaliter ⁊ diuina ꝟtute generabo: gaudebo quidē de prole tam magnifica ⁊ de ꝟginitate cōſeruata. Un̄ Ber. ſuper miſſus eſt ait in perſona ꝟginis. Cum dn̄s teſtis conſciētie mee ſciat votum eſſe ancille ſue virū nō cognoſcere: qua lege quo ordine ſibi placebit vt illud faciam? Si me oportuerit frāgere votum: vt talem pariā filium ⁊ gaudebo de filio: ⁊ dolebo de ꝓpoſito. Fiat aūt volūtas eius. Si aūt ꝙ ꝟgo cōcipiā ⁊ ꝟgo pariam: ꝙ vtiqꝫ ſi ſibi placuerit impoſſibile ei nō erit. tūc ſciam vere ꝙ reſpexit humilitatem ancille ſue.

Mulier tribꝰ modis filiū generat

Scđo angelus modum ſibi expoſuit ꝙ ſcꝫ nō ſpūaliter. nō naturaliter: ſed ſupernaturaliter ⁊ mirabiliter filium generaret dicēs. Spūſſanctꝰ ſuperueniet in te. hoc eſt nō concipies de humano ſemine: ſed myſtico ſpiramine. quia ſpūſſanctus in te deſcendet: ⁊ de tua carne virginea accipiet. ⁊ corpus xp̄i ſua virtute perficiet. Et q̄m ꝟgo poſſet dicere. quomō ipſa cum ſit pura creatura: poſſet diuinam lucē que eſt inacceſſibilis ſuſtinere. Angelus ſubiūxit. Et virtus altiſſimi obumbrabit tibi. Deus quidē eſt ignis inextinguibilis. Heb. xij. Deus noſter ignis cōſumēs eſt: ⁊ lux inacceſſibilis. j. Thimo. vj. Lucem habitat inacceſſibilē. Ea etiā dulcedo ineffabilis. Eccī. xxiiij. Spūs meus ſuper mel dulcis ⁊c. habendo ergo beata ꝟgo deuꝫ in vtero habuit diuinū ignem: diuinā lucem: ⁊ diuinam dulcedinē. Si igit̄ caro tactum modici carbonis non poteſt ſuſtinere. Si oculus ſolem nō pōt reſpicere. Si palatuꝫ mel dulciſſimū nō pōt ferre quō pura creatura poſſet pati tantū caminū diuinitatis: poſſet reſpicere in ſolem tam infinite claritatis. poſſet ſuſtinere ſuauitatē tam infinite dulcedinis? ꝓculdubio nō potuiſſet niſi virtus altiſſimi ſibi obūbraſſet. Et iō dixit angelus. ⁊ ꝟtus altiſſimi obumbrabit tibi. ignis enim inextinguibilis ⁊ diuinus ſe ſibi obūbrauit q̄n inter ſe ⁊ aīam ꝟginis corpꝰ aſſumptū poſuit: ⁊ ſic tantū ardorē ſuſtinere potuit.

Angelꝰ exponit moduꝫ conceptionis

Tūc Maria humiliter conſenſit dicēs. Ecce ancilla dn̄i. Nō em̄ filius dei in ipām veniſſet niſi cōſenſum ꝓbuiſſet. inuito em̄ bn̄ficiū nō cōfertur. l. inuito. ff. de reg. iu. Nō eſt aūt credendū ꝙ ꝟba predicta ita nude ꝓtulerit: ſed ꝙ ipſa genuflexa oculiſqꝫ ⁊ manibus ad celuꝫ leuatis ac pre nimio gaudio lachrymas cōtinere non valens: cū magno cordis deſiderio exclamauit. Ecce ancilla dn̄i ⁊c. Iſtud aūt aduerbiū ecce aliq̄n facit demonſtrationē ad oculuꝫ: ſicut. j. Joh. j. Ecce agnus dei. Aliq̄n ad intellectum ſicut ibi Eſa. vij. Ecce virgo concipiet ⁊c. Non enim fiebat demonſtratio ad oculum: quia ꝟgo beata nōdum erat nata ſed fiebat demōſtratio ad intellectū. Aliq̄n ꝟo demōſtrat affectum: ſicut habet̄ Johā. x. cum iudei dixerūt de xp̄o q̄n ſuper lazaꝝ lachrymatus eſt. Ecce quō amabat euꝫ. q̄n igitur virgo dixit. Ecce ancilla dn̄i pōt eſſe demōſtratio ad oculum: vt ſit ſenſus. Ecce p̄ſens eſt prompta ⁊ parata ancilla dn̄i ad obediendum. Et pōt fieri demōſtratio ad intellectum tanq̄ ſi dicat virgo ad angelū. Queſiui a te modum cōcipiendi ⁊ expoſuiſti. Et ecce ancilla dn̄i: modum ipſum intellexi. ꝙ ſcꝫ nō naturaliter ſed ſupnaturaliter cōcipere debeam. Poteſt etiā demōſtrare affectum: vt ſit ſenſus. Ecce ancilla dn̄i. Offert deo ſuo ſenſus. deſideriū ⁊ affectū. Et ideo ipſe meū affectum cōpleat per effectum. vltimo modo orauit vt ſibi ſic veniat vt angelus dixerat. cum ait. Fiat mihi ſm̄ verbū tuum. Iſtud ſignatum eſt Joſue. xv. vbi dr̄ ꝙ Axa filia Caleph ſedens in aſino dixit patri ſuo. Pater terram arentē ⁊ auſtralem dediſti mihi da mihi irriguaꝫ. deditqꝫ ei irriguū ſuperius: ⁊ irriguū inferiꝰ. Axa ſedēs in aſino eſt virgo maria que dominabatur corpori ſuo: que habuit terram arentem: id eſt carnē ab omni humore concupiſcentie exiccatam. terrā quoqꝫ auſtralē i. animā afflatu ſpūſſancti inflammataꝫ: et tn̄ petijt irriguum ſuperius ⁊ irriguum inferius quādo dixit. Fiat mihi ſm̄ ꝟbū tuū. Nihil enim ſuperius diuinitate. nihil inferius mortali carne. Tunc igitur irriguum ſuperius ⁊ inferius habuit q̄n in eius vtero verbum caro factuꝫ fuit. vt. ſ. nobis gr̄am ſuā daret in preſenti ſeculo ⁊ vitā eternā in futuro. Amen.

Ecce q̄d demonſtrat

De eadem filij dei incarnatiōe ex ꝟgine. Sermo quartus.

v Irtus altiſſimi

obumbrabit tibi. Lu. j. Beatus Auguſtinus in quodam ſermone alloquēs glorioſam ꝟgineꝫ mariā inq̄t. Dic mihi iā queſo ſancti ſanctoꝝ mater ⁊c. vide. ſ. in quarta parte huius operis. ſmone. iiij. parte. ij. in fi. Etiā dicit in ſermone annūciationis. Audite fratres Mariā nobiſcum loquentē. carne abſentē. ſpiritu preſentē. vultū auertentē a collocutione verecundia ꝟginitatis ⁊ indicantē quomō mater effecta ſit creatoris. Inquit ergo Maria. In domo mea erā puella iudea de dauid regis ſtirpe generata. adulta ſum ⁊ deſponſata: deſpōſata ſum cōiugi: ⁊ placui alteri. nō interuenīēte adulterio: ſed interueniēte ſpūſancto. deſpōſata ſum homini iudeo: ⁊ placui altiſſimo. deſponſauit me vir iudeus ⁊ amauit me Jeſus deus. ignorauit Joſeph ſponſus meus ꝙ me adamaſſet deus meꝰ. ⁊ putauit ꝙ de adulterio intumuiſſet vēter meus. ꝟtus autem altiſſimi obūbrauit mihi. vt dicūt ꝟba propoſita. Super quibus duas tm̄ conſiderationes faciemus.

Prima dubitationis appellabit̄.

Scđa ꝟo fructificationis.

Pars prima huius ſermonis que dr̄ dubitationis.

p Ro expeditione prime partis mouetur vna dubitatio. ſ. vtrū ſi adaꝫ nō peccaſſet filius dei incarnatus fuiſſet? Ad quā reſpōdet beatus Thom̄. in iij. ſcripto. di. j. ar. iij. ⁊ in. iij. parte ſum. q. j. ar. iij. cum ſuis ſequacibus: dicēs ꝙ non. Et hoc ꝓbatur primo rationibꝰ. ſcđo autoritatibus. Prima ratio dr̄ diuine ſapientie ſic. Diuina ſapiētia in omnibꝰ modum congruū ⁊ ordinē debitū adinuenit. vnde quia hō deſerto deo ad corpalia reuerſus lapſus

Si adā non peccaſſet vtrum xp̄s incarnatꝰ fuiſſet

fuerat.iõ cõueniens fuit vt de⁹ carne aſſum
pta:etiã corporalia ſalutis remedia homi⸗
ni adhiberet.Quapropter Auguſtinus ſu
per Johem ait,Caro te excecauerat: caro
te ſanat.qm̄ ſic venit xp̄s vt de carne vitaʒ
carnis extingueret.Scd̄o idē ꝓbatur rōne
diuie miſcdie ſic.Deus ex miſericordia ſua
ꝑmittit peccata fieri:vt ex eis eliciat mai⁹
bonū.nam vbi abundauit iniquitas:ſuper
abundauit ⁊ gr̄a,vt dicit apl's ad Romā.v.
Et qꝛ eſſe potuit aliquid maius humana
natura ⁊ p̄cipue vnio humane nature ⁊ di
uine in ꝑſona xp̄i,ideo diuina miſcdia cul⸗
pā in homine permiſit eſſe:ꝓpter illud bo
num maximū inde eliciendum.vel propter
vnionē diuine nature ⁊ humane in xp̄o.ꝓ⸗
pter qd̄ Greg.in bn̄dictiõe cerei paſchalis
inquit.O felix culpa que talē ac tantū me⸗
T ruit habere redēptorē. Tertio idē ꝓbat
rōne diuine prudentie ſic.Predeſtinatio ⁊
ꝓuidentia dei ⁊ quantū ad factū ⁊ quantū
ad modū falli nō pōt:ſicut nec p̄ſciētia dei
q̄ futuroꝝ eſt.Et iō ſicut deus p̄deſtinauit
ſalutē alicuius hois ꝑ orōnes aliquoꝝ im
plendā:ita p̄deſtinauit opus incarnatiōis
in remediū humani peccati.Preterea auto
ritatib⁹ idem ꝓbatur.Nā hoc affirmat Au
guſtinus ſuꝑ illud Mat.j. Ipſe enīʒ ſaluū
faciet ppl'm ſuū a peccat̄ eoꝝ dicēs.Si hō
nō peccaſſet:vgo nō peperiſſet.⁊ iteruʒ ex⸗
ponēs illud Matt.viij. Uenit filius homi
nis querere ⁊ ſaluum facere qd̄ perierat.
Dicit enī Aug.in lib.de vbis apoſtoli.ſi ho
mo nō peccaſſet:filius hominis nō veniſſet
ſ.in carnē.Item ſuper illud.j.ad Thimo.j.
Xp̄s ieſus venit in hunc mūdum peccato⸗
res ſaluos facere.ait idem Augu.Nulla cā
fuit veniendi xp̄o dn̄o:niſi pctōres ſaluos
facere.tolle vulnera.tolle morbos.⁊ nulla
erit cauſa medicine.Cum ergo remota cau
ſa remoueat̄ effectus.c.cum infirmitas.de
peni.⁊ re.c.cum ceſſante.de appel.cum ſi⸗
milibus.vt etiā ait phs.ij.phi.videtur dicē
dum ꝙ ſi peccatū nō fuiſſet:filius dei car⸗
V nem nō aſſumpſiſſet. Hoc etiaʒ ꝓbatur
autoritate Grego.quā in miſſa recitat ec⸗
cleſia dicēs.Nihil nobis naſci profuit:niſi
redimi ꝓfuiſſet:ſed redemptio nō fuiſſet ſi
ſeruitus peccati nō extitiſſet.ergo ſi pctm̄
nō fuiſſet:filius dei tēporaliter natus non
eſſet.Aug.quoqʒ in quadā oratiõe ad bea⸗
tam vginē ait,vt quid enī neſcia peccati ꝑ
peccatorib⁹ pareres.ſi deeſſet qui peccaſſet:
aut quid mater fieres ſaluatoris:ſi nulla
eſſet indigētia ſalutis.Et Leo papa in ſer⸗
mone de trinitate ſic dicit.ſi enī hō ad ima
ginē ⁊ ſimilitudinē dei factus in ſuo hono⸗
re mãſiſſet.creator mūdi creatura nō fieret
neqʒ eternus tēporalitatē ſubiret: ⁊ equa⸗
lis deo patri filius formā ſerui nō aſſume⸗
ret.Ambro.etiā ſuper Lucam ſic inquit.Il
le iuſtus venit ad peccatores:vt ex peccato
ribus faceret iuſtos.pius venit ad impios
vt nos faceret pios.humilis venit ad ſuꝑ⸗
bos:vt ex ſuꝑbis faceret humiles.Et Ber.
in ſermone ad milites ait.Uenit medicus
ad egrotos:redēptor ad vēditos:ad erran
tes via.ad mortuos vita.hec ille.Ex quib⁹
omnib⁹ rationibus ⁊ autoritatibus videtur
ꝓbari ⁊ cōcludi ꝙ xp̄s nō fuiſſet incarnat⁹
ſi homo nō peccaſſet. Sed his argumen
tis nō obſtātibus.Credo ꝙ ſit vera opinio
Alexādri de ales in.iij.parte ſum.in tract.
de incarnatione xp̄i.⁊ Scotus in.iij.diſt.
vij.q.iij.dubio.j.⁊ Petri de aquila eadem
di.⁊ Rich.in.iij.diſt.j.arti.ij.q.iiij.⁊ ſan⸗
cti Bona.ac Fran.de may.ac Alexādri lō
bardi in eadem diſt.ſcʒ ꝙ etiā ſi homo nō
peccaſſet dei filius īcarnatus fuiſſet:ſʒ car
nem paſſibilē ⁊ mortalem nullo modo aſ⸗
ſumpſiſſet.⁊ hoc ꝓbatur multis rōnibus.
Primo ratione ſimilationis:ſic ſm ſniam
autoris in lib.ſex principioꝝ.Tāto vnum⸗
quodqʒ ꝑfectius eſt:quāto magis aſſimu⸗
latur ſuo principio.Cū ergo vt habet̄ Deu
tero.xxxij.dei ꝑfecta ſunt opera.ſequit̄ ꝙ
deus qui creauit mundum.vt dr̄ Gen.j.⁊
Eccl'i.xviij.vbi ſcriptū eſt.qui viuit in eter
num:creauit omnia ſimul.Ut ipſas res in
quātum capacitas earū attingebat perfe⸗
ctas faceret:voluit in eis ponere ſimilitu⸗
dinē ſuā.Unde bonitas diuina in creando
mūdum poſuit ſimilitudinē ſuā in eo ꝙ fe⸗
cit eum bonū.⁊ magnitudo in eo ꝙ fecit eū
magnū.⁊ eternitas in eo ꝙ fecit eum dura
bilē.⁊ ſic de ſingulis.quia ſm phm̄.ij.phi.
⁊.v.metaph.Omnis effectus naturaliter
aſſimilatur ſue cauſe.Tūc ſic arguit̄.Om
ne illud ꝑ quod dignitates diuine melius ⁊
perfectius oſtēdunt ꝑfectiones ſuas ⁊ ſimi
litudines.⁊ quietātur in mūdo deuʒ facere
cōgruum fuit.Cum iſte ſit nobilior finis ꝑ
quē mūdus vel aliqua creatura ſit creata:
Ad hoc enī deus creauit mundum vt in eo
oſtēderet ſeipm̄ ⁊ operationē ſuā intrinſe⸗
cam.ſed ſi natura humana eſt aſſumpta a
diuina in vniõe ſuppoſiti ⁊ ꝑſone.que qdē
perſona ſit verus deus ⁊ hō:oēs diuine di⸗

X Si homo non peccaſſʒ xp̄s carnē paſſibileʒ nō aſſumpſiſſet

gnitates habent ꝑfecte ſuas ſimilitudines
in hoc oꝑe.quia bonitas diuina nō pōt me
lius opus facere de creatura.nec magnitu⸗
do magis bonā.nec eternitas magis dura
bilē.⁊ ſic de alijs dignitatib⁹ diuinis.ergo
⁊c̄.nā ſi nō eſſet aſſumpta a diuina ipſa hu
mana natura.nulla dignitas diuina habe⸗
ret ꝑfectionē nec quietē in ꝓductione mun
di.qꝛ poteſtas diuina ſemꝑ poſſet facē ma
ius opus in mūdo:⁊ melius quocūqʒ oꝑe
facto.Iſta ergo fuit vna ex cauſis incarna
tionis dei vt dignitates diuine oſtēderent
ꝑfecte ſi'itudines ſuas in creatura ⁊ quie⸗
taret̄ in ea.cum in nullo alio oꝑe extrinſe⸗
co potuiſſent quietari oēs dignitates di⸗
uine niſi in iſto.In iſto aūt quietant̄ oēs
diuine dignitates ⁊ oꝑatio totalis mundi.
Y tanq̄ in oꝑe ſummo ⁊ nobiliſſimo. Se⸗
cunda ratio dr̄ dilectiōis.Cū enī quilibet fi
delis teneat̄ deum diligere toto corde,tota
anima ⁊ tota mēte.vt precipitur Deut.vj.
Mat.xxij.Luc.x.⁊ Mar.xij.trāſſumpti⸗
ue in.c.omnis.xiij.diſt.⁊.c.vnico.§.hoc vn
guēto.de ſacra vncti.ſequitur ꝙ fuit con⸗
gruū deū facere omne illud per qd̄ melius
flecti poſſet ⁊ magis moueri ad talē dilecti
onē.ſi enī deus nō feciſſet in natura huma
na id per qd̄ ipſe magis ab ea diligi poſſet.
nollet ſe totaliter ⁊ intime diligi ab ea.qd̄
eſt impoſſibile cū ipſe ſit ſummū bonū.⁊ ꝑ
cōſequēs ſumme diligibile.Uel vellet ſe di
ligi ſumme ⁊ totalit̄ a natura humana ipo
nō faciēte in ea totū illud ꝑ qd̄ plus euʒ dʒ
diligere.Et ſic requireret ab ea qd̄ nō debʒ
exigere.⁊ vellet rationē amoris potius fun
dari in ea q̄ in ſeipo qd̄ eſt īpoſſibile.ſi enī
vt ait phs.j.metaphi.vnūquodqʒ entium
nititur natura ſibi ꝓpria.⁊ ſm cōmentato
rem.ix.metaphi.vnūquodqʒ ſm ꝙ ſe hʒ
ad entitatē.ita ſe habet ad operationeʒ.Et
deus eſt infinita bonitas:debʒ dilectio ma
gis fundari in eo q̄ i natura humana.que
eſt finita.⁊ per cōſequens cōgruum fuit ad
mouendum creaturā humanā ad diligen⸗
dum eum ꝙ ipſa natura humana aſſume⸗
retur a diuina.ita ꝙ deus ⁊ homo eſſet in
vnitate ſuppoſiti ⁊ ꝑſone.Et hanc rationē
approbat Auguſtinus in lib.Cur quādo ⁊
quomodo deus.c.vj.dicēs.Deus homo fie
ri dignatus eſt:quatenus tanto illum ple⸗
nius diligamus atqʒ laudemus:quāto cla
rius eius beniuolentiā erga nos cognoui⸗
Z mus. Tertio ratione ordinatiōis ſic.Fi⸗
nis omnis creature eſt homo.iuxta illud
phi in.ij.phiſico.⁊.ij.de anima dicēs.Nos
ſumus quodāmodo finis omniū.⁊ vtimur
tanq̄ ꝓpter nos omnib⁹ que ſunt.⁊ hoc du
pliciter.ſcʒ intrinſece ⁊ extrinſece.Intrin⸗
ſece quia oīs creatura ad ipſum ordinat̄
tanq̄ ad finē ſub vltimo fine deo.ſm bea⸗
tum Bona.in.ij.diſt.xv.arti.ij.q.j.Et ptʒ
hoc etiā Gen.j.quādo dixit deus.Facia⸗
mus hominē ad imaginē ⁊ ſimilitudinem
noſtrā vt preſit piſcib⁹ maris ⁊ volatilibus
celi ⁊ beſtijs terre.Extrinſece vo.quia vlti
mo inter omnia creata fact⁹ eſt homo.Cū
igitur deus vt habetur Apocal.j.⁊ penul.
ſit alpha ⁊ o principiū ⁊ finis.cōgruū fuit
vt de⁹ fieret hō ⁊ ſic p̄ncipiū cōiūgetur cū fi
ne.⁊ ideʒ eſſet p̄ncipiū ⁊ finis.Figura enī
circularis qua finis cōiungitur principio:
eſt ꝑfectiſſima ſm arithmeticos.Finis au
tem dei eſt principium hominis.Unde ait
Johā.viij.Ego ſum principiū qui ⁊ loquor
vobis.ergo ⁊c̄.Et iſte rationes militāt eti
am ſi Adam nō peccaſſet. Quarta ratio
dicitur ampliationis ſic.Capacitas huma
ne nature non eſt per peccatum in aliquo
ampliata.Sed poſt peccatum natura hu⸗
mana fuit capax tanti boni vt deo vniret̄.
⁊ a deo aſſumeretur in vnitate ꝑſone.Er⸗
go ante peccatū multo magis iſti⁹ boni ca⸗
pax fuit.Ergo de⁹ humanā naturā aſſum⸗
pſiſſet etiā ſi homo nō peccaſſet.immo mul
to magis ſed nō fuiſſet paſſus nec mortu⁹
quia ſm philoſophū.ij.de generatiõe.Defi
ciēte cauſa.ſ.peccato:defeciſſet etiā effect⁹
ſcʒ mortis ⁊ paſſionis filij dei.⁊ iſto modo
habent intelligi omnes rationes ⁊ autori⸗
tates alterius opinionis.quibus etiā cla⸗
rius ſic poteſt reſpōderi.ſ.ꝙ quotieſcunqʒ
ad cauſandum vnū effectum plures cauſe
eque principaliter cōcurrunt.ceſſante vna
tm̄:nō ceſſat effectus qui poteſt cauſari ab
altera earū cauſarum.vt notatur in.§.affi
nitatis.inſti.de nup.⁊.l.ſi ventri.§.in bo⸗
nis.ff.de priui.credi.⁊ in.l.liberorum.ff.de
his qui nota.infa.⁊ per Bartholū.in.l.ita
ſtipulatus.ff.de verboꝝ obligatione.⁊ lo⸗
quitur de cauſa finali duplici ad vnuʒ effe⸗
ctum cōcurrente ſicut eſt in ꝓpoſito noſtro
⁊ dicit ꝙ vna ceſſante non ceſſat effectus.
poſito ergo ꝓ vero ꝙ vna cauſa incarna⸗
tiōis xp̄i fuerit peccatū:tn̄ cū alie q̄plures
fuerint ad hoc ſimul ꝯcurrētes:de qbus ſu
pradictū eſt ⁊ dicetur in ſequētibus. Quis

Rn̄ſio ad rationes p̄me opinionis.

ceſſaſſet ipſum pctm̄:nõ ceſſaſſet incarna-
tio remanẽtibꝰ alijs cauſis.qꝛ ꝟo ſolũ pec-
catũ fuit cauſa paſſionis ⁊ mortis xp̃i.ideo
ceſſante pctõ:ceſſaſſet mors ⁊ paſſio eius.
A Quinta rõ ↄ̃ꝛ cõicationis ſic. ꝯm Dio-
nyſiũ in.iiij.c.de angelica hierarchia.Bo-
nũ vt bonũ naturaliter eſt ſuijpſius cõmu
nicatiuum.ſed deus eſt ſumma bonitas in
abſtracto.ergo ſumme debuit ⁊ dꝫ eſſe cõ-
municatiua:ita vt ſi poſſibile eſſet ꝙ a crea
tura participareƭ infinite deberet ei cõica-
ri.Cum igitur maioꝛ ſit cõicatio per cõiun
ctionẽ pſone diuine ipſi nature humane in
vnitate pſone:ꝙ̃ ſit in cõiunctione gratui-
ta ⁊ gloꝛificata:que erit in viſiõe ⁊ fruitiõe
dei in patria.qꝛ cum illa erit iſta:⁊ nõ ecõ-
trario.ergo vt deus ſumme cõicaret boni-
tatẽ ſuã:etiã ſi hõ non peccaſſet: carnẽ aſ-
ſumpſiſſet. ⁊ hoc p̃cipue vt in ipſa natura
humana bonitatẽ ſuã cõicaret omni crea-
ture.qꝛ ꝯm Greg.ĩ omel.ſup illud Mar.
vlti.Predicate euãgelium omni creature.
Omnis creature noĩe intelligiƭ hõ.qꝛ com
mune aliq̃d hꝫ hõ cũ omni creatura.Lapi
des nãqꝫ ſunt:ſed nõ viuũt..Arbuſta ſunt.
viuũt ſed nõ ſentiũt.Bruta ꝟo ſunt.viuũt:
ſentiũt.ſed nõ diſcernũt.Hoĩes ꝟo ſunt:vi
uunt:ſentiũt ⁊ diſcernũt atqꝫ cũ angelis in
telligũt.Ergo vt omnis creatura bonitatẽ
dei participaret in homine.debuit etiam ſi
hõ non peccaſſet carnẽ aſſumere. Sexto
idem ꝓbatur rõne occaſionis ſic.Omne il
lud qđ deus preuidit fiendum a p̃ncipio:⁊
angeli p̃uiderũt:ita debuit fieri nulla alia
occaſione accedente.quia ſummũ bonũ in
natura humana nõ dꝫ eſſe occaſionatum.
ſed incarnatio filij dei eſt ſummũ bonũ in
humana natura quã a principio creatiõis
mũdi oſtẽdit deus nõnullis angelis.ꝗ non
debuit eſſe occaſionata.ſ.ꝓpter pctm̄ facta
niſi cum preciſione.ſ.ad paſſionẽ ⁊ mortẽ.
ergo ptꝫ ꝓpoſitũ.Qꝛ aũt ante peccatũ p̃ui
ſum ⁊ preoſtẽſum fuerit hoc myſteriũ ange
lis.oſtendit Bern̄.ſup illud Jone.ij.ꝓpter
me venit hec tẽpeſtas.Exponẽs illud ver-
bum de pſona filij dei dicẽs.ꝙ lucifer p̃ui-
dit rationalẽ creaturã aſſumendam in vni
tatem perſone filij dei:vidit ⁊ inuidit.vn-
de inuidia fuit cauſa caſus diaboli.Et mo-
uens ip̃m ad tentãdum hominẽ:cuiꝰ felici-
tati inuidebat vt per pctm̄ demereret hũa-
na natura aſſumptionẽ ⁊ vnibilitatem ad
deum.Ex quo pꝫ ꝙ lucifer intellexit vnio-
nẽ humane nature.⁊ ipſum lapſum intelle
xit vt impedimentũ vnionis.ꝓpter qđ ⁊ ꝓ
curauit lapſum. Ex hoc ergo relinquiƭ ꝙ
circũſcripto lapſu adhuc eſt ponere cõueniẽ
tiã incarnationis.Hec Alexãder.⁊ de hꝰ fũ
damẽto etiã tractabiƭ in ſequẽti ꝯmõe par
te prima. Septimo idem ꝓbatur ratiõe B
preſignatiõis.ſ. ſacri m̄rimonij.certum eſt
em̄ ante lapſum fuiſſe inſtitutũ matrimo-
nij ſacramẽtũ.dicẽte dño Gen̄.j.Creſcite ⁊
multiplicamini ⁊ replete terrã.Et Adam
hoc os eſt ex oſſibus meis.⁊ hec caro eſt ex
carne mea.hoc aũt dicit apl's eſſe ſacramẽ-
tum magnũ in xp̃o ⁊ eccleſia.ad Epheſ.v.
Si igitur ſacr̃m hoc inſtitutũ eſt: ⁊ mãſiſ-
ſet etiã circũſcripto lapſu:patet etiã qꝛ ip̃a
res ſacra futura erat.ſ.incarnatio filij dei:
cuius ipſuꝫ erat ſignũ. Octauo ꝓbatur
rõne oſtẽſionis ſic.cũ multi eſſent modi re
dimendi genus humanũ.ꝯm Augu.xiij.de
trini.voluit tñ deus illud redimere iſto mo
do:vt magis alliceret hominẽ ad amorem
ſui.ſed magis alliciebatur ad amoreꝫ ſui ſi
fuiſſet aſſumptꝰ in ſtatu innocẽtie.ergo eti
am ſi hõ nõ peccaſſet vt nos ad amorẽ ſuũ
magis alliceret carneꝫ aſſumere debuiſſet.
Et hec veritas cõfirmatur autoꝛitate Au-
guſtini in quodam ſermone dicentis.Que
maioꝛ cã veniẽdi deo.niſi vt oſtẽderet no-
bis dilectionẽ ſuam.vt ſi amare pigeat re-
amare nõ pigeat hec ille. Nono idẽ ꝓba
tur rõne punitionis ſic.Nullus inde dꝫ re- C
portare cõmodum vnde meretur ſuppliciũ
l.j.⁊.l.ne ex dolo.⁊.c.ex tenoꝛe.de reſcrip.
vbi habeƭ ꝙ nemini malicia ſua dꝫ patro-
cinari.⁊ nullus ex dolo ſuo dꝫ lucrum cõſe
qui.⁊ nemo ex delicto ſuo dꝫ facere cõditio
nem ſuam meliorẽ.l.trãſactione finita.C.
de trãſac.⁊.l.nõ fraudatur.§.nemo.ff.de
reg.iur.⁊ qđ ibi no.⁊.xvj.q.j.c.legi.hoc em̄
eſſet cõtra iuſticie oꝛdinẽ.Si aũt deus non
incarnatꝰ fuiſſet niſi peccaſſet hõ:maximuꝫ
cõmodum de ſuo pctõ reportaſſet.Cũ eniꝫ
nullã maioꝛẽ dignitatẽ nullũqꝫ maius do
nũ ⁊ bñficiũ excellẽtius potuerit deus da-
re homini ꝙ̃ ꝙ ſuã naturã aſſumeret.hoc
aũt bñficium nõ habuiſſet ſi non peccaſſet.
Quis nõ videt quantũ bonũ:quãtũqꝫ bñ-
ficiũ aſſecutus eſt ex ſuo pctõ.Ex quo ꝯm
oꝛdinẽ diuine iuſticie meruiſſet eternũ ſup
plicium. Decimo idem ꝓbatur rõne bea D
tificationis.Nã triplex repitur beatitudo Triplex
hois ꝯm doctoꝛes.Prima eſt ſubſtãtialis btitudo

que conſiſtit in anima.⁊ hanc ſoluꝫ in deo
habet que cõſiſtit in tribus ipius aĩe doti
bus.videlꝫ fruitione.tentione ⁊ viſione.
Secũda eſt cõſubſtãtialis: que cõſiſtit in
beatitudine coꝛpis.videlꝫ claritate.agili-
tate.ſubtilitate.⁊ impaſſibilitate.Tertia
diciƭ accidẽtalis.quia ſine iſta eſſet q̃dem
homo beatus :ſed non oĩno:qꝛ ipſi ſenſus
coꝛpoꝛei nõ haberẽt plenã leticiã quantũ
ad pñs ſpectat.Preſuppono em̄ ſaluo me
lioꝛi iudicio ꝙ oẽs ſenſus homĩs debeãt
eſſe in actibus ſuis in cõpleta pfectione vt
coꝛpis btitudo pleniſſima ſit.qua plenioꝛ
eſſe nõ poſſit : qꝛ btũs nõ ẽ cui boni aliq̃d
deeſt quod habere poteſt ꝯm Aug.in lib.
de vera innocẽtia.⁊ tunc arguo ſic ꝯm p̃-
dictos doctoꝛes ⁊ Bonauen.in.iij.diſti.j.
ar.j.q.ij.homo totaliter debet beatificari.
ſed nõ beatificaƭ niſi in deo q̃ ſolus eſt eiꝰ
merces.ſicut ad Abraã ait Gen̄.xv.Ego
ſum merces tua magna nimis.nec beati-
ficaƭ total'r niſi beatificeƭ ĩ aĩa ⁊ coꝛpoꝛe
totaliter.ſenſus aũt exterioꝛ nõ põt beati
ficari niſi in re coꝛpali.ergo ſi tota beati-
tudo hoĩs in deo eſſe debet: ⁊ non ab alio
mendicari congruit deũ eſſe coꝛpoꝛeum.hꝰ
eſt ſibi vnire coꝛpus in quo tãꝙ̃ in ꝓprio
obiecto coꝛpis ſenſus poſſint ſuã btitu-
dinẽ inuenire.Et lꝫ quis diceret ꝙ ſenſus
habuiſſent ſuos actus.etiã ſine hoc ꝙ deꝰ
eſſet incarnatus.vtpote viſus de quo p̃n-
cipaliter loq̃mur.⁊ cuius appellatiõe oẽs
quãdoqꝫ ſenſus hoĩs cõtinenƭ.vt ĩ.l.vni-
ca.§.videamus.C.de rei vxo.acti.⁊.ff.de
lega.ij.l.ſi mihi ⁊ Ticio.in p̃n.⁊ de iniu-
rijs.l.item apud.§.ſi quis.et de tri.vino
oleoqꝫ le.l.ex vſu.⁊.C.de om̄i agro deſto.
l.qui agros.lib.xj.Nam viſus noſter dele
ctatus fuiſſet abſqꝫ eo ꝙ deus factus eſſꝫ
coꝛpoꝛal'r viſibilis:Vidiſſet em̄ pulchritu
dineꝫ celoꝝ ⁊ alia coꝛpalia oĩa:⁊ maxime
iocũdatus fuiſſet videdo pulcherrima coꝛ
poꝛa ſanctoꝛũ:Reſpõdeo ꝙ verũ eſt:non
tamẽ in deo ſolũ fuiſſet beatificatꝰ ꝑ hanc
viſionẽ:in quo debet totus homo beatifi-
cari.Unde hoc eſt ſingulare gaudiũ bea-
toꝛum ꝙ vident noſtrã humanitatẽ vnitã
diuinitati.Hinc Bern̄.ait.Plenũ pꝛoꝛſuſ
om̄i ſuauitatis dulcedine:videre homineꝫ
hoĩs conditoꝛẽ.Ecce em̄ dulce lumẽ ⁊ de-
lectabile oculis videre ſolẽ iuſticie chriſtuꝫ
dñm.de quo Malach.iiij.Uobis timen-
tibus nomẽ meũ orieƭ ſol iuſticie.Et hoc
ſingulare gaudiũ Eſaias exp̃ſſit.c.xxxiij.
dicẽs.Regẽ in decoꝛe ſuo videbũt.Iſtam
rationẽ cõfirmat Auguſtinus in libꝛo de
ſpũ ⁊ anima dicẽs.Propterea deus factꝰ
eſt homo vt totũ in ſe hominẽ beatificaret
vt ſiue homo ingredereƭ intus per intelle
ctum:ſiue egredereƭ extra per ſenſum : in
creatoꝛe ſuo paſcua inueniret.Paſcua in-
tus in cognitione ꝟitatis.paſcua foꝛis in
carne ſaluatoꝛis.Hec ille.Ex quibꝰ oĩbus
claret ꝙ ſi cõſideraƭ incarnatio ꝯm circũ-
ſtantiã.vtpote quia aſſumpſit carnẽ paſſi
bilem ⁊ moꝛtalẽ.ſic eſt vera p̃ma opinio:
quia vtiqꝫ nõ fuiſſet deus incarnatꝰ ſi hõ
non peccaſſꝫ.ſi aũt cõſideraƭ in ſe ſimpli-
citer:tenendũ eſt ꝙ filius dei ꝯm opinio-
nem ſecũdã incarnatus eſſet:etiã ſi homo
non peccaſſet rationibus pꝛedictis.Alijs
quoqꝫ fundamẽtis poteſt eadem veritas
declarari:que ponenƭ in ſermone ſequẽti
parte pꝛima.

Pars ſecũda huius ꝯmonis que diciƭ
fructificationis.

De generatiõe ⁊ cõceptione filij E
dei ex ꝟgĩe ꝓphetauit Eſaias
ꝓpheta ſui libꝛi.c.xlv.dicens.
Roꝛate celi deſup ⁊ nubes plu
ant iuſtũ:aperiaƭ terra ⁊ germinet ſalua-
toꝛẽ.Unde eſt notandũ ꝙ incarnatio xp̃i Incar-
pluuie aſſimilaƭ:quia pluuia tribꝰ modis natõ aſ-
generaƭ.ſcꝫ virtute caloꝛis attrahentis et ſimilaƭ
vapoꝛis aſcendẽtis.ac venti colligentis. pluuie
Uenti em̄ volãtes ſupꝛa mare multũ hu-
moꝛẽ ſepe colligũt:⁊ ſecum ad aerẽ attra-
hẽtes in pluuiã diſſoluũt.Et ſimil'r beata
virgo his tribus modis hanc celeſtẽ plu-
uiã generauit.Gratia em̄ dei eſt amoꝛ dei
Amoꝛ aũt ẽ ille ignis de quo ip̃e ſaluatoꝛ
ait Luc.xij.Ignem veni mittere in terrã.
Quia igiƭ benedicta ꝟgo fuit plena gra-
tia ⁊ amoꝛe dei.⁊ ꝯſequẽter igne ⁊ caloꝛe.
ideo virtute iſtius caloꝛis diuinũ fontẽ ad
ſe traxit.⁊ iſtam celeſtẽ pluuiã generauit
de qua p̃s.lxxj.diciƭ.Deſcẽdet ſicͭ pluuia
in vellus.Iteꝫ filius dei eſt vapoꝛ ꝟtutis Filiꝰ dr̃
dei.Sapiẽtie.vij.Iſte igitur vapoꝛ inter vapoꝛ
virginis viſcera ſine ſui inciſione ſiue aper
tione ſe occultauit et poſtea in pluuiam ſe
diffudit quãdo mũdum famelicum ſatia-
uit.Iuxta illud p̃s.lxxvij.Pluit illis man
na ad manducandũ.Beata autẽ virgo ait
illud Eccl'iaſtici.xxiiij.Quaſi libanus non
inciſus euapoꝛaui habitationem meam.

Spūſ- ſcūs d̄r ventus Itez ſpūſſanctus dicit̄ ventus, iuxta illud
Johānis.iij, Spirit⁹ vbi vult ſpirat, Iſte
aūt ventus flans in maria eius humores
collegit ⁊ corpus xp̄i formauit.ita vt ſalu
tarem pluuiā generauit que vniuerſuȝ mū
duȝ fructificare fecit. Dicit̄ aūt Jacobi. v.
Non pluit per annos tres et menſes ſex.
Anni tres ſunt tria tempa que p̄ceſſerāt
ſcȝ nature culpe ⁊ legis ſcripte in quibus
pluuia b̄ndictionis nō venit, Quartū aūt
tempus eſt gratie, ⁊ in iſto etiā non venit
vſqȝ ad mēſes ſex. In iſto aūt menſe ſexto
miſſus eſt angelus Gabriel a deo. Luc. j.
⁊ tunc rorauerūt celi deſup: ⁊ nubes ꝟgi-
nalis pluit iuſtuȝ, atqȝ aperta eſt terra, i.
Utilita tes icar natōis ip̄a virgo benedicta: ⁊ genuit ſaluatoreȝ.
Sed ꝓ maiori declaratiōe p̄dictorū eſt
ſciendū: ꝙ filius dei incarnatus eſt ꝓpter
multas vtilitates homini ⁊ toti mūdo cō
ferendas. Primo vt mundū malignitate
īflammatū refrigeraret. ideo aſſimilatur
rori in ꝟbis p̄allegatis. Ros em̄ calorem
temperat: ⁊ refrigeriū preſtat. iuxta illud
Eccli. xviij. Nōne ardoreȝ refrigerat ros:
⁊ ſic iſte ros tempauit eſtum ꝯcupiſcētie.
Juxta illud Eccli. xliij. Ros obuians ar-
dori venienti humileȝ faciet eum. Iteȝ ad-
duxit refrigeriū gratie. iuxta illud Daniel
iij. Fecit mediū fornacis quaſi ventuȝ ro-
F ris flantem. Secūdo incarnatus eſt vt
mūduȝ aridū impinguaret. Ros em̄ q̄ſdā
piſces maris impinguat: ⁊ in aliq̄bus re-
gionibus oues rore paſcunt̄ ⁊ impinguā-
tur. Sic iſte ros mundū aridū impingua-
uit, cui dici potuit illud Gen̄. xxvij. In pī-
guedine terre ⁊ rore celi deſup erit benedi
ctio tua. Impinguat̄ em̄ in chriſto ex cōſi
deratione ſue humanitatꝭ que appellatur
terre pinguedo. ⁊ ex cōſideratione ſue diui
G nitatis que dicit̄ ros celi. Tertio incar-
natus eſt vt mundū ſterilē fecūdaret. loc⁹
em̄ vbi ros nō deſcendit eſt ſterilis: ſic mū
dus erat ſterilis a bona opatione: ſ̄ deſcē
dit ros iſte in ip̄ȝ ⁊ germinare fecit, iuxta
illud Oſee. xiiij. Ero quaſi ros ⁊ iſrael ger
minabit quaſi liliuȝ. Quarto incarnat⁹
eſt vt mundū famelicum ſaturaret. Unde
Numeri. xj. dicit̄. Cūqȝ deſcenderet nocte
ſuper caſtra ros, deſcēdebat parit̄ ⁊ māna:
Iſto tamē manna non paſcunt̄ homines
coruini. i. per peccatū denigrati. ſ̄ pulli. i.
homīs manſueti ⁊ per puritatē albi, Naȝ
pulli coruorum q̄diu habēt pilos albos a
parētibus relinquūtur. ⁊ tunc eleuantes
capita ⁊ aperientes roſtra celeſti rore pa-
ſcūtur. Ūn̄ p̄s. cxlvj. inq̄t de deo. Qui dat
iumētis eſcam ip̄orum ⁊ pullis coruorum
inuocātibus eum. Quādo autē nigreſcere
incipiunt a parētibus ſuis nutriunt̄. ⁊ hec
dicit gloſa ſup̄ predicta verba pſalmiſte.
Quinto incarnatus eſt vt poteſtatē de- H
monū coerceret, ros eniȝ nocturno tempe Xp̄s
cadēs venenoſa animalia arcet, ⁊ ideo ve- ros
nenū eorū non tātū nocet de nocte quātū
de die. ſm̄ p̄hm, raro em̄ pungūt ſpentes
q̄diu ſtant int̄ herbas irroratas. Sic iſte
ros celeſtis ad nos veniēs maliciā demo-
nis refrenauit, Unde ipſi filio dei dicitur
Eſaie. xxvj. Ros lucis ros tuus, ⁊ terram
gygantiuȝ, i. ſuperboꝝ demonū detrahes
in ruinam. Notandū ꝟo ꝙ ros genera I
tur in medio aeris īterſticio. a temperate
calido ⁊ tempate frigido. Tria aūt ſūt
interſticia, ſcȝ celum. mūdus. et infernus.
Chriſti igit̄ incarnatio nō eſt effecta ī ſup̄
mo interſticio. i. in celo. quia angelicā na- De⁹ nō
turam non aſſumpſit. Unde ad Hebre. ij. eſt icar
inquit apoſtol⁹. nuſq̄ em̄ angelos appre- nat⁹ in
hendit. Non etiā eſt facta in inferno. quia celo nec
demones nō redemit nec eis pepcit. iuxta in infer
illud. ij. Petri. j. Deus angelis peccātibus no: ſ̄ in
nō pepercit. ſed facta eſt in medio interſti medio.
cio. i. in mūdo, quia naturā humanā aſſū-
pſit, iuxta illud apoſtoli ad Galath. iiij. c.
Miſit deus filiū ſuum factuȝ ex muliere.
factuȝ ſub lege. Iſta aūt roratio. i. filij dei
incarnatio facta fuit ex calido et frigido.
Duo em̄ induxerūt deum vt homo fieret.
ſcȝ abūdantia charitatis ex parte ſui que
fuit quaſi calor. iuxta illud ad Roma. v.
Cōmendat deus charitatē ſuam in nobis
⁊c. ⁊ miſeria gn̄alis ex parte noſtri q̄ fuit
q̄ſi frigus. Unde p̄s. xj. inquit. Propt̄ mi-
ſeriam inopum ⁊ gemitū pauperū nūc ex
urgam dicit dn̄s. In hoc autē fuit diſſimi
litudo inter naturalē rorationem: ⁊ iſtam
ſupernaturalē. ſcȝ dei incarnationeȝ: quia
in naturali eſt tempatus calor ⁊ tempatū
frigus. In hac aūt ſupnaturali fuit nimi⁹
calor amoris. iuxta illud ad Ephe. ij. De⁹
qui diues eſt in miſericordia ꝓpter nimiaȝ
charitatē ſuā qua dilexit nos: cū eſſemus
mortui peccato viuificauit nos in chriſto.
Item fuit nimiū frigus languoris. iuxta
illud p̄s. xiij. ⁊. lij. Oēs declinauerūt. ſil' in-
utiles facti ſunt: nō eſt q̄ faciat bonū non

K eſt vſqȝ ad vnum. Iſte autē ros celeſtis
deſcendit in beata ꝟgine que facta eſt in-
ſtar conche marine que ex rore celeſti ge-
nerat margaritā. Nam ſicut dicit Iſidor⁹
in libro ethimol'. Concha marina certo tē
pore ſe aperit ⁊ rorē celeſtem recipit. et ſic
margaritā inter ſua viſcera gignit. ſic vir-
go beata animū ſuū cōſentiendo aperuit
quando dixit. Ecce ancilla dn̄i. ⁊ tunc ros
ſpūſſancti in eam deſcēdit. ⁊ ſic filium dei
generauit. Er hanc apertioneȝ beatiſſime
virginis ⁊ deſcenſum ſpūſſancti in eaȝ ac
ſaluatoris incarnationē ex ea: petebat ꝓ-
pheta Eſaias in verbis p̄allegatis dicēs.
Rorate celi ⁊c. Hec etiā virgo benedicta
fecūdata fuit ad inſtar terre: que rore cele
ſti perfuſa: generat virideȝ herbam. iuxta
illud Deut. xxxij. Fluat vt ros eloquium
meū: quaſi ſtille ſuper germen. Et ideo ca
nit eccleſia de chriſto dicēs. Deſcendit in
L vterum virginis quaſi ros ſuper germen.
Maria vellus. Fuit etiaȝ beata virgo ad inſtar velleris
gedeonis quod rore impletū fuit. ⁊ deīde
rorauit aream ⁊ impleuit concham. vt ha
betur Judicū. vj. Iſtud em̄ vellus figura-
uit vterum beatiſſime virginis in quo de-
ſcendit plenitudo roris, i. totius diuinita-
tis. Ex qua plenitudine concha. i. omnis
eccleſia repleta eſt. Unde Bern̄. in quodā
ſermone inquit. Rigaturus aream domi
nus celeſti rore: totum vellus p̄us infudit
redempturus em̄ genus humanū: vniuer-
ſum preciuȝ contulit in maria. de qua dici
poteſt illud Prouerbioꝝ. xix. c. Sicut ros
ſuper herbaȝ: Sic ⁊ hilaritas regine. Tūc
em̄ rex celeſtis iſti regine arriſit quādo de
celo ſicut ros in eius vterum deſcendit: et
eam velut herbam bonam fructificare fe-
M cit. Unde ip̄a dicere p̄ōt illud Job. xxix. c.
Ros morabit̄ in meſſione mea. De ip̄a
etiam exponi poteſt illud Exodi. xvj. cap̄.
Caſtrū Maria Suaue quoqȝ ros iacuit per circūituȝ ca-
ſtrorum. Caſtrum em̄ dei fuit beate virgi-
nis animus qui ita vallatus fuit ⁊ muni-
tus ꝙ nunq̄ potuit ingredi inimicus. Ca
ſtra etiā dei dici poſſunt eiuſdē matris dei
viſcera in q̄bus diuina maieſtas ad habi-
tandum de celo deſcēdit. Unde canit eccle
ſia. Caſte parentis viſcera: celeſtis intrat
gratia vēter puelle baiulat ſecreta que nō
nouerat. Dicta ſunt em̄ caſtra ab obſerua-
tione caſtitatis quam obſeruabāt milites
antiqui, vt ait quedā glo. in. l. qui cū vno.
ff. de re mili. Caſtra etiā aliquādo expo-
nūtur, i. hoſpitia. vt. C. de metatis. l. oēs.
in p̄ncipio. lib. xj. ꝓprie ꝟo dicunt̄ loca in
quibus eſt exercitus ad pugnā, vt in. l. qui
mittūt̄. §. fi. ff. ex quibus cauſis maio. et
ideo beate ꝟginis viſcera in quib⁹ hoſpi-
tatus eſt ſtetit nouē mēſibus domin⁹ ex-
ercituum fortis ⁊ potens in prelio: meri-
to caſtra appellari poſſunt. In iſtis ergo N
caſtris, i. caſtis viſceribus intemerate vir
ginis genitus eſt ros celeſtis. i. dei filius.
de quo pr̄ eius et̄nus inquit Job. xxxviij.
Quis genuit ſtillas roris: quaſi diceret
niſi ego. De deſcēſu quoqȝ iſtius roris ce-
leſtis exponi poteſt illud p̄s. cxxxij. Sicut
ros hermon qui deſcēdit in mōtem ſyon.
Ipſe etiā dei filius volens intrare ꝟginis
vterum dicebat illud Canticoꝝ. v. Aperi
mihi amica mea: columba mea: imma-
culata mea: quia caput meum plenum eſt
rore. Hic ergo ros ſuauiſſimus ī ſacrario
vteri virginalis nouem mēſibus requieuit.
ſicut ip̄e predixerat Eſa. xviij. vbi dicitur
Hec dicit domin⁹. ego quieſcā in loco meo
ſicut nubes roris in die meſſis. Sexto
principaliter incarnatus eſt filius dei: vt
mundū per peccatū tenebroſum illumina-
ret. Unde verificatū eſt illud Eſaie. ix. Po
pulus qui ſedebat in tenebris vidit lucem
magnam ambulātibus in regione vmbre
mortis lux orta eſt eis. Erant em̄ homīes
in tenebris ignorātie obcecati et facti ſīc
beſtie. iuxta illud p̄s. xlviij. Homo cum in
honore eſſet nō intellexit: comparatus eſt
iumentis inſipiētibus: ⁊ ſimilis factus eſt
illis. Et in ſignū huius fecit deus primis
parētibus poſt peccatum tunicas pellice-
as que facte erant de pellibus animaliuȝ
in ſignū ſue ignorātie beſtialis. beata aūt
virgo eis generauit eum qui dicit Johis
viij. Ego ſum lux mundi. de quo Johānis
p̄mo ca. dicit̄. Erat lux vera que illumiat
omnē hoīem venientē in hunc mundum.
Septimo incarnatus eſt vt mundū in O
dominio diaboli poſitū a ſeruitute ei⁹ libe
raret. Ante aduentū nāqȝ ſaluatoris no-
ſtri diabolus erat vt mūdi dn̄s ⁊ p̄nceps.
c. pudor. xxxij. q. ij. Nō erat autē poteſtas
ſuper terram que comparet̄ ei qui factus
eſt vt nulluȝ timeret. Job. xlj. Uenit ergo
leo de tribu iuda vt contra illū dimicaret
et humanū genus de manibus eius eripe
ret: et ipſum de mūdi dn̄io eijceret. Unde

ipſe dñs dicebat Ioh. xij. Nunc princeps
mūdi huius eijcietur foras. Octauo in
carnatus eſt vt nos ſuos peccati, iuxta ea
que habent ad Romañ. viij. ⁊. ij. q. vij. ca.
quid ergo, ad libertatē innocētie perduce
ret. ⁊ de vituperio ⁊ ignobilitate vitiorū:
virtutuꝫ nobilitate inſigniret: ⁊ nos iniu⸗
ſtos ⁊ ſceleratos. ꝑ paſſionē ⁊ mortē ſuā
deo patri recōciliaret. Unde Hieronymꝰ
ſuper Amos ꝓphetam inquit. Per filiuꝫ
ꝟginis de ſeruis facti ſumꝰ liberi: de igno
bilibus nobiles: de peccatoribus iuſti: quia
ſatiſfecit pro nobis qui eramus debitores
mortis. Dicamus ergo omnes ſaluatori
noſtro. O dñe Ieſu. O redemptor noſter
O fili dei benedicte: ecce nos ſeruos tuos
eſſe ꝯfitemur cuꝫ illa que angelo reſpōdit
qui ei incarnationē tuam nūciauerat: ecce
ancilla dñi fiat mihi ſm verbuꝫ tuū. Qui⸗
bus verbis ianue celeſtis hieruſalē aꝑte
ſunt nobis in quas introduci mereamur
ipſius benedicte virginis interceſſione: et
tecuꝫ ac cum illa regnare in ſecula ſeculo⸗
rum. Amen

De eadem ſacratiſſima filij dei incar⸗
natione. Sermo. v.

P v

As admirabile

opus excelſi. Eccli. xliij. ca.
Ille dicit eē artifex ſapiēs
et bonus qui nō ſolum ſcit
vas de nouo fabricare: ſed
etiā ſi ſit deſtructū in meliꝰ reparare. Naꝫ
ſubtilitas artis per opera difficiliora co⸗
gnoſcit. difficilius eſt aūt vas confractuꝫ
reparare ꝙ̄ nouū facere. ⁊ ideo inqt impe
rator in. l. j. §. cunctꝫ. C. de vete. iu. enucle.
ꝙ laudabilior eſt is qui factum ſubtiliter
emēdat eo qui ꝑus adinuenit. facit etiam
ad predicta ꝙ facilius eſt aliquid de nouo
acquirere ꝙ̄ perditū recuperare. c. ſūt qui
arbitrant. ⁊ ibi glo. de peni. diſtin. j. et. c.
Deꝰ ho minem tanꝙ̄ vas cō⸗ fractuꝫ reꝑauit
reperiunt. de peni. diſt. iij. Deus igitur
eſt optimꝰ artifex. nā vniuerſum mūdum
ex nihilo fabricauit velut vas bonū. Geñ.
ꝑmo. Et vas deſtructū. ſcꝫ hoīem in me⸗
lius reꝑauit. In hoc em̄ vaſe depicta erat
imago dei. quod vas ꝑmi parētes incaute
ſeruantes cōfregerunt: quia mutauerunt
glīam incorruptibilis dei ⁊c. ad Romañ.
ꝑmo. Igit ꝑ reparatiōe huius vaſis plo⸗
rauit genus humanū q̄nꝗ milibus ānis
⁊ vltra: dicēs cum ps. xxx. Factꝰ ſuꝫ tāꝙ̄
vas perdituꝫ. Tādem audiuit deus pater
eius clamorē: ⁊ miſit ſapientiſſimū artifi⸗
cem. ſcꝫ ſpiritūſanctū. de quo dicit Sapie
ꝑmo. Omniū em̄ eſt artifex qui poteſt fa
cere mundū de immūdo conceptū ſemine.
Iob. xiiij. Et operatione iſtius artificis fi⸗
lius dei incarnatus iſtud vas reparauit ī
ꝟgine glorioſa precioſius ꝙ̄ prius. quod
figuratū fuit Hierem̄. xviij. vbi dictuꝫ eſt
Hieremie. Deſcende in domū figuli. q̄ de⸗
ſcendit: ⁊ vidit fieri vas quoddā luteum.
ſed vas illud totū contrituꝫ eſt. Deinde de
ipſa maſſa aſſumpta fecit figulus vas op
timum quēadmodū ipē voluit. quo facto
dedit illud Hieremie: in ſignū ꝙ deus eq̄
repararet hieruſalē deſtructaꝫ vt figulus
vas illud. Spūaliter em̄ per primū vas in
telligit prima mulier quaꝫ diabolus ten⸗
tans totaꝫ adeo contriuit: ꝙ nō remanſit
in ea nec in ſuis poſteris tantū integritaꝗ
vt poſſet reponi ſcintilla diuine grē in ea.
Fecit ergo deus de eadē maſſa hūani ge⸗
neris aliud vas admirabile ſicut dicūt ver
ba ꝓpoſita. ſcꝫ beatā virginē Mariā per
cuius cōceptum vas illud humani gene⸗
ris deſtructū reparauit. ⁊ ſupernā hieru⸗
ſalem in repletiōe angelice ruine per filiū
ſuū reſtaurauit: ita ꝙ felicius eſt quod per
ipām virginē lucrati ſumus ꝙ̄ quod per
Euam ꝑdidimus. Unde illi Chryſoſtomꝰ
ſup Miſſus eſt inquit. Aue gratia plena
vltra iam non diabolus aduerſum te. vbi
em̄ primꝰ vulnerauit bellator: ibi ſummus
medicus antidotū per mulierem poſuit.
Per mulierē decurrit fallacia. ꝑ mulierēꝫ
emanāt meliora. Non verearis culpatam
condemnationē. Mater em̄ illius qui cō⸗
demnauit efficieris. Aue animatū tēpluꝫ
dei celi terreꝗ domia. Hec ille. Et Grego
rius nazāzenus ſuper Lucaꝫ dicit. Tabu
las noſtre nature quas culpa confregerat
denuo verꝰ legiſlator de terra noſtra ſibi
dolauit abſꝗ coucubitu: diuinitatis ſue
corpus ſuſceptibile creans quod diuinus
digitus ſculpſit. ſcilꝫ ſpūſſanctus ſuperue
niens in ꝟgine. De hac igitur reparatiōe
in vtero virginis facta: tres cōſideratio⸗
nes faciemus.

Prima dicit aſſumptionis.
Secunda reparationis.
Tertia ꝟo operationis.

Pars ꝑma huius ſermonis que dicit
aſſumptionis.

Q i

Nquit Auguſtinus in libro de
vera innocentia. ca. lxiij. Diui⸗
nitas verbi equalis patri facta
eſt particeps mortalitatis nr̄e
nō de ſuo: ſed de noſtro accipiēs vt ⁊ nos
efficeremur participes diuinitaꝗ eius. nō
de noſtro: ſed de ipſius dono. hec ille. Hoc
Deꝰ ho minē aſ ſumere debuit.
aūt fuiſſe congruū. ſcꝫ deū humanā carnē
aſſumere ꝓbari poteſt vltra dicta in ſuꝑio
ri ſmone multis rōnibus. vt elicit ex dicꝗ
Alexādri de alcs in. iij. parte ſumme ī tra⸗
ctatu de ꝯueniētia incarnationis. ⁊ Ric.
ac beati Bonauen. in. iij. diſt. j. ar. ij. q. j. et
ſancti Thome in. iij. parte ſumme. q. j. ar.
vj. Et ꝑmo rōne oſtēſionis diuine potētie
Nunꝙ̄ em̄ potentia perfecte oſtendit niſi
effectꝰ ꝟtuti cāe coequet. Cū igit potētia
dei ſit infinita perfecte nō oſtendit niſi in
actu infinito. Omne aūt quod creatum eſt
finitatē habet. ergo cōgruū fuit deū incar
nari vt oſtēderet infinitā potentiā ſuaꝫ in
cōiunctione tam diſtantiū. ſcꝫ creatoris ⁊
creature. Magna em̄ oſtēſa fuit eius po⸗
tentia in cōiunctione diſpariū elementorū
vtꝗ contrariarū qualitatū in vno corꝑe
⁊ in tāta ꝯcordia ⁊ equalitate ſicut fuit in
corꝑe Ade ante lapſum. Maior autē fuit
oſtenſio potētie ſue in cōiunctione illoruꝫ
ad ſpm̄ humanū. Maxima ꝟo in ꝯiūctiōe
vtriuſꝗ. ſ. corꝑis ⁊ anime ad ſpm̄ īcreatū.
inter que ē maxima diſparitas ⁊ diſtātia.
De qua cōiūctione loquit Berñ. ī ſmone
de natiuitate dñi. Talia opa fecit illa oīpo
tens maieſtas in aſſumptione nr̄e carnis
ita mirabilr̄ ſingularia: ⁊ ſingulariter mi⸗
rabilia. vt talia nec faciēda amplius ſuper
terrā. Vbi quippe ⁊ anima ⁊ caro in vnaꝫ
cōuenere ꝑſonam. ⁊ tria vnū ſunt. nō con⸗
fuſione ſubſtātie. ſed vnitate ꝑſone. h̄ ille.
Opus ḡ īcarnatiōis diuine fuit oſtēſiuus
infinite ꝟtutis eius ⁊ potētie ſm Damaſ.
lib. iij. c. j. Nihil em̄ maius ꝙ̄ creatorē fie⸗
Decla⸗ rat dei ſapia
ri creaturā. Scd̄a ratio dicit declaratio⸗
nis ſumme ſapiē diuine. ſapiētis eniꝫ ſm
ꝑhm̄. j. Metaph. eſt ordinare. Ordo autē
vt ait Aug. xix. de ciui. dei. eſt pariū diſpa
riumꝗ rerū vnicuiꝗ locū ſuum tribuens
diſpoſitio. Accipit aūt hic locus nō ꝓprie
ſed ꝑ cōgruentia. ꝑ dignitate. pro gradu
vniuſcuiuſꝗ. Ergo ad manifeſtandā ſum⸗
mā ſapiam dei: ꝯgruū fuit ſūmā fieri ordi
nationē. que em̄ a deo ſunt: ordinata ſūt.
ad Rom̄. xiij. Ordinatio auteꝫ ſumma in
creatura eſt dū iuxta oēm poſſibilē modū
reducit in ſuū fontem quo vnit ſuo ꝑnci⸗
pio. Hoc aūt nō poteſt fieri niſi illi vniat
ꝑſonalit. Quacūꝗ em̄ alia data: hec ma⸗
ior eſt ⁊ ꝑſtantior. In hac ergo vnione oſ̄
dit deus ſuā infinitā ſapiam. Unde Ber.
in quadā epl̄a inqt. Nemo nouit hominē
nec noſcere poteſt ad plenū: quid boni ad
gratiam: quid decoris ad glīam: quid cō⸗
modi ad ſalutē penes ſeipām ꝯtineat hu⸗
ius venerādi myſterij. ſ. hūane redēptiōis R
inſcrutabilis altitudo. Hec ille. Tertia Attra
ratio dr̄ attractiōis. quia em̄ homo natu⸗ hit hō
raliter attrahit ad viſibilia ⁊ illis afficit.
Ideo cōueniens fuit vt deus ꝑ aſſumptio
nē humane nature viſibilis fieret vt ex vi
ſibili eius humanitate ad cognitionem et
amoreꝫ eius diuinitaꝗ inuiſibilis homīes
traherent. Et ideo Aug. ꝯtra eos q̄ q̄runt
vtrū deus potuerit aliter humanū genus
redimere ꝙ̄ ꝑ incarnationē ſuā. dicit in li.
de agone xp̄iano. Poterat quidē ſ; ſi alit
faceret ſilr̄ noſtre ſtulticie diſpliceret. Si
em̄ non apparet oculis pctōꝝ: lumen eius
vtꝗ eternū quod ꝑ interiores oculos vi⸗
det: inq̄natis mētibus videre nō poſſent.
Ideo aūt nos viſibilr̄ cōmonere dignatꝰ ē
vt ad inuiſibilia ꝑpararet. h̄ ille. Quar⸗ Demō⸗
ta rō dr̄ demōſtrationis infinite bonitatis ſtrat dei
diuine. Deus em̄ cum ſit ſumme ⁊ infinite bonitas
bonꝰ q̄ nihil meliꝰ cogitari valꝫ ſm Anſel. ī
li. monologiō. debuit ſe ſumme diffundere
ꝑnte creatura: quia ſicut de natura boni ē
ſe diffundere in alios. vt dictū ē. s. ī ſmōe
ꝑcedenti. ita de natura ſummi boni eſt ſe
ſumme diffundere: q2 vnūquodꝗ nititur
natura ſibi ꝓpria. j. Metaph. ſed nō ſe ſū⸗
me diffunderet ꝑnte creatura niſi humāe
nature vniret: ergo ⁊c. Licꝫ em̄ deꝰ pater
ſe diffunderit pleniſſime in filiū ꝑ gñatio⸗
nē ⁊ pat ⁊ filꝰ in ſpm̄ſctm̄ ꝑ ſpirationem.
tñ hec diffuſio facta eſt creatura nō ꝑnte.
et etiā ſi nunꝙ̄ facta fuiſſet aliq̄ creatura.
vñ ſi ſummū bonū nō ſe ſumme diffūdiſſꝫ
cretura ꝑnte fuiſſꝫ cogitare maiorē diffu⸗
ſionem. ⁊ cū maior diffuſio maiorē argu⸗
at bonitatē: fuiſſet etiā cogitare maiꝰ bo⸗
nū ipō deo qd̄ eſt impoſſibile eē. Ad demō⸗
ſtrandā ḡ ſummā bonitatē ſuā ipi creatu⸗ S
re decuit deū īcarnari. vñ Ioh. iij. dicit. ſic Corro⸗
deus dilexit mūdū vt filiū ſuū vnigenituꝫ borat
daret. Quīta rō dr̄ corroboratiōis. ſm ſpes ho
em̄ Richar. vbi. s. ꝑ incarnationē filij dei minus

coꝛroboꝛata eſt ſpes nr̄a vt deo poſſimus
cōiungi ꝑ clarã beatã viſionē ⁊ ꝑfectam
fruitionē. vñ Aug. xiij. de trini. c. xix. inq̇t.
Nã ſi natura filiꝰ dei miſcðia factꝰ eſt filiꝰ
hoīs ꝓpter filios hoīm: quãto credibiliꝰ eſt
natura filios hoīm gr̄a fieri filios dei. Et
iſte oēs gn̄ationes locū hn̄t ⁊ ſi homo nō
peccaſſet. ⁊ ꝓbant ꝙ deus humanã carnē
aſſumpſiſſet. ꝓpter pctm̄ aūt carnē moꝛta
lē aſſumpſit vt ꝓ hoīe ſatiſfaceret. ⁊ ꝯtra
hoſtē illum diabolū decertaret. ⁊ hᵒ eſt qḋ
Aug. in li. Cur qñ ⁊ quō deus. c. vj. conclu
dendo dicit. Subtil'r ergo ſubtilē inimicū
deus expugnare voluit: ⁊ q̄ſi ſub eſca hūa
nitatis hamū celauit diuinitatꝭ: quatenus
ille qui oēm carnē quaſi merito inuaſerat
carnē inueniret q̄ ſibi pꝛoꝛſus nil deberet
quã dū illicite cōtingeret merito eã quam
q̇dãmodo licite poſſidebat amitteret. Sic
quippe hoſtis antiquꝰ deludēdus erat. vt
qui hoīem deluſerat ꝑ hoīem deū deluſus
⁊ ip̄e fieret. ⁊ ſicut incautū hoīem callide
ſibi ſubiecerat. ita ꝑ hoīem cautū nō calli-
de ſed ſapiēter ſubijceret. hec ille. Mag

T — Nō debuit angelicã naturã aſſumē

aūt congruū fuit deū aſſumere naturã hu
manã ꝗ̄ angelicã vel alteriꝰ creature. qḋ
ꝓbat ſm ſanctū Bonauē. in. iij. di. ij. ar. j.
q. ij. ⁊ beatū Thomã. in eadē diſt. ar. j. Et
Alexandrū de ales. vbi. ſ. ⁊ Ricardū de
media villa in. iij. diſ. ij. ar. j. q. iij. Et p̄mo
rōne ꝑſonalis diſtinctionis ſic. Licꝫ enim
etiã in angelis reperiat ꝑſonalitas ſicut i
hoīe. quia angelus eſt ꝑſona. vt dr̄ in. ij.
ſenten. diſ. iij. tamē magna eſt differentia
inter hoīem ⁊ angelū in hoc ꝙ in hūana
natura eſt ꝑſonalitas ſm originē. ⁊ in an
gelica nō. Vna eñ ꝑſona hūana originat
ab alia: quia filius eſt a p̄re: qḋ ita non eſt
reperire in angelis. Unus eñ angelꝰ non
eſt ab alio. ſed oēs ſimul creati ſunt. ⁊ hec
habent a magiſtro vbi. ſ. ⁊ ideo magis cō
gruebat ꝙ deus aſſumeret eã naturã in q̄
eſſet talis diſtinctio ſm originē ſicut ē in
diuinis ꝑſonis tanq̄ magis confoꝛme di-
ſtinctioni earū. Scḋa rō dr̄ exēplaris

V — Hō magis rep̄ſentat deū ꝗ̄ angelꝰ.

repn̄tationis. homo eñ magis expſſe re-
pn̄tat deū ꝗ̄ angelus rōne cuius dr̄ micro
coſmus grece. i. minoꝛ mūdus latine ſm
pħm. viij. phiſ. Anima eñ humana ⁊ rō-
nalis non tm̄ repn̄tat deū ꝓut cōſiderat i
ſe. ſed etiã inquantū vnit coꝛpoꝛi. et illud
regit. ⁊ in quo toto habitat ſicut deꝰ in ma
ioꝛi mūdo. eſt eñ tota in toto: ⁊ tota in q̄-
libet eius parte. ſm Aug. in. vj. de trinita
te. quod qual'r intelligat expoſui in ſecūda
parte roſarij ſermonū. ſmone. x. parte. j.
Et iſta rōne magis dicit homo factus ad
imaginē dei ꝗ̄ angelus ſm Alexandrum
de ales vbi. ſ. ⁊ in ſecūda parte ſūme i tra
ctatu de angelis. ⁊ beatū Bonauen. in. ij.
diſt. xvj. ar. ij. q. j. Et rōne huiꝰ maioꝛis ſi-
militudinis fuit maioꝛ rō vnibilitatꝭ: quia
omne ſimile appetit ſuū ſimile. Eccli. xiij.

Tertia ratio dicit maioꝛis cōpoſitiōis
homo eñ compoſitus eſt ex natura coꝛpo
rali ⁊ ſpūali. ⁊ quodãmodo cōmunicat cū
omni creatura. vt dictū eſt. ſ. ſmone pre-
cedenti. parte p̄ma. hinc eſt ꝙ cum homo
aſſumit ⁊ deificat. quodãmodo oīs crea-
tura in eo exaltatur dum ſuo ſimili deus
vnit. Et ideo aſſumptio humane nature
magis facit ad perfectionem vniuerſi ꝗ̄
aſſumptio angelice: quia in hoīe maioꝛ eſt
cōmunitas cū omni creatura ꝗ̄ in ange-
lo. Congruū etiã fuit vt carnē aſſumeret
noſtri generis ſm beatū Bonauen. in. iij.
diſti. xij. ar. j. q. ij. ⁊ Richardū in eadē diſ.
et Alexan. in. iij. parte ſumme in tractatu
de cōuenientia incarnationis. ⁊ ꝓbari pōt
multis rōnibus habendo reſpectū ad pec-
catū. Et p̄ma dicit cōſeruationis diuine

Xp̄s debuit aſſumere carnem nr̄i generis

iuſticie. vt videlꝫ eiuſdē generis eſſet pre-
uaricatoꝛ ⁊ ſatiſfactoꝛ. Nã ſi alterius ge
neris eſſet: nō attribueret eidē generi ſa-
tiſfactio cui ⁊ offēſio. ac per hoc non recte
ſeruaret iuſticie rectitudo que ab illo ge-
nere requirit emendã in quo reperit prece
dentē offenſam. l. ſancimus. C. de penis. ⁊
l. ſi pena. ff. eodē titu. ⁊ l. ob maritoꝛū. C.
ne vxoꝛ pꝛo mari. ⁊ c. romana. de ſenten.
excom. lib. vj. cum ſi. Unde Anſel. in libꝛo
Cur deus homo. dicit. Si nouū hoīes fac̄
nō ex genere Ade: non ꝑtinebit ad genus
humanū. quare nō debuit ſatiſfacere ꝓ eo
qui nō venit de illo: ſed ſicut iuſtū eſt vt ꝓ
culpa hoīs homo ſatiſfaciat: ita iuſtū eſt
vt ille qui ſatiſfecit ſit idem. aut eiuſdē ge
neris cū eo qui fecit pctm̄. alr̄ nec Adam
nec aliq̇s ſatiſfacere ꝓ ſe potuiſſet. Se- X
cūda ratio dicit indicationis diuine dulce
dinis ⁊ miſcoꝛdie. vt videlicꝫ deus q̄ ab
hoīe cōtemptus fuerat tanq̄ ab aduerſa-
rio ⁊ inimico: ip̄e idem generi hūano vni-
retur in xp̄o in vnitate ſuppoſiti. in hoc eñ
manifeſtatur mira dei cōdeſcenſio qui vo
luit ſibi cōiungere ꝑ indiſſolubile vinculū

humanū genus ſibi inimicū. Juxta illud
ad Romañ. v. Cōmendat aūt deus chari-
tatem ſuã i nobis. quia cū inimici eſſemꝰ
reconciliati ſumus deo ꝑ moꝛtem filij ſui.

Y

Tertia. ratio dr̄ diuine ſapiētie deter-
minatiōis que nullo poteſt infringi vicio.
Decreuerat eñ deus ⁊ oꝛdiauerat vt totū
humanū genus multipliaret ex vno ꝓpt
repꝛeſentationē illius vniuerſalis p̄ncipij
quod eſt deus. Hoc aūt ꝑ peccatū infrigi
nō debuit. ⁊ ideo mediatoꝛ dei ⁊ hominū
xp̄us homo verus nō aliūde: ſed de maſſa
totius generis hūani debuit foꝛmari. vñ
apoſtolꝰ ad Heb. ij. ait. Qui ſanctificat et
qui ſanctificat ex vno oēs. ſed chꝛiſtus eſt
qui ſanctificat. qui ꝟo ſanctificat eſt hu-
manū genus. ergo apparet ꝙ xp̄s debuit
eſſe de genere humano. Notãdū quoq̃

Xp̄s ñ debuit aſſumere p̄mū hoīem.

ꝗ̄ nō fuit congruū ꝙ xp̄s aſſumeret ip̄m
hoīem p̄mū. ſ. Adam. ſm Alexandrum de
ales. vbi. ſ. ⁊ ſanctū Bonauen. iterū vbi
ſ. q. ij. ⁊ hoc triplici reſpectu. Pꝛimo enim
nō cōueniebat reſpectu oīum creatoꝛis. vt
videlꝫ ꝑſona xp̄i hoīem aſſumeret pecca-
toꝛem cū ip̄e in foꝛma aſſumpta deberet
pctōꝛes iudicare. ⁊ nullatenus de peccato
argui poſſe. nec ſm naturã aſſumētē nec
ſm naturã aſſumptã. ſm quas naturas
cōpetit ei iudiciaria poteſtas. Unde ip̄e di
cebat Joh. viij. Quis ex vobis arguet me
de peccato? Sed ſi xp̄s aſſumpſiſſet Adã
ſequeret ꝙ ꝓpꝛietates que cōueniunt ade
cōuenirent chꝛiſto homini. igit eſſet dice-
re de ip̄o ſicut de Adam ꝙ peccauit. Sed
ip̄e eſt deus. ⁊ ꝓpꝛietates que cōueniūt illi
homini aſſumpto: cōueniunt filio dei cui
vnit. ergo diceret filiꝰ dei peccauit. qḋ eſt
Z impiū dicere ⁊ impoſſibile eſſe. Secūdo
non cōueniebat reſpectu p̄mi hoīs: quia
nemo de ſua malicia debet repoꝛtare com
modū. vt dictū eſt in ſmone precedēti. vt
habet etiã in. c. ex l'ris. de dolo ⁊ ꝯtu. Sed
ſi Adam ꝓpter ſatiſfactionē de ſua culpa
cōmiſſa aſſumeret a verbo repoꝛtaret in-
effabilem ſublimitatē ⁊ vtilitatē. quod eſt
abſurdū dicere. vt videlꝫ ille qui tantū ſe
deiecerat ꝑ culpã: tãtū exaltaretur vt eēt
deus. ſufficiebat nãq̃ ſibi nimiū vt ſaltē
ei recōciliaretur. nedum ꝗ̄ ip̄e deus effice
retur. Tertio hoc nō cōueniebat reſpe-
ctu humani generis. quia cū ille homo eēt
pene debitoꝛ: vtpote ille q̄ erat reus oīum
animarū noſtrarū: nō eēt eius paſſio tãtū
deo grata quantū ſi eſſet innocens. et vix
etiã ſufficeret ad ſatiſfaciendū ꝓ ſe: nedum
cum alijs ſatiſfactionē ſuã poſſet cōicare.

Poteſt quoq̃ ꝓbari vltra p̄dicta cōue- A
niens fuiſſe filium dei aſſumere carnē hu
manã alijs rōnibus. Et p̄mo rōne diuine
p̄deſtinationis ſm Alexan. de ales in. iij.
parte ſumme i tractatu de pꝛedeſtinatiōe
chꝛiſti. ⁊ Richar. in. iij. di. vij. ar. ij. q. ij. et
Bonauen. in eadē diſt. ar. vltimo. q. ij. et

Filiꝰ dei fuit pꝛedeſtinatus eſſe homo

Alexan. lumbar. eadē diſt. vbi dicūt ꝙ hec
eſt vera ꝓpoſitio ꝙ filiꝰ dei fuit p̄deſtina-
tus eſſe homo. hoc eſt: fuit p̄uiſus ab et'no
ꝙ aſſumeret humanã naturã. vel ꝙ p̄de-
ſtinatū fuit ab eterno ꝙ filiꝰ dei fieret hō.
et hoc cōcedit magiſter in p̄dicta diſt. vij.
tertij. Nam qui p̄oꝛdinat ad aliquid dicit
p̄deſtinari ad illud. ſed ãteq̄ filiꝰ dei eſſet
homo: pꝛeoꝛdinatum eſt vt fieret homo.
ergo ⁊c. Item hec eſt vera ꝓpoſitio: homo
p̄deſtinatus eſt eſſe filius dei ſm Alexan.
vbi. ſ. ⁊ Richar. ⁊ Bonauen. vbi. ſ. q. iij.
et Alexandrū lombardū eadē diſtinctiōe
exponēdo ſic. Homo p̄deſtinatus eſt eſſe
filius dei. hoc eſt anteq̄ eſſet homo: pꝛeui
ſus eſt eſſe filius dei. Uel ſic. homo pꝛede
ſtinatus eſt eſſe filius dei. i. pꝛedeſtinatus
eſt vt homo ſit filiꝰ dei. ⁊ ita intelligitur
illud apoſtoli ad Romañ. j. dicētis de xp̄o
homine. Qui p̄deſtinatus eſt filius dei in
virtute. vbi ait glo. p̄deſtinatus eſt Jeſus
vt qui futurus erat in carne filius dauid:
eſſet in virtute filius dei. cōueniens ergo
fuit vt ſi Adam nō peccaſſet filius dei hu
manã carnē aſſumeret cū diuina pꝛedeſti
ñatio nō poſſit falli. Scḋo idē ꝓbatur

B — Angeli ſtatim cognouerūt icarnationem filij dei

rōne angelice cognitionis qui ſtatim ex q̄
creati ſunt cognouerūt incarnationē dei
futurã. Unde ſanctus Maximꝰ in q̇dam
ſermone ait. Utrū angeli cognouerint fu
turã icarnationē ãbigi nō oꝫ. Latuit aūt
eos inueſtigabilis dn̄i ꝯceptio atq̃ modꝰ
qual'r totus i genitoꝛe: ⁊ totus manebat
in oībus. necnon ⁊ in ꝟginis cellula clau-
ſus. Vñ ⁊ angelus gabꝛiel cū ꝟgo q̄ſiſſet:
quō fiet iſtud. in generali tm̄ rn̄dit. Spūs
ſanctus ſuꝑueniet in te. Vñ dicit Bern. in
quodã ſmone: ꝙ deus pater ſtatim angel'
creatis oſtēdit filiū ſuū incarnandū: ⁊ eis
oībus obtulit ad honoꝛandū. vnde lucifer
ſuperbia intumeſcēs ⁊ inuidia ꝯtabeſcēs
homini aſſumēdo a filio dei noluit ſubijci
ſed ſeip̄m equalē deo facere appetijt. ⁊ idō

merito corruit vt ſcriptū eſt Eſa. xiiij. Et
tunc factum eſt prelīū magnū in celo iter
luciferū ⁊ ſequaces ex vna parte: ⁊ ange⸗
los bonos ex altera. vt ſcriptū eſt Apocal.
xij. Unde ꝓiecto dracone cū ſeq̄cibus ſuis
cantabāt angeli dicētes. Facta eſt ſalus ⁊
ꝟtus ⁊ regnū dei noſtri ⁊ poteſtas chriſti
eiꝰ. Tertio idem ꝓbatur rōne demōſtra⸗
tionis feſtinate. mox em̄ ade formato de⸗
monſtratū eſt incarnatiōis chriſti myſte⸗
rium quādo miſit deus ſoporē in eo. Gen̄.
ij. quem ſoporē magr̄ vocat extaſim. i. iiij.
di. xxix. tunc em̄ in formatione Eue ex la⸗
tere ipſius Ade: intellexit ⁊ poſtea predi
xit ſpiritu ꝓphetico vnionē dei cum carne
humana quādo dixit de vxore ſua: q̄ figu
rabat eccl'iam ſicut ipē xp̄m. hoc nunc os
ex oſſibus meis: ⁊ caro de carne mea. Un̄
dixit Alex. vbi. ſ. ꝙ ad hoc ſignificandum
facta eſt Eua ex corpe Ade: vt ſicut ipi q̄ſi
vnū corpus carnale erāt: ſic xp̄s ⁊ eccleſia
quaſi vnū corpus ſpūale: q2 eccl'ia de ipſo
formata eſt. Unde ad Epheſ. v. ait apl's.
Mēbra ſumus corpis eius ⁊ de carnibus
eius ⁊ de oſſibꝰ eius. Ex quibꝰ oībꝰ patet
ꝙ etiā ſi adam nō peccaſſet dei filiꝰ huma
nam carnē aſſumpſiſſet. Et poteſt alia rō
dicta nobilitationis ⁊ ꝑfectionis aſſigna⸗
ri. Nam deo cōueniebat nobilitare ⁊ ꝑfi⸗
cere oīa per ſuā incarnationē non obſtāte
peccato. Unde per eā nobilitauit ⁊ ꝑfecit
naturā humanā nobiliſſimo indiuiduo. et
genus corporeum nobiliſſimo corporeo: ⁊
genus ſpūale nobiliſſima anima. que oīa
facta nō fuiſſent xp̄o nō incarnato. Item
oīa elemēta ꝑ xp̄m dedicata ſunt ⁊ ſancti⸗
ficata tam in vnione nature ad naturā ꝙ
etiā per ſingularē eius operationez. nam
terra ſāctificata eſt in grano frumenti in
euchariſtia. ⁊ vinuz ⁊ aqua in eius ꝑcioſo
ſanguine. aq̄ etiā in baptiſmate. in q̄ ſctifi
cauit oēm creaturā. aer in aſſumptōe xp̄i.
ignis in miſſione ſpiritusſancti in linguis
igneis. ⁊ ſic de alijs.

Pars ſecūda huius ſmonis que dicit̄
reparationis.

E

P Ro expeditione huius partis
querit̄ quare deus magꝭ voluit
humanā naturam aſſumere ⁊
eam reparare ꝙ angelicā. Ad
quā dubitationē quia rn̄ſum eſt in quarta
parte huiꝰ operis. ſmone. v. parte. ij. ideo
hic nō multū inſudabo. tamē ad maiorem
declarationē dictoꝝ vbi. ſ. dico ꝙ ꝓut po
teſt colligi ex dictis Alexā. de ales. in. iij.
parte ſum. in tractatu de neceſſitate incar
nationis. ⁊ Rich. in. iij. diſt. ij. ar. j. q. iij. ⁊
beati Bonauē. in eadem diſt. ar. j. q. ij. ⁊ a
theologis in. ij. ſen. di. xxj. Multis ex cau
ſis nō debuit repari angelica natura. Pec
catum em̄ luciferi ⁊ ſocioꝝ eius fuit irre⸗
miſſibile. ⁊ ꝓmo reſpectu arbitrij. Nā libe
rum arbitriū angeli ante electionē ſe habꝫ
mutabil'r. poſt electionē ꝟo ſe habet imu⸗
tabil'r. liberū ꝟo arbitriū hoīs ſe hꝫ mu
tabil'r ante electionē ⁊ poſt electionē vſq3
ad mortē. Unde phs in. iij. de regimie p̄n
cipū ait. Liberi ſumus vſq3 ad finē ad hoc
⁊ ad illud ad bonū ⁊ malū. Angelus ergo
ſic fuit cōditus vt ante electionē poſſet re
uolui tam ad malū ꝙ ad bonū. ſed poſtꝙ
elegiſſet aliquid hoꝝ ſiue malū ſiue bonuz
nō poſſet amplius mutari. ſed haberet li⸗
berum arbitriū confirmatū in illo: ſiue bo
no ſiue malo. ⁊ non poſſet illud deteſtari.
quia angelus cū aliq̄d intelligit non facit
ſicut homo qui cognitiōes ſuas accipit in
tempe. ⁊ nō totū ſimul intelligit: ſed vnuz
poſt aliū: ⁊ vnū ex alio. ſicut ex ꝓmiſſis ac
cipit ꝯcluſionē. angelus em̄ accipit ſtatim
totū nō conferēdo ſed ſine tempe ⁊ ſine di
ſcurſu ⁊ n̄ vnū pꝰ aliū. vel vnū ex alio. Et
ſic ſm ſtatum ſue cōditionis iudicat de re
tota ſimul. ⁊ iudicādo videt eā totā ſiml'.
⁊ ſic certiſſime iudicat ⁊ non poteſt decipi
ſicut homo. ergo ꝯſequenter nec excuſari.
Cum ergo ſemel elegerit lucifer maluz in
quo fuit confirmatū eius liberū arbitriuz.
vt ait ſctūs Bonauen. in. ij. di. vij. ⁊ habet̄
per glo. in. c. qui ep̄us. xxiij. di. non poteſt
amplius penitere ſiue ꝑ penitentiā culpaz
ſuā delere. maxime quia volūtas non pōt
deteſtari peccatū in ſe exiſtēs ſine gratia
gratis data diſponēte ⁊ ꝓueniente. Volū⸗
tas aūt diaboli ſm ſcm̄ Bonauē. ⁊ Rich.
in ꝑdicta di. caret omī gr̄a liberū arbitriū
diſponēte. Cū igit̄ pctm̄ nō poſſit remitti
ſine gratia gratū faciente ⁊ ſanante. ⁊ ad
hanc ꝑtingi nō poſſit ſine ꝑdicta gr̄a ꝓue
niente ⁊ diſponēte: qua diabolus ꝓuatꝰ ē.
patet ꝙ eius pctm̄ eſt irremiſſibile. Sciē
dū ergo ꝙ angelo fuit a deo ꝓfixus ſtatꝰ
merendi vſq3 ad ꝓmā voluntatē bonā vel
malā. Ideo ſicut homo poſtꝙ tp̄s merēdi
ꝑtranſijt. ſ. tp̄s vite quātūcūq3 ſolū vnum
mortale pctm̄ fecerit nō pōt vltra onam

[Margin: Angelica natura non debuit reparari ſed humana]

[Margin: D Angelo fuit ꝓfixus ſtatus merendi.]

voluntatē acquirere ſicut etiā fuit de ange
lis. vn̄ Damaſce. inquit. Hoc eſt in angelis
caſus qđ in hominibꝰ mors. ⁊ Aug. in li. de
fide ad petrum ait. Sic creauit angelos de
us vt qui vellēt: ꝑpetuo boni eſſent: ⁊ q̄ nol
lent: nunꝙ eos diuino munere repararet.
Propter caſum igitur angeli ablata eſt ei
gr̄a merēdi. vn̄ qn̄ angelus cecidit: ſtatim
extra ſtatū merēdi fuit. Hōꝟo qn̄ peccauit
nō exiuit ſtatum merēdi. ideo ſe diſponere
potuit ad obtinēdam m̄iam dei. Un̄ inquit
Rich. in. ij. di. xxj. ar. j. q. iij. ꝙ natura hu⸗
mana nō precipitauit ſe in ꝓfundum ex tā
to conatu ſicut angeli mali qui in malo ob⸗
ſtinati ſunt ⁊ indurati. Scđo fuit irre⸗
miſſibile reſpectu qualitatis peccati. ⁊ hoc
triplici rōne. Primo ratiōe generis pecca⸗
ti. nam tam angelus ꝙ homo peccauit per
ſuperbiā. ſed differēter. homo em̄ peccauit
appetēdo ſciam dei. Gen̄. iij. vbi dixit dia⸗
bolus primis parētibus. Eritis ſicut dij ſci
entes bonum ⁊ malū. ſed angelus peccauit
appetēdo omnipotentiā. vt habetur Eſa.
xiiij. vbi dixit angelus. Ponā ſedem meam
ad aquilonē: ⁊ ero ſimilis altiſſimo. Quaz
quidē omnipotentiā nunꝙ voluit deus cō
municare alicui creature. quia ſm illam eſt
omniū principiū. quia igitur angelus appe
tijt eſſe principiū ⁊ eſſe ſimilis deo. propter
hoc appetijt illud ad qđ nullo modo erat
ordinatus. ⁊ ꝓpter hoc nō habet excuſatio
nem aliquā. ⁊ ſic eius peccatū eſt inexcuſa⸗
bile ⁊ irremiſſibile. Ad ſciam autem eſt ho⸗
mo ordinatus in gloria: nō autem ad om⸗
nipotentiā. peccatū ergo hominis eſt excu⸗
ſabile reſpectu ꝑdicto. ⁊ cōſequēter remedi
abile. nō ſic autem fuit peccatum angeli. q2
illud appetijt qđ proprium erat creatoris.
. Scđo idem ꝓbatur ratione circūſtantie
peccati. Nam in Adam fuit aliqua ignorā
tia. quia mortale credidit eſſe veniale. ſicut
dicit Augꝰ. ſuper Gen̄. Angelus autem nō
habuit ignorantiā in peccādo. ⁊ ideo pecca
tum hominis fuit remiſſibile: nō aūt pecca
tum angeli. Poſſumus etiā dicere ꝙ Adā
peccauit ex quadam infirmitate humana.
Ideo peccauit in patrē. Eua ex quadā igno
rantia feminea. ideo peccauit in filium. dia
bolus aūt peccauit ex ꝓpria ⁊ ex certa ma
licia. ⁊ ideo peccauit in ſpūmſanctuz. quod
peccatū vt ait ſaluator Mat. xij. nō remit⸗
titur in hoc ſeculo nec in alio qđ etiā habe⸗
tur de peni. di. j. c. deꝰ quis ſilis. Tertio
idem ꝓbatur ratione occaſionis peccati. q2
homo alio inſtigante ⁊ eum decipiēte pec⸗
cauerat: ⁊ ideo ignoſcēdum fuit ei qui ꝓuo
catus ita fecit. l. qui maior. §. ſi libertus. ff.
de bo. liber. Deceptis em̄ eſt ſubueniendu3
l. ij. ff. ad tertu. ⁊. l. ij. §. hec verba. ff. ad vel⸗
le. ⁊. c. inter. de dona. ⁊. c. cum vniuerſoꝝ. de
re. permu. ipſe ꝟo ſathanas nulluz inſtiga
torē habuit: ſed ſeipm̄ ad peccatum ex ſua
prauitate reflexit. Quapropter homo qui
per aliū ceciderat etiā ab alio reparari de⸗
buit. Un̄ magiſter in. ij. di. xxj. ait de Adā.
Qui aliquā licet modicā cadendi occaſionē
habuit. iccirco per dei gratiā iuuari debuit
⁊ potuit ad veniā vt qui per aliū ceciderat
per aliū iuuaret̄. qui ergo incitatorē habu
it ad malū: nō iniuſte reparatorem habuit
ad bonū. Diabolus ꝟo qm̄ ſine tentatione
alicuiꝰ peccauit: per aliū vt reſurgeret iuua
ri nō debuit nec ꝑ ſe potuit. Ideo irreme⸗
diabile eius pctm̄ extitit. Peccatū ꝟo hoīs
ſicut per aliū habuit initiū ita per aliuz nō
incōgrue habuit remediū. Hoc etiā aſſerit
apl's ad Ro. v. dicēs. Si em̄ per vnius deli
ctum multi mortui ſunt multo magis gra
tia dei ⁊ donum in gratiā vnius Ieſu xp̄i
in plures abūdauit. Tertio principali⸗
ter ꝓbatur pctm̄ luciferi fuiſſe irremediabi
le rōne ꝓprietatis diuine iuſticie. In ꝓmis
em̄ parentibus erat tota natura humana.
vt ait Aug. xiij. de ciui. dei. c. iiij. que per eos
poſtea erat multiplicāda in alijs. ſed in an
gelo peccāte nō erat tota natura angelica.
immo iam tota erat multiplicata. ⁊ ꝓpter
hoc diuine iuſticie cōgruū fuit vt nō ſtatiz
puniret hominē vel iudicaret ꝙcito pecca⸗
uit donec ſpēs humana multiplicaretur. ⁊
maxime numerus electoꝝ. ⁊ tūc iudicaren
tur ⁊ punirent̄ qui eſſent puniēdi. ſed ſtatiz
debuit punire angelum: quia in eo non ha
buit locum ꝑdicta dilatio. Homo igitur de
buit iudicari in fine vite ſue. ⁊ in die iudicij
⁊ tunc nullū erit remediū ſicut nec mō an⸗
geli. Quarto idem ꝓbatur rōne condi⸗
tionis diuine miſericordie. Cum em̄ vt ſu⸗
pradictū eſt in primo homine eſſet tota hu
mana natura. ipſo perdito tota fuiſſet cor
rupta ⁊ ꝑdita. ſed ꝙuis natura angelica in
aliquibus cecidiſſet: pars tn̄ maior perſti⸗
terat: ſm magiſtrū in. ij. di. xj. ſed vbi ma⸗
ior eſt indigentia: ibi maiori opus eſt miſe
ricordia. l. ſi quis ad declinādam. §. penul.
C. de epiſ. ⁊ cle. ⁊. l. vnica. C. publice leticie.

[Margin: E Pctm̄ angeli fuit irremiſſibile]

[Margin: F]

[Margin: G]

[Margin: H Deꝰ ſtatiz debuit punire angelu3 ⁊ nō hominē]

[Margin: I]

li.xij. Quia igitur angelica natura nō ceci
derat tota: humana aūt ſic: quia in radice
peccauit, ideo nō fuit cōgruum diuine miſe
ricordie ⁊ ſumme pietati vt ita nobilē crea
turā ſicut eſt humana natura ex toto ſine=
ret perire. Unde ad hoc ꝓpoſitū adducit ma
giſter in .ij. di. xxj. c. preterea. Aug. in li. en=
chiridion. c. xxviij. dicētem. Placuit vniuer
ſitatis creatori ⁊ moderatori vt qm̄ nō to=
ta multitudo angeloꝝ deum deſerēdo pe=
rierat: ea que perierat in eterna damnatione
remaneret. que aūt cum deo illa deſerente
perſtiterat. de ſua certiſſime cognita felici=
tate gauderet. at vero creatura rationalis q̄
in hominibꝰ erat: qm̄ peccatis atq̄ ſuppli=
ciis tota perierat. ex parte reparari placuit.
vñ angelice ſocietati ſuppleref quod ruina
illa minuerat. hec ille. Quinto idem pro
batur ratione diuine ſapiētie. Naꝫ quia an
geli ſunt cōditi in ꝓpinqua diſpoſitione ad
gloriam: tuꝫ ratione nature: quia ſpūales:
tum ratiōe loci quia in celo empyreo: iccir=
co a diuina ſapiētia tēpus meriti eſt eis tā
breue p̄fixum in quo mereri potuerūt ⁊ de=
mereri. homini vero quia cōditus eſt in cor=
pore animali. ⁊ ita in diſpoſitiōe remotiori
ad gloriā: quia corpꝰ qd̄ corrūpitur aggra
uat animā. Sap. ix. ⁊ etiā datus eſt ei locꝰ
diſtās ad merēduꝫ. ſ. paradiſus terreſtris.
ideo p̄fixus eſt ei terminus longus. ⁊ eius
peccatū remediabile fuit. angelicū vero irre=
mediabile ⁊ inexcuſabile: qꝛ angelꝰ eſt ſpi=
ritus. ⁊ ideo debebat eſſe fortis ⁊ prōptus.
homo vero habebat carnē que ad bonū ſem=
per eſt infirma. dicēte dño Mat. xxvj. Spi
ritus quidē prōptus eſt: caro aūt infirma.
Infirmitas vero aliqualiter excuſat. l. queſi=
tū. ff. de re iudi. ⁊ etiā fragilitas naturalis
l. ij. §. ſi quid autē. C. de vete. iu. enuc. Aliā
etiā rationeꝫ aſſignat beatus Bona. in. ij.
diſt. xxj. arti. j. q. ij. dicēs. Diuina ſapientia
iuſte voluit iuſticiam ſuā ⁊ ſeueritatē ſui iu
dicij in homine exercere p̄ter eternā dāna=
tionē in hoc ꝙ hominē in carne mortalem
morti tradidit ⁊ hominis innocētis mortē
pro ſatiſfactione ſuſcepit. ſic vt ſpūs inuitꝰ
deſereret corpus: ⁊ mors exigatur in pena
ſicut cōmiſſa fuerat in culpa. angelus autē
in natura immortalis erat: ⁊ ideo nō erat
via ad exercēdum in ipſo ſeueritatē niſi per
mortē damnatiōis eterne. hec ille. Quare
autem natura angelica poſt peccatum nō
fuerit capax penitētie ſicut humana. diffu=

R Breue xp̄s me rēdi fu= it angelꝭ p̄fixuꝫ: lōgum aūt hoi

ſe tractat Alexan. de ales in. iiij. parte ſum
me. q. lv. art. j. cuius dicta breuitatis cauſa
pertranſeo.

Pars tertia huius ſermonis que dicit
operationis.

In hac parte queritur a quo opata ſit
incarnatio filij dei? Et r̄ndetur ꝙ hāc
incarnationē verbi tota trinitas effe
cit. vt habetur extra de ſum. tri. ⁊ fi. ca. c. fir=
miter. opa enī trinitatis ſunt indiuiſa ab
extra. vñ Aug. in. j. de trini. c. iiij. ait. ꝙ ſi=
cut pater ⁊ filiꝰ ⁊ ſpūſſanctꝰ inſeparabiles
ſunt. ita ⁊ inſeparabiliter opantur. ⁊ i. xiij.
li. eiuſdē opis inquit. qd̄ facit pater facit fi
lius ⁊ ſpūſſanctꝰ. ac oīa ſimul ⁊ filiꝰ ac am=
boꝝ ſpūs pariter ⁊ cōcorditer operantur. hec
ille. Quāuis aūt tota trinitas in incar=
natione verbi opata ſit: tñ pſona filij ſola hu
manā carnē aſſumpſit. Unde magiſter in. iij.
di. j. ait. Dicimus ꝙ nihil opatur filius ſi=
ne patre ⁊ ſpūſancto: ſed vna eſt boꝝ opa=
tio indiuiſa ⁊ indiuiſibilis. ⁊ tñ filius nō pa
ter vel ſpūſſanctꝰ carnē aſſumpſit. ipam tñ
carnis aſſumptionē ipſa trinitas opata eſt
ſicut inquit Augu. de fide ad petrū. c. ix. di
cens. Recōciliati ſumus per ſolum filium
ſm̄ carnē: ſed nō ſoli filio ſm̄ deitatē. trini
tas enim nos ſibi recōciliauit p hoc ꝙ ſolū
verbū carnē ipſa trinitas fecit. Sicut enim
inſeparabilis eſt vnitas trinitatis: ita ⁊ ope
ratio. Nō tñ eandem trinitatē natā de virgi
ne. crucifixā ⁊ ſepultā: catholici tractatores
docuerūt: ſed tantūmodo filiū. Nec eandeꝫ
trinitatē in ſpecie columbe deſcēdiſſe ſuper
xp̄m: ſed tm̄ ſpūmſanctū. Lu. iij. nec eandē
dixiſſe de celo. Tu es filius meus dilectus
ſed tm̄ vocē patris factam fuiſſe ad filium.
Lu. iij. ⁊ Matt. xvij. ⁊. ij. Pet. ij. Quis pa=
ter ⁊ filius ⁊ ſpūſſanctꝰ inſeparabiles ſint:
⁊ ita inſeparabiliter operētur. hec eſt mea
fides: qm̄ eſt hec fides catholica. Licꝫ ergo
ſolus filius carnē aſſumpſerit: ipſaꝫ tamē
incarnationē cum patre ⁊ ſpūſancto opera
tus eſt. hec magiſter vbi. ſ. Hec autem fie=
ri poſſe declarat Auguſtinus in ſermone de
natiuitate dñi per tria exēpla. Primum
eſt de anima. nam in anima eſt ratio. ⁊ vna
eſt anima ⁊ ratio: ſed anima aliud agit: et
aliud ratio. anima enim viuit. ratio vero ſa=
pit. ad animā pertinet vita. ad rationem ſa
pientia. ⁊ tamē nec anima eſt ſine ratione.
nec ratio ſine anima. ⁊ cuꝫ vnū ſint: anima
tamē ſola ſuſcipit vitā. ⁊ ratio ſola ſuſcipit

L Incar= nationē opata ē tota tri nitas.

M Solꝰ fi= liꝰ eſt in carnatꝰ

N Exēplis ꝓbat ſo lū filiuꝫ incarna tum.

ſapientiā. Sic pater ⁊ filius licꝫ vnū ſint:
⁊ vnus deus. ad ſolum tñ xp̄m pertinet ca
ro: ſicut ad ſolam rationē ptinet ſapiētia.
Scōm exēplum eſt de ſole. ex vno enim
ſolis radio ꝓcedit calor ⁊ ſplēdor. ſed calor
exiccat. ſplēdor illuminat. Aliud igitur ſu=
ſcipit calor: aliud ſplēdor. licꝫ calor ⁊ ſplen=
dor ab inuicem nequeāt ſeparari. nā ſplen
dor ſuſcipit illuminationē nō feruorem. ca
lor vero ſuſcipit feruorem nō illuminationē.
aliudq̄ ſimul aliud vero ſingulariter agunt.
⁊ tamen ab inuicē nō ſeparātur. Sic ⁊ fili=
us ſuſcepit carnem ⁊ nō deſeruit patrem:
nec ſe diuiſit ab eo. In diuinitate ergo eſt
equalitas. in carne ſola filij proprietas. et
tamē ab eo patris et ſpiritusſancti nunꝙ
receſſit diuinitas. Tertium exēplum eſt.
Nam vt cythara muſicū melos ſonis dul=
cibus reddat: tria pariter adeſſe videntur.
ſcꝫ ars. manus et chorda. Ars dictat. ma=
nus tangit. chorda reſonat ꝙ auditur. ⁊ ta
men nec ars nec manus ſonum reddūt: ſed
ea cū chorda pariter operātur. Sic nec pa
ter nec ſpiritusſanctus carnē ſuſcipiūt: ⁊ ta
men cū filio pariter operātur. ſola chorda
excutit: ⁊ carnē ſolus filius recipit. opera=
tio tamen in tribus cōſiſtit quomodo ergo
pertinet ad ſolā chordam ſoni redditio: ſic
pertinet ad ſolum filium carnis humane
ſuſceptio. hec ille vbi ſupra. Que exempla
etiā ponit in libro de virginitate beate vir=
ginis. Solet etiam ad hoc dari exemplum
de tribus domicellis ſiue ſororibus que ex
ſeipſis vnā induūt aliqua veſte quādo nu=
bit: omnes enim tres eandem operationeꝫ
faciūt: ⁊ tamē vna illarum ſola induitur ⁊
nubit. Dari quoq̄ poteſt exemplū de igne
in quo eſt ſubſtantia: ſplendor ⁊ calor. ⁊ ta
men quādoq̄ ſplendorē videmus. ſubſtan
tiam autem ⁊ calorē nō percipimus. naꝫ in
candela ſplēdorem quidē percipimus: calo
rem autē minime videmus. Sic in propo=
ſito filius dei ſolus carne veſtitus apparu=
it: cum tamen eius operatio a patre ⁊ ſpiri
tuſancto diuiſa nō ſit. Qm autem vna per
ſona diuina incarnari potuerit ſine alia ꝓ=
bat Petrus de aquila in. iij. diſt. j. q. ij. ⁊ ſan
ctus Bonauentura in eadem diſt. arti. j. q.
ij. ⁊ Richardus ibidē per omnia. ⁊ Alexan
der de ales in. iij. parte ſumme in tractatu
de cōuenientia incarnationis. cuius ratio=
nem cauſa breuitatis omitto. Sed hic
queritur cum incarnationē filij dei tota ſit

O

P

Q

R Quare

trinitas operata. quare toties in ſacra ſcri
ptura et in articulis fidei appropꝛietur hec
operatio ſpirituiſancto: dum dicitur: Qui
cōceptus eſt de ſpiritusancto? Reſpondet
ſanctus Bonauētura in. iij. diſtinctio. iiij.
articulo. j. q. j. ⁊ Alexāder de ales in. iij. par
te ſumme in tractatu de cōceptione chriſti.
⁊ Richardus in. iij. diſtin. iiij. articulo. j. q.
j. ⁊ beatus Thomas in. iij. ſcripto. diſt. viij.
articulo. ij. q. j. ⁊ in. iij. parte ſumme. q. xxx
ij. articulo. iij. ꝙ hoc fit triplici de cauſa.
Primo ratione cauſe mouētis deum ad hu
mane nature ſuſceptionem: que fuit chari=
tas. ex amore eniꝫ maximo venit filius dei
vt carnem ſibi aſſumeret in vtero virginali
vt habetur Johānis. iij. Unde magiſter in
iij. diſtin. iiij. hanc rationem approbās ait.
Non enim ideo operatio incarnatiōis ſpi=
rituiſancto ſepius attribuitur: quia ipſe eā
ſine patre ⁊ filio fecerit. ſed quia ſpūſſan=
ctus eſt charitas ⁊ donum patris et filij ex
ineffabili dei charitate verbum caro factuꝫ
eſt. ⁊ inextimabili dei bono: filius vniuit ſi=
bi formam ſerui. hec ille. Preterea vt oſtē=
datur ꝙ nō ex aliquibus meritis: ſed ex ſo
la liberalitate ⁊ gratia dei carnem aſſum=
pſit: attribuitur chriſti cōceptio ſpirituiſan
cto: qui eſt ipſa gratia. Secundo idem
probatur ratione virtutis preparātis. ſicut
enim charitas dei ad hominem mouit de=
um principaliter: ſic charitas ipſius virgi
nis eam maxime diſpoſuit ad hoc donū ſu
ſcipiendum. vt dicit ſanctus Bonauentura
vbi ſupra. Illud autem quod maxime pre=
parauit virginem fuit amor. Unde quē=
admodum mulier cōcipit per viri dilectio=
nem et ipſius adheſioneꝫ. que eſt cauſa de=
ſideriorum in amore virtutis generatiue.
Sic beata virgo propter amoris ſingulari
tatem: ſingulariter cōcepit deum ex deo. et
ideo cōcepiſſe dicitur de ſpiritusancto. Un
de Hugo de ſancto victore in quodam li=
bello inquit. Concepit virgo Maria de ſpi
rituſancto: nō ꝙ de ſpiritusancto ſemē par
tus ſuſceperit. ſed quia per amorē in opera
tione ſpiritusſancti ex carne virginis diui=
no partui ſubſtantiam miniſtrauit. hec il=
le. Tertio idem probatur ratione repri=
mende ſiue excludende falſitatis. ideo nāq̄
dicitur cōceptus de ſpiritusancto. vt carna
le corpus interueniſſe nō credatur. ⁊ vt om
nis peccati cōtagio excludatur. ⁊ ne creda=
tur ꝙ ſe immiſcuerit feditas ꝯcupiſcētie ac

Appropriatur cōiter ſpirituiſcō opatio incarnationis

S

T

per hanc peccatū originale. vt inq̄t ſanctus Bona. vbi. ſ. Patet ergo vt inq̄t magr̄ vbi ſ. ꝙ frequēs noīatio ſpūſſancti ab illo ope patrē ⁊ filiū nō excludit: ſed potiꝰ vno nominato tres intelliguntur: ſicut fit ſepe in alijs opibus. vñ Augꝰ. ſup h̄ mouēs q̄ſtionē in lib. enchiridion. in hūc modum eā determinat dicēs. Cū illā creaturā quaʒ ꝟgo cōcepit ⁊ pepit: q̄uis ad ſolam perſonā filij pertinētem tota trinitas fecerit. neq̄ꝫ em̄ ſeparabilia ſunt opa trinitatis: cur in ea faciēda ſolus ſpūſſanctꝰ nominatꝰ eſt: An ꝟo q̄ñ vnus triū in aliquo ope nominat̄: vniuerſa opari trinitas intelligit̄. Ita vere eſt ⁊ exēplo doceri pōt. Audiſtis ꝓpoſitā queſtionē eiuſdēq̄ꝫ ſolutionē. Hec magr̄ vbi. ſ.

V Patet ergo ꝙ licꝫ incarnatio xp̄i facta ſit opatiōe totius trinitatis: tñ ſingularit̄ ſpūſſancto attribuit̄ qui in glioſam ꝟginē ſupuenit ſicut ei angelus gabriel predixit Lu. j. dicēs. Spūſſanctus ſupueniet in te.

Spūſſāctus ſuperueniet in te exponit̄ — qō exponit beatꝰ Tho. in. iij. diſ. iij. Primo ſupueniet in te. i. ſuper poſſibilitatem ⁊ curſum nature dando fecunditatē ⁊ ſeruando virginitatē. Scḋo ſupueniet in te: id eſt ſupra id qō habes de plenitudine eius. quia ſicut olim implebat mentē: ita nunc implebit ventrē. Tertio ſupueniet in te. id eſt ſuper te de celis veniet: quia omne datū optimū deſurſuꝫ eſt. Iaco. j quod notat glo. in l. ij. ff. de legi. Quarto ſupueniet in te. i. ſupra merita tua ⁊ ſupra merita omniū creaturarum. Quinto ſupueniet in te. i. ſupra omnes qui ante te fuerūt. Et ꝟtus altiſſimi. id eſt dei filius qui eſt ſapiētia patris. vt dr̄. j. Cor. vj. obumbrabit tibi. i. ſub vmbra carniſ tue latebit. ſꝫ vmbra ei carniſ tue latuit ꝟtꝰ deitatꝭ.

X Incarnatio facta eſt mediante nuncio — Sed hic ad maiorē p̄dictoꝝ declaratiōeꝫ dicē poſſumꝰ ꝙ īcarnatio filij dei eſt facta celeſti nuncio mediante: ⁊ ſpūſſancto operāte: ac ipſa virgine materiā miniſtrāte. Primo igitur dico ꝙ facta eſt mediante celeſti nūcio. quia miſſus eſt Gabriel angelus a deo ⁊c̄. De tali autem nuncio exponi poteſt illud Prouer. xxv. Aqua frigida eſt anime ſitiēti: ⁊ nūcius bonus de terra longinqua. Aqua frigida ſitim ſedat eſtum tēperat. ⁊ quadā iocūditate in bibēdo delectat. beata autē virgo Maria valde ſitiebat aquā diuine gratie. habebat etiam eſtuꝫ magnū. i. magnū deſideriū de humani generis ſalute. habebat q̄ꝫ magnaꝫ iocunditatē de ꝓmiſſa deo ꝟginitate. ⁊ ió Gabriel angelus fuit ſibi ſicut aqua frigida. quia plenitudinē gratie ſibi predixit dicēs. Aue gratia plena. Salutem quoq̄ꝫ humani generis per eā fiendā aſſeruit dicēs. ⁊ vocabis nomē eius Ieſum. i. ſaluatorem virginitatē etiā illibatā ſibi ſeruādā p̄dixit dicēs. ꝙ cōciperet de ſpūſancto ⁊ nō de ſemine humano: dū ait. Spūſſanctus ſupueniet in te ⁊c̄.

Y Scḋo facta eſt hec incarnatio opatione ſpūſſancti. vñ Beda ſuper Lucam ait. Spūſſanctus in ꝟginē ſupuenit q̄ in eius vtero redēptoris corpus opatione ſua ſine virili ſemine de eius ꝟginea carne creauit. Et Aug. in ſermōe de annūciatiōe ait. Dixit angelus: O Maria ꝟgo dei: filia dei: ſi a me requiris: quō ꝟgo parias ⁊ poſt partū virgo ꝑmaneas. vel quomodo fiat in te qui fecit te. audi me ⁊ nō perturberis in te. Spūſſanctus ſupueniet in te. ita vt nec eſtum patiaris libidinis ⁊ mater ſis creatoris. Et Ber. ſuper miſſus eſt inquit. Ecce cōcipies ⁊ paries filiū. Cōcipies quod caro neſcit. nō habet cōditio: natura nō admittit. O beata ⁊ vere beata ꝟgo maria q̄ preter generādi curas: p̄ter materna faſtidia: ad tantaꝫ gloriam germinis peruenit.

Z Tertio dico ꝙ hec incarnatio facta eſt ipſa ꝟgine materiā miniſtrāte: quam materiā ſpūſſanctus ſic ſctificauit. ꝙ nunq̄ꝫ vlli vſui niſi diuino apta fuit. ſicut dicit Hiero. in ſermone ad Euſto. exēplū lane adducēs vñ ait. Ante quidē aduentū ſpūſſancti in vtero ꝟginis vterus eius q̄uis impollutus ⁊ ſanctꝰ. adhuc tñ vilitate humanitatꝭ erat indutus tāq̄ꝫ lana cādidiſſima. ad quaꝫ cū acceſſit ſpūſſanctꝰ velut eadē lana cū inficitur ſanguine cōchili vel muricis: vertit̄ in purpurā. ꝟſa eſt ⁊ ipſa ſine coitu in matreꝫ dei. vt iam nō ſit qō fuerat ſed purpura mūdiſſima ad indumentū ſummi regis diuinitus aptiſſime dedicata. De hoc etiā ſicut dicit Alchimius in li. de trinitate. Btā Maria lana mūdiſſima fuit: ⁊ per virginitateꝫ clariſſima: que ſola eēt in ſe filij dei recipe dignitatē. Sicut lana conchili ſanguīe intincta vt ex eadē fieret purpura. imperiali maieſtate tantūmodo digna. quā que nullus eſſet dignus induere: niſi auguſta p̄ditus dignitate. hec ille. De cuius ꝟginis immaculate dei filium mirabiliter cōcipiēte ⁊ parturiēte inquit Auguſtinus in ſermone de natiuitate dñi. Virga Aaron. ſubito ꝓduxit flores ⁊ frōdes ac nuces. virga ꝓtu

Virgo materiam miniſtrauit

lit quod ante nō habuit. nō radicata plātatione. nō defoſſa ſarculo. nō animata ſucco. nō fecundata ſemīario. virga ergo potuit cōtra naturā nuces educere. ⁊ virgo non potuit nature iure dei filiū generare? quaſi dicat. immo ⁊ multo magis. hoc autē oſtēdit exēplo ſpeculi ⁊ radij ſolis dicēs. Solis radius ſpecula penetrat: ⁊ ſoliditatē eiꝰ inſenſibili ſoliditate ptrāſit. ⁊ tal̄ videt̄ extrinſecus. qualis exiſtit intrinſecus. Itaq̄ꝫ nec cum ingredit̄ violat. nec cū egreditur diſſipat. Sicut ergo ſpeculum nō rumpit radiꝰ ſolis. ſic integritatē ꝟginis ingreſſus aut aggreſſus vitiare non potuit diuinitatis.

Ad icarnādum filium oportuit virginem cōſentire. — Hec aūt incarnatio fieri nō potuit niſi ip̄a virgine cōſentiēte. Vñ Bern. ſup Miſſus eſt ait. Da ꝟgo reſpōſum. reſpōde verbum ⁊ ſuſcipe ꝟbū. pfer tuū: ⁊ ſuſcipe diuinum. emitte tranſitoriū ⁊ amplectere ſempiternū. Cōſenſum igitur ꝟgo p̄ſtitit q̄ñ dixit. Ecce ancilla dñi ⁊c̄. qō exponit Ber. vbi ſupra dicēs. Verbū qō erat in p̄ncipio apud deum fiat caro de carne mea nolo vt mihi fiat aut declamatorie predicatū. aut ſingulariter ſignificatū aut imaginarie ſomniatum. ſed ſilēter inſpiratuꝫ. perſonaliter incarnatum ⁊ corpaliter inuiſceratum. Hec Ber. in pſona ꝟginis. Cum quo verbo dei incarnato nos icorporari faciat hic ꝑ amoreꝫ ipſa mater eius bñdicta. vt in celeſti palacio poſtmodum illi vniamur per gloriaꝫ in ſecula ſeculoꝝ. Amē.

De eadem mirabiliſſima filij dei incarnatione ex virgine. Sermo. vj.

A ſ

SAnctificauit tabernaculuꝫ ſuū altiſſimus. p̄s. xlv. Precioſis reliquijs ſolet fieri precioſum tabernaculum aureū vel argenteuꝫ: quia locus debꝫ eſſe ꝓportionatus locato. vt ait ph̄s. iiij. phiſico. ⁊. ij. de anima. Cum igitur nullū tam p̄cioſum iocale nullamq̄ꝫ precioſiorē reliquiā mūdus vnq̄ꝫ habere potuerit filio dei. iccirco decuit illaꝫ habere tabernaculum precioſuꝫ vbi reponeretur ſpecioſus forma pre filijs hominuꝫ. hoc auteꝫ tabernaculū fuit beata ꝟgo Maria ſpecioſa inter filios hieruſalē: que figurata fuit Exoḋ. xxv. vbi dñs precepit Moyſi dicens. Fac mihi ſanctuariū ⁊ habitabo ī medio eorum ⁊c̄. Per hoc em̄ ſanctuariū figurata fuit virgo bñdicta que ſup omnes ſanctos ſanctior eſt. Inuētus eſt autem vnus optimꝰ faber. ſ. ſpūſſanctus: qui ipſaꝫ adeo ſubtiliter ornauit per artē ſuaꝫ: vt fieret digna habitatio filij dei. repoſitaq̄ꝫ eſt in hoc ſanctuario arca theſauroꝝ omniuꝫ ſcꝫ ipſe dei filius: in quo ſunt omnes theſauri ſapientie dei abſcōditi. vt dicitur ad Col. ij.

Maria eſt altare exemplorum — In eo etiam eſt altare vbi mactātur beſtie. In hoc em̄ altari. ſ. ꝟgine glorioſa que eſt altare exemplariū ſi quis attēdat reperiat plene qualiter actus brutales ⁊ beſtiales debeat occidere. ⁊ de occiſis facere ſacrificiū deo corde cōtrito ⁊ humiliato. Nā in hoc altari inueniet malleum humilitatis ad cōterendum leonē ſuperbie. aculeū charitatꝭ ad feriendum ſerpentē inuidie. ſtimulum paupertatis ad pcutiēdum lupum auaritie. iaculum ꝟginitatis ad interficiēdum porcuꝫ immūditie. ibiq̄ꝫ omnia arma parata inueniūtur ad effugāda omnia peccata. ibi etiā eſt menſa ꝓpoſitionis. quia in ipſa eſt tam peccatoꝝ ꝙ iuſtoꝝ refectio. in hoc etiā altari eſt cādelabrum reſpiciēs ad aquilonem. naꝫ ab aquilone pandetur omne malum. Hierem. j. Inde enim cōſurgit tenebraruꝫ princeps qui inſultat fidelibꝰ: precipue in hora mortis. Hoc autē candelabrū eſt ipſius virginis adiutoriū ⁊ ſubſidiū cōtra diabolum in exitu vite p̄ſentis.

B In iſto igit̄ tabernaculo ꝟgineo deus habitationē ſuā elegit. Vñ Leo papa in ſermone de natiuitate ꝟginis inquit. Oportebat quippe edificari domū in qua deſcēdens celeſtis rex: habere dignaret̄ hoſpitiū. hāc igitur domū dei ſapiētia edificauit: ⁊ in ea excidit colūnas ſeptem. Septē nāq̄ꝫ hec domus ſuffulta colūnis extitit. quia venerabilis mater dñi: ſeptē ſpūſſancti donis dotata fuit. neceſſe enim fuit prius erigi thalamū: qui venientem ad nuptias ſuſciperet ſpōſum. hec ille. De cuius ſponſi aduētu adꝰ nuptias cū btā ꝟgine angelo mediāte celebratas tres pulchras cōſiderationes faciemus.

Prima dicetur determinabilitatis.
Scḋa ſocietatis.
Tertia ꝟo mirabilitatis.

Pars prima huius ſermonis que dr̄ determinabilitatis.

C Narrat̄ q̄daꝫ legatio facta a ſā

p PRo expeditiōe huius partis poſſumus deuote cōtemplari ꝙ cuꝫ poſt peccatū ade clauſum fuiſſet celum: ita vt nullus intrare poſſet. videns autem Adaꝫ ⁊ ſancti patres ſea ſuo deſiderio fu

ctis ad deū pro incarna tione

iſſe defraudatos atqꝫ in limbo per tot mi-
lia annoꝝ ſtetiſſe incarceratos. ſuper hoc
ſciētes per doctrinā ſacre ſcripture ſe non
poſſe ab illo carcere liberari niſi aduentu
meſſie: cōſilium fecerūt inter ſe quid agen-
dum foret. Inter alios aūt erat dauid rex
ratiōe dignitatis regalis ꝑncipalior. ꝗ hor
tatus eſt eos vt mitterēt legationē ad dn̄m
pro hac gratia impetrādā. Legatus em̄ fi
delis ſanitas eſt. Prouerb. xiij. Et quia vt
ait Caſſiod. lib. ij. epiſtolarum: epiſtola. vj.
Omnis legatio virum ſapientē requirit. et
eoꝝ ſecura ſubſtātia eſt que cōmittitur ap-
probatis. Ideo dixit ipſe dauid alijs ſanctꝭ
patribus illud ps. xlix. Cōgregate illi ſan-
ctos eius qui ordinauerūt teſtamētū eius
ſup ſacrificia. Elegerūt igitur viginti de ſe-
ipſis ſanctis patribus patriarchis ⁊ ꝓphe
tis. qui electi fecerūt illud qđ dr̄. iij. Eney-
dos. ocius oēs. Imperio leti parēt ac iuſſa
faceſcūt. Quoꝝ primus fuit Abel iuſtus:
qui coram deo ꝓcidens dixit. O benigniſſi
me deus: tu ſemel creaſti Adam patrē meū
ad fidez beatitudinis. vt ꝑ theologos in. ij.
di. j. ſed ſi nō facis miſcōiam nūꝗ͂ perueni
et ad finē ad quē cum poſteris eius ipſum
creaſti. Ergo debes illi miſereri ⁊ eum cum
poſteritate ſua ad felicitatē perducere. qđ
em̄ ſemel placuit amplius diſplicere nō dꝫ.
c. qđ ſemel. de reg. iu. li. vj. l. ſi quis te. C. de
teſti. l. ꝑ fundum. ff. de ſeruitu. ruſti. predi.
⁊. l. pōponius. ff. de negocijs geſtis. c. ꝑ tu-
as. de ꝓba. c. quēadmodum. de iureiuran-
do. ⁊. c. horrēdus. xxxij. q. v. Et ideo vt poe
ta inquit. Te facere ecōtra: gloria nulla ti-
D bi. Scđs fuit Noe qui ait. Dn̄e tuum eſt
miſereri ſemper ⁊ parcere. Cui dr̄ in ps. l.
Cor cōtritum ⁊ humiliatū deus non deſpi-
cies. Hoc em̄ eſt ꝓprium magnanimi ani-
mi. iuxta illud Ouid. iij. de triſti. Quo ꝗſqꝫ
eſt maior: magis eſt placabilis ira. Et faci
les motus mens generoſa capit. Corpora
magnanimo ſatis eſt ꝓſtraſſe leoni. Pu-
gna ſuū finē cum iacet hoſtis habet. Cum
igitur Adam magno dolore de peccato ſuo
penituerit ⁊ humiliatus ſit: debes ei clemē
ter indulgere. Tertius fuit abraā dicēs.
Volo ꝓbare ꝙ tibi debitum eſt parcere hu
mano generi. quia ſi in te deficit miſericor
dia que eſt ꝓprietas diuinitatis. c. qr̄ deita
tis. de pen. i. di. j. deficeret etiā deuz eſſe. qđ
eſt impoſſibile. Si ergo vis eſſe deꝰ fac mi
ſericordiā. Quartus fuit iſaac qui dixit.

Dn̄e odia ſunt reſtringēda. fauores ꝟo am
pliādi. c. odia. de reg. iu. li. vj. Licꝫ ergo pec
catū Ade fuerit valde odioſum. ⁊ magnaꝫ
meruerit penā. tn̄ maior dꝫ eſſe tua miſeri-
cordia. Ut em̄ ait quedā glo. ſup illud Ge-
neſ. iiij. Maior eſt iniquitas mea ꝙ vt ve
niā merear. Maior eſt dn̄i miſericordia ꝙ
omniū hominum miſeria. Ergo amplifica
miſcōias tuas ꝗ ſaluos facis ſperātes i te.
E vt dr̄ ps. xvj. Quintꝰ fuit Jacob patriar
cha qui inquit. Scriptū eſt de te Eccl. ij. piꝰ
⁊ miſericors eſt dn̄s. Et ideo nō debes hu-
mano generi miām denegare. Tu enīꝫ es
deus clemēs ⁊ pius. Exod. xxxiij. ⁊ de peni.
di. j. c. quē penitet. Tu es ille de quo dicit.
Magnus eſt deus ⁊ magna miā eius. de cō
ſe. di. ij. c. acceſſerūt. Tu es dn̄s magnus ⁊
ſaluator noſter. in aut. de eccle. titul. § ſi ꝗs
in noīe dei magni. Tu es bonus medicus
animarū. de peni. di. iij. c. adhuc inſtant. xx
iij. q. iiij. c. Nabuchodonoſor. ⁊. xj. q. iij. c.
quō. Tu es iudex miſericors. xxxij. q. j. c.
apud miſericordē. ⁊ ideo debes noſtri miſe
reri ⁊ animabꝰ noſtris medicinā preſtare.
Sextus fuit moyſes qui ait illud qđ ipē
dixerat Exod. iiij. Obſecro dn̄e: mitte quē
miſſurus es. quaſi diceret: Adā peccauit ⁊
grauiter punitus eſt: tp̄s ergo eſt vt oſten-
das miſericordiā tuam. Septimus fuit
Joſue qui dixit. Cuꝫ ſcriptum ſit ps. cxliiij.
Suauis dn̄s vniuerſis: ⁊ miſeratiōes eius
ſup omnia opa eiꝰ. Nō debes cōtra huma
num genus eſſe crudelis. Octauus fuit
Dō ꝗ ait illud ps. lxxxiiij. Oſtēde nob̄ dn̄e
mi. tu. ⁊ ſa. tuū da no. Et illud ps. cxliij. In
clina do. ce. tu. ⁊ deſcē. Nonꝰ fuit Salo. ꝗ
ait. Nō dꝫ quis odio alterius ꝓgrauari. c.
nō dꝫ. de reg. iu. lib. vj. ⁊ dānum qđ ꝗs ſua
culpa ſentit: ſibi ⁊ nō alteri dꝫ imputari. c.
damnū. de reg. iu. lib. vj. ⁊. l. qđ quis ex cul
pa. ff. co. ti. ⁊. c. vlti. de homicidio. ⁊. c. ſepe.
⁊ bi qui ſeptimo. l. di. ⁊ facit. c. nullius. j. q.
iiij. cū ſimilibus. Cū igitur tot ſint patriar
che ⁊ ꝓphete ſancti ⁊ iuſti: nō debēt tanto
tempore ſupportare penaꝫ ꝓ peccato ade.
Miſericordia em̄ digni ſunt qui alieno la-
borāt vitio. l. legem. C. de natu. li. Deci-
mus fuit Eſaias ꝓpheta ꝗ inquit. O dn̄e:
ego libri mei. c. vij. te inſpirāte prophetaui
di. Ego ꝟgo cōcipiet ⁊ pariet filiū. ⁊ voca-
bitur nomen eius emanuel. i. nobiſcū deus.
Nō ergo dꝫ mētiri ſpūs tuus. fac igit̄ iple-
ri illud qđ impecatus ſum eiuſdem libri. c.

xlv. di. Rorate celi deſuper ⁊ nubes pluāt
iuſtū: aꝑiatur terra ⁊ germinet ſaluatorē.
⁊. lxij. c. vtinā diſrūpes celos ⁊ deſcēderes.
iam em̄ tp̄s inſtat de ꝗ tu per os meū locu
tus es: di. libri mei. c. xiiij. Prope eſt vt ve-
niat tp̄s eius. ⁊ dies eius nō elongabūtur.
Miſerebit̄ em̄ deus iacob ⁊ iſrael ſaluabit̄.
Undecimus fuit Hieremias qui dixit.
Ego dixi ex ꝑcepto tuo libri mei. xxxj. c. No
uum faciet dn̄s ſup terrā. Femina circūda
bit virū. Fac ergo hāc puellā ab eterno or-
dinatā ſine vlla dilatiōe filiū tuū in ſacra-
tiſſimo vtero ſuo circūdare. Duodecimꝰ
fuit Malachias ꝓpheta qui ait. Cur me
mēdacē apparere permittis: Nōne a te in-
ſpiratus filios iſrael cōſolatus ſum: dicēs
libri mei. c. iij. Statim veniet ad tēpluꝫ ſan
ctū ſuū dn̄ator quē vos ꝗritis. ⁊ angelꝰ te-
ſtamēti quē vos vultis. Deſcēdat igitur de
celo ille cuius nomē eſt admirabilis cōſilia
rius. deus fortis pater futuri ſeculi: ⁊ prin
ceps pacis. vt dr̄ Eſa. ix. Tredecimus fu
F it Aggeus ꝓpheta qui inquit. Tu ꝓmiſiſti
mittere meſſiā ad ſaluādum mūdum quā-
do dixiſti ꝑ os meum. ij. libri mei. c. Adhuc
vnū modicū: ⁊ ego mouebo celum ⁊ terraꝫ
⁊ veniet deſideratus cūctis gētibus. Cum
ergo nō deceat regē labium mendax. Pro-
uer. xvij. Et cum omne ꝓmiſſum ſit debitū
l. j. ff. de pac. c. qualiter. extra eo. ti. ⁊. l. non
minoreꝫ. C. de trāſac. Cūqꝫ ſit ꝟa illa ſnīa
Jacobi beneuētani dicētꝭ ſui libri. c. xx. Qđ
dare nolueris nulli ſpondebis amico. Dede
cet hoc cūctos precipueqꝫ bonos. graue eſt
em̄ fidem fallere. l. j. ff. de cōſti. pecu. ⁊. l. cū
vēderem. ff. loca. ⁊. l. gn̄aliter. C. de nō nu-
me. pecu. Ideo nō debes meſſie aduentum
ampliꝰ ꝓcraſtinare. Decimuſquartꝰ fuit
Zacharias ꝓpheta qui ait. Ego te inſpirā
te libri mei. c. ix. prenūciaui aduentum meſ
ſie dicēs. Exulta ſatis filia ſyon. iubila filia
hieruſalē. ecce rex tuus venit tibi iuſtꝰ ⁊ ſal
uator. veni ergo dn̄e ⁊ noli tardare. Deci
muſquintus fuit Abacuch ꝓpheta qui in-
quit illud libri ſui. j. c. vſqꝫquo dn̄e clamabo
⁊ non exaudies: vociferabor vim patiēs. et
non ſaluabis. Et illud ps. lxxiij. Ut quid
deus repuliſti nos iratus eſt furor tuus ſu
per oues paſcue tue. Quare faciē tuā auer
tis: obliuiſceris inopie ⁊ tribulationis no-
ſtre. Exurge dn̄e adiuua nos: ⁊ libera nos
ꝓpter nomē tuuꝫ. Decimuſſextꝰ fuit Job
qui dixit illud ps. lxxxiij. Nūquid in eter-

num iraſceris nobis. aut extēdes irām tuā
a generatione in generationē: Tu ergo ex
urgēs miſereberis ſyon quia tēpus miſerē
di eius: qr̄ venit tēpus. ps. cj. Quid em̄ fa-
ciā tibi o cuſtos hominū: quare poſuiſti me
cōtrariū tibi: ⁊ factus ſuꝫ mihimetipſi gra
uis: Cur nō tollis peccatū meū. ⁊ quare nō
aufers iniquitatē meā. Job. vij. Nōne opti
me noſti ꝙ vniuerſa vanitas omnis hō vi
uēs: ps. xxviij. Et ꝙ hō vanitati ſimilis fa
ctus eſt. ps. cxliij. ⁊ de peni. di. ij. §. vlti. in
fi. cū ergo illū fragilē feceris. qr̄ de limo ter
re cuꝫ formaſti. Gen̄. ij. ⁊ Eccl. xvij. c. trāſ-
ſumptiue in. c. hi duo. de cōſe. di. j. debes eiꝰ
fragilitati cōpati. nō eſt em̄ hoīs via eius.
Hiere. x. Fac ergo vt ꝟificet̄ de hoīe quem
ad imaginē tuaꝫ creaſti: illud Eccl. xij. vbi
Salomon ait. Ibit hō in domuꝫ eternitatꝭ
in quā introduci nō pōt niſi ꝑ incarnatum
filiū tuū qui omniū ſaluādoꝝ erit via veri-
tas ⁊ vita Joh. xiiij. ⁊. c. ſi cōſuetudinē. viij.
di. Decimuſſeptimus fuit Ezechiel pro- B
pheta qui ait ps. xxxv. Homines ⁊ iumē
ta ſaluabis dn̄e. quēadmodum magnifica
ſti miſericordiā tuaꝫ deus. ⁊ illud ps. xliij.
Exurge quare obdormis dn̄e: exurge et ne
repellas in finē. Decimuſoctauꝰ fuit Da
niel ꝓpheta qui ait. Tu me appellaſti virū
deſiderioꝝ: libri mei. c. x. Adimple ergo de-
ſideriū meū: ⁊ humanā aſſume naturaꝫ. vt
ꝟificetur illud Baruch. iij. c. qđ de tua futu
ra inter homines cōuerſatione locutus eſt
tanꝗ͂ de ꝑterita dicēs. Hic eſt deus noſter
⁊ nō extimabit̄ alius aduerſus euꝫ. hic ad-
inuenit oēm viam diſcipline. ⁊ tradidit eaꝫ
Jacob filio ſuo ⁊ iſrael dilecto ſuo. poſt hec
ſup terrā viſus eſt ⁊ cū hominibꝰ cōuerſatꝰ
eſt. Decimuſnonꝰ fuit Ezechiel ꝓpheta
ꝗ ait. O fili dei bn̄dicte: tu ꝓmiſiſti eccleſie
tue ꝙ ad eā deſpōſandaꝫ in carne venires.
dicēs illud Oſee. ij. Deſpōſabo te mihi in fi
de. Ecce ergo ꝙ ipſa ſpōſa tua. i. eccleſia fi
delium deſiderat te videre ⁊ amplecti. di-
cens illud Can̄. j. Oſculetur me oſculo oris
ſui. ⁊ ideo ne moreris venire. ſed intra per il
lam ſacratiſſimā portā de qua ego ꝑdixi li
bri mei. c. xl. ꝙ tibi ſoli erit aperta: ⁊ nullus
vnꝗ͂ hominū ingredietur per eā. Viceſi
mus fuit ſapiēs Eccleſiaſticus ꝗ dixit. Cuꝫ
vera ſit illa ſnīa poetica in. ij. de ponto. vbi
Ouid. ait. Regia crede mihi res eſt ſuccur
rere lapſis. Tu ꝗ es rex regum ⁊ dn̄s domi
nantium: humano debes lapſui ſubuenire

τ miſereri. maxime amore amicoꝝ tuorum patriarchaꝝ τ pphetaruȝ quos in diuinis ſcripturis filios tuos. imo deos appellare feciſti, iuxta illud ps. lxxx. Ego dixi dij eſtis: τ filij excelſi omnes. Et iō quilibet eoꝝ ī miſerijs exiſtēs dicere tibi pōt illud Ouid. in epl'is. Turpe erit in miſeris veteri tibi rebꝰ amico. Auxiliū nulla pre tuliſſe tuū. Quanto eñ magis q̄s indiget. tāto ampliꝰ innoteſcit amici eiꝰ charitas. iuxta illud vulgare puerbiū. Albiſogno ſe cognoſce lamico. vñ Eſopus fabula. lxij. inquit. Sors aſpa mōſtrat amicos. Quis amet τ q̄s nō: ſola pcella docet. Et autor li. qui d̄r facetꝰ. c. vj. ait. Fidus in aduerſis cognoſcit oīs amicus. τ Jacobꝰ beneuētanus. c. xxxiiij. Notꝰ in aduerſis oīs amicꝰ erit. Amor igitur quo miſeris patribꝰ ipſis afficeris te dȝ inducere ad ſuccurrēdū eis grad: τ non expectare ab eis pciū vel mercedē quā reddere non poſſent. vt eñ inq̄t Claudianus in maiori volumie. Nō q̄rit pciū vitā qui dȝ amori. Nō ergo facias eos ampliꝰ te expectare: q̄ dicere pōt illud Ouid. in epl'is. Auribꝰ interduȝ voces captamus. τ oēm. Aduētus ſtrepitū credimus eſſe tui. O igit dñe deꝰ pater miſericordiarū τ deꝰ totiꝰ cōſolationis q̄ cōſolaris nos in omni tribulatiōe noſtra. ij. ad Cor. j. cū ſis pater noſter. iuxta illud Deut. xxxij. Ipe eñ eſt pater tuus q̄ poſſedit τ fecit τ creauit te. vñ dicimus tibi. pr̄ noſter q̄ es in celis. Mat. vj. τ. c. de q̄tidianis. de pe ni. di. iij. Si tāq̄ pater oibus p̄eſſe vis τ ſingulos put potes adiuuaτ ſingulos releua qui ſinguloꝝ habes ſollicitudinē. c. clemēs. viij. q. j. pater enim diligit ſuos filios. l. iſti quidē. ff. qō me. cau. τ. l. fi. C. de cura. fu. et theſaurizat filijs ſuis. c. cum apoſtolus. ex. de cenſi. τ iō nobis debes dare theſauros eterne beatitudinis. Nō enim debes facere cōtra naturalē inſtinctū omniū bonoꝝ patrū qui deſiderāt q̄ filij ſintꝰ bonoꝝ ſuoruȝ heredes. l. ſcripto. ff. vñ li. τ. l. de emācipad. C. de legi. here. τ. l. penul. ff. de bo. libe. Hāc aūt hereditatē habere nō poſſumus niſi p filiū tuū qui eſt pignus hereditatis noſtre. ad Ephes. j. Quapropter debes eū mittere ad incarnationē: vt verificet illud ps. cxxvj. Cū dederit dilectis ſuis ſomnū: ecce hereditas domini filij merces fructꝰ ventris.

D Factū eſt aūt cuȝ veniſſent filij dei ante dñm affuit inter eos τ ſathan. Job. ij. c. qui

Diabolus vo- ꝯſutus hoſtis habēs mille nocēdi modos quibus conatur humanū genus reuertere. xvj. q. ij. c. viſis lr̄is. Qui ſemp bonuȝ v̄tit in malū. τ in electis maculaȝ imponit. ij. q. vij. c. j. Qui hȝ ſuggeſtiones callidas τ illaqueantes. c. nerui. τ ibi glo. xiij. di. Qui conatur leges dei deſtruere. c. ſexto die. xxxv. di. Qui eſt hoſtis antiquus. c. ſacerdotes. lxxxj. diſtin. q̄ ſathanas τ draco appellatur Apocal. xij. τ. c. audi. xj. q. j. q̄ ſemp circuit querēs quē deuoret. c. nulli dubiū. iij. q. j. τ vj. q. j. §. verū. Qui eſt leo inſidiās. de peni. di. ij. c. ſi ei inquit. v̄. liberi arbitrij. Ipſe igitur cōſurrexit cōtra iſrael. τ incitauit regē. i. deū. j. Paral. xxj. τ dixit. Abſit a deo impietas: τ ab omnipotēte iniq̄tas. opꝰ eñ hoīs reddet ei. τ iuxta vias ſinguloꝝ reſtituet eis. Job. xxxiiij. Et iterū loq̄ns deo ait. Dñe q̄d eſt hō q̄ memor es eius. aut filius hoīs: q: reputas eū: ps. cxliij. Ipſe eñ doloſe egit vt inueniat iniquitas eiꝰ ad odiū. ps. xxxv. Tu aūt iuſtꝰ es τ oīa iudicia tua vera ſunt. Thob. iij. Da ergo illis ſm̄ opera eoꝝ τ ſm̄ nequitiā adinuentionū ipſoruȝ. ſm̄ opa manuū eoꝝ tribue illis. ps. xxvij. cōuertant itaq̄ peccatores in infernū. ps. xvij. Tu eñ de ipſis dixiſti p pphetā. Deleant de libro viuētiū: τ cū iuſtis nō ſcribātur. ps. lxxxvj. Audiētes aūt humani generis legati illū ꝯ eos aduerſariū inſurrexiſſe de quo d̄r Job. xlj. nō eſt ptās ſup terraȝ q̄ cōparet ei qui factꝰ eſt vt nullū timeret: potentiā aduerſarij phorreſcētes. c. ſtatutuȝ. §. cū v̄o. de reſcrip. li. vj. defecerūt viribus τ timuerūt valde. dixerūtq̄ illud. Eſa. xxxvij. Dies anguſtie dies hec potētioribꝰ eniȝ pares eſſe nō poſſumus. l. j. in princi. ff. de alie. iudi. mu. cau. fac. τ. ff. de rei vēdi. τ. l. officiū.

lens ipe dire incarnationem

Deus hāc ꝯtrouerſiam determinans.

Poſſumus autēȝ hic meditari q̄ auditis vtriuſq̄ ptis allegationibꝰ determinare volēs deꝰ in hac cā taȝ ardua. ſedebat ſuper ſoliū excelſum τ eleuatū. Eſa. vj. Sedere eñ p tribunali in ſentētijs pferendis multū opatur. q: ſnīa aliter nō valeret. ar. in. l. ij. §. τ bonoꝝ. ff. q̄s ordo in bono poſ. ſed τ facit. C. de officio ciuiliū iudicū. l. j. et in aut. de iudi. §. ſedebūt. τ. c. de ſen. experi. reci. l. fi. de quo per Albricum de roſate ī. l. fi. cum ſnīam. C. de ſen. τ interlo. om. iudi. Angeli autem ſtabant in circuitu throni. Apoc. vij. Quos equiſſimus iudex nō dedignabatur facere ſuos aſſeſſores in hac deciſione difficillima. vt cūctis magis innoteſceret iuſticia ſua. licȝ ipe nullius egeat cōſilio. qui omīa ſcit anteq̄ fiant. c. deus. ij. q. j. et. c. ſi. in fi. xxvj. q. v. τ ideo d̄r theos. i. videns vel pcurrens. nā oīa videt τ percurrit ſm̄ Papiā. τ notat p Archid. in. c. extimāt. xj. q. iiij. Deus ergo oīpotens vt nos a ſentētie p̄cipitande platione compeſceret: lȝ oīa nuda τ apta ſint oculꝭ eiꝰ τ oīa ſint ei manifeſta. tñ τ nob̄ exēplū daret inquirende τ diligēter examinādē veritatꝭ τ nature pcedēdi in cauſis d̄cidēdis. voluit hoc ipe obſuare. vt d̄r in. c. deus oīpotēs. ij. q. j. Ipſe igit iudex diſcretꝰ qui pſcrutat cordiū ſecreta. c. tua nos. de ſimo. τ q̄ ſcit corda τ volūtates hoīm. c. nouit. de iudi. et. c. j. ex. ne ſede vacā. τ q̄ eſt teſtis omniū que agunt in hoc mūdo. in aut. qui. mo. na. effi. le. §. penl. τ ex. de iureiu. c. τ ſi xp̄s. Cuius eſt theſaurus oīs ſcie. c. legimus. xxvij. diſt. A quo legū latores pferendi leges licentiā accepꝰūt. in aut. vt hi qui obſe ha. phi. res mi. in prin. de quo per Albri. de ro. in. l. leges ſacratiſſime. C. de legi. et ſuper rubrica. ff. eo. titu. lȝ nullius cōſilio regat quia oīa regit ſua infinita ſapientia iuxta illud Boecij. iij. de cōſolat. dicentis. O qui ppetua mundū rōne gubernas τc. Unde de illo d̄r Eſa. xl. τ ad Romañ. xj. Quis cōſiliarius eius fuit: q̄ſi dicat nullꝰ. Ipe eñ eſt magnus cōſilio τ irrep̄hēſibilis Hiere. xxxij. τ conſiliū eius in abyſſo magna. Eccl. xxiiij. τ ipe habet conſiliū τ intelligentiā. Job. xij. cuiꝰ cōſiliū in eternuȝ manet. ps. xxxij. τ ipe eſt terribilis in conſilijs ſup filios hoīum. ps. lxv. De filio q̄ȝ dei q̄ ē ſapiā p̄ris d̄r Prou. viij. Ego ſapiā habito in cōſilio. tñ vt oñderet verā eē illā ſnīam. Prouer. xiij. Qui oīa agūt cū cōſilio multa regunt ſapiā. τ ideo aſtutus oīa agit cū cōſilio. vt ibidē d̄r. Que eñ cū conſilio fiūt: fructu nō carebūt. l. humanuȝ. C. de legi. τ. l. dubiū nō eſt. C. de repu. τ ea q̄ ſunt cū conſilio ſapientū p̄ſumunt bñ facta. l. ep̄alē. C. de epi. au. τ. d. l. humanū. C. de legi. τ nō ſolent inducere pnīam. vt ait glo. in aut. de appel. §. j. in verbo pleniſſime. Uoluit ſe habere p modū cōſulentis: maxime vt eius ſnīa ab oībus equiſſima approbaret. iuxta illud ps. lxxxvij. Deus qui glorificat in cōſilio ſanctoꝝ. Et ideo lȝ ſit ſolutus oībus legibus. ſuare tñ eas voluit. ſicut etiā facit terrenus impator. l. digna vox. C. de legi. Et ea q̄ leges circa aſſeſſores ſtatuerūt obſuauit. de quibꝰ tractatur. C. de aſſeſſo. τ dome. τ. ff. de offi. aſſeſſo. per totū. τ in. c. ſtatutū. §. aſſeſſor. de reſcrip. lib. vj. Allocutus eſt igit deus vniuerſos celoꝝ ciues. τ dixit illō Job. xxxiiij. Judiciū eligamꝰ nobis τ inter nos videamus q̄d ſit melius. Et illud. ij. Regū. xvj. Inite conſiliū τ videte q̄d agere debeamꝰ. Interrogauit ḡ rex aſſuerꝰ. i. deus ſapiens angelos. quoꝝ ſnīe regina. i. humana natura ſubiaceret. Heſter. j. Factū eſt autem ſilentiū magnū in celo quaſi media hora. Apoc. viij. vt ſcȝ melius deliberaret quid dicere deberēt. quia vt d̄r Eccl. xxj. labia prudentū ſtatera pōderant. τ nemo aliq̄d debet dicere qō p̄us mēte nō agitauerit. l. labeo. §. fi. ff. de ſuppelle. le. τ conſilia non ſunt p̄cipitanda: ſed cū deliberatiōe τ maturitate danda. c. ponderet. circa pn. l. di. facit. l. hūanū. C. de legi. τ. c. cuȝ in veteri. de elec. Item ſnīa diffinitiua nō debȝ ferri ſine magna deliberatōe. xj. q. v. c. cū apud. et. c. ſe. et. C. de penis. l. qui ſententiā. et de ſen. experi. re. l. ij. τ. c. j. de re iudi. libro. vj. nihil etiā importās debet fieri ſine deliberatione. c. licȝ. el. j. xlv. di. deliberatio eniȝ eſt valde vtilis τ neceſſaria. c. anterioruȝ. ij. q. vj. et. xj. q. iij. c. illa prepoſiroꝝ. et. c. ſe. Seruauerūt igit ſcti angeli illud. ij. Reg. xxiiij. delibera τ vide q̄d reſpōdeas. Sciendum eſt autē ſm̄ Dionyſiū in lib. de diui. no. τ magr̄m in. ij. diſt. ix. tres eſſe hierarchias angeloꝝ quaruȝ quelibet continet tres ordines ſpirituū beatoꝝ. Tranſacta igit media hora dixit rex celeſtis cuilibet hierarchie illud. ij. Reg. xiij. qō das conſilium: Reſpōdit aūt p̄ncipalis angelꝰ prime hierarchie nomine oīum alioꝝ dicēs. Poteſtas tua dñe poteſtas et̄na que non auferet. τ regnū tuū quod nō corrumpet. Dañ. vij. Tu habes ptātem vite τ mortꝭ. Sap. xvj. Sed quāto potētior: tāto debes eſſe miſericordior. quia ſm̄ pphetā ps. lxj. Poteſtas tibi eſt τ tibi dñe miſericordia. et miſeris oīum q̄m omīa potes. Sap. xj. τ natura tua clemens eſt τ pia. magiſq̄ ad miſcōiam q̄ ad vindictā prona. c. quia dei tatis. de peni. di. j. vbi ēt dicit q̄ nullatenꝰ vis mortē peccatoris: ſed vt magis cōuertatur τ viuat. quod fuit p̄ncipalr̄ dictum Ezech. xviij. in quo. c. etiam tu dixiſti. In quacūq̄ hora ingemuerit pctōr oīuȝ iniquitatum eius quas opatus fuerat nō recordabor. traſſumptiue in. c. ponderet. l. di. et.

Oīa cū conſilio ſunt facienda.

Rñſio p̄mi ꝯſiliarij.

in.c.ſi petrus.xxiij.q.j.Facias ergo homi
ingeniſcēti ꝓpter ſua pctā miſcōiaʒ:ne di
cāt aduerſarij nr̄i.nō potuit eos itroducē
in t'rā quā eis ſe daturū ꝑmiſit. Deut.ix.
Tunc ſurgēs ille angelus ꝗ erat ꝑncipali
oꝛ icōe hierarchie dixit. Princeps que ſūt
digna ꝑncipatui cogitabit.ꝛ ipē ſuper du
ces ſtabit:Eſa.xxxij.Scis aūt dn̄e quia ī
multitudine ppl'i dignitas regis.ꝛ in pau
citate plebis ignominia ꝑncipis.Prouer.
xiiij.Non ꝗ ꝑmittas vt tantus ppl's tuus
minuatur. Dixiſti eñ vt colloces eū cum
ꝑncipibus:cū ꝑncipibus ppl'i tui.ps.cxij.
Ut ſedeat cū ꝑncipibus ꝛ ſoliū gl'ie teneat
j.Reg.ij.Tunc ſurrexit angelus ꝑncipa-
lioꝛ tertie hierarchie ꝛ dixit.deus eoꝛum ꝛ
dn̄s dn̄antiū.Deut.x. Dn̄e vniuerſe crea-
ture exaudi me.Judith.ix.Regnū eī tuuʒ
eſt regnū oīum ſeculoꝝ:ꝛ dn̄atio tua a ge
neratione in generationē.ps.cxliiij.Et tu
es rex oīum regū:ꝛ dn̄s oīu in poteſtatuʒ.
viij.di.c.que cōtra.parce ꝗ dn̄e:parce po-
pulo tuo ꝛ ne des hereditatē tuā in ꝑditio
nem:vt dn̄ent eis natōes:ꝛ dicāt in gēti-
bus.vbi eſt deus eoꝝ.Johel.ij.ſi cogſcant
qꝛ nomē tibi dn̄s. Tu ſol'altiſſim'ſup oēʒ
terrā.ps.lxxxiij.Tu ergo ꝗ paraſti i iudi-
cio thronū tuū ꝛ iudicas ppl'os in eqtate.
ps.ix.nūquid ꝑdes iuſtū cū impio? Abſit
a te vt hanc rē facias:ꝛ occidas cū impio
iuſtuʒ:fiatqʒ iuſtus ſicut impius. Non eſt
eñ hoc tuū qui iudicas oēm terrā. Neqꝙ
ergo facias hoc iudiciū.Gen.xviij.Cogno
ui eñ ꝙ eqtas iudicia tua.ps.cxviij. Cuʒ
igit' irat'fueris:miſicordie recordaberis.
Abacuc.ij.Roboꝛabit' eñ clemētia thro-
nus tu'. Prouer.xxv.Tu etiā qui es ſciāꝝ
dn̄s.j.Reg.ij.Qui es ſapiētiſſim'ab et'no
Eccl'i.j.Scis ꝙ iudex ſapiens iudicabit
ppl'ʒ ſuū ꝛ ꝑncipatus ſenſati ſtabiles erūt
Eccl'i.x. Et rex ſapiēs ſtabilimentū eſt po
puli ſui.Eccl'i.vj.Tu ergo ꝑncipatū queʒ
ſup hoiem habes ſtabilem te ꝑuare decet.
Cum eñ tu dn̄e ſapiens ſis.ij.Reg.xiiij.
debes ſuſcipe animas pauperū. Qui eniʒ
ſuſcipit aīas pauperū ſapiēs eſt.Prou.xj.
Non ergo velit deus perire animā:ſed re-
tractet cogitās ne ꝑeat penitus ꝗ abiect'
eſt.ij.Reg.xiiij.Deus igit' iudicium tuum
regi da:ꝛ iuſticiā tuā filio regis.ps.lxxj.
Ipſe eñ eſt ſapia tua.ad Col.ij.ꝛ ſapiētia
eos qui ſe obſeruāt liberabit:qm̄ omibus
potētioꝛ eſt ſapia.Sap.x. Facꝗ vt hoies
per ſapiam tuā liberati verificari faciāt il-
lud Sap.iiij.ſcʒ Sapiētia tua liberati ſūt
oēs quicūqʒ placuerūt tibi ab initio. Sed
quid vltra poſſum vociferare ad regem.ij.
Reg.xix.Niſi ꝙ deus charitas eſt.j.Joh.
iiij.ꝛ.c.abijt.xj.q.iij.Et iō ꝑcere debes oi-
b':qm̄ oia tua ſunt ꝗ amas oia. Sap.xj.
Nūquid eñ obliuiſcet' miſeri deus aut cō
tinebit i ira miſcōias ſuas.ps.lxxvj.Quis
aūt eſt homo vt imaculat' ſit.ꝛ iuſtus ap-
pareat nat' de muliere? Ecce int' ſanctos
tuos nemo imutabilis ꝛ celi nō ſunt mun
di in cōſpectu tuo.quāto magis abomina
bilis homo ꝛ inutilis.Job.xv. Recorda-
re ergo dn̄e hoim:quia caro ſunt:ſpūs va
dens ꝛ nō rediēs.ps.lxxvij.Miſericordia
aūt tua plena eſt terra.ps.cxviij.ꝛ iō cō-
gruū eſt te hūano generi miſeri. Tunc K
rex celeſtis talib' allegationib' audit' ſniāʒ Judex
tulit āgeloꝝ approbādo ꝯſiliū.ꝛ reprobā de' ꝑtu
do ſuggeſtiones diaboli.ꝛ ait illud Prou. lit ſniāʒ
xj.Deſideriuʒ iuſtoꝝ oīne bonū.ꝑſtolatio
impioꝝ furoꝛ.Annuēte igit' deo beatoꝛuʒ
angeloꝝ petitioni.ꝛ ſanctoꝝ patrū ſuppli
cationi dixerūt oēs ꝑmates ſcrōꝝ āgeloꝝ
regi celeſti.Conſiliuʒ inierūt oēs ꝑncipes
regni tui vt edictū iperatoriū exeat.Nunc
itaqʒ rex ꝯfirma ſniam:ꝛ deſcribe decretū
vt nō mutet' Dan.vj. Tunc rex ſupernus
ꝯſolatus eſt ſanctos pr̄es dicēs eis.Noli-
te timere:cōfoꝛtent' manus veſtre. Sicut
eñ cogitaui vt affligerē vos cū ad iracun
diam ꝓuocaſtis me.ſic ꝯuerſus ſum vt bn̄
faciaʒ vobis.Zach.vj.Dixit quoqʒ dauid
regi illud ps.cxxxj. De fructu ventris tui
ponam ſuper ſedē meā. Tunc exultantes
oēs ſancti patres ꝙ de ſemine iudaico de
beret naſci filius dei.ſcʒ de beata ꝟgine ꝗ
fuit de ſtirpe dauid. ceperūt dulcit' canere
illō Heſter.viij.dicētes. Judeis noua lux
oꝛiri viſa eſt. gaudiū.honoꝛ ꝛ tripudium
apud oēs ppl'os:vꝛbes atqʒ prouincias.
Dixit aūt deus pater filio ꝛ ſpūiſancto. L
Legatū oꝑtet nos mittere ad illā noſtraʒ Cōmit
ſpōſam pudiciſſimā qui eā animet ad con tit' lega
ſenſum ꝑſtandū:annūcietqʒ ſic ex ea filiū tio ga-
debere ꝓcreari ꝙ nō priuabit' pudicitia ꝟ- brieli
ginali.Quib' alacriter cōſentiētibus vt ait ad ma-
Aug'.in ſmone.j.de annūciatione.Ueni riam
inquit o Gabriel.miſter efficito terribilis
ſacramēti.abſconditū ob fecūda miraculū.
Ad reqſitionē ꝛ redemptionē errātis ade
a meis cogoꝛ deſcēdere ſedibus.illum eñ

quē ad imaginē meam creaui:pctm̄ inue-
terauit:tabefecit quē feci:obfuſcauit queʒ
plaſmaui decoꝛē.lupus meū depaſcit pec'
deſerta eſt paradiſi poſſeſſio.lignū vite ab
ignea rūphea ſeruat'.clauſus eſt voluptat'
agellus.miſereoꝛ errāti ꝛ apphēdere cu-
pio hoſtē.latere aūt volo oēs celeſtes ꝟtu
tes.tibi ſoli pando ſecretū. Ad virginem
mariā ꝑge.Uade ad animatā ciuitatē.de
qua dicit'.Glorioſa dicta ſūt de te ciu tas
dei. vade ad rōnalē meū paradiſuʒ.ꝑge
ad oꝛientalē ſplendidā poꝛtā.vade ad mei
verbi dignū habitaculū.perge ad ſecundū
i terra celū. vade ꝛ denūcia ei mee ꝑſentie
imbꝛē.perge ad ꝑparatū mihi ſanctuariū
vade ad ſpōſam incarnatiōis filij mei.mū
duʒ thalamū natiuitatis eius. loquere in
aures rōales archana. ꝑpara mihi auris
introitū:ſed ne cōturbes nec terreas ꝟgi-
nis animū.delicatū mihi ſacrariū appara
primā mei voceʒ gaudij ꝓclama.tu dicito
ꝟgini marie.Aue gratia plena:vt miſere-
ar ego malignitati eue. Audiuit angelus
hec ꝛ intra ſe cogitabat dicēs.Stupendū
eſt hoc miraculū:ꝛ oīs cōſcientie precellit
ſenſuʒ.Qui in cherubin terribilis eſt:ꝛ in
ſeraphi inuiſibilis:ꝛ in oībus virtutibus
angelicis incompꝑhenſibilis.puelle ſui ha
bitaculi preſentiā repꝛomittit.ꝛ qui Euā
ꝯdemnauit eius familiā gl'ificare intātuʒ
cogitur vt dicat ꝑparari ſibi per aureʒ in-
greſſum.ꝛ pōt vter' cape eū quē nō capit
celum.Hec ꝛ hmōi angelo cogitāte ait ad
eum dn̄s. Quid turbaris ꝛ miraris o ga-
briel? nūquid nō prius a me miſſus es ad
Zachariā ſacerdotē:ꝛ natiuitatē iohānis
ei nunciaſti. Nōne pro incredulitate ſen-
tentiā ei ſilentij ꝓtuliſti:nūquid nō ꝯdem
naſti ſenē ſine voce eū eſſe faciēs? nūquid
nō decreuiſti.ego autē cōfirmaui:nūquid
nō nūciationis tue effectus ꝯſecutus eſt:
nūquid nō effugata ſterilitate cōcepit ſte-
rilis:ꝛ nature vacatio aufugit:nunꝗd nō
tunc eſt ſeges illa fertilis facta ꝗ iam are-
bat? nūquid impoſſibile eſt apud me ꝗcꝙ
qui creaui oīa ꝟbo? Cur ergo ābigis? Ad
hec angelū rn̄dentē audiam'. Dn̄e inquit
ſanare culpas nature.diſſoluere paſſionū
lāguoꝛē.deficiētiū art'ad vitalē reuocare
ꝟtuteʒ.impare nature ꝓcreationis filioꝝ
effectū.ſoluere ſterilitatē.ꝛ vetuſtiſſimoꝝ
membꝛoꝝ vetuſtam ariditatē in viridita
tis refoꝛmare ſtatum:ſterilicqʒ aruo mani
puloꝝ repente oſtēdere partū:opus exiſtit
tue ꝟtutis quod ex moꝛe perficit'. Teſtis
eſt ſara.ꝛ poſt illā rebecca.ꝛ iteruʒ Anna:
que miſerie ꝛ ſterilitati ſimul ſeruiētes a
te libertatē acceperunt.ꝟginē aūt parere
que de viro genitura nō eſt:ſup oēm legū
naturā.Et tuā quō puelle annunciabo pre-
ſentiā. Te eñ celi ꝛ terre nō capiēt fines
ꝛ quō vterus capiet ꝟginalis?aut quō fe
ret maria ignē deitatis tue ſedis? Et dn̄s
ait.Si leſit ignis pn̄tia in ſolitudie rubū.
ledet vtiqʒ ꝛ mariā mea preſentia.Si ꝟo
ignis ille qui figurauit diuini mei ignis e
celo aduentū.inflammabat quidē rubum
non aūt comburebat.Quid vtiqʒ dices de
veritate nō in ignis flāma:ſed i ſpecie plu
uie deſcendēte? Hec Auguſtinus in ꝑſona
dei ꝛ angeli.

Pars ſecūda huius ſmonis que dicit'
ſocietatis.

p Errexit igit' angelus Gabriel M
ad ſacratiſſimā ꝟginē Mariā
que erat ſociata duodecim pu-
ellis ſiue domicellis.vt pōt col
ligi ex euāgelio Luce.j.Que virtuoſe do-
micelle inſtruebat eam tam in alto myſte
rio. Prima quarū fuit domina ſecreta Quō
ſeu clauſura ſiue ſolitaria:que inſtruebat Maria
beatam ꝟgineʒ vt in ſecreto meditaretur habuit
illud ps.lxxxiiij.Benedixiſti domie terrā ſocias
tuam:auertiſti captiuitatē iacob. Remiſi ꝗ eā in-
ſti iniquitatē plebis tue ꝛc.Sciebat auteʒ ſtrue-
beata ꝟgo ꝙ delicata eſt diuina viſio ꝛ n̄ bāt
datur admittētibus alienaʒ. vt ait Bern.
in quodā ſmone.vnde inquit Jacoponus
noſter in ſuis laudib'. Sola ſoleta che la
trouai.ꝛ ideo ſtabat ſolitaria ꝛ ſecreta.ꝑ-
fecte ſeruās illud documētum Senece ad
Lucillum dicētis.Fac quod facere cōſue-
uiſti:ꝛ a turba quātum potes te ſepara.
Primū argumētū compoſite mētis exiſti
mo poſſe cōſiſtere ꝛ moꝛari ſecuʒ.inimica
aūt eſt multoꝝ conuerſatio.Recede ergo
in te quantū potes.Et iterū ad eundē ſcri
bit.Crede mihi.Qui nihil agere videntur Notatu
maioꝛa agūt:humana diuinaqʒ ſiml' tra- digniſſi
ctant. Non igit' inuenio cū quo te malim mum de
eſſe ꝙ tecuʒ.fuge ergo multitudinē.fuge ſolitu-
paucitatē.fuge etiā vnuʒ:Et ꝗcꝗd facias: dine
cito redi a coꝛpoꝛe ad animū illum nocti-
bus atqʒ dieb' exerce.omiaqʒ impedimē-
ta dimitte ꝛ vaca bone mēti.Nemo eñ ad
illā ꝑuenit occupatus.hec ille. Seruabat

etiā beata ꝟgo illud Quintiliani lib.viij.
dicētis.etiā in turba:in itinere: in conui-
uio faciat tibi cogitatio ipā ſecretū. Noue
rat nāq; beatiſſima ꝟgo veram eſſe illam
Proſperi ſententiā in lib. epigrammatū
dicētis. Scrutari legē poſſunt vtcūq; q̄eti
Si mūdi a ſtrepitu libera corda vacēt. Et
ideo faciebat illud quod hortatꝛ Bern̄. in
quodā ſmone di. O aīa ſancta:ſola eſto:
vt ſoli oīum dn̄o ſerues teipām quē tibi ex
oībus elegiſti. Fuge publicū:fuge ⁊ ipſos
domeſticos. Secede ab amicis et intimis:
mente intētione ⁊ ſpū. An neſcis te vere-
cundū habere ſpōſum qui neq̄ꝙ ſuā velit
tibi indulgere p̄ñtiam p̄ſentibus ceteris?
Un̄ de ipā ꝟgine ſolitaria verificabatꝛ illa
ſentētia Hiero.ad p̄ſidiū dicēs. Habebis
cellulā que te ſolū capiat.imo nō eris ſolꝰ.
Angelica tecū turba ꝯſabitꝛ. Tot tibi erūt
ſocij:quot ſcti.fabulabitꝛ tecū ieſus. Nūq̄d
poteris talem aliū tuis ſmonibus habere
conſortē? Ad hoc etiā adduci pōt illud qđ
inq̄t Theophraſtus in aureolo:tractatu de
nuptijs dicēs. Sapiēs nunq̄ ſolꝰ eē pōt.
habet em̄ ſecū oēs qui ſunt. quiq; fuerunt
vnq̄ boni. ⁊ animū liberū q̄cūq; vult trāſ-
fert. que oīa cōfirmans diuus Amb. in li.
de ꝟginibus ait. Maria ad ipſos igreſſus
angeli inuēta eſt domi in penetralibꝰ ſine
comite:ne quis intentionē obrūpet ne q̄s
obſtreperet.neq; em̄ comites feīas deſi-
derabat q̄ bonas comites cogitatiōes ha
bebat. Quinetiā tunc ſibi minꝰ ſola vide-
batur cū ſola eſſ; cui tot ſancti aderāt: tot
angeli:tot ꝓphete. Deniq; etiā gabriel eā
vbi reuiſere ſolebat inuenit. hec ille. Bea-
tiſſima igitꝛ ꝟgine manēte ſic clauſa i ſecre
tario oratorij ſui. ſtatim affuit āgelus ad
oſtiū pulſans. Eucurritq; ꝓtinus domina
ſecreta.nec tn̄ ei ſubito aperuit: ſꝫ aſpiciēs
ꝑ feneſtras: ꝓſpiciens ꝑ cācellos. atq; an
gelum dei cognoſcēs domeſtica angelorū
ait. Deo grās. Et angelꝰ reſpōdit:ſemper.
Interroganitq; dn̄a ſecreta. ⁊ ait illud.j.
Regū.xvj. Pacificꝰne eſt ingreſſus tuus?
Qui reſpōdit:pacificus. Ego em̄ ſū angе
lus a deo miſſus ad hanc ꝟginē vt annūciē
ei totius mūdi ſalutē ⁊ pacem. Tunc hec
ſancta ſeruitrix beate ꝟginis annūciauit ei
dicens. Ecce ꝟgo ſacratiſſima ꝙ angelus
dei ſtat ad oſtiū pulſans ⁊ dicēs tibi illud
Cant.v. Aperi mihi ſoror mea.ſcꝫ ſm̄ na
turam.ſponſa ſcilicꝫ eterni patris. Et niſi

fallor vox eius ē archāgeli gabrielis. Cui
puriſſima ꝟgo vt aperiret aſſentiēs.rn̄dit
illud p̄dicti ps.lxxxiij.ſup quo tunc medi
tabatur.ſcꝫ Audiā quid loquatꝛ in me do-
minus deus.qm̄ loquetꝛ pacē in plebē ſuā:
et ſup ſanctos ſuos ⁊c. vſq; in finē. ⁊ tunc
dn̄a ſecreta aperuit oſtiū. Secūda do- N
micella fuit domīa itelligētia que inſtrue-
bat beatā virginē vt peteret intellectū eo-
rum que legerat in libro Eſaie ꝓphete.ca.
vij.ſcꝫ Ecce virgo cōcipiet ⁊c. Unde ipā di
cebat deo illud p̄s.cxviij. Da mihi intelle-
ctum ⁊ ſcrutabor legē tuā. Qm̄ declaratio
ſermonū tuorū illuminat: ⁊ intellectū dat
paruulis.i.humilibus. Et ſubito angelus
ingreſſus ad eam dixit. Aue gratia plena
dn̄s tecum. Aue ſpōſa dei. Aue futura ge-
nitrix creatoris tui ⁊ mei. Aue animatū
templū dei. Aue ſacrariū ſpūſſancti.dn̄s
tecū.per grām qui ſtatim in vtero tuo erit
per aſſumptā humanā naturā. Poſſumꝰ
etiā dicere ꝙ hec ſecūda domicella appel-
labatur dn̄a audiētia que oēm ambaſiatā
ꝟgini miſſam auſcultabat attēte. Et hec
eſt germana intelligentie. Quia vt inquit
Tullius in.j.artis veteris. Is maxime do
cilis eſt qui attētiſſime paratꝰ eſt audire.
De hac aūt domicella fit mētio Luc.j.vbi
poſt p̄dicta verba angeli dr̄ de btā ꝟgine.
Que cū audiſſet. Ecce ꝙ domīa audiētia
preſens eſt ꝑ quā attētiſſime audiuit ſan-
ctiſſima virgo nūcium dei:ꝓpōderās quod-
libet verbū tāte ſalutatiōis nunq̄ al's au
dite. De quo ſanctꝰ Bern̄.ſup Miſſus eſt
inquit. Merito cōcupiuit rex decorē ꝟgis
Fecit em̄ quicq̄d longe ꝓmonita ātea fue
rat a patre ſuo Dauid dicente ſibi. Audi fi
lia ⁊ vide ⁊ inclina aurē tuā: ⁊ obliuiſcere
populū tuū ⁊ domū patris tui. Quia nec
populū augere ꝓlis ſucceſſione.nec domū
patris ſui relinq̄re curauit heredem. Sed
quicq̄d honoris in populo. quicq̄d de pat-
na domo rerū terrenarū habere potuiſſet
oīa arbitrata eſt tanq̄ ſtercora vt chriſtū
lucrifaceret. Nec fefellit eā intētio: q̄ia;
et chriſtū ſibi filiū vēdicauit.nec ꝓpoſitū
violauit. Hec ille. Quia ergo beatiſſima
virgo intenta erat intelligētia diuinorū.
ideo meruit audire dn̄m ſibi dicentē per
p̄s.xxxj. Intellectū tibi dabo ⁊ iſtruā te i
via qua gradieris: firmabo ſuper te ocu-
los meos.i.grām meā in te ſolidabo. No-
uerat aūt beata virgo verā eſſe ſententiā

Lectio commē datur

Iſidori in lib.de ſummo bono dicētis. Cū
oramus:ipſi cum deo loquimur. Cū legi-
mus deus nobiſcū loquitꝛ. Omīs ergo ꝓ-
fectus ex lectione ⁊ meditatiōe procedit.
Que em̄ neſcimus:lectiōe diſcimus.quod
aūt didicimus:meditatione cōſeruamus.
Geminūq; cōfert bonū lectio ſacrarū ſcri
pturarū:ſiue quia intellectū mētis erudit.
ſeu ꝙ a mūdi vanitatibꝰ abſtractū hoīem
ad amorē dei ꝑducit. Tanto em̄ vna ſpes
mortalitatis huius nobis vileſcit.quanto
amplius legēdo ⁊ audiēdo ſpes etna cla-
ruerit. Hugo de ſancto victore in libro de
ſacra ſcriptura ait. Nihil i hac vita dulciꝰ
ſentitꝛ.nihil auidius ſumitꝛ. nihil ita mētē
ab amore mūdi ſeparat.nihil ſic animū ꝯ
tētationes roborat. nihil ita hoīes excitat
⁊ adiuuat ad oīe opus bonū ⁊ ad omnes
labores ſicut ſtudiū ſacre ſcripture date ad
noſtrā vtilitatē. vt dicit apl's ad Roman.
xv.qui ait. Quecūq; ſcripta ſunt:ad nr̄am
doctrinā ſcripta ſunt. vt per conſolationes
ſcripturarū ſpem habeamus. Amb. quoq;
in ſmone de q̄drageſima inquit. Quiſq̄s
verbo chriſti paſcitꝛ:terrenū pabulum non
requiret. Nec em̄ poteſt ſeculi panē capere
qui pane reficitꝛ ſaluatoris. Negligit famē
corpis qui pabulo lectionis intendit. nec
ventris curā habere poterit qui alimentū
verbi celeſtis acquirit. Hec em̄ eſt refectio
que ſatiat aīam: q̄ impinguat viſcera: cū
de oībus ſcripturis cibū eloquij perēnem
accipimꝰ. Hec ille. Beatiſſima igitꝛ ꝟgo q̄
attētiſſime dei ꝟbo intēdebat adeo ꝙ ipm
in corde ⁊ corpe ſuo recepit:dicere poterat
illud Hiere.xv. Inuēti ſunt ſmones tui ⁊
comedi eos. Et factū eſt verbū tuū mihi in
O gaudiū ⁊ leticiā cordis mei. Tertia do-
micella fuit dn̄a erubeſcētia ſiue verecūdia
qua beatiſſima ꝟgo erat ornata. nā natu
raliter ineſt ꝟginibꝰ.xxx.q.iij.c.nec illud.
ergo multo magis inerat regine ꝟginū. De
qua ꝟtute inq̄t Bern̄.ſup Can̄. Aliud or-
namentū ſpōſe eſt verecūdia. Neſcio autē
ſi q̄d gratius verecūdia in moribus hoīm
dephendi q̄at. verecūdia em̄ oīum ē ornatꝰ
etatū: ſꝫ i teneriori etate āpliꝰ pulchriuſq;
eniteſcit. Quid amabiliꝰ verecūdo adoleſcē
te? ꝙ pulchra hec eſt ⁊ ꝙ ſpēdida gemma
morū in vita ⁊ in vultu adoleſcētis: ꝙ vera
⁊ minime dubia bone nūcia: ſpei bone indolꝭ
index: ⁊ ꝟga diſcipline q̄ pudēdis affectibꝰ
imminēs lubrice etatis motus actuſq; le-

ues coerceat ⁊ comp̄mat inſolētes. Quid
ita ſtultiloquij ⁊ oīs deīceps turpitudinis
fugitans. Soror ꝯtinentie eſt:nullūq; eq̄
manifeſtū indiciū colūbine ſimplicitatis.
necnō etiā eſt innocētie teſtis. lampas eſt
pudice mētis iugiter lucens vt nihil in ea
turpe:nihil indecorū reſidere attēptet qđ n̄
illico illa ꝓdat. Ipſa expugnatrix ē malorū
⁊ ꝓpugnatrix puritatis innate. ac ſpālis
glīa ꝯſcie eſt.fame cuſtos.vite decꝰ. ꝟtutū
ſedes. ꝟtutū p̄mitie. nature laus: ⁊ iſigne
totius honeſti. Rubor ipe genarum quē
forte inuexerit pudor quātū grē ⁊ decoris
ſuffuſo afferre vultui ſolet.hec ille. Ariſt.
quoq;.iiij.ethic.c.x.inq̄t. Laudamꝰ iuue-
nē verecūdū. Sapiēs etiā Eccl'iaſticꝰ.xxij.
ait. Ante grandinē p̄ibit choruſcatio ⁊ an̄
verecundiā p̄ibit grā. Btūs aūt Ber. vbi
ſ.inq̄t. Quid tam ꝓpriū verecūdie eſt ꝙ
ꝓprias vitare laudes? Ex q̄ appet quātū
fuerit beatiſſima ꝟgo hac ꝟtute inſignita:
de qua dr̄ Lu.j. Turbata eſt in ſmone eiꝰ
ſcꝫ angeli. Nā mēs eius eſt alterata ex cel
ſitudine audite laudis ſue. vn̄ ⁊ in facie ru
borem verecūdie demōſtrauit. quod etiā
euenit ꝓpter aſpectū āgeli in forma virili.
De quo Amb. in li. de ꝟginibus dicit. An
gelū maria quaſi viri ſpecie mota trepida
uit vt agnoſcas aures religioſas ⁊ ocu-
los verecūdos. Ex quo ꝑcipere poſſumus
quantū erubeſcebat cōſortia hominū que
turbatꝛ ⁊ erubeſcit in ſmonibus angelorū
perfectiſſime em̄ ſeruauit illud quod inquit
iꝑator in.l.vnica.C.de mauima.lib.xj.di-
cens. Verecūdia caſtis moribus ꝑſeueret.
Nec mirū ſi fuit verecūda cū eēt nobiliſſi-
ma verecundia em̄ nobiles ꝓdit natales.
c.j.vbi Arch.de regul.li.vj. Quarta do P
micella fuit dn̄a taciturnitas q̄ inſtruebat
eam vt nō ſtatim rn̄deret:ſed p̄us cogita-
ret intra ſe altitudinē conſilij diuini ſuper
ſalute generis humani. Unde Bern̄.inq̄t
O annūciatio mirifica. O ſalutatio pere-
grina:pleītudinis copiā portās ⁊ ꝟgineū
corpus illuſtrās. Preueniēs itaq; iudicē
preco tam p̄clarus ⁊ mitis: feſtinꝰ ꝓperat.
vt in p̄torio ꝟginitatis ſuſcipi poſſit deus
maieſtatis. Cogitabat aūt ꝟgo qualis eēt
iſta ſalutatio: q2 de plenitudine ipius debe
bant accipe vniuerſi. Captiui redēptiōes.
triſtes conſolationē. peccatores veniā. iu-
ſti grām. angeli leticiā. deniq; tota trini-
tas glīam. ⁊ filius dei carnis hūane ſbāz.

Sapiẽtiſſima igif ꝟgo oꝛnata erat diſcretiſſima taciturnitate: ſciẽs verã eſſe ſniam Macrobij lib. iij. ſaturnaliũ in exoꝛdio dicẽtis. Nihil tam congruũ ſapiẽ ꝙ locis et tempibus aptare ſmones. Unde ſuabat illud quod inq̃t Amb. in. j. de offi. c. viij. dicẽs, Sapiẽs vt loquaf multa conſiderat q̃d dicat, cui dicat, quo in loco ꝛ tempe. Et autoꝛ aſtrolabij canit. Prouidet ante diu q̃d recte dicere poſſit Uir ſapiens. ſtultus immeditata refert. Obſuauit q̃ʒ prudentiſſima ꝟgo illud qd̃ inq̃t Pamphil⁹ poeta ſui lib. c. viij. ſcʒ Uerbi pncipiũ, fineʒ q̃ʒ reſpice verbi. Ut meli⁹ poſſis premeditata loqui. Item ſuauit documentum Senece ad Lucillũ dicẽtis, Tardiloquũ eſſe te iubeo. Nihil enĩ vnq̃ dicebat niſi pus mature p̃meditaſſet. Sciebat enĩ ꝙ vt ait phs j. Politic. Magnũ oꝛnamentũ mulieruʒ eſt ſilentiũ. Unde de eius taciturnitate: ab alijs ꝟginibus imitãda, ait Amb. ſup Lu. Diſce ꝟgo verboꝝ vitare laſciuiã. Maria etiã ſalutationẽ ãgeli verebaf. Cogitabat enĩ qualis eſſet iſta ſalutatio. Et ideo cum verecũdia: q̃ꝛ paucbat cũ prudẽtia, nã bñdictionis nouã famulaꝝ mirabaf: q̃ nuſq̃ lecta: nuſq̃ ante fuerat compta. Hec ille.

Q Quĩta domicella fuit dña timoꝛoſa. Sapiẽtiſſima ei ꝟgo ſuauit illud Eccli. xviij. Homo ſapiẽs in oĩb⁹ timet, habebat autẽ non ſeruilẽ ſed caſtũ ꝛ reuerentialẽ timoꝛem. Et maxime timebat oĩa q̃ caſtitatem eius in aliquo poſſent maculare. Et ppter hoc timuit in viſione angelica. Uñ Berñ. ſup miſſus eſt ait, Solẽt ꝟgines que vere ꝟgines ſunt ſemp pauere: ꝛ nunq̃ eſſe ſecure. ꝛ vt caueãt timẽda etiã ĩ tuto ptimeſcere, ſciẽtes ſe in vaſis fictilib⁹ theſauruʒ poꝛtare p̃cioſum, ac pinde q̃cq̃d nouum, q̃cquid ſubitũ fuerit oꝛtũ, ſuſpectas habẽt inſidias, ꝛ totũ ꝯtra ſe exiſtimant machinatũ. ꝛ iccirco maria turbata ẽ in ſmone angeli. Hec ille. Quapꝛopter neceſſe fuit ip̃am ab angelo cõfoꝛtari. vñ Ber. vbi. ſ. inq̃t. Angelus intuit⁹ ꝟginẽ ꝛ varias ſecũ voluere cogitatiões facillime dep̃hendẽs pauidã conſolaf. Et familiarif vocans ex nomie benigne ne timeat pſuadet. De hoc quoq̃ʒ aurelius Auguſtin⁹ inq̃t in ſmone annũciationis. Salutat angelus puellaꝫ viri ſalutationis ignarã. terref ꝟgo nouitate verboꝝ. Ad quaꝫ angelus. ne timeas maria ne inquit aſpectu meo maf dñi mei terrearis. Ego ꝯceptiõis tue miſter aduenĩ: nõ vt ꝟginitatẽ amittas interuẽi. ipſe me miſit ad te q̃ eſt naſcitur⁹ ex te. Et tũc dixit dña timoꝛoſa. Hic eſt bon⁹ angelus ꝯfoꝛtans ꝛ letificãs.

R Sexta domicella fuit dña honeſta q̃ dicebat btẽ ꝟgini illud j. ad Coꝛ. xiiij. Oĩa honeſte ꝛ ſm oꝛdineꝫ fiant in vob. moꝝ enĩ honeſtas ẽ ſuãda ĩ oĩb⁹. l. vnica, C. de mauima. li. xj. hõeſtas nãq̃ʒ verſaf circa moꝛes. l. ſcire opoꝛtet. §. penult. ff. de tutoꝛib⁹ ꝛ curatoꝛib⁹ dandis ab his ꝛ vnuꝫ de iuris p̃ceptis eſt honeſte viuere. l. iuſtitia. §. j. ff. de iuſticia ꝛ iure. et inſti. eodẽ. §. iuris p̃cepta. Et idẽ ponif in pꝛemio decretaliũ. Habuit ergo btã virgo honeſtatẽ in oĩbus geſtis ſuis, ꝛ maxime in oculoꝝ regulatiõe. Quia enĩ vt ait Cecilius firman⁹ in li. de beata vita. c. iiij. libido aſpectu maxime ꝯcitaf. ꝛ Quĩtilian⁹ in p̃ma declamatiõe inq̃t. Oculi nr̃i ſunt tota luxuria nr̃a q̃ nos in oĩa q̃tidie p̃cipitãt vitia, ꝛ Señ. ad Lucillũ ſcribit. Oculi ſunt irritamẽta vicioꝝ ꝛ duces ſcelerũ. Iõ ip̃a ꝟgo bñdicta ſuauit illud Ecci. ij. vbi Salomõ ait. Oculi ſapiẽ̃ ĩ capite eius. ſ. ſant bene regulati. trãſſumptiue in: c. accepiſti. de cõſecra. diſt. iiij. ꝛ de ſacra vncf. c. vnico. §. quia ꝟo. Et q̃ꝛ eſt duplex ocul⁹. ſ. ocul⁹ mẽtis de quo hr̃ in. c. q̃rũdã. de elec. li. vj. vbi Jo. an. dicit ꝙ dʒ eſſe purus. per illud. c. ꝛ. j. q. j. c. multi. Itẽ oculus coꝛpis qui ſil'r dʒ eſſe pur⁹. xxxij. q. v. c. q̃ viderit. Impudicus enĩ ocul⁹: impudici coꝛdis eſt nũcius. c. nec ſolo. eadeʒ. q. ꝛ cauſa. Iõ ita puros habuit btã ꝟgo oculos nõ ſolũ mẽtis: ſꝫ etiã coꝛpis vt de vtriſq̃ʒ dictũ fuerit Cañ. v. Oculi eius ſicut colũbe. tranſſumptiue ĩ. §. Ecce. xxxv. di. Hec enĩ puriſſima eius domicella dña hõeſta iſtruebat ip̃am vt ſtaret cũ oculis dep̃ſſis ad terrã. ꝛ cum mlt̃a modeſtia. Tanta aũt fuit eius honeſtas vt nemo vnq̃ tẽtationẽ carnalem de ip̃a habuerit, vt in alijs ſmonib⁹ dixim⁹. Nihil enĩ vt ait Amb. in li. de ꝟgĩtate fuit in maria toꝛuũ ĩ oculis. nihil ĩ ꝟbis pcax. nihil in actu inuerecũdũ. nõ geſt⁹ fractioꝛ nõ inceſſus ſolutioꝛ: nõ vox petulantioꝛ: ſꝫ oĩs honeſtas.

Nota de ocul' ĩpudiq̃.

Septima domicella fuit dña prudẽtia q̃ inſtruebat beatã ꝟginem: vt prudẽter de modo ĩcarnat õis inq̃reret Ideo ip̃a ait. Quõ fiet iſtud q̃m virum nõ cognoſco? Quõ habebo filiũ q̃ neſcio virũ? Quõ poꝛtabo fetũ que fugio partũ? Quõ

vacuo vtero generabo. Unde p̃bebo lac labijs infanq̃ ſuggere poſtulãtis? Et merito iſta inq̃rebat prudẽtiſſima ꝟgo. Ut enim ait Boecius. ij. de ꝯſo. Rerũ exitus prudẽtia metif. Ad hanc aũt inq̃ſitionẽ beatiſſime ꝟginis rñdit angelus. cui⁹ verba ponit Aug. in quodã ſmõe dicẽs in eius pſona. Ne timeas maria: neq̃ʒ expaueſcas virgo partũ: neq̃ʒ metuas: neq̃ʒ foꝛmides. mlr̃ũ iexpta: tm̃ crede ꝛ ꝯcepiſti. Ama ꝛ recepiſti q̃m meruiſti grãm apud deũ. Et quã grãꝫ dei ꝛ hoĩm pacẽ: moꝛtis deſtructionẽ: vite reparationẽ. Cõcipies enĩ ꝛ paries filiuꝫ: nõ cuiuſlibet meriti hoĩem. ſed toti⁹ ſeculi ſaluatoꝛẽ. Recole maria in libꝛo Eſa. pꝛophete ꝟginem quã pariturã legiſti ꝛ gaude ac exulta q̃ꝛ tu eſſe meruiſti. Tu ibi prefigurata es ꝟgo. Ecce enĩ in vtero ꝯcipies nõ de viro: ſed de ſpũſancto grauida eris: ꝛ incoꝛrupta manebis. Paries q̃dẽ filiũ: ꝛ ꝟginitatis nõ patieris detrimentũ: efficieris grauida ꝛ eris mater ſẽmp intacta.

S Octaua domicella fuit dña pudicitia q̃ inſtruebat beatã ꝟginẽ vt totũ qd̃ fecerat de ppetua ꝟginitate ſuanda inuiolabilif cuſtodiret: ꝛ in illibate caſtitatis pᷓpoſito vſq̃ʒ ad moꝛtẽ immobil'r pſeueraret. Pudicitia enĩ eſt ꝟtus animi q̃ violentiã non ſentit. xxxij. q. v. in pꝛinc. ꝛ. c. de pudicitia. Qui ꝟo caſtitatẽ deo vouẽrũt: irritũ faciẽdo votũ damnationẽ incurrũt. xxvij. q. j. c. j. Dicebat aũt hec domicella beate ꝟgini. lꝫ ſit vera illa ſnĩa montanarij in luna ceſeri. Res eſt difficilis caſtam bene ducere vitã Nulla fere maioꝛ ꝙ caſte viuere pena. Sola nãq̃ʒ ſuũ finif moꝛte duellũ. Uñ dicif ꝙ caſtitatẽ ſuare eſt pviã artiſſimaꝫ ꝛ difficilẽ ĩcedere. c. de his. xxviij. di. xxxiij. q. v. c. tunc ſaluabif. circa mediũ. Uñ etiaꝫ dicif ꝙ caſtitas nõ niſi deo inſpirante hr̃. dicto. c. de his. Tamẽ quia deus hanc tibi inſpirauit qui etiã res penitus deſperatas ad optatũ finẽ pducere poteſt. l. j. §. j. C. de veteri iure. enuc. Tibi diuina grã replete facillimũ erit eã obſeruare. ꝛ poſito ꝙ tibi eſſet difficile: debes memiſſe ꝙ ꝟtus conſiſtit circa bonũ ꝛ difficile. ij. Ethicoꝝ. Et ꝙ vt inq̃t poeta. Abſq̃ʒ laboꝛe graui non pñt magna parari. Nullo igif modo pudicitia eſt violãda que eſt mulierũ oꝛnamentum maximuꝫ. §. qui ꝟo eas. in auf. quõ opoꝛ. epiſ. Licꝫ dixerit angelus ꝙ de ſpũſcõ ꝯcipies, ꝛ virgĩtatẽ nõ amittes. Tñ difficile videf in cõcipiẽdo filiũ nõ ſentire aliquod libidinis ꝛ ꝯcupiſcentie incendiũ: ꝛ nõ maculare in aliquo pudicitie pudoꝛẽ. Et ideo cum dicaf in cõmuni puerbio. Nõ de põte cadit qui cũ ſapiẽtia vadit. Sapiẽter pus inquire ſi taliter fiet hec ꝯceptio ꝙ ĩ ea totaliter ceſſabit nõ ſolum coꝛpis ꝛ ſpiritus coꝛruptela: ſed etiã nec minim⁹ in ip̃a libidinis motus ſentief. nec aliquis indecẽs actus in hac generatiõe inuenief. De hoc autẽ loquif Ambroſ. in. ij. lib. de ꝟginib⁹ dicens. Uide quantã pudicitiã virginaleꝫ in animo ſuat. que nõ ſolũ odit coꝛpoꝛis ꝛ ſpũs coꝛruptelã: ſed etiã oẽm actũ libidinis quantũcũq̃ʒ fieret ſine offenſa dei ꝛ ad diuinã pleꝫ eſſet oꝛdinatus quantũ ex ſe erat odio habuit. Unde merito pẽſandũ eſt ꝙ fuerit hec p̃cipua cauſa q̃re modus concipiẽdi filiũ dei iam a deo p̃ſitus non fuerit ſibi diuinit⁹ reuelat⁹: vt ꝟbo ꝛ actu hanc perfectã pudicitiã demõſtraret. Hec ille. Cognoſcẽs autẽ angelus dño reuelãte ꝟginis cogitatiões: dixit ei. Noli o pudiciſſima ꝟgo expaueſcere. Noli de tue virginitatis pmanentia ſollicitudinẽ gerere Intacta pmanebis. ꝛ de ple gaudeb. Sine cõiunctione moꝛtalis viri efficieris mr̃ filius altiſſimi. pinde nõ eſt quod metuas. ſed inde eſt ꝙ gaudeas. Tunc enĩ doloꝛ ſequeref partũ ſi p̃cederet libido conceptũ. Tunc ꝟo ſpũſſanct⁹ ſupueniet in te: ꝛ ꝟtꝰ altiſſimi obumbꝛabit tibi. i. refrigerabit te ſub vmbꝛaculo ſpũſſancti. Non ḡ caloꝛem cõcupiſcentie pati verearis. Naꝫ in te erit conceptio ꝛ non cõcupiſcentie libido. Non enĩ erit eſtus vbi vmbꝛam faciet ſpũſſanctus.

Difficilis res caſte viuere

T Nona domicella fuit ſancta obediẽntia que ab Eua fuit repulſa: ſed a beata virgine gratãter acceptata. Sciebaf eniꝫ ꝙ hec eſt virtus omniũ virtutũ moꝛaliuꝫ preclariſſima. vt declarat beat⁹ Thomas ij. ij. q. ciiij. ar. iij. Item ꝙ ſola eſt que fidei meritum poſſidet obedientia: ſine qua infidelis quiſq̃ʒ conuincif: etiã ſi fidelis eſſe videatur. c. ſciendũ. viij. q̃ſtione. j. nouerat quoq̃ʒ ꝙ obediẽtes magnã a deo recipiũt remunerationẽ. c. nulla. xciij. diſti. Unde dicit glo. in. l. deſertoꝛẽ. §. in bello. ff. de re mili. Magna eſt ꝟtus obedientia. Sciebat etiã ꝙ melius eſt obedire ꝙ ſacrificare. j. Regũ. xv. ꝛ dicto. c. ſciẽdum. viij. q. j. et. c. illud. de maio. ꝛ obe. ꝛ quod Pꝛouer. xv. ſcriptum eſt. Mens iuſti meditatur

obedientiā. Et ideo ſemꝑ meditabat̃ bea
tiſſima ꝟgo quō melius diu ine voluntati
per oīa obediret. Sciēs veraʒ eſſe illā Vir
gilij ſniam in lib. georgicoꝝ dicentis. Eſt
legū ꝑſuāda fides ſupma poteſtas. Quod
mādat fieriq; iubet parere neceſſe eſt. Sic
aūt mūdani reputāt lucrū quoddā quādo
ſatiſfaciūt voluntati ꝓprie. l. cuʒ ſuus. ff.
de ꝯdi. cau. da. cā nō ſe. ita ipā lucrū maxi
mū exiſtimabat ſatiſfacere volūtati diuine.
Quapropter ſic perfectā obedientiā ſemꝑ
obſuauit ꝙ ꝑ eā ſumꝰ a morte liberati ſic
ꝑ inobedientiā ꝑmoꝝ parentū. fueramus
ad eternā damnationē ꝯdēnati. vñ Aug.
in ſmone de natiuitate ipius ꝟginis ait.
ꝓ inobediētia obediētia cōmutat̃. fides ꝓ
perfidia cōpenſat̃. Et iterū. O felix obedi
entia. o inſignis grā: que dum humiliter
fidem dedit celi in ſe opificē incorporauit.
Hec fuit ꝟe obediētia oīni ſacrificio gṫior
hec volūtas cūctis hoſtijs acceptior. hinc
ꝓmeruit glīam quā poſtmodū cecinit di.
Ecce eñ ex hoc beatā me dicēt oēs gene⸗
rationes. Et loquit̃ Augꝰ. particularit̃ de
obedientia pſentis myſterij. ſ. in ꝯſentien
do diuini ꝟbi cōceptioni. Tantū aūt pla⸗
cuit deo eius obediētia vt mereret̃ filium
dei ſibi facere ſubiectū ⁊ obedientē. Unde
Bern. ſuꝑ miſſus eſt: exponēs illud Luc.
ij. ⁊ erat ſubditus illis: inqt. Quis? Qui⸗
bus? deus hoibus. deus inquā cui angeli
ſubditi ſunt. cui ꝑncipatus ⁊ ptātes obedi
unt ſubditus eſt marie. ⁊ nō tm̄ marie: ſed
etiā ioſeph ꝓpt̃ mariā. Mirare ꝗ̃ vtrūli⸗
bet. ⁊ elige q̄d ampliꝰ mireris ſiue filij dei
benigniſſimā dignationē ſiue matris eiuſ
excellentiſſimā dignitatē. Utrūq; ſtupor.
vtrūq; miraculū. ꝙ femine deus obtēꝑet
humilitas ſine exēplo. ⁊ ꝙ femina deo pn
cipet̃ ſublimitas ſine ſocio. In laudibꝰ vir
ginū ſingularit̃ canit̃ ꝙ ſequunt̃ agnum
quocūq; ierit. Quibꝰ ergo laudibꝰ iudicas
dignā que etiā preit? Diſce homo obedire
diſce puluis obtēperare. diſce terra ſubdi.
Erubeſce ſupbe cinis. deus ſe humiliat ⁊
tu te exaltas. deus ſe hoibꝰ ſubdit ⁊ tu do
miari hoibꝰ geſtiēs tuo te ꝑponis auctori
Quotiēs eñ hoibꝰ peſſe deſideras: totiēs
deū preire cōtendis. hec ille. Faciebat igit̃
beata ꝟgo illud quod poſtea egit filiꝰ ſuꝰ.
ſciens ꝙ tanta eſt excellētia obedientie ꝙ
nihil eſt pctm̄ niſi quod ꝯtra ipſam fuerit
ꝑpetratū. pctm̄ eñ eſt ꝑuaricatio legis di
uine: ⁊ celeſtiū inobediētia mandatoꝝ. vt
ait Amb. in lib. de paradiſo. Hec igit̃ ſctā
domicella ſuadebat beate ꝟgini vt oparet̃
ſalutem mūdi: atq; hortabat̃ eā tam grā⸗
di ſacramēto aſcēſum pbere. Sctūs autē
Bern. ſuꝑ miſſus eſt in pſona angeli dicit
beate ꝟgini exhortādo eaʒ ad ꝯſentiēdū.
Audiſti ꝟgo fcm̄: audiſti ⁊ modū. Utrūq;
mirum: vtrūq; iocundum. Iocūdare filia
ſyon: exulta ſatis filia hierlm. ⁊ qm̄ audi⸗
tui tuo datū eſt gaudiū ⁊ leticia: audiamꝰ
⁊ nos a te reſpōſum leticie quod deſidera
mus ⁊c. Idem quoq; ſanctꝰ ibidē in pſona
oium ſanctoꝝ patrū inqt eideʒ beatiſſime
ꝟgini. Expectamus o dña verbū miſatio
nis: quos miſerabilr̃ pmit ſnia dānatio⸗
nis. Et certe offert̃ tibi preciū nr̄e ſalutis
ſtatiʒ liberamur ſi cōſentis. In ſempit̃no
dei ꝟbo facti ſumus oēs. ⁊ ecce morimur
in tuo breui reſpōſo ſumus reficiēdi vt ad
vitā reuocemur. hoc ſupplicat a te o virgo
pia flebilis Adā cū miſera ſobole ſua exul
de paradiſo. hoc abraā. hoc dauid. hoc ce⸗
teri flagitāt ſancti pr̄es tui qui habitāt in
regione vmbre mortis: hoc totus mūdus
tuis genibus ꝓuolutus expectat. ne imẽ⸗
rito: quia ex ore tuo pēdet ꝯſolatio miſero
rū: redēptio captiuoꝝ: liberatio dānatoꝝ.
ſalus deniq; totius generis tui: ⁊ vniuer⸗
ſoꝝ filioꝝ Adam. Da ꝟgo rñſum. Feſtinā
ter o dña rñde verbū quod terra: qō iferi:
quod expectāt ⁊ ſuperi. Ipſe quoq; rex ⁊
dñs quātū cōcupiuit decorē tuum: tantuʒ
deſiderat tue rñſionis aſſenſum: in qua nī
mirum ꝓpoſuit ſaluare mundū. ⁊ cui com
placuiſti in ſilētio: iam magis placebis ex
verbo: cū ipē tibi clamet e celo. O pulchra
inter mulieres. fac me audire vocem tuaʒ.
Si ergo eum facies audire vocem tuam:
ipē te faciet audire ſalutē noſtrā. nūqd nō
hoc eſt quod q̄rebas: qō gemebas: qō die
bus ac noctibꝰ orādo ſuſpirabas? Reſpō⸗
deas itaq; cito angelo: immo ꝑ angelum
dño. Reſpōde verbū: ⁊ ſuſcipe verbū. ꝓfer
tuū ⁊ ſuſcipe diuinū: emitte tuū trāſitoriū
⁊ amplecte ſempiternū. Quid tardas? q̄d
trepidas? crede cōfitere ⁊ ſuſcipe. Sumat
humilitas audaciā. qr ⁊ ſi grata in ſilētio
verecūdia: magis tm̄ nūc in verbo pietas ē
neceſſaria. aperi ꝟgo beata cor fidei: labia
cōfeſſioni: viſcera creatori. Ecce deſideratꝰ
cūctis gētibꝰ pulſat ad oſtiū. O ſi te morā
te ꝑtrāſierit: ⁊ rurſus icipias dolēs q̄rere

quē diligit anima tua. Surge curre aperi.
ſurge per fidē: curre ꝑ deuotionē: aperi per
dilectionē. hec ille. Tūc beata ꝟgo his ꝟbis
confortata ⁊ de magnifica prole letificata
⁊ de ſuo pudore ⁊ itegerrima pudicitia cer
tificata: ſtatiʒ ſurrexit: genua in terrā fixit:
terrā oſculata fuit: oculos ad celū eleuauit:
brachia ad celos extēdit: ⁊ ſic cuʒ maximo
gaudio: cum ingēti feruore: cū indicibili de
uotione: cūq; ineffabili charitate dixit. Ec⸗
ce. In quo ꝟbo denotatur prōptitudo obe⸗
diētie: ⁊ inceptio noſtre ſalutis. ⁊ altitudo
ꝟginalis cōtemplationis. ⁊ demonſtratio
ſue volūtatis. Hoc eñ verbū ecce aliqñ po
nitur expoſitiue ſiue demōſtratiue vel indi

Ecce ponitur diuerſimode

catiue. vt de peni. diſt. j. §. ecce. ⁊. xxxv. q. v.
c. ecce. ⁊ inſti. de rerum diui. §. cū ex aliena
plāta. ⁊. §. hoc amplius. ⁊ de peni. di. ij. c. ſi
eñ inquit. ⁊ inſti. de vſufru. §. j. ⁊. xxviij. q.
j. c. ſic enim. §. his de cāis. ⁊ extra de baptiſ.
c. maiores. ꝟ. ad id. ⁊. ff. qō cuiuſq; vni. l. j.
Aliqñ ponit̃ exhibitiue. vt. xxij. q. ij. c. egreſ
ſus. Aliqñ inceptiue. vt extra de renū. c. ni
ſi cū pridem. §. ꝓpter maliciā. ⁊. xxxvj. diſ.
c. ecce. ⁊ de maio. ⁊ obe. c. ſolite. Aliqñ etiā
ponitur cōtemplatiue. vt ibi. Ecce ꝙ bonū
⁊ ꝙ iocundum habitare fratres in vnum.
pſ. cxxxij. ⁊. c. dilectiſſimis. xij. q. j. ⁊. c. nul
li. iij. q. j. ⁊ omnibus his modis pñt exponi
V ꝟba bñdicte ꝟginis dū dixit ecce ⁊c. De
cima domicella fuit dña humilitas ſiue do
mina ancilla. que pẽrat familie domꝰ bea⸗
te ꝟginis ⁊ omnia officia domus ꝑagebat.
Hec aūt beatā virgineʒ inſtruebat vt de ſe
licet ad tantā excellentiā exaltabat̃: nō al⸗
ta ſed humilia ſentiret: cogitaret ac diceret
dicēs ei illud Thob. iiij. ſupbiā nūꝙ in tuo
ſenſu aut in tuo ꝟbo dñari ꝑmittas. quia
vt ait marcialis poeta. Etherea pacē ventꝰ
⁊ ſupbia tollūt. ⁊ ſm Claudianū li. j. Inq̄⸗
nat egregios adiūcta ſuperbia mores. ⁊ vt
ait Prudētius in lib. de ſichomachia. c. v.
frāgit deus omne ſupbuʒ. Alta cadūt. in⸗
flata crepāt. tumefacta premūtur. ſed quā⸗
to maior es tāto magis te humilia in om⸗
nibꝰ. ⁊ corā deo inuenies gratiaʒ. Eccl. iij.
Uirginitas enim cuʒ humilitate eſt admi
rabilis. §. hec ſcripſimus. xxx. di. Hāc autē
virtutē veniet cōmēdare filiꝰ tuus. c. diſpli⸗
cet. §. ſi aūt. xxiij. q. iiij. ⁊ ipam ꝟbis ac fact̃
oñdet. xciij. di. c. dñs. Uñ dicet diſcipul' ſu⸗
is Mat. xj. Diſcite a me qr mitis ſum ⁊ hu
milis corde. trāſſumptiue in. c. qui ſe ſcit. el
ij. ij. q. vj. Hec etenim ꝟtus eſt cōſeruatiua
omniū aliarū virtutū. vñ Ber. in li. de im⸗
probatione vitioꝝ. c. ij. inquit. Firma ſolet
virtus humiles ſeruare quietos. Nec cadit
in plana qui requieſcit humo. Huius autē
domicelle documēta ipſa ꝟgo bñdicta ꝑfe⸗
cte ſeruauit. qō patere poterit ex reſpōſiōe
quā angelo fecit. De qua inquit Ber. O ve
neranda ꝟginitas. o pdicanda humilitas.
ab angelo mater dñi appellat̃ ⁊ ſe ancillaʒ
dñi cōfitetur. vñ ait. Ecce ancilla dñi: tāq;
diceret. Paratū eſt cor meū deus: quia in⸗
tactus ꝑmanet vterus meus. Reſpexit ei
humilitatē ancille ſue. Uenit ergo māſue⸗
tus implēs celos. trāſgrediēs ꝑ humilē ad
ſupbos. ⁊ celos nō relinquēs vt inflatos tu
more ſupbie appoſito humilitatis reme⸗
dio mitis medicus ipſe curaret. Uenit eñ
manſuetus ⁊ mitis ſedēs ſuꝑ nubē leueʒ. i.
ſuper Mariā humilem. hec ille. Undeci X
ma domicella fuit dñs deſideroſa que inci
tabat beatā ꝟginē ad deſideriū cōceptiōis
filij dei ⁊ ſaluationis mūdi. qō quidē deſi⸗
deriū ipſam taliter inflāmabat ꝙ cū ꝓphe
ta dicebat pſ. xlj. Queadmodum deſiderat
ceruus ad fontes aquaꝝ: ita deſiderat aīa
mea ad te deus. Sitiuit anima mea ad te
deum fontē viuū. Et iterū cū eodem ꝓphe
ta dicebat pſ. xxxvij. Dñe ante te omne de
ſideriū meū. Ex quo apparet ſanctitas mē⸗
tis ꝟginalis. Nam vt ait Caſſiod. lib. iiij.
epiſtolaꝝ: epiſtola. v. Ex qualitate deſiderij
pōt mens honeſta cognoſci. Uidebat̃ autē
beate ꝟgini magna mora expectatio ⁊ tar⸗
ditas incarnationis. iuxta illud Senece in
ꝓuerbijs. Etiā celeritas in deſiderio mora
eſt. Et ideo ſubdidit ⁊ dixit. Fiat mihi ſm
verbū tuū. Qō exponēs Bern. ſuꝑ miſſus
eſt a it. Fiat in deſiderij ſignū: nō indubi⸗
tantis indiciū. Nam per hoc qō dicit. Fiat
mihi ſm ꝟbum tuū. magis intelligendum
eſt affectū exꝑmere deſiderātis ꝙ effectuʒ
inq̄rere more dubitātis: ꝙꝙ nihil obſtat
intelligi fiat. Ecce verbū orōnis. nemo ꝓp⸗
pe orat niſi qō credit ⁊ ſperat. vult aūt a ſe
req̄ri deꝰ qō pollicet̃. Et iō forte multa q̄ da
re diſpoſuit priꝰ pollicet̃ vt ex ꝓmiſſione de
uotio excitetur. Sicq; qō gratis daturus
erat deuota oratio ꝓmereat̃. Hoc vtiq; vir
go prudēs intellexit: qñ preueniēti ſe mune
ri gratioſitate ꝓmiſſionis appoſuit meri⸗
tum ſue orōnis dicēs. Fiat mihi ſm ꝟbuʒ
tuū. Fiat mihi de ꝟbo ſm ꝟbū tuū. verbū

qđ erat in principio apud deū fiat caro de
carne mea ſm ꝟbum tuū. Fiat obſecro mi
hi verbū nō prolatū qđ trāſeat ſed ꝯceptū
vt maneat: carne videlicʒ indutū: nō aere.
Fiat mihi nō tm̄ audibile auribus ſed viſi⸗
bile oculis, palpabile manibꝰ, geſtabile hu⸗
meris. Nō fiat mihi verbū ſcriptū ⁊ mutū,
ſed incarnatū ⁊ viuū. hoc eſt nō mutis figu
ris. mortuis in pellibus exaratum: ſed in
forma humana meis caſtis viſceribꝰ viuaci
ter impreſſum. Et hoc nō mortui calami de
pictione, ſed ſpūſſancti ꝑatione. eo ei mo
do fiat mihi quo nemini ante me factū eſt.
nemini eſt poſt me faciēdum. Porro multi
pharie multiſqʒ modis olim deus locutꝰ eſt
patribus in ꝓphetis. ⁊ alijs quidē in aure.
alijs in ore. alijs in manu factū eſſe verbuʒ
dñi memoratur. Mihi aūt oro vt in vtero fi
at iuxta verbū tuū. verbū igitur qđ ab alio
fieri nō pōt dignetur in me ⁊ mihi fieri ſm
verbū tuū. ſ. ſilēter inſpiratum. ꝑſonaliter
incarnatū: ⁊ corporaliter inuiſceratum. hec
ille in ꝑſona virginis. O igitur beatiſſime
ſponſe dei ardentiſſimū deſideriū: qđ tante
efficacie fuit vt illū facere mereretur ſibi filiū
per quē facta ſunt omnia. ⁊ ꝓpter qđ deus
exaudiuit deſideriū omniū ſanctoꝝ patrū.
y ⁊ tūc verificatū fuit illud ꝓphete ps. ix. De
ſideriū pauperꝝ exaudiuit dñs. Duodeci⸗
ma domicella fuit dña fidelis ſiue dña cre⸗
dentia que exhortabatur illam vt ſi qđ opta⸗
bat cōpleri volebat in fide firmiſſima perſi
ſteret. quia omnia poſſibilia ſunt credenti.
Mar. ix. Dicebat qʒ ei. per fidē tuaʒ facies
montē eleuare ſe ⁊ proijcere in mare. Luc.
xvij. id eſt dei filiū qui eſt mons dei. mons
pinguis de celo venientē facies in mare vte
ri tui deſcēdere. Dicebat etiā illud Caſſiod.
lib. iij. epiſtolaꝝ epiſtola. iiij. Illi firmiter cre
dere debetis quē veſtris vtilitatibꝰ arridere
cognoſcitis. ſ. angelo annūciāti. ⁊ deo eum
mittēti. ⁊ iterū illud Ouid. in. iiij. de triſti⸗
bus. epiſtola. iij. Crede qđ eſt ⁊ ius ac deſi⸗
ne tuta vereri. Deqʒ fide certa ſit tibi certa
fides. Cuius domicelle ſalutaribꝰ monitis
ꝑfectiſſime obtēperauit beata ꝟgo. vñ Lu.
j. eā laudauit helizabeth de credulitate: di⸗
cēs ei. Btā que credidiſti: qm̄ perficientur in
te que dicta ſunt tibi a dño. Ipſa igitur virgo
ab his duodecim domicellis ſic bñ ꝑſuaſa.
alacri animo ⁊ vultu iocūdo inquit ſm Au
gu. in quodā ſermōe. Cōtingat mihi o Ga⸗
briel archāgele ſm verbū tuum. veniat ad

cubiculū ſuū qui in ſole poſuit tabernaculū
ſuum. oriatur mihi ꝟgini ꝑmanēti ſol iuſti
cie in cuius pēnis eterna permanet ſancti⸗
tas. Cui ꝑpetua caſtitate floreſcēs mea ꝑ⸗
duret integritas. Egrediatur ſicut ſplēdor iu
ſtus. ⁊ ſaluator vt lāpas accēdatur. Proce
dat iam ſponſus de thalamo ſuo. qr ſecura
facta ſuʒ de ꝓpoſito meo. Nec mora. reuer
titur nūcius. ⁊ ꝟginalē thalamū ingreditur
xp̄s. efficitur ſubito pregnās btā dei geni⸗
trix. ⁊ cūcta ꝑ ſecula p̄dicatur hec felix. Si
ne mora vt aſſenſus ꝟginis pāditur: celeſtis
ſpōſus immaculatū corpꝰ ingreditur: ⁊ q̄ to⸗
to mūdo nō capitur: puelle intacte mēbris
infunditur. Credit monita qđ audiuit. et
meruit ſanctificata qđ credidit. deniqʒ tan
tū ſe ad celi faſtigia ſubleuauit vt verbum
apud deū in principio. i. dei filiū de ſumma
celi arce ſuſciperet. Mox nāqʒ vt beatiſſi⸗
ma ꝟgo annūcianti angelo aſſenſum pre⸗
buit: ſpūſſcūs i eā deſcēdit. de q̄ dei filiū cō
cepit. hec ille. O igitur miſſio gratiſſima. O
verbū efficaciſſimuʒ. O ineffabilis virtus
Marie ꝟginis. O inexcogitabilis clemen⸗
tia creatoris. O incōprehēſibilis altitudo
miſterioꝝ dei. vna mulier hebrea fecit inua
ſionē in domo regis eterni. vna puella ſic
diuinā ſapiam circūuenit ꝙ ipſe deus illi
inquit Cañ. iiij. vulneraſti cor meum ſoror
mea ſpōſa. vbi glo. ait. ꝓ tuo amore carnē
aſſumpſi. Ex ꝟginis ergo carne deus. ſum
mam altitudinem veſtiuit humilitate, ſum
mas delicias penalitate. ſūmā opulentiaʒ
pauꝑtate. ſummā lucē tenebris. ſummum
honorē opprobrijs. ⁊ ꝓ eius dilectiōe ſum
mū amabile expoſuit flagellis. Cōcepto au
tē dei filio ex ꝟgine: angelus gabriel in ce⸗
luʒ ſe recipiēs filij dei incarnationē ſuper⸗
nis ciuibꝰ nūciauit: q̄ in cātus ſuauiſſimos
⁊ innumerabiles graꝝ actiōes ꝓruperūt.
Pie qʒ creditur vt. ſ. dictū eſt ſermone. ij.
huiꝰ ꝑtis. parte. iij. ꝙ hoc bonū nouū etiaʒ
ſanctis patribꝰ in limbo exiſtētibꝰ annūcia
uit. Et ideo letati ſunt gaudio magno val⸗
de. Surrexerūt aūt q̄tuor ꝓphete cōfortā
tes ⁊ ante oēs qui erāt in limbo. Prio ſur⸗
rexit Moyſes ⁊ ait. Māna de celo deſcen⸗
dit. Nume. xj. gaudeāt ergo ⁊ reficiantur om
nes eſurientes. Scđo ſurrexit Dauid et di⸗
xit. Exortū eſt in tenebris lumen rectis cor
de. miſericors ⁊ miſerator ⁊ iuſtus dñs. ps.
cxj. Gaudeāt ergo ⁊ illuminētur omnes ce
cutientes. Tertius ꝟo qui ſurrexit fuit Sa

lomon qui ait. De vinea celi botrus erupit.
gaudeāt ⁊ vino precioſo repleantur cuncti ſi⸗
tientes. Bibite ergo oēs ⁊ inebriamini cha
riſſimi. Cañ. v. Quartus fuit Daniel q̄ ſur
rexit ⁊ dixit. Lapis ſine manibus de mon⸗
te preciſus eſt. Danielis. ij. Gaudeāt ergo
omnes fideles. Miſerūt autē legatos ad
bñdictam virginem qui gratias illi egerūt
bñdixerūtqʒ eā vna voce ex parte omnium
dicētes. Tu gloria hieruſalē. Tu leticia iſra
el. Tu honorificētia populi noſtri que feci⸗
ſti viriliter. ⁊ cōfortatū eſt cor tuū. eo ꝙ ca
ſtitatē amaueris. eriſqʒ bñdicta in eternū.
Judith. xv. Rñdit aūt eis beata ꝟgo dicēs
illud Thob. xij. Bñdicite deum celi: ⁊ coraʒ
omnibꝰ viuētibus cōfitemini ei. qr fecit no
biſcū miſericordiā ſuā.

Pars. iij. huiꝰ ſmonis q̄ dr mirabilitas.

S Ingulare diuinitatis opus q̄ nūꝙ̄
ſimile factū eſt: nec fiet. fuit incar⸗
natio filij dei ex ꝟgine. De quo ipe
deus inquit Neemie. vj. Opus grande ego
facio. De hoc etiā inquit illi ꝓpheta Aba⸗
chuc. iij. ſui li. c. Dñe opus tuū. ſ. magnū eſt.
in medio annoꝝ viuifica illud. Quapropter
Augꝰ. in ſermone. vij. de natiuitate domi⸗
ni ait. O mira ⁊ inexquiſita cōpago. O no
ua ⁊ inaudita cōmixtio. deus qui eſt ⁊ qui
erat creator efficitur creatura. qui immen
ſus eſt capitur. diuites cōſtituēs pauꝑ effi
citur incorporeus carne veſtitur. ſermo car
neſcit: videtur inuiſibilis. palpatur impal⸗
pabilis. cōprehēditur incōprehēſibilis. im⸗
mortalis occiditur. ⁊ quē celum ⁊ terra nō
capiūt in p̄ſepio anguſto locatur. numeratur
in ſeculo qui eſt ante ſecula. homo chriſtus
ieſus. De his mirabilibus oꝑationibus lo⸗
quebatur dauid ps. cxxxviij. dicens deo.
Mirabilia opera tua ⁊ anima mea cogno
ſcet nimis. Sciendum eſt autem ſm Tho.
in. iij. ſcripto. di. iij. ar. ij. ⁊ in. iij. parte ſum⸗
me. q. xxxiij. arti. iiij. ⁊ Alexandruʒ de ales
in. iij. parte ſumme in tractatu de cōceptio
ne chriſti ꝑ ſpūmſanctū. ⁊ Richardum in
iij. di. iij. arti. ij. q. iij. ⁊ ſeraphicū Bonauē.
in eadem di. ar. vlti. q. ij. ⁊ in queſtionibus
circa litteram. ⁊ Alexādruʒ lombardum in
Formatio corporis xp̄i fuit miraculoſa. eadem di. ꝙ formatio corporis xp̄i de ꝟgi
ne fuit miraculoſa. Unde Anſelmus in lib.
de cōceptu ꝟginali. c. xiij. inqt. Spūſſanctꝰ
⁊ ꝟtus altiſſimi de ꝟgine muliere viruʒ mi
rabiliter ꝓpagauit. Rōnes aūt adductas
a theologis vbi. ſ. Quare h̄ formatio fuerit

miraculoſa cauſa breuitatis ꝑtranſeo. adeo
aūt eſt mirabilis ꝙ a nobis eſt incognoſci⸗
bilis. vñ Chryſo. in omel. de natiuitate dñi
ait. Scio quia ꝟbū caro factuʒ eſt. ſed quō
factuʒ ſit neſcio. Miraris quia ego neſcio?
Omnis creatura ignorat. hec ille. Multis
ergo ex cauſis miranda eſt dei incarnatio.
Primo quia in ea dñs factꝰ eſt ſeruꝰ. deꝰ
em̄ eſt dñs vniūſoꝝ. ij. Mach. xiiij. Et certe
ipe filiꝰ dei eſt rex regū ⁊ dñs dñantiū. Apo
ca. j. ⁊ cle. ij. §. fi. de ſen. ⁊ re iud. Et tm̄ vt ait
apl's Phil. ij. Exinaniuit ſemetipm formā
ſerui accipiēs. ⁊ venit miniſtrare ⁊ nō mini
ſtrari. Mat. xx. Scđo fuit mirāda. qr ſum
mus factus eſt limus. Quis eniʒ excelſior
dei filio. ⁊ quid vilius limo? ⁊ tm̄ tāta digna⸗
tione deſcēdit deus in limū. ⁊ tāta ſublima
tione aſcēdit limus in deū. vt q̄cquid in illo
fecit deus limus feciſſe dicatur. ⁊ q̄cquid li
mus ꝑtulit: deus in illo ꝑtuliſſe p̄dicetur. qr
idem eſt deus ⁊ hō. Et nō mō hō: ſed viliſſi
mus hominuʒ eſt reputatꝰ. Eſa. liij. immo
nec vt hō habitꝰ. ſicut ipe teſtatur ꝑ ꝓphetā
ps. xxj. di. Ego aūt ſum ꝟmis ⁊ nō hō: op⸗
probriū hoium ⁊ abiectio plebis. Tertio fu
it mirabilis. qr eternꝰ factꝰ eſt tꝑalis. Eter⸗
nus em̄ eſt pr̄. eternꝰ filiꝰ. eternꝰ ſpūſſanctꝰ.
vt dr in ſymbolo Athanaſij. Et tm̄ nūc tꝑe
incipit mēſurari. ⁊ incipit hr̄e p̄ncipiuʒ. qui
erat in p̄ncipio apud deū patrē. Joh. j. Et q̄
in celis nō eſt poſterior patre: incipit eē po
ſterior matre in terris. vñ ⁊ eternus nūc dr
infans octo dierū. ⁊ nunc puer. xij. annoꝝ.
Lu. ij. ⁊ quaſi incipiēs. xxx. annoꝝ. Lu. iij.
Quarto fuit mirabilis. qr imēſus factꝰ eſt
paruꝰ. Immēſus em̄ eſt pr̄. immēſus filiꝰ.
immēſus ſpūſſanctꝰ. vt in eodē ſymbolo hr̄
⁊ tm̄ ille q̄ ſua magnitudine celū ⁊ terrā im
plet. vt dr Hieremie. xxiij. ⁊ qui dixit Eſa.
lxvj. Celū ſedes mea ⁊ terra ſcabelluʒ pedū
meoꝝ: tam paruus factꝰ eſt vt vix humanis
oculis mēbroꝝ eius diſtinctio videri poſſet.
iuxta illud Eſa. ix. Paruulus natus eſt no
bis. ⁊ filiꝰ datꝰ eſt nobis. Quinto eſt mira⸗
bilis h̄ incarnatio qr incōprehēſibilis factꝰ
eſt localis. Qui em̄ omni rei adeſt ꝑ p̄ntiā:
potētiā ⁊ eſſentiā. vt declarat beatꝰ Tho. in
j. ꝑte ſum. q. xl. i anguſto vētris loco ꝯcludi
tur. ⁊ qr nō eēt locꝰ i diuſorio: reclinatur i p̄ſe
pio. Lu. ij. Sexto eſt mirāda h̄ incarnatio.
qr ſimpliciſſimꝰ ꝑ eā videtur cōponi. deꝰ eniʒ
vt ait phs. xij. meth. eſt ſumme ſimplex cu⸗
ius nature vt ait Leo papa in q̄dā ſermōe

nec addi pōt nec minui.⁊ ꝯnūc icipit habere corpus ⁊ animā ⁊ mēbra diuerſa.⁊ quaſi in ſe haberet aliquid ſupfluū voluit circūcidi. Lu.ij. Septimo fuit mirabilis.qꝛ ſapiētia dei patris quaſi ignorās facta eſt.vñ et ad modū addiſcētis ſe habuit audiēs ⁊ interrogās legis doctores.⁊ dictꝰ eſt ꝓficere etate ⁊ ſapiētia corā deo ⁊ hominibꝰ. Luce.ij. Octauo eſt admirāda.quia fortis ꝑ eā factus eſt infirmus. Ipſe em̄ eſt dei ꝟtus. ſic ⁊ dei ſapiētia.j.Cor.j.⁊ tñ nūc ab vna iuuēcula vincit̄.cū mēbra pānis inuoluta ꝟgo mater alligat.⁊ manus pedeſq̄ crura ſtricta cingit faſcia. Nono eſt mirāda.qꝛ ꝑ eaꝝ diues factꝰ eſt paup. Nā gloria ⁊ diuitie in domo eiꝰ.ps.cxj. In quo ſunt diuitie ⁊ glia Prouē.x.⁊ nūc ita paup factꝰ eſt vt nō habeat vbi caput ſuū reclinet. Mat.viij. Propt qd Tren.iij.ipſe inqt. Recordare pauptatꝭ mee. Decimo fuit mirabilis.qꝛ panis eſuriuit.panis inquā ille q de celo deſcēdit. Joh.vj.ex quo ois hō viuit.ſ.de ꝟbo dei. Deut.viij.⁊ Matt.iiij.⁊.c.inter cetera. de of.iu.or. Itē ille q dat eſcā omni carni.vt dr ps cxxxv. Eſurit in infantia cū infantibus ⁊ cū viris vir ꝑfectus. Mat.iiij.⁊.xxj. Undecimo fuit mirāda.qꝛ fons ſitiuit. Fōs inquā ille q dat aquā viuā ſaliētē in vitā eternā. Joh.iiij. Vñ canit eccl'ia.paruoq̄ lacte paſtus eſt:ꝑ quē nec ales eſurit. Sitiuit fatigatus ex itinere. Joh.iiij. Sitim qꝫ ſe pati oſtēdit in cruce dū dixit. Sitio. Johan.xix.

r Scdo fuit admirabilis quia deus factꝰ eſt hō.iuxta illud Joh.j. Verbū caro factū eſt ⁊ habitauit in nobis. Audite ergo celi ⁊ obſtupeſcat terra.qd em̄ mirabilius.qd inſcrutabilius ꝙ ꝙ ex ꝟgine factꝰ ſit deꝰ hō. O ꝟgo glorioſa.o ꝟgo ſanctiſſima.o ꝟgo incōparabilis.o ꝟgo toti mūdo admirabilis.que factorē tuū feciſti.que creatorē orbis ꝓcreaſti.que genitorē vniuerſoꝝ genuiſti.que maieſtatē diuinā in tuo vtero recepiſti.que altitudinē dei ad tantā humiliationē inclinaſti:amore illiꝰ quē cōcepiſti impetra nobis ab eo gaudia paradiſi.

De eadē beatiſſime ꝟginis annūciatiōe Sermo ſeptimus.

A a Ve gratia plena. Lu.j. Inquit dñs Andreas ſiculus dictus barbatius.ſup.c. cōqueſtus.de ferijs. Podero vnū ex tex.huius capl'i.ꝙ nō cōmemorat nomē ꝓpriuꝫ. ſed dicit btē ꝟginis.⁊ ſic exꝓmit nomen dignitatꝭ.⁊ nō nomē ꝓpriū. Et ſepe miratus ſuꝫ ꝙ xp̄iani nominēt illā illuſtriſſimā dominā noīe ꝓprio:q nominādā eſſet nomie ſue incōprehēſibilis dignitatꝭ.ħ ille. Ex qbꝰ dixerūt quidā ꝙ in ſalutatiōe angelica nō dꝫ poni Maria.qd nomē nō poſuit angelus. Ad euangeliū em̄ nō dꝫ aliqd apponi. iuxta illud Apoc.vlti. Si qs appoſuerit ad hec:apponet deus plagas ſup illū ſcriptas in libro iſto. Sed ſciēdum eſt ſm Alber. ſup miſſus eſt.c.lx.ꝙ angelus rōnabiliter reticuit nomen ꝓpriū beatiſſime ꝟginis in ſalutatiōe.nam dignius eā ſalutauit noīe noue excellētie ⁊ dignitatis.vt ꝑ mutationē nois mutatio ſtatꝰ denotaret̄. In collatione em̄ magnaꝝ dignitatū ſolet fieri mutatio nominū.vt pꝫ in papa nouiter creato.vñ Joh.j.dixit xp̄s petro. Symon iohānis tu vocaberis cephas. Quare aūt pape nouiter electo mutetur nomē.ponit Johā.and.in proe.ſexti.in ꝟbo Bonifaciꝰ. Angelus ergo ꝓpriū nomen ꝟginis bñdicte qd eſt Maria mutauit dicēs gratia plena. Et tunc ꝟificatū eſt illud Eſa.lxij. Vocabitur tibi nomē nouū qd os dñi noīauit. Hoc autem nomē gratia plena circūlocutio eſt tm̄ ꝓprij nois beate ꝟginis ⁊ ꝑſone ipſius.qd nulli alij cōuenit ꝓprie nec deo nec creaturis.ſm ꝙ plenitudo gratie intelligit̄ ſuſceptiue tm̄. Deus em̄ nihil hꝫ gratie ſuſceptiue.⁊ nulla alia pura creatura plena eſt gratia ſuſceptiue ꝑter beatā ꝟginem.que ſola tantū recepit de gratia ꝙ nulla pura creatura plus recipe potuit.vñ hoc illi ita ꝓpriū fuit ꝙ ei angelus illud ꝓ ꝓprio noīe impoſuit. Principes nāq̄ ⁊ maximi pōtifices nō ſolēt ꝓprio noīe ſalutari. Et iō angelus ſolū expꝛſſit nomē eius ꝓprie dignitatis ſalutādo eam;neq̄ enim.vt quidā dicunt:credendū eſt ꝙ ſancta trinitas dixerit āgelo.vade ad Mariā:ſed vade ad illā excellētiſſimā ꝟginē gratia plenā. Licꝫ autem eius nomē ꝓprium angelus reticuerit predicta rōne:eccleſia tñ appoſuit ī ſalutatione Maria ꝓpe gratia plena,vt per gratia plena recolat beatiſſime virginis dignitatem.per Mariam autem inclinet eā ad ſubleuādam noſtram neceſſitatem. Et ideo eccleſia nō errauit. Ad illud autē qd ſupradictū eſt nō debere ad euāgeliū apponi: Rñdet̄ ꝙ intelligit̄ de appoſitiōe ſalſitatis. Vñ apl's ad Gal'.j.ait. Si angelus de celo venerit ⁊ aliud euangelizauerit vobis ꝙ qd euangelizauimus vobis:anathema ſit. De annūciatione aūt ipſius beatiſſime ꝟginis duas tm̄ ꝯſideratiōes facimꝰ. Prima dicet̄ exēptiōis.ibi. Aue.
Scda ꝟo gratificatiōis.ibi.gr̄a plena.

Quare nomen ꝓpriuꝫ reticet̄ in ſalutatione angelica.

Pars prima huius ſermonis que dicit̄ exemptionis.

B m Os antiquiſſimus eſt ꝙ cum aliquis amico ſuo occurrit vel lrām aut ambaſiatā ei mittit: in principio ponit ꝟba ſalutatiōis. Diuerſus autē modus ſalutatiōis inuenitur in ſacris ſcripturis. Nā dñs Jeſus poſt reſurrectionem apparēs apl'is dixit eis. Pax vobis. Luc. xxiiij.⁊ Joh.xx. Itē occurrēs mulieribꝰ venētibꝰ a monumēto ſuo:ſalutauit eas di. Auete. Matt.vlti. Et Joab princeps militie exercitꝰ Dauid occurrēs amaſe:vt amicum ſalutauit eum di. Salue mi frater.ij. Regū.xx. Et iudei qui erant hieroſolymis mittētes lrās eis qui erāt in egypto amicis ſuis ⁊ generis ſui:ſalutauerūt eos dicētes. Salutē ⁊ pacē bonā.ſ.mittimus vob. vt habet̄.ij. Macha.j. Angelus autem raphael ingreſſus ad Thobiā ſalutās euꝫ dixit. Gaudiū tibi ſemꝑ ſit. Thob.iiij. Saluator qꝫ noſter ꝑcepit apl'is vt in quācūq̄ domū intrarēt:ſalutarēt eos q in ea eſſent dicētes. Pax huic domui. Mat.x.⁊ Lu.x. Summi aūt pōtifices ꝓ ſalutatiōe dicūt. Salutē ⁊ apoſtolicā bñdictionē. vt pꝫ in ꝓemio lib.decretaliū.⁊ ſexti ac clemētinarū. Angelus autē Gabriel nō ſine magna cauſa ſalutauit beatiſſimā ꝟginē: dicendo Aue.qd fecit vt oſtēderet ex parte cuius eā ſalutabat.ſ.totius trinitatis. Nam hec dictio aue hꝫ tres lrās innuētes ꝑſonas diuine maieſtatis.ſ. patris ⁊ filij ⁊ ſpūſſancti. Prima em̄ lr̄a que eſt A.ſignificat ſpm̄ſanctū. Ipſe em̄ ſpūſſanctus vt ait Grego. in quadam omel'.amor eſt. Scda lr̄a eſt v.ſignificās perſonā filij qui eſt ꝟbū patris. ⁊ medius nō ſitu ſed numero inter patrem ⁊ ſpūmſanctū. Nā tres ſunt qui teſtimonium dant in celo. Pater ꝟbū.⁊ ſpūſſanctus. et hi tres vnū ſunt.j.Joh.v. Tertia lr̄a eſt e. ⁊ ſignificat patrē.nā vt dicit Hilarius in libro de trini. Eternitas eſt in patre.non ita tñ quin filius ⁊ ſpūſſanctus etiā ſit eternus cū eo.ſed quia ei appropriat̄ magis. Eternuꝫ em̄ importat quid ſine ꝑncipio. Filius aūt ⁊ ſpūſſanctus ꝙuis nō habeant principium creationis nec factionis. habent tñ principiū emanatiōis.qꝛ emanat filius a patre:⁊ ſpūſſanctus ab vtroq̄ ⁊ ſic ab eterno. Solus autē pater eſt ſine aliquo principio.quia a nullo ipē emanat. Dicit ergo angelus: Aue:quaſi dicat. Tota trinitas me mittit ad te.quia ⁊ ipſa tota opabitur iſtaꝫ incarnationē in te. Vel poſſumus dicere ꝙ per a.que eſt prima lraꝝ quā greci vocāt alpha.⁊ hebrei aleph.ſignificatur diuinitas. Per v.aūt que ſm Priſcianū in primo lib. eſt vltima lraꝝ alphabeti ſm latinos:ſignificatur natura humana.que eſt vltima inter naturas intellectuales. Per e.aūt ſignificatur beata ꝟgo Maria.vel quia fuit hebrea.vel qꝛ egregia ⁊ excellētiſſima eſt inter omnes mulieres. Apparēs ergo angelꝰ beate ꝟgini dixit Aue.quaſi diceret. Diuinitas humanitatem recipiet ex te hebrea ⁊ egregia atq̄ excellētiſſima ꝟgine. Notā C dum quoq̄ ꝙ vera eſt illa vulgaris ſententia. Omnes dicūt e vel a.quotquot naſcuntur ab Eua.ſ.in egreſſu ex vtero matris. Naſcūtur em̄ lugēdo. Qui ploratus eſt ſm Augu.in li.de ci.dei.quaſi quedā ꝓphetia noſtri incolatus.ſignificās ex hoc ꝙ in vallem lachrymaꝝ ⁊ miſeriaꝝ intramꝰ. Et maſculus quidē in ploratu ſuo naſcēs profert A.quaſi dicat. Similis ſum Ade maſculꝰ peccato ⁊ miſerijs ac multis calamitatibꝰ ⁊ morti ꝓpter eū ſubditus. Femina ꝟo naſcēs plorādo ꝓfert e. quaſi dicat. Femina ſum: Eue ſimilis.cuiꝰ miſerijs ⁊ maledictis ſubijcior. Sed quia Adam ⁊ Eua cuꝫ filijs ⁊ filiabꝰ ſuis ab eis mortificatis viuificantur per virginē matrē.qd ſignificatur per v.que eſt media inter a ⁊ e. Ipſa em̄ ꝟgo fuit mediatrix gēitrix ⁊ vita.iō illi dixit āgelꝰ Aue.quaſi dicat. Tu es illa que viuificabis Adam ⁊ Euā cū poſteris ſuis. Sciendum etiam ꝙ lre huius dictionis Aue:cōtrario modo ſe habēt lris huius nois Eua. Et iō dixit angelus beate ꝟgini Aue.quaſi diceret. Tu in totum cōtraria es Eue.ideo ſalutando tibi dicimus Aue. Et hoc eſt quod canit eccleſia di. Sumēs illud aue. gabrielis ore:funda nos in pace mutās nomen eue. Ipſa em̄ eua ſuos filios fecit inimicos dei. Beata autē virgo nos pacificauit deo. eua ſupbiuit cōtra dñm volēs eſſe ſimilis deo. Maria ſe ꝓfundiſſime humiliauit vocans ſe nō matrē dñi ſicut erat.ſed ancillā eius.

Diuerſe ſalutatiōes in ſcripturis.

Eua corporalis mater cunctoꝝ viuentium
ſpūalis eoꝝ interfectrix: fuit a deo multipli
citer maledicta. Maria ſpūalis mater om
niū ſaluādoꝝ: ipſoꝝ viuificatrix: fuit a deo
bñdictionibus repleta. De hoc autē inquit
ſanctus Maximus in quodā ſermōe. Eua
poſteros ex ſua carne naſcētes trāſtulit ad
inferos. bñdicta ꝟgo ex ſua prole natos di
rigit ad celos. Ex carne Eue nati dicunt fi
lij hominū. ex carne marie filij renati dicū
tur filij dei. Cedat ergo nunc improperium
Eue. qr vniuerſi ſumus leti per partū beate
ꝟginis Marie. Et vitā quam deſtruxerat
Eua reparat ꝟgo Maria. hec ille. Et iō di
xit ei angelus: Aue. qḋ eſt oppoſitū de eua.

Sciendū quoqꝫ ꝙ lr̄a a expꝛeſſa voce for
matur in gutture. ⁊ in gutture cōmuniter
hebrea locutio formatur. E pnūciat in la
bijs ea acuēdo. ⁊ latinus in labijs qḋ am
modo loquit in palato. ⁊ in palato grecus
ſua ꝟba pnūciat. Apte ergo inquit angelꝰ
beate ꝟgini Aue. quaſi diceret. Omnis lin
gua tā hebrea ꝙ̄ latina ⁊ greca te laudat.
hoc omnis doctrina atteſtatur myſterium.

D Sciēdum etiā ꝙ hoc ꝟbo Aue oſtēditur
ſingularitas Marie. Sibi em̄ pprie cōue
nit hoc verbū qḋ deriuatur ab a qḋ eſt ſine
⁊ vhe qḋ eſt interiectio dolentis. quaſi ſine
vhe. Vhe em̄ importat miſeriā. nulla autē
pura creatura fuit ſine vhe ſicut beata ꝟgo (Maria fuit ſine omni vhe)
Unde inquit Alber. ſuper miſſus eſt. c. lix.
Cōcedimus ꝙ beata ꝟgo fuit diuerſimo
de ſine diuerſis vhe. Fuit enim ſine vhe cōi
omnibꝰ hominibꝰ. ſine vhe ſpāli mulieribꝰ.
⁊ ſine vhe pprie matribꝰ. Ex pte em̄ corpo
ris omnis hō per pctm̄ incurrit triplex vhe
ſ. ipſius corpis diſtēperationē. ⁊ naturaliū
appetituū inordinationē. Itē ipſius corpo
ris ante mortē ad aīam repugnationē. ſm
ꝙ caro cōcupiſcit aduerſus ſpūm. ad Gal.
v. Itē poſt mortē corpis incinerationē. de
quibus dr̄ Geñ. iij. Maledicta terra i ope
tuo. In laboribꝰ comedes ex ea cūctis diebꝰ
vite tue. ſpinas ⁊ tribulos germinabit tibi.
⁊ comedes herbas terre. In ſudore vultus
tui veſceris pane tuo donec reuertaris in
terrā de qua ſumptus es. quia puluis es ⁊
in puluerē reuerteris. hec ibi. In maledicti
one aūt operū notatur inordinatio appeti
tuū naturaliū. In ſpinis ⁊ tribulis cōcupi
ſcētie cōtra ſpūm. In labore ⁊ ſudore corpo
ris diſtēperatio ꝑ reuerſionē i puluerē inci
neratio. Primo igitur homini dictum fuit
iſtud triplex vhe. ſ. maledicta terra in ope
tuo. i. corpus de terra factū. In ſudore vul
tus tui veſceris pane tuo. Per ſudores au
tē ſignificat corpus diſtēperatū cuiꝰ humo
res reſoluunt i ſudorē. Spinas ⁊ tribulos
germinabit tibi. ſ. corpis pūctiones ⁊ pruri
tus cōcupiſcētie ꝯ ſpūm. Donec reuertaris
in terrā de qua ſumptus es. ſ. per incinera
tionem. Sed ab iſto triplici vhe libera fuit
btā ꝟgo q̄ corpꝰ habuit eucraticū. ⁊ cū ſpū
ꝑ oīa pacificū ⁊ nūꝙ̄ in cineres reſoluēdū.
hec Alber. vbi. ſ. In ea nāqꝫ nō fuit aliqua
inordinatio paſſionū. nec diſtēperantia hu
moꝝ vel inordinatio operū. qr ordinatiſſi
ma fuit in oībus. ⁊ nullus etiā primꝰ motꝰ
ad peccādū ſeu rebellādū ꝯ ſpm̄ fuit i ipā.
Uñ dictū fuit de illa Geñ. iij. Ipſa cōteret
caput tuū. Caput em̄ ſerpētis antiqui ſunt
primi motꝰ peccati quibꝰ ipſe inſidiatur aīe
me. Sed ꝟgo Maria illud cōtriuit ex toto
extinguēs. Itē incinerata poſt mortem nō
fuit. ſ; glorificata in corpe regnat cū filio.
vñ Aug. in quodam ſermōe ait. Putredo ⁊
vermis ſunt opprobriū humane cōditiōis.
a quo Marie natura excipitur quā de ea
Jeſus aſſumpſiſſe pbatur. Similit ex par
te anime triplex vhe omnis hō incurrit. ſ.
erroris. doloris: ⁊ pudoris. Error autē eſt
triplex. ſ. in eligēdo in diſcernēdo ⁊ in exe (Triplex error)
quēdo. Errare autē eſt aliud ꝓ alio putare
ſ. falſum ꝓ vero. vel bonū ꝓ malo. iuxta il
lud Eſa. liij. Oēs nos q̄ſi oues errauimus
ſ. ppter peccatū. ⁊ Aug. in quodā ſermōe
inq̄t. Error nō eſt natura hoīs inſtituti: ſ;
pena dānati a deo ppter pctm̄. In eligēdo
aūt errāt qui eligūt malū ad operādū ſub
rōne boni. iuxta illud Prouꝰ. xiiij. Errant q̄
operant malū. Tales em̄ eligūt malum vt
bonū. ſicut luxurioſus eligit delectationē
carnis ꝓ felicitate ſua. Et cōtra tales ele
ctores dr̄ Eſa. v. ⁊ in. c. ſi q̄s hominē. ⁊ in
c. ſi quis dixerit. ⁊ in. c. vhe vobis. xſ. q. iij.
Vhe qui dicit malū bonū ⁊c̄. In diſcernen
do ꝟo errāt qui ad quē finē operent nō di
ſcernūt ſed p̄cipitāter agūt que faciunt. cō
tra illud Cathonis documētū. Quicquid
agis prudēter agas ⁊ reſpice finē. Oīa em̄
denominant a fine. ij. de aīa. ⁊. l. ſi is q̄ q̄dra
ginta. §. ſi ſi opus. ff. ad le. fal. ⁊. l. ſtipula
tio. §. opus. ff. de no. ope. nū. ⁊ intētio nr̄a
opi nr̄o nomē imponit. vt ait Amb. in lib.
de offi. In exequēdo aūt errāt q̄ nō operā
tur ⁊ exequunt bonū qḋ inceperūt. vel tar

de ex pigritia agūt qḋ rō operādum decre
uit. Ut em̄ ait phs in ethicis. Opꝫ ꝯſiliata
E velociter exequi. Ab iſto triplicato vhe
erroris exēpta fuit btā ꝟgo. qr primo non
errauit in eligēdo. Nā optimā partē elegit
que nō auferet ab ea. Lu. x. Itē nō errauit
in diſcernēdo. qr ſemꝑ opata eſt ꝯſilio ma
nuū ſuaꝝ. Prouer. vl. i. in opibus ſuis cōſi
liū habebat diſcernēdo debitas circūſtan
tias. ⁊ optimū finē. Nō etiā errauit in exe
quēdo. qr exurgēs abijt in mōtana cū feſti
natione ⁊c̄. Lu. j. Et ſic in opibus ſuis fuit
feruēs ⁊ velox. Qr aūt nullū vhe erroris fue
rit in ipſa ꝟgine pbat Albertus vbi. ſ. inter
alia dicēs. quia ſine ſpūſancti cōſilio nihil
fecit. ideo ſine vhe erroris fuit. De vhe aūt
doloris habetur Eccl's. ij. vbi dr̄. Cūcti di
es eius pleni ſunt laboribus ⁊ erūnis. Sed
quō dicimꝰ de ꝟgine ꝙ nō habuit vhe dolo
ris: cū vt dicit Damaſcenus dolores partꝰ
fuerunt ei reſeruati in paſſione filij. Tunc
em̄ animā eius ptrāſiuit gladius: vt ꝓdixe
rat ſanctꝰ ille Symeon Lu. ij. Pro iſtiꝰ
oppoſitionis declaratione eſt ſciendū ſm (Sapiēs non turbatur.)
Albertū vbi. ſ. ꝙ ſapiēs nō turbatur. ſicut
pbat Seneca ad ſerenū hoc modo. Validi
us eſt qḋ ledit eo qḋ leditur. ⁊ fortior non
eſt nequitia ꝟtute ſed infirmior. Nō ledit
autē quis niſi a malis. ergo nō leditur ſapi
ens. Itē ibidē dicit. Quicquid fit in ſapien
tem petulāter. ſupbe ⁊ pterue: tētatur fru
ſtra. iterū. Diuinitati nō nocetur. Sed oīs
ſapiēs participatiue deus eſt. ergo ſapienti
nō nocetur. Itē oīs iniuria eſt alicuius rei
que perdi pōt. Sapiens nihil pōt perdere.
quia cū omnia in ſe repoſuerit nihil credi
dit fortune. ſed oīa bona ſua habet in ſo
lido. ⁊ ſic nihil fortuna ſibi eripere poteſt.
Unde nulla turbatio cadit in ſapiētē ⁊ quia
nō turbatur vel cōtriſtatur quicq̄d ei accide
rit. Si ergo nulla turbatio cadit in ſapien
tem: cum omne vhe doloris ſit turbatio. ſe
quitur ꝙ in ſapientē nō cadit vhe doloris.
Sed citra deū beata ꝟgo fuit omni ſapien
te ſapiētior ⁊ pfecta. ergo in ea nō fuit vhe
doloris. qḋ intelligit quantū ad rōnem. qr
dolorē ſue rationi dominātem nūꝙ̄ habu
it. que in omnibꝰ ⁊ ſuꝑ oēs potētias ordina
tiſſima fuit. ⁊ in qua rō ſemꝑ ſupior ⁊ do
mināns inferioribus viribꝰ extitit. vñ quicq̄d
doloris ſuſtinuit in corpe ſm ſenſualitatē
vt in paſſione filij: in materiam amoris ⁊
gaudij ſemꝑ totū ceſſit ſm rationē. ⁊ ſic in
eā dolor maximus in paſſione filij ſm ſenſi
tiuā: nūꝙ̄ cōtrarius fuit gaudio rationis
qḋ habebat ex cognitione: qua nouerat ꝙ
ex paſſione filij ſequebatur dei honor ex re
dēptione humani generis. Sine vhe ergo
doloris in rōne fuit. Quis aūt in ceteris ſa
piētibus ⁊ pfectis viris hoc aliq̄n fuerit: vt
ſcꝫ ſm rationē nō habuerint turbationē vel
dolorē in aduerſis. nō tñ ita vniuerſaliter
quin aliq̄n turbatus fuerit. ⁊ obfuſcatꝰ ocu
lus rationis ⁊ ſi nō excecatus. qḋ non fuit
in beata ꝟgine. Licꝫ etiā in omnibꝰ homi
nibus veniat vhe doloris mortis. iuxta il
lud ps. cxiiij. Circundederunt me dolores
mortis. qui ſunt maximi. quia vltimū ter
ribiliū eſt mors. iij. Ethi. tñ ab hoc vhe bea
ta ꝟgo libera fuit que in morte a filio viſi
tata. ⁊ ad feliciter de hac vita migrādū in
uitata cum indicibili iocūditate de hac vita
deceſſit. ⁊ tunc verificatū fuit illud Cañ. v.
Anima mea liquefacta eſt vt dilectꝰ locutꝰ
eſt. Tertiū vhe pudoris incurrit hō per F
peccatū. Nā de primis parentibus in ſtatu
innocētie dicitur Geñ. iij. ꝙ erāt nudi am
bo ⁊ nō erubeſcebāt. Sed poſt pctm̄ viden
tes ſe nudos erubuerūt. vñ ppter pudorē
fecerūt ſibi perizomata ad cooperiēdū ſe.
Iſtud aūt vhe pudoris trāſiuit in oēs q̄ fa
ciunt cōfuſione digna. iuxta illud ps. xliij.
Tota die verecūdia mea ꝯ me eſt: ⁊ cōfuſio
faciei mee cooꝑuit me. Sed ab hoc vhe im
munis fuit btā ꝟgo. qr nihil turpitudinis
vnꝙ̄ geſſit. nec in ſe habuit vel ſuſtinuit.

Sciēdū q̄ꝫ ꝙ ex pte cōiūcti. ſ. aīe ⁊ corpo (Triplex vhe)
ris repitur in hūano genere triplex vhe. ſcꝫ
vhe culpe ignorantie ⁊ pene. Vhe culpe eſt
triplex. ſ. originalis. actualis mortalis. ⁊ ve
nialis. De primo dr̄ Hiere. xv. c. Vhe mihi
mater mea qr genuiſti me virū rixe. Ex cō
ceptu em̄ cōtrahitur pctm̄ originale cū quo
naſcitur hō cū rixa carnis ⁊ ſpūs inuicē ad
uerſantibꝰ. vt dr̄ ad Gal. v. Et ab hoc vhe
libera fuit beata ꝟgo. que vt patuit in pri
ma parte huius operis. ꝯcepta fuit ſine pec
cato originali. ⁊ ideo licꝫ omnis puer na
ſcens ploret ſuū miſerabilē ſtatum dicens.
ha ha. quaſi dicat. O quante guai q̄ ex adā
⁊ eua deſcēdit expectat. Beata tamen ꝟgo
ab hac peccati miſeria immunis de matris
vtero ridens exijt. ac ſi dicere vellet. Sola
ridere poſſum que ab originalis peccati ca
lamitate ſum preſeruata. Vhe autem cul
pe mortalis actualis eſt triplex ſm Alber.

vbi.ſ̃.ſ.vhe auaricie in ope.luxurie in cor⸗
pore.⁊ ſupbie i corde. Et de iſto triplici vhe
dr̄ Apoc.viij. Uhe vhe vhe habitātibus in
terra. Licꝫ ergo ꝟa ſit illa ſnīa.j.Johan.ij.
Omne qd̄ eſt in mūdo aut eſt cōcupiſcētia
carnis.aut cōcupiſcētia oculoꝝ.aut ſupbia
vite. Tn̄ in beata ꝟgine iſta nō fuerunt.in
qua fuit ſumma libalitas ꝯ auaritiā.ſum⸗
ma caſtitas cōtra luxuriā.⁊ ſumma humi⸗
litas cōtra ſupbiā.vt ꝓbatum eſt in prima
B Septeꝫ vhe pcti mortal'. parte huiꝰ opis. Septē aūt ſunt vhe huiꝰ
culpe actualis mortalis.de qbus dr̄ Eſa.j.
Uhe gēti peccatrici populo graui iniqtate.
ſemini nequā.filijs ſceleratis.dereliquerūt
deum.blaſphemauerūt ſanctū iſrael. aba⸗
lienati ſunt retrorſum. In hac em̄ auctori⸗
tate notātur ſeptē peccata capitalia. quibꝰ
debetur vhe eterne dānationis.a qbus om
nino beata ꝟgo immunis fuit.⁊ ideo bene
dr̄ ei aue.id eſt ſine aliquo iſtoꝝ vhe. Pri⸗
mū em̄ eſt vitiū gule.⁊ huic dedita gēs dr̄
peccatrix.qd̄ importat habitū ꝑmanētem.
nullum em̄ vitiū eſt in nobis ita permanēs
vt gula.qd̄ vitiū eſt in homine quaſi habi⸗
tuatum.⁊ citius exercetur. De quo pctō dr̄
Eſa.v. Uhe qui cōſurgitis mane ad ebrie⸗
tatem ſectandam ⁊ ad potandum vſqꝫ ad
veſperā. Scdm̄ vhe eſt peccatū accidie.que
aggrauat animā vt nihil boni agere libeat.
vt inquit Damaſcenus. Et de hoc vhe dici
tur Eccli.ij. Uhe diſſolutis corde.id eſt ne
gligentibus ⁊ corde tepidis. Tertiū vhe eſt
luxuria que ſemen nequiter effundit. De q̄
vitio dr̄ Amos.vj. Uhe qui opulenti eſtis
in ſyon.q̄ laſciuitis in ſtratis veſtris. Quar
tuꝫ eſt auaritia.cui vitio dediti ſunt filij ſce
lerati.quia nihil celeſtius auaritia.vt dicit
Eccli.x. De quo dr̄ Abacuch.ij. Uhe qui cō
gregant auaritiā malaꝫ domui ſue. Quin
tum eſt ſupbia.quo vitio homines derelin
quunt deum. Et de iſto dicitur Eſa.xxviij.
Uhe corone ſupbie. Sextū eſt ira.per quā
homines peſſimi blaſphemāt deū. De quo
vitio dicitur Eccli.ij. Uhe his qui ꝑdide⸗
runt ſuſtinentiam.i.patientiā victi ab ira.
Septimū eſt inuidia.cui vitio dediti dicun
tur alienati retrorſum a deo. Deus em̄ bo⸗
na ſua cōmunicat. Cōtra qd̄ facit inuidus
qui dolet de bono ꝓximi.vn̄ Oratius i epi
ſtolis ait. Inuidus alterius macreſcit rebꝰ
opimis ⁊c̄. De hoc aūt vitio dicit̄ in epiſto⸗
la Jude. Uhe his qui abierūt in viā Chayn
⁊ Chore. Hi em̄ ex inuidia moti ſunt. Pri⸗
mus cōtra Abel. Scd̄s cōtra Moyſen. Ab
omnibꝰ aūt p̄dictis vhe libera fuit totaliter
beata ꝟgo que nullū vnq̄ꝫ peccatū cōmiſit
dicēte Aug.in li.de natura ⁊ grā. Cum de
pctīs agit̄ nullā ꝓrſus de btā ꝟgine habe⸗
re volo queſtionē. Scimus em̄ ꝙ plus grē
ei donatū fuit ad vincendū ex omni parte
pctm̄.que cōcipe ⁊ parere meruit quem cō
ſtat nullū habuiſſe pctm̄. Fuit em̄ cādor lu
cis eterne ⁊ ſpeculuꝫ ſine macula. Sap̄.vij.
De vhe aūt pcti venialis cui debet̄ ſi h̄ non
purgetur pena purgatorij. intelligi pōt il⸗
lud Michee.ij. Uhe vobis q̄ cogitat̄ inuti
le.nā cogitatiōes inutiles cōiter ſunt pctā
venialia a quibꝰ etiā ꝑfecti nō abſtinēt.iu⸗
xta illud Prouer.xxiiij. Septies in die ca⸗
dit iuſtus.trāſſumptiue in.c.ſepties.de pe.
di.iij. Hoc aūt vhe nō fuit in ipſa ꝟgine. q̄
nūq̄ꝫ habuit aliqd̄ pctm̄ etiā veniale.vt in⸗
quit ſanctꝰ Boñ.in.iij.di.iij. Uhe ignoran
tie etiā eſt in hominibꝰ. Neſcit em̄ hō fineꝫ
ſuū.⁊ ignorat vtrū amore an odio dignus
ſit Eccl's.ix. Ignoramus nāqꝫ diē mortis
nr̄e ⁊ quo ꝑgemus.ſ.ad penā vel gloriā.et
an ſimꝰ in grā dei. Sed btā ꝟgo ab iſto vhe
fuit immunis.qꝛ certa erat nō ſolū ꝙ gra
tiā dei habebat.ſed etiā ꝙ plena erat grā:
angelo ſibi hoc nūciante qui mētiri nō po⸗
teſt. Itē ꝑ diuinā reuelationē ſciuit diē obi
tus ſui.⁊ ꝙ maximā glīaꝫ ꝯſecutura erat.
Ignorantiā etiā nullā habuit de ꝑtinenti⸗
bus ad ſalutē.per euꝫ em̄ plene edocta fuit
cuiꝰ vnctio docet de omnibꝰ.vt ait Alb.vbi
ſ̃. Inuenit̄ etiā in hominibus vhe pene.
H Triplex vhe pene Et pōt eſſe triplex.ſ.vhe pene pnīe. qn̄ cō⸗
ſcīa remordet de pctō.iuxta illud Augu.in
li.cōfeſſionū. Iuſſiſti dñe ⁊ ita eſt:vt omnis
animus inordinatꝰ ſit pena ſibiipſi. Et phs
in ethicis dicit. Ois malus īplebit̄ penitu
dine. Hoc aūt nō fuit in btā ꝟgine.q̄ nūq̄ꝫ
habuit remorſum conſcīe.vt ait ſanctꝰ Bo⸗
na.vbi.ſ̃. Scdm̄ vhe pene eſt inclinatio ad
alia mala perpetrāda.vn̄ Greg.in moral.
dicit. Peccatū qd̄ per pnīam non diluitur:
mox ſuo pōdere ad aliud trahit. Et de hoc
dr̄ Oſee.vij. Uhe eis qm̄ receſſerunt a me
dicit dñs.ſ.peccādo. Beata aūt ꝟgo h̄ non
habuit.quia nulla fuit in ea inclinatio ad
malū.⁊ ſemꝑ in bono ꝑmāſit. Tertiuꝫ vhe
eſt pene purgatorij.de quo exponi poteſt il
lud Hieremie.xlv. Uhe miſero.n ihil.ſ.di⸗
cit ille qui eſt in purgatorio. Iteꝫ vhe pene
gehēne:de quo exponi pōt illud Job.x. Si

impius fuero vhe mihi.ſ. qꝛ ad infernum
deſcendā. Ab his aūt oībꝰ vhe btā ꝟgo libe
ra extitit:qꝛ nullū pctm̄ purgandū.vl' ꝓpt̄
qd̄ infernales penas timere deberet vnq̄ꝫ
I Tripl'x vhe mulierum. habuit. Triplex etiam vhe cōtingit mu⸗
lieribꝰ ſpāl'r. Uirgibꝰ vhe ſterilitat̄. Cōiu⸗
garis vhe ſubiectōis.§.his ita.xv.q.iij. et
c.addit̄.xxvij.q.ij. Uiduis aūt vhe deſola
tiōis. Quibꝰ vltis duobꝰ ānexū ē vhe cor⸗
ruptōis. Ab iſto āt triplici vhe vt dic̄ Alb.
vbi.ſ̃.imunis fuit btiſſima dei mat̄ q̄ fuit
ꝟgo ſine ſterilitate.imo cū fertilitate ac fe
cūditate diuīe ꝓlis. Fuit etiā ꝯiugata.ſine
corruptōe:qꝛ cū viro ſuo ī ꝟgītate ꝑmāſit.
vt dictū eſt in p̄cedēte ꝑte huiꝰ opis ſ̃.vl.
Fuit etiā ſine ſuitute. nō em̄ in ea īpletū
eſt illud Geñ.iij. Sub viri ꝑtāte eris ⁊ ipē
dñabit̄ tui. Nā ipā nō fuit ſubdita ioſeph:
ſed ipē illi:cui ⁊ dei filius ſubditꝰ fuit Lu.
ij. Fuit poſtea vidua:ſed nō deſolata. Nā
fuit filio ſuo diuino aſſociata. Et poſt eius
K Mrībꝰ ꝯtingit multiplx vhe morte filio adoptiuo Johāni cōmendata.
Joh.xix. Matribꝰ q̄ꝫ cōtingit mltiplex
vhe. Unde ſaluator ait Mat.xxiiij. Uhe
autē pregnātibus ⁊ nutriētibus. Eſt nāqꝫ
illis triplex vhe.ſ.damnificētie.indigētie.
⁊ afficiētie. Damnū aūt triplex incurrit fe
mina cuꝫ mater efficit̄.ſ.quia in conceptu
ꝑdit ꝟginitatis theſaurū impc̄iabilē:poſt
conceptū corꝑis venuſtatem ⁊ ſanitatem.
Non eniꝫ mulieres grauide apparent ita
pulchre ſicut p̄us.nec ita ſane.qꝛ ſubijciūt̄
mult̄ alterationibus ꝓpter conceptuꝫ. In
partu aūt ꝑdunt hoīm ſocietatē. Non em̄
poſſunt viri accedere ad eas. Sed ab his
oībus damnis fuit exempta beata virgo.
Nam in cōceptu nō amiſit ꝟginitatē. ſed
aucta fuit eius puritas. Unde canit eccl'ia
Rubū quē viderat moyſes incombuſtum
conſeruatā agnouimus tuam laudabilem
ꝟginitatē ⁊c̄. Pulchritudinē etiā non mi
nuit eius cōceptio:imo ita fuit aucta eius
pulchritudo.vt eā ioſeph īſpicere nō poſſꝫ
fixe facie ad faciē. Et merito.qꝛ rex eterne
glīe erat in ea.⁊ hoc dicit gl.ſuꝑ illud Lu.
ij. Et nō cognouit eā donec peperit filium
ſuū p̄mogenitū.q̄ ait ioſeph Mariā facie
ad faciē nō poterat videre.quā ſpūſſanctꝰ
a ꝯceptione penitus repleuerat. ⁊ ideo nō
cognoſcebat facie ad faciē quā deſpōſaue⸗
rat donec vterus eius euacuaret̄. Item in
partu nō ꝑdidit hoīm ſocietatē: imo tunc
mediatrix dei ⁊ hoīm conſtituit̄.vnde ⁊ in
puerperio a paſtoribꝰ ⁊ regibꝰ viſitat̄. In⸗
currūt etiā mr̄es vhe indigētie tripl'r. Nā
ad concipiendū indigent cōpare.i.viro de
quo cōcipiant.poſt cōceptū indigēt q̄ete.
In pariēdo obſtetricatōe. Hec aūt beatiſſi
ma ꝟgo i cōceptu nō habuit cōpareꝫ: quia
cōcepit ſpūſancto coopante. Qd̄ em̄ in ea
natū eſt de ſpūſancto eſt. Mat.j. Iteꝫ poſt
conceptū nō indiguit q̄ete.q̄a nō debilita⸗
ta fuit ſ̃ roborata. Un̄ vt h̄r Lu.j. Subito
poſt conceptū exurgēs abijt in mōtana cū
feſtinatione ad viſitandū Elizabeth ⁊ ſer
uiēdū ei. Itē in pariēdo nō indiguit obſte
tricatione.qꝛ vt inq̄t Hiero. Nulla ibi ob⸗
ſtetrix fuit. nulla obſeq̄a mulierū. Et tunc
verificatū fuit illud Eſa.xxxv. Germinās
germinabit letabūda ⁊ laudās.ſ.deū circū
ſtantibꝰ angelis ⁊ canētibꝰ. Glīa ī excelſis
deo. Tertio p̄ncipal'r mr̄es incurrūt vhe
afficiētie. Quia afficiunt̄ in cōceptu libidi
ne ⁊ corruptiōe.poſt cōceptū pudore. quia
nulla mulier inuenit̄ q̄ natural'r ꝯſumma
to mr̄imonio nō erubeſcat. Itē afficit̄ mu
lier grauedine in portādo in vētre ⁊ i ꝑtu
maximo dolore. Unde ad oſtēdendū gra⸗
uitatē doloris mulieris pariētis dicit p̄s.
xlvij. Ibi dolores vt ꝑturiētis.et Geñ.iij.
p̄me mulieri dixi deus. In dolore ⁊ erūna
ꝑtus tuos emittes.trāſſumptiue in.c. cuꝫ
enixa.di.v.vbi etiā dr̄ de muliere tali. In
carnis cōmixtione voluptas eſt.in prolis
ꝟo partu dolor ⁊ gemitus. De ipā etiam
muliere cōiter dr̄. Ante partū oneroſa.in
partu doloroſa.⁊ poſt partum laborioſa.
Btiſſima aūt ꝟgo ſine hmōi vhe fuit. Nā
cōcepit ſine libidine ⁊ corruptione. Un̄ illa
canit eccleſia. Domꝰ pudici pectoris tēplū
repente fit dei:intacta neſciēs virū verbo
cōcepit filiū. Non etiā habuit vhe pudoris
que nō fuit ſuppoſita viro. Unde canit̄ et.
Gaude ꝟgo mr̄ xp̄i:que ꝑ aurē concepiſti
gabriele nūcio. Item ſine grauamine filiū
ſuū benedictū in vētre portauit:immo cuꝫ
maxima ſuauitate. Habebat em̄ in vtero
gaudia paradiſi. Unde Ber.in quodā ſer⸗
mone ait. Pōdus amoris tollebat pōdus
grauedinis. Eſa. quoqꝫ.xix.dr̄. Ecce dñs
aſcendet ſuꝑ nubē leuem. Nubes em̄ leuis
fuit ꝟgo maria.que grauamē in portādo
dei filiū in vtero nō habuit. Peperit quoqꝫ
ſine dolore:imo cū indicibili iocūditate ſal
uatorē mūdi. Et tunc impletum fuit illud
Eſa.lxvj. Anteq̄ꝫ ꝑturiret peꝑit maſculū.

Tripl'x vhe idigētie

L

Unde canit̄ illi. Gaude quia deo plena pe
periſti ſine pena cum pudoris lilio. De his
aūt inq̄t Berñ. ſup miſſus eſt. Fuit maria
ſine corruptiōe fecūda. ſine grauamīe gra
Maria peperit ſine do⸗lore q̄re uida. ⁊ ſine dolore puerpa. Quare autē
ñ doluerit aſſignat̄ triplex rō a btō Tho⸗
in. iij. parte ſumme. q. xxxv. ar. vj. ſcʒ natu
ralis legalis ⁊ diuinalis. Prima ratio eſt
naturalis. q2 dolor parturiēt̄ cauſat̄ ppt̄
aptiōeʒ meatuū. p quos ples egredit̄. Sʒ
xp̄s egreſſus ē vtero mr̄is clauſo: nulluſq̄ʒ
meatus eſt aptus. ⁊ p cōſequēs nō debuit
mater eius ipm pariēdo dolorem ſentire.
Et ad p̄dicta adduci poſſet illud quod ait
Aug. ī li. de ſimbolo dicēs. Naſcit̄ xp̄s ex
v̄gine ſicut flos ex virga ſine ſemīe ⁊c̄. Se
cūda rō eſt legalis. Nā iuſtus ⁊ innocens
nō dʒ puniri. l. gracc⁹. C. ad. l. iul. de adul.
et. c. cognoſcētes. de conſti. Cum ergo hic
dolor datus fuerit p̄me mulieri q2 pecca⸗
uit: beata v̄go que fuit innocētiſſima de⸗
buit ab hoc dolore eſſe immunis. Tertia rō
eſt diuinalis. Naʒ vbi fuit tāta dulcedo et
ſuauitas nō potuit eſſe dolor. Duo em̄ cō⸗
traria nō poſſunt in eodem inſtanti ineſſe
eidē ſubiecto ſm̄ ph̄m in p̄dicamēto quāti
tatis. et in. ij. Topi. ⁊ no. in. l. ſi ancillā. ff.
de vſuca. p ſuo. ⁊ in cle. gr̄e. de reſcrip. ⁊ q̊
plene p Car. flo. in. c. j. de conſti. Immo in
cluſio vnius cōtrarij eſt alterius excluſio:
ij. Topic. ⁊. l. cū p̄tor. in p̄n. ff. de iudi. et. l.
hec verba. ff. de ver. ſigni. et. c. cū renūciat̄
xxxij. q. j. Et etiā dicit̄ q̄ cōtrario vno po⸗
ſito tollit̄ reliquū. vt no. in aut. de mā. p̄n.
§. necq̄ʒ aūt. Cum igit̄ beatiſſima v̄go ha⸗
beret in vtero ſpūſſancti ſuauē inūdantiā
et filiuʒ dei qui eſt dulcedo infinita. vt ait
Aug. in li. de vero cultu: pfecto dolere nō
potuit. Nam ſi vt ait Aug. in q̊dā ſmone
tam ingēs ⁊ tā maxima eſt dulcedo dei q̄
ſi in inferno vna gutta deſcēderet totam
dānatorū amaritudinē dulcoraret. Quid
iocūditatis ſentire debebat ⁊ dulcedis ip̄a
v̄go digniſſima que ī ſuo ſacratiſſimo vte
ro fontē diuine dulcedinis habebāt. ⁊ pa⸗
riendo eū ſuauiſſime effundebat? Ex p̄dict̄
igit̄ patet q̄ ꝯgruenter dixerit angel⁹ btē
v̄gini. Aue quaſi ſine vhe. i. ſine om̄i vhe.
quia indiffinita eq̄pollet vniuerſali ſm̄ iu
ri. l. j. §. cum vrbem. ff. de offi. prefec. vr. et
l. ſi pluribus. ff. de leg. ij. et ibi Albricus de
roſate. ⁊. c. ſi romanorū. xix. diſt. et. c. quia
circa. de p̄uilegijs. ⁊. c. vltimo. de coniugio
leproſorum. et. ff. de ſeruitu. vrbanoꝝ pre⸗
diorum. l. ſuitus. §. j. et. l. ſi domus. §. qui
edificiū. ⁊ ibi Jacobus butri. ff. eodē titu.
et. ff. de rebus dubijs. l. ſi is qui. §. vtrum.
in fi. ⁊. c. vt circa. de elect. in. vj. ⁊ ibi glo. ⁊
c. paſtoralis. de dona. ⁊. l. cum auruʒ. ff. de
auro ⁊ argento legato. et per Bart. in. l. ſi
cum dies. §. plenū. ff. de arbi. ⁊ p Dynum
extra de regu. iuris. in p̄emio lib. vj. ⁊ per
doctores in. c. ſaluator. j. q. iij. ⁊. c. q̄ ſi dor
mierit. xxxj. q. j. Sicut aūt vhe eſt termi M
nus cōminationis ꝯtra peccatores. ſic aue
eſt terminus ꝯſolationis cōfortationis et
benedictionis iuſtis. Recte itaq̄ʒ dicimus
cum angelo ipſi dn̄e noſtre Aue. Non eniʒ
fuit in ipſa illud vhe de quo d2 Eccl̄s. iiij.
Uhe ſoli. quia cū ceciderit nō habet ſuble⸗
uantem. Ipſa em̄ nunq̄ fuit ſola: ſʒ ſemp
deo ⁊ angelis comitata. Nec etiā illud Ec⸗
cleſiaſtes. x. Uhe tibi terra cuius rex ē pu⸗
er. Beata etenī v̄go que in diuinis ſcriptu
ris appellat̄ terra: a puero nō fuit recta: ſʒ
a deo gubernata. de quo Dañ. vij. dicitur.
Antiquus dierū ſedit. ſcʒ in beata v̄gine.
Non fuit etiā in ea illud Eccl̄i. ij. Uhe du⸗
plici corde ⁊ labijs ſceleratis ⁊ manib⁹ ma
lefaciētibus ⁊ peccatori ingredieti terraʒ
duobus vijs. Nam fuit ſimplici corde ⁊ li⸗
gua optima ac manibus mūdiſſimis deco
rata. ac ſine vlla duplicitate. Nō etiā fuit
in ea illud Eſaie. iij. Uhe impio in maluʒ.
cum omni pietate fuerit repleta. Nō etiaʒ
fuit in ip̄a illud eiuſdē libri. v. ca. Uhe qui
trahitis iniquitatē in funiculis vanitatis:
In ipſa nāq̄ʒ nulla vnq̄ iniquitas vel va⸗
nitas fuit. Nec illud quod in eodē capitu⸗
lo ſcriptū eſt. Uhe qui ſapiētes eſtis ī ocu⸗
lis veſtris: cum in ſua reputatione eſſet vi
liſſima et valde abiecta. Nec etiam illud
eiuſdē lib. c. vj. Uhe mihi quia tacui. Ipſa
em̄ non tacuit vbi opus fuit. ſed locuta eſt
cum angelo cōſenſum ſuū cōceptiōi chriſti
prebendo. Nec illud eiuſdē libri ca. xxxiij.
Uhe qui predaris. Non ſolū em̄ aliena nō
abſtulit: ſed oīa ſua pauperibus erogauit.
Nec illud eiuſdem libri. c. xlv. Uhe qui cō⸗
tradicit factori ſuo. Nec illud Hieremie
xlv. Uhe nobis quia peccauimus. Ip̄a em̄
ſemper voluntatē ſuā diuine volūtati con
formauit. Et vt. ſ. dictum eſt nunq̄ pecca
uit. Nec etiam fuit in ea illud Amos. vj. c.
Uhe qui opulēti eſtis. Nec illud Eſaie. v.
Uhe qui potētes eſtis ad bibendū vinum.

Ip̄a em̄ ſūme abſtinētie fuit in cibo ⁊ potu.
Nec illud Matthei. xviij. Uhe homini illi
per quem ſcandalum venit. Non em̄ vnq̄
aliquē ſcandalizauit: ſed oēs bene edifica⸗
uit. Nec etiam in illa fuit illud Matthei
xxiij. Uhe vobis hypocrite. Ipſa em̄ hypo⸗
criſim ſumme deteſtata eſt et euitauit. Nō
etiam fuit in ea illud Luce. vj. Uhe vobis
qui ſaturati eſtis. Ipſa eniʒ de ipſa cecinit
Lu. j. Eſuriētes impleuit bonis. ſcʒ deus.
Nec fuit in ea illud eiuſdē cap̄. Uhe vobis
qui ridetis. Uel illud. Uhe vobis diuitib⁹.
Ipſa nāq̄ʒ nunq̄ diſſolutiōib⁹ vacauit. nec
diuitias habere voluit: ſed ſemp orōnib⁹ ⁊
deuotiōib⁹ dedita fuit. ⁊ diuitias ꝯtēnēs
paupcula eſſe voluit. Ip̄am ergo congrue
ſalutamus dicētes. Aue Maria: q2 nullū
vnq̄ vhe fuit in ea qd̄ ei nocumentū q̊uis
modo afferret.

Pars ſecūda huius ſmonis que dicit̄
gratificationis.

N G Ratia dei fuit multipliciter in
Maria. Unde Berñ. in q̊dam
ſermone inquit. q̄ habuit gra⸗
tias corporales mētales ⁊ cele
ſtes. Gratias aūt corpales habuit q̄ttuor
que fluxerunt in carne eius: quia ipſa fuit
virginitatis p̄miceria ſine corruptione fe⸗
cunda. ſine grauedine grauida. ⁊ ſine do⸗
lore puerpera. vt. ſ. dictum eſt. Gratie mē
tales ſiue ſpūales fuerūt quattuor que flu
xerunt in eius mēte. ſ. deuotio humilitat̄.
reuerētia pudoris. magnitudo credulitat̄
et martyriū cordis. Gratie celeſtes ſimil̄r
fuerunt quattuor que fluxerūt de celo. ſcʒ
eius in vtero ſanctificatio. āgelica ſaluta⸗
tio. ſpūſſancti ſupuētio ⁊ filij dei ꝯceptio.
Septē⸗plicem gratiaʒ habuit. Poſſumus quoq̄ʒ dicere q̄ beata v̄go
ſeptēplicem habuit gratiarū diuerſitateʒ.
Primo gratie inuētionē. Unde dixit ei an
gelus Luce. j. Inueniſti gr̄am apud deuʒ.
Ubi Berñ. ait. Inueniſti gratiam quam
querebas: inueniſti quod ante te inuenire
nemo potuit. Poſſunt ergo pctōres ſecu⸗
re ſibi dicere. Redde nobis gratiaʒ quam
pro nobis inueniſti. quia niſi nos peccato
res fuiſſemus. tu talem ac tantā gratiam
nō iueniſſes. ſ. vt eſſes mater redēptoris.
Secūdo habuit gratie in ventre repletio⸗
nem. Ideo vocauit eā angelus gratia ple⸗
Triplx plenitudo gr̄e. nam. Eſt aūt triplex plenitudo. Quedā
eſt inſtar fluminis ⁊ iſta fuit in xp̄o. iuxta
illud p̄s. lxiiij. Flumen dei repletū eſt aq̄s.
Quedā eſt inſtar riui. ⁊ iſta fuit in ſtepha⸗
no ⁊ in ceteris ſanctis. Unde p̄s. predicto
dicit̄. Riuos eius inebriās. Et quedā eſt
media inter has duas. q̄ eſt inſtar fontiū.
⁊ hec fuit in maria. quia ſemp fuit plena.
⁊ nunq̄ in aliquo diminuta. ⁊ ſic eius ple
nitudo fuit media inter plenitudinem di⸗
uinam ⁊ humanam. ita q̄ eius plenitudo
fuit minor q̄ diuina. ſed maior q̄ oīs alia
plenitudo humana. Unde Berñ. ait. Legi
mus ſtephanū plenū gratia. et apoſtolos
plenos ſpūſancto. ſed longe diſſimiliter a
maria. quia nec in illo habitauit corporali
ter diuinitatis plenitudo. nec illi ꝯceperūt
de ſpūſancto. Hec ille. Et ideo de beata vir
gine que a deo recepit plenitudinem gra⸗
tiaruʒ. ⁊ in ſacra ſcriptura appellat̄ terra:
exponi poteſt illud p̄s. xxiij. Dn̄i eſt terra
et plenitudo eius. Qd̄ etiā habet̄. j. Cor.
x. et. viij. diſti. c. quo iure. ⁊. xiij. q̄one. ij. c.
in eccleſiaſtico. extra de deci. c. tua nobis.
Beatus quoq̄ʒ Hieronym⁹ ſup illud Luc.
p̄mo. Aue gratia plena. inq̄t. Talibus de⸗
cebat virginē oppignerari muneribus vt
eſſet gratia plena. que dedit celis gloriaʒ.
terris deum. pacemq̄ʒ refudit. gētib⁹ fidē.
ſinem vitijs. vite ordinē. moribus diſcipli
nam. Tertio habuit gratie accumulatōeʒ
quia ea que alij ſancti habuerūt particula
riter: ip̄a habuit vniuerſal̄r. Unde Hiero.
in ſmone aſſumptionis ait. Bene gratia
plena. quia ceteris quidē p partes gratia
preſtat̄. Marie v̄o tota ſe infudit gratie
plenitudo. Deſcēdit quippe ſicut pluuia in
vellus. ⁊ ſtillicidia ſtillantia ſuper terraʒ.
Plane celeſtis imber lapſu placido virgi⸗
neuʒ vellus infudit. ⁊ tota diuinitat̄ vnda
in eius carne ſe cōtulit. ac demū p̄ crucis
patibulum expꝛ̄ſſum oībus terris pluuiaʒ
ſalutis infudit. ⁊ humanis mētibus ſtilli⸗
cidia gratie p̄ſtitit. Uere ergo plēa p quaʒ
largo ſpūſſancti imbre ſuperfuſa eſt om̄is
caro. Q2 v̄o ipſa habuerit omnes gratias
vniuerſaliter quas ceteri habuerūt parti⸗
culariter. patet quia Abraam quideʒ ha⸗
buit fidem. ſed ipſa fidelior. Moyſes mā⸗
ſuetudinem: ſed ipſa manſuetior. Dauid
humilitatem: ſed ipſa humilior. Johan⸗
nes virginitatem: ſed ipſa purior. Mar⸗
tha hoſpitalitatem: ſed ipſa liberalior. q2 ipſa
nouem menſibus chriſtū in ſuo vtero por
tauit. Magdalena cōtemplationē: ſʒ ipſa
in contemplatione ſublimior. Nicolaus

miſericordiā: ſed ipſa clemētior: quia mater miſericordie appellat̄. Quarto habuit gratie accumulate impmixtionez. Alij namqȝ ſancti habuerūt grām ſed cum pmixtione venialiū. in ipſa aūt nulla fuit peccati admixtio. iuxta illud Cañ. iiij. Tota pulchra es amica mea ⁊ macula nō eſt in te. Ipſa em̄ fuit pulchra: qꝛ ſine peccato originali. Fuit tota pulchra qꝛ ſine peccato actuali. Fuit etiā ſine macula: qꝛ ſine pctō veniali. Quīto habuit grē impmixte ꝯſervationez et cōfirmationē. Adeo nāqȝ in grā confirmata fuit ⁊ ꝯſeruata ꝙ ab illa nūq̄ cadere potuit. eo ꝙ diuina ſapīa ſeptē eā colūnis muniuit. Sap. ix. Per ſeptem autem columnas vt. s. dictū eſt: intelligi poſſunt ſeptē ſpūſſancti dona. qbus ipſa plena fuit Uel poſſunt intelligi ſeptem ꝟtutes. tres theologice: ⁊ q̄ttuor cardinales ſiue politice: quas ipſa habuit. Unde Eccl'i. xxiiij. ait. In me oīs gratia vite ⁊ ꝟtutis. Sexto habuit gratie cōſeruate remunerationē. Qꝛ em̄ deus dat menſurā gl'ie ſm quantitatē humilitatꝭ ⁊ gratie. iō deus ſibi imēſitatē gl'ie cōtulit: quia immēſam humilitatez ⁊ gratiā habuit. Qm̄ em̄ pfunde ſe humiliauit. ideo alte ſublimari pmeruit quātū ad locum ſubiectū ⁊ affectū. Nā quia ipſa recubuit in nouiſſimo loco. ideo exaltari meruit ſup choros oīuz angeloꝝ. Et qꝛ humilitatē habuit interius in corde. ⁊ manſuetudinē exterius in corpe. iō exaltari pmeruit quantū ad totū ſuū ſubiectū. ſ. corp' ⁊ aīam. quia ⁊ aīa eius fuit gl'ificata. ⁊ corpus fuit veſte immortalitatꝭ indutū. Et qꝛ ſe humiliauit ſumēdo ancille officiū. ideo cōmiſſum eſt ei officiū illuminādi ſanctos qui ſunt in via. ⁊ illos q̄ ſunt in pr̄ia. Uñ Berñ. inq̄t. Marie pñtia totus illuminat̄ orbis. adeo vt ipſa celeſtis patria clarius rutilet virginee lampadis illuſtrata fulgoribus. Itez pp̄ter hoc ꝙ ſe appellauit ⁊ reputauit ancillā facta eſt dei mr̄ ⁊ domīa angeloꝝ. Unde poeta vulgaris inquit illi Qñ deſti ripoſta al meſſo ſctō. Ecco lancilla del ſignore dicēdo lererna verita ſuo carnal manto fece del ſangue del tuo corprēde no. Sopra di te tāta gratia infōdēdo che ciaſcun angel de la ſummo altura. Ti fe ſubiecto come bō famelio. Septimo habuit gratie remunerate emanationem ſiue diffuſionē. quia ſup nos miſericordiā ⁊ gratiā ſuā longe late ſublimiter et pfunde diffundit. Unde Berñ. ait. Quis o bñdicta miſericordie tue longitudinē. latitudinem. ſublimitatē ⁊ pfunduz inueſtigare poſſit. Longitudo eius vſqȝ in diem nouiſſimuz ſubuenit vniuerſis. Latitudo eius replet orbez terrarū: vt miſericordia eius plena ſit oīs terra. Sublimitas eius ciuitatꝭ ſupne ruinas inſtaurauit. Profunditas ei' ſedētibus in regione vmbre mortis redēptōez obtinuit. Tu ergo pietatꝭ gratiā quā apud deum inueniſti notā facias mūdo. obtinēdo reis veniā. egris medelā. puſillis corde robur. afflictis cōſolationē. periclitātibus adiutoriū ⁊ liberationē. hec ille. Sed p maiori predictoꝝ declaratione eſt ſciendū. ꝙ beata ꝟgo habuit gratiā purā plenam et ſupplenam. Habuit nāqȝ gratiā puraz ſine alicui' cōtrarij admixtione. habuit plenaz gratiā ſine aliqua diminutiōe. habuit gratiaz ſuperplenā cum larga diffuſione.

Maria habuit gratiaz puram.

Primo habuit gratiā purā ſine contrarij admixtione. Sancti em̄ alij in vita pſenti et ſi haberēt grām. tamē cum ea habebant admixtionē. Primo timoris. ſcȝ ne eſſent ingrati deo. Eccl'i. ix. Nemo ſcit ⁊c̄. Uel ne caderēt a gratia. j. ad Coꝝ. x. Qui ſe exiſtimat ſtare videat ne cadat. Iſtaz aūt admixtionē timoris beata ꝟgo nō habuit: quia certa erat ſe grām dei habere. vt. s. dictuz eſt. cū ei angelus ex parte dei dixiſſz. Aue gratia plena. Sciebat etiā ꝙ a gratia cadere nō poterat. Unde dicere poterat illud Eccl'iaſtici. xxiiij. Uſqȝ ad futurū ſeculum nō deſinam. Secūdo ſerui dei habēt admixtionē laboris: quia oportet eos multum laborare ad ſenſualitatē obdomādā ⁊ rōni ſubijciendā. iuxta illud. j. ad Coꝝ. ix. Caſtigo corpus meū ⁊ in ſeruitutem redigo ⁊c̄. Iſtam aūt admixtionē laboris nō habuit virgo bñdicta: quia nullos motus rationi contrarios vnq̄ perſenſit. Unde Bernar. ait. Beata ꝟgo ictus impugnatiōis nūq̄ pertulit: et incentiua carnis non tolerauit. caput ſerpentis contriuit. ita ꝙ eam fugiens expauit. Tertio ſancti viri habēt admixtionem doloris. ex eo ꝙ multos defect' habere ſe vidēt. ⁊ ſi aliquis defectū ſe habere nō crederet. tunc ipe omnes haberet iuxta illud Bernar. in quodam ſermone. Omnia illi deſunt qui nihil ſibi deeſſe putat. Iſtam autē admixtionē beata ꝟgo nō habuit: quia nullus defectus gratie vnq̄ in ea fuit. ſed omnes gratias et virtutes

Habuit gratiaz plenam

ſemp habuit. Ex q̊ ſequit̄ ꝙ habuit grāz plenā ſine aliquo defectu vel diminutione Magnū quippe eſt habere potentiā receptiuam grē quā habēt pctōres dū ſunt in mūdo: ſed ea carēt dānati in iferno. ⁊ illō eſt magnū chaos qō eſt in inferno. impotentia ſcȝ ad grām recipiendā. iuxta illud Lu. xvj. Inter nos ⁊ vos ē magnū chaos. Maius aūt eſt habere guſtū ſiue guttam gratie quā habēt boni dū adhuc ſunt imp̄fecti. et iſta gutta grē valet eis ad bonorū operū fecundationē. ⁊ ad vitioꝝ refrigerationē. ac ad ſitis mūdane extinctionē. De duobus p̊mis dꝛ Cant. v. Caput meum plenū eſt rore: ⁊ cicinni mei guttis noctiū. De tertio dicit Aug. in quodā ſmōe. Qui biberit de fluuio paradiſi cuius vna gutta maior eſt occeano. reſtat vt in eo ſitis hui' mūdi penitus extincta ſit. Maximū ꝟo ē habere calicē plenū grē quē habent viri pfecti. De quibus dꝛ Act. ij. Repleti ſūt oēs ſpūſancto. Et iſte calix grē valet eis ad ſalutem acquirendā. ad fiduciā de deo obtinendā. ⁊ ad conſolationē mūdanā obliuioni tradendā. De duobus p̊mis dꝛ p̄s. cxv. Calicē ſalutaris accipiā ⁊ nomē dn̄i inuocabo. De tertio dꝛ p̄s. xxij. Calix me' inebrians q̄p̄clarus eſt. Permaximū aūt eſt habere fontē grē quē hn̄t beati. ⁊ iſte fons eos viuificat ⁊ ſatiat ac iebriat. iux̄ illō p̄s xxxv. Inebriabunt̄ ab vbertate dom' tue: ⁊ torrēte voluptatꝭ tue potabis eos. Ideo Cant. v. c. dꝛ. Bibite amici ⁊ inebriamini chariſſimi. Ad iſtum aūt fontē ſitiēs puenire pp̄heta ⁊ ibi ſatiari petebat dicēs p̄s. xlj. Sitiuit anima mea ad deū fontē viuū ⁊c̄. Supmaximū ꝟo eſt nō tm̄ habere potentiā receptiuā grē ⁊ guſtum grē atqȝ calicem grē. ſed etiā fluuiū omniū gratiarū. Et iſtam plenitudinē hȝ beata ꝟgo maria De qua dꝛ Cant. iiij. Fōs hortoꝝ puteus aquarū viuentiū que fluūt impetu de libano. Ipſa eſt em̄ puteus aquarū viuentiuz inquātum peccatores mortuos viuificat a peccato. Eſt fons hortoꝝ inquantū bonos fecundat in ope bono. Eſt fluuius vadens cum impetu inquantū beatos letificat in celo. iuxta illud p̄s. xlv. Fluminis imper' letificat ciuitatē dei. Tertio habuit ⁊ hȝ grāz ſuperplenā cū larga ⁊ plena diffuſione. Unde Berñ. inq̄t. Beata ꝟgo velut alterum ſolem induit: quia ſicut ille ſup bonos ⁊ malos idifferēter orit̄. ſic ipſa quoqȝ preterita merita nō diſcernit: ſed omnibus exorabilē ⁊ clemētiſſimā ſe expōit. oīuzqȝ neceſſitates ampliſſimo miſerat̄ affectu. Tam copioſa aūt eſt ⁊ tam plena ꝙ eius plenitudinē ſenſit infernus. quia per eam expoliatus fuit. Senſit terra. qꝛ mortuos reddidit. Senſit celū qō ſe aperuit. Senſerunt angeli qui fuerūt reparati. Sēſerunt peccatores qui fuerūt iuſtificati. Sēſerūt iuſti qui fuerūt beatificati. Addit ēt Ber. Uirgo beata p̄cioſum illud balſamū tāta copia tātaqȝ diffūdit plenitudine vt copioſiſſime influat circūquaqȝ. Et iterum ait. Quāto ergo deuotiōis affectu Mariaz a nobis honorari voluit deus qui toti' boni plenitudinē in ea poſuit. vt ſi q̄d in nob̄ eſt ſpei. ſi q̄d grē vel ſalutis: ab ea nouerimus redūdare que aſcēdit afluēs delitijs. Totis ergo medullis cordis veneremur mariā: qꝛ ſic eſt voluntas eius q̄ totū nos hr̄e voluit p illam. Hec ille. Habuit igit̄ briſſima ꝟgo plenitudinē grāꝝ. Sȝ notādū eſt ꝙ quadruplex eſt plenitudo. Prima dꝛ ſufficiētie. quā habēt oēs electi. qui q̄dem habēt oīa que ſunt eis ſufficiētia ad ſalutem. De qua plenitudine dꝛ Act. vj. Stephanus aūt plenus grā ⁊c̄. Scd̄a eſt plenitudo abūdantie quā habuerūt apl'i. qui pre ceteris ſanctꝭ ſpm̄ſctm̄ in maiori abundātia receperūt. Et ita itelligit̄ illud Act. j. Repleti ſunt oēs ſpūſcō. Tertia eſt excellentie quā habuit beata ꝟgo. ⁊ ita intelligit̄ ſalutatio angelica dicēs. Aue grā plena. Ipſa em̄ excellētiſſime ſup oēs apl'os ⁊ ſanctos ſpm̄ſctm̄ recepit. iux̄ illud Prou. vlt. Multe filie ꝯgregauerūt ſibi diuitias. tu ꝟo ſupgreſſa es vniuerſas. Cetere enīz habuerūt menſurā grē. Maria aūt fontez gratiarū. Cetere habuerūt ꝟtutes ⁊ grās particulariter. Maria ꝟo habuit omnes vniuerſal'r. Quarta eſt plenitudo effluentie. quā habuit xp̄s. Unde de ipō dꝛ Joh. j. De plenitudine eius oēs accepim' grām pro grā. Prima aūt plenitudo q̄ eſt i ſctis aſſimilat̄ plenitudini vaſis. Uas em̄ habz plenitudinē menſuratā ſm ſuā pportōez. ſic ⁊ deus ſm ꝙ homo diſponit vas animę: dat ſibi menſurā gratie. iux̄ illud ad Eph̄. iiij. Unicuiqȝ data eſt grā ſm menſuram donationis xp̄i. Secūda plenitudo que ē in apoſtolis aſſimilat̄ plenitudini riuuli decurrentis. Ipſi em̄ riuos doctrinarū ſuaꝝ ſparſerūt. ⁊ ipm̄ mundū infecundū germi

Habuit gratiaz ſupplenam

Quadruplex eſt plenitudo

mare fecerūt.iuxta illō ps.lxviij.ꝑallegati.
Riuos eius inebriās multiplica genimia
eius ꝛc.De iſtis riuis dr̄ Eſa.xxxiij. Loc⁹
fluuioꝝ riui latiſſimi ꝛ patētes.Sācti enī
apoſtoli fuerunt locus fluuiorum per ple-
nam a deo receptam ſapientiam:et fue-
runt riui ꝑ manentē doctrinā.ꝛ fuerūt pa
tentes ꝑ ſanctā cōuerſationē aptā.Tertia
plenitudo que fuit in ꝟgine aſſimilaſ ple-
nitudini fontis.vt.ſ. dictū ē ꝑ illud Cañ.
iiij.Fons hortoꝝ ꝛc.Habꝫ eñ fructuoſaꝫ
germinationē.ꝛ ideo dicif fons hortoruꝫ.
Habꝫ ꝑpetuā effuſionē.ideo dicif puteus
aquarū viuentiū.Habet velocē ꝛ abūdātē
emanationē.ꝛ ideo ſequif.que fluūt impe
tu de libano. Quarta plenitudo que ī xp̄o
aſſimilaſ plenitudini fluminis:quia a nullo
alio flumine incipit ſed a mari ꝓcedit ꝛ ſꝑ
fluit.De quo dr̄ ps.ꝑdicto.Flumen dei re
pletum eſt aquis ꝛc. Iſtud autē flumē ſic
impletū mr̄em ſuaꝫ ſpūſancto ſic impleuit
ꝙ ſeip̄m qui eſt cibus angeloꝝ in ea ꝑpa-
uit in cibū hoīm.Ideo ſubdif. Paraſti ci-
bum illoꝝ:qm̄ ita eſt ꝑparatio eius.Deīde
emiſit riuos.i.apoſtolos. quos ſic inebria
uit.i.in tanta abūdantia impleuit ꝙ ꝑ eos
germina fidei ꝑ totū orbeꝫ multiplicauit.
Ideo ſubdif.Riuos eius inebriās multi-
plica genimina eius.Deinde illud flumen
emiſit ſtillicidia.i.in cordib⁹ alioꝝ ſanctoꝝ
miſit ſpūſſancti dona per que gaudenter
eos germinare fecit per bona opera. Ideo
ſubditur.In ſtillicidijs eius letabif germi

R
Maria hꝫ q̄drupliceꝫ mēſurā grārū

nans. Iſtam aūt plenitudinē ſupeffluē
tem xp̄s donauit matri ſue.qꝛ de plenitu-
dine eius acceperūt vniuerſi.nō tamē oīb-
bus equalif ſe diffundit.ſed ſm̄ diſpoſitio
nem recipientiū dat menſuram gratiaruꝫ.
Habꝫ eñ quadruplicē menſurā.de qua dr̄
Luce.vj.Menſuraꝫ bonā ꝛ confertam et
coagitatā ꝛ ſupereffluentē dabūt in ſinuꝫ
veſtrum.Ipſa nāqꝫ quoſdā facit bene inci
pere per grām incipientē.ꝛ iſtis dat men-
ſuram bonā. Quoſdā facit in medio profi
cere per gratiaꝫ ꝓgredientē.ꝛ iſtis dat mē
ſuram confertā:quia maiorē grām eis cō-
fert. Quoſdā facit ſemꝑ ꝑſeuerare.ꝛ iſtis
dat menſurā coagitatā. quia gratia dei ſic
exagitat eos ꝛ confirmat ꝙ ab ip̄a nunꝙ̄
cadunt. Quoſdam ꝟo facit ſupereffluere
per gratiaꝫ efficientem per quam ipſi efflu
unt.modo per verba edificatoria.modo ꝑ
bona exempla.ꝛ modo ꝑ mīſicordie opa.

Quattuor ſūt ſig̃ plenitudis ī maria

Notandū aūt ꝙ ſunt q̄ttuor ſigna ple-
nitudinis. Primū ē nō reſonare.ſicut pꝫ
in vaſe pleno vino.qd̄ reꝑcuſſum nō reſo-
nat.Ideo dr̄ Job.vj.Nunq̄d mugiet bos
cū ante preſepe plenū fuerit? Scd̄m eſt nō
plus appetere.ſicut patet in ſtomacho ple
no qui nō plus appetit eo ꝙ ſaturitatē hꝫ
Ideo dr̄ Prouer.ij. Anima ſaturata cal-
cabit fauū. Anima ꝟo eſuriēs etiā amarū
pro dulci ſumet. Tertiū eſt ſupeffluere ſic
patet in fluuio inūdāte.Unde Eccī.xxiiij.
dicif.Qui implet quaſi phiſon ſapientiā.
Phiſon eñ eſt fluuius paradiſi terreſtris
qui de paradiſo egrediēs: terrā euilath cir
cuīt ꝛ mūdat.Quartū ſignū eſt pōderoſuꝫ
eſſe.ſicut pꝫ in vaſe qd̄ qñ eſt vacuū ē leue.
ſed qñ eſt plenū eſt pōderoſum.Iſta auteꝫ
quattuor ſinga fuerūt in beata ꝟgine.per
que oſtendif ꝙ fuit grā plena. Primo eñ
nunꝙ̄ reſonauit ꝑ ipatiam vel murmura
tionē.lꝫ multas tribulatiōes ꝑpeſſa ſit:ſꝫ
ſemꝑ de oībus deo grās egit. Scd̄o quia
adeo coꝛ ſuū fuit plenū amore celeſtiuꝫ ꝙ
nunꝙ̄ mūdana appetijt:ſꝫ ſemper terrena
ꝯſpexit:qꝛ celeſtē dulcedinē degustauit.iō
oīs dulcedo mūdana ſibi amara fuit. Uñ
Prouer.vl.dr̄.Guſtauit ꝛ vidit qꝛ bona ē
negociatio eius. Nā ſicut dicit Chry.Ue-
re nō hꝫ qd̄ ſuꝑ terrā amet q̄ celeſtē dulce-
dinē degustauit. Tertio ꝑ cōtinua bñficia
nunꝙ̄ effluere ceſſauit. Uñ Berñ.ſuꝑ miſ
ſus eſt ait.De plenitudine ei⁹ accipiūt vni-
uerſi.captiu⁹ redēptionē.cecus illūinatio-
nē:eger curationē.triſtis ꝯſolatōeꝫ.pctōꝛ
veniā.iuſtus grām.angel⁹ leticiā.fili⁹ dei
hūane carnis ſubām ꝛ tota trinitas glīaꝫ
ita vt nō ſit qui ſe abſcōdat a calore eius.
Quarto intantū fuit ꝑ maria grē plenitu
dine pōderoſa ꝙ ſi ip̄a ſola in vna ſtatera
ponereſ ex vna ꝑte.ꝛ ceteri oēs ſancti taꝫ
noui ꝙ̄ veteris teſtamēti ꝛ oēs āgeli ī alia
ip̄a ampli⁹ pōderaret.Uñ Ber.vbi.ſ.ex po
nēs illud Eccī.xxiiij. In plenitudine ſcōꝝ
detētio mea.inq̄t.Uere in plenitudīe ſcōꝝ
detētio eius.cui nō defuit fides p̄riarchaꝝ
nec ſpes ꝓphārū.nec zelus apl'oꝝ.nec con
ſtantia martyꝝ.nec ſobrietas ꝯfeſſoꝝ. nec
caſtitas ꝟginū.nec fecūditas ꝯiugatarū.
nec puritas angeloꝝ. Si aūt q̄raſ qualr̄
btīſſima ꝟgo grām tantā inuenit? Eſt ſciē
dū ꝙ Eua ꝑ tria grām dei amiſit. ſcꝫ per
ſuꝑbiā. inobedientiā ꝛ curioſitatē vanaꝫ.
Ecōtra ꝟo bñdicta ꝟgo gratiā dei iuenit.

S
Qualr̄ maria inuenit grām

merito humilitatꝭ quaꝫ habuit.ſ.quādo ſe
ancillā vocauit. Suꝑ quē locū dicit Ber.
Semꝑ ſolet eſſe grē diuine familiaris hu-
militas q̄ cedere nō nouit honorib⁹.īſole-
ſcere glīa neſcit: mr̄ dei eligif:ꝛ ancillaꝫ ſe
noiat. Non eſt magnū in abiectiōe eſſe hu
milē.magna ꝛ rara ꝟtus eſt hūilitas ho-
norata. Scd̄o inuenit grām merito obedi
entie quā deo exhibuit qñ dixit.Fiat mihi
ſm̄ verbū tuū.Uñ Aug.ī q̄dā ſer.ait.Eua
occidēdo obfuit.maria viuificādo ꝓfuit.ꝑ
īobediētia eñ obediētia cōmutaſ.fides ꝑ
ꝑfidia cōpenſaſ. Tertio inuenit grām me
rito ſolitudis.nō eñ fuit curioſa.ſed deo ꝛ
ſibi vacauit. Unde angel⁹ nō inuenit eā in
foro tanꝙ̄ mūdanis curis inhiantē:ſed in
thalamo tanꝙ̄ ſoli deo vacantē. Dicit eñ
Amb.in li.de ꝟgib⁹. Nō dꝫ ꝟgo eē vulga-
ris.i.de vulgo.nō in foro.nō ī platea.voce
q̄rula.geſtu lubrica.facil' auditu vl' affatu.
Quicūqꝫ igif hec tria hꝫ.ſ.hūilitatē. obe-
diētie prōptitudinē.ꝛ mētis vacationem.
dei grām poterit iuenire.iux̄ illō Eſa.lxvj.
Suꝑ quē reqeſcet ſpūs me⁹ niſi ſuꝑ hūilē:
ecce hūilitas.ꝛ q̄etū.ecce mētis trāqllitas
ꝛ tremētē ſmones meos. ꝛ ex h̄ adiplētē.
ecce obediētie velocitas. Sīꝟo q̄raſ ꝓpſ
quid btā ꝟgo inuenit tantā grām? Rñdeſ
ꝙ nō tm̄ ꝓ ſe ſꝫ etiā ꝓ nobis.vt de ei⁹ pleni
tudīe accipiam⁹. Uñ Ber.vbi.ſ.inq̄t. Co
pioſiſſima charitate btīſſima ꝟgo ſapiēti-
b⁹ ꝛ īſipiētib⁹ debitricē ſe fec.oīb⁹ miſcōie
ſue ſinū apit.vt de plenitudine ſua cuncti
recipiāt.hec ille.Supradicta aūt q̄ſi oīa
cōfirmat Alber.ſuꝑ miſſus eſt vbi inſ alia
dicit.loquēdo de plenitudine grē quod eſt
diſtinguere triplicē plenitudinē. Prima ē
effluxiua ꝛ nō receptiua.ꝛ appellaſ pleni-
tudo etn̄a.ꝛ hec ē in deo ſolo q̄ dat grāꝫ ꝛ
nō recipit a quoꝙ̄.iux̄ illud ps.lxxxiij.gra
tiā ꝛ glīam dabit dñs.Et hec plenitudo q̄
dei eſt.ſub figura Aſſueri q̄ interꝑtaſ bea
titudo deſcribif Heſter.xij.vbi dr̄.Uidi te
dñe quaſi āgelū dei.ꝛ ꝯturbatū ē coꝛ meū
pre timore glīe tue.valde eñ mirabilis es
dñe.et facies tua plena eſt oīum grārum.
Hanc plenitudinē recepit ꝟgo maria ī ſe:
qꝛ deū in mente habuit plenū oīum grāꝝ
ꝛ in vētre ꝑ incarnationē. ꝛ hoc mō null⁹
alius habuit plenitudinē grārū niſi ipſa.
vt ait Berñ.vbi.ſ. Scd̄a plenitudo fuit ī
xp̄o ſm̄ hūanitatē. iuxta illud Job.j.ple-
nū grē ꝛ veritatꝭ.Et Eſa.xj. dr̄. Requieſcet

T
Propſ nos iuenit tātā grām

ſuꝑ eū ſpūs dñi. Sed ſciendū ꝙ oībus
ſanctꝭ data eſt grā ad mēſurā lꝫ nob̄ igno-
tam:ſꝫ illi notiſſimā q̄ oīa cōſtituit in pon
dere numero ꝛ mēſura. Sap.xj.hoī auteꝫ
xp̄o.i.aīe eius infuſa fuit grā ab initio ſue
ꝯceptionis ſine mēſura.ſm̄ illud Joh.iij.
Non eñ ad menſurā dat deus ſpm̄.ſ. ipſi
xp̄o.Fuit ergo plen⁹ grā.qꝛ īquātū homo
habuit ꝑ grām q̄ deus hꝫ ꝑ naturā.Unde
dicit Iſid.ī li.de trinitate. ꝙ trinitas ſibi
ſoli nota eſt ꝛ hoī aſſumpto.Uerū qꝛ aīa
xp̄i carni fuit vnita in vētre ꝟgīs.ſic etiaꝫ
poteſt dici ꝙ iſta plenitudo ſine menſura
fuit in ꝟgine vt dicaſ grā plena. ꝛ ita intel
ligif illud Hiero.ad euſto.In maria tot⁹
grē q̄ in xp̄o fuit venit plenitudo. Tertia
plenitudo eſt illa q̄ daſ ſanctꝭ ad menſurā
vt.ſ.dictū eſt.Dicunſ aūt pleni ſm̄ capaci
tatē ſuā.Et hec plenitudo fuit excellētiſſi-
me in maria.que ſola vt ait Alber.vbi.ſ.
tantaꝫ grām habuit ꝙ oīs pura creatura
maiorē recipe nō potuit.Nā niſi ipſa eſſet
deus nō poſſꝫ maior grā intelligi ꝙ̄ ꝙ ſit
mr̄ dei. Hec ille. Hec ergo mēſura grāruꝫ
tantū abūdans fuit in ꝟgine quātū ad re-
cipiendū fuit lata capacitas vniuerſe crea
ture.Et merito tantā recepit grām. q̄a vt
inq̄t Tho.in.iij.ꝑte ſumme.q.xxvij.quāto
aliq̄d magis appropinq̄t ꝑncipio in q̄libꝫ
genere:tāto magis ꝑticipat effectū illius
ꝑncipij.Unde dicit Dionyſius.iiij.c. cele-
ſtis hierarchie.ꝙ angeli qui ſunt deo ꝓpī
quiores magis participāt de bonitatibus
eius.xp̄s aūt eſt ꝑncipiū grē ſm̄ diuinita-
tē auctoritatiue.ꝛ ſm̄ humanitatē īſtru-
mentalr̄.iuxta illud Joh.j. Grā ꝛ veritas
ꝑ ieſum xp̄m facta eſt. trāſſumptiue in.c.
libēter.de pe.diſt.j.ꝛ in.c.vnico.ex̄ de pur.
poſt par.ꝛ de conſe.diſt.j.in ꝑn.ꝛ di.ij.c.ſi
calice.Cum igif beatiſſima ꝟgo maria ꝓ-
pinq̄ſſima ei fuerit ſm̄ humanitatē. quia
ex ea accepit humanā naturaꝫ.ḡ pre cete-
ris maiorē debuit a xp̄o plenitudineꝫ grē
obtinere.Et iō Albertus vbi.ſ.c.ccxxviij.
exponēdo illud Luce.j.Inueniſti gratiam
apud deū.inquit.Inueniſti grām icreatā
ꝛ in illa ꝛ cū illa omnē creaturā. Uenerūt
eñ tibi oīa bona pariter cum illa. Sap.
vij.c. Hec antē omnia inueniſti apud deū.
Apud deum dico propinquiſſima ſimili-
tudine.dignitate familiaritate. et nature
vnitate.ꝛ hoc apud deuꝫ creatorē. recrea-
torē.ꝛ glorificatorem. Hec ille. Qui etiam

V

eiuſdez li.c.ccxxxvj.exponēs p̄dicta verba
ait. Propriū eſt regine apud regē eſſe. iux
illud p̄s.xliiij. Aſtitit regina a dextris tuis
Filij τ matris ꝓpriū eſſe apud filium.iij.
Reguz.ij.vbi dr̄. Poſitus eſt thron⁹ ma⸗
tris regis apud thronū regis. Item ſicut
dicit filius eſſe apud prēm ꝓpt idētitatez
nature.iuxta illud Joh.j.τ vbū erat apud
deum.Sic etiā dici poteſt mrēz eſſe apud
filium ꝓpter idētitatē nature in qua ē vnū
cum mrē.ſicut τ in alia natura eſt vnū cuz
patre. Hec ille. Ex quibus patet glorioſaz
virginē ꝓpter ꝓpinquitatē filij plenitudi⸗
X nem grē ab eo ſuſcepiſſe. Subdit quoq̧
predictus doctor eiuſdē lib.cccviij.c.Jam
ergo ſufficiēter oſtēſum eſt qual'r btā vgo
gratia plena fuerit.quia oēs grās genera
les τ ſpeciales oīuz creaturarū in ſummo
habuit.τ etiā illas a q̄bus oīs creatura va
cua fuit.nam τ grām increatā in ſe totam
continuit.τ ſic per oēm modū gratia plēa
fuit.Unde fuit vas dei grā plenū.De quo
Eccl'i.xliij.dicit.Uas admirabile opus ex
celſi. Et iō illi ſic replete omni grā dicere
poſſumus illud p̄s. xliiij. Diffuſa eſt grā
in labijs tuis. ꝓpterea bn̄dixit te deus in
eternū.Cum em̄ deus māſuetis det grām
Prouerb.iij.Et qui bon⁹ eſt hauriat ſibi
grām a dn̄o. Prouerb.xij. Et ſi gratia dei
τ miſericordia eſt in ſanctis eius. Sap.iiij.
Et ſi quāto quis eſt maior τ magis ſe hu⸗
miliat tanto maiorē apud deū inuēit gra⸗
tiam.Eccli.iij. Nam deus humilibus dat
grām.Jaco.iiij.et.j. Pet.v. Profecto bea
tiſſima virgo.māſuetiſſima .optima.ſan⸗
ctiſſima atq̧ humillima:debuit āpliſſimā
a deo cōſequi grām. Et ſi pro reuerētia ac
cedit nobis bona grā. Eccl'i.xxxij. Merito
in hac vgine oīuz reuerēdiſſima ſupuenit
indicibilis grā dei. Unde dicit ſanct⁹ Bo⸗
nauentura in p̄mo.diſt.xliiij.ar.j.q.iiij.ꝙ
deus de potētia ordinaria nō poteſt dare
tantā grām alicui pure creature quantuz
dedit vgini marie. Hanc aūt gratiaz ipſa
ſola habuit que regis regū τ dn̄i dn̄antiū.
τ dei creatoris omniū mater fuit.Quia ḡ
tantū deo gratioſa eſt. ideo pre oib⁹ ſanct̄
quicquid ab eo petierit impetrabit.Si em̄
impetrauit nobis filiuz dei.quāto magis
impetrabit remiſſionē peccatoꝝ. Propter
tantas autē gratias quas habet et nobis
obtinet:appellat̄ thronus gratie dei. Ideo
apoſtolus ad Heb.iiij. inquit. Adeamus
cum fiducia ad thronū gratie eius vt mi⸗
ſericordiā ꝯſequamur.τ grām inueniam⁹
cum auxilio oportuno. Ad quam ille nos
ꝑuenire faciat qui in ſeculum ſeculi viuit τ
regnat Amen.

De eadē iocūdiſſima annūciatione.
Sermo octauus.

l Uce ſplendida y
fulgebis.Thob.xiij.Fene
ſtra vitrea talis eſt natu⸗
re.ꝙ per ipāz itrat lux.ſed
non puluis nec aqua. Ratio eſt q2 vitruz
eſt corpus diaphanuz quod aptum eſt ad
lucem recipiendā.τ eſt cū hoc magne ſoli⸗
ditatis.τ ideo impenetrabile.Spiritualit̄ — Maria feneſtra.
aūt dico ꝙ beata vgo maria fuit feneſtra
lucidiſſima lucē ferens oīum ſaluandorū.
τ tam corpus eius q̄ ſpūs fuerunt diuinā
gratia ita ſolidati ꝙ licz ꝑ ipām eterni ſol'
lux nobis illuxerit.tamē in eam nec culpa
nec macula vnq̄ itrare valuit.Figura aūt
huius habet̄ Gen̄.vij. In arca enim Noe
erat feneſtra vitrea ꝑ quā lux intrabat ha
bitātibus in arca.τ tamē aque diluuij per
feneſtram illam nō potuerūt intrare. Per
arcam em̄ figurat̄ beata vgo.in qua Noe
i.vera q̄es.ſ.filius dei req̄euit. Ecci.xxiiij.
Et qui creauit me req̄euit in tabernaculo
meo.Aures em̄ beate vginis fuerunt dia⸗
phane vt per ipāz intraret vera lux ange⸗
lo nūciante.τ hanc lucē oībus cōmunica⸗
uit.Unde ipa inquit Eccl'i.xxiiij.Ego i ce
lis feci vt orire t̄ lumē indeficiēs. Sed cū
fuit tante ſoliditatis vt nullius pctī aqua
potuerit in ipām introire.volēs igitur ad
eternā patriā ꝑuenire.hāc lucē tota adhe⸗
ſione dz aſpicere.Un̄ ait Amb.in li.de vir
gitate.Sic nobis tanq̄ in imagine deſcri
pta vginitas vitaq̧ Marie.in q̄ velut in
ſpeculo refulget ſpēs caſtitat̄ τ forma vir
tutis. De cui⁹ vgis annūciatiōe duas tm̄
cōſiderationes faciemus.
Prima dicet̄ habitationis.
Scd̄a vo benedictionis.

Pars prima huius ſmonis que dicit̄
habitationis.

Ixit angelus btē vgini Luc.j. Z
d Dn̄s tecū. In q̄bus vbis deno
tatur habitatio dei in virgine:
Sciendū ergo ſm magrz in — De⁹ eſt in rebus tripl'r
j.ſen.di.xxxv.ꝙ deus dr̄ eſſe in oib⁹ rebus
creatis tripl'r.ſ.per eſſentiā.preſentiam et

potentiā.τ in ſanctis ſuis quarto mō.ſ.ꝑ
inhabitantē grām.vel hic inchoatam vel in
futuro cōſummatā.Omnibus aūt his mo
dis erat dn̄s deus cuz btā vgine ꝑfecti⁹ q̄
in ceteris oibus.Dicit̄ em̄ de⁹ eſſe in creatu
ris ꝑ eſſentiā inquātū ꝑ ſuū cōtinuū influ⸗
xum cōſeruat creata in eſſe.vn̄ Greg.inq̄t.
Omnia in nihilū redirēt niſi ea man⁹ om⸗
nipotētis ſuſtētaret.τ ſic exponit Chryſ.
illud Joh.j.Sine ipo.ſ.gubernāte.factum
eſt nihil.i.qd̄ factū eſt nihil eſt.Quāto aūt
aliqua creatura vel i ſpē vel i indiuiduo hz
ꝑfectius eſſe:tāto magis pōt aliquo mō di
ci deus ibi magis eſſe ꝑ eſſentiam.Un̄ hoc
modo magis dr̄ eſſe in homine q̄ in brut̄.
Et quia btē Marie dedit nobiliſſimū eſſe:
quia optime formata τ cōplexionata fuit
ſup oēs.vt dictū eſt τ ꝓbatū in ſcd̄a parte
hui⁹ opis.ſermone.iiij.ideo illi recte dixit
angelus.dn̄s tecū. Per p̄ſentiā aūt dr̄ eſſe
deus in omnib⁹ creaturis.nouit om̄ia inti⸗
ma creature.Omnia em̄ nuda τ apta ſunt
oculis eius.ad Heb.iiij.De quo habetur in
primo ſnīarū.diſt.xxxv.Unde dicit glo.in
§.alie.inſti.de actio.ꝙ deus ſcit intētionē
τ corda omniū.De hoc etiā habetur in.c.de
us omnipotēs.ij.q.j.τ.c.erubeſcāt.xij.diſ.
τ.c.tua nos.de ſimo.In beata autē vgine
fuit deus per p̄ſentiā.quia nō ſolum vidit
omnia ſecreta eius.ſ. affectus τ cogitatus
oculo cognitionis:ſed etiam oculo appro⸗
bationis.nam oēs actus eius interiores et
exteriores vt ſctiſſimos approbauit. Per
potētiam vo dr̄ eſſe in creaturis. quia om
nibus dat virtutē operādi. Un̄ Joh. xv.di
cit ſaluator.Sine me nihil poteſtis facere.
Et quia dedit beate vgini virtutē operādi
perfectius q̄ alteri creature.ideo dicitur ei
perfectius q̄ alijs.dn̄s tecū. Per gratiam
autē eſt in ſanctis. Unde.j. Johā.iiij. ſcri⸗
ptū eſt.Qui manet in charitate in deo ma
net τ deus in eo.qd̄ etiā habetur in.c.abijt.
xj.q.iij.Sed certe nullus poteſt equari in
charitate btē vgini que inquit.Can̄.j. In⸗
troduxit me rex in cellam vinariā.i.gratie
ſue abundantiā.τ ordinauit in me charita
tem.Ergo excellētius fuit deus in illa q̄ in
ceteris ſanctis.Sed vltra p̄dictos modos
eſſendi fuit modo inaudito a ſeculis τ ſtupē
diſſimo in vgine ſcz per p̄ſentiā corporalez
qn̄ verbū caro factū eſt in ea. vt inq̄t Ber.
ſuper miſſus eſt.qui exponit dn̄s tecum.ſ.
A cito erit per incarnationē. Si aūt dicat̄
ſm phm̄.Sermones inquirēdi τ faciendi
ſunt ſm materiā de qua tractatur. vt ha⸗
betur in.ij.Ethi.vn̄ in materia amoris nō
dz poni nomen timoris.qd̄ eſt hoc nomen
dn̄s.iuxta illud Malach.j.Si ego dn̄s vbi
eſt timor me⁹:Cū ergo tractaret̄ hic mate
ria ſummi amoris.ſ.incarnatio filij dei. vi
detur ꝙ nō debuerit dicere angelus.dn̄s te
cum.ſed pax vobis vel pax tecū:ſicut τ fili⁹
dei ſalutabat quos diligebat: Rn̄det Alb.
vbi.ā.ꝙ in iſta ſalutatione in eo ꝙ dr̄:dn̄s — Dn̄s te cuz duo exp̄mit
tecum duo intēduntur.Unū vt ꝑſona mit
tentis ꝓprie exprimat̄.Alterū vt liberū ar
bitriū beate vginis ad credendū τ aſſentiē
dum inclinetur.Iſta em̄ duo ꝑfectiſſime et
ꝓpriiſſime exprimit hoc nomen dn̄s.qd̄ a
potētia imponitur.ſ.a dominādo.vn̄ Am⸗
bro.in quodā ſermone inquit.ꝙ dn̄s eſt no
men potētie.τ qn̄ abſolute dr̄ ſoli deo ap⸗
propriat̄.Alij vo dn̄i dicūtur ſerui illius:
τ ſunt dn̄i aliquoꝝ particulariter.vel alicu
ius loci determinati.ipſe autē de⁹ abſolute
dr̄ dn̄s.quia eſt dn̄s oīuz.cui dr̄ Heſter.iij.
Dn̄s vniuerſoꝝ tu es.qd̄ ſoli⁹ dei eſt ꝓpriū.
τ ſic ꝑſona mittēs ꝓprie nominat̄ in hac
ſalutatiōe. Per idē etiā liberū arbitriū btiſ
ſime vginis ad credēdū inclinat̄:Ad credē
dum em̄ mirabilia τ cōſentiēdū in ea maxi
me diſponit fides de omnipotētia.qua cre
dit τ aduertit deum oīa poſſe facere.natu⸗
raſq̧ mutare.τ eis impare.Un̄ cū hic om⸗
niū nouoꝝ nouiſſimū annūciaret̄ btē virgi
ni:ad cor eius inclinādū ad credendū:con⸗
gruētiſſime poni debuit hoc nomē dn̄s.qd̄
eſt omnipotētie demōſtratiuū.Quia vo li
berū arbitriū btiſſime vginis etiā ꝑ ſe faci
le erat ad credēdū paratū.nō indiguit exp̄ſ
ſiſſima oīpotētie inſinuatione cū terrore vt
dicēt̄ dn̄s oīpotēs.vel dn̄s exercituū.ſi ſuf
fecit ipſi⁹ leuis annūciatio τ q̄ſi obſcura ex
preſſio potētie.que ꝑ h̄ nomē dn̄s importa
tur.Dicit ergo ei angelus.dn̄s tecuz.quaſi
aperte dicat. Nihil credas tibi impoſſibile
que ſcis te dn̄m in ſociū hr̄e.ſi dic cōfiden⸗
ter.Oia poſſuz in eo q̄ eſt mecū.ſi eniz aliq̄
duo vnū officiū debeāt opari.q̄d impedit ſi
vnus eſt debilis cū alter adeo ſit fort̄ vt ꝑ
ſe officiū poſſit perficere iſto etiā nō iuuan
te:Et ex his ptz ſolutio ad obiectuz.q2 hic
dn̄s ponitur ad denotādum potentiā fien⸗ B
di.nō timorē vel terrorē. Poſſum⁹ etiaz — Dn̄s te cū exponitur
aliter exponere hoc vbū angeli ſm Alber.
vbi.ā.ſ.dn̄s tecum.i.tu es regina eiuſdem

regni cuius ipſe eſt rex. ⁊ ideo tu es ſecum ⁊
ipſe eſt tecū. quia etiā vt ait Athanaſiꝰ in
ſymbolo. Dn̄s eſt pater ⁊ dn̄s filius: ⁊ dn̄s
ſpūſſanctus. ⁊ tn̄ vnus eſt dn̄s. Ideo expo
nitur ſm̄ Ber. ſup Miſſus eſt: ſic dicētem.
Pater tecū qui filiū ſuū facit ⁊ tuū. Filiꝰ
tecū qui ad cōdendum in te mirabile ſacra
mentū: miro modo ſibi fecit ſacrariū. ⁊ ti
bi ſeruat genitale ſignaculum. Spūſſanctꝰ
tecū qui cum patre ⁊ filio tuū ſctificat vte
rū. Et quia patri attribuitur potentia. filio
ſapiētia. ſpūiſancto bonitas ⁊ beniuolētia.
ideo exponitur dn̄s pater tecū exercēs ſum
mam potentiā. dn̄s filius tecū oſtēdēs exi
miā ſapientiā. dn̄s ſpūſſanctus tecū exhi
bens nimiā beniuolentiā. Dn̄s ergo pater
potentiā ſuā tecum mōſtrauit qui facit ma
gna ⁊ inſcrutabilia ⁊ mirabilia abſq̄ nu
mero. vt dꝛ Iob. v. licꝫ em̄ magnum fuerit
creare celū ⁊ terrā ex nihilo. magnuꝫ q̄ꝫ in
diluuio ſaluare in arca homines: ⁊ de om
ni genere animaliū. magnū etiam liberare
populum iſrael de egypto tantis mirabili
bus. magnū inſuper cōducere populū illuꝫ
in tanto numero per deſertū. xl. annis de ce
lo māna pſtito. Magnū quoq̄ oēs gētes
cum regibus ſuis de terra ꝓmiſſionis per
Joſue exterminare. Magnū etiā chriſtū ce
cos illuminare. demones effugare. ifirmos
ſanare. ⁊ mortuos reſuſcitare. tn̄ oīa iſta
magnalia excedit myſteriuꝫ incarnationis
qđ eſt infinite potētie. ideo recte dꝛ dn̄s te
cum. ſ. pater. quia fecit tibi magna qui po
tēs eſt. Lu. j. Scđo dn̄s filiꝰ qui eſt dei vir
tus ⁊ ſapiētia. vt dꝛ. j. Cor. ij. tecū eſt qui te
infinita ſua ſapiētia fabricauit. iuxta illud
Prouˀ. ix. Sapiētia edificauit ſibi domum.
Dn̄s q̄ꝫ ſpūſſanctus tecū qui ex dilectiōe ⁊
amore in te deſcēdit. ⁊ filiū dei incarnari
fecit. iuxta illud Eſa. lxiij. Spūſſanctus du
ctor eiꝰ fuit. Predicta aūt omnia cōfirmat
Ber. vbi. ſ. dicēs inter alia. Cū dn̄s ſit cuꝫ
omnibꝰ ſanctis ſpāliter tn̄ eſt cū maria. cū
qua vtiq̄ tanta ei cōſenſio fuit vt illius nō
ſolum volūtatē ſed etiā ſibi carnē cōiunge
ret. ⁊ de ſua ꝟginiſq̄ ſubſtātia vnū chriſtū
efficeret. vel potius vnus xp̄s fieret. q̄ etſi
nec totus de deo nec totus de ꝟgine. totus
tn̄ dei ⁊ totus ꝟginis eſſet. nec duo tn̄ filij:
ſed vnus vtriuſq̄ filius. Ait itaq̄ angelꝰ.
dn̄s tecū. nec tn̄ dn̄s filius tecū queꝫ carne
tua induis. ſed etiā dn̄s pater tecū q̄ genu
it quē cōcipis. ⁊ deꝰ ſpūſſanctꝰ tecū: cuiꝰ vir

tute generās ꝟgo ꝑmanebis. Beatꝰ autē
Maximꝰ in quodā ſer. ait. Dn̄s tecū in mē
te. tecū in vētre. tecū in vtero ⁊ tecū in auxi
lio. Nos aūt dicere poſſumꝰ ꝟgini. Tecum
dn̄s pater cuiꝰ ſpōſa facta es. tecuꝫ filiꝰ cuiꝰ
venerāda mr̄ es. tecū ſpūſſanctꝰ cuiꝰ ſacra
riū electa es. tecū pr̄ eternus q̄ anteꝙ eſſes
te elegit in filij ſui matrē. Vn̄ tu dicere po
tes illud Prouer. viij. Ab eterno ordinata
ſum. Tecū filius quē nouē mēſibꝰ in vtero
tuo ſacratiſſimo portaſti. tuo lacte pauiſti
⁊ educaſti. Tecū ſpūſſanctꝰ q̄ eſt dator grāꝝ
⁊ caput influēs in nos ⁊ te collū fecit ꝑ qđ
grē deſcēdūt. ⁊ ſicut in ſtomachū cibꝰ nō ni
ſi per collū mittit. ſic nō niſi ꝑ te nobis grā
deſtinat. Hinc ſponſus celeſtis te alloquit
Can. vij. di. Collū tuū ſic̄ turris eburnea.

C Sicut aūt angelꝰ dixit gedeoni. vt habe
tur Judicū. vj. Dn̄s tecuꝫ viroꝝ fortiſſime.
ſic dixit tibi. dn̄s tecū mulieruꝫ fortiſſima.
puriſſima ⁊ ſctiſſima. Ille inquā dn̄s de q̄
dꝛ Deut. x. Deꝰ deoꝝ ⁊ dn̄s dn̄antiū. deꝰ ma
gnus ⁊ potens ⁊ terribilis. ⁊ cui Judith. ix.
dꝛ. Tu es ip̄e deꝰ nr̄ qui cōteris bella ab ini
tio. ⁊ dn̄s eſt nomē tibi. Et. xvj. eiuſdē li. c.
Adonai dn̄e deꝰ magnus es tu ⁊ p̄clarus in
ꝟtute tua. ⁊ quē nemo ſupare pōt. De ip̄o
etiā dꝛ p̄s. xxj. Dn̄i eſt regnū. ⁊ ipſe dn̄abi
tur gētiū. Et p̄s. xxiij. Dn̄s fortis ⁊ potēs.
dn̄s potēs in p̄lio. Et ibidem. Dn̄s ꝟtutuꝫ
ipſe eſt rex glˀie. Et p̄s. cxxxiiij. Dn̄e nomē
tuum in eternū: dn̄e memoriale tuū in ge
neratione ⁊ generationē. ⁊ Eccli. xliij. Ter
ribilis dn̄s ⁊ magnus vehemēter: ⁊ mirabi
lis potētia ipſiꝰ. Igitur ille dn̄s tecū quem
vidit Eſaias. qui inquit ſui lib. c. vj. dicēs.
Vidi dn̄m ſedenteꝫ ſuper ſolium excelſum
⁊ eleuatū. ⁊ plena erat omnis terra maie
ſtate eius. Dn̄s ille eſt tecum q̄ in te adim
pleuit illud Eſaie. xxxiij. Dn̄s iudex noſter
dn̄s legifer noſter. dn̄s rex noſter: ipſe veni
et ⁊ ſaluabit nos. Et illud eiuſdem li. c. vj.
Nō erit amplius ſol ad lucēdum ꝑ diē. nec
ſplēdor lune ꝑ noctē illuminabit te. ſed erit
tibi dn̄s in lucē ſempiternā. ⁊ deus tuus in
gloriā tuā. Tu ꝟo ꝟgo glīoſa potuiſti dn̄o
deo dicere quē tecuꝫ eſſe audiebas illud. ij.
Macha. xiiij. Tu dn̄e vniuerſitatꝭ q̄ nulliꝰ
indiges ⁊ qui es dn̄s oīum ⁊ diues in om
nes qui inuocāt te. Ad Ro. x. qui es rex re
gū ⁊ dn̄s dominātiū. qui ſolus habes im
mortalitatē ⁊ lucē habitas inacceſſibilem.
quē nullus hominum vidit nec videre pōt.

Maria extollit dn̄m deum.

cui eſt honor ⁊ gloria ⁊ imperiū ſempiter
num. j. Thim. vj. qui habes in veſtimento ⁊
in femore tuo ſcriptum. Rex regum ⁊ dn̄s
dominātiū. Apoc. xix. Quare cū hac pau
percula eſſe ⁊ habitare dignaris. licꝫ em̄ di
cat poeta. ij. Methom. Nō bene cōueniūt
nec i vna ſede moratur. Maieſtas ⁊ amor.
tn̄ maieſtas tua cum tanto amore mecum
morari delectat. Et ideo poſtꝙ tu vis eſſe
mecum. ego quoq̄ ſicut ſemper fui: ita et
ſemper volo eſſe tecum. Tu em̄ deus om
nipotēs es merces mea magnanimis. Ge
neſ. xv. Tu es fortiſſimus deus ſpūum vni
uerſe carnis Nume. xxiij. ⁊ nō eſt alius deꝰ
in celo vel in terra qui poſſit facere opa tua
⁊ cōparari fortitudini tue. Deut. iij. Tu de
us meus es ſpūs incorporeus. qui nec mē
bris diſtingueris. nec mole cenſeris. xxiiij.
q. iij. c. quidā. ꝟ. antropomorphite. q̄ incre
mentū das nobis ad bene agēdum. xix. di.
c. ſcđm. j. q. j. c. ſi fuerit. de cōſe. di. iiij. c. ali
ud eſt. ⁊ extra de deci. c. cum nō ſit in homi
ne. Tu es deus dn̄s ⁊ magiſter ſine aliquo
peccato. c. iij. de ſimo. ⁊. xxvj q. j. c. qui ſine
ſaluatore. Tu es deꝰ in quo viuimus. moue
mur ⁊ ſumus. c. nō obſeruetis. xxvj. q. vij.
Tu deus meus es ignis cōſumēs ⁊ emula
tor. Deut. iiij. Tu es deꝰ fidelis ⁊ abſq̄ vlla
iniq̄tate. iuſtus ⁊ rectꝰ. Deut. xxxij. Tu es
deꝰ ꝓpitius ⁊ clemēs miſericors ⁊ longani
mis ⁊ multe miſeratiōis. Nee. ix. Tu es rex
oīs terre deꝰ. p̄s. xlvj. Tu es deꝰ adiutor nr̄
in eternū. p̄s. lxj. Tu es ille de quo inquit
ꝓpheta. p̄s. lxxij. ꝙ bonus iſrael deus his
qui recto ſunt corde. Tu es deꝰ cordis mei
⁊ pars mea deus in eternū. Ibidē. Tu es de
us rex noſter ante ſecula: qui modo oparis
ſalutē in medio terre. p̄s. lxxiij. O deꝰ meꝰ
quis ſilis erit tibi: p̄s. lxxxij. Tu es deꝰ ab
ſcōditus. Eſa. xlv. Tu es dn̄s deꝰ verus deꝰ
viuens ⁊ rex ſempiternus. Hiere. x. Tu es
dn̄s deus fortitudo mea. Abacuch. iij. Tu
es dn̄s deꝰ oīum creator. terribilis ⁊ fortis.
iuſtꝰ ⁊ miſericors q̄ ſolus es rex bonus. ſo
lus p̄ſtās. oīpotēs ⁊ eternꝰ. ij. Mach. j. Tu
es vnus deꝰ ⁊ pater oīum q̄ es ſup oēs ⁊ ꝑ
oīa ⁊ in omnibꝰ nobis. Eph. iiij. Tu es deꝰ
qui oparis in nos velle ⁊ ꝑficere ꝓ bona vo
lūtate. ad Phil. ij. Diligā igit te dn̄e forti
tudo mea dn̄s firmamētū meū ⁊ refugiuꝫ
meū ⁊ liberator meus. p̄s. xvij. Quia autē
angelꝰ dixerat beate ꝟgini. dn̄s tecū. Ipſa
dixit dn̄o illud Ouid. in epiſtolis: epl̄a. v.

Et tua ſum: tecūq̄ fui qui puerilibꝰ annis.
Et tua qđ ſupeſt tp̄is eſſe p̄cor

Pars ſcđa huius ſermonis que dꝛ bene
dictionis.

D

Benedicta fuit ꝟgo maria inter mu
b. lieres. i mulieribꝰ. ⁊ ſup mulieres.
De prima bn̄dictione dꝛ Lu. j. Bn̄
dicta tu inter mulieres. de ſcđa ibidem. bn̄
dicta tu in mulieribꝰ. de tertia in figuram
Judith. xiij. Bn̄dicta es tu filia a dn̄o excel
ſo p̄ oībꝰ mulieribꝰ ſup terrā. Iſta autem tri
plex bn̄dictio ſic pōt accipi. Prima em̄ qua
dꝛ bn̄dicta inter mulieres accipitur penes
ſtatū. qꝛ ipſa cōuenit cum ſtatu oīum mu
lierū. ſ. cū ꝟginibus. qꝛ fuit ꝟgo incorrupta
cū cōiugatis. qꝛ fuit cōiugio copulata. cum
viduis. qꝛ fuit vidua derelicta. Si em̄ tēpo
re paſſionis Joſeph ſpōſus eiꝰ vixiſſet. non
eſt ꝟiſimile ꝙ xp̄s eā recōmendaſſet alterī
iam factā quinquagenariā quā illi recōmē
dauerat iuuenculā. Propter hunc aūt tri
plicē ſtatum pōt ſibi conuenire illud Eccli.
xxiiij. In iacob inhabita. i. in cōiugatis qui
ſunt in luctu mūdane tribulatiōis. ⁊ in iſrl̄
hereditare. i. in viduis. que debēt in orōni
bus deū cōtemplādo videre. ⁊ in electꝭ me
is mitte radices. i. in ꝟginibus quos deus
elegit vt ſibi miniſtrēt ꝓpter ſuā mūditiā.
iuxta illud p̄s. c. Ambulās in via imacula
ta: hic mihi miniſtrabit. In ipſis em̄ beata
ꝟgo radices miſit que p̄ma ꝟginitatꝭ ſan
cte votū emittēs alijs vt in ꝑpetua ꝟgini
tate ꝑſiſterēt magiſtra ⁊ cā fuit. Scđa bn̄
dictio qua dꝛ bn̄dicta in mulieribꝰ accipit
penes fructū ſuū ⁊ meritū. Ip̄a em̄ habuit
fructū ⁊ meritū oīum feminaꝝ. habuit em̄
fructū trigeſimū q̄ debet cōiugatis. fructū
ſexageſimū qui debet viduis. ⁊ fructū cēte
ſimū qui debet ꝟginibꝰ. Ipſa em̄ in domo
dei fuit ſicut lapis angularis q̄ eſt in vno
quoq̄ pariete. nō tn̄ eſt totꝰ in vno. nec totꝰ
in altero. ſꝫ eminet toti edificio. Ipſa nāq̄
fuit i numero matrū quo ad fecūditatē. in
numero viduaꝝ q̄ ad ſpōſi ſubtractionē. ⁊
in numero ꝟginū q̄ ad incorruptionē. ⁊ tn̄
nec ex toto fuit in p̄te matrū: qꝛ fuit incor
rupta. nec ex toto in p̄te viduaꝝ. qꝛ fuit ſꝑ
celeſti ſpōſo aſſociata. nec ex toto in p̄te vir
ginū: qꝛ fuit fecūda. Quis aūt ſic fuerit in
his p̄tibꝰ. tn̄ eminet vniuerſis. Prouˀ. vlti.
vbi ei dꝛ. Tu aūt ſupergreſſa es vniuerſas.
Tertia bn̄dictio qua dꝛ bn̄dicta ſup oēs
mulieres: accipit penes quoddā ſingulare

Triplex benedictio marie

pꝛiuilegiũ qḋ ipſa hꝫ reſpectu omniũ mu-
lierũ.ſ.ꝟginũ:viduarũ ⁊ cõiugataꝝ.qꝛ ꝗc-
quid boni fuit in eis ipſa habuit.ꝗcquid ꝟo
mali ipſa vitauit.In ꝟginitate em̃ eſt vnũ
bonũ.ſ.integritas carnis.⁊ vnũ malum.ſ.
ſterilitas ꝓlis.Silr̃ in viduitate eſt vnum
bonũ.ſ.libertas animi.⁊ vnũ malũ.ſ.ſolitu
do cõſoꝛtij.Silr̃ in cõiugio eſt vnũ bonũ.ſ.
iocũditas ꝓlis.⁊ vnũ malũ.ſ.coꝛruptio car
nis.Btã aũt maria fuit ꝟgo ſine ſterilita-
te,vidua ſine ſolitudine,⁊ ꝯiugata ſine coꝛ
ruptione.Uel fuit bñdicta ſup oẽs mulie-
res.ſ.ſup ꝟgines ꝑitate.qꝛ ꝑma ꝟgini-
tatẽ ꝟuauit,⁊ puritate.qꝛ poſt deũ maioꝛẽ
puritatẽ habuit,⁊ fecũditate.qꝛ ꝟgo ⁊ ma
ter extitit.Fuit ꝗꝫ bñdicta ſup viduas.qꝛ
fuit in oꝛõnibꝰ feruẽtiſſima.in oꝑibus pie-
tatis magis aſſidua.⁊ in caſtitate magꝭ pu
ra.Fuit aũt bñdicta ſup cõiugatas.qꝛ ĩ ea
fuit ꝓles dignioꝛ.fides integrioꝛ,⁊ ſacrm̃
.i.habitatio indiuiſibilioꝛ.Sꝫ de iſtis bñdi
ctionibꝰ diffuſiꝰ ⁊ clariꝰ dicemꝰ infra in hac

E
eadẽ ꝑte. Aliter ꝗꝫ põt accipi iſta triplex

Benedicta i mulieribus exponiꝉ

bñdictio ꝗ̃ dꝛ bñdicta inter mulieres.ĩ mu
lieribꝰ.⁊ ſup mulieres.Pꝛima eniꝫ mulier
ſupbiuit vſqꝫ ad deũ.i.vſqꝫ ad diuinitatꝭ ap
petitũ.Cõtra deũ.i.ꝯ dei ꝑceptũ.⁊ ſup deũ.
in h.ſ.ꝙ noluit id qḋ deꝰ voluit eaꝫ velle.⁊
iõ volũtatẽ ſuã ſupꝛa dei volũtatẽ poſuit.⁊
qꝛ ſic ſupbiuit.iõ maledicta fuit.Btã au-
tẽ Maria humiliauit ſe vſqꝫ ad mulieres
per cõfoꝛmitatẽ.qꝛ tãꝙ vna illaꝝ ſe eis cõ
foꝛmabat.ſicut pꝫ in ſui purificatione.⁊ iõ
bñdicta fuit inter mulieres.hũiliauit etiaꝫ
ſe ꝓpter mulieres.i.ꝓpter eaꝝ ſalutẽ.Naꝫ
qḋ Eua ſupbiẽdo abſtulit:marie hũilitas
mulieribꝰ reſtituit.⁊ iõ fuit bñdicta in muli
eribꝰ.Hũiliauit ẽt ſe intˀ mulieres qñ ſe an
cillã appellauit.⁊ iõ bñdicta fuit ſup oẽs
mulieres.qꝛ ꝗ̃ ſe humiliat exaltabiꝉ.Luc̃
xviij.De bñdictiõe etiã eiꝰ in mulieribꝰ dic̃.
Ber.vbi.ſ.Bñdicta tu ĩ mulieribꝰ.ꝗ̃ gene-
ralẽ mulieruꝫ euaſiſti maledictionẽ:vt nec
ſterilis maneas nec cũ doloꝛe parias.Cõci
pies ꝗppe ſine culpa,grauida eris ſed non
grauata.paries ſed non cũ triſtitia.neſcies
virũ ſed gignes filiũ.illiꝰ eris mater cuiꝰ deꝰ
eſt pater.paterne charitatꝭ erit coꝛona tue
caſtitatis.Sapiẽtia paterni coꝛdis erit fru
ctus vteri ꝟginalis.deũ deniqꝫ paries ⁊ de
celo cõcipies.De bñdictiõe inter mulieres
dicit Petrus rauẽñ.ſup Miſſus eſt.Uere
bñdicta inter mulieres que celo fuit maioꝛ

terra foꝛtioꝛ ⁊ oꝛbe latioꝛ.deũ naꝫ quem
mũdus nõ capit ſola cepit.poꝛtauit eũ qui
poꝛtat oꝛbem.ſuũqꝫ genuit genitoꝛẽ,⁊ nu-
triuit omniũ viuentiũ nutritoꝛẽ. De bñdi-
ctione ſup oẽs mulieres dicit Hiero. in ſer
mone de aſſumptione.Bñdicta inquit ĩ mu
lieribus.i.plus bñdicta ꝙ̃ oẽs mulieres.qꝛ
quicquid maledictionis per euaꝫ diffuſum
eſt totũ Marie bñdictio abſtulit. Inſuper
gratiã refudit.Idẽ in alio ſermõe ait. Eua
obfuit.Maria pꝛofuit. Eua luxit. Maria
illuxit.Cadat impꝛoperiũ eue.quia loti ſu-
mus vniuerſi per partũ ꝟginis marie.Uel
dꝛ fuiſſe bñdicta ſup oẽs mulieres.qꝛ olim
triplici maledictioni mulieres erãt ſubdite
ſ.oppꝛobꝛij quo ad nõ cõcipiẽtes.Uñ dixit
rachel cũ peperiſſet.Gẽ.xxx.abſtulit dñs
oppꝛobꝛiũ meũ.Peccati quo ad cõcipiẽtes
iuxta illud ꝑs.l.Ecce em̃ in iniquitatibꝰ cõ
ceptus ſum. Et ſupplicij quo ad pariẽtes.
Gẽ.iij.In doloꝛe paries filios tuos.So-
la igitur Maria ſup oẽs mulieres eſt bñ-
dicta,cuius ꝟginitati adꝺitur fecũditas.⁊
fecũditati in cõceptu ſanctitas,⁊ ſanctitati
in partu iocũditas. Omnia aũt ſupꝛadi-

F
Quadruplex rõ bñdictionis

cta cõfirmat Alber.in loco ꝑallegato.c.cc.
inter alia di.ꝙ quadruplex eſt rõ bñdictio
nis.dꝛ em̃ bñdictio qñqꝫ maledictiõis eua
cuatio.iuxta illud ꝑs.lxxxiiij.Bñdixiſti do
mine terrã tuã:auertiſti captiuitatẽ Jacob
⁊c̃.Scḋo dꝛ fecũdationis ampliatio.iuxta
illud Gẽ.j.bñdixit eis di.Creſcite ⁊ mul-
tiplicamini ⁊ replete terrã.Tertio dꝛ ſingu
laris grẽ collatio.iuxta illud.bñdixit dñs
abꝛaã.Gẽ.xxij.Quarto dꝛ cõgratulãtiuꝫ
collaudatio.Uñ Mat.xxj.dicebat populꝰ
xp̃o.Bñdictus qui venit in nomine dñi.Et
ſm oẽm modũ iſtũ ⁊ rõnem fuit bñdictiſſi
ma ꝟgo in mulieribꝰ bñdicta.Pꝛimo naꝫ
fuit bñdicta euacuatiõe maledictionis mu
lierũ.de quibꝰ in ꝑcedẽti ſermone tractaui-
mus ꝓbando ꝙ omne vhe mulierũ ablatũ
fuit a glꝛioſa ꝟgine.Inter alias aũt maledi
ctiones eſt ſterilitas.Nam vt ait Ambꝛo.
Pudoꝛ eſt feminis nuptiaꝝ pꝛemia nõ ha
bere.i.filios.Ideo oppꝛobꝛiũ videtur femi
nis nõ habere pꝛolẽ quibus hec eſt cã nubẽ
di.c.ſ.xxxij.q.ij.ꝓpꝉ qḋ vt habeꝉ.j.Reg.j.
Fenẽna expꝛobꝛabat anne eo ꝙ ſteril' eẽt.
qꝛ ſterilitas lege dãnabatur. Ab hac auteꝫ
maledictione fuit beata ꝟgo libera:ꝗ̃ ꝟgi-
nitatẽ ſterilẽ in mũdo nobilitauit ⁊ exalta-
uit,ac in ſe dedicauit deo ⁊ cõſecrauit vt rẽ

excellentẽ ⁊ gratiſſimã deo ⁊ angelis,quia
replet paradiſum beatis.c.nuptie.xxxij.q.
j.⁊ ſic nõ ſolum euacuata eſt hac mulieruꝫ
maledictione.immo earũ maledictionẽ in
bñdictionẽ mutauit. Euacuata quoqꝫ fuit
maledictione illa de qua inquit Hiero.ſup
Mat.⁊ habeꝉ in.c.cõnubia.xxxij.q.ij.vbi
ait.Cõnubia legitima carẽt quidẽ peccato.
nõ tñ tẽpoꝛe illo quo cõiugales actus ge-
rũtur.pñtia ſpũſancti datur.⁊ ſi ꝓpheta
eſſe videatur qui officiũ gñationis obſequi
tur.hec ille. ⁊ hoc eſt ꝓpter libidinẽ ⁊ dele
ctationẽ inoꝛdinatã a qua ſm pħm rõ ab-
ſoꝛbetur.Hec em̃ maledictio nõ fuit in ꝟgi
ne beatiſſima.que ſine carnali cõcupiſcẽtia
generauit.Uñ ſup illud Lu.j.Bñdicta tu
in mulieribꝰ,ait glo.que ſine exẽplo mulie
bꝛis cõditionis ꝟgo ⁊ mr̃ deũ genuiſti. In
quibus ꝟbis tangitur euacuatio ꝑdictarum
duarũ maledictionũ. Scḋa bñdictio dꝛ

G
Benedictio fecũditatꝭ

fecũditatꝭ ampliatio ſeu ſuperexaltatio. Nul
la em̃ mulier vnꝙ̃ fuit vel erit ſic excellen-
tiſſime fecũda ſicut beata ꝟgo,que ꝟgo im
maculata ꝑmanẽs deũ ⁊ hominẽ cõcepit.
⁊ peperit creatoꝛẽ ⁊ redẽptoꝛẽ ſeculi.ac re
cõciliatoꝛẽ ⁊ refoꝛmatoꝛẽ pacis inter deũ
⁊ hominẽ.Et hoc eſt qḋ eccl'a canit di.Uir
ga ieſſe floꝛuit:ꝟgo deum ⁊ hoiem genuit.
pacẽ deus reddidit ĩ ſe recõcilians ima ſum
mis.Bñdicta ergo inter oẽs mulieres fuit
hec mulier.que diuinã maieſtatẽ vteri ſui
carne veſtiuit.Qḋ in figura ꝑmõſtratum
fuerat Jone.iij.vbi dꝛ.ꝙ rex niniue deſcen
dit de ſolio.⁊ indutus eſt ſacco,ad placan-
dam irã dei cõtra niniuẽ.Dei em̃ filius rex
regũ:deſcẽdit de celeſti ſolio.⁊ in vtero ꝟgi
nali indutꝰ eſt ſacco nr̃e moꝛtalitatꝭ.in quo
erat theſaurus ſanguinis ſui.cuiꝰ ꝑcio peri
turũ mũdũ recõciliauit patri. Tertia bñ

H
Triplex bonum collatũ virginibus

dictio dꝛ ſingularis grẽ collationis.Uñ ꝑ
maioꝛi declaratiõe dictoꝝ in ꝑncipio huiꝰ
partis.eſt ſciendũ ꝙ triplex bonuꝫ repitur
a deo collatũ cõiugatis.viduis ⁊ ꝟginibus
mulieribꝰ.ſ.bonũ melius ⁊ optimũ.De qui-
bus Beda in quodã ſermone ait.Bona eſt
caſtitas cõiugalis.melioꝛ cõtinẽtia vidua-
lis.ſed optima eſt itegritas ꝟginalis.Que
omnia excellẽtiſſime fuerũt in ꝟgine bñdi-
cta.In qua fuit vt.ſ.dictũ eſt ꝟginitas.cõ
iugalitas ⁊ viduitas.⁊ ꝗcꝗd ꝑfectionis re-
peritur in eis.In ꝟginitate eniꝫ eſt triplex
bonũ.ſ.carnis incoꝛruptio:nulli viro ſubie
ctio ⁊ angelica cõuerſatio. De pꝛimo diciꝉ

Sap.vj.Carnis incoꝛruptio facit pꝛximuꝫ
deo.Et rõ eſt.quia vt ait Grego.in quadã
omel.Tãto vnuſqſqꝫ a ſupno amoꝛe diſiũ
gitur quãto inferiꝰ delectaꝉ.Et ſic ꝑ ꝯtrium
tanto magis vnuſqſqꝫ deo appꝛoximaꝉ et
cõiungiꝉ quãto magis a delectationibꝰ ter
renis abſtrahiꝉ.vñ qꝛ ꝑ ꝟginitatẽ abſtra-
hitur hõ a maximis delectationibꝰ.iõ ma-
gis appꝛoximaꝉ ⁊ cõiungiꝉ deo.⁊ hac de cã
ſybille ⁊ ſi gẽtiles ꝓpter ꝟginitatẽ credun
tur recepiſſe ſpm̃ ꝓphetie.Sed beata ꝟgo
maria in hoc oẽs ꝟgines exceſſit.ꝗ̃ ab om
ni motu ⁊ cogitatiõe turpi incoꝛrupta fuit
⁊ in puritate angelos ſupauit. Scḋm bo-
num ꝟginũ eſt.qꝛ nulli viro ſubijciũtur ſi-
cut cõiugate.De quibꝰ Aug.xxxij.q.v.in.c.
doluit.inquit:ꝙ dñs ſtatuit cõiugatas eẽ
quaſi famulas viroꝝ.ſ.in diſpoſitione do-
mus ⁊ familie.Uirgines naꝫ ab hmõi ſer-
uitute ſunt libere.j.ad Coꝛ.vij.Beata autẽ
virgo licꝫ cõiugata:nõ fuit ſubdita viro ſed
eius dña.vt patuit.ſ.ſermone pꝛecedenti.
Unde Joſeph erat ſicut ille maritus ꝗ̃ vxo
rem ſuã appellabat dñam ſuam ſanctiſſi-
mam.ff.de annu.le.l.ticia.§.qui marco.⁊
al's allegatur lex qui marco. Itẽ erat ſicut
ille qui ſuam vxoꝛẽ appellabat dñam ſuaꝫ
reuerendiſſimã.vt in auꝉ.vt iudi.ſine quo-
quo ſuffra.§.hoc omnino.col.ij. Tertium
bonuꝫ ꝟginitatis eſt angelica conuerſatio.
Omne em̃ ſile appetit ſuũ ſimile. Ecci.xiij.
Et oĩa ſimilia cõiungũtur.ij.phiſic.⁊.viij.
ethi.Cũ ergo vt ait Hiero.ad Euſto.ange-
lis ſit cognata ꝟginitas.ideo angeli cum
ꝟginibꝰ delectãtur cõuerſari. Uñ angelus
apparẽs Johãni ꝟgini:oſtẽdit ei illa mira
bilia que ſcripſit ĩ Apocalypſi. ⁊ gabꝛiel da
nieli caſtiſſimo duplicẽ aduentũ ſaluatoꝛis
manifeſtauit. Sed nulla vnꝙ̃ pura creatu
ra maioꝛẽ habuit ꝟginitatis puritatẽ.nec
ſimilẽ beate ꝟgini.ergo ipſa habuit maxi-
mã angeloꝝ cõuerſationẽ.Recte igiꝉ ei dꝛ.
Bñdicta tu in mulieribꝰ.ſ.ꝟginibꝰ. In

I
Triplex bonum cõiugatorum.

cõiugatis etiã triplex reperiꝉ bonũ.ſ.fides
pꝛoles.⁊ ſacramentũ.vt ait Aug.in lib.de
nuptijs.⁊ theol.in.iiij.di.xxx. Fides ꝗdeꝫ
vt alter alteri ſeruet fidelitatẽ:nõ cõmiſcẽ-
do ſe cum altera ꝑſona.Sed beata ꝟgo nõ
ſolum cum altero ſe non cõmiſcuit:ſed nec
etiam cum viro ſuo Joſeph.Uñ vt ait Au-
guſtinus in lib.de nuptijs. Tanto eius cõ
iugium fuit ſanctius quãto caſtius. Bonũ
autẽ pꝛolis ſequitur ex cõiugio. ⁊ pꝛopter

hoc eſt inſtitutū matrimoniū. Hoc autē bonum fuit in beata ꝟgine que ſup oēs coniugatas. vt ait Sedulius poeta. Gaudia matris habēs cuꝫ ꝟginitatis honoꝛe. Nec primā ſimilē viſa eſt nec habere ſequētē. Proles enī aliarū cōiugatarū eſt pura creatura ⁊ peccatrix. ſed proles ꝟginis fuit deus ⁊ hō ſanctiſſimus. Tertiū bonū cōiugij eſt ſacramentū. de quo apl's ad Eph. v. inquit. Hoc autē dico magnū ſacramentū in xp̄o ⁊ eccleſia. Significat enī cōiunctionē chꝛiſti cū eccleſia. i. cū bonis fidelibus per dilectionē ⁊ hoc quo ad cōſenſuꝫ mutuū volūtatis expreſſum per ꝟba. Quo autē ad cōiunctionem coꝛpoꝝ per copulā: ſignificat cōiūctionem dei cū noſtra humanitate in vna ꝑſona. ⁊ ſic indiſſolubilis eſt talis coniunctio. Nunq̄ enim ſeparata eſt deitas ab humanitate poſtq̄ eā ſibi vniuit. Hinc eſt ꝙ matrimoniū cōſummatū per copulā nūq̄ diſſolui pōt. vt coꝛreſpōdeat ſignum ſignato. Hoc aūt ſacramētum impletū eſt in vtero ꝟginali in quo facta eſt talis vnio. ⁊ idō permaxime bonū iſtud cōiugatoꝝ repiť in virgine.

Triplex bonū viduaruꝫ

In viduis autē repitur triplex bonū. ſ. libertas cōtemplationis. Vn̄ de Anna ꝓphetiſſa vidua dr̄ Lu. ij. ꝙ tēplū frequentabat ſeruiēs deo in oꝛōnib⁹ die ac nocte. Scd̄m bonū eſt carnis maceratio. Nam vt ait apl's. j. Thi. v. Vidua in delitijs viuēs moꝛtua eſt. Vn̄ ⁊ ſancta Judith vidua ieiunijs inſiſtebat cōtinuis. vt habetur libꝛi ſui c. viij. Tertiū eſt exercitiū in opibus pietatis ⁊ miſericoꝛdie. vt oſtēdit apl's in pallegato. c. Vn̄ ⁊ vidua illa sareptana Helyam cibo neceſſario pauit. vt habeť. iij. Regum xvij. Hec aūt omnia ſine cōparatiōe fuerūt in beata ꝟgine Maria. nā ieiunia non ſolum in lege mādata ſeruabat: ſed etiā vt ait Amb. in lib. de ꝟginib⁹. alia addebat. totaꝫ dedita erat oꝛōni ⁊ cōtemplationi. chꝛiſtūꝫ mendicū ⁊ pauperē de ſua paupertate nutriebat. Vltra aūt has grās bonis mulierib⁹ cōmunes habuit aliaꝫ ſingularē quia omniū mulierū immo ⁊ viroꝝ mater ⁊ dn̄a effecta eſt. cū eū genuerit qui omnia creauit ⁊ oēs redemit. Recte ergo illi dicitur. Bn̄dicta tu in mulierib⁹. ſ. quo ad ſpālem grām ſup oēs. Quarta bn̄dictio dr̄ cōgratulatio laudantiū. De qua in cantico trium pueroꝝ qui oꝛabāt in camino ignis dr̄ Dan. iij. Bn̄dicite oīa opa dn̄i dn̄o: laudate ⁊ ſuperexaltate eū in ſecula. Hec autem bn̄dictio eſt triplex in beata ꝟgine ſup omnes mulieres.

Triplex benedictio congratulationis

Licꝫ enī alique mulieres fuerint collaudate de ꝟtutib⁹ ſuis ⁊ bn̄dicte ab hominib⁹: vt Judith: ⁊ alique alie. nulla tn̄ eatenus vt maria. Collaudata enī fuit bn̄dicta ꝟgo ab angelis. vt pꝫ ex ꝑcedentibus. cū ei dixit angelus Gabꝛiel. Bn̄dicta tu in mulierib⁹. ⁊ merito. qꝛ genuit angeloꝝ reſtauratoꝛē. ⁊ cōciuiū ſuoꝝ redēptoꝛeꝫ. Reſtaurauit nanꝫ filius ſuus reddendo per equipollētiā deperditū. ac multiplicādo numerū ⁊ augmētando ſupadditū. ſ. quartaꝫ hierarchiā. Vn̄ ipſe eſt gl'ioſus ſup omnem hierarchiā cū matre ſua aſſumpta in celum: de quo gaudētes angeli laudātes bn̄dicūt dn̄m. vt canit eccl'ia. Hoīes q̄ꝫ laudauerūt beatā ꝟginem ꝑ helisabeth dicētes Lu. ij. Bn̄dicta tu in mulierib⁹. Et rōnē hui⁹ bn̄dictiōis aſſignat Aug. in quodaꝫ ſermōe di. Que vita viris ⁊ mulierib⁹ peperiſti. Laudata q̄ꝫ fuit ⁊ cōtinue laudať ab oībus coꝛpoꝛalib⁹ rebus. quia eā immutauit cauſaliter innouādo. qꝛ fili⁹ eius eſt ille qui inquit Apoc. xxj. ⁊ Eſaie. lxv. Ecce ego creo celos nouos ⁊ terrā nouā ⁊c̄. Itē omnia coꝛpalia nobilitauit ꝑ filiū ſuū. cui⁹ coꝛpus aliq̄ modo cū omnib⁹ coꝛpoꝛib⁹ cōuenit ⁊ excedit. ⁊ ideo iſtis de cauſis bn̄dicta eſt nō ſolum in mulieribus. ſ; etiā ab omnib⁹ mulieribus ⁊ vniuerſis creaturis bn̄dicitur. Vn̄ ſicut de dn̄o dicimus. Bn̄dicite oīa opera dn̄i dn̄o. Ita de ipſa dicere poſſumus. Bn̄dicite oīa opa dn̄e omniū. L Albertus ꝟo ſup Miſſus eſt. c. ccj. dicit ꝙ iſtā bn̄dictionē ꝟginis cōpꝛehēdere in ſe oēm aliā bn̄dictionē: facile eſt videre ſingula diſcurrēti. Nos ꝟo in hoc ſermōe ſolū duas bn̄dictiones explicabimus cā bꝛeuitatis: alijs in ſequēti ſermone dimiſſis. Predictus aūt doctoꝛ in. c. ſequēti inquit.

Benedictio reqetionis

Prima bn̄dictio eſt illa q̄ bn̄dixit deus diei ſeptime in qua reqeuit ab omni opere qđ patrarat. Gen̄. j. Eſt autēꝫ iſta bn̄dictio operū cōſummatio. ⁊ eterne reqei ꝓfiguratio. In beatiſſima ꝟgine fuit perfecte operū conſummatio. quia oīa creata in vno homine vniunť cū creatoꝛe. ⁊ ꝑmū fit vltimū ⁊ vltimū pꝛimū. Nō enī eſt ꝑfectio mot⁹ niſi in circulo. In ea etiā fuit nō ſoluꝫ future requiei ſignū ſed etiā cā. Si ergo dies ſeptima eſt bn̄dicta ꝓpter ſabbatū diei ⁊ tn̄ excelſioꝛ eſt ſabbatiſſimus recreatiōis q̄ creationis. ergo ⁊ maioꝛ bn̄dictio. in omnibus enī requiē q̄ſiuit Eccl. xxiiij. ⁊ in ipſa

ſola inuenit. in qua inuenit oīa quecūꝫ q̄ſiuit. vn̄ ⁊ in tabernaculo ei⁹ requieuit. vt in ꝑallegato. c. dr̄. Hec eſt enī ꝟa ſyon quā elegit dn̄s in habitationē ſibi. ibi requies ſua in ſeculū ſeculi. ibi habitabit qm̄ elegit eaꝫ. ꝑs. cxxxj. Ex quib⁹ apparet quō beata ꝟgo habuit ſeptime diei bn̄dictionē.

Benedictio ade

Sequitur q̄ꝫ idē doctoꝛ in. c. cciij. di. Scd̄a bn̄dictio q̄ bn̄dixit deus fuit illa quā dedit Ade ⁊ Eue di. Creſcite ⁊ multiplicamini ⁊ replete terrā ⁊ ſubijcite eā ⁊ dn̄amini piſcib⁹ maris ⁊ volatilib⁹ celi ⁊ vniuerſis animātib⁹ q̄ mouenť ſuper terrā. Gen̄. ij. Hec aūt bn̄dictio tria cōplectiť in ſe. ſ. nature fecūdationeꝫ: terre ſubiectionē: ⁊ animaliū dn̄ationē. Fecūditas eſt duplex. ſ. carnalis ⁊ ſpūalis. Beatiſſima aūt ꝟgo vtraꝫ habuit in ſummo. vt pꝫ ex ꝑcedentib⁹. Vnde de ipſa dr̄. Om̄ omniuꝫ bonoꝝ mater eſt. Sap. vij. habuit etiam terre ſubiectionē in ſummo. Terram naꝫ coꝛpoꝛis ſui pꝛe omnibus habuit ſibi ſubiectā ⁊ in omnib⁹ rationi parentē, vt. ſ. declaratū eſt in pꝛecedenti ſermone. Dominationē quoꝫ habuit ⁊ ſubiectionē omniū animaliū. Nā dominatur piſcib⁹ maris: id eſt demonibus in amaritudine inferni conſtitutis. Dominatur etiā volatilib⁹ celi: id eſt eleuatis angelis ⁊ volantib⁹ in celum. ⁊ ad altitudinē cōtemplationis dei. Dominatur etiā per miſericoꝛdiā vniuerſis animantib⁹ que mouētur ſuper terrā. i. omnibus hominib⁹ in mobili vita cōſtitutis. Et ſic ipſa beatiſſima virgo habuit benedictionem pꝛimoꝝ parentū.

Benedictio iacob

Sequitur idē doctoꝛ ſequēti. c. dicēs. Iſaac bn̄dixit Jacob. Gen̄. xxvij. di. Det tibi deus de roꝛe celi ⁊ de pinguedine terre: abundantiā frumēti vini ⁊ olei. ⁊ ſeruiāt tibi populi. ⁊ adoꝛēt te trib⁹ eſto dn̄s fratrum tuoꝝ. ⁊ incuruētur ante te filij matris tue. Qui maledixerit tibi ſit ille maledictus. ⁊ qui bn̄dixerit tibi benedictionib⁹ repleatur. Hec quoꝫ bn̄dictio in tribus cōſiſtit. ſ. in abūdantia neceſſarioꝝ. vt ibi. det tibi deus ⁊c̄. In dignitate honoꝝ ibi. Eſto dn̄s fratrum tuoꝝ. ⁊ in amotione incommodoꝝ. ibi. Qui maledixerit tibi ⁊c̄. Item per ros celi intelligitur gratia cōtemplationis. ⁊ per pinguedinē terre grā actionis. ⁊ ex his fit frumētum fidei. ⁊ vinū ſpei ac oleum charitatis. Sed cōſtat ꝙ beatiſſima virgo hec omnia habuit in ſummo. ſcꝫ cōtemplationē. actionē. fidem. ſpem ⁊ charitatem. ergo pꝛincipiū huius bn̄dictionis Jacob habuit in ſummo. Scd̄o in hac bn̄dictione eſt dignitas honoꝝ que intelligitur per hoc qđ dicitur. ſeruiāt tibi populi ⁊ adorēt te tribus. Eſto dn̄s fratrum tuoꝝ ⁊ incuruenť ante te filij matris tue. Populi enī ſunt gētiles ad fideꝫ cōuerſi. trib⁹ iudei. fratres ſui ſunt xp̄iani. filij m̄ris ſue ſunt angeli. Oēs enī iſti o benigniſſima ꝟgo ſeruiūt tibi in eccleſia militāte. ⁊ adoꝛēt te hyperdulia in eccleſia triūphante. ⁊ incuruantur ante te. quia vbiꝫ ⁊ omnib⁹ dn̄aris cuꝫ germana tibi pietate. Tertiū qđ fuit i hac bn̄dictione eſt incōmodoꝝ amotio ⁊ laudis cōicatio qđ intelligitur per hoc qđ dicit. Qui maledixerit tibi. ſ. coꝛde: oꝛe vel opere: maledictionib⁹ repleatur. ſcꝫ pꝛeſentis vite ⁊ future. ⁊ qui bn̄dixerit tibi: bn̄dictionib⁹ repleať. ſ. in hac vita ⁊ futura. Iſtam autē benedictionē habuit in ſummo beatiſſima ꝟgo que nunq̄ aliquod incōmodum habuit quo caruiſſe ſcđm rationē voluerit. immo omne incōmodum ſuum ſibi cōmodum fuit. Qui autem ipſam coꝛde: oꝛe vel ope maledixerit eternā maledictionē hereditabit. Qui ꝟo ipſam coꝛde: oꝛe vel opere benedixerit: benedictionē gratie diuine in ꝑſenti obtinebit. ⁊ gloꝛie in futuro ipſa dicēte Eccleſiaſtici. xxiiij. Qui me elucidant vitā eternam habebūt. Ad quā nos perducat omnipotēs dei filius meritis ſue bn̄dictiſſime matris. Amen.

De eiuſdem beatiſſime ꝟginis annūciatione. Sermo. ix.

M

Cum deſcēderet roꝛ: deſcēdebat pariter ⁊ manna. Nume. xj. Tēpoꝛe veris quādo philomena cantat: ros tunc incipit deſcēdere ⁊ campi germinare. quia imber abijt. Spūaliter donec mūdus fuit in hyeme peccati ꝓpter peccatū pꝛimoꝝ parentum: pꝛiuatus fuit roꝛe. i. gratia ſpūſſancti. Unde Aggei j. dr̄. Pꝛohibiti ſunt celi ne darent roꝛem. Sed canente philomena. i. gabꝛiele archāgelo illud dulce carmē. Aue gratia plena: deſcendit ros de celo. ſ. filius dei in vterum virginis. ⁊ cum eo dulcedo benedictionis ⁊ gratie. ceſſauitꝫ gelu amaritudinis ⁊ doloꝛis. Hoc autem figuratum fuerat Judicum. vj. vbi legitur dn̄s dediſſe ſignuꝫ Gedeō ꝙ liberarētur filij iſrael de manu Madian. per hūc moduꝫ. ſ. ꝙ ipſe Gedeon vel

lus in area poneret: ⁊ ibi tm̄ ros deſcenderet ⁊ nō in aliqua p̄te terre. qḋ ⁊ factū eſt. ⁊ ſic poſtmodum ꝑcuſſo Madian: quieuit iſrael multo tp̄e. Sp̄ualiter autē illud fuit ſignū qḋ gen⁹ humanū petebat a dn̄o deo. Vn̄ pſ. lxxxv. inq̄t dauid. Fac mecū ſignū in bonū vt videāt q̄ oderūt me ⁊ cōfundantur. Dn̄s vo dedit ſignū de roꝛe celi qḋ deſcenderet in vgine Maria. vn̄ Eſa. vij. dꝛ. Propterea ipſe dn̄s dabit vobis ſignū. Ecce vgo cōcipiet ⁊ pariet filiū ⁊c̄. Qḋ ſignū cognoſcēs dauid ait pſ. lxxj. Deſcēdet ſicut pluuia in vellus. ⁊ ſicut ſtillicidia ſtillātia ſup terrā. Nā ipſa vgo btā fuit vellus quo celeſtis agnus coopert⁹ eſt. Ipſa igit̄ ſola fuit in qua ros deſcēdit, cui canit eccleſia. Sancta ⁊ imaculata vginitas q̄bus te laudibus efferā neſcio. qꝛ quē celi cape nō poterāt tuo gremio cōtuliſti. Vn̄ Bern. ſuper miſſus eſt exclamat di. O venter capacioꝛ celis. diffuſioꝛ terris. latioꝛ elemētis. q̄ illū cōtinere valuit qui trib⁹ digitis molē terre appēdit. hec ille. In hoc autē ſigno bn̄dicto ꝑcuſſus eſt madian. i. diabolus. ⁊ liberati ſunt filij iſrael. i. fideles xp̄i. ⁊ lōga. i. eterna requies data eſt illis in gl'ia cū angelis dei. Ideo Ber. btē vgini vbi. ſ. inq̄t. Ex h̄ beatā te dicūt oēs gn̄ationes. qꝛ omnib⁹ gn̄ationib⁹ vitā ⁊ gl'iam inueniſti. In te em̄ angeli leticiā. iuſti gr̄am. pctōꝛes veniam meruerūt in eternū. Merito igitur in te reſpiciūt oculi toti⁹ creature qꝛ in te ⁊ ꝓpter te ⁊ de te benigna manus omnipotētis dei q̄cquid creauit recreauit. hec ille. De qua benigna virgine duas in hoc ſermone conſiderationes faciemus.

Prima dicetur cōſecutionis.

Scd̄a vo cōfirmationis.

Pars prima huius ſermonis que dꝛ cōſecutionis.

N b Beata vgo vt etiā ſupꝛa dixim⁹ ſermone p̄cedenti: cōſecuta eſt omnes alias bn̄dictiones que in ſacra ſcriptura repꝛiuntur. Inter alias recepit bn̄dictionem omniū duodecī patriarchaꝝ quā dedit ſingul' eoꝝ Iacob pat' ipſoꝝ. vt habetur Gen̄. xlix. Sed q̄uis oēs dicant̄ bn̄dictiones. que tn̄ illarū ſunt magis ꝓphetie vel maledictiones. quibus omiſſis illas ſolum q̄dā vere ſunt bn̄dictiones qualiter cōprehēdantur ſub bn̄dictione bn̄dicte virginis Marie declarabimus. Dicit autem Albertus ſuper Miſſus eſt. c. ccv. ꝙ cum filij Iacob diuerſas ſignificēt vtutes: Iudas ſignificat charitatē. Et ideo in ꝑſona Iude decē ⁊ ſeptē ibi ponūtur ꝓprietates de charitate. Vnde dꝛ ei ſic. Iuda laudabūt te fratres tui. manus tua in ceruicib⁹ inimicorū tuoꝝ adoꝛabūt te filij patris tui. catul⁹ leonis iuda ad pꝛedam aſcēdiſti fili mi. requieſcēs accubuiſti vt leo ⁊ quaſi leena. q̄s ſuſcitabit eum? Nō auferetur ſceptrum de Iuda: nec dux de femoꝛe eius donec veniat qui mittendus eſt. ⁊ ipſe erit expectatio gentiū. Ligās ad vineam pulllum ſuum. ⁊ ad vitē o fili mi aſinā ſuā. Lauabit in vino ſtolam ſuā ⁊ in ſanguine vue palliū ſuum. Pulchꝛioꝛes ſunt oculi eius vino: ⁊ dētes eius lacte candidioꝛes. Pꝛima ergo ꝓpꝛietas eſt ꝙ charitas eſt digniſſima oīum virtutum. iuxta illud. j. Coꝛ. xiij. Maioꝛ hoꝛū eſt charitas. Pꝛime q̄ꝫ Coꝛ. xij. dꝛ ꝙ eſt via excellētioꝛ. Qḋ etiā habetur de pe. diſt. ij. c. charitas. Et hoc intelligitur ꝑ hoc qḋ dꝛ. Iuda laudabūt te fratres tui. Scd̄a eſt ꝙ ipſa eſt expugnatrix peccatoꝝ. iuxta illud. j. Pe. iiij. Charitas operit multitudinē peccatoꝝ. Trāſſumptiue in. c. multe. j. q. j. ⁊. xxiij. q. iiij. c. ipa pietas. ⁊. ij. q. vij. c. quēadmodum. ⁊ de pe. di. iij. c. in tantū. ⁊ extra de bap. c. maioꝛes. Et idē habet̄ Pꝛou̇. x. ⁊ Iaco. vlti. c. Et hoc intelligitur ꝑ hoc quod dꝛ. Manus tue in ceruicib⁹ inimicoꝝ tuoꝛū. Tertia eſt: ꝙ dat vtutibus eſſentiā virtutū. Et hoc intelligitur cuꝫ dꝛ. Adoꝛabūt te filij patris tui. Quarta eſt ꝙ amatrix eſt arduoꝛum. Et hoc intelligitur cum dicitur. Catulus leonis iuda. Quinta eſt ꝙ expoliatrix eſt demonū. Et hoc intelligit̄ cuꝫ dꝛ. Ad pꝛedam aſcendiſti fili mi. Sexta eſt ꝙ victrix eſt paſſionū. ⁊ hoc intelligitur cū dꝛ. requieſcēs. Septima eſt ꝙ ſupatrix eſt tētationū. ⁊ hoc intelligitur cum dꝛ Accubuiſti vt leo. Octaua eſt ꝙ facit pꝛo dilecto animā ponere. ⁊ hoc intelligit̄ cū dꝛ leena. Nona eſt ꝙ nihil pōt eā a dilecto ſeparare quia inſeparabilit' eſt vnita deo. de pe. diſ. ij. c. charitas. Et ideo dicebat Paulus Roma. viij. Quis nos ſepabit a charitate dei? Et hoc intelligitur cuꝫ dꝛ. Quis ſuſcitabit eum? Decima eſt ꝙ facit in eternū regnare j. Coꝛin. xiij. Charitas nunq̄ excidit. Trāſſumptiue in. c. charitas nūq̄. de peni. di. ij. Et h̄ intelligit̄ cuꝫ dꝛ. Nō aufereſ ſceptruꝫ de iuda. Vndecima eſt ꝙ facit filios deo generare. qḋ intelligit̄ ꝑ h̄ qḋ dꝛ. ⁊ dux de femoꝛe eius.

Decē ⁊ ſeptē ꝓ p̄etates charitatis

Duodecia ē ꝙ facit xp̄m de celo deſcēdere. et hoc intelligit̄ cū dꝛ. donec veniat q̄ mittēdus eſt. Tredecia eſt ꝙ vnit mēbꝛa eccl'ie in ſe. ex q̄ totū coꝛp⁹ ē ꝯnexuꝫ ⁊ cōpactū. Et h̄ intelligit̄ cū dꝛ. ligans ad vineā pullū ſuū. Decimaq̄rta eſt ꝙ vnit et ligat mēbꝛa cū capite. et hoc eſt qḋ dꝛ ⁊ ad vitē o fili mi aſinā ſuā. Deciaq̄nta ē ꝙ fac̄ xp̄ꝫ ſuo ſanguie nos lauare. iux̄ illḋ Apoc̄. j. Qui dilexit nos ⁊ lauit nos a pctis nr̄is in ſanguie ſuo. et h̄ intelligit̄ cū dꝛ. lauit ī vino ſtolā ſuā: ⁊ in ſanguie vue palliū ſuū. Deciaſexta eſt q̄ fec̄ eū ꝑ doctrinā vocare. iux̄ illud Ioh. vl. Simō iohis diligis me? paſce oues meas. et h̄ intelligit̄ cū dꝛ. pulchꝛioꝛes ſunt oculi ei⁹ vino. Deciaſeptima eſt ꝙ fecit xp̄m nos ſibi ꝑ ſacr̄a incoꝛꝑare et hoc eſt qḋ dꝛ. Dētes ei⁹ lacte cādidioꝛes et ſic in vniūſo ſunt decē et ſeptē ꝓꝑetates charitat̄. ſ. ꝙ eſt digniſſima vtutū. expugnatrix pctoꝝ. dās vtutibus eſſe vtutuꝫ. amatrix arduoꝝ. ſpoliatrix demonum. victrix paſſionū. triūphatrix tētationū. fac̄ aiam ꝓ dilecto ponere. et nūq̄ ab eo ſeparari. in eternum regnare. filios dei gn̄are: xp̄m de celo deſcēdere. vnire mēbꝛa cū capite. ſanguie xp̄i lauare. ꝑ doctrinā vocare. ꝑ ſacr̄a incoꝛꝑare. qḋ intelligit̄ per hoc qḋ dꝛ. Dētes eius lacte candidioꝛes. Per lac em̄ intelligit̄ māſuetudo ſacramentoꝝ de carne xp̄i et paſſione fluētiū. Iſte ḡ ſūt ꝓꝑetates charitat̄ i q̄bus ꝯſiſtit bn̄dictio iude. Sed ad nobilioꝛē ſubām ſequunt̄ nobilioꝛes ꝓꝑetates. ḡ quicūq̄ hꝫ charitatē in ſummo: hꝫ et has ꝓꝑetates in ſummo. ⁊ ꝑ ꝯn̄s bn̄dictiones iude in ſummo. Sed beatiſſima oīuꝫ dn̄arū dn̄a habuit charitatem in ſummo. ergo et has ꝓpꝛietates habuit in ſummo.

O De bn̄dictiōe q̄ꝫ zabulō inq̄t idē doctoꝛ. c. ſequēti. ꝙ zabulō interp̄taꝛ zelus aiarū ſ̄m magr̄m Rich. de ſctō victoꝛe q̄ ait. Iſte eſt zabulō q̄ iraſcēdo irā dei placare cōſueuit. q̄ pie ſeuiēdo dū hoīm vitia ꝑcutit. quaſi nō parcēdo meli⁹ ꝑcit. Abſq̄ dubio nihil ſic placꝫ deo: nihil ſic placat deū q̄ zelus aiarū. Debet aūt zabulon nō ſolū delinquētes coꝛrigere: ſed etiā tp̄e ꝑſecutionis ꝯtra ꝑſequētes defendere. et pꝛōptioꝛ eſſe ad mala ferēda q̄ īferenda. Et quia habēt neceſſe q̄nq̄ ꝑ culpa eoꝛum iraſci: amplius debet dolere cuꝫ cogit̄ eos ꝓ culpa ꝑcutere q̄ cū cogit̄ ꝓ eoꝝ defenſione puniri. Libēter ergo ſe occurrentibus periculis obijcit. ⁊ cōtra ſeuientiū ꝓcellas tēpeſtatū ſe ſpōte opponit. vt tēpeſtatib⁹ diu fatigatos: ⁊ tandē littoꝛibus ereptos blāde excipiat ⁊ benigne foueat. Et q̄niaꝫ ſcim⁹ fieri venationē aiarū. q̄nq̄ ꝑ occultam ſuggeſtionē demonū. ⁊ q̄nq̄ ꝑ aptaꝫ ꝑſecutionē hoīm. vtrūq̄ nouit zabulō cōpꝛehēdere ⁊ caute detegere. vigilatq̄ ꝯtra ſeuitiā ꝑſequentiū. ⁊ ꝯtra fraudulētiā inſidiātiū. Neſcio aūt ſi pōt hō a deo i hac vita aliq̄d mai⁹ accipe. Ignoꝛo ſi cui poſſit hac gr̄a maioꝛē aliquā deus hoi cōferre: q̄ vt eius miſterio ꝯuerſi hoīes in melius mutent̄: ⁊ de filijs diaboli filij dei efficiātur. An foꝛte cuiq̄ maius eē videbit̄ moꝛtuos ſuſcitare. Ergo ne mai⁹ erit ſuſcitaſſe carnē moꝛtuā iteꝝ moꝛiturā q̄ aiam in et'nū victurā? ergo ne maius erit reſtituiſſe carni gaudia mūdi q̄ aie gaudia celi? O q̄lis dos. qualis dignitas: talē gr̄am a deo accipere. Non decuit celeſteꝫ ſpōſum ſponſe ſue aliā dotē donare q̄ vt ꝑ adoptōis gratiā poſſit multos filios gignere deo. ⁊ filios ire: filioſq̄ gehenne regni celeſtis heredes aſcribere. hec ille. Ex q̄b⁹ vt ait Alb. vbi. ſ. intelligit̄ ꝙ ꝑ zabulō zelus aiarum ſignificat̄ qui hꝫ decem ꝓꝑetates. Pꝛima ꝙ odit pctm̄. Et ideo zelo iuſticie iuſti peccatoꝛibus indignant̄. c. vera. xlv. di. Scd̄a ꝙ maxime placat deū. Tertia ꝙ nō parcēdo plus parcit. Quarta ꝙ nihil pl⁹ placet deo. Quīta ꝙ pꝛōptioꝛ eſt ad mala ferēda q̄ inferēda. Sexta ꝙ blāde recipit penitētē. Septima ꝙ vigilat ꝯtra ꝑſecutoꝛes et manifeſtas inſidias. Octaua ꝙ hō nō pōt mai⁹ donū accipe. Nona eſt. ꝙ ē dos quā celeſtis ſpōſus dat ſpōſe ſue. Decia ꝙ filios dei generat. ſ. q̄n eſt diſcret⁹ ſicut eē dꝫ. c. nō i ꝑpetuū. xxiiij. q. iij. Indiſcretus eniꝫ nec coꝛrectionē inducit nec ſalutē. c. cū beatus. xlv. diſ. Iſte ergo ſunt ꝓpꝛietates zeli in q̄bus cōſiſtit bn̄dictio zabulō. Sꝫ ad nobilioꝛē ſubām ſequunt̄ nobilioꝛes ꝓꝑetates. Ergo quicūq̄ hꝫ zelū aīarū ī ſummo. habet has ꝓꝑetates in ſummo. ⁊ per ꝯn̄s benedictionē zabulō in ſummo. Sed beatiſſima vgo habuit zelū animarū in ſūmo. ergo benedictionē in ſummo.

Zelus aiarum hꝫ decē ꝓpꝛietates

De benedictione quoq̄ Iſachar dicit idem doctoꝛ. c. ccvij. ꝙ fuit in beata vgine. Dicitur eniꝫ Geneſ. xlix. Iſachar aſin⁹ foꝛtis accubās inter terminos. vidit terrā ꝙ eſſet bona et requiē ꝙ eſſet optima. ⁊ ſuppoſuit hūerū P

ſuū ad portandū factuſqꝫ eſt tributꝗ ſuiēs vbi glo. inqͭ. Recte poſt natiuitatē gad ⁊ Azer Lya talē filium genuit, qꝛ niſi ꝑ abſtinentiā ⁊ patiam mēs humana ad verū gaudiuꝫ nō ꝑtingit. Oportet eñ nō ſolū delectationē falſam: ſed ⁊ vanā ꝯturbationē excludere qui vult de veritate gaudere. Et iſte filius iſachar, i. merces dꝛ: qꝛ illud gaudiū verū tanꝙ mercedē oīuꝫ laborum expectamus. Scimus autē ꝙ mare ſemꝑ fluctuat. terra aūt in eternū ſtat. ſic ⁊ cetera elemēta ſemꝑ in motu ſūt. ⁊ ſola terra ſtante: cetera ſtare neſciūt. Et ſcimus quia oīs qui ꝑ varia deſideria fluctuat quē adhuc ſecularium cauſarū ꝓcella exagitat. ad illud eternū gaudiū nō admittiꝉ. ⁊ illo torrente voluptatꝗ nō potaꝉ, quāto minꝰ inebriaꝉ. Hec eſt terra illa bona trāquillitas mētis qū mēs in ſe tota colligiꝉ. ⁊ in vno eternitatꝗ deſiderio immobilr̃ figiꝉ. Hec ē terra quā ꝓmiſit dñs dī. Beati mites: qm̄ ipſi poſſidebūt terrā. Pro hac t'ra iſachar aſinꝰ factus ⁊ fortis effectꝰ libēter ſuppoſuit humerū ad portandū ⁊ factꝰ eſt tributꝗ ſeruiēs. Multū eñ ſibi ſubito viluerat qui ſe aſinū animal pene ceteris vilius reputabat. Multū cōcupiuit terrā quā vidit. pro qua ad oēm laborē fortis ꝑdurauit. Uiderat nihilominꝰ ꝙ ſane ad pulchritudinem illius terre oēs pulchritudines iuſticie noſtre ſunt vt pānus mēſtruate. Uiderat nihilominus ꝙ nō ſunt condigne paſſiones huius tempꝛis ad futurā glīam. In vno ḡ ſibi vilis. in altero fortis effectus. de vno humiliatꝰ ⁊ de altero roboratꝰ. fortitudis ſue humerū ad oēm laborē libēter inclinauit. ⁊ ī acq̄rēdo dīna ñ ſua, vero regi tributū ꝑſoluit. Uñ ꝑs. lxxij. Ut iumētū factꝰ ſū apud te. Item ꝓpter te mortificamur tota die. Quia ỽo huius vite bona ad neceſſitatem nō reſpuebat: hanc terrā penitus non deſerebat. Quia ỽo futurā vitā adhuc capere nō poterat. inter terminos habitabat nam iſtā tolerabat ad neceſſitatē. et illam cōcupiuit ad iocunditatē. ſatagebat iſtam penitus deſerere. ⁊ in illā penitusītrare. Fecit ergo quod potuit. quotidie in illā nitebatur. ⁊ ī iſta manere cogebaꝉ ⁊ ſic inter terminos morabaꝉ. hec glo. Ex quibus cōcludit Albertus ſic dicēs. Ex his cōcluditur ꝙ per Iſachar gaudiū internū īterpretaꝉ, cuius in his ỽbis decē ꝓprietates exꝓmunꝉ. Prima eſt ꝙ falſam delectationem excludit, ſecūda ꝙ vanā ꝑturbatiōeꝫ elidit. tertia ꝙ eſt merces laboruꝫ. q̄rta ꝙ mentē ſtabilit. iuxta illud Stacij in ꝑmo achileydos dāt gaudia viros. q̄nta ꝙ animū roborat. Unde Hugo de ſctō Uictore in didaſco lib. ij. ait. leticia animꝰ reparaꝉ. ſexta ꝙ hoīem humiliat, ſeptima ꝙ aīmū eleuat, octaua. ꝙ terrā, ſ. viuentiū ꝓſpicit. nona ꝙ requiē ſentit. decima ꝙ glīaꝫ deo aſcribit ⁊ reddit. Iſte ergo ꝓprietates ſūt interni gaudij. in q̄bus cōſiſtit benedictio Iſachar. Sed beatiſſima ỽgo habuit gaudium in ſummo, ergo ⁊ ꝓprietates eius in ſummo, ergo ⁊ bñdictionē Iſachar i ſummo. hec ille. Qui etiā caplo ſequēti inqͭ. Sequiꝉ benedictio Dan. de quo dꝛ. Dan iudicabit pplm ſuū ſicut ⁊ alia tribꝰ i iſrl. Gloſa ỽo ait. Per officiū Dan illecebroſas cogitationes comꝑhendimus: arguimus ⁊ dānamus. Recte eñ Dan iudiciū vocatus eſt. Ex q̄bus ait Albertus: colligitur reſtrictio cogitationū inutilium. iuxta illud Hieronymi ad Euſto. dī. Nolo ſinas cogitationes malas intrare animā tuam. ſed dum paruulus eſt hoſtis euꝫ allide ad petraꝫ ⁊c. Iſtam aūt reſtrictionē btā ỽgo in ſummo habuit. que taliter oēs cogitationes ordinatas habuit ꝙ nullꝰ vel ꝑuus motus illicitꝰ ꝯtra eaꝫ exurgere potuit. et ſic bñdictionē Dan habuit. De bñdictiōe etiaꝫ Gad diat, c. ccix. Sequiꝉ benedictio Gad. Gad accinctus preliabiꝉ ante eum. ⁊ ipē gad acciger retrorſum. Ubi gl. inqͭ. Quia ad dan ꝑtinet diſciplina cogitationum. ad Gad ꝑtinet diſciplina ſenſuum. vnus eſt ſedare ciuilē diſcordiā. alius repellere hoſtilē pugnā. hic vigilat ꝯ ciuileꝫ ꝓditionē. ille cōtra hoſtiū incurſionē. Fruſtra aūt in obſuanda ciuiū cōcordia laborat niſi eodē ſtudio Gad ciuitatē noſtram per ſenſuū diſciplinā muniat et hoſtilium viciorū agmina inſtante ꝑlio acriꝉ feriat. Unde dꝛ. Gad accinctus ꝑliabiꝉ añ eum. Gad ꝓculdubio tunc ſic accingiꝉ. quando ſenſuū diſſolutōes ꝑ diſciplinā reſtringit. Tūc fortiꝉ dimicat qū carnalia deſideria ꝑ carnis mortificationē trucidat. hec gl. Ad que hortaꝉ phs. iij. Ethic. c. xj. dicens. Queadmodum puerū oportet ſcḋm preceptum pedagogi viuere. ſic cōcupiſcibile reſonare rōni ⁊c. Et. ij. Pol. c. iiij. iterū dic. Magis oportet cōcupiſcentias regulare ꝙ ſubſtātias. Et Ouidius in eplis īquit.

Gaudiuꝫ mētꝗ hꝫ decē ꝓpetates

Q

Reſtrictio cogitationum

R

Sperne volūtates: nocet empta dolore voluptas. Ex ꝑdicta aūt bñdictione dicit Alber. colligi ꝙ per gad diſciplina ſenſuū intelligiꝉ, cuiꝰ ſūt tres ꝓꝑetates. Pria ꝙ ciuitatē mētꝗ cuſtodit. Scḋa ꝙ hoſtilē pugnā repellit. Tertia ꝙ hoſtes ꝑ abſtinentiam diuertit. Has auteꝫ ꝓprietates in ſummo habuit beata virgo que ciuitatem ſui cordis taliter cuſtodiuit ꝙ nunꝙ aliquis hoſtium ipām impugnare attēptauit. ergo benedictionem Gad in ſummo habuit.

Diſciplīa ſenſuuꝫ hꝫ tres ꝓꝑetates.

S

Idem quoqꝫ Alber. in ſequēti ca. dicit. Sequiꝉ benedictio Neptalim. de quo dꝛ. Neptalim ceruus emiſſus dans eloquia pulchritudinis. Ubi glo. ait. Sicut ad dan ꝑtinet per repſentationē pene reprimere exurgētia intra vicia. ſic ad Neptalim ꝑtinet per cōſolationē premiorꝫ inflammare bona deſideria. Quia ỽo quicq̄d ſcriptuꝫ reperit ad ſpūalem intelligentiā cōuertit: cōuerſionis nomen accepit. Sed notāduꝫ ꝙ nō aui volanti. ſed ceruo currēti comparatur. Nam auis quidē volādo lōge a t'ra ſuſpendiꝉ. Ceruus aūt ad dādos altꝰ t're vicinaꝉ: ſed nec in ipīs ſuis ſaltibꝰ ſeparaꝉ a terra. Sic nimirū neptalim dū ꝑ rerum viſibiliū formā q̄rit inuiſibiliuꝫ naturam quoſdā ſaltus dare. nō aūt ad plenum volare conſueuit: quia in eo ꝙ ſe ad ſumma erigit: rerū corporaliū ſecum vmbraꝫ trahens. ima om̄ino nō deſerit. Sic nouit neptalim carnalia ſpūalibus miſcere: et per corporalia īcorꝑalia deſcribere. vt vtraqꝫ hoīs natura in eius dictis inueniat vt ſe mirabilr̃ reficiat. qui ex corporea ⁊ incorporea natura conſtat. Illud autē in hmōi dictis valde mirabile eſt ꝙ tunc fere ſemꝑ blandiunꝉ quādo iuxta ſenſuꝫ littere nihil ſonare videnꝉ. quale eſt illud. Capilli tui ſicut greges caprarū. ⁊ illud. Naſus tuus ſicut turris libani ⁊ ſimilia. niſi forte ī huiuſmodi dictis hoc quod tā libēter amplectimur ex iocūda quadā vt ita dicā littere fatuitate ad ſpūalem intelligentiā cōſurgere coartamur. Hec glo. Ex quibꝰ dicit Albertus. vbi. ſ. colligi. ꝙ per Neptalim intelligiꝉ cōtemplatio inuiſibiliū per viſibilia cum doctrina. Ad quā ꝯtemplationē deus hoīem creauit. ⁊ ideo dedit ei oculos erectos ad celū. iuxta illud Ouiḋ. in ꝑmo Methamorph. Pronaqꝫ cum ſpectēt animalia cetera terrā. Os homini ſublime dedit celumqꝫ videre. Iuſſit ⁊ erectos ad ſydera tollere vultus. De hoc etiā inqͭ Bernardus ſiluꝉ. in micro coſmo. Bruta patēter habent tardos aīalia ſenſus. Cornua deiectis vultibus ora ferūt. Sꝫ maieſtatē mētis teſtāte figura. Tollit homo erectuꝫ ſolus ad aſtra caput. Ut celi leges in deflexoſqꝫ meatus. Exemplar vite poſſit habere ſue. Aſſiſtunt om̄es operi cum q̄nqꝫ miniſtri. Senſus que cernūt exteriora docēt Nūcius ingrediꝉ ſenſus: mentēqꝫ quietā. Euocat: vt certa res rōne probet ⁊c. Debemꝰ ergo om̄es cum neptalim erigere animos noſtros ad cōtemplāda celeſtia. Dic nāqꝫ Seneca libro. v. de naturali q̄ſtione. O ꝙ cōtempta res eſt homo niſi ſupra humana ſe erexerit. Inqͭ t aūt Albertꝰ vbi ſ. ꝙ huius benedictiōis Neptalim ſūt ſex ꝓprietates. Prima eſt premiorꝫ cōſideratio. Secunda deſideriorum inflammatio. Tertia ſcripturarū ad ſpūalem intelligentiam conuerſio. Quarta eſt nec viſibilium nec inuiſibiliū derelictio. ſed inter vtrūqꝫ ſaltatio. Quita eſt per abſurditateꝫ lr̃e ad ſpiritualem intellectum coartatio. Sexta eſt ſpūalis doctrine inſtructio. Hec autem oīa ipā ỽgo benedicta habuit in ſummo. que ſola inter oēs hoīes viatores ꝑfectam in via habuit cōtemplationē. ⁊ oēs ſcꝑturas ſcḋm oēm ſanctiſpūs ſenſum intellexit. ⁊ verbo incarnato vetus ⁊ nouū teſtamentum expreſſe docuit. cuius ⁊ ipā ore et oꝑe diſcipline dei doctrix. immo gloſa fuit. et ſic benedictioneꝫ Neptalim in ſua benedictione includit. Hec ille. Qui etiam in. c. cxl. inquit. Sequitur benedictio Aſer. de quo diciꝉ. Azer pinguis panis eius. ⁊ prebebit delitias regibus. Ubi glo. dicit. Azer ꝙuis multū eſuriat panem iuſticie. dedignatur tamē eum comedere niſi fuerit cōſperſus oleo miſꝫicordie. Ex multa eñ delitiarum affluentia que ſibi ſemꝑ abūdat ex ſpolijs pro frequēti victoria multuꝫ eſt delicatus effectus. nec etiā ſapit panis vllus quātūcunqꝫ nitidus: niſi ſit oleo conſperſus: intantū vt de ipſo pronūciet ſcriptura dicens. Azer pinguis panis eiꝰ. Si eñ gaudium eſt ſuper vno peccatore penitentiam agente: quāta tunc ſolēnitas erit ſuper quolibꝫ iuſto libēter pro iuſticia moriente. Uere pinguis panis eius prebebit delitias regibus. O qualis panis eius, o quales delitie eius que tantū ſupiūt regibus talibꝰ. Certe reges iſti iā ad nuptias

Cōtemplatio īuiſibilium

Sex ꝓpetates ꝯtēplationis.

T

introierũt ꝗ ad illud eternũ cõuiuiũ ſedẽt.
Iãqꝫ illo pane angeloꝝ delitijs eťnis ve⸗
ſcunť. iã torrẽte voluptatꝭ inebriant. ⁊ ad⸗
huc azer delitias inſatiabiľr eſurit. Sꝫ vñ
ei diuitiarũ abũdantia niſi vt eſt dictuꝫ de
hoſtiũ ſpolijs ĩ tã freqñti victoria? Quãto
eñ ampliꝰ atterũť hoſtes iuſticie, tãto vbe
rius cumulanť gaudia ꝯſcie. Hoſtibꝰ ergo
fugatꝭ ⁊ oĩbus pacificatꝭ: nil obſtat qn illa
ciuitas nr̃a experiať. ꝗ ſit illa pax dei que
exupat oẽm ſenſum. ⁊ ꝙ magna ſit mlti⸗
tudo dulcedis tue dñe quã abſcõdiſti timẽ
tibus te. Quid ẜ mirũ ſi eã ꝗlibet amator
mũdi neſcit quã deus diligẽtibꝰ ſe abſcon
dit? Qui eñ in bonis falſis ſpem fingunt
bona vera inuenire nõ pñt. Unde dicunt.
Quis oñdit nobis bona? Eſt eñ mãna ab
ſconditũ qᵭ nemo nouit niſi qui accipit.
Mẽs eñ ꝗ laudibus hoĩm delectať quid
ſit internũ gaudiũ expiri nõ mereť. h̃ glo.

Morũ iuſtificatio

Ex ꝗbus colligiť vt ait Alber. vbi. s. ꝙ
ꝑ Azer intelligiť moꝝ iuſtificatio. cuiꝰ hic
nouẽ ꝓpetates ponunť, pᵐa eſt eſuries ꝓ
iuſticia. ſcd̃a delectatio in miſcd̃ia. tertia
diuitiarũ abũdantia. q̃rta deliciarũ affluẽ
tia, qũta hoſtiũ frequẽs victoria. ſexta ce⸗
leſtiũ cõuiuarũ ꝓpatio. ſeptima ꝯſcie exal⸗
tatio. octaua ſupne pacis expientia. nona
abſcõdite dulcedis pguſtatio. Cõſtat aũt
ꝙ in beatiſſima vͥgine in ſummo fuit eſu⸗
ries iuſticie ⁊ excellẽtia victorie. ſicut ⁊ di⸗
uitiarũ ⁊ delitiarũ ſpũaliũ affluẽtia. ⁊ con
uiuarũ ⁊ pacis ⁊ delectatiõis eminẽtia, vt
pote ꝗ nos iuſtificauit ⁊ mr̃ miſcd̃ie exti⸗
tit ẜpentẽ pre oĩbus cõtriuit. oẽs filias in
diuitijs ſupgreſſa abũdauit. delitijs afflu⸗
ens innixa ſup dilectũ aſcẽdit. panẽ ange⸗
loꝝ ⁊ vinũ oĩbus dedit mixtũ pre omĩbus
ꝯſortibus ſuis oleo exultatiõis vncta fuit
ꝑ quã pax vera de celo deſcẽdit. ⁊ veꝝ mã
na nouẽ mẽſibꝰ in ſe abſcõditũ hũit. ⁊ tũc
oĩbus in cibũ manifeſtauit ⁊ donauit. ⁊ ſic
bñdictio ſua bñdictiõeꝫ azer icludit. h̃ ille.

A

Bñdictio aũt ioſeph hr̃ in dicto. c. xlix.
Geñ. cũ alijs oĩbus ꝓcedẽtibꝰ ⁊ ſequẽtibꝰ.
vbi iacob ſic ait. Filiꝰ accreſcẽs ioſeph. filiꝰ
accreſcẽs vt decorus aſpectu, filie diſcurre
runt ſup murũ. ſed exaſperauerũt eũ ⁊ iur
gati ſunt. inuiderũtqꝫ ei hñtes iacula. Se⸗
dit in forti arcus eius. ⁊ diſſoluta ſunt vin
cula brachioꝝ ⁊ manuũ illius per manus
potẽtis iacob. Inde paſtor egreſſus eſt la
pis iſrael. deus pr̃is tui erit adiutor tuus ⁊
oĩpotẽs bñdicet tibi bñdictiõibus celi de⸗
ſup. ⁊ bñdictõibus abyſſi iacẽtis deorſum
bñdictionibꝰ vberũ ⁊ vulue. bñdictiões pa
tris tui ꝯfortate ſunt de bñdictionibꝰ pr̃m
eius donec veniret deſideriũ colliũ eťnoꝝ.
Fiant in capite ioſeph ⁊ in vertice nazarei
inter fratres ſuos. hec ibi. Dicit aũt Alb.
vbi. s. c. ſequẽti. ꝙ hec bñdictio ioſeph ẜm
ĩtellectũ lr̃alẽ diuidiť in decẽ ⁊ ſeptẽ ꝑtes
ip̃am integrantes. Prima eſt dei filiatio.
Scd̃a diuina imitatio. ⁊ hec intelligunť ꝑ
filiũ bis poſitũ. Tertia eſt augmẽtũ ſapiẽ.
Quarta augmentũ gr̃e. ⁊ iſte due intelli⸗
gunť per accreſcẽs bis poſitũ. Quinta eſt
bona fama quãtũ ad ſeip̃m. ⁊ h̃ intelligiť
ꝑ illud qᵭ dr̃ decorꝰ. Sexta eſt edificatio
ꝑ exemplũ. ⁊ hoc intelligiť ꝑ illud qᵭ dr̃.
filie diſcurrerũt ſup murũ. Septĩa eſt pa⸗
tiẽtia ab ope. ⁊ hec intelligiť ꝑ illud qᵭ dr̃
ẜ exaſperauerũt eũ. Octaua eſt patientia
ab ore. ⁊ hec intelligiť ꝑ illud quod diciť.
et iurgati ſunt. Nona eſt patiẽtia a cordis
iniuria. ⁊ hoc eſt qᵭ dr̃. Inuiderũt ei hñtes
iacula. Decima eſt liberatio a malo culpe.
⁊ hoc eſt qᵭ dr̃. ſedit in forti arcus eius et
diſſoluta ſũt iacula. Undecia ẽ tpaľ origo
⁊ h̃ eſt qᵭ dr̃. Inde egreſſus ẽ paſtor. Duo
decima eſt tẽtationis ſupatio. ⁊ h̃ ẽ qᵭ dr̃.
deꝰ pr̃is tui erit adiutor tuꝰ. Deciatertia ẽ
collatio boni gľie. ⁊ hoc eſt qᵭ dr̃. benedi⸗
ctionibus celi deſuper. Decimaquarta ẽ
collatio boni gr̃e, ⁊ hoc eſt qᵭ dr̃. benedi⸗
ctionibꝰ abyſſi iacẽtis deorſuꝫ. Deciaqnta
eſt collatio boni nature, ⁊ hoc eſt quod dr̃.
bñdictionibus vberũ ⁊ vulue. Deciaſexta ẽ
collatio boni hereditarij. ⁊ hoc eſt quod dr̃
bñdictiones pr̃is tui ꝯfortate ſunt de bñ⸗
dictionibꝰ patrũ eiꝰ doẽc veniret deſideriũ
colliũ eternoꝝ. Decimaſeptima eſt bonita
tis in alios hereditatio. ⁊ hoc eſt quod dr̃.
In capite ioſeph ⁊ in vertice nazarei inter
fratres ſuos. in his aũt integrať bñdictio
ioſeph. Sed conſtat ꝙ hec oĩa fuerũt ĩ bea
tiſſima vͥgine in ſummo que fuit ſumma
filia dei ⁊ ꝑfectiſſima eiꝰ imitatrix: habẽs
plenitudinẽ ſapiẽtie. gratie, fame. exẽpli.
patiẽtie. immunitatis. culpe. tempaľ origo
xp̃i. plena etiã bono gľie. gratie ⁊ nature.
que oĩum ꝓgenitoꝝ vͥtutes cũ excellentia
habuit. ⁊ ſuã gratie plenitudinẽ ad omẽs
trãſmiſit. Et ſic patet qualr̃ benedictio io⸗
ſeph in btiſſime vͥginis bñdictione incluſa
ſit. hec ille. Benedictio autẽ Beniamin

hec fuit. Bẽiamin lupꝰ rapax. mane come
det predã: ⁊ veſpere diuidet ſpolia. Dicit vͦ
Alber. vbi. s. c. ccxiij. ꝙ hec bñdictio ĩ tribꝰ
conſiſtit. Primũ eſt ꝑditoꝝ oĩum ereptio
a culpa. Scd̃m de ereptione ꝯgratulatio ĩ
gr̃a. Tertiũ in futuro oĩuꝫ ⁊ ſinglꝰoꝝ glo⸗
riatio in gľia. Et hec in btiſſima vͥgie fue⸗
rũt in ſũmo. ꝗ ſũmã in ereptiõe habuit vi
ctoriã, ſũmãqꝫ de ereptis in pñti leticiã. ⁊
ſummã in futuro gľiam. ⁊ ſic ſua bñdictio
bñdictionẽ bẽiamin includit. Si autẽ ẜm
tropologicũ ſenſum. ꝑ ioſeph ĩtelligiť gr̃a
diſcretiõis in actiõe. Per bẽiamin vͦ gr̃a
cognitionis in ꝯtẽplatione. Cõſtat quoqꝫ
ꝙ hec in ſummo habuit beata virgo. et ſic
omẽs benedictiões filioꝝ iacob in benedi⸗
ctione domine noſtre cum excellẽtia ſunt
incluſe. hec ille.

Pars ſecũda huius ẜmonis que diciť
confirmationis.

Y

p

Bñdictio Balaam

Redicta veritas. ſ. omẽs ſacre
ſcripture bñdictiones fuiſſe in
maria vͥgine benedicta: confir⸗
mať declarãdo benedictiones
Balaam datas ppľo iſrael. Quaruꝫ pᵐa
habeť Nuñ. xxiij. vbi ait. De ſũmis ſilici⸗
bus videbo eũ. ⁊ de collibus ꝯſiderabo eũ.
ppľs ſolus ꝗ habitat ⁊ inť gẽtes nõ repu⸗
tabiť. Quis dinumerare poſſit puluerem
Jacob. ⁊ noſſe numerũ ſtirpis iſrľ. Mori⸗
atur anima mea morte iuſtoꝝ: ⁊ ſiãt no⸗
uiſſima mea hoꝝ ſilia. hec ibi. Que bñdi⸗
ctio ẜm Alber. vbi. s. c. ccxxiiij. habet qnqꝫ
particulares bñdictiones. Prima eſt ꝯuer
ſationis altitudo. ⁊ hec eſt duplex. vel imi
tatione angeloꝝ. ⁊ hoc eſt quod dicit. De
ſummis ſilicibus videbo illũ: vel imitatõe
ſanctoꝝ ⁊ ꝑfectoꝝ hoĩm. ⁊ hoc eſt qᵭ dic.
de collibꝰ ꝯſiderabo eũ. Scd̃a bñdictio eſt
a malis ſeparatio. ⁊ hec duplr̃ vel a cõmu
nione demonũ. ⁊ hoc eſt quod dicit. ppľs
ſolꝰ ꝗ habitat. vel a ꝯſortio maloꝝ hoium
et hoc eſt qᵭ dicit inť gẽtes nõ reputabiť.
Tertia bñdictio eſt in ſe ꝑfectio. ⁊ h̃ duplr̃
vel in actione. ⁊ hoc eſt quod dicit Jacob.
vel in cõtemplatione. ⁊ hoc intelligiť per
iſrael. Quarta eſt ſemis multiplicatio. ⁊ h̃
duplr̃. vel eſt multiplicatio ſpũs. ⁊ hoc eſt
qᵭ dicit numerũ ſtirpis iſrael. vel ẜm car
nem. ⁊ hoc eſt quod dicit: puluerẽ Jacob.
Quinta bñdictio eſt finis beatitudo. ⁊ hec
duplr̃. ſcꝫ bona mors. ⁊ hoc eſt quod dicit
moriať aĩa mea morte iuſtorũ. ⁊ bñdictio
poſt mortẽ. ⁊ hoc eſt quod dicit. fiant no⸗
uiſſima mea hoꝝ ſimilia. ⁊ ſic hec bñdictio
pᵐa cũ ſuis ſubdiuiſionibus decem habet
bñdictiones. Quarũ pᵐã beatiſſima vͥgo
habuit in ſummo. cuius ꝯuerſatio ſumme
angelica fuit ⁊ in vͥtutum deiformitate: ⁊
in vͥgitatis dignitate. In carne eñ preter
carnẽ viuere: nõ eſt hũana vita ẜ ãgelica.
Scd̃am habuit ſimilr̃ in ſummo. que oẽs
pios patrũ mores oſtẽdit in ſe ſed exceſſit
eoſdẽ. Uñ ⁊ ĩ altiſſimis hitat hoĩm ⁊ ãge⸗
loꝝ. Tertiã etiã habuit in ſummo. Sũma
eñ humilitas ꝗ in ip̃a fuit: cũ ſupbia dia⸗
boli nihil cõe habuit. Item ab errore vel
pctis gentiliũ ĩmuniſſima fuit. ⁊ ſic q̃rtaꝫ
bñdictionẽ habuit. Qnitã etiã in ſummo
habuit: qr ſola ꝑfectã ꝯtẽplationẽ habuit
in via. Sextã qꝫ. qr qualibet actiõe liberi
arbitrij meruit. Septimã etiã habuit. qa
fecũditatẽ carnis ſimul cũ integritate poſ
ſidens: deũ ⁊ hoĩeꝫ genuit. in ꝗ oẽs hoĩes
in filios ſpũalr̃ regenerauit. ⁊ ſic etiã octa
uã bñdictionẽ habuit. Nonã ſilr̃ habuit. ꝗ
morte glorioſa ⁊ ſine dolore ⁊ cum amore
mortua fuit. Decimã etiã habuit que glo⸗
rioſiſſime in aĩa ⁊ corpe reſurrexit. Et ſic
patet qualr̃ bñdictiones primo datas oẽs
vͥgo glorioſa cuꝫ excellẽtia recepit. h̃ Alb.

A

Scd̃a bñdictio Balaam ꝓncipalis ha⸗
beť etiã Numeri. xxiij. vbi dicitur. Nõ eſt
idolum in Jacob nec videť ſimulachꝛuꝫ in
iſrael: dñs deus eius cũ eo eſt: ⁊ clãgor vi⸗
ctorie regis in illo. Deus eduxit eũ de egy
pto: cuius fortitudo ſilis eſt rinocerotis.
Non eſt auguriũ in Jacob: nec diuinatio ĩ
iſrael. Tempibus ſuis diceť Jacob: et iſrľ
quid opatus ſit deus. Ecce ppľs, vt leena
cõſurget: ⁊ quaſi leo erigeť. Nõ accubabit
donec deuoret predã: ⁊ occiſoꝝ ſanguineꝫ
bibat. Hec ibi. Que bñdictio ẜm Albertũ
vbi. s. c. ſequẽti ſimilr̃ cõtinet decẽ particu
lares bñdictiones. Prima eſt immunitas
peccatoꝝ corporaliũ. ⁊ eſt quod dicit. Nõ
eſt idolũ in iacob. vel imunitas peccatorũ
ſpũalium. ⁊ hoc eſt quod dicit: nec videtur
ſimulachꝛũ in iſrael. Secũda eſt diuinum
auxiliũ. ⁊ hoc eſt quod dicit. Dñs deus eiꝰ
cũ eo. Tertia eſt admonitio predicatoꝝ: et
hoc eſt quod dicit. clãgor victorie in illo ẽ.
Quarta eſt de mũdo eductio. ⁊ hoc eſt qᵭ
dicit. Dñs deꝰ eduxit eũ de egypto. Quĩta
eſt in regno cõfirmatio ⁊ roboratio. ⁊ hoc
eſt quod dicit. cuius fortitudo ſimilis eſt.

Scd̃a benedictio Balaam.

rinocerotis. Sexta eſt humane ſapientie
euacuatio, ⁊ hec eſt duplex. vel quantū ad
animalē intellectū. ⁊ hoc eſt quod dic̄. Nō
eſt auguriū in Jacob. vl' quātū ad carnalē
effectū. ⁊ hoc eſt qđ dicit: neqꝫ diuinatio ĩ
iſrael. Septima eſt diuine ſapie repletio. ⁊
h̄ iterū eſt duplex. vel quātū ad tꝑalia. et h̄
eſt quod dicit. Tempibus ſuis dicet iacob.
vel quantuꝫ ad ſpiritualia. ⁊ hoc eſt quod
dicit. ⁊ iſrael qđ opatus ſit deus. Octaua
eſt cōfidentia in fide. ⁊ hoc eſt quod dicit.
Ecce ppl's vt leena. Nona eſt exultatio in
ſpe. ⁊ hoc eſt quod dicit, quaſi leo erigetur
Decima eſt refectio in charitate. ⁊ hoc eſt
quod dicit. Non accubabit donec deuoret
predā. Sunt aūt iſte bn̄dictiones cuꝫ ſuis
ſubdiuiſionibus tredecim quas oēs bene-
dicta ꝟgo excellētiſſime recepit. Primam
enī ⁊ ſcđam in ſummo habuit. que nec ve-
nialiter vnꝗ̄ peccauit. Tertiā etiaꝫ habuit
in eo ꝙ gratia plena fuit. Quartā habuit:
quia oīuꝫ perfectiſſime doctrix fuit opere.
Quītā hūit. qꝛ de mūdo oīꝰ ſegregatiſſi
ma fuit. Sextā habuit. qꝛ ĩ regni ſolio iux̄
regem gl'ie ipſa in reginā mi̇ſericordie ſubli
mata fuit. Septimā habuit quia animalē
ſenſum oīno euacuauit. Octauaꝫ habuit.
quia ſup oīns fidei eminentiā eminebat.
Nonā habuit. qꝛ carnalē affectū nullū ha
buit. in qua etiā fomes peccati extictꝰ fuit.
Decimā habuit. qꝛ diuina ſapiā plēa fuit.
que ipām ſapiam generauit. Undecimam
duodecimā ⁊ tertiādecimā habuit ĩ ſūmo.
que fide ſpe ⁊ charitate oēs anteceſſit. Et
ſic pꝫ qual'r ſcđa ꝑncipalis bn̄dictio balaā
in bn̄dictione bn̄dictiſſime ꝟginis cum oī
excellentia comprehenſa ſit. Hec Albertꝰ.

B Tertia benedictio balaam.

Tertia ꝟo benedictio principalis ipſius
Balaam habet Nuē. xxiiij. vbi ait. Quā
pulchra tabernacula tua iacob: ⁊ tentoria
tua iſrael vt valles nemoroſe. vt horti iux̄
fluuios irrigui: vt tabernacula q̄ fixit deus
quaſi cedri prope aquas. fluet aqua de ſi-
tula eius. ⁊ ſemē illius erit in aq̄s multas.
Tollet ꝓpter Agag rex eius: ⁊ auferet ſce-
ptrum illius. Deuorabūt gētes hoſtes illiꝰ
oſſaqꝫ eoꝝ ꝯfringent. ⁊ ꝑforabūt ſagittis.
Accubās dormiuit vt leo: ⁊ q̄ſi leena quā
ſuſcitare nullus audebit. Qui benedixerit
tibi: erit ⁊ ipſe bn̄dictꝰ. ⁊ q̄ maledixerit tibi
in maledictiōe reputabit. hec ibi. Dicit aūt
Albertus vbi. s. c. ccxvi. ꝙ in hac bn̄dictōe
nouē bn̄dictiōes ſunt comp̄henſe. Prima
eſt multiplicatio eccl'iaſticarum actionuꝫ.
Et hoc intelligit ꝑ illud quod dicit. Quaꝫ
pulchra tabernacula tua. Secūda eſt pul-
chritudo religionū. ⁊ hoc eſt quod dicit. tē
toria tua iſrael. Tertia eſt ordo ⁊ inſtitu-
tio predicatoꝝ. ⁊ hoc eſt qđ dicit. Fluet aq̄
de ſitula eiꝰ. Quarta eſt regni iudaici trā
latio. ⁊ hoc ē quod đr. Tollet ꝓpter Agag
rex eius. Quinta eſt regni gentiuꝫ eccleſie
ſubiectio. Et hoc ē quod dicit. Deuorabūt
gētes hoſtes illius. Sexta eſt demonū cō
fractio. ⁊ hoc eſt quod dicit. oſſaqꝫ eorum
ꝯfringent. Septima eſt antixp̄i interfectio.
⁊ hoc eſt quod dicit. ⁊ ꝑforabunt ſagittis.
Octaua eſt a ſomno mortis reſurrectio. ⁊
hoc eſt qđ dicit. Accubās dormiuit vt leo.
Nona eſt bonoꝝ ⁊ maloꝝ remuneratio. ⁊
hoc ē quod ait. Qui bn̄dixerit ⁊c̄. Qual'r
aūt iſta tertia ꝑncipalis bn̄dictio cuꝫ ſuis
particulis cōueniat beatiſſime ꝟgini: faci-
le eſt declarare. Ipſa eniꝫ fuit vt. s. ſepius
dictū eſt: ſumme actionis ꝯtemplationis
⁊ doctrine. ⁊ in ſuo partu abſtulit regnum
iudeoꝝ que regē genuit xp̄ianorum. ⁊ per
conſequēs deſtruxit regnū gentiū. ⁊ demo
num ⁊ antixp̄i. quē filij ſui ore interficiet
ſm ſniam pauli. ij. ad Theſſa. ij. ⁊ oēs bo-
nos ⁊ malos remunerabit. que remunera
torē oīum generauit: ⁊ ipm nobis ĩ p̄miuꝫ
donauit. hec Albertus. Quarta bn̄dictio
ꝑncipalis Balaaꝫ. que nō taꝫ đr bn̄dictio
q̄ bn̄dictionis cauſa. habet etiaꝫ Numeri
xxiiij. vbi ait. Orietur ſtella ex Jacob. ⁊ con-
ſurget ꝟga de iſrl' ⁊ ꝑcutiet duces Moab.
vaſtabitqꝫ omnes filios Seth. Et erit
idumea poſſeſſio eius. hereditas Seyr ce-
det inimicis ſuis. iſrael ꝟo fortiter aget.
De iacob erit qui dn̄etur. ⁊ ꝑdat reliquias
ciuitatis. Hec ibi. Hec aūt benedictio ſm
Albertū vbi. s. c. ſequenti. diuidit in ſeptē
partes. Prima eſt benedictiſſime virginis
generatio. Secūda filij dei ex ipā incarna
tio. Tertia vitioꝝ deſtructio. Quarta ho-
minū liberatio. Quīta bonoꝝ ꝯfirmatio.
Sexta bonoruꝫ dominatio. Septima ma
loꝝ damnatio. Prima intelligit per hoc
quod đr. Orietur ſtella ex iacob. Scđa ex h̄
quod đr. ⁊ cōſurget ꝟga de iſrael. Tertia
ex hoc quod đr. ⁊ ꝑcutiet duces Moab.
Quarta ꝑ hoc quod đr. ⁊ erit idumea poſ-
ſeſſio eius. Quinta ꝑ hoc quod đr. iſrl' ꝟo
fortiter aget. Sexta ꝑ hoc qđ đr. de iacob
erit qui dn̄et. Septima ꝑ hoc quod dicit.

E Quarta benedictio Balaā.

⁊ ꝑdat reliquias ciuitatis. Patet ḡ qual'r
he quoqꝫ partes oēs bn̄dictionis huiꝰ vlti
me ꝓcedunt ⁊ dependēt a bn̄dictiōe bt̄iſſi-
me ꝟginis. que eſt radix ⁊ cauſa oīum be-
nedictionū. Quicq̄d enī eſt cauſa cauſe eſt
cauſa oīum ſequentiū cauſatoꝝ. Unde cuꝫ
beatiſſima ꝟgo fuerit cā generatiōis cor-
poralis filij dei. ⁊ illa ſit cā oīuꝫ bn̄dictio-
nū. pꝫ ꝙ in ipā ſua bn̄dictōe alie oēs bn̄di
ctiones cauſal'r ſunt icluſe. hec Albertus.
Et ideo nō ſolū illi dicere poſſumꝰ cū ange
lo. Benedicta tu in mulieribus. ſed bene-
dicta tu in oībus creaturis per quā creatu
re oēs ſunt a filio eius benedicte. cui ſit ho
nor ⁊ perēnis gloria per infinita ſecula ſe-
culorum. Amen.

De eadem ꝟginis annūciatione.
Sermo decimus.

D b

Enedixiſti do-
mine terrā tuā: auertiſti ca
ptiuitatē iacob. Remiſi-
ſti iniq̄tatē plebis tue. p̄s.
lxxxiiij. Per ſalutationē angelicā factam
beate ꝟgini ex parte dei. humana natura
que p̄mo erat maledicta ⁊ excōmunicata.
rebenedicta ⁊ abſoluta ac recōciliata fuit.
Dicūt enī iura ꝙ ſi papa ex certa ſcientia
aliquē excōmunicatum ſalutauerit animo
eum abſoluēdi. q̄uis verba abſolutionis
non dixerit: eo ipō abſoluit ab excōmuni-
catione. c. ſi aliquādo. ⁊ ibi glo. de ſentētia
excom. argu. in. c. cū olim eſſemus. de pri-
uile. et. c. Adrianus. lxiij. diſt. et. c. pacem.
de cōſecra. diſt. ij. Nam ⁊ princeps ſola vo
luntate manumittit ſeruū. l. apud eum. ff.
de manumiſ. Ergo multo magis abſoluit
ſalutatio dei. benedicēs beatā virgineꝫ in
perſona totiꝰ humane nature. De qua poſ-
ſunt ad ꝓpoſitum noſtrū exponi ꝟba pro-
poſita. Sup quibus duas tm̄ cōſideratio-
nes faciemus.
Prima appellabit adimpletionis.
Scđa ꝟo ⁊ vltima fructificationis.

Pars p̄ma huius ſmonis que dicitur
adimpletionis.

i In beatiſſima ꝟgine adīpletas
eſſe omnes benedictiones per
Moyſen datas filijs iſrael: nō
eſt difficile demōſtrare. Unde
ſciendū eſt ꝙ ipſe moyſes benedixit ppl'm
iſrael obſeruantē precepta dei. vt habetur
Deut. xxviij. di. Benedictus erit in ciuita-
te: benedictꝰ in agro. bn̄dictus fructꝰ vētris
tui: ⁊ fructus terre tue. fructuſqꝫ iumētoꝝ
tuoꝝ: ⁊ greges armentoꝝ tuorum. ⁊ caule
ouiū tuaruꝫ. benedicta horrea tua ⁊ bn̄di-
cte reliquie tue. bn̄dictus eris ingrediēs et
egrediēs. Dabit dn̄s inimicos tuos q̄ con-
ſurgent aduerſum te corruētes in ꝯſpectu
tuo. per vnam viam venient cōtra te. ⁊ per
ſeptē fugient a facie tua. Emittet dn̄s be-
nedictionem ſuꝑ cellaria tua: ⁊ ſuper oīa
opera manuū tuarū. benedicetqꝫ tibi ĩ terra
quā acceperis. Suſcitabit te dn̄s in popu
luꝫ ſuū ſicut iurauit tibi. ſi cuſtodieris mā
data dn̄i dei tui: ⁊ ambulaueris ĩ vijs eiꝰ.
videbuntqꝫ oēs terrarū populi ꝙ nomē
dn̄i inuocatum ſit ſuper te: et timebunt te:
Abūdare te faciet dn̄s oībus bonis. Fru
ctu vteri tui. ⁊ fructu iumentoruꝫ tuoruꝫ.
fructu terre tue quā iurauit dn̄s patribus
tuis vt daret tibi. Aperiet dn̄s theſauruꝫ
ſuum optimū celū. vt pluuiā tribuat terre
tue in tempe ſuo. Benedicetqꝫ cūctis ope-
ribus manuū tuarū. ⁊ fenerabis gētibus
multis. ⁊ ipſe a nullo fenus accipies. Con-
ſtituet te dn̄s in caput ⁊ nō in caudam: et
eris ſemꝑ ſupra ⁊ nō ſubter. Hec ibi. Ubi
ſm Albertū ſuper Miſſus eſt. c. ccxviij. po
nunt decem ⁊ noueꝫ bn̄dictiones. Prima
eſt grā cōtēplatiōis. ⁊ hec ſignificatur cuꝫ
dicit. Benedictus in ciuitate. Secūda eſt
gratia actionis. Et hec denotat cuꝫ dicit.
Benedictus in agro. Unde glo. ibideꝫ ait
i. habebis benedictionē contemplatiue et
actiue. Tertia eſt puritas deuotionis. ⁊ h̄
notat cū dicit. Fructus ventris tui. Quar
ta eſt vtilitas bone opationis. ⁊ hec ſigni
ficatur cuꝫ dicit. fructus terre tue. Quīta
eſt in alijs fructificatio. ⁊ hec eſt triplex. ſ.
in laicis in clericis. ⁊ religioſis. p̄mū ſigni
ficatur per iumēta. ſcđm ꝑ armēta. tertiū
ꝟo per caules ouiū. Sexta eſt ꝟtutuꝫ fru-
galitas. ⁊ hec ē duplex. vel quātū ad actū.
⁊ hec notat cum dicit. Benedicta horrea
tua. vbi glo. ait. ꝟtutū cuſtodia. vel quātū
ad habitum. ⁊ hoc eſt quod dicitur. bene-
dicte reliquie tue. Unde glo. ibidem ait.
Id eſt bona volūtas que remanet poſt ope
ra. Septima eſt felix cōſummatio. et hec
eſt duplex. ſcilicꝫ quantū ad operationem
boni. ⁊ hoc eſt quod dicit. Benedictus in-
grediens. vel quātū ad euaſioneꝫ mali. et
hoc eſt quod dicitur. Benedictus egredi-
ens. vbi glo. ait. Ingrediens in ꝑceptione

Benedictiones Moyſi

premij. ⁊ egrediēs ab hac vita ad eternā.
Octaua eſt victoria tētationū. ⁊ hoc ē q̄d
dicit. Dabit dn̄s inimicos tuos ⁊c̄. Nona
eſt cū tētatione ꝓuētus. ⁊ hoc eſt quod dr̄.
per vnam viā veniēt ⁊c̄. Decima eſt ſpūal.
refectio. ⁊ hec eſt duplex. ſ. de gr̄a contem-
plationis vel cōtritionis. Et ꝓpter hoc dr̄
Emittet dn̄s bn̄dictionē ſuꝑ cellaria tua.
Uel de labore ſatiſfactiōis. Et hoc ē quod
dr̄. et ſuꝑ oīa opera manuū tuarū. Undeci
ma eſt celeſtium donoꝝ multiplicatio. Et
hoc eſt q̄d dr̄. Benedicet tibi in terra quā
accepis. Unde ibi glo. ait. Gr̄a celeſtium
multiplicatio donoꝝ. Duodecima ē ſcōꝝ
aſſociatio. ⁊ hec notat̄ cum dr̄. Suſcitabit
te dn̄s deus tuus ſibi in populū ſanctū.
Tredecima eſt hoſtibus timoris incuſſio.
Et ꝓpter hoc dr̄. Uidebunt oēs ppl'i terrā
ꝙ nomen dn̄i inuocatū ſit ſuꝑ te: ⁊ time-
bunt te. Quartadecima eſt ſpūaliū et tem
poralium ſucceſſio. Et ꝓpter hoc dr̄. Abū-
dare te faciet dn̄s oibus bonis. Quītade-
cima eſt in ſubditis ꝓſperatio. Et hec ē tri
plex. Uel in religioſis. Et hec notat̄ cū dr̄.
fructu vteri tui. Uel in clericis. ⁊ hec ſigni
ficat̄ cū dr̄. ⁊ fructu iumentoꝝ. Uel in lai
cis. ⁊ hoc ē quod dr̄. ⁊ fructu terre tue. Se
xtadecima eſt abūdantia diuine ſapie. Et
ꝓpter hoc dr̄. Aperiet dn̄s theſaurū ſuum
optimū. Decimaſeptima eſt doctrine pre
minētia. Et hoc eſt quod dr̄. vt pluuiā tri
buat in tꝑe ſuo. Decimaoctaua eſt bonoꝝ
operū frequētia. Et hoc eſt quod dicitur.
Benedicetq̄ cūctis opibus manuū tuaꝝ.
Decimanona eſt dignitat̄ excellētia. Et h̄
eſt triplex. ſ. in dando ⁊ nō accipiēdo. quia
beatius ē dare ꝙ accipe. Act. xx. ⁊. xvj. q.
j. c. p̄dicator. ⁊ de cele. miſſa. c. cū marthe.
ꝟ. ſane. Et ꝓpter hoc dr̄. Tu fenerabis gē
tibus multis. Uel in regēdo ⁊ nō ſubeſſen
do. Et hoc eſt quod dr̄. Cōſtituet te dn̄s ī
caput ⁊ nō in caudā. Uel in exaltādo ⁊ nō
dep̄mendo. Et ꝓpter hoc dr̄. ⁊ eris ſemper
ſupra ⁊ nō ſubter. Ubi glo. ait. Quia eris
magiſter ⁊ nō diſcipulus. dn̄s ⁊ nō ſuus.
p̄latus ⁊ nō ſubditus. Iſte autē omnes
benedictiōes ſm̄ Albertū vbi. ſ. conueniūt
btiſſime ꝟgi. vt patet ſingulas diſcurrēti.
quas declarare particularit̄ in ipſa ꝟgine
cauſa breuitatis omitto. maxime q̄ patēt
F ex dict̄ in ſmone p̄cedenti. Bn̄dictiones
quoq̄ date ab ip̄o moyſe filijs iſrl' ſingl'is
in particulari eidē beatiſſime ꝟgini cōue-
niūt. que habent̄ Deute. xxxiij. vbi ait ad
Ruben. viuat Ruben ⁊ nō moriat̄: et ſit
paruus in numero. Ubi tria dicunt̄ de ru
ben. Primū ꝙ viuat ꝑ gr̄am. quia gr̄a dei
vita eterna. ad Rom̄. vj. Et hoc intelligit̄
ꝑ illud quod dr̄. viuat. Scōm eſt ꝙ nō mo
riat̄ per pctm̄. Anima em̄ q̄ peccauerit ip̄a
morieṫ. Ezech. xviij. ⁊. xxiiij. q. iij. c. ſi ha
bes. Et ꝓpter hoc dr̄. non moriat̄. Tertiū
eſt ꝙ paruus ſit numero. i. paucos ſibi ſi-
miles habeat in bono. Que oīa excellētiſſi
me fuerūt in ipſa ꝟgine benedicta. in qua
oīs gratia vite fuit. ⁊ que nunq̄ peccauit.
⁊ nullā ſibi ſimilē in ꝟtutib' habuit. Hec
Albertus vbi. ſ. c. ccxix. Qui etiā. c. ſeq̄nti
ait. Hec aūt eſt benedictio Iude. Audi dn̄e
vocē Iude. ⁊ ad ppl'm ſuū introduc eum.
Manus eius pugnabit ꝓ eo. ⁊ adiutor il-
lius cōtra aduerſarios eius erit. In q̄ bn̄-
dictione quattuor ponunt̄. Primū p̄cum
exauditio. Scōm ad ppl'm introductio.
Tertiū eſt ſuijpſius defenſio. Quartū eſt
alioꝝ ꝓtectio. Hec aūt om̄ia excellētiſſime
fuerūt in beatiſſima ꝟgine. in qua fuit ex-
auditio in ſummo. Nam. iij. Regū. ij. ipſi
dictū fuit in ꝑſona Berſabee. Pete mr̄ mi
quod vis. nō em̄ fas eſt vt auertam faciem
meā a te. Et in ꝑſona Heſter. ei dr̄ Heſter
iiij. c. Et ſi dimidiū regni mei petieris: im-
petrabis. Ip̄am em̄ ꝟginē filius eius nihil
ei negans honorat. Item introductio ppl'i
ei cōuenit: que vt columna nubis populū
in terrā ꝓmiſſionis introducit. Itē ſuijpſi'
defenſio in ip̄a in ſummo fuit quā hoſtis
nunq̄ vel leuiter ledere potuit. Itē alioꝝ
ꝓtectio in ip̄a fuit que nos ab hoſte ma-
ligno ꝓtegit. hec Alber. Bn̄dictio autem B
leui fuit hec. Perfectio tua ⁊ doctrina tua
a viro ſancto tuo quē ꝓbaſti in tētatione.
⁊ iudicaſti ad aquas ꝯtradictiōis. Qui di
xerit patri ſuo ⁊ matri ſue. neſcio vos. ⁊ fra
tribus ignoro vos: ⁊ neſciuerūt filios ſuos:
hi cuſtodierūt eloquiū tuū: ⁊ pactum tuū
ſuauerūt. Iudicia tua o Iacob ⁊ legē tuā
iſrael. ponēt thimiama in furore tuo ⁊ ho
locauſtū ſuꝑ altare tuū. benedic dn̄e fortī-
tudinē eius: ⁊ opera manuū illius ſuſcipe.
Percute dorſa inimicoꝝ eius. ⁊ qui edunt
illum nō cōſurgant. Hec ibi. In qua bn̄di
ctione nouē ponunt̄. Primū eſt vite ꝑfe-
ctio. ibi. ꝑfectio tua. Scōm eſt doctrine al
titudo. ibi. ⁊ doctrina tua. Tertium eſt xp̄i
eductio. ibi. a viro ſancto tuo. Quartū eſt

omniū abnegatio. ibi. qui dixerit patri ſuo
⁊ matri ſue neſcio vos: ſeruādo exhortatio
nē ſaluatoris Mat. xix. dicētis. Oīs q̄ re-
liquerit patrē aut matrē ꝓpter me cētuplū
accipiet ⁊ vitā eternā poſſidebit. Quintum
eſt p̄ceptoꝝ ⁊ cōſilioꝝ impletio. ibi. q̄ cuſto
diūt eloquiū tuū ⁊c̄. Sextū eſt ꝓ alijs inter
ceſſio. ibi ponunt thimiama in furore ſuo.
Septimū eſt de paſſiōe gloriatio. ibi. bn̄dic
dn̄e fortitudinē eius. Octauū eſt remune-
ratio de opibus bonis. ibi. opa manuū ei'
ſuſcipe. Nonū eſt hoſtiū deſtructio. ibi. ꝑcu
te dorſa inimicoꝝ eius. Qualiter aūt in bn̄
dicta virgine hec oīa fuerint. vt ait Alber.
vbi. ſ. c. ccxxj. eſt facile videre. Ipſa em̄ fuit
ꝑfectiſſima in vita. ⁊ altiſſima in doctrina
que totā legē ſciuit. Xp̄m q̄ de ſuo vtero
eduxit: q̄ ibi q̄draginta hebdomadibus: ſex
dieb' minus q̄euit. Itē oīa abnegauit. ⁊ ꝑfe
ctiſſimā pauꝑtatē habuit. ac oīa p̄cepta et
cōſilia in ſummo impleuit. ⁊ ꝓ alijs inter-
ceſſio excellētiſſima in illa fuit. que omnib'
dn̄m placauit. ⁊ adhuc ꝓ nobis cōtinue in
tercedit. Itē poſt filiū ſummā paſſionē ha-
buit: ⁊ ſummā h̄z de paſſione gloriationē.
Itē quia ſummas ⁊ nobiliſſimas actiones
habuit ſummā etiā remunerationem rece-
pit. Itē quia ſibi ⁊ omnib' nobis hoſtem vi
cit a quo nūq̄ victa fuit. ſupremū de hoſte
triūphū reportauit. ⁊ ſic p̄z qualiter beatiſ-
ſima ꝟgo habuit bn̄dictionē Leui. hec Al-
D bertus. Bn̄dictio ꝟo beniamin hec fuit.
Beniamin amātiſſimus dn̄i habitabit cōfi
dēter in eo quaſi in thalamo tota die com-
morabitur: ⁊ inter humeros illius requieſ-
cet. hec ibi. In qua bn̄dictione ſm̄ Albertū
vbi. ſ. c. ſequēti. quattuor ponūtur. Primū
eſt pre oīb' dilectio. ibi beniamin amantiſſi
mus dn̄i. Scōm eſt ſecura habitatio. ibi.
habitabit cōfidēter. Tertiū eſt diuina inha
bitatio. ibi. q̄ſi in thalamo tota die cōmo-
rabitur. Quartū eſt in opibus illi' delecta
tio. ibi. inter humeros illi' requieſcet. Hec
aūt omnia habuit in ſummo beata ꝟgo. q̄
ſuꝑ oēs puras creaturas dilecta eſt a dn̄o
⁊ ſecuriſſima habitat in regali ſolio. ⁊ in q̄
habitauit diuinitas corporaliter. ⁊ q̄ prudē
tiſſima mulier in oībus delectabit virū ⁊ fi
liū ſuū. hec Alber. Bn̄dictio aūt Ioſeph
hec fuit. De bn̄dictiōe dn̄i terra eius. de po
mis celi ⁊ rore atq̄ abyſſo ſubiacēte. de po
mis fructuū: ſolis atq̄ lune: de ꝟtice anti-
quoꝝ mōtiū. de pomis colliū eternoꝝ. ⁊ de
frugib' terre ⁊ de plenitudine ei' bn̄dictio il
lius. Qui apparuit in rubo veniat ſuꝑ ca-
put ioſeph: ⁊ ſuꝑ ꝟticem nazarei inter frēs
ſuos. hec ibi. Que bn̄dictio ſm̄ Alber. vbi
ſ. c. ccxxiij. in octo cōſiſtit. Primū eſt diui-
ne dulcedinis p̄guſtatio. ibi. de pomis celi
⁊ rore. Ros inq̄ātū illuminat intellectū
pomū inquātū reficit affectū. Scōm eſt in
humanitate xp̄i delectatio. ibi. atq̄ abyſſo
ſubiacēte. Tertiū eſt in opib' xp̄i refectio.
ibi de pomis fructuū ſolis. Quartū eſt de
gratijs eccleſie iocundatio. ibi. ⁊ lune. Quī
tū eſt de gratijs ⁊ ꝟtutib' antiquoꝝ patrū
exultatio. ibi. de ꝟtice antiquoꝝ mōtium.
Sextū eſt modernoꝝ ꝑfectoꝝ cōgratula-
tio. ibi. de pomis eternoꝝ colliū. Septimū
eſt de gl'ia eccl'ie triūphātis exultatio. ibi.
de fructib' terre ⁊ de plenitudine ei' benedi
ctio illius. Octauum eſt glorie chriſti ho-
minis participatio. ibi. benedictio illi' q̄ ap-
paruit in rubo. Hec aūt omnia beatiſſima
ꝟgo habuit ī ſummo. q̄ ſummā diuine dul
cedinis nō tm̄ p̄guſtationē: ſed etiā comeſ
ſtionē ⁊ totū in ſe mānā habuit. ſummā q̄z
in xp̄i humanitate dilectionē ⁊ delectatio-
nē habuit q̄n ludebat corā eo in orbe terra
rū ꝑ ſingulos dies. Prou. viij. Itē de profe
ctu eccl'ie cōgratulationē. quia ſummā ad
ip̄am habuit charitatē. Itē de patrū ſctita
te exultationē a q̄b' duxit originē. ⁊ quoꝝ
poſſederat ꝑfectionē. Itē de ꝓfectu moder
noꝝ ꝯgratulationē habuit. Quib' oīb' ip̄a
magiſtra fuit ⁊ dux ac exēplū. Itē de eccle
ſie triūphātis gl'ia ſumme gaudebat: vtpo
te illi' imperatrix ⁊ regina. De gl'ia aūt hoīs
xp̄i nō ꝑtē ſ; totū habebat. cū quo vna eſt
in natura familiaris in gratia. in gl'ia ip̄m
⁊ ſuā gl'iā pl' ꝙ ſe ⁊ ſuā ꝓpriā dilexit ⁊ di
ligit. Sic igit̄ ꝯſtat manifeſte btiſſimā ꝟgi
nē oēs bn̄dictiōes Ioſeph ī ſūmo habuiſſe I
ſ; Alb. Bn̄dictio aūt Gad h̄ fuit. Bn̄di-
ctus ī latitudine gad q̄ſi leo req̄euit. cepitq̄
gladiū ⁊ ꝟticē. ⁊ vidit p̄ncipatū ſuū ꝙ ī ꝑ-
te ſua doctor eēt repoſit'. q̄ fuit cū p̄ncipib'
ppl'i ſui. ⁊ fecit iuſticias dn̄i ⁊ iudiciū ſuum
cū iſrael. h̄ ibi. De q̄ bn̄dictiōe dicit Alber.
vbi. ſ. c. ſeq̄nti. ꝙ ſex cōprehēdit. Primum
eſt regni dilatatio. ibi. bn̄dictus in latitudi
ne Gad. Scōm eſt ꝑ fortitudinē req̄etio.
ibi. q̄ſi leo req̄euit. Tertiū eſt hoſtiū ſubie-
ctio. ibi. cepitq̄ gladiū. Quartū eſt imperij
adeptio. ibi. ⁊ ꝟticē. Quintū eſt ſui p̄ncipa
tus cognitio. ibi. ⁊ vidit principatum ſuū.

Sectū eſt doctoris apud ipm̄ repoſitio.ibi.
ꝙ in pte ſua doctor eēt repoſit⁹. Hec autez
oia in ſummo habuit btiſſima ꝟgo.ſ. pri⸗
mo regni dilatione.q2 a ſolis ortu ⁊ occa⸗
ſu beatā ipſam dicunt oēs gnationes q̄ eſt
regina celi ⁊ mūdi ⁊ angeloꝝ atq3 hominū
que fortitudinē ⁊ requiē atq3 de hoſtib⁹ vi
ctoriā habuit in ſummo:vt iam pluries de
claratū eſt:ſummāq3 imperij adeptionem
habuit.ſuiq3 pncipatus cognitionē habuit
in ſummo. Quia ſup oēs choros āgeloꝝ ⁊
puras creaturas exaltata: diuinā opatio⸗
nē in ſe ⁊ gl'iam plenius cognoſcit. Itē do⸗
ctoris repoſitio apud ipām fuit in ſummo.
q2 ille magiſtroꝝ optimus nouē mēſib⁹ re⸗
poſitus requieuit in vtero eius. Et ſic p3 q̄li
ter beatiſſima ꝟgo habuit bn̄dictiōes gad
in ſummo.hec Alber. Bn̄dictio aūt Dan
hec fuit. Dan catulus leonis fluet largiter
de baſan. Que bn̄dictio ſm̄ Alb. vbi.ſ.c.
ccxxv.tria cōplectitur. Primū eſt hūilitas.
ibi. catulus. Scōm fortitudo.ibi. leonis.
Tertiū eſt largitas.ibi.fluet. Hec aūt bn̄di
ctio in ipſa ꝟgine gl'ioſa excellētiſſime fuit.
que vt ſupra in pte.iiij.hui⁹ opis ſermone
iij.⁊.iiij.pbatū eſt ſup oēm creaturam fuit
humillima atq3 fortiſſima:adeo ꝙ vicit
mūdum:deū ⁊ diabolum. Itē fuit largiſſi⸗
ma.nam deo dedit mūdum. homini regnū
celoꝝ ⁊ ipm̄ deū. Bn̄dictio ꝟo Neptaliz
K hec fuit. Neptalim abundantia pfruetur.⁊
plenus erit de bn̄dictionibus dn̄i. mare et
meridiē poſſidebit. Dicit aūt Alb.vbi.ſ.c.
ſequēti.ꝙ bn̄dictio iſta cōprehēdit q̄ttuor.
Primū eſt abūdantia donoꝝ ſpūaliu3.ibi.
abūdantia pfruet. Scōm eſt plenitudo bo
noꝝ celeſtiū.ibi.plenus erit bn̄dictionibus
dn̄i. Tertium eſt pctōꝝ cōuerſio.ibi.mare.
Quartū eſt iuſtoꝝ cōuerſatio.ibi.meridie3
poſſidebit. Hec aūt oia in ſummo fuerūt in
beata ꝟgine:que ⁊ gr̄a plena fuit:⁊ ſup oēs
gl'ioſa ⁊ pctōꝝ recōſiliatrix ⁊ mediatrix ac
ſaluatrix:⁊ iuſtoꝝ cōſeruatrix. Et ſic bn̄di⸗
ctiones Neptaliz habuit.hec Alber. Be⸗
nedictio aūt Azer hec fuit. Benedictus in
iſrael Azer.ſit placens fratribus ſuis.tin⸗
gat in oleo pedem ſuum.ferrū ⁊ es calcia⸗
mentū eius.ſicut dies iuuentutis ita et ſe⸗
nectus tua.hec ibi. Hec autem benedictio
ſm̄ Albertum vbi.ſ.c.ccxxvj.continet ſex.
Primū eſt filioꝝ multiplicatio.ibi.benedi⸗
ctus in filijs Azer. Scōm eſt fratrum dile⸗
ctio.ibi.ſit placēs fratribus ſuis. Tertiū eſt

miſericordie abundantia.ibi:tingat in oleo
pedem ſuum. Quartum eſt incorruptibilis
patiētia.ibi.ferrum. Quintū eſt ſonora do
ctrina.ibi.es calciamētum eius. Sextum
eſt in bono cōtinuatio perſeuerātie.ibi. Si
cut dies iuuētutis tue. Hec aūt omnia ma
nifeſtiſſime fuiſſe in beata ꝟgine: patet ex
pdictis.cum ſit omniū bonoꝝ mater ac ple
na charitate ad deum:⁊ dilectione ad pxi⸗
mū.reginaq3 miſericordie.ſummeq3 patiē⸗
tie:⁊ doctrine.atq3 in bono pſeuerātie. hec
Albertus. Poſt hec autem poſuit Moy
L ſes vbi.ſ. Deut.xxxiij.c.benedictionē om⸗
nium ſimul dicēs. Nō eſt deus alius ⁊ deus
rectiſſimus aſcēſor celi auxiliator tu⁹. Ma
gnificētia eius diſcurrūt nubes. habitacu⸗
lum eius ſurſum.⁊ ſubter brachia tua ſem
piterna.eijcit a facie tua inimicum dicetq3
cōtere.habitabit iſrael confidenter.⁊ ſolus
Jacob in terra frumēti ⁊ vini celiq3 caliga
būt rore.beatus es tu iſrael. quis ſilis tui
popule qui ſaluaris:in dn̄o ſcutum auxilij
tui.⁊ gladius glorie tue deus tu⁹. negabūt
te inimici tui ⁊ tu eoꝝ colla calcabis. h ibi.
In hac autem bn̄dictione ſm̄ Albertuz vbi
ſ.c.ſequēti.nouē cōtinentur. Primū eſt ve
ri dei cognitio.ibi. Nō eſt deus alius vt de⁹
rectiſſimus. Scōz ipſius dei auxiliatio.ibi.
aſcēſor celi auxiliator tuus. Et hec auxilia⸗
tio eſt quadruplex. Primo apoſtolis ſpiri⸗
tūſanctū in terram mittēdo.ibi. Magnifi⸗
cētia eius diſcurrūt nubes. Scōo p nobis
patrē interpellando.ibi.habitaculum eius
ſurſum.vbi glo.ait. Corpus a mortuis ſu⸗
ſcitauit.⁊ in dextera patris collocauit.⁊ p
nobis intercedit. Tertio gr̄am puenientez
⁊ cooperantē porrigēdo.ibi.ſubter brachia
tua ſempiterna. Quarto hoſtez impedietē
repellendo.ibi.a facie tua inimicū.iuxta il⸗
lud Joh.xij. Nūc princeps huius mūdi eij⸗
cietur foras. Tertium principale in bene⸗
dictione iſta eſt timoris mali ablatio.ibi.
habitabit iſrael cōfidenter. Quartū eſt ſa⸗
turitatis boni poſſeſſio.ibi.ſolus oculus ia
cob in terra frumenti ⁊ vini. Quintum eſt
perfecta viſio dei per ſpeciē.ibi. celiq3 cali⸗
gabūt rore.vbi glo.ait.p ſubtili ac leuiſſi⸗
ma dei cognitione. Sextū eſt ſumme beati
tudinis cōprehēſio.ibi.beatus es tu iſrael.
Septimū eſt omnibus creaturis prelatio.
ibi.q̄s ſimilis tui popule q̄ ſaluaris. Octa⸗
uum eſt diuina ſubuētio. Et hec eſt duplex
ſ.vel nos iuuādo cōtra malum.ibi.in dn̄o

ſcutum auxilij tui.vel ad bonū operanduz.
ibi.gladius glorie tue deus tuus. Nonū eſt
hoſtium ſubiectio.⁊ hec etiam eſt duplex.
Una ꝙ nos puniēdo modo faciunt nobis
coronas in futuro. Et ad hoc ppoſituz ex⸗
ponit quedam glo.iuxta illud pſ.cxxviij.
Supra dorſum meū fabricauerunt pecca⸗
tores.⁊ notatur ibi.negabūt te inimici tui
vbi glo.ait.ſ.in pſenti vita. Alia ꝟo. quia
de eoꝝ pena nobis in futuro erit exultatio
ibi.tu eoꝝ colla calcabis. Et ita intelligit
illud pſ.lvij. Letabitur iuſtus cum vide⸗
rit vindictam. Hec autē omnia beatiſſima
virgo poſſedit in ſummo. Ipſa enim ſuper
oēm creaturā deū cognouit. ⁊ nobiliſſimo
auxilio innixa.ſ.ſuper filium ſuū dilectiſſi⸗
mum corpore ⁊ anima glorioſa aſcendit.et
immuniſſima omnis timoris mali ſub vm
bra illius requieſcit.⁊ torrēte voluptaꝗ ei⁹
ſup omnes inebriata fuit. perfectiſſimāq3
humanitatis ⁊ trinitatis chriſti cognitio⸗
nē habuit in ſummo.⁊ ſupremā poſt filiuz
bn̄dictionē apprehēdit:ac ſuper oēs puro⸗
rum creaturaꝝ ordines vt ſuperior exalta⸗
ta fuit.diuinūq3 auxiliū ſup oēs habuit.cū
quo maxima ⁊ excellētiſſima opa fecit. Itē
inimicū nō tm̄ in celo ſed etiaz in terra ſub
pedib⁹ calcauit. Sic ergo p3 qualiter btiſſi⸗
ma virgo bn̄dictiones ſinguloꝝ ſingularit.
⁊ vniuerſoꝝ vniuerſaliter.ſingulas ⁊ vniuer
ſas poſſedit in ſupremo.hec Albertus. Et
nō ſolum ipſa fuit bn̄dicta .ſed etiā per eā3
oēs homines ſunt bn̄dicti. Unde ipſi naſcē
ti dicere potuit deus illud Geneſ.xij. In te
bn̄dicent vniuerſe cognationes terre. Ipa
em̄ fuit illud ſemē abrae cui dictū fuit Gen̄.
xxij. Bn̄dicent in ſemine tuo oēs gētes ter
re. Quāta aūt ſupra beatā virginē venerit
dei bn̄dictio:demonſtrari pōt p illud Pro
uer.x.vbi dr. Benedictio dn̄i ſuper caput iu
ſti. Cum ergo ipſa fuerit omniū iuſtiſſima.
vt pbatum eſt.ſ.in quarta parte hui⁹ ope
ris.ſermone.iij.nō poteſt dubitari ipām ſu
per omnes alios fuiſſe a dn̄o bn̄dictam. Si
igitur bn̄dixit deus Obededon qui arcam
ſuā recepit in domo ſua.ij. Reg.vj.⁊.j. Pa
ral.xiij. Quāto magis bn̄dixit beatiſſimaz
virginē que ipſuz in vtero ſuo recepit. Et ſi
deus bn̄dixit omnib⁹ qui timēt ipm̄. vt dr
pſ.cxiij. Et ſi ille qui pronus eſt ad miſeri⸗
cordiā bn̄dicet Prouer.xxij.vn̄ ⁊.ij. Reg.
ij.dr. Bn̄dicti vos qui feciſtis miām. profe
cto de ipſa matre dei que ſuper oēs habuit

donum timoris dei:⁊ in miſericordia ſuper
oēs exceſſit. ꝟificatū fuit illud Eccī.xxiiij.
inter bn̄dictos bn̄dicet. vn̄ illi dicere poſſu
mus illud Judith.xiij. Bn̄dicta es tu filia
a dn̄o deo excelſo.⁊ illud.xv.eiuſdem lib.c.
Bn̄dicta eris in eternum. Et nō ſoluz ipſa
fuit bn̄dicta:ſed etiaz oēs opationes eius.
vn̄ de ipſa poteſt dici deo illud Job.j. Ope
ribus manuū eius bn̄dixiſti. Item illi dice⸗
re poſſumus illud.ij. Reg.xxviij. Bn̄dictū
eloquiuz tuum. Si ergo in die iudicij dicet
dei filius electis Mat.xxv. Uenite bn̄dicti
⁊c.profecto ſue chariſſime genitrici dicet.
veni mater mea ſuper omnes benedictiſſi⸗
ma ad paratum tibi regnum a cōſtitutio⸗
ne mundi.

Pars ſcōa huius ſermonis que dicitur
fructificationis.

Uper illa ꝟba que dixit ſancta heli M
s zabeth ꝟgini bn̄dicte Lu.j.ſ. Bn̄di Qualit
ctus fruct⁹ vētris tui.ait Ber. Nō xps ſit
ideo ille bn̄dict⁹.q2 tu bn̄dicta.ſed quia ille bn̄dict⁹
bn̄dictus:ideo tu bn̄dicta:qm̄ ille in bn̄di⸗
ctionibus te pueniit. Qualiter autez ſit iſte
fructus vteri ꝟginalis bn̄dictus: oſtendit
Albertus vbi.ſ.c.ccxxx.dicēs ꝙ de benedi
ctione iſtius fructus poſſumus loqui ſm̄
tres vias.vel quantum ad ſignificationem.
vel quātum ad ſuppoſitionē. vel quantum
ad ſubſtantiam. Quo ad primū dicit ꝙ
iſta benedictio habet quattuor ſignificata.
Eſt enī3 bn̄dictio maledicti euacuatio.⁊ eſt
bn̄dictio omnis boni poſſeſſio.⁊ eſt benedi
ctio fecūditatis ſuperaltatio.⁊ eſt bn̄dictio
cōgratulātiū collaudatio.⁊ quolibet iſtoꝝ
modoꝝ ⁊ omni alio modo fuit bn̄dict⁹ bea⸗
te ꝟginis fructus. Primo enī3 quo ad ma
ledicti euacuationē. ⁊ hoc tripliciter. Inci⸗ Triplex
dit enim hō per pctm̄ triplex maledictum. maledi
Primū maledictū eſt fomitis punctio.i.in ctu3 ho
clinatio ad malum:⁊ delectabilia carnis. minis
iuxta illud ad Roma.vij. Uideo aliā lege3
in mēbris meis repugnātē legi mētꝭ mee:⁊
captiuum me ducentem in lege peccati. Sz
beatus fructus ventris beate ꝟginis.ſ. Je
ſus ab omni fomite peccati ⁊ inclinatione
ad malū fuit immunis. Unde.j. Pet.ij.dr.
Qui peccatum nō fecit:nec dolus inuētus
eſt in ore eius. Immo ipſe eſt agnus dei q̄
mundi peccata abſtulit. Joh.j. De quo Au
gu.in.c.nemo.de cōſe.di.iiij.ait. Nemo tol
lit peccata mundi niſi chriſtus qui eſt agn⁹
dei tollens peccata mūdi. Secūdū maledi⸗

etium inductū per peccatū eſt labor inueniē
de virtatis. vñ Sap. ix. dr. Difficile extima
mus q̄ in terra ſunt: ⁊ que in cōſpectu ſunt
cū labore inuenimus que aūt in celis ſunt
quis inueſtigabit? Fructus aūt btē virginis
fuit bñdictus: qꝛ nullā ignorātiā habuit: ſꝫ
oēm ſciaꝫ. Oia em̄ que fuerūt ſunt vel erūt
in actu ſciuit anima xp̄i. iuxta illud ad He
bre. iiij. Oia nuda ſunt ⁊ aperta oculis eiꝰ
Tertiū maledictū eſt neceſſitas incineratio
nis. De qua habꝫ Geñ. iij. Cinis es ⁊ in ci⸗
nerē reuerteris. Unde homini dr Eccl'i. x.
Quid ſuperbis terra ⁊ cinis? Sed fructus
Marie ab hoc maledicto fuit imunis. de quo
inquit ꝓpheta. ps. xv. Nō dabis ſanctum
tuū videre corruptionē. Scd̄a ſignifica⸗
tio bñdictiōis eſt oīs boni poſſeſſio: ſꝫm il⸗
lud dictū Abrae. Geñ. xij. Bñdicam tibi et
magnificabo nomē tuū. ſ. quo ad tēporalia
⁊ naturalia: eriſqꝫ bñdictus. ſ. q̄ ad ſpūalia
⁊ gratuita. ⁊ in te bñdicenꝫ oēs gētes. ſ. q̄
ad diuinalia. qꝛ ꝑ xp̄m fructū btē virginis q̄
deſcēdit ab abraā recipiūt hoīes bñdictio⸗
nē glie. Fructꝰ aūt hic Marie bñdictus eſt
oīs boni poſſeſſiōe tripl'r. Prio qꝛ habuit
bonitatē huma ne nature in ſummo. vnde
Damaſcenus dicit. ꝙ aſſumpſit dei filiꝰ pri
mitias humane maſſe. i. humanitatē in ea
puritate que fuit in Adam in ſtatu innocē⸗
tie. ⁊ ꝓpterea dr Eſa. vij. ꝙ emanuel partꝰ
ex virgine butyrū ⁊ mel comedet vt ſciat re⸗
probare malū ⁊ eligere bonū. ſ. grē. Dicitur
aūt comediſſe. i. vniſſe: ſicut qd̄ comediꝫ in⸗
corporaꝫ ⁊ vnitur comedēti. Butyrum qd̄
eſt pinguedo lactis. i. innocentiā: ⁊ mel dul
ce. i. ſapientiā. Scd̄m bonū qd̄ in ſe habuit
xp̄s: eſt bonū diuine nature in ſummo: qꝛ
fuit verus deus. Uñ ap'ls ad Col'. ij. inqt.
In quo. ſ. xp̄o habitat plenitudo deitatꝭ cor
poraliter. ⁊ Act. x. dr. Deus erat in illo ⁊c̄.
Tertium bonum eſt ex cōiunctione diuine
nature cum humana: ⁊ ſic omne bonū poſ⸗
ſedit in ſummo. De hac aūt cōiunctione in⸗
quit Leo papa in quodā ſermone. Salua
igitur vtriuſqꝫ ꝓprietate nature: ⁊ in vnaꝫ
coeunte perſonā ſuſcipitur a maieſtate hu
militas. a virtute infirmitas. ⁊ ab eternita⸗
te mortalitas. vt qd̄ noſtris remedijs con⸗
gruebat: mori poſſet ex vno ⁊ reſurgere ha
beret ex altero. Tertia ſignificatio bñdi⸗
ctionis eſt cōgratulantiū laudatio. De qua
Raphael angelus ad Thobiā ⁊ filiuꝫ eius
inquit. Bñdicite deuꝫ celi. ⁊ corā omnibus

Xp̄s eſt bñdictꝰ poſſeſſione oīs boni

Qualiter oīa xp̄ꝫ laudāt

viuētibus cōfitemini illi: quia fecit vobiſcū
miſericordiā ſuā. ⁊ hec eſt triplex. ſ. angelo
rū: hominū: ⁊ rerū corporaliū. Angeli eniꝫ
laudāt ⁊ bñdicūt fructuꝫ vētris marie. Qꝛ
per ip̄m reſtauratꝰ eſt numerus diminutꝰ
eoꝝ. Uñ eccl'ſia canit deo patri. Per queꝫ
ſ. xp̄m maieſtatē tuā laudāt angeli: adorāt
dñatiōes: tremūt ptātes. Celi celorūqꝫ vir
tutes ac beata ſeraphin ſocia exultatiōe cō
celebrant. Homines vero bñdicere ⁊ laudare
debēt dñm ieſum: qꝛ factus eſt eoꝝ frater:
ductor ac redēptor in quo credētes ſaluan
tur: vt ait ap'ls Act. iiij. Et ideo Mat. xxi.
dr. Et qui preibāt ⁊ qui ſequebanꝫ clama⸗
bāt. Oſanna filio Dauid. Bñdictus qui ve
nit in noīe dñi oſanna in excelſis. Oſanna
aūt idē eſt qd̄ obſecro ſalua nos. Hi igitur
qui preibāt ſignificabāt patres veteris te⸗
ſtamēti. q̄ vero ſequebanꝫ: patres noui teſta
mēti: q̄ oēs debēt gaudere ⁊ cōgratulari de
ſalutatiōe noſtra facta ꝑ xp̄m. Tertio etiā
alia corpora habēt congratulari ⁊ laudare
mō ſuo ꝓpter fructū vētris marie. quia ali
quo mō vnita ſunt cū ſuo creatore inquan
tū ipſe factus eſt hō qui participat cū om⸗
nibus corporibus: inquantū ⁊ ipſe corpus
hꝫ. ⁊ ipſe oīa demū renouabit ⁊ meliorabit.
Et ideo vt habeꝫ Dañ. iij. Cantabant tres
pueri in fornace di. Bñdicite omnia opera
dñi dño ⁊c̄. vſqꝫ in finē. Bñdictus ergo eſt
fructus vētris marie ſꝫm triplicē ſignifica⸗
tionē bñdictionis. Quantū vero ad ſuppo
ſitionē bñdictionis iſta hꝫ tria appellata. et ꝑ
omnibꝰ his redditur locutio vera. Eſt enim
bñdictꝰ fructus iſte triplici bñdictiōe. ſ. na⸗
ture: gratie ⁊ glie. ⁊ q̄libet hoꝝ eſt triplex.
Bñdictio em̄ nature in eo fuit triplex. habu
it nāqꝫ corpus bñdictū. animā bñdictaꝫ. ⁊
deitatē bñdictā. Corpus eius fuit bñdictū
tripl'r. Primo quo ad materiā: qꝛ ex mate
ria incorrupta. ſ. ex puriſſimis ſanguinibꝰ
beatiſſime virginis fuit formatū. vñ Sap.
viij. inqt diuina ſapiētia. Ad corpus inco⸗
inquinatū acceſſi. Scd̄o fuit bñdictū in ar
monia: qꝛ optime ꝓportionatū cuꝫ omni⸗
moda ꝓportione humoꝝ: adeo ꝙ nō incur
riſſet aliquā infirmitatem ſi diu vixiſſet: ⁊
morte violēta nō fuiſſet occiſus: ſed ſenio
defeciſſet. vt inqt Aug. Tertio fuit bñdictū
in forma. ⁊ hoc tripl'r. ſ. incōgruētia quātitatꝭ
in elegātia diſpoſitiōis. ⁊ in venuſtate colo
ris. ⁊ ſic in ſtatura in figura ac ī colore fuit
pulcherrimus virginis fructꝰ. Cui inquit ꝓ

N

Triplex benedictio nature in chriſto.

pheta. ps. xviij. Specioſus forma pre filijs
hoīum: diffuſa eſt grā in labijs tuis: ꝓpte⸗
rea bñdixit te deus in eternuꝫ. Habuit q̄qꝫ
aīam bñdictā. iuxta illud Sap. viij. Sorti
tus ſum animā bonā. Fuit aūt aīa eiꝰ bñdi
cta tripl'r. Primo rōne mali ab ea elongati
ſ. mali peccati fomitis ⁊ ignorātie. Secūdo
rōne boni in ipſa cōcreati. ſ. intelligētie acu
tiſſime. memorie tenaciſſime. volūtatis ad
omne bonum ſine difficultate prōptiſſime.
habuitqꝫ omniū naturaꝝ naturaleꝫ cogni
tionē. virtutū politicaꝝ ꝑfectionē. ⁊ ſupre
mam dei dilectionē. Habuit q̄ꝫ ad deū ſum
mam imaginis ſimilitudinē. ⁊ ad corpus
nullam cōtrarietatē. Unde de xp̄o inqt ꝓ⸗
pheta ps. xx. deo patri. Dñe preueniſti eum
in bñdictionibꝰ dulcedinis. Tertio fuit bñ⸗
dicta. quia habuit bñdictā diuinitatē: ⁊ ſic
habuit in ſe trinitatē. Uñ de xp̄o dicere poſ
ſumus illud qd̄ canit eccleſia. ſcꝫ benedicta
ſit ſancta trinitas atqꝫ īdiuiſa vnitas. Tri
nitas aūt iſta ſancta in xp̄o: eſt ſancta eius
caro: ſancta aīa ⁊ ſancta deitas: ⁊ in ea in⸗
diuiſa vnitas. ſ. in ꝑſona. qꝛ vna eſt ꝑſona
deus ⁊ hō: nō due ꝑſone nec duo ſuppoſita
ſed vnū. Habuit q̄qꝫ fructus iſte virginalis
bñdictionē gratie tripl'r. ſ. cū patre gratiaꝫ
increatā ⁊ cōiunctā ꝑ vtrūqꝫ. Uñ q̄ ad pri
mū ipſe dicebat Johis. viij. Ego ⁊ paꝫ vnū
ſumꝰ. quo ad ſcd̄m vero inqt Joh. vij. Mea
doctrina nō eſt mea: ſed eius qui miſit me
patris. Quo ad tertium autē ait Leo papa
in quodam ſermone. Verbū dei deus dei fi
lius vt liberaret hoīem ab eterna morte fa
ctus eſt hō. ⁊ tanto federe vtrāqꝫ naturam
cōſeruiꝫ: vt nec inferiorē cōſumeret glorifi
catio nec ſuperiorē diminueret aſſumptio.
hec ille. Habet etiā a patre triplicē gratiaꝫ
increatam. ſ. ꝙ eſt deus cū eodeꝫ patre coe
ternus: ꝙ eſt eius filius naturalis. quodqꝫ
cū eo eſt ſpirator ſpūſſancti. iuxta illud Jo
hā. xvi. Mittā vobis a patre ſpūm verita
tis. Cum matre etiā triplicē gratiā creataꝫ
habuit. Primo. ſ. quia oēm gratiā ⁊ gratis
datam ⁊ gratū facientē ⁊ ſingulariter pri⸗
uilegiatā habuit. vt ſicut ipſa dr gratia ple
na: ita ⁊ fructus vētris eius dicatur gratia
plenus. vt habeꝫ Joh. j. excellentius tñ q̄
ipſa vt ſupra patuit ſermone. vij. huius par
tis. Scd̄o quia ſicut ipſa cōicat alijs grām
⁊ de plenitudine eius omes recipiūt. vt ait
Bern. ſuꝑ Miſſus eſt. Sic de plenitudine
fructus eius oēs accepimꝰ. Joh. j. ꝑfectius

Aīa xp̄i fuit benedicta tripliciter

Triplex benedictio grē in xp̄o

tñ de plenitudine xp̄i q̄ virginis. Tertio qꝛ
dat remiſſionē peccatoꝝ. aliter tñ dat filiꝰ
q̄ mater. qꝛ filius inquantū deus dat effi⸗
ciēter. ⁊ inquantū hō meritorie. mater vero
ſuffragio orōnis ſue impetrādo peccatori⸗
bus penitētibus remiſſioneꝫ peccatorum.
Ex parte etiā cōiuncti. ſ. ex cōiunctione
deitatis cū humanitate habuit triplicē gra
tiam. Una ꝙ fuit filiꝰ pluriū. Nā mater eiꝰ
habuit patrē ⁊ matrē: nō deū ſed homineꝫ
tm̄. Pater vero xp̄i nō habuit patrē nec ma
trē nec deū nec hominem. Ipſe aūt xp̄s ha
buit patrē ⁊ matrē. ſ. deū patrē ⁊ homineꝫ
matrē. Scd̄o ex ipſa cōiunctione dei cū ho
mine hꝫ ꝙ ſit redēptor. iuxta illud Matt.
xx. Filius hoīs venit dare aīam ſuā in redē
ptionē ꝓ multis. Itē per hāc cōiunctioneꝫ
factus eſt ſponſus animaꝝ. Uñ. ij. ad Cor.
xi. ait ap'ls. Deſpōdi em̄ vos vni viro virginē
caſtā exhibere xp̄o. Itē per eandē cōiūctio
nem factꝰ eſt ſacerdos ſiue pōtifex fideliū.
iuxta illud ad Heb. ix. Xp̄s aſſiſtēs ponti⸗
fex futuroꝝ bonoꝝ ⁊c̄. Factus q̄ꝫ eſt iudex
viuoꝝ ⁊ mortuoꝝ. iuxta illud Joh. v. Pa⸗
ter omne iudiciū dedit filio. Tertio ex hac
cōiunctione hꝫ ꝙ ſit beatitudo omniū. Uñ
Joh. xvij. dr. Hec eſt vita eterna vt cogno⸗
ſcant te verū deum: ⁊ quē miſiſti ih̄m xp̄m.
Bñdictio etiā glorie qua bñdictꝰ eſt fru
ctus Marie eſt multiplex. Habuit em̄ glo
riam cōprehēſoris dū fuit viator. qd̄ nulla
creatura habuit. Nā in mūdo quilibet ſan⸗
ctus eſt ſolū viator ⁊ poſt hāc vitā ſoluꝫ cō
prehēſor. Xp̄s vero in hoc mūdo fuit viator
inquantū mortalis: ⁊ merebaꝫ. cōprehēſor
etiā ſimul fuit. quia aīa eius clare intueba⸗
tur diuinitatē cui erat vnita vt nūc ⁊ ſum⸗
mam aureolā habuit ſuꝑ oēs aureolas et
premia accidētalia oīa in ſummo. vt aper⸗
te intelligaꝫ de eo illud Eccl. xlv. Dilectus
deo ⁊ hominibꝰ cuius memoria in bñdictio
ne eſt. ſimilē illū fecit in gloria ſctōꝝ. ſ. etiā
dum hic vixit. Nō ſolū aūt fuit viator ⁊ cō
prehēſor. ſed etiā viatoꝝ ductor. cōprehēſo
rum coronator: ⁊ viatoruꝫ ac cōprehenſo⸗
rū adiuuator. Habuit etiā gl'iam redēpto⸗
ris. nā fuit hominū liberator: demonū ſu⸗
perator: ⁊ nature humane exaltator. Item
gloriā creatoris. ipſe enim eſt miſericordia
in ſanctis. iuſticia in dānatis. ⁊ glorioſus
in ſeipſo. hec Alber. vbi. ſ. Ex quibus ap⸗
paret ꝙ recte dictum fuit beate virgini. Bñ
dictus fructus vētris tui. Nō ſoluꝫ aūt ipſe

O Triplex gratia i chriſto.

P Triplex benedictio glorie i xp̄o

eſt bn̄dictus: ſed etiā nos bn̄dicit in eſſe na-
ture gratie ⁊ glorie. Itē bn̄dicit nos bn̄di-
ctione tēporali ſpūali ⁊ celeſti. ⁊ ꝓpter hoc
inquit Dauid p̄s. lxvi. Bn̄dicat nos deꝰ deꝰ
noſter bn̄dicat nos deus. ter eñ dicit deus
vt oſtēdat hāc triplicē bn̄dictionē. ⁊ noſter
vt denotet fructū ventris marie. qꝛ ꝑ h̄ eſt
factꝰ noſter deus ſingulari modo duꝫ ex ea
carnē noſtrā aſſumpſit. Et ideo ⁊ nos debe
mus eū tripl'r bn̄dicere. ſ. corde. vñ ꝓpheta
inquit p̄s. cij. Bn̄dic aīa mea dño ⁊ oīa que
intra me ſunt nomini ſancto eius. Iteꝫ oꝛe
eū bn̄dicere debemꝰ. iuxta illud p̄s. xxxiij.
Bn̄dicā dn̄m in omni t̄pe: ſemꝑ laus eiꝰ in
oꝛe meo. Itē bn̄dicere eū debemus opere. ſi
cut faciebat p̄s. lxij. dicens. Bn̄dicā te in vi
ta mea. Quantuꝫ ꝟo ad ſubām: eſt bn̄dictꝰ
iſte fructus ƀm Ber. ſuꝑ miſſus eſt. in odo-
re. in ſapore. in ſpecie vel decore. eſt etiā bn̄

[Q — Xp̄s benedictꝰ i odore.]

dictus plenitudine gr̄e. Primo igiť dico
ꝙ eius odoꝛ tātus fuit ꝙ patrem recōcilia
uit. Vñ in ꝑſona dei patris d̄r Gen̄. xxvij.
Ecce odoꝛ filij mei ſicut odoꝛ agri pleni cui
bn̄dixit dñs. Qđ exponēs Bern̄. ait. Ager
plenus d̄r ꝟgo Maria de cuius vtero vite
fructꝰ fluxit credētibꝰ. ⁊ nos oēs de plenitu
dine eiꝰ accepimus. Scđo tantus fuit iſte
odoꝛ ꝙ demones cōturbauit: ideo aſſimila
tur odori vitis qui hoīes delectat ⁊ buffo-
nes cōturbat. vnde Eccī. xxiiij. ipſa inquit.
Ego quaſi vitis fructificaui ſuauitatē odo
ris. Aſſimilatur etiā odori myrrhe. Vñ ibi
dem ait. ⁊ quaſi myrrha electa dedi ſuaui-
tatem odoris. Sicut enim myrrha expellit
vermes. ſic odoꝛ iſtiꝰ fructus expellit ⁊ con
turbat demones. Tertio tātus fuit iſtiꝰ fru
ctus odoꝛ ꝙ totū mūdū ſuauitate repleuit
ita vt q̄libet clamet ⁊ dicat Cañ. j. Trahe
me poſt te: in odorē curremus vnguētoꝛuꝫ
tuoꝝ. ⁊ illud Job. ix. dicere pōt xp̄us. Dies
mei trāſierūt quaſi naues poma poꝛtātes.
Sicut eñ in nauibus poſt poma remanet
odoꝛ. ſic cōpleta moꝛtali xp̄i vita que ꝑ ma
re huiꝰ mūdi nauigauit: odoꝛ ſue cōuerſa-
tionis nobiſcū remāſit. Scđo iſte fructꝰ

[R — Benedictus in ſapore]

eſt bn̄dictus in ſapore. Et primo animā no
ſtrā delectat. vñ Cañ. ij. d̄r. Fructꝰ eius dul
cis gutturi meo. Eapropter Petrus in xp̄i
trāſſiguratione tanta iſtius fructus fuit re
pletus dulcedine ꝙ voluit ibi ſemꝑ manere
vt habeť Mat. xvij. Et de hoc p̄dixerat ꝓ
pheta. p̄s. xxxiij. dicens. Guſtate ⁊ videte
q̄m ſuauis eſt dñs. Et p̄s. xxx. Quam ma
gna multitudo dulcedinis tue dñe quā ab-
ſcondiſti timētibus te. Scđo appetitū ꝓ
uocat. Vñ Ber. ſuꝑ miſſus eſt inquit. Fru
ctus iſte ſemel guſtatus dulcedine ſua ma
gis excitat appetitū noſq; inuitat ad ſe di-
cens. Qui edūt me adhuc eſurient. Tertio
oīa amara dulcoꝛat. vñ Deuť. xxxiij. d̄r. inū
dationes maris q̄ſi lac ſugit. Ille eñ inun
dationes maris q̄ſi lac ſugit qui mūdanas
amaritudines delectabiliter recipit. ⁊ Iu-
dith. v. ſcriptū eſt. Fontes amari dulcoꝛati
ſunt eis ad bibēdum. vñ Paulus in ſuo ra
ptu de dulcedine iſtiꝰ fructꝰ guſtauit: ⁊ om
nia aduerſa poſtmodū gaudēter ſuſtinuit.
Et ideo dicebat. ij. ad Coꝛ. xij. Gaudeo ī tri
bulationibꝰ meis. Quarto oīa alia dulcia
in amaritudinē in ſipiditatē cōmutat. Vn-
de Job. xxvij. d̄r. Aīa ſaturata. i. dei amoꝛe
repleta: calcabit fauū. i. deſpiciet oēm dul-
cedinē mundanā ⁊ terrenaꝫ. Tertio iſte

[S — Xp̄s benedictꝰ in ſpē]

fructus eſt bn̄dictus in ſpecie ſiue decoꝛe.
vñ p̄s. xlix. ait. Ex ſyon ſpēs decoꝛis eius.
Eius aūt ſpēs primo eſt tam pulchꝛa ⁊ ſpe
cioſa ꝙ reddit a nobis magnā purificatio-
nē. iuxta illud Mat. v. Beati mūdo coꝛde:
q̄m ipſi deū videbūt. Scđo eſt tam gratio
ſa ꝙ in ea habemus noſtrā delectationē. iu
xta illud. j. Peť. j. In quē deſiderāt angeli
proſpicere. ⁊ Heſter. xv. Facies tua plena
eſt gratiarū. Tertio eſt tam gl'ioſa ꝙ in eo
habemus noſtrā beatitudinem. iuxta illud
p̄s. cxxvi. Cum dederit dilectis ſuis ſom-
num: ecce hereditas dñi filij merces fructꝰ
ventris. Dicitur aūt xp̄s fructꝰ terre ꝟgina
lis. nō rōne ſeminis: ſ; rōne ſoli. ar. in. l. qui
ſcit. ff. de vſuris. ⁊ in. l. partū. C. de rei ven
di. Quarto iſte fructꝰ eſt bn̄dictus ꝓpter

[T — Triplex gratia i chꝛiſto.]

triplicē gratie bn̄dictionē que fuit in ipſo.
Prima eſt gr̄a vnionis. de qua d̄r Johā. j.
Verbū caro factū eſt: ⁊ habitauit ī nobis.
Scđa eſt gr̄a influxionis. Nā ip̄e eſt caput
eccleſie ⁊ in illam influit ſenſum fidei recte:
⁊ motū oꝑationis bone. iuxta illud Joh̄. j.
De plenitudine eius omnes accepimus ⁊c̄.
Tertia eſt gratia immēſurationis. ipſe enim
habuit gr̄am ſine mēſura. Joh̄. iij. Iſta au
tem bn̄dictio triplex ſignificata eſt Deute.
xxxiij. vbi d̄r. Bn̄dictꝰ in filijs Azer ſit pla
cens fratribꝰ ſuis: tingat in oleo pedē ſuuꝫ.
Ferrū ⁊ es calciamentū eius. Per Azer eñ
qui it̄ꝑpꝛtatur bn̄dictus: intelligiť xp̄s qui
verā ⁊ ſempiternā hꝫ beatitudinē. ipſe aūt
qui eſt caput eccleſie. ad Col'. j. ⁊ de ſacra

vncť. c. vnico. §. ad exhibēdum: hꝫ gratiam
influxionis in mēbꝛa fideliū. Et iđ eſt pla-
cēs ⁊ gratus. ⁊ hoc eſt qđ d̄r. ſit placēs fra-
tribus ſuis. Habet eñ gr̄am copioſam ſine
mēſura. Ideo d̄r: tingat in oleo pedeꝫ ſuū.
Ceteri eñ ſancti vix tingūt in oleo ſpūſſan
cti digitum ſuū. Xp̄us aūt a capite vſq; ad
pedes totus in illo oleo tinctus fuit. ⁊ ideo
eccleſia gr̄as agit deo. p̄s. xxij. di. Impin-
guaſti in oleo caput meū. i. xp̄ꝫ. Habꝫ etiā
gratiā vnionis. ⁊ ꝓpter hoc d̄r ferrum ⁊ es
calciamentū eius. per ferrū eñ qđ omīa do
mat: intelligitur potētia dei. per es ꝟo qđ
eſt imputribile: intelligitur eternitas dei.
Fuit eñ iſte fructus ꝟginalis calciatus fer
ro ⁊ ere. quia inſeparabiliter fuit vnitus di
uinitati que hꝫ inſuperabilē potētiā: ⁊ inter
minabilem eternitatē: cū quo benedictiſſi-
mo dño noſtro hic mereamur vniri ꝑ amo
rem vt in futuro ſeculo illi cōiungi valea-
mus ꝑ infinitā gl'iam. Amen.

De Jeſu bn̄dicto fructu beate ꝟginis.
Sermo vndecimus.

[V]

Ego ſum lux mū
di Joh̄. viij. Tpe noctis ob
ſcuritates que cadit inter ſoꝛ
des vt pluries inueniri non
pōt niſi accēſo lumine dili-
gēter querať: ⁊ euertātur loca vbi eſt perdi
ta. Spūaliter aūt humana natura de ma-
nibus primoꝝ parentū cecidit inter ſoꝛdes
⁊ pulueres peccati diabolo ſuadēte: ⁊ adeo
immerſa eſt vt inde reduci nō potuerit. qꝛ
nō erat in ea lux gr̄e: ſ; caligo pcti occupa
uerat vniuerſuꝫ mūdum. Sed venit beata

[Vt Maria inuenit dragmā decimam.]

ꝟgo Maria q̄ accēſo lumine diuino q̄ſiuit
ip̄am humanā naturā ꝑditaꝫ: ⁊ inuentam
aſſociauit ⁊ copulauit celeſti angeloꝝ colle
gio. h̄ aūt ꝑ figurā ſignificatū eſt Luc̄. xv.
vbi d̄r. ꝙ q̄dā mulier habēs decē dragmas
cū vna earū eſſet perdita accēdit lucernam
⁊ euertit domū ⁊ queſiuit diligēter ⁊ inue-
nit eā: ⁊ ea inuēta cōuocauit amicas ⁊ vici-
nas dicēs. cōgratulamini mihi. quia inueni
dragmā ꝑditā. Per decē nāq; dragmas de
notanť nouē angeloꝝ oꝛdines ⁊ hūana na
tura: ex q̄bus cōſiſtit celoꝝ oꝛnatꝰ ⁊ pulchꝛi
tudo: qꝛ denariꝰ numerꝰ eſt cōpletiſſimꝰ. ha
rū aūt dragmaꝝ vna. ſ. humana natura de
manu innocētie cecidit: ⁊ ſoꝛdibꝰ eſt imerſa
⁊ nō erat q̄ eā inde poſſet eruere. Ex h̄ autē
erat totū vniuerſuꝫ turbatū. qꝛ ſuo carebat
decoꝛe. ſ; tāte calamitati cōpatiēs ſanctiſſi
ma mulier. ſ. beata ꝟgo Maria ipleuit ſue
mētis lucernā oleo ſctē humilitat̄ in quam
lumē diuine maieſtatis deſcēdit. Vñ ipſa
inquit Eccī. xxiiij. Ego feci in celis vt oꝛireť
lumen indeficiēs reuoluitq; totā domum.
qꝛ. ſ. ip̄am humanā naturā q̄ſi euertit ⁊ mu
tauit vt ipſe fieret mater: ⁊ ꝟginitatis pu-
dicitiā nō amitteret. Releuauit igitur hāc
dragmā de luto infernaliū ſoꝛdiū: ⁊ angelo
rū ꝯſoꝛtio adiūxit. Quo facto vocauit ami
cas ⁊ vicinas. i. animas ſaluādoꝝ dicens il
lud Prouer. viij. Venite ad me oēs q̄ cōcu-
piſcitis me: ⁊ a generatiōibus meis adim-
plemini. Hec aūt omīa facta ſunt in incar-
natione ꝟbi diuini in ipſa ꝟgine mediante
angelica ſalutatione. in qua in vtero virgi
nali lux ꝟa deſcēdit q̄ illuminat oēm hoīem
veniētē in hūc mundum. Joh̄. j. Vñ ipſe ait
Joh̄. xij. Ego lux in mundum veni. qđ etiā
iuſinuant ꝟba thematis noſtri. De hac au-
tem luce eterna incarnata vnam tm̄ conſi-
derationem faciemus. que dicetur nomina
tionis.

Quare fructus vteri ꝟginalis noīatus
ſit Jeſus ⁊ de triginta excellētijs iſtiꝰ noīs
Cōſideratio vnica.

[X]

Secūdum ſanctū Bonauēturam in
euāgelio Luce. ⁊ beatū Tho. in. iij.
parte ſumme. q. xxxvij. ar. ij. Fructꝰ
vteri ꝟginalis filius dei cōuenientiſſime ap
pellatꝰ eſt Jeſus in ſua circūciſione. ſicut ha
betur Lu. ij. vbi d̄r. Vocatū eſt nomen eius
Jeſus. qꝛ noīa debēt ꝓpꝛietatibus reꝝ eſſe
coꝛreſpōdētia. §. ſed ſi q̄s. in auť. de cōſue.
⁊. §. eſt ⁊ aliud. inſti. de dona. cū multis ſi-
milibꝰ. hoc aūt nomē cōuenit ꝓpꝛietati ver
bi incarnati. quia Jeſus ſaluatoꝛ interp̄tať
c. j. de immu. eccle. li. vi. Ipſe ꝟo filius dei
incarnatus eſt vt mūduꝫ ſaluaret. vt diciť
Joh̄. iij. De hoc igitur ſacratiſſimo noīe loq̄
aliquid volētes: poſſumꝰ q̄ſi innumeras eiꝰ
excellentias demonſtrare. quaruꝫ triginta
ſolūmodo cauſa breuitatis explicabimus.

[Excellētie noīs Jeſu]

Prima autem d̄r predeſtinationis. Ab
eterno eñ hoc nomē predeſtinatum ⁊ pre-
nominatū fuit. vñ Eſa. lxiij. d̄r. Dñe a ſecu-
lo nomē tuum. ⁊ ꝓpheta Dauid p̄s. lxxi. in
quit. Sit nomen eius benedictū in ſecula.
ante ſolē ꝑmanet nomē eiꝰ. In libꝛo eteniꝫ
eterne predeſtinationis quē ſcripſit deus
de quo hr̄ Exo. xxxij. q̄ d̄r liber vite: in quo
ſunt ſcripti oēs electi. vt habetur Dañ. xij.

De quo etiã facit mentionẽ ſaluator Luc.
x.dicẽs apl'is.gaudete.qꝛ nomia veſtra ſcri
pta ſunt in celis.ſcriptũ eſt in ꝑncipio h' no
men mellifluũ Jeſus.Vñ ipẽ ait ps.xxxix.
In capite libri ſcriptum eſt de me. De hac
etiã eterna nois Jeſu ꝑdeſtinatione⁊ ꝑno-
minatione inq̃t propheta ipſi filio dei.Eſa.
lxij.vocabit̃ tibi nomẽ qđ os dñi noiauit.⁊
eris corona gl'ie ⁊ diadema regni in manu
Y dei. Scđa excellẽtia đr prefigurationis.
Iſtud eñ nomẽ prefiguratuʒ fuit in veteri
teſtamẽto.Triplicẽ eñ Jeſum legimus in
iudea fuiſſe, Primus fuit Jeſus naue qui
fuit Joſue.⁊ hic đr ſaluaſſe ppl'm iſrael.qꝛ
introduxit eũ in terrã ꝓmiſſionis.quã etiã
ei diuiſit, vt habetur Joſue.xiij. ⁊.xviij.c.
Et fuit figura dñi noſtri Jeſu xpi.qui itro-
duxit oẽs electos in gl'iaʒ ſempiternã.Se-
cundus fuit Jeſus filius Joſadech.qui fu-
it ſacerdos ſanctiſſimus q̃ reedificauit tem
plum.de quo Zach.j.đr.Oſtẽdit mihi dñs
ſacerdotẽ magnũ Jeſuʒ.Iſte igitur figura
uit ſil'r dñm noſtrũ ieſum xpm.qui fuit ſa-
cerdos ⁊ obtulit ſeipm patri in ſacrificium
atq; tẽplũ gratie ⁊ ꝟitatis edificauit. Ter
tius fuit Jeſus filiꝰ Sirach.q̃ fuit ꝓpheta
⁊ doctor ſapiẽtiſſimus:atq; renouauit ſapi
entiã de corde ſuo.vt đr Eccl.l.⁊ iſte ſimili
modo figurauit dñm noſtrũ Jeſum xpm q̃
fuit ꝓpheta magnus in ope ⁊ ſermone. ⁊
ſapiẽtiã noui teſtamẽti ſuo ſctõ ſpũ inno-
uauit. Tertia excellẽtia huiꝰ digniſſimi
nois đr ꝓphetationis.De illo eñ ꝓphete
per multa tẽpora ante incarnationẽ ipſius
filij dei ꝓnũciauerũt.Unde Abacuch ſui li
bri.c.iij.dicebat. Ego autẽ in dño gaudebo
⁊ exultabo in deo Jeſu meo. Et.iiij. Eſdre
vij.dicit deus pater.⁊ erit poſt annos hos
morietur filius meus ieſus.⁊ cõuertetur ſe
culum. Quarta excellẽtia đr annũciatio
nis.Fuit eñ hoc nomẽ mirificũ per ange-
lum annũciatum bñdicte ꝟgini dum ei di-
xit Luc.j. Paries filium ⁊vocabis nomen
eius Jeſum. Quinta excellẽtia đr reue
lationis.vt eñ habetur Mat.j. hoc nomẽ
magnificũ a deo per angelum reuelatũ fuit
Joſeph ſpõſo beate ꝟginis. Sexta excel
Z lentia đr ſaluationis.quilibet eñ deuotus
Hoc nomen ſaluat omnes huius ſanctiſſimi nominis: ſalutẽ cõſeque
tur eternam.Vñ vt habetur Mat.j.Ange
lus apparẽs Joſeph in ſomnis⁊ ei ꝑcipiẽs
vt filium ex ꝟgine naſciturũ appellari face
ret Jeſum.aſſignauit rationẽ di.Ipſe eniʒ
ſaluum faciet populum ſuũ a peccatis eoꝝ.
⁊ Act.iiij.dixit Petrus.Non eſt aliud no-
men ſub celo datũ hominibus in quo opor
teat ſaluos fieri credẽtes.⁊ ps.cv.inq̃t Da
uid.ſaluabit eos ꝓpter nomẽ ſuũ.Ipſe er-
go filiꝰ dei rectiſſime Jeſus.i.ſaluator dictꝰ
eſt a ſaluãdo.c.decet.de immu. eccle.li.vj.
vbi Archi.quia eſt ille qui ait Eſa.xliij.Nõ
eſt abſq; me ſaluator.⁊ Oſee.xiij. Salua-
tor nõ eſt ꝑter me.Ipſe eſt ille quẽ incarna
ri deſiderabat Eſaias dicens ſui lib.c.xlv.
Aperiatur terra ⁊ germinet ſaluatorẽ. Ille
eſt de quo Zach.ix.đr. Ecce rex tuus venit
tibi iuſtus⁊ ſaluator. Nomẽ eñ Jeſu ſalua
toris eſt nomẽ regale.Unde pylatus ſcri-
pſit ſuper eius crucẽ.Jeſus nazarenus rex
iudeoꝝ.vt habetur Joh.xix.Ipſe inquã eſt
ille de quo dixerũt angeli paſtoribꝰ Luc.ij.
Annũcio vobis gaudiũ magnũ qꝛ natꝰ eſt
hodie vobis ſaluator.De quo etiã dicebat
apl's ad Phil.iij.Saluatorẽ expectamꝰ do
minũ ieſum ⁊c.De quo ſimiliter inq̃t Joh.
ſue prime canonice.iiij.c. Pater miſit filiũ
ſuum ſaluatorem mundi. De quo etiam đr
Lu.xix.Filius hominis venit ſaluũ facere
qđ perierat. Et.j.ad Thimo.j. Chriſtus ie
ſus venit in hunc mundum vt peccatores
ſaluos faceret.De hoc quoq; predictũ fue-
rat Job.xxx.vbi đr.Et ſi corruerit: ipſe ſal
uabit. Septima excellẽtia huius nois đr
remiſſionis.Unde ſciendum eſt ꝙ antiqui A
tus in veteri teſtamẽto erat terribile nomẽ Remittit pctã
dei.ita ꝙ inquit Eſaias ꝓpheta ſui libri.c.
xxx.Ecce nomen dñi venit de longinquo ar
dens furor eius⁊ grauis ad portanduʒ.ſed
hec dei terribilitas temperata eſt in fonte
miſericordie ⁊ pietatis:id eſt in vtero ꝟgi
nali per ieſum xpm dñm noſtrũ.Intantuʒ
autem hoc precioſum nomen Jeſu diuinaʒ
iram cõtra peccatores mitigat.⁊ tantum a
celeſti patre veneratur:ꝙ nullum eſt adeo
graue peccatum qđ ab eo ſi per hoc nomen
venia deuote poſtuletur:non protinus re-
mittatur.Unde Act.x.dicebat petrꝰ.Hu-
ic omnes ꝓphete teſtimoniũ perhibent re-
miſſionẽ peccatoꝝ accipere per nomẽ eius
omnes qui credunt in eum. Et.j.Joh.ij.ait
apoſtolꝰ.Scribo vobis filioli mei.quia vo-
bis remittũtur peccata veſtra ꝓpter nomẽ
eius. Eapropter inquit ſanctus Bernardi
nus in quadrageſimali ſuo de religiõe chri
ſtiana.ſermone.xlix. Sicut grauiter eſtuã
ti ⁊ longo ſitis ardore ſucceſſu: fons frigi-

dus ſalubris:⁊ gratus efficit̃ ſic mentibus
iniquitate depſſis:nomen Jeſu:culpe gra-
uedinẽ: ⁊ peccati merorẽ expellit. Dicitur
ei Act.xxij. Ablue pctã tua iuocato noĩe ie
ſu.vñ ps.xxiiij.dicebat. Propt̃ nomẽ tuũ
dñe ꝓpiciaberis pctõ meo:multuʒ eſt eñ.
Hec ille. Ex q̃bus colligi põt ꝙ quicunq;
etiã ſceleratiſſimus in vltimo fine vite cõ
ſtitutus nõ valẽs aliter de peccatiſ ſuis pe-
nitentiã agere niſi ꝑ cordis ꝯtritionẽ. tũc
ſi vere inuocat corde hoc nomen Jeſus:re-
miſſionẽ conſequit̃ ſuoꝝ pctõꝝ. Scriptuʒ
eſt eñ Johel.ij.⁊ ad Rom.x. Ois quicũq;
inuocauerit nomẽ dñi ſaluꝰ erit. trãſſum-
ptiue in.c.adhuc inſtant.de pe.di.iij.Ideo
pſal.dicebat ps.lxxviij. Propter gloriam
nois tui dñe libera nos.⁊ ꝓpicius eſto pec
catis noſtris ꝓpter nomẽ tuũ. Magnam
eñ miſcdiaʒ facit deus: ⁊ humaniſſime iu
dicat ⁊ punit peccata eoꝝ q̃ fuerũt amato-
res nomĩs ſui.Unde ideʒ ꝓpha ps.cxviij.
inq̃t.Aſpice in me ⁊ miſere mei:ſcḋm iudi-
cium diligentiũ nomen tuũ. Octaua ex-
cellentia đr iuſtificatiõis.⁊ hec ſequit̃ poſt
ꝑcedentẽ.de q̃ inq̃t apl'us.j. ad Corin.vj.
di. Sed abluti eſtis:⁊ ſanctificati ⁊ iuſtifi
B cati in noĩe dñi ieſu xpi. Nona excellen
tia đr receptionis.i. ſpũſancti per huius
ſanctiſſimi nois inuocationeʒ.Unde.j.ad
Coꝝ.xij.đr. Nemo poteſt dicere dñs ieſus
niſi in ſpũſancto.Qđ exponit Alexãder de
ales dicẽs:ꝙ nemo poteſt dicere corde ore
et opere dñs ieſus niſi in ꝟtute ſpũſancti
⁊ nullus etiaʒ poteſt predicto modo pro-
ferre hoc ſanctiſſimũ nomẽ:qn illa ꝓlatõe
efficiatur dignus vita ⁊ gloria ſempit̃na.
Nam oẽs actus qui eliciunt̃ a ſpũſancto:
meritorij ſunt gl'ie ſempit̃ne. vnde magni
theſauri ⁊ diuitie recõdunt̃ in hoc nomine
ieſu.hec ille.Et ideo illud deuotiſſime ado
Nomẽ ieſu dʒ adorari rare debemus.Ait eñ Petrus rauẽn.ſuꝑ
Miſſus eſt.Cuʒ nomẽ ieſu adoramꝰ:totã
deitatis maieſtatẽ adoramꝰ.Si ergo ado
rant̃ reges.i.cũ reuerẽtia adeunt̃.ij.Reg.
ꝑmo.⁊ ꝑnceps terrenus đr adorari modo
predicto.l.ij.C.de fabric.lib.xj. Item ado
rari dicit̃ cum ſalutat̃.l.ij.C.de conſu.lib.
xij.et.l.j.C.de ſilẽtiarijs.eodeʒ li. ⁊ ſimil'r
quãdo ꝑncipis nomẽ nominat̃ detectione
capitis venerat̃.multo magis hoc fieri dʒ
ſanctiſſimo impatoris celeſtis nomini.qa
ſicut adorãdo imagines:non picturaʒ:ſed
picture repreſentationẽ veneramur.c.pla-
cuit.de conſe.diſt.iij.Unde metrice dicit̃.
Effigiem xpi cum tranſis pronus adora.
Non tamẽ effigiem ſed quid deſignat ho-
nora.Ita etiã debemus adorare ⁊ honora
re particulari aliqua reuerẽtia nomen dñi
noſtri ieſu xpi quod totiꝰ deitatis repñtat
maieſtatẽ. Decima excellẽtia đr cumu- C
lationis.ſcʒ grãrũ ⁊ meritoꝝ.Vñ Chryſ.
in quodã ſmone ait.Quo nomen dñi dili-
git̃ ꝓfundius:⁊ inuocat̃ frequẽtius: eo ex
altat in deũ altius.ſ. ꝑ meritoꝝ ⁊ grãrum
cumulationẽ. Ideo hoc intelligẽs ſapiens
Eccl'iaſticus ſui lib.lj.c.inquit dño Jeſu.
Laudabo nomen tuũ aſſidue:⁊ collauda-
bo illud in cõfeſſione.Iccirco etiaʒ dicit̃ de
beatis.cxliiij.milibus ſequẽtibus agnum
vbicũq; ierit.Apoc.xiiij.habẽtes nomen
eius ſcriptũ in frõtibus ſuis. Undecima Exaudimur in
excellẽtia dicit̃ exauditionis.ſcʒ orationũ nomine
noſtrarũ in ꝟtute nois ieſu.Ipſe eñ inq̃t Jeſu
Joh.xvj.Si quid petieritis prẽm in noĩe
meo dabit vobis.Suꝑ q̃bꝰ ꝟbis ait Aug.
Non petit̃ in noĩe ſaluatoris. quod petit̃
ꝯtra rõnẽ ſalutis.ꝓinde ſancta eccl'ia que
ſemꝑ ſalutaria petit.in oĩbus orõnibꝰ ſuis
⁊ petitionibꝰ exaudit̃:qꝛ in eis ſemꝑ adiũ-
git in officijs ſacris.Per dñm nrm ieſum
xpm.Unde Amb.ſuꝑ Joh.inq̃t.Nemo di
cat ſe eſſe pauperẽ cuʒ petat prẽm in noĩe
filij:qꝛ accipiet dona dei.Sicq; fiet diues
in dño qui deuotꝰ extiterit eiꝰ noi gl'ioſo.
Sunt nanq; pleriq; q̃ in neceſſitatibꝰ ſuis
confidũt in tempalibus bonis:ſed iuſti cõ
fidũt in inuocatiõe dñi noſtri ieſu xpi.Vñ
ꝓpheta ps.xix.di.Hi in curribꝰ ⁊ hi i eq̃s
nos aũt in noĩe dñi dei nri inuocabimus.
trãſſumptiue.xxiij. q.iij.§.Itẽ ab aliquo.
Duodecima excellẽtia dicit̃ deductiõis. D
Uirtus eñ huius ſaluberrimi nomĩs nos
deducit ꝑ viam ꝟtutis.Unde ꝓpheta ps.
xxij.inq̃t. Deduxit me ſuꝑ ſemitas iuſticie
ꝓpter nomẽ ſuũ.Et ideo quia oẽs ſumus
vt paruuli in via dei:nos exhortatur ideʒ
ꝓpheta ad laudandũ hoc ſctiſſimũ nomẽ
quo dirigimur ꝑ rectã ſemitaʒ dicens ps.
cxij. Laudate pueri dñm: laudate nomen
dñi. Poſſumus eñ dicere dño ieſu chriſto
illud ps.xxx. Propter nomẽ tuũ deduces
me ⁊ enutries me. Tredecima excellen- Honorãduʒ ẽ
tia đr honorationis.hoc eñ ſanctiſſimum nomen
nomẽ ab angelis maxime venerat̃. Unde Jeſus
Origeñ.in quadã omel.inq̃t. Nomẽ ieſu
nomẽ eſt gl'ioſum:⁊ oĩ cultu digniſſimuʒ.

Dicūt aūt quidā deuoti doctores maxime
ſctūs Bernardin⁹ in quodā ſmone ꝙ cū
Paulus raptus fuiſſet in ꝑdradiſum ſicut
ipē atteſtat̃.ij.ad Coꝝ.xij. Tūc didicit no
men dñi ieſu ꝑfecte ab oibus adorandum.
Poſſum⁹ em̄ ꝯtemplari ꝙ in ꝑuata viſio
ne ipē Paulus vidit gl'ioſum ieſum ꝙ cō
ſtitut⁹ erat in gl'ia dei pr̄is in celeſtib⁹ ſuꝑ
oēm ꝑncipatū ⁊ ꝑtātem et om̄e qd̄ noiat̃
nō ſolū in hoc ſeculo:ſ3 etiā in futuro. Cū
igit̃ cerneret illū in tantā gl'iā ſublimatū
totus ſpūali inflāmatōe accēſus ex amore
illius magna voce exclamauit dicēs. Jeſu
amor me⁹:ieſu dilecte meus:ieſu redēptor
meus.ad cui⁹ noiationē oēs ciues bt̄i ado
rauerūt cū maxima reuerētia. quia vt dic̄
Alex.de ales.⁊ ſanct⁹ Bonauē. Jeſus ē no
mē deitatis relate ad humanitatē relatōe
rōnis. Chriſtus aūt eſt nomē hūanitatis
relate ad diuinitatē relatiōe reali. Jn ipſa
igit̃ angeloꝝ veneratione intellexit ſpūſcō
edocēte ꝙ nomē ieſu eſſet adorandum ab
oibus. Vñ poſtea e celo regrediēs ac illa q̄
viderat recolēs ſcpſit illō qd̄ hr̄ ad Phil'.ij.
Jn noie ieſu om̄e genu flectat̃ celeſtiū ter-
reſtriū ⁊ infernoꝝ.celeſtiū.ſ.ꝑ gl'iā.terre-
ſtriū ꝑ gr̄am.⁊ infernoꝝ ꝑ iuſticiā ſempit̃
nā. Eapropter eccl'ia volens hoc ab oibus
adimpleri ſtatuit in.c.decet.de imu. eccle.
li.vi. Conuenētes in eccl'ia:nomē illud quod
eſt ſuꝑ om̄e nomē a quo aliud ſub celo nō
eſt datū hoibus in q̊ ſaluos fieri oporteat
credētes nomē videl3 ieſu xp̄i qui ſaluum
facit ppl'm ſuū a pctis eoꝝ.exhibitiōe reue
rentie ſpālis extollant.⁊ qd̄ general'r ſcri-
bit̃:vt in noie ieſu om̄e genu flectat̃ ſingl'i
ſingularit̃ in ſeipſis implētes ꝑcipue cum
agunt̃ miſſarū ſacra ſolēnia. gl'ioſu3 illud
nomē qñcūq3 recolit̃.flectāt genua cordis
ſui.quod vel capitis inclinatiōe teſtentur.
hec ibi. Et fuit hoc ordinatū a papa Greg.
in cōcilio lugdun̄. Si igit̃ nomen dñi ieſu
ab oibus angelis ſic venerat̃ ⁊ adorat̃.pt3
quāta debet ab hoibus reuerētia honora-
ri. Quātūcūq3 peccēt illi huius ſanctiſſimi
nois inimici.qui ꝯtra eccl'ie ꝑceptū:immo
cōtra mandatū apl'icū ⁊ verius ſpūſſancti
faciētes:nō ſolū ipſi nō adorant:ſ3 nō ado
randū ꝑdicant atq3 illud adorātes perſe-
qunt̃. Dicit aūt hui⁹ nois māifeſtator glo
rioſus ſanct⁹ pater me⁹ Bernardinus vbi
ſ. vere venerabilis reuerētia et veneratio
reuerēda. vt dignitas tāti nois haberet̃ i
terris.qd̄ angeloꝝ hierarchie venerant̃ in
celis. Tā ſingularis em̄ reuerētie eſt nomē
ieſu.ꝙ ab eius venerabili laude null⁹ exci
pit̃ ſtat⁹.null⁹ excludit̃ loc⁹. nullū ꝑſcribit̃
tp̄s.nullū remouendū eſt opus. Primo
em̄ nullus excipit̃ ſtatus. Vnde ꝓpħa ait
ps.antepe. Reges terre ⁊ oēs ppl'i princi-
pes ⁊ oēs iudices terre. Juuenes et virgi-
nes ſenes cū iunioribus laudēt nomē dñi:
quia exaltatū eſt nomen eius ſolius. Con-
feſſio eius ſuꝑ celū ⁊ terrā. Reges autem
terre dicim⁹ optime ſe regētes.⁊ volupta-
tibus corpoꝝ imꝑantes.iux̄ illud poeticu3
Tu ſi animo regeris rex es.ſi corpe ſuus.
Que vba dixit ſancta Katherina maxētio
impatori. Dicunt̃ etiā ppl'i quicūq3 ſunt i
vnū ad honorandū nomē dñi nr̄i Jeſu xp̄i
in vnitate fidei cōgregati.ꝑncipes vo ⁊ iu
dices ſunt angelici ciues.ꝑncipātes ꝑ po-
tentiā.⁊ iudicātes ꝑ ſapiam.iuuenes ſunt
charitate feruētes. vgines caſtitate fulgē
tes.ſeniores aūt a voluptate deficiētes.⁊
a libidine frigeſcētes.iuniores ſunt balbu
tientes. Laudēt inquit nomē dñi.vt null⁹
ſtatus.nō dignitas. nō ſexus.nō etas ab
eius laude intelligat̃ excludi. Quia exalta
tū eſt nomē eius ſolius. ⁊ ꝯfeſſio eius ſuꝑ
celū ⁊ terrā. Hec aūt ꝯfeſſio laudē illā deſi
gnat.que tāto noi ꝑhibet̃ in terris. etiam
celebrari in celis.tñ nō imerito ſuꝑ vtrūq3
cōſiſtit:quia nec celeſtia nec terreſtria pñt
illis laudib⁹ equalia repiri. Scd̄o ab eius
laude nullus excludit̃ locus. vñ Eſa.xxiiij.
ſcriptū eſt. Jn doctrinis gl'ificate dñm. et
in inſulis maris nomē dei iſrl'. Vbi eſt em̄
locus vbi nō ſit diffuſum nomē dulcis ieſu?
vt verificet̃ quod ſcribit̃ Cant.j. Oleum
effuſum nomen tuū. ꝓpterea apoſtol⁹ ꝑco
glorioſi nois ieſu diffundebat hoc venera
bile nomē vbi ñ fuerat noiatū.iux̄ qd̄ dñs
Act.viij.dixit ad Ananiā. Vas electiōis
eſt mihi iſte vt portet nomē meum coram
gētibus ⁊ regibus ⁊ filijs iſrael. Jnde ē ꝙ
tibi dñe ieſu xp̄e poſſum⁹ cū ꝓpħeta teſti-
moniū ꝑhibere dicētes. Scd̄m nomē tuū
deus.ſic ⁊ laus tua vſq3 i fines terre. Sic
em̄ in toto orbe terrarū nois ieſu reueren-
tia dilatat̃.ſic in eccl'ia que ꝑ totū mundū
diſtendit̃ ipſi deuotio laudis offert̃ ⁊ mini
ſtratur. Vnde ꝓpħeta inquit. Oēs gentes
quaſcūq3 feciſti venēt ⁊ adorabūt coram
te dñe:⁊ glorificabūt nomen tuum. Et ne
locum aliquē credas excluſum.laudi eūdē

E
Om̄es
ſtat⁹ de
bent no
mē ieſu
honora
re

ꝓpħetam dicentem.ps.cxij. A ſolis ortu
vſq3 ad occaſum laudabile nomē domini.
Tertio ab eius laude nullū ꝑſcribit̃ tp̄us.
Nam ſicut localiter nō circūſcribit̃:ita nec
temꝑaliter diffinit̃. ꝓpterea inquit ꝓpħa
vbi.ſ. Sit nomē dñi benedictū:ex hoc nūc
⁊ vſq3 in ſeculū. Sicut em̄ ipē eternus eſt.
quē oēs creature in vnū laudāt ⁊ cōmen-
dant.ita ⁊ laus eius nois in eternū ꝑſeue
rat. hoc ergo eſt nomē quod permanet in
eternū ſicut ꝓpħeta inq̄t dicēs. Sit nomē
eius benedictū in ſecula. Quarto ab eius
laude nullū remouendum eſt opus. Vnde
apoſtolus ad Col'.iij.ait. Om̄e quodcūq3
facitis in vbo aut in ope:i noie dñi noſtri
ieſu xp̄i facite. Optim⁹ em̄ ordo eſt vt to-
tius vbi vel opis noſtri.a noie ieſu initiu3
et origo ſumat̃.⁊ in ieſu cōſummatio refe
ratur. Nam ⁊ ꝑ dñm nr̄m ieſum xp̄m ora
tiōes eccleſie terminant̃. Quare ſi dormi
tū accedis.ſi inde reſurgis. ſi cibū vel potū
ſumere incipis vel definis.ſi ſcribis vl' legis.
ſeu aliqd aliud oꝑaris.nomē ieſu reueren
tial'r interponas.exemplo pauli q̄ hoc ſua
debat. Vnde Act.ix.ſcriptū ē. Diſputabat
aūt Paulus in ſynagoga ꝑ om̄e ſabbatū.
interponēs nomē dñi ieſu. hec ſctūs Ber.

F
Demo-
nes ti-
mēt no
mē ieſu

Decimaquarta excellētia hui⁹ digniſſi-
mi nois dr̄ timorationis. Demones em̄ h̄
ſacratiſſimū nomē valde ꝑtimeſcūt. Nam
de credētibus Marc.vl.dixit dñs. Jn no
mine meo demonia eijciēt. Hāc em̄ ꝑtātē
dedit diſcipulis ſuis Matth.x.di. Eijcite
demonia. Qd̄ explentes.lxxij.diſcipuli.vt
dr̄ Luce.x. Reuerſi ſūt cū gaudio dicētes.
Dñe in noie tuo demonia ſubijciunt̃ nob̄.
Quibus xp̄us rn̄dit. Videbam ſathanam
ſicut fulgur de celo cadētē.q.d. Nolite mi-
rari ſi nomen meū demones expaueſcunt.
quod eos ab hoīe pellit.cum vtute eius ſa
thanas cū oibus angelis ſuis de celo ſicut
fulgur ceciderit. Vnde Apoc.vij.de angel'
bonis qui pugnauerūt cū lucifero ⁊ vicert
eum dr̄. Et ipſi vicerūt eū ꝓpter ſanguinē
agni ⁊ verbū teſtimonij quod habebāt.ſc3
nois ieſu.vnde exultātes canebant. Facta
eſt ſalus ⁊ vtus ⁊ poteſtas chriſti eius nec
mirū ſi ꝑ hoc nomē demones effugant̃ cū
eius terrorē ⁊ fortitudinem ſuſtinere non
poſſ nt. Vñ Hiere.x.dr̄. Magn⁹ es dñe:et
magnū nomē tuū in fortitudīe.⁊ ps.inq̄t
ps.cx. Sāctū ⁊ terribile nomē ei⁹. Sctm̄
quippe eſt angelis bonis. Terribile vo eſt
demōibus ⁊ viris impijs. vnde ps.xcviij.
etiā dr̄. Cōfiteat̃ nomini tuo magno:qm̄
terribile ⁊ ſctm̄ ē. Si igit̃ volum⁹ demonē
ſuꝑare:debem⁹ facere ſicut fecit dauid. de
quo legit̃.j.Reg.xvij.ꝙ i pera ſua accepit
q̄nq3 lapides de torrēte. ⁊ accepto baculo
ſuo ꝑrexit ꝯtra goliā philiſteū:⁊ interfecit
eū. Sic em̄ ⁊ nos debem⁹ in pera.i.in mē-
te noſtra accipe q̄nq3 lapides de torrēte.i.
q̄nq3 vulnera ſaluatoris meditādo deuote
eius paſſionē que ꝑ torrētē ſignificat̃. iux̄
illud ps.cix. De torrēte in via bibit ⁊ cum
baculo.i.in vtute crucis ire ꝯtra philiſteū
i.diabolū:⁊ ꝓſternere eū in noie dñi Jeſu
xp̄i. Non pōt em̄ dabolus hoc ſctiſſimū no
men ſupportare. Vnde legit̃ ꝙ q̄dā nocte
voluit ipē malign⁹ ſathanas ſctm̄ Antho
niū de padua dormiētē ſuffocare qui ꝓpt̃
ſtricturā euigilās atq3 ꝓtinus nomen dñi
ieſu inuocās liberat⁹ eſt. Nā diabol⁹ ſtati3
audito hoc noie aufugit. Jn ciuitate q̄3
papiēſi quedā nobilis matrona noie dña
Katherina vxor dñi Hiero.de lotonib⁹ in
cui⁹ domo ego exñs ſcholaris morabar:
dū quadā vice ad domū ꝑrexiſſet cuiuſdā
ſue.habebat in domo pediſſequā demonia
cam ⁊ loqui inciꝑeret ipā dña Katherina
cu3 diabolo.ipē diabolus dixit illi. Tu bo
nam fortunā habuiſti.quia cū ego vellem
intrare in corpus tuū:fui ꝓhibit⁹. Cui illa
ait. Quādo hoc fuit? ⁊ quare intrare i me
nō potuiſti? rn̄dit diabolus. Tali die qñ tu
eras in ſupliminari oſtij ſale. ego volui in
trare in corpore tuo.ſed tu inuocaſti illud
nomē quod ego ſuſtinere nō poſſum:et iō
intrare nō valui. Tūc illa ſuꝑ hoc cogitās
recordata eſt. ⁊ mihi retulit ꝙ illa die ſibi
exñti in ipō loco tātus horror in ipā3 vēit
ꝙ videbat̃ ei ꝙ a mille demonibus circum
data eēt. vnde ⁊ pre nimio horrore capilli
eius erecti ſunt.ipſa vo exclamauit. O ie-
ſu.quid eſt hoc? et ſtatim fuit liberata. Nā
omnes demones protinus aufugerunt.

G
De no-
mē ieſu
fugat
demōes

Jn quadam etiam Jtalie ciuitate vt
mihi rettulit quidam frater noſter fidedi-
gnus.erat quedam monialis que diu ve-
xata fuit a diabolo.⁊ tādem decepta fuit
ab eo ⁊ inducta vt ſeipām ſuſpenderet per
gulam. Et cum ipā reſpōdiſſet diabolo ſi-
bi viſibiliter apparēti ꝙ nō habebat chor-
dam idoneam ad ſuſpendium. ſtatim dia-
bolus dedit ei vnam cathenā ferream cum
qua ſe ſuſpēdit. Caſu vo abbatiſſa vadēs

ad locū in quo erat illa monialis ſuſpēſa:
et vidēs eam ſic ſuſpēſam genuflexa cepit
fortiter clamare ⁊ dicere. O ieſu: ⁊ ſtatim
illa cathena cōfracta eſt ⁊ euanuit, et illa
monialis que adhuc mortua nō erat libe⸗
rata fuit. oiaqꝫ ſicut ꝑ ordinē acciderāt ip
ſi abbatiſſe ⁊ ꝑdicto fratri q̄ hec mihi retu
lit enarrauit. Narrauit qꝫ mihi q̄dā frat
noſter noīe pacificus de triuilio q̄ nūc mo
ratur mecū in hoc loco ſctē marie de āgelis
apud mediolanū. ꝙ cū ipſe eſſet confeſſor
cuiuſdā ꝯgregationis monialiū noſtraruꝫ
diabolꝰ aſſumpſit formā cuiuſdaꝫ monial'
ex antiq̄oribꝰ ⁊ magis reputatā in monaſte⸗
rio ⁊ dixit cuidam moniali iuueni. O ſi ſci
res q̄d pater nr̄ cōfeſſor dicit de te: tu non
haberes in eo ꝯfidentiā. nec vnq̄ ires ad
ꝯfitendū ei, ipē em̄ de te deriſum facit ⁊ hꝫ
malā opinionē. Credēs aūt ipā monialis
ꝙ illa ꝑſona q̄ ei loq̄batur eſſet monial' ꝑdi⸗
cta: adeo cepit diffidere de ſuo cōfeſſore ꝙ
nūq̄ ibat ad illū: imo etiā vocata ire diffe⸗
rebat: ⁊ oia diuerticula q̄rebat vt non iret.
Dubitās aūt cōfeſſor ꝙ diabolus aliqua
verſutia ipām decepiſſet: fecit tandē illaꝫ lꝫ
cū magna difficultate ad ſe venire. Quam
interrogās de cā qua ad eū nō veniebat ſicͭ
alie moniales ad ꝯfitendū. ipā tandē cum
mltis lachrymis ⁊ ſuſpirijs rn̄dit ꝙ talia
⁊ talia audierat de eo: nō noīando tamen
ꝑſonā q̄ ſibi iſta dixerat. Cognoſcens aūt
ꝯfeſſor diaboli fallaciam dixit illi. Vade ⁊
dic illi ꝑſone q̄ tibi hec ſuggeſſit ꝙ mētiſ
per gulā. Tunc illa ad cellā ſuā ire volēs:
cū iret ſuꝑ quādā ſcalā: ecce ꝙ diabolus i
forma ꝑdicte monialis ſibi denuo appͥuit
⁊ interrogauit eā dicēs. Quō feciſti cū con
feſſore: ⁊ q̄d dixit tibi? Cui illa reſpondit.
Dixit mihi ꝙ vos mētimini ꝑ gulā. Tunc
diabolus rn̄dit. ipē eſt vnꝰ ribaldus et bn̄
mētiſ ꝑ gulā. n̄ āt ego. Hoc āt audiēs ipā
mōialis ⁊ horrēs talia audire de ſuo ꝯfeſſo
re exclamauit di. O ihu: q̄d audio hodie?
Ad hanc aūt noiationē dn̄i ieſu ſtatim dia
bolus diſparuit. ⁊ illa monialis territa cu
currit ad cellā illius monialis in cuiꝰ for⸗
ma ſibi diabolꝰ apparuerat: ⁊ oīa ei narra
uit q̄ acciderāt ꝑ ordinē: ⁊ ab ea intelligēs
ꝙ ipā nunq̄ ſibi talia dixerat de cōfeſſore
nec cogitauerat. Illa iuuenis perrexit ad
confeſſorē ⁊ fallaciā diabolicaꝫ ei detexit.
declarās quō ad nomiationē ieſu euanuit
ab oculis ſuis ⁊ fugit. Aliud q̄ꝫ mirabi⸗

exm nobile.

exm nobile.

le accidit. Nā cū btūs Bernardus papiam
de mediolano ꝑrexiſſet. quidā vxorē ſuam
demoniacā ad illū adduxit. Tūc diabolus
ꝑ os eius dicere cepit. Nūquid me de hac
femina expelles? Cui ſuus dei Bernardꝰ
rn̄dit. nō Bernardus eijciet te: ſ dn̄s ieſus
xp̄s. Mox aūt vt ſctūs Bernardus orare
cepit: ſpūs nequā dixit. Quā libēter egre⸗
derer. ſed nō poſſum, quia non vult deꝰ ma
gnus. Cui ſanctus. Et q̄s eſt deꝰ magnus?
Ad quē ille. Jeſus nazarenus. Cui rurſus
ait Bernardus. vidiſti ne vnq̄ illuꝫ? Quo
rn̄dente ꝙ ſic. iteruꝫ interrogauit eum di.
Ubi vidiſti eū? Et ille. in glīa. Cui ſctūs.
Et tu ī glīa fuiſti? Qui ait vtiqꝫ. Cui ber.
Et quō inde exiſti? Et ille. cū multi cecidi⸗
mus. Et quidē oīa ꝑdicta voce lugubri ꝑ
os vetule oibus audientibꝰ loq̄batur. Cui
etiā ait ſctūs Bernardus. Nūquid in illaꝫ
glīam redire velles? Et ille magno eiula⸗
tu exclamās ait. Tarde eſt. Tunc ꝟo orā⸗
te viro dei egreſſus eſt. Sed cuꝫ btūs Ber
nardꝰ inde abijſſet: eo iam elōgato iteꝝ dia⸗
bolus inuaſit illā. Uir aūt eius ad ſanctuꝫ
Bernardum accurrēs quod acciderat indi
cauit. At ille precepit collo eiꝰ alligari car⸗
tulam, in qua ꝟba hec ſcripta erāt. In no⸗
mine dn̄i noſtri ieſu xp̄i, precipio tibi demō
ne hanc mulierē ꝯtingere preſumas. quod
cum factū fuiſſet, poſtea ad eam accedere
nunq̄ auſus eſt. Ex q̄bus oibus concludiſ
ꝙ demones vehemēter timēt ꝟtutē nois
ieſu. Unde exclamabāt Matth. viij. Quid
nobis ⁊ tibi ieſu fili dei? Cur veniſti ante
tēpus torquere nos? Fugiūt ergo demōes
cū hoc ſanctiſſimū nomen inuocari ſentiūt
ac ſi torquerenſ: ⁊ horribile tonitruū ſenti
rēt. iuxͣ illō ꝑs. lxxvj. Uox tonitrui tui ī ro
ta. Unde magiſter Johānes alemanus in
ſuo quadrageſimali. ſmone. xix. inq̄t. Cū
nomen dn̄i ieſu deuote inuocaſ: expellitur
ſtatim diabolꝰ. Un̄ ꝑs. xvij. ait. Laudans
inuocabo dn̄m ab inimicis meis saluꝰero.
⁊ hunc modū inuocādi nomen dn̄i habuit
nobilis hō ille qui purgatoriū ſancti patri
cij ingrediēs. om̄es diabolicas illuſiones
euaſit cū dixit. Ieſu fili dauid miſere mei.
Hec ille. Decimaq̄nta excellentia huius
benedicti nois diciſ ſuꝑationis. ſ. omnis
tētationis. Conſuetū eſt quippe ꝙ quādo
quis cupit ⁊ querit derelinquere prauam
vitā. ⁊ in nouū hoiēꝫ ſe mutare, diabolus
ſuis inſidijs et toto conamine ſe opponit.

H Tentationes vinciūſ ꝑ nomē ieſu

ꝑinde Eccli. ij. dr̄. Fili accedēs ad ſuitutē
dei ſta in iuſticia ⁊ timore: ⁊ ꝑpara animā
tuā ad tētationē. Unde ⁊ Greg. ſuꝑ Lucā
ait. Appropinquāte ſaluatore: appropinq̄t
tētatio: lucē rectitudis ſequiſ vmbra tēta
tionis. ꝑinde ſi inſurgit diabolus. noli fili
timere: ſed ſta in acie fortiter dimicando.
appr̄hende arma ⁊ ſcutū: ⁊ erige ꝯtra eum
vexillū ſalutis: q̄d eſt ieſus inuocādo illum.
Nullū em̄ eſt validiꝰ remediū ꝯtra diaboli
tētamēta: ⁊ mūdi blandimēta. atqꝫ ꝯ car⸗
nis ſpurcitias q̄ frequēs ieſu noiatio. Un̄
Bern̄. ſuꝑ Cant. ſmone. xv. ait. Triſtatur
aliq̄s veſtrū. veniat in cor ieſus ⁊ pſallat ī
os: ⁊ ecce exortū lumē noīs: vmbram effu⸗
gat atqꝫ ſerenū reddit. labiſ q̄s in crimen:
currit inſuꝑ ad laqueū mortis deſperādo.
Nōne ſi inuocet nomē vite cōfeſtim reſpi⸗
rabit ad vitā? Cui aliq̄n ſtetit ante facieꝫ
ſalutaris nomis duritia vt aſſolet cordis:
ignauie torpor: rācor animi languor acci⸗
die? Cui fons forte ſiccatꝰ lachrymarum
inuocato ieſu nō ꝯtinuo erupit vberior: flu
xitqꝫ ſuauior? Profecto nihil ita ire furo⸗
rem cohibet: ſuꝑbie tumorē ſedat: ſanat li
uoris vulnus: reſtringit luxurie fluxū: ex⸗
tinguit libidis flāmā: ſitim tempat auari⸗
tie: ac totius corꝑis fugat pruriginē. Si⸗
q̄dē cū nomino ieſum hoīem mihi ꝓpono
mitē: humilē corde: benignū: ſobriū: caſtū:
miſicordē: oīqꝫ honeſtate ac ſctītate ꝯſpi⸗
cuū. Cū deniqꝫ ipm̄ deū oīpotentē exoro:
qui ſuo me ſanet et roboret adiutorio. hec
oīa mihi ſimul ſonāt cū ſonuerit ieſus. hec
ille. Sctūs quoqꝫ bernardinꝰ vbi. ſ. poſtq̄
oſtēdit ꝙ nomē ieſu nos defendit a demo
nibus: ꝯcludit dicēs. Igiſ ſi ꝯſtipēſ acies
ſi cōſiſtant caſtra. ſi exurgat adūſuꝫ te pre
liū. nō formides periculū. nomē ieſu ſonet
in corde deuoto. nomen inuoca ꝟtuoſum.
Quia vt dr̄ Exo. xv. Oīpotēs nomē eius:
currꝰ pharaonis ⁊ exercitū eiꝰ ꝓiecit ī ma⸗
re. ⁊ ſic liberatꝰ ē ppl's dei. In huiꝰ q̄ꝫ my
ſteriū ieſus naue ſucceſſor moyſi fortis in
bello: iā nois ieſu ꝟtute: nō ꝓpa de hoſtibꝰ
triūphabat. Ad h̄ etiā exhortādū audi pre
hꝰ ducē ꝯcrepantē in ſpū. ij. ad Thi. ij. dicē
tem. Fili mi confortare in grā q̄ eſt in xp̄o
ieſu. quaſi diceret. arma tua ne reijcias ex
timore: ſ alacriſ pugnā aggrediaris inuo
cato noīe ieſu ⁊ fugient ꝑtes aduerſe. Ne⸗
queūt em̄ adunata tartaree noctis fantaſ⸗
mata tanti nois lucē: tantāqꝫ odoris fra⸗
grantiā ſpurciſſimi ſpūs illi. atqꝫ tantam
ꝑtātem ieſu xp̄i nomis ſuſtinere. Hec ille.

Decimaſexta excellētia huiꝰ ꝑcioſi no⸗
minis dr̄ deuitatiōis. Per illud em̄ ꝑicl'a
⁊ aduerſa deuitanſ. Mult̄ em̄ periculis ⁊
caſibꝰ fortuit̄ ſubiecti ſumꝰ, De q̄bꝰ loquiſ
Augꝰ. xxj. de ciuitate dei. ⁊ Paulus. ij. ad
Corin. xj. di. Periculis in mari ⁊c̄. Caſus
aūt fortuiti humana nequeūt prouidētia
ꝑcaueri. l. que fortuit̄. C. de pigno. act. ⁊. l.
ī rebꝰ. ī pn̄. ff. cōmo. ⁊. l. ij. §. ſi eo tꝑe. ff. de
admi. re. ad ciui. ꝑ. fac. l. vex. ff. de mio. Et
ideo in his ⁊ ſilibus inuocandū eſt nomē
ſalutis dn̄i noſtri ieſu xp̄i. clamando cū ꝓ⸗
pheta. ꝑs. liij. ⁊ dicēdo. Deus in noīe tuo
ſaluū me fac. Ipſe em̄ ait ꝑs. xc. Clamauit
ad me ⁊ ego exaudiā eū. cū ipō ſum in tri⸗
bulatiōe: eripiā eū ⁊ glīficabo eū. Et iterū
ibidem. Q̄m in me ſperauit liberabo eum
ꝓtegam eum q̄m cognouit nomen meuꝫ.
In oibus igiſ aduerſitatibus debemꝰ re⸗
currere ad turrim defenſionis noſtre. De q̄
inq̄t Salomō. Prouer. xviij. Turris for⸗
tiſſima nomē dn̄i. Et vt nr̄i actus ꝓſpere
dirigant debemꝰ frequētare inuocationē
nois huiꝰ bn̄dicti. vt ex frequētatione actꝰ
genereſ habitꝰ. ⁊ ad hoc faciendū vltra cō
ſiliū apoſtoli ad Col'. iij. ſ. allegatū. inuita
mur etiā in actibꝰ apl'orū. c. xvij. ⁊. xxvj. q.
v. c. nō licent. q̄d obſuabat impator dicēs
in. l. ī noīe dn̄i. C. de offi prefe. preto. affri.
In nomine dn̄i noſtri ieſu xp̄i ad oīa con⸗
ſilia: om̄eſqꝫ actus gerēdos ſemꝑ ꝓgredi⸗
mur. Per ipm̄ em̄ iura imperij ſuſcepimꝰ
per ipm̄ pacem cū perſis in eternū confir⸗
mauimus. ꝑ ipūm acerbiſſimos hoſtes et
fortiſſimos tyrānos deiecimus. ꝑ ipūm ꝑ
multas difficultates ſuꝑauimus. ꝑ ipſuꝫ
et affricā defendere: ⁊ ſub noſtro imꝑio
redigere nobis cōceſſum eſt. ꝑ ipm̄ quoqꝫ
vt noſtro moderamine recte gubernetur ⁊
firme cuſtodiaſ ꝯfidimꝰ. hec ille. Qui etiā
in auſ. de armis. in ꝑn. inq̄t. Magnū deū
⁊ ſaluatorē noſtrū ieſum xp̄m ⁊ eius auxi
lium inuocātes ſtudemꝰ oēs noſtros ſub⸗
iectos quoꝝ regimē cōceſſit nobis deꝰ ille⸗
ſos ⁊ ſine calūnia cuſtodire ⁊c̄. Ratione ꝫ
autē quare debemus frequenter inuocare
nomen dn̄i: aſſignat ſctūs Bernardinꝰ vbi
ſ. dicēs. Ex hoc em̄ mēs imbuta atqꝫ ha⸗
bituata ſancto noīe ieſu xp̄i: ī oī ſubitaneo
caſu: atqꝫ inſtanti ꝑiculo eructabit verbuꝫ
bonū: atqꝫ inuocabit nomē dn̄i nr̄i ieſu xp̄i.

I Pericula ꝑ nomē ieſu deuitāſ

Imꝑator inuocat nomē ieſu

Semꝑ noietur nomen Jeſu

Ipſo dño teſte qui Mat.xij.ait. Bonꝰ hō
de bono theſauro cordis ſui profert bona.
Sicut expientia docēte videmus ꝙ ꝗ no-
men diaboli aut blaphemias ex ꝯſuetudie
frequētat occurrēte repētino ac periculo-
ſo caſu idipm euomit. dicente dño vbi.ſ.
Malus hō de malo theſauro cordis ſui ꝓ
fert mala, qꝛ ex abūdantia cordis os loqꝉ
Ex habitu igiꝉ abūdantis theſauri nomis
dñi ieſu mēs in repētino ꝑiculo inuocans
nomē eius in adiutoriū: ſentiet ſibi ſtatim
ieſum eſſe pñtē, ſcriptura teſte ꝗ Exo.xx.
c.ait. In omni loco in quo fuerit memoria
nomis mei: veniā ad te. Hinc in ꝑſona hu
iuſmodi ꝓpha inqꝉ. Tribulatōeꝫ ⁊ dolorē
inueni ⁊ nomē dñi inuocaui. Et iteꝝ dicit.
Dirupiſti dñe vincula mea: tibi ſacrificabo
hoſtiā laudis: ⁊ nomē dñi inuocabo. H̄ ille.
Beatus quoqꝫ fraꝉ Michael de carcano ī
ſuo ꝗdrageſimali de fide. in ſmōe.viij. na
tiuitatis inqꝉ. Lege ſcripturā ſacrā. ⁊ ī to-
ta ſilua euāgelica nō inuenies inuocantes
hoc nomē accepiſſe repulſaꝫ. Audiui etiā
ꝙ plurimos enarrātes in multis ꝑiculis
ſiue equitādo: ſiue itinerādo: ſiue per mare
eūdo: ſiue cadēdo: in huiꝰ nois inuocatiōe
illeſos euaſiſſe. Deficiet eñ mihi tps enar
rare ꝗtiēs a magnis ꝑiclis memini me ꝑ
īuocationē huiꝰ nois liberatū. Qñ ḡ lectū
intratis in noie ieſu, qñ comeditꝭ aut bibitꝭ
in noie ieſu, qñ equū aſcēditis aut deſcen-
ditis in noie ieſu, qñ aliqd opus inchoatꝭ ⁊
relinqtis in noie ieſu. qñ loqui incipitis in
noie ieſu facite. ⁊ ſic in oibus liberi eritis.
hec ille. Unde ps.ait ps.ix. Sperent in te
qui nouerunt nomē tuū: qm̄ nō dereliqſti
querentes te dñe. ⁊ ps.xliij. iterum dicit.
Exurge dñe adiuua nos ⁊ libera nos ꝓpꝉ
nomē tuū. Ipm eñ eſt illud nomē de quo
dicitꝉ Exo.xv. Oipotēs nomen eius. Ideo
R idem ps. dicebat ps.cxxiij. Adiutoriū nr̄ꝫ
in nomine dñi: qui fecit celū ⁊ terrā. Deci
maſeptima excellētia dr̄ curationis. Per
hoc eñ nomē infirmitates ſananꝉ: ⁊ mul
ta miracula fiūt. Unde petrus rauen̄. ait.
Hoc eſt nomē quod dedit cecis viſum. ſur
dis auditum, claudis curſum: ſermonem
mutis. vitāqꝫ mortuis, totāqꝫ diaboli po-
teſtatem de obſeſſis corꝑibus effugauit.
hec ille. Proinde Albꝛi. de roſate in ſuo le
ctionario in verbo Jeſus dicit. Nomē Jeſu
eſt nō ſolum miſeroꝝ refugium: ⁊ lugētiū
ac meſtoꝝ ſolatium; ſed etiā infirmorū re-

Miracula fiunt per nomen Jeſu

mediū. videtꝉ eñ eſſe quaſi tyriaca. de qua
dicit Auicēna.ij. canonis ꝙ eſt ſublimior
oium medicinarū, ⁊ melior earū ꝓpter ſui
multitudineꝫ iuuamēti. ⁊ addit ꝙ illi qui
vtiꝉ tyriaca tꝑe ſanitatꝭ nō nocēt venena.
⁊ fit ſecurꝰ ab egritudibꝰ peſtilētie. Et reue
ra hoc nomē ieſu nō ſolū ꝯtra mala pñtia
expellenda valet: ſed etiam contra futura
repellēda: ⁊ vlr ꝯtra oia. hec Albꝛi. vbi.ſ.
Et ideo ſi qua infirmitas tibi vel tuis oc-
currit: nō ſpreto remedio naturali recurre
ad inuocationē Jeſu. Sepe qdē ꝯtingit ꝙ
nō pñt remedia naturalia adhiberi. vel ꝓ-
pter eoꝝ carētiā: aut ꝓpꝉ morbi ⁊ ifirmi-
tatꝭ ignorātiam: ſ qꝛ eſt qſi irremediabile
malū. ꝓpter qd recurrēdū eſt ad remediū
qd fidelibꝰ ſuis Mar.vl. reliqt deus ſuper
terrā dī. Signa aūt eos qui crediderint h̄
ſequenꝉ. in noie meo demonia eijcient. lin
guis loquēꝉ nouis: ſpētes tollēt. ⁊ ſi mor
tiferū qd biberit nō eis nocebit. ſuꝑ egros
manꝰ imponēt ⁊ bene habebūt. Nec recur
renduꝫ eſt ad fatuas ⁊ inſanas ⁊ omnino
erroneas incātationes quorūdā ꝗ credūt
ſe inuocare nomē dñi: ⁊ inuocāt nomē dia
boli in incātationibꝰ ſuis: eo ꝙ ſepe noia
ignota ibi ponunꝉ atqꝫ ſepe mendacia inꝉ
ponunꝉ: lꝫ ſepius Pater noſter. ⁊ Aue ma
ria ad opimentū malicie dicaꝉ ⁊ ꝙuis ali
qñ liberari videanꝉ aliq hmōi incātationi
bus. tñ ꝑmittēte iudicio dei. demō ipe qui
ex verſutia ſua fecit hoiem vel puerū egro
tari: eo inuocato ꝑ impiā incantationem
auferēs ipam infirmitatē ⁊ languorē: in-
fligit ꝑ infidelitatē ⁊ errorē culpā morta-
lem in corde. Proinde ꝓpheta ps.xxxix. h̄
ꝓuidens ait. Btūs vir cuius eſt nomē dñi
ſpes eius: ⁊ nō reſpexit in vanitates et in-
ſanias falſas. De pluribus autē relatione
fidedigna teſtimonio nr̄is temꝑibus au-
diuimus: qui iuxta verbū dñi ſuꝑ egrotā-
tes manu impoſita ad inuocationē huius
glorioſi nois liberati ſunt. Nā ſic effuſum
vnguentū miniſtrat grām ſanitatis ī cor-
poribus. ſic nomē ieſu dat ſalutis gratiaꝫ
aīabus ſimul ⁊ corꝑibus. Unde ps.cv. ꝓ-
pheta ait. Sanauit eos ꝓpter nomē ſuum
vt notā faceret ppl'is potētiā ſuā. Et quod
mirabilius eſt: etiam pctōres infideles ad
inuocationē nomis ieſu feciſſe miracula ⁊
ſanaſſe infirmos manifeſte comprobatur.
Unde de beato Dionyſio ariopagita legiꝉ
ꝙ cū adhuc gētilis ex̄ns diſputaret athe-

nis cum Paulo, quadā vice cecus quidaꝫ
a natiuitate trāſibat ꝑ viam. quē videns
Dionyſius ait Paulo. Si vis vt credam
ꝗ ꝑdicas de ieſu nazareno queꝫ aſſeris eē
filium dei. dic huic ceco vt in nomine eius
videat. ⁊ ſi illuminatꝰ fuerit ad īuocatio-
nem ipſius credā illi. Sed ne vtaris vbis
magicis. ego ꝑſcribam tibi formā vborū.
Dic ergo ſic. O cece: in noie ieſu chriſti na-
ti de vgine: crucifixi ⁊ mortui. ꝗ reſurrexit
et aſcendit in celū. vide. Reſpondit auteꝫ
Paulus. hoc eſt minimū ⁊ facillimū vtu-
ti nois dñi noſtri Jeſu chriſti. Sed vt ois
ſuſpicio mali de medio tollaꝉ. volo ꝙ tu
eadem verba ꝓferas. Cū ergo Dionyſius
predicta vba dixiſſet illi ceco: ſtatim ꝑfe-
ctiſſime illuminatꝰ eſt. ⁊ Dionyſius credi-
dit in dñm noſtrū ieſum chriſtum. Multa
quoqꝫ alia exempla adducere poſſumus
que cauſa breuitatis omitto. Sicut eſt de
illo claudo ex vtero matris ſue qui ſtabat
ad portā templi hieroſolymitani mēdicās
quem vt habeꝉ Actuū.iij. erexit ⁊ perfecte
liberauit Petrus in noie dñi noſtri Jeſu
chriſti: dum ei dixit. In noie ieſu xp̄i ſur-
ge ⁊ ambula. ⁊ cōfeſtim ſurrexit et ambu-
lauit. Unū mirabile exemplū referaꝫ qd
mihi retulit pater frater Bartholomeꝰ de
portis dicēs. ꝙ cum quadā vice eſſet cum
beato fratre Jacobo de marchia ordis no
ſtri ⁊ trāſirent ꝓpe domū cuiuſdā nobilis
qui egrotabat infirmitate maxima, deui-
cti precibus cognatoꝝ ipſius infirmi. itra
uerunt domū eius. quos cū infirmus vi-
diſſet rogauit ipm fratrē iacobū vt illi da
ret bñdictionē ſuā. Cū ḡ ipm bñdixiſſet in
L noie ieſu: ille infirmꝰ ſtati ſurrexit ſanus.
Deciaoctaua excellentia huiꝰ mirabilis
nois dr̄ glificatōis. d ꝗ inqꝉ ꝓpheta ps.v.
Glabūꝉ ī te oēs ꝗ diligūt nomē tuū. Qui
vult ḡ de hoſtibꝰ victoriā reportare. et in
cūctis actibus ſuis honorabiliter euadere
debet deuote hoc ſacratiſſimū nomē inuo
care. Decimanona excellētia diciꝉ ſocia-
tionis. Cuꝫ illis eñ moraꝉ ⁊ familiariter
ſtat dñs noſter ieſus chriſtus qui in deuo-
tione ſui nois ꝑſeuerat. Unde Matthei
xviij. ipſe ait. vbicūqꝫ fuerint duo vel tres
ꝯgregati in nomine meo ibi ſum ego ī me
M dio eorū. trāſſumptiue i.c. cum ſcriptura.
ſ. qſtione.ſ. Uigeſima excellētia dicitur
cōſolationis. De qua inqꝉ Hugo de ſancto
victore in quodā ſmone. Jeſus nomē dul

Nomē ieſu ꝯſolatoriū

ce. nomē delectabile. nomēqꝫ valde cōfor-
tans peccatorē. De hac etiaꝫ dicit ſanctus
Bernardinus vbi.ſ. Tanta eſt conſolatio
anime que letaꝉ in xp̄o ieſu. vt paupertas
pro diuitijs. aſperitas ꝓ delitijs. ⁊ vilitas
ꝓ honoribus reputeꝉ. cūctaqꝫ ſupplicia ꝓ
noie eius illi dulcia fiant. vnde plus ei ca-
thena placet ꝙ regius honor aut corona.
Propter hoc eñ vt diciꝉ Actuū.v. Ibant
apoſtoli gaudētes a cōſpectu concilij: qm̄
digni habiti ſunt pro noie ieſu cōtumeliaꝫ
pati. Igitur ſi mētem tuam triſticie caligo
demergit. ſi grauis immineat ac ꝓcelloſa
tempeſtas ſi ꝑnicioſus ingeſſerit ſe turbo
ventorum. ſi maria terrificū mugitum et
horrendum depromāt. ſi contrarianꝉ lit-
tora maris ⁊ nauicula quoqꝫ fluctibus im
pleatur. ieſum inuoca: qui in nauibꝰ dormi
re putaꝉ. ipꝫ qui nec dormit nec dormitat
⁊ plena fide dic ei. Exurge dñe ieſu. quare
obdormis dñe vel es ſimilis dormientiꝰ.
Exurgens eñ ꝓculdubio ieſus vēto cōmi
nabitur ⁊ dicet mari. Tace. et obmuteſcet
ventiqꝫ cōfugient ⁊ complanabunꝉ tumi-
de vnde fluctuū: ⁊ colles equalitatis ꝓprie
terminos nō excedent. ꝓcella conuertetur
in aurā ⁊ tempeſtas cōmutabiꝉ in ſerenū.
Sed hi qui vt diciꝉ Prouer.ij. Letanꝉ cū
malefecerint ⁊ exultant in rebus peſſimis
hec de noie ieſu xp̄i ſentire nō pñt. Ratio
eſt aūt: quia delectatio eſt cōiunctio cōue-
nientis cum cōueniente. Quia enim ieſus
eſt pax que exuꝑat oēm ſenſum: non ſapit
ſuꝑbo qui ſemꝑ iurgia querit. qꝛ eſt mun
dicia ſumma. Non ſapit luxurioſo ꝗ ſemꝑ
mente et corꝑe, querit in luxuria delectari
velut ſus ī volutabro luti. Et quia eſt ſum
ma liberalitas nō ſapit auaro qui affectu
temꝑaliū ⁊ inſatiabili deſiderio cōcupiſcē
tie flagrat. Et qꝛ eſt ſumme mitis. non ſa
pit viro turbulento ⁊ iracūdo. Et quia eſt
ſumma leticia ⁊ hilaritas ſempiterna non
ſapit accidioſo et ſpiritui triſti. ꝗ deſiccat
oium vtutū oſſa. Quia vo eſt charitas cō
ſummata nō ſapit ingluuiei dedito cuiꝰ deꝰ
venter eſt. Sapit eñ aīe mūde. aīe ſancte.
aīe charitate feruide. quia talis cuꝫ ꝓpha
dicere poteſt. Ego autē in dño gaudebo et
exultabo in deo ieſu meo. Hec ſanctꝰ Ber-
nardinus. ideo pſal. inqꝉ ps.ix. Letabor ⁊
exultabo in te: pſallam nomini tuo altiſſi-
me. ⁊ ps.cxxxv. etiā ait. Laudate dñꝫ qm̄
bonus: pſallite nomini eius ꝗniam ſuaue;

N
Nomē ieſus il lumiat intelle- ctum

Uigeſimap̄ma excellētia dr illūiatōis
de qua ſanct⁹ Bernardin⁹. vbi. ſ. ait. Illu-
minatˀ intellectus ad deuotā inuocationē
nois ieſu xp̄i. quia vt ſcribitˀ Zach. vj. Ori
ens nomē eius. i. veluti ſol radiās hūanā
mentē. Sicut em̄ ſol iſte materialis diffū-
dens radios ſuos. oſtēdit oia q̄ in mundo
ſunt: ꝛ materialē exhibet claritatē: ſic ſola
re nomen ieſu. mētes irradiat vt videāt ea
que ſunt in deo ſm̄ perſpicuāveritatē. Nō
em̄ illuminat hoc nomē in ſupficie tm̄: ſed
in medullis ſenſuū: claritateqꝫ rationū et
veritate ſentētiarū. Unde in pncipio apo-
cal. habetˀ. Apocalypſ ieſu xp̄i quaꝫ dedit
illi dn̄s facere palaꝫ ſuis ſuis. Apocalypſ
em̄ reuelatio interp̄tatˀ qui p ieſum xp̄um
facta eſt. Unde Ioh. ix. c. cecus illuminat⁹
myſtice ait. Ille qui dr ieſus lutum fecit. ꝛ
vnxit oculos meos: ꝛ dixit mihi. Uade ad
natatoria ſiloe. ꝛ laua. et abij. et laui et vi-
di. Uiſio em̄ ptinet ad cognitioneꝫ. vnctio
vō ad delectationeꝫ. Nouimus em̄ dici ꝙ
ſi quis oleū in ore tenuerit: ꝛ ad aquarum
pfunda deſcēdēs illud exufflauerit. reddit
aque ſuperficiē clariorē. ꝛ abſcōdita pducˀ
in lucē. In tenebris vſqꝫ huc ſumus. cali-
gat noſter oculus. ceſpitat greſſus. nō re-
cipimus viſum niſi ieſus ſue refulgētie lu
mine radioſo notū faciat in cordibus nr̄is
lumen ſuū. lumen em̄ eſt nomē ieſu quod
ethere cordis noſtri myſtica reſerat. ſicut
lumē ſolˀ materialia manifeſtat. Rn̄. Ber.
Nōne huius nois luce deus vocauit nos i
admirabile lumē ſuū: In hoc ſiquidē libro
illi patres antiqui p meditationē ꝛ ɔtem
plationē ſic ſtudebāt: ꝙ diuinis myſterijs
eruditi. lr̄is mortuis ꝛ palpātibus nō ege
bant. Tu vō quāto magis a terra ſubtra-
heris. ꝛ ad alta te ſubtollis. ꝛ ad ieſum cō
uertis intuitū mētis: tanto magis recipis
verum lumē. Nam vt dr Matth. xvij. apo
ſtoli ad mōtis ſupciliū iam aſſumpti. ꝛ in
mōtis ſpecula cōſtituti. leuātes oculos ne
minē viderūt niſi ſolū ieſum. ppter h̄ eniꝫ
erat in glia ppl's iudeoꝝ. Quia not⁹ in iu
dea deus: in iſrael magnū nomē eius. Nūc
vō quia crediderūt ieſuꝫ. cecitas pſeuerat
in eis. hec ille.

O

Uigeſimaſecūda excellen
tia dr inflāmationis. quā ponit ſanct⁹ pr̄
meus Bernardinus. qui nois hu⁹ fuit ſin
gulariſſimus p̄dicator. Unde etiā ad hoc
oſtēdendū deus tranſtulit eū de h̄ mundo
ad celū. qn̄ in choro fratrū canebatˀ in vi-
gilia aſcēſionis illa ātiphona ad Magni-
ficat. Pater manifeſtaui nomē tuū hoib⁹.
nunc vō ad te venio. Dicit em̄ p̄dict⁹ ſctūs
vbi. ſ. Aliā grām ſperare debet aia in no-
mine regis ieſu: que noiatˀ inflāmationis.
ſm̄ em̄ Bern̄. Per nomē dn̄i veniˀ ad reꝫ
nois. quia p cognitionē ſui nois: veniˀ ad
dilectionē ꝛ fruitionē nominis. hic ps. liij.
ait. Confitebor nomini tuo dn̄e: qm̄ bonū
eſt. Sup quo Aug. inqt. Nomē dn̄i bonū
eſt. quia ipm̄ bonū eſt quo boni ſumus vt
ip̄m diligamus ꝛ totū cor ponam⁹ ad euꝫ
amandū ꝛ laudādū. hec ille.

P
Nomē ieſu ro- borat

Uigeſima-
tertia excellētia dicitˀ roborationis. De qua
idem ſanctus Bernardinus inquit vbi. ſ.
Aliā quoqꝫ grām in noie ieſu aia ſperare
debet que dr roborationis. roboratˀ em̄ ſpi-
ritus in vtute huius nois ad oia aſpa pfe
renda. In cuius myſteriū Act. xxj. pphe-
ta Agabus tulit zonā pauli. ꝛ alligās ſibi
pedes ꝛ manus dixit. hoc dicit ſpūſſanct⁹
virū cuius zona hec eſt. ſic alligabūt iudei
ꝛ tradēt in manus gentiū. Reſpōdit autē
Paulus ꝛ dixit. Non ſolū alligari ſꝫ ꝛ mo
ri in hierl'm paratus ſum p noie dn̄i Ieſu
xp̄i. Ecce cohortis hūane. Centurio ꝛ dux
xp̄iane militie. nō fractus piculo. nō ſupa
tus p̄lio. vtute dimicās nō furore. non ce-
dit gladijs. ſed magis hoſtib⁹ dat pauoreꝫ.
ſic deſpicit vniūſa ſupplicia ſicut ſolet her-
ba putrefacta cōtemni. ꝛ ſicut adamas fer
ri deſpicit ſectionē. minas ꝛ verba tyrāno
rum ludū quendā extimat pueroꝝ. q̄niam
premiū erat ei diſſolui ꝛ eſſe cum chriſto.
Stans igitˀ miles inuictus depoſitoqꝫ aie
et corpis torpore: fragilitatē noſtrā cōſo-
lidat ꝛ puocat p noie ieſu ad virilr dimicā
dū. ſui ducis exēplo de victoria iā ſecuri. q̄
ad Ro. viij. inqt. Cert⁹ ſuꝫ q̄a neqꝫ mors
neqꝫ vita neqꝫ creatura aliq̄ poterit nos
ſepare a charitate dei que eſt in xp̄o Ieſu
dn̄o noſtro. Hic eſt equus qui terrā vngu
la fodit: exulat audacter. In occurſuꝫ pgit
armatis: cōtemnit pauorē: nō metuit vul
nera: nō diſcrimina. neqꝫ ſanguineꝫ: neqꝫ
mortē. Alacri ac ſecuro corde picula ſubit
armatus noie ieſu xp̄i. Sili ardore nois
Ieſu flagrabat in corde illeꝫ puſillus grex
duodenarius eccl'ie p̄mitiue. Unde vtute
illius tot vicit ꝛ fregit genera beſtiaruꝫ q̄
iugo nois ieſu xp̄i ſubdidit differētias na
tionum. Uere bellatores inclyti. qui flecti
nō poterāt: ſꝫ occidi: phibētes teſtimoniū

verbo dei: teſtimoniū. ſ. ieſu xp̄i cū ppheta
dicētes. In nomine tuo ſpernemus iſurgē-
tes in nobis. hec ille. Debem⁹ ergo eſſe con-
ſtātes in omnib⁹ aduerſitatib⁹ tolerandis.
dicētes cum ppheta. ps. xxxij. In noie ſan
cto ei⁹ ſperauimus.

Q
Nomen ieſu re- frigerat

Uiceſimaquartā ex-
cellentiā ponit beat⁹ frater Michael de car
cano vbi. ſ. que dr refrigerationis. ꝛ eſt q̄ſi
idē cū precedēte. ait aūt ſic. Dico igitˀ ꝙ h̄
nomē Ieſu eſt refrigeriū patiētibus. Quā-
uis em̄ dn̄s ſeruos ſuos in tētatione ſuccū-
bere nō pmittat: nihilominus pmittit eos
ſuſtinere afflictiōes. ſed deſperādū non eſt.
nec obliuiſcēdū tūc nois dulcis ieſu. ſꝫ tunc
maxime inuocādū: proinde cōſolādo patiē
tes. Mat. v. c. ipſe dn̄s ait. Beati eritis cū
maledixerit vobˀ hoies: ꝛ pſecuti vos fuerit
ꝛ dixerint omne malū aduerſuꝫ vos mētiē
tes ppter nomē meū. Gaudete ꝛ exultate
qm̄ merces veſtra copioſa eſt in celis. imo
mēti inflammate amoris Ieſu. inextimabi
lis leticia eſt p noie eius pati: ſoluꝫ ex ine-
briatione ſui amoris ꝛ appetitu ſitˀitudinis
cordis ei⁹: nullo alio p̄mio expectato. Nō-
ne ſepius eſt gaudiū homini pati p ami-
co mortali: etiā cum neſcit ille p quo talis
paſſio ſuſtinetur: Quanto magis pro dn̄o
immortali Ieſu xp̄o qui tanta p nobis paſ
ſus eſt: Ideo Aug. inquit. Dat magnā au-
daciam nomen dn̄i ſcriptū in cordibus iu-
ſtoꝝ cōtra impetū maloꝝ: vt patiēter tole-
retur ꝛ prudēter euitetur. Un̄ btā Agatha
iudici ſibi tormēta aſpera cōminātˀ: inui-
cto animo rn̄dit dicēs. Si feras mihi pmit
tas: audito xp̄i noie māſueſcūt. Si ignem
adhibueris: rorē ſaluificū mihi de celo an-
geli miniſtrabūt. Propter vtutē em̄ huius
ſancti nois martyres in tormētis omnib⁹
triūphabāt: dicētes cū ppha. ps. cxxiij. Ad
iutoriū noſtrū i noie dn̄i. ꝛc. Nec miꝝ ſi cū
tanto gaudio tanta martyres ſuſtinuerūt:
q2 ipſe erat q̄ in eis oia ſupportabat. ſicut
apl's ad Phil. ij. ait. Opatur in nobis vel-
le ꝛ pficere p bonavolūtate. Unˀ Apoc. ij.
c. anime patiēti ppter nomē ſuum dn̄s di
cit. Patiētiā habes ꝛ ſuſtinuiſti ppter no-
men meū: ꝛ nō defeciſti. Ille nempe ppter
nomen dn̄i ieſu ſuſtinet: qui paſſiōe ſua glo
rificat nomē xp̄i: ꝛ nō ppter nepharia ope
ra: ſed ppter ſacra vtutuꝫ inſtituta xp̄iane
religiōis pſecutiōes ſuſtinet patiēter. ſicut
beat⁹ Petrus ſue. j. canonice. c. iiij. inquit.
Nemo veſtrū patiatˀ q̄ſi fur vel homicida:
aut maledicus: aut alienoꝝ appetitor. Si
aūt vt xp̄ianus nō erubeſcat: glorificet aūt
nomē dn̄i iuſto noie. h̄ ille. Nos vō hu⁹ ex

De ſctō ignacio

cellētie poſſum⁹ dare exēplū de btō Igna-
cio ep̄o antiocheno. q̄ ductus romā ꝛ a tra
iano impatore exhortat⁹ vt negaret dn̄ꝫ ie
ſum xp̄m: Rn̄dit: ꝙ hoc facere nō poterat:
q2 habebat nomē eius ſcriptū i corde ſuo.
Un̄ cū fuiſſet martyrizatus: extractuꝫ fuit
cor eius a corpe: ꝛ inuentū fuit nomen ieſu
ſcriptū i eo lr̄is aureis: ꝛ i quaſcūqꝫ partes
diuidebatˀ: ſemp inueniebatur h̄ melliflūꝫ
nomē lr̄is ipſis aureis inſcriptū.

R
Refre- nat ma las co- gitatio nes

Uiceſi
maquinta excellētia dr refrenationis. ſ. ma
larū cogitationū. Un̄ ſanct⁹ Bernardinus
vbi. ſ. ait. Scimus ꝙ impoſſibile eſt men-
tē diuerſis cogitationib⁹ nō pulſari: ſed in
nobis eſt ppter maximā cogitationū diuſi
tatem ſub diſcipline regula reformari. Si
em̄ memoriter nomē Ieſu tenuerimus mē
te: iam pene ſpūales effecti: tam facilitˀ no-
xia nō euagabimur cogitatiōe. Semp eſt
ergo de tāti ſuauitate nois aliq̄d memorie
cōmendandū: qd̄ ruminatū iugiter paſcat
auidius appetitū. Et licꝫ ipſum nomē Ie-
ſu ſub effectib⁹ varijs imprimere memorie
valeamus. Scio ꝙ multū iuuat ꝛ expedit
ipſum imprimere ſub triūphali titulo ꝛ be
neficio paſſionis. vt iuxta apl'm ad Hebre.
xij. Aſpiciamus in autorē fidei ꝛ cōſumma
torē ieſum qui pp̄oſito ſibi gaudio ſuſtinu
it crucē: cōfuſione cōtempta. Salteꝫ igitur
aliqua diei hora recogitemus dn̄ice paſſio
nis inſignia: ad fruendū ſuauiter in cōſcia
recolendūqꝫ fideliter in memoria. ꝛ pſeq̄n
dum firmiter in actionis induſtria. Tante
em̄ pietatiˀ exhibite ſatis eſt impiū obliuiſci
cū peregrinātis atqꝫ recedentis amici pn̄-
tiā ſub memoria cuiuſdā teneamus ſigni. h̄
ille. Ad hoc aūt peragēdū nos hortatˀ ipſe
dn̄s Can̄. viij. di. Pone me vt ſignaculū ſu
pra cor tuū. ꝛ Ber. ſup Can̄. dicit. Nomen
Ieſu ſemp tibi in ſinu ſit: ſemp in manu: q̄
tui oēs in ieſuꝫ ꝛ ſenſus dirigantˀ ꝛ actus.
Nihil em̄ ita exercitatos repat ſenſus: vtu
tes roborat: vegetat bonos mores atqꝫ ho
neſtos: caſtaſqꝫ fouet affectiōes. Si eniꝫ p
mētis pigritiā atqꝫ torporē ſedes: ſanat te
ieſus: habes em̄ in noie ieſu: vn̄ actus tuos
vel prauos corrigas: vel minus perfectos
adimpleas. Itē vn̄ tuos ſenſus aut ſerues
vt nō corrūpantˀ aut ſi corrumpantˀ ſanes.
Beatus q̄ꝫ frater Michael de carcano vbi

ȝ. ait. Frequētiꝰ factis experimur dilectiſſimi in nobis: ꝙ ſubito replemur tedio ⁊ languore: meſticieqȝ pōdere premimur ⁊ aridi reddimur. horret ceſa. lectio diſplicet vagat᷑ animus. tepor ⁊ rigor in toto ſentiunt᷑ affectu: quantūcunqȝ ꝓlonget᷑ oratio: magis tepiditate grauatur ꝙ̄ ſuauitatꝫ dulcedine cōdiat᷑. nec regni deſiderio, nec gehēne ſupplicio. Somnus iſte letargicus aut ſoluit᷑ aut fugat᷑: ſed facto modico tꝑis interuallo: ex intimo cordis affectu: inuocato ieſu ſolitarij reſidemus: ſubitoqȝ alacritas gaudij tam immēſi qȝ nec lingua loquitur nec vocabuli orōne ꝓfertur. vñ Joh. xi. Cū nō aderat Jeſus: morit᷑ Lazarus meſticia repletur domus. ſed ecce Jeſus domū ingreditur ſorores plenas meſticia: exꝰ ſua pñtia cōſolatur. Lazaruſqȝ reſuſcitat᷑. Dȝ igitur quicūqȝ fidelis nomē Jeſu ſemper in corde gerere. Ait eñ Ber. ſuꝑ Cañ. Qui ſequunt᷑ agnū debēt habere nomē eius: ⁊ nomē patris eius ſcriptū in frontibꝰ ſuis. Sicut eñ radix arboris quāto magis figit᷑ in ꝓfundo: tanto eius fructꝰ amplius expandit᷑ in excelſo. Sic nomē Jeſu in intimo cordis fixum atqȝ ſolidius radicatum: euenire facit abūdantius ⁊ vberius inundantiā grarū.

S
Nomē Jeſu eſt deſiderabile

hec beatꝰ Michael vbi. ȝ. Viceſimaſexta excellētia dr deſiderationis. De q̄ ſcūs Bernardinus vbi. ȝ. ait. Nomē regis Jeſu eſt deſiderabile. niſi eñ deſiderium in aia ꝓuocaret Eſa. xxvi. c. nō affirmaret dicens. Dñe nomē tuū memoriale in deſiderio aie. h̄ ille. Qui etiā ibidē exponēs illud Eſa. xij. Haurietis aquas in gaudio de fontibꝰ ſaluatoris mqr. De tuo noīe dulciſſime Jeſu xp̄e: vbertate ſuꝑ irrigua fundunt᷑ aque copioſiſſime ſalutares: que nō ſolum ſitim tēperant peccatoꝝ: ſed magis ꝓuocāt deſideriū ⁊ eſtuare faciūt ad fruitionē dilecti donec inuenerit qȝ reqrit. hec ille. Et ꝓpter hanc cām apl'i baptizabāt oēs q̄ cōuertebant᷑ ad fidem in nomine dñi ieſu. vt habet᷑ Act. ij. ⁊ x. c. Qȝ peragebāt in inducēdum oēs ad amorē ⁊ deuotionē huius ſanctiſſimi nois. De ipſo etiā vbiqȝ p̄dicabāt. Vñ beatꝰ Johānes euāgeliſta dicebat ꝓcōſuli. Nec xp̄ȝ dñm meū negabo: nec a p̄dicatione nominis eius quieſcā donec cōſummē curſuȝ miniſterij qȝ ſuſcepi.

T
Eſt delectabile

Viceſimaſeptima excellentia dr delectationis. De qua loquitur ſanctꝰ Bernardinus vbi. ȝ. di. Nomē Jeſu eſt delectabile, quis eī ignorat ꝙ ſi deſiderium in nomine ieſu impleat᷑ delectat aiam: ꝓpterea. p̄s. ait: Pſallite nomini eius qm̄ ſuaue. Tanta eſt eñ ſuauitas nois Jeſu xp̄i qua ꝑ interni guſtus experientiā palatū cordis afficitur, ꝙ oris labijs nō ꝓfertur. vñ Apoc. ij. ſcriptum eſt. Vincēti dabo māna abſconditū: ⁊ nomē nouum ſcriptū qȝ nemo ſcit. niſi q̄ accipit. Māna quippe abſconditū Jeſus eſt: q̄ penitētes ⁊ agonizātes in ſolitudine mūdi ⁊ in certamine carnis ſuauitate ſua reficit ⁊ oblectat. Nomen autē nouum ſcribitur cū nominis Jeſu noticia ⁊ dulcedo interiora penetrans labijs cordis infunditur: qȝ quidē per ſolā experientiam guſtus ſpūalis agnoſcitur: qr̄ ꝟtutes huiꝰ nominis nemo ſcit niſi q̄ accipit. hec ille. Ideo Dauid p̄s. lj. dicebat. Expectabo nomen tuum quoniam bonum eſt in conſpectu ſanctorum tuorum. Et de electis dr p̄s. xliiij. Memores erunt nois tui dñe: in omni generatione ⁊ generationē. ſ. in vita eterna, iuxta illud p̄s. lxviij. Et qui diligūt nomē eius habitabūt in ea. Que omnia cōſiderans idem ꝓpheta dicebat p̄s. cij. Bñdic aīa mea dño: ⁊ om̄ia que intra me ſunt nomini ſancto eius. Et loquēs deo iterum dicebat. Cōfiteamur nomini ſancto tuo et gloriemur in laude tua.

V
Eſt admirabile

Viceſimaoctaua excellētia dr admirationis. de qua Eſa. ix. dr. Et vocabit᷑ nomen eius admirabilis cōſiliarius ⁊c̄. Ideo eñ admirabile eſt h̄ nomen ꝙ deus noluit illud multis antiquis patribꝰ reuelare. Nam Moyſi dicenti ſibi Exo. iij. Si dixerint mihi filij iſrael qȝ nomen eſt tuū, qd dicā eis: Rñdit deus. ſic dices illis: qui eſt miſit me ad vos. Propterea Salomō dicebat Prou. iij. Qȝ nomen eſt eiꝰ. ⁊ qȝ nomē filij eiꝰ ſi noſti. q. d. ē inſcrutabile. Tanta eſt eñ claritas huiꝰ nois vt ꝑfecte inueſtigari nō poſſit. vñ ſanctus Bernardinus vbi. ȝ. ait. Quātūcunqȝ ꝓtendas puriſſimā oculoꝝ aciē, ſi nō habueris per grām organi ſanitatē. videre nō poteris exceſſiuā improportionabilis luminis claritatē. Si eñ in ortu ſolis: cum effulget ſuꝑ emiſperiū noſtrū: claritatē radioꝝ eius nequis aſpicere: ꝗ reuerberaris lumine orientis. quō ſolis iuſticie ſplendorē videlȝ nominis ieſu ꝑ vniuerſa mūdi climata rutilātis qs poterit cōprehēdere? Quapropt᷑ in huiꝰ myſteriū Geñ. xxxij. Colluctāti iacob dixit angelus magni cōſilij ieſus xp̄s. quid queris nomē meū qȝ eſt mirabile. Stupet

celū: tremūt angeli: creatura nō ſuſtinet: natura nō ſufficit: rō nō agnoſcit incarnationis myſteriū ⁊ nois ieſu incōprehēſibile ſacramētū. qȝ pacē terris: gl'iaȝ celis: ſaluteȝ ꝑditis: vitā mortuis: inextimabili pietate diſpenſat. Vere igitur nomen mirabile qȝ ꝟbis mirificat᷑ ⁊ ſignis qȝ ſub modio latere nō potuit: ſed ſuꝑeffulſit. licȝ renitentibꝰ gētibus ⁊ iudeis. qr̄ ꝟtute magna reddebāt apl'i teſtimoniū reſurrectionis dñi noſtri ieſu xp̄i. ⁊ grā magna erat in omnibꝰ illis. Act. iiij. Longū eñ eſſet ꝓſequi mirabilia ⁊ miracula que in hoc noīe facta ſunt tēporibꝰ nr̄is ⁊ q̄tidie fiūt: q̄ memoriaȝ fallunt ⁊ ſermonē excedūt: ac innumerandis mirabilibꝰ tāti nois oīs lingua angelica vel humana reꝑitur penitꝰ inequalis. Vñ propheta volens nec valens explicare mirabilia eius: quaſi ſubſiſtēs in illo noīe: pedēqȝ retrahens. ait p̄s. viij. Dñe dñs noſter ꝙ̄ admirabile eſt nomē tuū in vniuerſa terra. Nā in terra viuētiū mirabilis eſt huiꝰ nois gl'ia. Et in terra peregrinātium mirabilis eſt huiꝰ nois grā. Et in terra morientiū mirabilis eſt huius nominis iuſticia. vt iuxta apl'ȝ. In noīe Jeſu oē genu flectat᷑ celeſtiū terreſtriū ⁊ infernoꝝ ⁊ oīs lingua cōfiteat᷑: qr̄ dñs noſter Jeſus xp̄s in gl'ia eſt dei patris. hec ille. Que omnia cōfirmat ⁊ faciendo approbat ꝓpheta. p̄s. cxliiij. di. Laudationē dñi loquetur os meū ⁊ bñdicat om̄is caro nomini ſancto eius in ſeculum: ⁊ in ſeculū ſeculi. Et p̄s. lxviij. iterū dicit. Laudabo nomē dei cum cantico ⁊ magnificabo eū in laude. ⁊ p̄s. lxxi. ait. Bñdictum nomen maieſtatis eius in eternū ⁊ replebit᷑ maieſtate eius omnis terra. Et p̄s. lxxiiij. etiaȝ ait. Cōfitebimur tibi deus: confitebimur ⁊ inuocabimus nomen tuū.

X
Eſt excelſum

Viceſimanona excellētia dr exaltationis. de qua Eſaie xij. dr. Memētote qm̄ excelſum eſt nomen eius. Nullū eñ nomen ita magnificauit et exaltauit deus ſicut nomē dñi noſtri Jeſu xp̄i. Unde apl's ad Phil. ij. ait. Deus exaltauit illum: ⁊ donauit illi nomē qȝ eſt ſuꝑ omne nomē. Et ideo optime faciet eccleſia inſtituēdo particulare feſtum de triūphanti nomine Jeſu cū ſpeciali officio ab vniuerſis xp̄icolis celebrādum. qȝ quidē officium ego ipſo domino Jeſu adiuuante cōpoſui.

Y

Triceſima excellētia dr deuotionis. Nā nomen Jeſu eſt dulce vnguētum meditantibus, iuxta illud Cañ. j. Vnguētuȝ effuſuȝ nomen tuum. ideo adoleſcentule dilexerūt te nimis. Quod exponens Origenes ait. Planum eſt ꝙ ad effuſionē olei ſequitur loci impinguatio in quo facta eſt olei effuſio. ſic eſt neceſſariū vt in cordibus fideliuȝ in quibus fuerit nomen dñi frequētatū pinguis deuotio ſubſequatur. que adoleſcentulas. id eſt nouas animas in penitētie labore ad currēduȝ poſt dilectum ardentiſſime excitet in amorē. hec ille. Sanctus quoqȝ Berñ. ſuper Cañ. ſermone. xv. inquit. Jeſu dulcis memoria dans vera cordis gaudia. ſed ſuꝑ mel ⁊ omnia eius dulcis preſentia. Nil canitur ſuauius. auditur nil iocūdius. nil cogitatur dulcius ꝙ̄ Jeſus dei filius. h̄ ille. Qui iterū ait vbi. ȝ. Nō tm̄ eſt lux nomen Jeſu ſed cibus. An nō totiēs confortaris quotiēs Jeſu recordaris? oleū eſt nomē Jeſu aridusqȝ eſt omnis anime cibus niſi hoc oleo cōdiatur. O quāta dulcedo ſtillare videtur ex labijs innocētis qñ doctus a deuota matre nō valēs adhuc dicere pater noſter: nec Aue maria. cuȝ reuerētia nominat nomē Jeſu. Naȝ nomē Jeſu mel eſt in ore, ⁊ melos in aure. Hoc eſt enim nomen de quo inquit dei filius. Exoď. vj. Nomen meū adonay nō indicaui eis. ſ. indeuotis et perſequētibus nomē meū.

Inuehit ꝯ inimicos noīs xp̄i

Quid ergo dicemus de quibuſdā religioſis de quibus ſcripſit ſanctꝰ Bernardinꝰ epiſtolā manu ꝓpria cuidam reuerēdiſſimo cardinali legato Bononiēſi ſe lamētans valde ⁊ conquerēs ꝙ cū ipſe multis ſudoribꝰ nomē dñi ieſu per totam italiā diſcurrēs feciſſet vt dignū erat ab omnibꝰ venerari. ipſi ꝯſtitutiones quaſdā fecerūt p̄cipiētes cōfeſſoribꝰ ſuis ne aliquē in cōfeſſione audirēt qui h̄ glorioſuȝ nomē in domo ſua ſcriptū vel depictuȝ teneret. ⁊ qȝ crudeliꝰ ⁊ abhominabiliꝰ eſt: cū eoꝝ cōuerſi ad querendū panē pergerēt. clamabāt in plateis ⁊ ad portas domorū alta voce. Fora ieſu. Faciebātqȝ ſibi portari ab eoꝝ nō dicā deuotis ꝗ cōplicibꝰ oēs ieſus ſcriptos ⁊ depictos ⁊ cū maximo Jeſu xp̄i dñi nr̄i vituꝑio cōburebāt. in muris aūt depictos ſeu ſculptos roſtris ferreis deuaſtabāt. O turcis ⁊ ſaracenis peiores. o tigribꝰ ⁊ feris om̄ibꝰ crudeliores. Vos eſtis illi de quibus inquit Dauid loquēs deo. p̄s lxxiij. Polluerūt tabernaculum nois tui. ⁊ ibidē. Vſqȝ q̄ deꝰ improꝑabit inimicꝰ ⁊ irritat aduerſariꝰ nomē tuū in finē. ⁊ iterum. Memor eſto huiꝰ: inimicꝰ improperauit dño ⁊

pplſ inſipiēs incitauit nomē tuū. De glo-
ſo aūt Bernardino pauptatis amatore et
ſeqcibus eius nomē dñi ieſu magnificanti
bus ⁊ defendentibꝰ pphetauit idē ppheta
in pdicto. ps. dicēs. Paup ⁊ inops lauda
būt nomē tuū. Cōtra vos vo rebelles huic
ſctō nomini impeat deū ⁊ rogat vt vos pu
niat. ps. lxxviij. di. Effūde irā tuā in gētes
que te nō nouerūt ⁊ in regna q̄ nomē tuuȝ
nō inuocauerūt. Tranſſumptiue. xxiij. q. v.
§. hinc notādū. O pditi inimici noīs ieſu. p
fecto iſti faciūt ꝯ illud pceptū dei Leui. xix.
Nō pollues nomē dei tui. De talibꝰ cōqueri
tur dei filiꝰ di. Eſa. lij. Nomē meū tota die
blaſphemat. ſ. ab ipſis. de qbus dici pōt il-
lud Eſā. lxiiij. Nō eſt q̄ inuocet nomē tuuȝ.
Iſti eñ voluerūt facere ſicut iudei dicētes
illud Hiere. xj. Mittamus lignū in paneȝ
eius ⁊ nomē eius nō memoret amplꝰ. De
talibꝰ dici pōt illud Act. iij. Ignorantes ie-
Z ſum crucifixerūt eū. Nos vo debemꝰ ſer-
uare illud Eſa. xij. Cōfitemini dño ⁊ inuo-
cate nomē eiꝰ. Memētote qm̄ excelſum eſt
nomē eiꝰ. Et tūc dicere poterimus dño no
ſtro Ieſu xp̄o illud Hiere. xiiij. Nomē tuuȝ
inuocatū eſt ſup nos. De nobis q̄ȝ dici pote
rit illud Sophonie. iij. Sperabūt in nomie
dñi. ⁊ illud Amos. v. Stabūt in ſublimita
tē noīs dñi dei ſui. De nobis etiā q̄ deſcēdi-
mus de populo gētili ⁊ honoramus nomē
dñi ieſu dicē pōt ipſe dñs illud Malach. j.
Magnū eſt nomē meū in gētibus. ⁊ iterū
ibidem. Nomē meū eſt honorabile in genti
bus. ⁊ iterū. Offertur nomini meo oblatio
mūda. ſ. a nobis. Iſti vo qui nō ſolū inſur
gere auſi ſunt cōtra pcioſum ſanguinē ipſiꝰ
⁊ puritatē matris ſue: ſed etiā de noīe ſan-
cto ſuo vituperiū facere pſumpſerūt. dicere
valet illud Malach. j. Vos polluiſtis no-
men meū. ⁊ pater celeſtis dicere pōt filio il
lud Oſee. j. voca nomē eius nō pplſ meꝰ.
De ipſo q̄ȝ dño noſtro Ieſu xp̄o dici pōt il
lud. j. Mach. vj. Dedit ſe vt liberaret pplm
⁊ acquireret ſibi nomē eternuȝ. Rogemus
ergo ipſum dñm Ieſum xp̄m vt nos faciat
annumerari cū illis de quibꝰ dr̄ Apoc. xxij.
Videbūt faciē eiꝰ ⁊ nomē eius in frontibus
eoꝝ. Propter tantas aūt excellētias bñdi-
cti noīs huiꝰ exclamat. ſ. Bernardinus vbi
ſ. di. O nomen dei Ieſu exaltatum ſup om
ne nomen. O triūphale nomen. O gaudiū
angeloꝝ. O leticia iuſtoꝝ. O pauor infero
ruȝ. in te omnis ſpes venie, in te omnis ſpes

Bernardinꝰ extollit nomē ieſu.

gratie. in te omnis ſpes glorie. O nomen
dulcoroſum: tu peccatoribꝰ veniā preſtas:
tu mores renouas. tu mētes diuina dulce-
dine reples. tu fantaſmata pellis. O nomē
gratioſum. per te alta myſteria reuelantur
per te anime ad diuinū amorē inflāmant.
roborātur in pugna: ⁊ a cūctis periculis li
berantur. O nomen glorioſum nomē deſide
rabile. nomen delectabile. nomen admira-
bile. nomē venerabile. Tu dulciſſime nomē
regis Ieſu ſic paulatim ad celi faſtigia per
gratiaꝝ chariſmata mētes fidelium ſurſuȝ
rapis. vt oēs qui ad deuotionē huius nomi
nis intrāt vte eius gloriā inueniāt ⁊ ſalu-
tem per Ieſum xp̄m dñm noſtruȝ. hec ille.
Ad cuius amorem nos hortatur ipſa vgo
immaculata que nobis benigne offert ad
amplexādum ⁊ oſculāduȝ ip̄m bñdictū fru
ctum vētris ſui Ieſuȝ dicēs. Ama ieſu tuo
ſponſo dilecto. Ama ieſu: con tuto il tuo ef-
fecto. Ama ieſu: con vero amore perfecto.
Ama ieſu: o anima inamorata. Ama Ieſu
che ti vol tanto bene. Ama ieſu che fu mor
to per tene. Ama ieſu che pati tante pene.
Ama ieſu che tha ri comparata. Ama ieſu
che al ſuo amor tinuita. Ama ieſu dolceza
īfinita. Ama ieſu che p gratia ta ita. Ama
ieſu che te ha liberata. Ama ieſu ſenſa vlla
menſura. Ama ieſu con la mēte pura. Ama
ieſu ſopra ogni creatura. Ama ieſu alqual
ſei deſpōſata. Ama ieſu che tanto ben te p-
ſta. Ama ieſu e fa de lui gran feſta. Ama ie
ſu e za may nō reſta. Ama ieſu e ſaray ſa-
tiata. Ama ieſu e cō lui tabraza. Ama Ieſu
e eſſo ſol te piaza. Ama ieſu e col ſuo amor
talaza. Ama ieſu ilqual te ha creata. Ama
ieſu chi te da dolce lacte. Ama ieſu che toi
nemici abate. Ama ieſu ilqual per te com-
bate Ama ieſu dal qual ſei guidata. Ama
ieſu che ſolo e tua vita. Ama ieſu e ſia ne
impacita. Ama ieſu e ſta cū lui vnita. Ama
ieſu dalqual ſei conſolata. Ama ieſu anima
mia dilecta. Ama Ieſu dalqual ſei refecta.
Ama ieſu e nel corlo recepta. Ama ieſu dal-
qual ſarai ornata. Ama ieſu e in lui tuta te
gita. Ama ieſu con charita non ficta. Ama
ieſu che te fara ſtar drita. Ama ieſu de eſſo
inebriate. Ama ieſu che ello tanto te ama.
Ama ieſu e damarlo ſempre brama. Ama
ieſu como la tua mama. Ama ieſu con lui
ſtanda brazata. Ama ieſu con tuto il tuo
core. Ama ieſu con grande feruore. Ama ie
ſu de dolce amore. Ama ieſu eſſendo abra-

ſata. Ama ieſu ilqual te fa godere. Ama ie
ſu con tuto il to podere. Ama ieſu ſenſa al-
tro amor volere. Ama ieſu in lui trāſforma
ta. Ama ieſu abrazata con eſſo. Ama ieſu
regratiādolo ſpeſſo. Ama ieſu e ſempre ſtal
li apreſſo. Ama ieſu con lui damor ligata.
Ama Ieſu che he tua ſperanza. Ama Ieſu
che ogni dilecto auanza. Ama ieſu dilqual
ſei lauanza. Ama ieſu che te fara beata.
Amen.

De eadem beatiſſime vginis annuncia-
tione. Sermo. xij.

A V es qui libe- ras ab omni malo. Sap.
t xvj. Unigenitus dei filiꝰ vo
lēs humanū genus de ma-
nu diaboli liberare incar-
natus eſt: ⁊ liberauit nos ſicut liberauit co
drus rex athenieñſium: populum ſuum. De
quo narrat Augu. xviij. de ciui. dei. c. xix. q
cum regio ſua ⁊ ciuitas ingēti bello hoſtiū
debellaretur. humani auxilij diffidētia ad
oraculum appollinis cōfugit: ac ſciſcitatus
eſt quō tam graue bellum diſſolui poſſet:
Reſpōdit autē appollo q hoc fieret ſi ipſe
hoſtili manu occubuiſſet: qd̄ cum in hoſtiū
caſtris intellectū fuiſſet: ordinauerūt q nul
lo modo regem athenieñſium occiderēt. Vi-
dens igitur Codrus ciuitatē ſuā nullo mo
do pacem habere poſſe: niſi ipſe ab hoſtibꝰ
interficeretur. depoſuit regis inſignia ⁊ ha
bitum pauperis induit. ⁊ caſtra hoſtiuȝ eſt
ingreſſus. vbi quēdam ad pugnādum puo
cans: interfectus occubuit. ſicq̄ȝ ciuitatem
ſuam liberauit. Simili eteniȝ modo verbū
dei rex eccleſie militātis vidēs humanū ge
nus ⁊ ciuitatē huius mūdi ab infernalibus
hoſtibꝰ obſeſſam ⁊ captiuatā: cognoſcenſq̄ȝ
eā nō poſſe aliter ita cōgrue ⁊ iuſte liberari
q̄ per incarnationē ⁊ mortē ſuā: cū in for-
ma dei eſſet exinaniuit ſemetip̄m formam
ſerui accipiēs: in ſilitudinē hominū factꝰ: ⁊
habitu inuētus vt homo. ⁊ factus eſt obedi
ens vſq̄ȝ ad morteȝ. vt dr̄ ad Phil. ij. Et ſic
liberauit humanū genus. vt dr̄ ei in verbis
thematis noſtri. Hoc aūt myſterium incar
nationis ⁊ paſſionis ſue voluit hoſtibꝰ no-
ſtris demonibus eſſe occultum. Quia vt di
cit. j. ad Cor. ij. Si cognouiſſent nūq̄ dñm
glorie crucifixiſſent vel crucifigi feciſſent.
Ideo ipſi dño Ieſu incarnato inquit Eſa.
ppheta ſui libri. c. xlv. Vere tu es deus ab-

ſconditus deus iſrael ſaluator. De cuius in
carnatiōis annūciatiōe iterū quattuor cō-
ſiderationes faciemus.
Prima dicetur appellatiōis. ſ. ipſius virgī
nis eum cōcipiētis.
Scd̄a cōmendatiōis. ſ. eiuſdeȝ vginis
Tertia dictiōis. ſ. ſalutatiōis angelice
Quarta vo cōditionis. ſ. ipſius angelice ſa
lutationis.

Pars prima huius ſermonis que dicit
appellationis.

p Oſſet aliquis querere qua de cauſa B
beatiſſima vgo Maria cum ange
lo ſibi annūciante incarnationeȝ fi
lij dei loquēs appellauerit ſe ancillaȝ dicēs
Lu. j. Ecce ancilla dñi ⁊c. Cui rn̄deo hoc vo
eam dixiſſe. quia ipſa erat optima dei ancil
la habēs oēs bonas qualitates bone āncille
que ſunt quattuor inter alias. Primo eniȝ
cognoſcitur aliqua bona eſſe ancilla quādo
in humilitate ſemp ſe cōſeruat. ⁊ talis an-
cilla fuit Heſter. que vt habetur ſui libri. c.
xiiij. dixit deo. Tu ſcis dñe q abominer ſi-
gnum ſupbie ⁊ glorie mee ⁊ nūq̄ letata ſit
ancilla tua niſi in te dñe deus. Commēda-
bilis eñ fuit tanta humilitas. que cuȝ eſſet
regina. tñ ſic erat humillima. Humilitas
nāq̄ȝ honorata multū eſt deo grata. Iſtaȝ
aūt humilitatem habuit vgo Maria. que
lȝ ab angelo reuerēter fuerit ſalutata. licȝ a
patre celeſti ab eterno fuerit ſpōſa electa ⁊
preelecta. licȝ fuerit a filio dei vt mater eiꝰ
eſſet ante ſecula deputata. licȝ a ſpūſancto
fuerit omni gratia repleta. licȝ a tota trini
tate fuerit in reginā celoꝝ aſſumpta. tñ re
cognoſcit ſe minimā ancillam dicēs Lu. j.
Reſpexit humilitatē ancille ſue. Nō medio
cris eñ humilitas eſt oblata tanta gl'ia hu
militatē nō obliuiſci: ⁊ honoribꝰ nō inſole-
ſcere nec extolli. ſed quāto plus honoratur
magis humiliari. ſicut fecit beata virgo. vt
inquit Ber. ſup Miſſus eſt. Scd̄m ſi- E
gnum bone ancille eſt qñ dñm iratū placat
⁊ recōciliat. Et talis ancilla fuit abygail q̄
Dauid iratū placauit. Vñ ipſa dixit. j. Re-
gum. xxv. Loquatur obſecro ancilla tua in
auribꝰ tuis. ⁊ audi vba famule tue ⁊c. Ta-
lis q̄ȝ ancilla ⁊ multo melior fuit beata vir
go maria. que deū cōtra genus humanum
iratū ſua humilitate placauit. Eua habuit
duos dños. ſ. maritū ⁊ dei filiū. ſed vnū fe-
cit eijci de paradiſo: aliū fecit ſuſpendi in li
gno. Bta autē virgo habuit duos dños. ſ.

Cōditiones bone ancille

dei filiū ⁊ genus humanuꝫ cuiꝰ ipſa fuit filia. ſed vnū. ſ. dei filiū de celo ad terrā deduxit. ⁊ nouē mēſibꝰ in vtero ſuo habitare fecit. Aliū. ſ. genus humanū deo recōcilauit. vñ Aug. in ſer. natiuitatꝭ eius inqt. Mater generis nr̄i penā intulit mūdo. genitrix domini nr̄i ſalutē attulit mūdo ⁊c. Tertiū ſignuꝫ bone ancille eſt qn̄ inimicos dn̄i ſui nō recipit. ſꝫ ipos cōfutat ⁊ expellit. Hoc enim facere tenet̄ quilibet bonus ſeruꝰ ⁊ ſubditꝰ. ⁊ ꝯ̄ faciēs peccat. iuxta notata p̄ Cynum ⁊ Bal in. l. ſi quis teſtibꝰ. C. de teſti. ⁊ p̄ Bar. in. l. ſi accuſatio. ff. de lega. ⁊ p̄ doc. in. l. j. §. cū patronus. v. certe. ff. de offi. p̄fec. vr. vbi glo. dicit ꝙ vaſallus ꝯ̄hēs amicitiā cū inimico dn̄i ſui amittit feudū. ⁊ allegat. l. liberi. C. de inoffi. teſt. Talis autē bona ancilla fuit Judith que Holofernē interfecit. ⁊ dixit: vt habetur ſui libri. c. xiij. Nō p̄miſit me dn̄s ancillā ſuā coinq̄nari: ſed ſine pollutione p̄cti reuocauit me vobis gaudētē in victoria ſua. in euaſione mea ⁊ liberatione veſtra. Talis q̄ꝫ ⁊ melior ancilla fuit btā virgo: que caput demonuꝫ. i. ip̄m principē demonioꝝ cōtriuit. vt p̄dixerat deus Geneſ. iij. Que p̄tātem eiꝰ ligauit. iuxta illud Job xl. Ligabis eum ancillis tuis. Que in domo Nabuchodonoſor. i. in tota curia infernali fecit cōfuſionē magnā. Iſtā talē ancillam ſuā nō permiſit deus coinq̄nari. q2 ſeruauit eius v̄ginitatē. Et ipſa fuit ſine pollutione peccati. nam habuit oīs peccati immunitatē. Itē de inimico dei magnā fecit victoriā. Itē euaſit oēm ſpurcitiā carnis: ⁊ operata eſt noſtrā liberationē. Qualit̄ aūt p̄tātem demonis cōtriuit dicit Ber. q̄ ait. Multis v̄ſutijs ſerpēs inſidiatꝰ eſt calcaneo Marie. ſed ſine cauſa. Q̄m vniuerſam prauitatē hereticā ipſa ſola cōtriuit. Alius ſiquidē illā nō de ſub̄a carnis ſue xp̄m ediſſe dogmatizabat. Alius de ſpū ſcō nō cōcepiſſe ſibillabat. Aliꝰ poſt partū v̄ginē cognitā blaſphemabat. Sed cōtriti ſunt inſidiatores cōculcati ſupplātationis cōfutati derogatores. ⁊ beatā eā dicūt oēs generationes.

D — Seruꝰ vñ dicit̄

Quartū ſignū bone ancille eſt qn̄ fideliter ſeruit dn̄o ſuo. Nam ſeruus d̄r a ſeruiēdo. facit. l. naturalis. in princi. ff. de preſcrip. v̄. ⁊. xxiij. q. j. c. nulli. Vel d̄r a ſeruando. l. ⁊ in ſeruoꝝ. ⁊. l. libertas. §. ſeruitus. ff. de ſta. ho. ⁊. §. ſerui. inſti. de iure. p̄. Appellatiōe autē ſerui cōp̄rehēditur etiam ancilla. l. ſeruis legatis. ff. de le. iij. ⁊. l. in teſtamento. §. ſerui. ff. de v̄. ſig. Illa ergo eſt bona ſerua ⁊ ancilla dn̄o ſuo que ad omnē obediētiam eius eſt parata. iuxta illud p̄s. cxxij. Ecce ſicut oculi ſeruoꝝ in manibꝰ dominoꝝ ſuoꝝ. Sicut oculi ancille in manibꝰ dn̄e ſue: ita oculi noſtri ad dn̄m deū noſtrū ⁊c. Per oculos aūt intelligūtur affectiōes ⁊ intellectꝰ. Per manū autēꝫ dei intelligit̄ eius potētia. vel filius dei. Sicut em̄ hō p̄ manū operatur. ſic per verbū dei facta ſunt omnia. iuxta illud p̄s. xxxij. Verbo dn̄i celi firmati ſunt ⁊c. Vel p̄ manū dei intelligit̄ eius volūtas. Quia ſicut hō operat̄ manu: ſic ⁊ deus op̄atur ſua volūtate. Unde dicit Aug. ꝙ dei facere eſt a ſe fieri velle. Btā igitur v̄go ancilla dei ſuos oculos. i. affectiones ſuas ⁊ intellectū ſemp̄ habuit in manibus dei. i. in potētia dei. cōſiderādo i ſe ipſa opera ſue potētie. Vñ ipſa dicit Lu. j. Quia fecit mihi magna qui potēs eſt. Itē ibidēꝫ. Fecit potentiaꝫ in brachio ſuo ⁊c. Habuit etiā intellectū ⁊ affectū in dei manu. i. in filio dei ip̄m ſuper oēm intellectū angelicum cognoſcēdo ⁊ eū ſup̄ omnia diligēdo. Habuit etiā oculos ſuos ⁊ totum affectū ⁊ intentionē ſuā in manu dei. i. in volūtate dei: Quia quicq̄d deus voluit ipſa ſemp̄ voluit: Nā cū deus voluit vt votū virginitatꝭ emitteret: ſtatim emiſit. Cū etiam voluit vt matrimoniū cōtraheret ſtatim cōtrahere conſenſit. Itē cū voluit vt filium dei cōciperet. ſtatim deſiderauit ⁊ cōſenſum p̄ſtitit. Cum etiā voluit vt in egyptū fugeret: ſtatiꝫ iuit: Item cū voluit vt inde rediret ſtatiꝫ redijt. Et ſic oculi eius ſemp̄ fuerūt in manu dei. Et cōſequenter merito dicere potuit. Ecce ancilla dn̄i. Iſta autē ancilla figurata fuit j. Reg. xxv. vbi d̄r. ꝙ cuꝫ Dauid: id eſt deꝰ. miſiſſet nūcium. ſ. gabrielē archangeluꝫ ad abigail di. Rex dauid. i. deus pater rex celeſtis miſit me vt accipiat te in vxoreꝫ. Ipſa reſpondit. Ecce famula tua ſit tua ancilla vt lauet pedes ſeruoꝝ dn̄i mei. ⁊ feſtinauit ⁊ facta eſt vxor eius. In beata igit̄ v̄gine eſt falſificata illa ſn̄ia Gualterij de caſtilione lib. viij. dicētis. Ante feret ſtellas tellus ſeptēq̄ꝫ triones. Abluet occeanꝰ ⁊ ſiccū piſcis amabit. Quam ſerui ad dn̄m ſit verꝰ nexus amoris. Inter eos nulla eſt concordia. nā lꝫ extra. Pax p̄tēdatur odio cōſtrigitur intus. Pacē vultus hꝫ agitāt p̄cordia bellū. Ipſe em̄ loquit̄ de ſeruis coactis: q̄lis nō fuit btā v̄go que deo ſeruiuit ex amore.

iuxta illud Ouid. in li. ſine titulo. Eſt q̄ ſeruitiū ferre fatet̄ amor. Oēs ꝰ p̄ deuotionē debemus effici filij huiꝰ ancille. ⁊ vnuſq̄ſq̄ꝫ noſtrū dicere poſſit deo cum propheta. p̄s. lxxxv. Saluū fac filiū ancille tue.

Pars ſcd̄a huius ſermonis que d̄r commendationis.

E

Sicut dicit Ber. ſup̄ miſſus eſt. Salutatio angelica in ſecretario trinitatis dei facta eſt. ⁊ digito dei ſcp̄ta. Et cū in cōſiſtorio ſup̄celeſtis palacij annotatione diuine maieſtatis ſumpſiſſet originē. vni de fortiſſimis palacij. ſ. Gabrieli. data eſt ad deferēdum. In qua quidē ſalutatione datur intelligi ꝙ beata v̄go habuit oēs gratias ſpūales quas cetere mulieres habere deſiderabāt tēporaliter. Deſiderāt em̄ habere pulchritudinē. nobilitatē. diuitiarū vbertatē. ſpōſum pulchrū ⁊ nobilē. famā celebrē. ⁊ nobilē prolē.

Maria habuit oēs gratias ſpūales.

Primo nanq̄ꝫ beata v̄go habuit magnā pulchritudineꝫ. primo ſpūalē. q2 nullā vnq̄ habuit maculam peccati. vt diffuſe p̄baui in p̄ma parte principali huius operis. Itē habuit formoſitatē corporalē. vt p̄baui in. ij. p̄te p̄ncipali huiꝰ op̄is. ſer. iiij. Et quo ad oēs iſtas formoſitates dixit ei ſpōſus eiꝰ celeſtis Cant. iiij. Tota pulchra es amica mea ⁊ macula nō eſt in te. Nō enim fuit aliqua macula in eius corpe. nō in ſua mēte vel memoria vel affectu. Nō inquā macula originalis peccati. nō actualis mortalis aut venialis. Et iō ad cōmendandū eā de hoc dixit ei angelꝰ. Aue. i. ſine vhe alicuiꝰ culpe vel macule. et cōſequēter tota formoſa. Vñ illi dicit Hugo de ſancto victore ſup̄ Can. Quā pulchra es ⁊ ſuauis quā ſcrutator rerū probat. quā inſpector cordiuꝫ laudat. quā diligit actor pulchritudinis: cui teſtimoniū p̄hibet magiſter v̄itatis. hec ille.

F

Scd̄o habuit magnā nobilitatē. vt p̄batū eſt in ſcd̄a parte huiꝰ operis. ſermone. j. Habuit em̄ nobilitatem originis de regali ſtirpe. vt ibidem patuit. Itē nobilitatē moris. quia fuit oīum bonoꝝ moꝝ honeſtate preclara. vt ait Ambro. in lib. de v̄ginibus. Itē nobilitatē v̄tutis. quia omni v̄tute fuit repleta. vt dicitur Eccli. xxiiij. Et hāc triplicē nobilitatē tangit p̄pheta p̄s. xliiij. dicēs. Aſtitit regina a dextris tuis. Ecce nobilitas originis. In veſtitu deaurato. Ecce nobilitas moris. Circūdata varietate. Ecce nobilitas virtutis. Iſtā ergo triplicē nobilitatē matris dei inſinuamus cū eā Mariā in p̄dicta ſalutatione appellamꝰ. Ut em̄ dictū eſt in. iij. p̄te huiꝰ op̄is. Inter alias interp̄tatiōes Maria interp̄tat̄ maris ſtella: a ſtādo in oīum v̄tutū firmitate. Et ſic pꝫ nobilitas v̄tutis. Itē interp̄tat̄ illumīata. Et p̄ hoc denotat̄ nobilitas moris ⁊ oīs honeſt. q̄ in q̄bus illuminata fuit. Itē interp̄tatur dn̄a. ex quo denotatur nobilitas originis. Recte ergo ei dicimus Aue maria. i. dn̄a nobiliſſima. Ad perfectū autē dn̄m ſicut dicit Dionyſiꝰ in lib. de diuinis nominibꝰ. tria requirunt̄ ſ. p̄eminētia. ꝯtinētia. ⁊ p̄manētia. Si enim dꝫ eſſe aliq̄s p̄fectꝰ dn̄s. opꝫ ꝙ aliquibꝰ p̄emineat. ⁊ ꝙ aliq̄s poſſideat ⁊ ſub ſe ꝯtineat ⁊ ab ip̄o dn̄o nō cadat. Iſta v̄o tria hꝫ iſta dn̄a noſtra. vñ ip̄a dicit Ecci. xxiiij. Ab initio ⁊ ante ſecula creata ſum. Ecce p̄eminētia. Ipſa em̄ ante oīa ſecula p̄ceſſit non t̄p̄e ſed dignitate. Et vſq̄ꝫ ad futurū ſeculū nō deſinā. Ecce p̄manentia. ⁊ in hierl̄m poteſtas mea. Ecce cōtinentia. Huic ergo regine ⁊ dn̄e dicere poſſumꝰ illud p̄s. cxliiij. Regnū tuū regnū omniū ſeculoꝝ: ⁊ dominatio tua in omni generatione ⁊ ḡnatiōeꝫ. Tertio habuit ſpūaliū diuitiaꝝ vbertatē. iuxta illud Prou. vl. Multe filie cōgregauerūt ſibi diuitias: tu v̄o ſup̄greſſa es vniuerſas. Vere em̄ oēs ſup̄greſſa eſt: q2 ea q̄ cetere habuerūt particulariter: ipſa habuit vniuerſaliter. vt. ſ̄. pluries eſt declaratum. Sicut em̄ ſm̄ ph̄m ea que ſparſa ſunt in animalibꝰ per naturā: collecta ſunt in hoīe per rōnē. vt ſimplicitas in colūba. benignitas in agno. liberalitas in leone. Ita oēs gratie que ſparſim alijs date ſunt: in Maria inſimul fuerūt collecte. Et p̄pter hoc ei dicimus. gratia plena. Quarto habuit ſponſum nobilē. ſ. deum. Ideo ei d̄r. dn̄s tecum. Fuit em̄ ſecū dn̄s pater qui ſponſam ſuam fecit valde potentē. Dn̄s filius qui matreꝫ ſuam fecit valde ſapienteꝫ. Dn̄s ſpūſſanctꝰ qui dilectam ſuam fecit valde clementem. iuxta illud Prouer. vlti. Manum ſuā miſit ad fortia. Ecce ꝙ potens. ⁊ os ſuuꝫ aperuit ſapientie. Ecce ꝙ ſapiens. ⁊ lex clemētie in lingua eius. Ecce ꝙ clemens. vñ Bernardus in quodā ſermone inquit. Tecum dn̄s vt te ſanctificet. tecum vt te cōſeruet. tecum vt faciat matreꝫ de filia. ⁊ reginam de ancilla. ac celū de terra. Tecum pater cū filio. filiꝰ cū paraclito. tota trinitas ope indiuiſo. hec ille. Qualiter aūt beata v̄go fuerit

ſponſa omnipotētis dei declaratum fuit in precedēti pte huius opis.ſer.vlt.iō hic p̄tranſeo. B Quinto habuit famā celebrem. Ideo dr̄ ei Lu.j. Bn̄dicta tu in mulieribus .ſ.ſup oēs mulieres bn̄dicta ⁊ laudata.vbi Ber.inquit. Bn̄dicta tu in mulierib⁹. quia ſingularis meriti es.bn̄dicta.qꝛ mulierum ſaluatrix es. Bn̄dicta.qꝛ ꝟgo ⁊ mater es. O vere femina ſup oēs feminas bn̄dicta. o.vere gēma inextimabilis de theſauro celeſtis ſapiētie ꝓducta.⁊ totius trinitatꝭ artificio incōparabiliter adornata.vere tu es bn̄dicta in mulierib⁹.qꝛ tu es martyr glia. virginū decus.innocētie ſpeculū.caſtitatis exēplar.⁊ integritatis forma. Sexto habuit nobilē prolē.ideo ei dr̄.bn̄dictus fructus vētris tui. De iſta aūt bn̄dictione fruct⁹ dr̄ Gen̄.xxvij.in bn̄dictione facta Jacob. Det tibi deus abundantiā frumēti vini ⁊ olei. In iſto em̄ fructu beate ꝟginis.ſ.dn̄o Jeſu xp̄o ſunt tres ſubſtātie.ſ.caro que ſignificatur ꝑ frumentū.que fuit mortua in paſſione.ſ pullulauit in reſurrectione.⁊ multum fructū attulit in ſpūſancti miſſione.iuxta illud Joh.xij. Niſi granū frumēti cadēs in terrā mortuū fuerit:ipm ſolum manet. Si aūt mortuū fuerit multū fructū affert. Per oleum ꝟo intelligit eius aīa.que oleo ſpiritusſancti totaliter fuit vncta.iuxta illud p̄s.xliiij. Unxit te deus deus tuus oleo leticie. Per vinū autē qḋ ſm p̄s. Letificat cor hominis:intelligitur eius diuinitas.in cuius viſione cōſiſtit gaudiū ⁊ iubilus omniū ſanctorꝝ.iuxta illud Job.xxxiij. Uidebis faciē eius in iubilo. De iſto aūt frumento:oleo ⁊ vino venter beate ꝟginis cōfecit nobis vnguētum mirabile ad curāda ⁊ ꝑfecte ſananda omnia vulnera noſtra.iuxta illud Eccī.xxviij. Unguentarius faciet pigmenta ſuauitatis ⁊ vnctionis conficiet ſanitatis. Ex quibus omnibus patet qualiter ſalutatio beate ꝟginis oēs cauſas cōprehēdit propter quas ipſa merito cōmendari debet.

In xp̄o ſūt tres ſubſtantie.

Pars tertia huius ſermōis que dicitur dictionis.

M S Alutatio angelica a patre ad quē ſpectat auctas fuit impata a filio qui eſt patris ſapiētia fuit dictata. ⁊ a ſpūſancto fuit cōſcripta. De quo ꝓpheta inquit.p̄s.xliiij. Lingua mea calamus ſcribe velociter ſcribētis.⁊ a tota trinitate vt ſupradictū eſt fuit gabrieli cōmiſſa. Et iſta ſalutatio talis ⁊ tanta cū deuotiōe maxima eſt dicēda. Uideamus igitur a quib⁹ debeat dici.qualiter ⁊ ꝓpter quid. Primo aūt dico ꝙ dꝫ dici maxime a viris celeſtib⁹ ⁊ deuotis.qḋ ſignificat per hoc ꝙ iſtam ſalutationē tres cōpoſuerunt.ſ. angelus qui dixit. Aue gratia plena dn̄s tecū:bn̄dicta tu in mulieribus. Eccleſia ꝟo addidit Maria. Helizabeth aūt adiūxit. Et bn̄dict⁹ fructus vētris tui. Et rōnem aſſignat Nicolaus de lyra ſuper Lucā. Quia qn̄ angelus ſalutauit beatā ꝟginē nōdū cōceperat dei filiū. Et ideo nō dixit.bn̄dictus fructus vētris tui. Sed qn̄ ipſa ꝟgo ſalutauit helizabeth habebat in vtero dei filiū benedictū. Angelus aūt eſt celeſtis ⁊ purus. vn̄ Dionyſius in li.de angelica hierarchia ait. Angel⁹ eſt ſpeculū purū:clariſſimū ⁊ incōtaminatum.incoinquinatū ac immaculatū. Eccleſia etiā eſt ſine macula ⁊ ruga. vt dr̄ ad Ephe.v.⁊ i.c.eccl'ia.de pe.di.j. Helizabeth ꝟo fuit iuſta ⁊ ſine querela.vt dr̄ Lu.j. Ex quibus datur intelligi ꝙ quicūꝗ ipſam ſalutationē virgineā digne ⁊ meritorie vult dicere:debet habere cor purū ⁊ angelicum quantū ad deū.⁊ eſſe ſine macula pctī quātum ad ſeipſum.⁊ eſſe ſine querela quantū ad proximū. Uel poteſt dici ꝙ per angelum ſignificātur virgines.iuxta illud Bernardi. Quid decorius ꝟginitate que de homine angelū facit. Per eccleſiam ꝟo ſignificantur vidue. Eccleſia enim quodāmodo vidua manſit:qn̄ ſponſus ſuus ad celū aſcēdit. Per Helizabeth que erat copulata cōiugio intelligūtur cōiugati. Illi igitur qui ſeruāt virginitatē.⁊ qui digne cuſtodiunt ſuam viduitatem.⁊ qui licite vtūtur copula matrimoniali:hanc ſalutationem digne dicere poſſunt. Nihilominus tn̄ etiā peccatores nō debēt ab eius ceſſare laude. Unde Hiero.in ſermone ad Euſto. ait. Si virgo es lauda quia meruiſti eē qḋ laudas. ſi cōtinēs es venerare ⁊ lauda.quia nō aliunde cōſtat vt poſſis ꝙ gratia xp̄i.que fuit pleniſſime i Maria quā laudas. Uꝫ ſi cōiugata aut certe peccatrix es.nihilominus cōſitere ⁊ lauda.quia inde miſericordia omnibus ꝓfluxit ⁊ gr̄a vt laudēt. Et ꝙuis non ſit ſpecioſa laus in ore pctōris.non tn̄ ceſſare.qꝛ inde tibi ꝓmittit venia.vn̄ ⁊ oībus vt laudes.hec ille. Scḋo videndū eſt qualiter iſta ſalutatio ſit dicēda? Et reſpōdet ꝙ eſt dicenda frequenter:humiliter ⁊ deuote.

Qui debēt dicere Aue Maria.

Qualiter ſit dicēduꝫ aue maria.

Primo quidē frequēter beatā ꝟginē ſalutare debemus:qꝛ frequēter ab ipā bn̄ficia multa recipim⁹. Ideo ad hoc ꝑagendum exhortamꝛ. Eſa.xxiij.vbi dr̄. Sume cytharā.i.ſalutationē angelicā.q̄ qn̄ dr̄ fac ꝟgini quādā melodiā.⁊ circui ciuitatē.i.glioſam ꝟginē mariā.in q̄ oēs ciues.i.cogitationes fuerūt vnite in vnā fidē.⁊ dr̄ circuī qꝛ tota ⁊ in circūitu eſt laudāda. Nihil em̄ in ea fuit qḋ nō fuerit laude dignū. Deīde ſubdit ꝓpha.bn̄ cane.frequēta canticū vt mēoria tui ſit. Ille em̄ bn̄ canit qui corde: ore ⁊ ope eā laudat. Ille canticū frequētat qui ab eius laude nūꝗ ceſſat. ⁊ taliū ꝟgo btā hꝫ memoriā:qꝛ eos copioſe remūerat dū vitā eternā eis donat. Iux illud Eccl'i. xxiiij. Qui me elucidāt vitā etnā habebūt.

J Scḋo iſta ſalutatio eſt dicēda humilit. Et illa hūilitas nō tm̄ dꝫ eſſe in corde: ſed etiā in corpe.ſ.in genuflexione. Nō eſt em̄ magnū ſi ad iſtā ſalutationē mortalis hō genua ponit in terrā.ad cui⁹ ꝓlationē rex glie de celo deſcēdit in terrā. Nō ē magnū ſi ad illā ſalutationē ſe humiliat ꝟmicul⁹ ad cui⁹ ꝓlationē altiſſim⁹ factus eſt ꝑuus. Nō eſt magnū ſi ſuus ſe hūiliat et genua flectat:qn̄ reginā celi et terre ſalutat. Cui dici pōt illud Judith.xj. Humiliū ⁊ manſuetorꝝ ſemꝑ tibi placuit depcatio. Tertio dicēda eſt hec ſalutatio deuote. Tunc aūt deuote dr̄:qn̄ dr̄ cū cordis attētione cum recta intētione.⁊ cū fide ⁊ ſpei certitudīe. Debet igit dici cū attētione cordis.ne ipſa ꝯquerat ⁊ dicat illud Eſa.xxix. Ppl's hic labijs me honorat:cor aūt eius lōge eſt a me. Debet etiam dici cum recta intētione. Multi em̄ ſalutāt ꝑſonas nobiles vt videant eis familiares. Et ſilr mlti ſalutāt beatā virginē vt deuoti eius eſſe videant ⁊ credant. De talib⁹ pōt dici illud Mat.vj. Amē dico vobis receperūt mercedē ſuam. Debet etiā dici cū fide ⁊ ſpei certitudine. vt.ſ.ea q̄ petim⁹:ab ipā nos hr̄e ſperem⁹. Suꝑba eſt em̄ illa dn̄a q̄ ſalutātes nō reſalutat. Et qꝛ regina nr̄a eſt hūillima. iō eos q̄ deuote eā ſalutāt ipām digne laudādo reſalutat ēt ipā ad ſe inuitādo. ⁊ dicēdo illud Eccl'i.xxiiij. Trāſite ad me oēs qui ꝯcupiſcitis me ⁊c̄.

K Tertio videndū eſt in hac parte ꝓpter quid ipā ſalutatio ſit dicenda? Et reſpōdet ꝙ ꝓpter tria.ſ.ꝓpter debitū.exemplū.⁊ fructum. Primo ꝓpter debitū.quia ſalutatio debet amicis.beneficis ⁊ dn̄is ⁊ ipſa eſt amica nr̄a. iux illud Eccl'i.xxiiij. Ego mr̄ pulchre dilectiōis.i.que pulchre diligo ⁊ pulchre amari volo. Can̄.ij. Surge ꝓpera amica mea. Eſt etiā benefica noſtra. Ideo dr̄ Sap̄.vij. Propoſui ꝓ luce habere illā ⁊c̄. Et infra. Uenerūt aūt mihi oīa bōa pariter cū illa ⁊c̄. Et eiuſdē lib.c.viij. Propoſui hāc adducere mihi ad cōuiuandū:ſciens qm̄ mecū cōicabit de bonis ſuis. De beneficijs aūt que ab ea recipimus dicit Auguſtin⁹ in quadam orone. Per te ꝟgo beata hereditam⁹ miſcordiā miſeri ⁊ ingrati grām.peccatores veniā. ſublimia infimi.celeſtia terreni. deū homines.mortales vitā.patriā peregrini. Ideo illi poteſt cōuenire illud ad Roman̄. vlti. Salutate Mariā.quia multū laborauit i vobis. Laborauit quidē filiū nutriēdo. in egyptum fugiēdo.diſcipulos docēdo. paupertatē ſuſtinēdo:⁊ pro nobis orādo. Eſt etiā dn̄a noſtra cui canimus in officio q̄tidiano. O glioſa domina ⁊c̄. Et ideo ex debito eſt a nobis ſalutāda.

Quare ſit dicēdū Aue maria.

L Scḋo debem⁹ eam ſalutare ꝓpter exemplū. Habem⁹ em̄ de hoc exemplū ab angelo qui eā ſalutauit in thalamo. Unde dicit Luc.j. Ingreſſus angelus ad eā dixit. Aue ⁊c̄. A Johe etiā qui eā ſalutauit in vtero. Unde dicit Lu. primo. Exultauit infans in vtero eius. A xp̄o etiā ſalutata eſt in celo.qḋ in figurā habet.iij. Regū.ij.vbi dicit. Surrexit rex in occurſum matris.adorauitꝗ eā.i.ſalutauit.quādo ſcꝫ ipām in celū reduxit. Debemus ḡ erubeſcere eā nō ſalutare poſtꝙ eam tales ſalutāt.iuxta illud Eccl'i.xlj.c. Erubeſcite a ſalutatiōib⁹ de ſiletio. Unde Bern̄.inquit. Inuitat nos ad marie ſalutationē Gabrielis exemplū.Johānis tripudium ⁊ reſalutatiōis lucrū. Tertio debemus eam ſalutare ꝓpter fructū. Si enim eā ſalutamus cū deuotione: ipā nos reſalutat cū gratie exhibitiōe. Specialr autē tres gratias eā ſalutātibus dat. De quib⁹ habet Eccli.xv.vbi dicit. Obuiabit illi q̄ſi mater honorificata. Obuiam⁹ illi em̄ nos ſāctis deſiderijs ⁊ laudibus deuotis. Ipā ꝟo nobis obuiat auxilijs oportunis. Et p̄mo dat nobis panē gratie. Ideo ſequitur ibidē. Cibauit illū pane vite ⁊ intellectus. Secūdo dat virtutē ꝑſeuerātie. Ideo ſubditur:et firmabit in illo ⁊ nō flectet. Tertio dat exaltationē glie. Ideo ſequitur.et exaltabit illū apud ꝓximos ſuos. Quidā

Tres grē dātur ſalutantib⁹ Mariam

aūt deuotus p̄dicator dicit. q̄ quādo ip̄az
benedictā v̄ginē ſalutam⁹: imponim⁹ ma
nus in oīa eius merita ꝛ grās. Nā cū de
excōicato dicat̄ ī ſcd̄a Johānis canonica.
Qui dicit illi aue, cōicat opib⁹ ei⁹ malignis
De quo etiā habet̄ ī cle. ſi ſumm⁹ pōtifex.
de ſen. excō. Et ideo dicit glo. in. c. ſi aliqū.
eo. ti. q̄ excōicatū nō debemus ſalutare. ſi
dicere ſibi poſſum⁹. Deus faciat te emēda-
re. Profecto ſi ſalutādo malū dicimur po
nere manū in opibus eius prauis. multo
magis ſalutādo beatā v̄ginē optimā: ei⁹
cōicamus opibus bonis. q: bonū natura-
lit̄ eſt ſuijpſius diffuſiuū ꝛ cōicatiuum. vt
ait Diony. iiij. de di. noibus. Et ideo om̄es
ſeruare debem⁹ illud documentū metricū.
Uirginis intacte cū veneris ante figuraz.
Pre venerando caue ne ſileat̄ aue. Rome
em̄ vn⁹ cardinal̄ facit reuerētiā alteri. ꝛ il-
li obuiās cū ſalutat ꝛ ab illo reſalutatur.
Scriptū eſt em̄ Eccl̄i. xlij. Erubeſce a ſalu
tātibus de ſilētio. Multo ḡ magis debem⁹
v̄ginē glīoſam ſalutare deuote.

Pars quarta huius ſmonis que dicit̄
conditionis.

M Cui⁹ cō ditōis ſit Aue maria.

S I querat̄ qualis ꝛ cui⁹ ꝯditōis
ſit angelica ſalutatio: Rn̄det̄
q̄ ē diabolo valde odioſa. Bea
tiſſime aūt v̄gini valde gratio-
ſa: ꝛ nob̄ valde fructuoſa. Primo dico q̄
eſt diabolo valde odioſa. nec mirū. q̄a per
illā fuit territus. Unde dr̄ Cant̄. vj. Terri
bilis vt caſtroꝝ acies ordinata. Per illam
etiā fuit cōfuſus. iuxta illud Judith. xiiij.
Una mulier fecit cōfuſionē in domo Na-
buchodonoſor regis. Per illaz quoq̄ fuit
cōtritus. vt p̄dictū fuerat Gen̄. iij. vbi de⁹
dixit diabolo. Ipſa cōteret caput tuū. Per
illam etiā fuit mortuus. Unde figuraliter
dicit̄ Judicū. iiij. Inter pedes Jahel ruit.
defecit ꝛ mortu⁹ eſt zizara. i. diabol⁹. Int̄-
pretat̄ em̄ zizara excluſio gaudij. ꝛ ſignifi
cat diabolū qui a celeſti gaudio eſt exclu-
ſus. ꝛ alios excludere querit. Quādo igit̄
diabolus ſalutationē angelicā audit. ita ē
ei ſicut ſi audiret terribile tonitruū q̄ ter-
reret̄. iuxta illd̄ p̄s. lxxvj. Uox tonitrui tui
in rota. ꝛ ſicut ſi ebri⁹ rotaret̄. ꝛ ſicut ſi vi-
deret baculū ſiue clauā qua ꝑcutiat̄. iuxta
illud Num̄. xxiiij. Cōſurget v̄ga de iſrl̄ et
ꝑcutiet duces moab. i. demones. Item ita
eſt ſibi ac ſi videret gladiū quo vulneraret̄
et iugularetur. iuxta illud Judith. xiij. ca.
Amputauit Judith caput Holofernis. Ju
dith em̄ interp̄tat̄ glorificās. et ſignificat
beatā virginē que ſemꝑ deū glorificauit.
Holofernes aūt interp̄tat̄ infirmitas diſ-
ſenſionis. ꝛ ſignificat diabolū qui m̄tos
robuſtos eneruat. et multos pacificos ad
diſſēſionē ꝓuocat. Tūc ergo iudith caput
holofernis amputauit qū. b. v̄go diabolo
dn̄ium abſtulit. Itē ita eſt ſibi ac ſi videret
clauū ꝛ malleū quo excerebraret̄. De quo
in figurā dr̄ Judicū. iiij. Siniſtrā manum
miſit iahel ad clauū. ꝛ dextrā ad malleum
timpus zizare valide pforans. Secūdo n
dico q̄ iſta ſalutatio eſt beatiſſime virgini
valde gratioſa. Cū em̄ eā audit valde gra
tioſe recipit. q: in ea recitant̄ ſex p̄uilegia
que ip̄a habuit. Primū eſt: q: ip̄a fuit ſpe-
culū totius mūdi. iuxta illud Sap̄. vij. Cā
dor eſt lucis eterne ꝛ ſpeculū ſine macula.
ꝛ hoc notat̄ cū ei dicit̄. Aue. i. ſine vhe ali-
cuius culpe. vt. s̄. dictū ē. Scd̄m ē q̄ ip̄a ē
lucerna ciuitat̄ ſuꝑne. qd̄ notat̄ cum dicit̄
maria: q̄ interp̄tat̄ illuminatrix. Un̄ illud
quod dr̄ de dn̄o noſtro ieſu xp̄o Apoc̄. xxj.
ſcʒ lucerna eius eſt agnus pōt dici de ipſa
b. v̄gine. Sicut em̄ in celeſti palatio xp̄s ē
ſicut ſol. ita beata v̄go eſt ſicut luna. Et iō
Bern̄. inquit. Marie p̄ntia tot⁹ illuminat̄
orbis. adeo vt ꝛ ip̄a ſuꝑna ciuitas clarius
rutilet v̄gine lāpadis illuſtrata fulgorib⁹.
Tertiū eſt q̄ ip̄a eſt aq̄ductus celeſtis gr̄e
ſicut habet̄ Eccl̄i. xxiiij. quod notat̄ cū dr̄.
gr̄a plena. Unde Bern̄. hoc affirmās ait.
Propterea generi humano fluēta gr̄e de-
fuerūt: quia nōdū int̄ceſſerat aqueduct⁹.
Quartū eſt qd̄ ip̄a fuit thalam⁹ regis glīe
in quo nouē mēſibus requieuit. ꝛ de quo ꝓ
ceſſit tāq̄ ſpōſus ꝓcedēs de thalamo ſuo.
p̄s. xiij. Et hoc notat̄ cū ei dicit̄. domin⁹
tecū. Quintū eſt q̄ ip̄a eſt facta receptacu
lum bn̄dictionis eterne. quod notat̄ cū dr̄
bn̄dicta tu in mulierib⁹. Eua etenim icurrit
maledictionē. ip̄a v̄o attulit benedictōes.
Unde Aug. inq̄t. Maledictio eue in bn̄di
ctionē mutat̄ marie. Sextū eſt q̄ ē mēſa
refectionis ſuꝑne. quod notat̄ cum dicit̄:
bn̄dictus fructus vētris tui. Iſtū em̄ bn̄di
ctum fructū vētris ſui dat nobis ad come-
dendum ꝛ bibendū. Unde ait Cantic̄. v.
Comedite ꝛ bibite amici ꝛ iebriamini cha
riſſimi. Dat etiā ſeip̄am nobis ad mandu
candum per deuotionē. Unde inq̄t Eccl̄i.
xxiiij. Qui me edunt adhuc eſurient. et qui

o bibunt me adhuc ſitient. Tertio dico q̄
ſalutatio iſta eſt nobis valde fructuoſa: q:
liberat a cōfuſione eterna ꝛ p̄ſeruat a cul-
pa. ac dignos facit vita eterna. Unde ipſa
v̄go beatiſſima inquit Eccleſiaſtici. xxiiij.
Qui audit me nō confundet̄. Ecce primū:
et qui operant̄ in me nō peccabūt. Ecce ſe-
cundū. ꝛ qui elucidāt me vitā eternaz ha-
bebunt. Ecce tertiū. Iſta autē regina lʒ ſit
tam nobilis ꝛ alta q̄ nō poteſt digne lau-
dari a nobis ꝓpter ſuam ſublimitatē. eſt
tamē taʒ humilis ꝛ pia q̄ laudes noſtras
libenter recipit ꝓpter ſuaʒ benignitatem.
Quapropter eā om̄es ſalutare et laudare
debem⁹. ideo illud quod de deo dicit̄ Eccl̄i.
xliij. poſſum⁹ de ip̄a dn̄a noſtra dicere. ſcʒ
Benedicētes eā exaltate quantū poteſtis.
maior em̄ eſt om̄i laude. Nullus em̄ ſuffi-
cīēter illaudare poteſt illā quā ſic humiliter
ſalutauit angelus. quā ſic ſingulariter ele
git pater eternus. iuxta illud p̄s. Ele-
git eam deus ꝛ p̄elegit eā. quam ſic reue-
renter honorauit filius. Juxta illud Luce
ij. Et erat ſubditus illis. cui ſic totaliter ſe
cōmiſit ſp̄ūſſanctus. Juxta illud Luce. j. c.
Sp̄ūſſanctus ſuꝑueniet in te. Quā ſic vni
uerſaliter adorat ꝛ collaudat totus mun-
dus. Unde ipſa ait vbi. s̄. Ecce enim ex hoc
beatā me dicent om̄es generationes. Ro-
gemus ergo ip̄am virginē beatā vt nobis
grām impetrare dignetur a filio ſuo: qua
ſic eam benedicam⁹ in hoc ſeculo. vt poſt-
modū cū illa bn̄dicta eſſe mereamur in fu
turo. Amen.

Incipit ſexta pars huius ſermonarij
quod Mariale appellat̄. in qua tractatur
de benedicte virginis Marie viſitatione.
Sermo primus.

A Quare virgo abijt in montana

e Xurgēs maria
abijt in mōtana. Luce. j.
Quinq̄ de cauſis beatiſſi-
ma v̄go poſt angelicā ſa-
lutationē abijt ī mōtana
ad ſalutandā elizabeth. Primo ꝓpter pie-
tatem. pietas em̄ ip̄am ad hoc induxit. Qd̄
in ſp̄ū preuidit Salomon Cantic̄. iij. di.
Que eſt iſta que aſcēdit per deſertum ſicut
virgula fumi ex aromatib⁹ myrrhe ꝛ thu
ris: ꝛ vniuerſi pulueris pigmentarij? Fuit
nāq̄ btiſſima virgo virgula. i. flexibilis ad
pietatem. quā ꝛ ſi habuerit ad om̄es vni-
uerſaliter. particulariter tn̄ ꝛ precipue ex-
ercuit eaʒ circa elizabeth. Dicit̄ aūt ex aro
matibus: quia fuit plena odoribus omniū
grārum. Nec mirū quia vt ait Oratī⁹ lib.
p̄mo epiſtolarū. epiſtola ſcd̄a. Quo ſemel
eſt imbuta recēs ſuabit odorē. Teſta diu.
Uas em̄ qd̄ a principio ſue nature fuit re-
pletū aliquo bono odore: ſeruabit diu odo
rem illum. Et ſic v̄go ab exordio ſue con-
ceptionis plena deo: in quo ſunt oēs v̄tu-
tes remāſit ſemꝑ oīum aromatizātiū vir-
tutum odoribus reſperſa. iuxta illud ꝓuer
biū. Qd̄ noua teſta capit iueterata ſapit.
Addit̄ aūt vniuerſi pulueris pigmentarij.
quia oēs grās quas alij ſancti habuerunt
particularit̄ ip̄a habuit vniuerſalit̄. Scd̄o
eā viſitauit ꝓpter ſanctitatē. Maria enim
venit ad Elizabeth ꝛ xp̄us ad iohannē vt
ip̄m ſanctificaret. ſicut etiā poſtea vēit ad
baptiſmū iohānis vt eū ſctificaret. vt inq̄t
Amb̄. ſuꝑ Lu. Unde Petr⁹ rauen̄. in q̄dā
ſmone ſic ait. Idcirco etiā maria poſt con-
ceptū ad elizabeth ꝓperat: quia xp̄s qui ī
vtero ſuo erat: iohem adhuc paruulum in
vētre m̄ris poſitū ſcificare feſtinat. h̄ ille.
Tertio eā viſitauit ꝓpter cōgratulationē
et officioſitatē. Unde Amb̄. in occurrētis
diei omel̄. inquit. Morale eſt om̄ibus vt q̄
fidē exigūt: fidē aſtruant. Et iō cū āgelus
abſcōdita nūciaret vt fides aſtrueret̄ exē-
plo ſenioris femīe ſteriliſq̄ ꝯceptū marie
v̄gini nūciauit: vt poſſibile deo om̄e quod
ei placuerit aſſereret. Ubi aūt hoc audiuit
maria: non quaſi incredula de oraculo. nec
quaſi dubitās de exēplo: ſed q̄ſi leta ꝓ voto:
religioſa ꝓ officio. feſtina ꝓ gaudio in mō
tana ꝑrexit. Quarto viſitauit eā ꝓpter im
pellentē charitatē ſiue ꝓpt̄ ſp̄ūſcti gratiā
eleuantē. Unde Amb̄. vbi. s̄. ait. Quo enim
iā deo plena niſi ad ſuꝑiora v̄go cū feſtina
tione cōſcenderet. neſcit em̄ tarda molimi
na ſp̄ūſſancti gr̄a. De hoc etiā Petr⁹ rauē.
vbi. s̄. ait. Accepto igit̄ ꝯſenſu v̄ginis vt ſine
virili femīe ꝯcipet dei filiū: diſceſſit angel⁹
ab ea. viſū vtiq̄ ſubtrahēdo nō famulatū
atq̄ celeſtia petit. Quē v̄go ſequit̄ duꝫ in
montana ꝓgredit̄. Inſuper plane ꝛ vltra
angelos gratia ſuꝑueniente ꝑuenit. Eſt ḡ
nimirū ꝛ in angelis charitas q̄ ſuꝑenituit
in maria. Hec ille. Quīto viſitauit eaʒ ꝓpt̄
humilitatē. Eandē em̄ humilitatē quam
angelo maria exhibuerat di. Ecce ancilla
dn̄i: hoībus etiā exhibere curabat. Et iō fe-
ſtināter abijt in mōtana ꝛ zacharie domū

intrauit vt elizabeth viſitaret, ac ꝑgnanti
vetule iuuēcula miſtraret. Unde Ambro.
vbi. ſ. ait. Didiciſtis ꝟgines pudorē marie
diſcite hūilitatē. venit ꝓpinq̄ ad ꝓximā. iu
nior ad ſeniorē, nec ſolū venit: ſ; etiā prior
ſalutauit. Decet eñ vt quāto caſtior virgo
ſit tāto hūilior. Nouerit deferre ſeniorib⁹
ſit magr̄a hūilitat̄ in q̄ eſt ꝓfeſſio caſtitat̄
eſt ⁊ cā pietat̄, eſt etiā norma doctrine, cō
tuendū eſt eñ q2 ſuꝑior venit ad inferiorē
vt inferior adiuuet. Maria ad elizabeth.
xp̄s ad iohēm. Hec Amb. Hanc etiā cām
viſitādi affirmat Aug. in q̄dā ſermone di.
Deniq; in mōtana cū feſtinatōe ꝟgo abijt
⁊ elizabeth ſalutata in ei⁹ miſterio q̄ſi mē
ſibus tribus humil̄r ſtent. Tertius h̄ fuit
ꝟginis aſcēſus vt difficile rūꝑetur triplex
funiculus. Feruebat ſiquidē in querenda
gratia charitas. ſplēdebat in carne ꝟgini
tas. in obſeq̄o eminebat hūilitas. hec ille.
de qua viſitatione ꝟginali tres cōſidera-
tiones faciemus.

Prima dicet̄ l̄ralis expoſitionis.
Scd̄a moralis inſtructionis.
Tertia ꝟo ꝟtualis aſcēſionis.

Pars p̄ma huius ſmonis que dicitur
l̄ralis expoſitionis.

B
Poſtil-
la euan
gelij

n

NArrat euāgeliū hodiernū Lu.
j. deſcriptū. ꝙ maria exurgens
ſ. a quiete orōnis ⁊ deuotionis
q̄ erat preuia oībus opib⁹ ſuis.
vt inq̄t Nico. de lyra ſuꝑ hoc ꝟbo. Abijt in
mōtana, ꝓpriū eſt nomē loci ſm̄ q̄ſdā. q̄a
locus in q̄ manebat zacharias erat altior
galilea a qua receſſit maria: diſtans circa
lxxiiij. miliaria a domo zacharie que erat
ꝓpe hierl'm circa q̄ttuor miliaria. Theo-
philus aūt expoſitor ait. Propter hoc aūt
abijt in mōtana: q2 Zacharias i mōtanis
hītabat. Cū feſtinatiōe. qd̄ exponit Nico.
de lyra eā feciſſe. vt oñderet ꝙ ꝟgo non dꝫ
morari in loco publico: nec ibi ꝯhere collo
q̄a. Origeñ. aūt dicit. Jeſus q̄ in vtero illi⁹
erat: feſtinabat adhuc in vētre mr̄is iohēꝫ
poſitū ſanctificare, vel abijt ad viſitanduꝫ
elizabeth cū feſtinatōe: q2 op⁹ bonū quāto
fit citius: tāto eterno regi eſt g̃ti⁹. iux̄ illō
Prou. xxij. Uidiſti hoīem velocē in opere
ſuo. corāꝫ regib⁹ ſtabit. Dicit̄ eñ ꝙ q̄ cito
dat bis dat. vt notat̄ in. §. itē ſi ille. inſti. de
fideiuſ. ⁊ in. § plus autēꝫ. inſti. de acti. Et
ſalutauit elizabeth. quod fecit ſm̄ Nico.
de lyra. tum q2 erat hūillima, tum q2 erat
iunior. ideo ꝑus eā ſalutauit. forte dicens
illi. Pax tibi. ſicut dixit poſtea filius eius
diſcipul'. Pax vobis. Joh. xx. ⁊ Lu. xxiiij.
quia etiā ad eius obſequiū venerat. iō ꝑor
eam ſalutauit. Et factū eſt vt audiuit ſalu
tationē marie Elizabeth ⁊c. Qd̄ exponēs
Amb. vbi. ſ. ait. Cito aūt euētus marie et
ꝑñtie dñice beneficia declarant̄. Naꝫ ſeq̄t̄
Et factū eſt vt audiuit ſalutationē marie
elizabeth: exultauit infans in vtero eius.
Uide diſtictionē ſingulorūq; ꝟborū ꝓpetā-
tes vocē prior elizabeth audiuit: ſed iohēs
ꝑor grāꝫ ſenſit. illa nature ordine audiuit
hic exultauit rōne myſterij. illa marie, iſte
dñi ſenſit aduentuꝫ. Grecus ꝟo expoſitor
ſuper Lucā dicit. Propha eñ parēte acu-
tius videt ⁊ audit. ſalutatq; ꝓphetatū ſed
q̄m verbis nō poterat: ſaltat i vtero. quod
maximū exiſtit in gaudio. quis vnq̄ nouit
tripudium natiuitate antiquius: inſinuauit
grā q̄ nature ignota extiterāt. recluſus vē
tre miles agnouit dn̄m ac regē oriturum.
vētris tegmine nō obſtāte myſtice viſioni
inſpexit nāq; nō palpebris ſ; ſpū. Orige.
aūt inq̄t. Non antea repler⁹ fuerat ſpū ſcō
nec aſſiſteret q̄ xp̄m gerebat in vtero. Tūc
aūt ⁊ ſpū erat plen⁹ ⁊ reſalutabat i ꝑente.
vnde ſequit̄, ⁊ repleta ſpūſancto elizabeth
⁊ exclamauit voce magna di. benedicta tu
inter mulieres. Cui⁹ rōnē aſſignat Orig.
di. Nulla eñ vnq̄ tāte fuit grē particeps
aut eſſe poterit. vni⁹ eñ diui germinis parēs
eſt vnica. Beda ꝟo dicit. Eadē aūt voce ab
elizabeth q̄ a gabriele bn̄dicit̄: q̄ten⁹ ⁊ āge
lis ⁊ hoībus venerāda mōſtret̄. Theophi-
lus ꝟo addit. Quia aūt alie ſancte mulie-
res fuerūt que tñ genuerūt filios peccato
inq̄natos, adiūgit. ⁊ bn̄dictus fruct⁹ vētris
tui. Origeñ. etiā inquit. Fructū aūt vētris
dei genitricis dñm dixit: quia nequaq̄ ex
viro: ſed ex ſola maria ꝓceſſit. Nā q̄ ſemen
ſumpſerūt a prībus fructus eorū exiſtunt.
Seuerus ꝟo ait. In qua p̄te emergit Eu-
ticis redargutio: dum fructus vētris xp̄s
aſſeritur. Ois eñ fructus eſt eiuſdē natu
re cum planta. Unde ⁊ ꝟginem relinquit̄
eiuſdem fuiſſe nature cuꝫ ſecūdo Adā qui
tollit peccata mundi. Sed ⁊ qui fantaſti-
cam opinionē de carne chriſti confingunt.
in vero dei genitricis partu erubeſcant.
nam ipſe fructus ex ipſa ſubſtantia proce-
dit arboris. vbi ſunt etiā dicētes quaſi per
aqueductū chriſtū tranſiſſe per virginem.

Aduertant ex dictis Elizabeth quā reple-
uit ſpūſanctus xp̄ꝫ fructū vētris. hec ille.
Sequit̄. Unde h̄ mihi vt vēiat mater dñi
mei ad me. Jſta aūt vt ait Nico. de lyra. ñ
poterat ſcire Elizabeth niſi ꝑ reuelationē
ſpūſancti. Suꝑ q̄bus ꝟbis inq̄t Amb. vbi
ſ. Non q̄ſi ignorās dixit. ſcit eñ eē ſcīſpūs
grām ⁊ oꝑationē vt mr̄ dñi mr̄em ꝓphete
ad ꝑfectū ſui pignoris ſaluter. ſed q̄ſi non
humani hoc meriti ſ; diuine gratie mun⁹ eſſe
cognoſcat ita dicit. Origeñ. etiā ait. Con-
uenit aūt hoc dicēs cum filio. naꝫ ⁊ iohēs
indignū ſe ſentiebat aduētu xp̄i ad ipſuꝫ.
Diuina aūt ꝑmiſſio duxerat mariā ad eli-
zabeth vt iohānis teſtimoniū ab vtero ꝑ-
ueniret ad dñm. Tunc eñ iohannē dn̄s in
ꝓphetam cōſtituit. hec ille. Qui iterū ait.
Uenerat aūt mater dñi viſura Elizabeth
miraculoſum conceptū quē retulerat āge-
lus. vt per hoc ſequat̄ credulitas potioris
ad virginē manaturi. Et ad hāc fidē facit
ſmo elizabeth dicētis. Et beata q̄ credidi
ſti, q̄m perficient̄ in te ea que dicta ſūt tibi
a dño. Ubi Ambroſ. inquit. Uides mini-
me dubitaſſe Mariā ſed credidiſſe, ⁊ ideo
fructū fidei conſecutā. Beda ꝟo inq̄t. Nec
mirū ſi dn̄s redēpturus mundū oꝑationē
ſuā inchoauit a matre. vt per quā ſal⁹ om-
nibus parabat̄, eadē ꝑſona fructū ſalutis
hauriret ex pignore. Ambroſius aūt ſuper
Lucā dicit. Sed ⁊ vos beati qui audiſtis
et credidiſtis. Quecūq; eñ crediderit ani-
ma: ⁊ cōcipit ⁊ generat dei verbū. et opera
eius agnoſcit. Beda ꝟo addit. Ois auteꝫ
anima que verbū dei mēte cōcipit: ꝟtutuꝫ
ſtatim celſa cacumina greſſu ꝯſcēdit amo
ris, quatenus ciuitatē iuda. i. cōfeſſionis
⁊ laudis arcē penetrare. ⁊ vſq; ad ꝑfectio
nem fidei ſpei ⁊ charitatis quaſi tribus in
ea mēſibus valeat cōmorari. Gregorius
aūt ſuper Ezechielē dicit. Simul ⁊ de pre
terito ⁊ de p̄ſenti ⁊ de futuro per ꝓphetie
ſpm̄ Elizabeth tacta eſt. que ⁊ eā ꝑmiſſio-
nibus angeli crediſſe cognouit. ⁊ matrē
nominās. quia redemptorē humani gene
ris in vtero portaret̄ intellexit. Et cuꝫ oīa
ꝑficienda p̄diceret. quid etiā de futuro ſe-
queretur aſpexit. Hec ille. Dicit aūt Am-
broſius et Bern. ſuper Lucam ꝙ cum in
primo aduētu ꝟginis ex ſalutatione eius
tantū vtilitatis ſenſerit btūs Johānes et
mater eius ꝑfecto conſtat eos multū pro-
feciſſe ex diuturna eius mānſione. ſ. ꝑ tres
mēſes q̄bus morā traxit in domo Eliza-
beth. Quia ꝟo dicit euangeliū ꝙ exulta-
uit iohēs in vtero mr̄is. Eſt ſciendū ꝙ eſt
differētia inter gaudere ⁊ exultare. q2 gau
dere eſt in animo letari, exultare auteꝫ eſt
oſtēdere gaudiū aliquo ſigno extrinſeco et
manifeſto. Et ſi querat̄ qd̄ fuit hoc ſignū:
Reſpondet̄ ꝙ vt dicūt phiſici maxie Aui
cēna. xxi. tertij. c. de generatiōe embrioīs.
Filius exñs in vtero mr̄is tenet terga ſeu
ſpatulas ꝟſus ventrē matris. Facieꝫ ꝟo
ꝟſus tergā ⁊ ſpatulas mr̄is. Cum igitur
beatiſſima ꝟgo ſalutaret ⁊ dulcit̄ ample-
xaret̄ ſanctā elizabeth. ſtatim. b. iohānes
vertit faciē verſus ventrē mr̄is ſue, ⁊ genu
bus flexis adorauit xp̄m exñtem in vtero
ꝟginis benedicte quaſi querēs amplexari
xp̄um ſicut mater xp̄i amplexata erat ma-
trē eius. Non eñ diſtabat nec ſeparabat̄ a
xp̄o niſi ꝑ tenuē vētris parietē. gauiſus ē
ergo iohēs nō ſolum interius in animo ex
p̄ñtia ſaluatoris ⁊ mr̄is eius: ſ; etiam tali
ſigno mirabili voluit indicibilē exultatio-
nē ſuā demonſtrare.

Dr̄nt gaude-
re ⁊ ex-
ultare.

Pars ſecūda huius ſmonis que dicit̄
moralis inſtructionis.

i

IN occurrēti euāgelio dicuntur
octo de. b. ꝟgine q̄ ⁊ nos eius
imitatione debem⁹ facere. Pri
mo ꝙ exurrexit ſtatim poſt cō-
ceptionē filij dei. vt nos inſtrueret ꝙ ſtati
q̄ñ cōcepimus ꝓpoſitū bonū ⁊ ſalubre. iux̄
illud Eſaie. xxvi. A facie tua cōcepimus et
quaſi ꝑturiuimus ſpm̄ ſalutis: debem⁹ ex-
urgere a ſenſualitatib⁹ ⁊ peccat̄. ⁊ a torpo
re accidie. iuxta cōſiliū ꝓphete Eſa. lij. di.
Conſurge ꝯſurge induere fortitudine tua
ſyon. Et Pauli Epheſ. v. exorāt̄ et dicēt̄.
Surge q̄ dormis ⁊ exurge a mortuis: ⁊ il
luminabit te xp̄s. Et Prou. vi. inq̄t Salo
mon. Uſq; quo piger dormis: q̄ñ exurges
a ſomno: Scd̄o dr̄ ꝙ abijt. ſ. a galilea. q̄
interp̄tat̄ rota vel volubilis. vt nos inſtrue
ret diſcedere ab amore ⁊ affectione rerum
mūdanarū volubiliū. ſm̄ conſiliū ꝓphete
ij. di. Surgite ⁊ ite. quia nō habebit̄ hic re
quiē. vel vt inſtrueret nos ſtatim cōcepto
ꝓpoſito bono abire ad illud in opus ꝑdu-
cendū. iux̄ illud Joh. v. Surge tolle g̃batū
tuū ⁊ ābula. Tertio addit̄ cū feſtinatiōe
vt inſtrueret nos debere eē feruētes ⁊ velo
ces ad bñ oꝑandū. ⁊ ad currēdā viā diuorū
p̄ceptorū. vt dicere deo valeam⁹ cū ꝓph̄a:

C
Que ex-
emplo
Marie
facē de-
bemus

D

E

p̄s.cxviij. Uias mādatoꝝ tuoꝝ cucurri cū
dila. coꝛ meū. de q̄ via etiā Prou. iiij. inq̄t
deus. Uiā ſapiē monſtrabo tibi: ꝛ ducā te
ꝑ ſemitas eq̄tatis q̄s cū ingreſſus fueris
nō artabūt greſſus tui: ꝛ currēs nō hēbis
offēdiculū. Beda vo dicit. Feſtināter ire ē
nō pedū greſſus accelerare: ſ; in fide ſemꝑ
ac vtute ꝓficere. Itē hoc egit vt nos iſtrue
ret ſine moꝛa ꝛ feſtināter cōuerti ad pniaꝫ
iux̄ illud Eccl'i. v. Ne tardes ꝯuerti ad dn̄ꝫ
ꝛ ne differas de die in diē. Sicut ḡ maria
feſtinauit. ita ꝛ nos debemus feſtinare ad
bona opa accelerādo. ꝛ quicq̄d boni agere
valemꝰ: iſtāter opando. iux̄ illud Eccs. ix.
Quodcūq; pōt facere manꝰ tua inſtanter
opare: qꝛ nec opꝰ: nec rō: nec ſcia: nec ſapia
erit apud inferos quo tu ꝑperas. Ait eniꝫ
Chryſ. in quodā ſmone. Nihil eſt qḋ vitā
noſtrā ita valeat euertere. vt opeꝝ actionē
diſſimulare: ſempq; differre. ſepe eñ illud
Bonuꝫ nō ē differēdū. oībus nos bonis fecit excidere. Hec ille.
Un̄ dixerīt aliq̄ ſapiētes ꝙ bonū opꝰ nūq̄
eſt differendū. ne foꝛte aliq̄ caſu ſuꝑuenie-
te impediaẜ. iux̄ illud Lucani i ꝑmo. Tolle
moꝛas: ſemꝑ nocuit differre paritatis. Et
iō Catho moꝛal'. in ſuis documētis ait. Rē
tibi quā noſcis aptā dimittere noli. Ne rur-
ſus q̄ras q̄ iam neglexeras an̄. Et Oꝛatiꝰ
in epl'is inq̄t. Tu quācūq; deus tibi foꝛtu-
nauerit hoꝛā. Grata ſume manu: nec dul-
cia differ in hoꝛā. Et Proſꝑ in li. epigrā.
canit. Quid iuuat in lōgū cauſas ꝑducere
moꝛbi? Cur dubiū expectat cras hodierna
ſalus. Marcialis vo ait. Uiuēdi recte fa-
tuus ꝓcraſtinat hoꝛā. Et Ouiḋ. i ꝑmo de
reme. amo. exhoꝛtaẜ di. Sed ꝓpera nec te
vēturas differ in hoꝛas. Qui nō eſt hodie
cras minꝰ aptus erit. Et ibidem. Uidi ego
ꝙ ꝑmo fuerat ſanabile: vulnꝰ Dilatū lōge
dāna tuliſſe moꝛe. Dicūt etiā ꝑdicti ſapiē
tes ꝙ malum ſemꝑ differri debet. ſi foꝛte
aliq̄s caſus ſuꝑueniēs ipediat eiꝰ ꝑpetra-
F tionē. Quarto addiẜ in montana. vt nos
Celeſtib' appropin q̄re iubemur. inſtrueret aſcēdere ad vite altitudinē. ap-
petendo celeſtia ꝛ appꝛopinquando ad ea.
ſeruando ꝯſiliū angeli qḋ dedit loth. Geñ.
xix. c. di. Ne ſtes in omī loco circa regionē
ſed in mōte ſaluū te fac. vt verificeẜ de vno
q̄q; noſtrū illud p̄s. lxxxiij. Aſcenſiones in
coꝛde diſpoſuit in valle lachꝛymarū i loco
quem poſuit. Eteniꝫ benedictionem dabit
legiſlatoꝛ. ibūt de vtute in vtutē: videbiẜ
deus deoꝝ in ſyō. Abijt ḡ; in mōtana. vt
oſtēderet ꝙ licꝫ via vtutū ſit difficilis. ij.
Ethic. tñ nō dꝫ homo rōne difficultatꝭ de-
ſiſtere. ſicut nec illa ceſſauit ab aſcēſu mon
tano. incedēdo ꝑ viā ſaxoſam ꝛ arduam ꝛ
pedeſter ambulādo. Ad acquirēdas enim
vtutes nō ſine laboꝛe ꝑueniẜ ſicut nec ad
mōtana ſine difficultate aſcēdiẜ. Un̄ me-
trice dꝛ. Abſq; laboꝛe ḡui non pn̄t magna
parari. In hoc etiā laboꝛe quem ſuſtinuit
beata vgo aſcendēdo ꝑ hanc viā difficileꝫ
oſtendit nobis verā eſſe illā Senece ſniaꝫ
in. ij. lib. de ira dicētis. Nihil eſt tam diffi-
cile ꝛ arduū quod nō humana mēs vīcat.
Et ideo l; verū ſit quod ait impatoꝛ in. §.
ſancimus. in aut. de mona. ſ. ꝙ nō facilis
eſt vite mutatio: ſed cuꝫ magno ſit animi
laboꝛe. Nos tñ ſciētes ꝙ animꝰ oīa vincit
atq; etiā vires coꝛpus habere facit ſm ſen
tentiā Ouidij in. ij. de ponto. Debemꝰ ꝓfi-
ciſci ꝑ viā altam que ducit ad vitā. Mat.
vij. ſ. per viam vtutis que eſt ardua: ꝛ non
ire per viam facilē que deſcēdit ad infernū
vt inquit Uirgilius. vj. Eneyḋ. in ꝑſona
Sibylle dicēs. Facilis deſcēſus auerni ꝛc.
Quinto addiẜ. in ciuitatē iuda. Iudas G
aūt confitens interpꝛetaẜ. vt nos inſtrue- Pctā
ret ad confitēda pctā nr̄a ꝛ diuulgandas cōfiteri
diuinas laudes maxime eūdo ad eccleſias docem̄.
ad ꝑdicationes ꝛ miſſas ac alia diuina offi
cia. Uel abijt in ciuitatē iuda. vt nos iſtrue
ret ad intrandū clauſtrum regularis obſ-
uantie quod eſt ciuitas cōfitentiū peccata
ꝛ laudes deo canentiū. De qua ciuitate ex
poni moꝛaliẜ poteſt illud Eccl'i. x. Laboꝛ
ſtultoꝛum affliget eos qui neſciūt in vꝛbeꝫ
ꝑgere. Sexto addiẜ. i domū zacharie. vt H
nos inſtrueret nō debere ſequi cogitatio- Nō ſeq̄ cogitationes vanas.
nes vanas: ſed ſemꝑ memoꝛes eſſe māda
toꝝ dei ad faciendū ea. iuxta illud Num̄.
xv. Memoꝛes ꝑceptoꝛum dn̄i faciant ea.
Zacharias eñ memoꝛ dn̄i interpꝛetatur.
Intrauit etiā in domū zacharie vt ſuiret
Elizabeth mater regis matri militis. In
quo dedit nobis exempluꝫ humilitatis vt
ſeruemus illud Matth. xx. c. Quicūq; vo-
luerit īter vos maioꝛ fieri: erit vr̄ ſeruus.
Quod faciebat Paulus qui dicebat. j. ad
Coꝛinth. ix. Cum liber eſſem ex omibus:
omniū me feci ſeruū vt plures lucrifacerē.
Hoc aūt ꝑfectiſſime adimpleuit magiſter
humilitatis dn̄s noſter ieſus chꝛiſtus qui
de ſeipō inquit Matth. xx. Non veni mi-
niſtrari ſed miſtrare. Et Luc. xxij. dicebat

apoſtolis. Ego aūt in medio veſtrum ſum
nota tanq̄ qui miniſtrat. Ob quā cauſaꝫ papa
vocat ſe ſeruū ſeruoꝝ dei. vt ptꝫ in ꝓemio
decretaliū: ſexti ꝛ clementinarū. Et ſimil'r
impatoꝛ eodē reſpectu appellat ſe ſeruuꝫ.
vt i. l. j. circa ꝑn. C. de offi. pꝛefe. pꝛe. affri.
Itē intrauit in domū zacharie ſenis ꝛ mu
ti. vt oſtēderet ꝙ foꝛtioꝛes debēt ire ad do
mos infirmoꝝ. ꝛ ſani fratres vt infirmis
miniſtrēt. ſuando cōſiliū Eccl'i. vij. dicētis.
Non te pigeat viſitare infirmū. ex hoc eñ
I in dilectione firmaberis. Septimo ad-
ditur. ꝛ ſalutauit elizabeth. vt nos iſtrue-
ret in ſolo deo ſanctitatē noſtri deſiderij ꝛ
ſpem noſtrā collocare. vt poſſimus dicere
cuꝫ ꝓpheta illud p̄s. lxxij. Deus coꝛdis nr̄i
et pars noſtra deus in eternuꝫ. Elizabeth
nāq; dei noſtri ſanctitas interpꝛetaẜ. Itē
ſalutauit elizabeth: vt nos iſtrueret bonuꝫ
ꝓpoſitum ꝛ grām ꝑconceptā ꝓximis cōi-
care. ſicut ipā fecit elizabeth et puero eiꝰ.
Item ſalutauit Elizabeth ꝑgnantem. vt
nos inſtrueret debere cōgaudere de bono
ꝓpoſito ab altero cepto. Quia ſcriptuꝫ eſt
Eccl'i. xliij. Erubeſce a ſalutātibꝰ de ſilētio.
Uhe ergo illis qui ꝑgnātes ſpūal'r faciūt
aboꝛtiri. ꝛ prauis cōſilijs ſuffocāt partum
in vtero. Scriptū eſt eñ Amos. j. Super
tribus ſceleribus filioꝝ Amon. ꝛ ſuꝑ q̄ttu
oꝛ nō conuertā eum. eo ꝙ diſſecuerūt pꝛe-
gnantes Galaad. Item beata vgo intra-
uit domū ꝛ ſalutauit elizabeth intus i do
mo: vt oſtēderet ꝙ illi qui extra vagantur
indigni ſunt eiꝰ ſalutatione. Quia inquit
dn̄s Matth. x. Neminē in via ſalutaueritis.
Et Amos. v. diciẜ. In cūctis que foꝛis ſūt
diceẜ vhe. Ambitioſi nāq; amāt ſalutatio-
nes foꝛenſes. ſ. ſalutari in foꝛo. vt inq̄t dn̄s
Matth. xxij. Eſau aūt q̄a foꝛis erat amī-
ſit benedictionē paternaꝫ pꝛimogeniture.
Geneſ. xx. Chꝛyſo. autē ſuꝑ Matth. inq̄t
ꝙ ideo viſitauit Elizabeth: vt archanum
dei incarnationis myſteriū quod ꝓpalare
nolebat: ipſi Elizabeth cognate ſue ſancte
aperiret. ꝛ ſimul cum ea de acceptis a deo
beneficijs grās illi referret. Alijs vo non
manifeſtauit rōnē quā Chꝛyſ. vbi. ſ. aſſi-
gnat dicens. Celabat que. ſ. dicta ſunt in
ſe vgo. nec cuiq̄ hoīm pandit. Non enim
credebat ab alijs poſſe fidē adhiberi mirā-
dis relatibus: imo magis putabat ſe pa-
tī cōuicia ſi diceret. q̄ſi volēs ſcelus ꝓpꝛiuꝫ
palliare. Grecus vo expoſitoꝛ ſuꝑ Lucaꝫ
ait. Ad ſolem aūt refugit elizabeth. ſic eñ
cōſueuerat ꝓpter cognationē ꝛ ꝓpter cer-
tam hmōi cōiunctionē. Octauo additur
ꝙ māſit in domo zacharie quaſi tribꝰ mē-
ſibus. vt. ſ. nos inſtrueret ꝑſeuerare in bo
nis opibus et fugere hoīm cōuerſationes
que debent euitari maxime a vginibus et
alijs iuuēculis mulieribꝰ. Ait eñ Hiero.
in ſuo trāſitu. Ego puto ꝙ ſi cū viris femi
ne habitauerit: viſcariū diaboli nō deerit.
Has aūt rōnes tangēs Amb. in omel'. K
occurrētis diei inq̄t. Diſcite ꝛ vos ſctē mu
lieres ſedulitatē quā ꝑgnātibus debeatis
exhibere cognatis. Maria q̄ ante ſola in
intimis penetralibꝰ verſabaẜ. nō a publico
vginitatis pudoꝛ. nō a ſtudio aſꝑitas mō
tiū. nō ab officio ꝓlixitas itineris retarda
uit. In mōtana vgo cū feſtinatiōe. virgo
officij memoꝛ. iīurie imemoꝛ. affectu vigē-
te nō ſexu relicta pꝛexit domo. Diſcite ſa-
cre vgīes nō circūcurſare ꝑ alienas edes.
nō demoꝛari in plateis. nō aliquos in pu-
blico miſcere ſermones. Maria in domo
ſera feſtinat in publico. Manſit apud co-
gnatā ſuā ꝛ tribus mēſibus: Etenī q̄ ꝓpẜ
officiū venerat inherebat officio. Manſit
aūt tribus mēſibus: non ꝙ domus eam de
lectaret aliena. ſed quia frequētius videri
in publico diſplicebat. Hec ille. Myſtice
aūt ꝑ mariā q̄ ſtella maris interꝑtaẜ figu
raẜ ꝑlatus q̄ debet cū ſubditis manere tri
bus mēſibus. ſ. documētis imbuēdo. exē-
plis ꝯfoꝛtādo. ꝛ tꝑalibus fouendo. Unde
petro dictū fuit a dn̄o Ioh. vlti. ter. Paſce
oues meas. Poſtea vo dꝫ reuerti i domū
ſuā ne ꝓpter aliena negocia negligat ſua.
iux̄ illud Geñ. xxx. Iuſtū eſt vt aliquādo ꝓ
uideam domui mee.

Pars tertia huius ſmonis que dicitur
vtualis aſcenſionis.

In ſacra ſcriptura diciẜ q̄s exur L
i gere tripl'r. Aliquādo a ſomno Exurgē
culpe. vt dictū eſt in ꝑte pꝛece- dꝛ quis
dēti. Unde dicebat apoſtolꝰ ad tripl'r
Romañ. xiij. Hoꝛa eſt iam nos de ſomno
ſurgere. In peccatis eñ permanens diciẜ
doꝛmire: quia ſicut in ſomno doꝛmiēs nil
meritoꝛij operis agit. quia vſus liberi ar-
bitrij eſt ligatus. ita peccatoꝛ in tali ſtatu
l; opus agat de genere bonoꝝ. nihil mereẜ
quo ad vitam eternā ꝯſequendā. Et ſicut
doꝛmiēti in ſomnis videẜ ſibi aliq̄ñ habere
mltas diuitias ꝛ delitias: ꝛ i eis gaudere

ſed euigilās ſe illis vacuū videt. ⁊ q̄ſi illu-
ſum vñ triſtaṫ. ita pctōꝝ videṫ ꝙ iſta bōa
mūdi teneat ⁊ poſſideat: ⁊ diu ſperat ſe in
eis ꝑmanere. in morte q̄ſi euigilat. ⁊ tunc
cernit illa bona fallacie fuiſſe ⁊ trāſitoria
⁊ eis carere, ſeu illa dimittē ꝑ mortē ſicq̄
affligiṫ ⁊ multū dolet. Vñ ps. lxxv. inq̄t.
Dormierūt ſomnū ſuū ⁊ nihil inuenerunt
omnes viri diuitiarum in manibus ſuis.

Aliquādo aūt dr̄ exurgere penitēs in ſpe
venie. Quādo eñ quis de pctis ſuis peni-
tentiā agit dr̄ ſedere ꝑ humiliationem ſui.
Nā ⁊ de more loquēdi eſt, vt cū q̄s humi-
liaṫ dicaṫ poſitus ad ſedendū: Unde xp̄us
ꝑ ps. ps. cxxxviij. humiliationē ſue paſſio
nis vocat ſeſſionē: dū patri ait. Tu cogno
uiſti ſeſſionē meā. i. approbaſti. ⁊ gr̄ā hūi-
ſti humiliatiōez meā. Tali igiṫ humiliato
⁊ ſedenti in penitētia dr̄ vt exurgat. ſ. ſpe-
rando veniā peccatoꝝ. ⁊ adiutoriū gratie
ad bene opandū. Nam vt ait Amb. de pe-
nitentia. diſ. j. c. nemo. Nemo poteſt digne
agere pniām niſi qui ſperauerit veniam.
Unde ipſis penitentibus dicit ꝓpheta ps.
cxxvj. Surgite poſtq̄ ſederitis q̄ mandu-
catis panem doloris. i. vos qui paſcimini
dolore ⁊ lachrymis cōtritionis: poſtq̄ ſe-
deritis. i. humiliaueritꝭ vos: ſurgite ad ſpē
venie. Aliquādo vō dr̄ quis ſurgere ad
ꝑfectū gratie. eleuādo ſe ad cōtemplandū
celeſtia ⁊ ad illa feſtinando. Et iſto modo
loquitur ſpūſſanctus anime a deo dilecte.
Cañ. ij. c. dicēs. Surge ꝑpera amica mea.
columba mea, formoſa mea ⁊ veni. ſ. ad cō
templationē supernoꝝ ⁊ ꝑfectionē vtutū.
Jaꝫ eñ hyems. ſcꝫ peccatoꝝ. trāſijt imber
ſ. paſſionū. abijt ⁊ receſſit. flores. ſ. ſanctoꝝ
deſideriorū apparuerūt in terra noſtra. i. i
aīa ſancta. Et iſto tertio modo ſurrexit bñ
dicta vgo cum dr̄. Exurgēs maria abijt in
mōtana cū feſtinatiōe. Unde dicere poſſu-
mus ꝙ abijt p̄mo in mōtana diuinoꝝ. ſ.
ſanctiſſime trinitatꝭ. Nam tota trinitas in
ea ſuas excellētiſſimas ꝓprietates poſuit.
Scd̄o abijt in montana angeloꝝ. Oēs eñ
eoꝝ dignitates ⁊ oīa eoꝝ miſteria ipā vna
⁊ ſola in ſe comp̄hēdit. Tertio abijt in mō
tana celoꝝ. quia recte ipā dr̄ celum ꝑpter
ſui amplitudinē. habuit eñ amplū affectū
ad diligendū. amplū vterū ad deū capien-
dum. amplū intellectū ad cognoſcendum.
et amplū ſinum ad compatiendū. Quarto
abijt i mōtana patriarcharū. Oēs nāq̄

Multi plicit̄ abijt maria in montana

gratias ⁊ excellētias q̄s habuerūt patriar-
che q̄bus deo fuerūt accepti: multo excellē
tius habuit beata vgo. Quinto abijt i mō
tana ꝓphetarū. Ipſi eñ q̄nq̄ ꝓphetabant
de p̄terito. quādoq̄ de futuro. ⁊ quādoq̄
de p̄ñti occulto. Beata aūt vgo oībus his
modis excellētiſſime prophetauit. Sexto
abijt in mōtana feminarū. Oēs eñ bñdi-
ctiones quas habuerūt dñe veteris teſta-
menti ſparſim ⁊ ſingulatim: hec vna vgo
ſimul complexa eſt. Septimo abijt in mō-
tana creaturarū. ſ. recipiēs in ſe oēs perfe-
ctiones earū. que oīa quia patēt ex dictis
i alijs ſmonibus. breuitatꝭ cauſa ptrāſeo
ad p̄ñs. Solū intendēs hic declarare quō
ipā gl'ioſa vgo aſcēdit in mōtana vere hu
militatis. fraterne charitatis: ⁊ cōtēplati-
ue iocunditatis. Quātū ad p̄mū. ſ. de vera
humilitate poteſt exponi illud Geneſ. xix.
In mōte ſaluū te fac. Nam vt ait Gratia-
nus in. §. taciturnitas. de peni. di. j. Sine
humilitate nemini pōt eſſe ſalus. Dicitur
autem humilitas ⁊ vallis ⁊ mōs diuerſis
reſpectib⁹. Naꝫ vallis dr̄ q̄ eſt in imo. Per
humilitatē aūt habeṫ vera cognitio ꝓprie
vilitatis. Eſt eniꝫ humilitas vt ait Berñ.
vtus qua homo veriſſima ſuipſius cogni
tione ſibi vileſcit. Et ſm hoc exponiṫ illud
ps. ciij. q̄ ait deo. Emittis fontes. ſ. gr̄arū.
i cōuallibus. i. in mētibus humiliū. Mōs
vō dr̄ humilitas inquātū ꝑ eam eleuatur
mēs ad cognitionē dei ⁊ aliarū vtutuꝫ. et
demū exaltaṫ in celū. Quia qui ſe hūiliat
exaltabiṫ. Matth. xxiij. Et ſm hoc Anſel. i
lib. de ſimilitudinibus aſſimilat eam monti
ad quē aſcendiṫ ſeptē gradibus. Exurgēs
igiṫ maria aſcēdit hunc mōtē vere humili
tatꝭ. ⁊ viſitauit Elizabeth ſe humiliādo in-
feriori. ꝓgens regina ad vaſallam. dña ad
ancillā: mater dñi ad matrē ſerui. Quod
intelligēs elizabeth viſitata ⁊ a ſpūſancto
edocta: exclamauit voce magna. Qd̄ expo
nens Berñ. ait. Non tā clamoroſa ꝙ deuo
ta. Deuotio eñ clamor eſt. Nā Exod. xiiij.
moyſes. ⁊ Dañ. xiij. ſuſanna. et. j. Regū. j.
anna: ſine voce clamauerūt. Unde nō cla-
mor ſed amor clamat in aures dei. Excla-
mauit autē. i. ex pleno clamauit. Repleta
eñ ſpūſancto Elizabeth tacere nō potuit.
Nam ex abūdantia cordis os loq̄ṫ. Mat.
xij. Dixit aūt. Unde. i. qua iuſticia vel q̄b⁹
meis factis vel meritꝭ accidit hoc mihi ſte
rili, ſeni ac maledicte vt veniat mater dñi

Hūilitas dr̄ mōs et vallis

mei, virgo fecūda. iuuenis ac benedicta. ad
me ⁊ nō ego ad illā dominā ⁊ reginā meā.
Et ita exponit beat⁹ Ambro. in q̄dā omel.

Scd̄o beata vgo aſcēdit in mōtana fra
terne charitatꝭ. Charitas eñ dr̄ mōs ille de
quo inq̄t ꝓpheta ps. xlvij. Mons dei mōs
pinguis: mōs in quo bñplacitū eſt deo ha-
bitare in eo. De⁹ nāq̄ charitas eſt. j. Johā.
iiij. Et trāſſumptiue i. c. abijt. xj. q. iij. Per
iſtū igitur montē aſcendit btīſſima vgo vt
ſalutaret Helizabeth q̄ eā cōſolareṫ de do
nis a deo receptis. ⁊ illā a verecundie pena
libaret. Ut eñ dr̄ Lu. j. Erubeſcebat Heli-
zabeth ſe grauidā repiri in ſenectute. ⁊ car
nalib⁹ actib⁹ operā dediſſe. ⁊ ideo occultabat
ſe. Sed confortata ex vbis beate vginis: q̄
prius verecūdabaṫ ſe eſſe grauidā. poſtea
in dño gloriabaṫ ſe ꝓphetā ⁊ plus q̄ pro-
phetā cōcepiſſe. vt inq̄t Amb. vbi. s. Aſcen
dit ergo regina celi ſuꝑ iſtū montē charita
tis: vt ſua ſanctiſſima ſalutatiōe ſpūſcō re-
pleri faceret beatū iohānē ⁊ matrē ei⁹. Vñ
dr̄ in euāgelio hodierno. Et factū eſt vt au
diuit ſalutationē Marie Helizabeth: exul
tauit infans in vtero eius. ⁊ ſic ſpūſanctū
recepit vtute vbi virginei. ⁊ per ipm ſpiri-
tūſanctū baptizat⁹ eſt. ⁊ ab originali pecca
to mūdatus eſt. vt inquit Petrus damia-
nus in quodā ſermone. Quaꝫ repletionem
ſpūſſancti ſentiēs beat⁹ Johēs filiū dei ve-
nire ad ſe, pre gaudio in matris vtero tripu
diauit: ⁊ motu ſalutauit quē voce nō potu
it. Exultauit eñ q̄ſi geſtiēs ſalutare dñm
ſuū ⁊ matrē ei⁹: eiſq̄ aſſurgere. Jō Chryſ.
ſuper Lu. ait. Ideo xp̄s fecit Mariā ſalu-
tare Helizabeth: vt ſermo ꝓcedens de vte-
ro matris vbi habitabat dñs. ꝑ aures He-
liſabeth ingreſſus deſcenderet ad Johēꝫ: vt
illic eū vngeret in ꝓphetā. Hec ille. De re-
pletione q̄ꝫ ſpūſſancti ipſi⁹ Helizabeth ex
virtute ſalutatiōis vginalis dr̄ vbi. s. Et re
pleta eſt ſpūſancto Helizabeth. ⁊ ꝓpheta-
uit beate vgini dicēs. Bñdicta tu inter mu
lieres. i. inter oēs mulieres bñdictas maio
ri bñdictioni inſignis. iuxta illud Eccl. xx-
iiij. In multitudine electoꝝ habebit laudeꝫ
⁊ inter bñdictos benediceṫ. Item bñdicta
tu ſingulariter que es virgo cū fecūditate.
⁊ mater cū vginitate. ⁊ genuiſti deū q̄ cre-
auit te. Tertia vō fuerūt in beata virgi
ne ꝑpter q̄ ſingulariṫ fuit bñdicta. Primū
fuit humilitas, quia eñ ſe vacuā oſtendit,

Charitas dr̄ mons

Propt̄ tria fuit Maria

ideo impleri meruit. Vñ ei dixit angelus.
Aue gr̄a plena. Scd̄m fuit vginitas, quaꝫ
vt melius cuſtodiret frequētias hoīum fu-
giebat. ꝑpter qd̄ dñm comitē habere me-
ruit. Vñ ei dictū ē dñs tecū. Tertiū fuit dei
⁊ ꝓximi charitas cui⁹ amore hoīum male
dicta cōtēpſit. ⁊ ideo bñdicta fuit ab ange
lo. quia triūphantē eccleſiā reparauit. Bñ-
dicta q̄ꝫ fuit ab helizabeth. quia eccleſiā mi
litantē iam quaſi mortuā ſuſcitauit. Quā-
tum eñ fuerit beatiſſima vgo repleta cha-
ritate. apparuit ex hoc ꝙ ipſa poſtq̄ ſaluta
uit Helizabeth mãſit cum ea quaſi tribus
menſib⁹. Quia eñ vt habetur Lu. j. quādo
ipſa bñdicta dei mater cōcepit filium ſuuꝫ.
erat ſextus mēſis cōceptionis beati Johan
nis. Ideo ipſa piiſſima vgo voluit ibi cir-
ca tres mēſes ꝑmanere vt intereſſet natiui
tati beati Johānis. ⁊ illi charitatis obſeq̄a
impēderet. O igitur gl'ioſe preco qui regi-
nam angeloꝝ in tuo ortu tibi miniſtranteꝫ
⁊ ſeruientē habere meruiſti. O immēſa re-
gine celi charitas. que deuꝫ in vtero ſuo ha
bēs: cognate ſue Helizabeth ac puero eius
vt empticia ancilla humillime ſeruiebat.

Tertio aſcēdit in mōtana cōtemplatiue
iocūditatis. Cōtemplatio eñ dr̄ mons io-
cundus. de quo inquit deus Eſa. lvj. Addu
cā eos ad montē ſanctum meū. ⁊ letificabo
eos in domo orōnis mee. holocauſta eorū
placebūt mihi ſuꝑ altari meo. quia domus
mea domus orōnis vocabitur cūctis popu
lis. hec ibi. Figuratur aūt mons iſte ꝑ mō-
tem thabor: ad cuius ſummitatē ducēs Je
ſus Petrū Jacobum ⁊ Johannē trāſſigu-
ratus eſt ante eos. Mat. xvij. oſtēdens eis
aliqualiter gl'iam ſuā. Ex cui⁹ viſionis ſua-
uitate inebriatus Petrus ait. Dñe bonum
eſt nos hic eſſe. Ad hui⁹ ergo mōtis aſcēſuꝫ
oportet ducere Petrū qui interp̄taṫ diſcal
ciatus. ⁊ Jacobū qui interp̄taṫ ſupplātās.
⁊ Johānē q̄ interp̄taṫ in quo eſt gr̄a. i. opꝫ
mūdum contēnere. diabolū ⁊ eius tētatio-
nes ſupplātare. ⁊ carnis caſtimoniā grati-
oſaꝫ habere. ⁊ ꝑ hanc cōtemplationē aſcen
dit mens humana vſq̄ ad exercitiū patrie
ſuꝑne. de qua Eſaie. lj. dr̄. Gaudiū ⁊ leti-
cia inuenietur i ea. gratiarū actio ⁊ vox lau
dis. Per hunc montē cōtemplationis trā-
ſiuit beata vgo que mentē ſemper in diui-
noꝝ cōtēplatiōe eleuatā tenuit. qd̄ clariſſi
me in ſuo mirabili cātico myſticis ſentē-

bñdicta

II Cōtemplatio dr̄ mōs

tijs pleno oſtẽdit. de quo in ſequẽti ſermõe
differemus. Semꝑ ꝗ̃ʒ delectata eſt habita
re in mõtanis. q2 fundamẽta eiꝰ fuerũt in
montibꝰ ſcis. vt dr ps. lxxxvj. Debemus
igit ⁊ nos ꝑ mõtana iſta aſcẽdere ⁊ ibi tri-
bus mẽſibus morari. i. in alto cõtẽplatiõis
ꝑſeuerare quouſqꝫ in nobis defecerit iordi
natꝰ amor mũdi. nr̃i ⁊ nr̃oꝝ. Siqdẽ mẽſis
a mene dr. qȯ eſt defectꝰ. Et h̄ eſt qȯ dictũ
eſt Abraã Geñ. xij. Egredere de terra tua
⁊ de cognatiõe tua. ⁊ de domo patris tui.
⁊ vade in terrã quã mõſtrauero tibi. Ad h̄
aũt faciẽdũ nos hortat deꝰ dicẽs cuilibꝫ no
ſtrũ illud Exo. xxiiij. Accede ad me in mon
tẽ ⁊ eſto ibi. Iſte nãqꝫ eſt mõs ille de ꝗ̃ ſpi-
ritualiter exponi pȯt illud quod in codẽ. c.
dr. ſ. Habitauit gl̃ia dñi ſuꝑ montẽ ſynai
In iſto mõte exaudit deus orõnes ſibi fa-
ctas. vñ dicebat ps. iij. Exaudi me de mon
te ſcõ tuo. Opꝫ aũt nos eſſe mundos corde
ſi cũ puriſſima ꝟgine ad ſummitatẽ huius
mõtis volumus ꝑuenire. Dicit eñ ꝓpheta
ps. xiiij. Dñe ꝗs habitabit in tabernaculo
tuo: aut ꝗs requieſcet in mõte ſcõ tuo? Et rñ-
det. Innocẽs manibꝰ ⁊ mũdo corde. Ideo
dormiẽtes in pctis ⁊ ſomnolẽti ac pigri nõ
pñt aſcẽdere montẽ iſtũ. iuxta illud Exod.
xix. Nõ poterit vulgus aſcẽdere in montẽ.
In montẽ. ſ. cõtemplationis. de ꝗ̃ ps. lxxx
iij. dr. Mons ſyon in quo habitaſti in eo.
Syon quippe interp̄tatur ſpeculatio. quem
montẽ deꝰ valde diligit dicẽte ꝓpheta. ps.
lxxvij. Induxit eos i mõtẽ ſcificatiõis ſue:
montẽ ſyõ quẽ dilexit. Qui autẽ ſuꝑ iſtum
montẽ deuote aſcẽderit: ſaluabit. Scriptũ
eſt eñ Abdie vnico. c. In mõte ſyon erit ſal
uatio. Nõ eſt ꝟo mirãdũ ſi beata ꝟgo libẽ
ter mõtana aſcẽdit. nã ⁊ filius eiꝰ ſolitꝰ erat
aſcẽdere mõtes cã orõnis. vñ Matt. xiiij.
dr. Aſcẽdit in montẽ ſolus orare. Et idem
habet Marci. vj. Iſte eſt mõs de ꝗ̃ Apoc.
xxj. inquit. b. Ioh. euãgl. Suſtulit me in ſpi
ritu in montẽ magnũ ⁊ altũ. In iſtis ꝗ̃ʒ mõ
tanis cõtẽplationis beatiſſima ꝟgo bibe-
bat aquas dulciſſimas diuine cõſolatiõis.
Prophetatũ eñ fuerat Iohel. iij. ⁊ Amos
ix. Stillabũt montes dulcedinẽ. ſ. mr̃i dei.
De iſtis etiã montibus p̄dixerat dauid. ps
ciij. Rigãs. ſ. deus. mõtes de ſuperiorꝰ ſuis
ſuꝑ montes ſtabũt aque. ſ. diuine cõſolatio
nis. In iſtis ꝗ̃ʒ montibꝰ paſcit filiꝰ ꝟginis
deuotos ſuos tanꝗ̃ in paſcuis. de quibꝰ di
ci pȯt illud Iob. xxxix. Circũſpicit montes
paſcue ſue. In iſtis montibꝰ ſtanti ꝟgini be
nedicte veniebat eius dulcis filiꝰ ad eam re
creandã. Vñ ipſa inqt Cañ. ij. Ecce iſte ve
nit ſaliẽs in mõtibus. Suꝑ iſtos mõtes ex
charitate ⁊ cõpaſſione deflebat ipſa virgo
pijſſima peccata hominũ. ſicut ꝓphetatum
fuerat Hieremie. ix. vbi dr. Suꝑ mõtes ſu
mam fletum. Vñ ⁊ nos debemus in iſtis
montibꝰ peccata noſtra deflere. vt ſimus de
illis de quibus dr Ezech. vij. Erũt in mon
tibus ſicut colũbe. Columba eñ hꝫ gemitũ
pro cantu. In iſtis aũt montibꝰ paſcẽtur ſi
mul cũ beata ꝟgine anime noſtre ſpũalis
cõſolationis refectione. ſicut p̄dictum fuit
Ezech. xxxiiij. vbi dr. In paſcuis pinguibꝰ
paſcẽtur ſuꝑ mõtes iſrael. Iſrael eñ vidẽs
deũ vel dei viſio interp̄tatur. Et iõ deꝰ nos
hortat aſcẽdere montes iſtos Ioſue. ij. di.
ad mõtana cõſcẽdite. Verificabitur eñ de
nobis illud Iudicũ. j. Fuit dñs cũ Iuda: et
mõtana poſſedit. Ad iſta aũt montana nõ
pñt ꝑuenire cũ beatiſſima ꝟgine illi ꝗ̃ ſunt
implicati in terrenis cupiditatibꝰ qui dice-
re pñt illud Iob. xvij. Nõ poterimꝰ ad mõ-
tana cõſcẽdẽ. Ad ipa mõtana maxie debẽt
paſtores ⁊ p̄lati ꝯſcẽdẽ. Scriptũ ẽ Hiere.
xxxiij. Hitaculũ paſtoꝝ i ciuitatibꝰ mõtuo
ſis. In mõtibꝰ eñ iſtis inueniẽt beatã ꝟginẽ
que viſitabit eos ſicut viſitauit cognatam
ſuam Helizabeth. A qua nos etiã facit viſi
tari ipſe benedictus eius filius. Amen.

De eiuſdẽ ſanctiſſime ꝟginis viſitatione
Sermo. ij.

Magnificat ani-ma mea dominũ. Lu. j. In-
quit diuus ambroſius ſuꝑ
Lucam. Sicut peccatum a
mulieribus incepit. ita ⁊ bo
na a mulieribus inchoãtur. Vnde nõ ocio-
ſum videtur. ꝙ ⁊ ante Iohãnẽ Helizabeth
ꝓphetizat. ⁊ Maria ante dñi generatio-
nem. Sequitur aũt. vt marie quo perſona
melior: eo ꝓphetia ſit plenior. hec ille. Bea
tus ꝟo Baſilius addit di. Virgo eñ inten
tione ſublimi ac ſpeculatione ꝓfunda im-
menſitatẽ cõtemplãs myſterij. quaſi ꝓfun
dius gradiens magnificat deum dicens.
Magnificat anima mea dñm. Hoc autem
dulciſſimũ canticũ tympaniſtria noſtra de
cantauit i domo helizabeth. qñ viſitata ac
ſalutata ipſa cognata ſua: ſentiens humilli
ma dei mater ſe beatam predicari ab heliza

beth protinus in laudes dei prorupit. ꝟba
thematis noſtri decantans. q. d. ſm Nico-
laum de lyra ſuper Luc. O Helizabeth tu
me magnificas. ſed ego totũ deo attribuẽs
ipſum magnifico in hoc cantico. De ꝗ̃ tres
cõſiderationes faciemus.
Prima dicetur ſublimitatis.
Scda modalitatis.
Tertia ꝟo appellabitur cauſalitatis.

Pars prima huius ſermõis que dicitur
ſublimitatis.

Excellẽtia cãtici magt oſtẽdit.

Sublimitas ⁊ excellentia cantici
ꝟginalis oſtẽditur tripliciter.
Primo ratione ordinationis.
Nam vt dicũt doctores catholi
ci. omnia cãtica veteris teſtamẽti ſunt ſub-
ordinata canticis noui teſtamẽti. maxime
iſti excellẽtiſſimo cãtico matris dei. cui om
nia illa cantica velut vmbra deſeruiũt. Pre
ceſſit enim primo canticũ Moyſi Exo. xv.
ſ. Cantemus dño ⁊c. Et ſm ſpũalez ſenſuꝫ
ſignificat liberationẽ a ſeruitute peccatoꝝ.
Secundo canticum populi Iſrael. ſ. Aſcẽ-
dit puteus ⁊c. Numeri. xxj. Et notat largi
tatem gratiarũ ⁊ donoꝝ. Tertio canticum
Delbore. ſ. qui ſponte obtuliſtis animas ve
ſtras ⁊c. Iudicũ. v. ⁊ inſinuat obedientiam
ſubditoꝝ. Quarto canticũ eiuſdem Moy-
ſi. ſ. Audite celi que loquor Deutero. xxxij.
⁊ demonſtrat inſtructionẽ diuinoꝝ eloqo-
rum. Quinto canticum Anne. ſ. Exultauit
cor meum in dño. j. Regum. ij. Et ſignat
vbertatem gratuitoꝝ. Sexto cantica diuer
ſa Dauid in pſalmis. ⁊ figurãt varietatem
dulcium ſonorũ. i. gaudioꝝ mentaliũ. Se-
ptimo cantica canticoꝝ Salomonis. ⁊ ſi-
gnificant cõiunctionem amoꝝ. Hec autem
omnia cantica deſeruiſſe cantico virginali
patet. Nam ipſam tympaniſtriã noſtrã de-
ſcribit euãgeliſta a vitijs denudatam: cum
ei per angelum dicit Aue: id eſt ſine vhe. id
eſt ſine peccato. Item gratijs fecundatã cũ
ſubdit. gratia plena. ac dei ſolius imperio
ſubiugatã cum infert dominus tecũ. bene-
dicta tu in mulieribus. quaſi diceret. Mu-
lieres cetere ſub viri poteſtate ſunt. Tu ſo-
li dño qui eſt tecũ. Itẽ inſinuat eaꝫ diuinis
eloquijs illuſtratã. qñ cogitabat qualis eẽt
iſta ſalutatio. ruminãs ſcripturas ⁊ iteruꝫ
querẽs. Quomodo fiet iſtud? Itẽ tanti fi-
lij delitijs plenam. quia inuẽta eſt in vtero
habẽs de ſpũſancto. ⁊ modulatis gaudijs
predotatã. ac ꝑ amorẽ totaliter deo cõiun-
ctam. cũ ad montẽ cõtẽplationis ⁊ diuine
laudis aſcẽdens cecinit dicẽs. Magnifi-
cat anima mea dñm. Et exultauit ſpũs me
us in deo ſalutari meo. Et aduerte dili-

Qĩa in canticis ſcp̄ta in magnificat dicuntur.

gẽter. ꝙ quicqd in canticis canticoꝝ petit
aut factũ eſſe deſcribitur: totũ ⁊ plus hic lu
cide habitũ inſinuatur. Nam ibi petit oſcu
lum cũ dicit. Oſculetur me oſculo oris ſui.
vt habetur Cañ. j. c. hic habetur cõiunctio
ſ. diuine nature cuꝫ humana. Ibi poſtulat
tractio dũ dicitur in codẽ. c. Trahe me poſt
te. Hic habetur diſcurſio. nam Maria per
git cũ filio in vtero ad Helizabeth. Ibi que
ritur locus paſtus ⁊ accubitus dum dr in
eodẽ. c. Indica mihi quẽ diligit aĩa mea.
vbi paſcas. vbi cubes in meridie. Hic habe
tur cubãs in vtero virginis ⁊ paſtus eius
alimẽtis. Itẽ videbatur longe ſaliẽs i mõ-
tibus. vt habetur. ij. c. hic feſtinãter ducitur
in montanis. Ibi querebat in lectulo ⁊ non
reperiebat. vt habet. iij. c. hic claudit in cor
puſculo ⁊ repitur in p̄ſepio. Ibi vocatur di
lectus vt deſcẽdat. vt habet. vj. c. hic humi
liatur vt ſe oſtẽdat. Ibi cõuerſio eiꝰ ad hu-
manã naturã ſperatur. vt habetur. vij. c. h̄
iam facta demõſtratur. Ibi incarnãdus p̄
tebatur ad oſcula ⁊ amplexus. vt habetur
viij. c. hic incarnatus alitur ⁊ datur omni-
bus eius deſiderãtibus amplexus. Scdo

Magt cõp̄hendit cãticũ vite eterne

apparet huius cantici excellẽtia ratiõe cõ-
p̄hẽſionis. Hoc eñ canticuꝫ cõp̄hendit
in ſe canticũ vite eterne ſiue ſignificationẽ
eius. De quo celeſti cãtico dicitur Apocal.
xiiij. ꝙ ſancti cantabant canticum nouum
ante ſedem dei ⁊ agni. Sciendũ ergo ꝙ pri
mus gradus ⁊ ſummus beatitudinis eſt vi
ſio diuinitatis: in qua conſiſtit felicitas. c.
ieiunium. de cõſecra. diſt. v. Et ex hoc gra-
du tanꝗ̃ ex fonte omnis alius gradus bea
titudinis deriuatur. vt inquit beatus Tho
mas in. iiij. diſt. xlix. ⁊ omnes alij theologi
ibideꝫ. In qua viſione anima eleuata mox
deum magnificat: vt primus verſus inſi-
nuat. Et quia tanti boni viſio ſine immẽſo
gaudio eſſe nõ poteſt: ſtatim exultat ſpiritꝰ
in deo ſalutari ſuo. vt dicit ſcõs ꝟſus. In
hoc autẽ lumine ⁊ gaudio anima ſeipſam
cognoſcit ⁊ videt ſe illa tanta gl̃ia indignã
⁊ ſic fatetur ſe humileꝫ ancillam. vt tertius
verſus ſonat. Hinc cõparat premia ad me
rita ⁊ premiatũ ad premiantẽ. ⁊ addit. Qr
fecit mihi magna. mihi indigno magna p̄-
mia tribuendo premians qui potens eſt. vt

habetur in quarto verſu. Jnde vero pſpicit nō ex meritis humilitatis: ſed ex mera mia oēs beatos beatitudinē cōſecutos. et dicit in quinto verſu. Et mia eius a ꝓgenie in ꝓgenies etc. Poſtmodū de ipſa improportionata ꝓportione. ſ. premij et premiate anime diſſerēs, cū anima habeat vltra id qd̄ de ſui natura ꝯſequi pōt. fatetur id euenire ex mera dei potētia dicēs in ſexto verſu. Fecit potētiam in brachio ſuo. Sed ipſa potētiſſima manu ītuetur equiſſimā iuſticiā malos merito punientē et dicit. Diſperſit ſupbos mēte cordis ſui, et depoſuit potētes de ſede. in vij. verſu. Et quoniam nō eſt parua portio illius ſumme felicitatis ſocietas beatoꝝ repleta ad ſupabundantiā, et inebriata abvbertate domus dei, ipſos intuetur. et ait in verſu. viij. Eſuriētes impleuit bonis etc. Quoniam vero iſta eſuries non eſt in patria ſed fuit in via. ibi intuetur ꝓmiſſiones factas ſub duplici teſtamēto teſtāte, ps. xlvij. Sicut audi. ſic vidimus etc. exultatq; in tali ꝓſpectu. iuxta illud Can. j. Exultabimus et letabimur in te. memores vberū tuoꝝ. i. teſtamētoꝝ. Et ſicut ſunt duo teſtamēta, ſic ſubmittit duos verſus. ſ. Suſcepit iſrael puerū ſuū. et ſicut locutus eſt. ꝓ nouo teſtamēto. Sic igitur apparet quō iſtud canticum canticoꝝ. ſ. Magnificat, omnia cantica continet paradiſi. vbi effectualiter ſine ceſſatione cantatur hoc canticum nouū magnificat. ſm illud ps. cxlix. Cantate dño cāticū nouū: laus eius in eccleſia ſanctoꝝ. Quod canticū dr̄ nouum

Magt dr̄ cāticū nouū

nouitate vniuerſitatis. quia factū eſt a matre et dña vniuerſoꝝ. Jtem nouitate poteſtatis. quia nūquam viſa eſt tanta poteſtas ſicut illa de qua Hiere. xxxj. ſ. Nouū faciet dñs ſuper terrā, femina circūdabit virum. Jtem nouitate iocūditatis. Nullum enim canticū cantatur in eccleſia tanta iocūditate ſicut magnificat, hec Johānes dñici cardinalis ſup Magnificat. Magiſter vero Johannes gerſon cancellarius pariſiēſis in ſuo tractatu pmo ſup magnificat dicit. Quid appropriatius quidve diuinius poterimus accipere quam ipſummet pſalteriū Marie decachordum habēs decez verſus quaſi totidez chordulas ſonoriſſimas cōformiter ad illud vniuerſale decachordū totius rationalis creature qd̄ cōnectitur ex. ix. ordinibus angelorū quaſi. ix. fidibus argutis. iūcta ex hominibus decima. quā in primis parētibus ꝑ peccatū ruptā ſummus noſter cythariſta reparauit. vt cōcordaret pſalteriū iocūdum cum cythara. Eſt itaq; pma huius pſalterij Marie chordula ſonās dei magnificētiā. quia dñs eſt cuius eleuata eſt magnificētia ſup celos.

G Gerſon exponit magnificat

Magnificat inquit aīa mea dñm. nō dicit illū vel illū. ſed ſimpliciter et anthonomatice dominū. Scdo magnificatur in ſalutatiōe. ꝓpterea vocat ipm ſalutare. quia dñi eſt ſalus. Tertio magnificus eſt in reſpectione humiliū et beatificatiōe. quoniam excelſus dñs et humilia reſpicit. Quarto magnificus in magnorū opatione et nois ſui ſanctificatione. Quia inquit fecit mihi magna qui potēs eſt: et ſcm̄ nomē eius. Cōſonat ps. cxxxvij. Quia magnificaſti ſup omne nomē ſanctū tuū. Quinto magnificus eſt in mia et miſeratione timentibus eū. Sexto magnificus in ſuperboꝝ mēte, cordis ſui deiectione ſiue diſperſiōe. Septimo magnificus in humiliū exaltatione potētibus de ſede depoſitis. Octauo magnificus in eſurientium impletione cum diuites dimiſit inanes. Nono magnificus in perditorum liberatiōe, quia ſuſcepit iſrael puerum ſuum. Decimo magnificus in ꝓmiſſoꝝ ſuoꝝ cōpletione. Sicut locutus eſt ad patres noſtros Abraā et ſemini eius in ſecula. hec ille. Cui cū reſpōdiſſet eius diſcipulus ſibi placere hāc expoſitionē. Nā ille tractatus ꝓcedit per dialogū. ſubiūxit pdictus doctor dicēs. Quid vero ceſeres ſi varios omniū organoꝝ ſacre ſcripture modulos ſimo voces oīs generis muſicoꝝ cōcordare faceremus cum hoc Marie pſalterio decachordo? Et iterū dicit. Scias filr quod in auribus ſuis noſtra pſaltes copioſiſſime et diſtrictiſſime faciebat reſonare voces oium muſicorū: dum mētis intuitū ſimul cū plectro meditationis liberrimo diſcurſu miraq; celeritate diffundebat vbiq;. dū quaſi ſimul in oēs et ſingulos ſe diffundebat affectus, quos ſolet humana mens ſingulatim variare canēdo, hec ille. Et ideo poſſumus dicere. quod beata virgo figuratur ꝑ philomenaz, quia ſicut iſta auis ſupat oēs alias aues in cantu: ita beata virgo oēs ſanctos. Et ideo illi dicere poſſumus illud qd̄ canit Ouid in lib. de philomena di. Dulcis amica veni noctis ſolacia preſtās. Jnter aues etenim nulla tui ſimilis. Tu philomena potes vocū diſcrimina mille. Mille vales varios rite referre modos. Nā quamuis alie volucres modulamina tentent. Nulla poteſt modulos equiualere tuos. Jnſuper eſt auium ſpacijs garrire diurnis. Tu cātare ſimul nocte dieq; potes. Sancta tn̄ dño depromis munera laudis etc. Ex quibus omnibus pz ſublimitas huius cantici rōne cōprehēſionis, quia in ſe cōprehendit oium alioꝝ cāticoꝝ pfectiones.

Laus Ouidij de philomena

T Tertia rō oſtēdens excellētiā et ſublimitatē huius dr̄ cōcordatiōis. Hoc enim cāticū concordat cū orōne dñica quam fecit ſaluator noſter et docuit. vt habetur Matth. vj. ſ. Pater noſter etc. Et hanc cōcordantiā declarat Jobes dñici vbi. ſ. cuius verba cauſa breuitatis omitto. Poſt orōnem ergo dñicam nulla eſt excellētior. nulla ſublimior. nulla dignior, nulla vtilior ac ſalubrior iſto bñdicto cāntico. Et ideo cuilibet deuoto inquit ꝓpheta Eſa. xxiij. Bene cane. frequēta canticū. Et Ezech. vij. Canite tuba. i. voce ſonora. preparentur oēs. ſ. ad canēdum deuote hoc cānticū. hoc enim eſt illud canticū qd̄ ſuaui ſono canitur Ezech. xxxiij. Hoc etiā eſt illud cānticū de quo pdixit Dauid ps. xxxix. di. Jmmiſit in os meū canticū nouū: carmen deo noſtro. Vn̄ dicebat ps. lxviij. Laudabo nomen dei cū cantico et magnificabo eum in laude. Et ps. xcv. Oēs inuitabat ad canendum di. Cātate dño canticū nouū: cantate dño ois terra. et Eccl. xxxix. dr̄. Collaudate canticū et bñdicite dñm, et Eſa. xlij. Cantate dño canticū nouū: laus eius ab extremis terre. et Michee. ij. ſcriptū eſt. Cātabitur canticum cū ſuauitate. Beata autē virgo dicebat cum ꝓpheta ps. xij. Cantabitur dño qui bona tribuit mihi: et pſallā nomini dei altiſſimi. Et ps. lviij. Vt cantez fortitudinē tuam, qd̄ fecit cum dixit. Fecit potentiam in brachio ſuo etc. Jtem dicebat illud ps. lxxviij. Miſericordias dñi in eternum cantabo. Quod fecit cuz dixit. Et miſericordia eius a ꝓgenie in ꝓgenies etc. Jpſa ergo ſeruauit preceptū ſpiritusſancti dicentis ꝑ os Dauid ps. xcviij. Cantate et exultate et pſallite. Vnde et in eius perſona pdixerat idem ꝓpheta ps. lxx. Exultabūt labia mea cum cantauero tibi. Dicebat quoq; ipſa benedicta virgo illud ps. c. Miſericordiā et iudicium cantabo tibi dñe. Quod fecit quādo cecinit dicens. Depoſuit potentes de ſede: et exaltauit humiles. Jn hoc autem cantu ſuo dedit beata virgo exēplum illis qui ſunt diuino cultui deputati, vt deuote cantarēt cāntica diuina ſm ordinem eccleſiaſticuz. c. in die. de cōſecra. diſt. v. Et cum ipſa exultauit in deo: dedit exēplum cantandi et iubilādi magis corde quam ore. ſicut poſtea ordinauit eccleſia in. c. nō mediocriter. de cōſe. di. v. et. c. ſedulo. xxxviij. diſt. et. c. cantātes. vbi glo. xcij. diſt.

Poſt prīnr magnificat excellit alias orationes

Pars ſcda huius ſermonis que dicitur modalitatis.

Jnquit Nicolaus de lyra ſuper Lucam quod in cantico beate virginis primo ponitur modus cantandi, et hec eſt pars pſens. Secundo ſubditur cauſa cantandi. ibi. Quia reſpexit etc. et hec eſt pars ſequens. Circa primum declaratur laus virginis tanquam magna cum dicitur. Magnificat. Scdo vt deuota. ibi anima mea. nō tm̄ labia mea. Tertio vt debita. cum dr̄. dñm. cui debetur laus et honor. Quarto vt iocunda ibi. Et exultauit ſpūs meus. Quinto vt recta. ibi. Jn deo ſalutari meo. Et dicit in deo ratione creationis, ſalutari ratiōe recreationis. meo ratione aſſumpte humanitatis. quia ſic fuit ipſius virginis et non alterius. hec ille. Dicit autez. Magnificat anima mea dominum. nō tamē addendo aliquid ad eius maieſtatis magnitudinez. quia immēſa eſt. nec augeri poteſt, nec minui. vn̄ Eccleſiaſtici. xviij. dicitur. Quis inueſtigabit magnitudinē eius: nō eſt minuere nec addere nec inuenire magnalia dei. Magnificauit autē eā eius magnificentiā oibus nunciando. ſicut faciebat Dauid dicēs ps. xxxiij. Magnificate dñm mecū. Et hanc expoſitionē approbat Johānes gerſon vbi. ſ. dicens. Dñs a creatura magnificatur. nō in augmentū ſui in ſe. ſed quia magnus eſſe pdicatur. canitur et laudatur. aut certe quia magnificā facit animā cui magna facit qui potens eſt. nā quos iuſtificauit hos et magnificauit. Nūquid parū tibi videtur magnificata beate marie virginis anima. que operationi ſupra modū magnifice fuit auſa pbere cōſenſum. Fiat inquit mihi ſm verbū tuū. i. fiam mater illius filij cuius eſt pater deus. Quid excelſius, quid ſublimius et magnificētius poterit cogitari? quod et vidit cū ꝓphetice ſubiūxit. Ecce enim ex hoc beataz me dicēt oēs generatiōes. hec ille. Jtē Maria magnificauit dñm humiliādo ſe. iuxta illud ps. lxiij. Accedet hō ad cor altū: et exaltabitur deus. Magnificauit dñm: illum omnibus preponēdo: dicēs cum ꝓpheta ps. cxliiij. Exaltabo te deus meus rex etc. Magnificauit dñm eius corpus myſticū augendo. iuxta illud Eſa. xxxiij. Magnificatus eſt

L Lyra exponit magt

Deꝰ quō magnificatur.

Maria deū magnificauit

dñs:qm̄ repleta eſt ſyon iudicio ⁊ iuſticia.
Magnificauit dñm: ipm̄ laudando ac di-
cendo cū ꝓpheta. ps. lxviij. Magnificabo
eū in laude. Magnificauit dñm ipſum bñ
dicēdo. iuxta illud Ecci. xliij. Bñdicentes
dñm exaltate illū quantū poteſtis. quia eſt
maior omni laude. Magnificauit dñm eiꝰ
inimicos expugnādo. iuxta illud Exo. xv.
Cātemus dño glīoſe enī magnificatus eſt
⁊c. Dicebat ergo ꝯtinue ipſa beata ꝟgo ſpō
ſo ſuo celeſti cum ps. lxx. Repleat̄ os meū
laude: vt cantē tota die magnitudinē tuā.
Itē dicebat cum eodem ꝓpheta. Magnifi
cabo eū nimis in ore meo. Oēs q̄z inuita-
bat ad idem faciendum dicēs cum ꝓpheta
ps. lxvj. Oēs gētes magnificate euz. Dice
bat autem deo illud Exo. xv. Quis ſimilis
tui magnificus in ſanctitate? Et illud ps.
viij. Eleuata eſt magnificētia tua ſuper ce-
los. Ex hoc aūt cantico apparet excellētia
⁊ altitudo atq̄z audacia iſtius digniſſime
ꝟginis. que illum magnificare attētauit. de
quo dr̄ Eccli. xliij. Quis magnificabit eum
ſicuti eſt. quaſi dicat nullus. Ipſe nāq̄z eſt
ille de quo. b. Job. xxiij. ſui li. c. dicebat. No
lo multa fortitudine cōtendat mecuz. neq̄z
magnitudinis ſue mole me premat. Et ra-
tionē aſſignabat. xxxix. c. di. Eſt enī magnꝰ
fortitudine ⁊ iudicio ⁊ iuſticia. ⁊ enarrari
nō poteſt. Uera eſt eniz ꝓphete ſnīa dicēs
ps. xlvij. Magnꝰ dñs ⁊ laudabilis nimis:
⁊ magnitudinis eius nō eſt finis. Et tamē
iſta nobiliſſima puella eum magnificauit
id eſt magnū fecit. Quia enī deus magnꝰ
in eius vtero paruulus factus eſt. ⁊ in viſce
ribus eius creuit. ⁊ lacte eius nutritus ma
gnus factus eſt. Ideo merito inq̄t eius ma
ter ſe illuz magnificare. i. maiorem facere:
Sanctus aūt Ber. inq̄t. Nō laudat̄ hic ma
gnus dñs ⁊ laudabilis nimis. ſed paruꝰ do
minꝰ ⁊ amabilis nimis. Dicit ꝟo btā ꝟgo.
Magnificat aīa mea. quia lingua nō ſuffi
cit. Uñ glo. inquit. Quia tāto munere dñs
me ſublimauit. vt nullo lingue officio expli
care poſſim. ideo tm̄ animi interioris affe-
ctū in agēdis gratiarū laudibꝰ offero. Uel
dicit. Aīa mea. q. d. nō ſolum corpus ⁊ lin-
gua: ſed principaliter anima mea magnifi
cauit dñm. Deus enī vt. s. diximus magni
ficādus eſt ⁊ laudādus magis mēte ꝙ vo-
ce. iuxta illud apl̄i Ephe. iiij. Cantantes in
cordibꝰ veſtris deo. vñ dicebat. Pſallaz ſpū
pſallā ⁊ mente. Ex quibꝰ pꝫ ſuauitas cāti-

ci huius ꝟginalis. Licꝫ enī dicat̄ Eccli. xl. | Suaui tas huiꝰ cantici.
Tybia ⁊ pſalteriū dulcē faciūt melodiaz et
ſuper vtrūq̄z ligua ſuauis. tm̄ dulcior eſt cā
tus ſpūalis. ſ. iubilus cordis ⁊ mētalis me
lodia. Scriptū eſt enī Ecci. xxx. Nō eſt oble
ctatio ſupra cordis gaudiū. Quis ergo erit
tante ſufficiētie vt valeat explicare vel pci-
pere quāte melodie eſt cāticū qd̄ inſtrumē
taliter ꝟginis ſancte aīa cantat. Cōſidera
ſi vales q̄lis ſit cythareda. q̄lis cythara. q̄-
lis ⁊ cātici materia. Nā etiā bonus cātor ſi
voce rauca vtatur: male cātat. ⁊ bonus cy-
thareda fracto inſtrumento male cythari-
zat. Nec etiā ſufficit vox pulchra ⁊ inſtru-
mentū nobile ſi autor artis ſit impitus. iu-
xta illud Ouid. in. iij. li. de pōto. c. x. Nō bñ
cātantes labor eſt audire puellas. Itē da-
ta peritia artis ⁊ inſtrumētoꝝ cōpoſitione
ꝑfecta. ſi materia ſit diſplicibilis. de ſuaui-
tate cytharizantiū ⁊ canentiū aliq̄d ſubtra
hit. Ad faciēdam ergo ꝑfectā ⁊ delectabilē
melodiā requirit̄ bonꝰ magiſter. bonuz in-
ſtrumentū: ⁊ materia ſuauis ⁊ delectabilis
que oīa erāt in eo. De quo inq̄t Uirgilꝰ in
j. eney. Cythara crinitus iopas ꝑſonat au-
rata docuit q̄ maximus athlas. In iſto au
tem cantico cythareda eſt ſpūſſanctus. qui | Spiritusſctūs cythareda
etiā in omni inſtrumēto inepto ⁊ vili ſua-
uiter ſonat. Ut enī inquit Greg. in ſermōe
apl̄oꝝ. Tetigit puerū cytharedam Dauid
⁊ pſalmiſtā fecit. Tetigit etiā puerū iunio
rem Danielē. ⁊ iudicē ſenū fecit. Paſtorez
armentariū Amos: ⁊ ꝓphetā cōſtituit. Pi
ſcatorē Petrū: ⁊ pricipē apl̄oꝝ ordinauit.
Thelneariū ⁊ publicanū Mattheum. et
apl̄m ac euangeliſtā creauit. Perſecutorez
fideliū Paulum. ⁊ predicatorē gētiū fecit.
Qualiter ergo cantabit ⁊ armonizabit ſpi
rituſſanctus vbi inſtrumentū eſt aīa virgi
nis ſanctiſſime? Sed adde nobiliſſimo cy-
tharede: ⁊ ſuauiſſimo ac optimo inſtrumē-
to p̄cioſam ac delectabilē materiā. Quia in
hoc digniſſimo cantu cantātur magnalia
diuine laudis. Uñ bene cecinit ꝟgo glorio
ſa dicēs. Magnificat anima mea dñm. q̄ſi
diceret cum ꝓpheta. Cōfitebor dño nimis
in ore meo. ⁊ in medio multoꝝ laudabo eū.
ps. cviij. Nimis inquit nō reſpectu magni
ficati: ſed reſpectu audientiū. qui tā magna
capere nequeūt. Uel melius exponēdo. Cō
fitebor dño nimis in ore meo. i. ſi voluero
magnificare deum ore meo: nimis eſſet et
nimis prolixum. immo impoſſibile. vnde ⁊

Paulus que in paradiſo vidit loqui nō po
tuit. ij. ad Coꝝ. xij. Magnificat ergo ani-
ma mea dñm. que rapta eſt ad videndū eiꝰ
magnificentiā. q̄r ꝟbis hoc bñ fieri nō poſ
ſet. ✠ Et bene notandū eſt ꝙ dicit anima
mea. Nullus enī ꝓprie dicere pōt aīa mea:
niſi q̄ totaliter hꝫ animā liberam ab omni
ſeruitute. vt inquit Archiepūs florētinus in
iiij. ꝑte ſumme. ti. xv. c. xxviij. §. ij. vbi etiaz
dicit ꝙ triplex eſt ſeruitus: a qua opꝫ eſſe li | Triplex ſeruitꝰ q̄ fac̄ aīaz eſſe non ſuam
berā ⁊ immunē vt ſit anima ſua. Prima eſt
ſeruitus criminis ſiue vitioꝝ. de qua dicit̄
Joh. viij. Qui facit peccatū ſeruꝰ eſt pecca-
ti. Sed peccatū ſicut eſt triplex ita ⁊ eiꝰ ſer-
uitus eſt triplex. Eſt ei triplex pctm̄. ſ. mor
tale. qd̄ ꝑfecte facit hoīem ſeruū pcti ⁊ dia
boli. iuxta illud. ij. Pe. ij. A quo q̄s ſupatꝰ
eſt eiꝰ ⁊ ſeruus eſt. Et vt dicit Augꝰ. Quis
eſt ſeruus tot dñoꝝ quot vitioꝝ. ⁊ hoc ma
xime impedit animā ne poſſit deo vacare.
Per originale autē pctm̄ ſenſus hoīs ⁊ cū-
cta cogitatio eiꝰ prona eſt ad malū ab ado-
leſcētia ſua. vt dr̄ Geñ. viij. ⁊. c. oīs etas.
xij. q. j. Nec liberatur anima ab impedimē
to talis ſeruitutis pugne carnis cōtra ſpiri
tum. vñ nō pōt ita libere volare ad deū per
cōtemplationē ⁊ vacare diuinis. Nec aliq̄
ſacramēto circūciſionis vel baptiſmatis vel
alterius liberatur a tali ſeruitute. licꝫ ſuble
uetur plus ⁊ minus. ſed ſemꝑ remanet pu-
gna carnis que animā captiuā ducit ſub le
ge peccati ſm̄ inclinationē. ⁊ ſi nō dominē-
tur omnino. Ueniale autē tepefacit animā
⁊ pigriorem reddit ad aſcēdendum in deū
feruorē tollens ſpūs. Scd̄a ſeruitꝰ eſt ſan-
guinis ſiue ꝓpinquoꝝ. que etiā animā ali-
qualiter tenet captiuā ne in deum totaliter
vadat. Sicut pꝫ de illo qui xp̄m ſequi cupi
ebat. ſed tm̄ retinebatur ne eū ſequeretur di
cens. Permitte me prius ſepelire patrē me
um Mat. viij. Cōtra quē defectuz. ſ. nimie
affectionis ad parentes venit dñs mittere
gladiū ſeparationis dicēs. Ueni ſeparare
filiū aduerſus patrē: ⁊ filiā aduerſus ma-
trē ſuam ⁊c. vt habetur Mat. x. ⁊ Lu. xij.
Et hoc ideo. quia caro ⁊ ſanguis regnū dei
nō poſſidebūt. vt ait apoſtolus. j. ad Coꝝ.
xv. Uñ ⁊ Ambro. inquit: in. c. cui portio. xij.
q. j. Hec eſt vera ſacerdotis fuga. abdicatio
domeſticoꝝ. ⁊ quedā alienatio chariſſimo-
rū. vt ſuis ſe abneget qui deo ſeruire gliſcit.
hec ille. Tertia ſeruitꝰ eſt mundialiū ⁊ ter
renaꝝ rerū: ſpinis ſuis ſollicitudinū aīam

ligatā tenentiū: ne libere deo ſeruire valeat.
vt pꝫ de illo qui dño ſeruire cupiebat perfe
cte. Cui interrogāti dñm de via ꝑfectiōis.
cum ipſe dñs reſpōdiſſet. Si vis ꝑfectꝰ eſſe:
vade. ⁊ vende oīa que habes ⁊ da paupibꝰ
⁊ ſequere me. triſtis retroceſſit diſcedēs ab
eo. quia habebat multas poſſeſſiōes. vt dr̄
Matth. xix. Neceſſe eſt ergo vt anima que
vult intelligere magnalia dei. ⁊ in cōſpectu
eius ſolius ſemper meditari. a iugo cuiuſli
bet harum ſeruitutū ſit libera ⁊ immunis.
In cuius figuram dixit dñs Abrae Geñ.
xij. Egredere de terra tua: id eſt de munda
nis cupiditatibus ⁊ de cognatione tua: id
eſt de amicis ⁊ attinētibus. ⁊ de domo pa-
tris tui. i. de vitijs ⁊ criminibus per que q̄s
efficitur filius diaboli. ⁊ de domo ac fami-
lia eius. iuxta illud Johan. viij. Uos ex pa
tre diabolo eſtis ⁊ deſideria patris veſtri
id eſt diaboli facere vultis. Sequitur in di
cto. c. Geneſ. ⁊ veni in terram quā mōſtra
uero tibi. ſcꝫ cōtemplationis ⁊ ſuauis perfe
ctionis. Talis autē poteſt dici filius dei re
natus nō ex ſanguinibꝰ iniquitatū. neq̄z ex
volūtate carnis neceſſitatum amicoꝝ. neq̄z
ex volūtate viri. ſ. mundi vanitatū. Et con
ſequenter poteſt dicere anima mea. Cū au
tez nullius creature pure anima ſit que nō
fuerit ſubiecta peccato. Quia ſi dixerimus
quia peccatū nō habemus: ipſi nos ſeduci
mus. ⁊ veritas in nobis nō eſt. vt dicit Jo-
hannes in canonica ſua. excepta ſancta vir
gine. vt dicit Auguſtinus. Que etiā paren
tum amorem oblita eſt ſegregata ab eis in
ſua infantia: ⁊ deo totaliter mancipata. vt
hyſtoria natiuitatis eius edocet. ⁊ ab om
ni terrena cupiditate elongata. Reſtat vt
talis ꝟgo ab omni iugo ſeruitutis excuſſa
totā animā ſuā poſſideret. ⁊ dicere ſola po-
tuerit. Magnificat anima mea dñm. ⁊ ita
cecinerit vſq̄z in finē. Poterat ei dicere cū
ps. xviij. Meditatio cordis mei i ꝯſpectu
tuo ſemꝑ. hec Archiepūs florētinus. Cuius
verba aut nō cōcludūt intentum. aut neceſ
ſario eſt dicēdum. ꝙ beata ꝟgo fuit totali
ter libera ⁊ immunis a pctō originali. alit̄
nō ſemꝑ potuiſſet dicere aīa mea. vt ipe p̄-
ſupponit. Nam pro illo tūc vel inſtāti quo
fuiſſet in peccato originali: nō fuiſſet libera
eius aīa. ſed ſerua diaboli ⁊ pcti. vt diffuſe
ꝓbauimus in parte prima huiꝰ opis. Sola
ergo beata ꝟgo inter puras humanas cre
aturas potuit dicere illud Ezech. iiij. Ania

mea non eſt polluta ab infantia mea vſq̃
nũc. Et illud pſ. xxj. Anĩa mea illi viuet. ſ.
ſemp̃ ⁊ nũq̃ diabolo ſeruiet. Et cõſequẽter
y ſemp̃ magnificabit dñm. In q̃bus verbis
apparet v̾tus ⁊ ſanctitas v̾ginis. q̃ nõ egit
ſicut multi alij q̃ carmina vel alia opa edi-
derũt. in quib⁹ deſcripſerunt facta egregia
magnoꝝ viroꝝ. vt ab eis vel ab eoꝝ poſteriſ
diuitias vel honores cõſeq̃renꝭ. Alij v̾o la-
borauerũt tractare materias delectabiles ⁊
obſcenas vt poete. Alij ſubtilia vt phi. Alij
lucratiua vt iuriſte. Alij tẽpoꝝ ſucceſſus vt
hyſtoriographi. Et ſic vt cõiter ad capeſſen
dam vel tp̃alẽ cõmoditatẽ. vel gl'iam ⁊ fa-
mã: vt i ꝑpetuũ duraret eoꝝ memoria. Si
cut Ouid. q̃ inq̃t in vlti. methamor. Iamq̃
opus exegi quod nec Iouis ira nec ignes.
Nec poterit ferrũ nec edax abolẽ vetuſtas.
Vñ de talibus v̾ificaꝭ illud Eccl'ſ vl. ſ. faciẽ
di plures libros nullus eſt finis. Beata au
tẽ virgo h̾ canticũ edidit p̃ciſe ad decãtan-
das dei laudes. ⁊ hic eſt eius oĩs finis ⁊ in-
tentio. Et ideo dicit. Magnificat anĩa mea
Dñm dicit non deũ vel filꝭ aliquid — dñm. Et nota ꝙ nõ dicit deũ. nõ ſpõſuȝ.
nõ filiũ. nõ patrẽ. q̃uis quodlibet hoꝝ dice
re potuerit vere. Sed tm̃ dicit dñm. vt om̃i
via ꝑprias laudes fugeret: ⁊ diuinis tm̃ in
tẽderet. Si em̃ dixiſſet deũ ſuã humilitateȝ
tacuiſſet. q̃d fieri nõ poterat: cuȝ ea vſq̃ ad
redundantiã plena eſſet. ⁊ omni v̾bo. actu
geſtuq̃ ſe humileȝ ⁊ vilẽ p̃dicaret ꝓ poſſe.
Qui em̃ dicit deũ: ſui dicẽtis nullam condi
tionẽ exprimit. cũ deus nõ dicatur relati-
ue. Si aũt dixiſſet ſponſuȝ. patrẽ vel filiũ:
multũ ſe laudaſſet. Et ideo dicit dñȝ. quod
nomen eſt relatiuũ ad ſeruũ ⁊ ancillã. quia
hoc nomen ſeruus ⁊ ancilla eſt nomen vili-
tatis. Et ſic ſicut reſpõdit angelo. Ecce an
cilla dñi. ita nũc cecinit. Magnificat ani-
ma mea dñm. Quia ergo beata virgo non
queſiuit famã vel gloriã ſuam: ſed ſemp̃ di
uinam. Ideo deus reddidit eã glorioſam ⁊
famoſam. Ipſe em̃ inquit. j. Regũ. ij. Qui
me glorificauerit glorificabo euȝ. Et nõ ſo
lum ipſa eſt famoſa: ſed etiã hoc eius can-
ticũ. ē famoſius omnibus alijs cãticis. vñ
omni die cãtatur. ⁊ hora multuȝ apta. ſ. in
veſperis. ⁊ modo multũ grato ⁊ ſolẽni ma
Z gis q̃ om̃ia alia eccleſie cantica. Alia q̃ȝ
Cãticũ magnificat eſt magnũ — ratione dixit benedicta v̾go dñm. vt. ſ. hoc
ſuum canticum diuine laudis redderet ma
gnificum. Nam ad magnã laudem quattu
or requiruntur. ſ. vt ſit a magno laudante,

magno modo, de magnis factis. ⁊ de ma-
gnis perſonis. Ex quib⁹ omnib⁹ hoc canti-
cum redditur magnificũ. Nam laudãs eſt
magna. ſ. anima v̾ginis talis ⁊ tãta. Mo
dus eſt nobiliſſimus. quia exultauit ſpirit⁹
ei⁹ ⁊c. Itẽ de magnis factis que in ipſo cã-
tico narrãtur. Reſtabat ergo vt a q̃rto ma
gna laus diceretur vt eſſet tota magna. Et
hoc fit cum ait dñm. Et prudenter dixit ab
ſolute dñm. nõ illum vel illum quia non lo
quitur de aliquo dño alicuius portionis
mundi. vt fecerũt tragici, comici ⁊ hyſtorio-
graphi. ſed de dño vniuerſali. Cui dicꝭ He
ſter. xiij. Dñs vniuerſoꝝ tu es. ⁊ in ditione
tua cũcta ſunt poſita. De illo loquitur cui
ſoli dicꝭ illud Exo. xxj. Dñs bon⁹ innocẽs.
Qui eſt deus deoꝝ ⁊ dñs dominantiũ Deu
tero. x. Et cui d̾ Iudith. ix. Dñs nomen eſt
tibi ſoli. qui ſolus eſt dñs fortis ⁊ potens:
dñs potens in prelio. pſ. xxiij. Qui ſolus
eſt dñs virtutum. pſ. xlvj. Qui eſt dñs ex-
celſus terribil' ſuper oẽm terrã. ibidẽ. Cui
inquit idem ꝑpheta. pſ. lxxxij. Nomen ti-
bi dñs. tu ſolus altiſſimus ſuper omnẽ ter
ram. Cui etiã dicꝭ Eccleſiaſtici. xliij. Terri
bilis dñs ⁊ magnus vehemẽter. ⁊. ij. Ma-
chab. xiiij. Tu dñe vniuerſoꝝ qui nullius
indiges. Eſt ergo hoc canticum valde ma-
gnificum. quia de tanto domino loquitur.
Et ideo ē excellẽti⁹ omnib⁹ ſcripturis mun
dialibus. Quo v̾o ad diuinas ſcriptu-
ras eſt ſciendum ſm̃ quoſdam catholicos — Tria p̃ferũt ſcripta ſcriptis
doctores. ꝙ tria ſunt que preferũt ſcripta
ſcriptis. ſcȝ tẽpus in quo adinuenta ſunt.
forma tradendi. ⁊ dignitas ꝑſone traden-
tis. Reſpectu primi iſtud canticũ preponi
tur om̃ib⁹ ſcripturis veteris teſtamẽti. Re-
ſpectu ſecũdi preponiꝭ omnibus epiſtolis.
actibus ⁊ ꝑphetijs noui teſtamẽti. Reſpe
ctu tertij p̃ponitur omnib⁹ ſcriptis in euan
gelijs. exceptis his que de ore xp̃i emana-
uerũt. quia nulla perſona poſt xp̃m digni-
or reperitur. Et ideo hoc canticũ eſt frequen
tandum ſm̃ p̃dictos doctores. qui etiã di-
cunt ꝙ alia quoq̃ ratione dixit beata v̾go
dñm. vt ſcȝ mentẽ ad timorẽ ⁊ reuerentiaȝ
dei excitaret. Quia initiũ ſapiẽtie eſt timor
dñi Eccl. j. Iſte em̃ terminus dñs includit
timorẽ filialem qui eſt amoris. iuxta illud — Dñs vñ dicatur
Malach. j. Si ego dñs: vbi eſt amor me⁹.
Itẽ dixit dñm. vt ꝓ̃prietates dei explicaret.
q̃ nõ eſt dñs ſicut tyrãnus tp̃alis. q̃ a depre
datione ſubditoꝝ dicꝭ dñs: q̃ſi do min⁹.

immo nihil: ſ; multũ ⁊ cuncta ſurripio. Sȝ
a largitione beneficioꝝ d̾ dñs q̃ſi do mu-
nus. Et hoc inſinuauit cum eius beneficia
cõmemorauit. Primo data ſibi in particu
lari dicẽs. Fecit mihi magna q̃ potens eſt
⁊ poſtmodũ beneficia data oĩbus dicens.
Et mĩſicordia ei⁹ ⁊c. Secũdo a liberatiõe
oppreſſoꝝ dicꝭ dñs: quaſi do manus. id ē
adiutoriũ. Et hoc inſinuauit cum eũ ſalu-
tarem appellauit. i. ſalutẽ dantẽ. Itẽ cum
dixit. Depoſuit potẽtes de ſede. ſ. opp̃men
tes alios: ⁊ exaltauit humiles. ſ. a potẽti-
bus dep̃ſſos. Tertio a debellatiõe inimi-
coꝝ dicꝭ dñs: quaſi do minas hoſtibus.
Et hoc inſinuauit cũ dixit. Fecit potentiã
A in brachio ſuo diſp̾ſit ſupbos mẽte cordis
Expoſitio greci. Origenis — ſui. Grecus aũt expoſitor ſup Lu. expo
nit hec verba v̾gis. Magnificat aĩa mea
dñm: dicẽs. ꝙ hoc inq̃t btã v̾go. q̃ſi dice-
ret. Mirabilia q̃ deus p̃nunciauit. in meo
corpe exercebit. Sed aĩa mea infructuoſa
apud deũ nõ erit. Cõuenit aũt mihi ⁊ volũ
tatis fructũ afferre. Nã quãto amplo do
ceor miraculo: tãto teneor gl'ificare in me
mirabilia opãtẽ. Origeñ. aũt ſup h̾ paſſu
inq̃t. Si aũt dñs nec augmentũ nec detri
mentũ recipe põt. q̃d eſt ꝙ maria loquiꝭ.
Magnificat aĩa mea dñm. Sȝ ſi ꝯſidereȝ
dñm ſaluatorẽ imaginẽ eẽ inuiſibilis dei.
⁊ aiam factã ad ei⁹ imaginẽ: vt ſit imago
imaginis. tunc videbo q̃m in exẽplo eorũ q̃
ſolẽt imagines pingere: qñ magnificaue-
ro aiam meã ꝯpe: cogitatiõe ⁊ ſmone. tũc
imago dei grãdis efficiꝭ: vt ipe dñs cuius
imago ē in aĩa mea magnificeꝭ. h̾ ille. Et
idẽ dic̃ diu⁹ Amb. ſup Lu. q̃ ait. Magnifi
caꝭ dñs. nõ ꝙ hũana vox ei aliq̃d adiũgat
ſed q̄ magnificaꝭ i nobis dñ aĩa nr̃a que
ad imaginẽ dei eſt creata: per iuſticiam ſe
xp̃o ꝯformat q̃ eſt imago p̃ris. Et ſic dum
ip̃m xp̃m imitãdo magnificat: q̃dã parti-
cipatiõe magnitudis ei⁹ ſublimior fit vt il
lã imaginẽ ſplẽdido bonoꝝ colore factoꝝ
⁊ quadã emulatiõe v̾tut̃ in ſe videaꝭ exp̃-
mere. Magnificaꝭ g̾ dñs nõ in ſe ſ; i nob.
ſicut etiã d̾ ſanctificari. Vñ ei dicim⁹. Sã
ctificeꝭ nomẽ tuũ. Hãc aũt magnificatio-
nẽ diuinã fiendã ab aĩa btẽ v̾ginis p̃dixe-
rat ꝑpha dauid. qui in eiuſdẽ ꝑſona inq̃t.
B pſ. ciij. Bñdic aĩa mea dño: dñe de⁹ me⁹
Anĩa ⁊ ſpiritus idẽ ſũt — magnificatus es vehemẽter. Seq̃ꝭ autẽ
beata v̾go in cãtico ſuo dicẽs. Et exulta-
uit ſpũs meus in deo ſalutari meo. Quod

exponẽs Hugo cardinalis dicit. ꝙ anima
et ſpũs idem ſunt. ſȝ anima dicꝭ inquãtũ
animat ⁊ viuificat corp⁹. vñ h̾ bñ viuendo
magnificat deũ qui fecit eã. Spũs aũt d̾
inquantũ ſupceleſtia cõtemplaꝭ. cui⁹ ꝑpe
eſt exultare in deo. Et hec exultatio m̾tuȝ
diſplicet diabolo. vñ. j. Reg. iiij. Philiſtij
ingemuerũt dicẽtes. Ve nobis. Non em̃
fuit tanta exultatio heri ⁊ nudiuſtertius.
Ve nobis. Quis nos ſuabit de manib⁹
ſublimiũ deoꝝ iſtoꝝ. Bis aũt d̾. Ve no-
bis. q̄ duplex eſt exultatio q̃ diſplicet eis.
Vna ꝯtra triſticiã ſeculi. De qua d̾. ij. ad
Coꝝ. vij. Triſticia ſeculi mortẽ operatur.
Alia ꝯtra triſticiã carnis que ſpm̃ deijcit.
De qua Prouer. xviij. ſcriptũ eſt. In mero
re animi. i. aĩe deijcieꝭ ſpũs. Et propꝭ hoc
d̾ ad Phil. iiij. Gaudete in domĩo ſemper
iterũ dico gaudete. Hec exultatio ſiue hoc
gaudiũ quod eſt in deo: eſt contra gaudiũ
diaboli. contra gaudiũ mũdi. ⁊ cõtra gau-
diũ carnis. Gaudiũ v̾o diaboli eſt impie-
tas contra deũ Prouer. ij. Letanꝭ cũ ma-
lefecerint: ⁊ exultãt in reb⁹ peſſimis. Gau
dium mundi eſt vanitas ꝯtra primũ. Iob
xxj. Gaudent ad ſonitũ organi. ducunt in
bonis dies ſuos: ⁊ in pũcto ad inferna de-
ſcendũt. Gaudiũ carnis eſt voluptas ꝯtra
ſeip̃m. De quo Prouer. xiiij. d̾. Extrema
gaudij luctus occupat. In his aũt nõ gau
debat beata v̾go: ſed in deo. Et ideo inq̃t.
Exultauit ſpũs meus. in q̃ nulla eſt ſimu- — Quõ ſpiritus Marie exultauit
latio. In deo ſalutari meo. i. i filio ſaluato
re. nõ in mũdi honore. nõ in carnis volu-
ptate. nõ i gñis nobilitate. nõ i corpis pul
chritudine: nõ in mũdi ꝓſpitate: ſed in deo
ſalutari meo. iux̃ illõ pſ. lxxxiij. Cor meũ
⁊ caro mea: exultauerũt in deũ viuuȝ. Et. j.
Reg. ij. Exultauit cor meũ in dño: ⁊ exal-
tatũ eſt cornu meũ in deo meo. Dicit autẽ
Aug. in quodã ſmõe. Exultat in dño qui
terrena nõ curat. quẽ ꝓſpitas nõ emollit
quẽ aduerſitas tp̃alis nõ frãgit. queȝ ſola
dei memoria delectat. iux̃ illud Threñ. iij.
Memoria memor ero: ⁊ tabeſcet i me aĩa
mea. Poteſt etiã ſic exponi. Exultauit — C.
ſpũs me⁹ in deo ſalutari meo. i. a me ſm̃
carnẽ cõcepto. Vnde ipa ſola ⁊ ſpecialiter
põt dicere eũ ſuũ. Hec Hugo p̃dict⁹. Sȝ
lȝ hec expoſitio ſit bona. tñ rectius ⁊ meli⁹
dixiſſet exponẽdo in terminis in q̃b⁹ loquiꝭ
btã v̾go eũ appellãs ſalutare ſuũ. ꝙ ſic ſu
it ſuũ ſalutare vt nũq̃ eo mõ fuerit alteri⁹

quia nullũ ſaluauit redimẽdo a pctõ origi
nali ꝑ grãm ꝓſeruationis: niſi ipãm quã
digniſſimo modo redemit. Sicut canit ec
cleſia in officio cõceptionis dĩ. Nullũ rede
mit filius ex omni gẽte dignius. qui te ſua
uit ꝓuide mũdã paterno ſcelere. Et iõ xp̃s
dr̃ ſalutare beatiſſime ꝟginis ꝑticulari et
ſingulari modo. ⁊ ita ꝑ anthonomaſiã ap
pellat̃ ⁊ null⁹ alius põt ſic eum nũcupare.
Vera eſt. eñi illa ſnĩa quã ego metrice ſcri
pſi dicẽs beate ꝟgini. Te crimine ſolã im-
munẽ natus cõtulit eſſe tuus. Nõ potuiſſꝫ
Vñ ſpi aũt bñdicta ꝟgo dicere deũ ſaluatorẽ ſuũ
rit⁹ ma- ſpãlem: niſi ab originalis pcti caſu ⁊ dam
rie exul natione ꝓſuaſſet ⁊ ſaluaſſet. Hãc ꝟo par
tauit ticularẽ ac digniſſimã ſaluationẽ ꝓuidẽs
in ſpũ. Abacuch ꝓpheta dicit i ꝑſona ꝟgi-
nis beatiſſime ſui libri. c. vlti. Ego autẽ in
dño gaudebo: ⁊ exultabo in deo ieſu meo.
Jeſus eñi idem eſt qđ ſaluator. Dauid q̃ꝫ
p̃s. lxij. ait in ꝑſona eiuſdẽ. In velamento
alarũ tuarũ exultabo. Deus eñi alis beni-
gnitatis ⁊ miſcõie ſue velauit aĩam ꝟgis:
ne infici poſſet immũdicia pcti originalis.
De qua velatione ipa tũc: ⁊ etiã in h̃ cãti-
co exultauit: ⁊ nõ ſolũ ipa ꝓpter hoc exul-
tauit: ſed etiaꝫ tota ciuitas celeſtis. ita vt
poſſet dici illud Heſter. viij. Exultauit to-
ta ciuitas. ⁊ de oĩbus ſanctꝭ angelis de ſal
uatione ⁊ ꝓſuatione dñe ſue gratulãtibus
dici poſſet illud. ij. Eſdre. iiij. Exultauerũt
cũ muſicis ⁊ leticia dei. De iſta q̃ꝫ exulta-
tione ꝟginis ꝓpter ꝓſuationẽ a caſu ori-
ginalis peccati ꝓdixit Dauid p̃s. xv. in ꝑ-
ſona eius dicẽs. Prouidebã dñm in ↄſpe-
ctu meo ſemꝑ: qm̃ a dextris eſt mihi ne cõ
mouear. Propter hoc letatũ eſt cor meũ ⁊
exultauit lingua mea ⁊c̃. Exultare aũt de-
buit maria ad grãrũ actionẽ deo redden-
dã: q2 ipe deus exultauit in vtero eius vt
gygas ad currendã viã. ſ. ſue ſalutꝭ ⁊ toti⁹
mundi. p̃s. xviij. Vñ dicebat illud p̃s. lxv.
exultaui ſub lingua mea. In ꝑſona quoqꝫ
eius dixerat Dauid p̃s. lxx. Exultabũt la-
bia mea cũ cãtauero tibi: ⁊ aĩa mea quam
redemiſti. ſ. ab originali pctõ ꝓſuãdo. In-
uitabat etiã alios ad exl'tãdũ illõ p̃s. lxxx.
Exultate deo adiutori nr̃o. Et p̃s. xciiij. di
cebat. Venite exultem⁹ dño: iubilemus deo
D ſalutari noſtro. Ad hãc etiã exultationẽ
exhortabat̃ beatã ꝟginẽ Johel ꝓpha. ij. c.
ſui libri dicẽs. Exulta et letare terra. Per
terrã eñi vt ſepe declarauimus intelligit̃

ſpũaliter ꝟgo benedicta. Nec mirũ ſi ipſa
exultauit. Nã de alijs ſctis ſcriptũ eſt p̃s.
lxxxiij. Exultauerũt in deũ viuum. Et p̃s.
lxxxix. in ꝑſona eoꝝ dr̃. Exultauim⁹ ⁊ de-
lectati ſumus. Et p̃s. cxxxj. etiã canit Da-
uid dño di. ſancti tui exultẽt. Et. cxliiij. et
iuſti tui exultabũt. Ps. q̃ꝫ. xlvj. dicit electꝭ
iubilate deo in voce exultatõis. Et p̃s. cvj.
iterũ de ipſis ait. annũciẽt opa ei⁹ in exul-
tatione. Et p̃s. cxvj. ſcriptũ eſt. Vox exul-
tatiõis i tabernaculis iuſtoꝝ. Et p̃s. cxxv.
in exultatiõe metẽt. Et iterũ. Venient cum
exultatiõe portãtes manipulos ſuos. Et
p̃s. cxxxj. Scti eius exultatõe exultabunt.
Quid ḡ credẽdũ eſt feciſſe iſtã ſctiſſimam
⁊ ſuꝑ oẽs a deo electã ꝟginẽ: ꝑfecto credẽ
dũ eſt ꝙ ſemꝑ exultabat in dño ſicut de ea
ſuꝑdictũ fuerat Eſa. xlj. vbi dr̃. Exultabis
in dño. ⁊ i ſancto iſrl' letaberis. Vnde ipa
dicebat illud Eſa. lx. Exultabit aĩa mea in
deo meo. Ipa ergo faciebat in terris quod
ſcti faciẽt in celis. De q̃b⁹ dr̃ p̃s penul. Ex
ultabũt ſancti in glĩa. Et iteꝝ. Exultatio-
nes dei in gutture eoꝝ. ⁊ Eſa. lxv. ill' inq̃t
deus. Gaudebis ⁊ exultabitꝭ vſꝫ in ſem- E
piternũ. Baſilius ꝟo exponẽs predicta Expoſi
verba cãtici huius. ſ. exultauit ⁊c̃. ait. Pri tio baſi
mus fructus ſpũs eſt pax ⁊ gaudiũ. Quia lij
ergo ꝟgo ſancta totã ſibi hauſerat ſpirit⁹
grãm merito ſubiungit. Et exultauit ſpũs
meus in deo ſalutari meo. Et ideꝫ animã
dicit ⁊ ſpm̃. Cõſueta aũt in ſcripturis ex-
ultationis ꝓlatio: inſinuat alacrẽ quendã
⁊ iocoſum habituꝫ aĩe in his q̃ digni ſunt.
ꝓinde ꝟo exultat in dño ineffabili cordis
tripudio ⁊ reſultatiõe i n ſtrepitu honeſti
effectus. Beda aũt exponẽs illud. In deo
ſalutari meo. ⁊ aſſignãs cãm hui⁹ exulta-
tiõis inq̃t. Or̃ eiuſdẽ ieſu. i. ſaluatoris ſpi
ritus ꝟginis et̃na diuitate letat̃: cui⁹ caro
tempali ↄceptiõe fetat̃. Ambroſi⁹ ꝟo dic̃.
Magnificat ergo aĩa marie dñm. ⁊ exul-
tat ſpũs eius in deo. eo ꝙ aĩa ⁊ ſpũ patri
filioqꝫ deuota vnũ deũ ꝑ quẽ oĩa pio vene
rat̃ affectu. Sit aũt in ſingulis marie aĩa
vt magnificet dñm. Sit in ſingulis marie
ſpũs vt exultet in dño. Theophilus auteꝫ
inquit. Ille deũ magnificat qui digne ſeq̃-
tur chriſtũ. ⁊ dũ chriſtian⁹ vocat̃ xp̃i non
minuit dignitatẽ magna ⁊ celeſtia operã
do. ⁊ tunc ſpũs eius. i. ſpũale chriſma exul
tabit. i. ꝑficiet ⁊ nõ mortificabit̃. Oriģe-
nes ꝟo ait. Prius aũt aĩa magnificat dñꝫ

vt poſtea exultet in deo. niſi. eñi antea cre-
diderimus exultare nõ poſſum⁹. Hec ille.
Exultare aũt ſm Papiã. Huguitioneꝫ et
Catholicon. eſt valde vel extra ſaltare. et
eſt gaudiũ quod nõ ſolũ verbis exprimit̃:
ſed etiã geſtu corꝑis pre nimia leticia oſtẽ
dit̃. ⁊ talis fuit exultatio btĩſſime ꝟginis.
que exultauit. i. extra toti⁹ humane nature
facultatẽ ſaltauit ⁊ exiliuit. ac tota in et̃ne
maieſtatis ↄtẽplationẽ abſorpta. gaudio
ac leticia inexplicabili in aĩa ⁊ in corꝑe re-
Spũs pleta fuit. Quia ꝟo dicit exultaſſe ſpm̃
dr̃ mul- ſuũ ẽ notãdũ ꝙ ſp̃s ml'tipl'r accipit̃. ſ quã
tipl'r tuꝫ ad p̃ns ſpectat dico ꝙ accipit̃ p̃mo ꝓ
flatu hoĩs. Juxta illud Geñ. ij. Inſpirauit
In faciẽ eius. ſ. Ade. ſpiraculuꝫ vite. i. ſpm̃
ſiue flatum. Pro aere etiã quo reſpiram⁹
ſumit̃ ſpũs. Jux illud p̃s. cxviij. Os meuꝫ
aperui ⁊ attraxi ſpm̃. Iſte ergo ſpũs ma-
rie. ſcilꝫ flatus. exultauit in deo. qui totus
ad gloriam dei diffuſus pandit magnalia
ſua. Spũs etiã inquantũ aer dicitur ſuus
dici poteſt inquantũ nõ ſolũ aer: ſed etiaꝫ
totus mũdus factus eſt ſuus cũ dei ſit. et
ꝑ cõſequẽs dña oĩum. Aer ergo iſte ĩgre
diẽs ꝑ os ꝟginis ad ſuũ creatorẽ qui eius
latebat in ventre: modo ſuo exultabat: q̃a
F magis purificat⁹: atqꝫ radijs diuinitatis
impletus dulciſſime reſonabat. Secũd⁹
ſpũs dicit̃ angelus. Juxta illud p̃s. ciij. di.
deo. Qui facis angelos tuos ſpũs. Queli-
bet aũt anima a ꝓncipio creationis ſue hꝫ
Angel⁹ angelum ad ſui cuſtodiã deputatuꝫ. vt ait
datus Hieronym⁹ ſuꝑ Mattheũ. ⁊ ponit magi-
Marie ſter ſententiarũ in. ij. diſtin. xj. Beata igit̃
ad cu- virgo habuit inter alios vnũ ſpiritũ ſupre
ſtodiaꝫ mum. qui fortaſſis nec ante nec poſtea da
exulta- tus eſt alicui ad cuſtodiam. ſed ſoli ꝟgini
uit. huic ab initio reſuatus. Sicut eñi ſola fu-
it mater vnigeniti filij dei. ⁊ in gratuitꝭ vni
uerſis mirabiliter ſingularis. ſic etiaꝫ ſane
dici poteſt cuſtodiam ſibi ſingularem da-
tam fuiſſe. Si eñi habuit ſingulariſſimũ
ſpõſum ad ſuitium. ⁊ electiſſimũ apoſto-
lum ad obſequiũ. quare nõ credat̃ habuiſ
ſe nobiliſſimũ ſpm̃ ad auxiliũ. Hic igit̃ ſpi
ritus angelic⁹ datus ſibi ad cuſtodiã. ꝓus
exultauerat de obediẽtia hũilitate: ⁊ alijs
ꝟtutibus ipſius ꝟginis alme. At vbi ꝟbũ
dei eius eſt carne veſtitũ. exultauit in deo
ſalutari. i. ieſu marie filio. q2 deputabat̃ ad
cuſtodiã. ſiue potius ad obſequiũ domini
dei ſui. Si tenere quis velit. ꝙ ãgel⁹ in r̃is

ſit etiã angel⁹ ꝓlis donec naſcat̃. ſm q̃ſdã
dicẽtes ꝙ qñ filius naſcit̃: accipit angeluꝫ
ꝓpriũ. quia tunc eſt ſicut fruct⁹ ab arbore
matre p̃ciſus. ſed donec eſt in vẽtre matriſ
eſt ſub cuſtodia angeli mat̃ni tãq̃ aliqua
pars matris. Fructus eñi pendẽs dicitur
pars fundi. l. fructus. ia. ij. ff. de rei vendi.
Et hec opinio fuit beati Thome in prima
parte ſumme. q. cxiij. ar. v. Vel vt aliq̃ alle
gãt. cn. cxiij. q. v. Quis ergo explicare po-
terit quãto gaudio exultabat ſpũs ille qui
p̃mo vidit deum incarnatũ: Qui fuit p̃m⁹
ſpũſſancti miſter ad illud ineffabile opus.
Qui p̃mus corpuſculũ illud aut formauit
aut formãti aſtitit: Qui p̃mus inuiſibiles
cunas deo parauit. Qui p̃mus cibum de
matre i os diuinũ exp̃ſſit. Qui ſic aſſiſtit
viſione in celo coraꝫ patre. ſic aſſiſtebat in
terris filio incarnato. Qui p̃mus illud vi
dit deſideratũ cõmertiuꝫ. Angelus quoqꝫ
Gabriel accepto ꝟginis reſponſo ⁊ verbo
dei incarnato. ꝓtinus ad celũ totus iocun
dus ac exultans celeſtẽ curiã letificaturus
aſcendit. Iſte aũt marie ſpũs certus de p̃-
ſenti. ꝓ tota hierarchia celica exultabat.
Exultabat nãqꝫ hic optimus marie ſpũs.
qm̃ videbat ipam dei m̃reꝫ effectã: ⁊ tãto G
filio dignã. Tertio dicit̃ ſpũs anima. iux Aĩa ma
illud Eccl'e. iij. Quis ſcit ſi ſpirit⁹ filiorum rie exul
Adam aſcẽdat ſurſum: Et vltimo eiuſdeꝫ tauit
libri. c. dicit̃. Reuertat̃ puluis. i. corpus. i
terrã ſuam. ⁊ ſpũs. i. anima. ad deum qui
dedit illum. Et iſte ſpũs marie exultauit.
Et eſt ſenſus ꝙ ſpũs. i. anima. que magni
ficauit deũ quo ad alios. etiã exultat quo
ad ſeipam. ita ꝙ ſicut dilatatur deus. id ẽ
magnus oſtendit̃ per os ꝟginis in corda
audiẽtium eius magnificationẽ. ſic etiam
creſcit in ipſo ſpiritu vel anima ſua ꝑ ma-
iorem inherentiã. capacitatẽ ⁊ dilectõem
eius. Vel eſt dicendũ de mẽte quorundam
doctorũ. ꝙ anima Marie cõiuncta corꝑi
magnificauit dñm. ſpiritus ꝟo raptus a
cõiunctione corporis quãtum ad ſenſum
actualis iformatiõis exultauit i domino.
Vnde magiſter Johãnes gerſoñ in tracta
tu ſecũdo ſuper Magnificat. dicit. Beata
virgo fuit in exceſſu ſpiritus vel in extaſi
mentis reſpectu illorũ quorũ non poterãt
ex ſua virtute vel intelligẽtia ꝓpriam co-
gnitionẽ accipe. vt q̃d eſſet deus in ſe ⁊ in
ſua magnificẽtia. Quid ãgeli ꝑ oĩa. Quid
felicitas quam nec oculus vidit. nec auris

audiuit.nec in cor hoīs aſcendit. Hec ille.
Ex qua viſiōe ſupnaturali exultauit ī do
mino ſpūs eius. O igit̄ beata beatoꝝ ꝟgo
piiſſima.ꝑ iſtam ineffabilē exultationem
tuā impetra ⁊ mihi a dn̄o quē tātope ma
gnificaſti: vt ⁊ ego illū digne merear ma
gnificare: ⁊ ſpūs me⁹ exultare poſſit in deo
ſalutari tuo ⁊ meo. O beatiſſime ſpūs vir
ginis glˀioſe: q̄ ſemꝑ in deo exultauit. Nec
mirū: quia in ſe deū habuit qui habitat in
humili ſpū. Eſa. lvij. Ipſa enī ſuauit illud
Eccli. vij. Humilia valde ſpm̄ tuū. Et iō
Deus ſemꝑ habuit curā de ſpū ipi⁹ ꝟgis.
Unde dicere poterat deo illud Job. x. Viſi
tatio tua cuſtodiuit ſpm̄ meū. O bn̄dicte
ſpirit⁹ marie. De qua dici poteſt illud ps.
xxxj. Nec eſt in ſpū eius dolus. Et ideo cō
fidēter dixit in morte illud ps. xxx. In ma
Spūs i. feruor Marie exultauit
nus tuas dn̄e cōmendo ſpm̄ meū. Quar
to accipit̄ ſpūs ꝓ feruore mētis, iux̄ illud
ad Romañ. xij. Spū feruentes: dn̄o ſuiē
tes. Et. j. ad Timoth. v. Spm̄. i. feruorem
nolite extinguere. Et iſte feruor deuotiōis
virginis glorioſe exultauit in dn̄o. i. ip̄am
exultare fecit. Quinto accipit̄ ſpūs ꝓ deo:
quia ſpūs eſt deus. Job. iiij. Uel particula
riter accipit̄ pro ꝑſona ſpūſſancti. Iſtum
autē ſpm̄ ſuum dicit beata virgo exultaſſe
in deo. quia ip̄am exultantē fecit in ſe deo
ſalutari ſuo. Sicut etiaꝫ dicit̄ ad Romañ.
viij. Ipſe ſpūs poſtulat pro nobis gemiti
bus inenarrabilibus: quia nos poſtulan
D tes facit ⁊ gemētes. Exultauit ergo btē
virginis ſpūs afflatus rore ſpirituſſancti.
Sicut etiā dicit̄ de xp̄o Lu. x. In illa hora
exultauit ieſus in ſpūſancto. De hac affla
tione ſpūſſancti in ip̄am dei matrē predi
xerat Dauid dicēs deo patri ps. cxlvij. Fla
bit ſpūs eius ⁊ fluent aque. ſcꝫ diuinarum
laudū ab ore ꝟginis ꝑ hoc mirabile canti
cum. O maria q̄s erat ille ſpūs qui tantū
exultare faciebat ſpm̄ tuū? Profecto erat
ille de quo dicit̄ Sapie. xij. O ꝙ bonus ⁊
ſuauis eſt dn̄e ſpūs tuus. Et Eccli. xxiiij.
inquit ip̄e deus. Spūs meus ſuꝑ mel dul
cis. O beatiſſima virgo tu ſemꝑ habuiſti
iſtum ſpm̄ paraclytū. i. conſolatorē qui te
ſemꝑ in oībus tuis ſanctꝭ opꝭibus direxit.
Vñ dicere poteras deo illud ps. cxlij. Spi
ritus tuus bonus deducet me in terrā re
ctam. De te quoqꝫ dici poterat illud Eſaie
lxiij. Spūs dn̄i ductor eius fuit. ⁊ iō eam
mirabiliter exultare fecit. Tu etiaꝫ dicere
poteras illud Ezech. iij. Eleuauit me ſpi
ritus inter celū et terraꝫ. Et illud Apocal.
xxj. Suſtulit me in ſpū. Adeo enī eleuabat
mentē tuā ſpūſſanctus: vt de ſpū tuo dici
poſſet illud. j. ad Cor. ij. Spūs om̄ia ſcru
tatur etiā profunda dei. Et ideo continue
exultabas tu in deo ſalutari tuo. Sed dic
mihi obſecro o genitrix dei ſctiſſima. Quiſ
eſt iſte deus in quo exultabas? Certe rn̄de
re potes. Iſte eſt ille qui inq̄t Geneſ. xvij.
Ego ſum deus oīpotens. ⁊ ideo fecit mihi
magna qui potēs eſt. Ipſe eſt ille cui dicit̄
Num. xvj. Fortiſſime deus ſpūuꝫ. Et ideo
exultauit in eo ſpūs meus. Iſte eſt ille de q̄
dicit̄ Deut. iiij. ⁊ ad Heb. xij. Deus noſter
ignis cōſumens eſt. Et ideo igne ſui amo
ris accendit ſpm̄ meū ac eum exultare fe
cit. Ipſe enī eſt deus cordis mei: ⁊ ps mea
deus in eternū. ps. lxxij. Ipſe eſt deus ſal
uator meus. Eſa. xij. Ipſe eſt deus abſcon
ditus. ſ. in vētre meo. Eſa. xlv. Ipſe eſt de⁹
domin⁹ fortitudo mea. Abacuch. iij. Ip̄e ē
deus totius ꝯſolationis. ij. ad Corinthios
primo. Iſte eſt ille deus qui locutus eſt in
ſancto ſuo. ps. cvij. id eſt in corde meo. et
fecit me exultātem canere laudes ſuas in
cantico iſto. quod vult ab om̄ibus frequen
tari. ac dici cum iubilo. Unde dixit mihi
Eſa. lix. Spūs meus qui eſt in te. ⁊ verba
mea que poſui in ore tuo nō recedēt de ore
tuo: ⁊ de ore ſemīs tui ām̄odo vſqꝫ in ſem
piternū. Sicut ergo ego exultaui in dn̄o.
ita ⁊ ſemen meū ſuiet ipſi ps. xij. ſ. hoc cā
ticum deuote decātando. ⁊ tunc de ſemine
deuotoꝝ meoꝝ verificabit̄ illud ps. cxvj.
Et ſemē illius in bn̄dictione erit. Quilibet
ergo deuot⁹ me⁹ debet magnificare mecū
in hoc cantico filiū meū: ⁊ exultare ei ac di
cere cū ꝓpheta ps. xlj. Tu es ſalutare vul
tus mei ⁊ deus meus. Exultent ergo oēs
gētes: quia gētib⁹ miſſum eſt hoc ſalutare
Act. xxviij. Ipſe eſt enī ille de quo dicebat
iacob deo Geñ. xlix. Salutare tuū expecta
bo dn̄e: ⁊ erit expectatio gentiū. Ipſe ē ille
de quo dauid rogabat deū ps. l. di. Redde
mihi leticiam ſalutaris tui. Et ps. lxxxiiij.
Oſtende nobis dn̄e miſcdiam tuā: ⁊ ſaluta
re tuū da nobis. Ip̄e eſt ille cui⁹ incarna
tionē vidētes ꝓphete in ſpū exultabāt. vñ
Eſa. lij. ſui lib. ca. dicebat. Uidebūt om̄es
fines terre ſalutare dei nr̄i. Si ergo ſancti
patriarche ⁊ ꝓphe tantū exultauerūt ꝓpt̄
hui⁹ ſalutaris expectationē: q̄re exultare

nō debꝫ ſpūs me⁹ in deo ſalutari meo quē
incarnatū habeo in vtero meo?

Pars ſecūda huius ſmonis que dicit̄
y cauſalitatis.

Auſa huius cātici ꝟginalis vt
c inq̄t Nico. de lyra ſuꝑ Lu. fuit
vt dei bn̄ficia cōnumeraret et
ei grās referret. Unde p̄mo cō
numerat bn̄ficia ſibi collata ſingulariter.
ibi. Quia reſpexit hūilitatē ancille ſue ⁊c.
Scd̄o bn̄ficia collata pplˀo iudeorū ſpālit̄.
ibi. Suſcepit iſrl̄ puerū ſuū. Circa p̄mū
dicit. Quia reſpexit humilitatē ancille ſue
Deus reſpexit hūilitatē marie
q. d. ſm̄ Nico. de lyra vbi. ſ. Vñ debeo ma
gnificare ⁊ laudare dn̄ꝫ. Quia reſpexit hu
militatē ancille ſue. Nam lꝫ ex oīb⁹ ꝟtuti
bus fuerim diſpoſita ad ꝯceptionē filij dei.
ſpecialr̄ tn̄ hoc fuit ex humilitate. Vñ di
uus Hiero. in ſuo trāſitu inquit. Maluit
deus de beata maria incarnari ꝓpter hu
militatem ꝙ ꝓpter aliā quātācūqꝫ ꝟtutē.
Hugo autē cardinalis exponit hec verba.
Reſpexit humilitatē ancille ſue. i. me hu
milē ancillā. Placuit enī ei humilitas an
cille: cui diſplicebat ſuꝑbia Eue: vt ſicut ꝑ
ſuperbiā eue mors intrauit in mūdū. ſic ꝑ
humilitatē ancille vite pandat̄ introitus.
Unde in figurā dixit Lya Geñ. xxix. Ui
dit dn̄s humilitatē meā. nūc amabit me
vir meus. Habuit aūt humilitatē btā ꝟgo
a patre ſuo Dauid. qui dixit. ij. Reguꝫ. vj.
Ludam ⁊ vilior fiam plus ꝙ factus ſuꝫ. ⁊
ero humilis in oculis meis. ⁊ cū ancillis de
quib⁹ locuta es glorioſior apparebo. Iteꝫ
a filio qui dixit. Matth. xj. c. Diſcite a me
De⁹ mlt̄iplr̄ reſpicit̄ hominem
q̄a mitis ſum ⁊ humilis corde. Sed ſ eſt
notandū ꝙ multiplr̄ reſpicit deus hoiem.
Primo pctā dimittēdo. ſicut reſpexit Pe
trum Lu. xxij. Scd̄o reſpicit penā infligē
do. Unde Exod. xiiij. dr̄. Reſpiciens dn̄s
ſuꝑ caſtra egyptioꝝ iterfecit exercitū eoꝝ.
Et Abacuc. j. inquit deo ꝓpheta. Quare n̄
reſpicis iniqua agētes. Tertio reſpicit oc
culta cordiū conſiderādo. iux̄ illud Cant.
ij. En ip̄e ſtat poſt parietē noſtrū: reſpici
ens ꝑ feneſtras ꝓſpiciens per cancellos.
Et hoc modo reſpexit deus ꝟginē benedi
ctam. cui⁹ occulta cordis ſemꝑ tendebant
in deū. Quarto reſpicit aliquē eius opera
acceptādo. Geñ. iiij. Reſpexit de⁹ ad Abel
⁊ ad mūera ei⁹ ⁊c. Trāſſumptiue in. c. ſcri
ptum. xiiij. q. v. ⁊ de pe. di. j. c. nūq̄d. ⁊ diſt.
v. c. conſideret. ⁊. iij. q. vij. c. in grauib⁹. Et
hoc modo reſpexit deus opera ꝟginis glo
rioſe que illi erāt gratiſſima. Quīto reſpi
cit grāꝫ inſpirando. Unde orat ps. dicēs.
Reſpice in me ⁊ miſere mei. Et hoc etiaꝫ
modo ſemꝑ reſpexit eam cui plenitudineꝫ
ſuarū grārum infudit. Sexto reſpicit ap
probando. iuxta illud Abachuc. j. vbi dicit
ei. ꝓpheta. Mundi tui mūdi ſunt. ⁊ nō pote
ris reſpicere ad iniquitatē. i. eā approbare
aliter nō eſſꝫ ſumme bon⁹. Et iſto quoquo
modo reſpexit mr̄eꝫ ſuā: cuius om̄ia opera
approbauit. Septimo reſpicit remunerā
do. iuxta illud Geneſ. xxxj. Laboreꝫ ma
nuum mearū reſpexit deus. Et hoc etiam
modo reſpexit beatiſſimā virgineꝫ. cuius
oꝑationes magnifice remunerauit. Octa
uo reſpicit ab inimicꝭ defendēdo: ⁊ ab om̄i
malo liberādo. iuxta illud Exod. ij. Reſpe
xit deus filios iſrael ⁊ liberauit eos. Hoc
quoqꝫ modo ſingulariter reſpexit de⁹ vir
ginem benedictā: quā ab oībus hoſtibus ⁊
malis liberauit et ꝓſeruauit. Et ideo ipſa
ſola ſemꝑ deū magnificauit. ⁊ exultauit ī
deo ſalutari ſuo. Ipſam nāqꝫ ſolā ſaluauit
ꝓſeruando ab originali pctō. ⁊ ideo deus
ita fuit hoc modo ſalutaris ſuus. ꝙ nūꝙ
fuit nec erit alteri. Rōneꝫ aūt hui⁹ magni
ficatiōis ⁊ exultatiōis aſſignat dicēs. Q
reſpexit. i. ſemꝑ oclˀo amoris ⁊ grē aſpexit.
humilitatē ancille ſue. i. me que ſemꝑ fui
humilis ancilla eius. Non enī vnꝙ ſuiui
diabolo per pctm̄ originale. ſ ſemꝑ fui ei⁹
ſuitijs mācipata ⁊ dedicata. In his ergo
verbis beata ꝟgo oſtēdit ſe ſine originali
pctō fuiſſe conceptā. ⁊ de hac ꝓſeruatione
grās agit deo ſalutari ſuo. Unde notādū
eſt. ꝙ ſicut beata ꝟgo ſi cōcepta eſſet ī pec
cato originali nō ſemꝑ magnificaſſet dn̄ꝫ
nec exultaſſet in deo ſalutari ſuo. Quia in
illo inſtāti quo fuiſſet in pctō magnificaſſꝫ
diabolū: ⁊ exultaſſet i eo. ſicut peccatores
dicunt̄ exultare in reb⁹ peſſimis. Prou. ij.
Ita etiā nō ſemꝑ fuiſſet reſpecta a deo. q̄a
in illo inſtāti fuiſſet ab ipſo deo reprobata
⁊ deſpecta. nec in illo inſtanti potuiſſet ſe
appellare ancillaꝫ dei. q: fuiſſet ancilla ac
ſerua diaboli. O igit̄ glˀioſa ꝟgo ſemꝑ a K.
deo reſpecta. roga eū qui dixit Leui. xxvj.
Reſpiciā vos ⁊ creſcere vos faciā. vt nos
reſpiciēdo ꝑ grām faciat in bonis oꝑibus
et ꝟtutib⁹ ꝓficere. Tu quoqꝫ o bn̄dicte de⁹
ſicut reſpexiſti humilitatē ancille tue ⁊ do
mine mee. ita nūc reſpice de ſāctuario tuo.
Orō ad ꝟgineꝫ vt nos reſpiciat deus

Deut.xxvj.⁊ reſpice ad orōnē ſerui tui.ij.
Reg.viij.Reſpice et exau.me dn̄e.p̄s.xij.
Tu qui reſpexiſti humilē ācillā tuā ꝟginē
Mariam.reſpice ad humilitatē noſtram.
Judith.vj.Reſpice dn̄e in ſuos tuos.p̄s.
lxxxix.Non eſt autē mirandū ſi deus reſpe
xit virginē mariā pauperculā.Nam oculi
eiꝰ in pauperē reſpiciūt.p̄s.x.Et q̄d miruȝ
ſi humilitatē reſpexit ancille ſue q̄ humilia
ſemꝑ reſpicit.p̄s.cxij.⁊.cxxxvij.Jlle ergo
cui humiliū ⁊ manſuetoꝝ ſemꝑ placuit de
precatio.Judith.ix.⁊ qui ſemꝑ reſpexit in
orōnem humiliū.p̄s.cj.ſemꝑ exaudiuit et
gratā habuit orōem huiꝰ humilis ancille
ſue.Unde ip̄a merito dicere poteſt deo il-
lud.p̄s.xxx.Reſpexiſti humilitatem meā.
Jpſe em̄ inquit Eſa.lvj.Ad quem reſpiciā
niſi ad humilē ⁊c̄.Quia etiaȝ hec humilis
ancilla dei fuit in fide ſtabiliſſima.iō eam
reſpexit deus.Cui d̄r Hiere.v.Dn̄e oculi
tui reſpiciūt fidē.O igit̄ ancilla dei.tu es
illa que dicere potes illud Heſter.xiij.vbi
Heſter regina in figurā tui dixit deo.Tu
ſcis ꝙ nunq̄ letata ſit ancilla tua niſi in te
dn̄e deus.Jn tui quoq̄ȝ figurā dixit Aby-
gail.j.Regū.xxv.Famula tua ſit in āciliā
O ancilla digniſſima q̄.ꝓpter humilitateȝ
tuā facta es angeloꝝ regina.Tu bn̄ ſcie-
bas vt ait Amb.ꝙ nulla maior eſt digni-
tas q̄ͣ deo ſuire.cui ſuire regnare eſt.Fac
ergo ⁊ nos ſuos tuos.⁊ ex bēignitate tua
filios tuos.vt vnuſq̄ſq̄ȝ noſtrū poſſit dice-
re deo illud Sap̄.ix.Ego ſum filius ācille
tue.O hūillima dei ancilla.nūc ſuꝑ om̄es
angeloꝝ choros exaltata.ꝑfecto adipleta
eſt ꝓphetia tua in q̄ ꝓnūciaſti di.Ecce em̄
ex h̄ beatā me dicēt oēs gn̄atiōes.Qr em̄
deus ab hūilibꝰ honorat̄.vt d̄r Ecci.iij.Jō
te oīuȝ humillimā voluit ab oībus merito
honorari ⁊ beatificari.Jtem qr vt inq̄t fi-
lius tuus Lu.xviij.Oīs q̄ ſe hūiliat exal
tabit̄.Et deus humiles ponit in ſublime.
Job.v.Et q̄ humiliatꝰ fuerit erit in gloria
Job.xxij.Nō immerito feci te in celeſti cu-
ria ſuꝑ oīum ſanctoꝝ gl'iam exaltari.que
humilitate tua oēs ſuꝑaſti.⁊ cūctos ad ſa
lutē ꝑduxiſti.Un̄ exclamat Aug.in ſmōe
de aſſumptiōe vi.O vera humiltas q̄ deuȝ
hoībus peperit.vitā mortalibus edidit.ce
los innouauit.mūdū purificauit.ꝑadiſuȝ
aperuit.⁊ hoīm aīas liberauit.Facta eſt
marie humilitas ſcala celeſtis:ꝑ quā deus
deſcēdit ad terras.Quid ei eſt dicere.Re-
ſpexit humilitatē ancille ſue.niſi approba
uit.Multi em̄ vident̄ in ꝯſpectu hoīm hu
miles eē:ſ; eoꝝ hūilitas a deo nō reſpicit̄.
Si em̄ veracit̄ hūiles eēnt:ab hoībꝰ nō ſe
laudari vellēt.⁊ nō in mūdo:ſ; in deo ſpūs
eoꝝ exultaret.hec ille.Beda ꝟo ſuꝑ Lucā
de bn̄dicta ꝟgine loquēs ait.Cuiꝰ humili
tas a deo reſpicit̄.recte beata ab oībꝰ col-
laudat̄.Athanaſius aūt dicit.Si em̄ ſm
ꝓphetā beati ſunt qui hn̄t ſemē in ſyon.⁊
ꝓximos in hierl'm quātū d; eē p̄coniū di-
uine ac ſacroſcē ꝟginis marie q̄ ſm carnē
verbi genitrix eſt effecta:Grecꝰ ꝟo ait.Nō
aūt ſe beatā appellat īani vexata gl'ia.Un̄
em̄ locꝰ in ip̄a ſuꝑbie q̄ ſe ancillā dn̄i nūcu
pauit:Sed ſacro tacta ſpū que futura ſūt
p̄ſciuit.Hugo aūt cardinalis exponēs illa
verba.Ecce em̄ ex hoc btām me dicēt oēs
generatiōes.inq̄t.Jd eſt oēs gētes.ſ.iude
oꝝ et gentiliū.viroꝝ ⁊ mulierū.diuitum ⁊
pauperū.angeloꝝ ⁊ hoīm.quia oēs ꝑ ipſaȝ
ſalutare beneficiū acceperūt.Hoīes recon
ciliationē.angeli reparationē.Chriſtꝰ em̄
dei filius oꝑatus eſt ſalutē in medio t̄re.i.
in vtero marie.que quadā mirabili ꝓprie-
tate terre mediū appellat̄.Ad illam enim
reſpiciunt vt Bern̄.inquit.⁊ qui habitant
in celo.⁊ qui habitāt in inferno.i.ī purga-
torio.⁊ qui habitāt in mūdo.Primi vt re-
ſartiant̄.Secūdi vt eripiant̄.Tertij vt re
concilient̄.Ex hoc ergo beatam te dicent
om̄es generationes o beata ꝟgo:qr oībus
generationibꝰ vitā grām ⁊ gl'iam genuiſti
mortuis vitam.pctōribus grām.miſeris
gl'iaȝ.Jdeo dicit̄ Judith.xv.Tu gl'ia hie
ruſalem.tu leticia iſrael.tu honorificentia
populi noſtri.que feciſti viriliter.Primuȝ
eſt vox angeloꝝ quoꝝ ruina per ipſam re-
parata eſt.Scōm eſt vox hoīm.quoꝝ tri-
ſticia ꝑ eā letificata eſt.Tertiū eſt vox mu
lierum.quarū infamia per ip̄am delata ē.
Quartū eſt vox mortuoruȝ.quoꝝ captiui-
tas ꝑ eaȝ reducta eſt.hec ille.Qui etiā vbi
ſ.declarat quō om̄es generationes beati-
ficant gl'ioſam ꝟginem:ſcȝ inſipientium.
ꝓficientium.ꝑfectoꝝ ⁊ beatoꝝ.Et iteruȝ
inquit.ꝙ mūdus illos dicit eſſe btōs qui
diuites ſunt.iux̄ illud p̄s.cxliij.Btm̄ dixe
runt populū cui hec ſunt.Sed ꝓpħa inq̄t.
Beatus ppl's cuius dn̄s deus eius.Et tal'
fuit beata ꝟgo.Jtem ait ꝙ omnes dicunt
beatū illum a quo beneficia receperūt.Et
ideo nos oēs debemus dicere beatā ꝟginē

L
Quō oēs generationes beatam dicūt mariam

Mariā:quia ab ea multa recepimꝰ benefi
cia maxime quattuor.ſ.Preciū noſtre re-
demptionis.j.ad Coꝝ.v.Medicamentuȝ
noſtre egritudis.Eccleſiaſtici.xxviij.Uia-
ticū noſtre ꝑegrinatiōis.Job.vij.⁊ p̄miuȝ
noſtre retributiōis.Gen.xv.et Eſa.lxij.

M
Diuina gn̄atio beataȝ dic̄ mariam

Beatiſſima igit̄ ꝟgo ab oībus gn̄atio-
nibus beatificat̄.Et p̄mo a generatiōe di-
uina.de qua inq̄t pater filio.vt habet̄ p̄s.
cix.Ante luciferuȝ genui te.De qua etiam
Eſa.liij.d̄r.Generatiōeȝ eiꝰ q̄s enarrabit:
ſcȝ eternā.quaſi dicat nullꝰ.Jpſe igit̄ deꝰ
pater poſtq̄ cūcta creauit ꝑ verbū ſuū cuȝ
ſpūſancto.bn̄dixit beate ꝟgini in figuraȝ.
et beatā eam dixit qn̄ bn̄dixit diei ſeptime
in qua reqeuit ab om̄i oꝑere qd̄ patrarat.
Gen̄.j.Eſt aūt iſta bn̄dictio oꝑerū cōſum-
matio.a peccatꝭ vacatio.et eterne requiei
p̄figuratio.que oīa ꝑfecte reperiūt̄ in bea
tiſſima ꝟgine.Fuit em̄ in ea ꝑfecta oꝑeꝝ
cōſummatio:qn̄ oīa creata in vno homine
vniunt̄ cū creatore.⁊ p̄mū fit vltimū ⁊ vlti
mū p̄mū.nō em̄ eſt ꝑfectio motus vel oꝑe-
ris niſi in circulo.Fuit ſcōo in ꝟgine ſan-
cta a peccatꝭ vacatio.in qua nullum vnq̄ȝ
fuit pctm̄ origiale vel actuale.mortale aut
veniale.Tertio hec reqes nō tm̄ fuit futu-
re requiei ſignū ſed etiā cauſa.Si ergo ſe-
ptima dies eſt benedicta ꝓpter ſabbatum
dei.i.ceſſationē ab oꝑibus.⁊ tn̄ excellētior
eſt ſabbatiſmus recreationis.qua.ſ.reqe-
ſcens in ꝟgine mundū recreauit ſabbato
recreatiōis.ergo ⁊ bn̄dictio maior.Jn oī-
bus ei requiē queſiuit:⁊ in ip̄a ſola īuenit
in q̄ inuenit oīa quecūq̄ȝ q̄ſiuit.vn̄ ⁊ in ta
bernaculo eiꝰ reqſiuit.Ecci.xxiiij.Poſtq̄
ꝟo ip̄e dei filius de ꝟgine natus ꝯuerſatꝰ
eſt ī mūdo.ſemel p̄dicās mulieri exclamā-
ti ⁊ dicēti.Btūs vēter qui te portauit ⁊c̄.
Rn̄dit.Quimmo.beati q̄ audiūt verbuȝ
dei:⁊ cuſtodiūt illud.q.d.Nō ſolū illa que
me portauit beata eſt.ſed etiā oēs qui au-
diūt verbū dei.⁊ obſuant.⁊ complēt illud
oꝑe beati ſunt.Et qr ip̄a ꝟgo ꝑfectius au
diuit ⁊ obſuauit oīa mādata dn̄i ⁊ ꝯſilia.
iō beatiſſima et bn̄dicta eſt ſuꝑ oēs.Et ſic
patet.quō diuina generatio btāȝ dicit vir-
ginē gl'ioſam:Scōo eā dicit beatā gene-
ratio āgelica.de qua pōt expōi illud Gen̄.
p̄mo.Jſte ſunt generationes celi ⁊ terre.⁊
d̄r ibi generatio creatio a deo.⁊ generatio
celi eſt creatio angeloꝝ.Sicut Aug.ſuper
Gen̄.ad lr̄am exponit illud.Jn principio

N
Gn̄atō āgelica btāȝ dicit mariam

creauit deus celū ⁊ terrā.i.āgelicā naturā
Hec aūt generatio celi.i.angelorū beatifi
cat laudat ⁊ bn̄dicit multiplicit̄ virginem
gl'ioſam.Unde gabriel ꝓ oībus dixit illi.
Aue grā plena cū ſibi nūciauit ꝯceptū filij
dei.Ad partū ꝟo eius poſtq̄ angelus cuȝ
magna luce apparēs nūciauit paſtoribꝰ cū
magna iocūditate natiuitatē filij ꝟginis.
facta eſt cū ip̄o multitudo militie celeſtis
i.angeloꝝ canentiū.Gl'ia in altiſſimis deo
⁊ in terra pax hoībus bone volūtatꝭ.Luc.
ij.quaſi diceret.Gl'ia parat̄ in celis ꝓpter
deū natū ex ꝟgine maria.Et pax reconci-
liationis cū eo hoībus hn̄tibus bonā volū
tatē.Jn aſſumptiōe ꝟo eius cū aſcēdit ī ce
lum.vt canit eccl'ia.gaudēt angeli ⁊ laudā
tes benedicūt dn̄m.ac admirātes de tam
excellēti gl'ia dicūt.Que eſt iſta q̄ ꝓgredit̄
quaſi aurora cōſurgens ⁊c̄.Can̄.vj.Tēꝑe
quoq̄ȝ magni Gregorij.cū ip̄e Gregorius
in ꝓceſſione ꝓgrediēs ꝑ vrbē Romā cum
omni clero ⁊ populo ad rogandū deū pro
ceſſatione ſeuiſſime peſtis que Romanaȝ
vrbē inuaſerat:deferri faceret q̄ndā tabu
lam vbi depicta erat imago beate ꝟginis
marie ꝓ vexillo an̄ ꝓceſſionē.viſi ſunt an-
geli circa figurā beate ꝟginis canentes in
laudem eius.Regina celi letare alleluia.
Quia queȝ meruiſti portare alleluia.Re-
ſurrexit ſic̄ dixit alleluia.Cui addidit gre
gorius.Ora ꝓ nobis deū alleluia.De hac
autē beatificatione angelica habet̄ Can̄.
vj.vbi d̄r.Surrexerūt filie ſyon ⁊ beatiſſi-
mā predicauerūt eā.Filie em̄ ſyō dicūtur
angeli nō ꝓpter ſexū ſed ꝓpter itelligētiā
et clarā atq̄ȝ ꝯtinuā ſpeculationē diuīoꝝ.
Syon nāq̄ȝ interp̄tat̄ ſpeculatio.Et ad h̄
creati ſunt angeli.Qui oēs ſurrexerūt ad
laudandā ⁊ beatificandā reginā ſuā ꝟgi-
nem benedictā.Tertio beatā dixit eam et
dicit generatio humana.de qua d̄r Eccl's
p̄mo.Generatio p̄terit.ſ.per mortē.⁊ ge-
neratio aduenit.ſ.per natiuitatē aliorum
hominū.Eſt autē triplex hominū genera-
tio.ſ.reproboꝝ.electorū.⁊ doctorū.Et he
om̄es generationes beatā dicūt eam ⁊ lau
dant.De generatione praua reproborum
dicit̄ Deut.xxxij.Generatio ꝑuerſa eſt ⁊
infideles filij.Et Matth.xv.inq̄t ſalua-
tor.Generatio praua ⁊ adultera ſignum
querit ⁊c̄.Jſta aūt gn̄atio praua ac infide
lis ⁊ adultera.eſt gentiliū iudeoꝝ.ſarace-
norū.turcoꝝ.armenianoꝝ.indianorum.

O
Gn̄atō hūana mariaȝ beataȝ dicit

georgianoꝝ.neſtorianoꝝ.⁊ oĩum ſciſmati
coꝝ.ac hereticoꝝ.grecoꝝ ⁊ latinoꝝ malo-
rumqꝫ xp̄ianoꝝ. qui tñ oẽs modo ſuo bñ-
dicunt beatã ỽginẽ. Saraceni eñi ⁊ turci
benedicũt eam venerãtes in templis ſuis.
et ei thurificãtes.⁊ nomẽ eius in tali reue
rentia habẽtes.ꝙ blaſphemãtes illaꝫ g̃ui
pena mulctanť. vt patet in alchorano ma
chometi lege eoꝝ. In quo libro dicit̃ ſic de
ip̄a ỽgine. Dixerũt angeli, O maria: deus
annũciat tibi verbum ex ip̄o ⁊ erit nomẽ
eius Jeſus filius marie. Et iterũ ibidem
dicit̃. Dixerũt angeli. O maria: deꝰ vtiqꝫ
elegit te clarã ſuper mulieres ſeculoꝝ. Et
multa alia ibi dicunt̃ ad laudem virginis
glïoſe. De paganis ỽo ⁊ gẽtilibus latinis
patet in Ouidio q̃ in lib. de vetula multa
p̄dixit de ỽgine bñdicta ad eius cõmẽda-
tionẽ. Item de Uirgilio. q̃ in lib. bucholi.
ait. Jaꝫ redit et ỽgo: redeũt ſaturnia reg̃.
Jam noua ꝓgenies celo dimittit̃ alto ⁊c̃.
Nam q̄uis Hiero. dicat Uirgiliuꝫ nõ hec
intẽdiſſe dicere de xp̄o vel mr̃e eius. tamẽ
poſſibile ẽ etiã ꝙ ſicut Cayphas ꝓpheta-
uit de ſalute mũdi per mortẽ vnius. ſ. xp̄i.
nõ hoc intẽdens nec intelligẽs. ita ⁊ Uir-
gilius de xp̄o ⁊ matre eius bene dixerit vt
ſentit Aug. ⁊ ſimilr̃ dici poteſt de Ouidio
⁊ alijs paganis. Ex grecis ỽo fuerũt mlr̃e
Sibylle. q̃ multa ad comendationeꝫ xp̄i ⁊
matris eius dixerũt. de q̃bus infra dicam
in parte ſequẽti huius op̄is ſmone p̄mo.
Sciſmatici quoqꝫ ⁊ heretici ⁊ ſi in multis
errẽt. vel quia diuiſi ſunt ab vnitate fidei.
vl' quia male ſentiũt de aliq̃bꝰ articul' fidei
veneranť tñ beatã virginẽ exceptis illis q̃
aſſerunt ip̄am habuiſſe alios filios ex Jo
ſeph. qd̄ blaſphemũ eſt ⁊ iniquũ dicere de
Pecca- matre dei. Sed ⁊ mali xp̄iani mõ ſuo bñ-
tores ẽt dicunt virginẽ glïoſam. Nam ⁊ homicide
btãꝫ eã adulteri. inceſtuoſi. blaſphemi. ꝓditores et
dicunt. oĩum vicioꝝ ſpurcitia infecti aliquãdo ve-
neranť ip̄am. ieiunãtes in honorẽ eiꝰ dieꝫ
ſabbati vel diẽ occurrentẽ annũciationis
ſiue per totũ annũ ſemel in hebdomada. et
ieiunãtes eius vigilias in pane ⁊ aqua. et
faciẽtes elemoſynas amore eiꝰ. imo etiaꝫ
multe meretrices i die ſabbati nõ peccarẽt
ꝓpter reuerentiã ỽginis. ⁊ multi vidẽtur
beatã ỽginẽ in maiori veneratiõe habere.
q̄ xp̄m filium eius. magis ex ſimplicitate
moti q̄ ſciẽtia. Sed quia honor matris re
dundat in filiũ. Prouerb. xvij. Patientiã
habet filius dei. de hac quorũdã viroruꝫ ⁊
mulierũ ſimplicitate. Eccl'ie quoqꝫ plurie
ꝑ vniuerſum orbẽ cõſtructe ⁊ dedicate ad
honorẽ ip̄ius ỽginis plene imaginibꝰ eiꝰ.
oſtendũt deuotionẽ eximiã etiã armigero
rum ⁊ alioꝝ mũdanis deditoꝝ. q̃ ad ip̄aꝫ
pijſſimã ỽginem ſe cõmẽdantes cuꝫ votis
grãs ab ea innumeras recipiũt. ⁊ euaſioneſ
ex ꝑiculis maximis. Generatio ergo etiaꝫ
reprobоꝝ benedicit ⁊ beatificat mr̃em dei. *P*
Generatio quoqꝫ rectoꝝ ⁊ electorũ. de *Juſti ẽt*
qua p̄s. cxj. inq̃t. Generatio rectoꝝ bñdi *mariaꝫ*
cetur. Et iterũ. Hec eſt gñatio querẽtium *beataꝫ*
dñm. Et Sap. iiij. dr̃. O q̄ pulchra ẽ ca- *dicunt.*
ſta generatio cũ claritate. Que generatio
compr̄hendit cõgregationẽ oĩum bonoruꝫ
fideliũ. ſimilr̃ quãtũ poteſt beatificat vir-
ginem benedictã. ⁊ ſi nõ tantũ quãtũ me-
retur. Unde ſtatuit eccl'ia officiũ ꝑticl'are
quod dr̃ ſingulis diebꝰ ad honorẽ ipſiꝰ vir-
ginis ſicut aliud officiũ ad honorẽ dei. ⁊ ꝙ
ſingulis diebus ter pulſent̃ cãpane ad ho
norem eiuſdẽ bñdicte matris dei maxime
de mane ⁊ de ſero. vt oẽs ip̄am imaculatã
virginẽ genibus flexis adorãtes venerẽt̃
ac beatificẽt. ⁊ ei ſe recõmẽdent. ⁊ de perce
ptis ab ea bñficijs grãs agant. Generatio
ergo electoꝝ ⁊ oĩum fideliũ beatam dicit
dñam noſtrã. quod patet ex multitudine
eccleſiarũ ſub eius titulo edificatarũ. Non
eſt eñi ciuitas vel caſtrũ ſeu villa que non
habeat eccl'iam vel ſaltẽ capellã aliquam
ad honorẽ ỽginis marie. imo plures repe
riunt̃ eccl'ie ei intitulate q̄ in honorẽ ſal-
uatoris ⁊ alioꝝ ſanctoꝝ oĩum. Et in ipſis
eccleſijs ⁊ domibꝰ ꝓuatis vbiqꝫ depingit̃
eius imago. q̃ oẽs attrahit ⁊ accẽdit ad eiꝰ
amorem ⁊ deuotionẽ. Tales naqꝫ picture
ſunt libri ignorantiũ lr̃as. in q̃bus legere
poſſunt ⁊ incitant̃ ad deuotionẽ. c. ꝑlatũ.
de conſe. diſ. iij. Et vbi in eccleſijs in parte
inferiori earũ quaſi i ſancta ponit̃ imago
crucifixi tanq̄ candelabrũ ad illuminãdũ
et incitandũ ad ſui imitationẽ. in ꝑte ſupe
riori ſeu ſacrario q̃ſi in ſctã ſctoꝝ ⁊ in loco
ꝓpiciatorij. ſ. tabule altaris: ponit̃ cõiter
figura beatiſſime ỽginis cũ filio in vlnis.
vt mediãte ip̄a ſperemus ꝓpiciationem a *Confi-*
peccatis nr̃is apud filiũ ſuũ. Hoc aũt ſalu *ciẽs ſa-*
briter inſtitutũ eſt: vt dũ ſacerdos diuina *cramen*
ſacramẽta ꝑtractat mariã intuẽs: cogitet *tũ inſpi*
qualis fuit cui creditũ eſt ſolo ỽbo ỽbum *ciat ma*
carnẽ efficere. ⁊ qualis debet eẽ ſacerdos *riam*

qui verbo ſuo vel potiꝰ xp̄i a ſe ꝓlato vult
corpus xp̄i ⁊ ſanguinẽ efficere ex ſubſtãtia
panis ⁊ vini. ⁊ exẽplo ſue humilitatis ⁊ pu-
ritatis diſcat humilẽ ⁊ purã gerere mentẽ.
ac mediatricẽ ponat ip̄am ỽgineꝫ pijſſimã
ad ꝓ ſe interpellandũ. ad digne ⁊ fideliter
miniſtrandũ tantũ ſacramentũ. Fiũt in ec-
cleſijs ꝓceſſiones annuatim ad honorẽ ſal
uatoris in die Palmarũ. ⁊ ſil'r ad honoreꝫ
matris ſue in die Purificationis ad corre-
ſpondentiã ad ipſum diẽ Palmaꝝ. Nã ſi-
cut tũc portãtur rami oliue cũ palmis in ſi-
gnum victorie xp̄i de morte ꝑ reſurrectio-
nẽ futurã. ⁊ ad ſignificandũ etiã nos habẽ
tes victoriã de vitijs per pñiam ad vitam
gratie reſurrecturos. ita in die purificatio-
nis cãdelas accenſas geſtamus in manibꝰ
lumen ardẽtiſſime charitatis ipſiꝰ ỽginis
deſignãtes. ⁊ eam viuã. i. ꝓpitiã in noſtris
operibꝰ ⁊ neceſſitatibꝰ habere. ⁊ ſemꝑ habi
turos ꝓteſtantes. Ipſam quoqꝫ beatã pre
dicant ⁊ beatificãt oẽs ſermocinãtes ⁊ p̄di
cantes chriſticolis: exordiũ ꝓ gratia impe
trãda a ſalutatiõe angelica faciẽtes. Pre-
terea cum octo ſint ſolẽnitates particulari
ter deo cõſecrate. vt natiuitatis dñi. Circũ
ciſionis. Epiphanie. Reſurrectiõis. Aſcen
ſionis. Trinitatis. Pẽthecoſtes ⁊ Corꝑis
xp̄i. Ita octo ſunt celebritates ad honorem
ỽginis bñdicte. ſ. eius immaculate atqꝫ ſa
cratiſſime cõceptiõis. Natiuitatis. Preſen
tationis eius in tẽplo. Annũciationis. Ui-
ſitationis. Purificatiõis. Aſſumptionis ⁊
Q feſtum niuis. Tertia hominũ generatio
Sancti eſt ſanctoꝝ doctoꝝ. de qua apoſtolus. ij. ad
⁊ docto Cor. iiij. inquit. In xp̄o ieſu ꝑ euangelium
res btãꝫ ipſe vos genui. Generare ergo dicũtur do
eã dicũt ctores ⁊ p̄dicatores ⁊ eccleſie prelati eos q̃s
ſua doctrina trahũt ad bene operãdũ. Bea
ta autẽ virgo a generatiõe oĩum ſanctoruꝫ
doctoꝝ tam noui q̄ veteris teſtamenti eſt
beatificata. Nã om̄es ſacre ſcripture teſta-
mẽti veteris. ⁊ oẽs auctores qui eas edide
runt: ipſam ỽginẽ in figurã beatã dicunt.
Uñ Ruth. iij. dicit̃ Ruth. ex qua nata eſt
beata ỽgo. Bñdicta es tu filia a dño. ⁊ Ju
dith que caput amputauit Holofernis. ⁊ fi
gurat ipſam ỽginẽ glïoſam. Similiter ab
Ozia principe populi Jſrael multipliciter
bñdicitur. Uñ ei dixit vt habet̃ Judith. xiij.
c. Bñdicta es tu filia a dño deo excelſo pre
omnibꝰ mulieribꝰ ſuꝑ terrã. ⁊ bñdictus dñs
qui te direxit in abſciſiõe capitis principis
inimicoꝝ noſtroꝝ. q: nomẽ tuũ ita magni
ficatũ eſt: vt nõ recedat laus tua de ore ho
minũ q̃ memores fuerint ỽtutis tue. Et iteꝝ
ibidem dr̃. ꝙ vniuerſi filij Jſrael adoraue-
rũt dñm dicẽtes ad eã. Bñdixit te deꝰ in vir
tute ſua. q: ꝑ te ad nihilũ redegit inimicos
noſtros. Achior q̃ꝫ ex gẽtili factus iudeꝰ ad
eam dixit. Bñdicta tu a deo tuo. q̄m in om
ni gente que audierit nomẽ tuũ magnifica
bitur deus Jſrael ſuꝑ te. Et. xv. eiuſdem li-
bri. c. dr̃. ꝙ Joachim pontifex ſummus de
Hieruſalẽ venit Bethuliã ad videndũ eam
cũ p̄ſbyteris ſuis vniuerſis. ⁊ bñdixerũt eã
omnes vna voce dicẽtes. Quia feciſti virili
ter ⁊ cõfortatũ eſt cor tuũ. ideo eris benedi
cta in eternũ. Que omnia fuiſſe incõpara-
biliter ꝑfectius in inclyta mũdi regina per
iſtas duas mulieres figurata apertiſſime
patet. Oẽs etiã noui teſtamẽti docto- *R*
res ſtupẽtes bñdictiones glïoſe ỽginis et
eius excellentiã: nõ ceſſant appellare btãm
atqꝫ collaudare. bñdicere ⁊ p̄dicare hãc vir
ginẽ glorioſiſſimã. que virginitatis gloria
permanẽte huic mũdo lumen eternum effu
dit Jeſuꝫ xp̄m dñm nr̃m. Unde canit eccle
ſia. ⁊ fuit dictũ beati Gregorij dicẽtis. Bea
ta es Maria que dñm portaſti creatorem
mũdi. genuiſti qui te fecit ⁊ in eternũ ꝑma
nes virgo. Et iterũ. Bñdicta ⁊ venerabilis
es ỽgo Maria que ſine tactu pudoris in-
uenta es mater ſaluatoris ⁊c̃. Oẽs etiam
alij ſancti immẽſis eã extollunt preconijs.
Et ſic patet quõ ipſam beatã dicũt oẽs ge
neratiões. Et ſi dicat̃ ꝙ aliqui inueniũtur
ita ſcelerati ꝙ eã nũq̄ benedicũt ſed male-
dicũt. Itẽ aliqui ſunt nõ ſolũ infideles: ſed
etiã de baptizatis qui de illa noticiã nõ ha
bẽt. vt ſunt paruuli. ⁊ ideo eã actualiter nõ
bñdicũt. Dico ꝙ põt exponi: oẽs gñatiões
. ſ. aliqui de omnibꝰ generationibꝰ. quia de
omnibꝰ generationibꝰ aliqui ſunt conuerſi
ad fidẽ qui laudãt beatiſſimã virginẽ. ⁊ eã
beatificãt ⁊ ita exponit Nico. de lyra. ⁊ eſt
diſtributio ꝑ generibꝰ ſinguloꝝ. ſicut ſepe
diſtribuit terminꝰ vniuerſalis in ſacra ſcri-
ptura. ⁊ etiã in iure canonico. vt in. c. nam
cõcupiſcẽtia. de cõſti. ⁊ in. c. cum humilita-
tis. xxij. q. ij. ⁊ in. c. ſi quis oẽm. ſ. q. vij. ⁊ in
c. mulier. xv. q. j. De qua diſtributiõe habe
tur per theologos. in. iiij. di. xlvj. Dicere ta-
men poſſumus vt. s. eſt declaratũ. ꝙ quaſi
oẽs de ſingulis generationibꝰ beatificant
modo ſuo ỽginẽ bñdictã. ⁊ ideo eã ſemper

debemus bn̄dicere. quia verificabitur de ea
illud Numeri xxiiij. Qui bn̄dixerit tibi ipē
Q: btā iō ſp bn̄ dicenda
erit bn̄dictus. Maxime aūt eā collaudare
⁊ beatificare debemus de hoc ſtupendo ac
valde mirabili cantico ab ipſa edito. ⁊ dice
re ei illud. j. Regū. xxv. Benedictū eloquiū
tuū. Et illud qd̄ ait magiſter Johānes ger
ſon in. iiij. tractatu ſuper Magnificat di-
cens. Dignare nos laudare te v̄go ſancta.
o ter quaterq; beata. Beata primo que cre
didiſti clamat Helizabeth. Beata ſecundo.
quia gratia plena ſm̄ Gabrielis ſalutatio
nē. Beata tertio ⁊ bn̄dicta. quia bn̄dict⁹ fru
ctus vētris tui. Beata quarto. quia fecit ti-
bi magna qui potēs eſt. Beata quinto. q2
mater dn̄i. Beata ſexto. quia fecūdata v̄gi
nitatē honore. Beata ſeptimo. q2 nec p̄mā
ſimilē viſa es nec habere ſequētē. hec ille.
Merito ergo dixit dn̄a noſtra. Beatā me
dicēt ⁊c̄. In eius em̄ figurā p̄dixerat Lya
Geñ. xxx. Hoc p beatitudine mea. beatam
me quippe dicēt oēs mulieres. Magiſter
aūt Johānes gerſon in. v. tractatu ſuo ſup
Magnificat. aſſignat rationē quare ipſa
gl'ioſa v̄go beatificet ab omnib⁹ generatio
nib⁹. dicēs q͞ hoc iō eſt. q2 ipſa mr̄ eſt illi⁹ q̄
fecit oēs gn̄ationes celi ⁊ terre. ⁊ oīum que
in eis ſunt. Itē q2 ab initio ⁊ añ ſecula ipſa
fuit p̄deſtinata vt affinis eſſet oīu3 gn̄atio
nū in omni genere affinitatis. ideo eā bn̄di
cunt ⁊ laudant oēs gn̄ationes. Eſt em̄ no-
ſtra ſoror ab humana ſpecie. eſt mater ex
noſtra poſt filiū regeneratiōe. eſt cognata
angelis ⁊ nobis ex ſimilitudine intellectua
lis nature. eſt vnū cor nobiſcū ⁊ vnus ſpiri
tus ex dilectiōis obligatiōe. Maxime autē
eā beatificāt om̄es gn̄ationes. quia cogno
ſcunt bn̄ficiorū largitiōes ex ea procedere.
Ideo ipā dicit Eccli. xxiiij. Memoria mea
in gn̄atione ſeculorū. Sequit̄ autē virgo
Q2 fecit mihi magna exponit̄
bn̄dicta in ſuo cātico exponēs quare ab om
nibus ſit beatificāda. ⁊ dicit. Quia fec̄ mi-
hi magna q̄ potēs eſt. Qd̄ exponēs Theo-
philus ait. Oſtēdit v̄go nō per ſuā virtutē
ſe beatā predicādā. ſed cauſam aſſignat di
cēs. Quia fecit mihi magna qui potēs eſt.
Que tibi fecit magna? Credo vt creatura
crederes creatorē. famula dn̄m generares.
vt per te mūdum deus redimeret. p te illu
minaret. per te ad vitā reuocaret. Dicit̄ au
tē deus potēs eſſentialiter. quia p ſe ⁊ ex ſe
omnia pōt. Vñ ad Roma. xj. dr̄. Ex q̄ om-
nia. per quē omnia ⁊ in quo oīa. Ipſe enim
eſt vere potēs. quia de paruis ⁊ infimis fa-
cit magnos ⁊ fortes. pauperē em̄ facit ⁊ di-
tat. humiliat ⁊ ſubleuat. j. Reg. ij. Beda v̄o
dicit. Reſpicit autē hoc ad initiū carminis
vbi dictū eſt. Magnificat anima mea do-
minū. Sola em̄ anima illa cui dn̄s magna
facere dignatur dignis eū p̄conijs magni-
ficare poteſt. Si quis v̄o querat que fue
Duodecim magna fecit deus Marie
rint iſta magna que deus omnipotēs fecit
beate v̄gini? Reſpōdit Hugo cardinalis.
q͞ inter alia poſſunt. xij. aſſignari. Primu3
fuit i vtero matris ſanctificatio. ⁊ nos ad-
dere debemus. ⁊ ab originali peccato p̄ſer-
uatio. Scd̄m angeli ſalutatio. Tertiū gra-
tie plenitudo. Quartū filij cōceptio. Quin
tum fecūda v̄ginitas. Sextū v̄ginalis fe-
cūditas. Septimum honorata humilitas.
Octauū obediētie prōptitudo. Nonū fidei
deuotio. Decimū eſt prudēs verecūdia. Vn
decimū verecūda prudentia. Duodecimum
dominiū celi. hec ille. Nos autē dicere poſ-
ſumus. q͞ deus nūq̄ fecit nec faciet aliqua
tam magna ⁊ excellētia in aliqua pura cre
atura ſicut fecit in virgine gl'ioſa. Lic3 em̄
magnū fuerit creare de nihilo celum ⁊ ter-
ram ⁊ omnē ornatu3 eorū. tamē hec q̄uis
ſint ampla: nō ſunt adeo magna vt ſint di
uine maieſtatis capacia. Corpus v̄o virgi
nis minimū formauit: in quo eſſentialiter
totus eſt deus cōtentus: dicēte apoſtolo de
chriſto ad Col. ij. In quo habitat om̄is ple
nitudo diuinitatis. Et ppter hoc canit ec-
cleſia. Sancta ⁊ immaculata v̄ginitas: q̄-
bus te laudib⁹ efferā neſcio. Quia quē celi
capere nō poterāt tuo gremio ɔtuliſti. Ma
gnū preterea fuit qñ deus populū Iſrael de
manu Pharaonis regis egypti ſignis ma
gnis ⁊ p̄digijs liberauit: ipſo Pharaone cū
ſuis in mari ſubmerſo. vt habet̄ Exo. xiiij.
Sed maius fuit in v̄gine. quia nō vnū po
pulum tm̄. ſed genus humanū ſaluauit dia
bolo infernali deuicto per eius filiū. qui di-
xit Luce. xij. Nūc princeps huius mūdi ej-
cietur foras. Magnū fuit quādo māna de
celo deſcēdit Numeri. xj. ſed maius eſt q͞ de
us in v̄ginis vterū deſcēdit. Magnū prete
rea fuit q͞ deus pauit populū Iſrael in de-
ſerto quadraginta annis māna de celo. Itē
q͞ de quinq; panib⁹ chriſt⁹ magnā hominū
multitudinē ſatiauit Math. xiiij. Sz ma
ius fuit q͞ in v̄gine panē angelorū. ſ. chriſtū
formauit. qui totū humanū genus ſui cor
poris ſacramēto paſcere ⁊ ſatiare venit. vñ

ipſe inquit Johan. vj. Ego ſu3 panis viuus
qui de celo deſcēdi. Si quis manducauerit
ex hoc pane viuet in eternū. Magnū fecit
deus qñ eduxit mel de petra oleūq; de ſaxo
duriſſimo. vt habetur Deutero. xxxij. Sed
maius fecit in v̄gine. de qua oriri fecit pe-
tram illā a qua fluxerūt aque gratiarū ⁊ ole
um pietatis ⁊ miſericordie. iuxta illud. j. ad
Cor. x. Bibebāt autē de ſpirituali cōſequen
te eos petra. petra autē erat xp̄s. Magnū
fecit deus quādo Jordanis cōuerſus eſt in
ſuū fontē. vt habetur Joſue. iij. ⁊ etiā p̄s.
cxiij. Sed maius fecit in v̄gine: qñ antiqu⁹
dierū ⁊ canus eternitate vidit v̄ginē. ⁊ re-
troceſſit ad infantiam diei vnius. ſicut p̄di
xit Daniel ppheta vij. ſui li. c. dicēs. Anti-
quus dierū ſedit ⁊c̄. Et vt breuibus oīa ma
gna in creaturis facta cōprehēda3: nihil in
eis tam magnificu3 eſt quin vno ſolo actu
v̄go gl'ioſa oēs exuperet. Maximū em̄ om
nium que vnq̄ facta ſunt aut fiēt: factū eſt in
v̄gine. qñ deus qui fecit om̄ia. ⁊ a nullo eſt
fact⁹ nec creat⁹: fact⁹ eſt filius v̄ginis. ⁊ ex-
inaniuit ſemetip̄m formā ſerui accipiēs. ad
Phil. ij. O mirabiliſſima ⁊ ſtupendiſſima
dignatio diuina. q͞ in v̄gine creator fact⁹
ſit creatura deus homo ⁊ homo deus. in-
finitus factus ſit finit⁹. eternus tēporalis.
imortalis ⁊ impaſſibilis. paſſibilis ⁊ morti
ſubiect⁹. ditiſſimus paup ⁊ egenus. immē-
ſus paruulus ⁊ abiect⁹. Quis vnq̄ audiuit
talia: natura nō capit. vſus neſcit. ratio hu
mana nō cōprehēdit. caligant̄ oculi. ſtupe-
ſcūt aures. turbātur oēs ſenſus. ecce q͞ mū
dus pugillo cōtinetur. ſpera centro claudi-
tur. in centro iacet circulus. de vaſe p̄dit fi
gulus. fonte3 excedit riuulus. pars excedit
totū. lux mōſtratur per ignotū. ſtella gignit
ſolē. ⁊ vna puella regit deū. Dicit ergo bea
T
ta virgo. Ille qui facit magna ⁊ inſcrutabi
lia ⁊ mirabilia quorū nō eſt numerus. vt di
citur Job. ix. ⁊ cui inq̄t ppheta p̄s. lxxxv.
Tu es deus qui facis mirabilia. Et de quo
etiam dicit̄ p̄s. cxxxv. Qui facit mirabilia
magna: fecit mihi mirabiliſſima ⁊ ieſtima
bilia. Vnde dicere pōt deo ipſa v̄go bn̄di-
cta illud p̄s. lxxxix. Miſericordia tua ma-
gna eſt ſup me. Sed o v̄go gratiſſima nū-
Q
Quid Maria fecerit deo
quid tu aliquid feciſti deo? Nūquid vicē ei
reddidiſti? Profecto ſi fas eſt dicere: tu ſm̄
quid maiora feciſti deo q̄ ipſe deus tibi et
vniuerſo generi humano. volo ergo ego di
cere q͞ tu ex humilitate reticuiſti. Tu enim
ſolum ceciniſti. Quia fecit mihi magna qui
potēs eſt. ego v̄o cano ⁊ dico. Quia tu feci
ſti maiora ei qui potēs eſt. Deus nāq; ho-
minē de limo terre formauit. Tu v̄o beatiſ
ſima v̄go deū de tuis puriſſimis ſanguini
bus generaſti. ⁊ illum puriſſima carne tua
cooperuiſti ⁊ velaſti. Vñ dicere potes illud
Eccli. xxiiij. Ego feci in celis vt oriret̄ lumē
indeficiēs. ⁊ ſicut nebula tegi oēm carne3.
Puriſſima aūt caro tua preualet oibus re
bus mūdi. Itē de⁹ hoiem de fructib⁹ paradi
ſi educauit. ⁊ tu ip̄m deū pauiſti vbere de ce
lo pleno. cui⁹ lactis vna gutta p̄ualet oibus
lignis paradiſi. fructibuſq; omnib⁹ totius
mūdi. Deus q̄3 hoiem pellicea induit veſte.
⁊ tu v̄go gl'ioſa dei filiū tuis pāniculis in-
uoluiſti. ⁊ poſtea tunica incōſutili induiſti
que p̄ualet oibus tunicis mūdi. Et ſic diſcur
rēdo pbare poſſu3. q͞ tu virgo digniſſima
ſm̄ q̄d multo ampliora beneficia cōtuliſti
xp̄o q̄ de⁹ homini i ſue creatiōis p̄mordio.
Sicut em̄ quāto pſona cui dānū ⁊ iniuria
infertur eſt maioris dignitatis: tāto maius
cēſet̄ dānū maiorq; iniuria. §. atrox. inſti. de
iniu. ⁊. l. p̄tor. §. atrocē. ff. eo. ti. Ita bn̄ficia
alicui collata tāto reputari debēt excellen-
tiora quāto excellētior eſt pſona cui cōferū
tur. ⁊ iō tua erga dei filiū obſeq̄a ⁊ illa q̄ ei
bn̄ficia cōtuliſti digniſſima. excellētiſſima.
atq; quodāmō incōparabilia fuerunt. h̄ tm̄
vt tā magna facere poſſes deo: fuit vnū de
illis magnis q̄ fecit tibi ipſe q̄ potēs eſt: et
ſctm̄ nomē ei⁹. O igit̄ btā p oēs gn̄atiōes
hebreorū. grecorū. latinorū ⁊ oīum gn̄alit̄ na
tionū ⁊ linguarū. O ſctā ſctārū. o pulcherri
ma ⁊ prudētiſſima feminarū. Quid miru3
ſi p nomē ſanctū ſuū fecit tibi tam magna
Et ſctm̄ nomen eius
tam ſtupenda. tamq; admirāda qui potēs
eſt? Nōne ipſe eſt q̄ dixit Geñ. xxxij. Quid
queris nomē meū qd̄ eſt admirabile? Nō-
ne ipſe eſt qui ait Exod. iij. Ego ſum q̄ ſum
hoc nomē mihi in eternū? Nōne ipſe qui di
xit Exo. vj. Nomen meū adonay nō indica
ui eis? Quia ergo hoc nomē melliſluū indi
cauit tibi. fac vt etiā nobis eius virtutē oſtē
dere dignetur. Fac vt eius nomē bn̄dictum
deuote frequentetur a nobis. vt dicat ipſe
filius tu⁹ de nobis illud. ij. Paral. vj. Ele-
gi Hieruſalem vt ſit nomen meu3 in ea. O
glorioſum nomen. de quo ppheta inquit
p̄s. cx. Sanctū ⁊ terribile nomen ei⁹. Pro-
fecto nullus vnq̄ hoc bn̄dictū nomen tan-
ta deuotiōe venerat⁹ eſt ſicut hec ſapiētiſſi-

ma tympaniſtria noſtra.que illud Eccl.lj.
dicebat deo.Laudabo nomē tuū aſſidue:⁊
collaudabo illud in cōfeſſione.Vñ ꝑ ꝟtutē
ipſius diuini noīs ſe ad tantā altitudinem
ꝑueniſſe ꝓfitetur dicēs.Fecit mihi magna
qui potēs eſt:⁊ ſanctū nomē eius.Sup q̄
bus ꝟbis dicit Nico.de lyra.Quicq̄d ſcira
tis pōt cogitari totū eminēti⁹ eſt ī eo.Hu
go aūt cardinalis exponit dicēs.Sanctuz
dr̄ ab effectu.quia participes ſui facit ſan
ctos:id eſt firmos ⁊ mūdos.ac finalr̄ bea
tos.iuxta illud Johelis.ij.Omnis q̄ inuo
X caucrit nomē dñi ſalu⁹erit. Sequit̄ autē
Et mia eius ⁊c. beata ꝟgo in cātico ſuo dicēs.Et mia eius
a ꝓgenie in ꝓgenies timentib⁹ eū.In qui
bus ꝟbis connumerat beneficia cōiter to
ti humano generi collata.Dic ergo.Et mi
ſericordia ei⁹.ſ.in me inchoata.dilatat̄.cō
tinuatur ⁊ multiplicat̄.a ꝓgenie.ſ.iudeoꝝ
in ꝓgenies gentiū:id eſt in oēs progenies
mūdi quas crediturás preuidit.Et hoc eſt
qd̄ ſubdit.timētibus eū.Nō mundum.nō
diabolū ſm̄ qd̄ exhortatur dñs Mat.x.di
cens.Nolite timere eos qui occidunt cor
pus ⁊c.Et ita exponit Hugo cardinalis ſu
per Lucam.vbi etiā dicit.ꝙ talibus timēti
bus deum fit mīa ab ipſo.iuxta illud Ma
lach.vlti.Vobis timētibus nomen meum
orie̅t ſol iuſticie:⁊ ſanitas in pennis eius.
vñ Act.x.inquit beatus Petrus.In veri
tate cōperi quia nō eſt acceptator perſona
rū deus ſed in omni gente qui timet deum
acceptus eſt illi.Nicolaus ꝟo de lyra expo
nit.Et miſcōia eius:id eſt bñficium incar
nationis quod ex miſericordia dei factum
eſt.Vñ petebat Dauid dicēs.Oſtēde no
bis dñe miſericordiam tuam.quaſi diceret.
Oſtendiſti potentiā in creatiōe mūdi de ni
hilo ⁊ ſapientiā tuā in mūdi gubernatiōe
ſic ordinata ⁊ iuſticiā tuā in peccatoꝝ pu
nitione.ſicut in diluuio ⁊ ſubmerſione So
dome ⁊ gomorre.Et ideo oſtēde nobis dñe
miſericordiā tuā in filij tui incarnatione.a
ꝓgenie.ſ.iudaica.Quia ſicut dr̄ Johā.iiij.
Salus ex iudeis eſt.Quia īcarnatio dei fa
cta eſt in ꝟgine iudea natiōe.Sed quia bñ
ficium incarnationis ad totū mūdum dif
funditur.ideo ſubdit̄.In ꝓgenies.ſ.oīum
nationū.Verūtamē quia licz hoc bñficium
incarnatiōis ſe extēdat ad oēs quantū ad
ſufficiētiā.nō tñ quātū ad efficaciā.ſed tm̄
ad iuſtos.Ideo ſubditur.timētibus eū.ſ.ti
more filiali ⁊ caſto.hec ille.Beda ꝟo inq̄t.

A ſpecialibus ſe donis ad generalia dei iu
dicia cōuertēs:totius humani generis ſta
tum deſcribit ſubdēs.Et miſericordia ei⁹
a ꝓgenie in ꝓgenies timētibus euz.quaſi
diceret.Non ſoluz mihi fecit magna qui po
tens eſt:ſed et in omni gente qui timet de
um acceptus eſt illi.Orig.autē ⁊ Aug.in
quit.Miſericordia dei nō in vna generati
one:ſed in ſempiternū extēditur a genera
tione in generationē.Ipſe etem̄ deus inq̄t
Deut.v.Ego ſum dñs faciēs miſericordiā
in multa milia diligentibus me ⁊ cuſtodiē
tibus p̄cepta mea.Et idē habetur Exo.xx.
⁊ p̄s.cxvj.dr̄.Miſericordia dñi manet in
eternū.Grecus ꝟo expoſitor ait.Et miſeri
cordia eius.ſ.quā habet in generatione ge
nerationū:noſtrā tractans ſalutem ſolius
intuitu pietatis.Miſeretur autē nō qualiſ
tercūq;:ſed his quos timor eius cōpeſcuit
in qualibet natiōe.vñ dicit̄.timētibus euz
qui.ſ.ad fidem ⁊ pniam cōuertūtur.Nam
qui obſtinati ſunt incredulitatis vitio clau
ſerūt ſibi ianuam pietatis.Theophilus au
tem dicit.Vel ꝑ hoc innuit ꝙ timētes deū
miſericordiā cōſequētur in generatiōe iſta
id eſt in p̄ſenti ſeculo.⁊ in futura.i.in ſecu
lo futuro.in hoc ſeculo cētupliū accipiētes.
⁊ in alio multo maiora.ſ.vitam eternam.
Illis autē qui nō timent deū nec penitētiā
agūt de peccatis ſuis:ſed aſſidue peccāt nō
miſeret̄ deus.c.diaconi.xciij.di.Quia face
re miſericordiā malis nō eſt aliud q̄ ipſis
fauere.xiiij.q.vj.c.ſi res aliena.Progredi
tur autē virgo bñdicta in cātico ſuo dicēs.
Fecit potentiam in brachio ſuo ⁊c.vbi ait Y
Hugo cardinal̄.ꝙ quia vt īquit p̄s.xxiiij. Fecit potentiam ⁊c.
Vniuerſe vie dñi miſericordia ⁊ ꝟitas.Iō
cōmendata miſericordia dei in timētib⁹ eū
cōmendat ꝟgo prudēs iuſticiā in cōtēpto
ribus:oſtēdens q̄d mereātur:⁊ quid fiet il
lis dicēs.Fecit potentiā in brachio ſuo:id
eſt potēter per filiū opatus eſt ꝑ quē oīa
creauit ⁊ recreauit ⁊ glorificauit.⁊ poteſta
tes aereas debellauit.Dicit̄ aūt filius bra
chiū patris.Quia ſicut a corpore exit bra
chium ⁊ ab eodē.⁊ a brachio manus.ita a
patre fili⁹ ⁊ ab eodē patre ⁊ filio ſpūſſanct⁹.
vñ Eccl.xxxvj.dr̄.Glorifica manum ⁊ bra Fili⁹ dr̄ brachiū patris
chiū dextrū.Itē quia per ipm̄ opat̄ pater.
Eſt aūt fili⁹ vt brachiū figuli q̄ vaſa glīoſa
de luto facit.iuxta illud Eccl.xxxviij.Figu
lus ſedēs ad opus ſuū ī brachio ſuo forma
bit lutū:⁊ aū pedes ſuos curuabit virtutem

ſuā.Itē eſt vt brachiū pugilis q̄ pugnādo
brachiū regis egypt.i.diaboli cōfregit.Vñ
dr̄ Ezech.xxx.Fili hoīs brachiū Pharao
nis reḡ egypti cōfregi ⁊c.Itē eſt vt brachi
um nutric̄ ad portādū ꝑuulos.Eſa.xl.In
brachio ſuo cōgregabit agnos.⁊ Oſe.xj.di
xit de⁹.Ego q̄ſi nutric⁹ effraim in brachijs
portabā eos ⁊ neſcierunt ꝙ curarē eos.Iō
dr̄ Eſa.xxxiij.Eſto brachiū eoꝝ ī mane ⁊c.
Itē fecit ipſe fili⁹ dei potētiā in brachio ſuo
in cruce extēſo.q: diabolū ſuꝑauit.⁊ capti
uos de inferno liberauit.ac electos oēs ad
ſuꝑna leuauit.De p̄mo aūt ⁊ ſcd̄o dicit p̄s.
cxxxv.Qui ꝑcuſſit egyptū cū p̄mogenit̄ eo
rū:⁊ eduxit iſrl̄ de medio eoꝝ in manu po
tēti ⁊ brachio excelſo.De tertio aūt p̄dixit
ipſe dñs Joh.xij.Cū exaltat⁹ fuero a terra:
oīa trahā ad meipm̄.De h̄ etiā brachio ſo
lū elect̄ ſalutifere reuelando dr̄ Eſa.liij.Et
brachiū dñi cui reuelatū eſt?Hoc eſt illud
brachiū quo territi demōes amittūt vires
ſuas.iuxta illud Exo.xv.Irruat ſuper eos
formido ⁊ pauor in magnitudine brachij
tui.Fiāt immobiles q̄ſi lapis ⁊c.De ipo eti
am brachio fit mētio Job.xl.c.vbi dicitur.
Si habes brachiū ſicut de⁹.De h̄ etiam bra
chio inq̄t ꝓpheta deo patri p̄s.lxxvj.Rede
miſti in brachio tuo ppl̄m tuū.Et p̄s.lxxx
viij.In brachio ꝟtutis tue diſpſiſti inimi
cos meos.Ipſe ꝟo deus in eodez p̄s.dicit
de electo ſuo.Brachiū meū cōfortabit euz.
Salomon q̄z Sap.v.de deo inq̄t.Brachio
ſancto ſuo defendet illū.Et.xvj.eiuſdem li.
c.loquēs deo de malis:ait.per fortitudinē
brachij tui flagellati ſunt ⁊c.In iſto igitur
brachio dei debēt oēs potentiā ⁊ fortitudi
nē atq; ſpez ſuā ponere.⁊ non facere ſicut
quidā qui ponūt ſpem ſuā in hominib⁹ vel
Contra ponētes ſpez in homine reb⁹ mūdanis.Cōtra qd̄ ſcel⁹ inq̄t Hiere.ꝓ
pheta.xvij.ſui li.c.Maledict⁹ hō qui confi
dit in hoīe:⁊ ponit carnē brachiū ſuum.⁊ a
dño recedit cor ei⁹.De tali etiam dr̄.ij.Pa
ral̄.xxxij.Cū eo eſt brachiū carneū.Et Eze
chiel̄.xxx.ait dñs.Cōminuā brachiū ei⁹ for
te.i.qd̄ ipe reputat eſſe validū.vñ ⁊ Hiere.
xlviij.de tali cōfidēte in hūano auxilio fra
gili dr̄.⁊ brachiū eius cōtritus eſt.Econtra
ꝟo eſt de cōfidēte in brachio diuino.Vnde
inq̄t Orige.Timētib⁹ aūt ſe fecit potentiā
in brachio ſuo.quia lz infirmus ad deū ac
ceſſeris.ſi timueris eū ꝓmiſſam ꝟtutē cōſe
queris.Venerabilis aūt Beda exponens
p̄dicta ꝟba cātici ꝟginalis ait.hūani gene

ris ſtatuz deſcribens.q̄d ſuꝑbi ⁊ q̄d hūiles
mereant̄ oſtēdit di.Fecit potentiā in bra
chio ſuo.i.in ipſo dei filio.Sicut em̄ tuum
brachiū eſt q̄ oꝑaris:ſic brachiū dei dictuz
eſt ei⁹ ꝟbū ꝑ qd̄ opat⁹ eſt mūdū.Theophi
lus ꝟo dicit.In brachio ſuo.ſ.ei⁹ filio īcar
nato potētiā fecit.q: nā deuicta eſt ꝟgine
pariēte ⁊ deo humanato. Grec⁹ aūt inq̄t Z
vel dicit.Fecit ꝓ faciet potētiā.nō vt oudū
ꝑ Moyſen ꝯ egyptios.nec ꝑ angelum:vt
q̄n multa milia rebelliū ꝓſtrauit aſſyrioꝝ.
nec quoq; alio mediāte.ſ; in ꝓprio brachio
triūphū docuit intelligibiles hoſtes ſupe
rādo.Vñ ſequitur.Diſperſit ſuꝑbos mēte Diſpſit ſuꝑbos ⁊c.
cordis ſui.ſ.quālibet mētē elata nō parētē
ei⁹ aduētui.q̄ etiā apuit ⁊ vitioſas oſtendit
ſuꝑbas eoꝝ cogitationes.Cyrillus ꝟo ait.
Magis ꝓprie demonū hoſtilis caterua in
telligenda eſt hic.hos em̄ ſeuiētes in terra
diſſipauit aduenies dñs.⁊ compeditos ab
eis obediētie ſue reſtituit.Theophilus aūt
dicit.Pōt etiā h̄ de iudeis intelligi q̄s ī om
nē diſpſit regionē ſicut nūc diſpſi ſunt.hec
ille.vñ Nico.de lyra exponit.Diſpſit ſuper
bos.i.legiſperitos ⁊ phariſeos q̄ fuerūt ſu
perbi mēte cordis ſui ſpernētes cōſiliū dei.
vt dr̄ Lu.vij.c.Et iō ipſi cuz ceteris iudeis
xlij.anno a paſſione xp̄i fuerūt capti ⁊ ca
ptiuati ꝑ titū ⁊ veſpaſianū ⁊ ꝑ orbē diſpſi.
Et loq̄t̄ hic ꝟgo de futuro ꝑ modū p̄teriti
ꝓpter certitudinē euēt⁹ ſue ꝓphetie.Hugo
ꝟo cardinalis exponit.diſpſit ſuꝑbos.i.di
ſpergi ꝑmiſit.mēte cordis ſui.i.voluntatū
ac ſenſuū diuerſitate.Sicut em̄ multitudi
nis credentiū eſt cor vnum ⁊ aīa vna.Act.
iiij.Sic ſuꝑboꝝ cōtrarie ſunt opiniones et
volūtates ac ſenſus diuerſi.vñ Prou.xiij.
dr̄.Inter ſuꝑbos.ſemꝑ iurgia ſunt.Vel ex
ponat̄.Diſperſit.i.ab inuicē ſeparauit.vel
exules a regno diuiſit ſuꝑbos mēte cordis
ſui.q.d.nō dico apparētes ſuꝑbos in exte
riori habitu.ſed ſuꝑbos mēte cordis ſui.i.
qui hn̄t ſuꝑbiā in volūtate interiori.Sepe
em̄ apparet ſuꝑbia in longis ⁊ p̄cioſis veſti
bus.⁊ in alijs actib⁹ exteriorib⁹:nec tñ eſt
in mēte.⁊ ſepe in curta ⁊ vili tunica eſt lon
ga ⁊ magna ſuꝑbia.Vñ notādū ꝙ eſt du Duplex eſt ſupbia
plex ſuꝑbia.ſ.interior ⁊ exterior.ſicut etiaz
eſt duplex humilitas.iuxta illud Eccl.xxx.
Eſt q̄ neq̄ter ſe humiliat ⁊ interiora ei⁹ ple
na ſunt dolo.Suꝑbiēs aūt ſub habitu ſan
ctitat̄ eſt ſumme deteſtādus.c.h̄ ſcripſim⁹
xxx.di.De⁹ aūt oēs iſtos ſuꝑbos diſpſit.ſic

diſpſit edificãtes turrim babel ſuꝑ faciem
vniuerſe terre. Geñ.xj. Itẽ diſpdit luxurio
ſos.i.ꝑmittit diſpgi a luxuria.nõ tm̃ mẽte
cordis.ſi etiã paſſiõe corꝑis. Vñ ps lxxxij.
inqt.Diſpierũt in endor q̃ interptat̃ fons
gñatiõis. Siľr diſpgit auaros.i. diſpergi
ꝑmittit ab auaritia ⁊ mẽte ⁊ corꝑe. Unde
Exo.v.dr.Diſpſus eſt ppľs ꝑ vniuerſaꝫ ter
rã egypti ad colligẽdas paleas. Recte aũt
diſpſus dr auarus.qꝛ cuilibet rei quã poſſi
det dat vnã ptẽ cordiſ ſui.⁊ iõ Ecci.x.ſcptũ
eſt.Auaro nihil eſt ſceleſtiꝰ.In vita em̃ ſua
ꝓiecit itima ſua.i.cor ſuũ.Vñ ps.in perſo
na auari dicit. ps.xxj. Effuſus.ſ. ſi.aq̃:⁊
di.ſunt oĩa oſſa mea.Sicut em̃ de aqua ni
hil remanet cũ effundit̃.ita de corde ſuo ni
hil remanet auaro.ſed totũ effunndit̃ exte
rius ſuꝑ rebꝰſuis.h̃ ille.Ego ꝟo dico ꝙ cũ
radix oĩs pcti ſit ſupbia Ecci.x.ꝑ ſuperbiã
que eſt rebellio ꝯ deũ intelligit̃ omne pctm̃.
Et iõ btã ꝟgo in hiſ ꝟbis. Diſpſit ſupbos
⁊c̃.intellexit oẽs pctõres q̃s deꝰ a facie ſua
diſpdit.⁊ ad eternã dãnationeꝫ diſperdet.
De quibꝰexponi moraliter põt illud Geñ.
vj.Diſperdã eos cũ terra.Et Numeri.xvj.
Eos repẽte diſperdã.Et ps.lxxvij. dr. In
malicia eoꝝ diſpdet eos.Et ps.cxliiij.Om
nes pctõres diſperdet.Et ps.lxxxviij.inqt
ꝓpheta deo. Diſperſiſti inimicos tuos.Et
ps.xcj.dr.Diſpergẽtur oẽs qui operantur
iniquitatẽ.Hoc aũt nobis itimauit vt hor
taretur nos ad pñiam.Sciebat em̃ ꝙ ⁊ ſu
perbis ⁊ quibuſcũqꝫ peccatoribꝰſe ꝑ pñiam
humiliãtibus deus indulget.iuxta illud.ij.
Paraľ.xij.vt ipſe dñs inquit.Quia humi
liati ſunt nõ diſperdã eos.Unde ⁊ ꝓpheta
ait ps.lxxvij.Propitiꝰfiet pctis eoꝝ:⁊ nõ
A
Orõ ad virginẽ ne diſpgamur. diſpdet eos. O igitur piiſſima ꝟgo que
nos ſic benigne admonuiſti tu bñ vides ve
rificatũ eſſe de nobis illud.j.Mach.xj.Di
ſperſi ſunt vnuſquiſqꝫ in locũ ſuũ.Vñ etiã
dicere potes illud.ij.Reg.xxij. Vidi iſrael
diſperſuꝫ in montem.Et illud.j.Paraľ.x.
Dereliquerũt vrbes ſuas.⁊ huc illucqꝫ di
ſperſi ſunt.Et illud Ecci.xlviij. Diſpſi ſunt
in oẽm terrã.Vides benigna dña ꝙ de gre
ge filij tui.i.de cõgregatione xpianoꝝ dici
quodãmodo põt illud Hiere.x.Ois grex
eoꝝ diſpſus eſt:⁊ ꝙ multi q̃ deberẽt eẽ ſcti
⁊ filio tuo vniri ꝑ deuotionẽ:ab eo receſſe
rũt.⁊ ꝑ peccatũ diſperſi ſunt.Vñ de illis di
ci põt illud Treñ.iiij.Diſperſi ſunt lapides
ſanctuarij.⁊ h̃ꝫ bñdictꝰ paſtor noſter dice
re põt illud Ezech.xxxiiij.Diſpſe ſunt oues
mee.roga igitur ipm bñdictũ filiũ tuũ qui
nõ vult mortẽ peccatoris:ſed vt magis cõ
uertatur ⁊ viuat.Ezech.xviij.De quo ſcri
ptũ eſt Eſa.xj.Diſperſos iuda colliget a q̃t
tuor plagis terre.Obſecra eũ qui ꝯgregat
Iſrael.Eſa.lvj.Qui ex te humanatꝰ eſt vt
filios dei q̃ erãt diſperſi ꝯgregaret in vnũ.
Ioh.xj.De quo etiã ꝑdixit Dauid ꝓgeni
tor tuꝰps.cxlvj.dr.Diſpſiones iſrľ cõgre
gabit.vt nos ad ſe reuocare ⁊ ſibi vnire di
gnetur. Tu q̃ꝫ o dña nr̃a cui tam magna
fecit q̃ potẽs eſt.cõgrega diſperſionẽ nr̃aꝫ
ij.Machab.j.vt tecũ magnificare dñm va
leamus ⁊ exultare in deo ſalutari noſtro.
Et nõ ſimus cũ illis ſociati de quibꝰin ſeqn
ti ꝟſiculo ceciniſti dicẽs.Depoſuit potẽtes
de ſede.Sed de illis humilibꝰquos exaltã
dos pñũciaſti. Hec aũt ꝟginis bñdicte
B
Depoſuit potẽtes. ꝟba exponẽs Hugo cardinaľ dicit.Depoſu
it potẽtes de ſede.i.deponet.qꝛ glia pctoꝝ
ſtercꝰ ⁊ ꝟmis.j.Machab.ij. Exaltauit.i.
exaltabit humiles. Per potẽtes aũt hic in
telligi pñt.ſupbi.Vñ glo.ſuꝑ ꝑdicta verba
inquit.Potẽtes ſunt ſupbi qui ſupra mo
dũ ſe extollũt ⁊ nõ in dei ꝟtute.ſed in ſua po
tentia cõfidũt qui deponũtur. Naꝫ vt inqt
Seneca in lib.tragediarũ.Supbos ſequit̃
victor a tergo deus.Et ſaluator ait.Omis
qui ſe exaltat humiliabit̃ ⁊c̃. Mat.xxiij.et
Lu.xviij.Supbia em̃ deorſum trahit.⁊ hu
militas ſurſuꝫ eleuat.cxvj.di.c.cũ adveruꝫ.
Merito autẽ debẽt humiles exaltari:⁊ po
tentes depmi qui humiles ⁊ impotẽtes op
ꝑſſerũt.qꝛ qui in vno aggrauatur debꝫ in
alio ſubleuari.l.eũ qui.ff.de iureiur. Potẽ
tes em̃ ſolẽt impotentium vires abſorbere
l.gñaliter.ff.de fideiuſ.⁊ de ſolu.l. ſi duo.⁊
xvij.di.c.ſi vir.⁊.lxxvj.di.c.ieiuniũ.⁊.xiiij.
q.j.c.rogamus.⁊ extra qui cle.vel vo.c.me
minimus.⁊.c.rurſus.⁊ de cõceſ.ꝑben.c.au
ctoritate.li.vj.Myſtice aũt exponitur ſm
predictũ doctorẽ ſic.Depoſuit potẽtes de ſe
de.i.demones eiecit de celo.⁊ exaltauit hu
miles.i.homines loco eoꝝ ſublimauit. Vñ
Eccľi.x.dr.Sedes ducũ ſuperboꝝ deſtru
xit:⁊ ſedere fecit mites ꝓ eis. Ex hoc autẽ
ꝓcedit ꝙ demones ita inuidẽt hominibꝰ.
quia homines tenẽt ꝑ humilitatẽ locũ eoꝝ
quẽ ipſi amiſerũt ꝑ ſuperbiã. Vel ꝑ humi
les.intelligũtur angeli boni in ſede felicita
tis eternaliter exaltati.vt ait magiſter Io
hannes gerſon in.viij. tractatu ſuꝑ Ma

C
Iudei ſunt depoſiti de ſede. gnificat in ſcõs partitione. Itẽ depoſuit
potẽtes.i.iudeos.de ſede.ſ. lr̃alis intelligẽ
tie in qua quieſcebãt nõ inueſtigãtes ſpũa
lem intelligẽtiã.⁊ quaſi magiſtri docebãt.
vñ Mat.xxiij.inquit dñs.Suꝑ cathedraꝫ
Moyſi ſederũt ſcribe ⁊ phariſei.⁊ exalta
uit humiles.i.gẽtiles ob hũilitatẽ ad ſpũa
lem intelligentiã ad ꝑdicandũ fidẽ euange
licã ſublimauit.vñ Eccľi.x. predictuꝫ fuit.
Radices gẽtiũ ſupbarũ areſecit deꝰ:⁊ plã
tauit humiles ex gẽtibꝰ.⁊ Matt.xxij.inqt
ſaluator iudeis.Auferet̃ a vobis regnum
dei:⁊ dabitur genti faciẽti fructũ eiꝰ.Et h̃
ſignificatũ fuit.j.Reg.iiij.vbi dr.ꝙ Hely
ſacerdos nõ poterat videre lucernã.ſ.ſpũa
lis itelligẽtie.⁊ cecidit de ſella capta arca.i.
finito ſacerdotio.vñ ad Heb.vij.inqt Pau
lus.Trãſlato em̃ ſacerdotio neceſſe eſt vt ⁊
legis trãſlatio fiat.hec Hugo. Et iſta fuit
expoſitio Nico.de lyra.q̃ ait. Depoſuit po
tentes de ſede.i.iudeos qui erãt potentes
in lege.⁊ ꝓphetis.dimittẽs eos ex ſuo de
merito in ꝓfundo erroris.ſm ꝙ dr Ro.xj.
Cecitas ex parte cõtingit in iſrael. Et exal
tauit humiles.i.gẽtiles humiliter ⁊ deuote
ꝑdicationẽ apľoꝝ ſuſcipiẽtes. Cyrillus ꝟo
ꝑdictas expoſitiões approbãs inquit.Ma
gna ſapiebãt demones ⁊ diabolus gẽtiliũ:
ſapiẽtes phariſei ⁊ ſcribe. hos tñ depoſuit.
erexitqꝫ humiliãtes ſe ſub potẽti manu dei.
dans illis ꝟtutẽ calcãdi ſerpẽtes ⁊ ſcorpio
nes.oẽmqꝫ poteſtatẽ inimici. Erãt ⁊ qñqꝫ
iudei ptãte ſupbi.ſed ꝓſtrauit hos icredu
litas.ex gẽtibus aũt ignobiles ⁊ humiles ꝑ
fidẽ ad pacẽ cõſcenderũt. Grego.autem di
cit.Deitatis tribunal noſter intellectus eſſe
cognoſcitur.ſed inique poteſtates poſt trãſ
greſſionẽ incubuerũt ꝑcordijs ꝓthoplaſti
tanq̃ in ꝓprio ſolio.Ob hoc ergo venit do
minus ac ſpũs iniquos eiecit a ſedibꝰ volu
ptatũ.⁊ ꝓſtratos a demonijs exaltauit eo
rũ cõſciẽtias purgans ⁊ eoꝝ mentem ſta
tuens ꝓpriam ſedem.hec ille. Hugo auteꝫ
cardinalis etiã exponit di. Depoſuit poten
tes de ſede.ſicut Paulum ſuperbientẽ de le
gali doctrina.⁊ exaltauit humiles.i.ipſum
humilem iam factũ ad predicãdum fidem
In ſe cõfidẽtes deponit euangelij ſublimauit.Moraliter autẽ ſm
eundem:potẽtes ſunt qui non in dei ſed in
ſua ꝟtute cõfidunt.vt ſupra diximus. De
quibus Eſa.lix.dr. Cõfidunt in nihilum et
loquũtur vanitates.Humiles ſunt q̃ ſe ni
hil reputãt ⁊ in ſolo deo cõfidunt.Illos igi
tur deponit.i.deijcit dñs.Hos ꝟo exaltat.
Unde Iob.xij.dicitur.Effudit oppreſſionẽ
ſuꝑ principes:⁊ eos qui oppreſſi fuerãt re
leuauit.Et tunc verificatur illud Eccľi.iiij.
De carcere cathenĩſqꝫ interdum vnus egre
ditur ad regnũ.⁊ aliꝰnatꝰ in regno inopia
cõſumitur. Exẽplũ aũt depoſitiõis ſup
boꝝ in ſe cõfidentiũ.⁊ exaltationis humi D
lium habemus in Saul rege ſuperbo depo
ſito:⁊ Dauid humili ſublimato.j.Reg.xv.
⁊ de Sobna de ſummo ſacerdotio depoſito
⁊ Eliachim exaltato.vñ Eſa.xxij.inqt dñs
ipſi ſupbo ſacerdoti in ſe cõfidenti.Expellã
te de ſtatione tua.⁊ de miniſterio tuo depo
nã te.⁊ vocabo ſeruũ meũ Eliachim ⁊ iduã
illum tunica tua.⁊ ptãtẽ tuã dabo in manꝰ
eius.Per potẽtes etiã intelliguntur vane
glorioſi qui in fama ponũt ſuã potentiam
qui deponũtur a ſtatu gratie.ſicut depoſiti
fuerunt illi de quibꝰdr Geneſ.vj. Iſti ſunt Omnes pctõres deponẽtur
potẽtes a ſeculo viri famoſi ⁊c̃.Itẽ deponũ
tur illi potẽtes de quibꝰinquit Lucanꝰlib.
viij.Virtꝰ⁊ ſumma ptãs nõ coeũt.q̃.ſ.ſunt
vitioſi.Itẽ deponũtur illi potẽtes.de q̃bus
dr Eſa.v.Ve q̃ potẽtes eſtis ad bibẽduꝫ.
Et ꝑ iſtos intelligũtur guloſi.Itẽ deponũ
tur iracũdi.q̃ ſunt potẽtes in vindicta faciẽ
da.Vñ in figura dr Iudicũ.v. Oẽs poten
tes in Eſebon ꝓſtrauerũt.Eſebon em̃ iter
pretat̃ cingulũ triſticie vel cogitatio mero
ris.⁊ ſignificat iracũdos.triſtes ⁊ indigna
tos ⁊ cogitãtes ſe vlciſci de hoſtibꝰ. Depo
nũtur q̃ꝫ illi q̃ volũt eẽ potẽtes in h̃ mũdo
ſuꝑ alios.vt eos cõculcare poſſint ⁊ oppri
mere ſicut Nẽbroth.De q̃ dr Geñ.x.ꝙ ce
pit eſſe potẽs in terra. Et idẽ dr.j.Paraľ.j.
Cũ em̃ deꝰſit ſolus rex potẽs.vt ait apľus
j.ad Thi.vj.Nõ vult hãc ſuã potẽtiam ab
aliquo vſurpari.Et iõ deponit eũ q̃ illã ꝓſu
mit vſurpare.vñ Ezech.vij.dicit.Quieſce
re faciã ſupbiã potẽtis. Econtrario ꝟo
E
Humiles exaltantur exaltant̃ humiles.i.illi q̃ ſeipſos viles repu
tant.ac ꝑ oĩa diuine volũtatis diſpoſitioni
ſe ſubijciũt.ſeruãtes illud.j.Pet.v.Humi
liamini ſub potẽti manu dei vt exaltet vos
in die miſerationis.Scriptum eſt em̃ Ecci
xj.Sapiẽtia humiliati exaltabit caput il
lius.Inter oẽs aũt humiles tu principatũ
tenes o humillima ꝟgo ancilla dei.q̃ ſemꝑ
dicere potuiſti cũ ꝓpheta ps.cxxx. Dñe nõ
eſt exaltatũ cor meum.neqꝫ elati ſunt oculi
mei.Neqꝫ ãbulaui i magnis:neqꝫ in mira
bilibꝰſuꝑ me.Si nõ humiliter ſentiebã ⁊c̃.

Et idõ ſup oẽs exaltata fuiſti. Qꝛ eñi tu fuiſti vt vallis depꝛſſa ꝑ humilitatẽ. idõ merito ſublimari debuiſti. Scriptũ eſt eñi Eſa. xl. Oĩs vallis exaltabit. Quapꝛopter dicere potes illud Eccĩ. xxiiij. Quaſi cedrus exaltata ſum in libano. ⁊ quaſi cypꝛſſus in monte ſyõ. Quaſi palma exaltata ſuʒ in cades. ⁊ quaſi platanus exaltata ſum iuxta aq̃s.

Eſuriẽtes iplevit ⁊c. ❡ Pꝛoſequitur aũt beatiſſima ꝟgo in cantico ſuo dĩ. Eſuriẽtes impleuit bonis. ⁊ diuites dimiſit inanes. Qð exponit Nico. de lyra dĩ. ꝙ ꝑ eſuriẽtes deſignãtur gẽtiles: q̃ cũ magno deſiderio ꝟbũ dei receperũt. Per diuites ꝟo legiſperiti diuitijs ſcripturaruʒ pꝛiꝰ repleti. quos dimiſit inanes ꝑ excecatione eoꝝ. ⁊ falſum intellectũ ſcripturarũ. Hugo ꝟo cardinalis dicit. ꝙ ꝑ eſurientes intelligũtur nõ ſolũ gẽtiles. ſed etiã oẽs iuſticiã ⁊ gloꝛiã deſiderãtes iuxͣ illud Mat. v. Beati q̃ eſuriũt ⁊ ſitiũt iuſticiã. qm̃ ipĩ ſaturabũtur. Trãſumptiue in. c. acceſſerunt. de cõſe di. ij. Et de hoc in figurã habet. iiij. Reg. iiij. vbi Heliſeus repleri fecit vaſa vacua non pauca. Et ad hͦ adduci põt illud. j. Reg. ij. Repleti pꝛiꝰ ꝑ panibꝰ ſe locauerũt ⁊ famelici ſaturati ſunt. ⁊ Pꝛouer. xiij. dꝛ. Juſtꝰ comedit ⁊ replet animã ſuã. vẽter autẽ impioꝝ inſaturabilis. Vñ ſequit. ⁊ diuites. i. ſuperbos. vel diuites ad lr̃am dimiſit inanes. i. vacuos omni bono ⁊ ꝟtute. iuxta illud Gualterij in alexãdriade. Aufert pecunia moꝛes. nõ afferre ſolet. Et hec intelliguntur de acq̃rẽtibꝰ diuitias ꝑ fas ⁊ nefas. qui remanẽt pꝛiuati lumine diuine cognitionis. ⁊ tenebꝛati in peccatꝭ. c. nõne. xxxvij. di. Ad hoc etiã facit ꝙ difficile eſt ſil' virtutes ⁊ diuitias poſſidere. ⁊ onuſtꝰ põdere auri xp̃m pauperẽ nõ põt ſeq̃. c. ſocrates. xij. q. ij. Et ita exponi põt illud p̃s. xxiij. Diuites eguerũt ⁊ eſurierũt. Vel exponat inanes. i. fraudatos a ſpe ſua. Scriptũ eſt eniʒ Job. xxvij. Diues cũ doꝛmierit nihil ſecum afferet. aperiet oculos ſuos ⁊ nihil inueniet. ⁊ Sap. vij. Spes ipij q̃ſi lanugo q̃ a vẽto tollit. ⁊ tanq̃ ſpuma gracilis q̃ a ꝓcella diſpergit. ⁊ tañ fumus q̃ a vẽto diffuſꝰ eſt. ⁊ Apoc. iij. Tu dicis qꝛ diues ſuʒ ⁊ locupletatꝰ ⁊ nullius egeo. ⁊ neſcis qꝛ tu es miſer ⁊ miſerabilis ⁊ paup. cecus ⁊ nudus. De tali etiã diuite inq̃t Pꝛoſp in li. epigrã. Terrenis opibꝰ cũ diues gaudet iniquus. Veris ſe miſeꝝ neſcit egere bonis. Cũ licʒ aduerſus ceſſantibꝰ oĩa parcãt. Lege tñ moꝛti ſit faciẽdus inops. Merito ẽ tales diuites dimittunt inanes. qꝛ terreni ſunt. Terra aũt dꝛ inanis ⁊ vacua Geñ. j. vñ Hiere. iiij. inq̃t ꝓpħa. Aſpexi terrã: ⁊ ecce vacua erat.

Eſurie auarus. Itẽ remanẽt auari inanes. qꝛ auarꝰ nõ implebit pecunia. vt dꝛ Eccĩ. v. Vñ Oratiꝰ in epl'is ait. Semp auarꝰ eget. ⁊ Hiero. in ꝓlogo ꝑncipij biblie dicit. Auaro deeſt tã qð habet q̃ quod nõ habet. Auarus ẽ cũ non poſſit ĩpleri pecunia. nõ põt etiã ĩ aliq̃ alia re ipleri. qꝛ nihil aliud amat. ⁊ ſeipʒ ⁊ aiaʒ ſuã vẽdit amoꝛe pecunie: vt ex ea ĩpleat arcã. vñ Eccĩ. x. dꝛ. Nihil eſt ſceleſtiꝰ q̃ amare pecuniã. hic eñi. ſ. amatoꝛ pecunie ex auaricia aĩam ſuã venalẽ hʒ. Ex q̃bus pʒ declaratio huiꝰ ꝟſiculi. Eſuriẽtes ⁊c̃. Sup q̃ etiã dicit glo. Qꝛ humana ꝓſperitas ꝑcipue in honoꝛibꝰ potẽtatuũ. ⁊ in abũdãtia diuitiarũ cõſiſtere videt. poſt delectionẽ potentiũ ⁊ exaltationẽ humiliũ. de diuitũ exinanitione. ⁊ paupeꝝ repletiõe mẽtionẽ facit. Baſiliꝰ ꝟo appꝛobãs ꝑdicta: ait. Diſponit q̃dẽ nos pn̄s ꝟbũ etiã quo ad ſenſibilia: edocẽs

Eſuriũt myſtice. rerũ mũdanarũ incertitudinẽ. Caduca ſiq̃dẽ ſunt hec ſicẽ vnda q̃ ab ĩpetu vẽtoꝝ hinc inde diffundit. Intellectualiter aũt ſumẽdo eſuriebat gẽnꝰ humanũ exceptꝭ iudeis. hos nãq̃ ditauerat legis traditio. ⁊ ſanctoꝛuʒ dogmata ꝓphetaꝝ. Qꝛ ꝟo nõ humilit heſerũt ꝟbo humanato: dimiſſi ſunt inanes nihil deferẽtes. nõ fidẽ nõ ſciam. ⁊ ſpe bonoꝝ ꝑuati ſunt. ⁊ a terrena hierl'm ⁊ a vita futura excluſi. Quos ꝟo de gẽtibus fames ⁊ ſitis cõtriuerat: cum heſiſſent dño repleti ſunt ſp̃ualibꝰ bonis. hͤ ille. Glo. ãt dic. Qui eterna toto ſtudio q̃ſi eſuriẽtes deſiderãt ſaturabũtur cũ xp̃s apparuerit in gl'ia. ſed q̃ terrenis gaudẽt: ĩ fine totiꝰ btĩtudinis inanes dimittent.

B Magr̃ ꝟo Joh. gerſon in tractatu. ix. ſup Magnificat. ait: Eſuries nobis neceſſaria eſt ſi tãtis querimꝰ impleri bonis. Eſuries aũt cauſatur ex euacuatione ſtomachi a noxijs humoꝛibꝰ. hanc ꝟo paupꝛtas ſp̃ũs facit. Exẽpluʒ habemus Jeſu xp̃i crucifixi: q̃ nõ vult bibere vinũ ſecularis delectatiõis. qꝛ myrrhatũ. quia felleũ. quia acetoſuʒ eſt ſp̃ũi. Vñ dicit cũ pꝛopheta. Renuit conſolari aĩa mea. memoꝛ fui dei ⁊ delectatꝰ ſuʒ. hec ille. Qui iteꝝ ibidem inquit. Si eſuriẽtes implent bonis. ſi btĩ ſunt q̃ eſuriũt iuſticiã: cum beatitudo nihil aliud ſit q̃ dei fruitio. qð eſt omne bonũ. cõſequẽs eſt ꝙ eſuriẽtes de q̃bꝰ Maria

loquit ſint beati. Dicit etiã ibi pꝛedictꝰ doctoꝛ. Sicut maria pꝛe ceteris puris in via eſurijt iuſticiã. ſic pꝛe ceteris puris viatoꝛibus ĩpleta fuit bonis ex illo. in illo. ⁊ ꝑ illũ q̃ eſt oẽ bonũ dicẽs aĩe ſue. Bñdic aĩa mea dñm. q̃ replet in bõis deſideriũ tuũ. Quibꝰ aũt bonis repleta fuerit in hac vita ſubinfert idẽ doctoꝛ dĩ. Maria ſicut ꝑ ceteris ĩ via cognouit. credidit ⁊ ĩtellexit figuras legis ⁊ nature xp̃i ſacerdotiũ ꝑſignãtes. ſic ĩ illis aut ꝑ illas mãducauit fruitiue bñdictum fructũ vẽtris ſui. ⁊ ſp̃ualr̃ eius ſacr̃m. vñ exultauit ſp̃ũs eiꝰ ĩ deo ſalutari ſuo. Et iterũ ait: Maria dũ legebat dauid pr̄eʒ ſuũ dicentẽ xp̃o filio ſuo. Tu es ſacerdos ĩ eternũ ſm̃ oꝛdinẽ melchiſedech. qui. ſ. panẽ et vinũ obtulit. ex tũc intelligebat ⁊ mãducabat ſp̃ualr̃ hͦ ſacr̃m bñdictuʒ. vnde cecinit. Magnificat aĩa mea dñm. Itẽ pſallẽs illud p̃s. cx. Memoꝛiã fecit mirabiliũ ſuoꝝ miſericoꝛs ⁊ miſerator dñs: eſcã dedit timẽtibus ſe. Credebat ⁊ intelligebat hanc eſcã ſacrãlẽ figurari ⁊ ĩ figura comedebat eã ⁊ reſtitui ſꝑabat hereditatꝭ etne. ⁊ nõ minus refecta eſt ⁊ ĩpleta bonis huiꝰ ſacr̃i q̃ pr̄es antiq̃. de q̃bus ait apl's. ꝙ eãdẽ eſcaʒ ſp̃ualẽ mãducauerũt. ⁊ eũdẽ potũ ſp̃ualeʒ biberũt. Biberũt aũt de ſpirituali ↄſequẽti eos petra. petra aũt erat xp̃s. q̃ ẽ vere panis q̃ de celo deſcẽdit. Itẽ maria ſtans vel oꝛãs in tẽplo. aſpiciebat. credebat ⁊ intelligebat oẽs oblatiões. victimas ⁊ holocauſta. Sacrificia inſup matutina ⁊ veſptina mãducãs ĩplebat bonis huiꝰ bñdicti ſacr̃i. etiã añ ↄceptũ bñdicti fructꝰ vẽtris ſui. Et ſicut intellexit filiũ ſuũ fuiſſe agnũ q̃ occiſus eſt ab oꝛigie mũdi. ꝑut iohes ĩ Apoc. loquit. Sic recolẽs ſacrificiũ Abel et eius martyriũ fruebat xp̃o agno q̃ fuit figuralit occiſus in eo ĩ q̃ fuerũt ꝑmitie martyꝝ. q̃q̃ fuit ꝟgitatꝭ ↄſecratoꝛ. ⁊ dũ celebꝛabat phaſe ſiue paſca iudeoꝝ. celebꝛabat ⁊ ipſiꝰ aĩa cũ exultatiõe ſp̃ũs paſca nr̃m qð imolatꝰ eſt xp̃s. quẽ epulabat in azimis ſinceritatis ⁊ veritatꝭ fermẽto veteri reiecto. et fermẽto malitie ⁊ neq̃tie. Itẽ quocũq̃ loco fuerit coꝛpalr̃ in veſꝑe cene dñi: comedit añ ⁊ poſt inſtitutionẽ huiꝰ ſacr̃i verum coꝛpus. ⁊ bibit ſp̃ualit verũ ſanguinẽ filij ſui plus appꝛopꝛiate q̃ apl'i receperũt. Itẽ veſꝑe dicte cene dicẽda eſt frui coꝛꝑe ⁊ ſanguine filij ſui plus appꝛopꝛiate q̃ ipe xp̃us dicit ſe cibaſſe codeʒ pane et vino myſtice cõſecratis: qꝛ nõ in fide ſʒ in clara viſione. nec in augmẽtũ charitatꝭ ſeipõ fruitus ẽ. Itẽ dicto. veſꝑe ⁊ ſi nõ fuit inſignita charactere ſacerdotalis officij. nihilominꝰ tũc ⁊ antea ⁊ poſtmodũ fuit in regale ſacerdotiũ pꝛe ↄſoꝛtibꝰ ſuis inũcta. nõ q̃dẽ ad conſecrãdũ: ſʒ ad offerendũ hãc hoſtiã puraʒ. plenã ⁊ ꝑfectã in altari coꝛdis ſui. in q̃ ſp̃ ignis ardebat holocauſti. fuit ei rubꝰ ardẽs incõbuſtus. Itẽ plꝰ cõplacuit deo ⁊ plꝰ hũano generi ꝓfuit poſt xp̃m bñdictũ fructuʒ ſiue filiũ ſuũ: offerẽdo ipm̃ ſpõtanee in holocauſtũ ĩ ara coꝛdis ſui feruẽtiſſima charitate ſuccẽſi: q̃ uis hoc pꝛimitus fieret in enigmatibꝰ ⁊ figuris ante cenã hãc benedictã fructus vẽtris ſui. Hec ille.

Quibꝰ bonis Maria fuerit ĩpleta ĩ hac vita. Qui etiam ibidẽ alloquẽs ſaluatoꝛẽ nr̃m ait illi. Jeſu tua fruitio eſuriẽtes replẽs bonis ꝟtuoſiꝰ affecit marie ſpm̃ q̃ coꝛꝑalis ↄtrectatio ⁊ lactatio ſuauiſſima tui. ꝑlus q̃ es bñdictꝰ fructꝰ vẽtris ſui. Rõ: quia cũ maioꝛi merito. Vnde exultauit ſp̃ũs eius in deo ſalutari ſuo. Et iteꝝ ait. Jeſu tua fruitio ſeu mãducatio mirabilioꝛ fuit ⁊ ꝟtuoſioꝛ ſuo mõ in maria: q̃ ſola ↄtrectatio vel viſio coꝛꝑoralis dñi natus es in bethleẽ iude. dũ reclinatus ſup fenũ iacuiſti in medio duoꝛum aĩaliũ in ꝑſepio quaſi pabulũ iumentoꝛũ.

Quõ manducatio ſacr̃i repleuit mariaʒ bonis. Et certe cõparatus eſt homo iumẽtis inſipiẽtibus. ⁊ ſilis factꝰ eſt illis. q̃bus dediſti cibũ. ⁊ ad quoꝝ vilia ⁊ ſoꝛdida coꝛda ſepe venis cõcinẽtibus cũ eccleſia choꝛis angeloꝝ. Gloꝛia ĩ altiſſimis deo: ⁊ in terra pax hoĩbus bone volũtatꝭ. Ibidẽ etiã ꝑdictꝰ doctoꝛ ſubnectit dĩ. Jeſu tua refectio dũ maria recepit eccleſie ſacr̃m etiã ſacramẽtalit maxime poſt aduentũ ſp̃uſſancti qñ cepit hoc ſacr̃m freq̃ntari. fuit admirabilioꝛ ſuo modo q̃ maternalis generatio verbi dei. Hec eñi fruitio ſacramẽtalis ponit generationẽ verbi dei ⁊ aliud multum vltra in admirationẽ ⁊ vtilitatẽ oĩum a pꝛogenie in ꝓgenies timẽtibus eũ. Jeſu tua fruitio ſacramẽtalis. quia maria impleta eſt bõis: exẽplar erat ⁊ eſt oĩbus fidelibus. ꝙ eſuriant hoc ſacr̃m. ⁊ impleãt bonis eiꝰ cum fidei certiſſime firmitate. Jeſu tua fruitio ſacramẽtalis ĩpleuit mariã ꝑus bonis q̃ obiret. i. obuiã tibi xp̃o iret: ⁊ aſſumeret in celũ. Nec abhoꝛret a pietate fidei. ꝙ tu bñdictus fructꝰ vẽtris ſui totꝰ feſtiuꝰ adueniens dederis ſibi ſicut poſtmodũ Dionyſio in carcere myſterium hoc tui coꝛꝑis dĩ.

Accipe hoc mater mea qđ mox complebo
tibi in regno meo. hec ille. Recurramꝰ ꝗ
oēs ad hāc bñdictiſſimā ꝟginē ꝛ dicamꝰ
ei. O clauigeraria cellarioꝝ regis pacifici.
O repleta oibꝰ bonis filij tui. Ecce ꝙ nos
eſuriētes ꝯuertimur ad te eſurientē olim.
ad te pauperē ſpū ꝛ humilē ancillā xpi. iā
beatā. iam bñdictā ꝑ oēs generatōes. Tu
ergo piiſſima ꝟgo nūc eṫnis epulis ſemꝑ
abūdātiſſime plēa porrige nob panē de q
ꝗtidie ſplēdide epularis. noli negare aliq
micarū fragmēta vlceroſis nobis ꝛ mēdiq
quoꝝ ſunt tot lingue clamātes ad tuā mi/
ſericordiā quot ſunt vlcera noſtrā oſtēdē/
tia miſeriā. panē ergo tuū cū eſurientibus
et egenis comede. Tob. iiij. Imitare filiū
tuū. qui aīam tuā eſurientē ſatiauit bonis
ps. cvi. Qui dat eſcā eſuriētibꝰ. ps. cxlv.
O igiṫ ꝟgo benigniſſima aīam eſurientē
ne deſpexeris. Eccli. iiij. Sed frāge eſuriē/
ti panē tuum. Eſa. lviij. Anima eñ noſtra
eſuriēs dabit tibi gliam. Baruch. ij. ſi eā
impleri facies bōis filij tui. Obſecra ꝗ illū
vt nos nō dimittat inanes bōis moribus
ꝛ plenos pctīs: ſicut dimiſit illos diuites.
de qbus dr̄ Michee. vi. Diuites eiꝰ repleti
ſunt iniqtate. Sed fac nos conſequi illas
veras diuitias. de qbꝰ dicit apl's ad Eph.
iij. vt ſcʒ det nobis diuitias gratie ſue. Fac
nos ꝯſequi inueſtigabiles diuitias gratie
xpi. vt in eodē. c. inqt apl's. Fac nos habe/
re remiſſionem peccatoꝝ ſm diuitias gr̄e
eius. ꝛ adipiſci diuitias glie hereditatiſ eiꝰ
Epheſ. i. Sequiṫ aūt in cātico ꝟginali.
Suſcepit iſrl' puerū ſuū: recordatꝰ miſcōie
ſue ꝛc. In qbus ꝟbis beata ꝟgo tāgit bñ/
ficium inextimabile exhibitū toti humano
generi cōiter: ſed populo iſraelitico ſpālit.
Unde exponit Nico. de lyra ſic. Suſcepit
iſrael puerū ſuū: quia deus accepit carnem
puerilē de populo iſrael. quod fuit bñficiū
illi populo collatū particulariter. maxime
quantū ad credētes de populo illo. Recor
datus miſcōie ſue. Ad modū eñ recordātiſ
ſe habuit: quādo filiū ſuū patribꝰ antiquis
ꝓmiſſum in carne miſit. Ideo ſubdiṫ. Sic
locutꝰ ē ad patres noſtros. i. ad pr̄iarchas
et ꝓphetas abraā ꝛ ſemini eius. ſm ꝙ dr̄
Geneſ. xxij. In ſemine tuo bñdicenṫ oēs
gētes terre. In ſecula. quia caro humana
ꝑmanebit eternal'r deitati vnita. hec ille.
Hugo aūt cardialis exponit ſic. Suſcepit
iſrael. i. populꝰ iudaicus. puerū ſuum. non

H Orō ad maria vt ipleamur bonis

I Suſcepit iſrl' puerū ꝛc.

dicit dñm. quia venit miniſtraturꝰ nō do/
minaturus. Matth. xx. Filius homis non
venit miſtrari ſed miſtrare. Unde dicere
debebāt iudei illud Eſa. ix. Puer natus eſt
nobis: ꝛ filiꝰ datꝰ eſt nobis ꝛc. Recordatꝰ
miſcōie ſue. i. ſibi ꝓmiſſe. iuxta illō ps. lxxx.
Miſerationū dñi recordabor. Uel ſic. Su/
ſcepit iſrael puerū ſuū. i. ppl'm iudaicū vel
magis ppl'm xpianū videntē deū. ad ſanā
dum vt medicus infirmū. iux illud ps. cij.
Qui ſanat oēs infirmitates tuas. Unde
Eccli. xxxviij. diciṫ. Honora medicū. ꝓpṫ
neceſſitatē eñ illū creauit altiſſimꝰ. Item
ſuſcepit eū ad docendū. vt magr̄ diſcipulū
Joh. xiij. Uos vocatis me magr̄ ꝛ dñe et
bene dicitiſ. ſum eteñ. Unde ps. xciij. inqt.
Qui docet hoiē ſciam. Et iterū. Beatꝰ hō
quē tu erudieris dñe. ꝛ de lege tua docue/
ris eū. Itē ad regēdū vt gubernator regit
nauē. Unde dicebat ꝓpha ps. xxij. Dñs re
git me ꝛ nihil mihi deerit. Itē ad paſcēdū
vt paſtor gregē ſuū. Unde dicebat Joh. x.
Ego ſum paſtor bonꝰ. ꝛ Eſa. xl. dr̄. ſicut pa
ſtor gregē ſuū paſcet ꝛc. Itē ad lauādum
pollutū. iux illud Apoc. i. Ipſe dilexit nos
ꝛ lauit nos a pctīs nr̄is in ſanguine ſuo.
Itē ad ſoluendū vinctū de carcere peccati
ꝛ inferni. ꝛ illuminādū cecū. iux illud ps.
cxlv. Dñs ſoluit cōpeditos dñs illuminat
cecos. Itē ad ditādū paupꝫrē. Uñ. ij. Cor.
viij. ait apl's. Propter nos egenꝰ factꝰ eſt
cū eſſet diues. vt illius inopia nos diuites
eſſemus. De hoc etiā dr̄. i. Reg. ij. Dominꝰ
pauperē facit ꝛ ditat: paupꝫrē facit ſpiritu
ꝓprio. ꝛ ditat ſpūſancto. pauperē facit ad
modicū. ꝛ ditat in eternū. His modis ſu/
ſcepit iſrael puerū ſuū. Unde ps. roga
bat dicēs. Suſcipe dñe ſeruū tuū i bonū.
Aliqñ eñ puer accipiṫ ꝑ ſuiēte vel ꝑ ſuo.
l. pueri. in pn. ff de ꝟ. ſig. ꝛ le. iij. l. vxorē.
§. teſtamēto. ꝛ nota. in. c. in veteri. lxxvij.
di. Recordatus miſcōie ſue. i. ꝓmiſſionis
ſue miſicorditer facte ꝛ miſicordiṫ adim/
plēde. Abacuch. iij. Cū iratꝰ fueris miſcōie
recordaberis. Sequiṫ. Sicut locutꝰ eſt ad
patres noſtros. qbus ꝓmiſit ſe filium ſuū
daturū. Abraam ꝛ ſemini eius. i. imitato/
ribus eius. Nam Rom. ix. inqt Paulus.
Non omes qui ex iſrael ſunt hi ſunt iſrae/
lite. Neqʒ qui ex ſemine ſunt Abrae omes
filij ſunt Abrae. Non eñ filij carnis hi filij
dei ſunt. Sed qui ſunt filij ꝓmiſſionis exti
manṫ in ſemine. Et ad Galath. iij. dicitur

Qui ex fide ſunt hi ſunt filij Abrae. Et no
tanter noīauit Abraam in particulari. qa
ei ter fuit fcā ſpālis ꝓmiſſio de xpo naſcitu
ro. vt patet Gen. xviij. xxi. ꝛ. xxij. Item vt
habeṫ Geneſ. xviij. Ipſe Abraam tres vi/
dit ꝛ vnū adorauit. quē per ſpm̄ intellexit
gerē figurā filij dei icarnādi. Itā ſpāl'r exp
miṫ. qr ꝑmus apte ꝑdicauit fidē. Uñ etiā
dr̄ pater fidei noſtre. Ad Rom. iiij. In ſecu
la. Quia glia beatoꝝ nunꝙ deficiet: ſꝫ in
eternū durabit. Uel in ſecula. i. ſemini du/
raturo in ſecula. vel miſcōiam cōſecuturo
in ſecula ſeculoꝝ. Nos aūt dicere poſſumꝰ
ꝙ in ſacra ſcriptura aliqñ puer accipiṫ ꝓ
ꝑuulo Jeſu. vt in miſſa natiuitatiſ eiꝰ dum
canit. Puer natꝰ eſt nobis ꝛc. Diciṫ autē
puer qſi purus aer a puritate. ſm Archid.
in. c. i. de cle. egro. li. vi. Et ſm Albricū de
roſate in ſuo reꝑtorio in ꝑmo alphabeto i
ꝟbo puer. Puer ꝓ xpo ſic pōt ethimologi
zari. Per. p. patris. per. u. verbū. per. e. eter
nalit. per. r. regnās ſignificaṫ. Uel per. p.
partus. per. u. ꝟginis. per. e. hereditatem.
per. r. reſtituēs. Uel ꝑ. p. paſtor. ꝑ. u. verꝰ.
per. e. errātes. per. r. recōſiliās vl' reuocās.
Uel per. p. panis. per. u. viuus. per. e. eſu/
rientes. per. r. reficiēs. Ipſe eñ eſt ille qui
corꝑe ſuo ꝛ ꝑcioſo ſanguine reficit oēs fi/
deles. Et hoc predixit ꝓphetice beata ꝟgo
dum cōcinit. Eſuriētes impleuit bonis. i.
implebit more ꝓphetico. Predicta autem
expoſitio Hugonis accepta eſt a gloſa ſuꝑ
Magnificat. In qua expoſitiōe huius pe/
nl'. ꝟſiculi diciṫ. Poſt generalē diuine pie
tatis ꝛ iuſticie cōmemorationē ad ſingu/
larem noue incarnatōis diſpenſationē cō
uertit verba di. Suſcepit iſrael puerū ſuū
quaſi medicus egrū. viſibilis in hoies fa/
ctus vt faceret iſrael. i. videntē puerū ſuū
Et addit Beda. Obedientē. ſcilʒ ꝛ humilē
nam qui cōtemnit hūiliari non poteſt ſal/
uari. Baſilius ꝟo dicta in ꝑcedētibus ap/
probnas ait. Irael dicit nō materialē quē
ſola nobilitat appellatio. ſed ſpūalem qui
nomen fidei retinebit: habēs oculos ten/
dentes ad deū videndū ꝑ fidē. Poteſt etiā
ad irael carnalē hoc aptari. cū ex eo quaſi
infiniti crediderint. Hoc aūt fecit deus re/
cordatus miſicordie ſue. Sicut locutus ē
ad patres noſtros Abraā ꝛ ſemini eius in
ſecula. Nam Abrae dixit deus. Statuam
pactum inter me ꝛ te. ꝛ ſemen tuū poſt te
in generationibꝰ ſuis federe ſempiterno:

Puer ꝓ xpo ſumiṫ.

vt ſim deus tuus ꝛ ſeminis tui poſt te. cu/
ius ꝓmiſſionis dei genitrix recordata me/
moriā fecit. Beda ꝟo etiā inqt. Semē aūt
diciṫ nō tam carne ꝓgenitus ꝙ fidei eius
veſtigia ſecutus. cui aduētus ſaluatoris i
ſecula promiſſus eſt. Illi eñ dicuntur filij
Abrae qui eius fidē imitanṫ. xxij. q. ij. §.
item opponiṫ. Unde ſaluator Johis. viij.
inquit. Si filij Abrae eſtis: opera Abrae
facite. Gloſa autē exponens in ſecula ait.
Quia ipſa ꝓmiſſio hereditatis nullo fine
claudeṫ. ꝛ vſqʒ in finē ſeculi credentes non
deerūt ꝛ beatitudinis gloria erit perēnis.
Si autē queratur: quare deus ꝑmo pro/
miſit Abrae incarnationē filij ſui: Poſſu/
mus inter alias cauſas aſſignare vltra ꝑ/
dicta. ꝙ quia ipe fuit ꝑmus qui preſbyter
id eſt ſenior appellatus eſt. vt dicitur in. c.
vltimo. lxxxiij. diſti. Ideo Jeſus puer illi
merito eſt primo ꝓmiſſus. O igiṫ ſan/
ctiſſima virgo cuius meritis ꝛ interuētu
ſuſcepit deus puerū ſuū Iſrael. qui vt di/
ctum eſt. interpretaṫ videns deum. fac et
me videre deum filiū tuū. fac vt in lumine
tuo videā lumen. Tu eñ Maria. i. illumi
nans vel illuminata vocaris. fac ergo etiā
me illuminatū et videntem: vt mihi dici
poſſit illud Geneſ. xxxij. Iſrael appella/
bitur nomen tuū. Deus eñ filius tuus bo
na ꝓmiſit iſraeli. Nume. x. Fac vt in me ve
rificetur illud Deutero. xxxiij. Btūs tu iſ/
rael. quis ſilis tui: Diligit eñ deus iſrael.
et vult ſaluare eū in eternū. ij. Paralyp. ix.
Et in Iſrael magnū nomē eius. ps. lxxv.
Unde ipe inquit Eſa. xix. Hereditas mea
iſrl'. Fac vt ſim ille de quo diciṫ Eſa. xlv.
Iſrael ſaluatus eſt in dño ſalute eterna:
Fac vt ſim ille de quo diciṫ Oſee. xiiij. ca.
Iſrael germinabit quaſi liliū. Et Baruch
iiij. Iſrael dilectio ſibi. Ita vt mihi dicat fi
lius tuus deus meus illud Sopho. iij. Iu
bila tu iſrael. Et illud Joh. ꝑmo. Ecce ve/
re iſraelita in quo dolꝰ nō eſt. Sʒ nō ſuffi/
cit ꝙ ſim iſrael niſi etiā puer fiam. ſ. inno
centia. humilitate et obediētia qualis ap/
pellatus eſt Dauid annoſus. ꝛ Abraā cen
tenariꝰ. Ecce eñ o virgo digniſſima ꝙ deꝰ
meus pro ſalute mea factus ē puer tuus.
Unde Matth. ij. de magis diciṫ. Inuene
runt puerū cū Maria matre eius. Et in
eod. c. diciṫ Joſeph ab angelo. Tolle pue/
rū ꝛ matrē eius. defuncti ſunt eñ q̄ quere
bant animā pueri. Et Luce. ij. etiā diciṫ.

K Orō ad mariā vt ſuſcipiat nos ſpiritualiṫ iſrl' vt puerū

Cũ cõpleti eſſent dies octo vt circũcideref
puer. Et ibidẽ. Cũ in duceret puerũ ieſum
⁊c̃. Et iterũ. Puer aũt ieſus creſcebat ⁊ cõ
fortabaf ⁊c̃. Cuꝫ igif ſimilitudo ſit cauſa
amoris. viij. Ethic. Non eſt miruꝫ ſi puer
tuus ita pueros diligit. Unde Luc. ix. dꝛ.
ꝙ ieſus apphendẽs puerũ: ſtatuit illũ ſecꝰ
ſe. ⁊ ait diſcipulis ſuis. Quicunqꝫ ſuſcepit
puerũ iſtũ ĩ noĩe meo: me ſuſcipit. ⁊ Mar.
ix. etiã dꝛ. ꝙ accipiẽs puerũ ſtatuit in me⸗
dio diſcipuloꝝ. quẽ cuꝫ cõplexus eſſet ait.
Quiſqs vnũ ex hmõi pueris recepit in no⸗
mine meo me recipit. Item Lu. xviij. ſcri⸗
ptum eſt. ꝙ offerebãt infantes ad illuꝫ vt
eos tãgeret. Quod cũ viderẽt diſcipli icre
pabant illos. Jeſus aũt ꝯuocãs eos dixit.
Sinite pueros venire ad me: ⁊ nolite eos
vetare. talium eñ eſt regnũ dei. Et poſtea
intulit di. Quicũqꝫ nõ recepit regnum dei
vt puer nõ intrabit in illud. Et iteꝝ Mat.
xviij. dꝛ. ꝙ querẽtibus diſcipl'is qs maioꝛ
eẽt in regno celoꝝ: Jeſus aduocãs puulũ.
ſtatuit eũ in medio eoꝝ ⁊ dixit illis. Amẽ
dico vobis: niſi cõuerſi fuerĩtis ⁊ efficiami
ni ſicut paruuli: nõ intrabitꝭ in regnũ celo⸗
rum. Quicunqꝫ ergo humiliauerit ſe ſicut
paruulꝰ iſte: hic maioꝛ eſt in regno celoꝝ.
Quia ꝟo diſcipuli hoc audito effecti ſunt
ſicut puuli. ideo dñs meꝰ ⁊ filiꝰ tuꝰ o ꝟgo
bñdicta eos poſtea appellabat pueros di.
Job. xxj. Pueri nunqd pulmẽtũ hẽtꝭ: Ma
xime aũt. b. Johes euãgeliſta. ⁊ ipe filius
tuus adoptiuus ⁊ tibi a filio tuo deputatꝰ
vt puer effectꝰ erat. de quo vt canit eccl'ia
dixit idẽ filius tuꝰ. Ecce puer meꝰ dilectus
quem elegi. poſui ſup eum ſpiritũ meum.

L Oro ad ꝟginem ne ſit vl' efficiaf de mal' pueris.

Fac ergo ⁊ me eſſe talẽ puerũ. ⁊ non de
illis de qbꝰ dꝛ. j. ad Coꝝ. xiiij. Nolite pueri
effeci ſenſibus. nõ inquã illũ puerũ maluꝫ.
de quo dꝛ Eſa. lxvj. Puer centũ annorum
moꝛief. Et de quo dicif in. c. Paulus. ij. q.
vij. Maledictus puer centũ annoꝝ. Non
de illis malis pueris qui fetẽt vꝛina. Per
vꝛinam aũt fetentẽ que de coꝛpe egredif:
ſignificanf exterioꝛa opera mali exempli.
Contrariũ aũt faciebat apoſtolꝰ Paulus
tanꝗ̃ bonus puer dãs omĩbus odoꝛẽ ſua⸗
uem boni exempli. Unde dicebat. ij. ad Co
rinthios. ij. Chꝛiſti bonus odoꝛ ſumus in
omĩ loco. Non etiã facias me effici de illis
pueris qui ſunt timidi ad bonũ aggrediẽ⸗
dum ⁊ pagendũ. iuxta illud Judicuꝫ. viij.
Timebat qa puer adhuc erat. Non de illis
de quibus dicif. j. Regũ. ij. Erat peccatuꝫ
pueroꝝ grande nimis coꝛam dño. Non de
illis qui ſtercoꝛiꝫãt modo in lecto: modo ĩ
gremio matris. ⁊ ſignificãt luxurioſos et
coꝛruptioni carnali deditos. Iux illud Jo⸗
hel. pmo. Computruerũt iumẽta in ſterco⸗
re ſuo. Et eiuſdẽ libꝛi. iij. c. Poſuerũt pueꝝ
in pſtibulo. Talis fuit quidã puer q ĩ ſepti
mo anno generauit filiũ. De quo per glo.
xx. q. j. c. in. ſumma. ⁊ per docto. in. c. iij. de
deſpon. impu. ⁊ in. c. fi. de eo qui cogno. cõ
ſan. vxo. ſue. ⁊ per Hoſti. in ſumma. in ti.
de peni. §. cui ꝯfitẽdi. ꝟ. cui pueri. Non de
illis qui ſemp habẽt facies ⁊ manus imũ
das. Per faciem autẽ ſignificaf cõſcientia
qua cognoſcimur a deo cognitionẽ appꝛo
bationis quãdo eſt bona. Per manus ꝟo
ſignificanf actiones coꝛpales. Ecõtra ꝟo
boni pueri habẽt faciem. i. cõſcientiã mun
dam quam ſepe lauãt per confeſſionẽ. ſer⸗
uantes conſiliũ pphete dicẽtis. Eſa. pmo.
Lauamini mũdi eſtote. Et ſaluatoꝛis nri
qui ait Matth. vj. Faciem tuã laua. Si⸗
militer habẽt manus. i. actiones coꝛpales
impollutas. cuſtodiẽtes illõ Geñ. xxxviij.
Manus vr̃as ſeruate innoxias. Non etiã
facias me effici de illis pueris qui ſtant in
luto. i. dediti ſunt terrenis que tanꝗ̃ lutũ
ſunt in cõparatione celeſtium. iuxta illud
Sapiẽtie. vij. ca. Tanꝗ̃ lutum extimabif
argentũ in cõparatione illius. Boni autẽ
pueri rogant deuꝫ cum pphetã ps. lxviij.
dicẽtis. Eripe me de luto vt non infigar.
Non facias me effici de illis pueris q ſunt
debiles ad opera virtutũ. iuxta illud Eſa.
xl. Deficient pueri ⁊ laboꝛabũt: et iuuenes
infirmitate cadẽt. De hoc etiam habetur
Threnoꝝ. ij. vbi dicif. Cum deficeret par⸗
uulus ⁊ lactẽs in plateis. Non de illis qui
generant vermes. Per vermes auteꝫ qui
rodunt viſcera ⁊ inteſtina: ſignificanf ſe⸗
crete detractiões ⁊ crudeles infamatiões
impioꝝ. Unde. ij. Machab. ix. dicif. ꝙ de
coꝛpoꝛe impij Antiochi ſcaturiebant ver⸗
mes. Non de illis qui nõ habent verũ iu⸗
dicium ratiõis. Et ideo non accipiũtur in
teſtes. l. iij. §. lex iulia. ff. de teſti. ⁊ inſti. de
teſta. §. teſtes. et. iiij. qõne. ij. c. j. ⁊. ij. Non
de illis qui dant pcioſum iocale p pomo.
de quibus dicif Threnoꝝ pmo. Dederunt
precioſa queqꝫ pꝛo vino ⁊c̃. Non de illis
qui a mane vſqꝫ in ſero ſemp comedunt.
et ſignificant guloſos. de quibus dicitur

Eſa. lvj. Canes impudẽtiſſimi neſcierunt
ſaturitatẽ. Non de illis q nõ clare loquũf
iuxta illud Hiere. j. Puer ego ſum: neſcio
loqui. Trãſſumptiue in. c. ſcripturis. viij.
q. j. Item neſciũt vocare prẽm ⁊ matrem.
Eſa. viij. ſcꝫ celeſtẽ in orõnibus ſuis. ⁊ ne⸗
ſciunt eũ laudare. ſicut eis pcepit pphẽta
ps. cxiij. dicẽs. Laudate pueri dñꝫ ⁊c̃. Nõ
de illis qui multũ doꝛmiũt. de qbꝰ dꝛ Eſa.
lvj. Doꝛmiẽtes ⁊ amãtes ſomnia. Multũ
etiã doꝛmire eſt multũ in peccatis iacere.
arg. i. c. pondetet. l. di. Non de illis q magꝭ
diligunt nutricẽ etiã ſeruam ꝗ̃ matreꝫ. i.
qui magis amãt laudari ꝗ̃ coꝛrigi ⁊ repꝛe⸗
hendi. Nihil aũt eſt miſerius illo q vanis
laudibus ⁊ adulationibꝰ delectaf. c. nihil.
lxxxiij. di. Non de illis de qbus dꝛ Pꝛou.
xxij. Stulticia colligata eſt in coꝛde pueri.
Non ſicut ille cui inqt Ouid. in. j. de reme
dio amo. Tu puer es. nec te qcꝗ̃ niſi ludẽ
opoꝛtet. Lude: decent aĩos mollia regna
tuos. Non de illis qui ſeipſos diſperdunt:
⁊ ad domũ reuerti neſciũt. domũ. ſ. celeſtẽ
errantqꝫ in deſerto huius mũdi. iuxta illud
ps. cvj. Errauerũt in ſolitudine: ⁊ viã ciui
tatis habitaculi nõ inuenerũt. Non de ill'
qui inuicẽ rixanf. iuxta illud Geneſ. xxv.
Collidebant in vtero eius paruuli. Non
de illis q clamoꝛoſi ſunt. iuxta illud Exod.
ij. Cernẽs paruulũ vagientẽ. Sed fac me
pueroꝝ maloꝝ impfectiones euitare cum
Paulo. qui. j. ad Coꝝ. xiij. dicebat. Cum
eſſem puulus loqbar vt puulus. ſapiebaꝫ
vt puulus. cogitabã vt puulus. Cũ auteꝫ
factus ſum vir: euacuaui q erant paruuli.

M Petitõ vt ſit de bonis pueris. ⁊ ponit ꝯditiones eoꝝ

Fac ẽt me eẽ d al' pueris q puero tuo dño
ieſu aſſiſtanf. q ſunt innocẽtes. ſuãtes il⸗
lud. j. ad Coꝝ. xiiij. Malicia puuli eſtote.
Scriptũ eſt eñ Job. xxij. Saluabif inno⸗
cens mũdicia manuũ ſuarũ. Fac vt ſim de
illis de qbus dꝛ Dañ. j. in quibus nulla ſit
macula. Item de illis q paucis cõtẽti ſũt.
ſcientes ſcriptũ eſſe Eccli. xix. Initiuꝫ vite
hoĩs aqua ⁊ panis. ⁊ domus ptegẽs tur⸗
pitudinem. Unde aplus qui bonus puer
erat dicebat. j. ad Timoth. vj. Habentes
alimẽta. ⁊ qbus tegamur his ꝯtẽti ſimus.
Et ſic ſuant ſobꝛietatẽ boni filij. Qui ẽt ĩ
limo ſiue in puluere ſedẽt. ſeruantes illud
Eſa. xliiij. Deſcẽde. ſede in puluere. Et ſic
ſuant humilitatẽ: quia hũilẽ ſpũ ſuſcipiet
gloꝛia. Pꝛouer. xxix. Fac o mr̃ dei btiſſima
vt dicere poſſim illud. iij. Reg. iij Ego ſum
puer paruulus. ſ. humilitate. Item vt ſim
de illis bonis pueris q motꝰ carnis nõ ſen
tiunt. ⁊ caſtitatẽ pfectã ſuant. De qua dꝛ
Sap. vj. Cuſtodia legũ cõſummatio ĩcoꝛ⸗
ruptiõis. Incoꝛruptio aũt facit eẽ pximuꝫ
deo. Et adimplẽt conſiliũ apl'i dicẽt. j. ad
Timoth. j. Teipm caſtum cuſtodi. Fac me
eſſe de illis pueris. de qbus dꝛ. j. Reg. xij.
Mũdi ſunt pueri a mulieribꝰ. Iteꝫ de illis
qui largi ⁊ liberales ſunt etiã canibꝰ. vnde
Matth. xv. dꝛ. Catelli edũt de micꝭ dñoꝝ.
Sciunt eñ ꝙ Pꝛouer. xxij. ſcriptuꝫ eſt. Ui
ctoꝛiaꝫ ⁊ honoꝛẽ acquirit qui libenter dat
munera. Unde ſeruãt illud conſilium dñi
dicẽtis. Lu. vj. Omĩ petẽti te tribue. Qui
obediunt parẽtibus. iuxta illud Eccli. iiij.
Filij ſapiẽtes eccl'ie iuſtoꝝ. ⁊ natio illoꝛuꝫ
obediẽtia ⁊ dilectio. Ideo dꝛ. j. Pe. j. Qua
ſi filij obedientie ⁊c̃. Scriptũ eſt eñ Pꝛou.
xxj. Uir obediens loquef victoꝛiam. Qui
amãt ſe mutuo. quia Eccli. xiij. dꝛ. Omne
animal diligit ſimile ſibi. Et ſic habẽt cha⸗
ritatẽ. ⁊ ſunt veri diſcipuli ſaluatoꝛis qui
ait Joh. xiij. In hoc cognoſcẽt oẽs ꝙ diſci
puli mei eſtis ſi dilectionẽ ad inuicẽ habu
eritis. Qui nõ cõfidunt in ſe ſed in prẽ ſuo
ſcꝫ celeſti. Sciunt eñ ſcriptũ eẽ Hier. xvij.
Maledictꝰ qui cõfidit in hoĩe. ⁊ ponit car
nem bꝛachiũ ſuũ. ⁊ bñdictus vir q cõfidit
in dño. Unde vnuſqſqꝫ eoꝝ dicit cũ pphã
ps. x. In dño cõfido ⁊c̃. Qui clamoꝛem de
iniurijs ſibi illatis referũt patri ſuo. ſ. cele
ſti. iuxta illud ps. cxix. Ad dñm cũ tribula
rer clamaui ⁊c̃. Qui nõ ſunt ſolliciti de ali
quo. ſuãtes illõ quod ait ſaluatoꝛ Mat.
vj. ſcꝫ Nolite ſolliciti eẽ dicẽtes. qd mãdu⸗
cabimꝰ: aut qd bibemꝰ: aut quo opiemur.
Et illud. j. Pe. v. Omnẽ ſollicitudinẽ vr̃aꝫ
pijcientes in deũ: qm̃ ipſi cura eſt de vobꝭ.
Qui cito ⁊ de modico placanf. ſeruantes
illud Epheſ. iiij. Sol nõ occidat ſup iracũ
diam veſtrã. Et illud Mat. vj. Dimittite
⁊ dimittef vobis. Et illud Eccli. xxviij. c.
Relinque pximo tuo nocẽti tibi. Qui ho⸗
mines pſonatos expaueſcũt ⁊ fugiũt. Uñ
Seneca ad Lucilliũ ait. Pueri hos amãt
cum qbus ludere cõſueuerunt. ⁊ ſi pſona⸗
tos videant expaueſcũt. Scriptũ eſt enim
Eccli. ix. Longe eſto ab hoĩe ptãtem occi⸗
dendi habẽte ⁊ nõ ſuſcitandi. Et eiuſdem
lib. xiij. c. Aduocatꝰ a potẽte diſcede. Qui
verecũdi ſunt. Ait eñ Señ. vbi. s. Uerecũ
dia bonum eſt in adoleſcente ſignũ. Unde

Comicus poeta ait. Erubuit: ſalua res eſt.
et Eccli. vij. dr. Verecūdia eius ſup aurū.
Et eiuſdē li. xxvj. c. dr. Gratia ſup gratiaȝ
mulier ſancta ꝛ pudorata. Qui veraces ſūt.
ſuantes illud Epheſ. iiij. Deponētes mē-
dacium loqmini veritatē vnuſqſqȝ cū pxi-
mo ſuo. Scriptū eſt em̄ Prouerb. xij. La-
bium veritatꝭ firmū eſt in ppetuū. Ideo de
pueris innocētibus dr Apoc. xiiij. In ore
ipoꝝ nō eſt inuentū mēdaciū. Qui nō glo
riant̄ de pōpoſis ꝛ vanis veſtib9. ſuantes
illō Eccli. xj. In veſtitu ne glorieris vnq̄.
Qui pmittūt ſe regi a ſupioribus ſuis ſa-
piētibus. iuxta illud Ouidij in lib. de arte
amādi. In puero eſt etas mollis ꝛ apta re
gi. Qui ſimplices ſunt ꝛ ſine dolo ac dupli
citate. iuxta illud. j. Pe. j. Sicut mō geniti
infantes ſine dolo. Seruāt em̄ illud ſalua
toris conſiliū Matth. x. Eſtote prudētes
ſicut ſpentes: ꝛ ſimplices ſicut colūbe. Et
illud Rom̄. xvj. vbi apl's ait. Vos volo eē
ſapiētes in bono. ꝛ ſimplices ī malo. Sim
plicitas em̄ iuſtoꝝ diriget eos Prouer. xj.
ꝛ cū ſimplicibus ſmocinatio eius. ſcȝ dei.
Prouer. iij. Ideo dr Sap. j. In ſimplicita
te cordis querite illū. Qui libēter plorāt et
libenter ridēt. iuxta illud Joh. xvj. Amen
dico vobis qꝛ plorabitis ꝛ flebitis vos: ſ
triſticia veſtra vertet̄ in gaudiū. Tp̄s em̄
eſt ridēdi: ꝛ tp̄s flendi. Eccl's. iij. Qui plo-
rādo naſcūt̄. iuxta illud Sap. vij. Primaȝ
vocem ſimilē oībus emiſi plorās. Btī eniȝ
qui lugent: qm̄ ipſi conſolabunt̄. Matth.
v. Qui nō verecundat̄ manducare paneȝ.
iuxta illud Thren̄. iiij. Paruuli petierunt
panem. i. qui ab oibus addiſcere nō verecū
dant̄. ſed oīuȝ panem. i. doctrinā comedūt
tanq̄ ingenioſi pueri: ſicut fuit Salomon
qui de ſe ait Sap. viij. Puer eraȝ ingenio
ſus. Qui ſemp ſunt hilares in bono. iuxta
illud Ecc̄i. xxvj. Diuitꝭ ꝛ paupis cor bonū.
ꝛ in om̄i tempe vult9 hilaris. Hilarē eniȝ
datorē diligit deus. ij. Coꝝ. ix. Qui credūt
pmiſſionibus. ſ. diuinis. ꝛ ideo ꝯſequūtur
eas. Unde Nume. xiiij. inqt dn̄s. Paruu-
los introducā in terrā que diſplicuit vob.
Qui amāt veſtimēta decētia ꝛ nitida. ſer-
uātes illud Eccl'i. ix. Omni tempe ſint ve
ſtimēta tua cādida. Qui deū laudāt. iuxta
illud p̄s. viij. Ex ore infantiū ꝛ lactētium
pfeciſti laudē. vn̄ q̄nq; eis dat̄ ſpūs pphe
tie. ſm illud Lu. j. Tu puer ppha altiſſimi
vocaberis. Talis puer erat apl's q̄ dicebat
j. Theſ. ij. Facti ſum9 ſicut puuli in medio
veſtrū. Sciebat em̄ q̄ dn̄s vocat puulos
ad regnū celoꝝ. di. Proū. ix. Si q̄s ē puu
lus veniat ad me. Et q̄ puulos in oculis
ſuis elegit ad regnū. j. Reg. xv. vbi dictū ē
Saul. Cū eſſes puul9 in oculis tuis: vnxit
te dn̄s ī regē. Nouerat etiā q̄ dn̄s ſapiam
pſtat puulis. p̄s. xviij. vt inqt Salomon
Proū. viij. Intelligite puuli aſtutiam. Et
xiiij. eiuſdē li. c. Poſſidebūt puuli aſtutiā.
Item q̄ dn̄s cuſtodit puulos. cxiiij. ꝛ q̄ i-
tellectū dat puulis. p̄s. cxviij. vnde ſalua-
tor ait patri ſuo Mat. xj. Abſcōdiſti hec a
ſapiētibus ꝛ pru. ꝛ reue. ea puu. ꝛ idem hr̄
Luc. x. Sciebat quoqȝ q̄ boni pueri hitāt
cū deo. iux̄ illud Lu. xj. Pueri mei mecum
ſunt in cubili. O igit̄ beatiſſima beatorū n
vgo piiſſima. q̄ vides q̄ ego nō ſum puer
bon9 ſicut deſiderat videri filius tu9. rogo
vt cōpatiaris mihi ꝛ de me puero tuo di-
cas ei illud Matth. viij. Dn̄e puer me9 ia-
cet in domo paralitic9 ꝛ male torquet̄. ſed
tu dic vbo ꝛ ſanabit̄ puer me9. Lu. vij. et
tūc oſcitabit puer ſepties iiij. Regū. iiij. ꝛ
verificabit̄ in me illud. j. Para. xxxiiij. Cū
puer eſſet cepit q̄rere dn̄m. Dico virgo ſan
ctiſſima filio tuo. Ne auertas faciē tuaȝ a
puero tuo. p̄s. lxviij. dic ei ꝗ̄ illō p̄s. lxxxv.
Da imperiū puero tuo. ſed vt exaudiat me
clamantē ꝛ dicentē ſibi illud Sap. ix. No-
li me reprobare a pueris tuis. qm̄ ſeruus
tu9 ſuȝ ego ꝛ fili9 ancille tue. Et tūc ex ſua
benignitate de me dicet tibi illud Eſ. xl.
Puer me9 iſrl' ꝛ dilexi eum. Et illud Eſa.
xj. Ecce puer me9 exaltabit̄ ꝛ ſublimis erit
valde. Que vba habent̄ ibi ſm vnā trāſla
tionem. Tūc quoqȝ dicet tibi benign9 fili9
tuus illud Geneſ. xliij. Ego ſuſcipio pueꝝ
ꝛ illud Job. xlij. Faciē eius ſuſcipiā. Ego
aūt ei exultās dicam. Exaltabo te domine
qm̄ ſuſcepiſti me. p̄s. xxviij. Quia me ppt̄
innocentiā meā ſuſcepiſti. p̄s. xl. ſcȝ a mr̄e
tua impetratā. Item qꝛ me ſuſcepit dexte
ra tua. p̄s. lxij. Item quia ſalus tua deus
ſuſcepit me. p̄s. lxviij. ꝛ cuȝ gl'ia ſuſcepiſti
me. p̄s. lxxij. Tunc etiā dicam ei: Suſcepi-
ſti me de vtero mr̄is mee. p̄s. cxxxviij. Fac
etiā o ſanctaꝝ ſanctiſſima vt puer tu9 oſtē
dat ſe mihi: quia eū ex defectu meo pdidi.
Unde dicere poſſum illud Geneſ. xxxvij.
Puer nō cōparet: ꝛ ego quo ibo? Dic ergo
ei de quo dicit̄ p̄s. cvj. Suſcepit eos de ma
nu iniquitatis. vt me quoqȝ iniquū ſuſci-

natōne xpi

pere dignet̄. Ego autē dico tibi o puer dn̄e
mee illud quod ī eodē p̄s habet̄. ſ. Suſcipe
me ſm eloquiū tuū. Tu em̄ dixiſti Hiere.
iij. cap̄. Reuertere ad me et ego ſuſcipiam
te. Ego vo toto corde reuertor ad te. ꝛ oro
dicens illud Actuū. vij. cap̄. Domine Jeſu
ſuſcipe ſpirituȝ meum. vt te cum beatiſſi-
ma matre tua ſemp magnificare poſſit et
exultare in te deo ſalutari meo. cui ſit ho-
nor ꝛ gloria. Amen.

Incipit pars ſeptima huius operis
quod Mariale nūcupatur. in qua tractat̄
de beatiſſime vginis Marie parturitione
hec autē pars pprio ac particulari nomie
fluuius dulcedinis infinite appellatur

a **Annūcio vobis**
gaudiū magnū: q̄a natus
eſt hodie ſaluator mundi.
Lu. ij. Et in euāgel'. occur
rentis ſolēnitatꝭ inqt Leo
papa in ſmone natiuitatis dn̄i. Saluator
noſter dilectiſſimi hodie nat9 eſt. gaudea-
mus: neqȝ em̄ fas eſt locuȝ eſſe triſticie vbi
natalis eſt vite. q̄ cōſumpto mortalitatꝭ ti
more ingerit nobis de promiſſa et'nitate le
ticiā. nemo ab hui9 alacritatꝭ participatōe
ſecernit̄. vna cūctis leticie cōis eſt rō: quia
dn̄s nr̄ pcti mortiſqȝ deſtructor: ſic̄ nulluȝ
a reatu liberū repit. ita p liberādis oībus
venit. exultet ſctūs. qꝛ appropinq̄t ad pal-
mā. gaudeat pctōr: qꝛ inuitat̄ ad veiā. aiet̄
gētilis: qꝛ vocat̄ ad vitā. h̄ ille. Que verba
accepit original'r ab Aug. in ſ. iij. hui9 ſolē
nitatꝭ. Oēs igit̄ in hac celeberrima feſtiui-
tate nō ſolū corde iubilare debem9: ſ etiaȝ
ore ꝛ lingua letitiā noſtraȝ demōſtrare vt
poſſim9 paruulo nato dicere cum ppheta
p̄s. cxxv. Repletū eſt gaudio os noſtruȝ: ꝛ
lin. no. exul. Cauſam aūt huius tanti gau
dij oſſignat angel9 in vbis themat̄ noſtri
ſup q̄bus tres ſolūmodo deuotas cōſide-
rationes faciemus.
Prima dicet̄ pphetationis.
Scōa declarationis
Tertia cōſolationis.

Prima pars huius ſmonis que dicit̄
pphetationis.

B
Reci- q Uia de pphetiis incarnatōis ꝛ
tat pro natiuitatꝭ xpi diffuſe tractaui
phetias in p̄ma pte roſarij ſmonū ſer.
deicar- xiiij. parte. iij. io ſ breui9 ptrāſ
eo. Solū aūt q̄nqȝ pphetias referā pphā
rū veteris teſtamēti. vt appeat verificatū
eſſe illud Amos. iij. Non faciet dn̄s vbum
ſ. icarnari ꝛ naſci q̄n p̄us loquat̄ ad pphe
tas ſuos. Harū aūt pphetiarū p̄ma de na
tiuitate eius ex vgine ſepius allegata in
p̄cedētib9 ſmonib9 habet̄ Eſa. vij. vbi dr.
Ecce vgo ꝯcipiet ꝛ pariet filiuȝ. ꝛ vocabit̄
nomē ei9 emanuel. i. nobiſcuȝ deus. Scōa
q̄ debebat naſci media nocte habet̄ Sap.
xviij. vbi inqt ſalomō. Dū mediū ſilentiū
tenerēt oia. ꝛ nox in ſuo curſu mediuȝ iter
haberet oīpotēs ſmo tu9 dn̄e a regalibus
ſedib9 venit. Tertia q̄ deberet naſci in via
ꝛ nō habere domū vel habitationē ppriā.
habet̄ Hiere. xiiij. vbi illi dicit ppha. Qua
re ſicut colon9 futur9 es in terra. ꝛ q̄ſi via-
tor declinās ad manendū. quare futur9 es
velut vir vag9. Quarta q̄ debebat naſci
apō bethleeȝ. habet̄ Michee. v. q̄ ppheta
recitat̄ etiā Mat. ij. vbi dr. Tu bethleem
terra effrata minima es in milib9 iuda. ex te
ei exiet dux q̄ regat ppl'm meū iſrl' ꝛ egreſ
ſus eius ab initio a dieb9 et'nitatis. Quita
pphetia. q̄ filius dei q̄ in veteri teſtamen
to dederat legē filijs. Iſrael debebat corpo
raliter cū hoibus cōuerſari ꝛ illis dare le-
gem euangelicā. habet̄ Baruch. iij. ca. vbi
dicit̄ de eo. Hic eſt deus nr̄: ꝛ nō extima-
bit̄ alius aduerſus illū. hic adinuenit oēm
viā diſcipline. ꝛ tradidit eā iacob filio ſuo.
ꝛ iſrl' dilecto ſuo. poſt hec ſup terrā viſus
eſt ꝛ cū hoibus ꝯuerſatus eſt. Et in. c. ſeq.
immediate ſubinfert̄. Hic liber mādatorū
dei: ꝛ lex que in eternū manet. omnes qui
tenēt eam puenient ad vitā. qui aūt dereli-
querit eam in mortē. Hec ibi. Nō ſolum
aūt pphete dei de xpi natiuitate p̄dixerūt
ſed etiā infideles ꝛ pagani. Inter q̄s fuit
Albumaſar li. vj. introductorij ſui ī aſtro-
logia. qui ſm tranſlationē Hermāni ſecū
di ꝛ Johānis hiſpalenſis dixit q̄ vna vir
go hebrea. pulchra atqȝ honeſta et mun-
da. atqȝ a viro ſuo intacta. debebat parere
et nutrire filium quem appellaret Jeſum.
Plato quoqȝ de hoc p̄dixit ſm Hierony-
mum ꝛ Auguſtinum in ſeptimo libro cō-
feſſionum. Unde refert Ethicus philoſo-
phus in cōmētario ſuper illo vbo Boetij
de diſciplina ſcholarium. ſcilicȝ Platonis
pbata diuinitas. q̄ in tumba Platonis
inuenta fuit lamina aurea ſup pect9 eius
in qua ſcriptū erat. Credo in Jeſum xp̄m
naſciturū de vgine. paſſurūqȝ p humano

C
Cū infi
deles p̄
dixerit
icarna-
tionem
xpi

genere.⁊ tertia die reſurrecturũ.⁊ merebũ tur iuſti videre dñm deũ ſuũ ieſuz. regeꝗꝫ ſuũ verbũ patris atqꝫ ꝑncipiuz cũ eo cũcta componẽs.hec ille. Dicit etiã.b.Tho.iij.ij. q.ij.ar.vij.ꝙ multis gentiliũ facta fuit re uelatio de xp̄i incarnatione.ſicut patet in Balaam qui ꝑdixit de natiuitate xp̄i. Nu me.xxiiij.di.Orief ſtella ex iacob ⁊c. Et i btõ Job.qui cũ eſſet de pplo gẽtili.ꝓphe tauit de ea ſui lib.ca.xix.loquẽdo more ꝓ phetico de futuris tanꝙ de ꝑteritis dum dixit. Scio ꝙ redẽptor meꝰ viuit ⁊ i nouiſ ſimo die de terra ſurrecturꝰ ſum.⁊ rurſum circũdabor pelle mea.⁊ in carne mea vide bo deuz ſaluatorẽ meũ ⁊c. Recitat quoqꝫ idem doctor vbi.ſ.inueniri in hyſtorijs ro manoꝝ.ꝙ tp̄e Cõſtantini auguſti ⁊ Hele ne m̄ris eiꝰ inuentũ fuit quoddã ſepulchrũ in quo iacebat homo laminã auream h̄ns in pectore in qua ſcriptũ erat ſic. Chriſtus naſcef de ꝟgine ⁊ credo in eũ. O ſol ſ. He lene ⁊ Cõſtantini tp̄ibus iterũ me videbis i.videri facies. Et quidã putãt hoc eẽ idẽ cũ illo quod refert Ethicus ph̄s.ſcz fuiſſe corpus Platonis talẽ laminaz in pectore habenſ. Legif quoqꝫ in cronicis regũ Ca ſtelle.ꝙ apud Toletũ ſub quodã ſaxo iuẽ tus eſt liber vetuſtiſſimꝰ qui ſcriptus erat lr̄a hebrea.greca ⁊ latina.⁊ in illo dicebaf ſic. Xp̄s filius dei naſcef de ꝟgine maria. et ꝓ ſalute hoĩm patief. Virgiliꝰ quoqꝫ in bucolicis canit. Ultima cumei iã venit car minis etas. Jam redit ⁊ ꝟgo:redeũt ſatur nia reḡ. Jã noua ꝓgenies celo demittif al to. Simil'r Ouid. in li.de mutatiõe vite. qui intitulaf de vetula:ſic ait. Una ꝗdem talis felicis tp̄e nup. Ceſaris auguſti fuit ãnno bis duodeno. A regni nouitate ſui. Qui ſignificauit poſt annũ ſextũ naſci de bere ꝓphetã abſqꝫ m̄ris coitu de ꝟgine ⁊c.

D Quõ ſy bille ꝑ dixerũt de xp̄o.

Sybille quoqꝫ.xij. ꝑdixerũt de xp̄i nati uitate.ſicut declarat ſctũs Aug.xix.de tri nitate. Et Lactãtius lib.j.⁊.iiij. diuinarũ inſtitutionũ. quarũ ſolũmodo ꝗnqꝫ dicta ad p̄ns recitabimus.q2 de alijs diximꝰ in dicto ſmone roſarij noſtri. Prima pro phetia ẽ Sybille ꝑſice. que ait.ecce beſtia cõculcaberis ⁊ naſcef dñs in orbẽ terrarũ ⁊ gremiũ ꝟginis erit ſalus pploꝝ. Inuiſi bile verbuz palpabif. Scd̄a ꝓphetia eſt Sybille Lybice:que ait. Ecce veniet dies ⁊ illuminabit dñs ꝯdenſa tenebraꝝ.⁊ ſol uetur nexus ſynagoge.⁊ deſinẽt labia ꝓ phetarũ ⁊ videbũt regẽ viuẽtiũ. ⁊ tenebit illũ in gremio ꝟgo dña gentiũ. ⁊ regñbit i miſcõia:⁊ vterus m̄ris eius erit ſtatera cũ ctoꝝ. Tertia ꝓphetia ẽ ſybille Erithree dicẽtis. In vltima etate humiliabif deus. humiliabif ꝓles diuina.vnief humanita ti diuinitas.iacebit inferno agnus. ⁊ pu ellari officio educabif deꝰ ⁊ homo. Signa autẽ ꝑcedent apud iudeos. Mulier vetu ſtiſſima ſcz Elizabeth puerũ ꝯcipiet. Stel la orbis mirabif.⁊ ducatum preſtabit. ſcz magis.ad ortũ ſcz xp̄i. Hic habẽs annos trigintatres.eliget ſibi de piſcatoribus: et electis hominibus numerũ duodenarium. vnũqꝫ diabolũ.ſcz Judam. non in gladio bellove eneadẽ vrbem.ſcz Romã.regeſqꝫ ſubijciet:ſed in hamo piſcatoris.ſ. Petri Huic quatuor aĩalia.i.quatuor euãgeli ſte ſurgent in teſtimoniũ. Huic cõtradicef a beſtia ſcz antichriſto. Erit aũt beſtia hor ribilis.ſcz Mahumeth. ab oriente veniẽs cuius rugitus vſqꝫ ad gẽtes punicas aũ dief.hec illa. Quarta ꝓphetia ẽ ſybille Tiburtine:que ait. Naſcef xp̄s in bethleẽ annũciabif in Nazareth regnante thauro pacifico et fundatore quietis. O felix illa maf cuius vbera xp̄m lactabunt. hec illa. Et in hoc cõcordant cũ deuota muliere. q̄ vt habef Lu.xj.exclamauit dicẽs chriſto. Beatus vẽter qui te portauit ⁊ vbera que ſuxiſti. Per thaurũ aũt in ꝑdicta ꝓphetia intelligif ſm glo. Octauianus imꝑator:q̄ appellatꝰ eſt thaurus.q2 hẽbat thaurũ ꝓ inſigni. Pacificꝰ q̄z dictꝰ eſt.q2 m̄ltis ãnis vt infra dicef.in magna pace mũdũ rexit. cuꝰ tp̄e xp̄s natꝰ eſt. Quinta ſybilla eſt Chumica in italia nata.q̄ fuit tẽpe Numa põpilij ſcd̄i regis Romanoꝝ:ſic dicẽs. In diebꝰ illis exurget mulier de ſtirpe iudeoꝝ noie Maria:⁊ hẽbit ſpõſum noie Joſeph ⁊ ꝓcreabif ab ea ſine cõmixtiõe viri de ſp̄ũ ſancto filiꝰ dei noie ieſus. ⁊ ip̄a erit virgo ante ⁊ poſt partũ.qui ꝟo ex ea naſcef erit verꝰ deus ⁊ verꝰ hõ.ſicut oẽs ꝓph̄e ꝑdica uerũt.hec illa. Ex ꝗbus oĩbus apparet ne quitia ⁊ dãnoſa iudeoꝝ obſtinatio qui nec ſuoꝝ dictis ꝓphetarũ nec gentiliũ de xp̄o ſic clare loquẽtiũ volũt credere in ip̄m. De ꝗbus canit eccl'ia in miſſa ocurrẽti. Si nõ ſuis vatibꝰ:credat vel gẽtilibus:ſybillinis verſibus hec ꝑdicta.

Pars ſecũda huius ſmonis que dicif declarationis.

E Natiui tas xp̄i miracu lis decla ratur.

n Atiuitas filij dei ⁊ parturitio matris eius diuerſis eſt mira culis ⁊ ꝓdigijs declarata. Quo rũ primũ ponit Innocẽtiꝰ papa tertiꝰ dicẽs.ꝙ Rome duodeciz annis pax fuit.vñ romani templũ pacis pulcherrimũ cõſtruxerũt.cõſuluerũtqꝫ appollinẽ quãtũ durare deberet ꝑdictũ templuz. Qui r̄ndit ꝙ duraret vſqꝫquo ꝟgo pareret. Qđ audiẽ tes dixerũt.ergo in eternũ durabit. Crede bãt eñ ꝙ nũꝙ pareret ꝟgo.ꝓut etiã ipoſ ſibile erat per naturã. Qua ex re in foribus tẽpli ſcripſerũt. Tẽplũ pacis in eternũ. ſed in ipſa nocte in qua ꝟgo b̄ndicta pepit fili um ſuũ dñm Jeſum xp̄m templũ illud fun ditus corruit.⁊ ibidez modo eccleſia ſancte Marie noue in qua ego fui. Scđm ꝓdi giũ ponit Oroſius ⁊ Innocẽtius ꝑdictus dicentes.ꝙ in die natiuitatꝭ dñi fons aque in liquorẽ olei ꝟſus eſt.⁊ erũpens vſqꝫ ad tyberim tota die illa largiſſime emanauit. Pphetauerit eñ ſybilla ꝙ q̄n naſceref ſal uator:ꝓrũperet fons olei.⁊ ibi eſt mõ eccle ſia que dicif ſancta Maria tranſtyberim.

Tertiũ ꝓdigiũ ponit Chryſ.ſup Mat theũ.dicẽs ꝙ magis ſup quodã mõte orã tibus in nocte natiuitatis dñi: ſtella ſuper eos apparuit que formã pueri pulcherrimi habebat ⁊ in eiꝰ capite crux pẽdebat.q̄ ma gos alloquẽs dixit. Ite in iudeã:⁊ ibi pueꝝ natũ qui eſt dei filius inuenietis. Et ip̄i ſta tim receſſerũt.⁊ in iudeã perrexerũt querẽ tes ⁊ dicẽtes.vbi eſt qui natꝰ eſt rex iudeo rum: Uidimus eñ ſtellã eius in oriẽte:⁊ ve nimus adorare eum.vt habef Matthei.ij.

Quartũ miraculũ ponit magiſter Bar tholomeus piſanus in ſuo mariali di.ꝙ vi nee engaddi faciẽtes balſamũ in nocte nati uitatis dñi miraculoſe floruerũt:⁊ liquorẽ ſuũ dederũt.⁊ hoc factũ fuit vt ſignificaref impletã eſſe ſcripturã que in ꝑſona beatiſſi me ꝟginis inquit Eccl'i.xxiiij. Sicut cyna momũ ⁊ balſamũ aromatizãs odorẽ dedi.⁊ ibidẽ. Quaſi balſamũ nõ mixtũ odor me us. Eius aũt ſpõſus ait Cañ.ij. Uinea nr̄a floruit.⁊ fructus eius dulcis gutturi meo.

Quintũ ꝓdigiũ fuit de boue ⁊ aſino re cognoſcẽtibus xp̄m mõ ſuo. Nã cum:vt in fra dicef:deberet Joſeph a galilea ꝓficiſci in bethleẽ cũ beata ꝟgine pregnãte. duxit ſecũ bouem:forte vt ip̄m vẽderet.⁊ cẽſum ꝓ ſe ⁊ vxore ſua ſolueret.⁊ de reſiduo viue ret.maxime q2 timebat ipſaz debere ante re uerſionẽ parere. Aſinũ quoqꝫ duxit ſecum forte vt ſuper eũ ꝟgo b̄ndicta grauida vehe retur. Cũ autẽ beatiſſima ꝟgo filiũ ſuũ pe perit:ſtatim bos ⁊ aſinus genibꝰ flexis crea torẽ ſuũ adorauerũt. Et hoc ꝑdictũ fuerat Eſa.j.vbi đr. Cognouit bos poſſeſſorẽ ſu um:⁊ aſinus ꝑſepe dñi ſui.iſrael aũt me nõ cognouit dicit dominꝰ. De quo etiã ꝓphe tauerat ſybilla Samia a ſamo inſule dicta que ait. Ecce veniet diues ⁊ naſcef de pau percula.⁊ beſtie terraꝝ adorabũt eũ:clama bũt ⁊ dicẽt. Adorate eũ in atrijs celoꝝ. hec illa. De hoc etiam predixerat ipſe dñs Eſa. xliij.dicẽs. Glorificabit me beſtia agri. Q2 a comeſtione feni ſuper qđ puer Jeſus ia cebat abſtinuit bos ⁊ aſinus. Sextus ꝓ digium ponit beatus Hiero.ſup Eſa.ix.c. dicẽs ꝙ in hora natiuitatis xp̄i oẽs ſodo mite ꝑ vniuerſum orbez mortui ſunt quos fecit dei filius eradicari ne in natura quã aſſumpſerat tanta immũdicia inueniretur. Unde quidã dicũt Uirgilium qui illo vitio infectus erat illa hora mortuũ eſſe. Propf hoc etiã abhominabile ſcelus deus mittit fames:terremotꝰ ⁊ peſtilẽtias.vt ait impa tor.in auf.vt nõ luxu.cõtra naturam.col. vj.circa medium.⁊ glo.in.c.flagitia. xxxij. q.vij. Quod peccatũ ꝓpter ſui turpitudi nem appellaf nephãda libido.vt in.§.item lex iulia.inſti.de publi.iudi.⁊.c.in eo.xxxij. q.iiij. Item appellatur fediſſima nequitia. C.de adulte.l.fediſſimã. Tam horrendum etiã eſt vitiũ cõtra naturã ꝙ vt ait Augu. deus videns humanã naturam eo vitio cõ taminatam fere deſijt incarnari. Septi mũ ꝓdigiũ poſuit Euſebiꝰ ⁊ magr̄ hyſtoria rum dicẽtes.ꝙ in die natiuitatis dñi in ori ente apparuerunt tres ſoles.qui paulatim ad inuicem appropinquãtes in vnũ ſolẽ re dacti ſunt.per qđ ſignificabatur ꝙ cogni tio vnius dei ⁊ triũ perſonarũ diuinarũ to ti mundo imminebat.⁊ ꝙ deus verus crea tor ⁊ rector ſolis natus erat. qđ ꝓdigium quia infideles ⁊ obſtinati nõ intellexerunt quod ſignificaret.ideo in errore ſuo reman ſerũt. Unde dicere potuerũt illud Uirgilij iij.Eney. Tris adeo incertos ceca caligine ſoles. Erramus pelago. Octauũ prodi gium ponit Oroſius. Eutropius ⁊ Inno cẽtius iij.dicẽtes.ꝙ Octauianꝰ imperator vniuerſo orbe ditioni romanoꝝ ſubiugato intantum ſenatui placuit vt eum ꝓ deo co lere vellent. Prudens autem imperator ſe

De ſo domitiſ mortuiſ i natiui tate xp̄i

F

moꝛtalem cōſiderans ⁊ cognoſcēs: im mor-
talitatis nomen noluit vſurpare. Ad illoꝝ
autem importunā inſtantiā Sybillam p-
phetiſſam aduocauit, ſcire volēs per eius
oracula ſi in mūdo aliquis eo maioꝛ aliquā
do naſci deberet. Cum ergo in hac die nati
uitatis dn̄i cōcilium ſuper hac re cōuocaſ-
ſet, ⁊ Sybilla in camera imperatoꝛis ora-
culis inſiſteret, hoꝛa circiter tertia. vel ſm
alios ſexta. aere liquido, puro ac ſereno exi
ſtente: circulus aureus circa ſolem apparu
it. ⁊ in medio circuli ꝟgo quedā pulcherri-
ma ſtans ſup arā puerum geſtans in gre-
mio. Tūc Sybilla hoc ceſari oſtēdit. Cū au
tem imperatoꝛ ad prefatam viſionē pluri-
mum admiraretur, audiuit vocē de celo di-
centē. Hec eſt ara celi. Dixitqꝫ ei Sybilla.
Hic puer maioꝛ te eſt. ⁊ ideo ipſū adoꝛa. In
telligēs igitur impatoꝛ ꝙ hic puer maioꝛ
ſe erat: ei thura obtulit ⁊ deum ſe appellari
nō pmiſit. Ipſa ꝟo camera ad honoꝛē bea
tiſſime ꝟginis dedicata eſt, vn̄ vſqꝫ in hodi
ernum diē dicitur ſancta Maria ara celi. ⁊
eſt i oꝛdinis noſtri monaſterio. ⁊ ego i ipſa
eccleſia ⁊ capella miſſam celebraui. Legit̄
quoqꝫ ꝙ quādo Hieremias ꝓpheta in egy
ptum deſcēdit dedit egyptijs ſignū ꝙ tūc
ydola ſua coꝛruerēt quādo ꝟgo pareret. Et
ideo ſacerdotes egypti imaginē ꝟginis cū
puero in ſecretario templi adoꝛabāt. ſed in
nocte qua bn̄dicta virgo filium ſuū peperit
omnia idola coꝛruerūt. Rome etiam erat
quedā magna ſtatua in aere diabolica ar
te ſubleuata. de qua reſpōſum erat ab ido-
lis ꝙ nō caderet donec ꝟgo pareret. Unde
in ſacratiſſima nocte natiuitatis dn̄i ceci-
dit, per quod ſignificatum eſt ꝙ poteſtas
principis demonū per virginē cōtrita fuit.
Ad cuius benedicte virginis gloꝛiam hanc
deuotā laudem dicamus. Salue regina mi
ſericoꝛdioſa ⁊c. vide in coꝛona noſtra. c.
xxxviij.

Pars tertia huius ſermōis que dicitur
cōſolationis.

B D

E cōſolationibus ex hac benedicta
chriſti natiuitate habitis nemo poſ
ſet ſuffiĉiēter ſermocinari. tn̄ ꝓ con

magne grē pre ſtant in natiui-tate dn̄i fidelib⁹

ſolatione veſtra quinqꝫ ad preſens retere-
mus. Prima dicitur diuinalis ſcꝫ ipſius
dei. Solēt em̄ patres qn̄ eis naſcitur filius
maxime primogenitus tantā in leticiam ⁊
gaudiū ꝓſilire, ꝙ etiā nūcianti ſibi parturi
tionē ipſam: aliqua in ſignū boni ⁊ gratiſſi
mi nūcij munera largiūtur ⁊ eo maxime qn̄
per multa tēpoꝛa in deſiderio habēdi ipm̄
filiū ꝑmanſerūt. Cū igitur deus per multa
milia annoꝝ ſteterit in deſiderio habēdi fi
liū ex immaculata ꝟgine, vt patꝫ Eſa. xlix.
vbi ipſe ait. Nūquid ego qui alios parere fa
cio ipſe nō pariā? Ego qui alijs generatio-
nē tribuo: nūquid ſterilis ero? q. d. nō. ſꝫ tē-
poꝛe debito ⁊ oꝛdinato filium ex puriſſima
ꝟgine habebo. Sequit̄ ꝙ in hac ſacratiſſi-
ma natiuitate filij ſui dilectiſſimi ſigna ma
xime dilectionis oſtēdit. ⁊ donaria gratie
ſue abūdantiſſime elargit⁹ eſt. ⁊ annuatim
in die iſta elargit̄. nō ſolum autē pater cele
ſtis gauiſus eſt: ſed etiā ſpūſſanct⁹. qui hu-
ius gn̄ationis mediatoꝛ fuit Eſa. lxiij. Et
ipſe filius in die natalis ſui cōuiuiū fecit: et
omni anno facit primatib⁹ ſuis: id eſt ange
lis ⁊ ſanctis ac deuotis ſuis. Sicut ⁊ de He
rode legitur Mat. xiiij. ⁊ Mar. vj. ꝙ i die
natalis ſui fecit cenā principib⁹ ſuis ⁊ tribu
nis ac primis galilee. Oēs igitur in hac
die cōfidēter poſtulēt a deo quaſcūqꝫ volūt
grās. ⁊ facillime eas poterunt impetrare.
Magni etenim principes in natalicijs ſuis
ſe ſubditis ſuis liberaliſſimos ſolēt exhibe-
re. Scd̄a cōſolatio dr̄ ſpūalis. ſ. ſpirituū

M Angeli letātur

beatoꝝ. oīum videlicet angeloꝝ q̄ in hac na
tiuitate īdicibili gaudio iubilarūt. Unde vt
habetur Lu. ij. poſtq̄ angelus nūciauit pa
ſtoꝛibus natiuitatē ſaluatoꝛis: facta eſt cū
eo multitudo celeſtis exercit⁹ laudātiū deū
⁊ dicētiū. Gloꝛia in excelſis deo ⁊c. Gra-
tias em̄ deo referebāt ⁊ valde exultabāt. q2
natus erat ille qui eoꝝ ruinā venerat repa
rare. De quo prophetauerat Dauid ps. cix.
di. Judicabit in nationibus implebit rui-
nas. De hoc autem gaudio angeloꝝ inquit
Aug. in ſermōe. x. de natiuitate dn̄i dicēs:
Hodie xp̄us in leticia eſt: ⁊ diabolus in lu-
ctu. Hodie angeli in exultatione ⁊ demōes
in cōfuſione, hec ille. Tertia cōſolatio di

J Natiui-tas xp̄i eſt a tri plici cre aturave nerata

citur paſtoꝛalis. Sed anteq̄ ad eius decla
rationē veniamus: eſt ſciēdū ꝙ natiuitas
dn̄i fuit a tribus generib⁹ creaturarū inter
alias venerata. que aliquid moꝛale nobis
innuūt. Primo ab angelis, qui. vt. ſ. dictū
eſt annūciauerūt ipſā natiuitatē dulciter
decantantes. per quos ſignificant̄ innocē
tes ⁊ iuſti. qui partum virginis digne cele-
brāt. ⁊ decantant in coꝛdibus ſuis deo. ſm
ꝯſiliū apoſtoli ad Col. iij. Scd̄o ab anima-
libus fuit honoꝛata. ſ. a boue ⁊ aſino iuxta

pſepe aſtantibus ⁊ circūdantibus regē na-
tum. ⁊ iſta animalia ſimplicia ⁊ laboꝛioſa:
ſignificāt hoīes ſimplices ac bene opantes
qui partū ꝟginis ꝑ opa miſericoꝛdie vene-
rātur. Quos ⁊ ipſe dn̄s in celeſti patria ho
noꝛabit. iuxta illud ad Ro. ij. Gloꝛia ho-
noꝛ ⁊ pax omni operāti bonū. Tertio fuit
honoꝛata a paſtoꝛib⁹. ꝑ quos ſignificantur
animaꝝ plati. qui vigilāt ſup gregē ſuum.
Unicuiqꝫ enim plato inquit dn̄s Joh. xxj.
Paſce oues meas. Prelati igitur oēs debēt
de ſubditis ſuis diligentē curā habere: ſi na
tiuitatē xp̄i cū ſanctꝭ paſtoꝛib⁹ volūt hono-
rare. ⁊ cū ipſis in hac die cōſolationem de
paruulo Jeſu recipe. Fuit em̄ hec natiuitas
valde cōſolatoꝛia pdictis paſtoꝛib⁹. qui cu-
ſtodiebāt vigilias noctis ſup gregē ſuum.
Et erat ille locus ꝓpe ciuitatē Bethleē per
vnū milliare. qb⁹. vt dr̄ Lu. ij. apparuit an-
gelus dn̄i. ⁊ claritas dei circūfulſit illos. et
timuerūt timoꝛe magno. Uidētes em̄ an-
gelos moꝛiebātur Judicū. xiij. Scd̄m aūt
Bedam ſup Lu. apparuit angelus cū cla-
ritate. qd̄ in nulla alia apparitione angeli-
ca factū reperitur. vt oſtēderet ꝙ nat⁹ erat
ille: qui illumiare venerat eos q̄ in tenebꝛis
⁊ in vmbꝛa moꝛtis ſedent: ad dirigēdos pe
des ſuos in viā pacis Lu. j. Dixit aūt illis
angelus. Nolite timere. Ecce em̄ euāgelizo
vobis gaudium magnū qd̄ erit omni popu
lo. quia nat⁹ eſt hodie ſaluatoꝛ: qui eſt xp̄s
dn̄s in ciuitate Dauid. Et hoc vobis ſignū
ſ. do. Inuenietis infantem pannis inuolu-
tum: ⁊ poſitum in preſepio. Cōſidera ergo
o anima deuota, quantū exultauerunt ſan
cti paſtoꝛes. Meſſiam natū eſſe ab angelo
audientes ſimul ⁊ videntes multitudinem
maximā angeloꝝ poſt iſtam annūciationē
cum ipſo angelo dulciter canentem ⁊ in ce-
lum iubilando aſcēdentē. Sequitur aūt in
euāgelio. Et factum eſt vt diſceſſerūt ange
li ab eis in celū: paſtoꝛes loquebant̄ ad in-
uicem dicentes: Trāſeamus vſqꝫ Bethleē:
⁊ videamus hoc verbū qd̄ fecit dn̄s ⁊ oſtē
dit nobis. Et venerunt feſtinātes: ⁊ inuene
runt Mariam ⁊ Joſeph. ⁊ infantem poſi-
tum in preſepio. Uidentes autē cognoue-
runt de verbo qd̄ dictū erat illis de puero
hoc. ⁊ omnes qui audierant mirati ſunt de
his que dicta erant a paſtoꝛibus ad illos.
Et reuerſi ſunt paſtoꝛes laudantes et glo-
rificantes deum de omnibus que audie-
rant et viderant, ſicut dictum eſt ad illos.

K Tria li-bēter vi demus.

Sed ꝓ maioꝛi declaratione pdictoꝝ. eſt
ſciēdū ꝙ hō libēter videt tria. Primo rē di
lectā ⁊ charā. vbi em̄ eſt amoꝛ ibi oculus li
bēter reſpicit. Et iō paſtoꝛes affectuoſe pre
xerūt ad videndū xp̄m fideliſſimū amicum
q̄ venerat in mūdū ꝓpter nimiā charitatē
ſuā vt ſaluaret eos. Un̄ apl's ait Epheſ. v.
Xp̄s dilexit nos. ⁊ tradidit ſemetipſū ꝓ no
bis ⁊c. Scd̄o libēter videt hō rem pulchrā.
Nā vt dicit Aug⁹. vj. muſice. Nihil amam⁹
niſi pulchrū. Un̄ etiā Diony. in lib. de diui
nis no. ait. Bonū ⁊ pulchrū ſm oēm rōnē
cūcta deſiderāt intueri. Quia igit̄ xp̄s erat
ſpecioſus foꝛma pre filijs hominum. vt dr̄
ps. xliiij. ideo eū videre ſummopere deſide
rabāt. Tertio videt hō libēter rē nouā ⁊ ra
ram. vn̄ vulgo dr̄. ꝙ oīa noua placent. ⁊ ꝙ
ſūt pulchritudīe decoꝛata. vt in. §. in ſcd̄o.
in proe. ff. Perrexerūt ergo paſtoꝛes ad vi
dendū oīum nouiſſimoꝝ nouiſſimū. ſ. deum
humanatū. O paſtoꝛes currite, currite ⁊ vi
debitis admirandā nouitatē. videte eū qui
ad dexterā patris ſedet in feno reclinatū.
⁊ illū cui celū ſedes eſt preſepis anguſtia de
tineri. ⁊ q̄ vniuerſū mūdū nouo veſtit oꝛ-
natu pānis vilib⁹ inuolui. ⁊ q̄ dn̄s eſt ange
loꝝ collocari in medio iumentoꝝ. ⁊ qui toti
mūdo dn̄atur in alieno naſci. ⁊ cui oīs crea
tura ſeruire tenet̄ obſtetricū in ſua natiui-
tate carere famulatu. habētē diuerſoꝛiū ꝓ
palatio. pſepe ꝓ ſolio. pānos paupculos ꝓ
purpureo ⁊ regali indumēto, ac bꝛuta ani-
malia ꝓ regia familia, videte paruulū infi
nitum. Et ideo dr̄. vidētes cognouerunt de
verbo. ſ. incarnato qd̄ dictum erat illis de
puero hoc. homine. ſ. paruulo nato Cogita
te igitur o deuoti xp̄iani quale fuit gaudiū
iſtoꝝ paſtoꝝ. qn̄ domū illam plenā multi-
tudine angeloꝝ ⁊ celeſti claritate irradia-
tam ingreſſi ſaluatoꝛē mūdi natum inuene
rūt, oculis ꝓprijs cōſpexerūt. ⁊ foꝛte, vt pi
um eſt credere. manib⁹ cōtrectauerūt, ⁊ dul
citer oſculati fuerūt. Poſſumus aūt deuo-
te cōtēplari ꝙ ſtatim qn̄ paſtoꝛes domūcu-
lam illam intrauerunt. videntes puerulum
ipm̄ tā pulchrū ac foꝛmoſū a cuius facie
radij clariſſimi exibāt. ⁊ quem angeli ado-
rabant ⁊ laudabāt: proni in terrā maxima
humilitate ⁊ reuerentia adoꝛauerunt eum.
Deinde beatiſſimā virginē ceperūt magni
ficare: hanc deuotiſſimā laudē dulciter de-
cantantes. Laudata sempre ſia: Qui ſta
ꝟgen delicata. Matre de lo gran meſſia.

⁊ dio eterno cõſecrata. Gaude gaude Ma
ria Perche hogi ride e canta. La celeſte cõ
pagnia e iubila tuta quanta. Gloria cãtar
vdimo. Guardando noſtre peccorele. E pe
ro da tevenimo ꝑ ſaper queſte nouelle. Fã
aduncha o Maria benedire dal to putino.
Laſſane per corteſia abrazar el mamolino.
Videns autẽ beata ỽgo ſanctos illos pa-
ſtores deſiderantes oſculari benedictũ filiũ
ſuuz: vultu iocũdo intuebatur ipm: ſcire af
fectans vtrum eſſet cõtentus. Pius autem
puer facie placida ⁊ alacri inſpiciebat illos
beatos paſtores, atqꝫ ſignis quibꝰ poterat
manuũ ⁊ vultꝰ demõſtrabat ſe eſſe cõtentiſ
ſimũ imo eos inuitare ad ſe oſculandum ⁊
ãplexãdũ videbat. Quapropt̃ btiſſima ỽgo
filij ſui voluntatẽ cognoſcẽs: eis filiũ ſuũ
oſculãdũ ⁊ ãplexãdũ porrexit. q̃ reuerẽtiſſie
ac deuotiſſie ãplexato. atqꝫ ab eo bñdictiõe
recepta pleni ineffabili cõſolatione receſſe-
rũt. Letẽtur itaqꝫ paupes. qꝛ ditiſſimꝰ om
niũ paup factus omnipotẽs deus ꝑmo ſe
pauperibꝰ manifeſtauit. Letẽtur q̃ꝫ paruu
li. quia altiſſimus ⁊ cũctoꝝ maximus ſe mi-
ſimũ ac minimũ fecit. Vñ hoc feſtũ eſt ma-
xime fratrũ minoꝝ. Et ad hoc inſinuãdum
voluit ipe paruulus Jeſus locũ natiuitatiſ
ſue eſſe ſub cura fratrũ ipſoꝝ. Tũc aũt deꝰ
factus eſt hõ, qñ homines volebãt dij exti-
mari. Tũcqꝫ factus eſt puer paruulus. qñ
homines deſiderabãt magni reputari. Nõ
tñ ꝑ ſuſceptionẽ huiꝰ paruitat̃ tẽporalis et
humaualis eſt in aliquo inhonorata vel di
minuta magnitudo diuinitat̃ eternal̃. Sic

Quõ hũana natura ſit aſſũpta a ỽbo

ẽm dicit Tho. in. iij. parte ſumme. q. ij. diui
nitas ſuſcepit humanitatẽ quaſi ꝑ moduz
inſertionis, prout ẽm eſt ramus in arbore:
ſic quodãmodo hõ in ỽbo. Itẽ quaſi ꝑ mo
dum inhabitationis. Vñ ſicut inhabitatio
domus nõ mutat inhabitantẽ: ſic nec hũa-
nitas diuinitatẽ. Per modũ q̃ꝫ idutiõis.
iuxta illud Phil'. ij. Habitu inuẽtus vt hõ.
Sicut ergo veſtis nõ mutat eã ponẽtez: ita
nec humana paruitas diuinam celſitudi-
nem. Modus tñ iſtius vnionis eſt ineffabi
lis. Vñ Johãnes baptiſta dicebat Johã. j.
Cuius nõ ſum dignus corrigiã calciamẽti
ſoluere. Per corrigiã nãqꝫ que adaptat cal
ceũ: intelligit̃ eius diuinitas. que glorifica
uit ⁊ ſibi cõiunxit humanitatẽ. ac ſi diceret
b. Johãnes. Ego neſcirẽ nec auderem expo
nere hãc inexplicabilẽ vnionẽ. Et ideo q̃dã
predicator dicebat ſm ſanctũ Bona. Quã

to piu fu la vorai explanare: tanto piu ſe
aſtringera el groppo de la chorda. De hac
tñ admirabili vnione habemus cauſaꝫ ma
xime exultatiõis ⁊ leticie. Gaudeant ergo
oẽs fideles cũ ipſis paſtoribꝰ in tanta huiꝰ
diei feſtiuitate. qͦ fieri debere vt oſtẽderet
ſancta mater eccleſia: ordinauit ꝙ quilibet
nõ habẽs votũ abſtinẽdi a carnibꝰ in ſexta
feria: poſſit eas comedere in ſignũ leticie: ſi
natiuitas dñi venerit in dicta feria. c. ſi. de
obſerua. ie. Et idem dicẽdum eſt de ſabbato
c. quia dies. de cõſe. di. v. ⁊ ibi doc. Ad hanc
autẽ leticiã nos hortatur Aug. in quodam
ſermone de natiuitate dñi di. Exultate ỽgi
nes xp̃i: cõſors veſtra eſt mater xp̃i. Exulta
te vidue xp̃i: quia ipe fecũdam ỽginitatez
cui vouiſtis cõtinẽtie caſtitatẽ. Exultate cõ
iugati fideliter viuẽtes. ⁊ oẽs xp̃iani diui
na ꝑcepta obſeruãtes. quia eſtis mr̃es eius
ſi facitis volũtatẽ patris eius. Ipſe enim di
xit. ſ. Mat. xij. Qui fecerit volũtatẽ patris
mei qui in celis eſt: hic meus frater ⁊ ſoror
⁊ mater eſt. Ego autez dico. Exultate ⁊ vos
peccatores. qꝛ liberator veſter natꝰ eſt de cu
ius ortu in figurã Sanſon dictũ eſt matri
eius Iudic. xiij. cui angelus ait. Cõcipies ⁊
paries filiũ: cuius caput nõ tanget nouacu
la. erit ẽm nazareus dei ab infantia ſua ⁊ ex
matris vtero. ⁊ ipſe incipiet liberare Iſrael
de manu philiſtinoꝝ. Iſte ẽm filius ỽgini
per angelũ annũciatus. ab vtero mr̃is na-
zareus. i. ſanctꝰ. de manu philiſtinoꝝ. i. de-
monũ. cepit pctõres liberare in natiuitate.
ſed cõſummauit in ſua paſſione. Figura au
tẽ eius aduẽtꝰ põt illa aſſignari que habet̃
iij. Reg. vi. vbi dr̃. Porro rex Iſrael muta-
uit habitũ ſuũ. ⁊ ingreſſus eſt belluz. venit
ẽm mutatis veſtibꝰ. i. aſſumptis hũane na-
ture qualitatibꝰ ne a diabolo agnoſceret̃. ⁊
vt cõfidentẽ demonẽ de ſua potẽtia aggre
deret̃. ⁊ manu ad manũ atqꝫ ictu ad ictum
cũ eo decertaret. illũqꝫ ꝓſternẽs: pctõres de
manu ipſiꝰ eriperet. Iubilẽt ḡ hodierna die
oẽs tam iuſti q̃ꝫ pctõres. qꝛ ecõtrario cõtri
ſtant̃ maledicti demões. Vñ legit̃ ꝙ cum
quidã predicator vellet in craſtino ꝑdicare
de natiuitate ſaluatoris. ſathanas voluit
eũ ſtrãgulare: ſed nõ potuit. Et interroga-
tus ab eo quare h̄ facere voluiſſet: Rñdit.
qꝛ nihil põt ꝑdicari ꝓpter qͦ tãtũ nos af-
fligamur: ⁊ potẽtia nr̃a diminuat̃: quãtũꝫ
ꝓpter filij dei incarnationẽ ⁊ natiuitatem.
Exultẽt itaqꝫ vniuerſi fideles. ⁊ dulcia cã-

Hortat̃ hodie oẽs debere gaudere

tica modulẽtur. facta eſt ẽm ꝑfecta cõſonã
tia inter naturã acutã ⁊ grauem. i. inter fa
cturã ⁊ factorẽ. Et iõ inq̃t ꝑs. xcvij. Pſallite
dñõ in cythara: in cythara ⁊ voce pſalmi:
in tubis ductilibus ⁊ voce tube cornee. Iu-
bilate in cõſpectu regis dñi. moueatur ma-
re ⁊ plenitudo eius: orbis terraꝝ ⁊ q̃ habi-
tãt in eo ⁊c. Quarta cõſolatio fuit ſan-

L

Patres in limbo gaudebãt

ctoꝝ patrum in limbo exiſtentiũ. Cõtẽplã-
tur enim quidam deuoti dicẽtes ꝙ ille an-
gelus qui natiuitatẽ xp̃i paſtoribꝰ annun-
ciauit. vel alius ad limbũ deſcẽdit cũ clari-
tate magna: annũciauitqꝫ eis meſſiam ab
eis tanto tẽpore expectatũ ex ỽgine natuz
eſſe. Quidam autem dicũt ꝙ in illa hora q̃
chriſtus natus eſt nõ ſolum obſcuritas no
ctis in meridianã lucẽ cõuerſa eſt ſup emi-
ſperiũ noſtrũ ⁊ totius orbis ſuperficiẽ illu-
minauit: ſed etiã vſqꝫ ad limbũ deſcẽdit. de
quo maximo ſplẽdore ſtupefacti ſancti pa-
tres: deſiderabãt ſcire vñ tanta claritas ꝓ
cederet. Tunc ſurrexit rex Dauid in mediũ
⁊ dixit: Nonne recordamini patres ac fra-
tres ꝙ hodie ſunt nouẽ mẽſes ab illo die q̃
nobis angelus filiũ dei incarnatũ eſſe an-
nũciauit? Gaudete itaqꝫ. qꝛ iſta lux eſt illa
de qua ego ꝑdixi ꝑs. cxj. Exortũ eſt in tene
bris lumẽ rectis corde: miſericors ⁊ miſera
tor ⁊ iuſtus. Tunc ſurrexit Eſaias ꝓpheta
⁊ ait. Hec lux eſt illa de qua ego ꝓphetaui
libri mei. c. ix. di. Populus qui ſedebat in te
nebris vidit lucem magnã: ambulãtibus in
regiõe vmbre mort̃ lux orta eſt eis. puulꝰ
natꝰ eſt nobis: ⁊ filiꝰ datꝰ eſt nobis ⁊c. Sctã
q̃ꝫ Veſter regina ſurgẽs inq̃t. Hec eſt illa
lux de q̃ lib. mei. viij. c. fuit ꝑdictũ. ſ. iudeis.
Noua lux oriri viſa eſt. gaudiũ. honor ⁊ tri
pudiũ apud oẽs ꝑplos. vrbes atqꝫ ꝓuinci-
as. Ipſis ḡ ſctis patribꝰ in hac feſtina collo
cutione exiſtẽtibꝰ apparuit angelꝰ dñi: ⁊ io
cũda voce ait. Annũcio vobis gaudiũ ma-
gnũ ⁊c. Tũc Moyſes canere cepit di. O ỽe
btã nox q̃ expoliauit egyptios ditauit he-
breos. h̄ nox eſt de q̃ ſcriptuz eſt. Et nox ſic
dies illuminabit̃. ⁊ nox illuminatio mea in
delicijs meis. h̄ nox eſt q̃ ſola meruit ſcire
tp̃s ⁊ horã qua xp̃s de ỽgine naſci dignatꝰ
eſt. Tũc oẽs ſcti patres ceperũt btãz ỽginẽ
collaudare: dulciter decãtãtes ⁊ dicẽtes.

Laudiamo tuti quanti
El Meſſia incarnato
Faciamo dolce canto
Al putino hogi nato
O filio de Maria
Jeſu chriſto gratioſo
Cauene per corteſia
Da lo limbo tenebroſo
Etu vergene corteſe
Speſa del eterno dio
Fa chel noſtre grande offeſe
Ne perdoni el tuo fio

Quinta cõſolatio fuit btiſſime ỽginis q̃
debuit poni ante ꝑcedentes. ſ; iõ eã in fine
poſui. qꝛ ea q̃ in fine dicũtur melius memo
rie imprimũtur. vt no. in. l. ⁊ liq̃do. ff. de cõ
di. ⁊ demõ. Et idẽ dicit Greg. in omel'. pen
thecoſtes. Dico igit̃ ꝙ btiſſima ỽgo de par
turitiõe ⁊ natiuitate filij ſui bñdicti indici-
bilẽ cõſolationẽ recepit. q̃ ſine vllo dolore.
immo cũ maxima iocũditate ⁊ ſuauitate eũ
parturiuit. ſicut. s. ꝓbatũ eſt in ꝑte ꝑcedẽti
huiꝰ opis. ſer. vij. ꝑte. j. Et h̃r a theolog̃ in
iij. di. iiij. ⁊ ibi. b. Bona. ⁊ Alexã. lõbardus
art. j. q. vij. Vñ ipſa bñdicta ỽgo reuelauit
beate Birgitte. ꝙ in parturitiõe ſui filij to
ta repleta fuit dulcedine. nõ ſolum quo ad
oĩa mẽbra corporis. ſed etiã quo ad oẽs po
tẽtias aie. Gaudebat etiã qꝛ peperat ſerua
ta ỽginitate cum pudoris lilio. Vñ legitur
in cronicis ordinis noſtri. ꝙ deꝰ ſemel reue
lauit btõ Egidio noſtro. ꝙ ꝑtor ibat ad eũ
vt interrogaret q̃liter virgo parturijt? Cui
frater Egidius perrexit obuiã cũ baculo in
manu. Et cũ ei appropinquaſſet: dixit illi.
Scio q̃d queris. Tũc aũt leuauit baculum
terrã ꝑcutiẽs ⁊ dicens. ỽgo ante partũ. Et
ecce ſtatiz liliũ ortũ eſt. Deinde iterũ dixit:
ỽgo in partu. Et ecce aliud liliũ. Percuſſit
etiã tertio dicẽs. ỽgo poſt partũ. Et ſtatim
aliud liliũ exortũ eſt in ſignũ pudicitie ỽgi
nalis. Iocũdabatur etiã de filio. qꝛ ſibi erat
vnicus ⁊ totus ſuus. in cuiꝰ gñatione nullꝰ
pater habebat partẽ. Et ideo ſicut ſm Sco
tũ in. j. ſen. Tota ỽtus eterni patris eſt in
filio ſm diuinitatẽ. ſic in ipſius xp̃i huma-
nitate erat tota virtus matris. Cõſolabat̃
etiã ſummope cõſiderãs quãtũ bonũ eſſet
ipſam pepiſſe talẽ filiũ. Vñ nõ ſolũ gaude-
bat de ſe: ſed etiã de oĩbꝰ ſaluãdis ꝑ ſuum
partũ. ſ. hominibꝰ ꝑteritis ꝑñtibus ⁊ futu-
ris. Iubilabat inſup. qꝛ vt inquit Petrꝰ Jo
hãnis ſup Lu. Nõ ſoluz cõſiderabat huma
nitatẽ paruuli: ſed etiã diuinitatẽ ỽbi eter
ni. ⁊ clarius q̃ꝫ fecerit Paulus qñ raptus
fuit ad celũ. ij. Cor. xij. Et q̃ꝫ Stephanus vi
dẽs celos apertos: ⁊ Jeſuz ſtantẽ a dextris

M

Quõ Maria de natiuitate filij gaudebat

dei Act.vij.A corpoꝛe etiā filij ſui.maxime
a vultu iocūdiſſimo exibat ſplēdoꝛ mirabi-
lis totū illuminās mūdum.⁊ ſapoꝛ ac ar-
doꝛ indicibilis maternū letificās coꝛpus et
animū. Poſſumus aūt deuote cōtemplari.
ꝙ bn̄dicta ꝟgo ⁊ Joſeph ſciētes natiuitatē
xp̄i in ꝓximo imminere:diligēter ſe ꝑpara
bant ſcḋm ſuā paupertatē ad recipiēdū filiū
dei.virgo parabat panniculos ⁊ alia neceſ-
ſaria.vt faciūt mulieres q̄ ſunt pꝛope par
tū. Joſeph ꝟo emit vituluȝ vt faceret feſtū.
Cum autē audiſſet fieri p̄ceptum impato-
ris:vt oēs ad ciuitates a quibus trahebāt
originē pꝛoficiſcerētur.de quo melius dice
tur in ſequenti ſermone.cepit flere.⁊ ſic la-
chꝛymās perrexit domū.⁊ cuȝ maxima tri
ſticia ⁊ doloꝛe narrauit pꝛeconiū qḋ ſub pe
na moꝛtis ſenſerat fieri ipſi beate ꝟgini:et
dicebat. Heu mihi miſero.quia cuȝ neceſſe
habeā ire ad ciuitatē Bethleē:nō potero vi
dere ſanctā natiuitatē filij dei a ſanctis pa
tribus ita deſideratā.nec potero ſponſam
meā adiuuare.⁊ ſeruire ei ſicut mereṫ. du-
cere aūt illā per tam longam ⁊ laboꝛioſam
viā periculū eſt. Piiſſima aūt ꝟgo cōſola
batur eum di. Ne ploꝛetis.ego em̄ deo ad-
iuuāte incolumis veniā vobiſcū.⁊ ibi pari
am filiū meū ſicut ꝓphete ꝑdixerūt. Me-
lius em̄ ſciebat ⁊ intelligebat ꝓphetias ꝙ̄
ipſi ꝓphete qui eas ſcripſerant. Tūc.ſ.Jo-
ſeph eam reuerēter ponēs ſuꝑ aſinā manu
ducebat vitulum. Ecce quō regina celi va-
dit comitata. Et tūc verificata fuit ꝓphe-
tia Aggei.ij.c.di. Adhuc vnū modicū dicit
dn̄s:⁊ ego mouebo celum ⁊ terraȝ.mare et
aridam.⁊ mouebo oēs gētes.⁊ veniet deſi-
deratus cūctis gētibus. Modicū dixit.qꝛ
paruū tp̄s tranſiuit a ꝓphetia Aggei vſq̄
ad natiuitatē xp̄i. Tūc autem deus mouit
celū.qꝛ angelicos ſp̄us totāq̄ celeſtē curiā
pꝛo natiuitate filij ſui gaudio ⁊ leticia ac tri
pudio repleuit. Itē mouit terrā.i.virgineȝ
Mariam.vt ſicut terra dat nobis fructuȝ
coꝛpoꝛalē.ita ipſa nobis fructū vite pariē-
do ꝓduceret. Mouit q̄ȝ mare ⁊ aridam.qꝛ
oēs gētes tūc ⁊ ꝑ mare ⁊ per terrā ꝓficiſce
bantur ſinguli ad ſuas ciuitates natiuas.
In ciuitate ergo bethleemitica cū tandem
perueniſſent ꝓpter tarditatē hoꝛe: ꝟifica-
tū fuit in ipſis illud cōe ꝓuerbiū. Semꝑ ca
ret bono hoſpitio ⁊ bona cena q̄ ad hoſpi-
tandū vadit tarda hoꝛa. Nā licȝ omnib' in-
differēter debeat fieri hoſpitalitas.c.queſca-

Quō ioſeph cuȝ Maria ꝑgnāte nō inuenit hoſpitium

mus.xlij.di.que etiā apud barbaros inuio
labiliter cuſtodiṫ.c.offerat.xxxij.q.vij. Tn̄
ipſos:qꝛ foꝛte ſine pecunijs erat:nullus lȝ
cū magnis ꝑcibus ⁊ amoꝛe dei rogarēt:ho
ſpitare voluit. Unus em̄ hoſpitalarius vi-
dens Joſeph pauperculum ⁊ beatā virginē
grauidā:cogitabat ꝙ ipſa occuparet totaȝ
vnā camerā.vn̄ dixit eis. Si citius veniſſe
tis habuiſſetis hoſpitiū.nūc ꝟo tota dom'
plena eſt hoſpitib'.⁊ iō recedite. Ali' ꝟo co
gitans ꝙ parū cuȝ eis poſſit lucrari dixit.
Ego expecto vnū magnū dn̄m cuȝ magna
comitiua.⁊ ideo nō poſſum vos hoſpitari.
Alter aūt interrogās ſanctū Joſeph vn̄ ve-
niret. Intellecto itinere qḋ fecerāt:dixit ei.
O ſtulte ſenex q̄ȝ magna fuit indiſcretio
tua ducere iſtam puellam ſic delicataȝ per
tam aſperā ⁊ difficilē ac longā viam. nolo
in domo mea hoſpitari gētes indiſcretas.
Ad aliū ergo cum ꝑueniſſet:ille cepit eum
irridere dicēs ſocijs ſuis. Uidete iſtum inſi
pientē ſenē qui eſt zelotipus ſue vxoꝛis.et
ideo ipſam vbiq̄ ſecum ducit. Uade igitur
ſenex fatue.quia nolo ſtultos nec zelotipos
tenere in domo mea. Alius autē dixit ei. O
ſenex demētate.quare circūducis per totā
ciuitatē hanc iuuenculaȝ grauidā? Reduc
eam ad hoſpitale mulierum. Cū ergo ad il
lud ꝑueniſſet requirēs hoſpitiū: Rn̄ſuȝ ei
fuit ꝙ illud erat hoſpitale infirmoꝝ. vn̄ ibi
nō poterat hoſpitari. Alter ꝟo hoſpes in-
quit. O inueterate dierū maloꝝ.crudelis ⁊
impie:quare vxoꝛem tuā cum vtero tā ma-
gno ⁊ partui ꝓpinquiſſimā cū ꝑiculo aboꝛ
ſus in tam magnū tumultū hominū addu
xiſti?quare nō dimiſiſti eam requieſcere in
domo tua?ne credas ꝙ velim ꝑmittere ꝙ
pariat in domo mea.⁊ cōturbet mihi totuȝ
hoſpitiū. Uade ergo ⁊ quere alibi habitacu
lum. Hec autē omnia fiebāt diuina diſpoſi
tiōe.qꝛ hoſpites illi erāt mali.⁊ nō merebā
tur hanc gratiā vt in eoꝝ domo xp̄s naſce-
retur. Ab omnib' igitur vituꝑoſe repulſam
habēs:neceſſe habuit ad diuerſoꝛiū declina
re. In quo introducta dilectiſſima ſpōſa dei
⁊ ſua.nō ſine lachꝛymis dixit deo. O dn̄e de
us parcite mihi ꝙ in tam vili loco colloca-
ui matrē veſtrā. Cū aūt perrexiſſet Joſeph
per ciuitatē ad ꝓcurandū cibaria ꝓ anima
libus.⁊ paleā ꝓ ſternēdis iumētis.⁊ vt fa
ceret lectū ſicut melius poterat regine celi.
Ipſa bn̄dicta ꝟgo partui vicina cōtempla
batur interim humilitatem dei ⁊ ſui nihili-

Orō virgis parturi vicine ad deum

tatem:⁊ dicebat. O dn̄e deus rex regum et
impatoꝛ angeloꝝ:q̄s ſum ego vt habitare
dignat' ſis.ix.mēſib' in vtero meo? Que eſt
ſufficientia ancille tue:vt parere ⁊ educare
debeat regē eterne glie? Sed poſtq̄ tibi pla
cuit me eligere in tuā matrē.fiat voluntas
tua ſanctiſſima ⁊ cū magno deſiderio a ſan
ctis patrib' expectata. O felix illa hoꝛa in
qua videbo te deū meū ex me natū. quādo
te meis brachijs dulciṫ aſtringā.oꝛe deoſcu
laboꝛ ⁊ meo lacte paſcā. In talib' aūt deuo
tis oꝛōnibus exiſtente ꝟgine:⁊ deo infini-
tas gr̄as de tanto bn̄ficio ſibi collato refe-
rēte:reuerſ' eſt Joſeph. ⁊ diuerſoꝛiū illud
ꝓut ſcḋm poſſibilitatē ſuā valuit oꝛdinauit.
Sed cū btiſſima ꝟgo ſciret ꝑ diuinā reuela
tionē ſe in hac nocte ſacratiſſima debere fi
liū ſuū parturire.tota ipſa nocte in oꝛatiōe
deuotiſſime ſtetit. Pꝛima igitur vigilia no
ctis venit de celo lux valde ſplēdida.q̄ ſolaȝ
ꝟginē cooꝑuit.⁊ magna multitudo ange-
loꝝ p̄me hierarchie pariter deſcēdit dulciṫ
canētiū illuȝ ꝟſiculū p̄s. Egrediaṫ dn̄s de
loco ſancto ſuo:veniat vt ſaluet ppl'm ſuū.
In ſcḋa aūt vigilia noctis venit lux maioꝛ
de celo.que nō tm̄ Mariam ⁊ Joſeph coo-
peruit:ſed etiā totam domūculam ſiue tu-
guriū in quo erat beata ꝟgo.⁊ cū ea luce pa
riter deſcēdit magna multitudo angeloꝛuȝ
ſcḋe hierarchie dulciſſime canētium ⁊ dicē
tium. Ecce iā venit deſideratus cūctis gēti
bus. In hoꝛa ꝟo medie noctis venit de ce-
lo maxima lux.que nō ſolū domū illam in-
tra ⁊ extra cooperuit.ſed etiā totā ciuitatē
immo etiā totū mūdum illuminauit.ita vt
quilibet mirareṫ.ꝙ media nocte dies cla-
ra videbaṫ.⁊ cum ea luce pariter deſcendit
maxima multitudo angeloꝝ tertie hierar-
chie dulciſſime canētiū illud Eſa.xlv. Ape-
riatur terra:⁊ germinet ſaluatoꝛē.⁊ iſti oēs
angeli in humana ſpē pulcherrima apparē
bāt.⁊ beatā ꝟgineȝ laudabāt.atq̄ ei gr̄as
referebāt:qꝛ eoꝝ reſtauratoꝛeȝ generaſſet.
O benedicte Joſeph.dic mihi qḋ tūc facie-
bas? ꝑfecto lachꝛymas ex deuotiōe cōtine
re nō poteras. Ipſa ꝟo ꝟgo beatiſſima to-
ta abſoꝛpta in abyſſo diuine cōtemplatio
nis ⁊ cōſolatiōis.ſentiēs in vtero ſuo ſacra
tiſſimo moueri filiū ſuū ⁊ exire velle.eleuatq̄
deuotiſſime manib' ⁊ oculis in celū.atq̄ ge
nib' flexis deo gr̄as agēs de tāto bn̄ficio ꝑe
perit dulciſſimū filiū ſuū.q̄ ab ea tāq̄ radi'
de luce ꝓceſſit.eūq̄ ꝓtinus reuerentiſſime
beata ꝟgo adoꝛauit ſimul cū Joſeph ⁊ om
nib' illis angelis q̄ dulciſſimas faciētes me
lodias decātabāt illud p̄s.xliiij. Specioſ'
foꝛma ꝑ filijs hoīum:diffuſa eſt gr̄a in la-
bijs tuis.ꝓpterea bn̄dixit te deus in eter-
nū. O ꝟgo benedicta.o ꝟgo ſanctiſſima.o
ꝟgo feliciſſima.quid egiſti tūc de filio tuo?
Cū ne oſculata ⁊ amplexata fuiſti? ꝑfecto
tue ineffabili pietate cōgruit.vt nobis ali-
quid de tuis cōſolationib' reuelare digne-
ris.de eo tibi dicere poſſum illud Jacoponi
noſtri in ſuis laudib' dicētis.
Di Maria dolce con quanto deſio
Miraui el tuo fiolo homo ⁊ dio
Quādo tu parturiſti ſenza pena
La pꝛima coſa credo che faceſti.
Si lo adoꝛaſti o de gratia piena ⁊c̄.vide in
coꝛona noſtra.c.viij. Poſſumus autē cō
tēplari.ꝙ poſtq̄ bn̄dicta ꝟgo filiū pepit ⁊
adoꝛauit.cōſiderās eius diuinā maieſtatē
nō audebat eū tāgere. Uidēs tn̄ eū nudum
in tanti frigoꝛis algoꝛe.⁊ cupiēs eū pānis
inuoluere.atq̄ affectās ip̄m oſculari ⁊ am
plecti.quē animalia ſuo flatu calefaciebāt.
intuebaṫ iocūda facie filiū ſuū bn̄dictū.ro-
gans eum vt ſibi oſtēdere dignareṫ qḋ age
re deberet. Ipſe ꝟo amoꝛoſus Jeſus i ma-
ternis brachijs ire geſtiēs:manib' ⁊ pedib'
atq̄ alacri vultu.⁊ oculoꝝ nutib' indicabat
matri.⁊ efflagitare videbaṫ vt eū reciperet
in vlnis ſuis. Tūc beatiſſima ꝟgo inquit fi
lio.poſtq̄ me ita alacriter īuitas.poſtq̄ in
brachijs meis venire deſideras.poſtq̄ meo
lacte cibari affectas.poſtq̄ in gremio meo
requieſcere appetis.q̄ in vtero meo.ix.men
ſibus habitaſti.confidenter te in brachijs
meis accipiam ⁊ amplexaboꝛ. Tuncq̄ re-
uerenter eum accipiēs:oſculata eſt ſuaui-
ter et amplexata. Ipſe ꝟo dulcis filius ma
trem ſuā ſimiliter ſuis paruulis brachijs
ad collū ei' appoſitq̄ amplexat' eſt ⁊ oſculata
illius labijs impꝛeſſit.et de vberibus eius
lac de celo pꝛopinatum ſuxit. Ipſa ꝟo vir-
go beatiſſima:vt dicitur Luc̄.ij.pānis eum
inuoluit.⁊ reclinauit in pꝛeſepio.quia non
erat ei locus in diuerſoꝛio. Et conſiderans
ineffabilem filij dei humilitatē:cepit nō ſi-
ne lachꝛymis eū alloqui dicēs. O fili bn̄di
cte:quāta eſt tua erga humanū genus be-
nignitas ⁊ clementia. Tu em̄ q̄ es eternus:
factus eſt tēpoꝛalis ⁊ puerulus. Tu immoꝛ
talis ⁊ impaſſibilis factus es paſſibilis et
moꝛtal'. Tu oīum creatoꝛ fact' es creatura.

Maria alloquitur puerū natū

tu dñs angeloꝝ ac rex regum ⁊ dñs dominantiũ formã ſerui accepiſti. tu ſanctus ſanctoꝝ ſimilitudinez peccatoꝝ aſſumpſiſti. tu omnipotens deꝰ factus es hõ infirmus. tu ſapiẽtia ⁊ eloquẽtia patris factus es īfans ⁊ q̃ſi loquele ignarus. tu omniũ ditiſſimus factꝰ es paupculus. tu panis angeloꝝ factꝰ es famelicus. tu qui veſtis aues celi: natus es nudus. tu qui regis orbẽ vniuerſum ab alio regeris ⁊ gubernaris. tu quẽ celi capere non poſſunt: in hoc vili tugurio detineris. O maxima maieſtatis tue humiliatio. O indicibilis mãſuetudo. O incõparabilis benignitas. O admirãda diuinitatis tue vilificatio. Alij reges naſcũtur de potẽti regina. tu impator celi ⁊ terre natꝰ es de ꝟgine paupcula. alij reges naſcũtur ī ciuitate metropolitana. tu natꝰ es apud paruulũ oppidũ. alij impatores naſcũtur in regali palatio. tu natꝰ es in viliſſimo diuerſorio. alij reges q̃n naſcũtur reclinant in lecto aurato. molli ⁊ plumeo. tu reclinatꝰ es in abiecto ⁊ pũgenti pſepio. alij reges tegunt pãnis ſericis ⁊ aureis. tu inuolutus es vilibꝰ panniculis. alij impatores hñt multitudinẽ regũ ducũ. baronum. famuloꝝũq; ac ſeruoꝝ eis aſtãtiũ ⁊ ſeruiẽtiũ. tu habes bouis ⁊ aſini famulatũ ⁊ iſtiꝰ paupcule mr̃is tue obſequiũ. Poſt hec aũt ꝟba vidẽs. b. ꝟgo ꝙ dulciſſimus eiꝰ filiꝰ deſiderabat iterũ redire in brachijs maternis. rurſuz accepit eũ in vlnas ſuas. ⁊ ab oſculis eiꝰ ceſſare nõ poterat. Et aſpiciẽs oculos eiꝰ pulcherrimos dicebat. Iſti ſunt oculi q̃ cõtẽplant bonos ⁊ malos. manus aũt tãgẽs dicebat. Iſte ſunt manꝰ que celos formauerũt. ⁊ pedes ſil'r tãgens aiebat. Iſti ſunt pedes quoꝝ ſcabellũ adoratur. Tu es deꝰ meꝰ. tu es pñtator meꝰ. tu es filius meꝰ. tu es dñs meus. tu es ſaluator mũdi. tu es expectatꝰ ⁊ deſideratꝰ a cunctis populis. tu es vita mea. tu tota ſpes mea. tu cõſolatio mea. tu gaudiũ angeloꝝ. tu dulcedo paradiſi. tu gloria beatoꝝ. tu requies animaꝝ. tu fabricator celoꝝ. Decãtabat q̃z beata ꝟgo ponẽs filiũ ſuum dulciſſimũ in gremio ⁊ dicebat. Gremio matris reſidet ſapiẽtia patris. Filius iſte meꝰ regnat vbiq; deus. Et in his dulcibꝰ eloquijs oſculabatur. nũc frontẽ nũc oculos. nũc genas. nũc ora. nũc manus. nũc pedes dilecti filij ſui. ſ. ꝟgo omni conſolatione repletiſſima. fac obſecro ⁊ nos vel aliquid minimum de iſtis conſolationibus tuis ſentire. maxime cum ipſe filius tuus a te ſuauiter amplexatus ⁊ oſculatus ac ſuis collum tuũ ſuauiter ſtringẽs brachijs lambebat lac virgineũ de mãmillis eius. Porrige nobis ſi nõ totum filiũ tuum amplexãduz ſicut feciſti paſtoribus. ſaltẽ ſummitatẽ pedis vel manus eiꝰ ad reuerẽter tãgendum ⁊ oſculãdum. ⁊ cõcede nobis vt ſic te cum filio tuo diligamus ⁊ veneremur in hac vita: vt poſtmodũ tecum ⁊ cum illo regnemus in eterna ſecula ſeculoꝝ. Amen.

De eiuſdem beatiſſime ꝟginis paturitione. Sermo ſcðs.

Germinans germinabit ⁊ exultabit letabũda ⁊ laudãs Eſa. xxxv. Suſcepit equidẽ beatiſſima virgo inextimabile gaudiũ. cũ vidit ſe peperiſſe ſine corruptiõe ⁊ dolore. Ratio aũt gaudij poteſt aſſignari. Nam ſi vt habetur Ioh. xvj. mulier cũ parit triſticiã habet. cũ aũt peperit maſcũlũ: iã nõ meminit preſſure ꝓpter gaudiũ. q2 natꝰ eſt hõ in mũdũ. multo magis gaudere debuit bñdicta mr̃ dei. que pepit ſine dolore. neq; habuit triſticiã. nec vt quidã fatue arbitrant: iacẽs peperit filiũ ſuũ. neq; obſtetricum habuit adiutoriũ. Vñ Hiero. aduerſus heluidium ait. Nulla ibi obſtetrix fuit. nulla mulierũ ſedulitas interceſſit. ipſa pãnis inuoluit. ipſa mater ⁊ ꝟgo. Credo igitur ꝙ appropinquante hora partus ſenſerit ꝟgo puriſſima tantam intus leticiã quãtaz nõ ſenſerat vnq̃ omnibus diebus vite ſue. ⁊ omnes ſenſus ſpũales ⁊ corporales quadaz inenarrabili ſuauitate replebãt. ⁊ ſic repleta gaudio cum immẽſo dulcore a nulla vnq̃ creatura guſtato peperit melliſluũ filium ſuũ. O gaudiũ vere incogitabile: cum virgo glorioſa videbat oculis corporeis. quem ſancti patres ceteriq; electi tantũ affectauerãt videre. quez etiam non alterius filium eſſe ſciebat q̃ ſuijpſius et dei. De hoc autẽ gaudio beate ꝟginis pdixit Eſaias pphera in ꝟbis thematis noſtri. Sup quibꝰ quattuor cõſiderationes faciemus.

Prima dicetur tẽporalitatis.
Scða localitatis.
Tertia paupertatis.
Quarta ꝟo cauſalitatis.

Pars prima que dicitur temporalitatis.

Pro expeditione huius ptis eſt ſciendũ ꝙ xp̃s tanq̃ dñs ⁊ cõditor oĩuz elegit ſibi tp̃s ī quo naſceret. ſic etiã elegit ſibi matrẽ de qua naſceret vñ noluit naſci ī eſtate: ſʒ in pfundo hyemis. ſ. viij. kl'. ianuarij. q̃n aſpitas hyemalis eſt maior. ⁊ ſic nõ delectabilẽ eſtatis: ſed aſperitatẽ hyemis ad natiuitatẽ ſuã elegit: vt ex tũc carnis afflictionẽ iam pateret p ſalute nr̃a.

Congruo tẽpe xp̃s naſci voluit

Cuiꝰ tpis ꝯuenientia ⁊ ꝯgruitas ad natiuitatez xp̃i aſſignat ſm Tho. in. iij. parte ſumme. q. xxxv. ar. viij. tribus rõnibꝰ. Et pmo ratõe radicationis. nã illo tpe lucis ſolaris claritas augmentũ recipit. ⁊ iõ tũc xp̃us naſci voluit. q̃n talis lux augeri icipiebat. vt oñderet ꝙ ipe veniebat vt hoïes crederẽt in lucẽ diuinã. ac tãdiu in hac luce pficerent quãdiu ptingerent vſq; ad pfectũ diẽ vite eterne. ⁊ vt demõſtraret. ꝙ ipe eſt lux vera que illuminat oẽm hoïem veniẽtẽ in hunc mũdũ. Ioh. j. Unde Aug. ſmone. x. de natiuitate dñi ait. Hodie natus eſt xp̃s. illuminatus eſt mũdus. exultate ꝗ virgines. ſancta ꝟgo nobis pepit cui ſine corruptiõe nubatis. exultate oẽs xp̃iani. natal' eſt xp̃i. exultate ſui. natalis eſt dñantis. exultate liberi: natalis eſt libertat'. exultate debiles et egroti: natalis eſt redemptoris. hec ille.

Tpe pacis voluit naſci

Scðo congruũ fuit xp̃m tali tpe naſci. ſ. tpe Octauiani ceſaris. nã tunc erat totꝰ mũdus ſub impio ipĩus impatoris romani in pace. Et ideo xp̃s voluit iſto tpe naſci: quia pacez oĩbus dare veniebat. Unde Hiero. ſup Eſa. inq̃t. Ueteres reuoluamꝰ hyſtorias ⁊ inueniemꝰ vſq; ad. xxviij. ãnũ ceſaris Auguſti in toto orbe terrarũ fuiſſe diſcordiã ortã. orto aũt dño bella ceſſauerunt. iux̃ illud Eſa. ij. Non leuabit gens ꝯ gentẽ gladiũ ad oſtẽdendũ ꝙ xp̃s iõ naſci voluit vt filios qui erant diſpſi ꝯgregaret ī vnũ vt eſſet vnꝰ paſtor ⁊ vnũ ouile. Ioh. x. hec ille. Non tñ ſolũ ceſſauerũt tũc bella. q̃nimo ante xp̃i natiuitatẽ p. xij. ãnos maxima pax fuit in toto mũdo. ad oſtẽdendũ ꝙ ille naſcebat qui eſt pax noſtra faciens vtraq; vnũ. vt ait apl's ad Epheſ. ij. Hinc eſt etiã ꝙ aucte iſtius vniꝰ pncipis ⁊ imperatoris totꝰ mũdus deſcriptꝰ ẽ. iuxta illõ Lu. ij. Exijt edictũ a ceſare auguſto vt deſcriberet vniuerſus orbis. vbi Grego. ait. Quid eſt ꝙ naſcituro dño mũdꝰ deſcribit niſi quia ille veniebat in carne qui electos ſuos aſcriberet in eternitate: q̃õ contra de reprobis p p̃s. lxviij. dr. Deleant de libro viuentiũ. ⁊ cũ iuſtis nõ ſcribant. In q̃buſdam ꝟo cronicis legit ꝙ appropinquãte xp̃i natiuiate Octauianꝰ p mũdũ vias publicas fieri p̃cepit ⁊ oĩa debita romanis dimiſit vt oñderet ꝙ ille in mundũ veniebat qui debita pctõꝝ volebat dimittere et cui debebãt viã cordiũ ad illiꝰ ſuſceptionẽ oẽs pparare. iux̃ illud Eſa. xl. Cõſolamini pple meꝰ dicit dñs. loq̃mini ad cor hierl'm ꝙ dimiſſa ẽ iniq̃tas illiꝰ. ſ. p incarnationẽ filij dei. ſuſcepit de manu dñi duplicia pro oĩbus pctis ſuis. Uox clamãtis in deſto parate viam dñi. rectas facite ſemitas dei nr̃i.

De octauiano ceſare

Predictus autem imparor Octauianꝰ vt ſcribit Suetoniꝰ ⁊ eutropius. natꝰ ẽ ex pr̃e Octauio ſenatore ⁊ mr̃e actia nepte iulij ceſaris genita ex iulia ſorore ipĩus ceſaris q̃ nupſerat lucio balbo. De hoc Octauiano refert Pliniꝰ in. ij. li. natural' hyſtorie ꝙ cũ quadã vice vrbẽ romanã intraret apparuerũt ſtelle in moduz corone poſite ſup caput eius. Hic ſedatis oĩbꝰ bellis orbem totũ ſubegit impio romano cũcti inimicis ⁊ turbãtibus impiuz romanũ deuictis. Unde canebat Ouid. in. j. de faſtis. Iuppiter aree ſua totũ cũ ſpectat in orbẽ. Nil niſi romanũ quod tueat hz. Que ꝟba dixit tẽpe huiꝰ Octauiani imparoris. Regnauit autẽ ãnis. lvj. Duodecim cũ marco anthonio ⁊ marco lepido. ⁊. xliiij. per ſe. Et vt dicit Solinꝰ de mirabilibꝰ mũdi. tempe huiꝰ auguſti pl'imũ arma ceſſauerũt et ingenia valde floruerũt. Fuerũt ei tũc oratiꝰ flaccꝰ virgiliꝰ ouidiꝰ. macer. catullus veronenſis terẽtius. varro. marcus tuliꝰ cicero. appolidorus. valerius meſalla. valeriꝰ maximus ſaluſtius ⁊ alij q̃plurimi. ⁊ vt dic̃ horoſiꝰ octauianus ipe rediẽs victor ab oriẽte cuz triplici triũpho vrbẽ ingreſſus eſt. ⁊ tunc Auguſtus appellatꝰ eſt ⁊ ſalutatꝰ eo ꝙ imperiũ romanũ auxiſſet. Cũ ergo pacificus teneret imperiũ edictũ fecit. vt. ſ. dictũ eſt vt deſcriberet vniũſus orbis vt ſciret q̃t puincie ⁊ quot hoïes eſſent in toto orbe. ⁊ dicebatur deſcriptio: q2 numerꝰ eoꝝ qui cẽſum ferebãt redigebat in ſcriptis. vt refert magiſter in hyſtoria ſcholaſtica. dicebat etiã pfeſſio. quia q̃libet offerẽs denariũ ſuum preſidi ponebat illũ ſup caput ſuũ ⁊ pprio ore pfitebat ſe eſſe ſubditũ impio romão. Regnãte igit iſto impatore pacifico xp̃s

dei filius naſci voluit rōnē quā ponit vene
rabilis Beda ſup Lu. di. Naſciturꝰ i carne
dei filius ſicut de vgine natus diuinitatꝭ
ſibi decus oſtēdit eſſe gratiſſimū. Sic pa-
catiſſimo tpe ſeculi ꝑcreaẜ qui pacē qrere
docuit ⁊ pacis ſectatores reuiſere dignaẜ.
Nullū aūt potuit maius eſſe pacis indiciū
ꝙ vna totū orbē deſcriptione ꝯcludi. cuiꝰ
moderator Auguſtus tāta. xij. ānis circa
tēpus dñice natiuitatis pace regnauit vt
bellis toto orbe ſopitis ꝓphetie p̄ſagium
ad lrām videaẜ impleſſe. hec ille. Theophi
lus vo dicit. Cōueniēs erat vt ꝑ chriſtum
multoꝝ deoꝝ cultus deficeret ⁊ vnꝰ deus
coleteẜ. vñ vnꝰ rex orbi impaſſe deſcribiẜ.
Nec extimare debemus regē regum ieſum
xp̄um ſub deſcriptione mūdi natum abſq꜡
myſtica ⁊ rōnabili cauſa. q̄propẜ Origen.
ait. Diligētius intuēti māifeſtū eſt: ſacra-
mentū quoddā inde ſignificari ꝙ in totiꝰ
orbis ꝓfeſſione deſcribi oportuerit chriſtū
vt cū oībus ſcriptus omnes ſanctificaret.

R — Tpe regis alienigene iudeoꝝ naſci voluit xp̄ſ

Tertia rō quare tali tempe naſci voluit
xp̄s dr̄ ſubiectōis. quia ſcꝫ tūc iudei ſub iu
go ſuitutis erant. ⁊ ideo qa xp̄s venit nos
de ſtatu ſuitutis i ſtatu libertatꝭ reducere:
ſicut mortalitatē nr̄am ſuſcepit vt nos ad
vitā reduceret ita vt dicit Beda. Seipſuꝫ
naſcēs ſuituti ſubdidit vt a ſuitute libera
ret. Unde Chryſ. ſuper Matth. ait. Quā-
do iudaica gēs ſub iudaicis regibus q̄uis
peccatoribꝰ erat ꝓphete mittebanẜ ad re-
mediū eius. nūc aūt qñ lex dei ſub poteſta
te regis iniqui tenebaẜ naſcitur xp̄s. quia
magna ⁊ deſꝑabilis infirmitas medicum
artificioſiorē querebat. hec ille. Preſ̄ea vo
luit ⁊ xp̄s naſci tpe regis alienigene. vt i-
pleteẜ ꝓphetia Jacob Geneſ. vlẜ. dicētis.
Non auferet ſceptrum de iuda: nec dux de
femore eiꝰ donec veniat q̄ mittēdus eſt et
ip̄e erit expectatio gentiuꝫ. ⁊ ideo iſto die
debemꝰ deo laudes reddere ⁊ eternā gl'iaꝫ
tota mente cogitare. qm̄ eū deus fecit ſin-
gulariter gl'ioſum filij ſui natiuitate. Un̄
Aug. ſmone. xxiiij. de natitate dñi ait. Ho
die veritas de terra orta eſt. xp̄s de carne
natus eſt. gaudete itaq꜡ ac ſolēniter hunc
dieꝫ celebrate eṫnaq꜡ dona ſpe firmiſſima
ꝯcupiſcite. filij dei eſſe accepta ꝑtāte pręſu
mite. ꝓpter nos eñ tꝑalis effectꝰ ē tēpoꝝ
effector. ꝓpẜ nos in carne appuit mundi
ꝯditor. ꝓpẜ nos creatꝰ ē creator. qd adhuc
mortales rebꝰ mortalibꝰ oblectamini. ⁊ fu
gitiuā vitā ſi fieri poſſet tenere conamini:
ſpes lōge clarior effulſit in terris: vt terre-
nis vita ꝑmitteteẜ in celis. hec ille. Ex q̄-
bus oībus patet ꝙ cōgruo tempe xp̄s de
virgine natus eſt.

Pars ſecūda huius ſmonis que diciẜ
localitatis.

S — Xp̄us ſpecialr̄ q̄ttuor ciuitates elegit

S Icut dñs nr̄ elegit tp̄s natiui-
tatis. ita etiā elegit locū. vnde
ſciēdū ſm Tho. in. iij. pte ſum.
q. xxxv. ꝙ xp̄s ſpālẜ quattuor
ciuitates elegit. ſ. nazareth ſue cōceptioni.
hierl'ꝫ ſue paſſioni. romā eccl'ie p̄ncipatui.
et bethleē ſue natiuitati. Primo ei voluit
in nazareth cōcipi ⁊ nutriri: ad exp̄mendā
humiliationē: ⁊ extirpandā elationē. nam
ſupbi hoīes de hoc p̄cipue gl'iāẜ ꝙ de ci-
uitatibus nobilibꝰ ducūt originē in quibꝰ
vo li.. p̄cipue honorari. Xp̄s aūt vt ſuam
humilitatē oñderet ⁊ iſtoꝝ ſupbiā ⁊ inanē
gl'iaꝫ ꝯfutaret. ꝯtrariū fecit. qr apud ciuitatē
paruā ⁊ ignobilē voluit concipi ⁊ nutriri.
Unde Joh. j. dicebat Nathanael. A naza-
reth pōt aliq̄d boni eſſe: quaſi admiratꝰ ꝙ
xp̄us de tā vili ciuitate eēt oriūdus. Scd̄o
elegit hierl'm paſſioni. tuꝫ vt in ea ꝓpẜ ſui
nobilitatē ſedē regni cōſtrueret ⁊ tēplum
dei edificaret: ⁊ ſic hierl'm eēt ſiml' ciuitas
regalis ⁊ ſacerdotalis. Sacerdotiū autem
xp̄i ⁊ regnū eius p̄cipue ꝯſummatū eſt in
paſſione eiꝰ. Tum ꝓpter ſui humiliationeꝫ
⁊ nr̄aꝫ eruditionē vt dictū eſt. ⁊ his de cau
ſis noluit in hierl'm naſci. ſꝫ potius oppro
briū pati. Tertio inſup noluit naſci in ro-
ma. qr ſicut dr̄ in quodā ſermone epheſini
cōcilij. ſi maximā romā elegiſſet ciuitatem
ꝓpẜ potentiā ciuiū imitationē orb' ẜraruꝫ
putarēt. ſi vo filiꝰ fuiſſet imꝑatoris vtili-
tati huiꝰ mundi aſcriberēt. Sꝫ vt humani-
tas xp̄i oñdereẜ ⁊ dinitas cog̃ſcereẜ orbē
trāſformaſſe terrarū pauꝑculā elegit ma-
trē ac pauꝑiorē ⁊ ig̃biliorē patriā. Naꝫ vt
dicit apl's. j. ad Coꝝ. j. Infirma mūdi ele-
git deus vt ꝯfundat fortia. Sed bñ elegit
romā eccl'ie ſue p̄ncipatū vt videlꝫ ip̄a eēt
caput eccl'ie. tum in ſignū ꝑfecte victorie.
tū vt exinde fides deriuareẜ ⁊ diffundēẜ ꝑ
vniūſuꝫ mūdū. tum vt ſua poteſtas mag̃
oñdereẜ. ⁊ ſic ip̄e xp̄s magis agnoſceretur
ſm illud Eſa. xxvj. Ciuitatē ſublimē hūi-
liabit ⁊ ꝯculcabit eā pes pauꝑis ⁊ greſſus
egenoꝝ. i. apl'oruꝫ Petri ⁊ Pauli. Roma
eñ eſt caput oīum ciuitatū. inſti. de ſatiſ-

Roma caput orbis

da. tu. §. fi. et etiā eſt caput totius orbis. l.
nemini. C. de ꝯſue. li. xij. ⁊ eſt cōis patria.
l. roma. ff. ad muni. ⁊ oīum terrarū ac na-
tionū ꝯtinet p̄ncipatū. ij. q. vij. c. bti. Quar
to elegit bethleē ſue natiuitati vt. ſ. dictuꝫ
eſt: qr in oībus actibꝰ ſuis ſe hūilē exhibere
voluit. vñ dr̄ i euāgelio huiꝰ feſtiuitatꝭ Lu.
ij. ꝙ cū poſt emanatū edictū imꝑatoris de
deſcꝑtiōe orb. oēs irēt vt ꝓfitereñẜ ſingl'i
in ciuitatē ſuā. aſcēdit ⁊ ioſeph a galilea de
ciuitate nazareth in iudeā ciuitatē dauid
q̄ vocaẜ bethleē eo ꝙ eēt de domo ⁊ fami-
lia dauid vt ꝓfitereẜ cū maria deſponſata
ſibi vxore p̄gnāte. Dauid eñ erat de ciui-
tate bethleē. vt hr̄. j. Reg. xvj. Tres autē
rōnes poſſumꝰ aſſignare. q̄re ap̄d ciuitatē
iſtā voluit xp̄s naſci vltra p̄dictas. Quaꝝ

T — Quare in bethleē voluit naſci

p̄ma dr̄ adipletōis. ſ. ꝓphie q̄ hr̄ Mich. v.
Tu bethleē ⁊c. quā poſui in precedēti ſer.
pte. j. Scd̄a rō dr̄ iterp̄tatōis. qr ſm Gre
go. in moral. bethleē iterp̄taẜ domꝰ pāis.
Ip̄e aūt xp̄s aiẜ Joh. vj. Ego ſuꝫ pāis viuꝰ
q̄ de celo deſcēdi. g̃ ad hāc iterp̄tatōeꝫ ve-
rificādā in bethleē eū naſci ꝯgruū fuit. vñ
Greg. in omel'. nati. dñi ait. Locꝰ in q̄ dñſ
naſciẜ domꝰ panis ātea vocatꝰ ē: qr futuꝝ
ꝓfecto erat vt ille ibi ꝑ naturā carnis ap-
pareret q̄ electoꝝ mētes in eṫna ſacietate
reficeret. Tertia rō diciẜ ſignificatiōis: q̄a
vt Greg. in p̄dicta omel'. inq̄t. Propẜ hūa
nitatē quā aſſumpſerat q̄ſi i alio naſcebaẜ
nō ſm ꝑtātē ſꝫ ſm naturā. ⁊ etiā dicit Be-
da. In diūſorio loco eget vt nobis multas
māſiones in domo p̄ris ſui p̄pareret. vt dic
Aug. in. ij. ſer. de purificatiōe vgis. In p̄ſe
pe dignatꝰ ē poni vt eēt pioꝝ cibaria iumē
toꝝ. qui etiā Aug. ꝓpẜ p̄dicta hortaẜ fide
les ad reuerentiā huiꝰ loci in quo chriſtus
natꝰ eſt in li. j. ꝯ iulianū di. Uenerare na-
tiuitatē q̄ a terrene natiuitatꝭ vincul' libe-
ratus es. honorare bethleē puſillā ⁊ mini
mā per quam tibi regreſſus ad paradiſuꝫ
patefactus eſt.

Pars tertia huius ſmonis que diciẜ
paupertatis.

U — Primogenituſ dr̄

U Ace ſcd̄o dr̄. Factū eſt aūt cum
l eſſent ibi. ſ. apud bethleē ipleti
ſunt dies vt pareret. ⁊ peperit
filiū ſuū p̄mogenitū. h̄ aūt nō
accipiẜ p̄mogenitꝰ reſpectu ſcd̄i. ſicut in. l.
qui duos. j. rn̄ſo. ff. de rebꝰ dubijs. ſꝫ diciẜ
p̄mogenitꝰ: qr eū nemo antecedit. ſicut i. l.
ꝓximꝰ. ff. de ver. ſig. ⁊ etiā habeẜ in dicta
l. qui duos. ſequiẜ in euāgelio. ⁊ pānis euꝫ
inuoluit ⁊ reclinauit in p̄ſepio: qr nō erat
ei locus in diūſorio. ⁊ tūc verificatū ē illud
Lu. ix. Uulpes foueas hñt: ⁊ volucres ce-
li nidos. filiꝰ aūt hoīs nō hꝫ vbi caput ſuū
reclinet. Diuerſoriū vo q̄d ſit. tractāt legi-
ſte in. l. ſi horreū. q̄ eſt lex ẜtia. ff. in quibꝰ
cau. pignꝰ vl' hypo. ꝯ. ⁊ canoniſte in. c. qm̄.
xix. q. iij. Sꝫ ſm magr̄m in ſcholaſtica hy
ſtoria dr̄ opimentū qd̄ eſt inter duas do-
mos ſub quo eūtes ad colloquēdū. vl' ꝓpẜ

Diuerſoriū ē.

aeris intēꝑiē diuertebāt. In h̄ g̃ diuer-
ſorio ſm q̄ſdā ioſeph q̄ faber erat parauit
p̄ſepe boui ⁊ aſino. vel ſm alios ibi erat p̄
ſepe ꝑ multa tꝑa factū ad ſuitiū trāſeun-
tiū. Dicūt aūt quidā deuoti doc. ꝙ cuꝫ Jo
ſeph cū beata vgine veniſſet ad ciuitatem
bethleē. tum qr pauꝑes erant. tū qr tarde
venerāt. plane eñ p̄terierāt: q̄a beatiſſima
vgo erat vicina partui. vñ fuerant de vlti-
mis. Item qr ex ip̄a ciuitate mlt'i reges ⁊
potētes ꝑſone originē traxerāt. taꝫ multe
gētes aduenerāt ꝙ oēs habitationes erāt
occupate cū hoſpitijs. vnde nō potuerunt
hoſpitium inuenire ⁊ neceſſe habuerūt ad
diuerſoriū ſe reducere. Nos vo dicere poſ
ſumus ꝙ hoc dīna volūtate factum eſt. vt
nobis dareẜ exēplū hūilitatꝭ ⁊ pauꝑtatꝭ am
plectende. Itē vt vificareẜ ꝓphetia Eſa. j.
Cognouit bos poſſeſſorē ſuū ⁊ aſinꝰ p̄ſepe
dñi ſui ⁊c. ⁊ Baruch. iij. c. vbi dr̄ filio dei.
In medio duoꝝ aīaliū cog̃ſceris ſm vnaꝫ
tranſlationē. Uoluit aūt dñs poni in me-
dio iſtoꝝ duoꝝ animaliū: vt oſtenderet ꝙ
ppl'm iudaicū ⁊ gentilē cōiūgere debebat
ad ſuū ſeruitiū. Nam tunc araẜ in boue et
aſino qñ diuerſe ꝓfeſſionis hoīes ſil' cōiū-
gunẜ in vno officio. c. in noua. xvj. q. vij.
Mirare queſo aīa deuota ꝙ extrema fue-
rit pauꝑtas regis celoꝝ ⁊ oīum creaturaꝝ
pro te naſcētis. Audi Hiero. ad marcellaꝫ
dicentē. Quo ſermone qua voce ſpeluncā
tibi ſaluatoris exponā. ⁊ illud p̄ſepe i quo
infantulus vagijt. ſilētio magis ꝙ ſmōe
honorādū eſt. vbi ſunt late porticꝰ. vbi au
rata laquearia. vbi domus damnatorum
penis laboreq꜡ veſtite. vbi inſtar palatij
opibus extructe baſilice. vt vile corpuſcu-
lum homis precioſius ambulet. et quaſi
mūdo quicq̄ nō poſſit eſſe ornatius tecta
ſua magis velit aſpicere ꝙ celū: Ecce in h̄
paruo terre foramine celoꝝ ꝯditor natꝰ ē:
hic inuolutꝰ pānis. hic viſus a paſtoribus.

X — Exclamat hiero. in p̄ſepe dñi

hic demõſtratꝰ a ſtella. hic adoratꝰ a mag.
Et idẽ ad Euſtochiũ inq̃t. Ille cuiꝰ pugillo
mũdus ꝯcludit: pſepis cõtinet anguſtia.
Quid erat videre filiũ dei inuolutũ pãnis
vagientẽ lachrymãtẽ ⁊ pre frigore tabeſcẽ
tẽ. Eamꝰ oẽs queſo cũ paſtoribꝰ ⁊ dicamꝰ
ſibi. O angeloꝝ rex digniſſime q̃ ꝓ nobis
ad hanc neceſſitatẽ veniſti ⁊ ex paupcula
mr̃e natꝰ in tugurioſo viliſſimo nõ habes
vbi caput reclines. Quid vis a nobis: q̃d
tibi gratũ ꝑſoluere poſſumꝰ: vis aurũ vel
argentũ, placẽt tibi gẽme vel iocalia vl' p̃
cioſa: q̃cq̃ delectabilia. ⁊ ſi forte iſta ſpue
ris que faciũt tm̃ ad ornatũ nõ ꝓ tua neceſ
ſitate: domũ accipes ad habitãdũ, ligna ⁊
pãnos ad calefaciendũ. ⁊ mox infantulus
iſte clamabit. O rationales creature: nolo
mũdi diuitias: nolo delitias, nolo magnifi
centias. ecce carnẽ aſſumpſi vt pro vobis
triginta ⁊ tribus annis laborans affligar
indeſinẽter, in fame ⁊ ſiti. in vigilijs: i pe
grinationibꝰ. in anguſtijs, in pſecutionibꝰ
in plagis. in verberibꝰ. ⁊ in ſanguis effu
ſione vſq̃ ad mortẽ ſi mihi placere cupitis
qui vos ita diligo. pctã vr̃a mihi donate il
la ſup humeros meos ponite dolentes in
corde vr̃o de oĩbus cõmiſſis vr̃is. et ego ꝓ
vobis oĩbus ſatiſfaciã. ego oĩuꝫ penitẽtiã
portabo. O hũani cordis durities cur nõ
molliris. cur nõ flecteris. cur nõ moueris
ad vocẽ ſaluatoris: ſꝫ tu q̃d faciebas o vgo
pijſſima: q̃n factorẽ oĩuꝫ videbas i aſſũpta
carne tã infimo in loco natũ: credo ꝙ la
chrymas ꝯtinere nõ poterãt oculi tui que
tanto mag̃ cõpatiebaris q̃ãto eras cer
tior de altitudine ſacri. Nẽpe animꝰ hũanꝰ
excogitare nõ ſufficit q̃l'r tu vgo bẽigniſſi
ma dilecti filij tui artiſſimã paupertatem
defleuiſti. Sed o bñdicta vgo aliquãtulũ
conſolare: ꝯſiderans ꝙ filius tuꝰ fec̃ more
bonoꝝ ⁊ excellentiũ imperatorum qui ante
ſe deferri faciũt vexilla ſua q̃ ad pugnã ꝯ
hoſtes deferre intendũt. Filiꝰ em̃ tuꝰ i hũc
mundũ veniẽs ſignũ ⁊ vexillũ ante ſe por
tauit in quo picta eſt humilitas. paupertas
et auſteritas: quibus malignum hoſtem
diabolũ debellauit.

Pars quarta huius ſmonis que dicit
cauſalitatis.

Pro expeditione huiꝰ ꝑtis q̃rit
qua de cã in nocte natiuitatis
dñi miſſa celebret cum in alijs
feſtiuitatibꝰ tm̃ in die celebrare
liceat: Ad q̃d rñdet Theleſſorus a Petro
papa. iiij. vt habet de ꝯſecra. diſ. j. c. nocte
ſancta. ꝙ nocte ſctã natiuitat̃ dñi ſaluato
ris miſſas celebrãt preſbyteri et hymnum
angelicũ. ſ. Gl'ia in excelſis. in eis ſolẽnit
decantãt. q̃m ⁊ eadem nocte ab ãgelo pa
ſtoribus eſt nũciatus. ⁊ ſubito facta eſt cũ
angelo multitudo militie celeſtis laudan
tium ⁊ dicentiũ. Gl'ia in excelſis deo. ſup
quo dicit gloſa. ꝙ hec vba tm̃ dicta ſunt
ab angelo. ſed alia. ſ. ⁊ in terra pax hoibꝰ
bone volũtat̃. addidit Hylariꝰ. Querit
ſcd̃o q̃re tres miſſe celebrant: Reſpõdet
Bern̄. in glo. ex̃ de cele. miſ. c. conſuluiſti.
ꝙ celebrant ꝓpter myſteriũ. q̃m per illas
tres miſſas repſentant tres ſtatus. ſ. ſta
tus ante legẽ, ſub lege. ⁊ ſtatus gr̃e. Nam
illa que cantat in nocte repſentat ſtatum
illoꝝ qui fuerũt ante legem: quoniã om̃es
erant in tenebris. Et ideo in aliq̃bus eccle
ſijs dicit in p̃ma miſſa. Populꝰ qui ambu
labat in tenebris. Scd̃a miſſa dicit in au
rora ⁊ ſignificat tp̃s ſub lege in quo iã inci
piebant ex parte ſcire chriſtũ ꝓpter dicta
legis ⁊ ꝓphetarũ ſed nõ plene. ⁊ ideo can
tatur inter diem ⁊ noctẽ. Et introitꝰ dicit
lux fulgebit. Tertia dicit in die per quam
deſignat tp̃s gr̃e. ſ. p̃ñs in quo orta eſt lux
xp̃s dñs nr̃. ⁊ iõ in officio miſſe dicit. Pu
er natꝰ eſt nobis. Alij aũt dicũt ꝙ quia in
xp̃o ſũt tres ſubẽ. ſ. diuinitas: aĩa ⁊ corpus:
Iõ in eiꝰ natiuitate tres cãtant miſſe. vna
in nocte ꝓfunda ad ſignificãdã diuinitatẽ q̃
oĩno nobis eſt occulta. Alia in aurora ad
denotandã eiꝰ aĩam q̃ nobis partim fuit
occulta ⁊ partim manifeſta. Tertia cantat
luce clara ad ſignificandã eius carnẽ que
nobis fuit manifeſta. Tertio querit q̃re
xp̃s naſci voluit tp̃e pacis: Rñdetur vltra
rõnes. ſ. allegatas. ꝙ hoc fecit vt ĩpleret
ꝓphetia Eſa. ij. Conflabũt gladios in vo
meres: ⁊ lãceas ſuas in falces. non leuabit
gens contra gentẽ gladiũ nec exercebunt
vltra ad preliũ. Item vt ait Hugo cardi
nalis ſup Luc. ij. Hoc egit vt oſtẽderet ꝙ
ip̃e reformaturꝰ erat pacẽ inter deũ ⁊ ho
mines. inter iudeũ ⁊ gentilẽ. iter hoiem ⁊
angelũ. fecerat ſiquidẽ pacẽ in celo. ⁊ vẽit
facere pacẽ in terra. Unde Iob. xxv. dicit.
Qui facit ꝯcordiã in ſublimibꝰ eius. Item
ad demonſtrandũ ꝙ ip̃e eſt rex pacificus.
vt canit eccl'ia in ſolẽnitate occurrẽti. ⁊ ſic
appellat eũ Greg. ix. in ꝓlogo decretaliũ.

Z Quare tres miſſe dicãt i die natal' dñi

A Quare tp̃e pacis naſci voluit

Quia ergo auctor pacis nõ bene colit niſi
tp̃e pacis. cle. ij. §. ſcimꝰ. de ſepul. ⁊. c. decꝫ.
de imu. eccle. li. vj. Iõ voluit vt tp̃e natiui
tatis verificaret illud Eſa. xxxij. Sedebit
ppl's meꝰ in pulchritudine pac̃. in req̃e opu
lẽta ⁊ in tabernaculis fiducie. trãſſumpti
ue i. c. fundamẽta. §. ꝓinde officij. de elec.
lib. vj. q. d. naſcẽdo. Pacis leuitas ſopiat
quod belli calamitas introduxit. l. j. i p̃n.
C. de cadu. tol. Intãtũ nãq̃ eſt amator pa
cis ꝙ eã vſq̃ ad ſanguis effuſionẽ q̃ſiuit.
Unde vt ait pſal. p̃s. lxxv. factus eſt in pa
ce locꝰ eius. In h̃ etiã oñdit ꝙ deſiderabat
i nobis eẽ pacẽ. iuxta illud p̃s. lxxxiij. Au
diã q̃d loq̃t in me dñs deꝰ: q̃m loq̃t paceꝫ
i plebẽ ſuã. Seruemꝰ g̃ ⁊ pacẽ ⁊ ꝯcordiaꝫ ſi
volumus puulũ vginis filiũ libẽter ꝯuer
ſari nobiſcum. Unde apl's. ij. ad Cor. xiij.
inquit. Pacẽ habete ⁊ deus pacis erit vo
biſcum. ſcꝫ hic per gr̃am ⁊ in alia vita per
gloriam. Amen.

De eadẽ beatiſſime vginis parturitõe.
Sermo tertius.

B Peperit filium
ſuũ p̃mogenitũ. Lu. ij. De
cet regiã maieſtatẽ aliq̃n
viſitare gẽtẽ ſuã ⁊ pmittẽ
ſe videri a ſuis ſuis. ⁊ cũ ill' in tũ loq̃ eiſq̃
gr̃as elargiri. p̃cipue q̃ãdo raro ab eis vi
ſus eſt. Cõſueuit aũt rex iſta faciẽs parari
facere ſoluꝫ. vel thronũ eius decori regio
congruentẽ. qui quidẽ thronꝰ m'tiplici ſit
ornatus apparatu. Spũal'r rex etnꝰ deus
remotꝰ ſtetit a ſuo ppl'o indignatꝰ ꝓpter
culpã humani generis illis p̃mis parenti
bus tranſfuſam. Sed tp̃e plenitudinis ad
ueniẽte. q̃n voluit rex nr̃ ſe ppl'o ſuo mani
feſtare: ⁊ ipſum pſonal'r viſitare fecit ſibi
thronũ pulcherrimũ. ſ. vginẽ gl'ioſam per
quã viſus eſt cũ hoibus ꝯuerſari. ⁊ puelle
brachijs baiulari. de quo throno inq̃t pro
pheta p̃s. lxxxviij. Thronꝰ eius ſicut dies
celi. de huiꝰ quoq̃ throni innocẽtia habet
ij. Reg. xiiij. vbi dr̃. Rex ⁊ thronus eius ſit
innocẽs. Naꝫ nõ ſolũ xp̃s ſed etiã btã vgo
ab om̃i pctõ imunis fuit. Huiꝰ aũt throni
admirabilis figura habet. iij. Regũ. x. vbi
legit ſalomonẽ feciſſe in domo libani thro
nũ de ebore grandẽ quẽ veſtiuit auro mũ
diſſimo. ⁊ habebat ſex gradꝰ. Inferioritas
aũt ⁊ ſummitas eius rotũda erat: ⁊ in pte
poſteriori erãt due manus tenentes ſedile
hincinde. ⁊ duo leones ſtabãt iuxta manꝰ.
et. xij. leũculi ſtabãt ſup gradus. ⁊ i illo ſo
lio ſedẽs rex ſalomõ cõferebat gr̃as. Spi
ritual'r nãq̃ ꝑ hunc thronũ intelligit vgo
gl'ioſa que fuit de ebore ꝑ vginitatẽ ⁊ de
aurata ꝑ pfectã charitatẽ. ſex gradꝰ infe
riores ſũt ſex genera ſanctoꝝ ſup q̃s ſubli
mata ſedet vltra choros angeloruꝫ. ſ. pa
triarcharũ. ꝓphetarũ. apoſtoloꝝ. martyꝝ
cõfeſſoꝝ. ⁊ vginũ. Sũmitas vo huiꝰ thro
ni ꝓ tanto dicit rotũda. quia rotũditas in
figura pfectionẽ ſignificat eo ꝙ ſit capa
cior oĩbus figuris. nã ſublimitas glorioſe
vginis genitricis dei oĩbus eſt latior ⁊ p
fectior. Ipa em̃ cũ cherubin ẽ ſapiẽtiſſima
cũ ſeraphin eſt ardẽtiſſima oẽſq̃ alias hꝫ
pfectiones angeloꝝ ⁊ ſanctoꝝ ipſis oĩbus
excellẽtius. Unde Paulinꝰ dyaconus in
ſmone vginis ait. Nec mirũ fratres cha
riſſimi ſi hec admirabilis vgo ſanctorum
celſitudinẽ tranſcendit mortaliũ cũ in hac
parte etiã excellat btõꝝ agmina angeloꝝ.
Hec ille. Hue aũt manꝰ tenẽt ipam. ſ. due
nature xp̃i hũanitas et diuinitas. duo q̃ꝫ
leones iuxta ipam q̃ſi ad cuſtodiã exñtes.
⁊ ab hereſibus cuſtodiẽtes ſunt duo teſta
mẽta. Duodeciꝫ vo leũculi ſũt. xij. articuli
fidei q̃s habuit ⁊ ſemꝑ tenuit. In h̃ ergo
throno ſedẽs xp̃s rex pacificꝰ p̃bet ſe ppl'o
clementẽ ac benignũ. ac p̃ſto oĩbꝰ ad hunc
thronũ accedẽtibꝰ dona elargit. vñ Anſel.
in meditationibꝰ btẽ vgis dicit ipſi matri
dei. Tu dña porta vite, ianua ſalut̃. aditꝰ
reparationis. aula vl'is pietat̃: ac gñalis re
cõciliationis vas ⁊ tẽplũ. ⁊ ſalꝰ vniũſorũ.
tu oñdiſti mũdo dñm. ⁊ deũ ſuũ quẽ neſcie
bat. Tu viſibilẽ exhibuiſti mũdo creatorẽ
ſuũ quẽ p̃us ñ videbat. Tu genuiſti mũdo
reſtauratorẽ q̃ ꝑditus indigebat. Tu pe
periſti mũdo recõciliatorẽ quẽ reus nõ ha
bebat ꝑ fecũditatẽ tuã pctõr imũdꝰ ẽ iuſti
ficatꝰ. exul eductus. celũ. ſydera. terra. flu
mina. dies. nox. ⁊ quecũq̃ ptãti hũane vl'
vtilitati ſunt obnoxia in amiſſis. de q̃bus
valde g̃tulant ſũt ꝑ te q̃dãmõ reſuſcitata
quadã ineffabili gr̃a dotata. hec Anſ. De
cuiꝰ imaculate vgis ꝑturitione tres conſi
derationes faciemus.
Prima dicet exultationis.
Scd̃a certificationis.
Tertia vo fructificatiõis.

Pars p̃ma huius ſmonis que dicitur
exultationis.

Maria ꝑ thronũ ſalomonis ſignificat

Exclamatio Anſel. i vginẽ

C Qualiť de natiuitate dñi gaudere debemus

Quantuꝫ gaudere ⁊ exultare in hac celeberrima feſtiuitate debeamꝰ vltra dicta in ſer.j.huiꝰ ptis ptevl.oñdiť ex hoc ꝙ gaudiuꝫ huiꝰ ſacratiſſime natiuitaꝗ dñi nr̄i.a ſtella magꝭ in oriēte.⁊ a ſybilla octauiano in occidēte.⁊ ab āgelo peſtoribꝰ in iudea.q̃ eſt in medio mūdi cū maxima leticia ē ānūciatū.ſi ḡ tm̄ exultat ſublimitas angeloꝝ. mľto magꝭ iocūdari ⁊ gaudere dꝫ hūilitas hoīm:ita ꝑ hoc ſublimata:qꝛ natꝰ eſt ꝑnci palr̄ nobis. Non em̄ vtlait apľs ad Heb.j. angelos.ſed ſemē abrae apphēdit de ꝟgie natꝰ.Filiꝰ etem̄ dei vt hoiem liberaret ab etn̄a morte factꝰ ē hō.vt ait Leo papa in ſer.natiuitaꝗ. ⁊ hac de cā maxie dꝫ letari humanū genꝰ.nā ſi in aliꝗ ciuitate obſeſſa a peſſimis inimicꝭ hoies illiꝰ ciuitaꝗ fame ⁊ ſiti deficiētes oēs in ꝓcinctu eēnt vt traderenť in ore gladij ad mortē.ꝗdāꝗ adueniēs eos liberaret.ꝗs ibi eēt ꝗ non ſumme gauderet ⁊ ſolēnia ageret? Cū igiť ciuitas huiꝰ mūdi obſeſſa eēt ⁊ poſſeſſa a diabolo ⁊ angelis eiꝰ adeo ꝙ deficiebāt hoies fame veritatis ⁊ ſiti bonitaꝗ. vn̄ hinc migrātes ad mortē etn̄ā deſcēdebant. venit de celo vteri ꝟginalis rex magnꝰ factꝰ ꝑuus dñs fortis ⁊ potēs:dñs potēs in ꝑlio ꝯ ātiquū hoſteꝫ ⁊ nos de manu eiꝰ eripuit ⁊ liberauit.⁊ ideo ſummoꝑe nos oꝫ gratulari.Figura aūt huiꝰ habeť.iiij.Reg.xix.vbi diciť ꝙ tpe Ezechie regis iude obſeſſa fuit ciuitas regalis Hierľm ab immēſa mľtitudie exercitus Sēnacherib regis aſſyrioꝝ, et ita coartata ꝙ hoies eiꝰ timebāt capi atꝗ in multa amaritudine anxietateꝗ lachrymātes reſidebāt:ſꝫ media nocte angelꝰ dei deſcēdēs de celo liberauit eā occiſis.clxxxv. milibus viroꝝ de exercitu Sēnacherib.ꝓpter quod deuictꝰ ⁊ cōfuſus reuerſus eſt in terrā ſuā.populꝰ aūt liberatꝰ multis diebꝰ feſtinauit grās agens deo repletꝰ multis diuitijs de ſpolijs inimicoꝝ. Quāto ergo magis exultare debet genus humanuꝫ de aduētu regis angeloꝝ:ꝗ in carne apparēs ꝓſtratis hoſtibꝰ eius de ipoꝝ ſuꝑnis cubilibus gľioſiſꝗ ſedibus,atꝗ celeſtibꝰ opibꝰ illam copioſe ditauit.

Quō Maria de partu gaudebat

Suꝑ oēs aūt homines gaudere debuit ipa que illuꝫ peꝑit ꝟgo benedicta.Sꝫ forte quis dicet. vnde gaudiū habere potuit de partu iſto cū ſola eſſet cum vetulo Joſeph ſpōſo ſuo, non in domo a frigore ⁊ vētis ꝓtecta;ſed in pandochio vndiꝗ tenebroſo:⁊ magꝭ aialibus ꝙ hoibus apto non cōfortata a ſocietate mulierū eam viſitantiū:ſꝫ ab oibus feminis ſegregata,nō in lecto quieſcēs. ſꝫ in terra vel lapide duro.vbi nō erat ignis deferuēs ſed frigus intēſum medie noctis.vbi etiaꝫ non erāt cibi delicati quibꝰ indigent mulieres in partu.nō cōfectiones. nō vina precioſa:ſed auſteritas ⁊ pauꝑtas immenſa. Que ergo illi fuit cauſa gaudēdi? Ad hec reſpōderet beata ꝟgo ſi pn̄s adeſſet. Gaudiū expta ſum ⁊ delectationē ꝗ declarari nō poteſt. Illud em̄ vt ait deuotus meus Bern̄.ſuꝑ Eccľiaſticū. ſolū eſt verū ⁊ plenū gaudiū. qđ nō de creatura ſꝫ de creatore concipiť.cui cōparata ois aliūde iocūditas meror eſt.ois ſuauitas dolor eſt. om̄e dulce amarū eſt.om̄e poſtremo qđ delectare pōt moleſtū ē.Si em̄ ꝓpheta gaudebat in dño ⁊ exultabat ī deo ieſu ſuo.Abacuch iij.Quare ego gaudere ⁊ exultare in eo nō debui ex vtero meo nato? Si abraā a lōge preuidēs filij mei natiuitatē exultauit. vt habeť Joh.viij.Quō ego ſine ingēti gaudio ⁊ exultatiōe eſſe potui. cū ipm meſſiā ex me genituꝫ vidi.certe cor meum ⁊ caro mea exultauerāt in deū viuū. qui cum ſit fons ⁊ origo ois bonitaꝗ.ois dulcedinis ⁊ ſuauitatis.cuiꝰ odore reuiuiſcunt mortui. cuiꝰ aſpectu letificanť āgeli.cuiꝰ iuſſu mouenť celi ſuꝑabūdabā gaudio ipꝫ ex meis viſceribus generatū aſpiciēdo. nec egebaꝫ cōſalatione humana cū abūdareꝫ diuina. nec ſocietate mulierū cū adeſſet exercitus angeloꝝ canētiū,nec terrenū cibū affectabam:qꝛ panē viuū de celo miſſum oēm ſaporē ⁊ om̄e delectamentū in ſe ꝯtinentē. ⁊ oēm appetitū ſatiantē hēbaꝫ. Mirabili igiť modo gauiſa ē bťiſſima ꝟgo:cū vidit eternā felicitatē ex ſe ꝓgenitā.nā gaudiuꝫ oriť ex bono adepto. Unde Job.iij.dr̄.q̃ſi effodientes theſaurū.gaudētꝗ vehementer cuꝫ inuenerint ſepulchrū.⁊ hoc qꝛ ſperant ibi inuenire theſaurū quod cupiūt. Antiꝗ em̄.in ſepulchris dñoꝝ cum eis ponebant theſauros.cū ergo quāto maiꝰ eſt bonum tāto maius gaudiū ſequať cum hr̄ ꝑfecto ex ſummo et vľi bono habito a benedicta ꝟgine ex parturitiōe ſui filij ineffabilis et cōſolatio cauſata eſt. Maxime ꝟo gaudebat: qꝛ lꝫ alie mr̄es nō poſſint in veritate dicere filiū ex toto eſſe ſuū cū ex pte ſit viri ipa tamē ſola peperit filium ex toto ſuum.

D Quare Maria voluit obedire edicto ceſaris

Poſſumus autē deuote meditari circa parturitionē beate ꝟginis.ꝙ lꝫ ipa bn̄dicta ꝟgo non eſſet obligata edicto Auguſti ceſaris de deſcriptiōe faciēda.qꝛ erat mať regis oiuꝫ ꝑ ꝯceptionē eiꝰ effecta.tn̄ ad oſtendendū exēplū obediētie ⁊ reuerētie maioribus ⁊ ꝓſidētibꝰ.etiā ſecularibꝰ ⁊ diſcolis īpēdēde voluit obedire Octauiano īfideli iux̄ illud.j.Pe.ij.Subditi eſtote dñis vr̄is nō tm̄ bonis ⁊ modeſtis.ſed etiā diſcolis ⁊ malis.⁊ ꝓpter eandē cauſam voluit etiaꝫ filiꝰ eius obedire ꝓceptis ꝑncipū ſeculariū vt pꝫ in ſolutiōe cenſus. Mat.xvij.Unde inꝗt Greg.i.c.ꝗd ergo.xj.q.iij.Quid ergo mirū ſi pctōr homo obediētie in pn̄tis vite breuitate ſe ſubijcit qn̄ hanc mediator dei et hoīm tenuit? Beata igiť ꝟgo vt dictaꝫ obedientiā adimpleret diſceſſit a ciuitate ſua nazareth que erat in ꝓuincia galilee:⁊ ꝑrexit in bethleē que erat in ꝓuincia iudee cuius diſceſſio fuit valde moleſta illꝭ bonis mulieribꝰ que erāt vicine habitationi ꝟgīs ī nazareth.vt ꝯtemplať dñs Johs dñici ī quodā ſer.Nā vidētes beatā ꝟginē grauidam.lꝫ crederēt eā ex ioſeph cōcepiſſe.expectabāt cū magno deſiderio pn̄tes eſſe in partu eiꝰ.Erat em̄ tāta pulchritudo ⁊ honeſtas ⁊ ſanctitas affabilitaſꝗ ⁊ ſapiētia eius ꝙ videbať quaſi vna fruitio ꝯuerſari cū ea ⁊ loqui ſecū.ꝓpter quod vicine eius affectabāt eſſe cū ea. Sed ipa ſe totaꝫ deo reſeruans amabat ſolitudinē,ac rariſſime ad oſtiū domus ſe reperiebat. minꝰ ad feneſtras aſpiciebat:ſed in templo ⁊ ī domo orōni vacabat hoīm ꝯuerſationē fugiens vt cū deo ⁊ angelis familiariꝰ ꝯfabulareť ⁊ in lege dñi meditareť die ac nocte. Verā em̄ ſciebat eſſe Proſperi ſn̄iam in lib. epigrā. dicēꝗ. Scrutari legē pn̄t vtcūꝗ ſereni.Si mūdi a ſtrepitu libera corda vacēt. Poterāt ergo ille vicie dicere inť ſe.veniet ꝑ certo dies ꝑtus eius.⁊ tunc indigebit nr̄o adiutorio.ac vocare nos faciet ad adiuuandū.intrabimuſꝗ domū eiꝰ.⁊ habebimꝰ copiā cōuerſandi cū ea.O ꝙ erit gratioſus fructꝰ tam ſancte tamꝗ honeſte ac pulchre iuuēcule.ita humilis eſt ⁊ amoroſa ꝙ dare alij nollet ad lactandū filiū ſuū. ſed ipm ſuis vberibus lactabit. ſꝫ cū tenebit illū in gremio vel brachijs ſuis.nos aliquādo reuerēter auferemꝰ illū de manibꝰ ſuis.⁊ ducemꝰ in domos noſtras.⁊ conſolationē habebimus de filio ſuo,et ita ipſa neceſſe hēbit qn̄ꝗ ꝯuerſari nobiſcū:ſꝫ diña diſpōne ꝑdicte mľieres fraudate ſūt a ſuo deſiderio. Nā ipa pijſſima ꝟgo cū ſpōſo ſuo ioſeph ad bethleemiticā vrbē ꝓfecta ē.vbi vt ꝯtemplať .ſ.Vincen.in quodā ſer.cū ad quoddā hoſpitiū diuertiſſꝫ.hoſpes cernēs ioſeph vilibus veſtibus indutū ⁊ pauperē arbitratus dixit ei. Non poſſum bōe ſenex vos hoſpitari.quia plures nobiles expecto iſto ſero.⁊ tunc .ſ. ioſeph cognouit veram eſſe illā Ouidij ſn̄iam in.ij.de arte aman. Ipſe lꝫ venias muſis comitatꝰ omere. Si nihil attuleris ibis omere foras. Et in.j. de faſtis.pauꝑ vbiꝗ iacet. Perrexit ergo ad aliuꝫ hoſpitē.qui interrogauit eum di. Dñe quot eꝗtaturas ⁊ famulos habetis.ꝗ reſpōdit nullas.ſed aſellū ⁊ bouē ⁊ vxoreꝫ meam tm̄. At ille inquit. Iſtud hoſpitium nō eſt ꝑ vobis:ſed ꝑ habētibus multā pecuniā ad expēdendū.ite ad hoſpitale pauperum. Iuit igiť ad aliū hoſpitē qui dixit illi. O ſenex miſer:quō nō erubuiſti ducere in vxorē tam delicatā iuuenculaꝫ. vade ad aliud hoſpitium : quia hic non poteris manere. et ſic pauꝑculus Joſeph neſciebat quo iret.⁊ precipue dolebat de btā virgine quam ſciebat matrē dñi ab omnibus hominibus venerandā. ⁊ nouerat teneram eſſe ꝟginis verecūdiā.vnde valde dolebat de deriſionibꝰ que eis fiebant ꝓpter pauꝑtatē.iuxta illud Juuenaľ.lib.j. Nil habet infelix pauꝑtas duriꝰ in ſe.ꝙ ridiculos homines facit. Sed ꝯfortabat eum.b.virgo di.illud Sene.ad Lucillū. Placeat nobis ꝗcꝗd deo placet ob hoc ipm qđ ſibi placet. et etiā forte cōfortando eū ꝙ hec triſticia vertereť in gaudiū.dicebat illud Ouidij ī libro be ponto. Sepe creat molles aſpera ſpina roſas. Non ergo diffidamꝰ de diuīa bonitate:ſed firmiter ſuꝑnū expectemus adiutoriū. Nam nō eſt abbreuiata manus dñi. eamus igiť ad aliquem locum remotum a tumultu hominū.vt poſſimꝰ ꝗetius deo vacare.⁊ ipe cui eſt cura de oibus ꝓuidebit nobis. Querētes ergo inuenerāt diuerſorium ſiue crotā atꝗ tuguriū. in quo intrātes peperit ibi ꝟgo gľioſa ſuū benedictum filiū gaudiū matris habens cuꝫ virginitatis honore. Ut em̄ inquit Origen̄. ſuꝑ Lucā. Sicut Abacuch intrauit ad Danielem in lacu leonū deferens ei prandiuꝫ bonū et exiuit nō aꝑtis oſtijs.ſed clauſis. ſic beata Maria ſaluis clauſtris pudoris

Quō ioſeph hoſpitium querēs derideť

nota

cōcepit ⁊ peperit filiū ſuū ꝑmogenitū. cui ꝓnus genuflectēs ⁊ eū adorās dixit. Salue mi dilecte fili. adoro te deū meum qui dignatus es ꝓ ſalute mea ⁊ oīum hoīm hāc vallē lachrymarū intrare. poſtmodum ꝟgo deoſculata ē faciē gratioſā filij ſui di. O facies plena oīum grāꝝ in quā deſiderant angeli ꝓſpicere. Deinde deoſculās manus dicebat. O manus beatiſſime q̄ infirmos eſtis ſanature: q̄ miracula opature: oſculabat etiam pedes di. o ſanctiſſimi pedes quantū diſcurrétis ꝑ varias ciuitates ⁊ caſtra ad docendū ⁊ laborandū ꝓ ꝯuerſione peccatoꝝ: et in talibus ſuauiſſimis eloquijs dulcit̄ amplexabat ſuū chariſſimū vnigenitū tota repleta dulcedine ab eo ſil̄r ſuauiſſime amplexata. ita vt dicere poſſz illud Can̄. ij. Leua eius ſub capite meo. ⁊ dextera eius amplexabit me. ⁊ ipſe puulus Jeſus vbera mr̄is lambēs ⁊ oſculās. dicere poterat illud Can̄. iiij. Quā pulchre ſūt mām̄e tue ſoror mea. ſpōſa mea. pulchriora ſūt vbera tua vino. ⁊ odor vnguētoꝝ tuoꝝ ſup oīa aromata. fauus diſtillās labia tua ſponſa mel ⁊ lac ſub lígua tua. ⁊ odor veſtimētoꝝ tuoꝝ ſic odor thuris. gaudebat ḡ btiſſima ꝟgo ⁊ ſil̄ valde obſtupebat de admirabili natiuitate filij ſui. q̄ natus erat de ip̄a matre ſine patre. mirabat ꝙ et̄nitas facta ſit noua. imēſitas parua. pulchritudo deformis. maieſtas abiecta. ſapiētia muta. fortitudo infirma. iuſticia vt rea. et opulentia facta ſit egena.

Pars ſecūda huius ſmonis que dicit certificationis.

E

Maria fuit de ptu ſuo certiſſima

n

Ulla mulier de ſuo partu vnq̄ fuit certior beata ꝟgine. vt ptz xij. diſcurrēdo. Primo eniz fuit certificata de matn̄a habilitatione. ſ. ꝙ erat electa a deo vt eſſet mr̄ filij dei. vñ illi inq̄t angelus Luce. j. Inueniſti enī grām apud deū. ecce ꝯcipies in vtero ⁊ paries filiū. ⁊ ſic fuit certificata ꝙ erat idonea mr̄ filij dei. Scdo certificata fuit de future natiuitatis vaticinatiōe. Si enī alij ꝓphete ꝓphetantes fuerūt certificati a deo intrinſecus de veritate quā ꝑdicebāt ꝙ ſic erat verū ſicut ipſi ſpū ꝓphetico videbant ⁊ annūciabant. ſic ip̄a ſil̄r cognuit certiſſime facta reuelatiōe angelica ſpū ꝓphetico ꝙ erat illa vera futura mr̄ filij dei quā ꝓphete ꝑdixerant. Tertio fuit certificata de matn̄i amoris duratiōe. Multe nāq̄z ſūt mr̄es que pariūt filios. que tn̄ in ꝓceſſu tēporis ꝑdunt grām viroꝝ ⁊ filioꝝ. Maria aūt nō ſoluz in ſuo ꝯceptu certificata fuit ꝙ in ſuo vtero fieret indiuiſibilis vnio diuinitatis ⁊ humanitatis in vna pſona. ſ; etiā fuit in grā cōfirmata ſm oēs theol̄. in. iij. ſen. diſti. iij. Quarto certificata fuit de nomis filij diuulgatiōe. ⁊ hoc qn̄ dixit illi angelus. vt habet Lu. j. Hic erit magnus et filius altiſſimi vocabit. qd̄ factū ē quādo dedit illi deus nomē qd̄ eſt ſup om̄e nomē ſm ꝙ ait pl̄us Phil̄. ij. vt ſcz noiet deus et filius dei. Quinto certificata fuit de regni filij ſui ꝑpetua duratione. ⁊ hoc quādo dixit illi angelus. ⁊ regni eius nō erit finis. In cuius ſignū habemus ꝙ oīa regna ⁊ impia finem habuerūt. ⁊ verificata fuit ſentētia Goffredi i poetria dicētis. c. xxxiij. Hoc vnū preſcire potes: q2 nulla ptās Eſſe moroſa pōt. q2 res fortuna ſcdās Imperat eē breues. ſi vis exempla. ꝑores Reſpice fortunas. emarcuit illa ꝑoꝝ Florida pſperitas. minos ſubuertit athenas. Illiō attridens magne cartagis arces Scipio. ſ; multi romā. fuit alea fati Tempe verſa breui. breuis eſt diſtantia leti Dois ⁊ meſti. nox eſt vicina diei. Nec aliena docēt. ⁊ te tua fata docebūt. hec ille. Nihil enī eſt ſtabile ac ꝑpetuū i hoc mūdo hoībus. l. ij. §. ſ; q2 diue. C. de vete. iu. enu. ⁊. §. vt aūt. in aut. de nō alie. aut ꝑmu. re. eccle. et §. hanc dicentes. in aut. vt oēs obe. iudi. De dn̄ationibus aūt cito trāſeūtibus. iux̄ illud Lucani in ꝑmo. Sūmiſq̄z negatū ſtare diu. patet diſcurrēdo breuiter ⁊ cōſiderando finitionē trium regnoꝝ potentiſſimoꝝ. Finitū nāq̄z eſt regnū aſſirioꝝ in. Mcclix. annis. Regnuz medoꝝ ñ durauit niſi ānis. ccxlix. Regnū romanoꝝ ſub regibus durauit. ccxliij. ānis. In ſignū ꝟo ꝙ regnū xp̄i nō habebit finē: iaz durauit. Mcccccxcij. nec vnq̄ t̄minabit.

Sexto certificata fuit in Johānis exultatione Lu. j. vbi dixit Elizabeth. Exultauit in gaudio infans in vtero meo. Hec eñ exultatio fuit inuſitata. ⁊ ideo miraculoſa maxime q2 facta fuit in vtero. ⁊ etiā accelleratus fuit in infante vſus rōnis ⁊ volūtatis. vt poſſet inter viſcera matn̄a agnoſcere. credere ⁊ cōſentire. Septimo certificata fuit in elizabeth teſtificatiōe. q2 dictum fuerat ꝑ angelū. Lu. j. Et ecce elizabeth cognata tua. ⁊ ip̄a cōcepit filiū in ſenectute ſua. Cūq̄z maria iuiſſz in mōtana

F

⁊ ſalutaſſet Helizabeth. ipſa teſtificata fuit ꝟba angelica fore ꝟa di. Uñ hoc mihi vt mater dn̄i mei veniat ad me. Octauo certificata fuit Joſeph approbatiōe. Cui angelus apparuit in ſomnis Mat. j. di. Noli timere accipere Mariā cōiugē tuā. qd̄ enī in ea natū eſt de ſpūſancto eſt. Qd̄ factū Joſeph approbauit dū ipſam in vxorē duxit. ⁊ ſil̄r cū eo ꝟginitatē ꝑpetuā vouit. Nono certificata fuit paſtoꝝ veneratiōe. quibus in hac nocte apparēs angelus dixit illud Luc. ij. Annūcio vobis gaudiū magnū qd̄ erit omni populo. q2 natus eſt vobis hodie ſaluator ⁊c̄. Qui paſtores venerūt ⁊ inuenerunt iuxta verbū angeli. ꝑ quoꝝ paſtoꝝ venerationē fuit certificata. b. Maria. Decimo certificata fuit angeloꝝ iubilatione. Uñ Luce. ij. c. legitur ꝙ facta fuit multitudo celeſtis exercitus cum angelo canētium ⁊ dicētium. Gloria in altiſſimis deo. Undecimo certificata fuit ſancti Symeonis amplexatione. Uñ legit Lu. ij. ꝙ cū quadrageſimo die a natiuitate xp̄i Maria ⁊ Joſeph portauerūt Jeſum in tēplū. tūc Symeon fuit ductus ſpū in tēplū. Cūq̄z vidiſſet iſte ſenex puerū Jeſum: eodē ſpūſctō inſpiratus cognouit eū mūdi ſaluatorē. Aperiēs aūt brachia ſua ſenilia ip̄m amplexatus eſt di. Nūc dimittis ſeruū tuū dn̄e ⁊c̄. Que ꝟba cū amplexu tam feruido fuerūt Marie manifeſtatiua filij ſui natiuitatis iocūde. Duodecimo ⁊ vltimo fuit certificata ſctē Anne vaticinatione. Nā legitur Luce. ij. ꝙ ipſa nō recedebat de tēplo ſeruiēs deo die noctuq̄z ieiunijs et orōnibus vacās. ⁊ ſpū dei mota in ipſa hora que puer fuit ꝑn̄tatus ſup altare. ſupuenit ⁊ ipſa ⁊ dn̄m laudabat. ⁊ ſpū ꝓphetico plena. omnibus ꝑn̄tibus expectātibus redēptionem Iſraēl loquebat. q2. ſ. h̄ paruulus nup natus erat mūdi ſaluator. Et eſt aduertendū ſm Tho. pte. iij. q. xxxvj. ar. v. ꝙ iſte due manifeſtationes ſunt excellentiores alijs reuelationibus.

Pars tertia huius ſermōis que dicitur fructificationis.

G

i

Nquit Leo papa in quodā ſermōe. Que hoc ſacrm̄ mēs cōprehēdere: que hāc gratiā valeat lingua narrare: quaſi dicat nulla. nihil enī vtilius ſalubriuſq̄z humano generi cōtingere potuit q̄ xp̄i ortus. de cuius vtilitatibus aliq̄d breuit̄ in hac pte loquemur. obmittēdo ergo ꝙ xp̄s per humanitatē quā aſſumptus factus eſt mediator noſter ⁊ ſatiſfactor ꝓ peccatis. atq̄z redēptor humani generis. iuxta illud Apoca. iiij. vbi ei dr̄. Redemiſti nos dn̄e deus in ſanguine tuo ⁊c̄. Solum referā ſex fructificationes. Prima quaꝝ dr̄ inclinatiōis. ſ. diuine maieſtatis. Nā videmus tēporaliter ꝙ nō paruā gratiā ſibi deputāt fieri ſubditi. ſi rex aut princeps eoꝝ digne t viſitare ſua habitacula. Quātam ergo gratiā fecit nobis dn̄s deus noſter creator ⁊ gubernator oīum creaturarū: Ad nos deſcēdit de celis ⁊ tenebras noſtras viſitauit. Ex quo colligit Ambro. in quodā ſermone. cū quāta ſollicitudine hoīes ſe ꝑparare debēt ad xp̄i natiuitatē ſuſcipiēdā di. Ecce ſi q̄s noſtruz ſeniorē ſuū in domū ſuā ſuſcipe debuiſſet: ab omnibus ſordibus ⁊ immūdis rebus ipaz domū mūdaſſet ⁊ quecūq̄z neceſſaria eēnt ſm ſuā poſſibilitatē ꝑparaſſet. Et ſi hoc facit mortalis ſuſcepturus mortalē: quāto magis ſe mūdare dz creatura vt ſuo creatori apparēti in carne nō diſpliceat: hec ille. Qui ibidē ponit dei dignationez di. Ille iuſtus venit ad nos pctōres vt ex pctōribus faceret iuſtos. pius venit ad impios: vt ex impijs faceret pios. humilis venit ad ſupbos: vt ex ſupbis faceret humiles. q̄d plura: Ille natura bonus venit ad nos hoīes q̄ pleni eramus omnibus malis. hec Amb. Sed ſi iſtaz inclinationē melius vis attēdere. cōſidera ꝙ ex hac dn̄i noſtri natiuitate. ipſe q̄ eſt creator ⁊ pater noſter. de q̄ Deut̄. xxxij. dr̄. Ipſe enī eſt pater tuus qui poſſedit ⁊ fecit ⁊ creauit te. dignatus eſt fieri frater noſter. Quam inclinationē tangit Augu. in. xiij. de trini. Uñ apl̄s Heb. ij. ait. Nō cōfundit eos vocare fratres di. Narrabo nomē tuū fratribus meis. p̄s. xxj. Ipſe q̄z inq̄t Magdalene. vt habet Joh̄. xx. Uade ⁊ dic fratribus meis aſcēdo ad patrē meū ⁊c̄. Et iō ipſe dn̄s a nobis appellat frater noſter. vt in. c. oliz. viij. q. j. O q̄ ingēs eſt hec grā. O q̄ benigna diuine maieſtatis inclinatio. vt is qui vniuerſoꝝ eſt dn̄s fiat frat̄ miſeri peccatoris. Hic filij Iſrael audiētes q2 deus viſitaſſz eos. adorauerūt ꝓni in terram Exo. iiij. In cuius figurā Areuna vidēs regē Dauid ad ſe venientē. egreſſus eſt obuiā illi. ⁊ adorauit ꝓno vultu in terraz ac dixit. Que cā eſt vt dn̄s meus rex veniat ad ſeruū ſuū. vt habetur. ij. Reg. vl. ⁊. j. Paral̄. xxj. Sic q̄libet aīa deuota cōſiderās tantā dignationem ⁊ inclinationē altiſſime maieſtatis dei. dicere

Utilitates nati chriſti

Qz xp̄s eſt frat̄ noſter

debet illud qđ habet Job.vij. Quid eſt hō
q₂ magnificas eū, aut quid apponis erga
eum co₂ tuū? Viſitas eum diluculo: ⁊ ſubi⸗
to ꝓbas illū. Et ps̄.viij. Quid eſt hō ꝙ me
mo₂ es eius. aut filius hoīs qm̄ viſitas eū.
Huic aūt ſic dn̄o ſuo obuianti occurret ipſe
rex celeſtis. ⁊ amplexās illum dicet ei. Ego
ſum frater tu⁹ noli timere. Heſter.xv. Hec
igitur fuit prima vtilitas natiuitatꝭ dn̄i no
ſtri ieſu xp̄i. q₂ frater noſter effect⁹ eſt. Quā
quidē poſt cōceptionē ſuā deſiderabat ſan⸗
cta mater eccleſia. dī. illud Can̄.viij. Quis
mihi det te fratrē meū ſugentē vbera mr̄is
mee vt inueniā te fo₂as? q.d. lʒ ꝑ incarna⸗
tionē frater meus fact⁹ ſis. deſidero tamen
te fo₂as videre. ſ. ex vtero iam egreſſum ꝑ
natiuitatē. vt te deoſculer ⁊ te ado₂ē. Se
cūda fructificatio dr̄ ſublimatiōis. Non eſt
eīm adeo paupcula ⁊ infirmi generis muli⸗
er que nō nobilitet ſi a nobili ducat in ma
trimoniū. ⁊ vtiqʒ iuxta nobilitatem viri eſt
etiā nobilitas vxo₂is ſm̄ leges. C. de legib⁹
l. mulieres. ⁊. ff. de ſenato₂ib⁹. l. femine. Cū
ergo natura noſtra iūcta ſit matrimoniali⸗
ter ipſi regi regum ⁊ dn̄o dominātiū Apo
ca.xix.c. ⁊ vere iuncta dei filio quis digne
poſſit exp₂imere ipſius exaltationem. De
hoc eīm matrimonio ait apl's Ephe.v. Sa
cramentū hoc magnū eſt in ch₂iſto ⁊ in ec⸗
cleſia. trāſſumptiue in. c. debitū. extra de bi
ga. Hāc eīm ſibi copulauit Xp̄s. ſ. naturam
noſtram in thalamo vteri ꝟginalis. Hinc
Grego. ait. Jam intelligit charitas veſtra
quis eſt rex regis filij pater. ille vtiqʒ cui ꝑ
ps̄.lxxj. dr̄. Deus iudi. tuū regi da. ⁊ iuſti.
tuā fi. re. Qui fecit nuptias filio ſuo. Tūc
eīm deus pater deo filio nuptias fecit. quā⸗
do hūc in vtero ꝟginis humane nature cō⸗
iunxit. qm̄ dn̄m ante ſecula fieri voluit ho⸗
minē in fine ſeculoꝝ. vterus aūt genitricis
ꝟginis hui⁹ ſpōſi thalamus fuit. de quo dr̄
ps̄.xviij. Tāꝙ ſpōſus ꝓcedēs de thalamo
ſuo. De hoc ⁊ Leo papa in ſer. in natali dn̄i
ait. Jn natali eīm dn̄i fratres chariſſimi q̄ſi
in nuptijs ſpūalib⁹ ſponſe ſue eccleſie ch₂i⸗
ſtus adiūctus eſt. Tūc veritas de terra o₂⸗
ta eſt. tūc iuſticia de celo reſpexit. tūc ꝓceſ⸗
ſit ſpōſus de thalamo ſuo. hoc eſt verbū dn̄i
de vtero ꝟginali. ꝓceſſit eīm de ſpōſa ſua ec
cleſia. i. humanā carnē ſuſcepit. Cū itaqʒ ex
nobilitate ſpōſi ſpōſe metiat nobilitas. q̄n
ta eſt nobilitas nr̄e nature q̄ dei ꝟbo eſt cō
iūcta: vn̄ tanta vnitas eſt inter hominē illū

Nr̄ hūa
na natu
ra nobi
litata ⁊
exalta⸗
ta eſt

⁊ deum. vt deus dicatur hic hō. O magna
nobilitas. o mira noſtre nature ſublimitas
⁊ in tante ſublimitatis ⁊ exaltatiōis ſignuʒ
angeli qui ante natiuitatēʒ ſe ab hominib⁹
ado₂ari patiebant. vt ptʒ Gen̄.xvj. ⁊ in plu
ribus alijs locis. hoc poſt xp̄i incarnatiōeʒ
⁊ natiuitatē nō patiūtur. vt ptʒ Apoca.vl.
vbi qn̄. b. Joh̄. euangeliſta voluit angelum
ado₂are. ꝓhibuit angelus di. Vide ne fece
ris. cōſeruus eīm tuus ſum ⁊ fratruʒ tuoꝝ.
Vn̄ Grego. in omel'. ſuꝑ illud. Erāt app₂o
pinquātes ⁊c̄. ſic ait. Timet angelus ab ho
mine ado₂ari. qn̄ naturā humanā videt in
deo ſic ſublimataʒ vt fieret vna ꝑſona. ⁊ iō
cōſiderātes ꝑ incarnationē filij dei huma⸗
nā naturā tantū nobilitatā ⁊ exaltataʒ in⸗
ſtruimur vt eam diligēter cōſeruemus ne
eam inquinemus ⁊ maculemus peccando.
Unde Aug. in lib. de vera reli. ſic ait. Demō
ſtrauit nobis deus ꝙ excelſum locum inter
creaturas habeat natura humana in h̄ ꝙ
hominib⁹ in vero homine apparuit. ⁊ Leo
papa in ſermone de natiuitate dn̄i ſic dicit.
Agnoſce o xp̄iane dignitatē tuā. ⁊ diuine
cōſo₂s factus nature noli in veterē vilitatē
degeneri conuerſatione redire ⁊c̄. Et q̄uis
hec cōiunctio. inter. ſ. perſonā diuinā ⁊ hu⸗
manā naturā ſit facta in cōceptione. in na
tiuitate tamē innotuit tanꝙ ſi in cōceptio⸗
ne facta fuiſſet deſpōſatio. hic ꝟo bannum
nuptiarū ⁊ etiā traductio. Quap₂opt̄ Au
gu. magnificat iſtam natiuitatē in ſermōe
p₂imo de accedētibus ad gratiā di. Hec na
tiuitas mira eſt. quia qualē genuit talis et
genuit. ideo ꝟgo mater. quia verbū caro fa
ctū eſt. ſi enīʒ hec que genuit talis eſt. illud
qđ genuit quale eſt? Vis noſcere qualis eſt
qui ſic nat⁹ eſt? Audi q̄s ⁊ quātus eſt. Ver⸗
bū patris. artifex mūdi. lumen celi pax ter
re. integritas virginis. fecūditas matris.
angeloꝝ laus. hoīum ſalus. deſerto₂uʒ via.
errātium venia. vulneratoꝝ medicina. bo⸗
noꝝ iocūditas. martyꝝ victo₂ia. infantiuʒ
palma. Adhuc amplius audi. Qui ſic nat⁹
eſt extincto₂ mortꝭ. opp₂eſſo₂ diaboli. petra
fundamēti. lapis angularis mōs dei. ſcala
celi. ianua paradiſi. ciuitas regis magni.
agnus ⁊ paſcua. ſpōſus ⁊ ſpōſa. reſurrectio
⁊ eterna vita. qm̄ ꝑ ipm̄ ⁊ ex ipſo ⁊ in ipſo
ſunt oīa. hec ⁊ quecūqʒ dixerimus de deo
parua ſunt. Nō enim ſufficit lingua enarra
re vel laudare quā mens pauida ⁊ infirma
nō valet cōp₂ehendere. hec tn̄ Maria que

Augu.
extollit
natiui⸗
tatem
ch₂iſti

talem peperit ꝟgo ⁊ mater. gratia fecūda⸗
ta. ſpūſancto impgnata. nouū germen. no
uus partus agnoſcit. videt oculis. miratur
mente. integra pſeuerat in carne. Ample⸗
ctitur manib⁹ quē po₂tat mūdum regentē.
Lac infudit celeſti potu. figit dulciſſima oſ
cula pia mater ꝟbo. quia miſerico₂dia ⁊ ve
ritas occurrerunt ſibi. ⁊ quē oculis carnis
intuetur filiū mente cōſpicit deum. ſuſcepiſ
ſe ſe gaudet perpetuā poſteritatē nō amiſ⸗
ſa integritate. vitā fert in gremio veritateʒ
po₂tat in co₂de. qm̄ ꝟitas de terra o₂ta eſt:
⁊ iuſticia de celo ꝓſpexit. Maria de homi⸗
ne pater terra xp̄s ex maria ſine hoīe patre
ꝟitas ex terra. hec ille. Qm̄ igit̄ iſta oīa
cōueniūt xp̄o ſm̄ humanitatē: ptʒ ꝙ natu⸗
ra humana ex incarnatiōe ⁊ natiuitate filij
dei multū ſit ſublimata. Tertia vtilitas
in hac pte dr̄ oſtēſionis. ſ. dilectiōis dei ad
nos. Cū eīm eſſet ex magnitudine doni ar⸗
gui ſoleat magnitudo amo₂is. iuxta illud
Greg. in omel'. pēthecoſtes. Probatio dile
ctionis exhibitio eſt opis. vn̄ ad hoc ꝓpoſi
tum dn̄s app₂obauit ſniam phariſei Luce
vij. Certe ex xp̄i incarnatione ⁊ natiuitate
maximus amo₂ dei ad nos oſtēdit. Quid
eīm maius. q̄d ſublimius nobis dare potuit
ꝙ filiū ſuū equalē ſibi? Vn̄ ⁊ ipſe xp̄s ex h̄
arguēs ait Joh̄.iij. Sic deus dilexit mūduʒ
vt filiū ſuū vnigenitū daret vt oīs qui cre⸗
dit in illū nō pereat ſed habeat vitā eternā.
Hinc bene exclamat Greg. di. O inextima
bilis dilectio charitatis. vt ſeruū redimeres
filium tradidiſti. Jnde eſt qđ canit eccleſia.
Propter nimiā charitatē ſuam qua dilexit
nos deus. miſit filiū ſuū in ſimilitudinem
carnis peccati. vt habet Ephe.ij. ⁊ Roma.
viij. Magnā eīm charitatē deus nobis oſtē
dit in eo ꝙ miſit legatū ad nos. iuxta illud
Abdie. j. Auditū audiuimus a dn̄o ⁊ lega⸗
tū ad gētes miſit. De quo dr̄ Prouer.xiij.
legatus fidelis ſanitas. Et. j. Joh̄.iiij. dici⸗
tur. Jn hoc apparuit charitas dei in nobis
qm̄ deus filiū ſuū vnigenitū miſit in mun⸗
dum vt viuamus per eū. Maxima ꝟo. q₂
miſit eū in ſimilitudinē carnis pcti. vt ſplē
do₂ paterne glo₂ie nō ſolum carnis nube ve
laretur. ſed etiā ſimilitudine peccati deni⸗
graretur. vt peccato₂ eīm circūciſus eſt ⁊ re
demptus. Luce.ij. Hinc iterū. j. Johā.iiij.
dr̄. Jn hoc eſt charitas nō quia nos dilexe
rimus deū. ſed qm̄ ipſe p₂io₂ dilexit nos. et
filiū ſuū miſit ꝓpitiato₂eʒ ꝑ peccatis nr̄is.

Maria
dilectio
ad nos
oſtēdit
i natiua
te xp̄i

Vere nō video quō maius ſignū dilectiōis
de⁹ pater nobis oſtēdere potuiſſet. Vn̄ Ber.
in li. de diligēdo deo. excellentiam hui⁹ dile
ctionis cōſiderās ait. Multū meruit de⁹ de
nobis qui ⁊ in meritis ſeipm̄ dedit nobis.
Quid eīm melius ſeipſo poterat dare? ergo
ſi dei merituʒ queritur illud eſt p̄cipuū qm̄
ipſe p₂io₂ dilexit. dignus plane vt reamet.
p̄ſertim ſi aduertat quis. quos. q̄re ⁊ q̄ntū
amauerit. quis eīm? nōne is cui oīs ſpūs cō
fitetur. deus me⁹ es tu. qm̄ bonoꝝ meoꝝ nō
eges? ps̄.xv. Vera hui⁹ charitas maieſta⸗
tis quippe nō querētis que ſua ſunt. j. Co₂.
xiij. Quibus aūt tanta charitas exhibetur?
Cum adhuc inquit inimici eſſemus ꝑ mo₂
tē filij eius recōciliati ſumus. vt dr̄ Ro.v.
Dilexit ergo nos deus gratis ⁊ inimicos. ſʒ
quantū dilexit? ſic vt filiū ſuū vnigenitum
daret. Suꝑ quo ait Chryſ. Nemo amato₂
carnaliū. etiā ſi ſit ſup₂a modū inſaniēs ita
exardeſcere pōt in amo₂ē dilecte ſue quēad
modū deus effunditur in amo₂ē animaruʒ
noſtraꝝ. ⁊ certe nō paruū donū. non parua
vtilitas eſt oſtēdiſſe ſe tantū hoīem dilige⸗
re. Quap₂opter Aug. in ſer. ix. de natiuita⸗
te dn̄i ait. Sic ergo peccatū ⁊ pena peccati
que ꝑ ſcelus co₂rupte mulieris intrauit in
mādū. ꝑ inuiolate ꝟginis partū aufert. et
q₂ i ꝯditiōe hūani gn̄is ꝑ mulierē q̄ de ſolo
viro facta eſt ꝯtingit vt mortꝭ vinculo tene
remur obſtructi. h̄ in redēptiōe hūani gene
ris diuina bonitas egit. vt ꝑ virū q̄ de ſola
muliere nat⁹ eſt vita hoībus redderet. Illic
humanā naturaʒ neq̄ſſima deceptione ſibi
diabolus in peccati ſimilitudīe ſociauit hu
manā. h̄ de⁹ naturā in vnitate ꝑſone ſuſce⸗
pit. ibi femina decepta eſt vt fieret filia dia
boli. hic ꝟgo gr̄a repleta eſt vt fieret mater
ſummi atqʒ incōmutabilis vnigeniti dei.
Jbi angelus deiect⁹ ꝑ ſupbiā ſeducte mulie
ris aium obtinuit. h̄ de⁹ hūiliās ſe ꝑ mīaʒ
vterū inco₂rupte ꝟginis ex ea naſcitur⁹ im
pleuit. Dei eīm filius Jeſus xp̄s q̄ in fo₂ma
dei erat. ipſe ſm̄ apl'm ſemetipm̄ exinani⸗
uit fo₂mā ſerui accipiēs. fo₂mā ſerui. i. na⸗
turā ſerui in ſuā accepit illā deus ꝑſonam.
atqʒ hominū facto₂ in ſil'itudinē hoīs fact⁹
habitu inuēt⁹ vt homo. ⁊ humiliauit ſemet
ipſum fact⁹ obediens pr̄i vſqʒ ad mo₂tē cru
cis. hec ille. Quarta vtilitas dicit ado⸗
ptionis. Nō enim ſufficere diuine maieſta⸗
ti viſum eſt ſi nos viſitaret: ſi noſtram ſibi
naturā mr̄imonialiter copularet. ſi ſe nos

K
Adopta
ti ſum⁹ i
filios ꝑ
xp̄i nati
uitateʒ

diligere ſumme demōſtraret.ſed vt omnez
dilectiōis gradum expleret. Nos q̄z voluit
adoptare in filios.vt cōfidēter dicere poſſe
mus. Pater noſter q̄ es in celis ꝛc̄. Matt.
vj.c.qō ante incarnationē nō poterāt dice
re ſancti. Ob hoc em̄ vt ait Aug. in quodā
ſermōe de natiuitate dn̄i.vnigenitus q̄ eſt
in ſinu patris dignat⁹ eſt naſci ex hoie ver⁹
hō:vt nos naſci faceret ex deo. Hoc autem
apl's oſtēdit dicēs ad Gal'.iiij.Cū autē ve
nit plenitudo tēporis:miſit deus filiū ſuuz
factū ex muliere factū ſub lege.vt eos q̄ ſub
lege erāt redimeret.vt adoptionē filioꝝ re
ciperem⁹.Ecce em̄ ſm Aug.vbi.ſ. queād
modū natus deus hō fecit vt nos hoies na
ſceremur ex deo. Nō etiā oſtēdit.b. Joh.j.
c.euāgelij ſui dicēs.Quotquot aūt recepe
rūt eum dedit eis poteſtatē filios dei fieri
his qui credūt in noīe eius.Et hāc adopti
onem recepimus in homine ſcōo quā perdi
deramus in p̄mo.h̄ ille.Per xp̄m ergo ho
minē filij facti ſumus ſaltē meritorie.Et h̄
tangit.ſ. Bona.ꝛ alij doc.in.j.di.xxvj.ꝛ in
iij.diſt.x.maxime ipſe.ſ. Bona.ar.vl.q.ij.
dicēs.ꝙ ſi queraꝛ an ſimus filij adoptiōis
per xp̄um.Hoc pōt dupl'r intelligi.aut ſm — Dupl'r ſum⁹ filij adoptiui
cām effectiuā.aut meritoriā. Si importat
cām meritoriā vel diſpoſitionem.abſq̄z du
bio veruz eſt ꝙ ſumus filij adoptionis per
xp̄m.Ipſe em̄ nobis meruit gratiā p̄ quaz
ſumus filij adoptiui.inquantū eſt caput ec
cleſie.vt habeꝛ Col'.j.ꝛ ad Ephe.v.ꝛ in cle.
vnica.in prin.de iureiu.ꝛ in.c. vnico.§.ſed
vbi.de ſa.vnc.ꝛ hoc nō ſolum reſpicit diui
nam naturā.ſed etiā naturaz aſſumptam.
Si ꝟo importat cām effectiuā adhuc verū
eſt.Deus em̄ pater nos adoptauit per filiū
ꝛ ſpūmſanctū quo ad conſummationē.Ad
noſtrā em̄ adoptionē duo cōcurrūt.ſ.redē
ptio que facta eſt p̄ filij miſſionē.ꝛ gratifi
catio que facta eſt p̄ miſſionem ſpūſſancti.
Et h̄ eſt qō dicit Aug.in lib.de ſpū ꝛ aīa.c.
vj.A patre p̄ filiū ꝛ ſpūmſanctū ad nos di
uina deſcēdūt.pater ſiquidē tradidit filiuz
quo redimeret ſeruos.miſit ſpm̄ſanctū qui
ſeruos adoptaret in filios.filiū dedit in p̄
ciū redēptiōis.ſpūmſanctū in priuilegium
adoptiōis.hec ille.Hāc aūt vtilitatē extol
lit Joh.apl's in.j.cano.c.iij.di. Uidete q̄lē
charitatem deus pater nobis oſtēdit.vt fi
lij dei nominemur ꝛ ſimus.Sic ꝛ pl's Pau
lus Gal'.iij.dicit.Oēs em̄ filij dei eſtis p̄
fidem que eſt in chriſto ieſu.Et vt oſtendat
quanta vtilitas tibi inde ꝓueniat etiam vl
tra dignitatē filiationis.arguit ſic Rom̄.
viij.dicēs. Nō enim accepiſtis ſpūm ſerui
tutis iterum in timore.ſed accepiſtis ſpiri
tum adoptionis filioꝝ dei.Ipſe enim ſpūs
teſtimoniū reddit ſpiritui noſtro ꝙ ſumus
filij dei.Si aūt filij ꝛ heredes.heredes qui
dem dei.coheredes autē chriſti. Ecce quā
ta vtilitas vt heredes dei ſimus.Hanc eā
dem ſniam cōfirmat ad Gal'.iiij.c.dicens.
Jā nō eſt ſeruus ſed filius.ꝙ ſi filius ꝛ he
res per deū.ꝛ merito.Nā nō ſolū filius na — Filius adoptiuus eſt etiam heres
turalis.ſed etiam adoptiuus eſt heres pa
tris adoptātis.l.pe.C.de adop.ꝛ.l.ſi pater
ff.eo.ti.ꝛ.§.item adoptiuos.inſti.de here.
que ab inteſta.deſe.Ex predictis etiam pa
tet quantum nos diligat pater noſter ce
leſtis filios ſuos.Nā filius dicitur a filos
grece qō eſt amor latine.vt no.inſti.qui da
ri tu.poſ.§.ſi.Jtem quāta ſit dignitas no
ſtra.nā filius adoptatus cōſequitur nomē
dignitatis paterne l.cū adoptiuū.C.de de
cu.lib.x.vnde filius regis vel comitis dicit
rex vel comes.xxiiij.q.j.c.vl.Et ideo nobis
inquit p̄s.lxxxj.Ego dixi dij eſtis:ꝛ filij ex
celſi omnes.O quanta gratia.cū vt ait Au
guſtinus. Qui ſerui digni nō eramus filij
efficimur.ꝛ ſic patet q̄rta vtilitas. Quin — L
ta ꝟo dicitur cōſolatiōis.ſ.fidei noſtre. Cū — Per xp̄i natiuitatez de fide nr̄a conſolamur.
enim vt inquit apoſtolus Rom̄.x. ex ꝟbis
Eſa.liij.c.Fides ſit ex auditu. auditus aūt
per verbū chriſti.Reuera niſi xp̄s p̄ſonali
ter veniſſet.vix fuiſſent credita que ꝓphete
predixerūt.Tam ardua em̄ ſunt credibilia
noſtre fidei.ꝙ eā homini aſſerenti vix vel
vnq̄ homo crediſſet.vnde neceſſariū fuit
vt ipſa veritas p̄ ſe deſcēderet. nobiſq̄z viſi
bilis appareret.vt ex viſibilib⁹ ad inuiſibi
lia raperemur.ꝛ mens noſtra tāto iā firmi
us audita crederet quāto cū a quo audiſſet
fallere non poſſe minime dubitaret. Hinc
cauſaz natiuitatis ſue ipſe teſtat⁹ eſt Johā.
xviij.dicēs. Ego in hoc natus ſuz ꝛ in h̄ ve
ni in mūdum vt teſtimoniū perhibeā veri
tati.Et ideo nūc tanto infidelitatis pecca
tū maius eſt quāto ꝛ is qui hāc predicauit
veritas eſt. Hinc ait Joh.xv. Si nō veniſ
ſem ꝛ locutus eis nō fuiſſez peccatū nō ha
berēt.nūc autē excuſationē nō habēt de pec
cato ſuo.Sic etiā vt ſ dem antiquoꝝ patrū
cōfirmaret viſibilis voluit apparere in ſpe
cie ignis ꝛ flamme Exo.iij.ꝛ.xx.c.vos inq̄t
audiſtis.quia de celo locutus ſum vobis.

Quia igitur fides noſtra magis certificaꝛ
ex hoc ꝙ nō angelo vel homini.ſed ipſi deo
loqūeti credit.voluit fili⁹ dei incarnari. vn̄
Aug.xj.de ci.dei ait.vt hō fidētius ambu
laret ipſa ꝟitas dei fili⁹ homine aſſumpto
cōſtituit atq̄z fundauit.hec ille.ꝛ ſic p̄tz.v.
vtilitas. Sexta autez dr̄ cōfirmatiōis.ſ. — M
ſpei noſtre.Quis em̄ nūc pōt eſſe deſpera — Per xp̄m natū cōfirmatur ſpes noſtra
tionis locus vbi ſe videt hō effectū dei filiū.
illūq̄z ſuū fratrē effectum. de hoc Ber.ait.
Merito mihi ſpes magna eſt in xp̄o.puto
em̄ ꝙ iaz me ſpernere nō poterit os de oſſi
bus meis ꝛ caro de carne mea.hoc eniz mo
uit fratres ioſeph ne euz interficerēt Gen̄.
xxxvij.cū iudas dixit.Caro em̄ ꝛ frater no
ſter eſt.ſic xp̄s ieſus ex quo hō fact⁹ eſt ꝛ fra
ter noſter miſereꝛ noſtri:etiā ipſo iure pro
pinquitatis.Nemo em̄ carnē ſuā vnq̄ odio
habuit ſed nutrit ꝛ fouet eā.vt ait apl's ad
Eph.v.trāſſumptiue i.c.nō extimem⁹.xiij.
q.ij. Jtē oīs hō naturaliter diligit ꝓximuz
ſibi Eccī.xiij.ꝛ teneꝛ eū diligere. xxiij.q.ii
ij.c.dz hō.ꝛ de peni.di.ij.§.ꝓximos aūt.ꝛ
§.ꝓinde.Dicit aūt mōtanarius in luna ce
leri.quiſq̄s amat ſeruit.ergo xp̄s dz nobis
ſuccurrere tanq̄ noſter ꝓximus. Oēs em̄
hoies rōne eiuſdē nature dicūtur ꝓximi.de
peni.di.ij.c.charitas.§.itē non illi. Un̄ no
bis per beatā ꝟginē fact⁹ eſt debitor ex quo
factus eſt hō.Ait em̄ Caſſiod.li.xij.epiſto
larū:epl'a.v.gratificāte natura illiꝛ ampli⁹
debemus q̄ nobis aliqua ꝓximitate iūgun
tur. Poſſumus aūt inducere dn̄m ieſuz ad
ſubueniēdum nobis et eū rogare ne p̄mit
tat nos cōburi igne infernali dicēdo illi il
lud Oracij in.ij.li.epiſtolaꝝ.epl'a.xix. Naz
tua res agitur paries cum ꝓximus ardet.
Preterea p̄ hoc ꝙ fili⁹ dei eſt vnitus nobis
noſtrā aſſumēdo carnem maxime ſpes no
ſtra erigitur ꝙ diligamur ab eo.vn̄ Aug⁹.
xiij.de trini.ait.Quid eſt em̄ ꝙ tantū men
tes erigat.ꝛ ab immortalitatꝭ deſpatione
ſubleuet q̄ ꝙ nos tāti fec̄ de⁹ vt ei⁹ fil⁹ immu
tabil'r bon⁹ i ſe manēs qō erat:ꝛ a nob̄ acci
piēs qō nō erat digneꝛ nr̄z īire ꝯſortiū ma
la noſtra moriēdo p̄ferre:Et.x.de ci.dei.c.
xxix.ait.Gr̄a dei nō potuit gratius cōmen
dari q̄ vt ipſe vnicus dei fili⁹ in ſe incōmu
tabiliter manēs indueret hominē ꝛ ſpē di
lectionis ſue daret hominibus homine me
dio q̄ ad illū ab hoīb⁹ veniret.q̄ tn̄ lōge erat
immortalis a mortalibus incōmutabilis a
cōmutabilib⁹ iuſtus ab impijs.beat⁹ a miſe
ris.ꝛ q2 naturaliter indidit nobis vt beati
immortaleſq̄z eſſe cupiamus.manēs beat⁹
ſuſcipiēſq̄z mortalitatez vt nobis tribuereꝛ
qō amamus ꝑpetiēdo cōtēnere docuit qō
timemus.hec ille. Preterea charitas no
ſtra ad deū p̄ incarnationē ꝛ natiuitatez fi — N
lij dei maxime excitaꝛ ꝛ inflāmatur.Unde — Charitas nr̄a excitaꝛ per xp̄i natiuitatem
Aug.in li.de cathecizādis rudib⁹ ait. Que
maior eſt cā aduentus dei niſi vt oſtēderet
dilectionē ſuaz in nobis:Et p̄mo ſubdit.ſi
amare pigebat.ſaltem nō reamare pigeat.
Jtē p̄ natiuitatez filij dei regulata eſt nr̄a
opatio.q2 ip̄a nobis exēplum prebuit recte
viuēdi ꝛ recte opandi.vn̄ Aug.in quodam
ſermone de natiuitate dn̄i ſic ait. Hō ſeq̄n
dus nō erat q̄ videri nō poterat.vt ergo ex
hiberetur homini.ꝛ q̄ ab hoie videretur.ꝛ
quē hō ſequereꝛ deus fact⁹ eſt hō.Et in li.
de agone xp̄iano idem ait. Hec medicina
hoium tanta eſt quāta nō pōt cogitari ma
ior. Nā que ſup̄bia ſanari pōt.ſi humilita
te filij dei nō ſanatur:ꝛ que auaritia ſana
ri pōt ſi paup̄tate filij dei non ſanaꝛ: Que
iracūdia ſanari poteſt ſi patientia filij dei
non ſanatur.Que impietas ſanari poteſt:
que charitate filij dei non ſanatur. Po
ſtremo que timiditas ſanari pōt. ſi reſurre
ctione xp̄i nō ſanatur:Erigat ergo ſpē ſuā
genus humanū ꝛ recognoſcat naturā ſuā.
Uideat quantū locum habeat in operibus
dei.hec ille. Poſtremo ex natiuitate filij
dei ꝓducitur hō ad ſui plenā fruitionē.Nā
per humanitatem xp̄i collata eſt nobis ad
plenū participatio diuinitatꝭ q̄ vere eſt bea
titudo hominis.vnde Aug.in quodam ſer
mone de natiuitate dn̄i ſic ait.Fact⁹ eſt de⁹
homo:vt homo fieret deus.De iſta autem
ꝛ alijs predictis vtilitatibus.ait idem Au
guſtin⁹ in ſermone.viij. de natiuitate dn̄i
Ceſſet omnis ſollicitudo xp̄s ad nos chari
tas venit.ceſſet omnis īfirmitas.hodie ſal
uator apparuit.ceſſent bella.deſināt lites.
hodie pax vera de celo deſcendit.ceſſet ho
minis amaritudo.hodie per totum mun
dum melliflui facti ſunt celi.Fugiat mors
quia vita nobis eſt data de celo hodie ſu
per terram.gaudent angeli.letātur archā
geli.gloriātur prophete.inuitantur ſancti.
turbantur mali.gratulātur boni.Jn p̄nti p̄
gratiā.ꝛ in futuro per gloriā in ſecula ſecu
lorum.Amen.

De eadem beatiſſime ꝟginis parturi
tione.Sermo quartus.

D

n

E dimittas legem matris tue Prouẽ.j. Nulla res eſt adeo difficilis quã nõ reputet pficere maternus amoꝛ. Exẽplũ videmus in gallina que cũ ſit animal infirmũ ⁊ debile. ꝓ liberatione tñ pulloꝝ aggredit̃ fortioꝛa ſe. vt canẽ, imo ⁊ hoiem. ⁊ pariter ꝓ educatione filioꝝ ſollicite laboꝛat. hoc ꝓ tanto dictum eſt: vt oſtẽdatur ꝙ mater feruenti affectu filios diligit ſpũaliter. Peccatoꝛ in pñti vita omniũ eſt cõſilio deſtitutꝰ: niſi ꝟginis matris: que ſingulari ꝓrogatiua dr̃ mater pctõꝝ ⁊ aduocata: adiuuet interuẽtu. Hec eñ omni ſollicitudine ſe iterponit ꝓ filijs ſuis, etiã cõtra foꝛtioꝛẽ ſe, qꝛ cũ pctõꝛ ꝑ culpã mereat̃ moꝛtẽ: ipſa totis viribꝰ deũ inuadit ꝓcibꝰ ⁊ ſuffragijs. ⁊ pro pctõꝛe intercedit, ideo ſi qs eiꝰ cõſilio acqeuerit de filio ꝑditionis filiũ faciet heredem glie. Cuiꝰ figura habet̃ Geñ. xxvij. vbi rebecca dedit Jacob filio ſuo cõſiliũ de habẽda hereditate ꝓmogeniture, vide ibi hyſtoriã. per rebeccã nãqꝫ que interꝓtat̃ multũ accepit. ſignificat̃ beata ꝟgo Maria q̃ ſuꝑ oẽs alios plus gr̃e accepit. cui dr̃ illud Prouer. xxxj. Tu ſuꝑgreſſa es vniuerſas per patrẽ Jacob. iſaac: qui interꝓtatur riſus intelligitur xp̃s diſpenſatoꝛ hereditatis ſuꝑne. Sed nota ꝙ hec hereditas debetur ſancto ⁊ iuſto, de q̃ inq̃t deꝰ ꝑ ps. lxxxviij. ⁊ ego ꝓmogenitũ ponã illum ⁊c. ꝑ Jacob aũt lenẽ .i. politũ. intelligit̃ pctõꝛ ꝟtutibus ſpoliatus. igitur hec piiſſima mater cupiẽs hunc pctõꝛẽ ducere ad pñiam. ⁊ ad hereditatẽ celi obtinẽdã dicit ei. Audi cõſiliũ meũ fili mi iuxta illud ps. xxxiij. Venite filij audite me. poꝛta inq̃t duos edos .ſ. cõtritionẽ ⁊ cõfeſſionẽ. ⁊ ego eos igne charitatis decoquã. dabiſqꝫ eos patri tuo xp̃o vt tibi benedicat ante moꝛtẽ. Sed reſpõdet pctõꝛ. Ego ſum lenis .ſ. ſenſualitatibus ⁊ delicijs ⁊ ſpoliatꝰ ꝟtutibus ac meritis. Qui ꝟo hereditatem ꝓmogeniture vult obtinere dꝫ eſſe piloſus .i. ꝟtutibus plenus. cogoſcet ergo me peccatoꝛẽ ⁊ ſine ꝟtutibus ac maledicet mihi. ſed cõfoꝛtat eũ mater ſua. ⁊ ſic eius cõſilio obediẽs ꝑgit ad gregẽ fidelium ⁊ rediẽs ad patrẽ xp̃m tangitur ab eo. q̃ inueniẽs eũ veſtitum ꝟtutibus per humilitatẽ. ⁊ habentem manũ piloſam per effectũ boni operis dicit. Vox quidẽ vox iacob eſt, ſed manus manus ſunt Eſau. ac ſi dicat. vox que intonuit ꝯtra te ꝓpter peccata tua erat vox peccãtis, ſed manus tua videt̃ manus iuſti, ⁊ ſic nõ cognoſcit ipꝫ, qꝛ ipẽ ait Ezech. xviij. In quacũqꝫ hoꝛa ingemuerit pctõꝛ omniũ iniquitatũ eius quas opatus fuerat nõ recoꝛdaboꝛ. Bñdicit ergo eũ in roꝛe celi ⁊ pinguedine terre. tribuẽs hic ei gr̃am: ⁊ in futuro gloꝛiã. Quia igitur bonũ eſt cõſilium matris noſtre, ad illam recurrere debemus, vñ Ber. in quodam ſermone ait. O peccatoꝛ ſi ad maieſtatẽ filij dei nõ audes accedere vt nõ liqueſias quaſi cera a facie ignis: vade ad matrem miſericoꝛdie, ⁊ oſtẽde illi tua vlcera, ⁊ filius oſtẽdet patri latus ⁊ vulnera pater nõ negabit filio poſtulãti. nec filius negabit matri interpellãti, nec mater negabit peccatoꝛi ploꝛanti. Hec ille. Ipſa eñ ſemꝑ ꝓ nobis oꝛat ſuũ dilectiſſimũ filium. De cuius parturitione tres cõſideratiões faciemus.

Quõ Maria ſe iter ponit pro pctõꝛe

Jacob lenis qs ſit

Prima dicetur appellationis
Scd̃a meritationis
Tertia ꝟo filiationis

Pars prima huius ſermonis q̃ dicit̃ appellationis.

P

PRo expeditiõe huiꝰ ꝑtis q̃rit̃ nunqd btã ꝟgo ꝓ eo ꝙ peꝑit dñm nr̃m ieſum xp̃m ꝟe appellãda ſit mater dei? Et rñdet Ric. nr̃ in. iij. di. iiij. arti. ij. ꝙ btã ꝟgo vere appellãda eſt mater dei, quia oia que requirũtur ad rõnẽ maternitatis fuerũt in ipa reſpectu ieſu xp̃i. vñ ſicut xp̃s dr̃ verus filiꝰ ꝟginis. ita ipſa dr̃ eius vera mater. primũ pꝫ Lu. j. cũ ei dixit angelus paries filiũ ⁊c. Et Lu. ij. dr̃. peꝑit filiũ ſuũ primogenitũ. ⁊ in eodẽ. c. etiã habetur. ꝙ beata ꝟgo dixit dño ieſu xp̃o: fili qd feciſti nobis ſic? Scd̃m ꝟo pꝫ Mat. ij. vbi angelꝰ dixit ioſeph. Accipe puerũ ⁊ matrẽ eius. et Lu. ij. dr̃. dixit mater eius ad illũ ⁊c. ⁊ Johã. ij. ſcriptũ eſt. erat mater ieſu ibi. Jõ Johã. damaſcenus inq̃t. Theotocon vere ſanctam Mariã ꝓdicamus ꝟginẽ. ⁊ in. c. cyrilli approbatis in epheſina ſynodo dr̃. ſi qs nõ cõfitetur ſanctã ꝟginẽ genitricẽ dei. anathema ſit. ⁊ ſancta mater eccl̃ia in diuinis officijs, illam ſic crebꝛo nominat. vnde in officio miſſe inducit ꝓncipiũ cuiuſdaꝫ ſalutationis ſedulij poete qui ait. Salue ſancta parẽs enixa puerꝑa regẽ. qui celum terrãqꝫ regit per ſecula. cuiꝰ Numen: ⁊ eterno cõplectens omnis gyro, Imperiũ ſine fine

P Qñ maria ſit vera mater dei

manet, que ventre beato Gaudia mr̃is habẽs cũ ꝟginitatis honoꝛe. Nec primã ſiſe ꝫ viſa es nec habere ſeq̃ntẽ, Sola ſine exẽplo placuiſti femia xp̃o. Et iterũ. Virgo dei genitrix quẽ totus non capit oꝛbis, In tua ſe clauſit viſcera factus hõ. In eadẽ etiã miſſa canit eccleſia. Poſt partũ ꝟgo inuiolata permãſiſti: dei genitrix intercede ꝓ nobis. Et in veſꝑis. Aue maris ſtella dei mat̃ alma, ⁊ in cõpletoꝛio. Sub tuũ preſidium cõfugimus ſancta dei genitrix. Et in letanijs, Sancta dei genitrix oꝛa ꝓ nobis. Si eñ eius filius nõ fuiſſet deus ⁊ hõ quõ. xl. diebꝰ ſtetiſſet in deſerto ſine coꝛꝑali cibo? Mat. iiij. ⁊ ſuꝑ vndas maris ſiccis pedibꝰ ambulaſſet Mat. xiiij. ⁊ ꝓpria ꝟtute reddidiſſet ceco nato viſum Joh. ix. ⁊ quatriduano moꝛtuo vitã Joh. xj. ⁊ faciẽ ſuaꝫ in ſolis claritatẽ trãſfoꝛmaſſet in trãſfiguratione Mat. xvij. ⁊ furẽtes iudeos ⁊ pilati milites vnica voce ad terrã ꝓſtraſſet Joh. xviij. ⁊ quõ ꝓximus moꝛti tam foꝛtit̃ clamaſſet vt petre ſcinderent̃ Mat. xxvij. Et ideo filio ꝟginis dr̃ Eſa. xlv. Vere tu es deus abſcõditus. Merito igitur glĩoſa dr̃ cõcepiſſe ⁊ peperiſſe deũ. Quare aũt hec ſit cõueniẽs ⁊ ꝓpria locutio: declarat. ſ. Bon. in. iij. di. iiij. ⁊ beatus Tho. in. iij. parte. q. xxxv. arti. iiij. quia omne nomẽ ſignificans in cõcreto naturã aliquã: põt ſupponere ꝓ qualibet hypoſtaſi illius nature. Cũ auteꝫ vnio incarnationis ſit facta in hypoſtaſi, manifeſtũ eſt ꝙ hoc nomen deus põt ſupponere ꝓ hypoſtaſi habente humanã naturam ⁊ diuinã. ⁊ ideo quicq̃d cõuenit diuine nature ⁊ humãe: põt attribui illi ꝑſone ſiue hypoſtaſi, ſm ꝙ pro ea ſupponit nomen ſignificãs humanã naturã. Cõcipi autem ⁊ naſci ꝑſone attribuitur ⁊ hypoſtaſi ſm naturã illã in qua cõcipitur ⁊ naſcitur. Cũ ergo in ipſo principio cõceptionis fuerit humana natura aſſumpta a diuina perſona. cõueniẽs eſt ꝙ vere poſſit dici deũ eſſe cõceptũ ⁊ natũ de ꝟgine. Ex hoc eñ dr̃ aliqua mulier alicuius mater. quia eũ concepit et genuit. Quare ⁊ btã ꝟgo vere dr̃ mat̃ dei. nõ ꝙ ſit mater diuinitatis. ſed quia ꝑſone habẽtis diuinitatẽ ⁊ humanitatẽ eſt mater ſm humanitatẽ, ⁊ ideo dr̃ mater dei ꝓpter cõmunicationẽ idiomatũ. Et ita exponi debent verba que ponit Aug. in lib. de eccleſiaſticis dogmatibus dicens. Natus eſt ſm veritatẽ diuine nature ex deo dei filius, natus eſt ſm veritatẽ humane nature ex homine hominis filius, vt nõ adoptione, nõ appellatione. nõ nũcupatione: ſed natura in vtraqꝫ natiuitate naſcendo filij nomen haberet. hec ille. Fuit ergo virgo ſanctiſſima vera ⁊ naturalis mater xp̃i. qd̃ ꝓbatur ex dictis. b. Tho. in. j. parte ſum. q. xxvij. ⁊ in. iij. parte. q. xxxij. ar. iij. Nam ad rationẽ vere paternitatis vel maternitatis ⁊ filiationis cõcurrunt precipue tria. Primũ eſt generatio viuentiũ, vt viuũ generet viuũ. ⁊ ꝓpterea quia ignis generãs nõ eſt quoddam viuens. non dr̃ pater aut mater ignis generati. Scd̃m eſt collatio ſubſtantie, Nam faber lignoꝝ nõ dicitur pater ſcãni aut cuiuſlibet alterius artificij qd̃ ipſe fabꝛicat. quia non cõmunicat ſibi ſubſtantiam ſuã. Tertiũ eſt materie ꝓparate adminiſtratio. ꝓpterea terra nõ dr̃ ꝓprie mater hois. qꝛ eſt materia remota. Quartum ꝟo addi põt ꝙ eſt aſſimilatio in natura ſpecifica, Ideo capillus ab hoie generatꝰ nõ dr̃ filius hois, qꝛ nõ aſſimilat̃ homini ſpecifice. Cũ ergo btã ꝟgo viuẽs genuerit xp̃m viuẽtem. cõicaueritqꝫ ei coꝛpulentã ſubſtãtiaꝫ, adminiſtraueritqꝫ ad foꝛmationẽ coꝛpoꝛis eius materiã preparatã. ⁊ Xp̃s ab ea genitus fuerit ei ſimilis in ſpecie. quia ꝑfectꝰ hõ fuit ex aĩa rõali ⁊ humana carne ſubſiſtẽs. ſequitur ꝙ fuit eius naturalis filius, ⁊ ipa ipſius vera mater. Si aũt aliqs obijceret. ꝙ xp̃s ex beata ꝟgine miraculoſe natꝰ eſt: ſed miraculoſa generatio nõ ſufficit ad rationẽ maternitatis vel filiationis. nõ enim dicimus Euam fuiſſe filiaꝫ Ade. ergo videtur ꝙ xp̃s nõ debeat dici filius virginis? Rñdere poſſumus ſm Damaſ. in. iij. lib. ꝙ natiuitas tẽpoꝛalis qua xp̃s natꝰ eſt ꝓpter noſtrã ſalutem eſt quodammodo ſm nos. qm̃ natus eſt hõ ex muliere et tẽpoꝛe cõceptionis debito. ſuper nos aũt, qm̃ non ex viri ſemine: ſed ex ſcõ ſpũ ⁊ de ſctã virgine ſuꝑ legẽ cõceptionis. Ex quo vt inquit b. Tho. in. iij. parte ſum. q. xxxv. ex ꝑte matris natiuitas illa fuit naturalis. ſed ex ꝑte opatõis ſpũſſci fuit miraculoſa. vñ ipa ꝟgo bñdicta eſt ꝟa mr̃ dei. Quis ḡ explicare valeat quãto affectu filiũ ſuũ geſtauit in vtero. peꝑit in diuerſoꝛio. reclinauit in ꝓſepio ſuoqꝫ lacte pauit vbere de celo pleno. Quis enarrare ſufficiat q̃nto gaudio eiꝰ infantilia mẽbꝛa ꝯtrectabat. dum inuoluebat pannis ⁊ ſtricta cigebat faſcia? Quis inſuper

Quõ illa ſit ꝟa Maria eſt mater dei

Qñ maria ſit vera ⁊ nãlis mater xp̃i

excogitare queat ꝙ gratiſſima fuerit amborum cōuerſatio amoris pinguedine plena? Cōuiuebāt ꝑfecto dulciter. colloquebātur ſuauiter, ⁊ ṽgo ore mellifluo fili mi ſepius ingeminabat. audiebatq; rn̄dentē filiū cū omni reuerētia. Genitrix mea colēdiſſima mr̄ mea dilectiſſima parēs mea amantiſſima. ſuauiſſiaq; ſibi inuicē oſcula ꝓpinabāt.

Pars ſcd̄a huius ſermonis que dicitur meritationis.

An maria meruerit fieri mater dei

Ro expeditiōe hui⁹ ꝑtis q̄ritur. nūquid btā ṽgo meruerit fieri mr̄ dei? Et rn̄det ſm̄ Ric. in. iij. diſ. iiij. ar. iij. q. ſ. ꝙ incarnatio filij dei pōt cōſiderari dupl'r. ſ. q̄ntū ad eſſentiā: ⁊ quātū ad circūſtantiā. Primo mō nullus vnꝗ̄ potuit mereri icarnationē filij dei. qd̄ ꝓbari pōt multiplicit'. ſ; ad pn̄s ſolū ꝓbabimus duobus modis. Primo. q: fundamētum meriti nō pōt cadere ſub merito. ſ; incarnatio filij dei ſemꝑ fuit fundamētū om̄is meriti poſt lapſum humane nature. inquantū ſine fide ei⁹ implicita vel explicita nūꝗ̄ potuit quis mereri vitā eternā. vn̄ Aug. in li. enchiridion. c. penul. di. Nec antiquoꝝ quicūq; iuſtorū p̄ter fidē xp̄i ſalutē potuit inuenire. ergo ⁊c. Ideo inq̄t apl's ad Titū. iij. Apparuit benignitas ⁊ hūanitas ſaluatoris noſtri dei. nō ex opib⁹ iuſticie q̄ fecim⁹ nos. ſed ſm̄ ſuā miām ſaluos nos fecit. Et cōfirmātur p̄dicta ꝑ illud qd̄ d̄r ad Ro. xj. ſ. ſi grā dei iā nō ex opib⁹. alioqn iā non ex grā. h̄ ibi. q̄ em̄ nō datur gratis nō eſt grā. c. grām. j. q. j. ſed ſm̄ Aug. xiij. de trini. c. xix. In rebus ꝑ tp̄s ortis illa ſumma grā fuit. ꝙ hō ī vnitate ꝑſone cōiūct⁹ eſt deo. ergo nulli⁹ merito eſt de⁹ incarnat⁹: ſed ex mera grā. Cui⁹ incarnationē nō potuiſſe ab aliquo mereri ꝓbatur alio mō ſic. Nā incarnatio filij dei fuit infinita. tum quia deus eſt infinite excellentie. iuxta illud pſ. xlvij. Magnus dominus ⁊ laudabilis nimiſ: ⁊ magnitudinis eius nō eſt finis. Tum quia fuit ad reparādam humanā naturā. que ꝙuis nō habuerit infinitatē indiuiduoꝝ in actu, habuit tamen in potentia. vt ait Porphirius in vniuerſalibus. quia niſi deus prefixiſſet numerum: erat apta nata communicari in infinitum. Ergo meritū nulli⁹ hominis puri, immo nec omniū hominū ſimul ſufficere potuit ad impetrandā filij dei incarnationē. per quam humana natura erat reparāda.

Si aūt loquamur de p̄dicta incarnatiōe ſcd̄o mō. ſ. quantū ad circūſtantiā. hoc pōt eſſe dupl'r. ſ. aut quantū ad circūſtātiā temporis: aut quantum ad circūſtantiam ꝑſone in qua debebat incarnari. Primo mō poteſt dici. ꝙ ſancti patres veteris teſtamēti meruerūt ꝙ fili⁹ dei naturā humanā aſſumeret eo tp̄e quo incarnat⁹ eſt. Ipſi em̄ feruentiſſimis deſiderijs ⁊ orōnibus p̄ſuppoſita filij dei incarnatiōe futura meruerūt ei⁹ accelerationē. Nā ſm̄ oēs theologos maxime ſanctū Bona. in. iij. di. iiij. ⁊ Ric. ibidē ar. iij. q. ij. ⁊ in. iiij. di. xv. ar. iiij. q. vij. ⁊ beatus Tho. ij. ij. q. lxxxiij. ar. xvj. Ille qui orat pie. humiliter ⁊ reuerēter. fideliter ⁊ ꝑſeuerāter. ⁊ petit neceſſaria ad ſalutē: meret' exaudiri a deo. iuxta illud Mat. vij. Omnis qui petit accipit. ⁊ qui querit inuenit. ⁊ pulſanti aperietur. Sed ſancti patres qui fuerūt ante xp̄i aduētum: ſic petierūt filij dei incarnationē eis neceſſariā ad ſalutem. dicentes illud Eſa. xlv. Rorate celi deſuper ⁊ nubes pluāt iuſtum: aperiat' terra ⁊ germinet ſaluatorē. ergo ⁊c.

Incarnatio quantū ad circūſtātiam tp̄is cadit ſub merito.

Si ṽo loquamur quo ad circūſtantiā perſone. diſtinguēdum eſt de merito ſm̄ theologos. maxime Ric. ⁊ ſanctū Bona. in. iij. diſt. iiij. ⁊ etiam in. ij. diſt. xxvij. arti. ij. q. ij. Unde ꝓ maiori declaratione p̄termittēdo hic quis dicatur benemeritus ſm̄ legiſtas. de quo late per Bal. in. l. iubemus. C. de ſacroſan. eccle. vbi allegat multa iura. ⁊ ſm̄ canoniſtas. de q̄ per glo. in. c. ſi quos de ſeruis. xij. q. ij. ſequēdo ſolum doctrinā theologicā: Dico ꝙ eſt meritum cōdigni. meritū cōgrui. ⁊ meritū digni. Meritū cōdigni eſt illud in quo reperitur ꝑfecta ratio merendi. q̄ꝫ. ſ. eſt adequatio meriti ad premiū. vtputa ſi quis ꝑ vnum diē ſeruit alicui laborādo fideliter. meretur de cōdigno certam mercedem ſiue premiū. vtputa groſſum vel carlinū. Meritum digni ⁊ cōgrui eſt. quādo nō eſt perfecta adequatio meriti ad premiū. Sed differentia eſt inter meritū digni ⁊ congrui. quia meritum digni eſt cōpletum in actu. Meritum ṽo cōgrui eſt meritum nō omnino perfecte cōpletum. ſed tamē exiguum habēs defectum. Vel eſt perfecta diſpoſitio ⁊ ꝓpinquitas ad cōſequēdam aliquam mercedē in futuro. Exemplum autē vtriuſq; ſic dare poſſumus. Quidam rex potentiſſimus pro ſua magnificētia ꝓclamari facit. ꝙ ſi quis per vnā diem ei ſeruierit dabit ei decē milia talenta auri. tunc ſi q̄s

Triplex meritū ſ. condignū dignum ⁊ cōgruū

ei ſeruierit per illam diem. merebitur ipſa decem milia talenta. nō merito condigni. quia maius eſt premiū ꝙ ſit meritū laboris. ⁊ ſic nō eſt adequatio meriti ad p̄miū merebit' tamen ipā talenta merito digni. quia cū ſic placuerit regi ꝓmittere ille qui ei ſuiuit ꝑ diē fact⁹ eſt dignus ipō p̄mio ex regia liberalitate p̄parato. Sed poſito ꝙ quis ſuierit per illā diē: ſed ex laſſitudine per aliquā hore morulā quieuerit a ſeruitio ſiue labore. lꝫ nec merito cōdigni nec merito digni mereat' ipā talēta. quia non laborauit ꝑfecte ꝑ integrā diē. tn̄ merito cōgrui dicet' mereri illud premiū. quia qd̄ minimū eſt ꝓ nihilo reputat'. l. qd̄ minimū. ff. de re. iu. c. reuera. vbi glo. de conſe. diſt. ij. Et ſimil'r ſi quis cum a p̄ncipio diei ceperit feruent' laborare ⁊ ꝑſeuerauerit vſq; ad. xxiij. horā. ⁊ vlterius ꝓſequat' laborādo. ille qui videbit eū ꝓpe finē laboris dicet. Iſte meret' decem milia talenta auri. Vel dicet. Iſte lucrat⁹ eſt decē milia talēta auri. quia eſt ꝓpe complementū meriti. et parū deficit. ⁊ eſt diſpoſitus ad ꝑficiendum ⁊ cōſequendū premium. vnde poſito caſu ꝙ aliquo ſuꝑueniēte impedimēto ſine culpa ſua nō potuerit perficere. licꝫ nec merito cōdigni nec merito digni mereatur ipā talenta: tamē ipſa merebit' merito cōgrui.

Quō Maria meruit icarnationem xp̄i

Modo ad ꝓpoſitū noſtrū dico. ꝙ licꝫ beata virgo Maria nō meruerit merito condigni cōcipere chriſtū. quia bn̄ficiū incarnationis eſt ſupra merita oīum angelorū ⁊ cunctarū creaturarū. vn̄ ⁊ ſupra merita ipius ṽginis benedicte. tamen q̄a ex benignitate ſua deus diffiniuit ꝓ ſalute humani generis carnem aſſumere de vna muliere. ipā beatiſſima ṽgo a p̄ncipio ſue vite vſq; ad incarnationē filij dei merebatur eſſe mater dei merito cōgrui. q: ꝓpter excellentiā ſanctitat̄ ſue et perfectionē virtutum. ad hoc erat magis idonea ⁊ diſpoſita ꝙ omēs alie mulieres q̄ vnꝗ̄ fuiſſent aut future eſſent in mūdo. At vbi ṽba illa ſanctiſſima ꝓtulit. ſcꝫ Ecce ancilla dn̄i: et ſuū cōſenſum verbo firmauit: illico meruit merito digni cōcipere chriſtum: ⁊ effici mater dei. Tūc em̄ inuēta ē exceſſiſſe merita oīum electoꝝ. Et maxime ꝓpter eminentiā quattuor ṽtutū. Prima fuit obediētia dū dixit. Ecce. exhibuit nāq; ſe tātū promptiſſimā ad obediendū deo quanto fieri poteſt a pura creatura. ⁊ inteſiſſima fuit illius volūtas quantū intendi potuit. vnde nō tantū intēſa fuit volūtas Abrae: dū voluit filiū immolare. aut quorūcūq; q̄ pro dei obediētia dura et aſpera q̄q; pati nō recuſarūt. Scd̄a ṽtus fuit humilitas quā demōſtrauit dum ait: ācilla dn̄i. Tūc em̄ tantū deſcēdit in nihilū reſpectu dei. ꝙ nulla vnꝗ̄ creatura ita viluit ſibijpi ꝓ deo ſicut ipā. ⁊ lꝫ magna fuerit hūilitas abrae cū dixit Gen̄. xviij. Loquar ad dn̄m meū cum ſim puluis ⁊ cinis. Et Iob cum dixit xvij. c. ſui libri. Putredini dixi. pater meus es. mater mea ⁊ ſoror mea vermibus. Et Dauid pſ. xxj. dum ait. Ego aūt ſum vermis et nō homo. opprobriū hoīm ⁊ abiectio plebis. Tamē humilitas ṽginis bn̄dicte ſuperauit iſtorū ⁊ quorūcūq; aliorum humilitatē. Propterea i cātico ſuo cecinit Lu. j. Reſpexit humilitatē ancille ſue: ecce em̄ ex hoc beatā me dicēt oēs generatiōes. Tertia fuit eius fides quā explicauit dum ꝓſecuta eſt. Fiat mihi. Tūc em̄ captiuauit oēm intellectū in obſequiū dei. credidit q; ſimpl'r ⁊ puriſſime quecūq; fuerāt ſibi per angelū intimata. Hinc Elizabeth cōmendans illam dixit. Beata que crediſti: q̄m̄ perficiētur in te que dicta ſunt tibi a dn̄o. Quarta ṽtus fuit charitas. quā demonſtrauit dum ait. ſm̄ verbū tuū. Tunc em̄ omne cor ſuū: ⁊ omne eſſe. atq; om̄e obtulit volūtarie deo. Quapropter tantā dei gratiam in hoc actu recepit ꝙ ſicut ꝑfectiōes diuine om̄i intellectui ſunt icomp̄henſibiles. ſic ꝑfectiones gratiarū quas beata ṽgo ſuſcepit in conceptione filij dei ſolo diuino intellectui: ⁊ aīe xp̄i fuerūt cōprehenſibiles. Unde credit' ꝙ ad illā abyſſum impſcrutabilē oīum chariſmatū ſpiritusſancti que in ipā dei genitricē deſcēderunt in hora cōceptionis filij ſui: intellectus human⁹ vel angelic⁹ nunꝗ̄ potuit attingere. Multa nāq; plura opatus ē deus in ṽgine. ⁊ q̄dem grādia ꝙ ea que ſcripta ſunt aut excogitata ſm̄ ſniā diui Hiero. in ſmone ad Euſto.

Concluſio

Pro cōcluſione autē hui⁹ partis dico. ꝙ q: btā ṽgo fuit puriſſima ⁊ nunꝗ̄ aliqua peccati ſorde macl'ata atq; oībus ṽtutibus redimita. meruit effici mater dei merito cōgrui. iuxta illd̄ Anſ. in lib. de cōceptu ṽginali. Decuit vt cōceptio illius hoīs de matre fieret puriſſima tāta puritate qua ſub deo nequeat maior intelligi ⁊c. Vn̄ can. t eccl'ia. Beata viſcera

Marie virginis que meruerũt portare et ni patris filium.

Pars tertia huius ſmonis que dicit filiationis.

V

y Et patere poteſt ex p̃dictis. ſicut beata ꝟgo eſt vera mater dei: ita ⁊ dei filius eſt verus filius ꝟginis. ita ꝙ ipa bñdicta ꝟgo

Triplex eſt filiatio

habet vnũ ⁊ eundẽ filiũ cũ deo. Notãduꝫ tñ ꝑ maiori declaratiõe p̃dictoꝝ. ꝙ quãtũ ad preſens ſpectat triplex reperit filiatio. ſcꝫ naturalis. legalis. ⁊ ſpũalis. licꝫ quinqꝫ genera filiorũ diſtinguant a iuriſtis. vt ꝑ glo. inſti. de adop. in p̃nc. ⁊ in aut. quibus mo. na. effi. ſui. §. ij. Filiatio naturalis eſt qua qs efficit filius ꝑ carnalẽ gñationeꝫ. Filiatio legalis eſt que fit per imperialeꝫ adoptionẽ. Filiatio ſpũalis eſt que fit per ſpũalem baptiſmi regenerationeꝫ. Et ſm hanc triplicẽ filiationẽ ꝟgo maria habuit tres filios. Primus fuit xp̃s quẽ ꝑ naturaleꝫ generationẽ habuit: quia eũ de ſuis viſceribus generauit. Unde Gal. iiij. dicit apl's. Miſit deus filiũ ſuũ natũ ex muliere ⁊c. ⁊ Romañ. j. Qui factus eſt ex ſemie Dauid ſm carnẽ. Ex qbus verbis habetur ꝙ beata ꝟgo ex ꝓgenie dauid duxit originem. Si eñ xp̃s ſm carnẽ ex ſemie dauid natus eſt. ⁊ in carne xp̃i nõ fuit niſi ſemẽ ꝟginis. manifeſtũ eſt ipam ex ſemine dauid deſcẽdiſſe. Non ſolũ autẽ hoc oſtendit ex apoſtolica auctoritate: ſed etiã ex teſtimonio eccl'ie. que errare nõ poteſt. Ait eñ Natiuitas gl'oſe ꝟginis Marie ex ſemie Abrae: orta de tribu Juda: clara ex ſtirpe dauid. Oſtendit etiã hoc ex voce ipſiꝰ dauid ꝓphete ipſam exorantis vt Gabrieli aſſentiat. dicens ei ps. xliiij. Audi filia et vide ⁊c. Quia igit beata virgo fuit mater filij dei. ⁊ ipe dei filius: ex tali maternitate tria cõſecuta eſt. Primo materne auctoritatis imperiũ. Unde Luc. ij. dicit. Et erat ſubditus illis. Jdeo Auguſti. inquit. Hoc ſingularit illa femina habuit vt ſibi habeat naſcẽdi humanitate ſubditũ queꝫ nõ ſoluꝫ humana verũetiã angelica natura venerat ⁊ adorat altiſſimũ. Scdo cõſecuta eſt miſicordie ⁊ pietatis ꝑfectũ affectum. Unde Berñ. in quodã ſmone inqt. Quantũ viſcera illa ꝟtus pietatis affecit: in quibus nouẽ mẽſibꝰ pietas requieuit? nam ⁊ ante mentẽ ꝙ ventrẽ repleuit. ⁊ cũ ex vtero proceſſit ab animo non receſſit.

Maria ex filiatiõe ſua tria ꝯſecuta eſt

Tertio cõſecuta eſt ſublimationẽ ad filiũ. Unde Damſcenꝰ inquit. Decuit matrẽ ad filiuꝫ ſublimari. vt ad ipm aſcẽderet ſicut ipe ad illam deſcẽderat. Scd's filiꝰ beate ꝟginis fuit Johãnes euãgeliſta. qui fuit eius filius ꝑ imperialẽ adoptionẽ. Eſt aũt adoptio quedã legalis filiatio inducta ad ſolatiũ eoꝝ qui filios nõ habẽt. l. cũ eum. C. de adop. ⁊ l. adoptio. ff. eodẽ titu. Quia aũt beatiſſima ꝟgo erat in morte nr̃i ſaluatoris p̃uãda ſuo dilectiſſimo filio. ideo ad aliqualẽ ꝯſolationẽ eius: ipſe impator celeſtis in tribunali crucis exiſtẽs: publico edicto Johannẽ matri ſue in filiũ adoptauit duꝫ ait. Mulier ecce filiꝰ tuus. Ex illa aũt adoptione Johãnes tria p̃uilegia habuit. Primũ eſt ꝙ factus eſt gabrielis archangeli ſocius. Uñ Petrꝰ Damianꝰ inqt. Johãnes archãgelo Gabrieli ad cuſtodiã dei matris ſocius eſt datꝰ. vt ille integraꝫ ꝟginem inuiſibil'r cuſtodiret. ⁊ iſte forinſecus fragilitati femine obediẽtie ſue miſterium exhiberet. Scdm eſt. ꝙ factus eſt verbo dei magis intimꝰ. Unde idẽ doctor ait. Quãto iohãnes familiarior cum mr̃e dei cõſeruat: tanto vicinior verbo efficit. Tertiũ eſt ꝙ factus eſt quadã ſpũali gratia frater ſaluatoris. dicẽte eodẽ doctore. Sicut dixit dñs matri. Hic eſt filius tuꝰ. ita dixit diſcipulis. Hoc eſt corpus meuꝫ. et cauſatuꝫ fuit in illis verbis effectus. vt illico panis ille dñi cum fieret corpus. Ex quadã itaqꝫ ſimilitudine ſi dicere audeamus. beatus Johãnes nõ ſolum filij poſitus eſt nomie: ſed ꝓpter iſta verba dñica quoddã maius neceſſitatis ſacramẽtum apud beatam virginem meruit obtinere.

x

Johes hꝫ tria p̃uilegia

Tertius filius fuit Johãnes baptiſta. q̃ fuit eius filius per ſpũalem baptiſmi regenerationẽ. Jpſa eñ euꝫ baptizauit nõ baptiſmo fluminis: ſed baptiſmo flamis. ſic dicit Chryſoſto. Cum eñ btã ꝟgo maria ſalutauit Elizabeth: vox ſalutatiõis ꝑ aures eius ingrediẽs ad puerũ deſcẽdit: virtute cuius ſalutatiõis puer ſpm̃ſanctum accepit. Unde dixit Elizabeth benedicte ꝟgini: Ecce eñ vt facta eſt vox ſalutatõis tue in auribꝰ meis: exultauit in gaudio infans in vtero meo. Per illã ergo virginis ſalutationẽ recepit Johãnes ſpũſſcti infuſionem. ſicut p̃dixerat Gabriel angelꝰ pr̃i ſuo Zacharie Lu. j. di. Spũſancto replebitur adhuc ex vtero matris ſue. Per illaꝫ

y

aũt ſpũſſancti repletionẽ meruit a peccato originali emũdationẽ. Si ergo ad vocem ſalutatiõis marie puer ſpũſancto repletꝰ eſt ⁊ ab originali pctõ purgatus: apte claret ꝙ beate ꝟginis ſpũalis filius effectus eſt: quia per ſpm̃ſanctũ per eã fuit baptizatus. Sciendũ eſt igit ꝙ btũs Johes in vtero matno exiſtẽs. ꝟtute ſalutatiõis beate ꝟginis quattuor p̃rogatiua accepit. Primo exultationẽ: quia exultauit in vtero matris audiẽs melliflua verba btẽ virginis. Secũdo a peccato originali purgationeꝫ. vt. s. dictum eſt. Tertio ſpũſſancti receptionẽ: quia deũ in vtero virginali eſſe cognouit. ⁊ illum vt potuit per illã exultationẽ in vtero adorauit. Quarto ſpũſſcti repletionẽ: quia nõ ſolum ipe repletus eſt ſpũſancto ꝓphetico: ſed etiã matrẽ repleri fecit. Unde Lu. j. Poſtꝙ dictũ eſt ꝙ exultauit infans in vtero eius. ſequit. ⁊ repleta eſt ſpũſancto Elizabeth. ⁊ prophetauit ⁊c. Sed his duabꝰ vltis filiatiõibꝰ dimiſſis cõcludamus noſtrum ſermonẽ in filiatione naturali dñi noſtri ieſu xp̃i ex virgine. de qua ⁊ de eius effectu loquẽs Berñ. inquit. Quãuis deus cũ oĩbus ſit. ſpecialiter tamẽ eſt cum maria. cũ qua tanta vtiqꝫ cõnexio ei fuit: vt illius non ſolũ voluntatẽ: ſed etiã carnẽ ſibi ꝯiũgeret. et de ſua ꝟginea ſubſtãtia vnũ xp̃ꝫ efficeret. vl' potius vnꝰ xp̃s fieret. qui lꝫ nec totꝰ de deo nec totus de ꝟgine. totus tñ dei ⁊ totꝰ virginis eſſet. nec duo eſſent filij: ſed vnus vtriuſqꝫ filius. qui eſt benedictus in ſecula ſeculorum Amen.

Johes baptiſta q̃tuor p̃rogatiua accepit

De eiuſdem benedicte virginis partutione. Sermo quintus.

E

G

Ratia mulieris ſedule delectat virum ſuuꝫ. Eccl'i. xxvj. Multuꝫ honoris cõfert viro ſua vxor ſollicita. ſi contingat ꝑegrinos ad domũ ſuam declinare qui cõmode non poſſet illis miniſtrare niſi vxore mediãte. Quedã eñ mulieres ſunt ita prompte. et vt vulgariter dicit. auiſate. ꝙ dicto citius vt ita loquar. vident oĩa ad viri nutũ miniſtrare. Spiritualiter. paterfamilias domus eſt deus pater. qui volẽs mortalibus ꝑegrinis nimio frigore fatigatis ꝓuidere de cibo. voluit ꝟginẽ mariã ſuã eẽ ſpõſaꝫ. cuius ſollicitudinẽ eccl'ie filijs ad conuiniũ diuinũ veniẽtibus p̃pararet neceſſaria. De qua ſpõſa dr ps. cxxvij. Uxor tua ſicut vitis abũdans in lateribꝰ domꝰ tue. Et figurat Geneſ. xviij. vbi dr. ꝙ cum tres angeli in forma triũ viroꝝ veniſſent ad tabernaculũ abrae: vocauit abraã vxorẽ ſuã Sarã. ⁊ dixit ei. Accelera tria ſata ſimile cõmiſce. ⁊ fac ſubcinericios panes. Per tres auteꝫ viros intelligunt tres potẽtie aĩe. qbꝰ ipſa aĩa deo ⁊ angelis aſſimilat. Uel per tres viros itelligit triplex hoim genus. ſeu triplex tp̃s. ſ. tẽpus legis nature. ſcripture et grẽ. Jn oñi eñ tpe fuerũt oẽs potẽtie aĩe ꝑegrine a deo poſt lapſum Ade. Jtem oẽs hoĩes cuiuſcũqꝫ generis ⁊ ꝯditiõis fuerũt ꝑegrini. ⁊ neceſſe habuerunt applicare ad tabernaculũ abrae. i. ad fidem eius quam habuit de meſſia vẽturo. Uolẽs ergo deus oĩbꝰ hoĩbꝰ tã veteris ꝙ noui teſtamenti ꝓuidere de vero pane. i. de filio ſuo. qui ẽ panis viuus de celo deſcẽdens. Johis. vj. ca. Elegit ꝟgineꝫ benedictã. que tria ſata ſimile cõmiſcuit: vt inquit Berñ. dũ i vtero ſuo nouum. antiquũ ⁊ eternũ cõiunxit. nouum. ſcꝫ animã xp̃i de nouo creatam. antiquum. i. corpus eius de natura veteris Ade ꝓductum. ⁊ eternũ. i. dei verbum. qua cõiunctione mirifica oẽs fideles refecit. nõ ſolum poſteros per ſacramẽti ſuſceptionẽ ſed etiã p̃mos per credulitateꝫ. Unde inqt Leo papa in quodã ſmõe. Uerbi incarnatio hoc ꝯtulit faciẽdo q̃ fecit ꝙ ſacramẽtũ ſalutis humane in nulla vnꝙ antiquitate ceſſauit. nam que p̃dicauerũt apoſtoli hec annũciauerũt ꝓphete. nec ſero eſt impletũ quod ſemꝑ eſt credituꝫ. nec minus adepti ſunt qui in illũ crediderũt ꝓmiſſum ꝙ qui receperũt donatũ. hec ille. Fuit ergo beata virgo maria mulier illa ſedula. que virum ſuum. i. ſponſum celeſtẽ deum oblectauit. dum veniẽtibus ad eum ꝑegrinis. i. hominibus per fidem. panẽ dulciſſimũ. i. filiuꝫ ſuum cõcipiendo ⁊ parturiendo protulit. De qua dei matre ⁊ eius partu quinqꝫ cõſiderationes faciemus.

Prima dicet cõditionis.
Scda cõmendationis.
Tertia oſtenſionis.
Quarta inductionis.
Quinta ꝟo expoſitionis.

Pars p̃ma huius ſmonis que dicit cõditionis. ſ. ꝑtus ꝟginalis ⁊ ipſius ꝟginis parturientis.

A
Dr̄ntia partus Marie ⁊ aliaꝝ mulieꝝ

PRo expeditõe pͥme ptis ſmonis nr̄i. eſt ſciendū pͥmo ꝙ pt⁹ btē ꝟginis fuit diſſi'lis a partu aliarū mulierū. Cetere em̄ mulieres ante partū hn̄t timoreꝫ ne in partu piclitenť. In partu hn̄t dolorē. ⁊ poſt ptū incurrūt lāguorē. Btā aūt ꝟgo nec an̄ ptū timorē habuit. nec in partu dolorem. nec poſt partū lāguorē. Primo em̄ ante ptuꝫ timere nō potuit. que ſe ab eterno a patre celeſti electā ſciebat in ſpōſam. iuxta illud ps. cxxxvij. Elegit dn̄s ſyon: elegit eaꝫ in habitationē ſibi. Per ſyon nāqꝫ intelligiť btā ꝟgo q̄ ſemꝑ dei gl'iam ſpeculabatur. Syon em̄ ſpeculatio interptať. Nō etiam debuit timere q̄ dei filiū in vtero habebat Eccl'i. xxiiij. Qui creauit me reqeuit in tabernaculo meo. Timere nō potuit in quā ſpūſſcūs cū plenitudine gr̄e ſupuenit. Lu. pͥmo. Spūſſctūs ſupueniet in te. ⁊ quā dei angel⁹ cuſtodiebat. Angelus em̄ eā cuſtodiuit ⁊ in mūdū venietē: ⁊ in mūdo exn̄tē. ⁊ de mūdo recedentē. Unde ipa dicere poterat illud Judith. xiij. Uiuit dn̄s qm̄ cuſtodiuit me angel⁹ eius. ⁊ hinc euntē. ⁊ ibi cōmorantē. ⁊ inde reuertentē. Scđo i ptu nō habuit dolorē. ⁊ hoc ꝯueniēs fuit multꝭ rōnibus, de q̄bus tractaui in q̄nta pte huius opis, ſmone. vij. parte pͥma. de q̄bus vnā tangit Hugo de ſctō Victore di. Eua poſtꝙ malā delectationē cōceperat: ꝙ filios in dolore paritura eſſet audiuit. vt apte demōſtrareť ꝙ nō iccirco pariat cū dolore eo ꝙ a viro: ſed q2 ex libidine cōcepit. Beata aūt ꝟgo nō ſolū ſine libidine cōcepit, ſed nec de ſemine viri accepit. ⁊ iō ſine dolore filiū edidit. Aliā etiā rōnem tāgit p̄dictus doctor dicēs. Abſit vt triſticia et gemitus ibi interuenerit vbi gaudiuꝫ omnimode predicať. Gaudebat em̄ in immēſum de tanta prolis maieſtate. de cōſuata ſibi ꝟginitate. de hūani generis ſaluatōe. ⁊ de angelica iubilatiōe, quia ibi āgeli aderant. qui epitalamiū decātabāt. Et iterum ideꝫ ait. Abſit vt ibi triſticia interuenerit, ad cuius partū multitudo āgeloꝝ cecinit. Tertiā rōnem aſſignat Damaſ. qui inq̄t. Beata ꝟgo dolores quos effugit pariēs, hoc in xp̄i paſſione ſuſtinuit. Tertio poſt partū nullū ſenſit lāguorē. Non em̄ potuit languere que medicinā celeſtē. i. filium dei in vtero portauit, qui ſicut diciť Mat. iiij. Sanat oēs lāguores ⁊ oēs infirmitates. Item nō potuit lāguere illa cum qua erat gygas fortiſſim⁹. q̄ oēm imbecillitatē ſuſtētauit. de quo d2 ps. xviij. Exultauit vt gygas ad currendā viā ⁊c. Unde Aug. in quodā ſmone in pſona ꝟginis loquiť di. Qui natus eſt ex vētre meo: exiuit vt gygas magnificus, ⁊ vēter me⁹ nō eſt pudore euacuat⁹. Nō potuit ēt lāguere illa cū q̄ erat dei ꝟtus q̄ ipam cōfortabat ⁊ firmiť roborabat, de quo d2 Eſaie. xl. Qui laſſis dat ꝟtutē. ⁊ his q̄ nō ſunt fortitudinē ⁊ robur mltiplicat. q̄ ſibi refrigeriū preſtabat. ⁊ nullā pati moleſtiā ꝑmittebat. vn̄ dixit ei āgel⁹ Lu. j. Uirt⁹ altiſſimi obūbrabit tibi.

B
Partus Marie fuit mlte puritatis

Scđo p̄ncipal'r i hac pte ē ſciēdū ꝙ partus btē ꝟginis fuit multe puritatis. ⁊ hoc dupl'r. ſ. ex parte mr̄is ⁊ ex parte ꝓlis. Primo em̄ i matre fuit tanta puritas, ꝙ nec in conceptu nec in partu ſua potuit violari ꝟginitas: ſed ſuata puritate virginali ipa eū ꝯcepit ⁊ pepit. Nec mirū: q̄a ipa eſt ſydus dei. iō pepit filiū tanꝗ diuini ſplēdoris radiū, ſydus em̄ radiū ſuū emittit ſine ſui corruptōe, ⁊ ꝟgo pepit filiū ſuū ſine ſui violatiōe. Unde canit eccl'ia. Sicut ſydus radium ꝓfert ꝟgo filiū pari forma. neqꝫ ſyd⁹ radio: neqꝫ mr̄ filio fit corrupta. Hinc etiā eſt ꝙ ꝓpheta ortū xp̄i aſſimilat luci: dicens ps. xcvj. Lux orta eſt iuſto. Et ps. cxj. iterū ait. Exortū eſt in tenebris lumen rectis corde. Iteꝫ quia beata ꝟgo eſt campus dei. ideo filiū ſuū generauit tanꝗ florē amenū. Sicut em̄ flos de campo oriť ſine campi foſſione. ſic xp̄s de ꝟgine nat⁹ eſt ſine mr̄is corruptiōe. Unde ipe inquit Can̄. ij. Ego flos campi. Quia ꝟo ē liban⁹ dei. ideo generauit thus odoriferū. Sicut aūt thus quod emanat cortice non inciſo eſt magis odoriferū ⁊ precioſum. ſic filius virginis qui egreſſus eſt nō inciſo cortice i. non violato ꝟginali pudore totū orbem ſuo odore repleuit. Unde ipſa ꝟgo inquit illud Eccleſiaſtici. xxiiij. Quaſi lyban⁹ non inciſus euaporaui habitationē meā. Secundo iſta puritas attendiť ex parte prolis. In chriſto em̄ eſt diuinitas. anima et corpus. Eius auteꝫ diuinitas eſt puriſſima. de qua Sapiētie. vij. diciť. Cādor eſt lucis eterne: ⁊ ſpeculuꝫ ſine macula. Eius quoqꝫ anima a deo fuit puriſſima creata. Unde ipſe filius virginis dicere poteſt illud Sapiētie. viij. Sortitus ſum animaꝫ bonam. Eius etiā caro fuit pura: quia de

puriſſimis ſanguinibus virginis aſſumpta. Unde Dama. ait. Templū ꝯſtruxerat ſibi xp̄s et caſtis ⁊ puriſſimis ſanguib⁹ ꝟgis aīa rōnali ⁊ intellectuali aīatum p̄mitias maſſe noſtre.

C
Part⁹ Marie fuit mlte paupratis.

Tertio in hac parte dico ꝙ partus ꝟgis fuit multe pauptat̄. vt. ſ. declaratuꝫ eſt in ſcđo ſmone hui⁹ ptis. pte iij. Caruit em̄ beata ꝟgo oībus illis q̄ cetere mulieres in partu ſuo deſiderāt habere. Primo nāqꝫ caruit ſuientiū peritia: quia nullā ſuitricē habuit. ſꝫ ipa vt inq̄t Hiero. ꝯtra Heluidiū. puerū pānis īuoluit ⁊ i p̄ſepio collocauit. Nulla em̄ mulier aſſiſtere voluiſſet paupcule pegrine in diuſorio poſite ⁊ in media nocte. loco aūt domicellaꝝ habuit bouē ⁊ aſinū. Scđo caruit pannoꝝ copia q̄bus ſe ⁊ puerū tegere poſſet. Unde Beda in quodā ſmone de dn̄o noſtro ait. Qui totū mundū vario veſtit ornatu: pānis vilibus inuoluiť. Tertio caruit ignis p̄ſentia. qui multū vtilis fuiſſet ꝓpť hyemē ⁊ noctem: tam ad calefactionē pueri ⁊ membroꝝ ꝯſolidationē: ꝗ̄ etiā ad illuminatōeꝫ loci tenebroſi. Quarto caruit ciborum abūdantia: quia cum eſſet paupcula parce viuebat. ⁊ puerū nō nutricib⁹ dabat lactanduꝫ: ſed ꝓprijs vberibus nutriebat. Unde canit eccl'ia. Ipſum regē angeloruꝫ ſola virgo lactabat vbere de celo pleno. Quinto caruit camere pulchritudine ⁊ lecti mollitie. nam ꝓ camera habuit ſtabulū quod nō eſt habitaculū hoīm ſed iumētoꝝ ꝓ lecti mollitie puer habuit p̄ſepe ⁊ fenū. Iſtam aūt tantā pauptatē xp̄s in ſe et in matre eligere voluit vt diuitū ſuperbiam cōfunderet: ⁊ paupibus conſolationeꝫ daret. Unde Bern̄. inq̄t. Nimirū ſi voluiſſet venire poterat mouēdo celū. ꝯcutiēdo t'rā et emittēdo fulgura. nō ſic aūt ꝓceſſit. ſed nō tm̄ homo factus eſt: ſed etiā pauper. et pauperē matrē elegit que careret cunis q̄bus infantē reclinaret. ⁊ hoc fecit humanā volens ꝯculcare ſupbiā. hec ille.

D
Part⁹ Marie fuit mlte nouitatis.

Quarto p̄ncipal'r dico ꝙ partus ꝟginis fuit mlte nouitatis. accipiēdo nouū ꝓprie. Non eniꝫ d2 nouū quod al's eſt vſitatū. l. nō ē nouū. vbi doc. ff. de legi. nec d2 nouū quod aliq̄n factum eſt: lꝫ modo remoueť. c. achacius. xxiiij. q. j. et. c. ſatis. xxxiij. q. j. et. c. preceptis. xij. di. ſed illud ꝓprie d2 nouum quod nunꝗ fuit. c. auaricie. ⁊ ibi Archid. de elec. lib. vj. Iſta autē nouitas maxime fuit triplex. Nam p̄mo fuit nouitas generatōis. noua em̄ ⁊ inaudita generatio fuit quādo de ſola matre voluit naſci. Unde dicit Augu. in ſmōe de natiuitate dn̄i. Precellerat prima gn̄atio ſine viro ⁊ femina ſicut i adā. Scđa de viro ſine femina ſicut eua. Erat tertia de viro ⁊ femina ſicut in nobis. Reſtabat ergo quarta ſine viro de femina cūctis viuētib⁹ deſiderata. q̄ tres p̄dictas liberauit. Scđo fuit ibi nouitas vnionis: q̄a ſm Bern̄. in vnā perſonā vnita ſunt tria. ſcꝫ nouū. antiquū. ⁊ eternū. vt. ſ. dictū eſt ſcꝫ aīa. caro. ⁊ diuitas. Itē vnita ē ſupma natura. ſ. ipa diuitas. ⁊ natura media id ē aīa. ⁊ natura īfima. i. caro. Tertio fuit ibi nouitas ſignoꝝ. de qua inq̄t Bern̄. in ſer. de natiuitate dn̄i. Innoua dn̄e ſigna: immuta mirabilia. qm̄ ipa ꝯſuetudine viluerūt p̄ora. plane ſolis ortus ⁊ occaſus. terre fecūditas. tempoꝝ viciſſitudo. miracula magna ſunt: ſed totiēs viſa viluerūt. Ecce inquit noua facio oīa. ⁊ vere noua miracula ꝯceptus fuit ſine pudore. ptus ſine dolore ⁊ mater ſine corruptiōe. ꝟgo pepit. ⁊ poſt partū ꝟgo inuiolata ꝑmāſit. fecunditateꝫ matris habens cū ꝟginitatis honore. De iſta etiā mirabili nouitate dicit Aug. in li. de ſimbolo. Parit mr̄ ⁊ ꝟgo feta ⁊ intacta factor oīum fit creatura, portať manibus qui regit oīa. lambit vbera. regēs ſydera. tacet ⁊ verbū eſt. necdū quis eſſet demonſtrabat ⁊ vniuerſa creatorē ſuū indicabāt. ⁊ hec ſufficiāt quo ad cōditiones ptus virginalis.

E
Maria fuit xp̄o valde vnita

Quantū ꝟo ad ꝯditiōes ipius ꝟgis | mr̄is ptuiēꝭ eſt ſciendū ꝙ mať xp̄i p̄mo fuit filio valde vnita. Unde ipa inq̄t Can̄. ij. Dilect⁹ me⁹ mihi ⁊ ego illi. Et. vij. eiuſdē li. c. iterū ait. Ego dilecto meo ⁊ ad me cōuerſio eius. Intantū aūt fuit mater filio vnita. ꝙ ſine ea nō concipiť. Nā Lu. j. dixit ei angelus. Ecce ꝯcipies in vtero ⁊ paries filiū. Nec mirū: q2 eius vterus erat flos puritatis. iuxta illď Cant. j. Lectulus noſter floridus ſine matre fili⁹ nō inueniť. Unde Mat. ij. d2. Intrantes domū inuenerunt puerū cum maria matre eius. Nec mirū: quia ipa eſt via veritatis. que Eccī. xxiiij. inquit. In me oīs gr̄a vite ⁊ ꝟitatꝭ. Sine mr̄e fili⁹ nō crucifigiť. Un̄ Joh. xix. d2: Stabat iux̄ crucē ieſu mať ei⁹ ⁊c. Nec mirū: quia ipa eſt mater pietatis. ⁊ ex pietate materna ibi ſtabat. ⁊ cū filio crucifigi parata erat. Nam ei p̄dictum fuerat Lu. ij. Tuā ipſius animā pertrāſibit gladius.

Sine matre ſpūſſanctꝰa filio nō deſtinaṫ.
Unde Act.ij.dꝛ. Erant oēs perſeuerātes
in oꝛone cū mulieribꝰ ⁊ maria mr̄e ieſu.et
ſic oꝛātes receperūt ſpm̄ſanctū. Nec mirū:
quia ipſa eſt aqueductꝰ gratie ſpūalis,iux̄
illud Eccl'i.xxiiij. Ego quaſi aqueductꝰ exi
ui de paradiſo. Secūdo dico ꝙ maṫ xp̄i
fuit filio valde chara. quod quidē ille oſtē
dit,quādo in cruce exn̄s tantam curam de
ea habuit ꝙ illam iohāni recōmendauit.
Chꝛiſtus nāqꝫ in hac vita q̄nqꝫ habuit et
poſſedit. Habuit quidē aliquādo quandā
licꝫ paruā:pꝛo expēſis ſibi datā pecuniaꝫ.
habuit coꝛpus ⁊ animā.habuit matrem ⁊
eccl'iam. Ea autē que fuerūt viliſſima:cu-
ſtodi viliſſimo.ea ꝟo que fuerunt chara ⁊
chariſſima cuſtodibꝰ charis et chariſſimis
cōmendauit. Nam pecuniā quā cōtempti
bilem ⁊ viliſſimā reputauit cuſtodi viliſſi-
mo.i.Jude ſcarioth recōmēdauit. Coꝛpus
ꝟo ſuū charis cuſtodibus dimiſit. ſcꝫ Jo-
ſeph de arimathia ⁊ Nicodemo. Eccl'iam
auteꝫ quā habebat chariorē:chariori cuſto
di tradidit.ſ.petro apoſtolo. ſed matrem
quam habebat chariſſimā:chariſſimo cu-
ſtodi cōmendauit. ſcꝫ Johāni euāgeliſte.
Animā ꝟo quam habebat ſupchariſſimā:
cuſtodi ſupchariſſimo recōmendauit. ſcilꝫ
patri eterno,dicens Lu.xxiij. Pater i ma
nus tuas commēdo ſpm̄ meū. Ex hoc aūt
ꝙ Johānes a xp̄o ſuper om̄es alios diſci-
pulos dilectus.vt Joh.xxj.habeṫ. Mariā
in cuſtodiā accepit.oſtendiṫ ꝙ ip̄a benedi
cta ꝟgo filio ſuo chariſſima fuit. Tertio
dico ꝙ fuit in maxima reuerentia filio.qđ
patet ex q̄nqꝫ. Pꝛimo.quia ſibi ſubditꝰ eē
voluit.iuxta illud Luc.ij.⁊ erat ſubditus
illis. Secūdo: quia eius voci ꝑtinꝰobedi-
uit,ſicut patet Johis.ij. Cum em̄ vinuꝫ in
nuptijs defeciſſet: ⁊ ꝟgo dixiſſet miſtris.
Quodcūqꝫ dixerit vobis facite. ſtatim vt
filius cognouit ꝙ mater hoc dixerat: mi-
raculū fecit:⁊ aquā in vinū mutauit. Ter-
tio ex eo ꝙ filius in occurſum perrexit.qn̄
ſcꝫ ip̄a de hac vita trāſiuit. Quarto ex hoc
ꝙ ip̄am ad ſuam dexterā collocauit. Qui
to ex hoc ꝙ eam noſtrā petitionariā fecit.
de quibꝰ tribus vltimis habeṫ.iij. Regū.
ij. ſub figura Berſabee mr̄is Salomonis
vbi diciṫ. Surrexit rex in occurſum mr̄is
adoꝛauitqꝫ eam. Ecce quia reuerenter ſibi
obuiauit.poſituſqꝫ eſt thꝛonus mr̄is regi
que ſedet ad dexterā eius, Ecce quia eā ad
ſuaꝫ dexterā collocauit. Deinde ſubditur.
Dixitqꝫ ei mater. Petitionē vnā paruulaꝫ
ego depcoꝛ a te:ne cōfundas faciē meam.
Dixitqꝫ ei rex. Pete mater mi,neqꝫ ei fas
eſt vt auertā faciē meā a te. Ecce qꝛ nr̄am
petitionariā eam fecit. Quarto dico ꝙ
beata ꝟgo fuit dei filio mater vera. quod
patet ex eo ꝙ ſibi carnis ſubſtantiā mini-
ſtrauit.atqꝫ cōuenienteꝫ locū ac ꝯueniens
nutrimentū ei exhibuit.⁊ nouē menſibꝰeū
in vtero poꝛtauit ⁊ fouit.⁊ ei nato de neceſ
ſarijs ꝓuidit. Ideo ip̄e dn̄s noſter Sapie
vij.inquit. In ventre mr̄is figuratus ſum
caro. Ecce locus ꝯueniēs nouem menſiuꝫ
tempe coagulatus ſum in ſanguine. Ecce
quia in eius vtero nouē mēſi[bus] ſtetit.ita
ꝙ ſicut dicit Auguſtinꝰ ⁊ Damaſ.de decio
aliq̄d tetigit. Poteſt enim mulier poꝛtare
filiū decē mēſibꝰ in vtero ⁊ nō plus niſi ꝑ
duos dies vltra decimū mēſem.l.in teſta-
mento.§.fi.ff.de ſuis ⁊ legi.he.⁊.§. muli-
er,vbi glo.in auṫ.de reſti.⁊ ea que pa.coꝉ.
iiij.et.l.gallus.in pꝛin.vbi glo.in ꝟbo mē-
ſes.ff.de lib.⁊ poſth.⁊ ibi per Bal.⁊.ff.de
ſtatu ho.l.ſeptimo menſe.vbi glo. Poſtes
ſequṫ ex ſemine homis. Ecce quia ei ſub-
ſtantiam carnis miniſtrauit. ⁊ dicit hoīs
nō hominū. Ceteri em̄ ſunt nati ex ſemine
hoim,chꝛiſtus autē ſolum ex ſemine hoīs
id eſt ꝟginis. vnde xp̄us nō vocat ſe filiuꝫ
hoim.ſed filiuꝫ homis,vt habeṫ Math.
xvj.et.xxvj.et Mar.ij.ix.et.x.et Luc.v.⁊
vj.et Joh.xiij.c. ⁊ vocatur ibi ſemen eius
ſanguis ꝟgineus a ſpūſancto totaliter de
puratus. Deinde ſubdit. Et delectamento
ſomnij cōuenientis. Ecce cōueniens nutri-
mentum ⁊ miniſteriū. Ip̄a em̄ vt vera mṙ
eum natū pannis inuoluit ⁊ ſuo lacte pa-
uit. Unde canit eccl'ia. Membꝛa pānis in
uoluta ꝟgo mater alligat.⁊ manꝰpedeſqꝫ
crura ſtricta cingit faſcia. Et iterū. Ip̄m
regeꝫ angeloꝝ ſola ꝟgo lactabat ⁊c̄. Ideo
quādo ip̄a virgo vult nobis filiuꝫ placare
poteſt dicere illud.ij. Machab.vij. Fili mi
ſerere mei que te in vtero nouem mēſibus
poꝛtaui . ⁊ lac triēnio dei ⁊ alui.⁊ in etatē
iſtam ꝑduxi. Quinto dico ꝙ beata ꝟgo
fuit chꝛiſti tota mater.quia ei totā ſubām
coꝛpoꝛalē miniſtrauit. ita ꝙ nullus pater
aliquid ſibi dedit. Ideo dꝛ Hierem. xxxj.
Nouū faciet dn̄s ſuper terrā femina circū-
dabit virū. Solet aūt homo circūdare qđ
ſuū ꝓpꝛiū eſt. Nulla ergo mulier inquam

F
Maria fuit xp̄o valde chara

que habuit xp̄us et possedit in hac vita.

G
Maria fuit in maxima reuerentia xp̄o

H
Maria fuit vera mr̄ dei.

I
Maria fuit tota maṫ xp̄i

puerū perfecte circūdedit:quia caro pueri
tota ſua non fuit.ſ pater ibi partē habuit
Virgo aūt beatiſſima filiū ſuū in vtero cir
cūdedit:qꝛ ibi de alieno nihil fuit. Un̄ fuit
ſicut figura circularis. Naꝫ alie figure ſm̄
Augu.ex pluribꝰ lineis ꝑficiuntur. figura
ꝟo circularis vna tm̄ linea claudiṫ.coꝛpus
aūt chꝛiſti foꝛmatū eſt tm̄ vna linea.i.ſola
carne ꝟginea. Illud etiā quod eſt circūda-
tū ex om̄i parte eſt clauſum. Nā ſi aliq̄ ap-
tura ibi fuerit bene circūdatum non erit.
Nulla igiṫ mulier puerū in vtero circūde-
dit:quia nulla clauſa in cōceptione . ſ oīs
aperta fuit.ſola aūt ꝟgo filium circūdedit
quia ex om̄i parte clauſa fuit.ſ.ante ꝑtuꝫ.
in partu.⁊ poſt partū. Et ideo diciṫ Cañ.
iiij. Hoꝛtꝰ cōcluſus,fons ſignatus ⁊c̄. Se
xto fuit filio ſuo pia et ſtudioſa maṫ. quia
ei ſollicite omnia pietatis officia exhibu-
it.vt diffuſe tractaui in tertia parte huius
operis ſmone p̄mo parte ſecūda. Et ideo
hic pertranſeo.

Pars ſecūda huius ſmonis que diciṫ
cōmendationis.

K
INquit deuota q̄dā mulier dn̄o
noſtro ieſu xp̄o,vt habeṫ Luc.
xj. Beatus vēter q̄ te poꝛtauit
⁊ vbera que ſuxiſti. ⁊ cōiter te-
neṫ ꝙ hec mulier fuit beata Marcellina
pediſſequa.ſ.Marthe. In q̄bus ꝟbis com
mendat ventrē illū ſacratiſſimū qui dn̄m
noſtrū ieſum xp̄m peperit:⁊ vbera eiꝰſan-
ctiſſima que ip̄m ꝟgineo lacte nutrierunt
De p̄mo aūt.ſcilicꝫ de vētre ꝟginali dixit
deus ſpōſe ſue. Canṫ.vij. Vēter tuus ſicut
aceruꝰ tritici vallatꝰ lilijs. Eius em̄ vēter
fuit plenꝰ illo tritico.de quo diciṫ Joh.xij.
Niſi granū frumēti cadēs in t'ra moꝛtuuꝫ
fuerit ⁊c̄. Hoc aūt triticū fuit iſtar aceruī.
Aceruus em̄ tritici in imo eſt latꝰ i medio
partim latus ⁊ partiꝫ anguſtus. chꝛiſtus
aūt quātū ad naturā infimā.i.humanam
fuit nobis manifeſtꝰ.quātū ꝟo ad naturā
mediā.i.aīaꝫ.fuit ꝑtim occultꝰ.⁊ ꝑtiꝫ ma-
nifeſtꝰ.ſed quātū ad naturā ſummā.i.di-
uinā fuit nobis valde anguſtus.i.occultꝰ.
Iſtud aūt triticū fuit generatū in vētre ip
ſius bn̄dicte ꝟginis q̄ fuit vallatus lilijs.
Et dicit lilia in plurali.qꝛ oīa q̄ i ip̄a fueṙt
pura ⁊ mūda fuerūt,habuit em̄ mūdas co
gitationes,intētiones,locutōes.⁊ opatio
nes. Et dicit vallatꝰ:quia vēter eius lilijs
puritatꝭ ⁊ mūdicie vndiqꝫ fuit circūdatus
ſcꝫ intus ⁊ ex̄.ſurſum ⁊ deoꝛſuꝫ.a dextris
et a ſiniſtris,añ ⁊ retro.ita ꝙ hoſtis in eiꝰ
coꝛ nunq̄ intrare potuit,nec aliquā ipuri-
tatē immittere valuit. Nam intus inuenie
bat liliū puritatis.ex̄ liliū caſtitatꝭ.ſurſum
lilium cōtemplationis. deoꝛſum liliū hu-
militatis.a dexiris liliū tempantie.a ſini-
ſtris liliuꝫ patiētie.ante liliū ꝓuidentie de
futuris,retro liliū iuſticie de p̄teritis. Ex
q̄bus pꝫ q̄ vere locuta ſit pꝛedicta mulier
dicēs. Beatus vēter q̄ te poꝛtauit. Nos ꝟo
dicere poſſumꝰ. Btūs vēter marie ꝟginis
qui fuit thalamus xp̄i,iux̄ illud p̄s. xviij.
Tanq̄ ſponſus ꝓcedens de thalamo ſuo.
qui fuit reqes ſaluatoꝛis ſui. Un̄ ip̄a ꝟgo
inq̄t Ecc̄i.xxiiij. Qui creauit me requieuit
in tabernaculo meo. Qui fuit fons oīum
gratiarū,iuxta illud Cañ.iiij. Fōs hoꝛtoꝝ
puteus aquarū viuentiū ⁊c̄. In hoc auteꝫ
diſtat ille fons ab alijs fontibꝰ ꝙ alij fon-
tes aquā hauriūt ab inferioꝛi:⁊ redūdant
ad ſupius. Iſte ꝟo fons celeſtis aq̄s ſuaꝝ
gratiarū habuit a ſupioꝛi.i. ab altitudine
trinitatis ⁊ fluit ad nos inferius per dona
ſue largitatis. O beatiſſime vēter matris
dei,ꝑfecto tu fuiſti apotheca oīuꝫ chariſ-
matū dei. Unde Berñ.inq̄t. Apotheca eſt
maria oīuꝫ gratiarū:in q̄ celeſtis pigmen
tarius cū oībus ſuis vnguētis ſe colloca-
uit.⁊ cū oībus delitijs accubuit. Tu fuiſti
ſpūſſancti habitaculū.vn̄ inq̄t angelꝰ Lu.
p̄mo. Spūſſctūs ſupueniet in te .vere em̄
ſupueniṫ:quia ſup oēm aliā creaturā in te
deſcēdit. Tu fuiſti armariū diuine ſapie.
ꝯtinēs illuꝫ de quo dꝛ ad Coꝉ.j. In q̄ ſunt
oēs theſauri ſapie ⁊ ſcie dei abſcōditi. Tu
fuiſti receptaculū lucis eterne:ꝯcipiēs illū
de quo ſcriptū eſt Sapie.vij. Cādoꝛ eſt lu-
cis eterne ⁊ ſpeculū ſine maculā. Et Heb.
j. Qui cuꝫ ſit ſplēdoꝛ glīe ⁊c̄. Tu mundo
ꝓduxiſti ſuauitatē diuini odoꝛis,vnde di
cere potes illud Eccl'i.xxiiij. Ego q̄ſi vitis
fructificaui ſuauitatē odoꝛis.ideo adole-
ſcentule.i.anime deuote.clamāt ⁊ dicunt
illud Canṫ.j. Trahe me poſt te.in odoꝛem
curremus vnguētoꝝ tuoꝝ. Tu pepiſti pa-
radiſi dulcoꝛē illū.videlꝫ q̄ dixit Cantic.j.
ſpūs meꝰ ſup mel dulcis. Tu ꝓtuliſti ignē
eternū diui amoꝛis.illū.ſ. de q̄ ſcriptuꝫ eſt
ad Heb.xij. Deus noſter ignis cōſumens
eſt. Qui quidem ignis in te nouem menſi-
bus habitans:totam te charitatis ardoꝛe
incendit. Unde Hiero.in ſmone ad Eu-

Venter Marie commēdatur

Eſt thalamus ſponſi

Eſt apotheca.

ſtochium ait. Mariā totā impleuerat ſpi
ritusſanctus ac totā incanduerat diuinus
amor. ita vt in ea nihil eſſet qđ mūdanus
violaret affectus. Sicut eñ aurū ad p̄ſen
tiam ignis liqueſcit, ſic ꝛ eius aīa ad p̄ſen-
tiaꝫ ignis diuini tota liq̄facta fuit. Unde
ipſa v̄go beatiſſima dicebat illud Cañ. v.
Anima mea liquefacta eſt. Eius q̄ꝫ venter
dulcedīe indicibili repletus eſt. Et ad hoc
exponi poteſt illud quod ip̄a ſponſa dei in
quit Cantic. v. ſ. vēter meus intremuit ad
tactū eius. ſ. ex nimia ꝛ inſolita ſuauitate
quam ſenſit in cōceptione illius. De h̄ ſan
ctiſſimo vētre exponi p̄nt illa v̄ba Prou.
xviij. ſi attribuant̄ deo. ſcꝫ De fructu oris
mei replebit̄ vēter eius. Iſte eſt ille venter
beatiſſimus qui nobis pepit fructū ꝛ mer
cedeꝫ ſalutis eterne. Uñ dauid p̄s. cxxvj.
inquit. Cuꝫ dederit dilectis ſuis ſomnuꝫ:
ecce hereditas dñi filij merceſ fructꝰ vētris
De quo fructu ad dei dexterā exultādo po
tuit deus dicere ipſi beate v̄gini illud p̄s.
cxxxj. ſcꝫ. De fructu vētris tui ponā ſuper
ſedem meā. De ſecretis aūt ꝯſolationibus
huius beatiſſime vētris virginalis poſſu-
mus dicere illud Prouerb. xj. Quis inue-
ſtigabit oīa ſecreta vētris. De iſto etiā vē
tre pleno aqua diuine dulcedinis p̄ncipa-
liter intelligi debēt v̄ba ſaluatoris noſtri.
Ioh. vij. dicē is. De vētre eius fluēt aque
viue. Talē ergo cōſideremus ventrē et re-
plebimus mentē, exclamemꝰ quoq̄ꝫ cū de-
uota muliere p̄dicta et dicamꝰ dño noſtro
Ieſu chriſto. Btūs vēter qui te portauit.
vēter ſcꝫ immaculatꝰ. vēter intactus, vent̄
ſanctus. puritate plenꝰ, innocētia decora-
tus. vterus illibatꝰ. vterus mundiſſimus:
vēter impollutus. Btūs venter qui eterne
beatitudinis aditū reſerauit, beatꝰ venter
qui orbē vniuerſuꝫ bñdictiōe repleuit. bea
tus vēter ꝑ quē pctōres veniā: iuſti grāꝫ:
angeli leticiā: filiꝰ dei humane carnis ſub-
ſtantiā: totaq̄ꝫ trinitas gloriam percepit.

L
Cōmē-
dantur
vbera
Marie
que tria
habent

De beatitudine v̄o vberū ſequit̄. ꝛ vbe-
ra que ſuxiſti. ſ. ſunt beata. ip̄a eñ pauerūt
paſcentē oīa. Sed ſciēduꝫ eſt ꝙ beata
v̄go habꝫ vbera ſp̄ūalia que ſunt eiꝰ pie-
tas ꝛ charitas quibꝰ nos cōſolat̄ ꝛ nutrit
iuxta illud Eſa. lxvj. Satiamini ab vberi-
bus cōſolationis veſtre. Habēt autem
vbera vim attractiuā. conuerſiuā ꝛ effuſi-
uam. Primo habēt vim attractiuā cū ſint
ſpōgioſa ꝛ poroſa. Et eodem modo vbera
virginis bñdicte habēt vim attractiuam:
quia nos ad ſe ꝛ ad deū trahūt. Sunt aūt
quattuor que naturalr̄ trahūt. ſ. ſimile. ca
liduꝫ. ꝛ quedā ꝓprietas rerū. ſicut patꝫ in
adamante. ꝛ vacuū. ꝛ ſimilr̄ iſta quattuor
inducūt btām v̄ginē. vt per vbera ſue cha
ritatis ꝛ pietatis nos ad ſe trahat. Unde
ꝓpter iſta quattuor poſſumꝰ ſibi dicere il-
lud Cant. v. Aperi mihi ſoror mea. amica
mea. colūba mea. ꝛ immaculata mea. Pri
mū quidē quod attrahit eſt ſimile. et ideo
ip̄a nos debet attrahere ꝓpter ſilitudineꝫ
nature. vnde ei dicit̄. Soror mea. vt enim
ſcriptū eſt Eccl'i. xiij. Oē animal diligit
ſimile ſibi. Scōm quod attrahit eſt calidū
et iō ip̄a nos debꝫ attrahere ꝓpter calidū
charitatꝫ intime. Et hac ratione đr. amica
mea. i. que me itime diligit. vnde ip̄a inq̄t
Cant. v. Ego dilecto meo. ſ. intēdo ꝑ amo
rem. ꝛ ad me cōuerſio eius. Tertiuꝫ quod
attrahit eſt ꝓprietas naturalis. ſicut ap-
paret de calamita attrahēte ferrū. et ideo
ip̄a v̄go nos ferreos. i. in malo obſtinatos
ꝛ duros debet attrahere ꝓpter ꝓprietateꝫ
ſue miſcōie. ſicut eñ deo eſt ꝓpriuꝫ miſeri
ſemꝑ ꝛ parcere. ſic etiā mr̄i eius. ꝛ iō ſub-
ditur. Columba mea. ſicut ei colūba caret
felle. ſic ꝛ ip̄a nō habet fel amaritudis: ſed
tota plena eſt dulcedine pietatis. Ideo ei
dicit̄ Cant. j. Meliora ſūt vbera tua vino
fragrantia vnguētis optimis. Ubera eñ
Eue fuerūt plena vino. i. ſentētia mordacꝫ
iuſticie. Sed vbera btē v̄ginis fuerūt me
liora: quia plena ſūt lacte dulcis miſcōie.
Quartū quod attrahit eſt vacuū. ꝛ iō ipſa
nos debet attrahere ꝓpter vacuū hūilitatꝫ
ꝓfunde. vnde ſubdit̄. Immaculata mea.
Ipſa eñ oīo ſe euacuauit ab oibꝰ macul̄
mūdi maxime a macula ſupbie. Sicut eñ
ſupbia cor facit inflatū. ſic humilitas cor
facit vacuū. quia autē illud đr vacuū ī quo
nihil eſt. l. ſi. ff. de iniuſto. rup. irritoq̄ꝫ te.
Ipſa v̄go bñdicta recte vacua ab oñi ſup-
bia fuit q̄ nihil elationis vnq̄ꝫ in ſe habuit
ꝛ ideo a tali vacuitate regine noſtre debe-
mꝰ attrahi. vt nō alta: ſꝫ hūilia ſentiamꝰ.

Ubera
hñt vim
cōuerſi-
uā

Scđo dico ꝙ vbera habēt vim cōuerſi-
uā. ſunt eñ poſita in pectore: vt cordi ſint
vicina. vt ſic ꝑ calorē cordis fiat decoctio
ſanguis. ꝛ in materia lactis facilius ꝯuer
tatur. Unde lac đr ſanguis bis coctus ſe-
mel in venis, ꝛ ſemel in mammillis. ꝛ ſm̄
Papiā đr lac. a leucos grece qđ eſt album

latine. quia ſanguis in mamillis efficit̄ al-
bus. vt inquit archidiaco. in. c. deniq̄ꝫ. iiij.
diſt. Iſtam autem vim cōuerſiuam in no-
bis habent vbera v̄ginis glorioſe. faciunt
enim in nobis quattuor cōuerſiones. pro-
pter quas ip̄a dicit Eccleſiaſtici. xxiiij. Ego
mater pulchre dilectionis ꝛc̄. Primo nāq̄ꝫ
per vbera ſue charitatis ꝛ pietatis. ipſa con
uertit frigus noſtrum in calorem. quādo a
nobis expellit torporem ꝛ nobis dat feruē
tem amorē. Ideo dicit ego mater pulchre
dilectionis. ſ. que frigus ꝛ torporeꝫ expello
ad calorem diuini amoris induco. Secūdo
cōuertit noſtrū merorē in gaudiū ꝛ delecta
tionem. quādo. ſ. aufert triſticiam ſeculi. ꝛ
dat timorē dei. ſ. filialem. qui quidem eſt de
lectatio cordis. iuxta illud Eccleſiaſtici. j.
Timor dñi delectabit cor. ꝛ dabit leticiam ꝛ
gaudiū in longitudinē dierum. ideo ſequi-
tur. ꝛ timoris. De iſta autem delectatione
dicitur Eſa. xv. delectabit̄ infans ab vbere
q̄uis ſi in ꝓpria ſignificatione accipiat̄ in-
fans ſcꝫ ꝑ eo qui fari nō pōt. vt in. l. mulier
ff. de v̄bo. ob. vñ puer ſtatim cuꝫ egreditur
de vtero matris dicitur infans. l. aretruſa.
ff. de ſta. ho. Iſta v̄ba p̄ncipalius intelligi
poſſint de dño noſtro ieſu chriſto infante q̄
delectabatur ſugere vbera ſuauiſſima ma-
tris ſue bñdicte. Tertio cōuertit tenebras
noſtras in lucem. quādo ſcꝫ expellit a nob̄
ignorantiam ꝛ errorē ꝛ dat verā dei cogni
tionem. Ideo ſubdit. ꝛ agnitionis. De hac
autem v̄tute exponi poteſt illud Eſaie. lv.
mām̄illa regum lactabimini. Reges enim
fuerūt apoſtoli. ꝛ ſacri expoſitores. horum
v̄o regina fuit beata v̄go Maria. Tūc au
tem iſtoꝝ regum mām̄illa lactamur quan
do coꝝ ſacris doctrinis ac meritis ꝛ exem-
plis in dei erudimur cognitiōe. Quarto cō
uertit tempeſtatē in tranquillitatē. qñ ſci
licet aufert dubietatem vacillantem. et dat
ſpem anime. ꝛ tranquillitatē: ideo ſubdit. ꝛ
ſancte ſpei. ſpes enim aīam firmat ꝛ tran-
quillam facit. iuxta illud ad Hebre. vj. Cō
fugimus ad tenēdam ꝓpoſitaꝫ nobis ſpē.
quam ſicut anchora anime habemus tutā
ac fixam. Iſtam ſpem ꝓpheta ab vberibus
beate v̄ginis ſe recepiſſe gloriabat̄ dicens
p̄s. xxj. Spes mea ab vberibus mr̄is mee.

Ubera
hñt vim
effuſiuā

Tertio vbera habēt vim effuſiuaꝫ. quia
lac effundunt. eſt autem lac calidum. niti-
dum. frigidum. ꝛ pingue ꝛ ſignificat quat-
tuor bñficia que recepimus ab vberibꝰ cha
ritatis ꝛ pietatis beate v̄ginis Marie. de
quibus đr Treñ. iiij. Candidiores nazarei
eiꝰ niue. nitidiores lacte. rubicūdiores ebo-
re antiquo. ſaphiro pulchriores. Eteniꝫ lac
candidum. q꞉ nazarei. i. eius deuoti ab ip̄a
recipiūt candorem innocētie. ideo đr. Can-
didiores nazarei eiꝰ niue. Scđo lac eſt mū
dum. q꞉ eius deuoti recipiūt ab ea nitorem
mundicie. ideo ſubditur. nitidiores lacte.
Tertio lac eſt natura frigidum. q꞉ recipiūt
ab ea refrigerium cōtra eſtum cōcupiſcen-
tie. ideo ſubditur. rubicūdiores ebore anti-
quo. Ebur enim eſt natura frigidū. Quar-
to lac eſt pingue. quia ab eius vberibus re-
cipiūt pinguedinē deuotionis interne. ideo
ſubditur. ſaphiro pulchriores. Saphirꝰ eñ
habet colorē ethereū. vnde ſignificat cele-
ſte deſideriū. Eapropter vnuſquiſq̄ꝫ deuo-
tus ad alterū dicat illud Prouer. vij. Ueni
inebriemur vberibꝰ. ſ. bñdicte v̄ginis. Ipſa
enim dat nobis triplex lac ſp̄ūale. Primuꝫ
eſt lac celeſtis doctrine. ſicut enim nutrix
groſſa cibaria comedit. ꝛ ſibi incorporat. et
in lac cōuerſa puero infundit. Sic btā v̄go
magnas ꝛ difficiles ſn̄ias memorie cōmē-
dabat. iuxta illud Luce. ij. Maria cōſerua
bat omnia v̄ba hec cōferens in corde ſuo.
Et illa poſtmodum ſic digeſta diſcipulis ef
fudit. vt ait Beda ſuper Lucam. Secundo
dat nobis lac pietatis ꝛ miſericordie. ſan
guis enim in nobis ſepe accēditur. ꝛ ſic cor
ad iracundiā cōcitatur. Sed in beata v̄gi-
ne totus ſanguis iracūdie cōuerſus fuerat
in lac dulcis miſericordie: quia nihil in ea
ſeuerū vel auſterū fuit. ſed tota lactea ꝛ mel
lea. id ē dulcis ꝛ piiſſima extitit. iuxta illud
Cañ. iiij. Mel ꝛ lac ſub lingua eius. Unde
Ber. ait. Reuolue totā ſcripture ſeriē. et ſi
qđ in Maria auſterū inueneris: de cetero
eam ſuſpectam habeas ꝛ ad ip̄am accedere
verearis. Tertio ipſa dat nobis lac ſp̄ūalis
gratie. Uñ dicere potes illud Eſa. lv. Ueni
te emite abſq̄ꝫ argēto. ꝛ abſq̄ꝫ vlla cōmuta
tione vinū ꝛ lac. Per que intelligimus gra
tiam dei letificantē ꝛ dulcorantē animam.
Ad preſtandū aūt iſtaꝫ gratiā nō requirit
beata v̄go a nobis magnā precum ſonori-
tatem: ſed tm̄ mētis affectum. ꝛ ideo dicit.
abſq̄ꝫ argēto. nec requirit vt cū ea cōmuta-
tionē aliquā faciamus. ſed gratis donat.
Et ideo inq̄t. ꝛ abſq̄ꝫ vlla cōmutatiōe. Nec
mirū ſi de hoc vino ꝛ lacte ipſa nobis abun
danter effundit: cū eo plena ſit. vñ Cañ. v.

ait. Bibi vinū meū cū lacte meo. Sciēdū
autem ꝙ ſanguis qui cōuertitur in lac. ex
illa duplici decoctiōe de qua ſupra dictū eſt
nō ſolū trahit albedinē. ſ; ēt ſaporoſitatē ⁊
Lac marie hũit tria — vbertatē. Lac igit btē ꝟginis pmo habuit
albedinē quā traxit a duplici decoctiōe. Pri
ma decoctio fuit facta ab igne ſpūſſancti in
vtero mr̄is ſue. qñ ſpūſſanctꝰ eā ſctificauit.
Scōa ꝟo in filij dei cōceptione. qñ in eam
ſpūſſanctꝰ ſupuenit. Scōo eiꝰ lac habuit ſa
poroſitatē quā traxit a ſpūſſancti depura-
tione. Nūq̄ eñ aliq̄ mulier habuit lac tā ſa
poroſum ſicut ipa. Et rō eſt. q: lac aliarum
mulierū hʒ multū impuritatꝭ. Et iō nō pōt
eſſe multū magni saporis. Lac aūt btē vir
ginis ſic fuit a ſpūſctō depuratū ꝙ factū eſt
dulciſſimū ⁊ nimiū ſaporoſuʒ. ⁊ q: fuit opti
mi ſaporis. iō fuit optimi nutrimēti. de quo
lacte inq̄t Augꝰ. in ſermone annūciatiōis.
Lacta maria creatorē tuū: panem celi. pre
ciū mūdi. Prebe lābenti māmillā vt ille ꝓ
te percutiēti prebeat maxillā. lacta euʒ qui
fecit te talē vt ipſe fieret in te. Tertio eius
lac habuit vbertatē a celeſti ſubminiſtratio
ne. nō eñ lac ſuū fuit a natura ꝓpinatum.
ſed de celo largiter ſubminiſtratū. Unde ca
nit eccleſia. Ipſum regē angelorū ſola virgo
lactabat vbere de celo pleno. Ipſa igit ꝟgo
tam dulci ac ſoporoſo lacte māmillas ple-
nas habēs de filio ſuo nato gaudebat. di-
cēs illud Cañ. j. Inter vbera mea cōmora
bitur. ⁊ ipſi filio ſuo blādiēdo dicebat illud
Cañ. vij. Dabo tibi vbera mea. De iſtis aūt
vberibꝰ pdixerat ſpōſus celeſtis qui in eodē
c. inquit. Erūt vbera tua ſicut botri vinee.
Hāc autē matrē lactantē filiū dei ⁊ ipſum
paruulum ieſum: deſiderabat videre ſyna-
goga que dicebat Cañ. viij. Quis det mihi
te fratrē meū ſugentē vbera matris mee:
Ipſi q̄ʒ ꝟgini dicebāt patres veteris teſta-
mēti illud Cañ. j. Exultabimꝰ ⁊ letabimur
in te memores vberū tuorū. De iſtis etiā vbe
ribus exponere poſſumꝰ illud Eſa. lxvj. Su
gētꝭ. ⁊ ad vbera portabimini. ⁊ ſuper genua
blādietur nobis ſicut mater blanditur filio
ſuo.

Pars tertia huius ſermonis que dicit
oſtenſionis.

M Natiuitas xpi oibus ē oſtenſa — Incarnatio ⁊ natiuitas filij dei oībꝰ
creaturis rōnabilibus eſt pōſtēſa.
Primo angelis. vt inq̄t Augꝰ. v. ſu
per Geñ. ad lram. Et .ſ. Ber. ſup Jone. j. c.
di. ꝙ Lucifer cognouit naturā humanam

lucifer cognovit deum incarnandum

debere peruenire ad hāc dignitatē vt eſſet
deꝰ. Hoc q̄ʒ myſteriū precognitū fuiſſe an
gelis declarat beatꝰ Tho. ij. ij. q. ij. arti. vij.
Scōo hoc myſteriū fuit oſtēſum patri-
archis. videlʒ in Abel. in quo fuerunt tria
iuſticie pconia .ſ. ꝟginitas. ſacerdotium et
martyriū. quibꝰ ipſe pmus geſſit figuram
xpi. vt inquit Aug. in li. diuerſarū queſtio
nū ad Oroſiū. ⁊ etiā ſup Mat. Uidit etiā
hoc myſteriuʒ Noe in arca federis. de quo
Geñ. ix. dixit deus. Hoc erit ſignū federis
inter me ⁊ terrā. Arcū meū ponā in nubibꝰ
celi. Qđ exponēs Johēs euāgeliſta Apoc.
x. c. dicit. Uidi alterū angelum fortē deſcen
dentē de celo amictū nube. ⁊ iris in capite
eiꝰ. Iſte aūt angelꝰ eſt filiꝰ dei. Nubes ꝟo
leuis eſt humanitas de ꝟgine ſumpta. Un
Eſa. xix. dr̄. Aſcendet dn̄s ſup nubē leuem.
Arcus aūt iſte eſt diuinalis miſeratio. Nā
in arcu ſunt due ptes. pma q̄ eſt fortis eſt
lignū. ſcōa debilis eſt linū. Et tñ pars debi
lior. ſ. linū ſiue chorda iclinat partē fortio-
rē. ſ. lignū. Et ſilr in xp̄o humanitas tanq̄
pars debilior inclinauit diuinitatē fortiorē
ad ſagittādum diabolū ⁊ miſerēdū homi-
ni. Et iſte arcus apparuit in celo. i. in vtero
ꝟginali in ſignū federis. i. noſtre ſaluatio-
nis. Abraā q̄ʒ vidit hoc myſteriū. de quo dr̄
Geñ. xv. Eleuans aūt oculos ſuos Abraā
cum occubuiſſet ſol. apparuit clibanus fu-
mans. ⁊ lampas ignis trāſiens per diuiſi-
ones illas. Per clibanū aūt fumantē intel
ligitur vterus ꝟginalis ſpūſancto obūbra-
tus Luce. j. Per lampadē ꝟo intelligitur
xp̄s. iuxta illud Eſa. lxij. Saluator eius vt
lampas accēdatur. Ideo gauiſus eſt Abra
am. vt dr̄ Joh. viij. vidēs diem dn̄i incarnā
di. Iſaac etiam vidit hoc myſteriū per fi
gurā q̄ habet Geñ. xxiiij. vbi dr̄. ꝙ Abra-
am dixit ad ſeruū ſeniorē domus ſue. Non
accipies vxorē filio meo terra in q̄r ū habi-
to. ſed ad terrā ⁊ cognationē meā pficiſce-
ris. ⁊ inde accipies vxorē filio meo Iſaac.
Et iſta ſponſa tandē fuit Rebecca de qua
in eodem. c. dr̄. ꝙ eo tēpore Iſaac ambula-
bat per viā que ducit ad puteum. cuius no-
men eſt viuētis. ⁊ egreſſus fuerat ad medi
tandum in agro inclinata iam die. Cūq̄ʒ le
uaſſet oculos. vidit camelos venientes ꝓ-
cul. Rebecca quoq̄ʒ inſpecto Iſaac deſcēdit
de camelo: ⁊ tollens cito pallium operuit
ſe. Seruus autem cuncta que geſſerat nar
rauit Iſaac. Qui introduxit eam in taber-

N Figura icarnationis ⁊ natiuitatis xpi

naculum Sare matris ſue. ⁊ accepit eaʒ in
vxorem. ⁊ intantum dilexit eam ꝙ dolorē
qui ex morte matris ſue acciderat tempera
uit. Allegorice autem exponēdo dico. ꝙ ꝑ
Abraam qui interpretatur pater multarū
gentiū ſignificatur deus. qui eſt pater om-
niū per creationē. Seruus autem ſuus fu-
it Gabriel cui deus dixit cū incipere vellet
myſterium incarnationis ſue. Nō accipies
vxorem filio meo in q̄rū terra habito. id eſt
de celo in quo principaliter habitat. vbi eſt
angelica natura. Nō enim fuit volūtas dei
patris: ꝙ filius ſuus angelicam naturam
aſſumeret ſed humanā. Unde ad Hebre. ij.
dicitur. Nuſq̄ eñ angelos apprehēdit ſed
ſemen Abrae. Igitur accepit filius dei vxo
rem in alia terra in qua nos cognati eius
ſ. per animā creatam ab eodem patre habi
tamus. Hec autem vxor Rebecca ſignifi-
cat humanā naturā ſiue eccleſiā. Rebec-
ca enim interpr̄atur multū accepit. q: ma-
gnum fuit: immo maximū ꝙ filius dei ſe ei
ſociaret. ⁊ plus q̄ ſi totum mundum ⁊ to-
tum celum ſibi daret. Iſaac ꝟo qui inter-
pretatur riſus. eſt dei filius. qui riſus eſt et
gaudium omniū electorū. ⁊ qui in ſua nati-
uitate totum mūdum letificauit. Ipſe ꝟo
egreſſus eſt ad meditandum in agro. id eſt
in mundo. quādo diſpoſuit omnia que pti-
nent ad ſalutem noſtrā. Ambulabat autē
per viam que ducit ad puteum. Hec ꝟo via
eſt charitas. de qua Aug. de laudibus eius
inquit. Uia igitur es o charitas. Qualis
via: ſupexcellens. Cuius via: hoīs ad deū:
⁊ dei ad homines. Per iſtam viam venit fi
lius dei ad puteum. Puteus autem fuit ꝟ-
go bn̄dicta. Puteus certe plenus aquis ſa
lutaribus. Unde ipſi inquit angelus. Aue
gratia plena. Puteus inquā altus cōtem-
platione ⁊ pfundus humilitate. puteus la
tus charitate. puteus irriguus ſanctitate.
puteus apertꝰ omnibus gratioſitate. Pu-
teus enim eſt aptus. l. fluminum. §. fi. ff. de
dam. infec. ⁊ al's allegatur. l. ſi dāni. §. itē
videamus. eodem titu. cuʒ ibi nota. Iſte eſt
puteus qui appellatus eſt viuentis et vi-
dentis Geneſ. xvj. Hic eſt puteus aquarū
viuentium Cañ. iiij. Et ideo cuilibet noſtrū
dicitur Prouerb. v. Bibe fluenta putei tui.
Sequitur autē in predicta hyſtoria. ⁊ in-
clinata erat iam dies. id eſt vltima etas et
finis temporū erat. Cūq̄ʒ leuaſſet oculos ſu
os intēdens in finem mūdi. vidit camelos.

id eſt gentiles ad fideʒ venientes dorſo cur
uo. quia idolis erant dediti. Rebecca ꝟo.
id eſt eccleſia. viſo Iſaac. i. chriſto. deſcen-
dit de camelo. id eſt de cōuerſatione veteris
vite. ⁊ pallio ſe operuit. quia priſtinā cōuer
ſationem erubuit. ⁊ pallio honeſtatis ſe co-
operuit. quam Iſaac. id eſt chriſtus intan-
tum dilexit. ꝙ eam ſibi in ſponſam copula
uit. ⁊ dolorē qui ex morte matris. ſ. Eue vel
ſynagoge acciderat ꝓpter p̄uaricationem
tēperauit. Hāc aūt meditationē Iſaac. ſ. ꝙ
tunc cognouerit chriſtum incarnādum: de
clarat eccleſia que canit de chriſto. Uergen
te mundi veſpere vti ſponſus de thalamo
egreſſus honeſtiſſima ꝟginis matris clau
ſula. Quibus ꝟbis aliqualiter tangit hāc fi
guram. Jacob etiam vidit hoc myſteriū.
Quia vt habetur Geneſ. xxviij. Uidit ſca
lam ſuper terrā. cuius cacumē pertingebat
ad celum: ⁊ dn̄m innixum ſcale. ⁊ angelos
dei aſcēdentes ⁊ deſcēdentes per eaʒ: ⁊ ait.
Uere dominus eſt in loco iſto. Et iterū Ge
neſ. xxxij. iquit. Uidi dominū facie ad faci
em. ⁊ ſalua facta eſt anima mea. Per hanc
autem ſcalam intelligitur humanitas chri
ſti cui cōiuncta eſt diuinitas que eſt leticia
angelorū. Joſeph q̄ʒ cognouit myſteriū
dominice icarnatiōis: quādo expoſuit ſom
nium pincerne Pharaonis de tribus ꝓpa-
ginibus invite: dicēs. Tres ꝓpagines tres
adhuc dies ſūt. poſt quos recordabit Pha
rao miniſterij tui. ⁊ tūc reſtituet te in gra-
dum priſtinū Geñ. xl. Tres eñ dies ſigni
ficant tria tēpora. ſ. legis naturalis ſcripte
⁊ gratie. In tertio autē tēpore deus pater
miſertus eſt generi humano. ⁊ ipſum reſti-
tuit ad participādam gloriā diuinitatis in
chriſto. Tertio principaliter dico. ꝙ pro
phete viderūt hoc myſteriū. Moyſes vide-
licʒ in rubo ardente ⁊ nō cōbuſto Exod. iij.
Per ignem enim figurabatur ſpūſſanctus
cuius ꝟtute ꝟgo cōcepit. quo igne deſide-
rat eccleſia aduri dicēs deo: Ure igne ſan-
cti ſpūs renes noſtros ⁊ cor noſtruʒ dn̄e ⁊c.
Per rubuʒ ꝟo figurabat vterus ꝟginalis:
iuxta illud quod canit eccleſia dicens. Ru
bum quem viderat Moyſes incōbuſtuʒ cō
ſeruatam agnouimus tuam laudabilē vir
ginitatem. dei genitrix intercede ꝓ nobis.
Aaron autem vidit hoc myſterium: quādo
virga ſua ſicca ⁊ arida floruit. fronduit. et
fructū amigdalinuʒ fecit Nume. xvij. Per
hanc eñ virgā figurabat btā ꝟgo. de qua

Prophetis oſtenſa eſt icarnatio xpi

rubus

Eſa.xj.ꝑdictū fuit. Egredief virga de radi
ce ieſſe:⁊ flos de radice eius aſcēdet.⁊ ħ nō
P naturaliter ſed ꝟtute dei. Gedeon ꝗ̄ʒ ħ
myſteriū vidit in vellere.qñ pluuia deſcen-
dit in vellere terra nō madefacta Judicum
vj. Per pluuiā eñ figurabaf dei filius qui
deſcēdit in vellere.i.in vtero ꝟginis. iuxta
illud ps.lxxj.Deſcendet ſicut pluuia in vel
lus terra nō madefacta.i.ꝟginitate mřis
incorrupta.iuxta illud quod canit eccleſia.
Qñ natus es ineffabiliter ex ꝟgine: tunc
implete ſunt ſcripture.ſicut pluuia in vellꝰ
deſcendiſti:vt ſaluū faceres genus huma-
num ⁊c̄.Joſue etiam vidit hoc myſterium
in ſtatione ſolis qñ dixit.Sol contra Ga-
baon ne mouearis.⁊ ſtetit ſol ſpacio vnius
diei in medio celi Joſue.x. Quia ſol.i. fili-
us dei.de quo Malach.iij.dr.Vobis timē
tibus nomen meū orietur ſol iuſticie. ſtetit
in medio celi.i.in vtero ꝟginali.Unde ps.
xlvij. inquit. Suſcepimus deꝰ miſcdiam
tuam in medio tēpli tui. Dauid quoqꝫ hoc
myſteriū preuidit quādo prophetauit ps.
lxxxiij.di.Ueritas de terra orta eſt:id eſt fi
lius dei,qui inquit Joh.xiiij.Ego ſum via.
veritas ⁊ vita,eſt ortus de terra:id eſt de
virgine Maria.Similiter hoc myſterium
cognouit Daniel ꝓpheta,qui ait ſui libri.c.
vij.Aſpiciebā in viſione noctis.⁊ ecce in nu
bibus celi quaſi filius hominis veniebat.⁊
dedit ei dñs poteſtatē.honorem ⁊ regnum
poteſtas eius poteſtas eterna que nō aufe
retur.⁊ regnū qđ nō corrūpetur. Quar-
to principaliter cognouerūt hoc myſteriuꝫ
xij.ſybille.Quarū prima.ſ.perſica,depingi
tur veſtita aurea veſte cum velo albo in ca
pite.Scđa ꝟo.ſ.lybica.depingitur ornata
ſerto viridi florum in capite,veſtita pallio
honeſto.⁊ nō multum iuuenis. Tertia aūt
Delphica veſtita veſte nigra,⁊ capillis circū
ligatis capiti.in manu cornu tenens ⁊ iu-
uenis.Quarta ꝟo chimica veſtita celebina
veſte deaurata,capillis per ſcrapulas ſpar
ſis.⁊ iuuenis. Quinta autem.ſ.Erithea
monachali veſte induta,nigro velo in capi-
te,manu geſtans gladium nudum.nō mul
tum antiqua.mediocriter facie turbata.ha
bens ſub pedibus circulum aureum ornatū
ſtellis ad ſimilitudinē celi.Sexta ꝟo.ſ.Sa
mia iuuenis,habens formoſum pectꝰ.ſub-
tili velo capite cooperto.manuꝫ ad pectus
tenēs enſem nudum ſub pedibus habens.
Septimꝰ autem.ſ.Cumana veſtita aurea

Q Sybil- le etiaꝫ cogno- uerūt i- carnati onē xp̄i

veſte.librum apertuꝫ et alium in manu ge-
ſtans.⁊ alium librum in ſiniſtra habens ſu
per genu capite diſcooperto.Octaua ꝟo.ſ.
Heleſpōtina vetula ⁊ antiqua.veſte rurali
induta.ligato velo antiquo capite ſub gu-
la circūuoluto vſqꝫ ad ſcapulas quaſi deſpe
cto habitu.Nona autem.ſ. Frigia induta
veſte rubea.nudis brachijs. antiqua facie
ſaturnina.crinibus ſparſis per dorſum di-
gito indicans.Decima.ſ.Tyburtina mul-
tum ſenex.veſte rubea induta. deſuper ad
collum pellem hircinā per ſcapulas habēs.
capillis diſcooptis,breue in manu tenēs.
Undecima.ſ.Europa.decora.iuuenis.facie
rutilās.velo ſubtiliſſimo capite ligato.in-
duta veſte aurea breue ī manu tenēs. Duo
decima.ſcꝫ Agrippa veſtita roſea veſte.nō
multū iuuenis. manum tenēs in gremio
quaſi admirans.⁊ ſiniſtram manū tenēs
oſtēdendo deorſuꝫ cum breui ſcripto,Qua
rum dicta hic non refero.quia ſupra poſui
in primo ſermone huius partis. Et in pri-
ma parte roſarij ſermonū.ſermone.xiiij.

Quinto principaliter dico.ꝙ hoc myſte
rium fuit oſtenſum ⁊ declaratum viſibili-
ter patribꝰ noui teſtamēti.quibꝰ inquit ipſe
ſaluator Luc.viij.Vobis datum eſt noſſe
myſteriū regni dei,Unde etiā apoſtolis di
cebat Luce.x. Beati oculi qui vident que
vos videtis.ſ.filiū dei humanatū ⁊ natum
ex virgine,

Pars quarta huius ſermonis que dicit
inductionis.

s I queratur quid induxerit filiū dei
venire in hūc mundum:Reſpōde-
tur vltra predicta ſm ſanctum Bo
nauen.in vltima queſtione prologi ſniarū
ꝙ ipſe dñs venit vt eſſet magiſter noſter.
Si enim ipſe nō doceret fruſtra quis legē
do laboraret.Legerat ipſe in illo ſtudio ce-
leſti ſubtilē theologiam.theoricaſqꝫ altiſſi-
mas ſpiritibus angelicis in throno diuini
tatis in medio trinitatis.Et nūc venit pra
cticare ſtando inter Mariā ⁊ Joſeph ī me
dio bouis ⁊ aſini.Quia eñ homo ꝑ pecca-
tū factꝰ erat vt beſtia.iuxta illud ps.xlviij.
Cōparatus eſt iumētis inſipientibꝰ:⁊ ſimi
lis factus eſt illis.Ideo in ſtabulo ⁊ inter
beſtias eū queſiuit.ibiqꝫ poſuit ſuam cathe
dram ad legēdum oēs ſciētias taliter ꝙ ꝗ̄
libet de quacūqꝫ ſcientia ibi poteſt diſcere,
O grāmatice veni ſi vis audire tuā lectio-
nem,Dicit ille ꝓceptor interrogans puerū;

R Xp̄s ve nit i car nem vt eēt mgr̄ noſter

Quō omnes artes di ſcuntur a xp̄o

Quot ſunt ptes orōnis:Et ipſe reſpondet.
Octo.ſ.Nomē.verbū ⁊c̄.Et ego dico tibi.
ꝙ inuenies practice oēs has ptes in ħ pue
ro.Primo eñ eſt nomē.qꝛ Jeſus. Secūdo
verbū.ſ.eternū,Tertio participiū,qꝛ capit
nomē ⁊ verbū.i.humanitatē ⁊ diuinitatē.
Quarto eſt ꝓnomen.quia appellaf xp̄s,⁊
nos nūc dicimur xp̄iani a xp̄o.⁊ in paradi
ſo appellabimur ieſuani a ieſu,Quinto eſt
ꝑpoſitio.cui vnum tm̄ accidit,ſ,qꝛ ſeruit ca
ſui,⁊ tm̄ accuſatiuo ⁊ ablatiuo. nō nomina
tiuo.i.illis qui appetūt nomiāri ⁊ exaltari
ſuꝑ alios ex ſuꝑbia. Non genitiuo.i. his ꝗ
gloriātur de genere,vel ꝗ generationi laſci
ue.i,luxurie deſeruiūt.Non datiuo.i.his ꝗ
dant ad rodendum pximo. Nec vocatiuo,
id eſt adulatoribus ⁊ ſimulatoribꝰ ac hypo-
critis qui dicūt dñe dñe ⁊c̄.Seruiuit tamē
accuſatiuo,qꝛ orauit ꝓ accuſatoribꝰ ⁊ cruci
fixoribus,Et ablatiuo,i.his qui ſibi abſtu
lerunt honorem,ꝓ quibus apud patreꝫ in-
tercellit.vt habetur Lu.xxiij.⁊ ꝑdictū fue-
rat Eſa,liij.O rhetorice ⁊ tu quid queris:
Nonne ita ornate eloq̄ris vt corda flectere
poſſis:Sed quid tātū inflexit mūdū quā-
tum doctrina chriſti:Unde humanum ge-
nus poteſt dicere de chriſto illud quod dici
tur in.iiij.Eneyd.Solus hic inflexit ſenſus
animūqꝫ labātem impulit.O dialetice ꝗd
queris:Certe veritatē.Ueni igitur ad pue
rum iſtum qui eſt veritas Johan,xiiij.⁊.c.
qui contēpta.viij. diſt. O aritmetice quid
queris:Nōne numerū:Unde incipis nu-
merare dicēs,Unus,duo,tres ⁊c̄, Ecce ꝙ
in hoc puero eſt vnus,id eſt vna perſona.
duo,id eſt diuinitas ⁊ humanitas,⁊ tres,
id eſt anima.corpus:⁊ eterna maieſtas,O
geometra:quid queris niſi figuras circula
res ⁊c̄.Audi quid de deo dicit Triſmegiſtꝰ,
Deus eſt ſicut ſpera in telligibilis cuius cē-
trum eſt vbiqꝫ:circūferentia ꝟo nuſꝗ̄.Sed
in ipſo quadratur circulus,quia ipſe deus
factus eſt homo qui eſt de quattuor elemē
tis ⁊ humoribus,O muſice:veni ſi vis au-
dire melodiam dulciſſimā,Nūꝗ̄ enim au-
diſti tam ſuaueꝫ armoniā de fa nature acu
te,id eſt factoris,in fa nature grauis,id eſt
facture.⁊ inter has notas cantant omnes
angeli ⁊ ſancte. O aſtronome:vis bñ diui-
nare:veni ad ꝓſepiū ⁊ inuenies pulcherri-
mū aſtrolabiū in quo poteris videre tuam
fortunā.vade ⁊ inſpice ⁊ videbis ſolem in
ꝟgine inter ſcorpionē ⁊ librā,i,deū iratum
⁊ iuſte punientē.O nobilis intellectus:vis
altas res addiſcere:vade ad ſcolā iſtiꝰ bam
bini.qꝛ ipſe eſt infinite ſapiētie,Nā ſapien-
tie eius non eſt numerus,ps.cxlvj. O phe
quid queris niſi ſapientiā humanoꝝ vel ce
leſtiū.veni ergo ad paruulū iſtū qui oſtēdet
tibi mūdanarū ⁊ tēporaliū rerū vanitateꝫ.
iuxta illud Eccs,j.Uanitas vanitatū ⁊ om
nia vanitas.ac faciet amare celeſtia:dicēs.
Que ſurſuꝫ ſunt querite,nō q̄ ſuꝑ terrā ad
Col.iij.O iuriſta qui optas ſcire iuſticiam
bñ adminiſtrare.i,ius ſuū vnicuiqꝫ tribue-
re ⁊c̄.l. iuſticia,ff. de iuſti. ⁊ iure. veni ad
gymnaſiū huiꝰ paruuli.qui tibi oſtēdet hoc
facere dicēs.Reddite que ſunt ceſaris ceſa
ri.⁊ que ſunt dei deo Mat.xxij.O medice:
ecce ꝙ altiſſimus de terra.i.de ꝟgine Ma
ria,creauit medicinā Ecci,xxxviij.Nā puer
iſte factus eſt omniū languentiū medicina
qui ſolo ꝟbo curat omniū infirmitatū gene
ra,Unde Sap.xvj.inquit Salomon illi.
Tuus dñe ſermo ſanat omnia, O theolo-
ge:vis veram ſciam de deo: Ecce ꝙ pueru
lus iſte deus eſt.qui docet hominē ſcientiā
ps,xciij.Iſte autem omniū doctoꝝ optimꝰ
nō in throno ſedet aureo.vt faciebat Hiar-
cas bragmanus.ſicut refert Hiero,in epi-
ſtola ad Paulinum,docēs de natura ⁊ de
moribus.ac de curſu dierum ac ſyderū. Nō
in regali requieſcit ſolio,ſicut Salomon.j,
Paral.xxviij.diſputans ſuper lignis.a ce-
dro lybani vſqꝫ ad hyſopū.⁊ diſſerēs de iu
mentis ⁊ volucribus,reptilibuſqꝫ ⁊ piſcibꝰ
⁊c̄.iij. Reg.iiij.Ecce enīꝫ plus ꝙ Salomō
hic,Matt.xij.Sꝫ eius ſcola eſt diuerſoriū
eius cathedra preſepiū,Ipſius ſedes eſt fe
num.O digniſſima ſcola.o ſacratiſſima ca
thedra. Currite omnes ⁊ pergite ad au-
diendum iſtum paruulum qui multas le-
git lectiones. Prima eſt.ꝙ ipſe verus deus
⁊ homo eſt ſuper omnia diligēdus. Ratio
eſt.quia ipſe prior dilexit nos.⁊ tradidit ſe
metipſum ꝓ nobis.j. Joh.iiij. Scđa ꝙ ei
eſt inſtanter obediēdum.quia ipſe ꝓ nobis
factus eſt obediēs ⁊c̄.ad Phil.ij.Tertia ꝙ
pro ipſo ⁊ proximo eſt moriēdum.j. Pe.ij.
Chriſtus pro nobis paſſus eſt vobis relin-
quens exēplum vt ſequamini veſtigia eiꝰ.
Quarta ꝙ oportet ſemper orare ⁊ nunꝗ̄
deficere Luce,xviij.Ipſe enim non ſolū in
vita:ſed etiam pximus morti orauit in cru
ce.vt dicitur ad Heb.v.Quinta ꝙ a pecca
to eſt abſtinēdum,Ipſe eñ venit effundere

S Quō xp̄us le git mul tas le- ctiones

ſanguine ſuo: vt nos lauaret a peccatis noſtris
Apoca. j. Sexta ꝙ mūdus eſt ſpernēdus:
ſicut ipſe poſtea fecit fugiēs. cū iudei vel⸗
lent eum facere regē Johā. vj. Septima ꝙ
inimicis eſt parcēdum: ſicut ipſe poſtea fe⸗
cit ſuis occiſoribus. Luce. xxiij. Octaua ꝙ
ab incepto opere bono nō eſt ceſſandū: ſicut
ipſe poſtea egit qui ab incepto humane re⸗
demptionis opere nūꝙ̄ ceſſauit donec pfe
cte cōpleuit. Unde in cruce dixit. Conſum⸗
matū eſt Johan. xix. Itē licet ſibi a iudeis
ſuggeretur vt deſcēderet de cruce Matth.
xxvij. Ipſe tamē noluit: ſed in cruce voluit
mori ⁊ terminare. Nona ꝙ pene ⁊ aduerſa
ſunt patiēter toleranda. quod poſtea oſten
dit facto. Ipſe enim in tot tribulationibus
nō aperuit os ſuū. vt predictū fuerat Eſa.
liij. Decima ꝙ caro eſt maceranda. iuxta il
lud ad Col. iij. Mortificate mēbra veſtra
⁊c. Ipſe em̄ vt nos ad p̄dicta animaret: ve⸗
nit ad tolerādum multa mala. ⁊ ſpōte ſub⸗
didit corpus multis afflictiōibꝰ. Unde in⸗
quit Eſa. l. Corpus meū dedi percutiētibꝰ:
⁊ genas meas vellētibus. Faciē meam nō
auerti ab increpantibus ⁊ cōſpuentibus in
me. Ante em̄ ꝙ̄ deus incarnaret dicebant
homines. Dio a ha bon tempo. Nō prouo
mai vno affano al mundo. Et ideo ipſe ve⸗
nit experiri ⁊ pbare. vt exēplo eius diſca⸗
mus aſpera ſufferre. ⁊ ſenſualitatē morti⸗
ficare ⁊ refrenare. Et propter hoc etiam in
magna ſiti potari voluit aceto ⁊ felle Joh.
xix. Undecima lectio fuit. ꝙ cōtinue debe⸗
mus animā noſtrā deo cōmendare. Quod
ipſe poſtea fecit qui in cruce ſpm̄ ſuū patri
cōmendauit Lu. xxiij. Duodecima lectio fu
it de om̄ibꝰ v̄tutibꝰ. Supbis em̄ legebat de
humilitate quā in ſeip̄o oſtēdebat. q: exina
niuit ſeip̄m ⁊c. ad Phil. ij. Auaris de euā⸗
gelica paupꝛtate. q: inuolutꝰ erat vilibꝰ pā⸗
niculis. ⁊ ſic de ſingulis. Stabat autem ad
pedes Salomonis regina Sabba. i. virgo
bn̄dicta. audiēs ſapientiā eiꝰ qui factus eſt
nobis ſapiētia a deo. j. Cor. ij. Has autem
lectiōes cepit legere magiſter iſte eximiꝰ in
diuerſorij gymnaſio. quas repetiuit poſtea
in doctorꝝ medio in tēplo Lu. ij. Sed lectu
ram ſuā cōpleuit in crucis pulpito. Ve⸗
nit q̊ꝫ filius dei in mundū vt infinitā ſuam
charitatē ⁊ clementiā demōſtraret. Ut em̄
dicit Pe. dami. in tertio. In h̄ xp̄i myſterio
pfundū pelagus diuine clemētie demōſtra
tur. Apte ſunt em̄ catharacte celi. ⁊ deſcen
dit abūdantia bonitatꝭ diuine. Unde apl's
Eph. ij. ait. Propter nimiā charitatē ſuam
qua dilexit nos deus: cum eſſemus mortui
pctis: cōuiuificauit nos xp̄o. cuiꝰ grā ſalua
ti ſumus. vt oſtēderet abūdātias diuitias
gratie ſue in bonitate ſup nos in xp̄o ieſu.
Et. j. Johā. iiij. dr̄. In h̄ apparuit charitas
dei in nobis. qm̄ filiū ſuū vnigenitū miſit
in mundum vt viuamus per eū. O xp̄iane:
ama benignū filiū v̄ginis quē amor tran⸗
ſportauit de celo ad terrā. O charitas om
nipotēs ligans omnipotentē. O dulciſſime
paruule. o benigniſſime Jeſu. o clementiſſi
me dn̄e celi ⁊ terre. quare in mūdum veni⸗
ſti? Certe ſi digneris mihi reſpōdere: dices.
Per farte inamorare. Fecerat nāqꝫ deꝰ ho
minē ad imaginē ſuam Gen. j. Sed vidēs
ꝙ nec ſic amabat eum: ait. Ego faciam me
ad imaginē ⁊ ſimilitudinē eius. vt vel ſic
amet me in ſeipſo. i. in ſua imagine ⁊ ſilitu
dine. q: ſimilitudo eſt cauſa dilectiōis. viij.
Ethi. Ama ergo fratrē tuū ⁊ carnē tuā. et
dic paruulo Jeſu illud Can. viij. Quis mi⸗
hi det te fratrē meū ſugētem vbera matris
mee vt inueniā te ⁊ deoſculer. ⁊ iam me ne
mo deſpiciat? Nō pōt aūt quis ſe excuſare.
q: factꝰ eſt viſibilis ⁊ omnibꝰ ſenſibꝰ ſenſibi⸗
lis. vade igit ⁊ amplectere eū. Sed dicet
aliquis. Si fuiſſem ego in Bethleē qn̄ natꝰ
eſt recepiſſem eū ⁊c. Sed quō recepiſſes tūc
cum nō cognoſceret ſi nūc cognitum nō re
cipis? Et quis eius corpus in hac feſtiuita⸗
te ea qua cōuenit deuotione ⁊ ꝑparatione
recepit? Tantā ergo clementiā demon⸗ V
ſtrauit deus ſciēs ꝙ ad faciēdum ſe amari
nulla melior eſt via ꝙ̄ amare. Et dixit. Ex
quo hō me nō amat. tāta ſigna amoris ei
oſtendā ꝙ me amabit. ligabo em̄ eū cathe⸗
na aurea dilectiōis ⁊ charitatis. Qui autē
ab omnibꝰ vult amari: ideo voluit aduentum
ſuū toti mūdo intimari. Unde ſicut qn̄ dn̄s
papa vult egredi de palacio: tota roma hoc
intelligit ad excuſſionē bombarde de caſtel
lo ſancti angeli. Ita egreſſus maximi pape
. i. filij dei de vtero v̄ginali intimatus fuit
p intonationē impialis edicti. Un̄ dr̄ Lu.
ij. Exijt edictū a ceſare auguſto ⁊c. Et ſic to
tus orbis cognouit aduenīſſe ſuū dn̄m. vn⸗
de celū miſit ſtellā. aer ſplendorē. Sol v̄o
vt ait Ambro. accelerauit ortū ſuum vt ad
Marie nuptias veniret. Pergamus igit
⁊ nos ad viſitādum puerū bn̄dicte v̄ginis.
Et ne timeamus ad illū ire q: aliquādo eū

T Propter charitatē venit in mundum

offenderimus. Scimus em̄ ꝙ puer turba⸗
tus de facili placatur. Da ei pomū. ⁊ pax fa
cta erit. Uade ergo ⁊ da iſti paruulo pomū
. i. cor tuū inflāmatū ⁊ rubicūdum p feruo⸗
rē. qō ipſe appetit. dicēs illud Prou. xxiij.
Prebe mihi cor tuū ⁊ oculi tui vias meas
cuſtodiāt. Uenit q̊ꝫ ſaluator noſter in
mūdum vt quattuor dura ⁊ quaſi inflexibi
lia mollificaret ⁊ flecteret: que erant iſta. ſ.
Celum neminē recipiēs. Angelꝰ hoīem nō
diligēs. Deus humano generi reconciliari
nolēs. Et mors nemini parcēs ⁊ oēs abſor
bēs. Sed iſta q̄ttuor fecit v̄ginis filiꝰ flexi
bilia. Unde p̄s. xvij. de illo ait. Inclinauit
celos ⁊ deſcēdit: ⁊ caligo ſub pedibꝰ eiꝰ. Fa⸗
ctū eſt em̄ flexibile celum vt hoīes ſuſcipiat.
Angelus vt hoīes diligat. Ipſe deꝰ deſcēdit
⁊ hoīes recōciliauit. Et caligo ſub pedibus
eius fuit. quia mortē ſuppeditauit. Ue⸗
nit inſuper vt perfectū dominiū mūdi habe
re videretur. Scōm em̄ Diony. ad pfectum
dominiū tria requirūtur. ſ. p̄eminētia. cōti
nentia ⁊ pmanentia. Sed deus nō videba
tur dn̄ari in mūdo nec quātū ad p̄eminen⸗
tiā. iuxta illud Eſa. lxvj. Facti ſumus qua⸗
ſi in p̄ncipio cū nō dn̄areris noſtri. nec q̄n⸗
tū ad cōtinētiā. eiuſdē libri. c. xxvj. Dn̄e deꝰ
noſter poſſederūt nos dn̄i abſqꝫ te. Nec q̄n⸗
tū ad pmanentiā. q: videbat a dominio ce
cidiſſe: ⁊ alijs renūciaſſe. iuxta illud Eſaie
xix. Tradam egyptū in manu dn̄orꝝ crude⸗
liū. Sed p natiuitatē ſuā ipſum dominiū
recupauit. Un̄ Lu. j. dictū fuit. Hic erit ma
gnus: ⁊ filius altiſſimi vocabit. Ecce p̄emi
nētia. Et dabit illi dn̄s ſedē Dauid patris
ſui ⁊c. Ecce cōtinētia. Et regni eius nō erit
finis. Ecce pmanētia. Uenit q̊ꝫ vt nos
ad bene operādum habilitaret. Ante aduē⸗
tum enim ipſius homines nullū bonū per
qō iuſtificarētur facere poterant. Un̄ dice⸗
bant illud Eſa. liiij. Oēs iuſticie noſtre q̄ſi
pannus mēſtruate. Et ideo indigebāt iuſti
ficatore. Et ꝑpter hoc factꝰ eſt nobis iuſti⸗
cia. Un̄ apl's ad Rom̄. v. ait. Iuſtificati ex
fide pacem habeamus ad deū per Jeſum
xp̄m. Uenit etiā vt verificaretur illa p⸗
phetia Eſa. ix. Populus qui ſedebat in te⸗
nebris vidit lucē magnā ⁊c. Tenebre nāqꝫ
quattuor incōmoda inducūt. ſ. horrorē. ob⸗
ſcuritatem. triſticiā. ⁊ frigiditatē. Un̄ ipſiꝰ
autem aduētum homines erāt in tenebris.
quia erant in horrore ⁊ timore. ex eo ꝙ erāt
in poteſtate demonū traditi. Un̄ tunc dici
poterat illud Exo. x. Facte ſunt tenebre hor
ribiles in vniuerſa terra egypti. Erāt etiā
in obſcuritate. q: erāt multiplici ignorātia
inuoluti. Un̄ dicere poterāt illud Job. xxx⸗
viij. Nos quidē inuoluimur tenebris. Erāt
quoqꝫ in triſticia. quia dei viſione erant pri
uati. Unde dicere poterat humanū genus
illud Thob. v. Quale gaudiū mihi ē q̄ in te
nebris ſedeo ⁊ lumen celi nō video. Erant
etiā homines i frigore. quia erant ab igne
diuini amoris elongati. De quo dicit ipſe
ſaluator Lu. xij. Ignē veni mittere in ter⸗
rā. Iſte aūt ppl's ambulās in tenebris ho⸗
die vidit lucē magnā. ſ. dn̄m Jeſum. qui ait
Joh. viij. Ego ſum lux mūdi. Lux autē
hꝫ aſſecurare. illuminare, letificare ⁊ cale⸗
facere. Primo ergo xp̄s aſſecurauit homi⸗
nem expellēdo ab eo timorē ac refrenando
demonis poteſtatē. Unde p̄s. ciij. inq̄t. Or
tus eſt ſol. i. xp̄s. ⁊ cōgregati ſunt. ſ. demo⸗
nes. ⁊ in cubilibꝰ ſuis collocabuntur. Scōo
nos illuminauit dans verā dei cognitionē.
iuxta illud Lu. j. Illuminare his qui in te⸗
bris ⁊ in vmbra mortis ſedent: ad dirigen⸗
dos pedes noſtros in viam pacis. Tertio
nos letificauit reſtituēs dei viſionē. de qua
exponi poteſt illud Prouer. xv. Lux oculo
rum letificat animā. Quarto nos inflāma
uit infundēs diuinū amorē. Unde p̄s. ciiij.
inquit. Ignem miſit vt luceret eis p noctē.
Iſta quoqꝫ quattuor hodie angelus de celo
nobis attulit. Remouit em̄ obſcuritatem
⁊ induxit illuminationē. Unde de paſtori⸗
bus dr̄ Lū. ij. Claritas dei circūfulſit illos.
Remouit etiā timorē ⁊ induxit ſecuritatē
cū ait. Nolite timere. Remouit q̊ꝫ triſtitiā
⁊ induxit leticiā dicēs. Ecce euangelizo vo
bis gaudiū magnum. Hoc aūt gaudiū
fuit magnū quantū ad quadruplicē dimē⸗
ſionē. Nā fuit altū taliter ꝙ vſqꝫ ad celos
aſcēdit. ⁊ angelos ſic letificauit ꝙ celos re
liquerūt. ⁊ ad paſtores veniētes ſuum eis
gaudiū retulerūt. Fuit etiam pfundum. q:
infernū penetrauit. ⁊ ſanctos patres q̄ erāt
in lymbo letificauit. iuxta illud Eſa. ix. Am
bulantibus in regiōe vmbre mortis lux or
ta eſt eis. Fuit quoqꝫ longum q: iuit vſqꝫ
in orientem et magos ſic letificauit. ꝙ ſua
regna reliquerunt et ad puerum cucurre⸗
runt. Fuit etiam in occidentē vbi auguſtū
letificauit. ita ꝙ ipſiꝰ xp̄i imagine viſa thu
ra illi obtulit. Unde Sapientie. viij. dici⸗
tur. Attingit a fine vſqꝫ ad finē fortiter ⁊c.

X Uēit vt dura flecteret.

Y Uēit vt dn̄ium haberet

Z Uēit vt ad operādum habilitaret

A

B Lux fecit quattuor.

Gaudium magnus in natiuitate xp̄i

Fuit inſuꝑ latū.q꞉ ꝓfudit p̄teritos. Johā.
viij. Abraā pater veſter exultauit vt vide-
ret diē meū vidit ⁊ gauiſus eſt: ait ſaluator.
Itē p̄ntes. Vn̄ angelus dixit paſtorib⁹. An
nūcio vobis gaudiū magnuꝫ qđ erit omni
populo Lu. ij. Itē extēditur ad futuros. vn̄
Amb. ait. Hec eſt gl̄ia natalis dn̄i vt in fu
turū tranſeat ad p̄deſtinatos ⁊ in ꝑpetuuꝫ
maneat ad deuotos. Quarto angel⁹ remo
uit frigiditatē. ⁊ adduxit verū ignē cuꝫ an-
nūciauit xp̄i ortuꝫ di. Nat⁹ eſt vobis hodie
C ſaluator ⁊c. Scđo venit Xp̄s in mūdū:
Venit xp̄us vt infirmitates ſanaret — vt humani generis infirmitates ſanaret.
Hō em̄ inter alias patiebat̄ quinqꜫ infirmi
tates. ſ. tumorē ſuꝑbie. cecitatē ignorantie.
inſipiditatē in mente. vulnerationē culpe.
⁊ fetorē cōſuetudinis praue. Sed ab ipſis
infirmitatib⁹ nos ſaluauit fili⁹ ꝟginis per
quinqꜫ remedia que adduxit. Portauit em̄
carnē de qua fecit emplaſtrū. ſanguineꝫ de
quo fecit colliriū. ſp̄um humanū de quo fe-
cit mel dulciſſimū. Animā que fuit vas vn-
guentariū. Et diuinitatē que fuit balſamū
p̄cioſum. Prima igitur infirmitas erat tu-
mor ſuꝑbie. q̄ primo ortus eſt in celo. Dein
de in terreſtri paradiſo. ⁊ tandē ſparſus eſt
in toto mūdo. Et ideo xp̄s de ſua carne fe-
cit emplaſtrū qđ ipſum tumorē maturauit
⁊ fregit. Fit autē emplaſtrū de herbis ⁊ flo
ribus abſciſis. cōtritis ⁊ coctis. Caro autem
xp̄i fuit herba ſicut ⁊ nr̄a. iuxta illud Eſaie
xl. Ois caro fenū. Fuit etiā flos. ⁊ hoc pro
pter innocentiā ⁊ puritateꝫ. ⁊ fuit abſciſus
per mortē. Eſa. liij. Abſciſus eſt de terra vi
uentiū. ⁊ cōtritus per flagellationē. Ibidē.
Attritus eſt ꝓpter ſcelera noſtra. Et coct⁹
per penarū nimiā aduſtionē. Vn̄ inquit ꝑ
p̄s. cj. Oſſa mea ſicut cremium aruerunt.
Ecce humilitatis exemplū. ſuꝑbie medica-
mentū. Scđa infirmitas erat cecitas igno
rantie. Et ideo xp̄s de ſanguine ſuo fecit col
liriū quo ceci illuminātur. Et ꝓpter hoc đr
Apoca. iij. Collirio vnge oculos tuos vt vi-
deas. Iſtud autē colliriū factum de ſaliua ⁊
terra Job. ix. id eſt de deitate ⁊ humanita
te. Et de melle ⁊ cera. i. de diuinitate melli-
flua ⁊ carne incorrupta. Figura aūt huius
collirij habetur. j. Reg. xiiij. de Jonatha. q̄
guſtauit de fauo mellis. ⁊ illuminati ſunt
oculi eius. Tertia infirmitas erat inſipidi-
tas in mente. qua ſp̄ualia ſibi deſpiebant.
Et ideo chriſtus de ſpiritu ſuo mel dulciſſi
mū fecit. qđ inſipiditatē hominis dulcora-
nit. Unde ait Eccleſiaſtici. xxiiij. Spiritus
meus ſuper mel dulcis. Eius autē dulcedo
nō ſentiebatur quādo in vaſe corporis clau
ſa tenebatur. Sed quando inclinato capite
tradidit ſp̄um: tūc eius dulcedo repleuit ce
lum ⁊ mūdum. Unde canit eccleſia. Hodie
per totum mūdum melliflui facti ſunt celi.
Quarta infirmitas erat vulnus culpe. iu-
xta illud Eſa. j. Vulnus ⁊ liuor ⁊ plaga tu-
mens ⁊c. Et ideo chriſtus de anima ſua fe
cit vas vnguentarium in quo cōtinent̄ om
nia vnguēta omniū vulnerū ⁊ infirmita-
tum. Omnia enim vulnera anime cauſan-
tur aut ex īfirmitate. aut ex ignorātia. aut
ex malicia. Sed Johā. j. dicitur. Vidimus
gloriam eius. id eſt glorioſam miſericordi-
am eius. que ſanat vulnus cauſatū ex ma-
cia. Sequitur paulo poſt. Plenum gratie ⁊
veritatis. Gratia autē eius ſanat vulnus
cauſatum ex infirmitate. veritas ꝟo vuln⁹
cauſatum ex ignorantia. Quinta infirmi-
tas erat fetor. Chriſtus attulit diuinitateꝫ
tanq̄ balſamū p̄cioſum. cuius odorem ſen
ſit Lazarus quadriduanus ac fetidus ⁊ re
uixit Johā. xj. Eſt autem prima dies mala
delectatio. Secūda malus cōſenſus. Ter-
tia malum opus. Quarta mala cōſuetudo.
⁊ tūc homo efficitur fetidus corā deo ⁊ mū
do. Qui ergo ad odorē iſtius balſami non
reſurgit: magis eſt inſenſibilis q̄ mortuus
fetidus ⁊ immūdus. Propter has autē cu
rationes inquit ꝓpheta de xp̄o p̄s. cij. Qui
ſanat oēs infirmitates tuas. ⁊ Aug. predi
cta cōfirmans inquit. Magn⁹ de celo ve-
nit medicus. quia per totū mūdum magn⁹
iacebat egrotus. Poſſumus autē dicere
Infirmitates diuſimode oriūtur — ꝙ q̄dā infirmitas cauſat̄ in hoīe ex come-
ſtione. ⁊ tali mō infirmat⁹ eſt Adā: q̄ de po-
mo vetito comedit. ⁊ ideo infirmitatē men
tis ⁊ corp̄is incurrit. Hoc aūt vitiū gule ho
die in multis dominat̄. ⁊ ideo ſepe infirmā
tur ⁊ moriūtur. Scriptū eſt em̄ Eccleſiaſti
ci. xxxvij. In multis eſcis erit infirmitas. ⁊
ꝓpter crapulā multi perierūt. Hanc auteꝫ
infirmitatem venit ſaluator noſter ſanare
ꝑ dietam ieiunando quadraginta diebus
⁊c. Mat. iiij. vt etiam nos doceret abſtine
re a nociuo cibo. ⁊ gulaꝫ refrenare: ſi volu-
mus ſani viuere. Qui em̄ abſtinēs eſt adij-
ciet ſibi vitā Eccī. xxxvij. Scđo cauſat̄ infir
mitas ex nimia frigidatione. Peccatū em̄
mortale eſt notabiliter frigidū. ita ꝙ ignē
diuini amoris extinguit. vnde Hierem̄. vj.

dicit̄. Sicut frigidaꝫ facit ciſterna aquam
ſuā. ſic frigidā facit malicia aīam. qđ frig⁹
p̄cti facit aīaꝫ pigrā in bono oꝑe. iux̄ illud
Prouer. ij. Propter frigus piger arare no-
luit. i. cor ſuū ſcindere ꝑ ꝯtritionē. ⁊ ſerere
ꝑ bonū opus. Hanc aūt infirmitatē ſana-
uit per ſudorē ſanguineū. In ſudore enim
lachrymaruꝫ homo frigidus inflammat̄.
Unde ait Greg. de Magdalena. ꝙ frigi-
da venit ad xp̄m ſed īflāmata receſſit poſt
lachrymas. Ignis igit̄ amoris qui erat in
xp̄o: ip̄ꝫ ſudare fecit ſanguinē. Unde Lu.
xxij. đr. Et fact⁹ eſt ſudor vult⁹ eius ſicut
gutte ſanguis ⁊c. Et ſic nr̄am infirmitatē
frigidatōis curauit. Tertia infirmitas cāt̄
ex nimietate ⁊ corruptiōe ſanguis. San-
guis aūt nimi⁹ đr abūdantia terrenorū. q̄
ſepe ē cā p̄cti. Unde p̄s. lxxij. ait. Prodijt
quaſi ex adipe iniq̄tas eoꝝ. Sāguis auteꝫ
putridus đr ip̄a carnalis ꝯcupiſcentia que
aīam maculat. ⁊ corā deo putridam facit.
De hoc autē ſanguine exponi poteſt illud
Eſa. j. Cū multiplicaueritiſ orōnes veſtras
nō exaudiā vos. Manus em̄ vr̄e ſanguie
plene ſunt. Et Oſee. iiij. Sāguis ſanguinē
tetigit. Hanc aūt infirmitatē ſanauit per
minutionē ſanguis in manibus ⁊ pedib⁹
⁊ latere ⁊c. Iſtaꝫ aūt minutionē nos faci
mus qn̄ venā oris noſtri in ꝯfeſſione ape-
rimus. Unde Prouer. x. đr. Vena vite os
iuſti. os autē impioꝝ operit iniquitatem.
Quarta infirmitas cauſat̄ ex humoruꝫ. i.
vitiorum corruptiōe. Vn̄ p̄s. xiij. ait. Non
eſt qui faciat bonū: non eſt vſqꜫ ad vnum.
Corrupti ſunt ⁊ abominabiles facti ſunt
⁊c. Et iſtam infirmitatē ſanauit fili⁹ ꝟgi-
nis ꝑ aſſumptionē amare medicie. de qua
ip̄e ait p̄s. lxviij. Dederūt in eſcā meā fel:
⁊ in ſiti mea potauerūt me aceto. Et ideo
⁊ nos debem⁹ bibere amarā potionē con-
tritionis ⁊ doloris peccatorū noſtroꝝ. iux̄
illud Hiere. xxxij. Pone tibi amaritudinē
⁊c. Que medicia quāto erit amarior tāto
erit ꝟtuoſior ad malos humores expellē-
dos. De qua exponi pōt illud Eſa. xxiiij.
Amara erit potio bibentibus eā. Alias q̄ꝫ
infirmitates humanas venit xp̄us ſanare
vnguētis ſue gratie. De quibus đr Eccl̄i.
D xxxviij. Unguētari⁹ cōficiet vnguēta ſani-
Venit xp̄s ꝑditos ſaluare — tatis. Venit etiā in mūdū filius dei ꝑdi
tos ſaluare. Vn̄ p̄s. lxxiij. ait. De⁹ aūt rex
noſter ante ſecula: opatus eſt ſalutē i me-
dio terre. i. in humana carne. Caro em̄ xp̄i
nō đr terra ſed mediū terre. Natura q̄ppe
noſtra habuit duplicē extremitatē. Vnā q̄
fuit ſub innocētia. Aliā ꝟo que modo eſt
ſub miſeria. Xp̄s ergo aſſumpſit naturam
nr̄am cū innocētia. ⁊ quātū ad hoc partici
pauit cū p̄ma extremitate. Iteꝫ aſſumpſit
eā cū miſeria. i. cū penalitate. ⁊ quantū ad
hoc participauit cū ſcđa. Natus quoqꜫ eſt
vt reduceret exules ⁊ ꝑegrinos. ⁊ iō venit
portans ſecū regnuꝫ. Propter quod dicit̄
Eſa. ix. Et fact⁹ eſt p̄ncipatus ſuꝑ humeꝝ
eius. Iſte aūt p̄ncipatus eſt dignitas re-
galis quā portauit vt nos reges faceret.
vel eſt onus p̄ctōꝝ noſtroꝝ qđ portauit vt
nos alleuiaret. iuxta illđ Eſa. liij. Vere lā-
guores noſtros ip̄e tulit. Vel eſt crux quā
ip̄e ſuis humeris portauit. vt nos tāqꜫ ad
vexillum colligeret. iuxta illud Eſa. xj. Le
uabit dn̄s ſignū in nationes ⁊c. Quia igit̄
filius dei tantū nos honorauit. quia fecit
nos ſil̄es ſibi in creatione: ⁊ fratres ſuos ī
redēptiōe. ⁊ faciet coheredes in gl̄ificatōe
atqꜫ humanat⁹ eſt ꝑ noſtra ſalute. Iō me-
rito debem⁹ eū honorare. ⁊ debitas ei gra
Gr̄as referim⁹ multipl̄r — tias referre. Modus aūt referendi gr̄as
aliq̄n fit ꝑ ſolā vocis exp̄ſſionē. Aliq̄n per
manuū eleuatōeꝫ. Aliq̄n ꝑ genuflexionē.
Aliq̄n per totā corp̄is ꝓſtrationē. Et hoc
ſignificatū eſt Gen̄. xvij. vbi abraā audita
futura natiuitate Iſaac. cecidit in faciem
ſuā. ſ. gr̄as referendo. Oēs ergo nō ſolum
corde ⁊ corpali veneratiōe gr̄as puerulo
nato referamus. ſed etiā ſmone. dicentes
illud. iiij. Reg. vij. Hec dies boni nūcij eſt
ſi tacuerim⁹ ⁊ noluerim⁹ nunciare ſceleris
arguemur. In terrā quoqꜫ nos ꝓſternere
debemus ſaltē corde. vt de ſua viſitatione
ſibi gr̄as rependamus. Sicut figuratū fuit
Exo. iiij. vbi đr. Audierūt ꝙ viſitaſſet dn̄s
filios iſrl̄. ⁊ ꝓni adorauerūt. Legit̄ q̄ꝫ Jone
iij. ꝙ rex indut⁹ eſt ſacco. ⁊ ſedit in cinere.
et oēs ſui eius ideꝫ fecerūt. Tunc aūt rex
xp̄s ſedit in cinere. qn̄ indut⁹ eſt carne. Et
ideo ⁊ nos debem⁹ ei cōformari in humili
tate ⁊ gr̄as illi referre tympanū aſſumen-
tes ⁊ di. illud Exod. xv. Cātemus dn̄o ⁊c.
In tympano em̄ eſt forma ſperica. pellis
raſa. ⁊ ꝑ euꝫ cauſat̄ melodia. Et ſic in xp̄o
eſt diuinitas et̄na. caro q̄ fuit crucifixa. et
aīa omī iubilatōe plena. Item tympanuꝫ
fit de corio in ligno extēſo ⁊ ꝟga ꝑcuſſo. ⁊
coriū. i. corpus xp̄i fuit extenſum in cruce.
iux̄ illud p̄s. ciij. Extēdēs celū ſicut pelleꝫ.

Et ꝑcuſſum diſciplina pr̄is. Eſa. liij. Propter ſcelus ppl'i mei ꝑcuſſi eum. Iſtū ergo tympanū debemꝰ aſſumere ꝑ meditatõez. ⁊ ſibi cātare ꝑ grãarum actionē. iuxta illud apl'i. ij. Theſ. ij. dicētis. Nos aūt gratias agere debemꝰ deo ſemꝑ. Item debemꝰ dicere deo cū ꝓpheta ps. xxxij. In pſalterio decem chordarū pſallā tibi. Per pſalteriū em̄ decē chordarū intelligiẗ xp̄s incarnatꝰ in quo fuerūt qnq̄ chorde. i. qnq̄ vulnera qbus oſtēdiẗ eiꝰ hūanitas. ⁊ qnq̄ alie qbꝰ oſtēſa fuit ſua diuīa maieſtas. ſ. natiuitas ſuꝑnaturalis. gloria reſurrectionis. maieſtas aſcenſionis. miſſio ſpūſſancti. ⁊ iudiciaria poteſtas.

Pars quinta huius ſmonis que diciẗ expoſitionis.

E v — Moralitates circa xp̄m natū

Volens aliqd moralitatis tāgere circa expoſitionē euāgelij p̄ntis ſolennitatis. dico ꝙ per Mariā q̄ illumiāta interp̄taẗ ſignificaẗ aīa a deo inſpirata ⁊ illumiāta. que tunc cōcipit ⁊ parit ieſum. i. ſaluatorē quādo bonū ꝓpoſitū cōcipit corde. ⁊ poſtmodū illud ꝓducit in opere. Et ideo boni religioſi qui a deo inſpirati de intrāda religione ꝓfeſſionē in ea fecerūt: poſſunt dicere deo illud Eſa. xxvj. A facie tua concepimus ⁊ parturiuimꝰ ſp̄m ſalutis. Iſtū autē puerū ſic conceptū extrahit de ventre mr̄is auſteritas vite cantās ⁊ iubilās in penis ⁊ mortificatiōe carnis cū ꝑuulo vagiente. Pauꝑtas aūt illū pānis inuoluit. humilitas vero in p̄ſepio reclinat. Et iſte tres virtutes ſunt quaſi tres optime obſtetrices. Sed o religioſe. ſi iſtū paruulū in te natuz vis nutrire ⁊ fouere: attēde quia eſt inuoluēdus. reclinādus. cuſtodiēdus. leuādus. lauādus. deducēdus. ⁊ cibandꝰ. ⁊ ad h' oīa querēde ſunt nutrices gratioſe vgines. qr eſt vginitatis filius. i. ſpecioſe vtutes. Excludēde aūt ſunt rugoſe vetule. i. inueterate malicie: qr malo oculo tenellū paruulum ſolēt faſcinare. Iſte aūt bone nutrices nō debēt eſſe ſole: qr vtutes ꝯſocianẗ in charitate. Ait em̄ ꝓpħa ps. xliiij. Adducentur regi. ſ. nato. vgines in plurali. vt. ſ. ſuiant ſedulo officio. poſt eam reginā que ip̄m de ſpūſancto genuit. debēt ergo eē gemīe ad oīa officia. Primo aūt inuoluēdus ē paruulus: ſed non niſi mūdis pannis. Ferant igiẗ due puelle pānos mūdos. Una pannos abluat. ꝓmittens ꝙ eos q̄tidie lauabit. ⁊ hec eſt cōtritio que dicit. Lauabo per ſingulas noctes lectū meū: lachrymis meis ſtratū meū rigabo. ps. vj. Altera pānos extendit vt deſiccenẗ ad ſolē. ⁊ h' ē ꝯfeſſio. que abſcōdita ꝓducit in lucē di. Dixi cōfitebor aduerſum me iniuſticiā meā dn̄o ⁊c̄. ps. xxxj. Scd̄o ad reclinandū pueruz due ſe offerūt. vna lectū parat. ⁊ hec eſt ſancta meditatio. q̄ ſternit cor floribꝰ ſcripturaꝝ. ⁊ cantat cū ſpōſa. Lectulus noſter floridꝰ. Can̄. j. Alia puerū reclinat. ⁊ hec eſt charitas q̄ ieſum amplexaẗ brachijs amoris. et inter ſua ſuauiſſima vbera facit eū dormire di. Faſciculꝰ myrrhe dilectꝰ meus mihi. iter vbera mea cōmorabiẗ. Can̄. j. Tertio ad puerū cuſtodiendū due ſe offerūt. Una eū cuſtodit a ſtrepitu intrinſeco. ⁊ hec eſt tranqllitas q̄ claudit cubiculū. ⁊ ſi modicū quid ſiniſtrū audierit dic̄. Quis es tu qui clamas ⁊ inq̄etas regē. j. Reg. xxvj. Altera eū cuſtodit ab incurſu extrinſeco. ⁊ hec eſt emulatio q̄ nihil ſiniſtrū ſinit intrare ī tota domo cordis vel corꝑis. Que ſi viderit oculū. aurē vel aliquez ſenſum aliquid apportare nociuū clamat. Filij mortꝭ eſtis vos: quia nō cuſtodiſtis dn̄m vr̄m regez. j. Reg. xxvj. Hanc. b. Petrus clauiculariꝰ regis noſtri locat oſtiariā multo meliorez ꝙ illa quā inuenit in domo p̄ncipis ſacerdotū. Ioh. xviij. Et magis ſollicitā ꝙ illa que purgās triticū Iſboſeth: obdormiuit. ij. Reg. iiij. Quis eſt inqt. b. Petrꝰ q vobis noceat ſi boni emulatores fueritꝭ. j. Pe. iij. Anima mea hāc loca ad ianuam cordis ſi vis xp̄m cuſtodire. qr dura ſicut infernus emulatio. ⁊ lāpades eius lampades ignis atq̄ flāmarū. Cant. viij. Quarto ad puerū leuandū due ſe offerūt. Una eum excitat ⁊ euoluit quotiēs ſomuerit horalogiū amoris. ⁊ hec eſt ſollicita deuotio que ſingula myſteria voluit ⁊ ruminat. qbꝰ q̄ſi pannis inuolutꝰ eſt puer nr̄ ieſus q amictꝰ eſt lumine ſicut veſtimento. ps. cxviij. Reuela ait ps. deo oculos me. ⁊ ꝯſide. mira. de le. tua. Deuotio nāq̄ ē feruor mētꝭ reuoluēs aīam in xp̄m. Unde ꝓpħa ait ps. lxij. Deꝰ deus meꝰ ad te de lu. vi. Sitiuit in te anīa mea: q̄ multipl'r tibi caro mea. Altera vero eū alloquiẗ: ſꝫ nō niſi de legitima licentia ipius. ⁊ hec eſt attenta orõ que dicit. Dn̄e labia mea apies ⁊c̄. ps. l. Hm̄oi autē vox eſt dulcis ꝑuulo. ⁊ ideo poſtea ſimꝭ cātant deuotior orõ. Exurge q̄re obdormis dn̄e?

Exurge ⁊ ne repellas in finē. ps. xliij. Quīto ad puerū balneandū due ſe offerūt. vna balneū parat. ⁊ hec eſt pietas. que videns lachrymantē puerū. ⁊ audiēs eius ploratū educit aquā calidā abūdāter de fontibus cordis ſui di. Aīa mea liq̄facta eſt vt dilectus locutꝰ ē. Can̄. v. Et nō ſolū aq̄ abluit: ſed vnguēto vngit ⁊ ait. Factū ē cor meū tanq̄ cera liqueſcēs. ps. xxj. vnde illi dicit ꝑuulus. Odor vnguētoꝝ tuoꝝ ſuꝑ omnia aromata. Can̄. iiij. Altera vero puerū tenet ⁊ hec eſt ꝑſeuerātia que tādiu tenet donec ſibi placuerit in hac lachrymaruz valle in aq̄s noſtre miſerie balneari dicens. Tenui illū nec dimittā. Can̄. iij. Sexto ad pueruz deducendū due ſe offerūt. Una euz geſtat dicēs cū paulo. j. ad Coꝝ. vj. Glorificate ⁊ portate deū in corꝑe veſtro. ⁊ hec ē obediētia nō coacta. q̄ a poſteriori ſupra dorſum portat onera ꝯtra cor. ſed mr̄na ⁊ volūtaria que filiū a parte āteriori portat ſupra pectꝰ delicioſe inter brachia. ⁊ ſic vult portari ꝑuulꝰ nr̄ ieſus di. Pone me vt ſignaculū ſupra cor tuū. ⁊ ſicut ſignaculū ſuper brachiū tuuz. Can̄. viij. Altera precauet ne gerula offendat ad lapidē impatiētie. ⁊ ſic ledat paruulū quacūq̄ occaſione. ⁊ hec eſt circūſpectio q̄ iugiẗ clamat obediēti iuſto. Qui ſe exiſtiat ſtare videat ne cadat. j. ad Coꝝ. x. Cantāt ergo he due deducētes ꝑuulū. Incipit aūt obediētia iubilās ī operibus ⁊ dic̄. In manibꝰ portabūt te. Et reſpōdet circūſpectio p̄cauēs ab exterioribꝰ. ne vnq̄ offendas ad lapidē pedem tuum. ps. xc. Septimo ad puerū cibanduz due ſe offerūt. Una eū paſcit. ⁊ hec ē miſericordia. que mēbra eius reficit. Unde ip̄e dn̄s ait Matth. xxv. Eſuriui ⁊ dediſtis mihi manducare ⁊c̄. ⁊ ſubdit. Qd̄ em̄ vni ex minimis meis. ſ. mēbris. feciſtis. mihi feciſtis. Hec tamē nō de furfure cibo porcoꝝ imitatrix Cayn. ſꝫ de ſimila delicatiſſima imitatrix Abel parat polentā. deinde in manu pueri ponit pomū cantās. Omnia poma noua et vetera dilecte mi ſeruaui tibi. Canticoꝝ. vij. Altera vero eum lactat ⁊ potat. ⁊ hec eſt māſuetudo. que de cordis vberibus dulces ſermones eliquat. nonne inquit ſapiens. Ardorem refrigerabit ros: ſic et verbum. Eccl'iaſtici. xviij. Hec dicit paruulo. Dabo tibi vbera mea. Canticoꝝ. vij. Et iterum. Dabo tibi poculū ex vino condito: Cantic̄. viij. Ipſe autē puer reſpōdet ei. Fauus diſtillans labia tua: mel ⁊ lac ſub ligua tua. Cantic̄. iiij. Iſtis autē nutricibus officium ſuū dulciter explētibus. et nūc reclinātibꝰ nunc excitātibus. nūc paſcētibus. nunc deducentibus ⁊c̄. in ſpūali tripudio enutritꝰ: puer ieſus creſcit etate ac ſapiētia ⁊ gratia coram deo ⁊ hominibus. Luce. ij. Et tunc dicere poſſumus illud Eſa. ix. Paruulꝰ natꝰ eſt nobis. ⁊ filius datꝰ eſt nobis.

F — Quare xp̄s natꝰ fuerit ꝑuulus

Loquēdo autē de chriſto ad lr̄am dico ꝙ licz ipſe dominꝰ ieſus hodie fuerit paruulꝰ. quātuz ad etatem. matrē. ſtaturā. familiā. pomū. lectum. cibuz. ⁊ veſtimentū. Poteſt tamē dici ꝙ fuit paruulus triplici alia ratione. Primo: quia offenſus de facili poteſt placari. vt. ſ. diximus. Qui eniz ante dixerat tanq̄ implacabilis. Ezechiel. vij. Nō parcet oculus meus ſuper te et non miſerebor modo dicit Eſa. xl. Predicare annū placabilem dn̄o. Secūdo quia emēdo facil'r decipi poteſt paruulus. vnde aliquādo ꝓ vno pomo dat totā ſuam hereditatē. Oliz aūt deus regnum ſuū valde chare vendebat. quia nullus ip̄m emere poterat. nec ꝑ aliqua graui penitētia: nec pro morte aliqua ſed modo dat ip̄m regnuz pro calice aque frigide. Matth. x. Immo etiā ꝓ vna bona volūtate. Unde inquit ps. ix. Deſiderium pauperum exaudiuit dn̄s. Ideo deū quodāmodo decipimus: quia eius regnuz q̄ſi pro nihilo ab eo obtinemus. Unde ps. lv. dicit deo. Pro nihilo ſaluos facies illos. Et de beatis in figurā iterū ait. Pro nihilo habuerūt terrā deſiderabilē. Tertio dr̄ paruulus: quia ad inſtar paruuli debet a nobis ſpūaliter cōcipi per bona ꝓpoſita. et poſtea parturiri ꝑ bona opa. vt p̄diximꝰ iuxta p̄allegatam auctem Eſa. xxvj. A facie tua cōcepimus ⁊c̄. Sed multi ſūt qui aborſum faciūt: quia bonū ꝓpoſitū ad opꝰ nō perducūt. iuxta illud Eſa. xxxvj. Venerunt filij vſq̄ ad partum: ⁊ vtus non eſt pariēdi. Debet quoq̄ nutriri ꝑ ꝑſeuerantiam. ⁊ ideo cuilibet fideli dicit deus pater illud Exod. ij. Accipe puerū iſtum et nutri mihi. Debet etiā portari per patientiā. iuxta illud Eccl'iaſtici. vj. Subijce humerū tuuz ⁊ porta illā. ſcꝫ ſapientiā que chriſtus eſt. Si em̄ ip̄m ſaluatorē portauerimus per deuotionē in hoc ſeculo ipſe nos ab angel' ſuis portari faciet in celū perēniter regnaturos cū eo qui eſt benedictus in ſecula ſeculorum. Amen.

Pars octaua huius ſmonarij qđ Mariale appellaſ. i q̃ tractaſ de b̄ndicte mr̄is dei purificatiõe. Hec aũt pars ꝓpo ac ꝑticulari nomine dedicatio ſancti ſanctorum nuncupaſ, Sermo p̄mus.

A l

Lumē ad reuelationē gentiū. Lu. ij. Hodie ſacroſancta mr̄ eccl'ia ſumma cū veneratõe ⁊ reuerētia ac honore ſolēnitatē deuotiſſimā purificatiõis immacl'ate ꝟginis mr̄is dei ac redēptoris nr̄i feſtiuis laudibus veneraſ. Quobrē congruũ videſ vt ⁊ nos ſeruuli eius deuoto mēt affectu de tanta feſtiuitate memoriā recolamus. Unde quia inq̄t ph̄s. j. Ethic. ꝙ ſermões inq̄rendi ſunt ſm materiā de q̃ ſunt. tunc em̄ ſufficiēter diceſ ſi ſm ſubiectā materiā diceſ. Ideo lʒ de tā celeberrima ſolēnitate ſmociarij me ineptū videaʒ, tñ ꝑ modulo ingenij mei aliq̄d eloqui amore eiuſdē piiſſime ꝟginis de ſanctiſſima ipius purificatione conabor. Ait em̄ Leo papa in ſmõe de dñica infra octauā natiuitatis dñi. Nõ adeſt nõ tacēdi vbi oriſ difficultas fandi. Maxime autē ad predicandū de hac feſtiuitate me inducit diui Amb. dictum in lib. de ꝟginitate, q̄ ait. Talis fuit Maria vt eius vita oīum ſit diſciplina. Unde nõ eſt vllatenus dubitandū ꝙ q̄cūq; ꝑegit: ⁊ maxime dū paruulū filiū ſuū in tēplo p̄n̄tauit: cū ingēti myſterio ⁊ ꝓ oīum hominū eruditione ꝑfecit. Ipa nāq; fuit lumen qđ gētibꝰ in tenebris cecutiētibꝰ ſolē iuſticie dei filiū reuelata facie contemplandū oſtēdit. De cuius purificatione quattuor cõſiderationes faciemus.

Prima diceſ illuminationis.

Scđa cauſationis.

Tertia dubitationis.

Quarta ꝟo appellabiſ purificatiõis.

Pars p̄ma huius ſmonis que dicitur illuminationis.

B Quare candele accenſe hodie portenſ f

Orte itelligere deſiderāt mlt'i quare eccl'ia ordinauit ꝙ i iſto feſto purificatõis ꝟginalis portenſ cādele in manibꝰ accenſe. ꝓpter quod hec feſtiuitas cādelaria appellaſ. Non aũt ſtatuit hoc fieri in annũciatiõe q̄ eſt tā magna feſtiuitas ⁊ maior iſta nec etiā in aſſumptiõe q̄ eſt maior oiuʒ virginis feſtiuitatū. Nõ etiā i natiuitate eiuſdē ſed ſolū in purificatiõe. Videſ enim eis ꝙ ſaltē in aſſumptione deberēt potiꝰ portari candele accēſe. ad ſignificanduʒ ꝙ ſicut in celis illo die a tota curia celeſti cū hymnis et canticis ac laudibꝰ honorata eſt. ſic et in t'ris honorari debeat. Unde q̄plures mouenſ nouitate rerū vidētes in p̄n̄ti ſolēnitate ꝯfluere plebē ad eccl'ias. ⁊ cū luminaribꝰ ꝓceſſionalr̄ ꝑgentē. Quibꝰ vt tāte admiratiõis cā tollaſ. ⁊ deuotõe potiꝰ q̄ admiratiõe icitenſ: ſatiſfacere cupiēs dico ꝙ q̄druplici rõne hoc cõueniētiſſime eccleſia ordinauit. Primo ꝓpt̄ remouēdā erroneā ꝯſuetudinē. ſcđo ꝓpt̄ oñdēdā ꝟgis puritatē, tertio ꝓpt̄ colendā hodiernā p̄ntatiõeʒ. q̄rto ꝓpt̄ nr̄aʒ inſtructionē. Quo ad p̄mā rõnē dico ꝙ vt refert autor rõnal' diuorū. Romani q̄n culturis idolorū dediti erant. de q̄nto in q̄ntū annū in kl'is februarij ad honorē febrũe mr̄is Martis: quem deum belli appellabāt: luſtrabāt vrbē tota nocte cū cereis ⁊ facibꝰ accēſis. vt eius filius eis de hoſtibus victoriā daret: cuiꝰ genitriceʒ tantis laudū p̄conijs efferebāt. Et iſtud ſpaciū dicebaſ luſtrū. Unde canit eccleſia Luſtris ſex qui iaʒ peractis. Sex em̄ luſtra faciūt. xxx. annos. Nam ſpaciū. v. annorū appellaſ luſtrum. vt in aut. hec ꝯſti. innoꝯſti. i medio coll'. viij. ⁊ not. e. l. ſi quis nec cām. §. penul. ff. ſi cer. pe. ⁊ l. item querſ. §. ſi implero. ff. loca. In eodē etiā mēſe ſacrificabāt Plutoni q̄ dicebaſ Februꝰ. ⁊ reputabaſ ab eis deꝰ iferni. vt ipe cū ceteris dijs inferorū ꝓpiciareſ aiabus dānatorū. Cui etiā offerebāt hoſtias ſolēnes: excubātes cū laudibꝰ in tēplo cū cereis accenſis. Arbitrabanſ etiā romani ſequētes q̄rūdā poetarū fabulas, maxime Ouiđ. in. iiij. de faſtis. ⁊ v. Metham. ꝙ in p̄ncipio huius menſis Pluto de vrbe tulerit Proſpinaʒ ob eius formoſitatē, quā fecit deam. vnde Ceres mr̄ eius et cognati cū facibus eam queſierūt in nocte in mõte ethna qui eſt in Sicilia, in q̄ đr eſſe porta iferni. ꝓpter qđ mulieres romane his diebus feſtuʒ luminarium exercebant. Et iſtam hyſtoriā vel verius fabulā rep̄ſentantes vrbē romanā cū facibus ⁊ luminaribꝰ circūibant. Quos abominabiles errores ꝯſiderās Sergius papa: ſimul ⁊ cognoſcēs ꝙ difficile eſt reſiſtere ꝯſuetudini q̄ aſſil'aſ nature, vij. eth. Unde ꝯſuetudo diciſ altera natura, vt ait glo. in. l. j. ff. ad macedo. et de poſtu. l. j. §. beſtias. ⁊ de acquir. re. do. l. naturale. §. in his. ⁊ de libe. ⁊ poſth. l. ſi q̄s poſthumos. in p̄nci. ⁊ inſti. de re. di. §. cernēs. vbi glo. Uiaduertēſq; p̄dictas hereticas ⁊ diabolicas ſupſtitiões adhuc eē recētes in ꝑpl'is xp̄ianis rõne aſſuefactiõis: q̄s oportebat ingenio ſub iugo xp̄i flecti pia cautela: ſtatuit hunc diē cū cereis b̄ndicta ⁊ ꝓceſſiõe ſolēni per orbē terrarū ad honorē btiſſime ꝟginis marie mr̄is dñi ieſu xp̄i dei noſtri celebrari. q̄ non fuit rapta a Plutone deo infernali: ſed ſuſcepta in ſpõſam a deo omnipotēti ⁊ eterno q̄ fecit celum ⁊ terrā. nec fuit mr̄ Martis dei belli: ſꝫ illiꝰ q̄ ſolus eſt verꝰ deus q̄ fecit pacē et'ni p̄ris ſui cū hoīe. Remāſit ergo eadē ſolēnitas ꝓceſſionis ⁊ illuminatiõis. ſed alia fit itētione q̄ ꝑus. Fit em̄ ad ſignificandū ꝙ pulcherria atq; ſctiſſima dei genitrix fuit illud lumē quod orbem vniuerſum ꝑ filiū ſuum illuſtrauit.

Ut rituꝰ idolorū mutaretur

C Ut oñderetur ꝟginis puritaſ

Scđo hoc fuit ordinatū ꝓpter oñdendā ꝟginis puritatē. Quia em̄ btiſſima virgo ſemꝑ fuit pura. mūda, clara ⁊ immacl'ata volēs eccl'ia hanc ſuā puritatē et operum claritatē oñdere, ne aliq̄s deceptus vocabulo purificatiõis crederet eā aliq̄n fuiſſe maculatā. ſtatuit vt oēs cū cereis accenſis nõ mortuis eā honorarēt. volēs ꝑ lumen ſignificare ꝙ ipa ꝟgo benedicta fuit tota ſplēdida ⁊ luminoſa intꝰ ⁊ foris. Intus ꝑ purā ꝯſciam ac ſinceritatē ⁊ ſcāʒ volūtatē quā ꝯiunctā ſemꝑ habuit cū deo. Exterius ꝟo ꝑ oimodā ſanctitatē. Unde de ipa fulgentiſſima mr̄e dei dicere poſſumus illud Apoc. j. Facies eiꝰ ſicut ſol lucet in ꝟtute ſua.

D Ut recoleret hodierna proceſſio,

Tertio hoc inſtitutū fuit ꝓpter recolēdā hodiernā p̄ntationē. Sicut em̄ declarabiſ in ꝑtevltima huiꝰ ſmonis. hodie corporalr̄ p̄ntatus fuit dñs ieſus in templo. Ubi fuerūt q̄ttuor ſctiſſimi hoīes: qui cuʒ laudibꝰ ⁊ iubilis ac luminaribꝰ ipm honorabāt. ſ. Maria ⁊ Ioſeph. Symeõ ⁊ Anna ꝓphetiſſa. qui oēs cū alijs etiā adorauerūt reuerēter ipm dñm nr̄m ieſum xp̄ʒ. q̄a nõ eſt veriſiſe ꝙ ſanctꝰ ille ſenex eſſet ſolꝰ q̄n beata ꝟgo in tēplo p̄ntans filium ſuū dedit illū in vlnas eius. Hoc igiſ eccl'ia repreſentans facit ꝓceſſionē cū cereo accēſo qui in manibus portaſ. per quē ſignificaſ ipe dñs ieſus. qui hodie ad templū eſt portatus. Tria em̄ ſunt in cereo accenſo. ſcilʒ cera. liciniū ſiue ſtupinū ⁊ ignis. que ſignificāt tria que ſunt ⁊ erāt in xp̄o. Cera em̄ ſignificat carnē xp̄i ſine cõmixtione ⁊ corruptione viri. Licinium ꝟo album in cera latens ſignificat animā xp̄i puriſſimā, et omni ſanctitate candidiſſimā in corꝑe latentem. Ignis ꝟo ſiue lumē ſignificat diuinitatē xp̄i. quia vt đr ad Heb. xij. Deus ignis ꝯſumens eſt, ⁊ ſepe legiſ apparuiſſe in igne. vt in rubo. Exo. iij. Et in columna ignis. Exo. xiij. Item deſcēdit in igne ſuꝑ montē ſynay. Exo. xix. Et ideo inq̄t q̄dam verſificator. Hanc in honore pie cādelam porto Marie. Accipe ꝑ ceram carnem de ꝟgine veram. Bombicis puritas animaʒ ꝑoptime notat. Per ſumme lumē deitatē tolle cacumē.

E

Quarto hoc fuit inſtitutū ꝓpter noſtrā inſtructionē. In hoc em̄ inſtruimur ꝙ ſi volumus ante deū eſſe purificati ⁊ mūdi tria nobis ſunt neceſſaria. ſ. fides vera. actio bõa. ⁊ intētio recta. Duo p̄ma. ſ. fides vera cū opatione bona ſignificanſ ꝑ candelā in manu accēſam. De q̄bꝰ inq̄t Greg in quadā omel'. Ille vere credit qui exercet opando quod credit. Sed h̄ eſt notandū ꝙ tria ſunt q̄ cuſtodiūt candelaʒ ne extinguaſ. ſ. q̄n non abſcõdiſ a vento. ac alijs cādelis aſſociaſ. ⁊ ei ſufficiēs pabulū miniſtraſ. Qui ergo nõ vult extigui abſcondaſ a vēto laudis humane. aggregeſ ⁊ vniaſ ꝯgregationi ſancte. ⁊ habeat pabulū orõnis ꝯtinue. Tria quoq; ſunt q̄ impediūt ne cādela extincta reaccendaſ. ſ. remotio, humectatio. ⁊ groſſi corꝑis iterpoſitio. Multi ergo ſunt qui nõ accēdunſ ſiue quia p̄dicatoribꝰ nõ appropiquāt nec adiūgunſ. Deut. xxxiij. Qui appropiquāt pedibꝰ eius accipiūt de doctria illiꝰ. Siue q2 aq̄s deliciarũ humectanſ. j. ad Cor. ij. Aialis homo nõ ꝑcipit que ſunt ſpūs dei. Siue quia amor terrenorū in eis intꝑoniſ Matth. xiij. Sollicitudo ſeculi iſtiꝰ ⁊ fallacia diuitiarū ſuffocāt verbū. Sciendū eſt etiā ꝙ ſicut cādela ſine lumine dicitur mortua, ⁊ lumē ꝑ ſe ſine candela non bene lucet: ſed mortuū eſſe videſ. ita ⁊ operatio ſine fide ⁊ fides ſine bona opatione, mortua eſt. Iac. ij. et. c. fertur. ⁊ c. ſicut vrgeri. et. §. opponiſ. j. q. j. et de pe. di. ij. c. ſi em̄. ⁊ di. iij. c. querat. §. illud autē. ⁊ de ſacra vnctione. c. vnico. §. quia ꝟo. Ad quod applicari poteſt illud quod dicūt iuriſte, ſ. ꝙ nõ ſufficit fides niſi ꝓbate artis experientia ſubſequaſ. l. j. circa p̄n. ff. de ven. inſpi. ⁊ l. j. C. de decre. ab or. fa. ⁊ l. j. in p̄ma colūna

Ut moralr̄ inſtrueremur

C.de iuſti.codi.cō. Per liciniū aūt ſignifi-
catur intētio recta que ſtat intus ī anima
ſicut liciniū in cādela. Nam aliq̄n fit opus
quod ab extra videt̄ bonū. ⁊ eſt de ſe de ge
nere bonoꝝ. ſed ꝓpter malā voluntatē nō
eſt meritoriū: imo vitioſuꝫ. puta ſi mulier
paupertate cruciaret̄. ⁊ tu de tua ſubſtantia
ei ꝓuideres. hoc quidē eſt de ſe bonū. ⁊ ab
extra videt̄ laudabile ⁊ meritoriū. eſt eniꝫ
opus miſcōie. Sed ſi tu hoc faceres mala
intētione. vt ſcꝫ ꝑ hanc elemoſynā eaꝫ tra
here poſſis ad ꝯſentiendū pctō. vel vt va-
nam gl'iam cōſequaris ab alijs. totuꝫ hoc
opus eſſet ad demeritū. Ecce ergo ꝙ intē
tio bona requirit̄. vt ſcꝫ oīa oꝑa tua facias
amore dei ⁊ cū intētiōe bona. ⁊ hoc modo
portabis candelam accēſam in manibus.

Hodie triplici de cauſa cādelas deferimus.

Pro maiori etiā declaratione p̄dictoꝝ
dicere poſſumꝰ. ꝙ cādelas in purificatiōe
deferimꝰ rōne ꝟginis. xp̄i ⁊ noſtri. In vir
gine eñ fuerūt quattuor p̄rogatiue que ꝑ
candelā intelligunt̄. Prima eſt ꝟginitas
in carne. q̄ ſignificat̄ ꝑ cerā quā apes ge-
nerant ſine corruptione. De ipā aūt dicit̄
Eſa. vij. Ecce ꝟgo cōcipiet ⁊c̄. Secūda eſt
puritas in mēte: q̄ ſignificat̄ per licinium
candidū intus in cera occultatū. De ipſa
nāqꝫ dr̄ pſ. xliiij. Oīs gl'ia eius filie regis
ab intus. Tertia eſt ſanctificatio in vtero.
que ſignificat̄ ꝑ h̄ ꝙ ille cādele ſcificant̄ et
bn̄dicunt̄. De ipā etem̄ dr̄ pſ. xlv. Sāctifi
cauit tabernaculū ſuū altiſſimꝰ. Quarta ē
claritas in ꝯuerſatione. q̄ ſignificat̄ ꝑ lu-
mē. De qua dr̄ Sap̄. iiij. O q̄ pulchra eſt
caſta generatio cū claritate. Scd̄o cande
lā deferimꝰ rōne xp̄i. Cādela eñ h̄ ſignifi
cat xp̄m rōne ꝓpoſitionis ⁊ ꝯſumptiōis.
Quo ad p̄mū dico ꝙ in cādela accēſa ſunt
tria. ſ. cera. liciniū. ⁊ lumē. vt. ſ. ēt diximꝰ.
⁊ in xp̄o eſt triplex ſubā. ſ. caro ſine ſemine
gn̄ata. Vñ pſ. pſ. xxj. inq̄t ī perſona xp̄i.
Factū eſt cor meū ſicut cera. ſ. in gn̄atiōe.
ſed liqueſcēs in paſſione. Scd̄o eſt ibi lici-
nium. i. aīa candore innocētie decorata.
iuxta illud Sap̄. vij. Candor eſt luc̄ eterne
⁊c̄. Tertio ibi eſt lux. i. diuinitas luminoſa
iuxta illō Ioh̄. j. Erat lux vera ⁊c̄. Et ſicut
ignis vnit̄ cere mediāte licinio. ſic dīnitas
vnita eſt carni mediāte aīa. De his autem
tribus dicit̄ Cant̄. v. Dilectꝰ meꝰ candidus
eſt. ſ. per candorē mūdicie. ⁊ rubicūdus. ſ.
ꝓpter fulgorē diuinitatis. ⁊ electus ex mi
libus ſcilꝫ ꝓpter incorruptionem carnis.

Xp̄s ſignificatur per cādelā

Scd̄o xp̄s ſignificat̄ ꝑ candelam rōne
cōſumptionis. ſicut eñ candela accenſa ſe
totā cōſumit in noſtrū ſeruitiū. ſic xp̄s totū
ſe cōſumpſit in nr̄m obſequiū. Nam ꝯſum
pſit carnē ſuā ꝑ vulnerationē ⁊ attritōes.
Unde Eſa. liij. dr̄. Ipſe vulneratꝰ eſt ꝓpter
iniq̄tates nr̄as. ⁊ attritꝰ ꝓpter ſcelera nr̄a.
Cōſumpſit etiā ſanguinē ꝑ totalē effuſio-
nem. Unde angeli admirātes dixerunt ei
Eſa. lxiij. Quare rubrū eſt indumētū tuū.
⁊ veſtimēta tua ſicut calcantiū in torcula-
ri. Cōſumpſiſſe quoqꝫ dr̄ animā per triſti-
ciaꝫ ⁊ dolorē. Unde Matth̄. xxvj. ipē ait.
Triſtis eſt anima mea vſqꝫ ad mortem.
Item cōſumpſit vitā corꝑalē ꝑ abbreuia-
tionē. Unde in ꝑſona eius dr̄ Eſa. xxxviij.
Preciſa eſt velut a texēte vita mea. Con-
ſumpſit etiā ſubām tp̄alē vſqꝫ ad denuda
tionē. Unde de ſpoliātibus eum in morte
ipē ait pſ. xxj. Diuiſert ſibi veſtimēta mea
⁊c̄. Tertio p̄ncipal'r cādelas deferimꝰ rō-
ne noſtri. Per cādelā eñ accēſam ſignifi-
cat̄ ꝙ debemꝰ habere vitā ſanctā et famā
preclarā. Primo aūt vitā ſanctaꝫ faciunt
bona opera fides recta ⁊ intentio ſincera.
Oꝑatio bona ſignificat̄ ꝑ cerā. quia ſicut
cera mediāte rore celeſti gignitur. ſic bona
oꝑatio a deo tm̄ habet̄. iux illud ad Phil'.
ij. Deus eſt qui oꝑat̄ in nobis velle ⁊ ꝑfi-
cere ꝓ bona volūtate. Fides aūt intelligit̄
per lumen. Ut eñ cādela ſine lumine non
lucet. ſic noſtra operatio ſine fide deo non
placet. iuxta illud ad Heb̄. xj. Sine fide i-
poſſibile eſt placere deo. Intētio ꝟo recta
ſignat̄ per liciniū quod eſt occultum ⁊ can
didum ⁊ lumis baiulū. Sic eñ intētio no
ſtra debet eſſe occulta. Unde Greg. in q̄dā
omel'. ait. Sic aūt ſit opus in publico vt tñ
intētio maneat in occulto. Debet etiaꝫ eſſe
cādida. i. pura. iux illud Mat. vj. Si oculꝰ
tuus ſimplex fuerit totū corpꝰ tuū lucidū
erit. debet q̄ꝫ eſſe lumis baiula. qr̄ dꝫ oꝑa
noſtra corā deo p̄ntare. ⁊ ab eo remunera
tionē expectare. de quo Mat. vj. inq̄t ſal-
uator. Et pr̄ tuꝰ q̄ videt ī abſcōdito reddet
tibi. Scd̄o ꝑ candelā ſignificat̄ fama pre-
clara. Candela eñ accēſa lucet. abſcōdita
nō emittit ſplendorē: ⁊ extincta fetet. Sūt
aūt quidā feruētes in vita ⁊ lucidi in do-
ctrina. q̄ ſūt ſicut cādela accēſa. ⁊ de ſingu
lo eoꝝ dici poteſt illud Ioh̄. vj. Ipē erat lu
cerna ardens ⁊ lucens ante dn̄m. Alij ꝟo
ſunt contenti habere bonam vitam tm̄. et

Propt nos portamus cādelās

abſcōdūt ſuā doctrinā. ⁊ iſti ſunt ſicut can
dela abſcōdita. faciētes ꝯtra dictū ſaluato
ris qui ait Lu. xj. Nemo accēdit lucernam
⁊ abſcōdit eam ſub modio ⁊c̄. Sunt etiaꝫ
alij qui nec ardēt nec lucēt: ſʒ fetēt ꝑ mala
oꝑa. Et iſti ſunt ſicut cādela extincta. que
quidē nō lucet. ſed fetet. Et de iſtoꝝ fetore
dicit̄ Eſa. xxxiiij. De cadaueribus eorum
aſcendet fetor. Anime eñ pctōꝝ ſunt ca-
dauera. quia ſunt mortue. iuxta illud Eze
chiel'. xviij. Anima q̄ peccauerit ipſa mo-
riet̄. c. ſi habes. xxiiij. q. iij. c. pctm̄ eniꝫ eſt
mors anime. Et de talibꝰ cadaueribꝰ aſcē-
dit fetor ꝑ malū exemplū. Nos ꝟo illos n̄
imitari debemus ſeruare illud quod admo-
net ſaluator Matth̄. v. di. Sic luceat lux
veſtra corā hoībus vt videāt veſtra bona
oꝑa. ⁊ glorificēt p̄rem veſtrū q̄ in celis eſt.
Et tunc poterimꝰ digne intereſſe cādelarū
ꝓceſſioni in hac ſacratiſſima die. Hec eſt
eñ illa ſolēnitas tātis decorata myſterijs
tātiſqꝫ honoribus ſublimata. quā oēs p̄ci-
pua debēt deuotione celebrare. Vñ Augꝰ.
in quodā ſmone inq̄t. Celebremꝰ ergo diē
feſtū nō humane deuotionis ſed diuine di
gnationis nō infirmitatꝭ ſʒ eternitatis. nō
informatiōis: ſʒ reformationis dn̄i noſtri
ieſu chriſti. hec ille. Ad ꝓceſſionē q̄ꝫ popule
mi cū ꝓfūda humilitate ⁊ deuotiſſima me
ditatione incedere debes. recogitando di-
gnatiōeꝫ altiſſimi dei. qui hodie puulꝰ ad
templuꝫ portari voluit. vt nos magnos iu
celeſti faciat felicitate. Conſiderādo inſuꝑ
ꝙ ꝑ hāc ꝓceſſionē rep̄ntamꝰ tā ſalutiferū
magnūqꝫ ſacramentū. Sūma ḡ cū reuerē
tia ⁊ honeſtate debes aſſociare bn̄dictam
dei mr̄em ad templū incedentē cū illo ſuo
pulcherrimo. xl. dierū gigātello ī brachijs
atqꝫ illū cum ea eterno patri ꝓ totꝰ mūdi
ſalute offerre. Candelas etiaꝫ benedictas
magna cū deuotiōe in domibꝰ ſuis debēt
ſinguli cuſtodire. Ad audiendā q̄ꝫ p̄dica-
tionē de tā celeberrima feſtiuitate debent
oēs cū puritate cordis ⁊ aīe mūdicia acce-
dere. ibi deuotiſſime ꝑmanere. Predicato
res etiā debent mundi ⁊ puri eſſe ab omni
peccatoꝝ immūditia quātū humana fra-
gilitas patit̄. qui puriſſime ⁊ immaculate
ꝟginis purificationē volūt pplis declara-
re. Videmꝰ eñ ꝙ ſi aliq̄s indignus loq̄tur
de aliqua excellēti ac nobiliſſima perſona.
illi dr̄ ꝙ p̄us vadat ad lauandū os ſuum.
Omnes ergo qui volunt de hac puriſſima
virgine loqui p̄us debēt mēte ⁊ labijs eſſe
mundati. Unde q̄libet pctōr ſentiens in ſe
alicuꝰ pcti immūdiciā dꝫ dicere illud Eſa.
vj. Vir pollutꝰ labijs ego ſum: ⁊ in medio
ppl'i polluta labia habentꝭ ego hito. Deide
rogare debet dn̄m vt mittere dignetur ſe-
raphin de celis qui tangēs labia iniq̄tatē
auferat et precordia emūdet. quo de tam
excellentis regine purificatione digne va-
leat predicare.

Pars ſecūda huius ſmonis que dicit̄
cauſationis.

Quare pueri debent efferri in templū xl. die.

PRo expeditiōe huiꝰ ꝑtis querit̄
qua de cā deus ordiauerit pre-
ceptū cerimoniale p̄ſentatiōis
pueri in templo quadrageſimo
die natiuitatꝭ eius. qd̄ habet̄ Leuitici. xij.
Ad quod rn̄dent expoſitores ibi. ꝙ h̄ fecit
multiplici ex cauſa. Primo vt ꝑ hoc itelli
gat̄ ꝙ ſicut corpus pueri q̄draginta diebꝰ
ī materno vtero organizat̄. ⁊ q̄drageſimo
die aīa corpori infundit̄ ſicut in templuꝫ.
vt inquit Aug. in li. lxxxiij. q̄ōnū. ⁊ Alexā.
de ales in t'tia parte ſumme in tractatu de
ſanctificatiōe. b. ꝟginis. q. vj. ⁊ gl. or. ſuꝑ
Leuit'. xij. c. ⁊ de hoc etiā tractāt legiſte in
l. gallus. in p̄n. ff. de lib. ⁊ poſt. ⁊ canōiſte.
v. diſ. in p̄n. Ita q̄drageſimo die a natiui-
tate puer in templū materiale dn̄o debet
p̄ntari. Scd̄o vt ſicut aīa poſt q̄draginta
dies corꝑi infuſa ſtatim per culpā peccato
maculat̄. ſic puer q̄drageſimo die templuꝫ
ingrediēs per hoſtias ab ipā macula am-
plius expiet̄. Tertio ſm̄ Fran. de may. in
ſmone p̄ntis ſolēnitatꝭ. vt det̄ intelligi ꝙ
ſicut in q̄draginta ſunt q̄ttuor ⁊ deceꝫ. ita
illi qui volūt templū celeſte ingredi. debēt
decē p̄cepta cū fide q̄ttuor euāgelioꝝ ꝑfe-
cte ſeruare. Quia ꝟo corpus femine organi
zat̄ in octuagita diebꝰ: ⁊ octuageſima die
aīa corpori īfundit̄ ſm̄ p̄dictos doctores.
Ideo ſm̄ preceptū predictū leg̃ puella de-
bebat p̄ſentari ī templo octuageſima die.
Sciendū ergo ꝙ quādo mulier pepererat
maſculū: efficiebat̄ immūda ſeptē diebus
a ꝯſortio hoīm ⁊ ab ingreſſu templi. poſt
ſeptem auteꝫ dies efficiebat̄ mūda quo ad
conſortiū hoīm. ſed quo ad ingreſſuꝫ tēpli
remanebat immūda vſqꝫ ad quadrageſi-
mum diem in quo preſentabat filiū in tē-
plo ⁊ purificabat̄. Si ꝟo peꝑiſſet feminā
remanebat immūda quo ad ꝯuerſationeꝫ
hoīm. ⁊ q̄ ad ingreſſuꝫ tēpli. xiiij. diebus.

poſt quos efficiebať munda quo ad hoim
ↄuerſationē.remanebat aūt immūda quo
ad ingreſſum tēpli vſqȝ ad.lxxx.diē. ī quo
pñtabat filiā in templo et purificabať.Et
hec oīa habenť Leuiť.xij. Cauſas aūt q̄re
deus voluit tantā eſſe differentiā in orga
Quare corp⁹ femie tardi⁹ orgamizať nizatione corpis femine ꝛ pueri ꝛ infuſiōe
aīe eoꝝ aſſignāt doctores vbi.ſ. Prima ē
quia xp̄s aſſumptur⁹ erat carnē in ſexu vi
rili.ideo vt ip̄m honoraret:ꝛ ampliorē ſi
bi grām faceret:voluit vt citi⁹ formareť.ꝛ
mr̄ citius mundareť.Scd̄a vt qm̄ mulier
p̄us peccauit q̄ȝ vir.ꝛ fuit cauſa pcti viri.
vt in.c.Adam.de pe.diſt.vij.Unde Eccli.
xxvij.dr.A muliere initiū factū eſt pcti.ꝛ
per illā oēs morimur.ꝛ ꝑ cōſequēs deum
plus fatigauit qui nr̄is malis opibus fati
gatur.iux illud Eſa.xliij.Seruire me feci
ſti in pctis tuis.ꝛ p̄buiſti mihi laboreȝ in
iniq̄tatibus tuis.ſicut erūne ei⁹ ab erūnis
viri duplicate ſunt exterius in mūdo. Un̄
inq̄t glo.ordinaria ſuꝑ Leuiť.xij. ꝙ tota
maledictio Adam data eſt ſuꝑ Euam. Et
vltra ei addidit de⁹. In dolore ꝛ erūna pa
ries ꝛc̄. Ita etiā duplicarenť eius erūne in
vtero. Tertia cā eſt:vt oñdereť ꝙ ſemper
mulier debet eē ſubiecta viro.Ideo noluit
eā deus ante virū formare. nec equaliter:
ſed poſt in duplū.

Pars tertia huius ſmonis que dicit
dubitationis.

N Uirgo nō indigebat purificatione On immerito hic q̄ri pōt nūq̄d
brā v̄go indigebat purificari:
Et reſpōdeť ſm oēs doctores
ſuꝑ euāgelio hodierno. ꝛ biūȝ
Tho.in.iij.pte ſumme.q.xxvij. ꝙ non.
vnde dico ꝙ nō indigebat nec ratione ſui
parturiētis.nec rōne ꝓlis.nec rōne legis.
nec rōne myſterij ſiue ſignificatiōis. Pri
mo non indigebat rōne ſui. nihil em̄ pu
rificať niſi immūdū.ſꝫ ip̄a tota erat puriſ
ſima. tota ſanctiſſima ꝛ tota mūdiſſima.
Siquidē ſpūſſanct⁹ ſctificauerat ei⁹ mētē.
iuxta illud Lu.j. Spūſſanctus ſuꝑueniet
in te. Fili⁹ dei ſctificauerat eius ventrem.
Ideo ei dictū fuit vbi.ſ.ꝛ vt⁹ altiſſimi obū
brabit tibi. Pater v̄o celeſtis ſctificauerat
eius ventrē ꝛ menteȝ. iuxta illud p̄s.xlv.
Sāctificauit tabernaculū ſuū altiſſimus.
Scd̄o nō idigebat purificatiōe rōne ꝓlis.
quia in filio nulla fuit impuritas.ſꝫ oīmo
da ſanctitas. In ip̄o nāqȝ fuit triplex na
tura.ſ.diuinitas vera.aīa lucida.ꝛ caro im

maculata.Unde Sap̄.vij.dr. Cādor eſt
lucis eterne.quo ad aīaȝ lucidā. ꝛ ſpeculū
ſine macula.quo ad carnē immaculatā.et
imago bonitatis dei.quo ad diuinitatem
verā.ſm quā filius dei eſt imago dei pr̄is
iuxta illud Col.j. Qui eſt imago dei inuiſi
bilis. Qȝ etiā nō indiguerit purificatione
rōne ꝓlis pȝ. Nam vas plenū flore ameno
ꝛ repletū balſamo.ac ꝑfuſum ſolari radio
nullā ex his immūdiciā ↄtrahit:ſed efficiť
magis purū ꝛ magis odoriferū ac magis
lucidū. Tertio nō indiguit purificatione
ratione legis. lex em̄ purificatiōis poſita Lex purificatōnis nō cōphendebat mariaȝ
Leuiť.xij.c.tria ſupponebat.ſ.fractionem
v̄ginitatis.vnde dicit mulier. q̄ ſignificat
ſexus fractionē in cōcipiēdo ꝛ pariendo.
Supponit etiā ſeminū cōmixtionē.ꝛ ideo
dr.ſi ſuſcepto ſemine.Tertio ſupponit aſſi
milatione.vt ſcȝ filius ſit ſilis parētibus
in natura.Ideo dr.pepit maſculum. Iſta
aūt tria in v̄gine nō fuerūt. Nā ī ea nulla
fuit fractio v̄ginitatis:ſꝫ ꝑpetua illibatio.
quia fuit v̄go ante partū.in partu. ꝛ poſt
partū.Ibi etiā nō fuit ſeminū ↄmixtio:q̄a
nō cōcepit ex ſeminū cōmixtione:ſꝫ ex my
[illegible] ſpiramine.ꝛ ideo ad hanc legem non
tenebať in qua ip̄a nō compr̄hēdebať.Qñ
em̄ aliqua lex dať ſub ↄditione.nō obligat
niſi illos quos tāgit illa ↄditio.vt ait Frā
ciſcus de may.vbi.ſ.Cū ḡ lex dicat.Muli
er ſi ſuſcepto ſemine ꝑpit maſculū imūda
erit ꝛc̄.Concludiť ꝙ brā v̄go q̄ non ꝑpit
ſuſcepto ſemine nō fuit immūda: q̄a obli
gatio ſub cōditione nō ligat ante impletā
cōditionē.l.cedere diē.ff.de v̄.ſi.l.legata.
ff.de condi.et de.l.j.C. de cōdi. inſer.c.de
illis.et.c.verū.ex de condi.appo.ꝛ nota.in
c.non ſolū.xxxij.q.viij.Dicit ergo glo.ſuꝑ
Leuiť.xij.c.ꝙ moyſes ſpū dei cognoſcens
ꝙ beata v̄go debebat cōcipere ꝛ parere fi
liū ſine ſeminis ſuſceptiōe.ꝛ ↄſequēter nō
fieri immūda myſterialr̄ addidit.Si ſuſce
pto ſemine ꝛc̄.quaſi diceret.Nemo intelli
gat hanc obligationeȝ immūdicie ↄhēde
comp̄hendere matrē filij dei:quia ip̄a non
cōcipiet nec pariet filiū de ſemine ſuſcepto
ſed de ſpūſancto.ꝛ iccirco immaculata ꝑ
manebit.De quo Bern̄ in quodā ſermone
inquit. Putas em̄ ꝙ dictur⁹ Moyſes mu
lierē que peperiſſet filiū imūdā eſſe nō ti
muerit ſuꝑ matre dn̄i blaſphemiā irroga
re:Et iccirco p̄miſit. Si ſuſcepto ſemine.
alioq̄n ſi nō paritură p̄dixiſſet ſine ſemi=

virginis:que neceſſitas erat de ſuſcepto ſe
mine facere mentioneȝ: Patet ergo ꝙ lex
illa matrē dn̄i nō includit.que nō ſuſcepto
ſemine filiū peperit.hec ille.Un̄ inq̄t Frā.
de may.in ſermone occurrētis ſolēnitatis.
In inſtitutiōe hui⁹ ſacramēti clare ꝓpheta
uit Moyſes ꝙ v̄go erat paritura ſine viri
li ſemine.ꝛ ſic iſti⁹ ſacramēti inſtitutio in
ſert v̄ginis partū cū dicit. Si ſuſcepto ſe
mine peperit maſculū ꝛc̄. Nā qñ q̄s in aliq̄
lege vel pacto aut ꝓmiſſione vel iuramēto
apponit cōditioneȝ.per hoc dat intelligere
ꝙ caſus ille q̄nqȝ eueniet.vel ſalteȝ euenire
poſſet ſine tali cōditione.alioquin illa cōdi
tio fruſtra ꝛ inuanū eſſet appoſita.Exēplū
de lege habemus Exo.xx.vbi deus dedit le
gem. Si quis occiderit ꝓximū ſuū cuȝ hac
cōditione ꝙ hoc fecerit ꝑ induſtriā. ab al
tari inquit meo euelles eū.Iſta aūt cōditio
appoſita dat intelligere ꝙ aliquis erat oc
ciſur⁹ ꝛ nō per induſtriā ꝛ ille nō erat euel
lendus ſic ab altari.vt ibi pȝ.Exēplum de
pacto habemus.ij.Regū.iij.vbi Dauid fe
cit pactum cum Abner principe militie po
puli Iſrael cū hac cōditione ꝙ redderet ei
vxorem ſuā michol.Ex quo dedit intellige
re ꝙ aliter poterat euenire factum pacis.ꝛ
ideo dixit.Nō videbis aliter faciem meaȝ.
Exēplum ꝓmiſſionis habemus Joſue.xv.
vbi caleph ꝓmiſit dare filiam ſuā vxorem
cum hac cōditione.ſ.ſi quis caperet ciuita
tem quā expugnabat.quia notū erat ꝙ po
terat dare ſine tali cōditione.ꝛ ideo appo
ſuit cōditionē.Exēplum iuramēti habem⁹
p̄s.cxxxj.vbi dr ꝙ de⁹ iurauit Dauid dare
regnū ſempiternū filijs ſuis:ſi cuſtodirent
legē ſuā.dās intelligere ꝙ aliter eſſet ſi cō
ditio nō eueniſſet.De⁹ ergo q̄ dixit ꝑ Moy
ſen. Mulier ſi ſuſcepto ſemine peperit ma
ſculum ꝛc̄.dedit intelligere ꝙ q̄nqȝ mulier
eſſet paritura maſculū ſemine nō ſuſcepto.
aliter fruſtra addidiſſet.ſi ſuſcepto ſemine.
cū via naturali aliter parere nō poſſet.Si
cut hō nō pōt videre ſine oculis aptis. nec
ambulare ſine motione pedū.hec ille. Nos
autem dicere poſſumus ex mente ipſius do
ctoris.ꝙ hec locutio diuina de muliere pa
riente ↄtinet duo.ſ.vnū affirmatiuū ex ver
bis.cum dicit. Mulier ſi ſuſcepto ſemine
peperit maſculum immūda erit. Aliud v̄o
negatiuū virtualiter cōtinet.ſ.ſi mulier nō
ſuſcepto ſemine peperit maſculū:nō erit im
mūda.Quo p̄ſuppoſito dico.ꝙ ſi p̄dicta lo

cutio negatiua que in affirmatiua virtua
liter includitur nō fuiſſet verificabilis. dei
verbū quod per Moyſen dixit fuiſſet ridi
culoſum.ſicut ridiculoſa eſſet ꝓmiſſio ſi q̄s
princeps diceret ſubditis ſuis.ſi quis am
bulauerit ſine pedibus. vel locutus fuerit
ſine lingua.vel viderit ſine oculis: dabo ſi
bi centum.Et ideo vt ſacra dei ſcriptura nō
dicatur ridiculoſa poſuiſſe. Cōcludendum
eſt Moyſen diuino ſpiritu illuminatuȝ de
cōceptione ꝛ parturitione puriſſime virgi
nis in p̄dictis v̄bis ꝓphetaſſe.que ſine vi
rili ſemine cōcipiēs immūda fieri nō debe
bat.Et ideo venerabilis Beda ſuper Lucā
ait.Si legis ipſius verba diligētius inſpe
xeris:ꝑfecto reꝑies ꝙ ipſa dei genitrix ſi
cut a commixtione virili:ſic a legali iure fit
immunis. Nō enim omnis mulier pariēs.
ſed ea que ſuſcepto ſemine peperit deſigna
tur immūda.rituqȝ legis docetur eſſe mū
danda.ad diſtinctionē.ſ.illius que v̄go cō
cepit et peperit.hec ille. Titus etiā expoſi
tor vbi.ſ.ait. Reuera nō incumbebat ne
ceſſitas v̄gini ſacre vt dies purgationis ei⁹
expectaretur.que cum ex ſpūſancto conce
piſſet caruit cōiugio.Tertio nō fuit in filio
v̄ginis tm̄ aſſimilatio nature humane.ſed
fuit etiā ibi ſublimitas nature diuine.Uir
go em̄ pepit filiū ꝛ ſibi ſimilē quantum ad
naturā humanā:ꝛ ſibi diſſiles quantuȝ ad
naturā diuinā. ꝛ iō oligatio legalis in ea
locū hr̄e nō potuit.Quarto nō indiguit pu
rificatiōe rōne myſterij ſiue ſignificatiōis.
Lex em̄ p̄cepit vt puer die.xl.ꝛ puella die
lxxx.rōne aſſignata in pte p̄cedēti in tēplo
p̄ntareť.ſ.qr vſqȝ ad illud tp̄s organizatur
corp⁹ ꝛ infundiť aīa.Sed iſtud myſteriuȝ
ſiue ſignificatio nō habuit locuȝ in xp̄o. qr
in eodē inſtāti cōceptiōis ſue fuit plene or
ganizatū corpus ei⁹.ꝛ aīa eidē corpi infu
ſa.ꝛ vtrūqȝ.ſ.aīa ꝛ corpus diuinitati vnitū
fuit.ꝛ ſtatim ꝑfect⁹ deus ꝛ ꝑfectus hō fuit
ſm oēs doctores catholicos. maxīe Aug.
in li.de fide ad Petrum ꝛ Grego.ſuꝑ Can
tica.ꝛ Alexādrū de ales in.iij.parte ſum
me.in tractatu de ſanctificatione v̄ginis.
ꝛ Nicolaum de lyra ſuper Hieremiā ꝛ Frā
ciſcuȝ de mayro.ſuper Lucam.ꝛ Richar
duȝ de media villa in.iij. ſententiarū diſt.
ij.arti.ij.q.iiij. Ergo nulla indiguit puri
ficatione ipſa immaculata mr̄ ei⁹ Marie.

Pars quarta huius ſermonis que dicit
purificationis.

D
Quare voluit purificari
f

Orte aliq̄s dicet. Cū vt.s. ꝓbatum
eſt beatiſſima ꝟgo non indiguerit
purificatiōe. nec filius eiꝰ p̄ntatiōe
q̄re voluit iſtā cerimoniā purificatiōis ⁊ p̄-
ſentationis obſeruare? Ad qđ reſpōdent do
ctores p̄dicti. maxime beatus Tho. ⁊ Frā.
de mayro, vbi.s. ꝙ hoc rōnabiliter fecit.
Nos aūt dicere poſſumus ꝙ .xv. de cauſis
hoc egit. Primo ratione humilitatis. Dece
bat eñ vt ꝟgo que ꝓpter humilitatē ſuaꝫ
electa fuerat mater dei ſubderet ſe legis ce
rimonijs. nec p̄ alijs ſe oſtēderet ſingularē
qđ fuiſſet ſignū ſupbie. ſed cū ceteris muli-
eribus ſe humiliter cōformādo filiū ſuum
imitareꝫ. de quo Ber. ait. Qui ſine pctō eſt
nō dedignatur peccator reputari. Vñ idem
Bern. in ſer. purificationis inquit. Putas
nō poterat animus ꝟginis commoueri ac
dicere. Quid mihi opus eſt purificatione?
Cur abſtineam ab ingreſſu tēpli cuius vte-
rus neſciēs virum factus eſt templuꝫ ſpūſſan
cti? Cur nō igrediar tēplū q̄ pepit tēplum
dñi? Nihil in hoc cōceptu. nihil in partu im
purū fuit. nihil illicituꝫ. nihil purgandum.
nimirū cum proles mea iſtam purgationē
venerit facere delictoꝝ. Vere o beata virgo
nō habes cauſam. nec tibi opus eſt purifi-
catione. Sed nunquid filio tuo opus erat
circūciſione? Eſto inter mulieres tanꝙ vna
illarum. Nam ⁊ filius tuus ſic eſt in medio
pueroꝝ. Hec eñ humilitas nō ſoluꝫ ex par
te matris fuit. ſed etiaꝫ ex parte filij qui ſi-
militer legi ſe ſubijcere voluit. In natiuita
te eñ habuit ſe vt paup hō. in circūciſione
vt paup ⁊ pctōr ⁊ hō. ſed hodie vt paup. pec
cator ⁊ ſeruꝰ. pauperē eteniꝫ ſe oſtēdit ī eo
ꝙ pauperꝝ oblationē elegit. pctōrē in eo ꝙ
ipſe cū matre voluit expiari. ſeruū vō in eo
ꝙ baptizari voluit. nō ꝓpter culpā purgā
daꝫ. ſed ꝓpter eius maximā vtilitatē oſten
dendā. h̄ ille. Sicut aūt mr̄ dei dedit nobis
exēplū humilitatis ⁊ cōitatis dum voluit
alijs mulieribꝰ eſſe cōis. ita etiā dedit exem
plū paupertatis. vbiꝗ eñ regina celi paup-
tatē ſeruauit. vt pꝫ in ſuo cōiugio. qꝛ nō fu
it deſpōſata impatori ſed paupi fabro. Itē
in ſuo puerperio. in quo nō habuit rex abū
dantiā ſed magnā penuriā. In ſuo q̄qꝫ nu
trimēto. quia ſicut dicit Hiero. Colo ⁊ acu
victū acq̄rebat. vñ ſe ⁊ ſaluatorē mūdi nu-
triebat. In ſuo etiā offertorio hodierna die
paupertatis exēplum dedit. quia oblationeꝫ
humiliū ac viliū pſonaꝝ atqꝫ pauperꝝ obtu
lit. Scđo h̄ egit rōne approbatiōis. vt. ſ.
approbaret legē veteris teſtamēti hoc p̄ci
pientē a deo eſſe datā. ꝯ hereticos qui dixe
rūt eā datā fuiſſe a diabolo. ⁊ hanc rōnem
tāgēs Orig. in q̄dā omel. inquit. Ubi ſūt
qui deū legis negāt a xpo fuiſſe in euā p̄di
catū. an putādū eſt ꝙ filiū ſuū bonus deus
ſub lege inimici fecit quā ipſe nō dederat?
In lege eñ Moyſi ſcriptum eſt qđ ſequiꝫ.
Quia omne maſculinū adaperiēs vuluam
ſctm̄ dño vocabiꝫ. hec ille. Tertia rō dici
tur obſeruationis. Licꝫ eñ p̄nceps ſit ſolu
tus ſuis legibꝰ. l. princeps. ff. de legi. tñ decꝫ
eū legibꝰ viuere. l. digna vox. C. eo. tit. l. ex
pfecto. C. de teſt. ij. q. vij. c. nos ſi incōpeten
ter. ⁊ c. cōfidimus. ⁊ c. ideo. §. his ita rñde
tur. xxv. q. j. ⁊ c. iuſtū eſt. ix. di. ⁊ c. cū oēs.
de cōſti. ⁊ ff. qđ quiſꝗ iu. per totū. maxime
in. l. j. vbi đr. Quis aſpernabiꝫ idē ius ſibi
dici qđ ipſe alijs dixit vel fecit? qđ q̄s in al-
terius perſonā equū eſſe credidit: id in ſua
q̄ꝫ pſona valere patiatur. Ideo xp̄s voluit
ſeruare legē quā ipſe dederat. lꝫ ad eam nō
teneretur p naturā ſuā. nec mater eiꝰ per ſui
grām. quia auguſta ex grā impatoris gau
det priuilegijs eiꝰ. d. l. p̄nceps. Femine eñ
coruſcāt radijs maritoꝝ. §. ſi vō. ⁊ al's alle
gatur. §. hec itaqꝫ. in auꝫ. de cōſu. ⁊ l. femi-
ne. ff. de ſena. ⁊ hāc rōnē ꝓbamꝰ dicto eiuſ-
dē ſaluatoris noſtri q̄ inq̄t Mat. v. Nō ve-
ni ſoluere legem ſed adimplere. Quarta
rō đr ꝟificationis. vt. ſ. verificarenꝫ ea que
p̄dixerāt ꝓphete de p̄ntatione xp̄i in tēplo.
maxime Aggei. ij. vbi inq̄t deꝰ. Adhuc vnū
modicū eſt. ⁊ ego mouebo celū ⁊ terrā. ⁊ ve
niet deſideratꝰ cūctis gētibꝰ. ⁊ implebo do-
mū iſtā gloria. ſ. tēplū Salomonis. Item
Dan. vij. inquit ꝓpheta. Aſpiciebaꝫ ego in
viſiōe noctꝭ. ⁊ ecce in nubibꝰ celi q̄ſi filiꝰ ho-
minis veniebat. ⁊ vſqꝫ ad antiquū dierū ꝑ-
uenit. ⁊ in cōſpectu eius obtulerūt eū. Ps.
q̄ꝫ ps. x. cecinit dicens. Dñs in templo ſan
cto ſuo. ſ. veniet. ⁊ Malach. iij. p̄dictū fue-
rat. Statim veniet ad tēplum ſanctū ſuum
dñator quē vos queritis. ⁊ angelꝰ teſtamē
ti quē vos vultis. Quinta ratio đr excu
ſationis. ſ. ne tēpore ſue p̄dicationis iudei
ſe excuſare poſſent ⁊ dicere xp̄o. Doctrinam
tuam nolumus accipe. quia diſſimilis es
patribꝰ noſtris. ⁊ legis traditiones non ob
ſeruas. Ut ergo eis omnes cauſas dubi-
tandi ⁊ reſiſtendi auferret: voluit legis ce-
rimonias obſeruare. Et hāc rōnem tangit

I
Ut approbaret legē

Ut legē ſeruaret.

Ut prophetie ī plerenꝫ

Ut excuſatione tolleret

R
Ut figura ceſſaret

beatꝰ Tho. in. iij. pte ſum. q. xxxvij. Se-
xta rō đr liberatiōis. Ut eñ dei filius nos
liberaret a iugo p̄ceptoꝝ cerimonialiuꝫ le-
gis antique: voluit ipſe eā cū matre ſua per
fecte adimplere. Et hāc rōnem tāgens ve-
nerabilis Beda in ſer. feſtiuitatis hodierne
inquit. Ut nos a legis vinculo ſolueremur:
ſicut xp̄s ita ⁊ b. Maria legi eſt ſpōte ſub-
iecta. Intantū aūt eſt lex purificatiōis ab-
lata. ꝙ mulier ſi vult pōt eadē hora qua fi
liū pepit intrare tēplū dei vt ei grās refe-
rat. c. ſi mulier. de cōſe. diſ. v. ⁊ c. j. de puri.
poſt par. Hoc etiā eſt illud qđ inq̄t Paulꝰ
Gal. iiij. di. Miſit deus filiū ſuū natum ex
muliere factū ſub lege: vt eos qui ſub lege
erāt redimeret. Beatꝰ vō Tho. in. iij. parte
ſum. q. xxxvij. ar. iij. addit dicēs. Et vt iuſti
ficatio legis in ſuis mēbris ſpūaliter imple
retur. Nā ꝓpter hoc ipm voluit hoſtias le
gales p ſe offerri q̄ erat vera hoſtia. vt fi-
gura veritati cōiungereꝫ. ⁊ p ꝟitatē figura
approbaretur. hec ille. Ut ergo lex purifica
tionis ⁊ p̄ntationis terminareꝫ. voluit ipſe
ad eam venire. Nā ſicut experiētia videmꝰ
adueniēte luce ceſſant tenebre. ⁊ adueniēte
ſplēdore ſolis recedit vmbra. ⁊ ita adueniē
te purificatione vera que eſt xp̄us ceſſauit
typica. i. figuratiua purificatio. Sic eniꝫ in
circūciſione xp̄i euacuata eſt lex circūciſio-
nis. ⁊ mutata fuit circūciſio in baptiſmuꝫ.
ſic nūc in purificatione innocentiſſimi xp̄i
⁊ puriſſime matris eius euacuata fuit illa
purificatio antiqua. Unde Aug. in quodaꝫ
ſermone ait. Dñs quidem ſuſcepit circunci
ſionem ablaturus ipſam circūciſionē. ſuſce
pit vmbrā daturus lucē. ſuſcepit figura im
pleturus veritatē. Ipſe eñ nobis legem de-
dit. hec ille. Xp̄s naꝗ nobis vera purifica-
tionē attulit. i. fideꝫ. iuxta illud Act. xv. Fi
de purificās corda eoꝝ. Ut ergo xp̄s ille ve
teri purificationi finem imponeret. ⁊ hanc
nouam ac nobiliorē. ſ. fidem induceret vo-
luit purificari. hinc eſt ꝙ patres de cetero
nō tenētur ad ſolutionē illaꝝ antiquaꝝ ſo-
lutionū pro filijs. nec matres ad purificati
onem vel tēpli ingreſſionē. nec filij ad illā
redēptionē de qua in ſequēti ſermōe diceꝫ
quia xp̄s omnia abſtulit. vñ merito hono-
rādus ⁊ glorificādus eſt. Hinc Aug. in q̄-
daꝫ ſer. ait. Quis igitur fratres chariſſimi
nō adoret primū ⁊ nouiſſimū. initiū ⁊ finē.
Quis inꝙ nō adoret eū per quē aſpirauit
dies ⁊ fugate ſunt vmbre. natꝰ eñ eſt impa
tor vt abſolueret pctōr. Dñs naꝗ Ihs tri-
buit nobis magnā ſpē p carnem quā ſuſce-
pit. magnā grām. magnā cōſolationē. hec
ille. Septima rō đr occultatiōis. ſ. diabo
li. Nā ſicut inquit Aug. iij. de trini. Diabo-
lus multa pōt ꝟtute ſue nature. a q̄bus tñ
ꝓhibet diuina ꝟtute. vñ ꝟtute ſue nature
poterat diabolꝰ cognoſcere matrē dei nō fu
iſſe corruptā. ſed ꝟginē remāſiſſe. ꝓhibitꝰ
tñ eſt a deo cognoſcere modū partꝰ diuini.
Nā in infantia xp̄i oportebat īpedire mali
ciā diaboli. ne cū acriꝰ pſeq̄reꝫ. qñ xp̄s nec
pati diſpoſuerat. nec ꝟtutē ſuā oſtēdere vo
lebat. ſed oibꝰ alijs infantibꝰ ſe ſil'em exhibe
re. vñ Leo papa in ſer. Epiphie ait. ꝙ magi
inuenerūt Ieſuꝫ q̄ntitate paruū. aliene opiſ
indigētē fandi impotētē. ⁊ nulla ab huma
ne infantie gnalitate diſcretū. Cū ḡ btā vir
go venit hodierna die ī tēplū vt purificareꝫ
occultatū fuit diabolo ꝙ ipſa eſſet mr̄ dei.
Octaua rō đr abiectiōis ne. ſ. xp̄s ab in-
fidelibꝰ abijcereꝫ tanꝙ illegitime natus. vñ
Ambro. ſup Lu. di. Quid iudeis. q̄d hero-
di poſſet aſcribi: ſi natū ex adulterio vide-
retur pſequi. Nā de natis ex adulterio đr ī
c. ſi gens. lvj. di. de tali cōmixtione meretri
cū. Exiſtimādum eſt degeneres populos ⁊
ignobiles ⁊ furētes libidine fore ꝓcreādos
⁊ ad extremū vniuerſam plebē ad deterio-
ra ⁊ ignobiliora vergentē. ⁊ nouiſſime nec
bello ſeculari fortē. nec ſtabilē. nec honora
bilem hoibꝰ. nec deo amabilē eſſe ventūram.
hec ibi. Propterea ꝟgo btā hodie offert fili
um ſuū in tēplo vt approbeꝫ ex lege ꝙ nō
eſt natꝰ ex fornicatione. Nona rō đr de-
fenſionis. vt. ſ. defendereꝫ. b. ꝟgo ne occide
reꝫ. Naꝫ ex parte matris ſue erat de ſtirpe
Aarō. vt dictum eſt in. ij. pte p̄ncipali huiꝰ
opis. ſer. j. pte. ij. Uirgo aūt de ſtirpe ſacer-
dotali ꝓpter ſtuprū occidebaꝫ. ſicut ſcp̄tū
eſt Leui. xxj. ſilr ſm legē lapidabaꝫ nō ſolū
illa que iā erat deſpōſata vel nupta. ſ etiā
illa que in domo patris cuſtodiebaꝫ vt ꝟgo
q̄nꝗ nuptura. Dr̄ eñ Deuꝫ. xxij. ſi nō eſt in
puella inuēta ꝟginitas: lapidibꝰ obruēt eā
viri ciuitatꝭ illiꝰ ⁊ morieꝫ. qm̄ nefas fecit in
Iſrl' vt fornicareꝫ in domo pr̄is ſui. btā igi
tur ꝟgo Maria hodie venit in tēplū vt ſe
reddat immunē ab hac pena. ne. ſ. a iudeis
tanꝙ adultera occidereꝫ. Decima ratio
đr deteſtationis. deteſtādus eñ erat error
hereticoꝝ qui male de humanitate xp̄i ſen-
ſerūt. maxime Heluidij. q̄ dicere p̄ſumpſit

L
Ut diabolo myſterium celareꝫ.

Ne a iudeis abijcereꝫ

M
Ne vt adultera occideretur

N
Ut heretici cōfutarētur

matrē xp̄i a Joſeph poſt partū fuiſſe carnaliter cognitam. hoc eñ derogat dignitati ⁊ ſanctitati matris dei que ingratiſſima videretur ſi tanto filio cōtenta nō eſſet. ⁊ ſi ꝟginitatē que in ea miraculoſe cōſeruata fuerat ſpōte ꝑdere voluiſſet ꝓ carnis ꝯcubitū. Deteſtādus etiā fuit error Manichei. q̄ dixit xp̄m nō verū ſed fantaſticū corpus habuiſſe. Hoc eñ derogat dignitati ꝑſone aſſumētis. que cū ſit ꝟitas. nō decuit vt i opere ei⁹ aliqua fictio eſſet. Reprobādus etiaꝫ fuit error Valentini: q̄ dixit xp̄m attuliſſe corp⁹ celeſte. q̄ꝛ ſic nō ſaluaret ꝟitas humane nature in xp̄o. Refutātur aūt hi errores per h᷑ ꝙ btā ꝟgo fuit vera mr̄ xp̄i. vt habetur Mat. j. vñ in capl'is cyrilli approbatis in epheſina ſynodo d̄r. ꝙ ſi q̄s nō cōfitet̄ b. ꝟginē genuiſſe ſm̄ carnē veꝝ deū. anathēa ſit. ⁊ Ro. ix. inq̄t apl's. ꝙ ex iudeis eſt ſm̄ carnē xp̄s q̄ eſt ſuꝑ oia de⁹ bn̄dict⁹ in ſecula. Nō eſt aūt ex iudeis niſi mediāte. b. ꝟgine. Jō hodie ip̄a p̄ntat ip̄m in tēplo tanq̄ ei⁹ ꝟa ⁊ nālis ac digna ⁊ imaculata mr̄. deteſtās ſupradictas erroneas opiniōes hereticoꝝ.

Ut tem plū ſcti ficaret

Undecia rō d̄r ſctificatiōis. ſ. tēpli. vñ Aggei. ij. poſt ꝓphetiā ſupraſcriptā de aduētu xp̄i in tēplū ſubdit̄. Et magna erit gl'ia dom⁹ iſti⁹ nouiſſime pl⁹ q̄ prime. ⁊ īfra. Ex die iſta bn̄dicā ⁊c. Malach. q̄q3 iij. poſt ſupraſcriptā ꝓphetiā ſubdit̄. Ipſe eñ q̄ſi ignis cōflās ⁊ q̄ſi herba fullonū. ⁊ ſedebit cōflās ⁊ emūdās argētū. ⁊ purgabit filios Leui. Sicut ergo vt ſctificaret baptiſmū Johis venit ad baptiſmū. vt inq̄t Hiero. Aug. ⁊ Chriſ. ſuꝑ Mat. Ita vt ſctificaret tēplū voluit in eo p̄ntari. vñ Greg. niſenus ſuꝑ Lu. ait. Qui terrene cōtagia corruptele nō ſenſit: nō indigebat in tēplo ſctificari ꝑ quē ſctm̄ ſctōꝝ ip̄m erat tēplū ſctificandū.

Propt' myſticā ſignificationē

Duodecima rō d̄r ſignificationis ſ. ꝓpter myſticā ſignificationē. Naꝫ Leui. xij. c. p̄cipit̄. vt illi q̄ poſſent offerrēt agnuꝫ ſil̄ ⁊ turturē ſiue colūbā ꝓ filio vel filia. qui ꝟo nō ſufficerēt ad offerēdū agnū: offerrēt duos turtures aut duos pullos columbe. Xp̄s ḡ q̄ cū diues eēt. ꝓpter nos egen⁹ factus eſt. vt illi⁹ inopia diuites eſſem⁹. vt d̄r ij. ad Cor. viij. ꝓ ſe pauperū hoſtiā offerre voluit: ſicut ⁊ in ip̄a natiuitate pānis inuolutur ⁊ reclinat̄ in p̄ſepio. Voluit aūt de iſtis animalib⁹ ꝓ ſe oblationē offerri ꝓpter eoꝝ ſignificationeꝫ. Turtur enim quia eſt auis loquax: p̄dicationē ⁊ cōfeſſionē fidei ſignificat. quia ꝟo eſt animal caſtū ſignificat caſtitatē. ⁊ quia eſt ſolitarium animal ſignificat cōtemplationē. Colūba ꝟo eſt aial māſuetū ⁊ ſimplex. vñ ſignificat māſuetudinē ⁊ ſimplicitatē. Quia aūt eſt animal gregale ſignificat vitā actiuam. Hm̄ōi ꝟo hoſtia ſignificabat ꝑfectioneꝫ xp̄i ⁊ mēbroꝝ eius. Utrūq3 aūt iſtoꝝ animaliū ꝓpter cōſuetudinē gemēdi p̄ſentes ſanctoꝝ luctus deſignat. Sed turtur qui eſt ſolitaria ſignificat orationū lachrymas. Columba ꝟo que eſt gregalis ſignificat publicas orationes eccl'ie. Utrūq3 aūt animal duplicatū offertur: vt ſanctitas ſit nō ſolum in anima ſed etiā in corpore. Et hec oia ꝓbant̄ per dicta ſacroꝝ expoſitoꝝ p̄ntis euangelij ſimul illa cōiungēdo. Dicit eñ Beda in omel'. Hoſtia aūt hec pauperuꝫ erat. p̄cepit q̄ppe dn̄s in lege. vt q̄ poſſent agnū ꝓ filio aut filia ſil̄. ⁊ turturē ſiue colūbam offerrēt. Qui ꝟo nō ſufficiebāt ad offerēdum agnū: duos turtures vel duos colūbe pullos offerrent. Ergo dn̄s cū diues eſſet pauꝑ fieri dignat⁹ eſt: vt nos ſua paupertate diuitiaꝝ ſuaꝝ donaret eſſe participes. Cyrillus ꝟo ait. Uidēdum eſt aūt quid hec oblata inſinuāt. Nimirū loquaciſſima eſt turtur in auib⁹. at colūba eſt animal manſuetū. talis autē fact⁹ eſt erga nos ſaluator manſuetudinē ꝑfecte colēs ⁊ vt turtur orbē allexit: replēs hortū ſuum ꝓprijs melodijs. Occidebat̄ ergo turtur ⁊ columba vt ipſe ꝑ figuras nobis pādatur paſſurus in carne ꝓ vita mūdi. hec ille. Et Beda vbi. s. dicit. Uel columba ſimplicitateꝫ turtur indicat caſtitatē. quia ⁊ colūba ſimplicitatis. ⁊ caſtitat̄ amator eſt turtur: ita vt ſi cōiugem caſu ꝑdiderit. nō vltra aliam querere curet. Merito ergo turtur ⁊ columba dn̄o offerūtur in hoſtiā. quia ſimplex et pudica fideliū cōuerſatio eſt illi iuſticie ſacrificiū gratū. Athanaſius aūt addit. Ideo ꝟo bina iuſſit offerri. q̄ꝛ homine ꝯſiſtēte ex anima ⁊ corꝑe duplū a nobis poſcit de⁹ caſtitatē. ſ. ⁊ manſuetudinē. nō ſolum corꝑis ſed etiā anime. alioquin erit hō fictor ⁊ hypocrita gerēs in tegumentū occulte malicie innocentiā apparentē. Beda ꝟo vbi. s. etiā dicit. Cū autē vtraq3 auis ꝓpter cōſuetudinē gemēdi p̄ſentes ſanctoꝝ luctus deſignet. in hoc tn̄ differūt. ꝙ turtur ſoliuag⁹. columba aūt gregatim volare conſueuit. ⁊ ob id iſte ſecretas orationū lachrymas: illa publicos eccleſie conuentus inſinuat. Uel

columba que gregatiꝫ volat actiue vite frequentiā demonſtrat. turtur ꝟo que ſingularitate gaudet ſpeculatiue vite culmina denūciat. Et quia eque vtraq3 conditori accepta eſt hoſtia. cōſulte Lucas vtrū turtures an pulli columbarū pro dn̄o ſint oblati nō dixit. ne vnū alteri viuendi ordinē p̄ferret. ſed vtrumq3 ſequendum doceret. hec ille.

P Moralizatio oblationum

Per oblatiōes ergo que fiebāt in tēplo in purificatiōe. ſignificabat̄ oblatio quā facere debēt qui volūt intrare tēplum celeſte. Ut eñ ſepe ſupradictū eſt oēs debebant offerre aut agnuꝫ aut duos turtures vel duos pullos colūbarum. Btā aūt ꝟgo non obtulit agnū vel q̄ꝛ pauꝑcula erat. vel quia verū illū agnū dei offerebat q̄ abſtulit peccata mūdi. vt d̄r Joh. j. Illi ergo offerētes agnū ingrediūtur tēplū celeſte qui deo offerūt innocētiā. iuxta illud p̄s. xxv. Ego autem in innocētia mea ingreſſus ſum: redime me ⁊ miſerere mei. Et iſti dicūtur diuites vt ait Hugo cardinalis ſuꝑ Lucā. q̄ꝛ redēptio anime viri diuitie ꝓprie Prouer. xiij. Illi ꝟo offerētes turturē intrāt celeſte tēplū qui vitā ſequūtur cōtemplatiuaꝫ.

Colūbā offerūt.

Sed illi offerūt columbā ⁊ ingrediunt̄ tēplū paradiſi: qui deuote vitā ducūt actiuā. Utraq3 aūt auis bina ponit̄. q̄ꝛ ⁊ vtraq3 hꝫ gemitū pro cantu. ⁊ vita cōtemplatiua dꝫ habere duplicē oculum. vnū ad cōtemplādum ⁊ deſiderādum celeſtia. ⁊ alium ad videndum ⁊ deſpiciēdum terrena. Et ſimiliter vita actiua dꝫ habere duplicem actum animi. ſ. vnuꝫ erga ſe ad ſui gubernationē. ⁊ alium erga ꝓximum ad illius edificationem. Utraq3 etiā vita dꝫ habere duplicem gemitū ſm̄ Grego. Nā cōtemplatiua debꝫ habere gemitū amoris qui fit ꝓ deſiderio patrie celeſtis. ⁊ gemitū deuotiōis qui fit ꝓ cōſideratione dn̄ice paſſionis. Similiter ⁊ actiua vita debꝫ habere duplicē gemitū. vnū cōpunctionis ꝓ pctis ꝓprijs. ⁊ alium cōpaſſionis ꝓ pctis ⁊ miſerijs alienis. ita vt vnuſq̄ſq3 actiuā vel cōtemplatiuā peragens vitā: dicere poſſit illud Treñ. j. Multi ſunt gemitus mei. De gemitu aūt amoris exponi pōt illud Cañ. ij. Fulcite me floribus. ſtipate me malis q̄ꝛ amore lāgueo. De gemitu ꝟo deuotionis illud Rom. viij. Sp̄us poſtulat ꝓ nobis gemitib⁹ inenarrabilib⁹. De gemitu aūt doloris ꝓ pctis proprijs exponit̄ illud p̄s. xxxvij. Rugiebam a gemitu cordis mei. De dolore ꝟo cōpaſſionis proximi illud Treñ. j. Oēs porte ei⁹ ſ. Hierl'm deſtructe. Ideo ſacerdotes eius gemētes.

Ut diſcamus nos deo p̄ntare.

Tredecima rō d̄r p̄ntationis. quā ponit Athanaſius ſuꝑ Lucaꝫ dicens. Sed qū a paternis aſpectibus latuit dn̄s. aut q̄s locus excipit̄ ab ei⁹ imꝑio vt ibi exiſtendo ſemotus a patre ſit niſi afferat̄ hieroſolymā ⁊ introducat̄ in tēplū? Sed forte cā noſtri hm̄ōi ſcripta ſunt. Sicut enim nō gr̄a ſui hō fact⁹ eſt ⁊ circūciſus in carne ſꝫ vt nos ꝑ gratiā faceret deos. ⁊ vt ſp̄ualiter circūcidamur. ſic ꝓpter nos ſiſtitur dn̄o vt diſcamus deo p̄ntare noſipſos. Beda q̄3 vbi s. ait. Poſt trigeſimū aūt ⁊ tertiū circūciſionis diē dn̄o ſiſtitur. myſtice inſinuās neminē niſi circūciſum vitijs dn̄icis dignum eſſe cōſpectib⁹ neminēq3 niſi mortalitat̄ nexibus abſolutū ſuꝑne ciuitat̄ gaudia poſſe ꝑfecte ſubire. hec ille.

Ut nos inſtrueret

Decimaquarta rō d̄r inſtructiōis. vt. ſ. nos inſtrueret ꝙ ſi volumus tēplū eternuꝫ ſuꝑne patrie introire debem⁹ nos renouare. q̄ renouatio figurat̄ per aialia in tēplo deo offerēda. Vñ ſciendum ꝙ in veteri teſtamēto precipue fiebat oblatio de ſex generib⁹ animaliū. de tribus volatilib⁹ que ſunt paſſer. turtur ⁊ columba. ⁊ de tribus greſſibilibus. que ſunt bos. ouis ⁊ capra. ad demōſtrandū peccati reatum. Deus eñ creauit hoīem innocentē. q̄ ſi in innocētia ꝑſtitiſſet: non fuiſſet neceſſe ipſum animaliū ſanguine expiari. nec propriā ſenſualitatē ⁊ carnē mactare. qđ ſignificat̄ in aialiuꝫ morte. Sed poſtq̄ cecidit: oportuit ip̄m redimi ꝑ imolationē agni imaculati. ⁊ ꝑ p̄ciū ſanguinis ieſu xp̄i. vñ ꝑ ſacrificia illoꝝ aialiū nō auferebat̄ pctm̄: ſꝫ ſignificabat̄ imolatio ieſu xp̄i. Et ꝑ illa ſacrificia inſtruebat̄ hō imolare ſuā ſenſualitatē ſeu beſtialitatē ſui p̄ui deſiderij. ⁊ q̄ ad pctā ſp̄ualia que deſignātur ꝑ aues. ⁊ quo ad pctā carnalia q̄ ꝑ beſtias denotant̄. Nā hō in ſtatu innocētie habuit ſex. ſ. ſagacitatem quo ad intellectū. rectitudineꝫ quo ad iudiciū. bonitatē quo ad voluntatē. ſtrenuitatē quo ad effectū. ſobrietatē quo ad victū ⁊ manſuetudinē quo ad cōuerſationē cum alijs.

In innocētia ſex habuimus

Sed ꝑ pctm̄ omnia iſta ꝑdidit. Cecidit eñ a ſagacitate in hebetudinē. a rectitudine in obliquitatē. a bonitate in maliciam. a ſtrenuitate ⁊ fortitudine in ſegniciē ⁊ timiditatē. a ſobrietate in igluuiē. ⁊ a māſuetudine in furorē ⁊ crudelitatē. Renouari ḡ dꝫ hō ab hebetudine in ſagacitatē ꝑ ſollici

ſtudinē vigilātie. Ideo offerebaꝷ paſſer. vt habeꝷ Leuit. xiiij. Et ꝓter hoc ps. ps. cj. inqͭ. Uigilaui: ⁊ factꝰ ſum ſicut paſſer ſolitariꝰ in tecto. Renouari etiā dꝫ ad rectitudinē ꝑ ſimplicitatē. ⁊ iō offerebaꝷ colūba. Leui. xij. Et ꝓpᵗ h̄ inqͭ ſaluatoꝛ Mat. x. Eſtote ſimplices ſicut columbe. Renouari etiā dꝫ ad bonitatē ꝑ dilectionē ſynceram. ⁊ iō offerebaꝷ turtur qḋ eſt animal fidele in diligēdo. Et ꝓpter hoc dꝛ in euangelio hodierno. Obtulerūt par turturū. Renouari etiā dꝫ ad ſtrenuitatē ꝑ obediētiā. ⁊ iō offerebātur boues. vituli ⁊ vacce. q̄ ſunt animalia obediētia. vñ Proū. xiiij. dꝛ. Ubi nō ſunt boues ꝓſepe vacuū eſt. Renouari etiā dꝫ ad ſobrietatē ꝑ auſteritatē ꝑſymonie. ⁊ iō offerebanꝷ capre ſiue hedi. q̄ ſunt animalia habētia pilū ⁊ cibū aſperū. ⁊ ꝓpter hoc dꝛ Cañ. iiij. Capilli tui ſicut grex capraꝝ. Renouari etiā dꝫ ad manſuetudinē ꝑ tolerantiā. ⁊ ideo offerebanꝷ oues ſiue agni q̄ ſunt animalia māſuetiſſima. Et ꝓpter hoc dicebat ſaluatoꝛ diſcipulis ſuis Matth. x. Ecce ego mitto vos ſicut oues ī medio luporꝝ.

R *Ut docēt nos debere purgare* Decimaquinta rō dꝛ purgationis. quia enī vt inqͭ apl's Roma. xv. Quecūqꝫ ſcripta ſunt ad noſtrā doctrinā ſcripta ſunt Ideo debemꝰ ſcire ꝙ ſaluatoꝛ noſter voluit ſic cū matre ſua ad purificationē ire vt nobis inſinuaret. ꝙ ſi ipſi qui fuerūt ſine crimine voluerūt purificari. multo magis nos pctōꝛes ⁊ maculis ac vitioꝝ immunditijs inuoluti debemus purgari. ſ. intus ⁊ extra. Intus enī dꝫ volūtas purificari ab oīni mala affectione. iuxta illud ps. lxxvj. Exercitabar ⁊ ſcopebā ſpm̄ meum. Itē intētio ab omni duplicitate. iuxta illud Iaco. iiij. Purificate coꝛda veſtra duplices animo. Itē rō ab omni ꝑturbatiōe. Sicut enī in aqua turbida imago nō lucet ſic rō turbata verū nō videt. Iō Prouer. xv. dꝛ. Aufer rubiginē de argēto. i. ꝑturbationē ab aīo. ⁊ egredietur vas puriſſimū. i. rō erit clara ⁊ pura. ⁊ Ezech. xij. inqͭ deus. Puriſſimas reddā aquas eiꝰ. Tūc enī deꝰ aquā puriſſimā reddit qñ rōnē turbatā clarā ⁊ pacificā facit. Scḋo debemꝰ purificari extra quantū ad oēs ſenſus coꝛpis exterioꝛes. Nā debēt purgari oculi ab illicita viſione. vñ ps. dicebat deo ps. cxviij. Auerte ocu. meos ne videant vanitatē. Itē aures ab illicitoꝝ auditiōe. iuxta illud Eccli. xxviij. Sepi aures tuas ſpinis: ⁊ noli audire linguā nequā. Item os a praua locutione dicente apoſtolo Eph. iiij. Omnis ſermo malus de oꝛe veſtro nō ꝓcedat. Itē manus ab illicita opatione. dicendo cū ps. ps. xxv. Lauabo inter inno. ma. meas. Itē odoꝛatus a laſciua odoꝛatiōe. iuxta illud Amos. vj. Optimo vnguēto delibuti ⁊c̄. Iſta aūt oīa purgāda ſunt a negligentia ⁊ toꝛpoꝛe. iuxta illud Eccī. vij. de negligētia purga te cū paucis. Debemꝰ qꝫ purificari opibꝰ pietatis. Miſericoꝛdia enim ⁊ elemoſyna purgat pctā. vt dꝛ Thob. xij. ⁊ Prouer. xv. ſcriptū eſt. ꝙ ꝑ miſericoꝛdiā ⁊ fidē peccata purgātur. ⁊ Luc. xj. ait dñs. Date elemoſynā ⁊ ecce oīa mūda ſunt vobis. Sicut enī aqua extinguit ignē. ita elemoſyna pctm̄ Eccī. iij. Itē ꝑ cōfeſſionē fit iſta purgatio. Uñ vt dꝛ. j. Mach. iiij. templum purgatū fuit ꝑ Iudā ⁊ ſocios eiꝰ. Iudas v̄o interꝓ̄tatur cōfeſſio. Studeamꝰ ergo eſſe taliter mūdati ab omni vitio vt de nobis verificari poſſit illud Iudicum. xvj. Purificati obtulerūt ſacrificia. ſ. ſimul cū puriſſima v̄gine que hodie obtulit pꝛo nobis filiū ſuū in tēplo. Qui eſt bñdictꝰ in ſecula ſeculoꝝ. Amen.

De eadē intemerate v̄ginis purificatione. Sermo ſecundus.

Uſcepimus deꝰ S

s miſericoꝛdiā tuā in medio tēpli tui ps. xlvij. In ſacra ſcriptura aliqñ accipitur tēplū pꝛo tēplo ſpūali. de quo inquit apl's. j. Coꝛ. iij. di. Neſcitis qꝛ tēplū dei eſtis vos. ⁊. vj. eiuſdē epiſtole. c. iterum ait. Neſcitis qꝛ mēbꝛa veſtra tēplū ſunt ſpiritusſancti q̄ in vobis eſt? Et. ij. Coꝛ. vij. etiam dicit. Uos enī eſtis tēplū dei. Sup omnes aūt electos beatiſſima dei genitrix virgo eſt tēplū diuine maieſtatis. Uñ de ipſa merito intelligi pñt v̄ba ꝓpoſita. De q̄ tēplo etiā intelligi ſpūaliter pōt illud qḋ inquit deus. iij. Reg. ix. di. Tēplū qḋ ſanctificaui nomini meo ꝓpitiaui. Sed heu quia de quibuſdā hodie verificatum eſt illud. ij. Paral'. xxiiij. Dereliqͬrunt tēplū dñi dei ſui. Et illud. ij. Eſdre. j. Polluerūt tēplū ſanctū dñi. Et illud ps. lxxviij. vbi ꝓpheta inquit deo. polluerūt templū ſanctū tuū. Quidam enī nō ſolum dereliquerūt deuotionē quā habere tenētur erga beatā v̄ginē Mariā. ſed etiā eā blaſphemāt. ⁊ eam maculatā ⁊ pollutā oſtēdere querūt. Et ideo nō eſt mi- *Maria tēplum*

rum ſi eius excellētiā ⁊ maieſtatē cōtēplari: atqꝫ illius puritatē cōceptionis intelligere nō pñt ꝓpter ſuā obſtinationē. Uñ de illis verificatur illud. ij. Paral. vij. Nō poterant ſacerdotes ingredi tēplū dñi. Quia v̄o nūc cōiter oēs xp̄iani huius ſacratiſſimi tēpli v̄ginalis ſanctitatē venerant. iō de illis verificatū eſt illud. iiij. Reg. xj. Ingreſſus eſt oīs populus tēplum dñi. Merito aūt dꝛ beata v̄go templū. qḋ interpꝛetatur. i. tectū amplum ſm̄ Iſido. xv. ethim. ⁊ Arch. xvj. q. vj. c. ⁊ h̄ diximus. qꝛ fuit tam ampla charitate vt deū in ſe recipere potuerit. In hoc tēplo laudabat dñm pꝛinceps ꝓphetaꝝ dauid. Uñ dicebat. ps. v. Adoꝛabo ad tem. ſan. tuū ⁊ cōfitebor nomini tuo. Hoc enī eſt illud templū dei quo ſpūaliter intelligi pōt illud Ezech. xliij. Ingreſſa eſt glīa dñi tēplū. Et illud Apoca. xv. Impletū eſt tēplum dñi maieſtate eius. Hoc etiā eſt illud tēplū de quo diciꝷ Apoc. xij. Apertū eſt tēplū dei in celo. Beata enī v̄go ſemper eſt parata ſubuenire recurrētibꝰ ad eā. *Cōfugientes ad eccl'iam* atqꝫ eos defendere ab omnibꝰ malis. Quēadmodum etiā eccleſia defendit ⁊ adiuuat paruulos expoſitos ante eam. c. ſi. lxxxvij. di. Et ſicut rei ad eccleſiā cōfugiētes nō debēt ſm̄ iura extrahi ꝟ violēter de ea. vt habetur in. c. rerum. xvij. q. iiij. ⁊. c. inter alia. de immu. ec. ⁊. l. pñti. C. de his qui ad ec. cōfu. Ita ad beatā v̄ginē recurſum habētes ſaluanꝷ ab hoſtibꝰ ⁊ liberanꝷ. Uñ ipſa figurata fuit per illud tēplū. de quo. j. Macha. x. dꝛ. Quicūqꝫ cōfugerint in tēplū obnoxij regi in omni negocio dimittanꝷ. Litteraliter v̄o templū accipiꝷ ꝓ eccleſia materiali. vt in. c. ex multis. j. q. iij. ⁊ ita exponere poſſumus v̄bū thematis noſtri. in quibus oēs xp̄iani debēt deo grās referre. quia recepe-rūt ſaluatoꝛē in tēplo ꝑ matrē ſuam hodie pñtatū. Ipſum nāqꝫ recepit ſanctus ille ſenex Symeon in vlnas ſuas de ſinu glioſe v̄ginis. cui tanꝙ ꝑſone cōi ⁊ totiꝰ humane nature ꝓcuratori ipſa pijſſima v̄go filium ſuū donauit ⁊ liberaliter obtulit. de qua ſanctiſſima ſolēnitate pñtatiōis dñi noſtri Ieſu xp̄i ⁊ purificatiōis matris eius iterꝝ qͭtuoꝛ cōſiderationes faciemus.

Pꝛima diceꝷ expoſitionis
Scḋa ſubiectionis
Tertia declarationis
Quarta v̄o appellabiꝷ cōſolationis.

Pars pꝛīma huiꝰſmōis q̄ dꝛ expoſitiōis.

v Olēs moꝛaliter exponere euāgeliū hodiernū: dimittā expoſitionē lralem illoꝝ v̄boꝝ. Poſtꝙ cōpleti ſunt dies purgationis Marie ⁊c̄. In ꝓcedenti enī ſermone patuit ꝙ non fuit purgata ab aliqua macula. ſ; voluit ſeruare cerimoniā purgatiōis ad exēplū vere humilitatꝭ. Hec enī eſt vera humilitas que nō vult humilis ꝓdicari ſed vilis reputari vt ait Ber. Alijs quoqꝫ de cauſis hoc egit quas ibidē retulimus. Sed addere poſſumus ꝙ etiā voluit ad tēplū ire. ꝓ purificatione ꝓpter exēplū ⁊ meritū obediētie: que plus facit ꝙ̄ teneꝷ facere. vt inqͭ Hugo cardinalis ſup Lucā. vbi etiā dicit ꝙ beata v̄go hoc etiā fecit in ſignū futuri ⁊ faciēdi. Cōceptus enī Marie ſignificat cōceptū fidelis anime. cuius ſpōſus eſt xp̄s. iuxta illud Ioh. iij. Qui hꝫ ſpōſam ſponſus eſt. Ipſe enī illi inqͭ Oſee ij. Deſpōſabo te mihi in fide. Semē ſponſi eſt eius grā qua fecūdatur anima. iuxta illud Eſa. vj. Semen ſanctū erit qḋ ſteterit in ea. Ex hoc aūt ſemine naſcūtur filij ſancti. i. ſācta deſideria ⁊ bona ꝓpoſita ac opera. Uñ ſuſcipiēti tale ſemen inquit ꝓpheta ps. cxxvij. Et videas filios filioꝝ tuoꝝ. Sicut autē beata v̄go Maria voluit purgari licꝫ nō indigeret. ita poſt partū bonoꝝ operum debet ſe anima reputari immūda. iuxta illud Iob. ix. Uerebar omnia opera mea ſciēs ꝙ nō parceres delinquēti. Et infra. Si lotus fuero quaſi aquis niuis. ⁊ fulſerint velut mūdiſſime manus mee. tñ ſoꝛdibus intinges me. Moꝛaliter etiā per Mariā ſignificatur vita actiua ⁊ cōtēplatiua. Diciꝷ enī ſtella maris. vñ ſtella ad cōtemplationē ꝑtinet. mare v̄o ad actionē. Purgari aūt dꝫ vita actiua a ſoꝛdibus operū. ⁊ ab immūditia affectionū. ⁊ a turpitudine cogitationū. que tria tanguꝷ Eſa. j. cum dꝛ. Lauamini. ſ. ab immūditia affectionū. mūdi eſtote. ſ. ab oībus immūdis operibus. ⁊ auferte malū cogitationū veſtraꝝ quo ad tertiū. Cōtēplatiua aūt vita purgari dꝫ ab affectibus ⁊ cogitationibus tm̄. Unde contemplatiuo dici pōt illud Ioſue xvij. Nō habebis ſoꝛtē vnā. ſed aſcēdes in montē. ſ. cōtēplatiōis. ⁊ ſuccides tibi atqꝫ purgabis ad habitādum ſpacia. ſ. fugiēdo omnia mūdana. Dū aūt dꝛ in euāgelio. ꝙ Maria ⁊ Ioſeph tulerūt puerū Ieſum in hierl'm ⁊c̄. In hoc datur foꝛma parētibus vt offerāt filios ſuos dño. eos ducēdo

Expō ebangelij

Pro exemplo voluit purgari

Quō vtraqꝫ vita dꝫ purgar.

Filios offerri deo debere dic

ad eccleſias ⁊ p̄dicatiões. ⁊ inſtruēdo in bo
nis morib⁹ ⁊ ꝟtutib⁹: ſeruādo illud Eccl̄i. vij.
Filij tibi ſunt erudi illos. ⁊ incurua eos a
pueritia eoꝝ. ⁊ Leui. xv. d̄r. Docebit̄ filios
iſrael vt caueāt immūditias ⁊ nō moriaꝛ
in ſordib⁹ ſuis. Prouer. q̄z. iiij. inq̄t Salo-
mon. Nā ⁊ ego fili⁹ fui patris mei tenell⁹
⁊ vnigenit⁹ corā matre mea ⁊ docebat me.
Sed multi offerūt filios ſuos poti⁹ diabo-
lo q̄ deo curioſe ac vitioſe ornādo. ⁊ vitijs
ac malis morib⁹ eos imbuēdo. Vñ p̄s de il
lis inquit. p̄s. cv. Immolauerūt fi. ſuos ⁊

Ih̄s portat⁹ eſt ad diuſa loca

fi. ſuas demonijs. Eſt etiā hic notandū q̄
d̄r ieſus portari in hierl'm. nā Matt. ij. d̄r
portari in egyptū. ⁊ Mat. iiij. d̄r duci in de
ſertū ⁊ portat⁹ in montē excelſuz. ⁊ ſup pin
naculū templi. Hierl'm em̄ eſt vita cōtēpla
tiua. vbi eſt vere pacis viſio. ſic em̄ interp̄ta
tur hierl'm. Vñ canit eccleſia. Vrbs beata
hierl'm dicta pacis viſio. Egypt⁹ ꝟo ſignifi
cat vitā actiuā vbi eſt meror ⁊ turbatio. ſic
em̄ interp̄taꝛ egypt⁹. Et iō inquit dn̄s diſci
pulis ſuis Ioh. xvj. In mūdo preſſuraz ha
bebitis. ⁊ Lu. x. d̄r. q̄ Maria ſedebat ſec⁹
pedes dn̄i. Martha ꝟo ſollicita erat ⁊ tur-
bata circa plurima. Deſertū ꝟo eſt clauſtrū
vbi ieiunaꝛ ⁊ diabolus ſupatur. Mons ex
celſus eſt faſtigium p̄lationis. Pinnaculū
tēpli eſt ſedes magiſtralis. In his igitur
q̄nqz locis inueniri pōt Ieſus. i. ſalus. Sed
tn̄ cōſiderandum eſt quis eum ibi portaue
rit. Nam in hierl'm ⁊ in egyptū ipſum por-
tauit Maria ⁊ Ioſeph. id eſt augmentū. ſ.
fides ⁊ charitas. Spūs aūt ſanctus duxit
eū in deſertum. In montē ꝟo ⁊ ſup pinna-
culum tēpli tulit illū diabolus. Ideo lz etiā
deus ferat aliquos ſup montez p̄lationis ⁊
ſuper pinnaculuz cathedre magiſtralis. tn̄
valde timēdum eſt taz p̄latis q̄ magiſtris
ne eos diabolus in ipſum montē p̄lationis
⁊ ſedis magiſtralis portauerit. Vñ Ma-
ria flens ⁊ dolēs dicebat Iohan. xx. Tule-
runt dn̄m meū ⁊ neſcio vbi poſuerūt euz. ſ.

X

an ſuper montē, an ſup pinnaculū. Dicit
autē glo. ſup Lucā. q̄ quattuor pſone por

Ieſus a q̄ttuor pſonis moraliter portatur

tauerūt Ieſuz in hac die. ſ. Maria. ioſeph.
ſymeon ⁊ anna. p quos ſignificatur q̄ xp̄s
per gratiā a quattuor pſonis portaꝛ. Pri-
mo ab illis qui habēt pn̄iaz amarā. qui ſi-
gnificātur per Mariam. que amarū | mare
interp̄tatur. ⁊ taliter portabat ap̄ls dicēs
ad Gal. vj. Ego enim ſtigmata dn̄i Ieſu in
corpore meo porto. Et ad Hebre. xiij. Exea

mus ad eum extra caſtra improperiū eius
portantes. Sc̄do portaꝛ ab illis qui habēt
bonā operationē cōtinuā. qui ſignificantur
p Ioſeph. qui: vt diximus: interp̄tatur au-
gmentū. Tales em̄ ab adoleſcētia incipiūt ⁊
vſqz ad mortē nō deficiūt. vñ Treno. iij. di
citur. Bonū erit viro cū portauerit iugum
dn̄i ab adoleſcētia ſua. Tertio portatur ab
his qui habēt etiā in aduerſis longanimi-
tatē ⁊ pſeuerantiā. ſeruātes illud Eccl̄i. vj.
Subijce humerū tuū ⁊ porta illam. ſ. diui
nam ſapientiā. Quidā autez ſubijciūt os.
quia ſciūt alios inducere ad pn̄iam. Quidā
digitos. qui aliqualē ſeu modicam habent
patientiā. Quidaz manū ſiniſtrā. qui ſunt
patientes in paruis tribulationibus ⁊ ad-
uerſis. Quidaz manū dexterā qui ſunt pa-
tientes in pſperis. Quidam ꝟo ſubijciunt
humeros. qui ſunt patiētes in grauib⁹ tri-
bulationibus ⁊ penis. Quarto portatur ab
illis qui habent puritatē ⁊ munditiam. qui
ſignificātur per Annā que munditiā ⁊ cōti
nētiam ſeruauit. Portāt em̄ xp̄m q̄ habēt
mūdiciā corporis. j. Cor. vj. Glorificate et
portate deū in corpore veſtro. Itē illi q̄ ha-
bēt puritatē mētis. Vñ ſpōſa inuitat ſpon
ſum Cañ. j. dicēs. Lectulus noſter florid⁹.
Beatus igitur ille de quo verificabiꝛ illud
Geñ. xlix. Suppoſuit humerū ſuū ad por-
tandum. ſ. dn̄m Ieſum. Ipſe enim ſaluator
in morte eius dicet illud Ezech. xij. In hu-
meris portatus ſum. ſ. a te. ⁊ ideo ego nūc
portabo te in celum. Per oblationes au

Oblationes hodierne q̄d ſignificent moraliter

tem que fiebant in purificatione moraliter
ſignificabatur oblatio quā quilibet xp̄ia-
nus redēptori ſuo debz offerre. De q̄ Bern̄.
in quodam ſermone inquit. Quis mihi tri
buat vt oblationē meā dignetur maieſtas
tāta ſuſcipe? Duo minuta habeo dn̄e corp⁹
⁊ animā dico. Et hec tibi perfecte poſſuz in
ſacrificium laudis offerre. Bonum eniz mi
hi longeqz glorioſius atqz vtilius eſt vt ti-
bi magis offerar q̄ deſerar mihiipſi. Nam
ad meipſum anima mea cōturbatur. hec il
le. Omnes ergo deuote offeramus nos do
mino noſtro Ieſu chriſto: qui pro nobis ob
tulit ſeipſum deo patri. ⁊ quotidie p̄ſente-
mus iſta duo munera ſicut faciebat quidā
religioſus dicens ei. Quid tibi pro tantis
reddam dulciſſime grates. Saluator meri
tis? nil ſatis eſſe poteſt. Vt tamē exigua vel
ſaltē in parte rependam. Que potero tota
munera mente ferā. Omne igiꝛ toto mihi

quod ɔtingit in orbe. Atqz animā iuncto
corpe ſemp habe. O igiꝛ deuoti xp̄iani vt
nō ingrati ſimus dn̄o nr̄o ieſu xp̄o de tāto
nobis collato bn̄ficio. ſi non habemus res
tēpales q̄s illi offeramus. ſaltē offerre ſe
ſtinemus ſibi cor nr̄m imaculatū. Hoc eſt
em̄ quod ip̄e a nobis hr̄e deſiderat dicens
illud Prouer. xxj. Fili p̄be mihi cor tuuz.
O igiꝛ fornicator ⁊ adulter. o luxurioſe ⁊
immūde: ſi aliud offerre nō p̄uales. ſaltez
offer illi pctm̄ cordis tui. ⁊ tu auare iſatia
bilitatē tuā. ⁊ tu peſſime pctōr ɔtritionem
oīuz pctōꝝ tuoꝝ: q2 cor cōtritū ⁊ hūiliatū
deus nō deſpiciet. p̄s. l. Vnde idez pph̄eta
inq̄t p̄s. lxxxiiij. Audiam q̄d loquaꝛ in me
dn̄s deus: qm̄ loqueꝛ pacē in plebē ſuam.
Et ſup ſctōs ſuos. ⁊ in eos q̄ ɔuertunꝛ ad

Y

Xp̄us voluit hr̄e teſtes ſue icarnationis

cor. Seq̄ꝛ in euāgelio. Et ecce hō erat in
hierl'z cui nomē ſymeō ⁊c̄. Pro cui⁹ decla
ratiōe ē notādū q̄ dn̄s sciēs, mltos ſe hr̄e
debere ɔdictores. mltos adhibuit ſue icar
nationis teſtes. lz mag̃ credaꝛ duob⁹ affir
mātibus q̄ multis negātib⁹ ⁊ ɔdicētibus
ſm̄ Inno. in. c. q̄d pſonale. de ꝟ. ſi. ⁊ Ioh.
an. in. c. j. de reſcrip. lib. vj. ⁊ glo. in. l. diez.
§. ſi plures. ff. de arbi. Voluit etiā hr̄e te-
ſtes digniores q̄bus mag̃ crediꝛ. etiaz qn̄
tot ſunt ab vna pte quot ab alia ſm̄ gl. in
auꝛ. de teſti. §. ſcim⁹. colla. vij. ⁊ Specu. in
ti. de teſti. §. qm̄. ꝟ. porro. ⁊ pbaꝛ i. l. iij. in
p̄n. ff. de teſti. Pr̄io aūt adhibuit mariaz ⁊
Ioſeph. Sc̄do angelos. Tertio paſtores.
Quarto reges. ſ. magos. Quīto Simeo-
nē ⁊ Annā ſenes. q̄ oēs nato dn̄o teſtimo
niū reddiderūt. Iohānes ꝟo ⁊ Elizabeth
nōdum nato ſ ɔcepto teſtimoniū ſuū de-
derunt. Prophete aūt ⁊ pr̄iarche ab initio
mūdi factis ⁊ dictis nec ɔceptū nec natuz:
ſ ɔcipiendū ⁊ naſcituꝝ ac paſſuꝝ p̄ſagiati
ſunt. Ap̄li ꝟo natū. paſſum ⁊ glorificatuz
vbiqz p̄dicauerūt. Oēs ergo iſti teſtes fue
runt dn̄ice incarnatiōis. Quib⁹ Eſa. xliij.
ipſe dn̄s ait. Vere vos oēs teſtes mei. De
hac aūt teſtificatione inq̄t Amb. ſup Luc̄.
Non ſolū ab angelis ⁊ pph̄etis a paſtori-
bus ⁊ a parētibus: ſ etiā a ſenioꝛib⁹ et iu-
ſtis generatio domini accepit teſtimoniū.
Sequiꝛ. Et homo iſte iuſtus ⁊ timorat⁹
⁊c̄. Iſte Simeō cōmendatur p̄ncipaliꝛ de
tribus. Primo em̄ quātū ad pximū d̄r iu-
ſtus. Sc̄do quantū ad deū d̄r timoratus.
Merito aūt poſt iuſticiā ſubdiꝛ timor: q̄a
ipſe timor eſt cuſtodia iuſticie. iuxta illud

Eccl̄i. j. Qui ſine timore eſt nō poterit iu-

Simeō eſt forma boni ſacerdotis

ſtificari. Tertio d̄r. Et ſpūſſanct⁹ erat i eo
quātū ad ſe. In ip̄o aūt daꝛ forma cuilibz
bono ſacerdoti. qui debet eſſe homo p mā
ſuetudinē. Nam Matth. v. d̄r. Beati mi-
tes: qm̄ ipſi poſſidebunt terrā. i. eccleſiam.
Sc̄do debet eſſe Simeō. ſ. audiēs merorē
p compaſſionez. ſicut faciebat pph̄a q̄ ait
Ezech. iij. Veni ad tranſmigrationē ⁊ ſedi
vbi illi ſedebāt. ⁊ manſi ibi ſeptem diebus
merēs in medio eoꝝ. Tertio dz eſſe iuſtus
alioq̄n māſuetudo ⁊ compaſſio ⁊ facilitas
venie occaſionē tribueret delinquēdi. c. vt
clericoꝝ. extra de vita ⁊ hone. cleri. ⁊. c. pe-
nul. vbi gl. de tranſla. prela. ⁊ in auꝛ. vt hi
qui obli. ſe ha. phi. res mi. §. vt aūt nō de-
mus. ⁊. c. eſt iniuſta. xxiij. q. iiij. Et pp̄ter h̄
diciꝛ. q̄ nimia māſuetudo crudelitas eſt.
c. ipſa pietas. eadē q̄ſtione ⁊ cā. Ideo iquit
Salomō Sap̄. j. Diligite iuſticiā q̄ iudica
tis terrā. Quarto dz eē timorat⁹. Scriptū
eſt em̄ Eccl̄i. xxvij. Si nō in timore dn̄i te-
nueris te inſtāter: cito ſubuerteꝛ dom⁹ tua.
Quīto dz eē ſollicitus p cōi vtilitate. Vñ
diciꝛ hic. Expectās cōſolationē iſrl'. Ser-
uabat em̄ illud Act. xx. Attēdite vobis ⁊
vniuerſo gregi. Sexto debet eē hitaculuz
ſpūſſancti p hūilitatē. Quia humilib⁹ dat
grām de⁹ Iac. iiij. Vnde d̄r. Et ſpūſſctūs
erat i eo. Scriptū ē em̄ Eſa. lvj. Sup quez
reſpiciā niſi ſup humilē ⁊ q̄etū. Poteſt ⁊

Z

aliter exponi ſm̄ moralitatē hoc quod d̄r.
Et ecce homo erat in hierl'z ⁊c̄. Hieruſalē
em̄ que vt. ſ. dictū eſt interp̄taꝛ viſio pacis
ſignificat eminētiaz vite clauſtralis. Ex q̄
videri poteſt pulchritudo pacis celeſtis in
quā aſcēdit ppl'us dei. Qui aūt ſunt i imo
vite ſecularis: nō poſſunt q̄ remota ſunt vi
dere. Symeon ꝟo figuraz tenet bonorum

Simeō tenz formā boni clauſtralis.

clauſtraliū. Vnde dicunꝛ hic ſex de eo que
debēt eſſe in bono clauſtrali. Primū eſt vt
ſit audiēs triſticiā. q̄ hoc nomē Symeon
ſonat. nā ea que ad luctū penitētialē exci-
tant libēter debet audire. nō ea q̄ cōmouēt
ad riſum. Ait em̄ ſaluator. Bt̄i qui lugent.
qm̄ ipſi cōſolabunꝛ. Matth. v. Ecōtra ꝟo
de diſſolutis inq̄t Lu. vj. Ve vobis qui ri
detis: quia lugebitis ⁊ flebitis. In h̄ ergo
noīe Symeon inſinuaꝛ nobis amor diſci-
pline. Secundū eſt amor obedientie quod
notaꝛ ibi iuſtus. Vulgariter em̄ ille iuſt⁹
diciꝛ qui nihil vult de alieno habere. Iuſt⁹
ergo eſt ille qui de his que a ſe alienauit cū

clauſtruʒ intrauit nihil vult habere. Jdeo Bern̄. dicebat fratribꝰ ſuis. Qui vr̄i curaʒ ſemel nobis cōmiſiſtis. q̄d rurſus de vob̄ vos intromittitis? Tertiū eſt timor. vn̄ additur timoratꝰ. Jnitiū em̄ ſapiē timor dn̄i. Eccli. j. Debet ergo clauſtralis eē talis vt verificet̄ de eo illud Eſa. xj. Et replebit eū ſpūs timoris dn̄i. Quartū eſt ꝙ habeat cōtinuā anhelationē ad ſpūales ⁊ ſupernas cōſolationes. Jdeo dr̄. expectās ꝯſolatōeʒ iſrael. Non em̄ debet q̄rere mūdanā conſolationē que amittere facit diuinā. dicente Bern̄. Delicata eſt dina ꝯſolatio. ⁊ nō dat̄ admittētibus alienā. Quintū eſt deſideriū ꝓficiendi. Jdeo dr̄. Et ſpūſſctūs erat i eo. Ut em̄ ait Bern̄. Teſtis inhabitātis ⁊ trahentis ſpūſſancti eſt bona volūtas. Nā ſicͤ apparet in velis cū a ventis ferunt̄. ſic bn̄ apparet cum vētis ſpūſſancti cor hominis ꝑcutit: quia eū ad bonū ꝓpoſitū ⁊ opꝰ virtuoſum implēdū īducit. iux̄ illud ps̄. cxlij. Spūs tuus bonꝰ deducet me ī terrā rectā. Sextū eſt ꝙ deſideret videre xp̄m an̄ mortem ſuā. Jdeo dicit̄. Reſpōſum acceperat Simeō a ſpūſancto nō viſurū ſe mortem niſi videret xp̄m dn̄i. Debet aūt appetere illam viſionē quaʒ efflagitabat ps̄. cv. di. Viſita nos in ſalutari tuo. ad videnduʒ in bonitate electoꝝ tuoꝝ. Apparet eniʒ dn̄s ieſus. ⁊ ſi nō ſemꝑ corꝑaliter. tn̄ v̄tualiter et ſpūaliter per internā conſolationē electi ſuis. ita vt q̄ſi certos eos reddat de ſalute ſua. dicēs aīe fideli illō ps̄. xxxiiij. Salꝰ tua ego ſum. Unde ipſi electi talē fiduciaʒ de ſalute ſua habētes in hac vita dicūt cuʒ ap̄lo illud Philip. j. Cupio diſſolui et eſſe cū xp̄o.

A Quoīr obuiare xp̄o debemus.

Sequit̄ euangeliū. Et venit in ſpū in templū. Hoc aūt factū eſt vt oñdat̄ ꝙ ⁊ nos debemꝰ in ſpūſancto obuiare xp̄o dn̄o veniēti in templū. vt poſſit de vnoq̄ʒ noſtrū dici illud Eſa. lxiiij. Occurriſti letāti: ⁊ facienti iuſticiā. Propter hoc autē iſta ſolēnitas non ſolū purificatio ⁊ cādelaria ſed etiā hypopāti. i. occurſus vel obuiatio appellat̄. vt ait Alex. de ales. in. iiij. ſui cōpendij. Debet igit̄ quilibet intrare eccl'iaʒ ex deuotione ⁊ nō ex cupiditate. ſicut aliq̄ faciunt qui ſolū ꝓpter pecuniā ad eccl'ias vadunt vt cantēt. ſicut dicebat quidā. Domine miſere. za candille za dane. Non dʒ etiā quis intrare in templū in ſpū ſuꝑbie ſicut ambitioſi qui ſibi vſurpāt dignitates eccleſiaſticas. Nō in ſpiritu auaricie ſicut Simon magus. Non in ſpū inanis glorie ſicut illi qui ſe ornāt pompatice: vt appareant hoībus alijs maiores ⁊ digniores. Nō in ſpū ſimulationis ſicut hypocrite: vt videant̄ alijs ſanctiores. Non in ſpū luxurie ſicut illi qui ideo ad eccl'ias vadūt vt mulieres videāt: ⁊ mulieres vt videāt viros. ⁊ cōcupiſcant vel cōcupiſcant̄. Non in ſpū vanitatis. ſicut illi qui vadūt ad eccl'ias cā ſolatij. vel vt vana loquant̄ ſiue de temporalibus. Non in ſpū accidie. ſicut illi qui in eccleſijs dormiūt quādo dicunt̄ dina officia. vel quādo p̄dicat̄ ⁊ nō orant. nec ſtant attenti. Tales em̄ nō inueniūt chriſtū. nec illū amplexāt̄ brachijs ſpūalibus anime. Jn ſpū ergo ſancto debet vnuſq̄ſqꝫ tēpluʒ intrare. vt poſſit puerū ieſum videre. ⁊ amplecti cū ſancto Simeone.

B Xp̄z acciꝑe ī vlnas moralr debemꝰ

Sequit̄ aūt in euāgelio. ꝙ p̄dictus Simeō accepit eū in vlnas ſuas. i. in brachia ſua. ad innuendum ꝙ per opa bona venit̄ ad ſalutē. Nō em̄ ſufficit fides habenti tp̄us et modum bene operādi. iuxta illud Jac̄. ij. Quid ꝓderit fratres ſi fidē dicat quis ſe habere. opa aūt nō habeat: nūquid poterit ſaluare eū? quaſi dicat nō. Unde etiā addit. Sic corpꝰ ſine ſpū mortuū ē: ita fides ſine operibus mortua eſt. Unde. j. ad Corinth. iij. dicit̄. Unuſq̄ſqꝫ ꝓpriā mercedē accipiet ſm̄ ſuuʒ laborē. Gloſa vͦo ſuper hoc euāgelio dicit ꝙ per hoc ꝙ ſenex accepit infantē. inſtruimur ꝙ depoſita vetuſtate debemꝰ induere nouitateʒ vite. iuxta illud ad Roman̄. xij. Renouamini ſpūs mētis veſtre: ⁊ induite nouū hoīem qui ſm̄ deū creatus eſt. Jtem ꝑ hoc ꝙ vlne iuſti ſenis corꝑe ſuſcepti pueri tegunt̄. ſignificat̄ ꝙ lex vetus operiēda erat gratia euāgelica. Jtem ꝑ hoc denotabatur. ꝙ mūdus in peccatis inueteratus xp̄iane infantie nouitate erat induēdus. Jtem vt inq̄t Hugo cardinalis vbi. ſ. Simeon qui Jeſum in vlnis portauit: tenet figuram bonoꝝ actiuorū. Maria vͦo que in vtero ip̄m detulit: tenet figurā bonorū contemplatiuorum qui in corde chriſtum geſtant. Joſeph aūt qui credit̄ eū in humeris in egyptū portaſſe: tenet figurā prelatoꝝ. qui magis ꝑ xp̄o laborāt. ⁊ minꝰ eius viſione ꝯfruunt̄. hec ille. Beda vͦo ſuꝑ illa verba. iuſtus ⁊ timoratus: ait. Quia difficulter iuſticia ſine timore cuſtoditur. Non illum dico timoreʒ qui tempalia ſibi bona ſubtrahi ꝑhorreſcit queʒ perfecta dilectio

foras mittit: ſed timorē dn̄i ſanctū q̄ manet in ſecula: quo iuſtus deū quāto ardētiꝰ diligit tāto ſolertiꝰ offēdē cauet. et Amb. addit. Et bene iuſtus q̄ nō ſuaʒ ſed populi grām req̄rebat. Unde ſequitur. Expectās conſolationē iſrael. Qđ exponit Greg. niſſenus di. Non vtiqꝫ mūdanā felicitatem in ꝯſolationē iſrl'. prudēs Simeō expectabat. ſed verā tranſlationē ad v̄itatē decorē ꝑ ſeparationem a legis vmbra. Habuerat nāqꝫ per oracula. ꝙ viſurus eſſet xp̄m dn̄i p̄us q̄ de ſeculo p̄nti trāſmigraret. Unde ſequit̄. Et ſpūſſanctus erat in eo. a quo. ſ. iuſtificabat̄. Amb. aūt dicit. Cupiebat ipſe quidē corporee vinculis fragilitatis abſolui: ſ; expectabat videre ꝓmiſſum. Sciebat em̄ quia beati oculi qui viderēt dn̄m.

E Quāto deſiderio q̄ſqꝫ dʒ ſatagē xp̄m videre

Greg. vͦo. xviij. moral'. inq̄t. Jn q̄ etiaʒ diſcimus quāto deſiderio ex plebe iſraelitica ſancti viri incarnationis eius myſteriū videre cupierunt. Beda autē dicit. Uidere aūt mortē expiari eā ſignificat. Multūqꝫ felix mortem videbit carnis. quicūqꝫ xp̄m dn̄i p̄us oculis carnis videre ſategerit cōuerſationem habendo in celeſti hierl'm. ac templi dei limina frequētando. hoc ē ſanctorum. in quibꝰ deus habitat exempla ſectando. Eadē aūt ſpūs gratia qua olim vēturū ꝓcognouerat. ⁊ nunc venientē cognouit. Unde ſequit̄. Et venit in ſpū in tēplū. Ubi inquit Origenes. Et tu ſi vis tenere xp̄m ⁊ amplexari manibus: omi labore niſtere vt ducem habeas ſpm̄. veniaſqꝫ ad tēpluʒ dei. Gregorius vͦo ait. Quā beatꝰ ille ſacer ad ſacra introitus per quem ad vite terminū maturauit. beate manꝰ q̄ verbum vite palpauerūt. ⁊ vlne quoqꝫ quas ad ſuſceptionem parauit. Beda aūt inquit. Accepit aūt iuſtus ſm̄ legē puerum Jeſuʒ in vlnas ſuas: vt ſignificet iuſticiaʒ operum que ex lege erat ꝑ manus ⁊ brachia figuratorum. humili quideʒ: ſed ſalutari fidei euangelice gratie imitāda. Accepit ſenior infantē xp̄m vt inſinuet hoc ſeculuʒ quaſi ſenio iam defectū ad infantiā ⁊ innocētiā chriſtiane religionis rediturum. hec ille. Jn quibꝰ verbis cōfirmat ea que ſuperius diximus de ſenectute Simeonis. Origenes vͦo de eodeʒ Simeone loquēs ait. Si ad tactum fimbrie veſtimēti mulier ſanata eſt. quid putādū eſt de Simeone qui in ſuas vlnas accepit infantem. ⁊ gaudebat videns ꝑuuluʒ a ſe geſtari qui venerat ad vinctos ſoluēdos: ſciens neminē eū poſſe de clauſtro corꝑis emittere cuʒ ſpe future vite: niſi eum quē in brachijs continebat.

D Extrā~ admiratur Augu. hūilitatem xp̄i

Aug. aūt in ſmone hodierne feſtiuitatis de tāta filij dei humilitate ⁊ tam grādi myſterio exultās exclamauit dicēs. O omnipotentia naſcentis. o magnificētia de celo ad terrā deſcēdentis. Adhuc in vtero portabat̄. ⁊ ex vtero matris a Johāne baptiſta ſalutabat̄. Jn templo preſentabat̄. ⁊ a Simeone ſene. famoſo. annoſo. ꝓbato. coronato cognoſcebat̄. Tunc cognouit. tunc adorauit. tunc dixit. ⁊ nūc dn̄e dimitte ſeruum tuuʒ in pace. Quia viderūt oculi mei ſalutare tuū. Differebat̄ exire de hoc ſcl'o: vt videret natū per quē cōditū eſt ſeculuʒ. Agnouit infantē ſenex. ⁊ factus eſt ī puero puer. Jnnouatꝰ eſt in etate: quia plenꝰ erat pietate. Rogo fratres chariſſimi q̄s ſit iſte ſenex Simeon: quā magnitudineʒ ſentiebat ī paruulo: Qđ videbat mat̄ portabat. qđ intelligebat mūdū regebat. Jp̄a ferebat. ⁊ xp̄us regebat Simeō ſenex ferebat xp̄ʒ ifātē xp̄s regebat Simeon ē ī ſenectute. Quid igitur dixit Simeon audite. Nunc dimittis dn̄e ſeruuʒ tuum in pace. Jn pace inquā quā cōmendaturus es diſcipulis tuis di. Pacem meam do vobis ⁊ pacem relinquo vobis. Dictū enim fuerat ei a dn̄o. ꝙ nō guſtaret mortē niſi videret chriſtū dn̄i natuʒ. Natus eſt chriſtus. Jlle veniebat: et iſte ibat. Sed niſi veniret ille iſte ire nolebat. Jam ſenectus matura excludebat: ſed ſincera pietas detinebat. At vbi natꝰ ē xp̄s. At vbi eū a matris manibꝰ portatum vidit. ⁊ diuinam infantiam pia ſenectus agnouit. Accepit eū in manibus ſuis ⁊ dixit. Nūc dimittis dn̄e ſeruū tuum in pace. Jmpletuʒ eſt deſiderium ſenis in mūdi ipſius ſenectute. Jpſe ad ſenem venit qui mundū inueteratū inuenit. Jn iſto quidem ſeculo diu eſſe nolebat. chriſtuʒ in hoc ſeculo videre cupiebat. cantans cū ꝓpheta ⁊ di. ps̄. lxxxiiij. Oſtēde nob̄ dn̄e miſericordiā tuā. ⁊ ſalutare tuum da nobis. Deniqꝫ vt noueritis ita eē. iſtiuſmodi leticiam concludit di. Nunc dimittis domine ſeruū tuū in pace. Quia viderūt oculi mei ſalutare tuū. Hec ſunt teſtimonia tua domine ieſu. anteq̄ tibi ſternerent̄ fluctꝰ maris. campi cederēt imꝑāti. anteq̄ ventus te iubente ſiluiſſet. mortui te vocante ſurrexiſſent. ſol te moriēte palluiſſet. terra te

reſurgente tremuiſſet. celũ te aſcendẽte pa tuiſſet. Adhuc eñ in manibꝰ m̃ris portabaris. ⁊ iã dñs orbis agnoſcebaris. h̃ ille.

E

Cãticũ Nũc dimitt̃ ex ponit̃

Dixit ergo Simeõ. Nũc dimittis ſuũ tuũ dñe. Ubi Theophilꝰ ait. Or dicit dñe cõfitens̃ eſt ꝙ ipẽ mors̃ eſt ⁊ vite dñs. ⁊ ſic puer̃ quẽ ſuſcepit deũ ↄfitet̃. Orig. ſvo addit. Quaſi diceret. Quãdiu xp̃s nõ tenebã clauſus erã: ⁊ de vinculis exire nõ poterã. Baſilꝰ aũt dicit. Si voces iuſtoꝝ inq̃ras. oẽs ſup hoc mũdo ⁊ eiꝰ flebili mora ingemiſcũt. Heu mihi dicit dauid. q̃ incolatꝰ meus plongatꝰ eſt. Amb. ſvo inq̃t. Uide ꝙ iuſtũ velut corpee carcere mollis incluſuz velle diſſolui vt incipiat eẽ cuz xp̃o. Sed q̃ vult dimitti veniat in templum. veniat in hierl̃m. expectet xp̃m dñi. accipiat i manibus ſvbũ dei. ⁊ cõtemplet̃ velut q̃buſdam fidei ſue brachijs. tũc dimittet̃ vt non videat mortẽ qui viderit vitã. Grecꝰ aũt expoſitor ait. Simeõ bñdicebat deũ int̃ cetera. ꝙ p̃miſſa ſibi fctã ſortita erãt efficacie veritatẽ. Nã ↄſolationẽ iſrl̃ oculis ꝑſpicẽ meruit ⁊ manibꝰ portare. hec ille. Deſiderũ eñ ſi cõpleat̃ delectat aiam Prouerb. xiij. Et homo ſe reputat lucrari quãdo qd̃ deſiderat obtinet. l. cũ ſuus. cuz ibi nõ. ff. de ↄdi. cau. da. cau. nõ ſe. Et iõ valdẽ dlectatus eſt Simeõ de cõpletione p̃miſſi diuini In pace aũt dixit ſe dimitti. Quia de ſctis d̃r Eccl̃i. xliiij. Corpa ip̃oꝝ i pace ſepulta ſunt. Unde dauid p̃s. iiij. dicebat. In pace in idip̃m dormiã ⁊ requieſcã. Greg. ſvo niſenus inq̃t. Quia poſtꝙ̃ xp̃s culpã hoſtilẽ deſtruxit. nos quoqꝫ patri recõciliauit. facta eſt tranſlatio ſanctoꝝ in pace. Origenes aũt dicit. Quis ẽ qui de ſeculo iſto recedit in pace niſi is q̃ intelligit ꝙ deꝰ erat i xp̃o mundũ recõcilians ſibi. nihilqꝫ habet inimicũ deo. Sed bonã pacem bonis in ſe opibus aſſumpſit. Grecus ſvo ait. Fuerat aũt ſibi repromiſſum nõ viſurũ ſe mortem niſi p̃us videret xp̃m dñi. Et ideo ipletuz oſtẽdens ſubdit. Quia viderunt oculi mei ſalutare tuum. Quod exponẽs Hugo cardinalis ſup Lucã dicit. Oculi. ſ. exteriores ⁊ iteriores. Interiores deũ. exteriores hominẽ. quia ip̃um quẽ tenebat in brachijs. verũ deũ ⁊ verum hoiem credidit. ⁊ tandẽ viſurum ſe facie ad faciem ſperauit. Sicut etiã de Abraam dixit dñs iudeis. Abraaz pater veſter exultauit vt videret diẽ meũ. vidit ⁊ gauiſus eſt Jobis. viij. Beati ergo fuerũt oculi Simeonis. Inq̃t eñ ſaluator diſcipulis ſuis Lu. x. Beati oculi q̃ vident que vos videtis. Dixit aũt Simeõ. ſalutare tuũ. i. xp̃m. de quo d̃r Luc. ix. Filꝰ hoïs nõ venit ꝑdere ſed ſaluare. Sequit̃ autez. Quod paraſti ante faciẽ oĩuz populoruz. quia oẽs populi eũ deſiderabãt ⁊ expectabant. De iudeis eñ habet̃ Eſa. lxij. vbi ꝓpheta in ꝑſona oĩum dicebat. Utinã diſrũperes celos ⁊ deſcẽderes. De gẽtibus autẽ Geneſ. xlix. vbi d̃r. Et erit expectatio gentium. Et Aggei. ij. Ueniet deſideratꝰ cũctis gẽtibus. De vtriſqꝫ etiã Eſa. lij. d̃r. Preparauit dñs brachiũ ſanctũ ſuũ in ↄſpectu oĩuz gentiũ: ⁊ videbũt oẽs fines terre ſalutare dei. Cyrillꝰ aũt dicit. Fuerat xp̃i myſteriũ quod patuit in vltimis tp̃ibus ſecl̃i p̃paratũ ante mũdi ↄſtitutionẽ. Uñ ſeq̃t.

F

Qd̃ paraſti ante faciẽ oĩum pploꝝ. Greg. ſvo inquit. Attẽde etiã ſagacitatẽ digni et venerãdi ſenis. anteꝙ̃ dignus videret̃ btẽ viſionis: p̃ſtolabat̃ ↄſolationẽ iſrl̃. vt aũt qd̃ poſtulabat obtinuit. exclamauit ſe vidiſſe ſalutẽ oĩum populoꝝ. Adeo eñ i ſanctis ieffabile iubar illuſtrauit eũ vt p̃ceſſu tp̃is ſecutura mox ſibi fierẽt nota. Theophilus aũt addit. Signãter dicit. ante faciem. vt ſcꝫ oĩbus eius incarnatio appareret. Hoc aũt ſalutare dicit eſſe gentiũ lumẽ ⁊ gl̃iaz iſrael. Unde ſequit̃. Lumẽ ad reuelationẽ gentiũ: ⁊ gl̃iam plebis tue iſrael. Qd̃ exponens Athanaſiꝰ ait. Gẽtes ante xp̃i aduẽtũ in vltimis tenebris erãt ↄſtitute: ac cognitione diuina p̃uate. Cyrillus ſvo addit Sed xp̃s adueniẽs factꝰ ẽ lux tenebroſis et erraticis quos diabolica manꝰ p̃ſſit. vocati ſunt aũt a deo p̃re ad noticiã filij q̃ eſt lux vera. hec ille. De hoc aũt p̃dictũ fuerat Eſa. ix. vbi d̃r. Populꝰ gentiũ q̃ ãbulabat in tenebris vidit lucẽ magnã: ãbulãtibus in regione vmbre mortis lux orta eſt eis. Greg. aũt niſenus ait. Ideo ſignãt̃ dixit. plebis tue: quia nõ ab eis tm̃ eſt adoratꝰ: ſed inſup ex eis eſt ſm̃ carnẽ natus. Beda ſvo ait. Et bñ reuelatio gẽtiũ iſraelis gl̃ie prefert̃: quia cũ plenitudo gentiũ itroierit tunc oïs iſrael ſaluuſ erit. hec ille. Hoc aũt inq̃t Paulꝰ ad Ro. xj. Hugo aũt car. vbi ſ. exponẽs h̃ ſvbũ. Lumẽ ad reuelationez gentiũ. ait. Nõ ꝙ ab h̃ ſvbo hñit occaſionẽ eccl̃ia vt cũ lumibꝰ facẽt p̃ceſſionẽ. Eſt aũt cãdela q̃ſi q̃dã liber laicoꝝ eis oſtendens qualr̃ ignis charitat̃ xp̃m in nr̃m ſuitiuz

expẽdit. Uñ et nos debemꝰ ad h̃ attẽdere vt ei lucẽ bonoꝝ operũ repẽdamꝰ. Cõcludẽdo aũt hãc partẽ dico. ꝙ ſctũs Symeõ in hoc cãtico laudauit puulũ ieſum q̃drupliciter. Primo ꝙ ſit pax. De quo Eph. ij. d̃r. Ipſe eñ ẽ pax nr̃a ⁊c. ⁊ ad Col̃. j. Pacificans ꝑ ſanguinẽ ſuũ ſiue q̃ in celis ſiue que i terris ſunt. Secũdo ꝙ ſit ſaluꝰ. vnde Mat. j. dictũ fuit Joſeph. Ipſe eñ ſaluuz faciet ppl̃m ſuũ a peccatis eoꝝ. Tertio ꝙ ſit lumẽ. de quo Job. j. dicit̃. Erat lux vera que illuminat oẽm hoiem venientẽ in hũc mundũ. Quarto ꝙ ſit gl̃ia. de quo inquit Dauid p̃s. xvj. Satiabor cum apparuerit gloria tua.

Pars ſecũda huius ſmonis que dicit̃ ſubiectionis.

G

Oblatꝰ hodie facto ſe hũilem oſtẽdit

Quia p̃mus angelꝰ ⁊ primus hõ lumẽ gr̃e amiſerũt ꝓpt̃ ſupbiã ſuã: lumẽ rape volẽtes diuine gl̃ie. pijſſimus deus hoiem qui in tenebris ſedebat huiꝰ mũdi: ⁊ lumẽ celi videre nõ poterat. vt dixit Thobias Raphaeli angelo Thob. v. decernẽs illuminare. ⁊ viã ducentẽ ad lumen glorie verbo et exemplo ei oñdere. lumẽ. ſ. verbũ diuinum de lumine patre genitum miſit in mundũ obumbratũ carne humana. ſm̃ illud quod ꝓmiſerat ꝑ Ezech. ꝓpbaz eiꝰ li. xxxij. c. di. Solẽ nube tegã. i. deitatẽ ſvbi nube humanitat̃. Unde humilitatẽ docuit verbo cum dixit Mat. xj. Diſcite a me q̃ mitis ſum ⁊ humilis corde. Et hodie facto ſe oñdit humilẽ. qñ in tẽplo voluit p̃ſtari ipſe q̃ ſuos electos facit ſibi tẽplũ. ac vt quidã dicunt q̃nqꝫ ſiclis redimi tanꝙ̃ ſuus qui eſt dñs vniuerſoꝝ. ⁊ ꝓ ſe ſacrificiũ offerri tanꝙ̃ ſi eẽt pctõr expiãdus oblatione: qui cũctorũ pctã purgauit: a m̃re ſvgine vt puulus et infirmꝰ eſt deportatꝰ q̃ immẽſus oïa portat ⁊ ſuſtẽtat ſvbo ſvtut̃ ſue. Unde Amb.

Hãc humilitatẽ admiratꝰ Ambro. affectu exclamat

in ſmone hodierno inq̃t. Offer btã maria ſvgo tanꝙ̃ legẽ obſuans in tẽplo quẽ ediſti: vt nõ oĩbus ſed paucis reuelet̃. Quis eſt iſte quẽ genuiſti: o ꝙ̃ puꝰ. o ꝙ̃ magnꝰ ẽ quẽ peꝑiſti. puus in hũanitate. magnꝰ in diuinitate. puus in regno iudeoꝝ. magnꝰ in regno gentiuz. Quiſputas nobis poſſet indicare inter huiuſcemodi obſeq̃a animi tui ſenſum. cũ hic cerneres ex te natũ tantillũ iſantẽ. illic attenderes deũ immẽſum. hinc creatũ. illinc creatorẽ. hinc infirmuz. illinc fortiſſimũ. hinc alendũ. illinc alentẽ. hinc nõ loquentẽ. illinc angelos docentẽ: quis inquã pectoris tui archana reuelare valeat q̃bus modis cogitatũ ad vtrãqꝫ flectebas. cũ vnũ dei atqꝫ hoïs filiũ i manibꝰ tenẽs hinc adorares vt dñm. illinc oſculareris vt paruulũ: Quis ad tam ineffabile miraculuz nõ obſtupeſcat: Quis non pene elinguis fiat: Tenet puella in gremio ſuuz et oĩuz creatorẽ. O admirandũ ſpectaculũ ad quod nõ ſolũ humana: verũetiã ãgelica ſtupeſcit natura. hec ille. Hoc etiam eſt illud lumẽ quod p̃parauit deus pater ãte faciẽ oĩum pploꝝ: vt ꝑ ſuũ exemplũ oĩs ꝑfectionis ſemitã nobis oñderet. Oïs eñ xp̃i actio nr̃a eſt inſtructio. c. ſolẽnitas. el. ij. et ibi glo. de cõſe. di. j. ⁊. c. ſi ſolꝰ. viij. di. facit. c. dñs noſter. lvj. diſ. ⁊. c. ſignificaſti. de elec. ⁊. c. deus oïpotens. ij. q. j. Ipſe ꝙ xp̃s fuit luminare maius quod deus dedit nobis vt vniuerſuz orbẽ illuminaret. H

Btã aũt ſvgo fuit luminare minꝰ cuiꝰ vita icly ta cunctas illuſtrat eccl̃ias. Et ideo hodie in ſignũ huius dant̃ cãdele accẽſe in manibus fideliũ. candela eñ rep̃ñtat bñdictam ſvginẽ. q̃ ſicut in cãdela eſt cera mollis et ductilis ſignificãs hũilitatẽ. ⁊ liciniũ albũ ſignificãs puritatẽ. ⁊ lumẽ ardẽs innuẽs charitatẽ. ita ip̃a in ſummo habuit iſta ꝑfectiſſime. in q̃bꝰ eã debemꝰ imitari: q̃ eiꝰ vitã nobis deus dedit i exemplũ. Unde. b. Tho. in. iij. parte ſumme. q. xxxvij. ar. iiij. ait. Sicut plenitudo gr̃e a xp̃o deriuat̃ in m̃rez. ita decuit vt m̃r eius hũilitati cõformaret̃. ⁊ ideo ſicut xp̃s lꝫ legi nõ eẽt obnoxius. voluit tñ circũciſionẽ ⁊ alia leg̃ onera ſubire. ad demonſtrandũ humilitatis ⁊ obediẽtie exẽplũ. eadẽ rõne voluit ⁊ m̃rem ſuã implere leg̃ obſuãtias: q̃bꝰ tñ nõ erat obnoxia. hec ille.

Quõ cãdele ſignant mariaz

Uñ ſciendũ ꝙ ip̃a bñdicta ſvgo ſe ſubiecit triplici cerimonie legis. Primo ſe ſubdidit legi purificatõis. q̃ data erat mulieribꝰ g̃nantibus filios ſm̃ modũ naturalẽ. vt d̃r in ſpeculo hyſtoriali Nam cõiter oïs mulier cõcipit cũ libidinoſa delectatione qd̃ ꝓuenit ex corruptione peccati p̃moꝝ parentũ. Et ideo deus ordinauit oẽs mulieres ſic cõcipientes debere purificari ab hac immũdicia. Quã ordinationẽ voluit immaculata ſvgo oſeruare vt ſe cõformaret filio ſuo: qui cũ eẽt innocentiſſimus inter pctõres reputatꝰ eſt. vt p̃dictũ fuerat Eſa. liij. Et formã ſerui accepit in ſilitudinẽ hoïm factꝰ. ad Phil̃. ij. O igit̃

I

Or maria ſubiecit ſe triplici legi

ꝓfunda hũilitas atq꜓ ꝑfectiſſima obedien
tia glȯſe ꝟgis qua meruit de diabolo ꝑfe
ctã victoriã reportare. Sicut eñ diabolus
vicerat euã inobedientẽ diuo mãdato. ita
ipa obediẽs illũ ſupauit. Scriptũ eſt eniꝫ
Prouer. xxix. vir obediẽs loquit victoriã.

K Scd̃o ſe ſubiecit legi pñtationis. Unde
Proles erat ſubiecta dupliciter legi — ſciendũ ꝙ de ꝓle nata duplex ꝓceptũ tra-
debat in lege. Unũ quidẽ gñale quãtũ ad
oẽs. vt ſcꝫ cõpletis diebus purificationis
mris: in tẽplo pñtaret ⁊ offerret ꝓ ea ſacri
ficiũ ſiue eẽt maſculꝰ ſiue femina. vt habet
Leuit. xij. Et hoc quidẽ ſacrificiũ vt īquit
glo. ſup Leuiticuꝫ fiebat ad expiationem
pcti. in quo ꝓles erat ꝯcepta ⁊ nata. qꝛ re-
gularit oĩs qui naſcit in originali pctõ na
ſcit. Et lꝫ ꝑ circũciſionẽ ꝓdictum peccatũ
originale tolleret, tñ etiã purificatio ⁊ pñ-
tatio erat indicta ad cõfirmationẽ circũci
ſionis ⁊ maiorẽ deletionẽ fomitis ipiꝰ pec
cati. ſicut etiã nũc licꝫ ꝑ baptiſmũ tollatur
pctm̃ originale. tñ poſtea ſuſcipitur ſacm̃
cõfirmationis ⁊ criſmat baptizatus. c. j. ⁊
ibi glo. de conſe. di. v. Unde inq̃t glo. in. c.
rñſo. de ſen. exc. ꝙ cõtemnẽs ſacramẽtum
ꝯfirmationis poſt baptiſmũ nõ eſt xp̃ianꝰ
facit etiã ad hoc gl. in. c. veniẽs. de trãſac.
Preſentabat q̃ꝫ ꝓles in templo nõ tñ ad
expiationẽ: ſed etiã ad quandã ꝯſecratõeꝫ
ipſius. Et ideo aliq̃d offerebat in holocau
ſtum ⁊ aliquid ꝓ pctõ. Diuites eñ offere-
bant agnuꝫ in holocauſtũ. ⁊ turturem aut
pullũ columbe ꝓ pctõ. Pauperes ꝟo par
turturũ vel duos pullos columbarũ. vnuꝫ
in holocauſtũ: ⁊ alterũ ꝓ peccato. Si autẽ
queraĩ. quare deus iuſſit offerri pullos co
lumbarũ ⁊ nõ columbas? Rñdet Bern. et
Hugo cardinalis ſup Lu. ꝙ hoc ideo fecit
q̃a laſciuã auẽ in tali etate offerri decuit
ꝓ ſaluatore: in qua luxui apta non eſſet.

L Aliud ꝟo erat ꝓceptũ de ꝓmogenitiſ taꝫ
Preceptũ primogeniture — in hoibus q̃ in iumẽtis. Sibi eñ dominꝰ
deputauerat oẽ ꝓmogenitum iſrl̃. ꝓ eo
ꝙ ad liberationẽ populi iſrl̃ ꝑcuſſerat pri-
mogenita egypti ab homĩe vſq꜓ ad pecus:
ꝓmogenitis iſrl̃ reſuatis. vt hr̃ Exo. xiij.
et Deut. xv. Primogenita aũt leuitarũ nõ
redimebant: qꝛ deputati erãt ad ꝑpetuuꝫ
dei cultũ. Alij ꝟo ꝓmogeniti aliarũ tribuũ
redimebant q̃nq꜓ ſiclis argẽti. vt hr̃ Nũe.
xviij. Et ideo aliq̃ dicũt btãm ꝟginẽ rede-
miſſe filiũ ſuũ q̃nq꜓ ſiclis. Sed alij ⁊ forte
melius dicũt eã nõ redemiſſe eũ: qꝛ totalit
diuinis erat mãcipatꝰ officijs. ⁊ ſacerdos
erat in eternũ ſm ordinẽ melchiſedech. ſicͤ
predictũ fuerat ps. cix. Et hec preſentatio
figurata fuit. j. Reg. j. quãdo Anna obtu
lit filiũ ſuũ ſamuelẽ dño corã hely ſũmo ſa
cerdote. Nã pari modo imo excellẽtiorẽ ob
tulit beata ꝟgo filiũ ſuũ dño coraꝫ ſancto
ſimeone. qui fuit nõ ſolũ ꝓmogenitꝰ ipſius
ſanctiſſime ꝟginis. vt habet Lu. ij. ſꝫ etiaꝫ
ꝓmogenitꝰ in multiſ fratribꝰ Rom. viij. ⁊ ẽ
ſanctꝰ ſctõꝝ Dañ. ix. Et iõ ipſi ſoli cõuenit
ꝓprie illud quod lex dicebat. ſ. ꝙ omẽ pri-
mogenitũ maſculinũ ſanctũ deo vocabit.
vt habet Exo. xiij. ⁊ etiã recitat in euãge.
hodierno. Unde Greg. niſenꝰ inq̃t. Solus
aũt hic ꝑtus maſculinꝰ ſctũs eſſe cõſpicit
q̃ nihil de femineitate culpe portauit. Uñ
et gabriel quaſi hoc decretũ ad ip̃m ſolum
ꝑtinere memorãs dicebat. Qd̃ ex te naſce
tur ſanctuꝫ vocabit filius dei. ⁊ in ceteris
quidẽ ꝓmogenitiſ ſanctos illos vocari euã-
gelica ſolertia ſtatuit tanq̃ oblatiõe diuina
ſortitos hmõi nomẽ. At in totiꝰ ꝓmogeni
to creature qd̃ naſcit ſanctũ ꝓnũciat ãgelꝰ
quaſi ꝓprie ſanctũ exiſtẽs. Amb. q̃ꝫ idem
affirmãs ait. Solus ꝑ oĩa in natiſ de femia
ſanctꝰ fuit dñs ieſus. quẽ ꝑ figuram futu-
ri myſterij legis diuine ꝓſcripta ſignabãt.
eo ꝙ ſolus ſanctꝰ eccl̃ie ꝟginis ad generã
dos populos aperiret genitale ſecretum.

Tertio ſubiecit ſe beata ꝟgo cerimonie
oblationis offerens ꝓ ſe ⁊ filio qd̃ in lege M
fuerat ordinatũ. De qua oblatiõe facta ꝓ
xp̃o admiratꝰ ſanctus Cyrillus exclamat
dicẽs. O ꝓfunditas ſapiẽtie ⁊ ſcientie dei.
offert hoſtias qui ꝑ ſingulas hoſtias ho-
norat cũ patre. Figuras legis cuſtodit ve
ritas qui legis eſt cõditor. ſic deus legẽ cu
ſtodit vt homo. Uñ ſequit. vt darẽt hoſtiã
ſm ꝙ dictũ eſt in lege dñi. par turturꝫ aut
duos pullos columbaruꝫ. Sed hic q̃ri põt
q̃dnã fecerit btã ꝟgo de theſauro illo quẽ
obtulerũt magi filio ſuo in magna quãti-
tate. ⁊ q̃ modo infra ſic paucos dies a die
Epiphanie ſit facta adeo paupcula ꝙ non
potuit emere agnũ ad offerẽdũ? Ad qd̃ rñ
detur ꝙ ipa nõ fecit vt faciũt multi q̃ the-
ſaurizãt in hoc mũdo ⁊ paupibus nihil im
pendũt: ſed ſuauit illud ps. cxj. Diſpſit de
dit paupibus. vñ nihil ſibi reſuauit. Et rõ
huiꝰ põt aſſignari. Quia vt inq̃t Auerrois
in lib. de ſba orbis. Materia repleta vna
forma nõ ſuſcipit diuerſas formas. verbi

Quid fecerit maria cũ theſauro, xp̃o a regibus oblato

gratia. Pulpitũ poſtq̃ habuit iſtã formaꝫ
nõ poteſt habere aliã manẽte ꝓma. Silit
vana mulier hñs frontẽ meretriciſ: nõ põt
habere frontẽ ſeu faciẽ honeſtatiſ. ⁊ cor ple
nũ immũdicia nõ põt eſſe plenũ puritate.
Cũ igit. b. ꝟgo fuerit repleta pietate circa
ꝓximũ ⁊ amore diuo: nõ potuit repleri cu
piditate ⁊ amore rerũ terrenarũ. Et iõ de-
dit paupibꝰ ⁊ diſpẽſauit theſaurũ ꝓdictũ.
vt ſic pietatẽ erga ꝓximũ ꝯſuaret. ⁊ ſan-
ctitatis formã nõ amitteret ꝑ terrenoruꝫ
abũdantiã. Nouerat eñ filiũ ſuũ amatorẽ
eſſe paupratiſ. ⁊ oculos eiꝰ in paupẽ reſpi-
cẽ. vt ait dauid ps. x. Et verã eẽ illã Señ.
ad Lucillũ ſniam ꝙ nemo aliꝰ eſt deo di-
gnior q̃ qui opes ꝯtẽpſit. Sciebat quoq꜓
ꝙ onuſtꝰ põdere auri xp̃m pauperẽ nõ pt
N ſequi. c. ſocrates. x. q. ij. Sed ꝓ morali
declaratiõe ꝓdictoꝝ poſſent h̃ fieri ſex q̃ſi
ta. Primũ vñ mouet offerẽs hãc oblatio-
nẽ. Scd̃m ꝑ quẽ defert talis oblatio. Ter
tiũ q̃d eſt iſta donatio. Quartuꝫ q̃ dirigit
talis oblatio. Quintũ cui dat talis offeren
da bñdictio. Sextũ q̃ fuerit huiꝰ pñtatõis
Unde debeat offerens moueri — aſſociatio. Ad ꝓmũ rñdet ꝙ a bethleem
mouet offerẽs iſtã oblationẽ. ad ſignificã
dũ ꝙ quicũq꜓ vult de ſe facere cũ ieſu ſacri
ficiũ ꝓmo recedere dꝫ a bethleem. i. a. cura
carnis. qꝛ ait apl̃s Rom. viij. Si ſm car-
nẽ vixeritiſ moriemini. ſ. vita ſpirituali. Et
iterũ. Qui in carne ſunt deo placere ñ pñt.
Licꝫ eñ antiq̃ doctores dicãt ꝙ bethleem
interp̃tat domus panis: tñ moderni intͥ-
pretant domũ carnis. Qui ergo vult deo
mũdã oblationẽ offerre: debet recedere de
domo carnis. i. ſenſualitatiſ ⁊ ſollicitudinis
tẽpaliũ. ⁊ ſuare illud Geñ. xij. vbi Abraã
audiuit dñm dicẽtẽ ſibi. Egredere de terra
tua ⁊ de cognatione tua ⁊ de domo patris
tui. Ad hoc etiã faciendũ hortat ꝓpha di.
ps. xliiij. Obliuiſcere ppl̃m tuũ ⁊ domum
prĩs tui. ⁊ ꝯcupiſcet rex ſpẽm tuã. Domus
aũt prĩs nr̃i eſt caro quã a prẽ nr̃o recepi-
mus. vt in ea q̃diu ſuiuimꝰ habitemꝰ. a q̃
domo ſpũalr̃ recedere debemus. i. ab eius
O cõcupiſcentijs elõgari. Ad ſcd̃m dico ꝙ
Per quẽ oblatio dꝫ deferri. — Maria ⁊ Joſeph fecerũt hanc oblationẽ.
Et hoc ad inſinuandũ ꝙ ad bñfaciendum
debet te dirigere pura ꝟgo maria. i. pura
⁊ recta intẽtio. quia vt ait Amb. in lib. de
officijs. Intẽtio tua opi tuo nomẽ iponit.
⁊ oĩa denoiant a fine. ij. de aĩa. ⁊. l. ſi is q̃
xl. §. ſed ſi opus. ff. ad. l. fal. et. l. ſtipulatio.
§. opus. ff. de opis no. nũ. Et iõ finis ma-
xime eſt attẽdẽdus. l. deniq꜓. ff. de mino. ⁊
l. papinianꝰ. §. memiſſe. ff. de inoffi. teſta.
Debet q̃ꝫ ibi eſſe Joſeph q̃ interp̃tat accre
ſcens vel augmẽtũ ad denotãdũ ꝙ qñ q̃s
aliquã deo oblationeꝫ facit opando aliq̃d
boni ꝓ amore eiꝰ. dꝫ hr̃e volũtatẽ creſcẽdi
ſp de bono in meliꝰ. iuxta illud ps. lxxxiij.
Ibũt de ꝟtute in ꝟtutẽ. ⁊ plus faciẽdi ad
pñs ſi poſſet. Bona ei volũtas ꝓ facto re-
putabit. qñ ꝑ nos nõ ſtat q̃n eam effectui
mãcipemꝰ. l. cũ heres. §. ſtichus. el. ij. ff. de
ſtatu li. ⁊ ad idẽ facit tex. i. c. dixi. ⁊ multis P
capl̃is ſequẽtibꝰ. de pe. di. j. Ad tertium
rñdet ꝙ dñm nr̃m ieſum xp̃m tulerunt et
pñtauerunt deo. ad denotandũ ꝙ ille qui
vult deo gratũ ſacrificiũ offerre: debꝫ ſibi
dñm Jeſum pñtare. i. vitã ſuã ipſius vite
cõformare. Qui eñ vt dr̃. j. Joh. ij. dicit ſe
in xp̃m credere. debet ſicut ille ambulauit
et ipe ambulare: maxime in humilitate cõ
ſiderãdo ꝙ ille qui eſt via. veritas et vita
Joh. xiiij. ſe duci ab alijs tanq̃ ignarũ ꝑ-
miſit. Unde euangeliũ inq̃t. Cũ iducerent
puerũ ieſum ⁊c̃. Et ille q̃ ſolus ſanctꝰ ⁊ bo-
nus eſt: tanq̃ immũdus voluit cuꝫ matre
expiari. Et ille q̃ celo nõ capit ⁊ oĩa regit:
hodie in vlnis ſenis ſe recipi ⁊ portari per Q
miſit. Ad quartũ rñdet ꝙ ad tẽplũ obtu
lerũt ad denotandũ ꝙ debemus eccleſias
frequẽtare. ⁊ ibi oro̾nes nr̃as deo offerre.
di. ps. lxvij. In eccl̃ijs bñdicite deo dño de
fõtibꝰ iſrl̃. Ad q̃ntũ rñdet ꝙ ad ſimeonẽ R
ſacerdotẽ tulerũt. ad ſignificãdũ ꝑ cuiꝰ ma
nus debeat fieri ſacrificiũ nr̃m: qꝛ ꝑ manꝰ
Simeonis qui interp̃tat obediẽs. Quere
ergo tibi in prẽm ſpũalẽ aliquẽ timoratũ.
iuſtũ ⁊ diuinis mandatis obedientẽ: quia
male poteſt alijs ꝓcipere q̃ nõ didicit obe-
dire. Aſſume tibi aliquẽ ductorẽ in quo ſit
ſpũſſanctus q̃ ſit antiquus. i. practicus et
expertus. q̃ ſit mũdus ⁊ liber a vitijs. ne per
malũ exẽplũ vel doctrinã peſtiferã ad illa
te inducat. Elige ergo virũ irrep̃hẽſibileꝫ
ſub cuiꝰ gubernatione regaris. quia ſtatꝰ
ſubditoꝝ eſt integritas preſidentiuꝫ: c. mi
ramur. lxj. diſti. Econtra ꝟo langueſcẽte
capite cetera mẽbra ſub ipo dolent. c. ſunt
plurimi. et. c. ex merito. vj. q. j. Et propter
hoc leges ordinauerũt vt aſſumendus ad
docenduꝫ alios: precellat ceteros moribꝰ.
l. magiſtros. C. de profeſ. et medi. libro. x.
Ideo Seneca hortabat Lucilluꝫ epiſtola

Quid debeamus offerre

liiij. dicens. Illū elige doctorē quē magis ad
miſeris cū videris q̄ cū audieris. Ad
ſextū r̄ndet ꝙ par turturū aut duos pullos
columbarū ſimul in pn̄tatione xp̄i obtule-
rūt. Si aūt dicamus ꝙ etiā quinqꝫ ſiclos p
redēptione dederūt, hoc fuit ad denotādū
ꝙ quinqꝫ ſenſus corpis debent offerre deo i
ſacrificiū, vt quidā deuoti doctores dicūt.
Ideo aūt euāgeliſta ſpūſancto ductus po-
ſuit diſiūctiue par turturū aut duos pul-
los columbarū, qꝛ aliq̄bus cōuenit offerre
turtures. aliq̄bus vero columbas. nec oēs
volūt offerre turtures, nec oēs columbas.

Quid actiui debeāt offerre.

Aliq̄ eīm qui volunt deo ſacrificiū offerre et
remanere in vita actiua et h̄itu laicali. ſecū
debēt deferre par turturū. i. vnitatē. q̄ de-
notat p vnū par. et fidelitatē q̄ p turtures
deſignat. Tu ergo q̄ in laico habitu vis te deo
ſacrificare: ſerua vnitatē vt nō queras vel
ſeq̄ris ſectas, diuiſiones. ꝑtialitates et hu-
iuſmodi, ſed vnionē dilectōis et charitatis
dādo elemoſynas et ſubueniendo p̄ximis.
faciendo illud quod dicitur Thob. iiij. Si
mltū tibi fuerit abūdāter tribue. ſi exiguū
habueris: et hoc exiguo cōmunica. Serua
q̄ꝫ fidelitatē, faciēdo illud qd̄ i eodē. c. dꝛ.
ſcꝫ Attēde tibi ab omī fornicatiōe: et p̄ter
vxorē tuā nō patiaris crimē ſcire. Serua
fidē legēdo et audiēdo ſacras ſcripturas.
audiēdo diua officia p̄dicationeſqꝫ, et illis
credēdo opib⁹ adimple. Et ſic offeres dn̄o
par turturū.

T
Quid perfecte debeāt deo offerre

Alij vero volētes ſe ꝑfectius
dn̄o conſecrare intrando religionē debent
offerre duos pullos colūbarū. p binarium
aūt numerū q̄ eſt p̄ncipiū diuiſiōis, deſignat
ꝙ tales debēt eē diuiſi. i. ſeꝑati a mūdāis,
ſed inter ſe debēt eē quaſi vnū par. i. ſimul
vniti et ſine diuiſiōe. Quia inq̄t ꝓpha ps.
cxxxij. Ecce q̄ bonū et q̄ iocundū habitare
fratres in vnū. Columbarū pulli ſunt cali
di et caſti. ad innuendū ꝙ religioſi debent
eſſe calidi, i. feruētes in diuo amore: et pu-
ri et mūdi a carnalitate, ſuādo illud Luce
xij. Sint lūbi veſtri p̄cincti: et lucerne ardē
tes in manib⁹ veſtris. Columbarū pulli nō
volāt diſcurrēdo. ſed clauſi manēt i nidis
ſuis. Sic et religioſi nō debēt diſcurrē vagi
p ciuitates et villas niſi p magna neccitate
vel vtilitate: qꝛ religioſus ex cellā ſuā vel
monaſteriū eſt ſicut piſcis ex aquā. c. pla-
cuit. xvj. q. j. Debēt ergo remanere clauſi i
cellis et in clauſtris ſuis. qꝛ loc⁹ eſt conſerua-
tiu⁹ locati. vt dꝛ. iiij. phiſic. Colūbe gemūt
loco cātus. et ita religioſi debēt lugere pec-
cata ſua. et dantiū eis elemoſynas ne ſint
de illis q̄bus dꝛ ps. cxxvj. Qui mādu catis
panē doloris. Debēt q̄ꝫ cōſummare vitā
ſuā in fletu et merore p̄nie. Vn̄ monachus
dꝛ a monos grece qd̄ latīe dꝛ vn⁹. et achos
qd̄ eſt triſtis q̄ſi vn⁹ et triſtis. d. c. placuit.
xvj. q. j. Debet enīꝫ lugere in hoc ſeculo vt
poſt mortē gaudeat in celo, iuxta illud Vē
rici ſamariēſis li. ij. Vna ſerena dies mul-
torū nubila penſat. Et luteū tergit qd̄ fac
vnda ſolū. In illa eīm feliciſſima die trāſit⁹
boni religioſi oīs meſticia in ſempiternū
gaudiū cōuertet. Sicut etiā colūbe h̄itāt
in cauernis petre. petra aūt erat xp̄us. vt
ait apl's. j. Cor. x. Sic vita religioſorū dꝫ
eſſe confixa in cruce cū xp̄o. vt vnuſquiſqꝫ
eorum dicere poſſit cū Paulo ad Gal. vj.
Mihi aūt abſit gl'iari niſi in cruce dn̄i no
ſtri ieſu xp̄i. Columbe habēt collū variatū
ac quaſi depictū et totū fulgentē. Et ſic re-
ligioſi debēt eſſe ſpeculū alioꝝ, et lux mūdi
per bonum exemplum. ſuando illud quod
hortat ſaluator Mat. v. dicēs. Vos eſtis
lux mūdi. Sic luceat etc. Iob. aūt andree i
c. vnico. de ſacra vnctio. ponit ſeptē ꝓprie-
tates columbe dicēs. ꝙ ſignificant ſeptē
dona ſpūſancti: ꝯtra ſeptē pctā mortalia.
Sed hic de ꝓprietatib⁹ alijs colūbe ꝑtrāſeo.
quia in ſecūda parte roſarij ſmonū, ſmōe
xxviij. parte quarta poſui ſedecim eius ꝓ
prietates. Solum dicā illud quod inquit
ſaluator Matth. x. c. ſcꝫ. Eſtote ſimplices
ſicut columbe. vt poſſitis cum puriſſima
virgine Maria hodierna die oblationem
mundam offerre.

Pars tertia huius ſmonis que dici-
tur declarationis.

P

Ro maiori declaratione p̄dic-
torū ſunt vidēda duo. p̄mū eſt
circa ſignificationē ſacramēti
purificationis. ſcd̄m circa puri
ficationē beate v̄ginis. Quo ad p̄mū dic.
Fran. de may. vbi. s. ꝙ ſm ſenſū myſticū
mulier decubās in puerꝑio immūda. ē aīa
peccatrix q̄ ꝯcepit pctm̄ ꝯſentiēdo et peꝑit
ꝑficiendo. De quo ꝯceptu et ꝑtu infeliciſſi-
mo dicit Iac. j. Cōcupiſcētia cum cōcepit
parit pctm̄. Pctm̄ vero cum cōſummatum
fuerit generat mortē. Iſta aūt mulier poſt
talem partū immūdiſſimū et doloroſū cō
uertens ſe ad ſeipām, et intelligēs peccatū
ꝓpriū, debet p̄mo cōſummare ſuā imūdi-

V
Moralis purificatio anime

ciam ſeptē diebus. i. ſeptē pſalmis peniten
tialibus quibus culpa abſtergitur. Quorū
primus eſt peccati recordatio aſſidua. ſicut
dicebat ſanctus Ezechias. vt habetur Eſa.
xxxviij. dū ait deo. Recogitabo tibi oēs an
nos meos in amaritudine anime mee. Se
cūdus dies eſt peccati cōſideratio ꝓfunda
vt intēte cōſideret quantū malū fecit in eo
ꝙ dei maieſtatē letaliter offendit. ſicut faci
ebat ſanct⁹ Dd̄ pſ. xxxvij. di. Qm̄ iniq̄. meā
annūciabo et cogitabo p pctō meo. Ad qd̄
hortatur ꝓpheta Hiere. ij. dicēs. Vide vias
tuas in cōualli. ſ. humilitatis ꝓfunde. Ter
tius dies eſt peccati deteſtatio amara. vt
ibi peccaſſe diſpliceat et pctm̄ abhorreat. ſi-
cut faciebat ps. cxviij. di. Iniquitatē odio
habui et abhominat⁹ ſum. Quart⁹ dies eſt
peccati renūciatio ꝑfecta vt ꝓponat firmi-
ter nūq̄ ad ꝑpetrata redire nec ꝑpetratis
delectari, ſicut illi qui letātur cū male fece-
rint et exultāt in reb⁹ peſſimis. vt inq̄t Sa-
lomon Prouer. ij. Quintus dies peccati la
mētatio vt ploret et lugeat ꝓpter pctā com
miſſa, ſicut faciebat ps qui dicebat ps. vj.
Laboraui in gemitu meo lauabo p ſingu-
las noctes lectū meū: lachrymis meis ſtra
tum meū rigabo. De⁹ eīm ex cōtritione plan
genti pctā ſua ꝑcit et indulget. Ad qd̄ appli
cari poſſet illud Ouid. in. j. de pōto dicent.
Parcēdū eſt aīo miſerabile vuln⁹ habenti.
Seduli⁹ etiā inq̄t. Culpa fugit. cedūt lachry
mis delicta refuſis. Satis aūt eſt dur⁹ cui⁹
mētis dolorē oculi carnis nequeūt declara
re. vt ait Aug. de pe. diſ. iij. §. his auctibus
et al's allegat. c. ſunt plures. Sext⁹ dies eſt
remiſſionis expectatio. vt nō deſpet de mia
dei q̄ eſt maior omni culpa. ſicut deſꝑauit
ꝑdit⁹ ille Cayn q̄ dixit Gen. iiij. Maior eſt
iniq̄tas mea q̄ vt veniā merear. Septim⁹
dies eſt remiſſionis exoratio: vt rogare de
um nō ceſſet p remiſſione tantorū peccami
nū dicēs cū publicano Lu. xviij. De⁹ ꝓpiti⁹
eſto mihi pctōri. Et cū ceco mēdico. Ieſu fi-
li Dauid miſerere mei. vt in eodē. c. Lu. hr̄.
Iſtis vero cōſummatis. vij. dieb⁹. ſ. in actib⁹
v̄tuoſis quib⁹ immūditia pcti ꝯſumitur. dꝫ
iſta mulier. i. aīa peccatrix octauo die circū
cidere puerū quē peperit pollutū. i. ſordida
tum actū. Iſta aūt circūciſio fit per actū cō
feſſionis in qua p̄ciditur pctm̄ ſicut in circū
ciſione carnis preputiū. De qua mētis cir-
cūciſione dꝛ Deute. xxx. In illo die circūci-
det dn̄s cor tuū et aīam tuā. Et. x. eiuſdē li
bri. c. inquit deus. Circūcidite p̄putium cor
dis veſtri. Sed poſt iſtā emūdationē ſeptē
dierū dicit lex. ꝙ illa mulier dꝫ manere in
ſua purificatiōe trigintatrib⁹ dieb⁹. Iſti au
tem trigintatres dies ſignificāt vitā xp̄i. q̄
vixit triginta trib⁹ annis ſicut docemur in
euāgelio. qꝛ poſtq̄ꝫ eſt a pctō emūdata: nō
pōt ꝑſeuerare in bono niſi imitādo ea que
xp̄s opatus eſt in ſua vita. ſicut docet Au-
gu. in li. de vera religione. Et tandē in fine
iſtius vite ꝓcedētis p iſtos triginta tres di-
es: talis aīa offert ſacerdoti noſtro. i. xp̄o q̄
eſt ſacerdos in eternū ſm ordinē Melchiſe
dech. ad oſtiū tabernaculi. i. ad introitū pa
radiſi: duos pullos colūbarū. i. intellectum
et voluntatē fertiliſſimā fructib⁹ bonorū ope
rū. Vel p duos pullos columbarū intelligi
tur aīa et caro caſtiſſima. quib⁹ oblationib⁹
talis aīa intromittitur in tabernaculū pa-
trie celeſtis et eterne felicitatꝭ. Quo ad ſe
cundum de purificatiōe v̄ginis eſt ſciēdū.
ꝙ vt legitur in quadam hyſtoria. et etiā re
fert magr̄ Albertus de padua in ſmone p̄n
tis feſtiuitatis. Feſtū purificatōis glorioſe
v̄ginis antiquit⁹ nō fiebat. Tēpore aūt Iu
ſtiniani auguſti apud Cōſtantinopolim fa
cta eſt magna hoīum mortalitas. Cūqꝫ pla
ga inualeſceret. nec vllum remediū poſſet
reꝑiri. reuelatū eſt cuidā ſancto viro: vt q̄r-
to nonas februarij purificatio btē v̄ginis ce
lebraretur. et ſic omnis mortalitas ceſſaret
in hominib⁹. Quā ſolēnitatē dū fideles ce
lebrarēt omnis peſtis abſceſſit. Dicit q̄ꝫ
Fran. de mayro. vbi. s. ꝙ beata virgo poſt
partū filij ſtetit in bethleē vbi peperat vſqꝫ
ad diē quadrageſimū. in quo venit in Hie-
ruſalē et obtulit deo filiū in illo tēplo i quo
ipſa fuerat educata. In quo tēplo moraba
tur Anna propheciſſa que diu ibi ſteterat.
Nam vt habet Lu. ij. Hec ſanctiſſima muli
er cum vixiſſet ſeptē annis cū viro ſuo, trā-
ſtulit ſe poſt mortē viri ad tēplū, et ibi mo-
rā traxit vſqꝫ ad annos. lxxxiiij. Scd̄m aūt
cōem opinionē habebat annos. xx. quando
ad habitādum in templo acceſſit. Ex q̄ col-
ligimus ꝙ in eo ſtetit annis. lxiiij. Cū igi-
tur mater dn̄i ibi fuerit educata. Unde di-
cit Auguſtinus in quodam ſermone. ꝙ Io
ſeph accepit eam de templo dn̄i. quo tēpo-
re nullo dubitāte erat ibi ipſa Anna ꝓphe
tiſſa. nam adhuc nō tranſierat annus a tē
pore quo beata v̄go fuerat de tēplo aſſum
pta. Conſtat ꝙ ipſa dei mater bn̄dicta fuit

X
Unde et qn̄ fit iſtitutū hoc feſtū

ſub cura iſtius ſanctiſſime pphetiſſe educa ta. hec Franciſ. Qui etiã ibidem inquit. ꝙ ſenectus ſancti Symeonis fuerat a deo detenta in hoc ſeculo ne trãſiret donec poſ ſet ſanctis patribus in lymbo detẽtis nun ciare noua dñice natiuitatis. Queadmodũ aliqñ cõtingit nũcios retineri vt videãt re rum euentũ ad certius nunciandum. Un de xp̃o viſo dicit. Nũc dimittis ꝛc. Et tunc impleta fuit pphetia Malach. iij. vbi de⁹ dixit. Ecce ego mitto angelũ meũ. i. Syme onem. qui pparabit viã ante te. Et ibidem dr̃. Et ſtatim veniet ad templũ ſanctũ ſuuz dñator quẽ vos queritis ꝛc. Sicut em̃ bea tus Johãnes prenũciauit patrib⁹ xp̃m ad inferna venturũ ſm̃ Gregoriũ. Ita ſanct⁹ Symeon pnũciauit eum ad terraz veniſſe. Ipſe em̃ fuit primus q̃ illuc puenit de ſan ctis poſt xp̃i aduentũ. hec ille. Tẽpore autẽ iſtius Symeonis vt dicũt doctores erat cõ munis opinio apud omnes intelligẽtes ꝙ imminebat aduẽtus xp̃i ſm̃ ſigna a pphet̃ ꝛ patriarchis data. Quapropter Symeon feruẽtius deuz patrẽ rogabat p emiſſione redẽptoris. Et ideo vt dicit euãgeliũ occur rentis feſtiuitatis. Reſpõſum accepit a ſpi rituſancto. ſ. qui in ip̃o erat. vt dicit glo. nõ viſurum: id eſt experturum ſe mortem niſi videret xp̃um dñi. Uñ dicere poterat illud Job. xix. In carne mea videbo deũ ſaluato rem meũ. Dicit autem magiſter Albertus de padua vbi. ſ. Notandum ꝙ reſpõſuz nõ datur niſi petenti ꝛ interroganti. vnde cuz dicitur ꝙ iſte homo recepit reſpõſum a ſpi rituſancto. datur intelligi ꝙ frequẽter cuz ſuſpirijs lachrymis et gemitib⁹ orãdo cla mabat ad altiſſimũ vt mitteret cõſolatio nem Iſrael. ꝛ forte v̓ba plorãtis ꝛ orantis hec erãt. O dñe quare tardas? quare faciẽ tuã auertis? obliuiſceris inopie ꝛ tribulati onis noſtre. Tu enim diſtuliſti chriſtũ tuũ vſq; adhuc. ſed inſtat tẽpus opportunum: nũc eſt expediẽs. Mitte ergo ſaluatorẽ p ditis. captiuis redemptorẽ. ꝛ cõſolatorem meſtis. veni dñe libera nos. ſcio autez quia nõ longe eſt tẽpus aduẽtus tui. ꝛ ideo no lo mori niſi te videam per quẽ mors inimi ca vincetur. volo viuere donec fontem vite amplectar: nolo ex hoc ſeculo recedere niſi tu venias p quem cõditum eſt ſeculũ. Qui bus dictis: rurſus ad lachrymas ꝛ gemit⁹ cõuertebatur deprecãs deum vt hoc ſuum deſideriũ adimpleret. Unde reſpõdit ei ſpi rituſſanctus illud Dañ. x. Noli timere vir deſideriorũ: cõfortare ꝛ eſto robuſtus. Dixit quoq; ei deus. Confide ſenior. vigorem ſu me. nõ te frãgat etas grauior. nõ te cõcuti at mors vicinior. nõ morieris niſi videas. niſi etiã tangas. niſi vlteri⁹ ãplexeris xp̃m. Quo reſponſo ſenex ſanctus valde confor tatus eſt. ꝛ quaſi iuuenis effect⁹ ex feruore.

Sed de hoc latius dicetur in ſequenti parte. que nullatenus cõtrariatur his que hic dicũtur. Nã potuit eſſe ꝙ ſanctus Sy meon multo tẽpore rogauit deuz p miſſio ne Meſſie: quẽ tamen neſciebat de ſpũſan cto cõcipi debere. ꝛ ſic perſeuerando in hac ſua petitione tandem certificatus eſt. ꝛ re ſpõſum habuit in egypto. vt in dicta parte ſequẽti dicetur. Pro cõcluſione autẽ hu ius partis eſt ſciendũ. ꝙ inquit Franciſ. de mayro. vbi. ſ. exponens illa v̓ba euangelij hodierni. Poſtq̃ impleti ſunt dies purga tiõis marie. in celeſti patria quattuor gra dus impletionis inueniũtur. quorum pri mus eſt ſm̃ cõtinentis exigẽtiã. ꝛ iſto mo do ſunt plene aĩe ſanctorũ diuina gloria. qr data eſt eis felicitas ſm̃ exigẽtiam ſuorum meritorum de qua plenitudine ad litteram dicit ppheta. ps. xv. Adimplebis me leti cia cum vultu tuo: delectationes in dexte ra tua vſq; in finem. Scd̃s gradus eſt ſm̃ cõtinentis ſufficiẽtiaz. ꝛ iſto modo ſunt ple ne gratie voluntates angelorũ. quia non ſo lum ſm̃ exigẽtiam meritorũ. ſed etiã ſm̃ ſuf ficientiã naturalium donorũ acceperũt ma gnã felicitatem. vt dicere poſſint deo illud pphericum ps. lxxxix. Repleti ſumus ma ne miſericordia tua: exultauimus ꝛ delecta ti ſumus. Tertius gradus eſt ſm̃ cõtinen tis excellẽtiaz vltra quã nihil capi poteſt. ꝛ iſto modo eſt plena donis grẽ aĩa v̓ginis bñdicte quãtũ capere põt. q̃uia nullius an geli capacitas ſit taliter ſic adimpleta. De qua plenitudine ſanctiſſimus Gabriel Lu ce. j. inq̈t. Aue grã plena. Quartus gradus eſt ſm̃ cõtinẽtis redundantiã. ſicut aĩa xp̃i a qua fluit fons gratie ad vniuerſam eccle ſiam. ſicut teſtatur. b. Johãnes. j. c. euange lij ſui dicẽs. De plenitudine eius nos omẽs accepimus grãm p grã. quã quidez grãm cõmunicauit matri ſue. Quia v̓o qñ aliqd̃ vas eſt totaliter plenũ ſm̃ totã ſuã excellẽ tiaz. impoſſibile eſt illud ad aliquã ptẽ incli nari quin redundet. Ideo quia mater dñi hoc mõ eſt grã adimpleta: deuotis eſt pre

Margin: Ut ſymeõ ſe nectute detent⁹ rñſuz ac cepit a ſpũſctõ

Margin (manuscript): Deuota ſime onis oro.

Margin: Quat tuor grã dus im pletiõis in prĩa.

cibus inclinãda. vt ſup nos redũdare faci at de ſua gratia. Rogemus igitur ipſam pijſſimã virginẽ. vt ſicut cõſolata eſt ſctm̃ Symeonẽ ſenẽ dum eum tangere ꝛ oſcula ri pmiſit filiũ ſuum. ita etiam dignetur no bis ſuũ impartiri patrociniũ. ꝛ impetrare a paruulo ſuo Jeſu hanc p nobis grãm. ꝙ ſi eũ nõ poſſumus quia nõ meremur vide re in hoc ſeculo. ſaltem feliciter videamus in futuro.

Pars quarta huius ſermonis que dicit cõſolationis.

A

Icz beata virgo Maria in hac die habuerit aliquãtulũ doloris: habu it tñ plus cõſolatiõis. Uñ videndũ eſt in hac pte. Primo de eius cõſolatione. Scd̃o de Symeonis exultatione. Quo ad primũ dico. ꝙ q̃libet aĩa fidelis dz deuote cõtemplari quãta fuerit benignitas ſalua toris noſtri dñi Jeſu xp̃i: q̃ hodierna die ad templũ velut pctõr voluit deportari. ꝛ par uulus quadraginta dierũ in ſacerdotis ma nibus pſentari. Cogita ergo o deuota aĩa quõ infantulus xp̃s paruulorũ more ppter frigus plãgebat. ꝛ dic ei. O Jeſu dulcis. O ĩpator mũdi. O ſaluator noſter: Quid plangis bone Jeſu? Quid ploras fili dei? O peccator ecce ꝙ plangit impaſſibilis pecca tũ tuũ. cogitabat nãq; hodierna die dulcis Jeſus ꝙ ſicut nũc offerebatur in tẽplo. ita alia vice offerri debebat in cruce ad colum nam. ad effuſionẽ ſanguinis. ad puncturas ſpineas. ad mortẽ in medio latronum lan cea perforari. clauis trãſfigi ꝛ vitupoſe oc cidi. Flebat igitur ꝛ mater eius pijſſima. fle bat Joſeph. ꝛ ſe a lachrymis continere nõ poterãt videntes dei filium lachrymari. B tamen triſticia v̓ginis ꝛ ſponſi ſui ptinus in cõſolationẽ verſa eſt qñ in tẽplo exiſten tes audierũt Symeonẽ ꝛ annã tanta p̃co nia de paruulo Jeſu p̃dicantes. atq; illum tanq̃ verũ deum adorãtes. o quãta cõſola tio fuit tũc ipſius glorioſe v̓ginis qñ ſuo ſpõ ſo celeſti cum indicibili humilitate ac reue rentia obtulit filium ſuum bñdictũ. ac audi uit ſponſum ſuũ gratioſe eius oblationem ſuſcipientẽ. atq; v̓bis ſuis dulciter reſpon dentẽ. Poſſumus em̃ deuote meditari. ꝙ ipſa v̓go bñdicta cũ pueniſſet ad tẽpluz geſtans reuerẽter in brachijs nobiliſſimuz illum gigantellum ſpecioſuz forma p̃ filijs hominũ. genibus flexis atq; manib⁹ iũctis ſuum pfundiſſima cordis deuotione. oblati onez ſuã fecit di. O bñdicto e gratioſo dio. E ſon lãcilla tua quella Maria. A cui mã diſti lalta ambaſſaria. Che parturir douea el tuo fio. Hora te offeriſco el gran meſſia. Queſto gentil putino homo e dio. Riceue aduncha prego p corteſia. El ſaporito fru cto del ventro mio. E ſe lofferta mia ti he ac cepta Rimete ormay al homo el gran de fecto. E benedire tipiaza ſpoſo dilecto. El mundo per lo peccato maledeto. Ad hec au tem verba puriſſime virginis deſcendit lux magna de celis. que illam ac puerum ſuum cooperuit. repletũq; eſt templum gloria do mini. Audiuitq; ipſa benedicta virgo ſpon ſum ſuum celeſtem in hec verba ſibi reſpon dentem. O Maria virgine pura: damiſſel la gratioſa. Sopra ognaltra creatura tu ſei bella e virtuoſa. O chara mia e dilecta ſpoſa: tu hai coſi gentil figura. Tanto cla ra e luminoſa. che li ragi ſolari obſcura. O Maria el tuo dono tanto me acceptato e grato che per tuo amore perdono al mun do triſto e ſcelerato. e qualuncha di puro core portarati deuotione. Li daro per tuo amore leterna cõſolatione. Sia aduncha bona nutrice del mio ſio delicato. E ſarai impatrice e regina del mio ſtato. O quale gaudium. o quanta ſuauitas. o q̃ immen ſa dulcedo. o q̃ ineffabilis iocunditas tũc animam puriſſime v̓ginis repleuit. cuz ex vna parte audiret benignum ſponſum ſuũ hec ſibi melliflua verba propinantem. Ex alia v̓o videret multitudinem angelorum copioſam filium ſuũ reuerẽter adorantem. Ex alia autem teneret in brachijs ip̃m dul ciſſimum filium ſuum ſuaues amplexus eius collo. ac melliflua oſcula ori ſuo dulci ter imprimentẽ. Flebat ſanctus Joſeph ex deuotione. audiens ꝛ videns hec mirabilia. C ꝛ totus cõſolatione replebatur. Poſt cõſo lationẽ v̓o Marie ꝛ Joſeph ſubſecuta eſt cõſolatio ſancti ſenis Symeonis. Pro cu ius meliori declaratione eſt ſciẽduz ſm̃ ma giſtrum hyſtoriarũ. ꝙ Ptolomeus philadel phus rex egypti fuit valde ſtudioſus ꝛ li brorum cupidus. Unde ſue bibliothece pre fecerat quendam ſapientem nomine Deme triũ a quo cuz queſiuiſſet nũerũ librorũ qui erant in ſua bibliotheca: Reſpondit adeſſe librorũ. xxiiij. milia volumina. ꝛ cito poſſe ac creſcere vſq; ad. l. milia volumina. Addi ditq; nũciatum ſibi eſſe iudeos habere le gem diuinaz: digito ipſius dei viui ſcriptã.

Margin: De eius conſola tione

Margin (manuscript): V̓ginis oro qn filium obtulit.

Margin: De bibli otheca Ptolo mei

Margin (manuscript): Nota.

pꝛo qua ſummopere erat inſudandū.vt ex
hebꝛeo in grecū traducta eloquiū.in archi
nis regalibꝰ haberet̃.Sed multū eſſe q̇ poſ
ſet hoc agere niſi natiõe hebꝛeū.Nã theo⸗
põpus cū hyſtoꝛijs quas ſcribebat hãc vo⸗
luiſſet interſerere:in amentiã vſus eſt.Et
ob eandē cãm Theotectus factꝰ eſt cecus.
Quare mi dñe rex Ptolomee tibi ſupplicã
dum eſt ſummo iudeoꝝ põtifici.vt deſtina
re dignet̃ viros greca ⁊ hebꝛaica lingua pi
tos,q̇ hãc legē de hebꝛeo in grecū traducãt.

Hyſtoria tranſlatiõis biblie p lxxij. interpꝛetes.

Hoc aūt audiēs q̇dã ex cõſiliarijs reg Ari⸗
ſteus noĩe ac calamitati iudeoꝝ cõpatiens
ſubiūxit dicēs.Bonū eſt mi rex qd̃ Deme⸗
trius inſinuat.ſꝫ vt facilꝰ obtineas qd̃ im⸗
petrare opꝫ redde pontifici captiuos quos
detines iudeoꝝ.Cuiꝰ cõſiliū placuit regi.et
iudeoꝝ captiuos.cxx.milia liberauit.Juſ⸗
ſitqꝫ dari eis.cxx.marchas auri vel argēti.
Quo facto Eleazar ſummus ſacerdos ei de
ſtinauit ex ſingulis.xij.tribubꝰ ſex viros ſa
pientiſſimos vtraqꝫ lingua.qui ſunt nume⸗
ro.lxxij.vt legē diuinã interpꝛetaretur.Qui
cum ad regē perueniſſent facta pꝛius ma⸗
gna diſputatiõe ⁊ ꝓbato in cõſpectu Pto
lomei.ꝙ tm̃ vnus eſt deus.date ſunt ſingu
lis ſingule camere.⁊ deputatis cuſtodibus
nullus alteri loqui vel ſcribere poterat.vel
quouis modo aliq̇d inſinuare.Et diuiſa bi
blia:cõtigit Symeõi ſeni liber Eſaie inter
pꝛetandus.Qui cū veniſſet ad illum locum
Eſa.vij.Ecce ṽgo cõcipiet ⁊ pariet filium.
Stupefactus ac timēs ne Ptolomeus dice
ret in diuina ſcriptura eſſe mendaciū.quia
impoſſibile videbat̃ ꝙ ṽgo cõciperet ⁊ pare
ret filium,abꝛaſit ly ṽgo.⁊ ſcripſit alma.
hoc eñ vocabulū aliqñ idem ſignificat qd̃
virgo abſcõdita.Aliqñ alma idē eſt ꝙ ſan
cta.⁊ ſic accipitur in.c.alma.de ſen.ex.lib.
vj.⁊.in.c.j.de reli.⁊ ve.ſan.eodem li.vbi di
citur,Alma mater eccleſia.⁊ ita etiã accipi⸗
tur in.c.antiquis.ix.q.iij.vbi dꝛ.alme ſedis
noſtre ⁊c.Et almus idē eſt qd̃ ſanctꝰ.Un⸗
de ſanctus Benedictus dꝛ almificus.in.c.
ſunt nõnulli.xvj.q.j.Aliqñ alma idem eſt
qd̃ pulchꝛa vel excelſa.⁊ ita accipitur in.l.
j.C.negociatores ne militēt.lib.xij.vbi dꝛ.
in alma vꝛbe.Nõ ſolum aūt interpꝛetat̃ ſan⸗
cta vel pulchꝛa vel excelſa:ſed etiã nutricē
vt ait Catholicon.De qua interpꝛetatiõe tra
ctat Archi.in.c.glorioſus.de reli.⁊ ve.ſan.
li.vj.vñ etiã illa que nõ eſt ṽgo dꝛ alma.et
ita appellãt poete venerē que ṽgo nõ fuit
qd̃ oſtēdit Uirgilius qui in.j.Eney.intro⸗
ducit Didonem que enee inquit.Tu ne ille
eneas quem dardanio anchiſe.Alma ve⸗
nus frigij genuit ſymeontis ad vndas.Cū
autē Symeon ſcripſiſſet ecce alma ꝯcipiet
reperit poſtea diuinitus ibi ſcriptum.Ecce

Quõ ſymeõi facta ſit reuelatio

virgo cõcipiet.Unde ſecūdo abꝛaſit ṽgo ⁊
ſcripſit alma.⁊ iterum poſteã reperit ſcri⸗
ptum.Ecce ṽgo cõcipiet.vñ rurſus et ter⸗
tio abꝛaſit ṽgo ⁊ ſcripſit alma.⁊ ſimiliter
poſtea reperit ſcriptū.Ecce virgo cõcipiet.
⁊ illa dictio virgo erat ſcripta lr̃is aureis.
Quapꝛopter cognoſcēs Symeon hoc eſſe
celeſte myſteriū.pſtratus in terram oꝛauit
dñm vt ei reuelare dignaretur quid nã hoc
ſignificaret ⁊ an mater redēptoꝛis debebat
remanere ṽgo in ꝯceptu.partu.⁊ poſt par
tum.rogauitqꝫ deū vt ſibi cõcederet vide⸗
re ipſam virginē cū filio anteꝙ̃ moꝛeretur.
⁊ reſpõſum accepit ꝙ illa ṽgo pareret meſ
ſiam filiū dei qui redimeret iſrael.⁊ ꝙ ipſe
nõ moꝛeret̃ donec ipm̃ recipet in vlnis ſu⸗
is.⁊ ꝓpter hoc dꝛ in hodierno euangelio.
Reſpõſum acceperat ſymeon a ſpūſancto
nõ viſurū ſe moꝛtē niſi videret xp̃m dñi.Et
venit in ſpū in templū.vbi dicit glo.ꝙ cum
ibi beata ṽgo aduētaſſet ſpūſſanctus reue
lauit Symeoni ⁊ dixit.Ecce ſymeon ꝙ cõ
pletum eſt deſideriū tuum.ecce ꝙ iam vide
bis meſſiam tibi ꝓmiſſum vade igitur cito
ad templū.⁊ ibi euꝫ reperies.⁊ in bꝛachijs
tuis accipies ⁊ deuote adoꝛabis. Cogita

D

Quãto deſiderio ſymeõ ad tēplū ꝑperauit videre xp̃m

ergo o aĩa deuota quãto cum gaudio ⁊ ex⸗
ultatione ac feruoꝛe ſanctus ille ſenex Si⸗
meon ad tēplū ꝑperauit:⁊ quãta cum reue
rentia ſaluatoꝛē mūdi adoꝛauit.conſidera
etiã quãta fuerit bñdicte ṽginis clemētia
⁊ benignitas que filiū ſuuꝫ ipſi Symeoni
oſculãdum ⁊ amplexãdum liberaliter ob⸗
tulit.vñ ſequitur in euãgelio.⁊ accepit euꝫ
in vlnas ſuas.O ſymeon quid agis:an foꝛ
te neſcis ꝙ iſte eſt qui terrã palmo conclu
dit:Nõne ipſe eſt quem celi celoꝝ capere ne⸗
queūt:vt dꝛ.ij.Paral.ij.Quõ ergo eū ca⸗
pis in bꝛachijs tuis:o bñdicte ſenex tu cõ⸗
pleuiſti vnū de maximis deſiderijs que ha
bebat beatꝰ Auguſtinus.Tria eñ cupiebat
que habere nõ potuit.ſ.videre romã in flo⸗
re.Paulū pꝛedicantē.⁊ xp̃m in carne.O
cum quãta ſuauitate.cū quanta leticia.cuꝫ
quãta dulcedine.⁊ cum quãta teneritudi⸗
ne bñdictum ieſum in manibꝰ tuis ſuſcepi⸗
ſti.Quã dulciter ſtringebas inter bꝛachia.

Quã ſuauia figebas oſcula.O deuoti xp̃ia
ni rogemus ⁊ nos piiſſimã virginē vt etiaꝫ
nobis poꝛrigere dignetur ſicut obtulit Sy
meoni puerū ſuum bñdictū:vt poſſimꝰ eum
amplecti ⁊ oſculari. Arbitroꝛ aūt ꝙ ſan

E

Exultatio ſymeonis dū accipet puerum

ctus ille ſenex ſymeõ habēs dñm ieſum in
manibꝰ exclamauit ⁊ dixit.O bñdicte puer
tu es creatoꝛ meus.tu es deus meꝰ.tu es
redēptoꝛ meꝰ.tu es expectatꝰ a cūctis genti
bus.tu ſanctoꝝ glĩa.tu angeloꝝ dñs.Iſte
ſunt manus que vniuerſum oꝛbē fabricaue
rūt.hi ſunt pedes quoꝝ ſcabellum adoꝛat̃.
Iſti ſunt oculi bonos ⁊ malos cõtemplan⸗
tes nūc vident te oculi mei.nūc tractant te
manus mee.Nūc ergo dimitte me exire de
hoc ſeculo vt vadam ad ſanctos patres qui
ſunt in lymbo ⁊ poꝛtē eis hoc bonū nouuꝫ.
Dimitte me ne videã te in cruce ſuſpēſum.
ne videã te inter duos latrones crucifixuꝫ.
O Maria:ecce ꝙ tuã ipſius aĩam ꝑtranſi
bit gladius.que ṽba lachꝛymãdo dicebat
ſanctꝰ Symeõ ipſi beate ṽgini.O quot ge
mitus.q̄t ſuſpiria.quot lachꝛyme ibi ſunt
effuſe ab iſto ſancto ſene vna cū ipſa ṽgine
ex recoꝛdatione paſſionis xp̃i.Sed dimiſſa
hac lugubꝛi meditatiõe reuertamur ad ex⸗
ultationē ipſius Symeonis.Credo eniꝫ ꝙ
tanto geſtiuit gaudio videns ſaluatoꝛem
mūdi ac eum in vlnis ſuis baiulans vt ver
bis expꝛimi nõ poſſit.O bñdicte ſenex queꝫ
accepiſti in vlnis tuis:Nõne regem regum
⁊ dñm dominãtiū:Quē ad tuū pectus dul
citer deduxiſti:nõne filiū dei:quē ſuauiter
aſpexiſti.⁊ iocūdo vultu tibi arridentē ⁊ blã
dientē cõtemplatus es:nõne creatoꝛē vni⸗
uerſi.⁊ ſaluatoꝛeꝫ mūdi:O felicia bꝛachia.
O beati oculi tui.O felices manꝰ tue que
meruerūt tanto pꝛiuilegio decoꝛari.Decan
tabat ergo iſte benedictus ſenex ⁊ dicebat.
Nūc dimittis ſeruū tuū dñe:ſm verbū tuū
in pace.Quia viderūt oculi mei ſalutare tu
um.Viderūt nõ ꝑ ſomniū.nõ ꝑ fantaſma⸗
ta.nõ in figurã.ſed viderūt coꝛpoꝛaliter.vi
derunt p̄ſentialiter.viderūt certitudinali⸗
ter.viderūt facie ad faciē ſaluatoꝛē ſeculoꝝ
ac plaſmatoꝛē meū.O dulcis ieſu.iam con
tentus moꝛiar.iam ſecurus ex hac vita re⸗
cedam.iam gaudens pꝛimos parētes cum
patriarchis ⁊ ꝓphetis viſitabo.⁊ annūcia⸗
bo eis ꝙ te palpabilem pꝛebuiſti in manibꝰ
peccatoꝝ.annūciabo eis ꝙ te tetigerūt ma
nus mee.ꝙ te amplexta ſunt bꝛachia mea.
ꝙ viderūt te oculi mei.o ſi quis vidiſſet illū
beatum ſenē.poſtꝙ̃ amplexato ⁊ adoꝛato
dño receſſit vt ad domū ſuã pergeret et ibi
ex hac vita migraret.non potuiſſet ſe a la⸗
chꝛymis pꝛe deuotione cõtinere.Exiſtimo
enim ꝙ per viam ibat dulciter decantãdo.
Nūc dimittis ſeruum tuum dñe ⁊c.Et cuꝫ
his dulcibus canticis cum ad domū ſuam
perueniſſet genibus flexis in terram:mani
buſqꝫ ⁊ oculis in celum eleuatis grãs agēs
deo de tanto myſterio ſibi reuelato ⁊ oſten
ſo feliciter migrauit ad dominuꝫ.cui ſit ho
noꝛ ⁊ glĩa in ſecula ſeculoꝝ.Amen.

Incipit pars nona huius ſermonarij qd̃
Mariale appellat̃.hec aūt ꝑs hoꝛtꝰ delicia
rum ſiue paradiſus voluptatis ꝓpꝛio nomi
ne nuncupatur.Et in ea tractatur de bea⸗
tiſſime matris dei aſſimilatione.Sermo
pꝛimus.

s

Pecioſe et deli⸗

cate aſſimulaui te filia ſyon
Hierem.vj.c.Inquit magi
ſter Bartholomeus piſanꝰ
in ſuo mariali.Omniū ra⸗
tionabiliū ⁊ intellectualiū ſpirituū appeti⸗
tus.ſtudium.ſollicitudo.⁊ cura.⁊ ſi ad ſum
mi boni plenitudinē obtinēdam veluti im⸗
perfecti ad ꝑfectū.effectus ad cãm.inquie⸗
ti ad quietē.⁊ q̄ ſunt finis ad finem tendat
incitetur ⁊ pergat.pꝛout experiētia cõuin⸗
cit ꝑhie pariter atteſtantur ⁊ ſancti.Ad id
vtiqꝫ bonū percipiēdum obtinendumqꝫ ſic
humana natura inualida cernitur ⁊ pꝛoba
tur.vt gratia remora nec ad ipm̃ querēduꝫ
aſſurgat.⁊ intellectus attingere neq̃at na⸗
turalibus cūctis fretus.Noſtrã ergo natu
ram ad deū participanduꝫ vt finē ab ipſo
actoꝛe omniū deo conditaꝫ ⁊ creatã.ſed ad
cõſequēdum impotentē effectã tam pecca⸗
to ꝙ̃ viribus cernēs ⁊ attendens altiſſimꝰ
licꝫ lucem inacceſſibilē habitet.vt ad ipm̃
hõ haberet acceſſum tam ꝓ futuro ꝙ̃ in p̄⸗
ſenti,tenebꝛas poſuit latibulum ſuū,videlꝫ
carne ſe veſtiendo humana.vt quē cernere
hic in ſua deitate non poſſumus.in noſtra
ſaltem moꝛtalitate cõſiſtentē videremus.
Sed quo in loco hoc noſtrū celebꝛatum eſt
gaudium vt deus nobis ꝑſonaliter vniret̃.
fieretqꝫ deus hõ.⁊ ſumma imis.terrenis
celeſtia.⁊ diuina moꝛtalibꝰ necterētur.niſi
in hoꝛto cõcluſo.fonte ſignato.paradiſi me
dio.thalamo veri ſponſi.ſalomonis lectu⸗
lo.cubiculo aſſueri.ſummi dei tēplo celo,le

eo ⁊ oraculo. ventre. ſ. ⁊ vtero intemerate
virginis marie. Hoc in ſole altiſſimus ta-
bernaculũ locauit carnẽq; ex eiꝰ puriſſimis
ſanguinibꝰ aſſumpſit ⁊ vt gigas potens ex
ea integra manẽte exiuit. ac ſe pre filijs ho
minũ ſpecioſuꝫ oculis mortaliũ vidẽdũ ob-
tecit. Maria ergo cũ mediũ fuerit vt lux ſu
perna in pñti pãderet hoibus: indubitãter
eſt tenẽdũ ipam nũc in gl'ia eſſe portã. viã.
ſcalã. ⁊ ianuã. vt deitas in patria cernatur
beatifice ⁊ fidelibꝰ referet. hec ille. Si igitur
beata ꝟgo a nobis querat dicẽs illud Eſa.
xl. c. Cui aſſimilaſtis me? Nõ ſolum eã aſſimila-
re poterimus pdictis. ſed etiã vnuſquiſq; no
ſtrum ei reſpõdere poterit verba thematis
noſtri. Super quibꝰ videbimus quindecim
aſſimilationes ipſius bñdicte ꝟginis.

Nã mr̃ dei aſſimilatur paradiſo voluptatis
⁊ dr̃ hortus delitiarũ. Aſſimilatio. j.

B Maria paradiſus propter quinque

E bñdicta ꝟgine dr̃ in figura Gen.
ij. Plãtauit deꝰ paradiſuꝫ volupta-
tis. i. Mariã. a pncipio. i. in parti-
bus orientis. ſ. grẽ. In q̃ poſuit hominẽ quẽ
formauerat. qr̃ deꝰ in eiꝰ vtero poſuit xp̃um
quẽ opatione ſpũſſancti formauit. Ille aũt
locus eſt valde amenus. qr̃ ibi ſunt oĩa illa
que viridariũ faciũt amenũ. que etiam fue-
rũt in btã ꝟgine. Et inter alia ſunt quinq;.
Primuꝫ eſt diuerſitas arboꝝ. vñ dr̃ Gen.
ij. Produxit deꝰ omne lignũ pulchrũ viſu
⁊ ad veſcendum ſuaue. Iſta aũt diuerſitas
arboꝝ fuit in matre dei q̃ dicit Eccĩ. xxiiij.
Quaſi cedrus exaltata ſum in libano ⁊c̃.
Ubi ponũtur ſex differẽtie arboꝝ que fue-
rũt in ea. ſ. cedrus cõtemplatiõis excelſe. cy
preſſus odorifere fame. palma glorioſe vi-
ctorie. roſa patientie. oliua miſericordie. ⁊
platanus fidei pfecte. Platanus enĩ hꝫ fo-
lia ad modum ſcuti. ⁊ ſignificat fidẽ. ſiue qr̃
ad modũ ſcuti hꝫ tres angulos. i. tres ar-
ticulos pncipales quibꝰ credit in ſanctã tri-
nitatẽ. ſiue qr̃ ad modũ ſcuti defert ⁊ habe-
tur in leua. i. in pñti vita. ⁊ nõ in dextera. i.
in btitudine. qr̃ h̃ eſt fides ibi viſio ⁊ ſpẽs.
ſiue qr̃ fides eſt nobis ſcutũ cõtra diaboli
tẽtamẽta. vñ apl's ad Ephe. vj. ait. In om
nibus ſumẽtes ſcutũ fidei vt poſſitis oĩa
tela inimici ignea extinguere. Nõ tñ auteꝫ
in paradiſo erat diuerſitas arboꝝ. ſed ma-
xime fuit ibi a deo poſitũ lignũ vite in me-
dio paradiſi Gen. ij. De quo ſic dicit Aug.
virgo Maria paradiſus dr̃. In cuiꝰ medio
poſitum eſt lignũ vite, cuiꝰ folijs ſanant in-
firmi. cuius odor viuificat mortuos. cuius
ſapor dulcorat amaros. cuiꝰ vmbra refrige
rat miſeros. cuius aſpectus letificat ange-
los. hec ille. Scd̃o in paradiſo fuit iocun
ditas riuuloꝝ. vñ Gen. ij. dr̃. Fluuiꝰ egredi
ebatur de loco voluptatis ad irrigãduꝫ pa
radiſuꝫ. qui diuidit i quattuor capita. Iſte
fluuius paradiſi eſt abũdantia ſpũſſancti q̃
fuit copioſiſſime in Maria. ⁊ diuiditur in
quattuor capita. quia vnũ mittit ad contẽ
platiuos: dans eis gratiã ⁊ deuotionẽ orã
di. Aliũ mittit ad actiuos dans eis gratiã
perſeuerãdi. Aliũ mittit ad plãtos: dãs eis
gratiã preſidendi. Aliũ ꝟo mittit ad ſubdi
tos dans eis gratiã obediẽdi. Tertio fu C
it in paradiſo aure tenuis gratum refrige-
riũ. vñ Gen. iij. dr̃. de Adam. Cum audiſſet
vocem dñi deambulãtis in paradiſo ad au
ram poſt meridiẽ. Iſtud autẽ refrigeriũ fe
cit in beata ꝟgine ſpũſſancti gratia. iuxta
illud Lu. j. Spũſſanctus ſupueniet in te. ⁊
virtus altiſſimi obumbrabit tibi. i. ab om-
ni eſtu carnalis ꝯcupiſcẽtie te refrigerabit. D
Quarto in paradiſo fuit cantus auium
maxime ſpũalium. ſ. angeloꝝ. qui laudẽ dei
ſemp cantant. iuxta illud Job. xxxiiij. Cuꝫ
me laudarẽt aſtra matutina. ⁊ iubilarent
oẽs filij dei. Iſte igit aues. i. angeli ad hono
rem bñdicte ꝟginis decãtauerũt in ſuo hor
tu. iuxta illud Heſter. viij. Iudeis noua lux
oriri viſa eſt ⁊c̃. Cantauerũt etiam in ſuo
partu dicẽtes. Gl'ia in excelſis deo ⁊c̃. Lu E
ce. ij. Iteꝫ in ſua aſſumptione. vñ in figura
pdictũ fuerat. ij. Reg. vj. Deducebãt archã
dñi. i. beatã ꝟginẽ cũ iubilo ⁊ clangore tu-
be. Et etiam modo cantant in ſua glorifica
tione. ⁊ ſimiliter xp̃s cum eis laudat mrẽm
ſuã. iuxta illud Prouer. vl. Surrexerũt filij
eius ⁊ beatiſſimã predicauerũt. vir eius et
laudauit eam. Quinto in paradiſo ter- F
reſtri fuit dulcedo fructuũ. de quibꝰ licituꝫ
erat comedere. dicente dño Gen. ij. de omni
ligno paradiſi comede. Unus tñ fructꝰ fuit
phibitus. de quo ibidem ſubdidit deus. De
ligno autẽ ſciẽtie boni ⁊ mali ne comedas.
Beata auteꝫ ꝟgo Maria meliorẽ ⁊ dulcio
rem fructũ ptulit illum. ſ. de quo ipſi virgi
ni dictum fuit Lu. j. Bñdictus fructus ven
tris tui. Iſte etiã eſt fructꝰ ille q̃ inq̃t Iohã.
vj. Ego ſum panis viuus qui de celo deſcẽ-
di. Fructus quidẽ ſcientie boni ⁊ mali fuit
occaſionaliter cauſatiuus morꝫ. dicẽte do-
mino Gen. ij. primis parentibꝰ. Quacunq;

hora comederitis ex eo morte moriemini.
Hic aũt fructus btẽ ꝟginis eſt viuificatiuꝰ.
vñ dixit. Ego ſum panis viuꝰ. Fructus etiã
A oĩs paradiſi terreſtris fuit de humo pdu-
ctus. iuxta illud Gen. ij. pduxit aũt domi-
nus deꝰ de humo omne lignũ ⁊c̃. Sed fru-
ctus ꝟginalis fuit de celo delatꝰ. vñ ait. q̃
de celo deſcẽdi. Itẽ fructus ligni vite poſi-
tus in medio paradiſi cõſeruabat vitã cor-
poralẽ. vñ poſt pctm̃ Ade dixit deꝰ angelis
Gen. iij. videte ne forte ſumat de ligno vite
⁊ viuat in eternũ. Iſte aũt fructus celeſtis
dat nobis vitã celeſtẽ ppetuã. vñ dr̃ Joh.
vj. Si qs mãducauerit ex h̃ pane viuet in
eternũ. Btã igitur ꝟgo q̃ nobis attulit hũc
cibũ bñdictuꝫ. facta eſt q̃ſi nauis inſtitoris
B de longe portãs panẽ ſuũ Prouer. vltimo.

Exorat actor in beatam virginẽ

O igitur dñe deus q̃ formaſti Adam in
agro damaſceno. ⁊ poſtea eũ tranſtuliſti in
paradiſo terreſtri Gen. ij. ⁊ ibi Nico. de ly-
ra. ⁊. c. illud. ⁊ ibi glo. xl. diſt. Et p glo. in. l.
aſſumptio. ff. ad muni. ⁊ p magiſtrum ſen.
in. ij. diſt. xvij. ⁊ p magiſtrũ in hyſtoria ec-
cleſiaſtica. Me qꝫ de agro damaſceno in q̃
eſt terra rubea. i. de rubedine pcti eripe. ⁊ li
bera me de ſanguinibꝰ. ps. l. ac trãſfer ĩ pa
radiſum terreſtrẽ ad deuotionẽ bñdicte ma
tris tue. q̃ eſt amenior paradiſo illo terre-
no. Fac vt ſuperẽ oẽs in amore huiꝰ ame-
niſſimi paradiſi. ita vt in bono dicatur de
me illud Ezech. xxxj. Cedri nõ fuerũt altio
res illo in paradiſo dei. trãſſumptiue in. c.
principiũ. de pe. di. ij. Hic eſt enĩ ille paradi
ſus de quo inquit filius dei Eccĩ. xxiiij. Ego
ſicut aqueductꝰ exiui de paradiſo. Iſte autẽ
ꝟginalis paradiſus aliũ paradiſuꝫ pduxit
vñ dixit illi eius ſponſus celeſtis Can. iiij.
Emiſſiones tue paradiſus. Et ideo ipſe pa
radiſus celeſtis dñs noſter poſtea dixit la-
troni cõuerſo. Hodie mecũ eris in paradi-
ſo. Lu. xxiij. ⁊ trãſſumptiue in. c. baptiſmi
vicẽ. de cõſe. di. iiij. O igitur dñe Jeſu para
diſe de padiſo. rogo te ne emittas me vnq̃
de h̃ paradiſo voluptatis ſicut eieciſti Adã
Gen. iij. ⁊. c. Adã. ⁊. c. quelibet. xl. di. Btã
enĩ huiꝰ bñdicte matris tue q̃ eſt ſicut para-
diſus in bñdictionibꝰ Eccl'i. xxiiij. Fac ergo
vt dicere poſſim cõtinue illud Gen. iij. Uo
cẽ tuã audiui in paradiſo. Fac vt nõ ſolum
ſemel mihi dici poſſit illud Ezechie. xxviij.
In delitijs paradiſi dei fuiſti. ſed perpetuo
dicatur illud. ij. Cor. xij. Raptꝰ eſt in para
diſum. ⁊ illud Eccl'i. xliiij. Trãſlatꝰ eſt in pa
radiſum. Et tũc ero ſecurus ⁊ cõſolatꝰ. Cuꝫ
enĩ de paradiſo materiali dicat Gen. iij. ꝙ
deꝰ collocauit ante paradiſuꝫ voluptatꝭ che
rubin. ⁊ flãmeũ gladiũ atq; ꝟſatilẽ ad cu-
ſtodienduꝫ ne qs introeat. Multo magis
ad cuſtodiã iſtius celeſtis paradiſi collocaq;
uit multos angelos. ⁊ flãmã ignis ſpũſſan-
cti ad defendendũ ne aliquis demõ vnq; in
eum introiret per peccatũ. ⁊ nõ ſoluꝫ ad cu
ſtodiendum ipſuꝫ paradiſum. ſed etiaꝫ eos
qui in illo per deuotionem ingrediũtur. O
igitur felix. o fortunatus. o beatꝰ ille qui in
paradiſum iſtum deuoto mẽtis affectu in-
troierit. Nam inquit ſaluator noſter Apo-
cal. ij. Dabo ei edere de ligno vite qđ eſt in
paradiſo dei mei. In hoc etiaꝫ paradiſo in-
ueniet omnia bona que dicũtur fuiſſe in pa
radiſo materiali. de quo ait Damaſce. li. ij.
Paradiſus in oriente poſitus eſt omni ter
ra excelſior tẽperato ⁊ tenuiſſimo ac puriſſi
mo aere fulgẽs. plantis ſemper floridis co
matus. ac bono odore plenus. lumineq; re
pletus. hec ille. Et idem dicit Auguſtinus
ſuper Gen. ⁊. xiiij. de ciuitate dei. Bern.
etiam ſuper Can. inquit. Habitabat homo
in paradiſo. ⁊ in loco voluptatis conuerſa-
tio eius. vbi nihil doloris aut moleſtie ſen-
tiebat. odoriferis ſtipatus malis ⁊ pomis.
fulcitus floribus. honore et gloria corona
tus. et magna claritate ob inſigne diuine
ſimilitudinis refulgebat. Et erat ei fors atq;
ſocietas cum beata plebe angelorum. ⁊ cũ
militia celeſtis curie atq; exercitꝰ. hec ille.
Albricus autem de roſate in ſuo dictiona-
rio in verbo paradiſus dicit. Iſte paradiſus
dicitur ameniſſimus ex mirificis inſertio-
nibus. ex pulcherrimis plantationibus. ex
fragrãtiſſimis aromatibus. ex vernãtibus
floribus. ex tẽperatiſſimis roribus. ex mo-
deratiſſimis ventis ⁊ flatibus. ex ameniſſi
mis auium cantibus. ex puriſſimis flumini
bꝰ. ex validiſſimis ſepibꝰ. ⁊ ex oculatiſſimis
cuſtodibꝰ. Ibidẽ etiam inquit pdictus do-
ctor ſm̃ Catholicon. ꝙ paradiſus dr̃ quaſi
parãs dei viſum. Que oĩa excellẽtiſſime fu
iſſe in paradiſo noſtro ꝟginali poſſent mo
raliter declarari. ſed breuitatis cã pertranſ
eo. relinquẽs illa cõtemplãda ſagaciſſimo
ac prudẽtiſſimo lectori. q̃ nouit ſugere mel
de petra oleũq; de ſaxo duriſſimo. atq; de
exiguis eximia cogitare. Scd̃o pncipalr
in hac pte dico. ꝙ btã ꝟgo eſt hortꝰ delitia
rũ. quẽ quidẽ ortũ deus manu ſua plãtauit.

paradiſ9 ubi ſit ſitus.

aug.

M Maria aſſimilat horto delitiarum

Unde in figura dr̄ Heſter.i.c. Juſſit rex.i.
deus cōuiuiū ꝑparari in veſtibulo horti ⁊
nemoris.i. in vtero ꝟginis. qđ regio cultu
⁊ manu cōſitū erat. Tūc em̄ deus ibi para-
uit cōuiuiū: qn̄ naturā humanā ſue diuini-
tati vniuit. De iſta etiā plātatione dr̄ Eccli.
xliij. Plātauit illū dn̄s. Itē de ipſa bn̄dicta
ꝟgine pōt exponi illud Ezech. xvij. Plāta-
bo eā ⁊ erūpet in germen ait dn̄s. Et illud
eiuſdē li. c. xlvij. Sup aquas multas plāta
ta eſt. Scđo deus iſtū hortū plantatū con-
ſeuit diuerſis arboribꝰ. i. diuerſis ꝟtutibꝰ.
Un̄ in huiꝰ ſignificatione pōt exponi illud
qđ dr̄ Eccl. ij. vbi ait Salomon. i. deus. Fe
ci hortos ⁊ pomeria. ⁊ cōſeui ea cūcti gene
ris arboribus. Et dicit hortos in plurali.
quia deus cōſeuit ⁊ hortū ſui corporis ꝟgini
tate. ⁊ hortū ſue mentis humilitate. Tertio
ipſum cōſertum diuerſis riuis gratiaꝝ irri
gauit ⁊ quodāmodo inebriauit. iuxta illud
Eccli. xxiiij. Rigabo hortum plātationum
mearum. ⁊ inebriabo partus mei fructum.
Quarto ipm̄ irrigatū totū ameniſſimuꝫ fe
cit. iuxta illud Ezech. xxvij. Terra illa in-
culta. i. Maria que fuit integra ⁊ illibata.
facta eſt vt hortus voluptatis. ⁊ in iſtū hor
tum ſic delicioſuꝫ deus deſcēdit ⁊ ibi come
dit. quia carne ⁊ ſanguine ꝟginis ſe ibi pa-
uit ⁊ lilia collegit. quia in eiꝰ puritate mul-
tum delectatꝰ fuit. Unde Can̄. vj. inq̄t ipſa
ſponſa celeſtis. Dilectus meus deſcēdit in
hortū ad areolam aromatū vt paſcatur in
hortis ⁊ lilia colligat. Iſte autem hortꝰ fuit
clauſus. irriguus. amenus. ⁊ fructiferus.

I

Hortus clauſus

Primo nāqꝫ fuit hortus clauſus. qꝛ ita
ſemꝑ habuit beata virgo cor clauſum ma-
loꝝ ꝙ nūꝙ in illud ſubitrauit aliqua demo
nis ſuggeſtio vel praua delectatio. ⁊ h̄ eſt
qđ dr̄ Can̄. iiij. Hortus concluſus es ſoror
mea ſpōſa. fons ſignatus. qđ ideo dr̄. quia
nūꝙ eius cor ſubintrauit aliq̄s prauus cō
ſenſus. Deus em̄ ipſam ſignauit ⁊ clauſit. ⁊
ipſe ſolus clauē portauit. cuius theſaurus
intus latebat. Nꝛ autē predicta ꝟba canti
coꝝ intelligantur de beata ꝟgine pꝫ ꝑ glo.
in. c. omnibus. xxiiij. q. i. Et notandum ꝙ
in preallegata autoritate bis dr̄ hortus cō
cluſus. quia ꝟgo glīoſa in corpore ⁊ in ani
ma ſic ab omni infectione ⁊ vitio clauſa fu
it. ꝙ nunꝙ aliquā maculam recepit.

Hortus irriguꝰ

Se
cundo fuit hortꝰ irriguus. iuxta illud Can̄.
iiij. Fons hortoꝝ puteus aquarum viuen-
tiuꝫ que fluūt impetu de lybano. Aque em̄
gratiarū iſtius horti bonos fecundant. et
ideo dr̄ fons hortorum. Boni enīꝫ ſunt hor
tus dei. qui ſenſus ſuos clauſerūt cōtra de-
lectamēta mundi. Iſte etiā aque peccato-
res mortuos in peccatis viuificāt. Et ideo
dr̄ puteus aquarū viuentiū. Mali em̄ qui
ſunt ꝓfundati in peccatis ſunt puteus dia
boli. ⁊ ideo deo de malis dr̄ ps. liiij. Dedu-
ces eos in puteuꝫ interitus. Unde etiā exo
rabat deum idem ꝓpheta. dicēs ps. lxviij.
Neqꝫ vrgeat ſuꝑ me puteus os ſuū. Aque
igitur beate ꝟginis ideo dicūtur viue. quia
ipſos pctōres per pctm̄ mortuos ad vitam
gratie reuocāt. Iſte etiam aque beatos in
celo letificāt. Et ideo dicitur: que fluūt im-
petu de lybano. Unde ⁊ ꝓpheta inquit ps
xlv. Fluminis impetus letificat ciuitatem
dei.

Hortus amenꝰ

Tertio iſte hortus fuit amenus. Et
ideo poſtꝙ ſpōſus celeſtis ſponſam ſuaꝫ cō
mendans dixit. Hortus cōcluſus es ⁊c̄. ſta
tiꝫ amenitatē iſtius horti deſcripſit dicēs.
Emiſſiones tue paradiſus maloꝝ punicoꝝ
cuꝫ pomoꝝ fructibus. Cyprus cum nardo.
⁊ crocus cū fiſtula. ⁊ cynamomū cū vniuer
ſis lignis lybani. Myrrha ⁊ aloes cū om-
nibus primis vnguētis. Ecce ꝙ amenus ⁊
delicioſus eſt hortus iſte. qꝛ emiſſiones ſue
. i. ꝟtutes quas emittebat fuūt quaſi para-
diſus. i. delicioſe ⁊ amene. Deinde oſtendit
ſuā amenitatē. quia ibi fuerūt mala puni-
ca cum pomoꝝ fructibus. i. virtutū odora-
bilitas ⁊ deuotiōis myrrha ſuauitatis. Nā
mala punica habēt grana ordinata. ⁊ po-
ma ſunt dulcia. Ad iſta aūt poma ipſa ſpō
ſa inuitat ſpōſum ſuum. dicēs Can̄. v. Ue-
niat dilectus meus in hortum vt comedat
fructū pomoꝝ ſuoꝝ. Ibi etiā fuit cyprus cū
nardo. i. fama odorifera: ⁊ humilitas pro-
funda. quia cyprus eſt herba humillima. et
nardus eſt odoris boni. Un̄ Tybullus ait.
Illius puro diſtillāt tēpora nardo. Ibi q̄qꝫ
fuit nardus ⁊ crocus. id eſt feruens chari-
tas ⁊ celeſtis cōtemplationis ſublimitas.
Nardus enim eſt herba calida. ⁊ crocus ha
bet colorem aureum. Unde Uirgilius. iiij.
georgi. inquit. Et glaucas ſalices. caſſiam
crocūqꝫ rubentem. Et de hac herba fit opti
mū ⁊ vtiliſſimū vnguētum. vt inquit Pli-
nius. xxj. lib. naturalis hyſto. Unde Pro-
pertius canit. Et crocino nares myrrheus
vngat onix. Ibi etiam fuit fiſtula ⁊ balſa-
mū cū vniuerſis lignis lybani. qꝛ in ea fuit
puritas ꝯſcientie. odor boue fame. ⁊ incor-

ruptibilitas in carne. Fiſtula em̄ hꝫ ſuam
ꝟtutē in medulla. ⁊ cinamomū hꝫ odoreꝫ
ſuū in cortice. lignū ꝟo lybani ē īputribile.
Ibi q̄ꝫ fuit myrrha ⁊ aloes cū oībꝰ primis
vnguētis. qꝛ in ea fuit amaritudo tribula
tionis ꝑ filij ſui paſſione. ⁊ amaritudo cō-
paſſionis ꝑ miſeroꝝ cōpaſſiōe ⁊ afflictōe.
atqꝫ ſuauitas deuotiōis in mēte. Myrrha
em̄ eſt amara. ⁊ ſilr̄ aloes. vnguēta ꝟo ſūt
ſuauia.

K

Hortꝰ fructiferus

Quarto iſte hortꝰ fuit fructiferꝰ
Tūc aūt hortus fructificat qn̄ bn̄ irrigat̄.
et vētus frigidus ⁊ ſiccꝰ ab eo amouetur.
et vēto calido ⁊ humido bene perflat̄. ⁊ ſic
iſte hortus fuit fructiferꝰ. Nam pmo fuit
bene irriguꝰ. modo lachrymis doloris pre
filij paſſione. Modo lachrymis cōpaſſio-
nis ꝑ miſeroꝝ afflictione. Mō lachrymis
deuotiōis ꝑ deſiderio celeſtis prie. Et mō
lachrymis lamētatiōis ꝑ incolatu pſentis
miſerie. vn̄ ſibi pōt ꝯuenire illud quod dr̄
Eſa. lviij. Eris qſi hortus irriguꝰ. ⁊ ſicut
fons cuiꝰ nō deficiēt aq̄. Scđo vētꝰ aq̄lona
ris ab iſto horto fuit excluſus. nam ab au
ſtro ſpūſſancti fuit ꝑfuſus. vnde Can̄. iiij.
inq̄t celeſtis ſpōſus. Surge aq̄lo. Alia aūt
lr̄a dicit. fuge aquilo. ⁊ veni auſter. perfla
hortū meū. ⁊ fluāt aromata illiꝰ. ꝑ aq̄lonē
aūt intelligit̄ ſuggeſtio diaboli. Aq̄lo em̄
eſt vētus frigidus ⁊ ſiccus ac pluuie diſſi-
patiuꝰ. Diabolꝰ em̄ infrigidat a dei amore
iux̄ illud Eccl. xliij. Frigidꝰ vētus aquilo
flauit. Item deſiccat ⁊ euacuat ab oī deuo
tione. iux̄ illud Job. xxvj. Qui extēdit aq̄-
lonē ſuꝑ vacuū. Item diſſipat celeſtis grē
pluuiā. iux̄ illud Prouer. xxv. Uētus aq̄lo
diſſipat pluuiā. ſed iſte vētꝰ ab hortu vir-
ginali penitus fuit fugatꝰ. Non em̄ potuit
aliquod frigꝰ immittere: qꝛ ipa ſemꝑ fuit fer
uētiſſima. nec in aliq̄ deſiccare. qꝛ ſēꝑ fuit
deuotiſſima. nec aliquā guttā celeſtis plu
uie ab ea expellere. qꝛ oīn gr̄a fuit pleniſſi
ma. Per auſtrū aūt intelligit̄ afflatio ſpi-
ritusſancti. Auſter em̄ eſt vētus calidus et
hūidus ⁊ fecūdatiuꝰ. q̄ q̄dē hortū ꝟginalē
ꝑflauit: qꝛ fecit ipam calidā ꝑ charitateꝫ.
humidā ꝑ pietatē. et fecundā per operum
vbertatē. ⁊ ſic fluxerūt aromata odorifera.
qui odor ad inſtar balſami quodammodo
deū recreauit ⁊ ad inſtar cinamomi hoīes
cōfortauit. qꝛ cinamomū ſtomachum con
fortat. ⁊ ad inſtar myrrhe demones effu-
gauit. quia odor myrrhe vermes expellit.
Et ꝓpter iſta tria dr̄ in ꝑſona ꝟgis Eccli.
xxiiij. Sicut cinamomū ⁊ balſamum aro-
matizans odorē dedi. ⁊ quaſi myrrha ele-
cta dedi ſuauitatē odoris.

L

De iſto autē
horto ab hoc auſtro ꝑflato inq̄t Bern̄. in
ſmone de natiuitate ꝟginis. Hortꝰ plane
delitiarū eſt maria. quā non ſoluꝫ afflauit
veniēs. ſed etiā ꝑflauit ſuꝑueniens auſter
ille diuinꝰ vt vndiqꝫ fluāt aromata illius.
In iſto etiā horto fuit viola humilitatis.
liliū ꝟginitatꝭ. roſa charitatꝭ. ⁊ vinea flori-
da fecūditatis. Iſta aūt auſtro ſpūſſancti
ꝑflata magnū fecerūt odorē. Nā hūilitas
odorē fecit deo. ꝟginitas odorē fecit an-
gelo. charitas odorē fecit diabolo. q̄ odor
ipm̄ ꝑcuſſit. Unde in ꝟginis figurā dicit̄
deo Judith. ix. Percuties eū labijs chari-
tatis mee. Fecūditas aūt iſtiꝰ vinee odorē
fecit mūdo. iuxta illđ Eccli. xxiiij. Ego q̄ſi
vitꝭ fructificaui ſuauitatē odoris. In iſtuꝫ
hortuꝫ ſic delicioſuꝫ introiuit rex celeſtis.
vnde Heſter. vij. dr̄. Intrauit rex in hortū
arboribꝰ cōſitum. Ipſe quoqꝫ celeſtis ſpō
ſus inquit Can̄. vj. Deſcēdi in hortū meuꝫ
vt viderē poma conualliū et inſpicerem ſi
floruiſſet vinea ⁊ germinaſſent mala pu-
nica. Et ipa ſpōſa dei inquit filio ſuo illud
Can̄. vij. Ueni dilecte mi. Mane ſurgamꝰ
ad vineas. Uideamꝰ ſi floruit vinea ſi flo-
res fructꝰ parturiūt. ſi floruerūt mala pu-
nica. Ibi dabo tibi vbera mea: oīa poma
noua ⁊ vetera dilecte mi ſeruaui tibi. hec ibi.
Rogemus ergo oēs vt etiam nobis dare
dignet̄ de iſtis pomis ſuis. ⁊ dicamꝰ ei ſin
guli illud Can̄. viij. Tu que habitas ī hor
tis fac me audire vocē tuā. De ipa em̄ que
erat futura hortus dei. ꝑdictum fuit Eſa.
lviij. Erit quaſi hortꝰ voluptatis terra co-
ram eo. Terra nāqꝫ. i. beata ꝟgo fuit corā
deo quaſi hortus voluptatꝭ. Fac igit̄ o bn̄-
dicta ꝟgo vt nos ꝯtinue habitemꝰ ī hortis
iſtis. ⁊ verificet̄ de nobis illud Amos. ix. c.
Faciēt hortos ⁊ comedēt fructus eoꝝ. Tu
em̄ es ille hortus in quem introiuit ieſus
Job. xiij. Fac ergo vt mihi dicat pr̄ eṫnus
illud Job. xviij. Ego te vidi ī horto cū eo.
Btūs em̄ ille erit qui hortuluꝫ iſtum bene
coluerit. ⁊ in eo delectationē ſuā poſuerit.
Ipſius nāqꝫ dn̄s ieſus hortulanꝰ eſt Job.
xx. Nō em̄ errauit magdalena q̄ vt ibideꝫ
dicit̄ eū hortulanū putauit. Iſte ē ille hor-
tus qui fructū vite eṫne nobis ꝓduxit: et
florē paradiſi generauit. Et iō nō imerito
dicere poſſum cuilibet fideli illud poeticū.

pauca verba imutando. Hortulꝰ iſte parit
fructū cū flore pennē. Cum fructu florem
collige, carpe duo.

Q̄ btā ɣgo dr cedrus Aſſiſatio. ij.

M C Edrus ſignificat beatā ɣginē
mariā que inquit Eccl'i. xxiiij.
Quaſi cedrus exaltata ſum in
libano. Sunt aūt duo gn̄a ce⸗
drorꝝ. vnū qḋ naſcit in libano. Aliud ɣo
cedri genus qḋ naſcit in locis maritimis.
Primū genꝰ cedri ɔſideraṫ quātū ad ar⸗
Cedruſ arbor bore, fructū ꝛ ſuccū. Primo eius arbor eſt
alta, iputribilis, odorifera, ꝛ ſemꝑ virens.
Et ſic beata ɣgo maria fuit alta ꝑ celeſtiū
ɔtemplationem, vnde ipā ait Eccl'i. xxiiij.
Ego i altiſſimis habitaui, ꝛ de illa poteſt
dici illud Amos. ij. Altitudo cedrorꝝ altitu
do eiꝰ. Fuit etiā iputribilis ꝑ omimodam
icorruptionē. Fuit ei figurata ꝑ archā dei
que facta fuit de lignis ſethim iputribili⸗
bus Exo. xxv. Fuit q̄ꝫ odorifera ꝑ reple⸗
tionē oium ɣtutū ꝛ chariſmatū. iuxᷓ illud
Cant. iiij. Odor vnguētorꝝ tuorꝝ ſuper oīa
aromata. vnde Hugo de ſctō vict. in q̄daꝫ
ſmone alloquens ipām beatā ɣginē ait.
Nullus in grā tibi ſil'is eſſe potuit, ꝑ quaꝫ
gratia ſuper oēs hoim filios venit. Spiri
tusſanctus in tua ſingulariter humilitate
venit: q̄ in tua ɣginitate miraculum nulli
cōparabile fecit. Idcirco odor vnguentorū
tuorꝝ ſuꝑ oīa aromata. Filius tuꝰ vnctus,
tu q̄ꝫ es vncta. Ille quideꝫ ſuper te et pre
cūctis participibꝰ ſuis accepit vnguēti ple
nitudinē. Tu ɣo poſt ipm̄ precūctis ſua⸗
uitatē. Fuit etiā ſemꝑ virēs. quia plātata
fuit ſuꝑ aquas oium gratiarū. iuxta illud
Hiere. xvij. Erit quaſi lignū quod trāſplā⸗
taṫ ſuꝑ aquas quod ad humorē mittit ra
dices ſuas ꝛ ñ timebit cuꝫ venerit eſtꝰ. Et
erit foliū eius viride, ꝛ in tꝑe ſiccitatis nō
erit ſollicitū. vñ Hiero. in ſmone de aſſum
ptione de hac ſacratiſſima ɣgine ſecretorꝝ
contemplatrice celeſtiū, ſuꝑ illud quod de
ipā canit eccl'ia dicēs. vidi ſpecioſaꝫ quaſi
columbā aſcēdentē deſuꝑ riuos aquarum
ait. Quia ſuꝑ aquam refectionis educauit
eam dn̄s, ex ea multi riui deducti totā ter
raꝫ irrigant delitiarū. Secūdo cedrus
N Cedri fructus conſideraṫ quantū ad fructū. Nam poma
illius cedri in aliqua parte ſunt dulcia, in
alia ɣo acetoſa, ꝛ in alia inter dulce ꝛ ace
toſuꝫ ſunt media. Similr̄ virgo aliquādo
fuit plena dulcedine, aliquādo amaritudi
ne, aliquando ɣo ſimul vtroq̄ꝫ. Nam fuit
tota plena dulcedine in xp̄i ɔceptione, iuxᷓ
illud Cañ. iiij. Fauus diſtillans labia tua
ſpōſa, mel ꝛ lac ſub lingua tua. Que verba
exponēs Hugo de ſancto vict. in perſona
xp̄i ait. Mel erat diuinitas mera, cera ɣo
humanitas tua. Inde meipm̄ feci fauum
mellis, quod em̄ impſſum eſt in te, aſſum⸗
ptum eſt de te, hec ille. Qui etiā alloquēs
beatam virginē inq̄t. O ꝙ̄ dulcis ꝛ ſuauis
es, que ſola digna eras. vt ſuꝑne dulcedis
oſculū in tuo cōceptu ſuſciꝑes, ꝛ totiꝰ mū
di ſuauitatē in partu ſtillares. Ideo mel ꝛ
lac ſub lingua tua, hoc eſt ɣbuꝫ patris ſub
carne tua. ꝛ ſub lingua tua. q: abſconditū
mel ꝛ lac deus homo. Mel dinitas et lac
humanitas. q: mel de rore celi. ꝛ lac expri
miṫ de carne. Scḋo fuit plena amaritudi
ne in filij paſſiōe, ſicut p̄dixerat ei Simeō
Lu. ij. dicens. Et tuā ipſius animā ꝑtranſi
bit gladius. Unde Bern̄. alloquēs beataꝫ
ɣginē ait. Animā xp̄i nō attigit crudelis
lancea. quia xp̄s iaꝫ ſpm̄ ſuū emiſerat, ſed
tua ibi erat. Nam gladius doloris animā
tuā ꝑtranſiuit, vt te plꝰ ꝙ̄ martyrē nō ime
rito p̄dicemus. In qua nimirū ſenſum cor
poree paſſionis exceſſit affectꝰ cōpaſſiōis.
Tertio fuit dulcis ꝛ amara poſt xp̄i aſcen
ſionem. Amara quidem ꝑpter filij ſubtra⸗
ctionem. Unde Hiero. vbi. ſ. inq̄t. Quātis
putas ɣgo filij doloribus afficiebaṫ: quod
deſiderio eſtuabat dum animo reuolueret
cūcta que viderat ꝛ audierat? Puto ꝙ de
quid humane ɣtutis eſt cogitare nō ſuffi
ciat ꝛc̄. Fuit etiā plena cōſolatione ꝑpter
filium quē ad patris dexterā ſublimare vi
debat. Et ꝑpter fideliū inſtructionē. quia
eorū magiſtra remāſerat. ꝛ apoſtolos ac
diſcipulos docebat. Uñ Hiero. vbi. ſ. ait.
Ecce dn̄o ieſu aſcēdēte in celū. ɣgo vacat
in ſchola ɣtutum, ac meditaṫ in lege mā
datorꝝ dei. vt ipā ſit forma diſcipline xp̄i ꝛ
exemplū ꝑfectionis. Cōuerſaṫ cū ſenatori
bus celi infra curiā paradiſi ſub diſciplia
ſp̄ūſſancti. Inuenit p̄ma inter p̄mas co⸗
hortes ſummi regis, quorꝝ vita iā nō erat
de terris: ſed de celis. Tertio cedrus cō O
ſideraṫ quantū ad ſuccū qui multipliciter Cedri
habet virtutē. Nā caliginē oculorꝝ deṫgit. ſuccꝰ vꝫ
timorē dep̄mit. carnes a putrefactiōe cu⸗ ad mul
ſtodit, ꝛ contra morſus ſerpentum nobis ta
ſubuenit. vt dr in li. de ꝓprie. re. Iſte autē
ſuccus eſt amor ſiue charitas beate ɣgis,

que in nobis multa bona facit. Nā deṫgit
caliginē ignorātie lumine ſue veritatis. ꝛ
io vocaṫ Eccl'i. xxiiij. Maṫ agnitionis. q:
ignorantiā repellit. ꝛ verā de deo nobis co
gnitionē infundit. Unde de ipā exponi pt
illud Prouerb. xiiij. Sapiēs mulier edifi⸗
cat domū ſuā. Scḋo dep̄mit tumorē ſuꝑ⸗
bie exemplo ſue humilitat̄. Non eſt em̄ ali
quis ita ſuꝑbus nec ita ſublimis qui non
debeat humiliari ex cōſideratione tāte hu
militatis. ꝛ tūc beata ɣgo de ſuꝑbis ad hu
militatē ſuo exemplo reuocatis dicet illud
Eccl'i. xxiiij. Oium excellentiū ꝛ ſublimiū
colla ꝓpria ɣtute calcaui. Tertio cuſtodit
a putredine luxurie ɣtute ſue virginitat̄ ꝛ
puritat̄. ꝛ ideo aſſil'aṫ myrrhe Ecci. xxiiij.
vbi ipā ait. Quaſi myrrha electa dedi ſua
uitatē odoris. Sicut em̄ myrrha cōſeruat
carneꝫ a putrefactione. ſic eius puritas et
ɣginitas cōſeruat nos ab omi fetore car⸗
nalis concupiſcentie. Quarto ſubuēit no
bis cōtra morſus ſerpentū. i. demonū im⸗
perio ſue poteſtatis. Nā Gen̄. iij. dixit deꝰ
diabolo. Ipſa cōteret caput tuū. Tunc em̄
maria caput ſpentis cōterit quādo p̄uas
ſuggeſtiones demonum a nobis expellit:
Sicut igiṫ cedrꝰ libani qui cādidatio inter
pretaṫ odore ſuo fugat ſpentes ꝛ interfic̄
vermes. ſic ipā beatiſſima virgo fugat ſer
pentes. i. demones. ꝛ extinguit vermes. i.
prauas cogitatiōes: ꝛ reddit cādidas mē⸗
Cedrꝰ maritia tes. Scḋo dico ꝙ eſt quedā cedrus ma
ritima q̄ eſt pua ſed fructifera ꝛ odorifera
ꝛ figurat benedictā ɣginē que fuit parua
ꝑ humilitatē. fructuoſa ꝑ fecunditateꝫ, et
odorifera ꝑ ſanctitatē. Poma autē iſtius
cedri triplicē habēt ſubſtantiā. Prima eſt
calida. media tempata. vltima ɣo eſt fri⸗
gida. fructus igiṫ iſtius cedri ſignificat be
nedictū fructū beate ɣginis dn̄m noſtruꝫ
ieſum xp̄m qui cōſtat ex tribus ſubſtātijs
ſ. diuitate, anima, ꝛ carne. Quarū p̄ma. ſ.
diuinitas eſt valde calida. q: eſt oium vi⸗
ciorꝝ cōſumptiua. ꝛ oium cordiū inflāma⸗
tiua, iuxta illud ad Heb. xij. Deus noſter
ignis cōſumens eſt. Media aūt. ſ. anima
fuit valde tempata. quia oēs virtutes in
ipā ſuū tenuere mediū. ꝛ nulla vnq̄ꝫ ad ali
quod declinauit extremū. Ultima ɣo ſcꝫ
caro fuit frigida: quia ab omi inordinato
Exorat in btāꝫ ɣgineꝫ calore fuit penitꝰ aliena. O igiṫ bn̄dicta
ɣgo tu es illa arbor diuina ſuꝑ omes fru⸗
ctuoſa, de qua poteſt exponi illud p̄s. lxxix.
Arbuſta eius cedros dei. ꝛ illud p̄s. xcj. ſic
cedrus libani multiplicabiṫ. ꝛ illud Num̄.
xxiiij. Quaſi cedrus ꝓpe aquas. ſ. diuiarū
gratiarū. Et illud p̄s. ciij. Cedri libani q̄s
plātauit. ſ. dextera dei. ꝛ ſequiṫ in eodem
p̄s. Illic paſſeres iuſtificabūt. paſſeres. i.
humiles. Paſſer nanq̄ꝫ eſt auis parua. In
tuo em̄ exemplo ꝛ patrocinio o virgo hu⸗
millima oēs deuoti tui faciūt ſuū funda⸗
mentū. ꝛ nidū ſue deuotionis in te conſti⸗
tuunt. Tu etem̄ es illa de qua p̄dixit deus
Ezech. xvij. dicens. Sumā de medulla ce⸗
dri ſublimis. ꝛ plantabo ſuꝑ montē excel
ſum ꝛ eminentē. In mōte ſublimi iſrl' plā
tabo illā ꝛ erumpet in germē, ꝛ faciet fru
ctū. ꝛ erit i cedrū magnā, ꝛ habitabūt ſub
ea oēs volucres ꝛ vniuerſum volatile ſub
vmbra frondiū eius nidificabit, ꝛ ſciēt oīa
ligna regionis. quia ego dn̄s humiliaui li
gnū ſublime ꝛ exaltaui lignū humile, hec
ibi. De te quoq̄ꝫ exponi pōt illud Eccl'i. l.
Quaſi plātatio cedri in mōte libano. Sic
em̄ hec cedrus eſt altiſſima. ꝛ oiuꝫ arborū
dn̄a ꝛ regina. vt ait Rabanus ſuper p̄s.
ita ꝛ tu es oium ſanctoruꝫ altiſſima atq̄ꝫ
regina. O igiṫ dn̄e deus. mitte mihi obſe⸗
cro ligna cedrina de libano. ij. Paralip. ij.
id eſt deuotionē beatiſſime ɣginis matris
tue. vt poſſim dicere cū alijs deuotis eius
illud Cant. j. Tigna domorū noſtrarū ce⸗
drina. Et vt cordi noſtro quod ē oſtiū aie.
faciamus illud quod diciṫ Cant. viij. ſcilꝫ
Cōpingamus illud tabulis cedrinis. Fac
igiṫ o bone Ieſu vt faciā voluntatē tuam
in lignis cedrinis. iij. Regū. v. Fac vt ve⸗
rificetur in me illud. iij. Regum. vj. Texit
domū laquearibꝰ cedrinis. Et iterū illud.
operuit domū lignis cedrinis. ꝛ parietes
domus intrinſecꝰ tabulatis cedrinis. Fac
vt de porticu anime mee verificetur illud
quod in. vij. eiuſdē libri. c. habeṫ. ſcꝫ Por⸗
ticū texit lignis cedrinis a pauimēto vſq̄ꝫ
ad ſummitatē. Fac etiā vt de me dici poſ⸗
ſit illud quod in eodē. c. ſcripū eſt. ſ. Tabu⸗
latis cedrinis veſtiuit totā camerā. i. ani⸗
mam. Et illud quod in. vj. eiuſdem libri. c.
habeṫ. ſcꝫ Cedro oīs domus intrinſecus
veſtiebatur. ꝛ iterum ibidem. Omnia ce⸗
drinis tabulis veſtiebanṫ. nec omnino la⸗
pis apparere poterat in pariete. Per lapi
dem em̄ hic moral'r itelligi poteſt peccatū
quod in die iudicij nō apparebit in illo qui
fuerit veſtitus h̄ cedro p̄cioſo. i. deuotiōe

beatiſſime ꝟginis. Fac igiꝉ o benigne ieſu
vt tibi in ꝟitate dicere poſſim illō .ij. Reg.
vij. Uides ꝙ ego habitē in domo cedrina.
Et illud .j. Paral. xvij. Ego habito in do⸗
mo cedrina.

Qꝛ btā ꝟgo dꝛ liban⁹ Aſſimilatio. iij.

Maria liban⁹.

Licet ſm grāmaticos libanus
in maſculio accipiaꝉ ꝓ mōte.
In femīno ꝓ arbore. Et in neu
tro ꝓ thure. Tñ ſcriptura ſacra
que aliqñ trāſgrediꝉ reglas donati vt cer
tius exꝓmat intellectū ſpūſſcti. ⁊ q̄ nō eſt
ſubiecta regulis Priſciani. vt in. c. idignū.
xxxviij. di. accipit in maſculino libanum ꝓ
arbore cui aſſilaꝉ btiſſima ꝟgo. Unde ipa
ait Eccl'i. xxiiij. Ego q̄ſi liban⁹ nō inciſus
euaporaui habitationē meā. Ab iſta em̄ ar
bore qñqꝫ fuit thus cortice inciſo. ⁊ illō nō
eſt ita bonū. qñqꝫ ꝟo fluit cortice nō iciſo.
⁊ hoc eſt magis lucidū ⁊ mag̾ electū. ⁊ ta⸗
li libano nō inciſo aſſilaꝉ beata virgo. In
quacūqꝫ aūt ſignificatiōe liban⁹ accipiaꝉ
cādorē ſonat. In ꝟgine ꝟo fuerūt tria cā
dida ⁊ nō inciſa. ſ. ſpūs. aīa. et corpus. De
q̄bus dꝛ. j. ad Theſ. v. Ipſe autē deus pac̾
ſanctificet vos ꝑ oīa vt integer ſpūs vr̄ et
aīa ⁊ corpus in die dn̄i noſtri ieſu xp̄i ſine
querela ſuet. ſicut aūt dꝛ hic liban⁹ mōs.
hec liban⁹ arbor. ⁊ hoc libanuꝫ thus. ſic dꝛ
nūc ab apl'o hic ſpūs. hec aīa. hoc corpus.
Spūs ĝ marie dicaꝉ mons libani. corpus
ꝟo ipſius dicaꝉ thus libani. ſiue libanum.
Iſta ei tria nō ſolū fuerūt cādida ꝑ purita⸗
tem: vñ illis nomē libani optime cōgruit.
ſed etiam fuerūt nō inciſa ⁊ nunꝙ̄ diuiſa.
Et ideo bñ dixit beatiſſima ꝟgo. q̄ſi liban⁹
nō inciſus ⁊c̄. Spūs em̄ eius nunꝙ̄ fuit a
deo diuiſus: qꝛ nūꝙ̄ ab eo ꝑ pc̄m̄ aliquod
ſeparat⁹ fuit. Anima q̄ꝫ eius nunꝙ̄ fuit di
uiſa a rōne: qꝛ ab eius dn̄io nunꝙ̄ receſſit.
Corpus etiā ipīus nunꝙ̄ fuit diuiſum. qꝛ
ſemꝑ integrū ⁊ illibatū remanſit. Talis ĝ
libanus euaporauit habitationē ſuā. quia
illos in q̄bus habitat ꝑ grām euaporat. i.
odore bono replet ꝑ odoriferā cōſcientiā.
Unde ibidē ipa ait. ⁊ ſicut cinamomuꝫ et
balſamum aromatizans odorem dedi ⁊c̄.
Quoſdā em̄ cōfortat vt ꝑſeuerēt in domo
gratie. ⁊ iſtis eſt odor cinamomi. q̄a cina⸗
momū habet cōfortare. Quoſdā ꝟo pſeꝛ
uat a corruptione culpe. ⁊ iſtis ē odor bal⸗
ſami: quia balſamū a corruptiōe pſeruat.
A quibuſdā aūt fugat vermes tētationis
diabolice. ⁊ iſtis eſt odor myrrhe q̄ fugat
vermes. Beatiſſima igitur virgo ſeruauit
illud Eccl'iaſtici. xxxix. Quaſi liban⁹ odo⸗
rem ſuauitatis habere. Et ideo de ipa di⸗
ci poteſt illud Canticorū. v. Species eius
vt libani. et illud Eſa. xxxv. Gloria libani
data eſt ei. De illa quoqꝫ exponi pōt illud
quod predictū fuerat Oſee. xiiij. Erumpet
radix eius vt libani. Aperi igitur o libane
portas tuas Zach. xj. c. vt in me diſcurrat
fons hortoꝝ ⁊ puteus aquarum viuentiū
que fluūt impetu de libano. Canticoꝝ. iiij
Et tu dn̄e ieſu qui in hoc mōte cādido na⸗
tus es. dic mihi illud Hiere. xxij. Aſcende
libanum. i. deuotionē matris mee. Felix
em̄ ille qui de lignis iſtius libani faciet ſibi
ferculum. ſicut Salomon in figuram fecit
Canticoꝝ. iij. ca. Fac vt de me verificetur
illud Eſaie. lx. Gloria libani ad te veniet.
et illud Ezechielis. xvij. c. Aquila grandis
magnarū alarū. longo membroruꝫ ductu.
plena plumis ⁊ varietate venit ad libanū
et tulit medullaꝫ cedri ⁊ ſummitatē fron⸗
dium eius. ⁊ trāſplantauit eam in terram
ꝓ ſemine: vt firmaret radicē ſuper aquas
multas. ⁊ cū germinaſſet creuit in vineaꝫ
latiorē. ⁊ fructificauit in palmites ⁊ emi⸗
ſit propagines.

Qꝛ beata virgo diciꝉ cypreſſus. Aſſimi
latio. iiij

Maria cyp̄ſſus

Fingunt fabula poetarū ꝙ q̄dā
puer nomine cipariſſus in ſui
nois arborēꝫ cōuerſus ē. De q̄
per Ouid. tractaꝉ i. iij. li. Me⸗
tham̄. De hac ꝟo arbore que cipariſſus dꝛ
loquitur Uirgilius in. iij. Eneid. di. Aeree
quercus ⁊ conifere cipariſſi. ⁊ Marcialis
ait. Daphneas platanos. et aereas cipa⸗
riſſos. Hāc tamē arborem latini cōmuni⸗
ter appellant cypreſſum. quā etiam aliqui
mutato. y. greco in. u. noſtrum appellant
cupreſſum. iuxta illud Uirgi. in. j. Georg.
Et tenerā a radice ferēs ſilua ne cup̄ſſum
de quo vide. C. de cypreſſis ex luto dam⸗
natoꝝ ſuper rubrica lib. xj. Sacra aūt ſcri
ptura appellat dictā arborem cypreſſum.
cui aſſimilaꝉ beata virgo que inquit Eccl'i
xxiiij. Quaſi cypreſſus in monte ſyon. ſcilꝫ
exaltata ſum. Eſt autem cypreſſus ar⸗
bor odorifera. ſolida. et ꝟtuoſa. vt ait Iſi⸗
dorus. xvij. ethimolog̾. Quo ad primuꝫ
dico ꝙ lignū cypreſſi exiccatuꝫ magis re⸗
dolet ꝙ̄ viride; et igni appoſitum vel ſoli

expoſitū multū redolet. huius quoqꝫ ligni
odor fugat ſpentes ⁊ ꝟmes. Et rōne iſti⁹
odoris dꝛ cypreſſus ꝟgo bñdicta. Fuit em̄
odorifera. ꝑmo quia fuit ab omī humore
mūdani amoris penitus exiccata. ſecūdo
quia fuit igni ſpūſſancti appoſita. imo to⸗
ta fuit in ignē amoris cōuerſa. tertio quia
fuit ſoli diuio expoſita. immo ipa fuit ipo
ſole tota veſtita. vt dꝛ Apoc. xij. Et q̄a ſic
fuit tota odorifera. ideo odor ſue ſctitatis
expellit ſpentes. i. diabolicas tētationes.
⁊ ꝟmes. i. malas cogitationes ꝯſcientiaꝫ
R corrodētes. Scd̄o cyp̄ſſus eſt arbor ſo
lida. Ex qua ſoliditate accidit ꝙ non pōt
putrefieri. nec aliq̄ pōdere flecti. ⁊ ꝙ eſt a⸗
pta cōſeruatiōi. vt ait Iſid. vbi. ſ. ⁊ eodeꝫ
modo btiſſima ꝟgo ſic fuit in dei grā ſoli⸗
data ꝙ eius corp⁹ nūꝙ̄ potuit putrefieri.
nec in vita ꝑ aliquam corruptionem: quia
fuit ꝓditū ꝟginitate. nec in morte ꝑ aliquaꝫ
reſolutionē. qꝛ fuit veſtitū immortalitate.
Sicut etiā cyp̄ſſus pōdere aliq̄ nō curuaꝉ
ſed ſemꝑ in ſua rectitudīe ꝑſeuerat. ſic btā
ꝟgo intātū fuit ī dei grā ſolidata ꝙ nullo
pōdere alicui⁹ tribulatiōis vnꝙ̄ fuit a ſua
rectitudīe incuruata. Paſſa ē em̄ magnuꝫ
pōdus tribulatōis qñ puella tenera ⁊ deli
cata ⁊ de nouo ſurgēs a partu in egyptuꝫ
fugit. ⁊ ꝑ ſeptē ānos ibi ꝑegrina remāſit.
Paſſa etiā eſt magnū pōdus tribulatiōis
qñ filiū ſuū vidit añ oculos ſuos crucifigi
⁊ vulnerari. Sed qm̄ ſolidata erat in grā
dei. iō flecti nō potuit ꝑ aliquā impaciētiā
ſed ſemꝑ tenuit rectitudinē iuſticie ⁊ fidei
ac grē. Nec mirū ſi fuit ſic firma et ſolida.
quia ſeptē colūnis. i. ſeptē donis ſpūſſācti
fuit ſtabilita ⁊ fundata. iux̄ illud Prouer.
ix. Sapīa edificauit ſibi domum. ⁊ excidit
colū nas ſeptē. Eſt etiā lignū cyp̄ſſi aptuꝫ
cōſeruationi. Et ꝓpter hoc de ipo fiūt ca⸗
pſelle ⁊ alia vaſa in q̄b⁹ ſctoꝝ reliq̄e cōſer⸗
uanꝉ. quia ꝓpter ſuā ſoliditatē nō patitur
vt res poſite in eo aliquam recipiāt corru⸗
ptionē. Quia igiꝉ btiſſima ꝟgo fuit valde
ſolida in ꝓpoſito ꝟginitat̾ ⁊ in imo hūili⸗
tatis. iō eius ꝟtus fuit idonea ad recipiē⸗
dū ac ꝯſeruandū ⁊ retinēdū dei filiū nouēꝫ
S mēſibus in vtero eius. Tertio cypreſſus
eſt arbor ꝟtuoſa. Oīa em̄ q̄ in cypreſſo
ſunt medicinalia ⁊ ꝟtuoſa exiſtūt. ſ. folia.
cortex ⁊ fruct⁹. vt dicit Plateari⁹ ⁊ Diaſco
rus. ꝓut etiā poniꝉ in li. de ꝓpe. re. Et ſilr̄
oīa que fuerūt in beata ꝟgine ꝟtuoſa ex⸗
titerūt. Primo folia. i. ei⁹ ꝟba fuerūt val⸗
de ꝟtuoſa. Nam vnū ꝟbū dixit. ſ. Ecce an
cilla dn̄i Lu. j. qd̄ fuit tante ꝟtutis ꝙ deū
incarnari fecit. Aliud etiā verbū dixit. ſcꝫ
ſalutādo Elizabeth. vt ibidē habeꝉ. ꝙ fuit
tante ꝟtut̾. vt ipām elizabeth repleri ſpū
ſancto: ⁊ iohēm in eius vtero exultare fe⸗
cerit. Aliud q̄ꝫ verbū dixit. ſ. Fili q̄d feciſti
nobis ſic: qd̄ fuit tāte ꝟtutis ꝙ deū hoib⁹
ſubditū fecit. Unde ſequiꝉ. Erat ſubditus
illis Lu. ij. Aliud inſuꝑ verbū dixit. vt ha⸗
beꝉ Ioh. ij. ſ. vinū nō habēt. qd̄ fuit tante
ꝟtutis ꝙ aquā in vinū cōuerti fecit. Eius
etiā cortex. i. ꝯuerſatio. tāte fuit ꝟtutis et
gratioſitat̾ ꝙ faciebat deo magnā gl'iam:
angelis magnā leticiā. ⁊ hoibus magnaꝫ
honorificētiā. iux̄ illud Iudith. xv. Tu gl'a
hierl'm. i. dei. in q̄ eſt viſio pac̾ nr̄e. Tu leti
cia iſrl'. i. angeloꝝ. qui vident deū facie ad
faciē. Tu honorificētia ppl'i nr̄i. i. toti⁹ ge
neris hūani. Eius etiā fruct⁹. i. opa fuerūt
magne ꝟtutis. Unde de illa dꝛ Prou. vl.
Manū ſuā miſit ad fortia. Iſta aūt fortia
q̄ fecit notanꝉ Iudith. xv. vbi poſt ꝓdicta
verba. Tu gl'ia hierl'm ⁊c. ſubdiꝉ. Quia fe
ciſti virilr̄. ⁊ cōfortatū eſt cor tuū. eo ꝙ ca
ſtitatē amaueris. ⁊ poſt virū tuū aliuꝫ ne⸗
ſcieris. Iō man⁹ dn̄i ꝯfortauit te. ⁊ eris be
nedicta in eternū. Ex q̄b⁹ ꝟbis colligiꝉ ꝙ
q̄tuor fortia ⁊ magna opa fecit. Primuꝫ
ꝙ diabolicā ꝟtutē cōfregit. qd̄ notaꝉ cum
diciꝉ. Quia feciſti virilr̄. ⁊ ꝯfortatū eſt cor
tuū. Tūc em̄ virilr̄ egit qñ caput holofer⸗
nis. i. ꝟtutē diaboli cōfregit. Scd̄m eſt: qꝛ
carnalē ꝯcupiſcentiā in ſe penit⁹ reſecauit
quod notaꝉ cum dꝛ. eo ꝙ caſtitateꝫ ama⸗
ueris ⁊c̄. Tertiū eſt. qꝛ manū diuini auxi⸗
lij ad ſe inclinauit. qd̄ notaꝉ cū dꝛ. Iō ma⸗
nus dn̄i cōfortauit te. Quartū eſt. q̄a ſibi
bñdictiōneꝫ eterne gl'ie acq̄ſiuit. qd̄ notaꝉ
cū diciꝉ. Eris bñdicta in eternū. Propter
ſuꝑdictas aūt ſilitudīes q̄s habꝫ btiſſima
ꝟgo cum cypreſſo. poſſumus de illa dicere
illud Eccl'i. l. Sicut cypreſſus in altitudīe
ſe extollēs. ſ. fuit.

4or fortia fecit beata maria

Qꝛ btā ꝟgo dꝛ palma. Aſſilatio. v.

Palma ſignificat btām ꝟgineꝫ.
Unde ipſa inquit Eccl'i. xxiiij.
Quaſi palma exaltata ſum in
cades. vbi dicit Nic. de lyra. ꝙ
cades eſt locus in quo optime creſcūt pal⸗
me. ſicut etiā lyban⁹ eſt locus in quo opti
me creſcūt cedri. ⁊ mons ſyon cypreſſis. et

Vierico roſis valde congruit. ⁊ ſic de alijs
locis magis aptis ad augmentū certaruꝫ
arboꝝ qui noiantꝛ in ſacra ſcriptura. maxi
me in ꝓxime allegato. c. eſt dicēdū. Beata
etenī dei mr̄ ideo illis arborib⁹ natis i loc̄
ſibi magis ꝯuenientib⁹ aſſimilatꝛ. vt oñdat
ꝙ ipa habuit in ſe ꝑfectionē oēm q̄ in tali
bus arborib⁹ poteſt repiri. Sed quo ad

Palma quantū ad arborem.

pñtem aſſimilationē eſt ſciendū. ꝙ palma
ꝯſiderari pōt quātū ad arborē. ⁊ quantuꝫ
ad folia. ⁊ quātū ad fruct⁹. De pmo inquit
Amb. in quodā ſmone. Eſt plane palma
vmbroſa ad requiē. honorabil' ad triūphū
ſemꝑ virēs. ſemꝑ veſtita folijs. atqꝫ ideo
nō marceſcit. Quas palme ꝓꝑetates etiā
ponit Yſid. xvij. ethim. Btūs vo Greg. in
moral. ait. ꝙ palma inferius eſt anguſta.
ſupius vo ramoꝝ expāſiōe ē lata. Prio
igitꝛ palma eſt vmbroſa ad requiē. qꝛ eius
vmbra ad reqeſcendū eſt grata. Et ſimilit'
vmbra beate vginis marie q̄ eſt cōſidera-
tio vite ſue refrigeriū nobis pſtat. ⁊ malū
ignē refrigerat. Nam ꝯſideratio ſue pauꝑ
tatis refrigeriū dat cōtra eſtum auaricie.
Cōſideratio ſue humilitat̄ refrigeriū dat
cōtra eſtum ambitionis humane. Cōſide
ratio ſue caſtitat̄ dat refrigeriū ꝯtra eſtuꝫ
carnalis cōcupiſcentie. Unde quilibet ſic
refrigeratus poteſt dici illud Cañ. ij. Sub
vmbra illius quem deſideraueram ſedi.

V Palma datꝛ victorib⁹.

Sc̄do palma eſt honorabilis ad trium-
phum. vnde antiqtus in ſignū victorie da
batur palma in manibus triumphātis. vt
inqt Yſid. xvij. ethim. Et in hui⁹ ſignifica-
tione dr̄ de martyrib⁹ qui mūdū vicerunt.
Apoc. vij. ꝙ palme erāt in manibus eoꝝ.
Ꝓpter hoc etiā ponitꝛ palma ꝓ victoria ſiue
pro fine laboris. vt. C. de pnci. agē. in re. l.
j. li. xij. cum ibi nota. Et in hoc ſenſu poteſt
exponi illud Deut. xxv. quem iuſtū cōſpe-
xerint illi iuſticie palmā dabunt. Et illud
quod canit Proſper in li. epigrā. epigrā.
xx. dicens. Palmā qui capitꝛ glīa finis ha
bet. Sed notandū ꝙ ſunt quidaꝫ qui non
habēt palmā in manib⁹: ſꝫ habere ꝓponūt.
quia modo nō vincunt ſed vincuntꝛ. In fu
turo aūt vincere intēdunt. ⁊ iſtud eſt incer
tum. Alij vo ſunt qui nō habēt palmaꝫ in
manibus ſed in ore. quia multū bñ ſciunt
alios docere artem vincēdi: ſed ſeipōs nō
docent. ⁊ iſtud ē vanū. Alij aūt ſunt q̄ hn̄t
palmā in manibus. i. in opibus. quia pu-
gnant ⁊ vincūt. ⁊ hoc eſt perfectum. Duo
prima Paulus apoſtolus a ſe remouebat
⁊ tertiū ſe habere dicebat. Nō em̄ volebat
currere ſiue pugnare in futuro tm̄. qꝛ hoc
erat incertū. ⁊ ideo dicebat. j. ad Corin. ix.
Ego igitꝛ ſic curro nō quaſi in incertū. Nec
volebat pugnare verbo alios inſtruendo ⁊
ipē ſuccumbēdo. quia hoc fuiſſet vanum.
et ideo ſubdit. Sic pugno nō quaſi aerem
verberans. vox em̄ nihil aliud eſt ꝙ aeris
tenuiſſimus ictus. ſed pugnabat facto ho
ſtem. i. corpus ſuū feriendo. ⁊ ideo ſubdit.
Sed caſtigo corpus meū ⁊ in ſeruitutē re-
digo ⁊c̄. Beata vgo maria non in futurū.
nec ſolo verbo: ſꝫ facto pugnabat. Et quia
faciebat illud qd̄ de machabeis dr̄. ij. Ma
chab. ij. Manu quidē pugnātes: ſꝫ deum
corde ſemꝑ orātes. ideo ſemꝑ vincebat. et
palmā in manu tenebat. Unde Prouerb.
vlti. dr̄ de illa. Manū ſuā miſit ad fortia.
tunc em̄ manū ad fortia miſit qñ mūdum
cū ſuis vanitatib⁹ ſupauit. Tertio pal-

X Palma ſꝑ virēs

ma eſt ſemꝑ virēs. ⁊ ſimiliter beata vgo
ſemꝑ habuit virides cogitatiōes: qꝛ fuerūt
ſancte. virides intētiones: quia fuerūt re-
cte. virides affectiones: qꝛ fuerunt mūde.
et virides opatiōes: quia fuerūt ſollicite: ⁊
que oīa valde fuerūt deo grata. iuxta illd̄
Eccli. xl. Grām ⁊ ſpēm deſiderabit oculus
⁊ ſuꝑ hec virides ſationes. De hac viridi-
tate. b. vginis exponi pōt illud Hierem.
xvij. vbi pdictū fuit. Et erit foliū eius viri-
de. De ipa qꝫ pōt exponi illud Gen. j. vbi
dixit deus. germinet terra. i. b. vgo maria
q̄ in ſcriptura diuina appellatꝛ tra. herbaꝫ
virentē. Ipſa etenī vgo ſemꝑ fuit virens.
Unde ſicut palma hꝫ viroris ꝑpetuitatē.
⁊ diuturnis veſtitꝛ folijs. ⁊ ea cōſuat. non
ſolū in eſtate: ſꝫ etiā in hyeme. Sic glīoſa
vgo virorē fidei ſemꝑ tenuit. ⁊ nūꝙ ami
ſit. nec tpe eſtatis. i. pſperitat̄. nec tempe
hyemis. i. aduerſitat̄. ſ. tpe paſſiōis qñ di-
ſcipli ⁊ alij fideles ꝑdiderūt fidē. Quar-

Y Palma nō marceſcit.

to palma nō marceſcit. Et ſilr virgo nūꝙ
fuit corrupta: ſꝫ ſemꝑ remāſit integra taꝫ
quo ad ſpm̄ ꝙ quo ad aiam. ꝙ etiam q̄ ad
corpus. iuxta conſiliuꝫ apli. j. ad Theſ. v.
Corp⁹ em̄ eius corrumpi nō potuit. qꝛ fuit
diuītate ibalſamatū. iux̄ illud Eccli. xxiiij.
Sicut cinamomū ⁊ balſamū aromatizās
⁊c̄. Anima qꝫ ipſius corrūpi nō potuit. qa
cū anima filij ſui vnita fuit. imo quodā-
modo de duabus aiabus vna effecta ē. qd̄
innuitꝛ Lu. ij. dum beate vgini ꝑ ſimeonē

dicitꝛ. Tuāipſius aiam ptranſibit gladius.
tuāipſius aiam. i. aiam tuā q̄ ipſi⁹ eſt. vel
aiam ipſius q̄ eſt tua. Spiritus etiā eius
nō potuit corrūpi: qꝛ fuit totus deificat⁹.
⁊ quodāmodo totus in dei amorē ꝯfuſus.
Un̄ Hiero. in ſmone ad Euſto. ait. Totā
eā ſpūſſancti repleuerat grā. totā incādue
rat diuin⁹ amor. Poſſum⁹ etiā hic dicere.
ꝙ ſicut palma hꝫ ſtipitis firmitatem. Eſt
em̄ trūcus eius magne ⁊ imputribilis fir-
mitatis. Sic trūcus ipi⁹ btē vgis habuit
imputribilē vginitatē: qꝛ fuit vgo nō ſolū
ante partū: ſed etiā in partu ⁊ poſt ꝑtum.

Z Palma ē iferi⁹ āguſta.

Quinto palma vt. ſ. dictū eſt inferius ē
anguſta. ſupius vo eſt lata. ꝑ quod ſigni-
ficantꝛ tria de ſanctis viris. vt dicit Greg.
in mora. Primo ꝙ inferi⁹ ſunt arti et an-
guſti ad appetendū terrena. ſuperius vo
ſunt lati ad amandū ⁊ appetēduꝫ ſpūalia
⁊ eterna. Quo ad pmū facit illud quod dr̄
j. ad Thi. vj. Habētes victum et veſtitum:
his cōtenti ſimus. ecce ꝙ anguſti ſunt ad
terrena. De ſecūdo aūt dicitꝛ. j. Corinth. v.
Charitas dei diffuſa eſt in cordib⁹ veſtris
⁊c̄. Ecce ꝙ lati ſunt ad ſpūalia et eterna.
Et de hac ſimilitudine viri ſancti cuꝫ pal-
ma habetꝛ in. c. oēs. xlvij. diſt. Secūdo dic̄
Grego. vbi. ſ. ꝙ ſerui dei inferius ſunt in-
firmi corꝑe. ſupius vo ſunt fortes in mē-
te. Unde Paulus. ij. Corinth. xij. dicebat.
Cum infirmor tunc potens ſum. Tertio
dicit Greg. ꝙ ſerui dei a paruis incipiūt:
ſed ad magna ꝑueniunt. iuxta illud Pro-
uer. iiij. Juſtorum ſemita quaſi lux ſplen-
dens procedit. ⁊ creſcit vſqꝫ ad perfectum
diem. Maria igitꝛ fuit anguſta in infimis
amore terrenoꝝ: ſed alta i ſummis i amo-
re celeſtiū. quia ſemꝑ ibi habitabat. iuxta
illud Eccli. xxiiij. Ego in altiſſimis habita
ui. Fuit etiā debilis corꝑe: ſꝫ fortis i mēte.
que quidē fortitudo ſpōſum ſuū celeſtem
multū delectabat. iuxta illd̄ Prouer. xxv.
Mulier fort̄ oblectat virū ſuū. Incepit ēt
abiſſimo loco humilitat̄. ⁊ ꝑuenit ad ſum
mū locum beatitudinis. Unde inqt Lu. j.
Reſpexit humilitatē ācille ſue. Ecce ꝙ in-
fima. Ecce em̄ ex hoc beatā me dicent oēs
generatiōes. Ecce ꝙ ſumma. Secundo

B Palma quantū ad folia

principalr̄ dico. ꝙ palma cōſideratꝛ quātū
ad folia. cuius quidē folia ſunt ſurſum ele
uata. in infimo ſunt pūctione acuta. in la-
teribus ſunt incidentia. in medio plana et
ſuauia in longū ꝓtēſa. ⁊ ſunt ſemꝑ virētia
vt dr̄ in li. de ꝓprie. re. Iſta igitꝛ folia ſigni
ficant verba marie. q̄ ipa dicit i cātico ſuo.
Nam ibi dixit vba ſurſum eleuata quādo
deū magnificauit ⁊ in ipō exultauit dicēs.
Magnificat aīa mea dñm. Et exultauit
⁊c̄. Sc̄do ibi dixit vba acuta qb⁹ demones
ꝑforauit cū ait. Quia reſpexit humilitatē
ancille ſue. Nihil em̄ eſt quod ita hoſtē ſu-
perbū ſuperet ⁊ ꝓſternat ſicut vera humi
litas. Tertio habuit vba plana et ſuauia.
qbus dei beneficia in ſe cognouit di. Quia
fecit mihi magna qui potens eſt. Quarto
habuit verba in longū ꝓtenſa. qb⁹ vſqꝫ in
finē mūdi a generatione in generationem
dei miſcdiam oibus affuturā eſſe predixit
cū ait. Et miſcdia eius a ꝓgenie in ꝓge-
nies timētibus eū. Quīto habuit vba incī
ſiua qbus vicia incidebat. Nā a potētibus
incidebat ſupbiā di. Fecit potentiā i bra-
chio ſuo: diſpſit ſupbos ⁊c̄. A diuitib⁹ inci
debat auaritiā dicēs. Eſuriētes impleuit
bonis: ⁊ diuites dimiſit ianes. Sexto ha-
buit verba virētia qbus admonuit ꝙ bene
ficiū incarnationis diuine in cordib⁹ nr̄is
ſemper debet virere dicēs. Suſcepit iſrael
puerū ſuuꝫ ⁊c̄. vſqꝫ in finē cātici. Tertio

A Palma rū fructus

pncipalr̄ dico ꝙ palma conſideratꝛ quātū
ad fructus quos ꝓducit. Sed nota ꝙ pal-
ma multū fructificat quādo eſt plantata
in terra arida. vel quādo radijs ſolis ē ex
poſita. vel quādo palme maſculine eſt vici
na. quia afflata a vento maſculine palme
feminine fructificāt. Et hec omnia ponit
Plinius. xiij. li. natural. hyſto. c. v. ⁊ Ari.
in li. de vegetabilib⁹ ⁊ plātis. ⁊ etiā ponūtꝛ
in lib. de ꝓprie. re. Optime etiā fructificat
quādo eſt antiquata. Dicitꝛ eniꝫ ꝙ palma
generoſa nō fructificat ante centū annos
⁊ tūc facit fruct⁹ dulciſſimos. Beata igitꝛ
vgo fructū illū ꝓtulit. de quo dr̄ Cañ. vij.
Aſcendā in palmā ⁊ apphendā fructū ei⁹.
nec mirū ſi hec palma vginalis ita bñ fru
ctificauit. Fuit em̄ pmo eius aīa plantata
in terra arida. i. in carne ab omni humore
carnalis ꝯcupiſcentie deſiccata. Et de hoc
moraliter exponi poteſt illud Gen. j. Con-
gregentꝛ aque q̄ ſub celo ſunt i locū vnū. i.
in totū alium mundū. ⁊ appareat arida. i.
virgo maria ab oibus aquis ꝯcupiſcentie
penit⁹ aliena. Sc̄do fuit radijs ſolis expo
ſita. Sicut em̄ ſol magis lucē ſuā diffūdit
in lunā. ⁊ poſtea in ſtellas. ⁊ poſtea in nu-
bes. ⁊ poſtea i mōtes. deinde in valles. Sic

ſol iuſticie xp̄s claritatē ſuā p̄ncipal'r dif⸗
fundit in lunā.i.in bn̄dictā ꝟginē mariā.
⁊ poſtea in ſtellas.i.in ãgelos. ⁊ poſtea in
nubes.i.i apl'os.⁊ poſtea in mōtes.i. i do
ctores.⁊ vltio ivalles.i.i ſubditos hūiles.
Tertio fuit ſpōſo ſuo deo n̄ tm̄ vicia.⁊ nō
tm̄ cōiūcta:ſed total'r innixa.iux̄ illō Cañ.
viij.Que eſt iſta que aſcēdit de deſ̄to deli
Tripl'x antiquitas — tijs affluēs:innixa ſup dilectū ſuū?Quar⸗
to fuit antiquata . Eſt aūt quātū ad p̄ns
ꝓpoſitū ſpectat triplex antiq̄tas.Una eſt
quā fecit ſenſus maturitas.iux̄ illō Sap.
iiij.Cani eniz ſunt ſenſus hoīs.Iſtam ꝟo
antiq̄tatē maturitatis habuit btā ꝟgo.de
qua d̄r Lu.ij. Maria ꝯſuabat oīa ꝟba h̄
cōferens in corde ſuo. Scd̄a antiq̄tas eſt
illa:quā facit vite ſanctitas.iux̄ illud quod
in p̄allegato.c.habet̄.ſ.et etas ſenectutis
vita imaculata. Et iſtā etiā antiquitatem
habuit:quia fuit ſine macula Cantic̄. iiij.
Tota pulchra es amica mea ⁊ macula nō
eſt in te.Tertiū eſt quā facit moꝝ ḡuitas ⁊
honeſtas.vn̄ de tali ſene d̄r Sap̄.iiij.Cō⸗
ſummatꝰ in breui expleuit tp̄a ml'ta.⁊ ibi⸗
dem. Senectꝰ em̄ venerabilis eſt nō diu⸗
turna neq; numero ānoꝝ cōputata.Et iō
de iuuene tempe ſed ſene moribus d̄r Iob
xlj. Exiſtimabit abyſſum quaſi ſeneſcētez.
Diabolꝰ em̄ magis timet ⁊ plus dolet cuz
videt iuuenē in abyſſo hūilitatis ⁊ aliaruz
ꝟtutū imerſum. ꝙ cū aſpicit ſenem eiſdez
ꝟtutibus ditū.Et iō ſemꝑ valde timuit
beatā ꝟginē q̄ a p̄mena etate fuit imerſa
in abyſſo oiūz bonoꝝ moꝝ ⁊ ſap̄ie diuine.
p̄dictū em̄ fuerat de illa Eccl'i.xxiiij.A ma
ri abūdabit cogitatio eiꝰ.⁊ cōſiliū illius in
abyſſo magna.Et i eodē.c.ip̄a inq̄t. Pro
fundū abyſſi penetraui.⁊ ꝯliter hoc tertio
modo antiqua fuit.⁊ iō ſumme fructuoſa.

Aliter palme aſſil'at. — Alijs q̄z rōnibꝰ ip̄a beatiſſima ꝟgo aſſi⸗
milat̄ palme.ſicut em̄ palma habet radiq̄
ꝓfunditatē.habet em̄ radicē in terra mul
tuz defixā.ſic benedicta ꝟgo habuit radiq̄
ꝓfunditatē.i.cordis ꝓfundiſſimā humili⸗
tatem.⁊ iō deus reſpexit humilitatē ãcille
ſue Lu.j. Item ſicut palma habet culmis
ſublimitatē.q2 eſt arbor magne ꝓceritatq̄ ⁊
altitudis.ſed ad cedri altitudinē nō ꝑtigit
vt dicit gloſa ſuꝑ p̄s.Sic btā ꝟgo magnā
habet altitudinē meritoꝝ ⁊ p̄mioꝝ.iuxta
illud quod ſuꝑius allegatū eſt Eccl'i.xxiiij.
vbi ip̄a ait.Ego i altiſſimis habitaui:ſ̄ tm̄
non ꝑuenit ad altitudinē cedri.i.xp̄i.ꝓpt̄
hanc aūt altitudinē de ip̄a ꝟgine dici pōt
illud Cañ.vij.Statura tua aſſil'ata ē pal⸗
me.Sicut etiā fructꝰ palme.ſ.dactili ſunt
ſuauiſſimi.ita etiā fructꝰ beatiſſime ꝟgis
fuit ſuauiſſimꝰ.de q̄ ipſi ꝟgini d̄r Lu.j.be
nedictꝰ fructꝰ vētris tui.Qui etiā fructus
palme tāto dulcior ⁊ ſaporoſior eſt quāto
imediatiꝰ radijs ſolis exponit̄.nō eſt mirū
ſi fructꝰ ꝟginalis fuit dulciſſimꝰ ⁊ ſapidiſſi
mus cū radiꝰ et̄ni ſolis.i.dīnis ſplēdori⸗
bus imediate ſit ꝯiunctꝰ.imo ip̄e ē ſplēdor
gl'ie diuīe.ad Heb.j.Sicut etiā palma eſt
arbor pulcherrima.Vn̄ Leuit̄.xxiij.dixit
deus filijs iſrl'. Die p̄mo mēſ̄ ſeptimi ſu⸗
meq̄ fructꝰ arboris pulcherrīe.ſpatulaſq;
palmarū.⁊ letabimi corā dn̄o deo veſtro.
Sic etiā btiſſima virgo fuit pulcherrima.
cui dixit eiꝰ celeſtis ſpōſus Cañ.j. O pul⸗
cherrima mulierū pulchre ſūt gene tue ⁊c̄.
Sicut etiā palma lōgiſſimo tēꝑe ꝑdurat.
iux̄ illud Iob.xxix.Sicut palma ml'tipli⸗
cabo dies.ita btā ꝟgo nō ſolū longiſſimo
tp̄e ſed in et̄nū ꝑdurabit.vnde ip̄a inquit
Eccl'i.xxiiij.Uſq; ad futurū ſcl'z nō deſinā.
Quia autē mr̄ dn̄i nr̄i ieſu xp̄i d̄r in ſacra
ſcriptura ciuitas dei.vt pz p̄s.lxxxvj.ideo
merito etiā appellat̄ vrbs palmarū.q̄a hz
oēs ꝓꝑetates ipſius palme.Felix igit̄ ille
erit qui ꝑ deuotionē i iſta vrbe ſꝑ hītabit.
Btūs ille de q̄ i morte ſua poterit dici illō
Iudic̄.iij. Poſſedit vrbē palmarū.⁊ illud
eiuſdē lib.iiij.c.Sedebat ſub palma.i. ſub
vmbra ⁊ ꝓtectiōe ꝟgis gl'ioſe. ⁊ de eiꝰ aīa
dici poterit illud.ij. Paral'.iij.ſculpſit i ea
palmas.O igit̄ bone ieſu q̄ dixiſti Neem̄.
viij.Afferte ramos palmaꝝ.Cōcede mihi
vt tibi obuiam deuote veniam cum ramis
palmarū ſicut dum adhuc mortalis eſſes
tibi obuiauerūt pueri hebreorum Ioh̄.xij.
Fac vt deuotio matris tue nunq̄ a me di
ſcedat.vt de me poſſit dici illud Eccl'i.l.c.
Steterūt circa illum quaſi rami palmaꝝ.
⁊ illud Ezech̄.xlj. Palme celatura erat in
pariete templi.i.animi mei. Non eſt autē
mirū ſi mater tua appellat̄ palma.nam ⁊
de capillis tuis d̄r Cañ.v.Come eius ſicut
elate palmarū. Preterea ſi de q̄libet ſācto
d̄r p̄s.xc.Iuſtus vt palma florebit.Quare
mater tua ſanctoꝝ ſcīſſima ⁊ iuſtoruz iu⸗
ſtiſſima tanq̄ palma excellentiſſima floru
iſſe non credatur?

Beata virgo dicitur roſa Aſſimi⸗
latio.vj.

R
r — Oſa d̄r beatiſſima ꝟgo.vn̄ ip̄a in⸗
quit Eccl'i.xxiiij.Quaſi plātatio ro
ſe in hiericho.Hiericho q̄ppe inter
pretat̄ luna.⁊ ſignificat eccleſiā militantē
que ad modū lune q̄diu eſt in preſenti vita
multos defectus hz.In hac ergo hiericho
beata ꝟgo eſt plātata.q2 inter nos ⁊ deum
Qualitas roſe — eſt media cōſtituta. Roſa aūt pōt conſi⸗
derari quantū ad ſui qualitatē.amenitatē.
⁊ ꝟtutē.Prio q̄litas eiꝰ eſt q̄druplex. Una
eſt ꝙ roſa eſt frigida in folijs ⁊ calida in ſe
mine.ita ꝙ paſſiones calidas ſanat frigidi
tate folioꝝ.⁊ paſſiones frigidas caliditate
ſeminū.Scd̄a eſt ꝙ roſa eſt aquoſa ⁊ rori⸗
da.i.rore plena. Tertia eſt ꝙ roſa quanto
plꝰ ꝯtcat̄.tāto maior eiꝰ odor ſentit̄.Quar
ta eſt ꝙ roſa de ſpinis naſcitur.⁊ tm̄ ſpinaz
nō hz nec illā imitat̄.Et ꝓpter hec omnia
beatiſſima ꝟgo roſe aſſil'atur.Quidā enim
ſunt frigidi in amore dei. ⁊ iſtā frigidā paſ
ſionē ipſa ſanat dū eoꝝ corda ad dei amo⸗
rem inflāmat.Et iō d̄r de illa Prouer.vlt.
Nō timebit domui ſue a frigoribus niuis.
Oēs em̄ domeſtici eius veſtiti ſunt duplici
bus.Frigus niuis eſt frigiditas mētis.Cō
tra qd̄ frigus ipſa ſuos domeſticos.i.deuo
tos veſtit duplicibꝰ.i.charitate dei ⁊ ꝓximi.
Quidam ꝟo alij ſunt calidi.i.malo igne cō
cupiſcētie inflāmati.quoꝝ calidam infirmi
tatē ipſa ſanat.q2 in eis ignē male cōcupi⸗
ſcētie extinguit ⁊ rorē gratie refrigerātis
infundit.Et ideo d̄r Eccl'i.xliij.Ros obui⸗
ans ardori veniēti humilē efficit eū. Scd̄o
Roſa ē rorida — ipſa eſt tota rorida.i.rore ſpūſſancti plena.
vn̄ angelus ei dixit.Aue gratia plena Lu.
j.Iſtam autē rorem diuine gratie ab ea ex
cutimus qn̄ ipſam ꝑ deſideria feruētia exo
ramus.Iſta autē excuſſio aliqn̄ fit calore
ſolis.⁊ aliqn̄ calore ignis.Sol eſt xp̄s.iu⸗
xta illud Malach.iiij.Uobis timētibꝰ no⸗
men meū orietur ſol iuſticie.Ignis eſt ſpi⸗
rituſſanctus.de quo ſaluator ait Luce.xij.
Ignē veni mittere in terram. Qn̄ ergo ad
ipſam vehemēter afficimur ex eo ꝙ ſolē iu
ſticie in ſuo vtero habuit.tūc ꝟtute ſolis ab
ea rorē gratie excutimus.Qn̄ ꝟo ad ip̄am
vehemēter afficimur ex eo ꝙ ignis ſpiri⸗
tuſſancti in eā ſuꝑuenit ⁊ eius ꝟtute dei fi
lium generauit tūc ꝟtute ignis ab ipſa ro⸗
rem gratie impetramus.Iſta aūt deſideria
feruētia ipſa in nobis generat.immo etiaz
preoccupat.iuxta illud Sap̄.vj. Preoccu⸗
pat qui ſe cōcupiſcūt vt ſe illis prior oſten⸗
dat.Tertio ipſa valde fuit cōtrita.i. tribu⸗
lationibꝰ afflicta.⁊ quāto maiores ſuſtine⸗
bat contritiones:tanto maiores reddebat
odores.Nam in egypto expulſa dedit odo
rem patiētie.In paſſione filij gladio perfo
rata dedit odorē fidei perfecte. In tribula⸗
tionibꝰ ꝟo q̄s a iudeis paſſa eſt dedit odorē
actionis gratiaꝝ.nā de omnibꝰ ſuis aduer⸗
ſitatibꝰ grās deo referebat. Poſſumꝰ q̄z di⸗
cere ꝙ quāto aliq̄s magis cōtractat beatiſ
ſimā ꝟginē de ea meditādo.loquēdo.⁊ ſcri
bendo.tanto maiorē ſentit deuotiōis odo⸗
rē.Quarto ipſa fuit de iudeis ꝑ pctm̄ ſpi⸗
noſis nata.ſed tm̄ ipſa nūq̄ fuit aliq̄ pecca
to infecta.nec eoꝝ mores eſt imitata.vn̄ ca
nit eccleſia in quodā officio quo vtūtur ali
qui religioſi.Sicut ſpina roſam genuit iu⸗
dea mariā.Iudei em̄ erāt ſuperbi:ſed Ma
ria hūilima.Iudei erāt vitijs pleni.⁊ ipſa
grā pleniſſima.Iudei erāt terrena appeten
tes.⁊ ipſa celeſtiū auidiſſima. Iudei erant
luxurie dediti.⁊ ipſa caſtiſſima. Seruauit
nāq; cōſiliū patris ſui Dauid ſibi dicent̄ p̄s
xliiij.Audi filia ⁊ vide ⁊ obliuiſcere ppl'm
tuū ⁊ domū patris tui.Domum em̄ patris
ſui ⁊ populū ſuū eſt oblita.q2 eiꝰ mores nō
fuit imitata. Fuit etiam iſta roſa nata de
Eua ſpinoſa.ſed eius naturā nō eſt imita⸗
ta.vn̄ Ber.in quodā ſermone inquit.O vir
go virga nobilis.virga ieſſe per quā in ra⸗
mo conualuit qui perierat in radice.Radix
amaritudinis Eua.ramus eterne dulcedi⸗
nis maria.Mirāda ⁊ ꝓfundiſſima diſpen
ſatio diuine ſapiētie:ꝙ talis virga naſcitur
de radice tali.talis filia de tali matre.talis
libertas de tali ſeruitute p̄ſcripta.talis im
peratrix de tali captiua.de tam ſicca ſpina
tam florēs roſa. Secundo roſa pōt con⸗
ſiderari quantuz ad ſuam amenitatez ip̄a
enim ex ſua amenitate delectat viſum.olfa
ctum.guſtum.⁊ tactum.vt dicit Plini.li.
xx.naturalis hyſto.Et ſil'r beata ꝟgo dele
ctat nos quātū ad ſpūalem viſum ſua pul⸗
chritudine.q2 eius ſpēs eſt valde gratioſa.
Unde in eius figura d̄r Heſter.ij.Erat pul
chra valde ⁊ icredibili pulchritudine.⁊ om⸗
niū oculis gratioſa ac amabilis videbat̄.⁊
xv.c.etiam d̄r.Ipſa aūt roſeo colore vultu
ꝑfuſa.ac gratis ⁊ nitētibus oculis ⁊c̄.Dele⸗
ctat etiā angelos q2 facies eſt valde gl'ioſa.
vn̄ p̄s.xliiij.d̄r ei.Uultū tuū depcabuntur
oēs diuites plebis.Diuites em̄ plebis ſunt
angeli q̄ pre ceteris hn̄t diuitias regni celo
Roſa ē amena

rū. Delectat qꝫ ipm xp̄m q ei⁹ facies valde eſt ſpecioſa. Uñ in pallegato pſ. xliiij. ei dictum fuit. Cõcupiſcet rex decorē tuū. Ipſe eñ Cañ. ij. illi inqͭ. Oſtēde mihi faciē tuā. ſonet vox tua in aurib⁹ meis. Uox enī tua dulcis ⁊ facies decora nimis. Et ꝓpter iſta tria dr ei illud Judith. xv. Tu glīa hierlm .i. xp̄i q̄ eſt pax nr̄a. ad Ephe. ij. Tu leticia iſrael. i. angeloꝝ q̄ in celo ſemꝑ vidēt faciē patris Mat. xviij. Tu honorificētia populi nr̄i. i. generis humani. Nā omne hominū genus in terris ſimili cõſurgit ab ortu ⁊c. vt ait Boe. in. iij. de cõſo. c. xij. Oēs eñ hoies traxerūt originē ab Adā Eccī. xlix. ⁊ iō dicūtur h̄ reſpectu vni⁹ pp̄ls. In viſiōe ei⁹ faciei bt̄e ꝟginis xp̄s gl'iaꝛ. angelus letaꝛ. ⁊ humanū gen⁹ honoraꝛ. Scd̄o delectat ſpūalē olphatū p̄ ſui odoris imēſitate. de q̄ odore dr Cañ. iiij. Odor veſtimētoꝝ tuoꝝ. i. virtutū. ſicut odor thuris. q ⁊ deo fuit gratū ſacrificiū ⁊ recreauit animū noſtrū. De iſto etiā odore dr pſ. xliiij. Myrrha ⁊ gutta et caſſia a veſtimētis tuis ⁊c. Myrrha enī q̄ eſt amara ſignificat caſtitatem ſiue carnis mortificationē. Gutta que tumores frāgit ſignificat humilitatē. Caſſia ꝟo q̄ in aquis naſciꝛ ſignificat fidē q̄ in baptiſmo ꝑcipiꝛ. Iſte nāq tres ꝟtutes fuerunt in ipa valde odorifere. Nā caſtitas ſiue ꝟginitas fecit odorē angelo. humilitas deo. ⁊ fides eius odorē fecit toti mūdo. Tertio delectat ſpūalē guſtū ſua ſuauitate. Uñ ipſa inqͭ Eccl'i xxiiij. Qui edūt me adhuc eſuriēt. ⁊ q̄ bibūt me adhuc ſitiēt. Ipſa eñ reficit memoriam cogitationib⁹ ſanctis. intelligentiā intētionib⁹ rectis. ⁊ volūtatē affectionib⁹ mundis. Et ideo dr Eccl'i. xv. Cibabit illū pane vite ⁊ intellect⁹. ⁊ aqua ſapiētie ſalutaris potabit illū. Ipſa nāq cibat memoriā pane vite. qñ in talib⁹ cogitationib⁹ eā reficit. ⁊ intelligētiā pane intellect⁹ qñ rectis intētionib⁹ eā paſcit. ⁊ voluntatē potat aque ſapiētie ſalutaris. qñ ſapidis affectionib⁹ eā nutrit. Quarto delectat ſpūalem tactū ſua humanitate ⁊ lenitate. Uñ Bern. inqͭ. Quid ad Mariā trepidat accedere humana fragilitas? Nihil auſterū in ea. nihil terribile inuenies. tota ſuauis eſt. Quia igiꝛ eſt ita ſuauis: ab omnib⁹ eſt querēda arripiēda ⁊ āplexāda. Querēda ꝑ meditationē. iuxta illud Sap. viij. Hāc amaui ⁊ exq̄ſiui a iuuētute mea. Arripiēda ꝟo eſt ꝑ imitationē. ⁊ amplexāda ꝑ deuotionē. Et iō dr Prouer. iiij. Arripe illā ⁊ exaltabit te. ⁊ glorificaberis ab ea cū eā fueris amplexat⁹. Dabit capiti tuo augmēta gratiaꝝ ⁊ corona inclyta ꝓteget te. Propter iſta aūt oīa canit eccleſia. Specioſa facta es ⁊ ſuauis in delitijs tuis ſancta dei genitrix. Per h̄ eñ ꝙ dr ſpecioſa. notaꝛ ꝙ ipſa delectat ſpūalē affectū. Per h̄ ꝙ dr ⁊ ſuauis. notaꝛ ꝙ ipa ſpūalē delectat guſtū. ꝑ hoc ꝟo ꝙ dr ſancta dei genitrix. notaꝛ ꝙ ipa delectat ſpūalē olphatū. In hoc eñ ꝙ dei genitrix fuit in vtero ſuo balſamū paradiſi habuit. ⁊ iō tota odorifera fuit.

Roſa delectat olphatū

F Uirtus roſe

Tertio roſa pōt cõſiderari quātū ad ſuā ꝟtutē. ſiquidē ex roſis aliqñ fit electuariū. aliqñ oleū vel collirium: aut emplaſtrū. ⁊ diuerſe ꝑparatiões ꝯ diuerſas infirmitates. Maxime aūt hꝫ roſa ꝟtutē ſuper quadruplicē infirmitatē. Ipſa eñ ſtomachum ⁊ cor cõfortat. fluxū vētris refrenat. oculos clarificat. ⁊ dolorē capitis ſanat. vt dr in li. de ꝓpri. re. q̄s ꝟtutes roſe cū multis alijs ponit Pli. vbi. s̄. ⁊ ſimiliter beata virgo cor cõfortat dando charitatē dei. q̄ intantum cor forte facit. vt ꝓpter xp̄m vitā etiā paruipendat ⁊ mortē libēter ſubeat. iuxta illud Cañ. viij. Fortis eſt vt mors dilectio. Uñ Aug. inquit. Omnia ſeua ⁊ immania facilia ⁊ ꝓpe nulla facit amor. Ipſa qꝫ fluxum peccatoꝝ refrenat dando timorē q̄ peccata vitare facit. iuxta illud Prouerb. xv. In timorē dñi declinat omnis hō a malo. Ipſa qꝫ oculum intellectus clarificat dando diuinoꝝ cognitionē. que quidē cognitio oculū mētꝭ illuminat. iuxta illud pſ. cxviij. Declaratio ſermonū tuoꝝ illuminat. ⁊ iterū. preceptū dñi lucidū illuminās oculos. Ipſa etiā caput mētis q̄ eſt ſpes ſanat. qñ ſpē noſtrā tepidā ad celeſtia deſideria ſubleuat. Qꝛ eñ ſpes ſit caput mētis ꝓbatur ꝑ illud. j. Theſ. v. ⁊ galeā ſpē ſalutis aſſumēre. Propter iſta aūt oīa dr Eccl'i. xxiiij. ego mater pulchre dilectiõis. Ecce ꝙ cor cõfortat ꝑ charitatē. ⁊ timoris. Ecce ꝙ fluxū vitioꝝ reſtrigit ꝑ timorē. ⁊ agnitionis. Ecce ꝙ ſpūalem viſū clarificat ꝑ diuinoꝝ illuminationē. ⁊ ſancte ſpei. Ecce ꝙ caput mētis ſanat ꝑ ſpei ſubleuationē. Pro cõcluſione aūt hui⁹ partis dico. ꝙ bt̄ā virgo fuit illa roſa. de qua exponi poſſet illud Uirgilij in culice dicentis. Et roſa purpureo creſcit rubicūda colore. Semꝑ eñ fuit quaſi roſarū flos in diebus vernis Eccl'i. l. Seruauit nāq documētū qd̄ in eiuſdē li. xxxix. c. ha

betur. vbi dr. Quaſi roſe plantate ſuper riuos aquaꝝ fructificate.

Qꝛ beata ꝟgo dr oliua. Aſſīl'atio. vij.

B b

Oliua arbor

Beatiſſima ꝟgo ꝑ oliuam figuraꝛ. Oliua eñ cõſiderari pōt quantū ad arborē ⁊ quātū ad fructū ⁊ quātū ad liquorē. Quātū ad primū eſt ſciēdum. ꝙ oliua eſt viriditatis cõtinue eſt ſignū recõciliatiõis facte. eſt ſignū victorie aſſecute. ⁊ eſt fecūda in ſobole. Et quātū ad iſta quattuor oſtēditur de bt̄ā virgine q̄lis fuit quantū ad ſeipſam. ⁊ quātū ad deū. ⁊ q̄ntū ad demones. ⁊ quātū ad nos. Primo igitur oliua eſt viriditatis cõtinue. q virer in eſtate. in hyeme. in verē. ⁊ in autūno. Et q̄ntū ad hoc oſtēdiꝛ de bt̄ā ꝟgine q̄lis fuit q̄ntū ad ſe. viriditatē ſue ſanctitatis nūq̄ amiſit. nec in eſtate cõſolationis. nec in hyeme tribulatiõis. vnde dicere poterat illud Job xxvij. Donec deficiā nō recedam ab innocētia mea. Juſtificationē meā quā cepi tenere nō deſerā. Tenuit etiā viriditatē ſanctitatis in vere iuuētutis ⁊ in autūno ſenectutis. q eūdem feruorē quē habuit in iuuentute ſeruauit in ſenectute. Uñ pōt ſibi cõuenire illud Deuꝛ. xxxiij. Sicut dies iuuentutis tue ita ⁊ ſenect⁹ tua. Secundo oliua eſt ſignū recõciliatiõis facte. vñ dr in hyſtorijs romanoꝝ. ꝙ qñ legati romanoꝝ mittebantur ꝑ pace faciēda. portabāt ramos oliuarū. prout etiā refert Iſido. xvij. ethimo. Et quantū ad hoc oſtēdiꝛ qualis fuit bt̄ā ꝟgo quantū ad deū q ipm nobis recõciliauit. vñ in ſignū hui⁹ recõciliatiõis facte angeli in ei⁹ parturitiõe cātauerūt. Glīa in excelſis deo. ⁊ in terra pax hominib⁹ bone volūtatis Lu. ij. Hec eſt illa mulier ſapiētiſſima que recõciliauit Dauid filio ſuo. ij. Regum xxiiij. ⁊ q̄ deū recõciliauit generi humano. hec eſt illa colūba innocētiſſima que portauit in archa noe ramū oliue virētib⁹ folijs in ore ſuo Geñ. viij. trāſſumptiue in. c. vnico. §. q ꝟo. de ſa. vnc. ꝑ hoc indicās deū homini eſſe recõciliatum. Tertio oliua eſt ſignū victorie aſſecute. Nā olim apud Athenas victores ramis oliuarū cõſueuerāt coronari. ſicut dicit plinius li. xvij. naturalis hyſtorie. ⁊ poniꝛ etiā in li. de ꝓprie. re. Et quantū ad hoc oſtēdiꝛ qualiter beata ꝟgo ſe habuit quātū ad demones. q eos ſuperauit ⁊ vicit. Ipſa q̄ppe cõtriuit caput diabolice ſuggeſtionis. iuxta illud Geñ. iij. Ipſa cõteret caput tuū. Itē cõfudit aſtutiā ſue deceptionis. iuxta illud Judith. xiiij. Una mulier hebrea fecit cõfuſionē in domo Nabuchodonoſor. Itē eiecit eū a dñio ſue poteſtatis. iuxta illud Judith. ix. Erit memoriale nominis tui cū manus femine deiecerint eū.

Oliua ſignū reconciliationis

Oliua ſignū victorie

Oliua eſt fecūda ſobole

Quarto oliua eſt fecunda in ſobole. q multas nouellas plātationes generat. ⁊ q̄ntū ad h̄ oñdiꝛ q̄lis ſit bt̄ā ꝟgo q̄ntū ad nos. Ipa ei tāq̄ mulier fecūda multos filios gñat in fide ⁊ grā. vñ dicere pōt cū ꝓpheta pſ. lj. Ego aūt ſicut oliua fructifera in domo dei ⁊c. Itē ei dici pōt illud pſ. cxxvij. Filij tui ſicut nouelle oliuaꝝ in circuitu menſe tue. Ipſa ꝟo filios quos generat poſtea ſecū in mēſa cibat. iuxta illud Eccī. xv. Cibauit illum pane vite ⁊ intellect⁹. Ipſa enim cibat intellectū dei cognitiõe. ⁊ affectum dei amore. qui amor eſt vita anime.

D Fruct⁹ oliue

Scd̄o oliua cõſideratur quantū ad fructū. Scd̄m aūt Iſid. vbi. s̄. Fruct⁹ oliue primo rubeſcit. poſtea vireſcit. deinde nigreſcit. ⁊ ſimiliter beata ꝟgo fuit rubea ꝑ charitatē. viridis ꝑ ꝟginitatē. ⁊ nigra ꝑ humilitatē. iuxta illud Cañ. j. Nigra ſum. ecce nigredo humilitatis. ſed formoſa. ecce viredo virginitatis. ſicut pelles Salomonis ecce rubedo charitatis. Uel pōt dici ꝙ fructus iſtius oliue fuit xp̄s. qui fuit viridis in tota ſua cõuerſatione. iuxta illud Luce. xxiij. Si in viridi ligno hoc faciūt. in arido quid fiet. Fuit etiā rubeus in paſſione. vñ angeli dixerūt ei in eius aſcēſione illud Eſa. lxiij. Quare rubrū eſt indumentū tuū? Fuit autem niger in morte. iuxta illud Apoca. vj. Sol factus eſt niger ⁊c.

I Liquor oliue

Tertio oliua cõſideratur quantū ad liquorē. De quo liquore ſic dicit Iſido. xvij. li. ethim. Surgit oleū ex amaritudine radicis in pabulum luminis in refectionē eſuriētis. ⁊ in medicinam vulneris. Sic igiꝛ oleū oliue eſt valde vtile mortalibus. Nā in lucernis ponitur ad illuminandum ⁊ ad ignem nutriendum. ⁊ languidis mēbris apponitur ad medendū. ⁊ cibis additur ad condiendum. Sic oleum beate virginis. id eſt pietas eius illuminat tenebroſos in dei agnitione. vnde appellatur mater agnitiõis Eccleſiaſtici. xxiiij. qd̄ quidem facit lumine ſue gratie. ⁊ ideo ipſa inquit in p̄dicto. c. penetrabo inferiores partes terre. ⁊ inſpiciam omnes dormientes. ⁊ illuminabo omnes ſperātes in dño. Ipſa quoq curat languidos ⁊ ſanat vulneratos medicina ſue miſericordie. iuxta illud Eccl'i. xxiij. Medicina oīum in feſtinatione nebule. i. in feſtina miſeratiõe marie.

Poſſumus etiā dicere ꝙ eos cōſolidat dei
timoꝛe qui expellit pctm̄ Eccli.j.pctm̄ autē
eſt languoꝛ anime. Et ꝓpter hoc ipſa dicit
mater timoꝛis Eccli.xxiiij. Ipſa qꝫ cibat et
nutrit ſuos deuotos multiplici cōſolatiōe.
⁊ ſatiat famelicos dulcedine grē ⁊ viſitatio
nis ſue.iuxta illud Pꝛoū.vl. De nocte ſur/
rexit ⁊ dedit pꝛedā domeſticis ſuis.⁊ ciba/
ria ancillis ſuis.immo nos oēs inuitat di/
cēs Eccli.xxiiij. Trāſite ad me oēs q̄ concu
K piſcitis me.⁊ a gn̄ationibus meis adimple
Triplex mini. Nō immerito igitur oliua ſignifi/
miſcðia cat miam beate ꝟginis. Un̄ ipſa inqͭt Eccl
Marie xxiiij. Quaſi oliua ſpecioſa in cāpis. Ex q̄/
bus ꝟbis habetur ꝙ ipſa hꝫ miam excellē/
tem cōgruentē ⁊ patentē. Pꝛimo autē hꝫ
miſericoꝛdiā excellentem.⁊ hoc pꝫ ꝑ hoc ꝙ
vocatur oliua.ſicut enim oleum ſupeminet
omnibꝰ liquoꝛibꝰ.⁊ ſi ſubtus ponaꝛ ſupna
tat.ſic miſericoꝛdia beatiſſime ꝟginis ſup/
eminet omnibꝰ alioꝝ ſanctoꝝ miſerationi/
bus. Un̄ de ipſa exponi pōt illud Eccli.xx/
viij. Miſericoꝛdia hoīs.ſ.cuiuſlibet alteriꝰ
circa ꝓximū ſuū. Miſcðia aūt eiꝰ ſup oēm
carnē. Scðo hꝫ miam cōgruētē.quia tunc
maxime miam exhibet:qn̄ maioꝛ neceſſitas
imminet.qð notatur ꝑ hoc ꝙ dꝛ ſpecioſa.
qꝛ ſicut dꝛ Eccli.xxv. Specioſa eſt mia in
tpe tribulatiōis. Tertio hꝫ miam cōmunē
⁊ patentē.qð notatur ꝑ hoc ꝙ dꝛ in cāpis.
Ad oliuas em̄ hoꝛtoꝝ nō pꝫ omnibꝰ ingreſ
ſus.ad oliuas aūt campoꝝ omnibus eſt ac
ceſſus. Quidam em̄ ſancti ſunt ſicut oliue
hoꝛtoꝝ.quia tenēt miſericoꝛdias ſuas clau
ſas.eo ꝙ digni nō ſumus eas recipe. Bea/
ta autē virgo hꝫ miſericoꝛdias omnibus cō
munes ⁊ apertas. Et ideo ipſa oēs inuitat
ad ſuā miſericoꝛdiā.dicēs illud Pꝛouer.x.
Uenite comedite panē meū.⁊ bibite vinum
Maria ſ.miſericoꝛdie mee. Et illud Eſa.lv. Omēs
habuit ſitiētes venite ad aquas ⁊c. Poteſt etiā
miam dici ꝙ ꝑ hoc qð dꝛ.quaſi oliua ſpecioſa in
nālē. to campis.denotatur ꝙ ipſa habet miſericoꝛ
talem ⁊ diam naturalē.totalē ⁊ vniuerſalem. Pꝛi
vniuer/ mo em̄ habet miſericoꝛdiā naturalē. quod
ſalem notatur cum dꝛ.quaſi oliua. Solus em̄ deꝰ
eſt ꝓpꝛie oliua.i.ipa miſericoꝛdia.quia ipi
naturale eſt ⁊ ꝓpꝛiū miſereri ſemꝑ ⁊ parce
re.vt canit eccleſia. Beata autem virgo eſt
quaſi oliua.qꝛ intantū eſt miſereri aſſueta:
⁊ ad miſericoꝛdias ita pꝛōpta:ꝙ quodam/
modo eſt deo ſimillima. Tcðo habꝫ miam
totalē.qð notatur ꝑ hoc qð dꝛ. Specioſa.

qꝛ in omni ſui ꝑte eſt pulchꝛa.ſ. in ramis.
in folijs.⁊ in fructu. Aliq̄ em̄ habēt miſeri/
coꝛdiā in ramis.i.in coꝛde ꝑ affectū cōpaſ
ſionis. Alij ꝟo in folijs.i.in ꝟbis ꝑ effectuꝫ
cōſolationis. Alij aūt in fructu.i.in ope per
effectū exhibitionis. Uirgo aūt Maria eſt
oliua ſpecioſa.qꝛ hꝫ miam in coꝛde: exhibē
do materne cōpaſſionis affectū. Et in oꝛe
ꝓ nobis aduocādo apud deū. Et in ope ex
hibēdo nobis ſue miſeratiōis auxiliū. Ter
tio hꝫ miſericoꝛdiā vniuerſalē.qð notatur
per hoc ꝙ dꝛ in campis. Sunt em̄ quidam
ſancti qui videtur habere miſericoꝛdiā ſpe
cialē.qꝛ aliquibꝰ ſubueniūt.⁊ aliquibus nō.
Alij ꝟo particularē.quia ſup aliquibꝰ infir
mitatibus videnꝛ accepiſſe a deo poteſtatē
curandi.vel in certis gratijs ſubueniēdi.ſi/
cut beatus Anthonius ſuper aduſtione cu/
iuſdam ignis. Et ſanctus Leonardus ſup
incluſos in cuſtodia carceris.⁊ hmōi. Qui/
dam ꝟo ſancti videnꝛ habere miſericoꝛdiā
localē.qꝛ maioꝛa bn̄ficia pꝛeſtāt in aliquibꝰ
locis.ſicut in loco ſue ſepulture.vel vbi reli/
quie cōſeruātur. Quidā autē tēpoꝛalēꝫ. qꝛ
aliquibꝰ tēpoꝛibus magis ſubueniūt. ſicut
patet in martyribꝰ ⁊ in alijs ſanctis. qui tē
poꝛe ſue paſſionis vel canonizatiōis. qn̄.ſ.
efficiūtur noui xp̄i milites:ſunt ſe inuocan
tibus magis liberales. Miſericoꝛdia autē
bn̄dicte virginis eſt ſicut oliua in cāpis.qꝛ
omnibꝰ eſt vniuerſalis.atqꝫ cōis. omnibus
ꝑſonis.ſup omnibꝰ moꝛbis curādis ⁊ gra/
tijs cūctis cōcedendis.⁊ in omnibus locis
atqꝫ tēpoꝛibꝰ. Poſſumus etiā dicere ꝙ
beatiſſima ꝟgo aſſimulatur oliue multꝭ ali L
is ex cauſis. Naꝫ oliua in arboꝛe ſiue ligno Maria
hꝫ ſoliditatē.⁊ ſimiliter ipſa fuit valde ſoli oliua a
da in fide. Un̄ de illa dici pōt illud Eccli.l. lijs rati
Quaſi vas auri ſolidum ⁊ ſicut lignū oliue onibus
eſt imputribilis puritatis.ſic ipſa fuit im/
putribilis ⁊ puriſſima in carne. Fuit nāqꝫ
illud lignum.de quo dꝛ Eſa.xl. Lignū im/
putribile ſibi elegit artifex ſapiēs. Itē ſicut
oliua in medulla eſt multe humoꝛoſitatis.
ita ipſa fuit plena humoꝛe gratie in mente.
iuxta illud Lu.j. Aue gr̄a plena. Iteꝫ ſicut
oliua habet in fronde viriditatē. naꝫ.vt.ſ.
diximus.folia oliue ſemper virēt.ſic folia.
id eſt verba beate ꝟginis.ſemꝑ fuerūt viri
dia.id eſt virtuoſa. In omni em̄ verbo ſuo
viroꝛ ꝟtutis apparuit. Eius enim pꝛuden
tia apparuit in inquirendo.qn̄ dixit ange/
lo. Quō fiet iſtud ⁊c. Lu.j. Humilitas aūt

in cōſentiēdo.qn̄ dixit. Ecce ancilla dn̄i ⁊c.
Ibidē. Deuotio aūt in laudādo deū cū ait.
Magnificat aīa mea dn̄m. Ibidē. Dilectio
charitatꝭ in querēdo qn̄ dixit. Fili quid feci
ſti nobis ſic:ego ⁊ pater tuꝰ Lu.ij. Pietas
in cōpatiēdo:cū dixit. Uinū nō habēt Ioh.
ij.⁊ ſic de alijs eiꝰ ꝟbis. Itē ſicut oliua hꝫ
in floꝛe ſuauitatē.naꝫ floꝛes eius ſuauiter
redolēt.ita floꝛes btē ꝟginis.i.eius moꝛes
odoꝛe honeſtatis plurimū redolebāt. Naꝫ
tanta floꝛebat ipſa ꝟgo moꝝ honeſtate:vt
in eius aſpectu omnis tētatio carnalis ab
ea inſpiciēte fugaretur.ſicut ait Hiero. Et
ideo de illa dici pōt illud Iob.xv. Leteꝛ q̄ſi
oliua pꝛoijciens floꝛem. Et illud Aggei.ij.
Lignū oliue floꝛuit. Sicut etiā oliua hꝫ in
fructu vnctuoſitatē.⁊ quāto oliue ſunt ni/
grioꝛes exteriꝰ tanto ſunt maturioꝛes ⁊ vn
ctioꝛes interius.⁊ ad exprimēdum ex eis
oleū ſunt aptioꝛes. Siliter fructus.i.ope/
rationes beatiſſime ꝟginis.ꝗuis exterius
nigreſcerēt ꝑ humiliationē.tn̄ interius ha
bebāt immēſam gratie ⁊ deuotionis vnctio
nem. Et ideo oēs debemus hoc oleo vngi.
vt de quolibet noſtrū verificetur illud pſ.
ciij. Ut exhilaret faciē eius in oleo.tranſ/
ſumptiue in.c.vnico.§.quia ꝟo.de ſacra vn
ctio. Ue autē illi de quo verificatur illud
Deuꝛ.xxiiij. Oliuas habebis:⁊ illis nō vn
geris. Beati autem illi qui dixerūt huic oli
ue Impera nobis Iudicū.ix. Hec eſt enim
oliua pullulās Eccli.xxiiij. Nō ſolum autē
ipſa dicitur oliua:ſed etiam eius filius. Un̄
de ambobus dici pōt illud Zach.iiij.⁊ Apo
cal.xj. Hi ſunt due oliue. Quia igitur dn̄s
noſter de hac oliua natus eſt poteſt dici de
eo illud Oſee.xiiij. Erit quaſi oliua ramus
eius. Et ꝓpterea de illo pꝛophetatum fuit
Zach.xiiij.vbi dicitur. Stabūt pedes eius
ſuper montem oliuarum qui eſt cōtra Hie/
ruſalem ad oꝛientem. In ipſo etenim mon
te oliueti Ieſus libēter moꝛabatur. vt pꝫ
Matth.xxvj. Marci.xj.⁊ Ioh.viij. O igi
tur amenıſſima olineta.ſ.chꝛiſti ⁊ beatiſſi/
me ꝟginis. Et beati illi de quibus dici po/
terit in eoꝝ moꝛte illud Neemie.ix.poſſede
rūt olueta ⁊ ligna pomifera. Iſtis autem
dici poteſt illud Deuꝛ.vj.⁊ Ioſue.xxiiij. De
dit vobis deus oliueta que nō plantaſtis.
O igitur dn̄e deus:qui pꝛecipis nobis il/
lud Neemie.viij.di. Afferte frondes oliua
rum. Fac vt in me verificetur illud Deute.
viij.vbi populo Iſrael dictum eſt. Introdu

cet te dn̄s in terram in qua naſcūtur oliue.
Si enim me in hoc oliueto ſemel introdu/
xeris.tantū nō ſolum de frondibus ſꝫ etiaꝫ
de oliuis colligā ꝙ tibi placitū ſacrificium
de ipſis quotidie offeram.

Q beata virgo dicitur platanus. Aſſimi
latio.viij.

P Latano aſſimilatur virgo benedi/ M
cta.pꝛimo ratione adaquationis.
quia ſicut platanus optime creſcit
iuxta aquas.ſm̄ illud Ouid.in.j.de reme.
amo. Quā platanus riuo gaudet:ꝙ popu
lus vnda. Et ꝙ limoſa canna paluſtris hu
mo. Ita beata ꝟgo optime creuit iuxta aq̄s
diuine gratie.⁊ ideo illis ꝟſibus nos adde
re poſſumus ⁊ dicere. Gratia ſic ſanctaꝫ fo
uit diuina Mariā. Et ꝓpter hoc ipſa inqͭt
Eccli.xxiiij. Quaſi platanus exaltata ſum
iuxta aquas. Scðo aſſimilatur platano ra
tione equationis. quia ſicut platanus licꝫ
aſcēdat in altū.iuxta illud Uirgilij in culi/
ce. Nā pꝛimū pꝛona ſurgebāt valle paten/
tes Aeree platanus.tn̄ ad altitudinē cedri
lybani nō aſcēdit. iuxta illud Ezech.xxxj.
Et platani nō fuerūt equales frondibꝰ illi/
us.trāſſumptiue in.c.pꝛincipiū.de pe.diſt.
ij. Sic beata virgo licꝫ in altum aſcenderit
per ꝟtutū omniū ſublimitatē. nō tn̄ perue
nit vſqꝫ ad altitudinē cedri.i.filij ſui. Ter/
tio aſſimilatur platano rōne inſertiōis. qꝛ
ſicut platanus licꝫ de ſe ſit ſterilis. tn̄ ſi in/
ſeratur facit bona poma.iuxta illud Uirgi
lij in.ij. geoꝛg. Et ſteriles platani malos
geſſere valētes. Sic beatiſſima ꝟgo licꝫ ꝓ
pter votū virginitatis eſſet ſterilis. tn̄ per
inſertionē ſpūſſancti ꝓduxit ex ſe ⁊ ꝓtulit
in vtero ſuo pomum dulciſſimuꝫ paradiſi.
Quarto aſſimilaꝛ platano rōne dilatatio/
nis.ſ.folioꝝ. Platanus em̄ eſt arboꝛ ſic di/
cta ꝓpter latitudinē folioꝝ.vt ait Iſidoꝛus
xvij.li.ethimo.eo ꝙ eiꝰ folia ſunt patula et
ampla. Nā platos grece planum dꝛ latine.
Folia aūt ꝟginis bn̄dicte.i. eius virtutes
quibus oꝛnata fuit eius vita:fuerūt patula
per exemplū.⁊ ampla per meritū.⁊ tn̄ pla/
na.i.humilia per deſpectum.quia quantū/
cunqꝫ eſſet gratia ⁊ ꝟtutibꝰ plena.tn̄ ſe ſem
per humiliabat ⁊ deſpiciebat ancillam dei
ſe vocādo. Quinto aſſimilatur platano ra/
tione cōplexionis.quia platanus eſt arboꝛ
frigida ⁊ ſicca:dicitur in lib. de ꝓpꝛie.re.⁊
beata ꝟgo ab om̄i ardoꝛe auaritie frigida
fuit.⁊ ab omni humoꝛe cōcupiſcentie ſicca.

quia terrena toto corde deſpexit.⁊ nihil in
ſe cõcupiſcẽtie habuit.Sexto aſſimilaṫ pla
tano rõne curationis.Nã folia platani ad
curãdas paſſiones calidas ⁊ humidas in⸗
firmitatũ ſunt valde vtilia.quia humorem
deſiccãt ⁊ calorẽ tẽperant. reuma reſtrin⸗
gũt.⁊ cõtra tumorẽ calidum oculoꝝ iuuãt.
ſm Diaſcoꝝ.ꝑut etiã ponitur in li.de ꝓꝑe.
re.⁊ a Plinio in.xij.li.naturalis hyſto.Si
militer etenim folia beate ꝟginis.i.eiꝰ ver
ba qñqȝ ardorẽ auaritie tẽperant. ſicut qñ
dixit in ſuo cantico.Eſuriẽtes impleuit bo⸗
nis ⁊c̃.qñqȝ ꝟo humorẽ luxurie deſiccant.
ſicut qñ dixit angelo.qm̃ virũ nõ cognoſco
Lu.j.Qñqȝ etiam fluxum reumatũ.i.co⸗
gitationum coartant.Naȝ velut reuma ca
pitis ad inferiora fluẽs eſt cogitatio men⸗
tis ad inferiora tendens.quã virgo benedi
cta ſuo ꝟbo ⁊ exẽplo ad ſuꝑiora reuocat ⁊ re
ſtringit di.Magnificat anima mea dñm.
Et exultauit ſpũs meꝰ in deo ſalutari meo.
Dicit ei in deoꝛ nõ ĩ mũdo.Itẽ ꝯ tumorẽ.i.
ſuperbiã iuuãt eius ꝟba cuȝ dicit.Fecit po
tentiã in brachio ſuo:diſperſit ſuꝑbos ⁊c̃.
⁊ Depoſuit potẽtes de ſede ⁊c̃.Dicit quoqȝ
vnicuiqȝ ſuperbo illud Job.xv.Quid te ele
uat coꝛ tuũ:⁊ quaſi magna cogitãs attoni
tos habes oculos?Quid tumet cõtra deuȝ
ſpũs tuus.

Qꝛ beata virgo dicitur cynamomum.
Aſſimilatio.ix.

N c

Cynamomo aſſimilatur ꝟgo beatiſ⸗
ſima:que Eccl'i.xxiiij.inquit.Sicut
cynamomũ ⁊ balſamũ aromatizãs
odorẽ dedi.Eſt aũt cynamomũ ſpẽs ſicca.
calida ⁊ aromatica.ſm Diaſcoꝝ ⁊ Platea
riũ.ꝑut etiã ponitur in lib.de ꝓꝑie.re.de
qua ſpecie fit mentio in.l.fi.ff.de publi.Et
ſimiliter ipſa fuit ſicca in carne ꝑ temperã⸗
tiã ⁊ parcitatẽ.Calida in aĩa per feruoꝛem
⁊ charitateȝ.⁊ aromatica in vtroqȝ ꝓpter
munditiã ⁊ puritatẽ.Eſt aũt ſciendũ.ꝙ cy
namomũ cognoſcitur ꝑ quinqȝ ſigna quã⸗
do eſt bonũ.ꝓpter que virginẽ bñdictã me

Cyna⸗ momuȝ cogno⸗ ſcitur ꝑ quinqȝ

rito repñtat.Primo ex coloꝛe.qꝛ nõ dȝ eſſe
pallidum.nec nigrũ:ſed ſubruffum.vt dici
tur in li.de ꝓꝑi.re.Et ſimiliter beata ꝟgo
nõ fuit pallida per vanam gloriã.nec nigra
ꝑ alicuiꝰ peccati maculã:ſed ſubruffa ꝑ cha
ritatẽ ſuccẽſam.iuxta illud qd̃ inquit Hie⸗
ro.in ſermone aſſumptionis di.Totã ipaȝ
incanduerat diuinus amoꝛ.totãqȝ repleue
rat ſpũſſancti grã:vt in ea nihil eſſet qd̃ mũ
danus violaret affectus.ſed ardoꝛ cõtinuꝰ.
ac ꝑfuſi amoris ebrietas ⁊c̃.Scd̃o cogno⸗
ſcitur ex odoꝛe quia ex ſua aromaticitate
multũ cõfoꝛtat cerebrũ.⁊ fluxuȝ reſtringit.
vt dꝛ in ꝑdicto lib.de ꝓꝑie.rerum.A cere⸗
bro aũt fluũt ſenſus ⁊ motus.Odoꝛ igitur
ſanctitatis beate ꝟginis cõfoꝛtat ꝟtutem
motiuã:dum eã allicit ad bñ oꝑandum.cõ
foꝛtat etiã virtutẽ affectiuaȝ:dum illaȝ in⸗
flãmat ad diligendum.Itẽ ꝟtutẽ intellecti
uam:dum eã illuminat ad cognoſcendum.
Iſte etiã odoꝛ ſue ſanctitatis reſtringit flu
xum carnalitatis.⁊ iõ aſſimilaṫ odoꝛi thu⸗
ris.cuiꝰ ꝟtute reſtringitur fluxus reumatꝫ.
Vñ ei dꝛ Cañ.iiij.Odoꝛ veſtimẽtoꝝ tuoꝝ
ſicut odoꝛ thuris.Tertio cognoſcitur cyna⸗
momũ ex ſapoꝛe.qꝛ appetituȝ acuit.⁊ ideo
in ſalſamẽtis poni cõſueuit.⁊ ſil'r btã ꝟgo
inflãmat noſtrũ deſideriũ ⁊ acuit appetitũ.
Unde Eccl'i.xxiiij.ipſa inquit.Qui edunt
me adhuc eſuriẽt ⁊c̃.Quarto cognoſciṫ ex
ſubtilitate.groſſum em̃ cynamomũ non eſt
bonũ:ſed ſubtile.vt dꝛ in dicto li.de ꝓꝑ.re.
Et ſil'r beata ꝟgo nõ fuit groſſa per ſuper⸗
biã.ſed ſubtiliſſima ꝑ maximã humilitatẽ.
Vñ illi dixit deus Ezech.xvj.indui te ſubti
libꝰ.Subtilibus em̃ eã veſtiuit.qñ dedit ei
humilitatẽ in coꝛde.⁊ mãſuetudinẽ in con
uerſatione.cynamomũ etiaȝ in hoc figurat
humilitatẽ ipſius ꝟginis.qꝛ ſitu breui na⸗
ſcitur ramo humili ac deꝓſſo.vt inquit So
linus in li.de mirabilibꝰ mũdi.Quinto co⸗
gnoſcitur cynamomũ ex ꝟtute.Qñ eniȝ eſt
bonũ ac laudabile hȝ multiplicẽ virtutẽ.vt
dꝛ in ꝑdicto li.de ꝓꝑie.re.de qua etiã tra⸗
ctat Plinius li.xij.naturalis hyſto.⁊ valet
maxime cõtra labioꝝ defectũ.i.pctã locuti
onũ.Iſta aũt locutionũ vulnera ſanat btã
ꝟgo ſua locutione moderata.Oĩa eniȝ ſua
ꝟba fuerũt noſtroꝝ vulneꝝ medicina.⁊ no
ſtrarũ locutionũ exẽpla.Ipſa em̃ fuit diſcre
ta in inquirẽdo.humilis in obediẽdo.⁊ pia
in cõpatiendo.vt declarauimus in.vij.par
te huius ſermonis.Itẽ fuit curialis in ſalu
tando.qñ ſalutauit Helizabeth Lu.j.⁊ fu⸗
it grata in regratiãdo.qñ.ſ.dei bñficia reco
gnoſcẽs regratiata eſt deo di.Magnificat
⁊c̃.Itẽ fuit moderata in repꝛehẽdẽdo.qñ.vt
hꝛ Lu.ij.dixit.Fili qd̃ feciſti nob̃ ſic?Fuit
q̊ȝ ſapiẽs in cõſulẽdo.qñ miniſtris nuptia
rũ dixit.Quodcũqȝ dixerit vobis facite Jo
han.ij.Propter iſtas aũt ꝓꝑietates quas
hȝ beatiſſima ꝟgo.dicit de illa ſpõſus eius.

celeſtis.Fiſtula ⁊ cynamomũ cũ vniuerſis
lignis lybani ⁊c̃.Ipſa q̊ȝ ſuo ſponſo dicere
põt in bonũ illud Prouer.vij.Aſperſi cubi
le meũ cynamomo.

Qꝛ btã ꝟgo dicitur balſamum.Aſſimi⸗
latio.x.

O b

Beatiſſima ꝟgo aſſimilaṫ balſamo.
Eſt aũt balſamũ arboꝛ ſiue frutex
duoꝝ cubitoꝝ in q̃titate.ſimiliſqȝ
viti in ſtipite.in folijs ꝟo ruthe vt dicit Iſi
do.xvij.li.ethi.⁊ ſic dicit glo.ſuꝑ.iij.Cañ.
olim balſamũ naſcebaṫ in vineis engaddi.
⁊ inſtar vinee colebatur.ſ.in duobꝰ hoꝛtꝫ re⸗
gijs.quoꝝ maioꝛ.xx.iugerũ erat.vt etiam
inquit Plinius lib.xij.natu.hyſto.Sed ſi⸗
cut legitur in quadã hyſtoria facta captiui
tate iudeoꝝ Cleopatra regina illas vites in
egyptũ trãſtulit.⁊ in quodã cãpo vbi ſunt
vij.fontes ipſas plantauit.In vno quoꝛuȝ
fontiũ dicta virgo dũ in egyptũ fugeret dꝛ
lauaſſe puerũ Jeſuȝ.⁊ faſcias ⁊ alia linthea
mina quibꝰ inuoluebaṫ eius coꝛpus.vñ di⸗
cũtur ille vites nõ ferre fructũ niſi a xp̃ia⸗
nis ſolũmodo excolãtur.⁊ ſi ad alium locũ
poꝛtẽtur ⁊ ibi plãtenṫ.nõ appꝛehẽdũt nec
radices faciũt niſi cũ predicti fontis aqua
balnectur ⁊ ſolũ ibi tãdiu viuũt ⁊ fructifi⸗
cãt q̃diu cũ predicta aqua nutriunṫ.Sicut
aũt dicit glo.ſuꝑ Eccl'i.xxiiij.Oĩa q̃ in bal
ſamo ſunt ꝟtuoſa ſunt.ſ.lignũ.fructus ⁊ li
quoꝛ.de cuius ꝟtutibꝰ ponit Plinius vbi.s̃.
⁊ diffuſe ponitur in li.de ꝓꝑi.re.ſed breui
tatis cã omẽs eius ꝓꝑietates nõ refero.
Sufficiat aũt ĩ gñali dicere ꝙ.vt dicit Pli
nius vbi.s̃.Balſamũ eſt arboꝛ tota medici

Arboꝛ balſa⸗ mum.

nalis.lignũ quidẽ eſt ꝟtuoſuȝ ⁊ odoꝛiferũ.
fructꝰ ꝟtuoſioꝛ.liquoꝛ aũt eſt ꝟtuoſiſſimus
⁊ ſuauiſſimꝰ.Et iõ bñ ꝑ balſamũ ꝟgo bñdi
cta ſignificaṫ.qꝛ oĩa que in ipſa fuerũt vir
tuoſa ⁊ odoꝛifera extiterũt.ꝑ lignũ aũt in⸗
telligiṫ eius coꝛpus ꝟgineũ.coꝛtex ꝟo huiꝰ
ligni fuit eius cõuerſatio exterioꝛ.ſemẽ aũt
huius balſami fuit eius aĩa bñdicta.in ter
ra mũda.i.in carne ꝟginea ſeminata.Di⸗
co igitur pꝛimo.ꝙ iſtud lignũ.i.coꝛpus vir
gineũ intantũ fuit virtuoſum.ꝙ deũ traxit
ad ſuũ vterũ.vñ ipã ꝟgo inq̃t Cañ.j.dum
eſſet rex in accubitu ſuo nardus mea dedit
odoꝛẽ ſuauitatꝫ.Nardꝰ em̃ eſt herba aroma
tica ⁊ nigra.de q̃ etiã ꝑcioſum ꝯficiṫ vnguẽ
tũ.⁊ ſignificat beatã ꝟginẽ cuiꝰ coꝛpus fuit
aromaticũ per odoꝛẽ puritatis.iuxta illud
Eccl'i.xxiiij.Sicut cynamomũ ⁊ balſamuȝ
aromatizans odoꝛẽ dedi.tranſſumptiue in
c.vnico.C.ad exhibendum.de ſa.vnc.Sed
ipſa habuit nigredinẽ humilitatis.iuxta il
lud Cañ.j.Nigra ſum ſed foꝛmoſa.Itẽ ple
na fuit vnguentis omniũ grãꝝ.iuxta illud
Cañ.j.Trahe me poſt te.in odoꝛẽ curremꝰ
vnguẽtoꝝ tuoꝝ.Scd̃o fructus balſami eſt

Fructꝰ balſami

ꝑcioſus.eſt aũt in coloꝛe rubicũdus.in odo
re aromaticus.⁊ interiꝰ videṫ eſſe melliſluꝰ.
Et ſignificat btẽ ꝟginis fructũ bñdictuȝ.ſ.
dñm noſtrũ Jeſum xp̃um.In quo fuerunt
tres ſubſtãtie.ſ.caro q̃ fuit in paſſiõe rubi⸗
cũda.iuẋ illd̃ Eſa.lxiij.Quare rubrũ eſt in⸗
dumentũ tuũ ⁊c̃.⁊ aĩa que fuit aromatica
.i.odoꝛe omniũ ꝟtutuȝ repleta.iuxta illud
Cañ.iij.ſicut ꝟgula fumi ex aromatibꝰ.Et
diuinitas q̃ eſt dulcedo ⁊ ſuauitas noſtra.
iuxta illud Eccl'i.xxiiij.Spũs meꝰ ſuꝑ mel
dulcis ⁊c̃.Tertio dico ꝙ in balſamo eſt li⸗
quoꝛ precioſiſſimus.Rami em̃ balſami re
ſcindũtur.⁊ inde ſtillat liquoꝛ balſami miri
odoꝛis.vt ait Iſido.xvij.li.ethimo.Et iſte
odoꝛ fuit in btã ꝟgine.que dicit Eccl'i.xx⸗
iiij.Quaſi balſamũ nõ mixtũ odoꝛ meꝰ.Et
põt intelligi iſte odoꝛ vel de odoꝛe vteri ꝟgi
nalis.vel de odoꝛe ſue ſanctitatꝫ.Qñ enim
ipſa bñdicta ꝟgo habebat in vtero chꝛiſtũ.
tunc ibi habebat balſamum.⁊ ideo ibi fuit
odoꝛ balſami nõ mixti.Nulla enim fuit cõ
mixtio naturarũ.quia natura diuina ⁊ hu
mana nõ fuerũt mixte ſed vnite.Vn canit
eccleſia.Id qd̃ fuit ꝑmanſit ⁊ qd̃ non erat
aſſumpſit.Nõ etiã ibi fuit cõmixtio ſemi⸗
nũ.quia ꝟgo nõ cõcepit de humano ſemi⸗
ne:ſed myſtico ſpiramine.Nec etiaȝ fuit in
bñdicta ꝟgine cõmixtio vitioſa ꝑ aliquod
pctm̃.aliter nõ poſſet in veritate dicere ꝑdi
cta ꝟba.quaſi balſamũ nõ mixtũ odoꝛ me⸗
us.Nõ em̃ fuiſſet balſamũ nõ mixtũ ſi cum
ea cõmixtũ fuiſſet oꝛiginale peccatũ.Eru⸗
beſcãt ergo ⁊ iam ſuis cauillationibꝰ finem
ponãt.qui hactenus oſtẽdere conati ſunt
hoc puriſſimũ atqȝ imꝑmixtiſſimum balſa
mũ fuiſſe putredine atqȝ fetoꝛe oꝛiginalis
peccati cõtaminatũ. Quãuis aũt in cõce

P

ptione ꝟginali nõ fuerit aliqua mixtio.fu⸗
it tñ ibi triplex coniunctio:Nam ſicut dicit
Ber.cõiuncta ſunt ad inuicẽ deꝰ ⁊ hõ.mṙ ⁊
ꝟgo.fides ⁊ coꝛ humanũ.Si aũt ꝑ illa ꝟba
quaſi balſamũ nõ mixtũ odoꝛ meꝰ.intelli⸗
gamꝰ odoꝛẽ ſanctitatꝫ ꝟginalis.Eſt ſciẽdũ

Balſa⸗ mi falſi ficatio.

ꝙ balſamo aliqñ admiſceṫ oleũ.aliqñ mel.
⁊ ſic ſophiſticaṫ ⁊ falſificaṫ atqȝ coꝛrũpiṫ.

Sunt em̄ quidā admixti melli carnalis de
lectatiōis.⁊ aliqui qui habēt ſolū oleū exte
rioris nitoris.⁊ iō ſunt balſamū ſophiſtica
tū.Btā aūt ꝟgo fuit balſamū nō mixtum.
qꝛ nūꝙ̄ dilexit mel carnalis delectatiōis.ſꝫ
ſeruauit ſemꝑ integerrimā ꝟginitatē. nec
habuit tm̄ oleū exterioris nitoris.ſed dile⸗
xit interiorē ſanctitatē.iuxta illud p̄s.xl⸗
iiij.Oīs glīa eiꝰ filie regis ab intus. Bal⸗
ſamū aūt nō mixtū ⁊ vexꝫ a balſamo mixto
⁊ ſophiſticato ꝑ q̄ttuor ſigna cognoſcit. ꝑ
q̄ etiā ꝟgo btiſſima eē balſamū verū ⁊ non
mixtū ꝓbat. Primū ſignū eſt.qꝛ balſamū
purū ſi ponat in veſte vel i pāno lineo.ipm
nō maculat nec inficit.vt dicit Jſiō.li.xvij.
ethi.⁊ etiā ponit in li.de ꝓpri.re. Si autē
eſt mixtū ſtati ꝑ maculas ſe diffundit. Pul
chritudo mulieris ſepe aſpiciētem cōmacu
lat q̄ſi balſamū mixtū.iuxta illud Eccli.ix.
Propter ſpēm mulieris multi ꝑierūt. Pul
chritudo aūt btē ꝟginis q̄ſi balſamū purū
nullū aſpicientē vnꝙ̄ maculabat.ſed potiꝰ
odore ſue ſctitatꝭ corda penetrās. maculas
abſtergebat.⁊ illicitos motꝰ extinguebat.
Scōm ſignū eſt.qꝛ ſi balſamū purū ponat
in aqua ſtatim fundū petit:⁊ ibi q̄eſcit. Si
ꝟo eſt balſamū mixtū.ſtatim ſuꝑ aquā ena
tat.vt ait Jſiō.vbi.ſ̄.Aqua aūt eſt fluxus
mūdanoꝝ delitiaꝝ.diuitiaꝝ ⁊ honorū. Jn
qua aqua cū aliq̄ ponūtur mox ſuꝑenatāt ⁊
extollunt tanꝙ̄ balſamū mixtū. Btiſſima
aūt ꝟgo in maximo honore poſita ſe nō ex
tulit:ſed mox fundū humilitatis petijt di.
Ecce ancilla dn̄i. Tertiū ſignū eſt.qꝛ balſa⸗
mū verū ſi ponat i lacte ſtatī coagulatur.
balſamū ꝟo mixtū in ipſo lacte diffundit.
vt ait Jſiō.vbi.ſ̄. Sciēdū eſt aūt ꝙ eſt
quoddā lac liquidū.⁊ quoddā coagulatū.⁊
quoddā pingue. Ceteri ꝟo ſcti fuerūt lac li
quidū.qꝛ a diuina gr̄a aut effluxerunt.aut
effluere potuerūt. Et ideo dicebat apl's ad
Heb.ij.Opꝫ nos obſeruare ea q̄ audiuimꝰ
ne ꝑeffluamus. Apl'i aūt poſt aduētū ſpiri
tuſſancti fuerūt q̄ſi lac coagulatū.qꝛ fuerūt
in gr̄a dei ſolidati ⁊ firmati.vn̄ cātatur de
eis.ſicut lac coagulati ſunt. Btā aūt virgo
nūꝙ̄ fuit lac liquidū.qꝛ fuit in inſtanti ſue
cō ceptiōis ſanctificata.⁊ in cōceptiōe diui
ni ꝟbi taliter in diuina gr̄a cōfirmata ⁊ ſta
bilita. Vn̄ de illa exponi pōt illud p̄s.xlvij.
Mons dei mōs pinguis. Mons in q̄ bn̄⸗
placitū eſt deo habitare in eo. Fuit em̄ mōs
ꝑ virtutū altitudinē.⁊ coagulatꝰ ꝓpt̄ gr̄e
cōfirmationē.⁊ pinguis ꝓpter ſpūſſancti
plenitudinē. Quartū ſignū eſt.qꝛ ſi balſa⸗
mū verū in manu teneat.⁊ radio ſolis ex⸗
ponat ſtatī calefcit ⁊ igneſcit ita vt vix in
manu tenere poſſit.ſm̄ Jſiō.vbi.ſ̄. Balſa⸗
mū aūt mixtū nihil hoꝝ facit. Radiꝰ ſolis
eſt virtꝰ ſpūſſancti q̄ iſtud verū balſamū.i.
ꝟginis animū ita calefecit.ꝙ totū igne di
uini amoris inflāmauit. ⁊ quodāmodo in
ſolē cōuertit. Et ideo Apoca.xij.deſcribitur
ipſa ꝟgo amicta ſole. Recte ergo beatiſſi⸗
ma virgo per balſamū deſignat. Et maxi⸗
me.quia ipm balſamū ſignificat odorē bo
ne fame.c.vnico.in fine prime columne.de
ſa.vnc. Et ipſa totum mundū ſue bone fa⸗
me odore repleuit.

Verum balſamū cognoſcit

Qr btā ꝟgo dr̄ myrrha. Aſſimilatio.xſ.
Sciendū eſt ꝙ triplex myrrha inue⸗
nitur.ſ.myrrha p̄ma.electa ⁊ ꝓba⸗
tiſſima. Myrrha prima eſt p̄nīa et
amaritudo incipiētiū ſiue penitentiū. De
qua dr̄ Cañ.v.⁊ in.c.vnico.§.hoc vnguen
to.de ſac.vnc. Manus mee diſtillauerunt
myrrhā. Myrrha electa eſt pnīa clauſtra⸗
liū.qui dicūt cum ꝓpheta p̄s.lxxxiij. Elegi
abiectꝰ eſſe in domo dei mei magis ꝙ̄ habi
tare in tabernaculis peccatoꝝ.quoꝝ quili
bet recte viuēs dicere pōt illud Eccī.xxiiij.
Quaſi myrrha electa dedi ſuauitatem odo
ris. Myrrha ꝓbatiſſima eſt p̄nīa ꝑfectoꝝ.
quoꝝ q̄libet dicere pōt illud Cañ.v. Digiti
mei pleni ſunt myrrha ꝓbatiſſima. Jſti em̄
ſolo deſiderio celeſtis patrie ⁊ dei amore af
fligūtur. Btā aūt ꝟgo voluit hr̄e myrrhā
primā cū penitētibꝰ.cū tñ ipa eſſet innocē
tiſſima. Myrrhā q̄ꝫ electā cū clauſtralibꝰ.
cū tñ oīum clauſtraliū eēt magiſtra.⁊ myr
rhā ꝓbatiſſimā cū ꝑfectis.qꝛ ipſa fuit ſuꝑ
oēs puras creaturas ꝑfectas ꝑfectiſſima.
Et iō illi inq̄t Dauid p̄s.xliiij. Myrrha et
caſſia a veſtimētis tuis ⁊c̄. Et ipſa beatiſſi
ma ꝟgo dicere pōt in bono illud Prouer.
vij. Aſperſi cubile meū myrrha. Jpſa enim
habuit in ſe oēs ꝓprietates myrrhe.de q̄bꝰ
tractat Pli.in.xij.li.nālis hyſto.⁊ Diaſco⸗
rus.⁊ autor li.de ꝓprie.re. Jnter alias aūt
virtutes myrrhe:eſt reumata ⁊ fluxus in⸗
ordinatos reſtringere.digeſtionē cōforta⸗
re.viſcoſos humores purgare.a putrefacti
one ꝑſeruare.fetorē emūdare.labioꝝ vlce⸗
ra curare.cerebrum cōfortare. vermes ne⸗
care.carnē ſuperfluā corrodere ac bonam ⁊
ſanā cōſeruare. Beata autem virgo nos a

Triplex genus myrrhe

Myrrhe proprietates

fluxu illicito reſtringit.ad bn̄ incepta dige
renda ⁊ ꝑficiēda cōfortat.malas a nobis
affectiones auferēdo.cor noſtrū purgat a
pcti putrefactōe nos ꝑſeruat.fetorē mali
exēpli a nobis elōgat.a delicto labiorum
ſanat.intellectū nr̄m ꝯfortat.ꝟmes carna
litatū occidit.a nobis curas ſuꝑfluas tol⸗
lit.⁊ in bono ꝓpoſito nos cōfirmat ⁊ ꝑſe⸗
uerare facit. Qr igit dn̄a nr̄a in ſe hꝫ oēs
ꝟtutes myrrhe ⁊ alioꝝ aromatū ⁊ vnguē
toꝝ. Jdeo de ipa inq̄t eius ſpōſus celeſtis
Cañ.iiij. Myrrha ⁊ aloes cū oibus p̄mis
vnguētꝭ.⁊ ꝓpterea cū de ipa humanitatē
accepit:dixit illō Cañ.v. Meſſui myrrhā
meā cū aromatibꝰ meis. Recte ergo filius
ꝟgis appellat myrrhe faſciculꝰ.vn̄ ipa de
illo ait Cañ.ſ. Faſciculꝰ myrrhe dilectus
meꝰ mihi. Jnter vbera mea cōmorabit. Et
eiuſdē lib.c.v.de ipſo etiā ait. Labia eius
lilia diſtillātia myrrhā p̄mā. O igit dn̄e
deus da mihi hāc gr̄aꝫ vt vadā ad montē
myrrhe ⁊ ad collē thuris Cañ.iiij. Jſte em̄
mōs myrrhe odorifere eſt ꝟgo beatiſſima
mr̄ tua q̄ ſemꝑ fuit tota odorifera. Et q̄d
mirū cū ipa fuerit vas plenū balſamo tue
ſapie Eccli.xxiiij. Quaſi balſamū ñ mixtū
odor meꝰ.⁊ hortꝰ plenꝰ lilio oīs mundicie
Cant.ij. Sicut liliū int̄ ſpinas:ſic amica
mea int̄ filias. Alabaſtrū q̄ꝫ plenū vnguē
to deuotiōis ⁊ gr̄e.Cañ.iiij. Odor vnguē
toꝝ tuoꝝ ſuꝑ oīa aromata. Jpſa etiā fuit
apotheca plena aromatibꝰ ꝟtutū.Can.v.
Gene tue ſicut areole aromatū. Vbi Ber.
ait. Si vas pigmētarij diu ſuat aromatū
fragrantiā.quāto magiſ apotheca omniū
gr̄arū.in q̄ celeſtis pigmētariꝰ cū oibꝰ ſuis
vnguētis ſe collocauit.⁊ cū oibus ſuis de⸗
litijs accubuit. Fuit etiā cellariū plenum
vino celeſtiū doctrīarū. Vn̄ ipa inq̄t Cañ.
ij. Jntroduxit me rex in cellā vinariam.⁊
Cañ.vij.ei dr̄. Guttur tuū ſicut vinū opti
mū. Notandū eſt aūt ꝙ odor multiplicit̄
cauſari cōſueuit. Primo ex cōcrematione
ſicut thus ꝯcrematū in igne reddit odorē
iux̄ illud Eccli.l. Quaſi thus redolens in
diebꝰ eſtatꝭ.⁊ q̄ſi thus ardēs i igne. Aliqn̄
ꝟo cauſat ex ꝯtritione.ſicut aromata inte⸗
gra parū redolent:ſꝫ ꝯtrita ⁊ in puluerem
redacta magnū odorē faciūt. Aliqn̄ autē
ex apertione ſicut balſamū in vaſe clauſum
odorē nō reddit.ſed vaſe fracto vel aperto
odorē diffundit. vnde de Magdalena dr̄
Joh.xij.ꝙ poſtꝙ̄ alabaſtrū vnguenti fre⸗
git:domus impleta eſt ex odore vnguēti.
Aliqn̄ etiā cauſat ex diuerſoꝝ floꝝ ⁊ her⸗
barū redolentiū aggregatōne:ſicut pratū
plenū diuerſis floribꝰ ⁊ herbis redolentibꝰ
magnū facit odorē. Vn̄ dicebat Jſaac de
filio ſuo Jacob Gen̄.xxvij. Ecce odor filij
mei ſicut odor agri pleni cui bn̄dixit dn̄s.
Maxime aūt tūc flores ⁊ herbe ꝯſueuerūt
redolere quādo a vēto auſtrali fuerint ꝑ⸗
flate.iux̄ illud Cañ.iiij. Surge aq̄lo ⁊ veni
auſter ꝑfla hortū meum.⁊ fluāt aromata
illiꝰ. Jſtis aūt q̄ttuor modis odor cauſaba
tur in ꝟgine glīoſa. Primo ex ꝯcrematio
ne. Jpa em̄ triplici igne tota fuit ꝯcrema⸗
ta. ſcilꝫ igne doloris.dū filij ſui acerbam
paſſionē cogitabat. Jgne deſiderij:dū ad
filiū ſuū pergere eſtuabat.⁊ ea q̄ dixerat ⁊
fecerat memoria reuoluebat.⁊ igne amo⸗
ris qꝛ tota erat ignita ⁊ i amorē cōuerſa.
De quo triplici igne dicit Hiero. in ſmōe
aſſumptōis. Quātis putas eadē ꝟgo filij
doloribꝰ afficiebat.quo amore cruciabat.
⁊ quo deſiderio eſtuabat. dū aīo reuolue⸗
bat cuncta q̄ viderat ⁊ audierat. Puto ꝙ
quicq̄d hūane ꝟtutis eſt cogitare nō ſuffi
ciat. Nā ⁊ ſi diligebat ex toto corde xp̄m.
nō tñ iflāmabat q̄tidie p̄ntia eiꝰ abñs af
fectibꝰ deſideroꝝ.quā nimirū totā ſpūſſā
ctus repleuerat gr̄a.⁊ totū incāduerat di
uinꝰ amor ⁊c̄. Ex tāta igit iſtiꝰ ignis con⸗
crematione magnū de corde ſuo holocau⸗
ſtū faciebat.qd̄ deo magnū odorē redde⸗
bat. Vn̄ in huiꝰ figura dr̄ Gen̄.viij.ꝙ noe
obtulit ſuꝑ altare holocauſtū deo.odora⸗
tuſq̄ꝫ eſt dn̄s odorē ſuauitatis. Dicit autē
holocauſtū ſacrificiū qd̄ totū eſt incēſum.
Cor igit btiſſime ꝟgis deo fuit odoriferū
holocauſtū.qꝛ totū fuit incēſum igne do⸗
loris ⁊ igne deſiderij celeſtis.⁊ igne amo⸗
ris. Scdo cauſabat in ea odor ex ꝯtritiōe
ſiue pulueriꝫatiōe. vn̄ de ipa inq̄t eiꝰ cele⸗
ſtis ſpōſus quaſi admirādo Cañ.iij. Que
eſt iſta que aſcēdit ꝑ deſertū quaſi ꝟgula
fumi ex aromatibꝰ myrrhe ⁊ thuris.⁊ vni⸗
uerſi pulueris pigmētarij. Per aromata
em̄ intelligunt dei bn̄ficia. q̄ ipſa piſtillo
deuotiōis in corde ſuo terebat.dū illa mē⸗
te ſedula cogitabat. Per myrrhā ꝟo ſigni
ficant amaritudines paſſiōis filij ſui.q̄s
ipa piſtillo doloris i corde ſuo terebat. dū
eas frequēt̄ mēte ſedula cogitabat.⁊ ama
ra ſuſpiria emittebat.ꝑ thus aūt ſignificā
tur eius inflata ⁊ odorifera deſideria.que

Odor cauſat multipliciter

ipſa piſtillo amoris terebat. dū ea in corde ſuo nouis deſiderijs renouabat. Per vniuerſos ꝟo pulueres pigmētarij intelligūt eius ꝟtutes: quas ipa piſtillo laboris terebat: dum ꝟtutes ſuas per opa cōtinua exercebat. Illi em̄ habēt ꝟtutes integras qui eas hn̄t ocioſas, ⁊ ꝑ multa bona opa exercitatas. Dicit ergo. q̄ eſt iſta q̄ aſcēdit ⁊c̄. Uirgula fumi ꝓcedēs ex aromatibꝰ eſt beneficioꝝ dei aſſidua recogitatio. Uirgula ꝟo fumi ꝓcedēs ex myrrha. eſt paſſiōis ſui filij amara recordatio. Uirgula ꝟo fumi ꝓcedēs ex thure. eſt deſiderioꝝ celeſtiū cōtinua renouatio. Uirgula aūt ꝓcedens ex vniuerſis pulueribus pigmētarij: ē virtutū ſuarū aſſidua exercitatio. Magnū ꝙ odorē faciebat deo que ſic terebat eiꝰ bn̄ficia ꝑ meditationē ⁊ filij ſui ſupplicia ꝑ dolorē: ⁊ celeſtia deſideria ꝑ feruorē, ⁊ om̄es ꝟtutes ꝑ exercitationē. Unde de ipſa dici pōt illud Nū. xj. Frāgebat mola ⁊ terebat in mortario. ſ. cordis ſui oīa p̄dicta. ex q̄ ꝯtritione emanabat fragrātiſſimꝰ odor. Tertio cauſabat̄ odor in ea ex apertione. Odor em̄ ſuus nō fuit clauſus ſed aptꝰ et manifeſtus in tātū ꝙ aſcēdit in celū. ⁊ penetrauit infernū. ⁊ diffuſus eſt per totum mūdū. Nā odor ſue humilitatꝭ ⁊ ꝟginitatꝭ in celum aſcēdit. ⁊ deū ac angelos letificauit, ⁊ ideo aſſimilat̄ nardo Cañ. j. Dū eſſꝫ rex in accubitu ſuo nardus mea dedit odorem ſuauitatꝭ. Nardus em̄ eſt herba pua ⁊ odorifera, ⁊ inquātū eſt pua ſignificat eiꝰ humilitatē. Inquātū ꝟo eſt odorifera ſignificat eius ꝟginitatē. Odor autem ſue ſctitatis infernū penetrauit. ⁊ ſctōs p̄res in lymbo exn̄tes recreauit, ⁊ demones terruit ac cōturbauit, ⁊ iō aſſil'at̄ odori vinee Cañ. ij. vbi dr̄. Uiee florētes odorē dedert Odor em̄ vinee hoīes recreat. ſꝫ ſerpētes cōturbat. ⁊ ſil'r odor ſctitatis eiꝰ ſanctos patres cōfortauit, ⁊ demones expulit ⁊ cōtriſtauit. Odor ꝟo ſue fecūditatꝭ totū mūdum ſuauitate repleuit. ⁊ ideo aſſimilatur odori vnguentoꝝ. In tantū em̄ oēs hoīes odore fecūditatis ſue ſunt attracti ꝙ poſt ipaꝫ trahi ⁊ currere ſemꝑ exoptāt dicētes Cañ. j. Trahe me poſt te. in odorē curremꝰ vnguētoꝝ tuoꝝ. Quarto cauſabatur in ea odor ex diuerſoꝝ floꝝ ⁊ herbarū. i. ꝟtutuꝫ aggregatione. Nam in ea fuit liliū mūdicie, roſa rubēs charitatꝭ immēſe, viola humilitatis ꝓfunde, myrtꝰ ꝯtinētie, cū ceteris floribus virtutū ⁊ grē. Iſte aūt ꝟtutes in ea fuerūt valde odorifere, qr auſtro ſpūſſci fuerūt pflate. Auſter em̄ eſt vētus calidus humidꝰ ⁊ fecūdatiuus. Auſter igit̄ ſpūſſcti eā inflāmauit ꝑ amorē, ⁊ humectauit per deuotionē, atqꝫ fecūdauit ꝑ bonoꝝ operū multiplicationē, ita ꝙ ipa ſꝑ deo obtulit holocauſtū ſuauiſſimi odoris atqꝫ incenſi ſicut p̄cipit̄ offerri Nu. xxviij. O igit̄ ꝟgo odorifera q̄ ſcis ꝙ vnguēto ⁊ varijs odoribus delectat̄ cor Prou. xxvij. oñde mihi cellā aromatū ⁊ odoramētorum vnguēti optimi Eſa. xxxix. vt odorē ſuauitatꝭ ſuſcipiā Ezech. xx. Ue etēi illis qui nares habēt ⁊ n̄ odorabūt. p̄s. cxiij. Ue illi de quo dici pōt illud Eccī. xxx. Non mādūcat nec odorabit. ſ. odorē tue deuotiōis ⁊ ſctitatis quē ꝑ orbē vniuerſum diffudiſti. odoreꝫ. ſ. bone opinionis ⁊ fame. de quo tractat̄ in c. licꝫ. de accu. Odorē inquā oīs boni exēpli. Tu em̄ ſemꝑ dicere potuiſti illō. ij. ad Coꝝ. ij. Xp̄i bonꝰ odor ſumꝰ in omni loco. traſſumptiue ī. c. Nabuchodonoſor. xxiij. q. iiij. ⁊ ī. c. vnico. §. ad exhibēdū. de ſā. vn. Tu ita ab inſtāti tue ꝯceptionis odoribꝰ oīum gratiarū repleta es, ꝙ ſemꝑ illā fragrantiaꝫ retinuiſti. iux̄ illud cōe ꝓuerbiū. Qō noua teſta capit inueterata ſapit. Et illud quod inquit Oracius in epiſtolis. Quo ſemel ībuta eſt recēs ſuabit odoreꝫ. Teſta diu.

Q̄ brā ꝟgo dr̄ vitis. Aſſil'atio. xij.

Iti aſſil'at̄. b. ꝟgo multꝭ rōnibꝰ Primo rōne radicꝭ. Nā vt vitꝭ fructificet bonū liquorē dꝫ eſſe plātata ⁊ radicata in loco in q̄ reuerberet calor ſolis, ⁊ vbi ſit puritas aeris ⁊ dulcedo terre. Calor em̄ ſolis eſt viti neceſſarius. ⁊ quāto directius ⁊ diuturnꝰ reſpicit ſolē. tāto fructū exhibet dulcioreꝫ Itē aer clarus ⁊ purus eſt viti valde ꝓficuus. ⁊ ecōtrario aer nubiloſus ē illi mltū nociuus. Itē terra dulcis eſt ei valde vtil' et ad bonuꝫ fructū ꝓducendū adiuuatiua, et ecōtra eſt de amara. ſm̄ Uirgiliū in. ij. Georgi. Et ꝓpter hoc in collibꝰ bene altis ac ſoli expoſitis rōne dulcis hūoris ⁊ puri aeris ac fortis caloris vinee multuꝫ bene fructificāt. ⁊ ſup̄dicta oīa habent̄ in li. de p̄p̄. re. In iſto loco alto radicata fuit beatiſſima ꝟgo. i. in altitudine ꝯtēplatiōis ⁊ ſctitatꝭ. Uñ p̄s. lxxxvj. dr̄ de illa. Fūdamēta eiꝰ in mōtibꝰ ſctis. Itē radix ſui cordis

Maria vitis ꝓpter ſex

fuit optime reuerberata radijs ⁊ calore ſolis. i. feruore charitatis ⁊ diuini amoris, Habuit etiā ſerenitatē ⁊ claritatē aeris. i. nitorē puritatꝭ in mēte. Item dulcedinem terre. i. dulcorē benignitatꝭ in ꝯuerſatione ⁊ ſuauitatē ꝟginitatis in carne. Secundo fuit ſil'is viti rōne ſtipitꝭ. Stipes eniꝫ ſiue lignū vitꝭ inter arbores multū creſcit. vñ ſupra domos ⁊ arbores ⁊ circa feneſtras domorū circūduci poteſt. Et ſil'r btiſſima virgo ſuper oēs ſctōs ⁊ ſcās magis creuit in merito ⁊ in grē cumulo. iux̄ illud Prou. vlt. Multe filie ꝯgregauerūt ſibi diuitias tu ꝟo ſuꝑgreſſa es vniuerſas. Item ipſa circūit feneſtras ⁊ domos. i. aīas ſuorum deuotoꝝ ſua ꝓtectōe, iux̄ illō Sap. vj. Dignos ſeipa circūit querēs ⁊c̄. imo ipa circūit totū mūdū. Uñ Cañ. iij. dic̄. Surgā ⁊ circūibo ciuitatē ⁊c̄. O vitis digniſſima q̄ nō ſolū circūit vniuerſum orbē ꝓtegendo: ſed etiā circūit celuꝫ illuſtrādo. Unde ipa inq̄t Eccli. xxiiij. Girum celi circūiui ſola. Tertio fuit ſil'is viti in palmite. Palmes em̄ vitis naturalr̄ eſt flexibilis. ⁊ illud qō app̄hendit q̄buſdā capiteolis q̄ſi q̄buſdaꝫ brachijs cōſtringit, quoꝝ adminiculo ī alta ſe erigit. ⁊ a vētis ac pluuijs tutus ꝯſiſtit, vt dicit Iſiō. xvij. ethim̄. Et ſimil'r animꝰ btē ꝟginis fuit ꝑ fidem ad ꝯſentiendū flexibilis. cū dixit angelo. Ecce āцilla dn̄i ⁊c̄. Itē xp̄m filiū ſuū nō ſolū brachijs carnis dulciter ſtrinxit ⁊ tenuit. ſed etiā brachijs aīe. ſ. intellectu ꝑ fidē. ⁊ affectu ꝑ charitateꝫ. ita ꝙ ip̄m nunq̄ dimiſit. Unde Cañ. iij. inquit. Tenui illū nec dimittā. ⁊ cū illo aſcendēs in altū de ꝟtute in ꝟtuteꝫ ſic ad alta ꝑuenit. ꝙ nec vēto perſecutionis. nec pluuia tētationis ab eiꝰ fide vel amore diſceſſit. Quarto aſſil'at̄ viti rōne frondium ſiue foliorꝝ. Folia ei vitꝭ vulnera mūdāt: ⁊ mūdata ſanāt. vt dr̄ in li. de p̄p̄. re. Et beatiſſime ꝟginis verba ſicut q̄dā ſaluberrīa folia vulnera vicioꝝ nr̄oꝝ mūdāt et ſanāt vt patere pōt ex dictis in. viij. ⁊. ix. ꝑte huius ſmonis. Quīto fuit ſil'is viti rōne floris. In eſtate em̄ vitis floret. ⁊ odor florētis vinee expellit om̄e venenoſum. vñ fugiūt ſpentes dū vinea floret. vt dr̄ in p̄redicto li. de p̄p̄. re. Tanq̄ igit̄ flores vitis fuerūt mores btiſſime ꝟginis, q̄ tāti odoris. i. tāte honeſtatꝭ fuerūt. ꝙ oēs ſpentes id ē venenoſas cogitatiōes ⁊ tētationes a cordibus aſpicientiū effugabāt. vt. ſ. ſepe diximus. Uñ dicere poſſumꝰ illud Cañ. ij. Flores apparuerūt in terra nr̄a. i. in ꝟgīe maria. Sexto aſſil'atur viti in liquore. Ex vite em̄ ꝓcedit p̄mo liquor aque: qr ab ipa vite putata ⁊ īciſa exit aq̄ ad modū lachrymę. Nā cū vitꝭ vulnerat̄ tꝑe veris. lachrymas de ſe emittit. ⁊ ſil'r qn̄ tꝑe veris fuit b. virgo vulnerata ꝓpter paſſionē filij ſui. iux̄ illud Lu. ij. Et tuāipſius aīam ꝑtrāſibit gladiꝰ. amariſſimas lachrymas emiſit que tāte fuerūt ꝟtutis. ꝙ ad compaſſionē filiū eiꝰ inclinauerūt. vñ eā ex compaſſiōe diſcipulo cōmēdauit dicēs ī cruce. b. Iohi euāgeliſte. Ecce mr̄ tua. Ex vite ēt ꝓcedit liquor vini: q̄ moderate ſumptꝰ corꝑa plꝰ q̄ omnes alij liquores ꝯfortāt. ⁊ letificat cor homis. p̄s. ciiij. ⁊ nō. in glo. in. l. j. ff. de peri. ⁊ cōmo. rei ven. Itē mltas infirmitates ⁊ morbos curat. atqꝫ nutrimētū bonū p̄ſtat. vt inq̄t Iſiō. xxj. li. ethi. Et ſimiliter p̄dicta oīa facit btiſſima ꝟgo deuotꝭ ſuis. Nā deficiētes ꝯfortat, de quibꝰ dicere pōt illud Zach. x. Confortabo eos in dn̄o. Letificat etiā merētes. vñ ait Eſa. lvj. Letificabo eos in dn̄o. et Hiere. xxxj. Cōſolabor eos ⁊ letificabo a dolore ſuo. Item curat lāguētes. Unde de ipa exponi poteſt illud Iob. v. Manꝰ eius ſanabūt. Et ipa īquit deuoto ſuo illud Hiere. xix. Sanabo te a vulneribꝰ tuis. Suos q̄ꝫ deuotos nutrit cibo ⁊ potu celeſti. Uñ illi dicere poſſumus illud Sap. xvj. Angeloꝝ eſca nutriuiſti populuꝫ tuū. ⁊ panē de celo p̄ſtitiſti eis om̄e delectamentū in ſe habatē et oīs ſaporis ſuauitatē. Hec aūt diuina vitis, inq̄t Eccl. xxiiij. Ego quaſi vitis fructificaui ſuauitatem odoris. et flores mei flores honoris ⁊ honeſtatis. In quibꝰ verbis oſtendit qualis fuerit reſpectu filij et reſpectu ſui. Primo em̄ reſpectu filij ipa fuit vitis que ꝓtulit fructū pulchrū, ſuauiſſimū ⁊ odoriferum, ⁊ ideo dixit. Ego q̄ſi vitis fructificaui. Primo aūt ꝓtulit fructū pulchruꝫ. quia fuit a deo p̄re ſctificata. et ab oī īmūdicia preſeruata. Si em̄ terrenus agricola purgās vineā facit vt fructū plus afferat. vt dr̄ Ioh. xv. Quāto magis celeſtis agricola ſanctificādo ⁊ preſeruādo hanc vitem digniſſimā ab oī imꝑfectōe ⁊ ſuꝑfluitate: fecit eā ſuꝑ oēs alias vites que putatione indigēt fructificare? Sāctificauit igit̄ deꝰ pater hāc vitem celeſtē. p̄mo in eiꝰ plātatiōe. i. ī ſua ꝯceptōe, ⁊ ideo ꝓtulit fructum

Qualis fuerit Maria reſpectu filij

magnũ ⁊ pulchrũ. Itẽ eã ſctificauit ĩ ſpũſ
ſancti ſup eã miſſione. ⁊ tũc ꝓtulit fructũ
pulchriorẽ ⁊ maiorẽ: ſ cũ ſctificauit eã ſplẽ
doris ſui. i. filij in eiꝰ vtero incarnatiõe. tũc
ꝓtulit fructũ maximũ ⁊ pulcherrimũ. Se
cũdo hec vitis fecit fructũ ſuauiſſimũ: q̃a
fuit calore ſpũſſancti excocta. ⁊ iõ dicit in
ꝟbis ꝑallegatis: fructificaui ſuauitatem.
Tũc em̃ vitis dulcẽ fructũ ꝑducit q̃n radiꝰ
ſolis eiꝰ vuã exurit. Et iõ dr̃ Cañ. j. Botrꝰ
cypri dilectꝰ meꝰ mihi in vineis engaddi.
Olim aũt locꝰ ille vocabaꝛ oculꝰ ſolis. q̃a
ſic dr̃. ſol recto radio locũ illũ reſpic. ꝓpt
quod vuas illas valde exurit. ⁊ ſic vinea il
la vinũ ſuauiſſimũ ꝑducit. iux̃ illud Cañ.
ij. Fructꝰ eiꝰ dulcis gutturi meo. Btã autẽ
ꝟgo fuit tota igne ſpũſſcĩ calefacta, vt ait
Hiero. in ſer. ad Euſto. ⁊ iõ fructũ ſuauiſſi
mũ tanq̃ optima vinea ꝑduxit. Vñ Cañ.
vij. dixit ei ſpõſus celeſtis. guttur tuũ ſicut
vinũ optimũ dignũ dilecto meo ad potan
dũ, labijſq; ⁊ dentibꝰ illius ad ruminandũ.
Tertio iſta vitis fecit fructũ odoriferũ. ex eo
q̃ fuit a dei filio ĩbalſamata: ⁊ iõ ſubdit ĩ
ꝟbis ꝑallegatis odoris. Filiꝰ em̃ dei q̃ eſt
verũ balſamũ: nouẽ mẽſibus in eius vtero
habitauit, ⁊ tandẽ de ipa in natiuitate exi
uit. Et iõ ipa bene tunc dicere potuit ꝟba
ꝑallegata. ſ. botrꝰ cypri ⁊c. Ille enim vinee
illo tpe balſamũ ꝑducebãt: vnde ipa fuit
vinea engaddi, q̃ optimũ ⁊ ꝑfectiſſimũ bal
ſamũ ꝑduxit. ſ. dñm nr̃m Jeſum xp̃m. iux̃
illud Eccli. xxiiij. Sicut cynamomũ ⁊ bal
ſamũ ⁊c. Et ibidem. Quaſi balſamum non
mixtũ odor meꝰ. Sicut igit vitis aquam
putrefactã ꝯuertit in vinũ ſuauiſſimum et
odoriferũ, ſic btã ꝟgo amorẽ mũdi qui eſt
tanq̃ aq̃ putrida ꝯuertit in nobis ĩ amorem
dei q̃ eſt tanq̃ vinũ ſuauiſſimũ ⁊ odoriferũ
replẽs aĩam in ſuauitate deuotiõis. et ipam
inuitãs ad odorẽ ſue imitatiõis. Quo gu
ſtato ſtatim exclamat dicẽs illud Cant. j.
V Trahe me poſt te, in odorẽ curremus vn
guentorũ tuorũ. Scdo ꝑncipalr̃ dico q̃
ꝟgo bñdicta oſtẽdit qualis vitis ipa fue
rit reſpectu ſui. cũ vbi. ſ. ait. Et flores mei
flores honoris ⁊ honeſtatis. Flores em̃ eiꝰ
i. ꝟtutes fuerunt corã deo ⁊ hoĩbus valde
odorifere. ĩ tantũ q̃ earũ odor deũ delecta
bat ita vt de ipo dici poſſit illud Geñ. viij.
Odoratus eſt dñs odorẽ ſuauitatis. hoĩes
quoq; recreabat. vñ Cant. ij. dr̃. Vinee flo
rentes dederũt odorẽ ſuũ. Demones etiam

Qualꝭ fuit maria reſpectu ſui

effugabat. Ad qđ applicari põt illud Cañ.
ij. Capite nobis vulpes ꝑuulas q̃ demolli
unt vineas. nã vinea nr̃a floruit. Itẽ ipam
in extaſim rapiebat. Vñ exclamabat Cañ.
ij. Fulcite me floribꝰ, quia amore langueo
Iſtos aũt flores. i. ipas ꝟtutes habuit cũ
fructibꝰ. i. bonis opibꝰ. ⁊ ideo inq̃t vbi. ſ.
flores mei fructꝰ honoris ⁊ honeſtatis. Sic
em̃ flores oĩno ſunt inutiles niſi fructꝰ ſe
quaꝛ, ſic ⁊ ipe ꝟtutes oĩno ſunt vacue ſi
opa bona nõ ſubſequaꝛ cũ fieri poſſunt.
Et iõ inq̃t apls. ij. ad Co. vj. Hortam ne
in vacuũ grãm dei recipiatis. De fructibus
aũt iſtorũ florũ btẽ ꝟginis dicit Cant. vij.
Videamꝰ ſi vinea floruit. ſi flores fructus
parturiũt. Ipa em̃ nõ habuit ꝟtutes ocio
ſas. Vñ de illa dr̃ Prou. vlt. Panẽ ocioſa
nõ comedit. Qr autẽ oĩa opa ſua faciebat
ad honorẽ dei. ſuadẽs illud apli. j. ad Cor.
ix. Siue comeditis ſiue bibitis, ſiue aliq̃d
aliud facitis: oĩa in honorẽ dei facite. ideo
dr̃ ibi. fructꝰ honoris. qr in omi opere ſuo
gl'iam ⁊ honorẽ dei intẽdebat. qr etiã opa
ſua faciebat ad vtilitatẽ ⁊ edificationẽ ꝓ
ximi. iõ ſubdit. ⁊ honeſtatis. Eius em̃ opera
tam honeſta erãt. q̃ oẽs vidẽtes attrahe
bant. Ut em̃ inq̃t Tulliꝰ in. j. retho. Hone
ſtũ eſt qđ ſua vi ad ſe nos allicit et digni
tate trahit. De hac etiam vite põt intelligi
illud quod dr̃ Geñ. xl. Videbã corã me vi
tem in qua erãt tres ꝓpagines creſcẽ pau
latim in gẽmas. ⁊ poſt flores matureſcere
Ex q̃bus ꝟbis habeꝛ. q̃ in iſta vite fuerũt
tres ꝓpagines. ⁊ in q̃libet ꝓpagine fuerũt
tria. ſ. gẽme. flores ⁊ vue. Per tres ꝓpagi
nes intelligunꝛ tres in trinitate ꝑſone. ꝑ
alia tria q̃ fuerũt in ꝓpagine intelligũtur
tres ĩ xp̃o ſubſtãtie. Iſta igit vitis. i. ꝟgo
bñdicta habuit tres ꝓpagines in ſe. i. tres
ꝑſonas diuinas. ꝑſonã. ſ. pr̃is qui xp̃i ĩcar
nationẽ in ea fecit. ꝑſonã q̃z ſpũſſancti q̃
ſilr ꝑ grãm ſuã in tali gñatione coopatus
eſt. Itẽ ꝑſonã filij dei. qui in eius vtero hu
manatꝰ eſt. In illa autẽ ꝓpagine. i. in xp̃o
fuit gẽma. fuerũt ⁊ flores. ⁊ vua. i. natura
diuina. aĩa ⁊ caro. Per gẽmã em̃ que eſt
ꝑncipiũ florũ ⁊ fructuũ intelligiꝛ eiꝰ diui
nitas. q̃ eſt cã ⁊ ꝑncipiũ oĩum rerũ. vñ in
terrogatus xp̃s a iudeis q̃s eſſet: Rñdit
ꝑncipiũ q̃ ⁊ loq̃r vobis Joh. viij. Per flores
aũt intelligiꝛ eius aĩa. que oĩum virtutum
odoribus fuit plena. Unde de illa dici po
teſt illud quod propheta predixit ps. cij

Tanq̃ flos agri ſic efflorebit. Per vuã ꝟo
intelligiꝛ eiꝰ caro q̃ fuit plena muſto. i. ſã
guine ꝓcioſo. ⁊ tandẽ fuit poſita in torcu
lari crucis. ⁊ inde emanauit muſtũ noſtre
redẽptionis. vnde q̃n angeli dixerunt xp̃o
illud Eſa. lxiij. quare rubrũ eſt indumẽtum
tuũ ſicut calcantiũ in torculari: Ipe rñdit
X Torcular calcaui ſolus ⁊c. De iſta etiã
vite põt expõi illud qđ dr̃ Judicũ. ix. vbi ĩ
ꝑabola recitaꝛ. q̃ ierũt ligna vt vngerent
ſupra ſe regẽ. ⁊ dixerũt ficui oliue ⁊ viti vt
eis imparet. Que cõſentire noluerũt. Rñ
dit em̃ ficus q̃ nolebat deſerere dulcedinẽ
ſuã. Oliua ꝟo q̃ nolebat deſerere pingue
dinem ſuã. vitis aũt inq̃t. q̃ nolebat deſe
rere ſuã iocunditatẽ. Per iſta em̃ tria. ſcz
ficũ. oliuã. ⁊ vitem. intelligiꝛ beata ꝟgo.
Ipſa em̃ dr̃ ficus ꝓpter dulcedinẽ ſue pie
tatis ⁊ miſcdie. Item oliua ꝓpter pingue
dinem ſpũalis grẽ. Vitis ꝟo ꝓpter leticiã
iocũditatis interne. ligna aũt ſiluarũ fue
runt iudei duri ⁊ inflexibiles ac ſilueſtres
qui libẽtius voluiſſent q̃ beata ꝟgo fuiſſet
ꝑnceps ſue ſinagoge q̃ xp̃i eccl'ie. Et ideo
dixerũt ei. Veni impa nobis. i. veni ⁊ reli
quas xp̃m tuũ ⁊ ſis dña ſinagoge noſtre.
Sed ipa dña renuit. qr ſi hoc feciſſet ami
ſiſſet dulcedinẽ ſue pietatis. ⁊ pinguedinẽ
grẽ ſpũalis. ⁊ leticiã interne iocũditatis.
Propter quod pater ſuus dauid ꝑ mltos
ãnos anteq̃ naſcereꝛ eã admonuit vt ſi
nagogam oĩno dimitteret. ⁊ xp̃o regi filio
ſuo ſemꝑ adhereret, dicẽs ps. xliiij. Audi
filia ⁊ vide ⁊ inclina aurẽ tuã: ⁊ obliuiſce
re ppl'm tuũ ⁊ domũ pr̃is tui. Et ꝯcupiſcet
rex decorẽ tuũ: q̃m ipe eſt dñs deus tuus.
O igit ꝟgo beatiſſima: quãtũ nos xp̃iani
tibi obligati ſumus. q̃ vitis illa fuiſti que
illud dulciſſimũ vinũ ꝓtulit quod letificat
deũ ⁊ hoĩes Judicũ. ix. De qua vite nunq̃
verificatũ eſt illud Eſa. xxiiij. Infirmata
eſt vitis. Nec illud Hiere. viij. Nõ eſt vua
in vitibus. Tu em̃ nunq̃ infirmata es ꝑ
pctm̃. ⁊ ſemꝑ plena vuis fuiſti virtutum.
Beatꝰ igit ille de q̃ dici poterit illud Geñ.
xlix. ligans ad vitẽ aſinũ ſuũ. i. corpus ſuũ
ad imitandã caſtitatẽ btẽ ꝟgis aſtrĩgẽs.
Beati oẽs nos ſi de vnoq̃q; nr̃m dici pote
rit illud. iij. Regũ. iiij. et. j. Machab. xiiij.
Vnuſq̃ſq; ſedit ſub vite ſua. O reqes ſua
uiſſima ſub hac diuina vite requeſcere. ⁊ de
dulciſſimo illius fructu carpe ⁊ comedere.
Nõ ſolũ aũt hec benedicta ꝟgo dr̃ vitis. ſ et

vinea dei electa quam ipe plantauit. vt dr̃
Eſa. v. Unde ipe ait Hiere. ij. Ego te plã
taui vineã electã. Et ideo eius filius ſe ap
pellat vitem Joh. xv. dicẽs. Ego ſum vitis
vera. ſ. i hac vinea nata. Sed heu quia de
mltis ꝯq̃riꝛ dei filiꝰ dicẽs illud Eſa. ij. Vos
deuaſtati eſtis vineã meã. Et nos dicere
poſſumꝰ dño nr̃o ieſu xp̃o illud Hiere. xij.
Paſtores mlti demoliti ſũt vineã tuã. De
quolibet etiã ꝓphanante cõceptionẽ btiſſi
me ꝟginis. ⁊ ipius innocẽtie cultũ ac ve
nerationẽ ꝓſternẽte ꝯqueriꝛ idẽ ſaluator
dicẽs illud Johel. j. Poſuit vineã meã in
deſertũ. Beatus aũt ille de quo dici pote
rit in morte ſua illud Prouer. vlti. De fru
ctu manuũ ſuarũ plantauit vineam. Pone
igit me o dñe deus cuſtodem in hac vinea
tua. Non em̃ dicã. Vineã meã nõ cuſtodi
ui Cañ. j. Sed ſepe circũdabo eã. ⁊ fodiam
in ea torcular. ⁊ in medio eiꝰ edificabo tur
rim Matth. xxj. Ut eã deuaſtare nõ poſ
ſint beſtie agri. Tu ergo clemẽtiſſime deꝰ
qui dicis nobis illud. iiij. Reg. xix. Plãta
te vineas ⁊ comedite fructꝰ earum. Qui ẽt
dixiſti Ezech. xxviij. Plantabũt vineas ⁊
habitabũt cõfidenter. Et Amos. ix. Plan
tabũt vineas ⁊ bibẽt vinũ earũ. ⁊ Michee
iiij. Sedebit vir ſubtꝰ vineã ſuã. ⁊ Zach.
iij. Vocabit vir amicũ ſuum ſubter vineam
ſuã. Et eiuſdẽ libri. c. viij. Vinea dabit fru
ctum ſuũ. Et Malach. iij. Non erit ſterilis
vinea in agro. Da mihi iſtã vineã tuã fer
tiliſſimã vt faciã eã mihi hortum electum
iij. Regũ. xxj. vt mediãte tua grã ꝑ laborẽ
et miniſteriũ meũ creſcat hec vinea in de
uotiõe fideliũ. ita vt verificeꝛ de illa qđ dr̃
Ezech. xvij. ſ. creuit in vineam latiorem. Tu
igit paterfamilias qui plantaſti vineam.
Lu. xx. et Matth. xxj. Qui exiſti ꝑmo ma
ne conducere opaios in vineã tuã Mat.
xx. qui dixiſti eis. Ite in vineam meam: et
quod iuſtũ fuerit dabo vobis. vt in eodem
c. habeꝛ. Dic etiã mihi illud Mat. xxj. Fili
vade hodie opari in vineã meã. O ſuauis
opatio. O dulcis labor. O melliflua cul
tura huius vinee. ex qua colligiꝛ vinũ illud
quod eſt exultatio aĩe ⁊ corpis Eccĩ. xxj.
De quo vino verificabiꝛ illud Prouer. iij.
⁊ Johelis. ij. Vino torcularia redũdabũt.
et illud Hiere. xiij. Omnis lagũcula iple
bitur vino. ⁊ illud Eſa. xxiiij. verificabitur
de nobis. ſ. cũ gaudio bibent vinum. Ipa ei
ꝟgo btiſſima vxor tua q̃ ẽ ſicut vitis abũ

dans in lateribus domus tue. ꝑs.cxxvij.
nobis continue ꝓfert vinũ ſuũ dulciſſimũ
dicēs. Bibite amici mei ⁊ iebriamini cha⸗
riſſimi Canticoꝝ.v.

¶ beata virgo dicitur nardus Aſſi⸗
milatio.xiij.

N Ardus figurat beatã ꝟginē,
in cuiꝰ ꝑſona canit eccl'ia illud
Cant.j. Dum eſſet rex in accu
bitu ſuo nardꝰ mea dedit odo⸗
rē ſuũ. ſuꝑ q̃bꝰ verbis tria ſunt videnda.
ꝑmo q̃d ſit nardus. ſcd̃o quis ſit iſte regis
accubitus. tertio q̃s ſit iſte odoꝛ tã gratꝰ.

Quid ſit nardus. Circa ꝑmũ notãdum eſt. ꝙ nardus eſt
herba parua. odorifera calida. ⁊ virtuoſa.
vt inq̃t Iſid.xvij.li.ethim. Inquãtũ autē
eſt parua ſignificat gl'ioſe ꝟginis ꝓfundã
humilitatē. q̃ lꝫ ꝟtutibus ⁊ nobilitate eſſꝫ
maxima. ⁊ in mentem dei electa. ſemꝑ tamē
ſe reputauit paruã ⁊ abiectã ex hũilitate.
⁊ ꝓptea a diña gr̃a fuit reſpecta. iux̄ illud
Luce.j. Reſpexit humilitatē ãcille ſue ⁊c̃.
Inquantũ ꝟo eſt odorifera ſignificat eiꝰ
ꝟginitatē. cuiꝰ memoria deo ⁊ hoībꝰ fecit
odorē. iuxta ill'd Sap.iiij. O q̃ pulchra ē
caſta generatio cũ claritate. Immortalis
eſt eñ memoria eius. qm̃ apud deū nota
eſt ⁊ apud hoīes. Inquantũ aũt eſt calida
ſignificat beatiſſime ꝟginis feruentē cha
ritatē. qua tãta fuit ꝙ deũ de celo ad traꝫ
traxit. Unde Augu. exclamat di. O chari⸗
tas q̃ magnas vires habes. deum de celo
ad terrã depoſuiſti. Inquãtũ ꝟo eſt ꝟtuo

Uirtus nardi. ſa denotat eius pietatē. Uirtus aũt nardi
ſiue ſpice eius ſm̃ Diaſcoꝝ ⁊ Platearius.
⁊ ſicut dꝛ in li. de ꝓpri. herbarũ: eſt. q2 cere
brum ⁊ ſtomachũ atq3 coꝛ debile cõfortat
Inflaturaꝫ quoq3 ſtomachi deꝓmit. ⁊ flu⸗
xum vētris reſtringit. Et ſimiliter pietas
glorioſe ꝟginis cõfortat in tribulatione.
deꝓmit coꝛ ab elatione. ⁊ reſtringit vētreꝫ
a carnali delectatione. Poſſumꝰ q3 dicere
ꝙ quia in cerebro eſt ſenſus. in ſtomacho
appetitus. ⁊ in corde amoris affectꝰ. Xp̃s
quaſi ſpica nardi ſenſum noſtrũ ꝯfortauit
per fidem. appetitũ excitauit per ſpem. et
affectum inflãmauit ꝑ charitatē. Docuit
eñ nos cognoſcere diuina. appetere ſuꝑ⸗
na. ⁊ diligere eterna. ⁊ docuit nos in deuꝫ
credere. in ipoq3 cõfidere. ⁊ eũ amare. Itē
nardus ſiue ſpica eius maſticata humorē
lingue deſiccat. ⁊ ſurditatē auriũ ſedat. et
quia inciſiua ⁊ deciſiua eſt vſq3 ad intima
penetrat. Unde ⁊ lapidē frangit. vt dꝛ in
lib. de ꝓprie. re. ⁊ hec oīa competũt beate
ꝟgini. que ſuo exẽplo nos docuit linguaꝫ
cõtinere. aures deo aperire. ⁊ gladio dolo⸗
ris aīam penetrare. ſiquidem eñ pauca et
rõnalia dixit. Aures angelo diligēter ape
ruit ⁊ tempe paſſionis filij ſui eius aīam
doloris gladiꝰ ꝑtranſiuit. In ꝑmo docuit
nos humorē lingue deſiccare. i. lubricitatē
loq̃citatis refrenare. quia os lubricũ opaꝫ
ruinas. Prouer.xxvj. In ſecũdo ab auribꝰ
cordis ſurditatē fugare. ne forte verificeꝫ
de nobis illud ꝑs.cxiij. Aures habēt ⁊ nõ
audiēt. ⁊ illud ꝑs.xxxvij. tãq̃ ſurdus nõ
audiebã. In tertio aũt docuit nos gladio
verbi dei vel doloris de pctõ aīam perfo⸗
rare. ita vt lapis. i. cordis lapidei duricia.
iuxta illud Job.xlj. Coꝛ eius indurabitur
quaſi lapis frangaꝫ ⁊ dirumpaꝫ. ⁊ verifi⸗
cetur illud ꝑs.ciiij. Dirupit petrã ⁊ fluxerũt
aque. ſ. lachrymarũ ex cõtritione.

Z Accubitus xp̃i q̃ttuoꝛ. Circa
ſcd̃m ꝑncipale eſt ſciendũ. ꝙ iſte rex xp̃us
habuit inter alias quattuoꝛ accubitꝰ. Pri
mus quē ſemꝑ habuit ⁊ habebit eſt i ſinu
patris. iuxta illud Joh.j. Unigenitus qui
eſt in ſinu patris ipe enarrauit. Scd̃s eſt
vterus mr̃is. de quo ip̃a inq̃t Eccl'i.xxiiij.
Qui creauit me req̃euit in tab'nacl'o meo.
Tertius fuit lignũ crucis: in quo ip̃e xp̃s
accubuit ⁊ obdormiuit. Unde ei dꝛ Cant.
ꝑmo. Indica mihi vbi cubas in meridie:
Ad lr̃am eñ in meridie accubuit in cruce.
Et hoc ei predictũ fuerat in perſona Jude
Gen.xlix. vbi dicit. requieſcens accubuiſti
vt leo. Ip̃e eñ fuit leo de tribu iuda Apoc.
v. Ad predicta etiaꝫ applicari poteſt illud
Nume.xxvij. Accubans dormiuit vt leo.
Quartus accubitꝰ eſt coꝛ hoīs: in q̊ xp̃us
per verã fideꝫ habitat ⁊ req̃eſcit. iux̄ illud
ad Ephe.iij. habitare xp̃m ꝑ fidē in coꝛ⸗
dibus veſtris.

A Odoꝛ nardi gr̃atiſſimꝰ. Circa tertiũ ꝑncipale eſt
videndũ quis ſit iſte odoꝛ tam gratus. ꝓ
eo ꝙ dicit. Nardus mea dedit odorē ſuũ.
Ad quod reſpondeꝫ ꝙ dũ eſſet rex. i. xp̃us
in accubitu ſuo. i. in ſinu pr̃is. odorē dedit
Marie humilitas. que ip̃m adeo delecta⸗
uit ꝙ ad eius vterũ deſcēdit. Cum eniꝫ ſe
humiliauit di. Ecce ancilla dñi ⁊c̃. ſtatim
chriſtus de ſinu patris ad eius vterã vēit.
Dum aũt eēt iſte rex in ſecũdo accubitu. i.
in vtero ꝟginis. odorē dedit Marie ꝟgi⸗
tas: quia xp̃us in vtero matris virginita⸗
te ipſius et puritate paſcebaꝫ. iuxta illud

Canticoꝝ.ij. Qui paſciꝫ inter lilia. i. inter
pudica et ꝟginitate fragrantia beate vir⸗
ginis viſcera. Dum ꝟo iſte rex eſſet in ter⸗
tio accubitu. i. in ligno crucis: odorē dedit
marie charitas. que tãta fuit ꝙ iuxta cru
cem filij ſtabat parata ꝓ humano genere
martyriũ ſuſtinere. Unde Amb. ſuꝑ Lu.
inquit. Fortaſſe q2 cognouerat ꝑ filij moꝛ
tem mũdi redemptionē futuram. putabat
aula regalis ſe ſua morte publico iuri ali⸗
quid additurã. Inquantũ autē iſte rex eſt
in quarto accubitu. i. in corde hoīs. odoreꝫ
dat Marie pietas que nunq̃ deſinit. ſed
ſemꝑ deum ad miſericordiã ⁊ pietatē indu
cit. Unde Hugo de ſctõ victore in quodaꝫ
ſmone ait. Maria eſt ſtella. chriſtus ſol.
Et ideo pctõres velut in nocte a maria cõ
ſolanꝫ. iuſti ꝟo tanq̃ in die a xp̃o illumi⸗
nanꝫ. Itaq3 ſi ptimeſcis ſupplicaturus ad
xp̃m accedere. ad mariã reſpice. genꝰ tuũ
cõſpicis nihil illic quod timeas inuenis. Ex
quibus oĩbus patet q̃ bene ꝓprietates
nardi odorifere fuerũt in beata ꝟgine. Si
aũt Magdalena frangēs alabaſtrũ nardi
ſpicati ꝑcioſi vt habeꝫ Mar.xiiij. repleuit
totã domũ ex odore ipſius vnguēti. vt dꝛ
Joh.xij. Quãto magis illa que coraꝫ deo
fregit alabaſtrũ cipri cum nardo. et nardi
cũ croco. fiſtulaq3 et cynamomo cũ oĩbus
ꝑmis vnguētis. Cant.iiij. dedit ei odoreꝫ
ſuauiſſimũ. De ipſa igiꝫ. b. ꝟgine ſemꝑ di
ci potuit illud Tibulli. Illiꝰ puro diſtillãt
tempora nardo.

¶ beata virgo figuraꝫ per galbanum
Aſſimilatio.xiiij.

B I Nquit gl'ioſa dei genitrix Eccl'i.
xxiiij. Quaſi ſtorax ⁊ galbanꝰ
⁊ vngula ⁊ gutta vaporaui ha
bitatõeꝫ meam. Aſſimulaꝫ aũt
galbano rõne arboris. liquoris ⁊ virtutis.
Primo rõne arboris. Arboꝛ eñ ſiue plan
ta ex qua ꝓcedit galbanꝰ diciꝫ ferula ſm̃
Galbanꝰ. i. ferula. Iſid.xvij. lib. ethimol. et dicitur ferula vt
idem dicit a feriendo: quia pueri et puelle
ſolent de ramis hmõi vapulare. l. j. §. im⸗
puberes. ff. ad ſille. ⁊. c. felicis. §. cum aũt.
de penis. lib.vj. Bene ergo virgo bñdicta
diciꝫ ferula: quia diabolũ ferijt. Diabolus
enim habebat magnã potentiã. magnam
aſtutiam ⁊ magnã maliciã. Ipſa ꝟo con⸗
triuit eius potētiã: ſicut ꝑdictũ fuit Gen.
iij. dum ipſi diabolo dñs ait. Ipſa cõteret
caput eius. Confudit quoq3 eius aſtutiã.
iuxta illud Judith.xiiij. Una mulier he⸗
brea confuſionē fecit in domo Nabucho⸗
donoſoꝛ ⁊c̃. Item deiecit eius maliciã. iux̄
illud quod in ip̃ius ꝑſona diciꝫ eiuſdē lib.
c.ix. Erit memoriale noīs tui cuꝫ manus
femine deiecerint eum.

C Liquoꝛ galbani. Scd̃o aſſimilaꝫ
galbano rõne liquoris qui diciꝫ galbanꝰ a
galla quod eſt lac. Eſt etiã pigmentũ ex il
lo ſucco ⁊ diuerſis ſpēbus confectũ. Item
eſt gutta magni odoris. Unde Exo.xxxiij.
diciꝫ Moyſi a dño. Sume tibi galbanuꝫ
boni odoris. De qua ſpē facit mentionem
Lucanus lib.ix. di. peregrinaq3 galbana
ſudant. Per iſtam aũt ſpēm ſignificatur
ꝟgo beatiſſima. q̃ ad iſtar lactis fuit alba
id eſt pura ⁊ mũda. iuxta illud Cant.v.c.
Oculi eius ſicut colũbe ſuꝑ riuos aquarũ
que lacte ſunt lote. Ipſa eñ fuit columba
ꝓpter ſimplicitatē ⁊ ſincerã intentionē ⁊
fuit ſuꝑ riuos aquarũ ꝓpter gratie pleni⸗
tudinē ⁊ fuit lota lacte ꝓpter maximã pu⸗
ritatē. vnde illi dicere poſſumꝰ illud Cañ.
iiij. Mel ⁊ lac ſub lingua tua. Et ipſa dice
re poteſt deo illud Job.x. Sicut lac mulſi
ſti me. Inſtar quoq3 pigmēti fuit diuerſis
ꝟtutũ aromatibus plena. vnde Cant.iij.
de illa diciꝫ. Que eſt iſta que aſcēdit ꝑ de⸗
ſertum ſicut virgula fumi ex aromatibus
⁊c̃. Itē eſt ⁊ fuit tota odorifera. ⁊ ideo illi
diciꝫ. Odoꝛ vnguētoꝝ tuoꝝ ſuper omnia
aromata. quia eiꝰ odoꝛ ad inſtar cynamo
mi confortat coꝛ contra ictus tribulatio⸗
nũ. ⁊ ad inſtar balſami ꝑſuat a putredine
pctõꝝ. ⁊ ad inſtar myrrhe fugat vermes
tētatõnũ. iux̄ illud Eccl'i.xxiiij. Sicut cyna
momũ ⁊ balſamũ aromatizãs odorē dedi
⁊ quaſi myrrha electa ⁊c̃.

D Uirtus galbani. Tertio aſſil'atur
galbão rõne ꝟtutꝪ ſiue efficacie eiꝰ. Iſta eñ
ſpēs aromatica eſt tante ꝟtutꝪ: ꝙ vulnera
ſanat. ſpentes fugat. frigidas paſſiones
curat ⁊ morbũ caducũ alleuiat. vt dꝛ i li. d̃
ꝓprie. herbarũ. Et ſil'r btã ꝟgo ſanat vul
nera pctoꝝ. Nã fugat pctm̃ ſuꝑbie ex cõſi
deratiõe ſue hũilitatꝪ. ⁊ pctm̃ luxurie ex cõ
ſideratiõe ſue ꝟgitatꝪ. ac pctm̃ auaricie ex
ꝯſideratiõe ſue pauꝑtatꝪ. ⁊ ſic de ſingulis.
Et iõ cuilibet pctõri ad eã recurrēti poteſt
dicere ip̃a ꝟgo piiſſima illud Hiere.xxx.
A vulneribꝰ tuiſ ſaluabo te. Scd̃o fugat tē
tatões dēonũ. Un̄ Judith.xvj. dꝛ i figurã
Tradidit eũ dñs i manu femine ⁊ ꝯfudit
eũ. Ip̃a eñ hꝫ demonē i ſua ꝑtãte ⁊ eũ qñ
vult põt expellē ⁊ fugare. Tertio iſlãmaꝫ

ſrigidos ad amores celeſtiū. Unde dicitur
Prouer. vlt. Nō timebit domui ſue a fri-
goribus niuis. Oēs em̄ domeſtici eiꝰ veſti
ti ſunt duplicibus. Ipa em̄ habet duplicia
veſtimēta. ſ. veſtimentū deauratū. ⁊ veſti
mentū varijs colorībꝰ cōtextuz. iuxta illō
ps. xliiij. Aſtitit regina a dextris tuis īve
ſtitu deaurato circūdata varietate. Et iſta
duplicia veſtimēta induit domeſticos. i. de
uotos ſuos dās eis veſtimentū deauratuz
i. aureā charitatē. ⁊ diuerſis coloribꝰ ꝯte-
xtū. i. virtutū varietatē. Et ideo illi q̄ ſunt
ſic induti: nō timēt frigus pctōꝝ. q: ſemꝑ
caleſcūt ꝑ amorē celeſtiū. Quarto alleuiat
in auaris affectū terrenoꝝ. Auaricia em̄ ē
ſicut morbus caducus. ſicut em̄ laborātes
morbo caduco cadūt in terrā. ſic auari ſꝑ
adherēt terrenis. Beata autē virgo iſtum
morbū ſanat exemplo ſue paupꝑtatis. quia
oīa terrena deſpexit. Unde Bern. in q̄daz
ſmone de illa inq̄t. Quicq̄d honoris ī po-
pulo. quicq̄d de paterna domo rerū terre-
narū habere potuit. oīa arbitrata ē vt ſter
cora vt chriſtū lucrifaceret. Quilibet ergo
qui iſto morbo caduco infirmus eſt: debet
rogare virginē glorioſam dicens ei illud
Eccl'iaſtici. xxiij. Ne ſinas me cadere ī illa
exprobratione. ⁊ omne malum deſideriuz
auerte a me.

Q̄ꝛ beata virgo dicitur lilium Aſſimi-
latio. xv.

E I — Licet multis alijs arboribus et
plāt̄ atq̄ʒ herbis odoriferis ⁊
rebus aromaticis aſſimiletur
ꝟgo beatiſſima. tū̄ breuitat̄ cā
ꝑ nūc ſolū ꝑticulariter declarabo in h̄ ſer-
mone quō ipa d̄r lilium. Dimittā ergo ad
plenū declarare quare ipa appellet̄ ſtorax
vngula ⁊ gutta Eccli. xxiiij. Item q̄re ipa
dicat in eodē. c. Ego q̄ſi therebintꝰ extendi
ramos meos et rami mei honoris et gr̄e.
Maria ſtorax — Sufficiat autē cōpēdioſe dicere de ꝑdict̄
aſſilationibꝰ ꝙ ſtorax ſm Iſiō. xvij. ethi.
eſt arbor arabie. cuiꝰ fumus purgat aerem
corruptū. ⁊ fugat omnē vaporē ⁊ fumum
peſtilentē. Et ſil'r beata ꝟgo q̄ eſt ſicut vir
gula fumi ex aromatibus Cañ. iij. purgat
aerē corruptū. i. aīam nr̄am ſiue ſpm̄ hn̄tē
corruptionē pctōꝝ. Un̄ de illa dicere poſſu
mꝰ illud Thob. xij. Ipa eſt q̄ purgat pctā.
Fugat etiā oēm vaporē ⁊ fumū peſtilentē
malarū ſuggeſtionū diaboli. Unde de hoc
fumo ꝟginali dicere poſſumꝰ illud Thob.

vj. Fumꝰ eius effugat oē̄ genꝰ demonio-
rū. ⁊ de malo vapore peccati ab ea fugato
dici pōt illud Sap. ij. Nebula diſſoluet̄ q̄
Maria vngula — fugata eſt a radijs ſolis. Ungula q̄ʒ eſt
ſpēs aromatica ſic dicta ſm Iſiō. i li. xvij.
ethimo. ⁊ Nic. de lyra ſup. xxiiij. c. Eccli. q:
eſt vngui ſil'is. Et alio noīe d̄r onicha. ⁊ h̄
ſpēs ponit̄ in ꝯfectione thimiamat̄. vt h̄r
Exod. xxx. Et figurat beatā ꝟginē de qua
cōfectū eſt odoriferū thimiama. ſ. dn̄s nr̄
ieſus xp̄s qui ſuo pr̄i oblatus eſt ſicut ſa-
crificiū gratiſſimū ſuꝑ oīa alia. vn̄ ip̄e in-
quit de extēſione manuū ſuarum in cruce
ps. cxl. Eleuatio manuū mearū ſacrificiū
veſꝑtinū. Ipſe etem̄ ſolus ꝑfecte impleuit
mandatū quod habet̄ Exod. xx. vbi dicit̄.
Ad veſperū vret thimiama ſempiternuz.
Dicit̄ aūt ſm Iſiō. lib. iiij. ethimo. thimia
ma a thimo flore odorifero. q: h̄ cōfectio
ꝑcioſiſſima q̄ appellat̄ thimiama: redolet
ſuauiter ſicut thimꝰ. Sola igit̄ beata ꝟgo
que cōpoſuit hoc ꝑcioſuz thimiama ex pu
riſſimis ſanguībꝰ ſuis: tanq̄ꝫ ex ſpēbꝰ aro-
maticis ſicut bona vnguētaria. ⁊ illud ob
tulit deo in ꝑntatione in tēplo. Seruauit
ꝑceptū dei qō habet̄ Exo. xxx. vbi d̄r. Fa-
cies thimiama cōpoſitū opere vnguētarij
mixtū dilīgēter ⁊ purū ac ſctificatione di-
gniſſimū. ⁊ pones ex eo corā teſtimonij ta
bernaculo. ſanctūq̄ʒ ſanctoꝝ erit vob̄ thi-
miama. Et talē cōpoſitionē nō facietis in
Maria gutta. — vſus veſtros. q: dn̄o ſanctū eſt. De gut
ta etiā q̄ eſt ſpēs aromatica. ⁊ ē lachryma
cuiuſdā arboris. ⁊ a medic̄ appellat̄ armo
niacū. vt ait Iſiō. xvij. ethimo. ſolū h̄ dico
ꝙ habʒ ꝟtutē diſſoluēdi ⁊ relaxādi. vnde
vt ait glo. ſuꝑ illud ps. xliiij. Myrrha et
gutta ⁊ caſſia ⁊c. oēs tumores ⁊ inflatiōes
ſedat. Et ſil'r ꝟgo bn̄dicta ſua int̄ceſſione
diſſoluit tumores pctōꝝ nr̄oꝝ. vn̄ cuilibet
ad eius ꝑſidiū recurrēti dici poteſt illud
Eccl'i. iij. Sicut in ſereno glacies ſoluētur
Maria therebintus — pctā tua. De therebinto quoq̄ʒ arbore
magna q̄ in ſyria naſcit̄ ſm Pliniū li. xij.
naturalis hyſto. cuiꝰ folia ſunt dēſa. nihil
aliud dicā niſi ꝙ ſm Iſiō. xvij. ethimo. et
Diaſco: ⁊ autorē libri de ꝓꝑie. re. eiꝰ folia
fructꝰ. cortices ⁊ ſemina ſunt medicialia.
Et ſil'r beata ꝟgo fuit tota medicinalis.
imo ex eo generata eſt medicina oīum in
firmitatū. ſ. filius dei. Ad quod applicari
poteſt illud Eccl'i. xxxviij. Altiſſimꝰ creauit
de terra. i. de ꝟgine Maria medicinam.

Radix etiā therebinthi in vino decocta ſto
machū cōfortat. ⁊ ꝯ dolorē capit̄ iuuat. vt
ait Plini. in. xxiiij. li. ꝑdicti opis. c. vj. Et
ſil'r btā ꝟgo q̄ d̄r radix Eſa. xj. ⁊ bn̄. nā mr̄
eſt radix filij ſui. xxiiij. q. iij. c. tūc ſaluabit̄.
in fi. ⁊ ibi no. Decocta in vino ſpūſſancti.
ſtomachū noſtrū. i. animū cōfortat. ⁊ dolo
rē capitis. i. mētis noſtre q̄ d̄r caput. vt i. c.
vnico. §. hoc vnguēto. de ſacra vnc. aufert ⁊
F — ſedat. ⁊ iō ipſa cuilibet deuoto ſuo inquit il
Maria lilium — lud Cañ. viij. Dabo tibi poculū ex vino con
dito. Liliū autē dici pōt ꝓpter multas
cās. Prima eſt. q: liliū ab extra eſt candi-
dū. intus aureū intuſq̄ʒ ⁊ extra odoriferū.
vt inq̄t Iſido. xvij. ethim̄. Licʒ em̄ inueniā-
tur lilia alteriꝰ coloris vt crocei ⁊ purpurei.
tū̄ liliū album eſt melius ⁊ efficacius. vt ait
Diaſcorus ⁊ Platea. vt etiā d̄r in li. de pro-
prie. re. de quo lilio nūc loquēs dico. ꝙ ſil'r
beata ꝟgo fuit extra in carne cādida ꝑ ꝟgi
nitatē. iuxta illud Sap. vij. Cādor eſt lucis
eterne ⁊c. Scdō intus in mēte fuit aurea ꝑ
charitatē. Sicut em̄ aurū nūq̄ꝫ pōt corrum
pi. ſic nec eius charitas vnq̄ꝫ potuit extin-
gui. iuxta illud Cañ. viij. Aque multe non
potuerūt extinguere charitatē. Tertio in-
tus ⁊ extra fuit odorifera ꝑ humilitatē. ha-
buit em̄ humilitatē intus in corde. ⁊ exteriꝰ
in cōuerſatione. Et iſta humilitas deo tm̄
odorifera fuit ꝙ ipſum ad ſe traxit. Un̄ illi
dicere potuit eiꝰ ſpōſus celeſtis illud Cañ.
j. Trahe me poſt te ⁊c. ⁊ non tm̄ deū ad ſui
amorē traxit. ſed etiam oēs homines ad ſe
trahit. Et ideo de illa dici poteſt illud Job
xxj. Oēm hominē ad ſe trahit. Et ipſa di-
cere pōt illud Joh. xij. Omnia traham ad
me. ſ. nō ſolum deū ⁊ homines: ſed etiā an
gelos ⁊ alias creaturas. Iſta autē ſunt tria
lilia que beatā ꝟginem maxime circūdede
rūt. ſ. humilitas. ꝟginitas. ⁊ charitas. De
quibus dicit Ber. in ſermone de natiuitate
eiuſdē. Xp̄s qui nūc inter lilia paſcit̄ vtiq̄ʒ
copioſius apud Mariā ꝓ milioꝝ multitudi
ne paſcebat̄. An nō lilia ſunt decus ꝟgini-
tatis. in ſigno humilitatis cum ſuꝑeminen
B — tia charitatis. Scd̄a cā quare ꝟgo bn̄di
cta d̄r liliū eſt. quia liliū habet rectū haſtile
ſurſum. ſed tm̄ folia eius ſunt pēdentia deor
ſum. ⁊ quātū flos eius altius in haſtili eri-
gitur: tāto caput ſubmiſſius inclinatur. Et
ſil'r animus beate ꝟginis tāq̄ꝫ haſtile fuit
ſemꝑ rectus ad deū. ſibi de bn̄ficijs ab eo re
ceptis regratiādo. ⁊ in ip̄m ſpūaliter exultā

do. Sicut enim liliū quicquid hʒ odoris et
candoris totum mittit ad ſummū. ſic ipſa
quicquid habuit ſanctitatis ⁊ gratie totum
ſemꝑ remiſit ad deū. Folia aūt. i. ꝟba habu
it inclinata deorſum. de ſe humilia ꝓferen
do. Un̄ inquit Lu. j. Magnificat aīa mea
dn̄m ⁊c. Ecce haſtile rectū. Sed audi folia
deorſum pendentia. Quia reſpexit humili-
tatē ancille ſue. Quāto em̄ eſt magis exal-
tata: tanto eſt ad maiorē humilitatē incli-
nata. In huius aūt figurā d̄r Exo. xxv. Fa-
cies cādelabruʒ ductile de auro mūdiſſimo
haſtile eius ⁊ lilia ex ipſo ꝓcedentia. Cāde
labrum em̄ dei facta eſt Maria. que fuit du
ctilis per obediētiā. ⁊ de auro puriſſimo ꝑ
charitatē perfectā. Cuiꝰ haſtile fuit eiꝰ intē-
tio recta. ⁊ lilia fuerūt eius ꝟba humilia q̄
omnia ꝓcedebāt ex ipſa. Mūdani autē ho
mines ecōtrario habēt haſtile reflexuʒ deor
ſum per obliquam intentionem. iuxta illud
Mat. xxj. Omnia opa ſua faciūt vt videā
tur ab hominibꝰ. Folia aūt. i. verba habent
elata ſurſum ꝑ iactantiā. ſuperbiā ⁊ elatio
nem. iuxta illud ps. lxxij. Iniquitatē in ex
celſo locuti ſunt. Et iteꝝ. Poſuerūt in celuʒ
os ſuū. ſ. viris ſanct̄ ⁊ celeſtibꝰ detrahēdo. ⁊
ſe vſq̄ʒ ad celuʒ magnificādo. ſed tm̄ vt ſub-
infert idē ps. lxxij. Lingua eoꝝ trāſiuit in
terra. ſ. de terrenis loquēdo ⁊ ea diligēdo.
Tertia cā quare beata virgo d̄r liliū eſt. M
quia liliū integrū redolet. ſed cōfricatuʒ po
ſtea fetet. Corpus aūt beatiſſime virginis
fuit tanq̄ꝫ liliū integrum. quia ſemꝑ ꝑman
ſit illibatū. ⁊ ideo ſemꝑ fuit odoriferū. Fuit
em̄ vnctum vnguēto odorifero. qō quidem
vnguētum fuit cōfectum de tribꝰ ſpeciebus
aromaticis. de quibꝰ d̄r Eccl'i. xxiiij. Sicut
cynamomū ⁊ balſamū aromatizās ⁊c. Fu
it em̄ cōfectū de cynamomo humilitat̄. Cy
namomū em̄ hʒ colorē cinereū. ⁊ ꝓpter hoc
d̄r cynamomū ſm glo. ſuꝑ Eccleſiaſticum.
⁊ ideo eius humilitatē repꝛſentat. Fuit etiā
cōfectū de balſamo diuinitat̄. Tūc em̄ deus
eius vterū inbalſamauit: qn̄ diuinitatē ſuā
ibi poſuit. Fuit q̄ʒ cōfectū de myrrha caſti-
tatis. Myrrha em̄ cōſeruat corpus a pu-
tredine. ⁊ ſignificat caſtitatē. que ꝓſeruat
corpus a corruptione. Iſto igitur ꝑcioſiſſi-
mo vnguēto eius corpus inunctū ſemꝑ re-
māſit integrū atq̄ʒ odoriferū. De quibꝰ vn
guētis d̄r ei Cañ. iij. Odor vnguētoꝝ tuo-
rū ſuꝑ oīa aromata. Noſtra aūt corpa cum
ſint corrupta ſunt fetida. iuxta illud Eſaie

I xxxiiij. De cadaueribus aſcendet fetoꝛ.
Quarta cā quare ꝟgo immaculata dꝛ li-
liū eſt, quia liliū oꝛitur de ſpinis ⁊ tñ ſpinaꝫ
nō hꝫ, ⁊ ſilr ꝟgo beata nata eſt ⁊ ꝯcepta de
parētibus per pctm̄ oꝛiginale ſpinoſis. ⁊ tñ
ipſa vllā ſpinā nūꝗ̄ habuit. Et ideo de illa
inquit eius ſpōſus celeſtis Cañ. ij. Sicut li-
liū inter ſpinas: ſic amica mea inter filias.
Itē ſicut liliū inter ſpinas natū ꝓpter h̄ nō
amittit ſuū coloꝛē nec odoꝛē. immo quāto
plus a ſpinis pūgitur tāto magis eiꝰ odoꝛ
ſentiṫ. Sic btā virgo licꝫ inter ſpinas, i. iu-
deos ſpinoſos ⁊ malos cōuerſata ſit. ⁊ ab
eis ſepiꝰ ꝑ tribulatiōes puncta ſit. tñ nūꝗ̄
amiſit candoꝛē ſue innocētie, nec odoꝛē ſue
fame, immo quāto magis pungebaṫ affli-
ctionibꝰ: tanto maioꝛē ſpirabat odoꝛē pati-
entie ⁊ ſanctitatꝭ. ⁊ ideo ipſa fuit quaſi liliū
in tranſitu aque Eccli. l. Quia quāto aqua
tribulatiōis per ipām trāſijt: tanto magis
illā redolere fecit. Sed hic eſt cōſideran-
dū ꝙ qñ lilia ponūtur cū lilijs: maioꝛē red-
dunt odoꝛē. Qñ ꝟo ſunt cū ſpinis: nihilo-
minus ſeruāt ſuū odoꝛē. Qñ aūt ſpine po-
nūtur cū ſpinis: tūc dāt ſibi mutuas pun-
ctiones. Qñ em̄ boni ſunt inſimul. tūc ſunt
lilia cum lilijs. ⁊ tot dant odoꝛes quot ha-
bēt ꝟtutes. vñ Matt. xviij. dicit dñs. Vbi-
cūqꝫ fuerint duo vel tres cōgregati in noīe
meo: ibi ero in medio eoꝝ. Ipſe em̄ eſt liliū
qui ait Cañ. ij. Ego flos campi ⁊ lilium cō-
uallīū. ſancti aūt viri ſunt hoꝛtus dei. in q̊
creſcūt lilia ꝟtutū. Et ideo Cañ. vj. inquit
beata virgo. Deſcēdit dilectus meus in hoꝛ-
tum ſuū ad areolam aromatis, vt paſcatur
in hoꝛtis ⁊ lilia colligat. Qñ igitur ſerui dei
ſunt inſimul cōgregati. tunc ſunt ſicut lilia
cum lilijs poſita in hoꝛto diuino. ⁊ ipē xp̄s
qui eſt amatoꝛ lilioꝝ eſt in medio eoꝝ. ⁊ col-
ligit lilia ꝟtutum. Qñ aūt boni ſunt cū ma-
lis: tūc lilia ſunt cum ſpinis. ⁊ tūc boni de-
bent ſeruare cādoꝛem ſue innocētie. ⁊ odo-
rem ſue fame. Et tale liliū cum ſpinis erat
p̄s. qui dicebat p̄s. cxix. Cum his qui ode-
rūt pacē erā pacificus. Qñ ꝟo mali ſunt cū
malis. vt ſuꝑbi cuꝫ ſuꝑbis ⁊c̄. tūc ſpine ſunt
cum ſpinis. ⁊ ſe mutuo pūgunt. iuxta illud
Prouer. xiij. Inter ſuꝑbos ſemper iurgia
ſunt. ⁊ Naum. j. Sicut ſpine ſeinuicem ro-
K dunt. Quinta cauſa quare ꝟgo glorioſa
dꝛ lilium eſt. qꝛ liliū habet ſex folia. ⁊ habꝫ
ſex angulos in radice: iuxta numerū ſex fo-
lioꝝ. Sex aūt folia fuerūt ſex ꝟba que dixit
beata virgo. Duo angelo. ſ. quō fiet iſtud. ⁊
Ecce ancilla dñi Lu. j. Vnum Helizabeth.
qñ eam ſalutauit ⁊ deum bñdixit. Ibidem.
Duo filio. ſ. Fili quid feciſti nobis ſic Luc.
ij. ⁊ qñ dixit. Vinū nō habent Ioh. ij. Vnū
etiā cum miniſtris nuptiarū cū ait. Quod-
cūqꝫ dixerit vobis facite. Ibidem. Iſta ꝟo
ſex folia ſiue verba ꝓceſſerūt ex radice cha-
ritatis. quia omnia fuerūt charitate ⁊ pie-
tate plena. Et q̄uis ſit vna radix charitatꝭ
tñ hꝫ ſex dilectionis modos: ſicut radix lilij
q̄uis ſit vna. tñ hꝫ ſex angulos. Primꝰ mo-
dus fuit quo ipſa dilexit deū: illū ſuꝑ oīa
reuerēdo. Scōs quo dilexit animam ſuam
ipſaꝫ in omni ſanctitate cuſtodiēdo. Tertiꝰ
quo dilexit coꝛpus ſuum: ipſum in ꝟginita-
te conſeruādo. Quartus quo dilexit dome-
ſticos ⁊ ꝓpinquos ipſos bonis moꝛibꝰ in-
foꝛmādo. Quintus quo dilexit amicos in
deū. Sextus quo dilexit inimicos ꝓpter
deū. Dicit enim Grego. in quadā omeṫ. Il-
le veraciter charitatē hꝫ qui ⁊ amicū dili-
git in deū ⁊ inimicū diligit ꝓpter deuꝫ. Se-
xta cā quare dꝛ liliuꝫ eſt. quia thalami ⁊ ce-
nacula regū lilijs adoꝛnātur vt iocūdius q̄-
eſcāt ⁊ veſcātur. Et quia vterus beate virgi-
nis fuit thalamus ⁊ cenaculū xp̄i. ideo totꝰ
fuit lilijs adoꝛnatus ⁊ circūdatus. iuxta il-
lud Cañ. vij. Venter tuus ſicut aceruus tri-
tici vallatus lilijs. Tota em̄ fuit lilijs valla-
ta. Nā a ſuꝑioꝛi fuit vallata lilio eminētis
charitatis. ab inferioꝛi lilio ꝓfunde humi-
litatis. Ab interioꝛi lilio perpetue puritatꝭ.
A dextris lilio tēperātie in ꝓſperis. A ſini-
ſtris lilio patiētie in aduerſis. Ab anterio-
ri lilio ꝓuidentie in futuris. a poſterioꝛi li-
lio iuſticie in p̄teritis. quia ꝓ p̄teritis bñfi-
cijs deo ſemꝑ gratias referebat. ⁊ hoc debi-
tū iuſticie requirebat. Et quia fuit lilijs val-
lata ⁊ circūdata. ideo de ipſa canit eccleſia.
Sicut dies verni circūdabant eaꝫ floꝛes ro-
ſarū ⁊ lilia cōuallium. Inter iſta autē lilia
xp̄us paſcebatur. Vnde ipſa inquit Cañ. ij.
Dilectus meus mihi ⁊ ego illi qui paſcitur
inter lilia. Nā modo paſcebatur lilio ſuꝑio-
ri. quia delectabaṫ in eius charitate. Mo-
do paſcebatur lilio inferioꝛi. qꝛ delectabaṫ
in eius humilitate. Modo lilio interioꝛi.
quia delectabaṫ in eius puritate. Modo li-
lio exterioꝛi. qꝛ delectabaṫ in eius ꝟginita-
te. Modo lilio a dextris. qꝛ delectabaṫ in
eius tēperātia. Modo lilio a ſiniſtris. quia
delectabaṫ in eius patiētia. ⁊ ſic de reliqͥs.

Et qm̄ ſic tota fuit floꝛida. ideo omnia que
per ipām deo offerimus ſunt ei accepta. vñ
Ber. in ſermone de natiuitate ipſiꝰ ꝟginis
inquit. Quicq̄d illud eſt qd̄ deo paras of-
ferre: gratiſſimis manibꝰ Marie trade. Ni-
mirū candidiſſima quedā lilia ſunt. nec cau-
ſabitur ille lilioꝝ amatoꝛ inter lilia nō inuē-
tum quicq̄d illud ſit qd̄ inter manus Ma-
Virtus rie inuenerit. hec ille. Septima cā quare
lilioꝝ dꝛ lilium eſt. qꝛ liliū multiplices hꝫ virtu-
tes. de quibus tractat Plini. in. xx. li. natu-
ralis hyſto. put etiā poniṫ in li. de ꝓprie-
re. Inter alias aūt virtutes eſt. ꝙ tumoꝛeꝫ
ſedat. ſaniē purgat. ⁊ moꝛſum ſerpētis cu-
rat. Et ſilr btā virgo ſanat tumoꝛē ſuꝑbie
exēplo ſue humilitatis, purgat q̊ꝫ ſaniē lu-
xurie exēplo ſue ꝟginitatis. ⁊ curat moꝛ-
ſum ſerpētis auaritie exēplo ſue pauperta-
tis. Auarus em̄ eſt cibus ſerpētis. quia di-
ligēdo terrena efficitur terra. que eſt cibus
ſerpētis. cui inquit deus Geñ. iij. Terrā co-
medes cunctis diebꝰ vite tue. ⁊ iō auarꝰ eſt
datꝰ ſerpenti infernali in cibum. iuxta illud
Eſa. lxv. Serpenti panis puluis eius. Ro-
gemus ergo dñm noſtrū Ieſum xp̄m vt vir-
tute huiꝰ ꝓcioſiſſimi filij ꝟginalis nō ꝑmit-
tat nos a ſerpēte maligno deuoꝛari dicētis
cum ꝓpheta p̄s. lxxiij. Ne tradas beſtijs
animas cōfitētes tibi. Sed introducat ī pa-
radiſum ſuarū delitioꝝ. vt in eo paſcamur
⁊ delectemur inter lilia fragrātia virtutum
genitricis ſue bñdicte: ꝑ infinita ſecula ſecu-
loꝛum. Amen.

De alijs quindecim aſſimilationibꝰ bea-
te ꝟginis. Sermo ſcōs.

Z

Eꝰ oſtēdet ſplē-

b dorem ſuū in te qui ſub ce-
lo eſt Baruch. v. c. In crea-
tione beatiſſime ꝟginis de-
us demōſtrauit ſuā poten-
tiā infinitā. Tanto em̄ princeps eccleſiaſti-
cus vel ſecularis maioꝛē potentiā ſe habere
oſtēdit: quāto maioꝛa facta ꝑagit. Et ideo
romani in hoc ſe habere magnā potentiam
oſtenderūt. ꝙ vniuerſum oꝛbem ſuo impe-
rio ſubiugarūt. Vñ regnum eoꝝ ferreū de-
ſcribitur Dañ. ij. ad innuēdum ꝙ ſicut fer-
Poten- rum domat reliqua metalla. ſic ipſi ſibi ſub-
tia dei diderunt omnia mūdi regna. Potentia er-
oſtēdiṫ go dei infinita in hoc oſtenditur: ꝙ ipſum
in cōuer- regnū romanoꝝ cum toto oꝛbe nō vi armo-
rum: ſed per ſimpliciū ⁊ illiteratoꝝ apoſto- ſione ro-
loꝛum predicationē ritui ⁊ fidei chꝛiſtiane mano-
ſubegit. Magis tamen eius potētia in mū- rum
di creatione relucet. Omnes enim mundi
principes cum omni ſua potentia non poſ-
ſent vel vnam paruulam foꝛmicā aut ver-
miculum vnum creare. Vnde cōcludit bea-
tus Thomas prima parte ſumme. q. xl. ar.
v. ꝙ creare non poteſt eſſe ꝓpꝛia actio niſi
ſolius dei. Et Auguſtinus in. iij. de trini.
inquit. ꝙ nec boni nec mali angeli poſſunt
eſſe creatoꝛes alicuius rei. Et ratio eſt iſta.
quia vt dicit magiſter in. ij. di. j. Creare eſt
de nihilo aliquid facere. ſed cum inter nihil
⁊ aliquid ſit infinita diſtantia. vt ait ſanctꝰ
Bonauentura in. iiij. diſt. x. ⁊ Frā. de may-
ro. in quodam ſermone de coꝛpoꝛe chꝛiſti.
Ad hoc vt quis de nihilo poſſit aliquid age-
re. neceſſe eſt vt habeat infinitā potentiaꝫ:
quam nō habēt omnes ſimul creature. Et
ideo ſolus deꝰ potuit omnia de nihilo crea-
re. Qui dixit ⁊ facta ſunt: mandauit ⁊ crea-
ta ſunt. p̄s. antepenul. ⁊. c. reuera. de conſe.
diſt. ij. ⁊. c. fraternitatis. xxxv. q. x. Ex quo
patuit eiꝰ infinita potentia. Sed ſi magnā Poten-
oſtendit potentiā in creando celum ⁊ terrā tia dei
angeloſqꝫ cum alijs creaturis. multo maio- oñditur
rem oſtendit in creatione glorioſe ꝟginis in crea-
Marie. quia ipſa eſt nobilioꝛ ⁊ excellētioꝛ tiōe ma-
omnibus creaturis ſimul. cum ad nobilio- rie
rem ⁊ excellētioꝛē finē ⁊ effectū ſit a deo ele-
cta ⁊ creata. Et ideo vt inquit ſanctus Bo-
nauen. in. j. diſt. xliiij. ⁊ beatꝰ Thom̄. in. iij.
parte ſum. q. xxv. ar. vlti. Si oēs creature
quantūcūqꝫ aſcēderent in gradibꝰ nobili-
tatis eſſent p̄ſentes: oēs deberēt reuerētiā
matri dei. Ex hoc itaqꝫ ꝙ deus eam elegit
⁊ creauit. atqꝫ tam altam ⁊ magnā conſti-
tuit, ſummā ⁊ infinitā potētiā ſuam demō-
ſtrauit. Secūdo oſtendit ſummā ſapien-
tiam ſuam in eodē opere. Magna etem̄ ſa-
piētia in bellatoꝛe eſſe dinoſcitur. qñ armis
aduerſarij ſui eum vincit. Sicut ille diſputa-
toꝛ qui aduerſariū ſuum ſuper eaſdeꝫ ratio-
nes ⁊ autoꝛitates quas ille ad defenſioneꝫ
ſuā adduxerat cōuincit: magnā ſapientiaꝫ
ſe habere oſtendit. Et idem eſt dicenduꝫ de
pugnante in bello militari. qui hoſtē ſuum
ꝓpꝛijs armis ipſius ꝓſternit. Et ideo
in hoc oſtendit deus ſapientiam ſuam. ꝙ
diabolum hoſtem ſuum qui mediante femi-
na genus humanū ſibi ſubiecerat. etiā per
feminā voluit debellare. que fuit eius bñ-

dicta mater.que caput ipſius diaboli cōtri
uit.vt ꝑdictū fuerat Geñ.iij. Tertio oſtē
dit ſuā benignitatē clemētiam ⁊ cōdeſcēſio
nē. Magna enī benignitas eſt inclyti ꝑnc
pis qñ ſe oſtēdit affabilē benignū ⁊ dome⸗
ſticū ſuis inferioribꝰ ⁊ ſubditis. ⁊ quāto hu
miliores ⁊ viliores ſunt illi quibus oſtendit
familiaritatē ⁊ affabilitatē: tanto benigni
or iudicatur. Et ꝓpter hoc laudaſ xp̄us de
benignitate. quia etiā cum publicanis ⁊ pec
catoribus mādūcabat. vt habetur Matth.
ix. Item quia tam humaniter cum muliere
ſamaritana loquebaſ. vt dꝛ Iohā.iiij. de q̊
diſcipuli eius mirabanſ. vt ibidẽ dꝛ qđ ꝓ
cedebat ſm Aug. ⁊ Chryſ. nō ꝓpter mali
ſuſpitionē aliquā. ſed ſtupebāt ꝙ taꝫ ſapi⸗
ens ⁊ ꝑſpicui ingenij mulierē inopē ⁊ ſama
ritanā alloquereſ. Sed ſuꝑ oēm benignita
tis ſue demōſtrationē hec fuit ſtupenda et
admirabilis clemētie ⁊ humilitatis oſten⸗
ſio: ꝙ nō ſolum homini voluit domeſticus
fieri. ſꝫ etiā illoꝝ obediētie ſubmitti. eligēs
hāc immaculatā virginē cui vſqꝫ ad mortē
obediret. ⁊ nō ſolū ipſi etiā ſpōſo eius pro⸗
pter ipſam. vt habetur Luce.ij. Quarto
oſtēdit ꝑ hanc electionē ipſius bn̄dicte vir⸗
ginis ſingularē excellentiā ⁊ vnicā ꝓroga⸗
tiuam. Sibi enim ſoli cōceſſit maximū pri
uilegiū omnibꝰ priuilegijs excellētius que
vnꝙ̄ ipſe deus cōceſſit vel cōcedet tam an⸗
gelis ꝙ̄ etiā quibuſcūqꝫ puris hominibus
ſ. vt eſſet mater dei. Ex quo apparet ipſius
dn̄e noſtre ſublimitas ⁊ celſitudo ineffabi⸗
lis ⁊ incōprehēſibilis. Cum enim ſm logi⸗
cos tria ſint genera correlatiuoꝝ. ſ. equipa
rationis vt amicus. ſimilis ⁊ vicinus. ſuppo
ſitionis vt filius. ſeruus ⁊ diſcipulus. ⁊ ſu⸗
perpoſitionis, vt pater ⁊ mater. dn̄s ⁊ ma⸗
giſter. Cum beata virgo ſit mater dei ⁊ deꝰ
filius eius. ⁊ omnis filius ſit naturaliter
inferior matre ⁊ ſubditus eius. ⁊ mater ꝑ⸗
lata ⁊ ſuperior filio. ſequitur ꝙ ipſa bn̄dicta
ꝟgo ſit ſuperior deo. ⁊ ipſe deus ſit ſubditꝰ
eius ratione humanitatis ab ea aſſumpte.
Et ideo de hoc loquēs Ber. in quodam ſer
mone inquit. Iſta eſt beate ꝟginis gloria ⁊
excellēs prerogatiua. ꝙ vnū eundēqꝫ filiū
cum deo patre meruit habere communem.
Et Ambro. ſuper Lucam ait. Bene gratia
plena dꝛ, qꝛ gratiā quā nulla alia habuit a
deo cōſecuta eſt. quia mater dei eſt effecta.
Quare autē ad tantam ſublimitatē ſit ele
uata: oſtendit Anſel. dicēs. Maria ꝓpter
peccatores facta eſt mater dn̄i. quia ſancti⸗
or ea. caſtior ⁊ humilior in genere humano
nulla potuit inueniri. Et Ber. in quodā ſer
mone inquit. Nō decebat deum alia mater
ꝙ̄ virgo. nec virginē alius filius ꝙ̄ deus.
quia nec maior inter matres. nec maior in
ter filios naſci potuit. Quinto beatā vir
ginē mūdo edidit deus. vt oſtēderet ſe eſſe
perfectiſſimū artificē ⁊ magiſtruꝫ. Ad hoc
enim vt quis ſit perfectus opifex requiri⸗
tur: ꝙ ſciat facere omnia pertinētia ad illā
artem. Ait enī phs. vj. ethi. Ars eſt habitus
quidam cū ratione vera faciēdi ⁊c̄. Or igi
tur quattuor modis pōt hō ꝓduci. ſ. ſine vi
ro ⁊ femina: vt Adam. vel ſine femina de
viro: vt Eua. vel de viro ⁊ femina vt oīes
homines cōmuniter generātur. voluit deꝰ
fabricare virginē benedictā: vt in ea cōcipe
retur eius vnigenitus ſine viro. ⁊ ſic ꝑ iſtū
quartū modum generatiōis ſe ſummū opi
ficeꝫ humani generis declararet. Sexto
eam fabricauit vt noſtre indigētie ſubueni
ret. Quia enim boni iudicis officiū eſt aſſi
gnare aduocatū orphanis ⁊ miſerabilibus
ꝑſonis. l. ne quicꝙ̄. §. aduocatus. ⁊. §. ple⸗
rūqꝫ. ⁊. §. obſeruare. ff. de of. procō. ⁊ le. et
ff. de poſtu. l. j. §. ait ꝓtor. ⁊. l. prouidenduꝫ.
C. eo. ti. ⁊. ff. ex qui. cau. maio. l. ab hoſtibꝰ.
§. ſed qđ ſimpliciter. ⁊ facit extra de of. iudi.
c. j. vbi glo. Hoſti. ⁊ alij doc. ⁊. c. j. vt lite nō
cōteſta. Unde in cōſtitutionibꝰ regis Sici⸗
lie cōtinetur. ꝙ aduocatus fiſci teneaſ pa⸗
trocinari ⁊ aduocare ꝓ cauſis miſerabiliū
perſonarū. ideo deus omnipotēs vidēs mi
ſerabilitatē humani generis. tanꝙ̄ bonus
iudex viuoꝝ ⁊ mortuoꝝ prouidit nobis de
optima aduocata. fabricādo hanc ſapientiſ
ſimā virginē. vt apud ipm̄ ꝓ nobis ꝯtinue
intercederet. ⁊ cauſas noſtras peroraret.

Septimo ipſam fabricauit: vt regnū im
perij ſui exornaret. ornamentū etenī regni
eſt habere nō ſolum regē. ſed etiā reginam
⁊ imperij nō tm̄ habere imperatorē: ſꝫ etiā
imperatriceꝫ. Un̄ videmus ꝙ deus poſtꝙ̄
creauit virū: dixit Geñ.ij. Nō eſt bonū ho
minē eſſe ſolū: faciamus ei adiutoriū ſimi⸗
le ſibi. ⁊ tūc creauit mulierē quā ei matrimo⸗
nio aſſociauit. ⁊ conſtituit eos reges terre.
Ad ornamentum igitur regni terreni eſt ꝙ
habeat regē ⁊ reginā. Et ꝓpter hoc qñ ali⸗
quis rex nō habet vxorem eius ſubditi ple
rūqꝫ ei ſupplicāt vt eam accipiat. Supernum
ergo celoꝝ regnū volēs rex eternus ⁊ impe⸗

M Oſtēditur etiā benignitas dei.

N Oñdiſ excellentia Marie

O Oñdiſ eſſe ꝑfectiſſimꝰ magiſter

P Maria eſt miſeroꝝ aduocata.

Q Maria eſt ornamentuꝫ celeſtis imperij

rator omnipotēs decorare fabricauit hanc
beatiſſimā virginē. vt illaꝫ regni ⁊ imperij
ſui faceret dominā ⁊ impatricē. vt verifica
retur ꝓphetia Dauid ps. xliiij. ei dicentis.
Aſtitit regina a dextris tuis in veſtitu
deaurato circundata varietate. Aſtitit eniꝫ
beata virgo a dextris dei. quia in potio⸗
ribus bonis eius. vltra oīes ſanctos poſt
filiū exaltata reſedit. ⁊ bene dꝛ eſſe ornata
veſtitu deaurato. quia eſt in celeſti patria
cum corpore glorificato. ex cuius ſplēdore
poſt filiū ſuū tota luceſcit ciuitas beatorū.
Circūdata aūt eſt varietate grāꝝ. Tātuꝫ
ꝟo differt gloria ipſius beatiſſime ꝟginis
a gloria alioꝝ beatoꝝ quantuꝫ ſol differt a
ceteris luminaribꝰ celi. Et qđ ammodo ſi⸗
cut cetera luminaria illuſtranſ a ſole. ſic to
ta celeſtis curia a glōſa ꝟgine letificatur ⁊
decoratur. vn̄ Ber. in ſermone de aſſumpti
one eius inquit. Glorioſa virgo dum celos
aſcēdit. etiā supernoꝝ gaudia ciuiū copio⸗
ſis augmētis cumulauit. Nā ſi paruuli nec⸗
dum nati Iohīs aīa liquefacta eſt vt Ma⸗
ria locuta eſt quenā fuit illa exultatio ciuiū
ſuꝑnoꝝ. cū ⁊ eiꝰ audire vocē ⁊ videre faciem
eiuſqꝫ beata ꝯfrui ꝑn̄tia meruerūt? Augu.
qꝫ in ſermōe de natiuitate ꝟginis illi ait.
Ipſum celū quē penetraſti o virgo beata:
necnō cūcta que in eo ſunt cōtenta: noua ⁊
ineffabili gloria decoraſti. prioreqꝫ eiꝰ glo⸗
riā vltra ꝙ̄ dici pōt tua ꝑſentia magnifica
ſti. noua ⁊ ꝑcellenti tuaꝝ virtutū dignitate
irradiās. inmēſaqꝫ gratiaꝝ tuaꝝ luce ꝑlu
ſtrans. Et iterum Ber. in quodam ſermōe
inquit Marie preſentia totus illuſtratur
orbis: adeo vt ipſa etiam celeſtis patria cla
rius rutilet virginee lāpadis illuſtrata ful
gore. Propter que omnia ipſi bn̄dicte ꝟgi
ni optime cōuenire poſſunt verba thema⸗
tis noſtri in quibus ei predixit ꝓpheta di⸗
cens. Deus oſtēdet ⁊c̄. Super quibus alias
xv. aſſimilationes ꝑſcrutabimur eideꝫ dn̄e
noſtre cōuenientes.

Quomodo beata virgo per niuem figuratur.
Aſſimilatio. j.

R Quare ſit feſtū niuis inſtitutuꝫ

S Olent aliqui curioſe inquirere qua⸗
re ſancta mater eccleſia ordinauit
feſtum particulare ad honorē bea⸗
tiſſime ꝟginis. v. auguſti ꝓpter vnū mira⸗
culum niuis ab ea factum in tali die. Cum
nō pretereat momentū temporis qđ non il
luſtretur multis ⁊ quaſi īfinitis miraculis
einſdem intemerate matris dei. Cauſa aūt
huius inquiſitionis originatur ex quadaꝫ
iuriſtarū ſn̄ia dicentiū. ꝙ vbi eſt eadem ra⸗
tio ibi debet eſſe eadem iuris diſpoſitio. l. a
ticio. ff. de verbo. ob. l. j. C. de libe. prete. vel
exhe. c. tranſlato. de cōſti. ⁊ de ſimilibꝰ ideꝫ
debet eſſe iudicium. vt ait phs. ij. Topicoꝝ.
⁊ no. in. l. ſeruis legatis. ff. de leg. iij. ⁊ in. l.
nō poſſunt. ff. de legi. ⁊ in. l. ſi libellum. C. de
diuer. re. ⁊ in. l. loci. §. ſi fundus. ff. ſi ſerui.
vē. ⁊. ij. q. j. c. multi. ī fi. ⁊. ij. q. vj. c. q̇ ſentit.
⁊ in auſ. quibus mo. na. effi. legi. §. liceat
igitur. Quapropter eis videtur ꝙ eadeꝫ ra⸗
tione deberent ab eccleſia feſtiuari oēs illi
dies in quibus ꝓdigia magna ipſius glori
oſe ꝟginis videmus coruſcare. Quoꝝ hēſi
tationi volēs ſatiſfacere. licꝫ dicaſ in. l. non
omniū. ff. de legi. Nō omniū que a maiori⸗
bus noſtris cōſtituta ſunt ratio reddi pōt.
Tamen ſm paruā ingenij mei cognitioneꝫ
videtur. ꝙ bn̄dicta dei genitrix voluit mi⸗
raculum hoc niuis a nobis ſuꝑ alia particu
lariter feſtiuari ꝓpter multā ſimilitudineꝫ
quā ipſa habet cuꝫ ꝓprietatibus niuis. De
quibus habetur in diuerſis ſacre ſcripture
capitulis. in quibus ipſa beatiſſima mater
dei aſſimilatur niui. Maxime autem Dan.
vij. vbi dꝛ. Antiquꝰ dierū ſedit. veſtimētuꝫ
eius album ſicut nix. Deus enim qui eſt an
tiquus dierum. i. ante oēs dies. qꝛ eſt eter⸗
nus. ſedit in vtero glorioſe ꝟginis. ⁊ in eo
requieuit nouē menſibus. veſtimentū autē
eius fuit albū ſicut nix. qꝛ ipſa ꝟgo puriſſi⸗
ma que tanꝙ̄ veſtimēto circundedit eū ſuo
ſacratiſſimo vtero. iuxta illud Hiere. xxxj.
Nouū faciet dn̄s ſuꝑ terrā: femina circūda
bit virum. que eius diuinitatē texit. ⁊ indu
it ſua carne. fuit candidiſſima ꝑ innocētiā.

Pro cuius veritatis declaratione tria
myſteria cōtemplabimur de niue. Primū
erit de eius aſpectu. Scōm de ipſius tactu.
Tertiū ꝟo de illius effectu. Quo ad ꝑmuꝫ
dico. ꝙ nix eſt aſpectu alba. pulchra ⁊ di⸗
ſgregatiua. Albedo autē. vt dicit Algazel
in ſua phiſica. ⁊ ponitur etiā in li. de ꝓpri.
re. eſt color ex luce clara ⁊ multa in corpore
perſpicuo generatꝰ. vnde quāto in materia
ꝑſpicua eſt lux clarior. tāto albedo eſt intē
ſior ⁊ nigro impermixtior. Et cā huiꝰ albe
dinis in niue eſt frigiduꝫ. quia qñ materia
ſubſtātialiter eſt humida. ⁊ in illo domina⸗
tur frigiditas generatū ex ea eſt album. Et
vt dicit phs. xix. de animalibꝰ. Nix genera
tur ex aere vaporoſo declināte ad humidi⸗

tatē aqueam. ⁊ hoc per frigidi actionē. Fri
gus eñ albificat humidaꝫ materiã. Uirgo
aũt ſacratiſſima a ſuperna luce in ſuo cor-
pore albedinē ỽginitatis habuit, q̄ alit̃ hr̄i
nõ põt. iuxta illud Sap. viij. Scio ꝙ aliter
cõtinēs eſſe nõ poſſuꝫ niſi dñs dederit. Qꝛ
autē per albedinē ſignificet̃ ỽginitas patet
Qꝛ maria albedinē virginitatꝭ habuit. ſacre ſcripture teſtimonio. Nã Apoca. iij. de
ỽginibus inq̄t dñs ieſus. Ambulabũt me-
cũ in albis, qꝛ digni ſunt. Et eiuſdē li. vj. c.
dꝛ. Date ſunt eis ſingule ſtole albe. Et. vij.
c. Amicti ſtolis albis. Beatã ỽo matreꝫ dei
ſine ỽginitatis violatione cõcepiſſe ⁊ pepe
riſſe filiũ ſuũ. ꝓbatur ꝑ illud qδ de ea predi
ctũ fuerat Eſa. vij. vbi dꝛ. Ecce ỽgo cõcipi-
et ⁊ pariet filiũ ⁊c̄. Nec obſtat hereticoꝝ ſi-
ue ꝓhoꝝ oppoſitio dicētiũ ꝙ duo corꝑa nõ
poſſunt eſſe in eodē loco. iiij. phiſico. Ergo
xp̄s exiēs de vētre matris debuit frangere
clauſtrũ ſue ỽginitatis. Quia rñdet̃ ꝙ iſte
exitus fuit miraculoſus ⁊ nõ naturalis. vel
ſm beatũ Tho. in. iiij. di. xxx. ar. vl. rñdet̃.
ꝙ xp̄s naſcēs habuit dotē ſubtilitatis. vñ
Aug. inquit. Sicut Xp̄s exijt de ſepulchro
clauſo. ita natꝰ eſt de ỽgine clauſo ỽginita
tis clauſtro. Beda q̄ꝫ ſuꝑ Lucã ait. Sicut
xp̄s in ſumma pace natus eſt vt ſe pacē di
ligere oſtēderet. ita de ỽgine naſci voluit:
vt ỽginitatis decus ſibi gratiſſimũ eſſe mõ
ſtraret. Is ergo qui ỽginitatē in ſe ſeruauit
matrē virginē habere voluit. Putatiuũ pa
trē Ioſeph virginē cõſeruauit Iohannē ba
ptiſtã precurſorē ſuũ ⁊ euãgeliſtã ſibi fami
liarē cuſtodiuit ỽgines. Sepe illud ꝓphe-
ticũ in ſe replicãs, Ambulãs in via imma-
culata hic mihi miniſtrabit, hec ille. Dico
Nix ſignificat innocētiã etiã ꝙ per albedinē niuis figurat̃ innocen
tia ⁊ puritas ipſius immaculate ỽginis q̄
nunq̄ fuit maculata vel denigrata ꝑ aliqδ
peccatũ. iuxta illud Cañ. iiij. ⁊ macula non
eſt in te. Erubeſcãt ergo illi qui hãc niuem
candidiſſimã nigrã quãdoq; fuiſſe oſtende
re conãtur. Qui eius albiſſimã animã ni-
gredine peccati deturpatã affirmare nõ ve
rētur. cũ ꝓpheta in ỽbis p̄allegatis dicat
de xp̄o. Ueſtimēta eius alba ſicut nix. ⁊ nõ
nigra ſicut coruus. Nos ỽo candidiſſimaꝫ
dominã noſtrã denigrare abhorrentes: eiꝰ
innocentiã quãtum poſſumus veneremur.
⁊ in iſta niue nos ab omniũ criminũ nigre
dine dealbare conemur. vt verificetur de no
bis illud p̄s. lxvij. Niue dealbabũtur in ſel
mon. Selmon eñ ſm Hiero. iterpretatur
virtutis obumbraculũ ⁊ ſignificat ipſaꝫ vir
ginē benedictã. ſub cuiꝰ puritatis ⁊ ſanctita
tis vmbra peccatores dealbãtur. Recurre er-
go o peccator ad patrociniũ beate ỽginis.
Requieſce ſub vmbraculo ſue pietatꝭ. ⁊ dic
ei illud p̄s. l. ⁊. l. diſt. c. cuꝫ exaudiero. ſ. La
uabis me ⁊ ſuꝑ niuē dealbabor. Secun
do nix eſt aſpectu pulchra. ⁊ hoc ꝓpter al- S Nix pulchritudinem Marie ſigt.
bedinē. vñ cũ videmus iuuenē albũ dicimꝰ.
O q̄ pulcher iuuenis. Et mulieres lauant
faciē vt fiat alba. ⁊ ipſe dicant̃ pulchre. Sa
cra etiã ſcriptura cũ aliquid pulchruꝫ vult
inſinuare: cõparat illud niui. vñ Matthei
xvij. de pulchritudine veſtiũ xp̄i in transfi-
guratione eius inquit euãgeliſta. Ueſtimē
ta eius facta ſunt alba ſicut nix. ⁊ Marc.
xj. dꝛ. Ueſtimēta eius candida nimis ſicut
nix. Et Apoca. j. Caput eius ⁊ capilli eius
tanq̄ nix. Nõ immerito igitur niui cõpara
tur beatiſſima ỽgo ꝓpter ſuã pulchritudi-
nem. de qua ſatis diximus in ſcd̄a ꝑte prin
cipali huius oꝑis. ſer. iiij. Ita eñ fuit pul-
chra. ꝙ nulla mulier quantacũq; decorata
fuerit formoſitate. in eius cõparatiōe vide
retur pulchra. Nõ Europa. ob cuiꝰ pulchri
tudinē. vt dicũt quidã. tertia pars mũdi dꝛ
europa. Nõ Meduſa. que ſe aſpiciētes red-
debat immobiles. vt fabule referũt poeta-
rum. Nõ Iole. cuius amore inſaniuit Her
cules. Nõ Dianira. ꝓpter quam bella geſſe
rũt Achelous ⁊ Hercules. Nõ Argia. quaꝫ
tam ardēter amauit Polinicus edippi rex
thebarũ. Nõ Pantaſilea. in cuius facie to
tus intuebat̃ exercitꝰ tanq̄ in ſpeculũ. naꝫ
quaſi ſol videbatur in terris. Nõ Poliſena
que ad ſuũ amorē traxit Achillē fortiſſimũ
Nõ Helena greca. ꝓpter cuiꝰ pulchritudi-
nē originē habuerũt bella troiana. Nõ Di-
do ſidonia. quã tantũ amauit ſicheus her-
culis ſacerdos. Nõ lauina filia regis latini
cuiꝰ amore captꝰ eſt rex Turnus tot bella
geſſit cum Troiano Enea. Non Lucretia
romanarum mulierum decus. Non aliqua
mulier hebrea. etiam ex illis que in ſacra
pagina dicuntur fuiſſe pulchre nimis. id
eſt valde. Sic enim ſepe exponitur in di-
uinis ſcripturis, vt ibi. Nimis honorati
ſunt amici tui deus: nimis cõfortatus eſt
principatus eoꝝ. p̄s. cxxxviij. Et etiã ita ex
ponitur ſm leges. vt no. in. l. in teſtamēto.
C. de ſuis ⁊ legi. ⁊ in. l. iij. C. de here. actio.
Oēs igit̃ pulchritudines que fuerũt tã in
viris q̄ in mulieribꝰ: ſunt nihil in compara

tione formoſitatis xp̄i ⁊ matris eius. que
de ſeipſa inquit Eccl̄. xxiiij. Ego mater pul
chre dilectiõis. vbi glo. ait. Pulchra mater
dicta eſt que pulchritudine cõcepit filiũ ⁊c̄.
Eſt ergo vt nix beata ꝓpter pulchritudinē
iuxta illud Trenoꝝ. iiij. Cãdidiores naza-
rei eius niue nitidiores lacte. ſaphiro pul-
chriores. Legitur aũt ꝙ p̄dicãtibꝰ apl̄is. ⁊
aliquos nõ valētibus conuertere: mittebant
eos ad btĩſſimã ỽginē. q̄ admirãtes formo
ſitatē bñdicte mr̄is dei. ⁊ eiꝰ ſapientiſſima
eloq̄a. cõuertebãtur ad fidē: cognoſcētes il
lum eſſe verum deũ qui tanta pulchritudi
ne renitentē fecerat matrē ſuã. Ipſam eniꝫ
formoſiſſimã virginē ad nos deſtinauit de
us: vt cũctis ppl̄is oſtēderet pulchritudinē
eius Heſter. j. Tertio nix eſt aſpectu di-
T Nix aſpectum caſtum ỽginis ſiginificat ſgregatiua. ſ. viſus. ⁊ hoc etiã eſt rõne albe
dinis. Albedo eñ eſt diſgregatiua viſus. vt
dꝛ in li. de ſenſu ⁊ ſenſato. Et id̄ in li. de pro
prie. re. ſic ſcriptũ eſt. Nix cãdore ſuo ⁊ pul
chritudine ad ſui aſpectũ oculos intuentiũ
ꝓuocat. ſed ſi nimis diu aſpiciat̃. ſpm̄ viſi
bilē diſgregat ⁊ immutat. hec ibi. Sic igit̃
ſi q̄s longo tꝑe fixis oculis aſpiciat niueꝫ:
ſibi immutat ſpm̄ viſibilē. ⁊ ei generat ver-
tiginē quãdã. ita vt poſtea nõ bñ diſcernat
nec capiat voluptatē ex alicuiꝰ rei pulchre
aſpectu. Sic btē ỽginis aſpectꝰ erat diſgre
gatiuꝰ viſus. ita quãtũcunq; q̄s eēt libidi-
noſus. ſi in eã aſpiciebat: ſtatim ardor cõcu
piſcētie ⁊ libidinis ab illo diuertebatur. ſm
ꝙ inquit Alex. de ales. in. iij. parte ſumme.
tractatu de ſanctificatiōe beate ỽginis. q.
viij. Et ſanctus Bonauē. in. iij. ſen. diſt. iij.
Hoc aũt ꝓcedebat multis ex cauſis. de qui
bus tractauimus in. ij. ꝑte p̄ncipali huius
oꝑis. ſer. v. ꝑte. vij. Quidã eñ radij q̄ſi ſola
res ex eiꝰ vultu lucidiſſimo coruſcabãt. ita
vt eam fixis oculis nemo poſſet intueri. vt
Maria a cõſpicientibꝰ nõ potuit concupiſci. ibidē diximus. Nec mirũ. Si eñ deo appa
rente in nube ſuꝑ montē ſynai ⁊ loquēte cũ
Moyſe: non poterat ipſe Moyſes intueri
abyſſum claritatis eius. ſed ponebat vela-
mē ſuper faciem ſuã Exoδ. xxxiiij. Multo
minus poterãt homines intueri claritateꝫ
beatiſſime ỽginis in qua erat deꝰ. nõ vt in
nube: ſed vt in matre. que erat illa ſtella ful
gentiſſima. de qua hortus eſt ſol eterne cla
ritatis. Et hoc etiã dicit Nico. de lyra ſuper
Mat. c. j. allegãs ſimilitudinē vultꝰ Moy
ſi. cuius claritatē nõ poterat intueri ppl̄s
Iſrael q̄ñ locutꝰ fuerat cum deo. ſicut reci-
tat Pau. j. Cor. iij. Multo itaq; magis ra
diabat ỽginis beatiſſime facies. que nouē
mēſibus deũ portauit in vtero. ⁊ ideo erat
cõcupiſcētie diſgregatiua. Poſſumus q̄qꝫ
dicere: ꝙ hoc etiã ꝓcedebat ex diuina virtu
te. Experiētia eñ teſte videmus. ꝙ demo-
nũ fallacia ⁊ incitatiōe ſepe viri quidam cõ
temnũt vxores ſuas pulcherrimas. ⁊ earũ
pulchritudine nõ mouētur ad cõcupiſcētiã
ſed potius ex aſpectu cõcubinarũ turpiuꝫ.
Multo igit̃ magis potuit hoc deus in bo
no operari in ỽgine. vt eiꝰ pulchritudine ne
mo ad cõcupiſcentiã cõcitaretur: ſed potiꝰ
diſtraheretur. Dicunt ergo quidam deuoti
doctores. ꝙ inſpicientes beatã virginē re
manebãt vt attoniti ex eius claritate. Uide
mus eñ q̄nq; aliquē ita occupatũ ⁊ abſtra
ctum in aſpectu alicuius figure: vt nõ ſenti
at etiam ſi vocetur. Morum etiã honeſtas
ipſius benedicte ỽginis etiam laſciuoꝝ ho
minũ mētes ad bene viuendum inducebat.
Mulier enim facie pulchra ſi bene morige
rata fuerit bonos incitabit ad deuotioneꝫ
ampliorē. malos aũt plerũq; ad cõpunctio
nem. Ad quod facit exēplum quod retu- Quõ honeſte mores malos alliciũt.
lit pater frater Ludouicus de vincentia or
dinis noſtri: dicēs ꝙ in quadã naui ex vna
parte erãt duo fratres minores. ex alia ỽo
erat quedam meretrix cum multis ſcolari-
bus qui per padum ibãt a Ferraria paduã.
In qua quideꝫ naui dicta meretrix cũ ipſis
ſcolaribus diſſolutiones multas faciebat.
Mox aũt vt ſemel intuita eſt illos fratres
honeſte ſtantes. ⁊ deuote in ipſa naui ma-
gno rubore dimiſit in ima oculos. ⁊ nunq̄
poſtea auſa ē illos leuare. Scolares ỽo hic
inde ipſam ſtimulãtes. nutibus increpabãt
ipſa autē eos reprehēdebat ⁊ hortabat̃ vt
attenderent ⁊ imitarent̃ predictoꝝ fratruꝫ
honeſtatē. Poſtea ỽo applicata naui ad lit
tus hora veſpertina cum hoſpitati fuiſſent
apud quendam indeuotum hoſpitē. ⁊ nec-
dum pranſi fratres etiam de cena diffide-
rent. Meretrix illa ad ſe vocauit hoſpiteꝫ.
⁊ dixit. vt fratres ipſos bene tractaret. qꝛ
de ſua pecunia omnia ſolueret. quod ille ꝓ
tinus fecit. Uidentes autem fratres tantã
abundantiã eſcarũ. timuerũt ne hoſpes ſpe
lucri iſta eis tam copioſe miniſtraret. Qui
bus nõ audentibus comedere. qꝛ nõ habe-
bãt vnde ſoluerēt. dixit hoſpes predictus.
Nolite timere. nam illa meretrix omnia ſe
ſoluturã promiſit que in naui vobiſcum fuit

Tūc fratres deo grās referētes cibum ſum
pſerūt. Poſtea ꝟo cōpleto prādio ſiue cena
pdicta meretrix velut altera Magdalena
lachrymis madefacta venit ad eos dicens.
O patres. O angeli dei. O ſerui Jeſu xpi
fideles. bñdicti vos a dño qui me honeſta-
te veſtra reuocaſtis a carnis mee putredi-
ne. vñ poſt fratrum monita pniam egit. O
ſancta honeſtas. tu es illa de qua dr Eccli
xxviij. Gra ſup grām mulier ſancta ⁊ pu-
dorata. grā. ſ. honeſtatis in ſe. ⁊ ſup grām
in alijs libidinē extinguēdo. ſicut fuit in vir
gine bñdicta. Et ideo inqt Ambro. in. ij. li.
de ꝟginibus. Sit nobis tanꝙ̄ in exēplari
deſcripta ꝟginitas vitaqꝫ Marie. de q̄ ve-
lut a ſpeculo refulget ſpēs caſtitatꝭ ⁊ forma
ꝟtutis hinc ſumatis licet exēpla. vbi tāqꝫ
in exēplari magiſteria ſunt expſſa pbitatꝭ.
que quid corrigere. qd fugere. quid tenere
debeatis oſtēdunt. primus diſtendit ardor
nobilitas eſt matris. Quid nobilius dei ma
tre: quid ſplēdidius ea quā ſplendor elegit:
Quid caſtius ea que ſine cōtagione genera
uit: nā de ceteris ꝟtutibꝰ eius qd loquar:
Virgo erat nō ſolum corpore ſed etiā men
te. que nullo doli ambitu ſincerū adultera-
ret affectū. corde humilis. ꝟbo grauis. ani-
mo prudēs. loquēdi parcior. diſcēdi ſtudio
ſior. nō in incerto diuitiarū. ſed in pce pau
peris ſpem reponēs Intēta operi. verecun
da ſermōi. arbitrū mētis ſolita nō hominē
querere ſed deū. nullū ledere. omnibꝰ bñvel-
le. maioribus aſſurgere. equalibus nō inui
dere. fugere iactantiā. rationē ſequi. amare
virtutē. Quādo iſta vultu leſit parētes. qn̄
faſtidiuit humilem. quādo deriſit debilem.
quādo vitauit inopem: Eos ſolos cetus vi
rorꝝ inuiſere ſolita erat quos miſericordia
nō erubeſceret neqꝫ verecūdia pteriret. Ni-
hil toruum erat in oculis eius. nihil in ver
bis procax. nihil in actu inuerecūdum. non
geſtus fractior. nō inceſſus ſolutior. nō vox
petulātior. vt ipſa corporis ſpecies ſimula-
chrum fuerit mētis ⁊ figura pbitatis. Bo-
na qppe domus in ipſo veſtibulo dꝫ agno-
ſci. Ut primo pretēdat ingreſſū nihil intus
latere tenebrarū. ⁊ mens noſtra nullis re-
pagulis corporalibus impedita. tanꝙ̄ lu-
cerne lux intus poſita foris luceat. Quid
ergo exequar cibor̄ parſimoniā. officiorū
redundantiā. alterum vltra naturā ſuper-
fuiſſe. alterum ꝟo ipſi nature defuiſſe. Il-
lic in illa tempora intermiſſa hic congemi-
natos ieiunio dies. Et ſi quādo voluntas
ſucceſſiſſet. cibus plerūqꝫ erat obuius qui
mortem arceret. non delitias miniſtraret.
Dormire nō prius cupiditatis ꝙ̄ neceſſita
tis fuit. ⁊ tamē cū quieſceret corpꝰ: vigila-
bat animus. qui frequenter in ſomnis aut
lecta repetit. aut ſomno interrupta cōtinu-
at. aut diſpoſita gerit aut gerēda diſponit.
Prodire domū neſcia niſi cum ad eccleſiā
cōueniret. Et hoc ipſam cum parentibus et
ppinquis. Domeſtico operoſa ſilētio. forē-
ſi ſtipata comitatu. nullo meliore tamē ſuo
cuſtode ꝙ̄ ſeipſa. In inceſſu aſpectuqꝫ vene
rabilis. que nō tam veſtigium pedis cole-
ret ꝙ̄ gradū virtutis attolleret ⁊c̄. Et in-
fra. Sic Maria intēdebat omnibꝰ quaſi a
pluribus moneretur. ſic oīa implebat vir
tutis officia vt nō tam diſceret ꝙ̄ doceret.
Talem euangeliſta mōſtrauit. talem ange
lus reperit. talem ſpūſſanctus elegit. Quid
in ſingulis morer: hanc parētes dilexerūt.
extranei predicauerūt. que digna fuit ex q̄
dei filius naſceretur. hec Ambro. Alia
etiā ex cauſa non fuit concupita. quia pul-
chritudinē ſuam quantum poterat occulta
bat. ⁊ mēbra ſua optime cooperiebat. Nā
honeſte veſtes que corpus bene tegūt. pre-
ſeruant a cōcupiſcentia. Econtra ꝟo. veſti-
menta inhoneſta ⁊ ornatus meretriciꝰ eſt
cauſa cōcupiſcentie. Nam videtes iuuenes
mulierē ſic indutam arbitrātur eā eſſe me
retricē. vel habere animū fornicādi. Talis
enim quiſqꝫ eſſe preſumitur qualem eū ve-
ſtes indicant. l. item apud labeonem. §. ſi
quis virgines. ff. de iniurijs. exteriora nāqꝫ
demonſtrant interiora. l. fulcimus. §. illud
ſciēdum. ff. ex quibus cauſis in poſſeſſionē
eatur. ⁊. §. ceruos. inſti. de rerum diuiſione.
naturalē. §. in his. ff. de acqui. rerū do. Et
ideo eam cōcupiſcūt. quia ſperāt illam ſue
maledicte volūtati cōſenſū pbiturā. O igi
tur femina vana. o rhete diaboli. o mulier
laſciua. o beſtia infernalis. o iuuēca fetida:
vt qd oſtēdis pectꝰ. ſpatulas ⁊ mām̄illas:
Quare ſic infaſciata incedis: Cur ſic inho-
neſte veſtiris. quare faciē tuā depingis. q̄re
ipſam lixas. cur pellem extēdis. cur mēbra
tua oſtēdere hominibꝰ queris. niſi vt oēs
ad cōcupiſcentiā tuam prouoces. niſi vt il-
lor̄ animas capias. niſi vt eas tecū ad in-
fernales cruciatus perducas. Si enim non
haberes carnes venales: nō portares eas
ad macellū. Sicut ergo ſignū vini vel alterius

Amb. deſcribit honeſtatē Marie

Honeſte veſtes pſeruāt a ꝯcupiſcentia.

rei venalis facit bonā pſumptionem iuris
ꝙ talia ſunt venalia. l. nec emere. C. de ēp.
et vē. ſic tua inhoneſtas ⁊ expoſitio ac pu
blica oſtenſio carniū tuarū inſinuat. ꝙ in
animo es corrupta. ⁊ carnes ipas venales
habes. Abſconde igit̄ nuditatē tuam. cela
carnes tuas. ⁊ fuge viror̄ cōſortia. exēplo
ꝟginis de qua inqt Amb. ſup Lucā. Di-
ſcite ꝟgines non circūcurſare per alienas
edes. nō demorari in plateis. nō aliquos ī
publico miſcere ſmones. Maria ī domo
ſera ⁊c̄. O igit̄ femīe diſſolute. o pictrices
facierū. o platearie. o balchonarie. o mulie
res inhoneſte. que totum ſtudiū veſtrum
poſuiſtis in demōſtratiōe vr̄e pulchritudi
nis. an neſcitis ꝙ ille theſaurū ſancte ꝟgi
nitatis amittere cupit. qui illum frequent̄
in publico gerit. Capite ergo exemplū bea
tiſſime ꝟginis. de qua inqt Amb. vbi. ſ.
ꝙ videri frequētius in publico diſplicebat
⁊ ideo neminē ad ꝯcupiſcentiā puocabat.
ſicut tu balarina impudica facis. quod ē
maximū pctm̄ ⁊ grauiſſima pena crucian
dum. Noli igit̄ amplius tot xpianor̄ ani-
mas illaqueare. ⁊ pcioſum ſanguinē ieſu
xpi ꝯculcare impudicitijs tuis. Sꝫ exēplo
beatiſſime ꝟginis induere veſtimētꝭ albis
hōeſtatꝭ. Et ſic n̄ icitab' aliquē ad libidinē
ſed vnuſqſqꝫ ꝓuabit de te illud Prou. vj.
Non cōcupiſcet pulchritudinē eiꝰ cor tuū.
Et Eccli. xxv. Non ꝯcupiſces mulierē in
ſpecie. Noli ſic frequēter morari in porta.
nec libēter pdire ad ſpectacula: cōſiderans
ꝙ Dyna filia iacob qr ad videndū mulie-
res regionis prexit. qr in publico appuit.
quia pulchritudinē ſuam oſtēdit. pſtituta
fuit Geñ. xxxiiij. Et ideo te hortat̄ ppha
Piere. iij. c. exclamās ⁊ dicēs. Reuertere
ꝟgo ad ciuitates tuas. i. ad cōſcientias in
camera tua. ſicut faciebat intemerata vir
go maria. Scōm myſteriū de niue ē de
ipſius tactu. Pro cuiꝰ declaratiōe dico. ꝙ
nix eſt tactu frigida. poroſa: et elapſiua.
Quo ad pmū non oportet venire ad pba-
tionem. qr quod patet expſſe nō eſt pbare
neceſſe. c. euidētia. de pba. et. l. ea quidem.
C. de accu. Manifeſtū eſt eīm niuē eē frigi
dam. que etiā frigeſcere facit manū tāgētꝭ
Vñ dr Eccli. xliij. Uētus aqlo flauit aquā
frigidā. i. niuem. De qua dr Prouer. xxv.
Sicut frigus niuis ⁊c̄. Et eiuſdē lib. vlt.
c. dr. Non timebit domui ſue a frigoribus
niuis. Beata igit̄ virgo frigida fuit. i. hu-
milis. Hoīes eīm frigus habētes vadunt
ſtrictis humeris. capite flexo. ⁊ humiliter
in manibus ſufflāt. Unde glo. ſuper illud
Apoc. iij. Utinā frigidus eēs ⁊c̄. ait. Ser-
uum ſibi idoneū dñs frigidū optat. vt fri-
gore nuditatē agnoſcat. ⁊ pānis indigere
ſe ſciat. ⁊ humilis reddat̄ ad poſcēda veſti
menta ⁊ tegumēta nuditatis. Uidemꝰ eīm
ꝙ paupes humilius elemoſynā petūt tē-
pore frigoris ꝙ̄ in eſtate. Dicunt eīm intra
ſe tempe eſtatis. Si nō inuenero in ciuita
te panē: ibo ex̄ et comedā fructꝰ agror̄. In
hyeme aūt nō ſunt fructꝰ in agris: nec au-
dent demorari in plateis ppter frigꝰ: ma-
xime qn̄ ſunt male induti. Et ſic inſtātius
et importunius petunt elemoſynā tempe
frigoris. Frigus nāqꝫ hūiliat non tm̄ pau
peres: ſed etiā diuites: quos aliquādo de-
lectat aptare ignem: ⁊ apponere ligna ſub
ferculis. Dicite o femine lixate et ſcolate:
nūquid in hyeme libēter coopitꝭ nuditatē
veſtrā: ⁊ quid pgebatis in eſtate inceſſu
maturo ⁊ graui ac faſtu pleno: In hyeme
celeriter pperatis. Frigida ergo fuit bñdicta
virgo. i. calore ſupbie vacua. ſ. frigore hu-
militatis plena. que tam humilis fuit vt
nullibi legat̄ ꝙ ſe mr̄em dei appellauerit.
non reginā. nō dñam: ſed ancillā di. Ecce
ācilla dñi Lu. j. Scdo nix ē poroſa tāꝙ̄
ſpongia ſuſceptibilis aquarū. ⁊ hinc eſt ꝙ
magna niuiū quātitas ſi premat̄ reducit̄
ad modicā quātitatē. Et ſilr poroſa fuit
beatiſſima ꝟgo. que tantarū grarū imbrē
ſuſcepit: vt ex eius abūdātia oīs creatura
repleta ſit. Unde Bern. exponens illā ꝟba
cātici virginalis. Ecce eīm ex hoc btām me
dicent oēs generationes: ait. Ecce intuen-
tis eſt aduerbiū ⁊ demonſtrātꝭ. ac ſi dicat.
Ecce iā video quid futurū ſit de me. Quis
fructus pcedet ex me. que ⁊ quāta bōa nō
mihi ſoli: ſed oibus generationibus pue-
niet ex me. Nam ⁊ angelicarū generatio-
num numerus p meū genitū reintegrbit̄ ⁊
hoīm generatio in Adam maledicta per
vētris mei fructus benedictionē ad eternā
generationē regenerabit̄. hec ille. O igit̄
virgo oium gratiarū capaciſſima. q̄ illum
in ſe ſuſcepit. quē totus mūdus nō capit.
que illum continuit qui magnitudine ſua
oēm celor̄ capacitatē excedit. que tantā
infuſionē gratiarū recepit ꝙ nūꝙ̄ aliqua
pura creatura ſimilē habuit vel habebit.
Ait eīm Piero. in ſmone ad Euſtochium.

x Frigiditas niuis marie hūilitatem ſignat.

y Poroſitas niuis capacitatē grar̄ Marie ſignat.

Ceteris ꝑ partes gratia preſtaꝫ. Marie
T ꝟo tota ſe inſudit gratie plenitudo. Ter
Elabilitas niuis marie inexplicabilē elucidatiōeȝ ſigt.
tio nix eſt elapſiua. Si eñ de niue corpus bene ſpericum formaueris cito elabitur e manibus, vel pila diu palmis tractata liqueſcit. Que quāto fortius ſtringiꝫ: tāto citius elabiꝫ, vel in aquā ſe cōuertit. Et ſimiliter benedicta ꝟgo de cōtrectantiū manibus elabiꝫ, quia ſua magnitudine ſcriptores ſuarū laudū elaborāt: ⁊ nec quideȝ minimā partē ſufficiēter tractare ſeu exp̄mere poſſunt. Naȝ de illius geſtis dici poteſt illa legalis ſentētia ꝙ plura ſūt negocia ꝙ̄ vocabula, l. iij. §. negocia. ff. de neg. geſt. et l. hec verba. ff. de preſcrip. ve. Et iō ſi oēs oratores ⁊ poete qui fuerūt ⁊ erunt adeſſent, ⁊ de ipſius ꝟtutibus ⁊ excellentijs ſcribere vellēt. in elucidādo, vel vnam de prerogatiuis, verificareꝫ illa Mātuani poete ſentētia in p̄mo Eneiō. ſcȝ. Ante diem clauſo componet veſper olimpo. Si eñ tota maris harena ⁊ aqua ſe in liguis cōuerteret. ſi folia arborum loquerētur: ſi omnes creature loqui poſſent, et laudare beatā ꝟginem vellent. ⁊ ſi oñes beati ſpiritus ⁊ ſancti dei eius dignitatē ⁊ excellētiam ac glīam exp̄mere attemptarēt: non valerent ad plenū explicare nec attingere laudes cōuenientes illi que deum parere meruit. Et ideo eximius ꝓphetarū dauid. licȝ diceret p̄s. xliiij. Lingua mea calam⁹ ſcribe velociter ſcribētis. Tamē in laudib⁹ beatiſſime ꝟginis exp̄mendis ſe inſufficiētem cōfeſſus eſt dicens p̄s. lxxxiij. Deficit aīa mea in atrijs dñi. Ipſa eñ ſacratiſſima virgo diciꝫ in ſacra ſcriptura atriū dei vt declarauim⁹ in tertia parte principali huius operis, ſmone quīto parte. v. Ego ꝟo in hoc opere fatigatus, dico cuȝ beato Iob libri eius. c. xix. Quis mihi tribuat vt ſcribanꝫ ſermōes mei, quos ſcȝ pre nimia ſublimitate ⁊ copioſitate virtutū beate virginis proferre nō poſſuȝ. De quibus non immerito dicere valeo illud Ioh. vltimo. Nec ipſum arbitror mūdum capere poſſe eos qui ſcribēdi ſunt libros. Ex quib⁹ omnibus patet quātum ille ſit deceptus, ꝙ̄ꝗ parum de glorioſe ꝟginis excellētia ⁊ virtutibus informatus. qui oñe quod de illa dici poteſt ſeptem ſe aſſerit poſſe explicare
A ſmonibus. Tertiū myſteriū eſt de niuis
Sicē nix terram
effectu. Nix eñ habet plures effectus, qui ponunꝫ in libro. xj. de ꝓpetatibus rerum, in. c. de niue. quoꝝ ſolum referam ⁊ declarabo ſeptem, ꝓpter ſeptem ꝟginis ipſius gaudia. ⁊ erunt tanꝙ̄ ſeptem theſauri, de quib⁹ diciꝫ Iob. xxxviij. Nūquid ingreſſus es theſauros niuis? Quātum ad primum effectum ſic diciꝫ ad lrām in p̄dicto libro de ꝓprietatibus rerū. Ex mora niuis ſuper terrā humus impinguaꝫ. Sua eñ frigiditate poros terre claudit, vñ reuocato calore ad interiora radicū ⁊ ſeminū fit humorum interiorū attractio ad radices, et ipſoruȝ inuiſcatio ex qua terra impinguaꝫ: vnde nix herbas malas ⁊ ſuperfluas mortificat ⁊ attenuat, bonas ꝟo nutrit ⁊ impinguat, hec ibi. Et ſimilr̄ beata ꝟgo impinguat terrā, i. nos terrenos qui eram⁹ macilenti pre penuria panis celeſtis, q̄ nōduȝ erat in terrā deſtinatus, quem ipſa nobis oriri fecit. Unde ip̄e fruct⁹ vteri ꝟginalis inquit Ioh. vj. Ego ſum panis viuus qui de celo deſcēdi. De q̄ benedicto pane comedimus ⁊ impinguati ſumus, ſicut p̄s. predixerat dicēs. p̄s. lxiiij. Piguēſcēt ſpecioſa deſerti: ⁊ exultatione colles accingētur. Beata igiꝫ virgo nō fuit ſicut ille niues q̄ corruperūt ſegetes. de quib⁹ in. l. fiſtulas. §. ſi. ff. de cōtrahen. emp. Sed fuit illa nix que a deo miſſa eſt in mūdū. vt ſua cooperatione veſtiret ⁊ impinguaret terraȝ hūane generatiōis. Unde de deo inquit ꝓpheta p̄s. cxlvij. Qui dat niuē ſicut lanā. Hec eſt illa que quēlibet ſuū deuotū impinguat cōſolationib⁹ diuinis. Ad qō applicari poſſȝ illud Eccli. xxvj. Gr̄a mulieris ſedule delectabit virū ſuū: ⁊ oſſa illius impinguabit:

ſic maria t̄rrenos īpinguat

Scōs niuis effectus poniꝫ in predicto lib. de ꝓprie. rerū. vbi ſic diciꝫ. Nix etiā ſua p̄ſentia loca fetida ⁊ fimalia ⁊ ſterquilinia tegit ⁊ occultat. Et ſilr̄ beatiſſima ꝟgo occultat turpitudinē delictoꝝ noſtroꝝ. dum eius interuētu veſtimur indumēto innocētie ⁊ ſanctitatꝭ. quod ip̄a nos aſſumere hortaꝫ dicēs illud Apoc. iij. Ueſtimentꝭ albis induaris: vt n̄ appeat ꝯfuſio nuditatꝭ tue. Peccatori eñ dixit deus Hiere. xiij. Nudaui femora tua ꝯtra te. In cuius ſignum Adam ⁊ Eua poſt pctm̄ ſe nudos cognouerunt ⁊ erubuerūt Gen. iij. Sicut autē illi nudi fuerūt ꝑ culpā. ita ecōtrario ꝟgo benedicta veſtita fuit ꝑ innocentiā. Unde de ip̄a inquit Dauid p̄s. xliiij. Aſtitit regina a dextris tuis i veſtitu deaurato ⁊c̄. Et q̄ꝛ ſic eſt bene veſtita, etiā nos veſtit de

B
Sicē nix fetida: ſic maria turpitudinē viciorū tegiꝫ

ſua ſuꝑabundātia. Quapropter de ſuis deuotis dr̄ Prouer. vl. Oñes domeſtici eius veſtiti ſunt duplicib⁹. ⁊ ip̄a eſt indumentū noſtrum ſicut in ꝟbis p̄allegatis oſtendit p̄s. dicens. p̄s. cxlvij. Qui dat niuem ſicut
C lanā. i. btām ꝟginē ſicut noſtre nuditatis
Sicē nix veſtigia: ſic maria īſidias diaboli manifeſtat
tegumentū. Tertius niuis effect⁹ poniꝫ in p̄dicto li. de ꝓprie. rerū. vbi ſic dr̄. Item nix feris ⁊ aīalibus nocumēnū p̄ſtat. quia eoꝝ tegit paſcua ⁊ veſtigia manifeſtat, vñ tempe niuis fere a venatorib⁹ de facili capiunꝫ. Et ſimilr̄ ꝟgo benedicta nobis dolos ac iſidias ⁊ machinatiōes diaboli manifeſtat, vt in laqueū cadat quē noſtris parauerat pedibus. vt de quolibet nr̄m deuīcente diabolū ꝟtute ⁊ interuētu ip̄i⁹ ꝟgis dici poſſit illud. ij. Regū. xxiij. ⁊. j. Paral. xx. Interfecit leonē in medio ciſterne tēpe niuis. Quartus niuis effectus poniꝫ in eodē libro de ꝓprie. rerū. vbi ſic dr̄. Itē nix vi caloris reſoluta terrā imbuit. remollit, et inebriat, quā ante reſolutionē frigiditatis ſue coartatione in ſua ſuꝑficie fortı⁹ indurabat. vt dicit Greg. hec ibi. Et ſilr̄ btā ꝟgo ſuo exemplo nos duros, i. fortes ⁊ cōſtātes facit cōtra tētationes mūdi, carnis et diaboli. dicēs nobis illud quod canit eccleſia in officio apoſtoloꝝ. Eſtote fortes ī bello ⁊c̄. Et poſtꝙ̄ victores euaſim⁹: vi ſue charitatis nos liq̄facit ⁊ inebriat deuotōe vt p̄s. illi p̄dixit de nob. p̄s. xxxv. Inebriabunꝫ ab vbertate domus tue: ⁊ torrēte vo
E luptatis tue potabis eos. Quītus niuis effectus in p̄dicto libro de ꝓprie. re. poniꝫ vbi ſic diciꝫ. Item nix ꝓpter ſue ſubſtantie mollicīe ⁊ leuitatē in ſuo deſcēſu ſtrepituȝ vel ſonum nō generat: immo inſenſibiliter de occulto aeris deſcēdens interſtitio ſuauiter ſuꝑficiei terre ſe applicat. et equaliꝫ ſe coaptat. Et ſimilr̄ benedicta ꝟgo de alto nos reſpicit. ⁊ ad nos deſcēdit, nō ī ſtrepitu aut furore magne ſeueritatis ꝓpter peccata noſtra. ſed in dulcedine et pietate humaniꝫ ad nos venit ⁊ equaliter. i. tam ad iuſtos ꝙ̄ ad pctōres ⁊ preſto eſt oībus inuocata. Unde de illa dici pōt illud Sapie. vj. Puſillū et magnū diligit, ⁊ equaliꝫ
F eſt ei cura de oībus. Sext⁹ niuis effect⁹
Maria ſua gr̄a lubricos reſtringit
eſt ille qui poniꝫ in p̄dicto lib. de ꝓprie. re. vbi ſic diciꝫ. Item aqua niuea potētiali et actuali frigiditate ſua fluxū vētris rep̄mit et cōſtringit. Et ſimilr̄ aqua gr̄e ꝟginalis rep̄mit lubricos ne cadāt in fornicatōnes et adulteria. Quot eñ ipſius ꝟginis adiutorio ⁊ deuotione: ac eius puritatis ⁊ honeſtatis exēplo abſtinēt a labe carnalitatis? Quot fratrū obſeruantiuȝ caſtitatem monaſteria? quot monialiū clauſure? quot in ſeculo dimiſſi ⁊ dimiſſe? quot virgines vtriuſqȝ ſexus? quot vidue honeſte? q̄t maritate ſeruāt thoros illibatos? q̄t qui p̄us fuerunt ꝓcliui ad libidinē ſe reſtrinxerūt. et effluere ꝑ voluptates ⁊ ſpurcitias ceſſauerunt. Iſta eñ nix reſtrinxit venas libidinum. vnde de quolibet tāgente iſtā niuē per deuotionē ⁊ bibēte aquas gratie eius verificabiꝫ illud Oſee. xiij. vbi dr̄. Siccabit venas eius. Septimus niuis effect⁹
G
poniꝫ etiā in p̄dicto libro de ꝓprie. rerum. vbi ſic diciꝫ. Item loca alta ⁊ mōtuoſa nix frequētat, ⁊ diutius in mōtibus ꝙ̄ in vallibus ꝑſeuērat: quia vēti frigidi liberi⁹ in mōtibus ꝙ̄ in vallibus cōualeſcūt. Inſuꝑ valles ſunt mōtibus calidiores ꝓpter maiorem aggregationē ⁊ fractionē radioruȝ ſolis. ⁊ ideo niues in mōtib⁹ plus abūdāt. hec ibi. Mōtes aūt in ſacra ſcp̄tura ſignificāt ſanctos qui ſunt alti per celeſtiū contemplationē. ⁊ ita accipiꝫ ī p̄s. cxxiiij. vbi dr̄. Montes in circūitu eius. Et p̄s. cxiij. Montes exultauerūt vt arietes. et colles ſicut agni ouiū. In his aūt mōtib⁹ deſcendit libēter beata ꝟgo. quia hoib⁹ deuotis et ſanctis dat abūdantiā cōſolationum. ⁊ ſuꝑ eos deſcēdere facit gr̄am ſpūſſancti q̄ per niuē deſignaꝫ. vt ip̄a ꝟgo dixit Liberio pape. ſicut legiꝫ in officio niuis. ⁊ ideo de quolibȝ deuoto habēte gr̄am btē ꝟgis poteſt exponi moraliꝫ illud. j. Mach. xiij. Erat tibi nix multa valde. Nec mirū ſi benedicta ꝟgo libēter in mōtibus moraꝫ et gr̄as ſuas effundit. Nam ⁊ dilect⁹ fili⁹ ei⁹ magnifica fecit in mōtibus. In mōte eniȝ trāſfiguratus eſt Matth. xvij. Orauit in monte Lu. xv. et. xxj. docuit diſcipulos in monte Ioh. vj. et Matth. v. In monte q̄ȝ deſcendit deus ad Moyſen Exod. xix. O igitur hoies terreni, o mortales dep̄ſſi iniquitate. o onuſti peccatoꝝ ſarcīa. deponite pōdus taȝ graue. Uos eñ eſtis illi de q̄b⁹ diciꝫ Exod. xix. Non poterit vulgus aſcēdere in montē. ſcȝ cū grauamine tantoruȝ criminū. Cōtendite ergo leuitate virtutū aſcēdere ī mōtē dei ad illū. ſ. de q̄ inq̄t p̄s. lxvij. Mons dei mōs pinguis: ⁊ mōs in q̄ bn̄placitū eſt deo habitare ī eo. Etem dñs

Maria frequēt in ſctōs deſcēdit

habitabit in finē. Mōs .ſ. deuotōis ꝛ ɔtē‐platōis, de q̄ moral'r intelligit̄ illud Gen̄. xix. In mōte ſaluū te fac. Ibi em̄ inuenies niuē .i. ꝟginē glioſam niue cādidiorē, quā ad te mittet deus, de q̄ d̄r Job. xxxvij. Qui p̄cipit niui vt deſcēdat ſup t̄raȝ. Et Eccl. xliij. Imꝑio ſuo accelerauit niueȝ. Mitte igit̄ ad me iſtam niuē o dn̄e deus. beatus em̄ ero cum bene lotus fuero quaſi aquis niuis. Job. ix.

Quod beata virgo dicitur ſcala celi. Aſſimilatio .ij.

D b Beata ꝟgo maria d̄r ſcala quā vidit Jacob p̄triarcha Geneſis xxviij. ſtantē ſuper terrā, cuius cacumē celū tāgebat. Angeliq̄ aſcendebāt ꝛ deſcendebāt p̄ eaȝ ꝛ dn̄s ipſi ſcale inherebat. quā viſionē expones Damaſcen⁹ in quodā ſmone ait. Intellectualis ſcala eſt ꝟgo maria. ex terra em̄ habet natiuitatē, caput aūt ad celū. Ois quippe mulieris caput eſt vir. ſed hec qm̄ virū nō cognouit: caput habet deuȝ. hec ille. Dicit̄ aūt ſcala, quia ſicut per ſcalam ab alto ad ima deſcendit̄, ſic p̄ iſtam ſcalaȝ filius dei ad nos deſcēdit, qui nunq̄ deſcēdiſſet niſi iſta ſcala affuiſſet, qua hūilitate ſua ac puritate deum inclinauit vt p̄ ip̄am deſcēderet. ꝛ ipſi inhereret. Unde ipſa ait Luce .j. Quia reſpexit humilitatē ꝛc̄. vbi Ber. ait. O vera humilitas que deū hoīb⁹ peperit. vitaȝ mortalibus edidit. celos innouauit. mūduȝ purgauit. ꝛ animas hoīm a morte liberauit. Facta eſt marie humilitas ſcala celeſtis p̄ quā deus ad terrā deſcēdit. ꝟgo quidē ꝟginitate placuit: ſed hūilitate concepit. hec ille. Nam humilitas ipſius bn̄dicte ꝟginis ſuper oīa deo placuit. vn̄ tūc ex humilitate facta eſt mater dei cū dixit. Ecce ancilla dn̄i ꝛc̄. Lu. j. vbi Caſſiodorus inquit. Erubeſcāt elati. vbi em̄ locū credūt habere ſuperbiā, cum celū ꝛ terrā ab hūilitate videāt occupatos: Dicit̄ etiā ſcala: q̄a per ip̄am angeli ad noſtraȝ ꝓtectionē deſcendūt, ꝛ gratie diuine p̄ eam nobis donantur. ꝛ nō niſi per hanc ſcalā celū ſcandē poſſum⁹. Vn̄ inq̄t Bern̄. O virgo ſcala ſublimis: q̄ in ſublime verticem ſanctum erigis vſq̄ ad ſedentē in throno: ꝛ vſq̄ ad dn̄m maieſtatis, o q̄ in altū mittis radicē humilitatis. Cui p̄fecto ſcale dn̄s innixus eſt, q̄ꝛ nihil nos deus habere voluit quod per marie manus non tranſiret. ꝛ nihil ex opibus noſtris ſibi eſſe gratum niſi p̄ manus marie offerat̄. Ideo modicū illud qđ deo offerre deſideras gratiſſimis Marie manibus cura tradere ſi repulſam nō vis habere. hec ille. Hoc etiam patet exemplo quod legit̄ in cronicis noſtris .ſ. q̄ quadā die ſanctus Franciſcus vidit duas ſcalas. vnaȝ rubeā cui chriſtus innix⁹ erat. ꝛ aliā albam in qua virgo erat. Et cum admonita beati Franciſci fratres ſcalā rubeam aſcendere conarent̄, dum ire inciperēt: retro multi cadebant: ꝛ aſcendere non poterant. de qua re ſanct⁹ Franciſcus flēdo dolebat. Cui chriſt⁹ dixit. Fac vt fratres tui ad mr̄em meaȝ currāt. ꝛ ad ſcalā albam: atq̄ per eam aſcendāt. Tūc beatus Franciſcus exclamare cepit dicēs. Currite fratres ad ſcalam albam: ꝛ aſcēdite per eam. Quod faciētes fratres a beata ꝟgine leta facie ſuſcipiebant̄. ꝛ in celū cum facilitate aſcendebant.

Quod beata virgo dicitur mare. Aſſimilatio .iij.

s Sicut declaraui in tertia p̄te p̄ncipali huius op̄is. ſmone ſcđo parte .ij. Beata ꝟgo d̄r Maria a mari. quia habet in ſe ꝓprietates maris. Hic aūt addere poſſumus. q̄ ſicut in mari, vt dicit̄ in libro de ꝓprietatibus rerum, ſunt duo vapores .ſ. humidus et ſiccus ſiue ſubtilis ꝛ groſſus. ꝛ p̄ motuȝ et agitationē vndarū pars ſubtilior reſoluit̄. et remanet groſſior. que virtute ſolis calefacta fit ſalſa: ꝛ aduſta efficit̄ amara. Sic in beata virgine fuerunt duo vapores .i. amores erga filium. Unus naturalis ad illius humanitatē qui erat vt vapor groſſior. Alius ſpūalis ad ipſius diuinitateȝ qui erat vt vapor ſubtilior. Et ſm̄ hoc habebat de eo duas cōſolationes. vnam ſm̄ ſenſualitatem. aliam ꝟo ſm̄ rationē. In paſſione autem filij ſui ꝓpter motum et agitationē vndarum .i. afflictionem et vexationē penarū et doloruȝ chriſti: pars ſubtilior .i. conſolatio ſm̄ rationē videbatur reſoluta, abūdabat autem in ea vapor groſſior. id eſt affectio naturalis. que inſ‐rātū calefacta eſt et aduſta calore ſolis .i. feruore cruciatus ꝛ mortis chriſti qui eſt ſol iuſticie: q̄a tota facta eſt amara. Unde Job. xl. cap̄lo dicitur. Ferueſcere faciet ſicut ollam p̄fundum maris .i. cor virginis. quod quantum feruebat amore: tantum

Duo vapores in mari duos amores i maria ſignificant

vrebat̄ dolore. Et ideo ipſa ad moduȝ olle bullientis extra fudit aquas lachrymaꝝ.

K Quō mare dulcoratur

Sed notandū q̄ d̄r in predicto libro de ꝓprie. rerū. ſm̄ ph̄m in lib̄. de aīalibus. q̄ a mari poteſt abſtrahi ſalſedo. Nam ſi hō acceperit vas cereū nouū crudum. ꝛ clauſerit eius orificiū ꝛ miſerit ip̄m vacuuȝ in mari. aqua maris in eo intrās efficiet̄ dulcis. Iſtud vas cereum nouū ꝛ cruduȝ fuit corp⁹ filij ꝟginis poſt reſurrectionē. Per cerā em̄ que mollis eſt intelligit̄ eius caro delicatiſſima. que noua erat inquātū erat nouitate incorruptibilitatꝭ et īmortalitatꝭ induta. Dicit̄ aūt eius caro cruda. q̄a oīs decoctio penalitatꝭ et paſſionis p̄terite ab ea fuit ablata. Orificium ꝟo huius vaſis clauſum fuit p̄ clauſoriū impaſſibilitatis. ne intrare amplius poſſit in eo aliq̄ amaritudo tribulatiōis. Et ſic vacuū oīi amaritudine poſitum eſt in mari .i. oſtenſum piiſſime ꝟgini. que ex amaritudine erat velut mare: ꝛ ip̄m vas dulcorauit eius amaritudinē. ꝛ in dulcem aquā cōuertit. et in ſe hauſit dum cor eius indulcoratū ī viſione ꝛ cōtemplatiōe ſui corꝑis reſuſcitati et glorificati: indicibili ſuauitate et gaudio eius bn̄dictus filius letificauit. Figura aūt huius amaritudinis ꝟginalis ex paſſione filij ſui ꝛ dulcorationis ex reſuſcitatione ꝛ apparitione eius poteſt aſſignari Thob̄. x. vbi d̄r q̄ miſſo Thobia a p̄re ſuo cum angelo ſibi comite in Rages ciuitate medoꝝ p̄ recuꝑandis decē talētis ex cyrographo debitis p̄fixo eidem filio redeūdi termino. Mater eius interim valde dolebat ꝓ abſentia filij ſui. ꝛ quotidie reditum expectabat: ꝛ oīi die p̄gebat ad loca per q̄ ſperabat filij aduentū. Quadā aūt die cū ſic inſpiceret circūquaq̄. vidit filium ſuuȝ venientē: ꝛ ante eum magnā familiam et diuitiarū multitudineȝ. vnde poſt lachrymas multas iocūdata eſt ſummoꝑe de filij viſione. Per Thobiam em̄ poteſt intelligi humanitas xp̄i. p̄ angeluȝ cui ſociatus eſt Thobias pōt intelligi diuitas que ipſi humanitati xp̄i vnita erat. Ipſe em̄ xp̄s deſcendit in Rages ciuitate medorum .i. ad infernū habitationē demonū. ꝛ recuꝑauit decem talenta .i. decimū ordinē hūani generis in celo collocandū. cui ex obligatiōe cyrographi diuini decreti debebat̄ mors eterna ꝓpter pctm̄. vnde ipſe dn̄s ieſus lacerauit cyrographuȝ obligationis. et ipſa decem talēta recuꝑauit. quia ſcōs patres de lymbo infernali eduxit. ꝛ humanū gen⁹ de morte ꝑpetua liberauit p̄ virtutem ſue paſſionis. Vn̄ ap̄ls ad Col. ij. de ip̄o inq̄t. Delēs quod aduerſus nos erat cyrogr̄phū decreti quod erat ɔtrium nobis. et tulit de medio affigēs illud cruci. Cum igit̄ filius ꝟginis abſentatus eſſet ab ea p̄ paſſioneȝ et mortē ad quā miſſus erat a p̄re ſuo celeſti, qui ait Eſa. liij. Propter ſcelus populi mei p̄cuſſi illū. Unde ip̄e ſaluator ait Petro Joh̄. xviij. Calicē quē dedit mihi p̄r nō vis vt bibā illum? Mater eius doloribus plēa remāſit. ꝛ lachrymas amaras emittēs numerabat dies quos p̄r eius ꝓ reſuſcitatione ip̄ius aſſignauerat. et exibat ad loca ſacre ſcripture q̄ loquebant̄ de ei⁹ reſurrectione. Cum aūt hora reſurrectionis immineret. ꝛ anxi⁹ ꝓ eius reditu lachrymaret̄. Ecce q̄ vidit magnā familiā .i. angeloruȝ multitudinē ſuum filium p̄cedentē. ꝛ ip̄m filium totū glioſum aducētare. qui ei dixit ſequētia verba q̄ ponit Anſel. in quodā ſermōe. O maria ꝟgo ꝟginū. ſingl'aris roſa celice amenitatꝭ. p̄lucidū ſyd⁹. lucerna diui luminis ſuſceptiua. In tuo ieſu pre oīb⁹ gaude gaudio magno. quia quē vt hoīem peperiſti. ꝛ ꝓprijs vberib⁹ lactaſti. ꝛ quē vidiſti in cruce pēdentē. nunc vides in celo regnantē. ꝛ omnē latitudinē celeſtiū. terreſtrium ꝛ infernoꝝ maieſtati eius inclinatā. ꝛ oēm inimicoꝝ exercitū attritū. Poſt hec aūt ꝟba ꝛ dulces amplex⁹ dixit beata ꝟgo. Bn̄dictus q̄ venit in noīe dn̄i. Et nūc fili ꝛ dn̄e mi ſuſcipe p̄ces ancille ꝛ matris tue. ꝛ p̄ſta vt q̄ſquis ad me q̄uis pctōr accefferit tuā indulgentiā petitur⁹ illā abundāter impetrare ſe noſcat. ꝛ callidi hoſtis inſidias in hui⁹ vite trāſitu ſecur⁹ ꝑtrāſeat. Et ait ad ip̄am dn̄s. O intemerata ꝛ in eternū bn̄dicta mater mea. q̄ꝛ ex incōparabili charitate tua illud petiſti qđ me ſummopere adimplere delectat. ego te facio mr̄eȝ miſericordie ꝛ clemētie. Cōſtituo te reginā angeloꝝ. magiſtrā apoſtoloꝝ. gubernatricem totius eccl'ie mee. orbis vniuerſi dn̄aȝ ꝛ imꝑatricē. ꝛ do tibi p̄tātem impetrandi quodcūq̄ volueris: ꝛ volo q̄ ſis in terrorē demonū. ꝛ q̄ etiā quicūq̄ ſcelerati peccatores habeāt ſpem ꝛ ɔfidentiā ad te recurrendi. facioq̄ te aduocatā pctōꝝ. ꝛ fonteȝ pietatis ꝛ grē. ꝛ volo q̄ tu ſis adiutoriū ꝛ ꝓtectio iuſtoꝝ. vt oēs gaudeāt de te. cōſo‐

L Figura reſurrectionis xp̄i in thobia p̄ceſſit.

Dialog⁹ Marie xp̄o reſurgēte.

lentur p te ⁊ letent in te. Tu enim gloria
hierl'm. tu leticia iſrael. tu honorificentia
populi mei. Merito igit virgo Maria đr
M
fuiſſe illa maris aqua que pvas cere noue
Sicut mare ē origo omniū aq̄rū ſic Maria g̃rarū.
fuit in dulcedinē ꝯuerſa. Scđo aſſilat
mari: q2 ſicut mare. ⁊ đr in p̄dicto li. de p
prie. re. ⁊ fuit ſnīa ph̄i in. j. Metha. ⁊ Aui
cenne li. ix. naturaliū queſtionū. eſt origo
⁊ p̄ncipium oīū aquarū. caput ⁊ hoſpitiū
fluminū. ⁊ fons imbriū. Ita ip̄a benedicta
v̄go fuit p̄ncipium diuinarū gratiarum,
inquantū p̄ncipalius ꝓpter ip̄am fili⁹ dei
incarnatus eſt. per quē oīs gratia mundo
elapſa eſt. Item oīs g̃re plenitudo in ip̄aȝ
deſcendit tanq̄ in hoſpitiū idoneū et per
eius merita ⁊ interceſſionē in alios diffu-
ſa eſt. Item lȝ terra. i. eccl'ia militās aliq̄n
a nubibus qui ſunt in aere. i. a ſanctis qui
ſunt in celo. ⁊ a fluminibus. i. a ſanctis viris
et mulieribus q̄ ſunt in mūdo irrigetur. i.
eorū: oīonibus diuine gratie g̃ram ⁊ ada
quationē recipiat. tamē abūdantius ⁊ fre
quētius a mari. i. ab ipſa glorioſa virgine
attrahit pluuiā ſalutis ⁊ influentiā gra-
tiarum. Nam gratie alioꝝ ſanctoꝝ ſūt mi
nime reſpectu gratiaꝝ eius. Unde de illis
dici poteſt illđ Eccl'i. xvij. Quaſi gutte aq̄
maris deputati ſunt. Dicit q̄ȝ in p̄dicto
lib. de ꝓprie. rerum. ꝙ mare eſt ſubſidium
in neceſſitatibus: ⁊ refugium in periculis
ac itineris compendiū. ⁊ laborātis lucrū.
Que oīa cōueniunt ipſi beatiſſime v̄gini:
que eſt ſpes ⁊ refugiū oīū periclitantium
et miſeroꝝ ac tribulatorum. Unde illi dici
pōt illđ p̄s. lxiiij. Spes oīum finiū t̄re ⁊ ī
mari longe. Iteȝ p eius mediū citius ꝑue
nitur ad portum ſalutis. Unde deo. īquit
p̄s. lxxvj. In mari via tua. Itē ſicut illi ne
gociatores qui volūt cito diuites fieri fre-
quētant mare. Sed ad ip̄am beatā v̄ginē
recurrētes. ſiue cōtemplando eius exem-
pla. ſiue eam deuote ſalutādo. ⁊ commen
dando eius p̄conia. vel implorādo ipſius
ſuffragia celeſtis g̃re theſauros cumulāt.
Unde in huius figurā đr de diſcipulis xp̄i
ꝙ perrexerūt ad mare Ioh. vj. Item ſm
Iſiđ. xiij. ethim. mare dicit pelagus quaſi
pellens vndas. ⁊ ſimil'r beatiſſima virgo
repellit a nobis vndas tētationum. Unde
in figurā đr Ione. j. ꝙ tulerunt Ionam et
miſerūt ī mare. ⁊ ceſſauit tempeſtas. Per
Ionam aūt moral'r intelligit oratio pura
⁊ deuota. que tūc in mare mittit q̄n beate
virgini marie porrigit. ⁊ tunc tempeſtas
mētis noſtre eius interuētu ſedat. Mul
N
te alie ꝓp̄etates maris ponunt in p̄alle-
gato li. de ꝓp̄e. re. ſcȝ in ip̄o mari ꝓcreant
diuerſi lapides ⁊ gēme mire v̄tutis. ⁊ vn-
darū eius attritu polite: p motū ipſius ad
littora iactant. Iteȝ mare oīa cadauera et
immūda a ſe eijcit. Item mare p occultas
ſue abyſſi venas tam fontib⁹ q̄ fluminibus
materiā fluxus admiſtrat. vt dicit Hiero.
ſup Eccle. Itē eſt aīalium multiplicꝫ forme
p̄ductiuū magis q̄ terra. vt inq̄t Raban⁹
ſuper Eccle. xliij. ibi. Illic preclara ⁊ mira
bilia opa ⁊c. Un̄ p̄s. ait. p̄s. ciij. Illic repti
lia quoꝝ nō eſt numerus. Item eſt multi-
plicis infirmitatis curatiuum. Sanat enī
aqua maris ydropicos. vlceroſos. et ſca-
bioſos. ⁊ multas alias egritudines. vt di-
cit Conſtātinus. Que omnia poſſent bea
tiſſime virgini appropriari. Sed breuita-
tis cauſa deuotis mētibus hec ſpeculāda
relinquo.

Ut beata virgo dicitur aurora.
Aſſimilatio. iiij.

I
Nquit Salomon de v̄gine glo
rioſa Can̄. vj. Que eſt iſta que
ꝓgredit quaſi aurora ꝯſurgēs
pulchra vt luna. electa vt ſol.
terribilis vt caſtroꝝ acies ordinata. Qui-
bus v̄bis indicat v̄ginis excellentiaȝ. In
die enī nihil ē pulchri⁹ ſole. In nocte nihil
pulchrius luna. In cōfinio diei ⁊ noct̄ ni-
hil pulchri⁹ aurora. In certamie v̄o nihil
pulchrius acie caſtroꝝ bene ordiata. Hec
autē Salomonis verba quottidie recitat
eccleſia in officio p̄me ipſius bn̄dicte v̄gi-
nis. ⁊ ideo illa explanare intēdo. Sȝ ī hac
parte ſolum declarabo quđ appellatur au
rora. habet enī eius ꝓprietates. de quibus
dicit in li. de ꝓprie. rerum. Aurora ē finis
Sic au rora finis noctis: ſic Maria culpe ē.
noctis p̄cedentis ⁊ diei ſequētis p̄ncipiū.
et dicit aurora quaſi aurea hora eo ꝙ ru-
tilantem ad modū auri diffundit colorem
vt dicit Iſiđ. Unde ⁊ ſol in aurora a grecꝫ
chriſiſtomos. i. auri domus appellat. Nā
radij eius ſplēdētes aureas comas demō
ſtrant. Et ſimil'r beata v̄go fuit finis no-
ctis culpe. ⁊ p̄ncipium diei. i. gratie. quia
ipſa p̄ima concepta fuit ſine culpa origialꝫ
et cum rutila iuſticie ⁊ g̃re. Quod bn̄ Iob
iij. c. p̄nunciatū fuit. vbi de peccato origi-
nali dicit. Obtenebrent ſtelle. i. ſancti: ca-
ligine eius. expectet lucē. i. chriſtum. et nō

videat. nec ortum ſurgētis aurore. i. virgi
nis glorioſe. Et ideo in officio conceptio-
nis dicit. Aurora a lumine incipit et ſemp
in lumine creſcit quouſq̄ ſoli iungatur. et
nunq̄ lumine priuat. Et ſimil'r maria vir
go puriſſima a lumine diuine gratie in cō
ceptione ſua incipiēs. nullis vnq̄ eſt pec-
catoꝝ tenebris obſcurata. ſed ſemp in vir
tutum oīum claritate ſuccreſcēs. tandem
cum ſole iuſticie dulciſſimo filio ſuo in ce-
leſti gloria mirandis circūdata fulgorib⁹
eſt coiuncta. Ideo eius claritateȝ intuens
Eſaias dic̄. Sicut lux meridiana clara ē.
Quod habet eius libri. xviij. c. Salomon
quoq̄ de illa inquit Sap̄. vij. Candor eſt
lucis eterne ⁊ ſpeculū ſine macula. Et Hie
ronym⁹ in ſmone ad Euſtochiū dic̄. Nihil
Sicut ros in aurora ſic Maria xp̄ȝ g̃nat
eſt cādoris. nihil eſt ſplēdoris. nihil eſt nu-
minis quod nō reſplendeat ī virgine glo-
rioſa. Item in p̄dicto lib. de ꝓprie. rerum.
dicit ꝙ aurora dicit quaſi aura rorās. eo
ꝙ in aurora ros generat ⁊ deſcēdit. ex cui⁹
humectatione infundit terra. ⁊ aeris cali-
ditas temperat. et herbe in ſua viriditate
ꝯſeruant. Et ſimilit beata v̄go generauit
rorem celeſtē. i. dei filiū. qui g̃ra ſua totaȝ
terram. i. mūdū infudit. ⁊ caliditatē cōcu-
piſcentie tempauit. ⁊ m̄rem ſuā in viridi-
tate virginitatis cōſeruauit. Unde de illo
canit eccl'ia. Deſcēdit in vterum virginis
ſicut ros ſup gramē. Item ſicut māna de
ſcendebat in aurora Exo. xvj. naȝ quādo
deſcēdebat ros: deſcēdebat parit ⁊ māna.
Nume. xj. Ita tota dulcedo p̄adiſi in eius
vterum deſcēdit. ⁊ poſtea in natiuitate per
vniuerſum orbem ſparſa fuit. Unde in die
natiuitatis dn̄i canit eccleſia. Hodie p to-
tum mundū melliflui facti ſunt celi. Item
ſicut ros deſcēdens in aurora cōchas ma-
rinas fecūdat. ⁊ in eis gignit margaritas
ita ſpūſſanctus in ea ſupueniens: eā fecū-
dauit. ⁊ p̄cioſam celi margaritā in ip̄a ge
P
nerari fecit. Poſſumus quoq̄ dicere ꝙ
Sicut ros ē decoratiuus ſic Maria
ros iſtius aurore eſt decoratiuus. dulcora
tiuus. et refrigeratiu⁹ ac fructificatiuus.
Ipſa enī beatiſſima v̄go quaſi aurora di-
uine gratie rorem nobis abūdāter infun-
dit. de quo exponi pōt illud qđ đr Geneſ.
xxvij. In rore celi deſup erit bn̄dictio tua.
Et iſte ros eſt decoratiuus. quia vt đr in
dicto li. de ꝓprie. rerum. In aurora cōche
marine ſe aperiūt. ⁊ rorē ſuſcipiētes mar-
garitas cōcipiunt. que poſtea in ornamēꝫ
ad decorem ponunt. ⁊ ſil'r aīe deuote duȝ
iſti aurore. i. virgini bn̄dicte per affectum
deuotionis ſe aperiūt. rorem g̃re ſuperne
ſuſcipiūt. p quem margaritas cādidas. i.
affectiones puriſſimas cōcipiūt. que ſunt
anime ornamēta. Et ideo iſti aurore dicit
Eſa. xxvj. Ros lucis ros tu⁹. quia lucidas
⁊ mūdas generat affectiones. Itē iſte ros
eſt dulcoratiuus. quia ſicut manna dulcis
ad moduȝ mellis deſcēdebat in aurora. vt
ſ. diximus. ita iſta aurora infundit iterne
dulcedinis g̃raȝ his qui tribulato ſūt cor-
de. Et ideo q̄n p̄cordia noſtra ſentiūt dul-
cedinem ab ipſa v̄gine imiſſam. poteſt de
illis dici illud Exodi. xvj. Suauis ros ia-
cuit per circūitū caſtroꝝ. Item iſte ros eſt
refrigeratiuus: quia in nobis refrigerat
eſtuȝ ⁊ ardorē libidinis. iuxta illud Eccl'i.
xviij. Nōne ardorem refrigerabit ros: Et
eiuſdem libri. c. xliij. Ros obuians ardori
veniēti humilē efficiet eum. Iſte etiaȝ ros
eſt fructificatiu⁹. quia nos fructificare facꝫ
in bonis opib⁹. Unde ip̄a v̄go dicere pōt
illud Oſee. xiiij. Ego quaſi ros. iſrael ger-
minabit quaſi liliū. Dicit quoq̄ in p̄alle-
gato li. de ꝓprie. re. ꝙ aurora lumē a ſole
īpetrat. Et ſimil'r ipſa v̄go bn̄dicta velut
aurora rutilās nobis impetrat lumen di-
uine cognitiōis ⁊ inſpiratiōis. Un̄ de ipſa
dici poteſt illud. ij. Reguȝ. xxiij. Sicut lux
aurore magne abſq̄ nubib⁹ rutilat. In
Alie roris ꝓp̄etates
p̄dicto quoq̄ li. de ꝓprie. re. đr. ꝙ in ortu
aurore flores p̄mo clauſi aperiunt. ⁊ her-
be. que eſtu p̄cedente marceſcūt: in aurora
erigunt. vires aīales in aurora cōfortant
⁊ animaliū egritudines alleuiant et dimi
nuunt. aurorā imitat naturā veris. ⁊ ī ea
humor ſanguine⁹ dn̄at. ⁊ ideo ſomn⁹ dul-
cior eſt in aurora. Unde đr aurora. q̄ſi au-
rea hora. i. optima. Itē in aurora aues le-
tificant. ⁊ ad cātandū excitāt. vnde dicit
aurora quaſi auiū hora. Que oīa poſſūt
beatiſſime v̄gini appropriari. Ipſa enī eſt
que flores clauſos. i. mētes humiliū aperit
ad bene agenduȝ. vt odorem boni exempli
vndiq̄ circūfundant. Ipſa depſſos ⁊ mar
cidos animos per merorē erigit per ſpūs
ꝯſolationē. Per ip̄am q̄ȝ infirmi recipiūt
anime ⁊ corpis ſanitatē. vires aīe recipi-
unt vigorē ſanguis dulcedīs ⁊ deuotiōis
recipit augmentationē ⁊ omnes eius de-
uoti capiut illam ſuauem dormitioneȝ. de
qua dicit p̄s. cxxvj. Cum dederit dilectis

ſuis ſomnũ: ecce hereditas dñi filij merceſ
fructus ventris. Ipſa etiã illa aurora que
aues. i. deuotas mẽtes in altũ per cõtem⸗
platione volãtes excitat ad dei laudẽ. di⸗
cens illud ps. xcix. Jubilate deo oĩs terra
ſeruite dño in leticia. Item ſicut aurora eſt
latronũ expulſiua. nã latrones q̃ de nocte
in tenebris exeũt: apparẽte aurora fugiũt.
et ſe abſcõdũt. iux̄ illd Job. xxiiij. Si ſbito
appuerit aurora arbitrãt vmbrã mortꝫ. ſic
demones tanq̃ inſani ⁊ exterriti fugiunt
cũ hanc aurorã. i. ṽginẽ gl'oſam in corde
alicuius ꝑ deuotionẽ fulgere cognoſcunt.
Non ſolũ aũt iſta aurora refulgẽs demo⸗
nes in fugã cõuertit: ſed etiã in ꝓfundum
inferni demergit. Unde in huius figuram
dicit Exo. xiij. ꝙ adueniẽte aurora ſiue vi
gilia matutina ſubmerſus eſt in ꝓfunduꝫ
totus exercitus Pharaonis. Dicit quoq̃
aurora ipã ṽgo gl'oſa. q: ſicut aurora ex⸗
pellit tenebras noctis ⁊ adducit lucẽ diei.
ſic ipã oĩa noctis vicioꝝ tenebroſa opera ⁊
cũctas tenebras pctõꝝ a nobis expellit. et
lucẽ diuīe grẽ nobis adducit. Unde dicere
tũc poſſum ꝯ illd ad Rom. xiij. Nox pceſſit
dies aũt appropinq̃uit. abijciam⁹ ḡ opera
tenebrarũ. et induamur arma lucis. ſic vt
in die honeſte ambulem⁹. Sicut etiam in
aurora volucres cant⁹ reſumũt. vt. s. dixi⸗
mus. ſic in ortu iſtius aurore angeli letifi⸗
cati fuerũt. intantũ ꝙ ipſi angeli qui pus
nolebãt nos illumiare: purgare ⁊ ꝑficere.
poſtea adueniẽte iſta aurora ceperũt nos
diſponere ad ſuſcipiendũ illuminationem
gratie. purgationẽ culpe. ⁊ ꝑfectiõez gl'ie.
Et iſta tria ſignt Gen. xxxij. Nã cũ ãgel⁹
dixiſſet Jacob. Dimitte me: qm̃ aurora eſt
Ipe Jacob eũ dimittere noluit donec tria
bñficia ab eo ꝯſecutus eſt. s. purgationem
ſue affectiue. ⁊ hoc notat cuꝫ dr. ꝙ emar⸗
cuit neruus femoris eius. Item illumina
tionẽ intellectiue. quod notat in h' ꝙ ipo⸗
ſuit ſibi nomẽ iſrl. i. vir videns deũ. Item
ꝑfectionẽ gl'ie. ⁊ hoc notat ꝑ hoc ꝙ bñdi⸗
ctionem ab eo obtinuit. illã. s. de qua dicit
ad Eph. j. Benedixit nos omi benedictõe
in celeſtibus. De aurora etiã ſic dicit in
p̃dicto li. de ꝓprie. re. Orit lucifer i aurora
⁊ oriẽtis ſolis pñtia nunciat eſſe ꝓxima et
vicina. pcedit enĩ aurora ſolis ortũ. ⁊ eius
viſione oẽs letant. Et ſimilr lucifer gratie
diuine ortus eſt in hac aurora. i. in ṽgine
maria. Et ipã gẽmis ṽtutum oĩuꝫ ador⸗

Jacob i aurora tria bñficia cõſecut⁹ ẽ

nata xp̃m ſolẽ iuſticie nõ ſolũ pmõſtrauit
qñimmo in ſuũ vterũ traxit. ⁊ nob pepit.
ex quo letata eſt oĩs creatura. Un̄ Bern.
illi inquit. Recte o maria aurore officium
impleuiſti. Ipſe enĩ ſol iuſticie de te pceſſu⸗
rus ortum ſuũ quadã matutinali irradia
tione pueniẽs in te lucis ſue radios copio
ſe transfudit. hec ille. Merito etiã aurora
cõſurgens dr beata ṽgo. q: ſicut fere ⁊ be
ſtie ad latibula cõfugiũt aurora ꝯſurgẽte:
⁊ hoĩes audaciores ſunt in aurora q̃ noctꝫ
tempe. ſic exorta ⁊ nata hac aurora ṽgina
li: beſtie infernales expulſe ſũt ad latibula
ſua: ⁊ hoĩes audaciã receperũt qui pus
multũ eoꝝ potentiã ꝑtimeſcebãt. Un̄ ad⸗
uentũ nãq̃ huius ṽginis totum p̃cedens
tp̃s fuit nox ⁊ obſcuritas in q̃ habitabat
genus humanũ pctõ pmorum parentum
obtenebratũ. ⁊ fere infernales. i. demones
audẽtius cõtra ipm ſeuiebãt ⁊ ei dñabãt.
Et hoĩes timidi erant in cõſpectu dei ⁊ an
gelorum ꝓpter maculaꝫ peccati. Sed hac
benedicta aurora radiãte fugit diabol⁹ ad
latibulũ ſuũ. ⁊ humanũ genus factũ eſt au
dax ⁊ ſecurum apparere corã deo ⁊ petere
ab eo grãꝫ. Figura aũt huius habet Gen.
xxxij. vbi habet ꝙ cũ Jacob valde timeret
aduentũ Eſau. apparuit ei de⁹ i forma an
geli. cũ quo ipe iacob luctat⁹ eſt tota nocte
Adueniẽte aũt aurora dixit ei dñs. Dimit
te me. iam enĩ aſcedit aurora. Ipſe ṽo ia⸗
cob rñdit: Non dimittã te niſi pus bñdi⸗
xeris mihi. Et benedixit eum in eodẽ loco
et dixit. Si cõtra deũ fortis fuiſti: quanto
magis contra hoĩes p̃ualebis? Et tunc ia⸗
cob ait. Uidi dñm facie ad faciem. ⁊ ſalua
facta eſt aĩa mea. ortuſq̃ eſt ei ſtatim ſol.
hec ibi. Spũalr aũt ꝑ hoc ſignificatur. ꝙ
homo ꝓpter pctm̃ factus valde timid⁹ po⸗
terat dicere cuꝫ ps. liiij. Timor et tremor
venerũt ſuꝑ me et cõtexerunt me tenebre.
Unde laborãs cũ deo in lucta petitionis
⁊ obſecrationis ꝑ totã noctẽ culpe nõ po⸗
tuit eũ vincere vel iclinare ad miſicordiã.
Sed cõſurgente hac fulgẽtiſſima aurora:
ait dñs. Dimitte me: ecce aurora miſicor⸗
die maria aſcẽdit. q. d. Ad illam ammodo
recurre. ab illa poſtula q̃cquid vis. Nõ vo
caberis vltra iacob. i. luctator. ſed iſrael. i.
videns deũ humanatũ. ⁊ qui pus vltorem
timebas cognoſces redẽptorẽ. Hec quoq̃
aurora mirabilr ꝯfortauit hoĩes. Ante
enĩ eius ortum homo infeſtabat mltiplici

tentatiõe. Impediebat a bono ope. ⁊ retra
hebat a finali cõſummatione. Sed in aduẽ
tu iſtius aurore oĩa hec ceſſauerũt. Un̄ pro
pheta ait ps. ciij. Ort⁹ eſt ſol. i. ṽgo Ma⸗
ria nata eſt in mũdo. ⁊ cõgregati ſunt. s. de⸗
mones. ⁊ i cubilib⁹ ſuis collocabunt. i. i in⸗
ferno. Ecce tentationum ceſſatio. Et exibit
hõ ad opus ſuũ. Ecce ad bñ operãduꝫ expe
ditio. ⁊ ad operationẽ ſuã vſq̃ ad veſperã.
Ecce i bono ope pſeuerãtia ⁊ finalis ꝯſum
matio. Notãdum ṽo ſm Iſiõ. in li. eth.
ꝙ idẽ eſt aurora ⁊ diluculũ. vt etiã dr in li.
de ꝓprie. re. Et dr diluculũ. q: eſt diei luci⸗
dum ⁊ luminoſum principiũ. vñ aurora dr
ab aere primo illuminato. diluculũ ṽo a lu
ce. Quãq̃ tñ ꝑ diluculũ intelligit Xp̃s. et ꝑ
aurorã ipſa ṽgo bñdicta. Et ita põt exponi
illud Job. xxxviij. Nũquid poſt ortũ tuum
p̃cepiſti diluculo. ⁊ oſtendiſti aurore locum
ſuũ? Inq̃t aũt magr Jacobus de voragine
in li. bte ṽginis in ṽbo aurora. allegando
Dionyſiuꝫ. ꝙ lux de ſe eſt inuiſibilis oculis
corpalib⁹ niſi incorporet. vñ adueniente ad
noſtrũ emiſperiũ luce ſolari: incorporatur
groſſiori aeri. ⁊ ſic diluculũ ⁊ aurora effici⸗
tur. De⁹ igit qui eſt lux. vt dr. j. Joh. j. ⁊ qui
lucẽ hitat iacceſſibilẽ. j. ad Thi. vj. de ſe erat
inuiſibilis. ſed adueniẽs ad noſtrã habitati
onẽ groſſiori materie. i. humane nature ſe
vniuit. ⁊ ſic diluculũ fecit. qñ. s. verbũ caro
factum eſt ⁊ habitauit in nobis Joh. j. Ipã
etiã lux in vtero ṽginis ſe poſuit. ⁊ ſic auro
ram fecit. Deus igitur diluculo p̃cepit. qñ
filiũ ſuũ qui eſt vera lux incarnari cõſtitu⸗
it. aurore ṽo locũ oſtẽdit. qñ in beata virgi
ne Maria habitationem elegit. iuxta illud
ps. cxxxj. Elegit eã in hitationẽ ſibi. Dici⸗
tur aũt aurora. q: ſicut aurora eſt media in
ter noctẽ ⁊ diem. ſic ipſa ṽgo eſt mediatrix
inter deũ ⁊ hominẽ. Un̄ legit in cronicis or
dinis noſtri. ꝙ cũ de⁹ ꝯ munduꝫ eſſet irat⁹
ꝓpter peccata. ⁊ vellet ꝯ eũ vltionẽ ſuã ex⸗
ercere. interponẽs ſe ṽgo beata ei⁹ iniaꝫ re
uocauit. Hec aũt aurora rutilãs dat pctõri
bus radiuꝫ ſue mie. Et ideo ei canit eccl'ia.
Maria mater grẽ mater mie. Matrem
igitur dñi diligere ⁊ querere debẽt etiã pec
catores. ⁊ ad eã recurrere ſicut ad matreꝫ.
Nã ⁊ canũ catuli matrẽ diligũt. ⁊ adhuc ce
ci voce ⁊ odore eam agnoſcunt. ac mãmas
ei⁹ querũt. ⁊ dẽtiũ acumine cõprimẽtes vbe
rius effundere cogunt. Qñ etiaꝫ eſuriunt:
materna vbera querula voce petũt. Sũt au

Auro⸗ra ⁊ di⸗luculuꝫ idẽ ſunt

Q Mariã diligere ⁊ querere debẽt pctõres

tem velut canũ. i. demonũ catuli oẽs pctõ⸗
res. qui filij ſunt diaboli. nõ natura ſed imi
tatione ⁊ malicia. Unde illis dicit domin⁹
Joh. viij. Uos ex patre diabolo eſtis. Vi tñ
matrẽ miſericordie reuereri ⁊ diligere de⸗
bẽt. quia ipſa nõ deſinit etiã pctõres adiu⸗
uare. Et licꝫ ipſi ſint malicia intus ceci. ita
vt eiuſdem ṽginis bonitatẽ ⁊ gloriam nõ
videãt cõtemplãdo. voce tñ ⁊ odore eã co⸗
gnoſcere debẽt. ⁊ audire vocẽ ipſius vocan
tis ⁊ dicẽtis illud Eccli. xxiiij. Tranſite ad
me oẽs qui cõcupiſcitis me. ⁊ a generatio⸗
nibus meis adimplemini. Itẽ debẽt cogno
ſcere eius odorẽ in exẽplis vite ipſius. ⁊ eã
imitari ſtudere. ⁊ querere mãmas deuotio
nis eius. ⁊ acutis dentibus. i. inſtantibus ⁊
feruentib⁹ orationib⁹ premere vbera miſeri
cordie eius vt abũdanter eis ꝓpinet lac ſue
dulcedinis ⁊ pietatis. Ad cuius deguſtati
onẽ debẽt cõtinue anhelare. ⁊ querula voce
⁊ affectu eam efflagitare. vt verificetur de
eis illud Eſa. lxvj. Repleamini ab vberib⁹
cõſolationis eius. Et vnuſquiſq̃ pctõr di⸗
cere dꝫ illud ps. xxj. Spes mea ab vberib⁹
matris mee.

Qr beata ṽgo dr luna. Aſſilatio. v.

b Beatiſſima virgo merito appellatur
luna. quia hꝫ oẽs bonas ꝓprieta⸗
tes lune. De quib⁹ Baſilius in lib.
examerõ mentionẽ facit di. Luna eſt de⸗
cor noctis. mater roris. miniſtra humoris.
dñatrix maris. mẽſura tẽporis. emulatrix
ſolis. ⁊ immutatrix aeris. Que ſeptẽ ꝓpe
tates optime cõueniũt matri dei. Primo igi
tur dico ꝙ luna eſt decor noctis. nõ ſolũ q:
ipſam noctẽ illuminat. ſed etiã q: in nocte
decor ipſius lune apparet. p̃cipue quando
eſt plena. Et ſimiliter beata ṽgo in nocte. i.
in obſcuritate pñtis vite exiſtens fuit plena
luce diuine gratie. Un̄ ei angel⁹ dixit. Aue
grã plena Luc. i. Itẽ luce diuine preſentie.
Unde ibidem ſubiũxit angelus. dñs tecuꝫ.
Item luce virginalis mũditie. iuxta illud
Sap. vij. Cãdor eſt lucis eterne ⁊c. Sꝫ no
tandum ꝙ ipſa ṽgo dr luna pulchra Cañ.
vj. pulchra vt luna. Itẽ luna plena. Un̄ de
illa dici põt illud Eccli. l. Quaſi luna plena
in diebus ſuis lucet. Itẽ luna ꝑfecta. Un̄ ꝑ
ps. dñs inq̃t. ps. lxxxviij. Thron⁹ ei⁹ ſicut ſol
in cõſpectu meo. ⁊ ſicut luna ꝑfecta in eter⸗
nũ. Primo aũt dr luna pulchra imo pul
chrior q̃ luna. Luna enĩ hꝫ lucẽ mutuatã.
eclypſatã. variatã: ⁊ maculis reſꝑſaꝫ. Pri⸗

R Lune ꝓprietates

Maria luna pulchra

mo quidē hꝫ lucē mutuatā.qꝛ nō lucet luce ꝓpria:ſed a ſole mutuata.Hypocrite autē habēt lucē mutuatā.nō a vero ſole iuſticie: ſed ab humano fauore.Vn̄ Iob.v.inqt ſal uator hypocritis.phariſeis ⁊ ſcribis. Quō poteſtis vos credere q̄ gloriā ab inuicē acci⸗ pitis.⁊ gloriā que a ſolo deo eſt nō queritꝭ. Ipa ꝟo glīoſa ꝟgo habuit quidē lucē mu tuatā. ſed a ſole iuſticie.nō ab exteriori fa uore.iuxta illud p̄s.xliiij. Oīs glīa eius fi lie regis ab intus ⁊c̄. Scđo luna hꝫ lucem eclypſatā.lux aūt btē ꝟginis in paſſiōe ſui filij ꝓpter doloris vehemētiā ex ꝑte corpo⸗ ris eclypſata viſa eſt ⁊ obſcurata ꝑ triſticiā ſed tn̄ ex ꝑte aīe tenuit ſpūs fulgorē ꝑ fidei firmitatē ⁊ cōſtantiā.vn̄ licꝫ alia lumina⸗ ria mūdi.ſ.apl̄i fuerint eclypſati tūc fidem ꝑdendo.ipſa tn̄ ſemꝑ luxit fidei lumē ſeruā do.⁊ de hoc in ꝑſona eiꝰ p̄dictū fuerat Eccī xxiiij.Vſqꝫ ad futurū ſeculū non deſinam.

Tertio luna hꝫ lucē variatā.qꝛ ſepe ī lu ce variatur.Unde dꝛ Eccl̄i.xxvij.Stultus vt luna mutatur.Eſt autē quadruplex mu

Quadruplex mutabilitas — tabilitas.Prima in mēte.q̄ ꝑ diuerſas af⸗ fectiones ſepe mouetur.Scđa in corpore. qđ multiplici mutabilitati ⁊ corruptioni ſubijcif.Tertia eſt fortune.qꝛ ipſa tēpora⸗ lia cōtinue variātur.Quarta eſt culpe q̄ eſt in pctōribus.qui de vitio ſemꝑ fluūt in vi⸗ tiū.Sꝫ iſtā quadruplicē mutabilitatē ſem per ſub pedibꝰ habuit btā virgo.iuxta illud Apoc̄.xij.⁊ luna ſub pedibꝰ eiꝰ.qꝛ oēm ani mi mutabilitatē ⁊ inſtabilitatē ſemꝑ vita⸗ uit.⁊ gloria incorruptibilitatis in corpore induta eſt.terrena qꝫ ⁊ tēporalia cūcta cō⸗ culcauit.⁊ ab omni culpa ſemꝑ immunis extitit. Quarto luna hꝫ lucē maculis re⸗ ſperſaꝫ.cuiꝰ multiplex cā aſſignatur in li.de ꝓprie re.Beata autē ꝟgo nullas vnq̄ ma culas habuit.nec in cogitationibꝰ.qꝛ ſemꝑ fuerūt recte.Vn̄ ei dꝛ Cañ.iiij. Tota pul⸗ chra es amica mea.Nec in affectibꝰ q̄ ſemꝑ fuerūt mūde.⁊ iō ibidē ſubditur.⁊ macula nō eſt ī te.

S Maria luna plena — Scđo dico q̄ ipa ꝟgo bn̄dicta fuit luna plena.Tūc aūt luna eſt plena:qn̄ hꝫ plenitudinē in luce.in ꝟtute ⁊ in figu⸗ ra.Et iſtā triplicē plenitudinē habuit bea⸗ ta ꝟgo Maria.Primo em̄ habuit plenitu dinē lucis.i.puritatis in carne.iuxta illud Sap̄.vij.Nihil inquinatū in illā incurrit. Candor eſt em̄ lucis eterne ⁊ ſpeculum ſine macula.⁊ imago bonitatis illius.In carne em̄ ſua nihil fuit corruptiōis.⁊ ideo dꝛ.ni⸗ hil inquinatū in illā incurrit. Itē nihil im⸗ puritatis.⁊ iō dꝛ.Candor eſt em̄ lucis eter ne:⁊ ſpeculū ſine macula.Item nihil impu gnationis.qꝛ ad ſil'itudinē ⁊ imaginē filij ſui in carne ſua pacifica ⁊ quieta fuit.Et iō ſubditur.Et imago bonitatis illiꝰ.

T — Secū do habuit plenitudinē ꝟtutis.i. pietatis in ope.Eiꝰ em̄ opus pietatis oſtēdif ſuꝑ ama ricatos.qꝛ ſicut luna hꝫ ꝟtutē ſuper mare. ita ipſa extēdit ſuā pietatē ſuꝑ poſitos ī an guſtia ⁊ amaricatiōe.⁊ ꝓpter hͦ appellatur etiā ſtella maris.Eius qꝫ pietas oſtēditur ſuꝑ debiles ⁊ infirmos.qꝛ ſicut creſcēte lu⸗ ce lune meliorant omnia humida.vt dꝛ in li.de ꝓprie.re.Ita apparēte ꝟginis pieta⸗ te fortificātur oīa infirma.Oſtēdif inſuper ſuꝑ tenebroſos.qꝛ ſicut luna lucet de nocte ita beata ꝟgo nobis dat radiū ſue illuſtra tionis ⁊ cōſolationis in tribulatiōe. Oſten ditur qꝫ ſuꝑ aridos ⁊ īdeuotos.qꝛ ſicut cre⸗ ſcēte luce lunē creſcūt medulle.vt dꝛ in lib. de ꝓprie.re.ita aduenīēte ꝟginis luce cre⸗ ſcit hō in deuotione.Deuotio em̄ eſt medul la ⁊ irrigatio oſſiū.i.virtutum.iuxta illud Prouer.iij.Sanitas quippe erit vmbilico tuo.⁊ irrigatio oſſiuꝫ tuoꝝ.⁊ ideo quilibet indeuotꝰ ⁊ aridus ſpū dꝫ rogare hāc lunā plenā vt impinguet oſſa ſua.⁊ impleat me dullā deuotionis.dicēs ei cuꝫ p̄s.cxlij. Ani ma mea ſicut terra ſine aqua tibi.⁊ tūc de il lo verificabif illud Eccl̄i.xxvſ.Grā mulie⸗ ris ſedule.i.ꝟginis Marie.delectabit virū ſuū.i.ſuū deuotū ⁊ oſſa illius impinguabit.

Tertio habuit plenitudinē figure. tunc em̄ luna eſt plena qn̄ hꝫ figurā ꝑfecte ſperi cam ſiue rotūdam.Figura autē ſperica eſt mobilis.capaxꝰ ⁊ fine carēs.Et iſta ꝓprie⸗ tas cōgruit charitati ꝑfectiſſime ipſiꝰ glo⸗ rioſe ꝟginis.que ad modū figure rotunde. ſiue ſperice fuit mobiliſſima.i.ꝓmptiſſima ad bn̄ operādū ⁊ omnibꝰ ſubueniēdū.latiſſi ma ad capiēdum diuinū amorē.⁊ ad oēs ad eā recurrētes ſuſcipiendum.iuxta illud Eccl̄i.xxiiij.Trāſite ad me oēs ⁊c̄.Itē ſine carens.i.indeficiētiſſima ad ꝑſeuerandū. Vn̄ de charitate eius que fuit veſtimentū anime.pōt dici ei illud Deut.viij. Veſtimē tum tuū nequaq̄ vetuſtate defecit.Et ipſa poterat dicere illud Eſa.lſ.Iuſticia mea nō deficiet.Et de opere eius fructuoſo verifica tū eſt illud Ezech.xlvij.Nō deficiet fructus eius.Beatus autē erit ille de quo verifica⸗ bitur illud Prouer.vij.In die plene lune re

uertetur in terrā ſuā.Terra em̄ noſtra pa⸗ radiſus eſt.ad quā ille ingredietur qui huiꝰ plene lune ꝑfecta deuotione ꝑfruetur. De ipſa q̄qꝫ beata ꝟgine dici pōt illud Eccl̄i.l. Quaſi luna plena in diebꝰ ſuis lucet.

V Maria luna ꝑfecta — Ter tio dꝛ luna ꝑfecta.tūc aūt luna eſt perfecta qn̄ illuminat totā noctē.Sunt aūt quidā qui habēt lucē plenā.qꝛ habēt vitā actiuā ⁊ cōtemplatiuā.Alij ꝟo ſemiplenā.qꝛ hn̄t tm̄ alterā illarū.Sed alij vacuā.quia carēt vtraqꝫ.Beata aūt virgo ſemꝑ fuit luna ꝑ⸗ fecta.quia vtraqꝫ vita refulſit.Luna etiam eſt ꝑfecta:qn̄ lucet in principio noctis.⁊ in medio ac in fine. Imꝑfecta ꝟo qn̄ ſoluꝫ lu cet in principio vel in medio aut ī fine.Sūt aūt q̄dā q̄ fulgēt in principio noctꝭ:ſicut bn̄ incipiētes.alij in medio.ſicut bn̄ ꝓficiētes. alij ꝟo in fine:ſicut bn̄ ꝑſeuerātes. Btā au tem ꝟgo fulſit in ſuo principio.quia in con ceptione ſua fuit iuſticia originali decorata ⁊ in vtero matris ſanctificata. In medio. quia ꝑ ſpūmſanctū de filio dei fuit fecunda ta.In fine ꝟo.quia ad xp̄i dexterā gl'ioſe fuit aſſumpta.Vn̄ deus pater ꝑ ꝓphetam ait p̄s.lxxxviij.Thronus eius ſicut ſol ī cō ſpectu meo.⁊ ſicut luna ꝑfecta in eternum: ⁊ teſtis in celo fidelis.Ipſa em̄ fuit ſicut lu na ꝑfecta in ſua cōceptione ⁊ ſanctificatio ne.Et ſicut ſol in filij dei cōceptione ⁊ par turitione.⁊ ſicut teſtis in celo fidelis in nr̄a apud deū aduocatione.Vel pōt dici q̄ ipa eſt thronus dei inquantū deus in ipſa ſe⸗ dit ⁊ requieuit.⁊ ſicut ſol inquātum iuſtis dat lucem ſapiētie ⁊ calorē diuine gratie.⁊ ſicut luna perfecta inquātū lucet peccatori bus q̄ ſunt in nocte culpe.Et ſicut teſtis fi⸗ delis inquantū dicit veritatē corā deo pro vtriſqꝫ.ſ.iuſtis ⁊ peccatoribꝰ. qꝛ ſicut dicif Prouer.xiiij.Teſtis fidelis nō mentietur.

Maria ſꝑ adiutoriū tētatis p̄bet. — Sciendū eſt q̄ꝫ q̄ per noctē ſignificatur tribulatio vel tentatio ſiue obſcuritas pec⸗ cati.Quidam autē ſancti adiuuāt in prin⸗ cipio tentationis ſeu tribulationis.alij au tē in medio.⁊ aliqui in fine.Ipſa aūt in p̄n cipio.medio ⁊ fine dat adiutoriū ſuū in q̄⸗ cunqꝫ aduerſitate ⁊ tentatione.Itē pecca⸗ toꝝ tenebris inuolutos nūq̄ ceſſat lumine ſue benignitatis illuſtrare.vt de ipſis tene bris valeāt exire.Et ideo dꝛ Geneſ.ſ.Fe⸗ cit deus duo luminaria magna. Lumina⸗ re maius.i.xp̄m vt preeſſet diei.i.iuſtis. et luminare minus.i.beatā virginē vt p̄eſſet nocti.i.peccatoribus.Sicut etiā luna cete⸗ ris planetis citius ꝑficit ſuū curſum. vt dꝛ in dicto lib.de ꝓprie.re.ita beatiſſima ꝟgo Maria pre ceteris ſanctis ſuū velociꝰ pre⸗ bet peccatoribus ⁊ tētatis ac tribulatis au⸗ xiliū.Et ſicut luna ceteris planetis ⁊ ſyderi bus eſt magis terre vicina.ita ipſa in omni bus neceſſitatibꝰ eſt nobis pre cunctis alijs ſanctis ꝓpitia.Sicut etiam a paganis lu⸗ na dicebatur regina celi.vt pꝫ Hiere.xliiij. Ita beata ꝟgo eſt celi domina.Unde illi ca nit eccleſia.Aue regina celoꝝ.De ipa etiam luna dꝛ Eccl̄i.xſ.ſm̄ vnā lr̄am.vas caſtro rū in excelſis in firmamēto celi reſplēdens glorioſe.Luna em̄ dꝛ vas caſtrorum. quia olim mulieres caſte ⁊ viri ipſam colebant.⁊ eam Lucinā appellabāt.Unde Virgilius in buccolicis ait.Caſta faue lucina:tuꝰ iam regnat appollo.Habebant em̄ ꝟgines pa⸗ gane duas quas deas putabāt.ſ.Lucinam ⁊ Veſtam.Hec aūt lucina per ſyncopā dici tur luna.Iſtud autē vas caſtroꝝ fuit virgo beata.que intra viſcera ſue pietatis recipit omnes qui habēt mundiciam caſtitatis.⁊ reſplendent in firmamento celi glorioſe.qꝛ in eccleſia militante omnibus dat exēplum virginitatis ꝑpetue.Sicut etiam de nocte abſente ſole luna inter ſydera primatū te net.⁊ tāq̄ abſente rege.id eſt ipſo ſole ipa regnum vt regina gubernat.Similiter qn̄ rex xp̄s ex aliqua cauſa faciem ſuam alicui abſcōdit.tunc virgo benedicta maxime mi ſericordiā ſuā oſtēdit.Nec mirum ſi iſta lu na virginalis eſt ita pia. ita propitia.atqꝫ ita tribulatis cōpaſſiua.Ipſa enim in mun do multas tribulationes eſt paſſa.Vn̄ po⸗ teſt dicere illud quod inquit Dydo troia⸗ nis tribulatis.prout refert mātuanus poe ta.ſ.Eneyđ.Non ignara mali miſeris ſuc⸗ currere diſco.

X Maria habuit tres magnas tribulationes. — Quēadmodum enim luna tripliciter obſcurata videtur.ſm̄ q̄ dicit Auguſtinus.Aut quādo eſt vacua.aut qn̄ eſt nube tecta.aut qn̄ eſt eclypſata.Et ſimi⸗ liter ipſa beata ꝟgo in hac vita tres habuit magnas afflictiones ⁊ tribulationes.Una fuit quando Herodes voluit interficere fi lium ſuum.⁊ ipſa in egyptum fugit. Tunc enim omni cōſolatione vacua fuit.que enim conſolatio ſibi eſſe poterat quando ipſa pu ella delicata que de partu recenter ſurrexe rat in terram longinquam per vias aſpe⸗ ras fugere cogebatur:et puerum ſic tenel⸗ lum per tam longū iter atqꝫ inter tāta peri cula ſecum ferre.⁊ inter idolatras manere.

Scḋam autē tribulationē habuit qn̄ filiū ſuū amiſiſſe credidit. Tūc em̄ fuit nube tecta. qꝛ nubes obſcura doloris ⁊ triſtitie eiꝰ animā occupauit. Vn̄ ipſa poſtmodū filio dixit Lu. ij. ꝙ cū dolore ipſum requiſiuit. Tertia tribulatio beate ꝟginis fuit in filij ſui paſſione, ⁊ tūc fuit eclypſata. Luna enī qn̄ eclypſatur: tota ſanguinolenta videtur. Et ipā in morte filij ſui fuit doloris gladio vulnerata ⁊ cruētata. Vn̄ Johelis. ij. ḋr. ſol. i. xp̄s. vertetur in tenebras. ſ. ꝑ mortē. ⁊ luna. i. virgo Maria in ſanguinē. ſ. ꝑ merorem ⁊ dolorē. Et Apoca. vj. ḋr. Luna tota facta eſt vt ſanguis. Sed de his tribulationibus beate ꝟginis dicā in. x. pte principali huius opis. ſer. j. ⁊ ideo hic pertranſeo.

Scḋa ꝓprietas lune eſt. ꝙ ipſa ḋr mater roris. vt habet̄ in li. de ꝓprie. re. Nam humiditatē aeri imprimit ac influit. ⁊ ipm̄ aerē alterās ⁊ immutās. in ipſius ſuꝑficie rorem gignit. vn̄ manifeſte videmus ꝙ eſtiuali tēpore quāto luna eſt clarior ⁊ conſequēter aer ſerenior, tāto abundantius ros ſuꝑ gramina ſe extēdit. Rori aūt aſſimilat̄ filiꝰ dei vt declaraui in. v. pte ꝑncipali huius operis, ſermo. iiij. pte. ij. Huiꝰ aūt roris ipſa ꝟgo bn̄dicta mr̄ fuit. Iſtū nāqꝫ rorem deus totū poſuit in vtero eius. qui poſtea ex eo ꝑ natiuitatē ꝓcedens totū mundum irrigauit. vn̄ Ber. inquit. Rigaturus areā dn̄s celeſti rore: totū vellus prius infudit. Redempturus em̄ genus humanum, vniuerſum preciū cōtulit in Maria.

Z

Tertia lune ꝓprietas que habet̄ in ꝑdicto li. de ꝓprie. re. eſt. quia ipſa eſt humoris miniſtra. Nam ibi ḋr. Luna eſt omniū humoꝝ augmentatiua. quia per occulta nature ſpiramina fluxus ⁊ refluxus augmētātur. vnde in eius decremēto in oſſibꝰ medulle in capitibus cerebra. ⁊ humores in corpibus diminuūtur ⁊ in eius incremēto multiplicātur. vn̄ eius defectui oia cōpatiūtur. ⁊ eius decrementū eſt inferioꝝ detrimentū. hec ibi. Et ob hāc cām melius eſt minuere ſanguinē in lune augmēto ꝙ in decremēto. Sed ligna ꝓ edificijs incidere. ⁊ arbores inſerere vel plātare eſt melius in decremento ꝙ in augmēto. ⁊ rō eſt qꝛ cū in augmēto lune creſcāt humores ſi tūc arborē iſereres vel plātares humor nimius q̄ in planta abundaret a natura bene regi nō poſſet. vn̄ fructus ꝟmiculoſos faceret. Ligna em̄ tūc inciſa edificijs nō ſunt apta. qꝛ ꝓpter humiditatē incluſam ad putredinē ſunt parata ⁊ a vermibꝰ faciliter corrodūtur.

Nota ligna qn̄ īcidi debent vel arbores plātari

Btā autē virgo nullū humorē ſuꝑfluū genuit. ſed omnis humoris boni miniſtra fuit. Tres aūt humores inter alios miniſtrauit. ſ. cōceptionis. nutritionis. ⁊ deuotionis. Cōceptionis humorē adminiſtrauit ſpūiſancto. qꝛ ipſa de puriſſimis ſanguinibꝰ ſuis materiā miniſtrauit generationi filij dei. Spūs aūt ſanctus ipm̄ corpus organizauit ⁊ formauit. vn̄ ipſa benedicta ꝟgo fuit vera mater xp̄i. qꝛ ſm̄ pḣm h̓ ſolū ꝑtinet ad rōnē maternitatis vt materiā adminiſtraret ꝯceptioni. ⁊ iō ḋr Mat. j. Cū eſſet deſpōſata mr̄ Jeſu Maria ⁊c̄. Scḋm humorē nutritionis adminiſtrauit xp̄o qn̄ eū lactauit vbere de celo pleno. ꝓpter qḋ ḋr Lu. xj. Beatꝰ vēter q̄ te portauit: ⁊ vbera q̄ ſuxiſti. Tertium aūt humorē deuotiōis adminiſtrat cuilibꝫ ſuo filio adoptiuo. hꝫ em̄ duo vbera quibꝰ lactat filios ſuos adoptiuos. ex vno infundens humorē grē iuſtis. ⁊ ex alio humorē mie pctōribꝰ. ⁊ iō eccl'ia vocat eā matrem grē ⁊ mie. Beatꝰ igit̄ ille q̄ quotidie paſcit̄ lacte ab iſtis vberibꝰ ꝓpinato. Tantā enim dulcedinem ſentiet ꝙ dicet ipſi dulciſſimi virgini illud Canticorum primo. Meliora ſunt vbera tua vino fragrantia vnguentis optimis.

A Luna dn̄atur mari

Quarta ꝓprietas lune eſt ꝙ dominat̄ mari. Nam ḋr in dicto li. de ꝓprie. re. Luna eſt aquaꝝ maris attractiua. Sicut em̄ adamas trahit ferrū poſt ſe. ſic luna mouet ⁊ attrahit poſt ſe occeanū. vn̄ in ſuo ortu intumeſcit mare ⁊ creſcit ex pte orietali. ⁊ decreſcit ex pte occidētali ⁊ ecōuerſo qn̄ eſt in occaſu creſcit mare ex parte occidētali atqꝫ decreſcit ex pte oriētis. Et ſm̄ ꝙ luna plus vel minus ꝑficit in lumine. ſic plus vel minus in ſuo fluxu ſe extēdit vel retrahit ipſum mare. vt dicit Marcianus. Macrobius ꝟo in lib. Ciceronis ait. Occeanus in incremento lune retinet modum iſtū. Primo em̄ die creſcentis lune fit copioſior ſolito ⁊ abūdat in ſummo. ſꝫ ſcḋo minuit̄ ⁊ ſic vſqꝫ ad diem ſeptimū. Deinde iterū creſcit per ſeptē dies, ita ꝙ in. xiiij. die eſt iterū plenū in ſummo. Vn̄ in nouilunio ſemꝑ eſt mare pleniſſimū ⁊ etiā in plenilunio. hec ibi.

Mare moralr̄ triplicr̄ accipit̄.

Mare aūt moraliter accipit̄ tribus modis. Nā vno mō ḋr mare huiꝰ vite amaritudo. ⁊ ſuꝑ hoc mare btā virgo hꝫ ꝟtutē. qꝛ eiꝰ pietas: vt ſupra diximus oſtēdit̄ ſuꝑ illos q̄ ſunt ī tribulatiōis amaritu-

dine poſiti. vn̄ de illa dicere poſſumus illud Mat. viij. Venti ⁊ mare obediūt ei. ꝑ ventos aūt intelligūtur aduerſitates exteriores. ⁊ ꝑ mare amaritudines interiores. vel ꝑ ventos intelligūtur violētie tētationum: ⁊ ꝑ mare ꝑturbatio tribulationum. Scḋo mare vocatur pctōꝝ inquietudo. vn̄ Eſaie lvij. ḋr. Cor impij q̄ſi mare feruēs qḋ q̄eſcere nō pōt. Sed qn̄ iſta luna oritur pctōribꝰ eos luce ſue mie illuſtrādo. tūc creſcit mare. i. cor eoꝝ ex parte oriētis grē. ⁊ decreſcit ex pte occidētis culpe. Sed ecōtra: qḋ deꝰ auertat: ſi iſta luna eis occideret. i. per ſuā miam ipis nō adeſſet: tūc mare cordis eoꝝ creſceret ex parte culpe occidētis. ⁊ decreſceret ex pte oriētis grē. Tertio vocatur mare mūdi viciſſitudo ſeu mutabilitas. iuxta illud p̄s. xcviij. Moueat̄ mare ⁊ plenitudo eius. ⁊ Mat. viij. Motus magnus factus eſt in mari. Sicut autem ſupra oſtēſum eſt mare ꝟtute lune hꝫ quadruplicē mutabilitatē. Vna eſt repletionis. ⁊ iſta eſt in nouilunio. Scḋa eſt diminutiōis. ⁊ iſta eſt vſqꝫ ad ſeptimā diē. Tertia eſt augmētationis. ⁊ iſta eſt vſqꝫ ad. xiiij. diē. Quarta eſt iterate repletionis. ⁊ iſta eſt in plenilunio. Et ſimiliter ꝟtute. i. auxilio beate ꝟginis pctōres in ira dei exiſtētes replent̄ aqua penitētie. ⁊ decreſcit in eis miſeria culpe. ⁊ auget̄ ꝑfectus gratie. ⁊ tandē ꝑueniūt ad plenitudinē glīe.

B Luna ē mēſura tēporis

Quinta ꝓprietas lune eſt illa de qua inquit ꝓpheta p̄s. ciij. Fecit lunam in tēpore. Nā ipſa eſt mēſura tpis. qꝛ ſm̄ motū lune accipiūtur anni lunares qui apud iudeos obſeruant̄. vn̄ Eccl'i. xliij. ḋr. Luna in omnibꝰ in tpe ſuo oſtēſio tēporis ⁊ ſignū eui. Et cōtinet annus lunaris. ccc. liiij. dies. vn̄ patet ꝙ annus ſolaris ſuperat annū lunarē in. xj. diebꝰ. Quapropter iudei ⁊ arabes ſeruātes annū lunarē faciunt ſuū annū minorē ꝙ ſit noſter. xj. diebꝰ: preter quadrantē vnius diei. Itē ſm̄ lunā diſtinguūtur mēſes lunares. vn̄ mēſis ḋr a mene grece qḋ eſt luna latine. eo ꝙ hebrei ex curſu lune menſes vocabāt. Et accipitur menſis lunaris apud iudeos ⁊ arabes ſm̄ curſum lune in toto zodiaco. donec ſolē attingat. qḋ facit in. xxix. diebꝰ cū dimidio. vt aſtrologi dicūt. ⁊ hec omnia habent̄ in lib. de ꝓprie. re. Dies autē lunaris ſm̄ arabes incipit in ſero ab occaſu ſolis. eo ꝙ ortus lune fit tēpore occaſus ſolis. ⁊ ſic ſm̄ eos nox precedit diē. Sed greci ⁊ alij qui nō vtūtur in menſibus ſuis viſione noue lune computant diē ab ortu ſolis cū nocte ſua vſqꝫ ad ortum ſequētis diei. ⁊ ſic ſm̄ eos dies ꝑcedit noctē, vt dicit alphagranus differentia prima. Et ſil'r accipit̄ dies ab eccl'ia quo ad feſti celebrationē. c. j. ⁊. c. q̄m̄. de feri. ſed quo ad eſum carniū. ⁊ ieiuniū incipit dies a media nocte, ⁊ ſic ſeruat̄ lex more romano. ff. de feri. vbi ḋr. More romano dies a media nocte incipit. Ex ꝑdictis aūt patet ꝙ luna habet dies menſes et annos: ſed tamen habet menſes ⁊ annos breuiores ꝙ ſol. Et ſil'r beatiſſima ꝟgo que ḋr luna habuit plenitudinē grāꝝ ⁊ ꝟtutū ⁊ donoꝝ ſicut ⁊ xp̄s q̄ ſol ḋr. ſed tn̄ in minori gradu, licꝫ exceſſerit oēs alios electos. Et ad hoc moraliter pōt exponi illud Eccl'i. xxxiij. Dies diem ſuperat ⁊ annus annū.

E Luna emulat̄ ſolem

Sexta ꝓprietas lune eſt ꝙ ipſa ḋr emulatrix ſolis. Nā aliquādo ipſi ſoli eſt ante. aliqn̄ retro. aliqn̄ ſuper. ⁊ aliqn̄ ſubtus. vnde luna aut eſt cum ſole in cōiunctione qn̄ aſcendit, aut a latere vt quādo a ſole recedit, vel qn̄ ad ſolem reuertitur. Aut in plena oppoſitione, qn̄. ſ. totaliter ſoli opponitur. ⁊ ſimiliter beata virgo ante xp̄m eſt ſol iuſticie. Fuit quātū ad etatem carnis, ⁊ ſic mater eſt ante filiū quo ad humanitatē ſed quo ad diuinitatē ipſa virgo de eo dicere poterat illud Johā. j. Ante me factus eſt. Itē fuit poſt xp̄m quātū ad mortē. qꝛ xp̄s mortuꝰ eſt prius ea. Itē ipſa fuit ſuꝑ xp̄m materna autoritate. quia ipſe dn̄s humiliter ei ſubiectus fuit ⁊ ſibi obediuit. vt pꝫ Lu. ij. Itē fuit ſub xp̄o: nō ſolum rōne dignitatis inquantū ipſe erat deus. ſꝫ etiā ſitus localitate cum erat in cruce ſuſpēſus. Tūc enī ipſa ſtetit inferiꝰ ſub eo iuxta crucē. vt habet̄ Joh. xix. Sed notādum ꝙ qn̄ luna eſt ſub ſole ita ꝙ recto diametro eſt inter nos ⁊ ſolem: ſolet eſſe eclypſis. id eſt defectus ſolis cauſatiua. ⁊ hoc fuit in paſſione chriſti. quia beata mater ſub filio merēs ſtetit, ⁊ eclypſis ſolis. i. mortis chriſti ꝓ tanto cauſatiua fuit inquantū naturā qua pati ⁊ mori poſſet ex ipſa xp̄s aſſumpſit. Sed nota ꝙ eclypſis ſolis ſm̄ naturā nō pōt accidere niſi in cōiunctione ſolis et lune qn̄ ſol eſt in capite draconis ⁊ luna in cauda vel ecōtra, vt ḋr in li. de ꝓprie re. vn̄ dicit Albumaſar in lib. de motu planetarū. Si luna inter nos ⁊ ſolem obuiat: defectū radioꝝ nobis facit in capite vel ī cauda draconis. Et ſimiliter iſta luna ꝟginalis du-

plicit̃er ſolē.i.chriſtū dr̃ quodāmodo obſcu
raſſe.primo qñ ipſum cōcepit ⁊ carne veſti-
uit. Tūc enim paulominus ab angelis mi-
noratus eſt.quādo exinaniuit ſemetipſum
formā ſerui accipiēs.vt dr̃ ad Phil'.ij. vñ
hoc fuit quaſi in cauda draconis.i.in hu-
mana carne que fuit caput ⁊ principiū pec
cati. Quādo in morte xp̄i que fuit in cauda
draconis inquantū draco infernalis ſuum
dñium terminauit.iſta luna ſolē obſcurari
fecit inquantū tenebras ſui doloris ad cor
filij trāſmiſit. Tūc enim vt dr̃ Mat.xxvij.
Facte ſunt tenebre ſuper vniuerſam terrā.
quia tenebre amaricationis ⁊ afflictiōis re
pleuerūt virginē Mariā que terra in ſcri-
ptura appellatur.⁊ ipſa cum tanta obſcuri
tate ſe ſoli.i.xp̄o ſub cruce oppoſuit.ꝙ eum
ſil'r ex ſui cōpaſſione obſcurari fecit. Dicit̃
quoqꝫ in p̄dicto li.de ꝓprie.re.ꝙ quādo lu
na eſt ſub ſole:q̄uis lumen perdat ex par-
te terre.nō tñ perdit ex parte celi. Vñ quā-
do ſoli cōiungitur nihil luminis ad terram
dirigit.ſed tñ ex parte celi in plena illumi-
natione ꝑſiſtit. Et ſimilit̃ beata ꝟgo q̄uis
in paſſione filij ex parte terre.id eſt terrene
carnis videretur obſcura. Ex ꝑte tñ celi. id
eſt anime celeſtis ⁊ rationis erat clariſſima
per fidei lumen. Ipſa autē luna tūc fuit im
perfecta ſolis cōiunctione quādo ſuper di-
lectum ſuū innixa ad celum eſt aſſumpta.
Nunc ꝟo a latere eius manet.quia ad filij
dexterā in throno collocata eſt.iuxta illud
p̄s.xliiij. Aſtitit regina a dextris tuis ⁊c.
qđ per figurā preoſtēſum fuit in matre ſa-
lomonis.iij.Reg.ij. Fuit autē oppoſita ſo
li in annūciatione.quia tūc quāto ſol.i.deꝰ
vel angelus ex parte dei eam cōmendabat.
tanto ipſa econtrario magis ſe vilificabat
dicens. Ecce ancilla dñi. Vñ quia tūc luna
bene impletur lumine quādo eſt ſoli oppo-
ſita.ideo beata ꝟgo ex tali oppoſitione re-
D pleta eſt diuino ſplēdore. Et ideo dixit Lu.
Luna j.Reſpexit humilitatē ancille ſue ⁊c. Se
imutat ꝓtima ꝓprietas lune eſt ꝙ ipſa eſt immuta
aerem trix aeris.⁊ mediāte aere maxime imutat
corpora humana.vnde Hypocras in prin-
cipio ꝓnoſticorum de luna loquens ait.eſt
quoddā celeſte ſydus in quo oportet medi-
cos ꝓuidere.cuius ꝓuidentia eſt mirabilis
⁊ ſtupenda.⁊ Galienus in cōmento de die
bus creticis dicit. Rem certā que nō fallit
intēdat medicus. quā docuerunt aſtrologi
egyptiorum.ꝙ per cōiunctionē corꝑis luna-
ris cum ſtellis fortunatis fiūt egritudines
terminabiles ad bonū.ex cōtrarijs ꝟo con-
trarie.ſ.ad malū. Itē dr̃ in li.de ꝓprie.re.
ꝙ circa hūani corꝑis mutationē lunaris
virtus potiſſime oꝑatur.⁊ hoc accidit tum
ꝓpter ſui motus velocitatē.tum etiā ꝓpter
ipſius ad nos vicinitatē.tum ꝓpter occul-
tā ſibi naturaliter inſitā poteſtatē. ⁊ ideo
morborum mutationē medicꝰ perfecte non di
ſcernit:qui lunares effectꝰ in corporibꝰ non
cognoſcit. Sicut igitur luna hꝫ dñium ſuꝑ
infirmitates corꝑales.vt etiā dicit Hypo-
cras in lib.de iudicijs infirmitatis ſm̄ lu-
nā. Sic beata ꝟgo hꝫ dñium ſuꝑ morbos
tam corꝑales q̄ ſpūales.vt.ſ.faciat eos ſa
nari vel ad mortē terminari ſm̄ deuotiōes
vel indeuotionem ipſorum infirmorum ad eam.
Multi alij effectus ⁊ ꝓprietates lune ponū Alie ꝓ-
tur in p̄dicto lib.de ꝓprie.re.ſ.quā luna hꝫ ꝓetates
naturā ſimilē ſpeculo quod lumen recipit lune
ab alio.⁊ illud poſtea reflectit. Itē ꝙ luna
eſt ſue forme ⁊ figure mutatiua. Diuerſas
enim facies ſui luminis oſtendit ad terrā.
quia nūc circularem.nūc arcualem aſpecti
bus hominū ſe oſtendit. Item ꝙ ipſa luna
eſt fecunditatis miniſtratiua terre ſemini-
bus.⁊ ideo a gentilibus appellabatur pro-
ſerpina ⁊ dea ſeminū qua ꝓijciūtur in ter-
ra. Item dicebatur diana ⁊ dea ſiluarum ⁊
nemorum.quia feris de nocte paſcua queren
tibus in nemoribꝰ ⁊ in ſiluis luminis bñfi-
cium adminiſtrat. Et ideo gentiles eā etiā
appellabant deam venatorum. quia venatio
fit in ſiluis.⁊ ꝓpter hoc dianā cū arcu de-
pingebāt.eo ꝙ venatores arcubꝰ vtebant̃.
Itē vt dicit Albumaſar vbi.ſ. luna eſt ae-
ris mūdificatiua. Motu enim ſuo cōtinuo
aerē rarificat. Vñ ſi non eſſet motus ſpere
lunere aerem ex nocturna vaporum exalatione
groſſicies inficeret.⁊ nō modicā corruptio
nē generaret. Que omnia deuotꝰ cōtempla
tor poterit beatiſſime ꝟgini applicare.ſed
breuitatis cā in his nō inſiſto. Solū aūt E
aliqua pauca ꝑ cōcluſione huis ꝑtis dicā. Sicut
Primo ꝙ luna appellatur beata virgo ꝓ- luna eſt
pter ſuam humilitatē.quia luna eſt omni oīum in
bus planetis inferior.⁊ ipſa bñdicta virgo fima.ſic
omnibꝰ ſanctis humilior. Vñ i numeratio- virgo
ne aplorum voluit in fine oīū numerari tāq̄ Maria
inferior ⁊ vilior.vt pꝫ Act.j. Habet autē lu eſt oīū
na hoc ꝓpriū.quia creſcit vſqꝫ ad diē.xiiij. humilli
vel.xv.quouſqꝫ in ipſa cuiuſdam hominis ma
imago integra videatur.⁊ vltra nō creſcit.

ſed poſtea decreſcit. Et eodē modo btā ꝟgo
creuit vſqꝫ ad etatis ſue annū.xiiij. vel.xv.
⁊ tūc xp̄s qui eſt imago dei ꝑ incarnationē
in eius vtero apparuit vir ꝑfectus. nō quo
ad etatē:ſed quo ad ſapiētiā ⁊ omniū gra-
tiarum plenitudinē.iuxta illud Iere.xxxiij.
Nouū faciet dñs ſuꝑ terrā.femina circūda
bit virum. Poſtq̄ aūt intantū creuit:ſtati
in ſua reputatione decreſcere cepit.vnde nō
matrē dei.nō reginam celi:ſed ancillam ſe
vocauit Lu.j. Et ideo dr̃ Eccli.xliiij. de lu-
na ꝙ eſt luminare qđ minuit̃ in cōſumma
tione.quia ꝟgo beata multū ſe humiliauit
in filij ſui cōceptione. Vel pōt dici ꝙ iſta lu
na multum creuit in filij ſui cōceptione. ſ;
poſtmodū decreuit pre triſticia ⁊ dolore in
eius paſſione. Luna autē creſcēs habꝫ cor-
nua verſus ſolis ortū.decreſcēs ꝟo verſus
ſolis occaſum.vt dr̃ in predicto lib.de pro-
prie.re.cuius cām ꝑ nūc pertrāſeo. Et ſil'r
beata virgo habuit duo que ipſā diſpoſue
runt ad xp̄i ortum.ſ.humilitatē ⁊ virgini-
tatē.cum quibus quaſi cū duobus cornibꝰ
eius ortū reſpiciebat. Eius aūt occaſum.i.
paſſionē reſpexit cum duobus alijs cornibꝰ
ſ.cū dolore quem habuit de ipſius morte.⁊
cum gaudio quē habuit de redēptione ge-
F neris humani. Secūdo ⁊ vltimo dico.ꝙ
ipſa virgo fuit perfectior luna.qđ denotat̃
ex hoc qđ Apoca.xij. Luna ſub pedibꝰ eius
deſcribitur. Pro cuius declaratiōe eſt ſcien
dum.ꝙ per lunā deſignat̃ mutabilitas q̄-
Qua- druplex. Primo angelicorum ſpirituū.q̄ ſunt
druplex mutabiles ꝑ naturā.ſed imutabiles facti ꝑ
mutabi gratiā. De quibꝰ dr̃ Job.iiij. Ecce q̄ ſeruiūt
litas re ei nō ſunt ſtabiles ⁊ in angelis ſuis reperit
rum. prauitatē. Scđa eſt fortune in rebus tēpo-
ralibus.iuxta illud Eccl's.j. Vanitas vani-
tatum ⁊ omnia vanitas:⁊ nihil ſtabile ſub
ſole. Unde Ber.in li.de improbatione vitio
rū.c.ix.ait. Omnia que cernis vanarum gau
dia rerū. Umbra velut tenuit veloci fine re
cedunt. Tertia eſt culpe in peccatoribꝰ.ſ.de
culpa in culpā.iuxta illud Oſee.iiij. San-
guis ſanguinē tetigit.i.vnū peccatū ad ali
ud traxit. Quarta eſt miſerie in humanis
corporibꝰ.iuxta illud Job.xiiij. Homo na-
tus de muliere:breui viuēs tēpore:repletur
multis miſerijs.qui quaſi flos egreditur ⁊
cōteritur ⁊ nunq̄ in eodē ſtatu permanet.
Et imperator in.l.ij.§.ſed quia diuine. C.
de vete.iu.enu.ait. Humani iuris conditio
ſemꝑ in infinitum decurrit.⁊ nihil eſt in ea
quod ſtare perpetuo poſſit. Multas etenim
formas edere natura nouas deproperat.⁊
in aut̃.vt oēs obe.iu.§.dicētes. Etiā dicit.
Nihil pene in ſemetipſo manet. ſed currit
natura ſemꝑ multas euoluēs mutatiōes.
quas neqꝫ preuidere facile eſt:neqꝫ p̄dice-
re. Et in aut̃.de nō alie.aut ꝑmu.re.eccl'.§.
vt autē.iterū inquit. Quid enim erit ſtabi
le inter hoīes cū oīs noſter ſtatus ſub ꝑpe-
tuo motu cōſiſtat. Et Ouid.xv.metham.
ait. Cūcta fluūt. omniſqꝫ vagās formatur
imago. Ipſa q̄ꝫ aſſiduo labūtur tēpora mo
tu. Nō ſecus ac flumē.neqꝫ eñ cōſiſtere flu
men. Nec leuis hora pōt.ſ; vt vnda impelli-
tur vnda. Urgeturqꝫ eadē veniēs.vrgetqꝫ
priorē. Tēpora ſic fugiūt pariter.pariterqꝫ
ſequūtur. Trāſit in eſtatē poſt ver robuſti-
or annus. Fitqꝫ valēs iuuenis. neqꝫ eñ ro
buſtior etas. Ulla nec vberior.necq̄ magis
ardeat vlla eſt. Nec ſpēs ſua cuiqꝫ manet.
rerūqꝫ voratrix. Ex alijs alias reꝑat natu
ra figuras. Nil equidē durare diu ſub ima
gine eadē. Crediderim.ſic ad ferrū veniſtis
ab auro. Tēpora ſic totiēs verſa eſt fortu- Oīs
na locorum. Hec autē quadruplex luna.i. mu mutabi
tabilitas.fuit ſub pedibꝰ beate ꝟginis. Pri litas ſu
ma eñ mutabilitas creature celeſtis ſ: eius it ſub pe
ſubiecta eſt imperio. Vñ ipſa dicere pōt il- dibꝰ ma
lud Geñ.xxxvij. Vidi ſolē ⁊ lunā ⁊ ſtellas rie
adorare me. Per ſolē eñ itelligit̃ ſuprema
angelorum hierarchia.ꝑ lunā media.ꝑ ſtellas
aūt infima. Oēs eñ angeli ipam btiſſimā
ꝟginē adorāt ⁊ venerant̃. Mutabilitatē
q̄ꝫ fortune ſub pedibꝰ habuit.q̄ ſeruauit il-
lud apl'i Phil'.iij.c.dicētis. Oīa arbitratꝰ
ſū vt ſtercora:vt xp̄m lucrifacerē. Et quia
ꝑ volūtariā paupertatē cūcta tꝑalia deſpe
xit:inamiſſibiliter ⁊ mutabiliter oīa poſſe-
dit.iuxta illud Deut̃.xj. Oīs locꝰ quē calca
uerit pes veſter:veſter erit. Mutabilitatē
etiā culpe ſub pedibꝰ habuit.q: ab omi pctō
innocētiſſima fuit. Vñ illi inquit propheta
p̄s.cxx. Per diem ſol nō vret te:neqꝫ luna
per noctē.quia nec in die ꝓſperitatis ceci-
dit in peccata ꝑ amorē male inflammātē.
neqꝫ in nocte aduerſitatis ꝑ deſperationē.
Unde a p̄s.ipſa nō ſimpliciter dr̃ luna:ſ; lu
na ꝑfecta in eternū. Luna eñ tūc erit per-
fecta:qñ ſine macula erit. Et verificabitur il
lud Eſaie.xxx. Erit lux lune ſicut lux ſolis.
qđ in beata ꝟgine impletū fuit.vñ ⁊ q̄rtā
mutabilitatē humane miſerie ſub pedibus
poſuit. Nā impletū eſt in ea illud p̄s.lxxj.

Orietur in diebus eius iuſticia ⁊ abũdan-
tia pacis: donec auferatur luna. i. mutabili
tas ſm glo. Sicut enĩ luna creſcit ⁊ decre-
ſcit; ſic ⁊ corpus humanũ multiplici muta-
bilitati ſubijcitur. iuxta illud ad Ro. viij.
Vanitati creatura ſubiecta eſt ⁊c̃. Et quia
ipſa miſeria mutabilitatis tolletur in reſur
rectione. ideo ſubditur. Et ipſa creatura li-
berabitur a ſeruitute corruptionis. Ab iſta
aũt ſeruitute beatiſſima ꝟgo liberata eſt: q̃
perfectã ſui corꝑis imutabilitatẽ poſſidet.
⁊ ſuꝑ oẽs choros angeloꝝ in aĩa ⁊ corpore
glorificata eſt. Et ideo de illa exponi põt il
lud. ij. Reg. xxij. Caligo. i. humana morta
litas. ſub pedibꝰ eius. Et aſcẽdit ſuper che-
rubin ⁊ volauit: volauit ſuper pẽnas vẽto-
rũ. Quadrupliciter igitur beata ꝟgo lunaz
poſuit ſub pedibꝰ ſuis. ſ. celeſtẽ naturam ei
preſidẽdo. ꝓſperitatẽ tẽporalẽ eã deſpicien
do. oẽm culpã ipſaz penitus euitãdo. ⁊ hu-
manam miſeriã immortalitatẽ induendo.
Ipſa eſt ergo luna incedẽs clare Job. xxxi.
De qua etiam dr̃ Abac. iij. Sol. i. xp̃s. ⁊ lu
na. i. beata virgo Maria. ſteterũt in habi-
taculo ſuo. quia ſemꝑ firmi permanſerunt
in omni opere virtuoſo.

Qr beata virgo Maria dicitur ſol.
Aſſimilatio. vi.

B Eatiſſime ꝟgini inq̃t deuotꝰ Ber.
b O ꝟgo ſublimis: tu veſtis Jeſum
deũ ſumme maieſtatꝭ carnis ſuba
qui te ineffabili veſtit gloria. tu veſtis ſolez
nube. ⁊ ſole ipſa veſtiris. hec ille. Hoc autẽ
eſſe verũ teſtatur. b. Johannes euãgeliſta
Apoc̃. xij. vbi ait. Signũ magnũ apparuit
in celo. mulier amicta ſole ⁊c̃. per quã intel
ligitur ipſa virgo bñdicta. que dr̃ amicta ſo
le. i. ornata clariſſimo fulgore gratie ſpũſ-
ſancti. ⁊ h̃ gratia fuit ſeptiformis ſm. vij.
dona ſpũſſancti que fulſerũt in ea ⁊ repñſen

Septez effectus ſolis

tantur in. vij. effectibꝰ ſolis. Primus ſo-
lis effectus eſt calefactio. ⁊ ſignificat donũ
ſapiẽtie. quo ſpũs incaleſcit in amorez dei.
Unde Eccli. xliij. dr̃. Sol tripliciter exurẽs
montes. i. excelſas mẽtes inflammãs. Tri
pliciter autẽ inflãmat. ſ. amore dei. ſui ⁊ ꝓ-
xim. vel in amorẽ dei inflãmat tripl'r. ſcz ex
toto corde. ex tota anima. ⁊ ex tota mente.
Sequitur aũt in p̃dicto Eccli. c. ⁊ radios
igneos exufflãs. i. calidas affectões immu
tans. Vñ. ij. Mach. j. dr̃. Refulſit ſol q̃ priꝰ
erat in nubilo. ⁊ accẽſus eſt ignis maximꝰ.
ſpũs enĩ guſtãs deũ ꝑ donũ ſapie iardeſcit
in amorẽ ipſiꝰ. vñ Aug. inquit deo. Guſta-
ui: ⁊ eſurio ac ſitio tetigi ⁊ exarſi in cõcupi-
ſcentiã tuã. Beata aũt ꝟgo vt oſtẽdat ſe ha
bere hũc effectũ inq̃t Eccli. xxiiij. Qui edũt
me adhuc eſurient. ⁊ q̃ bibunt me adhuc ſi-
tiẽt. Scõs effectꝰ ſolis eſt illuminatio. ⁊ ꝑ-
tinet ad donũ intellectꝰ. vñ Eccli. xliij. dr̃.
Sol illuminãs ꝑ oĩa reſpicere facit. In celo
ſumma gaudia. In inferno ſumma ſuppli-
cia. In mundo p̃ſſuras ⁊ anguſtias. In ho-
mine in ſeipſo pctã ⁊ negligẽtias. Unde. j.
Macha. vj. dr̃. Refulſit ſol in clipeos aure
os. i. in xp̃m ⁊ virginẽ Mariã. ⁊ reſplendu
erũt mõtes ab eis. i. electoꝝ mẽtes. Ter-
tius effectꝰ ſolis eſt denudatio. quia facit ve
ſtes exuere. Et ad donũ cõſilij refertur qꝺ
docet veterẽ cõuerſationẽ ⁊ ſecularẽ vitam
deponere. iuxta illud Mat. xix. Si vis pfe
ctus eſſe vade ⁊ vẽde oĩa que habes: ⁊ da
pauperibꝰ. ⁊ veni ſequere me. Et hunc effe-
ctũ etiã habet beata ꝟgo. Vñ quelibet ani
ma ei deuota p̃t dicere illud Cañ. j. Nolite
me cõſiderare ꝙ fuſca ſim. qr decolorauit
me ſol. i. colorẽ priſtine cõuerſationis mu-
tare me fecit. Quartꝰ effectꝰ ſolis eſt con
ſolidatio. ⁊ ad donũ fortitudinis ꝑtinet. ꝑ
qꝺ ſpũs cõſolidatur. Unde Eccli. xvij. dr̃.
Hõ ſanctꝰ. i. firmus in ſapiẽtia manet. De
beata aũt ꝟgine dici põt illud. j. Pe. v. con
firmabit ſolidabitq̃z. Quintꝰ effectꝰ ſolis
eſt totius humane vite regulatio ⁊ ad do-
nũ ſciẽtie ꝑtinet. ꝑ qꝺ ſcimus bñ cõuerſari
in medio natiõis praue atq̃z ꝑuerſe. Unde
ip̃a virgo bñdicta hortatur deuotos ſuos
dicẽs illud ad Phil. ij. Oĩa facite ſine mur
muratione ⁊ heſitationibꝰ. vt ſitis ſine q̃re
la ⁊ ſimplices filij dei ſine rephẽſione i me
dio nationis praue ⁊ ꝑuerſe. inter quos lu
cetis ſicut luminaria in mundo verbuz vite
cõtinẽtes ⁊c̃. Sextꝰ effectꝰ ſolis eſt lique
factio. ⁊ ꝑtinet ad donũ pietatis quo lique
ſcit anima ad cõpaſſionem proximi. Unde
Exo. xvj. dr̃. Cum incalelceret ſol liquefie-
bat manna. Et Sap̃. xvj. ſcriptum eſt. Qꝺ
ab igne nõ poterat exterminari: ſtatim ab
exiguo radio ſolis calefactum liquefiebat.
Beate autẽ virginis pietas liquefacit cor-
da noſtra ad cõpaſſionem. Unde illi dicere
poſſumus illud p̃s. cxlvij. Flabit ſpũs eius
⁊ fluent aque. Septimus effectꝰ ſolis eſt
deſiccatio humoꝝ. ⁊ pertinet ad donum ti-
moris quo carnalis concupiſcentia deſicca
tur. Vñ Jaco. j. dr̃. Exortꝰ eſt ſol cũ ardore.

et arefecit fenũ. i. carnẽ. qr oĩs caro fenũ.
et oĩs gl'ia eiꝰ q̃ſi flos feni Eſa. xlij. Propt̃
hos aũt ſeptẽ ſolis effectꝰ dr̃ Eſa. xxx. Lux
ſolis ſeptempl'r erit ſicut lux ſeptẽ dieruz.
Per hos ꝟo ſeptẽ effectꝰ ſolis diui ſaluat̃
homo. Et ideo dr̃. j. Reg. xj. Cras erit vob
ſalus cũ incaluerit ſol q̃ neſcit occaſuz. Vñ
Eſa. lx. etiã dr̃. Nõ occidet vltra ſol tuus.
D Qui ſol eſt btĩſſima ꝟgo maria. vñ p̃s.
xviij. dr̃ de deo. In ſole poſuit tabernaculũ
ſuũ. Qꝺ exponẽs Nic. de lyra dicit. ꝙ ꝟgo
maria recte noĩat̃ ſol ꝓpter plenitudinem
gr̃e. Et ꝙ in ea habitauit xp̃s ſicut i taber
naculo ſuo. Propt̃ qꝺ in ꝑſona eiꝰ dr̃ Ecci.
xxiiij. Qui creauit me requeuit in taberna-

Maria ſol ꝓpt̃ ſeptẽ ex cellentiis

culo meo. Poſſumꝰ aũt dicere. ꝙ ip̃a bñ-
dicta ꝟgo aſſimilat̃ ſoli ꝓpter ſeptẽ excel-
lẽtias in ea reptas. Prima eſt nobilitatꝭ.
Sicut enĩ ſol orit̃ ex alto cũ ſplẽdore mul-
to. ſic btĩſſima virgo maria orta eſt ex alta
ꝓgenie. ſ. ex regali ſtirpe. ⁊ cũ ſanctitatis
ſplẽdore. Non enĩ orta eſt cũ original' pcti
obſcuritate. ⁊ ideo eccl'ia facit feſtũ de eiꝰ
illibata ⁊ fulgẽtiſſima ꝯceptione. De ipſa
enĩ gl'ioſa virgĩe dici põt illud Eccli. xxvj.
Sicut ſol oriẽs mũdo in altiſſimis dei: ſic
mulieris bone ſpẽs in ornamentũ domus
ſue. Sicut etiã ſol eſt planeta nobil' cõdi-
tiõis ⁊ materie ⁊ forme. vñ materia eiꝰ ita
ſatiat̃ ſua forma. ꝙ vlteriorẽ formã nõ ap
petit. ⁊ ꝓpter hoc eſt incorruptibilis ſicut
⁊ alij celi. vt trahi põt ex dictis. b. Tho. in
j. parte ſumme. q. ix. ar. ij. Iſta aũt inferio
ra. vt vegetabilia ⁊ ſenſibilia ſũt corrupti
bilia. ⁊ forme eoꝝ nõ ſunt ita nobiles vt ſa
tient ſuã materiã. imo vt dr̃ p̃mo phiſicoꝝ
Materia ſemꝑ appetit formã ⁊c̃. Ita bea
tiſſima ꝟgo eſt ita nobili materia ⁊ forma
decorata ꝙ aliã ãpliꝰ nõ appetit cũ ſit in-
corruptibilis ⁊ in aĩa ⁊ corꝑe beatificata.
Secũda ſolis ꝓp̃etas dr̃ formoſitatis. hz
enĩ pulchritudinẽ in aſpectu. licz enĩ multi
planete ſint formoſi. vt venus. iuppiter et
luna: tñ oĩbus formoſior ⁊ ad videndum
delectabilior eſt ſol. Unde Eccli. xj. dr̃. De-
lectabile eſt oculis videre ſolẽ. Et ſimiliter
btã ꝟgo fuit plena pulchritudĩe ſuꝑ oĩes
alios poſt filiũ. Vñ ei dr̃ a deo Cañ. iiij. To
ta pulchra es amica mea ⁊c̃. ⁊ dicit tota. i.
intus ⁊ foris ad differentiã hypocritarum
qui ſolũmodo ab extra habẽt apparẽtiam
ſanctitatis. Tertia ſolis ꝓp̃etas eſt impꝑ
mixtibilitatꝭ. Videmꝰ enĩ ꝑ expientiam ꝙ
ſol tranſit ſuis radijs ꝑ feces ⁊ lutũ ⁊ alia
immũda ⁊ ſordida. ⁊ tñ nõ inficit̃ aliqua
macula. qr natura eius eſt impꝑmixtibil'. i.
nõ poteſt ꝑmiſceri alijs rebꝰ extraneis. Et
ſimil'r beata ꝟgo: lz fuerit in hac vita q̃ eſt
fecibus pctõꝝ plena. ⁊ in qua ſine peccato
nullus viuit. xlv. di. c. licz. tñ nulla peccati
macula fuit infecta. ſed ſemꝑ remãſit mũ
diſſima ⁊ innocẽtiſſima. Et ideo in p̃dicto
Eccli. c. ſubinfert eiꝰ ſpõſus celeſtis. ⁊ ma
cula nõ eſt in te. Quarta ꝓp̃etas ſolis eſt
luminoſitatꝭ. Sicut enĩ ſol lune ⁊ oĩbus
planetis ⁊ ſyderibus dat lumẽ. vt dr̃ in li.
de ꝓprie. rerum. ⁊ vniũſum orbẽ illumĩat.
Ita beatiſſima ꝟgo dedit lumen. ſcz boni
exempli toti mũdo. vnde Amb. in li. ij. de
ꝟginitate ait. Talis fuit maria vt eiꝰ ſoliꝰ
vita ſit oĩum diſciplina. Sãcta quoq̃z mr̃
eccl'ia de illa canit. Cuius vita gl'ioſa lucẽ
dedit ſeculo. Et iteruz. Cuius vita inclyta
cũctas illuſtrat eccleſias. Quita ꝓprietas
ſolis dr̃ fructuoſitatꝭ. Videmꝰ enĩ ꝙ blada
legumina: alijq̃z fructus matureſcũt. ⁊ ſa-
poroſitatẽ acquirũt ꝟtute ſolis. Si autez
nõ eſſet influẽtia eius: p̃dicta oĩa remane
rent acerba ⁊ inſipida atq̃z ipfecta. O igit̃
ꝟgo luciſſima: vere tu es ſol nr̃ fructuo-
ſiſſimus. qm̃ oẽs fructus noſtri te mediã-
te efficiunt̃ maturi. i. oĩa oꝑa noſtra. vt ie
iunia. orõnes. elemoſyne. ⁊ ſimilia mediã
te tua int̃ceſſiõe ſit̃ deo g̃ta ⁊ nob̃ vtilia. Et
ſine illa ſunt acerba ⁊ a deo nõ acceptãt̃.
Et ideo Berñ. inq̃t. Modicũ illud qꝺ deo
offerre deſideras g̃tiſſimis illis ⁊ oĩ acce-
ptarõe digniſſimis marie manibꝰ cura tra
dere ſi nõ vis repulſaz ſuſtinere. Nihil enĩ
nos deus habere voluit qꝺ ꝑ manus eius
nõ trãſiret. hec ille. Sicut etiã ſol oĩa infe
riora fecũdat. ⁊ eoꝝ generatiuã potẽtiam
excitat: adiuuat ⁊ cõfortat. ſic ip̃a bñdicta
ꝟgo nos fructificare facit operibus bonis
ꝑ donũ timoris dei. De quo dr̃ Eccli. xv.
Qui timet deũ faciet bona. Ipſa enĩ dicit̃
mr̃ timoris Eccli. xxiiij. Qui aĩas ſibi de-
uotas ad timendũ deũ inducit. Et iõ oẽs
debemus quotidie depcari iſtũ ſolẽ vt nos
in vita ꝟtuoſa ꝑſeuerare ⁊ fructificare fa-
ciat. iux̃ illud Sap̃. xvj. Oportet ꝑuenire
ſolem ad bñdictionẽ. ſ. obtinẽdã. ⁊ ad ortũ
ſolis adorare. Sexta ꝓp̃etas ſolis dr̃ ge-
neralitatis. quia orit̃ general'r ſuꝑ bonos
et malos Mat. v. ⁊. xxviij. diſ. c. ſi. Et oẽs
tam iuſtos ꝙ pctõres calefacit. Et ſimil'r

beata ꝟgo eſt generalis ⁊ vniuerſalis oĩuꝫ
aduocata. Vñ Ber. inq̃t. Queadmodũ ſol
oꝛit̃ ſuꝑ bonos ⁊ malos indr̃nt. ſic marie
benignitas nõ diſcernẽs merita ſeſe exoꝛa
bilẽ oĩb⁹ ⁊ clemẽtiſſimã ꝓbet. oĩuꝫ deniq̃
neceſſitates ampliſſimo miſeret̃ affectu.
Et iterũ ipam benedictã ꝟginẽ idẽ doctoꝛ
alloquẽs ait. Peccatoꝛẽ o maria quẽlibet
fetidum nõ hoꝛrẽs: nõ deſpicis ſi ad te ſu-
ſpirauerit. Tu illuꝫ a deſpationis baratro
pia manu retrahis. ſpei medicamẽ aſpiras
ac toti mũdo deſpectũ mat̃no affectu am-
plecteris: foues nec deſeris: quouſq̃ tremen
do iudici recõcilies. hec ille. O igit̃ pecca-
toꝛ, o peccatrix. etiã ſi feciſſes oĩa peccata
que cõmitti vel excogitari poſſint. et que
vnq̃ oẽs mũdi hoĩes ⁊ mulieres commi-
ſerũt. Et ſi tua ſcelera ĩ numero excederẽt
numerũ ſtellaruꝫ in celo. ⁊ arene maris. et
multo plures eſſent q̃ frondes arboꝛũ ac
folia herbarũ: noli in deſpationẽ venire: ſꝫ
ad iſtũ ſolẽ ſtatim recurre: ⁊ iniquitas tua
ſicut nebula diſſoluet̃ que fugata eſt a ra-
dijs ſolis Sap. ij. Septima ꝓpetas ſolis
dicit̃ incompꝛehẽſibilitas. Videmus eñ ꝙ
ſol eſt incompꝛehenſibilis. ita ꝙ in ſua rota
videri nõ põt. Tanta eñ eſt ſua lux: ⁊ tãta
eſt debilitas oculoꝝ noſtroꝝ ꝙ nõ poſſu-
mus oculis fixis ſoleꝫ aſpicere. ⁊ ſi oculos
ad eum figimus ledunt̃. quia dꝛ in. ij. de
aĩa. Excellẽs ſenſibile coꝛrumpit ſenſum.
Hec aũt ꝓpꝛietas competit beatiſſime vir
gini. Nam ipa cõcepit ⁊ peperit filium dei
clauſtris ſuis ꝟginalibus ſemꝑ ꝯſeruatis
integerrimis intactis et inuiolatis. Quõ
aũt hoc potuerit eſſe naturali ratiõe ⁊ via
hũana cape et intelligere nõ poſſum⁹: niſi
ꝙ nõ eſt impoſſibile apud deũ omẽ ꝟbum
Lu. j. Unde Victo. in ſmõe ad Euſto. ait.
Qð natura nõ habuit. vſus neſciuit. igno
rauit rõ. mẽs nõ capit humana. hoc totuꝫ
Alie ſo- geſtũ eſt in maria. Predictis quoq̃ ꝓpe
lis ꝓpe- tatibus addere poſſum⁹. ꝙ btã ꝟgo habet
tates. ſimilitudinẽ cum ſole in ſitu. naꝫ ſicut ſol
poſitus eſt ĩ medio planetarũ. habẽs tres
ſub ſe. ⁊ tres infra ſe. Sic beata ꝟgo exal-
tata eſt ⁊ ſublimata in ſua aſſumptiõe. ita
ꝙ ſupꝛa ſe nõ habet niſi tres ꝑſonas diui-
nas. ⁊ infra ſe habet tres angelicas hierar
chias. ⁊ per cõſequẽs totã curiã angeloꝝ.
et hominũ qui erũt ad oꝛdines angelicos
aſſumẽdi. Et ideo de illa inquit deus ps.
lxxxviij. Thꝛon⁹ ei⁹ ſicut ſol in ꝯſpectu meo.

Item ſicut ſol habet maximã velocitateꝫ.
quia quotidie currit ab oꝛiẽte in occidẽtẽ.
ſic ipa ꝟgo intemerata velociſſima fuit in
motu obediẽtie. qꝛ diuine volũtati ꝑ ange
lum ſibi expoſite cito cõſenſit dicens. Ecce
ancilla dñi ⁊c̃. Item in motu beniuolẽtie:
quia ſtatim aſcẽdit in mõtana cum feſti-
natione. ⁊ ſalutauit Eliſabeth Lu. j. In q̃
dedit nobis exemplũ aſcẽdendi ad ſuꝑio-
ra per ꝑfectũ ꝟtutum ſine negligẽtie tar-
ditate. Item in motu diligẽtie. qꝛ ſollicite
requiſiuit filiũ ſuũ qui remãſerat in tẽplo.
Lu. ij. Item ſicut motu ſolis generat̃ ca-
loꝛ ⁊ inflammatio in coꝛꝑe ei expoſito. vñ
vt dicit̃ in ꝑſpectiua ⁊ ad expientiã videt̃.
ſi contra ſpeculũ concauũ ſtupa ponatur ⁊
ſoli expo nat̃ a caloꝛe generato incẽditur.
Item beata ꝟgo mẽtes puras ⁊ ſibi deuo
tas: q̃ ſunt vt ſpecula mũda: inflammat ad
dei dilectionẽ. Unde ipa mr̃ pulchꝛe dile-
ctionis appellat̃ Eccli. xxiiij. Item ſicut ꝑ
irradiationeꝫ ſolis oĩa nobis detegunt̃ et
inter oẽs coloꝛes diſcernim⁹. ⁊ nigrum ab
albo diſtinguim⁹. Sic ipa mentibus nr̃is
dat lumẽ diſcretionis: ⁊ verã cognitioneꝫ
vicioꝝ atq̃ ꝟtutũ. vñ dꝛ mater agnitiõis
Eccli. xxiiij. Hoc aũt lumine carent illi mi
ſeri qui reuerentiã nõ habẽt erga illam: ſꝫ
potius cõtra eã infelices linguas ſuas re-
laxant ipam blaſphemãtes. Item hoc lu-
mine ſunt ꝓuati illi q̃ eius puritatẽ perſe-
quunt̃. Vñ dicere poſſunt illud Sapiẽ. v.
Iuſticie lumẽ nõ luxit nobis. ⁊ ſol intelli-
gẽtie nõ eſt oꝛtus nobis. Et illud Eccĩ. vj.
De quolibet eoꝝ dici põt. Nõ vidit ſolem.
nec cognouit diſtantiã boni ⁊ mali. De ali
quib⁹ etiã iſtoꝝ dici põt illud ps. lvij. ſuꝑ-
cecidit ignis. ſ. obſtinatiõis vel vane gl'ie ⁊
ꝓpe reputationis. ⁊ nõ viderũt ſolẽ. Atq̃
vtinã de quibuſdã dici nõ poſſit illud ps.
ciij. Oꝛtus eſt ſol. ſ. in mẽtibus fidelium. ⁊
ꝯgregati ſunt. ſ. ad obſcurãdũ illũ. Spero
aũt ꝙ verificabit̃ illud Naũ. iij. Oꝛtus eſt
ſol. ⁊ auolauerũt locuſte. Ve tamen illi q̃
ex malicia conabit̃ obſcurũ reddere ſeu vi-
deri facere iſtuꝫ ſolem clariſſimũ. ita vt de
illo dici queat illud Eccli. xlvj. In iracũdia
eius impedit⁹ eſt ſol. Non ſolũ aũt ipa be-
nedicta ꝟgo appellat̃ ſol. vnde de illa dici
poteſt illud Iudicũ. v. Sicut ſol ĩ oꝛtu ſuo
ſplẽdet. ſed etiã de ea dici põt illud Sap.
vij. Hec eſt ſpecioſioꝛ ſole. ⁊ illð Eccĩ. xxiij.
Oculi ei⁹ multo lucidioꝛes ſunt ſuꝑ ſolẽ.

O igit̃ ſol fulgẽtiſſime. rogo vt ſuper nos
lumẽ tuũ diffundas. ita vt de nobis veri-
ficetur illud Malach. iiij. Vobis timẽtib⁹
nomen meũ oꝛiet̃ ſol iuſticie dicit dñs. Et
illud Matth. iij. ⁊ Mar. iiij. Oꝛtus ẽ ſol
⁊ eſtuauerũt. ſ. charitatis ⁊ deuotõis caloꝛe
O ſol clariſſime. illumina oculos meos ne
vnq̃ obdoꝛmiã in moꝛte. ne dicat inimic⁹
meus ꝓualui aduerſus eũ. ps. xv. et facieꝫ
tuam illumina ſuper ſeruũ tuum. ps. cxix.
Sicut eñ ſol habet ꝟtutẽ foꝛtificatiuam.
vñ in eius aſcẽſu ſuꝑ noſtrũ emiſperiũ vir
tutes aĩaliũ roboꝛant̃. ⁊ foꝛtioꝛes efficiũt̃
et vſq̃ ad diẽ mediã augmẽtant̃. ⁊ quãdo
ad occaſum declinat debilitant̃. et ideo in
ſomnũ aĩalia reſoluunt̃. vnde ⁊ floꝛes ĩ oꝛ
tu ſolis apiunt̃. qui in ei⁹ occaſu claudũt̃.
Sic tu o beatiſſima ꝟgo deuotos tuos cõ
foꝛtas ⁊ roboꝛas. ⁊ ad ſpem et̃ne vite con
ſequẽde eos ſubleuas. vnde mr̃ ſancte ſpei
appellaris Eccl'i. xxiiij. Ve aũt illi in cui⁹
coꝛde occidit lumẽ iſtius ſolis. Naꝫ de illo
verificabit̃ illud. iiij. Reg. xxviij. Moꝛtu⁹
I eſt occidẽte ſole. Pro ꝯcluſione aũt hui⁹
Maria partis dico. ꝙ ſicut btã ꝟgo ẽ velut auro-
ſicut ſol ra pctõꝛibus. ⁊ tanq̃ luna tribulatis. ſic ẽ
dupl'r tanq̃ ſol iuſtis q̃s dupl'r illuminat. ſ. per
illũinat exemplũ ⁊ beneficiũ. Per exemplũ. q̃a ipa
eſt ſpeculũ diuinũ in q̃ debẽt oẽs ſpeculari.
de quo dꝛ Sap. vij. Cãdoꝛ eſt lucis et̃ne. ⁊
ſpeculũ ſine macula. Scðo lucet oĩbus per
beneficiũ. Vñ inq̃t Eccl'i. xxiiij. Ego mater
pulchꝛe dilectionis timoꝛis ⁊ magnitudis
⁊c̃. Dat eñ nobis dilectionẽ ꝑ quã inflam
memur. timoꝛẽ ꝑ quẽ hũiliemur. magnitu
dinem ꝑ quã ad tolerandũ aduerſa robo-
K remur. ⁊ ſanctã ſpem ꝑ quã ad ſperanduꝫ
celeſtia animemur. Alex. aũt de ales ſuꝑ
ps. xviij. inq̃t. Sol dicit̃ beata ꝟgo. quia
ſicut ſol illumiat. Et ipa quia abſtulit oẽs
hereſes mũdi ſicut cantat eccleſia. Gaude
maria virgo: cũctas hereſes ſola interemi
ſti in vniuerſo mũdo. Et quia ſicut ſol fert̃
ſuꝑ lunã. ſic ipa ſuꝑ tempoꝛalia. Vñ Apoc.
xij. Apparuit ſignũ magnũ in celo. mulier
amicta ſole. i. maria habẽs ꝓpꝛietates ſol'.
Item quia ſicut lumẽ ſolis nunq̃ deficit:
ſic ipſa virgo ſola ſtetit in fide in paſſione:
vnde Cant. vij. illi dicit̃. Statura tuã qua
ſcꝫ in fide ſtetiſti. aſſimilata eſt palme. que
viroꝛem filioꝝ nunq̃ amittit ſicut nec tu
fidei ꝟtutem. Item dicit̃ ſol: quia ſicut ſol
lunam. ita virgo illuminat eccl'iam. Unde

Bern. ait. Tolle mariã. quid reſtat niſi te- Maria
nebꝛe. Item dicit aſtronomus ſolẽ octies maioꝛ
eſſe maioꝛem terra. Et ſimil'r beata virgo oĩbus
octo habere ꝓuilegia q̃bus maioꝛ eſt omni alijs fe
terra. i. omni femina. vel omni rõnali crea minis
tura. Ipſa eñ nec ꝓmã ſimilẽ viſa eſt nec
habere ſequentẽ. Prima eſt noua ꝓfeſſio
ꝟginitatis. Unde Lu. j. ipa ait. Qm̃ virũ
nõ cognoſco. i. me nõ cognoſcituram ꝓpo
no. Nulla aũt ante ipam ꝓfeſſa fuerat vir
ginitatẽ. Unde recte dꝛ ꝟgo ꝟginũ quaſi
ſignifera ⁊ exemplar ꝟginitatis. Secũda
excellẽtia eſt humilitas. Unde Luce. j. ait.
Ecce ancilla dñi. Et reſpexit humilitateꝫ
ancille ſue. Tertia conceptio ſine libidine.
Unde Lu. j. ei dicit̃. ⁊ ꝟtus altiſſimi obũ-
bꝛabit tibi. ⁊ hoc ꝑ rubum ſignificat̃ Exo.
iij. Quarta. part⁹ ſine doloꝛe. Unde Lucẽ.
j. ei dicit̃. Aue gratia plena ⁊c̃. Quita fe-
cunditas ſine coꝛruptione. Unde ei dictuꝫ
eſt Lucẽ. j. Qð ex te naſcet̃ ſanctũ vocabit̃
filius dei. Sexta ꝟgĩtas ſingularis. Mul
te pepereſt duces ⁊ reges ſola maria pepe
rit filium dei. Unde ipſa dicere põt. Quaſi
cedrus exaltata ſuꝫ in lybano Eccĩ. xxiiij.
Septima miſtratio ſpecialis. Multe alie
et multi alij receperũt filium dei in domi-
bus ſuis: vt Martha Luce. x. et Zacheus
xix. Sola Maria in ꝓpꝛio vtero. non vno
die. ſed noueꝫ mẽſibus Eccleſiaſtici. xxiiij.
Qui creauit me ⁊c̃. Unde in aſſumptione
legit̃ euangelium de Maria ⁊ Martha:
quia beata virgo vtrũq̃ officiũ pleniſſime
habuit. Contemplatiua eñ fuit ⁊ ſolitaria
Unde ingreſſus eſt angelus ad eã Lucẽ. j.
Item maria cõſeruabat oĩa verba hec con
ferens in coꝛde ſuo Lu. j. Sicut magdale-
na ſedens ſecus pedes dñi audiebat ꝟbuꝫ
illius Luce. x. Item martha habuit officiũ
quia chꝛiſtũ in hoſpitio vẽtris ſui recepit.
et ei multis annis miniſtrauit. et Eliza-
beth cognate ſue Luce ꝓmo cap̃. Octaua
dignitas fuit ſuſcitatio coꝛꝑalis. de qua
Hieremie. xiiij. dicit̃ deo. Solij gl'ie tue re-
coꝛdare nec irritum facias fedus tuũ no-
biſcum. hec ex Alexandro. Beata eñ ꝟgo
fuit ſolium ſuꝑ quo ſedit deus quod valde
fuit in ſublime eleuatũ. iuxta illud Eſa. vj.
Vidi dominũ ſedentẽ ſuper ſoliũ excelſum
et eleuatum. Unde de⁹ potuit dicere illud
Eſa. xiiij. Super aſtra celi exaltabo ſoliuꝫ
meum.

Q2 beata virgo dicit̃ acies caſtroꝛum.

Aſſimilatio.vij.

L

Tentatis a diabolo maria ē acies caſtroꝝ

b Beatiſſima ꝟgo tētatis ꝛ a diabolo afflictis eſt in coꝝ adiutorio velut caſtroꝝ acies ordinata ſicut eā vidit in ſpū Salomō Cañ.vj. Dicit eñ Ber. in q̄dā ſmone. Non ſic timēt hoſtes viſibiles quālibet caſtroꝝ multitudinē copioſam ſicut aeree poteſtates marie patrociniū. vocabulū ꝛ exēplum. Fluunt enī ꝛ peunt ſicut fluit cera a facie ignis. vbicūqȝ inuenerint crebrā ipſi⁹ recordationē. deuotā inuocationē. ꝛ ſedulam imitationē. hec ille. Quia enim beata ꝟgo cōtriuit caput diaboli, vt pdixerat de⁹ Geñ. iij. Et figuratum fuit in Judith amputante caput holofernis Judith. xiij. Jō ipē diabolus eā ſummope timet. Quapropter ſicut illi q̄ ambulare habēt p viā periculoſam. vt p deſertū ꝛ nem⁹ plenuȝ feris crudelib⁹ vl' latronib⁹ trāſeūtes occidētib⁹ querūt fortē ꝛ bonā ſocietatē q̄ eos adiuuare poſſit. ꝛ maxime qñ nocturno ꝛ tenebroſo tpe neceſſe hñt trāſire per loca ipſa horribilia. Jta nos q̄ p deſertū hui⁹ mūdi neceſſe habem⁹ traducere vitā nr̄am. ſi volum⁹ puenire ad patriā celeſtē. Jn q̄ deſerto ſunt beſtie infernales ꝛ hoſtes tribiles q̄ nos occidere querūt. ꝛ aīas nr̄as vna cū corpib⁹ rape ad tormēta. qd etiā debitum plenū eſt tenebris pctōꝝ ad pfundū iferni tranſeūtes demergi facientiū. Debemus p noſtra optima ſocia accipe deuotionē ipi⁹ bñdicte ꝟgis. q̄ nobis in tenebris ambulātib⁹ lumis ſui claritatē miſtrabit. ꝛ ꝯ oēs beſtias atqȝ hoſtes defenſionis ſue pſociniū pſtabit. ꝛ ipos inimicos nr̄os in fugā ꝯuertet. Ait enī Ber. Sicut fluit cera a facie ignis. ita ad inuocationē ꝟginis totus malignoꝝ ſpūum exercit⁹ diſſipat'. Et iterū. Celi ridēt. angeli gaudēt. mūd⁹ exultat. infern⁹ ꝯtremiſcit. demones fugiūt cuȝ dr̄ Aue maria. Btūs igit' ille q̄ ſemp eſt cum ꝟgine glīoſa p deuotionē ꝛ dicit illi. Pone me iuxͣ te. ꝛ cuiuſuis man⁹ pugnet ꝯ me Job. xvij. Naȝ ꝛ ſi ābulauero in medio vmbre mortis: nō timebo mala qm̄ tu mecuȝ es pſ. xxij. Demones enī eā videntes dicūt Heu heu quia caſtra dei ſunt h' Geñ. xxxij. Uhe nobis. vhe nob'. q2 archa federis dñi venit in caſtris. j. Reg. iiij. De habēte etiā adiutoriū ꝛ ꝓtectionē ipſius ꝟginis dicēt demones. Multa ſunt nimis caſtra eius Johel. ij. ꝛ caſtra fortia valde. j. Machab. iij. Sed heu quia de multis dici poteſt illd̄ j. Mach. ix. Multi ſubtraxerunt ſe de caſtris. i. de ſocietate ꝛ deuotōe ipſi⁹ ꝟginis De q̄ inq̄t ei⁹ ſponſus celeſtis Cantic. vij. Quid videſ̄ i ſunamite niſi choros caſtrorū. ſ. q̄bus parata eſt defendere ab īimicis oēm deuotū ſuum.

Quarto brā ꝟgo fuit terra in q̄ tota trinitas ſcripſit. Aſſimilatio. viij.

M

Sicut t'ra flores, ſic maria xp̄m pduxit.

b Beata ꝟgo maria dr̄ terra rōne pductionis: qm̄ ſicut ex t'ra flores pducunt' ꝛ pullulant pleni amena fragrātia. ſic ex ipā virgine glīoſa flos omī ſuauitate fragrātiſſimus ieſus xp̄s pduct⁹ eſt. q̄ de ſeipo dixit Cañ. j. Ego flos campi ꝛc̄. Jtem dr̄ terra rōne ſubuētionis. quia ſicut terra cuilibet noſtre indigētie ſubuenit. Nā in cibū gña frumenti. hordei. et alia ſegetum genera preſtat. ouiculas nutrit vt de veſtimentis nobis puideat ex boum corijs calciamēta ꝛ ſic de alijs pparat. Et ſil'r glorioſa ꝟgo cibū oīa bona in ſe cōtinentē ex ſua puriſſima carne generauit. videlȝ xp̄m glīoſum. Uñ de illa dicere poſſum⁹ illud pſ. lxxvij. Dedit illis māna ad mādūcandū: ꝛ panem celi dedit eis. Panem angeloꝝ manducauit homo: cibaria miſit eis in abundātia. Et ipſi glorioſe virgini dici pōt illd̄ Sap. xvj. Panem de celo pſtitiſti eis omē delectamentū in ſe habentē ꝛ oīs ſaporis ſuauitatem. Jtem dr̄ terra ipā ꝟgo piſſima rōne repletionis. Terra enī vt dr̄ in lib. de pprie. re. ſm q inquit Ariſt. quādo ē ſpōgioſa: patitur faciliter motū ꝛ agitatōem ex vento ſubintrāte poros ſuos ꝛ replēte. ex cuius agitatione generat' terremotus. Et ſimilit' virgo benedicta fuit ſpongioſa per pietatē ꝛ compaſſionē. vnde ventus. i. dolor tribulationis ꝛ paſſionis filij in eaȝ intrans repleuit. atqȝ terremotum in ipſa fecit. licȝ eniȝ in loco ſubſteterit per fidem firma. fuit tamē anxietate valde cōquaſſata. Unde dicitur Matthei. xxvij. caplo. Et terra mota eſt. i. virgo Maria tota in lachrymas et ſuſpiria commota eſt. Et ad inſinuandum ſuam ſtationē in fide et commotionem ex compaſſione. canit eccleſia. Stabat mater doloroſa iuxta crucem lachrymoſa dum pendebat filius. Et quid mirum? Ubi enim mater ſtare debebat niſi iuxta lectum filij ſui dilecti morientis. et cum eo tranſfigi in corde qui tranſfixus

N

erat in corpe. Tanto aūt fuit tunc repleta dolore q xp̄s in cruce cernēs mr̄eȝ lachrymis rigantē vultū: ꝛ āxietatib⁹ repletiſſimā. volēs eaȝ aliqual'r cōſolari ꝛ alloqui: dixit ei. Mulier ecce fili⁹ tuus. Nam non voluit eā noīe matris appellare. ne ex tali matnitatis vocabulo. quod ē nomē dulcedinis ꝛ pietatis ipām vehemēti⁹ ad dolendū cōmoneret. Triplici aūt ex cā ipām Johāni cōmēdauit. Primo rōne ſui. Decebat enī vt ipē cōditor leg' legē ſuā obſuaret de honorādis parētib⁹. Exo. xx. Scdo rōne nr̄i. vt nos iſtrueret de parētib⁹ nr̄is curā debere habere nō ſolū in vita: ſ etiaȝ in morte. Tertio rōne ꝟginis. cui amittēti filiū p cōſolatione legauit fidelē diſcipulum. De hac tn̄ cōmutatione inq̄t Ber. O qualis cōmutatio Johānes ei p Jeſu traditur. ſuus p dño. diſcipulus p magiſtro. filius zebedei p filio dei. purus hō p vero deo. hec ille. Non eſt ergo mirū ſi ꝟginal' terra tremuit que talē cōmutationē ſenſit

Maria cōmendat' iohāni ſub triplici cauſa.

O Huius aūt terre ꝟginalis pparator arator. ſeminator ꝛ cultiuator fuit ſpūſſctūs. vt naſceret' in ea fruct⁹ bñdictus toti⁹ mūdi. iuxta illud Lu. j. Spūſſctūs ſupueniet in te ꝛc̄. Congruū nāqȝ erat vt amor materiā ppareret et diſponeret ac mediator et operator exiſteret illius coniunctionis et generationis q̄ ex maxima dilectione fiebat. cū ppter grandē amorē erga humanā naturā verbū eternū caro factū ſit. iuxͣ illd̄ Joh. iij. Sic de⁹ dilexit mūdū vt filiū ſuuȝ vnigenitū daret. Et ad Thim. j. Apparuit benignitas ꝛ humanitas ſaluatoris noſtri dei. nō ex opibus iuſticie q̄ fecimus nos. ſ ſm ſuā miſcōiam ſaluos nos fecit. Jpſa

P qȝ ꝟgo ſctiſſima fuit illa t'ra de qua exponi poteſt illud Joh. viij. Jeſus aūt inclinās ſe deorſum digito ſcribebat in t'ra. Jeſus enī ad eā p myſteriū incarnatōis ſe inclinauit et in eā ſcribēdo multipl'r bñdixit. Eo aūt modo xp̄s ad ꝟginē ſe inclinauit quo vnicornis venat' ꝛ capit'. Nam vt ait Jſid. xij. lib. ethim. vnicornis eſt aīal ferociſſimum ita appellatū. eo q habeat in fronte vnū cornu fortiſſimū ꝛ acutiſſimū. quod quicquid impetierit: aut vētilat aut pforat. Et idem etiā ponit' in li. de pprie. re. vbi etiaȝ dicit'. Rinocerō qui idē eſt qd monoceron i. vnicornis. cū elephāte ſepe certamen hȝ. quē vulneratū in vētre pſternit. Tāte aūt eſt fortitudinis vt nulla venantiū virtute capiat'. Sed ſicut aſſerunt qui de naturis rerū ſcripſerūt. ꝟgo puella pponit'. que venienti ſinū aperit. Jn quo ille omī fero ferocitate depoſita caput ponit. ſicqȝ ſoporat⁹ vel inermis capit'. Et Plini⁹ lib. viij. c. xx. ait. Rinoceros. in media frōte hñs cornu hoſtis eſt elephātis. vnde ſuū cornu limat ad ſaxa ꝛ acuit. ꝛ ſic pparat pugne ꝛ inclinatione aluū impetit elephātis quem ſcit partē corpis eſſe molliorē. Unicornis aūt iſte figurat vnigenitū dei filiū. qui Num. xvj. Fortiſſim⁹ deus oīum ſpūuȝ vniuerſe carnis nūcupat'. qui habet inimicū diabolum. quē ꝟtute diuinitatȝ pſtrauit. Hunc ſcti pr̄es ꝛ diūſi venatores mult̄ ānis capere conati ſunt. ꝛ nunq̄ potuerunt. ſcilꝫ Abel Noe. Abraam. Jſaac. Jacob. Moyſes et alij patriarche cū ſuis rhetibus. i. ſuſpirijs ꝛ clamorib⁹ pſecuti ſunt. ꝛ nunq̄ eū vincere valuerūt. vnde tunc ſua rhetia longiſſima ꝛ ampliſſima. ſ. figuratiōis circa habitationē ipſius vnicornis extēderunt in q̄bus tandē incideret ꝛ capi poſſet. Poſt illos auteȝ venerūt alij venatores. nō minus imo magis audaces. qui ipſi vnicorni ppius acceſſerūt. ſ. Dauid. Eſaias. Hieremias. Daniel. ꝛ alij pphete. multūqȝ in venatōe ei⁹ fatigati ſunt. Sȝ vidētes q illū cape nequirēt. rhetia ſua. ſ. pphetationis circa ei⁹ habitaculū expāderunt a quibus exire nō poſſet: ſ tādē in eis incidēs capet'. Hunc qȝ fortiſſimū vnicornē btūs Johes baptiſta cū vidiſſet in deſto ꝯtremuit ꝛ nō auſus fuit illuȝ cape. Unde canit eccleſia. Baptiſta cōtremuit ꝛ nō eſt auſus cōtingere ſanctū dei verticē. Jp̄m aūt vna puella ꝟgo. ſ. dña noſtra ſue fragrātis humilitatis. ꝟginitatis. charitatis. aliarumqȝ odore ꝟtutū ad ſe traxit. atqȝ ei ſuauiſſimū fidei ſue ſinū apiēs illū māſuetiſſimū fecit. adeo q in ei⁹ vtero requieuit. vnde illū poſtea alijs venatorib⁹ eū querētib⁹. ſ. apoſtolis tradidit capiendū. Et iō ſaluator nr̄ eis dixit Luc. x. Amen dico vobis qm̄ multi reges ꝛ pphete voluerunt videre que vos videtis ꝛ nō viderūt. Eapropter ipſi virgini inq̄t Aug. in ſer. natiuitatȝ eiuſdē. Gratulare beata ꝟgo: xp̄s rex ex ſolio ſuo venit in vtero tuo. ex ſinu patris in vterū dignatus eſt deſcēdere in vterū matris. Quare autē in ſacra ſcriptura dei fili⁹ appellet' vnicornis. patet pſ. xxviij. vbi dr̄. Dilect⁹ q̄ſi ad modū filius vnicorniū. Et pſ. lxxvij. uerū

Natura vnicornis deſcribitur

Unicornis xp̄ȝ ſigt.

ſcriptū eſt. Edificauit ſicut vnicornis ſctiſiciū ſuū, in terra quā fundauit in ſecula. i. dei filius pparauit ſibi reclinatoriū inſtar vnicornis in ꝟgine maria. Hoc aūt reclinatoriū vt tāto habitatori idoneū eſſet tota trinitas in eo iſcripſit tres mirabiles ꝓprietates. Nā pr̄ inſcripſit ſuā potentiam faciēs eā potentiſſimā: fili⁹ ſuā ſapiam: faciens illā ſapientiſſimā. ſpūs aūt ſctūs ſuā clementiā: faciēs eā clemētiſſimā.

Q

De⁹ tria ſcp̄ſit in trā mariā

Primo aūt de⁹ pr̄ ſcripſit in illa ſuā potētiā faciēs eam tam potentē ꝙ valet oib⁹ ſubuenire. ⁊ diabolū tyrannū ferociſſimū ſubiugare ac fugare. De q̇ ſingulariſſimo dono ad laudem ipius eṫni pr̄is in ſuo cantico cecinit dicēs Lu. j. Quia fecit mihi magna q̇ potēs ē. Magnū q̇ppe ē oēm beſtiā nociuaꝫ poſſe fugare: ſ; diabolū ferociſſimū tyrānū poſſe ſubiugare: cui in potētia nō eſt ſilis in terra Job. xlj. eſt maximū. ⁊ tanto mag quāto ipa ꝟtute ſua facit vt nō audeat appropinqre. Nec mirū. qꝛ ſi cedr⁹ naturalr̄ tāte eſt potētie ꝙ ſolū ꝑ vmbrā fugat ſpētes ⁊ oīa venenoſa, quāto mag ipa cedr⁹ dei in celi libano exaltata ꝑ ſingularē ſuaꝫ ꝟtutē fugat ſpentē antiquū diaboluꝫ, ita vt hoi ipam deuote inuocāti appropinqre nō audeat vel nocere. ⁊ ideo debemus cuꝫ Innocētio petē ⁊ dicere. Aue dei mr̄ alma q; ex dignitate q̄ mr̄ dei es: imperare pōt angelis ⁊ demonijs. Compeſce demones ne nobis noceāt. pcipe angelis vt nos cuſtodiāt. Virgo aūt ipa figurat̄ ꝑ lapidē precioſum q̇ vocat̄ iaſpis. quē quicūqꝫ ſuꝑ ſe portauerit. vt dr̄ in li. de ꝓprie. re. ſecurus ⁊ tutus reddit̄. Et ſilr̄ quicūqꝫ ſecū habuerit deuotionē. ⁊ affectuoſam inuocationē btiſſime ꝟginis: tutus ac ſecur⁹ efficietur ab inimicis q̇buſcūqꝫ.

Exēplū quō maria ſuos defēdit.

Unde legit̄ ꝙ quidam monachus fuit in quadā ꝯgregatōe deuotiſſim⁹ ac familiariſſim⁹ ꝟginis glioſe. q̇ ſemel inſtigāte inimico tantū bibit in cellario ꝙ ſine ſenſu oīno putabat̄. Et cū eſſet ſero. ⁊ ſic ebrius cellariū exiēs verſus eccl'iam tenderet ꝑ clauſtrū. appuit ei diabol⁹ in forma cuiuſdā thauri mire magnitudinis, demōſtrās ꝙ eū vellet cornib⁹ ꝑforare. Et ecce ſubito vidit quādā pulcherrimā puellā venientē, ceſariē ſuꝑ humeros diffuſam hn̄tē, ⁊ in ſua māu dextera niueā virgam tenentē. Que diabolū increpauit quia talia facere famulo ſuo p̄ſumpſerat ⁊ iuſſit vt cito diſcederet: nec ei q̇cq̄ mali facere auderet. Quib⁹ dictis demon diſparuit. Deinde cū ceptū iter monachus ille pageret, ⁊ eccl'ie appropinqret. diabolus q̇ſi canis nimis terribilis ex improuiſo ī eū pſilijt. Et iterū p̄dicta puella affuit ⁊ demonē repulit. Demon illo intrāte eccl'iam. inimicus terribilior q̄ p̄us velut leo immaniſſimus aduerſus eū rugiēs quaſi eū deuoraturus apparuit. Sed puella q̄ p̄mo ⁊ ſcd̄o eū liberauerat: iterū apparēs diabolū acriter virga quā in manu tenebat verberauit dicēs. Quia mihi obedire noluiſti: hec ad pn̄s hr̄e meruiſti. Et ſtati diabol⁹ vt fum⁹ euanuit nec vltra appuit. Poſtea ꝟo pijſſima illa puella manu app̄hendēs ipm monachū ad lectuꝫ ſuū reduxit lectūqꝫ diſcoopuit. ac ipꝫ intra locauit. ⁊ caput eius reclinauit, ac crucis ſignū in eius fronte premiſit. Et cū mirari cepiſſet dicēs. Que es tu bona puella que tāta mihi bn̄ficia p̄ſtitiſti? Reſpōdit. Ego ſum maria mat̄ dei. Et ſtatiꝫ diſparuit. Que oīa ille monach⁹ poſtea alijs ꝑ ordinē enarrauit: atqꝫ vitaꝫ ſuā in melius emēdauit. Hic ſane ꝑpendi poteſt quātū potēs eſt beatiſſima virgo q̄ nos exiſtētes in medio leonuꝫ, in medioqꝫ draconum ⁊ ſpentū infernaliuꝫ defendit. ne ab eis deuoremur. occidamur: tranſgulemur. ⁊ mordeamur, ⁊ ne ab ipo hoſte noſtro diabolo ad infernales penas deportemur.

R

Maria nō ſinit pctōres ſtrāgulari ſicut viros Sare

Si q̇s aūt querat, quare cū diabol⁹ tempe Thobie. vij. viros Sare ſtrangulauerit ꝓpter pctm̄ eorū. vt habet̄ Thob. vj. non etiā nūc trucidet oēs quos in manus ſuas tradūt pctā mortalia? Rn̄deo ꝙ hoc ideo ꝓcedit, qꝛ deus dedit hoibus hāc virginem potētiſſimā que hꝫ in manu ꝟgam ferreā ad arcēdas beſtias infernales. ⁊ ipſos demones effugādos. Vn̄ illi inq̇t p̄s. ij. Reges eos in virga ferrea: ⁊ tanq̄ vas figuli cōfringes eos. Hec aūt ptās ipſius glioſe ꝟginis figurata eſt Exo. vij. in ꝟga aaron, que ꝟſa eſt in colubrū. ⁊ deuorauit virgas incātatorū. Ptās em̄ ipſius q̄ nob eſt tanq̄ virga gracilis et vtilis, eſt valde terribilis demōijs. ⁊ deuorat potentiā ſpirituum tenebrarū. Hoc etiā figuratuꝫ eſt in Judith. de qua habet̄ ſui libri. xiij. c. ꝙ Holofernē peſſimū hoſtē ppl'i dei occidit. Ipſa em̄ beata ꝟgo a deo ptātem accepit defendēdi ſuos deuotos ab inſidijs ⁊ pſecutionibus diaboli. Et ſicut filij iſrl' glorificabant ipam Judith de victoria cōtra

holofernē obtēta. Ita ⁊ nos glorificare ⁊ magnificare debem⁹ mr̄em dn̄i noſtri de ſua potētia ac magnificētia. vt de numero illoꝝ inueniamur, de q̇bus ꝓphetatum eſt p̄s. cxliiij. Gl'iam regni tui dicēt ⁊ potentiā tuā pnūciabūt.

S

Debuit de⁹ dare Marie magnā ptātem

Cōueniēs aūt fuit ꝙ deus tantā potentiā glioſe ꝟgini cōferret triplici rōne. Primo qꝛ elegerat eā vt eēt regina celi. Nam ſi Salomō vt habet̄. iij. Reg. ij. dixit mr̄i ſue Berſabee. Pete mat̄ mea. neqꝫ em̄ fas eſt vt auertā faciē meā a te, quāto magis decuit eṫnū pr̄em vt nullā ſue potētie ꝑcitatē oſtēderet ei quā elegerat vt eſſet celoꝝ impatrix? Et ideo illi dr̄ p̄s. xliiij. Aſtitit regina a dextris tuis ⁊c. Scd̄o ei tantā potentiā cōtulit. qꝛ ꝑ illā grā̄ per pctm̄ ꝑdita inueniri debebat. Unde Lu. j. ei dixit angel⁹. Inueniſti grām apud deū, ꝑdiderat em̄ eā ipa ātiq̄ mr̄ nr̄a Eua. ⁊. v. milib⁹ annis ⁊ vltra in ꝑditione ꝑdurauerat. ſed ꝟgo glioſa eā adinuenit. Vn̄ Ber. illi inq̇t. Inueniſti grām quā querebas. ⁊ quā ante te inuenire nemo potuit. Tertio ei ꝯtulit deus magnā potentiā, qꝛ ipa ei⁹ filio xp̄o magna cōferre debebat. ſ. eum de ſuis puriſſimis ſanguib⁹ in vtero ſuo formare. ⁊ lacte ſuo ſacratiſſimo enutrire, et eū q̇ veſtit oīa induere, ipmqꝫ toti⁹ mundi gubnatorē regere ⁊ gubnare. Et iō ipſa in cātico ſuo cecinit di. Qꝛ fecit mihi magna q̇ potēs eſt ⁊c. De hac aūt potēti ꝟtute ab ipo deo ipi ꝟgini cōferēda inq̇t angel⁹ eidē Lu. j. Et ꝟt⁹ altiſſimi obūbrabit tibi, q̄ ſcꝫ te faciat potētiſſimā, ⁊ ꝟtute fortitudinis plenā.

Maria adiuuat i triplici ſtatu

Tātā aūt potētiā ſuaꝫ exercet btā ꝟgo nos adiuuādo. nobiſqꝫ ſubueniēdo ī vita, in morte, ⁊ poſt mortē. Cōſidera ḡ o deuote xp̄iane, ꝙ ſi haberes amicū q̇ oēm vite tue indigētiā ſubleuaret: tibi char⁹ eēt ſ; ſi nō ſolū in vita: ſ; etiā in morte tibi ſuccurreret charior ꝑfecto exiſteret. Si aūt in vita ⁊ in morte ac poſt mortē ſubuenire tibi nunq̄ ceſſaret, iſte ꝓculdubio ḡtiſſimus eēt: et oēs in amicitia tua antecelleret. Sꝫ paulifꝑ inſpice q̇s i hac vita ſit amic⁹ tu⁹: Si mūdū q̄ris: decipit. Si parētes ⁊ conſanguineos. ipſi te mortuū aſſociabūt tumulo ⁊ recedēt: te ſolū ibi ſepultū relinquētes. Beatiſſima aūt ꝟgo hoib⁹ duo preſtat bn̄ficia in vita. vnū iuſtis. ſ. gratie diuine. aliud ꝟo pctōribus. ſ. diuine miſicordie. ⁊ ideo eam appellat eccl'ia matrem gratie et mr̄em miſicordie, quaſi dicat. O maria q̄ es gratiarū diuinarū diſtributrix ⁊ ꝯſuatrix. cōſerua iuſtos in grā, qua nihil ē melius. ⁊ quā qui hꝫ. vt Aug. inquit. oīa alia habet. qui eā nō habꝫ. fruſtra cetera conatur habere. Tu quoqꝫ o maria que es mat̄ ieſu xp̄i qui eſt ſumma miſicordia. ora ꝓ pctōribus. Tu eniꝫ es multe miſericordie omībus īuocātibus te. p̄s. lxxxv. Scd̄o in morte adiuuat in qua diuerſa p̄lia demones hoibus inferūt. quādo verificat̄ illud apoſtoli ad Eph. vj. Non eſt nobis colluctatio aduerſus carnē ⁊ ſanguinē. ſed aduerſus p̄ncipes ⁊ poteſtates. adūſus mūdi rectores tenebrarū harū. Ipſa em̄ pijſſima ꝟgo ſuū adiutoriuꝫ nobis p̄bet. Et iō eam rogat eccl'ia dicēs. Tu nos ab hoſte ꝓtege. Tertio ſubuēit poſt mortē: quādo. ſ. aīa tranſijt de corꝑe ne demones illam rapiant. Et ideo eam orat eccleſia dicens. et hora mortis ſuſcipe. Ipſa aūt virgo clemētiſſima nec in tali hora deſerit ſuos deuotos. Sed eis morientib⁹ aſtat ameniſſimo ꝟginū cetu comitata. ⁊ cātantibus āgelis animas ipſorum deuotoꝝ ſuoꝝ ad paradiſi gl'iam facit deportari. O igit̄ virgo benigniſſima ſuccurre mihi in illa hora horribili. Scio em̄ ꝙ omnia potes Job. xlij. c. De te nāqꝫ dici poteſt illud Sapiētie. vij. Cum ſit vna ſcꝫ dei ſponſa: oīa poteſt. Tu miſereris omniū: quia om̄ia potes Sapie. xj. Et ſubeſt tibi cum volueris poſſe Sap. xij. Tu ergo ſi vis potes me mūdare Luc. v. Et ideo ſicut potes adiuua nos Mar. ix. Tu em̄ faciens facies, ⁊ potens poteris. ij. Regū. xxvj. De te nāqꝫ dici poteſt illud Sapie. x. Omniū potentior eſt. ⁊ ideo fac vt de te dicere poſſim illud. ij. Reguꝫ. xxij. Liberauit me ab inimico meo potētiſſimo. Om̄ia em̄ poſſibilia ſunt tibi Mar. xiiij. Et tu dicere potes illud Geneſ. xxxix. ca. Nec quicq̄ eſt quod nō in mea ſit poteſtate. tu etiā dominaris poteſtati maris motum autem fluctuum eius tu mitigas p̄s. lxxxviij. Et de te poſſum⁹ dicē illud Eccl'i xvij. Dedit illi deus poteſtatē eorum que ſunt ſuper terram. et tu dicere vales illud Eccl'iaſtici. xxiiij. In hierl'ꝫ poteſtas mea. De te quoqꝫ verificatuꝫ eſt illud Dan. iiij. Poteſtas tua in terminos vniuerſe terre. et iterum. Poteſtas eius poteſtas eterna in generatione ⁊ generationē, ⁊ illud Joſue. ix. Audiuimus famam potentie eius et illud Ecci. xliij. Mirabilis potentie ip-

ſius. Et ideo o potētiſſimarū creaturarū
potētiſſima. Excita potentiā tuam τ veni
vt ſaluos facias nos. p̄s. lxxix. Secūdo
p̄ncipaliter dico φ filius dei ſcripſit i mēte
ſua ſapiam ſuā: faciēdo ipam ſapiētiſſimā
Nec mirū ſi glorioſa ꝟgo facta eſt ita ſa-
piens: cum ipa in vtero ſuo nouē mēſibus
tenuerit fontē ſapiētie τ ſciētie dei. τ i gre
mio ſuo ſepius baiulauerit eum, de quo dr̄
Sap̄. vij. Sapia edificauit ſibi domum. i.
dei filius qui eſt ſapia pr̄is elegit ſibi btāz
ꝟginem ad habitandū. τ ideo ſapia ipam
repleuit. vnde dicere pōt illud Sapie. vij.
Omniū artifex docuit me ſapiam. Cōue-
nienter autē ſapiētiſſima fuit. quia ſicut
p̄ma mulier Eua p ſuam inſipientiā: ma-
ximam dedit occaſionē noſtre dānatiōis.
ita ſcḋa mulier in qua immutatū ē illud
nomen Eua, in aue. ſua ſapia debebat eſſe
occaſio noſtre ſaluationis. Et ſic ille ma-
ledictus artifex diabolus infinitos q̄dam
modo habet nocēdi modos p maliciā ſuā.
vt dr̄ Aug. in lib. de n ā dēonū. τ fac. c. ſci
endum. xxvj. q. iij. Sic iſta virgo bñdicta
quaſi infinitos habet modos nos docēdi
et reuocādi ab erroribus per ſapiam ſuā.
vt reuocet animas ſingulor̄ a corruptiōe.
Job. xxxiij. Ipſa quoqꝫ eſt illa q̄ p ſapiam
ſuā placat iram dei ne cōtra mundū deſe-
uiat invltionē. Cum em̄ in ſacra ſcriptura
ſepius inueniaт pctā acriter punita a deo
fuiſſe. vt pctm̄ inobediētie Adam quo etiā
cū poſteritate ſua eiecit de paradiſo Geñ.
iij. Et pctm̄ luxurie tempe q̄ miſit diluuiū
delentē oīa animalia except͛ pauc͛ i archa
ſaluatis Geneſ. vij. Item peccatū elatōis
in edificatione turris babel tpe gygantū
ꝑpter quod diſpſit eos p vniuerſum orbē
et miſit cōfuſionē linguarū. Geñ. xj. Item
peccatū cōtra naturā ꝑpter quod ſubuer-
tit Sodomā τ Gomorrā τ alias ciuita-
tes hoc vicio infectas igne τ ſulphure Ge
neſ. xix. Peccatū quoqꝫ murmuratōis da
than τ abyron quos a terra viuos deglu-
tiri fecit. Nume. xvj. Et pctm̄ vane glorie
Dauid in numeratione ppli. ꝑpter quod
lxx. milia viror̄ peſte mori fecit. ij. Regū
xxiiij. Et pctm̄ irreuerētie ſeu irriſionis.
ꝑpter quod ignis de celo deſcēdit et con-
ſumpſit duos q̄nquagenarios cum ſocijs
eor̄ miſſos a rege iuda ad heliā. iiij. Reg.
p̄mo. Itē pctm̄ blaſphemie Sennacherib.
ꝑpter quod. clxxxv. milia viror̄ pugnato-
rum ab āgelo dei iterfecta ſunt. iiij. Reg.
xix. Quid eſt φ hodiernis tēpib᷒ in q̄bus
tot cōmittunт iobediētie ꝯtra deū. tot ſiūt
fornicatiōes. tot ſodomie. tot regnant ela
tiones τ ſupbie ac vane glīe. tot murmu-
rationes. ac irreuerētie dei τ ſanctor̄ ei᷒.
totqꝫ blaſphemie. de᷒ nō flagellat mūdū.
nō eum totalr̄ ſubuertit cū nunq̄ tāta fue
rint in ipo flagitia ſicut i iſtis miſeris die
bus: pfecto hoc ideo ꝓcedit q: hec noſtra
ſapiētiſſima aduocata ei᷒ iraꝫ ſuā mitigat
prudētia. Et ideo Caſſian᷒ hec cōſiderans
ait. Tu patrona humani generis. tu cunctis
afflictis medica ſingularis. Quis tuo non
eget munere cuꝫ ſit peccare cōe. Figurata
aūt fuit btē ꝟgis ſapiētia in Heſter regis
ſapiētiſſima q̄ aſſueri regis irā mitigauit:
τ ppl'm iſrael ne deleretur liberauit. Heſter
vij. Unde de ipa verificatū fuit illḋ Eccli.
xxxix. Collaudabūt oēs ſapientiā eius. et
vſqꝫ in ſeculū non delebiт. τ nomē ei᷒ req̄-
retur in generatiōe τ generatiōnē. Omēs
igiт ad iſtā ſapientiſſimā aduocatā debēt
recurrere cū deum cognoſcunt ꝑpter ſua
peccata cōtra eos iratū eſſe. Unde Bern̄.
ait. O pctōr ſi ad conſpectū patris accedē
times ne liqueſcas quaſi cera a facie ignis
Uade ad mediatricē m̄rem miſicordie. et
oſtēde ei vulnus τ vlcera. τ ipa p te oñdet
filio pect᷒ τ vbera. τ fili᷒ patri lat᷒ τ vulne
ra. Pater nō negabit filio. Fili᷒ nō nega-
bit matri. τ mater nō negabit tibi. h ille.
Nemo igiт deſperet cū cauſam ſuā tali pa
trona tutari valeat. Null᷒ in errore pma-
neat cum ad iſtā ſapientiſſimā magiſtraꝫ
ſemp recurrē τ ab ea inſtrui poſſit. Illi em̄
in mūdū veniēti dixit deus illud. iij. Re-
gū. iij. Dedi tibi cor ſapiens et intelligens
intantuꝫ vt nulli᷒ ante te ſimil' fuerit. nec
p᷒te ſurrectur᷒ ſit. De ipa quoqꝫ exponi po
teſt illud Prouer. xiiij. Sapiēs mulier edi
ficat domū ſuā. i. eccl'iaꝫ catholicā. τ illud
iij. Re. iiij. Erat ſapiētior cūct͛ hoib᷒. τ illḋ
ij. Paral'. xj. Sapiētior τ potētior fuit ſu
per oēs. τ illud Judith. xj. Mirabanт om
nes ſapiam eius. τ Heſter. xiij. Sapiētia
et fide ceteros p̄cellebat. τ illud p̄s. cxlvj.
Sapiētie eius nō eſt numer᷒. Ipſa quoqꝫ
dicere poteſt illud Eccl's. j. Preceſſi ſapia
oēs qui fuerūt ante me. τ trāſiui ad ꝯtem
plandaꝫ ſapiaꝫ. τ ſapiētia pſeuerauit me-
cuꝫ. τ illud Sap̄. vij. Optaui τ venit i me
ſpūs ſapiētie τc̄. τ Eccli. lj. In ſapia vixit

U
De᷒ ſcri
pſit in
Maria
ſapiam

peccatū vane glorie dauid in numerāne populi

anima mea. Tertio principaliter dico φ
ſpūſſanctus ſcripſit in glioſa ꝟgine clemen
tiā ſuā. τ fecit eā clementiſſimā. Dignū em̄
fuit vt ipſe ſpūſſanct᷒ illā roboraret clemen
tia que thronus altiſſimi τ clemētiſſimi p̄n
cipis eſſe debebat. iuxta illud Proū. xx. Ro
borabitur clemētia thronus ei᷒. Nā thron᷒
diuine mīe eſt ipſa ꝟgo maria mater clemē
tie τ mīe. Figurata aūt fuit clemētia eius.
ij. Reg. xvij. in illa muliere que Jonathaꝫ τ
Achimā fugiētes a facie Abſalonis querē
tis eos occidere: abſcōdit ex clemētia in pu
teo expādendo velū ſuū ſup os putei. vbi la
tuerūt quouſqꝫ ſerui ipſius abſalonis eos
querentes receſſerūt. Ex qua figura datur
intelligi φ pctōres qui deū peccatis offen-
dunt: mater mīe occultat velo clementie in
ꝓfunditate humilitatis ſue. ſi ad eā cōfuge
rint quouſqꝫ ira τ vindicta dei ceſſauerit.
Clemētia ꝟo ipſius ꝟginis excellit omnes
alias q̄ in creaturis repiri pñt. vñ ſic Uirgi
li᷒ collaudat Dianā ſup alias deas paga-
nor̄. τ Dydonē ſup alias mulieres dicēs in
j. Eneyḋ. Regina ad tēpluꝫ forma pulcher
rima dydo. Incedit magna iuuenū ſtipāte
caterua. Qualis in eurote ripis: aut p iuga
cynthi. Exercet diana choros quā mille ſe
cute. Hinc atqꝫ hinc glomeranт oreades:
illa pharetrā. Fert humero: gradienſqꝫ de-
as ſupeminet oēs. Talis erat dydo: talem
ſe leta ferebat. Per medios inſtans opēre
gniſqꝫ futuris. Similiter nos ſup oēs crea
turas laudare debemus glorioſam ꝟginē
de clemētia τ benignitate que ſuper oīes
ſanctos inſtat operationi noſtre ſalutis. et
regnū nobis eternū in futura vita ꝓcurat
τ p̄parat ex ſua miſericordia. Et omnibus
vniuerſaliter clemētiſſima eſt promptiſſi-
ma ad ſubueniēdū. vñ Ber. in q̄dā ſermōe
eā alloquēs inquit. Ille ſolus o ꝟgo beata
laudes tuas ſileat qui te fideliter inuocatā
ſenſerit in ſuis neceſſitatib᷒ defuiſſe. Et q̄d
mirū ſi inuocata adeſt que etiā non vocata
preſto eſt: De illa ergo dicere poſſumus il-
lud Prouer. xvj. Clemētia eius quaſi im-
ber ſerotinus. Et. xxxj. eiuſdem li. c. lex cle-
mentie in lingua eius. Ipſius em̄ benigni-
tas eſt illa de qua dr̄ Prouer. xj. Clemētia
preparat vitā. Licꝫ em̄ ſit alta regina. quia
eſt celi terreqꝫ domina. tm̄ erga nos ſubdi-
tos ſuos nō vtitur imperio ſed clementia.
Uñ dicere pōt illud Heſter. xiij. Cū vniuer
ſum orbē mee ditioni ſubiugaſſeꝫ volui ne-
quaq̄ potētie abuti magnitudine. ſed cle-
mentia τ lenitate gubernare ſubiectos. vt
abſqꝫ vllo terrore vitā trāſigentes: optata
cūctis mortalib᷒ pace fruerenт. O igiт cle-
mentiſſima dña que nūq̄ petitiones deuo
te tibi ſupplicantiū repellis. oro vt audias
nos p tua clemētia Act. xxiiij. Poſſu-
mus q̄ꝫ exponere illud qḋ dr̄ Joh. viij. ſ. di-
gito ſcribebat in terra. dicēdo φ ad actum
ſcribēdi quattuor requirunт. ſ. ſcriptor. in-
ſtrumentū ſiue res ſcribēda. attramentum
τ charta ſiue alia materia. τ tūc talis ſcp̄tu
ra pōt tradi ad legēdum cuilibet legere ſciē
ti. Spūaliter aūt hec oīa cōcurrerūt in libe
ratione mulieris adultere. de qua habetur
in p̄dicto euāgelio. p quā figuratur huma-
na natura in pctō lapſa. quia ibi fuit digi-
tus dei. ſ. ſpūſſanctus ſcriptor. attramētuꝫ
fuit rube᷒ ſanguis chriſti. Charta auteꝫ in
qua ſcripta eſt: fuit beata ꝟgo Maria que
fuit liber in quo prius ꝓphete deſignaue-
runt modū incarnatiōis τ natiuitatis filij
dei ex ea. τ paſſionis eius. τ omne myſteri
um humane redēptionis fiende per verbū
dei. Fuit em̄ beatiſſima virgo tanq̄ mūdiſ
ſima charta. mentaliter xp̄i ſanguie aſper-
ſa. ſm̄ illud Luce. ij. Et tuaꝫ i pſius animā
pertrāſibit gladi᷒. In iſta autē charta ſiue
terra puriſſima fuerūt ſcripta. vij. dona ſpī
rituſſancti. Et ibi poſſumus legere quanta
paſſa ſit. τ quāta nobis cōtulerit. Figura
aūt hui᷒ habetur Leuiт. xiiij. vbi Moyſes
aſperſit ꝓpitiatoriū qḋ erat in tabernacu-
lo ſanguine vituli digito ſuo. vt p hoc acce-
dentes ad tabernaculū inuenirēt remiſſio-
nē pctōr̄. τ eis ꝓpitiaretur de᷒. Spūaliter
em̄ p altare: ad qḋ ſolus ſummus ſacerdos
accedebat: ſignificaт immaculata ꝟgo. ad
quā ſolus ſummus ſacerdos fili᷒ dei deſcē-
dit. vt ibi cōficeret hoſtiā quā p nobis imo
laret. Ipſa ꝟo beatiſſima ꝟgo ſepties aſp-
ſa eſt ſanguine vituli. q: ſepties pcuſſa eſt
gladio paſſionis redēptoris noſtri. Primo
a Symeone. Scḋo qñ tota nocte audiuit
ipm̄ flagellari. Tertio qñ mane ad domuꝫ
Pylati vidit eū ſpinis coronari. Quarto
qñ audiuit eū ad mortē cōdēnari. τ ſup hu
meros eius crucē iponi. Quinto qñ audi-
uit eū cruci affigi. Sexto qñ vidit ipſum in
cruce expirare. Septimo qñ vidit lat᷒ eius
lancea trāffigi τ aperiri. Cōpatiebatur eniꝫ
ei tanq̄ vna caro cuꝫ dilecto filio ſuo. τ paſ
ſiones oēs que fiebāt ipſi filio: erāt tot vul

x
De᷒ ſcri
pſit in
mariaꝫ
clemen-
tiam

y

Maria
charta i
q̄ ſcp̄ta
eſt paſ-
ſio xp̄i

nera in corde matris:vt inquit Hieron͞.in
quodā ſermone. Fuit ergo piiſſima ꝟgo al
tare in cuius corde occiſus eſt vitulus ſacri
ficij.⁊ illius ſanguine ſepties aſpſa eſt aīa
eius. Itē ipſa facta eſt liber federis.in quo
ſcripſit ſpiritusſanctꝰ.vij.dona ſua ceteris
abūdantiꝰ. Cupiētes ergo ad vitā eternaȝ
peruenire:ſtudeāt ī libro iſto die ac nocte.
⁊ in eo ſe faciāt aſcribi ꝑ deuotionem. Hic
eñ eſt ille liber.de quo dꝛ deo p̄s.cxxxviij.
In libro tuo oēs ſcribētur. Hic eſt liber vi-
te ⁊ teſtamētū altiſſimi ⁊ agnitio veritatis
Eccl'i.xxiiij. In h' libro oēs etiā idiote lege
re pñt.de quo dꝛ Eſa.xxix. Dabit̃ liber ne-
ſcieti lr̄as. Ve aūt illis indeuotis de q̄bus
dicit ꝑpheta p̄s.lxviij. Deleātur de libro vi
uētiū:⁊ cū iuſtis nō ſcribant̃. Quibus etiā
ait deus Eſaie.l. Quis eſt hic liber repudij
matris veſtre:quo dimiſiſtis eā? Spero tñ
ꝙ de aliq̄bus verificabitur illud Eſa.xxix.
In modico ⁊ in breui audirēt ſurdi ꝟba li-
bri de tenebris ⁊ caligine.⁊ oculi cecoꝝ vi-
debūt.⁊ addēt mites in dño leticiā.⁊ pau-
peres hoies in ſancto Iſrael exultabūt ⁊c̄.
Hic etiā eſt liber mandatoꝝ dei Baruch.v.
In die aūt finali verificabit̃ illud Dañ.vij.
Iudiciū ſedit:⁊ libri apti ſunt. Tunc enim
vnuſq̄ſq; iudicabit̃.nūquid in hoc libro ſtu
duerit.⁊ īſpicietur ſi in eo ſcriptus ſit. Sal
uabitur nāq; om̄is qui ſcriptus inuenietur
in libro vite Dañ.xij. O vtinam ⁊ ego de il
lis inueniar.de quibus dꝛ Lu.iiij. Quorū
nomina ſcripta ſunt in libro vite. Fac o bea
ta ꝟgo vt de me verificetur illud Apoca.x.
Accepi librum de manu angeli.⁊ cum deuo
raſſem illuȝ:factus eſt in ore meo tāꝗ̄ mel
dulce. Scio enim o benedicta dei mater.ꝙ
nō intrabit in ciuitatē ſupernā niſi qui ſcri-
ptus eſt in libro vite agni. Apoc.xxi. De in-
deuoro aūt tuo ait filius tuus eiuſdem libri
c.iij. Delebo nomen eius de libro vite. Qui
aūt nō eſt ſcriptus in libro vite:mittetur in
ſtagnū ignis Apoca.xxi.

Qꝛ beata virgo dicitur ſpeculum dei.
Aſſimilatio.ix.

X Maria ſpeculū propter q̄ttuor.

BEnedicta virgo Maria dꝛ ſpeculū
quadruplici de cauſa. Primo ꝑpt
ſpeculi cōpoſitionē. Speculum eñ
cōponitur ex vitro ⁊ plūbo. Per vitrū autē
qd̄ eſt lucidum ſignificatur eius ꝟginitas q̄
fuit lucida coraȝ deo.iuxta illud Sap.iiij.
O q̄ pulchra eſt caſta generatio cum clari
tate. Per plumbuȝ ꝟo qd̄ eſt ductile:⁊ ha-
bet colorē cinereū.ſignificatur eius humili
tas.quia veri humiles de facili ad omne bo
nū ducūtur.⁊ reputāt ſe cinerē. iuxta illud
Geñ.xviij. Loquar ad dñm meū cū ſim pul
uis ⁊ cinis. Et ſicut plumbū ꝑ ſe ⁊ vitruȝ ꝑ
ſe nō facit ſpeculum niſi inſimul iūgantur.
ſic nec Marie humilitas ſine virginitate.
nec eius ꝟginitas ſine humilitate feciſſȝ eā
ſpeculum dei.in quo eius imago refulſit.ſ.
xp̄s. De iſta cōiunctiōe ꝟginitatis ⁊ humi
litatis inquit Hugo de ſancto victore. O
ꝟginitas ⁊ humilitas qūo in vnum cōueni
ſtis? Quid feciſtis? Sic ſublimaſtis humi-
lem.ſic fecūdaſtis ꝟginē:vt ꝟgo dei pariat
dei filiū.⁊ humilis habeat ſpōſum deū. Si
cut aūt ſpeculū recipit in ſe figurā eius qui
fecit illū.ita btā ꝟgo in ſuo vtero recepit eū
qui creauit ipāȝ. Vñ in eius ꝑſona dꝛ Ecc'i
xxiiij. Qui creauit me requieuit in taberna
culo meo. Sicut ḡ fabricator ſpeculi quā-
tūcunq; magnꝰ ſit.tñ totā imaginē ſuam in
eo cōſpicit. Ita licȝ deus q̄ beatā virginē fe
cit ſit immēſus.tñ totū ſe in ea recepit. Vñ
Eſa.xij.dꝛ. Exulta ⁊ lauda habitatio ſyon
.i.ꝟgo bñdicta que es ſpeculum dei. Syon
eñ ſpeculatio ſiue ſpeculuȝ interp̄tatur. qꝛ
magnus in medio tui ſanctus Iſrael. Ps.
q̄ȝ.lxxxvi.dꝛ. Nunquid ſyon dicet hō:⁊ hō
natus eſt in ea:⁊ ipſe fundauit eam altiſſi-
mus. Sicut aūt ſpeculum niſi eſſet terſum
⁊ clarū nequaꝗ̄ q̄s imaginē ſuā in eo con-
ſpiceret.ſic deus imaginē ſuā.ſ.filiū ſuuȝ in
virgine nō poſuiſſet niſi puriſſima fuiſſet.
Et iō dꝛ de ea Sap.vij. Cādor eſt lucꝭ eter
ne:⁊ ſpeculū ſine macula. Ori igit̃ ſuo im-
ponat ſilentiū qui clariſſimuȝ dei ſpeculum
predicat fuiſſe originali vitio maculatum.

Sic radius vitruȝ ſic xp̄s mariā non corrupit

Scd̄o dꝛ ſpeculū ꝑpter radij ſolaris pe-
netrationē. Sicut eñ radiꝰ ſolaris intrat ⁊
exit ſpeculū ſine ipſiꝰ ſpeculi corruptiōe.ſic
⁊ xp̄s q̄ eſt verus ſol iſtud ſpeculū intrauit
in cōceptu.⁊ exiuit in partu ſine ꝟginitatꝭ
eius violatione. De quo inq̄t Aug.in ſmōe
de natiuitate dñi. Solis radius ſpeculū pe
netrat ⁊ ſoliditatē eiꝰ inſenſibili ſubtilitate
pertrāſit.⁊ talis videt̃ intrinſecus q̄lis eſt
extrinſecꝰ. Itaq; nec cū igredit̃.nec cū egre
dit̃ illud diſſipat.qꝛ in igreſſu ⁊ egreſſu eiꝰ
ſpeculū integrū ꝑſeuerat. Speculū ergo nō
rūpit radiꝰ ſolis.⁊ integritatē ꝟginis igreſ
ſus aut egreſſus vitiare potuit diuinitatꝭ:
q̄ſi dicat nō. Tertio dꝛ ſpeculū ꝑpter re-
rū p̄ñtiū rep̄ntationē. Oia eñ q̄ ibi ſunt re-

lucēt in ſpeculo. Et ſilr in btā ꝟgine tāꝗ̄ in
ſpeculo dei oēs debēt inſpicere.⁊ poſtea ma
culas ſuas diluere ⁊ tergere. Nā ſuperbi co
gnoſcēt ibi ſuas maculas reſpiciēdo ad eiꝰ
humilitatē. Auari reſpiciēdo ad illiꝰ paupꝑ-
tatē. Luxurioſi reſpiciēdo ad ipſiꝰ ꝟginita
tē. Ait eñ Hiero.in ſermōe de aſſumptio-
ne. Xp̄s ꝟginē matrē elegit vt ipſa oibus
eſſet exēplū caſtitatꝭ. Oēs igit̃ pctōres in h'
ſpeculo inſpiciētes videbūt quō ⁊ qua ex ꝑ-
te ſint infecti. Et ecōtra ꝟtuoſi intueri pote
rūt ꝟtutes ⁊ bonos mores ipſiꝰ quos debēt
imitari. Sicut eñ ſancta romana eccl'ia eſt
ſpeculū ⁊ exēplū omnibꝰ fidelibꝰ.c.enim vero.
xix.di.ita mater xp̄i dꝫ eſſe ſpeculū ⁊ exem-
plū omnibꝰ xp̄ianis. Et iō inquit beatꝰ Am
bro.in.ij.li.de ꝟginitate. Sit vobis tāꝗ̄ in
imagine deſcripta ꝟginitas vitaq; Marie
a qua velut e ſpeculo refulget ſpēs caſtita
tis ⁊ forma ꝟtutis. Et hoc figuratum fuit
Exo.xxxviij.vbi dꝛ.ꝙ Moyſes fecit labiū
eneū cū baſi ſua de ſpeculis mulierum. Sa
cerdotes eñ in illis ſpeculis maculas faciei
ſue reſpiciebāt ⁊ eas lauabāt:vt ſic mundi
accederēt ad ſacrificādum ſic eñ ⁊ nos ma
culas mētis noſtre in hoc ſpeculo virginali
debemus inſpicere ⁊ eas lauare.vt ſic poſ-
ſimus mundo corde ⁊ corꝑe deo ſeruire. Si
cut autē ſpeculū imagines oium tam par-
uoꝝ q̄ magnoꝝ in ſe recipit.⁊ de q̄libet re
q̄ȝ ſit pulchra vel deformis ꝟitatē indicat.
Sic ⁊ ꝟgo glioſa oēs ad ſe venientes reci-
pit intra viſcera ſue pietatis. ⁊ ad inſtar
ſpeculi oibus ſui ſtatꝰ qualitatem oſtendit.
Quarto dꝛ ſpeculū ꝑpter ipſius ſpeculi
fulgorē. Ipā eteñ tota fuit fulgida. Unde
Hiero.inq̄t. Sane credo ꝙ ꝟgo Maria to
ta fuit fides in credēdo tota oculꝰ in cogno
cēdo.tota charitas in diligēdo.tota virtus
in operādo.tota cādor ī cōcipiēdo.tota ſplē
dor in pariēdo.⁊ tota decꝰ in aſcēdēdo.

Qꝛ beata virgo dꝛ arcus celeſtꝭ ſiue yris.
Aſſimilatio.x.

A a

ARcus celeſtis ſignificat ꝟginē glo
rioſam ꝑpter gn̄ationē.diſpoſitio-
nē ⁊ colorationē. Primo ꝑpter gn̄a
tionē. Nā arcus p̄dictꝰ.vt dꝛ in li.de ꝓp̄e.
re.generat̃ in nubibꝰ in nube lucida cōcaua
⁊ aquoſa ex reflexione radij ſolaris in eam
Beata aūt virgo fuit nubes in quātū fuit a
terrenis eleuata per celeſtium cōtemplatio
nem.⁊ fuit lucida per fulgidā cōuerſationē
⁊ cōcaua per humilitatē.⁊ aquoſa per com
paſſionē ⁊ pietatē.quia hȝ cor melleū ⁊ du
ctile ad cōpatiēduȝ. Radius igitur ſolaris
.i.gr̄a dei refulſit in Maria:que fuit nubes
lucida.cōcaua ⁊ aquoſa.⁊ ſic arcus celeſtis
fuit effecta. Scd̄o dꝛ arcus celeſtis propter
diſpoſitionē. Arcus eñ ille ita eſt diſpoſitꝰ
ꝙ eſt ſine chorda ⁊ ſine ſagitta.⁊ ꝟſus nos
tenet cornua. Quidā aūt ſunt ſicut arcꝰ cuȝ
chorda ⁊ ſagitta.quia extēdunt̃ a nimia in
dignatione.⁊ iaciūt ſagittas.i.cōminatio-
nes cum nimia crudelitate.⁊ tenēt cornua
verſus ſe.ſ.indulgentiā ⁊ bñficentiā.qꝛ ini
micis ſuis nolūt indulgere.nec amicis bñfi
cia exhibere. Sed bñdicta ꝟgo eſt ſine chor
da indignatiōis.qꝛ eſt tota mitiſſima.⁊ eſt
ſine ſagitta cōminationis.quia eſt tota dul
ciſſima. vñ Ber.ſuꝑ Miſſus eſt ait. Quid
hūana fragilitas trepidat accedere ad Ma
riam?nihil auſterū in ea eſt.nihil terribile.
tota ſuauis eſt. Habȝ aūt duo cornua.ſ.gra
tiā ⁊ miſericordiā.⁊ iſta tenet ꝟſus nos.qꝛ
iuſtis dat gratiā.⁊ peccatoribꝰ indulgētiaȝ
⁊ miſericordiā.⁊ ideo appellat̃ mater gra-
tie ⁊ miſcdie. Dū ergo iſte arcꝰ ſine chorda ⁊
ſagitta iclinat ad nos cornua. ſignificat ꝙ
beata virgo nō vult nos ferire:ſed nobꝭ mi-
ſereri ⁊ parcere.⁊ ꝙ ꝑpter ſuā immenſam
pietatē ſemꝑ filiū ſuū inducit ad parcēdum
⁊ nō feriēduȝ.dicēs illud Iohelis.ij. Par
ce dñe parce populo tuo ⁊c̄. Tertio dꝛ ar-
cus celeſtis ꝑpter colorationē. Ut enim di
cit Beda.⁊ habetur etiam in lib.de ꝓprie-
re.arcus ille ex quattuor elemētis cōtrahit
colores.nam ex igne cōtrahit colorē rubeū
ex aqua ceruleū.ex aere hyacinctinum.⁊ ex
terra gramineum ſeu viridem. Et ſimiliter
iſti quattuor colores fuerūt in beata virgi
ne. Habuit eñ colorē rubeum.quia tota fu
it igne diuini amoris inflammata.⁊ iſtum
colorem traxit ab illo igne. De quo dicitur
Heb.xij. Deus noſter ignis cōſumēs eſt.
Scd̄o habuit colorē ceruleū.qꝛ tota fuit ꝑ
cōpaſſionē liquida effecta.iuxta illud p̄s.
xxi. Factum eſt cor meū tanꝗ̄ cera lique-
ſcēs in medio vētris mei. Et iſtum coloreȝ
traxit ab aquis.i.ab omnibꝰ tribulationibꝰ
⁊ miſerijs.vel ab aquis diuinarū gratiaꝝ.
de quibus dꝛ Eſa.lv. Oēs ſitiētes vēite ad
aquas. Tertio habuit colorē hyacinctinū.
qꝛ ſemper fuit in celeſtibus ꝯuerſata.iuxta
illud ad Eph.iij. Noſtra aūt cōuerſatio in
celis eſt. Et iſtum colorē traxit ab aere.i.a
mentis ſue puritate.qꝛ in mēte eius ſemꝑ

Maria ſicut arcus habet q̄ttuor colores

fuit ſerenitas puritatis. Quarto habuit colorē viridem. q2 tota fuit in cōuerſatiōe viridis ⁊ amena. ⁊ iſtuꝫ colorē traxit a terra .i. a ſua anima. ex qua virtutes generabantur ꝑ quas gratioſa deo ⁊ hominibꝰ reddebatur. Eius aūt virorꝫ ꝟtutum oīum aliorꝝ ſanctorꝝ virtutes ſupabat. vñ Eccli. xl. dr. Grām ⁊ ſpēm deſiderabit oculus. ⁊ ſuper hec virides ſationes. i. virtutes virētes ex terra virginea ꝓcedentes. Qualiter autem ipſa fuit deo ⁊ hominibꝰ gratioſa: dicit Gilbertus epūs. Uirtutes Marie depromebāt in cogitatiōe ⁊ affectione cordis ineffabilē armoniā quaꝫ ipſa creatrix ⁊ inhabitatrix eiꝰ dei ſapiētia delectabaꝛ audire. Coruſcabat q̄ꝫ foris. ⁊ in ſuperficie ſermonis, ⁊ intus. Uñ poſſent hoies glorificare deū. ⁊ exempla ſalutis accipere. hec ille. Poſſumus q̄ꝫ dicere ꝙ per colorē igneū ſiue rubeuꝫ ſignificaꝛ feruor charitatis. ꝑ hyacinctinum nitor ſanctitatis. ꝑ ceruleū teneritudo pietatis. ꝑ viridē ꝟo virorꝫ ꝟginitatis eiꝰ. Beata igitur virgo figurata eſt ꝑ illū arcū. de quo dr Geñ. ix. Dixit deꝰ. Hoc eſt ſignū federis qḋ do inter me ⁊ vos in generatiōes ſempiternas. Arcū meū ponā in nubibus. ⁊ erit ſignū federis inter me ⁊ inter terrā. Cūq3 obduxero nubibꝰ celū: apparebit arcꝰ meus i nubibus. ⁊ recordabor federis mei qḋ pepigi vobiſcū. ⁊ nō erūt vltra aque diluuij ſuper terrā ad delendā oēm carnē. videbo eñ arcū meū in nubibꝰ. ⁊ recordabor federis ſempiterni. De ipſa ergo bñdicta virgine dicere poſſumus illud Eccleſiaſtici. l. Quaſi arcus refulgens inter nebulas glorie ⁊c. Et illud Ezechhielis. j. Quaſi arcus cū fuerit in nube in die pluuie. Et illud Abacuch. iij. exponi pōt de ipa ꝟgine. vbi deo inquit ꝓpheta. Suſcitans ſuſcitabis arcū tuū: iuramēta tribubus q̄ locutus es. Itē illud Apoca. iiij. Sedes poſita eſt in celo. ⁊ ſupra ſedē ſedēs. ſ. filiꝰ dei. ⁊ yris erat in circūitu ſedis ⁊c.

Qr beata virgo dr collum. Aſſilatio. xj.

B c Ollum in ſcriptura appellaꝛ virgo bñdicta. Uñ Cañ. j. dr. Collū tuum ſicut monilia. Primo aūt videbimus quare dicaꝛ collū. Scdo quare dicaꝛ ſicut monilia. Primo ergo eſt ſciēduꝫ. ꝙ ipſa aſſimilatur collo per reſpectū ad deū. ⁊ ad ſeipſam ⁊ ad nos. Primo per reſpectum ad deum dr collum triplici ratione. Primo ratione cōiunctionis. Sicut eñ collum cōiungit caput corpori. ſic ⁊ ipſa xp̄m qui eſt caput noſtruꝫ. eccleſie que eſt corpus ſuum vnit. Qr eñ xp̄s ſit caput eccl'ie pꝫ ꝑ apl'm ad Col'. j. Hec aūt cōiunctio ⁊ vnio in eiꝰ vtero facta fuit: qñ de ea xp̄s carnē aſſumpſit ⁊ ſibi vniuit. qñ. ſ. verbū caro factū eſt ⁊ habitauit in nobis Joh. j. Scdo dr collum rōne mediationis. Sicut eñ collū eſt mediuꝫ inter caput ⁊ corpus: ſic ⁊ ipſa eſt mediatrix inter deū ⁊ nos. Uñ dr mediū templi. ps. xlvij. In tēplo quidē ſunt tres diuiſiones. Prima eſt ſacrariū. Ultima eſt corpꝰ ipm. Media ꝟo eſt chorus. Sicut ergo chorus eſt medius inter ſacrariū ⁊ corpꝰ. ſic ⁊ ipſa eſt mediatrix inter deum ⁊ humanum genus. Tertio dicitur collū ratione rectitudinis. Sicut eñ collum eſt rectum. ſic ⁊ ipſa in omnibꝰ que agebat rectā intētionē habebat. Unde Cañ. vij. dr. Collū tuū ſicut turris eburnea. Dicitꝛ eñ turris ꝓpter rectitudinē. ⁊ eburnea ꝓpter puritatem. Scdo dr collum ꝑ reſpectū ad ſeipſam. ⁊ hoc ꝓpꝛ tria. Primo ꝓpter eminētiā ⁊ dignitatem. Sicut eñ poſt caput collū eminet omnibꝰ mēbris. ſic ⁊ ipſa poſt xp̄m eminet omnibꝰ ſanctiſ. Et iō aſſimilatur cedro. Ecci. xxiiij. Quaſi cedrus exaltata ſum in lybano. Sicut eñ cedrus excedit oēs arbores in altitudine: ſic ⁊ ipſa excedit oēs ſctōs in dignitate. Scdo ꝓpter eloquētie gratioſitatē. Sicut eñ in collo formātur ꝟba. ſic ⁊ ipſa in cōſpectu dei ꝑ nobis loquiꝛ bona. Que verba ita deus libēter audit vt dicat ei Cañ. ij. Sonet vox tua in auribꝰ meis. vox eñ tua dulcis. Tertio ꝓpter cōpaſſionē ⁊ pietatē. Sicut eñ collū de facili flectitur. ſic ⁊ ipſa ad cōpaſſionē de facili cōmouetur. Flectiꝛ aūt colluꝫ modo a dextris. mō a ſiniſtris. modo ad ante. ⁊ mō ad tergū. Et ſiliter ipa modo flectitur ad illos qui ſunt in dextris .i. in pſperitate dando eis tēperantiā. modo ad eos qui ſunt a ſiniſtris. i. in aduerſitate dando eis patientiā. Modo ad illos qui ſunt ante. ⁊ modo ad eos qui ſunt a tergo. Boni quidē habēt faciē ſuā ante deū. Mali aūt habēt tergum. iuxta illud Hereñ. ij. Uerterūt ad me tergū. ⁊ nō faciē. Flectitur ergo ad illos qui ſunt ante deū cōſeruando eos in gratia. ⁊ ad illos qui ſibi vertūt tergum reducendo eos ad penitentiā. Tertio dicitur colluꝫ ꝑ reſpectū ⁊ ad nos. Et hꝯ propter tria nobis neceſſaria. Primo propter ſuſtentationē. ſicut eñ collum ſuſtētat

Maria dr collū triplici ratione

caput. ſic ⁊ ipſa nos omnes ſupportat. Et ꝓpter hoc etiā dr colūna. de qua ſcriptū eſt Eccl'i. xxiiij. Thronus meus in colūna nubis. Thronus eñ dei fuit beata ꝟgo. que etiā eſt colūna inquātū nos ſuſtentat. ⁊ eſt nubis inquantū nos a terrenis eleuat. Secūdo dr collū ꝓpter ſubminiſtrationē. Sicut enim a capite mediāte collo deſcēdūt in corpora omnia nutrimēta. ſic a xp̄o ꝑ virginē in nos veniūt omnia dona. Ipſa aūt nō eſt auara. ſed manū ſemꝑ apit ⁊ nobis gratias ſpūales tribuit. vñ Prouer. vl. dr. Manū ſuā aperuit inopi. ⁊ palmas ſuas extendit ad pauperē. Tertio ꝓpter reſpiratiōeꝫ. Sicut eñ a collo interior aer emittiꝛ ſic ꝑ ipſam noſtra deuotio deo p̄ntatur. Et ſicut exterior aer per collū ad corpus trahiꝛ. ſic per ipſam nobis omnis gr̄a inſpiratur. Uñ Eccli. iiij. dr. Sapiētia filijs ſuis vitā inſpirat. Scdo videndū eſt quare dicaꝛ. ſicut monilia. Circa qḋ eſt ſciendum. ꝙ monile eſt ornamentū pectorale qḋ cōficitur ex auro ⁊ argēto ac lapidibus precioſis. ⁊ ex his tribus cōfectū eſt iſtud monile dei. Iſta autem ſunt illa tria. de quibus dr. j. ad Thi. v. Integer ſpūs veſter. aīa ⁊ caro ſeruetur ſine querela. Ipſa eñ habuit corpus aureū .i. incorruptum. animam argenteā .i. lucidam ⁊ purā ⁊ ſpūm corā deo p̄cioſuꝫ. Diciꝛ aūt monile a munere. q2 ſponſi talia ornamenta ſpōſis ſuis olim dare cōſueuerāt vt ſe ornarēt. vel dr a muniēdo. quia pectꝰ ſpōſe munit: ne aliquis manus impudicas apponat. Uel dr ab vniēdo. q2 duo ora capitij iungit. ⁊ quaſi vnuꝫ de ipſis facit. Et ideo dr monile a monos qḋ eſt vnū. vel ſic dr a monēdo. q2 admonebat videntes abſtinere ab illa tanꝙ a cōiugata. Olim eñ ſolūmodo nupta deferebat monilia. ⁊ ſic pꝫ ꝙ monile quattuor habebat facere. ſ. pectꝰ ornare. pectus munire. diuiſa cōiūgere. ⁊ omnes admonere. Et ſilr iſta quattuor faciꝛ nobis iſtud monile dei. Nā nos ornat ſuis exemplis. Unde Eccli. xxv. dr. Sicut ſol oriens mūdo in altiſſimis dei. ſic mulieris bone ſpēs in ornamentū domus ſue. Secūdo munit pectus noſtrū ſuis p̄ſidijs. ne demones illud intrare poſſint. Et ideo dr Cañ. vj. Terribilis vt caſtrorꝝ acies ordinata. Tertio diuiſos ⁊ ſeparatos a deo cōiungit. peccata eñ a deo diuidūt. Unde Eſaie. lix. dr. Iniquitates veſtre diuiſerūt inter vos ⁊ deū. Sed iſtos ſic diuiſos ipſa deo vnit cuꝫ veniā eis acquirit. Quarto aīas noſtras ſignificat. ꝑ qḋ demōes admonētur ne ipas cōtingāt: cū ſint ſpōſe dei. iuxta illud Oſee ij. Deſponſabo te mihi in fide. Iſtud autem ſignaculum ab omnibꝰ recipi debere admonet dr. Cañ. viij. Pone me vt ſignaculum ſupra cor tuum.

E Maria monile

Qr beata virgo dicitur columba. Aſſimilatio. xiij.

c Olumba ſignificat beatā ꝟgineꝫ ꝓpter plura in quibus ipſa colūba cōmendabilis eſt. Primo eñ cōmēdabilis eſt quo ad nidū. quia non nidificat in terra. nec in arbore: ſed i foramine petre ⁊ ſilr beata ꝟgo nō nidificauit: nec cor ſuū poſuit in terrena cupiditate: nec in ſublimi elatione: ſed in filij ſui vulneribꝰ ⁊ paſſione. Uñ ei dr Cañ. ij. Surge ꝓpera amica mea columba mea. ⁊ veni in foraminibꝰ petre. Iſta igitur colūba habitabat in petre foraminibꝰ. q2 ꝑ recordationē cōtinuā ſemper erat in xp̄i vulneribꝰ. Uñ dicenti filio illud Treñ. iij. Recordare paupꝛtatis ⁊ trāſgreſſionis mee. i. trāſgrediētis ⁊ exceſſiue paſſionis mee. ⁊ abſinthij ac fellis. Ipa rñdit illud qḋ in eodē. c. habetur. Memoria memor ero. ⁊ tabeſcet in me aīa mea. Uel pōt dici ꝙ xp̄s in hac vita habuit plures nidos ſ. preſepiū. patibulū ⁊ ſepulchrū. Et in iſtis nidis hec diuina colūba frequētiſſime habitabat. q2 loca habitationis xp̄i cū deuotione maxima viſitabat. vñ dicit ſanctꝰ Odilo. Si volumus ſcire quid dei genitrix poſt filij reſurrectionem agebat. ſine dubio loca dñice natiuitatis. paſſionis. ſepulture ⁊ reſurrectionis frequēter viſitabat. in eis lachrymas fundebat. ⁊ oris ſui ſanctiſſimi oſcula imprimebat. Hiero. q̄ꝫ in ſer. de aſſumptione ait. Fortaſſis pre nimio amore in loco quo filius eius ſepultꝰ eſt eam habitaſſe credimus. quo pijs paſcereꝛ interius amor obtutibus ⁊c. Scdo cōmendabilis eſt colūba quo ad cibū. q2 nō comedit cadauera ſed electa grana. Et ſilr beata ꝟgo nō afficiebaꝛ circa terrena ac mūdana. ſed circa celeſtia ⁊ eterna. Paſcebaꝛ eñ illo grano frumēti. de quo dr Joh. xij. Niſi granū frumēti cadens in terra mortuū fuerit ⁊c. Granū nāq3 frumēti hꝫ reficere ⁊ ſatiare. ⁊ quātū ad hꝯ ſignificat xp̄i diuinitatē. ⁊ in hꝯ ſenſu exponi pōt illud ps. cxlvij. Et adipe frumēti ſatiat te. Itē hꝫ exterius luborē. ⁊ quātū ad hꝯ ſignificat eius carnē ſanguie

D Maria ſicut colūba cōmendabilis

rubricatā, iuxta illud Eſa. lxiij. Quare ru-
brū eſt indumētū tuū ⁊c. hꝫ qꝫ interiorē cā
dorem, ⁊ quātū ad h̄ ſignificat eiꝰ aiam cā
dore mūditie fulgidā. Sap. vij. Cādor eſt
lucis eterne. Et ꝓpter iſta tria dicit. b. v̄go
Cañ. v. Dilectꝰ meꝰ cādidus quātū ad ani-
mā fulgidā, ⁊ rubicūdus, quātū ad carnem
cruentatā. electꝰ ex milibꝰ, quātū ad diuini
tatē ſupremā. Iſta igitur colūba h̄ grano
delicatiſſimo veſcebat̄, qꝛ circa xp̄i diuinita
tē pleniſſime delectabat̄. Tertio cōmen-
dabilis eſt colūba quātū ad gemitū, qꝛ non
hꝫ cantū vanitatꝭ: ſ; gemitum cōpaſſionis.
Ipſa etenim v̄go cū alijs ſanctis mulieribꝰ
in xp̄i paſſiōe gemitꝰ emittebat. Vñ dicere
poterat illis. Quaſi columbe meditātes ge
mentus Eſa. lx. De gemitu aūt eius inquit
deuotꝰ Anſelmꝰ. O dña mea miſericordiſ
ſima: quos fontes lachrymaꝝ dicā erupiſ-
ſe de pudiciſſimis oculis tuis: cū attēderes
vnicū filiū tuū innocētē corā te flagellari,
ligari, mactari. ⁊ carnē de carne tua ab im-
pijs crudeliter diſſecari? Quibus ſingulti-
bus exiſtimabo puriſſimū pectꝰ tuū vexatū
eſſe cū audires. Mulier: ecce filius tuus.
Quarto cōmendabilis eſt colūba quātū
ad volatū, quia nō volat ſolitaria: ſed gre-
gatim ⁊ aſſociata. Beata autē v̄go eſt illa
mulier amicta ſole. de qua d̄r Apoca. xij. ꝙ
date ſunt ei due ale ad volādū in deſertū.
Iſte eñ due ale ſunt amor ⁊ ſpes quibꝰ vo-
labat ad celum: dicēs cū ps. liiij. Quis mi-
hi dabit pēnas ſicut colūbe: ⁊ volabo ⁊ re-
quieſcā. Nō aūt ſola volabat: ſed alios ad
volādum ſecū trahebat. ſ. apoſtolos. Vñ. ſ.
Odilio ait. Deinde ad notū ſibi refugiū. ſ.
apl'icū cōſortiū: circūitu dñicoꝝ locoꝝ pera
cto cū gaudio remeabat. Hiero. qꝫ in ſmo
ne de aſſumptione inq̄t. Poſt aſcenſionem
xp̄i Marie cōuerſatio ad exēplū humane
vite cum apl'is vſqꝫ ad diſperſionē fuit. qd̄
Lu. i actibꝰ apl'oꝝ cōmēorat di. c. j. Hi oēs
erāt pſeuerātes vnanimit̄ i orōne cū maria
matre Ieſu. Quinto cōmendabilis eſt
colūba quo ad ſimplicē cōtuitū. hꝫ eñ colū
ba magnā ſimplicitatē, iuxta illud Matt.
x. Eſtote ſimplices ſicut colūbe. Btē autē
v̄gini inquit eius celeſtis ſponſus Cant. j.
Oculi tui colūbaꝝ. i. ſimpliciter aſpiciētes
vñ Hiero. in ſermo. ad Euſto. de illa inq̄t.
Erat candida multis meritoꝝ v̄tutibus. ac
dealbata niue candidior ſpūſſancti muneri
bus. ⁊ in oibꝰ colūbe ſpēm repñtās. quia
quicq̄d in ea geſtū eſt totū puritas ⁊ ſimpli
citas. totū v̄itas ⁊ gr̄a fuit. totū mia ⁊ iuſti
cia q̄ de celo pſpexit. Habuit igit̄. b. virgo
ſimplicitatē in intētione. qꝛ ſemꝑ dei gl'iā
queſiuit in affectione. qꝛ deū ſine admixtio
ne mūdani amoris ſemꝑ dilexit in opatio
ne. qꝛ oia q̄ faciebat ad honorē dei ⁊ ꝓximi
vtilitatem faciebat. Talis aūt ſimplicitas
multū eſt deo grata. vñ illi d̄r. j. Paral. xx-
ix. Scio dñe qꝛ ſimplicitatē diligis. Et iō
Sap. j. inq̄t Salomō. In ſimplicitate cor-
dis querite illū. Sexto cōmendabilis eſt
colūba quātū ad reſidentiā. qꝛ reſidet iuxta
fluēta aquaꝝ. iuxta illud Cañ. v. Oculi tui
ſicut oculi colūbarū ſuꝑ riuos aquaꝝ. q̄ la-
cte ſunt lote. ⁊ reſidēt iuxta fluēta pleniſſi-
ma. De btā aūt v̄gine Hiero. exponens il-
lud Cañ. Vidi ſpecioſam ſicut colūbā aſcen
dentē deſuꝑ riuos aquaꝝ: ait. Quaſi colū-
ba ſpecioſa fuit. qm̄ illiꝰ colūbe ſpēm ac ſim
plicitatē demōſtrauit que ſuꝑ xp̄ꝫ venit de-
ſuꝑ riuos aquarū. qꝛ ſuꝑ aquā refectionis
educauerat eā deꝰ. ex qua multi riui deducti
totā terrā irrigāt. Dicit̄ aūt ꝙ colūba ideo
ſuꝑ riuos aquaꝝ morat̄. vt inde vmbram
accipitris aſpiciat. vel vt ſitim ſuam extin-
guat. vel vt ꝯ eſtū ſe refrigeret ⁊ ſil'r btā vir
go ſemꝑ morat̄ iuxta plenitudinē ſpūſſan-
cti vt inſidias diabolicas a ſuis fidelibꝰ p̄ca
ueri faciat. ⁊ iō figurata fuit ꝑ reginā He-
ſter. q̄ fraudulētiā aman recognouit. ⁊ po-
pulū ſuū ſaluauit. Scd̄o ſitim amoris mū-
dani ꝑ diuinū amorē penitꝰ in ſe extinxit:
qꝛ ſicut dicit Aug. Qui biberit de fluuio pa
radiſi cuiꝰ vna gutta maior eſt occeano: re
ſtat vt in eo ſitis mūdi penitꝰ extinguatur.
Tertio ꝯ eſtū oium tribulationū ſe refrige
rauit. iuxta illud Hiere. vj. inuenietis refri
geriū animabꝰ vr̄is. Fert̄ ꝙ in ptibus vl
tramarinis volētes reges ⁊ p̄ncipes aliqua
noua magna ſignificare: hñt apud ſe colū-
bā cuiꝰ pulli ſunt in regiōe illa ad quam no
ua trāſmittere cupiūt. Et ligantes lr̄as ad
pedes colūbe. dimittūt illā q̄ neq̄ꝙ q̄eſcit q̄
uſqꝫ ad regionē illā ꝑuenerit in q̄ ꝓpos fili
os eē nouit. ⁊ tūc gētes regiōis illiꝰ cogno-
ſcūt illā eē colūbā regiā. Et acciplētes lr̄as
de pedibꝰ eiꝰ cognoſcūt noua q̄ mittit eiſ dñs
ſuꝰ. Spūaliter. Eramus oēs in regione vm
bre mortis ꝓpter culpā. ⁊ nullū bonū nouū
ſcire poteramꝰ de placatione eterni regis er
ga nos. Sed veniēs hec diuina colūba can
didiſſima. ſ. gl'ioſa v̄go maria a ſuperno re
ge miſſa. portauit nobis priuilegiū noſtre
reparationis ⁊ ſalutis. Et figura huius ha-

Ex Colūbs lr̄as de-ferens

betur Geñ. viij. vbi d̄r. ꝙ columba reuerſa
eſt ad arcā portās ramū oliue virētis. ⁊ tūc
cognouit Noe ⁊ qui incluſi erāt in arca ceſ
ſaſſe aquas diluuij ſuꝑ terrā. Spūaliter au
tē ſignificat ꝙ genus humanū erat in arca
originalis pcti incluſū ⁊ detentum. Eoſ-
peruerāt eñ aque huiꝰ culpe mōtes ⁊ colles
. i. ſanctos ⁊ iuſtos adeo vt nullus poſſet ex
hūc carcerē apparere ac exire. Sed veniēs
hec colūba eis portauit oliuā virentē pacis
⁊ recōciliationis. qꝛ ipſa effudit ⁊ dedit ſal
uatorē per quē carcer noſter cōfractꝰ eſt. ⁊
dñs noſter nobis recōciliatꝰ. vñ de carcere
iſto educti ad celi palacium ꝑducimur. Vñ
Ber. ipſi bñdicte columbe noſtre inq̄t. Inue
niſti o. b. v̄go gr̄am quā nemo añ te inueni
re potuit. inferni. ſ. captiuationē. pctōꝝ libe
rationē. oēm mūdi reſtaurationē. celi repa
rationē. angeloꝝ ⁊ hoium cōſolationē.

Qr beata virgo d̄r elephas.
Aſſimilatio. xiij.

Beata v̄go figurat̄ ꝑ elephātē. de q̄
inq̄t Iſido. xij. Eth. ꝙ d̄r ab elphio
grece qd̄ eſt mōs latine. ⁊ h̄ eſt pro
pter maximā ſui corpis quātitatē. qd̄ q̄dē
aial. vt d̄r in li. de ꝓpri. re. ⁊ ponit Iſid̄. vbi
ſ. in rebꝰ bellicis aptū eſt. In his eñ aiali-
bus medi ⁊ pſe ligneis turribus ⁊ caſtellis
collocatis: tanꝗ̄ de muro dimicāt. ⁊ iacula
mittūt. de quoꝝ pugna habet̄. j. Mach. vj.
Subinfert qꝫ ibidē Iſid̄. ꝙ cognitiōe ⁊ me
moria p̄ ceteris brutis animalibꝰ vigēt. gre
gatim incedūt. ⁊ motu q̄ valēt ſe ſalutant.
vt dicit Solinus in li. de mirabilibꝰ mūdi.
nec ampliꝰ ꝗ̄ ſemel gignūt ⁊ vnū tm̄ filium.
Itē dicit Plinius li. v. natu. hyſto. ꝙ ſi ele
phas hoiem errātē ſibi obuiū viderit in ſo
litudine. primo ne ipm̄ terreat aliquātulū
de via ſe ſubtrahit. ⁊ tūc gradū figit. ⁊ pau
latim ipm̄ p̄cedēs viā ei oſtēdit. ⁊ ſi draco
illi occurrerit viriliter ſe ei opponit ⁊ hoiē
defendit. Et li. viij. etiā dicit. ꝙ elephas in-
ter oia aialia eſt maxime v̄tutis. ita ꝙ vix
in hoibꝰ tāta ꝓbitas inuenit̄. Nā certis tpi
bus ſil' cōueniūt ad flumē. ⁊ ibi ſe abluūt et
balneāt. ⁊ poſtea ſibijnuicē inclināt ⁊ ad lo
cū ſuum redeūt. Et iuuenes ſuos eūdo ⁊ re
uertēdo ante ſe ire faciūt. quos diligēti cu-
ra cuſtodiūt ⁊ inſtruūt ad ſimile faciēdum.
Itē qñ filij eoꝝ egrotāt: quaſdā herbas ſa-
lubres eis cōgregāt ⁊ anteꝗ̄ eis vtātur: ſu
pino capite eas ad celū leuāt. ⁊ quadā reli-
gione a numīe ſuꝑno ſibi auxiliū poſtulāt.
Que oia poſſent. b. v̄gini applicari. Sed cā
breuitatꝭ ſolū explicabimꝰ ⁊ declarabimus
v. elephātis ꝓprietates. Quaꝝ p̄ma eſt. ꝙ
inter oia agreſtia aialia eſt magis obediēs
vt dicit Ariſt. li. de animalibꝰ. De quo etiā
Solinus vbi. ſ. ait. Elephas ſuū liberatorē
diligit. ⁊ eidē obediēs māſueſcit. Iſta autē
obediētia fuit in btā v̄gine que nō tm̄ obe-
diuit deo ſuo ſuperiori ⁊ p̄ſeruatori ac libe
ratori ab originali pctō. ⁊ ab oibus alijs vi
tijs. ſed etiā ſue iferiori. ſ. Heliſabeth. apud
quā tribꝰ menſibꝰ ſtetit: ⁊ ſibi in partu ſer-
uiuit. Obediuit etiā ſuo equali. ſ. Ioſeph. q̄
in quātum ſpōſus ſuꝰ ſibi erat equalis. Nā
ſecuta eſt eū pregnās in Bethleē. Secuta
quoqꝫ eſt illū in egyptū euntē ⁊ inde reuer
tentē. Scd̄a ꝓprietas elephātū eſt illa quā
ponit Piniꝰ lib. viij. vbi ait. Boni ſunt ſen
ſus. Et idē dicit Ariſto. viij. de animalibꝰ.
Sequitur Pliniꝰ. Et ſunt animalia ita do
cilia. ꝙ regē cognoſcere ⁊ quaſi adorare in
ſtruūtur ⁊ nituntur quaſi reuerētie gratia
genua ſua flectere. Itē ad nutum magiſtri
ſui elephas aquā de fluuio vel de ſitula hau
rit ⁊ circūſtantes aſpergit. ⁊ hoc ego vidi
oculis ꝓprijs in ciuitate Mediolanēſi fie-
ri ab vno elephāte. Et ſimiliter beata virgo
ſuꝑ oēs puras creaturas ſenſu viguit ⁊ in-
tellectu ſuꝑauit. qꝛ dei ꝓfunda myſteria ce
teris amplius cognouit. vñ Berñ. ſuꝑ miſ-
ſus eſt ait. Quis excepta fortaſſis illa que
hoc ſola experiri meruit: intellectu capꝑe poſ
ſit qualiter ille ſplendor inacceſſibilis v̄gi-
neis viſceribꝰ ſe infudit? Nā qd̄ ſola ꝑ ſe tri
nitas in ſola ⁊ cum ſola v̄gine voluit opa-
ri: ſoli datū eſt noſſe cui ſoli datū eſt expiri.
Ipſa qꝫ ſuꝑ oēs regē celeſtem adorauit. ⁊
aquā de ſitula eiꝰ. i. gr̄am tā abūdant̄ hau
ſit: ꝙ oēs nos aſꝑſit. Vñ de illa exponi p̄t
illud qd̄ fuit Eſa. lij. p̄dictum. ſ. aſperget gē
tes multas. Tertia ꝓprietas elephātis
eſt quam ponit Ariſt. viij. de animalibus
ſ. ꝙ eſt maxime domeſticabilis. nā defaci
li domeſticatur. ⁊ cū hominibꝰ pacifice cō-
moratur. Et ſil'r. b. v̄go fuit domeſtica per
cōformitatē moꝝ. Nō eñ fuit ſingularis ſ;
cōis. Nā voluit cōuenire cū virginibꝰ. ⁊ iō
v̄ginitatē vouit. Et cū cōiugatꝭ. ⁊ iō m̄rimo
niū cōtraxit. Itē cū viduis. ⁊ iō poſt mortē
Ioſeph vidualē vitā duxit. Itē fuit pſona
cōis. quia deo. angelis ⁊ hominibꝰ placere
ſtuduit. vñ Ber. in quodā ſer. ait. Btā vir-
go Maria dicit̄ gr̄a plena. qꝛ deo angelis

Propꝛietates elephātis.

Maria ſicut elephas obediēs fuit.

⁊ hominib⁹ fuit grata. Deo ꝑ humilitatē. angelis ꝑ ꝟginitatē. ⁊ hominib⁹ ꝑ fecunditatē. Quarta ꝓprietas elephātis est illa de qua inquit phs. xiiij. de aīalib⁹. ⁊ ponit in li. de ꝓꝑ. re. vbi dr̄. Sunt elephātes naturaliter benigni. q̄r felle carēt. Accidentaliter tn̄ elephas efficit̄ ſeuerus qn̄ ad ꝑlium cōcitatur. aut qn̄ nimis ꝓuocat̄. Et ſil̄r. b. ꝟgo nō hꝫ fel alicui⁹ indignatiōis vel iracūdie: ſꝫ tota est dulcis. ſuauis ⁊ benigna. Un̄ ei canit eccl'ia. Speciosa facta es ⁊ ſuauis ⁊c̄. ⁊ Ber. ſup Miſſus est ait. Quid humana fragilitas accedere trepidas ad mariā: nihil in ea auſterū. nihil terribile inuenies. tota em̄ est ſuauis. Efficit̄ tn̄ ſeuera demonib⁹ qn̄ ꝯ eos ꝓ nobis ꝑliat̄. Et ideo dr̄ Can̄. vj. Terribilis vt caſtroꝝ acies ordinata. Quinta ꝓꝑetas elephātis est ꝙ pugnat cū dracone. est em̄ ei⁹ inimic⁹. Un̄ dic̄ Plini⁹ li. viij. Inter elephātē ⁊ dracones est ꝑpetua dimicatio. Et ſil̄r inter beatā virginē ⁊ diabolum est ꝑpetua inimicitia. ſicut dn̄s ipſi diabolo ꝑdixit Gen̄. iij. di. Inimicitias ponā int̄ te ⁊ mulierē. ⁊ ſemē tuū ⁊ ſemē illi⁹. Notādū est aūt ꝙ elephas duobus modis dracones vincit. Primo caput eius conterendo. ⁊ tunc draco terribiliter plangit. iuxta illud Michee. j. Faciā planctū velut draconū. Scd̄o aquā in ei⁹ facieꝫ ꝓijciēdo. Nā in flumine ſe ꝓijcit qn̄ draco ſibi appropinquat. ⁊ aquā cū roſtro in eius faciē ꝓijcit. ⁊ ſic eum excecat ⁊ a ſe repellit. Et eodē mō. b. ꝟgo diabolū ſuꝑauit. Primo em̄ ꝑ ſuā humilitatē caput diaboli. i. ei⁹ ſuperbiā cōtriuit. ſicut ipſi diabolo ꝑdixerat deus Gen̄. iij. dicēs. Ipſa cōteret caput tuum. vnde Abacuch. iij. illi dr̄. Percuſſiſti caput de domo impij. Sicut em̄ diabol⁹ Euā vicerat ꝑ ſuꝑbiā: ſic a Maria victus est ꝑ humilitatē verā. vn̄ Ber. inq̄t. Eua ꝑ ſuperbiā dei creaturā ſe eſſe nō cōſiderās deo parificari voluit. Maria ꝟo humiliter factori ſuo ſe ſubdēs ancillā ſe nominauit. Idcirco illa est abiecta. iſta ꝟo electa. Secūdo diabolū vicit ipm̄ quodāmodo excecādo. ⁊ i faciē eius aquā ꝓijciēdo. Diabol⁹ em̄ obſeruabat ſi aliqn̄ aliqua ꝟgo conciperet: vt ſic myſteriū dn̄ice incarnationis ſcire poſſet. Sed ꝟgo ipm̄ excecauit. ⁊ in faciē ei⁹ aquā ꝓiecit qn̄ virum accepit. q̄r tūc iſtud myſteriū ſibi occultauit. vn̄ Ber. ait. Ideo ꝟgo deſpōſatur. q̄r per hoc a ſecretis celeſtibus hoſtis excluditur. Et Ambro. inquit. Ideo deus celauit natiuitatis ſue ſacramentū. q̄r ſi princeps huius ſeculi cognouiſſet: nunq̄ꝫ ꝓ ſalute noſtra xp̄m crucifigi ꝓcuraſſet. Beate igitur virgini: que omnes demones ſuꝑauit et debellauit: dici poteſt illud Eſa. lj. Uulneraſti dracones. Et illud Apocal. xx. Apprehendit draconem ſerpentem antiquum.

Sicut elephas draconem. ſic Maria diabolū vicit

Q*uomodo* beata virgo figuratur per gallinam. Aſſimilatio. xiiij.

G Alline habenti pullos aſſimilatur piiſſima dn̄a noſtra. Hec em̄ gallina pre ceteris alijs auib⁹ ⁊ gallinis quattuor de nouo aſſumit. ſ. cōpaſſionem. ſollicitudinē. magnanimitatē. ⁊ in fouēdo oua curā aſſiduā. Primo aſſumit cōpaſſionē. Quia ſuꝑ pullos paruulos ⁊ infirmos tantā cōpaſſionē hꝫ ꝙ videtur ſimul infirmari. ⁊ ipſam cōpaſſionem oſtēdit ⁊ in plumis ſiue alis. quia tota efficit̄ hiſpida. Et in voce. q̄r efficitur tota rauca. Scd̄o aſſumit ſollicitudinē. ⁊ hoc in trib⁹. ſ. in paſcēdo. q̄r grana vndiq̄ꝫ querit. ⁊ cū inuenerit: pullos vociferādo illuc venire facit. Scd̄o cuſtodiēdo. q̄r ſub alis ſuis eos cuſtodit. ⁊ ab inſidijs milui illos ꝓtegit. Un̄ dn̄s inquit Matth. xxiij. Hieruſalem hieruſalem quotiēs volui cōgregare filios tuos quemadmodū gallina cōgregat pullos ſuos ſub alas ⁊ noluiſti. Tertio aſſumit magnanimitatē. quia cum naturaliter cetere galline et aues ſint pauide. ipſa tn̄ hoīes inſequētes pullos ſuos nō ſolū non fugit: ſed etiam in ipſos inſurgit. eoſq̄ꝫ roſtro ⁊ alis ac clamoribus inuadit. Aſſumit ⁊ q̄rto magnā curā ⁊ diligētiā in fouendo oua. q̄r ſeipſam negligit. ⁊ ſuꝑ oua ſemꝑ incūbit. Propt̄ igit̄ iſta q̄ttuor. b. ꝟgo ꝑ gallinā ipſa ꝫ figurat̄. Primo ꝓpter cōpaſſionē quā ipſa oſtēdit. Fecit enim ſe hyſpidam. id est vilem ⁊ abiectam ꝓpter magnā ſui corporis afflictiones. Et ideo poterat dicere illud Can̄. j. Nolite me cōſiderare ꝙ fuſca ſim. quia decolorauit me ſol. Ac ſi dicat. poſtq̄ꝫ ſol. i. xp̄s ſe decolorauit ſuſtinendo viliſſimā paſſionē. ⁊ ego decoloraui me per maximā corporis mei afflictionē. Intantum enim compaſſa est filio ſuo patienti. ꝙ quodammodo facta fuit rauca. De ipſa nāq̄ꝫ ſic inquit magiſter Iacobus de voragine ordinis predicatoꝝ in libro ſuo beate virginis. Raucedo accidit vel ex nimio clamore. vel ex nimio labore ſiue fatigatione. Ipſa igitur filio in

Maria gallina dicitur

cruce exiſtēte tantū clamauerat eiulādo. ⁊ tantū mēbra ſua fatigauerat pectus cōtūdendo. brachia obſtringēdo. man⁹ alliden do. ꝙ tota fctā erat lāguida ⁊ tota rauca. Tātū etiā fleuerat. ꝙ oculi ei⁹ q̄dāmodo defecerāt. Et iō merito dicere potuit cū ꝓpheta ꝑs. lxviij. Laboraui cla. rauce fa. ſūt fauces mee: defecerūt oculi mei ⁊c̄. hec ille. Scd̄o aſſil̄at̄ hm̄oi galline ꝓpter magnaꝫ ſollicitudinē quā ꝟo nobis hꝫ in paſcēdo et in cuſtodiēdo. nam dū eſſꝫ in preſenti vita nos paſcebat cibo doctrine. iux̄ illud Prouer. xxxj. Os ſuū apuit ſapiē: ⁊ lex clemētie in lingua ei⁹. Modo etiā nos paſcit cibo gr̄e. Unde ibidē dr̄. De nocte ſurrexit: deditq̄ꝫ predā domeſtic̄ ſuis: ⁊ cibaria ancillis ſuis. Habet etiā ſollicitudinē in cuſtodiendo: q̄r ſub alis ſuis nos cuſtodit. et ab īſidijs diaboli nos ꝓtegit. Ipa ei ē illa mulier cui date ſunt due ale magne Apoc̄. xij. Una eſt ala miſcd̄ie ſub q̄ peccōres confugiūt vt deo recōcilient̄. Alia eſt ala gr̄e ſub qua iuſti cōſtitūti in gr̄a conſeruent̄. ꝑmi pn̄t illi dicere cū ꝑs. xvj. Sub vmbra alarū tuarū ꝓtege me: a facie impioꝝ qui me afflixerūt. Scd̄is aūt dr̄ ⁊ cuilibet eoꝝ ꝑs. xc. Scapulis ſuis obūbrabit tibi: ⁊ ſub pēnis eius ſperabis. Quilibet em̄ iuſt⁹ viuēs ſub ꝓtectione btē ꝟginis pōt ſꝑare ꝙ ꝯſequet̄ gl'iam eterne felicitatꝭ. Tertio aſſimilat̄ hm̄oi gallie ꝓpter magnanimitatē. Eſt em̄ tā magnanimis ⁊ tā fortis. ꝙ oēs nr̄os hoſtes inuadit. ⁊ eos a nobis expellit. Eſt em̄ ſicut dr̄ Can̄. vj. Terribil̄ vt caſtroꝝ acies ordinata. Sicut em̄ acies bene ordinate hoſtib⁹ ſunt in magnū terrorem ſic ꝙ ſtatim ſepe fugiūt ⁊ frangunt̄. ſic demones ipſam valde timēt. ⁊ a facie ei⁹ fugiunt. ⁊ oēs eorū acies cōfringunt̄. Unde Can̄. vij. dr̄. Quid videꝭ in ſunamite niſi choros caſtroꝝ. Quarto aſſimilat̄ galline q̄r diligēter nos fouet donec in filios dei nos generet. Unde pōt dicere illud. j. ad Coꝝ. iiij. In xp̄o ieſu ꝑ euangeliū ego vos genui. Notandū eſt aūt ꝙ gallina ſepe fouet oua ꝓpria ⁊ oua anatū ⁊ pauonuꝫ. ſed cum oēs creuerint. veri pulli eius ipſi m̄ri adherēt. pulli ꝟo anatū in aq̄s ſe immergunt. Pauones aūt de ſua pulchritudine gl'iantes nutricē relinquūt. Et ſil̄r. b. ꝟgo multos fouet ⁊ nutrit: ſꝫ in ꝓgreſſu tēꝑis veri filij ⁊ deuoti ipſam ſemꝑ ſequunt̄ per deuotionē. Alieni ꝟo deſerūt eā. ac ſe aq̄s deliciarū immergūt. Alij ꝟo de ſuis mūdanis honorib⁹ gl'iantes ⁊ intumeſcētes ei⁹ deuoti eē dedignant̄ ⁊ eā derelinquūt. Un̄ ipa pōt ꝯq̄ri ⁊ dicere cū ꝑs. xvij. Filij alieni mētiti ſūt mihi: filij alieni inueterati ſūt: ⁊ claudicauerūt a ſemitis ſuis. Sepe enim b. ꝟgo illos q̄ erāt a deo alieni aſſumit ad fouēdū ⁊ nutriendū. ſꝫ poſtq̄ꝫ eos nutriuit ſibi mētiunt̄: q̄r eā deſerunt. ⁊ ingrati ſibi exiſtūt. ⁊ inſuꝑ in pctīs inueteraſcūt. Nōnulli ꝟo claudicāt. volētes ſuire diabolo et ſibi. ⁊ ideo ipa non imerito dicit ꝑdicta verba. ſ. Filij alieni ⁊c̄.

Q*uomodo* ouis dei dicitur beata virgo. Aſſimilatio. xv.

O Uis dei dicit̄ gl'ioſa ꝟgo ꝓpter q̄nq̄ꝫ. Primo ꝓpter fetū. Oues em̄ ſunt multū fecūde. ⁊ ſimil̄r ipa ſic fuit fecūda ꝙ illū fructū ꝓtulit q̄ totū mundū ſatiauit. De quo ipſa inq̄t Eccl'i. xxiiij. Ego quaſi vitis fructificaui ſuauitatē odoris. Ubi notādū ꝙ iſte fructus eſt ſuauiſſim⁹ in ſapore. ⁊ iō dicit fructificaui ſuauitateꝫ. Eſt ameniſſim⁹ in odore. ⁊ ideo addit. odoris. Et eſt honorificus ⁊ honeſtiſſim⁹ in ſpecie ſiue decore. ⁊ ideo ſubdit. Et flores mei fruct⁹ honoris et honeſtatis. Et dr̄ flos ꝓpter amenitatē ⁊ fruct⁹ ꝓpter ſatietatē. Scd̄o dicit̄ ouis quātū ad paſtū. nā ouis nō comedit herbā putridā: ſꝫ herbā virentē. Herba putrida ē amor pcti faciēs aīam putreſcere ⁊ fetere. iuxta illud Iohel. j. Cōputruerūt iumenta in ſtercore ſuo. Herba ꝟo ſicca ⁊ arida eſt amor mūdi q̄ cito ſiccat̄ ⁊ areſcit: iux̄ illud Iac̄. j. Exort⁹ eſt ſol cū ardore ⁊ aruit fenū ⁊ flos eius decidit. ⁊ decor ei⁹ deperijt. herba aūt virēs eſt amor dei qui aīam fac̄ virērē ⁊ deo gr̄ā ac placērē. Primā ſ herbā b. ꝟgo abhorruit. ſcd̄aꝫ ꝯtēpſit ⁊ tertiā germinauit. iux̄ illud Gen̄. j. Germinet terra herbā virentē. Iſta em̄ t̄ra figurat. b. ꝟginē q̄ herbā virētē germinauit. q̄r dei amore ſꝑ plena fuit. Iſtū paſtū hec ouis dei hūit in hac vita. Modo ꝟo hꝫ alia paſcua glorioſa. de q̄b⁹ dr̄ Eze. xxxiij. In paſcuis vberrimis paſcā oues vr̄as ⁊ in montib⁹ excelſis. ⁊ ibi req̄eſcēt in herbis virētib⁹ ⁊ paſcuis pinguib⁹ paſcent̄ ſuꝑ mōtes iſrl̄. Ubi nota ꝙ ei⁹ paſcua ſunt vberrima pīguia ⁊ virentia. Primo ſunt vberrima q̄r paſcit̄ i cognitiōe ſūme veritatꝭ. ſiue em̄ ingrediat̄ ad cōtemplandā diuinitatē: ſiue egrediat̄

paſcua Marie

ad ꝯſiderandā xp̄i hūanitatē vbicꝫ iuenit vberrimā ſatietatē.iux̄ illō Joh.x. Jngredietᷣ ⁊ egredietᷣ ⁊ paſcua inueniet. Scḋo paſcitᷣ in delectatione ſumme ſuauitatis. ⁊ iſta ſunt paſcua pinguia.Vn̄ ip̄a inq̄t cū p̄s.lxij. Sic adipe ⁊ pīguedīe repleatᷣ aīa mea.⁊ illi dici pōt illud p̄s.xlvij. et adipe frumēti ſatiat te. Jlliꝰ ſcꝫ frumēti de quo dr̄ Joh.xij. Niſi granū frumēti ⁊c̄. Tertio paſcitᷣ in virore ſumme eṫnitatꝭ. et iſta ſūt paſcua virētia q̄ nunq̄ ſiccari poterūt:ſed ſemꝑ virētia erūt.⁊ iō dicere pōt cū ꝓpha p̄s.xxij. Jn loco paſcue ibi me collocauit.

I Tertio dicitᷣ ouis ꝓpt̄ ſimplicitatē verā.
Maria Habuit em̄ ſimplicitatē aq̄linā. colūbinā.
hūit tri ⁊ ouinā.Simplicitas aq̄lina eſt.qꝛ ſimpli
plicem ci ītuitu reſpicit̄ celū ⁊ ſolē.⁊ iō pullos ſuos
ſimpli= q̄s viderit cū vno oculo reſpicere ad celū.
citatem ⁊ cū alio ad terrā tanq̄ degeneres a ſe abijcit.Et ſil̄r.b.vgo ſimplici ītuitu cordis ſui ſemꝑ ad deū reſpexit.nec ad terraꝫ oculos ſuos vnq̄ reflexit.⁊ iō opa lucida ſꝑ hūit. iux̄ illud Mat.x.Si oculꝰ tuꝰ ſimplex fuerit.totū corpus tuū lucidū erit. Scḋo habuit ſimplicitateꝫ colūbinā.Colūba em̄ vt.ſ.dictū eſt in aſſimilatione.xij.caret felle.⁊ diligit cōpareꝫ ſimplici amore.⁊ ip̄a caruit felle amaritudis.⁊ tota fuit plena melle dulcedis ⁊ ſuauitatis.vn̄ ip̄a ait Eccl̄i.xxiiij. Sp̄us meꝰ ſuꝑ mel dulcis ⁊c̄.Tertio hūit ſimplicitateꝫ ouinā.ouis em̄ nullū ledit:ſꝫ oibꝰ ꝓuit. qꝛ de lacte ſuo nutrit:⁊ de carne paſcit.ac de lana veſtit.⁊ ſil̄r.b.vgo nullū vnq̄ leſit:ſꝫ nos nutrit ſuis doctrinis.paſcit ſuis meritꝭ.⁊ veſtit ſuis exēplis.Vel meliꝰ dicē poſſumꝰ q̄ nos nutrit lacte ſue deuotōis. paſcit carne filij ſui quā ip̄a gn̄auit.de qua ip̄e eius filiꝰ inq̄t Joh.vj.caro mea vere ē cibꝰ.Veſtit etiā nos veſtimēto gr̄e in h̄ ſeculo ⁊ gl̄ie in futuro.⁊ ꝓpt̄ h̄ dr̄ Prou.vl. Oēs amici eiꝰ veſtiti ſūt duplicibꝰ.De illa q̄ꝫ exponi pōt illud p̄s.cxxvij.Qui dat niuē ſicut lanā.

Maria Quarto dr̄ ouis ꝓpt̄ obe-
tribus dientiā ſpōtaneā.Oues em̄ multū ſūt obe
obedi= diētes voci paſtoris.iux̄ illō Joh.x.Oues
uit mee vocē meā audiūt. Magna obediētia eſt audire vocē dei p̄cipiētis maior audire voceꝫ dei cōſulentis.ſꝫ maxīa eſt audire vocē dei inſpirātis. Beata aūt virgo tanq̄ bona ouis dei oibus his vocibus obediuit. Precepat em̄ deus q̄ ter in āno feſta ſolēnia celebrarētᷣ.vt pꝫ Exo.xxxiij.Et oēs in hierl̄m aſcenderēt ac templū viſitarent ſcꝫ in feſto paſce.pēthecoſtes.⁊ ſcenofegie qḋ quidē p̄ceptū ip̄a obſuauit. vn̄ pueruꝫ ſuū duodenariū ſecum duxit Lu.ij. Scḋo obediuit deo ꝯſulenti.ſuare em̄ vginitatē nō eſt p̄cepti ſꝫ ꝯſilij.Vn̄ dr̄.j.ad Cor. vij. De vginibꝰ p̄ceptū dn̄i nō hēo.ꝯſiliū autē do ⁊c̄.⁊ iſtud ꝯſiliū ip̄a ſuauit q̄ vgitateꝫ deo vouit.⁊ iō dixit angelo.Quō fiet iſtud: q̄m virū nō cognoſco.i.nō cogſcere ꝓpono Lu.j.Tertio obediuit deo inſpirāti.Cum em̄ angelꝰ gabriel ſibi aduentū filij dei nūciaſſet illa tā grādia ⁊ tā inſolita.ſ.q̄ vgo cōciꝑet ⁊ pareret deū credere nō potuiſſꝫ: niſi deus ſibi interiꝰ inſpiraſſet.⁊ iō diuie inſpirationi acq̄ſcens ꝯtinuo obediuit di. ecce ācilla dn̄i ⁊c̄. Propter hec tria p̄dicta p̄dixerat ei pr̄ eiꝰ dauid p̄s.xliiij. Audi filia ⁊ vide ⁊ inclina aurē tuā ⁊c̄. Quinto K
dr̄ ouis ꝓpter cognitionē mutuā.Oues ei Xp̄us
cognoſcūt paſtorē.⁊ paſtor cognoſcit oues agnus.
ſuas. Vn̄ ſaluator nr̄ dicebat Joh.x. Ego cognoſco oues meas.⁊ cogſcunt me mee. Et ſil̄r xp̄s qui ait vbi.ſ. Ego ſum paſtor bonꝰ.cog̃uit mr̄eꝫ ſuā ivita ſibi tanq̄ filiꝰ obediēdo Lu.ij. Cognouit etiā ī morte eā diſcipulo cōmēdando Joh.xix.Cognouit etiā poſt mortē eā ad eṫnā gl̄iam deducēdo.⁊ ad ſuā dexterā collocādo.Beata igitᷣ vgo fuit illa ſctā ⁊ īmaculata ouis q̄ nob̄ peꝑit illū īmaculatū agnū de q̄ dr̄ Joh.j. Ecce agnus dei q̄ tollit peccata mūdi. Et Hiere.xj.ip̄e ait.Ego quaſi agnꝰ māſuetꝰ qui portatᷣ ad victimā.Vt em̄ dicit Augꝰ. Xp̄s ꝓpter multa dictꝰ eſt agnꝰ. maxime ꝓpter pietatē ⁊ māſuetudinē.Agnꝰ em̄ dr̄ ab agnō grece quod ſignificat piuꝫ latine. Agnus nāq̄ꝫ oculo pio ⁊ manſueto aſpicit ſuū occiſorē. ⁊ ip̄e pius ieſus oculo pietatꝭ inſpiciebat ſuos crucifixores.⁊ ꝓ eis pr̄eꝫ orabat Lu.xxiij.Jtē pio oculo reſpexit latronē qui eū pauloāte blaſphemauerat. et ait ei.Amen dico tibi:q̄m hodie mecū eris in paradiſo Lu.xxiij.Jtem dr̄ agnꝰ ꝓpter multas alias ꝓꝑetates. Naꝫ agnus inter oīa aīalia maxime inuenitᷣ innocēs. vt dr̄ in li.de ꝓꝑrie.re.⁊ ponit Jſiō.xij.ethimo. Nullū em̄ ledit dēte.nec cornu.nec vngue. ⁊ quicq̄d in eo reꝑitᷣ totū vtile eſt. ſcꝫ caro ad cibum.pellis ad variū vſuꝫ.pilus ad indumentū.fimus ad terre īpinguationeꝫ. vngula ⁊ cornu ad medicatōnē.Jtē quādo videt lupū gradū figit.⁊ ſibi ſimplici vultu pci petit.captus ab hoſte.ligatꝰ a carnifi-

ce nō ſe defendit.⁊ ſiue ſpolietᷣ vellere ſiue cute: ſicut aīal innocuū obmuteſcit.Siue em̄ ducatᷣ ad paſcua ſiue deferatᷣ ad victimam.nec gemit nec murmurat. nec calcitrat ſed obedit. Que om̄ia dn̄o noſtro ieſu xp̄o optime applicari poſſunt. Sed breuitatis cā ſolū explanabo dictū Jſi. vbi.ſ. qui ait. latini agnū ab agnoſcēdo putant dictū.eo q̄ pre ceteris aīalibus mr̄em ſuā noſcat.adeo vt in magno grege ſtatim ad balatum vocē noſcat parentis.hec ille.Et ſimil̄r dn̄s nr̄ agnꝰ bonus ⁊ pius in cruce pēdens agnouit vocē mr̄is ſue balātis.ſ. lachrymātꝭ.vnde ei rn̄dit di. Mulier:ecce filius tuꝰ Joh.xix.Et iō in miſſa cantatur agnꝰ dei ⁊c̄. quaſi dicat eccl̄ia.Agne dei q̄ agnouiſti mr̄em ſibi obediēdo miſere nobis.Agne dei q̄ agnouiſti mr̄eꝫ eā recōmēdando miſere nobis. Agne dei q̄ agnouiſti mr̄em ei cōpatiendo in cruce ⁊ poſt mortem ſuā illā ad pacē eternā deducēdo.dona nobis pacē.Sil̄r ⁊ mater ag̃uit filium in vtero eū nouē mēſibus fouēdo. Jteꝫ ex vterū eū lacte vgineo nutriēdo.Agnouit in mūdo ſibi tanq̄ filio fiducial̄r impādo Unde ait Joh.ij. Vinum nō habent.q.d. Miraculū fac aq̄uā in vinū ꝯuertendo: et ſic eis vinū impēde.Agnouit etiā eū in patibulo ip̄m aſſociādo.Unde Can̄.ij.īquit. Dilectus meꝰ mihi.ſ.intēdit.⁊ ego illi.Et eiuſdē li.c.vij.iterū ait. Ego dilecto meo: ⁊ ad me ꝯuerſio eius.Hec eſt illa ouis dei q̄ impleuit p̄ceptū de duabꝰ tunicis.qḋ hr̄ Lu.iij.vbi dr̄.Qui habꝫ duas tunicas det vnā nō habēti.Sic ei ouis vnā ſupabūdātē tunicā.ſ.piloꝝ dat tōſori.⁊ aliā ſuat ſibi.ita iſta ouis bēigniſſima q̄ ī maxīa abūdantia hꝫ indumētū diuie gr̄e. de illa nob̄ oī anno.imo oī die cōicat.O igitᷣ ouis innocētiſſima fac etiā nos oues effici.i.fideles ⁊ innocētes: Oues em̄ dicuntᷣ fideles ꝓpl̄i innocētie fructꝰ dātes.vt pꝫ ꝑ Jnno. in.c.in.ſcripturis.in p̄n.viij.q.j. Jtē oues appellantᷣ oēs boni xp̄iani.vt pꝫ ꝑ glo. in epl̄a inter claras ſuꝑ v.oues.C. de ſum. tri.⁊ fi.catho.Filius em̄ tuꝰ miſſus eſt ad oues que ꝑierāt Matth.xv. et.ij.q.vij.§. ecce oſtēſum. Fac vt ſimus de illis ouibꝰ. de q̄bus inq̄t paſtor bonꝰ filius tuꝰ Joh. x.di.Alias oues habeo que nō ſunt ex hoc ouili.ſ.iudaico.trāſſumptiue in.c. hāc ſocietatem.de peni.di.iiij. De illis inquā de quibus idem filiꝰ tuꝰ dixit. Bonus paſtor animā ſuam ponit ꝓ ouibus ſuis Joh. x. Et.xxiij.q̄ne.iiij.c.tres perſonas. Fac vt filio tuo dicere valeamus cum propheta p̄s.lxxviij. Nos autem populus tuus: et oues paſcue tue confitebimur tibi in ſeculum Amen.

De eiuſdem intemerate virginis aſſimilatione.Sermo.iij.

I In medio eccle M
ſie laudabo te.p̄s.xxj.Alexan.de ales ſuꝑ p̄s. lxxx. exponēs illa verba eiuſdē p̄s. Teſtioniū in Joſeph poſuit:ait.Joſeph filiꝰ accreſcēs ⁊ pr̄i chariſſimꝰ religioſus eſt.in q̄ poſuit deꝰ teſtimoniū honoris.b.vgis.qꝛ ꝑ votū caſtitatꝭ eiꝰ vginitatē honorat.ꝑ votum obediētie obediētiā ācille dn̄i.ꝑ votū pauꝑtatis illiꝰ pauꝑtatē.q̄ vt dicit Hiero.ita pauꝑ erat. q̄ colo ⁊ acu acq̄rebat vn̄ ſe ⁊ ſaluatorem mūdi paſcebat. poſuit etiā teſtimoniuꝫ in ioſeph.qꝛ ip̄a.b.vgo ē teſtis ⁊ aduocata ī cā eoꝝ q̄ eā honorāt. vn̄ freq̄nt̄ cātamꝰ de ip̄a.Eya ḡ aduocata nr̄a ⁊c̄.De h̄ teſtimonio dicit deꝰ pr̄ ī p̄s.lxxxviij. Et thronꝰ eiꝰ ſicut ſol in ꝯſpectu meo. i.b.vgo q̄ eſt thronꝰ veri ſalomonis xp̄i.⁊ teſtis ī celo fidel̄. Jbi em̄ teſtatᷣ ⁊ allegat ꝓ nob̄.Unde q̄dā ſctūs hō narrauit.q̄ cū quidā religioſi frequēter cātātes illā antiphonā. Salue regina.dicerēt verbū illud.Eya ḡ aduocata nr̄a ⁊c̄.pluries viderāt in ſp̄ū ip̄am mr̄em dn̄i an̄ filij ſui ꝯſterni p̄n̄tiā.⁊ ꝑ totiꝰ illius ordinis ꝯſuatiōe p̄cari. hec ille. ⁊ iō ordo nr̄ ſemꝑ ſtuduit hāc benignā aduocatam magnificare.⁊ ip̄a bn̄dicta mater dei hoc vidēs dedit dotē ſuā tēꝑalē quā hꝫ in hoc ſeculo.ſ.loca terre ſctē in manu ⁊ gubernatiōe ordīs noſtri.ex q̄ innuit q̄ ip̄a dꝫ ab ordine iſto ſingl̄aritᷣ magnificari.⁊ honor ip̄ius ⁊ filij ſui defendi. q̄propter ego ordinis iſtius ſuulꝰ quotidie dico.b.virgini verba thematꝭ noſtri.ſcꝫ in medio eccl̄ie.i. oīuꝫ chriſtianoꝝ laudabo te.Suꝑ quibus verbis ſolum ſeptem alias aſſimilationes cōtemplabimur.

Qr beata virgo per ebur figurata eſt. Aſſimilatio prima.

Bur hꝫ cādorē.ruborē.frigiditatē ⁊ ſoliditatem.cādor ſig̃t marie M
e puritatē ⁊ vginitatē.⁊ iō ei dicitᷣ Cantic.v.Vēter tuus eburneus

diſtinctus ſaphiris. Quia eñ vt dictū eſt:
ebur hȝ candorē. ſaphirꝰ v̄o hȝ colorē cele
ſtem. ꝑ hoc daꝛ intelligi ꝙ eius puritas ⁊
fuit cādidior q̄ humana. ⁊ celeſtior q̄ āge
lica. Vñ Bern. in ſer. aſſumptōis inq̄t. Si
diligēter attēdas in maria ſingulas v̄tu
tes inuenies ſingulares eē que videbātur
cōes. que eñ vel angelica puritas virgini
illi audeat cōparari q̄ digna fuit ſacrariuȝ
fieri ſpūſſcti ⁊ habitaculū filij dei. Rubor
aūt ſignificat eiꝰ charitatē que in ip̄a nūq̄
extingui potuit. iux̄ illud Cant. viij. Aque
multe nō potuerūt extinguere charitateȝ.
Et q̄ diabolus ꝑcuſſit ⁊ ꝑforauit. iux̄ illud
Judith. ix. Percutiā euȝ labijs charitatis
mee. Et q̄ ip̄aȝ v̄ginē decorauit ⁊ ornauit
iux̄ illud Cañ. iij. Ferculū fecit ſibi rex ſalo
mō ⁊c̄. ſequiꝛ. media charitate ꝯſtrauit. et
eiuſdē li. c. ij. ip̄a inq̄t. Ordinauit i me cha
ritatē. De eiꝰ aūt charitate inq̄t Ber. Ip̄a
eſt mulier amicta ſole q̄ velut alterū ſolem
induit. q2 ſic̄ ille ſuꝑ bonos ⁊ malos idꝛnꝛ
oriꝛ. ita ip̄a ꝑterita merita nō diſcutit. ſed
oībꝰ exorabilē ⁊ clemētiſſimā ſe exponit. ⁊
oiuȝ necītates ampliſſimo miſeꝛ affectu.
Frigiditas ſig̃t refrigerationē ſpūſſācti ⁊
extinctionē fomitꝫ. vñ dixit illi āgelꝰ Lu. j.
Spūſſctūs ſuꝑueniet in te. i. te ab oī eſtu
ꝯcupīe refrigerabit. Vñ Aug. in ſer. annū
ciatiōis ait. Spūſſctūs ſuꝑueniet in te. vt
nec eſtū patiaris libidīs ⁊ mꝛ ſis creatoris
⁊ ſubdit. Jcc irco q̄dē eā dei v̄tus obūbrat:
ne portās deū fragilitas hūana ſuccūbat.
et vt eſtꝰ corpis neſciat quā dei v̄tꝰ obum
brat. Soliditas aūt ſig̃t ꝯſtantiā ſue v̄tutꝫ
q̄ tāta fuit ꝙ lȝ tēꝑe paſſiōis xp̄i oēs apl̄i
fuerint ꝯfracti. ip̄a tñ ſolida ⁊ firma ꝑmā
ſit. Vñ figurata fuit. iiij. Reg. x. vbi diciꝛ
Fecit ſibi ſalomō thronū de ebore grandē.
Ip̄a eñ fuit thronꝰ dei. q2 deꝰ i ip̄a req̄euit
Eccī. xxiiij. ⁊ fuit de ebore. q̄a ſolida ⁊ fir
ma ꝑmāſit. Et fuit grādis: q2 eiꝰ dignitas
oēm āgelicā dignitatē trāſcēdit. De eiꝰ aūt
ꝯſtantia inq̄t Amb̄. ſuꝑ Lu. Maria fugiē
tibꝰ apl̄is añ crucē ſtabat. ⁊ pijs oculꝛ vul
nera filij ſpectabat. Scd̄o q̄ȝ Paral̄. ix. d̄r.
Fecit ſalomō ſoliū eburneū. i. xp̄s. b. v̄gi
nē. q̄ fuit ſoliū ip̄iꝰ ſalomonis celeſtis. ⁊ iō
illi inq̄t ꝓpħa p̄s. xliiij. Sedes tua deus in
ſe. ſe. ⁊c̄. ⁊ infra. a domibꝰ eburneis ex q̄bꝰ
dele. te fi. reg. in ho. tuo. Aſtitit regina ⁊c̄.
Ip̄i q̄ȝ v̄gini inq̄t eiꝰ ſpōſus celeſtis Cañ.
vij. Collū tuū ſicut turris eburnea. De illa
etiā dici p̄ōt illud Threno. iiij. Cādidio
res ſūt nazarei eiꝰ niue. rubicūdiores ebo
re antiq̄ ⁊c̄. Hꝰ aūt ebur p̄cioſum deferꝛ de
india. vt hꝛ Eze. xxvij. Vñ Virg. cāit. In
dia mittit ebur. De pulchritudīe etiā ipſiꝰ
v̄gis dicē poſſumꝰ illō Ouid. iij. methaṁ.
Impubeſq̄ȝ gēas ⁊ eburnea colla decuſq̄ȝ.
Ebur eñ ſig̃t pulchritudinē. q2 res ebur
nee dicunꝛ pulchre. Vñ Virg. iij. geor. ca
nit. Hipodameq̄ȝ hūeroq̄ȝ pelops i ſignis
eburno. Et ꝓpertiꝰ inq̄t. Siue lyre carmē
digitꝫ ꝑcuſſit eburnis. i. eburneis. Sic̄ etiā
Tybullꝰ accipit di. Hanc p̄mū veniēs ple
ctro modulatꝰ eburno. De ip̄a q̄ȝ v̄gīe bñ
dicta exponi poſſet moralꝛ illud Heſter. j.
ſ. ꝙ tētoria regis aſſueri q̄ erāt aerei colo
ris ⁊ carpaſini ⁊ hyacictini ſuſtētabāꝛ fu
nibꝰ biſſinis ac purpureis q̄ eburneis cir
culis inſerti erāt. ⁊ colūnis marmoreis ful
tiebanꝛ. ſꝫ breuitatꝫ cā ꝑtrāſeo.

Qr btā v̄go d̄r dies. Aſſimilatio. ij.

D Jes d̄r a dyō grece q̄d eſt clarū
latine. vt dicit Iſid̄. in li. ethi.
et ſig̃t. b. v̄ginē. q̄ tota fuit ce
leſti claritate ꝑfuſa. Si eñ alij
ſancti dicūꝛ dies. iux̄ illud. j. ad Thiṁ. v.
Oēs vos filij lucꝫ eſtis ⁊ filij diei. In q̄bus
tñ aliq̄ñ fuit aliqua tenebra culpe. Multo
fortiꝰ illa d̄ȝ dici dies i q̄ ſꝑ lux dīna efful
ſit. ⁊ nūq̄ aliq̄ tenebra locū hūit. vt ait ma
giſter Jaco. de voragine in li. b. v̄gis. vbi
etiā dicit. Si in iſto mūdo viſibili corpus
opacū. i. t̄ra. ſoli ſe nō interponeret: tunc ſol
ſꝑ diē facēt. ⁊ nūq̄ nox eēt. In maria igiꝛ
nihil vnq̄ fuit opacū. nihil terrenuȝ. nihil
rōni ꝯtriū. ⁊ iō nulla nox vnq̄ ibi eē potuit
ſꝫ ſemꝑ tanq̄ dies lucida radiauit. hec ille.
Et allegat illud Zach. xiiij. Erit dies vna
q̄ nota eſt dn̄o. Nō dies neq̄ȝ nox. i. nō vi
ciſſitudo dierū ⁊ noctiū. Iſta talis dies q̄
nūq̄ habuit noctē eſt. b. v̄go maria. quia
ſic̄ dicitꝛ Sapīe. vij. Hec eſt ſpecioſior ſole.
Ex q̄bus v̄bis p̄dictꝰ doctor aut nō ꝯclu
dit intētuȝ. aut nec̄e eſt ꝯcludere ex eis. ꝙ
v̄go luciſſiſima nunq̄ obſcurata fuit per
origiale pctm̄. De iſto etiā die d̄r p̄s. xviij.
Dies diei eructat verbū: ⁊ nox nocti indi
cat ſciam. Xp̄s eñ fuit dies. ⁊. b. v̄go ſilr.
Quādo igiꝛ inſimul erāt ⁊ mutuo loq̄bāꝛ
tunc dies cū die erat. ⁊ dies diei v̄buȝ eru
ctabat. ecōtra v̄o Adam erat nox. et Eua
ſimilꝛ. ⁊ ambo ſcientiā dei voluerunt ha
bere. et ideo nox nocti indicauit ſcientiā.

M Sed notandū eſt ꝙ dies hȝ tres partes
ꝑncipales. Prima mane appellaꝛ. a mene
quod eſt bonū: q2 nihil ē luce meliꝰ. vt ait
Iſi. in li. ethi. ⁊ hec pars eſt finis dormitio
nis. initiū operationis. hora ſobrietatꝫ: ⁊ ce
lebrate digeſtionis. vt d̄r in li. de ꝓprie. re.
Que oia optime cōueniūt. b. v̄gini. Nam
p̄mo fuit finis dormitionis. Peccatores
eñ dormiūt in peccatꝫ. iux̄ illud. j. Theſ. vi.
Qui dormiūt nocte dormiūt. Ipſa igiꝛ vir
go benedicta eſt finis dormitionis. q2 finē
fecit vitijs ⁊ pctis. Unde Hiero. in ſ. aſſū
ptionis de illa inq̄t. Dedit celis gl̄iam. ter
ris deū paceq̄ȝ refudit. gētibus fidē. vitijs
finē. vite ordinē. ac moribꝰ diſciplinā. Se
cūdo eſt intiū operationis. Ante aduentum
eñ ſuū hoīes bene opari nō poterāt: quia
demones eos impediebāt. Sȝ ip̄a demo
nes impediētes expulit. ⁊ hoīes ad bñ ope
randum expeditos fecit. iux̄ illud p̄s. ciij.
Ortus eſt ſol. i. v̄go maria. ⁊ ꝯgregati ſūt
ſ. demones. ⁊ in cubilibꝰ ſuis collocabunꝛ
ſ. in inferno. ⁊ exibit homo ad opus ſuum
et ad operationē ſuā vſq̄ȝ ad veſperaȝ. Ter
tio fuit magne ſobrietatꝫ. Habuit eñ ma
gnā ſobrietatē in v̄bo. q2 rariſſime iueniꝛ
fuiſſe locuta: Unde glo. ſuꝑ Lucā. ait. Si
Maria inueniꝛ ante p̄ceptū apl̄i tacuiſſe.
debemꝰ poſt p̄ceptū apl̄i magis doceri q̄
docere. Habuit etiā ſobrietatē in cibo. Vñ
inq̄t Amb̄. in lib̄. de v̄gi. Si maria eſurie
bat cibus plerūq̄ȝ obuiꝰ qui mortē arceret
nō delitias miſtraret. Habuit q̄ȝ ſobrieta
tē in actu licito: ſicut eſt mr̄imonial̄ copu
le a q̄ voluit abſtinere ⁊ v̄ginitatē ſuare.
Sciebat eñ verā eſſe ſniam Ouid̄. dicentꝫ
i epl̄is. Eſt v̄tꝰ placitis abſtinuiſſe bonis.
Scd̄a pars diei eſt meridies. que quideȝ
ceteris horis eſt magꝫ calida. magis ſicca.
magis clara. ⁊ magis eq̄lis ſiue media: q2
tūc ſol eſt in medio celi. ⁊ equalꝛ ab ortu ⁊
occaſu videꝛ diſtare. vt d̄r in lib̄. de ꝓprie.
rerū. vbi etiā habeꝛ ꝙ meridies d̄r q̄ſi me
dia dies. vel q̄ſi mera dies. q2 tunc clarior
⁊ purior eſt ſol q̄ñ de medio celi rutilat. et
totū orbē illuminat pari claritate. Beata
igiꝛ v̄go d̄r meridies. q2 ceteris ſanctis ē
magis calida. i. dei amore accēſa. imo to
ta fuit in ignē amoris ꝯuerſa. vt ait Hie
ro. in ſer. ad Euſto. Iteȝ fuit ceteris ſanctꝫ
magꝫ ſicca. i. ab oī hūore ꝯcupiſcētie peni
tus aliena. vñ vocaꝛ terra ſitiēs. iux̄ illud
Eſa. liij. ⁊ ſicut radix de terra ſitienti. Fuit
etiā ceteris ſanctis magꝫ clara. i. luce dīue
ſapīe magꝫ plena. Vñ Apoc̄. xij. vocaꝛ mu
lier amicta ſole. i. ſapīe dīne ſplēdore. Nā
ſic̄ dic̄ beda. q̄ñ. b. v̄go elizabeth ſalutauit
ſpūſſctūs ipſi elizabeth ſciam p̄ntiū. p̄teri
torꝫ. ⁊ futurorꝫ dedit. P̄ntiū q̄dē. q2 ipſam
dei mr̄em eē cognouit. ⁊ fructū vētris ſui
eſſe bn̄dictū p̄dicauit. Preteritorꝫ autē. q2
cōſenſum marie credentꝫ intellexit. Futu
rorꝫ v̄o. q2 a dn̄o ꝑficienda q̄ illi dicta fue
rāt annūciauit. deinde ſubdit Beda. Quis
ergo dicere vel extimare ſufficiat que tunc
gr̄a ſpūſſancti dei genitricē repleuerit: cuȝ
tāta i matre p̄curſoris lux celeſtis emicue
rit. Eſt etiā media. i. mediatrix inꝛ deuȝ ⁊
nos effecta. De quo medio inq̄t p̄s. xlvij.
Suſcepimꝰ deꝰ mi. tuā i medio tēpli tui. i.
in vtero v̄ginali. Et iterū p̄s. lxxiij. Deus
aūt rex nr̄ añ ſecula: operatus eſt ſalutem in
medio terre. i. in maria v̄gine. Tertia ps
diei d̄r veſpa. a quadā ſtella occidentali q̄
d̄r veſperꝰ ſiue heſperꝰ. que ſolē occidentē
ſequiꝛ. ⁊ tenebras ſeq̄ntes comitaꝛ. vt dic̄
Iſid̄. vbi. ſ. ⁊ poniꝛ in li. de ꝓprie. rerꝫ. vbi
etiā d̄r ꝙ hora iſta d̄r ſero a ianuis clauſis
ſiue ſeratis. q2 q̄ñ venit veſpera fores ſerā
tur vt oia in domo maneāt tutiora. In ho
ra aūt veſꝑtina q̄ñ hō a labore requieſcit
mercedē accipit. ⁊ i domo ſe recolligit. Et
ſilꝛ btā v̄go tanq̄ heſperus ſemꝑ ſoleȝ. i.
xp̄m comitata eſt. ⁊ ſero. i. in fine vite. q̄t
tuor ſuis fidelibꝰ facit. Primo nāq̄ȝ a labo
ribꝰ ſuis eos q̄eſcere facit. iux̄ illud Apoc̄.
xiiij. Ammodo eñ iā dicit ſpūs vt requie
ſcant a laboribꝰ ſuis ⁊c̄. Scd̄o eis mercedē
tribuit. Illa eñ merces eſt fructꝰ vētris ſui
i. eius bn̄dictꝰ filiꝰ. iux̄ illud p̄s. cxxvj. Cuȝ
dederit dilectis ſuis ſomnum: ecce heredi
tas dn̄i: filij merces fructꝰ vētris. Tertio
cū deuotꝫ ſuis cenā facit. In qua cena illis
apponit panē vite. Illū. ſ. qui ait Job. vj.
Ego ſum panis viuus q̄ de celo deſcendi.
Illū etiaȝ panē de quo d̄r Eccl̄i. xv. Ciba
bit illū pane vite ⁊ intellectꝰ. Apponit etiā
cibū delectabilē. i. ſeip̄am q̄ ait Eccī. xxiiij.
Qui edūt me adhuc eſurient: ⁊ q̄ bibunt me
adhuc ſitient. Apponit etiā diuerſa ciba
ria. i. diūſas refectiōes ⁊ gaudia. Vñ Pro
uer. vltimo. d̄r. Dedit cibaria ancillis ſuis.
Quarto deuotos ſuos in domū celeſtē in
troducit. ⁊ iō vocaꝛ porta paradiſi ⁊ fene
ſtra celi. Vñ canit eccleſia. Intrēt vt aſtra
flebiles celi feneſtra fcā es. De iſta die ex

poni poteſt moralr̄ illud qḋ dicūt iuriſte. l3 ad aliud ꝓpoſitū. ſ. ꝙ dies interpellat ꝓ hoīe. ex̄ de loca. c. vlti. ⁊. C. de cōtra. ⁊ cōmit. ſtip. l. magnā. O igit̄ xp̄iani memētote diei huiꝰ in q̄ egreſſi eſtis de egypto ſcz pcti: ⁊ de domo ſuitut̄. ſ. diaboli. Exo. xiij. Hec em̄ dies boni nūcij. ij. Reg. iiij. Hic ē ſctūs dies dn̄i Neemie. viij. ⁊. ij. Eſdre. ix. Hec eſt dies quā fecit dn̄s exultemꝰ ⁊ letemur in ea. p̄s. cxvij. O ſctiſſima dies in q̄ verificata fuit ꝓphetia dauid dicētis p̄s. cxxvij. Fecit ſolē in ptātē diei. Sol em̄ iuſticie xp̄us ī ptātē datꝰ ē ſue genitric̄. Sed heu q2 mlr̄i indeuoti btē v̄gis p̄nt dicē illḋ Lu. xxiiij. Inclinata ē iā dies. Uob aūt o deuoti dico illud Rom. xiij. Nox p̄ceſſit: dies autē appropinq̄uit. Abijciamꝰ ergo opera tenebrarum ⁊c̄. Ecce nunc dies ſalutis. ij. ad Corinth. vi.

Q2 btā v̄go dr̄ fons. Aſſimilatio. iij.

R

f

Fons eſt b. v̄go maria. iux̄ illḋ Cañ. iiij. Fons hortoꝝ. puteus aquarū viuentiū q̄ fluūt īpetu de lybano. In q̄bus v̄bis notari pōt ꝙ ip̄a h3 hortū. campū. ⁊ viridariū, ita ꝙ quo ad hortū ip̄a ē fons, quo ad cāpū ē puteꝰ aquarū viuētiū. viridario vero fluuiꝰ q̄ fluit cū īpetu. Per hortū aūt ſignt̄ boni et btē v̄ginis deuoti qui ſenſus ſuos clauſerūt. De q̄libet em̄ bona aīa ſpōſa dei pōt dici illud Cañ. iiij. Hortus concluſus: fons ſignatꝰ ⁊c̄. Debet em̄ claudere os ſuū a vanis v̄bis. ⁊ manus ſuas ab operibus prauis. ⁊ ſic de ſingulis ſenſibꝰ corꝑalibꝰ. et tunc erit hortꝰ cōcluſus. Itē d3 ſigillare cor ſuū a cogitatiōibꝰ immūdis. ⁊ tūc erit fons ſignatus. In iſto aūt horto ſunt herbe virētes ⁊ redolētes. i. ſancte virtutes ⁊ deuote meditatiōes. Sūt etiā flores. i. mūde affectiones. ibi etiā creſcūt arbores. folia virētia. ⁊ fructus ſuaues habētes. Per arbores aūt intelligūt̄ diue ꝯtēplationes in altū ſe erigētes. ꝑ folia aūt ſctā v̄ba. et ꝑ fructꝰ bona oꝑa. ⁊ iō ſubdit̄ i p̄dicto. c. Emiſſiones tue ꝑadiſus. S3 notandū ꝙ nec iſte herbe. nec flores. nec arbores p̄nt fructificare nec creſcere niſi iſte fons virginalis mittat eis aquā ſue gr̄e. Adueniēte aūt aqua iſtiꝰ fontiſ: herbe v̄tutū ⁊ ſctōrū deſiderioꝝ creſcūt: q2 benedictionē ab iſto fonte accipiūt. Vn̄ Heb. vi. dr̄. Terra ſepe veniētē ſuꝑ ſe bibēs ymbrē: ⁊ gīians herbā optimā illis a q̄bꝰ colit̄ accipit benedictionē a deo.

Maria fōs hortorum.

Flores etiā creſcūt: q̄a mūde affectiōes mag̃ redolēt corā deo. iux̄ illud Cañ. ij. Flores apparuerūt vinee florētes odorē dederūt. Arbores etiā ꝓducūt folia ſctōꝝ v̄boꝝ ⁊ fructū bonoꝝ operū. Unde Hiere. xvij. dr̄. Erit foliū eiꝰ viride. ⁊ ī tp̄e ſiccitat̄ non erit ſollicitū: nec aliq̄n deſinet facere fructū. Et iō bn̄ dr̄ ꝙ ip̄a ē fōs hortoꝝ. Per campos aūt intelligunt̄ mali et pctōres q̄ nō h̄nt aliquā clauſurā. nec ī ore ſuo, q2 illud laxāt ad detractōes. nec ī manibꝰ ſuis. q2 illas extēdūt ad illicitas oꝑationes. nec in corde ſuo: q2 ibi recipiūt immūdas cogitatōes. Et de talibꝰ dr̄ Prou. xxiiij. Per agrū hois pigri trāſiui. ⁊ ꝑ vineā viri ſtulti: ⁊ maceria lapidum erat deſtructa. Vn̄ q2 nō h3 aliquā clauſurā nec maceriā. iō male beſtie. i. demones vadūt ⁊ veniūt in cor eiꝰ. Ad qḋ exponi pōt illud Job. xx. Vadēt ⁊ veniēt ſuꝑ eū horribiles. Et qm̄ tales male beſtie vadūt ⁊ veniunt. iō herbas ꝯculcāt. flores diſſipāt. ac fructꝰ deuorāt. q2 oēs v̄tutes ⁊ affectiōes ac deſideria ⁊ cūcta bona oꝑa deſtruūt ⁊ cōſumūt. ita ꝙ oīa efficiunt̄ arida et mortua. Vn̄ Eſa. xv. dr̄. Aruit herba. ſ. redolentiū v̄tutū. ⁊ defecit germē. ſ. bonoꝝ operū. ⁊ nitor oīs interijt. ſ. virētiū affectionū. S3 tn̄ iſtis cāpis in q̄bus ſunt oīa arida ⁊ mortua. btā v̄go ſepe eſt puteꝰ aq̄rū viuentiū. Aque em̄ eiꝰ ſunt viuētes: q2 faciūt reuiuiſcere in corde oēs mortuas voluntates. et virere oēs aridas affectōes. ⁊ ꝯīter fructificare ꝑ bonas oꝑatiōes. Unde inq̄t p̄s. lxiiij. Et campi tui replebuntur vbertate. Et iō bene dr̄. Puteꝰ aquarū viuentium. Iſte ſunt ille aq̄ viuētes de q̄bꝰ dr̄ Ezech. xlvij. Omīa ad q̄ venerit torrens viuent.

S

Puteꝰ aquarū

Per viridariū v̄o intelligit̄ ꝑadiſus. in q̄ ſunt diuerſi flores. ſ. roſe martyrū. viole ꝯfeſſoꝝ. ⁊ lilia v̄ginū. Itē3 diūſe arbores. Quidā em̄ ibi ſunt qui fuerūt vt cedrus ꝑ eminentē vitā. alij vt cyp̄ſſus ꝑ odoriferā famā. ⁊ ſic de ſingulis. Quas gr̄as conſecuti ſunt mediāte v̄gine. Unde ipſa dicere pōt illud Eccl'ſ. ij. Feci hortos ⁊ pomeria et ſeui ea cūctis generibꝰ arborum. In iſto viridario ſiue pomerio v̄go beata ſpaciat̄ modo inter lilia v̄ginū. modo int̄ violas ꝯfeſſoꝝ. modo int̄ oliuas p̄triarcharū. qui fuerūt dediti opibꝰ miſēdie. Modo inter palmas apoſtoloꝝ. qui totū mundū ſuꝑauerūt. Modo inter cedros prelatorū qui

T

Maria fluuius

fuerūt eminētes dignitate. Modo int̄ cypreſſos religioſoꝝ. q̄ odore ſue puritat̄ ſerpētes. i. demones a ſe fugauerūt. In iſtud aūt viridariū ſiue pomerium iſte fons ſiue fluuius mittit aquas ſuas cū impetu. i. largiter ⁊ abundāter. Ad hoc aūt ꝙ fluant aq̄ cū impetu tria req̄rūt̄. ſ. ꝙ de alto veniāt. ꝙ in abūdantia fluāt. ⁊ ꝙ nullā reſiſtētiā inueniant. Iſtas igit̄ aquas iſte fons ſiue fluuius celeſtis effluere facit in viridariū ꝑadiſi a mōte altiſſimo trinitat̄. ⁊ fac̄ eas effluere in abūdantia maxima plenitudis quia nullū pcti obſtaculū inueniūt ī btīs. Et iō bene dicit̄. Que fluūt impetu de libano. De iſtis etiā aq̄s exponi pōt illud p̄s. xlv. Fluminis impetus letificat ciuitatē dei.

A

Sed ꝑ maiori declaratiōe p̄dictorū pulchrū erit videre qualis eſt iſte fons virginalis. ⁊ q̄les ſunt aq̄ eius. ⁊ qualit̄ iſte fons diuidit̄. Circa p̄mū aūt eſt notādū. ꝙ iſte fons eſt ſignatꝰ. ⁊ apud deū poſitꝰ. ac in fluuiū ꝯuerſus ꝑpetuuſq3 ⁊ dulcis ac amenꝰ. Primo dico ꝙ eſt fons ſignatus. iux̄ illud Cañ. iiij. Hortus cōcluſus ſoror mea ſpōſa. hortus cōcluſus. fons ſignatꝰ. Bis aūt dr̄ hortꝰ cōcluſus. ⁊ ſemel ſignatꝰ. Intellectus em̄ v̄ginis fuit hortus dei. q2 plenꝰ erat fide ⁊ dei cognitione. Affectus eiꝰ fuit hortꝰ dei. q2 plenꝰ erat amore dei. Uterus eiꝰ fuit fons dei. q2 plenꝰ erat aq̄ celeſtis gr̄e. Deus igit̄ clauſit eiꝰ itellectū vt nihil in ip̄m intrare poſſet ignorātie vl̄ erroris. Clauſit etiā eius affectū. vt nihil ī ipſum intrare poſſet mūdani amoris. Signauit v̄o ſuū vterū ſigillo v̄ginalis pudoris. Scḋo fuit fons apud deū poſitus. Unde p̄s. xxxv. inq̄t deo. Qm̄ apud te eſt fons vite: ⁊ in lumine tuo videbimꝰ lumē. eſt em̄ fons. q2 refrigerat ab eſtu concupiſcentie. Et eſt vite: q2 viuificat a morte letalis culpe. Et eſt luminoſus: q2 infundit nobis lumē cognitionis diuie. ⁊ eſt apud deum poſitus. ⁊ ideo copioſe pōt effluere. Tertio eſt fons in flumē cōuerſus. iux̄ illḋ Heſter. xi. Paruus fons creuit in flumen maximū. ⁊ in aquas plurimas redūdauit. Ipſa em̄ fuit paruus fons in ſua hūili conuerſatione ⁊ reputatione: ſed creuit in flumen maximū in filij dei cōceptione. ⁊ redūdauit in aquas plurimas in ſua in celum glorioſa aſſumptione. vbi intantū redundat ꝙ de ſua plenitudie nō ceſſat effluere. Et illis q̄ ſunt foras. i. qui adhuc ſunt in exilio. Et illis qui ſunt in plateis celeſtis hierl'm. iux̄ illud Prouer. v. Deriuent̄ fontes tui foras. ⁊ in plateis aq̄s tuas diuide. Accipit̄ aūt aliq̄n flumē ꝑ aque ſuꝑabūdantia. vt. ff. de aqua plu. ar. l. j. §. deniq3. ait. Que quidē aque celeſtis ſuꝑabūdātia fuit in ip̄a v̄gine. ⁊ ideo eā nobis cōicauit abūde. Quarto eſt fons ꝑpetuus. iux̄ illud Eſa. lvi. Erit quaſi hortus irriguꝰ. ⁊ ſicut fons aquarū cuius nō deficient aq̄. Amor nāq3 mūdi nō eſt ꝑpetuꝰ: ſed cito labitur. quia eſt ſicut aqua ciſterne. Vn̄ conquerit̄ deus Hiere. ij. di. Me dereliq̄rūt fontem aque viue. ⁊ foderūt ſibi ciſternas diſſipatas que cōtinere nō valēt aquas. Mūdꝰ em̄ eſt ſicut ciſterna ꝑforata. quia non h3 conſolationē verā ſed fictā nec ꝑmanentē ſed cito effluentē. nec plenā ſed vacuā. iux̄ illud. ij. Joh. ij. Mūdus trāſit ⁊ cōcupiſcētia eius. Quīto eſt fons dulcis ⁊ amenus. Sed nota ꝙ fons de mari orit̄: ſ3 ꝑ meatꝰ ſubterraneos dulcorat̄. ⁊ ſic ip̄a aqua dulcorata fonti immittit̄: ⁊ potabilis reddit̄. Et ſimilr̄ ip̄a bn̄dicta v̄go de ppl'o iudaico amaricato per pctm̄ originale fuit orta ſed tn̄ ſine ipſius pcti originalis amaritudine fuit cōcepta. quia ſm̄ aliquos in lumbis parentū fuit ſemen quo ip̄a debebatur ꝯcipi purgatū. ⁊ ſic ip̄a gr̄a dei p̄ueniente ⁊ ſanctificāte ſic totalr̄ fuit dulcedine repleta ꝙ vndiq3 emiſit aquas dulciſſimas gratiarū. Unde de ꝓgenitoribꝰ beate v̄ginis fuit verificatum illud Judith. vij. Fontes amari dulcorati ſunt ad bibendū. Scḋo p̄ncipalr̄ eſt videndū quales aquas hab3 iſte fons. Et r̄ndet̄ ꝙ aque ipſius ſunt valde v̄tuoſe. Nam multiplicē habēt v̄tutes. Primo nāq3 habēt v̄tutem refrigeratiuā. Et ideo valde grate ſunt anime ſitienti. i. deum deſiderāti. iuxta illud Prouer. xxv. Aqua frigida homini ſitienti. Sed notandum ꝙ aqua fontis in eſtate eſt frigida. ⁊ in hyeme eſt calida. ⁊ maxime aqua putei qui etiā dicit̄ fons. ⁊ ſimilit̄ beata v̄go in eſtate ꝓſperitatis dat aquam frigidam. i. gr̄am refrigeratiuam. ne mēs nimis inardeſcat terrenorū affectibus. In hyeme v̄o aduerſitatis dat aquam calidam. i. gratiā inflammantem. ne mens aduerſitatibus preſſa a dei amore tepeſcat. Ipſa autē in aduerſitate fuit feruentior. quia iuxta crucem ſtabat. In proſperitate v̄o humilior: quia dei ancillā ſe nominabat. Secundo

Quō maria eſt fons ſignatꝰ

X

Qualeſ aquas habuit maria

hꝫ virtutē eleuatiuaꝫ. Vñ pōt dicere illud
Joh.iiij. Aqua quā ego dabo fiet i eo fons
aque ſaliētis in vitā eternā. Sed nota ꝙ
aqua quātū deſcēdit tantū etiaꝫ aſcendit.
Et ſimil'r aqua gr̄e tantū hoīem ſubleuat
ad celeſtia quātū ip̄e deſcēdit deſpiciendo
infima ⁊ terrena. Sūt aūt quidā qui reti
nent ſibi neceſſaria ⁊ ſup̄flua, ⁊ nihil pau-
peribus largiunt̄. Et talis erat ille diues
qui īduebat̄ purpura ⁊ byſſo, vt dicit̄ Lu.
xvj. Quia igit̄ iſti nihil deſcēdunt, iō nihil
deſcēdunt. Alij ſunt q̄ retinēt neceſſaria et
ſup̄flua. dant tñ partē ſup̄fluoꝝ paup̄ib⁹.
de quib⁹ dr̄ Lu.xj. Qđ ſupeſt date elemo
ſynam. ⁊ ecce oīa mūda ſunt vobis. Et iſti
quia parū deſcēdunt, ideo etiā parū aſcen
dunt. Alij vo ſunt qui dant paup̄ibus oīa
ſup̄flua, ⁊ ſibi retinēt neceſſaria. de quib⁹
dicit̄ Lu.iij. Qui habet duas tunicas det
vnā nō habēti. Vna em̄ eſt tunica neceſſi-
tatis ⁊ alia ſup̄fluitat̄. Tunica aūt neceſſi
tatis pōt retineri, ſup̄fluitatis vo dꝫ pau-
peribus erogari. Et iſti multū aſcēdūt: q̄a
etiā multū deſcendūt. Alij aūt oīa reliquūt
tam neceſſaria q̄ ſup̄flua. ⁊ ſe amore dei
paup̄es faciūt. ſic fecerūt apl'i q̄ dixerūt xp̄o
Mat.xix. Ecce nos reliq̄. oīa ⁊c̄. Et ō his
multi inueniunt̄ viri p̄fecti qui mūdo to-
taliter renūciantes ⁊ religionē intrantes
votū paup̄tatis faciūt. Et iſti q̄a maxime
deſcendūt etiā maxime aſcendūt. ſ. vſqꝫ ad
xp̄i ſocietatē, ⁊ vſqꝫ ad iudiciariaꝫ p̄tātēꝫ.
Unde Matth.xix. inq̄t ip̄e ſaluator. Amē
dico vobis ꝙ vos qui reliq̄ſtis oīa ⁊ ſecuti
eſtis me, in regeneratiōe cuꝫ ſederit filius
hoīs in ſede maieſtatis ſue. ſedebit̄ et vos
ſup̄ ſedes iudicātes duodecim tribus iſrl'.
Tertio habet v̄tutē viuificatiuam. quam
deſiderabat humanū genus ante hui⁹ vir
ginis aduentū, dicēs illud Num.xx. Dñe
deus meus exaudi clamorē populi mei. et
aperi eis theſaurum fontis aque viue. Et
dicit aperi, quia deſup̄ ⁊ a deo eſt hmōi aq̄
effuſio ⁊ emanatio: q̄ fluxit in btāꝫ v̄gineꝫ
a ſup̄iori. i. a ſpūſancto. Unde Lu.j. dixit
ei angelus. ſpūſſanctus ſup̄ueniet in te ⁊c̄.
Ipſa aūt bñdicta v̄go cōicauit eam nobis
inferiorib⁹. ⁊ nos viuificauit. Vñ illi dice-
re poſſum⁹ illud Neemie.ix. Tu viuificas
oīa hec. Oēs ergo qui volūt viuificari ac-
cipiāt de aqua iſtius bñdicti fluminis. Oīa
em̄ flumina de iure gentiū ſunt publica. ff.
de acquir.re.do.l.adeo.§.ꝙ ſi tuto alueo.
de quo etiā tangit̄ in.l.iiij.ff.de re.di. Et
ideo in flumie publico oīb⁹ nauigare licet.
ff.vt in flu.pu.na.li.p̄ totum. Quarto hꝫ
v̄tuteꝫ irrigatiuā ⁊ germinatiuā. De irri-
gatione dr̄ Gen̄.ij. Fons aſcēdebat de t̄ra
irrigās vniuerſam ſup̄ficiē terre. De ger-
minatione aūt dr̄ Eſa.lv. Deſcendit ym-
ber de celo. ⁊ vltra nō reuertit̄: ſꝫ inebriat
terrā ⁊ germinare eā facit. Dicit aūt ſalua
tor Mar.iiij. ꝙ t̄ra p̄mo germīat herbaꝫ.
deinde ſpicā. ⁊ poſtmodū plenū frumentū
in ſpica. Iſte em̄ fons celeſtis terrā anime
noſtre facit p̄mo germinare herbā. i. dei ti
morē, qui eſt p̄ncipiū noue vite. Deīde ſpi
cam. i. p̄niam aſperā. ⁊ poſtmodū plenum
fructuꝫ in ſpica. i. charitate. Quia ſicut dr̄
ad Rom.xiij. Plēitudo legis eſt dilectio.
Quīto habet v̄tutē mūdatiuā. Nā in iſto
fonte mūdant̄ ⁊ lauant̄ actiui ⁊ ꝯtempla-
tiui. ⁊ etiaꝫ ipſi p̄ctōres immūdi. Vñ Za-
cha.xiij. dr̄. Erit fons patēs dom⁹ Dauid
habitātibus hierl'm in ablutioneꝫ peccoris
⁊ menſtruate. Per dauid em̄ qui interp̄re-
tatur manu fortis. intelligunt̄ actiui. Per
hierl'm vo que interp̄retat̄ viſio pacis in-
telligunt̄ cōtemplatiui. Noīe aūt pecoris
intelligunt̄ illi qui cōmittūt peccata mor-
talia carnalia. Nomine vo mēſtruate in-
telligunt̄ illi qui cōmittunt p̄ctā mortalia
ſpūalia. Oēs em̄ in iſto fonte celeſti debēt
lauari. Nam actiui qñ cōmittunt aliquam
negligentiā. Cōtemplatiui qñ peccāt per
aliquā inanē gl'iam ſiue ineptā leticiam.
⁊ p̄ctōres tam carnalia q̄ ſpūalia peccata
cōmittētes habēt in anima multiplicē ma
culā. ⁊ iō i iſto fonte debēt extergere illā.

Tertio p̄ncipal'r eſt videndū qual'r iſte
fons diuidit̄. Et r̄ndet̄ ꝙ diuidit̄ in q̄tu-
or capita. vt patet Gen̄.ij. Et hoc ideo q̄a
de v̄gine benedicta egreſſus eſt xp̄s q̄ in
nos fluxit quattuor maxima beneficia. ſ.
creationis, recreationis. iuſtificationis et
gl'ificatiōis. Et iſta dicunt̄ flumia. Quia
flumē ciuitati in quā fluit quattuor bene-
ficia inferre cōſueuit. Nam neceſſaria ap-
portat. ſup̄flua exportat. ſordes abluit. et
ſitim extinguit. Beneficiuꝫ em̄ creationis
oīa neceſſaria generi humano deportauit.
Beneficiū recreationis oīa ſup̄flua expor
tauit. oīa. ſ. p̄ctā ⁊ op̄a diaboli. Beneficiuꝫ
vo iuſtificationis oīa immūda abluit. Be
neficiū autē gl'ificationis ſitim extinguit.
iuxta illud p̄s.xxxv. Inebriabunt̄ ab vber-

y Quō maria fons dī uiditur

tate domus tue: ⁊ torrente voluptatis tue
potabis eos.

Qr beata virgo dicitur nauis:
Aſſimilatio.iiij.

X Maria dr̄ na uis

n Auis dr̄ bñdicta mater dei multi-
plici rōne. Primo rōne cauſe efficiē
tis. q̄ tota trinitas eā fecit ac fa-
bricauit. Nā deus pater in ea poſuit ſuam
potentiā inquantū potentiā diuinitatis re
ceptiuā illi cōtulit. Filius autē in ea poſuit
ſuā ſapientiā inquantū ſigillū v̄ginitatis
integrū ſeruauit. Spūs vo ſanct⁹ in ip̄a po
ſuit gratiā ſuā inquātū plenitudinē gratie
ſibi dedit. Et ideo de qualibet p̄ſona diui-
na dici pōt illud. j. Paral'.xx. Particeps fu
it vt faceret nauē que iret in tharſia. Scđo
dr̄ nauis rōne cauſe materialis. De mate-
ria em̄ huius nauis habet̄ Eccl'i.xxiiij. vbi
ipſa ait. Quaſi cedrus exaltata ſum in lyba
no. Eſt igitur iſta nauis facta de cedro vir-
ginitatis qui cedrus fecit ipſam deo gratā
⁊ odoriferā. ⁊ ei⁹ carnē ſeruauit īcorruptā.
Itē facta eſt de cypreſſo charitat̄. que cy-
preſſus eſt tante fortitudinis ⁊ ſoliditat̄ ꝙ
nulli oneri cedit. Et ſil'r charitas btē virgi-
nis nulli tribulationi vnq̄ cedere potuit.
iuxta illud Can̄.viij. Fortis eſt vt mors di
lectio. Et ibidē. Aque multe nō potuerunt
extinguere charitatē. Item facta eſt de oli
ua pietatis q̄ ſemp̄ viret, q̄ ei⁹ pietas nūq̄
alicui deeſt. nec in vere iuuētut̄. nec in autū
no ſenectut̄. nec in hyeme tribulatiōis. nec
in eſtate alicui⁹ mali feruoris. Facta eſt eti
am de platano humilitatis. Eſt em̄ platan⁹
arbor ampliſſima. ⁊ humilitas ſic beatā vir
ginē ampliſſimā fecit ꝙ illū in vtero ſuo re
cepit quē celi cap̄e nō p̄nt. Nā ſic dic̄ Ber.
Maria ex v̄ginitate placuit: ſꝫ ex humili-
tate cōcepit. Tertio dr̄ nauis rōne cāe for-
malis. Forma eniꝫ nauis eſt. q̄ ſup̄ius eſt
ap̄ta. inferi⁹ clauſa. in p̄ncipio ſtricta. in fi-
ne anguſta. ⁊ in medio lata. ⁊ ſil'r btā virgo
fuit ſup̄ius ap̄ta ad amorē celeſtiū. inferi⁹
clauſa ad amorē terrenoꝝ. fuit etiā in prin
cipio ſtricta. q̄ in initio natiuitat̄ filij ⁊ p̄tu
ritionis ſue cor eius fuit ſtrictū afflictione.
intelligēs ꝙ Herodes volebat filiū ſuū occi
dere. vñ neceſſe habuit in egyptum fugere.
Fuit q̄ꝫ in fine. ſ. vite filij ſui anguſta. quia
gladio paſſionis eius fuit vulnerata. Fuit
etiā in medio lata, q̄ toti⁹ trinitatis nobile
tricliniū eſt. Dicit̄ nauis effecta quarto rō
ne cauſe finalis eſt em̄ facta vt deū de celo
ad terrā portaret. iuxta illud Prouer.vltī.
Facta eſt velut nauis inſtitoris de lōge por
tās panē ſuū. Iſte eſt ille panis q̄ ait Joh.
vj. Ego ſuꝫ panis viu⁹ qui de celo deſcendi.
Quē panē nobis. b. v̄go de lōge portauit.
Iſta em̄ dictio de lōge dicit diſtātiā locoꝝ.
q̄ de celo ad terrā eſt maxima diſtātia. Uel
dicit diſtantiā meritoꝝ. q̄ nulla nr̄a meri-
ta meruerūt vt de⁹ hō fieret. Uel dicit diſtā
tiā ſtatuū. Cū em̄ tres fuerint ſtat⁹ hoīs:
vnus ante p̄ctm̄ ſub īnocētia. ſcđs poſt pec
catū ſub culpa ⁊ pena. tertius ſub gr̄a. ⁊ q̄r
tus erit ſub gl'ia. Xp̄s carnē humanā acce
pit de longe. i. de primo ſtatu humane natu
re. quo. ſ. fuit ſine p̄ctō ⁊ ſub innocētia. nihi
lominus tñ de ſingulis ſtatib⁹ xp̄s aliquid
accepit. Nā de primo accepit immunitatē.
de ſcđo penalitatē. de tertio gr̄e plenitudi-
nē. de q̄rto vo gl'ioſam fruitionē. q̄ ei⁹ aīa
beata fruebat̄ diuinitate. Ad iſtū panē co-
medendū ipſa v̄go nos inuitat dicēs illud
Prouer.ix. Comedite panē meū: ⁊ bi. vi. q̄đ
miſ. vo. Idē aūt vocat̄ vinū ⁊ panis. ſ. xp̄s
ip̄m aūt vinū. b. v̄go miſcuit qñ aquā hu-
manitatis vino diuinitat̄ vniuit. cū. ſ. de ſu
is puriſſimis ſanguinib⁹ materiā humani-
tatis deo miniſtrauit. Panē q̄ꝫ iſtū ipſa fe
cit. ⁊ hoc ſignificatū fuit p̄ illā mulierēꝫ de
qua inq̄t ſaluator Mat.xiij. ꝙ tria ſata fa
rine miſcuit. q̄ btā virgo cooperante gra-
tia ſpūſſancti corp⁹ ⁊ aīam ac diuinitatē in
xp̄o vniuit. Fermētū aūt in hac cōmixtiōe
fuit fides ipſius v̄ginis bñdicte. Quinto di
citur nauis rōne arboris q̄ in iſta naui ere-
cta fuit. de qua arbore dr̄ Ezechie.xvij. Ce-
drū de lybano tulerūt vt facerēt malū. Iſta
arbor fuit xp̄us q̄ in iſta naue v̄ginis fuit
erect⁹. qui aſſimilat̄ cedro nō ſolum p̄pter
ſui ſublimitatē: ſꝫ etiā p̄pter fructus q̄litā-
tē. Poma em̄ cedrina in aliq̄ ſui parte ſunt
dulcia. in aliqua acerba. ⁊ in aliqua inter
dulce ⁊ acerbū ſunt media. per q̄ ſignifican
tur tres in xp̄o nature. nā in xp̄o eſt diuini
tas dulciſſima, caro q̄ fuit amaritudine ple
na ⁊ aīa q̄ fuit dolore repleta inquātuꝫ ſue
nature relicta patiebat̄. ⁊ erat dulcedie ple
na inquātū diuinitate fruebat̄. Sexto dici
tur nauis rōne veli q̄đ ibi appēſum fuit. ſ.
xp̄s. de quo velo exponi pōt illud Ezechie.
xxvij. Byſſus varia de egypto cōtexta eſt ti
bi in velum. Dicitur autē iſtud veluꝫ fuiſſe
variū. quia pictū fuit de colore albo. rubeo ⁊
aureo. Ex carne em̄ xp̄i fluxit color alb⁹ p̄e

pter ſuā puritatē.ex aīa color rubeus pro‐
pter ſuā charitatē.ex diuinitate ꝟo eius co
lor aureus ppter ſuā p̄cioſitatē.Unde ip̄a
btā ꝟgo inqt Cañ.v.Dilect⁹ meus cādidus
quo ad primū.ꝛ rubicūdus quo ad ſcd̄m.ꝛ
elect⁹ ex milib⁹.q̄ ad tertiū.Septimo d̄r na
uis rōne merciū quib⁹ onerata fuit.q̄ quidē
fuerūt ei⁹ ꝟtutes ꝛ gr̄e.maxie hūilitas.ꝟgi
nitas ꝛ fecūditas.Nā p mercē humilitatis
fuit grata deo.p mercē ꝟginitatis angelo.
p mercē ꝟo fecūditatꝭ toti generi humano.
Et propter hec tria illi d̄r illud Judith.xv.
Tu gl'ia hierl'm.i.dei.Hierl'm em̄ viſio pa
cis interp̄taꝶ.q̄ pax ꝟa in ſolo deo hr̄.tu le
ticia Jſrael.i.angeloꝝ.qui ſemp deū vidēt.
Jſrael em̄ dei viſio ſiue ſpeculatio interp̄ta
tur.tu honorificētia populi nr̄i.i.toti⁹ gene
A ris humani. De iſta naui exponi pōt il‐
lud Mar.vj.Erat nauis in medio maris.
Jn quib⁹ ꝟbis tria tāgunꝶ de ipſa bn̄dicta
ꝟgine.Primū d̄r fructuoſitaſ.ibi.erat na‐
uis.ſcd̄ʒ officioſitatis.ibi.in medio.tertiū
ꝟo gratioſitatis.ibi.maris.Jnquātū eniʒ
appellaꝶ nauis oſtēdiꝶ ei⁹ fructuoſitas.Na
uis em̄ valet ad multas opportunitates.
Quia igiꝶ nos in mari tēpeſtuoſo hui⁹ mū
di poſiti multis indigem⁹.iō deus nobis de
iſta nauicula puidit.Un̄ notādū q̄ .b.ꝟgo
Maria vt nauis valʒ ad tria. vt ſpūalis nauis valet maxie ad tria.Prio
ad trāſfretādum occurſus piculoſos mun‐
dialis occupatiōis.ſcd̄o ad deferēduʒ puē‐
tus delitioſos diuinalis cōſolatiōis.tertio
ad debellādū incurſus anguſtioſos demo‐
nialis tētationis.Primo igiꝶ nobis valet
ad trāſfretādū hoc mare qd̄ cōtinue ventis
cōtrarijs flātib⁹ nauigamus.ſ.mare iſtius
mūdi.de quo inquit p̄s.ciij.Hoc mare ma
gnū ꝛ ſpacioſum manibus ꝛc̄.Jn quo q̄deʒ
mari in maximis piculis ſubmerſiōis ſta‐
mus.Unde nobis dici pōt illud Eccī.xliij.
Qui nauigāt mare narrēt pericula maris.
Jn quib⁹ omnib⁹ piculis ipſa bn̄dicta ꝟgo
nos adiuuat.Et ideo Ber.inqt.Si incur‐
ris ſcopulos tribulationū.ſi inſurgūt venti
tentationū.Mariā cogita:mariā inuoca.
Jpſa em̄ eſt nauis de qua ſpūaliter exponi
pōt illud Acꝶ.xxvij.Niſi in naui manſerint
vos ſalui fieri nō poteſtis.Scd̄o nobis de‐
tulit theſaurū maximū.ſ.xp̄m in quo ſunt
oēs theſauri ſapiētie ꝛ ſciētie dei abſcōditi
Col'.ij.Tertio nobis valet ad debellādū pi
ratas iſti⁹ maris.ſ.demōes.De ip̄a em̄ d̄r
Cañ.vj.q̄ eſt terribilis vt caſtroꝝ acies or‐
dīnata.Et iō d̄r Sap̄.xiiij.Exiguo ligno
credūt hoies aīas ſuas.ꝛ trāſeūtes mare p
ratē liberati ſunt.Būi aūt d̄r exiguo ppter
humilitatē.Un̄ etiā ip̄a ait:vt recitat eccle
ſia.Cū eſſeʒ paruula placui altiſſimo.Hec
eſt illa nauis de qua d̄r Lu.v.Aſcēdit xp̄s
in nauiʒ q̄ erat Symonis.q̄ interp̄taꝶ obe
B diēs. Scd̄o principaliter oſtēdiꝶ.q̄ iſta
nauis eſt officioſa.cuʒ d̄r.erat in medio.eſt
em̄ mediatrix dei ꝛ hoīum.Stat aūt ī me
Maria ſtat in medio dio triplici de cā.Primo ad excuſanda no‐
ſtra facinora.De quo Ber.ait.Dn̄a noſtra
mediatrix noſtra.aduocata noſtra.tuo filio
nos recōcilia.tuo filio nos recōmenda.ex‐
cuſet apud deū integritas tua culpā noſtre
corruptionis.ꝛ hūilitas tua deo grata no‐
ſtre veniā impetret vanitati.h̄ ille.De ipſa
q̄ʒ exponi pōt illud Eſa.xix.Jn die illa erit
altare in medio terre egypti.ꝛ clamabunt
ad dn̄m a facie tribulātis.ꝛ mittet eis ſal‐
uatorē.Scd̄o ſtat in medio ad impetranda
xp̄i chariſmata.De quo Ber.inquit.per te
acceſſuʒ habemus ad filium o bn̄dicta inuē
trix gr̄e.genitrix vite.mr̄ ſalutis.vt p te ſu
ſcipiat nos qui p te dat⁹ eſt nobis.Et idem
Ber.etiā dicit.Opus em̄ eſt mediatore ad
mediatorē dn̄m.nec alter nobis vtilior eſt
q̄ Maria.fidelis em̄ eſt q̄ ſanctis antido‐
tū ꝛ viris ꝛ mulierib⁹ ppinauit.Et Ezech.
xxxvij.ait dn̄s.Dabo ſanctificationē meaʒ
in medio eoꝝ in ppetuū.i.Mariā ſcificatio
nē nob impetrātē.Ut em̄ inqt Bern̄.Nihil
nos habere voluit qd̄ nō trāſiret p manus
Marie.Et de h̄ etiā exponi pōt illud Eze‐
chie.xxviij.Poſui te ī mōte ſancto dei ī me
dio lapidū ignitoꝝ.i.oīum ſctōꝝ.tāq̄.ſ.do
minā ꝛ reginā.ꝛ q̄ſi glie datricē ꝛ baiulatri
cē.Et h̄ eſt qd̄ petebat Ber.di.Mediatrix
nr̄a fac p gr̄am quā inueniſti.p prerogatiuaʒ
quā meruiſti.p miſericordiā quā pepiſti.vt
qui te mediāte fieri dignat⁹ eſt p̄ticeps īfir
mitatis ꝛ miſerie noſtre.te quoqʒ interce‐
dente participeps nos faciat glorie ꝛ bea‐
titudinis ſue. Tertio principaliter de‐
C monſtratur in verbis predicꝭ eius gra‐
tioſitas dum dicitur.maris.Eſt enim in
mari non vt volatā fluctibus.ſed tanq̄
directiua ꝛ liberatiua a tempeſtatib⁹.Et iō
d̄r Maria q̄ſi maris ſtella.Un̄ eaʒ ſalutat
eccleſia di.Aue maris ſtella.Poſſum⁹ em̄
dicere deo illud Sap̄.xiiij.Dediſti in mari
viā ꝛ inter fluctus ſemitam firmiſſimā.De
ipſa q̄ʒ Ber.inqt.Tolle corpus h̄ ſolare qd̄ ✝

illuminat mūdū:vbi dies?Tolle Mariam
maris ſtellā.maris vtiq̄ʒ magni ꝛ ſpacioſi.
q̄d erit niſi caligo inuoluēs ꝛ vmbra mortꝭ.
Pro p̄cluſiōe aūt hui⁹ p̄tis dico.q̄ tot ſunt
tātiq̄ʒ huius mūdi inſufflāt pericloſi vēti.
q̄ niſi hec nauis tutiſſima habereꝶ:vix vn⁹
de mille ſaluareꝶ.Hāc igiꝶ nauē oēs debēt
aſcēdere qui ad portū eterne ſalutis volunt
p̄ſperis vel feliciter puenire.Un̄ Ber.ait.
O hō ſi ad cōſpectuʒ dei patris accedere ti
mes:ne liqueſcas quaſi cera a facie ignis.
vade ad mediatricē matrē mīe.ꝛ oſtende ei
vulnus ꝛ vlcera.ꝛ ipſa p te oſtēdet filio lac
ꝛ vbera.ꝛ fili⁹ oſtēdet patri lat⁹ ꝛ vulnera.
Pater nō negabit filio.nec fili⁹ matri.nec
mater tibi.hec ille.Jpſa aūt btiſſima virgo
eſt illa nauis de q̄ exponi pōt illud Matt.
viij.vbi d̄r.q̄ aſcēdente Jeſu in nauiculā ſe
cuti ſunt eū diſcipuli ei⁹.Si ergo aſcenderi
mus ip̄am nauē:poterim⁹ nauigare mare
ꝛ flumina.ij.Eſdre.iiij.Hec eteni nauis eſt
principalis iter eas.de quibus d̄r p̄s.ciij.
Jllic naues p̄trāſibūt.Et Job.ix.Quaſi na
ues poma portātes.Licʒ aūt pprie nauis
ſit marina.ꝛ ratis fluuialis.vt no.ff.de fer.
l.ſolet.Tn̄ p nauem ſepe intelligimus ſiue
marina ſiue fluuialis ſit.ff.de exerci.l.j.§.
nauē.ꝛ de incē.rui.ꝛ nau.l.j.ꝛ.iij.ꝛ.l.ratis.
Et talis eſt bn̄dicta ꝟgo.qua mediāte eua
dimus ſecuri ꝛ liberi ab omnib⁹ piculis ma
ris ꝛ fluminū.

Q mater dei dicitur nubes.
Aſſimilatio.v.

D Nubiū gn̄atio. N Ubes tripliciter pōt conſiderari.ſ.
quantū ad ei⁹ gn̄ationē.qualitateʒ
ꝛ ꝟtutē.Fit aūt gn̄atio nubis.vt di
citur in li.de ppri.re.aliqñ ex vaporib⁹ ma
ris.aliqñ ex vaporibus terrenis ꝛ aliquādo
ex vaporibus corruptis.Et ſm̄ hec nubes
dicitur beata virgo.ꝛ etiā homines terreni
ꝛ corrupti.Jpſa autē beata virgo diciꝶ nu‐
bes inquantū ex maris vaporibus genera
tur.Talis em̄ nubes generatur qn̄ virtute
caloris ſolaris marini vapores attrahun‐
tur.ꝛ in nubē condenſantur.ꝛ eadē ꝟtute
omnis amaritudo illoꝝ vapoꝝ in dulcedi‐
nē cōmutatur.Et ſimiliter in beata virgine
tanq̄ in diuina nubecula omnis amaritu‐
do maris.i.humani generis.ſ.peccati origi
nalis in dulcedinē cōuerſa eſt iuſticie origi
nalis ꝟtute radij ſolaris.i.filialis p̄ſerua‐
tionis.Un̄.iij.Reg.xviij.d̄.Ecce nubecula
parua aſcendebat de mari.ꝛ tamē ipſa erat
dulcis ꝛ melliflua.Poſſumus etiam dicere
q̄ in iſta virginea nube fuerūt multi ama‐
ri vapores.id eſt multe amare tribulatiōes
vnde ꝛ maria amarū mare interp̄taꝶ.Que
tn̄ tribulationes virtute ſolis.id eſt diuini
amoris in dulcedinē ſibi cōuertebanꝶ.Un⁹
vapor marinus fuit tribulatio quā ab He‐
rode paſſa fuit.que ipſam vſq̄ʒ in egyptum
fugaret.Sed tn̄ iſtud exiliū letāter ꝛ patiē
ter ſuſtinuit.Alius vapor marinus fuit tri
bulatio quam habuit in paſſione filij.ꝛ iſte
dolor tēperabatur ex eo q̄ p filij mortem
expectabat humani generis ſalutem dolor
etiā partus ꝛ dolor mortis ſunt quidaʒ va
pores marini.qui tn̄ in ipſa totaliter in dul
cedinē ſunt cōuerſi.quia ſine dolore pepit.
ꝛ ſine dolore de hoc mūdo trāſiuit. Secū
E do nubes ſignificat homines terrenos.qn̄
ſ.ex vaporib⁹ terrenis generaꝶ.Vapores
em̄ terreſtres ſunt affectiones hoīum mun
danoꝝ ꝛ terrenis implicatoꝝ.qui p ſe ad ce
leſtia aſcēdere nō p̄nt.Sed beata ꝟgo virtu
te ſui caloris.i.amoris.ab amore terrenoꝝ
corda eoꝝ eleuat.ꝛ inter viſcera ſue pieta‐
tis quodāmodo ea in nubes cōdenſat.ꝛ ad
amorē celeſtiū ſurſuʒ leuat.Tertio genera
tur nubes ex humorib⁹ corruptis.ꝛ tūc ae‐
ris corruptio ꝛ peſtilētia ſubſequitur.Jſte
aūt nubes ex corruptis humorib⁹ generate
ſunt immūdi p̄ctōres.de quibus d̄r Johe.
j.Cōputruerūt iumēta in ſtercore ſuo.Et
ideo alios ĩficiūt.iuxta illud.j.ad Cor.xv.
Corrūpunt bonos mores colloquia mala.
Et.j.Coꝝ.v.Modicū fermētum totā maſ
ſam corrūpit. Scd̄o nubes conſideratur
F Nubiūʒ q̄litas quātū ad qualitatē.Eſt em̄ cōcaua.Jtē eſt
a terra eleuata.ꝛ motu continuo agitata.
Primo quidē eſt cōcaua.ꝛ ad modū ſpōgie
cauernoſa.vt d̄r in lib.de pprie.re.Et ideo
impreſſiones celeſtiū de facili eſt receptiua.
Et ſil'r btā virgo fuit cōcaua p humilitatē.
Et ideo valde idonea fuit ad recipiēdū cele
ſtiū gratiarū infuſionē.quā recepit non in
parte ſicut alij ſancti.ſed totā ei⁹ plenitudi‐
nē.vt ait Hierōn.in ſermone ad Euſto.Et
quia pre ceteris ſanctis habuit gr̄am:etiaʒ
pre ceteris recepit gloriā.iuxta illud Exo.
xvj.Gloria dn̄i apparuit in nube.Jp̄a etiā
vocatur luna.de qua dicitur Eccleſiaſtici
xliij.Uas caſtroꝝ ī firmamēto celi reſplen
dēs glioſe.Luna em̄ d̄r vas caſtroꝝ.q: nō
ſolū a ſole:ſz etiā a ſtellis ꝛ planetis d̄r reci
pe aliquā immutationē.Et ſil'r.b.ꝟgo a ſole

id eſt a deo recipit oīum grãꝝ infuſionē. ⁊
a ſtellis.i.ab angelis ⁊ ſctis recipit cõtinue
glīam ⁊ honoꝛē. Scđo nubes eſt a terra
eleuata.⁊ lꝫ de terra generet̄:tñ in terra nõ
moꝛat̄.Et quãto nubes fuerit magis ele-
uata:tãto videt̄ eſſe minoꝛ.Quãto autē eſt
terre viciniꝛ tãto videt̄ eſſe maioꝛ. Et ſilr
btã virgo:licꝫ fuerit in mũdo nata.tñ con-
uerſabat̄ in celo.⁊ erat a terreno amoꝛe ele
uata.⁊ quãto plus ad celũ eleuabatur tan
to magis de ſe hũilia ſentiebat. vñ ē eleua-
ta vſqꝫ ad r aternitatē dei.⁊ vſqꝫ ad regnũ
celi ⁊ dominatũ mũdi.tñ ſe viliſſimã reputa
bat di.Reſpexit hũilitatē ancille ſue. Ho-
mines aũt mũdani quãto plus vicinantur
terre:tãto magis elõgant̄ a celo. ⁊ de ſe tã
to maioꝛa ſentiũt.⁊ amplꝰ per ſupbiã intu
meſcũt. Tertio nubes eſt motu cõtinuo
agitata.que agitatio ſiue motio pꝛocedit a
ſue nature leuitate.⁊ ab aeris ſubtilitate.ac
a ventoꝝ impulſione. Nos aũt nõ ſumꝰ agi
les:ſed pigri ⁊ deſidež ad bñ operãdũ.⁊ ha
bemus impedimētũ a coꝛpe qđ hꝫ coꝛrupti
onē.⁊ ab aīa q̄ hꝫ terrenã affectionē.De q̄-
bus dꝛ Sap.ix.Coꝛpꝰ qđ coꝛrũpit̄ aggra-
uat aīam ⁊ depꝛimit terrena inhabitatio
ſenſum multa cogitantē.Habemꝰ etiã im-
pedimētũ a ſpũ noſtro.qui qñ nõ hꝫ deũ eſt
ſibi pondus grauiſſimũ.vñ Aug.in li.con-
feſſionũ inquit deo.Qm̄ tui plenus nõ ſuꝫ
oneri mihi ſum.Beata aũt v̄go Maria ad
bene operãdum fuit velociſſima. ⁊ habuit
coꝛpus leue.ex eo ꝙ fuit incoꝛruptiſſima.
Et habuit animã ſubtilē. quia fuit tota pu
riſſima.⁊ ab omni peccato penitus aliena.
Habuit etiã ſpūm deo plenũ.qui eã moue-
bat ad omne bonũ.quia fuit ſpũſancto ple-
niſſima.⁊ ideo vocat̄ nubes leuis Eſa.xxx.
vbi dꝛ.Aſcēdet dñs ſuper nubē leuē.i.bea-
tam v̄ginē.⁊ ingrediet̄ egyptũ.i. mũdum.
Beata eñ v̄go leuis fuit.quia nullã pecca
ti grauedinē habuit.Leuis fuit.quia virgi
nitatis integritatē ſeruauit.Leuis fuit.qꝛ
nulli niſi deo placere ſtuduit.Leuis fuit.qꝛ
ſine coꝛruptiōe de ſpũſancto ꝯcepit. Ter
V tio nubes cõſideratur quantũ ad effectum
Nubiũ ſiue operationē ⁊ v̄tutē. Nubes eñ terraꝫ
effectꝰ. fecũdat. eſtum mitigat.⁊ arcũ celeſtē gene
rat.vt dꝛ in li.de ꝓpꝛie.re. Et ſimiliter btã
virgo ymbꝛe ſuaꝝ gratiaꝝ totã eccleſiã irri
gat ⁊ fecũdat.Eſt eñ fons paradiſi qui vni
uerſam terrã irrigat.⁊ in quattuoꝛ capita
diuiditur.quia quibuſdã dat v̄tutē pꝛuden
tie.vt ſibi ꝓuideãt a ꝑiculis futuris. Qui-
buſdã virtutē iuſticie.vt deo ſatiſfaciãt de
offenſis p̄teritis.Quibuſdã virtutē foꝛtitu
dinis.vt ſint cõſtantes in aduerſis. Qui-
buſdã v̄o virtutē tꝑantie.vt ſint abſtinen-
tes in pſperis. Scđo nubes eſtũ mitigat.
nam interponēdo ſe inter nos ⁊ ſolem: vm
bꝛã generat ⁊ refrigeriũ pꝛeſtat. Et ſimilit̄
beata virgo inter ſolē ⁊ nos ſe interponit.
dum dei iuſticiam ad miſericoꝛdiã flectit.⁊
ſic nobis refrigeriũ magnũ facit. Sũt etiã
multi qui patiũtur eſtus tribulationum et
carnaliũ cõcupiſcētiarũ.Sed ipſa hos eſt-
roꝛe ſue gratie refrigerat.dum eis patiētiã
tribuit.⁊ cõcupiſcētiã carnalē extinguit.iu-
xta illud Eccli.xviij. Nõne ardoꝛē refrige-
rabit ros:Ipſa ergo v̄go eſt illa nubes om
niũ maloꝝ noſtroꝝ mitigatiua.de qua ps.
ciiij.ait.Expandit nubē in pꝛotectionem il
loꝝ. Tertio nubes arcũ celeſtē in ſe parit.
Qui quidē arcus hꝫ coloꝛē igneũ.viridēꝫ ⁊
celeſtē.Quia igitur beata v̄go erat cõcaua
.i.humilis.⁊ roꝛida.i.gratia plena.ideo in
ſe genuit arcum celeſtē.i.chꝛiſtũ.q̄ eſt ſignũ
federis inter nos ⁊ deũ.per quē deꝰ ꝓmiſit
dare gratiã ⁊ gloꝛiã.Qui quidē habet colo
rem igneũ quo ad diuinitatem.iuxta illud
Heb.xij.Deus noſter ignis cõſumēs eſt.
Itē coloꝛē viridem quo ad carnē.que roꝛe
puritatis ſemꝑ refloꝛuit.⁊ etiã moꝛtua fe
tere nõ potuit.ſed ſemꝑ viroꝛe enituit. Vñ
ipſe dñs inquit ꝑ ps.xxvij. Refloꝛuit caro
mea ⁊c. Habuit etiã coloꝛē celeſtē quo ad
animã.que ſemꝑ in celeſtibꝰ habitabat. iu-
xta illud Joh.iij. Nemo aſcēdit in celũ niſi
qui ⁊ deſcēdit filius hominis qui eſt i celo.
Merito igitur bñdicta virgo dꝛ nubes.ma
xime quia ſicut nubes eſt ſolaris radij in-
coꝛpoꝛatiua.⁊ tñ radius q̄ in ipã nube in-
coꝛpoꝛat̄ ipãm penetrãs ⁊ exiēs nõ ſcindit
nec ipa nubes diuidit̄.Sic ipſa dña noſtra
filiũ in ſe recepit ⁊ carne veſtiuit.⁊ ſine ſui
coꝛruptione peperit.Vñ de ipſa loquēs ce-
leſtis pater inquit Ezech.xxxij.Solem nu
be tegam.Itē ſicut nubes laboꝛãtiũ ē recre
atiua.ſic ⁊ ipſa eſt oīs laboꝛis noſtri cõſola
tiua.Unde Eccli.xxxv.dꝛ.Specioſa miſe-
ricoꝛdia dñi in tꝑe tribulationis.quaſi nu
bes pluuie in tꝑe ſiccitatis. Itē ipſa eſt ſi-
cut nubes reſoluta in pluuiã. que eſt ſemi-
num fecundatiua.germinatiua. nutritiua.
impinguatiua.augmētatiua.⁊ multiplica-
tiua.iuxta illud Job.xxxvij. Frumentũ de-

ſiderat nubes.Vñ de ea dici põt illud Eſa.
xviij. Nubes roꝛis in die meſſis. Nam ipã
infundendo diuine gratie roꝛem facit nos
multiplicare bonoꝝ operũ meſſem.Ipſa q̄ꝫ
figurata fuit per illã lucem.de qua dicitur
Mat.xvij. Nubes lucida obũbꝛauit eos.
Ex qua figura fuit btē v̄ginis claritas in-
nocētie demõſtrata. Naturaliter eñ nubes
nõ eſt lucida.immo ꝓpter ſuã denſitatēꝫ ⁊
obſcuritatē pꝛiuat nos radijs ſolis. Ipã
ꝙ ſit lucida habꝫ ſupꝛa naturã. Quis ergo
omnis alia pura creatura humana ab Adã
deſcēdens fuerit nubes obſcura per pecca-
tum oꝛiginale obfuſcata.tñ hec diuina nu
becula.parua.ſ.ꝑ humilitatē.in q̄ rex eter-
nus trãſfiguratus eſt.⁊ de terribili iudice
in patrē piiſſimũ mutatꝰ eſt.tota fuit luci-
da ꝑ ſupnaturalē v̄tutē ab oī tenebꝛa p̄ſer
uata.Et figurata fuit per nubē illã.que vt
habetur Exo.xiij.ducebat filios Iſrael ꝑ
deſertũ.Vñ perduxit eos ad petrã oꝛeb vbi
data eſt aqua populo.que nubes i die ꝓte-
gebat a ſole.nocte v̄o illuminabat oſtēdēs
illis viã per quã ambularēt.Ipſa eñ virgo
gratioſa nos ꝓtegit ab incēdijs tentatio-
nũ.⁊ illuminat in nocte tenebꝛoſa ignoꝛan
tie.⁊ oſtēdit nobis viã celeſtis patrie.⁊ nos
ducit ad fluenta diuine gratie. Hec eſt illa
nubes de qua exponi poſſet illud.j. Coꝛ.x.
Patres noſtri oēs ſub nube fuerũt.trãſſũ-
ptiue in.c.nequaq̄.de cõſē.di.iiij. Sed q̄d
mirũ ſi mr̄ dei nubes appellat̄.cũ etiã p̄di-
catoꝛes oēs ſancti tali noīe nũcupētur. vt
pꝫ in.c.reuertimini.xvj.q.j.Vñ Eſa.lx.c.de
illis dꝛ. Qui ſunt iſti qui vt nubes volant:
Tales aũt nubes placent deo.v.di.in fi.⁊
vj.di.in pꝛin. Et iõ ipſa glīoſa v̄go omniũ
p̄dicatoꝝ magiſtra fuit.⁊ eſt deo ſuꝑ oĩes
gratiſſima. Iſta eſt illa nubes de qua dici
põt illud Nume.x. Eleuata eſt nubes de ta
bernaculo federis. O igitur dñe deus pone
nubē veſtimentũ meũ Job.xxxviij. Fac vt
ſiꝫ de illis.de quibꝰ dꝛ ps.lxxvij. Deduxit
illos in nube diei. Et vt in me verificetur il
lud ps.ciiij.Qui ponis nubē aſcenſuꝫ tuũ.
Et vt thꝛonus meꝰ ſit in colũna nubis Eccī
xxiiij.Ut cum mediãte hac clara nubecula
aſcēdero i celũ.dicat̄ de me illud Eccli.xlv.
Induxit illũ in nube. Fac ergo vt de anima
mea v̄ificet̄ illud Ezech.x. Domus repleta
eſt nube.i.virginis deuotione.

M beata virgo dicitur mons ſynai.
Aſſimilatio.vj.

m Ons ſynai.vt dꝛ in li.de ꝓpꝛi.re. I
eſt in arabia.vt etiam ait apl's ad Nota de
Gal.iiij.Et eſt in ꝓuincia Madi mõte ſy
an.De quo Joſephus in li.ij. antiquitatuꝫ nai.
inquit.Syna mõs eſt excelſus ⁊ ad paſcua
egregiꝰ:optimas herbas ferēs. Eratqꝫ opi
mo ibi habitare deum. Et ideo pꝛimitꝰ ibi
nemo paſcebat oues.qꝛ paſtoꝛes illuc mini
me ambulare p̄ſumebant. Huic monti ap-
pꝛopinquãs Moyſes ꝓdigiũ vidit.ſ.igneũ
rubum nõ cõburentē.⁊ eius viriditatē ⁊ flo
rem nullatenus depaſcentē. ⁊ eius ramos
fructiferos nullo incendio deuaſtantē. q̄-
uis flãma velox ⁊ vehemēs nimis eēt. Vñ
de illo igne dñs ad moyſen locutus eſt. Idē
quoqꝫ Joſephus.iij.li.ait. Aſcendit Moy-
ſes in ſyna.qui mõs eſt excellētiſſimus in
illis regionibus. Et qꝛ ſermo erat deũ circa
euꝫ habitare.⁊ erat terribilis. ideo circa ra
dices huiꝰ mõtis hebꝛei ſua tabernacula lo
cauerũt.⁊ ibi deũ videre in igne.⁊ in nube ⁊
ipm̃ perſonaliter loquentē audire merue-
rũt.Dicitur itaqꝫ mons ſynai mons diuine
habitationis.angelice frequentatiōis.mõs
luminis ⁊ inflãmationis.mons pluuie ⁊ ro
ris.mons paſcue ⁊ refectionis.mons ſapiē
tie ⁊ eruditionis.quia de illo mõte dominꝰ
Moyſen ⁊ ppl'm inſtruebat.⁊ ei legē cõfe-
rebat. Mons miſericoꝛdie ⁊ ꝓmiſſiōis. qꝛ
inde bona inaudita populo pꝛomittebat.
Mons iuſticie ⁊ cõminationis.quia timo
rem inſpicientibus inferebat. Mons ami-
citie ⁊ cõfederationis.quia mediante lege
populũ ibidem ſibi ſempiterno federe deus
vniebat. Mons mũdicie ⁊ puritatis. mõs
leticie ⁊ iocũditatis.quia nulli ad montem
accedere poterãt niſi qui mente ⁊ coꝛpe mũ
di erãt. Ibi etiam illi qui mũdi erãt coꝛam
dño cum leticia comedebant ⁊ bibebãt. Di-
citur etiam mons clemētie ⁊ pietatis ſiue
ꝓpitiationis.⁊ mons ſacrificij ⁊ oꝛõnis.nã
ibi dño immolabãt.ac pꝛecibus Moyſi et
ſupplicationibus deũ ſibi placatũ ⁊ ꝓpitiũ
audiebãt.hec ibi. Que omnia poſſent be Octo ſi
nedicte v̄gini optime applicari.ſed bꝛeuita militu-
tis gratia ſolum referã octo ſimilitudines dieſ mõ
quas ipſa dña noſtra hꝫ cũ iſto mõte ſan- tis ſy-
cto. Pꝛima eſt.qꝛ ſicut mons ille fuit mõs nai ad
miſericoꝛdie ⁊ ꝓmiſſionis.quia in eo appa Mariã
rens dñs moyſi in rubo.⁊ cõpatiens affli-
ctioni ppl'i ſui ꝓmiſit liberare eũ a ſeruitu-
te Pharaonis ⁊ egyptioꝝ ꝑ manuꝫ ipſius
Moyſi.vt hꝛ̄ Exo.iij. Sic.b.v̄go tãq̄ mie

regina fuit ꝓmiſſa ⁊ figurata in illo eodeꝫ
rubo, ſicut eccleſia cātat di. Rubū quem vi
derat moyſes incōbuſtū cōſeruatā agnoui-
mus tuā laudabilē ꝟginitatē: dei genitrix
intercede ꝓ nobis. Itē ꝓmiſſio facta moy-
ſi de liberatiōe ꝑdicta, q̄ figurabat liberati
onē generis humani de ſeruitute diaboli.
⁊ oēs alie ꝓmiſſiōes facte in veteri teſtamē
to ꝓ dicta liberatione in ipa ꝟgine cōplete
ſunt. Nā in eā deſcēdit fili⁹ dei. ⁊ carnē hu-
manā aſſumpſit ꝓ nr̄a liberatiōe. Et iō de
illa dici pōt illud Exoḋ. xix. Deſcēdit domi
nus ſuꝑ montē ſynai. Scḋo, qꝛ fuit mōs
angelice frequētationis. Ibi em̄ frequenter
angelus ex pſona dn̄i apparuit, ⁊ locut⁹ eſt
moyſi. vn̄ dꝛ Act. vij. ꝙ appuit illi ī deſerto
mōtis ſynai angel⁹ in igne flamme rubi ⁊c̄.
Et in eodem. c. dꝛ de Moyſe. Hic eſt q̄ fuit
in eccleſia in ſolitudine cū angelo q̄ loqbat̄
ei in mōte ſyna ⁊ cū patrib⁹ nr̄is. q̄ accepit
ꝟba vite dare nobis. Et ſil'r. b. ꝟgo fuit ab
angelo viſitata ⁊ ſalutata, ⁊ de ꝟbo vite edo
cta. ſicut pꝫ Lu. j. Tertio qꝛ ſyna fuit mōs
luminis ⁊ inflāmatiōis, naꝫ in eo apparuit
dn̄s in flāma rubi Exo. iij. Itē eiuſdē lib. c.
xix. dꝛ, ꝙ tot⁹ mōs ſynai fumigabat. eo ꝙ
aſcēdiſſet dn̄s ſuꝑ eū in igne. ⁊ aſcendebat
fum⁹ ex eo q̄ſi de fornace. Et h̄ factū ē ī btā
ꝟgine, qn̄ ſpūſſanct⁹ q̄ eſt ignis. i. amor di-
uinus in eā ſupuenit, ⁊ ipſaꝫ eſtuāti deſi-
derio fumare fecit. ⁊ mentē ei⁹ totā illumi-
nauit ac inflāmauit Lu. j. vbi ei dixit ange
lus. Spūſſanct⁹ ſupueniet in te ⁊c̄. Quar-
to, qꝛ fuit mōs pluuie ⁊ roris. Et ſic fuit be
ata ꝟgo in filij dei cōceptiōe. Un̄ ꝓpheta
ꝑdixerat ps. lxxj. Deſcēdet ſicut pluuia in
vellus: ⁊ ſicut ſtillicidia ſtillantia ſuper ter
ram. Hāc autem pluuiam ⁊ irrorationē me
ruit beata ꝟgo ſuſcipe, qꝛ humillima erat,
nā a ſupbis ⁊ elatꝭ fugit. Un̄. ij. Reg. j. dici
tur. Mōtes gelboe nec ros nec pluuia veni
at ſuꝑ vos. Quinto, qꝛ ſyna fuit mōs diui
ne habitatiōis. Et ſil'r btā ꝟgo fuit habita
culum dei. Un̄ ps. lxvij. ait de ea ſub noīe
mōtis. Mons dei mons pinguis: mōs in
quo bn̄placitū eſt deo habitare in eo. Etenī
dn̄s habitabit in finē. ſ. ſeculoꝝ. i. in vltima
etate mūdi. Et iterū idē ps. lxvij. ait. Dn̄s
in eis in ſynai in ſancto. Sexto qꝛ fuit mōs
ſapiētie ⁊ eruditiōis. vn̄ Leui. xxvj. dꝛ. Hec
ſunt p̄cepta atqꝫ iudicia ⁊ leges quas de-
dit dn̄s inter ſe ⁊ inter filios Iſrael in mon
te ſynai ꝑ manū Moyſi. Et ſil'r, btā ꝟgo il
lum mūdo edidit q̄ eſt verbū ⁊ ſapiētia pa-
tris, qui eſt dux ⁊ legifer noſter, ꝑ quem re
ges regnāt. ⁊ legum cōditores iuſta diſcer
nūt. Septimo qꝛ eſt mōs iuſticie ⁊ cōmina
tionis. ⁊ ſil'r btiſſima ꝟgo ſicut ſibi deuotꝭ
⁊ reuerētib⁹ eſt ſalutis refugiū, ita cōtēpto
ribus ⁊ blaſphematorib⁹ erit ad mortē ⁊ ꝑdi
tionis iudiciū. vn̄ Exo. xix. dꝛ de monte ſy-
nai. Cauete ne aſcēdatis in montē. nec tā-
gatis fines illius. Oīs em̄ qui tetigerit mō
tem morte morietur. Octauo qꝛ ſyna erat
mons paſcue ⁊ refectionis. vn̄ dꝛ Exo. iij.
ꝙ deus apparuit Moyſi cuꝫ minaſſet gre
gē ad interiora deſerti ad mōtē dei Oreb.
qꝛ. ſ. ibi erāt bona paſcua. Oreb em̄ eſt ps
montis ſynai. vt dꝛ in li. de ꝓpri. re. Et ſil'r
btā ꝟgo in aſſumptione ſua ꝑuenit ad pa-
ſcua eterne felicitatis. ad quē etiā gregem
fideliū ad ſe recurrentiū ſuo exēplo ⁊ adiu
torio iugiter introducit.

Qꝛ beata virgo dicitur thronus.
Aſſimilatio. vij.

Thronus dupliciter accipit̄. ſ. ꝓ ter- **R**
t tio ordine ſupreme hierarchie q̄ dꝛ
ordo thronoꝝ. Et ꝓ ſolio regali. Et
omnib⁹ iſtis modis beata ꝟgo thronus dei
pōt appellari. Primo em̄ dici pōt thron⁹ ex
eo ꝙ hꝫ ꝓprietates illoꝝ angeloꝝ q̄ throni *Sex ꝓ-*
nūcupātur. que quidē ſunt ſex ſm̄ Dionyſi- *prietates*
um in li. de angelica hierarchia. Prima eſt *throno-*
maxima celſitudo. q̄ btē ꝟgini cōuenit que *rum.*
ait Eccl'i. xxiiij. Ego in altiſſimis habito: et
thronus meus in colūna nubis. Ipſa enim
habitat in altiſſimis, qꝛ ſuꝑ oēs ſcōs eſt ex
altata ⁊ ſublimata, ⁊ ad dexterā filij collo-
cata. Un̄ dꝛ in figurā. iij. Reg. ij. ꝙ poſit⁹
eſt thronus matris regis ad dexterā eius.

Scḋa ꝓprietas eſt regis circūdatio, que
etiā ipſi cōuenit. de qua dꝛ Hiere. xxxj. No
uum faciet dn̄s ſuꝑ terrā, femina circunda
bit virū. In quib⁹ ꝟbis triplex nouitas de-
notatur. Prima eſt, qꝛ circūdat. i. ſine cor-
ruptione generat. Illud em̄ eſt circūdatum
qḋ eſt ex omni parte clauſum. Scḋa eſt. qꝛ
circūdat virū. vn̄ Ber. ait. Si dixiſſet infā-
tē vel paruulū: nec nouū videret̄ nec mirū.
Sed vir erat Ieſus. necdū etiā nat⁹. ſapiē-
tia nō etate. nō quātitate corꝑis ſꝫ animi vi
gore. Habuit em̄ plenitudinē ſapiētie ⁊ vir
tutis ab inſtanti ſue cōceptiōis. Tertia eſt
quia dꝛ ſuꝑ terrā. Eccleſia quideꝫ generat
quotidie filios in celo ſine corruptione ⁊ cū
gratie plenitudie. Unde obitus ſcōꝝ nata-

le dicitur, quia tunc naſcūtur, ⁊ iſtud nō eſt
nouum. Sed ꝙ iſta talis generatio fiat ſu
per terrā iſtud eſt omnium nouoꝝ nouiſſi-
Maria mū. Tertia ꝓprietas thronoꝝ eſt ſtabi-
ſtabilis lis collocatio. Et iſta ſil'r beate ꝟgini cōue-
de. nit. que ſtabilis fuit filio in vita. in morte ⁊
poſt mortē. Nam in vita fuit ſibi ſtabilis ꝑ
amorē. qꝛ nūꝙ ab eius amore diſceſſit. In
morte fuit ei ſtabilis ꝑ aſſociationē. quia iu
xta crucem eius ſemꝑ ſtetit. Et poſt mortē
fuit ſtabilis ꝑ fidē. qꝛ nūꝙ eā amiſit. Qui-
dam em̄ diſcipuli ab eo diſceſſerūt per fidē
⁊ ſocietatē: ſed non per amorē. vt apoſtoli.
Alij diſceſſerūt a fide: ſed nō ab amore nec
a ſocietate: ſicut ſancte mulieres que iuxta
crucem chriſti ſteterunt. Beata auteꝫ virgo
ſemper immobilis ſtetit ⁊ in fide ⁊ in amo
re ⁊ in ſocietate. Quarta ꝓprietas thro
noꝝ eſt regis ſuſceptio. Et iſta etiam cōue-
nit beate ꝟgini. que excellentiori modo pre
ceteris chriſtum ſuſcepit. Omnes em̄ tam
boni q̄ꝫ mali chriſtū ſuſcipiūt ꝑ eſſentiam ⁊
preſentiā. Boni ꝟo ipſum ſuſcipiūt per in-
habitationē gratie. Uirgo autem btā ipm̄
ſuſcepit per gratie plenitudinē in mente. ⁊
per preſentiā corporalē in ventre. Quin
ta ꝓprietas thronoꝝ eſt regis delatio. Et
iſta ſimiliter conuenit beate ꝟgini que chri
ſtum de celo detulit. Et ideo vocatur fercu
lum a deferendo. iuxta illud Cañ. iij. Fer-
culum fecit ſibi rex Salomon ⁊c̄. Uocatur
etiam nubes Eſa. xix. vbi dicitur. Aſcēdet
dominus ſuper nubem leuem ⁊c̄. Ipa eniꝫ
nobis chriſtum tanꝙ pluuiam ſalutarē cō
pluit. iuxta illud Eſa. xlv. Nubes pluant iu
ſtum ⁊c̄. Uocatur etiam nauis. quia depor
tauit nobis panem angeloꝝ. Unde Pro-
uerb. vltimo dicitur. Facta eſt quaſi nauis
inſtitoris delonge portans panem ſuum.
M Sexta proprietas thronoꝝ eſt familia-
Maria ris apparitio. Et iſta ſimiliter beate Ma-
apti⁹ oī- rie conuenit. Familiarius enim ⁊ apertius
b⁹ incar- myſterium incarnationis ſibi chriſtus ma-
nationē nifeſtauit q̄ ceteris ſanctis vel āgelis. Naꝫ
nouit. Salomon dixit ſe illud ignorare Prouerb.
xxx. dicens. Tria ſunt mihi difficilia. ⁊ q̄r-
tum penitus ignoro. ſ. viā iuuenis in ado-
leſcentia ſua. i. viam chriſti in incarnatiōe
ſua de virgine intacta ſm̄ expoſitionē Ni-
colai de lyra. Iohannes etiam baptiſta di-
cit ſe nō eſſe dignum ſoluere corrigiam cal-
ciamēti xp̄i Ioh. j. Id eſt nō eſſe ſufficien-
tē exponere profunditatem tanti myſterij.
Gabriel quoqꝫ angelus de modo requiſit⁹
ipſum nō expoſuit, ſed ad ſpūmſanctū virgi
nem remiſit dicēs. Spūſſanctus ſupueniet
in te ⁊c̄. ac ſi diceret ſm̄ Bern̄. ſuꝑ Miſſus
eſt. Quid a me queris qḋ ipſa mox experie
ris: Scies ſcies ⁊ feliciter ſcies. ſed illo do-
ctore quo actore. Ego miſſus ſum nūciare
virginalē coceptū nō creare. Uirgo autem
bn̄dicta illud myſteriū nō tm̄ ſciuit ꝑ infu-
ſam ſapiētiā: ſed maxime per experiētiam.
Unde Ber. vbi. s. ait. Qualiter ſplēdor ille
inacceſſibilis ꝟginis ſe infuderit viſceribus
ſoli datum eſt ſcire cui ſoli datum eſt experi-
ri. Scḋo dico ꝙ ipſa fuit thronus, i. ſe *M*
des ⁊ ſolium ſummi regis qui ſedit in vte- *Maria*
ro ſuo. Et nūc eſt thronus dei in mundo. ⁊ *ſoliū ſū-*
etiā erit in iudicio. Xp̄s em̄ fecit eā thronū *mi reg.*
ſuū dū eſſet in vētre ei⁹. In cui⁹ figuram dꝛ
iij. Regū. x. ⁊. ij. Paral'. ix. Fecit rex Salo-
mon thronū de ebore grandē. ⁊ veſtiuit eū
auro fuluo nimis. Iſte em̄ thronus fuit de
ebore ꝑ ꝟginitatē. ⁊ de auro ꝑ feruētē cha-
ritatē. ⁊ grādis ꝑ maximā humilitatē. naꝫ
quāto fuit humilior: tanto coram deo facta
eſt ſublimior. Chriſtus ergo requeuit in eiuſ
ꝟginitate. quia diligit mūdiciam. ⁊ in eius
charitate, qꝛ amat fraternā concordiā. ⁊ in
ipſius humilitate. quia diligit mentē tran-
quillam. Scḋo ipſa eſt thronus dei pecca-
toribus qui ſunt in mūdo. Et ideo dicit̄ ad
Hebre. iiij. Adeamus cū fiducia ad thronū
gratie vt miſericordiā cōſequamur: ⁊ grāꝫ
inueniamus in tēpore opportuno. Quidaꝫ
enim peccāt ex timore male humiliante. ſi
cut Petrus qui timore mortis xp̄m nega-
uit. Et iſti accedentes ad eā: magnā pn̄t hr̄e
fiduciā, ⁊ iō dꝛ. Adeam⁹ cū fiducia ad thro
nū grē. Alij ꝟo peccāt ex amore male inflā
mante. ſicut Dauid q̄ malo amore inflāma
tus in adulteriū cecidit. Et ſicut Matthe⁹
mala cupiditate allectus illicita lucra exer
cuit. Et tales ad iſtum thronū accedentes
inueniūt miam. ⁊ iō ſubdit̄. vt miam conſe
quamur. Alij ꝟo peccāt ex ignorātia excee-
cāte. ſicut apl's qui ait. j. ad Thi. j. Ignorāſ
feci in incredulitate. Et tales ad iſtū thro-
num accedentes inueniūt gratiaꝫ. Et ideo
additur. Et gratiaꝫ inueniamus in tēpore
opportuno. Tertio ipſa erit thron⁹ chri- *M*
ſti in iudicio. ⁊ hoc quantū ad illos q̄ erūt *Maria*
a dextris. Nā illos qui erūt a ſiniſtris xp̄s *thron⁹*
iudicabit. Unde Apocal. iiij. dꝛ. De thro- *xp̄i i iu-*
no procedunt fulgura ⁊ voces ⁊ tonitrua *dicio*

Jpſe em̄ xp̄s oēs ad iudiciū citabit dicens.
Surgite mortui venite ad iudiciū. Et talis
citatio dꝛ tonitruū. Jtem citatos examina
bit dicēs. Eſuriui ⁊ nō dediſtis mihi mādu
care ⁊c̄. Et iſte ſunt voces q̄ de throno ꝓce
dūt. Ultimo ꝯ citatos ⁊ examinatos iniqꝫ
fulminabit dicēs. Diſcedite a me maledicti
in ignē eternū ⁊c̄. Et iſta ꝟba dicūtur ful-
gura de throno ꝓcedētia. Jlli ꝟo q̄ erunt a
dextris: ad ꝟginē glioſam tāq̄ ad thronū
grē ⁊ mīe ꝯfugiēt. Unde p̄s. lxxxviij. inq̄t
deꝰ. Thronus eiꝰ ſicut ſol in ꝯſpectu meo. ⁊
ſicut teſtis in celo fidelis. Jpſa em̄ in iudi-
cio exiſtēs erit corā deo ſicut ſol. qꝛ pre ce-
teris hebebit maiorē ſplēdorē ſapie ⁊ maio
rē calorē grē ⁊ glie. Et erit ſicut teſtis fi
delis. qꝛ corā filio ſuo de nobis bonū teſti-
moniū ꝑhibebit. Uñ in quodā officio canit̄
ipſi ꝟgini. Recordare ꝟgo mater dū ſtete-
ris in ꝯſpectu dei ſicut ſol refulgendo: vt lo
quaris pro nobis bonū teſtimoniū. ⁊ auer-
tas indignationē ſuā a nobis. Alexāder
autē de ales ſup p̄dicto p̄s. lxxxviij. inquit.
Notandū ꝙ multa fuerūt in throno Salo
monis q̄ myſtice in throno xp̄i. i. in btā vir
gine poſſumus aſſignare. q̄ in his ꝟſibꝰ cō
p̄hēdi p̄nt. Ligna. ſedile. manus. ebur. au
rum. brachia. ſcamnū. Argentum. leo. rex.
purpura. pina. gradus. Jn btā em̄ virgine
fuerūt ligna fortitudinis ⁊ ꝑſeuerātie. Uñ
Cañ. iij. dꝛ. Ferculuꝫ fecit ſibi rex Salomō
de lignis lybani. id eſt de cedris q̄ ſunt for-
tiores ⁊ imputribiles. Sunt ⁊ alia ligna ly
bani que ei cōpetūt. Uñ ipſa dicit Eccī. xx-
iiij. Quaſi cedrus exaltata ſum in lybano.
⁊ ſicut cypreſſus ⁊c̄. Jtē ſedile ⁊ manus. iij.
Reg. x. Due manus tenētes ſedile. Sedile
eſt charitas btē ꝟginis ſm̄ ꝙ Cañ. iij. dꝛ.
media charitate cōſtrauit. Manꝰ due opa
priuilegiata humilitatis ⁊ pietatis. Ebur
caſtitas. iij. Reg. x. Fecit thronū de ebore
grādem. Fuit em̄ de ebore ꝑ mūdiciam. ⁊
grādis in cōtinentia. qꝛ in ea extinctus fuit
fomes. Auꝝ. ſ. ſapiētie. iij. Reg. x. Ueſtiuit
eum auro fuluo nimis. ⁊. ij. Paral. ix. au-
ro mūdiſſimo. Brachia longa ad defenſio-
nem noſtrā. ⁊ ad dandum adiutoriū longe
poſitis. id eſt peccatoribꝰ. ij. Paral. ix. Bra
chiola duo altrinſecus. Forte xp̄s puer bra
chiolis illis amplexatus eſt illā. Scānū. ij.
Paral. ix. Et ſcabellū aureuꝫ, quaſi dicat.
Diuitias ⁊ ſapientiā terrenā pedibꝰ cōculca
uit Apocal. xij. Mulier amicta ſole ⁊ luna

P Multa fuerunt in thro-no ſalo monis.

ſub pedibus eius. Jtē pedes. i. affectꝰ eius
vtebantur auro rōnis. Argētum. i. eloquē-
tia. quia ipſa eſt aduocata noſtra. Cañ. iij.
Columnas eius fecit argenteas. Leo. Si-
cut aūt dꝛ. iij. Reg. x. ⁊. ij. Paral. ix. quattu
ordecim leones erāt. Quia ergo leo eſt ter-
ribile animal. quattuordecim leones ſunt
ſeptē virtutes beate ꝟginis. ⁊ ſeptē dona.
quoꝝ odor terret ſerpentē veterē. id eſt dia
bolum. Unde de ipſa dꝛ Cañ. vj. Terribilis
vt caſtroruꝫ acies ordinata. Rex. quia ſo-
lus rex ſedet in throno. ⁊ ſolus chriſtus in
beata ꝟgine. Ezechie. xliiij. Princeps ipſe
ſedebit in ea. Purpura. id eſt martyrium.
Cañ. iij. aſcenſum purpureū. Martyr autē
fuit beata ꝟgo. ⁊ ſi nō corpore. tamē mēte.
ſm̄ illud Luce. ij. Et tuā ipſius animā per-
tranſibit gladius. Pina. iij. Reg. x. Sum-
mitas throni rotūda erat. Cañ. iij. Recli-
natoriū aureum id eſt perfectio firma ſine
angulis ⁊ ſcrupulis. Gradus ſex quibꝰ aſcē
ditur ad eam ſm̄ qꝺ dꝛ. iij. Reg. x. ⁊. ij. Pa
ral. ix. Et ſunt ſex partes venerationis. ſ. re-
uerētia. deuotio in corde. ſalutatio ⁊ grati
ficatio in ore. obſequiū ⁊ preſtatio in ope-
re. Et in quolibet gradu ſedet leo. id eſt ti-
mor dñi. Eccli. xxvij. Timor dñi ſuper om
nia ſe ſuperpoſuit. De hoc ergo throno xp̄i
ſicut deus pater. Et thronus eius ſicut ſol
in cōſpectu meo. Sol ſplendet ⁊ calet ſiue
ardet. in quo notatur gemina ſtola quam
vtrāqꝫ pie creditur habere beata ꝟgo in cō
ſpectu dei vt ſplendeat ⁊ fulgeat ſicut ſol
ſm̄ ſtolam corporis. ⁊ amore ferueat ſm̄
ſtolaꝫ anime. Et ſicut luna perfecta in eter
num. Dicit autem Jnnocētius papa ꝙ ſi-
cut rationabiliter aſſerunt qui de naturis
rerum ediſſerūt: luna frigiditatē cauſat et
humiditatē. Frigiditas deſignat ꝟginita-
tem. ⁊ humiditas humilitatē. Jgnis enim
de quo venit ſiccitas naturaliter ſublimia
petit. Aqua ꝟo a qua procedit humiditas
quaſi grauis: naturalit̄ petit humilia. Fri-
giditas igit̄ ⁊ humiditas lune ꝟginitas et
humilitas eſt Marie. que frigida fuit ꝯtra
eſtū luxurie. ⁊ humida cōtra faſtū ſupbie.
Qꝛ ꝟo ſemꝑ ꝑſeuerauit in ꝟginitate ⁊ hu
militate ⁊ in glia etiā appareret eiꝰ ꝟgini-
tas ⁊ hūilitas. iō bñ dꝛ ꝙ eſt in ꝯſpectu dei
ſicut luna ꝑfecta in eternū. q. ſ. nunq̄ patit̄
detrimētū. Et teſtis in celo fidel. Jpſa eniꝫ
orat ibi ꝓ pctōribꝰ. ⁊ teſtat̄ ꝙ filiꝰ dei ꝓ eis
factꝰ eſt hō. Uñ dicit Ber. Mater oſtendit

filio pectus et vbera. Propter quod dicit̄
Hiere. xiiij. Solij glie tue recordare: ne ir
ritū facias fedꝰ tuū nobiſcū. Btā igit̄ ꝟgo
eſt thronꝰ. ſol. luna ⁊ teſtis. Qꝛ thronꝰ eſt
iudicē ꝯtinet: qꝛ ſol ꝓducit terrenaſcētia
quia luna. noctis tenebras diſcutit. q̄a te-
ſtis: cauſas abſoluit. Si pctōr es et times
iudicē: hec tenet eū. Si penitens cupis de
terrenis curis exire. hec ſol calorē ꝓducit.
Si nox aduerſitatū vel ignorātie te p̄mit
luna eſt. Si cauſis vexaris a ſpiritibꝰ imū-
dis vel deſiderijs importunis: vel ī morte
impeteris: teſtis tibi erit ſi eā inuocaſti ad
videndū opatura ⁊ vitā. Unde in genera-
li ꝯfeſſione dꝛ. Confiteor deo ⁊ btē marie
⁊c̄. quaſi dicat vnuſqſqꝫ. Uolo ꝙ ip̄a ſciat
pn̄iam meā ⁊ ſit teſtis ꝯfeſſionis mee ip̄a
et oēs ſancti. Unde Oſee. xj. in fine dꝛ. Ju
das autē teſtis deſcēdit cū deo ⁊ cuꝫ ſanct̄
fidelibꝰ. Nec tm̄ eſt teſtis ſed teſtis fidelis
Studeas ergo habere bonaꝫ cām. qꝛ ꝓ te
nō mentiet̄. Prouer. xiiij. Teſtis fidel' n̄
mentiet̄. hec Alex. vbi. ſ. Unuſquiſqꝫ ſ̄ de
uotꝰ beate ꝟgis pōt dicere illud Job. xvj.
Jn celo teſtis meꝰ. Quā glioſam ꝟginem
oro vt ꝓ me teſtificari dignet̄ in tēꝑe quo
danda erit ſnīa vite mee vt eiꝰ teſtimonio
mēdacis aduerſarij falſitatibus ſuperatis
ab oībus impugnationibꝰ abſoluar. ⁊ cuꝫ
ip̄a patrona mea aſcēdere merear ad degu
ſtanda paradiſi gaudia per infinita ſecula
ſeculorum. Amen.

De eiuſdem ſacratiſſime ꝟginis aſſi-
milatione. Sermo quartus.

l Jberaſti me do
mine ſm̄ multitudinē mi
ſericordie tue. Eccli. lj. Si-
gnū magne libertatꝭ ⁊ nobi
litatꝭ eſt alicuiꝰ ciuitatis vel
terre ſi ip̄a alijs oībus tributū ſoluētibus
nō ſit tributaria. Ex quo appet libertas et
nobilitas bn̄dicte ꝟginis marie. Nam cuꝫ
oīs creatura pure humana fuerit peccato
ſubdita. ⁊ ꝯſequēter demoni tributaria. ip
ſa tn̄ immaculata ꝟgo ab hoc tributo fuit
exēpta. qꝛ a cuiuſcūqꝫ peccati macula fuit
aliena. Huiꝰ aūt figura habet̄ Geñ. xlvij.
Nā in illa magna egeſtate ⁊ chariſtia q̄ui
tota terra egypti fuit tributaria Pharoni
excepta terra ſacerdotali que libera fuit ex
p̄uilegio regꝭ. Qua figura denotat̄ ꝙ tēꝑe
quo fuit tāta egeſtas grē. Et quando erat

penurta illius frumēti de quo factꝰ eſt pa
nis celeſtis. ſ. xp̄s tota humana natura fu
it ꝑ pctm̄ tributaria pctō. Solaqꝫ mat̄ ſa-
cerdotis magni xp̄i fuit ab eo īmunis ex
diuino p̄uilegio illā p̄ſeruāte. De ip̄a autē
dira ſuitute hūana dꝛ Thre. j. Quō ſedet
ſola ciuitas plena ppl'o. Facta eſt quaſi vi
dua dña gentiū p̄nceps ꝓuinciarū facta ē
ſub tributo. Uocat̄ nāqꝫ humana natura
dña aliarū creaturarū inferiorū. iux̄ illud
Ouid. in. j. Metham. Sāctius his aīal
mētiſqꝫ capacius alte. Deerat adhuc. ⁊ qꝺ
dñari in cetera poſſet. De liberatione ꝟo
huiꝰ terre dixit ꝓpheta p̄s. lxxxvj. Glioſa
dicta ſunt de te ciuitas dei. Hec igit̄ fuit
terra ſacerdotalis de q̄ natꝰ eſt ſummꝰ ſa-
cerdos q̄ ⁊ hoſtia ꝓ nobis eſt immolatus.
Unde Leo papa in ſmone de natiuitate
eiuſdē ꝟgis ait. Obſecro dilectiſſimi frēs
mei hanc noſtre ſalutis hyſtoriaꝫ intēdite
diligēter corda vigilēt. oculi nō dormiant
creator nāqꝫ oīuꝫ de btiſſima ꝟgine carnē
ſumēs ſine pctō natꝰ eſt ⁊ in mūdo cōuer-
ſatus. Ecce ſacerdos magnꝰ nulla in ſe ha
bēs pctā. Et iccirco dignꝰ ⁊ potens fuit vt
ſacrificiū offerēs aliena mūdaret pctā. Qꝛ
igit̄ in rebꝰ humanis inueniri nō poterat
p̄ciuꝫ nr̄e redēptionis. redēptor noſter ſe-
metip̄m obtulit hoſtiā in odorē ſuauitatꝭ.
Sicqꝫ ip̄e factꝰ eſt ſacerdos. ſacrificiuꝫ. re-
demptor ⁊ p̄cium. hec ille. Bñ igit̄ decuit
reginā illam fecundā que talē ꝓduxit fru-
ctum liberā fieri ab oī tributo pcti. Unde
Augu. in lib̄. de natura ⁊ grā ait. Excepta
beata ꝟgine. de qua ꝓpter honorē dñi nul
lam prorſus cū de pctis agit̄ habere volo
queſtionē. ſi oēs ſancti ⁊ ſancte dei cuꝫ vi-
uerēt interrogati fuiſſent vtrū ſine pecca-
to fuiſſent. oēs vna voce dixiſſent. Si di-
xerimus qꝛ pctm̄ nō habemꝰ ipſi nos ſedu
cimꝰ ⁊ veritas in nobis nō eſt. Et iō de hac
immunitate ⁊ ſingulari ſua liberatione a
peccato ipſa benedicta virgo gratias agit
deo in verbis ꝓpoſitis. De qua innocētiſſi
ma ꝟgine adhuc octo alias aſſimilatiōes
perſcrutabimur.

Qꝛ btā ꝟgo dꝛ vellus. Aſſimilatio. j.

a Lexander de ales exponēs illꝺ R
p̄s. lxxj. Deſcēdet ſicut pluuia
in vellus. ⁊ ſicut ſtillicidia ſtil-
lantia ſup terram: ait. Uellus
eſt ꝟginitas marie. terra humilitas ipiꝰ.
pluuia ē deitas vel gratia. ſtillicidia ab-

undantia grãrũ ⁊ donoꝝ. Dicit ĝ ꝓpheta.
Deſcendet ſicut pluuia in vellus. ſ. deus in
vterum ỽginis. Uell⁹ eñi maria fuit roꝛe
grẽ et diuinitate plena. area. i. iudea ſicca
ꝑmanẽte. Unde Hiero. ait. Uellus cuz ſit
de coꝛpe neſcit coꝛpis paſſiones. ⁊ ſimilr̃
beata virgo imunis fuit ab oĩ immũdicia.
Uelleris ꝓꝓe tates. Et nota ꝙ ꝓꝓꝛietates velleris q̃ btẽ ỽgini
conueniunt in his ỽſibus cõtinenꝭ. Succi-
da veſtis ouis non ſentit. non ſonat icta.
Hirta pilo molli. bibulo. tigitqꝫ ꝑato. Pe
ctunt. nẽt. texũt. ꝙ frigoꝛa pellat et oꝛnet.
Succida eſt beata ỽgo. i. ſucco pietatꝭ ple-
na. Judicũ. vj. Expreſſo vellere conchã ro-
re compleuit. Nos ſumus ꝯche. Jtẽ veſtis
ouis eſt maria. i. ꝓtectio ſimpliciũ ⁊ inno
centiũ. Prouer. vl. Oẽs domeſtici eius ve
ſtiti ſunt duplicibus. i. ſtola gemina. Jtem
nõ ſentit beata ỽgo motus carnales. Nõ
ſonat icta. Lu. ij. Et tuãipſi⁹ aĩam ꝑtrãſi-
bit gladius. Et de charitate dꝛ. j. ad Coꝛ.
xiiij. non irritaꝛ. Jtem hirta. i. hirſuta. i. ſtꝛ
ſe tenẽs. Actuũ. j. Hi erant oẽs oꝛãtes in
cenaculo cũ mulieribus ⁊ maria mr̃e ieſu
Et ad lr̃am hirſuta fuit. q̃a nõ erat cõpta.
j. Pet. iij. Quarũ nõ ſit exterius capilla-
tura. aut circũdatio auri ⁊c̃. Pilo molli. i.
cogitatiõe pia. Unde bene cõuenit ei illud
Hiere. xviij. Ego cogito cogitatiões pacꝭ.
Jtem bibulo. ſupple verbi dei. Luce. ij. ca.
Maria cõſeruabat oĩa verba hec confe
rens in coꝛde ſuo. Jtem tingitqꝫ parato.
quia fuit verecũda Eccl'i. xxvj. Gratia ſup
gratiaz mulier ſancta ⁊ pudoꝛata. Luc. j.
Turbata eſt in ſmone eius. Jtem pectunt
beatam virginẽ bone ancille. i. dilatãt lau
dibus et honoꝛibus. ſicut lana carpinata
amplius dilataꝛ. Eccl'iaſtici. xxiiij. Jn me-
dio populi ſui gloꝛificabiꝛ. Jtem nẽt ſub-
tiles ꝑdicatoꝛes de beata ỽgie. Exo. xxxv.
Mulieres docte dederũt que vouerant. i.
predicatoꝛes docuerũt que cogitauerunt.
Jtem texũt ꝓlixas oꝛones. Thob. ij. Jbat
Anna ad opus textrinũ quottidie. Jtẽ pel
lit frigoꝛa īfidelitatis. Unde cãtat ecclia.
Gaude Maria virgo cũctas hereſes ſola
īteremiſti in vniuerſo mũdo. Jtez ⁊ oꝛnat
Actuũ. ix. Oſtẽdebãt tunicas ⁊ veſtes q̃s
faciebat illis doꝛcas. Doꝛcas interꝑtatur
capꝛea vel damula. ⁊ ſignificat. b. ỽginez
quã cõparat ſpõſus celeſtis capꝛee dicẽs.
Cantic. iiij. Duo vbera tua ſicut duo hyn-
nuli capꝛee ⁊c̃. hec oĩa Alexander vbi. ſ.

Poſſumus aũt dicere ꝙ beata virgo dꝛ
vell⁹ ꝓpter qnqꝫ cauſas. Primo eñi dicitꝛ
vellus. quia vell⁹ eſt de carne exciſum: ſed
ſine carnis coꝛruptione. Et ſimilr̃ ipã ỽgo
benedicta exciſa fuit de carnali iudea. ⁊ tñ
nõ fuit pctõ coꝛrupta. Uñ Bern. ait. Quid
Gedeonis ſignificat vellus. quod vtiqꝫ de
carne: ſed carnis vulnere deciſum in area
poſitũ eſt niſi carnẽ aſſumptã de carne vir
ginis. ⁊ ſine detrimẽto ỽginis. Ecce ma-
ria velleri comparaꝛ. que deũ ita concepit
vt eum toto hauriret coꝛpe. nec eiuſdẽ coꝛ
poꝛis ſciſſuraz pateretꝛ. ſed eſſet mollis ad
obſequiũ. ſolida ad ſanctimoniã. Quãuis
igiꝛ vell⁹ ſit de coꝛpe tñ neſcit coꝛpis paſ-
ſiones. quia maria lꝫ fuerit in carne. tamẽ
vicia carnis neſciuit. nec vnqꝫ coꝛruptões
ſenſit. ſed ſemꝑ impolluta ⁊ illibata ꝑmã-
ſit. Scdo dꝛ vellus quia fuit roꝛe ſpũſſancti
ꝑfuſa. Qd fuit figuratũ Judicũ. vj. vbi dꝛ
ꝙ vellus Gedeonis impletũ eſt roꝛe area
ſicca remanẽte. qd gedeon expꝛeſſit ⁊ cõchaz
impleuit. Uellus quidẽ bibulũ eſt. ⁊ mltũ
roꝛis recipit. ⁊ expꝛeſſum leuiter effundit.
Coꝛ eñi beate ỽginis erat bibulũ. i. valde
ſitibundũ ad roꝛẽ ſpũſſancti ſuſcipiendũ.
Et ideo recipe meruit plenitudinẽ grãrũ.
Unde Petr⁹ rauẽñ. inqt. Jſte celeſtis ym
ber elapſu placido ſe in ỽgineũ vellus effu
dit. totaqꝫ diuinitatꝭ vnda bibulate noſtre
carnis in vellere ſe locauit. vnde patibulo
crucis expꝛeſſa terris oĩbus pluuiã ſalu
tis effunderet. ac vitalibus partita ſtilli-
cidijs fidei germĩa irrigaret. Quia igitur
iſtud vellus virgineum ſic eſt plenũ. ideo
nõ poteſt tam leui deſiderio tangi vel exꝑ
mi qn ſtatim impleat conchã. i. animã ad
ipam recurrentẽ. Hoc aũt vellus repletũ
fuit roꝛe oꝛiginalis iuſticie. area. i. iudaica
gẽte in ſiccitate peccati remanẽte. Tertio
diciꝛ vellus: quia fuit celeſti pluuia madi-
da. Unde Bernar. exponẽs illud ꝑs. lxxj.
Deſcẽdet ſicut pluuia i vellus ⁊c̃. ait. Plu
uia volũtaria quã ſegregauit deus heredi
tati ſue placide ꝑus ⁊ ſine ſtrepitu opatõis
humane ſuo ſacratiſſimo elapſu ỽgineum
ſe dimiſit in vterum. Poſtmodũ aũt vbiqꝫ
terrarũ diffuſa eſt ꝑ opera predicatoꝛum.
nõ iam ſicut pluuia in vellus: ſed ſicut ſtil-
licidia ſtillantia ſuꝑ terrã cũ quodã ſtrepi
tu verboꝝ ac ſonitu miraculoꝛum. Hiero.
quoqꝫ inquit. Plane celeſtis ymbe virgi-
neũ vellus infudit. ⁊ tota diuinitatꝭ vnd

S
Maria vell⁹ ꝑ pꝛ qnqꝫ

in carne ſe ꝯtulit. Deinde ꝑ crucꝭ patibulũ
expꝛeſſum oĩbus terris pluuiã ſalutis effu-
T dit. ⁊ auidis mentib⁹ ſtillicidia grẽ ꝓſtitit.
Quarto dꝛ vell⁹: qꝛ ad iſtar velleris fuit
tincta ⁊ maxime coloꝛe rubeo. Et ſic ei⁹ ca
ro facta eſt purpura celeſtis imperatoꝛis.
Unde alchuinus in li. de trini. ait. Beata
Maria lana mũdiſſima fuit ⁊ virginitate
clariſſima. que ſola digna eſſꝫ in ſe filij dei
recipere dignitatem. ſicut lana conchilij
ſanguinem. vt ex ea fieret purpura impe-
riali maieſtate tñmodo digna. quãqꝫ nul
lus dignus eſſet induere niſi auguſta ꝑdi-
tus dignitate. Quĩto dꝛ vellus. qꝛ ad ve-
ſtimenti xp̃i ꝑparationẽ et fabꝛicationem
fuit valde idonea. De lana quidẽ ouis ſine
V ipſius ouis leſione aſſumiꝛ ⁊ indumentũ
Maria fecit tri plex ve ſtimẽtũ xp̃o. pꝛeparaꝛ. Triplex aũt veſtimentũ fecit
filio ſuo beata ỽgo. Primũ fuit materia-
le. ſcꝫ tunica incõſutilis quam ipã benedi-
cta ỽgo miro opere infanti filio ſuo fecit.
qui puero creſcẽte creſcebat. Scdm veſti-
mentum fuit copoꝛale. Nam ſpũſſanct⁹ de
eius carne aſſumpſit. ⁊ coꝛpus xp̃i ſine vir
ginitatis violatione ꝑparauit et fecit. qd
etiã dici põt veſtis incõſutilis. Alioꝛũ eñi
coꝛpa ex duab⁹ partibus. i. ex ſemine pr̃is
et matris cõſuunꝛ. Coꝛpus aũt xp̃i fuit ī-
cõſutile: quia factũ eſt ſanctiſpũs opatõe.
Tertiũ eſt veſtimentũ ſpũale. qd nobis fa
cit quãdo fide ⁊ ceteris ỽtutibus nos in-
duit. ⁊ ad diuinũ amoꝛem nos caleſacit.
iuxͣ illud Job. xxxj. De vellerib⁹ ouiũ mearũ
caleſactus eſt. Oues aũt xp̃i ſunt ỽgines
eius. Earũ ỽo vellera ſunt ipaꝝ merita
⁊ exempla. Precipua aũt ouis dei eſt ỽgo
bñdicta q̃ ſuis meritis nos induit ⁊ caleſa
cit. Unde Prouer. vltimo dꝛ. Nõ timebit
domui ſue a frigoꝛib⁹ niuis. Oẽs ei dome
ſtici eius veſtiti ſunt duplicib⁹. Duplicia
autẽ veſtimẽta ſunt fides ⁊ opera. Uel di
lectio dei ⁊ ꝓximi. vel vita actiua ⁊ cõtem
platiua. Que duplicia indumẽta deuotis
ſuis impetrat. et ideo ab eis omẽ frig⁹ ex
pellit et fugat.

Qꝛ btã ỽgo dꝛ lux. Aſſilatio. ij.

X
Nquit ſaluatoꝛ Johannis. xij.
i Dum lucem habetis credite in
luceꝫ: vt filij lucis ſitis. Super
quibus verbis ad maioꝛẽ decla
rationem ⁊ confirmationẽ dictoꝝ in ſcda
parte ꝑncipali huius operis. ſmone q̃rto
in exoꝛ. dico ꝙ beata virgo dicꝛ lux: q̃a

lux tenebꝛas repellit. iuxta illud Johis. j.
Et lux in tenebꝛis lucet. De ipã autẽ ỽgi-
ne inqt Damaſce. Aufer lucem. ⁊ oĩa in
tenebꝛis: ⁊ oĩa incognita remanebũt. Sic
beata maria dum verum lumen mũdo ef-
fudit: cecitatis ⁊ īfidelitatis tenebꝛas effu
gauit. vnde Maria intepꝛetaꝛ illumina-
trix. Jpã eñi eſt illa lux auroꝛe. que oꝛiente
ſole mane abſqꝫ nubibus rutilat. vt diciꝛ
ij. Reguꝫ. xxiij. Jpſa nãqꝫ peccatoꝛes pur-
gat a tenebꝛis peccatoꝛuꝫ lumine grẽ ſue.
Et ideo dicitur lux auroꝛe. Quia ỽo frigi
das mẽtes caleſacit. ideo aſſimilatur luci
ſolis oꝛiẽtis. Et quia eſtum cõcupiſcentie
refrigerat. ⁊ a nubib⁹ carnaliũ paſſionum
animas ſerenat. ideo aſſimilaꝛ luci matu-
tine que eſt cũ refrigerio. ⁊ luci ſerene que
eſt abſqꝫ nubibus. De ipſa etiam exponi
poteſt illud Heſter. viij. Judeis noua lux
oꝛiri viſa eſt. gaudium. honoꝛ ⁊ tripudiũ
⁊c̃. Eſt eñi gaudioſa inſipiẽtibus. quibus
ſpũales cõſolationes impendit. honoꝛabi
lis ꝓficientibus quos ab oĩbus impugna-
tionibus ꝓtegit. Sed tripudioſa eſt perfe-
ctis quos ad celeſtia gaudia introducit.
Sicut etiã lux inſidias pandit. nam late-
bꝛas illuſtrat ⁊ pateſacit in quibus inſidie
abſcondunꝛ. Sic ipã inſidias diaboli de-
uotis ſuis patefecit ne decipiantur. Et iõ
diabolus iſtam lucem multũ timet ⁊ fugit
iuxta illud Johis. iij. Non venit ad lucem
vt non arguanꝛ opera eius. Sicut etiam
lux ſecuritatez parit. vnde homies qui de
nocte paueſcũt in die ſecuri vadunt. ⁊ hoc
ideo ꝓcedit: quia nõ timent offendiculũ.
iuxta illud Johis. xj. Qui ambulat in die
nõ offendit: quia luceꝫ huius mũdi videt.
Non autẽ timẽt qui in luce vadũt. aut pe-
dis offendiculũ. aut hoſtis latentis incur
ſum. vel fantaſmatis terrẽtis aſpectum.
Et ſimilr̃ illi qui beatã virginẽ ſequunꝛ et
ei adherent per deuotionẽ. illuminãtur et
pꝛotegunꝛ ab ea. vt neqꝫ cadant peccando
nec a demonib⁹ decipianꝛ. nec a fantaſma
tibus terreanꝛ. Et ideo oĩbus chꝛiſtianis
dico illud ad Romañ. viij. Juduamur ar-
ma lucis ſic vt in die honeſte ambulemus.
Arma eñi lucis ſunt exempla beate virgi-
nis. que quicũqꝫ indutus fuerit. ſcilicꝫ illa
ſequẽdo. tutus erit ab oĩbus pꝛedictis.
Sicut etiã lux celeſtium coꝛpoꝛum virtu-
tes ad nos vehit. Unde ſm Auicennam
lux ipſa eſt vehiculum virtutum celeſtium:

quia.ſ.celeſtia lūinaria mediāte luce agūt
τ mouēt iſta inferiora. Ita mediāte.b.vir
gine deuenit ad nos xp̄s q̄ eſt dei ꝟtus.vt
dr.j.ad Cor.j. Mediāte ḡ iſta diuia luce
celeſtis gr̄a nobis infundit.τ deueniūt ad
nos diuie miſatiões. Et iō dicamus deo
illud Eccl'i.xxxvj. Miſere nr̄i deus oīum
τ reſpice nos τ oñde nobis lucē miſatio-
num tuarum. Sicut etiā lux diuerſas res
naſci facit. Vñ dicit Diony.iiij.c.de diuis
no.ꝙ lux oībus corꝑibus gr̄am ꝯfert. Sic
btā ꝟgo genuit illā qui multos naſci fecit
dei filios ꝑ gr̄am.τ adduxit eos in gl'iam:
q̄s nō dedignaꝶ vocare fratres.ad Heb.j.
Oēs aūt qui xp̄i fratres ſunt pñt dici filij
ſpūales hui⁹ lucis.ſicut innuūt ꝟba in p̄n
cipio hui⁹ ꝑtis poſita. Abſit ḡ vt velimus
hanc clariſſimā lucē tenebris pctōꝝ obſcu
ratā p̄dicare:ne de nobis dicaꝶ. Oīs q̄ ma
le agit odit lucē τ q̄rit tenebras.ſ.i ea iue-
nire.xviij.q.ij.c.ꝑniciosum. Ne ſim⁹ de ill'
de q̄bus dr in.c.hinc etem̄.xlix.di. Albugi
nē h̄z in oculo qui veritatꝭ lucē videre non
ſiniꝶ.qui arrogātia ſue ſapie excecaꝶ. Pu-
pilla nāqꝫ oculi nigra videt: Albuginē ꝟo
tolerās nihil videt. Qui em̄ ſibi cādorem
ſapie tribuit a luce ſuꝑne cognitiōis ſe ex-
cludit.τ eo claritatē veri lumis nequaꝙ̄
penetrat:quo ſe apud ſe per arrogantiam
exaltat.ſicut de q̄buſdam dr in epiſtola ad
Romañ.dicētes ſe eſſe ſapiētes ſtulti fcti
ſunt.hec ibi. Nos ꝟo hāc lucē ſereniſſimā
quātū poſſum⁹ extollam⁹.ꝟginē.ſ.fulgē-
tiſſimā.cui competūt oēs ꝓꝑetates lucis.
quas ponit Aug.ſuꝑ Geñ.ad lr̄az di. Lux
eſt ſubſtātia ſumme ſimplex.ſumme mul-
tiplex in efficacia.ſumme mobilis τ abſo-
lute penetratiōis.τ mīme reſiſtētie τ ſum
me.diſparia τ ꝯtraria generās τ conciliās
ſumme ꝯuertibilis. Oīs natural' motiōis
p̄ncipiū et origo.ſumme ꝑfectibilis.ſūme
iocūda.ſumme cōicabilis. Unde luce i cor
poribus nihil eſt vtilius.nihil cōius.nihil
pulchrius.nihil veloci⁹.nihil ſubtili⁹.nihil
impaſſibili⁹.nihilqꝫ ꝟtuoſius inuenitur.
hec ille. Et loquiꝶ de luce creata. Btā eniz
ꝟgo fuit ſumme ſimplex ſimplicitate colū
bina.ſuans illud Mat.x. Eſtote ſimpli-
ces ſicut columbe. Item ſumme multiplex
in efficacia.nam m'tiplices filios ſpūales
quotidie generat deo. Unde illi p̄dictum
fuit illud Job.v. Multiplex erit ſemē tuū
Et hoc eſt illud ſemē de q̄ dixit de⁹ ſerpenti

Prope-
rates lu
cis ma-
rie ꝯue-
niūt.

antiquo.Geñ.iij. Inimicitias ponā inter
te τ mulierē.τ ſemen tuū ac ſemen illius.
Semē ergo diaboli ſunt oēs beate ꝟginis
aduerſarij. Semen aūt mr̄is dei ſunt oēs
eius fideles τ deuoti. Multipliciꝶ quoqꝫ
inſtruit deuotos ſuos. Unde illi dici poteſt
illud Job.viij. Spūs multiplex ſmo oris
tui. Item eſt ſumme mobilis.vñ ꝑ hac ei⁹
ꝓꝑetate ac ꝑ p̄cedenti poſſumus allegare
illud Sap.vij.vbi dr. Eſt eniz in illa ſpūs
intelligētie ſctūs.multiplex ſubtilis.mo-
deſtus.diſertus.mobilis.incoinq̄nat⁹.cer-
tus.ſuauis.amās.bonus.acutus.q̄ nihil
vetat bñfacit.τ human⁹.benign⁹.ſtabilis.
ſecurus.oēz habēs ꝟtutē.oīa ꝓſpiciens.τ
qui capiat oēs.ſpūs intelligibilis τ mūd⁹.
Oībus em̄ mobilib⁹ mobilior eſt.τ attigit
vbiqꝫ ꝓpter ſuā mūdiciā. Hec ibi. Ex q̄b⁹
etiā pꝫ alia eius ꝓꝑetas.ſ.ꝙ eſt ſumme pe
netrationis. Ipſa qꝫ eſt ſumme τ mime re
ſiſtētie. Sūme diabolo quē ꝯtinue impu-
gnat.τ cui ꝓ noſtra ſalute reſiſtit.minime
aūt nobis:q2 nobis ad eā recurrētibus nō
reſiſtit.ſed ꝯtinuo nos ſub ſua protectione
recipit. Ipſa etiā diſparia τ ꝯtria gñauit τ
cōciliauit. Homo em̄ erat ꝯtrius deo ꝓpter
pctm̄.τ maxima ē diſparitas int' creatorē
τ creaturā.adeo ꝙ nō p̄t tāta diſſilitudo
notari q̄n ſit etiā icōparabil'r maior.c.dā-
namus.de ſum.tri.τ fide ca. Btā igiꝶ ꝟgo
deū generās τ hoīem.cōiunxit diſparia in
vnitate ꝑſone.τ humanā naturā diue cō-
ciliauit. Alie etiā ꝓprietates lucis ſuꝑ po-
ſite aptiſſime patēt cuilibet deuote ſpecu-
lanti ꝙ ſcꝫ fuerūt in ipa bñdicta ꝟgie. De
quibus etiā aliquas tāgit Salomō Sap.
vij.vbi poſt predicta verba ſtatim ſubdit.
Vapor eſt em̄ ꝟtutis dei. Et ideo nihil in-
quinatū in illā incurrit. Cādor eſt em̄ luc̄
eterne τ ſpeculū ſine macula maieſtatꝭ dei.
τ imago bonitatꝭ illius. Et cuꝫ ſit vna oīa
pōt.τ ꝑmanens in ſe oīa innouat.τ i aīas
ſanctas ſe trāſfert.τ amicos dei τ ꝓphās
conſtituit.hec eſt ſpecioſior ſole.τ ſuꝑ oēz
ſtellarum diſpoſitionē luci comparata in-
uenitur prior.

Qr beata virgo dr lampas accenſa.
Aſſimilatio.iij.

F Inito cōpletorio in eccl'ia exti- y
guunꝶ om̄ia luminaria excepta
lāpade q̄ die ac nocte ardet co-
ram altari maiori.q2 ibi corp⁹
dñi eſt. Et quādo ſacriſta vel alius frater

lumine indiget.vadit ad lāpadē τ iuenit.
Spūal'r.tpe paſſionis xp̄i om̄e fidei lumē
quodāmodo fuit extinctū.q2 oēs diſcipl'i
eo relicto fugerūt.Mat.xvj. Sed vna lā-
pas tm̄modo accēſa remāſit.ſ.beata ꝟgo
maria in q̄ lumē fidei luxit τ exarſit ignis
charitatꝭ.τ hec ſtetit iux̄ altare.i.iux̄ crucē
in q̄ pēdebat corpus dñicū.ſm illud Job.
xix. Stabat iuxta crucē ieſu mater ei⁹. In
cuius ſignū trib⁹ noctib⁹ vltimis maioris
hebdomade cū tenebre ſiūt oīa luminaria
extinguunꝶ vno excepto qō latet ſub alta-
ri ſm cōſuetudinē aliquarū eccl'iarum:ſed
poſt modicū cūctis oſtēdiꝶ. Hec em̄ oīa ſi-
gnificāt illud quod.s.dixim⁹. Per extin-
ctionem em̄ alioꝝ luminariū:denotaꝶ ex-
tinctio fidei oīum apoſtoloꝝ ceterorumqꝫ
fideliū. Per candelā ꝟo q̄ nō extiguiꝶ.ſed
aliquātiſꝑ celaꝶ:ſignificabaꝶ beata ꝟgo.q̄
ſola mēte latebat in cruce cū xp̄o ſuſpēſa:
lꝫ in corꝑe ſemimortua iaceret iux̄ crucez.
Non eſt igiꝶ aliquo tꝑe extinctū lumē ei⁹.
ſicut p̄dictū fuerat Prouer.vl.vbi dr. Nō
extingueꝶ in nocte lucerna ei⁹. Figura aūt
huius habeꝶ Exod.xxvij.vbi p̄cepit de⁹ ꝙ
in templo ſemꝑ lucerna arderet q̄ nunꝙ̄
extingui debebat. Hec em̄ lucerna fuit btā
ꝟgo.que ſemꝑ ꝑmāſit accēſa corā diuino
altari.τ nunꝙ̄ fuit extīcta: ſꝫ ſuauit lumē
diuine gr̄e p̄bendū viatorib⁹.vnde poſſint
videre viam ſalutis. Nec eſt aliq̄s tā cecus
cui lumē iſtud nō poſſit viſum reſtituere.
Et ideo eius deuoti dicūt illi cuz ps.xxxv.
In lumine tuo videbimus lumē. O igitur
dñe deus qui accēdiſti hanc lucernaz:τ nō
abſcōdiſti eā ſub modio:ſed poſuiſti ſuꝑ cā
delabrū:vt luceat oībus q̄ in domo ſūt:ſic
nobis facere ꝯſuluiſti Mat.v.τ Mar.iiij.
Non me ꝑmittas eē de illis q̄ caligātibus
oculis nō vidēt hanc lucernā fulgētiſſimā
ſicut Hely.de quo dr.j.Reg.iij. Nō pote-
rat videre lucernā dñi. Ipā nāqꝫ ꝟgo a p̄n
cipio ſue formatiōis a te illuminata nūꝙ̄
fuit lumine p̄uata. Unde de illa dicebat ꝓ
pheta ps.xvij. Qm̄ tu illuminas lucernā
meā dñe:deus me⁹ illumīa tenebras me-
as.q.d. Sicut tu illuminaſti mr̄em tuam
quā creaſti lucernā meā τ oīum fidelium:
ita fac vt mediāte hac luciḋiſſima lucerna
illumineꝶ tenebre pctōꝝ meoꝝ. Hec ē ei
lucerna ſplēdēs ſuꝑ cādelabrū ſctm̄. Eccl'i.
xxvj. Ad cui⁹ lumē q̄cūqꝫ bñ direxerit greſ
ſus ſuos:poterit cū ad ſuꝑnā patriā ꝑue-
nerit dicē illud Job.xxix. Splēdebat lucer
na eius ſuꝑ caput meū:τ ad lumē ei⁹ am-
bulabā in tenebris.

Qr btā ꝟgo dr vas dei. Aſſimilatio.iiij.

V As dei appellaꝶ.b.ꝟgo multi- x
pliciter. Primo vas purū τ no
uū.iuxta illud qō in figurā dr
iiij.Regū.ij. Afferte mihi vas
nouuz τ mittite in illud ſal. Iſtud em̄ vas
nouū fuit vterus ipius ꝟginis.quia vt ait
magꝶ Iaco.de voragine in lib.b.ꝟginis.
Ideo dr nouus:q2 ab om̄i vetuſtate culpe
penit⁹ fuit mūdus. In iſtud aūt vas ſal ſa
piētie miſſum fuit.q̄n xp̄s qui eſt dei ſapiā
in vterū ei⁹ intrauit. Non ſolū aūt illō vas
fuit nouū τ purū:ſed etiā fuit puriſſimuz.
iux̄ illud Prouer.xxv. Aufer rubiginez de
argēto:τ egrediet vas puriſſimū. De⁹ em̄
ſm aliquos abſtulit rubiginē ac infectōez
oēm a ſemine quo debebaꝶ ipa ꝟgo ꝯcipi.
τ ſic egreſſuz eſt vas puriſſimū corpis ſui.
vel ſaltē ante infuſionē aīe ꝟginis ſancti-
ficauit altiſſim⁹ tabernaculū ſuū.ſ.corpus
virgineū.ps.xlv. Et ſic ꝑ ꝯceptionē egreſ-
ſum eſt in eſſe vas puriſſimū.i.ipa virgo
que fuit vas diuinū om̄i puritate repletiſ-
ſimū. Poſſum⁹ etiā dicere ꝙ ipa virgo in
ſua imaculata cōceptione fuit purum vas
qō ab originali pctō fuit ꝓſeruatū. In cō-
ceptione aūt verbi dei fuit vas purius qō
a peccabilitate fuit liberatū. Fuit em̄ tunc
ipa ꝟgo in gr̄a cōfirmata:ita vt nō poſſet
peccare nec mortal'r nec venial'r. ſm theo
logos in.iij.di.iij. In aſſumptiōe aūt eius
gl'ioſa.q̄n in corꝑe τ aīa fuit gl'ificata.vas
iſtud factū ē puriſſimū.q2 imortalitate ac
impaſſibilitate:atqꝫ eťna fuit puritate de-
coratū. Scdo fuit vas ꝓfundū ꝑ ꝓfundaz
humilitatē.τ ideo meruit dei gr̄a ꝓfunde
adimpleri. Cor nāqꝫ noſtrū ē vas qō tūc
ꝓfunde foditur q̄n ꝓfunde humiliamur.
Sed ſunt quidā quoꝝ cor tm̄ cauaꝶ τ fo-
ditur i ſuꝑficie.q2 humilitatē habēt i ore
τ exteriori cōuerſatione. Suꝑbiā ꝟo hñt
in corde.iux̄ illud Eccl'i.xix. Eſt qui nequiꝶ
ſe humiliat:τ interiora eius plena ſūt do-
lo. Alij ꝟo ſunt qui habēt cor foſſum τ cō-
cauū vſqꝫ ad mediū.ſicut ſūt ſui dei.q̄ ſic
humiliaꝶ exterius in ſigno cōuerſatōis.
ſic etiā humiliaꝶ interius i medio cordis
de quibus dr Michee.vj. Humiliatio tua
in medio tui. Nullus aūt vnꝙ̄ fuit qui ha
buerit cor cōcauum vſqꝫ ad ꝓfundū.i.qui

Maria
vas pu
rum

ita ſe humiliauerit ſicut xp̄s ⁊ beata ꝟgo. Ille em̄ ꝓfunde ſe humiliat qui tantū deſcendit quātū deſcēdere pōt. Chriſtus aūt h̄ egit quādo deſcēdit vſqꝫ ad ſuſceptiōeꝫ nature noſtre. ⁊ vſqꝫ ad tolerationem pene et mortꝭ vituꝑoſe. Unde inquit apl'us ad Phil. ij. Qui exinaniuit ſemetip̄um formā ſerui accipiēs ⁊c̄. Simil'r ⁊ beata ꝟgo non potuit ꝓfundius deſcendere: nec magis ſe hūiliare: ꝙ̄ quando ip̄a que erat celi terreqꝫ dn̄a ⁊ dei mater electa: ſe ancillā ⁊ pediſſequā appellauit. Et quia ꝓfundiꝰ ſe humiliauit ꝙ̄ aliqua creatura. ideo tantā grāꝫ recepit quantā aliqua pura creatura recipere potuit.

Vas ſolidum

Tertio vas d̄r ſoliduꝫ. quia nunq̄ꝫ frangi potuit. Unde de illa dici pōt illud Eccl'i. l. Quaſi vas auri ſolidū ornatum omni lapide p̄cioſo. Cetere aūt mulieres frangunt̄ in cōcipiendo ꝑ virginitatis violatione ſiue defloratione. In pariēdo aūt frangunt̄ ꝑ dolorē ⁊ afflictionē. Frāgunt̄ etiā in vita ꝑ multoꝝ pctōꝝ ꝑpetrationem: quia quodlibet pctm̄ frangit cor humanū. Unde Eccl'i. xxi. dicit̄. Cor fatui quaſi vas confractū: oēm ſapiam nō tenebit. Frāgunt̄ etiā in obitu ꝑ incineratōeꝫ ſeu corruptionē. Ipſa aūt benedicta virgo fuit vas ſolidū. quia in ſuo cōceptu habuit integritatē: in partu iocūditatē. in vita virtutis ſtabilitatē. in obitu ꝟo induit imortalitatē.

Maria vas mirabile

Quarto fuit vas admirandū. iux̄ illud Eccl'i. xliij. Vas admirabile opus excelſi. Si em̄ eēt aliquod vas quod maius ſeipſo ꝯtineret. ita ꝙ ſuꝑ capacitatē totiꝰ nature create cōtentū eſſet in infinitū maius ꝯtinēte. ⁊ tn̄ ab ip̄o ꝯtinereť. iſtud eēt vas mirabile ⁊ ſtupendū. Sed ſi vas exn̄s clauſū reciꝑet in ſe aliq̄d ⁊ effunderet ſine aliq̄ ſui aꝑtione: iſtud vas diceret̄ mirabilius ⁊ ſtupēdius. Si ꝟo eſſet aliquod vas quod vinū ⁊ aquā ſimľ ſine aliquo medio ꝯtieret. ⁊ tn̄ nulla cōmixtio fieret. ꝑfecto iſtud vas eſſet mirabiliſſimū ⁊ ſtupēdiſſimū. Tale aūt vas fuit. b. ꝟgo. qꝛ illud qđ in ſuo vtero ꝯtinebat maiꝰ in infinitum ſe erat. Iſtud ergo vas ꝟgineuꝫ qđ cōtinuit deum quē celi ⁊ celi celoꝝ caꝑe neq̄unt. ij. Paral. vi. fuit mirabile ⁊ ſtupēdū. ⁊ ideo canit eccl'ia. ⁊ fuerunt ꝟba diui Augu. di. Sācta ⁊ imaculata ꝟgitas. qbꝰ te laudibꝰ efferā neſcio. qꝛ quē celi ca. nō po. tuo gremio ꝯtu. Ipſa etiā exn̄s clauſa dei filiū i vtero ſuo recepit ꝑ ꝯceptiōeꝫ. Et ſimil'r intactis clauſtris ꝟgitatꝭ illū effudit ꝑ ꝑturitiōeꝫ. Et ideo vocat̄ Cant. iiij. Hortus ꝯcluſus ⁊ fons ſignatus. In iſto etiā vaſe ſui vteri habuit vinū diuinitatꝭ ⁊ aquā humanitatꝭ et tn̄ nulla facta eſt cōmixtio ſeu confuſio naturarū. Unde canit eccl'ia. Deꝰ hō factꝰ eſt. id quod fuit ꝑmāſit. ⁊ qđ nō erat aſſūpſit. nō cōmixtionē paſſus neqꝫ diuiſionē. Quinto fuit vas aromaticū. In eius enīꝫ vtero ⁊ aīo fuerūt ſpēs oīuꝫ aromatum. i. virtutū. De q̄bus ip̄a inq̄t Eccl'i. xxiiij. In me oīs grā vie ⁊ veritatis. in me oīs ſpes vite ⁊ ꝟtutis. Nā ip̄a eſt ſpēs aromatica q̄ viuificat mortuos. ⁊ iō ait. In me om̄is ſpes vite. Ip̄a etiā eſt ſpēs illa q̄ iluminat cecos. ⁊ iō ſubdit. ⁊ veritatꝭ. Itē ē illa ſpēs q̄ ſanat ifirmos ⁊ deſꝑatos. ⁊ ideo addit. In me oīs ſpes vite. Item eſt illa ſpecies que roborat ⁊ ꝯfirmat debiles ⁊ lāguidos ⁊ ideo ſubiūgit. ⁊ ꝟtutis. In iſto etiā vaſe cōtinent̄ vnguēta ꝯtra oēs infirmitates. Nā in ea eſt vnguētū qđ deꝑmit tumoreꝫ ſuꝑbie. ſ. ꝯſideratio ſue humilitatis. Item illud quod extinguit hydropiſim auaricie ſcilꝫ cōſideratio ſue paupertatis. Et illud quod expurgat immūdiciam luxurie ſcilꝫ cōſideratio ſue honeſtatis. ⁊ ꝟginitatis. ⁊ ſic de ſingulis.

Qr beata virgo dicitur rota dei.
Aſſimilatio. v.

D Icit Ezechiel ꝓpheta ſui li. c. i. Apparuit rota vna ſuꝑ terraꝫ iuxta q̄ttuor aīalia hn̄s q̄ttuor facies. Hec aūt rota ſignificat b. ꝟginem. Ipſa em̄ fuit rota demonibus terribilis. Sicut em̄ leones terrent̄ quādo audiūt ſtrepitū rotarū. ita ip̄i demones fugiunt cū audiūt inuocari ⁊ noīari hāc rotaꝫ diuinā. Un̄ deo inq̄t p̄s. lxxvi. Vox tonitrui tui in rota. Iſta aūt rota ſuꝑ terraꝫ fuit a terrenis eleuata cogitatiōe. affectōe ⁊ ꝯuerſatione. Itē fuit iux̄ q̄ttuor aīalia. que ſm̄ expoſitores ſignificāt euāgeliſtas iuxta quos ipſa fuit cum eis cōuerſando: atqꝫ eos iſtruēdo. Habet quoqꝫ quattuor facies. i. quattuor ꝟtutes cardinales. ſ. iuſticiā. prudentiā. fortitudinē. ⁊ tēꝑantiā. Vel quattuor facies. i. q̄ttuor aſpectꝰ. q̄rū vnū ꝟtit ad deū ꝑ nobis intercedēdo. Aliuꝫ ad paradiſum. i. ad btōs. eos letificando. letificant̄ em̄ ſancti q̄ ſunt in celo nō ſoluꝫ reſpectu regis ſed etiā regine. q̄ mediante ſaluati ſunt. Tertiū ꝟo vertit ad mūdum

A

miſerēdo ⁊ ꝓtegendo. Quartū autē vertit ad diabolum exterrēdo ⁊ expellēdo. Unde dicit̄ demonibus eſſe terribilis vt caſtroꝝ acies ordinata. Can̄. vi.

Qr beata virgo dicitur ſedes dei.
Aſſimilatio. vi.

B

i Nquit aquila volās Johānes euanḡl. Apoc̄. iiij. Vidi: et ecce ſedes poſita erat in celo. ⁊ ſuꝑ ſedem ſedēs ⁊c̄. Hec aūt ſedes figurat beatā ꝟgineꝫ que dicit̄ ſedes rōne artificij. qꝛ ad modū ſedis fuit artificiata. Nā ſedes eſt a terra eleuata: ⁊ inferiꝰ clauſa. ⁊ ſuꝑius aperta. Ip̄a aūt benedicta virgo fuit eleuata a mūdo. clauſa pctō. ⁊ aꝑta deo. Et ideo ꝓpheta inq̄t deo. p̄s. xliiij. Sedes tua deus in ſeculuꝫ ſeculi ⁊c̄. Iſta aūt ſedes poſita eſt in celo. ſ. empyreo. adhuc viuēs poſita erat affectione ⁊ ꝯtēplatione. Nunc aūt eſt ibi glorificata habitatione. Unde idē ꝓpheta ait p̄s. x. Dn̄s in celo ſedes eius ⁊c̄. Vel poſita eſt. i. ꝑ fideꝫ firmiter ſtabilita. in celo. i. in eccleſia militante. Supra hanc autem ſedem ꝟgineaꝫ erat ſedens ſcꝫ chriſtus dei filius. qui licꝫ ſuper ip̄am eſſet dignitate. tamē in ea ſedit ⁊ quieuit incarnatiōis humilitate. iux̄ illud Ezech. xliiij. Princeps ip̄e ſedebit in ea. De hac autē ſeſſione predictum fuerat Eſa. xvi. vbi dicit̄. Preparabit̄ in miſericordia ſolium et ſedebit ſuper illud in veritate.

Dn̄a ſedēdo fertur

Et p̄s. ix. īquit Dauid. Sediſti ſuꝑ thronum qui iudicas iuſticiā. Sedere em̄ pro tribunali in ſentētijs ꝓferēdis multū operat̄. Et ideo debent ſedendo ſentētiare iudices. vt per glo. in. c. bone. de poſtu. prela. quia ſentētia aliter nō valeret. argu. ff. quis ordo in bo. poſ. ſer. l. ij. §. ⁊ bonorum. et facit. C. de offi. ciui. iudi. l. i. in aut̄. de iu di. §. ſedebunt. ⁊. C. de ſen. ex peri. reci. l. fi. Super iſtam igit̄ regalē ſedeꝫ oīa iudicia ſua deus faciet. Unde p̄s. xxviij. d̄r. Sedebit dn̄s rex in eternū. Et p̄s. xlvi. Deus ſedet ſuꝑ ſedem ſanctā ſuam. De qua ſede etiā īquit Eſaias ꝓpheta. c. vi. ſui li. dicēs. Vidi dn̄m ſedentē ſuper ſolium excelſum. ⁊ eleuatum ⁊c̄. Iſta auteꝫ ſedes excelſa et eleuata ab omni ſtercore peccati fuit deo ante ſecula ordinata. Unde ipſi deo īquit ꝓpheta p̄s. xcij. Parata ſedes tua ex tunc a ſeculo tu es. Et rōnē huius aſſignat p̄s. xciij. dicens. Nunquid adheret tibi ſedes iniquitatꝭ: quaſi dicat. Abſit. De hac etiam ſede idem ꝓpheta ait p̄s. cij. Dn̄s in celo parauit ſedem ſuā: ⁊ regnū ip̄ius om̄ibus dominabit̄. Qui ergo vult a deo obtinere aliquam grām: debet euꝫ rogare et dicere illud Sapiētie. ix. Mitte illā de celis ſanctis tuis: ⁊ de ſede magnitudinis tue. Sic̄ autem deus cui dicit̄ Baruch. iij. Qui ſedes in ſempiternū ſemper ſedit in virgine per grām. et nunq̄ꝫ permiſit diabolum in illa ſedere per culpā. Ita etiam ipſa benedicta virgo ſub vmbra gratie eius ſemper ſedit. Unde inquit Canticoꝝ. ij. Sub vmbra illius quem deſideraueram ſedi. Ipſa etiam ꝓpe filium ſuum ſedet in celo. iuxta illud p̄s. xliiij. Aſtitit regina a dextris tuis ⁊c̄. Licꝫ em̄ aduocati nō debeant ſedere cum iudicibus. vt in aut̄. vt ab illuſtribus. ⁊ qui ſupra eos ſunt. §. ſancimꝰ. ⁊. C. de poſtu. l. quiſquis. Tamē hoc fallit in q̄buſdā aduocatis ꝓpter eoꝝ dignitateꝫ. C. de offi. diuer. iudi. l. fina. Et talis eſt beatiſſima virgo.

Qr benedicta ꝟgo dicit̄ ciuitas dei.
Aſſimilatio. vij.

E Expo nit p̄s. Funda menta eius

g Lexā. de ales ſuper p̄s. lxxxvi. exponit illum pſalmū de beata virgine ſic dicēs. Fundamenta eius in mōtibus ſanctis. i. in ꝓphetis patriarchis et regibus ex quibus ip̄a beata virgo originē traxit. ſicut patet in genealogia eius. Matth. i. Ipſa etiam dicitur ſyon Eſa. xxviij. Mittam in fundamentis ſyon lapidē angularem probatum precioſum in fundamēto fundatum. Cuius ſyon porte fuerūt quiqꝫ ſenſus qui clauſi fuerūt cōtra omne noxium ⁊ inhoneſtum ⁊ aperte ad bonū. Unde aures eiꝰ que clauſe erāt cōtra mūdi ſtrepitꝰ quādo ingreſſus eſt angelus ad eam; aperte ſunt ſalutationi eius. Et porta eius cordis que contra cōſenſuꝫ viri clauſa erat. apta fuit diuine voluntati quando dixit. Fiat mihi ſm̄ verbum tuum. Ezechiel. xliiij. Porta hec clauſa erit ⁊ nō aperiet̄. et vir nō trāſibit per eā. quoniā dn̄s deus iſrl' ingreſſus eſt per eam. Dicit̄ aūt beata ꝟgo ſyon. q̄a ſicut ſyon erat locus eminētiſſimus ⁊ tutiſſimus in hierl'm. ſic beata virgo ī eccl'ia etiam triumphāte. Diligit ergo deus portas ſyon. i. ſenſus beate ꝟginis. ſuꝑ om̄ia tabernacula iacob. i. plus ꝙ̄ corpora aliarum virginum. Corpora em̄ dicuntur tabernacula. ij. Petri. i. Velox eſt diſpoſitio

tabernaculi mei.ad Heb.vlt.Habemꝰ al⸗
tare de quo edere nō habēt poteſtatē qui
tabernaculis deſeruiūt. Virgines aūt bū
dicunt iacob:q2 luctate ſunt.⁊ ſupplātaue
runt fomitē.q̄ in beata ꝟgine oīno extin⸗
ctus fuit.Sequit̄.Glorioſa dicta ſūt de te
ciuitas dei.Beata virgo ē ciuitas dei de q̄
multa glīoſa dicta ſunt ⁊ p̄dicta ꝑ ꝓphe⸗
tas.vt eſt illud Eſa.vij.Ecce ꝟgo cōcipiet
⁊ pariet filiū.Et Eſa.xj.Egredieт̄ ꝟga de
radice ieſſe ⁊c̄.Et Hiere.xxxj.Nouū faciet
dn̄s ſuꝑ terram ⁊c̄.Et Cant.vj.Pulchra
es amica mea.ſuauis ⁊ decora ſic̄ hierl'm.
Et multa alia glīoſa dicta ſunt de hac ci⸗
uitate.Sunt aūt multe rōnes q̄bus beata
virgo dr̄ ciuitas.q2 multa in ea fuerūt que
in ciuitate cōtingit reꝑire.q̄ poſſūt notari
in his ꝟſibus.Rex p̄ſul.populꝰ.defenſio.
templa.domus.lex. Fons. ſchola. ludus.
opes.cōmercia.pax.cibus. arma. In btā
em̄ ꝟgine fuit rex.ſ.xp̄s.de quo Apo.xix.
Rex reguꝫ ⁊ dn̄s dn̄antiū.Item in ea fuit
preſul ip̄e xp̄s aſſiſtens pontifex futuroꝝ
bonoꝝ.ad Heb.ix.Item in ip̄a fuit ppl's.
quia viſceribꝰ miſcdie ſue oēs cōtinebat.⁊
adhuc cōtinet.Unde dr̄ mater miſcdie.ſic̄
Paulus habebat in ſe ppl'm cum dicebat
ad Phil'.j.Sicut eſt mihi iuſtū hoc ſentire
pro oībus vobis.eo ꝙ habeā vos in corde
meo.Et ad Gal'.iiij.Filioli mei q̄s iterum
parturio ⁊c̄.Ergo habebat eos in vtero.
Iteꝫ defenſio Cañ.viij.Ego murꝰ ⁊ vbera
mea ſicut turris.Iteꝫ templa.Apoc̄.xxj.
Dn̄s deus oīpotens templū illius eſt. Et
ad l'ram multa templa ⁊ eccl'ie facte ſūt ad
honorē ipſius.Item domꝰ eſt in ea.ſ.ꝟgi⸗
nalis aula.in qua xp̄us hītauit.Proū.ix.
Sapīa edificauit ſibi domū.Et lex.de qua
Prouer.vlt.⁊ lex clemētie in lingua eius.
Et fons.Ecc̄i.xxiiij.Quaſi fluuius dorix.
⁊ quaſi aqueductus exiui de paradiſo.Et
ſchola.Luc̄.ij.Maria ꝯſuabat oīa verba
hec cōferens in corde ſuo.Et ludus.Zach.
viij.Platee ciuitatꝪ implebunt̄ infantibꝰ⁊
puellis ludētibus.ij.Reg.vj.David ſalta
bat totis viribꝰ corā archa.ſ.Xp̄s añ ꝫbtāꝫ
ꝟginem.q̄n adduxit eā in ſuꝑnaꝫ hierl'm
Unde canit eccl'ia.Aſſumpta eſt maria in
celum:gaudēt angeli laudātes benedicūt
dn̄m.Ecce ludus.Et opes ꝟtutis et gr̄e.
Unde dixit ei angelus Lu.j.Aue gr̄a ple
na.Prouer.vl.Multe filie cōgregauerūt
ſibi diuitias.tu ꝟo ſuꝑgreſſa es vniūſas.

Item cōmercia.Prouer.xxiij.Ueritatem
eme ⁊ noli vēdere ſapiam.⁊ Prouer.vlt.
Sindonē fecit ⁊ vēdidit ⁊ tradidit eoꝫ ca⸗
naneo.Et pax.p̄s.cxlvij.Qui poſuit fines
tuos pacē.q2 in beata ꝟgine nō fuit rebel⸗
lio carnis ꝯtra ſpūm.quia oīno extinctus
fuit fomes in ea.Iteꝫ cibꝰ.Cañ.vij.Uēter
tuus ſicut acerꝰ tritici.In eius em̄ vētre
fuit granū frumēti.cibus angeloꝝ ⁊ hoīꝫ.
vel vēter.i.pietas.Item arma.Cant.iiij.
Mille clypei pēdēt ex ea.Oīs armatura
fortiū.Memor ero raab ⁊ babylonis ſcië
tium me.i.gentiliū ⁊ pctōꝝ vt ad me ꝯuer
tant̄.Et poſtea in particulari determinat
dicens.Ecce alienigene.i.gētiles.⁊ tyrꝰ.i.
pctōres alij q̄ ſunt in anguſtia penitentie
ſicut p̄us erant in anguſtia vitioꝝ.Tyrus
em̄ interp̄tat̄ āguſtia.Et ppl's ethyopū.i.
vicioſi qui erāt deformes ⁊ nigri ꝑ pctm̄.
hi oēs fuerūt illic ad me recurrētes.Me⸗
mor igit̄ ero.ſ.ad miſerēdū ⁊ nō puniēdū.
Neemie.v.Memēto mei in bonū Raab.
Per Raab aūt meretricē intelligit̄ aīa q̄
ſe ꝓſtrauit vitijs.Raab em̄ latitudo iterp
tatur.⁊ ſignificat eos qui vadūt ꝑ latam
viā que ducit ad ꝑditionē.Mat.vij.Ba⸗
bylon ꝟo cōfuſio interp̄tatur.et ſignificat
aīam cōfuſam ꝓpter pctā.quoꝝ oīuꝫ ego
memor ero et miſerebor ſcientiū me.i.me
laudantiū.⁊ ad me deuoto corde recurrē⸗
tiū. Nūquid ſyon dicet.Hoc etiā de btā
ꝟgine exponit̄.que ſyon dicit̄ eo ꝙ de ſyō
i.de iudeis nata eſt.ſicut ꝓphetatuꝫ ē p̄s.
cix.Uirgaꝫ ꝟtutis tue emittet dn̄s ex ſyō:
Itē dr̄ ſyon.q2 cōtemplatiua erat.De hac
ergo dicit.Nūquid ſyon.i.btā ꝟgo ꝯtem⸗
plās celeſtia dicet corde vl' ore de filio ſuo.
Homo.ſ.purus eſt.q̄ſi dicat.Non.Quia
Oſee.xj.ip̄e ait.Ego deus et nō homo.ſcꝫ
tm̄ i medio tui ſctūs ⁊c̄.Q2 aūt creditura
erat eū eſſe deū ⁊ hoīem.ideo de vtraqꝫ na
tura ſubiūgit.Homo natus eſt in ea.Ecce
humanitas.Et ip̄e fundauit eā altiſſimꝰ.
Ecce dīnitas.Hoc em̄ eſſet impoſſibile in
puro hoīe.Qui em̄ fundauit ciuitatē prior
eſt ip̄a ciuitate.Qui aūt naſcit̄ in ciuitate
poſterior eſt illa.Homo natꝰ eſt in ea.Nō
dicit puer ſed homo.Hierem̄.xxxj.Nouuꝫ
faciet dn̄s ſuꝑ terrā femia circūdabit virꝝ.
Hoc dicebat Salomō ſe ignorare Prouꝰ.
xxx.Quartū penitus ignoro.Uiam viri i
adoleſcētia.i.in ꝟgine.Et ip̄e nō angelus
fundauit eaꝫ.ſ.beatā ꝟginē.Hec eſt enim

Maria q̄re dr̄ ciuitas

E

D

ciuitas fundamēta habēs:cuius artifex et
conditor deus.ad Heb.xj.Eccl'.xxiiij.Qui
creauit me requieuit in tabernaculo meo.Fū
dauit.ſ.in ꝟtutibꝰ.ſicut ciuitatē vel tēplū.
Ipſa em̄ fuit ciuitas ſummi dei.⁊ templuꝫ
veri Salomonis.de cuius fundatione.iij.
Regum quinto in fine dicitur.Precepit
rex vt tollerent lapides grandes et lapi⸗
des p̄cioſos in fundamētum tēpli.i.virtu
tes eminētes in fundatione beate Marie.
Nec mirū.Quia vt dr̄.j.Paral.xxix.Non
homini parat̄ habitatio ſed deo.Dn̄s nar⸗
rabit.i.narrauit.In ſcripturis populoꝝ.i.
per ſcripturas expoſitas ⁊ directas ad po⸗
pulos.⁊ in ſcripturis principū hoꝝ qui fue
rūt in ea.i.Moyſi ⁊ ꝓphetaꝝ ⁊ apl'oꝝ.In
multis em̄ ſcripturis narrat̄ de btā ꝟgine.
Uel populos poſſumus vocare pauꝑes ꝓ⸗
phetas ſicut fuit Amos.Principes ꝟo di⸗
tiores ⁊ nobiliores ſicut David ⁊ Eſa.Uel
populoꝝ.i.gentiliū.q2 ſibillinis ꝟſibꝰ eſt p̄⸗
dicta.⁊ ꝑ Iob qui gētilis fuit.Et principū
.i.ꝓphetaꝝ de iudeis.Uel principes dicun
tur editores ſcripturarū.vt ꝓphete ⁊ euan
geliſte ⁊ apoſtoli.Populi ꝟo expoſitores
eorūdem.vt Hieronymus.Auguſtinus.⁊
alij.Uel populi dicūtur ſancti alij ab apo⸗
ſtolis.Principes ꝟo apoſtoli.p̄s.xliiij.Cō
ſtitues eos principes ſuꝑ oēm terrā.Et hi
oēs fuerūt in ea.i.cōcordes fuerūt in lau⸗
de ꝟginis.nō cōtra eā vt heretici ⁊ phari⸗
ſei.Sicut letantiū oīum habitatio in te ſan
cta dei genitrix.Eſa.lj.Gaudium ⁊ leticia
inuenient̄ in ea.In forti em̄ munitiōe habi
tant hoīes ſecuri ⁊ leti.i infirma aūt ſunt
timidi.Itē in magna munitiōe ⁊ opulenta
omniū eſt ſpes ⁊ refugiū.Et ſil'r ad beataꝫ
virginē oēs cōfugere debēt que eſt turris
fortiſſima ⁊ inexpugnabilis.⁊ terribil' ini⸗
micis vt caſtroruꝫ acies ordinata Cañ.vj.
Opulēta eſt ꝟtutū ⁊ gr̄aꝝ abundantia.q2
gratia ⁊ gloria plena.Maxima autem eſt
charitatis amplitudine qua oēs amplecti⸗
tur.Unde ei canit eccleſia.Sub tuū p̄ſidiū
cōfugimus ſctā dei genitrix ⁊c̄.Bene em̄ lei
cōpetit qd̄ de filio eius dr̄ Deut̄.xxxiij.Di⸗
lexit populos.Oēs ſancti i manu eiꝰ ſunt.
Propter hoc bene dr̄.Sicut letantium ⁊c̄.
Quia ex his omnibus multa eſt leticia his
qui ad eam cōfugiūt.Eſa.vl.Letamini cuꝫ
hieruſalē.⁊ exultate in ea oēs qui diligitis
eam.Nos ꝟo poſſumus ⁊ debemus ei dice⸗
re illud Iudith.xv.Tu gloria hieruſalē.tu

leticia iſrael.tu honorificētia populi nr̄i.ꝫ
Alexander.vbi.ſ̄. Nos ꝟo ſupradictum
pſalmū poſſumus ad l'ram exponere de im
maculata cōceptione beate ꝟginis.Cuius
preſeruationē ab originali peccato volens
declarare eximius ꝓphetarū David dixit.
Fundamēta eius.ſ.virginis.In montibus
ſanctis.Qd̄ qualiter intelligatur expoſui
in.j.ꝑte principali huius opis ſermone.ij.
in exordio.Uolens ergo David oſtēdere ꝙ
beata virgo que eſt viua ciuitas dei:nunq̄
fuit a diabolo dei inimico per peccatū poſ⸗
ſeſſa.ait.Fundamēta eius in montibꝰ ſan⸗
ctis.ſ.in monte innocētie ⁊ puritatis.i mō
te iuſticie originalis.⁊ in monte diuine gra
tie preſeruātis.quaſi diceret.Quia in his
montibus fuit fundata.id eſt cocepta.ideo
nunq̄ ab hoſte maligno fuit capta.Nunq̄
em̄ diabolus his montibꝰ appropinquare
potuit.Rationē aūt quare deus voluit bea
tam virginē fundare in his montibꝰ.⁊ cōſe
quēter preſeruare ab originali peccato aſſi
gnat dicens.Diligit dominus portas ſyon
ſuꝑ omnia tabernacula Iacob.quaſi dicat.
Nolite mirari ꝙ deus fecerit hanc ſingula
rem gratiā ſue matri.Nā diligit dn̄s por⸗
tas ſyon.id eſt ipſam bn̄dictā virgineꝫ que
eſt porta celeſtis ciuitatis.ſ.paradiſi.ſuper
omnia tabernacula Iacob.id eſt ſuper oēs
angelos ⁊ ſanctos.Et ideo voluit eā maio⸗
ri puritate fulgere.⁊ maioribꝰ priuilegijs
gaudere.ac magis glorioſam eſſe.Et pro⸗
pter hoc ſubdit.Glorioſa dicta ſunt de te ci
uitas dei.De nulla em̄ pura creatura vnq̄
dicta fuerūt tam glorioſa q̄ de ꝟgine hac
benedicta. Quia ꝟo David hic appellat
ipſam ciuitatē dei:eſt ſciēdū ꝙ oīs anima
poteſt dici ciuitas.Sed anima cuiuſlibet re
probi dr̄ ciuitas Babylonis.que vt ſupra
dictū eſt.interp̄tatur cōfuſio.quia plena eſt
cōfuſione peccatoꝝ.Et in ea regnat Nabu
chodonoſor.id eſt diabolus i ſuperbia ſua.
Anima autē cuiuſlibet electi dr̄ Hieruſalē.
que iterpretatur viſio pacis.in qua regnat
Salomon rex pacificus.id eſt chriſtꝰ.Hie⸗
ruſalem autē edificatur vt ciuitas ex auro
⁊ argento ac lapidibꝰ p̄cioſis.id eſt ex ope⸗
ribus dilectionis dei ⁊ ꝓximi cum medita
tionibus ⁊ cōtemplationibꝰ precioſis ſuper
fundamētum fidei Ieſu xp̄i.de quo funda
mento dr̄.j.ad Coꝝ.iij.Fundamētū aliud
nemo ponere pōt preter id qd̄ poſitum eſt
qd̄ eſt xp̄s Ieſus.Niſi autē dn̄s cuſtodierit

E
Pſ̄.Fū dam ēta de ꝟgis cōcepti one ex ponitur

F
Aīa dr̄ ciuitas.

anime ciuitatẽ: fruſtra vigilat qui cuſtodit
eam. p̄s. cxxvj. Uerum nulla anima tã ꝓ-
prie poteſt dici ciuitas dei ſicut beata ꝟgo
poſt filiũ. Ipſa em̃ per excellentiã dicit̃ ciui
tas. maxime ꝓpter tria. Primo ꝓpter ple-
nam vnionẽ. Dicitur enim ciuitas quaſi ci-
uium vnitas: ſm̃ Iſidoꝝ. xv. ethimol. Un-
de ſaluator noſter cum miſit duos de diſci-
pulis ſuis ad ciuitatẽ Hieroſolymã. qꝛ ple
na erat ſectis ⁊ diuiſionibꝰ ac peccatis. non
dixit. Ite in ciuitatẽ: ſed in caſtellum: vt ha
betur Mat. xxj. ſeruãs illam regulam. Si
re priueris: nec nomẽ habere mereris. No-
mina enim debẽt eſſe rebus cõſona. §. eſt ⁊
aliud. cũ ſimilibus. inſti. de dona. In aĩa an
tem noſtra ſunt quaſi ciues multi ⁊ varij co
gitatus ⁊ affectꝰ ac deſideria quaſi viri. paſ
ſiones ꝟo quaſi mulieres. Qui oẽs debent
cõuenire in vnũ. ſ. vt cõformẽt ſe diuine vo
luntati querẽdo ſemper gloriã dei ⁊ ꝓfectũ
ſalutis. Unde Alexander de ales ſup pſal-
mo. xlv. ait. Tunc erit ciuitas quaſi ciuium
vnitas: ſi oẽs cogitationes. affectiones et
deſideria vnanimiter in deum tẽdant. Qđ
quidem excellentiſſime fuit in ipſa bñdicta
virgine. de qua inquit ſanctus Odilo in
quodam ſermone. Omnis Marie actio
ſemꝑ intenta fuit in dño. Et Alexander de
ales vbi ſupra exponens illud eiuſdem p̄s.
xlv. Fluminis impetus letificat ciuitatem
dei. de ipſa glorioſa virgine: ait. Ipſa fuit
ciuitas quaſi ciuiũ vnitas. quia in ea fuit ra
tionis ⁊ ſenſualitatis plena ꝯcordia. Se
cundo dicitur ciuitas propter congruã ꝓ-
uiſionẽ. Oportet enim ciuitati bene ꝓuide-
ri ne faciliter capiatur ab hoſtibus. ⁊ ideo
requiritur vt circũquaqꝫ habeat foſſata ne
poſſint hoſtes appropinquare ad muros.
Hoc autem fit circa ciuitatẽ anime per hu
miliationẽ qua quis ſeipſum deijcit. ⁊ infra
ſe ſtatuit per ſuijpſius reputationẽ: cogno-
ſcens ſe ad ima deſcẽdere ex ꝓpria cõditio-
ne ⁊ inclinatione ad mala. Debet etiam ciui
tas eẽ in portis bene cuſtodita. ⁊ habere
bonas portas ac fortes ne faciliter poſſint
ad terrã ꝓſterni. ⁊ ſic ciuitas ipſa ab hoſti-
bus deprędari. Porte autẽ anime ſunt ſen
ſus exteriores. ſ. viſus. auditꝰ. guſtus. odo-
ratus ⁊ tactus. qui etiã appellãtur feneſtre
per quas intrat mors peccati ad animã. iu
xta illud Hierem̃. ix. Mors intrauit per fe
neſtras noſtras. Oportet ergo nos ſollicite
vigilare circa cuſtodiã harum portaꝝ. Nõ

B
Maria ſicut ciuitas fuit congrue ꝓuiſa.

enim ſufficit cuſtodia angeloꝝ. de qua dicit̃
dñs Eſa. lxij. Super muros tuos Hieruſa
lem conſtitui cuſtodes. i. angelos. Tota
die nõ tacebũt. ſ. excitãtes animã ad bonũ
⁊ ad deum laudãdum. Sed neceſſe eſt ꝙ q̃-
libet per ſe vigilet ꝑ cõſiderationẽ ⁊ diſcre-
tionẽ. ne ingrediatur inimicus alicuiꝰ vani
tatis ꝑ ipſas portas. ⁊ ne tanq̃ ciuis in-
grediatur ſub ſpecie alicuiꝰ boni defectꝰ cu-
rioſitatis. Unde in figurã legitur. ij. Reg.
iiij. ꝙ Hiſboſeth filius Saul regis Iſrael
poſuerat ancillã ad cuſtodiam porte palacij
ſui. que nõ ſtetit vigilans ſed dormitauit.
Unde ingreſſi per portã principes latro-
num Rechab ⁊ Banaa: clam occiderunt il
lum in lecto quieſcentẽ. Ex quo ſignificat̃
ꝙ qñ cõſideratio ⁊ diſcretio que debet cu-
ſtodire portas ſenſuũ dormitat ⁊ non vigi
lat ad cuſtodiẽdum. ipſi demones latenter
ſuggeſtionibus malis ſubintrãt. ⁊ ablatis
frugibus virtutum animã occidunt. Opor
tet etiam ciuitatẽ eſſe fulcitã victualibus ⁊
aquis ne fame ⁊ ſiti pereant inhabitantes.
Uictualia autem anime ſunt ſacramẽta que
ipſam paſcunt ⁊ reficiũt. Aque ꝟo ſunt do
ctrine ſacre quibus cõtra calorem laborũ ⁊
tẽtationũ refrigerãtur. Omnia autem iſta
fuerũt perfectiſſime in beata ꝟgine. ⁊ ideo
per excellentiã ciuitas dicit̃. Fuit em̃ humi
litate ꝓfundiſſima. Unde ipſa ait Lu. j. Re
ſpexit humilitatẽ ancille ſue. Et quãto ma
gis ſe humiliauit ꝟtutes ſuas occultando:
tanto magis deus illã manifeſtauit. vt im
pleretur illud qđ inquit filius eius Matt.
v. Non poteſt ciuitas abſcondi ſupra mon-
tem poſita. id eſt ſuper altã perfectionẽ vir
tutũ. Optime etiã cuſtodiuit ſenſus ſuos.
Et ideo nihil inquinatum intrauit in illam
Sap. vij. Sacramẽta quoqꝫ ſuſcepit tẽpo-
re ſuo. vt diffuſe declaratũ eſt in q̃rta par-
te principali huius operis. ſermone. xj. par
te. j. ⁊. iij. In ea etiam nunq̃ defecerũt aque
ſalutaris doctrine. Uñ Luce. ij. đr. Maria
cõſeruabat omnia verba hec. ſ. dicta de fi-
lio ⁊ a filio. cõferens in corde ſuo. ſ. cum his
que de eo prenũciata erãt a ꝓphetis. Et ſic
fluminis impetus. ſ. feruẽtis ſapiẽtie letifi-
cat ciuitatem dei. id eſt beatam virginem.

Tertio đr ciuitas propter rectam guber
nationẽ. Ad bonitatẽ em̃ ciuitatis requirit̃
ꝙ habeat bonũ regimen ⁊ ꝓuidam guber
nationẽ. Nam Eccl's. x. đr. Ue terre cuiꝰ
princeps eſt puer. i. cuius rector ſenſibilibꝰ

D
Maria ſicut ciuitas fuit recte gubernata

⁊ vanis intendit vt puer. Econtra ꝟo dicit
Gratianus. viij. diſt. §. j. ꝙ ſm̃ Platonem
illa ciuitas iuſtiſſime ordinatur i qua q̃ſqꝫ
proprios neſcit affectus. id eſt paſſiones ⁊
appetitus ſuos inordinatos. Eſt ergo in ci
uitate aĩe vt rex vel regina volũtas que ha
bet imperare omnibꝰ potentijs. Unde An
ſelmus in libro de cõceptu ꝟginali ait. Uo
luntas eſt regina ⁊ domina in toto regno
anime. Quãdo autẽ volũtas peccato cõſen
tit: iam nõ eſt domina ſiue regina ſed ſer-
ua. ⁊ nõ niſi male poteſt talis ciuitas ani-
me gubernari. Ne igitur erret regina iſta.
⁊ de dña efficiatur ſerua: debet ſemꝑ habe
re conſiliũ cũ rõne. Nã Prouer. xiij. dicit̃.
Qui cũcta agũt cum cõſilio multa guber-
nãtur ſapiẽtia. Et ideo inquit ſapiẽs Eccl
xxxij. Fili ſine cõſilio nihil facias: ⁊ poſt fa
ctum nõ penitebis. Que em̃ cũ cõſilio fiũt bñ
vt plurimũ fiũt. l. humanũ. C. de le. l. dubiũ
nõ eſt. C. de repu. Item cõſiliũ ⁊ delibera-
tio homines a malo iudicio retrahit ⁊ refre
nat. vt notat Archid. in. c. anterioꝝ. ij. q. vj.
Ratio igitur cõſiliarius ſit anime ſi dei ci-
uitas vult eſſe. Synderesis aut ſecretariꝰ
qui nunq̃ fallit: arguẽs illicita ⁊ approbãs
vtilia ⁊ ſalutifera. Imaginatio autẽ ⁊ me
moria referendarij. Cogitationes ꝟo deſi-
deria ⁊ paſſiones ſubditi: qui debẽt bñ gu-
bernari. Et tũc poterit de ipſa anima dici il
lud Eſa. j. Ciuitas fidelis. Iuſticia habita
uit in ea. Que omnia fuerũt excellẽtiſſimo
modo in beatiſſima ꝟgine. que ſemper fuit
recta a ſpirituſancto. Unde de illa dici po-
teſt illud Eſa. lxiij. Spirituſſanctus ductor
eius fuit. ⁊ omnia ſm̃ dictamẽ rationis et
bone cõſciẽtie fecit. Et ideo fuit illa incly-
ta ciuitas dei de qua exponi poteſt illud
qđ inquit beatus Iohãnes Apocal. xxj. di.
Uidi ciuitatẽ ſanctã Hieruſalẽ deſcẽdentẽ
de celo. a deo paratã ſicut ſponſam ornatã
viro ſuo. ⁊ habẽtem claritatem dei. ⁊ lumen
eius ſimile lapidi precioſo iaſpidis. et ſicut
chriſtallum. ⁊ habebat murũ magnum ⁊ al-
tum. ⁊ habebat portas duodecim. ⁊ murꝰ
ciuitatis habens duodecim fundamẽta. Et
hec ciuitas in quadro poſita eſt. ⁊ longitu-
do ac latitudo ⁊ altitudo eius equalia. Et
erat ſtructura muri eius ex lapide iaſpide.
Ipſa ꝟo ciuitas de auro mundo ſimile vi-
tro mundo. Fundamẽta muri ciuitatis om
ni lapide precioſo ornata. Fundamentum
primũ iaſpis. Scđm ſaphirus. Tertiũ cal-
cedonius. Quartum ſmaragdus. Quintum
ſardonius. Sextum ſardius. Septimũ chri
ſolitus. Octauum berillus. Nonum topa-
ſius. Decimũ chryſopaſſus. Undecimũ hya
cinctus. Duodecimũ ametiſtus. Et duode-
cim porte: duodecim margarite ſunt ꝑ ſin-
gulas. ⁊ ſingule porte erãt ex ſingulis mar
garitis. Et platee ciuitatis aurũ mundum
tanq̃ vitrum perlucidum. Et templum nõ
vidi in ea. Dñs em̃ deus omnipotens tem
plum illius eſt ⁊ agnus. Et hec ciuitas non
eget ſole neqꝫ luna vt luceant in ea. nam cla
ritas dei illuminat illam. Lucerna eius eſt
agnus. hec ibi. Ex quibus omnibus patet
munditia ⁊ claritas incõparabilis huius
ciuitatis. Nemo igitur eã immũdam fuiſſe
aliquãdo affirmare preſumat. Licet au-
tem omnia predicta de ipſa exponi poſſent.
tamẽ vitande ꝓlixitatis cauſa ſolum dico.
ꝙ ipſa benedicta ꝟgo optime dicitur ciui-
tas dei ſancta. quia fuit munda. deo dicata
⁊ firma. Unde ipſa ait Eccl'i. xxiiij. Et ſic
in ſyon firmata ſum. Fuit etiã Hieruſalem
que interp̃tatur viſio pacis. Ipſa enim ait
vbi. ſ. In omnibus requiẽ queſiui. Item di
citur deſcendiſſe a deo. quia ab eo fuit edifi
cata. ⁊ data in ciuitatẽ refugij peccatoribꝰ.
Et ab ipſo deo parata. ſ. virtutibꝰ. Et vt ſpõ
ſa ornata omni gratia. vt. ſ. eſſet ſpõſa ipſiꝰ
dei patris. ex qua virtute ſpũſſancti genera
retur redemptor humani generis. De qua
fulgentiſſima ciuitate glorioſa dicta ſunt.
maxime triplici rõne qua ipſa dicitur ciui-
tas dei. Primo quia deus ipſam fundauit.
Sicut Alexandria ſic eſt dicta. quia Alexã
der ipſam fundauit. Et vrbs Roma ſic di
cta eſt a Romulo eam fundante. Unde de
ipſa benedicta dei ciuitate ait ꝓpheta p̄s.
xlvij. Sicut audiuimus. ſ. ex veteri teſtamẽ
to figuratũ. ſic vidimus impletũ. in ciuita-
te dei noſtri. ſ. ꝟgine glioſa. Deus funda-
uit eam in eternũ. Unde ipſa ait Eccl'i. xx-
iiij. Ab initio. ſ. a deo qui eſt initiũ oĩs crea
ture. ⁊ ante ſecula. ſ. tꝑalia. creata ſum. ſ. p̄de
ſtinatione in mente diuina. Si ergo deus
fundauit eã in eternũ. ergo in cõceptione ſua
nõ corruit ꝑ originale pctm̃. Et ꝓpter hoc
canit̃ in officio cõceptionis. Glioſa dicta
ſunt de ꝟgine Maria. qꝛ fundauit ⁊ p̄ſer-
uauit eam altiſſimus all'a. Scđo đr ciui
tas dei. qꝛ cõtinue poſſedit eã deꝰ ⁊ ſemper
poſſidebit. Peccator em̃ poſſidet̃ a diabolo
per culpã. iuxta illud Luce. xj. Cum fortis

Maria ciuitas dei ꝓpter tria

R

armatus cuſtodit atrium ſuū.in pace ſunt
oīa que poſſidet.qꝛ cū ipſe diabolus poſſi-
det animā:ita eā cuſtodit ꝙ eius tētationi
bus acquieſcit.Boni autē a dn̄o poſſident
nō ſolum ꝑ gubernationē ⁊ dn̄ium:ſꝫ etiaꝫ
per gratiā ⁊ obeditionē.Un̄ illi dicunt cuꝫ
ps.cxxxviij.Tu poſſediſti renes meos.i.
affectꝰ.Idē qꝫ ꝓpheta inquit deo de electiꝭ
eius.ps.lxxiij.Memor eſto cōgregatiōis
tue quā poſſediſti ab initio.Et tali mō dici
tur aliqua ciuitas alicuius regis.quia ab
eo poſſidetur ⁊ ſub eius dn̄io eſt.ſicut Pa
riſius dr̄ eſſe ciuitas regis Francie.⁊ ſic de
ſingulis.Beata igitur virgo per hūc modū
dr̄ ciuitas dei:quia ſemꝑ fuit ab illo poſſeſ
ſa quiete ⁊ ſine aliqua vel minima rebellio
ne.Un̄ ipſa ait Prouer.viij.Dn̄s poſſedit
me in initio viarū ſuarū.Si ergo deꝰ ab ini
tio ⁊ ſemꝑ poſſedit eā.ꝑfecto diabolꝰ nūꝙ
L per originale peccatū habuit eā ſibi ſubdi-
tam. Tertio aliqua ciuitas dr̄ alicuiꝰ in-
quantū eſt inhabitator eius.Et ſic Naza-
reth dicta eſt ciuitas xp̄i.quia ibi cōceptus
⁊ nutritus eſt.Un̄ ꝓpter hoc appellatꝰ eſt
Nazareus.vt habetur Matt.ij.Bethleem
quoqꝫ vocata eſt ciuitas Dauid.qꝛ ibi natꝰ
eſt.⁊ habitauit in pueritia ⁊ adoleſcētia.j.
Reg.xvj.Et ꝑ hunc modum beata ꝟgo di
citur ciuitas dei.quia deus per corporaleꝫ
ſubſtantiā ab ea aſſumptam habitauit in
illa.Un̄ ꝓpheta ait ps.xlvij.Magnus do
minus ⁊ laudabilis nimis in ciuitate dei no
ſtri ⁊c̄.Ipſe em̄ dei filius in vētre eius ha-
bitauit per nouē menſes tanꝙ ciuis ipſiꝰ
ciuitatis.⁊ totaꝫ infantiā ⁊ pueritiā tranſ-
egit cum ea.Hec eſt illa ciuitas fortiſſima
muro roborata inexpugnabili.de quo Eſa.
xxvj.dr̄.Urbs fortitudinis noſtre ſyon.ſal
uator ponetur in ea.murus ⁊ antemurale.
Requiritur em̄ ad fortitudinē bone ciuita-
tis ꝙ ſit bene murata ⁊ turrita.De btā au
tem ꝟgine ⁊ de deo ipſam fabricāte dici po
teſt illud.j.Macha.iiij.Edificauit ſyon.⁊
per circūitum muros altos ⁊ turres firmas
ne qn̄ venirent gētes ⁊ cōculcarent eaꝫ.Di
cit aūt Alber.ſuꝑ Miſſus eſt.ꝙ ideo glo-
ſa dicta ſunt de hac ciuitate.i.ꝟgine Ma-
ria.quia omnia que ad perfectionē ciuitatiꝭ
pertinēt:in beatiſſima ꝟgine inueniri ⁊ de
ipſa dici poſſunt.Fuit em̄ fundata ſuꝑ hu-
militate.ꝑ caſtitatē murata.turrificata ꝑ
charitatē.ditata ꝑ paupertatē.cuſtodita per
diſcretionē.libera imunitate pctōꝝ.pacifi-
ca ſupatione tētationū.diuino officio ordi
nata ꝑ elegātiā meritoꝝ.edificata populo-
ſa ꝟtute ⁊ multitudine oīum donoꝝ gratuiꝭ
toꝝ.irrigua abūdantia miſerationū.in al-
tiſſimo ſita ꝑ excellentiā priuilegioꝝ.hꝰ ille.
Sequitur autē Dd̄ in ꝑdicto ps.lxxxvj. M
Memor ero raab ⁊c̄.Ubi ſciēdū ꝙ ipe Da
uid in pſalmis ſuis ſepe mutat locutionem
ſuā de vna ꝑſona in aliā.Et qn̄qꝫ incipit lo
qui in ꝑſona ſua.⁊ poſtea in alio ꝟſiculo lo
quitur in ꝑſona dei vel alterius ſicut eū ſpi
ritusſanctus impellebat.Un̄ etiā in hoc ps
lxxxvj.ideꝫ facit.Nā quatuor ꝟſiculos im-
mediate ſequētes ponit in ꝑſona ipſiꝰ ꝟgi
nis dicens.Memor ero raab ⁊ babylonis
ſcientiū me.Quia em̄ Raab fuit meretrix
que poſtea fuit cōuerſa.de qua dr̄ Joſue.ij.
Ingreſſi ſūt domū meretricis noīe Raab.
Ideo ꝑ eā ſignificant alie oēs meretrices.
que efficiūtur poſtea deuote ipſius ꝟginis.
⁊ eiꝰ meritis cōuertūtur.Et ſilr ꝑ Babylo-
nem intelligūtur pctōres.vt ſupra expoſi-
tū eſt ſm̄ Alexandrum de ales.Quia ergo
nullus eſt adeo crudelis pctōr.nec aliqua
adeo ſcelerata meretrix que vt cōiter non
habeat deuotionē btē ꝟgis.⁊ eā nō appel-
let immaculatā ⁊ innocentē.atqꝫ ſue illiba-
te cōceptionis nō credat ꝑſeruationē.Ideo
ipſa bn̄dicta virgo cōtra impugnātes ſuaꝫ
innocentiā ait.Memor ero Raab ⁊ baby-
lonis ſcientiū me.quaſi dicat.Meretrices
⁊ publicani precedent vos in regno celoruꝫ
Mat.xxj.Quia etiaꝫ turci ⁊ ſaraceni ⁊ alij
omnes infideles glorioſam virginem Ma
riam venerātur.⁊ eam credūt a peccato ori
ginali fuiſſe preſeruatā.Unde dicitur in Al
chorano Machometi.Nullus eſt ex Adaꝫ
quin tenuerit eum ſathā preter Mariam ⁊
filiuꝫ eius.Quapropter vt retulit mihi vnꝰ
frater noſter:Cum in ciuitate venetiarum
eſſet vnus theucer ibi obſes.⁊ intelligeret
fieri queſtionē de cōceptione ꝟginis:dixit
vni nobili ciui Veneto.Miror ꝙ inter vos
chriſtianos ſint aliqui qui nō credant ma-
trē chriſti beatā virginē Mariā eſſe conce
ptam ſine peccato originali:cum nos infi-
deles hoc firmiter credamus.Illis ergo qui
ex ꝓtinacia ⁊ obſtinatione perſequunt ſuā
immaculatā cōceptionē:ait ipſa ꝟgo glio-
ſa.Ecce alienigene ⁊ tyrus ⁊ ppl's ethiopū
hi fuerūt illic.ſcꝫ.ad laudandā cōceptioneꝫ
meā.quaſi dicat.Amē dico vobis ꝙ tyro et
ſydoni remiſſius erit in die iudicij ꝙ vobis

Mat.xj.⁊ Lu.x.Quia etiā iudei dicunt ꝙ
mater Meſſye debet cōcipi ſine pctō origi
nali.Ideo ſubdit.Nūquid ſyon.i.iudea.di-
cet hō.i.ꝙ ego ſim cōcepta ſicut alij hoīes
in peccato:quaſi dicat nō.Et aſſignat rōnē
quare iudei dicēt eā ſine peccato cōceptam
dicentes.Hō natꝰ eſt in ea:⁊ ipſe fundauit
eā altiſſimus.Et ideo cū dei ꝑfecta ſint ope
ra Deut.xxxij.nō fundauit eam in imperfe
ctione peccati.Et hoc eſt fundamentuꝫ qd̄
faciunt iudei.Sequitur auteꝫ beata virgo
in alio verſiculo dicens.Dominꝰ narrabit
in ſcripturis ⁊c̄.Quia em̄ impugnātes cō-
ceptionē ipſius ꝟginis credere nolunt ſcri-
pturis ꝓphetarum ⁊ ſacre ſcripture.ſacro-
rūqꝫ doctoꝝ de innocētia ꝟginali loquen-
tium.ideo deus fecit ⁊ iterum faciet vt mul
ti etiam ſeculares pro defendenda btē vir-
ginis cōceptione tractatus faciēt narran-
tes qualiter ipſa bn̄dicta virgo cōcepta eſt
ſine peccato originali.Qui ſcriptores quia
ſunt et erūt plurimi.iō eoꝝ ſcripta dicūtur
ſcripture populoꝝ.Oēs em̄ populi debent
cōſurgere pro hac opinione.Item faciet ꝙ
principes terreni recipiētes bn̄ficia ⁊ gra-
tias ob reuerentiā eiuſdem illibate cōcepti-
onis impetratas faciēt de hoc fieri ſcriptu
ras.ſtatuta in ſcriptis autenticata.facien-
tes vt omnes eoꝝ ſubditi feſtum puriſſime
cōceptionis matris dei debeāt ſolēniter ce
lebrare.ſicut hodie videmus per orbē ter-
rarum multis in regionibus adimpletuꝫ.
Et hoc preuidens in ſpū beata virgo ait.
Dn̄s narrabit ī ſcripturis populoꝝ.⁊ prin
cipum hoꝝ qui fuerūt in ea.id eſt qui in in-
uocatione mee ſacratiſſime cōceptionis fu
erunt exauditi.⁊ receperūt bn̄ficia.Ultimū
autē verſiculum addit Dauid ꝓpheta in ꝑ-
ſona omniū deuotoꝝ eiuſdē ꝟginis dicēs.
Sic vt letantiū ⁊c̄.quaſi dicat.O beatiſſi-
ma ꝟgo deus filius tuus faciet diuulgari
⁊ cognoſci innocētiā ⁊ immaculatam cōce
ptionē tuā.⁊ verificari illud qd̄ ego predixi
ps.xxviij.dicēs.Reuelabit dn̄s cōdenſa:⁊
in templo eius omnes dicēt gloriam.ita ꝙ
omnes chriſtiani de ea magnā feſtiuitateꝫ
facient ⁊ leticiam:cātantes in miſſa.Gau
deamus oēs in dn̄o ⁊c̄.Et ideo dicit.Sic
vt.⁊ ſunt due dictiones.que tantū ſignifi
cant quātū ita ꝙ.In ipſo em̄ ꝟſiculo hꝰ cō
cludit ꝙ tanta ꝓdigia coruſcabūt in teſti-
moniū innocētie ſue ⁊ ad illiꝰ defenſionem
fient tot ſcripture ꝙ omnes fideles exulta
bunt ⁊ letabūtur de ipſius innocentiſſime
virginis puritate.Et hoc eſt qd̄ ait.Sic vt
omniū letantiū habitatio in te.Oēs ergo
per deuotionē habitare debemus in hac ſa
cratiſſima dei ciuitate.Huius em̄ ciuitatis
habitatio eſt optima.iiij.Reguꝫ.ij.Hec eſt
ciuitas lata nimis.i.valde.Neemie.vij.Et
hec eſt ciuitas glorioſa Sopho.ij.In hac ci
uitate deſiderabat ipſe Dauid ꝓpheta in-
trare dicēs ps.lix.Quis deducet me in ci-
uitatem munitam.Sed heu quia de mul-
tis indeuotis ipſius beate ꝟginis dici po-
teſt illud ps.cvj.Viaꝫ ciuitatis habitaculi
nō inuenerunt.

Qr beata virgo dicitur Caſtellum.
Aſſimilatio.viij.

N D ominus noſter Jeſus xp̄s intra-
uit ī duplici caſtello.Primo in ca
ſtello hieroſolymitano.i.in virgine
bn̄dicta que multis de cauſis dicit caſtellū.
Primo ratione ſue nitide ꝟginitatis.Naꝫ
caſtellum habet nomē a caſtitate.⁊ dicitur
caſtellum.id eſt caſtum liliū.vt dicit glo.ſu
per illud Luce.x.Intrauit Jeſus in quod-
dam caſtellū.Tale autē caſtellum fuit ipſa
bn̄dicta virgo.que fuit ⁊ eſt nitide caſtita-
tis.⁊ puriſſime ꝟginitatis lilium.Cui dici
tur Can̄.vij.Venter tuus ſicut aceruus tri
tici vallatus lilijs.Scd̄o dr̄ caſtelluꝫ ratio
ne humilitatis.Nam caſtellum dr̄ diminu
tiue de caſtro.Per caſtellum igitur ſignifi
catur ipſius humilitas.que ꝙuis maxima
eſſet.⁊ ſuper oēs alios ſupeminens.tn̄ de
ſe parua ſentiebat.Sciebat nāqꝫ ꝙ humili
bus deus dat gratiā.⁊ ſuperbis reſiſtit Ja-
co.iiij.Unde de hac humilitatis ſue gratio
ſitate ipſa ait vt canit eccleſia.Cū eſſeꝫ par
uula placui altiſſimo.⁊ Lu.j.Reſpexit hu
militatē ancille ſue.Tertio dr̄ caſtellum ra
tione ſublimitatis.Nam caſtelluꝫ dr̄ quaſi
alta caſa.quia alijs caſis ſupeminet.Ipſa
ꝟgo fuit alta caſa tripliciter.Primo ex ſitu. Maria alta caſa ꝓpter tria
quia eius ſtatus eſt ſuper omnē ſtatū pure
creature.qd̄ vtiqꝫ figuratū fuit per arcam
Noe.quam aque eleuauerūt in ſublime Ge
neſis.vij.vbi dicitur.ꝙ arca eleuata eſt ſu-
per aquas.Ipſa enim virgo ſuper oēm pu-
ram creaturaꝫ.⁊ ſuper omnes populos eſt
ſublimata.Nā creature ſeu populi appellā
tur aque ſm̄ Alexandrū de ales ſuper ps.
aut propter ſuggeſtionē ꝓpaginis.
iuxta illud Eccl's.j.Generatio ꝑterit ⁊ ge-
neratio aduenit.ſicut etiā flumina exeunt

mari et ad ipſum reuertūtur ⁊ cōtinue flu‑
unt. Et ideo etiam dicūtur aque ꝓpter mo
tum. quia ſicut aque ſunt in cōtinuo motu
ita etiam natura humana. Unde Ouid. in
xv. methamoꝛ. ait. Cūcta fluūt omniſq́ʒ va
gans formatur imago. Nō ſecus ac flumē
nec enim cōſiſtere flumē. Nec leuis hoꝛa po
teſt ⁊c. Et ideo dicitur Job. xiiij. Homo na
tus de muliere breui viuēs tēpoꝛe repletur
multis miſerijs. Qui quaſi flos egreditur ⁊
cōteritur: ⁊ fugit velut vmbꝛa. ⁊ nūq̄ in eo
deʒ ſtatu ꝑmanet. De quo etiā tangitur in
l. ij. §. ſed qꝛ diuine. C. de vete. iu. enu. ⁊ in
§. aūt. in auť. de nō alie. aut per. re. eccle. et
in. §. hanc dicētes. in auť. vt oēs obedi. iu.
De angelis quoq́ʒ dꝛ Job. iiij. Qui ſeruiūt
ei nō ſunt ſtabiles. ſ. per naturā. Itē populi
dicūtur aque ꝓpter vilitatē elementi. quia
aqua vilis ⁊ quaſi ꝓ nihilo reputať. Et ſilr
creatura in cōparatione creatoꝛis. iuxta il‑
lud Eſa. xl. Gentes quaſi ſtilla ſitule. ⁊ q̄ſi
momentū ſtatere reputate ſunt. Uñ oēs di‑
cere poſſunt illud Sap. ij. Ex nihilo nati ſu
mus. i. creati. Iteʒ dicūtur aque ꝓpť ꝓfun
ditatem. iuxta illud Hiere. xvij. Prauū eſt
coꝛ hominis ⁊ inſcrutabile. quis cognoſcet
illud? quaſi dicat. nullus niſi ſolus deus.
Scdo beata virgo dicitur caſtellum quaſi
alta caſa ex alto edificio virtutū. quia in al
to cacumine virtutuʒ ſublimata eſt. In ip̄a
enim cōpletuʒ fuit illud Luce. xxiiij. Indua
mini virtute ex alto. Unde dicere poteſt il‑
lud Eccleſiaſtici. lj. Manus meas extendi
in altum. Tertio dicitur caſtellum. id eſt ca
ſa alta ex dignitate fabꝛicatoꝛis. qꝛ archite
ctoꝛ huius caſtelli fuit ipſe deus qui fun‑
dauit ipſam beatam virginē. vt diciť pſal‑
mo. xlvij. ⁊. lxxxvj. Quia enim ipſe eſt altiſ‑
ſimus: voluit iſtud caſtellum altum fabꝛi‑
care vt in illo poſſet habitare. iuxta illud
p̄s. cxij. Quis ſicut dominus deus noſter
qui in altis habitat. Uoluit itaq́ʒ ſaluatoꝛ
noſter ab iſta caſa alta ⁊ ab hoc caſtello al‑
tiſſimo trahere originē ſm carnem iuxta il
lud Luce. j. Uiſitauit nos oriens ex alto.
Non enim ſolum intelligitur de oꝛtu eter‑
no quo ad diuinitatē: ſed etiam de tempo‑
rali quo ad humanitatē. Quarto pꝛincipa‑
liter virgo gloꝛioſa dicitur caſtellum ratio
ne denominationis. Nam chꝛiſtus non in‑
trauit in omne caſtellum. ſed textus euāge
licus teſtatur ipſum intraſſe in quoddā ſpe
ciale caſtellum quod denominatur Betha
nia. de quo habetur Johā. xj. Interpꝛetať
autē Bethania obediētia ſeu domus obe‑
dientie. per quā virgo gloꝛioſa ſignificať.
Nam ipſa ſe obtulit pꝛōptā ⁊ obtēperantē
diuine volūtati in incarnatione diuini ver‑
bi reſpondens angelo. Ecce ancilla dñi ⁊c.
Quinto pꝛincipaliter dꝛ caſtellum ratione
expugnationis. Nā filius dei venit in Ma
riam vt aſſumeret arma humanitatis. qui‑
bus armis indutus nouē menſibus in ip̄a
virgine occulte permanſit. vt ſic expugna‑
ret inimicū humani generis. ⁊ ex illo caſtel
lo ſecrete amicis ſuis adiutoꝛiū ꝓberet. Et
in hoc ipſa virgo figurata fuit. j. Reg. iiij.
vbi dꝛ. ꝙ philiſtij. id eſt demones cogno‑
ſcētes ꝙ archa dei. i. Maria. de qua diciť
p̄s. cxxxj. Surge dñe in requiē tuā: tu ⁊ ar‑
cha ſanctificationis tue. Uenit in caſtra ti
muerūt dicentes. Uenit deus in caſtris. ⁊
ingemuerūt. O quot liberati ſunt ab inimi
cis ⁊ a manib⁹ demonū ꝑ ꝓtectionē iſti⁹ ca‑
ſtri ſ. Marie. Et quot amici habuerūt ꝓſi‑
dium in tribulationibus. in infirmitatib⁹.
tēpeſtatibus. ꝑſecutionibus. neceſſitatibus
⁊c. Nam Maria facta eſt adiutoꝛiū ⁊ refu
giū peregrinātiū tanq̄ caſtellum in deſer‑
to. Et ideo eccleſia hoc cōſiderans ei⁹ canit.
Sub tuū pꝛeſidiū cōfugimus ſancta dei ge
nitrix ⁊c. In hoc ergo caſtello caſtitate de‑
coꝛato. humilitate munito. excellētia ſubli‑
mato. obediētia ditato. munitione repleto
ſ. in virgine bñdicta. intrauit Jeſus. i. ſalua
toꝛ noſter. vt omnib⁹ pꝛeſidiū faceret. ⁊ nos
ab inimicis ꝓtegeret ac liberaret. Quia ꝟo
caſtellū eſt locus qui vice ciuitatis regiť. vt
notatur. ff. de le. j. l. ſi heres. §. vicis. ⁊ de le.
ij. l. ticia. §. fi. ⁊. C. de fundis limitoſis. l. ij.
⁊ de offi. pꝛe. p̄to. affri. ⁊. l. in nomine domi
ni. §. interea. ⁊ per Archi. in. c. ſtatutum. §.
ij. in ꝟbo ciuitatibus. de reſcrip. li. vj. Ideo
poſt aſſimilationē ciuitatis poſui immedia
te aſſimilationē caſtelli. Si auteʒ accipiať
caſtellū pꝛo receptaculo ad aquā ſuſcipien‑
dam. vt. ff. de aqua quo. ⁊ eſti. l. j. §. antepe
nul. ⁊ no. ff. de ſerui. vꝛ. pꝛe. l. fiſtulā. in p̄n.
⁊ de acti. emp. l. fundi. §. fi. Etiā ipſa bñdi‑
cta ꝟgo cōuenientiſſime dicitur fuiſſe hoc
caſtellum. qꝛ fuit receptaculū oīum aquaꝝ
. i. grāꝝ diuinarū. Scdo pꝛincipaliter di
co ꝙ Jeſus intrauit in alio caſtello. ſ. baby
lonico. i. in mūdo. Nā hic mūdus recte ap‑
pellať caſtellū babylonicū. i. cōfuſionis: con
trarium caſtello hieroſolymitano. i. diuine

viſionis. Et dꝛ caſtellum aſſaſſinoꝝ ⁊ deo re
bellantiū. maxime pꝛopter ſeptē peſſimas
cōditiones quas habet. de quibus dicaʒ in
vndecima pte p̄ncipali huius opis. ſermo‑
ne. ij. parte. j. In hoc ergo rebelle caſtellum.
. i. in mūdum. intrauit filius ꝟginis Joh.
j. Intrauit ſiquidē vt ip̄m eterno patri ſuo
ſubiugaret. ⁊ iſte introitus fact⁹ eſt in vtero
virginali. In quo caſtello ipſa bñdicta ꝟgo
euʒ recipiēs figurata eſt ꝑ Marthā. vt dif
fuſius dicam loco ſupꝛadicto. Nā illa muli
er que in ſuo caſtello recepit dñʒ fuit Mar
tha. vt habetur Lu. x. Que hebꝛaice interp̄
tatur ꝓuocās. qđ optime cōgruit btē virgi
ni. Nulle em̄ p̄ces patriarchaꝝ. nulla q̊q́ʒ
oꝛacula ꝓphetarū. nulle inſuper voces ſeu
deſideria ſanctoꝝ patrū ꝓuocare vnq̄ deū
valuerūt vt in caſtello huius mūdi intraret
ꝓ ſalute humana. Sed humilis virgo euʒ
pꝛouocauit ⁊ induxit. Et ideo angelus ei di
xit. Inueniſti gratiam apud deum Luce. j.
Unde ipſa recte dicere poteſt illud qđ ſcri‑
ptum eſt. j. Regum. j. Ego ſum illa mulier
que ſteti coꝛaʒ te oꝛans dñm ꝓ puero iſto.
Oꝛaui ⁊ dedit mihi dñs petitionē meā quā
poſtulaui. Ipſa quoq́ʒ benedicta ꝟgo conti
nue pꝛouocat deū ad miſericoꝛdiā ſup pec‑
catoꝛes. Unde de ſermone eius cum filio
ſuo poteſt dici illud Judith. viij. Iſte eſt ſer
mo qui miſericoꝛdiā pꝛouocat. Pꝛouocat
⁊ peccatoꝛes ad penitentiā iuxta illud Tre
noꝝ. ij. vt te ad penitentiā pꝛouocarēt. Iteʒ
bonos pꝛouocat ad bene operandum. Un‑
de de ipſa poteſt dici illud Deutero. xxxij.
Sicut aquila pꝛouocans ad volanduʒ pul‑
los ſuos. Scdo figuratur per Marthā
quia Martha ſyriace interpꝛetatur domi‑
nans. Ipſa ꝟo benedicta virgo facta eſt do
mina vniuerſi. Et maledictionē mulierum
in benedictionē cōuertit. Unde dixit ei an‑
gelus Luce. j. Benedicta tu in mulieribus.
Item earum ſubiectionē in dominiū cōmu
tauit. quia ipſa facta eſt regina angeloꝛuʒ ⁊
hominū. Unde in ea verificatū eſt illud ſcdi
Eſdre. iij. Opoꝛtet nos ſcire quia mulieres
viris dominanť. Tertio figuratur ꝑ Mar
thā que latine interpꝛetatur martē tenēs.
qui dicebatur deus belli. Ipſa em̄ gloꝛioſa
virgo tenuit. ligauit ⁊ cōculcauit martem.
id eſt diabolū inimicū humani generis. ſi‑
cut pꝛedictum fuerat Gen̄. iij. Itē Judicuʒ
iiij. vbi dicitur. In manu mulieris tradeť
Syzara. Ipſa igitur virgo bñdicta ſola me
ruit recipere dei filium in vtero ſuo. Quia
de ipſa dici poteſt illud Judith. xj. Non eſt
inuenta talis mulier ſuper terrā. in aſpectu
in pulchꝛitudine ⁊ in ſenſu ꝟboꝝ. Per ip̄aʒ
igitur ſaluatoꝛ noſter venit in caſtellū mū
di. vt ſupbiā rebellātiū hūiliaret. ⁊ duricieʒ
obſtīatoꝝ mollificaret. ⁊ īmūditiā ad mūdi
ciā reduceret. et iſti poꝛtas mīe apiret. ac a
vitijs abſtinere doceret. ⁊ ad ꝓximi dilecti
onem induceret. ⁊ ad diuinū timoꝛē ⁊ amo
rem homines ꝓuocaret. Cui bñdicto ſalua
toꝛi noſtro ſimul cum pijſſima matre ſua ſit
infinita gloꝛia per eterna ſecula ſeculoꝛuʒ.
Amen.

Incipit decima pars huius ſermonarij
qđ Mariale appellať. in qua tractatur de
paſſione beate ꝟginis. ſ. gaudij ⁊ meroꝛis.
⁊ particulari ac ꝓpꝛio noīe a dignioꝛi par‑
te exultatio matris dei nūcupatur.

De paſſione pijſſime ꝟginis ⁊ de plāctu
eius. Sermo pꝛimus.

A

d Ies tribulatio‑
nis ⁊ anguſtie dies hec Eſa
ie. xxxvij. Oēs dies hebdo‑
made ſancta mater eccleſia
ſic diſpēſat. ꝙ dñicum dieʒ
ſanctiſſime trinitati. diē lune defunctis. diē
martis martyribus ⁊ ſanctis oībus. licʒ ali
qui dicāt ꝙ pctōꝛib⁹. diē ꝟo mercurij ange
lis. diē iouis ſpūiſcō. dieʒ veneris paſſioni
xp̄i. diē aūt ſabbati btē ꝟgini Marie dedi
cauit. Iſtū aūt diē ipſi bñdicte mr̄i dei mul
tis ex cāis appꝛopꝛiauit. Pꝛimo rōne req̄‑
etionis. Sicut em̄ in die ſabbati deus requie
uit ab omni ope qđ patrarat Gen̄. ij. Ita
xp̄s intrās beatiſſime ꝟginis vterū requie
uit in ea. Nam ſpūſſanct⁹ in nullo ſanctoꝝ
inuenit plenā requiē niſi in xp̄o ⁊ btā virgi
ne. qꝛ in omnib⁹ alijs ſanctis ſaltē habuit
repugnantiā peccati oꝛiginalis vel venialis
ſed in xp̄o ⁊ matre eius nullā repugnantiā
inuenit. ⁊ ideo in eis ꝑfecte quieuit. Et hoc
figuratū fuit Gen̄. viij. vbi dꝛ ꝙ columba
de archa emiſſa nō iuenit vbi requieſceret
pes eius. ſed reuerſa eſt i archā. Et ſimiliť
ſpūſſanctus nō inuenit in diluuio peccatoꝝ
requiē niſi in Maria. Si ergo dies quo de⁹
ceſſauit a creatione rerū tēpoꝛaliū ſanctifi‑
catus eſt. qꝛ ſummus opifex deus ſuā ope‑
rationē cōpleuit in eo. Cū opus recreatio‑
nis ſit mai⁹ ope creatiōis. qꝛ in recreatiōe

Maria ꝑ Marthā ſignificať

Sabbatū marie appꝛopꝛiatur

deus hõ factus eſt.iuxta illud Joh.j. Uer-
bum caro factū eſt.pfecto etiā ꝛ multo ma
gis debuit vnus dies hebdomade deputa-
ri ad recolendū hoc myſteriū requietionis
xp̄i in vtero vginali ad honorē ipſius vgi-
nis. Et qꝛ ſabbato iſte bñdict⁹ Jeſus quaſi
ab omnib⁹ opibus vacās cōpleta humana
redēptione ꝛ recreatiōe in ſepulchro.vt in-
fra dicet̄ requeuit.Jpſa qꝛ ſabbatū interpre
tat̄ requies.cōuenieter talis dies deputa-
tus eſt ad honorē ipſi⁹ matris dei.de q̄ ipſe
inquit p̄s.cxxxj.Hec requies mea in ſeculū
ſeculi:hic habitabo qm̄ elegi eā. Scd̄o hoc
factū eſt rōne bñdictionis.qꝛ ſicut ip̄a dies
ſabbati fuit a deo bñdicta Geñ.ij.ita ꝛ bea
tiſſima vgo fuit a deo pre omnib⁹ bñdicta.
Uñ illi dixit angel⁹ ex p̄te dei Lu.j. Bñdi-
cta tu in mulierib⁹. Pater em̄ eternus bñ-
dixit eā accipiēdo in ſpōſam.fili⁹ in mr̄em.
ꝛ ſpūſſanct⁹ in ſuū ſacrariū.Angelus qꝫ nō
ſolū in pſona dei.ſed etiā ex p̄te omniū an
geloꝝ ꝛ cunctaꝝ creaturarū eam bñdixit.
Et iō ſup illa vba Lu.j. Beatā me dicent
oēs gñationes.ait glo.Nō ſolum create ſ
etiā increate. Tertio hoc factū eſt. quia
ſicut ſabbatū eſt mediū inter diē gaudioſū
ſ.dñicum diē.ꝛ diem doloroſum.ſ. feriā ſe-
xtam.ita ipſa vgo eſt mediatrix inter deū
ꝛ hominē. Quarto rōne ſepelitionis. qꝛ
per totā diem ſabbati corpus dñi in ſepul-
chro ſepultū iacuit. die em̄ veneris in ſero
beatiſſima vgo ſuo bñdicto filio vt infra vi
debitur cū immenſo dolore ꝛ lachrymis ſe-
pulturā impēdit.ꝛ qñ illud ſacratiſſimum
corpus pfecte in ſepulchro reconditū fuit:
iam inceperat nox ſabbati.licꝫ initiū ſepul
ture incepiſſet in fine ipſi⁹ diei ſexte. Et ſic
ad memoriā iſtaꝝ exequiaꝝ ad ei⁹ honorē
ſabbatū fuit dedicatū.qꝛ ſicut corpus filij
ſui illa die fuit in tumulo clauſum. ita cor
vginis fuit dolore cōcluſum. Quinto h̊
fuit inſtitutū rōne derelictiōis.Nam fides
xp̄i ab omnib⁹ diſcipulis derelicta eſt.ꝛ hoc
die in ipſa ſola vgine pſtitit. que domi re-
māſit expectās reſurrectionē filij.Sed qdā
arguūt ꝙ etiā alij habuerint fidē tali die.
Nā Johānes etiā ipſe ſecut⁹ eſt xp̄m ad cru
cē.ꝛ ibi manebat cū ipſa vgine Johan.xix.
Jtē creditur interfuiſſe ſepelitiōi xp̄i cum
ipſa vgine.Cucurrit etiā cū Petro ad mo-
numentū dñi. vt habet̄ Joh.xx.Jtem vt di
cit Aug.ſup Joh. Petrus qui negādo xp̄m
fuit mortuus:plorādo reſurrexit ꝛ reuixit.

Preterea Maria magdalena ſecuta eſt do
minū cū alijs mulierib⁹ vſqꝫ ad crucē.q̄ ſan
cte mulieres ſue ſepelitioni iterfuerūt atqꝫ
poſtea vnguēta parauerūt vt vngerent cor
pus Jeſu.ꝛ cū ipſis vnguētis prexerunt ad
monumētū.vt habet̄ Mat.xxviij. Mar.
vl.Lu.xxiiij.ꝛ Joh.xx.ꝛ cōſequēter vide
tur habuiſſe fidē.Quib⁹ reſpōdet̄ ꝙ in ſola
virgine remāſit pfecta fides ī paſſione xp̄i
Uñ ſup illa vba Joh.xiiij.Ut cū factū fue
rit credatis.ait glo.Jn apl'is nulla fides re
māſit in paſſione dñi.ꝛ Aug.ſup Johā.di
cit.ꝙ apl'i nō ſolū carnē xp̄i reliquerūt.ſ
etiā mētis fidē.ꝛ Nico.de lyra.ſup.iij.ſen.
inquit.ꝙ ſabbato ſancto tota fides in pe-
ctore vginis remāſit.ꝛ iō illi ſabbatū dedi
catū fuit. Et hoc oſtēdit eccleſia in illis tri-
bus diebus ppe paſca in matutino in q̄nde
cim cādelis accēſis.que oēs extinguuntur
preter vnā alijs altiorē que vſqꝫ ad finem
remanet accēſa.Jſte em̄ candele ſignificāt
xj.apoſtolos.ꝛ quattuor marias.ſ.mariaꝫ
magdalene ſalome.alphei ꝛ matrē domi-
ni.Oēs em̄ hi erant tanꝙ candele accenſe
per fidē.Judas em̄ ante paſſionē xp̄i obſcu
ratus ꝛ extinctus fuerat a chriſti fide ꝛ amo
re.Omnes autem iſte candele extincte fue
runt in paſſione chriſti p̄ter ipſam vginem
in qua remāſit lumē fidei occultum.qd̄ po-
ſtea patefactum eſt ad omnes ſuo exēplo il
luminandum.Propter hoc etiam in miſſa
ſabbati permiſcetur tractus cū Alleluya.
id eſt dolor eſt de apoſtoloꝝ incredulitate
ꝛ nihilominus gaudium de Marie fide et
chriſti reſurrectione.propter hoc etiam in
eadem miſſa omittitur offerenda.quia apo
ſtoli non erant conuerſi vt per veram fideꝫ
domino poſſent offerri. Ad auctoritates
autem cōtrarias reſpōdetur.ꝙ triplex fuit
gradus ī negatione ſiue ī incredulitate apo
ſtolorū. Primus ꝙ omnes fugierūt Mat
thei.xxvj.Scd̄s ꝙ vigore aſſumpto qdam
eoꝝ ſecuti ſunt eum ſicut Petrus ꝛ Johan-
nes.ſicut de Petro habet̄ Matth.xxvj.et
Marci.xiiij.ꝛ Lu.xxij. ꝛ de eodem ſimul
cum Johāne.Joh.xviij. Tertius grad⁹ eſt
ꝙ mortuo chriſto oēs increduli effecti ſūt.
ſola beata virgine immobili remanēte ꝛ cō
ſtantiſſima in fide.Jn medio autem gradu
fuerūt Petrus ꝛ Johannes ꝛ mulieres pre
dicte.Uel dicendum ꝙ ſecuti ſunt eum pre
dicti apoſtoli ꝛ etiam mulieres.nō ꝙ habe
rent veram fidē de ei⁹ diuinitate: ſ ex qdā

Triplex grad⁹ incredulitatis apoſtolorū

amoris ꝛ dilectionis cordialis attractiōe.
et cōpaſſionis affectione. O igit̄ magnū
feminarū preconiū:vt in ſolo pectore femi
neo tota fides recōdita fuerit.Nam natu
ral'r natura feminea eſt fragilis ad reſiſtē
dum.mobilis ad pſeuerandū.ꝛ pui iudicij
ad cōſulendū. De p̄mo.ſ.de earū fragilita
te.habetur inſti.quibus alie.li. vel non.§.
j.De inſtabilitate ꝛ incōſtātia hr̄. xxxij.q.
vij.c.ꝙ pppoſuiſti.ꝛ in.l.filia.C.de inoffi.
teſta.ꝛ in.c.forus.§.j.de v.ſig.ꝛ no.i.c.j.
de clā.deſpō.ꝛ.c.vlt.de pac.li.vj.et.xxxij.
q.ij.c.mulier.ꝛ de frigidis ꝛ ma.c.vlt.De
cōſilio autem ꝛ iudicio earū inutili vl' no
ciuo habet̄ i.l.iiij.C.de ſpon.ꝛ in.l.filia.C.
de inoffi.te. Hunc aūt triplicē defectū btā
vgo abſtulit a natura feminea q̄ in tolerā
tia paſſionis ꝛ incōſtātia fidei ꝛ dilectōis.
ꝛ in pſpicacia iudicij et actionis quoſcūqꝫ
viros incōparabil'r exceſſit. qd̄ pꝫ ex eo ꝙ
diſcipulis pre timore mortꝫ fugiētib⁹ et in
fide vacillātibus:ip̄a incōcuſſa ſtetit.ꝛ cō
ſtantiſſima perſeuerauit. ꝛ in om̄i caſu ſp
meli⁹ elegit.qd̄ pꝫ ex eo ꝙ ſalutē hūani ge
neris magis ſm rōnem voluit ꝙ filij ſui
ab acerbiſſima pena liberationē. Potiuſqꝫ
voluit eū pati aſperrimā paſſionē ꝙ hūa-
nū gen⁹ eternā dānationē.vt in preſenti
ſmone videbit̄. Unde Anſelmus in qdaꝫ
ſmone ait.Debet ergo maria merito lau-
dari.qꝛ ip̄a eſt domus firma.quā nec flu-
mina nec venti nec ymbres.i.varia genera
paſſionū xp̄i que irruerūt ī eā ſubuertere
potuerūt a fide ſubmerſis oibus alijs qui
ip̄m purū hoīem crediderūt cū tot ꝛ tanta
tā alacriter pateret̄. Et Aug.inq̄t. O btā
maria quis tibi valeat iura grāꝝ ꝛ laudū
pconia īpēdere q̄ tuo ſingl'ari merito mū-
do ſuccurriſti pdito: Quas tibi laudes fra
gilitas humani generis pſoluet: q̄ tuo ſin
gulari cōmercio recupandi aditū inuenit:
Sexto deputatū eſt ei ſabbatū rōne paſſio
nis. Paſſio em̄ ſanctoꝝ eo ip̄o die ꝯſecrari
ſolet quo mortē p xp̄o ſuſcipiunt. Et ideo
equiſſimū eſt vt illa dies vgini dedicetur
quo p xp̄o eius filio dilecto eſt paſſa. Sed
die veneris ſancta ꝛ die ſabbati paſſio ip̄i⁹
vginis pdurauit.ergo illi duo dies debe-
rent eidē vgini dedicari.Uerū quia eccl'ia
diem veneris paſſioni filij dedicauit. ſaltē
diē ſabbati ſue matris martyrio ꝛ paſſiōi
debuit dedicari. in quo indicibili cruciatu
afflicta fuit. ꝛ eius aiam filialis paſſionis

gladius ptranſiuit.vt p̄dixerat ei ſanctus
Symeon Lu.ij.Unde ip̄a dicere poterat
vba thematis noſtri.Sup quib⁹ tres cōſi
derationes faciemus.
Prima dicet̄ veritatis.
Secūda caſualitatis.
Tertia vo ꝛ vltima multiplicitatis.
Pars prima huius ſmonis que dicit̄
veritatis.

n Uerit̄ p expeditione hui⁹ ptis
nūquid beata vgo tot ꝛ tātos
dolores habuerit ex cōpaſſione
filij tantūqꝫ fleuerit ſicut de ea
ſcribit̄ ꝛ p̄dicat̄: Et rñdent quidā nō bene
itelligētes ſcripturas.nec pietatē vginis
cōſiderantes.ſed de ſuo capite legē facien
tes.ꝙ beatiſſima vgo non fleuit in morte
filij.nec etiā doluit.Quā erroneā opinio-
nē ſuā conant̄ palliare tribus fundamētꝫ.
Et p̄mo dicūt ꝙ ip̄a benedicta virgo non
erat ſicut reliq̄ femine ad lachrymas pna
ſed erat ſapiēs ꝛ in oibus cōformis volū-
tati dei.Unde qꝛ ſciebat ꝙ deus ordinaue
rat filiū ſuū debere mori p ſalute generis
humani:nō dolebat ſm eos.nec dolorem
exterius oſtēdebat.ne a voluntate diuina
diſcordare videret̄. Scd̄o dicūt ꝙ ip̄a ſa-
cratiſſima vgo fuit plena charitate.ppter
quod comparat̄ ſoli relucēti. iux̄ illud p̄s.
xviij.Jn ſole poſuit tabnaculū ſuū. Qua-
propter ex charitate liberationeꝫ humani
generis multū deſiderabat.Sed nō igno-
rabat hanc liberationē p mortē filij ſui de
bere fieri.ergo ſm eos nō dolebat. ſed de
morte ipſius filij exultabat. Tertio quia
ſciebat mortē filij ſui cito trāſiturā.ꝛ poſt
triduum filiū ſuū de morte ad vitā glorio
ſum reſurrecturū.ꝛ poſtea in celū quadra-
geſima die aſcenſurū.ꝛ indicibilē gloriam
ppter tolerationē mortis cōſecuturū.Uñ
iſtis cōſideratis poti⁹ debuit ſm eos gau
dere ꝙ flere.ꝛ ad mortē incitare filiū ſuū.
ſicut mr̄ machabeoꝝ hortabat̄ ad toleran
dā paſſionē filios ſuos.de q̄ d̄r.ij.Mach.
vij. Supra modū aūt mr̄ admirabil' ꝛ bo-
noꝝ memoria digna q̄ peūtes ſeptē filios
ſub vnius diei tempe cōſpiciens bono ani
mo ferebat ppter ſpem quā in deū hēbat.
Et ſingulos eoꝝ hortabat̄ voce patna for
titer repleta ſapia.ꝛ feminee cogitationi
maſculinū animū inſerēs ꝛc. Sed iſte
rōnes ſunt friuole. vane erronee et nulle.
Jmmo ſi quis eas ptinaciter tenere vellet

E An maria tātū doluerit ꝛ fleuerit ſic ſcribit̄

Alia opinio.

·vt aliqui dicũt hereticus putareť. Oꝛ ſm ſanctũ Bonauẽ.in.iij.diſt.xvij.arti.j.q.j. hiſdem rõnibus poſſet ꝓbari xp̃m veraciť nõ habuiſſe paſſionis doloꝛẽ.⁊ ſic euacua- retur tota noſtra redemptio. Nam et xp̃s fuit ſapiẽtiſſimus.⁊ p̄dicta oĩa cognouit. ⁊.cũ volũtate diuina quo ad humanitatez ſe per om̃ia cõfoꝛmare voluit. Et tamẽ ve riſſime ĩ ſenſualitate ſua doluit. Dico igiť ſm ſñiam beati Thome vbi.s.⁊ Scoti in eadem diſtinctione.q.ij.ꝙ cõtingit acerbi tatem doloꝛis eſſe in ſenſualitate.vel ĩ ra- tione. Fuerũt ergo predicta conſeruata in parte rõnali ipſius v̾ginis. Unde gaude- bat quo ad ip̃am rõnez. ſed per hoc nõ tol litur quin chꝛiſtus et v̾go ſint paſſi in p̾te ſenſuali ſm p̄dictos doctoꝛes. Habuit ḡ v̾go benedicta p̄dictas cõſiderationes in rõne:cõſeruantes ip̃am in vera patiẽtia. et cõfoꝛmantes ea diuine volũtati ſm ra- tionem. Et inquãtũ ipſa cõſiderauit fru- ctum paſſionis filialis.ſ.redemptionẽ hu- mani generis: cõtenta erat ſm rationẽ ꝙ potius ip̃e ſic moꝛereť ꝙ̃ humanũ genus eternaliter p̾iret .imo in p̾te ſup̾ioꝛi rõnis in qua ip̃m fructũ moꝛtis filij ſumme ap- petebat ⁊ deſiderabat.etiã ſumme gaude- bat:quia charitate plena. Sed in parte ĩ- ferioꝛi et ſenſuali ſumme dolebat in coꝛp̾e ⁊ anima ex cõpaſſione filij ſui.vt etiã dicit doctoꝛ ⁊ theologus irrefragabilis Alexã der de ales in tertia parte ſumme. in tra- ctatu de cõceptione xp̃i.q.xvj.in reſpõſiõe ſecũdi argumẽti. Unde ĩquit Hieronymꝰ ad Euſtochium. et Richardus de media villa in tertio.diſtin.xxxiij.arti.vij.q.iiij. ꝙ licz ip̃a bñdicta v̾go non fuerit coꝛp̾alr martyrizata.tamẽ tanta pena ⁊ anxietas eam cruciauit temp̾e paſſionis filij ſui. ꝙ fuit plus ꝙ̃ martyr. Et hoc p̾enũciatum fuerat Johel.ij.vbi diciť. Sol vertetur in tenebꝛas ⁊ luna in ſanguinẽ. Sol eniz.i. chꝛiſtus qui eſt ſol iuſticie. verſus eſt in te nebꝛas per moꝛtẽ.⁊ luna.i.virgo Maria verſa eſt in ſanguinem per compaſſionez. Tanto eñ grauius paſſa eſt ipſa gloꝛioſa virgo ꝙ̃ alij martyres.quãto ſuuz marty- rium fuit anime ⁊ ſp̃us. Alioꝛum v̾o mar tyrum fuit coꝛp̾ale. Ipſoꝝ eñ martyrum coꝛpoꝛa p̾tranſiuit gladius material̾.bea- tiſſime autẽ ⁊ pijſſime v̾ginis animã per- trãſiuit gladius compaſſionis. Uñ quãto anima eſt nobilioꝛ coꝛp̾e.c.ſi ſolite.de ma- ioꝛitate ⁊ obediẽtia.⁊.c.ſi habes.xxiij.q. iij. Tanto eius martyriũ fuit acerbius: qꝛ gladius penetrãs nobilius ⁊ delicaciꝰ ſub- iectum:maioꝛẽ cauſat doloꝛẽ ꝙ̃ ſi penetra ret ſubiectum minus nobile ⁊ delicatum. Et cõfirmat Nyco. de lyra ſup̾.iij.ſñiarũ. predictã concluſionẽ dicens.ꝙ beata v̾go ſuſtinuit in paſſiõe chꝛiſti maiꝰ martyriuz ꝙ̃ aliquis martyr. Et moueť hac ratiõe. Quia doloꝛ paſſionis oꝛiť a leſione carnis cum p̾ceptiõe ſenſus.⁊ redũdat in anima. Doloꝛ v̾o compaſſionis oꝛitur ⁊ incipit in aĩa.⁊ redũdat in ſenſum ⁊ carnẽ. Quãto igiť anima eſt potẽtioꝛ ⁊ magis dominãs ſup̾ carnem. Et caro delicacioꝛ et magis ſubiecta anime:tãto fit maioꝛ redũdãtia. Et maioꝛ doloꝛ eſt qui ĩcipit ab anima ꝙ̃ ille qui incipit a carne. Quia igiť ita erat in gloꝛioſa virgine.ergo maioꝛ doloꝛ fuit compaſſiõis in ip̃a ꝙ̃ doloꝛ paſſionis qui eſt ex parte nature coꝛruptibilis. hec ille. Et Alexander de ales ſuper p̃s. lxxxviij. eandẽ veritatez affirmat allegãs Hiero. ſic dicentẽ. Beata dei genitrix in ea parte paſſa eſt que impaſſibilis habeť.⁊ ideo vt ita fatear. quia ſp̃ũaliter ⁊ atrociꝰ paſſa ẽ gladio paſſionis: plus ꝙ̃ martyr fuit. Et Berñ.beatam v̾ginem alloquẽs ait. Cuz impius crudeli lãcea filij tui latus ap̾uit. ipſius aĩa ibi nõ erat. ſed tua plane auelli non poterat. Tuã ergo animã p̾tranſiuit. vis doloꝛis vt te nõ immerito plꝰ ꝙ̃ mar- tyrem p̄dicemus. Si quis autẽ querat quare ip̃a benedicta v̾go in tãtis doloꝛibꝰ nõ eſt moꝛtua: Reſpondeť ꝙ ſingulari dei p̾uilegio fuit p̾ſeruata:vt fides chꝛiſtiana in ea cõſeruareť. Item multis alijs ex cau ſis ꝓpter quas deus noluit eam moꝛi cuz filio.nec aſcẽdere cũ eo in celum:ſ; dimiſit eam in hoc mũdo per multos annos poſt aſcenſionẽ filij ad celum. De quibꝰ dicemꝰ in vndecima parte huius operis . ſmone p̾imo.parte tertia. Alia q̃z rõne ꝓbari p̄õt beatam v̾ginem multũ doluiſſe in paſſiõe filij. maxime fundamẽto topico qd̃ ponit p̄hus.ij. Topicoꝝ.dicens. Si de quo minꝰ ergo ⁊ de quo magis. Sed btĩſſima virgo doluit quãdo nõ habuit tantã cauſam do- loꝛis ſcz.quãdo perdidit filiũ ſuum in hie- ruſalem cum remãſiſſet in templo. Unde cum poſtea reperiſſet eum:dixit illi vt ha- betur Luce.ij. Pater tuus ⁊ ego dolentes querebamus te. Et tamẽ vt inq̄t Oꝛigeñ.

Acerbi- tas do- loris ĩ- eſt du- plr

Maria plus ꝙ̃ martyr

Quare maria nõ mo- riebať ĩ tantis do- loribus

non credebat filium ſuuz eſſe captum aut moꝛtuuz: ſed dubitabat ſibi factum fuiſſe aliquid quod ei diſplicuiſſet. ⁊ ideo ipſum aſcẽdiſſe in celum. Quãto igiť magis cre- denda eſt doluiſſe tẽpoꝛe paſſionis eius. Idem quoq̈ ꝓbatur per illã regulã quam ponit Bernardus in epiſtola ad canoni- cos Lugdunenſes dicens. Quod paucis moꝛtalium eſt cõceſſum:nõ eſt credendum beate v̾gini fuiſſe denegatum. Immo ip̃a benedicta virgo habuit omnes gratias et om̃ia p̾uilegia que fuerũt in alijs ſanctis. Si igiť alicui moꝛtaliuz cõceſſa eſt gratia dolendi de paſſione filij dei et ei compati, profecto excellẽtius eſt collata ſue matri. Sed beatus Johãnes de alſerna oꝛdinis noſtri tantã grãm habuit ꝙ dum videbat chꝛiſtum in cruce lachꝛymas continere non valebat. Similiť beatus frater Iaco- ponus de tuderto etiã ipſe oꝛdinis noſtri. audiens legi euangeliuz paſſionis chꝛiſti. nõ ſolum lachꝛymas emittebat.ſed etiam a ſuſpirijs ⁊ magnis clamoꝛibus non po- terat abſtinere. Unde ꝓpter hoc exiens de eccleſia currebat ad cellam vt ibi amariſſi me defleret paſſionez chꝛiſti. Seraphicus quoq̈ Frãciſcus ex abũdantia lachꝛyma- rum ex doloꝛe paſſionis dñi emiſſarum: cecitatem oculoꝛuz incurrit. Si igitur iſti ſolum imaginẽ ſeu ſimilitudinez crucifixi aſpicientes vel paſſionez eius nomiari au dientes. ſeu eam meditãtes iam p̾teri- tam:tantũ dolebant ⁊ amariſſime flebãt. quid facere debebat pia mater eius ipſum filium ſuũ in cruce poſitum ⁊ cruciatum. occiſumq̈ intuendo: Nũquid ipſa minoꝛẽ habuit amoꝛem ⁊ compaſſionem filio ſuo ꝙ̃ extranei: O crudelitas maxima eoꝛum qui negant pietatẽ ⁊ compaſſionẽ v̾ginis benedicte. Quid dicam de illo qui in ſer- monario cuiuſdam ſañcti qui predicabat egregie de doloꝛibus virginis.interſeruit opinionez hanc erroneã cum allegationi- bus nõnullis ⁊ eidem ſancto attribuit: O obſtinata malicia et duriſſima cerui coſi- tas. Certe ſic vere ꝯcludam. Impugnatoꝛ compaſſiõis matris dei. Aduerſarius in- nocentie ⁊ puritatis eius. Deriſoꝛ ſeu de- teſtatoꝛ euãgelice paup̾tatis. Deſtructoꝛ et inſectatoꝛ operũ pietatis. Inimicꝰ glo- rioſi nomis ieſu.⁊ perſecutoꝛ precioſiſſimi ſanguinis dñi noſtri Jeſu chꝛiſti. quid eſt aliud ꝙ̃ p̾curſoꝛ antichꝛiſti.et coꝛruptoꝛ chꝛiſtiane deuotionis ⁊ fidei: O peruerſa rabies. Nam adhuc nõ ſunt quĩquaginta anni.ꝙ in quadã ciuitate lombardie dum quidam p̄dicatoꝛ de planctu virginis po- pulo predicaſſet.quidaz cõpaſſionis ⁊ pie- tatis eius aduerſarij: ipſuz predicatoꝛem quaſi hereticũ demonſtrare conati ſunt: ſ; tamen in diſputatione remanſerunt con- fuſi. Si quis autẽ contra me inſurgere te- merarie auſus fuerit: quia pietatẽ matris dei predicem. ſpero verificabiť viſio illius deuoti verſificatoꝛis qui metrico ſermone vulgari: ait. Jo vidi vn coꝛuo vlato a lo macello molto terribil. Il becho inſangui- nato longo e acuto a modo de coltello. Cõ trail columbo leuar infuriato. Ma di che molto fui maravelíato. Da poi vidi el mã ſueto vcello. Da capo a pedi molto ben ar mato. Quello animale bꝛuto.nigro e fello Soto li ſoi pedi hauer gitato. Unde il p̾e cone de le mal nouelle Da lui eſſendo tuto ſpilizato Hebe di gratia de ſaluar la pelle E ſe partite tuto vergognato. Sed re- uertendo ad ꝓpoſituz noſtrũ: dicit Dama ſcenus ſuper Lucaz. Doloꝛes quos virgo effugit pariẽs: hos in paſſione chꝛiſti ſuſti nuit. Et Berñ. inquit. Fugiẽtibus apoſto lis in faciem filij ſe oppoſuerat mater. ac gladio doloꝛis eius anime ĩfixo: vulnera- batur ſpiritu ⁊ cruciabať affectu. Et quod in carne chꝛiſti agebãt claui et lancea. hoc in eius mẽte faciebat compaſſio natura- lis et affectionis materne anguſtia. De lachꝛymis etiã ipſius v̾ginis loquẽs An- ſelmus in quodã ſermone ait. O domina quos fontes lachꝛymarũ dicaz erupiſſe de pudiciſſimis oculis tuis. cum attendere s vnicum filiũ tuum innocentẽ coꝛam te fla gellari.ligari.mactari.⁊ carnem de carne tua ab impijs crudeliť diſſecari: Magi ſter quoq̈ Jacobus de voꝛagine oꝛdinis predicatoꝝ in ſmone de planctu beate vir ginis: ait. Maria ſtabat iuxta crucem la- chꝛymis plena ⁊ doloꝛibus immerſa. Et ĩ eodem ſmone allegat p̄dictam auctoꝛita- tem beati Anſelmi. Idez quoq̈ doctoꝛ in ope ſuo de beata v̾gine qd̃ ĩcipit. Cogita ui dies antiquos. in v̾bo mare dicit.ꝙ mť dei appellať maria a mari. q̃ſi amaꝝ mare qꝛ ſicut in mari eſt amaritudo aq̄rũ. ita in ip̃a fuit amaritudo doloꝝ in paſſiõe filij.

Inue- hit ꝯtra quoſdã

E

Dolor ꝟginis fuit magnꝰ triplicit.

Et ibidē etiā dicit ꝙ dolor ipſius virginis
q̄ cauſatur ex filij ſui paſſione fuit magnꝰ
tripl'r.ſ.intēſiue.qꝛ vſqꝫ ad aiaꝫ penetra-
uit.Luc.ij.Tuāipſius aiam ⁊c̄.Fuit ma-
gnus extēſiue.qꝛ ꝑ dies quattuor ꝯtinu-
os ſe extendit.Nā incepit eius dolor feria
quarta.quia tūc mors xp̄i fuit tractata et
firmata.⁊ ꝯtinuatus fuit in q̄nta feria.q̄a
tūc in ſero fuit captus.collaphizatꝰ et illu
ſus.Cōtinuatus etiam fuit vſqꝫ in feriaꝫ
ſextam.quia tūc filius eius fuit crucifixus
Item vſqꝫ ad diē ſabbati.qꝛ tūc in ſepul-
chro fuit clauſus.Fuit q̄ꝫ magnꝰ oſtēſiue.
quia dolorē ſuū oſtēdebat ⁊ manifeſtabat
ſingultu cordis.abūdantia lachrymaruꝫ.
vocis clamoroſe cōqueſtione.pectoris tō-
ſione.⁊ manuū alliſione.hec ille.Que ego
fidel'r extraxi ad lr̄am in libro antiquo et
ī mēbranis ſcripto.Et iō nos de btā ꝟgie
lachrymāte amariſſime in nocte paſſiōis
filij ſui bn̄dicti dicere poſſumꝰ illud Tren̄.
j.Facta eſt quaſi vidua dn̄a gentiū.Plo-
rans plorauit in nocte ⁊ lachryme eius in
maxillis eius.Non eſt q̄ conſolet̄ eam ex
oibus charis eius.Itēꝫ ipſi pijſſime ꝟgini
dicere poſſumꝰ illud Tren̄.ij.Cui copara-
bo te.vel cui aſſimilabo te filia hierl'm.cui
adequabo te.⁊ ꝯſolabor te ꝟgo filia ſyon?
Magna eſt velut mare ꝯtritio tua.Quis
medebit̄ tui?Deduc quaſi torrentē lachry
mas.⁊ per diem ac noctē nō des requiem
tibi neqꝫ taceat pupilla oculi tui.Ipā ꝟgo
reſpōdere pōt illud Tren̄.j.Submerſum
eſt cor meū in memetipſa qm̄ amaritudīe

Circūſpecte loq̄ris

plena ſum. F Predictus etiā magr̄ Jaco
bus de voragine in p̄dicto ſmone de plā-
ctu ꝟginis in exordio inq̄t.Tanta eſt pie-
tas huius ꝟginis matris non ſolum erga
filium naturalē.iuxta cuius cruceꝫ ſtabat
Lu.xix.Sed ⁊ erga filios ſuos adoptiuos
tanta facultas īpetrādi ꝙ velit apud deū
patrem vt ſmocinātes quiqꝫ nutrices po
puloꝝ nō aliūde confidāt lac doctrine per
eos ꝓpinādū niſi meritꝫ eius ⁊ p̄cibus ꝓ-
curatum.Ad quod efficiendū cythara dul
ciſſone ſalutationis ad eā vtunt̄.Sed cō-
ſuetudo eccl'ie cū de paſſiōe filij eius ieſu ē
ſmo.p̄dicāri dicere videt̄ illud quod De-
liſeꝰ ꝓpheta ait Gyezi diſcipulo ſuo de ſu-
namite mortē vnigeniti ſui deplorāti.iiij.
Reg.iiij.ſcꝫ Dimitte eā.aīa eīn eiꝰ in ama
ritudine eſt.quaſi diceret.Nō ſalutes eaꝫ.
nam cythara illa angelice ſalutationis in

luctum verſa apparet.Naꝫ quomodo aue
ei dices.ab a quod eſt ſine.⁊ ue deriuatuꝫ.
que doloribꝰ plena ē.vt dicere valeat illud
Michee.Uhe anie mee.qꝛ defecit timora-
tus a terra filius meꝰ queꝫ impleuit ſpūs
timoris dn̄i mariā abhīc nūcupare nō poſ-
ſumus ꝓut dn̄a vel illuminatrix interp̄-
tatur.cū ſatis obſcura quaſi luna eclypſa-
ta inueniat̄.Nolite ḡ vocare me Noemi.i.
pulchrā.ſed vocate me mara.i.amarā:q̄a
amaritudīe repleuit me dn̄s.dicere poteſt
cū illa Noemi q̄ de felicitate ad infortuniū
deuenerat Ruth p̄mo.Nā nō gr̄a plena.ſ
vacua idicor hodie.Flecto eīn genua mea
ad patrem dn̄i mei ieſu vt miſereat̄ filij cō
munis.⁊ me nō audit.Dep̄cor ipm̄ filium
vt ſuis verbis melliflluis me conſoletur et
mihi non loquit̄ niſi illud.Ecce filius tuꝰ.
Qd̄ verbum vt gladius ꝑtrāſiuit animaꝫ
meā.cum ꝓ magiſtro ⁊ filio mihi dat̄ di-
ſcipulus.Judeis ſupplico vt āmodo com-
patiant̄ filio meo.⁊ ipſi cōtumelias ⁊ ſub-
ſannationes adiūgūt.Morteꝫ inuoco vt
poſt filiū ſupſtes nō remaneā ⁊ fugit a me
Juxta crucem ſita ad ipām clamo.Flecte
ramos arbor alta.tēſa laxa viſcera.vt deo-
ſculer filium meū.⁊ rigida ac īmobilis ꝑ-
ſeuerat.Dn̄s tecum.vtiqꝫ in me vſqꝫ nunc
dn̄s filius fuit mecum.me cōfortans.me
reficiens.⁊ ego ſecū ipꝫ ſequēs.ꝟba eiꝰ dul
ciora ſuꝑ mel ⁊ fauū audiēs.miracula eiꝰ
videns.et gl'iam dei ex eius operibus ma-
gnificari ꝓſpiciens.Nunc aūt me relinquit
animā a corꝑe egredientē patri recōmen-
dans.Benedictā me in mulieribus ange-
lus dixit.que nūc infelicior cūctis mulie-
ribus inuenior.Nam que mater vnq̄ fuit
que in preſentia filij cōſtituta anguſtijs ⁊
afflictionibus circūdari nō valuerit vel in
aliquo refrigeriū illi p̄ſtare.Audio euꝫ ad
morteꝫ vſqꝫ ſitientē ex maximis penis.et
nec potum aque frigide porrigere ei va-
leo.ſed video ſpōgiā aceto plenam ⁊ felle
ad os eius apponi.Et ſi felix fui ⁊ benedi
cta in mulieribꝰ in partu eius nō ſentiens
doloreꝫ.nūc mihi video reſeruatos ⁊ adau
ctos cruciatus.qm̄ nulla mr̄ tantū dolorē
vnq̄ ſenſit in partu filij ſicut nunc ego in
paſſione chriſti.Sed nec martyr aliq̄s vel
aliqua in ſuis varijs cruciatibus vnq̄ tā
tam penam pertulit.vt nunc ego.Eſt
ne benedictus fructus ventris mei Jeſus
cui omnes maledicunt iudei et gentiles.

Unus eū appellat malefactorē.alius ſedi
cioſum.alter blaſphematorē:multi ambi-
tioſum.⁊ regnū vſurpare volentē.reliqui
mendacē.aut ſeductorē.vt ꝟmis et nō hō
opprobriū hoim ⁊ abiectio plebis ē effectꝰ
quia ⁊ ſm legē maledictꝰ oīs qui pēdet in
ligno.ſ.infamis.Ex quo ḡ in luctū ꝯuerſa
apparet cythara illa angelice ſalutatiōis:
dimitte eā nec ſalutes.ſ nihilominus cuꝫ
ea iuxta crucē maneas.ipām meditando.
ipām adorando.ipām ſalutādo ⁊ eius au
xilium implorādo.hec magr̄ Jaco.vbi.ſ.

Refert autor ōſe viſionē quādā ꝙ m̄ debeat ꝟgo ſalutari cū paſſionē xp̄i predicamus

Cuius verba ſunt veriſſima.⁊ ego expe
rientia teſte ꝓbaui.Nam cum quadaꝫ die
veneris ſancti haberē ppl'o p̄dicare de paſ
ſione dn̄i noſtri ieſu xp̄i.vellemqꝫ ex more
beate ꝟginis auxiliū implorare.Apparuit
mihi nō viſione imaginaria:ſed in forma
viſibili corꝑalibus oculis quidaꝫ veſtitus
more ꝓphetico indutus nigris veſtibꝰ:bar
bam habēs canā vſqꝫ ad cingulū q̄ videba
tur Hieremias ꝓpha.⁊ intelligēs deſide-
riū meū inťpellādi ſacratiſſimā ꝟginē:di
xit mihi hec verba.O fiol mio de nō mole
ſtare la piatoſa ꝟgene maria.Adimādar
li adiuto nō andare ꝑ che e piena de melā
conia.Bagnata de lacrīe tu la trouerai.
Che e cōpita la mia ꝓphia.Qn̄ a li treni
io prenūciai.che ſuiduara lei rimā eria.O
gi del ſuo fiol ſara p̄uata.Da la maligna
gente iniq̄ eria.Pero eſſendo tāto tribula
ta.Pin affanaria crudelita ſeria.Pur ſe
tu voi cō lei fauelare.Jo verro in tua cōpa
gnia.Benche me dubito chel tuo dimāda-
re.Accreſcimēto de dolor ſi ſia.Quibꝰ dicꝭ
videns ꝙ ego volebā adire ipām beatam
ꝟginem.apphendit me ꝑ manuꝫ ⁊ duxit
corā imagine ipſius ꝟginis q̄ erat viduali
bus veſtimētis induta ac meſticia pleniſſi
ma doloribuſqꝫ quaſi deficere videbatur.
Ad cuius pedes ego protinus proſtratus
dixi.Per che vi vedo o ꝟgene maria.Tu
ta afflicta e piēa di dolore.Sono venuto
a farue compagnia.E eſſer ꝑticipe del vo-
ſtro grā merore.Cō voi in fino al mōte cal
uario.Appareciato ſono de venire.E iui a
maramēte lacrimare.E patir ſel biſogna
el martirio.Ma pero che a queſto populo
mio.Uore be fidelmēte recitare la paſſion
del voſtro caro fio.E tute le force me ſēto
manchare.Pero col cor ve p̄go o mr̄e pia.
Che vn pocho me voliati adiutare.Che ſē
za el voſtro adiuto nō poria.De ſi mirabil

coſa p̄dicare.Tūc illa alta ſuſpiria ⁊ gemi
tus emittēs.Tandē viſa eſt mihi in h̄ ver
ba rn̄diſſe.Ex q̄ nō poſſum hodie ꝓ libera
tione filij mei grām inuenire:quō poſſum
tibi ſucurrere?Ubi eſt diſcretio tua?vbi ē
prudentia?vbi eſt ſapīa tua?qui deberes
mihi compati ⁊ cōdolere ꝑ me vis gratiā
iuenire?Noli noli in auribꝰ huiꝰ infeliciſſi-
me mr̄is hodie ſalutationē angelicā ꝓſo-
nare.que tali die mihi in amaritudīe tota
eſt cōuerſa.Non igit̄ mihi dicas aue.i.ſine
vhe.Sum eīn tota plēa doloribus ꝓpter
paſſionē filij mei.Unde vere dicere poſſuꝫ
illud Tren̄.j.Poſuit me ſcꝫ mors filij mei
deſolatā.tota die merore cōfectā.Et illud
Job.xiij.Verſa eſt in luctū cythara mea.
et organū meū in vocem flentium.Ne di-
cas mihi maria.i.illuminata.quia hodie
ſum lumine p̄uata.ita vt dicere poſſiꝫ illō
Tren̄.v.Meſtum factū eſt cor meū.ideo
cōtenebrati ſunt oculi mei.Nō dicas gr̄a
plena.Mea eīn gratia cōſummata fuit ī
duodecim ſtellis de q̄bus Apoc.xij.dicit̄.
In capite eius corona ſtellarum duodeci.
Hodie ꝟo poſſum dicere illud Trenoꝝ.v.
Cecidit corona capitis mei.Nō etiā dicas
dn̄s tecū.quem tāgere nō valeo.Propterea
dicere poſſuꝫ illud quod in eodē.c.ſcriptū
ē.ſ.Defecit gaudiū cordis mei.Nō dicas
Bn̄dicta tu in mulieribus.nam hodie pre
oibus mulieribus maledicor.Unde dicere
valeo illud Eſa.lij.Nomen meuꝫ tota die
blaſphemat̄.Ne dicas.bn̄dictꝰ fructꝰ ven-
tris tui.qui ab oibus maledicit̄.accuſat̄.
cōſpuit̄ ⁊ flagellat̄.Un̄ verificat̄ in eo illō
quod Eſa.j.ſcriptū eſt.Blaſphemauerunt
ſanctū iſrael.Quapropter dicere pōt illud
Tren̄.iij.Factꝰ ſum in deriſum omī ppl'o.
canticū eoꝝ tota die.hec illa. De dolori-
bus etiā ꝟginis loquēs deuotus Uberti- G
nus de caſali.lib.iiij.c.xv.inquit.Cogita
quātū potes quātū fuerit in corde ꝟginis
doloꝝ menſura.Nulla eīn rō fuit in corde
ꝟginis non ſolum que minueret.ſed non
augmētaret huius doloris ꝟtutem.ꝙ ſi
mēs tua ſemper dei diminuēs bona:dicat
ꝙ non debuit tantū dolere cū ſciret xp̄um
iſta pati volūtarie.⁊ ſeipꝫ ſi vellet de mor
te ⁊ de pena poſſe redimere.Sciret etiam
ꝙ omes electos de infernali gehenna ſua
liberaret morte.⁊ ꝙ ſicut dei filius ter.ia
die debebat reſurgē.⁊ ex iſta morte a deo
patre debebat accipere nomen ſuper omē

nomen, quo in nomie eius flecteret omne
genu. celeſtium. ſcꝫ terreſtriū ⁊ infernorū.
et nō ſolum ipſi ieſu. ſed etiā ꝓpter ipſum
ipſimet ꝟgini eius matri. Aduertas car-
nalis anima. ꝙ hec oīa dolorem pietatis
materne multipliciter augmētabant. Ex
iſtorum etiā reſpectu dolorū aculeis am-
plius pungebat. Ad quorū euidentiam
nota duplex fore genus dolorūꝫ. Quidaꝫ
manātes ex impatiētia ⁊ deſpatione mēcꝫ
a deo. ⁊ ex cōdeſcendētia odij in ꝓximum.
quibꝰ anima inabyſſat in anguſtia ꝙ de
deo vel de ꝓximo ſe vindicare non poteſt.
⁊ ꝙ velit nolit penas oporteat ſuſtinere ab
eiſdem. Iſti ſunt dolores infernales et ꝓ-
phaniqui ſoluꝫ reprobis reſeruant nec i-
fligunt electis niſi inquātum ad tempus
ꝓ ſuis peccatis illi impie ciuitati iūgunt.
Abſit auteꝫ talis dolor a chriſto ⁊ a corde
materno. ⁊ ab omī eius electo. nunꝙ enīꝫ
de hoc dolore vel modicū deguſtauit. Eſt
aliud genus doloꝝ quod ex complacentia
voluntatis aſſumit. ⁊ ſm ꝟtuales regu-
las ab eterna influētia dei i electorū men-
tibus menſurat. Nec iſtius doloris poſſet
vnā ſtillā habere creatura aliqua i ſeipſa.
Eſt enī ex ſpūſſancti influxu agitātis mē-
tem ad dolendū quātum dolere debꝫ. Et
ſicut iſte dor eſt ſemꝑ ꝟtuoſus. ita eſt ſēꝑ
volūtarius. Et quāto magis eſt volūtariꝰ
tanto magis eſt intēſus. ⁊ quāto magꝫ eſt
gratia in anima: tanto ē magis volūtaria
ad augmētandū in ſe omnē ꝟtualem do-
lorem. Unde ⁊ dolores ineffabiles corpis
Ieſu a gratia vnionis ſumpſerūt ſue immē-
ſurabilitatꝫ augmētū. Unde ⁊ ab aliquibꝰ
dicit ꝙ illi dolores fuerūt in corde Ieſu a
diuina ſapiētia diſpenſati. Quod ſi ego i-
telligo ꝙ diuina ſapiētia vidēs infinitatē
culparū offenſionis. vidit quātū dolorem
requirebat plena ⁊ abūdās ſatiſfactio eo-
rūdem. Et qa nulla creatura tantā pote-
rat in ſe dolorum menſurā niſi ꝑ vnionem
diuini ſuppoſiti dilatare in ſummo. ideo
ſtatuit hoīem aſſumere in vnitate perſone
et ex tali vnione illā dilatare aſſumptam
naturā ad illius inextimabilis menſura-
tionis receptandā capturam. Unde oīa
obiecta occurrētia aſpectui mētis xpī non
debuerūt eius ꝟtuoſum doloreꝫ diminue-
re ſed augmentare. Tantū enī dolorē de-
buit chriſtus aſſumere: et tantū ſibi debu-
it diuina ſapiētia infundere quantū ſuffi-
ceret ad predicta oīa bona cōquirēda ex
eius paſſiōe. Et ideo ſi iſte nō fuiſſent ſub
ſecute gratie de ſua morte: nunꝙ voluiſſꝫ
no ſolum tantū dolere. ſed etiā nihil tole-
rabile aſſumpſiſſet. Quāto autē ipē vide-
bat vicinius reſurrectionē inſtare. tāto ſci
uit ꝙ tempe paſſionis ampliores oporte-
bat anguſtiā aſſumere. vt poſſet illorum
dolorum a diuina ſapiētia diſpoſitorum
exigente iuſticia immēſurabileꝫ mēſuram
adimplere. Ex quibꝰ aliqualiter poteſt vi
deri quomodo dolores chriſti inextimabi-
les fuerūt. Unde ⁊ rōnes cōtradicentium
fantaſmata ſunt errantiū. ⁊ ignorantium
dolorūꝫ in ieſu radicē ⁊ cauſam. Sicut
ergo fuit in chriſto homine. ſic ⁊ in ipſius
reuerēdiſſima matre ꝙ ad illam immēſu-
rabilem menſurā dolorū ieſu ſupra omnē
creaturā ſpūſancto influēte acceſſit quātū
ſtatus materne puritatis. dignitas parti-
cipij Ieſu. ⁊ nature conſortiū requirebat.
Unde cum iſti dolores ſint radix omniuꝫ
virtutū reducte poſt deriuationeꝫ peccati.
nulli dubiū eſt ꝙ in mētes humanas in-
fundit ſola influentia ſpūſſancti. Et quia
fundamentū ⁊ radix omīs gratie ⁊ meriti
eſt dolor cordis ⁊ corpis crucꝫ chriſti ieſu.
ideo beatā virginē tantū repleuit in ſum-
mo de xpī doloribꝰ quantū non poteſt ca-
pere omnis creatura materiali ſtatu non
euecta. Modo cogita ⁊ mēſura mentē vir
gineam. ⁊ aliquātulū nauiga in latiſſimo
mari occeano amaritudinis dolorū viſce-
rū maternorū. Et cuꝫ iſti dolores in amo-
re fundent. oēs rōnes intēdentes amoreꝫ
intendēt non dubium pariter et dolorem.
Et ſicut nō minus dilexit chriſtū quia ſci-
uit eum eſſe filiū dei de ſe naturalr genitū.
ita nō minus. immo iextimabilit plus do
luit. quia vidit filiuꝫ dei ſic horribilit tra-
ctari. vilificari et occidi in aſſumpta et de
ſuis viſceribus ꝯcepta natura. Et ſicut nō
eſt minus diligendus dei filius. quia iſta
vidit pro noſtra redēptiōe eſſe aſſumēda.
ita ſibi magis eſt condolendū. qꝛ ſic amo-
roſe tam immēſos ꝓ nobis ſuſtinuit dolo
res. Et ſicut ipē maiores dolores aſſum-
pſit pro redēptione humani generis ꝙ ſi
nullum redemiſſet electū. ita ⁊ beata ꝟga
Maria ſibi magis cōdoluit: quia ipſa vi-
debat ꝙ dolores oīuꝫ in ſe portabat. Im-
mo ſicut ipē fuit oīum redemptor. ita ipſa
fuit oīuꝫ genitrix. mediatrix. recōciliatrix

Duplex genꝰ doloris

Dolores xpī fuerūt a deo diſpēſati.

Dolor ꝟginis pꝰ xpī dolores fuit maximus

excuſatrix ⁊ aduocata omniū peccatoruꝫ.
Et ideo cū ipā eēt aduocata mūdi. tantū
dolorē ſpūſſanctus ſuis infudit veſceribꝰ
quantū ſufficiebat omniū electoruꝫ geni-
trici ad excuſandā ingratitudinē mūdi. qa
ſic dura morte de ſui fabrica ſuuꝫ expelle-
bat auctorē: qui ad ipōs eruēdos de fauci
bus mortis. de ſinu patris aduenerat ſer-
uilem aſſumēdo naturā. Unde ipſa pro ſe
et pro toto mūdo dignū deo morienti ⁊ de
ſe genito exhibebat lamentum. Et quāto
certius ſciebat ſeipām ꝑ filij mortē redi
mi: tāto magis ſibi grata ſuo cōiungebat
dolori. Et quāto ſciebat breuius eſſe tpūs
quo mors ad ſolū triduū debebat in mem
bris xpī icludi: tāto magis ſatagebat ſibi
toto corde commori ⁊ conſepeliri. ⁊ tanto
magis vacabat dolori nullo modo volens
a dolore mortis eius ⁊ participatione paſ
ſionis fraudari. Et ſicut ipā ſola ꝑ gratiā
redemptoris ipm redemptorē genuit: ſic
per eandē grām dolorē ſue mētis pleniſſi
me ſola participauit. electrix ei gratia que
ipām ad dignitatē maternā elegerat: totā
ad compaſſionē moriētis filij impellebat
vnde tunc mēti ꝟginee nulla ratio occur-
rebat de filio niſi in ratione amaritudinis
et trāſfigentis doloris. Et ſi aliqua ratio
menti carnali videat poſſe occurriſſe mat
no aſpectui: ſic abſorbebat ab amaritudi-
ne maternoꝝ viſcerū ſicut gutta aq̄ dulcis
ab amariſſimo mari. Et ſicut influxus om
niū fluuioꝝ i mari i amaritudinē ꝯuertūt
ſic omnes cogitatiōes mare cordis virgi-
nei in amarum lamētū abſorbebat. ⁊ ideo
ipā eſt ſpeculum ⁊ exemplū omniū lamen
tantium mortē chriſti. ⁊ archa ⁊ armariū
dolorum corpis boni Ieſu. hec Ubertinꝰ
vbi. ſ. Qui etiā in capitulo ſequēti pro-
bat dnm noſtrum Ieſum chriſtum ſepius
fleuiſſe. Prio in natiuitate ſua. Unde dicē
potuit illud Sapie. vij. Primā vocē ſilem
oībus emiſi plorans. Item fleuit in reſu
ſcitatione Lazari. Iohis. xj. Fleuit quoꝙ
ſuper ciuitatē hieruſalē deſtruendā ꝓpter
peccata inhabitantiū Lu. xix. Dixit auteꝫ
predictus doctor ibidē de chriſto. ꝙ dixit.
Beati qui lugēt Matth. xv. Non ſeipſum
huius beatitudinis benedictione priuauit
maxime cum in eius luctu tanꝙ in radice
meriti oīum electoruꝫ luctus a diuina mi-
ſericordia acceptet. Unde in patibulo crucꝫ
abunde fleuit. Quod declarās apoſtolus
ad Hebreos. v. dicit: ꝙ cū clamore valido
et lachrymis ſeipm offerēs exauditus eſt
pro ſua reuerētia. Qz ſi lachryme ſicut cre
dendum eſt reſpōdebant clamori vocis et
affectibus mētis ⁊ ſtatu ſui corpis. non ſo
lum fleuerunt illi pij oculi: ſed fontes fue-
runt irrigui lachrymarū. Unde et omnis
mens deuota flere cupiēs: hauriat ibi aq̄s
de fontibus ſaluatoris. Propter hec autē
non immerito edocta per ſpiritūſanctum
ſancta mater eccleſia tempore chriſti mor
tis in eius perſona deplorat. Caligauerūt
oculi mei a fletu meo. Non eſt ergo admi-
randum ſi totum maternū cerebrum de-
fluat in lachrymis: quando ⁊ corpus filij
totum fluere ſanguinem: ⁊ oculos eius in
lachrymas quaſi fontes effluere ſuo dolo-
roſo contuebatur aſpectu. hec ille. Erube-
ſcant ergo negantes in beata virgine fu-
iſſe compaſſionē de morte filij. cum predi-
ctus doctor eiuſdeꝫ libri caplo. xiiij. dicat.
Chriſtus matri ſue dedit primatum com-
paſſionis vt eēt mare magnū oīs deplora-
tionis ⁊ lamentationis mortis ſue. Lu-
dolfus quoꝙ carthuſienſis in meditatio-
nibus vite Ieſu chriſti caplo. lxiiij. inquit.
O qualiter tunc anima matris intimi do-
loris gladio penetrata erat: cum ſic pene
filiū ſuū deficere. lāguere. lachrymari. cla-
mare ⁊ mori ⁊ ſe in mūdo derelinꝗ in tan
to dolore ⁊ anxietate videbat. Et qualiter
clamauit. ſi tū loqui poterat. ⁊ dixit. O fili
mi dulciſſime q̄d faciam ego meſtiſſima?
Cui me miſerā cōmēdatā dimittis? O pr̄
omīpotens in manꝰ tuas commēdo filiuꝫ
meū, immo dnm meū ⁊ filium tuuꝫ. Iam
enī deficio. ⁊ ante filiū meū in eius cōſpe-
ctu mori deſidero. Talia dicēs extimo. ꝙ
ꝓpter anguſtiarū multitudinē vel abſor-
pta erat et q̄ſi inſenſibilis. vl ſemimortua
facta. ꝙ ſe ſuſtinere nō valens corruit i fa
cieꝫ ſuā ſuꝑ terrā. Nullus enī cogitare aut
dicere poſſet quāta meſticia patientem et
morientē filiū ſuſpirauerit ⁊ doluerit. Uñ
ipſa ſuſtinebat intus quod filius tulit fo-
ris. Deuotus etiam ſanctus Bern. in ſer-
mone de planctu beate virginis qui inci-
pit. Quis dabit capiti meo aquas. ſic ait
de beata virgine. Credo firmit ꝙ ipā erat
inter illas feminas que chriſtuꝫ ſequebā-
tur miniſtrantes ei. Nullus autem debet

Xpūs ſepius fleuit

Circunſpecte loq̄ris

miꝛari ſi ſeq̃bat̃ illū.cū ipſe eſſet totus eiꝰ dulcoꝛ ⁊ deſiderium. Hanc arbitroꝛ fuiſſe īter illas dolētes.inter illas gemētes que lamentabant̃ flentes dn̄m. Poterat hec etiā eē inter illas filias hierl'ʒ ad q̃s ieſus nō clarus imperio:ſed plenus oppꝛobꝛio. ſputis illitus. et flagris afflictus:ſibiq; in anguriā moꝛtis baiulās crucem cōuerſus ait. Filie hierl'm nolite flere ſup me:ſ ſup vos flete. O vtinam o btā ꝟgo doloꝛ ille ſic quottidie inherēt viſceribꝰ meis. vt tūc inheſit tuis. Obſecro lachꝛymas illas mihi infunde quas habuiſti in filij tui paſſione. Dic mihi ſi eras in hierl'ʒ quādo filius tuus captus fuit ⁊ vinctus ⁊ ductꝰ ad annam. At illa. In hierl'm erā quādo hec audiui.⁊ greſſu quocūq; potui ad dn̄m meuʒ flens ꝑueni. Cum illū fuiſſem intuita pugnis ꝑcuti.alapis cedi.ſpinis coꝛonari. et oppꝛobꝛiū hoim fieri.cōmota ſunt oia viſcera mea.⁊ defecit in me ſpūs meus.⁊ nō erat mihi fere vox neq; ſenſus erāt.⁊ mecuʒ mee ſoroꝛes ⁊ alie femine plāgētes cū quaſi vnigenitum. Inter quas erat maria magdalena que ſup oēs alias excepta illa que loquit̃ tecū dolebat. Dum xp̄s clamante ꝑcone ⁊ imperāte Pilato baiulans ſibi crucē traheret factus eſt cōcurſus ppl'oꝝ. Alij aūt ſup ip̄ʒ plāgētes ſeq̃bāt̃. alij ꝟo ludētes ridebāt. Seq̃bat̃ ip̄m ꝑut poterat eius meſtiſſima mater cū mulieribus que fuerāt ſecute eum a galilea miniſtrantes ei. A quibꝰ velut e moꝛtua trahebat̃ q̃uſq; ꝑuenit ū fuit ad locū vbi crucifixerūt eum. vbi ante oculos eius fuit in cruce leuatus. ⁊ ligno duriſſimo clauis affixꝰ. ⁊ ip̄e tāq̄ agnus coꝛam tōdente ſe voceʒ non dabat. neq; apiebat os ſuū. Aſpiciebat ancilla dominū ſuū in cruce pendentē moꝛientemq; turpiſſime. Tanto doloꝛe vexabat̃ i mēte ꝙ nō poſſet explicari ſermone. Manabat eīn ſanguis ex q̃ttuoꝛ partibus rigātibus vndis.ligno manibꝰ pedibuſq; clauis confixis. De vultu illiꝰ pulchꝛitudo effluxerat ois.⁊ qui erat pꝛe filijs hoim ſpecioſus:videbat̃ indecoꝛus oiuʒ. Videbā ꝙ complebat̃ ꝓphericū illud in eo. Vidimus eū ⁊ nō erat aſpectus neq; decoꝛ.q꞉ iniquoꝝ liuoꝛ et verbera fedauerāt vultū eius. Videbaʒ me deſeri ab ip̄o quem genui.nec ſuperat alius q꞉ mihi erat vnicus.⁊ ideo nō poterat capi in me doloꝛ meꝰ. Vox mea fere ꝑierat ois.ſed dabā gemitꝰ ⁊ ſuſpiria. volebaʒ loqui.ſed doloꝛ verba rūpebat. quia verbū iam mēte cōceptum dū ad formationem ꝑtenderet oꝛis:ad ſe impꝑfectuʒ reuocabat nimius doloꝛ coꝛdis. Vox triſtis ſonabat foꝛis vulnus denūcians mentis. verba dabat amoꝛ que raucum ſonabant. Nā lingua vocis magiſtra ꝑdiderat vſum loquēdi.videbā moꝛi quē diligebat anima mea.⁊ tota liq̃fiebā pꝛe doloꝛis anguſtia. Aſpiciebat ⁊ ipſe benigniſſimo vultu me matrē ploꝛantē.⁊ me voluit paucis ꝟbis conſolari.ſed ip̄a cōſolari non poterā: ſed flebā di. Fili mi: fili mi.quis dabit vt ego moꝛiar ꝓ te? Moꝛit̃ filius:cur ſecū nō moritur miſera mater? Amoꝛ vnice fili dulciſſime noli me derelinquere poſt te.trahe me ad teipſum: vt ipſa moꝛiar tecum. Male ſolus moꝛieris.tecum moꝛte perimat̃ iſta tua genitrix. O moꝛs mihi miſere noli parcere. Tu mihi ſola pꝛe cūctis places. Exerce vires tuas:trucida matreʒ ⁊ cum filio ꝑime ſiml'. Fili dulcoꝛ vnice ſingulare gaudiū.vita anime mee ⁊ om̄e deſiderium.fac vt moꝛiar tecū:q꞉ te ad moꝛtē genui:ſine mr̄e noli moꝛi. Recognoſce me miſerā:⁊ exaudi ꝑcē meā. Exaudi me obſecro:in tuo me ſuſcipe patibulo. vt q̃ vna carne viuimus vna moꝛte pereamꝰ. O iudei impij nolite mihi parcere:quia natum crucifixiſtis ⁊ matrem crucifigite.aut alia q̃cūq; moꝛte ſeua me ꝑimite dummodo cū filio meo finiar ſiml'.oꝛbas oꝛbē radio. me iudea filio gaudio ⁊ dulcoꝛe. Vita mea moꝛit̃:⁊ ſalus ꝑimit̃.ac de terra tollit̃ ois ſpes mea. Cū ergo viuit in doloꝛe mr̄ poſt filium? Tollite.ſuſpēdite mr̄em cū ſuo pignoꝛe. Non parcis ꝓli.nō parcas et mihi. tu mihi ſoli moꝛs eſto ſeua. Tūc eīn ſūme gauderē ſi cū xp̄o meo moꝛi poſſem. Melius eſt mihi moꝛi q̄ vitā ducere moꝛtis.o fili chare.o benigniſſime nate miſere matris.ſuſcipe ꝑces.deſine nūc eē durꝰ matri qui ſemꝑ ei fuiſti benignꝰ in cūctis.ſuſcipe mr̄em in moꝛte tecū vt viuat poſt moꝛteʒ ſemꝑ tecū. Nihil vere dulcius mihi q̄ tecū moꝛi.⁊ vere nil amarius eſt q̄ viuere poſt moꝛtē tuā. O ieſu tu mihi pr̄.tu mihi mr̄. tu mihi ſpōſꝰ.tu mihi filꝰ.tu mihi oia erat̃ nūc oꝛboꝛ patre.viduoꝛ ſpōſo.deſoloꝛ ꝓle. oia ꝑdo.o fili mi q̃d vltra faciā? Vhe mihi vhe mihi fili quo vadā? vbi me vertā dulciſſime nate?qd̓ mihi erit ſolatiū? q̃s mihi ſubſidium et conſiliuʒ vltra pꝛeſtabit? Fili

chariſſime omnia poſſibilia ſunt tibi. Sed ſi nō vis vt moꝛiar tecū.relinque mihi aliquod benignū cōſiliū. Cui dn̄s iam anxius in cruce oculis ⁊ vultu annuēs: de Iohāne ait. Mulier.ecce filiꝰ tuus. Et erat ipſe Iohānes ꝑſens vultu triſtis ac ploꝛās.ac ſi et diceret. Mater dulciſſima mollis ad flēdū mollis ad dolēdū.tu ſcis q꞉ ad hoc veni.et de te carnem ſumpſi vt ꝑ crucis patibuluʒ ſaluarē genus humanū. Sed noli flere mulier.noli flere dulciſſima mater.quia tertia die reſurgā:tibiq; apparebo. Depone ergo doloꝛē.q꞉ ad patrē vado. Nō te deſero. nō te derelinquo.tecū ſum tecū ero omni tēpore ſeculi. Si ſm̄ carnē ſubiaceo impio moꝛtis.ſm̄ diuinitatē ſum.fui ⁊ ero ſemꝑ immoꝛtalis ⁊ impaſſibilis. Bn̄ ſcis vn̄ ꝓceſſi ⁊ veni. Nō ergo triſteris ſi illuc aſcēdo vnde deſcendi. Tēpus eſt vt reuertar ad euʒ qui miſit me.⁊ quo ego vado tu nō potes mō venire. Venies aūt poſtea. Interim Iohēs qui eſt nepos tuus tibi reputabit̃ filꝰ. Curam habebit tui.⁊ ipſe erit tibi ſolaciū fideliſſimū. Et tūc Iohannē intuitus ait. Ecce mater tua.ei ſeruias.curā habe illius.eam tibi cōmendo.ſuſcipe matrē tuā.ſuſcipe matrē meā. Hec pauca dn̄s dixit. Illi duo dilecti ſemꝑ fundere lachꝛymas nō ceſſabant. Tacebāt iſti duo martyres ambo ⁊ pꝛe doloꝛe loqui nō poterāt. Iſti duo ꝟgines merētes audiebāt xp̄m loquentē.⁊ ip̄m videbāt paulatim moꝛiētē.nec poterāt reſpōdere ꝟbū.q꞉ illū quaſi moꝛtuū videbant.erāt iſti duo velut moꝛtui.vn̄ ſpūs illoꝝ voces exaltare nō poterāt. Audiebāt ⁊ tacebant. q꞉ pꝛe doloꝛe loqui nō valebāt. Defecerant eīn ſpūs coꝝ ⁊ amiſerāt ꝟtutē loquēdi.ſolꝰ illis doloꝛ luctuſq; remāſit amicꝰ. Amabāt flere ⁊ flebāt amare. Amare flebāt q꞉ amare dolebāt.nam gladius xp̄i animas vtroraq; trāſierat ac ſeue perimebat vtrumq;. Que magis amabat ſeuius flebat. In mente mr̄ ſentiebat xp̄i doloꝛes. Vulnera xp̄i moꝛiēt̃ ſeui fuerūt toꝛtoꝛes ī aīa mr̄is. Mēte mater erat percuſſa cuſpide teli.quo xp̄i mēbꝛa ſeue foderūt iniqui. Ipſam circūierant immēſi doloꝛes.nec poterāt extra refundi intus atrocius ſeuiētes. Doloꝛes nati matris animā gladiabāt.in carne chꝛiſtꝰ ſoluebat debitum moꝛtis.qd̓ grauius erat q̄ moꝛi anime matris. Interim cōmendata matre Iohāni dixit ſitio ⁊ dederūt ei illi qui crucifixerūt eum acetū cuʒ felle mixtū. quē cum guſtaſſet noluit bibere:ſ dixit. Cōſummatū eſt. Et exclamauit voce magna di. Pr̄ in manꝰ tuas cōmēdo ſpm̄ meū. Et ſic dicēs emiſit ſpm̄. Tūc tremuit t̄ra.tunc ſol ſua lumina clauſit. Merebāt poli.merebant ſydera cūcta. Omne ſuū iubar amiſit luna.receſſitq; om̄is fulgoꝛ ab ethere alto. Scindunt̃ duri lapides.ſcindunt̃ veſtigia tēpli. Surrexerūt multi apTis tumulis ſepulchꝛi. Cogitare libet quantus doloꝛ fuit matris cū ſic dolebant que inſenſibilia erāt nō lingua loqui.nec mēs cogitare valebat quāto doloꝛe iuxta crucem ſtabat emoꝛtua mater que concepit illū ꝟgo de ſpūſancto. Vox nō erat illi.doloꝛ abſtulerat vires.immo ſtrata iacēs pſallebat anima quaſi moꝛtua.viuēs viuebat moꝛiēs.viuēſq; moꝛiebatur.nec poterat moꝛi.quia viuēs moꝛtua erat. In anima illius doloꝛ ſeue ſeuiebat volebat moꝛi potius q̄ poſt moꝛtem viuere chꝛiſti. que male viuens immoꝛtua tamē erat.ſtabat dolens cōfecta ſeuo doloꝛe. hec Ber.vbi.ſ. In ſupioꝛibus autē verbis ipſe Bern̄.appꝛobat illud qd̓ ego poſui in bꝛeui tractatu metrico paſſionis xp̄i di. Hic cū ꝟgineas rumoꝛ veniſſet ad aures. Illachꝛymās magni fluminis inſtar aq̃s. Vt potuit charā pꝛexit cernere pꝛolē. Singultus toto pectoꝛe meſta trahēs. Pulſabāt miſere celum ſuſpiria matris. Eſtq; dolens filiuʒ ſic lachꝛymata ſuū. Nate mee vires mea magna potētia ſolus. Solamen vite ſpeſq; ſaluſq; mee. O bn̄dicte puer ſanctoꝝ gloꝛia.mundi Plaſmatoꝛ. matris vita btā tue. Agne dei pateris hāc cur mitiſſime moꝛtē? Quid vidua infelix ſola relicta gerā? Qui tam terribili tibi trāſfixere coꝛona Nate caput? vita vis ne perire mea? Tūc Ieſus eximia meſtam pietate parentē. Cōſpiciens.dulci voce benignus ait. Pꝛo me cur tātos fundis dulciſſima fletus. Mi genitrix? obitu pone doloꝛeʒ meo. Nāq; mea totus pena ſaluabitur oꝛbis. Qua ſine celoꝝ gaudia nullus hʒ. Deſine iā tentos ad ſydera mittere planctus. Iamq; oculi taceat feſſa pupilla tui. Nāq; cito ꝓpꝛia validus ꝟtute reſurgā. Et iubilās victis hoſtibus aſtra petā. Taceāt ergo iam ⁊ cōfundātur illi qui dicūt matrē dn̄i pijſſimam eo ꝙ cōſtantie virtutē haberet:non doluiſſe ex compaſſione filij.cum etiam de deo dicatur Iudicum.x. Doluit dn̄s ſup miſerijs eorum. Si vis autē o predicatoꝛ adꝰ fletuʒ de

Placītꝰ Marie ad filiū eūtē ad moꝛteʒ ꝑ modū dialogi

Placītꝰ Marie metricꝰ autoꝛis

paſſione chriſti populum incitare ſtudeas
dolores matris ex cōpaſſiōe filij ſimul im-
miſcere. Illis enim qui nō cōpatiūtur vir-
ginis anxietatib⁹, nec eas recitāt pplis: po
teſt dicere ipſa ꝟgo illud. j. Reg. xxij. Non
eſt qui vicē meā doleat. ⁊ iō ad fletū ⁊ com
paſſionē populū inclina. Vrā igitur ꝟgo to
ta fuit dolorib⁹ repletiſſima. Vñ dicere tūc
poterat illud. iiij. Reg. iiij. Caput meū do
leo. Et Hiere. iiij. Ventrē meū doleo. Et il
lud Job. xxx. Os meū perforaṫ dolorib⁹.
Expectabā bona ⁊ venerūt mihi mala, pre
ſtolabar lucē ⁊ eruperūt tenebre. Interiora
mea efferbuerūt abſq; vlla requie. pūenerūt
me dies afflictionis. In ipa etiā verificatū
fuit illud. Ezech. xxx. Quaſi parturiēs do-
lebat. Et ipſa cū lachrymis loquēs cū filio
vt eā ſecū mori faceret dicere poterat illud
j. Reg. j. Ex multitudine doloris mei locu
ta ſum. Et illud Job. vj. Verba mea dolore
ſunt plena. De aſſociantib⁹ aūt eā dici pote
rat illud Job. ij. Videbāt dolorē ei⁹ eſſe ve-
hementē. Et ipſa etiaʒ dicere poterat illud
ps̄. xvij. Circūdederūt me dolores mortis.
⁊ ps̄. xxx. Defecit in dolore vita mea. ⁊ ps̄.
xxxviij. Dolor me⁹ renouat⁹ eſt. ⁊ ps̄. lxviij.
Sup dolorē vulneꝝ meoꝝ addiderūt. ⁊ ps̄
cxiiij. Tribulationē ⁊ dolorē īueni. Et de il
lo dici poterat illud Hiere. xlix. Tremor ap
prehēdit eā. Anguſtie ⁊ dolores tenuerūt
eā quaſi parturientē. De fletu etiā ipſi⁹ veri
ficatū fuit illud Thob. v. Cepit flere mater
ei⁹. Et. x. eiuſdē li. c. flebat mr̄ ei⁹ irremedia
bilib⁹ lachrymis. Et q̄d mirū ſi mr̄ pijſſima
flebat cū etiā de angelis dicaṫ Eſa. xxxiij.
Angeli pacis amare flebāt. Si etiam luge-
bāt ⁊ flebāt apoſtoli ꝑpter mortē magiſtri
Mar. vlṫ. quāto magis lugere debebat ma
ter ꝑpter mortē filij. Profecto ipſa tantuʒ
fleuit ꝙ dicere poterat illud Treñ. ij. Defe-
cerūt pre lachrymis oculi mei. conturbata
ſunt viſcera mea. Et illud Hiere. xiij. dice-
bat. Plorās plorabo ⁊ deducet ocul⁹ meus
lachrymas. ⁊ illud ps̄. vj. Lachrymis me-
is ſtratū meū rigabo. Tunc q̄ʒ verificatum
fuit illud Eſa. xxxiij. Luxit ⁊ elanguit ter-
ra. i. ipſa. b. ꝟgo. que terra appellaṫ ī ſacra
ſcriptura. Hoc aūt predictū fuerat Hiere.
iiij. vbi d̄r. Lugebit terra ⁊ merebūt celi de-
ſuper. Reſpōdeant igiṫ mihi impugnātes
pietatē ꝟginis glorioſe. ſi ipſa ſeruauit om
nia cōſilia ſacre ſcripture q̄ potuit ſeruare.
Et ſi dicāt ꝙ ſic. ⁊ ſup oēs perfectiſſime. vt
omnib⁹ manifeſtū eſt. cōſideret q̄d d̄r Eccī
xxxviij. de quolibet mortuo etiā extraneo.
In mortuū ꝑduc lachrymas. ⁊ quaſi dura
paſſus incipe plorare. h̄ ibi. Quid ergo fe-
cit ſup filiū mortuū que etiā ex cōpaſſione
flebat ſuper defunctū extraneū? Audiāt ta
les q̄d dicat Ouid. li. j. de reme. amo. Quis
matrē niſi mētis inops in funere nati flere
vetat? Quid aūt flēdo diceret ponit quidā
deuot⁹ vulgari ſermōe di. Incomenſo afar
vn gran lamēto ſoto la croce in vna bruna
veſta. E dixe Fiol mio. Ecco il cōtento cha
ſpectaua hauer da te vna gran feſta: hora ti
vedo in tanto tormēto. Piange maria e ſu
ſpirar nō reſta. poi ſoto la croce forte lāgue
e ſi baſaua el precioſo ſangue. Langelo me
dixe chera benedeta ſopra ogni dona che
naſceſſe in terra. Mā io ſtaua in camera ſo
leta. Hor ſon abandonata in tanta guerra.
Poi in zenogi a la croce ſe geta. E quella
ſanguinoſa abraza e ſerra. E ſtaua ꝓſtra-
ta a piedi del fiolo. Forte piāgēdo cō ama
ro dolo. Poi dixe. Io mei amēto amaramē
te cō ſuſpiri lachrymoſi in pianto e lucto.
helyſabeth me dixe humilmēte chera bn̄de
to el mio fructu. Et ogi come latro infra la
gēte e ſtato tormētatoe morto a tuto. Da
queſti cani iudei ſenza raſone. E poſto in
croce fra doi latrone Iuda che thauea fa-
cto el mio fiolo. Che lo vendiſti a quel po-
puli ingrato. Tracto thauea di tanto affa-
no e dolo haueati ogni iniuria ꝑdonato co
mo ſignore del ſuperno polo. E tu ingrato
maligno e ſcelerato per tanto bn̄ mal li hai
renduto. O che nō fuſti al mūdo mai naſu
to. Poi dixe a magdalena. vede el ſignore
che creo el celo, laere e la terra: Per dare pa
ce a chiaſcun pctōre, hogi in croce ſoſtene
tāta guerra: Vede quel ciodo che mi paſſa
il core che tāto lun pie ſu altro ſerra. Vede
le man cōficte al ſancto ligno ꝑ far el pecca
tore di grā digno. E tanto ſangue da quel
corpo vſito. Tuta la croce ha facta ꝟmilia.
Poi al ſuo fiolo iza trāſito. La ꝟgene ma-
ria alzo le cilia. E dixe fiol mio a che parti-
to. Mi laſſi tu che ſon tua matre e filia. E
con gran piāto la croce abrazaua. Del ſan-
gue del ſuo fiolo ſi bagnaua. Poi dixe. Gio
vāne el tuo fratello che ſul ſuo pecto tador
mētaſti. Dal capo a pedi con duro flagello
liha tute le mēbre afflicte e guaſte. Quel po
pulo crudele iniquo e fello. anchora par che
queſto non li baſti. Aime aime fiolo mio e

patre habi pieta di me dolente matre. Mā
fiol naſce ſti pouera mēte in bethleē: il celo
ti fece honore. Venerno li trei magi da oriē
te. A offerir a te con grande amore. Et ogi
in ſula croce ſtai pēdente ſi vergognato in
tanto del honore. Fiolo io nel tēplo te offe-
rite. E hora ſono ꝑ te coſſi afflicta io te tro-
uai nel templo a diſputare: hora ti trouo in
ſula cruoce morto. Fiol tu me voluí a com
pagnare: hora ta cōpagno a ſi amaro por-
to. Sempre voleſti. i. poueri adiutare: hor
porge tua matre qualche conforto. Fiol tu
apriſti el cel al pctōre. E con la lanza a te e
apto el core. Tu faceſti fiol de laqua vino.
A te fu dato a beuere aceto e felle. Tu libe-
raſti el grande el picolino. E ognū te ſtato
aſpriſſimo e crudelle. O creator altiſſimo
e diuino. Adiuto porge a tuo matre fidelle.
Che tanto dole e ſi languiſce forte che dol-
ce a lei ſaria lamara morte. Nō he alcun ſi
gramo e tribulato: che nō habi ripoſo o q̄l-
che fine. Ma tu fiolo ſtai col capo quino in
coronato de pongente ſpine. El tuo corpo
ejtutio īſanguinato. Oime che more o dol
ce fiolino. chel gran dolore il cor tanto mi
ſerra che tramortita hora vado per terra.
Quiui corſe giuuanne magdalena. Jacobo
e ſalome e marta acorta vedendola cadere
in tanta pena. Credēdo ciaſchuno che fuſ-
ſe morta. Preſto adiutorno la matre ſere-
na. E melio che pono ſi la cōforto. Poi ſe
drizo cō vna amara voce. E ſi abrazo el li-
gno de la croce. Multos alios planct⁹ ipſi⁹
virginis ad maximā deuotionem inducen
tes poſui in ſecunda parte roſarij ſermonū
ſermone. xv. quos hic breuitatis cauſa per-
tranſeo.

Pars ſecūda huius ſermonis que dicit
cauſalitatis.

Q Vidā deuotus ſacerdos q̄rit a bea-
ta virgine cām ſui fletus in paſſiōe
filij dicēs metrice: Quid ploras ſū-
mi gēitrix venerāda tonātis. Et gemino tri
ſtes lumine das lachrymas? An tuus atro
ci ſolimoꝝ carcere vinctus. Fili⁹ in lachry-
mas ꝓcubuiſſe iubet? Te pietas materna
mouet te nobile corpus. Te quoq; pura fi-
des: te pia cā mouet. Nā moritur nullo dā-
natus crimine natus. Iter latrones: tres mi
ſerāda: duos. Nā fluat ⁊ lacero rutilans de
corpe ſanguis. Et nuſq̄ in toto corpe cor-
pus hʒ. Nā nitidis strophiū dolor euinciṫ
ocellis. Nā quatiat tenerū chana ſceleſta ca
put. Fedaq; ꝙ pulchros deturpēt vndiq;
vult⁹. Sputa. ꝙ infanda gēs ruit arte fe-
rox. Nā nato raptim certāt illudere capro.
Et noua ridiculis concitat acta iocis ⁊c̄.

Sed vt clarius cām doloris ⁊ fletus ꝟgi
nalis cognoſcamus. eſt ſciendū ꝙ multiq; re
ſpectib⁹ ipſa btā virgo habuit cām maximi
doloris. Et primo rōne cognitionis. Ipſa — *Cā maximi doloris Marie*
enī ſapiētiſſima ſciebat ꝙ fili⁹ ei⁹ tolerabat
ineffabiles dolores. ⁊ ꝙ nullus vnq̄ fuit
nec erit in mūdo ſic crudeliter martyrizat⁹
quin fili⁹ ſu⁹ acerbiores penas tolerauerit.
Ipſi⁹ enī dolor fuit maximus oīum dolorū
p̄ntis vite. ſm̄ Ric. in. iij. diſt. xv. ar. iiij. q.
ij. ⁊. ſ. Bona. in eodē li. di. xvj. arti. j. q. ij. ⁊
beatū Tho. in iij. p. ſum. di. xlvᵃ. ar. iiij. ꝑ to
tū. ⁊ hoc multis de cauſis. Primo rōne vio — I
latiōis. de q̄ ipſe dn̄s ait per ps̄. xxxvij. Et
vim faciebāt q̄ querebāt aiam meā. i. vitā
mihi auferre. In omnib⁹ enī illis locis in q̄
bus extimatū eſt vitā hoīs cōſiſtere fecerūt
maximā vim. In capite ꝑ coronā ſpineā. in
corde ꝑ aptionē lateris. in epate vel ſangui
ne ꝑ flagella. in dorſo. ⁊ clauos in manib⁹
⁊ pedib⁹ vt exiret tot⁹ ſanguis. Vñ ipſe ait
Eſa. lxiij. Torcular calcaui ſol⁹ ⁊ de genti
bus nō eſt vir mecuʒ. q̄ ſola vna mulier. ſ.
mater ſua ſecū fuit paſſa ꝑ perfectā cōpaſ-
ſionē. Sciēdū eſt aūt ꝙ tāta eſt diſtātia — *Diſtantia doloris xpi a dolore alioꝝ*
inter cruciatū xp̄i in paſſiōe ⁊ cruciatū alio
rū ſctōꝝ: quātū diſtat pur⁹ hō a xp̄o. q̄d in-
nuit ipe dn̄s. q. vt hr̄ Lu. xxij. in orto orās
ꝓ calice paſſiōis trāſferēdo. auulſus eſt a
diſcipulis q̄ntū iact⁹ eſt lapidis. petra eīſeu
lapis. vt d̄r. j. Cor. x. eſt xp̄s. q̄ q̄ſi in infini
tū diſtat in ꝑfectione ab alijs. Quia ꝟo cor
pus xp̄i erat de ſuba ꝟginis. iō illa ei fuit
ꝓpinquiſſima in dolorib⁹. Scd̄o dolor xp̄i
fuit maximus rōne cauſatiōis ſue occaſio-
nis. Tanto enī q̄s magis affligiṫ patiēdo
quāto nō ꝓ ſua ſed ꝓ culpa aliena patitur.
q̄ tūc cōtra iuſticiā ⁊ equitatē cruciaṫ. Vñ
q̄n quis videt ſe pati q̄d mereṫ: mitigaṫ ei⁹
pena. Ideo Ouidi⁹ in epl̄is ait. Leniter ex
merito quicquicquid patiare ferēdum eſt.
Que venit indigne pena dolēda fuit. Sed
ecōtra q̄n quis patitur nō pro ſua ſed pro
aliena culpa. fit dolor ei⁹ maximus. Ideo
Mat. xxvij. dicebat latro cōuerſus alteri.
Nos quidē digna factis noſtris recipim⁹.
h̄ aūt q̄d? Xp̄s igiṫ patiēs ꝓ alienis delict
nō ꝓ ſuis. maximā habuit cām doloris ⁊ tā
to maiorē quāto oēs penas ꝑtulit q̄ oībus

hominibꝰ debebant pro eoꝝ peccatis. Vñ
Eſa.liij.dr. Vere languores noſtros ipẽ tu
lit ⁊ dolores noſtros ipẽ portauit. Ipe vul
neratus eſt ꝓpter iniqtates noſtras, attri
tus ꝓpter ſcelera noſtra. Omnes nos quaſi
oues errauimus: vnuſquiſqꝫ in viã ſuã de-
clinauit. ſ. ꝑ diuerſa pctã. ⁊ dñs poſuit ĩ eo
iniqtatẽ oĩum noſtrũ. Cũ ergo ꝑ quolibꝫ
mortali peccato debeat pena infinita ⁊ in-
fernalis, pena ipſius dñi Ieſu dei ⁊ hoĩs q̃
ſatiſfecit ꝓ oĩum hominũ pctĩs fuit incõpa
rabilis. Vñ in ꝑſona eius inqt p̃s. lxxxvij.
Repleta eſt malis anima mea: ⁊ vita mea
inferno appropinquauit. i. ꝓ alienis delicq̃
penas q̃ſi infernales tolerauit. Et iõ Ber.
inquit in ſer. paſſionis. O bone Ieſu q̃d ti-
bi eſt ⁊ morti: Morti nos dediti ſumꝰ ⁊ tu
ſoluis. nos peccauimus ⁊ tu luis. ⁊ iterũ.
O hõ cõſidera mentali oculo quãto remu-
neratiõis debito aſtringaris. Reſpice ſudo
rẽ ſanguineũ, alaparũ cõtumeliã, flagelloꝝ
duriciã, coronã ſpineã. ſputi ludibria, cru-
cis ſuſpendiũ, oculos languẽtes, oris pal-
lorem, fellica cibaria, acetoſa pocula, caput
inclinatũ. ⁊ deniqꝫ mortis ſuppliciũ. Cum
igit filiꝰ beate ꝩginis fuerit ſanctiſſimus ⁊
ſine vlla macula qui pctm̃ nõ fecit. nec in-
uẽtus eſt dolus in ore eius Eſa.liij. Idcirco
ſumme dolere debuit, q: vt ſceleratiſſimus
occiſus eſt. vñ Eſa. eodẽ. c. de illo ait. ⁊ cum
ſceleratiſ reputatꝰ eſt. Exclamabat ergo vir
go beatiſſima. O fili mi beatiſſime. tu qui
es omniũ ſanctoꝝ ſanctiſſimus. pctõr ma-
ximus reputaris, tu ſapiẽtie cõditor ſtultꝰ
extimaris. tu qui ꝓ ineffabilibꝰ ꝩtutibus
tuis gl̃iam ⁊ laudẽ ꝓmereris, vt malefa-
ctor crudeliſſime ꝑnecaris ex quo dolor tu
us ⁊ meus eſt ingẽtiſſimus.

K Nobilior cõplexio in xp̃o

Tertio do-
lor xp̃i fuit maximus rõne cõplexionis. Di
cit enĩ ph̃s in li. de ſenſu ⁊ ſenſato. ꝙ nobi-
liores potentie ſunt magis apprehẽſiue ob
iectoꝝ, qõ p̃z. nã cũ oculus ſit nobilior ⁊ de
licacior manu. manus ꝩo delicacior calca-
neo. hinc eſt ꝙ eadẽ ꝑcuſſio eq̃liter facta in
p̃dictis: grauiorẽ penã exhibebit oculo q̃
manui vel calcaneo, quo p̃ſuppoſito dico.
ꝙ cum xp̃s deus ⁊ hõ habuerit nobiliſſimã
cõplexionẽ ſuꝑ oẽs humanas creaturas
ꝓfecto in morte maximã ſuꝑ oẽs dolores
habuit afflictionẽ. Et cõfirmatur ſic. Dixit
ph̃s in li. de ſenſu ⁊ ſenſato. ꝙ oĩs pena eſt
principalit̃ in tactu, vñ qñ q̃s h̃z vnũ mem
brũ freneticũ vel indormitatũ, ſentit quaſi
nihil vel modicũ pũcturas in eo factas. ⁊ ꝓ
pterea habẽtes nobiliorẽ tactũ magis ſunt
paſſibiles. ⁊ quãto ſenſus tactꝰ eſt viuacior
tãto dolor eſt acutior. vt dr. ij. de aĩa. Cum
ergo xp̃s habuerit ſenſũ tactꝰ viuaciſſimũ
q: eiꝰ nobiliſſimũ corpꝰ fuit formatũ ꝩtute
ſpũſſancti. ⁊ illa q̃ immediate fiũt a deo ſũt
nobiliora ⁊ ꝑfectiora, dicẽte auctore in lib.
de cãis. Quicq̃d facit cã ſcda: nobiliori ⁊ al
tiori mõ facit cã prima. ergo ⁊c. Tãto igit
btiſſima virgo maiori cruciabat dolore ex
xp̃i paſſiõe quãto ſciebat corpꝰ eiꝰ nobiliſſi-
mũ ⁊ delicatiſſime cõplexionis acerbiorem
penã tolerare.

L Modꝰ acerbiſſimꝰ paſſionis.

Quarto grauiſſima fuit
pena xp̃i rõne modificatiõis. Tãto enĩ pe-
na eſt acerbior quãto velociꝰ ꝩtutẽ nature
deſtruit. maxime vbi mẽbrũ aliqõ nõ cor-
rũpit. Sed xp̃s in cruce ſuſpẽſus adeo cito
eſt mortuꝰ vt etiã preſes miraret. ergo ⁊c.
Modus aũt patiẽdi fuit grauiſſimus. tũ
q: patiebat in locis maxime ſenſibilibꝰ. ſ. in
manibꝰ ⁊ pedibꝰ in quibꝰ eſt magna neruo-
rum abundãtia, in q̃bus maxime viget ſen
ſus tactꝰ. tũ ꝓpter doloris vniuerſitatẽ, q:
paſſus eſt ꝑ totũ corpus. Vñ verificatũ eſt
illud Eſa. j. A plãta pedis vſqꝫ ad verticem
capitis nõ remãſit in eo ſanitas. Caput enĩ
illud ſanctiſſimũ gazophilaciũ ſapiẽtie dei:
pũcturis acutiſſimis corone ſpinee vſqꝫ ad
cerebrũ penetrãtibꝰ ꝑforatũ eſt. Oculi eiꝰ
piiſſimi in deriſum velati ſunt. Facies eius
plena grãꝝ deturpata eſt ſputis ⁊ ſanguie:
ita vt leproſus videret. iuxta illud Eſa.liij.
Vidimus eũ quaſi leproſũ. vñ nec reputa-
bimus eũ. Gene eius cãdide ⁊ rubicũde ala
pis ꝑcuſſe ſunt. Vñ ipſe ait Eſa. l. Corpus
meũ dedi ꝑcutientibꝰ. ⁊ genas meas vellen
tibꝰ. Aures ille q̃ melos audiunt angeloꝝ:
replete ſunt blaſphemiis. detractionibꝰ. cõ
tumeliis ⁊ irriſionibꝰ populoꝝ. Vñ ipſe ait
p̃s. xxj. Oẽs videntes me deriſerũt me: locu
ti ſunt labiis ⁊ mouerũt caput. Nares eius
btiſſime: ad cuiꝰ odorẽ reuiuiſcũt mortui: fa
tigãtur fetoribꝰ cadauerũ caluarie loci. Ca
pilli delicatiſſimi capitis eiꝰ ⁊ barbe violẽ
tia tracti aut euulſi ſunt. Os eius qõ tã ſa
nã: tã ſapidiſſimã. tãqꝫ vtiliſſimã ⁊ veriſſi
mã doctrinã ꝓtulerat: ꝑcuſſum eſt. ⁊ tãq̃
ouis ad occiſionẽ ductꝰ nõ aperuit os ſuum
Eſa. liij. Collum eius ſuauiſſimũ colaphis
attritum eſt, manus eius potentiſſime, ex
quarum tactu infirmi ſanati ſunt ⁊ leproſi
mũdati ſunt, clauis duriſſimis cruci affixe

ſunt. Pedes eius quorum terra ſcabellum
eſt, quiqꝫ diſcurrẽtes per ciuitates, villas ⁊
caſtra tantũ laborauerũt pro hominũ ſalu
te in cruce perforati ſunt. Unde ipſe ait per
ꝓphetam p̃s. xxj. Foderũt manus meas ⁊
pedes meos: dinumerauerunt omnia oſſa
mea. Totum corpus illud dulciſſimũ quod
in cibum ſaluiferũ nobis reliquit: multiplici
ris flagellis ceſum, dilaceratũ ⁊ cruentatũ
eſt. Unde ipſe ait per p̃s. lxxij. Ego fui fla-
gellatus tota die. Oſſa eius conquaſſata
ſunt. Lingua ipſius aceto ⁊ felle amarica-
ta. Unde ipſe inquit per p̃s. lxviij. Dede-
runt in eſcam meam fel, ⁊ in ſiti mea pota-
uerunt me aceto. Demũ eo mortuo nõ ſa-
tiati de cruciatibus viuentis: latus eius iã
mortui lancea tranſfixerũt. Vñ ipſe cõque
ritur Iob. xvj. dicens. Circũdederũt me lã-
ceis ſuis, vulnerauerũt lumbos meos. Et
nõ ſolum ei iniuriati ſunt: ſed etiã veſtibus
eius. Unde ipſe cõqueritur per ꝓphetã p̃s.
xxj. dicẽs. Diuiſerũt ſibi veſtimenta mea: ⁊
ſuper veſtem meã miſerunt ſortẽ. Que om
nia cõſiderans beatiſſima virgo doloribus
pleniſſima: dicebat illud Treñ. ij. Oculꝰ me
us afflictus eſt. nec tacuit. eo ꝙ non eſſet re
quies donec aſpiceret ⁊ videret dñs de ce-
lis, id eſt nõ tacui a fletu, eo ꝙ nõ eſſet re-
quies alicui mẽbro filii mei donec aſpiceret
dominus. ſ. ipſum reſuſcitando a mortuis.

M Quõ diuinitas dereliq̃t hũanitatẽ xp̃i

Quinto grauiſſimus fuit dolor ratione
derelictionis. Diuinitas enim licꝫ nũq̃ di-
miſerit humanitatẽ chriſti quo ad vnionẽ
tamẽ dereliquit eam quo ad cõſolationem
tẽpore paſſionis. Unde ſciendũ eſt, ꝙ vt di
cunt doctores: tantus fuit dolor chriſti, vt
valde mirũ eſſet quare nõ moreretur. niſi
q: phiſici dicũt, ꝙ nemo ex dolore in hac vi
ta mori poteſt niſi ipſe dolor cõmunicetur
ſenſualitati. Sed diuinitas xp̃i permitte-
bat ſenſualitatẽ pati vſqꝫ ad ꝓpinquitatẽ
mortis. Deinde virtutẽ nouã ei cõmunica-
bat vt magis pateret. Unde nõ ſolum ſe-
mel: ſed pluries dolorem mortis ſenſit. Et
ideo dicunt doctores. ꝙ quãdo diuinitas
dimiſit humanitatẽ facere curſum ſuum. ⁊
nõ dedit ei virtutẽ fortificatiuam. tunc cla-
mauit in cruce cum lachrymis ⁊ clamore va
lido. vt ait ap̃ls ad Heb. v. dicẽs. Deus deꝰ
meus vt quid dereliquiſti me Matt. xxvij.
quaſi diceret. Clamauerũt iuſti. ⁊ dñs exau
diuit eos. p̃s. xxxiij. Pres veteris ⁊ noui te
ſtamenti in tribulationibꝰ ſuis ⁊ cruciatibꝰ
dñs exaudiuit. ⁊ ſi nõ ſemper liberãdo ab il
lis penis. tñ ſemper cõſolando mentẽ eoꝝ.
Ego aũt clamabo per diẽ, ⁊ non exaudies.
Fuit igitur aſperrimus dolor eius, q: diui
nitas nullũ ei refrigeriũ preſtitit ſicut cete
ris martyribus. ſed ipm̃ quo ad omne gau
diũ ⁊ cõſolationẽ dereliquit. Derelictꝰ etiã
fuit ab hominibꝰ. Unde ipſe inquit per p̃s.
lxviij. di. Qui me conſolaretur non inueni.
Nõ enim conſolabat ſicut fieri ſolet morti
abdicatis a ducẽtibꝰ eos: ſed cõtriſtabatur
ab omnibꝰ. Nã iudei illudebãt ei cũ princi-
pibus ſacerdotũ ⁊ blaſphemabãt eũ. genti
les ꝩo coronam ſpineam capiti imponẽtes
percutiebãt illud. Dereliquerãt eũ diſcipu
li qui cum eo erãt. Unde ipſe cõquerit per
p̃s. lxxxvij. di. Longe feci. no. me. a me: po
ſuerũt me abhominationẽ ſibi. Dereliq̃rãt
eum alie Marie, que fidem diuinitatis eiꝰ
amiſerãt. Sola igitur piiſſima virgo tan-
to acrius dolebat. ⁊ ei vehemẽtius cõpatie
batur: quãto eũ ab aliis omnibꝰ derelictum
cognoſcebat.

N

Sexto nõ modica fuit cau
ſa doloris in xp̃o patiẽte ⁊ matre cõpatien
te hoc ꝙ cũ latronibus crucifixꝰ eſt. Et iſta
rõ põt dici aſſociationis. Sicut enĩ pati iu
ſtum ⁊ innocentẽ cũ aliis ſanctis ⁊ ꝓbis vi
ris ⁊ iniuſte cõdemnari ad mortẽ eſt aliqõ
refrigeriũ, ita ecõtra cõdemnari cum ſcele-
ratis ⁊ eſt augmentũ pene. cũ ex hoc vidẽtes
iudicẽt eum ſceleſtũ. Et ideo hoc xp̃s hor-
rens ſm̃ ſenſualitatẽ orabat per p̃s.
dicẽs. Ne perdas cum impiis deus aĩaꝫ me-
am: ⁊ cum viris ſanguinũ vitã meã.

O

Se
ptimo erat dolor chriſti acerbiſſimus rõne
ſuſpenſionis, ſ. in cruce. Crux enĩ illo tẽpo-
re erat ſuppliciũ valde abhominabile, quia
ſcriptũ erat Deut. xxj. Maledictus omnis
qui pendet in ligno. Mors ergo ipſius fu
it maxime infamie, ⁊ cõſequẽter acerbiſſi-
me pene. Unde Aug. in ſermone paſſionis
ait. Ipſe rex regum ⁊ dñs dominãtiũ mor-
tẽ ſuſtinuit immaturã, q: in flore iuuẽtutis
violentã, q: ab aliis ⁊ bñficiatis. ⁊ acerbiſſi
mã, q: crucis, ac viliſſimã, quia in medio la
tronũ. Et Ber. ſuꝑ Cañ. inquit. O humilẽ
⁊ ſublimẽ, o altiſſimũ ⁊ nouiſſimũ. o oppro
briũ hominũ ⁊ gloria angeloꝝ. nemo ſubli
mior. nemo deſpectior. Eſto vilis quãtũ po
tes: nũq̃ xp̃o vilior eris. Ipſe ſiquidem rex
regũ ⁊ dñs dñantium fuit viliſſimo precio
venalis expoſitus, a viliſſimo populo viliſ-
ſime paſſus, viliſſimo loco crucifixus, cru-

eis ſu>plicio traditus. inter latrones poſi⸗tus. cū iniquiſſimis ⁊ viliſſimis hominibus deputatus. modo viliſſimo tractatꝰ. Etenī tanꝙ̄ malefactor bonꝰ dn̄s capitur. tanꝙ̄ furioſus māſuetus vinculis aſtringit̄. tāꝙ̄ peſtifer ſaluator accuſatur. tāꝙ̄ homicida vita hominū morti dānatur. tanꝙ̄ lepro⸗ſus ⁊ immūdus mundator criminum extra menia eijcitur. tanꝙ̄ latro crucifigit̄. tanꝙ̄ flagitioſiſſimus cōfutādus ab omnibus et intuēdus nudatur. ⁊ tanꝙ̄ vermis vilis et viliſſimus ſummus deus cōſpuitur ⁊ con⸗culcatur. hec ille. Que omnia inferius pate⸗būt clarius. propter que bn̄dicta vgo inef⸗fabiliter dolebat. Octauo dolor xp̄i fuit grauiſſimus ratione cōditionis. Quanto em̄ dignior eſt perſona que offenditur: tan⸗to maior eſt offenſa. ⁊ per cōſequēs ſuſtinē⸗ti. ⁊ omni ei attinēti atqꝫ eā diligēti occa⸗ſio maioris doloris. Cū igit̄ dn̄s Jh̄s eſſet deus ⁊ hō: dignior perſona eſſe nō poterat. Et ꝙ̄uis diuinitas ſua pati nō poſſet. tn̄ qꝛ humanitas illa erat organū quoddaꝫ ⁊ qſi veſtimētū diuinitatis. vn̄ apl's ad Phil. ij. ait. ⁊ habitu inuētus vt homo. Jdeo om̄is iniuria facta illi humanitati ⁊ corpori pōt dici facta deo. ſicut qui frangeret vel ſpue⸗ret in veſtem regis vel imperatoris qua in⸗dutus eſt. diceretur facere iniuriā nō veſti: ſed regi vel imperatori. Jnquātum etiā ho⸗mo erat de ſtirpe regali ⁊ ſacerdotali geni⸗tus. rex ⁊ ſacerdos ſummus. innocentiſſi⸗mus ⁊ ſapiētiſſimus. ⁊ miraculis ac ſancti⸗tate ⁊ doctrina famoſiſſimus. Cum igitur ei fuerint illate tot cōtumelie. irriſiōes. ma⸗ledictiones. infamationes ⁊ afflictiones cor⸗pori. inde magnus ſibi exurgebat dolor et matri eius. Unde ipſa exclamat dicens il⸗lud Ber. Heu mihi. quia captiuoꝝ libertas capitur. gloria angeloꝝ illuditur. deus om⸗niū flagellatur. candor lucis eterne ⁊ ſpecu⸗lum ſine macula cōſpuitur. Et cū vita oīuꝫ occidatur: quid reſtat nobis miſeris niſi vt eamus ⁊ nos ⁊ moriamur cum eo. Dolebat ſiquidē piiſſima vgo de iniurijs tanti filij tam ſancti. tam innocentis. ⁊ maxime de offenſa dei. Nono grauiſſimus erat do⸗lor xp̄i ⁊ matris eius rōne illationis. Quā⸗to em̄ plures cōcurrunt ⁊ diuerſoꝝ ſtatuū ⁊ magſtatuuꝫ. ⁊ amici ⁊ valde bn̄ficī. ⁊ illi q̄ reputātur iuſti ad inferēdam iniuriam et mortē valde ignominioſam alicui: tāto ma⸗ior dolor ⁊ afflictio ſequitur in paſſo. et in quolibet attinēte ⁊ amico eius. Sed ad in⸗ferendā paſſionē tam amarā ⁊ opprobrio⸗ſam vginis filio cōcurrerūt de omni gene⸗re ⁊ ſtatu. ⁊ etiam vnus qui prius erat di⸗ſcipulus ⁊ bn̄ficiatus. Et ideo vgo mater eius dilectiſſima ſumme doluit. videns im⸗pletum eſſe illud qđ ait ꝓpheta p̄s. ij. Aſti⸗terunt reges terre: ⁊ principes conuenerunt in vnū: aduerſus dn̄m ⁊ aduerſus chriſtuꝫ eius. ſ. ad mortem ei inferēdā. Reges qui⸗dem aſtiterūt. ſ. Herodes rex galylee. qui ſpreuit eum cū exercitu ſuo. ⁊ indutū veſte alba vt fatuū: remiſit illum ad Pylatuꝫ. vt iudicaret eum Luce. xxiij. Rex Romanoꝝ ſ. imperator Tyberius. ⁊ ſi nō in ꝑſona ꝓ⸗pria. tamē per ſuū locum tenentē Pylatuꝫ tulit ſn̄iam mortis cōtra eum Mat. xxvij. Principes quoqꝫ ſacerdotum ⁊ pharíſei. q̄ erāt inter alios principaliores. ⁊ iuſti ho⸗mines reputabātur. collegerūt cōſilium vt xp̄m morti traderēt ⁊ occiderent Joh. xj. Et ipſum tanꝙ̄ malefactorē Pylato p̄ntā⸗uerūt occidendum. Matth. xxvij. Omnis etiam populus acclamauit coram Pylato vt chriſtum crucifigeret. ⁊ Barrabam ſcele⸗ratiſſimū dimitteret. ⁊ ſic factum eſt. vt in preallegato. c. habetur. Affuit quoqꝫ paſſio⸗ni chriſti ſexus femineus. ſ. ancilla oſtiaria viliſſima que licꝫ nō poſſet adire Jeſuꝫ ad eum illudēdum ꝓpter occupationē officij: ⁊ propter frequentiā populi ipſuꝫ dominū circūdantis ⁊ illudentis. tamē virus nequi⸗tie ſue exercuit in diſcipulū eius Petruꝫ vo⸗lens eum facere detineri cū chriſto. Unde ⁊ manifeſtauit eum dicēs. Et tu ex diſcipu⸗lis es hominis iſtius Joh. xviij. Itē dixit. Et tu cuꝫ Jeſu nazareno eras Mat. xxvj. ⁊ Mar. xiiij. Milites quoqꝫ Pylati: q̄ gen⸗tiles erāt: poſt vberatōes ⁊ opprobria atqꝫ diuerſas afflictiones deduxerūt euꝫ ad pa⸗tibulum crucis. ⁊ ſic omnes cōuenerūt ad⸗uerſus eum. Cōuenerūt etiam beneficiati ad eius mortem. Nam ipſe pius dominus multa beneficia fecerat populo hebreoruꝫ ⁊ patribus eorum. ⁊ iſta vna erat cauſa ma⸗ximi doloris in ipſo. Unde in cruce dicere poterat cum pſalmo. cviij. Et poſuerunt aduerſum me mala pro bonis. et odium pro dilectione mea. Iteꝫ dicebat illud Mi⸗chee ſexto. Popule meus quid feci tibi. aut in quo moleſtus fui tibi? Reſponde mihi. Ego patres tuos Jacob ⁊ filios eius tempore famis in egypto enutrim ne peri⸗

P / Condi⸗tio pſo⸗ne pati entis.

Q / Status inferen tiū paſ⸗ſionem multi⸗plex.

res. ⁊ poſtea te multiplicare feci in maxi⸗mum numerū. ⁊ de dura egyptiorum ſer⸗uitute eduxi. A flagellis quibus totam egy⸗ptum percuſſi te liberaui. ac mare rubrū ti⸗bi aperui. vt ꝑ illud ſicco veſtigio ptrāſires. ⁊ Pharaone perſecutorē tuū cum exercitu ſuo demerſi. Manna de celo te ꝑ. xl. ānos in deſerto paui. aquāqꝫ de petra tibi eduxi ⁊ perſequētes te hoſtes pſtraui. Seon. ſ. re⸗gem Amorreoꝝ. ⁊ Og regē baſan gigan⸗tem. Terrā fluenteꝫ lac ⁊ mel donaui tibi. ⁊ in ea. xxx. reges ⁊ plurimas nationes tibi aduerſantes interfeci. Jn mōte ſynai tibi le⸗gem dedi ⁊ de captiuitate per Eſdrā Nee⸗miā ⁊ Zorobabel reduxi. De graui oppſſio⸗ne Antiochi regis te per Judā machabeū ⁊ fratres eiꝰ excuſſi. Ego de genere tuo car⸗nem ſumpſi. ⁊ deꝰ ſum factus frater tuus. Et ꝑ ciuitates ⁊ terras tuā procurādo ſalu⸗tē diſcurri cū anxietatibꝰ ⁊ laboribꝰ ꝙ̄pluri⸗mis: tibi predicādo regnū dei. Cecos tuos illuminaui. leproſos mūdaui. claudos erexi obſeſſos a demonibus liberaui. ſurdis au⸗ditum reſtitui. mutis loquelā. infirmis va⸗rijs ſanitatē. mortuis vitā. Precepta dei ti⸗bi declaraui. errores cōfutaui. vitia repre⸗hēdi. cōſilia dedi. ⁊ viā perfectiōis tibi oſtē⸗di. Quid aliud tibi facere potui ⁊ non feci? Heccine reddis dn̄o tuo popule ſtulte ⁊ in⸗ſipiēs. Que omnia cōſideras vgo bn̄dicta ſummopere dolebat. Un̄ dicebat cū ꝓphe⸗ta p̄s. xxx. Defecit in dolore vita mea: ⁊ an⸗ni mei in gemitibꝰ. Decimo aggrauaba⸗tur dolor xp̄i ⁊ matris eius rōne feſtiuatio⸗nis. Erat em̄ ſolēnitas paſce ſeu azimoꝝ. q̄ erat p̄cipua ſuꝑ oēs alias. Jn qua teneban⸗tur ex lege oēs iudei cōuenire in Hieruſalē ad templū de quibuſcūqꝫ ciuitatibꝰ ⁊ locis ad ſacrificādum. Et quia per varias capti⸗uitates eoꝝ erāt ſatis diſperſi per orbeꝫ. ſ. in Jtalia. Aſia ⁊ Affrica ⁊c̄. vt pꝫ Act. ij. de omni pene natione cōuenerāt Hieruſalem ad illud feſtū. Quāto autē quis dānatur ⁊ ducitur ad mortē ꝓpter maleficiū cōcurrē⸗te maiori concurſu populi: tanto maior ei inſurgit pena cōfuſionis ⁊ erubeſcentie. cō⸗ſiderat enī ꝙ q̄libet videns narrabit alijs. Et ſi peregrinus eſt: reuerſus ad patriam ſuā referet ⁊ diuulgabit ibi de eius damna⸗tione ⁊ vituperoſa morte. ⁊ ſic vbiqꝫ infa⸗mabitur. De graui autē crimine calūnioſo ſcꝫ de blaſphemia dei: que erat grauiſſimū peccatum apud iudeos accuſatus fuerat. quia filium dei ſe dixerat. Itē de crimine le⸗ſe maieſtatis: qđ erat grauiſſimū apud gē⸗tiles. ꝙ. ſ. voluiſſet ſe facere regē iudeoꝝ. ⁊ cōſequenter ex ambitione vſurpare impe⸗rium romanoꝝ. Unde in titulo crucis ſcri⸗pſerunt. Jeſus nazarenꝰ rex iudeoꝝ. quaſi dicerent. Hec eſt cauſa paſſionis eiꝰ. Et vt omnes poſſent legere: ex quo de omni gen⸗te ibi erant. ſ. Hebreoꝝ. grecoꝝ ⁊ latinorū. ſcripſerūt ipſum titulū. lr̄is grecis. hebrai⸗cis ⁊ latinis. vt habetur Joh. xix. Conſide⸗rans igitur piiſſima vgo tantā filij cōfuſio⸗nem. tamqꝫ publicādam ꝑ orbē eius diffa⸗mationē. nō poterat nō valde dolere. Unde dicebat illud Treno. j. Audite obſecro vni⸗uerſi populi: ⁊ videte dolorē meū. Unde⸗cimo aggrauabatur dolor eius rōne viliſi⸗cationis. ſ. ex loci vilitate in quo crucifixus eſt. ſ. caluarie. in quo erāt oſſa mortuorum ⁊ alia cadauera. ⁊ ibi occidebātur viliſſimi homines ⁊ ſceleratiſſimi malefactores. ex quo ipſe dn̄s ⁊ mater eius augmentuꝫ ha⸗buit doloris. Unde dicebat piiſſima vgo il⸗lud Treno. j. Jdcirco ego plorans: ⁊ oculus meus deducet lachrymas. quia longe factꝰ eſt a me conſolator. Adeo autē amariſſime flebat: vt alias omnes mulieres ſuas ſoci⸗as ad lachrymas ꝓuocaret. Duodecimo aggrauabatur dolor eius rōne perditiōis. Nam cum copioſa fuerit apud deuꝫ redem⸗ptio. adeo ꝙ preciū ſanguinis xp̄i nō ſoluꝫ mundum: ſed mille mūdos redimere potu⸗iſſet. tn̄ ipſe xp̄s ⁊ mater eius videbat fru⸗ctū paſſionis paucos debere cōſequi ꝓpter ignauiam et ingratitudinem. Sicut igit̄ ex magno lucro ꝙ quis videt ſe conſequi ex ſuo labore: multum gaudet et conſolatur. ita econtra cum aliquis maximo labore af⸗fligitur pro acquiſitione alicuius rei. ⁊ vi⸗det ſe modicum fructum poſſe cōſequi val⸗de cōtriſtatur. Quapropter xp̄s videns ꝙ multi ſunt per paſſionē ſuā redēpti quo ad ipſum. ⁊ ad celeſtē patriā vocati. pauci vō ſaluabūtur ꝓpter eoꝝ malignitatem. dice⸗bat illud Michee. vij. Ue mihi. quia factꝰ ſum ſicut qui colligit racemū in autumno. Nā tūc vindemiata vinea non reperit̄ niſi aliquis paruus racemus. Et ſimiliter chri⸗ſtus paucos colligebat racemos. id eſt pau⸗cos ad fidem ſuaꝫ cōuerſos ex paſſiōe ſua. Unꝰ racemꝰ fuit latro cōuerſus. Aliꝰ vō cē⸗turio. qui eum filium dei eſt cōfeſſus. vt ha⸗betur Mat. xxvij. Mar. xv. ⁊ Luce. xxiij.

R / Tpꝰ. ſ. paſce addidit dolori chriſti

S / Locꝰ ſi⸗militer

T / Fruſtra tio paſ⸗ſiōis ad didit do lorem

Jeſus igitur ſciēs oīa que vētura erāt Jo-
hā.xviij.vidēs qt priuabātur merito paſ-
ſionis ſue.ꝛ ſic vita eterna.dolore tam ma
ximo cruciabat.ꝙ poterat dici q̄ſi infinit⁹.
rū qꝛ numerus dānandoꝝ qui priuabūtur
merito paſſionis ſue dꝛ infinit⁹quo ad nos
rū qꝛ priuādi ſunt vita eterna ꝛ infinita.tū
quia dolor dānandoꝝ erit infinit⁹ꝛ etern⁹.
vñ Ambro.inq̄t de dño Jeſu. Triſtis erat
ꝛ triſtis videbat.nō ꝑ ſua paſſiōe:ſed ꝑ no
ſtra diſpſione.Fuit ergo dolor ipſius ex cō
ſideratiōe ingratitudinis humane.ꝛ pauci
tatis ſaluandoꝝ maior q̄ cruciatus flagel
lationis ꝛ crucifixionis:ac mortꝫ corꝑalis.
Vñ em̄ inquit Tho.ſuper.ij.phiſicoꝝ.ex ꝑ-
ditione finis magis augetur dolor q̄ ex ꝑ-
ditione eoꝝ que ſunt ad finē.Nā videmus
ꝙ q̄ñ aliquis per totū annū exudauit ad la
borādum agrū ſeu vineaꝫ.ſi poſtea veniat
tēpeſtas ſeu pruina auferēs fructus cāpi.
aut vinū.talis grauius de hoc dolet q̄ de
labore ꝛ ſudore totius anni.Quo p̄ſuppoſi
to clarū eſt ꝙ xp̄s hoc fine voluit crucifigi.
ꝛ ad hoc elegit in cruce ſuſpēdi.iuxta illud
Job.vij.Suſpēdium elegit ſibi anima mea
vt.ſ.oēs hoīes grati exiſterēt de tanto bñfi
cio ꝛ ſaluarētur.Et ideo cū videret animas
futuras ingratiſſimas ꝛ priuādas merito
paſſionis ſue magis doluit q̄ de crucifixio
ne.Videmus nāqꝫ ꝙ mercator qui toto tē
pore vite ſue inſudauit ad cōgregādas mer
ces.xxv.milium ducatoꝝ.ſi poſtea veniat
in mari tempeſtas que nauē cū mercib⁹ſub
mergat.tantū in ſe dolorē ſuſcipit quātum
extimauerat valorē ipſaꝝ merciū.Cū igit
filius virginis vt prudens mercator ſpacio
xxxiij.annoꝝ ſemꝑ inſudauerit pro ſalute
humani generis.Vidēs ꝓpter ingratitudi
nem perdi ꝛ inuanū effundi precioſum ſan
guinē ſuum quo ad damnādos:vehemen-
tiſſime doluit.Vñ.b.Bona.in.iij.diſt.xvj.
ar.vi.q.vi.introducit dictum Philippi can
cellarij pariſienſis.qui in perſona xp̄i inq̄t.
O hō vide que pro te patior.non eſt dolor
ſicut quo crucior.Ad te clamo qui ꝓ te mo
rior.vide penas quibus afficior. vide cla-
uos quibus cōfodior.vide lanceā cum qua
tranſfigor.Et cum ſit tantus dolor exteri-
or.extat interius planctus pregrauior:ꝛ te
tum ingratum tantum experior.Propter
predictas aūt oēs afflictiones dicebat ipſe
filius virginis illud p̄s.xxxvij.Afflict⁹ ſum
ꝛ humiliatus ſum nimis.Ipſa autē mater
eius doloratiſſima exclamabat dicēs illud
Treno.j.O vos omnes qui tranſitis per
viam.attendite ꝛ videte ſi eſt dolor ſicut do
lor meus.Filius enim cognoſcebat dolorē
matris ex ſui cōpaſſione.ꝛ magis dolebat
de hoc q̄ de ſua paſſiōe.beata virgo cogno
ſcebat immenſitatē doloꝝ que patiebat fi-
lius.ꝛ etiam cognoſcebat ꝙ ille magis do
lebat de matris afflictione q̄ de propria af
flictione.ꝛ ꝓpter hoc vnus alteri cōicabat
dolorē ſuū.ꝛ magis affligebatur vnuſq̄ſqꝫ
eoꝝ ex dolore alterius q̄ ex ꝓprio.ꝛ ſic do
lor vnius gladiabat ꝛ penetrabat cor alte
rius:vt ait Hugo pancera in meditationi-
bus paſſionis chriſti. Sc̄do principali-
ter dico:ꝙ piiſſima virgo maxime angu-
ſtiata fuit.ꝛ ingentes dolores ſuſtinuit.v.
alijs rationib⁹.primo quia mulier erat.ſe-
cundo quia vnigeniti mater erat.tertio qꝛ
preſens erat.quarto quia ipſum ſumme di
ligebat.quinto quia eū iuuare nō poterat.

V Maria maxime doluit ppt.v.

Primo autem doluit quia mulier erat.Na
turaliter enim mulieres magis cōpatiūtur
tribulatis q̄ viri.vnde mulier dicitur quaſi
mollier.a mollicie ſic dicta.mutata lr̄a.vt
ait Varro.quē refert Lactantius in lib.de
opificio dei.c.xij.Jdeo ſm̄ p̄hm in lib.viij.
de animalibus.Mulieres ſunt molliores
ꝛ maioris pietatis ꝛ cōpaſſionis q̄ viri.vñ
mater magis dolet de aduerſitate ꝛ morte
filij q̄ pater.Nulla autem mulier vnq̄ fuit
ſic pia ꝛ compaſſiua ſicut virgo piiſſima.er
go nulla vnq̄ ſic fuit afflicta ex morte filij
ſicut ipſa.Secūdo maxime doluit.quia vni
geniti mater erat.Si enim alios filios ha
buiſſet ſuper eis conſolata aliquantulū fu
iſſet.Sed amiſſio vnigeniti eſt nimium do
loroſa.vnde ſcriptura quādo vult exprime
re aliquem luctum multum doloroſum.aſſi
milat eum luctui vnigeniti.Unde Hiere.
vj.dicitur.Luctum vnigeniti fac tibi plan-
ctum amarū.vbi glo.ait.Nihil dolentius
vnigeniti morte.ꝛ ideo quia dolor damna-
torū erit grauiſſimus.ideo dꝛ Amos.viij.
Ponā eam quaſi luctum vnigeniti.ſ.ſola-
cia mundanoꝝ.Sicut igitur amor vnigeni
ti excedit alios amores.vñ maximi amo-
res cōparātur amori vnigeniti.iuxta illud
ij.Reg.j.Sicut mr̄ vnicū filiū diligit:ſic di
ligebā te.Jta nō eſt dolor maior q̄ de mor
te ipſius.Quā magna etiā ſit pena de amiſ
ſione vnigeniti vel oīum filioꝝ ſil'.qd̄ ad idē
tendit.ptꝫ Job.j.vbi Job audiēdo ꝙ oīa

bona ſua tempalia ꝑdiderat:non oſtendit
ſigna doloris.ſed audita morte filioꝝ ſci-
dit veſtimēta ſua ꝓpter vehementiā dolo-
ris.ꝛ tōſo capite corruit in terraꝫ.Tertio
maxime doluit.qꝛ p̄ñs erat ꝛ filium ſuum
affligi videbat.Q̄ñ em̄ aliq̄ mr̄ audit filiū
ſuū mortuū multū dolet.Q̄ñ aūt audit eū
horribili morte occiſuꝫ:magis dolet.Sed
q̄ñ ante oculos ſuos cernit ip̄m crudeliſſi-
me mactari:tūc maxime dolet.Vera ē em̄
ſn̄ia illa Oratij in poetria di.Segni⁹ irri-
tabāt aīos demiſſa ꝑ aures.Quā que ſūt
oculis ſubiecta fidelibus.Et illud p̄hi i.ij.
de aīa.ſ.ꝙ potētia ꝓpiqua melius ꝑcipit
obiectū q̄ remota.Virgo igit piiſſima vi-
dens ſuū benedictū filiuꝫ pati penā igno-
minioſam.de qua dixerunt iudei Sap.ij.
Morte turpiſſima cōdēnemus eū.Item
penā diuturnā.qꝛ ab illa hora noctis qua
captus eſt vſqꝫ ad horā nonā in q̄ expira-
uit in ſupplicijs ꝛ dolorib⁹ ſemꝑ fuit.Itē
penā iniuſtā.qꝛ ſicut dꝛ.j.Pet.ij.Pctm̄
nō fecit.nec inuētus eſt dolus in ore eius.
Tradebat aūt iudicāti ſe iniuſte.Itē pe-
na doloroſiſſima ꝛ acerbiſſima.ineffabilit
cruciabat.Unde Hiero.in quodā ſmone
ait.Quot leſiones in corꝑe xp̄i:tot vulne
ra in corde mr̄is quot claui ꝑforantes.q̄t
ictus ꝑcutiētes ꝛ carnē rūpētes.tot ſagit
te ꝑ oculos intrātes.ꝛ totū cor ꝛ aīaꝫ vir-
ginis vulnerātes.Quarto cauſabat in ea
maxim⁹ dolor ꝓpter immēſum amorē er-
ga eum.Sc̄dm em̄ doctores v̄go bñdicta
ſola magis dilexit xp̄m q̄ ſil' oēs creatu-
re.Et ideo ip̄a dicebat Cañ.iij.amore lā-
gueo.Cū ḡ amor ſit v̄tus traſformatiua
amātis cū amato.vt ait Diony.in li.de
di.no.Cuꝫ xp̄s doluerit ſupra id qd̄ ligua
hūmana exprimere pōt.ꝛ mīma ꝑcuſſura
facta in corꝑe ei⁹ excefferit paſſiōes quas
paſſi ſunt vel in futurū patient aliq̄ ī hac
vita.cū ergo amās debeat ꝑticipare ꝛ ſen-
tire ita incōmoda ſicut cōmoda amici.vt
notat in.l.itē ex diuerſo.in fi.ff.fami.her.
Cūqꝫ amic⁹ ſe debeat habere ad amicū ſicē
ad ſeip̄m.vt ait p̄hs.ix.eth.q̄a amicus eſt
alter ipſe.vt inq̄t Tulli⁹ in li.de amicitia.
Cōcludit ꝙ piiſſima v̄go indicibili dolore
afflicta fuit.Tāto em̄ q̄s magis triſtat de
morte alicui⁹ quāto euꝫ pl⁹ diligebat et ei
magis vtilis ꝛ fidelis erat.Unde maḡ q̄s
dolet de morte filij iuuenis.prudētis.pul
chri.ſapiētis.ꝛ ſibi obedientis ac reuerētis.q̄
de obitu alteri⁹ has cōditiones nō hñtis.
Quia ergo v̄go bñdicta amittebat filium
optimū.ꝛ oēs p̄dictas ꝯditiōes ī ſummo
habentē.ꝛ de ſummope diligētem.Unde
Eccī.xxiij.appellat mr̄ pulchre dilectōis.
Iteꝫ filiū ꝑdebat ſibi tam reuerentē.vnde
ibidē dꝛ mat timoris.Filiū q̄ꝫ eā in cruce
pio affectu agnoſcentē.Unde in eodem.c.
appellat mater agnitionis.Item filiuꝫ ei
pium ꝛ clementē.Unde vbi.ſ.dicit mat
ſācte ſpei.Jdeo maior fuit dolor q̄ q̄s ex-
primere.vel cogitare valeat.Unde excla-
mabat dicēs illud Hierem̄.ix.Quis dabit
capiti meo aquas:ꝛ oculis meis fontē la-
chrymarū.ꝛ plorabo die ac nocte filiū me-
um.Nec mirū ſi ip̄a bñdicta v̄go pietate ꝛ
charitate repletiſſima tantū dolorē ſenſit
de morte dilectiſſimi filij:cū etiā quelibet
mater cōiter magis diligat filiū q̄ ſeip̄aꝫ
vt inq̄t glo.in.l.videamus.ff.de iureiu.et
in.l.iſti quidē.in fi.ꝑ illum textū.ff.quod
me.cā.Et ideo potius vellet mori ipſa q̄
filiū.ſicut faciebat Penelope.dicens illud
quod ponit Ouid.in ep̄lis.Dij precor hoc
iubeāt vt eūtibus ordine fatis.Ille meos
oculos cōꝑmat.ille tuos.Deſiderabat em̄
ip̄a ꝑus mori cū viro ſuo q̄ Talamac⁹ fi-
lius ſuus.Quid ḡ debebat facere ip̄a vir-
go ſanctiſſima.Et ſi fili⁹ ſtult⁹ meſticia eſt
mr̄is ſue Prouer.x:quia mr̄ dolet de demē
tia naturali etiā filij ſui.ſ.ꝙ patiatur hoc
vituperiū.quid debebat agere mat piiſſi-
ma vidēs ſapiētiſſimū filium ſuum tanq̄
ſtultiſſimū ab oībus deſpici ꝛ illudi:Qui-
to ſumme dolebat:quia ip̄m iuuare nō ꝑo
terat.Magna em̄ cōſolatio matri quādo
filium in ſua morte oſculari.ꝛ amplecti ac
adiuuare pōt.Hec aūt meſtiſſima mat in
nullo filium ſuū poterat adiuuare.Audie
bat ip̄m dicentē.Sitio.Joh.xix.Et nō va
lebat ei potū porrigere.Videbat cū vulne-
ribus plenū.ꝛ nō poterat vulnera alliga-
re.Conſpiciebat ip̄m ſanguine irrigatum
nec valebat lintheo abſtergere.Caput ma
le tenentē.nec poterat ſuſtētare.Ipſuꝫ cer
nebat in cruce flentē.nec valebat cōſolari.
Videbat ſanguinē eius in terra fluenteꝫ.
ꝛ nō poterat recolligere.Cōſpiciebat ip̄m
luto ac immūdicijs repletum.nec valebat
mūdificare.Videbat eū expirare.nec pote
rat oſculari vel de cruce deponere.Vñ di-
cere poterat illud.j.Reg.j.Mulier īfelix
nimis ego ſum.Cū em̄ diſcipuli fugiſſent.

nō hēbat adiutores vel ↄſiliatores in tanq̄
ſic eratib⁹. Vñ dicere poterat illō Eccī.lj.
Reſpiciēs erā ad auxiliū hoīm ⁊ nō erat.
Nō etiā hēbat ↄſolatores. Vñ dicere pote
rat cū ps.lxviij. Suſtinui q̄ ſil' ↄtriſtaret
et nō fuit ⁊c. Et iterū dicebat deo cū eodē
ꝓpheta. Elōgaſti a me amicū ⁊ ꝓximū: et
notos meos a miſeria. Et illud Job.xix. De
reliquerūt me ꝓpinq̄ mei. ⁊ q̄ me nouerūt
obliti ſunt mei. Exclamabat aūt btā virgo
cernēs tanta dulciſſimi filij ſui tormēta. ⁊
dicebat illud Bern. in ſmone de paſſione
dñi. Caput angelicis tremebūdū ſpiritibus
dēſitate ſpinaꝝ pūgit. Facies pulchra pre
filijs hoīm ſputis iudeoꝝ deturpat. Oculi
lucidiores ſole caligant ī morte. Aures q̄
in celo audiūt āgelicos cātus. audiūt pec-
catoꝝ inſultus. Os qō docet āgelos felle
⁊ aceto potat. Pedes quoꝝ ſcabellū ado-
rat. cruci clauo affigūt. Man⁹ q̄ forma-
uerūt celos ſūt i cruce extēſe. ⁊ clauis affi-
xe. corpus verberat. latus lācea pforat. Et
q̄d plura? Nō remāſit in eo niſi vt p pctō-
rib⁹ exoraret Luc.xxiij. De his afflictōib⁹
beate vginis loquēs Aug. ſmone.viij. de
paſſiōe dñi ait. Juxta crucē ſtabat maria
cōſiderans vultu benigno xp̄m pendētem
in crucis patibulo. pedib⁹ innitēs. manus
leuabat amplexās crucē. ruens in oſcula
eius. qua pte ſanguis xp̄i vnda rigabat.
vt xp̄m valeret amplecti cum nō poterat.
ſurſum volebat aſcēdere. Spat amor nō-
nunq̄ que caro fieri poſſunt. Sibi cedere
cūcta amor impatiēs credit. Volebat am
plecti xp̄m in altū pendētē: ſꝫ man⁹ fruſtra
in ſe copioſe redibāt. ſe leuans ſurſū e tra
erigebat ad chriſtū. ⁊ cum tāgere eū neq̄-
bat. manu collidebat ad terram. ⁊ pſtrata
iacebat immēſitate doloris depreſſa: ſꝫ eā
erigere magna vis amoris immenſi com-
pellebat: impetu amoris ſurgebat intenſi
que manib⁹ cupiebat attractare chriſtum.
Cum vo vis nō eſſet: deuicta dolore terrā
iterū petere cogebat. hec ille. Et q̄d mirū
ſi pijſſima vgo dolebat ⁊ flebat in vnigēiti
ſui morte cui compatiebant oēs creature?
Unde metrice dr. Li angeli del celo piāgō
amara mēte. El mūdo ſe cōturba. La ter-
ra e in tremore. Lo ſole abſcurato mon-
ſtraſſe dolente. De la crudel morte del ſuo
creatore. Spezate zon le petre. aperte le ſe
pulture. Per che el e morto chriſto in tāte
pene dure.

Pars tertia huius ſmonis que dicitur
multiplicitatis.

Multiplr vgo glïoſa in hac vita — x Maria doluit i circūciſione xp̄i
fuit dolorib⁹ plena. Primo in
circūciſione filij. Jpe em̄ bñdi-
ctus fili⁹ eius ieſus ſic prudēs
mercator volēs emere naturā humanam
precio ſui ſanguis: vt de nobis poſſet dici
illud. j. Pet. j. Nō corruptibili auro vel ar
gento redēpti eſtis. ſꝫ pcioſo ſanguie Jeſu
xp̄i. Jn circūciſiōe ſua cepit effundere ſan-
guinē ſuū in arrā precij ī die paſceues ſup
banchū crucis integralr pſoluēdi. Bon⁹ em̄
mercator qui aliq̄d emit. pmo dat arrā in
ſignū rei empte. ⁊ poſtea facit plenā ſolu-
tionē. Et ſilr xp̄s in circūciſione effundēs
ſuū ſacrū ſanguinē: fecit pncipiū nr̄e redē
ptionis. ⁊ cepit apire portā padiſi. Ut em̄
ait Hiero. Sanguis xp̄i clauis eſt padiſi.
Debet igit q̄libet fidelis ei cōpati. ſciēs q̄
maximū dolorē in ipſa ſanguis effuſione
ſentiebat. Ut em̄ ſcriptum eſt Leuit. xvij.
Aia oīs carnis in ſanguie eſt. Cogita g°
aīa deuota quāto dolore debebat cruciari
vgo pijſſima. Aliq̄ aūt dicūt q̄ ipa ñ erat
pñs circūciſioni filij. ſed ibi ꝓpe diuerſoriū
circūciſus. q2 mr̄ nō potuiſſet videre cru-
ciari filiū ſuū. ⁊ carnē ei⁹ tenerrimā īcidi.
Sed tñ audiebat vocē filij lachrymanq̄ et
vagiētis ex dolore. vñ cū lachrymis excla-
mat di. O fili mi chariſſime q̄ cito īcipis
pati et cruciari. Alij vo dicūt q̄ erat pñs.
vñ credēdū eſt q̄ ingēti dolori afflicta eſt
vidēs incidi carnē illā delicatiſſimā ac paſ
ſibilē in ſummo rōne delicatiſſime cōple-
xionis ⁊ teneritudis cū eēt ſolū octo dieꝝ.
Exiſtimo aūt q̄ ipe dulcis puul⁹ in tāq̄ do-
lorib⁹ ⁊ tormētis ſuis aſpiciebat matrē et
lachrymoſ vocib⁹ extēſiſqꝫ brachijs i mat-
no ſinu foueri anhelabat. Jpā vo cū flente
filio amaras fundēs lachrymas eū quātū
poterat ↄſolari ſatagebat. O maria. quid
facies ī mōte caluarie. Quid ages cū filiū
tuū videbis occiſum in crucis patibulo non
parū de ſanguine effundētē. ſꝫ ex q̄nqꝫ lacis
vulnerib⁹ riuos ſanguis emittētē? Deſine
nūc flere. expecta diē mortis ſue. Jſta tamē
initia fuerūt tuoꝝ doloꝝ. Circūciſo autem
filio ip̄m in brachijs ſuis pia vgo primus
accepit. eūqꝫ ſuauit amplexata eſt et oſcu-
lata atqꝫ lachrymis ex cōpaſſione emanā
tibus vultū eius irrigauit. ⁊ ipſa ſimiliter
lachrymis filij ſui genas ſuas madefecit

eiqꝫ māmas vt eius dolorē aliq̄ualr miti
garet ſeu alteraret: ſugendas propinauit.
Sed tñ a fletu ↄtinere nō valebat. Cui be-
nign⁹ filius vt flere deſiſteret annuebat.
Jpe tñ ex dolore īciſure lachrymas emit-
tebat. Btā aūt vgo ei dicebat. Ceſſa tu fili
flere. ⁊ ego etiā ceſſabo. nō eī valeo lachry — y
mas ↄtinere cū video te plorare. Scōo — Maria doluit i pegrinatōe egyptiaca
doluit btiſſima vgo in egyptiaca pegrina
tione. q̄n ſcꝫ vt hr̄ Mat.j. ꝓpter herodis
futurā pſecutionem necē habuit fugere in
egyptū. ſicut angel⁹ in ſomnis admonuit
ioſeph. Poſſumus em̄ deuote meditari q̄
ioſeph ex ſomno ↄſurgēs nō ſine amaritu
dine dixit ſpōſe ſue vgini bñdicte. O vgo
dulciſſima fugiam⁹ repēte. q2 herodes filiū
tuū pdere querit. O quāt⁹ timor tūc vgi-
neā mētē inuaſit. quātuſve dolor cor ipſi⁹
benigniſſimū penetrauit. Puto em̄ q̄ ſine
mora filiū in brachijs ſuſcipiēs lachrymā
tib⁹ oclis ipa delicata puella cū ipo ioſeph
ad deſta iter arripuit. Cōtēplare nūc ani
ma deuota q̄t noctes duxerūt īſomnes. q̄t
vicib⁹ ſitis eſtuabāt ardore. q̄tiēs ⁊ abſqꝫ
cibo nocte vigilauerunt in heremo timore
latronū ⁊ ferarū. Compatere aīa deuota
puerulo filio vginis ſic pegrināti ⁊ exulā-
ti. cōpatere etiā mr̄i ei⁹ q̄ in illa vaſta ſoli-
tudine nūc terret. nūc tremit. nūc faciem
ipſi⁹ lachrymis rigat. nūc eū adorat. nūc
ei⁹ deflet penalitates. o ſi poſſibile eēt an-
guſtias vgīs q̄s paſſa eſt ī eūdo ī egyptū
⁊ manēdo ibi p ſeptē ānos. q̄ſqꝫ necitates
paſſa fuerit int illos idolatras egyptiacos.
q̄s etiā afflictiōes ꝑpeſſa ſit in redeūdo p⁹
ſeptēniū p illa deſta et piculoſa loca cum
puulo ieſu ſeptēni. pfecto a lachrymis nō — z
poſſem⁹ abſtinere. De hac aūt pegrinatōe — Carmina ioſephina gerſonis
loquēs magr̄ iohes gerſon in ſua ioſephi.
inq̄t. Mēbra ioſeph ſono recreās defeſſa
labore Corde vigil. iuſſa q̄ nūciat angel⁹
audit Triſtia. ſurge ioſeph fili dauid. acci-
pe mr̄em Cū puero. fuge. neu tardes egy-
ptia rura Feſtinus pete. nam puerū trux
queret herodes Perdere. mox ſpōſus hu-
mili ſtratu exilit. atqꝫ Virgineū ſpōſe tha
lamū meſtiſſim⁹ intrat. Forte maria ieſū
quē cunis ſomn⁹ habebat. Tūc vigili blā-
de cura deuota fouebat. Ut vidit ſpōſum
cui nō mos noctevenire. Jnſtātis preſaga
mali conclamitat. o vir En quid. i. q̄d hēs
que fert te ſors rogo pande? Heu heu. ſur-
ge cito. puerū rape. querit infans. Perdi-

crede mihi. p reges dirus herodes Se do-
let illuſū ꝑpera. modo nūci⁹ alto Demiſſus
celo iuſſus. nec fingo. repēte Sic fieri. tibi
nūc animi quid vgo fuiſſe Crediderim? no
ua tunc iuueniſqꝫ puerpa paup. Simplex
ſueta domi regionū neſcia. tales Tete dū
voces vrgēt. ſed fiſa deo. mox Comploſis
manibus lachrymiſqꝫ p ora volutis. Tri-
ſtis vtrunqꝫ genu ante ipa cunabula nati
Flectēs te ſternis ſtupido fixoqꝫ parump
Heres intuitu. quē contemplata benigne
Plurima corde gemis. tandem ꝓrumpis
amaro. Suſpirās animo. q̄d amor meus
o tener. infans. Ac vteri dilecte mei? quid
tu quid agemus? Jſte tuus cuſtos ⁊ ego
qua parte ferem⁹? Quale patebit iter? vbi
ſūt gabriel tua dūdū Nūcia dcā mihi? dñs
ſedem dauid illi Crede dabit. iacob ipe do
mo regnabit in euū. En it in exiliū flendi
chariſſima nō eſt Hora modo. vir ꝓtulit
anxius. effugiendū. Parēdūqꝫ dei iuſſis.
reducere bene ſpera Promiſit puerū et fa-
ciet. q2 dux. via. vita eſt. Exit⁹ his infans
oculiſqꝫ ſerenus aptis. Jocūdo viſus riſu
cognoſcere matrē. Tūc animū ſtrinxit te-
nere pietatis imago Virgineū gladius pe-
trāſijt intima cordis. Mox ruit in faciem
pueri. ſuauiſſime fili Acri⁹ exclamitat ſin-
gultās mater. abire Ac migrare ſtatī. no
tos patriāqꝫ lareſqꝫ Linq̄re feſtini cogi-
mur. non nr̄a volūtas Sꝫ dñi fiat. cōiunx
dilecta ioſeph vir Grādeuus replicat. la-
cta. cuniſqꝫ reſolue Jnfantē pānis īuolucs
nr̄ aſellus A me ſternet gerulus pueriqꝫ
tuiqꝫ. Nec mora. nocte fugā capiunt clam
clāqꝫ recedūt. Oſtiolis poſt ſe clauſis. nul
laſqꝫ ſalutes. Nulla vale tota vacinia cha
ra recepit. Mirandū maius int ſpectacla
quale. Conſpicies aīa? caſus nūq̄d fuit alt
Aſperior? ſummaqꝫ magis pietate ſtupēd⁹
Ergo cōpatere ſaltē. p cui⁹ amore Omne
fit hoc. de⁹ eſt fugitiu⁹ ⁊ aduena p te. Vir-
go tenella. ioſeph grauis euo vixqꝫ bime-
ſtris Jnfās. ignota pagrāt. ac dura viarū
Sat procul exierāt a nazareth. haud ſine
multo Cōtinuoqꝫ metu. neu quis ſentiret
euntes. Sine pedū ſtrepitu. ſeu flentis ad
vbera mr̄is Vagitu pueri. vel ab occurſu
vigilantiū. Aut aſini ruditu. latratu ve ca-
nino. Vertice mōticuli facieꝫ conuerſa re-
torſit Virgo ſuam. ſimul ipſe ioſeph. deuo
tus vterqꝫ Suſtulit. inde domum villam
templūqꝫ ſalutāt. Dulce vale natale ſolū

valeāt ⁊ amici. Tūcꝫ hieroſolymis in ſyō
vertice tēplū Dixerat. hinc celeres pariter
ioſeph atqꝫ maria Cōtorquent greſſus. ⁊
ſemita cepta tenet. Veſpa defeſſos ābos
aſinū q̄ʒ laſſum Sera domi locat. in q̄ di-
uerticula ville Cōmodiora ioſeph reputa-
uit. ꝓtinꝰ vlnis Excepit puerū ꝓprijs. ter
reqꝫ reclinat. Ipſe ſinu mr̄is ereptꝰ vagit.
⁊ inde. Vir, dat opē dn̄e ſatagēs deſcēdat
aſello. Collapſu facili. hoſpes dat ſtabulū
paleaſqꝫ. Augent ligna focū. gremio mox
ꝟgo receptū Faſciolis euoluēs infantem
igne manuqꝫ Blāda ꝯtrectās refouet ⁊c̄.
Et infra. Lux orit, ſurgūt. incedūt limite
cepto. Poſt iter emēſum duri multiqꝫ la
boris. De ꝓcul inſpicit queſiti terra cano-
pi. Hinc horror ſubitus ambor̄ corda pa-
uorqꝫ Cōcutit. ip̄a lʒ mēs īcōcuſſa reſiſtat
Vir prior alloquit ſponſam cognoſco de-
cora M ſis o dn̄a gēs iſta libidine feruēs
Fedis vrget ſtimulis, ſi ſciuerit vxor M
mea ſis. mihi quid niſi mors o ꝟgo parat
Atqꝫ pudicitie tibi diſcrimen. pharaonis
Ducet ad aſpectū mox te manus improba
ſerui. Sors indigna nimis. quid facīemꝰ
Blande puer: fugimus neu te vnū perdat
herodes. Deſerimus dulceſqꝫ lares. cha-
roſqꝫ ꝓpinquos. Ecce ꝙ irruimus in tāta
ꝑicula ſoli. Ignoti atqꝫ iopes. ligue igna-
ri. deus alme Nobis quid facere noluiſti:
queſo maria Filia dic mea ſis. h̄ etas cre-
dere verū Suadebit. reliquū auxilio com-
mitto ſuꝑno. Iure quidē dilecte ioſeph no
bis ita ſemꝑ. Sperandū. ſicca lachrymas
trepidus pauor abſit Virgo refert. nonne
memori nos mēte tenemus Etatis priſce
miracula, qualr̄ abrā. Qualr̄ et ſaraʒ dn̄s
ſaluauit et auxit. Eſt oportuno protector
tempe ſummus ⁊c̄. Et infra. Plurimꝰ hic
aditu explorator quolibet aſtat Inuigilās
gentēqꝫ locumqꝫ requirere ſolers Dū pe-
netrare ſuos aliquis vult aduena fines.
Scire volens vbi nam ꝟgo pepiſſe refert.
Pone metū dn̄a dixit cui copia fandi Pri
ma fuit. faciē regis viſura. beatā Te repu-
ta. tm̄ dic qua regiōe veniſtis. O bōe vir.
cōiunx ne tua hec vel filia fare. Quis pat
infantis. q̄ formoſiſſimus alto Sanguine
ſe natum vultus ſplendore fatet Pauca
ioſeph grataqꝫ refert doctiſſimus heros.
Nobis mēphitici nullas ipendere dignas
Sufficimꝰ grates. quor̄ dignatio tantuʒ
Pandit in occurſu p̄mo ſolamē opemqꝫ.

Iſrael a terra nos ſors īfeſta coegit. Has
oras petere infelix quaʒ cernitis huiꝰ In-
fantis mat mihi filia ſola relicta ē. Nāqꝫ
pater pueri reſidet regione remota. Fama
loquax aulā regis cito garrula totā Egy-
pti impleuit. celebri veniſſe puellam Vrbe
hieroſolyma. cuius decor atqꝫ venuſtas
Tāta erat vt nil vltra cetus clamitat oīs.
Ergo ſtatim veniat. veniat. videatur. ado
ret Regem. ſitqꝫ ſuis vxoribus annume-
rata. Vrbis in igreſſuʒ: certatim cura vi-
dēdi Cōglomerat populos. variāt hi ꝟba
viciſſim. Hi nutus ad regē. alij comitātur
eūtes: Corā quo poſiti tu virgo: ioſephqꝫ
puerqꝫ Poplicibus flexis ſolitos defertis
honores. Sit licʒ idolatra. ſit flagitioſus.
in xp̄o Solus adorat deus a quo cuncta
poteſtas. At rex cōtemplatus eos. iterp̄te
lingua Multa petit. cauſaſqꝫ vie. ſortem.
genus. ortū. Si que p̄terea virgo pepiſſet
hebrea. Virgo ſilet demiſſo oculo verbuʒ
capit heros. Grādeuus. ſanctuſqꝫ mouet
ſua ſpūs ora. Rex in ſempit nū viue. ſalus
tibi qui nos Afflictos iopes oculo ſpecta-
re benigno Dignaris. tua ſit qui condidit
oīa merces. Eſt nobis o rex tellus galilea
ꝓpago Fertilis ⁊ diues fuit, in qua nobi-
le regnū. Reges inſignes. ſꝫ nil mortalibꝰ
vſq̄. Tutū vel ſtabile eſt alienigeno dn̄a-
tu. Nunc premit. dicūt. tamē his oracula
vatum. Regē venturū priſcor̄ ex ſanguie
regum. Quor̄ p̄cipui dauid ⁊ ſalomon nu
merāt. Quos genuere p̄res abraā. iſaacqꝫ
iacobqꝫ. Hec cui p̄diues olim fuit hoſpita
terra. Ad ſorteʒ. ſed rex venio que cōpulit
iſtam. Et me cū puero fugitare ferocis he
rodis Impium qui cūcta timēs deſeuit in
oēs. Et modo dū regnet cōfundit faſqꝫ ne
faſqꝫ. Huius obinde pater infan cedere
iuſſit. Hanc miſerā meſdās comitē parere
moleſtū. Aufugimus noctu ꝑ tot diſcrimi
na rerū. Tot varios caſus. deus huc nos
apulit. o rex Ergo tuum per ſceptrū ⁊ ma
ieſtatis aſyllum. Regia per ſi iam clemen
tia cepit egenos. Atqꝫ ꝑegrinos niti tra-
ctare fauore. Rex fer opem ꝓfugis, petit
hāc infantulꝰ iſte. Cum gemitu. petit hāc
noua nupta puerpera pauꝑ. Nulli nos eri
mus oneri. paneʒ neqꝫ gratis. Sed ꝑtum
ꝓprijs manibus queſiſſe voluntas. Rex
iubet. ex templo det domus ⁊ locus aptꝰ.
Nil durū fiat vis nulla. iiuria nulla. Por
ro meinor reperit. ꝑtus ſi ꝟginis vllus. In

iuda fuerit. ita verbū tꝑat heros. Ut neqꝫ
ſcire neget, neqꝫ ſe cognoſſe reuelet. Nuꝑ
ait varius ſuꝑ h̄ rumor fuit ortus. Vrbe
hierlꝫyma ſcribarū turba ſacrorū. Cā fuit:
relegēs vatū rn̄ſa ſuor̄. Tp̄s eis dubiū. ſꝫ
p̄ſtolatio certa. Offert ſceptrū rex tāgēdū
mūera dōat. Impat vt ſurgāt deducātqꝫ
domū mox. Aulica tota cohors reſonat.
plaudit. bn̄dicit. Implet iuſſa libēs regem
collaudat ouāt. Cū fremitu vario. ioſeph
admirat ab iſto. Facūdꝰ. laudat alt ſpēm
mulieris. Alt cōpatit puero blādoqꝫ deco
ro. O p̄r op̄s q̄s nō ſꝑauerit ī te. In cuiꝰ
ſūt corda manu regūqꝫ hoimqꝫ. Quo vis
flectēs ea rex en lubricꝰ ⁊ a ſꝑ. Plebs incō
poſita fugitiuos ſuſcipiūt ⁊ Aſpiciūt grat
animis. tractātqꝫ pudice. Hoſpitiū p̄bent
quo tu te ꝟgo receptas. Cū ſpōſo ⁊ puero
ꝓ ſuo ſedit aſellꝰ. Ligna. cibū mēſam vir
p̄parat. at pia mr̄. Infantē lactat. euoluēs
balneat. inde In cunis aptans. dormit q̄s
tp̄s in illud. Dāt laudes pēſa: quotiens o
corda leuarūt. Cū manibꝰ dn̄o poſt tanta
ꝑicula tuti ⁊c̄. Et infra p̄dictus doctor al-
loquit dn̄m ieſum ⁊ introgat de modo ſue
reuerſionis de egypto di. Quis tibi ſeptē-
ni puero modus in gradiēdo. Tunc fuerit
dubium eſt. baiulādus vtriqꝫ parenti. Tu
nō appares ſat ideneꝰ aſꝑa ferre. Quō lō
ga vie diſpendia pes tener. at q̄. Nō aſino
tua mēbra ſatis ſuffulta locares: Curricu
lus ne vehit: forſan te ꝟgo Ieſumqꝫ. Con
ſtius in q̄les modo vir fabrefecerat vſus:
An ſuꝑ etatē diffudit gratia vires In cor
pus vel iter ꝑagrat breuiore dieta. Virtꝰ
angelica nec deeſſe miſtra putanda eſt ⁊c̄.

T — Doluit maria ī triduana ꝑditōe filij

Tertiꝰ dolor beate ꝟginis fuit quādo in
tēplo filiꝰ remāſit. ⁊ ip̄a ꝑ triduū eū cum
maximo cruciatu q̄ſiuit. vn̄ iuēto eo dixit:
vt h̄r Lu. ij. Fili q̄d feciſti nobis ſic: p̄r tuꝰ
⁊ ego dolentes q̄rebamꝰ te. In q̄bus ꝟbis
ip̄a exp̄ſſit titulū magni honoris ⁊ affectū
magni doloris. Magnꝰ em̄ honor in h̄ no
tat ꝙ eū vocat filiū. Vn̄ Ber. ſuꝑ miſſus
eſt ait. Ecce marie p̄uilegiū. Quis eniʒ h̄
audeat āgelor̄: ſufficit em̄ eis ⁊ ꝓ magno
hn̄t ꝙ cū ſint ſpūs ex ꝯditione. ex gr̄a fcti
ſunt angeli. i. nūcij dei. Maria ꝟo deū ma
ieſtatis ⁊ dn̄m angelor̄ ſuū appellauit fi-
liū di. Fili q̄d feciſti nobis ſic: Dolorē aūt
expreſſit cū ſubdidit. Ecce p̄r tuus ⁊c̄. Iſte
aūt dolor cauſabat ex triplici timore. Vnꝰ
erat ſm̄ Origeneʒ, q̄r timebat ne iudeos
tanq̄ indignos reliq̄ſſet. ⁊ ad p̄dicandum
gētibꝰ lōge receſſiſſet. Scōs erat ſm̄ eūdē
Orig. q̄r timebat ne ad p̄rem qui miſerat
eū rediſſet. ⁊ ſic humanā redemptioneʒ ſic
exigētibus demeritis generis humani nō
feciſſet. Tertiꝰ erat, q̄r timebat ne in ma-
nibꝰ filior̄ herodis deueniſſet. Ut eniʒ ait
Ouid. in ep̄lis. Res eſt ſolliciti plēa timo
ris amor. Unde inq̄t glo. ſuꝑ Lu. Metue
bat b. ꝟgo ne q̄d herodes in eius infantia
patrare q̄ſierat. hoc archelaꝰ in ip̄ius pue
ritia inuēta optimitate ꝑficēt. De iſto aūt
dolore ꝟginis ⁊ ioſeph tractat magr̄ Ioh.
gerſon in ſua ioſephina dicēs dn̄o ieſu in
ꝑſona ꝟginis ⁊ ioſeph q̄n reꝑierūt euʒ in
templo. Fili q̄d nobis feciſti ꝑdite totum.
Per triduū: nā nos nimis anxia cura Co
quebat. Atqꝫ dolor validꝰ. rurſus ne ꝑde-
re te te Quereret impietas chariſſime ſe-
ua tyrāni. Quid ne putas agimꝰ. p̄me dū
nocte diei Vna domꝰ recipit nos ambos
te ſine fili: Fit nob nox vna vigil flemuſqꝫ
p̄cantes: Primo mane cito ꝯſurgimꝰ atqꝫ
ꝓpinq̄s. Nūc hos, nūc illos int te quere-
re cura eſt. Teqꝫ die tota fili nō inuenien-
tes. Qn̄ tertia lux orit repedamꝰ ad vrbē.
Heu nimiū triſtes defeſſus anhelat vtqꝫ.
Iſtū ſed remouet iuētio leta dolorē. Ora-
mꝰ fili ne talit egeris vltra. Non faciam.
remanebo domi pareboqꝫ vobis. Rn̄dit
puer ⁊c̄. Mltos alios dolores habuit. b.
ꝟgo in p̄nti vita. vt q̄n neceſſe habuit exi-
ſtens grauida ⁊ vicia partui ꝓficiſci ad ci-
uitatē bethlemiticā, ⁊ ibi cū mult incō-
modis ⁊ ſine hoſpitio cōdecenti ſtare ⁊ fi-
lium ſuū ibi parere. de quo q̄r ſatis dixi in
vij. parte p̄ncipali huiꝰ oꝑis. hic ꝑtranſeo.
Silr̄ n̄ declarabo h̄ dolorē queʒ habuit de
morte ioſeph. de q̄ dixi in q̄nta ꝑte p̄n. huiꝰ
oꝑis in ſmone deſpōſatiōis eiꝰ. Non etiā
referā dolorē quē habuit q̄n filio ſuo aſcē-
dente in celū. ip̄a in miſerijs huius mūdi
remāſit. de quo dicā in. xi. ꝑte p̄n. hꝰ oꝑis.
ſer. j. Item ꝑtranſibo dolores q̄s paſſa eſt
ꝓpter tribulatiōes ei datas a iudeis. de q̄
hꝰ dixi in q̄rta ꝑ. p̄n. huiꝰ oꝑis. Solū refe-
ram alias duas afflictiōes q̄s habuit ꝓpt
compaſſionē filij. quarū p̄ma q̄ eſt q̄rta in
ordine fuit in eius paſſione. Unde Amb.
ſuꝑ Lu. ait. Quāuis multe tribulationes
trāſfoderit aiaʒ marie. tm̄ illa ſpecialr̄ ma
terna trāſfixit viſcera dn̄o in cruce morien-
te. de qua p̄dixit Symeō. ⁊ tuā ipſiꝰ aiam

A — Maria habuit mltos alioſ dolores.

ꝑtranſibit gladius tanꝗ̄ ſi diceret. Mat̃⸗
nis tuis viſceribꝰ gladio tribulatõis trãſ⸗
uerberaberis. Uidebis in cruce pẽdentem
quẽ angelo nũciãte in ꝟginitate ꝑmanẽs
filiũ edidiſti. Et ibidẽ etiã ait ipſe Ambro.
Deniqꝫ illo pẽdente in cruce iudei ꝑñtes vt
deſcẽderet inſultabãt. apl'i fugiẽtes de cru
ce illũ deſcẽdere poſſe nõ credebãt. Que vt
vidit maria: nec̃ fuit mat̃na piaqꝫ viſcera
ex ciꝰ cõpaſſione gladio tribulatõis trãſfi
gi. Sed vt intelligere valeamꝰ quãtꝰ in ea
fuerit dolor: videamꝰ quantũ in illa fuerit
amor ad ipm̃ filiũ. Cũ eñ nõ ſolũ hoĩes ſ;
etiã oĩa alia aĩalia naturaľr diligãt filios
ſuos, viij. Ethic. ꝓfecto amor ipſius ꝟgis
erga filiũ ſuũ fuit inexplicabilis. q2 ipſe do
minꝰ ieſus erat totꝰ ipſiꝰ ꝟgis filꝰ ſine pr̃e
carnali. Unde amor q̃ dꝫ ẽe in pr̃e et mr̃e
ad filiũ: totꝰ erat in ſola ꝟgine erga ſuum
vnigenitũ. Ūtꝰ aũt vnita fortior ẽ diſpſa.
vt dr̃ in. li. de cauſ. Itẽ eũ ſup oẽs creatu⸗
ras diligebat quẽ ſciebat ſe diligere ſuper
oẽs creaturas. ⁊ ẽe ſuũ creatorẽ. vñ tanto
affectu amoris eius afficiebat̃. vt mirũ ſit
ꝙ ex tãti amoris ardore nõ ſit liquefacta
vbi aũt eſt maior amor. ibi etiã ſequit̃ ma
ior dolor de malo dilecti. Cum igit̃ inuẽti
fuerint aliq̃ parẽtes q̃ tantũ doluerũt de
morte filioꝝ ꝙ ipſi expirauerũt: q̃d putan
dũ eſt doloris ſenſiſſe ipſam piiſſimã mr̃ez
in tã horribili ſui filij occiſione: nemo eñz
vnꝗ̄ carnẽ ſuã odio habui. ad Eph. v. Cõ
ſiderate vos pie mr̃es q̃ dolore ãguſtiare⸗
mini ſi vnigenitũ filiũ veſtrũ ſcrm̃. gr̃ioſuz
iouenẽqꝫ oĩbus ꝟtutibꝰ plenũ ſic crudelit̃ i
ꝯſpectu vr̃o mactari videritꝭ. Magne aũt
cõpaſſionis fuit mors xp̃i. q2 iudei q̃ ciui⸗
uo nõ pepcerũt. etiã mortuo miſeri nolue
runt. ſ; vnꝰ eoꝝ lancea latꝰ eiꝰ iam mortui
trãſfixit. de quo ipſe cõquerit̃ di. Job. xvj.
Cõcidit me vulnere ſup vulnꝰ. ⁊ irruit in
me quaſi gygas. Et Ber. in quodã ſmõe
ad mr̃em eiꝰ ꝯuerſus ait. Uere beata ꝟgo
aiam tuã gladius pertrãſiuit: qñ crudelis
lancea filio tuo iã mortuo latus aperuit.
Ex q̃bus oĩbus ꝑꝫ ꝙ ipſa bñdicta virgo
[Maria multiplex martyriũ ꝑtu]
multipľr paſſa ẽ martyriũ. q2 vt ait Bern.
vbi ſ. oẽm ſenſuz corꝑee paſſionis exceſſit
affectus ſue cõpaſſionis. Aliud q̃ꝫ marty⸗
rij genꝰ paſſa eſt ex filij cõmutatione qñ ei
dixit Jeſus in cruce. vt habet̃ Johis. xix.
Mulier. ecce filiꝰ tuꝰ. de quo Bern. vbi. ſ.
ait. An nõ plus ꝙ̄ gladius fuit ſmo ille?

Reuera fuit ꝑtranſiẽs vſqꝫ ad diuiſionez
aĩe ⁊ ſpũs. O iniqua cõmutatio. Johẽs ꝓ
ieſu tradit̃. ſuꝰ ꝓ dño. diſcipulꝰ ꝓ magr̃o.
filꝰ zebedei ꝓ ſilio dei. purꝰ hõ ꝓ vero deo.
Quõ ꝟo tuã affectuoſiſſimã aiam nõ ꝑ⸗
tranſiuit hec auditio qñ ⁊ nr̃a licꝫ ſaxea. lꝫ
ferrea pectora: ſola ſcindit recordatio? Et
Anſel. inquit. Dña nr̃a q̃bus ſingultibꝰ ex⸗
timabo puriſſimũ pectus tuũ vexatuz eſſe
cũ audires. Mulier: ecce filꝰ tuus? Quãta
q̃ꝫ dolore cruciata ſit cũ iniq̃ſſimꝰ barra⸗
bas latro ꝓpoſitus fuit in liberatione ſuo
filio bñdicto q̃s enarrabit? Extimo aũt ꝙ
cũ eiulatu maxĩo exclamauit ſentiẽs ſuũz
dulciſſimũ ieſum xp̃i crudeliſſimo homici
de poſtponi di. O inrectũ cãbiũ. o iniquuz
iudiciũ. bonꝰ deſpicit̃ ⁊ iniquus poſtulat̃.
iuſtus punit̃ ⁊ pctõr liberat̃. Agnꝰ occidit̃
⁊ lupus acceptat̃. vita deſcribitur ⁊ mors
reſeruat̃. Martyriũ etiã paſſa eſt volũta⸗
tis: q2 tantũ dolebat ex cõpaſſione dãna⸗
tionis humani gñis ꝙ ꝓ redẽptione eius
parata erat ⁊ deſiderabat in cruce mori cũ
filio ſi opus fuiſſꝫ. Unde Amb. vbi. ſ. ait.
Uirgo maria fugiẽtibus apl'is añ crucem
ſtabat ⁊ piis ocul' vulnera xp̃i ſpectabat.
Et q2 cognouerat ꝑ eius mortẽ mũdi re⸗
demptõez futurã: putabat aula regalis ſe
ſua morte publico muneri aliq̃d additurã.
Sed ipſe xp̃s qui factꝰ eſt ſicut homo ſine
adiutorio int̃ mortuos liber. ſuſcepit q̃dẽ
maternũ affectũ: ſed nõ queſiuit auxiliuz.
Paſſa quoqꝫ fuit ſacratiſſima ꝟgo marty⸗
riũ macerationis. Intantũ eñ in filij paſ⸗
ſione corpus ſuuz ⁊ oĩa mẽbra macerauit
ꝙ̄ quodãmodo martyriũ ſibi ſtulit. vt ait
magr̃ Jacobꝰ de voragine in ſuo lib. beate
ꝟginis. in verbo martyrium. vbi allegat
Aug. ſic dicentẽ. Ipſa q̃ppe pia mr̃ imanĩ
dolore eiulãs. pectoraqꝫ delicata ꝯtũdens
ita ipſa viſcera: ceteraqꝫ fatigauerat mem
bra. vt iam deficiẽs ad xp̃i funus vix po⸗
tuerit ꝑuenire. Predictus etiã doctor vbi
[Martyriũ marie habuit iiij. cõditiones.]
ſ. dicit. ꝙ martyriũ ipſius ꝟginis habuit
q̃truor ꝯditiones ſ;ues. q2 in mẽte marty
rizata eſt. Unde atrociꝰ paſſa ẽ dũ paſſio⸗
nis xp̃i gladiũ in aĩa ſua ſuſtinuit ꝙ̄ ſi cor
poraľr ꝑẽpta eſſet. vt ait Hiero. ad Euſto.
Item q2 eius dolor nõ fuit ꝑticularis ſed
vľis. quia totã aiam repleuit. ⁊ nulla i eiꝰ
corde remãſit ꝑticula que doloribus non
fuerit plena. Unde Hiero. vbi. ſ. ait. Con
ſtat nẽpe ꝙ maria intantũ doluit vt tot⸗

aiam eius ꝑtrãſiret ac poſſideret vis dolo⸗
ris ad teſtimoniũ eximie dilectõis. Itẽ q2
eius dolor nõ fuit ſuꝑficialis: ſ; ꝓcordiaľ.
nã vſqꝫ ad cordis intima pertrãſiuit. Nec
mirũ. q2 mortẽ xp̃i fecerat ſuã. Uñ Hiero.
vbi. ſ. inq̃t. Eiꝰ nimirũ dilectio morte for⸗
tior extitit. q2 mortẽ xp̃i ſuã fecit. Item q2
eius dolor nõ fuit momẽtaneꝰ ſ; diuturnꝰ.
Nã etiã poſt filij reſurrectionẽ et aſcẽſio⸗
nẽ eius paſſiones in memoria retinebat. ⁊
ſine magni doloris gladio de eis recorda⸗
ri nõ poterat. Unde dicebat illud Cant. j.
Faſciculꝰ myrrhe dilectꝰ meus mihi. inter
vbera mea cõmorabit̃. Faſciculũ eñ myr⸗
rhe vocat collectionẽ amaritudinũ ⁊ paſſi
onũ xp̃i quas ipſa int̃ vbera aie. i. ĩ memo⸗
ria deferebat. Et ex his vulnerabat̃ ꝑ do⸗
lore. cruciabat̃ pre amore. ⁊ eſtuabat ꝑ de
B ſiderio et maxima compaſſione. hec ille.
[Doluit maria i xp̃i ſepelitione.]
Ultimꝰ dolor btẽ ꝟginis explicãdus in
pñti ſmone dr̃ ſepelitiõis filij ſui. Nõ aũt
ſine cordis teneritudine poſſumꝰ memorie
cõmẽdare penã ⁊ afflictionẽ. imo gladios
⁊ lãceas doloꝝ cor ipſius ꝟgis penetrãtes
in filij ſui ſepultura. Uñ ꝯtẽplant̃ quidam
deuoti. ꝙ cũ btã ꝟgo ſtaret iuxta crucem
ieſu filij ſui iã defuncti. ibiqꝫ aſſociata iobi
euãgl. ⁊ magdalene ⁊ aliis deuotis mulieri⸗
bꝰ amariſſime deploraret. ⁊ iã ſero appro
pinquãte cogitaret quõ filij ſui corpus de
cruce deponeret. ecce ꝙ vidit a lõge venire
nicodemũ ⁊ ioſeph ab arimathia cũ ſcalis
et malleis ceteriſqꝫ inſtr̃is idoneis ad de⸗
ponendũ corpus librasqꝫ centũ myrrhe et
aloes ad vnguẽdũ ſeu inuoluẽdũ cum eis
ipm̃ corpus ieſu. q̃s illa cõſpiciẽs. ⁊ q2 pre
mĺtitudine lachrymarũ eiꝰ oculi caligabãt
nõ cognoſcẽs cepit valde expaueſcere. du⸗
bitãs ne eẽnt ſcribe ⁊ phariſei veniẽtes vt
de corꝑe filij ſui ſic mortui etiam diuerſas
ſtrages facerẽt: trahẽtes illud ꝑ totã ciui⸗
tatẽ: ſic magnis malefactoribꝰ fieri cõſue⸗
uit. q̃ pauore ꝑterrita: ad iohẽz ⁊ ſocias di
xit. heu mi. q2 canes rabidi iudei veniunt
nõdũ ſaturati morte crudeliſſima filij mei
vt corꝑi eiꝰ noua opprobria inferãt. ⁊ his
dictis i terrã ſemimortua collapſa ẽ. Quaz
circũdãtibus mariis: ⁊ eã ſicut meliꝰ pote⸗
rãt. ꝯfortãtibꝰ. interim. b. iohẽs ⁊ ipſe pa⸗
nefactꝰ. aliquãtiſꝑ obuiã illis ꝑrexit. vt vi
deret ⁊ intelligeret ad q̃d ꝑagendũ cũ illis
ſcalis venirẽt. Cũ ꝟo cognouiſſet nicode⸗
mũ ⁊ ipm̃ ioſeph: ſtatim ad ipſam ꝟginez

cucurrit ꝯſolãs eã ⁊ di. Bono aĩmo eſtote
dña ⁊ mr̃ mea. Illi eñ q̃ veniũt ſũt diſcipľi
filij veſtri ⁊ magr̃i ac dñi mei. q̃ ad auxiliũ
nr̃m veniũt. vnꝰ eñ eſt nicodemꝰ amicꝰ nr̃
alter ioſeph ab arimathia q̃ licentiã ſepe⸗
liendi dñm obtinuit a pilato. Ex q̃bꝰ ꝟbis
ꝟgo bñdicta aliquãtulũ recreata ſurrexit.
Aduenietes ḡ ꝓdicti viri deuoti. nigris vt
pie credit̃ veſtibꝰ induti. ꝑmo quidẽ filiuz
dei in cruce pẽdentẽ genu flexi adorauerũt
cũ ploratu magno. Deinde euntes vt viſi⸗
tarent ꝟginẽ piiſſimã. vidẽteſqꝫ ipſaz me⸗
ſtiſſimã mr̃em ſqualidã ⁊ afflictã: ⁊ totam
lachrymis madefactã. ceperũt lachrymas
emittere ⁊ gemitꝰ. nihil pre dolore loqui
valẽtes. demũ aliquaľr ſpũs reſumentes:
poſtꝙ̄ bñdicta ꝟgine lachrymoſis verbis
cõdoluerũt de morte filij. ad petitõez ꝟgis
ipm̃ corpus ſctiſſimũ de cruce depoſuerũt.
Cõſidera igit̃ aĩa deuota ⁊ diligẽter attẽ⸗
de depoſitionis modũ. Ponũt̃ due ſcale a
lateribꝰ crucis oppoſite. Joſeph aſcẽdit ſca
lã lateris dextri. ⁊ nicodemꝰ aſcẽdit ſcalaz
ſiniſtri lateris. Joſeph igit̃ reuerenter ex⸗
trahit clauũ manus dextre. poſtmodũ ni⸗
codemꝰ extrahit aliũ manꝰ ſiniſtre. Deide
deſcẽdit nicodemus ⁊ venit ad clauum pe
dis. Joſeph ꝟo ſuſtẽtabat corpꝰ domini.
Tunc piiſſima mr̃ que ſtabat pedibꝰ quã⸗
tuz poterat eleuata. brachiiſqꝫ extenſis vt
filiũ in ſinu ſuo reciꝑet. Primo manũ de⸗
xtraz pendentẽ ſuſcepit reuerẽt̃. poſuitqꝫ
ad vultũ ſuũ intime deoſculãs eã cũ lach
mis ⁊ validis ſuſpiriis. dicebatqꝫ verba tã
ta cõpaſſione digna ꝙ etiã ſaxea corda ad
pietatẽ flectere potuiſſent. Euulſo aũt cla
uo pedũ paulisꝑ deſcẽdit ioſeph. ⁊ ipſa be⸗
nedicta ꝟgo accepit corpus filij ſuis ĩ bra⸗
chiis. ⁊ illud tenerrime oſculabat̃. poſtmo
dũ in terrã ſedẽs ponit illud in gremio. et
oſculabat̃ nũc caput. nũc manus. nũc os.
nũc pedes. nũc vulnus lateris. oĩaqꝫ eius
plagas amaris lachrymis lauabat plorã⸗
tibꝰ oĩbꝰ q̃ aſtabãt. Et hec quaſi oĩa ponit
Ber. in ſer. de plãctu ꝟgis di. Stabat ma
ria leuãs brachia in altũ: ⁊ cũ tãgere eum
valuit caput. manꝰ ⁊ brachia eiꝰ depẽdẽtia
trahebat ſupra triſte pectꝰ ſuũ. atqꝫ ĩ oſcľa
⁊ amplexꝰ ruẽs de ſuo dilecto lꝫ extincto:
ſatiari nõ poterat. Sed dũ de cruce ĩ trã
corpꝰ depoſitũ fuit. ſup ipm̃ ruẽs ꝑ incõti
nẽtia doloris ⁊ imẽſitate amoris q̃ſi mor⸗
tuus ſtabat. Stabat ad corpꝰ extincti filij

ſui mater maria lachꝛymis faciē rigans. ac ꝑ diuerſa torquebaꝛ ſuſpiria. frontēq; ⁊ genas oculoſq; ⁊ oꝛa frequētius oſculabaꝛ ipſius. lachꝛymarūq; tāta vbertas effluebat, vt carnē cū ſpū oēm in lachꝛymas diſſolui putares. hec ille. Magr̄ aūt Jac. de voꝛagie vbi. ſ. ait. Veſpe aūt depoſitū ſacratiſſimū coꝛpus ꝑ Nicodemū ⁊ ioſeph ſuſcipiēs in gremio mr̄. quot lachꝛymarū flumina. ꝙ amariſſimos ſingultꝰ. ꝙ alta ſuſpiria. que vba meſticie plena ex ea ꝓceſſerint qs poſſet exꝓmere. cum ſingula mēbꝛa ꝑquireret tam dire cruciata. tā turpiter deluſa oſcularet, ⁊ lachꝛymis irrigaret ſociata maria magd. ⁊ alijs marijs et deuotis mulieribꝰ. Cum aūt ſero factum eſſet: deuoti hoīes pie ⁊ deuote coꝛpꝰ illud de brachijs mr̄is accipiētes poſuerunt in monumēto mēte cōſepulta cū eo: hec ille. Quidā aūt deuotus verſificatoꝛ vulgaris inqt. Comebbe in elle bꝛaſe el fiol ſacto cō infinite lachꝛyme ſi lo bagnaua. e ſi nō vide may el magioꝛ pianto. Tutte quante le piache ſi le baſaua. Ti ogi la bocha el coꝛpo tuto quāto. e di tochar ieſu nō ſi ſaciaua. Poy dixe. fiol mio cū quanti affani ſei moꝛto ꝑ laltrui malicie e ingani. Sō qſti li pedi. ſon queſte le mani cheran dei mio fiol ieſu dilecto. ſon queſti i mēbꝛi angelici e ſopꝛani chaueua el mio fiol ſenza difecto che pareno ſtati nele mane di cani. E ſono ſtrazati tuti a dilecto. poy ſi caſco ſul pecto del fiolo, Foꝛte piangēdo cō amaro dolo. Joſeph e le marie e giouani magdalena martha e nichodemo veduti hano maria i tanti affani ognium diceua de la ſua moꝛte temo. Ma ꝑ leuar via piu noye, pene e dāni. Jl coꝛpo di ieſu noy ſupelliremo. Jn vn ſepulcro nouo che i queſto hoꝛto. E daremo a maria alchun cōfoꝛto. Ego autem arbitroꝛ ꝙ adueniēte nocte ipā benedicta ꝟgo ſepius rogata fuit vt eis traderet coꝛpus filij ſepeliendū. Sed ipā dicebat. dimittite me hic moꝛi cū filio meo. vel ſaltē ꝑmittite me iterū oſculari eū. ⁊ tunc oſculabaꝛ loca clauoꝝ. tāgebat coꝛonā ſpineā. multoſq; magne cōpaſſionis actus faciebat atq; ad filium dicebat. O fili dilectiſſime. cur mihi nō loq̄ris? nōne hoc eſt os illud bñdictū qd iudeis ſic dulciꝛ ꝑdicabat? nōne iſte ſunt ille manꝰ que tanta miracula faciebāt? nōne iſti ſunt illi pedes quoꝝ ſcabellum adoꝛaꝛ. o fili dulciſſime, vbi eſt ille tā delectabilis aſpectus? vbi vultꝰ tuꝰ lotus ⁊ iocūdus? vbi eſt facies illa ſerena? vbi eſt viſus ille amabilis. o fili mi ſpecioſe p̄re filijs hoīm quō factus es defoꝛmis et oppꝛobꝛiū hoīm? vbi eſt o fili loq̄la tua ſuauis ⁊ ꝯuerſatio māſueta? q̄re remanet ſine filio mr̄? qualis erit vita mea ſine te fili mi? Tu mihi pr̄ eras. tu mihi mr̄. tu mihi frater. tu mihi ſpōſus. tu mihi blandus filius. tu mee delitie. tu mea gl'ia. tu mihi oīa eras fili mi. Jn his vel ſilibus lachꝛymoſis fletibus ꝑſeuerante ipā meſtiſſima ꝟgine quadā ſctā importunitate inſtabat magd. ⁊ alij vt coꝛpus illud ſacratiſſimū tradi ꝑmitteret ſepulture ꝓpter ſuꝑueniētem nocte. quibꝰ tandē cōſentiēs ⁊ coꝛpus a ſuis brachijs abſtrahi ꝑmittēs. poſt modicum rogabat vt iterū dimitterent illud ſemel oſculari. et poſtea illud eis tradere differebat. ⁊ tandē traditum iterum repetebat, ⁊ totiēs p̄re teneritudine deficiebat quotiens dabat vel accipiebat tandem ſepultū fuit. ⁊ manibꝰ ꝓꝑijs ab ipā virgine in ſepulchꝛo coaptatū. quia vt inqt glo. in c. vbicūq;. xiij. q. ij. melius oſſa cubāt maribus tumulata ſuoꝝ. De hac aūt ſepultura inqt deuotꝰ Vber. de caſa, li. iiij. c. xxvj. Cogita aīa deuota ſi coꝛpꝰ illud fuit a ſanguine lotū vt cōditure aromatū eſſet idoneum, illamq; loturā ſanguinis bibe cum amoꝛis dulcoꝛe: immo teipſam totam in aquas cōuerte vt merearis illi ſacro coꝛꝑi applicari. cogita quāto affectu ille ſcē mulieres ſibi ſedule miniſtrātes dū viuerent: illud ſacrū coꝛpus nitebanꝛ ꝯtingere et ſe magnis fletibus ſociare. ſed ⁊ ille dilectus iohānes exꝑti amoꝛis memoꝛia et coꝛpalꝛ aſpectus fixura doloꝝ pariter ꝑfoſſus: totū ſe lamēto ſacri coꝛꝑis. ⁊ quali poterat refrigerio ſuſpirijs magnis exhibebat. vñ puto ꝙ iſtoꝝ ꝓlongatione fletuū ⁊ deuotoꝝ luctaminū q̄bus mr̄ a filij coꝛꝑe auelli nō poterat. ⁊ quibus ipā illoꝝ coꝛda reliq̄bat in lachꝛymas: vſq; ad hoꝛā completorij eſt ſepultura ꝓtracta vt hoꝛa cōpletoꝛij ꝓ tardis accipiaꝛ veſꝑis ante ſolꝛ occaſū vt quaſi poſſit dici ſepultꝰ in veſꝑis. Piam aūt cōcertationē dilationis ſepulture inter deuotā ꝟginem et aduenientes diſcipulos: deuotꝰ lamētatoꝛ paſſiones ieſu et eximiꝰ doctoꝛ Bernar. in quodam deſcribit tractatu de ſacre ꝟginis planctu. terminato autē ſepulture officio cogita cum quātis

De ſepultura xpi

geſtibus ipſum ſacrū ſaxū ſepulchꝛi materna cōplectebanꝛ bꝛachia. rigabāt oculi. oſculabātur labia. ⁊ totꝰ geſtus coꝛꝑis intra ſua p̄coꝛdia abſoꝛbere videbaꝛ ſepulchꝛū: amplectere ſepulchꝛū pia mater. ⁊ ſuꝑ ipm ingemina mirata ſuſpiria in tuo receſſu. ipſumq; i tuo doloꝛe aſpoꝛta. h̄ ille. Ludolphus aūt chartuſieñ. p̄dicta oīa cōfirmās ⁊ latiꝰ explicās i li. meditationū vite ieſu xpi ꝑ. ij. c. lxv. ait. Hoꝛa veſꝑtina meditaberis mente lugubꝛi ⁊ lachꝛymabili quō mr̄ dñi ⁊ alij quattuoꝛ ſtant ꝓpe crucem neſciētes q̄d facere debeāt. coꝛpus enī deponere ⁊ ſepelire nō poſſunt. qꝛ nec vires ſufficientes habēt nec inſtrumēta q̄bus deponāt. recedere aūt eo ſic manēte nō audēt. ⁊ diu manere nocte appꝛopinquāte nō valēt. vide in quāta ſunt ꝑplexitate ⁊ eis coꝛde cōpatere. Jnterim aūt Joſeph ab arimathia ciuitate iude. x. leucis ab hierl'm diſtāte. antiquitꝰ dicta ramatha. vñ fuerūt helchana et anna parētes ſamuelis. diues ⁊ nobilis genere. ⁊ decurio. i. de oꝛdine curie. ⁊ officia curie imperij romanoꝝ adminiſtrās. vir bonus in ſe quo ad deū. ⁊ iuſtꝰ quo ad ꝓximū ac diſcipulus ieſu. nō de. xij. vel. lxxij. ſed de multis alijs credētibꝰ. qꝛ oēs credētes a p̄ncipio diſcipuli vocabanꝛ. ſed occultꝰ ꝓpter metū iudeoꝝ ne de ſynagoga expelleret. q̄ nō cōſenſerat neci dñi ⁊ actibꝰ ⁊ cōſilijs aliorū xpm ꝑſequētiū. q̄ ⁊ ipſe ſicut ⁊ alij diſcipuli expectabat. ſ. certitudine ſpei regnū dei. nō tꝑale ⁊ terrenū. ſ; celeſte ⁊ eternū. i. regnū celoꝝ a xpo diſcipulis ꝓmiſſum. venit ad ſepeliēdū xpm anq̄ intraret ſabbatū in quo talia facere nō erat licitū. qꝛ enī erat diſcipulus dñi. iō curā de coꝛꝑe eiꝰ h̄re voluit: vt cū honoꝛe ſepeliretur. ⁊ non ſicut dānati coꝛpus ꝓijceret. hic virtute ſanguinis xpi iam fuſi roboꝛatus audacter omni timoꝛe depoſito ⁊ confidenter introiuit ad Pylatū. nec iudeoꝝ timēs inimicitias. nec Pylati poteſtatē. ⁊ petijt magno munere: vt de eiꝰ licētia tolleret coꝛpus Jeſu de cruce. ⁊ ſepeliret illud honoꝛifice. hoc p̄referēs omni theſauro quantūlibet p̄cioſo. Petijt aūt hoc ſibi ꝯcedi. quia ſm leges humanas coꝛpa dānatoꝝ nō debēt ſine licētia deponi vel ſepeliri. ⁊ ꝑmiſit Pylatus tū ꝓpter petentis reuerētiā. tū ꝓpter xpi innocētiā ſibi notā. ⁊ qꝛ plura in moꝛte eius viderat miracula. Jn quadā aūt hyſtoꝛia habeꝛ. ꝙ Joſeph ſeruierat quinq; annis Pylato. ⁊ ꝓ ſeruitio petijt ⁊ obtinuit coꝛpus Jeſu ab eo. Fit aūt hic ſecularis dignitatis Joſeph mētio. nō ꝙ euangeliſta hāc cōmendet. ſed qꝛ ad p̄ſidē niſi talis accedere non poterat. Quia ergo diues erat valde īſignis: ac Pylato notꝰ ⁊ familiaris. potuit de facili ad Pylatū intrare: ⁊ ab eo impetrare. Quia ꝟo bonus ⁊ iuſtus: dignus fuit h̄ myſterio. ⁊ meruit coꝛpus Jeſu ſepelire. Vñ Beda. Magne quidē Joſeph iſte dignitatis apud ſeculum: ſed maioꝛis apud deū meriti fuiſſe laudatur vt ⁊ ꝑ iuſticiā meritoꝝ ſepeliēdo coꝛpoꝛe dñico dignus foꝛet. ⁊ ꝑ nobilitatē potentie ſecularis idem coꝛpus accipe poſſet. Nō enī quilibet ignotꝰ aut mediocris ad p̄ſidē accedere: ⁊ crucifixi coꝛpus poterat impetrare. Vñ ⁊ Aug. Joſeph fiducia dignitatis qua p̄reditꝰ erat familiariter intrauit ad Pylatū. Jā minus curās de iudeis ꝙ uis antea in audiēdo dño deuitaret inimicitias eoꝝ. Vñ etiā Greg: Fuerat q̄nq; Joſeph occultus xpi diſcipulus. deniq; vincula timoꝛis rumpēs. feruētioꝛ factus dñicū coꝛpus turpiter pēdens a ligno depoſuit. cōparās p̄cioſam margaritā ꝟboꝝ modeſtia. Cōſidera nūc foꝛtitudinē Joſeph. quia nō ſolum audet coꝛpus xpi petere: ſed etiā ſepelire. ſicut hō poteſtatē habēs plꝰ ex virtute ꝙ ex adiutoꝛibꝰ. Unde Chꝛyſ. Jnſpice aūt huiꝰ viri foꝛtitudinē. Jn moꝛtis enī periculū ſe tradidit. inimicitiā ad omes aſſumens ꝓpter beniuolentiā xpi. Vñ ⁊ Theophilus. Audet auſum laudabilē. nō enī cogitauit A iudeis decidam. ⁊ expellar a iudeis ſi coꝛpus petā eius qui eſt cōdemnatus. hec Theophi. Qui ergo priꝰ imꝑfectione meticuloſus ⁊ occultꝰ diſcipulꝰ dñi fuerat ꝓp metū iudeoꝝ. vitās tūc inimicitias eoꝝ nūc exēplo moꝛtis xpi animatus ac ꝟtute ⁊ vigoꝛe auctus manifeſtat ſe. ac palā ⁊ facto cōfitetur ac oſtēdit xpi diſcipulum petēdo eius ſepulturā. ⁊ exequēdo minꝰ curās de illis in hoc extremo officio. Cōceſſo aūt ſibi coꝛpoꝛe: vocauit ad ſe quēdam nomine Nicodemū virū ſapiētē ⁊ legiſperitū. ſimiliter diſcipulum xpi occultū. Joſeph igitur mercatus ſyndonē. i. pānū lineū cādentem ⁊ mūdum. venit ad crucifixionis locū poꝛtans ſecū inſtrumēta. quibus clauis euulſis coꝛpus de cruce deponeret. ⁊ ipſam ſyndonē qua ipſum inuolueret. Jſte autē pannus mūdus ⁊ candidus innocentiam dñi ⁊ lilioſam ſignificat caſtitatē vt qui rubꝛica

Joſeph ab arimathia quō petijt coꝛpus ihu ad ſepeliendū

Dignitatis ſtatus Joſeph narraꝛ.

De Nicodemo

ctus fuerat ſanguine paſſionis: candidaret
ſyndone innocētiſſime caſtitatis. Vñ dr̄ in
canticis. Dilectus meus cādidus ⁊ rubicun
dus. Venit ergo Nicodemus cum eo ꝙ priꝰ
timidus nocte ad Jeſuȝ venerat. ſ. ante paſ
ſionem: ferēs ſecū mixturā myrrhe ⁊ aloes
libras quaſi centum ad ipſum cōdiendum.
quia hec ſua amaritudine arcēt ꝟmes a cor
poribus mortuoꝝ. ⁊ ꝙplurimum ea cōſer=
uāt. nec cito corruptioni ſubijci permittūt.
Iſte ante paſſionē chriſti erat eiꝰ diſcipulus
ſed occultus. Poſt paſſionē ꝟo manifeſta=
uit ſe: ⁊ factus eſt publicus. ſed nōduȝ habe
bat veram fidem de reſurrectione. quia at=
tulit myrrhā ⁊ aloes quaſi corpus eius mu
niri indigeret a putredine. licȝ ex deuotione
iſtam vnctionem faceret. Corpus eñ chri=
ſti nō indigebat vnctione cōſeruāte contra
putrefactionē. Scriptū nāqȝ eſt. Nō dabis
ſanctū tuum videre corruptionē. Vñ Chry
ſoſto. Adhuc eñ vt de nudo homine diſpo=
nebant: ſed tamen multā dilectionē demō=
ſtrabāt. ⁊ loquitur de Nicodemo ⁊ Joſeph. *Quos ſignent iſti duo ſ. ioſeph ⁊ nicodemus.*
Per Joſeph autē: qui interpretatur accre=
ſcēs: ſignificatur perſona creſcēs in ꝟtuti=
bus. que corpus dñi poſtulat. quādo pro di
gna receptione eucharistie deū ſuppliciter
orat. Per Nicodemū ꝟo peritū ſignificat
doctor bonus ferēs mixturā. i. doctrinā ex
auctibus ſacre ſcripture confectam. ad vn=
gendum corpus xp̄i myſticū ad eius ſalu=
tem. In ſyndone etiam munda pauptas ⁊
caſtitas notatur. ⁊ in aromatibus virtutuȝ
varietas deſignatur. Felix talis cōſcientia
cui nō deficit beatitudo pauptatis contra
mundum. mūdicia caſtitatis cōtra carneȝ.
⁊ fragrātia ꝟtutū cōtra diabolū. Cū autē
Joſeph ⁊ Nicodemus fuerūt ꝓpe crucifixi
onis locū. genua flectentes adorauerūt do
minū. Quos dum vidit mater volētes de=
ponere corpus: quaſi de morte conſurgens
paululū reuixit ſpūs eius. ⁊ applicātes re
cepti fuerūt ꝑ eā reuerēter. ⁊ parauerunt ſe
ad deponēdum. cū quibus ipſa qd̄ poterat
miniſtrabat adiutoriū. Corpore aūt dñi in
terrā depoſito: dña ſuſcepit caput cum ſca=
pulis ſuis in gremio. Magdalena ꝟo pe=
des apud quos olim tantā gratiā inuene=
rat. Alij aūt circūſtabant. ⁊ planctum ma=
gnū faciebāt. Cōſidera quō feliciſſimus io
ſeph brachijs corpus amplectit. ac ſuo ſtri=
git pectori. ⁊ ꝙ dulciter. ꝙqȝ diligēter bea
tiſſimus Nicodemus ſacratiſſima membra
eius tractat digitis: ⁊ fouet vnguentis. vt
ait Anſel. Venias ⁊ tu chariſſime deuotis
greſſibus ⁊ ſpūalibus acceſſibus ad depo=
nendum dñm deū tuum de cruce. ⁊ ad plā=
gendum eū cuȝ ſua bñdicta matre. ⁊ dicas.
Deus meus bone Jeſu cōcede mihi. vt qui
cum matre tua ⁊ alijs qui tūc aderāt corpo
re intereſſe. ⁊ ea facere nō merui. fideli ta=
men deuotione hec eadem mēte pertractās
illum ad te deū meū pro me crucifixū ⁊ mor
tuū cōpaſſionis affectū experiar. quē inno
cēs mater tua ⁊ penitēs magdalena in ipa
paſſionis tue hora ſenſerūt. Et ſciēdum
ꝙ ꝗuis iſta depoſitio dñi de cruce nō fue=
rit ſibi in penā. quia corpus erat exanime.
Iſtud tñ factū depoſitionis in ſe valde mi
ſerabile fuit ⁊ lamētabile. ꝙ videlȝ corpus
tante nobilitatis tanꝙ cadauer tractaba=
tur: ⁊ beata virgo: que ibi aderat: penaȝ in
hoc facto ſenſit maximā. Ex hoc autē arti
culo depoſitionis dñi de cruce habent duo *Duo documēta ex depoſitione chriſti de cruce*
documēta. Primū eſt ꝙ fideles cōicātes
⁊ accipiētes corpus dñi de altari. equiparā
tur illis qui ipſuȝ depoſuerūt de cruce. par
enim eſt. immo plus. xp̄i corpus ſumere de
ara altaris ꝙ de ara crucis. Illi enim acce
perunt eum in brachijs ⁊ manibus. ſed iſti
ſumūt in ore ⁊ cordibus. Scd̄m documen=
tum eſt. ꝙ ⁊ nos debemus libēter xp̄m cuȝ
Joſeph de cruce deponere. Quādiu eñ pec
cator in peccatis eſt. xp̄m in cruce diſtentū
quantum in ſe eſt vīculat ⁊ crucifigit. Pec
cata eñ noſtra fuerūt cauſa ꝙ xp̄s crucifi=
xus eſt. Sed mox cum per penitentiam ad
deū cōuertitur. ipſuȝ de cruce ſoluit ⁊ depo
nit ⁊ inter brachia ſua ipſum recipit. Unde
ſicut quis cōplectens aliquē inter ſua bra=
chia pōt facere de eo quicquid vult. maxie
ſi illud nō repugnet. Sic peccator ꝯuerſus
per penitētiā. cōſtringēs iaȝ xp̄m brachijs
amoris. potēs eſt de eo omnia que voluerit
obtinere. Nequaꝙ enim xp̄s repugnat pe=
nitēti. ſed paratior eſt ad dandum grām ꝙ
ille ad recipiēdum. Ad cōformādum auteȝ
ſe huic articulo. recogitet hō ꝙ lamētabile
factū fuit ꝙ tale corpus qd̄ erat deꝰ ſic tra=
ctaret ad modū cadaueris. ⁊ ꝙ corona glo
rie iacuit ſic ſupina ⁊ ꝓſtrata in terra. qleȝ
etiā planctū tūc beata ꝟgo fecerit ſup cor=
pus dilecti. Poſt aliquā ꝟo morulā rogat
Joſeph dñam. vt ꝑmittat corpꝰ dñi perūgi
ac lintheaminibꝰ inuolui ⁊ ſepeliri. Ipa ꝟo
cōtendebat dicēs. Nolite amici mei tā cito

mihi filiū meū auferre. Illū adhuc paulu=
lum relinquite mihi vt faciē ipſiꝰ valeā con
templari. ⁊ vidēdo inde aliquātulum cōſo=
lari. Illi volebāt eū tradere ſepulture ⁊ ipſa
volebat eum retinere. ⁊ ſic erat hec pialis ⁊
miſerāda cōtentio inter eos. Flebat illa la
chrymis irremediabilibꝰ. Rigabat lachry
mis faciē ⁊ extincti filij corpus. ⁊ perfunde
bat vndiqȝ plagas eius. lapidē qȝ quo cor=
pus eius poſitū ⁊ locatū fuerat lachrymis
madebat. in quo adhuc lachrymaꝝ eiꝰ indi=
cia apparere dicūtur qui nūc in ingreſſu ec
cleſie ſancti ſepulchri eſſe memorātur. La=
uit ⁊ terſit vulnera eius acruētata ⁊ oſcula
batur ea. ⁊ faciē eius ſacratiſſimam. Aſpi=
ciebat vulnera corpis. ⁊ vultū eius ⁊ caput
videbat ſpinarū pūcturas depilationē bar
be. Faciē ex ſputis ⁊ ſanguine deturpatā. ⁊
de aſpiciēdo ⁊ flēdo nō poterat ſatiari. Virgi
nis dolores narrari nō poſſunt. quia male
illi erat ſicut eſſe poterat. Et ideo quantas
lamētationes vlulatus. plāctus ⁊ fletꝰ ſup
idem corpus vnigeniti filij ſui tunc fecerit: *Limitat rationabil'r ſupius dicta*
verbis explicari non poſſet. Credendum ta
men eſt ꝙ nullos planctus irrationabiles
fecerit. quia dolor eius ad rationē ſuperio=
rem nō pertingebat. Magdalena ꝟo pe=
des dñi quos alia vice lachrymis compun=
ctionis rigauit. tūc multo magis vndis la=
chrymaꝝ cōpaſſionis largiter lauit. Aſpi=
ciebat pedes ſic vulneratos ⁊ perforatos.
deſiccatos ⁊ ſanguinolentos ⁊ flebat ama=
riſſime. ⁊ pre dolore videbatur deficere. Si
militer flebant vehemēter ⁊ alij. ac etiā an
geli p̄ſentes ibi. Unde Auguſtinus. O qs
angeloꝝ vel archangeloꝝ illic nō fleuiſſet:
vbi cōtra naturā auctor nature immorta=
lis deus mortuus homo iacebat? Videbāt
corpus chriſti ſic male tractatuȝ ab impijs
ſic laceratū iacere ⁊ Mariaȝ totā ſuo cruē
tatā in cruore ſic amariſſime flere. ⁊ nullo
modo poterāt ſuas lachrymas refrenare.
Sicut enim poſſibile fuit deū per aſſumptū
hominē mori. ſic poſſibile fuit angelos bo
nos in morte dñi ſui dolere. hec Aug. Plan
ge ergo ⁊ tu chariſſime amare. ⁊ clama cuȝ
Bernardo dicente. O bone Jeſu ꝙ dulciter *Plāctꝰ Ber. de paſſiōe domini*
cum hominibus cōuerſatus es. ꝙ magna ⁊
abundantiſſima eis largitus es. ꝙ dura et
aſpera pro eis paſſus es. dura verba. durio
ra verbera. duriſſima crucis tormēta. Con
templare etiam bene dominū ⁊ ſaluatoreȝ
tuum. gyra ⁊ regyra. volue ⁊ reuolue. a la
tere in latus. a planta pedis vſqȝ ad verticē
capitis. ⁊ nō inuenies in eo ſanitatem. ſed
vndiqȝ dolorem vbiqȝ cruorē. Non eniȝ eſt
in eo mēbrum vel ſenſus corporis. qui ſuā
afflictionē ⁊ infirmitatē vel paſſionem non
ſenſerit. Vide quid in quolibet ſenſu vel in
qualibet parte ſuſtinuit. In capite ſpinas.
in auribus opprobria. in oculis fletū. in ore
fel ⁊ acetū. in facie alapas ⁊ ſputa. in collo
colaphos. in naribus fetorē. quia in loco
ex cadaueribus corrupto fuit crucifixꝰ. cla
uos in manibus ⁊ pedibus. flagella in dor
ſo. lanceam in pectore. Quia enim genus
humanū vulneribus peccatoꝝ fuit plenuȝ.
ſm̄ illud Eſa j. Omne caput lāguidū ⁊ om
ne cor merēs ⁊c̄. Ideo ieſus in omni parte
corporis ſui plagas ſuſcepit: vt ꝑ eius liuo
res in toto ſanaremur. Homo eñ erat īfir
mus in capite. i. in intentione que eſt caput
anime. quia in his que faciebat nō ſanam
intentionē habebat. Erat infirmus in ma
nibꝰ. quia faciebat opera mala vel remiſſa.
Erat infirmus in pedibus. quia habebat af
fectionē immundam aut terrenā. Pes eñ
anime eſt affectus ⁊ amor eius. qr ſicut cor
pus vadit pedibꝰ ſic anima vadit affectibꝰ.
Erat infirmus in corde. quia habebat cogi
tationes noxias ⁊ vanas. Erat infirmus in
toto corpore. qr habebat totā vitā munda
nā. ⁊ cōuerſationē vanā. Ut igitur chriſtꝰ
ſuis liuoribꝰ ⁊ vulneribus nos ſanaret. vo=
luit vulnerari in capite: vt ſanaret omnes
noſtras obliquas intentiones. voluit vul
nerari in manibus: vt ſanaret noſtras ma
las ⁊ peſſimas operationes. voluit vulne=
rari in pedibꝰ. vt ſanaret nr̄as immundas
⁊ terrenas affectiōes. voluit vulnerari ī cor
de. vt ſanaret noxias ⁊ vanas cogitatiōes.
voluit flagellari ⁊ vulnerari in toto corpo *Ecce quō modo ī ſingulis xp̄s crucifixus oret pro nobis*
re. vt ſanaret totā noſtrā vitā ⁊ cōuerſatio
nē. vñ. Ber. Meditare inquit poſitionem
corporis crucifixi. ⁊ vide ſi aliquid eſt in eo
qd̄ nō peroret ꝓ te ad patrē. Diuinū illud
caput multiplici ſpinarū denſitate denſatū
vſqȝ ad cerebri teneritudinē cōfixū eſt. Ad
quid hoc? Ne doleret caput tuū. ne tua vul=
neraret intētio. Caligauerūt in morte ocu=
li ſui. ⁊ illa luminaria magna que illumi=
nāt orbem: ad horā extincta ſunt? Nōne il=
lis obtenebrātibꝰ tenebre facte ſunt ſup vni
uerſam terrā ⁊ illa duo luminaria magna
cū illis luminaribꝰ ſemota ſunt. Hoc aūt to
tū factū ē vt auerterent oculi tui ne viderēt

vanitatē.⁊ ſi videret nō adhererēt. Aures
ille que in celis audiūt ſanctꝰ ſanctꝰ ſanctꝰ
dñs deus ſabaoth.audierūt in terra demo
niacoꝝ voces dicentes crucifige.crucifige.
Ut quid iſtud? Ne aures tue obſurdeſcerēt
ad clamorē paupis,ne reciperēt auditū va
num.nē detractionis virus apertis portis
vſqꝫquaqꝫ ſuſciperēt. Specioſa illa facies
ſpecioſi forma pre filijs hominū ſputis illi-
ta eſt afflicta collaphis.abdictaqꝫ deluſio-
nibus. Quare hoc? Ut facies tua illumina-
ret.illuminata cōfirmaret.⁊ diceret de te.
vultꝰ eiꝰ nō ſunt ampliꝰ in diuerſa mutati.
Os illud qđ angelos docet,hoies inſtruit.
qđ dicit ⁊ factū eſt.felle potatū eſt ⁊ aceto.
Sed hoc factū eſt vt veritatē ⁊ iudiciū lo-
queretur os tuū.⁊ cōfiteretur dñm deū ſu-
um. Manus ille que fundauerūt celos ex-
tenſe ſunt in cruce.clauiſqꝫ tranſuerberate
duriſſimis vt manus tue extēderentur ad
inopem. Pectus illud in quo ſunt oēs the
ſauri ſapiētie ⁊ ſciētie dei abſcōditi lancea
militari ꝑfoſſum eſt vt pectus tuum a pra
uis cogitationibꝰ mūdaret.mūdatū ſancti
ficaret.⁊ cōſeruaret ſcificatū. pedes illi quo
rū ſcabellū adorare debemꝰ qm̄ ſctm̄ eſt.du
ra trāſfixione trāſfixi ſunt.ne pedes tui fe-
ſtinarēt ad malū.ſed currerēt ꝑ viā māda-
toꝝ dñi. Quid plura? Pro te carnē ⁊ aiam
poſuit vt corpus ⁊ ſpm̄ tuū ſibi vēdicaret.
Totū toto ſe te cōparauit. Huic igitur oēm
vitā tuā o hō debes.quia vitā ſuā pro tua
poſuit.⁊ cruciatus amaros ſuſtinuit ne tu
perpetuos ſuſtineres. Cui ꝟo iuſtius viuā
ꝙ illi q̄ ſi nō moreret:ego nō viuerem? hec
Ber.qui etiā ait. Uide hō quo amore te di
lexit dñs deus tuꝰ.vt veſtigia eiꝰ ſequaris.
ꝓ te ligatꝰ eſt vt te a vinculis peccatoꝝ ab-
ſolueret.ꝓ te flagellatꝰ eſt vt te a flagellis
eterne dānationis liberaret.ꝓ te coronatꝰ
eſt ſpinis vt te coronaret in celis. ꝓ te vul-
neratus eſt medicus vt tu ſanareris egro-
tus.ꝓ te crucifixus eſt vt tuas cōcupiſcen-
tias crucifigeret.ꝓ te mortuꝰ eſt vt te a mor
tuis ſuſcitaret.pro te ſepultus eſt vt in te vi
Modꝰ ſepulture domini narratur.
tia ſepeliret.hec ille. Cuius ſepulture mo-
dum predictus doctor carthuſienſis vbi.ſ.
c.lxvj.ponit di. Tardante hora rogat Johā
nes dñam vt pmittat aptari ⁊ ſepeliri cor-
pus dñi noſtri anteꝙ̄ intret ſabbatū. Item
ne ppter nimiā morā poſſent a iudeis pati
calumniā. Tandem dña tanꝙ̄ grata et di-
ſcreta ⁊ cogitās ꝙ ipſi Johāni eſſet ꝑ filiū
cōmiſſa.āplius cōtendere noluit.ac ſignās
⁊ benedicēs corpus?vt volebāt aptari per-
miſit. Tūc vnxerūt corpus ⁊ inuoluerūt in
ſyndone munda quā Joſeph emerat.⁊ li-
gauerūt illud lintheis etiam alijs.ſ. ſuda-
rio qđ capiti adhibebatur,⁊ inſtitis ſeu fa-
ſcijs quibus totū corpus alligabatur.q̄ om
nia etiam de lino erāt.⁊ vt creditur Nicode
mus attulerat.⁊ cōdierūt corpus aromati
bus ſicut cōſuetū erat iudeis ſepelire perſo
nas venerabiles.quē ritū acceperūt a patri
bus ſuis ſenioribus. Dña tm̄ ſemper tene-
bat caput ipſius in gremio ſuo.qđ ſibi reſer
uauit aptādū.⁊ Magdalena pedes.apud
quos miſericordiā eſt cōſecuta. Tandē ꝟo
Magdalena pedes lachrymis rigatos de
uote abſtergit.amplexatur.oſculatur ⁊ in-
uoluit.ac aptat fideliter ꝙ melius nouit.
Sic ergo aptato reliquo corpore reſpiciūt
ad dñam vt ipſa cōpleat.⁊ oēs planctum
reincipiūt. Oēs enī ſic amariſſime flebant
vt vix quiſqꝫ coꝝ loqui poſſet.videbāt enī
matrē omni ſolacio deſtitutā.⁊ ſup illā da
bāt potius planctū ꝙ ſup extinctum dñm
ſuū. Reincipe etiā ⁊ tu planctum ſi forte di
miſeras eum. Tūc dña videns ꝙ amplius
differre nō poſſet.ponit vultū ſup faciē fi-
lij ⁊ ex inundantia lachrymaꝝ multo magꝭ
lauit faciē ꝙ Magdalena pedes. abſter-
git autē ⁊ deoſculatur os eius ⁊ in quodā
ſudario caput ipſius inuoluit ⁊ diligenter
Diſtantia ſepulchri a mōte caluarie
aptat.⁊ iterū bñdicit eum ⁊ ſignat. Et tūc
oēs adorantes flexis genibus ⁊ pedes eius
oſculātes accipiūt ⁊ portāt eū ad monumē
tum qđ a monte caluarie diſtat paſſibus.l.
Dña tenebat caput ⁊ Magdalena pedes.
reliqui ꝟo erāt in medio.vñ Anſel. Sequē
re ⁊ tu p̄cioſiſſimū celi terreqꝫ theſaurum ⁊
porta vel pedes vel manus brachiaqꝫ ſuſtē
ta. Terre defluentes minutatim p̄cioſiſſimi
ſanguinis guttas curioſius collige.⁊ pulue
rem pedū eius linge. Dolorē quē Maria
in exequijs filij ſui tolerauit.olim Dauid in
exequijs Abner p̄figurauit Abner.ſ.a Joab
fraudulēter interfectꝰ erat. Cuiꝰ interfectio
nē rex Dauid feretrū ſequēs lugebat.ſ etiā
alios ad plorandum incitabat. Ita btā vir-
go ⁊ alij deuoti exequias xp̄i deplāxerunt
⁊ corda ſua intima compaſſione ſciderunt.
Erat autē prope locū crucifixionis hortꝰ.
⁊ in horto monumētū nouū.ſ.ipſiꝰ Joſeph
ſumptuoſe factū.⁊ in petra exciſum.id eſt
in vno lapide ſm̄ quātitatē hois cōcauatū.

In quo nondum quiſꝙ̄ poſitus fuerat. in
quo ſepelierūt eum reuerēter ⁊ deuote fle-
xis genibꝰ.magnis ſingultibus.⁊ ſuſpirijs
validis.⁊ ſic dñm vite dederunt ſepulture
mortis. Tūc vt ait Augꝰ.ad illius exeq̄as
angeloꝝ milia miliū decātabāt qui oēs cō
uenerāt ad ſepulturā dñi ſui. Illi cantabāt
laudes.ſed Maria dabat gemitus ⁊ ſuſpi-
In alieno ſepulchro voluit ſepeliri
ria cordis. Quare aūt in alieno ſepulchro
ſepeliri voluit.ponit Ambro.qui ait. Sal-
uator in aliena ſepultura ponitur qui ꝓ ali
ena moriebat ſalute.vt quid enī illi ꝓpria
ſepultura qui in ſe ꝓpriā mortem nō habe
bat? Theophilus ꝟo dicit. Qui domū in vi
ta nō habuit:poſt mortē quoqꝫ in alieno ſe
pulchro recōditur.⁊ nudus exiſtens a Jo-
ſeph operit vt oſtēderet abūdantiā pro no
bis aſſumpte paupꝛtatꝭ.⁊ Anſel.inq̄t. Pau
per ita fuit xp̄s vt nō in ſua.ſed in aliena do
mo naſceret.⁊ viuēs in hoc mūdo nō habe
ret vbi caput ſuū reclinaret.nec moriēs.vñ
nuditatē ſuā tegeret.nec mortuus vñ inuol-
ueretur.nec ſepulchrū aut locū vbi corpus
ſuū poneret. Sepulto aūt dño mater eius
omni corde amplexabatur ſepulchrū.⁊ qua
poterat voce bñdicebat filiū ſuum.ad ſepul
chrum ſedēs innixa illi manus extendebat
⁊ deſup illud oſculās amaro nimis dñm ſin
gultu deplorabat. Acceſſit Johānes. et lu-
gens etiam ipſe multū leuauit eam lugētē.
Et exeūtes oēs de monumēto poſuerūt la
pidem magnū ad oſtiū monumēti ꝓ clau-
ſura. ¶ Appropinquāte aūt nocte dixit Jo
hānes dñe ꝙ eis expediebat recedere.quia
nō erat cōueniēs ibi morari.vel de nocte ad
ciuitatē redire. Tūc domina prout pōt ſur
git ⁊ ad monumētum genu flectit.⁊ ipſum
amplectitur ⁊ bñdicit. Nam cruciata gemi
tibus.fatigata doloribꝰ.afflicta ploratibꝰ
nequibat ſtare pedibus. Tamen ſicut pote-
rat a mulieribꝰ ſanctis adiuta:cūctis plorā
tibꝰ ſimul cum ea cepit recedere. Cū autem
venerūt ad crucē.ibi ipſa genuflexit.⁊ cru-
cē adorauit.ſimiliter ⁊ oēs fecerūt. Cogita
re itaqꝫ potes ꝙ ipſa fuit prima que crucē
adorauit ſicut etiā fuit prima que filiū na-
tum adorauit. Adorata autē cruce incede
bant verſum ciuitatē hieruſalē.ſed pia dña
ſepe ſe ꝯtrebat retro aſpiciēs ꝑ cōpaſſionē.
Intrātibus autē illis ciuitatē:multi vidē-
tes dominā moti pietate ſuper illius dolo-
re ad luctum cōuertebātur amarū.⁊ cōcur
rebāt vndiqꝫ bone matrone ⁊ ꝟgines am-
bulātes poſt ipſam ⁊ aſſociātes eam ꝑ viā
⁊ cōſolātes ac etiam lamētantes eam. Sed
⁊ boni homines ꝑ quos trāſibat cōpatiebā
tur eidē ⁊ mouebant ad fletum. vndiqꝫ fit
ploratus magnus ⁊ luctus. Nā dolor eius
multos faciebat dolētes.vix lachrymas cō
tinere poterāt quicūqꝫ eam plorantē vide-
bant. Fiebat luctus quocūqꝫ trāſibat Ma
ria.plorabat ipſa.plorabāt ⁊ omnes ambu
lantes cum ea.plorabāt ⁊ multi venientes
obuiā ei. Sic vtiqꝫ deducitur a plorātibus
plorās quouſqꝫ peruētum eſt ad domū Jo
hānis. Cum autē ventum eſſet ad domū.
tūc ipſa vertēs ſe verſus illas dominas in-
clinauit ſe gratias agēs.ille ꝟo inclinātes
ſe eidem valedixerūt ⁊ cū lachrymis receſſe
rūt. In domū ergo intrās flebat ⁊ lugebat
valde cum Johāne ⁊ Magdalena ac ſoro-
ribus ſuis. Soluebat dolor amaras lachry
mas. Deplorabatqꝫ ꝟgo filij ſui mortē ni
mis amarā in corde ſuo recolēs.ac paſſio-
nis loca ⁊ cuncta que paſſus fuerat in ani-
mo voluēs.hec omnia p̄dictus doctor car-
thuſiēſis. Alius autē deuotus p̄dicator in-
quit.ꝙ poſtꝙ̄ piiſſima virgo ſepeliuit filiū
ſuū:rogauit beatū Johannē qui fuerat p̄-
ſens in omnibus locis in quibꝰ ſteterat filiꝰ
eius poſtꝙ̄ receſſit ab ipſa bethania cum
iret ad paſſionē vt eā in eis duceret.⁊ quid
in eis filius ſuus operatus erat.vel paſſus
fuerat apiret. Sed breuitatis cā pertrāſeo
quomodo per viā euntes inuenerūt in loco
vbi xp̄s ceciderat cū cruce lapidē ſanguine
vultus ieſu cruētatum.⁊ ibi btā virgo ama
ras effudit lachrymas lapidēqꝫ illū aſpor-
tauit adiutorio comitū.p̄termittā etiā quō
eunte illa in montē ſyon occurrit ei cum fle
tu ⁊ meſticia dñs domus q̄ receperat hoſpi
tio filium ſuū ⁊ ei parauerat cenā. erat enī
diſcipulus ieſu ⁊ ſecū cōdoluit de morte eiꝰ.
Itē quod audiēs piiſſima ꝟgo ꝙ in eo lo-
co filius eius omnibꝰ apoſtolis lauiſſet pe-
des.genuflexus ante eos.⁊ eis ſuū corpus
in cibum ⁊ ſanguinē in potū dediſſet.rep̄-
hendit ipſos apoſtolos dicēs. O ingrati de
tāto bñficio.heu nōne debebatis potiꝰ mor
tē ſubire ꝙ tā piū ⁊ dulcē magiſtrū vrm̄ de-
relinquere? Solū dicā ꝙ cū perueniſſet btā
virgo ad hortū in quo captus fuit eiꝰ filiꝰ.⁊
in quo cū priuſꝙ̄ apprehēderet factꝰ in ago
nia prolixius orabat.⁊ factꝰ eſt ſudor eiꝰ ſicut
gutte ſanguinis defluētis in terrā.vt dicit
Lu.xxij.vidēs piiſſima ꝟgo terrā ſanguine

madefactā, ⁊ intelligēs ꝙ ille ſanguis defluxerat de facie filij ſui. ex repſentatione ⁊ memoria future paſſionis: cepit altius ingemiſcere ⁊ plāctus ac dolores p̄teritos renouare. O miſerabile ſpectaculum. O res nō ſine lachrymis memorāda. cū meſtiſſima mater ſemimortua in terrā ſe pſternit oſculatur ſanguinē p̄cioſum dilecti filij ſui. ⁊ ſuis ſanctiſſimis manib⁹ illū recolligens dicit. Terra tu nō es digna poſſidere tā nobilem theſaurū. Quis poſſet a fletibus cōtinere vidēs bn̄dictā virginē habentē manus ſanguine filij ſui rubricatas ⁊ illū ſanguinē cum terra illa madefacta reuerenter portantē ad domuʒ Johānis? Quia ꝟo ex nimio plāctu deſiccate erant lachryme ab oculis eius. ipſa cuʒ ſuſpirijs ⁊ ſingultibus forte dicebat. O fōri. o mare. o flumi. o vui torrenti ſorgite prego laqua a ioci mei. Si che reſolia in planti i ſentimēti. Cū qua bn̄dicta dn̄a noſtra ⁊ nos plāgamus ex recordatione paſſionis filij ſui. vt ad eius gaudia poſtmodū perueniamus. ⁊ cum ea letemur in gloria paradiſi. Amē.

De paſſione gaudij ipſius beatiſſime virginis. Sermo ſcd̄s in hac parte.

D i:

IN gaudio eius nō miſcebif extrane⁹ Prouer. xiiij. Quātū fuerit gaudiū in mēte ꝟginis atq̄ leticia. ⁊ ꝯſolatio. ac iocūditas ⁊ exultatio. etiā in hac vita. nullus exprimere poſſet: ſed nec cogitare. ipſa aūt ſola nouit que ſola experta eſt. Et ad hoc applicari poſſent verba thematis noſtri. Hic aūt nō loquimur de gaudio mūdano, de quo dicif Eccl'i. ij. Riſum reputaui merorē. ⁊ gaudio dixi: quid fruſtra deciperis? Dicit em̄ Ber. in quodā ſermone de hoc vano gaudio temporali. Extrema gaudij luctus occupat. hic eſt trāſitorie leticie finis. hic fruct⁹ glorie tēporalis. Et Job. xx. ſcriptū eſt. Gaudiū hypocrite ad inſtar puncti. Iſte autē hypocrita. vt exponit Greg. in mora. eſt mundus. qui hominē fallit pmittēdo ei dare verā leticiam quā dare nō pōt. Tale gaudiuʒ btā ꝟgo habere noluit. que in vanitate mundi nunq̄ delectata fuit. Habuit autē gaudia omnia que pōt cū merito habere aliqua pura creatura. Vn̄ de ipſa exponi poſſet illud ij. Mach. iij. Gaudio ⁊ leticia repletum eſt tēplum. Ipſa enim, vt alibi declarauimus, d̄r tēplum dei. De illa etiam exponi poſſet illud qd̄ fuit predictum Eſa. lj. ſ. Gaudium ⁊ leticia inuenietur in ea gratiarum actio ⁊ vox laudis. Vn̄ ipſa dicebat illud Eſa. lxj. Gaudens gaudebo in dn̄o. ⁊ exultabit anima mea in deo meo. Et illud Abacuch. iij. Ego autem in dn̄o gaudebo. ⁊ exultabo in deo Jeſu meo. Quis enim vnq̄ hoc melius dicere potuit q̄ mater eius. Cū etiā dicatur Prouer. xxix. Juſtus laudabit atq̄ gaudebit. Quanto magis gauiſa fuit ⁊ deū ſemper laudauit iuſtiſſima genitrix illius? Et ſi rectis corde eſt leticia. ps. xcvj. Quā leticiā ſentiebat rectiſſimum cor innocētiſſime ꝟginis? Et ſi omnib⁹ iuſtis ⁊ fidelib⁹ xp̄ianis d̄r Matth. v. Gaudete ⁊ exultate. qm̄ merces veſtra copioſa eſt in celis. Et Luce x. Gaudete quia noīa veſtra ſcripta ſunt in celis. quātū exultare debuit ꝟgo glo̊ſa. cuius merces ſup omnes alias erat copioſiſſima. ⁊ cuius nomen poſt nomē filij dei erat in celis deſcriptū? Et ſi omnib⁹ ſe diſponētibus ad gratiā recipiēdā dicitur Eſaie. xij. Haurietis aquas in gaudio de fontib⁹ ſaluatoris. Quātā debuit haurire leticiā illa que ſup oēs ſe diſpoſuit ad gratiā recipiendam. Profecto ipſa fuit primiceria eoꝝ in quoꝝ perſona dicebat Dauid ps. cxxv. Repletum eſt gaudio os noſtrū. ⁊ lingua noſtra exultatione. Unde dixit Luce. j. Exultauit ſp̄us me⁹ in deo ſalutari meo. In ei⁹ enim pſona predictū fuerat per figuram illud. j. Reg. ij. Exultauit cor meum in dn̄o. Et ideo dicere potuit in ipſo ingreſſu i mūdum illud Eſa. lx. Exultabit anima mea in deo meo. Ipſi quoq̄ cōuenire pōt illud Johelis. ij. Exulta ⁊ letare terra. Nam beata virgo terra in ſacra pagina appellatur. Et illud Zach. ix. Exulta ſatis filia ſyon. iubila filia Hieruſalē. Quare aūt ipā ſup alios letari deberet manifeſtū eſt. Nā ps. ciiij. d̄r. Letetur cor querentiū dn̄m. Et. ij. Paral. vj. Sancti tui letentur in bonis. d̄r deo. Et ps. ciij. Letabif iuſtus in opib⁹ ſuis. ⁊ Prouer. xv. Letaf hō in ſciētia oris ſui. Et eiuſdem lib. c. xxiij. qui ſapientē genuit letabif in eo. Abſq̄ dubio ipſa que ſemp dn̄m queſiuit ⁊ toto corde ei adheſit. que etiam iuſticia plena. ſanctiſſima. ac omnib⁹ bonis operibus ornata fuit. atq̄ ſapiētiſſima exiſtēs dei ſapiētiā genuit ſup oēs creaturas poterat dicere deo illud ps. xxix. Circundediſti me leticia. Et ps. iiij. Dediſti leticiā in cor

Gaudium mūdi

de meo. Unde ei cōtinue dicebat illud ps. ix. Letabor ⁊ exultabo in te. Adeo aūt ſuperueniēs in eā ſpūſſanctus letificauit ipſaʒ q̄ eſt dei ciuitas, iuxta illud ps. xlv. Fluminis impetus letificat ciuitatē dei. ꝙ ipſam leticiā omnib⁹ cōſcabat. ⁊ oēs cum ea cōuerſantes dulcedine ⁊ iocūditate replebat. Unde Sap. viij. d̄r. Nō hʒ amaritudinē cōuerſatio eius. Nec tedium cōuictus illius: ſed leticiā ⁊ gaudiū. Quia etiā beata virgo erat ſemp leta ⁊ plena gaudio diuinoꝝ. ideo licʒ naturaliter eſſet pulchra. tn̄ ex hoc apparebat pulchrior. Ait em̄ Statius li. j. achillei. O quātum gaudia forme adijciūt. Et Pāphilus poeta ſui libri. c. iij. ait. Eſt cum leticia pulchrior om̄is hō. Seruauit nāq̄ mr̄ dei illud ad Phil. iiij. Gaudete in dn̄o ſemper iterū dico gaudete. Gaudiū aūt habuit multipliciter. ſ. gaudiū charitatis ⁊ pacis. De quo ad Gal. v. d̄r. Fructus aūt ſp̄us eſt charitas. gaudiū. pax ⁊c. Gaudiū em̄ ⁊ pax ſunt effectus q̄ immediate naſcūtur a ſpūſancto, vt ait beat⁹ Tho. ij. ij. q. xxviij. Habuit etiā gaudiū in ſpūſancto. in quo conſiſtit regnū dei. vt d̄r ad Rom. xiiij. Habuit leticiā bone cōſciētie. De qua Prouer. xvij. d̄r. Animus gaudens etatē floridam facit. ⁊ ſecura mens quaſi iuge cōuiuium. Econtra ꝟo eſt de mala cōſciētia. iuxta illud Augu. in. j. cōfeſ. dicētis. Juſſiſti dn̄e ⁊ ita eſt. vt omnis animus inordinatus ſit pena ſibijpſi. Et Eſa. lvij. d̄r. Cor impij quaſi mare feruēs quod quieſcere nō poteſt. Et in eodem. c. etiā ſcriptū eſt. Non eſt pax impijs. Ipſa ergo habuit in ſummo illud gaudiuʒ. de quo d̄r Eccl'i. xxx. Nō eſt oblectamentū ſupra cordis gaudiuʒ. Nā iocūditas cordis eſt vita hominis. Sancta quoq̄ ⁊ colūbina eius ſimplicitas mentē eius letā tenebat ⁊ feliciſſimā reddebat. Inquit em̄ Greg. xij. mora. Nihil eſt ſimplici corde felicius. quia quo innocentiā circa alios exhibet. nihil eſt qd̄ pati ab alijs formidet. Habet em̄ q̄ſi arcem quādam fortitudinis ſimplicitatē ſuā. nec ſuſpectus eſt pati. qd̄ ſe feciſſe nō meminit. Vn̄ ⁊ bn̄ p ſalo. Prou. xiiij. d̄r. In timore dn̄i fiducia fortitudis. Qui ⁊ rurſus ait. Secura mens quaſi iuge cōuiuium. Quaſi enim cōtinuatio refectionis eſt ipſa tranquillitas mētis. hec ille. Flos etiā virginitatis nō parū leticie mēti eius intulit. Ait enim Hiero. in plogo ſup Johānē. Virgines merito in deo delitias inueniunt. quia amore eius delitias carnis relinquūt. Sanctiſſima quoq̄ eius humilitas. pia deuotio, obediētia pmpta. laudabilis prudentia, ceterarūq̄ ꝟtutū decor mirū in modū mentē ipſius letificauit. Ait em̄ Greg. Abſit vt tāta ſit delectatio in vitijs quanta eſt in virtutib⁹. Et magiſter ſen. in. j. di. j. inq̄t. Virtutes ppter ſe petēde ⁊ amāde ſunt. q2 ſuos delectāt poſſeſſores ſyncera ⁊ pura et ſancta delectatione. ⁊ in eis pariūt gaudiū ſpūale. Sup omnia aūt in hoc mūdo eā letificauit gratia diuina: ⁊ ſeptē ſpūſſancti charismata. Nā ſup illud Prouer. xiij. Lux iuſtoꝝ letificat. ait glo. Gr̄a eſt cordis delectatio. Quāta ergo habuiſſe gaudia credenda eſt que ſpūſſancti gr̄a fuit repleta. ⁊ que in vtero ſuo angeloꝝ gaudiuʒ concepit? Et ideo Bern̄. ſuper Miſſus eſt. inquit. Neceſſe erat non modico leticie ⁊ amoris pueniēte inflāmari incendio. que filiuʒ paterne dilectionis cum gaudio ſanctiſpūs mox erat conceptura. neq̄ enim niſi in deuotiſſimo atq̄ puriſſimo corde tanta ſe capere poterat dulcedinis ⁊ alacritatis affluentia. hec ille. Sed de his omnib⁹ gaudijs pnunc p̄termittamus loqui. Et iterum de gaudio eiuſdem virginis quādo filiū amiſſum quē per triduuʒ cum maximo dolore queſierat in tēplo inuenit. Credenduʒ eſt em̄ ꝙ ſummopere exultauit. vnde cū maximo gaudio dicebat vicinis ſuis illud Cant. iij. Inueni quem diligit anima mea. tenebo illū nec dimittā. Pertrāſibo etiam gaudium qd̄ habuit ipſa bn̄dictiſſima virgo ex eo ꝙ ipā ſola eſt electa mater filij dei. Itē nō referam eius exultationem quā cōtinue habebat ex cōſideratione. ꝙ p eius filiū tota humana natura liberata eſt ab eterna dānatiōe. Si enim gaudiū magnū eſt angelis ſuper vno peccatore penitētiā agente Lu. xv. ⁊ Matthei. xviij. ⁊. c. q2 tua. l. diſt. ⁊. xxiij. q. iiij. §. ex his. Quāto magis ipſa exultare debebat de tota humana natura per ſui ventris fructum recōciliata. Quātū etiā letari debebat cum videret ſe fuiſſe cām reſtaurationis angelice mediante filio ſuo. De quo d̄r Coll. iij. Pacificās p ſanguinē ſuū q̄ in celis ſunt ⁊ q̄ in terris ⁊c. Solū aūt in hoc ſermōe de gaudijs illis diſſeremus de q̄bus cōiter ab eccleſia laudaf. que i his cāticis deſcribunf cū ei canif. Gaude ꝟgo mr̄ xp̄i que p aureʒ cōcepiſti Gabriele nūcio. Gaude q2 deo plena peperiſti ſine pena cum pudoris lilio.

Maria habuit gaudiū multipliciter

Septeʒ gaudia ꝟginis

Gaude quia magi dona tuo nato ferũti bo
na quē tenes in gremio. Gaude quia iuxta
legē obtuliſti mũdi regē in tēpli ſacrario.
Gaude quia tui nati quē dolebas mortem
pati fulget reſurrectio. Gaude xpo aſcēdē
te qui in celis te vidēte motu fertur ꝓprio.
Gaude ꝟgo qꝛ miſit paraclytũ quē ꝓmi
ſit ſanctoꝝ collegio. Gaude que poſt ipſuꝫ
ſcandis. ⁊ eſt honoꝛ tibi grādis in celi pala
cio. Ubi fructus vētris tui per te nobis de-
tur frui in perhenni gaudio. Amen. Iſtorũ
aũt gaudioꝝ primum dꝛ ſalutationis ſiue
cōceptiōis. ſcðm parturitionis. tertiũ ado
rationis ſiue oblationis. quartũ preſentati
onis. quintũ reſurrectionis ⁊ aſcenſionis.
ſextũ miſſionis ſiue receptionis. ſeptimum
ꝟo appellatur aſſumptionis.

Pars prima huius ſermonis de primo
gaudio beate ꝟginis qꝺ dꝛ ſalutatiōis ſiue
cōceptionis.

E S I aliqs magnus impatoꝛ deſtina-
ret vnũ de ſuis principalibꝰ ſecreta-
rijs ⁊ ambaſiatoꝛibꝰ ad aliquā pau-
perculā iuuenē ad accipiēdum eā in ſpōſaꝫ
dilectā ipſius imperatoꝛis: certe indicibili-
ter ex hoc illa gauderet. Quantũ ergo gau
diũ putādum eſt habuiſſe ſacratiſſimā ꝟgi
nem. cũ ei celeſtis paranimphus Gabriel
genuflexus corā illa tanꝗ dn̄a ſua reueren
ter decantauit ex parte celeſtis impatoꝛis
⁊ dixit. Aue gratia plena dn̄s tecuꝫ. Quis
enarrare ſufficiat quanta ſuauitas ⁊ exulta
tio nō ſolum mentē: ſed etiā corpus ipſius
ꝟginis intrauerit cuꝫ ipſa virgo dicēs. Ec-
ce ancilla dn̄i ⁊c̄. felicitatē eternā in vtero
ſuo clauſit ⁊ incarnari fecit? Sed de hac cō
ſolatione dixi in. v. pte principali huiꝰ ope-
ris. ſermone. ij. pte. iij. Nunqd enī nō ſum-
mopere exultare debebat que non ſolum ſe
gratia plenā. ſed etiā in ea ſtabilitam ⁊ con
firmatā cognoſcebat. ⁊ ſecura de immarce-
ſcibili gloꝛia ſua facta erat. Atqꝫ ſe nō ſolũ
matrē creatoꝛis factā eſſe videbat atqꝫ ſpō
ſam eterni patris. ſed ⁊ totius mũdi domi
nam ⁊ angeloꝝ reginam. Et ideo Auguſti
nus in ſermone natiuitatis eiꝰ inquit. Gra
tulare beata virgo chꝛiſtus rex ex ſolio ſuo
venit in vtero tuo. Ex ſinu patris in vterũ
dignatꝰ eſt deſcēdere matris ⁊c̄. Ipſa qꝫ bn̄
dicta virgo alios ad cōgaudenduꝫ ſecũ in-
uitat dicēs. Congratulamini mihi omnes
qui diligitis dominũ. quia cum eſſem par-
uula placui altiſſimo. ⁊ de meis viſceribus

Gaudiuꝫ hūit Maria in ſalutatione angeli. (margin)

genui deum ⁊ hominē. Unde ⁊ ſancta eccle
ſia admirās ait. Genuit ꝓuerpera regē cui
nomē eternũ. Et gaudium matris habens
cum virginitatis honoꝛe. Nec primaꝫ ſimi
lem viſa eſt nec habere ſequentē. Hoc autē
gaudium recepit beata virgo exiſtēs in oꝛa
tione. vt oſtendatur ꝙ deus mittit gratias
ſuas oꝛationi vacantibus. Unde magiſter
Johānes gerſon in ſua Joſephina ait. Uir
go diuinius intrat. Mentis in archanum
ſuſtulit ſeſe ſuper ſe. Alta ſuper rapitur. ce-
los ſuꝑ euolat omnes. Cuncta creata ſilēt
fruitur caligine diua. Nullum interturbāt
tandeꝫ fantaſma quietē. Excedit mēs acta
deo. loquiturqꝫ ſilenter. Alme pater totiēs
hominum miſerate laboꝛes. Nũc miſerere
precoꝛ. etenim tēpus miſerēdi. Uenit. quo
dire frāgatur ianua moꝛtis. Quo celos re-
ſeres. vtinā diſruperis illos. O celi roꝛate
pluāt. o nubila iuſtum. Germinet et terra
ſaluatoꝛē bn̄dictum. Cōcurrunt pariter ſa-
croꝝ carmina vatum. Qꝛ dominus ꝓpe.
ꝙ gens quē deſiderat omnis. Adueniet. ꝓ
pera. iam non tardaueris oꝛo. Iam ſceptrũ
iuda ſublatum. iam danielis. Uiſio cōplen
da. iam virgo puerpera fiet. Iamqꝫ virum
mulier circũdabit hemanuelē. Sic ſymeō.
ſic anna ſenes dixere recenter. Duꝫ me dei-
fici templi ſecreta tenerēt. Myſteriũ ꝑgrā-
de nimis. quis nouerit illud? Quis capiet?
ſed certa fides preſtanda ꝓphetis. Tēpo-
ris articulo tali delapſus ab alto. Preradi
ans gabriel totus feſtiuꝰ eo ꝙ Mittit ad
talē. talem deferre ſalutem. Gratia qua ce
lis. qua pax ſit reddita terris. Infima q iũ
gat ſummis. deus ac hō fiat. Uirginis īgre
ditur thalamũ cum luce coꝛuſca. Cum pul
chꝛo nimium vultu. cultuqꝫ decoꝛo ⁊c̄. vide
ibi. quia nimis eſſet longum omnia metra
recitare. Inferius autē dicit. Dum ꝓtulit
oꝛe. Ecce ancilla dei. fiat miſſum mihi ver-
bum. Foꝛmatur ſubito nouus atqꝫ nouiſſi-
mus adā. Immerſuſqꝫ deꝰ minimos ſinuat
in artus. Cōiugiũ mirare nouũ deitas vbi
nubit. Et infra. Audit vt gabriel reſpōſa fi
delia nouit. Uirginei vētris thalamo virtu
te repēti. Qꝛ verbum caro factum eſt. illud
ꝓnus adoꝛat. Atqꝫ peracta videns man
data receſſit ab illa. Gloꝛificās dominũ. ce
leſtis cũ comitatur. Multa cohoꝛs iubilās
hymniſqꝫ canoꝛa melodis. Gloꝛia ſit celis
dn̄o ſit pax bona terris. Mater ⁊ ipſa no-
ua grato noua gaudia coꝛde Leta canit ⁊c̄.

Metra Joſephina gerſonis de gaudio Marie (margin)

Gaudiuꝫ hūit i viſitatione elizabeth. (margin)

Hic ptranſeo aliud gaudiũ qꝺ ipā virgo
habuit dũ creatoꝛē celi ⁊ terre ac dominũ
angeloꝝ ⁊ iudicē ſeculoꝝ in vtero ſuo hñs
gaudioqꝫ ⁊ ſuauitate repleta in montana
ꝑrexit ad viſitandũ elizabeth. tota ſpūſctō
plena erat. ad ſalutationē ſuam repleta de
ſpūſancto eſt ipſa elizabeth. ⁊ exclamauit
di. Bn̄dicta tu inꝯ mulieres. ⁊ bn̄dictꝰ fru-
ctus vētris tui. Et vnde hoc mihi vt vēiat
mr̄ dn̄i mei ad me? Ecce enī vt facta ē vox
ſalutatōis tue in auribꝰ meis. exultauit in
gaudio infans in vtero meo. Et btā q cre-
didiſti qm̄ ꝑficientꝯ in te q dicta ſunt tibi a
dn̄o. Tunc maria tantā leticiā ampliꝰ oc-
cultare nō ꝑualens. cũ iubilo ⁊ exultatiōe
mētis cecinit di. Magnificat aīa mea dn̄ꝫ
⁊c̄. Cōcludēdo ergo ꝑmā ptē huiꝰ ſmonis
dico ꝙ hoc ꝑmũ gaudiuꝫ btiſſime ꝟginis
cauſabatꝯ ex qttuoꝛ. Pꝛio ex eo ꝙ effecta
erat mr̄ illiꝰ cuiꝰ deus ſolꝰ erat pr̄. De quo
Aug. in ſmone aſſumptionis inqt in pſo-
na dei angelo gabꝛieli. Uade ⁊ antiquum
cōſiliũ ꝟgini defer marie. Huic ego vnicũ
filiũ meũ. quo charioꝛ alꝯ nemo fuit. et vt
plenius dicā. alterũ me donare volo vt il-
la ſit eius mr̄ cuiꝰ ego ſum pr̄. De quo etiā
loquēs Bern̄. inqt. Uirgo maria te mr̄em
ꝑſtitit gr̄a nō natura. Genitricē te dici vo
luit pietas quā nō ſinebat itegritas. Se-
cũdo cauſabatꝯ gaudiũ hoc ex eo ꝙ ꝯcipie
bat operatione ſpūſſancti ⁊ nō ex ſemine vi
ri. Unde Aug. vbi. ſ. etiā in pſona dei pa-
tris inqt. Exiet de ſctā ſanctũ ꝑ illibatum
vterũ. eritqꝫ ſine merito mr̄. cuius ſuꝫ ego
ſine cōiuge pater. Beda ꝟo ſuꝑ Lucā ait.
Spūſſctūs in ꝟgine ſuꝑuenit q ⁊ mētem
ipſius ſctificauit. ⁊ in eiꝰ vtero redēptoꝛis
coꝛpus operatione ſua ſine virili ſemine de
ipſius ꝟginis carne creauit. Ideo Hiero.
in ſmone aſſumptiōis inqt. Cũ ad mariā
acceſſit ſpūſſctūs ſicut lana cũ inficitꝯ ſan-
guie ꝯchilij vel muricis ꝟtitꝯ i purpurā ſic
illa cōuerſa eſt ſine coitu in mr̄em vt iā nō
ſit quod fuerat. ſed purpura veriſſima ad
indumentũ ſummi regis diuinitꝰ aptiſſi-
me dedicata. Tertio cauſabatꝯ h̄ eius gau
diuꝫ ex eo ꝙ fuit vſitata ⁊ ſalutata a tam
nobili nũcio celeſti. Unde Aug. vbi. ſ. ait.
Secreta cōiugia celebꝛata ſunt in ꝟgiali
thalamo. qbus gabꝛiel angelus paranym
phus interfuit. Uade inqt deus Gabꝛiel.
et ethereas ſedes rumpe. ⁊ beneplacitum
noſtruꝫ ꝟgini annũcia marie. Hec incolit

Hoc gaudiũ cauſabatꝯ ex qttuoꝛ. (margin)

parua nazareth menia. ſed ſibi patēt cele-
ſtia palacia. Quarto cauſabatꝯ gaudiũ eiꝰ
ex eo ꝙ ꝑ eā debebat fieri gn̄is hũani ſalꝰ
Unde Aug. in quodā ſmōe inqt. Maria
īpleta eſt gratia. ⁊ eua euacuata ē a culpa
maledictio eue i bn̄dictionē mutatꝯ marie
Eua peccādo obfuit. Maria viuificādo ꝓ-
fuit. ꝑcuſſit illa. ſanauit iſta.

Pars ſecũda huius ſmonis que dicitꝯ
parturitionis.

S Ecũdũ gaudiuꝫ ipſius ꝟginis
fuit in ꝑturitione. de q diximꝰ
in. vij. pte ꝑncipali huiꝰ operis
ſmone. j. pte vl. Fuit aũt cau-
ſatũ ex qttuoꝛ. Pꝛimo ex tā nobili ꝓgēie.
Unde inqt angelꝰ Lu. j. Hic erit magnꝰ ⁊
filius altiſſimi vocabitꝯ. Suꝑ queꝫ locum
dicit Bern̄. Altiſſimꝰ nāqꝫ pr̄ ꝙuis oīpo-
tēs ſit. nō tñ inequalē ſibi filiũ gignere po
tuit. Fecit igitꝯ angelũ magnũ: ſꝫ nō altiſſi
mũ. Solũ aũt vnigenitũ qꝛ nō fecit ſꝫ ge-
nuit. ipm̄ ſibi ꝑ oīa comparē. nec iniuriam
extimat. nec iacturā. Scðo cauſatũ ē gau
diũ hoc ex cōſuato pudoꝛe. Unde Aug. in
ſmone de nati. dn̄i ait. Uir nō trāſibit per
poꝛtā ſic dn̄s ad ezechielē dixit. Niſi dn̄s
deꝰ iſrl̄. vbi euidēter oſtēdit. ꝙ ſctā maria
ſemꝑ fuit ꝟgo. ſ. ante partũ. in ptu. ⁊ poſt
partũ. Cōcipit ⁊ ꝟgo eſt. gn̄at ⁊ virgo eſt.
lactat ⁊ ꝟgo eſt. Utiqꝫ coꝛrũpi non potu-
it que integritatē gn̄auit. Tertio eiꝰ gau-
diũ cauſabatꝯ ex āgelica iubilatiōe. Audie-
bat enī āgelos iubilātes. Un̄ canit eccl'ia.
Dũ paris ⁊ gaudes ⁊c̄. Et Hugo de ſctō
vict. inqt. Ad eiꝰ partũ multitudo cecinit
angeloꝝ. Abſit igitꝯ vt inꝯ angeloꝝ diſcur
ſus immũda ſederit. vij. diebus. Et Bern̄.
ait. Fulget i tenebꝛis lux noua de celo. gau
dium magnũ euāgelizat angelꝰ de excelſo.
laudat multitudo militie celeſtis. datꝯ glo
ria deo ⁊ pax hoībus boneuolũtatis. Quar
to cauſabatꝯ h̄ gadiũ ex eo ꝙ pariebat ſine
doloꝛe. Un̄ Bern̄. inqt. O btā ſumme inꝯ
mulieres bn̄dicta. ſola a maledictione ge-
nerali libera. ⁊ a doloꝛe parturientiũ alie-
na. nec mirũ. ſi doloꝛē non intulit matri q
tulit doloꝛes totiꝰ mũdi. O vere nouitas
inaudita. ꝟgo pepit. ⁊ poſt partũ inuiola
ta ꝑmanſit. fecunditatē ꝓlis cũ carnis in-
tegritate. ⁊ gaudiũ matris habēs cũ ꝟgi-
nitatis honoꝛe. Et Hugo de ſctō victoꝛe
ait. Beata ꝟgo maria nō ſolum ſine libi-
dine cōcepit. ſed neqꝫ de ſemine virili ꝑtũ

Gaudium qꝺ hūit i ꝑturitōe cauſabatꝯ ex qttuoꝛ. (margin)

accepit. ⁊ ob hoc ſine dolore filium edidit
Et Aug. in ſmone natiuitatꝭ eiuſdē dicit.
Preciſum eſt in ea illud Eue infelicitatis.
eulogium. ſ. in triſticia paries filios. quia
iſta in leticia dn̄m parturiuit. quia illa pec
catorē, iſta edidit innocētē. Ipſa igit̄ ꝟgo
benedicta in pariēdo dulciſſimū filiū ſuū
tantā ſenſit ſuauitatē: tantoq; gaudio ac
exultatōe fuit repleta. vt noſtris nequeat
ſmonibus refari. Oēs em̄ ſui ſenſus cor-
porales ⁊ ſpūales inenarrabilē ꝯſolatōes
ꝑceperunt. O ineffabile gaudiū marie. cū
vidit ſe ꝑpiſſe regem angeloꝝ. ſaluatorē
mūdi, creatorē omniū. ⁊ deū deorum. ac
dn̄ʒ dominantiū. radios ſue diuinitatis a
toto corpe emittentē. Cū oculis corporeis
cernebat meſſiā a ſanctis patrib⁹ tā anxie
deſideratum. Cūq; illum in brachijs ſuis
ſuſcipiēs: dulciter ad pectus ſtringebat. ⁊
ſuauiter illi lac ſuum ꝟgineum propina-
bat. Et ideo in corona noſtra illi dixi. De
fame guſtare vn pocho o maria. De quel
piacere e ſmi ſurato ardore Che de dolce-
ʒa ti paſſaua el core. Quando el to fiol in
brazo haueui E lui del tuo lacte ſe nutriua
E poi cō ſoi brazeti te ſtringiua Si che di
gaudio tuta te ripiua. Quis cogitare ſuffi
ciat quantū gauiſa fuerit quādo vidit pa
ſtores filium ſuum reuerēter adorantes.
qui dixerūt ei. Gaude gaude maria. ꝑ che
ogi ride e canta la celeſte compagnia. e iu-
bila tuta quāta. O inextimabilis iocūdi-
tas. O incomparabile gaudiū. O ingen-
tiſſima ꝟginis iubilatio. Si em̄ natiuitas
filij ſui gaudium attulit vniuerſo mundo.
iuxta illud Luc. ij. Annūcio vobis gaudiū
magnū quod erit om̄i populo. quātū iocū-
da fuiſſe putāda eſt ei⁹ dilectiſſime genitri
ci? Naʒ de btō Jacopono de tuderto ordīs
noſtri legit̄. ꝙ in ſolēnitate natiuitatꝭ dn̄i
noſtri ieſu xp̄i. cū in choro audiſſet itonari
Gloria in excelſis deo ⁊c. ex mēoria melli-
flue natiuitatis xp̄i ex ꝟgine. ei pre dulce
dine ſciſſum eſt cor. ⁊ plenus iubilo ⁊ ſua-
uitate migrauit ad dn̄m. Sctūs aūt Frā-
ciſcus cū in nocte natiuitatꝭ dn̄i i loco gre
cij poſt euāgeliū ꝑdicaret pplo de parturi
tione ꝟginis. viſus eſt a m̄ltis hr̄e in bra-
chijs ſuis dominū ieſuʒ in forma pueruli.
ex cuius amplexibus mirū in modum con
ſolabatur.

Pars tertia hui⁹ ſmonis q̄ dr̄ adora-
tionis ſiue oblationis.

B

Tertiū gaudiū ꝟginis glorioſe
fuit in magorū adoratiōe. Vn̄
ſciendū ꝓ maiori iſtius gaudij
declaratiōe ꝙ dr̄ Eſa. xlv. dn̄o
noſtro ieſu xp̄o. Vere tu es deus abſcōdi-
tus. ſctūs iſrl̄ ſaluator. Deus em̄ pat̄ dedit
eum manifeſtū fieri nō oī pplo. ſed teſtib⁹
preordinatis a deo. vt ait Petrus Act. x.
Pertinet em̄ ad diuine ſapīe ordinem vt
eius dona ⁊ ſecreta nō equal̄r ad om̄es: ſꝫ
immediate ad quoſdaʒ ꝑueniāt, ⁊ per eos
ad alios deriuent̄. Unde hoc etiaʒ debuit
circa dn̄i ieſu natiuitatē obſeruari vt non
oībus manifeſtaret̄, ſed qbuſdā, per quos
poſſet ad alios ꝑuenire. Quapropt̄ ſctūs
Tho. in. iij. pte ſumme. q. xxxvj. art. j. dic̄.
Natiuitas xp̄i nō debuit oībus cōiter eſſe
manifeſta. Primo quidē: qꝛ ꝑ hoc impe-
dita fuiſſet humana redēptio q̄ ꝑ crucem
pacta eſt. qꝛ vt dr̄. j. ad Cor. ij. Si cogno-
uiſſent nūq̄ dn̄ʒ glie crucifixiſſent. Scd̄o
qꝛ hoc diminuiſſet meritū fidei per quam
ip̄e venerat hoīes iuſtificare. ſm̄ illud ad
Rom̄. iij. Juſticia dei ꝑ fidem ieſu xp̄i. Si
em̄ manifeſtis indicijs xp̄o naſcente eius
natiuitas oībus appareret. iaʒ tolleret̄ rō
fidei que eſt argumentū nō apparentiuʒ.
ad Heb. xj. Tertio quia ꝑ hoc veniſſet in
dubiū veritas humanitatꝭ ipſius. Vn̄ Au
gu. dicit in epl̄a ad Voluſianū. Si nullas
ex paruulo in iuuentuteʒ mutaret etates.
nullos cibos. nullos capet ſomnos. nōne
opinionē confirmaret erroris? nec hoīem
verum vllo modo ſuſcepiſſe crederet̄. ⁊ dū
oīa mirabil̄r faceret: auferret qd̄ miſcor-
diter fecit. Unde de gratia dei ſaluatoris
erudiēdi erant oēs hoīes ad ſalutem, non
in ꝑncipio natiuitatꝭ eius: ſꝫ poſtea tempe
ꝓcedente poſtq̄ opatus eſt ſaluteʒ ī me-
dio terre. Vn̄ poſt paſſionē ⁊ reſurrectiōeʒ
ſuam dixit diſcipulis Matth. vltimo ca.
Euntes docete omnes gentes. hec ille.

Qr natiuitas xp̄i nō debuit oīb⁹ eē manifeſta.

Notandū ꝟo eſt ꝙ natiuitas xp̄i q̄tu-
or generibus hoīʒ fuit manifeſtata. Prio
ipſi benedicte ꝟgini ⁊ ioſeph ſponſo eius.
qui inſtruēdi erant de natiuitate dei āteq̄
naſceret̄. quia ad eos ꝑtinebat reuerentiā
habere prolis cōcepte in vtero. et obſequi
naſciture. Sed quia eorum teſtimonium
ꝓpter hoc ꝙ domeſticum fuiſſet habitum
ſuſpectum circa magnificatiōe xp̄i. Naʒ
teſtimoniū domeſtici reprobat̄ ⁊ nō valʒ. l.
iure ciuili. C. de teſtib⁹. quia familiaritatꝭ.

Natiuitas xp̄i fuit q̄tuor generibus hoīum manifeſtata

ꝓpinquitatis. ⁊ cōſanguinitatis affectio
veritatē impedire ſolet. c. accuſatores. iij.
q. v. Ideo oportuit vt alijs manifeſtaret̄
extraneis. quoꝝ teſtimoniū ſuſpectum eſſe
nō poſſet. ꝓpterea ioſeph certificatus eſt
ab angelo Matth. j. dum ei dixit ioſeph.
fili dauid noli timere accipe mariā cōiu-
gem tuam. Qd̄ em̄ in ea natum eſt de ſpū
ſancto eſt. Secūdo manifeſtata fuit paſto
ribus ab angelo Luc. ij. Tertio iſtis magi
qui ꝑuenerunt ad xp̄m. xiij. die natiuitatꝭ
eius. quo die feſtum Epyphanie. i. manife
ſtationis ſiue apparitionis celebrat̄. quia
noua ſtella ipſis tribus magis apparuit.
vt infra videbitur. Si em̄ reuoluto anno
aut etiā duobus annis poſt chriſti natiui-
tatem perueniſſent ad chriſtū: non inue-
niſſent eum in betbleem. cum ſcriptum ſit
Luce. ij. ꝙ poſtq̄ perfecerūt omnia ſm̄ le
gem dn̄i. ſcʒ puerū ieſum offerētes in tem
plum: reuerſi ſunt in galileā in ſuam ciui-
tatem nazareth. Quarto autē manifeſta-
ta eſt iuſtis in templo. ſcʒ Symeoni ⁊ āne
ꝓphetis. qui de ip̄o ꝓphetauer̄t. vt habet̄
Luce. ij. ⁊ iſti oēs poterāt dicere cum ma-
gis. Vidimus ſtellam eius Matth. ij. ca.

Tres reges dicti ſunt magi

De his ꝟo magis: tria ad preſens vide-
bimus primū dicetur nomiationis. ſcd̄m
apparitionis. tertiū ꝟo oblationis. Quo
ad primū dico ꝙ iſti reges appellati ſunt
magi. i. malefici. Unde Exodi. viij. Ma-
lefici pharaonis dicunt̄ magi. et ſimiliter
omnes incātatores ⁊ diuini dicunt̄ magi.
xxvj. q. v. c. nec mirum. et. l. nemo. C. de ma
le. Dicit autē Chryſoſto. ſuper Mattheū
iſtos fuiſſe maleficos: ſed poſtea cōuerſos
quibus voluit domin⁹ ſuam natiuitatem
reuelare ⁊ eos ad ſe adducere: vt ꝑ h̄ pctō
ribus ſpem venie preberet. ⁊ ſic poſt cōuer
ſionem retinuerūt denominationem. ſicut
etiaʒ Symon leproſus poſt curationem.
et qui ſemel fuit fugitiuus ſemꝑ dicit̄ fu-
gitiuus. l. qui ſit fugitiu⁹. ff. de edili. edic.
Uel dicūtur magi. i. illuſores. quia illuſe-
runt herodem per aliā viam reuertentes
ad regionē ſuam Matth. ij. Uel ſm̄ Ra-
banum ſuper Mattheuʒ. Magi ſunt qui
ſingulis rebus philoſophant̄. Mag⁹ eniʒ
hebraice dicit̄ ſcriba. grece philoſoph⁹. la-
tine ꝟo ſapiens. Unde dicunt̄ magi. i. ſa-
pientia magni. vt etiā dicit Archid. in. c.
legimus. §. ſed econtra. xxxvij. diſtinctiōe.
et in. c. nec mirum. xxvj. q̄one. v. in verbo
magi. De his magis ſic dicit Remigius.
Sciendū eſt ꝙ varia eſt de magis opinio.
Quidam em̄ dicunt eos fuiſſe chaldeos.
Chaldei em̄ ſtellaʒ ꝓ deo colebāt. ⁊ iō dixe
runt. ꝙ nūcupātius eoꝝ deus oſ̄dit verū
deum natum. Alij ꝟo dicūt ꝙ fuerūt pſe.
Nōnulli etiā dicūt eos de vltimis terre fi
nibus fuiſſe. Alij aūt aſſerūt eos fuiſſe ne-
potes. i. deſcendētes balaam: ⁊ magis eſt
credendū. Balaam em̄ int̄ cetera q̄ ꝓphe-
tauit: dixit Num̄. xxiiij. Orietur ſtella ex ia-
cob. ⁊ conſurget homo de iſrl̄. eius igitur
deſcendētes habētes hanc ꝓphetiaʒ moꝝ
vt viderūt ſtellam nouā intellexerūt regē
natum ⁊ venerūt. hec Remigi⁹. Dicit etiā
Chryſoſtomus ſup Matth. ꝙ deſcēden-
tes de genere Balaam elegerūt de ſeipſis
duodecim. ⁊ ſi quis eoꝝ moriebat̄. fili⁹ ei⁹
aut aliquis ex ꝓpinquioribus in eius locum
ſuſtinebat̄ qui ſingulis ānis certo tempe
ſuper mōtem victorialē aſcendebāt. et ibi
tribus diebus orabāt deū vt eis ſtellā illā
de qua balaam ꝑdixerat oſ̄deret. Quadā
ꝟo vice dum ſic ibidē manerēt tres reges.
ſtella quedā ad eos ſup montē venit. que
habebat formā pulcherrimi pueri. ſup cu-
ius caput crux ſplēdebat. que magos allo
cuta eſt dicēs. Ite velociter in terraʒ iuda.
et regē quē queritis inuenietis. De hac
aūt ſtella diuerſe fuerūt opiniōes. Quidā
em̄ dixerūt vt ait Remigi⁹. ꝙ ſpūſanct⁹
qui poſtea datus eſt apl̄is in forma ignis
rite his magis apparuit in ſpecie ſtelle.

Opiniones de ſtella magoꝝ

Chryſoſtom⁹ ꝟo ſup Matth. videt̄ tene-
re ꝙ fuerit angel⁹ qui in tali ſpecie appa-
ruit. Doctores aūt cōiter tenent ꝙ fuerit
ſtella realit̄ de nouo creata. vt ponit Nyc.
de lyra ſup Matth. Unde gl. ſup illo ꝟbo
vidimus ſtellā eius. ait ſcʒ ꝓpriā. q̄a hanc
creauit ad oſtēſionē ſui. Quo ad ſecundū
aūt videndū de magis. ſ. Quare per ſtellaʒ
facta fuerit magis demōſtratio xp̄i nati?
Reſpōdet beat⁹ Thomas in tertia parte
ſumme. q. xxxvj. arti. v. di. Sicut manife-
ſtatio ſyllogiſtica fit ꝑ ea que ſunt magis
nota ei cui eſt aliq̄d manifeſtandū. ita ma
nifeſtatio que fit ꝑ ſigna debʒ fieri ꝑ ea q̄
ſunt familiaria illis quib⁹ fit. Manifeſtū
eſt autē ꝙ viris iuſtis eſt familiare ⁊ con-
ſuetū interiori ſpūſancti edoceri inſtinctu
abſq; ſignoꝝ ſenſibiliū demōſtratione. ſcʒ
per ſpm̄ ꝓphetie. Alij ꝟo corporalibus re-
bus dediti per ſenſibilia ad intelligibilia

Quare xp̄s natus ſe ꝑ ſtellā demōſtrauit

deducũt. Judei tñ ꝯſueti erãt diuina rñſa ꝑ
angelos accipe, ꝑ quos etiã legẽ accepãt.
ſm̃ illud Act. vij. Accepiſtis legẽ in diſpo-
ſitione angeloꝝ. Gẽtiles vero ⁊ maxie aſtro
logi cõſueti ſunt ſtellarũ curſus reſpicere.
et ideo iuſtis. ſ. Symeoni ⁊ anne manife-
ſtata eſt xp̃i natiuitas ꝑ interiorẽ inſtictũ
ſpũſſancti. iux̃ illud Lu. ij. Rñſum accepit
ſymeõ a ſpũſancto ⁊c. Paſtoribus autẽ ⁊
magis tanꝙ rebꝰ corpalibus dediq̃ mani
feſtata eſt xp̃i natiuitas ꝑ appari tões viſi
biles. ⁊ qꝛ hec natiuitas nõ erat pure ter-
na: ſʒ quodãmodo celeſtis. ideo ꝑ ſigna ce
leſtia vtriſqꝫ manifeſtat̃. Ut em̃ Aug. dic̃
in ſermone de ephia. Celos angeli habitãt.
⁊ ſydera ornãt. Utriqꝫ ergo celi enarrant
gl'iam dei. Rõnabil'r aũt paſtoribꝰ tanꝙ
iudeis apud q̃s frequẽter facte ſunt appa
ritões angeloꝝ reuelata eſt natiuitas xp̃i
ꝑ angelos. magis aũt aſſuetis in ꝯſidera-
tione celeſtiũ corporũ manifeſtata eſt per
ſignuꝫ ſtelle. qꝛ vt dicit Chryſ. per cõſueta
eos dñs vocare voluit eos cõdeſcendens.
Greg. aũt dicit in omel. ſup Mat. Judeis
tanꝙ rõne vtẽtibus rõnale aĩal. i. angelꝰ
p̃dicare debuit. gẽtiles vero q̃ vti rõne neſcie
bant ad cognoſcẽdũ deũ nõ ꝑ vocẽ ſed per
ſigna ꝑducunt̃. Et ſicut dñm iam loquẽtẽ
annũciauerũt gẽtibꝰ p̃dicatores loquẽtes:
ita cũ nõdũ loquẽtẽ elemẽta muta p̃dica-
rent. Aug. aũt dicit in ſer. ephie. Abrae in-
numerabilis erat ꝓmiſſa ſucceſſio, nõ car-
nis ſemine: ſʒ fidei fecũditate gñanda, ⁊ iõ
ſtellarũ multitudini eſt cõparata. ſ. Gen.
xv. vt celeſtis ꝓgenies ſperaret̃. Et iõ gen
tiles in ſyderibꝰ deſignati ortu noui ſyde-
ris excitant̃ vt ꝑueniant ad xp̃m ꝑ quem
efficiunt̃ ſemen Abrae. Hec aũt ſtella nõ
fuit vna de ſtellis celeſtibꝰ ab initio creatq̃.
vñ Aug. in li. ꝯtra fauſtũ dicit. Nõ ex illis
erat ſtella que ab initio itinerũ ſuoꝝ ordi-
nem ſub creationis lege cuſtodiũt. ſʒ nouo
virginis partu nouũ ſydus apparuit. Btũs
vero Tho. in. iij. pte ſumme. q. xxxvj. ar. vij.
inq̃t. Sicut Chryſ. dicit ſup Mat. ꝙ illa
ſtella que magis apparuit non fuerit vna
celeſtium ſtellarũ. multipl'r manifeſtũ eſt.
Primo quidẽ quia nulla ſtellarũ hac via
incedit. hec em̃ ſtella ferebat̃ a ſeptẽtrione
in meridiẽ. Ita em̃ iacet iudea ad ꝯſidem
vnde magi venerũt. Scdo apparet hoc ex
tempe. Non ſolũ em̃ apparet in nocte: ſed
etiã in meridie ⁊ ſuuꝫ fulgorẽ oſtendebat,

Qualiſ fuerit ſtella magis viſa.

quod nõ eſt virtutis ſtelle: ſʒ nec lune. Ter
tio qꝛ q̃ñqꝫ apparebat. ⁊ q̃ñqꝫ occultabat̃.
cũ em̃ magi intrauerũt hierl'm occultauit
ſeipam. Deĩde vbi herodẽ reliquerũt oſtẽ-
dit ſeipam. Quarto quia nõ habebat con-
tinuum motũ ſicut alie ſtelle. ſed cũ opor-
tebat ire magos: ibat. qñ aũt eos oꝑtebat
ſtare ſtabat ſicut ⁊ de colũna nubis q̃ erat
in deſerto dr̃ Exo. xiij. Quito qꝛ nõ ſurſum
manẽs partũ virginis demõſtrabat: ſʒ deor
ſum deſcendẽs hoc faciebat. Uñ Mat. ij.
dicit̃. ꝙ ſtella quã viderãt magi in oriente
añcedebat eos vſqꝫ dũ veniẽs ſtaret ſupra
vbi puer erat. Ex quo patet ꝙ verbum ma-
gorum dicentiũ. Uidimus ſtellam eius in
oriente, nõ eſt ſic intelligendũ quaſi ipſis
in oriente poſitis ſtella apparuerit eis in
terra iuda. ſed quia viderũt eam in oriẽte
exñtem. ⁊ p̃ceſſit eos vſqꝫ in iudeam. Non
potuiſſet aũt diſtincte domũ demõſtrare:
niſi fuiſſꝫ t're vicina. erat ergo nõ i firma-
mẽto celi collocata: ſʒ in aere vicino terre.
vt ait Fulgẽtius, ⁊ ſm̃ volũtatẽ dei mo-
uebat̃. vñ Leo papa dicit in ſermone ephie.
Tribꝰ magis in regione oriẽtis ſtella no-
ue claritatis apparuit. q̃ illuſtrior ceteris.
pulchrioꝛqꝫ ſyderibꝰ in ſe intuẽtiũ oculos
animoſqꝫ ꝯuerteret. vt cõfeſtim aduerte-
ret̃ nõ eſſe ocioſuꝫ qd̃ tã inſolitũ videbat̃.
hec ille. Ex q̃bus om̃ibus patet quõ hec
ſtella ab aliis differebat origine. quia non
fuit creata cũ aliis a p̃ncipio mũdi: ſʒ ſoluꝫ
i natiuitate xp̃i. Item officio, qꝛ alie ſtelle
facte ſunt vt ſint in ſigna ⁊ tempa Gen. j.
hec aũt vt duceret magos. Itẽ duratione.
quia alie ſtelle ſunt ꝑpetue. hec aũt. vt ait
Nicolaus de lyra. finito ſuo miniſterio re-
diit in p̃iacentẽ materiã. Item in ſitu ⁊ lo
catione. vt. ſ. dictũ eſt. Item in radiatiõe
q̃a ceteris ſtellis erat lucidior. ita ꝙ ſplen
dor ſolis eã obſcurare nõ poterat. ⁊ etiam
in meridie ſplẽdidiſſima apparebat. Item
in motu. quia nõ mouebat̃ motu circula-
ri: ſʒ ꝓgreſſiuo. Item in ſui demõſtratione
et celatione ad tempꝰ. Dicit quoqꝫ beatus
Thomas vbi. ſ. ar. v. Stella que xp̃i nati-
uitatẽ manifeſtauit: oẽm occaſioneꝫ erro-
ris ſubtraxit. Ut em̃ Aug. dicit ꝯ Fauſtũ.
Nulli aſtrologi ita cõſtituerunt naſcentiũ
hominũ fata ſub ſtellis. vt aliquam ſtella-
rum homine aliquo nato circuitus ſui or-
dinem reliquiſſe. ⁊ ad euꝫ qui natꝰ eſt p̃re-
xiſſe aſſeuerẽt. ſicut accidit circa ſtellam

Differẽtia illiꝰ ſtelle ab aliis

que demõſtrauit natiuitatẽ xp̃i. Et iõ ꝑ hoc
nõ cõfirmat̃ error eoꝝ qui ſortẽ naſcẽtiuꝫ
hoim aſtroꝝ ordini colligari arbitrãt̃. Nõ
aũt credũt aſtroꝝ ordinẽ ad homĩs natiui
tatẽ poſſe mutari. Sil'r etiã vt dic̃ Chryſ.
nõ eſt hoc aſtronomie opus a ſtellis ſcire
eos qui naſcunt̃: ſed ab hora natiuitatꝭ fu
tura p̃dicere. Magi aũt tp̃s natiuitatꝭ nõ
cognouerũt: vt hinc ſumẽtes initiũ a ſtel-
larũ motu futura cognoſcerẽt. ſed potius
ecõuerſo. Et ſicut Aug. dicit in ſer. Ephie.
Magi ab angelis aliq̃ monitione releua-
tionis audierũt: ꝙ ſtella xp̃m natũ ſigni-
ficaret. ⁊ ꝓbabile videt̃ ꝙ a bonis quãdo
in xp̃o adorãdo ſalus eoꝝ iam querebat̃.
hec ille. Et idẽ Augu. in li. q̃ſtionũ noui et
veteris teſtamẽti ait. Regem intellexerũt
natũ cũ ſtella indice tp̃alis rex ſoleat deſi-
gnari. Hi em̃ magi nõ maliuolẽtia aſtroꝝ
curſum. ſed rerũ curioſitate ſpeculabãtur.
Leo aũt papa in ſer. ephie dicit. Pret̃ illã
ſtelle ſpẽm que corporeũ incitauit obtutũ.
fulgẽtior veritatꝭ radiꝰ eoꝝ corda ꝑdocuit
Btũs vero Tho. vbi. ſ. ar. viij. inq̃t. Magi
ſunt p̃mitie gentiũ in xp̃o credẽtiũ. in q̃bꝰ
apparuit ſicut in quodã p̃ſagio fides ⁊ de-
uotio gentiũ venientiũ a remotis ad xp̃ꝫ.
Et ideo ſicut deuotio ⁊ fides gẽtiũ ẽ abſqꝫ
errore ꝑ inſpirationẽ ſpũſſancti. ita etiam
credendũ eſt magos a ſpũſancto iſpiratos
ſapiẽter xp̃o reuerẽtiã exhibuiſſe. hec ille.

De oblatiõe magoꝝ.

Quo ad tertiũ vero. ſ. de oblatiõe magoꝝ
p̃dictorũ inq̃t Chryſ. ſup Mat. Si magi
regẽ terrenũ querentes veniſſent: fuiſſent
cõfuſi. quia tãti itineris laborẽ ſine cauſa
ſuſcepiſſent. vñ nec adoraſſent. nec mune-
ra obtuliſſent. Nũc aũt qꝛ celeſtẽ regẽ q̃re-
bant. ⁊ ſi nihil regalis excellẽtie in eo vi-
derũt. tñ ſoliꝰ ſtelle teſtimonio ꝯtẽti ado-
rauerũt. Uiderũt em̃ hoiem ⁊ adorauerũt
deũ ⁊ obtulerũt munera dignitati xp̃i con
gruentia. Aurũ quidẽ quaſi regi magno.
Thus qd̃ in dei ſacrificio ponit̃ immolant
vt deo. Myrrha qua mortuoꝝ corpa con
diunt̃. p̃bet̃ tanꝙ ꝓ ſalute oĩuꝫ morituro.
Greg. q̃ꝫ in omel. ephie idem confirmans
ait. Magi vero aurũ. thus ⁊ myrrhã deferũt
Aurũ qui ꝓpe regi cõgruit. thus vero in dei
ſacrificio ponebat̃. myrrha aũt mortuorũ
corpa cõdiunt̃. Eũ ergo magi quẽ adorãt
etiã myſticis muneribꝰ p̃dicant. Auro re-
gẽ thure deũ. myrrha mortalẽ. Alij autẽ
quidã doctores dicũt ꝙ obtulerunt auruꝫ

in paupꝑtatis ſubſidiũ. thus in ſtabularis
fetoris remediũ. myrrhã vero in teneritudi
nis puerilis obſequiũ: ad vnguẽda mẽbra
illius debilia ⁊ tenera ac delicatiſſima qui
nr̃as penalitates ⁊ infirmitates aſſũpſit.
Hos aũt btõs magos admirabiles nobis
reddit labor itineratõis: quia lõgitudo vi
arum nõ retraxit eos q̃n ꝑgerent ad dñm
nr̃m ieſum xp̃m. Non etiã difficultas tẽ-
poꝝ. qꝛ in hyeme. Non multitudo expẽſa-
rũ quas oportebat facere. Nõ teneritudo
cõplexionũ: qꝛ erãt delicate ꝑſone. Nõ pe-
riculũ ꝑſonarũ. qꝛ eis poterãt fieri multe
inſidie. Non timor vſurpationuꝫ. ſ. ne ſua
regna ab aliis interim vſurparent̃. Uene-
rabiles etiã eos reddit audacia ꝯfeſſiõis.
quia corã herode qui regnũ iudaicum ſibi
vſurpauerat ꝯfeſſi ſunt xp̃m natũ eẽ regẽ
iudeoꝝ. Sed hic queri põt. quõ in. xiij.
diebus potuerũt magi venire de vltimis
terre finibus. vl' ſaltẽ de terra lõginq̃ vſqꝫ
in hierl'm q̃ eſt in medio terre habitabilis
cũ a patria eoꝝ vſqꝫ in hierl'm eẽt via vniꝰ
anni ſm̃ Chryſ. Et reſpõdet remigius ꝙ
puer ad quẽ ꝓperabãt. eos in tã breui ſpa
cio ꝑducere potuit. Uel dicendũ ſm̃ Hie-
ro. ꝙ ſup dromedarios venerunt: qui ſũt
velociſſimi. ⁊ tantũ currũt vna die quãtuꝫ
equi in multis. Et tũc ĩpletũ eſt illud Eſa.
lx. Inũdatio cameloꝝ opiet te. dromeda-
rii madian ⁊ epha. Si etiã querat̃. q̃re po
tius in hierl'm ꝑrexerũt ꝙ ad aliã ciuita-
tem ad querendũ xp̃m: Rñdet Remigius
ꝙ hierl'm magna erat ciuitas ⁊ regalis. ⁊
ideo credebãt ꝙ talis puer nõ niſi in regia
ciuitate naſci deberet. Uel ibi ꝑrexerũt
locũ natiuitatꝭ xp̃i certius diſcere poſſent
q̃a ibi ſapiẽtes ſcribe ⁊ legis doctores reſi
debãt. vt impleret̃ qd̃ dictũ eſt ꝑ ꝓphetaꝫ
Eſa. ij. De ſyon exibit lex. ⁊ verbuꝫ dñi de
hierl'm. Item vt ſtudio magoꝝ damnaret̃
pigritia iudeoꝝ vt ſcꝫ eſſent inexcuſabiles
quia potuiſſent dicere. Nos quidẽ locũ na
tiuitatis ſcimꝰ. ſed tp̃s ignoramus. Et iõ
magi oñderũt eis tp̃s: ⁊ didicerũt ab ipſis
locũ. O quãta igit̃ fuit deſidia iudeoꝝ qui
cum ꝑ ſcripturas inuenirẽt xp̃i aduentum
eſſe ꝓpinquũ. viderẽtqꝫ reges a finibꝰ t're
veniſſe ad eũ querendũ ⁊ adorandũ. iuxta
ꝓphetiã dauid pſ. lxxj. Reges tharſis et
inſule munera offerẽt. reges arabũ ⁊ ſaba
dona adducẽt. Et adorabũt eũ oẽs reges
⁊c. nõ curauerũt ad locum natiuitatis xp̃i

Magi cõmendant̃

Quare magi venerũt i hierl'm

ẽis vicinũ ⁊ ab ipſis demõſtratũ magi vna cũ illis ꝓparare. Sꝫ hoc deo ꝑmittẽte factũ eſt ꝓpter eoꝝ maliciã. Ut enĩ dr̃ in cõi ꝓuerbio. A chi dio vol male li tolle el ſeno. Ut etiã dicit Greg. vbi. ſ. Jõ ſtella diſparuit ꝓpe hierl'm, vt magi neceſſe haberent ꝑcunctari ꝑncipes iudeoꝝ de ortu meſſie ⁊ ſic duplici teſtimonio firmarent̃ in fide .ſ. ſtelle ⁊ ſacre ſcꝑture. Ipſi enĩ ſcribe ⁊ phariſei allegauerunt ꝓpheciã Michee. v. vbi dicit̃ ꝙ meſſias naſci debebat in bethleeꝫ.

Quare magi tã longaꝫ viã aſſũpſerunt

Sed hic inquirẽdũ eſt, q̃ cauſa magos ĩpulerit ad ſumẽdã tã lõgã ⁊ difficilẽ viã? Et r̃ndet Aug. in ſmone ꝑdicto ſic dicẽs. Cũ al's multi nati eſſent reges iudeorum nunꝙ quẽꝙ illoꝝ ad adorandũ q̃ſierunt, quia nec quẽꝙ illoꝝ de celo loquẽtẽ didicerũt. Non itaqꝫ regi iudeoꝝ. q̃les illic eẽ ſolebãt hunc tã magnũ honorẽ longinqui alienigene ab eodẽ regno exnei a ſe deberi arbitrabant̃. ſed talẽ eẽ natũ didicerãt i q̃ adorãdo ſe ſalutẽ q̃ ſm deuꝫ ẽ cõſecuturos minime dubitarẽt. Neqꝫ enĩ etas cui ſaltem adulatio humana ſuiret. non in membris purpura. nõ in capite diadema fulgẽs. nõ pompa famulantiũ. nõ terror exercitꝰ. nõ gl'ioſa fama prelioꝝ. hos ad eũ viros ex remotis terris cũ tãto voto ſupplicatõis attraxit. Jacebat in ꝑſepio puer ortꝰ recẽter. exiguus corꝑe. contemptibilis pauꝑtate. Sed magnũ aliquid latebat in ꝑuulo qḋ illi hoĩes ꝑmitie gentiũ. nõ terrena ꝑrãte: ſed celo narrãte didicerũt. hec ille. Cognouerãt enĩ ꝑ apparitionẽ illius ſtelle. ꝙ natus erat ille q̃ ait Apoc. vlt. Ego ſuꝫ genꝰ ⁊ radix dauid. ſtella ſplẽdida ⁊ matutina. Quare auteꝫ ab oriẽte venerint, aſſignat Chryſ. ſuꝑ Mat. rõnem dicẽs. Ab oriẽte venerũt magi, quia vnde dies naſcit̃. inde initiũ fidei ꝓceſſit. q2 fides lumẽ eſt aĩaꝝ. vel q2 oẽs qui ad xp̃m veniũt. ab ipõ ⁊ per ipꝫ veniũt.

Quare herodes turbatꝰ eſt

Cur aũt herodes rex turbatus ſit. tres inter alias poſſunt cauſe aſſignari. Primo .ſ. vt celſitudo maieſtatꝭ xp̃i monſtraret̃. Unde Grego. vbi. ſ. ait. Celi rege nato rex terre turbatꝰ eſt: q2 nimirũ terrena altitudo confundit̃. cum celſitudo celeſtis aperit̃. Scdõ vt eius iudiciaria poteſtas cognoſceret̃ vel figuraret̃. Unde Augu. vbi. ſ. dicit. Quid erit tribunal iudicãtis. qñ ſuꝑbos reges cuna terrebat ĩfantꝭ? Tertio vt deiectio regni diaboli oñderet̃. Unde Leo papa vbi. ſ. inq̃t. Non tantuꝫ herodes in ſemetipõ turbat̃ quãtũ diabolus in herode. Herodes enĩ hoĩem chriſtũ extimabat. ſed diabolus deũ. et vterqꝫ regni ſui ſucceſſorẽ timebat, diabolꝰ celeſteꝫ ſed herodes terrenũ. Suꝑflue tñ timebat herodes, quia xp̃s nõ venerat regnũ terrenũ in terra habere. Unde Leo papa vbi ſ. ait ipſi herodi. Nõ capit xp̃m regio tua: nec mũdi dñs ꝑrãtis tue ſceptris eſt ↄtentus anguſtis. Õis etiã hieroſolyma turbata eſt de natiuitate xp̃i. cũ tamẽ ſumme gaudere deberet, q2 vt inq̃t Chryſ. De aduentu iuſti nõ poterant gaudere iniq̃. Uel turbatã ſe oñdit: vt nõ eſſet vt ſe ſuſpectaꝫ nõ redderet tyrãno, ſi ſe letã oñdiſſet de natiuitate regꝭ iudeoꝝ. Et forte hac de cauſa nemo iuit cũ magis ad videndũ eum. Cuꝫ aũt ipſi magi diſceſſiſſent ab herode maligno ⁊ fraudulẽto, qui q̃rebat occidere xp̃ꝫ ſimulãs tñ cũ magis ſe velle adorare euꝫ. Ecce ꝙ vt dr̃ Mat. ij. iteruꝫ eis apparuit ſtella q̃ ꝑmo diſparuerat. Et ĩ eodẽ. c. dr̃. Uidentes aũt ſtellã magi gauiſi ſunt gaudio magno valde. In tota aũt ſacra ſcꝑtura nullibi reperiunt̃ tot verba leticie ſimul poſita. que quidẽ verba ſunt vnita ad denotandũ ineffabile eoꝝ gaudiũ. Per tria aũt verba leticie .ſ. gauiſi ſunt gaudio magno. ſignificat̃ leticia oĩuꝫ triũ potentiarũ anime que tote erãt inte ad querendũ ⁊ inueniẽdũ ꝟginis filiũ. que letate ſunt vehemẽter. Dũ aũt addit̃ valde. denotat̃ gaudiũ oĩs ſenſus corꝑis repleti leticia ex inuẽtione xp̃i. Uidẽtes enĩ ſtellã, certificati ſunt ꝙ ipm indubitãter in ꝓximo inuenirẽt. cũ bethleẽ vbi natus erat ꝓpe ad qnqꝫ miliaria eẽ cognouiſſent. Unde ſequit̃ in ꝑdicto euãgelio. ꝙ ipa ſtella ꝑcedens eos duxit ad locũ vbi erat puer. ⁊ ibi firma ſtetit, indicans eis ꝙ ibi in illo tugurio erat ſaluator mũdi cũ ꝟgine bñdicta mr̃e ſua. Unde ſequit̃. Et intrãtes domũ: inuenerũt puerũ cũ maria mr̃e eius. O iocũda inuẽtio. Deſideria enĩ cum completa fuerint delectant animã. Prouerb. xiij. Et ꝓcidẽtes adorauerũt eum. Ubi Bern. exclamat di. Quid facitis o magi quid facitis? Lactãtem puerum adoratis. in tugurio vili, ĩ vilibus pãnis. Ergo ne deus iſte? Et vbi eſt regꝭ aula? vbi curie regalis freq̃ntia? Nũquid aula eſt ſtabulũ? thronus preſepiuꝫ. frequẽtia ioſeph ⁊ maria. Iſti inſipientes ſunt vt fierent ſapiẽtes. hec ille. Sequitur

autẽ. Et apertis theſauris ſuis obtulerũt ei munera. auruꝫ thus ⁊ myrrhã. In quo actu myſtice deſignauerũt cõditiones q̃s dꝫ habere bona oblatio ⁊ elemoſyna. Duꝫ enĩ dicit̃ apertis, oſtẽditur largitas eiꝰ. theſauris bonitas. ſuis ꝓprietas. Ut nõ ſolũ elemoſyna fiat largit̃ ⁊ abundant̃ in magna copia ⁊ de bonis rebus. nõ corruptis ſꝫ etiã de ꝓprijs ⁊ non alienis rebus. Dum autẽ addit̃ obtulerunt denotat̃ celeritas ⁊ hylaritas vt fiat libenter ⁊ alacri animo ⁊ vultu. ⁊ cito ꝑueniẽdo petitioneꝫ pauꝑtatꝭ ⁊ non expectãdo vt ꝑcibus extorq̃at̃. Duꝫ ꝟo dicit̃ ei. ſignificat̃ diſcretio elemoſyne ⁊ ſinceritas. vt ſcꝫ fiat diſcrete pauꝑi ⁊ nõ diuiti ſiue nõ indigẽti. nec ex vana gloria vel alio malo fine ſed ſincere ex charitate et amore dei. vt ei ſit datum ꝙ eius cauſa datur pauperi. Dum aũt additur munera oſtenditur liberalitas elemoſyne vt quod ex debito ⁊ ꝓ ſua mercede debet quis habere ei non det̃ tanꝙ elemoſyna. ⁊ ne detur aliquid alicui ſub ꝑtextu pietatꝭ. vt poſtea amplius habeat̃ ab eo. Dum aũt dr̃ auruꝫ thus ⁊ myrrhã q̃ tria quilibꝫ eoꝝ obtulit. vt dicũt docto. vnde falſa eſt illa ſentẽtia. Caſpar fert myrrhaꝫ, thus melchior. balthaſar aurum. Ex hac diuerſoꝝ muneruꝫ oblatione denotatur varietas elemoſyne. Non enĩ ſufficit pauꝑi dediſſe panẽ. ſi vino vel veſtimẽto indigeat ⁊ quis ei ſubuenire poteſt. Quid autẽ myſtice deſignarẽt hec tria munera circa ꝑſonam chriſti: ſuperius diximus. De quo etiã eccl'ia in officio epiphanie canit. Tria ſunt munera ꝑcioſa que obtulerũt magi dño in die iſta. ⁊ habẽt in ſe diuia myſteria. In auro vt oñdatur regis potẽtia. In thure ſacerdotem magnũ conſidera. ⁊ in myrrha dominicaꝫ ſepulturam.

Cõditiões bõe oblationis vel elemoſyne

Magi cõgrue illa tria obtulerunt

Notandũ ꝟo eſt ꝙ quia ordo rõnis exigit vt ſm gradũ dignitatis et excellẽtie ⁊ valoris alicui cultus adhibeat̃ honoris ⁊ reuerẽtie. c. ſtatuimꝰ. de maio. ⁊ obe. Unde cuꝫ magnus cultus honoris ꝑpẽdatur in munerũ oblatione, magnis ⁊ dignis ꝑſonis nõ vilia ſꝫ magna ⁊ nobilia ſunt donaria faciẽda ⁊ offerẽda. Nam vt dr̃ in. c. ⁊ ſi queſtiones. de ſimo. In accipiẽdis vel dandis muneribus ꝑſone dantꝭ ⁊ accipiẽtis eſt qualitas attẽdẽda. iõ cum ipſi offerẽtes eſſent ſapiẽtiſſimi ⁊ cognoſcerẽt nobilitatẽ rerum: ⁊ eẽnt diuites. q̃a reges ⁊ dñi, ⁊ offerre vellẽt ei qui potẽs ẽ in celo ⁊ in terra, qui dixit Matth. xxviij. Data eſt mihi oĩs poteſtas in celo ⁊ ĩ t'ra. Congrue elegerũt facere ei oblationem de tribus quoꝝ quodlibꝫ in genere ſuo ẽ optimũ. Aurũ enĩ ẽ potioris valoris inter metalla. thus potioris odoris int̃ aromata. myrrha potioris vigoris inter vnguẽta. Recte ergo dño ieſu obtulerũt aurũ. quia ipẽ eſt rex regum ⁊ dñs dñantium Apoc. xix. Auruꝫ nãqꝫ offert̃ regibꝰ ꝓ tributo. c. ſi tributuꝫ. xj. q. j. ⁊ ꝑ glo. in. c. generali. in ꝟbo regalis. de elec. li. vj. Quia ꝟo ĩ thure ſapia deſignat̃. vt ait Salomõ Sap. vij. dicẽs de ſapiẽtia ꝙ infinitꝰ eſt theſaurus hoĩbus. Ideo cõgrue illud obtulerũt ei in q̃ ſunt oẽs theſauri ſapie dei abſcõditi. ad Col. ij. Et ſic ĩ auro ⁊ thure eũ ꝓfeſſi ſũt eẽ verum regẽ de regio genere dauidico q̃ ꝓmiſſus erat in lege ſuper iſrl' regnaturus. atqꝫ ſummũ ſacerdotẽ de ſtirpe aaron qui debebat ſacrificare ſuũ ꝑcioſiſſimũ corpus ſuꝑ aram crucis, et deũ ac dñm ſuum. per myrrhã ꝟo euꝫ deſignauerũt debere ꝓ humani generis redẽptione mori, ⁊ in ſepulchro myrrha eius corpus cõdiri. ſic̃ poſtea factum fuiſſe patet Joh. xix. In his quoqꝫ muneribꝰ deſignauerũt tria munera q̃ oẽs fideles chriſtiani debẽt offerre dño Jeſu. Nam aperto theſauro ſuo debẽt de ſcrinio cordis ſui offerre ei cordialẽ dilectioneꝫ et charitatẽ que ꝑ aurum figurat̃, quia ſicut aurũ eſt valore maximũ. ⁊ ꝟtute optimũ. nam cor debile reſtaurat ⁊ ↄfortat. ⁊ ꝓpt̃ hoc ponit̃ in electuarijs infirmoꝝ. Item in tenore ſolidũ multũqꝫ durãs, ſic charitas int̃ oẽs ꝟtutes ꝑncipatuꝫ tenet, ⁊ qui de ea plus hꝫ, plus valet. ⁊ qui nihil charitatis habꝫ. nihil valet. vt patet. j. ad Corinthios. xiij. vbi apoſtolus ait. Si lĩguis hominũ loquar ⁊ angelorum. charitatem autẽ non habeã nihil ſum. Item charitas ſuꝑueniens reſtaurat omnia merita deꝑdita. ⁊ confortat corda debilia ad oꝑandũ inſtanter opera virtuoſa. Et ideo charitatem non habẽti dicit dominꝰ Apocalypſ. iij. cap̃. Dicis quia diues ſum et locuples. ⁊ nullius egeo. Et neſcis quia tu miſer es ⁊ miſerabilis. pauper cecus et nudus. ſed ſuadeo tibi emere a me aurum ignituꝫ vt locuples fias, ⁊ offeras deo tuo. Charitas etiã eſt ſolida. quia tenet hominẽ ſolidum et firmuꝫ in bono. Unde de ea inq̃t ap'lus vbi. ſ. charitas nunꝙ excidit. tranſſum-

ꝑtiue in.c.charitas nunꝙ̄. de peni.diſt.ij. Et ideo de habēte charitatē dici pōt illud Eccl'i.l. Quaſi vas auri ſolidū. Itē ꝗlibet fidelis debet dn̄o ieſu offerre thus deuote laudatiōis ⁊ ōronis.quia ipē ait ps.xlix. Sacrificium laudis honorificabit me ⁊c. Et ideo vnuſqſqȝ dȝ dicere cū eodeȝ ꝓpha ibidē. Dirigať dn̄e ōro mea ſicut incēſum in cōſpectu tuo. Eleuatio manuū mearuȝ ſacrificiū veſpertinū. Et tūc de ꝗlibet tali dici potuerit illud Eccl'i.l. Quaſi thus ardens in igne poſitū. Iteȝ debemꝰ illi offerre myrrhā carnalis afflictionis ⁊ mortificationis.penitētieqȝ ⁊ maceratōis. Sicut em̄ myrrha licȝ ſit amara:tn̄ habȝ odoreȝ bonū ⁊ vigorē cōſeruatiuū a putrefactiōe ſic penitētia licȝ videať eſſe amara quo ad ſenſualitatē.tn̄ eſt odorifera deo ⁊ nos p̄ſeruat a putrefactione viciorꝝ.et eſt valde vtilis ⁊ fructifera.iuxta illud Iaco.pmo. Om̄is diſciplina in pn̄ti quidē non videť eſſe gaudij ſed meroris.poſtea vo fructuȝ pacatiſſimū affert exercitatis per eaȝ. Et tunc dicere poterit ꝗlibet noſtrū illud Eccleſiaſtici.xxiiij. Quaſi myrrha electa dedi ſuauitatē odoris.⁊ illud Can̄.v. Manus mee diſtillauerūt myrrhā.⁊ digiti mei pleni ſunt myrrha ꝓbatiſſima. Et p̄dicta ꝗſi oīa cōfirmat Grego.in omel'.epyphanie.

Sed iam ad ꝯtēplandū vginis gaudiū veniamus. Si em̄ tantū gauiſi ſunt magi de vna ieſu xp̄i viſione quātū gaudere debebat eius mr̄ de quotidiana eiꝰ amplexatione.oſculatione.lactatōne.⁊ dulciſſima cōuerſatione? Cogita aliquātulū o paupcula mulier ꝙ ſi eſſes in puerpio decubās cum filio ⁊ in maxima pauptate.quātum gaudium haberes ſi aliqs prepotens dn̄s corā eo genu flecteret ⁊ ei p̄cioſa munera offerret? Quātum ergo gaudere debebat vgo benedicta que paupcula exiſtēs vidit iſtos tres reges ſapiētiſſimos ac potētes quiſcū tāta comitiua de tam lōginqs partibus ad viſitandū filiū ſuū venerāt ſtella eos ducēte:eidē filio ſuo adorato tāꝙ eorꝝ vero deo:tam p̄cioſa munera abundanter offerre.⁊ ſuis oībꝰ necitatibꝰ copioſiſſime ſatiſfacere? Poſſumꝰ aūt deuote meditari ꝙ exiſtēs benedicta vgo ſola i diuerſorio cuȝ puero ſuo atqȝ ioſeph ac boue ⁊ aſino. Sentiēs tot gētes.eqs.pedites.camelos milites.baroneſqȝ cum turba magna venire.cepit timere.ne iſti venirēt ad ꝑdēdū filium ſuū.vnde ſubito accipiēs euȝ poſuiť in p̄ſepio ⁊ feno cooperuit. O ieſu dulcis. O imꝑator mūdi. O infinita maieſtas. O ſumma ꝑtentia ⁊ bonitas. Quō ſtas? Ubi cubas? Ubi quieſcis? Cōſidera modicuȝ o ſenſualis ⁊ carnalis qui gaudes mūdorū delitijs.vn̄ Ber.inqt. Quid vltra gloriaris o diues in volutabro lecti picti ⁊c.? Abſcōſo igiť dulci ieſu inter bouē ⁊ aſinū ecce appropīquāt ſcutiferi ⁊ famuli aliiqȝ gētes. Stella aūt ſtabat ſup̄ locū vbi erat dn̄s ieſus.nec vltra ꝓgrediebať. Arbitrantes ergo ꝙ ibi eſſet.intrantes ipſi reges ⁊ nemineȝ vidētes niſi mariam paupculam puellā ⁊ ioſeph. Egrediunť.et aſpicientes ſtellam vidēt eam firmā ſtare ſupra preſepium.et iterū ingrediunť.⁊ non videntes eum iterum egrediunť: ⁊ vidētes ſtellam ſtare immobilē. Tertio ingrediunť.querētes vbi erat puer ꝗ natꝰ erat rex iudeorum. Quibus cum timore dixit benigna vgo. O reges. o principes. rogo amore dei ne moleſtetis me paupculā mr̄em. Tunc illi hoc audiētes dixerunt. O vgo ſancta. O vgo illibata. O mr̄ dei ne timeas. Uidimꝰ em̄ ſtellā eius in oriēte ⁊ venimꝰ cū mūeribus adorare eū. Nos venimus benefacere et nō male. Ne tardes obſecramꝰ oſtēdere nobis deſideriū cordis noſtri. O ſpes nr̄a vbi es? O gaudiū nr̄m. O expectatio nr̄a. O dulcis ieſu oſtende nobis faciem tuam ⁊ ſalui erimus. Uidens autē piiſſima virgo eorum magnam deuotionem et fidem perrexit ad preſepium. Conſidera modo quomodo illi reges ⁊ barones ſumma cū reuerentia ac deuotione ipſam ſequuntur euntē verſus p̄ſepiū.⁊ ſubito btā vgo cuȝ veniſſet vbi erat filiꝰ genuflexit: ⁊ illi ſil'r. Et tunc diſcooꝑuit benigniſſimū ieſum ⁊ oſtēdit illis. Quē illi vidētes ſubito depoſitis coronis ⁊ ſceptris regalibꝰ adorauerunt eum ⁊ nō potuerūt lachrymas continere:ſed cū fletu exclamauerūt dicētes. O diuina bonitas vbi iaces? O ſaluator mūdi? O gaudiū angelorū quō te humiliaſti? O quantus feruor. O magnanima fides iſtorꝝ regū qui nō ſuſpicati ſunt indignuȝ regis habitaculū. Non pauptatē matris. nō viles pāniculos.nō aſperitatē feni. nō feditatē ſtabuli.nō paruitatē pueri:ſed in abiecto loco et aſpero feno mirabanť filij dei humilitatē qui exinaniuit ſemetip̄m. ad Phil'.ij. In pauptate matris ſtupebāt

Quātū gaudiū maria habuit de regū oblatōe

de indicibili eius pauptate. In vilibꝰ pānicuilis attēdebāt ſplendorē virtutū. In mortali carne cōſiderabāt ineffabilē eiꝰ dignationē. Poſſumus autē cōtemplari ꝙ diabolus conatus eſt auertere magos a fide xp̄i.⁊ ꝓbare ꝙ nō erat deus:ſed purus hō multis rationibꝰ quibꝰ ſapiētiſſima vgo reſpōdit. Et primo ſic arguit diabolus dicēs. Iſte puer generādus annūciatꝰ eſt femine. ergo eſt tm̄ hō ⁊ nō deus. Cōſequētia ptȝ. qr iſaac.ſamſon.⁊ Iohānes baptiſta annūciati ſunt parētibus ſuis qui tn̄ nō fuerunt niſi hoīes? Rn̄dit beata virgo. Uerū eſt ꝙ iſte puer annūciatus eſt mihi naſciturus ex me.ſed vgine remanēte.quod de alijs non fuit. De me em̄ predictū fuit Eſa.vij. Ecce virgo cōcipiet ⁊ pariet filiū ⁊ vocabitur nomen eius hemanuel.i.nobiſcū deꝰ. ⁊ Ezechie.xliiij. Uidi portam in domo dn̄i clauſam ⁊c. Et Dan̄.ij.lapis abſciſus eſt de mōte ſine manibus. Scdo dixit diabolus. Iſte puer cōceptus eſt in vtero femine. ergo eſt hō ⁊ nō deus.ptȝ cōſequentia. Quia deꝰ cū ſit infinitus omnia implet.vn̄ ait Hierem̄.xxiij. Celum ⁊ terram ego impleo.ergo nō potuit claudi vginis vtero? Reſpōdit beata virgo illud Augu.in li.cōtra Fauſtū manicheum di. Nō plane catholica fides que chriſtum dei filiū natum ſm̄ carneȝ credit ex virgine vllo modo eūdem dei filiuȝ ſic in vtero mulieris includit:quaſi extra nō ſit. quaſi celi ⁊ terre adminiſtrationē deſeruerit.quaſi a patre receſſerit. ſed vos manichei corde illo quo nihil poteſtis niſi corporalia fantaſmata cogitare.iſta omnino nō capitis ⁊c. Dixit quoqȝ illud eiuſdem Aug. in epiſtola ad Uoluſianū. Dominū iſte ſenſus eſt nihil niſi corpora valentiū cogitare. quorꝝ nullum pōt vbiqȝ eſſe totū.qm̄ ꝑ innumerabiles partes aliud alibi habeať neceſſe eſt.longe alia eſt natura anime ꝗ corporis.quāto magis dei qui creator eſt anime ⁊ corꝑis.qui nouit vbiqȝ totꝰ eſſe.⁊ nullo cōtineri loco?nouit venire nō recedendo vbi erat.nouit abire nō diſcedendo quo venerat.vn̄ nō eſt facta mutatio in deo:ſed in homine aſſumpto. Tertio arguit diabolus di. Iſte puer natus eſt ex femina.ergo eſt hō ⁊ nō deus. Patet cōſequētia.quia ſicut mors hominū ſubſecuta eſt ex pctō primorꝝ parētū.iuxta illud Gen̄.ij. Quacūqȝ die comederitis ex eo morte moriemini. ita etiā dolor partꝰ.ſm̄ illud Gen̄.iij. In dolore pa

Quō diabolꝰ conabať reges auertere a fide ꝑ deceȝ argumenta.

ries filios. Sed hoc nō fuit ꝯueniēs deo naſci cū dolore mr̄is parturiētis.ꝗ ⁊c. Rn̄dit btā vgo. Ille mulieres pariūt filios cū dolore que cōtraxerūt pctm̄ originale.ego autē ſum illa.de qua dr̄ Can̄.iiij. Tota pulchra es amica mea:⁊ macula nō eſt i te. Et iō peperi filiū meuȝ ſine dolore. Un̄ de me ꝓphetatū fuerat Eſa.xxxv. Germinās germinabit ſicut liliū.⁊ exultabit letabunda ⁊ laudans. Quarto arguit diabolus di. Iſte puer natus eſt apud ciuitatē paruaȝ. ergo eſt hō ⁊ nō deus. ptȝ cōſequētia. qr Eſa.ij. dr̄. De ſyon exibit lex:⁊ verbū dn̄i de Hieruſalē. Si ergo iſte puer erat deus:naſci debebat in Hieruſalē? Reſpōdit vgo bn̄dicta. Filius dei debebat naſci de ſemine Dauid ſm̄ carnē cui dixit deus pater ps.cxxxi. De fructu vētris tui ponā ſuper ſedē tuā. ⁊ iō apud Bethleeȝ naſci debebat a qua Dauid originē traxit.⁊ in qua natus eſt.i.Reguȝ xvi.vt impleretť ꝓphetia Michee.v.dicēſ. Tu Bethleē terra ephrata paruula es i milibus Iuda. Ex te exiet dux qui regat populum meū Iſrael.⁊ egreſſus eius ab initio a diebꝰ eternitatis.vbi trāſlatio chaldaica hȝ ex te egredietur Meſſyas. Quinto diabolꝰ arguit dicēs. Iſte puer natꝰ eſt plorādo.ergo eſt hō ⁊ nō deus. Antecedens ptȝ Sap̄. vij. Similē vocē omnibꝰ emiſi plorās. cōſequētia etiā ptȝ.quia vt ait Sybilla agrippa.eſt leticia ſempiterna? Rn̄dit ſapiētiſſima vgo di. Iſte ploratꝰ congruus fuit fini incarnationis.qr ad hoc filius dei carne ex me aſſumpta venit in mūdum.vt ꝓ peccato generis humani ſatiſfaceret. De cuiꝰ fletu predixit p̄dicta ſybilla di. Flebit deus leticia ſempiterna. Unus aūt ꝓ peccato alterius ſatiſfacit.qn̄ penā pctō illiꝰ debitā in ſe ſuſcipit.ploratꝰ autē eſt pena peccati.qđ eſt in mūduȝ ꝑ Adā introductū. Et ideo cōgruū fuit ad finē incarnationis:vt filiꝰ meus penalitatē hāc ⁊ alias ſuſcipet.ſicut p̄dictū fuit Eſa.liij. Uere languores noſtros ipē tulit.⁊ labores noſtros ipſe portauit. Sexto inquit diabolus. Iſte puer inuoluiť pānis.ergo eſt hō ⁊ nō deꝰ. Antecedēs ptȝ Lu.ij.ibi. Inuenietis infantē pānis inuolutū. Cōſequētia etiā pȝ.qr ſi deū celi celorū capere nequeūt.ij.Paral'.vi. multo minus pānis pōt inuolui? Rn̄dit btā virgo illud beati maximi in ſermone de natiuitate dn̄i. Si tibi ſenſuū tuorꝝ fragilitate minus dignū videť filiū dei de femina natū crede

re.virgineꝫ cogita pepiſſe. Si tibi pāni qbꝰ
inuolutus eſt fortaſſe vileſcūt angelos col⸗
laudātes: ⁊ multitudinē celeſtis exercitus
admirare. Deꝰ ergo oīpotēs voluit inuolui
pāniculis. iuxta illud qḋ canit eccl'ia. Mē
bra pānis inuoluta ꝟgo mr̄ alligat. ⁊ ma⸗
nus pedeſqꝫ crura ſtricta cīgit faſcia. vt ho
minē in pctīs inuolutū ⁊ ligatū diſſolueret.
J : Septimo arguit diabolus di. Iſte puer
natꝰ eſt inter aīalia. ergo eſt hō ⁊ nō deus.
Antecedens ptꝫ Baruch. iij. vbi dr. In me⸗
dio duoꝝ animaliū cognoſceris ſm̄ vnam
trāſlationē. cōſequētia pꝫ. quia abſurdū vi
detur deū ſapiētie cōditorē inter bruta ani
malia naſci? Rn̄dit btā ꝟgo. qꝛ hō ꝑ pctm̄
factꝰ erat vt beſtia. Vñ de eo ps. xlviij. in⸗
quit. Cōparatꝰ eſt iumētis inſipiētibꝰ: ⁊ ſi⸗
milis factꝰ eſt illis. Iō dei filiꝰ vt beſtialita⸗
tē eiꝰ in rōnabilitatē cōuerteret natus vo⸗
luit ad hͦ inſinuādū in medio beſtiaꝝ repo⸗
ni. Itē vt ꝟificaret̄ ꝓphetia Eſa. j. Cogno
uit bos poſſeſſorē ſuū. ⁊ aſinus pſepe dn̄i
ſui. Itē vt ꝑ hͦ deſignaret̄ cōuerſio iudeoꝝ
ad eius fidē. qui figurātur ꝑ bouē. vt paru
it in paſtoribꝰ. Et gētiliū q̄ figurātur ꝑ aſi
nū: vt nūc pꝫ in magis. Itē ꝑ bouē deſigna
tur maturitas diſcretionis. q̄ eſt in aīa filij
mei ꝑfectiſſimo mō. Et ꝑ aſinū auſteritas
oneris q̄ erit in corꝑe eius. Octauo arguit
diabolꝰ di. Iſte puer natꝰ eſt in diuerſorio. ⁊
reclinatꝰ in pſepio. ergo eſt hō ⁊ non deus.
Antecedēs ptꝫ Lu. ij. Reclinauit eū in pſe
pio. qꝛ nō erat ei locꝰ in diuerſorio. Conſe⸗
quētia etiā ptꝫ. qꝛ hͦ indecēs videtur diuine
maieſtati? Rn̄dit beatiſſima ꝟgo illud ſan
cti Maximi in ſermone de natiuitate dn̄i.
Si pſepe in quo infans iacuit deſpicis. eri⸗
ge pauliſper oculos. ⁊ nouā in celo ſtellam
ꝓteſtantē mundo natiuitatē dn̄icā cōtue⸗
re. Si credis vilia. crede mirifica. Si de his
que humilitatꝭ ſunt diſputas. que alta ſunt
⁊ celeſtia venerare. ſ. iſtam micantē ſtellā:
cuius ductu iſti reges huc venerūt. ſicut p̄⸗
dictū fuerat Eſa. lx. dū dr. Et ambulabūt
gētes in lumine tuo. ⁊ reges in ſplēdore or
tus tui. Nono dixit diabolus. Iſte puer vo
catur noīe humano Ieſus. ergo eſt hō ⁊ nō
deus. ptꝫ cōſequētia. qꝛ Exo. iij. dixit deus
Moyſi. Quid queris nomen meum qḋ eſt
mirabile? Rn̄dit btā virgo illud qḋ inquit
deus Eſa. lij. Propter hoc ſciet populꝰ meꝰ
nomen meū in illa die. qꝛ egoipſe q̄ loque⸗
bar ecce adſum. Decimo arguit diabolꝰ di⸗
cens. Iſti magi obtulerūt myrrhā huic pue
ro. ergo eſt hō ⁊ nō deꝰ. qꝛ myrrha dat̄ ad
preſeruationē a corruptiōe q̄ nō cōuenit di
uinitati? Rn̄dit btā ꝟgo. Qꝛ immortalis
deus ꝓ hominū ſalute factꝰ eſt mortalis. iō
debuit ei myrrha offerri. ꝑ quā mortalitatꝭ
aſſumptio deſignat̄. Vñ Can. iiij. ipſe ait.
Vadā ad montē myrrhe ⁊ ad collē thuris.
De oblatione aūt iſtoꝝ regū ꝓphetatū fu⸗
it Eſa. lx. vbi dr. Oēs de ſaba veniēt aurū
⁊ thus deferētes. ⁊ laudē dn̄o annūciātes.
Tūc diabolus cōfuſus receſſit. Ipſi ꝟo ma
gi in fide roborati feruentiores facti ſunt.
Et credendū eſt ꝙ ipe bn̄dictus ꝟginis fi⸗
lius iſtos reges qui tanto labore eū queſie⸗
rāt. ⁊ eū tam reuerēter adorauerāt. ac tāto
venerabātur affectu. abſqꝫ leticia ⁊ magna
cōſolatione abire nō permiſit. Idcirco cōſi⸗
deremus qualiter in brachijs maternis exi
ſtens: aſpiciebat magos hilari facie. Ipiſqꝫ
geſtu ac nutu blādiebat̄. ⁊ ſignis quibꝰ po⸗
terat oſtēdebat ſe letū de illoꝝ viſitatione.
de quo beatiſſima virgo ſummopere gau⸗
debat. Ioſeph ꝟo lachrymabat̄ pre deuotio
ne ⁊ gaudio. Nō eñ credēdum eſt ipm̄ Io⸗
ſeph fuiſſe abſentē. qñ magi adorauerūt fi
liū ꝟginis. vt quidā opinātur aſſignantes
ratiōnē: ꝙ. ſ. dei nutu hoc factū eſt. ne ma⸗
gi xp̄m putarēt de Ioſeph generatū. Hec
eñ opinio nō videtur vera. Nā ſpūſſanctꝰ
qui duxerat magos. ⁊ inſtruxerat in via de
pertinētibꝰ ad incarnationē filij dei. etiam
eos inſtruxerat de miniſterio Ioſeph. ⁊ ꝙ
datus eſſet virgini ſpōſus ad habendaꝫ cu
ram pueri. ⁊ ipſius virginis: Et ideo credē
dum videtur. ꝙ fuerit preſens tali gaudio.
Unde Iohānes gerſon in ſua Ioſephina
inquit. Inueniſſe ioſeph paſtores lrā tra⸗
dit. Mentio nulla fit hic: ſed qualiter huiꝰ
honoris. Huius myſterij manſiſſe putabi⸗
tur exors. Preſertim reges quia nō ceſſe⸗
re repente. De reditu vetito nam ſomnis vi
ſio facta eſt. Quid qḋ muneribus eſt aptus
recipiēdis. Atqꝫ recondendis. an ſola reli⸗
cta videtur Mater cum puero. quādo va⸗
ga fama per vrbem Inſonuit totam: reges
veniſſe potentes. In dromedarijs. in pul⸗
chro ⁊ diuite cultu. Quid ꝙ fortaſſis pre⸗
grandis fulgida ſtella. Viſa fuit mulꝗ. ſi⸗
gno que ſtella peracto. Materiā redit. vñ
fuit formata priorē. Tantos nōne Ioſeph
tecum miraris honores? Nūquid nō matri
cōgaudes triſtia paſſe? Multo prius. puto

Sic ra⸗
banꝰ di
xit ⁊ glo
ſa ordi⸗
naria
Matt.
j. q̄ pſe⸗
rēdi ſūt
opiniōi
gerſōis
⁊ auto⸗
ris.

quid vult hec veneratio queris? Reſpōdet
virgo. vates memorata priores. Mi vir.
mi domine: ſaluandas credito gentes. Et
ſua perfundet fidei luſtratio corda. Primi
tie venīūt. inter miracula nullum Maius
predictum eſt. totoqꝫ implebitur orbe. Fiet
⁊ eccleſia de gētibꝰ. aſt ſynagogā Magna
ꝓ parte cecabit deuius error. Diuitias re⸗
ges ⁊ opes cumulate cupiſcēt. Addēt orna
tus tēplis cū dotibus amplis. Plurima do
na ferēt: que miſtica plura docebūt. hec ille.
Credendū quoqꝫ eſt. ꝙ mitiſſima ⁊ huma
niſſima ꝟgo Maria cernens in his magis
tantā fidem. tantāqꝫ deuotionē multa eis
verecūdo ⁊ benigno ſermone de filio ſuo lo
cuta eſt: enarrādo quō illum angelo nūciā⸗
te cōcepit: ⁊ peperit angelis iubilātibꝰ ⁊ cā⸗
tantibus. Gloria in altiſſimis deo ⁊c. ⁊ qͦ⸗
modo filij ſui natiuitas ab āgelo fuerat pa
ſtoribus nūciata. Cōmendabat inſuꝑ ma⸗
goꝝ prudentiā. eorūqꝫ ſollicitudinē atqꝫ be
nignitatē. qui ad ipſum videnduꝫ tam cito
ꝓperauerāt. ⁊ de oblatis muneribꝰ grās re
ferebat. Videnſqꝫ ipſa bn̄dicta ꝟgo. ꝙ dul
cis eius filius oſtēdebat ſignis. ꝙ libenter
in brachijs magorum iuiſſet: quos tam li⸗
benter videbat. illis eum liberaliſſime pro⸗
tulit amplexādum ⁊ oſculādum. O virgi⸗
nis conſueta pietas. o filij dei profunda hu
militas. o gratia ſuꝑexceſſiua orientalium
regum. qui a virgine matre filium dei in⸗
carnatum inter ſua pectora ſtringendū ſu⸗
ſceperūt. Notādum ꝟo ꝙ iſti magi. vt ha⸗
betur Matth. ij. admoniti in ſomnis ne re
dirent ad Herodē: per aliam viam reuerſi
ſunt in regionem ſuaꝫ. Licꝫ enī Herodes
dixiſſet eis. Ite ⁊ interrogate diligenter de
puero. ⁊ cum inueneritis renunciate mihi.
vt ⁊ ego veniēs adorem eum. hoc malicio⸗
ſe dixerat. Unde Grego. in omel. Epipha⸗
nie ait. Adorare eum ſe velle ſimulat. vt vi⸗
delꝫ hūc ſi inuenire poſſit extinguat. De hoc
etiā loquēs Iohēs gerſon vbi. ſ. ait. Stel⸗
la fuit formata noui prenūcia regis. Cōſpi
ciūt illam reges. veniūt. ⁊ in vrbe. Sancta
dum ſiſtūt. cōquerūt. eſt vbi natus Iudeoꝝ
rex? hec vrbē queſtio turbat. Te perturbato
nimiū crudelis Herodes. Iugiter anxia fit
dominādi ſeua cupido. Turba ſacerdotum
ſcribarūqꝫ agmine multo. Cōmoniti veni⸗
unt. ⁊ dant reſponſa petenti. Naſcetur xp̄s
in Iude bethleē vrbe. Sicut diuina deprō⸗
pſit voce micheas. Auxilio nimis humano
qui fidere querunt. Perdunt diuinum. ſit
in vrbe recondita ſtella. Deforis inſpicitur:
reges precedit ad vſqꝫ. Clara domuꝫ ſupra
pueri conſiſtere viſa. Congaudent valde.
crudelis clam prius ipſis Rex accerſitꝭ fal
lax condixerat. ite. Querite de puero vt ve⸗
niēs deuotus adorem. Mentiris. fraus fi⸗
cta tibi. nam perdere queris. Nō colere in⸗
fantem. ſic ſe perquirere verum. Fingit hy
pocrita. vult expugnare repertum. hec ille.
Propter hoc igitur ipſi magi per aliā viaꝫ
reuerſi ſunt in regionem ſuam. Et ideo He
rodes iratus ꝙ eſſet ab eis illuſus. fecit in
odium eorū cōburi omnes naues tharſis.
quia ipſi reges erāt de partibꝰ illis. Et ita
exponitur illud qḋ predictum fuerat ꝑ Da
uid ps. xlvij. In ſpiritu vehemēti conteres
naues tharſis. Hec autem reuerſio mago⸗
rum nobis aliquid inſinuant faciendum.
Unde Gregoriꝰ vbi. ſ. ait. Magnū ꝟo no
bis aliquid magi innuūt. cum in regionem
ſuam per aliam viam reuertuntur. In eo
nāqꝫ quod admoniti faciūt: profecto nobis
inſinuāt quid faciamus. Regio quippe no
ſtra paradiſus eſt. ad quaꝫ Ieſu cognito re
dire per viaꝫ qua venimus prohibemur. A
regione etenim noſtra ſuperbiendo. inobe⸗
diendo. viſibilia ſequendo. cibum vetitum
guſtando diſceſſimus. ſed ad eandem neceſ
ſe eſt vt flendo. obediendo viſibilia contem
nendo. atqꝫ appetitum carnis refrenādo re
deamus. ergo per aliam viam ad regioneꝫ
noſtram regredimur. quādo qui a paradiſi
gaudijs per delectamenta diſceſſimus ad
hec per lamēta reuocamur. O igitur deuo
ta anima. cōſidera quantum exultabat vir
go beatiſſima. que videbat puerum ſuum a
bonis regibꝰ ſic venerari. ⁊ a malis tantū ti
meri. De quo inquit Aug. in ſermōe epipha
nie. In pſepe iacebat ⁊ magos ab oriēte vo
cabat. Abſcondebatur in ſtabulo: ⁊ agnoſce
batur in celo. vt agnitus in celo manifeſta
retur in ſtabulo. ⁊ appellaretur Epiphanie
dies iſte. quod latine manifeſtatio dici pōt.
Simul eius celſitudinē. humilitatēqꝫ com⸗
mendans. vt qui in aperto celo ſydereis ſi⸗
gnis mōſtrabat̄. in anguſto diūſorio q̄ſitꝰ
inueniret̄. inualidꝰ in infantilibꝰ mēbris in⸗
uolutꝰ in pānis adoraret̄ a mag. timeret̄ a
malis. Hic ḡ timeāt reges ad prīs dexterā
iā ſedētē. quē rex impiꝰ timuit adhuc mr̄is
vbera lābentē. Et ibidē exclamat idē Aug.
di. Quis eſt iſte rex tā paruus. tā magnus

Quid
magoꝝ
reuerſio
ſignifi⸗
cet

nondum in terris loquēs, ⁊ iaꝫ in celis edi
cta ꝓponēs: O felices reges orientales, qui
iſtiꝰ magni regis famuli facti eſtis. Ut aūt
dicit Chryſ. ſuꝑ Mat. cū ad patriā ſuā re
uerſi eſſent ꝑdicātes multos erudierūt. Et
deniqꝫ cū. b. Thomas apl's poſt aſcenſionē
dn̄i in illa regione perrexiſſet: ab eo bapti-
zati ſunt. ⁊ facti ſunt adiutores ꝑdicatiōis
Corpo-ra regū vbi ſint — eius. Quoꝝ corpora poſt felicē mortē ꝑmo
per Helenā Cōſtātini matrē repta Cōſtā-
tinopolim trāſlata ſunt. Deinde ꝑ ſanctum
Euſtorgiū mediolanēſem epm̄ Mediola-
nū ſunt ꝑducta. Et vltimo ꝑ Federicū im-
peratore Coloniā theutonie ſunt delata.
Et vt dr̄. ſemꝑ cū facie reſpiciūt verſus Me
diolanum. ⁊ ſi aliquādo reuoluātur: iteꝝ ſe
vertūt verſus ipſam ciuitatē. in qua multꝫ
annis ſteterūt. Coꝝ vo anime cū dn̄o Je-
ſu xp̄o: ⁊ ipſa btā virgine matre eius in ce-
leſti regno triūphant.

Pars quarta huius ſermonis que dicit
preſentationis.

R D E quarto gaudio bn̄dicte vginis ſa
tis dixi in. viij. parte principali hu-
ius operis. ⁊ ideo hic breuiter per-
trāſeo. Si em̄ Symeon tantū gauiſus eſt
in preſentatione paruuli Jeſu in templo: vt
viſo ⁊ amplexato eo cātauerit. Nūc dimit-
tis ſeruū tuū dn̄e ⁊c. quantū debebat iubi-
lare mater eius videns ſanctū Symeonem
ſpūſancto feruentē obuiare filio ſuo. ⁊ co-
ram eo genua flectere. eūqꝫ vt dn̄m ⁊ deum
ſuum adorare adhuc in maternis brachijs
exiſtentē. atqꝫ cū humilitate ⁊ deuotiōe ma
xima extendentē brachia ſua. ⁊ dicentē ei-
dem piiſſime virgini. O bona dn̄a. o geni-
trix dei mei. o regina celi. obſecro placeat vo
bis dare mihi oſculādum ⁊ amplexāduꝫ. ac
in vlnis meis fouendum dulciſſimū filium
veſtrū ſaluatorē meū. quē tanto tēpore ex-
pectaui. ⁊ videre deſideraui. ⁊ de cuius viſi-
one reſpōſum a ſpūſancto accepi. Ego eniꝫ
ad hoc officiū a deo electus ſuꝫ. ad h̄ miſſus
ſum ⁊ huic miniſterio reſeruatus. Cui cum
benigna virgo filiū ſuū liberaliter obtuliſ-
ſet. ex cuius bn̄dicti pueri facie radij lucidiſſi
mi exibāt. ille lachrymis ex dulcedine decur
rentibus eum reuerēter ⁊ ſuauiter ample-
xatus ⁊ oſculatus exclamauit. O felix ma-
ter que te bn̄dictum ſaluatorē meū genera
uit. beatus vēter qui te portauit: ⁊ vbera q̄
ſuxiſti. Exiſtimo autē ꝙ ipſe Symeō ebriꝰ
ſpiritu exclamaret. Currite currite oēs gen
tes. ⁊ videte puerum qui fecit celos. Curri
te vgines. ⁊ letamini cum Maria. currite
viri. ⁊ accingimini vtute cū ſancto Joſeph
currite vidue ⁊ predicate ac bn̄dicite hunc
ſanctiſſimū paruulū cū Anna. Currite an-
geli ⁊ obſtupeſcite eū in templo offerri cui
omnia offerūtur ſacrificia. Currite iuſti ⁊ ac
cipite leticiā. Currite peccatores ⁊ accipite
veniā. Currite ſenes ⁊ cātate mecū. Nūc di
mittis ſeruū tuū dn̄e ſm̄ verbum tuū in pa
ce. Quia viderūt oculi mei ſalutare tuū ⁊c.
Jn quo cantico laudauit filiū vginis de tri
bus. primo ꝙ eſſet ſaluator mundi. ſecūdo
ꝙ eſſet lumen totiꝰ orbis. tertio ꝙ eſſet glo
ria plebis Jſrael. quia magna eſt gloria iu
deoꝝ ꝙ filius dei natus ſit de eoruꝫ ſtirpe.
Nō ſolum aūt gauiſa eſt beata virgo de ſan
cto Symeone cōmendante filium ſuū. ſed
etiā de beata Anna ꝓphetiſſa. que mirabi
lia de xp̄o omnibꝰ ꝑdicabat. De his aūt om
nibꝰ tractat Johēs gerſon vbi. ſ. dicēs. Re
ſpōſum ſymeon accepit deſuper olim. Non
te mors rapiet niſi xp̄m videris ante. Xp̄s
vbi venit quid gratia ſuggerit audit. Gra-
tia celeſtis radians bonitatis imago. Ecce
ſuum venit ad templū dn̄s dn̄ator. Juſte ſe
nex timorate dei quē ſp̄us implet. Jnterno
affatu: fac occurras veniēti. Ulnis accipito
pueꝝ bn̄dicito dicēs. Dimittis dn̄e me nūc
in pace ſm̄ Uerbū ſancte tuū qui ſum ſeruꝰ.
tuus alme. Nāqꝫ tuam proprijs oculis nūc
cerno ſalutē. Siue ſalutare qd̄ cunctoꝝ po-
puloꝝ. Ante paras faciē. lux gētibus alta
reuelās. Jſrael ipē tue ſalus eſt ⁊ gloria ple
bis. Mēbra ſenex ergo. q̄uis lāguore gra-
uata. Corde vigente mouet. tēplū petit. or
nat ouāter. Nūc ea. nūc illa loca templi ſua
det alacris. Sic faciāt alij. quia mox veni-
et dn̄ator. Proſpicit ex aditis tēpliqꝫ per
atria quando. Promiſſus veniat. vidit ꝓ-
cedere tandem Bethleem ex vrbe te vgo.
Joſeph puerūqꝫ. Agmine cū ſancto vicino-
rum atqꝫ parētum. Spiritus ex tēplo ſan-
ctus ſibi ꝓdidit. hic eſt. Exilit ⁊ iubilat. nō
ſe capit. atqꝫ innctus. Eſt aquile viſa. mēs
in dn̄o renouatur. Forte ſacerdotuꝫ ſancta
de ſorte beati. Tunc aderāt cum te puero ve
nerāde Johānes. Uir zacharias. ⁊ olim ſte
rilis ſua cōiunx. Uenerat anna ſenex octo-
genaria vates. Deqꝫ ieſu cūctis multo ſer-
mone loquuntur ⁊c.

Pars quinta huius ſermonis de quinto
gaudio beate virginis qd̄ dicitur reſurre-

ctionis ⁊ aſcēſionis.

L I N iſta parte cōtinetur gaudium du
Gaudi-uꝫ Marie de re-ſurrecti-one dn̄i — plex qd̄ ip̄a virgo bn̄dicta habuit de
filio ſuo. Primū eſt de eius reſurre
ctione qn̄. ſ. vidit dilectū filiū ſuū quē in ſe-
pulchro ipſa repoſuerat totum liuidum et
plagatū. cum tanta gloria ⁊ triūpho reſuſci
tatum. O cū quāta dulcedine cordis ⁊ ſua-
uitate ſplēdidiſſimū corpus filij ſui deoſcu
labatur. incipiēdo a capite. diſcurrebatqꝫ ꝑ
ſingula mēbra dicens. O fili mi ꝙ̄ pulchri
ſunt capilli tui quos a iudeis dilaniatos
cōſpexi. Quā pulchra eſt facies tua. quam
totam liuidam ⁊ ſanguine infectam vidi. ⁊
ſic de ſingulis mēbris dicebat. Decātabatqꝫ
Xp̄s re-ſurgēs ꝑmo ap-paruit Marie virgini. — cum ꝓpheta dicēs p̄s. xxix. Conuertiſti plā
ctum meū in gaudiū mihi. Sciēdum eſt
autē ꝙ ſaluator noſter primo apparuit ſue
matri poſt reſurrectionē ꝙ̄ alicui alteri. vn̄
Ambro. in lib. de virginibus ait. Reſurre-
ctionē dn̄i Maria virgo primo vidit ⁊ cre
didit. Huic aūt opinioni nō cōtrariatur il-
lud qd̄ dicitur Mar. vl. ſ. ꝙ ſurgens Jeſus
apparuit primo Marie magdalene. Quia
illud dictum intelligitur ſicut illud Matt.
xj. Jnter natos mulierum nō ſurrexit ma-
ior Johāne baptiſta. Ex quibus tn̄ vbis nō
ſequitur quin xp̄s ⁊ beata virgo ſint maio-
res ipſo Johāne baptiſta. licꝫ ſint nati ex
mulieribus. Sed per illa verba voluit ſal-
uator intimare. ꝙ inter illos qui ceciderāt
per peccatū originale nemo ſurrexerat ma
ior Johāne baptiſta ſi eius verba intelligā
tur quo ad habēdam gloriā celeſtē. Ex qbꝰ
cōcluditur ꝙ xp̄s ⁊ beata vgo qui nō ceci-
derūt in peccato originali. ⁊ ꝑ cōſequēs nō
ſurrexerūt ab eo ſunt ip̄o Johāne maiores.
Et ideo ipſe dn̄s in predictis vbis ſtudioſe
⁊ notāter dixit. nō ſurrexit. nō aūt ait. non
eſt vel erit maior. Et ſimiliter intelligūtur
ꝑdicta verba Mar. ſ. ꝙ xp̄s reſurgēs pri-
mo apparuit Marie magdalene. ꝙ̄ alicui
alteri ex his qui aliqn̄ peccauerāt. Et iō no
tanter poſt illa verba ſtatim ſubinfertur. a
qua eiecerat ſeptem demonia. Et hanc opi
nionē tenet ſancta mater eccleſia. Et in ſi-
gnū ꝙ xp̄s primo apparuit virgini glorio-
ſe in die reſurrectionis dn̄i. ſtationem cele-
brat apud ſanctā Mariā maiorē in vrbe
Roma. Jn qua eccleſia cum in predicta die
miſſam decātaret ſanctꝰ Gregorius ⁊ dixiſ
ſet. Pax dn̄i ſit ſemꝑ vobiſcū. angelus dei
alta voce rn̄dit. Et cum ſpū tuo. Et ob hoc

b. gregorius dicendo pax domini

cum in die paſce papa ibi celebrat. in teſti-
moniū huiꝰ miraculi. qn̄ dicit. Pax dn̄i ⁊c.
nihil ſibi rn̄detur. Si aūt queratur. qua — Quare euāgeli-ſte nihil dicūt de appari-tiōe Marie
re de hac apparitione facta matri nullaꝫ fa
ciūt euāgeliſte mentionē? Reſpōdēt docto-
res. ꝙ apparitiones xp̄i exhibite matri: et
familiaria inter eos colloquia. atqꝫ amoris
ſublimia ſigna: intantū fuerūt intellectum
humanū excedentia ꝙ nec potuerūt bn̄ ſci-
ri. nec ab inferioribus dici. niſi cum tāta di-
minutione. ꝙ illa dicere eſſet nobis eoꝝ ex
ceſſum quodāmodo denigrare. Jtē ſpūiſan
cto ⁊ euāgeliſtis ꝓpoſitū erat illas appari
tiones deſcribere que carnalibꝰ hominibus
poſſent de reſurrectione xp̄i fidedignū te-
ſtimoniū ꝑbere. Et ideo noluerunt ponere
apparitiones factas matri. cuius teſtimo-
nio ꝓ filio nō creditur. l. videamus. ff. de in
litem iu. Si enim vba extranearū ꝑſonarū
delirāmēta iuſſa ſunt iudeis. multo magis
matrē ꝓ filij honore delirare. Pōt aūt hec
apparitio ſic ꝓbari. Prius debuit xp̄s cōſo
lari illos quos plus dilexit. ⁊ a qbus plus
dilectꝰ fuit. ⁊ a quibꝰ plura bn̄ficia recepit. ⁊
quos magis tribulatos ⁊ afflictos relique-
rat de paſſione ſua ⁊ morte. ꝙ̄ alios. Amor
em̄ dꝫ eſſe reciprocus. ix. Ethi. Et bn̄ficiatꝰ
eſſe dꝫ gratus ſuo bn̄factori. l. ſed ⁊ ſi lege
§. cōſuluit. ff. de peti. here. ⁊. c. cū in officijs.
de teſta. ⁊. c. de forma. xxij. q. v. Cū igit ipſe
dominus Jeſus nullū habuerit in hoc mun
do chariorē amicū. nec a quo plura bn̄ficia
recepit ꝙ̄ matrē ſuā. cui ex ꝑcepto legis de-
bebat particularē reuerētiā ⁊ honorē Exo.
xx. Deut. v. ⁊ Mat. xv. Et quā eiuſdē prece
pti obligatiōe tenebat cōſolari ꝓ ſuo poſſe
ſm̄ ſniāꝫ Alex. de ales in. iij. parte ſumme.
in tractatu de ꝑceptis decalogi. ſup. iiij. ꝑ-
cepto. Ergo indubitāter tenēdum eſt ꝙ ꝑ-
mo eā cōſolatus eſt. Nullus em̄ erat in hoc
mundo qui tantū doluerit de morte ipſius
dn̄i Jeſu quantū cordialiſſima mat ſua. Cū
igitur ille qui in vno grauat: in alio debeat
ſubleuari. l. cū qui. ff. de iureiu. Cūqꝫ eiꝰ ſit
cōmoda ſequi qui incōmoda ſequitur. l. ſm̄
naturā. ff. de regu. iu. ⁊. §. cum aūt. inſti. de
emp. ⁊ ven. ⁊. l. id qd̄. ff. de peri. ⁊ cōmo. rei
ven. ⁊. c. charitatē. xij. q. ij. ⁊. c. qui ſentit. de
reg. iu. li. vj. Jdeo nō eſt dubitāduꝫ. ꝙ bea-
ta virgo que prima fuit in dolore filij ſentiē
do: fuit etiā prima in participāda eius cō-
ſolatione. vt eſſent ſocij cōſolationū ſicut ſo
cij fuerāt paſſionum ⁊ tribulationuꝫ. c. ſ. de

Appa⸗ rēs xp̄s marie ⁊ eā gau⸗ dio re⸗ pleuit

ſepul.⁊.ij.Coꝛ.j. Apparuit ergo ip̄e dul
cis Jeſus ſue bn̄dicte matri totus iocūdus
⁊ eā ineffabili gaudio repleuit. qd̄ ex quat⸗
tuoꝛ cauſis ꝓcedebat. Pꝛimo ex eo ꝙ filiꝰ
ſuus immoꝛtalitatē induerat. iuxta illud
ad Roma.vj.Chꝛiſtus reſurgens ex moꝛ⸗
tuis:iam non moꝛitur:moꝛs illi vltra non
dominabitur. Unde Leo papa in quodam
ſermone inquit. Poſt paſſionē chꝛiſti rupt͛
vinculis moꝛtis.infirmitas in virtutē.moꝛ
talitas in eternitatē.⁊ cōtumelia tranſiuit
in gloꝛiā. Scd̄o cauſabatur ex eo ꝙ vide⸗
bat filium ſuuꝫ eduxiſſe ſanctos patres de
lymbo.ſicut pꝛenūciatum fuerat Zach.ix.
vbi dꝛ chꝛiſto. Tu quoqꝫ in ſanguine teſta⸗
menti tui eduxiſti vinctos de lacu in q̊ non
erat aqua. Tertio cauſabatur ex eo. ꝙ filiꝰ
eius nobis omnibꝰ. ⁊ pꝛincipaliter ſibi de
reſurrectione ſpem dabat. iuxta illud.ij.ad
Coꝛ.iiij. Qui ſuſcitauit Jeſum.⁊ nos cum
Jeſu ſuſcitabit. Cū eñ caput noſtrū Xp̄us
reſurrexit:pꝛo certo tenere debemus ꝙ etiā
nos reſurgemus.quia coꝛpus ſequitur na⸗
turam ſui capitis.l.cuꝫ in diuerſis.ff. de re
li.⁊ ſum.fu. ⁊ acceſſoꝛiuꝫ ſui pꝛincipalis.l.
cum pꝛincipalis.ff.de reg.iu.⁊.c. acceſſoꝛi⸗
um.eo.ti.lib.vj. Et ideo inquit apoſtolus
j.ad Coꝛ.xv. Si xp̄s reſurrexit:quō q̄dam
in vobis dicūt:qm̄ reſurrectio moꝛtuoꝝ nō
erit? Quarto cauſabatur ex eo ꝙ videbat ⁊
cognoſcebat.ꝙ filius eius angelicū nume⸗
rum adimplebat.⁊ coꝛum ruinā reſtaura⸗
bat.iuxta illud p̄s.cix. Judicabit in nationi
bus implebit ruinas: Et ideo ſm̄ Greg. in
omel. Paſce. Angelus qui annūciabat xp̄i
incarnationē.dū in veſte alba apparuit:de
ſua reparatione ſuum gaudium demonſtra
uit. Contēplemur ergo deuote hoc gaudiū
virginis ⁊ dicamus ei. O Maria che feci⸗
ſti quādo el tuo fiol vedeſti? Pꝛima credo
laboꝛaſti.e poi ridendo li diceſti. O fiolo de
licato. Tuto bello e iocundo. Adeſſo hai cō⸗
ſolato. El mio coꝛe gemebundo. O Maria
fame guſtare quella cōſolatione che feciſti
in abꝛazare Jeſu da poi la paſſione. Poſſu⸗
mus autē deuoto coꝛde meditari.ꝙ piiſſi⸗
ma virgo Maria que per tres dies afflicta
ſteterat.⁊ in cōtinuis ſuſpirijs.adueniente
tertia die a paſſione ⁊ moꝛte filij.affectuoſe
expectat reſurrectionē eius. indubitanter
credens ꝙ tertia die reſurgeret.⁊ ei ſtatim
appareret.vñ ploꝛādo ⁊ lachꝛymādo. coꝛ⸗
de ⁊ oꝛe ſic dicebat. O pater eterne: ecce iaꝫ

Dialogꝰ ꝯtēpla⸗ tiuꝰ ma rie ⁊ ih̄u in die re ſurrecti onis

tempus inſtat vt filium tuum ⁊ meū a moꝛ
tuis reuoces. Suſcita ergo illum. ⁊ ad me
mitte tanto meroꝛe pꝛo ſua paſſione affli⸗
ctam. Deinde ad filium dicebat. O fili mi
dulciſſime. O fili iocundiſſime. O fili amā
tiſſime. O fili deſideratiſſime. O fili gratio⸗
ſiſſime. O fili ſuauiſſime. quē vidi plagas
repletū.ſpinis coꝛonatuꝫ. crudeliqꝫ moꝛte
extinctum.⁊ in ſepulchꝛo poſitum.qñ vide
bo te ex moꝛtuis triumphaſſe? Dixiſti mi⸗
hi ſepius o fili dilectiſſime. Die tertia reſur
gam. Ecce iam dies tertia imminet. Sur⸗
ge ergo dñe in requiē tuam.vt pꝛenuncia⸗
uit Dauid p̄s.cxxxj.⁊ veni vt videā te ſola
cium anime mee.⁊ verificetur illud qd̄ inq̄t
pꝛopheta p̄s.xxix. Ad veſperam demoꝛabi
tur fletus:⁊ ad matutinū leticia. Que v͛ba
cum diceret virgo bn̄dicta tota lachꝛymis
madefacta. Ecce ꝙ in ipſam intrauit incō⸗
ſueta leticia.⁊ tantum gaudium tanq̄ indi
cibilis dulcedo ⁊ cōſolatio.ꝙ nequibat am
plius dolere.vñ intra ſe cepit dicere. Unde
hoc gaudium mihi? Nōne moꝛtuus eſt filiꝰ
meus? Eſt ne foꝛte reſuſcitatus? Et tūc ad
filium cōuerſa dicebat. Dic mihi o fili cha
riſſime:es ne tu ille qui venis ad me? Que
verba cum diceret. Ecce apparuit dñs Jh̄s
filius eius totus feſtiuus ⁊ decoꝛus ac glo⸗
rioſus:aſſociatus omnibꝰ ſanctis patribus
quos de lymbo extraxerat. Qui dulciter ſa
lutans matrē ſuā pꝛedilectā:amplexatꝰ eſt
eam ⁊ oſculatus. Et dixit illi. Reſurrexi et
adhuc ſum tecum. p̄s.cxxxviij. Regina celi
letare alleluya. quiam que meruiſti poꝛta⸗
re alleluya. reſurrexit ſicut dixit alleluya.
Unus autem ſeraphin habebat coꝛonam
fulgentiſſimā in manu.qua volebat domi
nus Jeſus coꝛonare matrē ſuā. Dixit ergo
iterū ipſe dñs noſter matri ſue. O dona del
paradiſo. Per cui li angeli hano riſo. Lo
nemico e ſta cōquiſo e nel inferno religato.
e ſon quello che hai cōcepto parturito e nu
tricato. laltro gioꝛno vedeſti moꝛto. cruci
fixo e vulnerato. vedemi reſuſcitato tuto
quāto glorioſo Li patri ſancti ho cauato.
Da lo lymbo tenebꝛoſo. E ſon fato impa⸗
toꝛe e ſignoꝛ del vniuerſo. De lo mūdo redē
ptoꝛ e del homo chera pſo. Matre mia bn̄
dicta ceſſa hoꝛ may de lachꝛymare. Piu nō
ſtar coſſi ſmarrita. Incomenza a iubilare.
Pone in capo la coꝛona laqual io te ho poꝛ
tato. Che te fazo la madona e regina del
mio ſtato. Aliud quoqꝫ ineffabile gau⸗

Gaudi

um qd̄ habuit in aſcen ſione

dium habuit virgo beatiſſima. cum filium
ſuum perſpexit totuꝫ gloꝛioſum aſcendere
in celum. Nō enim eſt vllatenus dubitādū:
quin ipſa p̄ſens fuerit aſcēſioni filij ſui.cui
interfuerunt etiā apoſtoli.vt habetur Act.
j.⁊ Mar.vl. Hoc aūt gaudiū virginis cau
ſatū eſt ex quattuoꝛ. Pꝛimo ex eo.ꝙ filius
eius ad dexteram dei ſedere debebat. Unde
Mar.vl.dꝛ. Et dñs quidē Jeſus poſtq̄ lo
cutus eſt eis aſſumptus eſt in celū ⁊ ſedet a
dextris dei. Scd̄o ex eo.ꝙ animas omniuꝫ
ſanctoꝝ ſecū ad celū deducebat. ſm̄ illud qd̄
ei pꝛedixit ꝓpheta p̄s.lxvij. Aſcēdiſti in al
tum cepiſti captiuitatē.⁊ Michee.ij.dicit.
Aſcēdit pādens iter ante eos. Tertio cau⸗
ſabatur gaudiū ex eo ꝙ celeſtē ianuam ape
riebat.iuxta illud ad Hebꝛe.iiij. Habemus
pontificē qui penetrauit celos Jeſuꝫ xp̄m.
Unde eccleſia canit illi. Eternitatis nobis
aditum deuicta moꝛte reſeraſti. Et iterum.
Tu deuicto moꝛtis aculeo aperuiſti creden
tibus regna celoꝝ. Quarto cauſabatur ex
eo.ꝙ filius eius aduocatus humani gene⸗
ris conſtitutꝰ erat.iuxta illud.j.Joh.ij. Ad⸗
uocatū habemus apud patrē Jeſum xp̄m
iuſtum.⁊ ipſe eſt ꝓpitiatio pꝛo peccatis no
ſtris. Et ad Hebꝛe.vij. Semꝑ viuēs ad in⸗
terpellādum pꝛo nobis. Et eiuſdem epiſto
le.ix.c. Chꝛiſtus introiuit in celum vt appa
reat vultui dei pꝛo nobis. Aſcēſurus autē
dominus:iocundiſſimo vultu ⁊ ſuauiſſima
voce poſt dulciſſimos amplexus ⁊ oſcula.
dixit chariſſime matri ſue. O dilectiſſima ⁊
digniſſima genitrix mea.⁊ infantilium ne
ceſſitatum mearum ſedula miniſtratrix.et
particeps omnium laboꝝ meoꝝ. que fuiſti
mecū cruci cōfixa ex doloꝛe materne dilecti
onis.teneritudo requireret vt te nunc me⸗
cum adducerem ad gloꝛiam.niſi hoꝛum di
lectoꝛum filioꝛum tuoꝛum.⁊ puſilli gregis
mei indigentia me moueret. quibus te ma
trem ⁊ cōſolatriceꝫ ac magiſtrā intima pie
tate relinquo.⁊ te eis vt ipſoꝛum reginam
⁊ dominā recommēdo. Jterum autem ve⸗
niam ad te.⁊ cum ineffabili gloꝛia aſſumā
te.vt vbi ego ſum:⁊ tu in eternum ſis me⸗
cum.

Pars ſexta q̄ dꝛ miſſionis.ſ. ſpūſſancti.

M Eatam virginē fuiſſe pꝛeſentē miſ
b ſioni ſpūſſancti.qñ in die pēthecō⸗
ſtes in foꝛma ignis ⁊ in ſpecie lin⸗
guarum deſcēdit ſuper apoſtolos in mon⸗
te ſyon nulli dubium eſt. Dicitur autē pen⸗
thecoſtes a pentha qd̄ eſt quinqꝫ.⁊ coſten.
qd̄ eſt decem.quia quinquies decē.i. quin⸗
quaginta dies ſunt a reſurrectione domini
vſqꝫ ad ipſam diem.de quo vide per Arch.
in.c.hunc numerum.lxxxvj.diſt. Qꝛ autem
etiam ipſa bn̄dicta virgo pꝛeſens fuerit.pa
tet.quia Act.j.dicitur de apoſtolis poſt aſ⸗
cenſionē chꝛiſti. Hi omnes erāt vnanimi⸗
ter perſeuerātes in oꝛationibus cum Ma⸗
ria matre Jeſu. Et poſtea ſequitur in.c.ſe⸗
quenti.ꝙ exiſtentibus illis in eodem loco.
factus eſt de celo ſonus tanq̄ aduenientis
ſpūs vehemētis.⁊ repleuit totā domuꝫ vbi
erant ſedentes ⁊c̄. Si igitur ſuꝑ om̄es bea
ta virgo ſpiritū ſanctum.vt indubitāter te⸗
nendum eſt recepit:pꝛofecto conſtat ꝙ de
eius receptione mirum in modum exulta⸗
uit. Miſſio enim ipſius ſpūſſancti totum
mundum letificauit. Unde de filio virginis
canitur deo patri in pꝛefatione miſſe pēthe
coſtes. Qui aſcendens ſuper omnes celos.
ſedenſqꝫ ad dexteram tuam pꝛomiſſum ſpi
ritū ſanctum hodierna die in filios adoptio
nis effudit. Quapꝛopter pꝛofuſis gaudijs
totus in oꝛbe terrarum mūdus exultat ⁊c̄.
Et ideo multo magis illum recipiētes gau
dio ⁊ exultatione perfudit. Unde ipſaꝫ bn̄⸗
dictam virginē:que ipſius ſpūſſancti habi
tatio ⁊ ſacrarium erat:maioꝛi ⁊ incōpara⸗
bili cōſolatione repleuit. Nō ſolum autem
tunc.ſed pꝛius ſepius eam repleuerat.maxi
me in ſua cōceptione ⁊ ſanctificatiōe in vte
ro matris. ſicut pꝛedictum fuerat p̄s.xlv.
Fluminis impetus letificat ciuitatem dei.
ſanctificauit tabernaculum ſuuꝫ altiſſimꝰ.
Item in cōceptione filij dei.iuxta illud Lu
ce.j. Spiritusſanctus ſuperueniet in te: et
virtus altiſſimi obumbꝛabit tibi. De hac re
pletione ꝓphetatum fuerat Sap̄.j.vbi di
citur. Spiritus domini repleuit oꝛbem ter⸗
rarum. Ipſa enim oꝛbis terre dicitur. Un⸗
de de deo inquit p̄s.lxxiij. Operatus eſt ſa
luteꝫ in medio terre. Semper ergo gaudio
replebatur virginis anima. que ſemper ſpi⸗
ritu ſancto erat repleta. Unde dicebat deo
illud Sap̄.xij. O q̄ bonus ⁊ ſuauis eſt do
mine ſpiritus tuus.

Pars ſeptima huius ſermonis que di⸗
citur Aſſumptionis.

Primū gaudium beatiſſime virgi⸗
v nis in hoc ſermone explicandū di⸗ N
citur aſſumptionis. De quo dicam
in vndecima p̄te pꝛincipali huius operis.

ſermõe.j.⁊.ij.⁊ ideo hic ſuccincte ꝑtranſeo.
Quantū ꝟo gauiſa ſit in glᷓioſa ſua aſſum
ptione:nullus hominū moꝛtaliū cognoſce
re põt. Hoc autē eius gaudium cauſabatur (Gaudium aſſūptionis Marie fuit ex quattuoꝛ.)
ex quattuoꝛ. Primo ex eo ꝙ in celum aſcē
debat in anima ⁊ coꝛpoꝛe. Un̄ Aug. in ſer-
mone aſſumptiõis ait. Letatur Maria le
ticia inenarrabili coꝛpe ⁊ aīa glᷓificata ꝑ
ꝓpꝛiū filiū queꝫ ī vtero geſſit. quē genuit.
quē fouit ⁊ aluit dei genitrix. dei miniſtra-
trix. deiq3 ſeruitrix. de qua qm̄ aliter ſenti-
re nõ audeo. aliter dicere non preſumo. hec
ille. Et idē ego dico de immaculata eius cõ
ceptione. Scḋo cauſabatur eius gaudiū ex
eo ꝙ a tota celeſti curia fuit aſſociata. Un̄
Hiero. in ſermone aſſumptionis ait. Ad eiꝰ
exequias angeli famulabantur. ⁊ vniuerſe
celoꝝ curie cõgratulabātur. Nec mirum. qꝛ
maternus honoꝛ illius eſt qui ex ea natus
eſt. Tertio cauſabatur hoc eius gaudiuꝫ ex
eo ꝙ ad dexteram ſui filij erat collocāda. iu
xta illud ps. xliiij. Aſtitit regina a dextris
tuis ⁊c. Quarto eius gaudiū cauſabatur ex (D)
eo ꝙ debebat eſſe humani generis aduoca
ta. Un̄ Bern̄. ait. Ipſa eſt humani generis
aduocata. que non põt ſuſtinere repulſam.
qm̄ apud deum inuenit gratiam. Prudēs
quidē virgo nõ ſapientiā. vt Salomon. nõ
diuitias. nõ honoꝛes. ſed gratiā querebat.
Queramus igitur gratiā: ſed per inuentri
cem gratie. Ceterū quicq̇d eſt qḋ deo offer-
re paras Marie commendare memēto. vt
eodē alueo ad gratie largitoꝛē gratia rede
at quo influxit. hec ille. Hec ſunt gaudia q̄
cõmuniter ad honoꝛē ipſius beatiſſime vir
ginis recolūtur. Sed ſciēdum eſt. ꝙ vt le (Exēplū de ſeptē gaudijs Marie)
gitur beatus Thomas archiepꝭ canthua-
riēſis. quotidie cum magna deuotione re-
petebat predicta gaudia dicēs. Gaude vir
go mater chꝛiſti ⁊c. Semel autē cum eadeꝫ
gaudia moꝛe ſolito in ſuo oꝛatoꝛio diceret.
Apparuit ei ipſa ꝟgo bn̄dicta. ⁊ dixit. Cur
fili mi tantūmodo gaudes de gaudijs me-
is que trāſierunt. Et nõ potius letaris de il
lis gaudijs que modo habeo in celo. ⁊ que
perpetuo durabunt? Gaude igitur ⁊ letare
de cetero ac exulta mecū. quia gloꝛia mea
excellit dignitatē ⁊ leticiā omniū ſanctoꝝ ⁊
cunctoꝝ ſpirituū beatoꝝ. ⁊ maioꝛē gloꝛiaꝫ
habeo ipſa ſola ꝙ̄ oēs ſimul angeli ⁊ ſan-
cti. Gaude qꝛ ſicut ſol illuminat diē ⁊ mū-
dū. ſic claritas mea illuminat totū oꝛbē ce-
leſtē. Gaude qꝛ tota militia celi mihi obe-
dit. me veneraꝝ ⁊ honoꝛat. Gaude qꝛ filiꝰ
meus mihi ſemꝑ eſt obediēs. ⁊ meā volun-
tatē. ⁊ cūctas ꝓces meas ſemper exaudit.
Gaude quia deus ſemꝑ ad bn̄placitū meū
remunerat ſeruitoꝛes meos in hoc ſeculo ⁊
in futuro. Gaude quia ꝓxima ſedeo ſancte
trinitati. ⁊ veſtita ſum coꝛpoꝛe meo gloꝛifi
cato. Gaude qꝛ certa ſuꝫ ⁊ ſecura. ꝙ h̄ mea
gaudia ſemꝑ ſtabūt ⁊ nūq̄ finiētur vel defi
ciēt. Et quicūq3 cuꝫ his gaudijs ſpūalibus
letādo in hoc ſeculo me venerabitur: in exi-
tu anime ſue de coꝛpoꝛe preſentiā meā obti
nebit. ⁊ ipſam animā ab hoſtibꝰ malignis
liberabo. ⁊ in cõſpectu filij mei vt mecū gau
dia poſſideat preſentabo. Et de hoc habeꝝ
exēplum in miraculis ipſius virginis. vbi
legitur ꝙ quidam quotidie dicebat ſeptem
eius gaudia. Qui cū veniſſet ad moꝛtem. ⁊
ipſam bn̄dictā virginē totis affectibus in-
uocaret. venit illa ꝟginibus comitata. ⁊ cū
maxima angeloꝛuꝫ multitudine. ⁊ dixit illi
infirmo. Chariſſime lõgo tpe mihi gaudia
pn̄taſti. veni ergo ſecure. qꝛ nobiſcū ꝑ infinita
ſecula ꝑmanebis. ꝓ quibus ꝟbis ille mirū
in modū exultauit. ⁊ cū gr̄as egiſſet: feliciꝝ
migrauit ad dn̄m. cū ipſa dei genitrice eter
nis gaudijs potiturus. Quā virginē gau-
dioſaꝫ obſecro: vt aīam meā cū ex hoc ſecu-
lo migrauerit in celeſti palacio coꝛā dilecto
vnigenito ſuo feliciꝝ pn̄tare digneꝝ. Amē.
Incipit vndecima pars huius ſermona-
rij qḋ Mariale appellatur. In qua tracta-
tur de glorioſe ꝟginis Marie aſſumptiõe.
⁊ particulari ac ꝓpꝛio nomine iubilatio an
gelica nuncupatur. Sermo pꝛimus.

Leuauerunt ar-

(e) chā in ſublime. Gen̄. vij. Be
nedicta dei genitrix ꝟgo ꝑ
archā Noe figuratur. Quia
ſicut illa archa preſeruauit
ipſum Noe cuꝫ filijs ſuis a diluuio. ita ipſa
⁊ multo excellētius ſaluauit totum huma-
num genus ab eterna dānatione. ⁊ de in-
ferni ꝓfundo. Unde illi canitur in coꝛona
noſtra. Archa che ſalua chi vole a te toꝛna-
re dalo diluuio moꝛtal che ci pꝛofunda. Fi- (Maria archa federis)
guratur etiam per archam teſtamenti ſiue
federis. ⁊ hoc quadruplici ex cauſa. Pri-
mo ex cauſa efficiente. Illam enim ar-
cham fecit Moyſes ex precepto dei Exo.
xxv. Beatam autem virginem fecit ipſe de-
us et habitauit in ea. iuxta illud ps. lxxxvj.

Homo natus eſt in ea: ⁊ ipſe fundauit eaꝫ
altiſſimus. Deus enī in beata ꝟgine fuit
altus quādo eā in vtero ſanctificauit. fuit
altioꝛ. quādo de ea integra eius ꝟginitate
naſci voluit. Fuit ꝟo altiſſimus qn̄ ipſam
ſuꝑ oēs angelos exaltauit. Ratione igiꝝ
cauſe efficientis iſta archa virginalis fuit
nobilioꝛ ⁊ dignioꝛ archa federis. Secūdo
ipſa archa federis figurat btām virginem
rõne cauſe materialis. fuit enī facta de li-
gnis ſethim Exo. xxv. q̄ ligna ſm̄ Hiero.
hn̄t leuitatē. pulchꝛitudinē. foꝛtitudinem.
⁊ imputribilitatē. ꝑ que intelliguntur q̄ttu-
oꝛ dotes coꝛpis eius. Coꝛpus enī glᷓioſum
ipſius btiſſime ꝟginis eſt leue ꝑ ſubtilita-
tē. pulchꝛū ꝑ claritatē. foꝛte ꝑ agilitatē: ⁊
imputribile ꝑ immoꝛtalitatē. Tertio ipſa
archa dn̄aꝫ noſtrā figurat rõne cauſe foꝛ-
malis. qꝛ vt habeꝝ Exo. xxv. ⁊. xxxvij. ha-
buit in lõgitudie duos cubitos ⁊ ſemiſſem
.i. v. palmos. Joſephꝰ enī vocat h̄ cubituꝫ
duos palmos. In latitudine aūt hn̄t tres
palmos. ⁊ in altitudine cubitū ⁊ ſemiſſem
vt in eodē. c. habeꝝ. Et ſilr̄ iſta archa ſpūa
lis fuit. v. palmoꝝ in lõgitudine. qꝛ ipſa be
nedicta ꝟgo q̄nq3 ſenſus ſuos vſq3 in finē
puriſſimos ꝯſuauit. Fuit etiā triū palmo
rū in latitudine. qꝛ reſtaurationē āgeloꝛū
ac ſaluationē hoīm. ⁊ renouationē omniū
creaturarū ꝓcurauit. Habuit etiā h̄ archa
cubitū ⁊ ſemiſſem in altitudine. qꝛ eiꝰ celſi
tudo humanā ⁊ angelicā naturā exceſſit.
ſꝫ vſq3 ad filij ſui excellentiā non ꝑuenit.
Quarto ipſa archa btām ꝟginem figurat
rõne cauſe finalis. Dicta enī archa fcā fuit
vt ꝯtineret tabulas teſtamēti Deuꝝ. xxiij.
⁊ virgā aaron. ⁊ vrnā auream in qua erat
māna. Hec aūt archa ſpūalis. ſ. beata ꝟgo
intra ſe cõtinuit xp̄m in q̊ ſunt tres ſubſtā
tie. ſ. diuitas dulciſſima ꝑ māna ſignifica-
ta. ⁊ aīa ſapiētiſſima ꝑ tabulas teſtamēti
deſignata. in q̇bus deſcripta erat dei ſapi-
entia. ⁊ caro mūdiſſima que reſurrexit. et
ꝑ ꝟgam aaron que frõduerat deſignata
fuit. Iſtam igiꝝ archam eleuauerūt ange-
li in ſublime vt dicūt verba ꝓpoſita. ſcꝫ in
die ſacratiſſime aſſumptionis eiuſdem. de
qua in preſenti ſmone ſeptem conſidera-
tiones faciemus.
Pꝛima diceꝝ optationis.
Secūda allegationis
Tertia cauſationis.
Quarta doꝛmitionis
Quinta conſolationis.
Sexta reſurrectõis ſiue aſſumptionis.
Septima ꝟo et vltima appellabitur iubi-
lationis.

Pars pꝛima huius ſmonis que dicitur
Optationis.

(b) Eatiſſima ꝟgo maria videns (B)
filium ſuū glᷓioſum aſcēdenteꝫ
in celū. cum ipſo pariꝝ aſcēdere
exoptabat. Cauſe aūt huiꝰ deſi
derij poſſunt. v. aſſignari. Pꝛima ꝓpꝝ ap-
petitū naturalē vltimi finis. Scḋa ꝓpter
inſtinctū interioꝛē naturalis legis. Tertia
ꝓpter clarā ꝯtemplationē filialis pulchꝛi
tudinis. Quarta ꝓpter longā ⁊ tedioſam
ꝓꝛogationē ſue ꝑegrinatiõis. Quīta ꝓpꝝ
affectuoſam expectationē curie triūphāt. (Maria opta- bat xp̄o aſcēdē- te aſcē- dere)
Pꝛimo igiꝝ dico ꝙ mouebat btām ꝟginē
ad hoc deſiderandū appetitꝰ naturalꝭ vlti-
mi finis. Nā vt ait Bern̄. in li. de vita cle-
ricoꝝ. c. xxvj. Naturali deſiderio oēs ſum-
mū appetimus bonū. nec eſt in nobꝭ quies
niſi eo adepto. Et Boetiꝰ in. iij. de cõſola.
ꝓſa. ij. inq̇t. Oīs moꝛtaliū cura quā mul-
tiplicium ſtudioꝝ laboꝛ exercet. diuerſo q̇dē
calle ꝓcedit. ſꝫ ad vnū tandē beatitudinis
finē nitiꝝ ꝑuenire. Et in eodē li. etiā dicit
Eſt enim mētibus hominū veri boni na-
turalr̄ inſerta cupiditas: ſꝫ ad falſa deuiꝰ
erroꝛ abducit. Et Aug. xiij. de trinita. ait.
Ad appetendā btītudinē natura cõpellit.
cui ſumme bonꝰ ⁊ immutabilr̄ btūs crea-
toꝛ hoc indidit. Et. x. de ci. dei. iteruꝫ dicit.
Omniū certa ſnīa eſt qui rõne quoq̄ mõ
vti poſſunt. btōs eē oēs hoīes velle. Et rō
huiꝰ deſiderij eſt. qꝛ finis nr̄ beatitudo. ſm̄
magr̄m ſen. in. ij. di. j. Et ibi ſctūs Bõauē.
parte. ij. ar. ij. q. ij. Et. xix. di. eiuſdē li. ar. j.
q. j. ⁊ ꝑ oēs theologos in iiij. di. xlix. maxie
ſctm̄ Bonauē. ⁊ Ric. ar. j. q. j. ⁊ btm̄ Tho.
j. ij. q. viij. ar. iij. in coꝛpe. q. Cū ergo oīa
appetant ꝑtingere ad finē ſuū. vt ait phꝰs
ij. ⁊. viij. phiſ. Non eſt mirū ſi etiā nos ap
petimus felicitatē ⁊ ſummū bonū. Oīa
enī bonū appetūt. j. eth. j. retho. iij. topi. ⁊
iiij. meth. Hic aūt vltimꝰ finis nr̄ ⁊ h̄ ſum
mū bonū eſt filiꝰ ꝟginis. qui de ſeipſo inq̇t
Apoc. j. Ego ſum pꝛincipiū ⁊ finis. pꝛincipiū
videlꝫ a quo oīs creatura ſumpſit exoꝛdi-
um. finis ꝟo ad quē oīs creatura redigiꝝ ⁊
terminaꝝ. ⁊ ꝑ quē oē btificabile felicitaꝝ
Et ideo dicit Haimo. Finē tāto vehemen
tioꝛi deſiderio Maria appetebat quanto

filiũ plus cognoſcebat.⁊ q̃ato fortiꝰ amabat. Eſt enim amor põdus ſpũs rõnalis. dicẽte Augu.xiij.ꝯfeſ. Põdus meũ amor meus.eo feror quocũq; feror. Quãto igit̃ hoc põdus eſt maius:tãto mag̃ inclĩat ad amãdũ. Et q; btã ꝟgo ſup oẽs creaturas hunc finẽ.i.deũ amabat. Ideo plꝰ oĩbus i eũ deſiderio ferebat̃.⁊ ad ipz̃ ꝑtingere::ac cũ illo cõiũgi cupiebat. Scd̃o eã ad hoc inducebat inſtinctꝰ legis nãlis. Naturalis eñ inſtinctꝰ eſt oĩbꝰ aĩalibus ad dilectiões filioꝝ. Unde .viij.phiſi.Ariſto.vt generãq̃ ad genitũ naturalis eſt amicitia. Hic aũt inſtinctꝰ eſt maxime in hoĩbus. Nam pat̃ magis diligit filiũ q̃ ſeipm̃.l. iſti quidez. in fi.ff.qd̃ me.cau.vbi glo.dicit idẽ eſſe de matre. Immo dico q̃ mr̃ tenerius diligit ſuũ filiũ q̃ pater.q; mag̃ eſt certa euz eſſe ſuũ filiũ.l.quia ſemp.ff.de i ius vo. Amãt aũt parẽtes filios tanq̃ aliq̃d ſui.naz pat̃ et marer eſt radix filij.filius ꝟo flos eius. xxxiij.q.iij.c.tunc ſaluabit̃. Unde etiã dr̃ q̃ pater ⁊ filius cẽſent̃ eẽ vna ⁊ eadẽ pſona.l.fi.C.de impu.et ali.ſub.⁊ vox patris vox filij.§.ei qui.inſti.de inuti.ſtip. Dicit̃ quoq; q̃ nullꝰ amor vincit paternũ.l.fin. C.de cura.fu.nec maternũ.l. videamꝰ.ff. de in litez iu. Et hec oĩa patent ex ethimologia vocabuli. Filiꝰ eñ dr̃ a philos grece qd̃ eſt amor latine.vt no. in.§.fi.inſti.qui dari tu.poſ.quia igit̃ in btã ꝟgine inſtictꝰ nature erat ordinatiſſimus:ipaz inclinabat ad tenerrime diligendũ filiũ ſuuz vnigenitũ.qui totus erat ſuus quo ad humanitatẽ.quia qd̃ alij filij habuerũt ab vtriſq; parẽtibus.hoc filiꝰ ſuus totũ receperat ab ipã. Amabat ergo eũ tanq̃ aliqd̃ ſui quãtum ad carnẽ. Et tanq̃ aliquod et̃ni pr̃is quãtũ ad diuĩitatẽ.⁊ tanq̃ deſiderabilem quãtũ ad vtrũq;. Unde immẽſitas amoris eius nõ ſinebat illa quieſcere in triduo quãdo puer ieſus remãſit in hierl̃m Luc. ij.quod oſtẽdit diligẽtia inq̃ſitionis. De q̃ Cañ.iij.habet̃.vbi ipã ait. Surgam ⁊ circũibo ciuitatẽ ꝑ vicos et plateas.queram quẽ diligit aĩa mea. Ubi Berñ.ait. Aurora rutilans conqueſta eſt ſe diem ꝑdidiſſe lucentẽ. Stella matutina admirata eſt triduanam ſolis abſentiã. Si ergo deſiderauit filij ſui preſentiã adhuc exñtis in t̃ris: ſic q̃ quieſcere nõ poterat.quantũ deſiderauit preſentiam eius regnantis in celis.

C — Maria naturali iſtictu deſiderabat aſcẽdere

D Tertio ipãm mouebat ad hoc appetendum clara cõtẽplatio filialis pulchritudinis. Quãuis eñ nõ ſit heſitandũ q̃n btã ꝟgo in hac vita pluries ⁊ manifeſte nõ ꝑ enigmata vel figuras diuine maieſtat̃ viſionem habuerit. quod aſſerit̃ de Moyſe et Paulo.de q̃bus etiã illud aſſerit Aug. ad Oroſium. Tamen per aggrauationem corpis lumen in quo fit talis viſio:nõ eſt i anima ꝑmanẽs habitualit̃:ſed tranſiens. Et ideo beata ꝟgo affectabat in celis aſcẽdere cum filio ſuo.vt ſine diſcõtinuatione eternalit̃ cõtemplaret̃ eius diuinitatem. Unde Cant.j.illi inq̃t. Indica mihi quem diligit anima mea.vbi paſcas. vbi cubes i meridie. Ubi dicit Berñ. Hic paſcis.ſ nõ in ſaturitate. Perfrui igit̃ exoptabat fructu ſuauiſſimo vteri ſui.de quo ps̃. cxxvj. inquit ꝓpheta. Cum dederit dilectis ſuis ſomnũ.ecce hereditas dñi filij merces fructus vẽtris. In xp̃o eñ eſt vera diuinitas quam videre eſt merces ⁊ gloria beatoꝝ. iux̃ illud quod inq̃t deus abrae Geneſ.xv. Ego ſum merces tua magna nimis. Itez eſt vera humanitas.que fuit fructꝰ beate ꝟginis.⁊ hanc etiã videre gl'ioſam eſt felicitas ſanctorũ.iuxta illud Joh.xvij. Hec eſt vita eterna vt cognoſcãt te verũ deuz. ⁊ quem miſiſti ieſum xp̃m. Cupiebat ergo ꝟgo pijſſima ſemꝑ ⁊ ſine interruptione filium ſuũ dulciſſimũ videre.in quẽ deſiderãt angeli ꝓſpicere.j.Pe.j.

Cõtemplatio mouebat mariã aſcẽdere

E Quarto ad hoc ipãm inclinabat lõga ⁊ tedioſa ſibi ꝓrogatio ſue ꝑegrinationis. Uidebat̃ eñ ei q̃ iã diu vixiſſet in hac lachrymarũ valle. Unde dicebat cũ ꝓpheta ps̃.cxix. Multũ incola fuit aĩa mea. Erat etiam illi tedioſa ꝑegrinatio huius vite.q; habitabat inter malos ⁊ ꝑfidos iudeos. Uñ dicebat cum eodẽ ꝓpheta vbi.ſ. Heu mihi q̃a incolatꝰ meus ꝓlõgatus eſt.habitaui cũ habitãtibus cedar. Cedar eñ interp̃tat̃ tenebra.et ſignificat iudeos tenebroſos.inter q̃s ipã habitabat. Dicebat ergo ipã bñdicta ꝟgo illud ad Phil'.j. Cupio diſſolui ⁊ eſſe cum chriſto.

Incola tꝰſcſt eã incẽdit deſiderare aſſũptões

F Quinto ad hoc ipſam inclinabat affectuoſa expectatio curie triumphãtis. Nouerat eñ ꝟgo gl'ioſa.q̃ tota celeſtis curia eam tanq̃ reginã ſuã cũ maximo deſiderio expectabat. Et ideo dicebat filio ſuo illd̃ qd̃ hr̃ in ps̃.cxlj. Educ de cuſtodia aĩam meã ad ꝯfitendũ nomini tuo.me expectãt iuſti donec retribuas mihi. Et ideo me debes tecũ aſſumere in celũ. quod non

ſolũ mihi erit iocundũ:ſ etiã toti curie tue celeſti gratiſſimũ.

Pars ſecũda huius ſmonis que dicit̃ Allegationis.

G — Maria potuit allegare cauſas q̃re deberet a filio aſſumi.

b Eatiſſima virgo q̃ optime ſcit allegare pro alijs. etiam bene ſciebat allegare ꝓ ſeipſa. Inter alias autẽ rationes quas adducebat vt filiũ inclinaret ad eã aſſumendam ⁊ ꝑducendã ſecum in gloria celeſti quadruplici vſa eſt fundamẽto. Quas rationes tãgit Alexãder de ales li.ij.de laudibus beate ꝟginis.c.xiiij. Nam lʒ de ipis allegationibꝰ in diuinis ſcripturis nulla fiat mẽtio.tamẽ nihil obſtat ꝯtemplatiõis gratia aliq̃ meditari. Dixit ergo ꝑmo ſic. Te dulcis fili duz eſſes ꝑuulus blãda manu ſepius leniter traxi.nũc itaq; in recompenſatione felici me manu miſ̃icordie tue trahe ad te in gl'ia paradiſi. Ad quod facit illud Hiero.in lib.de honorãdis parẽtibꝰ. Memẽto parentũ q̃ talis es quoꝝ manibus incrementa ſumpſiſti. Secũdo ſic ait. Tu qui de meis viſceribus lac traxiſti virgineũ.trahe me poſt te ad tuũ celeſte conuiuiũ. iuxta illud qd̃ in eodẽ lib.de hono. paren.dicit̃ ſcz Exolue fili quod debes.et officia debita qualicũq; exhibe famulatu. quia parẽtibus nemo poteſt reddere quod debet̃. Sit tibi grata vita illorum quibus charior eſt vita tua q̃ ꝓpria. Redde amoris vicem colẽde pietatis. Tertio ſic inq̃t. Tibi o fili patienti compaſſa ſum. ex quo ergo tua paſſio mihi ⁊ tibi fuit cõis. quare nõ cõmunis eſt gloria? Scd̃m naturaz eñ eſt eum cõmoda ſequi qui incommoda ſequit̃.l.ſm naturam.ff.de regu.iu. ⁊ qui in vno aggrauat̃ in alio debet ſubleuari. l.eum qui.ff.de iureiur. Quarto ſic dixit. Optima pars carnis mee iaz celos tenet quia partus eſt pars viſceꝝ matris.l.j.ff. de ven.inſpi.⁊.c.ſi ad matris.de cõſe.diſ. iiij. Ut q̃d ergo pars reliqua mole terrene habitationis eſt deꝑſſa. Acceſſoriũ eñ debet ſequi naturã ſui principalis.c.acceſſorium.de regu.iur.libro.vj.⁊.l.cum principalis.ff.eodez titu. Tu ergo qui dixiſti electis tuis Oſee.ij. Traham vos in finibus charitatis. Tu qui es brachiũ eterni pr̃is: trahe me poſt te Cantic.j.c.de exilio ſcilz ad patriam.de morte ad vitã.de tenebris ad lucem ꝑpetuã.⁊ de miſeria ad eternã felicitatem.

Pars tertia huius ſmonis que dicitur cauſationis.

H p Ro declaratiõe huius partis querit̃.q̃ de cauſa xp̃s matrez ſuã in tã pijs petitionibus non exaudierit.cum eñ bonũ filiuz deceat exaudire mr̃em ſuã. iuxta illud.iij. Reg.ij. Pete mr̃ mi.neq; eñ fas ẽ vt auertam faciẽ meã a te. Mirabile quibuſdam videt̃.q̃ xp̃s tam venerabilẽ matrez ſuã. quã tam tenero amore diligebat exaudire noluerit vt eam ſecũ ad gl'iam adduceret. ſicut ipã tam anxio affectu appetebat:ſed potius eã in hac lachrymarũ ⁊ calamitatũ atq; tenebrarũ caligĩe remanere voluerit. Sed his heſitationibꝰ ſatiſfacere volens. dico q̃ licz deus in ſuis opibus nr̃a adinuẽtione nõ indigeat. cũ certũ ſit q̃ omnia facit debito ordine.certaq; rõne:q; iuſtus dñs in oĩbus vijs ſuis.⁊ ſanctꝰ in omĩbus opibus ſuis.vt inq̃t ps̃.cxliiij. Tñ ꝓ deuotione augẽda fideliũ.⁊ oĩ ſiniſtra opiniõe tollẽda a cordibus xp̃ianoꝝ.int̃ alias poſſumꝰ aſſignare q̃ttuor cauſas quibus ipſe dñs noſter rõnabil'r mr̃ez ſuã dilectiſſimã ſecũ aſſumere noluit. Prima aũt dr̃ cõſolationis reſpectu remanẽtiũ. Scd̃a inſtructionis reſpectu ſcribẽtiũ. Tertia ꝯfortationis reſpectu patiẽtiũ. Quarta ꝟo honorationis reſpectu obuiãtiũ.

Quattuor ex cauſis chriſtus aſcẽdẽs noluit matrez ſecũ aſſumere

I Primo igit̃ dico.q̃ xp̃s dimiſit mr̃em ſuã in t̃ris poſt ſuã aſcẽſionẽ rõne ꝯſolatiõis reſpectu remanẽtiũ.ſ.apoſtoloꝝ ⁊ alioꝝ fideliũ. Uñ ſuꝑ illud Joh.xix. Stabat iux̃ crucem ieſu ⁊c.dicit Augu. Migraturꝰ ex hoc mundo dñs ita ordinauit. vt vtraq; eccl'ie portio. triumphãs videlz ⁊ militãs viſibili ⁊ inuiſibili ſolatio frueret̃ ꝑ ipm̃. Aſcẽdens eniz in celũ ſanct̃ aĩabꝰ ⁊ angelis ſuã diuitatẽ ⁊ humanitatẽ ꝑpetuo ꝯtẽplãdã exhibuit. vt ſiue ingrederent̃.ſiue egrederẽt̃ paſcua inuenirẽt. Eccleſie ꝟo adhuc in terra militanti ſolatiũ quidẽ viſibile promiſit quod in die pẽthecoſtes impleuit q̃n ipm̃ conſolatorẽ cordibus fideliũ immiſit. Solatiuz ꝟo viſibile quod de corporali eius ꝑſentia habebat fidelibus ſuis ſubtrahere iaz voluit. Et iccirco matrez eccleſie conſolatricem vice ſui dereliquit.vt dum beati angeli in celis aſpicerẽt illum hominẽ fideles in terris intuerent̃ cum gaudio eiuſdẽ hominis verã mr̃ez.hec ille. Et reuera valde gaudioſum erat ⁊ conſolatoriuz videre in

terris feminā habentē filiū regnātē i cel.
Exiſtimo eniʒ ꝙ ſicut modo fit ad limina
apoſtoloꝝ ſic fiebat tūc ad ipāʒ ꝑegrinatio
fideliū: reginā celi ꞇ terre videre cupiētiū.
vt ſcribit btūs Ignacius ad btm̄ Johānē
euāgeliſtā. ꞇ legiť de btō dionyſio. ꝙ val-
de deſiderabat videre ꝟginē glioſam. Cū
aūt ipām vidit. cōſiderās magnitudinem
grāꝝ ei⁹. ꞇ excellētiā ꝟtutū. ac honeſtatē
moꝝ. ſingularēq̃ꝫ vite ſue ſanctitatē. ꞇ mi-
rabilem ipſius pulchritudinē. dixit ei. Si
de tui filij diuinitate nō fuiſſet mihi a Pau-
lo apoſtolo p̄dicatū. faciľr te crederēʒ eſſe
deū. Nec mirū ſi fideles ad vidēdā btām
ꝟgineʒ currebāt. cū legam⁹ multos diuer-
ſas mūdi partes luſtraſſe. vt aliquos ho-
mines viderēt ꞇ audirēt. ſicut recitat Hie-
ro. in ep̄la ad Paulinū. Que viſitationes
ipſis viſitātibus maximā conſolationē af-
ferebant. ꞇ ipſi ꝟgini in magnū honorem
cedebāt. Si enī glīa eſt mr̄i vni⁹ martyris
vel alterius ſcti. quāto honore debebat ve-
nerari mať ſancti ſctōꝝ filij dei? Dimiſit ģ
xp̄s matrē ſuā in terris. ꞇ noluit eā addu-
cere ſecū in celis. q̃ꝛ apoſtolis nimis durū
fuiſſet ſimul p̄uari preſentia ſolis et lune.

Marginal note: R Māſit i t'ris vt ſcribentes inſtrueret

Scd̄o dimiſit eā in terris poſt ſuā aſcē-
ſionē rōne inſtructiōis reſpectu ſcribētiū
vt. ſ. fideles inſtrueret de rudimētis fidei.
maxime de his de q̄bus nulli mortalium
niſi ipſi cōſtare potuit. Quāuis aūt euan-
geliſte ſpūſancto dictāte euāgelia ſua ſcri-
pſerint. nihilomi⁹ credi pōt. ꞇ veriſiľe ē ꝙ
de talib⁹ cū ipā ꝟgine cōferebant. Similiť
ꞇ alij fideles legētes euāgeliſtarū ſcripta
ab ipā querebāt ſi h̄ ita ſe habebāt. Et nō
eſt dubitandū qn̄ ſpūſſctūs plura btē ꝟgi-
ni reuelāda ſeruauerit. Quis enī melius
ſcire potuit de magis veniētibus cū ſtella.
de fuga in egyptū. de angelica ſalutatione
ꞇ ꝟbis inť ipām ꞇ archangelū gabrielem
factis. de natiuitate xp̄i. ꞇ de circūciſione
eius. ꞇ de oblatiōe ipſius in tēplo. ꞇ de re-
liq̄s ad filiū ſuū ꝑtinētib⁹. q̄ꝫ ipā q̄ ſingula
fuit expta. ꞇ cūcta xp̄i opā ꝑ triginta ꞇ tres
ānos oculis ꝓprijs aſpexit. Un̄ dꝛ Lu. ij.
Maria aūt cōſuabat oīa ꝟba hec ꝯferēs
in corde ſuo. Et ob hoc forte Lucas plura
de xp̄i infantia ſcripſit tanq̄ꝫ familiarioꝛ
ꝟgini. nā capellan⁹ eius aſſeriť fuiſſe. Re-
liq̄t ergo dn̄s mr̄em ſuā magiſtrā apl̄oꝝ
ꞇ oium fideliū. Unde Hiero. in ſmone ad
Euſtochium loquēs de beato Jobe euāg.

ſeruienti ipſi ꝟgini. poſtea ſubdit. Non q̄ꝫ
eximius ille ſanctoꝝ chorus apoſtolorum
eam deſeruerit. inť quos poſt reſurrectio-
nem dn̄i intrās ꞇ exiēs familiarius cōtu-
lit de xp̄i incarnatione. tāto ſiquidē verius
quāto ab initio ꝑ ſp̄mſanctū plen⁹ cūcta
didicerat ꞇ ꝑſpexerat plenius vniuerſa. lʒ
et apoſtoli ꝑ eundē ſp̄mſanctū oīa cogno-
uerint. ꞇ in oēm edocti fuerint veritateʒ.
hec ille. Tertio eam dimiſit rōne ꝯforta-
tōis reſpectu patiētiū. Sciebat enī chriſt⁹
fideles ſuos ſtatim poſt aſcenſionē ſuam
inť ꝑſecutiōes debere fluctuare. ꞇ ꝙ ſi ma-
trē ſuā ſecū duxiſſet. grex fideliū deſperare
potuiſſet. ꞇ dicere ꝙ chariores ſecū trāſfe-
rēs ceteros traderet obliuioni. Sʒ quādo
chriſtifideles videbāt: ꝙ ipām ſctiſſimam
mr̄em ſuā hic reliquerat multis tribula-
tionibus ꞇ ꝑſecutionibus affligendā. ſuas
paſſiones eq̄nimiter tolerabāt ipſius vir-
ginis patiētiſſime exemplo. Ut aūt glioſa
ꝟgo multa aduerſa poſt aſcenſionem dn̄i
perpeſſa ſit. p̄ſertim a iudeis teſtať beat⁹
Ignacius. qui in epiſtola ad Jobem euan-
geliſtam ait. Maria ſalome quaʒ diligis
filia Anne: hieroſolymis quiq̃ꝫ menſibus
commorās. ꞇ quidā alij noti. referūt ma-
riam mr̄em ieſu omniū gratiarū hr̄e abū-
dantiā. ꞇ dicūt eā in tribulationib⁹ ꞇ ꝑſe-
cutionibus hilarē. in penurijs ꞇ idigētijs
nō querulā. iniuriātibus gratā. ꞇ ꝙ mole-
ſtata letať miſeris et afflicť coafflicta. Et
infra. Mirum aūt eſt ꝙ cū ab oīb⁹ ma-
gnificeť. a phariſeis tamē ꞇ ſcribis ei de-
trahiť. hec ille. Si ergo dn̄s Jeſus ſuam
dilectiſſimā mr̄em que nunq̄ꝫ peccatū cō-
miſerat in h̄ mūdo pati voluit. quāto ma-
gis nos digne patimur. q̄ quotidie pecca-
mus? Et ideo inq̄t Catho in ſuis documē-
tis. Qd̄ merito pateris patiēter ferre me-
mēto. Quarto dimiſit eā rōne honora-
tionis reſpectu obuiantiū. Pro cui⁹ decla-
ratione eſt cōſiderandū. ꝙ prudēs merca-
tor tractās p̄cioſas merces ipſus tractat ꞇ
ꝯſiderationē facit de loco cōgruenti ad il-
larum repoſitionē. ꞇ illū locum optime co-
aptat ꞇ ordinat. ꞇ ſimiľr cognoſcēs dei fi-
lius mr̄em ſuā ꝟginem glioſam eſſe inter
oēs creaturas p̄cioſam. ꝑus voluit illi lo-
cum p̄parare p̄cioſum. ꞇ amenū i quo ipā
ſublimareť. ꞇ poſtmodū. de celo deſcēderet
ad ipām aſſumēdā. Et hāc rōnem tangit
Hiero. in ſmone aſſumptiōis di. Aſcēdit

Marginal note: Z Māſit i t'ris vt ꝯfortaret patientes

Marginal note: AA Māſit vt honoraretur ab obuiātibus.

et p̄parauit huic ſctiſſime ꞇ glioſiſſime vir-
gini locū immortalitať. vt cuʒ eo regnare
poſſʒ in eťnū. Et iterū ibidē ait. Preceſſit
eā dn̄s ad celeſtia. vt pararet ei ſicē ipē ſuiſ
repromiſerat diſcipuľ in ethereis manſio-
nibus locū. Hoc aūt in figura ſignificatuʒ
fuerat. ij. Reg. vj. vbi legiť dauid regē fe-
ciſſe tabernaculū iux̄ domū ſuā ꝓ reponē-
da archa federis. ꞇ ꝙ poſtea deſcēdit ipſe
cū electis filijs iſrľ. ꞇ tulit archā de domo
Aminadab q̄ erat in gabaa. ꞇ poſuit eam
ſuꝑ plauſtrū nouū. quā cū Oza tetigiſſet:
ꝑcuſſus eſt a dn̄o. deinde dauid cū ipſis fi-
lijs iſrľ aſſociauit archā ipām cū cythara
ꞇ cātoribus. ꞇ cū magnis feſtiuitatib⁹ repo-
ſuit illā in loco ſibi p̄parato. Per archam
enī federis vt. s̄. diximus intelligiť bn̄dicta
ꝟgo. q̄ tali federe ordinata eſt vt ipſa eſſet
plena grā. ꞇ per eā nos grā repleremur. et
iſtud fuit fedus vt ꝓpter nos ſaluatorē cō-
ciperet. ꞇ ꝑ ip̄m ꝓpiciationē nobis ꝓcuraret
Un̄ Aug. in quodā ſmone inq̄t. Ad te grā
plena loquar. ex grā debes o piiſſima eſſe
gratioſa. cui nimirū p̄ctoꝝ reſtauratio tā-
te ſublimitať exiſtit cā. Mira loquar o do-
mina. Sed ſi eſt multū audeo multū gau-
deo. Nos enī tibi teq̃ꝫ nobis mira neceſſi-
tudo cōfederat. cū vere ꝓ nobis habeas illō
eſſe qd̄ habes. Si enī nulla p̄ceſſiſſet trāſ-
greſſio nō foret ſecuta redēptio noſtra. et
ſi neceſſe nō fuiſſet nos redimi. nō fuiſſet
neceſſe parere redēptorē. ſ. xp̄m. q̄ tabna-
culū. i. locū ſublimē in celis btē ꝟgini ſuꝑ
oēs angelos ſm̄ celſitudinē ſue maieſtať
p̄parauit. Deinde in die aſſumptiōis eiuſdē
venit cū electis filijs iſrľ. i. cū ordinib⁹ ſan-
ctoꝝ. ꞇ recepit archā de domo aminadab.
q̄ interp̄tať ꝑpľs. gabaa ꝟo vallis. i. edu-
xit eā de ꝑpľo mortaliū. ꞇ de valle lachry-
marū. h̄ in plauſtro poſita. i. in ſacro corꝑe
ꝑcuſſus eſt oza. i. iudeus. qui illud tangere
tētauit. ſ. murmurādo. Uel pōt ꝑ Ozam
ſignificari p̄nceps ſacerdotū. q̄ cuʒ porta-
reť corpus beate ꝟginis ad ſepulturā. pre-
ſumpſit apponere man⁹ ad feretrū in quo
erat corpus beatiſſime ꝟginis. vt illud ad
terrā deijceret. h̄ ſtatim vigore brachioꝝ
deſtitutus eſt. ꞇ doloribus maximis affli-
ctus. Qui ad exhortationē apoſtoloꝝ pe-
nitentiam agēs. tacto ſacratiſſimo corꝑe
immaculate ꝟginis conualuit. vt legitur. i
quadam hyſtoria de aſſumptione ipſius.
Hanc autē archam aſſociauit dauid cum

Marginal note: Miraculuʒ in aſſumptione Marie factum

cantoribus. quia xp̄s cum angelis ꞇ ſanctis
dulciter canētibus ac pſallentibus eam in
celum comitatus eſt. Et nota ꝙ plauſtrū
dicitur fuiſſe nouum. ſuper quo poſita fu-
it archa. q̃ꝛ corꝑe benedicte virginis reſu-
ſcitato ꞇ incorruptibilitate dotato reddi-
ta eſt anima. ꞇ ſic ad dexteram filij ſui eſt
in gloria ſublimata. Unde Aug. in ſmone
aſſumptionis eiuſdē ait. Ad hanc gloriaʒ
tu glorioſa perfecte ꝓuecta es. vt ſuperno
rege nihil habeas ſuꝑius in ſuꝑnis. Que
angelicaʒ trāſiens dignitatē vſq̃ꝫ ad ſum-
mi regis thronū es ſublimata. Ubi enim
poſuit ideʒ rex filius tuus qd̄ ex te ſuſce-
pit. ibi te poſuit reginā de qua illud ſum-
ſit. Nec enī fas eſt alicubi te eſſe: q̄ꝫ vbi ē
id quod a te genitū eſt. Hinc nos ꝑ te he-
reditamus miſericordiā miſeri. igrati gra-
tiam. veniā peccatores. ſublimia infimi.
celeſtia terreni. deū hoīes. mortales vitā.
et patriā peregrini. hec ille. Iſta igiť fuit
p̄cipua cauſa quare xp̄s nō aſſumpſit ma-
trem ſuā ſecum. vt videlʒ poſtea cū maio-
ri honore ſuſcipereť in celū. ꞇ ipē cuʒ tota
celeſti curia illi veniret obuiā. Et hāc cau-
ſam aſſignat Anſel. in libro de excellentia
beate ꝟginis. c. vij. dn̄m noſtrū alloquēs
ꞇ dicēs. O bone ieſu. quomō pati potuiſti
vt te ad regnū glorie remeāte illā beatam
mr̄em tuā in miſerijs mūdi relinqueres. ꞇ
nō ſtatim tecū regnaturā aſſumeres? For-
taſſis dn̄e hoc agere voluiſti. ne tue curie
veniret i dubiū cui potius occurreret. tibi
ſcʒ dn̄o ſuo p̄mo in aſſumpta carne celum
petēti. An ipſi matri ſimiľr in ip̄m regnū
materno iure tecū aſcēdenti. Prudentiori
ergo ꞇ digniori conſilio p̄cedere illā vole-
bas: quatenus ei locū immortalitať in re-
gno tuo p̄parares. ꞇ ſic comitat⁹ tota cu-
ria tua feſtiu⁹ illi occurreres. eamq̃ꝫ ſicut
decebat matrē tuā per teip̄m exaltares. h̄
ille. De his autē cauſis remāſionis ſue i h̄
mūdo poſt aſcēſionē filij certificata ab ipō
filio ſuo. bn̄dicta ꝟgo cōtētiſſima remāſit.
Non enī petebat vt aſſumereť cū filio niſi
ſub ꝯditione. ſ. ſi deo placeret. ꞇ nō aliter.
et hoc nō fuit velle aliq̄d ꝯtra diuinā volū-
tatē. ſed potius ſuū velle diuine voluntati
ſubiacere. Beatiſſima eteniʒ ꝟgo q̄ nunq̄ꝫ
peccauit: nunq̄ꝫ aliquid ꝯtra diuinā volū-
tatem voluit. Et in hac ſua petitione con-
ditionata fecit ſicut poſtea egit filius ei⁹.
qui Matthei. xxvj. inquit. Pater ſi poſſi-

bile eſt tranſeat a me calix iſte. Verũtamẽ non ſicut ego volo: ſed ſicut tu. Fiat volũtas tua.

Pars quarta huius ſmonis que dicit dormitionis.

N q

Annmortua ꝑuſ vl' an ſine morte fuerit aſſũpta

Uerũt quidã nũq̇d glo̾ioſa v̾go ſit mortua, an v̾o ſine morte fuerit in celũ aſſumpta. ſiĉ fcm̃ fuiſſet de nr̃is p̃mis parẽtibꝰ ſi nõ peccaſſent. Nã Augu. ſup. Geñ. ⁊ recitat magr̃ in. ij. diſti. xx. di. ꝙ ſi nõ fuiſſent trãſgreſſi diuinũ p̄ceptũ ſine morte ſtatuto tp̃e fuiſſent ad meliorẽ ſtatũ, hoc eſt ad beatitudinẽ trãſlati. Ad quã dubitationẽ rñdet. ꝙ lʒ beatiſſima v̾go nũq̃ habuerit aliquod pct̃m actuale, nec etiã originale vt incõuincibil'r ꝓbatũ eſt in p̃ma pte p̃ncipali huius opis. tñ rõnabile fuit ip̃aʒ mori. vt in eadẽ pte declaraui rñdendo ad argumẽtũ q̃ dici poſſet debuiſſe ceſſare moreʒ in beata v̾gine ceſſante in ea pctõ. quã rñſionẽ vide ibi in. ij. ſmone. pte. ij. Et hãc veriſſimã opinionẽ tenẽt catholici docto. Unde Aug. in ſmone de aſſumptiõe virginis inq̇t. Memores ꝯditionis humane mortẽ illã tempalẽ ſubiſſe matrẽ dei dicere nõ metuimꝰ. Idẽ quoq̇ dicit Damaſc. ĩ duobus ſmonibus aſſumptionis eiuſdẽ. Et Hiero. in ſer. ad Euſto. vbi ait. Cuʒ ꝑfecto nihil cõſtet niſi ꝙ hodierna die glo̾ioſa migrauit a corpe.

O

Rõnabil'r debuit maria p̃us mori

Fuit aũt hoc decẽs quadruplici rõne. Primo ꝓpter filij ſui cõfirmationẽ. Cum em̃ xp̃s naturã noſtram aſſumpſerit vt eadẽ natura qua peccauerat ſctificaret. decuit vt hoc manifeſte oñderet ad cõfutãdas multas hereſes quas futuras p̄nouerat. Fuerũt ei heretici nõnulli qui nõ ſolum naturã noſtrã. h̾ eſt de genere adã eũ aſſumpſiſſe negauerũt. ſed oĩno eũ corpus fãtaſticũ habuiſſe aſſerue runt. Int̾ quos fuerũt manichei. Ualetinꝰ aũt hereticꝰ dixit xp̃m celeſte corpꝰ aſſumpſiſſe. Ut ergo oſtẽderet ꝙ xp̃s vere de illo gñe erat qd̃ mortẽ meruerat: decuit vt eius genitrix mortẽ ſuſtineret. Si em̃ ſine morte ad glo̾iam fuiſſet tranſlata. faciliter creditũ fuiſſet vel ꝙ nõ fuiſſet de humano gñe. vel nõ de illa ſtirpe p̃mor̃ parentum. Et ſic ſi beata v̾go nõ fuiſſʒ credita eſſe de ſtirpe humana ab adã deſcẽdente. ſil'r creditũ fuiſſet de xp̃o eiꝰ filio. Et ꝯ̃ter viſum fuiſſet ꝙ xp̃s ꝓ ip̃o humano gñe ꝯgruẽtẽ ſatiſfactionẽ nõ feciſſet. ⁊ ꝙ idoneꝰ redẽptor nõ fuiſſet. Mors aũt ipſius bñdicte v̾ginis oſtẽdit illã fuiſſe veracit̾ de hũano genere. ⁊ de illa ꝓpagine de q̃ d̾ Hebre. ix. ca. Statutum eſt hominibus ſemel mori.

P

Scd̃o cõueniẽs fuit ip̃am mori ꝓpt̾ filij ſui cõformationẽ. Neq̇ em̃ decuit eam melioris eẽ ꝯditionis q̃ filiũ, qui vere deꝰ ⁊ homo eſt. Incõueniẽs nãq̇ eẽt ꝙ membrũ p̄cederet caput: cũ oĩa mẽbra ſequant̾ naturã ſui capitis. l. cũ ĩ diuerſis. ff. de reli. ⁊ ſumpti. fu. Cuʒ igit̾ filius btẽ v̾gĩs ſit caput totius eccleſie. vt ait apl's ad Col. j. Cuiꝰ vtiq̇ ⁊ v̾go eſt mẽbrũ. Et ip̃e mortẽ ſuſtinuerit, imo vt inq̇t Augꝰ. in. ij. lib. de baptiſmo puulor̃. ſi nullus euʒ int̾feciſſet ſenio defeciſſʒ. ꝑfecto decuit vt btã quoq̇ v̾go moreret̾ que filio ſuo eẽt cõformis.

Q

Tertio hoc ꝯueniẽs fuit ꝓpter ſui meriti augmẽtationẽ. Decuit em̃ gr̃a plenã nõ ſolũ mereri bonis opibus: ſ3 etiã paſſionibus ⁊ tribulationibꝰ equanimit̾ toleratis. Patiẽtia em̃ opus ꝑfectum habet. Iac. j. Et ꝓpterea deus ſepe immittit aduerſa ad augmentũ v̾tutis ⁊ meriti. vij. q. j. c. aduꝛſitas. ⁊. xj. q. iij. c. in cũctis. Et qm̃ vltimũ terribiliũ eſt mors. vt d̾ in. iij. eth̃. et in. l. vltimũ. ff. de penis. Ideo volũtaria et paciens eius ſuſtinẽtia ſummũ patie genus demõſtrat. vnde meritũ auget. ⁊ tãto magis in beata v̾gine meritum augmẽtauit quãto ꝑ vllo ſuo crimine mors illi debita nõ fuit.

R

Maria morit̾ vt mortentes cõfortaret

Quarto hoc congruũ fuit ꝓpter noſtrã ꝯfortationẽ. Naturał'r em̃ omnes mortẽ timemus. ſciẽtes veram eſſe ſniam Quĩtiliani in li. declamationũ. declamatione. v. dicẽtis. O q̃ graue eſt mori. ſcilʒ quo ad ſenſualitatẽ carnis. q̃uis aũt v̾timor ſublatꝰ ſit qñ xp̃s dei filiꝰ mortẽ ſuſtinuit. tñ poſſet homo cogitare ⁊ dicere. Uñ ſuſtinuit. q2 nõ ſolũ homo: ſ3 etiã deꝰ fuit. Uirgo aũt btã in qua fuit pura hũanitas mortẽ libent̾ ſuſtinẽdo nos oẽs hortata ẽ ſuare illud Iuuenal' documẽtũ li. iiij. ſatyra. j. dicẽtis. Fortẽ diſce animũ mortiſ terrore carentẽ. Nam vt inq̇t Lucanꝰ li. viij. Mors vltima pena eſt nõ metuẽda viris. Uñ Tullius in Tuſcu. queſtio. li. j. in fine dicit. Teneamꝰ ⁊ nihil cẽſeamus eẽ malũ quod ſit a natura datũ oibus. Mors em̃ nõ eſt mala nec in ſorte malor̃ computanda. v. q. j. c. illa. ĩ fi. Et ideo p̄dictꝰ Tullius in eiuſdẽ opis li. ij. ait. Qui id quod vitari nõ põt metuit: is viuere aĩo q̇eto nll'o mõ

poteſt. Qui v̾o mortẽ nõ timet: magnũ is p̄ſidiũ ſibi ad btãm vitã cõparat. Et Quĩtilianꝰ in lib. p̄allegato. declama. iij. inq̇t. Faciamus potius de fine remediũ. ⁊ de neceſſitate ſolaciũ. Et Señ. ad Lucillũ li. v. epl'arũ epl'a. j. dicit. Uita cum expectatiõe mortiſ data eſt. Ad hanc itur quam timere demẽtis eſt. q2 certa expectant̾. dubia dimittunt̾. Moriẽs itaq̇ alacri aĩo bñdicta v̾go nobis ⁊ oibus hoibꝰ dicebat illud qd̃ inq̇t Quĩtilianꝰ vbi. s̃. di. Exeamus ſponte cõſilio pleni: ſecuritati gr̃as agẽtes. Solꝰ vixit quoad voluit q̃ mori q̃ viuẽ maluit. Infirme aũt prorſus terreneq̇ mẽtis ẽ vt numeremꝰ annos. Ut em̃ ait Plinius li. vij. natural' hyſtorie. c. liiij. Natura nihil hoibꝰ breuitate vite p̄ſtitit meliꝰ. Nã vt dic̃ Señ. in li. tragediarũ. Mors ſola portus erũnis dabit. Et Iſid. li. j. ſoliloquiorũ. c. j. inq̇t. Mors calamitati terminũ prebet. oẽm em̃ calamitatẽ adimit. Uñ Boet. li. j. de cõſol'. canit. Mors hoim̃ felix. ⁊ Franciſcus petrarcha in ſuis triũphis ait. La morte he fine duna p̄ſone ſcura. A ia nimi gẽtili. A ialtri he noia. chã poſto nel fãgo ogni lor cura. ⁊ Ber. ĩ q̇dã ſer. inq̇t. Mors ẽ finis miſie. victoria pugne. ianua vite. adeptio corõe. btitudĩs plenꝰ igreſſus. initiũ refrigerij. ꝑadiſi ſcala qua aſcẽdit̾ ĩ locũ tabernaculi admirabilis vſq̇ ad montẽ dei. ⁊ ideo dicebat Salomõ Prouer. xiiij. Sperat iuſtus in morte ſua. Iuſtus em̃ ſi morte p̄occupatus fuerit in refrigerio erit Sapie. iiij. Precioſa in ꝯſpectu dñi mors ſctõrũ eius. ps. cv. Uñ d̾ Eccl's. vij. Dies mortis die natiuitatiſ. His ergo exhortationibus beate v̾ginis ⁊ eius exemplo nõ debemꝰ mortẽ ꝑtimeſcere: ſed cũ gaudio ⁊ exultatione expectare. q̃ vt inq̇t Catho eſt finis oĩum malor̃. Et ob hanc cauſaʒ deꝰ ꝑmiſit ſuã dilectã mr̃eʒ mori. Poſſumus q̇ʒ aliã aſſignare rõnẽ quã ponit. ſ. Tho. ĩ iij. parte ſumme. q. xxvij. arti. iij. in ſolutõe p̃mi arg. di. Beata v̾go nõ fuit liberata a morte ⁊ alijs penalitatibꝰ vt ꝑ illas penalitates toti eccl'ie theſaurizaret.

Pars q̇nta huius ſmonis que dicitur conſolationis.

S s

I queraſ̾ que btã v̾go ĩ morte ſua habuerit ſolatia: Rñdetur ꝙ lʒ ſacra pagina de hoc nõ faciat mẽtionẽ. tñ ex alijs ſcripturis poſſumꝰ cõp̄hẽdẽ dormitionẽ btiſſime mr̃is dei multiſ cõſolatiõibꝰ fuiſſe repletaʒ. Pro cuius declaratiõe eſt ſciendũ ꝙ Hieronỹ. in ſmone aſſumptionis vocat illum libellũ apocriphũ. i. dubiũ. qui intitulatur de tranſitu v̾ginis. qui quidẽ liber etiam appellat̾ apocriphus in. c. ſancta. xv. diſti. Apocripha aũt dicunt̾ illa ſcripta quoruʒ autor ignorat̾. vel q̃ in canone ſcripturar̃ nõ habent̾. vl' q̃ nõ ſunt in publico legẽda tanq̃ autẽtica. vel q̃ ſunt dubia ſm Iſid. vj. Ethim̃. Et ideo dicit Hiero. vbi. s̃. loquẽs de p̄dicto libro. Ne dubia pro certis recipiatis. Non ergo rep̄hẽdit illuʒ tanq̃ falſum: ſed vult aliquãdo haberi dubium. Et p̄dicta de ſignificatione apocriphi approbat glo. in. c. canones. xvj. diſ. que ait. Apocripha. i. ſine certo auctore. vt ſapientia Salomonis. liber ieſu filij ſirach. qui dicit̾ eccl'iaſticus. ⁊ liber Iudicũ ⁊ Thobie ⁊ liber Machabeorũ. hi apocriphi dicunt̾ ⁊ tamẽ legũtur. ſed forte non generaliter. hec ibi. Quãuis ergo in dicto libro aliqua contineant̾ que nõ om̃ino cõſonant veritati. nihil tamẽ obſtat etiaʒ ibi plura vera contineri. Unde pro deuotor̃ cõſolatione dicere poſſumus ꝙ benedicta v̾go ĩ trãſitu ſuo quattuor habuit ſolatia inter alia multa.

Libri apocriphi ſũt ſicut ẽ liber de trãſitu v̾gis

T

Maria in morte hũit q̇ttuor ſolacia.

Primũ fuit angelice reuelationis. Cum em̃ filius beatiſſime v̾ginis celum aſcendiſſet: ip̃a continue deſiderabat cum illo cõiungi. ſimulq̇ cum ꝓpheta dicebat ps. xlj. Quẽadmodum deſiderat ceruus ad fontes aquaruʒ: ita deſiderat anima mea ad te deꝰ. Sitiuit anima mea ad deum fontẽ viuum. quãdo veniã ⁊ apparebo ante faciem dei. Fuerũt mihi lachrymę mee panes die ac nocte dum dicit̾ mihi quotidie vbi eſt deus tuus: Si ergo deſiderium iuſti omne bonum Prouerbior̃. xj. capl'o. Profecto deſiderium iuſtiſſime matris dei totũ erat intentũ circa ſummũ bonũ filiũ ſuum. Unde eum ſepe in orõne alloquebat̾ dicẽs. Quãdo farai contento el'core mio. Tollendome dal mundo tenebroſo: Quãdo adimpiraſſe il me deſio E veſtirome il palio glorioſo: Quãdo vedro i chori di beati. E te o dolce e bñdeto filio Con tuti quanti i angel aſchierati Che a venire me farai del cielo: Quando in quel abiſſo de dolceza. Del ſol veſtita e ſtelle coronata. Saro abſorta. e piena dalegreza. Apreſſo al tuo throno ſublimata: In his aũt dulcibus precibus atq̇ ſuauibus

petitionibus exiſtẽte ipſa benedicta virgine. Ecce ꝙ vt dr in dicto libro de trãſitu eius. apparuit ei angelꝰ. ſ. gabriel totꝰ iocũdus cũ ramo palmarũ in manu. ĩ ſignũ ꝑfecte victorie quã habuerat de mũdo. carne. et diabolo. Erat aũt totus lucidꝰ ⁊ ĩ forma hoĩs pulcherrima. Et credo eum multorũ angelorũ comitiua fuiſſe ſociatũ. Qui reuerẽter glioſam ꝟginẽ ſalutans dixit ei. Aue madona de grãde corteſia. Aue maeſtra dogni ſctitade. Aue benigna vergene Maria. Aue fontana piena de caritade. Aue del mundo digniſſima regina. Aue oſpecio dogni veritade. Aue reparo di noſtra ruina. Aue dogni fidel ſecura guida. Aue lucente ſtella matutina. Aue ſperãza in cui ognun ſe fieda. Aue ricorſo de tuti i peccatori. Aue apozo che cogna flicta aida. Aue vaſo di lucidi ſplẽdori. Aue donzella a dio deſpõſata. Aue belleza di ſupni chori dñs tecũ ꝟgo ĩbalſamata. Che ĩ te apoſti tuti ſoi theſori. Et tãta glĩa te ha apparegiata. Ecco il tempo da te deſiderato. Fra trei giorni ſarai glorificata. A queſto dirte da dio ſon mãdato. Qt aũt angelꝰ

Angelꝰ Marie nunciauit mortem.

apparuerit beate ꝟgini annũciãs ei diem felicẽ trãſitus ſui nõ eſt vllatenꝰ dubitãdũ quia cũ ad alios miſerit deus angelos ad annũciandũ eis finẽ vite. ꝑfecto etiã eſt credendũ ſimilr̃ eũ feciſſe mr̃i ſue ꝑ illam ſniam Berñ. in epl'a ad canonicos Lugdunẽſes. q̃cq̃d alijs licet pauciſſimis eſt conceſſum nõ eſt credendũ glioſe ꝟgini fuiſſe denegatũ. Si ergo btũs Martinꝰ reuelatione ſupna obitũ ſuũ longe ante pſciuit. ⁊ Petrus ſciuit ꝙ breuis eẽt depoſitio tabernaculi ſui. ⁊ Paulus ꝙ tp̃s ſue reſolutionis inſtabat. ⁊ ſilr̃ btũs Johes euangl. ⁊ ſanctꝰ Frãciſcus ⁊ alij q̃plures ſcti. vt ĩ eorũ legẽdis habet. mlt̃o magis hoc ſciuit beatiſſima ꝟgo. vt arguit Alb. ſup miſſus eſt. c. clxix. Glorioſa aũt ꝟgo illis angelis qui ei annũciauerãt cũ gabriele archãgelo hoc bonũ nouũ. cum recedere vellẽt dixit illud Cañ. v. Nunciate dilecto meo. q̃a amore langueo. Scriptũ eſt q̃ʒ in quadã legẽda aſſumptiõis ꝙ beata ꝟgo ꝑ ãgelũ tres grãs a filio petijt. ſ. vt oẽs apoſtolos ſue dormitioni pñtes haberet. vtq̃ʒ diabolum nõ videret. ⁊ vt oẽs qui erãt in purgatorio a penis in ſuo obitu eriperet. q̃ omnia obtinuit. de pma aũt grã immediate dicemus.

A Scdm ſolatiũ beatiſſime ꝟginis ĩ trãſitu ſuo fuit apoſtolice aduẽtationis.

Omnes apl'i fuerũt congregati ĩ morte Marie

Apoſtoli eñ cum eſſent in diuerſis mũdi partibus diſpſi in quibꝰ fidẽ xp̄i p̄dicabãt deſiderãte beatiſſima virgine illos videre ante mortẽ ſuã. affectãſq̃ʒ eos eſſe pñtes ſue dormitioni ⁊ eius corpi impendere ſepulturã. dñs noſter ieſus xp̄s filiꝰ eius in ictu oculi eos fecit eſſe ante conſpectũ matris ſue dilectiſſime. qui eñ ꝑ angelũ ſuũ fecit Abacuch pphãm in momẽto tempis ꝑ capillũ de iudea in babyloniã deferri vt danieli pphete prandiũ portaret Dañ. vi. et beato Frãciſco ſocios ſuos per mũdum diſpſos videre cupiẽti cõgregauit ad eius p̄ces. potuit etiã apl'os ⁊ diſcipulos ſuos miſterio angelorũ in inſtãti facere deportari. vt genitrici ſue moriẽti debitũ exhiberẽt obſequiũ. Vel dicere poſſumꝰ ꝙ ſp̄us dñi qui rapuit philippũ apl'm. ⁊ ſtatim inuẽtꝰ eſt in azoto Act. viij. Similr̃ eleuari fecit apoſtolos oẽs. ⁊ ptinus inueniri ĩ ꝟginis habitaculo. Affuiſſe aũt apl'os dormitiõi eius affirmat ſctũs Dionyſius aſſerens in lib. de di. no. ſe ⁊ btm̃ Timotheũ. ac plurimos xp̄i apoſtolos ⁊ diſcipulos morti btẽ ꝟginis interfuiſſe. De hoc etiã inquit Damaſ. in q̃dã ſmone. Ex antiq̃ ⁊ veriſſima traditione accepimꝰ ꝙ tempe glioſe dormitionis beatiſſime ꝟginis. cũ oẽs ſancti apoſtoli ad ſaluãdas gẽtes orbẽ terre pagrarent in momẽto tempis in altũ ſubleuati hieroſolymis cõuenerũt. Ibiq̃ʒ angelica eis viſio facta eſt. ⁊ diuina hymnodia potiorũ audiebat ꝟtutum. Cum aũt sancti apoſtoli intelligerẽt dei genitriq̃ tranſitũ imminere. cõmuni eã voce collaudabãt dicẽtes. Cũ in huius mũdi incolatu te o celeberrima ꝟgo haberemꝰ cohabitatricẽ. q̃ſi ip̄m dñm deũ ⁊ magiſtrũ vidẽtes cõſolabamur. Nũc ꝟo quia te trãſmigrandã cognouimus. hoc ſolũ nobis remanet refrigerium ꝙ te mediatricẽ habebimus apud deũ. Filius tuꝰ creator oiũ vocat te. Nemo eſt qui ꝓhibeat mr̃em a filio. ip̄a natura docet honorari. Nec decet te ampliꝰ ꝑmanere in medio natiõis praue ⁊ ꝑuerſe. Vade ergo in pace et placa nobis deum. Donec eñ morabaris in terris modica te terre portio detinebat. Cũ aũt aſſumpta eris ĩ celis. cõe ꝓpiciatoriũ totus habebit mũdus. hec ille. Patet ergo huiꝰ ſcti teſtimonio apoſtolos morti glioſe ꝟgis fuiſſe p̄ſentes. Dicit autem in predicto libro de

trãſitu virginis ꝙ eo tẽpore quo angelus annũciauit beate ꝟgini tranſitũ ſuũ. beatꝰ Johãnes euãgeliſta de licẽtia ꝟginis predicabat epheſi. Quãobrẽ volẽs btã ꝟgo illum ad ſe venire. cũ ſuper hoc rogaſſet filiũ ſuũ. ſtatim intonuit celũ. ⁊ in cãdida nebula eleuatus ⁊ raptꝰ ipſe beatus Johãnes in cõtinẽti ſe reperit ante oſtiũ domus in qua morabatur ꝟgo bñdicta. ⁊ intrãs ad beatiſſimã virginẽ cũ maxima reuerẽtia ſalutauit eam. Quẽ vidẽs virgo glorioſa pre gaudio a lachrymis cõtinere nõ valuit. ⁊ dixit illi. O Johãnes recordare verborũ dñi magiſtri tui quibꝰ me tibi recõmẽdauit in matrem. Ecce ꝙ vocata a dño exoluere debeo cõditionis humane debitum. Recõmendo igitur tibi corpus meũ. vt omni diligẽtia ⁊ cura illud ſtudeas ſepelire. Audiui eñ perfidos iudeos inter ſe cõſilium feciſſe dicẽtes. Expectemus donec illa que xp̄um peperit moriatur. ⁊ tũc rapiemus corpus eius et cõburemus. Facies ergo deportari ante feretrũ meũ quãdo corpus meũ ad ſepulturã deferetur hanc palmã ſicut ex parte dei angelus mihi eam deferẽs monuit faciendũ. Hec enim palma que vt vides eſt multe claritatis. cõturbabit inimicos noſtros. ⁊ cũ ea fiẽt multe mirabiles operationes. Dixit autẽ Johãnes. O vtinã nũc adeſſent omnes alij apoſtoli fratres mei vt tibi poſſent vna mecũ preparare condecẽtes exequias ⁊ debitas exoluere laudes. Hec ꝟo dicente beato Johãne ſtatim ad petitionẽ beatiſſime virginis apoſtoli omnes a quadã nebula ſicut beato Johãni factũ fuerat rapti ſũt de locis in quibus p̄dicabãt. ⁊ ante portaſ domus in qua erat ipſa bñdicta virgo ſunt delati. qui ſe inſimul inueniẽtes mirati ſunt valde. Quos vidẽs glorioſa ꝟgo multũ cõfortata fuit. ⁊ de eorũ miſſione filio ſuo gratias egit. Ipſi ꝟo cognoſcẽtes ſe debere remanere orphanos ⁊ priuatos ſua dilectiſſima magiſtra a lachrymis abſtinere nõ potuerũt. Quis autẽ eorũ plãctum deſcribere valeat? Quis ipſorũ ſuſpiria omniũq̃ʒ diſcipulorũ fletus exprimere queat. Quãdo eniʒ xp̄s paſſus eſt. ⁊ q̃ñ celos aſcẽdit. ipſa bñdicta virgo eius loco cũ ipſis apoſtolis ⁊ diſcipulis remãſit. ex quo eius preſentia confortabãtur. ⁊ dolorẽ quẽ de receſſu dñi habuerãt aliqualiter mitigabãt. Nunc ꝟo vtroq̃ʒ orbati parẽte remanebãt. Arbitror autẽ ꝙ dicebãt. Quo ꝑgis mater ſine filijs? Quis nos meſtos cõſolabit? Quis dilecti magiſtri noſtri recordationẽ dabit? Ecce tu pergis ad alta. nos remanemus in ima. Tu aſcẽdis. nos opprimimur. Te angelorũ conuentus circũdabit. filius amplectetur. pater oſculabitur. ſp̄uſſanctꝰ inflãmabit. nos conuẽtus malignãtiũ ⁊ perfidorũ ſynagoga iudeorũ flagellis afficiet. vinculis aſtringet. tormentis cruciabit ⁊ gladio feriet ac mactabit. Sed tu mater noſtra. tu pia omniũ aduocata: deprecare filiũ tuũ vt nobis aſſiſtat. ac nos in tantis tẽtationibus ⁊ tribulationibꝰ nõ deſerat. Quibꝰ benigniſſima dña inquit. Pugnate filij mei viriliter. ⁊ recordamini verborũ magiſtri veſtri dicẽtis Mat. vlt. Ecce vobiſcũ ſum omnibꝰ diebus vſq̃ʒ ad cõſummationẽ ſeculi. Et iterũ. Nolite timere eos qui occidũt corpus. animã aũt occidere nõ poſſunt Lu. xij. ⁊ rurſum Mat. x. Cũ ſteteritis ante reges ⁊ p̄ſides nolite cogitare quõ aut quid loquamini. dabitur eñ vobis in illa hora q̃d loquamini. Nõ eñ vos eſtis quid loquimini. ſed ſp̄us patris veſtri qui loquit in vobis. Cũ igitur filius meus ſemꝑ ꝑmãſurus ſit vobiſcũ. Ego q̃ʒ nunq̃ recedẽs ab eo vos nõ deſerã. ſed ad pugnã cõfortabo. apud filiũ aduocabo. Vos ergo eſtote fortes ĩ bello ⁊ pugnate cum antiquo ſerpẽte. ⁊ accipietiſ regnum eternũ.

Tertiũ ſolaciũ fuit deifice apparitionis. quia dñs noſter ieſus xp̄s filius eius eã in infirmitate viſitauit. de quo beatiſſima virgo indicibilẽ cõſolationẽ ꝑcepit. Si eñ Jacob patriarcha deſiderauit ante mortẽ ſuã videre filios ſuos Geñ. xliij. ⁊ cum Joſeph vidiſſet ait. Jam letus moriar. quia vidi faciẽ tuã Geñ. xlvj. Quãtũ debebat pijſſima ꝟgo appetere viſionẽ vnigeniti ſui ante mortẽ. quãtumve ex ipſius viſitatione cõſolari? Ipſum aũt viſitaſſe in morte matrẽ ſuã nullatenus eſt dubitãdũ. Si eñ apparuit beato Johãni. ⁊ dixit ei. Veni dilecte mi ⁊c̃. multo magis credẽdũ eſt eũ appꝰuiſſe matri ſue dilectiſſime ⁊ in infinitũ chariori. vt dicit Albertus ſup miſſus eſt. c. xvij. Inquit etiã Grego. iiij. dialogorũ ⁊ exẽplis ꝓbat. ꝙ aliq̃ñ ad cõſolationẽ egrediẽtis anime: ipſe ſolet apparere auctor vite. Si ergo alijs apparuit multo magis matri. ꝑ ſupradictã Bernardi ſentẽtiã. Quicquid alijs ⁊c̃. Dicitur aũt in p̄dicto li. de trãſitu ꝟginis ꝙ ipſe dñs Jeſus de celo deſcẽdit cum angelicis ordinibus. cũ cetu

Qualiter Johes ⁊ alij apl'i ſil' venerunt ad mortem Marie

X Chriſtꝰ appꝰuit Marie in morte ſua

patriarcharū, cum martyꝝ exercitu. cū virginum choro. cum ſocietate cōfeſſoꝝ ⁊ omnium ſanctoꝝ. Qui oēs ipſo domino incipiēte ſubſequētes dulcia cantica circa lectū beatiſſime ꝟginis frequētabāt. Quartū ſolaciū fuit mirifice dulcorationis. Ipſe em̄ dn̄s Jeſus poſt ſuauiſſima oſcula ⁊ dulciſſimos amplexus dixit dilectiſſime matri ſue illud Can̄. iiij. dicēs. Ueni de lybano ſpecioſa mea. veni coronaberis. Beata aūt virgo reſpōdit, illud p̄s. xxxix. Ecce venio, q2 in capite libri ſcriptū eſt de me vt faciā volūtatem tuā deus. deus meus volui, legē tuā in medio cordis mei. Et iteruʒ ait illud p̄s. cvij. Paratū cor meū deus: paratū cor meum. Omnes autē angeli ⁊ ſancti decantabant illud Sap̄. iij. Hec eſt que neſciuit thorum in delicto. habebit fructū in reſpectiōe animarū ſanctarū. Beatiſſima igitur virgo videns dulciſſimū filium ſuū iocundiſſimo vultu, extēſiſqʒ brachijs eius animā vt exiret expectantē, dixit illud Lu. j. Beatā me dicēt om̄es generationes. Quia fecit mihi magna qui potēs eſt: ⁊ ſanctū nomē eius. Ad filium autē cōuerſa ait illud p̄s. iiij. In manus tuas dn̄e cōmendo ſpiritum meū. Sicut autē ab omni corruptiōe carnis fuerat extranea. ita ab om̄i dolore mortis fuit aliena. Immo cum indicibili leticia ⁊ inexcogitabili ſuauitate exijt illa bn̄dictiſſima anima cantantibus angelis. ⁊ tota celeſti militia. ⁊ in brachijs chari filij ſui eſt recepta. O igitur mira ⁊ iocūdiſſima exultatio. O immēſum gaudium. O ineffabilis iubilatio. cum ipſa ſacratiſſima virgo audiuit melliſluam vocē dilecti filij ſui eam ſic dulciter inuitantis. O feliciſſimus tranſitus. O mors ab alioꝝ cōmuni morte penitꝰ diuerſificata. Alij em̄ doloribꝰ conquaſſantur in morte. Ipſa aūt virgo cōſolationibus replebat̄ ⁊ ſuauitate. Quāuis aūt iſta mors ei fuerit dulcis. tamen eius tolerantia non fuit ſine magnis meritis. quia beatiſſima virgo eam etiā ſi aſperrima fuiſſet pati voluntarie parata erat. Fuit ergo in ea mors naturaliter horribilis. ſed per gratiā cōcupita ⁊ delectabilis. Sicut igitur de beato Stephano canit eccleſia. Lapides torrētis illi dulces fuerūt. Et de ſancto Laurētio legitur ꝙ prune ignis eius carnē adurētes illi refrigerium preſtabant. ex qua tamen gratia nō eſt ablatum meritum. Similiter ⁊ multo magis eſt credendum de morte feliciſſime ꝟginis.

y De portatione corpis Marie ad ſepeliendū

Ut autē dicitur in predicto lib. de tranſitu ipſius beate ꝟginis dominus noſter p̄cepit apoſtolis vt corpꝰ matris ſue deportarēt ad ſepeliendum in valle ioſaphat in monumēto nouo qd̄ ibi inuenirēt. Aſcēdit aūt celos dn̄s noſter ieſus xp̄s cuʒ anima glorioſa ſue dilectiſſime matris cum ineffabili totius curie celeſtis iubilatione. ⁊ ad dexterā throni ſui in gloria eā collocauit. Statim aūt poſt illius bn̄dicte anime aſſumptionē cum tres pudice virgines que ibi aderāt corpus illud ſacratiſſimum lauare vellēt: tanto ſplendore coruſcare cepit ꝙ tangi quidē poterat ſed nō videri. Et tādiu ibi permāſit ille ſplēdor lucis mirabilis donec ablutū fuit corpus ipſius ⁊ veſtitum. Quod cū apoſtolis in feretro eſſet collocatū. dixit beatus Johānes Petro. Tu petre debes portare palmā ante feretrum. quia dn̄s te nobis pretulit ⁊ paſtorē ouilis ſui dereliquit. Cui reſpondit Petrus. Tibi magis cōuenit eā portare qui a dn̄o es virgo electus. Unde dignū eſt ⁊ cōgruum ꝙ virgo deferat ꝟginis palmā. Tu etiā ſupra pectus dn̄i iacuiſti a quo hauſiſti flumina diuine ſapiētie. ⁊ magis ab eo dilectus fuiſti. Juſtū igitur videtur vt tu qui a ꝟginis filio plus gratie recepiſti etiā matri eiꝰ preſtes plus honoris. cuius filius effici meruiſti. Ego ꝟo portabo feretrū in quo repoſitum eſt corpus eius alijs apoſtolis illud circūdantibus ⁊ deo laudes referētibus. Dixit autē Paulus. ⁊ ego qui ſum minimus omniū veſtrū etiā portabo feretrū tecum. Eleuās igitur Petrus cū Paulo feretrū alijs quoqʒ ap̄lis adiuuātibus. incepit ip̄e Petrus cātare ⁊ dicere. Egredere iſrael de egypto: domus iacob de populo barbaro. Facta eſt enim Maria ſanctificatio eius. ⁊ in hieruſalē poteſtas eiꝰ. Dn̄s autē cooperuit feretrū ⁊ ap̄los vna candente ⁊ luciđiſſima nebula: taliter ꝙ ipſi nō videbātur. ſed tātūmodo eoꝝ vox audiebat̄. cū quibus erāt etiam angeli cātantes. ita ꝙ repleuerūt totam terram cāticis ⁊ ſonis mirabilis ſuauitatis. vnde princeps ſacerdotū cū maxima populi multitudine currēs vt corpus beatiſſime ꝟginis cōburi faceret. percuſſus eſt brachioꝝ deſtitutione ⁊ cruciatu maximo. ſed ꝑ penitētiā poſtea curatus. vt ſupra dictū eſt. Populus autē qui cum eo erat cecitate fuit ꝑcuſſus. impoſita autē illa palma ſuꝑ eos qui penitētia ducebantur ⁊ credere

in dn̄m volebāt oēs ſanabātur. Sicqʒ bn̄dicte ꝟginis corpus ſolēnibus exequijs eſt tumulatū. Et forte ip̄e dn̄s Jeſus ſicut ſua dilectiſſima mater corpus eius mortuū ſepelierat. ita etiā voluit corpus ipſius mr̄is ꝓprijs manibus in ſepulchro coaptare. Ut em̄ inquit glo. in. c. vbicūqʒ. xiij. q. ij. Mollius oſſa cubant manibꝰ tumulata ſuoruʒ. Cū igitur deus ſepelierit moyſen Deut. vl. Cūqʒ ipſe dn̄s Jeſus interfuerit exequijs marthe hoſpite ſue. vt in eius legēda habetur. quanto magis credendum eſt ipſuʒ genitricis ſue exequijs honorē impendere voluiſſe? Opus enim miſericordie eſt ſepelire mortuos. ergo ipſe pater miſericordiarum dn̄s ieſus matris ſue ſepulture in propria perſona voluit intereſſe.

Pars ſexta huiꝰ ſermonis que d̄r reſurrectionis ſiue aſſumptionis.

Ut maria ſit aſſumpta cū corpore et aīa probatur.

l Icʒ beatꝰ Hieronymus in ſermone aſſumptionis dubitatiue locutꝰ ſit de reſurrectiōe ⁊ aſſumptione beatiſſime ꝟginis quo ad corpꝰ. tn̄ Aug. ⁊ Hugo de ſancto vict. alijqʒ doctores q̄plurimi aſſertiue cōfitentur ipſam bn̄dictā dei matrē in corꝑe gl'ioſo reſuſcitatā i celū aſſumptam fuiſſe. ⁊ ita nūc ſancta romana indubitāter tenet eccleſia. que ſicut nūc de immaculata virginis conceptione ſolennitatē facit. de qua antiquis temporibus certis bonis reſpectibus ita clare determinare noluit: ita diui Auguſtini efficaciſſimis mota rationibꝰ ⁊ principaliter ſancti ſp̄us inſpiratione glorioſam dei matrē in anima ⁊ corpore beatificatam eſſe nō ambigit. De quo etiam notat Archidia. in. c. ne innitaris. de conſti. Quā quidem veritatē q̄pluribus ꝓbare poſſumus fundamētis. Et primo ratione perfectionis. Certū eſt enim ꝙ beata virgo fuit gratia plena ⁊ perfecta ſicut ei annūciauit angelꝰ Lu. j. Unde Hiero. vbi ſ. ait. Ceteris per partes gratia preſtatur. Marie ꝟo tota ſe infudit gratie plenitudo. Hec ergo gratie plenitudo nō ſolū fuit in eius anima ſed etiā in corpore. q2 Maria nō conſtat niſi ex anima ⁊ corpore. Hieronymus autē nō dixit ꝙ gratie plenitudo ſe infuderit in anima ꝟginis ſed in ip̄a virgine maria. Plenitudo ergo gratie fuit etiam in corꝑe ꝟginali in quo habitauit plenitudo diuinitatis. vnde ipſa inquit Eccl̄i. xxiiij. Qui creauit me requieuit in tabernaculo meo. Cuʒ itaqʒ gloria debeat equari gratie, iuxta illud Eccl̄i. iiij. Exequabit gloriā gratie eiꝰ. Cōcludit̄ ꝙ ſicut ip̄a bn̄dicta virgo fuit plena ⁊ ꝑfecta gr̄a in corpore ⁊ aīa. ita etiā fuit in eis pariter glorificata. Unde Ber. in quodā ſermone inquit. Quantum gr̄e in terris eſt adepta pre ceteris. tantū ⁊ in celis obtinet glorie ſingularis. ⁊ Aug. in ſermone aſſumptiōis ait. Si merito p̄ omnibus mulieribꝰ marie donata eſt gr̄a. eidē in morte erit minuēda? Abſit. Si em̄ mors alioꝝ ſanctoꝝ eſt p̄cioſa in cōſpectu domini: mors marie erit precioſiſſima. Sed que differētia eſſet inter mortē ꝟginis ⁊ aliorū ſi non eſt in corpore aſſumpta? ⁊ Chriſ. in quodā ſermone inquit de beata ꝟgine. Plena gr̄a plena ꝟtutibus nō pōt nō plene gratiā poſſidere. ergo rōne ſue perfectionis arguitur eius aſſumptio totalis. Secundo idē ꝓbatur rōne reſtaurationis. Debuit eniʒ reſtauratio correſpōdere p̄uaricationi. in paradiſo aūt terreſtri fuit vterqʒ parens. ſ. Adam ⁊ Eua. licʒ prius Adā q̄ Eua. vt pʒ Gen̄. ij. Cū ergo nō ſit ꝑfectior paradiſus terreſtris q̄ celeſtis. debuit etiaʒ in celeſti paradiſo eſſe vterqʒ parēs gratie. ſ. xp̄s qui nos regenerauit ſuo ſanguine. ⁊ beata virgo que nos pauit ſue pietatis lacte. Hi enī in quibus culpa nunq̄ fuit extra paradiſuʒ eſſe nō debuerūt. alioqn melior quo ad hoc fuiſſet cōditio parentū culpe q̄ gr̄e. Chriſtꝰ igitur prius celū aſcēdit. ⁊ poſtea btā ꝟgo. Sicut em̄ vterqʒ ſexus extra paradiſum expulſus fuit ad oſtendendā plenā dānationē: ita vt oſtenderet̄ plena redēptio. vterqʒ ſexus debuit in celeſti paradiſo introduci. Al's quō ſperarēt mulieres ſe eſſe ꝑfecte redēptas? In animabꝰ aūt nō eſt diſcretio ſexus. Et iō inq̄t Aug. in ſermōe aſſumptionis. Letet̄ maria vt dignū eſt leticia inenarrabili glorificata in aīa ⁊ corꝑe in filio proprio. ꝑ filiū ꝓpriū. ⁊ cū filio ꝓprio. Tertio idē ꝓbatur rōne cōparationis. A Cū eniʒ multi ſancti iam ſint in celo cū corpore glorificato. quare nō credamus ꝙ etiam ibi ſit beata virgo que eſt ſanctior vniuerſis? Et hanc rōnē tangit Hiero. in ſermone aſſumptionis. Ut enim ſcriptuʒ eſt Mat. xxvij. Multa corpora ſanctoꝝ quiꝰ dormierāt reſurrexerūt cum xp̄o. ⁊ introierūt in ſanctaʒ ciuitatē. de quibꝰ ibi dicit glo. ꝙ iā ſunt cuʒ corpore in gloria. al's vt etiā refert Hiero. vbi ſ. veri teſtes reſurrectionis nō fuiſſent. Scribit quoqʒ idem Hiero. ad Heliodoruʒ

de morte nepotiani ꝙ illi reſuſcitati viſi ſũt
cũ corporibꝰ in celeſti hierl'm. Ambro. etiã
in ſermone paſchali cõfirmat hoc de Johã
ne euãgeliſta. Itẽ ibidem videtur velle ꝙ
quotiẽs celebrat feſtum reſurrectionis dñi
aliqui mortui ex ſanctis reſurgũt ⁊ in celũ
cum corpore glorioſo aſſumũtur. Cũ ergo
mater dei nulla gratia ſit priuata que etiã
pauciſſimis fuerit conceſſa, profecto etiam
ipſa reſurrexit ⁊ in celũ glorioſa aſſumpta
B fuit. Quarto idem ꝓbatur rõne prece-
ptionis. Mãdauit enĩ deus Exo. xx. Deut.
v. ⁊ Mat. xv. di. Honora patrẽ tuũ ⁊ mrẽ
tuã. ⁊ apl'us ad Epheſ. vj. addit. Hoc enim
iuſtum eſt. ſ. iuſticia naturali ſm phm. viij.
ethi. infi. ⁊. l. veluti. ff. de iuſti. ⁊ iure. iũcto
§. legis precedẽtis. Cũ igitur xp̃s nõ vene-
rit ſoluere legẽ ſed adimplere Mat. v. Pro
fecto voluit in omnibꝰ matris ſue venerãde
honorẽ cõſeruare ſicut etiam honorificauit
patrẽ ſuũ. Unde ait Johã. viij. Ego hono
rifico patrẽ meũ. Honorauit enim eam in
vita, ei obediendo. Nã cum ſederet in tem-
plo in medio doctorũ vocatus ab ipſa ſtatiũ
iuit cum ea relictis doctoribus, ⁊ erat ſubdi
tus illi Luce. ij. Honorauit etiã eã in mor
te cum in cruce illã cõmendauit diſcipulo
Johan. xix. Ergo ⁊ in obitu eiuſdẽ matris
⁊ poſt mortẽ debuit illi honorem exhibere.
Filius enim tenetur quantũ poteſt ſuccur
rere parentibus ſuis ſm Alexã. de ales in
iij. parte ſumme in tractatu de quarto p̃ce
pto decalogi. Sed dicet forte aliqs ꝙ chri-
ſtus eã honorauit pre omnibus in anima.
Cui reſpõdeo ꝙ hoc nõ ſuffeciſſet. Nã filiꝰ
nõ ſolũ tenetur anime patris ⁊ matris be-
nefacere, ſed etiã eorũ corporibus. c. ceterũ.
Maria debuit in aĩa ⁊ corpore aſſumi. lxxxvj. di. Sed pro maiori cõfirmatione hu
ius argumẽti dico ꝙ chriſtus debuit aſſu-
mere matrẽ ſuã in anima ⁊ corpe. quia hoc
cõpetebat ſue iuſticie. ſapiẽtie. bonitati im-
menſe. ⁊ ſue potẽtie. Primo enim diuine iu
ſticie ſue hoc cõpetebat. Nam cũ ipſe deus
tantum honoret corpora ſanctorũ. ⁊ a no-
bis honorari faciat. profecto iuſticie debi-
tum eſſet ꝙ ſi corpus matris ſue ſuper ter
ram foret a nobis illud faceret venerari.
Uidemus enim corpora ⁊ reliquias ſiue ci
neres ſanctorũ in locis in quibꝰ requieſcunt
cõſeruari venerabiliter in vaſis aureis ⁊ ar
genteis. ⁊ in tẽplis mirificis, ac in mauſo-
leis margaritis ornatis. Legimus q̃ꝫ quo
rundã ſanctorũ corporibꝰ angelorũ miniſte-
rio monumẽta preparata. ⁊ ipſa corpa diui
na virtute integra ⁊ incorrupta ꝑſeruata.
Uidemus inſuper ſanctorũ oſſa ſericis ⁊ p̃-
cioſis lintheaminibꝰ circũdari, ⁊ cum maxi
ma reuerẽtia adorari, ⁊ qñ oſtẽdunt lumi-
naria accendi, ⁊ a diuerſis mũdi climatibꝰ
cõfluentibꝰ gentibꝰ viſitari. ſicut pꝫ de apo-
ſtolis Petro ⁊ Paulo rome. ⁊ de ſancto Ja
cobo in galicia. ⁊ ſic de reliquis. Legimus
quoqꝫ ꝙ cũ quorũdã ſanctorũ corpa eſſent
in loco deſpecto collocata, facta eſt reuela-
tio vt inde amouerent ⁊ in loco venerabili
collocarẽtur, ſicut pꝫ de corpe beati Ste-
phani ꝓthomartyris de cuiꝰ inuẽtiõe eccle
ſia feſtũ celebrat. Et ſimiliter exẽplificare
poſſumus de corporibꝰ beatorũ Geruaſij et
Prothaſij ⁊ Nazarij ac Celſi martyrũ. ⁊ de
multis alijs. Si ergo deus ſic honorari fa-
cit corpa ſanctorũ exiſtẽtia ſup terrã q̃ fue
runt habitaculũ ſpũſſancti, ⁊ ad eorũ ſepul-
turas facit cecos illuminari. paralyticos ſa
nari. leproſos mũdari. ſurdos audire. clau-
dos ambulare. ⁊ mortuos reſurgere. tan-
toqꝫ honore ſeruos ſuos ⁊ amicos mundo
facit manifeſtos. Quanto magis ſi corpus
matris ſue eſſet in terra illud manifeſtaret
vt ad viſitãdum ⁊ adorãdum ipſum ex to-
to orbe terrarũ populus cõflueret. ipſiuſqꝫ
reliquias ⁊ ſepulchrũ maioribꝰ ſignis ⁊ ꝓdi
gijs illuſtraret? Ex quo ergo in nullo loco
terrarũ ỽginis corpus veneratur nec reperitur.
profecto cõſtat ꝙ tãto theſauro terra non
fuit digna. ⁊ ꝙ eſt in loco hominibꝰ inacceſ
ſibili. ⁊ digniori ꝙ terra, ĩ celo. ſ. empireo. in
paradiſo, in vita eterna. In maiori enĩ ho
nore dꝫ haberi corpus illud qd̃ fuit ſpũſſan
cti ſacrariũ ⁊ xp̃i ſpãle domiciliũ ac totius
trinitatis nobile tricliniũ. q̃ oĩa corpora
aliorũ ſanctorũ. Si aũt corpus ipſum ỽgina
le nõdum ſurrexiſſet: cum nec in celo nec in
terra veneraretur minus honoris illi impen
deretur q̃ alijs ſanctorũ corpibꝰ ⁊ reliqijs:
qd̃ valde abſonũ ⁊ incõueniẽs eſſet. Et hãc
rõnem tangit Bern̄. in quodã ſermone di.
Om̄ ſanctorũ corpora p̃cioſa deus ſublima
uit. vtputa Petri ⁊ Pauli que tam glorio-
ſe venerabilia reddidit ⁊ honore tam miri-
fico ſublimauit vt ⁊ ipſis deputetur locus
venerationi cõgruus. ⁊ ad ipã mũdus pro
peret vniuerſus. Si marie corpus ſuper ter
ram eſſe dicatur cum nec deuota frequẽta
tione fideliũ veneretur. nec eidẽ deputetur lo
cus honoris. nimirũ xp̃s videbitur honorẽ

materni corporis cõtempſiſſe. cũ tñ ſuper
terrã aliorũ corpora ſic honoret. hec Bern̄.
Or ſi aliqs dicat ꝙ corpus beatiſſime virgi
nis eſt adhuc ſup terrã. ſed ideo deꝰ nõ re-
uelauit vbi ſit quia nos nõ ſumus digni il
lud videre ac viſitare? Rñdeo ſm Bernar-
dum vbi. ſ. ꝙ de alijs quoqꝫ ſanctis d̃r ad
Hebre. xj. Quibus dignus nõ erat mũdus
⁊ tñ eorũ corpa nõ ſunt ꝓpter hoc nobis oc
cultata. Preterea corpus xp̃i vtiqꝫ p̃cioſꝰ
⁊ dignius quia diuinitati vnitũ deus nobis
tradidit cõtractandũ ⁊ diſpenſandũ. ergo
nõ eſt putãdũ ꝙ rõne indignitatis noſtre
virgineũ corpꝰ nobis fuerit celatũ. Et hanc
quoqꝫ rationẽ ponit Aug. in ſermõe aſſum
ptionis di. Nũquid nõ pertinuit ad beni-
gnitatẽ dñi matris ſeruare honorẽ qui nõ
venit ſoluere legẽ ſed adimplere? Lex autẽ
ſicut honorẽ matris p̃cipit. ita ⁊ in honorẽ
damnat. Qui ergo pre ceteris illam gratia
conceptus honorauit. pium eſt credere etiã
in morte ſingulari ſaluatione. ⁊ ſpeciali eã
gratia honoraſſe. hec ille. Preterea ſi crux
quam chriſtus ad horã portauit. ⁊ in qua
paruo tẽpore ſtetit ſic honoratur. profecto
in maiori honore debuit haberi corpus im
maculate ỽginis in quo dei filius nouem
mẽſibus habitauit. Et ſi deus in tanto ho
nore vult haberi imagines ⁊ picturas ſan-
ctorum. certe in maiori reuerẽtia voluit ha
beri corpus illud in quo imago ſua illibata
permãſit. cum vnigenitus eius qui eſt ima
go patris in eo decubauit. ⁊ per qd̃ imago
noſtra que corrupta erat reparata fuit. Et
ſi in tanto honore habita fuit archa teſta-
menti. quia in ea erat virga Aaron. mãna
⁊ tabule legis cõſcripte. In maiori ꝓculdu
bio honore haberi debuit archa illa ſanctifi
cata in qua habitauit virga. i. caro chriſti q̃
floruit, mãna. id eſt diuinitas. que omnem
dulcedinẽ habuit. ⁊ tabule cõſcripte. i. ani-
ma chriſti que omni ſapientia plena fuit.
E Sapiẽtie dei decuit mariam ſic aſſumẽ Secũdo hoc cõpetebat diuine ſapiẽtie.
Sicut enim dicitur Prouer. ix. Sapientia
edificauit ſibi domũ. Sapiens autẽ archite
ctus domũ facit pulchram intus et extra.
Sunt ỽo quedã domus pulchre foris. ſed
intus turpes. ſicut hypocrite. de quibꝰ ait
dñs Matth. xxij. Ue vobis ſcribe ⁊ phari
ſei hypocrite qui ſimiles eſtis ſepulchris de-
albatis. que foris apparent hominibus ſp̃e
cioſa. intus ỽo plena ſunt oſſibus mortuo-
rũ ⁊ omni ſpurcitia. Alie autẽ domus ſunt
intus pulchre. ſed turpes exterius. ſicut ſũt
ſerui dei qui ſunt pulchri intus ꝑ puritatẽ
ſed turpes exterius per auſteritatẽ. Itẽ q̃
a mũdanis hominibꝰ cõtemnũtur. Alie eti-
am domus ſunt pulchre intus ⁊ foris. ſicut
ſunt beati in aĩa ⁊ corpe gl'ificati q̃rũ cor
pus eſt lucidũ ⁊ aĩa lucida ⁊ formoſa. Do-
mus igitur beatiſſime ỽginis in p̃nti vita
fuit tota pulchra ⁊ intus in anima ꝑ puri-
tatẽ, ⁊ extra in corpe per ỽginitatẽ. Si er-
go ſapientia dei in hac vita edificauit ſibi
domũ tam pulchrã. ad eandẽ ſapientiã ꝑti
nuit poſt hãc vitã pulchritudinẽ eius nõ di
minuere. ſ; augere. vt eẽt pulcherrima intꝰ
in anima ꝑ felicitatẽ. ⁊ extra in corpe ꝑ im
mortalitatẽ. Et ideo ſpõſus ipſe celeſtis eã
alloquitur dicẽs Can̄. iiij. Tota pulchra es
amica mea ⁊ macula nõ eſt in te. D Bonitati dei decuit ſic aſſumẽ Mariã Tertio
hoc cõpetebat immẽſe filij dei bonitati. Bo
ni enĩ filij eſt magis ꝓuidere matri ſue q̃
ſibi. tam bonꝰ aũt fuit filius ipſe dñs ieſus
ꝙ in hac vita potius voluit matri ſue ſuc-
currere eiqꝫ ꝓuidere q̃ ſibi, matrẽqꝫ ſuã vo
luit gaudere in partu. iuxta illud qd̃ ei cani
tur, dum paris ⁊ gaudes ⁊c̃. Ipſe aũt voluit
flere. iuxta illud qd̃ in eius ꝑſona d̃r Sap̃.
vij. Similẽ vocẽ omnibꝰ emiſi plorãs. Cũ
igitur poſt hãc vitam corpus ſuũ ſibi xp̃us
cõſeruauerit a putrefactiõe. iuxta illud p̃s
xv. Nõ dabis ſanctũ tuũ videre corruptio-
nẽ, ꝓfecto etiã eſt credendũ ꝙ matrẽ ſuam
ſili'r a corpis corruptione ꝑſeruauit. Boni
quoqꝫ filij eſt matris habere memoriã ⁊ i-
ter aduerſa ⁊ inter ꝓſpera. Xp̃s ergo q̃ vt
bonus filius inter aduerſa ſue paſſionis cu
rã habuit matris. dũ adhuc eſſet paſſibilis
⁊ mortalis. ꝓculdubio poſt q̃ fuit inter ꝓ-
ſpera. i. inter bona paterna. ⁊ poſt q̃ factus
eſt immortalis ⁊ gl'ioſus de illa nõ minorẽ E
curã geſſit. Boni ẽt filij eſt magis velle ꝙ
mater honoretur q̃ ipſe. Xp̃s ergo optimꝰ
filius qui tantũ honorauit matrẽ in terris
nũquid eã honorare deſpexit in celis? Bo-
ni quoqꝫ filij eſt velle vt magis ſeruiat ma
tri q̃ ſibi. Olim aũt a dño date fuerũt due
ſnie Geñ. iij. vna. ſ. cõmunis viro ⁊ mulie-
ri. ſ. cinis es ⁊ in cinerẽ reuerteris. Alia ỽo
tm̃ pertinẽs mulieri. ſ. in dolore paries fi-
lios. Chriſtus ergo qui vt bonus filius ma
trẽ ſuã a particulari mulierum maledictio
ne preſeruauit. vt. ſ. ſine dolore immo cum
maxima ſuauitate pareret. Profecto etiã
ab alia omnibus hominibus cõmuni ſpã

Potuit etiā deꝰ ſic aſſumere Mariā

ꝓſeruauit a qua ipſe fuit exceptꝰ. Quar-
to hoc cōpetebat ſue potentie, de quo inqͣt
Aug. in ſermōe aſſumptiōis. Si in poteſta
te ſaluatoris eſt de ſanctoꝝ capite capillus
nō perire: eſt ⁊ matrē ſuā in aīa ⁊ corpe in-
tegrā poſſe ſeruare. ꝙ ſi nullus fideliū du
bitat hoc eū poſſe cur dubitādum eſt etiam
eū velle? Legitur Jonā in vētre ceti preter
naturalē vſum ſeruaſſe incorruptū ſola mi
ſericordia, vt habeẜ Jone. ij. Mariaʒ ergo
incorruptā preter naturā nō ſeruabit gra-
tia? Seruatꝰ eſt Daniel in intēperatiſſima
fame leonū. vt habeẜ Dañ. vlt. ⁊ nō eſt ſer-
uata maria tot dotata meritis dignitatū.
Potuit ergo a putredine ⁊ puluere alienaʒ
facere. qui ex ea naſcēs potuit ꝟginē relin-
quere. hec ille. Que omnia optime poſſunt
adduci ad ꝓbanduʒ ꝙ xp̄s ꝓſeruauit ma-
G trē ſuā a peccato originali. Quinto prin
cipaliter beatā virginē fuiſſe in aīa ⁊ corpo
re glorificatam ꝓbatur rōne dedicationis.
Qđ eñ ſemel eſt deo dedicatū nō eſt ampli
us ad vſus humanos trāſferendū. c. manci
pia. de rerū permu. ⁊ c. ligna. de cōſe. di. j. ⁊
xix. q. iij. c. que ſemel. vbi ꝑcipitur ꝙ mona
ſteria ſemel deo dicata nō cōuertātur in do
mos ſeculariū. Et ſimiliter nec hoſpitalia.
⁊ idem de rebus ſacris. vt veſtibꝰ ſacratis ⁊
vaſis eccleſiaſticis. Sed de corpe ꝟginis di
citur ps. xlv. Sanctificauit tabernaculum
ſuū altiſſimus. ergo ſi non debuit humanis
vſibus cōtractari. multo minus decuit ipm̄
a vermibꝰ corrodi ⁊ pulueribꝰ maculari. Pre
terea in. c. ij. de cuſto. eucha. ꝑcipitur vt ec-
cleſie materiales ſeruētur nitide, ita vt re-
ſplēdeāt. ⁊ ibi etiā dr̄ ꝙ nimis adſurdū vi-
detur in ſacris ſordes negligere q̄ dedece-
rēt etiā in ꝓphanis. In eodē etiā. c. reprehē-
duntur clerici tenētes corpalia ſeu vaſa ec-
cleſiaſtica immūda. Corpus igiẜ ꝟginis cū
ſit deo eternaliter dedicatū ſuꝑ omnia cor-
pora, nūꝙ̄ debuit aliqua ſorde maculari. ſꝫ
ei ſummus decor ⁊ reuerētia deputari. Nō
ergo iacet ſub terre pulueribꝰ ſed gl'ioſuʒ ve
neraẜ in celi ſplēdoribus. Et hanc rationē
tangit Aug. vbi. ſ. di. Thronū dei. thalamū
dei. tabernaculū xp̄i. dignuʒ eſt ibi eſſe vbi
ipſe eſt. Tam ꝑcioſum theſaurū dignꝰ eſt
ſeruari in celo q̄ in terra. Sexto idē ꝓ-
H batur ratione figurationis. Ut enim ſupra
declaratū eſt in exordio huiꝰ ſermōis. Per
archam teſtamēti figuratur beata ꝟgo. Cū
igitur ꝑceperit deus Exo. xxvj. ꝙ archa te
ſtamenti intus ⁊ foris tota deauraretur ⁊
eſſet de lignis imputribilibꝰ. ꝑfecto ſignifi
cauit ꝙ virgo glorioſa archa noꝝ dei con-
rētiua nunꝙ̄ putreſceret. nec corpus eiꝰ in-
cineraretur. ſꝫ tota deauraret intus in ani-
ma ⁊ extra in corpore per glorificationem.
Quā quidem archam deiferā vidit beatus
Johānes euangeliſta in ſpū dū eſſet in in-
ſula pathmos. Unde dixit Apoc. xij. Aper
tum eſt tēplum dei in celo ⁊ viſa eſt archa
dei in tēplo. Hāc quoqꝫ archam preuidit in
ſpiritu Dauid ꝓpheta debere reſurgere cū
dixit dño ieſu xp̄o ps. cxxxj. Surge dñe in
requiē tuā ⁊ tu ⁊ archa ſanctificatiōis tue.
Septimo idem ꝓbatur ratiōe vnionis. I
Caro eñ ꝟginis ⁊ caro chriſti eſt quaſi vna
⁊ eadem caro. vt ait Aug. in ſermōe aſſum
ptiōis di. Caro ieſu xp̄i caro eſt ſancte ꝟgi
nis marie quā ſuper aſtra trāſuexit: hono-
rās omnē humanā naturā. ⁊ multo magis
maternā. hec ille. Cū ergo vt dicūt philoſo
phi. Ignis de ſua natura cōgreget homo-
genea ⁊ diſgreget etherogenea. Nō ē dubi
tandum ꝙ ignis diuinus qui fecit vt beata
virgo eſſet vnū cū xp̄o in terris fecit etiam
vt illi cōiungeretur in celis. Et hāc rationē
tangit Aug. in ſermone aſſumptionis di.
Putredo ⁊ vermis ſunt opprobriū huma-
ne cōditionis. a quo opprobrio cum chriſtꝰ
alienus ſit: marie quoqꝫ natura excipiẜ quā
ieſus de ea aſſumpſiſſe ꝓbatur. vt quo fer-
tur vna pars feratur ⁊ reliqua. Et Chryſ.
inquit. Si pars eſt cum xp̄o ⁊ pars cū vir
gine, quō illud ſacrum de quo xp̄s carneʒ ⁊
naturā humanā aſſumpſit tradidit corru-
ptioni. Et Aug. vbi. ſ. iterū dicit. Quantū
intueor ⁊ quātuʒ video quantūqꝫ intelligo
Marie anima fruitur chriſto ⁊ poſſidet in
chriſto corpus qđ genuit. Cur ergo nō etiā
poſſideat illud per qđ genuit? Octauo K.
idem ꝓbatur ratione filiationis. Naʒ xp̄s
etiā nunc dicitur vere filius virginis. ergo
eſt. Nam ab eo qđ eſt vel nō eſt dicitur ora
tio vera vel falſa. ſ. perhier. ſed correlatiua
poſita ſe ponunt ⁊ perēpta ſe perimunt. vt
ait Ariſto. in ꝑdicamento ad aliquid. ⁊ no-
tant legiſte in. l. fi. C. de acceptil. Ergo ꝟgo
maria nūc vere dicitur. ⁊ eſt mater chriſti:
ſed anima eius nō eſt mater chriſti cū ani-
ma nō ſit ex traduce, vt ꝓbat magiſter i. ij.
ſen. di. xvj. c. vltimo. nec anima ſola ſit ꝑſo-
na ſꝫm Alexādruʒ de ales in. iij. parte ſum
me in tractatu de aſſumptione humane na

ture. q. vj. vbi dicit magiſtrū in hoc non di-
xiſſe verum in. iij. di. v. vbi ait animā ſolaʒ
eſſe perſonā. quē etiā reprobat ſanctus Bo
na. in. ij. diſt. vlt. in queſtionibus circa litte
ram. ⁊ Scotus in. iij. diſt. j. in. j. q. Si ergo
anima nō eſt ꝑſona nec homo. ꝑfecto ani-
ma virginis nō homo nō pōt dici mater na
turalis chriſti hominis. Non etiam caro ſo
la ipſius ꝟginis proprie poteſt dici mater
chriſti cū homo mortuus non ſit homo ſꝫm
theo. cōmuniter in. iij. di. xxij. qui reprobāt
ibi magiſtrū. Si ergo virgo Maria ſit ve-
re mater chriſti ⁊ appellatur de preſenti vt
quotidie eam nominat eccleſia. ſequitur ꝙ
vere cōiuncta eſt anima eius cum ſuo cor-
pore. ⁊ ſic eſt beata in vtroqꝫ. Nono ideʒ
probatur ratione perfectionis. In ipā eniʒ
virgine eſt omnis perfectio ⁊ beatitudo ꝑ-
fecta vt de ipſa canit eccleſia. Cum igitur
omnis pars ſit imperfecta extra ſuū totū.
vbi ait phs. v. metha. ⁊. iij. phiſi. Si anima
beate virginis necdum aſſumſit ſuū corpꝰ
necdum habet omnē perfectionē ſeu eſſen-
di modum. Cum autē angeli omnē ſuaʒ in
eſſendo perfectionē habeāt: minus eſſet ꝑ-
fecta beata virgo q̄ angeli quod eſt incon-
uenies. Et hanc rationē tangit magiſter in
iiij. diſt. xliiij. loquēs de imperfectione ani-
marū ſeparataꝝ. ⁊ allegat Augꝰ. ſuꝑ Geñ.
ad lrām lib. xij. circa fineʒ di. Si quis que-
rat quid ſit opus ſpiritibus defunctoꝝ ſua
corpora in reſurrectione ſuſcipere. ſi eis po
teſt ſine corporibus ſua beatitudo preberi.
difficilis eſt queſtio. Nec poteſt a nobis ꝑ-
fecte diffiniri ⁊c. ⁊ tandem concludit dicēs
quia in eis eſt naturalis quidam appetitꝰ
corpus miniſtrādi quo retardātur quodā-
modo ne tota intentione pergant in illud
ſummū bonum donec ille appetitus cōqui-
eſcat. Et hoc nō ſolum dicit Augu. vbi. ſ.
ſed etiam Berñ. in lib. de diligendo deum.
Si ergo anima virginis nōdum habꝫ ſuū
corpus. nōdum habet totalem ⁊ perfectiſſi
mam beatitudinē. ⁊ necdum videt deū ita
qͣetato appetitu ſicut vident āgeli. qđ eſſet
M valde abſurdū. Decimo idē ꝓbatur ra-
tione cōmunicationis. Imperator enim cō
municat ſua ꝑuilegia imparatrici. l. ꝑnceps.
ff. de legi. cū ergo ipe reſurrexerit glorioſꝰ.
vt patet Mar. ⁊ Matth. vlti. c. ergo ⁊ im-
peratricē virginem. ſ. glorioſam debuit re-
N ſuſcitare ⁊ in celum ſecum aſſumere. Un
Locꝰ ar decimo idem ꝓbatur ratione collocatiōis.
Locus enim debet eſſe ꝓportionatus loca guit eaʒ
to ⁊ econtra. Sapiēs ergo locat res in lo- eē aſſū-
cis ſibi conuenietibus ſꝫm earū dignitatem ptam
qđ obſeruauit deus qui omnia in ſapiētia
fecit. vt inquit ps. Ita eniʒ ordinatiſ
ſime collocauit omnes creaturas ꝙ quel-
bet habet locum ſibi cōuenientē. Res enim
dignas in loco digno poſuit. Digniores au
tē in honorabiliori. vt patet diſcurrēdo ma
chinā elementalē ⁊ celeſtē. Cum igitur poſt
ſacratiſſimū corpus dñi noſtri ieſu chriſti.
nullū ſit dignius corpe ſacratiſſime ꝟginis
matris ſue. ſequitur ꝙ ſicut corpus xp̄i col
locatū eſt in celis. ita ⁊ corpus ſue digniſſi-
me matris, vt ait Aug. in ſermone de aſſū
ptione ꝟginis. Et quaſi oēs ꝑdictas ratio
nes tangit idem Aug. vbi. ſ. di. de ſanctiſſi
mo corpe ꝑpetue ꝟginis Marie eiuſqꝫ ſa
cre anime aſſumptione loqui ſuſcipientes.
Hoc ipſum dicimus ꝙ in ſcripturis poſtq̄
dñs eam in cruce diſcipulo cōmendauit ni-
hil de ea reperitur ꝑter qđ Lucas in actibꝰ
apoſtoloꝝ cōmemorat dicēs. Hi oēs erāt
perſeuerātes vnanimiter in oratione cum
Maria matre Jeſu. Quid ergo de morte
quid de eius aſſumptione dicēdum eſt vbi
ſcriptura nihil cōmemorat: niſi querenduʒ
rōne quid cōſentiat veritati fiatqꝫ rō ipſa
veritas ſine qua nec valet autoritas? Si er
go beatā virginē dicimus reſolutā in cōmu
nē putredinē. vermē ac cinerē. librāduʒ eſt
ſi tante conueniat ſanctitati et tante aule
dei prerogatiue. Scimus enim dictum pri
mo parenti, quia puluis es ⁊ in puluerem
ibis. Hanc conditionem caro chriſti euaſit
que corruptionē non ſuſtinuit. Excipiẜ er-
go ab illa generali ſententia de ꝟgine ſum
pta natura. Mulieri quoqꝫ dixit deus. in
dolore paries. ſed ipſa virgo ſine dolore ge
nuit. Ipſa ergo excipitur a quibuſdā gene-
ralibus quā tanta attollit dignitatis pre-
rogatiua. Si ergo eaʒ dicimus adhuc mor
tis vinculis retineri. nūquid impium erit?
Si voluit dñs integram matrē virginita-
tis ſeruare pudorē: cur non velit incorru-
ptā ſeruare a putredinis fetore? Tantam
ergo integritatē merito incorruptibilitas
nō putredinis vlla reſolutio ſequiẜ. Illud
ſacratiſſimū corpus in eſcam vermibꝰ tra-
ditū ſentire nō valeo, dicere ꝑtimeſco. quā
extimationē ꝓcul ꝓpellit incōparabil' gr̄e
munus qđ ſuſcepit. Cōſitendū igitur cēſeo
Mariā ad eternitatis gaudia aſſumptam

benignitatē xp̄i.honorabiliuſq́ꝫ ſuſceptā ce
teris quam gratia honorauit pre ceteris.
atq́ꝫ ad cōem humanitatē nō eſſe adductā
poſt mortē.putredinis videlꝫ vermis ⁊ pul
ueris que ſuū ⁊ omniū genuit ſaluatorem.
Xp̄s igitur letari facit Mariā in anima ⁊
corpore nec vllam ſequi corruptionis erum
nam quā nulla ſecuta eſt in pariēdo filium
integritatis corruptio.vt ſit ſemꝑ incorru-
pta quā tanta perfudit gratia vt integriter
viuēs omniū genuerit integram vitam.hec
ille cū multis alijs ꝓbationibus quas bre-
uitatis cauſa hic pertrāſeo. Duodecimo
¶ idē ꝓbatur rōne ꝟginalis cōditionis que
Condi- requirebat eā aſſumi in anima ⁊ corpe ⁊ nō
tio ꝟgi in cinerē cōuerti.Fuit enī in ea magna di-
nalis ar gnitas.⁊ maxime quintuplex. Prima quia
guit eā mater fuit xp̄i deifera.⁊ ideo debuit venera
eē aſſū- ri vt ſupra probatū eſt. Uidemus enim ꝙ
ptam xp̄us totus voluit eſſe matris ſue.quia pa-
trē carnalē noluit habere.voluit etiam ma
trē totam eſſe ſuam quam alios filios nolu
it generare.Qui ergo eā noluit cōmunica-
re homini.nūquid eam cōmunicabit ꝟmi-
bus?Et qui ex ea noluit generari filios.nū
quid ex ea voluit generari vermes putri-
dos?Sciebat enī ꝙ dedecus filij eſt parēs
ſine honore Eccl'i.iij.Secūda dignitas eſt.
quia fuit chriſti fidelis miniſtra.⁊ ideo de-
buit exaltari.dicēte dn̄o Joh.xij. Ubi ſum
ego illic ⁊ miniſter meus erit.Miniſtrauit
enim ei ipſum cōcipiendo.in vtero gerēdo.
pariendo.in p̄ſepio reclinādo.fouendo.nu
triendo.in egyptum deportādo.⁊ inde re-
portādo.omnēq́ꝫ eius infantiā pio mētis
affectu ꝓſequēdo.⁊ vſq́ꝫ ad crucē ab eo nō
recedendo.⁊ nō ſolum eum ſectando pedū
greſſu.ſed etiam imitationis effectu. Fuit
ergo fide ⁊ opere chriſti miniſtratrix ⁊ vſq́ꝫ
ad eius mortē deuota ſeruitrix.⁊ ideo inq̄t
Auguſtinus in quodam ſermone. Si vbi
chriſtus miniſtros ſuos eſſe vult ipſa non
eſt.vbi ergo erit?Et ſi ibi eſt.nunq̄d gratia
pari?Et ſi equali gratia.vbi eſt equa dei
cenſura que reddit vnicuiq́ꝫ ſ̄m merita.
P Tertia dignitas eſt.q2 fuit veſtis chriſti
deaurata.⁊ ideo debuit integra reſeruari.
vn̄ Aug.in ſermōe aſſumptiōis inquit. Si
elegit diuina volūtas inter igniū flāmas
puerorꝫ veſtimēta ſeruare illeſa.vt habetur
Dan.iij.cur abnuat in matre ꝓpria qd̄ ele
git in veſte aliena?Quarta dignitas eſt.q2
fuit dei archa ſanctificata.⁊ ideo debuit in
tēplo celeſti collocari. Unde Damaſcenus
in ſermōe aſſumptionis dicit.Hodie virgo
celeſti templo inuehitur.hodie ſacra dei ar
cha in tēplo nō manu facto reponitur. Co
lumba innocēs auolās ex archa.i.corpore
quā deus ſuſcepit pedibus requiē adinue-
nit. Quinta dignitas eſt.q2 fuit theſau-
rus ⁊ gēma precioſa.⁊ ideo debuit in gazo-
philacio celeſt reponi ⁊ nō terre puluerībus
ſordidari.vt inquit Aug⁹. Decimotertio ¶
idem ꝓbatur rōne cōfortationis.Sicut enī Totalit̄
xp̄s ex reſurrectione ſua ⁊ aſcēſione magnā aſſūpta
ſpē dedit hominib⁹ ꝙ ⁊ ipſi reſurgēt ⁊ in ce eſt in te
lum aſſumētur.vt inquit apſus.j.ad Cor. ſtimoni
xv.ita etiā ex matris ſue reſurrectiōe ⁊ aſ- um vere
ſumptione magnā ſpē dedit mulierib⁹ ꝙ ⁊ reſurre
ipſe reſurgēt ⁊ aſſumētur in celū ipſaſq́ꝫ mi ctionis
rū in modū confortauit qd̄ ⁊ facere debuit.
Ipſe enī dn̄s vt Aug.inq̄t vtrūq́ꝫ ſexū cura
turus aduenit.ꝑfecta aūt curatio ⁊ libera-
tio in reſurrectiōe manifeſtat̄.ergo reſurre
ctio in vtroq́ꝫ ſexu manifeſtari debuit in te
ſtimoniū ꝑfecte curationis.Sicut igit̄ q̄n-
tū ad virilē ſexū manifeſtata eſt xp̄o reſur
gente.ita ⁊ in femina debuit apparere.in
nulla aūt femina manifeſtari cōgruentius
potuit vel debuit atq́ꝫ decuit ꝙ̄ in dulciſſi-
ma matre dei que in vita libera extitit ab
omni corruptione.Et hoc eſt qd̄ ait ꝓphe-
ta in pſona xp̄i.p̄s.lxxxviij.di. Thron⁹ ei⁹
ſicut ſol in cōſpectu meo.⁊ ſicut luna perfe
cta in eternū.⁊ teſtis in celo fidelis. Thro-
nus enī filij dei eſt mater eius que in cōſpe
ctu ipſius ſicut ſol fulget quātū ad gloriam
anime.⁊ ſicut luna ꝑfecta in eternū quātū
ad gl'iam corporis ſine defectu.⁊ eſt teſtis
in celo fidelis ꝙ nō ſolum viri reſurgēt:ſed
etiā mulieres. Decimoq̄rto idē ꝓbat̄ ra-
tione ſublimationis.vt.ſ.natura humana R
in xp̄o ⁊ in matre.⁊ ſic in vtroq́ꝫ ſexu ſuper
oēs angelos ſublimaret̄.Ipſi enim angeli
ſciebāt naturā humanā eſſe eis inferiorē ex
cōditiōe nature.iuxta illud p̄s.viij.Minui
ſti eū paulo minus ab angelis ⁊c̄.Sciebāt
etiā eā poſſe eis equari ꝑ gratiā ⁊ meritū.
⁊ ideo angelus a ſancto Johāne euāgeliſta
nō permiſit ſe adorari.dicēs Apocal.xxij.
vide ne feceris.cōſeru⁹ enī tu⁹ ſū ⁊ fratrum
tuorꝫ ꝓphetarꝫ.⁊ eorꝫ qui ſeruāt verba libri
hui⁹.Q2 aūt humana natura in vtroq́ꝫ ſexu
ſic mirabiliter ſuꝑ eos deberet ſublimari:ad
plenū nō cognouerāt.Et id̄ de xp̄o aſcēdēte
q̄ſi admirātes dixerūt illud Eſa.lxiij.Quis

eſt iſte qui venit de edom.tinctis veſtib⁹ de
boſra?Iſte formoſus in ſtola ſua gradiēs
in m'titudine ꝟtutis ſue. De mr̄e aūt ei⁹
aſcendente dixerūt illud Cañ.vj. Que eſt
iſta que ꝓgredit̄ quaſi aurora ꝯſurgēs ⁊c̄.
Condecēs aūt fuit vt ſicut angeli hēbant
xp̄m regem ⁊ imperatorē ſuū in anima et
corpore gl'ioſum.ita etiā haberēt matrem
eius reginā ⁊ impatricē ſuā ſil'r gl'ificatā.
Maria Hanc aūt ſublimationē meruiſſe b̄ndictā
meruit ꝟginē ⁊ corpus ei⁹ immortalitate debu-
ita aſſu iſſe veſtiri.ꝓbat ſanct⁹ Anſel.in quodā ſer
mi mone di. Non.dubitandū eſt beate marie
merita apud deū incōparabil'r excelluiſſe.
nec aliquē ſanctorū ſigularit̄.nec etiā oēs
cōiter illi ſoli equari poſſe. Juſtū eſt autē
vt cū maiora eius ſint apud deū merita.
excellētiora etiā ab eo ꝑcipiat p̄mia.Deū
porro cōſtat nihil quod iuſtū ē negligere.
Quapropter btām mariā iam gl'ia reſur-
rectionis dotatā.⁊ ꝑpetua immortalitate
veſtitā noſtra p̄ſumit credulitas.Cū enī
amplior ſit ei⁹ iuſticia.⁊ copioſior ei fuerit
data gr̄a quō corp⁹ ei⁹.ipſi⁹ videlꝫ dei tēplū
ſpes adhuc reſurgēdi maneat?ſpes q̄ oiū
aīas felici expectatione ſollicitat?Nūc ꝟo
p̄ſumptuoſum eſt ſi credamus ꝙ illa oēs
ſanctos p̄ceſſit in p̄mio quā ſcimus oēs
p̄ceſſiſſe in merito?Cōuenit certe dei iuſto
iudicio vt magnitudo muneris āplificet̄
velocitate retributiōis.p̄ſertim cū ꝑ doni
liberalitate nihil donatoris detrahat̄ co-
pie. Immo ꝟginis cōmendet̄ iuſticia.ex-
tollant̄ merita.atq́ꝫ accēdat̄ fides noſtra.
Item poſt aſcenſionē dn̄i ꝙuis de creduli
tate gentiū gauderet.non erat ei perfecta
leticia eo ꝙ careret filij preſentia.Deſide-
rare autē matrē ꝓlis p̄ntiam:ſi ſentiā pu-
ta ꝙ nō delinquo. Deſiderare aūt nō exili
ter ſed ꝑfecte.vt nō ſolū anima:ſ; et corp⁹
eius quod fuerat eius deitat̄ cōſciū ⁊ rece-
ptaculū filio ſuo aſſiſteret. Filiū aūt pium
ſanctū matris compleſſe deſideriū nō eſt
dubitādū.Nam cū apl's dicat.nemo vnq̄
carnē ſuā odio habuit:multo mag' ip̄a ꝙ
aliquis carnē ſuā dilexit.Ex cui⁹ ſaluato-
rem mūdi ſciebat ꝓdiſſe triclinio ſicut ſpō
ſum e thalamo. Uolebat ergo btā dn̄a vt
caro que omī ſtudio ſuierat dn̄o cum aīa.
ꝙ proxime aſtaret filio.Reſtitiſſe aūt filiū
volūtati genitricis ſue quis credat?Cū ⁊
ip̄e in lege parētes honorari p̄cipiat.⁊ in
qualibet remota barbarie ꝓles parēti ho-
nores deferat.niſi ſi quis eſt belua que nec
ab amore parētū ē vtcūq́ꝫ aliena.Ipſe igit̄
pietatis autor ⁊ nature dn̄s parenti non
exhibuit quod ⁊ ip̄e fieri p̄cepit ⁊ natura-
liter q̄libet ſolo inſtinctu ſanguinis facit?
Ipſe ergo perfectū honorē exhibuit matri
dulciſſime quē ip̄am intellexit velle ma-
gnope. Non eſſꝫ aūt honor perfectus niſi
illud ꝟgineū reſuſcitaret corpus.vt tota
aſſiſteret filio in cui⁹ tota laborauerat ob-
ſequio.celo ig'r corpus maternū.ſuum ſcꝫ
habitaculū repoſuiſſe credēdus eſt. Nāq́ꝫ
cū etiā ſancti nō ſe ꝑfecte beatos exiſtimēt
niſi cū in illa reſurrectionis gl'ia ſtolā ſe-
cūdā induerint.h̄ dn̄a q̄ pleno guſtu hau-
ſerat ꝙ̄ ſuauis eſt dn̄s ad ꝑfectā beatitu-
dinē ſufficere ſibi crederet ſi tabefacto cor
pore ſolo ſpū p̄ntiam ſuam filio exhiberet?
Nec ꝟo putandum eſt ꝙ ſemi mutilata et
quodāmodo trūcata felicitate mr̄em celo
induceret. Immo credendū eſt oēm ei ho-
nores exhibuiſſe quē potuit.Quātū autē
poſſit quis explicet.Ampli⁹ ſcriptū eſt aīa
iuſti ſedes eſt ſapiētie.⁊ ideo maiori ⁊ ex-
cellētiori ſanctitate caro pollebat eius ꝙ̄
cuiuſlibꝫ ſancti ſpūs. Porro fides noſtra
nō ambigit ſanctorꝫ animas iā regnare
in celeſtib⁹.Cum ergo ille ſanctorū anime
que minoris apud deū ſunt ſanctitat̄.deū
p̄ſentialit̄ videāt. Iniuſtū videt̄ maioris
ſanctitatis cōſciam nō idem ſaltē munus
meruiſſe. Porro ſanctorꝫ corpora que fue
runt ſpiritib⁹ repugnātia.carnis compa-
ge ſoluta,quia aggrauauerūt animā et in
peccatū traxerūt. Inobediētiā tabeluūt.
⁊ in terre uꝫ elementū abeūt.Anieq́ꝫ inte-
terim lōga ſpe reſurrectionis a ſordib⁹ per
corpora cōtractis purgant̄. Rebelle autē
nō fuit ſpū corpus beate ꝟginis q̄ nullā
vnq̄ habuit anime ⁊ corpis diſſonātiā:
immo cumulata ⁊ equata ꝓportione ꝟtu-
tum omniū tenuit armoniā.Quapropter
iniuſtū eſt eius corpus pulueſcere qd̄ nūq̄
anime blanditū eſt in ſcelere. Preterea cū
credam⁹ corpus dn̄i in celo eſſe ⁊ toti mū-
do imperare:cur nō credamus eiuſdē cor-
poris materiā.⁊ vt ſic dicat̄ opificē ꝟgi-
nalē ſcꝫ carnē ibidē eſſe?Sed ne ſuſpitio-
nibus agamus audi breuē diſtinctionem.
et cōclude. Corpus ſancte marie.aut ē in
celo aut in terra. Immerſum enī mari vel
ꝑ inane aeris rotari nemo puto niſi demēs
dicat.Eſt g̊ vel in celo vel i terra.In terra

aũt nõ eſt credibile eſſe. Nam fili⁹ eius qui
tãto miraculoꝝ fulgore quorũdã ſanctoꝝ
corpa clarificat. multo min⁹ mr̃is ſue cor
pus in quo nouẽ mẽſiũ gratiſſimũ habita
culũ habuit: ſi vſpiã terrarũ eẽt inglorium
iacere pmitteret. Non ibi ſileret miracu-
loꝝ glĩa cuncti em̃ ex oib⁹ vrbib⁹ migrẽnt
pegrini. Quia igit̃ nec in terra. nec ĩ aere.
nec in mari eſſe veriſil'e eſt. reſtat vt ĩ celo
eſſe credat̃. hec ille.

Pars ſeptima huius ſmonis que dicit̃
iubilationis.

S Aſſumpta eſt cum honorabili ſocietate.

Ad intelligendã iubilationẽ vir
ginalis aſſumptionis eſt ſcien
dum ꝙ ipſa bñdicta ꝟgo pͥmo
aſſumpta eſt cũ honorabili ſo-
cietate: qđ figuratũ eſt. ij. Reg. vj. vbi dr̃
ꝙ dauid ⁊ oĩs iſrael deducebãt archã dñi
cum gaudio. ⁊ erãt cũ dauid ſepteꝫ chori.
Per dauid em̃ intelligit̃ xp̃s: p ſeptẽ aũt
choros vniuerſitas angeloꝝ ⁊ ſcõꝝ. quia
ſeptenarius numerus eſt numer⁹ vniuer-
ſitatis. Unde Grego. in omel. magdalene
inquit. Quia ſeptẽ diebus om̃e tp̃us com-
prehendit̃ recte ſeptenario numero vniũ-
ſitas figurat̃. vel per ſeptẽ choros intelli-
gunt̃ angeli. patriarche. pphete. apoſtoli.
martyres. cõfeſſores. ⁊ ꝟgines. qui omnes
ipam honorabilit̃ deduxerũt. ⁊ merito: qꝛ
om̃es iſti eã honorare tenebant̃. ſ. angeli
quia ipa angelicã vitam duxit. patriarche
quia ipa de eoꝝ ſtirpe deſcẽdẽs eos hono
rauit. pphete: quia ipa ſpũ pphetie plena
fuit. apoſtoli: qꝛ eoꝝ magiſtra extitit. Et
intelligendũ eſt de illis apoſtolis qui iam
ad celos p morteꝫ aſcenderãt. Alij ꝟo qui
adhuc viuebãt. etiã ipſi ſpiritu eaꝫ in celuꝫ
aſſociabãt cantãtes ⁊ dicẽtes illud qđ ca-
nit eccleſia. Uirgo prudẽtiſſima quo pgre
deris quaſi aurora valde rutilãs ⁊c. Mar
tyres quoqꝫ eã honorabãt ſicut tenebãt̃.
quia ipſa gladio paſſionis pforata fuit.
Item cõfeſſores. quia ipa ſola in paſſione
xp̃i fidẽ tenuit. et xp̃m cõfeſſa fuit. ꝟgies
etiã. quia ipa pͥmiceria ꝟginũ extitit ⁊ ma
giſtra. Dicit auteꝫ quidã doctor ꝙ bis
euacuatũ eſt celum. Primo quãdo chriſt⁹
aſcendit. quia tũc null⁹ angel⁹ ſm ip̃m in
celo remãſit. ſed oẽs obuiã xp̃o venerunt.
Scõo ꝟo quãdo beata ꝟgo aſſũpta fuit.
Quia om̃es angeli ⁊ anime ſanctoꝝ ⁊ ip̃e
xp̃us obuiã ſibi venerũt. Tertio aũt eua-
cuabit̃ in iudicio vniuerſali quãdo oẽs in
valle ioſaphat ꝯgregabunt̃. Secũdo aſ-
ſumpta fuit cũ ineffabili iocũditate. qđ ſi-
gnificatũ eſt. ij. Reg. vj. vbi dr̃ ꝙ dauid et
oẽs filij iſrael deducebãt archaꝫ teſtamẽti
dñi in iubilo ⁊ in clãgore buccine. ⁊ ꝙ ip̃e
dauid ⁊ oĩs dom⁹ iſrael ludebat corã dño
in oĩbus lignis fabrefactis. et cytharis et re
lyris. Ubi notandũ ꝙ ſicut dicit Aug. ſup
p̃s. Triplex eſt ſonus muſicus. vn⁹ qui fit
cũ voce ſicut in cãtu. alius qui fit cũ flatu
ſicut in buccina. tertius ꝟo qui fit cũ pul-
ſu. ſicut in cythara. Prim⁹ ergo q̃ fit cum
voce tangit̃ cum dicit̃ in iubilo. Eſt em̃ iu
bilatio cãtus modulatio. Scõs ꝟo qui fit
cum flatu tangit̃ cũ dr̃. In clãgore buccĩe.
Tertius aũt qui fit cũ pulſu tangit̃ cũ dr̃.
In oĩbus lignis fabrefactĩ ⁊ cytharis. Ex
quib⁹ oĩbus dat̃ intelligi ꝙ in deductiõe
iſtius arche diuĩalis in celũ fuerũt omnia
genera muſicoꝝ. Unde verificatũ fuit illđ
ij. Paral. v. Cymbalis et pſalterijs ac cy-
tharis ⁊ tubis ac voce cõcrepabãt. ⁊ cunctĩ
pariter ĩ organis ⁊ lignis diuerſi generis
muſicoꝝ cõcinẽtibus ac vocem in ſublime
tollẽtibus lõge ſonitus audiebat̃. Si em̃
p reparatiõe templi materialis ſacerdo-
tes habẽtes ſtolas cũ tubis. ⁊ leuite habẽ-
tes cymbala collaudabãt ⁊ benedicebant
dñm ⁊ ei canticũ decãtabant. ⁊ popul⁹ iſrl'
tuba cecinit magnifice. et clamauit voce
magna cuꝫ gaudio magno. vt habetur. ij.
Eſdre. v. Quãto magis debebãt decãtare
celeſtium agmina beatoꝝ p reparatione
⁊ reſuſcitatiõe atqꝫ glorificatiõe tẽpli viui
diuini corpis. ſ. genitricĩ creatoris ſui. Et
cum ad honorationẽ ſtatue quã nabucho-
donoſor fecerat fuerit ſonus tube ⁊ fiſtule
⁊ cythare. ſambuce. pſalterij. ⁊ ſimphonie.
ac vniuerſi generis muſicoruꝫ. vt habetur
Dañ. iij. Quare in deductiõe ⁊ exaltatiõe
regine celi nõ credam⁹ vniuerſa ſonorũ et
canticoꝝ genera affuiſſe. De hac aũt iubi-
latione in qt̃ Diero. in ſmone ad Euſto.
Legimus ꝙ ſepe ad funera. ſepulturaſqꝫ
ſanctoruꝫ angelos aduenifſe. ⁊ ad exeqas
eoꝝ obſequia pſtitiſſe. necnõ ⁊ aĩas eoruꝫ
vſqꝫ ad celos cũ hymnis ⁊ laudibus detu
liſſe ⁊ eoſdẽ ml'to lũine reſplẽduiſſe. Inſup
adhuc viuẽtes ĩ carne ibi miri odoris fra-
grantiã pſenſiſſe. Si igit̃ talia ⁊ tanta cir
ca defunctos deus dignatus eſt exhibere.
Quãto magis eius genitrici in die obitus
ſui cedendũ eſt celorum militiam obuiam

T Aſſumpta eſt cũ ieffabili iocũdita te

aduenifſe. eãqꝫ ingẽti lumine circũfulſiſſe
et vſqꝫ ad thronum glorie pduxiſſe. Nulli
dubium eſt totã illaꝫ celeſtẽ curiã ſuperne
hierl'm ineffabili leticia tũc exultaſſe ⁊ io-
cundatã fuiſſe indicibili charitate. tuncqꝫ
omni gratulatione iubilaſſe. Quoniã feſti
uitas hec que nobis reuoluit̃ annua illis
facta eſt cõtinua. Nec immerito. Creditur
em̃ ꝙ ip̃e ſaluator per ſe totus feſtiuus oc
currerit. ⁊ eã cũ gaudio ſecũ in throno col
locauerit. alioqn quõ crederet̃ ĩpleſſe qđ
ip̃e in lege pcepit. honora patrẽ tuũ ⁊ ma
trem tuã: hec ille. Tertio aſſumpta fuit
cuꝫ mirabili claritate. de qua dr̃ Cant. vj.
Que eſt iſta que pgredit̃ quaſi aurora cõ-
ſurgens ⁊c. Fuit autẽ tũc multiplici clari-
tate pfuſa. Prĩo luce ſupſubſtãtiali. quia
xp̃s q̃ eſt vera lux obuiã ſibi venit. et eam
aſſociauit. Scõo luce ſpũali. ſ. anima ſua
ſup oĩa om̃i luce ⁊ glĩa illuſtrata. ⁊ tũc im
pletuꝫ fuit in ea illud Eſa. lxiiij. Implebit
dñs ſplẽdorib⁹ aĩam tuã. Tertio luce cor-
porali. quia ei⁹ corp⁹ immortalitate ⁊ cla-
ritate reſplẽduit. Si em̃ iuſti fulgebũt ſicͭ
ſol Matth. xiij. Quãto magĩ eius corpus
fulgere debet que deuꝫ portauit. Quarto
luce rõnali. quia oẽs ſancti q̃ erant in celo
eã aſſociauerũt. Unde in officio aſſumptõis
canit eccleſia. Sicut dies verni circũdabãt
eaꝫ flores roſarũ ⁊ lilia conuallium. Flores
roſarũ ſunt martyres. lilia conuallium ſunt
confeſſores ⁊ ꝟgines. Quĩto luce intelle-
ctuali. ſcꝫ angelica. quia om̃es angeli eam
aſſociauerũt. quoꝝ quidã pcedebãt tanꝙ
domicelli. Quidã ſubſequebant̃ tanꝙ fi-
deles miniſtri. Oẽs autẽ iubilabãt tanꝙ
ſuitores deuoti. Ecce ꝙ luminoſa aſcẽdit
qꝛ a ſupiori illuminata fuit luce ſupſubſtã
tiali. ab ĩferiori luce intellectuali ⁊ rõnali.
ab interiori luce ſpũali. ⁊ ab exteriori luce
corporali. De hac etiã iubilatiõe canit ec-
cleſia. Aſſumpta eſt maria in celũ gaudẽt
angeli laudãtes benedicũt dñm. Et in co-
rona noſtra dicit̃. Aſſumpta eſt maria nel
alto celo. Cõ tale honore con feſta ſincera
Che admirando dixe ciaſcuna hiera Chi
he coſtei che cõ honeſto vello Uien cõ au-
rora e ſol ſenſa riuello. E de virtute par ſũ
ma lumera Pero chel ſuo ſplẽdore ĩmenſo
era In qlla alma digna e corpo bello Ma
de ſi dolce dubio in breue vſiro. Quãdo vi
derno alei corona in teſta Preſſo al ſum-
mo monarcha in alto giro. Alhora li ãgel
e ſancti grande feſta. Cõ ſoni e canti incõ-
menzar ſudiro. Cõ dolce armonia che an-
chor nõ reſta. Quarto aſſumpta eſt cũ
terribili poteſtate. iux̃ illud Cant. vj. Ter
ribilis vt caſtroꝝ acies ordinata. Tã terri
bilis nãqꝫ fuit demonibus eius aſſumptio
ꝙ demones de iſto aere caliginoſo in q̃ mo
rant̃ penitus aufugerũt. Nec mirũ. fuge-
runt em̃ pterriti a tam terribili ſocietate.
iuxta illud Cañ. vij. Quid videtis in ſuna-
mite niſi choros caſtroꝝ: ĩ. choros ange-
lorũ ⁊ oĩuꝫ ſanctoꝝ. Fugerũt etiã vulne-
rati a taꝫ ineffabili iocũditate. Demones
em̃ ſemp in luctu ſunt. Et ad hoc applica-
ri poſſet illud Eccl'i. xxij. Muſica in luctu
ĩportuna narratio. Fuerũt quoqꝫ excecati
a tã mirabili claritate. Ipi em̃ tanꝙ noctue
diuinã claritatẽ ferre nõ poſſũt. Malicia
em̃ eoꝝ penitus excecauit ipſos Sapie. ij.
Fugerũt etiã tremefacti a taꝫ terribili po
teſtate. Sicut em̃ canis cũ videt ꝟgam q̃
pcuſſus eſt: territus fugit. Sic ⁊ demões
cum viderũt virgam ieſſe in celum deduci
territi aufugerũt. iux̃ illud Eſa. xxx. A vo-
ce dñi pauebit aſſur ꝟga pcuſſus. Beata
etem̃ ꝟgo aſſimilat̃ virge. primo rõne no
minis. qꝛ virga dicit̃ a ꝟtute. nam ꝟtus q̃
latet in radice ſe prodit in vigore ꝟge. In
ipa aũt ꝟgine oĩs ꝟtutis pfectio reperitur
vnde ipſa ait Eccl'i. xxiiij. In me oĩs ſpes
vite ⁊ ꝟtutis. In eius etiã vigore ac fructu
refulſit om̃is ꝟtus radi⁊is. Radix eniꝫ ex
qua hec virga prodijt fuerunt patriarche.
In quibus quicqđ gratie ⁊ ꝟtutis fuit to-
tum in beata ꝟgine eminẽtius apparuit.
Unde in ei⁹ natiuitate cãtat eccleſia euan
geliũ Matth. j. deſcriptũ. in quo ponunt̃
genealogie patriarcharũ. Notãdũ quoqꝫ
ꝙ in virga triplex ꝟtus inuenit̃ ſm ꝙ ex
triplici ſubſtãtia componit̃. ſcilicꝫ cortice.
ligno ⁊ medulla. Mediãte autem medul-
la nutrit̃. mediante ligno ſurſum erigitur
⁊ mediante cortice cõtra exteriores ꝯtra-
rietates defenſant̃. In beata ꝟo virgine
tanꝙ medulla nutriẽs fuit ei⁹ interior grã
de qua angel⁹ ei dixit Luce. j. Aue gratia
plena. lignũ autẽ erigens fuit eius cõtem
platio aſſidua. iuxta illđ Cantic. iij. Que
eſt iſta que aſcendit quaſi virgula fumi.
Ubi notandũ ꝙ virgula ex quo aſcendit:
ſurſum tẽdit ⁊ ſuã ſummitateꝫ verſus ce-
lum erigit. ⁊ quãto magĩ a terra receſſit et
ſurſuꝫ tẽdit. tãto amplius ſemp ſubtilior

U Aſſumpta ẽ cũ mirabili claritate.

X Aſſumpta cuꝫ terribili ptãte

Maria aſſĩlat̃ virge.

Triplex virtus virge

fit. Et ſil'r beatiſſima ꝟgo maria ſꝑ ſurſuꝫ
tēdebat intētione ⁊ affectione. vnde ſctūs
Odilio cluuacenſis in quodā ſermone ait.
Unū quippe ſcimꝰ ꝓ certo ꝙ omīs marie
vita ⁊ actio intēta fuit ſemꝑ in dn̄o. Iteꝫ
ſummitatē.i.mentē ſemꝑ ad celū dirige⸗
bat.ſ.in ꝯtemplatione ⁊ orōne. et quāto a
terra ꝑ terrenoꝝ ꝯtemptū recedebat. ⁊ ſur
ſum ad altū per affectū celeſtiū accedebat.
tanto in ꝯtemplādo ſubtilioꝛ erat. Tanꝙ
aūt coꝛtex exteriꝰ defenſans fuit in beata
ꝟgine diligēs ſui cuſtodia. ſuauit em̄ illō
Prouer.iiij. Om̄i cuſtodia ſ̄ua coꝛ tuū. et
ꝓpter hoc Can̄.iiij. appellat̄ hoꝛtꝰ ꝯcluſus
Ipa igit̄ fuit illa ꝟga ꝟtuoſa. de qua inq̄t
dauid ps.cix. Uirgam ꝟtutis tue emittet
dn̄s ⁊c. Scd̄o aſſil'at̄ ꝟge rōne germinis.
Naſcit̄ em̄ ſiue germinat̄ ex virga flos. et
flos ipe de ꝟga egrediēs virgā ipam non
violat. ſed fecūdat. ꝟga etiā nō accipit fe⸗
cūditatis grām nec germinādi potētiā ex
aliqua ſemīs cōmixtione. ſed ex ſolis calo
re ⁊ celeſti roꝛe. Et ſimil'r ex virga noſtra
i. ex btā ꝟgine egreſſus eſt flos.ſ. dominꝰ
ieſus q̄ incarnatus ⁊ natꝰ ex illa abſq; vte
ri eius violatione. Unde ſic eſt fecūdata ꝙ
tn̄ nullatenꝰ violata. q2 ſicut ante partum
fuit ꝟgo. ita etiā in partu ⁊ poſt partū re⸗
māſit. nec etiā ex virili ſemine habuit ge⸗
nerādi potentiā: ſ3 ſolū ex roꝛe celeſtis grē
⁊ ex ſolis caloꝛe.i. ſpūſſancti operatiōe. vt
hr̄ Lu.j. dū dixit ei angelus. Spūſſanctus
ſuꝑueniet in te. ⁊ ꝟtus altiſſimi obumbꝛa
bit tibi. ⁊ ita exponitur illud Eſa.xj. Egre
dietur ꝟga de radice ieſſe. ⁊ flos de radice
eius aſcēdet. Tertio aſſil'atur virge rōne
culminis. Utunt̄ em̄ ꝟga ꝑcipue illi q̄ ſūt
ī aliquo culmine dignitatis cōſtituti ſicut
reges ⁊ dn̄i. ⁊ ꝓpter hoc beata ꝟgo d̄r vir
ga. quia dn̄s dn̄oꝛum deus vſus eſt illa. ⁊
quotidie vtit̄ ad regendū nos. quia ipam
fecit nr̄aꝫ gubernatricē. Et ideo ps.xliiij.
inq̄t deo de beata ꝟgine. Uirga directōis
virga regni tui. De alijs aſſimilationibus
virge poſui in ſecūda parte ꝑncipali huiꝰ
operis in exoꝛdio ſecūdi ⁊ tertij ſermonis.
De erectione aūt huius ꝟge in celum per
aſcenſionē. ⁊ de ꝑcuſſione demonū ꝓphe⸗
tatum fuerat Nume.xxiiij. vbi Balaā di⸗
xit. Conſurget ꝟga de iſrael ⁊ ꝑcutiet du
ces Moab. vaſtabitq; om̄es filios Seth.
huius em̄ ꝟge nomīatio. ſalutatio et lau⸗
datio eſt demonibꝰ valde terribilis quādo

Maria ꝑcutit demo⸗nes.

em̄ audiunt ipam beatā ꝟginem nomīari
ita eſt ac ſi ſentirēt clauā cum qua ꝑcute⸗
rentur. Unde vt legit̄ in miraculis eiꝰ. cuꝫ
in foꝛma humana apparēs diabolꝰ cuidā
mulieri eam vehemēter vexaret. ⁊ illa nec
per aquā benedictā. nec per ſignum crucis
ipam totalit̄ expellere poſſꝫ: tādē a q̄dam
ſancto viro edocta dixit. Sācta maria ad⸗
iuua me. ⁊ ſtatim diabolꝰ quaſi claua per⸗
cuſſus aufugit dicens. Diabolus intret in
os illius qui hoc te docuit. Quādo etiam
demon audit ſalutationē eius. ita eſt ac ſi
audiret tonitruū quo terreret̄. iuxta illud
ps. Uox tonitrui tui in rota. ps.lxxvj. Et
ideo de aſſumptione huius virge in celum
exponi poteſt illud Exod̄.ix. Extēdit moy
ſes.i. chꝛiſtus ꝟgam in celuꝫ. ⁊ dominꝰ.i.
deus pater dedit tonitrua.ſ. demonibus.
Unde verificatū fuit illud Exo.xix. Cepe⸗
runt audire tonitrua. Et de ipa ꝟgine et
de demonibꝰ in aſcēſione eius territus po
teſt exponi illud Job.xxvj. Quis.ſ. demo⸗
num poterit tonitruū magnitudinis eius
intueri? Et illud Apocalyp̄.viij. et.xvj.c.
Facta ſunt tonitrua ⁊ voces ⁊ fletus.i. la
mētationes demonū in gl'ioſa aſcenſione
ꝟginis. Quapꝛopter dicere poſſumus ipi
benedicte virgini de demonibus illud ps.
ciij. A voce tonitrui tui foꝛmidabunt. De
ipa quoq; dici poteſt illud Apocal'.iiij. De
thꝛono ꝓcedunt fulgura ⁊ voces et toni⸗
trua. ⁊ illud Ouid.ij. Metham̄. Ūn ſolet
tonitrus ⁊ fulmina mittere terris. Sectaꝫ
ergo demonū ꝑcutit beata ꝟgo tanꝙ to⸗
nitruum. Unde illi dicere poſſumus illud
Ezech.xliij.c. Uox tonitrui tui verberauit
eam. Quādo etiā diabolus audit ipaꝫ im
maculatam dei genitricē laudari ita eſt ac
ſi ſentiret gladium quo iugularet̄. Et hoc
figuratum fuit Judith.xiij. Ubi iudith pu
gione amputauit caput Holofernis. Iu⸗
dith em̄ interpꝛetat̄ cōfitēs vel gloꝛificās
deum. ⁊ ſignificat beataꝫ ꝟginem q̄ ſemꝑ
deum gloꝛificauit. In cuius aſſumptione
demones quaſi gladio percuſſi ſunt. Et ad
hoc applicare poſſumus illud quod pꝛedi⸗
ctum fuerat Hieremie.xx. Coꝛruent gla⸗
dio inimici. De ipa quoq; beata ꝟgine ve
rificatum eſt illud quod inquit deus Za⸗
char.ix. Ponam te quaſi gladium foꝛtiū.
Et ideo vnicuiq; chꝛiſtiano dicit deꝰ illud
eiuſdem lib.v.c. Sume tibi gladium acu⸗
tum. ⁊ illud Judicū.ix. et.j. Regum.xxx.

Euagina gladium.ſ. deuotionis btē ꝟgis
et ꝑcute.ſ. demones. O igit̄ ſtrenue miles
ieſu xp̄i. Accingere gladio tuo ſuper femur
tuū potētiſſime ps.xliiij. Hoc inquā gla⸗
dio. de quo d̄r Hierem̄.xlviij. Maledictꝰ
qui ꝓhibet gladiū ſuū a ſanguine.i. a de⸗
monū vulneratiōe mediāte huiꝰ ſctiſſime
ꝟginis deuotione ⁊ inuocatione. Om̄ibus
em̄ fidelibus inq̄t deus illud Ezech.v. gla
dium euaginare poſt eos. Iſte eſt em̄ gla⸗
dius quo deus ꝓtegit caſtra fidelium. Ad
quod applicari poſſꝫ illud quod d̄r.j. Ma
chab.iij.c. Pꝛotegebat caſtra gladio ſuo.

Sed dimiſſis demonibꝰ ex dn̄e noſtre
aſſumptione cōtriſtatis reuertamur ad iu
bilationē ſpūum beatoꝛū. de quibꝰ inquit
Alexan. de ales ſuꝑ Can̄.lib.vj.c.j. Inſtā⸗
te tempis articulo quo in celum maria eſt
aſſumpta. extimo nō ſolū angelos īferio⸗
ris oꝛdinis. ſed etiā alioꝝ oꝛdinum gl'ioſe
matri dei debitum honoꝛem impendiſſe.
Uidere em̄ mihi videoꝛ āgelos inferioꝛis
oꝛdinis nūciaſſe matri dei voluntatē filij
eam vocātis ad ſoliū gloꝛie. Archangelos
nūciaſſe eius aduentū celeſti curie. Pote⸗
ſtates intueoꝛ ad irruēdum in poteſtates
tenebꝛarū ne molirent̄ foꝛte inſidias latē⸗
ter ſe ꝑparaſſe. ꝑncipes ſigniferos q̄ agen
da erant diſponētes ꝑncipal'r. Dn̄ationes
ꝟo vt huius noue ſolēnitatis diem agant
celeberrimū ſpecialit̄ iniūgentes. Thꝛoni
illam reginā decēter locauerūt ad dexterā
filij in ſolio regni ſui. Cherubin pꝛudenter
et diſcrete debitā impēderūt reuerentiaꝫ.
Seraphin igne charitatꝭ pleni feruentiſſi⸗
mo amoꝛe venerabāt̄ dn̄am ſuā. ⁊ ſic Da
uid ⁊ oēs angeli deducebāt archā federis
dn̄i cum iubilo. hec ille. Hieronymꝰ quoq;
in ſermone aſſumptionis ait. Non credo
vnꝙ in celo ſolēnioꝛē fuiſſe proceſſioneꝫ.
Quāuis em̄ magna fuerit in xp̄i aſcēſiōe:
ſatis iſta videt̄ fuiſſe ſolēnioꝛ. hec ille. De
qua ꝓceſſione aſſumptiōis ꝟginalis etiaꝫ
loquēs Bern̄. inquit. Per comparationeꝫ
vtriuſq; illa maieſtate potētioꝛ: ſ3 iſta pō⸗
pa ſolēnioꝛ. Inueniunt̄ quippe angeli ſoli
redemptoꝛi occurrere potuiſſe. Matri ꝟo
filius ipe cum tota celeſti curia tam ange
geloꝛum ꝙ iuſtoꝝ hoīm accurrens: euexit
eam ad btām ſeſſionē. hec ille. Simil'r cre
di poteſt ſ̄m Franciſcū de maro. in quodā
ſ̄mone. tūc aīabus que erāt in purgatoꝛio
aliquam gratiaꝫ factam fuiſſe. vnde foꝛte

Om̄es āgeli iubilabāt Marie aſſum⸗ptionē.

plurime. ⁊ foꝛſan oēs btām ꝟginem aſſo⸗
ciantes ad requieꝫ eternā euolauerūt. quod
ego exiſtimo īdubitāter factuꝫ fuiſſe. Quā
aūt venerabiliter ſic ſuſcepta a tota trini⸗
tate nō poteſt humanis verbis explicari.
Si em̄ filio ꝓdigo iuxta parabolā ſaluato
ris pater occurrit cū gaudio. ⁊ cecidit ſuꝑ
collum eius. ⁊ oſculatꝰ eſt eū. Luce.xv. O
quāto cū gaudio deus pater hāc nō pꝛo⸗
digam filiā: ſed liberaliſſimā ac optimam
bonoꝝ ſuoꝛum diſpenſatricē recepit in ſue
felicitatis conſoꝛtiū? Quāta cū exultatiōe
paraclytus ſpūſſanctus recognouit ſuum
ſacratiſſimū habitaculū? Quātis ꝟo cum
iubilationibꝰ dei filius humanitatꝭ ſue illū
ſtrauit hoſpitiū? Audi Bernardū in ſ̄mo⸗
ne aſſumptiōis dicentē. Quis eniꝫ ēt ſi lin
guis loquat̄ hominū ⁊ angeloꝝ explicare
queat quēadmodū ſuꝑueniēte ſpūſancto
et obumbꝛāte virtute altiſſimi caro ſit fa⸗
ctum verbū dei. ꝑ quod facta ſunt omnia.
et dn̄s vniuerſitatꝭ quem nō capit vniuer
ſitas creature inter virginea ſeſe clauſerit
viſcera factꝰ homo? Sed et illud cogitare
quis ſufficiat ꝙ gl'ioſe hodie mūdi regina
ꝓceſſerit. ⁊ quāto deuotionis affectu tota
in eius occurſum ꝓdierit celeſtiū legionuꝫ
multitudo? Quibꝰ cāticis gl'ie ad thꝛonuꝫ
ſit deducta. ꝙ placido vultu. ꝙ ſerena fa⸗
cie. ꝙ diuerſis amplexibꝰ ſuſcepta a filio:
ſuper omnē exaltata creaturā. Cū honoꝛe
inquā illo quo tanta mr̄ digna erat. Cum
illa gl'ia que decuit tātū filiū. Felicia pꝛo⸗
ſus oſcula labijs impꝛeſſa lactētis cui virgi
neo mat̄ applaudebat in gremio. Nūquid
nō felicioꝛa cēſebimus que ab oꝛe ſedētis
in dextera patris hodie beata ſalutatione
ſuſcepit cū aſcēderet ad thꝛonū gl'ie cātās
et dicens. Oſculet̄ me oſculo oꝛis ſui? Xp̄i
generationē. Marie aſſumptionem quis
enarrabit? hec ille. In quibus ꝟbis innuit
deuotus doctoꝛ ꝙ ſicut xp̄i incarnatio ex⸗
plicari nō poteſt. ſic nec gaudiū ꝟginalis
aſſumptionis. Et in eodē ſ̄mone arguēdo
etiaꝫ dicit. Si nec oculus vidit. nec auris
audiuit. nec in coꝛ hoīs aſcēdit que pꝛepa
rauit deus diligētibus ſe.ſ. Eſa.lxiiij. et.j.
ad Coꝛinth.ij. Quid ꝑparauit genitrici ſue?
Sanctꝰ quoq; Gerardus epūs ⁊ martyr
de iubilatione ꝟginalis aſſumptionis in
ſuis omelijs inq̄t. Hodie btām ꝟginē celi
ſuſceperūt letādo. angeli gaudēdo. archan
geli iubilādo. thꝛoni exultādo. dn̄ationes

Quā reuerēter ſit ſuſcepta a tota trinitate.

pſallendo. ꝑncipatus armonizādo. ptātes
cytharizādo. cherubin ⁊ ſeraphin hymni-
zando. atq; ad ſupnū diuine maieſtatꝭ tri-
bunal deducēdo. hec ille. Et Hiero. ī ſmo-
ne aſſumptionis ait. Hec eſt dies preclara
in qua vſq; ad throni celſitudinē inteme-
rata mater ⁊ ꝟgo ꝓceſſit. atq; in regni ſo-
lio ſublimata poſt xp̄m glo̾ioſa reſedit. Sic
itaq; vbiq; cōfidenter de illa ſctā dei canit
eccl'ia: qd' de nullo ſanctoꝝ fas eſt credere
vt vltra angeloꝝ merita trāſcenderit: qꝛ ſi
ſimilitudo ꝑmittit veritas denegat. Ad cui⁹
ꝓfecto exequias quātū fas eſt credere fa-
mulabant angeli. ⁊ vniuerſe celi cōgratu-
labant curie. q̄a credendū eſt militiā celo-
rum cū ſuis agminib⁹ feſtiue obuiā veiſſe
genitrici dei. eāq; vſq; ad thronū olim ſibi
etiā ante conſtitutionē mūdi ꝑparatū cuȝ
laudibus ⁊ cāticis ſpūalibus ꝑduxiſſe. Cū
em̄ gaudiū ſit in cel' de quolibet peccatore
cōuerſo. multo magis putandū eſt ꝓ tāte
ꝟginis exultatione ⁊ gl'ia ꝙ exultatio ſit
in ſupnis. Cuius nimirū feſtiuitas oīum
ſupnoꝝ eſt gloriatio. celicolarūq; congra-
tulatio. ꝑſertim quia eius celebritas laus
⁊ fauor eſt ſaluatoris. Unde credimus ꝙ
nō hunc tm̄ diem ſolemnē ducūt ꝓ ei⁹ amo-
re annuū. verūetiam cōtinuū ⁊ eternum
iocūditatis ⁊ leticie. venerationis ⁊ obſe-
quij cum omni tripudio amoris ⁊ gaudij.
Nec immerito oīs illa celeſtis ciuitas con-
gratulat ⁊ venerat mr̄eȝ cui⁹ ſemꝑ adorat
filiū regē. añ quē tremūt ptātes ⁊ curuat
om̄e genu. Quā ſi diligēter aſpicias nihil
ꝟtutis eſt. nihil ſpecioſitatis ⁊ gl'ie qd' nō
in ea reſplēdeat. Et ideo ſi placet talis et
tanta ꝟgo. placeat ⁊ opus ꝟtutꝭ ei⁹. Cui⁹
vita oīuȝ ē diſciplina. cui⁹ mores īſtituta
ſunt oīuȝ eccl'iarū. que precellit cunctis. et
ſupeminet vniuerſis. Propterea quecūq;
ꝟgo ſibi ab ipa optat premiū ⁊ iplorat au-
xiliū. debet ei⁹ imitari exemplum. Unde ⁊
Bern. in ſmone aſſumptionis dicit. Pre-
cioſum hodie mun⁹ terra noſtra direxit in
celū. vt dando ⁊ accipiēdo felici amicitiaꝝ
federe copulent humana diuinis. Illo em̄
aſcendit fructus terre ſublimis. Unde da-
ta optima deſcendūt. Aſcendēs in altum
ꝟgo ſancta maria: dabit quoq; ipſa dona
hoibus. Siquidē nec facultas ei deeſſe po-
teſt nec voluntas. Regina celoꝝ miſericors
eſt mat' vnigeniti dei. Nihil em̄ ſic pāt po-
teſtatis eius ſeu pietatis magnitudinem
cōmēdare. niſi forte aut nō credit dei fili⁹
honorare mr̄em. aut dubitare quis poteſt
oīno in affectū charitatꝭ trāſiſſe marie vi-
ſcera in q̄bus dei charitas noueȝ mēſibus
corporal'r requieuit. Et hec quidē ꝓpter vos
dixerim fratres: vt tm̄ interim ſileā bn̄ficia
que ꝑ ipius glorificatiōe cōſeq̄mur. Si eā
diligim⁹ gauderem⁹ vtiq;. quia vadit ad
filiū. niſi forte qd' abſit inuētrici gratie oī-
modis inueniamur ingrati. Quem em̄ in
caſtellū mūdi huius intrantē ꝑus ipſa ſu-
ſceperat. ab eo ſuſcipit hodie ſanctā ingre-
diens ciuitatē. Sed cum quāto putas ho-
nore. cum quāta exultatione. cum quanta
gloria? Nec in terris locus dignior virgi-
nalis vteri templo ī quo dei filium maria
ſuſcepit. nec in celis regali ſolio quo btām
mariā hodie filius ſublimauit. Deuotus
quoq; Anſel. in quodā ſmone ait. Cū xp̄s
mr̄em in regnū ſuū aſſumere ⁊ ei magni-
ficentiā glorie decreuiſſ; oſtendere: cuius
precor dignitatꝭ ⁊ honoris apparatib⁹ in-
tendebat tota curia angeloꝝ. quib⁹ vocib⁹
exultationis atq; ſalutꝭ reſonabāt vniuer-
ſa tabernacula antiquoꝝ patrū ipſi curie
tunc nuꝑ aſſociatorum? Certe crediderim
om̄es illius patrie ciues feſtiuiori ſolito ⁊
ſublimioris decoris nitore ad aduentum
mr̄is dn̄i ſui ꝑparari. ac noua q̄dā ⁊ ieffa-
bili iocūditatꝭ gratia ꝓ tāte rei expectatōe
cōiubilare. Et q̄d mirū? Ipſe em̄ ieſus de⁹
et dn̄s oīum illi⁹ ipſius caſtiſſime ꝟginis:
et dn̄e rerum: ei ſicut vnice mr̄i ſue totus
feſtiuus occurrere voluit ne aliq̄s de fa-
miliaribus ſuis ſe a tāti gaudij īmēſitate
ſubtraheret. Utiq; moris int' homīes eſſe
ſcitur. vnūquēq; bonuȝ ſuum cuiuſcunq;
prepotētis dn̄i: eo maiori gaudio in aduē-
tu amici ſui exultare quo ipm̄ dn̄m ſuum
cognoſcit aduentātē amicū magꝭ amare.
Cum ꝟo de aduentu parentū dn̄i ſui agit
de quoꝝ ſpeciali dilectione nullis vlla du-
bitatione tenet. Ille nimirū magis felicē
ſe extimat qui maiori iubilo ⁊ feſtiuiori oc-
curſu leticie frena relaxat. Si ergo hec ita
ſe habent apud hoīes. quibus ſiq̄ bonitas
eſt longe tam ſupnoꝝ ciuiū bonitati īpar
eſt. cōtemplet anim⁹ quoad poteſt q̄ gau-
dio. qua feſtiuitate. q̄bus cōcentibus iubi-
labant oēs beatoꝝ ſpirituū ordīes quādo
et vnicam mr̄em dn̄i ſui aduētare: ⁊ ipſuȝ
dn̄m deum ſuuȝ ei videbāt omni gl'ia ſua
decoratuȝ velle occurrere. Stipatus itaq;

Quāto honoris appara tu ꝟgo ſit aſſūpta

mille milibus. Immo innumerabiliū āge-
loruȝ agminib⁹ deus ipe huic piiſſime mr̄i
ſue de hoc mūdo migranti occurrit. eamq;
ſuꝑ oēs celos exaltatā cūcte ſecū creature
perenni iure dominaturā in throno glorie
collocauit. O dies tāti occurſus glorioſa.
O felix dies tā ꝑclare exaltatiōis. Beata
⁊ celebris dies tam ſublimis glorificatōis
feſtiua ⁊ om̄i ſeculo admirabilis. Dies em̄
illa nō ſolum: te dn̄a in ineffabiliter ſubli-
mauit: ſed etiā ipm̄ celū quod penetraſti.
necnō ⁊ cūcta que in eo ſunt noua ⁊ inexti-
mabili gloria decorauit. Noua quidē gra-
tia celum decorauit. qua priorē gloriā ei⁹
ex ꝑſentia tua vltra ꝙ dici poſſit aut cogi-
tari magnificauit. Nam tu dn̄a illuc aſcē-
dens noua illud ac ꝑcellenti ꝟtutū tuarū
dignitate irradias. Immēſaq; miſationū
⁊ gratiarū tuarū luce perluſtras. Eadem
quoq; dies tui aſcenſus eos qui ciues celi
ab initio creature eē meruerūt ſolito feſti-
uiori exultationis gaudio induit. Qꝛ nāq;
per glorioſum fructū fecūde ꝟginitatꝭ tue
vident ſemiruptā ciuitatē ſuā reintegrari:
vere in tuo aduētu per quē tantuȝ bonum
meruerunt gaudij ſui magnitudo iure de-
buit augmentari. Terrā etiā dies exalta-
tionis tue o beatiſſima feminarū mira gr̄a
irrigauit. quia dū te quā de ſe ⁊ in ſe alioꝝ
hoīm lege ꝓgenitam nouit: vſq; ad creato-
ris oīuȝ thronū exaltari recognoſcit antiq̄
maledictionis penā quā in pctō ꝑmorum
filioꝝ ſuoꝝ ſe merito excepiſſe ſciebat iam
per tāte bn̄dictionis tue abūdantiā ſe eua-
dere indubitant' credebat. Quid amplius
dicere poſſum dn̄a? Immēſitatē q̄ppe gr̄e
et glorie tue cōſiderare cupiēti ſenſus defi-
cit. lingua fateſcit. Quēadmodū em̄ oīa q̄
in celo ſunt per glorificationē tuā ineffabi-
liter decorant. ita ꝑ eandē glorificationeȝ
cūcta que in terra ſubſiſtūt mirabil'r ſubli-
mant. Singula nempe que ꝑ tuā btām ⁊
integerrimā ꝟginitatem deum ſuū quem
non cognouerāt agnoſcere ⁊ cognituȝ co-
lere atq; amare meruerūt. Immēſe digni-
tatis decus receperūt quādo te ſuꝑ om̄es
celos aſcēdere ac in dextera dei ſui bn̄dicti
filij tui exaltari cognouerūt. In eo etiam
didicerūt ſe eidē deo ſuo totū debere quod
ſunt. quādo tu que inter illa ⁊ de illis vna
fuiſti tantā dignitatis eminētiā meruiſti.
Nihil igit aut idolis homīes aut vile alie-
rum ſpecies idoloꝝ cultoribus ſe debere
intellexerūt. quādo ⁊ ſingularē actorē ſui
ex caſtiſſimo vtero tuo ad reſtitutōeȝ ꝑme
creationis ſue ꝓgenitū ſuſceperūt. Et te ꝑ
quā amiſſam dignitatē ſuā recuꝑauerunt
omni creature tā ſublimiter ꝑponi intelle-
xerūt. Quas igit laudes quaſve gratiarū
actiones nō ſolū humana: ſed etiā omnis
creatura huic ſacratiſſime ꝟgini debȝ? Pu-
riſſima nam atq; ſanctitas atq; ſctiſſima
puritas piiſſimi pectoris eius. oēm om̄is
creature puritatē: ſeu ſanctitatē incompa-
rabili ſublimitate tranſcēdens h̄ ꝓmeruit
vt reparatrix perditi orbis digniſſime fieret.
Unde q̄d laudis ꝓ taȝ ineffabili bono: ipe
ꝑ eam reparat⁹ mundus ei iure debeat cor
alicui⁹ ſub carne mortali viuētis extimare
nullaten⁹ ſufficit. Utiq; cūcta q̄ deus fecit
⁊ vtiliter bona. in eo ſtatu quo cōdita fue-
runt eſſe deſtiterūt. ſed ꝑ hanc beatiſſimaȝ
ꝟgineȝ in ſtatū ꝑſtinū reſtituta ſunt. Sic
ergo deus ſua potētia cūcta patrādo pat'
eſt et dn̄s oīuȝ. ita btā maria ſuis meritis
cūcta reparādo mater eſt ⁊ dn̄a rerū. De⁹
em̄ eſt dn̄s omniū ſingula in ſua natura ꝓ-
pria iuſſione cōſtituendo. ⁊ maria eſt dn̄a
rerum ſingula cōgenite dignitati per illaȝ
quam meruit gr̄am reſtituēdo. Et quēad-
modū deus ex ſua ſubſtātia genuit eum ꝑ
quem cūctis originē dedit. ita Maria de
ſua carne peꝑit illū q̄ in decorē ꝑme crea-
tionis oīuȝ cūcta reſtituit. Iteȝ ſicut nulla
rerū ſpēs niſi ꝑ dei filiū facta ſubſtitit. ita
lex debite dānationis neminē deſerit niſi
quē ab ea fili⁹ marie abſoluit. Quis igit
iſta recto ſenſu ⁊ corde ſincero perpēdens
plene ꝑcipere queat excellentiā dn̄e hui⁹:
ꝑ quā taȝ ineffabili gr̄a: ⁊ tā inextimabili
erectione erect⁹ eſt mūdus? Quis inquam
mirā ⁊ om̄i rei ꝑter hanc inauditaȝ mulie-
ris iſtius gr̄am oculis mētis aſpiciēs non
obſtupeſcat. ⁊ nō modo elinguis. verūetiā
tāte rei cōꝑhenſione prorſus īmunis fiat?
Quapropter ea q̄ nobis īpenetrabilia ſūt
int'mittentes ꝑcibus impetrare nitamur.
vt qd' ītellectu caꝑe neq̄mus ſalutari effe-
ctu obtinere mereamur. Aſcendat igit fi-
delis anima in mētis ſpeculam. ⁊ quātuȝ
poteſt videat in quāta ſublimitate locata
ſit dn̄a noſtra. Oīs natura a deo ē facta.
⁊ de⁹ ē ex maria factus. Deus oīuȝ factor
ſe ex maria fecit: ⁊ ſic cūcta refecit. qui po-
tuit oīa ex nihilo facere noluit ea violata
ſine maria reficere. Deus igit eſt pr̄ reruȝ

Tot⁹ exclamatori⁹ ſermo Anſelmi.

creatarũ, ⁊ maria eſt mater rerũ creataꝝ.
Deus illũ genuit ꝑ quem ſunt oĩa facta.
⁊ maria illum genuit ꝑ quem ſunt om̄ia
refecta ⁊ ſaluata. Per has ergo rõcinatio-
nes impoſſibile eſt vt aliquis homo ad eã
cõuerſus ⁊ ab ea reſpectus damnet̃. quia
ip̄a genuit eum ꝑ quē mortua reuiuũt, et
ꝑ quē hoĩes ex peccato ſaluãt̃. Et quia nõ
eſt iuſtificatio niſi quã ipſa in vtero fouit
nõ eſt ſalus niſi quã ip̄a pepit. Ipſa ergo
eſt mater iuſtificãtis ⁊ iuſtificatorũ. Ipſa
mater ſaluãtis ⁊ ſaluandoꝝ. Igit̃ mat̃ dei
qui ſolus damnat. qui ſolus ſaluat. quem
ſolũ timemus. In quo ſolo ſperamꝰ ẽ mat̃
noſtra. iudex ⁊ ſaluator nr̃ ẽ frater noſter.
Quomodo ergo deſperemus cum ſalus ſiue
damnatio ex boni fratris ⁊ pie mr̃is pen-
deat arbitrio? Nũquid ſuſtinebit bonꝰ frat̃
puniri fratres quos redemit? Bona mat̃
damnari filios ſuos quoꝝ ip̄a redẽptorez
genuit? Dulcis mater rogabit dulcē filiuȝ
ſuum pium fratrē nr̃m. filiũ ꝓ filijs. vnige
nitũ ꝓ adoptatis. pius filius audiet libẽt̃
ꝓ filijs. vnigenitus pro his quos adopta-
uit. dñs pro his quos liberauit. hec ille.

A — Hortatur laudare virgines ⁊ exultare de eiꝰ aſſumptione.

Exultemus ergo etiã nos cũ celicolis ⁊
creaturis vniuerſis ꝓut poſſumus. ⁊ taleȝ
ac tantã ꝟginem matrēq̃ pijſſimã ꝓ nr̃o
modulo laudare ſtudeamꝰ. Ad qđ nos hor
tat̃ Hiero. vbi. ſ. di. Hodie glorioſa ſemꝑ
ꝟgo maria celos aſcendit. rogo gaudete:
quia ineffabilit̃ ſublimata cuȝ xp̄o regnat
in eternũ. Regina mũdi hodie de terris ⁊
de p̄nti ſeculo nequã eripit̃. Iterum dico
gaudete: q̄ꝛ ſecura de ſua ĩmarceſcibili glo
ria ad celi iam ꝑuenit palatium. Exultate
inquã ac gaudete ⁊ letet̃ om̄is orbis. quia
nobis hodie oĩbus interueniẽtibꝰ eiꝰ meri
tis ſalus aucta eſt. vobis quoq̃ diligẽtibꝰ
eam honor ⁊ ꝟtus ampliorq̃ preſtatur et
gr̃a. Iccirco dilectiſſimi letamini ⁊ exulta-
te. quia ſi deũ ore ꝓphetico in ſanctis eius
laudare iubemur. multo magis euȝ in hac
celebritate beate ꝟginis mr̃is eiꝰ oportet
cuȝ hymnis ⁊ cãticis diligẽtius extollere.
⁊ dignis deo iubilare p̄conijs. ac myſticis
honorare muneribus. Nulli em̄ dubiũ eſt
q̄n totũ ad gl̄iam laudis eiꝰ ꝑtineat q̄cq̄d
digne genitrici ſue impēſuȝ fuerit ac ſolē-
niter exhibituȝ. Propterea hortor vos et
cõmoneo in hac ſacra ſolēnitate genitricĩ
dei marie nolite ceſſare a laudibꝰ ꝙ ſi ꝟgo
es gaude. q̄ꝛ meruiſti eſſe et tu qđ laudas
tãtũ cura vt ſis q̃ digne laudare poſſis. ꝙ
ſi cõtinens es ⁊ caſta venerare ⁊ lauda. q̄ꝛ
nõ aliunde cõſtat vt poſſis eſſe caſta q̄ꝫ ex
gr̃a xp̄i que pleniſſime fuit in maria quaȝ
laudas. ꝙ ſi coniugata certe es aut pecca-
trix. nihilominꝰ ꝯfitere ⁊ lauda. q̄ꝛ ĩde oĩbꝰ
miſericordia ꝓfluxit ⁊ gratia vt laudẽt. Et
q̄uis non ſit ſpecioſa laus in ore pctõris:
noli ceſſare a laude. quia inde ꝑmittit̃ tibi
venia vnde ⁊ oĩbus vt laudes. Alioq̄n niſi
iux̃ modulũ ingenij noſtri deũ in ſc̄tis ſuis
laudare ſtudeamus. quõ eũ ſc̄m ꝙ canimꝰ
iuxta multitudineȝ magnitudĩs eius lau-
dare poterimus? Om̄ino hoc p̄ẽmittendũ
nõ ẽ quod impleturi ſumus quãdoq̃ ſc̄m
ꝙ dr̃. Beati qui habitãt in domo tua dñe:
in ſecula ſeculoꝝ laudabũt te. Om̄es ergo
pariter feſtiuitatē gl̄ioſe ſemꝑ virgĩs ma-
rie deuotiſſime celebremꝰ. quia hec ẽ dies
p̄clara in qua meruit exaltari ſuꝑ choros
angelorũ. ⁊ ꝑuenire vltra q̄ꝫ nr̃e hũanitatĩ
eſt natura. vbi nõ ſubſtãtia extollit̃: ſ; gl̄ie
magnitudo mõſtrat̃. cũ eleuat̃ ad dexterã
patris. vbi xp̄s introiuit ꝓ nobis pontifex
factus in eternũ ad celi palaciũ. Hec iquã
eſt p̄ntis diei feſtiuitas. in qua glorioſa ⁊
felix ad etherẽũ ꝑuenit thalamũ. Que ꝑfe
cto feſtiuitas ſicut ⁊ ꝟgo incõparabilis eſt
ceteris ꝟginibus. ita ⁊ incomparabilis eſt
omniũ ſanctoꝝ feſtiuitatibus. ⁊ admiran
da etiã ꝟtutibus angelicis. Propt̃ quod
ex ꝑſona ſuꝑnoꝝ ciuiũ in eius aſcēſione
admirãs ſpiritusſanctus: ait in cãticis. Que ē
iſta que aſcēdit ꝑ deſertũ quaſi ꝟgula fu-
mi ex aromatibus? Et bene quaſi virgula
fumi. q̄ꝛ gracilis et delicata. quia diuinis
extenuata diſciplinis. ⁊ cõcremata intꝰ in
holocauſtũ incēdio pij amoris ⁊ deſiderio
charitatis. vt ꝟgula inq̄t fumi ex aroma-
tibus. Nimirũ q̄ꝛ multis erat repleta vir-
tutũ odoribus. manansq̃ ex ea fragrabat
ſuauiſſimus odor etiã ſpiritibus angelicĩ.
hec ille. Beatus ꝟo Anſel. vbi. ſ. rogat
btãm ꝟginem ſic exaltatã dicens. Cogita
queſumꝰ ⁊ recogita apud te pijſſima mat̃.
quia nõ ad dãnandũ. ſed ſaluandũ pecca-
tores ꝯditor noſter factus eſt homo ex te.
Cur itaq̃ nõ iuuabis nos pctõres que in
tantã celſitudinē es ꝓpter nos eleuata. vt
te dñam habeat. ⁊ veneret̃ tota parit̃ crea
tura? An ideo vtrũ ꝑeamus amplius non
curabis: quia quicq̄d de nobis miſeris vl-
tra eueniat: glorie tue nulla iactura inde

B — Deprecatio Anſel. ad beataȝ ꝟginē ꝓ nr̃a ſalute

proueniat? Et hoc quidē fortaſſis aliq̃ mo
do bona dña poſſes: ſi ꝓ tui ſolius exalta-
tione ⁊ vtilitate mater dei facta fuiſſes. ſed
vtiq̃ deus q̃ hominē aſſumpſit ex tua ca-
ſtiſſima carne: hoc fecit ꝓ tua ⁊ noſtra com
muni ſalute. Si ergo tu que plena ſalute
es potita nõ intendis vt eadē ſalus ꝓ mo-
dulo noſtro etiã ad nos vſq̃ ꝑtingat. iã tu-
orũ ſufficiēs cõmodoꝝ. noſtroꝝ negligens
eſſe videberis. que ꝓ totiꝰ mũdi ſaluatione
meruiſti fieri mr̃ altiſſimi. hec Anſelmus.
Beatꝰ aũt Aug. eandē virginē alloquēs in
quodã ſermõe ait. Accipe itaq̃ quaſcunq̃
meritĩ tuis impares gratiarũ actiões ⁊ lau
des. Et cũ ſuſcipies vota: culpas nr̃as oran
do excuſa. Admitte noſtras p̄ces intra ſa-
crariũ pie exauditionis. ⁊ reporta nob̄ an-
tidotũ recõciliationis. Sic ꝑ te excuſabile
qđ ꝑ te ingerimus. fiat impetrabile quod
fida mente poſcimus. accipe qđ offerimꝰ. ⁊
impetra qđ rogamus. excuſa qđ timemus.
quia nec potiorem meritis inuenimus ad
placãdaȝ irã iudicis q̄ꝫ te que meruiſti ma
ter exiſtere eiuſdē redēptoris. Succurre er
go miſeris. iuua puſillanimes. refoue flebi-
les. ora pro populo. interueni pro clero. in-
tercede pro monachoꝝ choro. exora pro de-
uoto feminеo ſexu. ſentiãt omnes tuũ iuua
men. quicunq̃ deuote celebrãt tuaȝ aſſum
ptionē. Sit tibi compaſſio pro afflictis. ſit
pius affectꝰ ſuper celoꝝ peregrinis. Et cuȝ
te ſemper letantē aſpicis. fletus quoq̃ no-
ſtros ad deum ipſa admittas. Eũq̃ vt pro-
priũ filium pro nobis interpelles p̄camur.
Nos enim adhuc in hac terra affligimur.
opprobrijs afficimur. eſurimus. ſitimꝰ. ſom
nũ patimur. in carcere retinemur. Tu ꝟo in
celeſtibꝰ regnis p̄lata es cũctis virginũ cho
ris. Tu agnũ quocunq̃ ꝑrexerit ſequeris.
Tu ꝟgineos choros ⁊ ab incētiue carnis il
lecebris alienos ꝑ albentia lilia. roſaſq̃ ver
nantes. ad fontē perhennis vite potandos
inuitas. Tu in illo beatoruȝ feliciſſimo re-
gno primi ordinis dignitate adepta: plan-
tis roſidis oberrans inter paradiſi ameni-
tatē: gramineoſq̃ ⁊ crocos tenero poplite
pergis. feliciq̃ palma violas immarceſcibi
les carpis. Tu beatis ſine fine choris con-
iuncta angelicis archãgeliſq̃ ſociata: inde-
feſſa voce ſanctus clamare non ceſſas. Tu
in cubiculo regis beatitudine. gemmis ac
margaritis ornata exiſtis. Tibi thronꝰ ab
angelis eſt locatus in aula regis eterni.
Teq̃ ipſe rex regum vt matrē verã ⁊ deco-
ram ſpõſam pre om̄ibꝰ diligēs amoris am
plexu aſſociat. Nec mirũ ſi dignet̃ tibi ag-
gaudere deus regnãs in celis. quē tu par-
uulum ex te hominē natũ totiens oſculata
es in terris. Has ergo tuas felicitates poſ
ſidens cõuertere ad noſtrarũ miſeriaruȝ ſa
lutē. Inter hec fratres chariſſimi toto men
tis affectu beatiſſime ꝟginis interceſſioni
bus nos cõmittamꝰ. eiuſq̃ patrocinia om̄i
viſu imploremus: vt dum nos ſupplici eam
obſequio frequētamus in terris: ipſa nos
ſedula p̄ce commendare dignetur in celis.
Neq̃ em̄ dubiũ eſt eã que meruit ꝓ liberã
dis ꝓferre preciũ poſſe plus ſanctis omni
bus liberatis impēdere ſuffragiũ. Sed q̄d
nobis ꝓdeſt hãc interpellare vocibus: niſi
etiã humilitatis eiꝰ exēpla teneamꝰ. Cur-
remus ergo dilectiſſimi fr̃es. vt cũ huiꝰ diei
feſtiuitati intereſſe cupimus. veſtimentĩ hu
militatis atq̃ charitatĩ induti appareamꝰ.
Nõ nos inuidia aliene felicitatĩ torqueat.
nõ ira vſq̃ ad diuiſionē dilaniet. nõ cupidi
tas a nobis chriſtũ excludat. nõ ſeculi nos
triſticia exurat. nõ ꝓſperitas eius incaute
decipiat. nõ luxuria inquinet. nõ immundi
tia polluat. nõ elatio corrũpat. nõ ſuperbia
inflet. vt cum nos ꝟtutibus ornatos chari
tate cõiunctos. humilitateq̃ fundatos bea
ta dei genitrix Maria ſue nos feſtiuitati
intereſſe ꝓſpexerit: ardētius ſubuenire feſti
net apud filiũ ⁊ dñm ſuũ Ieſum xp̄m ſalua
torē noſtrũ. qui coronis perhēnis regni cla
rificat ſanctos ſuos. ⁊ eſt eterna laus ⁊ exp̄e
ctatio omnibꝰ ſanctis ſuis. hec ille. Cui dul
ciſſimo redēptori noſtro atq̃ glorioſiſſime
matri ſue ſit infinita laus ⁊ gloria per om-
nia ſecula ſeculoꝝ. Amen.

De eadē glorioſiſſima ꝟginis aſſumpti
one. Sermo ſc̄ds.

Domini eſt aſſũ-
ptio noſtra. ⁊ ſancti Iſrael
regis nr̃i. ps. lxxxviij. Glo-
rioſe aſſumptionis ꝟginalis
feſtum reſpectu vltimi finis
eſt maior ſolēnitas omniũ feſtiuitatũ ipſiꝰ
beatiſſime matris dei. Si em̄ omniũ homi
nũ finis vltimus eſt felicitas. vt ꝑ theol'. in
ij. di. ſ. beatificãde in ſummo ꝟginis finis
ſumma erat felicitas quã cõſecuta eſt ĩ ſua
ſacratiſſima aſſumptione. Quia ergo ſc̄m
Solonis phi ſniam. pb̄ia ſolũmodo a fine

C — Feſtum aſſumptionis eſt maiꝰ omnibꝰ alijs

ſonſecratur.ꝛ finis|eſt poſtrema perfectio
rei.vt in.l.j.ff.de iuſti.ꝛ iu.ꝛ res plus attri
buitur fini ꝙ̄ principio.vt.ff.de aqua.quo.
ꝛ eſti.l.j.§.hoc interdictū. Itē finis hꝫ rati
onē optimi.ꝛ eſt cauſa cauſaꝝ.ij phiſi.Un̄
Ariſt.j.ꝛ.v.metha.inquit.Finē optimum
eſſe in vnaquaqꝫ re eſſe dicimus.qꝛ eſſe rei
cōfert.Et.iij.topi.ait.Melioꝛ eſt finis om
nibus que ſunt ad finē.Dicit quoqꝫ cōmen
tatoꝛ ſup.ij.metha.Qui deſtruit finē deſ
ſtruit omne bonū.Et phs.iij.phiſi.ꝛ.j.de
celo ꝛ mūdo inquit.Uanū eſt omne qđ ſuū
nō attingit finē.Un̄ inuanū ille hō viuit ꝗ
ad ſuū felicē finē nō ꝑtingit.Ad quē nullꝰ
ꝑuenire pōt donec eſt in hac moꝛtali vita.
iuxta illud Ouiđ.iij.methaꝫ.vltima ſem
per.Expectāda dies homini diciqꝫ beatus.
Ante obitū nemo ſupꝛema funera dꝫ.Ideo
ipſa ꝑiſſima ꝟgo toto coꝛdis affectu hunc
ſuū feliciſſimū finē quotidie poſt filij aſcen
ſionē.vt in precedenti ſermōe diximus expe
ctabat.Un̄ dicebat ſuo ſponſo celeſti. Che
fa hoꝛmai cōtento il me deſio.Che cōtem
plar te poſſa o dolce ſpoſo. E videre lo aſpe
cto glorioſo.Grato e gētil dil me fiol adoꝛ
no.Quando ſara.quādo ſara quel gioꝛno.
Che cō dolceza te poſſa goldere?Quādo ſe
ra che poſſa poſſidere. El mio fio de chi ina
moꝛata ſono?Poi che fiol me feſti el ꝑmo
dono facendome de ti inamoꝛare. Famel
ſecundo.e non mel denegare.Che ꝑſto veu
ga aldiſiato fine.In quelle pietre reducē te
e fine.Nel lampezare luſtri di ogi toi:fame
ſpegiare fiol poi che ne foi.Ferita e ſagita
ta in mezo el coꝛe.Succoꝛe fio a queſto grā
doloꝛe.Cō toi ſuaui e precioſi vnguēti. De
fiol mio fa che tāto non ſtenti. E coſſi hoꝛ
mai el mio lachꝛymare.Chi me dara le pē
ne da volare. E vſiro foꝛa de cotāte ſpine.
Coꝛome foꝛa de le triſte confine. Del tene
bꝛoſo e faſtidito mundo. E volaro dal me
fiol iocundo.Fiol decoꝛo e candido gilio.
E ſoto lūbꝛa del dolce mio fio.Staro gau
dente e leta in ſempiterno. Iui nel grembo
di quel ſignoꝛ eterno. Darome pace e vi
naro zoioſa.Fra tanta turma electa e glo
rioſa.Dogni virtu e gratia oꝛnata e bella.
Ma triſta mi che anchoꝛa nō ſono a quel
la.Nō vedo anchoꝛa el caro fiolo mio.Fin
che nō giongo al fin dil me deſio.Ceſſar nō
potero mai de dolere.Fia pero fiol el tovo
lere.His vel ſimilibus ꝟbis deum frequen
ter virgo bn̄dicta depꝛecabatur.Si ꝗs aūt
illam interrogaſſet qñ ad ethereas manſio
nes eſſet peruētura.Ipſa reſpōdere potu
iſſet verba thematis noſtri.Super quibus
vij.alias cōſideratiōes faciemus.
Pꝛima dicetur electionis
Secunda inuitationis.
Tertia introductionis.
Quarta tranſgreſſionis.
Quinta obuiationis.
Sexta oſtenſionis.
Septima ꝟo ꝛ vltima appellabitur ſubli
mationis.

Pars pꝛima huius ſermonis que dicit
electionis.

p | Ro expeditione pꝛime ꝑtis dicere D
poſſumꝰ de matre dei illud qđ reci
tatur in euāgl.ſue aſſumptionis.ꝛ
eſt ſcriptū Lu.x.vbi dꝛ.Optimā ꝑtē elegit
ſibi Maria:que nō auferet ab ea in eternū
tranſſumptiue in.c.niſi cū prudē.§.nec pu
tes.de renū.Iſta eñ ꝟba ꝓpꝛie nō conue
niūt alicui ſancto.nec alicui angelo.nec eti
am ipſi deo.ſed tm̄ ipſi ꝟgini glorioſe.Cuꝫ
eñ optimū dicat cuius bonitati nō eſt poſ
ſibilis additio.Optimū nāqꝫ ſignificat ꝑn
cipalē gradum bonitatis.ff.de ꝟbo.obli.l.
vbi aūt nō apparet.ꝟ.at cū optimū.Cū nō
ſit aliꝗs ſanctus vel angelus ad cuiꝰ ꝑfectio
nē nō poſſit aliquid addi.ideo nulli ſancto
vel angelo poterūt ꝟba iſta ꝓpꝛie conuenī
re.Et cū deus nō habeat partē bonitatis
ſed totū.Ipſe eñ vt ait Aug.in lib.de vero
cultu. Et Plato in thimeo.j.Eſt bonitas
infinita.Et vt inquit Anſel.in li. monolo
gion eſt ſummū bonū quo nihil maius co
gitari poteſt.ideo nec ipſi deo ꝓdicta verba
poſſunt cōuenire.Sola autē glorioſa virgo
optimā partē habet.Ad cuius ꝑfectionem
inquantū eſt pura humana creatura aliꝗd
addi nō pōt.Et eſt media inter creatoꝛē ꝗ
totum tenet.ꝛ oēm aliā creaturā que par
tem bonā vel melioꝛē poſſidet.ipſa namqꝫ
partē optimā obtinet.Inuenit ꝛ ſem bonū.
melius ꝛ optimū.l.ex gēdi.in glo.C.de pꝛo
cu.ꝛ.l.ſi mulier.ff.de mino. Et ſimiliter tri
plex eſt electio.ſ.boni a malo repꝛobato.de
qua in.c.hinc etenim.xlix.di.ꝛ hec eſt inci
pientiū.Secunda electio eſt melioꝛis inter
bona quod ſemper eſt preeligēdum.j.ethi.
ꝛ.iij.topico.ꝛ.c.non mediocriter.de conſe
cra.diſt.v.ꝛ hec electio eſt pꝛoficientiū. Ter
tia eſt optimi inter melioꝛa quod ſemꝑ dꝫ
eligi.vt in aut.de defenſione ciuitatis.circa

Triplex electio.

pꝛincipiū.ꝛ iſta eſt electio perfectoꝝ.Ma
nifeſtum eſt autē ꝙ cum ipſa virgo eſſet ꝑ
fectiſſima non tm̄ elegit ſimpliciter bona.
nec tm̄ de bonis melioꝛa.ſed de melioꝛibus
optima.Iſtam ꝟo optimā partē elegit in
mundo ꝛ in celo.Pꝛima pars optima quā
elegit in mundo multiplex fuit.Pꝛimo eñ
elegit partē optimā de caſtitate.Caſtitas
Caſtitas hꝫ tres ꝑtes | autē tres habet partes.Una eſt caſtitas cō
iugalis.de qua ad Hebꝛe.xiij.dicitur.hono
rabile cōiugium.ꝛ thoꝛus immaculatus.ꝛ
iſta eſt pars bona.que habet fructum.xxx.
Alia eſt caſtitas vidualis.ꝛ hec eſt melioꝛ.
quia habet fructum.lx.Tertia ꝟo eſt caſti
tas virginalis.ꝛ hec eſt optima.quia habꝫ
fructum centeſimū.ꝛ iſtam partē elegit ſi
bi Maria.Ut tamen oſtēderet ꝙ nullum
bonū ei defuit.ꝛ ꝙ fuit omnibus cōmunis
perſona.voluit eſſe cōiugata cum cōiugali
bus.ꝛ vidua cuꝫ viduis.ꝛ immaculata vir
go cum virginibus immaculatis.vt inquit
Bernardus in quodaꝫ ſermone.Et quoniā
multe fuerūt que ſeruādo virginitatē eius
exēplo poſt eam partē optimaꝫ elegerunt.
Ideo ipſa elegit partē ſuperoptimā.ſ.vir
ginitatē cum fecunditate ſiue fecunditatē
cum virginitate.vnde Bernardus in ſer
mone aſſumptionis inquit.Optimā par
tem elegit ſibi Maria.quia bona quidē eſt
fecunditas coniugalis.melioꝛ eſt caſtitas
vidualis optima ꝟo fecunditas virginea
ſeu virginitas fecunda.ꝛ iſtud priuilegium
ſolūmodo eſt Marie.quod alteri non fuit
E | datum. Secundo ipſa beata virgo elegit
Humilitas hꝫ tres gradus | partē optimam de humilitate.Humilitas
eniꝫ habet tres partes ſiue gradus.de qui
bus tractat glo.in clemē.j.de relig.do.Pꝛi
mus gradus eſt ſubijci ſuo ſuperioꝛi. ꝛ de
hac dicitur ad Hebꝛe.vlti.Obedite prepoſi
tis veſtris ꝛ vos ſubijcite illis.Et iſta eſt ꝑs
bona.Secundus ꝟo gradus eſt ſubijci ſuo
equali.iuxta illud ad Rom.xij.honoꝛe in
uicē preuenientes.Et iſta eſt pars melioꝛ.
Tertius gradus eſt ſubijci inferioꝛi. iuxta
illud Lu.xxij.Qui maioꝛ eſt veſtrum : fiat
ſicut minoꝛ.ꝛ facit de penitē. diſt.ij.c.j. Et
iſta eſt pars optima quam elegit Maria.
quia non tm̄ fuit obediens ſuo ſuperioꝛi.ſ.
deo dicens Luc.j.Ecce ancilla domini fiat
mihi ſm̄ verbū tuum.ꝛ nō ſolum ſuo equa
li.ſcꝫ Joſeph ſponſo ſuo quem ſibi prepone
bat dicens chꝛiſto Luce.ij. Pater tuus et
ego ꝛc.ſed etiam ſuo inferioꝛi ſe ſubiecit.ſcꝫ
heliſabeth apud quam tribus menſibꝰ mā
ſit. ꝛ ei humiliter ſeruiuit.Ipſa enim de
deo ſentiebat digna.de ſe parua.de pꝛoximo
ꝟo magna.Sed multi contrarium faciūt.
contra quos dicitur Leuit.xxj.nō accedent
ad miniſterium dei qui fuerint grandi vel
paruo vel toꝛto naſo.Illi autem habēt grā
dem naſum qui de ſe ſentiunt magna.ſicut
ſunt vane glorioſi.Illi ꝟo paruum qui de
pꝛoximo ſentiūt modica ſicut ſunt preſum
ptuoſi.Illi autem habent toꝛtū naſum qui
de deo ſentiunt indigna ſicut ſunt heretici
qui in ſcripturis ſctis toꝛtas expoſitiones
faciunt.ꝛ de deo erronea dicunt. Tertio F
elegit beata virgo optimam partem de per
fectione vite.Eſt enim vita actiua que eſt
pars bona.Alia eſt contemplatiua. et hec
eſt melioꝛ. Tertia ꝟo eſt ex vtraqꝫ com
poſita.ꝛ hec eſt optima.quam elegit Ma
ria.Ideo figurata eſt per Martham que
fuit actiua. et Magdalenam ſoꝛoꝛem ſu
am que fuit contemplatiua.vt ait Grego
rius ꝛ Auguſtinus ſuper Lucam. Lu.eniꝫ
x.tria dicuntur de Martha que ſunt per
tinentia ad vitam actiuam.ꝛ optime inue
niuntur in benedicta virgine.Pꝛimum eſt
ꝙ ipſa excepit Jeſum in domum ſuam.Se
cundum ꝙ ſatagebat circa frequens mini
ſterium.Tertium ꝟo ꝙ ſollicita erat ꝛ tur
babatur circa plurima.Pꝛimū enim opus
ſignificat chꝛiſti conceptionē in vtero virgi
nali factam.Quod igitur dicitur in euāge
lio aſſumptiōis ꝙ intrauit Jeſus in quod
dam caſtellum.ſignificat ingreſſum filij dei
in hunc mūdum.Dicitur autē mundus ca
ſtellum.quia habet conditiones caſtelli re
bellis.Pꝛimo quia fundamentuꝫ eius in
ſtar caſtri eſt in alto ſuperbie ꝛ vane glo
rie.ꝓpꝛie reputationis ac pompe.ꝛ ab ipſa
ſuperbia.vt dicitur Thob.iiij. ſumpſit ini
tium omnis perditio.Secūdo quia eſt mu
nitum lapidibus duris qui frangi non poſ
ſunt.ſcꝫ obſtinationibus.ꝛ conſtructum eſt
ſaxis duriſſimis ſcꝫ auaritie.vſure.rapine.
fraudulentie ꝛ ſymonie.Iſti enim lapides
ita ſunt duri vt non frangātur malleo ver
bi dei.Quis enim eſt qui velit reſtituere vſu
ras.furta.ꝛ rapinas.ꝛ beneficia ſymonia
ca relinquere?De auaro nāqꝫ verificatur il
lud Job.xlj.Coꝛ eius indurabitur quaſi la
pis.Tertio quia habet foſſatū plenū aquis
immundis et fetidis luxurie.cum ranis cla
mantibꝰ ꝛ perſuadentibꝰ in eis permanere.

Martha ſignificat mariaꝫ

Mūdꝰ dicit caſtellum

De luxurioſis em̄ moraliter ꝟificaret illud
Exo.viij. Ebulliet fluuius.i.libido ⁊ cōcupi
ſcentia ranas.i.malas cogitationes ⁊ locu⸗
tiones. ⁊ illud qđ in eodē.c.habetur.ſ.aſcē⸗
derūt rane. operuerūtq̄ terrā egypti. Et de
his tribus malis cōditionibus huius caſtel
li mundani dicitur.j.Joh.ij. Omne qđ eſt
in mūdo.aut eſt cōcupiſcētia carnis.aut cō
cupiſcentia oculoꝝ.aut ſuperbia vite. Quar
to quia eſt clauſum cum pontibus eleuatis
ac ianuis ⁊ ſeris. Et ſimiliter caſtellum mū
di eſt clauſum nō recipiēs dilectionē proxi
mi per inuidiā. Unde de inuido dici poteſt
illud.iiij.Reguꝫ.xxv. Clauſa eſt ciuitas.ſ.
mentis ſue. Quito qꝛ hꝫ prouiſionē diuer
ſaruꝫ eſcarum per gulam. Unde de ventre
guloſi verificatur illud Eccli.xxxvj. Omē
eſcam manducabit venter. ⁊ eſt cibus cibo
melior. De guloſis etiam dicitur ad Phil.
iij. Quoꝝ deus venter eſt. Sexto quia ha⸗
bet arma diuerſoruꝫ generum per iram.vt
blaſphemiā.contumeliā. ⁊ maledictioneꝫ.
Unde de iracūdis dicitur ps.lvj. Dētes eo
rum arma ⁊ ſagitte. ⁊ lingua eoꝝ gladius
acutus. Septimo quia eſt quietū ⁊ ſecuruꝫ
per accidiā qua ſe reputat tutū in negligē⸗
tia ⁊ pigritia ex preſumptione ſua. Unde
de demonibus intrantibus in accidioſis di
ci poteſt illud Judicum.xviij. Uenerunt ad
populum quieſcentē atq̄ ſecuruꝫ ⁊c. Quia
autē iſtud caſtellum mūdi erat inobediens
⁊ rebelle deo patri.ideo ipſe miſit filiū ſuuꝫ
ad ipſum ſubiugandum.quaſi diceret ei il⸗
lud Matth.xxj. Ite in caſtellum quod cō
tra vos eſt. Quod etiam habetur Mar.xj.
⁊ Lu.xix. Ipſum ergo caſtellum intrāte do
mino: mulier quedam Martha nomine ex
cepit illum in domū ſuam. Martha auteꝫ
interpretatur domina ſeu prouocās. Et ſi⸗
gnificat beatā virginē que ſua maxima hu
militate ꝓuocauit dei filium vt veniret in
domū vteri ſui virginalis. ⁊ ipſa dn̄a aptiſ⸗
ſime dicitur.que ſuꝑ omnes dominata eſt
ſue ſenſualitāti ⁊ carni.nec aliqua alia crea
tura digna fuit recipere dei filiū in domuꝫ
vteri ſui niſi ipſa. Unde canit eccleſia. Do⸗
mus pudici pectoris tēplum repente fit dei
intacta neſciēs virum verbo concepit filiū.
Nunq̄ autē factum fuit tam excellēs opus
vite actiue ſicut fecit ipſa virgo benedicta
cōcipiēdo deum in vtero ſuo. Secunduꝫ
opus actiue vite quod euangeliū narrat de
Martha eſt q̄ ſatagebat circa frequēs mi

B
Q̄r ma
ria xp̄o

niſterium. Et ſimiliter hoc opus fecit bea⸗
ta virgo in chriſti cōuerſatione. Et primo
in eius natiuitate in qua vt ait Hieronym⁹
nulla obſtetrix fuit.nullius mulieris ſeduli
tas interceſſit.ipſa benedicta virgo puerū
natum de terra leuauit.ipſum nudum pā⸗
nis inuoluit.eum fameſcentē lacte cibauit
⁊ potauit.ipſa eum veſtiebat ⁊ denudabat.
⁊ infirmū etate brachijs ſuis portabat. O
q̄ frequēter eum vt filium ſuū oſculabat.
⁊ vt deum amplexādo venerabatur. Ipſa
ei fecit tunicā incōſutilem. ipſa eum in tri⸗
bulatione crucis poſitū viſitauit ⁊ eū vſq̄
ad ſepulturā ꝓſecuta eſt. Ipſa ei nō ſolum
in infantili etate ſed vſq̄ ad mortē ſollicite
miniſtrauit. Et ideo ipſa ait Eccli.xxiiij.
In habitatione ſancta coram ipſo miniſtra
ui. Clerici enim et religioſi qui ſeruāt ordi
nationes ⁊ cerimonias ſue religionis. ⁊ be⸗
ne dicunt officium in choro. ⁊ bene p̄dicāt:
ſi hoc faciūt vt honorificētur ab hominib⁹
nō miniſtrant coram deo.ſed coram mun⸗
do. Et ſimiliter laici ieiunātes vel elemoſy⸗
nas facientes.eccleſias ſeu capellas aut ho
ſpitalia edificari facientes vt laudētur ab
hominibus.nō miniſtrant coram deo. ſ; co
ram hominibus. Et ideo iaꝫ receperūt mer
cedem ſuā de operibus vite ſue actiue. Bea
ta autem virgo que ſatagebat circa frequēs
miniſteriū chriſti.coram deo ſemper mini⸗
ſtrauit.quia omnia opera ſua ad ipſius glo
riam fecit. Tertiū opus quod dicitur de
Martha eſt q̄ ſollicita erat ⁊ turbabatur
erga plurima. Et ſimiliter pijſſima ꝟgo in
paſſione filij turbata eſt ſm̄ partē ſenſitiuā
⁊ ſollicita fuit circa plurima. Nam cum Jo
hānes euāgeliſta venit ad nunciandum ei
q̄ filius eius captus erat: nō remanſit pe⸗
ne in ea ſpiritus pre dolore. Et tandem ad
ſe aliquātulum reuerſa ſollicitabatur quo⸗
modo poſſet euꝫ videre ⁊ alloqui ante mor
tem. Cūq̄ pergens de bethania in hieruſa
lem.mane obuiaſſet filio qui ducebatur ad
Pylatū.cernēs faciē eius ſputis infectam.
alapiſq̄ tumefactā.ipſumq̄ more latronis
duci ad mortē manibus poſt tergum liga⸗
tis.vix valēs formare vocē pre lachrymis
q̄bus erat plena.vt ait archiep̄s florētinus
in.iiij.parte ſumme ti.xv.c.xliij.§ j. dice⸗
bat: Heu fili.ego expectabā te iſto mane ad
prandium.ſed video q̄ oportet te prande⸗
re in menſa doloris. Quādo ꝟo ductus eſt
ad caluarie locum baiulans ſibi crucē dicē⸗

miſtra⸗
uit ſicut
martha

H
Quō
Maria
ſic mar
tha tur
babat

bat. Heu fili.quid faciaꝫ infelix ſine te filio
meo? Utinā daretur mihi illa crux ad por⸗
tandum ſicut te portaui in vtero meo. Qn̄
autē in cruce clamauit dicēs. Sitio.multū
ſollicitabat vt poſſet ei aquam ad bibēdum
tradere. Bis aūt dicitur in euāgelio Mar
tha Martha.quia affligebatur in vtroq̄
ſcꝫ in anima ⁊ in corpore. Turbabatur q̄ꝫ
dolore erga plurima.quia videbat apoſto⸗
los fideꝫ perdidiſſe de chriſti diuinitate. ſi⸗
cut turbaretur quilibet ꝑfectus chriſtianus
ſi videret omnes chriſtianos fidem relin⸗
quere. Turbabatur quoq̄ q̄ iudei de quo⸗
rum ſtirpe ꝓceſſerat filium ſuum crucifigi
facerēt.ex quo dominarētur. Turbabatur
etiam de latrone malo ⁊ de alijs blaſphe⸗
mantibus chriſtū. Turbata eſt ex vulnera
tione lateris filij ſui.vnde dicere poterat il
lud ps.vj. Cōturbata ſunt om̄ia oſſa mea.
id eſt apoſtoli qui dicuntur oſſa eccleſie.qꝛ
ſuſtentauerunt corpus eius. Erāt aūt oſſa
beate ꝟginis in qua tunc erat tota eccleſia
de quoꝝ cōturbatione ipſa valde turbaba⸗
tur ex cōpaſſione ⁊ dolore.vnde ſequitur ⁊
dicit cum eodem ꝓpheta. Et anima mea
turbata eſt valde. Et ps.cxlij. In me turba
tum eſt cor meū. Ex quibus omnibus pa⸗
tet quomodo beata virgo elegit optimam
partē vite actiue per Marthaꝫ deſignate.
Quantū ꝟo ad opera vite cōtemplatiue
per Magdalenā deſignate.tria etiā notan
tur. Et primū eſt qđ dicitur Maria ſedēs
ſecus pedes dn̄i audiebat verbum illi⁹. Qđ
quidem opus ipſa benedicta virgo fecit ꝑ⸗
fectius omni creatura. Nam Magdalena
audiebat verbum dn̄i in paucis ſermonib⁹
reſpectiue.ſed beata virgo nō ſolum audie⸗
bat filiū ſuū publice predicantē.ſed etiaꝫ in
priuato a pueritia vſq̄ ad morteꝫ audiuit
ab ei⁹ mellifluo ore verba vite eterne. Ipſa
enim prudentiſſima virgo quotidie inter⸗
rogabat filium ſuū de ſecretis celeſtibus. ⁊
ille ad eius conſolationē ſuauiter inſtrue⸗
bat eam de celeſtibus.vnde poſſumus cōſi
derare ⁊ cōtemplari q̄ ipſa bn̄dicta virgo
ſciens filium ſuum etiā in puerili etate tan
tam habere omniū ſciam quantā nūc hꝫ in
celis. Ponebat illū ad ſedendum. ⁊ ipſa ſta
bat ad pedes eius. ⁊ dicebat. Rogo te fili
dilectiſſime vt mihi dicas aliquid de ordi⸗
nibus angeloꝝ quō ſtāt in celis.qm̄ Moy
ſes ⁊ alij ꝓphete de hoc nihil dixerūt. Item
de animabus ſanctis qualiter in angelicis

I
Quō
Maria
ſuit cō
tēplati⸗
ua opti
mā ptē
elegit

choris collocabūtur? Cui dulcis ⁊ optimus
filius reſpōdebat. Mater mea chariſſima
ſcias q̄ ego cum patre meo ⁊ ſpūſancto cre
aui celū empyreū. qđ ita appellatur a pir.
qđ eſt ignis.quia ad modum ignis fulget.
Qđ quidē celum nouē angeloꝝ ordinibus
repleui.ſ.angelis.archāgelis.principatib⁹.
poteſtatib⁹.ꝟtutib⁹.dominationib⁹.thro⸗
nis.cherubin ⁊ ſeraphin. Et in iſtis ordini
bus ſpūum beatoꝝ collocabunt anime ſan
ctoꝝ ſm̄ eoꝝ merita. In ordine em̄ angelo
rū collocabūtur illi qui de peccatis ſuis pe
nitentiā facient. ⁊ ideo primū thema p̄dica⸗
tionis mee erit.pn̄iam agite.appropinqua
bit em̄ regnū celoꝝ Mat.iiij. In ſcđo ordi
ne.ſ.archāgeloꝝ qui eſt in decuplo pulchri
or ⁊ perfectior collocabūtur illi qui vltra pe
nitentiā habebūt etiā actualē deuotionem
que eſt plusq̄ penitētia. ⁊ ſic in opibus de
uotis perſeuerabūt.vt de ipſis verificetur il
lud Exod.xxxv. ⁊.j.Paral.xxix. Obtule⸗
rūt mēte promptiſſima atq̄ deuota p̄mitias
dn̄o. In tertio ordine.ſ.principatuū qui eſt
in decuplo ꝑfectior precedēte collocabūtur
miſericordes in operib⁹ corporalib⁹ ⁊ ſpūa⸗
libus de quibus ego dicam Mat.v. Beati
miſericordes.quoniā ipſi miſericordiā con
ſequentur. In quarto ordine poteſtatū ad⸗
huc in decuplo perfectiori precedēte colloca
buntur patiētes qui multa aduerſa equani
miter tolerabūt.quibus ego dicaꝫ Lu.xxj.
In patiētia veſtra poſſidebitis animas ve⸗
ſtras. In quinto.ſ.virtutū ponētur pacifici
qui cum omnib⁹ quantū in eis eſt paceꝫ ha
bentes.nulliq̄ malum pro malo reddētes
queſierūt etiā inter alios pacem ponere. de
quibus ego dicam Mat.v. Beati pacifici:
quoniā filij dei vocabūtur. In ſexto.ſ.do⸗
minationū beatificabūtur prelati taꝫ eccle
ſiaſtici q̄ ſeculares qui per portam intraue
runt ad dignitatē ⁊ nō per ſymoniā vel am
bitionē. ⁊ bene gubernauerūt ſubditos ſu⸗
os puniēdo malos ⁊ premiando bonos. de
quibus ps.cv.inquit. Beati qui cuſto.iudi.
⁊ faciūt iuſticiā in omni tēpore. De quib⁹
etiam dicet apoſtolus meus Paulus.j.ad
Thimo.v. Qui bn̄ preſunt: duplici honore
digni ſunt. In ſeptimo.ſ.thronoꝝ colloca⸗
buntur illi qui ꝑfecte ſeculū deſerētes pau⸗
pertatē voluntariā obſeruabūt. Qui mecum
iudicabūt mundanos.ſicut ego dicam eis
Mat.xix. De ipſis etiā dicā Mat.v. Bea⸗
ti pauperes ſpū.qm̄ ipſoꝝ eſt regnū celorū.

Quō
ſinguli
i ſingul'
ordini⸗
bus an
gelorū
colloca⸗
buntur

Jn octauo.ſ.cherubico ordine erũt ſapien⸗
tes doctores animaꝝ qui nõ ſolũ ipſi bene
viuẽt.ſed etiã alios ſua ſapiẽtia ⁊ doctrina
ad vitã eternã perducẽt.de quibus dr̃ Da⸗
nielis.xij.Qui docti fuerint fulgebũt ſicut
ſplẽdor firmamẽti.Et qui ad iuſticiã eru⸗
diũt multos quaſi ſtelle in ꝑpetuas eterni⸗
tates.Qui enim fecerit ⁊ docuerit.hic ma⸗
gnus vocabit̃ in regno celoꝝ.vt ego dicam
Mat.v.Jn vltimo autem ordine.ſ.ſeraphi
co qui ſicut omnes alij ꝑcedentes ſunt ꝑfe
ctiores in decuplo alijs inferiorib⁹.ita ipſe
eſt pulchrior ⁊ ꝑfectior in decuplo ipſo che⸗
rubico ordine.ſtabũt illi qui erũt ꝑfecti in
ardenti charitate ſuper omnes alios ſicut
apoſtoli ⁊ alij ſimiles.Seraphin enĩ ardẽs
interꝑ̃tatur.⁊ iſti implebũt preceptuꝫ meũ
Leuit.vj.vbi dixi. Jgnis ſemꝑ ardebit in
altari meo.De quo igne amoris ego dicam
Lu.xij.Jgnẽ veni mittere in terrã.⁊ qd vo
lo niſi vt ardeat?His autẽ auditis.dixit ei
virgo bñdicta.Et ego fili in quo ordine col
locabor?Cui benignus filius reſpõdit.Tu
mater mea chariſſima.quia perfectior es
omnibus creaturis in nullo iſtoꝝ ordinum
collocaberis.ſed ſuper omnes ſpũs angeli⸗
cos exaltaberis.Nam due cathedre ⁊ ſedes
fulgẽtiſſime ſunt nobis preparate in celo.
Una mihi in qua ſedebo vt rex celoꝝ.⁊ alia
tibi ad dexteram meã in qua ſedebis vt re⸗
gina angeloꝝ ⁊ omniũ ſanctorum. Et hoc
quidem figuratum fuit.iij.Regum.ij. vbi
legitur ꝙ cum mater Salomonis iret ad
eum.Jpſe Salomon aſſurrexit ei honora⸗
biliter.⁊ fecit parari matri ſue ſedem iuxta
ſedem ſuam.Alia autẽ die interrogabat vir
go beatiſſima filium de ordine iudicij vni⸗
uerſalis ⁊ de penis purgatorij ⁊ inferni.et
ſic per ſingulos dies doctrine eius intende⸗
bat.Quando autem cepit chriſtus publice
predicare.ſequebatur virgo bñdicta filium
audiẽs deuote verbum eius.vnde venera⸗
bilis Beda ſuper illud Luc.xj. Beati q̃ au
diũt verbum dei ⁊c̃.ait.Beataꝫ eſſe matrẽ
ſuam ſaluator dixit que verbum dei audi⸗
uit. ⁊ plus eꝙ̃ omnes mortales cuſtodiuit.

Secũdum opus vite cõtemplatiue oſten
dit euangelium Luce.x. in eo ꝙ Martha
dixit de magdalena.Soror mea reliq̃t me
ſolam miniſtrare.Hoc autẽ opus fecit bea
ta virgo precipue poſt chriſti aſcenſionem
que tota erat intenta orationi ⁊ cõtempla
tioni.vnde dicere poterat illud apoſtoli ad
Philip.iij.Noſtra autem cõuerſatio in ce⸗
lis eſt.Tertium ṽo opus quod poteſt nota
ri de vita cõtemplatiua eſt in hoc quod dici
tur.Porro vnuꝫ eſt neceſſariũ.Uita enim
cõtemplatiua ſolum illud cogitat.cupit et
diligit.qđ eſt neceſſarium vltime perfectio
ni humane abſtracta a pluralitate tempo⸗
ralium actionũ ⁊ occupationũ exterioꝝ.vn
de inuenit magnam quietẽ ⁊ dulcedinem.
⁊ eſt ſine mũdana ꝑturbatione.Et ideo de
ſapiẽtia que reperitur in cõtemplatione di
citur Sapiẽtie.viij.Nõ habet amaritudi⸗
nem cõuerſatio eius.neqꝫ tedium cõuictus
illius.ſed gaudiũ ⁊ leticiã.Et talis fuit bea
tiſſima virgo que ſoli deo adherebat ⁊ illi
ita cõiuncta erat vt ab omnibus terrenis
penitus ſeparata videretur.dicebatqꝫ cum
p̃s.lxxij.Mihi autẽ adherere deo bonum
eſt:ponere in dño deo ſpem meã.Unde de
ipſa inquit Hieronymus in ſermone aſſum
ptionis.Puto quicquid cordis eſt.quicq̃d
virtutis humane.ſi totũ adhibeas nõ ſuffi
ciat vt cogitare valeas.quãto indeſinẽter
cremabat̃ ardore pij amoris.Quantis mo
uebatur repleta ſpiritusancto celeſtium ſe⸗
creroꝝ incitamẽtis.dum reuolueret animo
cuncta que audierat.⁊ que viderat.⁊ cogno
uerat.nouis quippe inflammabatur quoti
die deſiderioꝝ affectibus.totamqꝫ eã incã⸗
duerat diuinus amor ⁊c̃.Ex quibus omni
bus patet quomodo ipſa bñdicta virgo ele
git optimã partẽ nõ ſolum vite actiue ſed
etiam cõtemplatiue.quod etiã manifeſtum
eſt ex his que ſcribit Hieronymus in qua⸗
dam epiſtola dicẽs ꝙ ipſa beata ṽgo a ma
ne vſqꝫ ad tertiã orationi vacabat.A ter⸗
tia ṽo vſqꝫ ad nonã circa aliqua opera ho⸗
neſta dedita erat.Poſt nonaꝫ autẽ angelo
deferẽte ſibi refectionẽ cum parcitate ⁊ gra
tiarũ actione eam ſumebat.Reliquum ṽo
tẽpus circa quattuor expẽdebat.quia aut
legebat.aut orabat.aut laborabat corpore.
ſed mẽte deo vacabat.aut loca ſancta viſi⸗
tabat.ſ.annũciationis angelice.natiuita⸗
tis chriſti paſſionis ⁊ ſepulchri atqꝫ locum
aſcẽſionis ⁊ cetera loca in quibus fili⁹ eius
aliqua mirabilia operatus erat. Quar L
to ipſa beatiſſima virgo elegit partem opti *Jn gra*
mã de gratie cumulatione.Deus enim ha *tijs ma*
bet quadruplicẽ gratie menſurã.de qua ha *ria opti*
betur Luc.vj.ſcꝫ bonã que eſt accipiẽtis iu *mã ptẽ*
ſtificationẽ.⁊ hec eſt pars bona.confertaꝫ *elegit*
que alicui cõfertur nõ ſolũ ad ſui iuſtifica⸗

tionẽ.ſed etiã ad alioꝝ ſaluationẽ.⁊ hec eſt
pars melior.Coagitatã qñ deus gratiaꝫ in
anima agitãdo que cõfirmat.ſicut facit his
quos in vtero ſanctificat.Et hec eſt ꝑs opti
ma.Suꝑ effluentẽ aũt quã in tãta abũdã⸗
tia tribuit vt eã accipiẽs de ſua plenitudine
in alios effundat.⁊ hec eſt pars peroptima
que fuit in chriſto ⁊ beatiſſima ṽgine.vn⸗
de illis dicere poſſumus illud apl̃i ad Eph.
ſ.ꝫm diuitias gratie eius que ſuꝑabũdauit
M in vobis ⁊c̃. Quinto elegit optimã partẽ
Jn omĩ de omni bono ſtudio ⁊ oꝑatione. Quidam
oꝑatiõe enĩ intẽdunt ꝓximo per eruditioneꝫ.⁊ hec
optimã eſt pars bona.Alij intẽdunt ſibi per diſcuſ⸗
partem ſionẽ.⁊ hec eſt pars melior.Alij ṽo inten⸗
elegit. dunt deo per vacationẽ.Et hec eſt ꝑs opti⸗
ma.Maria autem ⁊ proximo intendebat
per doctrinã.⁊ ſibi per cuſtodiã.⁊ deo ꝑ me
ditationẽ eternã.Unñ dicere poterat cũ p̃s.
lxxvj.Meditatus ſuꝫ nocte cũ corde meo
ſcꝫ deo vacando.⁊ exercitabar.ſ.proximuꝫ
erudiendo.⁊ ſcopebam ſpiritum meũ.ſ.con
N ſcientiam meam diligenter diſcutiendo.

Jn celo Secundo principaliter dico.ꝙ beatiſſi⸗
optimã ma virgo elegit optimã partem in celo.et
partem hoc poteſt cõſiderari multipliciter.⁊ primo
elegit quãtum ad ſubiectum in quo eſt glorifica⸗
ta.ſ.in corpore ⁊ anima.Gloria enĩ quam
deus dat ſanctis ſuis tres habet partes.
Una eſt qua glorificat eoꝝ corpora in ter⸗
ris.ſicut ſcriptum eſt Eccli.xx.Corpa eoꝝ
in pace ſepulta ſunt.⁊ nomina eoꝝ viuẽt in
ſecula.Et hec eſt pars bona.Alia eſt q̃ glo⸗
rificat animas eoꝝ in celo.de qua ſcriptum
eſt Apoca.vj.Date ſunt eis ſingule ſtole al
be.id eſt dotes anime.⁊ hec eſt pars meli⸗
or.Tertia ṽo eſt qua glorificat vtrũqꝫ.ſcꝫ
corpus ⁊ animã.quod erit in beata reſurre⸗
ctione.Et iſtam partẽ optimã Maria ele⸗
git que in corpore ⁊ anima glorificata fuit
Petrus ergo ⁊ Paulus ac ſanctus Jaco⸗
bus ⁊ multi alij ſancti habẽt partem bonã.
quia eoꝝ corpora honorãtur in terris.Ha⸗
bent etiaꝫ partẽ meliorẽ.quia eoꝝ anime
glorificãtur in celis.Sed nõ habẽt partem
optimã.quia eoꝝ corpora adhuc iacẽt in ſe
pulchris.Alij ſancti volant in celum cum
vna ala.id eſt cum gloria anime.Jſta autẽ
eſt illa mulier amicta ſole que volauit in de⸗
ſertũ.id eſt in celũ ab angelis derelictuꝫ cũ
duabus alis.id eſt cũ glorificatione anime
⁊ corporis.vt dicit̃ Apoca.xij.Alij ſancti ve
ſtiũtur tm̃ vna ſtola anime.Hec aũt eſt illa
mulier de qua dicitur Prouer.vlti.Byſſus
⁊ purpura indumentũ eius.Per byſſuꝫ enĩ
que eſt veſtis candida intelligit̃ glorifica⸗
tio anime.Per purpurã autẽ que eſt veſtis
regalis.vt notatur.C.nulli licere in frenis
l.ſ.in ṽbo clamidibus.intelligit̃ glorifica⸗
tio corporis ṽginalis quod de regali ſtirpe
deſcẽdit. Scđo cõſideratur eius glorifi⸗ O
catio quantũ ad moduꝫ quo aſſumpta eſt.
Quedã enim anime aſſumũtur in celũ per
vnũ angelum.iuxta illud Exod.xxiiij.Ecce
ego mittã angelũ meũ qui introducat te in
locum quẽ paraui tibi dicit dñs.Et iſta eſt
pars bona.Alie ṽo anime aſſumũtur a plu
ribus angelis.iuxta illud Lu.xvj.Factum
eſt vt moreret̃ Lazarus mẽdicus.⁊ porta⸗
retur ab angelis ⁊c̃.⁊ iſta eſt pars melior.
Sed ſi omnes angeli ⁊ ſancti ⁊ ipẽ xp̃s ob⸗
uiaret anime.⁊ eã glorioſe duceret in celum.
iſta eſſet pars optima.Et talẽ partẽ elegit
beata virgo.vt ſupra declarauimus. Ter
tio cõſiderat̃ quantũ ad locũ ad quẽ aſſum P
pta eſt.Alique enĩ anime aſſumunt̃ ad or⸗
dines infime hierarchie.⁊ iſta eſt pars bo⸗
na.Alie ṽo ad ordines medie hierarchie.⁊
iſta eſt pars melior.Alie aũt ad ordines ſu
preme hierarchie.⁊ iſta eſt pars optima.
Beata igitur ṽgo que ſuꝑ oẽs angelicas
hierarchias.⁊ ſuꝑ oẽm ſanctoꝝ altitudinẽ
eſt exaltata.iuxta illud qđ in figura dicit̃
Gen.viij.Requieuit archa ſuꝑ montes ar
menie.id eſt ſuꝑ oẽs beatos celeſtis curie.
Et vltra hoc eſt locata a dextris filij.iuxta
illud p̃s.xliiij.Aſtitit regina a dextris tuis
⁊c̃.Profecto optimã partẽ celi empyrei ele
git. Quarto cõſiderat̃ quãtũ ad officiuꝫ
ſibi cõmiſſum.Deus enĩ ei cõmiſit quadru Q
plex officiũ.ſ.ſuꝑ iuſtos ⁊ bonos vt eos in *Qua⸗*
gratia dei cuſtodiat.Et ideo illi canit eccle *druplex*
ſia.Maria mater gratie.⁊ iſta eſt ꝑs bo⸗ *officiuꝫ*
na.Jtẽ ſuꝑ peccatores ⁊ malos vt ad pñiaꝫ *deus cõ*
recipiat ⁊ cõuertat.Et ideo appellatur ma *miſit*
ter miſericordie.Et hec dicit̃ pars melior. *Marie*
Jtem ſuper morientes vt eos ab inſidijs dia
boli cuſtodiat ⁊ protegat.Et ideo ei cani⸗
mus.tu nos ab hoſte ꝓtege.Et iſta eſt ꝑs
optima.Jtẽ ſuꝑ mortuos.vt eoꝝ animas
ſuſcipiat ⁊ in celũ deducat.Et ideo ei cani⸗
mus.⁊ hora mortis ſuſcipe.Et iſta eſt pars
ſuperoptima. Quinto cõſideratur q̃ntuꝫ R
ad euaſionem.ſcꝫ omnis pene.Alique eniꝫ
anime iuſtorum vadunt ad purgatorium
quod eſt ſub terra.Jn quo pena ignis valde

terribili purgantur eorum peccata.de quo
igne habetur in.§.hic autem.de peni. diſt.
vij. Et hec eſt pars bona.quia licȝ patiātur
penas.tamē ſunt in gratia dei.vt per theo
logos in.iiij.diſt.xlv. Alie autē anime que
non cōmiſerunt peccata ita grauia.vt me⸗
reātur puniri pena ignis purgatorij:purgā
tur aliqua pena leuiori in hoc mundo ſm
Richar.in.iiij.diſt.xxj.arti.j.q.iij. Et diſt.
xlv.arti.j.q.ij. Et ſanctum Bonauē.in eo⸗
dem lib.diſt.xx.arti.j.q.vj. Aliquas etiam
animas ſic purgari teſtatur Gregorius in
iiij.dialogorꝫ. Et hec eſt pars melior. Alie
vero anime que nihil purgādum habent.ſed
plene bonis operibus tranſeunt de hoc mū
do.ſtatim ⁊ immediate celum aſcēdunt. Et
hec eſt pars optima. De iſtis em̄ ſic moriē⸗
tibus dicitur Apocal.xiiij. Beati mortui q̄
in dn̄o moriūtur. Ammodo enim iam dicit
ſpiritus vt requieſcāt a laboribus ſuis. Ope
ra enim eorꝫ ſequūtur illos. Que vba non
intelligūtur de euntibus ad purgatorium.
quia illi nō requieſcunt a laborib⁹ ſuis.imo
mo maiores patiūtur afflictiones ꝙ ante
patiebātur in hac vita. Iſtā ergo partē opti
mā ſup omnes beatiſſima virgo elegit.que
nihil vel minimū purgādum vnq̄ habuit.
⁊ omnib⁹ virtutibus ornata de hac vita mi
grauit. Et ideo ſup oēs ſanctos exaltata in
celeſti gloria fuit.

Pars ſcḋa huius ſermonis que dicitur
inuitationis.

S Legitur in p̄dicto lib.de trāſitu bea
Qualiṫ | te vginis.ꝙ tertia die ſue dormiti
p ſingu onis reſurrexit ipſa bn̄dicta mater
los ce⸗ dei preſentib⁹ apoſtolis.⁊ in celuȝ glorioſa
los fuit aſſumpta fuit. Sed cū Thomas ſolus de⸗
inuita⸗ fuiſſet.⁊ ideo ipſaȝ reſurrexiſſe credere nol
ta vt in let.ſtatim ex aere cincturam ipſius vginis
eis ma⸗ ad ſe delatā recepit.⁊ ſic credidit.hoc tamē
neret h̄ apocryphum reputatur. Legitur autem in
tractat hyſtoria entimiaca.lib.iij.c.iiij.ꝙ reſurgen
te beata virgine eius veſtimenta in monu⸗
mento remāſerunt cum ſudario.ſed poſtea
Iuuenalis epiſcopus hieroſolymitanus mi
ſit illa Marciano imperatori in vrbe con⸗
ſtantinopolitana vbi honorifice collocata
ſunt. Sed cōtemplationis gratia dicit qui⸗
dam deuotus p̄dicator.ꝙ ipſa benigniſſi⸗
ma vgo inuitata fuit.vt ſic glorioſa ſaltem
remaneret in terra p aliquos dies.⁊ potue
rūt fideles xp̄iani eam aſcēdere velle ad ce
lum cernētes allegare multas ſimilitudi⸗
nes quas ipſa habet cum terra. Et ponit | Qr ma
Alex.de ales aliquas earū ſup p̄s.xxiij.ex | ria ha⸗
ponēs illa vba. Dn̄i eſt terra.i.virgo Ma | bȝ mul⸗
ria.⁊ dicit iſtas ſil'itudines cōtineri in his | tas ſili
vſibus. Nigra.rotūda.capax.mediās.cir⸗ | tudineſ
cundata.feta. Integra.ſtās.humilis.cibat | cū terra
oīa.cōtinet aurū. Nigra aūt d̄r.q2 fuit de
genere iudeorꝫ.qui nigri fuerūt ⁊ obſcuri p
infidelitatē erga xp̄m. Itē q2 fuit vilis exte
rius reputata ab eis.vn̄ ipſa ait Can.j. Ni⸗
gra ſum ſed formoſa. Itē ſicut terra eſt ele
mentū qualitate obſcurū ⁊ de ſe opacū.vt
d̄r in.xiiij.li.de pprie.re. Item ipa bn̄dicta
vgo fuit nigra ⁊ obſcura in paſſiōe filij p
dolorē ⁊ afflictionē.iuxta illud Eſa.xxxiij.
Luxit ⁊ elāguit terra. Et eiuſdē li.c.lx.d̄r.
Ecce tenebre operiēt terrā.i.beatā virginē
Mariā. Scḋo ad modū terre fuit rotūda.
Sicut em̄ terra eſt elemētū figuratiōe ſpe
ricū.vt d̄r in p̄dicto li.de pprie.re.⁊ ponit
Baſili⁹ in li.examerō.ſic btā vgo fuit rotū
da.i.pfecta. Vn̄ illi inq̄t ſpōſus ei⁹ celeſtis
Can.vj. Ueni colūba mea.pfecta mea ⁊c̄.
Btā igitur vgo d̄r fuiſſe figure ſperice.in⸗
quātū habuit plenitudinē gr̄e. Nā ſicut fi⸗
gura ſperica pbat a pho eſſe pfectior oīum
figurarꝫ.ita ⁊ ipſa fuit pfectiſſima femina
rū. Id aūt qḋ phi vocāt ſperam terre:ſacra
ſcriptura appellat orbē terre. Glioſa ergo
vgo Maria eſt illa figura ſperica ⁊ orbicu
laris.de qua p̄s.lxxxviij.inq̄t deo. Orbē ter
re ⁊ plenitudinē ei⁹ tu fundaſti. ¶ Tertio | T
ſicut terra licȝ reſpectu celi ſit quātitate mi⸗ | ∴
nima.eſt tn̄ in ſe maxima. Vn̄ eſt omniū vi | j
uentiū corporaliū receptaculū.vt d̄r in p̄di
cto li.de pprie.re. Et ſimiliter beata virgo
licȝ reſpectu dei ſit minima.tn̄ in ſe eſt ma
xima ⁊ capaciſſima.adeo ꝙ vt ipſa inquit
Eccli.xxiiij. Qui creauit eā requieuit in ha
bitaculo eius: Que ergo fuit receptaculum
dei.etiā oēs ad ſe cōfugientes recipiet. Ipa
em̄ eſt refugiū ⁊ receptaculū ſecurū omniū
ad eā deuote recurrentiū. Et ppter hoc da
ta eſt hominibus a deo.iuxta illud p̄s.cxiij.
Terrā aūt dedit filijs hominū. Vn̄ ipſa nō
ſolū eos recipit benigne qn̄ ad eā cōfugiūt.
ſed etiā miſericorditer inuitat vt ad ipſam
recurrāt.dicēs Eccli.xxxiiij. Trāſite ad me
oēs qui cōcupiſcitis me ⁊c̄. Hec enim eſt il
la terra de qua inquit propheta p̄s.xxxij.
Miſericordia dn̄i plena eſt terra. Quar | V
to terra eſt mediū mundi.vt d̄r in dicto li⸗
bro de pprietatib⁹ rerū.⁊ ponit Iſid.li.xiiij.

Ethim̄.c.j. Et ſimil'r beata vgo eſt media
inter deū ⁊ hoīem.que ita bene mediauit
ꝙ p eius mediū ſalutem deus homini con
tulit. De quo p̄s.inq̄t.p̄s.lxxiij. Opat⁹ eſt
ſalutē i medio terre. Et figurata fuit ipſa
benedicta vgo p heſter.q̄ liberauit populū
iſrael morti adiudicatū Heſter.iiij. Et p⸗
pter hoc in die paſſionis ſtetit iuxta crucē
ex parte aq̄lonis.quaſi iter pctōres ⁊ filiū
X ſuuȝ. Quīto ſicut terra eſt circūdata aq̄s
ita beata vgo fuit circūdata tribulationi⸗
bus i morte filij. Et ſicut aque nō ſubmer⸗
gunt terrā.ita nec aque tribulationuȝ po⸗
tuerūt ſuffocare vginem glioſam.iux̄ illḋ
Can.viij. Aque multe nō potuerūt extin⸗
guere charitatē. Sexto ſicut terra aque
Y glutino ſuaṫ integra.vt d̄r in p̄dicto lib.
de pprie.re.⁊ ponit Baſilius in li.exame⸗
ron. Ita beata virgo glutino aque diuine
gratie ſuata eſt ſemp integra p vginita⸗
tem.iuxta illud Eſa.xj. Ecce vgo cōcipiet
⁊c̄. Et Ezech.xliiij. Porta hec clauſa erit
Z et nō aperieṫ ⁊c̄. ¶ Septimo ſicut terra eſt
∴ ſtabilis.iux̄ illḋ Eccl's.j. Generatio pterit
j ⁊ generatio aduenit.terra aūt in eternuȝ
ſtat. Et ideo ſm Iſid.xiij.ethim̄.d̄r ſolum
quia eſt elementū ſolidū. Item diciṫ mūdi
fundamentū.quia oīa alia corpa mundi
moueṅt circa eam.ſ.celum ignis.aer ⁊ aq̄
ſed ipa ſtat ſicut fundamentū immobile.
Sic beata vgo ſicut fidei fundamētū fuit
ſemp ſtabilis in ea.apoſtolis tamē ⁊ alijs
chriſtianis ab ea recedētib⁹ tpe paſſionis
chriſti. Item ipa ſemp ſtat corā deo ad in⸗
tercedendum p nobis ſicut pmiſit Eccli.
xxiiij.dicens. Uſq3 ad futuruȝ ſeculum nō
deſinam.i.vſq3 ad diem iudicij nō ceſſabo
A interpellare deū p vobis. Octauo terra
eſt corpus infimū.ſicut celū eſt ſupremum
iuxta illud Prouerbiorꝫ.xxv. Celū ſurſum
⁊ terra deorſum. Et ſimil'r beata virgo in
cōſideratione de ſe infimā ⁊ abiectā ſemp
reputauit.vnde viliſſimo ⁊ infimo nomie
feminarū ſe ancillā appellauit dicēs Luc.
B p̄mo. Ecce ancilla dn̄i ⁊c̄. ¶ Nono ſicut d̄r
∴ in li.de pprietatibus rerū.xiiij.⁊ ſunt vba
j Iſid.xiij.ethimo.terra oīa cibat.et nutrit
oīa indigētia alimēto.⁊ ſimil'r beata vgo
cibauit totū mūdū fructu vteri ſui.de quo
p̄dixerat p̄s.lxxxiiij.di. Dn̄s dabit bēigni
tatē.⁊ terra noſtra dabit fructū ſuū.vnde
de ea d̄r Prouer.vltimo.dedit cibaria an
C cillis ſuis.i.deuotꝫ. Decimo de t̄ra inq̄t
Iſid.vbi.ſ. Terra mater eſt fecūditatꝫ.q̄a
nullū vegetabile poteſt creſcere niſi in ter⸗
reſtri ſubā radiceṫ. Et ſimil'r btiſſima vgo
fertiliſſima fuit.de cui⁹ fertilitate exponi
poteſt illud Geneſ.j. Producat terra her
bam virentē.i.oīs vtutis operationeȝ.
Undecimo de t̄ra ait Iſid.vbi.ſ.ꝙ na
tural'r eſt frigida ⁊ ſicca. Et ſil'r btā virgo
fuit frigida ⁊ ſicca p carnis incorruptionē
q2 caruit humore luxurie ⁊ calore cōcupi⸗
ſcentie.vnde de illa exponi poſſet illud Iu
dicū.xv. Terrā aridā dediſti mihi.⁊ Deu⸗
tero.xxviij. Terra quam calcas ferrea eſt.
Ferrū em̄ eſt frigidū ⁊ ſiccū. Duodecio
de terra inq̄t Baſilius vbi.ſ.⁊ ponitur in
p̄dicto li.de pprie.rerū.ꝙ eſt corpus eq̄li⸗
bus ſpacijs a celo remotū.⁊ ideo celi cētrū
a ſapiētibus eſt vocatū.vnde ⁊ phs iquit.
ꝙ terra eſt pprijs equilibrata ponderib⁹.
Quelibȝ em̄ ſuarū partiū ſuo pōdere nitiṫ
ad mūdi mediū.quo niſu ⁊ inclinatiōe ſin
gularium partiū tota circa centrū eq̄libra
ta ſuſpendiṫ.⁊ equaliṫ immobilis retineṫ
ſicut ſcriptū eſt.qui fundaſti terram ſuper
ſtabilitatē ſuā.nō inclinabiṫ in ſeculū ſe⸗
culi.hec Baſilius. Et ſimil'r btiſſima vgo
diciṫ centrū celi.q̄a ad ipam oēs reſpiciūt
tanq̄ ad mediatricē.⁊ ipa ſemper fuit fir
miſſima in dei amore.ſicut p̄dixerat p̄s.
xcij.di.de deo. Firmauit orbē terre q̄ non
cōmouebiṫ.⁊ equalib⁹ affectionū bonaruȝ
pōderibus ſemp librata fuit medio axe di
uine charitatis.⁊ ad hoc exponi poſſet illḋ
Claudiani dicētis de deo li.j. Tellurē me⸗
dio librauerit axe. Decimotertio de ele⸗ D
mēto terre dicit Baſilius vbi.ſ.ꝙ ē oīuȝ
corporꝫ corpulentiſſimū.⁊ ſimil'r btā vgo
fuit corpulētiſſima per p̄uilegiationeȝ.q̄a
ipa corpus virgineū poſſedit in mūdo.et
corpus diuinū portauit in vtero.⁊ corpus
glorioſum poſſedit in celo.vnde de deuotꝫ
eius dici poteſt illud.j.Paral.iiij. Inuene
runt terrā latiſſimā.quietā ⁊ fertilē. Cor⸗
pus em̄ beate vginis fuit terra q̄eta a paſ
ſionibus carnalibus p vginitateȝ.fertilis
p fecunditatē.⁊ latiſſima p glie eṫnitatē.
Decimoquarto de t̄ra inq̄t Iſid.vbi.ſ. E
⁊ poniṫ in dicto li.de pprie.rerū. Quāuis
terra ſupficial'r exteri⁹ ſit indecora: intri⸗
ſecus tamē cōtinet multa p̄cioſa.ex q̄dam
em̄ celeſtis influētie impſſione in interio⸗
ribus terre venis p̄cioſe gemme ⁊ nobilia
metalla generanṫ.vnde ⁊ terre vtuoſitas

ſub quadā extriſeca deformitate occultaꝰ.
hec ille. Et ſimil'r bñdicta ꝟgo in exterio-
ribus ſe paupculā τ viliſſimā oñdebat. ſed
intus diuitijs ſpūaliū donoꝝ plena erat.
vnde de eius exteriori abiectōe exponi po
teſt illud Hierem̄. iiij. Aſpexi terraꝫ τ ecce
vacua erat. τ illud Gen̄. j. Terra aūt erat
inanis τ vacua. De diuitijs ꝟo ſpūalibus
ipſa dicere poteſt illud Gen̄. xlj. Creſcere
F me fecit deus in t'ra paupꝑtaꝭ mee. Deci-
moq̄nto terra ſm̄ ſe tota eſt quieta. et nō
ſolum ſibi: ſed etiā alijs. vnde inq̄t Iſi do.
vbi. s. Terra dꝛ ſolū. quia eſt elemētū ſoli-
dum cuiuſlibet corꝑis quātūcūq̄ ponde-
roſi ſuſtinens totam molē. vnde quelibet
grauia ſurſum mota quouſq̄ terrā ſtabilē
tangat ꝑmanent inquieta. ſed cū ꝑuenerit
ad terrā quietanꝰ. hec ille. Et ſimil'r btiſſi
ma virgo ſemꝑ fuit quietiſſima per mētis
ſue pacificationē: τ ab omībus animi va-
gationibus remotioneꝫ. vnde ei attribuiꝰ
ſabbatū quod eſt dies quietis. iux̄ illō Le-
uit. xv. Sabbatuꝫ erit terre veſtre. omnes
quoq̄ ei adherētes ꝑ deuotionē quietos τ
trāquillos facit. ita vt de ipſis poſtea dici
poſſit illud. ij. Paral. xxiij. Letatꝰ eſt ppl's
G terre τ quieuit. Decimosexto terra diciꝰ
ſcabellū pedum dei Mat. v. Et ſimil'r fuit
beata ꝟgo ꝑ filij dei ſuſceptionem. Quaſi
enī pedes dei q̄bus mediātibus ſtetit ī eiꝰ
vtero fuerūt anima τ caro xp̄i. Et iō inq̄t
ip̄e deus Eſa. lxvj. Terra eſt ſcabellū pedū
meoꝝ. Decimoſeptimo vt dꝛ in p̄dicto li.
de ꝓprie. re. Bona terra ſi roꝛe fuerit ꝑfu-
ſa aut compluta mollificaꝰ. impinguaꝰ et
melioraꝰ. Et ſimil'r quāto melius cultiua
tur: tāto maioꝛ fructuuꝫ abūdantia ab illa
ꝓduciꝰ. Et econtrario eſt de nō cultiuata.
iuxta illud Ouid. in. v. de triſtibus. Fertil'
aſſiduo ſi nō renouaꝰ aratro. Nō niſi cum
ſpinis germē habebit ager. Et pari modo
beatiſſima ꝟgo fuit cultiuata aratro ſpiri
tusſancti. et madefacta roꝛe gratie dei. vn̄
de illa dꝛ in figurā Iudicū. vj. omnis terra
H roꝛe madens. Decimooctauo vt inquit
Terra Iſid. xiij. ethimolog. Terra ideo ſic appel
dꝛ hu- latur. quia teriꝰ. Et humus diciꝰ ab humi
m⁹ tell⁹ do mari cui ꝯiungiꝰ. Et tellus. qꝛ fructus
ops ari eius tollimus. Item dꝛ ops. quia opē fert
da frugibus. vel quia ex ip̄a conſequiꝰ opem
viuens quelibet corporal'r viuēs creatura.
Diciꝰ quoq̄ arida: qꝛ arature et culture ē
apta. vel quia ab aqua ſiccitate τ ariditate

ꝓpria eſt diſtincta. Qꝛ enī humida ſit. hoc
ab aque vicinitate ꝓcedit. Et ſimiliter ip̄a
benedicta ꝟgo diuerſis tribulatōibꝰ attri-
ta. cōgrue terra appellari poteſt. fuit enī a
ꝑfidis iudeis ſepius cōculcata τ deſpecta.
vt in p̄cedenti ſmone diximus. Unde ipſa
dicere poteſt illud p̄s. lv. Cōculcauerunt
me inimici mei. Appellari quoq̄ poteſt hu
mus ab humido humilitatꝭ. et tellus quia
de gratijs eius om̄es tollimus. iuxta illud
Bernardi. De plenitudine eius accipiunt
vniuerſi Item ops. qꝛ oībus ad eā recur-
rētibus opem impēdit. vnde in corona no
ſtra ei dꝛ. Per te han gratia turi. I crea-
ture. Ciaſcuno afflicto in te remedio tro-
ua. Poteſt etiā appellari arida. quia vnuſ-
quiſq̄ poteſt in ea arare ꝑ deuotionē. Un̄
de ip̄a exponi poteſt illud Hierem̄. xxvj. τ
Michee. iij. Syon q̄ſi ager arabiꝰ. Quili-
bet aūt arans hāc aridā poteſt ſperare ꝙ
maximū fructū recolliget. iuxta illud. j. ad
Coꝝ. ix. Debꝫ in ſpe arare q̄ arat. Uhe aūt
in diebꝰ illis quādo verificabiꝰ de hac t'ra
illud Geneſ. ij. Homo nō erat qui oꝑareꝰ
terrā. Arida etiā diciꝰ. i. ſicca ſcilꝫ ab omni
humoꝛe peccati. vnde qꝛ nec in corꝑe nec ī
anima vnq̄ꝫ habuit vllā feditatē ſeu corru
ptionē peccati. Ideo de illa exponi poteſt
illud Iudicū. vj. In omī terra ſiccitas. τ de
ipſa etiā exponi moralit' poteſt illud Gen̄.
p̄mo. Appellauitq̄ aridā terrā. Hec eſt
illa terra de qua dicit deus cuilibꝫ deuoto I
ſuo illud Geneſ. xij. Ueni in terram quam
mōſtrauero tibi. de qua etiam in figuram
dixit moyſi Geneſ. xv. Semini tuo dabo
terrā hanc. Quā quidē terraꝫ dedit nobis
habitandā dicēs illud Geneſ. xx. Ecce t'ra
coram vobis eſt. Et ideo vnicuiq̄ deuoto
cultiuatori eius inq̄t ip̄e deus. In pingue
dine terre erit bn̄dictio tua Geneſ. xxvij.
Omnes ergo chꝛiſtiani negocientꝰ in hac
terra que ſpacioſa τ lata ē Geneſ. xxxiiij.
De qua etiā in figuraꝫ dixit deus Moyſi
Exod. iij. Terra in qua ſtas ſancta eſt. O
igiꝰ deuoti chꝛiſtiani conſiderate terram
qualis ſit Nume. xiij. Quia ſi eā bene cōſi-
derauerit dicetis. Terra quā circuiuimus
valde bona eſt Num̄. xiiij. Hec eſt illa ter
ra de qua in figuram dixit moyſes. Deuꝰ.
viij. Dn̄s deus tuus introducet te in terrā
bonam. terrā riuoꝝ aquarūq̄ τ fontium.
in cuius campis erumpūt fluuioꝝ abyſſi.
Terram frumenti oꝛdei ac vinearū. in qua

ficus τ malogranata et oliueta naſcūtur.
Terrā olei ac mellis. in qua abſq̄ vlla pe-
cunia comedes panem tuū. τ rerū omniū
abūdātia ꝑfrueris. Gratias igiꝰ agimus
tibi dn̄e deus qui verificaſti in nobis illud
Ioſue. xxiiij. vbi dixiſti. Dedi vobis terraꝫ
in qua nō laboraſtis. vnde nos dicere poſ
ſumus illud Iudicū. xviij. Uidimꝰ terram
valde opulentā. Et de nobis dici p̄ot illō
j. Paralip. iiij. Inuenerūt terrā latiſſimā
quietem τ fertilē. Beatus igiꝰ ille de quo
dici poterit illud Iob. j. Poſſeſſio eius cre
uit in terra. Qui cōfidēter dicere p̄ot illud
p̄s. xxvj. Credo videre bona dn̄i in terra
viuentiū. Omnes ergo peccatores qui vo
lunt ſaluari debēt ꝑ deuotionē virginis
verificari facere illō p̄s. lxxj. Inimici eius
ſcꝫ dei. terram lingēt: et nō eſſe de illis de
quibus diciꝰ Prouerb. x. Impij nō habi-
tabūt ſuꝑ terrā. Hec eſt illa terra de qua
diciꝰ Canticoꝝ. ij. Floꝛes apparuerunt in
terra noſtra. quia floꝛes omniū virtutum
refulgēt in ꝟgine maria. Hec eſt illa terra
que abſq̄ p̄cio poteſt comparari. iux̄ illud
p̄s. xv. Pro nihilo habuerūt terrā deſide-
rabilem. Hec eſt illa deo gratiſſima terra.
de qua in figurā dixit ei Salomon Sap̄.
xij. Que tibi omniū charioꝛ eſt terra. Et iō
nos ei valde obligati ſumus qui nos fecit
inhabitatores terre ſue ſancte Sapiē. xij.
de qua Eccl's. j. diciꝰ. latitudinē terre quis
dimēſus eſt. quaſi diceret. nullus. τ eiuſdē
libri. c. xx. ſcriptū eſt. Qui oꝑaꝰ terrā ſuā
viſitabit aceruū fruguꝫ. De qua terra crea
ta eſt medicina omniū ſaluandoꝝ. iuxta
illud Eccl'iaſtici. xxxviij. Altiſſimꝰ de terra
creauit medicinā. De qua etiaꝫ diciꝰ Eſa.
xj. Repleta eſt terra ſcientia dn̄i. Si quis
aūt vult a deo gratias recipere. p̄us debet
ad iſtam terraꝫ aſpicere. vt verificeꝰ illud
Eſaie. xlix. vbi diciꝰ deo. vultu in terrā de
miſſo adorabūt te. Deus auteꝫ dicet vni-
cuiq̄ deuoto matris ſue illud Hierem̄. ij.
Recordatus ſum tui quādo ſecuta es me
in terra que nō ſeminaꝰ. Per quam ſigni
ficaꝰ ꝟgo benedicta que virili ſemine non
fuit ſeminata. Hec eſt illa terra q̄ in omni
ſua parte fuit gl'ificata. vnde dicere poſſu-
mus deo illud p̄s. cvij. Super oēm terram
gloria tua. De quo etiaꝫ dicere poſſumus
illud Baruch. iiij. Fecit terrā in eterno tē
poꝛe. hec eſt illa terra de qua dicit ip̄e deꝰ
Ezechiel. xx. Seruiet mihi omnis domus

iſrael in terra in qua placebūt mihi. Sed
heu quia de quibuſdā cōqueri poteſt deus
dicēs illud Hieremie. xvj. Contaminaue-
rūt terrā meam. ſcꝫ eam infamādo τ pre-
dicando fuiſſe peccato cōtaminataꝫ. Ego
autē dico ei illud Iohelis. ij. c. Noli timere
terra. ſed exulta et letare. zelatus eſt eniꝫ
dominꝰ terram. Et ideo faciet ab omībus
cognoſci ꝙ nunq̄ꝫ fuit macl'ata. ſed ſemꝑ
de ipſa ꝟgie dici potuit illud Abacuch. iij.
Et laude eius plena eſt terra. Ipſam eniꝫ
terrā ab omī corruptione mirabilit' ꝑſer-
uauit deus. De quo diciꝰ p̄s. xiij. Qui fa- K
cit mirabilia in celo τ in terra. Dixerūt
ergo fideles chꝛiſtiani vidētes beatiſſimā
ꟶginem in anima τ corꝑe glorioſam velle
in celum aſcēdere. Poſtq̄ꝫ tot ſimilitudi-
nes cū terra habuiſti. τ totiēs in ſacra ſcri
ptura nomīe terre figurata fuiſti: placeat
maieſtati tue morari aliquātulum ſuꝑ ter
ram. vt de hac terra materiali verificetur
illud Eſaie. vj. Plena erat omīs terra ma
ieſtate eius. Beata autem virgo reſpōdit
paulo. qui forte erat vnꝰ ex poſtulātibus
hanc grām. O Paule. nōne tu dixiſti ad
Coloſſen̄. iij. Si cōſurrexiſtis cuꝫ chꝛiſto q̄
ſurſum ſunt querite. nō que ſuper terram.
Preterea his tempꝑibus verificata eſt illa
ſentētia Iuuenalis poete dicentis. Terra
malos hoīes nūc educat atq̄ puſillos τc̄.
Et illud Oſee. iiij. Non eſt veritas. nō eſt
miſericordia. non eſt ſciētia dei in t'ra. Naꝫ
maledictum homicidiū. furtū τ adulteriū
inūdauerunt ſuꝑ terrā. Et ideo nolo re-
manere amplius in ea. Tūc vt cōtempla- L
turꝫ quidaꝫ deuotus dixit ei vnus alius ex
ip̄is fidelibꝰ chꝛiſtianis. O benedicta ꟶgo
ſi in terra habitare non vis: ſaltē ſuꝑ aq̄s
aliquibꝰ diebꝰ remanere digneris. Tu enī
habes ꝓprietates aque. de q̄bus ſcriptum
eſt in libro de ꝓprietatibus re. vbi dicitur.
Aqua eſt inter omīa elemēta vtiliſſimum Aq̄ ꝓꝑe
elemētū. Celum enī tempꝑat. terrā fecūdat tates.
aerē ſuis vapoꝛibus incorꝑat τ cōdenſat.
ſcandit in ſublime. τ celū ſibi vēdicat. Aq̄
etiā ſunt oīum naſcentiū cauſa: q̄a fruges
gignūt. ac arboꝛes τ plātas ꝓducūt. Item
ſoꝛdes detergūt. peccata abluūt. et potum
ſitiētibus tribuūt. Eſt inſuꝑ aq̄ terre con-
tinuatiua. ꝑnetratiua. ac repletiua. et nu-
tritiua omniū inferioꝝ. caloriſq̄ celeſtis
temperatiua. niſi enī hec inferioꝛa ſuis ex-
altionibus temperaret: omīa in nihiluꝫ ꝑ

conflagratione vi caloris verterent. Hec
ab aialibus potata nutrimentū traducit i
carnis vegetationē. Hec piſcibꝰ dat ſpira-
culū: ſicut aer aiantibus prebet vitā ⁊ ani
mationē. Hec ſui diffuſione per iteriores
partes terre facit partium eius vnionem.
Terra eñ ꝓpter intēſionē ſiccitatꝭ diſſolue
ret in puluerē niſi pars cū ꝑte hūoroſita-
te aquea vniret. Hec omniū colorū ⁊ ſapo
rum eſt ſuſceptiua. Hec mouet a fundo ſi-
ue centro ad circūferentiā, nec ſiſtit donec
quietet eius ſupficies ſc̄m equidiſtantiā
a cētro terre. Hec inſup lucē a radijs ſolis
receptā reflectit i celeſtia ⁊ refundit. Et iō
quia ſupficiē habet ſpecularē, ꝑ actionem
reflexi lumis rerū obiectarū imagines in
ſe repñtat, ⁊ intuentiū facies ad modū ſpe
culi manifeſtat. Hec etiā radios ſolis ipſiꝰ
ſubam penetrātes diffundit, ⁊ in āpliorē
latitudinē extendit. Et ideo res in ſe viſas
facit apparere maiores ꝙ̄ ſint in ſeipſis.

Quō Maria ꝑ aquā ſigṫur

Quas etiā ꝓpetates tu beatiſſima ꝟgo et
multas alias habes in teipa. ſicut ꝑpēde-
re poteſt qlibet q̄ tuas velit ꝟtutes: ⁊ excel
lentias pſcrutari. Tu etiā figurata es per
illam aquā de qua dr̄ Nume. xix. Qui aq̄
expiationis nō fuerit aſpſus immūdꝰ erit
⁊ manebit ſpurcitia eius ſup euꝫ. De qua
etiam dr̄ eiuſdē lib. c. xxi. Quicquid igneꝫ
nō potuerit ſuſtinere aqua expiatiōis ſan
ctificat. Peccator eñ qui ignem diuine iu
ſticie ⁊ vltionis ſuſtinere nō poteſt. per te
ſanctificat vt igne infernali nō comburat
Tu es aqua frigida. i. refrigeratiua anime
ſitienti Prouer. xxv. Tu es illa aq̄ in qua
reſplēdet vultus pſpitientiū Prou. xxvij.
Tu es aqua de petra altiſſima ꝓpinata.
Sap. xi. id eſt a deo miſſa hoibus. de qua
dicit Eſa. l. Computreſcēt piſces ſine aq̄.
Piſces eñ. i. hoies qui in mari huiꝰ mūdi
ſunt poſiti. deficiēt ſine deuotione ⁊ prote
ctone tua. Sed heu quia tu ꝯqueri potes
de quibuſdā indeuotis tuis, ⁊ dicere illud
Hierem. ij. Me dereliquerūt fonteꝫ aque
viue. Tu etiā es aqua puriſſima de qua fit
mētio Ezech. xxxiiij. Tu es fons aq̄ ſplen
dide de quo habet Apocalyp. xxij. Tu es
aqua vite, de qua dicit pallegato ca. Acci
pe aquā vite gratis. Tu es appellata ma
ria a cōgregatione aquarū, i. gratiaruꝫ in
te, iuxta illud Geneſ. j. c. Cōgregationes
aquarū appellauit maria. Et in eodē. c. dr̄
Spūs dñi ferebat ſuper aquas, ergo ⁊ tu
debes ſup eas ferri. ⁊ nobiſcū aliquandiu
cōmorari. Reſpōdit aūt beatiſſima virgo.
Cum in ſacra ſcriptura per aquas etiam
ſignificet peccatū, iux illud Canticoꝝ. viij.
Aque multe nō potuerūt extinguere cha-
ritatem. Item cuꝫ ꝑ aquas tribulationes
deſignēt. Unde in pſona filij mei i paſſio-
ne poſiti pdixerat ꝓpha ps. lxviij. Saluū
me fac deus qm̄ intrauerunt aque vſqꝫ ad
animā meā. Et ideo idem ꝓpheta dicebat
deo ps. cvi. Libera me de aq̄s multis. nō
videt cōueniēs ꝙ ego remaneā ſuper aq̄s
que in anima ⁊ corpore glorificata dicere
poſſum cum eodē ꝓpheta ps. xvij. Aſſum-
pſit me de aq̄s multis. Aſcēdit ergo btā
ꝟgo i aera ꝙ appellat celū aereū, vt inq̄t
Franciſcus de mayro, in quodā ſermone.
quia ſua ſpera totā terrā ⁊ aquam ambit.
Et ideo demones habitātes in aere appel
lantur aues celi ⁊ volucres Math. xiij. et
Lu. viij. quia circūquaqꝫ volitāt. Qꝫ autē
aer dicat celum: patet Prouerbiorū. xxx.
ibi. Uiam aquile in celo ⁊c̄. et. ij. Paralip.
vi. vbi dicit. Si clauſo celo pluuia nō flu-
xerit ⁊c̄. Item appellat aer celum. inſti. de
rerum diui. §. fere. et. ff. de vſufruc. l. ſi cu-
ius. §. inde queſitū. Inuitata autē fuit btā
ꝟgo vt aliquo tempe remaneret in aere.
Et potuit illi ſic dici. cuꝫ vt dicit in libro de
ꝓprietatibus rerū, aer naturalit ſit ſuiip-
ſius diffuſiuus et extēſiuus, trāſparenſqꝫ
et pſpicuus. ⁊ celeſtis ꝟtutis ac influen-
tie ⁊ impſſionis ſolaris lumis receptiuus
⁊ ſuper oīa alia elemēta leuiſſimꝰ, ⁊ ꝟtutē
reſpirādi omibus animātibus miniſtrati-
uus. Quas oēs cōditiones aeris ⁊ multo
plures ⁊ excellētiores tu virgo benedicta
habes, ſicut patet cōſideranti tuas ꝓroga
tiuas. Tu eñ gratias tuas liberaliſſime
omibus cōmunicas ⁊ diffundis. Unde di
cere potes illud Sap. vij. Sine inuidia cō
munico. Tu es oibus tranſparēs ꝑ oium
ꝟtutū exemplaritatē. Tu celeſtis ⁊ diuine
gratie ⁊ eterni ſolis influentiā ſup omnes
creaturas recipiēs illumiaris, ita vt de te
dici poſſit illud Apoc. xxi. Claritas dei il-
luminabit eam. Et illud Sap. x. Dedit illi
claritatē eternā. Nūqꝫ eñ aliqua tenebra
peccati te obſcurauit. Nā a tua cōceptione
remouit deus oēm pcti originalis tenebro
ſitatē: ita vt de illo dici poſſit illud Uirg.
v. eneyd. Aera dimouit tenebroſuꝫ ⁊ diſpu
lit vmbras. Tu etiam ſup omēs ſanctos

M
Qꝫ maria hꝫ ꝓpetates aeris.

mitiſſima ⁊ manſuetiſſima. Uñ tibi canit
eccl'ia dicēs. Uirgo ſingularis int oēs mi-
tis. Tu etiā es illa de qua dici poteſt illud
Job. xij. In cuiꝰ manu anima ois viuētis
et ſpūs vniuerſe carnis. Reſpōderūt autē
angeli dicētes. Que ſocietas lucis ad tene
bras? ij. ad Cor. vi. Quāuis eñ aer in ſu-
periori parte ſit lucidus ꝓpter ſolē ſupexi
ſtentē. ⁊ in inferiori parte ꝓpter radiorū
ſolariū reuerberatōeꝫ. In medio tñ int'ſti-
tio eſt obſcurus ⁊ tenebroſus. in q̄ hitant
demones. vt ꝑ theologos in. ij. ſen. diſ. vi.
vbi Tho. arti. iij. Et ibi manēt ad hoīum
exercitationē, ſecū tñ ſemp portātes ifer-
nū. nō materialr nec localr. ſed ſpūaliter.
vt iquit glo. ſup Jaco. ij. c. dicēs. Demōes
quocūqꝫ vadūt ſemp ſecum infernum por
tant quo ſemp ardēt. In eodē quoqꝫ loco
vt inq̄t Bonauē. in. ij. di. vi. in q̄ſtionibus
circa lr̄am. eſt turbulētia ⁊ vexatio ⁊ varie
tas impſſionuꝫ. Et hinc eſt ꝙ frequenter
mouēt ventos ⁊ tempeſtates ac pluuias.
In ipſo etiā loco eſt frigiditas. ⁊ ibi gene-
rant tonitrua, fulgura ⁊ grādines. Dixe-
runt ergo angeli btē ꝟgini. Aſcende ſupiꝰ
N Lu. xiiij. Cuꝫ igit beatiſſima ꝟgo ad ſpe
ram ignis ꝑueniſſet: rogata eſt vt ibi ali-
quantulū remaneret. Et potuit ſic ei dici.
Tu beata ꝟgo ꝑ charitatꝭ ardorem ſemp
cū deo manere delectaris. Deꝰ aūt aſſimi
latur igni. Unde Deut. iiij. dr̄. Deꝰ noſter
ignis cōſumens eſt, ergo in igne debes ali
quātiſp remanere. maxime qꝛ ignis ſpūſ-
ſancti te ſuper oēs alios ampliꝰ inflāma-
uit. Unde ſic inq̄t ſanctꝰ Odilo in quodā
ſmone. Credimus ipām interfuiſſe gau-
dijs aſcēſionis dñice. ⁊ in die ſancto pēthe
coſtes cū apoſtolis ſpūſſcti graꝫ ꝑcepiſſe.
quā cōſtat eam a cōceptione xp̄i pleniſſi-
me habuiſſe, hec ille. Quia enī tu ꝟgo ad
receptionē ignis ſpūſſancti te ceteris am-
plius ⁊ diligētius diſpoſuiſti. ⁊ ceteris ſol
licitius coſtodiſti. ideo ipē ignis ſpūſſācti
maiorē in te operationē ⁊ ꝟtutem habuit.

Quattuor diſpoſitiua ad recipiēdū ſpm̄ ſanctū.

Quattuor eñ ſunt diſpoſitiua ad recipiē-
dum ſpm̄ſanctuꝫ. que oīa tu pfectiſſime
habuiſti. Primū eſt deuota oratio. Ad qō
innuendum dixit ſaluator Joh. xiiij. Ego
rogabo prēm ⁊ aliū paraclytū dabit vob.
Unde canit eccl'ia. Orātibꝰ apoſtolis deū
veniſſe nūciat. Hoc aūt tu ꝟgo benedicta
habuiſti. De apl'is eñ ſpm̄ſanctū recipien
tibus ſcriptuꝫ eſt Act. j. Hi omnes erant
pſeuerātes in orōnibus cum maria matre
ieſu. Scōm diſpoſitiuum eſt pfunda hu-
miliatio. iuxta illud Eſa. lxvi. Sup quem
requieſcet ſpūs meus niſi ſup humileꝫ ⁊c̄.
Tu ꝟgo ſup omēs humillima fuiſti. Unde
in tuo cātico ceciniſti. Reſpexit hūilitateꝫ
ancille ſue. Quaꝓpt Petrus rauen. ſup
Miſſus eſt: ait. Ecce quā vocauit āgelus
dñam: ipā ſe agnoſcit ⁊ confitet ancillaꝫ.
quia deuotus animꝰ ifuſis bñficijs creſcit,
⁊ ad obſequiū auget ⁊ grām, nō auteꝫ ad
ſuperbiā ⁊ arrogātiā pſilit vel ꝑtumeſcit.
Tertiū diſpoſitiuū eſt cordis purificatio.
Unde ꝓpheta volēs petere ſpūſſancti ifu-
ſionem. Primo petit cordis mūdationeꝫ.
dicens ps. l. Cor mundū crea in me deus:
et ſpm̄ rectum innoua in viſceribus meis.
Tu ꝟgo hanc purificationē ſup omēs ha-
buiſti. quā pater eternus ſanctificauit. iux
illud ps. xlv. Sanctificauit tabernaculum
ſuū altiſſimus. quā filius qui eſt ſplendor
patris illuſtrauit. Unde Apoc. xij. appella
ris mulier amicta ſole. ⁊ quā ſpūſſanctꝰ pu
rificauit. iuxta illud Lu. j. Spūſſctūs ſup-
ueniet in te. Quartū diſpoſitiuū eſt mētis
trāquilla vacatio. Unde xp̄s inq̄t apoſtol
Lu. vlt. Sedete in ciuitate q̄uſqꝫ iduami-
ni ꝟtute ex alto. Sedete. i. a ſuperfluis cu
ris quieſcite. Tu ꝟgo pfectiſſime obſuaſti
ſemp illud ps. xxxiij. Guſtate et videte qm̄
ſuauis eſt dñs ⁊c̄. Qꝫ aūt igneꝫ ſpūſſancti
ſup oēs alios cuſtodieris manifeſtuꝫ eſt.

Quattuor cōſeruauerūt ſpiritūſcm̄ i maria

Nam q̄tuor fuerūt que iſtū ignē in te cu-
ſtodierūt. Primū eſt qꝛ in te habuiſti ignē
diuinū ⁊ ꝑpetuū qui nunqꝫ extinguit. ſ. dei
filiū qui in vtero tuo nouē mēſibꝰ habita-
uit. Nā lꝫ ꝑ natiuitatē tuā receſſerit a tuo
ventre: nō tñ receſſit a tua mēte. ſed ſemp
ignē ſpūſſancti in te incēdebat. Ipſe enim
inq̄t Lu. xij. Ignē veni mittere in terraꝫ. ⁊
quid volo niſi vt ardeat? Scōm eſt. qꝛ ha
bebas pabulū ꝯtinuū. i. bona opa. Nunqꝫ
eñ ocioſa fuiſti. Unde de te dr̄ Prou. vlt.
Panē ocioſa nō comedit. Et iō in te veri-
ficatū eſt illud Leui. vi. Ignis ſemp arde-
bit in altari meo. i. in te, q̄ fuiſti altare dei.
Quē nutriet ſacerdos. i. xp̄s ſummꝰ ponti
fex. ſubijciēs ligna. i. ꝟtutū opera ꝑ ſingu
los dies. Tertiū eſt. qꝛ habebas ſufflatori-
um. i. amorē dei qui cōtinue cor tuū incen
debat ⁊ in cor tuū ſufflabat. Quod quideꝫ
ſufflatoriū quia multi nō habēt. iuxta illō
Hierem. vi. Defecit ſufflatorium in igne.

Jdeo ignē ſpūſſancti ī ſe nequeūt ꝯſuare. Quartū ē. qꝛ habebas feruorē deſiderioꝝ q̄ ſe mutuo inflāmabāt. Sicut em̄ ex colliſione lapidū ignis excutit. ſic ex agitatiōe ſanctoꝝ deſiderioꝝ calore ſpūſſancti mēs tua inflāmabat: ⁊ diuis cōſolationibꝰ replebat. iuxta illud pſ. cij. Qui replet ī bonis deſideriū tuū. Tu quoq̄ o bn̄dicta virgo ꝟtutem ac opationē ⁊ ꝓprietatē ignis in te ſup oēs alios habuiſti. Nam vt hr̄ in li. de ꝓprie. rerū. Inter alias ignis ꝓpetates eſt inflammare: purgare. illuminare ⁊ vnire. Sicut patet de duobꝰ ferris q̄ adinuicē vniri nō poſſunt niſi p ignem. Tu ꝟo beatiſſima ꝟgo nō tm̄ recepiſti ignē ſpūſſancti in tua ſctificatione. ⁊ in filij dei conceptione. ac in linguis igneis in viſibili de celo miſſione. qui te totā inflāmauit. purgauit illuminauit ⁊ cū deo vniuit. ſed etiā oēs ignis ꝓpetates in te recepiſti. Tu em̄ īflāmas frigidos. ⁊ ꝓpter hoc mr̄ pulchre dilectionis appellaris Eccli. xxiiij. quia ad dei amorē ⁊ dilectionē frigidos ⁊ tepidos inflāmas ⁊ accēdis. Item immūdos purgas a peccat. ⁊ ꝓpter hoc in p̄dicto. c. mat̄ timoris noīaris. quia vt dr̄ Prouer. xv. p timorē dn̄i declīat oīs homo a malo. Per ignorantiā q̄ tenebroſos illumīas ad dei cognitionē. ⁊ ꝓpter hoc in p̄allegato. c. diceris mr̄ agnitionis. Itē hoīes elōgatos ⁊ diuiſos a deo vnis ⁊ copulas ei. ⁊ ꝓpter hoc in eodē. c. vocaris mat̄ ſancte ſpei. per ſpem em̄ homo approximat deo. ad Heb. vij. Tu etiā o ꝟgo glīoſa in ſacra ſcriptura p ignē figurata es. Unde Exo. xiij. dr̄. ꝙ deus p̄cedebat ppl'm ſuū per noctē in columna ignis. De quo etiam ꝓpheta ait pſ. ciiij. ⁊ ignē vt luceret eis p noctē. Te em̄ quaſi nr̄am columnā miſit deus vt nos an̄cederes. ⁊ igne tue exēplaritat̄ illuſtrares. ⁊ in terrā ꝓmiſſiōis p̄duceres. Dicit̄ q̄ Exod. xix. ꝙ deſcendit dn̄s in igne. Tu enim fuiſti ille ignis in quo deus deſcendit. Unde dr̄ Exo. iij. Apparuit dn̄s in flāma ignis in medio rubi. Tu em̄ fuiſti flāma illa in q̄ apparuit deꝰ incarnatus. Tu es ille ignis ꝑpetuꝰ q̄ nunq̄ deficiet Leui. vj. Tu es q̄ſi ignis effulgēs Eccli. l. Et iō tua p̄ntia debes aliquātulū elemētū ignis decorare. Rn̄derūt aūt angeli dicētes. ꝙ tam clariſſime ꝟgini cōueniebat locꝰ incōparabil'r dignior ⁊ clarior. Ignis nāq̄ in ſua ſpera nō lucet ab ex̄ expādendo ſplendorem ſuū ꝓpter defectū materie. Si enī ab extra mitteret ſplendorē ſuū eclypſaret oēs ſtellas q̄ ſupra ipm̄ ſunt. Sicut manifeſtū eſt de duabꝰ cādelis accēſis quarum vna alteri facit vmbrā. Licet ergo ignis de ſui natura ſit lucidꝰ. tn̄ nō diffundit ſuos radios p orbē rōne p̄dicta. Un̄ Dio. li. xij. de angelica hie. inq̄t. ꝙ ignis in ſua eēntia eſt occultꝰ. inuiſibilis ⁊ incognitꝰ ac circūuelatus ſplēdoribꝰ. Que ꝟba exponēs eiꝰ cōmētator ait. Dicit̄ occultꝰ. qꝛ in ſua eſſentia ſenſibil'r nō videt̄. Inuiſibil' ⁊ īcognitꝰ dicit̄. qꝛ ſine ſubiecta materia nō ꝑcipitur. Dicit̄ etiā circūuelatꝰ ſplēdoribꝰ. nā ſplēdidi ignis radij circūuelāt̄. quia ad ſecretū ſube ſue ſinū reducti ab hūanis ſenſibꝰ occultant̄. His dict̄ ſcūs iohēs bap. inq̄t btē ꝟgini. Licet o bn̄dicta dei mr̄ tu habeas p̄dictas ꝓpetates ignis. ⁊ alias multas q̄s poſuit Dioī. vbi. s. di. ꝙ ignis ē corpꝰ ſenſibile lōge excellētius ⁊ ſubtiliꝰ oībus alijs rebus corꝑalibꝰ ⁊ nature ſpūali ꝓximū. et eſt tradēs ſe oībus ſibi quoq̄ modo approximātibus. mouēs vniuerſa ſe ꝑticipātia. renouatiuꝰ oīū. nature cuſtos. clarꝰ. diſtiguens ⁊ reſiliēs. ſurſum mouēs. excelſus. ſemp motiuꝰ. compꝛhēſiuus ⁊ mutatiuus. ac potēter actiuus. ⁊ inter oīa alia elemēta naturā hn̄s puriorē ⁊c. Tn̄ quia vt dr̄ ī li. de ꝓprie. rerū. Ignis de ſui natura ſemp ſurſū aſcēdit. Ut etiā dicit phs. iiij. meth. p hoc figurat ꝙ tu q̄ tota fuiſti ignea diuino amore. ⁊ ſemp in mūdo aſcēdiſti de altitudine vniꝰ ꝟtutis ad altitudinē alteriꝰ maioris. debes etiā nūc aſcēdere in altum quātū potes ad locū tibi ab et̄no deputatū. vt verificet̄ de te illud pſ. xxij. Aſcendit ſup cherubin et volauit: volauit ſuper pēnas vētoꝝ. i. oīū angeloꝝ. Tūc gabriel archāgelꝰ dulcit̄ itonuit. Aſcēde ſupius o ſpēs ⁊ decor totiꝰ curie celeſtis. Aſcendit ergo ꝟgo beatiſſima celū lune in q̄ īuitata eſt vt aliquātulū moraret̄ ꝓpter ꝓpetates lune q̄s ipa habuit. ⁊ potuit ei ſic dici. Luna dr̄ quaſi luminū vna. i. p̄ncipalis ⁊ maxima. qꝛ corꝑi ſolari in magnitudīe ⁊ pulchritudine eſt ſimillima. vt dr̄ ī li. de ꝓpe. rerū. vbi etiā dr̄. Luna eſt pulchritudo noctis. Que oīa tibi cōueniūt o beatiſſima feminarū. Un̄ appellaris Cañ. vj. pulchra vt luna. Sicut em̄ luna noctē illuminat. fugat tenebras. ambulātibꝰ in nocte iter oſ̄dit. ſic tu vallē lachrymarū tenebroſam. ſ.

Maria hꝫ ꝓpetates ignis

Maria figurat̄ p ignē

Maria hꝫ ꝓpetates lune

mūdi. ⁊ ſiluā feris plenā illuminas. errantes reducis. ⁊ pctōribus iter q̄ ad celeſtem patriā ꝑuenire poſſint oſ̄dis. Sicut etiā luna lumē ſuū recipit a ſole ⁊ receptū reflectit in terrā. vt in eodē libro dr̄. ⁊ fuit ſnīa phi ī libro elemētoꝝ. Ita tu a ſole iuſticie filio tuo illuminaris. iux̄ illud Apoc. xxj. Lucerna eius eſt agnꝰ. ⁊ receptū lumē in mūdū reflect̄. Tu cuiꝰ es lumē ad reuelationē gentiū. ⁊ glīam plebis tue iſrl' Luc. ij. Et ideo in hoc celo lune cōuenienter poteris p aliquos dies ꝑmanere. Rn̄dert aūt angeli. Nequaq̄ ita erit. Luna em̄ eſt iſtabilis ⁊ mutabilis. Unde de inſipiēte dicit̄: Stultꝰ vt luna mutabit̄ Eccli. xxvij. Ipſa aūt eſt ⁊ fuit ſemp quieta. Item luna patit̄ eclypſim. nec ſemp illuminat̄. Ipa aūt ſemp eſt clara ⁊ lūīnoſa. ⁊ nunq̄ illi deeſt lumē. Et ideo de ipa dr̄ Apoc. xij. Et luna ſub pedibꝰ eius. Quapropt̄ aſcēdere debꝫ ſupius. Cū aūt ad celū mercurij ꝑueniſſꝫ inuitata eſt vt ibi cōmoraret̄. et potuit ei ſic dici. O bn̄dicta ꝟgo. tu noſti ꝙ mercurius a poetis appellat̄ deꝰ ſapie ⁊ eloquētie. quia ſm̄ Ptolomeū dat eſſe ſtudioſos ⁊ facūdie amatores. Et ꝓpter hoc Licaonij appellabāt Paulū mercuriū rōne eloquētie. vt dr̄ Act. xiiij. Itē ſcis ꝙ a p̄dict̄ poetis maxime a Lucano dr̄ deus aquaꝝ dū ait. Quātū dn̄s ꝑcuſſit aquarū ⁊c. Itē quia ipe mercuriꝰ eſt citus in ſuo motu. dr̄ ab ipſis poetis curſor deoꝝ ſiue planetaꝝ. Ipſe etiā ſemp cū ſole gradit̄. et nūc ante ſolem. nūc poſt ſolē. ⁊ nūc iux̄ ſolē īuenit̄. vt dr̄ in li. de ꝓprie. rerū. Tu ꝟo es omniū ſapiētiſſima ⁊ eloquētiſſima. Unde ꝓpter tuā facūdiā dicit tibi ſpōſus celeſtis Cañ. ij. Sonet vox tua in auribꝰ meis. vox enī tua dulcis. Inſup tu p patientiā omibus aḋs tribulationū dn̄ata fuiſti. q̄ tuā non potuerūt extinguere charitatē Cant. viij. Tu etiā citiſſima ⁊ feſtina es in ſubuētōe ⁊ auxilio pctōꝝ. quibꝰ miſerta ſolē. i. filiū tuū aſſocias. nūcq̄ ante illū genuflectis. ⁊ ipm̄ p eis depcaris. nūc poſt illum vadēs ꝑſuades vt pcat. nūc iuxta illum ſedēs rogas vt eos illuminet. ſemperq̄ illi ꝓxima p amorē charitat̄ cōſortio ſociaris. Unde dicere potes illud Cañ. ij. Dilectus meus mihi ⁊ ego illi. Dixerūt aūt angeli. b. ꝟgini. Aſcēde altiꝰ regīa celi. qꝛ adhuc grādis nobis reſtat via. Nec hic locꝰ tibi cōuenit. Ipſe em̄ mercuriꝰ a poet̄ infamat̄ ꝙ cum venere fornicatꝰ fuerit. Tu ꝟo ſemp ꝟgo puriſſima fuiſti. Et iō nō bene cōueniunt: nec ī vna ſede morāt̄. Maieſtas ⁊ amor. Mercuriꝰ q̄ in li. de ꝓpe. rerū. modo maſculinꝰ. modo femininꝰ eē deſcribit̄: q̄a ſe cōuertit ad nāꝫ illiꝰ cui cōiūgit̄. ⁊ cū bonis bonꝰ. cū malis aūt malꝰ effici dr̄. Tu ꝟo o optima feminarū ⁊ ſemp intemerata ꝟgo cū bōis bōa es. ⁊ cū malis ſp plena pietate fuiſti ⁊ eis tua bn̄ficia miſicordit̄ p̄ſtitiſti. ac eos tuo exēplo ad bonū cōuertiſti. Ut em̄ ſcriptū eſt ī. c. nō eſt. xxxij. q. j. Qui bonꝰ ꝑmanet nō polluit̄ ſi malo ſocietur: ſ potiꝰ ſuo exēplo malꝰ in bonū cōuertit̄. Quo dicto altiꝰ in celū euocauit. Intrāte autē illa celū veneris inuitata fuit ſic. Tu ſcis beatiſſima ꝟgo ꝙ venus a poetis appellat̄ dea amoris. qꝛ amore mētes inflāmat: et dura pectora mollia facit. vt dicit̄ in p̄dicto li. de ꝓprie. rerū. Et tu ſil'r mater pulchre dilectiōis appellaris Eccli. xxiiij. Tu em̄ tāte charitat̄ extitiſti ⁊ tāto pꝑe deū amaſti ꝙ eū amore tuo captū ad te traxiſti. eūq̄ tibi ſpōſū ac filiū feciſti. Inſuper multarū ꝟginū corda eiꝰ amore iflāmaſti. ita vt poſt te filij tui amore ardētes ipſū ſeq̄nt̄ q̄cūq̄ p̄rexerit. ſicut p ꝓphā fuerat p̄dictū pſ. xliiij. vbi dr̄. Adducēt̄ regi ꝟgines poſt eā. Ipa q̄ venꝰ vt dr̄ in li. de ꝓpe. re. dr̄ lucifer. qꝛ ſemp p̄cedit ſolē. habetq̄ colorē cādentē ⁊ refulgentē ſil'r electro. ⁊ ſup oīa ſydera fulgētiꝰ lucet. ꝓpt̄ ꝙ appellat̄ iubar: q̄ſi ſplēdorē emittēs. Tu ꝟo ortū ſolis et̄ni non ſolū p̄ueniſti: ſ etiā eum mūdo oriri feciſti. ⁊ nouē menſibꝰ in vtero tuo baiulaſti. ⁊ illa ſtella q̄ ſolē pepit fuiſti. ac oīs ſplēdoris ⁊ decoris radios ꝑ vniuerſū orbē emiſiſti. Un̄ de te pōt dici illō Job. xxv. Sup quē nō ſplēdet lumē illiꝰ? Et illud Ezech. xliij. Splēdebat t̄ra a maieſtate eius. Ut etiā ait miſael ⁊ ptolomeꝰ ⁊ ponit̄ in p̄dicto li. de ꝓpe. re. Uenꝰ diſponit ad pulchritudinē et ad delectationem viſus ⁊ odoratus. guſtus. auditus ⁊ tactꝰ ⁊ facit cantores ⁊ amatores muſicoꝝ. Tu ꝟo o pulcherrima mulierū ſola delectaſti totam celeſtē curiā que de tua cōceptione immaculata natiuitateq̄ ac filij dei generatione ⁊ ꝑturitiōe mellifluis cāticis ac iubilis exultauit. Et nūc cū hymnis ⁊ laudibus atq̄ omīs generis muſicorū ſonis te aſcēdentem comitat̄. Statim aūt angeli rn̄derūt. Noli hic morari ꝟgo bn̄dicta: q̄a

Maria hꝫ ꝓpetates mercurij

Maria hꝫ ꝓpetates veneris

hec venus a poetis adultera fuiſſe ꝓhibet.
⁊ ſepius fornicata. vt cū mercurio. et cum
troiano anchiſe: vt Virgi. tāgit in. j eneidꝯ.
Tu aūt ſemꝑ immaculatā ỽginitatē ſuaſ
ti, hec inflāmat peſtifera libidine. iuxͣ illō
moral. poete documentū. Cuꝫ te detineat
veneris dānoſa voluptas ⁊c. Tu ỽo inflā
mas charitate. Aſcēde ergo ſuꝑius, quia
glorioſior tibi corona multoꝗ dignior habi
tatio debet. Aſcendēs igit celum ſolis:
ibi ſimil'r inuitata fuit ⁊ potuit ei ſic dici.
Tu bn̄ cognouiſti o ỽgo ſapientiſſima ꝙ ſol
radios mittēs i feces nō ificit ab eis. Tu
ỽo intrās in humana gn̄atiōe pctō ifecta
nō es ꝯtaminata. imo aīa tua intrās corpꝰ
ad modū radij ſolaris. illibata ⁊ imaculata
remanſit a pctō originali. Unde tibi canit
eccl'ia. Sicut ſolaris radius corruptionis
neſcius intraſti mr̄is viſcera o glorioſa dn̄a.
Item ſol dr̄ quaſi ſolus lucēs ſm grāma
ticos. ſicut etiā dr̄ i hyſtoria ſcholaſtica. c.
iiij. eo ꝙ ſit fons totiꝰ lumis cuiꝰ radiatōe
ſuꝑiora ⁊ inferiora radiant. Unde vt dr̄ i
p̄dicto li. de ꝓprie. rerū. eſt maior om̄ibus
lumiaribꝰ celi in quātitate ⁊ dignitate ac
claritate ⁊ poteſtate atꝗ effectuū multi
plicitate. Et in eodē etiā lib. dr̄. ꝙ ſol ſuo
ꝓprio motu ordinato ⁊ imꝑturbato ordi
nat ⁊ ꝑficit vniuerſa. De quo inqͣt Amb. i
hexamerō. Sol ē oculus mūdi. iocūditas
diei. pulchritudo celi. mēſura tēpoꝝ. ỽtus
⁊ vigor oīuꝫ naſcentiū. domus planetaꝝ.
decor ⁊ ꝑfectio oīum ſtellarū. Et Marcia
nus phs. vt etiā recitat in p̄dicto libro de
ꝓprie. rerū. dicit. Sol eſt pncipiū luc. rex
nature, mēs mūdi, fulgor olympi. ⁊ mode
rator firmamēti. Et Plato in thimeo ait.
Sol a deo factꝰ eſt quaſi cōditor rerū. lu
cem emittēs clariſſimā q̄ cetera illuſtrat.
Et Ariſto. in li. de elemētis inqͣt. Sol ha
bet lumen ꝓpriū. ſtelle ỽo ⁊ luna lumen a
ſole acquiſitū, ſicͭ qn̄ a cādela ſpeculū ei op
poſitum illuminat. Item dicit Marcia
nus, vt etiā refert in p̄dicto li. de ꝓprie. re.
ꝙ ſol in medio ſigniferi incedēs biſſenos
radios emittit ex ſeꝗbꝰ ſuꝑiora ⁊ iferiora
illuſtrant. Dionyſius qꝫ in lib. de diui. no.
c. v. de ꝓprietatibꝰ ſolis loquēs ait. ꝙ nō
ſolū illumiat. ſꝫ etiā renouat, nutrit, cuſto
dit, ꝑficit ⁊ diſcernit. vnit ⁊ refouet. fecū
da facit, auget mutat, collocat. plātat. re
mouet ⁊ viuificat oīa. hec ille. Cuius ỽba
exponēs cōmētator dicit. ꝙ ſol in ſua ſub
ſtantia ⁊ eſſentia habet ſummā ⁊ oīmodā
ſimplicitatē ⁊ ꝑpetuā ꝑmanentiā ac incor
ruptibilitatē, ⁊ ſūmā ad motū habilitateꝫ
⁊ agilitatē, ſummāꝗ actiuitatē ⁊ ỽtuteꝫ.
Nam habet ỽtutē illuminatiuā. Licꝫ eniꝫ
eius lumē qn̄ꝗ ab hoībus auferat, vt pu
ta terre int̄poſitione vel lune. tn̄ in ſuo lu
mine nunꝗ deficit. Item ỽtutē renouati
uam. Na poros terre aperit. Et virtutem
latentē in radicibꝰ ad actuꝫ ꝑducit. ⁊ terre
ſuꝑficiē herbis, frōdibus ⁊ floribꝰ reno
uat et reueſtit. Itē hꝫ ỽtutē nutritiuā: qͣ
ad interiora radicū ⁊ ſeminū ſolaris radiꝰ
ſubintrās: calore ſuo humiditatem terre
diſſoluit. ⁊ vi ſua attractiua de illa hūidita
te attrahit. ac in nutrimētū ⁊ renaſcētiuꝫ
cōuertit. Item ỽtutē habet inferioꝝ cōſer
uatiuā ⁊ ſaluatiuā. nam elemēta ꝓpt con
trarietatem quā habēt inter ſe: adinuicē
ſe deſtruerēt niſi ꝑ ỽtutis celeſtis maxime
ſolis influentiā cōciliarent. ⁊ ſic in eſſe de
bito ſaluarent. Item hꝫ ỽtutē ꝑfectiuam
quia qd̄ calor elemētaris incipit agere in
gn̄atione corpoꝝ. calor ſolaris ꝑficit ⁊ de
ducit ad debitū cōplementū. Virtuteꝫ qꝫ
diſcretiuā, nam colores ⁊ rerū ſpēs que in
tenebris ſunt cōfuſe ⁊ incognite: ꝑ ỽtuteꝫ
ſolaris luminis agnoſcunt. ⁊ ab inuicem
diſcernunt. Item ỽtutem vnitiuā, qꝛ vnit
et cōcordat ac cōciliat planetas i ſuis effe
ctibus. ⁊ ꝓpter hoc collocatꝰ eſt mediꝰ iter
planetas. Habet qꝫ ỽtutem fecūdatiuaꝫ.
qꝛ vim generādi ⁊ varias ſpēs ꝓducendi
confert inferioribꝰ. Nihil em̄ fructificat vl'
creſcit vbi ſolis radius nō attingit. Et de
hac ỽtute tangit phs. ij. Phiſ. dicens. ꝙ
ſol ⁊ homo gn̄ant hoīem. Item hꝫ ỽtuteꝫ
cōfortatiuā. qua mediāte corꝑa aīaliuꝫ in
ſuis viribus fortificant. Et ſimil'r ē de alijs
viuētibus q̄ eiꝰ approxiatiōe i vigore me
liorant. Et ꝑ eius elongationē debilitat.
ſicut patet de floribꝰ qui aperiūt i ortu ſol'
ſed in eius declinatiōe marceſcūt ⁊ claudū
tur. Virtutē etiā habet temporū ⁊ dieruꝫ
mutatiuā. ordinatiuā ⁊ diſtinctiuā. qꝛ ſm
eius aſcēſum ⁊ deſcēſum ꝑ ſigna auſtralia
⁊ ſeptētrionalia facit tꝑa diuerſa in q̄lita
tibꝰ ⁊ dies lōgiores ⁊ breuiores noctibus.
Item habet ỽtutē inferioꝝ informatiuā.
qͣ ſm eius appropinq̄tionē ⁊ elōgatiōeꝫ
facies hoīum. ⁊ animaliū corꝑa calore et
vigore diſponunt. Unde dicit Ptolomeꝰ.
vt etiā refert in li. de ꝓprietatibus reruꝫ.

ꝙ ſol facit hominē corpulentum. facie pul
chrū ⁊ coloratū ac magnoꝝ oculoꝝ. Et qꝛ
natos in ſua cōſtellatione facit pulchros.
ideo depingit in facie pulchri pueri. Unde
etiā appellat phebus. i. pulcher. Habet qꝫ
virtutē purificatiuā. Radioꝝ em̄ ſuoꝝ di
ſperſione ſubtiliat aerē ⁊ diſgregat. ac con
ſumit vaporē inficientē aerē. ⁊ diſpergit ac
fugat aurā peſtilentē. Itē habet virtutem
calefactiuā. inflāmatiuā ⁊ vſtiuā. iuxta il
lud Virgilij. viij. Eneydꝯ. Sol medium celi
cōſcenderat igneus orbē. Et virtutē attra
tiuā. quia calore ſuo attrahit humores ⁊ va
pores a mari ⁊ ab alijs aquis. qui poſtea in
pluuias ⁊ niues ⁊ ſimilia cōuertūtur. Item
virtutē viuificatiuā. quia inter omnes pla
netas maxime diſponit animalia ad ani
mationē ⁊ viuificationē. ⁊ nihil poſſet viue
re in terra niſi iuuaretur ſolis vigore ⁊ in
fluentia. Itē habet virtutē ſue maxime qn̄
titatis ⁊ magnitudinis ac velocitatis occul
tatiuaꝫ. Nā cū ſit octies maior tota terra.
vt dicit Macrobius ꝓpter altitudinem ſui
ſitus vix bipedalis videtur. ⁊ in eius aſpe
ctu viſus humanus decipitur, quia homini
bus videtur maior in ſuo ortu ⁊ occaſu qn̄
ab eis magis elongatur q̄ in puncto meri
diei qn̄ eis magis appropinquat. Itē cum
cōtinue moueatur velocius ſagitta, tamen
ab aliquo moueri nō videtur pre nimie em̄
claritatis intenſiōe ⁊ exceſſu: ſicut eiꝰ quā
titas: ſic ⁊ motus velocitas humanū viſuꝫ
ſubterfugit. hec omnia cōmentator vbi. ſ.
⁊ ponūtur in p̄dicto lib. de ꝓprie. re. Quas
omnes ſolis ꝓprietates ⁊ multo plures tu
ỽgo bn̄dicta in te habere cognoſceris ſi qͥs
tuas ỽtutes voluerit ſpeculari. ⁊ ad ſpūalē
intelligētiā ỽtutes ipſius ſolis reducē. Tu
igitur ỽgo que tāti es ſplēdoris. tante lu
cis. tanti decoris. tante glorie. ⁊ tanti fulgo
ris vt tua p̄ſentia ſuꝑni reſplēdeāt ⁊ inferi
q̄ ſicut ſol oritur ſuꝑ bonos ⁊ malos Mat
thei. v. ⁊. c. fi. xxviij. di. ita claritatē tuā om
nibus impartiris. Et nō ſolum es mundi
princeps ⁊ orbis oculus. ſed ſi mille eſſent
mūdi ⁊ orbes: omnes tuis radijs fulgētiſſi
mis illuſtrares. Tu cuius intelligentia ſol
appellatur dicēte beato Cypriano in qͣdam
ſermone. Lego ⁊ intelligo ꝙ ỽgo Maria
quidā mūdus intelligibilis ⁊ admirandus
eſt. cuiꝰ terra ſoliditas humilitatis. cuiꝰ ma
re latitudo charitatis. cuius celuꝫ altitudo
ꝯtemplationis, cuiꝰ ſol ſplēdor intelligētie
cuius luna decor mūditie, cuius lucifer ful
gor ſanctitatis. cuius arcturus gratia ſe
ptiformis, cuiꝰ ſydera ceteraꝝ ornamenta
virtutū pulcherrima. Tu etiā que in ſacra
ſcriptura ſol vocaris. dicēte propheta ps.
xviij. In ſole poſuit tabernaculū ſuū. ſ. deꝰ.
debes pauliſper in ſolis celo demorari. Et
eo maxime. qꝛ maieſtatē tuā cōgruit ſonis
dulciſſimis recreari: que in hͦ celo ꝑcipi poſ
ſunt. Dicit em̄ in li. de ꝓpe. reꝝ. Ex mutuo
cōcurſu orbiū ⁊ motu cōtrario planetaruꝫ
dicūt ſapiētes generari cōcentū ⁊ armonia
cā ſuauitatē. Un̄ Macrobius in li. Cicero
nis ait. In impulſu ⁊ motu ipſoꝝ orbium
efficitur ſonus ille qui acuta cū grauibꝰ tē
perās equalē armoniā efficit ⁊ cōcentum.
Ad hāc aūt armoniā celeſtē perficiēdā hoc
facit ſol in ſuo circulo qd̄ facit media cordu
la in muſico inſtrumēto. hec ibi. His auteꝫ
auditis cecinerūt angeli illud Eccli. xxvj.
Sicut ſol oriens mundo: ſic mulieris bone
ſpēs in ornamētū domꝰ ſue. Que domꝰ nō
eſt hic quā videlꝫ domū iſta fulgentiſſima
ỽgo dꝫ ornare. ſꝫ eſt multo altior. Et iō ipi
angeli dulciter decātando beatiſſime ỽgini
dixerūt. Aſcēde ſuꝑius. Peruenerūt er
go ad celū martis vbi etiā inuitata fuit. et
potuit ſic ei dici. Mars a gētilibꝰ eſt appel
latus deus belli vt dr̄ in li. de ꝓprie. re. vbi
etiā habet ꝙ iſte planeta diſponit ad auda
ciā ⁊ fortitudinē ⁊ victoriā de hoſtibꝰ. ⁊ etiā
inclinat ⁊ diſponit ad igneas opatiōes fa
broꝝ. ſ. ⁊ ferrarioꝝ. Tu ỽo victorioſiſſima
virgo de omnibꝰ hoſtibꝰ ſemꝑ triūphū ⁊ vi
ctoriā habuiſti. ſicut p̄dixerat dn̄s diabolo
a te cōterendo dicēs Gen̄. iij. Ipſa cōteret
caput tuū. Nume. quoꝗ. xxiiij. ꝓphetatum
fuerat. Cōſurget virga de Iſrael ⁊ ꝑcutiet
duces moab. i. demones. Un̄ in cui figuraꝫ
Moyſi dr̄ Exo. xiiij. Leua virgā tuā ⁊ ex
tende manum ſuꝑ mare. i. ſuper malignos
ſpūs qui cōturbāt mare huiꝰ mūdi. Tu ho
mines puſillanimes factos per pctm̄ facis
aīoſos ꝑ grāꝫ eis impetratā. Un̄ dicis eis
illud Eſa. xxxv. Dicite puſillanimis cōfor
tamini ⁊ nolite timere ⁊c. Tu das fidelibus
tuis de malignis hoſtibꝰ victoriā. Un̄ de te
dici pōt illud. ij. Machꝯ. x. Prout ſibi placꝫ
dat dignis victoriā. tu etiaꝫ charitate tua
corda mortalium omni metallo duriora fa
cis liquida ⁊ tenera ꝑ deuotionē. ita vt ỽi
ficetur illud Iudith. xvj. Petre ſicut cera li
queſcēt. Tu debiles in ſeruitio dei facis ex

R
Maria hꝫ ꝓꝓe tates ſolis

Ex
Maria hꝫ pro ꝓetates martis

feruoꝛe foꝛtes ⁊ robuſtos.ita vt de tuis bel
latoꝛibꝯ dici poſſit illud Job.x. Foꝛtiſſimi
bellatoꝛes eiꝰ. Rn̄derūt aūt angeli dicen-
tes. Nequaꝙ̄ o dn̄a hic ꝑmanere debes.qꝛ
iſte mars appellaṫ deus belli.tu ꝟo dea pa
cis.Hic vt dꝛ in dicto li.de ꝓpꝛi.re.ad ira-
cūdiā ⁊ ꝑtubationē cōmouet.tu ꝟo q̄etē
⁊ trāquillitatē animi ꝓcuras. Aſcende er-
go ſuperiꝰ.

T Pꝛopꝛietates iouis

Ad celū aūt iouis cū ꝑueniſ-
ſet:etiā ibi inuitata fuit.⁊ talibꝰ ꝟbis inui-
tās eā vti potuit. Tu noſti ꝙ ſ̄m fabulas
poetarū ⁊ gētiliū erroꝛes iupiter dꝛ quaſi
iuuās pater.qꝛ appellabaṫ ſummus deoꝝ
⁊ coꝝ pater. Et hic planeta in lib.de ꝓpꝛie.
re.dꝛ eſſe beniuolus.calidus ⁊ humidus.in
ſuis qualitatibꝰ tēperatus.in coloꝛe argen
teus.cādidus.clarus ac blādus. Et ideo in
eius circulo ſcām felicitatis antiqui ph̄i po
ſuerūt.vt dicit Marcianus ph̄s. Et iꝑe re
pꝛimit maliciā naturalē ſaturni. Itē in coꝛ
poꝛe hominis cooꝑatur ad pulchꝛitudinē
⁊ honeſtatē:pulchꝛū em̄ coloꝛē.niueū ⁊ ru-
boꝛe permixtū cauſare ſolet.pulchꝛoſqꝫ ocu
los ⁊ dentes ac crines.barbāqꝫ rotūdā.vt
inquit Ptolomeus ⁊ etiā ponitur in pꝛedi-
cto li.de ꝓpꝛie.re.vbi etiā dicitur ꝙ pꝛeeſt
aeri ⁊ ſanguini.ac ſanguinee complexioni.
Et ſub ipſo cōtinētur honoꝛes ⁊ diuitie ac
optimū indumētū. Itē ſ̄m aſtrologos indi
cat ſapientiā.rationē ⁊ veritatē. Et quādo
apparet in aſcēdente deſignat reuerētiam
honeſtatē.fidem ⁊ diſciplinā. ⁊ erit finis
ad ſaluationē. ⁊ omniū ſignoꝝ celeſtiū con
foꝛtat bonitatē.hec ibi. Quas oēs ꝓpꝛie-

Maria hꝫ ꝓpꝛietates iouis

tates tu virgo bn̄dicta in te habes.vt patet
tuas excellētias intuenti. Tu em̄ es regina
celi ⁊ dn̄a angeloꝝ ⁊ omniū ſanctoꝝ. ⁊ pa-
rens reſtauratiua omniū creaturarū. Tu
benigna es.feruēs ⁊ humilis.mediū virtutꝫ
tenēs.omni argēto candidioꝛ.⁊ q̄ſi nouū
ſpeculum in quo ſol ſplēdet eterne quietis:
que bonitate tua natū ex te deū mitigas.⁊
placatū hominibꝰ reddis. Cuiꝰ figura ha-
betur.j. Regū.xxv.de abygail.que acceſſit
in occurſum Dauid irati.⁊ veniētis cū ex-
ercitu ſuo vt vlciſceretur ſe de viro eiꝰ. Un̄
de ſua humilitate ⁊ bonitate placauit illū.
Sub te quoqꝫ o imperatrix mūdi cōtinenṫ
honoꝛes.diuitie ⁊ indumētū optimū.iuxta
illud qd̄ dꝛ de ꝑs.xliiij. Aſtitit regina a de-
xtris tuis in veſtitu deaurato circūdata va
rietate. Tu q̄ꝫ pepiſti illū qui eſt ſapientia
dei patris.j.ad Coꝛ.j. In quo ſunt oēs the-
ſauri ſapiētie ⁊ ſcie dei.ad Col.ij. Qui eſt via.ve
ritas ⁊ vita Joh.xiiij. ⁊.c.ſi cōſuetudinem.
viij.di. Tu deuotos tuos facis pulchꝛos in
cōſpectu dei.rubicūdos charitate.niueoſqꝫ
mūditia ⁊ puritate.reuerētes. honeſtos.fi
deles ⁊ moꝛigeratos eoſqꝫ in omni bono cō
foꝛtas.⁊ poſtremo ſaluos ac felices reddiſ.
Quibꝰ dixiſti Pꝛouer.viij. Qui me inuene-
rit inueniet vitā:⁊ hauriet ſalutem a dn̄o.
Quibꝰ de cauſis in celo iſto debes aliquātu
lum ſaltē demoꝛari. Rn̄derūt autē angeli
dicētes. Nō eſt congruū te o dn̄a noſtra in
hoc celo morā trahere. Iſte enim Jupiter a
poetis infamatur ꝙ ſepius cōmiſit adulte
ria.de quibus tractat Ouid.in lib.metha-
moꝛ.tu ꝟo es ꝟgo illibata. Preterea vt le-
giṫ in libꝛo ꝑdicto.de ꝓpꝛie.re. Jupiter in
xij.ſigno ſignificat ſeruitutē ⁊ triſticiā.ac
paupertatē ⁊ infirmitatē. que nullatenus
tibi cōueniūt. Aſcēde igitur altius.quia in
ſublimioꝛi loco expectaris.

V Pꝛopꝛietates ſaturni

Aſcēdit ergo
celum Saturni.⁊ ibi etiā inuitari ſic potu-
it. O dn̄a que conſolaris meſtos: cōſidera
ꝙ Saturnus vt diciṫ in lib.de ꝓpꝛi.re.pla
neta eſt melācolicus.maliuolus. frigidus.
ſiccus nocturnus ⁊ ponderoſus. falſidicus
atqꝫ inſtabilis.⁊ ſenex depingitur cū facie
curua ac coloꝛe pallido aut liuido ſicut plū
bum.duaſqꝫ hꝫ moꝛtiferas qualitates.ſcꝫ
frigiditatē ⁊ ſiccitatē.⁊ ideo fetus ſub ipſiꝰ
cōſtellatione natus ⁊ cōceptus vel moꝛitur
vel peſſimas cōſequitur qualitates. Nā ſa
turnus ſ̄m Ptolomeum in lib. de iudicijs
aſtroꝝ.facit hominē plerūqꝫ eſſe fuſcum ac
turpē.⁊ ad mala opera inclinat. ⁊ ad pigri
tiā triſticiāqꝫ. Et ꝗuis iſte planeta dicatur
ſaturnus a ſaturādo.vt dicitur in pꝛedicto
lib.de ꝓpꝛi.re.tn̄ nūc a poetis habeṫ quo-
dāmodo in deriſum. Un̄ Ouid.in epiſtolis
dicit. Saturnus periꝫt:perierūt ⁊ ſua iura
⁊c. Et id̄o debes hic aliquātiſper morā tra-
here.⁊ eius peſſimas qualitates ex tua bo
nitate vel in bonas cōmutare.vel ſaltē ali-
qualiter tēperare. Rn̄dit aūt tūc dn̄s Jh̄s
⁊ dixit ſue bn̄dicte matri. Licꝫ in ꝑdicto li.
de ꝓpꝛi.re.dicatur.ꝙ ſaturnus diſponit ad
ſciam ⁊ doctrinā.⁊ tu ſapiētiſſima mater
mea de teipſa ſemꝑ dicere potueris illud
Eccli.xxiiij. In coꝛde meo doctrina ſapien-
tie. Quāuis etiā diſponat ad diuitias con-
gregādas.de te aūt dicaṫ Pꝛouer.vltimo.
Multe filie cōgregauerūt ſibi diuitias tu
ꝟo ſupgreſſa es vniuerſas.tn̄ nō conuenit

te omni leticia ⁊ iubilatione digniſſimā in
loco iſto meſticie cauſatiuo demoꝛari. vel
immutare eiꝰ naturalē qualitatē ſibi ab ini
tio inditā ad decoꝛē vniuerſi. Et his dictis
cepit dulciter decantare illud Can̄.ij. Jam
hyēs tranſijt. ymber abijt ⁊ receſſit. ſurge
amica mea ⁊ veni. Et ſtatim introduxit il-
lā in celū ſtellatū.⁊ ibi poſuit in capite eius
coꝛonā ſtellaꝝ duodecim.de qua habetur

X

Apocal.xij. In hoc autē celo vt ꝑmane
re vellet aliq̄ꝺdiu ſic potuit inuitari. O glo-
rioſa virgo tu habes in te oēs ſtellarū ꝓ-
pꝛietates.quas ego poſui in.iij. parte p̄n.
huius oꝑis.ſermōe vlt. Tu enim fuiſti illa
ſtella matutina que xp̄m eterne diei ſolē te
nebꝛoſo mūdo adduxiſti. Tu ſtella marina
que xp̄ianos nauigātes per mūdi pelagus
ad poꝛtū ſalutis adducis ⁊ dirigis. Un̄ in
huius figurā dꝛ Mat.ij. Stella antecede-
bat eos vſqꝫ dū veniēs ſtaret ſup̄ vbi puer
erat ſcꝫ Jeſus.qui ſalus interꝑ̄tatur. Stel
le autem iſtius nomine cōgrue tu vocaris.

Maria hꝫ ꝓpꝛietates poli

Quia ſicut hec ſtella que vulgariter dici-
tur la tramontana:de loco ſuo nunꝙ̄ mo-
ueri videtur.⁊ tn̄ in ſpere circulo circūuolui
tur.vt dꝛ in li.de ꝓpꝛi.re. Sed quia circu-
lum hꝫ breuiſſimū:quaſi nō videṫ.vn̄ ⁊ im
mobilis dꝛ. Sic tu o ſtella diuina. ꝗuis in
ſtatu gratie immobiliter permāſeris.⁊ ab
ipſo per motū alicuiꝰ peccati nūꝙ̄ receſſe-
ris.tn̄ in ſpere.i.charitatis circulo motu di
lectionis diuine velociſſime cucurriſti. Di-
cit em̄ Ber. ꝙ qui amat vehemētius cur-
rit velocius ⁊ ꝑuenit citius. Amoꝛ aūt tuꝰ
fuit ꝑ modum cuiuſdā circulationis. quia
motus circularis eſt ab eodē in idem. Tu
ꝟo ſic deū amabas ꝙ omnia alia nō niſi ꝓ
pter ipſum diligebas. Et ſic omnis amoꝛ
tuus ab eo incipiebat.⁊ ad ipſum redibat.
vn̄ Eccli.xxiiij.dixiſti. Gyrum celi circūiui
ſola.gyrū celi.i.celeſtis amoꝛis. Et bn̄ dixi
ſti ſola.quia nulliꝰ ſancti amoꝛ fuit ita in
deū totaliter directꝰ ſicut amoꝛ tuus. Un̄
⁊ breuiſſimū circulū habebat.qꝛ poſt contē
plationē dei omnia que occurrebāt ſtatim
referebas in eum.⁊ omnis tua actio ſemꝑ
intētio fuit in dn̄o. Itē ſicut illa ſtella a pol
lendo vocatur polus.qꝛ ſemꝑ pollet homi
nibus.⁊ nūꝙ̄ occidit.vt dꝛ in ꝑdicto lib.de
ꝓpꝛie.re.ſic tu ſplendoꝛē tuū nunꝙ̄ mun-
do ſubtrahis. Et ſicut vt in ꝑallegato libꝛo
dꝛ.ad hanc ſtellā aſtrologi potiſſime reſpi-
ciūt.quia ꝑ eius ſitū diſcernūtur termini ⁊
ſitus aliarū ſtellarū ⁊ celeſtiū circuloꝝ. ſic
ſancti qui ſunt veri aſtrologi celeſtia cōtē-
plātes potiſſime ad te recurrūt ⁊ attēdunt.
quia ſitus ſyderū.i.māſiones beatoꝝ quas
habēt in celo.⁊ termini celeſtiū circuloꝝ.i.
perfectiones angeloꝝ ꝑ te diſcernunṫ tāꝙ̄
per ipſoꝝ dn̄am ⁊ reginā.⁊ ꝑ te etiā tanꝙ̄
per celi poꝛtā oēs qui ſaluātur introducun
tur. Itē ſicut iſta ſtella per gyrū arcturi ſibi
ꝓpinqui ab alijs ſtellis eſt diſtincta.a cuiꝰ
vicinitate polus articus eſt vocata. Arctu-

Arcturus q̄d ſit

rus em̄ eſt currus ſeptē ſtellaꝝ que iſtā ſtel
lam circūeunt faciētes ei quaſi circulū ⁊ co
ronā.vt habeṫ in dicto li. de ꝓpꝛie.re. Sic
tu coꝛonis omniū ſanctoꝝ qui in ſeptē oꝛ-
dinibus diſtinguūtur decoraris ⁊ coꝛona-
ris.angeloꝝ.ſ.patriarchaꝝ.ꝓphetaꝝ.apo
ſtoloꝝ.martyꝝ.confeſſoꝝ ⁊ ꝟginum. Qua
ex re debes in iſto celo tibi valde cōdecenti
aliquātulū ſtare.maxime qꝛ iſtud celū eſt
oꝛnatū varietate ſtellaꝝ. ſicut tu decoꝛata
es diuerſitate ꝟtutū. Rn̄dit aūt btā virgo.
Celū hoc ſicut ⁊ alij inferioꝛes ſemꝑ moue
tur ⁊ inſtabile eſt.vn̄ Ariſt.in lib.de cauſis
elemētoꝝ dicit. Celū iſtud inquietum eſt ⁊
mobile naturaliter.cuius motus eſt reuo-
lubilis ſuꝑ axem ⁊c. Ego autē in omnibus
requiē queſiui.ideo in hereditate dn̄i moꝛa
boꝛ Eccli.xxiiij. Quapꝛopter aſcēdere vo-
lo ſuperius.

Y Celum chꝛiſtallinū q̄re ſic dꝛ

Peruenit ergo poſt hec ad
celū chꝛiſtallinū.de quo dicit magr̄ ſniarū
in.ij.diſt.xiij.ſ̄m opinionē Bede. ꝙ factū
eſt ex aquis in modū chꝛiſtalli ſolidatis.
Aquas enim ſuꝑ celos collocatas ſcripture
nobis auctoꝛitas inſinuat. Nā Gen̄.j.dici
tur de deo. Diuiſit aquas que erant ſub fir-
mamēto ab his que erāt ſupꝛa firmamen-
tū. Firmamētū autē eſt celū ſtellatū. Nam
in eodē.c.dꝛ. ꝙ fecit deus ſtellas.⁊ poſuit
eas in firmamēto celi.⁊ diciṫ firmamentū
quia eſt firmū.i.ſolidum ⁊ incoꝛruptibile
ac in perpetuū permanēs.vnde hac ratio-
ne octaua ſpera ſtellarū que continet ſub
ſe alias ſeptem ſperas planetarum voca-
tur firmamentum a deo in pꝛedicto.c. vbi
dicitur. Appellauitqꝫ firmamentū celū. Et
ita exponit Nicolaus de lyra. In hoc autē
celo quod eſt ſupꝛa firmamentū ſiue octa

Maria hꝫ ꝓpꝛietates celi criſtallini

uam ſperam vel celum ſtellatum quod idē
eſt.inuitari potuit ad manendum beata vir
go talibus verbis. Iſtud celum eſt nature
ſubtilis ⁊ celeſtis.tu ꝟo licꝫ hactenus in ter
ra fueris.vitā tamē ſemꝑ celibē actitaſti.

⁊ tante ſubtilitatis vt in te filius dei in cō-
ceptione intraret. ⁊ in natiuitate ſua extra
te exiret ⁊ ꝑ te trāſiret nō apertis clauſtris
ꝟginalibꝰ. ſicut intrat ⁊ exit ſolis radiꝰ per
chryſtallū. In iſto etiā celo bn̄dicit̄ deꝰ. vn̄
Dan̄. iij. canebāt tres pueri i fornace ignis
dicētes. Bn̄dicite aque oēs que ſuper celos
ſunt dn̄o: laudate ⁊ ſuperexaltate eū in ſecu-
la. Tu ergo que ſemꝑ deū bn̄dixiſti. ⁊ ꝑ om-
nia ſecula bn̄dicere intēdis. quare in h̄ bn̄-
dictionis loco nō moraris? Cōſiderare etiā
debes ꝙ aque iſte nō ſunt frigide fluxibiles
humide ⁊ pōderoſe. ſed diuina potētia ſunt
ita leuigate ⁊ ſubtiliate ꝙ in naturā celeſtē
ſunt cōuerſe. ⁊ ideo permanēt fixe ⁊ ſolide.
perſpicueqꝫ ⁊ trāſparētes ſicut alij celi. vt
dr̄ in ꝑdicto lib. de ꝓprie. re. Tu ꝟo nunꝙ
habuiſti frigiditatē alicuiꝰ peccati. Tu fui-
ſti ſine fluxu vicioꝝ. tu nō frigida ꝑ negligē-
tiā vel tepiditatē. ſed feruida per charitatē
ſemꝑ extitiſti. atqꝫ ponderoſitatē iniquita-
tū vel cōcupiſcentiarū nūꝙ habuiſti. de q̄-
bus inquit p̄s. xxxvij. Om̄ iniq̄tates mee
ſupgreſſe ſunt caput meū: ⁊ ſicut onus gra-
ue grauate ſunt ſuꝑ me. Sed fuiſti leuis ad
volādum in altū per cōtemplationē. Unde
de te ſub nomine nubis dicitur Eſaie. xix.
Ecce dn̄s aſcendet ſuper nubem leuem ⁊c̄.
Tu fuiſti ſolida ſtabiliſqꝫ in omni virtute.
In te quoqꝫ trāſparet omnis perfectio ſan-
ctoꝝ. Tuqꝫ fuiſti perſpicua per omniū bo-
noꝝ moꝝ exēplaritatē. Preterea ſicut di-
citur in preallegato lib. de ꝓprie. re. Celū
chriſtallinū a ſupiori celo. ſ. ēpyreo recipit
lumen ac luminoſitatis plenitudinē quam
in inferius celum effluit ⁊ effundit. Tu ꝟo
a celo diuine trinitatis tuā recipis clarita-
tem quā per orbem vniuerſum diffundis.
Unde tibi dicere poſſunt nō ſolū mortales
hoīes ſed etiā ſancti oēs cū p̄s. xxxv. In lu-
mine tuo videbimus lumē. In te enim ve-
lut in chriſtallo relucet ſplēdor omnis ſan-
ctitatis. vn̄ Ambro. in li. de ꝟginibꝰ inquit.
Sit vobis tanꝙ in imagine deſcripta ꝟgi-
nitas vitaqꝫ Marie. a qua velut e ſpeculo
refulget ſpēs caſtitatis ⁊ forma ꝟtutis. hic
ſumatis licꝫ exēpla: vbi tanꝙ in exemplari
magiſteria ſunt exp̄ſſa ꝓbitatis ⁊c̄. Et Hie-
ro. in epiſtola ad Chromaciū ⁊ Heliodorū
de te ait. In vigilijs inueniebat̄ prior. in ſa-
ꝑientia legis eruditior. in humilitate humi-
lior. in carminibꝰ Dauid preſtātior. in cha-
ritate gratioſior. in puritate purior. et in

omni virtute perfectior. hec ille. Preterea
ſi teneatur opinio quorūdam aſtrologorū
que recitatur in ꝑdicto libro de ꝓprietati-
bus rerū. ſ. ꝙ celum chriſtallinū ſupra fir-
mamentū eſt collocatū ad impetus firma-
menti moderationē. vel ad caloris genera-
ti ex eius velociſſimo motu repreſſionē. vt
calor ille celeſtis ad tēperantiā duceretur.
ita ꝙ ex celi inflammatione mūdus inferi-
or diſpēdiū nō patiatur. Hoc quoqꝫ tibi cō-
uenit que diuine vindicte impetū modera-
ris. ⁊ iracūdie eius calorē tēperas ac repri-
mis atqꝫ ab inflāmatione ⁊ exterminio in-
teruētu tuo mundū conſeruas ⁊ defendis.
Et ideo ſicut celū chriſtallinū eſt medium
inter celū empyreū ⁊ ſtellatū. ita tu es me-
diatrix dei ⁊ hominū. O igitur ſpōſa illius
qui mittit chriſtallum ſuā ſicut buccellas.
p̄s. cxlvij. Permane aliquātulū in celo iſto
chriſtallino. O intemerata mater xp̄i ante
cuius ſedē vidit beatus Johānes tanꝙ ma-
re vitreū ſimile chriſtallo Apocal'. iiij. Cui
etiā oſtendit idē filius tuus fluuiū aque vi-
te ſimile chriſtallo Apoc. xxij. Poſtꝙ ita
placet chriſtallus filio tuo: placeat et tibi
pauliſper requieſcere in eo. Nō enim frigi-
dus vetus aquilo hic flauit: ⁊ gelauit chri-
ſtallus ab aqua Eccl'i. xliij. Sed celū iſtud
chriſtallinū fabricauit diuina ſapiētia. Nec
in loco iſto eſt aſpectus quaſi chriſtalli hor-
ribilis. de quo habet̄ Ezech. j. Sed eſt pul-
chritudo niuei candoris. His autē dictis
rn̄dit btā ꝟgo illud Eccl'i. xxiiij. Ego in al-
tiſſimis habitaui. ſ. in mūdo ꝑ omniū ꝟtu-
tū altitudinē. Et ideo nūc debeo eleuari ad
altiſſima paradiſi palacia. Angeli ꝟo addi-
derūt. Nō decet alibi collocari matrem ꝙ
vbi eſt eius filiꝰ: quē altior locus tenet. Et
ideo aſcēde altius o ꝟgo glioſa. ⁊ iā ingre-
dere btā celi menia. Intrauit ergo bn̄di-
cta dei mater celū empyreum. De quo dicit
Rabanus. ⁊ Baſilius in exameron. Celū
empyreū eſt corpus purū natura ſimpliciſ-
ſimū. de corpulētia habēs minimū. q2 ſub-
tiliſſimū eſt. ⁊ primū mūdi firmamētū. q̄n-
titate maximū. qualitate lucidū. figuratio-
ne ſpericū. locali ſitu ſupremū. q2 a cētro re-
motū. amplitudine ſpūum ⁊ corpoꝝ viſibi-
liū ⁊ inuiſibiliū cōtentiuū. dei ſummū habi-
taculū. licꝫ eīn deus ſit vbiqꝫ. tn̄ ſpāliter dr̄
eſſe in celo. quia ibi relucet potiſſime ſue ꝟir-
tutis operatio. Et ideo celū dr̄ ſpāliter ſedes
dei. Eſa. lxvj. Item dr̄ thronꝰ dei Mat. v.

Celum chriſtallinū tēperat calorē firmamenti.

Celum empyreū quid ſit.

Ex. c. ſi. chriſtus. de iureiurando. De quo ce-
lo inquit ſanctus Bonauē. in. ij. diſt. vj. in
queſtiōibus circa litterā. ꝙ poteſt recte ap-
pellari palaciū. tum ꝓpter ſpacioſitatem.
tum etiā propter amenitatē ⁊ claritatem.
Eſt eīn clariſſimū ⁊ ſplēdidiſſimū. De quo
etiam ait Scotus in. iiij. di. xlix. ꝙ eſt lumi-
ne pleniſſimū. ⁊ om̄i iocūditate gratioſū.
Cuius pulchritudinē admirās Dauid inq̄t
p̄s. lxxxiij. Quam dilecta tabernacula tua
dn̄e virtu. cōcu. ⁊ defi. aīa mea in atrijs do-
mini. Et iterum ibidem dicit deo. Melior
eſt dies vna in atrijs tuis ſuꝑ milia. De ipō
etiam celo ait ſanctus Bonauen. in. ij. diſt.
ij. articulo. iij. q. ij. in corpore queſtionis. ꝙ
eſt maximū mole. quia omnia alia corpora-
lia continet. Et ideo Baruch. iij. dicitur. O
Iſrael ꝙ magna eſt domus dei. ⁊ ingēs lo-
cus poſſeſſionis eius. magnus ⁊ nō habēs
cōſummationē. Eius autē qualitates de-
ſcribūtur Apoca. xxj. vbi beatus Johānes
inquit. Oſtēdit mihi angelus ciuitatē ſan-
ctam Hieruſalē habētem claritatē dei. Et
erat ſtructura eius ex lapide iaſpide. Ipſa
ꝟo ciuitas de auro mūdo. Fundamēta mu-
ri ciuitatis omni lapide precioſo ornata. et
porte eius erāt ex margaritis. ⁊ platee ci-
uitatis aurū mūdū. Hec ciuitas nō eget ſo-
le neqꝫ luna vt luceāt in ea. q2 nox non eſt
illic. nā claritas dei illuminat illā. ⁊ lucer-
na eiꝰ eſt agnus. hec ibi. Qḋ quidē celū Frā-
ciſcus petrarcha in ſuis triūphis appellat
ſuauiſſimū montē oīs iocūditatis. De quo
b. thobias loquēs dicebat ſui li. c. xiij. Bea-
tus ero ſi fuerint reliquie ſeminis mei ad
vidēdā claritatē hierl'm. ſ. ſuꝑne. Et ſeq̄-
tur. Porte Hierl'm ex ſaphiro ⁊ ſmaragdo
⁊ ex lapide ꝑcioſo oīs circūitus muri eius
⁊ ꝑ vicos eius cātabit̄ all'a. In h̄ ergo ad-
mirabiliſſimo celo introducta ipſa bn̄dicta
ꝟgine. q̄s enarrare valeat ineffabiles ſo-
nos diuerſoꝝ inſtrumētoꝝ: q̄s melodias:
quis cātus dulciſſimos angeloꝝ: q̄s appa-
ratū indicibilē explicare ſufficiat: quis lau-
des ⁊ graꝝ actiōes ei ab oībus ſctīs reddi-
tas poterit cōtēplari? Uidere aūt mihi vi-
deor patriarchas inter ſe dicētes. Hec eſt
illa bn̄dicta filia nr̄a q̄ de lūbis noſtris ve-
nit. ⁊ nos de omni maledicto eripuit. Pro-
phetas ꝟo cātantes ⁊ illā digito ſignātes ⁊
dicētes. Hec eſt illa de qua tam mira ⁊ ſtu-
pēda ꝓphetauimꝰ. Martyres ꝟo dicebāt.
Hec eſt illa glioſa ꝟgo ꝑ quā animati ſu-

Qualitas celi empyrei

mus ⁊ ad preliū incitati. Cōfeſſores quoqꝫ
⁊ anachorite dicebāt. Iā iā veni btā. iā ve-
ni deſiderata omnibꝰ nobis. Poſt quos ꝓ-
cedebat maxima ⁊ pulcherrima turba ꝟgi-
nū in capitibꝰ florida ſerta habentiū. q̄ om-
nes bn̄dicte ꝟgini reuerētiā faciētes dice-
bāt. Grās tibi innumerabiles referimꝰ ſa-
cratiſſima ꝟgo. que tuo exēplo nos de mū-
di fetore ⁊ corruptione eduxiſti. ⁊ ad locū
iſtū ameniſſimū peruenire feciſti. Tūc bea-
tus Johānes baptiſta de ipſa bn̄dicta ꝟgi-
ne ait omnibꝰ angelis ⁊ ſanctis. Dn̄s in ce-
lo parauit ſedē ſuā. ⁊ regnū eiꝰ omnibꝰ dn̄a-
bitur. p̄s. cij. Iſta eīn eſt que aſcēdit ſuꝑ ce-
lū celi ad oriētē. p̄s. lxvij. Ad ipſam aūt vir-
ginē cōuerſus dixit. Aperuit tibi dn̄s the-
ſaurū ſuū optimū celū Deut'. xxviij. Un̄ in
veritate tibi dicere poſſū illud pſalmo. lxx-
xviij. Tui ſunt celi: ⁊ tua eſt terra. Te eīn
fecit deus dominā ⁊ imperatricē vniuerſi
orbis. Et ideo tu poteſ dicere illud Job. xlj.
Omnia que ſub celo ſunt mea ſunt. In hoc
ergo loco ꝑmane o bn̄dicta ꝟgo. locus eīn
eſt ſpacioſus ad manēdum Gen̄. xxiiij. In
optimo ergo eiꝰ loco fac habitationē Gen̄.
xlviij. Et aſcēde in locū habitationis glorie
tue. p̄s. xxv. Et tūc dicere poteris cū eodē
ꝓpheta p̄s. xxx. Statui in loco ſpacioſo pe-
des meos. Tūc autē Dauid. i. xp̄s. ⁊ om̄es
filij iſrael. i. angeli. poſuerūt archā dn̄i in lo-
cum ſuū. ij. Reg. vj. ⁊ Salomon. i. xp̄s. cū
ꝑplo dei. id eſt vniuerſa curia celeſti. ipām
archā collocauit in tēplo. iij. Reg. viij. ⁊. ij.
Paral'. v. id eſt in celo empyreo in loco al-
tiſſimo. Et tūc beata ꝟgo filiū amplexata
dixit. Inueni quē diligit aīa mea tenebo il-
lum nec dimittā Can̄. iij. Dixit quoqꝫ. Hec
requies mea in ſeculum ſeculi: hic habitabo
qm̄ elegi eam. p̄s. cxxxj.

Pars tertia huius ſermonis que dicitur
introductionis.

A

b

Eatā ꝟginē ſuꝑ oēs celos debere
aſcēdere. ꝓphetatū fuit Eſa. ij. vbi
dr̄. Et erit in nouiſſimis diebꝰ ꝑpa-
ratꝰ mons domus dn̄i in ꝟtice montium. ⁊
eleuabit̄ ſuꝑ celos. Noſtra aūt trāſlatio di-
cit ſuꝑ colles. i. ſuꝑ om̄es beatoꝝ ordines.
In omnibꝰ ergo celis debuit introduci bn̄di-
cta mater dei ꝓpter ſingularia priuilegia q̄
ipſa habuit. Un̄ dicit quidā deuotus theo-
logus. ꝙ ipſa introducta fuit in duodecim
celis materialibꝰ. Quoꝝ primū dr̄ aereū.
qḋ quidē aſcēdit per virtutē humilitatis ſin-

Quare Maria itroducta ē in xij. celos

gͣlariter in ea renitētis plus ꝙ in ceteris
creaturis. Quia ſicut hoc celū eſt inferius
ceteris. ita cor ipſius ꝟginis humilius om
nibus ſenſit dum dixit angelo. Ecce ancilla
dñi Luc. j. Uñ dicit Ber. ſuꝑ Miſſus eſt.
ꝙ cor ꝟginis glīoſe in hoc ꝟbo penetrauit
centrū terre ꝑ humilitatē. ⁊ iō meruit exal
tari. Et hāc cauſam exaltatiōis ſue aſſigna
uit ipſa btā ꝟgo Helizabeth dicēs in ſuo cā
tico Lu. j. Quia reſpexit humilitatē ancille
B ſue ⁊c̄. Scdo aſcēdit celum ethereū ſiue
olympiū. Licꝫ aūt pħs faciat differētiam
inter iſtos celos. vt referat in li. de ꝓpri. re.
tñ ꝑnūc poſſumus ꝓ eodē accipere. Ether
aūt grece dr ſplendor latine ſm Iſiď. in li.
ethimo. Et dr ether ſuprema regio aeris in
qua eſt ꝑpetuus ſplēdor ⁊ nūꝙ eſt obſcuri
tas. quia vmbra terre nō pōt illuc ꝑuenire.
vt dr in ꝑdicto lib. de ꝓprie. re. Et figurat
beatā virginē que ſemꝑ fuit ſplēdida ⁊ ad
quā nūꝙ peruenit vmbra peccati. Uñ de
ipſa ſemꝑ dici potuit illud Eſa. xviij. Sicut
lux meridiana clara eſt. Olympus autē vt
Maria olympꝰ dr in preallegato lib. de ꝓprie. re. eſt mons
macedonie excelſus nimis. i. valde. ita vt
ſub illo nubes eſſe dicātur. Uñ ait Uirgili-
us. Nubes exceſſit olympus. Et ideo appel
latur celū. Tante eñ eſt altitudinis ꝙ oēs
excedit aeris turbines ⁊ paſſiones. Uñ pħi
ibi aſcēdentes vt curſus ⁊ ſitus ſtellaꝝ inſpi
cerēt. vt ibi poſſent viuere portabāt ſecū
ſpongias aqua plenas. vt ꝑ attractionem
aque aerē redderent ſpiſſiorē ⁊ groſſiorē.
Eſt enim ibi aer ſumme puritatis. vt dicit
magiſter hyſtoriaꝝ. Et figurat beatiſſimā
virginē que ſuper oēs mūdi turbines ſemꝑ
illeſa permāſit. Et vt ait Anſelmus. tanta
puritate renituit q̄ ſub deo nequit maior in
telligi. Iſtud aūt celū ethereū ſiue olympiū
intrauit virtute fidelitatis. Sicut eñ hͦ ce-
lum oēs tenebras expellit ſic ipſa ſingula-
rius ceteris creaturis per ſuā excellentē fi-
dem omnē hereſim extinxit. Unde illi ca-
nit eccleſia. Gaude Maria virgo cūctas he
reſes ſola interemiſti in vniuerſo mundo.
Nam cū in paſſione dñi obſcuritas infideli
tatis intraſſet corda omniū diſcipulorum
⁊ apoſtoloꝝ. ⁊ fides eoꝝ extinxiſſet. lumē ⁊
claritas fidei in ipſa ꝟgine ſola remāſit. Et
ꝓpter hoc oēs cādele accenſe in die paraſce
ues in matutinis extinguūtur ꝑter vnam.
C In tertio celo lune bñdicta ꝟgo meruit
exaltari per grām ſanctificatiōis. Quia ſi-
cut celum lune ꝓpter frigidā influentiā cō
temperat caliditatē inordinatā ignis ⁊ ſo-
lis in hec inferiora. ita gratia ſanctificatio
nis ſue necdum fomitē ⁊ ignē cōcupiſcētie
tēperauit: ſed etiā penitus extinxit. Uñ ſu
per illa ꝟba Lu. j. Spūſſanctus ſuꝑueniet
in te. ⁊ virtus altiſſimi obumbrabit tibi. ait
Aug. in lib. de cōcordia euā. ꝙ illud obum
brare fuit fomitē extirpare. Quartū ce- D
lum mercurij introiuit per virtutē patien-
tie. quia ſicut. ſ. diximus in parte ꝑcedēti.
Sicut Mercurius dr dominari aquis. ita
ipſa ꝑ tolerantiā ſuꝑ oēs aquas tribulatio
nuꝫ illeſa permanēs eis dominata fuit. Ha
buit eñ ꝟtutē patiētie in aduerſis ſuꝑ oēs
alios viatores. Qď patuit in martyrio ani
me ab ipſa tolerato tp̄e paſſiōis xp̄i. eiꝰ eñ
aīam ptrāſiuit gladiꝰ doloris Lu. ij. Cū er-
go martyriū anime ⁊ ſpūs ſit nobiliꝰ mar-
tyrio carnis. ſequit ipſam bñdictā ꝟginem
ſuꝑ oēs meruiſſe exaltari ſupra hoc celuꝫ ꝑ
patiētie ꝟtutem. In quinto celo veneris E
exaltata eſt ꝑ ꝟtutē pietatis. qꝛ ſicut hͦ ce-
lum eſt cauſatiuū amicitie ꝓpter ſuā beni-
gnā influentiā. ita ip̄a ꝟgo glīoſa poſt xp̄ꝫ
maiores cauſauit amicitias ꝙ oēs mundi
homines qui vnꝙ fuerūt vel erūt. quia pa
cificauit deū ⁊ hoīes. ⁊ amicitiā etiā cōtra-
hi fecit inter hoīem ⁊ angelū adeo ꝙ in ce
lo ſunt cōiuncti ſimul. nō ſolū ꝑ amorē. ſed
etiā ꝑ habitationē. Amicitia aūt eſt vnius
ad alterū coniunctio. vt no. in. l. ſi fuerit. ff.
de re. du. Sextū celū ſolis aſcēdere ꝓme- F
ruit ꝓpter ſuā mirabilē ſapientiam. Sicut
eñ ꝑ ipſiꝰ ſolis illuminationē oīa viſibilia
videntur. ita bñdicta ꝟgo ſua illuminata ſa-
piētia oīa intelligibilia intellexit. ⁊ luce cla
rius cognouit. Uñ in eiꝰ ꝑſona exponi pūt
illa ꝟba que ꝑdixit Dauid ps. cxxxviij. Et
aīa mea cognoſcet nimis. Et nos illi dicere
poſſumus illud qď in eodeꝫ ps. dicitur. ſcꝫ
Tu cognouiſti omīa nouiſſima ⁊ antiqua.
In ſeptimo celo martis ꝑ virtutē fortitu G
dinis meruit exaltari. Quia ſic hͦ celum vt
ꝑdiximus in pte ꝑcedēti ad actū fortitudi
nis eſt inductiuū. Sic ip̄a bñdicta ꝟgo nos
ad fortitudinē inducit dicēs nobis illud qď
canit eccleſia in feſto apl̄oꝝ. Eſtote fortes
in bello. ⁊ pugnate cū antiquo ſerpente ⁊c̄.
De eius autem fortitudine dicit Salomon
Prouer. vlt. Mulierē fortē quis inueniet?
quaſi di. nullā ſimilē ei inuenire poterimꝰ.
Super octauo celo iouis exaltari ꝓme- H

ruit ꝓpter ꝟtutē tēperantie. Quia ſicut iu-
piter eſt in qualitate temperatiſſimus. ita
dñi mater fuit modeſtiſſima ⁊ tēperatiſſi-
ma in ſuis ſenſibꝰ. Seruauit nāqꝫ modeſti-
am nō ſolū in interioribꝰ ſenſibꝰ: ſed etiā in
exterioribꝰ. iuxta illud Phil. iiij. Modeſtia
veſtra nota ſit omnibꝰ hominibꝰ. Nonuꝫ
celum ſaturni aſcēdit ꝑ virtutē pauꝑtatis.
Quia ſicut ſaturnus dr maliuolus omnibꝰ
iſtis inferioribꝰ. ſic ip̄a ꝑ ꝟtutē pauptatis
hec oīa inferiora cōtempſit. Uñ de mundo
ipſa dicere potuit illud Iudith. ix. Cōtēnaꝫ
illū ⁊ ꝟtutē eiꝰ. Decimū celū ſtellaꝝ aſcē
dit ꝑ ꝟtutē ſue miſcďie. Sicut eñ hoc celū
hꝫ influentiā generalē ad hec inferiora. ſic
ipſa poſt deū gñaliter influit tam iuſtis ꝙ
peccatoribꝰ ſalutis remedia. Uñ ps. xxxij.
inquit. Miſericordia dñi plena eſt terra.
Que quidē terra eſt illa de qua ideꝫ ꝓphe-
ta dixit deo ps. lxxxiiij. Bñdixiſti dñe terrā
I tuā. Undecimū celū. ſ. chriſtallinū virgo
bñdicta introiuit per ꝟtutē perſeuerantie.
Sicut eñ predictū celū licꝫ ſit de aq̄s for-
matū que de ſui natura ſunt fluxibiles. ta
men vt in ꝑcedenti parte diximus. nō flu-
it ſed ſolidum permanet. Ita bñdicta ꝟgo
licꝫ ꝓcreata ſit de iudeis qui erāt fluxibiles
ꝑ pctm̄. tñ ipſa nunꝙ fluxit. ſed cōtinue in
dei grā ſtabilis ⁊ firma ꝑſeuerauit. ⁊ in om
nibꝰ ꝟtutibus ſolida permāſit. Uñ de ea di
ci pōt illud Eccl̄i. l. Quaſi vas auri ſolidū
K ornatū omni lapide ꝑcioſo. Duodecimū
celū. ſ. empyreū aſcendit ꝟtute ſue glorifica
tionis. Sicut eñ hoc celū eſt magis glorio
ſum oībꝰ alijs celis. iuxta illud ps. lxxxvj.
Glorioſa dicta ſunt de te ciuitas dei. Ita
beatiſſima dei mater glorioſior eſt omnibꝰ
ſanctis. ⁊ iō debuit ī loco glorioſiori exalta
ri. ⁊ ibi ſuꝑ oēs beatos collocari. De q̄ glo-
rificatione predixit deus Eſa. lx. dicēs. Do
mū maieſtatis mee glorificabo.

Pars quarta huius ſermonis que dicit
tranſgreſſionis.

L A
Scendens beata ꝟgo ad ꝑparatuꝫ
ſibi a filio habitaculū. viſitauit man
ſiones omniū beatoꝝ. vt quidā de-
uotus ꝑdicator cōtemplat. de quibus inq̄t
ſaluator Ioh. xiiij. In domo patris mei mā
ſiones multe ſunt. Et primo viſitauit deci-
Chorꝰ puerorꝝ mū choꝝ. in quo vt inquit ſanctus Bona.
in. ij. ſen. di. ix. ſunt pueri poſt baptiſmū ſta
tim decedentes ⁊ alij qui nō fuerunt tanti
meriti vt mererētur peruenire ad ordines
angeloꝝ. ſed ſolūmodo ſaluati ſunt merito
paſſionis xp̄i. Iſti autem beati rogauerūt
beatiſſimā ꝟginē vt in coꝝ ſocietate mora
retur. Cui ip̄a rn̄dit. Quaſi balſamum nō
mixtū odor meus Eccl̄i. xxiiij. i. ego fui im
permixta ⁊ intacta ab omni fetore peccati.
Uos aūt oēs corrupti fuiſtis pctō ſaltē ori
ginali. Et ideo vobiſcū nō remaneo. ſed tñ
vos cōtinue glorie mee fulgoribꝰ illuſtra-
bo. Uiſitauit quoqꝫ ꝟginū ordinē. que oēs
genibꝰ flexis obſecrarūt eā vt in earū ſocie- Chorꝰ ꝟginū.
tate remaneret dicētes. Tu fuiſti magiſtra
noſtra. dña noſtra. ⁊ mater ac abbatiſſa no
ſtra. ordinēqꝫ noſtrū inſtituiſti. ordinaſti.
tenuiſti ⁊ cōſecraſti. Decet aūt magiſtram
morari cū diſcipulis. dñam cū ancillis. ab-
batiſſaꝫ cū ſubditis. ac matrem cū filiabus
ſuis. ⁊ eo maxime. qꝛ tu in te habuiſti tres
excellētias. ſ. puritatē in mēte. ꝟginitatem
in carne. ⁊ claritatē in cōuerſatiōe. de qui-
bus dr Sap̄. iiij. O ꝙ pulchra eſt caſta ge
neratio cū claritate. Nos aūt quātū nobis
poſſibile fuit tibi ſimiles fuimus. Cuꝫ ergo
ſimilitudo ſit cauſa dilectionis cōiūctionis
⁊ aſſociationis. Eccl̄i. xiij. ⁊. viij. ethi. Ideo
in noſtro debes cōſortio ꝑmanere? Reſpō-
dit autē bñdicta ꝟgo. Omnes vos aliquo
modo ꝑdidiſtis puritatē veſtrā ſaltē ꝑ pec-
catū veniale. Quia de vobis illud Prouer.
xxiiij. verificatū eſt. ſ. ſepties in die cadit iu
ſtus ⁊ reſurgit. Et illud. iij. Reg. viij. Non
eſt homo qui nō peccet. Ego autē quaſi ly-
banus nō inciſus euaporaui habitationem
meā Eccleſiaſtici. xxiiij. Puritas enim mea
nullo vnꝙ vel minimo peccato fuit inciſa
vel deprauata. Quapropter vobiſcū rema
nere non debeo. Sed tñ faciam vos a filio
meo coronari. cui canit eccleſia. Ieſu coro-
na virginū. Item decorabo vos ſequela fi-
lij mei. cui iterū canitur. Qui paſcis inter li
lia ſeptꝰ choreis virginū. Et rurſuꝫ. Quo-
cunqꝫ pergis virgines ſequūtur. atqꝫ laudi
bus poſt te canētes curſitāt. hymnoſqꝫ dul
ces perſonant. Uiſitauit inſuper cōfeſſo M
res ⁊ anachoritas. Qui dixerūt ei. Utinam Chorꝰ ꝯfeſſoꝝ
tibi placeret o domina glīoſa habitare cuꝫ
ſeruis tuis: que deum corde. ore ⁊ opere cō
feſſa fuiſti ſicut ⁊ nos ad tui imitationem
cōfeſſi fuimus. ſeruātes conſilium archan-
geli Raphaelis dicentis Thob. xij. Confi
temini ei. ſcilicet deo. quia fecit vob ſcū mi-
ſericordiam. Opera enim dei reuelare ⁊ cō
fiteri honorificū eſt? Reſpōdit beata ꝟgo.

Confitebor dño nimis in ore meo ⁊ in me dio multoꝝ laudabo eum. ps. cviij. Verū⁊ tamen vobiſcū nō permanebo. qꝛ ſicut ce⁊ drus exaltata ſum in lybano Eccl'i. xxiiij. id eſt ſicut cedrus lybani eſt alta ſuꝑ oēs arbores. ita ego exaltari debeo ſuper oēs cōfeſſores. vbi perpetuā de vobis memoriā ego ⁊ filius meus corā patre eterno facie⁊ mus. Ipſe eñ ait Mat. x. Omnis qui cōfi tebit me corā hominibꝰ: cōfitebor ⁊ ego eū coraꝫ patre meo qui in celis eſt.

N Chorus martyrum

Poſtea ꝟo viſitauit martyres qui ipſam ſiſr inuita uerūt ad ſecum permanēdū dicētes. Tu in mūdo diuerſis afflictionibus vexata fuiſti. vñ Treñ. ij. tibi dr. Magna eſt velut mare cōtritio tua. In hoc autē dolore inexplica⁊ bili decorata fuiſti cōſtantia inextimabili. Nos ꝟo tui exēplo multas patiēter tolera uimus paſſiones. Vñ de nobis canit eccle⁊ ſia. Oēs ſancti quāta paſſi ſunt tormenta ⁊c. Et ideo ſicut tibi fuimus ſocij paſſionū. debemus etiā eſſe cōſolationū. c. j. de ſepul. Reſpōdit autem beata virgo. Vos fuiſtis martyres, ego autē plus ꝙ martyr ꝑ paſ⁊ ſionē filij mei. In qua meā ipſius animam pertrāſiuit gladius. vt mihi ꝑdixit ſanctus Symeon Luce. ij. Qñ eñ latus filij mei lā cea pforauit aīa eius in ſuo corpe non erat aīa ꝟo mea i meo corpe erat quā ipſa lā⁊ cea pforabat. Diſſecabatqꝫ caro mea vidēs carnē vnigeīti mei laniari. Diſſecabaturqꝫ aūt aīa mea videns animā eius tam graui ter cōtriſtari. Diſſecabatur quoqꝫ ſpiritus meus videns diuinitatē ipſius tam igno⁊ minioſe tractari. Quia ergo anima eſt di⁊ gnior corpore. c. cum infirmitas. de peni. ⁊ re. Et. c. ſedulo. xxviij. di. Ideo martyrium anime qđ eſt dignius martyrio corporis meret altiꝰ exaltari. Et ꝓpter hͦ ego quaſi palma exaltata ſuꝫ i cades Eccl'i. xxiiij. Per palmā autē victoria intelligitur. Cades ꝟo interꝑtatur ſancta. per quā vos eſtis ſigni ficati. qui eſtis ſancti. id eſt ſanguie tincti. Licꝫ aūt in veſtro choro nō morabor. vos tñ mirū in moduꝫ cōſolabor. Nā ſicut me⁊ us filius eſt rex veſter, cui canit eccl'ia. Rex glorioſe martyꝝ. Ita ego ero veſtra regina

ſanguine tincti

O Chorus apl'orū

Viſitauit quoqꝫ manſiones apoſtoloꝝ. in quibus licꝫ apoſtoli tūc nō eſſent. tamē ſi ibi fuiſſent inuitata eſſet. vel ſi forte tunc aliquis eoꝝ ibi erat. potuit eā ſuo nomine ⁊ alioꝝ omniū ſic ad ibi manēdum exhor⁊ tari. De vobis o virgo intemerata dicitur, ꝙ: ſumus ſal terre. lux mundi. lucerna ar⁊ dens. ⁊ ciuitas ſupra montē poſita. Tu au⁊ tem tanꝙ optimum ſal terre ꝙ plurimos a peccati putredine ꝑſeruaſti. ⁊ inſipiduꝫ mū duꝫ cōdiuiſti. ac tanꝙ fulgētiſſima lux mū di ad dei cognitionē illuminaſti. ⁊ mundū tenebroſum illuſtraſti. ac tanꝙ lucerna ar⁊ dentiſſima ad dei amorē multos inflamma ſti. ⁊ mūdum frigidum charitatis igne ac⁊ cendiſti. Et tanꝙ ciuitas ſupra montē po⁊ ſita viſcera ⁊ ſinū miſericordie tue omnibꝰ aperuiſti. Cum ſis ergo apoſtoloꝝ magi⁊ ſtra ⁊ gubernatrix. debes in coruꝫ collegio demorari: Reſpondit beata virgo. Nō re⁊ linquam vos orphanos. ſed cōtinue vide⁊ bo vos. ⁊ gaudebit cor veſtrū. Ego eñ ſum tanꝙ plantatio roſe in hiericho Eccleſiaſti ci. xxiiij. Hiericho nāqꝫ interpretatur luna ⁊ ſignificat eccleſiā. id eſt apoſtoloꝝ cogre gationē que ipſam eccleſiā plantauerunt. Quilibet autē veſtrum o apoſtoli fuit vna roſa per aliquā ſpecialē gratiā qua redolu⁊ it: Ego ꝟo fui tanꝙ plantatio roſe. quia in me fuerūt vniuerſaliter omnes gratie que in vobis fuerūt ſingulares. Vos ergo eſtis roſe coram deo redolentes. ego ꝟo ſuꝫ plā⁊ tatio roſe que inter vos nō loci ſituatione ⁊ manſione. ſed per gratias quas habetis familiariter maneo. Nam maneo cum Pe tro ꝑ diuinitatis ⁊ humanitatis filij mei co gnitionē. Quia ipſe dixit ei vt habet Mat thei. xvj. Tu es chriſtus filius dei viui. Cū Paulo per altā contēplationē. qui ait ad Ephe. iij. Noſtra autē conuerſatio in celis eſt. Cum Andrea ꝑ precordialē ad crucem deuotionē. qui cū deberet ⁊ ipſe in cruce po ni: ſalutauit deuote ipſam crucē dicēs. Sal ue crux ꝑcioſa. que in corpore xp̄i dedicata es. ⁊ ex mēbris eius tanqꝫ margaritis or⁊ nata. Suſcipe diſcipulū eius qui pependit in te magiſter meus xp̄s. Cū Jacobo auteꝫ ſum ꝑ vitioꝝ euitationē. Cū Johāne ꝑ vir ginitatis cōſeruationē. virgo enim electus a dño. virgo in euum permāſit vt canit ec⁊ cleſia. Cum Thoma per fortiū operum ag⁊ greſſionē. Ipſe enim dixit alijs apl'is Joh. xj. Eamus ⁊ nos ⁊ moriamur cum eo. Cuꝫ Jacobo alphei ſum per ſingularē in vtero ſanctificationē. Cum Philippo per ſpecia⁊ lem cum filio meo familiaritatem. ſicut pa tet Johānis. vj. ⁊. xij. c. Cuꝫ Bartholomeo per feruentem orationē. vnde vt in eius le genda habetur clamabāt demones dicētes

Bartholomee incendunt nos orōnes tue. Cū mattheo ꝑ terrenoꝝ deſpectionē. Cuꝫ ſimone ꝑ mandatorū dei promptā execu⁊ tionem. Et cū thadeo ꝑ mundiciā et puri⁊ tatem. nam in hyſtoria eccl'iaſtica vocatur corculus. i. cordis cultor.

P Chorꝰ pphaꝝ

Viſitauit poſt⁊ modū chorū ꝓphetarū. qui eā rogauerunt vt ſecū manere dignaret. dixeruntqꝫ. Tu habuiſti ſpm̄ ꝓpheticū ſicͭ ⁊ nos. q̄re ergo nō erit etiā cōis habitatio: Pares eñ cuꝫ paribus veteri ꝓuerbio facile cōgregant. vt inq̄t Terentius. Rñdit btā ꝟgo. Aliq̄ ex vobis ꝓphetauerunt de ꝑteritis. alij ꝟo de pn̄tibus occultis vel lōginq̄s. alij aūt ⁊ cōiter oēs de futuris. Ego autē ꝓphetaui de ꝑteritis pn̄tibus ⁊ futuris. Et ſic i ſyō firmata ſum. ⁊ in ciuitate ſanctificata ſil'r requieui. ⁊ in hierl'm ptās mea Eccl'i. xxiiij. Syon q̄ppe ſpeculatio interꝑtat. ⁊ ſignifi cat viſionē ꝓpheticā. in qua ego ſuper oēs eleuata ſuꝫ. Unde etiā dicere poſſuꝫ illud quod in eodē. c. habet. ſcꝫ et quaſi cypꝛſſus in mōte ſyon. Per cypꝛſſum nāqꝫ cuiꝰ folia vt dicit Plateariꝰ ſunt medicinalia. ſigni ficat ſpūs ꝓphetie. Verba eñ ꝓphetarum fuerūt aīabꝰ valde ſalutifera ⁊ medicialia Quia igit requieuit in me ſpūs multiplex ꝓ phetarū. multiplici debeo ſuꝑ oēs ꝓphas glīa ſublimari. De me eñ verificatū ē illō ij. Pet. j. Habetis firmiorē ꝓpheticū ſmo nem. Et illud Eccl'i. xlvj. Exaltauit vocem illius i ꝓphetia. Non tñ vos deſolatos re⁊ linquā. Filiꝰ eñ meus vult reddere merce dem ſuis ſuis ꝓphetis Apoc. xj. Vñ nūc totalit cōplebitur deſideriū veſtrū. de quo ſcriptū eſt Matth. xiij. ⁊ Lu. x. Multi ꝓ⁊ phete voluerūt videre. ſ. dñm ieſum i car⁊ ne ⁊ nō viderūt. Nam nō ſolū eñ nūc vide tis regē veſtrū glorioſum. ſꝫ etiā me regi⁊ nam veſtrā in eternū videre poteritis ſuꝑ omnia ſydera incōparabiliter renitētem.

Q Chorꝰ ꝑriarcharuꝫ.

Viſitauit poſtremo choꝝ patriarcharū q̄ ei dixert. Tu es filia nr̄a. tu es os ⁊ caro noſtra tu fuiſti baculꝰ ⁊ ꝟga ſenectutꝫ nr̄e. Ergo tanꝙ filia debes p̄res tuos tua pre ſentia honorare tanꝙ caro nr̄a debes tua pn̄tia nos fouere. tanꝙ ꝟga noſtra debes tua pn̄tia nobis conſolationē impendere. Dauid aūt qui appellat patriarcha Actuū ij. ſubiūxit dicēs. Fac vt adimpleat ꝓphia quam ego ꝓgenitor tuus poſui ps. xxij. di cēs. Virga tua ⁊ baculus tuus ipa me cō⁊ ſolata ſunt. Reſpōdit aūt beata ꝟgo. Ego quaſi oliua ſpecioſa i campis Eccl'i. xxiiij. Solus eñ deus dicit eſſe ipa oliua. ꝑ quā figurat miſericordia. quia ipe deus eſt ipſa miſericordia. Vos ꝟo habuiſtis oleū miſe⁊ ricordie. cuius opibus deditι fuiſtis. Ego aūt fui ſicut oliua. quia miſeri eſt mihi q̄ſi conuerſum in naturā. Sum etiā q̄ſi oliua ſpecioſa ⁊ formoſa atqꝫ pulcherrima in ra mis. folijs. ⁊ fructu. quia miſericordiā ha⁊ bui i corde exhibēdo materne cōpaſſionis affectū. ⁊ in ore ꝓ ſalute mūdi apud deuꝫ aduocando ⁊ intercedēdo. ac in ope confe rendo miſerationis auxiliū vniuerſal'r om nibꝰ ⁊ vbiqꝫ: ⁊ in omi neceſſitate atqꝫ om⁊ nibus tēporibus. Item vos ſaluandoruꝫ numerū carnaliter auxiſtis ex filiorū ve⁊ ſtroꝝ ꝓpagatione. Ego autem quaſi vitis fructificaui ſuauitatē odoris Eccl'i. xxiiij. Illuꝫ eñ fructū ꝓtuli ſine quo nullꝰ poteſt ſaluari. ⁊ qui orbē vniuerſum ſalutari odo re repleuit. Unde dicere poſſum illud qđ in ꝑallegato capl'o continet. ſ. Ego quaſi therebinthꝰ expādi ramos meos. Veſtre eñ generatiōes ⁊ veſtre nuptie repleuert terram. Mea aūt ꝟginitas repleuit para diſum. c. nuptie. xxxij. q. j. Et ideo debeo in altiori loco ſublimari. ⁊ maioris ac digni⁊ oris fructus mercedē excellētiorē ⁊ copio⁊ ſiorem reportare. Non eñ de me dictū fuit illud Thob. vj. In copulatione ſanctorum patriarcharū admitteris. Sed in perſona mea prenūciauit ſapiēs Eccl'iaſtici. xxiiij. dicēs. In habitatiōe ſancta corā ipo mini ſtraui. Non tamē vos deſero patres neqꝫ derelinq̄. licꝫ maiora mihi conferant in ce leſti regno ꝑmia. Ego eñ omibus ſine in⁊ uidia communico Sapie. vij. Unde de vobis dicit. j. ad Corinth. x. Patres noſtri oēs ſub nube fuerūt. Et illō Matth. xvij. etiā de vobis dici poteſt. Ecce nubes lucida ob umbrauit eos. Ego nāqꝫ ſicut nubes roris in die meſſis Eſa. xviij. communicabo vobis cōſolationes meas. ⁊ obumbrabo vos ra⁊ dijs glorie mee. Ita ꝙ verificabit de vobis illud Exodi. xiij. Non defuit eis columna nubis per dieꝫ. qui erit ꝑpetuus. Et illud Exod. xxiiij. Operuit nubes montē. Et illō eiuſdeꝫ lib. xl. et Nume. xvj. Operuit nubes tabernaculū. i. choruꝫ patriarcharum. Et illud Exod. xvj. Gloria dñi apparuit i nu⁊ be. Nūc ergo aſcēdente me ſupra vos ve⁊ rificabit illud Nume. x. Eleuata ē nubes de tabernaculo. Poſſumꝰ quoqꝫ deuote R

meditari ꝙ ipā benigniſſima ꝟgo viſita⸗
uit omnes beatoꝝ ſpūum ordines. eoſqꝫ
trāſcendit:licꝫ ab eis vt ibi moraref inui⸗
tata fuerit. De quibꝰ angelicis ordinibus
inqͭ Rabanus in lib. de myſterio crucis.
Nouem ſunt ordines angeloꝝ vt ſcripture
ſancte nobis cōmēdat auctoritas. Hoc eſt
angeli.archangeli.ꝑncipatus.poteſtates.
ꝟtutes.dn̄ationes.thꝛoni.cherubin et ſe⸗
raphin. Cum ergo ꝑmū ordinē angeloꝝ

Officiū āgeloꝝ

ingreſſa fuiſſet dixerūt ei. Tu noſti o virgo
benedicta ꝙ officiū angelicū eſt cuſtodire
hoīem.iuxta illud ps.xc. Angelis ſuis deꝰ
mandauit de te:vt cuſtodiāt te in om̄ibus
vijs tuis. Sicut em̄ tyroni eūti ad bellum
de bono ꝓuidef magiſtro.qui ſciat omnia
ad bellū neceſſaria illi oſtēdere.videlicet q̄
ex parte hoſtē aggredi debeat.ictuſqꝫ ca⸗
uere. Sic miſicors deus humanā fragili
tatē cognoſcēs eſſe inexpertā ⁊ ineptam
ad bellandū ⁊ reſiſtendū fraudulēto hoſti
infernali ne in aliquo ab ipo ſathans deci
piatur ⁊ per frudulentiā vincaf.dedit vni⸗
cuiqꝫ homini vnū ex nob̄ āgel.ſuis fideli⸗
bus tanq̄ magiſtrū expertū ſcientē om̄ia
neceſſaria pro humana ſalute.ſicut dicunt
theologi in.ij.diſtin.xj. Item ſicut ābulā⸗
ti per viam nō tutam ſed ꝑiculis plenam
danf cuſtodes ⁊ ductores.ita cuilibet ho⸗
mini q̄diu eſt viator deputaf vnus ex no
bis.ne fallaf ab illis malignis ac ſuꝑbis
ſpiritibꝰ.de qbꝰ inqͭ ps.cxlj. In via hac q̄
ambulabā abſconderūt ſuperbi laqueum
mihi. Unde ⁊ Ariſto.in lib.de ſecretis ſe⸗
cretoꝝ ad Alexandrū ait. Neſcis ꝙ teſte
Hermogene egregio doctore duo ſunt ſpi
ritus qui te cuſtodiūt.quoꝝ vnus ſtat ad
dexteram. ⁊ alius ad ſiniſtrā cuſtodiētes
⁊ ſciētes opera tua.⁊ referētes factori tuo
quicq̄d feceris.hoc ſolū in veritate debet o
Alexāder te retrahere ab omni inhoneſto
opere.hec ille. Per quos āgelos intelligit
vnū ex nobis qui ſtat ad dexterā. ⁊ alium
angelū ſathane qui ſtat ad ſiniſtrā.vel q̄a
erat ꝓlatus duos habebat bonos āgelos

Qualr āgeli cuſtodiūt hoiem.

cuſtodes ſm̄ quoſdaꝫ. Nos ergo angeli
dei cuſtodimus hoiem multiplicif. ſcꝫ re⸗
mouendo ab eo peccatū preteritū: increpā
do euꝫ vt ab eo recedat. Unde vt habetur
Judicū.ij. cum angelus increpaſſet filios
iſrael.ipſi eleuauerūt vocē cuꝫ fletu. Item
eripiēdo a peccato p̄ſenti.vt patet in edu⸗
ctione Loth ⁊ vxoris eius de ſodomis.i.
de peccati cōſuetudine Geneſ.xix. Itē im
pediēdo peccatū futurū. vt patet Nume.
xxij.de balaam qui ad maledicēdum pplo
iſrael pergēs:ab angelo impeditꝰ eſt. Un̄
Bern̄.inquit. Quotiēs grauiſſima cernif
ſurgere temptatio ⁊ tribulatio vehemens
imminere.inuoca angelū cuſtodem tuū.
directorem tuū.adiutorē tuū in omnibus
opoꝛtunitatibꝰ tuis.in tribulatiōe em̄ non
dormitat. ſed quādoqꝫ ad tēpus diſſimu⸗
lat. Nos quoqꝫ o bona dn̄a ꝓregimus ho
minē.⁊ in bono gratie ſtudemꝰ illū cōſer⸗
uare multiplicif.ſ.omne impedimētuꝫ ad
bonū remouēdo. Unde Exo. xij.angelus
ꝑcuſſit ꝑmogenita egypti.vt ꝓpter h̄ pha
rao dimitteret ppl̄m dei ſacrificare in de⸗
ſerto.⁊ nō ſuffocaret eum ſicut ꝑus facie⸗
bat. Item a pigritia excitādo. Unde Za⸗
charias inquit ſui li.c.iiij. Angelus dn̄i ex
citauit me quaſi hoiem q̄ excitaf a ſomno.
Item in viam penitētie ducēdo ⁊ reducē⸗
do. Unde vt patet Thob.v.angelꝰ domini
Thobiā duxit in itinere ſuo.⁊ etiā redu⸗
xit incolumē. Nos etiā iuſtificationem

Angeli ꝓcurāt iuſtificationē hois

hominis ꝓcuramus multiplicif. Primo mo
uendo ad cōtritionē.quod in figurā patet
Thob.xj.vbi ad documentū angeli de fel
le p quod itelligit cōtritio.liniti ſunt ocu⸗
li.ſcꝫ cordis Thobie ceci. Scd̄o purgando
labia ad confeſſionē. Unde Eſa.vj. Labia
Eſaie purganf calculo ignito. Tertio gau
dendo ad ſatiſfactionē.iux illud Luce.xv.
Gaudiū eſt angelis dei ſuꝑ vno peccatore
penitentiā agēte. Nos etiam defendimus
hoiem multiplicif. Primo poteſtatē demo
nis refrenādo. Unde Thob.viij. Angelꝰ
religauit demonē in deſerto ſuperiori. Et
Apocalypſ.xx. Angelꝰ ligauit demonem
⁊ miſit eū in abyſſum. Scd̄o ꝯcupiſcentiā
ipſius hois debilitādo. Unde Gen̄. xxxij.
Angelus tetigit neruuꝫ femoris Jacob et
emarcuit. Tertio memoriā paſſiōis chriſti
humanis mentibus imp̄mēdo. Unde an⸗
gelo dictum fuit Ezechiel.ix. Signa thau
ſuper frontes viroꝝ gementiuꝫ et dolen⸗
tium. Defendimus inſuꝑ hominē ab ini⸗
micis. Unde Apocalypſ.vij.dixit angelꝰ
Nolite nocere terre ⁊ mari neqꝫ arboribꝰ.
Terra em̄ ſūt pueri nouiter de terra nati.
Mare ſunt adoleſcētes et iuuenes velut
mare feruidi ⁊ inſtabiles ꝑ cōcupiſcētias.
Arbores ſunt ſenes in vita ꝓlongati. De
quibus oibus inquit ps.xxxiij. Immittit

Angeli ꝯſolanf hoies

angelus dn̄i in circuitu timentiū eū:⁊ eri⸗
piet eos. Nos quoqꝫ cōſolamur hominē.
ꝑmo ꝟbis. Unde Zacharias inqͭ ſui li.c.
j. Angelus loq̄baf in me ꝟba ꝯſolatoria ⁊
bona. Scd̄o corroborādo et fortificando.
Unde Thob.v.inqͭ angelus.forti animo
eſto ⁊c. Et Dan̄.x. dixit angelus danieli q̄
corruerat in terrā.noli timere.pax tibi.cō
fortare ⁊ eſto robuſtꝰ. Tertio ſpem dādo.
Unde ſuo angelo pōt q̄libet homo dicere
illud Hieremie.xxvij. Spes mea tu in die
afflictionis. Quarto refrigerando. Unde
Dan̄.iij.dr.ꝙ angelus dn̄i deſcēdit cū tri⸗
bus pueris in fornacē ⁊ excuſſit flammaꝫ
ignis de fornace.et fecit mediū fornac̄ q̄ſi
ventū roris flantē.⁊ nō tetigit eos om̄ino
ignis neqꝫ ꝯtriſtauit.nec quicq̄d moleſtie
intulit eis. Nos etiā o glorioſa dn̄a adſu⸗
mus homini ad p̄ntandū eiꝰ vota in ꝯſpe⸗

Angeli hoiꝫ vota p̄ſentant

ctu altiſſimi. Unde Bern̄.inqͭ ſuper Can̄.
Diſcurrit angelꝰ mediꝰ inter dilectū ⁊ dile
ctam vota offerēs ⁊ referēs dona ⁊c. Itē
p̄ntamꝰ orōnes hois corā deo. Un̄ Thob.
xij.dixit angelus. Qn̄ orabas cuꝫ lachry⸗
mis ego obtuli orōneꝫ tuā dn̄o. Allegamꝰ
inſuꝑ coram deo ꝓ ipo hoīe. Unde Job
xiij.dr. Si fuerit pro eo angelus loquens
miſerebif eius. Et Zach.j. reſpōdit āgelꝰ
dn̄o di. Dn̄e exercituū vſqꝫquo tu nō miſe
reberis hierl̄m ⁊ vrbiuꝫ iuda quibꝰ iratus
es: Item annūciamꝰ ei ſn̄iam ⁊ volūtateꝫ
dei. Unde Dan̄ ix. dixit angelus Danieli.
Ego veni vt nūciarē tibi.qꝛ vir deſiderioꝝ
tu es. Reuelamꝰ q̄ꝫ hoī ſaluatōeꝫ aīe ſue.
Unde angelꝰ dixit Eſa.lv. In leticia egre
diemini.⁊ in pace deducemini ⁊c. Item a
ꝑiculis hoiem p̄ſeruamus. Unde Judith
xiij.dixit ipa iudith. Uiuit dn̄s qꝛ cuſtodi
uit me angelꝰ eius. ⁊ hinc eūtē ⁊ ibi cōmo
rantē.⁊ inde reuertētē. Et Gen̄.xxxij. Cū
iacob valde timeret eſau.āgelos ſibi obui⸗
os habuit ipm̄ adiuuare ꝑatos.vnde ait.
Caſtra dei ſunt hec. Itē nos p̄paramꝰ hoī
viā que ducit ad vitā. Unde Malach.iij.
inqͭ deus. Ecce ego mitto angelū meuꝫ q̄
p̄parabit viā ante faciē tuā. Ipꝫ q̄ꝫ hoieꝫ
per viā p̄paratā in celuꝫ deducimꝰ. Unde
Exod̄.xxiij.dixit deus. Ecce ego mitto an
gelū meū q̄ cuſtodiat te in via. ⁊ inducat ī
terrā quā ꝓmiſi pr̄ibus meis. Et Lu.xvj.
dicif. Factū eſt vt moreref lazarꝰ.⁊ porta
ref ab angelis in ſinu abrae. Que oīa cuꝫ
tu o bn̄dicta ꝟgo exhibeas homini.debes
in hoc angelico collegio remanere que nr̄o
fungeris officio. Rn̄dit btā ꝟgo. Officiū
veſtrū eſt regularif circa ſingulares ꝑſo
nas. Nam vnꝰ angelus vnū hoiem cuſto⸗
dit.⁊ aliū angelū cuſtodientē habet vir.et
alium mulier. Un̄ ſuꝑ illud Matth.xviij.
Angeli eoꝝ ſemꝑ vidēt faciē patris.dicit
glo. Hiero. Magna eſt dignitas aiarum
vt habeat vnaq̄qꝫ ab exordio ſue creatōis
angelū ad ſui cuſtodiā deputatū. Ego ꝟo
nō tm̄ vnū virum vel mulierē.ſ; oēs mūdi
hoies cuſtodio.ꝓtego ⁊ cōſeruo. Un̄ Ber.
inqͭ. Maria oibus ſinum miſicordie ſue
aperit vt de plēitudine eiꝰ capiāt vniuerſi
⁊c. Quapropter ſum figurata ꝑ gallinam
que pullos ſuos cuſtodit ſub alis ſuis. vt
dr Mat.xxiij. Quia ergo officiū veſtrum
ſuꝑgradior.iō ſupra vos debeo eleuari.
Tunc aūt oēs angeli decātauerunt ei illō
ps.xliiij. Specie tua ⁊ pulchritudine tua:
intēde ꝓſpere ꝓcede ⁊ regna. Aſcēdit ḡ

S Officiū archangeloꝝ.

ad ſcd̄m ordinē ſpūum beatoꝝ qui ſil̄r eā
inuitauerūt dicētes. Noſtrū officiū eſt cu⸗
ſtodire multitudinē gentiū ⁊ ciuitateꝫ vel
ꝓuinciā. Un̄ Eſa.lxij.dixit dn̄s. Suꝑ mu
ros tuos hierl̄m cōſtitui cuſtodes. vbi gl.
inqͭ.i.archāgelos. Reſpōdit beata ꝟgo.
Ego nō tm̄ vnā ciuitatē ſeu gentem vel ꝓ
uinciā cuſtodio:ſed vniuerſum orbē ⁊ oēs
ꝓuincias ciuitates et gētes. Unde Bern̄.
inqͭ de me. Ipſa p̄clara ſtella ſuis radijs
totū illuminat mūdū ⁊c. Et iō ſuꝑ archan
gelos debeo ſublimari. Tūc illi decātauerūt
ei. Felix nāqꝫ es ſacra ꝟgo maria ⁊ omni
laude digniſſima.⁊ iō ſuꝑ nos aſcende.q̄a

T Officiū ꝑncipatuum

maiori gl̄ia digna es. Cū igif aſcēdiſſꝫ
ad ordinē ꝑncipatuum.ab eis q̄ꝫ inuitata
fuit vt ibi moraref.qꝛ ſic ipa facit: officiū
eoꝝ eſt cuſtodire ꝑncipes et p̄eſſe regnis.
vn̄ appellāf ꝑncipatꝰ eo ꝙ ꝑncipibꝰ p̄ſint
vl̄ qꝛ eos cuſtodiāt. Rn̄dit aūt beata ꝟgo
Ego n̄ ſolū ꝑncipibꝰ terenis p̄fuit ſ; etiā ꝑn
cipi celeſti.⁊ de eo curā ⁊ cuſtodiā habui.
qui vt dr Apoc.ix. Eſt rex regū ⁊ dominꝰ
dn̄antiū. Item in oī pplo ⁊ in omni gente
ꝑmatū tenui Eccli.xxiiij. Et iō officiū vr̄ꝫ
exceſſi.⁊ altius mereor eleuari. Tunc prin
cipatus ei cecinerūt. Specioſa facta es et
ſuauis in delitijs tuis ſancta dei genitrix.
Et ideo aſcēde ſuꝑius.quia noſtrā excedis
pulchritudinē. Peruenit ḡ ad ordineꝫ

Et Officiū ꝑtātuꝫ.

ꝑtātū.a q̄bꝰ ēt inuitata fuit vt cū eis ꝑma⸗
nēt.qꝛ officiū eoꝝ ē arcere potētiā demonū.

Unde Iſidō. in li ethim̄. ait. Ptātes ſūt qui
aduerſis ptātibus ꝑncipātur. ⁊ ſua ptāte
refrenāt nequitiā ſpūuꝫ malignoꝝ. ne pl⁹
q̄ pmittunt a deo exercere audeāt nequi
tiā ſuā. vel hūanis ſenſibus inherere. Ipa
aūt Cant. vj. appellat terribilis vt caſtroꝝ
acies ordiata. Rn̄dit. b. ꝟgo. Ego nō ſolū
demonib⁹ in aere habitātibus vel in terra
dominoꝝ: ſed etiā ꝯ oēs infernales demo-
nes imperiū ptātis mee exerceo. Un̄ dice-
re poſſuꝫ illud Eccl'i. xxiiij. Oiuꝫ ſublimiū
⁊ excelſoꝝ colla ꝓpria ꝟtute calcaui. ⁊ pro
fundū inferni penetraui. Et hoīes a me a
demonib⁹ liberati: dicere mihi poſſūt illud
Judith. xiij. Bn̄dictus de⁹ q̄ ꝑ te ad nihilū
redegit inimicos nr̄os. Tūc ptātes dixerūt
ei. Scriptū eſt. Ois aīa ptātib⁹ ſublimio-
ribus ſubdita ſit. ad Roma. xiij. xj. q. ij. c.
magnū. ⁊. xxiij. q. v. c. ꝓdeſt. ⁊. q. viij. i pn.
⁊ de cenſi. c. ois anima. Et ideo tibi ſubie-
cti erimus. Quapropt̄ aſcēde ſupra nr̄am
regionē. quia maiorē nobis habes ptātē.

X
Officiū ꝟtutū

Aſcēdit ergo choꝝ ꝟtutū. a q̄bus ſimil'r
ad ſecū manenduꝫ fuit inuitata. quia ipſa
multa fecit ⁊ ꝯtinue facit miracula. quod
ꝑtinet ad officiū ꝟtutū. Unde Bern̄. in li.
de ꝯſideratione ait. Uirtutes ſunt quaruꝫ
motu vel ope ſigna ⁊ ꝓdigia fiūt. Sed btā
ꝟgo rn̄dit eis di. Ego officiū iſtud excellē
ti⁹ oibus vobis habui. Quia nunq̄ de⁹ fec̄
ad alicuius veſtrū inſtantiā illud ſtupen-
diſſimū miraculū qđ ad inſtantiam meaꝫ
fecit. ſ. q̄ vna creatura reſpectu eiuſdē eſſꝫ
mr̄ ⁊ filia. ⁊ q̄ in partu ⁊ poſt partū rema
neret ꝟgo incorrupta. ⁊ q̄ creatorē gene-
raret creatura. ⁊ q̄ minor contineret in ſe
maiorē. qđ fuit oiuꝫ nouitatū nouiſſimū.
iuxta illud Hierem̄. xxxj. Nouū faciet dn̄s
ſuper terrā. femina circūdabit virū. Quia
ergo in vtero meo deus fecit miraculū mi-
raculoꝝ in cui⁹ cōparatione miracula vr̄a
ſunt minima. ideo maiori debeo collocari ī
gloria. Tunc ꝟtutes oēs dixerunt ei. Scit
ois populus mulierē te eē ꝟtutiſ Ruth. iij.
⁊ q̄ in manu tua virtus ⁊ potētia. j. Para
lip. xxix. Te igit̄ laudat ois ꝟtus celoruꝫ.
⁊ tibi eſt gloria in ſecula ſeculoꝝ amen. ij.
Paral. vi.

Y
Officiū dn̄ationū

Aſcēdit ergo ad ordinē dn̄a-
tionū. a q̄bus etiā inuitata fuit vt cum eis
maneret. Quia officiū ipoꝝ eſt. vt ait Iſi.
vij. ethim̄. alijs īferiorib⁹ angelis ꝑſiderē ⁊
eis ꝑcipe ac eos mittere. Un̄ Zach. ij. dr̄.
q̄ vnus angelus precepit alteri di. Curre
cito ad puerū iſtum ⁊c. De q̄ btūs Grego.
inquit. Quādiu mūdus durat angeli āgel'
⁊ demones demonib⁹ preſunt. Ipſa ꝟo be
nedicta ꝟgo mittit angelos vbicunq̄ ſibi
placet ⁊ eis ꝑeſt ⁊ dn̄at. Rn̄dit aūt gl'oſa
dei mater. Uos ſolū mittiſ inferiores an-
gelos ⁊ eis ꝑeſtis. ego aūt mitto omnes ⁊
oibus ꝑſum. quia omniū ſum dn̄a ⁊ regia
āgeloꝝ. ⁊ ideo dixit mihi deus illiđ Deut.
xv. Tu dn̄aberis dn̄ationibus plurimis.
Tunc dixerūt ei dn̄ationes. Tua eſt gl'ia.
et tu dn̄aberis omniū. j. Paralip. xxix. et
regnum tuum omībus dominabit̄. ps. cij.
Tu igit̄ collacari debes cuꝫ filio tuo ſuper
omnē ꝑncipatum ⁊ ptātem et virtutem ⁊
dn̄ationem. ad Epheſ. j.

Z
Officiū thronorum

Aſcēdit igitur
ꝟgo beatiſſima chorū thronoꝝ qui inuita
uerūt eam dicētes. Noſtrā debes tua pre-
ſentia illuſtrare ſocietatē que ſil'em nobis
habes dignitatē. De nobis em̄ inq̄t Iſiđ.
in. vij. ethim̄. Throni ſunt agmina angeloꝝ
qui ſedes eloquio latino dicunt̄. ſic vocati
quia ⁊ illis conditor preſidet. ⁊ ſua iudicia
per eos diſponit. iuxta illud ps. ix. Sedes
ſuꝑ thronū qui iudicas iuſticiā. Et ibideꝫ:
Parauit in iudicio thronū ſuuꝫ. De te ꝟo
dixit deus ps. lxxxviij. Thron⁹ eius ſicut
ſol in cōſpectu meo. Reſpōdit aūt ꝟgo be
nedicta. Hoc officiū valde excellentius in
me fuit in qua de⁹ ſublimi⁹ req̄euit ⁊ ſedit
q̄ in vobis. Quia in vobis ſolūmodo ſpi-
ritualiter req̄eſcit. ⁊ in me nouē menſibus
ſpūaliter ⁊ corporal'r reſedit. Unde dicere
poſſum illud Eccl'i. xxiiij. Qui creauit me
req̄euit in tabernacl'o meo. Et ideo etiam
dicā illud quod ibidē habet̄. ſcꝫ Ego in al-
tiſſimis habito. i habitare volo. ⁊ thronus
meus in colūna nubis. i. iuxta nubē huma
nitatis filij mei que ſole tegit̄ diuinitatis
Et tūc mihi dici poterit illud. ij. Reg. vij.
Thronus tuus erit firm⁹ in perpetuum.
Et Prouerb. xxix. Thron⁹ eius in et̄num
firmabit̄. Ego quoq̄ ſum thron⁹ dei mlto
excellētior q̄ vos. q̄ꝛ ꝑ me thronū gratie ⁊
mīſicordie ei⁹ Heb. iiij. Judicat de⁹ ppl'os
in eq̄tate. ps. xcvij. De me etiā intelligitur
illud Eſa. xxviij. Spūs iudicij ſedet ſuper
thronū. Tūc dixerūt throni. Eleuet̄ thro-
nus dauid ſuꝑ iſrael. ij. Reg. iij. ponat̄q̄
thronus matris regis ad dexterā eius. iij.
Regū. ij.

A
Officiū cherubin

Ad chorū autē cherubicū cum
peruenīſſet inuitata fuit vt ipa que ſapiē-
tiſſima extitit ſuper oēs homīes: cum eis

ꝑmanerent in q̄bus ſingulari munere eſt
ſcia dei. vt inq̄t Grego. ſuꝑ Mat. ⁊ ꝓpter
hoc cherubin plēitudo ſcīe interꝑtat̄. Re-
ſpōdit beata ꝟgo. In me maior eſt ſciētie
plenitudo q̄ in vobis. Unde Bern̄. de me
ait. Profundiſſimā diuīe ſapīe penetrauit
abyſſum. Et iđ oꝫ verificari illud ps. xvij.
Aſcēdit ſuꝑ cherubin ⁊ volauit. Debeo em̄
ſociari filio meo cui dr̄ ps. lxxix. ⁊. cxxix. ⁊
Eſa. xxxvij. qui ſedes ſuꝑ cherubin. Tunc
dixerūt oēs cherubin videntes glorioſam
ꝟginē ſupra ſe eleuari. Gloria dn̄i dei aſſū

B
Officiū ſeraphin

pta eſt de cherub Ezech. ix. Aſcendit ḡ
ꝟgo bn̄dicta ad choꝝ ſeraphicū. In q̄ etiā
ad manenduꝫ fuit inuitata. Nā ille q̄ erat
ꝑm⁹ in illo ordine allegauit excellentiā ſuā
quā ponit Iſiđ. vij. ethim̄. ⁊ dixit. O ꝟgo
beatiſſima. tu noſti q̄ nos ſeraphin. i. ar-
dētes appellamur. eo q̄ int̄ nos et deum
nulli alij int̄ſunt. ⁊ iđ quāto ei vicini⁹ col-
locamur: tāto magis claritate diui luminis
inflāmamur: ⁊ tāto maiori claritate illu-
ſtramur: quāto ardētiori motu dilectiōis
intime inflāmamur. vn̄ nr̄m ꝓpriū officiū
eſt ardere charitate ⁊ dilectōe. Tu ꝟo ſuꝑ
oēs hoīes charitate dei ⁊ ꝓximi exarſiſti.
ſuās illud qđ de te in figurā dictuꝫ fuit a
deo Exo. xxvij. Ardeat lucerna ſēꝑ in ta-
bernaculo. Et illud Leuit. vj. Ignis ī alta
ri meo ſꝑ ardebit. Mane ḡ in ordine iſto
in q̄ ſunt ꝑfectiones oiuꝫ inferioꝝ ordinū.
vt inq̄t Dioñ. in li. de ange. hie. Quia tu ī
te habuiſti oēs btōꝝ ſpūuꝫ ꝓꝑetates. An-
gelus em̄ interꝑtat̄ miſſus. vt ait Iſi. vij.
ethim̄. Oēs nāq̄ angeli ſunt admīſtrato
rij ſpūs miſſi ꝓpter eos q̄ hereditatē capi-
unt ſalutis. ad Heb. j. Un̄ Bern̄. ait deo.
Dn̄e q̄d eſt homo q̄ꝛ innotuiſti ei: aut fili⁹
hoīs q̄ꝛ reputas eū. Deniq̄ mittiſ ei vnige-
nitū tuū. immittiſ ſpm̄ tuū. ꝓmittis vultū
tuū. ⁊ ne q̄d vacet in celeſtib⁹ ab oꝑe ſolli-
citudinis: illos etiaꝫ btōs ſpūs ꝓpter nos
mittis in miniſteriū nr̄m. hec ille. Angeli
em̄ inferioris ordinis mittunt̄ ad ſingula
riū ꝑſonarū defenſionē ⁊ releuationeꝫ. qđ
patuit. iij. Reg. xix. vbi angelus portauit
helye ſubcinericiū panē ⁊ vas aque. q̄ come
dit ⁊ bibit. ⁊ ambulauit in fortitudine cibi
illius vſq̄ ad monteꝫ dei. Archangeli ꝟo
mittunt̄ ad ſinguloꝝ rectoꝝ eruditionē. ⁊
ad ſecretoꝝ maioꝝ reuelationē. vnde ga-
briel vt archāgelus zachariā pontificē do
cuit. ⁊ natiuitatē chriſti [illegible] ꝟgo ſacra-
tiſſima nūciauit Luc. j. Principes mittūt̄
ad ꝑncipū inſtructioneꝫ. vt patet Dan̄. x.
vbi ponunt̄ tres ꝑncipes. Perſarū. greco-
rum. ⁊ medorū. quos oēs angelus dn̄i in-
ſtruxit. Poteſtates mittunt̄ ad demonū
⁊ temptationū repſſionē. qđ patuit Exo.
xiij. vbi angelus int̄poſuit ſe int̄ egyptios
ꝑſequētes filios iſrl' ac exercitū pharaōis
⁊ ipōs filios iſrl'. Uirtutes mittunt̄ ad mi
raculoꝝ opationē. qđ patuit Thob. xj. de
angelo qui thobiā illuminauit. ⁊ filiū eius
a deglutione piſcis eripuit. Dn̄atiōes mit
tunt̄ ad ſenſuū ſub dn̄io rōnis ſubiugatio
nē. qđ patuit in figurā Gen̄. xvj. vbi ange
lus dixit Agar ancille. vt ad dn̄am ſuam
rediret ⁊ ei ſe ſubijceret. Throni mittūtur
ad iudicij informationē. hn̄t em̄ informa-
re iudices vt legē intelligant ⁊ obſeruent.
Unde Act. vij. dr̄. Accepiſtis legē in diſpo
ſitione angeloꝝ. Cherubin mittunt̄ ad ſci
entiarū eruditioneꝫ. qđ patuit Apoc. x. de
āgelo qui hēbat librū in manu. Et eiuſdeꝫ
li. xviij. de angelo a cui⁹ claritate terra illu
minata eſt. Nos ꝟo ſeraphin mittimur ad
cordiū inflāmationē. qđ patuit. iiij. Regū
ij. in angelis q̄ in curru igneo ⁊ eq̄s igneis
apparuerūt. Hec autē oia bn̄ficia tu exhi-
bes humano generi. ergo fiet ſides habi-
tatrix nr̄i tabernacl'i. Tūc oēs ſeraphin ce
perūt eam rogare dicētes. O ſctā dei mat̄
et omniū. o ſacra ꝟgo ꝟginū. o ſāctiſſima
mediatrix dei ⁊ hoim. o dn̄a et regina celo
ruꝫ. o impatrix exercituū cūctoꝝ angeloꝝ.
decet te ardore ⁊ incēdio charitatiſ feruen-
tiſſimā in ſuꝑmo iſto ordine nr̄o nobiſcuꝫ
reſidere. vt tuo felici ꝯſortio perfruamur.
Rn̄dit aūt. b. ꝟgo. Ualde mihi cōplaceo
⁊ ſumme cōgratulor de vr̄o diuio ardore.
Sed tn̄ decet me altius aſcēdere. quia vos
ſuꝑaui in amore. Si em̄ deus ab hoib⁹ eſt
amādus. mlto magis ab illa cui⁹ eſt fili⁹.
Non eſt aūt mirū ſi ego mr̄ dei pl⁹ diligaꝫ
filium meū q̄ alij eius ſubditi cuiuſmodi
eſtis vos o ſeraphin ⁊ oēs alij angeli. Ego
em̄ ſum mr̄ pulchre dilectōis Eccl'i. xxiiij.
Preterea opꝫ impleri ſcripturā Geneſ. ij.
vbi deus ait. Non eſt bonū hoiem eē ſolū.
faciamus ei adiutoriū ſimile ſibi. Cū ergo
oēs ſcti ⁊ ſancte dei aſſociati ſint vobiſcuꝫ
⁊ alijs ordinibus inferioribus. et oēs alij
in poſterū glorificādi ſimili modo debeāt
vobis ſociari. ita q̄ null⁹ beatus ſol tar[illegible]
erit. [illegible]

ſicut p̄dictum fuit Deut.xxxij.vbi dicit̃ de
deo.Conſtituit terminos populorū iuxta
numerū filioꝝ.i.angeloꝝ.Fili⁹ tū me⁹ de⁹
ꝛ homo ſup oēs angelicos ordīes merito
eleuat⁹ non habet ibi ſocietatē ſibi quo ad
humanitatem. Et ideo ſicut ego in mūdo
fui ei ſocia in tribulationib⁹.ita etiā ei de⸗
beo aſſociari in cōſolationib⁹.Et ſicut ille
ibi aſcēdit vt cōtinue appareat vultui dei
ꝓ hominibus.ad Heb.ix.Jta ego debeo ibi
aſcendere vt appareā vultui ipſius filij ꝓ
pctōribus. Et ſic humanuꝫ genus habeat
ſemꝑ āte faciē dei adiutoriū ſimile chriſto
ad ꝓcurandā ſuā ſalutem.Unde ſctā mat̃
eccleſia in orōne ſecreta vigilie mee aſſum
ptionis orat deuꝫ di.Munera noſtra dn̄e
apud clementiā tuā dei genitricꝗ cōmēdet
oratio.quā de hoc ſeculo trāſtuliſti vt pro
peccatꝗ noſtris apud te fiducialit̃ intcedat.
Aſcendā igit̃ ſuꝑ vos ad prēm meū ꝛ pa⸗
trem veſtrū.deum meū ꝛ deum veſtrum.
Jpſe enī me vocat dicēs. Ueni dilecta mr̃
mea veni chariſſima genitrix mea ꝛ ponaꝫ
in te thronū meū.Aſcendēte aūt illa dixe⸗
runt quidā angeli obſtupeſcētes de immē
ſitate glie eius.Que eſt iſta que aſcēdit de
deſerto delitijs affluēs:innixa ſuꝑ dilectū
ſuum? Cant.vij. Quibus reſpōderūt alij
angeli.Jſta eſt ſpecioſa inter filias hierl̃ꝫ.
Merito aūt beatiſſima ꝟgo maria om̄es
angeloꝝ ordines trāſcendit que oēs eorū
ꝑfectiones excellētiori modo poſſedit.Un̄
Alber.ſuper miſſus eſt.c.cxciij.ꝯcludens
inqt.Patet ergo qualr̃ btiſſima ꝟgo oēs
ꝓꝑetates angeloꝝ habēs:ſuꝑ oēs ange⸗
los ꝛ oēs hierarchias ē exaltata.ita ꝙ ſin
guloruꝫ ꝛ omniū ꝓꝑetates ꝛ dona ipa ſo
la vniuerſalr̃ ꝛ ſingularit̃ in ſummo poſſi
det vniuerſa.

Pars qnta huius ſmonis que dicitur
obuiationis.

S
Criptū eſt.iij.Reg.ij.ꝙ Salo
mon ſurrexit in occurſum Ber
ſabee mr̃is ſue ꝛ adorauit eaꝫ.
ꝛ ſedit ſuꝑ thronū ſuum. poſi⸗
tuſqꝫ eſt thron⁹ mr̃is reg.q̄ ſedit ad dexte⸗
ram eius.Quia aūt oīa in figurā ꝯtinge⸗
bant illis.j.ad Coꝝ.x.Hec obuiatio ſalo⸗
monis figurauit obuiationē xp̄i quādo in
occurſum iuit cū curia celeſti mr̃i ſue ī celū
aſcendēti. Quis autē excogitare ſufficiat
ſupne patrie iocunditatē atqꝫ ſolēnitateꝫ
quādo ſurrexit rex glioſus xp̄us feſtiuus

C
Quō cu
ria cele
ſtis ma
rie ī aſ⸗
ſūptiōe
obuia⸗
uit.

et letus ꝛ regali decore laureatus.totāqꝫ
beatoꝝ ciuitatē cōmouit vt oēs celi ciues
occurrerēt ſecuꝫ mr̃i ſue? O ſolēnitas glo
rioſa.o iubilus inexplicabilis. o feſtiuitas
ineffabilis cū ſurrexit rex Salomō.i.xp̄s
in occurſum mr̃is ſue. Ecce q̄ mirifica ob
uiatio.ꝛ adorauit eā.ecce q̄ ſtupēda vene⸗
ratio.poſituſqꝫ eſt thronus matris regis.
ecce q̄ altiſſima ſublimatio.ſeditqꝫ ad de⸗x
teram eius.ecce q̄ immediatiſſima cōiun
ctio.non tū aūt dn̄s ieſus hō laureat⁹ cor
pore glorificato occurrit ſue bn̄dicte matri
cuꝫ toto angeloꝝ exercitu.oīuꝫqꝫ ſanctoꝝ
comitiua.ſed etiā ipe rex etern⁹ de⁹ trinus
et vnus poteſt dici huic ſacratiſſime ꝟgini
triumphalit̃ obuiaſſe. nō motu locali ſꝫ cō
placētia fauorabili ꝛ glificationis influē⸗
tia ꝑncipali.Primo enī pater ꝑ quādam
approbationē occurrit beate ꝟgini.ꝛ am⸗
plexatus eſt ſpōſam caſtiſſime dilectiōis.
ſinglariſſime fecūdationis ꝛ ſollicitiſſime
educationis.Que ſingulari mūdicia ꝟgi⸗
nitatis.ꝛ amplius ꝓfundiſſima abyſſo hu
militatꝗ placuit ſibi altiſſimo patri.cui ꝛ fi
lium ſuū vnigenitū dedit quē ipſa de ſuis
caſtiſſimis viſceribus cōcepit ꝛ peꝑit.ꝛ di
ligētiſſime enutriuit.Hāc ḡ ſpōſam coraꝫ
tota celeſti curia etnus pater recognouit
mr̃em vnigeniti ſui. ꝛ regni ſui cōſortem.
ꝛ dixit illō Eſa.xl. Domū maieſtatis mee
glorificabo.Sicqꝫ bn̄dicta ꝟgo q̄ſi altera
heſter de triclinio feminarū.i.de eccl̃ia mi
litāte adducta eſt ꝑ totam militiā celeſtis
curie ad cubiculū ſupni regꝗ.cui p⁹ dulces
āplexus dixit cū p̄s.lxxij. Tenuiſti manū
dexterā meaꝫ ꝛ in volūtate tua deduxiſti
me: ꝛ cū gloria ſuſcepiſti me.Et tūc dona⸗
uit illi deus fontalē fecūditatē ad gn̄andū
ſpūalr̃ oēs electos.ꝛ ēt ad letificādos ip⸗
ſos angelos in aliquo guſtu ꝛ gradu ꝛ ex⸗
periētia diuinoꝝ.vt inqt ſctūs Bernardꝰ.
in ſmone aſſumptōis q̄ incipit.Surge do
mine in requiē tuā. Jpſa igit̃ ꝟgo ex hoc
accepit a patre rōnē paternitatꝗ ꝛ ſublimi
tatis regalis ac imꝑialis ſuꝑ oēm creataꝫ
naturā. Scōo occurrit ei ipe fili⁹ ī glia
ſue maieſtatꝗ oībus manifeſtans hanc eſſe
veriſſimā genitricē ſuā.q̄ ipm cōcepit. pe⸗
perit ꝛ nutriuit.atqꝫ ei in aſſumpta natu⸗
ra fideliter ſuiuit.vn̄ reuerētia filiali ipaꝫ
reuerēter adorauit. O bone ieſu rex etne
glorie.quid eſt ꝙ mulierez adoras? Uolo
inquit eā adorare.qꝛ duo faciūt ipaꝫ ado⸗

D
Xp̄s ei
obuia⸗
uit

randā. Primū eſt rō maternitatis.Scōꝫ
eſt meritū humilitatꝗ.Nā in ea fuit matni
tas ſinglaris ꝛ humilitas incōparabilis.
Primo igit̃ dn̄s ieſus adorauit eam rōne
matnitatꝗ.nō vt qualēcūqꝫ mr̃em:ſꝫ ſingu
laris ſufficiētie.magnificētie ꝛ diligentie.
Primo ſingularis ſufficiētie:qꝛ ſine virili
ſemine ſola ex ſpūſancto cōcepit. Secūdo
ſingularis magnificentie.quia nulla p̄ter
ipam deū genuit.nullaqꝫ alia poſt partuꝫ
mater ꝟgo remāſit.Tertio ſingularis dili
gentie.qꝛ nulla vnq̄ mater filiū tantū di
lexit.atqꝫ ſic ſollicita ꝓ eo fuit. immo nec
oēs alie ſil' ſumpte.Sicut ḡ ī ipſo cōceptu
nullum habuit ſociuꝫ.ita ꝛ in iſto honore
nullū habebit conſortiū.Et ſicē in tali filio
nullā habuit parē.ſic ꝛ in h̄ honore nullaꝫ
habebit cōſimilē.Et ſicut in ꝑcordiali ſol⸗
licitudine nullā hūit cōꝑabilē.ita et ī glia
nullā habebit creaturā equalē. Scōo aūt
adorat xp̄s mr̃em rōne abyſſus hūilitatꝗ.
Nā vt dꝛ Lu.xiiij.Qui ſe humiliat exalta
bit̃.Quia igit̃ in hūilitate nō habuit crea⸗
turā ſimilē.in exaltatiōe nō habebit con⸗
ſorteꝫ. Eſt quippe triplex modus ꝑmiādi
ꝟtutes. Primus ꝑ euacuationē.vt in fide
et ſpe.quib⁹ euacuatꝗ ſuccedit viſio fidei et
tēſio ſpei.ꝛ de hoc modo facit mentionem
Paulus.j.ad Coꝝ.xiij.dicēs.Cū venerit
quod ꝑfectuꝫ eſt:tūc euacuabit̃ qđ ex ꝑte
eſt.Scōs modus eſt ꝑ complexionē.vt in
charitate ꝛ plurib⁹ virtutib⁹ cardinalibus
quib⁹ addet̃ completio abſqꝫ defectu. De
quo modo tangit ſalomō Prouer.iiij.di.
Juſtorū ſemita quaſi lux ſplēdens ꝓcedit
ꝛ creſcit vſqꝫ ad ꝑfectū diē.Terti⁹ modus
eſt ꝑ oppoſitionē. ſicut eſt in pauꝑtate et
eſurie ac luctu atqꝫ humilitate.qbus deus
oppoſita repromittit. Nā ipſe dn̄s teſtat̃
Matth.v.di.Beati pauꝑes ſpū.qm̄ ipoꝝ
eſt regnū celoꝝ. Beati qui eſuriūt ꝛ ſitiūt
iuſticiā:qm̄ ipi ſaturabunt̃. Beati q̄ lugēt
qm̄ ipſi conſolabunt̃. De humilitate autē
dicit̃ Job.xxij.c.Qui hūiliat⁹ fuerit erit in
gloria.Uide ergo quō in virgine bn̄dicta
ipſius humilitas ꝛ diuina bonitas q̄dam
pia oppoſitione cōtendunt.Maria ſe hu⸗
miliat.ſe vilificat. ſeipam deſpicit ꝛ abie⸗
ctaꝫ reputari appetit.deus ꝟo eā extollit
glorificat ꝛ exaltat.Maria nō ſolū ſe hu⸗
miliat:ſed in humilitate ſub omni rōnali
creatura ſe abyſſat. deus aūt nō ſolū eam
exaltat.ſed ſupra oēm etiā angelicā crea⸗

turam magnificat. ꝛ ſublimis deus eaꝫ vt
ſuam reuerendiſſimā mr̃em reuerēt̃ ado⸗
rat.ꝛ ad eā venerādā honore inextimabili
corꝑalit̃ ſe inclinat.O ſtupendū ꝓdigiū et
inaudite altitudis faſtigiū.vt a muliere dei
fili⁹ recognoſcat ſuuꝫ eſſe humanū.Quid
nō debuit ꝟgini ꝯcedere quā tantū voluit
honorare? Profecto iſto reſpectu honoris
nō reſpiceret dei filius milleſies mille mil
lia ſeraphin.ꝛ infinities ſi dici liceat īfini⸗
tos.Sed nec ipi ſiml' oēs poſſent vere deū
diligere.ꝛ vere ipo frui vt filio vteri ſui ſicē
fecit ipa beata ꝟgo. Tertio occurrit ꝟgi
ni glorioſe ſpūſſanct⁹ recognoſcēs forna⸗
cē ſui amoris. ꝛ officinā ſue ſtupēde opa⸗
tionis in q̄ ꝛ de q̄ fabricatū eſt corp⁹ mun
diſſimū filij dei ꝛ noua infuſa aīa ambo ſil'
tanq̄ vnā naturā hūanā integrā atqꝫ ꝑfe
ctam in ꝑſona filij dei vniuit.Oñdit autē
ſpūſſctūs oībus electꝗ exp̄ſſe ꝙ in hac offi⸗
cina ꝛ ꝑ eā fabrefecit qcqđ in grā mirificū
operat̃.Et ꝙ in hac totū ignē operatiōis
ꝟtuoſe recluſit quem vnq̄ dare diſpoſuit
creature rōali. Sit ḡ tota trinitas vnifor
mi ꝛ cōcordi volūtate hanc ſacratiſſimam
ꝟginem oſtēdit eſſe ſuā ſpōſam icōicabil̃
charitatꝗ.celi reginā.inattingibilis digni⸗
tatis mūdi dn̄am imꝑceptibilis p̄tātis.
electorū omniū genitricē piā inexplicabil̃
pietatꝗ.oīuꝫ dei hoſtiū cōculcatricē trium⸗
phantiſſimā inſuꝑabilis ſtrenuitatꝗ.oīum
celeſtiū theſauroꝝ diſpēſatricē largifluā ꝑ
ſue cōplacentia voluntatꝗ. Oiuꝫ ſupnarū
delitiarū ꝛ cōſolationū guſtatricē affluen
tiſſimā in triclinio diuine maieſtatis.Un̄
Bern̄.ſuꝑ Can̄.exponēs illud Cant̃.viij.
Que eſt iſta q̄ ꝓgredit̃ de deſerto delitijs
affluēs innixa ſuꝑ dilectū ſuū:ait.Super
hunc innitit̃ mr̃ illa feliciſſima ꝛ in aureo
reclinatorio diuine maieſtatꝗ recumbens:
inter ſpōſi:imo filij ſui brachia requieſcit.
O quāta dignitas.q̄ ſpālis gloria innitit̃
ſuꝑ illum quē reuerent̃ angelice p̄tātes.h̄
ille.Abſurdū ergo eſt vt tā glioſam virgi⸗
nē nō venerent̃ lingue hoīm quā tota tri⸗
nitas ſic honorat.tanqꝫ venerat̃ ſublimi⸗
tas angeloꝝ.Occurram⁹ igit̃ ꝛ nos deuo
tione ꝛ ſpū ipſi bn̄dicte ꝟgini aſcēdenti in
celū.ꝛ ei⁹ triūphantiſſimā aſſumptionem
debita veneratiōe recolam⁹ dicētes.Canti
zoioſi dolce melodia Faciamo tuti al hu⸗
mile maria ꝛc̄.Uide in corona noſtra vir
ginis beatiſſime.

E
Spūſ⸗
ſanct⁹
obuia⸗
uit ma⸗
rie

Pars ſexta huius ſmonis que dicitur
oſtenſionis.

F Aſſumptō marie fuit figurata.

S
Cōꝫ ſctm̄ Bernardinū in q̄dā
ſmōe aſſumptōis ꝓphe dauid
oſtēſa fuit in ſpū excellētiſſima
aſſumptio ⁊ exaltatio m̄ris dei.
Ūn̄ ait dn̄o ieſu xp̄o p̄s. cxxxj. Surge dn̄e
i requiē tuā: tu ⁊ archa ſanctificatōis tue.
Id eſt nō ſolum tu a mortuis reſurge. ⁊ in
requiē paradiſi tui poſt labores humane
redēptionis aſcēde: ſed etiā archā tue ſan-
ctificationis, i. m̄rem tuaꝫ que te ſanctum
ſanctoꝝ genuit reſurgere facias. ⁊ eam in
requiē aſſume ſibi a te ante ſecula ꝑparatā.
Beata em̄ ꝟgo appellat̄ archa. Nā archa
d̄r ab arcēdo. eo ꝙ arceat ⁊ ꝓhibeat viſuꝫ
vt dicit ſanctꝰ Bernardinꝰ vbi. ſ. Et ſimil̄r
beata ꝟgo arcuit ꝑ nouē mēſes filium dei
in vtero ſuo. Et addit ſanctificatōis tue.
quia eam ſanctificauit. iuxta illud p̄s. xlv.
Sāctificauit tabernaculū ſuū altiſſimus.
Sit ergo. tue ⁊ archa ſctificatōis tue. i. ſic
fuiſtis ſup oēs creaturas in gr̄a ſublimati
ita ſup oēs aſcēdite gl̄ificati. Simili etiaꝫ
modo oſtēſa eſt glorificatio m̄ris dei ioh̄ā
ni euāgeliſte in ſpecie arche Apoc. xij. vbi
ait. Uiſa eſt archa dei in tēplo. ⁊ facta ſūt
fulgura ⁊ voces ⁊ terremotꝰ. Per ipāꝫ em̄
archam intelligit̄ beatiſſima virgo. Nam
archa vt alibi diximꝰ: facta erat ex lignis
ſethim. vt habet̄ Exod̄. xxv. Lignū auteꝫ
ſethim ſm̄ Hiero. habet leuitatē. pulchri-
tudinem. fortitudinē ⁊ imputribilitatem.
Quatuor ꝟtutes btē virginis. Per que intelligunt̄ quatuor ꝟtutes ipiꝰ
benedicte ꝟginis. Nam leuitas ꝯuenit eiꝰ
paupertati ꝑ quā fuit a terrenis affectibꝰ et
ſollicitudinibꝰ exonerata. Ūn̄ Eſa. xix. d̄r.
Deſcēdet dn̄s ſuper nubē leuē. i. Mariaꝫ
pauperē. que nubes quidē fuit. q2 ex terra
nata eſt. ſed tn̄ fuit leuis. q2 a mūdi affecti-
bus prorſus exonerata. Pulchritudo ꝟo
competit eiꝰ puritati ꝑ quā immunis fuit
ab omī deformitate pcc̄i. cui d̄r Cant. iiij.
Tota pulchra es. ⁊c̄. Fortitudo aūt cōpe-
tit eius ſtabilitati. ſ. in fide ⁊ ſapīa. iuxta
illud Prouer. vl. Fortitudo ⁊ decor indu-
mentū eius. Et Eccl̄i. xxvj. Colūne auree
ſup baſes argēteas. ⁊ pedes firmi ſup plā-
tas ſtabilis mulieris. Imputribilitas ꝟo
cōpetit eius ꝟginitati. iux illud Sap. vj.
Triplex tēplum arche. clara eſt q̄ nunꝙ̄ marceſcit. Tepl̄ū autē in
quo hec archa fuit eſt triplex. Unū in quo
fuit fabricata et ſanctificata. ſ. vterꝰ m̄ris
ſue. ſcꝫ beate anne. Unde in figurā d̄r. iij.
Reg. viij. ꝙ intulerūt archā dn̄i in locum
ſuū. in oraculū templi in ſancta ſanctorū.
Hec eī archa federis fuit beatiſſima ꝟgo.
quā deus auferēs ſterilitatē parentum. et
angelus ꝓmiſſionē deferēs. ⁊ ioachī opaꝫ
prebēs introduxerūt in locū ſuū. i. ī vteruꝫ
beate anne. de qua ſubdit. in oraculū tēpli.
Ipſa em̄ beata Anna quoddā templū dei
fuit. cuius oraculū erat mens eius deuota
deo ⁊ orōni dedita. In cuiꝰ etiā vtero btā
ꝟgo ſanctificata fuit vt eſſet ſctā ſctōꝝ. i.
ſup oēs ſanctos ſanctificata. vl̄ vt ipā be-
nedicta ꝟgo in vtero m̄ris ꝑpararet̄ ad ge-
nerandū ſanctū ſanctoꝝ. Scd̄m templum
in quo viſa fuit hec archa fuit tēplū Salo-
monis. in quo fuit purificata. ⁊ in eo obtu-
lit filiū ſuū deo in die purificatōis Lu. ij.
Tertiū ꝟo templū in quo fuit glorificata
eſt templum celi empyrei. de q̄ inq̄t p̄s. x.
Dn̄s in tēplo ſancto ſuo: dn̄s in celo ſedes
eius. In hoc igit̄ tēplo celeſti deducta fuit
hec ſacratiſſima archa cū īdibilibꝰ tripudi-
ijs ⁊ iubilationibꝰ. Et ideo ī ꝑdicta viſio-
ne iohānis d̄r. ꝙ facta ſunt fulgura ⁊ vo-
ces ⁊ terremotus. Fulgura. ſ. ad terroreꝫ
demonū. qui oēs ex terrore in fugā ꝯuerſi
ſunt. Uoces ꝟo oīum ſctōꝝ atqꝫ angeloꝝ
iubilantiū. Terremotus aūt. i. commotio
iudeoꝝ ꝯcurrentiū. Oſtēſa etiā fuit alio
G Maria fuit aſſumpta vtiliter
modo aſſumptio ipſius beatiſſime ꝟginis
ꝑdicto iohāni euāgeliſte Apoc. xij. vbi ait
Signū magnū apparuit in celo mulier a-
micta ſole. ⁊ luna ſub pedibus eiꝰ. ⁊ in ca-
pite eius corona ſtellarū duodeciꝫ. In qbꝰ
verbis oſtendit̄ ꝙ ipā btā ꝟgo aſſumpta
fuit vtiliter. ſublimiter. mirabiliter. ⁊ ho-
norabiliter. Utilit̄ quidē ſi ꝯſideremꝰ offi-
ciū ad qd̄ aſſumpta eſt. qd̄ oſtēdit̄ ī ſigno.
Unde ait. Signū magnū apparuit in celo. ſ.
beata ꝟgo maria aſſumpta eſt in celuꝫ vt
eſſet nobis ſignū. Sūt aūt quedā ſigna di-
rectiua. vt ſunt cruces in via. Et ſigna di-
ſtinctiua. vt ſunt t̄mini in agris. Et ſigna
oſtēſiua. vt circulꝰ ante tabernā. Btā igit̄
ꝟgo fuit ſignū magnuꝫ. i. magna ſignifi-
cans. Ipſa em̄ nos dirigit ſicut ſtella ma-
ris. Ipſa etiam nos a peccatꝭ diuidit. ſicut
aurora q̄ diuidit diē a nocte. Ipſa etiam ꝓ
nobis filio ꝑces fundit ⁊ vbera oſ̄dit. Ūn̄
eſt altera heſter que apud regem ꝓ nobis
aſſiſtit. Oēs ergo ſignemꝰ aīas n̄ras deuo-
tione iſtiꝰ magni ſigni: vt ſub eiꝰ ꝓtectiōe

viuamus ſecuri. Nā res ꝑſumitur eſſe illiꝰ
cuius eſt ſignū qd̄ ī ea reꝑitur. vt ait Bal.
in aut̄. dos data. C. de dona: ante nup. de q̄
H Sublimiter
vide ꝑ Johannem and̄. in additionibus ad
Specu. in ti. de preſcrip. Scd̄o fuit aſſū-
pta ſublimiter ſi cōſideremus ſitū. q2 ipſa
apparuit in celo empyreo ſup oēs ordines
angelorum. iuxta illud p̄s. viij. Eleuata eſt
magnificētia tua ſup celos. Iteꝫ apparuit
in celo tanꝙ̄ regina in throno ad regnādū
cum filio. ſm̄ figurā. iij. Reg. ij. Iteꝫ appa-
ruit tanꝙ̄ aduocata in curia ad interpellā-
dum pro mūdo. Ūn̄ figurata eſt in illa ſa-
piente muliere que īrauit ad Dauid ad in-
terpellādum ꝓ Abſalone. ij. Reg. xiiij. Itē
apparuit tanꝙ̄ hoſpita ad recolligēduꝫ in-
gredītes. Et id̄o in eius aſſumptiōe cantat̄
I Mirabiliter
euangeliū de Martha que xp̄m recepit in
hoſpitio ſuo. vt habetur Lu. x. Tertio aſ-
ſumpta eſt mirabiliter. qd̄ apparet ſi cōſide-
remus ſexū. q2 mulier. Mirū eſt autē val-
de ꝙ mulier appareat in celo que homineꝫ
expulit a paradiſo. Sed nota ꝙ beata ꝟgo
d̄r mulier ſexus diſcretione nō corporis fra-
ctione. iuxta illud Eccl̄i. xxvj. Sicut ſol ori-
ens mūdo in altiſſimis dei. ſic mulieris bo-
Qual̄r Maria dicatur multipliciter.
ne ſpecies in ornamentū domus ſue. Or-
namentū em̄ domus eccleſie fuit exemplū
ꝟginitatis eius. Uel ſicut ſol oriēs ⁊ in al-
to exiſtēs illuminat mūdum: ſic ipſa bn̄di-
cta ꝟgo in aſſumptione aſcēdens illumina-
uit celum qd̄ d̄r domus dei. Ūn̄ Maria in-
terpretatur illuminatrix. Licꝫ ergo appel-
latione mulieris regulariter intelligat̄ illa
que fuit corrupta. ff. de cōtra. emp. l. alio-
quin. ⁊ de ope. noui nū. l. de pupillo. §. ⁊ ge-
neraliter. ⁊ de edil. edi. l. querit̄. §. mulierē.
⁊ de acti. emp. l. ex empto. §. ſi quis ꝟginē.
⁊. xxvij. q. j. c. nec aliq̄. Quādoqꝫ tn̄ mulie-
ris appellatione intelligitur etiam ꝟgo. l.
mulieris. ff. de ꝟbo. ſig. de quo dic vt ibi ꝑ
doc. ⁊ in. l. mulier. eo. ti. Ūn̄ mulieribꝰ lega-
tis etiā ꝟgines cōtinētur. l. ſeruis legatꝭ. §.
mulieribꝰ. ff. de leg. iij. ⁊ de auro ⁊ argēto
le. l. argumēto. §. ij. ⁊ ſic accipitur in predi-
cta auctoritate. Item d̄r mulier bn̄dicta vir-
go ex prolis fecūditate: nō ex mētis fragili-
tate. Muliebris em̄ ſexus cōīter eſt fragi-
lis. inſti. quibꝰ ali. li. vel nō. §. j. ⁊ eſt inſtabi-
lis. xxxij. q. vij. c. qd̄ ꝓpoſuiſti. ⁊ no. ꝑ glo.
in. c. j. de clande. deſpō. ⁊ facit. c. vltimo. de
pac. lib. vj. Item d̄r mulier nō ex fatuitate
vel ex vitioꝝ multiplicitate. ſicut illa cui di-
citur. Tanꝙ̄ vna de inſipientibꝰ mulieribꝰ
locuta es Thobie. ij. ⁊. xxxiij. q. viij. c. conue-
nior. Uel vt illa de qua dicit̄. Mulier que
erat in ciuitate peccatrix Luce. vij. ſed dicit̄
mulier ex virtutū ſingularitate: velut Ju-
dith de qua dictū fuit Judith. xj. Nō eſt ta-
lis mulier ſuper terrā. in ſenſu. in pulchritu-
dine. ⁊ in ornatu verboꝝ. Nō etiā d̄r muli-
er ex debilitate ⁊ mutabilitate ſicut de femi-
na inquit poeta. Uariū ⁊ mutabile ſemꝑ fe-
mina. de quo extra. de ꝟbo. ſig. c. forus. §.
finali. ⁊ facit. xxxij. q. ij. c. mulier. ⁊ de fri.
et male. c. vlti. ⁊ in. l. filia. C. de inoffi. teſta.
Sed eſt illa mulier de qua d̄r Prouer. vlt.
Mulierē fortē quis inueniet ⁊c̄. ⁊ de q̄ in
figurā d̄r Judith. xiiij. vna mulier hebrea
fecit cōfuſionē in domo nabuchodonoſor.
Et Prouer. xj. Mulier gratioſa inueniet
gloriā. ⁊. xij. Mulier diligēs corona eſt vi-
ro ſuo. ⁊. xiiij. Mulier ſapiēs edificat do-
mū ſuā. ⁊. xv. Beatus qui inuenit mulierē
bonā. ⁊. xxxj. Mulier timēs deū ipſa lau-
dabitur. Et ideo vnicuiqꝫ noſtrū moraliter
d̄r Eccl̄i. vij. Noli diſcedere a muliere ſenſa-
ta quaꝫ ſortitus es in nomine domini. bea-
tus enim qui habitat cum muliere ſenſa-
ta. ⁊ mulieris bone beatus vir Eccl̄i. xxvj.
Mulier enim fortis oblectat virū ſuum. ⁊
pars bona mulier bona. ibidē. ⁊ gr̄a mulie-
ris ſedule delectabit virū ſuū. ⁊ datū dei eſt
mulier tacita ⁊ ſenſata. ⁊ gratia ſup gr̄am
K Honorabilit̄.
mulier ſancta ⁊ pudorata. ibidē. Talis er-
go fuit illa mulier. ſ. beatiſſima ꝟgo q̄ ap-
paruit in celo. Quarto aſſumpta fuit ho-
norabiliter. qd̄ patet ſi cōſideres ornatum
ſui corporis. q2 ſole amicta. ſiue pedū eius
q2 luna ſub pedibus eius. ſiue capitis. quia
in capite eius corona ſtellarum duodecim.
Aſcēdit ergo beata ꝟgo amicta ſole. i. circū-
data diuinitate filij ſui. ⁊ luna ſub pedibus
eius. ꝑ qd̄ ꝑpetua ſtabilitas eius deſignat̄.
luna em̄ inſtabilis eſt: ⁊ nō diu manet ple-
na. ⁊ deſignat mūdū ⁊ oīa t̄rena inſtabilia
que maria cōtemnēs pedibꝰ conculcauit. ⁊
ad celum vbi omnia ſtabilia ſunt anhela-
uit. Corona ꝟo que conſueuit honoris eſſe
ſignū: ſignificat datū fuiſſe ipſi beate ꝟgi-
ni honorem ſibi condignum. Per duodeciꝫ
autem ſtellas apoſtoli intelliguntur: qui in
obitu ⁊ aſſumptione ipſius glorioſe ꝟginis
preſentes fuiſſe dicuntur. Mulieri autem
ipſi date ſunt due ale ad volandum. per
quas intelligitur ꝙ tam in corpore ꝙ̄ in

anima volauit ad celum. Petrus autē io⸗
hannis ſuper Apocal'. xij. exponēs p̄dicta
verba: Mulier amicta ſole ⁊c̄. ait. In iſtis
ꝟbis notātur tria q̄ facta ſunt ī die aſſum⸗
ptionis. Primū eſt corꝑis ipſius glorifica
tio, q̄ notaꝫ ibi. Mulier amicta ſole, .i. Ma
ria amicta corꝑis glorificatiōe. que cōſiſtit
in q̄ttuor dotib⁹ eius. ſ. claritate. agilitate.
ſubtilitate ⁊ impaſſibilitate. que oīa in ſole
ſignificanꝫ. Radius em̄ ſolis eſt clarus et
agilis. nā ſubito ab oriēte in occidentē vo
lat. Itē ſubtilis eſt. qꝛ intrat vitrū ſine aliq̄
fractiōe. Itē eſt impaſſibilis. qꝛ nec gladio
nec lapide vel alio aliquo pōt ledi. Et pro⸗
pter hoc dicit dn̄s Mat. xiij. Fulgebūt iu⸗
ſti ſicut ſol. Ubi dicit Ber. Quis erit ſplen
dor animarꝝ qn̄ ſolis ſplendorē habebit lux
corporꝝ? Hec etiā glorificatio anime ⁊ cor⸗
poris figuratur Eſa. lxj. vbi dixit deus. Da
bo eis coronam ꝓ cinere. id eſt gloriā ani
me ꝑ humilitate patientie. Et oleum gau
dij. id eſt ſtolam ſeu gloriā corporis. pro lu
ctu. id eſt pro miſeria corporali. Oleū enim
eſt ſanatiuū ſeu mitigatiuum doloris. ꝑ qd̄
ſignificaꝫ impaſſibilitas. Itē eſt penetra⸗
tiuum. per qd̄ ſignificaꝫ ſubtilitas. Eſt etiā
leue. vn̄ omnib⁹ liquoribus ſupnatat. ꝑ qd̄
ſignificatur agilitas. Itē lucidum eſt ⁊ ci⸗
bus luminis. ꝑ qd̄ ſignificaꝫ claritas. Hāc
igitur coronā cum oleo habuit ꝟgo benedi
cta. que in anima ⁊ corꝑe gl'ioſo in celū eſt
aſſumpta. Fuit etiā ipſa beatiſſima ꝟgo in
celo militātis eccl'ie amicta ſole. i. maxima
caſtitatis claritate. Habuit nāq; caſtitatē
clariſſimā ⁊ altiſſimā. Clara eſt em̄ ⁊ alta
caſtitas cōiugalis. clarior ⁊ altior caſtitas
vidualis. ſed clariſſima ⁊ altiſſima fuit eius
caſtitas ꝟginalis. Unde. j. ad Cor. xv. dr̄.
Alia eſt claritas ſolis. alia lune. ⁊ alia ſtel⸗
larum. Claritas ſolis eſt cōtinentia ꝟgina
lis. claritas aūt lune eſt cōtinentia vidua⸗
lis. ſed claritas ſtellarum eſt cōtinentia cō⸗
iugalis. Omnes tn̄ has claritates habuit
ipſa bn̄dicta mater dei. que fuit virgo cōiu
gata ⁊ vidua. Unde Eccl'i. xxiiij. inquit. In
me omnis gratia vite. ſ. virginalis. cōiuga
lis ⁊ vidualis. In triūphante autem eccle⸗
ſia in aſſumptione fuit amicta ſole. i. oīum
ſanctorꝝ cōgregatione. qui cū maximo gau
dio eam ad thronū glorie deduxerunt. Un
de in figurā dicitur Numeri. x. Eleuata eſt
nubes. id eſt ꝟgo Maria. ⁊ ꝓfecti ſunt filij
Iſrael ꝑ turmas ſuas: eā comitādo. qd̄ pre

Maria amicta ſole.

dictum etiā fuerat Eccl'i. xxiiij. vbi dicitur.
In dn̄o honorabiꝫ: ⁊ in medio populi glori
ficabiꝫ. ⁊ in eccleſijs altiſſimi apiet os ſuū.
⁊ in cōſpectu virtutis illius gloriabitur. ⁊
in plenitudine ſancta admirabitur et in
multitudine electorꝝ habebit laudem. ⁊ in⸗
ter bn̄dictos bn̄dicetur. Sicut ergo bn̄dicta
virgo in terra tenuit primatū. Unde ipſa
ait Eccl'i. xxiiij. In omni terra ſteti ⁊ in om
ni populo ⁊ in omni gente primatū tenui.
ita etiā in celo primatū eſt cōſecuta ſuꝑ om
nes electos. ⁊ ideo in predicto. c. etiā dicit.
Et radicaui in populo honorificato. ⁊ in ꝑ⸗
tes dei mei hereditas illius. ⁊ in plenitudi⸗
ne ſanctorꝝ detentio mea. Dicitur aūt lu⸗ L
na ſub pedib⁹ eius. id eſt omnis defectus ⁊
impfectio. Tunc em̄ repleta fuit omni bo⸗
no ſine aliquo defectu. Un̄ dicere potuit cū
propheta ps. xxij. Dn̄s regit me ⁊ nihil mi
hi deerit: in loco paſcue ibi me collocauit.
Quattuor autē ſunt que gerūt defectū bo⸗
ni. Primū eſt ſuperbia. iuxta illud ps.
Defecerūt framee in finē. Et iſte defect⁹ de⸗
ſignatur in luna. que a paganis dicebatur
regina celi. Un̄ dicebāt Hiere. vij. Faciam⁹
placētas regine celi. Suꝑbia em̄ vult audi
re placentia. Hāc autē lunā. i. defectum ſu
perbie ſuppeditauit beata ꝟgo ꝑ verā hu⸗
militatē. De qua Luce. j. ipſa inquit. Reſpe
xit humilitatē ancille ſue. Secundū eſt im⸗
patientia. iuxta illud Iob. iiij. Uenit ſuꝑ te
plaga ⁊ defeciſti. Et hoc etiā vitiū ſignaꝫ
in luna cum dicitur Iohelis. ij. ꝙ luna ver⸗
tetur in ſanguinē. id eſt anima in furorem
⁊ iracūdiam. ſ. per impatientiā ⁊ iram per
quā ſanguis ebulit. vel per quā ſanguis ef
funditur. Et hunc quoq; defectum Maria
ſuppeditauit que tota mitis ⁊ patiens fuit.
Unde ipſa ait Eccl'i. xxiiij. Spūs meus ſu⸗
per mel dulcis ⁊ hereditas mea ſuper mel
⁊ fauū. Tertiū eſt auaricia. iuxta illud Eſa.
xl. Deficiēt pueri. id eſt auari. ⁊ laborabūt.
Auari enim ad modum puerorꝝ plus ſunt
amatores bonorꝝ temporaliū ꝙ regni celo⸗
rum. ⁊ hic etiam defectus ſignatur in luna
que eclypſatur ex vmbra terre. id eſt anima
ex auaricia terrenorꝝ. Et de hoc poteſt expo
ni illud Luce. xij. Luna nō dabit lumē ſuū.
Sed hunc defectum beata virgo ſuppedita
uit per paupertatē ⁊ terrenorū omnium cō
temptū. Unde ei dicitur Can̄. iiij. Tota pul
chra es amica mea: ⁊ macula. ſ. terrene aua
ricie. non eſt in te. Quartū eſt vanitas glo

Quattuor ſūt q̄ gerūt defectū.

rie. iuxta illud ps. lxxvij. Defecerūt in va⸗
nitate dies eorꝝ. Et hic etiam defectus de ſi⸗
gnatur in lune mutabilitate. quia tempora
lis gloria eſt mutabilis. Unde Eccl'i. xxvij.
dicitur. Stultus. i. hō tēporali ⁊ vane glo⸗
rie deditus: vt luna mutabitur. Hūc quoq;
defectū maria ſuppeditauit que mundi glo
riā deſpexit. Deſpexit em̄ oēm gloriā exte
riorē: querēs ſolūmodo interiorē. ſ. cōſcien
tie. iuxta illud ps. xliiij. Omis gloria eius
filie regis ab intus. Sed hic etiā eſt no⸗
tandum ꝙ quattuor ſunt que impediūt de⸗
fectū. Primū eſt patiētia. de qua dr̄ Iaco.
j. Patiētia opus ꝑfectū hꝫ. Et ibidē. Ut ſi⸗
tis ꝑfecti ⁊ integri in nullo deficiētes. Se
cundū eſt ſpei cōſtantia. Unde Eſa. xl. dr̄.
Qui ſperāt in dn̄o mutabūt fortitudinem.
aſſumēt pēnas vt aquile. currēt ⁊ nō labo⸗
rabūt. atq; ambulabūt ⁊ nō deficient. Ter
tiū eſt memoria dn̄ice paſſionis. Un̄ Heb.
xij. dr̄. Recogitate eū qui talē a peccatori⸗
bus aduerſus ſemetipm̄ paſſus eſt cōtradi
ctionē: vt nō fatigemini animis veſtris de⸗
ficiētes. Quartū eſt deſideriū celeſtiū.
iuxta illud ps. xxxiij. Inquirentes autē do.
non minuenꝫ oī bono. ⁊ Gal'. iiij. ait Pau.
Bonū faciētes nō deficiamus. Tēpore em̄
ſuo metemus nō deficiētes. Et hec oīa fue
runt in btā ꝟgine. vt patet eius vitā diſcur
renti. Corona aūt. xij. ſtellarū in capite
eius ſignificat plenā beatitudinē que conſi
ſtit in. xij. gaudijs paradiſi. que ſignificanꝫ
per. xij. fructus ligni vite Apoc. vlti. Quo⸗
rum duo oriūtur a deo. ſ. viſio diuinitatis.
⁊ gaudiū de cōtemplatione humanitatis
xp̄i. in quib⁹ conſiſtit vita eterna Ioh. xvij.
Alia duo cauſanꝫ a loco. ſ. celo empyreo.
quorꝝ vnū cauſaꝫ ex celi ſpacioſitate. ⁊ ali⸗
ud ex eius ſpecioſitate. Alia duo a cōſortio
beatorꝝ. vnū a ſocietate angelorꝝ. aliud ex ſo
cietate hominū. Alia duo a mūdo. vnū de
pulchritudine creaturarꝝ. aliud de ſtabilita
te earū. Alia ꝟo duo ab īferno. vnū ab eua
ſione. ⁊ aliud ex clauſiōe. Alia inſuꝑ duo a
ſeipſa. vnū de ſtola anime. aliud autē de ſto
la corporis glorioſi. ⁊ ita exponit Petrus
iohannis vbi ſupra.

Quattuor impediunt defectū

M

Plena btitudo cōſiſtit in. xij.

N

Pars. vij. hui⁹ ſmōis q̄ dr̄ ſublimatōis.

I
nquit deuot⁹ Ber. in ſermōe aſſum
ptionis. Sublimis iſta dies ⁊ ſplen
didior ſole refulgurās: in qua ꝟgo
regalis ad thronū dei patris euehitur. ⁊ in
ipſius trinitatis ſede repoſita naturā etiā

angelicam ſollicitat ad videndū. tota con⸗
glomeratur angelorꝝ frequētia. vt videant
reginā ſedentē a dextris dn̄i virtutū. in ve⸗
ſtitu deaurato ⁊ in corpore immaculato cir
cundatā varietate gratiarꝝ. ⁊ diſtinctā mul
tiplicitate virtutū. Sanctus quoq; Bernardi⸗
nus in ſermone p̄allegato ait. Sed quibus
laudibus ſeruit⁹ hominū reginā efferet an
gelorꝝ: que ꝑconia dilatet mortalis angu⸗
ſtia vel officia ſubminiſtret cui celeſtia pa
rēt ⁊ famulātur obſequio celici ciues? Que
fert exenia: quas laudes attentet huma⸗
na penuria: cuius gloriā angelice mirātur
⁊ predicāt poteſtates? Quibus dignā hono
ribus plauſus hominū acclamabit in ter⸗
ris: quā ſpirituū agmina beatorꝝ iugiter ve
nerantur in celis? Nō eſt ꝓfecto facultatis
humane virginē glorioſam vt meretur ef⸗
ferre nobis qui votū gerimus obſequendi:
talem credere ſufficiat tantāq; fateri quā⸗
tam nullus hominū valeat explicare. Suf
ficere forſitan poteſt ⁊ illi cui ſummam ad
ipſam cedit ad gloriam. ꝙ hodie ſuꝑ ange
los aīa ⁊ corꝑe exaltata. omniū hominū ⁊
voces excellit. ⁊ ſuperat intellectū. hec ille.
Uolens aūt dn̄s noſter Ieſus xp̄s ma⸗ O
trē ſuā dilectiſſimā reſuſcitare a mortuis
⁊ in celeſti gloria ſublimare: dixit ei illud
Eſa. lj. Eleuare eleuare: cōſurge hieruſalē.
Ipſa enim ꝟgo bn̄dicta que fuit tota paci
fica. ⁊ dei viſione mirabiliter illuſtrata: me
rito appellatur hieruſalē que interp̄taꝫ vi⸗
ſio pacis. Bis aūt ait eleuare ⁊ ſemel con⸗
ſurge: vt eleuationē tam mentis ꝙ corpo
ris in gloria deſignare oſtēdat. ⁊ vt ad ſui
ſimilitudinem a mortuis gl'ioſa reſurgat.
Nec mirū ſi ipſa ꝟgo ſacratiſſima eleuata
eſt ſuꝑ oēs beatos in celis. que in p̄ſenti vi
ta ſuper oēs eleuata eſt in terris. Eleuata
enim fuit in mūdo eleuatione gratioſa tri⸗
pliciter. Primo ꝑ eminētiā ſanctitatis ſu⸗
pra mūdiciā virginū ⁊ angelorꝝ. Scd̄o per
excellētiā cōuerſationis ſupra obedientiam
martyrꝝ ⁊ cōfeſſorꝝ. Tertio ꝑ altitudinē cō⸗
templationis ſupra eminētiā apoſtolorū.
ꝓphetarꝝ ⁊ patriarcharꝝ. Et hāc triplicā ele
uationē vt inquit ſanct⁹ Bernardinus vbi
ſ. myſtice nobis oſtendit ſcriptura in eleua
tione arche Noe. in eleuatione rote. ⁊ ī ele⸗
uatiōe aquile. Primo quidē eleuata fuit ꝑ
eminentiā ſanctitatis. proinde Gen̄. vij. di
citur. Multiplicate ſunt aque. ſ. ꝓpter exu
berantiā gratie. ſublimitatis ⁊ ſanctitatis.

Maria fuit hic eleuata tripl'r

Multiplicatio ei aquaꝝ in archa: denotat
gratiaꝝ plenitudinē in Maria. Ipſa enim
eſt fons hortoꝝ ⁊ puteus aquarū viuētiū.
vt ſcribitur Cañ. iiij. Et hortus irriguus ⁊
fons aquaꝝ cuiꝰ nō deficiēt aque Eſa. lviij.
He aūt aque grāꝝ eleuauerunt archam in
qua ſaluatū eſt vniuerſum ſemen gñatiōis
electoꝝ in ſublime a terra. i. ab omni terre-
nitate ⁊ amore infecto. Dicit aūt in ſubli-
me. quia ad hāc puritatē ⁊ mūdiciā nulla
pura creatura aſcēdit. nec angeli. nec virgi-
nes. Nā angeli mūditiā tm̄ habēt in mēte.
ꝟgines ꝟo in mēte ⁊ carne. Sed glīoſa vir
go cū quadā vtriuſqꝫ ꝑfectione ſuꝑ omneꝫ
creaturā eſt eleuata in ſublime. Scđo autē
eleuata fuit ꝑ excellētiā couerſationis deſi
gnataꝫ in eleuatione rote. de qua Ezech. i.
dr̄. Apparuit rota ſuꝑ terrā. iuxta quattu-
or animalia habēs quattuor facies. ⁊ aſpe
ctus rotarū ⁊ opꝰ eaꝝ q̄ſi viſio maris. Et ſe
quitur. Cum eleuarētur animalia de terra
eleuabātur rote. ſpūs eñ vite erat in rotis.
Per illa quattuor animalia myſtice doctri
na euāgelica deſignat. per rotā ꝟo quat-
tuor facies habentē virgo bñdicta denota-
tur. que q̄ttuor hꝫ ꝟtutes ſm̄ q̄s vita acti-
ua regitur. ⁊ omnimoda perfectiōe ad euā-
gelicam cōformatur. Et qm̄ he ꝟtutes licꝫ
vniātur in gratia diſtinguūtur tñ in opa-
tione ſua. iō dr̄ pluraliter ꝙ rote ille eleua-
bātur. q: virtutes in ea fuerunt in ſummo
ꝑfectionis tam ad agēdū q̄ꝫ ad patiēdum.
⁊ hoc in tantā incōprehēſibilitatē intelle-
ctui humano vt merito dicatur ꝙ aſpectus
rotarū ⁊ opus earū erat quaſi viſio maris.
Nam inextimabiliter ſuperauit oēm obedi
entiā ⁊ actionē atqꝫ couerſationē cōfeſſoꝝ
⁊ martyꝝ. Nā in omnibꝰ ipſis fuit pondus
difficultatis ad bonū ⁊ pronitaſ ad malū.
In ipſa aūt ꝟgine bñdicta nullū fuit om-
nino retardatiuū. Fuit eñ rota volubilis
ſm̄ oēm ſpūſſancti motū. Tertio aūt eleua
ta eſt ꝑ excellentiā cōtemplatiōis. ⁊ hoc de-
ſignatū fuit in eleuatione aquile. de q̄ Iob
xxxix. dr̄. Nūquid ad preceptū tuū eleuabit
aquila. ⁊ in arduis ponet nidum ſuū? Ipſa
eñ beatiſſima ꝟgo ſuꝑ oēs apl'os. ꝓphas
ꝑatriarchas: ⁊ quoſcunqꝫ mūdi homines
eleuata eſt per ſapientiā ⁊ cōtemplationem
ſicut aquila eleuatur ſuꝑ oēs aues in aerē.
Et de his tribus eleuationibus tangitur
Cañ. vj. vbi de ipſa beatiſſima ꝟgine dicit.
Que eſt iſta que ꝓgredit quaſi aurora cō
ſurgēs. ⁊ hoc in ſanctitate. Pulchra vt luna
⁊ in cōuerſatione electa vt ſol. ⁊ hoc in cōtē
platione. terribilis vt caſtroꝝ acies ordina
ta. ⁊ hͦ in omniū ꝑdictoꝝ connexione. Que
quaſi oīa ponit ſanctꝰ Bernardinus ad lit-
terā vbi. ſ. Ubi etiā dicit ꝙ ipſa bñdicta P
ꝟgo trāſiens ex hͦ mūdo eleuata eſt ad cul
men triplicis dignitatis. ſ. altiſſime. latiſſi
me ⁊ firmiſſime. que tria in eleuatione diui
ne magnificētie. diuine ſedis. ⁊ mōtis im-
mobilis figurātur. Primo quideꝫ eleuata
eſt ad culmen dignitatis altiſſime vt ſit re-
gnū ꝟginis altū. Et de hoc ps. viij. inq̄t.
Eleuata eſt magnificētia tua ſuper celos.
Porro ſingularis magnificētia dei fuit btā
ꝟgo. q: in eius exaltatiōe plus magnifica-
tur. ⁊ etiā ipſa bñdicta ꝟgo in ſua humilia-
tione. deuotione. grāꝝ actione ⁊ omniū bo
noꝝ dei fruitiōe plus magnificat deum q̄ꝫ
omnis creatura alia ſimul ſumpta. Uñ me
rito dr̄ eleuata ſuꝑ celos. i. ſuꝑ angelos vni
uerſos. Quia ſicut filꝰ dei dñs Ieſus ſedet
ad dexterā maieſtatis in excelſis. tāto me-
lior angelis effectꝰ quāto pre illis differen-
tius nomē hereditauit. ad Heb. i. Mō no-
men ꝑfecto eſt vt vere ſit deꝰ ꝑ grām vnio-
nis. Sic ⁊ mater ipſius Ieſu tanto omnibꝰ
angelis melior eſt quāto pre oībꝰ in digni-
tate maternali abundat. Scđo eleuata Q
eſt ad culmen dignitatis latiſſime vt ſit re-
gnū eius latū. Uñ. ij. Reg. iij. dr̄. Quomo-
do intrauit Dauid: ſic faciā cū eo vt eleuet
thronus eius ſuꝑ Iudam ⁊ Hierl'm: a Dan
vſqꝫ Berſabee. Thronus aūt iſte in quo ſe
dit ⁊ requieuit Dauid qui manu fortis ⁊ vul
tu deſiderabilis interꝑtatur. i. Ieſus dei fi-
lius: fuit glīoſa ꝟgo Maria. que eleuata
fuit ad latitudinē regni: vt de ea dici poſſit
ꝙ nō ſolū dominat a Dan vſqꝫ ad Berſa-
bee: ſed a mari gratie vſqꝫ ad mare glīe.
⁊ a flumine influxuū diuinoꝝ vſqꝫ ad termi
nos orbis terraꝝ regnās ſuꝑ oēm creatu-
ram. Tertio eleuata eſt ad culmē digni- R
tatis firmiſſime. Uñ Eſa. ij. dr̄. Erit in no-
uiſſimiſ diebꝰ preparatꝰ mōs domus dñi in
vertice montiū: ⁊ eleuabitur ſuper colles.
Mons eñ iſte in quo bñplacitū eſt deo ha
bitare in eo. ⁊ de quo abſciſus eſt lapis ſine
manibus eſt glīoſa virgo. de qua ſine huma
no opere natus eſt xp̄s ieſus lapis angula
ris qui repleuit vniuerſam terrā. Hic auteꝫ
mons eleuatus eſt ſuꝑ colles. quia ꝟginis
ipſius dignitas eſt ſuꝑ oēs ſublimiſſima ⁊

Eleuata ē ad triplicē dignitatem.

latiſſima. ⁊ ſuꝑ cunctos firmiſſima ⁊ incon
cuſſa. ita vt moueri non poſſit ſublimitas
montis q̄ꝫdiu durat firmitas lapidis. nec
regnū matris q̄ꝫdiu durat imperium ꝓlis.
De cuius imperio dr̄ Dañ. vij. Poteſtas eiꝰ
poteſtas eterna que nō auferetur ⁊ regnuꝫ
qꝺ non corrūpetur. Et hec triplex eleuatio
premonſtrata eſt Eſa. vj. vbi inquit ꝓphe
ta. Uidi dñm ſedentē ſuper ſoliū. quia im-
mobiliter requieuit ſuper glīoſam virginē
ratione dignitatis firmiſſime. Solium in-
quā excelſum ⁊ eleuatū ratione dignitatis
altiſſime. ⁊ plena erat omnis terra maieſta
te eius ratiōe dignitatis latiſſime. hec ſan
ctus Bernardinus vbi. ſ. Beatus q̄ꝫ Ber.
in quodā ſermone ait. Nec in mūdo digni-
or locus fuit ꝟginalis vteri tēplo: quo Ma
ria dei filium ſuſcepit. nec in celo ſublimior
regali ſolio quo Mariā marie filius ſubli-
mauit. ſ. in anima ⁊ in corpore ſicut ipſa deſi
derabat dicens filio ſuo aſcēdenti in celuꝫ.
trahe me poſt te. ſ. totaliter. nō enim dice-
bat ſolūmodo cum Dauid ps. xlj. Sitiuit
anima mea ad deum fontē viuū. ſed etiam
cū beato Iob ſui libri. c. vij. Libera me dñe
⁊ pone me iuxta te. ſ. totaliter quo ad ani-
mā ⁊ corpus. Tanta aūt excellētia exalta
uit dei filius matrē ſuaꝫ ſuper oēs choros
angeloꝝ ꝙ ſicut dicit quidā doctor deuotꝰ
ſi ibi vbi ipſa reſidet eſſet multitudo. nouā
S cōſtitueret hierarchiā. Licꝫ autē nullus
dubitet ipſam glīoſam ꝟginem Mariam
ſuꝑ oēs angelicas hierarchias ⁊ ſuꝑ om̄es
beatos ſublimatā. tñ hanc veritatē nōnul-
lis ꝓbabimus rōnibus quo intellectus ha
beat materiā ſpeculādi. ⁊ affectus inflam-
metur deſiderio imitādi. Prima aūt ratio
ſꝫ puritatis. Sicut eñ grauia naturaliter
tendunt deorſum ita leuia ſurſum. iiij. de ce
lo ⁊ mūdo. Et quāto aliq̄d eſt leuius tanto
magis aſcēdit donec ad terminū ſue ſperā
ſue nature prefixā attingit. Creatura autē
rōnalis ſm̄ ſpm̄ tanto eſt leuior quāto eſt
purior a pctō. vñ peccatū appellat apl's pō
dus Heb. xij. di. Deponētes omne pōdus ⁊
circūſtans vos pctm̄. Cuius grauedinē ſen
ſerat ps. xxxvij. cū dicebat. Qm̄ iniq̄tates
mee ſuꝑgreſſe ſunt caput meū: ⁊ ſicut onus
graue grauate ſunt ſuꝑ me. Nulla aūt pu-
ra creatura fuit beata ꝟgine purior. ergo
nulla leuior. Suꝑ oēs igit aſcēdit ratione
ſue puritatis. Uñ dicit Anſelmus i quodā
ſermōe. Sicut nulla pōt ſub deo maior pu-
ritas ꝟginis puritate intelligi. ſic ſub deo lo
cus ſibi ꝓpinquior intelligi nō dꝫ illo ad
quē virgo eſt aſſumpta. Et iō Ber. ſuꝑ ps.
inquit. O ꝟgo ꝟga ſublimis. q̄ꝫ in ſublime
verticē ſanctaꝫ erigis. vſqꝫ ad ſedentem in
throno. ⁊ vſqꝫ ad dñm maieſtatis. Et Hie
ro. in quodā ſermōe ait. Si ī domo patris
māſiones multe ſunt: credimus ſplendidio
rē matri filiū preſtitiſſe: quā olim edifica-
uit ſibi domū ſubnixā colūnis. vij. i. vij. ſpi-
rituſſancti donis. Scđo idē ꝓbatur rō- T
ne humilitatis ineffabilis. Regula eñ ve-
riſſima a xp̄o eſt tradita Lu. xviij. ꝙ om̄is
q̄ ſe humiliat exaltabit. Uñ apl's Phil. ij.
arguit. ꝙ q: chriſtus humiliatus eſt ⁊c. iō
deus exaltauit illum ⁊ dedit ei nomē ſuper
omne nomē. De hoc etiā habet Prou. xv.
vbi dr̄. gloriā ꝓcedit humilitas. Cum ergo
aliqua pura creatura nō reꝑiat ipſa beata
ꝟgine humilior: couenies eſt vt etiaꝫ nulla
ſit in glīa altior ⁊ ſublimior. vt ſicut aqua
quāto magis deſcēdit: tāto altiꝰ aſcēdit: ita
⁊ ipſa humillima ꝟgo quanto in inferiori
abyſſo humilitatis deſcēdit tanto in ſubli-
miori glīe loco ſit eleuata. De cuiꝰ ꝓfundiſ-
ſima humilitate loquēs Bern. ſuꝑ miſſus
eſt inquit. Que eſt hec humilitas tam ſubli
mis que cedere neſcit honoribꝰ. inſoleſcere
glīa neſcit: mr̄ dei eligitur. ⁊ ancillā ſe no- V
minat. Tertio idē ꝓbatur rōne dignita-
tis. Uidemus eñ ꝙ deꝰ cuilibet rei deputa-
uit locū ſm̄ ſuā dignitatē. Terra eñ quaſi
fex omniū in infimis iacet. Suꝑ eaꝫ eſt aq̄
tanq̄ꝫ dignior. deinde aer. poſtmodū ignis
poſt quē ſpera lune. ⁊ ſic de alijs celis. q̄ꝝ
quilibet tanto in maiori altitudine cōſiſtit
quāto maiori nobilitate ⁊ dignitate infe-
riora precellit. Silr̄ in locis collocari ſolēt
hoīes ſm̄ eoꝝ dignitatem. Uñ parabolice
loquēs dñs ait Lu. xiiij. Cū inuitatꝰ fueris
ad nuptias nō diſcūbas in ꝑmo loco. ne for
te honoratior te ſit inuitatꝰ. ⁊ veniēs qui te
⁊ illū inuitauit dicat tibi. da huic locum ⁊c.
Cū ergo ꝟgo bñdicta poſt deū ſit digniſſi-
ma. ⁊ ſuꝑ oēm purā creaturā excellentiſſi-
ma. eo ꝙ eſt mr̄ dei. pꝫ ꝙ decet eā locū hr̄e
ſupmū inter oēs creaturas ⁊ deū. Quar X
to idē ꝓbatur rōne gratioſitatis. Grē eniꝫ
debet glīa. iuxta illud ps. lxxxiij. Gratiam
⁊ glīam dabit dñs. Maiori aūt grē maior
debet glīa. ⁊ maxime maxima. q: ſicut ſe
hꝫ ſimpl'r ad ſimpl'r. ita magis ad magis. ⁊
maxime ad maxime ſm̄ phm̄. iiij. Topico.

Mariā ſuꝑ oēs aſſūptā probat rōnibꝰ.

Sed beata ỽgo ſup oẽs creaturas puras
fuit grã plena. iuxta illud Diero. ad Euſto
chiũ. Ceteris ꝑ ptes grã pſtatur: marie au
tẽ tota ſe infudit grẽ plenitudo. ergo illi de
betur ſummus glie locus. Uñ Ber. in ſmo
ne aſſumptionis ait. Quãtũ plus grẽ ade-
y pta eſt in terris pre ceteris: tantũ ⁊ in celis
obtinet glie ſingularis. Quinto idẽ ꝓba
tur rõne charitatis. Charitas eñ eſt mẽſu
ra ſm quã mẽſurant̃ pmia. vt quãto plus
charitatis qs habuerit: tanto etiã plus glo
rie accipiat ⁊ in celis ſublimioꝛ fiat. Quꝛ er-
go btã ỽgo ſup oẽs creaturas exarſit cha-
ritate. qꝛ nõ tãtũ amauit xp̃m vt deũ. ſꝫ eti
am vt filiũ ꝓpꝛiũ. Uñ Cañ. ij. dicebat. Ful-
cite me floribus. ſtipate me malis. qꝛ amo
re langueo. Ideo ſup oẽs creaturas quas
ſupauit charitate debuit exaltari in celeſti
retributiõe. De ipa eñ inqt Diero. ad Eu-
ſto. Totã eã incãduerat diuinus amoꝛ ⁊ ar
doꝛ cõtinuus perfuſi amoꝛis. Cũ igit̃ cha-
ritas ⁊ amoꝛ ſit ſpũalis ignis. de quo habet̃
Luc. xij. Et ignis naturalr̃ aſcẽdat: ſeq̃t̃ ꝙ
ipa ỽgo bñdicta q̃ ſup oẽs igne diuini amo
z ris plena fuit: ad altitudinẽ glie ſuper oẽs
aſcẽdit. Sexto idẽ ꝓbat̃ rõne meritatio
nis. Ut eñ dꝛ. j. ad Coꝛ. iij. ⁊ in. c. pñs cleri
cus. xx. q. iij. Unuſqſqꝫ ꝓpꝛiã mercedẽ reci
piet ſm ꝓpꝛiũ laboꝛẽ. Scdm ergo meritũ
hic habitũ habebit̃ loc⁹ in p̃mio. Sed ipſa
benedicta ỽgo plus meruit ſola ꝙ oẽs alie
creature. Uñ ſanct⁹ Bona. in. iij. di. iiij. ar.
ij. q. ij. dicit. ꝙ ipa pl⁹ meruit inteſiue poſt
annũciationẽ ꝙ oẽs ſcti ⁊ ſctẽ dei ſimul. er
A go ⁊c. Septimo idẽ ꝓbatur rõne paſſi-
bilitatis. Dicit eñ apl's. ij. ad Coꝛ. j. Sicut
ſocij paſſionũ eſtis: ita ⁊ cõſolatiõis eritis.
ad qd̃ etiã eſt textus in. c. j. de ſepul. Unde
quãto plura qs toꝛmẽta tolerauit ꝓ xp̃o:
tãto glorioſioꝛ erit in celo. Et ideo dicebat
beat⁹ Andreas. Tãto meo regi ero accepti
oꝛ quãto ꝓ eius amoꝛe fuero ꝑmanens in
toꝛmẽtis confeſſoꝛ. Et ꝓpter h̃ petentibus
apl'is Johãne ⁊ Jacobo glie celſitudinem:
Rñdit dñs Mat. xx. Poteſtis bibere cali-
cẽ quẽ ego bibiturus ſum: Dicũt etiã docto
res in. iiij. diſt. xlix. ꝙ martyrib⁹ ꝓpter paſ-
ſiones toleratas datur aureola. Sed btiſſi
ma ỽgo plus eſt paſſa ꝙ aliqs martyꝝ. iu
xta illud Lu. ij. Et tuã ipſius animã ꝑtrã-
ſibit gladius. Uñ dicit Diero. ꝙ tãtus fuit
doloꝛ ipſius ỽginis. ꝙ licꝫ nõ fuerit moꝛ-
tuus tñ fuit plus ꝙ martyr. qd̃ etiaꝫ inquit
Rich. noſter in. iij. diſt. xxxiij. ar. vij. q. iiij.
Ergo ſup oẽs alios eſt in celeſti curia lau-
reata ⁊ gloꝛificata. Cui⁹ exaltatio ⁊ ſublima
tio vt inqt ſanctus Bernardinus vbi ſupꝛa
eſt nobis valde ꝓficua. Nã qñ reſidet iuxta
filiũ tria militãti eccleſie patrocinia pſtat.
Primo eñ dirigit expediẽdo viã. Scdo ꝓ
tegit repellẽdo pugnã. Tertio irrigat impe
trãdo grãm. Et hec triplex eleuatio figura
ta eſt in ſacra ſcriptura. Prima eñ qꝛ diri
git. figurata ẽ Exo. xiiij. vbi dñs ait Moy
ſi. Eleua virgã tuã ⁊ extẽde manũ tuã ſup
mare. ⁊ diuide illud vt gradiãtur filij Iſra-
el in medio maris ꝑ ſiccũ. Hec eñ virga ad
cui⁹ eleuationẽ pꝛeparatur via ꝑpl'o dei. eſt
gl'ioſa ỽgo Maria. cui⁹ patrocinio oĩs pe-
ne amaritudo ꝑpl'o dei dulcoꝛatur. ⁊ iter ad
ingrediendã terrã ꝓmiſſionis diſponitur.
Uñ ipſi bñdicte ỽgini dicere poſſum⁹ illud
Sap. xiiij. Dediſti in mari viã. ⁊ in flumi-
nib⁹ ſemitã firmiſſimã. oſtẽdẽs qꝛ potẽs es
ex oĩb⁹ ſanare etiã ſi ſine rate quis adeat
mare. Scda figura de ꝓtectione habet̃ Nu
meri. x. vbi dicit̃. ꝙ cũ eleuaret̃ archa dice-
bat Moyſes. Surge dñe ⁊ diſſipentur ini-
mici tui: ⁊ fugiãt qui oderũt te a facie tua.
Ex qua figura myſtice innuit̃. ꝙ cũ beatiſſi
ma ỽgo eleuata eſt in celũ demonis poten
tia imminuta eſt ⁊ diſſipata. Uñ ipa inqt
Eccli. xxiiij. Supboꝝ ⁊ ſublimiũ colla pꝛo-
pꝛia ỽtute calcaui. Tertia ỽo figura de irri
gatiõe habet̃ Job. xxxviij. vbi dꝛ. Nũquid
eleuabis in nebula vocẽ tuã: ⁊ impet⁹ aqrũ
operiet te: Uox in nebula eleuata eſt gra ꝑ
oꝛõneꝫ ỽginis impetrata. ad quã ſequitur
impet⁹ aquaꝝ. qꝛ ꝑ ipſam impetrat̃ influen
tia grãꝝ atqꝫ remiſſio peccatoꝝ. Uñ Eccl'i
xliij. dꝛ. Medicina oĩum in feſtinatione ne
bule. hoc eſt in feſtina aſſumptione ỽginis
bñdicte. qꝛ oẽs qui volũt ꝑticipes fiũt grẽ
ſue. Ideo ipa i tãta glia ſublimata oẽs inui
tat vt ad ipam recurrãt ꝓ gra impetranda
dicẽs illud Eccl'i. xxiiij. Trãſite ad me oẽs
qui cõcupiſcitis me ⁊ a gñationibus meis
adimplemini. ſ. in pñti vita recipiẽtes graꝫ
⁊ in futuro eternã gloꝛiã. Amẽ.

Incipit duodecima ⁊ vltima ps hui⁹ ſer-
monarij qd̃ Mariale appellatur. In q̃ tra
ctat̃ de btiſſime ỽgis Marie coꝛonatione
ſiue gloꝛificatione. Et pꝛopꝛio ac particu-
lari nomine Triumphus domine paradiſi
appellatur.

Aſſumptõ marie ẽ nobis valde vtil.

A Poſuit diadema
regni in capite eius Heſter
ij. Ad gloꝛiã ⁊ honoꝛẽ bea-
tiſſime virginis matris dei
exoꝛdiũ ſumamus a verbis
deuotiſſimi eius beati Ber. in ꝓncipio cu-
iuſdã ſermonis de aſſumptiõe eiuſdẽ q̃ ait.
Hic totũ decurrat ingeniũ. ⁊ aureus ſermo
totus reluceat maieſtate. Uoluntaria oꝛis
mei bñplacita ſibi faciat genitrix dei. domi
na mũdi. regina celi. Ipſa ſenſum acuat. di
rigat ſtilum. ⁊ linguã pauperis venuſtioꝛi
reſpergat eloquio. qd̃ ⁊ ipſa mihi hodie im
partiri dignet̃. vt de magnificẽtijs eius ali
quid ſaltẽ balbutiẽdo depꝛomã. Cui⁹ gliaꝫ
in ſpũ vidẽs ꝓpheta Dauid inquit deo ps.
xliiij. Aſtitit regina a dextris tuis in veſti-
tu deaurato: circũdata varietate. In quib⁹
verbis oſtẽdit ꝙ ipſa glorioſa virgo tanꝙ
regina celi diademate coꝛonata ſedet a de-
xtris filij veſtita aurato charitatis indumẽ
to. atqꝫ circũdata varietate omniũ ỽtutuꝫ
atqꝫ gratiaꝝ. De cui⁹ triumphãtiſſime ỽgi
nis gloꝛificatiõe locuturus tria deuotꝫ men
tibus ſpeculãda myſteria ꝓpono.
Primũ dicitur coꝛonationis.
Scdm qualificationis.
Tertiũ ỽo recoꝛdationis.

Pars pꝛima huius ſermonis que dicit̃
coꝛonationis.

B De gl'ioſa virgine Maria in cui⁹ ca-
pite poſuit deus diadema regni ce-
leſtis poſſumus dicere illud Eccl'i
xlv. Coꝛona aurea ſuper caput eius. Sed h̃
operepꝛeciũ eſt videre nũquid ipſa benedi-
cta virgo ſicut nũc eſt regina celi: ita etiam
cum viueret eſſet regina mũdi vel saltẽ re-
gni iudaici: Pro cuius dubij declaratione
queritur pꝛimo. vtrum in regno ſuccedatur
oꝛdine ſucceſſionis. an ỽo per electionem:
Ad qd̃ cõcluſiue dico teneri ꝙ ſucceditur ꝑ
ſucceſſionẽ. per tex. notabilẽ in. c. licꝫ deno
to. ⁊ ibi Panoꝛ. in. ij. col'. in. v. nota. ⁊ alle
gat bonam glo. in. c. deniqꝫ. vij. q. j. cũ alijs
allegationibus. Secus autẽ eſt in imperio
in quo ſucceditur per electionẽ. ſm Panoꝛ.
in. c. venerabilẽ. de elec. Et ſic pꝛima cõclu-
ſio ꝓcedit in regno particulari. nõ auteꝫ in
vniuerſali. Et facit glo. in. c. Moyſes. viij.
q. j. Et ratio eſt ſm Bal. in. l. ex hoc iure. ff.
de iuſti. ⁊ iu. quia indignum eſſet ꝙ monar
chia imperij que nemini ſubeſt iret ꝑ ſucceſ
ſionẽ in manibus pupilli vel pupille. Sed
de regno particulari magis toleratur. quia
eſt ſubditũ imperio. Cõfirmãtur quoqꝫ pꝛe
dicta ꝙ regnũ trãſeat per ſucceſſionem ad
quẽcunqꝫ de domo regis ſeruata oꝛdinis
pꝛerogatiua etiã vſqꝫ ad centeſimũ graduꝫ
per ea que determinat Bal. in. c. j. in pꝛinci.
in vlti. col'. de feudo marchie. vbi hoc exp̃ſſe
tenet. Et coꝛroboꝛãtur p̃dicta. quia in ſcri-
ptura diuina in omnib⁹ libꝛis Regū ⁊ Pa
ralypomenon videmus ꝙ ſuccedebatur per
gradus oꝛdine ſucceſſiuo. Sacra autẽ ſcri-
ptura põt allegari ad deciſionẽ cauſaꝝ ſm
glo. in. §. fugiunt. in aut̃. vt iudices ſine q̃-
quo ſuf. col'. ij. Scdo pꝛo deciſione p̃me
dubitationis queritur vtrum infideles poſ
ſint creari reges: Et reſpõdetur ꝙ non. ⁊ ſi
qui ſunt: ſunt de facto ⁊ nõ de iure. vt de-
terminat Panoꝛ. in. d. c. venerabilẽ. de elec.
⁊ glo. in pꝛoemio inſti. Et patet. quia reges
vngũtur. c. j. de ſacra vnctio. cuius nõ ſunt
capaces heretici ⁊ infideles. Immo ſi rex
chꝛiſtianus efficeret̃ hereticus perderet re-
gnum. vt inquit Bal. in. l. j. in. xiij. colũna
C. de emanci. libe. in repetitione. Tertio
queritur nunquid femine poſſint ſuccedere
in regno: Et reſpõdet Panoꝛ. exp̃ſſe in. c.
dilecti filij. in fine pꝛimi no. ⁊ clarius in. iij.
col'. i glo. iij. extra de arbi. ꝙ ſic. ⁊ facit tex.
in. c. cum deuotiſſimã iuncta ſupſcriptione
xij. q. ij. Idẽ quoqꝫ tenet p̃dictus Panoꝛ.
in. c. ſignificauit. de reſcrip. in. iij. no. Sec⁹
aũt eſt in feudo. vt determinat idẽ Panoꝛ.
in locis p̃allegatis. ⁊ oẽs doctoꝛes in. §. ⁊
quia. de his qui feu. da. poſ. per illuꝫ tex. ⁊
glo. ibi que dicit ꝙ femina nõ ſuccedit i feu
dis niſi in trib⁹ caſibus. Primo qñ nomina
ta eſt inueſtitura. Scdo qñ feudũ redemit
a dño. Tertio qñ dñs ei dedit ꝓpter ſerui
tiũ patris. In quibus caſibus ab aliquo ex
parẽtibus nõ eſt inquietanda. vt in. c. ſi qs
ſine filio maſculo. queãdmo. feu. ad fi. per.
Bal. autem in dicto. §. ⁊ quia. addit quar-
tum caſum. ſ. quãdo feudum eſt datum ad
nullum ſeruitiũ. quia nõ extantib⁹ maſcu-
lis ſuccedet femina. Quintũ caſum po-
nit Odofre. in ſua ſumma. ſ. quãdo feudũ
erat queſitum iure emptionis. ⁊ hoc eſt po
tius ex natura cõtractus ꝙ feudi. Sextuꝫ
caſum addunt quidam in feudo cõceſſo ad
certũ ſeruitiũ qd̃ femina põt explicare ꝑ ſe
vel ꝑ aliũ. ff. de vſufruc. ac. l. ſi qs ticio. ⁊ l.
ſi mulieri. ſm Jac. de belaper. q̃ dicit ꝙ fuit

Utrum regnuꝫ ſucceſſione vel electiõe teneat̃.

Utrum iſideles poſſint creari reges

An femie ſuccedãt i regno

in facto in regno Apulie. Feminas aũt regulariter nõ ſuccedere in feudis: ptꝫ in.c.filia.de ſucceſſi.feu. Or aũt deficiẽtibꝰ maſculis femine ſuccedãt in regno ⁊ in comitatu. tenet etiã Bal.in.l.in multis.ff.de ſta.ho. ⁊ Archi.in.d.c.cuꝫ deuotiſſimã.xij.q.ij.dicit hoc ſeruari de cõſuetudine. Et idẽ videt tenere glo.in.l.fi.C.de arbi.vbi dat exẽplũ comitiſſe Capue ⁊ Matelle. Cynus qꝫ idẽ affirmat in.d.l.fi.⁊ dat exẽplũ de Matilla que fuit filia regis Italie.⁊ poſt morteꝫ patris multas rexit ciuitates in Italia.et tẽpla multa cõſtruxit que adhuc extãt. Et iſta cõſuetudo maxime videt extare in partibꝰ gallicanis.d.c.dilecti.de arbi.

Utrum femine habeãt regna propter maritos

Quarto querit. nũquid mulieres habeãt aliqñ regna.iuriſditiões ⁊ comitatꝰ ex radijs mariti quibus coruſcãt.l.femine.ff.de ſena.§.hoc itaqꝫ.in aut.de cõſu. Et rñdetur ꝙ ſic vt determinat Panor.i dicto.c.dilecti filij.de arbi. His autẽ oĩbus ꝓſuppoſitis dico ꝙ dñs noſter Jeſus xp̃s fuit ille rex de ſemine Dauid.cuius regnũ eſt fidele deo in perpetuũ.vt diffuſe ꝓbaui in ꝑma parte roſarij ſermonum.ſermõe.xiiij.parte.iij. Qui quidem rex ꝓmiſſus fuit ipſi dauid a deo.vt habetur.ij.Reg.vij. Cũ ergo om̃es nobilitates ⁊ dignitates reſpectu ſanguinis habuerit xp̃s a ſola matre ſua. conſtat ꝙ ipſa ỽgo bñdicta recta linea deſcẽdit de

Quod ad mariã iure ſpectet regnũ iudaicum

genere Dauid ⁊ ei debebatur regnũ iudaicum qd̃ fuerat ab Herode alienigena vſurpatũ.⁊ hoc regnũ ei cõpetebat vel propter defectũ maſculoꝝ ex maſculino genere recta linea a Dauid deſcẽdentiũ.vel quia ſi q̃ erãt.quia ingratiſſimi erãt deo.vt habetur Eſa.j.ideo ad ipſam ỽginẽ gratiſſimã deuolutum erat ius regni iudeoꝝ qd̃ illis deus donauerat. Qñ enim primogeniti ſunt ingrati.tũc regnum trãſuoluitur ad ꝓximiores in gradu.c.licet.vbi Inno. de voto. Lꝫ autem xp̃s noluerit adminiſtrare regnum temporale.immo fugerit quãdo iudei voluerũt eum cõſtituere ſibi regem Johã.vj.tamen vere erat rex iudeoꝝ. ⁊ nõ falſum ſed verum titulum ſcripſit Pylatus ſuꝑ cruceꝫ ſ.Jeſus nazarenus rex iudeoꝝ Johan.xix. Hanc autẽ dignitatem vt ſupra diximus: tranſmiſit in ipm̃ mater ſua que fuit filia Dauid et regina ſui regni. Vñ ipſe Dauid cum dixiſſet p̃s.xliiij. Aſtitit regina a dextris tuis ⁊c̃.immediate ſubiũxit. Audi filia ⁊ vide ⁊c̃. Iſtud autẽ regnum iudaicum quia erat particulare: potuit in mulierẽ peruenire eo modo quo ſupra declaratum eſt. Et poſito ꝙ fuiſſet imperiũ vniuerſale: etiã ad ipſam peruenuiſſet.quia ratio aſſignata per Bal.quare ad imperiũ nõ perueniatur per ſucceſſionẽ: nõ militat in ipſa beata virgine que etiã in ventre matris fuit capax omnis rationis.⁊ ad regimẽ totius mũdi aptiſſima. Et poſito ſine preiudicio veri ꝙ ipſa nõ eſſet ꝓximior ad ſucceſſionẽ ipſius regni iudaici: ſaltem nõ poteſt negari quin ad ipſum Joſeph de iure pertineret qui de regio ſemine deſcẽderat per rectam lineam maſculinã.vt patet Matth.j. Et cõſequẽter ipſa virgo vxor regis erat regina.⁊ gaudere debebat priuilegijs eius.l.princeps.ff.de legi. Item ipſa erat ſponſa dei: vt declaraui in quarta parte principali huiꝰ operis ſermone.xij.parte vltima. Deus auteꝫ eſt imperator celi ⁊ terre: ⁊ conſequenter ipſa erat imperatrix mũdi dum adhuc viueret.

Etiam imperiũ totius mundi.

Preterea cum: vt ſupra diximus: imperans mundo debeat per electionẽ promoueri.in electione autem electores teneãtur eligere meliorem ⁊ ſapientiorẽ atqꝫ ſufficientiorem.ſm̃ ꝙ determinat Nicolaus de lyra ſuper Johan.xxj. ⁊ beatum Thomã in quoli.vj.q.vj. Cumqꝫ ipſa benedicta virgo eſſet omnibus puris hominibus qui vnq̃ fuerunt ſapiẽtior ⁊ ſufficiẽtior ⁊ plena donis ſpirituſſancti.vt declaraui in quarta parte principali huius operis. ſermone.v.⁊.vj.ergo ad ipſam ex electione fienda pertinebat imperiũ ⁊ gubernatio totius mundi. Preterea xp̃o ſm̃ humanitatẽ dedit deus imperium ⁊ monarchiã totius mundi. Unde ipſe ait Matth.vlti. Data eſt mihi omnis poteſtas in celo ⁊ in terra. Sed filio ſine liberis morienti ſuccedit mater.l.fi.C.de ſenatuſconſul.tertu.⁊ inſti.eo.titu.§.ſed nos.⁊.§.ſed cum.ergo ipſa erat imperatrix totius mũdi. Sicut autem eius filiꝰ vt nos doceret fugere mũdi honores noluit in regali ſede ⁊ throno reſidere: ſed voluit miniſtrare ⁊ non miniſtrari Matth.xx. Unde licꝫ ſuum eſſet regnum mũdi.iuxta illud Johan.j. In propria venit ⁊c̃. tamen quia nõ venerat imperiũ exercere ait Joh.xviij. Regnum meũ non eſt de hoc mũdo. Similiter fecit eius benedicta mater: que etiam noluit vacare regimini mundi.ſiue alicuius tẽporalis regni.quia curam ⁊ gubernationem habebat dei filij ſui. Maior

em̃ fuit incõparabiliter eius dignitas i regendo deũ ꝙ fuiſſet in gubernãdo totum mũdũ. Sicut aũt abſonũ ⁊ valde indignũ atqꝫ vituperoſum eſſet ꝙ aliqs ſapiẽtiſſimꝰ atqꝫ nobiliſſimus rex habẽs gubernatõeꝫ ſui regni: vacaret gubernationi vniꝰ aſini. Ita ⁊ multo magꝭ abſurdiſſimũ fuiſſet ꝙ ỽgo glorioſa que gubernatrix conſtituta erat filij dei: attenderet ⁊ occuparet circa gubernationẽ alicuius tp̃alis ⁊ trãſitorij regni.

E

Exorat ĩ reginã mũdi.

O igit regina noſtra ſereniſſima ꝓfecto tu dicere potes illud.j.Eſdre.j. Oĩa regna tre dedit mihi dñs. Et nos tibi dicere poſſumus illud Tob.xiij. In oĩa ſcl'a regnũ tuũ.⁊ p̃s.cxliiij. Regnũ tuũ regnũ oĩum ſeculoꝝ ⁊c̃. Et Dañ.ij. Regnũ quod in eternũ nõ diſſipabit veni ergo. ⁊ ſuper nos regnũ accipe Judicũ.ix. De regno em̃ tuo dici põt illud p̃s.ciij. Et regnũ ipſius oĩbus dñabit. Et Lu.j. Et regni eiꝰ non erit finis. Tu nanqꝫ in te habes oẽs boni regis ⁊ bone regine ꝓprietates. de quibus Ariſto.tractat in li.de regi.ꝑncipũ.⁊ Egidius in eodem tractatu li.j.c.viij. vbi ait. Regem decet eſſe diuinũ ⁊ ſemideum. In eiuſdẽ etiã oꝑis li.ij.c.xix.iterum inq̃t. ꝙ rex nõ poteſt eẽ nimis liberalis erga ſubditos ſuos.imo vix põt ꝑtingere ad liberalitatẽ ſibi cõuenientẽ. Tu ỽo ad ipaꝫ ꝑfectionẽ liberalitatꝭ ꝑueniſti q̃ nobis ſubditis ⁊ ſuis in oĩbꝰ nr̃is neceſſitatibus liberaliſſime ſuccurris. Scis em̃ ꝙ ait Ouid. in.ij.de ponto. Regia crede mihi res ẽ ſuccurrere lapſis. Cõuenies homini ẽ hoĩem ſeruare voluptas. Et ideo dicere potes cuꝫ Juſtiniano imꝑatore in.l.ꝑuilegia.§.fi.C.de ſacroſanc.ec. Humanitatꝭ noſtre eſt egenis ꝓſpicere.⁊ dare operã vt pauꝑibꝰ alimẽta nõ deſint. O igit liberaliſſima dña: ꝓfecto ſi nõ eẽs noſtra regina rationibus ꝑallegatis: nos q̃ ſumus ppl's dei ꝯſtitueremus te reginã noſtrã. Populꝰ em̃ cõſtituit ſibi regẽ.j.Reg.xj.⁊.ff.de ori.iu.l.ij.§.in initio.⁊.§.exactis. Ad hoc em̃ ꝑagenduꝫ nos attraheret bonitas tua. Ait nãqꝫ Tullius in orõne ad ceſarẽ. Nihil eſt tam populare q̃ bonitas. O regina excellẽtiſſima.tu ⁊ filius tuꝰ eſtis illi de quibus ꝑncipaliter dixit deus Prouer.viij. Per me reges regnãt ⁊c̃. Trãſſumptiue in epiſtola.inter claras.C.de ſum.tri.⁊ fi.ca. Beati aũt ſunt illi qui viuũt ſub veſtro regimine. Uerificatur em̃ illa Platonis ſentẽtia quã refert Boetius in.ij.de conſo.ſ.ꝙ btẽ eſſent ciuitates ſi aut põi regnarẽt: aut reges philoſopharent. Quia em̃ bonus rex debet habere oĩa iura in ſcrinio pectoris.l.omniũ.C.de teſta.⁊ debꝫ eẽ plenꝰ ſapia.l.penul.C.de his qui.vt indi. Unde phus in.j.retho.c.xx.ait. Principes opꝫ ſape. Ideo tu ꝑfectiſſime cũ filio tuo ſuaſti illud quod inq̃t Salomon Sap.vj.di. Cõcupiſcẽtia ſapiẽ deducet ad regnũ ꝑpetuũ. Et ideo o reges populi diligite ſapiam vt in ꝑpetuũ regneris. Diligite lumẽ ſapientie omnes qui preeſtis populis. Multitudo em̃ ſapientũ ſanitas eſt orbis terrarum. ⁊ rex ſapiẽs populi ſtabilimẽtũ eſt. hec ille. Tu quoqꝫ o clementiſſima ỽgo merito es regina.q̃a ꝑfectiſſime ſemꝑ fuit in te pietatis ⁊ miſericordie admĩſtratio q̃ ad quelibet bonũ regem ꝑtinet.iux illud Prouer.xxj. Miſericordia ⁊ veritas cuſtodiũt regẽ.⁊ roborat clemẽtia thronus eiꝰ. Et eiuſdẽ lib.c.xvj. Clemẽtia regis quaſi ymber ſerotinus. Tu etiã habes in te illã boni regꝭ cõditionem quã ponit Caſſiod.li.iij. epiſtolarũ epiſtola.l.di. Felicitas regnãtꝭ eſt famulãtes amare. Et Tullius i philippicꝭ li.ij.inquit. Charitate ac beniuolẽtia ciuiũ ſeptuꝫ opꝫ eſſe ꝑncipem magis q̃ armis. Et Señ.in li.tragediarum dicit. Decet timeri ceſareꝫ: ſed plus diligi. Tu em̃ feciſti illud quod poſtea nobis cõſuluit faciẽdum deuotus tuus Iſid.li.ij.ſoliloqoꝝ.c.xl.di. A ſubditꝭ venerari magis q̃ timeri ſtude. Taleqꝫ te redde ſubditꝭ vt magis ameris q̃ timearis. Nõ ſis terribilis in ſubditos. ſic eis dñare vt delectet ſuire. hec ille. Et ideo nos valde delectat ſuire tibi. Licꝫ em̃ dicat ꝙ ſuitus morti comparat.l.ſuituteꝫ.ff.de reg.iu.l.cũ hic ſtatus.§.ſi donator.ff.de dona.int virũ.⁊ vxo.l.interdicit.ff.de ꝯdi.⁊ demõ.⁊.§.ſi ỽo in aut.de nup. Tñ ſuire tibi nobis eſt vita ⁊ ꝯſolatio immẽſa. Unde tu potes dicere de deuotꝭ ſuitoribus tuis illud.ij.Paral.xij. Sciant diſtantiã ſuitutis mee ⁊ ſuitutꝭ regni trax. Et qd mirũ o ỽgo benigniſſima ſi nob eſt iocũdũ tibi ſuire.cũ ſuierit iacob ꝓ rachel ſeptẽ annis.⁊ videbant ei dies pauci pre amoris magnitudine: Geñ.xxix. O bona domina tu ſcis ꝙ ſuus tuus ſuꝫ ego. p̃s.cxv. Ne igit tranſeas ſeruũ tuum Geneſ.xviij.ſed ꝓ tua benignitate dignare dicere de me. Erit mihi ſuꝰ ſempiternꝰ.ij. Regũ

xxviij.ꝛ illud Eſa.xlij. Ecce ſuus meꝰ: ſuſcipiam eū. electus meus: complacuit ſibi in illo aīa mea. Placeat humanitati tue dicere mihi illud Eſa.xlix. Seruus meus es tu q2 in te gloriabor.

Pars ſecūda huius ſmonis que dicit qualificationis.

D q Uia.ē.diximꝰ btiſſimā ꝟginē a deo coronatā diademate pulchrū erit videre qualis ſit ꝛ qd ſignificet iſta corona. Dicit aūt gl.in cle.romani.de iureiurā. ꝙ diadema ꝓprie dr corona imperialis vel regia. ꝛ ſic dicit a dia quod eſt duo. ꝛ demo demis. q2 ex ſui rotūditate pncipium demit ꝛ finem ꝛ ſit ſolū ex auro et lapidibꝰ pcioſis. Pro iſtius aūt ptis expeditione declarabimus illud quod dixit btūs Johēs euāgl. Apoc. xij. ſcꝫ. Signū magnū apparuit ī celo. mulier amicta ſole lunā ſub pedibus habens ꝛ in capite eiꝰ corona ſtellarū.xij. In qbus verbis qnqꝫ myſteria deſignant. Primuꝫ dicit deſignationis. ibi. Signum magnū. Scdꝫ apparitionis. ibi. Apparuit in celo. Tertiū glificationis. ibi. Mulier amicta ſole. Quartū ꝯculcationis. ibi. Lunaꝫ ſub pedibus habēs. Quintū ꝟo coronationis ibi. ꝛ in capite eius ꝛc. [margin: Maria dicitur ſignum magnū .ꝑ.l'] Quo ad primum dico ſm ſanctū Bernardinū in ſer. aſſumptionis. ꝙ beata ꝟgo dr tripl'r ſignū magnū. pmo ſcꝫ magne gre. ſcdo magne glorie. tertio magne itelligētie. Primo nāqꝫ fuit beata ꝟgo ſignū magne gre incarnationis filij dei demōſtrate ꝛ date. Signuꝫ eñi operit ꝛ claudit illud quod ſignatū eſt. Et ſimil'r ipā beata ꝟgo immacłato vtero ſuo ex dono gre magne ꝛ ineffabilis clauſit ꝛ operuit filiuꝫ dei ꝓ vobis. Vñ Ezech. xxxij. dñs ait. Solem nube tegā. i. xpm in ꝟgine abſcondā. Et Eſa.vij. dr. Dabit dominꝰ ipē vobis ſignū. ecce ꝟgo ꝯcipiet ꝛc. Ipſa igit ꝟgo ſanctiſſima magne gratie nobis ſignū fuit dum deū ꝑ carnis aſſumptionē fecit eſſe nobiſcuꝫ ex gratia ſua. Et ꝓpterea gabriel angelꝰ Lu.j. ad eā iquit. Inueniſti grām apud deū. Quia ipā ſola et nō alia creatura grām ꝑ euam pditam nobis reinuenit. Unde ipā dicere pōt generi humano illud Oſee.xiiij. Ex me fructus tuus inuētus eſt. Scdo ipſa bñdicta ꝟgo fuit ſignū magne glorie tā vtiqꝫ magne ꝙ vltra ꝗ dici poſſit ſuperat in glia. ꝛ letificat omēs angelos ꝛ ſanctos. Unde Eccli.xliij. dr. A luna ſignuꝫ diei feſti. Ad lřam eñi in pncipio lunaris menſis luna aſpectibus hoīm occultat. ꝛ tñ a ſole illuminat ꝛ ei cōiunctiſſima eſt. Tunc etiam apud iudeos erat feſtū neomenie. Et ſil'r beatiſſima ꝟgo maria in aſſumptione ſua oculis hoīm abſcōſa: ꝛ a tota trinitate dei formata. atqꝫ filio ſuo in glioſa ſede cōiūcta: feſtū ſupne ac magne glie nouo gaudio ꝛ leticia cōſecrauit. Unde Prouer.xij. dr. Mulier gratioſa. i. beata ꝟgo vere gratioſiſſima. inuenit gliam. ſ. nouā in paradiſo. Et merito quidē inuenit gliaꝫ nouā in celo: q amiſſam grām inuenit in terra. Tertio beata ꝟgo eſt ſignū magne intelligētie. Signū eñi ducit in ſignati cognitionem. Et ſimil'r ipā ꝟgo glioſa ſupra oēm creaturā ducit in ſapiam ꝛ intelligentiam dei filij ſui. Hinc Eſa.xlv. de ipā dñs inqt. Exaltabo ad pplm ſignū meū. i. ꝓ ſignuꝫ meū quod eſt ꝟgo bñdicta altam intelligētiā dabo de meipſo ꝛ de filio meo. Propt hoc etiā dicit porta celi. quia per eam alta ꝛ ſacra celi ꝛ ſcripturarū ac ſacramentorū myſteria reſerant. De ipſa quoqꝫ bñdicta ꝟgine dixit deus noe ꝛ filijs eiꝰ in figuraꝫ Gen.ix. Erit ſignū federis inter me ꝛ vos. Quādo aūt aliquis habet verā deuotionē ipſi ꝟgini: ſignū habet de intrādo gloriaꝫ paradiſi. ꝛ illi pōt dici de ipſa illud Exod. xiij. Erit quaſi ſignū in manu tua. Qñ ꝟo deus tāgit cor alicuiꝰ deuotione ipſius ſacratiſſime ꝟgis pōt dici illud Heſter.viij. Sceptrū aureū ꝓtendit quo ſignū clemētie demōſtrat. Dicat ergo qlibet xpianꝰ deo illud ps.lxxxv. Fac mecū ſignū in bonum vt videāt qui oderūt me ꝛ cōfundant: qm̄ tu dñe adiuuiſti me ꝛ ꝯſolatꝰ es me. Hoc eſt ſignū ſalutis oīuꝫ gentiū. de quo exponi poteſt illud Eſa.v. ꝛ.xj. Leuabit dñs ſignū in natiōes. Et ideo cuilibet xpiano dr Eſa.vij. Pete tibi ſignum a dño deo tuo. Predicatoribꝰ aūt verbi dei ego dico illud Eſa.lxij. Tranſite trāſite ꝑ portas. ꝓpate viā pplo planū facite iter. ꝛ eleuate ſignū ad populos. qd dñs audituꝫ fecit in extremis t're. Et illud Hiere.iiij. Leuate ſignū in ſyon. Et eiuſdē li.c.l. Annūciate in gētibꝰ ꝛ auditū facite. leuate ſignū ꝛ nolite celare. Ego aūt ſciēs ꝙ vt legit in officio ſ feſti de niue. beata ꝟgo gratiſſimuꝫ habuit ꝙ Johēs patricius rome ſibi edificauit tēplū. vnde ei dixit. Scire te volo qm̄ tuarū [margin: Actor libri motus vt hūc cō]

[margin: ponere librum.] rerū hereditatūqꝫ perpetuūqꝫ ſucceſſorem tibi volui ꝓuidere: vt dum mihi domuꝫ in terra ꝯſtruxeris. ego tibi in celis copioſuꝫ theſaurū viuū ꝛ eternā cōſtruā manſionē. Cogitaui hoc ſignū ꝟgineum leuare. ꝛ per vniuerſum orbē deferre. componēdo hoc opuſculum qſi palatiū portatile ad eiuſdē ꝟginis gliam fabricatū. Et ideo pdicator quilibet deſiderās ꝙ ego hūc librū componerem: poteſt dicere illud Job.xxxj. Quis mihi tribuat adiutorē vt deſideriū meum audiat omnipotēs ꝛ librū ſcribat. vt in humero meo portem illū. ꝛ circūdem illū qſi coronā mihi: Per ſingulos gradus meos ꝓnunciabo illū ꝛ quaſi pncipi offerā eum. hec ibi. Rogaui aūt dñm vt in me verificari faceret illud Zach.vj. Ipſe extruet tēplum ꝛ portabit gliam. ſ. beate ꝟginis per totū mūdū. Ut ipā ꝟgo dicere poſſit illud Eſa.lxvj. Uidebūt gliam meā. ſ. in h° libro deſcriptā. ꝛ ponam in eis ſignū. ſcꝫ ſalutꝫ. ꝛ mittā ex eis qui ſaluati fuerint ad gētes in mare. in affricā. in lybiā. in italiā ꝛ greciā ꝛ ad iſulas lōge. ad eos qui nō audierunt de me. ꝛ ideo nō viderūt gliaꝫ meaꝫ. [margin: ¶ Maria tanꝗ ſignū apparuit ī triplici celo.] et annūciabūt gloriā meā gētibꝰ. Scdm myſteriū quod in pdictis verbis beati Johānis tangit. dicit apparitionis duꝫ ſubdit. apparuit in celo. In triplici eñi celo apparuit hoc ꝟginale ac celeſte ſignū. vt dic beatiſſimꝰ pater meꝰ ſanctus Bernardinꝰ vbi.ē. qui iſta duo ſigna per italiam deportauit. ꝛ adorari atqꝫ venerari fecit. ſcꝫ nomen Jeſu et glorioſe ꝟginis. ꝓpter quod nunꝗ fuit hereticus: ſꝫ fidei chriſtiane zelator precipuus. nec de huiꝰ ſigni veneratione vnꝗ penituit vt ſcripſit homo qdā: ſed vſqꝫ ad mortē in ipſius adoratione ꝑſeuerauit. Loquēdo aūt de hoc ſigno virgineo dicit ipē ſanctꝰ Bernardinus ꝙ apparuit pmo in celo eccleſie. ſecundo in celo glie. tertio ꝟo in celo anime. Primo nāqꝫ apparuit in celo eccleſie militātis. de quo exponi poteſt illud quod idem Johannes ſcripſit Apocalyp.xxj. dicēs. Uidi celum nouū ꝛ terram nouam. In hoc eñi celo apparuit: vt omibus bene viuēdi pberet exēplum. Unde Ambroſius in libro de virginitate ait de ipā ꝟgine. Ut de ceteris eius ꝟtutibus taceam ꝟgo erat nō ſolū corꝑe: ſed etiā mente. corde humilis. ꝟgo grauis ꝛc. Et infra. Talis fuit maria vt eius ſolius vita omniū ſit diſciplina. Secūdo hoc virginale celū apparuit in celo glorie. cuꝫ ſcꝫ in anima ꝛ in corꝑe in celuꝫ aſſumpta eſt ipſa ꝟgo glorioſa. ex cuiꝰ illuſtratione tota celeſtis curia decorat. Unde Ber. in quodā ſmone inquit. Marie preſentia totus illuſtrat orbis. adeo vt ipā celeſtis hieruſalē clarius rutilet ꝟginee lāpadis illuſtrata fulgore. Et Eccli.xliij. dr. Species celi in viſione glorie. ſ. mřis dei. Tertio inſuꝑ hoc virginale ſignū apparuit ꝛ qtidie apparet in celo aīe. de quo celo inquit ps. cxiij. Celū celi dño. Celū eñi cum a celādo ſit dictū. aīaꝫ deſignare poteſt que nobis celata manet. Celum aūt celi dicit. ꝓ eo ꝙ ꝓ inhabitādo celo creata eſt. Hoc igit virginale ſignū apparet in celo aīe quādo eā viſitat ꝛ replet ſpūali cōſolatione. Debꝫ g° qlibet fidelis xpianus deuotionis oculos leuare ad ꝯtemplandū hoc ſignū. ꝛ rogare vt animā ſuaꝫ dignet viſitare. vt poſſit poſtea ei dicere illud Job.x. Uiſitatio tua cuſtodiuit ſpm̄ meum. [margin: ¶ Maria amicta triplici ſole] Tertiū myſteriū a beato iohāne tactuꝫ in verbis pallegatꝫ dicit glificationis dum ait. Mulier amicta ſole. Triplici eñi ſole dicit amicta btā virgo maria. Primo ſole amoris quo ad voluntatē ſuaꝫ que dei amore feruet. Secundo ſole ſplēdoris quo ad intellectū qui dei lumine ſplendet. Tertio ſole fulgoris quo ad corpus quod excepto deo totū paradiſuꝫ vltra oēs beatos fulgoribꝰ replet. vt inquit ſanctꝰ Bernardinus in loco predicto. vbi ꝓſequēs addit. Primo igit beata virgo dicit amicta ſole. ſcꝫ calidiſſimi ꝛ ignitiſſimi amoris quo ſupra oēs beatos diligit deum et humilitatē filij ſui. Unde Berñ ait. Hoc eñi amoris igne labia ꝓphete purgant. iſtoqꝫ ſeraphin accenduntur. Longe ꝟo aliter hec virgo meruit nō velut ſummatim tangi. ſed operiri magis aut circūfundi: ꝛ tanꝗ ipō igne concludi. Sane cādidiſſimus atqꝫ calidiſſimus huius mulieris amictus cuius omīa tam excellenter irradiata noſcūtur vt nihil in ea nō dico tenebroſum vel ſaltē minꝰ lucidū. ſed nec tepidū liceat ſuſpicari. hec ille. Secūdo aūt dicit amicta ſole ſplendoris. ſcꝫ quo ad luceꝫ glorie quā eius anima habꝫ. Unde Berñ. iquit. Deniqꝫ ipā eſt mulier amicta ſole. i. induta ineffabili claritate. Amicta inquā lumine ſicut veſtimēto. de quo inqt apl's. Induimini dñꝫ ieſuꝫ xpm. Nam gloria ipſius dei ſuꝑ oēm creaturaꝫ

ornata fuit. Tertio etiã dr amicta ſole ful
gois quo ad lucẽ quã hʒ in corpe ex redũ
dantia glie q̃ ſibi a deo in aia dat. De quo
Ber. ait. Quã familiaris ei facta es o dña
q̃ prima, imo q̃ intima. veſtiſti euʒ ſuba
carnis. ⁊ ille te glia ſue maieſtatis, veſtiſti
nube ſolẽ. ⁊ ipa ſole veſtiris. ſ. tã in corpe

G Maria oia terrena pculcauit.

q̃ in aia. Quartũ myſteriũ qd dr pcul
cationis tãgit. b. iohes vbi. ſ. dr. Lunam
ſub pedib⁹ hñs. qd exponit ſctus Bernar
din⁹ in ſer. pdicto de ipa btã vgine. Habʒ
enĩ luna mutabilitatẽ, cauſat frigiditateʒ
atqʒ luciditatẽ. Per mutabilitatẽ ſignifi
cant bona tempalia q̃ mutabilia ⁊ defecti
bilia ſunt vt luna. Beata enĩ vgo oia ter
rena ɔtempſit: ne aliq̃ modo ipedirent aut
retardarẽt ei⁹ dilectionẽ ad xpm. Uñ me
rito ipa inqt Eccli. xxiiij. Ego mr pulchre
dilectionis. Amor enĩ cõmutabil' boni ſẽp
aliq̃ modo derogat amori incõmutabilis
boni. Proinde Augu. in. x. ɔfeſſi. ait deo.
Min⁹ te amat qui tecũ aliqd amat qd nõ
ppter te amat. Frigiditas autẽ ſignificat
mũdanã prudẽtiã frigidã atqʒ nocturnã.
Et hanc ſub pedib⁹ vgo habẽs ptim ſpuit
atqʒ cõculcauit eam. partimqʒ famulatui
ſuo ſubiecit, qr ea tm̃ ad dei laudẽ vſa fuit.
Luciditas vo ſignificat clarã creaturarũ
intelligentiã. Ex hãc etiam ſub pedib⁹ ha
buit. Nã oium creaturarũ cognitioneʒ in
cõparatione ad ſupeminentẽ xpi ſcientiaʒ
paruipẽdit. Cũ enĩ apls paulus hoc fece
rit. Unde ipſe inqt ad Phil. iij. Que mihi
fuerũt lucra. hec arbitrat⁹ ſum ppter xpm
detrimẽta. Exiſtimo enĩ oia detrimentuʒ
eſſe ppter eminentẽ ſcientiam ieſu xpi ⁊c.
Quãto magis ipa bñdicta vgo hoc egit q̃

H Duodeci ſtelle i coroa Marie quid ſignificẽt

mr extitit ſaluatoris? Quintũ myſteriũ
a beato iohãne tactũ in pallegatis verbis
dicit coronationis: dũ ait. Et in capite ei⁹
⁊c. Quod ſm ſanctũ Bernardinuʒ vbi. ſ.
põt tripl'r intelligi. Primo modo vt duo
decim ſtelle corone eius ſint duodeciʒ apo
ſtoli xpi. quia beate vginis meritis fuerunt
electi. ⁊ poſt ruinã in xpi morte ſunt ad fi
dem reformati. ac p eius inſtructionẽ edo
cti. Nam ipa glioſa vgo eſt ſingularit' ci
uitas illa de qua ſcribit Apoc. xxi. c. In q̃
oẽs electi myſtice ɔtinent. ⁊ in q̃ duodeciʒ
apoſtoli ponunt duodeciʒ lapidũ pcioſoꝝ
fundamẽta. Et ſimil'r duodeciʒ margari
te. ex qbus fiũt duodeciʒ porte q̃ deſignãt
duodecim patriarchas. q̃ omi lapide pcio
ſo ornati ſunt. ⁊ per quos fides vẽturi filij
dei ipius beate vginis meritis ad poſteros
ptrãſiuit. Scdo modo duodecim ſtelle ei⁹
corone ſunt duodeciʒ luminoſe cogitatio
nes ſeu illuminatiões mẽtis vginalis. Pri
ma ſtella eſt cognitio corpaliũ naturaruʒ.
Scda ſpũaliũ ſubſtantiarũ. Tertia ſciarũ
intellectualiũ. Quarta vtutũ affectualiũ.
Quita inſtitutarũ diuinitus leguʒ. Sexta
infuſarũ a deo grãrum. Septima irrephẽ
ſibiliuʒ iudicioꝝ. Octaua incomphẽſibiliũ
miſicordiarũ. Nona innumerabiliũ meri
toꝝ. Decima remunerabiliũ pmioꝝ. Un
decima temporaliũ decurſuũ. Duodecima
eternaliũ rationũ. hec ille. Qui etiã ſubdit

Duodecim priuilegia Marie

q̃ tertio modo duodecim ſtelle in corona
vginis ſũt. xij. puilegia que ea regnãte ⁊
glioſa in celo. pcibus eius impetrant nob
qui militamus et laboramus in mundo.
Prima enĩ ſtella eſt cecorum illuminatio.
Unde ipa ait Eccl. xxiiij. Illuminabo oẽs
ſperãtes in dño. Secũdo lapſorum eleua
tio. iux illud Dañ. xi. Cũqʒ corruerit ſuble
uabunt auxilio paruulo. i. auxilio btẽ vgi
nis que paruula dicit ppter humilitatem.
Tertio ſordidoruʒ lauatio ſiue purgatio.
Unde in figurã dicit. j. Reg. xxv. Ecce fa
mula tua ſit in ãcillã vt lauet pedes ſuoꝝ
tuoꝝ. Hec enĩ inqt Abygail ad dauid id ẽ
maria ad xpm. vult enĩ lauare cõſcientias
noſtras intellectũ et affectum noſtrum a
ſordibus vicioꝝ. Quarta ſtella eſt deſola
torum letificatio. Unde Cant. j. illi dicit.
Meliora ſũt vbera tua vino. quod vt ait
ps. ciij. Uinũ leti. cor hois. Quita eſt ten
tatorum adiuuatio. Unde ipa inqt Eccli.
xxiiij. Quaſi platanus. que habet folia ad
modum ſcuti exaltata ſum iuxta populos
baptizatos. Et ideo in tẽtationib⁹ ſuis dʒ
illi dicere qlibet xpianus illud ps. xxxiiij.
Apprehẽde arma ⁊ ſcutũ: ⁊ exurge i adiu
torium mihi ⁊c. Sexta eſt in aduerſis ro
boratio. Unde Eſa. xxviij. dicit. Urbs for
titudinis nr̃e ſyon. i. b. vgo maria. Septi
ma ẽ mortuorũ reſuſcitatio. Unde ipa ait
Eccli. xxiiij. In me omĩs ſpes vite ⁊ vtutis.
Octaua induratoꝝ mollificatio. Unde in
figurã dr Num. ij. Cũqʒ pcuſſiſſʒ moyſes
virga bis ſiliceʒ. egreſſe ſunt aque largiſſi
me. Uirga eniʒ eſt beata vgo. iuxta illud
quod canit eccl'ia. Uirga ieſſe floruit. vgo
deum ⁊ hoiem genuit ⁊c. Silex eſt cor du
ruʒ. Bina aũt pcuſſio fit quãdo ipa virgo

facit pctõreʒ declinare a malo ⁊ facere bo
nũ. a quo egrediunt aq̃ largiſſime lachry
marũ. Nona ſtella eſt ad ieſum xpm dire
ctio ſiue vie ſalutis demõſtratio. Ipſa enĩ
fuit figurata p illã columnã ignis ⁊ nubis
de qua habet Exod. xiij. q̃ introduxit fili
os iſrl' in terrã pmiſſionis. iuxta illud ps.
ciiij. Dedit nubẽ in ptectionẽ eoꝝ. ⁊ ignem
vt luceret eis p noctẽ. Decima ſtella eſt in
hora mortis ſubuẽtio. Unde Eccli. xv. dr
de ipa. Obuiabit illi qſi mr honorificata.
Undecima ſtella eſt ɔtra ignẽ purgatorij
refrigeratio. Unde Hiere. xviij. dr. Nũqd
de petra agri deficiet nix lybani? i. refrige
riũ de maria poſt mortem nr̃am. qſi dicat
nõ. Duodecima ſtella eſt in vita celeſti ſua
pñtia omniũ beatoꝝ letificatio ⁊ delecta
tio. Unde ei dicẽt illud Judith. xv. Tu glo

I Duodecim prerogatiue Marie

ria hierlm. tu leticia iſrl'. tu honorificentia
populi nr̃i. Quarto dicere poſſum⁹ q̃ p
duodecim ſtellas intelligunt duodeciʒ ei⁹
puilegia ſiue progatiue. Pria aũt proga
tiua eſt ſpãlis dei patris electio ad op⁹ in
carnationis filij ſui. Unde in figurã pdi
ctum fuerat Geneſ. xxiiij. Uirgo q̃ egre
dieт ad hauriendã aquã, ipa eſt quã ppa
rauit deus filio dñi mei. i. xpo. Potuerũt
enĩ eſſe verba angeli gabrielis loquentis de
vgine maria q̃ pma egreſſa eſt ad hauriẽ
dam aquã grẽ. de qua Eſa. lv. iquit deus.
Oẽs ſitiẽtes venite ad aquas ⁊c. De hac
aũt electione etiã pdixerat. ps. dicẽs
Elegit eã deus ⁊ pelegit eam. Scda pro
gatiua eſt filij dei ſpãlis deſpõſatio. Unde
ij. ad Coꝝ. xi. dr. Deſpõdi enĩ vos vni viro:
vginem caſtã exhibere xpo. In veteri eniʒ
teſtamẽto ſumm⁹ põtifex nõ ducebat vxo
rem niſi vginẽ. vt habet Leuit. xxi. Ter
tia eſt ſpũſſancti fecũdatio. Unde Mat. j.
dr. Inuẽta eſt in vtero habens de ſpũſctõ.
Quarta eſt filij dei cõceptio ⁊ parturitio.
iux illd Eſa. vij. Ecce vgo ɔcipiet ⁊c. Qui
ta eſt dei cõiunctio ſiue ɔuerſatio. Uñ ipa
ait Cañ. ij. En dilect⁹ meus mihi ⁊ ego illi
qui paſcitur inter lilia. ſ. vginitatis et pu
ritatis mee. vel iter vbera ⁊ brachia mea.
Sexta eſt dei meditatio, iuxta illud. j. ad
Coꝝ. vij. Mulier innupta ⁊ vgo cogitat q̃
dei ſũt vt ſit ſancta corpe ⁊ ſpũ. Septima
eſt in libro vite deſcriptio. de qua dr Apoc.
vij. Habes pauca noia in ſardis. i. in vgi
nib⁹ que nõ iquinauerũt veſtimẽta ſua. i.
corpa. ⁊ nõ delebo noia eoꝝ de libro vite.
Ipſa aũt dicere põt illud ps. xxxix. In ca
pite libri ſcriptũ eſt de me. Octaua eſt celi
ornatus ⁊ pulchritudo. iux illd Eccl. xxiiij.
Spẽs celi glia ſtellarũ. i. vginũ. q̃ dicunt
ſtelle. quia de die nõ lucent. ſed in veſperis
incipiũt apparere. i. in pñti latẽt. ſʒ in futu
ro apparebunt quid ſunt. Unde. j. Joh. iij.
dr. Filij dei ſumus. ſed nõdum appuit qd
erim⁹. Nona eſt pfecta dei aſſimilatio. de
qua dr Apoc. x. Uirgines ſunt ⁊ ſequũtur
agnũ quocũqʒ ierit. Decima eſt noui cãti
ci decãtatio qd tm̃modo vgines decanta
bunt. iuxta illud Apoc. xiij. Cantabũt ſcti
canticũ nouũ ⁊c. Uñ pphã ait ps. cxxxvj.
Quõ cantabim⁹ canticũ dñi in terra alie
na? i. in carne corrupta. Undecima eſt ma
ioris fructus pmiſſio. Nam fruct⁹ trigeſi
m⁹ pmittit cõiugatis. ſexageſim⁹ viduis.
cẽteſimus aũt vginibus. vt dicunt doc. in
expoſitione pabole Mat. xiij. Duodecia ẽ
duplicis corone adeptio. nam ipſi debetur
aurea ⁊ aureola. Uñ in figurã dr. j. Ma
chab. iiij. Ornauerũt faciẽ templi coronis
aureis. Facies enĩ q̃ eſt nobilior et altior
pars corpis ſignificat corpus vginale qd
eſt nobili⁹ ⁊ altius oium membroꝝ eccl'ie.
Ornauerũt aũt faciẽ nõ tm̃ vna corona ſʒ
corõis aureis. Aurea p charitate ei debet
et aureola p vginitate. Et lʒ he corone cõ
petant etiã alijs vginibus. tm̃ ſingularius
competunt ipſi benedicte vgini. ⁊ ideo he
duodeciʒ ſtelle dicunt eſſe in corona capitis
eius. qr ipa eſt oiuʒ vginũ pmitiua ⁊ regi
na. Quito dicere poſſum⁹ q̃ iſte. xij. ſtel

K Duodeci ſtelle ſũt. xij. ordines in celo

le ſunt. xij. ordines. ſ. nouẽ angeloꝝ ⁊ tres
ſanctoꝝ. ſ. martyrũ. cõfeſſoꝝ ⁊ virginuʒ. q̃
oẽs eam coronãt, quia ipam ppetue vene
rant, mirant ⁊ laudãt. Seraphin enĩ mi
rant ⁊ laudãt in ea charitatẽ taʒ ſuccẽſaʒ
Cherubin ſapiam tã pfũdã. Throni ptãtẽ
et quietẽ in deo ſic tranquillã. Dñationes
tantã ſup angelos pemmentiã. Uirtutes
tãtã miraculoꝝ efficaciã. Poteſtates tã
tam ſup demones potentiã. Principatus
tantã de omĩbus regnis puidẽtiã. Archã
geli tantã de omĩbus locis diligentiã. An
geli tantã de omĩbus ⁊ ſingulis hominibus
cuſtodiã. Martyres tantã in tribulatione
ɔſtantiã. Confeſſores tantã ſobrietatẽ et
tempantiã. Uirgines vo tantã ipſius pu
ritatẽ et mũdiciã. Uñ illi dicere poſſumus
illud. ij. Paral. vlt. Te laudat omĩs vtus
celoꝝ. ⁊ tibi ẽ glia in ſecula ſecl'oꝝ Amen.

Pars tertia huius ſmonis que dicit recordationis.

L

Oſo q̄ d̄r corona marie quō ſit inſtituta

In memoriā ⁊ recordationē triumphātiſſime recordatōis dn̄e paradiſi debēt oēs deuoti xp̄iani quotidie coronā dicere deuota mente. Ad quā inducere pn̄t vnūquēqꝫ ea que in cōmendationē angelice ſalutatiōis dixi in q̄nta pte principali huiꝰ opis ſmone.xij. In hac aūt corona dicūt.lxiij. Aue maria. in cōmemorationē annorum quibꝰ ip̄a ꝟgo bn̄dicta vixit in hoc mūdo. Licꝫ em̄ de tempe annoꝝ eius in preſenti vita fuerint varie opiniones.tn̄ hec videt cōmunior. Et poſſunt ſic eius anni cōputari. videlꝫ ꝙ quādo cōcepit dei filiū cōpleſſet annū quartūdecimū. ⁊ intraſſet q̄ntūdecimū ꝑ tātū tēpus ꝙ poſtea qn̄ pepit ſuum benedictū filiū compleuerat quintūdecimū annū. Quia ꝟo eius filiꝰ mortuus eſt trigintatriū annoꝝ. ideo ip̄ſa tūc habebat annos.xlviij. Poſt aſcenſionē ꝟo filij ſui vixit annis quattuordecim compleꝗ et intrauit quītūdecimū annū. ⁊ ſic ip̄a vixit in hoc mūdo annis.lxij. compleꝗ ⁊ tetigit de.lxiij. Et ob hoc eius vita d̄r fuiſſe ānoꝝ lxiij. ſicut ⁊ eiꝰ filiꝰ d̄r ſtetiſſe mortuꝰ tribꝰ dieb us: quia tetigit de tribꝰ diebꝰ. In hac aūt corona interponit Pater noſter. ⁊ ab eo incipit. vt ſignificet ꝙ oēm grām ſuaꝫ recepit ip̄a benedicta ꝟgo a patre celeſti a quo omne datū optimū ⁊ omne donū pfectum deſcēdit Iaco.j. vt etiā dicit glo.i.l.ij.ff.de legi. Sciendū eſt aūt ꝙ aliq̄ poſtꝙ̄ dixerunt q̄nquies Aue Maria. dicūt vnū Pater noſter. ad memoriā q̄nqꝫ vulneruꝫ ſaluatoris. Alij ꝟo poſtꝙ̄ dixerūt ſepties. ⁊ hoc ad memoriā ſeptē gaudiorum ip̄ius ꝟginis. Alij poſtꝙ̄ nonies dixerunt Aue maria interponūt Pater noſter vt ſignificent ꝙ beata ꝟgo exaltata eſt ſupra nouē choros angelorū. Alij ꝟo poſtꝙ̄ dixerunt decies. vt denotēt ꝙ ip̄a glorioſa virgo eſt eleuata in decimo choro celeſti. Alij auteꝫ poſtꝙ̄ dixerūt duodecim Aue maria dicūt vnū Pat̄ noſter in memoriā corone duodecim ſtellarū que eſt in capite ip̄ſius ſanctiſſime ꝟginis. Ultimis autē tribus Aue maria interponit Pater noſter ad reuerentiā ſanctiſſime trinitatꝭ. Sed q̄litcūqꝫ dicat predicta corona totū redūdat in laudem dei ⁊ ip̄ſius bn̄dicte ꝟginis. Ego igit dico om̄ibus chriſticolis illud ad Roma. vltimo. Salutate mariā que multū laborauit in nobis. Ad hoc aūt faciēduꝫ nos īuitat ſancta mat̄ eccl̄ia que eā diuerſimode ſalutat dicēdo. Salue ſancta parēs. Et Salue regina miſericordie. Aue regina celorum. Aue maris ſtella ⁊c̄. Principalis ꝟo eius ſalutatio deportata eſt a celo.ſ. Aue maria. q̄ nō debet reputari res muliebris. vel ſolum ſp̄ūaliū gentiū: ſꝫ oīuꝫ xp̄ianoꝝ. Melius eſt autem dicere vnū Aue maria corde deuoto et cū animi feruore ꝙ̄ centū cū tepiditate ⁊ indeuotōe.c.nō mediocrit. de conſe.di.v. Ipſam aūt coronā deuote dicētes innumerabilia beneficia ab ip̄ſa benedicta ꝟgine cōſequent. De quibꝰ aliq̄ tangit pp̄heta p̄s.lxiiij. dicens Benedices corone anni benignitatis tue: et campi tui replebunt vbertate. Pingueſcent ſpecioſa deſerti: ⁊ exultatione colles accingentur. Induti ſunt arietes ouium: et valles abundabūt frumēto. clamabūt etem̄ hymnum dicent. Que oīa poſſunt exponi moraliter de faciētibus coronam ip̄ſius virginis. Ex quibus ꝟbis poſſumus colligere tres fructus p̄ncipales corone virginalis. Primus dicit benedictiōis. ibi. benedices corone ⁊c̄. Scd̄s impinguationis. ibi. pingueſcēt ſpecioſa deſti. Tertius ꝟo dicitur inchoationis.ſ. paradiſi: vel cōformatiōis ſcꝫ cū celeſti curia. ibi. cantabunt ⁊c̄. Quo ad p̄mū dicit pp̄heta ip̄ſi benedicte ꝟgini. Benedices corone anni.i. ānoꝝ. Et ponit numerus ſingularis ꝑ plurali. ſicut etiam Exod̄.viij. dicit. Uenit muſca grauiſſima. Et Uirgiliꝰ in.vj. Eneyd̄. inq̄t. et armato milite complēt.i. armatis militibꝰ. Benedicit aūt beata ꝟgo corone ānoꝝ benignitatis ſue.i. q̄bus ip̄a benigniſſima vixit in hoc mūdo. vnde faciētes coronaꝫ. ⁊ ꝯtinue totius vite ſue memoriā: obtinēt mlt̄iplicem benedictionē. ſcꝫ opatiuā. remiſſiuaꝫ. cōpenſatiuā. confortatiuā ⁊ cumulatiuā. Benedictionē aūt opatiuā cōſequimur a deo. videlꝫ a patre celeſti. eo ꝙ eiꝰ dilectiſſima ſpōſa a nobis in ip̄a corona venerat a filio. quia eiꝰ chariſſima mater honorat. ⁊ a ſp̄ūſancto. q̄ꝛ vas theſauri ip̄ſius a nob̄ in reuerētia habet. Cū em̄ cuilibet ſancto dicat deus illud Geneſ.xxvij. Qui benedixerit tibi bn̄dictionibus repleat. Profecto ille qui faciēdo coronā benedicit ꝟginem mariā: a tota trinitate benedicit. ⁊ de plenitudine bn̄dictionū ip̄ius ꝟginis recipit.

Fructꝰ ⁊ vtilitates dicētiū coronam Marie

Non ergo amittit illa hora q̄ in facienda corona expendit: ſed deo conſecrat ⁊ a tota trinitate acceptat. Quia ꝟo dei dicere eſt facere. iuxta illud p̄s. antepenult. Ipſe dixit ⁊ facta ſunt. Ideo eius benedicere eſt benefacere. Et ꝯſeq̄nter deus qui faciētes coronā benedicit eis benefacit. Remiſſiuam quoqꝫ bn̄dictionē ꝯſeq̄mur faciendo coronam. Nam cum bn̄dictio ſacerdotis. epi. cardinalis et pape remittat de peccatꝭ venialibus ſm̄ Franciſcū de mayro. ⁊ alios theologos in.iiij. ſententiarū diſt.xx. ⁊ Iohannē andree in pemio ſexti. ⁊ ibi doctores ſuper illud. Salutem ⁊ apoſtolicaꝫ benedictionē. Multo magꝭ benedictio dei que eſt magis curialis. Sciendū eſt aūt ꝙ a diuerſis ſummis pōtificibus cōceſſe ſūt diuerſe indulgētie dicētibus Aue maria. q̄licꝫ credant eſſe maioris numeri ꝙ̄ nūc ex primā. tn̄ colligendo ea ſolū que pro certo ſciunt. Quādo quis dicit Aue maria: conſequit indulgentiā.cclxxxviij. dierum. Et quādo dicit ieſus totidem. Et quādo dicit Sancta maria: habent quadraginta dies de indugētia. Quia igit in corona dicitur ſexagintatribꝰ vicibus Aue maria ⁊ ieſus ac ſancta maria ⁊c̄. ideo in ſumma q̄s faciens coronā conſequit dies ducētoſſeptuagintatria milia ſexcentūq̄nquagintaocto de indulgētia. Beatus aūt frater cherubinus de ſpoleto ordinis noſtri impetrauit a ſummo pontifice centū dies de indulgētia pro om̄ibus faciētibus coronaꝫ. Et ſic in ſumma erūt ducētaſeptuagintatriamilia ſeptingentiq̄nquagintaocto dies īdulgētie ꝑ qualibet corona. Felicis aūt recordationis Sixtus papa q̄rtus oībus dicētibus in ſtatu grē infraſcriptā orōneꝫ ſiue ſalutationē ip̄ſius ꝟginis q̄ a multis dicit in corona conceſſit indulgentiā duodecim miliū ānoꝝ ꝑ qualibet vice qua dicit. Aue ſanctiſſima maria mr̄ dei. regina celi. porta paradiſi. dn̄a mundi. ſingularis ⁊ pura tu es ꝟgo. Tu concepiſti xp̄m ſine pctō. Tu peperiſti creatorē ⁊ ſaluatorē mūdi in quo nō dubito. Libera me ab om̄i malo. et ora ꝑ peccatis meis Amen. Benedictioneꝫ quoqꝫ cōpenſatiuā recipiūt faciētes coronā. In recōpenſationē em̄ iſtius bn̄dictionis qua in ip̄a corona bn̄dicūt dei mr̄em. bn̄dicunt ⁊ ip̄ſi nō ſolum a deo: ſed etiaꝫ a tota curia celeſti. Oēs eniꝫ angeli ⁊ beati dicūt beate ꝟgini illud Nume.xxiiij. Qui benedixerit tibi ſit ip̄e benedictus. Un̄ cuꝫ bn̄dicimus ip̄am ꝟginem ⁊ eius filiū. reſpōdet ip̄a dei genitrix ⁊ om̄is paradiſus ſecum. Sitis ⁊ vos benedicti. Dicit eniꝫ in cōmuni ꝓuerbio. Quale verbū dixeris tale audies. Et vulgarit d̄r. Tal manico. e tal coltello. Ipſa ergo piiſſima ꝟgo nos reſalutat quādo eā ſalutamus. Aliter nō haberet in ſe vrbanitatē ac curialitatē. Nam ſi alicui q̄s dica t Bonꝰ dies. ille ſi nō eſt valde ruſticus reſpōdet. Bonꝰ dies ⁊ bonus annus. Quāto ergo magis hoc faciet bt̄a ꝟgo nobis ſalutātibꝰ eā: Habet em̄ valde gratas ſalutatōes nr̄as. Nā ſi Octauianꝰ impator emit ꝑ decē millibus nūmis vnū coruū cuiuſdā romani q̄ inſtructus ab illo ſalutauerat ip̄m impatorē reuertentē victorioſum de prelio dicēs. Aue imperator inuicte. vt refert macrobius. Et ſic īperator Tyberius ⁊ romani ita charū hūerunt coruū aliuꝫ: quia eos ſalutabat in foro. ꝙ poſtea de eiꝰ morte valde doluert̄. vt refert Pliniꝰ.x. natural̄ hyſtoric. Profecto mlt̄o chariores hꝫ ꝟgo bn̄dcta illos qui ip̄ſam cordialit ſalutāt. Un̄ legit ꝙ q̄daꝫ abbas mortuus poſtea reſuſcitatꝰ ⁊ a monachis ſuis intrrogatus quid vidiſſet in alia vita: Rn̄dit. O filij: qui vult ſaluari ſepe ſalutet mariā. Ut em̄ inq̄t Ber. Non venit ad veniam qui neſcit amare mariā. Benedictionem etiā cōfortatiuā recipimus deuote faciendo coronam. Nam efficimur filij ip̄ſius ꝟginis. ⁊ ꝯſequenter ab ea tanꝙ̄ a bona mr̄e cōfortamur. Un̄ ſciendū eſt ſm̄ doc. maxime cardi. Petrū dami. Frāciſcū de mayro. ⁊ Petrū iohānis ſuꝑ Iohānē. ꝙ ip̄i vt habet Ioh̄.xix. xp̄s in cruce dixit beate ꝟgini de iohāne. Mulier: ecce filius tuus. Tanta fuit potētia huiꝰ ꝟbi. ꝙ fecit ip̄m iohēm verū filiū adoptiuū ip̄iꝰ ꝟgis ⁊ dedit ei affectū filialē erga mr̄eꝫ ⁊ ecōtra īmo maiorē ꝙ̄ ſit cōīter int̄ filiū naturaleꝫ et mr̄em eius. q̄ꝛ maior ē vis gratie ꝙ̄ nature. c. reuera. de conſe. diſt.ij. Quia ꝟo iohānes interptat in quo eſt grā. ip̄e iohēs accepit hanc filiationē ꝑ oībus qui voluerint eſſe ⁊ viuere in gratia dei ⁊ ip̄ſius virginis. Imperator em̄ celeſtis ſtās ī tribunali cruc̄ nos adoptauit in filios matris ſue dicēs ei de quolibet nr̄m. Ecce filiꝰ tuꝰ. quaſi diceret. Aſſigno ꝙ tibi ſint filij oēs qui voluerint eſſe tui deuoti. ⁊ te reuerent ſicut matrem ſalutare ⁊ venerari. Ut ideo

M

De coruo octauianꝫ ſalutante.

Tota curia celeſtis recōpēſat coronā Marie

Maxime confortamur ꝑ orōneꝫ corone.

ipa nos filios ſuos nõ poteſt refutare. ſed
cogit mat̃na pietate cõſolari. Vñ ait illud
Eſa. xlix. Nũquid obliuiſci põt mat̃ infan
tuli ſui. ⁊ ſi ipa oblita fuerit: ego nõ obliuiſ
ſcar tui. Mater eñ dulcius amat filiuꝫ ꝙ̃
pater. quia nõ tantũ paſſus eſt pat̃ in ipſo
filio in lucẽ ꝓducẽdo quãtuꝫ mater. Debet
igit̃ ipa benigna ꝟgo nos tenere diligere
ſicut mẽbra filij ſui qui eſt frat̃ noſter. ⁊ ꝓ
indiuiſo dare nobis paradiſum ⁊ heredita
teꝫ celeſtẽ. Et hec corona eſt q̃ſi ꝓteſtatio
quedã ⁊ depcatio filialis. ac ſi diceremus.
Nos o piiſſima ꝟgo ſumus tui filij. ⁊ ideo
petimus bñdictionẽ maternã. q̃a bñdictio
matris firmat domos filiorum Eccl̃i. iij.

Per oronẽꝫ corone cumulamꝰ gratiam — Benedictionẽ quoqꝫ cumulatiuam ſcꝫ
donoꝝ ſpũalium ⁊ grãrũ atqꝫ meritorum
recipimꝰ faciẽdo coronã. Et iſte ẽ fructus
ſecũdus ipſius corone qui d̃r impĩguatio-
nis. ⁊ ideo ſubdit ꝓpħa. p̃s. lxiiij. Et cãpi
tui replebunt̃ vbertate. Pingueſcent ſpe-
cioſa deſerti ⁊c̃. De ipa eñ ꝟgine ⁊ de no-
bis poteſt dici illud p̃s. cvj. Benedixit eis
⁊ multiplicati ſunt nimis ⁊c̃. De hac etiaꝫ
bñdictione et fructu corone qua bñdicimꝰ
beatã ꝟginem p̃dictum fuit Prouerb. xj.
vbi d̃r. Anima que bñdicit impĩguabitur.
Per cãpos aũt q̃ ſunt lati. intelligũt̃ mũ-
dani qui ſine diſtrictu obedientie alterius
viuũt in ſpũ ꝓprie libertatis. Et iſtis coro
nam faciẽtibus dat beata ꝟgo vbertateꝫ
fructuũ. diuitiarũ. honoris ⁊ glorie. ita ꝙ
etiã dormiẽdo ditant̃. Item conſolatiõeꝫ
filioꝝ eis tribuit. atqꝫ eis ſue miſericordie
ſinũ aperit. Vel ꝑ campos intelligũt̃ iuſti
vt exponit Alex. de ales. q̃ ſuſcipiũt ſemen
verbi dei ⁊ pluuiã gratie diuie. ⁊ iſtis dat
beata ꝟgo vbertatẽ bonorum operũ. Per
ſpecioſa aũt deſerti intelligunt̃ boni reli-
gioſi ⁊ religioſe fugiẽtes campos. i. terre-
nas occupationes ⁊ mũdialiũ ꝯuſatiões.
Deſertũ eñ d̃r monaſteriũ. q2 a mũdanis
voluptatibus eſt elongatũ. In quo cũ po-
ſuiſti filiã. nõ amplius recordaris de illa.
vel raro ipam viſitas elemoſynis. ⁊ tamẽ
hoc deſertũ ſpecioſum ſicut pradiſus. in q̃
frequẽtant angeli dei. Religioſos q̃ facie
tes ſibi coronã facit beata ꝟgo impĩguari
charitate ⁊ deuotiõe. Per colles aũt itel-
ligunt̃ dñi ⁊ p̃ncipes tẽpales quos replet
cõſolationibus ſi coronã ſuam facere non
omittãt. Sequit̃. Induti ſũt arietes ouiuꝫ
i. capita ſpũalia. vt ſacerdotes epĩ ⁊ cardi
nales quos induit veſtimẽto ſanctitatis.
Et valles abũdabunt frumẽto. i. paupes
et deſpecti hẽbũt grãm dei ꝑ ꝟtutẽ corõe.
Et ideo nr̃ frater Jacobus da le corone de
ꝓuincia ſancti Frãciſci qui quotidie facie
bat mlt̃as coronas beate ꝟgini. hortabat̃
oẽs vt facerẽt coronã. ⁊ inſtruebat quõ eã
facere deberẽt. Unde etiã epĩ nõ diſcede-
bãt ab eo quin ꝑmitterẽt ei facere coronaꝫ
et vixit. lxx. annis in ꝟginitate. Quantas
aũt vtilitates recipiat faciẽs coronã deuo
to corde nõ poſſet ꝟbis demõſtrari. Le-
git̃ aũt ꝙ quidã iuuenis diſſolutus ⁊ a bo
no ꝓpoſito deuiatus: facta deuotiõe coro-
ne liberatus eſt ⁊ ad bñfaciẽdũ reductus.
Mater etiã quedã habẽs filium prauuꝫ:
ꝑ ꝟtutem corone obtinuit illius emenda-
tionem. Quidam quoqꝫ puſinus poſitus
in ꝓfundo turris deſperãſqꝫ poſſe euadere
q̃nqꝫ coronas dicebat in die. ⁊ ſic liberatꝰ
fuit. Quadã ẽt die cũ nõnulli mercatores
florẽtini venirẽt de lugduno vnꝰ eoꝝ pꝰ ſo
cios remanẽs plane dicebat coronam. Et
quia ſolus erat a latronibꝰ aggreſſus eſt.
qui totũ eius veſtimentũ in fruſtra incide
runt. ⁊ coronã quã in manu habebat atqꝫ
carnẽ eius nõ tetigerũt. In quodã quoqꝫ
lacu exiſtente quodã deuoto beate ꝟginis
diabolꝰ tantã tempeſtatẽ cõcitauit ꝙ na-
uis ſiue barcha ꝟſata eſt. Famulus auteꝫ
eiuſdẽ deuoti pre timore mort̃ ſtrinxit col
lum eius. Ipſe ꝟo cũ corona in manu iuo
cabat beatã ꝟgineꝫ vt ipm adiuuaret. ⁊ ſic
liberatus eſt. Legit̃ quoqꝫ ꝙ in quadã na
uicula cũ eſſent quidã pueri ludẽtes. inter
alios erat ibi filiꝰ cuiuſdã paupis q̃ quoti-
die faciebat coronã ꝟginis. Vñ ſubmerſa
naui oĩbus alijs ſuffocatis: ille liber ſuper
aquas ambulãs euaſit. Vulterre etiaꝫ in
morte pij Pape ꝓpter magnã niuẽ cecidit
tectũ domus: ⁊ oĩa ſuper caniciũ ſteterũt
quia ibi erant duo filij paupis vidue q̃ q̃ti
die faciebãt coronã. Ad quod miraculũ vi
dendũ cucurrerũt oẽs de ciuitate. Itẽ fel-
trij vxor cuiuſdã medici capta a turcꝭ ꝓpter
coronã liberata fuit intacta cum filia ſua.
Item oruieti quedã demoniaca dixit dño
ſuo. Dic officiũ ꝟginis. Cui ille reſpondit.
Neſcio legere. Et poſtea traxit coronaꝫ de
manica dicẽs. Hoc eſt meũ officiũ: ⁊ aliud
neſcio. Tunc illa dixit. Bene bene fratello
mio. Queſto he el meliore bochono che tu
poſſe trouare. Legit̃ quoqꝫ ꝙ ſup noꝛſiã

Exẽpla de corona marie

ad lacũ Pylati vnus deſperatꝰ cepit clama
re di. O demones venite. Qui ſtatim cũ fu
rore veniẽtes dixerũt: Quid vis? quid vis?
Et ille ait. Portate me vobiſcũ q2 nolo am
plius viuere. Illi aũt rñderũt. Nõ poſſumꝰ
ꝓpter coronã illã quã feciſti hodie. Qui-
dam etiã ſcolaris peruſij appetẽs quandã
mulierẽ: inuenit nigromãtẽ. qui in circulo
quodã intrare ipm faciẽs atqꝫ demões in-
uocãs: ab ipſis reſpõſum habuit ꝙ in hoc
malo ei auxiliũ prebere non poterãt ꝓpter
coronã quã fecerat. O p̃cioſa corona ⁊ glo
rioſe ꝟgini gratiſſima: que tante es virtu-
tis vt demonũ ſuperes poteſtatẽ. Nec ime-
rito. nã per ipſaꝫ coronã bñdicimus illaꝫ ꝑ
cuius bñdictionẽ cõfracte ſunt diabolice po
teſtates. Qñ aũt in corona dicimus ipĩ bñ
dicte ꝟgini. Bñdicta tu in mulieribꝰ. peri-
de eſt ac ſi diceremus. Bñdictus ſit dies in
quo nata es. bñdicta hora qñ orabas. bñdi
cta quando fuiſti deſponſata. benedicta
quãdo fuiſti annũciata ⁊c̃. Et ſic renouamꝰ
ei coronã ab angelo ſibi de paradiſo allatã.
Ipſa ꝟo vnicuiqꝫ noſtrũ reſpõdet. Benedi
cta ſit vita tua. ⁊ bñdicti anni tui menſes ⁊
dies ⁊c̃. Tertius fructꝰ corone d̃r inchoa
tionis paradiſi. vel cõformationis cum pa-
tria celeſti in qua beati laudãt glĩoſaꝫ vir-
ginẽ tanꝙ̃ ſuã reginã. Qñ eñ facimꝰ coro-
nã: perinde eſt ac ſi eius capiti coronã im-
poneremus ⁊ ipſaꝫ noſtrã reginã cõſtitue-
remus. Corona eñ ſolũmodo datur regibꝰ
⁊ reginis. Tũc ergo ei dicimus. O Maria
impatrix celi reginaqꝫ mũdi: ecce ꝙ te ele-
gimus ꝓ regina noſtra. ⁊ nos ſeruulos tu
os facimus. ⁊ in ꝑpetuũ ſub imperij tui ſer
uitute viuere volumus. Et iõ ſumus mittẽ
tes coronas ante thronũ Apoc̃. v. thronuꝫ
ſ. tue maieſtatis. Quia aũt miſeris miſeri-
cordia eſt neceſſaria que eſt plenitudo ꝟtu-
tum. c. in ſingulis. lxxxvj. di. Et nos ſumus
miſeri. Ideo tibi offerimus coronã. non ꝙ
egeas noſtris coronis aureis vel argẽteis.
ſed vt ꝑ hoc cõfitẽtes te eſſe magnã reginã
mereamur ſub dominio tuo ſemꝑ permane
re. Scimus eñ ꝙ nõ poteſt rex alienare ca
ſtrum. villam aut ciuitatẽ inuitis homini-
bus inhabitãtibus. ſm Hoſti. in. c. dilecti.
de ma. ⁊ obe. ⁊ Paulũ de caſtro in quodã
cõſilio ſuo. Et ideo poſtꝙ̃ noſtra regina fa
cta es: nõ poteris nos refutare ſine cõſen-
ſu noſtro. Illud eñ ſolum quis dicitur poſ-
ſe facere qõ de iure ⁊ iuſte facere poteſt. c.
faciat. ⁊ ibi glo. xxij. q. ij. O igitur domina
⁊ regina noſtra. ecce ꝙ nos ſerui tui ꝓmit
timus tibi ſeruare omnẽ illã fidelitatẽ quã
tenentur quilibet boni ſubditi cuſtodire er-
ga dñm ſuũ. de qua habetur in. c. de forma.
xxij. q. v. ⁊ ideo etiam tu teneris erga nos
eſſe fidelis. Nam ſic dicitur in p̃dicto. c. Do
minus quoqꝫ fideli ſuo in his omnibꝰ viceꝫ
reddere debet. qõ ſi nõ fecerit: merito cenſe
bitur maledictus ⁊c̃. Debet auteꝫ vnuſ-
quiſqꝫ xp̃ianus ſe ⁊ ſua omnia in manu tua
cõmittere. ⁊ nõ permittere trãſire diẽ quin
ſaltẽ vnam dicat coronã ad laudẽ tuaꝫ. Et
ꝙ̃uis male quis viuat: nõ debet vnꝙ̃ a tua
deuotione diſcedere. Unde exclamabat q̃-
dam bonus ac deuotus p̃dicator di. Non te
ſpizar da maria. Et iteruꝫ. Affrontatiue a
maria. Nã ſi hoc priuilegiuꝫ hꝫ cardinalis
ꝙ ſi ponat pileum ſiue capellum ſuũ ſuper
caput illius q̃ ducit̃ ad iuſticiã liberat̃: ſm
Bal. ⁊ Paulũ de caſtro. in. l. addictos. C. de
appel. A fortiori palliũ beate ꝟginis poteſt
nos ab omnibꝰ malis liberare. Tã lata eniꝫ
eſt eius miſericordia. ꝙ ſi aliquẽ deuote fa
cientẽ coronã ſuã viderit in medio milium
demonũ trahi ad ſuppliciũ: eũ protinus li-
berabit. Nec permittet aliquẽ male finiri q̃
eius coronam reuerenter ſtuduerit facere.
Unde legitur ꝙ quidã iuuenis ad reueren
tiã ipſius ꝟginis omni die quo durabãt ro
ſe ⁊ flores. faciebat capellum de ipſis roſis
⁊ floribus. ⁊ ponebat ſuꝑ caput beate ꝟgi-
nis ad modũ corone. Qñ autẽ deficiebant
roſe: pro qualibet roſa flexis genibus dice-
bat vnum Aue Maria. Accidit autem ꝙ
quadã die trãſibat per quãdaꝫ ſiluã in qua
latrones erãt. Et anteꝙ̃ intraret voluit ſol
uere beate ꝟgini qõ debebat ⁊ ſolitus erat.
Dum autẽ dicebat Aue maria: ipſa benedi
cta ꝟgo accipiebat vnã roſam de ore eius
ipſo neſciẽte. Quod videntes latrones qui
deliberauerãt prius ipſum occidere: vene-
runt ad eũ interrogãtes ipſum quenã eſſet
illa domina que extraxerat roſas de ore eiꝰ.
Qui reſpõdit illam eſſe beatã virginẽ Ma
riã quaꝫ roſis honorabat. Et ipſi latrones
hoc audito cõuerſi ſunt ad dominũ. Le-
gitur quoqꝫ ꝙ quedam deuota iuuencu-
la docuit quandam auiculam dicere Aue
Maria. ita ꝙ garriendo vix aliud profere
bat. Quadam autem die volucris rapax
ipſam rapuit ⁊ aſportauit. Que cuꝫ clama
ret Aue Maria. ſtatiꝫ illa auis rapax mor

P Etiam pctõr ñ deſiſtat ab orã-do coronam

O Per orõneꝫ corone ꝯformamur celeſtibꝰ.

Quam grata ſit āgelica ſalutatio.

tua cecidit. ⁊ auicula ad gremiū iuuencule eſt reuerſa. Quantum ꝟo ipſa angelica ſalutatio que dr̄ in corona ſit grata ipſi virgini ⁊ filio eius patet. Naꝫ legitur ꝙ quedam mulier docebat filios ſuos ⁊ alios paruulos ſalutare beatā virginē. atqꝫ affectuoſe deſiderabat videre filiū eius. Quadā aūt die vidit quēdam puerulū valde decorum ⁊ formoſum. ⁊ vocās illum cepit eum docere ſalutationē angelicā. Et cū diceret. Bn̄dictus fructus vētris tui. Rn̄dit puerul⁹. Uerū dicis mulier. qꝛ ego ſum bn̄dictus. Et volēs mulier ipm̄ puerulū in vlnis apprehendere ait. Eya. es ne tu ille quē ego quotidie videre deſidero? Et in his verbis diſparuit puerulus. quē ipſa poſtmodū feruētius dilexit. Legit̄ etiā ꝙ miles quidam diues ac nobilis ſeculo abrenūciauit: ⁊ ordinē ciſtercienſium intrauit neſciēs lr̄as. Erubeſcētes autē monachi tam nobilē virū inter laicos deputare: dederūt ei magiſtrū ſi forte aliquid vel modicū addiſcere poſſet. ⁊ ſic inter monachos ꝑmaneret. Qui nihil omnino p̄ter hoc. ſ. Aue maria addiſcere potuit. qd̄ tam auide retinuit vt quocunqꝫ deambularet ⁊ quicquid ageret illud inceſſanter diceret. Tandem moritur ⁊ in cimiterio cum alijs fratrib⁹ ſepelitur. Et ecce ſup eius tumulum excreuit liliū precioſum hābēs in quolibet folio Aue maria inſcriptū litteris aureis. Currētes autē oēs ad tam grande ſpectaculū: terrā de tumulo effoderunt. ⁊ radicē lilij de ore defuncti ꝓcedere reperierunt. Unde intellexerūt cum quāta deuotione illa duo verba dixerat quē ipſa beata virgo tanto prodigio illuſtrauerat.

Legitur quoqꝫ in cronicis ordinis noſtri ꝙ quidam frater noſter virginis glorioſe valde deuotus ſolitus erat nunꝙ comedere in die niſi prius coronam ꝟginis feciſſet. Cōtigit autem vt quadam die cum reliquis fratribus prādere cepiſſet corone immemor. Cum autē primū bolum comediſſet recordatus eſt ꝙ nōdum coronam fecerat. ⁊ tactus dolore cepit anxius cauſas ꝑquirere quomodo diſcederet ab alijs. ⁊ bn̄dictā virginē ex more ſalutaret. Tandē innuit patri guardiano vt ſe ire dimittat q̄ſi aliqua duceretur neceſſitate. Quo impetrato mox eccleſiā petit. ⁊ ante ꝟginis figuraꝫ cepit coronā facere. Interuallo autē facto cum nō reuerteret̄. timens guardianus ne aliquid mali ei accidiſſet: precepit vni fratrum vt eum perquireret. Qui per totū monaſteriū diſcurrēs ⁊ illum nō inueniēs. tandem ipſum reperit in eccleſia orantē ⁊ facientē coronā ante imaginē glorioſe virginis. Uiditqꝫ ipſam bn̄dictā virginē in forma pulcherrime mulieris. ⁊ prope eā duos angelos. qui de ore ipſius fratris dicentis Aue Maria accipiebāt vnā roſam in ſingulis. dum diceret Jeſus poplite flexo ⁊ capite inclinato. quas roſas ponebāt in corona ipſius ꝟginis. In ſingulis autē Pater noſter formaliū interponebāt. Finita autē corona beata ꝟgo illā in capite ſuo poſuit. ⁊ ſic in celuꝫ aſcēdit. Qd̄ vidēs frat̄ ille ſtupefactus alijs fratribus enarrauit. Et extūc alij fratres habuerūt ipſum deuotū beate virginis in maiori reuerētia. atqꝫ eius exēplo incitati ſunt ad dicendam quotidie deuotius coronā ipſius virginis bn̄dicte ꝑ infinita ſecula. Amē.

De eiuſdem dn̄e paradiſi triūphanti coronatione. Sermo ſcd̄s.

In perpetuuꝫ coronata triūphat Sap. iiij. In exaltatione ꝟginis glorioſe in celum verificatū fuit illud quod in figuram dr̄ ij. Paral. xxx. Facta eſt celebritas grādis in hierl̄m qualis nō fuit a diebus Salomonis in illa ciuitate. Nec immerito. Nam honor eſt impēdendus illi quē princeps honorat. C. de domeſticis ⁊ ꝓtectoribus. l. vnica glo. vl. Unde ſi curiales pape viderēt ipm̄ papam aſſurgere ad honorādum aliqueꝫ: profecto etiā ipſi illum ſummopere honorarent. Uidētes igitur omnes angeli ⁊ beati deum tantū honorare beatā virginē. ⁊ ipm̄ regē celeſtē chriſtum tanta celebritate ac iubilo obuiare ſue matri in celum aſſumēde. atqꝫ illam cū tantis feſtiuitatibus ad celuꝫ deducere: ⁊ in throno fulgentiſſimo collocatam. corona triūphantiſſima coronare. ꝑfecto etiam ipſi regine ſue exaltationem ſic mirabilē ineffabilibus exultationibus ꝓſecuti ſunt. Cōtemplatur autē quidā deuot⁹ predicator. ꝙ dum benedicta virgo deberet in celū deferri: fuit facta diſputatio quis deberet eam deportare. Abraam enim dicebat. ꝙ ſibi fuerat primo promiſſa Geneſ. xxij. ⁊ ideo ad eum pertinebat. Dauid dicebat ꝙ quia etiam ſibi promiſſa erat. et ipſe erat rex. ideo cōuenietius ad eum pertine-

Dialogus a q̄ deberet Maria deferri.

bat delatio regine. Sanctus Joachim pater eius dicebat ꝙ ipſi erāt parentes remoti ipſius ꝟginis. ⁊ ideo nō ad eos ſed ad ſe hmōi officiū pertineret. Sancta ꝟo anna dicebat. Ego ipſam ſepius portaui dū eſſet paruula. ⁊ ideo etiam nūc debeo illam portare quia eſt mea filia. Itē quia cōuenientius eſt mulierē a muliere deferri q̄ a viris ꝑ arg. l. c. mulieres. de iudi. li. vj. Sctūs aūt Joſeph inquit. Ego ſum ſpōſus eius. ⁊ duxi eā in egyptū. ⁊ inde eā reduxi. ⁊ debeo ꝓpe ipſam ſponſam meā ſublimari ratione matrimonij. Indecēs eñ eſſet ſi illam quā ſpōſam habui in tribulationib⁹: ⁊ cuius comes fui in miſerijs humanis. nō haberem etiā proximā in cōſolationibus ⁊ iubilationibus ſupnis. Uolo igitur adimplere illud Geñ. ij. Relinquet homo patrē ⁊ matrem ſuā ⁊ adherebit vxori ſue. Tūc dn̄s Jeſus interrogauit matrem a quo vellet deferri. Cui illa reſpondit. Manus peccatoris nō moueat me. ps. xxxv. Cum autem angeli hoc audierūt: dixerūt. Ergo ad nos ꝑtinet eam portare qui nūꝙ peccauimus. Tunc dn̄s Jeſus inquit matri ſue. Uis mat̄ mea ab angelis deferri qui omnes animas portant? Reſpondit bn̄dicta ꝟgo. Mihi adherere deo bonum eſt. ps. lxxij. Et iteruꝫ ait. O dulciſſime fili. ego cum te peperi nolui ſeruitricē. ſed meis ꝓprijs manibus te pānis inuolui atqꝫ nutriui ⁊ educaui. Tunc dn̄s Jeſus dixit illud Eſaie. xlvj. Ego feci. ſ. te ſic glorioſaꝫ. ⁊ ego ferā ⁊ portabo. ſ. ad ſedē tibi ab et̄no ꝑparatā. Qꝛ ꝟo nihil iordiatū ē laudabile. §. iordiatū. i. aut. de her. ⁊ fal. Jō hec glorioſe ꝟgis exaltatio ⁊ coronatio cum maximo ordine facta eſt. Cum enim in celum delata eſſet cū proceſſiōe ſolenniori que vnꝙ facta fuerit in paradiſo: ⁊ baiulo digniori qui eſſe poſſit. atqꝫ cum ordinatiſſimo modo de quo pretactum eſt in ſuperiori parte principali huius operis. Inceperūt omnes angeli ⁊ beati celebrare feſtum dedicationis tēpli virginalis. ⁊ exaltationis atqꝫ coronationis eius. Un̄ ſanctus Michael ⁊ Gabriel decantauerūt inuitatorium dicētes. Uenite adoremus regem regum cuius hodie ad ethereum virgo mater aſſumpta eſt celū. Et eis reſpondebant omnes chori ſimul ſicut fieri ſolet in officio matutinali. Et poſtea hymno decātato: cecinerunt angeli primā antiphonā. ſ. Exaltata eſt ſancta dei genitrix ſuper choros angelorum ad celeſtia regna. Secundam ꝟo antiphonā decātauit tota humana natura dicēs. Paradiſi porte per te nobis aperte ſunt que hodie glorioſa cū angelis triumphas. Tertiā autē antiphonaꝫ decantauit beatus Johannes baptiſta dicens. Benedicta tu in mulieribus ⁊ benedictus fructus vētris tui qui hodie te portauit in celis quem tu ſepe portaſti in terris. Quartā antiphonā cecinit Jacobus maior dicens. Specie tua ⁊c̄. Quintā ſanctus Stephanus prothomartyr dicēs. Adiuuabit eam ⁊c̄. Sextā omnes cognati ⁊ affines ipſius beate virginis dicētes. Sic vt letantium omniū noſtrum ⁊c̄. Et ſimiliter alias antiphonas diuerſi intonabant prout eis Michael ⁊ Gabriel cātores principales recōmittebāt. Primā autē antiphonā ad laudes decātauit dominus Adā dicēs. Aſſumpta eſt Maria ⁊c̄. Secūdam ſanctus Noe dicēs. Maria virgo aſſumpta eſt ⁊c̄. Tertiā abraā dicēs. In odorē ⁊c̄. Quartā omnes patriarche a quibus ipſa deſcēderat dicētes. Bn̄dicta filia tu a domino ⁊c̄. Quintam omnes prophete dicētes. Specioſa facta es ⁊c̄. Cōpletis autē pſalmis ⁊ antiphonis: dominus Jeſus ſacerdos magnus paradiſi: hebdomodarius in hac ſolennitate dixit orationē. ſ. Domine ſancte pater omnipotēs eterne deus qui glorioſum habitaculum noſtrū benedicte matris mee fulgoribus illuſtraſti atqꝫ totam curiam noſtrā eius dulci preſentia letificaſti: cōcede propitius: vt quiſquis ipſi⁹ ſacratiſſime ꝟginis deuotus extiterit in terris: eius felici cōſortio perfrui mereatur in celis. Qui mecuꝫ ⁊ cum ſpirituſancto viuis ⁊ regnas in ſecula ſeculorū. Omnes autē angeli ⁊ beati reſpōderunt. Amen. O dies iocūdiſſima. O celebritas ſtupendiſſima. O ſolēnitas incōparabilis qua nunꝙ paradiſus habuit maiorem. cum regina Sabba cum tot aromatibus eſt in Hieruſalē ingreſſa. iij. Reguꝫ. x. cum ſcꝫ glorioſa celorū regina repleta omnium virtutū aromatibus ſup omnes angelicos choros ⁊ ordines atqꝫ hierarchias in quarta hierarchia prope filium ſuuꝫ eſt exaltata. vt probat Albertus ſuper Miſſus eſt. c. cxc. Ubi etiam dicit ꝙ ipſa magis diſtat ab ordine ſeraphico in dignitate et gloria q̄ ſeraphicus ordo ab alijs inferioribus. De cuius virginis exaltatione inquit Auguſtinus in quodaꝫ ſermone eam

Proceſſio ⁊ ordo in aſſumptione marie ē habita.

alloquēs ⁊ dicēs. Tibi thronus gl'ie regis
collocat̄ in aula regni. Teq; ipē rex glie vt
matrē verā ⁊ decorā ſpōſam pre omnibꝰ di
ligens. amoris amplexu aſſociat ſibi. Que
ꝟba exponēs Alber. vbi. ſ. ait. Ex hac auto
ritate quattuor ſequuntur concluſiones. ſi
poſitus eſt ei thronus regis. Ergo idē ſuus
thronus ⁊ regis ōt. Ergo ſup oēs thronos.
Itē ſi mater regis. ergo iuxta regē. Item ſi
ſpōſa regis. ergo iuxta regē. Itē ſi ipaꝫ im
proportionabiliter plus omnibꝰ creaturis
diligit. ergo improportionabiliter ſup om-
nes collocauit. O dilectiſſimi hodie facte
ſunt nuptie in paradiſo. Hodie rex Aſſuerꝰ
.i. deus fecit parari cōuiuiū per magnificū
principibus ſuis. ⁊ fecit nuptias Heſter. i.
glorioſe ſponſe ſue. nūciauitq; pacē cūctis
ppl'is ſuis Heſter. ij. O igitur regina no-
ſtra ad connubium eterni regis adducta. ſi
nō vis nobis ſeruulis tuis porrigere de pin
guibus ⁊ delicatis cibis nuptiaꝝ tuaꝝ. ſal-
tem aliqua fragmēta micarū que cadūt de
menſa tua nobis ſicut catulis porrige. vt
de tua ineffabili iocūditate aliquid vel mi-
nimū guſtare valeamus. Nos ꝟo o deuoti
xp̄iani cōſiderātes ꝙ hodierna die ipſa vir
go aſcendit ad tam ſublimē gl'iam ne ſina-
tis illam abire niſi vt dicebat quidā deuo-
tus p̄dicator. Prius dimittat vobis la be-
ne andata. Tanta autē eſt ſolēnitas huius
diei ꝙ eccleſia ſtatuit in. c. alma mater. de
ſen. excō. lib. vj. ꝙ etiam ſi eſſet interdictuꝫ
in aliqua terra vel ciuitate. debēt in ipſa ſo
lēnitate aperiri porte eccleſiarum ⁊ pulſari
campane. ⁊ officiū ſolēniter dici ad honorē
ipſius ꝟginis hodie ſic venerabiliter coro-
T nate. Uerum quia in prima parte prece-
Impa- dentis ſermonis ꝓbauimus ipſam glorio-
tor coro ſam virginē eſſe impatricē mūdi. ad quam
nat̄ tri dignitatē ſublimata fuit in puncto conce-
plici co ptionis filij dei. Ideo de eius coronatione
rona loqui volentes, dicimus ꝙ ſm gloſam in
clemen. romani principes. de iureiu. Impe
rator coronatur triplici corona. ſ. Ferrea vl
tra montes in aquiſgranis. quam accipit
ab archiep̄o coloniēſi ⁊ ſignificat eius forti
tudinē. Argentea ab archiep̄o mediolanēſi
modoecie. ⁊ ſignificat eius mundiciā ⁊ pu-
ritatem. Et aurea rome a papa, et ſignifi-
cat eius ſuperioritatē ⁊ excellentiaꝫ ſuper
omnes reges, principes, gentes ⁊ natiōes.
Dicit tn̄ predicta gloſa ꝙ Henricus impe-
rator recepit argēteam coronam mediola-
ni in eccleſia ſancti Ambroſij. Albricus au
tem de roſate in ſuo repertorio ſiue dictio-
nario in ꝟbo corona inquit. De iſtis tribus
coronis inueni in quodaꝫ ſermone in feſto
beati ſtephani hoc mō. Imperator recipit
tres coronas. Primā in alemania ab archi
ep̄o maguntino. ⁊ hec eſt argētea. Et quā-
do ipſe archiep̄s dat ſibi ipām coronā dicit
ei. Iſtā coronā mihi conſerues. q̄ſi dicat. ꝙ
in aīa ſua ⁊ corpe ſuo dꝫ eſſe mūdus ⁊ pu-
rus ſicut argentū qd̄ eſt purū inter alia me
talla. Scdām coronā recipit in mediolano
ab archiep̄o mediolanēſi in eccl'ia cathedra
li. ⁊ eſt ferrea. ⁊ recipit eam genuflexo. ⁊ ar
chiep̄s dicit ei. Iſtam coronam mihi defen
des. nō intelligēs de ipſa corona materia-
li, ſed ſicut ferrum eſt metalluꝫ ex quo ſiūt
infiniti labores. ⁊ eſt duriſſimum ⁊ fortiſſi
mū. ita impator dꝫ paratus eſſe ad ſuſtinē
dum omnē laborē corporalē ꝓ poſſe. ⁊ eſſe
cōſtantiſſimus ⁊ fortiſſimus in iuſticia ex-
hibenda. maxime pupillis ⁊ viduis ac miſe-
rabilibꝰ pſonis. Tertiā coronā recipit rome
a ſummo pontifice. vel ab alio loco eius. ⁊
iſta eſt aurea. Et qn̄ papa eaꝫ ſibi imponit
dicit. Eſto fidelis vſq; ad mortē. ⁊ dabo ti
bi coronam vite Apoc. ij. Et iſta deſignat
fidelitatē ⁊ prudentiā ſciēdi diſcernere ma
lum a bono. Sicut em̄ auruꝫ eſt precioſius
omnibus alijs metallis. ita ſcire diſcernere
bonum a malo eſt dignius alijs ſcientijs.
Iſtis ergo tribus coronis fuit coronata ma *Maria*
ter dei. Cū enim corona detur ꝓpter habi- *triplici*
tam victoriā de hoſtibus. iuxta illud. ij. ad *corona*
Thimo. ij. Nō coronabit̄ niſi q̄ legitime cer *corona*
tauerit. Ipa bn̄dicta ꝟgo debuit coronari *ta eſt*
que peccatū ex omni pte debellauit ⁊ deui-
cit. vt inq̄t Aug. in li. de natura ⁊ gr̄a. Nul
la nāq; fuit tam victorioſa p̄liatrix vt ipſa
que caput ſerpētis antiqui contriuit Gen̄.
iij. Et ideo in ſignū fortitudinis ei cōuenie
ter data fuit corona ferrea. Itē argētea rō-
ne puritatis. que tāta in ea fuit ſm Anſel.
in lib. de cōceptu ꝟginali ꝙ illa maior nul-
la ſub deo valet intelligi. vn̄ Hiero. in ſmo
ne aſſumptiōis ait. Nihil eſt cādoris. nihil
eſt ſplēdoris. nihil eſt numinis quod nō re
ſplēdeat in ꝟgine glioſa. Aurea q̄ꝫ corona
debuit coronari rōne ſuperioritatis ⁊ ſuffi-
ciētie. Vn̄ ſm ſeraphicū Bonauēturam in
iij. ſen. di. iij. Ipſa tante fuit pfectionis etiā
ante conceptionem filij. tantiq; luminis ⁊
aptitudinis regendi. ꝙ vere digna erat eſſe

monarcha totius mūdi. Conſidera ergo o
anima deuota ꝙ ſi qn̄ coronatur papa vel
impator ſit celeberrima feſtiuitas. multo
maior facta eſt ī celo die coronatiōis ipſiꝰ
gl'ioſiſſime regine paradiſi. Si ꝟo corona
accipiatur ꝓ gl'ia victorie. vt. l. j. C. de athle
tis. lib. x. ⁊ de re iudi. l. commodis. pfecto
ipſa gl'ioſa virgo victorijs innumeris illu-
ſtrata. in ppetuū coronata triūphat. vt di-
cunt verba thematis noſtri. Sup quibus
duas tm̄ coronas ipſius domine noſtre
declarabimus.

Prima dicetur excellentiarū.
Scda ꝟo lapidū precioſoꝝ.

Pars prima huiꝰ ſermonis de corona
excellentiarū beate ꝟginis.

V *i* Innumerabiles ſunt excellētie bea-
te ꝟginis quibꝰ tanq̄ fulgētiſſima
corona illuſtratur. quarū prima po
Maria teſt dici mūdiſſime puritatis. De qua ſatis
excellē- dixi in. j. pte principali huiꝰ opis. In qua p
tiſſime baui ipſam intemeratā dei matrē puriſſi-
puritatis mā fuiſſe. ⁊ ab omni labe pcti penitꝰ elōga
tā. qd̄ fuit cōueniēs propter tria que ponit
ſanctꝰ Bona. in. iij. di. iij. Primo ꝓpter dia
boli cōfuſionē. Congruū em̄ erat vt illa q̄
opprobriū noſtrū auferre debebat. ⁊ nos p
filium ſuū de diabolica ſeruiture eripere ve
niebat. ipm̄ inimicū vinceret ⁊ ſuperet. vn̄
Ber. ⁊ Augꝰ. exponēs illud Gen̄. iij. Ipſa
cōteret caput tuuꝫ ait. id eſt ſuggeſtionem
tuam. quia nulla diaboli ſuggeſtio in mēte
ipſius ꝟginis ingredi potuit. ⁊ ſic ab omni
peccato immunis fuit. Scdo hoc cōueniēs
fuit ꝓpter noſtrā interceſſionē. Cōgruebat
em̄ vt illa que humani generis aduocata
eſſe debebat tanta puritate fulgeret. vt nul
lum peccatū haberet qd̄ eius cōſcientiā re-
morderet. Tertio propter diuinā deſponſa
tionē. Congruū em̄ fuit vt illa que placuit
altiſſimo deo. ita vt fieret eius ſpōſa. ⁊ ma
ter vnigeniti filij ſui. ſic eſſet immaculata
mente ſicut erat intemerata carne. Inde-
cens nāq; fuiſſet ꝙ peccatoꝝ aduocata eēt
peccatrix. corona ⁊ gloria iuſtoꝝ iniuſta.
Sponſa dei polluta. Specialiſſimum recli
natoriū verbi dei fractum ⁊ infectum. Sa
crariū ſpūſſancti violatū. totiuſq; trinita-
tis tricliniū contaminatū. ⁊ ideo inq̄t Ber.
Decuit reginam virginū ſingulari priuile-
gio ſanctitatis abſq; peccato ducere vitaꝫ.
que dum peccati mortiſq; pareret perēpto
rem munus vite ⁊ iuſticiā pre omnibꝰ obti-
neret. hec ille. Ut ergo dei genitrix eſſet pu
riſſima ſup oēs puras creaturas deus eaꝫ
preſeruauit nō ſolum a peccato actuali. ſed
etiā ab originali. Nam ꝓculdubio illud eſt
magis mūdum ⁊ purū quod nūq̄ fuit ſor
didatū q̄ illud qd̄ ſemel fuit infectū ⁊ po-
ſtea purgatū. Hec aūt prima excellētia mū
diſſime puritatis beate ꝟginis alio nomi-
ne appellari pōt immunitatis ab omni pec
cato. Scda excellētia d̄r gratificatiōis.
quā tetigit angelus Lu. j. Nā cum dicēdo *X*
Aue: demōſtraſſet primā excellentiā predi *Excellē*
ctam, poſtea ſubdidit ſcdam dicens gratia *ter gra-*
plena. Eſt autē ſciēdum ſm Auguſtinū ad *tificata*
Bonifaciū. ⁊ in lib. enchiridion. ⁊ in. vj. de
trini. c. viij. ꝙ gratia eſt forma que meretur
augeri. nō quidē augmēto ⁊ quātitate mo
lis. vt dicit Rich. noſter in. j. diſt. xvij. ſed
quātitate virtutis. Et cōſequēter etiā ali-
quādo meret̄ diminui. quia circa quodcūq;
habet fieri vnū oppoſitoꝝ. habet fieri ⁊ reli
quū ſm ph̄m. Sicut ergo non omnia alba
ſunt equaliter alba, nec omnia calida ſunt
equaliter calida. Unū em̄, habet duos gra-
dus albedinis ſeu caliditatis. ⁊ aliud tres
vel quattuor. ⁊ ideo vnū eſt albius ⁊ calidiꝰ
altero. Similiter oēs ſancti habēt gr̄am. ſ
nō equaliter. Nā vnus habet vnā aliꝰ aliā.
Unus hꝫ duos gradus alius tres. ⁊ ſic de
ſingulis. Oēm aūt gratiā quā p gradꝰ de-
dit deus alijs ſanctis. ipſi bn̄dicte ꝟgini de-
dit plenarie ⁊ vniuerſaliter. vt inquit Hie-
ronymus in ſermōe ad Euſtochiū dī. Cete
ris p partes ⁊c̄. Tertia excellētia eſt vir *Y*
ginalis fecūditatis. de qua angelus vbi ſu- *Virgina*
pra illi dixit. Paries quidē filiū. ⁊ ꝟginita *lis fecū*
tis nō patieris detrimētū. Quia igitur ipa *ditas*
beatiſſima regina noſtra ſola fuit mater et
ꝟgo incorruptiſſima. iō bn̄dicta ſup om̄es
mulieres appellat̄. Ut em̄ vna mulier ſit vir
go ⁊ mater ſimul ⁊ ſemel eſt impoſſibile p
naturā. Opꝫ ergo ꝙ illa que vult eſſe virgo
nō concipiat filios. Et ſi vult habere filios
oportet ꝙ amittat virginitatē. Vn̄ oēs
ph̄i naturales habuerūt ꝓ impoſſibili virgi
nē cōcipere ⁊ parere. atq; inuiolatā ꝟgini-
tatē ſeruare. Maria tu ſola ⁊ ꝟginitatē
illibatiſſimā obſeruaſti. ⁊ filiū concepiſti ac
peperiſti. ⁊ ideo tibi ſoli hec excellētia com
petit. ꝙ. ſ. virginitatē ⁊ fecūditatem ſimul
habuiſti. Hoc autem ſingulare priuilegi-
um ille tibi cōtulit apud quē nō erit impoſ-
ſibile omne verbū Lu. j. Ut eniꝫ mulier nō

poſſit eſſe ſimul mater ⁊ ꝟgo. hoc ideo eſt, quia deꝰ dedit hūc ordinē rebꝰ ꝙ non poſſit mulier cōcipere ſine ſui cōtaminatione. Cū ergo eiꝰ ſit tollere cuiꝰ ē dare. l. qui dānare. ff. de re iudi. pfecto ipſe deus hūc ordinem potuit mutare in matre ſua vt ꝟgo cōciperet. immo mutare poſſet in omnibꝰ mulieribus ſi vellet. Ut em̄ dicit beatus Tho. in .j. par. ſum. q. cv. ar. vj. ⁊ habet ab Auguſtino xxvj. cōtra Fauſtū. Deus ſic rebus certum ordinē indidit. vt tñ ſibi reſeruaret ꝙ ipſe qñq; aliter eſſet facturus. Nō em̄ deus eſt ſubiectꝰ ordini ſecūdarū cauſaꝝ. immo talis ordo eſt ſubiectus deo. q: ab ipſo deo procedit. nō per neceſſitatē nature, ſed p arbitrium volūtatis. Potuiſſet enim ⁊ aliū ordinē rerū cōſtituere. vñ Hugo in li. de ſacramentis ait. Qui fecit vt vnū corpus eſſet in vno loco: fecit quō voluit. Et ſi voluiſſet aliter facere potuiſſet. hec ille. Ex quibꝰ omnibus patet ꝙ non recte locutꝰ eſt ille qui dixit ꝙ ad hoc vt mater dei cōciperet ſine pctō originali neceſſe erat ꝙ ꝯciperet de ꝟgine incorrupta remanēte poſt cōceptū. quaſi deꝰ nō poſſit facere mundū de immūdo conceptū ſemine. qō eſt cōtra diuinā ſcripturam Job. xiiij. Sicut ergo deus quia ab eterno elegerat glorioſam virginē in matrē ſuā in ea mutauit ordinē generalem cōceptionis ſue. vt. ſ. cōciperetur ſine infectione peccati. Ita etiā mutauit ordinē cōceptus ſui. vt. ſ. ipſa conciperet ſeruata virginitate qō fuit mirabile. Vñ Orige. in omelia natiuitatis dñi ait. O magne admirationis gratia. O inenarrabilis ſuauitas. O ineffabile magnūq; ſacramētū. Ipſa beata ꝟgo. ipā mater dñi. ipſa eius ancilla. plaſmatio eiꝰ ipſa que genuit. Quis vnq̄ iſta audiuit? Quis vidit talia? Quis cogitare potuit ſimilia: vt mater virgo eſſet intacta, ⁊ generaret ac virgo pmaneret? Hec etenim virgo ſancta genuit dñm. ſed intacta permāſit. Mater effecta eſt. ſed virginitatē nō amiſit. Virgo genuit ⁊ virgo permāſit. Mater filij facta eſt ⁊ caſtitatis ſigillū nō perdidit. hec ille.

Z Maria ſola mater dei.

Quarta eius excellētia eſt. q: ipā ſola fuit mater dei ineffabiliſſima. ⁊ iſta excellentia pōt dici maternitatis. Hoc aūt priuilegiū ſi bñ cōſideret eſt maximū ⁊ ſtupendū. Licȝ em̄ magnū priuilegiū fecerit xp̄s. Cecilie. Lucie. Katherine. Agneti. Agathe. Urſule. ⁊ alijs ꝟginibus. ſ. ꝙ ſint eiꝰ comites. Vñ ipſi canit eccl'ia. Quocunq; pergis virgines ſequūtur ⁊c̄. Itē licȝ magnū priuilegiū fecerit Ade. ſ. ꝙ in lūbis eius fuerit oēs homines mūdi. glīoſe tñ ꝟginis priuilegiū hoc eſt maius. Oēs em̄ ſupradicti licȝ ſint excelſi. ſublimes ⁊ digni. tñ deo ſūt ſubditi. ⁊ nō prelati. Ipā xͦ bñdicta ꝟgo licȝ ſit ſubiecta deo inquantū creatura. ſuperior tñ illi dr̄ ⁊ plata inquātū eſt eius mater. Vñ Lu. ij. de xp̄o deo ⁊ homine ſcriptuȝ eſt ꝙ erat ſubditus illi. O ineffabilis dignitas Marie que impatori omniū meruit impare. De hac q̄rta excellētia loquēs Ber. inq̄t. Iſta eſt noſtre ꝟginis ſingularis gl'ia ⁊ excellens prerogatiua ꝙ vnū eundēq; filium cū deo patre meruit habere cōem. Et Ambro. ſuper Lucā ait. Bñ gratia plena dicit. quia gratiā quā nulla alia habuit a deo auctore cōſecuta eſt. quia mater dei eſt effecta. Et Anſel. inquit. Maria pp̄ter peccatores facta eſt mater dñi. q: ea ſanctior. ea caſtior. ea humilior in genere humano nulla potuit inueniri. Merito ergo in tanta debuit excellētia collocari. hec ille.

A Maria deo familiariſſima

Quinta eius excellētia dicit familiaritatis. Ipā em̄ ſup oēs fuit ⁊ eſt deo familiariſſima. Videmus ꝙ ſeculi homines habēt familiaritatē dominoꝝ valde charā. ⁊ reputāt magnā gratiam ꝙ ſint coꝝ intrinſeci ⁊ domeſtici. Et quāto maior eſt princeps. tanto ceteris paribus maiores ſe reputāt cubicularij. camerarij ⁊ ſecretarij eius. Quis autē eſt maior princeps? nōne deus qui eſt princeps principū. ⁊ dñs omniū dñoꝝ? Ergo qui hȝ magnā familiaritatē ipſius: habet magnū priuilegiū ſiue excellentiā. Licȝ aūt magnā familiaritatē habuerint apoſtoli cuȝ chriſto. Vñ illis dixit Luce. x. ⁊ Matth. xiij. Beati oculi qui vident que vos videtis. Multi em̄ pphete ⁊ iuſti cupierūt videre que vos videtis. ⁊ nō viderūt. Quia licȝ aliqui antiqui patres ⁊ pphete viderint xp̄m p fidem a longe pſpiciēdo. nō tñ ipſum viderūt preſentē inter eos cōuerſando ⁊ docendo ſicut apoſtoli. Et ideo dicūtur beati ſm̄ Nico. de lyra. quia in eis fuit cōpletum qō antiquis patribus erat pmiſſum. Quāuis etiā magnā familiaritatē oſtēderit ipſe dñs Johāni euāgeliſte. quia in pectore ſuo illū recumbere pmiſit Joh. xiij. de quo etiā fit mentio eiuſdē euāgelij. xxj. c. Licȝ quoq; magnam familiaritatē oſtēderit Magdalene cui pmiſit ꝙ lauaret ſibi pedes. ac crine tergeret oſcularet ⁊ vngeret Lu. vij. incōparabiliter

tñ maior fuit familiaritas quā ſecū habuit beatiſſima virgo. Quis em̄ eſt magis domeſticus alicuius filij q̄ mater eiꝰ? Nonne domeſtica ⁊ familiaris fuit virgo bñdicta dñi Jeſu que illum noueȝ menſibꝰ in vtero ſuo portauit, ⁊ ex ventre ſuo protulit ⁊ peperit, ⁊ ſui pectoris mām̄as ei dedit. ⁊ proprijs manibus pluries lauit, ⁊ faſcia ac pānis inuolutum alligauit. ⁊ ipſum amplexibus amoroſis ſepius cōtrectauit. ⁊ dulciſſima oſcula labijs eius impreſſit. ⁊ ſuis manibus pluries cibauit. ⁊ cū eo vſq; ad mortē eius cōuerſata fuit? Ipſa igitur filio ſuo ſuper oēs fuit intrinſeca. quia erat eiꝰ genitrix dulciſſima que eum carne veſtierat. ita ꝙ totā humanitatē ei dederat. Vñ inquantum hō patrem nūq̄ habuit. ⁊ ipſa fuit ſibi pater ⁊ mater ⁊ oīa. Ea propter inq̄t Aug. Nec mirū Maria ſi dignat tibi cōgaudere deus regnās in celis quē paruulū ex te hominē natum totiens oſculata es in terris.

B Maria potentiſſima.

Sexta excellētia eius dicit poteſtatis. Ipſa em̄ vt inq̄t ſanctꝰ Bernardinus in q̄dam ſermone potuit facere de deo qō deus facere nō pōt de ſeipſo. Impoſſibile em̄ eſt deum ex ſe generare filiū niſi deū eternum. infinitū ⁊ immortalē. ⁊ tñ btā ꝟgo ex deo cōcepit ⁊ genuit filiū nō ſolū deū. ſed etiam hoīem tēporalē. finitū ⁊ mortalē. Ipā q̄q; ſup oēs creaturas eſt potētiſſima. Licȝ em̄ oēs ſancti in celo potētes ſint apud deū. tñ ipſa oēs excedit in potentia. nec immerito: Ipſa em̄ eſt mater celeſtis impatoris. Iteȝ quia ſancti ſunt potētes apud deū propter merita. Vñ q: vnus meruit plus alio. iō eſt potētior eo. Ipſa aūt gl'ioſa ꝟgo plus meruit ſola q̄ oēs ſancti ſimul. ergo apud deū cunctis eſt potentior. ⁊ ideo ipſa ait Eccl'i xxiiij. In hieruſalē poteſtas mea. ſ. ſup oēs alios ſanctos. Sed quid tanta potētia marie nobis prodeſt. ſi illa de nobis nō curaret? Sed o xp̄iane bonū nouum nūcio tibi. Sicut maria apud deū omnibꝰ ſanctis potentior eſt ita ⁊ p nobis apud deū diligentius intercedit ⁊ feruentius. Et ideo pctōr ne pmittas te deſperatiōis baratro demergi: ſed cōfidenter ad iſtā potētiſſimā ⁊ clemētiſſimā aduocatā recurre. Ipſa em̄ oīno tibi ſuccurret: q: ⁊ poterit. Si eī potuit deū facere hoīem, ⁊ creatorē creaturā. infinituȝ finibilē. impaſſibilē mortalē. immēſuȝ paruulū. eternū tp̄alē. inuiſibilē ⁊ incorporeuȝ viſibilē ac corporeū. atq; diuinā maieſtateȝ ſub forma ſerui. Et ſi ſuis blanditijs ⁊ ꝟtutibus potuit deū trahere de celo in terram. Multo magis ⁊ facilius poterit nos trahere de terra ad celuȝ. O igitur ſereniſſima regina noſtra. quia ſubeſt tibi cū volueris poſſe Sap. xij. iō miſereris omniū q: om̄ia potes Sap. xj. Tu enim ſeruas illud Thob. iiij. Quō poteris: ita eſto miſericors.

C Maria nobiliſſima

Septima excellentia dicit nobilitatis. de qua dixi in. ij. parte principali huiꝰ opis ſermōe j. parte. ij. Ubi declarauimus ꝙ oēs dignitates ⁊ nobilitates que poſſunt eſſe in aliq̊ indiuiduo humano ſm̄ origineȝ ſanguinis fuerūt in ipſa beata ꝟgine. Et ideo debemꝰ eā preferre in nobilitate omnibꝰ principibꝰ ⁊ principiſſis. regibꝰ ⁊ reginis. impatoribꝰ ⁊ imperatricibꝰ. ⁊ omnibꝰ p̄latibꝰ ⁊ dñis. ceteriſq; hominibus quibuſcūq;. q: ipā inter oēs puras creaturas obtinet nobilitatis principatū. Excedit em̄ oēs quos appellat imperator nobiles pbataſq; pſonas. l. omniū. C. de teſta. Itē illos de quibꝰ dicit in. l. nobiliores. C. de cōmer. ⁊ merca. Nobiliores natalibꝰ ⁊ honoꝝ luce cōſpicuos ⁊c̄.

D

Octaua excellētia dr̄ preſeruationis. de qua ſic inquit ſanctꝰ Bernardinus in quodā ſmone. Maria ſola p multa annoꝝ milia anteq̄ naſceret primo ⁊ principaliter Adā ⁊ Euā ⁊ totā poſteritatē pſeruat in eſſe. Cōſtat nēpe ꝙ ex ppria trāſgreſſione Adaȝ ⁊ Eua nō ſolū mortis ſ; etiaȝ annihilationis exterminiū meruiſſent: ⁊ diuina vltio q̄ pſonarū acceptionē ignorat. ſicut nec culpā angelicā. ſic nec etiā humanā dimiſiſſet impunē. Sed ob p̄cipuā reuerētiā ⁊ ſingulariſſimā dilectionē quā habebat ad virginē preſeruauit. q: eam ab eterno ſup oēs creaturas deo nō vniēdas q̄ creāde erāt ſuperexceſſiue dilexit. Propterea pſeruati ſunt pthoplaſti nec vt merebant in nihilū ſunt redacti. Rō huiꝰ eſt. q: hec bñdicta puella in lūbis erat Ade ſm̄ ſeminalē rōnem. Potentiaq; pducēde puelle in primis parentibꝰ impſſa erat donec educeret in actum. De ipſa nāq; naſci debebat filius dei ieſus qui ſolū ſm̄ corpulentā ſubām in Adā exiſtēs: erat ſolū de ꝟgine ⁊ de nulla alia educēdꝰ. Indulſit ergo miſericors deus parentibus primis. nec eos annihilauit. q: ſic non fuiſſet exorta hec virgo. nec p cōſequens xp̄s ſiue deꝰ carnē veſtiſſet humanā. Ergo pp̄ iſtā nobilē creaturā deꝰ ſaluauit pmos parētes de prima eoꝝ trāſgreſſione Gen. iij.

Noe de diluuio mūdante Gen̄.vij. Abraā
de cede regis codoꝛlaomoꝛ Gen̄.xiiij. Iſa-
ac de yſmaele Gen̄.xxj. Jacob de Eſau. Ge
neſ.xxvij. Judaicū ppl'm de egypto ⁊ de im
pia pharaonis manu Exod.xij. Et de ma-
ri rubꝛo Exod.xiiij. De vitulo in deſerto
Exod.xxxij. De manibꝰ diuerſoꝝ regū ty-
rannoꝝ.ſ. de nabuchodonoſoꝛ Dan̄.iij. De
captiuitate babylonie. vt p̄dictū fuit Eſaie
xiij. ⁊ xiiij. Et aſſyrioꝝ.iiij. Reg.xvij. Da-
uid de leone ⁊ vrſo.j. Regū.xvij. De golia
eodē.c. ⁊ de Saule.j. Reg.xviij. Et vt bre-
ui ſermone cūcta cōpꝛehēdam omnes libe-
rationes ⁊ indulgētias factas in veteri te-
ſtamēto nō ambigo deū feciſſe ſolū pꝛo hu
ius bn̄dicte puelle reuerētia ⁊ amoꝛe, quibꝰ
eā deus in ſua pꝛedeſtinatione pꝛehonoꝛā-
dam cūctis operibꝰ ſuis ab eterno pꝛeoꝛdi-
nauit. hec ſanctus Bernardinus. Nona
eius excellētia dicitur meritationis. de qua
idē ſanctus vbi.ſ. ait. Plus meruit glīoſa
virgo in vno ſuo cōſenſu.ſ. cōceptionis filij
dei ꝙ oēs ſiue angeli ſiue homines in cun
ctis ſuis actibus, motibꝰ ⁊ cogitationibus.
Et quidē oēs qui meruerūt: nihil amplius
mereri potuerūt niſi ſm̄ diuerſos ſtatus ⁊
gradus felicitatis gloꝛiā eterne. Hec autē
virgo in illo cōſenſu meruit pꝛimatum oꝛ-
bis dn̄ium mūdi ſup oēs creaturas ſceptrū
regni, plenitudinē omniū grāꝝ. oium ꝟtu
tū. omniū donoꝝ. omniū beatitudinū. oiuꝫ
fructuū ſpūs. oium ſciāꝝ ⁊ maxie altiſſime
theologie. interp̄tatiōis ſermonū. ſpūs p-
phetie. diſcretiōis ſpirituū. opationis virtu
tū. gratie ſanitatum. Meruit fecūditatē in
ꝟginitate. maternitatē filij dei. ꝙ ſit ſtella
maris poꝛta celi. Et ſup oia ꝙ diuine mie
ſit regina. ⁊ ꝙ regina miſcdie nomineť. hec
ille. Maximū aūt meritū ipſius ꝟginis fu-
it ꝙ ipſa ſola meruit eſſe mater dei. quod
quāte ſit excellētie oſtēdit ſanctꝰ Bernardi
nus vbi.ſ. di. Perſona ꝟginis tante ſuper ex-
cellētie eſt ꝙ nec in pſonis icreatis, nec in
angelis vel hominibꝰ inueniť hec incogitabi
lis dignitas,ſ. ꝙ habeat deū filiū. niſi in p-
ſona diuina que eſt patris. ⁊ in vna huma
na que eſt matris. Maria ergo dignitas ⁊
excellētia gl'oſe ꝟginis q̄ gloꝛiā eiꝰ magnā
oſtēdit eſt ꝙ ſit mater dei. qd̄ maius eſt ꝙ
ꝙ ſit dn̄a creaturaꝝ dei. hoc enim depēdet
ab illo ſicut ramus a radice ſua. Ergo certi
tudinaliter tenēdum eſt ꝙ ipſa eſt ſup oēs
oꝛdines angeloꝝ tanꝙ p ſe implēs ⁊ ꝯtinēs

E — Maria in meritis excellentiſſima

vnū integrū ac totalē ſtatū. cui ſm̄ rectam
rōnem altera pſona cōgrua non pōt addi.
qꝛ ipſe ſtatus ex ſui rōne ꝓpter dignitatem
incōicabilē exigit vnitatē. Sicut enī nulla-
tenus decet plures eſſe chꝛiſtos nec deum
plures hoies eſſe, ſic nullo modo decet dei
filiū niſi vnā ſolā matrē naturalē habere.
Itē rō naturalis ex gratuita lege aperte ac
directe dictat ꝙ mr̄ regis oium eſt in ſede
regia ſup oēs oꝛdines miniſtroꝝ ⁊ militū
collocāda. Un̄ qꝛ eſt electa in matrē. ele
cta eſt ad dignitatē trāſcendentē oēm gra
dum miniſtroꝝ ⁊ famuloꝝ. qꝛ rō materni
amoꝛis eius qui fertur in deū vt in filiū ſuū
realē. a nullo alio affectu cuiuſcūqꝫ qui nō
eſt realiter parēs dei pꝛeterꝙ ab ipſa vnꝙ
participari pōt. Nā vt dꝛ ad Heb.j. Sicut
filius dei Jeſus ſedet ad dexterā maieſtatꝭ
in excelſis: tāto melioꝛ angelis effectꝰ q̄nto
differētius nomē pꝛe illis hereditauit. qd̄
nomē eſt vt ſit vere deus per grām vniōis.
ſic ⁊ mr̄ dn̄i Jeſu gl'ioſa Maria tāto meli-
oꝛ angelis eſt effecta. quāto pꝛe oībus crea
turis hereditauit, vt obtineret digniſſime
matris nomē. Un̄ ꝓpheta ait. ps. viij. Ele
uata eſt magni. tua ſup ce. deꝰ. Magnifi-
centia enī dei dicta eſt ꝟgo Maria. Nā ſi-
cut in pꝛima cōditione magnificatꝰ eſt deꝰ.
qꝛ de nihilo tam ſublime vniuerſuꝫ ⁊ tam
ſublimes angelos cōdidit. Sic qꝫ in repa-
ratiōe nō minus magnificatꝰ eſt. qꝛ de hu-
mana natura infecta. pdita ⁊ dānata xp̄m
hoiem ꝓpagauit. ⁊ de muliebꝛi ſexu in oꝛdi
ne rōnaliū ſm̄ cōem curſum infimo. ⁊ ma-
trē ſibi. ⁊ toti celeſti curie dedit. In q̄ quidē
apparet ꝙ magnus ⁊ excelſus dn̄s humi-
lia reſpicit. Et iō reſpexit humilitatē ancil-
le ſue. vt ex hoc eū magnificēt oēs generati
ones angelice ⁊ hūane. Quia ſicut magnifi
cētia diuine ꝟtutis ⁊ imperioſitas in hoīe
xp̄o reſplēdet. Sic viſceroſa tenera ⁊ ma-
terna magnificētia pietatis in chꝛiſti ma-
tre ſplēdeſcit. Et hoc quidē intantū ꝙ ſicut
xp̄s ſpūaliter eſt genitus ⁊ cōceptus in coꝛ
de vniuſcuiuſqꝫ beati vel iuſti. Sic exēplo
naturalis matris filij dei oēs in ip̄m vt ve
rum filiū inardeſcāt. Hec aūt matris ma-
gnificētia amplꝰ magnificat deū ꝙ omnis
creatura alia ſimul ſumpta. Un̄ merito ele
uata dꝛ ſup celos. i. ſup angelos vniuerſos.
hec ille. Decimā excellentiā que diciť fa-
mulationis ponit ſanctꝰ Bernardinus vbi
ſ. di. Tot creature ſeruiūt glorioſe Marie

F (beside "collocāda. Un̄ qꝛ eſt electa")

G (beside "hec ille. Decimā excellentiā")

ꝟgini. quot ſuiūt trinitati. Oēs nēpe crea
ture quecūqꝫ gdū teneāt in creaturis, ſiue
ſint ſpūales vt angeli. ſiue rōnales vt ho-
mines, ſiue coꝛpales vt coꝛpa celeſtia vel
elemēta. ⁊ oia q̄ ſunt in celo ⁊ in terra, ſiue
damnati. ſiue beati. q̄ oia ſunt dīno impio
ſubiugata glorioſe ꝟgini ſūt ſubiecta. Ille
enī qui filius dei eſt ⁊ ꝟginis bn̄dicte, vo-
lens vt ſic dicā. paterno p̄ncipatui q̄dāmō
p̄ncipatū eqparare matnū. Ipſe qui deus
erat mr̄i famulabať in terra. vnde Luc.ij.
ſcriptū eſt de ꝟgine ⁊ glorioſo Joſeph. Et
erat ſubditꝰ illis. Preterea hec ē vera. Di-
uino impio oia famulanť ⁊ ꝟgo. Et iteruꝫ
hec eſt vera. Impio ꝟginis oia famulanť
⁊ deus. Undecima excellētia eiꝰ dꝛ ſuc-
ceſſionis. de qua idē ſanctꝰ vbi.ſ. inq̄t. Le-
ge ſucceſſiōis ⁊ hereditario iure totiꝰ vni-
uerſi debeť beate ꝟgini p̄matus ⁊ regnū.
Quāuis aūt bn̄dicta ꝟgo poſt filiū fuerit
nobilioꝛ pſona q̄ fuerit vel futura ſit in oꝛ
be terrarū, Tante etiā pfectionis ꝙ etiaꝫ
ſi nō fuiſſet mr̄ dei: nō minus debuiſſet eē
dn̄a mūdi, Tamen ſm̄ leges q̄bus regitur
mūdus, iure hereditario oēm mundi huiꝰ
ꝯmeruit p̄ncipatū ⁊ regnū, qꝛ filiꝰ eius in
p̄mo inſtāti ſue ꝯceptionis monarchiam
ꝯmeruit ⁊ obtinuit vniuerſi. ſicut ꝓpheta
teſtať di. ps.xxiij. Dn̄i eſt terra ⁊ plenitu-
do eius ⁊c. Ex iure ḡ cōceptionis filij dei
ꝟgini incūbebat totū illud ꝓcurare et ad-
miniſtrare qd̄ ex tūc filio datū eſt, vſqꝫ ad
etatē legitimā filij ſui, ſicut ipſius diligēs
nutrix ⁊ tutrix ſm̄ ꝙ volūt iura, de q̄ tra-
ctať. C. qn̄ muli. of. tuto. vti poſſit. in aut.
matri ⁊ auie, ⁊ ibi Cynus ⁊ Bar. ff. teſta.
tu. l. ſi qs ſub ꝯditione. ⁊ ſpecu. in ti. de tu-
tu. §. nūc dicendū. ver. vt aūt. ⁊ ibi Johā.
an. in additionibꝰ. Sequiť aūt ſctūs Ber
nardinus vbi.ſ. Nec tn̄ eſt mirū ſi tā gene
roſa regia adminiſtrādi oꝛbē curā omiſerit.
P̄mo qꝛ femia. ſcd̄o qꝛ puella. tertio quia
ꝟgo verecūda. quarto qꝛ paupcula. quito
qꝛ cure filij dei ⁊ ſue erat totalit̄ dedicata.
ſexto qꝛ nō credebať mať dei, nec recipie-
bať vt oꝛbis dn̄a, ſicut nec filiꝰ eiꝰ q̄ vitam
totius oꝛbis ⁊ moꝛes oꝛdinabat. ⁊ tn̄ non
eſt vt deꝰ agnitus, nec vt oꝛbis rex ⁊ heres
receptꝰ, vnde Joh.j. dꝛ. Mūdus p ip̄m fa
ctus eſt. ⁊ mūdꝰ eū nō cognouit ⁊c. Sciēs
igiť mr̄ in filio vim latētis diuinitatꝭ curā
adminiſtrādi rē publicā dereliq̄t. At vbi ho-
neſte poterat p poſſe exequebať, ſic patet

H — Maria lege ſucceſſiōis mundi dn̄a

Joh.ij. ꝙ in reipublice ſolatiū ⁊ augmētū
vinū in nuptijs poſtulauit. Ac dolēs que-
rebat filiū ne mūdus pdidiſſet dn̄m. Qui-
imo cū filiꝰ eius vnicus moꝛereť in cruce.
cuꝫ nec vllū habuiſſet in terris qui de iure
ſuccederet ei mať eius ſm̄ oia iura ſucceſ-
ſit. ac p hoc p̄ncipatū oiuꝫ acq̄ſiuit. Suc-
ceſſionē aūt hāc nuſꝙ legumꝰ reuocatam.
ſed dīno munere opante. ⁊ grā ꝟginis ipe
trante. cernimus exp̄ſſius elucidari q̄tidie
dum eam dn̄am ⁊ reginā oiuꝫ p̄dicamus.
De monarchia aūt vniuerſi nunꝙ xp̄s te
ſtatꝰ eſt eo ꝙ ſine mr̄is p̄iudicio nequaꝙ
poterat fieri. Inſup nouerat ꝙ pōt mater
irritare filij teſtamentū ſi in ſui p̄iudiciuꝫ
ſit confectū. Itē pōt accuſare vt inofficio-
ſum. vt pꝫ p glo. in. l. cū filius. ff. de inoffi.
te. Sequiť aūt p̄dictꝰ ſctūs ꝯcludēs ⁊ di.
Ex his oibus aptiſſime claret ꝙ mať ieſu
Maria hereditario iure oiuꝫ q̄ ſunt infra
deū hꝫ regale dn̄ium. ⁊ inclytū obtinet p̄n
cipatū. Duodecima eius excellētia diciť
diſpēſationis. de qua ſctūs Bernardi. vbi
ſ. ait. A tpe quo ꝟgo maria cōcepit i vte-
ro verbū dei quādā vt ſic dicā iuriſditiōeꝫ
ſeu auctem obtinuit in om̄i ſpūſſancti ꝓ-
ceſſione tpali. ita vt nulla creatura aliquā
a deo obtineat grām vel ꝟtutem niſi ſm̄
ipſius pie mr̄is diſpēſationē. Hinc Bern̄.
deuotiſſimꝰ ait. Nulla grā venit de celo ad
ťrā niſi trāſeat p manꝰ marie. Et Hiero.
in ſer. de aſſum. inq̄t. In xp̄o fuit plenitu-
do grē ſicut in capite īfluēte. In maria ꝟgo
ſicut in collo trāſfundente, vnde Can̄.vij.
de ꝟgine ad xp̄m Salomō ait. Collū tuuꝫ
ſicut turris eburnea. Nā ſicut p collū vita-
les ſpūs a capite deſcēdūt in coꝛpus, ſic p
ꝟginē a capite xp̄o vitales grē i eiꝰ coꝛpus
myſticū trāſfunduť. vnde iſte eſt oꝛdo di
uinarū gratiarū defluxꝰ vt p̄us a deo iflu
ant in xp̄i aiam bn̄dictā. Deinde in animā
ꝟgis mr̄is. Deide i ſeraphī ⁊ ſic ſucceſſiue
ī alios oꝛdies āgeloꝝ ⁊ ſcōꝝ. Demū i eccle
ſiā militantē. Cū enī tota nā dīna totū et
poſſe ſcire ⁊ velle dīnū intra ꝟgis vteꝝ exti
terit clauſum, nō timeo dicē ꝙ oīs effluxꝰ
gratiarū quādam iuriſditionē habuit hec
ꝟgo. de cuius vtero quaſi de quodā diui-
nitatis oceano riui ⁊ flumina emanabant
oium gratiarū. Reuera matnitas dei hāc
in mūdo naturali iure obtinuit dignitatē
vt regina miſcdie ſicut p̄dictuꝫ eſt merito
nuncupeť, ⁊ hoc ꝓpter filij magnificentiā

I — Maria omniū grāꝝ diſpenſatrix

qui est rex regum ⁊ domin⁹ dominãtiũ. Reperio nãq; in rege nostro xp̃o duas dignissimas dignitates. videlʒ ꝙ sit etern⁹ deus genit⁹ ab eterno. ⁊ eternũ ꝓducat. eo ꝙ spm̃sanctũ spiret. ⁊ ipe clausus in ꝟgis vtero in eternitate a deo patre deus gñabat etern⁹. Et in eadẽ eternitate ipe ivẽtre matris deũ inspirabat ⁊ ꝓducebat. Istam filij dignitatẽ. s. ꝙ sit gñatus a deo: tã isinito modo ꝟgo bñdicta participat vt iesus nõ dicat verius filius dei ꝙ̃ filius virginis. nec maior. nec minor quo ad diuinitatẽ. nec dignior est dei fili⁹ in throno paterno sedens vestit⁹ claritate quã habuit anteꝙ̃ mũdus fieret: ꝙ̃ pãnis paupib⁹ inuolut⁹. ⁊ intra fenũ in ꝑsepio reclinat⁹. Et qz btã ꝟgo est mat talis filij q̃ ꝓducit spm̃sanctũ ideo oia dona ꝟtutes ⁊ grẽ ipi⁹ spũssancti quibus vult. qñ vult. quõ vult. ⁊ quantũ vult. ꝑ man⁹ ipsius admistrãtur. hec ille. Sed de hac excellẽtia et' ã dicet in .xxij. excellẽtia. Tertiadecima excellẽtia ei⁹ dr̃ cõsummationis. de q̃ idẽ sctũs vbi. s. inq̃t Oẽs mũdi naturas et ꝑfectiones vltima sua ꝑfectione ꝟgo sacra compleuit. Lʒ ei deus in mũdi creatione nihil ꝓduxerit imꝑfectũ: sed oia perfecta. sicut eoꝝ exigebat natura. tñ vltime ꝑfectiõis cõsummatio. vsq; ad partũ ꝟginis dilata est. ⁊ soli ꝟgini resuata. Oia nãq; entia vnũ ens nobilissimũ appetebat. viuẽtia vnũ nobilissimũ viuẽs. Cõceptiones nobilissimũ ꝯceptum Natiuitates optimũ nascibile. Ratiõalia singularissimũ rõnale. Spũalia excellentissimũ spirituale. Et breuit oẽs creature appetebãt vnũ quoddã purũ creatũ. His aũt sic exñtibus ꝑfectis. puisũ est mundo de vna femina sup oẽs bñdicta q vnico solo partu oibus generib⁹ rerũ summaʒ et vltimã ꝑfectoẽs adduxit. Aduerte diligẽs aia ꝙ hec bñdicta puella tantã ꝑfectionẽ attulit vniuerso ꝙ vlterius ꝑfectionis nõ est capax. Nec deus põt ordinata potestate ipm̃ ꝑficere vlteriori ꝑfectione. immo si ipe pater vl' spũssctũs de femina nasceret nihil accresceret orbi. Quia quicq̃d nobilitatis. quicq̃d deitatis. ⁊ quicq̃d eternitat ẽ: totũ in orbe diffusum est. ⁊ ꝓductũ ꝑ ꝟginem in illo eterno supposito qd' generauit beata ꝟgo. Nec ꝟgini magnũ est ꝙ ꝑfectionibus orbis vltimã ꝑfectionẽ adduxit cũ ⁊ ipi vniuersitatis autori. vt ita dixerim nõnulla adduxerit. puta eterno principio

R

Maria oiuʒ ꝑfectõnũ consummatrix.

iceptionis exordiũ. Eternitati diuĩe temporale ꝑiodum. Infinitati immẽse quãtitatem corporeã. Speciei eterne pulchritudinem nouã. ꝑ qbus scriptũ est. Ois cõsummatiõis vidi finẽ qui. s. est btã ꝟgo maria hec ille. Quartadecima excellẽtia eius dr̃ orõnis. de qua inq̃t sctũs Bernardin⁹ vbi. s. De carne ꝟginis benedicte in pte corpis eius ꝑcisa cõsistit. ꝑficit ⁊ termiat totũ decus ⁊ pondus sacramẽtoꝝ eccl'ie dei. Certũ est eni ꝙ ois institutio sacrorum et oia alia sacra tanq̃ in vltimũ finẽ: ad sacramentũ oiuʒ sacramẽtoꝝ excellẽtissimũ scʒ eucharistie ordinant. qd' q̃dẽ sacrm̃ cõficit dum panis in corp⁹ xp̃i consecrat. qd' ipa ꝟgo benedicta de suis purissimis sanguinib⁹ gñauit. Quĩtadecimã excellentiã ponit idem sctũs Bernardinus vbi. s. q̃ appellat retributõis sic di. Sola bñdicta ꝟgo maria plus fecit deo vel tantuʒ vt sic dicã. quãtũ fecit deus toti generi hũano. De hoc autẽ dixi in sexta pte ꝑncipali ser. ij. parte. iij. S. vide ibi. Sextamdecimã excellentiã eius q̃ dr̃ incomꝑhẽsibilitatis. ponit idẽ sctũs vbi. s. di. Sic diue ꝑfectões oĩ intellectui incomꝑhẽsibiles sunt. sic ꝑfectiones grarũ q̃s ꝟgo suscepit in ꝯceptiõe filij dei soli intellectui diuino ⁊ xp̃o ac sibi comꝑhẽsibiles extiterũt. ⁊ quidẽ ꝙ deus gñaret deũ nulla reqrebat in deo dispõ. cũ ei ex natura ꝯueniret vt ꝑ viã intellectus ꝓduceret verbũ ꝑ oia sibi eq̃le. Immo impossibile est ꝙ nõ generet deũ ꝓpter suam fecũditatẽ. s ꝙ femina cõcipet et pareret deũ ẽt fuit miraculũ miraculoꝝ. Optuit eni vt sic dicã feminã eleuari ad quandaʒ quodãmodo eq̃litatẽ diuã ꝑ quãdã quasi infinitatẽ ꝑfectionũ ⁊ grarũ. quã eq̃litatẽ nunq̃ creatura expta ẽ. Unde credo ꝙ ad illã abyssum imꝑscrutabilẽ oiuʒ charismatũ spũssctũ q̃ in btãm ꝟgineʒ descẽderũt in hora diue conceptionis intellect⁹ angelic⁹ vel human⁹ nunq̃ potuit attingere. qd' declarãs angel⁹ gabriel Lu. j. cũ ab eo q̃reret btã ꝟgo di. Quõ fiet istud ⁊c̃. rñdit se tãtũ mysteriũ ignorare di. Spũssctũs supueniet in te ⁊c̃. q̃si diceret. qd' a me q̃ris ignoro. s eterne sapie autor q̃ sibi soli hoc altissimum mysteriũ resuauit te ꝑ illuminatissimam expientiã edocebit. hec ille. Decimaseptia ei⁹ excellẽtia dr̃ ꝯformitat quã ponit etiã sctũs Bernardin⁹ vbi. s. di. Aia xp̃i et xp̃s inquãtũ homo trãscendit oẽm ordinẽ

L

M

N Oium grarũ Marie ꝑfectio icomꝑhẽsibil'

O Mat'nitat grd⁹ xp̃o cõformit ẽ

pure creature seu create nature. Gradus aũt mris ꝯformis est ipsi homini xp̃o cui⁹ humanatio in tãtũ trãscendit oẽm ordinẽ ꝑme ꝯditionis. ꝙ est omnino extra ⁊ supra integritatẽ ordinis vniuersi. ⁊ ꝓpterea nõ potuit ꝯtineri ab vniuerso. Sed dignitas maternitatis dei sic operi incarnatiõis ꝯnexa est ꝙ oino aliter non potuit dari. Unde eccl'ia ad ꝟginẽ ait. Quẽ celi cape non poterant tuo gremio ꝯtulisti. Dic etiã ipa btã ꝟgo Eccli. xxiiij. inq̃t. Gyrum celi circuiui sola. Igit hui⁹ maternitat atq; materne dignitat ordo ẽ sup tõlẽ itegritatẽ ꝑmi ordis vniũsi. Et ꝑ ꝯñs sup totalẽ itegritatẽ ãgelicoꝝ ordinũ atq; hierarchiarũ. Unde Bern. in quodã smone ait. O vẽter capacior celis diffusior terris. latior elemẽt. q̃ illũ ꝯtinẽ valuit quẽ tot⁹ mũdus cõprehẽdere nõ potuit. ⁊ qui trib⁹ digit molẽ terre appẽdit.

P

Decimaoctaua eius excellẽtia põt dici trãquillitat. de qua inq̃t idem sctũs vbi. s. Xp̃i filialis aspect⁹ ad mrẽm singularissimus ⁊ amorosissim⁹ ac trãscẽdẽtissim⁹ esse debet. ita ꝙ totã celestẽ curiã sil' sumptaʒ pter mrẽm nõ debet aspicere sub tali reuẽrentia. nec sub ordie talis aspect⁹ seu amoris. Quãto aũt dei aspect⁹ altius fertur in aliquẽ beatoꝝ. forti⁹ ⁊ altius ꝑ btitudinẽ se imꝑmit illi. ⁊ tãto altius suscipit ⁊ conspicit ac acceptat ab eo. Igit inexplicabile est subliquanta altitudine ⁊ latitudine ⁊ gl'ie intimitate dei filius se ingerit sue matri. Et cõsimil' sub quãta altitudine. latitudie ⁊ itumiditate suscipit ab eadẽ. Talis aũt dei ad eos fixio gl'ie in hmõi aspectib⁹ beatoꝝ eoꝝ. siquidẽ gl'ie sedes est. vñ ãtedictus aspect⁹ dei ad mreʒ sua regia sedes est. Et eius in eo sessio seu fixio ẽ ei⁹ regal' ⁊ gl'iosa corõa. vñ Hiero. in smone assumptiõis ait. Non est in cel' sublimior loc⁹ regalissimo q̃ mariã marie fili⁹ sublimauit.

Q Maria donoꝝ et gl'ie capacissima

Decimanona excellẽtia ei⁹ dr̃ capacitat de qua idẽ sctũs vbi. s. ait sm Dionysiuʒ. In regno celoꝝ oia inferioꝝ dona in superiorib⁹ in tãta ꝑexcellẽtia sũt. ꝙ q̃si nulla cõparatio est. nisi sicut est circũferẽtia ad suũ centrũ. Cũ ergo beata ꝟgo supra oẽʒ ordinẽ sit in tãtum ꝙ se facit ordinẽ incõicabilẽ sicut ꝑdictũ est. sequit ꝙ sup iferiores oẽs ordines tã angeloꝝ q̃ hoim simil' sumptoꝝ. ipa improportionabil'r ẽ plata. Et quicq̃d est gl'ie in oĩ inferiori glificata natura tam angelica q̃ humana. ⁊ multo ꝑexcellẽtius est in ꝟgine mr̃e dei. Nec obbiũ hoc reddat alioꝝ beatoruʒ multitudo nũerosa ⁊ magna. qz hoc nihil facit ad rẽ maioris gl'ie eẽntialis seu substãtialis. nã in spũalibus illud maius qd' ẽ meli⁹ reputat. vñ plus de substantiali gl'ia est in vno seraphin ꝙ sit in oibus inferiorib⁹ ãgelis si ꝑ impossibile sm numerũ multiplicarent in infinitũ. Supaddendũ quoq; est ꝙ nullus inter puras creaturas ordo i celis tãtũ supat ordinẽ immediate sibi cõiunctũ. quãtum gl'ia mris dei supat omẽ quod ei inferi⁹ est. Et ad hanc intelligẽtiã manuducere põt ꝯsideraratio gradũum ⁊ ordinum eccl'iasticorum. Naʒ quicq̃d possunt ordines inferiores. põt etiam sacerdotalis gradus. ⁊ incõparabilit plus. Sic eps sup sacerdotes. ⁊ papa sup epos. Idẽ qʒ intelligi valet in corpalibus vniuersi. Naʒ oia supiora ꝯtinẽt oia inferiora ⁊ etiã pl⁹. Et simil'r in gradibus gl'ie infinita sapia dei plenissime ordinauit. Nã sm apostolũ ad Roman. j. Inuisibilia dei a creatura mũdi per ea q̃ facta sunt intellecta cõspiciunt. i. conspecta intelligunt. hec ille. Uigesima eius excellẽtia dicitur vnionis. quaʒ ideʒ sanctus vbi. s. sic declarat dicens. Quãto beati mag' vniunt cũ deo: tanto gl'iosiores fiũt in eo. Oẽs autẽ creature simul iuncte nõ tantũ vniunt deo quãtũ sola btã ꝟgo.

R Sex gd⁹ vnionis in deum.

Ad cuius intelligentiã notãdũ est ꝙ sex sunt ascẽsus seu gradus vnionis in deum q̃bus creature in eũ gradatim ascendunt. ꝑm⁹ est creatõis. scd's cognitõis. terti⁹ dilectionis. q̃rt⁹ glificatiõis. q̃nt⁹ maternalis ꝯceptionis. sext⁹ ꝑsonalis vnionis. Primus aũt vnionis ascẽsus ẽ creatiõis. i. per participationẽ essendi ꝑ quã entia cõiungunt deo vt cause efficiẽti ⁊ finali. Secũd⁹ scʒ cognitionis fit per vim cognitionis siue intelligẽdi. ꝑ quã intellectualia vniunt deo vt subiecto intelligibili ꝑ gratiaʒ fidei qua vniant ei vt supernaturali credibili. Tertius scʒ dilectionis fit ꝑ donum gratificantis amoris. ꝑ quod vnimur deo tanq̃ amicoꝝ amato. quartus scʒ glorificatõis fit per visionem ⁊ fruitionẽ gl'ie sempit'ne per quaʒ anima vnit deo ⁊ obiecto beatificato facial'r viso. q̃ntus scʒ matnal' cõceptionis fact⁹ est i incarnatiõe verbi. ꝑ quã beata ꝟgo facta est mr̃ dei ita vt vna atq; eadẽ esset caro ꝟginis ⁊ caro xp̃i nõ considerata in xp̃o diuinitate ei⁹. sextus aũt. s.

ꝑſonalis vnionis ſoli chriſto competit. In
quolibet aūt iſtoꝝ exn̄s excedit in infinitū
quēlibꝫ alterius inferioris gradus. Quia
inferior in ſua ſpecie infinities mľtiplicatꝰ
ſuꝑiori eq̄pari nō valet. qđ ſic patere pōt.
Primū em̄ pꝫ: q2 eſſe in infinitū excedit n̄
eſſe. q2 talia infinita nō equalent minimo
pūcto eſſendi. Scđm etiā pꝫ. quia infinita
ītellectualia ītellectu carētia vni ītellectui
equalere nō poſſunt. Tertiū etiā patet: q̄a
infideles ⁊ inimici deo nō equalent vni fi-
deli ⁊ amico dei. Unde Prouer. xvj. ſcp̄tū
eſt. Melior eſt vnꝰ timēs deū q̄ꝫ mille filij
impij. Quartū etiā pꝫ. quicq̄d dari poteſt
citra viſionē dei. nō equalet vni beato: q̄a
oīa ſimul ſumpta nō facerēt vnū beatum:
q̄uis ꝓ quāto maior ḡdus gľie. ſpe ⁊ me-
ritorie ⁊ ꝑ moduꝫ ſeminarij ī dono glorie
cōp̄hēdaꝝ. ⁊ quodāmodo tale donū dici
valeat. quo ad q̄d excedere inferioris gľie
gradum. Quītū quoq̄ꝫ pꝫ. nam illa vnio q̄
eſt ꝑ originalē ſiue matˀnalē ꝯceptionem.
tranſcēdit oēs inferiores in infinituꝫ ꝓut
in hac vnione ſiue aſcēſu includit matˀnus
amor ſibi correſpōdens vt plenarie conſu
matˀ. quia ſicut cōis amoris ḡdus cōſum
maꝝ in gľia. ſic matˀnus dei amor conſum
maꝝ in maria. Sextū ⁊ vltimū inſuꝑ pꝫ.
nam aſcēſus q̄ eſt ꝑ ꝑſonalē vnionē tante
trāſcendentie eſt q̄ꝫ reliq̄ citra ip̄m infini-
ties mľtiplicati nō poſſēt illi equalere. Et
loq̄r ꝓut ī ꝑſonali vniōe īcludiꝝ btificata
inflexio mentis perſonaľr deo vnite. Ecce
ergo q̄ꝫ q̄ntus aſcēſus vnionis in deum. ſ.
ꝑ maternalē ꝯceptionē: in infinitū excedit
oēs alios p̄cedētes. Ex quo manifeſte ap-
paret q̄ꝫ quātū in p̄nti ſeculo talis vnio ex
ceſſit alias vniones in gr̄a tantū nunc in
paradiſo excedit in gľia. hec ille. Uigeſi
mapr̄ma excellētia eius quā p̄dictꝰ ſanctꝰ
tangit in ṽbis ꝓpoſitis dr̄ gľificationis.
vnde etiā ait vbi. ſ. ſicut excepto xp̄o tāta
gr̄a a dn̄o ṽgini data eſt quāta alicui crea
ture dari poſſibile erat. ita data eſt illi lar
gitas gľie. nam in paradiſo diuie gľie par
ticipatio ceteris quodāmodo ꝑ ꝑtes daꝝ.
ſed ſm̄ Bern̄. beata ṽgo maria diue ſapie
ꝓfundiſſimā vltra q̄ꝫ credi valeat penetra
uit abyſſum. vt quātū ſine ꝑſonali vnione
creature conditio patiꝝ illi luci īacceſſibili
videaꝝ immerſa. hec ille. Qui etiā ait. Sā
cti collocanꝝ in celo inter angeloꝝ hierar-
chias ſm̄ merita ſua. Aliq̄s eniꝫ collocaꝝ

M
Maria
ſuꝑ oēs
gľifica-
ta

inter āgelos. aliꝰ ṽo inꝝ archāgelos: quia
magꝭ meruit. aliꝰ aūt altiꝰ q2 plus meruit.
Tu ṽo mr̄ dei digniſſima vbi collocata es?
An in p̄ma hierarchia. vel in ſcđa. vel in
ſc̄tia? Certe nō. ſ3 altiꝰ. Data ē ei tibi ſedes
altiſſima ꝓpe filiū tuū dulciſſimū. Et iō bn̄
dicta tu ſuꝑ oēs mľieres. i. ſuꝑ oēs creatu
ras ꝓpꝝ ſuꝑdicta p̄uilegia ⁊ innumerabilia
alia q̄ tibi tulit dulciſſimꝰ filiꝰ tuꝰ q̄ ſit bn̄di
ctus in ſc̄la ſc̄loꝝ amē. Idē q̄ꝫ ſctūs vbi. ſ.
inq̄t. Dn̄s ait Joh. xiiij. In domo pr̄is mei
māſiōes mľte ſūt. i. ſ3 gloſaꝫ diu̾ſa p̄mia
meritoꝝ. ⁊. j. ad Cor. xv. dr̄. Stella a ſtella
dīꝝ in claritate. i. btūs ab alio btō in btitu
dine. Un̄ eſt adūtēdū ſm̄ Ric. ⁊ Bona-
uē. in. iiij. di. xlix. q̄ꝫ in btitudine duo ꝯſide
rāda ſūt. Primo btitudīs obiectū. i. increa
tū bonū. qđ exn̄s vnū ⁊ idē ab oībus ꝑti-
cipaꝝ. Scđo ꝯſiderāda eſt ip̄a diſpō btōꝝ
ꝑ quā illud bonū clare vidēdo ⁊ ꝑfecte dili
gendo ꝑticipāt ip̄m. Ex parte igiꝝ obiecti
ꝑticipati nullꝰ alio beatior ē: ſ3 oēs ī gľia
ſunt eq̄les. q2 idē eſt obiectū qđ ꝑticipant
oēs. Sed ex ꝑte diſpōnis btōꝝ. vnꝰ altero
beatior eſt. q2 vnꝰ alio deū clarius videt et
ꝑfectiꝰ amat. His igiꝝ p̄miſſis notādū eſt
q̄ꝫ imēſa dilectio btōꝝ quā inꝝ ſe hn̄t mul
tiplicat inꝝ eos q̄ſi īfinitū nūerū gaudioꝝ
ſm̄ ꝑfectionē diligētiū ⁊ dilectoꝝ. Ex quo
creſcūt ſtupendo modo dr̄ntie gľie accn̄taľ
inꝝ illos. Tres em̄ ſunt dr̄ntie inter btōs.
Quidā nāq̄ꝫ inꝝ ſe in gľia ſūt eq̄les. Qui-
dā ṽo alijs maiores. ⁊ alij mīores. Et ſm̄
Aug. ſuꝑ Joh̄eꝫ. inꝝ eos nō eſt aliq̄ inuidia
diſparis claritatꝭ. q̄m regnat in oībꝰ vni-
tas charitatꝭ. Et Greg. ī moraľ inq̄t. Tā-
ta vis in illa pace nos ſociat vt quod in ſe
q̄ſq̄ꝫ nō accepit. h̄ ſe accepiſſe in alio exul-
tet. Una cunctis erit btitudo leticie. q̄uis
nō vna ſit oībꝰ ſublimitas vite. Et ab his
oībus ſic ꝯcordibꝰ honoraꝝ ṽgo btā. Prio
eiſꝝ q̄dā ī gľia eq̄les. ⁊ hi duplicāt p̄dictā
accn̄talē gľiam ex mutuo amore. q2 ī eq̄li
mēſura ſe diligūt. ⁊ ſe diligere cognoſcūt.
vn̄ q̄libet btūs de q̄libet ſibi in gľia coeq̄li
tātū gaudet quantū de ſemetip̄o. extēſiue
tn̄: nō intēſiue. ⁊ idē de ꝯſiľibꝰ īfra dicēdis
ſm̄ Ric. vbi. ſ. Scđo aūt q̄dā ſunt in gľia
maiores. ⁊ hi duplicāt ſibi gľiam accn̄talē
ꝓ q̄libet q̄ in gľia eſt ſibi mīor. q2 de gľia
cuiuſlibꝫ illoꝝ minoꝝ tātū gaudēt quātū
de ſua propria. cum quēlibet ipſorum ſm̄
ſuā capacitatē intelligūt gľioſum. Tertio

In bea-
titudie
duo ꝯſi
deranꝝ

ṽo quidā in gľia ſunt mīores. ⁊ hi totiēs
duplicāt ſibi gľiaꝫ accidētalē q̄tiēs glorio
ſiores ſe eſſe cognoſcūt eos q̄ ꝓpter amorē
eoꝝ duplicāt gľiam ſuā. Nūc ḡ ad ꝓpoſi
tum ſtatuamꝰ ex vna ꝑte integraľr totuꝫ
amorē quē hn̄t ſancti adīuicē. Atq̄ꝫ ex al
tera parte amorē quo minor btūs diligit
gľioſam ṽginē. Et credo q̄ꝫ talis amor mi
nimi gľioſi excedat omnē alium amorem
beatorū ſimul ſumptū: tam angelicum q̄ꝫ
humanū nō inſpiratū in btām ṽgineꝫ vel
in xp̄m hoiem: ſeu in ip̄ꝫ deū. Et lꝫ ad hoc
plures poſſent rōnes dari. tn̄ breuitatꝭ cā
q̄ttuor ſubiūgamꝰ. Primo rōne ꝯceptio-
nis. Talis em̄ minꝰ btūs clare coḡſcit q̄ꝫ
beata ṽgo cū ſit mr̄ dei plus poſuit ꝓ ſua
ſalute q̄ꝫ poſuerit vel ponere potuerit tota
rōnalis natura ſimul ſumpta. conſiderata
excellētia dilectiſſimi filij ſui q̄ fuit inſtru
mentū ſue redēptionis ſaluationis ⁊ glo-
rificationis. Cōſideratꝭ etiā ṽginis meritꝭ
et ſuffragijs ac exemplis. Scđo rōne com
paſſionis. talis nēpe btūs apte ītelligit q̄ꝫ
tota rōnalis natura nō ſuſtinuit nec ſuſti
nere potuit tantū dolorē ⁊ penam ꝓ ſua
redēptione quātā ſola ſuſtinuit dei mater
ꝯſiderata dilectione eiꝰ erga filium ſuum.
Tātus etem̄ fuit dolor ṽgis in morte xp̄i
ſm̄ quoſdaꝫ. q̄ꝫ ſi in oēs creaturas q̄ pati
poſſunt diuidereꝝ om̄es ſubito interirent.
Hic tn̄ dolor ṽtute ſp̄ūſancti q̄ ſuꝑuenit
in eā in ipſius aīa claudebaꝝ. nec ſenſitiue
parti corꝑis. ne ante debituꝫ tp̄us ſubito
moreretꝝ ꝑmittebaꝝ effundi. Tertio rōne
gľificationis. Tanta eſt em̄ gľia virginis
mr̄is dei ſicut ex p̄cedētibus pꝫ. q̄ꝫ tantum
excedit in gľia naturā āgelicā ⁊ humanaꝫ
ſimul iūctā quātū circūferētia firmamēti
excedit in magnitudine ſuū centrū cū ītel-
ligat in filio ſuo ſe quaſi alterū ip̄m deita
te veſtitā. Quarto rōne dilectionis. Tātꝰ
eſt em̄ amor beate ṽginis ad quēlibet mi-
nimū gľioſum q̄ꝫ in regno celorum natura
angeli ⁊ humana diligēs aliquē iā beatuꝫ
eſt ſicut p̄diciꝝ quaſi centrū ad circūferen
tiam firmamēti. vel minꝰ reſpectu amoris
quo ip̄a ṽgo gľioſa minimū beatum amat.
conſiderato fontali p̄ncipio vn̄ talis amor
originē habet. Et ꝓpter hūc amorē ṽgis
gaudium duplicaꝝ. dū illū beatū iuꝝ capa
citateꝫ ſuā cernit pleno ⁊ quieto deſiderio
gľioſum. Et ſic per hunc amorē ⁊ per hūc
modū ꝓ quolibet ſancto multiplicaꝝ ṽgis

Maior
ē amor
minimi
bti ad
mariaꝫ
q̄ꝫ oīuꝫ
beatoꝝ
in īuicē

gaudiū in celo. Uidēs aūt ſe minimꝰ beatus
tantū diligi a ṽgine q̄ꝫ ꝓpter eū tanta in
ea gloria creſcit: intantū inflāmaꝝ ī amorē
eius. ac tantū letificaꝝ de gľia eiꝰ q̄ꝫ q̄tiēs
intelligit eā ſe in gľia ſuꝑare. totiēs de glo
ria eius plus q̄ꝫ de gľia ꝓpria iocūdatur.
Si ergo minor ſctūs q̄ eſt in regno celorū
tantū a beata ṽgine dilectus eſt. ⁊ tantuꝫ
diligit eā neceſſario ſequiꝝ q̄ꝫ oēs ſancti q̄
in gľia ſunt maiores ampliꝰ diligātur ab
ea. atq̄ꝫ ampliꝰ ꝑ amorē ⁊ dilectionis fer-
uoreꝫ inardeſcāt in eā. Ex quo accidētalis
gľia in ea ꝓpter illos. ⁊ in oībus ꝓpter illā
multiplicaꝝ. Quis ergo exp̄mere poſſꝫ in-
finitatē gaudij ⁊ amoris q̄bꝰ actiue ⁊ paſ-
ſiue gľioſa ṽgo maria hac accidētali gľia
varie iocundaꝝ ⁊ honoraꝝ? Oēs auteꝫ he
differētie beatoꝝ poſſunt dici luna ſub pe-
dibus eiꝰ collocata: q2 tātū differt eiꝰ acci-
dētalis gloria a gľia oīum p̄dictoꝝ quātū
ſol a ꝑp̄etatibus lune. hec ſctūs Bernardi.
Uigeſimaſcđa excellētia eius dr̄ com-
miſſionis. De qua ſctūs p̄dictus vbi. ſ. ait.
Uarietas qua circūdata aſſiſtit ṽgo glo-
rioſa a dextris dei eſt gratiarū. q̄ ſcꝫ nob
in hoc ſeculo ꝑegrinis diſpēſanꝝ ꝑ eaꝫ. vn̄
maxime honoraꝝ. Ad hoc em̄ ſinguľare offi
cium diuinitꝰ ab et̄no electa eſt. vnde ipſa
Prou̾. viij. teſtaꝝ dicēs. Ab et̄no ordinata
ſum. ſcꝫ diſpēſatrix gr̄arū celeſtiū. Ut aūt
hoc officiū ſuū facilius exequi poſſet. ꝓpe
ſancte trinitatꝭ maieſtatē eſt in gľia ſubli-
mata. Et iſtud eſt diadema ſpeciei ⁊ coro-
na gľie qua ṽgo ſuꝑ angelos coronaꝝ. vt
intra trinitatꝭ gľiaꝫ ip̄a ſola āplius ſit eue
cta ac plus btiſſime trinitatꝭ diligat gľiaꝫ
capiat. ſentiat ⁊ fruaꝝ. q̄ꝫ oīs alia pura cre
atura ſimul ſumpta. de cuiꝰ gľia poſt filiū
participāt vniuerſi. hec ille. Qui etiā ibidē
exorat ipſam beatā ṽginē exclamās et dr̄.
O femia ab oībus ⁊ ſuꝑ oīa bn̄dicta. Tu
nobilitas ⁊ p̄ſeruatio generis hūani. Tu
meriti latitudo ⁊ conſumata ꝑtās omniū
creatorū. tu vnica mr̄ dei. tu dn̄a vniuerſi
regina mūdi. Tu diſpēſatrix oīum gr̄arū.
Tu cōſummatio vniuerſi. ⁊ eccľie ſācte de
cor. Tu nr̄a ſatiſfactio digna corā largito
re cunctoꝝ bonoꝝ. Tu oīuꝫ ṽtutū donoꝝ
et gratiarū incomp̄hēſibilis magnitudo.
Tu p̄electum ⁊ digniſſimū vaſculū a p̄mo
artifice fabrefactū eſſentie dei capax tem-
plum dei. Tu hortus deliciaruꝫ. tu exēplū
omniū bonoꝝ. ꝯſolatio deuotoꝝ. ⁊ totius

T
Maria
omniuꝫ
gr̄aꝝ dei
diſpēſa-
trix

ſalutis radix ⁊ oꝛnamentū. Tu poꝛta celi leticia paradiſi. et vltra ꝙ dici poſſit glía ſummi dei. Uere balbutiēdo has laudes ⁊ excellētias tuas ꝓnūciamꝰ. ſed tuā imēſaꝫ dulcedinē ſuppliciter exoꝛamus. vt tu ſuppleas benignitate tua inſufficiētias nr̄as vt te digne laudare poſſimꝰ ꝑ infinita ſcl'a ſeculoꝝ Amen.

U

Nos aūt dicere poſſumꝰ cōfirmando ſupꝛadicta ꝙ beatiſſima ꝟgo eſt cācellaria in celeſti curia. Nā videmus ꝙ in cācellaria dn̄i pape cōceduntˀ tria genera lr̄arum. Quedā ſunt ſimpliq̄ iuſticie. Alie ſunt pure gr̄e. ⁊ tertie ſunt mixte que ꝯtinēt iuſticiā ⁊ gr̄am. Et ſm hūc moduꝫ deus in curia ſua celeſti hꝫ tres cancellarios. Primꝰ eſt ad quē ſpectat dare litteras ſimpliq̄ iuſticie. Et iſte eſt michael archangelus q̄ ſm picturaꝝ repn̄tatōeꝫ pōderat aīas in ſtatera. ſ. tam bonas ꝙ malas: vt bonis ſm magnitudinē bonoꝝ detur magnitudo p̄mioꝝ. iux illud Zach. iiij. Exeq̄bit gr̄am gr̄e eius. Malis aūt ſm mēſurā delicti detur mēſura ſupplicij. iuxta illud Apoc. xviij. Quantū glr̄ificauit ſe ⁊ in delitijs fuit tantū date ei toꝛmentū ⁊ luctū. Et Prouer. xvj. dr̄. Pōdus ⁊ ſtatera iudicia dn̄i ſūt. Facit ad p̄dicta lex pedius. ff. de incen. rui. ⁊ nau. cum ſi. Scd̄s cancellarius ad quem ſpectat dare lr̄as mixtas. ſ. iuſticie ⁊ miſcd̄ie ē btūs Petrꝰ apoſtolus q̄ in palatio dei eſt ianitoꝛ cōſtitutus. vbi ſunt due poꝛte. ſ. poꝛta iuſtitie ⁊ miſcd̄ie. Nam ꝑ poꝛtā iuſticie ingrediuntˀ illi q̄ ſaluantˀ ex opibus iuſticie. ꝑ poꝛtā ꝟo miſericoꝛdie ingrediuntˀ illi q̄ ſaluantˀ ex ſola dei miſcd̄ia ⁊ gr̄a ſine opibus. Et iſtā dr̄ntiā tangit apoſtolꝰ ad Rom. iiij. di. Ei aūt q̄ opatˀ merces nō imputatˀ ſm gr̄am: ſꝫ ſm debitū. Ei ꝟo qui nō operatˀ credēti autē in eū q̄ iuſtificat impiū reputatˀ fides eiꝰ ad iuſticiā ſm ꝓpoſitū gr̄e dei. ſic̄ ⁊ dauid dicit. beatitudinē hoīs cui deus decepto fert iuſticiā ſine opibus: cuꝫ ait. ps. xxxj. Beatus vir cui nō impu. dn̄s pec. hec ille. Ideo Petrus pingitˀ cū duabus clauibus quia cum vna aperit poꝛtā iuſticie. illis. ſ. qui dicere poſſunt cū ps. cvij. Apite mihi poꝛtas iuſticie. ⁊ ingreſſus in eas confiteboꝛ dn̄o ⁊c̄. Cum alia ꝟo aperit poꝛtā gr̄e et miſcd̄ie. ſcilꝫ illis q̄bus dr̄ ad Ephe. ij. Gratia em̄ iuſtificati eſtis ꝑ fidem. et hoc nō ex vobis. Dei em̄ donū eſt. nō ex opibꝰ ne quis gloꝛietˀ. Tertius cācellarius ē ille ad quem ſpectat dare lr̄as pure gr̄e ⁊ miſericoꝛdie. Et hoc officiū habet beata ꝟgo: ⁊ ideo dr̄ mr̄ gr̄e ⁊ miſcd̄ie. Un̄ refert maurilius ro. archieps. ꝙ cū quidā beate marie deuotus in tribulatiōe multa eſſet. ipa glr̄ioſa ꝟgo ſibi apparuit ⁊ an ſe cognſceret req̄ſiuit. Quo rn̄dēte ꝙ nō. Illa ait. ego ſuꝫ miſcd̄ie mater. Deinde ſubdit ideꝫ archiepiſcopus. O maria mr̄ ſctā gr̄e ⁊ miſcd̄ie. mater pietatꝭ ⁊ indulgētie. aperi ſinū pietatis ⁊ ſuſcipe moꝛtuos in peccatis. Iſtas aūt lr̄as miſcd̄ie dat ſolū in p̄nti vita. Nā aīabus decedētibus quibuſdam dat lr̄as pure gr̄e. Alijs ꝟo ſimplicis iuſticie. ⁊ quibuſdā mixtas. ſ. iuſticie ⁊ gr̄e. Quidā eniꝫ fuerūt ſibi valde deuoti. ⁊ iſtis dat lr̄as pure gratie ꝑ quas mādat vt detˀ eis gloꝛia ſine aliqua purgatoꝛij pena. Alij aūt fuerunt miſeri peccatoꝛes ⁊ eius indeuoti. et iſtis dat lr̄as ſimpliq̄ iuſticie. ꝑ q̄s mādat vt eis fiat cōdigna vindicta. Alij ꝟo fuerūt in deuotione tepidi ⁊ remiſſi. ⁊ iſtis dat litteras iuſticie ⁊ gr̄e ſimul. ꝑ quas mandat vt ⁊ gratia eis fiat. ⁊ tamē illis inferatur aliqua purgatoꝛij pena ꝓpter negligentiā et toꝛpoꝛē. Et iſta ſignificantˀ in heſter regina. que vt habetˀ Heſter. viij. ſcripſit litteras vt iudei ſaluarentˀ. ⁊ hoſtes interficerentˀ. ⁊ paupibus munuſcula darentur. Iudei em̄ figurant beate ꝟginis deuotos qui ipam laudāt ⁊ glr̄ificāt q2 iudeꝰ interpretatˀ cōfitens. ⁊ iſti poꝛtāt ſecuꝫ lr̄as ſue ſaluationis. Hoſtes ſunt pctōꝛes miſeri. ⁊ iſti poꝛtant ſecum lr̄as ſue damnationis. Paupes ſunt in deuotiōe tepidi ⁊ remiſſi ⁊ iſti poꝛtāt ſecū lr̄as ſue purgationis. per quas mandatur vt dentˀ eis munuſcula. i. parua p̄mia. Nam fiet q̄dem eis gr̄a ꝓpˀ aliqualē deuotionē. ſꝫ pua ⁊ cū purgatoꝛij pena ꝓpter negligentiā ⁊ toꝛpoꝛē.

Uigeſimatertia excellētia benedicte ꝟgis dr̄ affectionis. ꝓ cuiꝰ declaratiōe ꝓbabimus hanc veriſſimā ꝯcluſionē tribꝰ rōnibus. ſ. ꝙ q̄libet aīa tenetˀ affectuoſe ⁊ coꝛdial'r diligē btāꝫ ꝟginē ſup oēs puras creaturas.

Maria ſup oēs affectu oſiſſime diligenda

Pria aūt rō dicitˀ ſublimationis. teſte em̄ Sen̄. v. de bn̄ficijs. Quicūqꝫ nō reddit eq̄ualens ꝓ ſuſcepto bn̄ficio viciū ingratitudinis incurrit. ⁊ Greg. ait. cum augentur dona. rōnes etiam creſcūt donoꝝ ⁊c̄. quaſi dicat Greg. ⁊ Sen̄. Tanta debet eſſe dilectio ⁊ charitas cuiuſlibet erga bn̄factoꝛeꝫ ſuum quanta eſt dignitas ⁊ bonitas doni

ſuſcepti ſeu beneficij. quod pꝫ. Naꝫ ſi quis ſublimaret vnū viliſſimū ruſticū ad dignitatem militꝭ. comitꝭ. vel marchionis. talis vtiqꝫ tantū teneretˀ illuꝫ diligere qui eum ſublimauit quātū fuit donū ſblimatiōis ⁊ dignitatꝭ illi collocate. Multo aūt magꝭ eū teneretˀ diligere ſi eū ſublimaſſet ad dignitatem ducalē regalē aut imperatoꝛiā. Sꝫ ſi illum ſublimaret ad dignitateꝫ epalem vel ad cardinalatū ſeu ad papatū. tāto eū magꝭ teneretˀ diligere quāto ſpūales dignitates oēs tempales excedūt. vnde dr̄ in. c. ſolite. de maio. ⁊ obe. ꝙ ſummus pontifex impatoꝛē antecellit in ſpūalibus. q̄ tanto tempalibus ſunt dignioꝛa quāto aīa pferˀ coꝛpoꝛi. Ex quibꝰ oībus patet quātuꝫ debet benedicta ꝟgo amari ab hūana natura que illā ꝓuexit ac ſublimauit ⁊ exaltauit vſqꝫ ad dignitatē ⁊ altitudinē diuinitatꝭ: atqꝫ ipam naturā humanā q̄ in cōparatione dei eſt viliſſima deificauit dum illam deo cōiunxit in vnitate ꝑſone. ſupra quam dignitatē ipe deus cū om̄ipotentia ſua nullo pacto poſſꝫ humana natura magis eleuare ⁊ ſublimare. Nā ex tali inſeparabili cōiūctione deus factus eſt homo et homo deus. qua gr̄a ⁊ quo dono nihil maius vnq̄ ab ipſo deo recipi poſſet. dicente Aug. in. iij. de trini. c. xix. In rebus ꝑ tp̄s oꝛtis illa ſumma ⁊ excellētiſſima gratia ē ꝙ homo in vnitate ꝑſone deo cōiūctus ē. Et Ber. dicit. Iccirco dei filius ex clementia homo factus eſt vt homo fieret deus. qua clemētia nulla maioꝛ potuit reperiri. Et ꝙ hoc ſit verū ꝓbatˀ rōne cōiunctionis ſiue aſſimilationis. Teſte em̄ pho in li. de ꝓprie. re. Inferioꝛ ſpēs ſuperioꝛi cōiuncta accipit ſimilitudinē ⁊ denoīationē ſupioris ſpēi. vt pꝫ in ſlumibus que cū habeant ſpecifica noīa cum ꝑ ſe exiſtūt. tn̄ cū coniūguntˀ cum mari ꝑdunt nomen ꝓpꝛium. et mare appellantˀ. Simil'r ſi filia alicuiꝰ ruſtici cōiungeretˀ in matrimonio cū aliquo rege vel impatoꝛe. reſpectu talis ꝯiūctōis nō amplius ruſtica: ſed magis regina vel impatrix vocaretˀ. humanitas igitˀ q̄ mediāte intemerata ꝟgine ꝯiūcta fuit diuinitati verbi dei. gaudet p̄uilegio ipſius diuinitatis dū homo ex ipa cōiūctione deus digne appellatˀ. O grādis dignitas. o magna ſublimitas. o ineffabile priuilegiuꝫ. o inenarrabil' p̄rogatiua ꝙ ipſa btā ꝟgo vt ſic dixerim fecerit de deo hoiem. ⁊ de hoie deum. Cū em̄ vt ait Anſel. in lib. monologion deo nihil maiꝰ cogitari poſſit. hec benedicta ꝟgo ad tantā dignitatē ſublimauit humanū genus ꝙ maioꝛ nō valet cogitari. Nullius em̄ dignitatꝭ ⁊ excellentie ſunt angeli ⁊ archāgeli atqꝫ oēs alij beati ſpūs in cōparatione hoīs deificati. cum tn̄ āte talē ſublimationē hūane nature mioꝛ angelus paradiſi nobilioꝛ eſſet necdū natura ſed glr̄ia quolibet hoīe nōdū beatificato. ꝓpter quod ꝓpheta inquit deo p̄s. viij. Minuiſti eū paulominus ab angelis. Et ſaluatoꝛ ait de Iohāne baptiſta Matth. xj. Qui minoꝛ eſt in regno celoꝝ maioꝛ eſt illo.

Incarnatiōis vnio maxia

Y

Ad hanc aūt dignitatē deificatōis ꝑuenit natura humana merito ipius ꝟginis glorioſe que p̄dictam hoīs deificationē plus ſola meruit ꝙ q̄libet indiuiduuꝫ humane nature. Et p̄mo rōne fidelitatis quia maioꝛē fidē de incarnatione filij dei. et de hoīs deificatione habuit ꝙ quelibet alia ꝑſona humana. Unde ideo ꝯcepit dei filiū. q2 ſup oēs credidit incarnādū. ⁊ ꝓpˀ hoc illi dixit elizabeth Luc. j. Btā q̄ credidiſti ⁊c̄. Scd̄o hoc ꝓmeruit rōne puritatꝭ. q̄a em̄ puriſſima fuit ſup oēs puras creaturas. iō digna fuit ꝙ deꝰ cū eiꝰ puriſſima carne vniretˀ. et de eius puriſſimo ſanguīe coꝛpus xp̄i foꝛmaretˀ. ſm em̄ Alex. de ales in tertia parte ſumme q̄ōne. v. arti. xvj. in coꝛpoꝛe q̄ſtionis. ⁊ arti. xix. etiaꝫ in coꝛpe queſti. Beata virgo etiā ī coꝛpoꝛe matris ſue habuit puritatē maximaꝫ qua excedebat puritatem Ade quam habuit ante peccatum. Item exceſſit puritateꝫ angeloꝝ. quia illi creſcere nō poſſunt in merito nec decreſcere nec ſil'r in puritate. Beata autē virgo potuit ꝓficere in merito. ⁊ nūq̄ defecit: ſed vſqꝫ ad vltimū puritatis graduꝫ poſſibileꝫ creature nō vnite deo peruenit. vnde omnē puritateꝫ rationalis creature poſt filiū exceſſit. Et ideo eiꝰ incarnationē ꝓmeruit. Tertio hanc meruit rōne humilitatis. Quia em̄ ipa ſuper oēs humillima fuit. ideo dei filius volēs altitudinē ſuam humiliare vſqꝫ ad aſſumptioneꝫ viliſſime carnis moꝛtalis. iuxta illud ad Philip. ij. Chriſtus exinaniuit ſemetip̄m foꝛmā ſuī accipiens ⁊c̄. Non debuit incarnari in ipa virgine humilioꝛi creatura que vnq̄ fuerit vel erit. vt pꝛofundiſſima humilitas creature infinitaꝫ humilitatem ſuſciperet maieſtatis diuine. Et ideo Bern̄. aſſignās

Incarnatiōis vnionē maria oībus alijs plꝰ ſola meruit

rationē quare beata ꝟgo facta eſt mr̄ dei.
ait ſup miſſus eſt. Humilis eñ fuit in cor⸗
de. humilis in ꝟbis. humilis i factꝭ. humil'
in ꝯuerſatione. humilis ⁊ in obſequijs. Di
cit quoqꝫ ſctūs Bonauē. in. iij. di. iiij. art.
ij. q. ij. ꝙ beata ꝟgo maria plus meruit di
cēdo humilr. Ecce āɔilla dn̄i. ꝙ ſit mereri
poſſent oēs pure creature. Quarto hoc ꝑ⸗
meruit rōne charitatꝭ. Quia eñ ois chari
tas ⁊ amor cuiuſcūqꝫ creature tā humane
ꝙ angelice cōparatus amori et charitati
beate ꝟginis eſt quaſi quedā ſtilla liq̄ris
in cōparatiōe aq̄ maris vt alibi declaratū
ē. Ideo dei ſapiā q̄ ait Prouer. xxiiij. Ego
diligētes me diligo. cernēs ſe amari magꝭ
ab ipā ꝟgie ꝙ ab oi alio indiuiduo hūane
nature. potius voluit vt dignū erat ei con
iūgi ꝑ amorē ⁊ nature vnionē ꝙ alicui al
teri. Et ꝑpterea Hiere. xxxj. inquit eidem
ꝟgini. In charitate ꝑpetua dilexi te. ideo
attraxi te miſerās tui. Quīto hoc ꝑmeruit
rōne pietatis. Teſte eñ Amb. pietas ⁊ cle
mētia eſt p̄clariſſima atqꝫ excellentiſſima
ꝟtus. vnde Tullius i orōne facta ꝑ laude
ceſaris dixit. put etiā recitat Augꝰ. in. ix.
li. de ciui. dei. c. ix. Nulla de ꝟtutibꝰ pluris
gratior aut admirabilior eſt miſcordia.
hoies eñ ad deos nulla re ꝓpius accedūt
ꝙ ſalutē hoibus dādo. pijſſimꝰ ergo dei fi⸗
lius nō niſi in pijſſima ꝟgine Maria de⸗
buit incarnari. Ipſa nāqꝫ ſup oēs creatu⸗
ras puras pietate repleta fuit. Nam ante
incarnationē filij dei adeo pctōribus a via
veritatis errātibus compatiebat. ⁊ ꝑ eis
dinā maieſtatē iugiter dep̄cabat ꝙ de eiꝰ
compaſſione dr̄ Treñ. ij. Facta eſt magna
velut mare cōtritio tua. Habebat eñ ma⸗
ximū zelum aīarum ad imaginē dei crea⸗
tarum. ⁊ ad implēdā paradiſi domū. vnde
dicebat deo illud ps. lxij. Zelus domꝰ tue
comedit me. Filio quoqꝫ ſuo morieti magꝭ
compaſſa eſt ꝙ ois ſimul pura creatura.
vt diffuſe ꝓbaui in. x. parte p̄ncipali huiꝰ
operis ſmone. j. Licꝫ quoqꝫ ſic tenerrime
compateret eidē vnigenito ſuo quē ꝓprijs
oculis cōſpiciebat a ꝑfidis iudeis ſic cru⸗
delr flagellari ⁊ crucifigi tn̄ eiſdē compa⸗
tiebat. ⁊ ꝑ ipis prēm ⁊ filiū ac ſpm̄ ſanctū
cordialr dep̄cabat vt remiſſionē de tanto
pctō ⁊ crimine tam horribili merent acci⸗
pere. vnde ſm Berñ. promptior erat in re
miſſione iniuriarū a crucifixoribꝰ ſuo filio
illatarū ꝙ eſſent crucifixores in illatione

Maria diuꝫ piiſſima

earū. O charitas ineffabilis. O amor icō
parabilis. O pietas viſceroſa. O miſicor
dia exceſſiua ꝟginis bn̄dicte. Profecto ſi
poſſibile fuiſſet ꝙ aliq̄ mulier cōcepiſſet ⁊
peꝑiſſet oēs angelos ⁊ hoies. ⁊ hi omnes
occiderent in p̄ntia ipſius mr̄is. ⁊ ipā occi
dētibus eos iniuriā remitteret: lꝫ magna
diceret ipſius clemētia. Maior tamē fuit
pietas ⁊ clementia ipſius pijſſime ꝟginis
duꝫ liberalr ꝑpcit illis qui ſuū ⁊ dei filiū
occiderūt. Cuiꝰ vita oibus angel' ⁊ hoibus
incomparabiliter erat magis extimanda.

Reuertēdo igit ad p̄ncipale ꝓpoſitum.
dico ꝙ cum humana natura vt. ſ. dixi ſit
deificata mediāte ꝟgie. q̄ dignitas ē ſubli
mitatꝭ atqꝫ altitudis infinite. tenet q̄libet
homo ⁊ ſi nō actu cū ſit impoſſibile. tamē
deſiderio ⁊ volūtate ipſam ſacratiſſimam
ꝟginē infinito amore ⁊ infinita charitate
cūctis diebꝰ vite ſue. imo in eternū cordia⸗
liter diligere. Scd̄o idem ꝓbat rōne di⸗
gnificationis. Sicut eñ habet in. c. cleri⸗
ci. offícia. de vita ⁊ ho. cle. Maiori dignita
ti maior cōpetit ornatꝰ ⁊ honor. Cuꝫ igit
beatiſſima ꝟgo ſit digniſſima mater dei q̄
dignitas excedit oēm humanā ⁊ angelicā
dignitatē. ideo ſup oēs creaturas dꝫ reue
reri et amari. Et confirmat p̄dicta rō ſic.
Bonum naturalr eſt diligibile ſm phm̄. j.
ethi. Ergo quāto magis aliq̄d hꝫ de boni⸗
tate: tāto magis eſt diligibile. Sed beata
ꝟgo ſuper oēs puras creaturas fuit et eſt
optima. ergo ſup oēs ē diligēda. Deꝰ n. āqꝫ
illi contulit tantā bonitatē ac grām tan⸗
tāqꝫ dignitatē ꝙ maiorē alicui pure crea⸗
ture deo nō vnite ꝑſonalr ꝯferre nō potu
it: qꝛ nulla talis creatura maioris bonitatꝭ
vel grē atqꝫ dignitatꝭ capax fuit. vt ptꝫ ex
dictis beati Bonauē. in. j. di. xliiij. Et ideo
ipam dei mr̄em tenent oēs angeli ⁊ rōna
les creature diligere ⁊ reuereri ſup omes
alias creaturas. Immo ſi deꝰ de nouo crea
ret alias angelorū atqꝫ creaturarū intelle⸗
ctualiū ſpēs oibus alijs creatꝭ digniores:
nullius tn̄ eſſent dignitatis vt ſic loquar i
comparatione dei genitricꝭ tenerētqꝫ ipaꝫ
ſuper omes creaturas amare et reuereri.

Tertia ratio dr̄ dilectiōis. Cū eñ amor
debeat eſſe reciprocus. ix. Ethi. vt pꝫ etiaꝫ
in lenonibus et meretricibꝰ. ⁊ qd̄ plus eſt
etiaꝫ in brutis. Unde Eſa. j. dr̄. Cognouit
bos poſſeſſorē ſuū. ⁊ aſinus p̄ſepe dn̄i ſui.
Hinc ē ꝙ cū btā virgo vnūquēqꝫ cordialr

Z Maria affectuoſiſſime diligenda

A

diligat. ergo vnuſq̄ſqꝫ niſi ſit peior adulte⸗
ro ⁊ cane atqꝫ beſtijs. eaꝫ ex corde diligere
dꝫ. Qꝛ aūt btā ꝟgo nos cordialiſſime dili⸗
gat ptꝫ ſic declarādo. Cū eñ ſit quintuplex
amor. ſ. ſeruilis. quē hꝫ ſeruꝰ ad dn̄m ſuuꝫ.
de quo dr̄ Mat. xxiiij. Et Luc. xij. Fidelis
ſeruꝰ ⁊ prudēs quē cōſtituit dn̄s ſuꝑ fami⸗
liā ſuā. Scd̄s aūt amor ſocialis. de quo dr̄
Eccli. vj. Amico fideli nulla eſt cōparatio.
⁊ nō eſt cōdigna pōderatio auri ⁊ argēti cō
tra bonitatē illiꝰ. Et autor libri qui dr̄ face
tus. c. vj. canit. Utilius homini nihil eſt ꝙ
fidus amicus. Tertius ꝟo dr̄ amor natura
lis. put eſt parentū ad filios. ⁊ ecōtra. qui
maior eſt p̄cedentibꝰ. de quo dr̄. viij. Ethi.
Generātis ad genitū naturalis eſt amici⸗
tia. ſ. magna. Quartꝰ aūt eſt amor mr̄imo⸗
nialis. ſ. viri erga vxorē ⁊ ecōtra. ⁊ iſte amor
excedit ſupradictos. vn̄ Geñ. ij. dr̄. Relin⸗
quet hō patrē ſuū ⁊ matrē ſuā. ⁊ adherebit
vxori ſue. ⁊ erūt duo in carne vna. Sed q̄n
tus amor dr̄ celeſtialis. q̄ eſt celeſtiū ange⸗
lorū ⁊ beatorū: ⁊ excedit oēs p̄dictos. Eſt eñ
tāte ꝑfectiōis ⁊ magnitudinis ꝙ ſolꝰ amor
vniꝰ angeli ad nos eſt ꝑfectior ⁊ intenſior
actu ꝙ ois amor. Quadruplex p̄dictꝰ actiuꝰ
⁊ paſſiuus i p̄ſenti vita. qm̄ ex diuina viſio
ne cauſatur amor perfectior ⁊ efficacior ꝙ
ſimplr ex fide. Et poſito ꝙ angelus inferio
ris chori nos diligat cū mille gradibꝰ chari
tatis. clarū eſt ꝙ archāgelus q̄ eſt maioris
capacitatis in decuplo nos magis diligit.
ſ. cū decē milibus gradibꝰ charitatis. Aſcē⸗
de ergo ſucceſſiue vſqꝫ ad ſeraphin ſemper
multiplicādo amorē in decuplo. Quibꝰ ꝑa⸗
ctis. ſi ponat ab vno latere ois amor predi
ctus quintuplex. ab alio ꝟo amor bn̄dicte
ꝟginis. dico ꝙ ipā ſola icōparabiliter nos
plus diligit. maioriqꝫ charitate nobis af⸗
ficit ꝙ oēs p̄dicti ſimul. nā ſicut p̄dictum
eſt ſm ſniaꝫ Diony. in li. de angelica hierar
chia. Charitas ⁊ amor ſuꝑioris ordinis in
cōparatione inferioris eſt ſicut circūferētia
ad ſuū centrū. Et iō cū btā ꝟgo ſit ſup̄ oēs
ordines ⁊ hierarchias angelicas exaltata
intantū ꝙ ipā facit ordinē ⁊ hierarchiam
incōicabilē vt p̄diximus. ſequit ꝙ omnis
amor angelorū ⁊ ſanctorū in cōparatiōe eius
eſt centrū terre in cōparatiōe ad circūferen
tiā ipſius terre ⁊ omniū celorū ⁊ ſicut apex
⁊ cacumē acus in cōparatiōe totiꝰ maris.
Un̄ de ipſa inq̄t Hiero. in ſermone ad Eu⸗
ſtochiū. Totā eā incāduerat diuinus amor

Amor ē quintuplex.

Maria nos plꝰ oibꝰ diligit

ſ. nō ſolum in amorē ſui: ſed etiā noſtri. Et
iō ipam cordialiſſima dilectione amare te
nemur. Uigeſimaquarta excellētia eius
dr̄ honorationis. Dei nāqꝫ filiꝰ honorauit
matrē ſuā in vita. in morte. ⁊ poſt morteꝫ.
Nā in vita ipſiꝰ matris ſue q̄ttuor illi fecit
honores. Primus honor fuit. qꝛ magis fa
mā ipſius ꝙ ꝓpriā zelauit. Et hꝰ q̄n ſpōſuꝫ
illā habere voluit. Hotiꝰ eñ voluit ꝑputari
ad tp̄s ꝙ eſſet natꝰ ex mr̄imonio. ꝙ mr̄em
ſuā infamari de adulterio. vn̄ Ambro. ſuper
Lu. ait. Iccirco xp̄s matrē ſuā voluit de ſpō
ſari. ne temerate ꝟginitatis adureret infa
mia. Maluit aūt aliquos de ſuo hortu ꝙ
de matris pudore dubitare ⁊c. Scd̄o eam
honorauit q̄n pre ceteris mulieribꝰ que fue⸗
rūt ante illā. ⁊ que poſtea fuerūt vel erunt
ipſam elegit in matrē. Un̄ ei dicit Seduliꝰ
poeta. Nec primā ſimilem viſa es. nec habere
ſequentē. Sola ſine exēplo placuiſti femina
xp̄o. Tertius honor fuit. q̄n dignatꝰ eſt eiꝰ
filius vocari ⁊ ſubijci. Un̄ Ber. ſuꝑ Miſſus
eſt. inquit. Eya deū regē hoīum ⁊ angelorū
ſuū audacter appellat filiū dicēs. Fili quid
feciſti nobis ſic? Ecce Marie priuilegium.
Quis eñ hoc audeat angelorū? Deinde de⸗
ſcēdit cum illis ⁊ venit in Nazareth. ⁊ erat
ſubditꝰ illis. Quartus honor fuit q̄n eaꝫ in
cruce exiſtēs diſcipulo cōmendauit. Unde
Petrus dami. ait. Cōmiſit dn̄s Petro cla⸗
ues eccleſie. voluit ⁊ beato Johanni cuſto⸗
diā delegare Marie. Mater eſt Maria. ⁊
mater eccl'ia. Sed maria mater xp̄i. Eccle⸗
ſia mater xp̄ianorū. De maria xp̄s carnem
ſuſcepit. Eccleſiā ꝟo de lateris ſui carne ꝓ⸗
duxit. Ex maria ꝓdijt ſm carnem natus. ⁊
eccleſiā protulit carne iā mortuus. Ex ma⸗
ria voluit naſci. ⁊ ꝑ eccleſia dignatꝰ eſt mo
ri. Ex maria ſemel natꝰ eſt in ꝑſona ſua. ex
eccleſia naſcitur quotidie mēbra ſua. Dixit
aūt dn̄s Petro. Tibi dabo claues regni ce⸗
lorū. Sed nūquid ⁊ btā ꝟgo celū nō fuit. in
cuiꝰ vtero ꝟginali nouē mēſibus tota diui⸗
nitatis plenitudo ꝑmāſit. hec ille. Scd̄o ho
norauit xp̄s matrē ſuā in morte ſua. qꝛ ad
eius obitū cum tota celeſti curia aduenit. ⁊
ad feliciter exeūdum de miſeria huiꝰ mūdi
ipam inuitauit. dicēs illud Cañ. ij. Surge
ꝓpera amica mea. columba mea. formoſa
mea ⁊ veni. Iam eñ hyems tranſijt. imber
abijt ⁊ receſſit ⁊c. Que verba exponēs Hu
go de ſancto vic. dicit. ꝙ hyems ⁊ imber eſt
vita mortalis que tanꝙ hyems ad aggre⸗

B Maria a xp̄o ſup oēs honorata.

diendū bonū eſt pigra ⁊ ad ꝑſeuerandū eſt
nubila. ⁊ tanq̄ imber eſt ad maluꝫ laſciua.
Nam hyems interius cōſtringit. imber ꝟo
exterius ſoluit. Et ſilr vita p̄ſens interiꝰ cō
ſtringit fraternā charitatē. exterius autem
diſſoluit ad mūdi vanitatē. Hyems igitur
tranſijt beate ꝟgini. ⁊ imber ab ea receſſit.
que nunq̄ in fraterna charitate cōſtricta.
nec ad mūdanas voluptates eſt diſſoluta.
Et ideo ad eternas delitias a ſuo bñdicto
filio eſt inuitata. Tertio honorauit eā poſt
mortē. qꝛ tertia die ſue dormitionis cuꝫ to
ta celeſti curia ad eā venit. ⁊ in corpe ⁊ ani
ma ipām glorificauit. ⁊ in throno glīe ad
dexterā ſuā eā collocauit. vt declaraui. s. in
precedēte parte principali huiꝰ opis. ſer. j.

E Mariā nos pro poſſe honorare debemꝰ

Sicut autē chriſtus eaꝫ honorauit. ita ⁊
nos pro poſſe debemus ipſam honorare.
Primo ratione ꝟtuoſitatis. Naꝫ vt inquit
phs. iiij. Ethi. Uirtuti pfecte nō poteſt fieri
cōdignus honor. Si ergo hoīes ꝟtuoſi de
bēt honorari. vt admonet impator in. §. il
lud. in aut. de mona. col. j. vbi ait. Uir deo
amabilis in cōuerſatione ſancta longeuuꝫ
vite peragēs tēpus. pollēſqꝫ animi virtu
tibus. ⁊ corporis operationibꝰ veneretur.
quia in eo gratia dei relucet. Profecto ipā
virtuoſiſſima dei genitrix ſuper omnes gra
tia dei ⁊ ꝟtutibus plena: dꝫ ſup omnes ho
norari. Scdo rōne ſuperioritatis. Nā. j. Pe.
ij. dr. Regē honorificate. Si ergo reges de
bēt honorari a ſubditis. multomagis regi
na ⁊ imperatrix totius orbis. Tertio ratiōe
bñficialitatis. Nā ſm phm. ix. Ethi. Bñfi
ciatus quilibet dꝫ in aliquo recōpenſare. ⁊
gratitudinē oſtēdere erga ſuū bñfactorem.
Ad qd facit. l. ſed ⁊ ſi lege. §. cōſuluit. ff. de
peti. he. ⁊. c. de forma. xxij. q. v. ⁊. c. cum in
officijs teſta. Cum ergo a bñdicta virgine
innumera bñficia receperimꝰ ⁊ quotidie re
cipiamus. nec in aliquo al'o poſſimꝰ recom
pēſare ſeu reddere vicē niſi in reuerentia ⁊
amore. ſequetur q̄ ad ipſiꝰ honorē ⁊ reuerē
D tiaꝫ debemꝰ quotidie aliq̄d facere. ipſamqꝫ
poſt deū toto corde diligere. Niſi enim ipſa
ꝟgo eſſet: iā ſepius cōtra pctōres ira diui
na deſeuiſſet. illoſqꝫ pemiſſet. Sed btā ꝟgo
tanq̄ pia mater eos abſcondit. iuxta illud
ps. xxx. Abſcōdes eos in abſcondito faciei
tue. Sicut enī pauo vidēs pullos ſuos ſibi
nō aſſimilari: valde odit illos. ⁊ niſi mater
eos abſcōderet: ſtatiꝫ ipſos occideret. Sed
femella ducit eos in abſcondito: ⁊ occulte
nutrit eos donec plume ipſoꝝ aſſimilentur
paternis. qd pater cernens libenter poſtea
videt eos. Sic diuina iuſticia vidēs pctō
res diſſimiles xpo i operibꝰ odit illos. atqꝫ
perderet: niſi mater pia ⁊ aduocata pecca
toꝝ ꝟgo bñdicta eos abſcōderet ⁊ protege
ret ſub alis ſue miſcdie. donec reuocet eos
a peccatꝪ. faciatqꝫ ipōs ſiles xpo in ꝟtutibꝰ
⁊ bonis opibus. ⁊ tūc eos repñtat pri cele
ſti q̄ illos oculo grē ſue libenter intuetur.
Que oīa cōſiderās Aug. inq̄t ipſi glorioſe
ꝟgini. O. b. ꝟgo maria quis digne valeat
grarū ⁊ laudū pcōnia impēdere. q̄ tuo ſin
glari aſcēſu mūdo ſuccurriſti pdito? Quas
tibi laudes fragilitas humani generis p
ſoluet. q̄ ſolo tuo cōmercio recupādi aditū
inuenit ⁊c. Ex cuiꝰ ꝟbis colligit. xxv. ex

E Mariā oēs laudare debemus propter tria

cellētia ipſiꝰ ꝟginis q̄ dr laudatiōis. Lau
dare enī eā debēt oēs ꝓpter debitū. meritū
⁊ exemplū. Primo q̄dē eā laudare debemꝰ
ꝓpter debitū. qꝛ cū eſſemꝰ pditi. ipā nobis
ſaluteꝫ attulit. ⁊ a morte etna nos libera
uit. Et iō ipā dicere poteſt illud Ezech. vj.
Recordabunt mei liberati ⁊c. Scdo ꝓpter
meritū qd inde cōſeq̄mur. Nā ex hoc libe
ramur a cōfuſione etna. pſuamur a culpa
⁊ digni efficimur vita etna. Ipſa enī inq̄t
Eccli. xxiiij. Qui audit me nō cōfundet. et
qui opant in me nō peccabūt. Qui me elu
cidant vitā eternā habebūt. Tertio debe
mus eam laudare ꝓpter exemplū. Habe
mus enī exemplū ab angelo qui eam tam
reuerēter ſalutauit. A filio. q̄ ipāꝫ in tāta
reuerentia habuit q̄ ei ſubditꝰ eſſe voluit.
Lu. ij. A ſpūſctō qui in eā ſupuenit Lu. j.
Spūſſctūs ſupueniet in te ⁊c. A prē cele
ſti. qui eā ſanctificauit ps. xlv. Sctificauit
tabernaculū ſuū altiſſimꝰ. Et a toto mun
do. qui eā beatā ptеſtat ⁊ dicit. Unde ipſa
Lu. j. ait. Ecce enī ex hoc beatā me dicent
oēs gñationes. Nō poſſumꝰ tñ ſufficient

F Nō ſufficimus mariaꝫ laudare

eā laudare ꝓpter q̄ttuor cauſas. Primo ꝓ
pter nrām idignitatē. De qua Hiero. i ſer.
ad Euſto. inq̄t. De tali tātaqꝫ ꝟgine loqui
me indignū eſſe ꝯfiteor ⁊c. Scdo ꝓpt ſuā
dignitatē. De qua venerabilis Beda ait.
Si rerū vniuerſitas ſingulis diſtincta ſpe
ciebus: in beate dei genitricis marie laudeꝫ
magnis ſuccIamet vocibus. tamē dignita
tem eius intelligētibus ſurditas hoc vel ſi
lētiū apparebit. Et Damaſcenus ait. Licꝫ
mille ora. mille lingue. voxqꝫ ferrea ſit. Sꝫ
nec ſi omnes lingue hominū cōuenirēt: eaꝫ

mirificis poſſent efferre preconijs. Omniū
enī preconū excedit magnitudinē. ⁊ omne
eloquiū ad eius excellētiā inſufficiēs inue
nitur. Tertio ꝓpter noſtrā imbecillitateꝫ.
Unī Aug. inquit. O felix puerperiū. iocun
dū angelis. optabile ſanctis. neceſſariū pdi
tis. congruū profugatis. Quid ergo dicam
pauper ingenio: cum de te quicquid dixero
minor laus eſt q̄ tua dignitas meretur?
Quid de te digne referā. cū nō ſufficiat lin
gua carnis tuas enarrare ꝟtutes? Et Da
maſcenus ait. Qualiter eam laudare pote
rit mortalis hominis verbū: que de ſe ꝓtu
lit verbū qd manet in eternū? Que lingua
in eius laude inuenietur idonea: que illū ge
nuit cui omnia bñdicūt. ⁊ cū tremore obe
diūt elemēta? Impares igitur illi ſunt oēs
humane lingue preconū. que de intemera
te carnis ſue viſceribus cibū nobis protulit
animarū. ⁊ Hieroñ. vbi. s. dicit. Profecto
nec ſanctitas nec facūdia mihi ſuppetit. vt
beatā ⁊ glioſaꝫ ꝟginē digne laudare queā.
Qm: vt verū fatear: quicq̄d humanis dici
pōt ꝟbis: minꝰ eſt a laude ꝟginis ⁊c. Quar
to eaꝫ ſufficiēter laudare nō poſſumus ꝓ
pter verboꝝ penuriā ⁊ paupertatē. quia. ſ.
verba ad hoc idonea nobis deficiūt. Unde
Aug. dicit. O btā virgo ſi celū te vocē alti
or es. ſi matrē gētiū dicā precellis ⁊c. ⁊ Pe
trus dami. ait. Cū beatiſſime dei genitric
laudes ſcribere volumus: nulla inuenimus
verba quibꝰ illas digne exprimēdo ſuffice
re valeamus. Tollit enī facultatē ſermōis
materia ſingularis. Et Gerardus epus ⁊
martyr inquit. Utinā tot mihi eſſent ligue
quot ſunt celi ſtelle. vt oēs illas poſſem cō
uertere in laudē genitricis dei. nec tñ ſic me
valerē ſatiare. Uigeſima ſexta eius excel

G Maria omnibꝰ communiſſima

lentia dr cōitatis. Ipſa enī fuit pſona cōis
nō ſingularis. vt cū omnibꝰ cōueniret. ⁊ ad
oēs ſe ptinere oſtēderet. Primo nāqꝫ fuit
cōtemplatiua ⁊ actiua. Quia enīꝫ actiui ſe
pe deſpiciūt cōtemplatiuos. appellātes eos
ocioſos. ⁊ cōtēplatiui actiuos tanq̄ terre
nis actibꝰ nimis intētos. Ideo ipſa voluit
eſſe in hoc duplici ſtatu. vt vtrūqꝫ approba
ret. Et ideo appellat ſol Cañ. vj. quia ſicut
ſol eſt in medio planetaꝝ. ſic ⁊ ipſa eſt in me
dio cōtemplatiuoꝝ ⁊ actiuoꝝ. Planete q̄dē
ſuperiores ſignificāt cōtemplatiuos. qui ma
gis appropinquāt ad celū. Planete ꝟo in
feriores ſignificāt actiuos qui magis ap
plicātur terrenis. Ipſa ergo bñdicta virgo
tanq̄ ſol: eſt in medio: inflāmās cōtempla
tiuos in diligendo. ⁊ actiuos illuminās in
agēdo. Scdo ipſa fuit religioſa ⁊ laica. ſepe
enī religioſi laicos condēnāt. ⁊ laici religio
ſos iudicāt. Et ideo beata virgo fuit clau
ſtralis. qꝛ in ſuo thalamo habitabat. ⁊ fo
ras ſine magna neceſſitate vel vtilitate nō
exibat. Et fuit laicalis. qꝛ ceteris feminis
ſe cōformabat. ⁊ cuꝫ eis ad tēplū ⁊ ad dies
feſtos ibat. vt patet Lu. ij. Et ideo ſignifi
catur per tēplū. iuxta illud ps. xlvij. dicen
tis deo. Suſcepimus deus miam tuā i me
dio tēpli tui. Sicut enī tēplū eſt locus cōis
laicis ⁊ clericis ſic ad ipām oēs cōiter acce
dere poſſunt. Laici vt terrena ſapiēter dili
gant. Et religioſi vt mundana cōtemnant.
Tertio fuit virgo ⁊ cōiugata. Uirgines enī
deſpiciebāt cōiugatas tanq̄ corruptas. Et
cōiugate deſpiciebāt ꝟgines tanq̄ infecun
das. Et iō ipſa in hoc duplici ſtatu eſſe vo
luit. ⁊ vtrūqꝫ approbare. Et iō ſignificatur
per firmamētū. qd eſt in medio aquarum.
Nā aque ſuperiores in chriſtallū conuerſe ſi
gnificāt ꝟginitatē. Aque ꝟo inferiores flu
xibiles matrimoniū. Beata igitur ꝟgo eſt
tanq̄ firmamētū in medio iſtaꝝ aquaꝝ. vir
gines cōfirmās in ꝓpoſito caſtitatis. ⁊ cō
iugatas in ſtudio bone opatiōis. Quarto
fuit plata ⁊ ſubdita. ſepe enī plati deſpiciūt
ſubditos. ⁊ ſubditi iudicāt platos. Et ideo
ipſa fuit plata. qñ in matrē dei fuit aſſum
pta. ⁊ tñ fecit ſe ſubditā. qñ ſe vocauit ancil
lam. vñ ſignificat per lignū vite. de quo dr
Geñ. ij. Lignū vite in medio paradiſi. Pa
radiſus enī ſignificat eccleſiaꝫ. in qua ſunt
plati ⁊ ſubditi. in quoꝝ medio eſt btā virgo
tanq̄ lignū vite reficiēs platos cibo ſapiē
tie. iuxta illud Eccli. xv. Cibauit illuꝫ pane
vite ⁊ intellectꝰ. ⁊ ſubditos cibo ſalutaris
obediētie. de quo dr Joh. x. Meꝰ cibꝰ eſt vt
faciā volūtatē eius q̄ miſit me. Quinto fu
it cōſolata ⁊ tribulata. Sepe enīꝫ tribulati
cōſolatos iudicāt. ⁊ cōſolati tribulatos con
demnāt. Et ideo ipſa fuit in maxima conſo
latione. qñ ei angelus aduētum filij dei nū
ciauit. ⁊ qñ ipm ſaluatorē mūdi concepit.
Uñ dixit Lu. j. Exultauit ſpūs meꝰ in deo
ſalutari meo. Fuit etiā in maxima tribula
tione. qñ filiū ſuū crucifixū vidit. ⁊ iō figu
rat p lunā Cañ. vj. Luna enī lucet i nocte.
⁊ qñqꝫ etiā apparet in die. ſꝫ tñ lux eiꝰ mag
apparet in nocte. Et ſilr beata virgo appa
ret his qui ſunt in die cōſolationis erudiēs

eos ne euaneſcāt per inanē leticiā. ⁊ his q̄
ſunt in nocte tribulatiōis cōfortās illos ne
frāganť ꝑ īpatiētiā. Magꝭ autē lucet his q̄
ſūt ī tribulatōe ꝙ̄ illis q̄ ſūt ī ꝯſolatiōe. Se
xto fuit iuſta. ⁊ tñ nō vitauit pctōꝝ reme⸗
dia. vt patuit in eiꝰ purificatiōe Lu. ij. Se⸗
pe aūt iuſti deſpiciūt pctōres. ⁊ pctōres vi⸗
lipendūt iuſtos. ⁊ tñ ipſa fuit iuſta. vt iuſti
per eā recipiāt grām. ⁊ voluit pctōꝝ habe⸗
re remedia. vt pctōres ꝑ illā ſperēt inueni⸗
re veniā. ⁊ iō ſignificať ꝑ aurorā Cañ. vj. ⁊
ꝑ ſtellā matutinā Eccľi. l. Aurora eñ ⁊ ſtel
la matutina ſunt medie inter noctē ⁊ diē. ⁊
ipſa eſt media inter pctōres ⁊ iuſtos. Per
ipām eñ pctōres recipiūt miam. ⁊ iuſti fe⸗
licitatē eternā. Septimo fuit diues ⁊ pau⸗
per. Sepe eñ diuites vilipēdunt paupes. ⁊
paupes ipſos diuites dānādos putāt. ⁊ iō
ipſa diuitias habere voluit qñ magi ſuo fi⸗
lio aurū obtulerūt. ſed tñ pauptatē elegit.
qꝛ illud paupibꝰ erogauit. Vt ex hoc dareť
intelligi ꝙ ⁊ diuites ⁊ paupes pñt ſaluari.
ſed tñ tutior eſt via pauptatis ꝙ̄ vbertatꝭ.
Et iō ſignificať ꝑ oliuā ī cāpis Eccľi. xxiiij.
ad quā oēs tā diuites ꝙ̄ paupes accedere
pñt. Ad ipām eñ accedūt paupes vt ſpūali
bus diuitijs ditētur. Accedūt ⁊ diuites vt
in ſuis diuitijs dirigantur. Vigeſimaſe⸗
M — Maria caput ſerpentis cōterens
ptima excellētia eius dꝛ contritionis. Ipſa
eñ cōtriuit caput ſerpētis infernalis ſicut
illi ꝑdixerat deus Geñ. iij. di. Ipſa cōteret
caput tuū. Per caput aūt intelligi pōt eius
ſuggeſtio vel poteſtas. aut aſtutia. Primū
caput. i. ſuggeſtionem ipſa cōtriuit ⁊ fregit
ita ꝙ nulla diabolica ſuggeſtio ad ipāʒ ap
propinquare auſa fuit. vñ Fulbertus epꝭ
ait. Quid eſt caput terere niſi principalem
diaboli ſuggeſtionē reſiſtendo ſuꝑare. Bea
ta igitur Maria caput eius ꝯtriuit in h̄ ꝙ
ꝟginitatē ⁊ hūilitatē ſuauit. ꝟgītate nāqꝫ
extrixit ꝯcupiſcētiā carnis ⁊ hūilitate ſuꝑbiā
mētis. Scōm caput diaboli. ſ. poteſtatē eiꝰ
ipſa cōtriuit per filiuʒ ſuū per quē ipm dia⸗
bolum ſuo dominio expoliauit. Vñ filiꝰ eiꝰ
dicebat Joh. xij. Nūc princeps huius mun
di eijcietur foras. Tertium caput. ſ. aſtutia
diaboli diuiditur in tria capita. ſ. in ſapien⸗
tiā terrenā. animalē ⁊ diabolicā. ſicut diciť
Jaco. iij. Sed ipſa cōtriuit ſapientiā terre⸗
nam per paupertatē. animalē id eſt carna⸗
lē per virginitatē. ⁊ diabolicā. i. ſuperbiam
per humilitatē. Vel pōt dici ꝙ diabolus eſt
malicioſus immūdus. ſuꝑbus. ⁊ aſtutus.

Ipſa igitur cōtriuit malicioſum ꝑ charita⸗
tem ſuā. iuxta illud Judith. ix. Percutiam
eū labijs charitatis mee. Sicut eñ ſerpēs
ſemꝑ portat venenū in ore. ſic diabolꝰ ſem⸗
per portat maliciā in ſuggeſtione. ⁊ ecōtra
rio btā ꝟgo ſemꝑ portauit charitatꝭ mede⸗
lam in corde. ope. ⁊ ſermōe. ⁊ ſicut ſerpens
qñ lapidibꝰ obruiť funditꝰ necať. ſic diabolꝰ
qñ orōibꝰ btē ꝟginis ꝑcutiť ab omni ſua
malicia eneruať. ⁊ iō bñ dꝛ. Percutiā eū la
bijs charitatꝭ mee. Labia eñ charitatꝭ Ma
rie ſunt eius orōnes quas ꝓ nobis effun⸗
dit ex intimo amore cordis. Scdo cōtriuit
immūdū ꝑ ꝟginitatē ſuā. Demōes eñ di⸗
cūtur immūdi. qꝛ immūditias diligūt. pcu
rant ⁊ ſuadēt. ⁊ in cordibꝰ immūdoꝝ libenť
habitāt. Sed iſtos imūdos ipa cōtriuit me
rito ſue ꝟginitatis ⁊ puritatꝭ. Vñ in figurā
dꝛ Judith. ix. Erit memoriale noīs tui cuʒ
manus femine deiecerit eū. Jſta eſt eñ illa
manus. de qua dꝛ Prouer. vl. Manū ſuā
miſit ad fortia. Que aūt ſint illa fortia dꝛ
ibidē. Accinxit fortitudine lūbos ſuos. ro⸗
borauit brachiū ſuū. Tertio cōtriuit ſuper⸗
bū ꝑ humilitatē ſuā. Vñ in figura dꝛ Ju⸗
dith. xiiij. Vna mulier hebrea fecit cōfuſio⸗
nē in domo nabuchodonoſor regis. Sicut
eñ magna cōfuſio eſſet alicui gigāti ſi vna
puella ipm vinceret vel ligaret. Sic ſuꝑbis
demonibꝰ magna cōfuſio fuit qñ iſta puel⸗
la bñdicta ꝑ ſuā humilitatē eoꝝ ſuperbiam
ſuꝑauit. iuxta illud Job. xl. Ligabis eū an
cillis tuis. vna eñ de maioribꝰ ancillis dei
immo maior oīum fuit btā ꝟgo que ꝑ ſuā
humilitatē ligauit diaboli ptātē. Quarto
cōtriuit diabolū aſtutū. iuxta illud qđ in fi
gurā dictū fuit Judic. iiij. Jn manu femīe
tradeť ſyſara. i. diabolꝰ. Jpe eñ diabolꝰ eſt
valde aſtutus. vñ apľus inqt. ij. ad Cor. ix.
Timeo ne ſicut ſerpēs ſeduxit Euā aſtutia
ſua. ita ⁊ ſenſus veſtri corrūpantur ⁊c̄. Vir
go aūt Maria eſt valde ſapiēs. vñ Prou.
xiiij. dꝛ. Mulier ſapiēs edificat domū ſuā
. i. eccleſiā militātē. Jpſe igiť ſyſara traditꝰ
eſt in manu femine. qꝛ aſtutia diaboli tra⸗
dita eſt ſapiētie Marie. qꝛ illud qđ diabolꝰ
aſtute cogitat: h̄ ipſe ſapiēter ordinat. Jſta
eſt illa mulier. de qua dꝛ. ij. Reg. xx. Excla
mauit mulier ſapiēs de ciuitate. ⁊ infra. Jn⸗
greſſa eſt ergo ad omnē pplm. ⁊ locuta eſt
eis ſapiēter. qui abſciſum caput ſibi proie⸗
cerūt ad ioab. Jpſa eñ ꝟgo Maria mulier
ſapiētiſſima ad deū clamat qñ ſuis orōnibꝰ

pro nobis apud deū interpellat. Tūcqꝫ ſa⸗
piēter ad pplm loquiť qñ eius inſpiratiōi⸗
bus illuminamur. Tūcqꝫ caput ſibi ampu⸗
tat qñ diabolicas ſuggeſtiōes frāgit penitꝰ
⁊ eneruat. Vel pōt dici ꝙ ꝑ h̄ qđ dꝛ Geñ.
Victoria Marie ſuꝑ diabolū
iij. Jpā cōteret caput tuū oſtēdiť victoria
ꝟginis ſuꝑ diabolū quadruplici rōne. Pri
mo rōne cōterētis. cū dꝛ. Jpā. qꝛ nō fuit vir
ſed femina. Scdo rōne modi cōterēdi. quia
nō ꝑcuſſit. nec vulnerauit. ſed cōtriuit. qđ
eñ ꝑcutitur vel vulnerať interdū reſanať.
qđ ꝟo cōteritur nūꝙ̄ vlteriꝰ reparať. Ter⸗
tio rōne ptis quā cōtriuit. qꝛ nō caudā. ſed
caput. i. ſuggeſtionē ſuā. ſerpēs eñ in cau⸗
da ꝑcuſſus euadit. ſed in capite ꝯtritꝰ nūꝙ̄
reſurgit. Fecit ergo btā ꝟgo more boni mi
litis qui lanceā ſuā in capite aduerſarij ſui
nō in pectore frāgere querit. Quarto rōne
ꝑſone quā cōtriuit. qꝛ nō aliquē de paruis
demonibꝰ. ſed ipſuʒ principē demonioꝝ cō
triuit. qđ notať cuʒ dꝛ. Caput tuū. Jlle eñ
ſerpēs qui Euā decepit figurabat luciferuʒ
qui eſt caput alioꝝ demonū. Jpſi igiť bene
dicte virgini ſupplicabat hūanum genꝰ di⸗
cens illđ Eccľi. xxxvj. Tolle aduerſariuʒ: ⁊
afflige inimicū. ⁊ cōtere caput pricipis ini⸗
micoꝝ nroꝝ. ⁊ iteꝝ illđ ps. ix. Cōtere bra⸗
hium pctōris ⁊ maligni. ⁊ illđ Job. xl. Cō
tere impios ī loco ſuo. Jpſa ꝟo bñdicta vir
go ipſis demonibꝰ dixit. Cōteram ſuꝑbiaʒ
duricie veſtre Leuiť. xxvj. Jn ipſa igiť glīo
ſa ac victorioſa ꝟgine ꝟificatū fuit illđ Ec
cľi. xlvij. Cōtriuit inimicos vndiqꝫ. Cōtri⸗
uit eiʒ diabolū de ſuꝑbia tēptantē: malleo
humilitatꝭ. tēptantē ꝺ auaricia: malleo pau
ꝑtatꝭ. tēptātem de luxuria: malleo caſtitatꝭ.
tēptātem de gula: malleo ſobrietatꝭ. tēptan
teʒ de ira: malleo ſupportatōis. tēptantē de
inuidia: malleo charitatꝭ. ⁊ tēptantē de acci
J — Maria ſibꝰ delicijs affluens.
dia: malleo ſollicitudinis. Vigeſimaocta
ua eiꝰ excellencia dꝛ delicioſitatꝭ. Jpſa eñ ha
buit delicias ſpūales ⁊ celeſtes tā ī mūdo ꝙ̄
in celo. iux̄ illđ Cañ vj. Que eſt iſta q̄ aſcen
dit de deſerto delicijs affluēs innixa ſuꝑ dile⸗
ctū ſuū? Primo eñ habuit delicias ſpūales ī
h̄ mūdo. de qbꝰ dic̄ berñ. Quid niſi delicias
dixerim ꝟginitatꝭ decꝰ cū munere fecūditatꝭ
hūilitatꝭ inſigne. diſtillātis charitatꝭ fauuʒ.
miſcdīe viſcera. plenitudinē grē. ⁊ ꝓrogati
uā glīe ſingularis: hec ille. Scdo habuit de
licias celeſtes. ⁊ iſte ſunt in triplici differē⸗
tia. Alique enim ſunt generales. alie ſpecia
les. ⁊ alique ſingulares. Prime delicie ge⸗

nerales ſunt omnibꝰ ſanctis cōmunes. De
quolibet enim ſancto dicit Auguſtinꝰ ꝙ in
eternitate dei viget. ī veritate dei lucet. ⁊ in
dei bonitate gaudet. Jſte aūt delicie cōmu⸗
nes nobiliꝰ ſunt in virgine ꝙ̄ in ceteris ſan
ctis. qꝛ iocundiꝰ gaudet. clariꝰ videt. ⁊ nobi
liꝰ viget. vnde Sapieñ. iiij. dꝛ. O ꝙ̄ pulcra
eſt caſta generatio cū claritate Jn hoc eñ ꝙ
diciť caſta generatio: notať ꝙ iocūdiꝰ gau
det ex eo ꝙ virgo ꝑmanſit ⁊ tñ genuit. Jn
hoc ꝟo ꝙ dicitur cū claritate: notať ꝙ cla⸗
rius videt. Jn eo aūt ꝙ ſtatim ſubinfertur.
Jmmortalis eſt enim memoria illiꝰ: deno⸗
tatur ꝙ nobiliꝰ viget. Qꝛ aūt ipſa benedi⸗
cta virgo clariꝰ videat deuʒ omnibꝰ ſanctis
patet per ſentenciā Dioni. in libro de angeli
ca hierarchia dicentꝭ. ꝙ quātovnꝰ angelus
vel vna anima altiori fungiť loco: tāto cla⸗
rius videt deum. Cuʒ ḡ ⁊ c̄. vñ Hieronymꝰ
inquit. Eleuať ſuper oēs choros angeloꝝ
vt poſſit ſpeciem vultumqꝫ videre ſaluato
ris quem amauerat cōcupierat ex toto deſi
derio cordis. ⁊ Auguſtinus ait. Marie ani
ma claritate fruiť chriſti. ⁊ glorioſis eiꝰ cō⸗
ſpectibus ſemper preſens ſemper cōſpiciēs
ſemꝑ videre ſitiēs inextimabiliter paſcitur.
Secūde delicie dicūť ſpeciales: quas nō
omnes ſancti poſſident. ſed tm̄ ꝟgines mar — K Delicie ſpēales
tyres ⁊ doctores hñtes aureolā. put dicūt
theologi in. iiij. di. xlix. Et has delicias ex⸗
cellentiſſime habet glorioſa ꝟgo. eſt eñ co⸗
ronata aureola virginuʒ. qꝛ ipſa eſt regina
omniuʒ virginū. Eſt coronata corona mar
tyrū. qꝛ ipſa pluſ ꝙ̄ martyr fuit. vt ait Hie
ronymꝰ. Eſt coronata corona predicatoꝝ.
qꝛ in ipſa ſola remāſit fides de filio dei quā
alijs predicauit ⁊ eos in fide roborauit. Sʒ
ad pñs loquēdo nō ſolū de delicijs ꝟginū:
dico ꝙ hñt coronā ſiue aureolā ī capite qđ
ſignificatū fuit Exo. xxv. vbi deꝰ ꝑcepit fie
ri ſupra archā coronā aureā. Jtē ſunt fulgi
di ī corꝑe iux̄ illđ Apoc. iij. Ambulabūt me
cū in albis: ⁊ canūt canticū mirabile. vt ha
betur Apoc. ij. Et hñt familiaritateʒ xpī in
ſocietate iux̄ illđ Apoc. xiiij. Hi ſequuntur
agnū quocūqꝫ ierit. He aūt delicie glorioſiꝰ
fuerūt in virgine maria. de q̄ dꝛ Apoc. xij.
Mulier amicta ſole ⁊c̄. Alie eñ ꝟgines ha
bēt coronā aureolā. ipſa aūt coronā duode
cim ſtellis adornatā. Alie decorantur veſte
alba. ⁊ ipſa eſt ſole amicta. Alie ſequuntur
agnū pedibꝰ ſuis. ⁊ ipſa hʒ lunā ſub pedibꝰ
ſuis. i. eccľiaʒ militantem ⁊ triūphantē ſub

impio ſuo. Alie cãtant ꝓ ꝯſuata ṽginita-
te. ⁊ ipſa ꝓ virginitate ⁊ fecũditate. ⁊ iõ ibi
L
Delicie Marie ſingulares ſunt ꝗttuoꝛ.
dr̃. In vtero hñs. Tercio hꝫ delicias ſin
gulares q̃ notant̃ cũ dr̃ Innixa ſup dilectũ
ſuũ. Ubi notãdũ ꝙ ꝗttuoꝛ inter alias ſunt
eius dlicie ſingulares. Prima dr̃ ſecuritas
quã maxime habuit ĩ mũdo Secura ei erat
ꝙ ꝑ pctm̃ nũq̃ cadere poterat q̃ ſup deũ in-
nixa erat. ait ei ps. cxxiiij. Qui cõfidũt in
dño ſicmõs ſyon nõ cõmouebit̃ i. ⁊c̃. Erat
em̃ ſecuriſſima de ſua ꝑhẽni gr̃a ⁊ gl̃ia. qꝛ
ꝑ ſctificatões erat in diuina gr̃a cõfirmata.
iux̃ illõ ps. xlv. Fluminis impet⁹ letificat
ciuitatẽ dei. ſctificauit tabernaculũ ſuuꝫ al
tiſſim⁹. de⁹ in medio ei⁹ nõ cõmouebit̃. Se
cũda ṽo dr̃ magna dignitas Innixa ei erat
ei a quo angelice ptãtes reuerẽdo reſiliũt ⁊
in cuius cõſpectu aſpiciẽdo tremũt. iux̃ illõ
qõ canit eccl̃ia. Tremũt vidẽtes angeli ⁊c̃.
Et quẽ laudãt angeli: adoꝛãt dñatiões: tre
mũt ptãtes ⁊c̃. Tertia dr̃ ptãs. q̃ em̃ alicui
rei innitit̃ virtutem eius ſibi aſſumit: ⁊ ea
ſicut vultyritur. Et ſimiliter ipſa dei mr̃ de
oĩpotentia filij ſui cui eſt innixa: q̃ñtuꝫ vult
ſibi aſſumit. Et iõ dicit eccl̃i. xxiiij. In hieru
ſalem ptãs mea. Et bern̄. inq̃t. Quare mi-
fereri non poterit maret omnipotentie?
Quinta eſt filij ſui tota ꝓprietas. qõ notat̃
cũ dr̃. ſup dilectũ ſuũ. Alij eniꝫ filij nõ ſunt
totaliter mr̃is: ſꝫ etiã ſunt patris. Iſte aũt
fili⁹ tot⁹ beate ṽginis q̃ ad humanitatẽ fuit
qꝛ nullũ carnalẽ p̃reꝫ habuit. Et iõ ipã tota
ſup eũ innixa fuit: ⁊ ei⁹ delicias abũdãtiſſi
me deguſtauit. ⁊ ꝑꝑ h̃ ipſe illi inq̃t Cañ. vij
ꝙ̃ pulc̃ es ⁊ ꝙ̃ decoꝛa chariſſima ĩ delicijs
De iſta quoq; delicatiſſima virgine verifi-
catũ fuit illõ Iob. xxij. Sup oĩpotẽtem de-
licijs affluẽs: ⁊ eleuabis ad deũ facieꝫ tuã.
Rogabis eum ⁊ exaudiet te: ⁊ in vijs tuis
ſplẽdebit lumẽ. Qui ei humiliat⁹ fuerit erit
in gl̃ia. ⁊ qui inclinauerit oculos ſuos ipſe
ſaluabitur. O igit̃ virgo delicijs plena: q̃ne
dixiſti Prouẽ. viij. Et delicie mee eſſe cuꝫ fi-
lijs hoĩm. Fac vt de nobis verificet̃ illõ Ne-
emie. ix. Abũdauerũt dlicijs a bõitate tua
M
Maria deũ q̃re re: ⁊ inuenire meruit.
magna. Uigeſima nona excellentia btẽ
ṽginis dr̃ queſitõis. Ipſa em̃ ſingulariter
deum queſiuit: ⁊ inuenire meruit, eo ꝙ euꝫ
queſiuit ſuo tp̃e: loco ⁊ modo. Primo eniꝫ
queſiuit eum ſuo tp̃e. ſ. gr̃e. ⁊ ideo inuenire
meruit gratiam dei: ⁊ per conſequens ip̃m
deuꝫ. Et ideo dixit ei angel⁹. Inueniſti gra
tiam apud deum, Luc. j. Et hoc ſignificatũ
eſt Lu. ij. vbi dicit̃ ꝙ poſt triduũ inuenit fi
liuꝫ in templo. Prima em̃ dies fuit temp⁹
ante legem: ⁊ nõ poterat inueniri. Nam lꝫ
rogaſſet Moyſes di. Exo. iiij Obſecro dñe
mitte quẽ miſſurus es. non fuit exauditus
Secũdus dies fuit temp⁹ ſub lege: in quo
etiam nõ potuit inueniri. Unde lꝫ dixiſſet
Iſa. ſui li. c. lxij. Utinã diſrũpes celos ⁊ de
ſcẽderes. tñ non fuit exaudit⁹. Tercia autẽ
dies fuit temp⁹ gratie. Et in iſta die ſi que-
ritur de facili inuenit̃. Unde dicit̃. Iſa. lv.
Querite dñm dum inueniri poteſt. innoca-
N
Xp̄s q̃ſit⁹ eſt ĩ trib⁹ locis.
te eum dum ꝓpe eſt. Scdõ q̃ſiuit euꝫ ſuo
loco. Sed notãdũ eſt ꝙ xp̄s trib⁹ locis fuit
queſitus. ſ. in p̄ſepio a paſtoꝛib⁹. in templo
a parentib⁹. ⁊ in ſepulcro a ſanctis mulieri
bus: Primo paſtoꝛib⁹ fuit dictũ Lu. ij. In-
uenietis infantẽ in p̄ſepio. Ubi ſciendũ ꝙ
xp̄s inuenit̃ in humilitate: ⁊ iõ dicit̃. Inue
nietis infantem. Itẽ inuenit̃ in paupertate
⁊ ideo ſubditur. pãnis inuolutũ: Inuenitur
etiã in carnis maceratione ⁊ ideo addit̃ po
ſitum in preſepio. In his autẽ tribus locis
maria deũ queſiuit ⁊ inuenit. ſ. in hũilitate
qñ ſe ancillã vocauit. In pauꝑtate: quando
omnia terrena contempſit. ⁊ in carnis ma
ceratione ſiue aſꝑitate: qñ virginitatem de
uouit. Hoĩes autem mundani deũ querere
ecõtrario volũt. in delicijs. in diuitijs. ⁊ in
honoꝛib⁹. ſed ibi nõ inuenitur. iux̃ illõ Iob
xxviij. Nõ inuenit̃ in terra ſuauiter viuen-
tiũ. ſ. carnaliuꝫ ⁊ delicioſoꝝ. Abyſſus dicit
nõ eſt mecũ. i. hũana cupiditas q̃ nõ habet
fundũ. qꝛ ſic dr̃ Eccl̃i. v. Auarus nõ imple-
bitur pecunia. Et mare loquitur. nõ eſt me
cũ. i. tumẽs ſupbia. Supbus eniꝫ inſtar ma
ris ſemꝑ cõtra alios intumeſcit. ſemꝑ feruet
ſemperq; eſt in motu ⁊ ꝑturbatiõe. iux̃ illõ
Iſa. lvij. Coꝛ impij quaſi mare feruens qõ
quieſcere nõ poteſt. Scdõ xp̄s queſit⁹ fuit
in templo a parẽtib⁹. Uñ vt habet̃ Luc. ij.
dixit ei btã virgo. Pr̃ tu⁹ ⁊ ego dolẽtes que
rebam⁹ te. Primo em̃ q̃ſierũt eũ in comita
tu: ⁊ nõ inuenerũt. Poſtmoduꝫ queſierunt
illũ inter cognatos ⁊ notos: ⁊ ſic nõ iuene
runt. Tãdem queſierũt eum in tẽplo: ⁊ in-
O
In trib⁹ amorib⁹ xp̄s q̃rit̃. ſꝫ in q̃rto inuenit̃
uenerũt. Eſt aũt ſciendũ ꝙ reꝑitur qua-
druplex amoꝛ. ſ. priuat⁹. mũdan⁹. domeſti-
cus ⁊ diuin⁹. Nõ potuerũt igit̃ ipſum inue-
nire apud ſeipſos: qꝛ non inuenit̃ in amoꝛe
ꝓp̄o ſiue p̄uato. cũ ille ſit amoꝛ ꝑicl̃oſ⁹. iux̃
illõ. ij. ad Thimo. iij. Inſtabũt tp̃a ꝑiculoſa
⁊ erũt hoĩes ſeipſos amãtes ⁊c̃. Scdõ non

inuenit̃ in comitatu hoĩm mũdanoꝝ: qꝛ nõ
inuenit̃ ĩ amoꝛe mũdano. iux̃ illõ Ioh. xiiij
Spũs veritatis quẽ mũdus nõ pt̃ recipere.
Tertio nõ inuenerunt eũ inter cognatos ⁊
notos. qꝛ nõ inuenit̃ ĩ amoꝛe parẽtũ. Unde
Bern̄. inq̃t. Quõ bone ih̄u inter cognatos
meos te inueniã: q̃ inter tuos minime es in-
uentus. Inuenerũt aũt ip̃m in tẽplo dei. i.
in amoꝛe ſpũali ⁊ diuino. iux̃ illõ Ioh. xiiij.
vbi ipſe ait Si quis diligit me ſmonẽ meũ
ſuabit: ⁊ ad eũ veniem⁹ ⁊ mãſionẽ apud eũ
faciem⁹. Et de his ꝗttuoꝛ amoꝛib⁹ dicit idẽ
ſaluatoꝛ Luc. xiiij. Si q̃s venit ad me ⁊ nõ
odit patrẽ ſuũ ⁊ mr̃em. Ecce amoꝛ domeſti
cus. Adhuc aũt ⁊ aĩaꝫ ſuã. Ecce amoꝛ p̄ua
tus. Et q̃ nõ baiulat crucem ſuã. ecce amoꝛ
mũdan⁹. Ille em̃ crucẽ baiulat q̃ crucifixus
eſt mũdo ⁊ mũd⁹ ſibi. ⁊ venit poſt me. Ecce
amoꝛ ſpũalis ⁊ diuin⁹. Tercio fuit queſit⁹
in monumẽto a ſctis mulierib⁹: ſed ibi euꝫ
iacẽteꝫ nõ inuenerũt Et ꝓpter h̃ btã virgo
cũ eis ire noluit. ſiue ꝓpter doloꝛẽ quẽ ha-
buiſſet vidẽdo ſepulcrũ. ſiue ꝓpter lãguoꝛẽ
quẽ incurrerat ꝓpter filij ſui obitũ. ſiue qꝛ
ſciebat eũ reſurrexiſſe gl̃ioſum ⁊ immoꝛta-
litate indutũ. Credendũ eſt eñi ꝙ p̄mo ap-
paruit ipſi matri ꝙ̃ alteri poſt reſurrectõeꝫ
iux̃ illõ Sedulij poete. Sꝑ virgo manens:
huiuſce viſib⁹ aſtãs. Luce palã dñs pri⁹ ob
tulit ⁊c̃. Abſurdũ ei fuiſſet ſi pri⁹ extraneos
de ſua reſurrectõe letificaſſet: ⁊ matri deſo
P
Quesiuit debito modo
late vltimo appáruiſſet. Tertio queſiuit
deũ debito modo. Mod⁹ aũt q̃rendi deum
ſm Diony. eſt triplex Prim⁹ ẽ ꝑ ſenſibiliũ
manuductõꝫ iux̃ illõ. Sap̄. xiij. A magnitu
dine ſpeciei ⁊ creature cognoſcibiliter pote
rit creatoꝛ hoꝝ videri. Et Ro. j. dr̃. Inuiſi-
bilia dei per ea que facta ſunt intellecta cõ-
ſpiciunt̃ Et iſte mod⁹ cognoſcẽdi eſt magis
paruuloꝝ ⁊ inſipientiũ. Scdõs mod⁹ eſt per
intellectualiũ opatõeꝫ. ⁊ iſte mod⁹ ẽ magis
ꝓuectoꝝ ⁊ ꝓficientiũ: q̃ relinquũt ſenſibilia
⁊ viſibilia: ⁊ cõuertũt ſe ad intellectualia. et
tales deũ inueniũt: q̃ ait Prouẽ. viij. Qui vi
gilauerit ad me iueniet me. Terti⁹ mod⁹ ẽ ꝑ
immediatã vnionẽ: ⁊ iſte eſt perfectoꝝ: qui
relinquũt ſenſibilia: ⁊ deſerunt intellectua-
lia creata: ⁊ immediate ad diuina aſcẽdunt
⁊ deifoꝛmes effecti deo ſe immediate vniũt
Et iſtum modũ querendi deũ habuit beata
virgo. Deus enim dicitur ignis ſo ⁊ amoꝛ.
Beata autem virgo intantum fuit igne di-
uino inflammata: ꝙ quodammodo fuit in
ignem cõuerſa. Cuꝫ em̃ dicat Chꝛiſoſtom⁹
de Paulo. ꝙ ſicut ferrũ immiſſum in igneꝫ
totum efficitur ignis, ſic ipſe charitate ſuc-
cenſus totus effectus eſt charitas. Profe-
cto hoc multomagis dici poteſt de ṽgine be
nedicta. Iteꝫ intantũ fuit ſole diuino perlu
ſtrata: ꝙ ipſo ſole fuit amicta, vt dr̃ Apoc̃.
xij. Iteꝫ intantũ fuit amoꝛe diuino repleta:
ꝙ tota fuit in amoꝛem liq̃facta. vnde dice-
bat. Cañ. v. Anima mea liq̃facta ẽ vt dile-
ctus locutus eſt. Trigeſima ei⁹ excellen-
Q
Maria vacatõe mentis in deuꝫ q̃etiſſima.
tia dicit̃ req̃etionis. Sup omnes enim pu-
ras creaturas quieteꝫ interioꝛis hominis
⁊ vacatõem mentis ſemꝑ dilexit. ⁊ ideo in
thalomo ſuo clauſo oſtio moꝛabatur Unde
inquit Bern̄. ſup Miſſus eſt. ꝙ non eſt cre
denduꝫ ꝙ angelus Gabꝛiel quãdo ad eam
ſalutandã ꝑrexit oſtiũ apertũ inuenerit: ſꝫ
ſubtilitate nature ſue clauſo oſtio introiuit
Uoluit autem beata virgo tumultus fuge-
re: ⁊ ſibi vacare mult̃ de cauſis. Primo vt
oꝛationes ſuas ſecreti⁹ deo offerret. Secũ-
do vt ſuaꝫ caſtitatem cauti⁹ cuſtodiret. Et
iſtas duas cãs ponit Bern̄. vbi ſ dicẽs. In
greſſus eſt angelus in ſecretariũ pudici cu-
biculi. vbi ipſa clauſo oſtio oꝛabat patreꝫ in
abſcõdito. qꝛ nimiꝝ ſibi in ꝓpoſito erat fre
quentias hoĩꝫ fugere ⁊ colloquia vitare. ne
vel oꝛãtis ſilentium turbaretur: vel conti-
nẽtis caſtitas temptaret̃. Tertio q̃ſiuit q̃e-
tem mentis: vt ad ſuſcipiendam gratiã ſpi
rituſſancti ſe abilitaret: qꝛ requieſcit ſuper
humileꝫ ⁊ quietuꝫ. Iſa. lxvj. Unde apoſtoli
receperũt ſpiritũſanctũ ſedẽtes. i. a curis ſe
cularibus quieſcẽtes. Hinc etiam eſt ꝙ filij
iſrael mãna recipere nõ potuerũt q̃diu fue
rũt in egypto ⁊ donec habuerunt farinam
egypti: ⁊ donec trãſierũt mare egypti. Ille
eniꝫ eſſe ĩ egypto dicit̃ qui adhuc eſt in pctõ
Et ille hꝫ farinã egypti qui retinet occaſio-
nes pcti. Et ille nõdum trãſiuit mare egy-
R
pti qui adhuc intricatur curis mũdi. Quia
igit̃ beata virgo perfectam mentis quieteꝫ
Spũſſanct⁹ diuꝫ ſi modo ĩ hoĩb⁹ q̃eſcit.
habuit: ideo ſpirituſſanctus in ea perfecte
q̃euit. In quibuſdaꝫ em̃ nullo modo requie
ſcit. In alijs requieſcit: ſed non perfecte. In
quibuſdaꝫ ṽo req̃eſcit ꝑfecte. Nã ĩ pctõꝛib⁹
ñ req̃eſcit qꝛ ĩ eis ẽ pugna cõtinua. In ſctis
ṽo ꝑegrinãtib⁹ req̃eſcit ſemiplene qꝛ in eis
ẽ req̃es ſemiplena In ſctis aũt triũphãtib⁹
ꝑfecte req̃eſcit qꝛ ĩ eis ẽ req̃es ꝑfecta. Et qꝛ
in btã virgine fuit requies perfectiſſima. ⁊
ipſa bñdicta dei mater ſemꝑ vacauit diuis:

ideo ſpūſſanctus ꝑfectiſſime in illa requie-
uit. Ūn̄ ipſa inq̄t Eccli. xxiiij. In omnibꝰ re
quiē queſiui: ⁊ in hereditate dn̄i morabor.
tūc p̄cepit ⁊ dixit mihi creator oīum. ⁊ qui
creauit me requieuit in tabernaculo meo. In
figurā aūt p̄dictoꝝ legit̄ Gen̄. viij. ꝙ Noe
tribꝰ vicibꝰ colūbā emiſit de archa. In p̄ma
aūt vice nō requieuit, q₂ loca paludoſa inue-
nit. In ſcd̄a ꝟo vice requieuit: ſꝫ nō ꝑfecte. re-
quieuit em̄ aliquantulū in arbore oliue. ſed
cito ad archā rediit. In tertia aūt vice reqe
uit ꝑfecte. q₂ vltra ad archaꝫ nō rediit. Per
qḋ datur intelligi. ꝙ chorda paludoſa, id
eſt immūda ſpūſſanctꝰ fugit. In cordibꝰ ꝟo
ſanctoꝝ peregrinātiū quieſcit ſꝫ nō ꝑfecte.
q₂ in eis aliquā carnis repugnātiam inue-
nit. In cordibꝰ aūt ſanctoꝝ triūphantium
perfecte requieſcit, q₂ in eis nullā penitus re
pugnātiā carnis reperit. Et iſto mō in bn̄di
cta ꝟgine ꝑfectiſſime requieuit, cuiꝰ caro ſpūi
nō repugnabat. nec aliquos motꝰ inordina
tos emittebat ſꝫ rōni penitꝰ obediens erat.

S
Maria
requieuit
in ſe.

Poſſumus q̄ꝫ dicere. ꝙ ipſa quietiſſima
virgo requieuit in ſeipſa ⁊ requieſcit in nobis.
Requieuit em̄ p̄mo in ſeipā in hoc mūdo ⁊
nūc requieſcit in celo. In h̄ em̄ mūdo requieuit
quo ad corpus ⁊ aīam. Quo ad corpꝰ. quia
vt. ſ. dictū eſt eiꝰ caro cū aīa nō habuit pu-
gnā. ſic h₃ caro alioꝝ. iuxta illud ad Gal.
v. Caro cōcupiſcit aduerſus ſpm̄. Aīa ꝟo eiꝰ
ꝑ amorē cū deo vnita fuit. ⁊ iō ꝑfecte cum
ip̄o requieuit. Ūn̄ dicere poterat cū propheta
ps. iiij. In pace in idip̄m: dormiā ⁊ requi-
eſcā. Scd̄o requieſcit mō in celo in corꝑe ⁊
aīa. Ūn̄ ipſa inq̄t Eccli. xxiiij. In ciuitate
ſancta ſilr̄ requieui. Requieſcit em̄ eiꝰ corpꝰ in
deo quātū ad oēs ſenſus. Nā oculi eius re
quieſcūt in videndo faciē xp̄i. Aures eiꝰ in
audiēdo vocē illiꝰ. nares eiꝰ in odorādo odo
rem xp̄i. os eius in loquēdo ore ad os cum
filio. manus eiꝰ in tangēdo ꝑſonā xp̄i. Silr̄
eius aīa in deo ꝑfecte requieſcit. eius intelle-
ctus in pulchritudine ſumme veritatꝭ, eius
volūtas in dulcedine ſumme ſuauitatis. eiꝰ
memoria in cōtinuatione eternitatis. Et ꝓ
pter iſta d̄r de quolibet beato. ⁊ multo ma
gis dici p̄ōt de illa Eſa. xxxij. Sedebit po-
pulus meus in multitudine pacis, in taber
naculis fiducie. ⁊ in requie opulenta. Ipſa
em̄ mō ſedet ⁊ requieſcit in multitudine pa
cis quantū ad viſionē ⁊ pulchritudinē ſum
me ꝟitatis. ⁊ in tabernaculis fiducie quā-
tū ad eternitatē ſecuritatis. ⁊ in requie opu
lenta quātū ad dulcedinē ſumme ſuauitatꝭ.

Scd̄o p̄ncipaliter dico ꝙ requieſcit in no-
bis. Ūn̄ notādū eſt. ꝙ ip̄a requieſcit in ſex ge
neribꝰ hoīum. ⁊ h̄ tāgit Eccli. xxiiij. vbi ait.
Gyrū celi circuiui ſola. ⁊ ꝓfundū abyſſi pe
netraui. ⁊ in omni terra ſteti. ⁊ in oīni pplo
⁊ in omni gēte primatū tenui. ⁊ oīum excel
lentiū ⁊ ſublimiū colla ꝓpria ꝟtute calca-
ui. ⁊ in omnibꝰ requieꝫ q̄ſiui. Ex q̄bus ꝟbis
hr̄. ꝙ ip̄a ɔtēplatiuos facit cōtinue delecta
ri ɔtēplādo celeſtia. ⁊ iō ait. Gyꝝ celi circui
ui ſola. Tūc em̄ gyrū celi circuit. qn̄ cōtēpla
tiuos celeſtia deſiderare facit. Ipſa q̄ꝫ pre-
ſumptuoſos a ſua p̄ſumptione reuocat. fa-
ciēs eos timere ſupplicia eterna. ⁊ iō ait. ꝓ
fundū abyſſi penetraui. Tunc em̄ ꝓfunduꝫ
abyſſi penetrat. qn̄ facit ꝙ p̄ſumptuoſus pe
nā eternā formidat. Ipſa etiam tribulatos
ad patiētiā animat. ⁊ iō ait ⁊ in fluctibꝰ ma
ris ambulaui. Tūc em̄ in fluctibꝰ maris am
bulat. qn̄ amaricatos ad ꝟtutē patiētie re-
uocat. Ipſa q̄ꝫ auaros deſpicere facit terre-
na. ⁊ iō ait. In omni terra ſteti. Tunc enim
in cordibꝰ terrenoꝝ ſtat. qn̄ eos ad terreno-
rū ɔtemptū ꝓuocat. Ipſa etiā pctōres ſupe
rare facit vitia ⁊ peccata. ⁊ iō ait. In omni
pplo ⁊ in omni gēte primatū tenui. Pctō-
res em̄ dicūtur populi. i. depopulati. q₂ de-
mones eos ꝑ diuerſa vitia depopulant̄. di-
cunt̄ etiā gētes. quaſi gētilit̄ viuētes. Tūc
aūt ipſa in omni pplo ⁊ in omni gēte tenet
primatū. qn̄ facit vt ipſi pctōres vincant ⁊
ſuperēt omne pctm̄. Ipſa q̄ꝫ ſuꝑbos reuo-
cat ad humilia. ⁊ iō ait. ⁊ oīum excellētiū ⁊
ſublimiū colla ꝓpria ꝟtute calcaui. Tūc em̄
excellētes ⁊ ſublimes calcat qn̄ ſuꝑbos ⁊ ar
rogātes ad ꝟtutē hūilitatꝭ inclinat. In om
nibꝰ aūt ſupradictis ſex generibꝰ hoīum ſic
correctꝭ ⁊ ſic reuocatis ip̄a requieſcit. ⁊ iō ſub-
dit. Et his oībus requieꝫ q̄ſiui. O igit̄ bn̄di-
cta ꝟgo q̄ ita libēter requieſcis in nobis.
fac vt etiā nos requieſcamꝰ in te. ⁊ dic nobis
illud Judicū. ix. Sub vmbra mea requieſcite.
Q₂ ꝟo tu ſemꝑ in deo requieuiſti. iō etiā deꝰ
ſemper requieuit in te. Ūn̄ de te ait p̄s. cxxxj.
Hec requies mea in ſeculū ſeculi: h̄ habitabo
qm̄ elegi eā. Tu ergo ꝟgo bn̄dicta ſuꝑ oēs
puras creaturas requiē habes. Naꝫ requies
eſt fructū ſui laboris hr̄e. l. oēs. vbi glo. in
ꝟbo requiē. C. de feri. De te ꝟo q̄ infinitā la
boꝝ tuoꝝ mercedē poſſides. dici p̄ōt illud
qḋ d̄r in. l. fi. C. de appa. pre. preto. lib. xij. ſ.
Requiem laborum ſuorum portauerit ⁊c̄.

Maria
requieſcit
i ſex ho
minibꝰ

T
Maria
mlt'ꝭ gla
dijs vul
nerata.

Trigeſimap̄ma excellētia btiſſime ꝟgi-
nis d̄r vulnerationis. Vulnerata em̄ fuit
multis gladijs ſiue ſagittis. ꝓ quibus in
celeſti gl̄ia remūeratiōnē maximā ꝑcepit.
Primus gladiꝰ fuit timoris. ꝓ quo rogat
deum p̄s. cxviij. di. Cōfige timore tuo car
nes meas. Iſtū em̄ gladiū beata virgo ha
buit. ꝑ quē omīa carnis vicia reſecauit.
Habuit em̄ non timorē ſeruilē ſed filialē.
qui ꝑmanet in ſeculū ſeculi. ⁊ qui animaꝫ
facit pulchrā. Unde ip̄a inq̄t Eccli. xxiiij.
Ego mater pulchre dilectiōis et timoris.
Scd̄s gladius fuit diuini ſmonis. de quo
dicit̄ Heb. iiij. Sermo dei eſt viuus ⁊ effi-
cax. ⁊ penetrabilior omni gladio ancipiti.
Iſtuꝫ em̄ gladiū maria in corde portabat.
quia dei ꝟba ſemꝑ in corde ſuo cōſuabat.
iuxta illud Luce. ij. Maria aūt cōſuabat
oīa verba hec cōferēs in corde ſuo. Unde
Amb. inq̄t. Nec hyſtoria nec littere docēt
btām mariā gladio vitā finiſſe. Incertum
eſt aūt vtruꝫ Symeon ꝓ gladio materiali
dixerit. an ꝓ verbo dei valido ⁊ acutiore oī
gladio ancipiti. Tertiꝰ gladiꝰ fuit amoris
de quo ip̄a inquit ſpōſo ſuo celeſti. Vulne
rata charitate ego ſum. De his tribus gla
dijs inquit Bern̄. Eſt ſagitta quedā timor
dn̄i. qui carnis deſideria cōfigit ⁊ inficit.
vt ſpūs ſaluus fiat. Eſt etiā ſagitta ſmo
dn̄i viuus ⁊ efficax: penetrās vſq₃ ad diui
ſionē anime ⁊ ſpūs. Eſt etiā ſagitta electa
amor xp̄i. qui animā marie nō ſolū ɔfixit
ſed etiā ꝑtranſiuit: vt nullā in pectore vir-
ginali particulaꝫ vacuā amore reliquerit.
aut certe ꝑtranſiuit eā vt veniret vſq₃ ad
nos. vt de plenitudine eiꝰ oēs accipemꝰ.
Quartꝰ gladiꝰ fuit ꝑſecutionis. q₂ mltas
cū apoſtolis ꝑſecutiones eſt ꝑpeſſa. vt ali
bi declaraui. Quītus aūt gladiꝰ d̄r doloris
quo vulnerata fuit in filij paſſione. Unde
exponēs Bern̄. illa verba Symeonis Lu.
ij. Et tuā ipſius animā ꝑtrāſibit gladius.
inq̄t. Vere ita ꝑtrāſiuit vt eā plus q̄ mar
tyrem p̄dicemus. In qua nimirū ſenſum
corporee paſſionis exceſſit cōpaſſiōis affe
ctus. De his duobus gladijs vltimis ait
Amb. ſuper Lu. In ſcriptura ſacra gladij
noīe tempalis tribulatio figurat̄. iuxᷓ illḋ
p̄s. xxxvj. Gladiū euagi. pctōres. Et iteꝝ.
Gladius eoꝝ intret in corda ipſorum. Et
de ioſeph tribulato d̄r. Ferrū pertranſiuit
animā eius. Quāq̄ aūt multe tribulatio-
nes animā tranſfoderit ꝟginis btiſſime.
illa tamē illic ſpecialiter deſignat̄: que ma
terna tranſfixit viſcera dn̄o in cruce mori-
ente. hec ille. His ergo q̄nq₃ vulneribus:
ſicut filio ſuo fuit cōformis. ita etiaꝫ facta
eſt particeps eius infinite conſolationis.

V
Maria
deū ſū-
me ma-
gnifi-
cans

Trigeſimaſecūda eius excellētia d̄r ma
gnificationis. Nulla em̄ pura creatura ita
deum laudauit ⁊ magnificauit ſicut ipſa.
Sunt aūt inter alia decē per que deus ma
gnificari ⁊ laudari poteſt. ſ. vox humana.
tuba. pſalteriū. cythara. tympanuꝫ. orga-
num. cymbalū. ſiſtrū. lyra. ⁊ tybia. De q̄bꝰ
generibus inſtrumētoꝝ legit̄. ij. Reg. vj.
vbi d̄r. ꝙ dauid ⁊ oīs ppl's laudabāt dn̄m
in oīībꝰ lignis fabrefactis. ⁊ cytharis. ⁊
lyris. ⁊ tympanis. ⁊ ſiſtris. et cymbal' ⁊c̄.
Q₂ aūt benedicta ꝟgo deum magnificaue
rit omnibus iſtis modis oſtēdit̄ ꝑ canticuꝫ
eius. cuius decē verſiculi iſtis decē inſtru-
mētis optime cōcordant. Quia em̄ primo
humana lingua deus laudari debet. Ideo
b. virgo in principio ſui cātici decantauit.
Magnificat anima mea dn̄m. quo q̄dem
modo vt ait Thomas in. iiij. diſ. xliiij. ſcti
ī patria deū laudāt. Scd̄o laudari poteſt
deus pſalterio. Et ideo: quia pſalteriū ex-
ultare facit. ip̄a ait. Et exultauit ſpiritus
meus in deo ſalutari meo. Tertio lauda-
re poſſumꝰ deum tympano. Et quia tym-
panum fit de corio aſinino. quod eſt valde
humile ⁊ abiectuꝫ. ideo ait. Quia reſpexit
humilitatē ancille ſue. Quarto laudat̄ deꝰ
organo. Et quia organū in feſtiuitatibus
pulſat̄. ideo ait. Quia fecit mihi dn̄s ma-
gna qui potēs eſt. Quinto laudat̄ cymba
lis. ⁊ quia cymbalū eſt inſtrumētū pium.
Ideo in q̄nto verſu oſtēdit magnā dei mi-
ſericordiam cōceſſam humano generi di.
Et miſericordia eius ⁊c̄. Sexto laudat̄ deꝰ
ſiſtro. Siſtrū aūt eſt inſtrumentū quo vte
bant̄ mulieres ad magnificandā victoriā
⁊ potentiā dauid cōtra ſuꝑbū Golyam. vt
habet̄. j. Reg. xviij. Et iō ait. Fecit potētiā
in brachio ſuo. Septīo laudat̄ tuba. ⁊ q₂
tuba eſt inſtrumētū excitās belligeros vi-
ros ad pugnā ad inimicos vincēduꝫ. ideo
cecinit. Depoſuit potētes de ſede. Octauo
laudat̄ deus tybia. que dulcem facit melo
diam. ⁊ quodāmodo ſuos audiētes ſua ſa
tiat ſuauitate. iō ait. Eſuriētes īpleuit bo
nis. Nono laudatur cythara. que in mo-
dū humani pectoris formata eſt. ⁊ in bra-
chio pulſatur dulci melodia. ideo cecinit.

Suſcepit iſrael puer̄ ſuū. Decimo laudaṫ
deus lyra. ⁊ qꝛ longa eſt ⁊ arcu pulſaṫ. Jō
ipā ỽgo oñdens adimpleta que lōgo tēpe
pr̄ibus fuerāt ꝓmiſſa: cecinit di. Sicˉ locu-
tus eſt ad pr̄es nr̄os ⁊c̄. Bene ẜ. x. ỽſibus
deū magnificauit: vt oñderet ſe oībus in-
ſtrumētis deū laudaſſe. Non ſolū aūt ipā
ſic excellēter deū magnificauit. ſed etiam
alios ad eū magnificādū ꝓuocauit. Unde
Bern̄. in ſer. aduētꝰ ait. Angelꝰ ipē āplius
hoī nō loq̄baṫ. pr̄iarcha defecerat. deerat
ꝓpha. ſacerdos auaricie ſtudebat. dux nō
inueniebaṫ qñ venit dn̄s. intantū vt aude
ret diabolꝰ dicere. oīa regna mūdi fore ſua
vt pꝫ Mat. iiij. Et ipē filiꝰ dei qui iā p̄di-
care ceperat. nō inueniēs dn̄m laudātes.
veraciṫ dixit ſe nō habere vbi caput ſuum
reclinaret. ſ. Mat. viij. ⁊ Lu. ix. Erat igiṫ
dn̄s nō ſolū puulꝰ: ẜ fere nullꝰ in ꝯſpectu
hoīm. ⁊ eius laus totalr̄ defecerat. Jō ỽgo
ſola mutefacta hoīm labia ad dn̄m laudā-
dū inuitat di. Magnificat aīa mea dn̄m.
quaſi diceret. Oēs gētes magnificate eū.
ps. lxvj. Et qꝛ ipſa ſup oēs magnificauit
deū. ideo deus qui ait. j. Regū. ij. Qui me
honorificauerit glꝛificabo eū. ſup oēs illaꝫ
x in celeſti gloria magnificauit ⁊ exaltauit.
Tregeſimatertia eius excellētia dꝛ vni-
tatis. multas aūt alias ꝑtrāſeo cauſa bre
uitatis. Si em̄ de illis loqui vellē. verifica
reṫ illud qd̄ ait Aug. in ẜmone q̄rte dn̄ice
de aduētu di. Facilius me tp̄s q̄ copia de
ſeret. Dico igiṫ ꝓ expeditiōe huius partis
q̄ maxima fuit vnitas inter benedictam
Unitaſ quadruplex inṫ deum ⁊ mariaꝫ ỽginē ⁊ deū. Eſt aūt quadruplex vnitas
ſcꝫ carnalis. q̄ eſt inter virū ⁊ vxorem. qui
ſunt duo in carne vna Geñ. ij. Et iſta vni-
tas fuit inter beatā ỽginem ⁊ deū. qꝛ eam
ſibi in ſpōſam accepit. ⁊ ſp̄uale mr̄imoniū
cū ea cōtraxit. iuxta illud Oſee. ij. Deſpon
ſabo te mihi in fide. Jſtud aūt mr̄imoniuꝫ
fuit initiatū ꝑ angeluꝫ ꝑ verba de futuro:
qñ ei dixit. Ecce cōcipies ⁊ paries filium.
Deinde fuit ratificatū ꝑ verba de preſenti
qñ ipſa virgo cōſenſit ⁊ dixit. Ecce ancilla
dn̄i ⁊c̄. Deinde fuit ꝯſummatū. qñ filiꝰ dei
in ea incarnatꝰ eſt. Et tunc fuerunt duo in
carne vna. qꝛ in corꝑe xp̄i gñando fuerūt
duo. ſ. ipā virgo ⁊ ſp̄ūſctūs. q̄ de eiꝰ carne
corpꝰ illud formauit. Scd̄a eſt vnitas na-
turalis q̄ eſt inter pr̄em ſeu mr̄em ⁊ filiū.
de qua dꝛ Geñ. xliiij. vbi iudas ait de fra-
tre ſuo Beniamin. Si intrauero ad pr̄em
meū ⁊ puer defuerit. cū aīa illius ex huius
aīa depēdeat morieṫ. Ex iſta autē vnitate
naturali fit q̄ mr̄ debet diligere filiū tāq̄
rem ſuā. ⁊ filꝰ debet honorare mr̄eꝫ tanq̄
cauſam ſuā. Et mr̄ ac filius debēt cōicare
ſibi actōes ⁊ paſſiones ſuas. Jſta igiṫ na-
turalis vnitas fuit inter xp̄m ⁊ btām ỽgi
nem. Jpſa em̄ filiū diligebat tanq̄ rē ſuā.
Unde poterat dicere illud. ij. Reg. j. Sicut
mater vnicū diligit filiū: ita te diligebam.
Et filius honorabat mr̄em vt cauſaꝫ ſuā.
vnde erat ſubditus illi Lu. ij. Et mater ac
filius cōmunicabāt ad inuicē ſuas actōes
Nam filius fuit tāte clemētie. q̄ creaturaꝫ
ſuam fecit mr̄em ſuā. ⁊ mater tāte fuit ex-
cellentie. q̄ creaturā ſuam fecit filiū ſuuꝫ.
Cōmunicabāt etiā ſibiinuicē ſuas paſſio-
nes. Nam in xp̄i paſſione ⁊ maṫ fuit vul-
nerata gladio doloris. vt. ſ. dictum eſt. et
filius fuit vulneratus affectu maxime cō-
paſſionis. vnde oblitꝰ ſuoꝝ vulnerū: mr̄em
cōſolatus eſt dicēs Joh. xix. Mulier: ecce y
filiꝰ tuus. Uel cōicatio paſſionis ⁊ actio- Cōpaſſio triplex.
nis poteſt aliter aſſignari. Eſt em̄ triplex
cōpaſſio. ſ. accidētalis. qñ ẜuus compatiṫ
dn̄o ſuo. naturalis quādo mr̄ compatitur
filio. eſſentialis quādo membrū compatiṫ
capiti ſuo. Fuit em̄ ỽgo benedicta cōpaſſa
xp̄o tanq̄ ancilla dn̄o. ⁊ vt mr̄ filio. Com
municauit etiā mr̄ filio ſuam actioneꝫ in
cōtrahendo: quia ibi poſuit ſuū cōſenſum
Jtem in generādo. q̄a ibi poſuit materiale
ꝑncipiū. Jtem in ſaluādo humano genere
quia ibi poſuit ſuā ſollicitudinē ⁊ ſtudiuꝫ.
Tertia vnitas eſt ſocialis inter amicum ⁊
amicū. de qua dꝛ Act. iiij. Multitudis aūt
credentiū erat cor vnū ⁊ anima vna. ⁊ iſta
vnitas amicitie facit inṫ amicos omnia eē
cōia. Amicoꝝ em̄ om̄ia debent eſſe cōia. ij.
Pol. Om̄is em̄ amicitia in cōicatione eſt
vt ait phs. viij. eth. c. vij. Jſta aūt vnitas ⁊
cōicatio fuit inter xp̄m ⁊ mr̄em eius. Nā
oīa q̄ fuerūt filij fuerūt mr̄is. ⁊ oīa q̄ fuerṫ
matris fuerūt filij. Filius eniꝫ tria habuit
ſcꝫ carnē. aīam ⁊ diuinitatem. Et iſta tria
fuerūt mr̄is. ſ. caro ꝑ gñationē. anima per
amorē. ⁊ diuinitas eius ꝑ fruitionē. Silr̄
⁊ mater habuit humilitatē. ỽginitatem. ⁊
fecunditatē. Et hec oīa fuerūt filij. q̄a iſta
ab illo ipā recepit. Quarta vnitas ē ſp̄ua
lis. que eſt inter animā ⁊ deum. de qua dꝛ
j. ad Coꝝ. vj. Qui adheret deo vnus ſp̄ūs
eſt cū eo. Et iſta vnitas fuit mr̄is ad filiū.

Jntantū aūt fuit cū eo vnita. q̄ vt. ſ. dictā
Maria charitate accēſa eſt tota erat in amorē ꝯuerſa. Et ſicˉ ferrū
miſſum in igne totuꝫ efficiṫ ignis. ſic eius
aīa charitate ſuccēſa tota fc̄tā eſt charitas
imo multo magꝭ inflāmata fuit q̄ ferrum
ignitū. nā ferrū ſic inflāmatū poteſt aqua
extingui. ⁊ retinet de materia ferri. ⁊ non
poteſt niſi cū ꝑcuſſionibꝰ flecti. Charitas
aūt iflāmata ipſius bn̄dicte ỽginis nullis
aq̄s tribulationū extigui potuit. vn̄ Cañ.
viij. dꝛ. Aque multe nō potuerūt extigue-
re charitateꝫ. Jnſup de amore mūdi nihil
oīno habuit. ſed tota amore dinio inflam-
mata fuit. Unde Hiero. in ẜmone ad Eu-
ſtochium inq̄t. Totā eā incāduerat diuinꝰ
amor ita vt in ea nihil eſſet qd̄ mūdanus
violaret affectus. Ad ipām etiā flectendaꝫ
ad miſcōiam nō oportet vti magna violē-
tia p̄cum. ſed leui deuotione cordiū. ⁊ ideo
vocaṫ virgula. qꝛ cito flectiṫ. vnde Canc̄.
iij. de ea dꝛ. Que eſt iſta q̄ aſcēdit ꝑ deſtuꝫ
ſicut ỽgula fumi ex aromatibꝰ myrrhe et
thuris. ⁊ vniūſi pulueris pigmētarij. Jpſa
em̄ habet flexibilitatē ad miſcōiam. ⁊ ideo
dꝛ virgula. Habet leuitatē ꝑ oīmodā ino
centiā. qꝛ nunq̄ habuit aliqd̄ pc̄ti pōdus.
⁊ ideo dꝛ fumi. Habet etiā redolentiā per
odoriferā famā. ⁊ ideo dꝛ ex aromatibus.
Jteꝫ habet deuotionē internā. ⁊ ideo diciṫ
thuris. Jtem habet oīum ỽtutū plenitudi
Zū nē ⁊ abūdantiā. ⁊ ideo dꝛ. ⁊ vniuerſi pul-
Liber arbitriū cōſideraṫ. ueris pigmētarij. Trigeſimaq̄rta eius
excellentia dꝛ libertatis. Nam liberū ar-
bitriū habuit in bono cōfirmatū. ⁊ id̄ nulli
voluit cōſentire pc̄tō. Potētia em̄ liberi ar
bitrij multis modis pōt cōſiderari. Primo
ꝓut ſe habet indifferēter ad hoc ⁊ ad illud
.i. ad peccādū vel nō. Et hoc modo fuit in
Adam in ſtatu innocētie. vnde diciṫ Ecc̄i.
xv. Deus ab initio ꝯſtituit hoīem. ⁊ reliq̄t
eū in manu cōſilij ſui. Scd̄o conſideraṫ cū
diſpoſitione ad peccandū. Et hoc eſt ī re-
gñatis poſt baptiſmū. qꝛ adhuc remanet
in eis fomes ⁊ diſpoſitio inclinās ad pec-
candū. Tertio conſideraṫ cū quadā quaſi
neceſſitate ad peccandū. ⁊ hoc modo eſt in
regñatis poſt baptiſmū. qꝛ fomes in illis
nō eſt tm̄ diſpoſitio ad peccandū. ſed quaſi
quedā neceſſitas. Quarto conſideraṫ cuꝫ
diſpoſitione ad nō peccandū. ⁊ hoc modo
fuit in ſanctificatꝭ in vtero. ſicut in Hiere-
mia ⁊ Johāne baptiſta. Et mlr̄o excellētiꝰ
illis in glorioſa ỽgine maria quā deus in
ꝑmo inſtāti ſue cōceptionis p̄ſeruauit ab
originali peccato ⁊ ſimlr̄ ſanctificauit oēm
fomitē ad malū ab ipā penitus elongādo.
Quīto conſideraṫ cū neceſſitate ad nō pec
candū. Et h̄ modo eſt in angelis ⁊ beatis.
et fuit in ipā benedicta ỽgine ab inſtanti
incarnationis xp̄i in ea in q̄ ſcd̄o fuit ſan-
ctificata ⁊ in gratia cōfirmata. ita q̄ poſt
illā ſanctificationē nō habuit potentiā ad
peccandū. Et quātum ad hoc fuit in ſtatu
angeloꝝ ⁊ beatoꝝ. qꝛ habuit liberuꝫ arbi-
trium in bono cōfirmatū. Unde Augꝰ. in
lib. de natura ⁊ gr̄a inq̄t. De beata ỽgine
nullā prorſus cū de peccatis agiṫ habere
volo queſtioneꝫ. Scimꝰ em̄ q̄ plus gr̄e ei
fuit collatū ad vincendū ex omi ꝑte pc̄tm̄
que cōcipe ⁊ parere meruit quem conſtat
nullū habuiſſe pc̄tm̄. Sicut autē angeli et
ſancti in gr̄a ꝯfirmati hn̄t liberū arbitriū
ī bono ꝯfirmatū. ita ecōtrario demones hn̄t
ipꝫ liberū arbitriū in malo ꝯfirmatū ẜm
theologos. maxime. ſ. Bonauē. in. ij. diſt.
vij. ⁊ ſimlr̄ dānati. Btā aūt virgo hāc ex-
cellentiā habuit ſup oēs puros hoīes. naꝫ
quod alij hn̄t poſt hanc vitā. ipā habuit in
hac vita. ſ. confirmacionē liberi arbitrij in
B bono. Trigeſimaq̄nta eius excellētia dꝛ
Maria liberaliſſima. liberalitaſ. Sup oēs etem̄ puras creatu-
ras ipā fuit liberalis. vnde eiꝰ liberalitas
multis rebꝰ aſſimilaṫ. Primo ſoli: qꝛ ſicut
ſol oriṫ ſup bonos ⁊ malos. vt ait ſaluator
Matth. v. Jta eius liberalis miſcōia relu
cet ſup bonos vt eos in gratia cuſtodiat. ⁊
ſup malos vt illos a malo cōuertat. Unde
Bern̄. ait. Uirgo aūt beata velut alterum
ſolē induit. qꝛ ille ſup bonos et malos in-
differēter oriṫ. Sic ipā quoq̄ ꝑterita me-
rita nō diſcutit. ſed oībus exorabilē ac cle-
mētiſſimā ſe exponit. omniūq̄ nec̄itates
ampliſſimo miſaṫ affectu. Scd̄o aſſilatur
elemoſynarie liberali. Unde Prouer. vlṫ.
dꝛ. Manū ſuā apuit iopi. ⁊ palmas ſuas
extendit ad paupē. Cuiꝰ liberalitas oñdiṫ
⁊ qꝛ manū hꝫ apertā. ⁊ brachiū extenſum
ad paupes. ⁊ qꝛ manū hꝫ elemoſynis ple-
nam. Nulla em̄ laus eſſet elemoſynarie li-
berali ſi manū apertā teneret. ⁊ brachium
ad pauperes extēderet. ſed ipſam manuꝫ
vacuam haberet. Beata igiṫ ỽgo tāq̄ dei
elemoſynaria intantū eſt liberalis q̄ dat
faciliter. ⁊ ideo tenet manū aptam. et q̄a
dat oībus cōiter. id̄ tenet brachiū extēſuꝫ.
et quia dat oībus abūdanter. ideo manuꝫ

habet elemoſynis plenā. Tertio aſſīlatur
mulieri forti. Nā de ip̄a dr̄ Prou̇.vi. Sur
rexit ⁊ diuiſit p̄dam domeſticꝗ ſuis, ⁊ ciba
ria ancillis ſuis, ⁊ ibidem. Oēs domeſtici
eius veſtiti ſūt duplicibꝰ. Ip̄a eñ ꝗbuſdā
dat cibaria grāꝝ. ⁊ ideo dr̄. Dedit cibaria
ancillis ſuis. Alijs ꝟo dat duplicia veſti-
mēta ꝟtutū.ſ. theologicarū ⁊ politicarū,
⁊ iō dr̄. Oēs amici eiꝰ veſtiti ſūt duplicibꝰ.
Quibuſdā aūt dat victoriam. qñ ſcꝫ ipſos
vincere mūdū carnē ⁊ diabolū facit. ⁊ eis
tanꝙ domeſticꝗ ſuis illos in p̄dā cōcedit. ⁊
iō dr̄. Deditqꝫ p̄dā domeſticꝗ ſuis. Quar
to aſſīlatur piiſſime mr̄i. vnde ip̄a dic̄ Ecci.
xxiiij. Ego mr̄ ⁊c̄. Ip̄a eñ frigidos ī amo
re dei ad dilectōeꝫ iſlāmat, ⁊ iō dicit. Ego
mr̄ pulchre dilectōis. Supbos qꝫ ⁊ p̄ſum
ptuoſos ad ſui recognitionē timore diuine
maieſtatis humiliat. ⁊ iō inq̄t. ⁊ timoris.
Tenebroſos etiā ⁊ ignorātes ad cognitio-
nē dei illuminat. ⁊ iō ſubdit. et agnitionis.
Ip̄a inſup in p̄fundū deſpatōis demerſos
ad ſpem venie reuocat. ⁊ iō ſubdit. et ſācte
B ſpei. Quinto aſſīlatur hoſpiti munifico ⁊
curiali. vnde ipſi dr̄ Eccl̄i. xxiiij. In Jacob
inhabita. et in iſrl̄ hereditare ⁊c̄. Ex ꝗbus
ꝟbis habetur ꝙ ip̄a hoſpitatur. ⁊ habitat cuꝫ
tribus gn̄ibus pſonarū. Quidā enīꝫ ſunt
actiui, ⁊ cū his habitat dando eis firmaꝫ
ad opandū cōſtantiā. Et iō dr̄. In iacob ī-
habita. Per iacob eñ qui interp̄tatur lucta
tor intelliguntur actiui q̄ ſunt in multiplici
luctatione iſtius mūdi. Alij ꝟo ſunt ꝯtem
platiui cū quibꝰ habitat impetrādo eis vi-
ſionem dei ſincerā, ⁊ ideo dr̄. In iſrl̄ here-
ditare. Iſrael eñ interp̄tatur vir vidēs deū.
Alij aūt ſunt pfecti qui hn̄t vitā actiuam
⁊ ꝯtemplatiuā. Et cū his electis ⁊ pfectis
habitat dādo eis vitam firmā ⁊ pſeuerā-
tem. Et ideo ſubditur. Et in electis meis
mitte radices. Ex quibus oīnibus patet ꝙ
ip̄a benedicta ꝟgo eſt liberaliſſima. Libe-
ralis eñ dicitur ille qui eſt largus ⁊ munifi-
cus ⁊ qui libēter donat ⁊ non murmurat.
Unde liberaliter exponitur. i. large. magni-
fice. plene. ⁊ benigne. vt notatur p Archid. i
c. ſtatutum. §. inſuper. de reſcrip. libro. vi.
que omnia fuerūt in ip̄a dn̄a noſtra ſuper
oīnes. Si ꝟo accipiatur liberalitas p boni-
tate. vt in. l. ne quis. ff. que ſen. ſi. ap. reſci.
etiā hoc modo fuit liberaliſſima. q̄a oīum
optima. Ip̄a eñ eſt imago bonitatꝭ illius
D ſcꝫ dei. vt dr̄ Sap. vij. Trigeſimaſexta

Maria hoſpitatur cuꝫ tribus pſonis.

eius excellētia dr̄ ſuſceptionis. Oīnes eñ
ſanctoꝝ ꝟtutes tam noui ꝙ veteris teſta-
mētia ꝟgine plenitudinē ſuſceperūt. vete
ris quidē in ꝟgine futura, noue ꝟo legis
ſancti in ꝟgine iā facta. Et vt clarius iſta
videantur quedā ſanctoꝝ noui ⁊ veteris te-
ſtamēti cōnumerari ꝟtutes pn̄t. Claruit
nāqꝫ Abel in veteri teſtamēto ꝟtute inno
centie. vnde ⁊ dn̄s reſpexit ad munera eiꝰ
Gen̄. iiij. Claruit Enoch ꝟtute mundicie.
vn̄ ⁊ tulit illū deus. vide Gen̄. v. Claruit
Noe ꝟtute ſpei. vnde ⁊ ſperās a diluuio p
archā liberari ex dei ſpāli mādato illā mi-
ro mō fabricauit Gen̄. vi. Claruit Abraā
ꝟtute fidei Gen̄. xxij. Credidit abraam et
reputatū eſt ei ad iuſticiā. vn̄ ⁊ filiū immo
lare voluit, vt ibidē dr̄. Claruit Iſaac ꝟtu
te obediētie. vnde ⁊ patri in ſui imolatiōe
nō cōtradixit di. Gen̄. xxij. vbi eſt victima
⁊ holocauſtū pater mi? Et reſpōdens pater
ait, dn̄s p̄uidebit fili mi ⁊c̄. Claruit iacob
ꝟtute amicitie. vn̄ ⁊ dn̄s ei multa ſecreta
reuelauit, vt de ſcala ⁊c̄. Gen̄. xxviij. Cla-
ruit Job ꝟtute patiētie, vn̄ nec ꝯtra dn̄m
locutus eſt Job. i. Claruit Moyſes ꝟtute
māſuetudinis. vnde ⁊ dn̄o ſemp māſuete
rn̄dit. et iō māſuetiſſimꝰ dictus eſt Num.
xij. Claruit Dauid ꝟtute humilitatꝭ. vnde
⁊ iumentū ſe eſſe dixit p̄s. lxxij. dū ait. Ut
iumentū factus ſum apud te. Claruit Sa
lomon ꝟtute ſapiētie. vnde ⁊ ſapienter de
duabꝰ meretricibꝰ iudiciū dedit. iij. Regū
iij. Claruit Ezechias ꝟtute penitētie. vn̄ ⁊
verſa facie ad parietē fleuit amare Eſaie
xxxviij. et. iiij. Reg. xx. Claruit et Daniel
virtute intelligētie. vnde ⁊ ſomniū nabu-
chodonoſor expoſuit Daniel. iiij. c. Claruit
Suſanna virtute caſtimonie. vnde et po-
tius mori elegit ꝙ ſenibus cōſentire. Da-
niel. xiij. Et iſti ſufficiāt ex veteri lege. Nūc
etiā ſanctos quoſdā noue legis cōmemore
mus. Claruit nāqꝫ Johānes baptiſta vir-
tute penitētie. vnde ⁊ a teneris annis he-
remū petijt. ſicut canit eccl̄ia di. Antra de
ſerti teneris ſub ānis ⁊c̄. Claruit Petrus
ꝟtute cōſtantie poſt ſpūſſancti miſſioneꝫ:
vnde et letāter ibat ad crucem. Claruit et
Paulus ꝟtute fortitudinis. vn̄ ⁊ dicebat.
cum infirmor fortior ſum. ij. ad Chorinth.
xij. Claruit Andreas ꝟtute animoſitatis.
vnde ⁊ animoſe crucem ſalutauit dicens.
Salue crux precioſa ⁊c̄. Claruit Johānes
euangeliſta virtute doctrine, vn̄ et ceteris

Maria oīuꝫ virtutū ſuſceptiua

altius intonuit dicēs. In p̄ncipio erat ver
bum ⁊c̄. Joh. i. Claruit Jacobꝰ frater Johis
euāgeliſte ꝟtute credulitatꝭ. Unde ip̄e ⁊ io
hānes relictis oībus ſecuti ſunt chriſtum.
Matth. iiij. Alter Jacobus ꝟtute claruit
ſanctitatꝭ, vn̄ ab oībus iuſtus eſt appellatꝰ.
Claruit Philippus ꝟtute ſollicitudīs. vn̄
⁊ fratri ſuo Nathanaeli dixit. Inuenimus
meſſiā. veni ⁊ vide Joh. i. Claruit Bartho
lomeus ꝟtute p̄dicationis. vnde ⁊ mltas
pegrinauit regiones dei verbū ſeminādo.
vt patet in legēda eius. Claruit Mattheꝰ
ꝟtute fidei. vnde ⁊ primus ſcripſit euan-
gelium. Claruit Simon ꝟtute obediētie,
vnde ⁊ Simon obediēs interp̄tatur. Cla-
ruit Thomas ꝟtute humilitatꝭ. vnde ⁊ do
mino humilr̄ reſpōdit. Dn̄s meus ⁊ deus
meus Joh. xx. Claruit Judas thadeꝰ ꝟtu
te animoſitatꝭ. vnde ⁊ ꝯtra hereticos epi-
ſtolā ſcripſit dicēs. Hi ſunt nubes ſine aq̄.
Judas aūt ſcarioth ſuā ꝟtutem perdidit.
vnde ⁊ laqueo ſe ſuſpendit. Quid de alijs
dicam? O ſancti et ſancte dei. q̄ quātiſqꝫ
ꝟtutibus longe a nobis diſtātibus clarui-
Nota ſtis. Sed queſo aīa mea. audi Iſid. de ſū.
bo. lib. ij. c. xi. Si ad boni inq̄t incitamētū
diuina quibus mouemur, p̄cepta deeſſent.
pro lege nobis ſanctorum vita ſufficeret.
At contra. dum ⁊ deus preceptis ſuis ad-
moneat, ⁊ vita ſanctoꝝ boni opis exempla
p̄ponat, nulla eſt iam de reatu excuſatio.
quia ⁊ lex dei aures noſtras q̄tidie p̄pul-
ſat. ⁊ ſanctoꝝ documēta noſtri cordis inti
ma p̄uocant. Et ſi prauoꝝ ſepe ſecuti ſumꝰ
exempla. cur nō imitamur ſanctoꝝ digna
et laudabilia facta? Et ſi apti ſumus imi-
tari inimicos in malū. cur pigri ſumꝰ imi-
tari iuſtos in bonū. Exemplo igitur ſancto-
rum varias ſectare ꝟtutes. Humilitatꝭ ex
Xp̄o. deuotionis ex Petro. charitatis ex
Johāne. obediētie de Abraam, patiētie de
Iſaac. tolerātie de Jacob. caſtimonie de Jo
ſeph. māſuetudinis de Moyſe. conſtantie
de Joſue. benignitatꝭ de Samuele, miſeri-
cordie de Dauid. abſtinentie de Daniele.
Sic ⁊ cetera facta priora. quo labore, quo
moderamine. qua ve intētione vel compū-
ctione gerantur. vir ſanctus imitādo conſi-
deret. hec ille. Quid igitur hic de virgine di-
ces niſi ꝙ ceteris per partes. in maria aūt
tota ſe infudit gratie plenitudo. quare ⁊c̄.
Et ideo antiqui in virgine ſancta futura
ſuarum ꝟtutum. ⁊ moderni ab ea iam dei

matre facta ſumpſerūt originem et pleni-
tudinē. Et p̄pter hoc ip̄a inq̄t Eccl̄iaſtici.
xxiiij. In plenitudine ſanctorum detentio
mea. Habet quoqꝫ alias innumeras ex- E
cellētias, quas deuotis mētibus ꝯtemplā
das relinquo. Solūmodo aliquas tāgam
que incipiūt ab aliqua lr̄arū alphabeti ſic
inuocādo ⁊ orando eā p diſcurſum ſingu-
larum lr̄aruꝫ. A. Aduocata humani gene-
ris defende cauſaꝫ noſtrā ⁊ ora pro nobis.
B. Bn̄dicta ſuper oēs mulieres: fac nos a
tuo filio bn̄dici. C. Cōſolatio deſperatoꝝ ⁊
cōfortatio eoꝝ: ne permittas nos in deſpe-
ratiōis baratrū mergi. D. Dulcedo deuoto
rū: fac nos deuotionis ſuauitate repleri. E.
Excellētiſſima omniū creaturaꝝ: recōmen-
da nos tuo ⁊ noſtro creatori. F. Fons diui
narū grāꝝ ſitiētibus ⁊ arētibus nobis aq̄s
ſalutares effunde. G. Gratioſa deo, āgel. ⁊
hominibꝰ: fac nos ſpōſo tuo celeſti gratio-
ſos. H. Honorificentia populi xp̄iani: fac
nos intētos eſſe tue veneratiōi. I. Impera
trix paradiſi: impetra nobis vt efficiamur
participes tui regni. K. Kariſmatū dei di-
ſpēſatrix: pauptatē ⁊ mēdicitatē noſtram
ſubleua. L. Laborantiū requies ⁊ refrige-
riū: eternā nobis pauſationē prepara. M.
Mater noſtra ⁊ dei: fac nos cū filio tuo fra
tre noſtro cōiungi. N. Nobilitas mundi: ne
dimittas nos peccati ignobilitate cōfundi.
vel Nutrix pupilloꝝ ⁊ orphanoꝝ: nobis mi
ſeris ⁊ orphanis ſubueni. O. Ornamētum
vniuerſi: fac nos ꝟtutibꝰ ⁊ bonis moribꝰ or
nari. P. Pacificatrix diſcordantiū: nos di-
ſcordes ⁊ rebelles tuo nato iubeas cōcorda
ri. Q. Quarte hierarchie preſidēs. nos ī ter
tia fac locari. R. Regina celi ⁊ terre. nos
tuos ſeruos ſuſcipe. S. Spes oīs tribulati
adiuua nos naufragos in hoc mari. T. Tu
tela oppreſſoꝝ. ſeuietiuꝫ in nos irā cōpeſce
demonū. U. Uita mūdi fac recludi portas
mortis ⁊ inferni. noſqꝫ tecum fac deduci in
terra viuentiū. Amen.

Pars ſcd̄a huius ſermonis de corona la
pidum precioſoꝝ.

F
D E glorioſa virgine in celis trium-
phantiſſime coronata. poſſumus
dicere deo illud p̄s. xx. Poſuiſti in
capite eius coronam de lapide precioſo.
Hec aūt corona eſt ſexagintatriū lapiduꝫ
p̄cioſoꝝ ſm̄ nūerū annoꝝ ꝗbꝰ vixit ip̄a be
nedicta ꝟgo maria ī hoc mūdo. Quia ꝟo
noueꝫ ſunt ordines angeloꝝ. ideo hanc co

Sexagitatres lapides corone Marie

ronaꝫ ipſi angeli fabricãtes. pro quolibet
ordie poſuerũt.vij.lapides. Ita ꝙ i ſupma
hierarchia recepit.xxj.in media totidẽ.et
in infima ſilr. Supma aũt hierarchia ſm
Diony.in lib.de angeli.hierar.dicit grece
epophonia.in qua dicunt eẽ tria loca triũ
colorꝝ iuxta ꝓpetates triũ ordinũ angelorꝝ
ipſius hierarchie. Prim⁹ locus dr eſſe co-
loris rubei,ſcd̃s coloris albi,tertius vo co
loris flaui. Prim⁹ locus cõtinet ſeraphin
qui depingunt in colore rubeo ꝓpt imẽſe
charitatꝭ ardorẽ,ſunt eñ magis inflãmati
amore diuino ꝙ oẽs alij angeli. Et iſti po

Alaba ſtrum.

nũt ſeptẽ lapides pcioſos ad fabricandaꝫ
coronã ardẽtiſſime ſeraphine. Primo ſcꝫ
alabaſtrũ,qd̃ eſt lapis cãdidus intercinct⁹
varijs coloribus. de quo inqt Iſid.xvj.li.
ethim.c.v.ꝙ vnguẽta intro poſita cõſuat
incorrupta. Et ideo Magdalena ſumpſit
alabaſtrũ plenũ vnguento Joh.xij.⁊ effu-
dit ſup caput ieſu. Iſte aũt lapis ſignificat
incorruptionẽ q̃ fuit in beata vgine, ſine
qua nõ fuiſſet digna ſuſcipe in ſe vnguẽtũ
pcioſum paradiſi.vt eñ dr.j.ad Cor.xv.
Corruptio incorruptionẽ non poſſidebit.
Ecõtra vo dr Sap.vj. Incorruptio fac eẽ

B Auripigmẽtũ.

ꝓximũ deo. Scd̃s lapis dr auripigmẽtũ.
⁊ alio nomine vocat arſenicus. auri ſpẽm
ꝓtendens in colore,⁊ hꝫ vtutẽ diſſoluẽdi,
attrahẽdi.⁊ mũdificandi. vt dicit in libro
de ꝓprie.re. Et ſignificat int beatã vginẽ
⁊ ioſeph diſſolutionẽ quãtũ ad carnalẽ co
pulam.⁊ mũdiciam caſtitatis vtriuſqꝫ.ac
mãdũ ⁊ purũ mrimoniũ cũ maxima amo-
ris attractione.⁊ quo ad oia q̃ ad eſſentiaꝫ
mrimonij requirunt. de quo ſatis dixi in
quarta parte pncipali hui⁹ opis ſmõe vl.

D Adamas

Tertius lapis dr adamas.de quo dicit in
li.de ꝓpric.rerum.ꝙ appellat gẽma recõ
ciliationis ⁊ amoris. Eſt aũt adamas vt
inqt Iſid.xvj.lib.ethim.c.de triſtallis.la-
pis indicus duritie maxime.⁊ valde fortꝭ.
qui nulli cedit materie.nec ferro qdeꝫ.nec
igni.nec vnꝙ incaleſcit. Unde a grecis vis
indomita appellat. Sed cũ ſit inuictus ac
ferri ignisqꝫ cõtemptor,rumpit tñ ſangui
ne hirci calido ⁊ recẽti.cuius fragmẽtꝭ ſcul
ptores in ſignandis ⁊ ꝑforandis gemmis
vtunt.que oia poſſent beate vgini conue-
nienter aptari.ſed ſolũ vnã aſſimilationeꝫ
explanabo breuitatꝭ cauſa.⁊ ſimilr faciam
de alijs lapidibus.lꝫ ponam diuerſas eorꝝ
ꝓprietates relinquẽs ꝑſpicaci lectori earꝝ
applicationẽ ꝓut ei videbit. Sicut ꝗ ada-
mas nulli cedit metallo ſeu malleo ꝑcutiẽ
ti,ita beata vgo infrãgibilis ſtetit in pa-
tiẽtia ⁊ nulli ceſſit ꝑſecutioni. Tacta tamẽ
ſanguine calido filij ſui fuit mollificata ad
compaſſionẽ ⁊ in teneritudinem reſoluta.

I Ametiſtus

Quartus lapis dr ametiſtus etiã ipe indi
cus.qui int gẽmas purpureas obtiẽt pn-
cipatuꝫ.ſm Iſid.vbi.ſ.⁊ leuiter fundit ac
emittit quaſdã flãmas.⁊ valet ꝯ ebrietatẽ
⁊ facit vilem. Et vt dr in li.de ꝓprie. rerũ.
valet ad repellendã malã cogitationem.⁊
ad bonũ confert intellectũ,⁊ ineſt ei mol-
licies ad ſculpendũ. Et ſimilit beata virgo
inter oẽs beatos charitate purpureos ob
tinet pncipatum. Nam de illa dr Prouer.
vlt. Byſſus ⁊ purpura indumẽtũ ei⁹. Ipa
eñ tota fctã eſt purpura.i.charitas. iuxta
illud Cant.iij. Aſcẽſum purpureũ media

K Achates

charitate cõſtrauit. Quitus lapis dicit
achates,a flumine eiuſdẽ nois exiſtẽtis in
Sicilia,iuxta quẽ hec gẽma ꝑus fuit iuẽ-
ta,vt dicit Iſid.vbi.ſ. Modo aũt in plu-
ribus locis inuenit. Et hꝫ diuerſas ꝓprie-
tates ſm diuerſa loca,in quibus generat
que ſimul collecte ſunt. Iſte ꝓut ponit in
li.de ꝓprie.re.valere eñ dr ad tẽpeſtates
auertẽdas,ad ſiſtendũ flumina.ad regum
fortunas.ad vitandũ picula. Item dr red
dere hoiem gratũ ⁊ placentẽ ⁊ facundꝫ.
ac vires conferre. Item viſum fouere. ꝯtra
ſitim ꝓdeſſe.⁊ cõtra venenũ valere. Hanc
aũt gemmã merito poſuerunt ſeraphin in
corona ipſius vginis que ſup oẽs creatu-
ras fuit deo dilecta,atqꝫ illi gratioſa. noſqꝫ
ei reddit placidos ⁊ gratos. Un̄ de illa dicẽ
poſſum⁹ illud ad Eph.j. Gratificauit nos

L Albeſtõ

dilecto filio ſuo. Sext⁹ lapis dr albeſtõ,
qui etiã ſm Aug.xxj.de ciui.dei.dr aſſue-
ſton. Et vt ait idem Aug.inuenit in archa
dia,⁊ ſemel accẽſus nunꝙ extinguit. Un̄
dicit Iſid.vbi.ſ.ꝙ apud gẽtiles in quodã
templo veneris erat factũ candelabruꝫ in
quo erat lucerna ſic ardẽs. vt nulla tempe
ſtate.nulloqꝫ imbre extingui poſſet. Et ſi-
militer lucerna beate vginis fuit inextin-
guibilis.de quo in figurã dixit de⁹ Moyſi
Exod.xxvij. Ardeat lucerna ſemp i taber-
naculo teſtimonij coram dño ⁊ ꝑpetuus
erit cultus ⁊c̃. Et Sap.vij.dicit. Inextin-
guibile eſt lumen illius. O potẽtes ſeculi.
O principes. O amatores mundi. quãto
tempe durat lucerna laudũ veſtrarũ? Cito

lucerna impiorꝝ extinguet Prouerbioruꝫ
xxiij. Lucerna aũt vginea ſemp ꝑſeuerat
ſempqꝫ lucet.nllas patit tenebras. Nũꝙ
apud ipam vginem eſt nox:ſed ſemp me-
ridies,quia vt dr Eſa.xviij. Sicut lux me-

M Abſicos

ridiana clara eſt. Septim⁹ lapis dr abſi-
cos,de quo dicit Iſid.vbi.ſ.ꝙ eſt põdero
ſus ⁊ niger,venis diſtinct⁹ rubẽtibus.⁊ ca
lefactus ab igne ſeptẽ dieb⁹ tenet caloreꝫ.
Et ideo figurat btãm vginem:q̃ eſt ponde
roſa.i.plena diuio amore. Quia vt ait Au
guſtinus in libro confeſ. Amor meus pon-
dus meum ⁊c̃. Erat etiã grauida ⁊ põde-
roſa diuine dulcedis imenſitate.nigra vo
humilitate. Unde inqt Cant.j. Nigra ſuꝫ
ſed formoſa. Item diſtincta eſt venis ru-
bentibus,i.omniũ ſanctorũ ⁊ angelorum
amoribus,qui ꝑ venas amoris tanꝙ per
meatus quoſdã ferunt in illam. Iſte etiaꝫ
lapis calefactus igne diuino ſeptẽ diebus
tenuit calorẽ.i.in omi tempore. Ait enim
Grego.in quadã omelia de Magdalena.
Quia ſeptẽ diebus omne tẽpus compꝫhẽ-

N Alabãdina

ditur.recte ſeptenario numero vniuerſitas
figuratur. Poſt ſeraphin acceſſerũt che
rubin offerẽtes ſeptem alios lapides pre-
cioſos in corona ipſius vginis. Cherubin
autẽ depingunt in colore albo.quia vt ait
Algazel. Albedo cauſatur ex luce clara et
multa in corpe ꝑſpicuo.⁊ hoc bene con-
uenit cherubin eo ꝙ poſt ſeraphin ſunt vi
ciniores diuine ſapiẽtie a qua claritatem
maximã recipiũt. Primus autẽ lapis ab
eis oblatus dicit Alabandina,et eſt gem-
ma ſic dicta ab alabanda regione aſie, cu-
ius color ſimilis ẽ calcedonio,vt dicit Iſi-
dorus vbi.ſ. ſm aũt Diaſcoridem, Alabã-
dina eſt gemma clara ⁊ ſubruffa vt ſardi⁹
cuius virtus eſt ſanguinem prouocare et

Maria xpm ꝓuocauit ad effuſionem ſanguiſ

augmentare. ⁊ hec ꝓprietas optime con-
uenit beatiſſime vgini. Nam cum redem-
ptio humani generis nullo alio modo con
gruentius fieri poſſet ꝙ per effuſionem
ſanguinis ieſu xpi.vt probat Paulus ad
Hebreos.ix.vbi etiaꝫ ait. Et ſine ſanguis
effuſione non fit remiſſio. Beata vgo iſtũ
ſanguinẽ ꝓuocauit dum ipſum dei filium
ad aſſumendã carnẽ humanaꝫ induxit.et
cõſequenter ad effundendũ ſanguinem in
ara crucis ꝓ ſalute mũdi. Unde Bern̄. in
quodam ſermone ait. Hec eſt que totius
mũdi ſalutem obtinuit,⁊ reparationẽ om
niuꝫ ipetrauit. Conſtat eñ ipam pro hu-
mano genere fuiſſe ſollicitã. cui dictũ eſt.
Inueniſti grãm apud deum,gratiam ſcilꝫ
redemptionis noſtre quã querebas.h̃ ille.
Nos vo cõtemplari poſſum⁹ ꝙ beata vgo
dixit filio illud Nume.xviij.c. Saguinem
tm̃ fundes ſuper altare.et ipſe ait. Hic eſt
ſanguis meus noui teſtamẽti qui ꝓ multꝭ
effundet in remiſſionẽ peccatorꝝ Matth.

O Agiriſtis

xxvj.et Marci.xiiij. Secũdus lapis di
citur agiriſtis qui habet colorẽ argenteũ.
⁊ dicit refrenare animorũ impetus ⁊ ira-
cũdias.vt refert in libro de ꝓprietatibus
rerum. Et recitat etiã Iſido.vbi.ſ.in.c.de
gemmis aureis,⁊ hec etiã ꝓprietas opti-
me cõuenit glorioſe vgini. Nã deus adeo
erat iratus humano generi ꝙ nulli⁹ hois
prece flecti potuerat, lꝫ ſepius ꝓpulſatus
lachrymis ſanctorũ patrum. Adam nãqꝫ
vixit nõgentis et triginta ãnis. vt ſcribit
Geneſ.v. Semp in ſacrificijs ⁊ oronibus
⁊ diuino cultu clamãs ⁊ dicẽs. Parce do
mine parce.⁊ ne des hereditatẽ tuã in ꝑdi
tionem Johel.ij. Cui reſpõdit deus. Non
parcã,⁊ nõ cõcedam.⁊ nõ miſebor. Hier.
xiij. Idem quoqꝫ orauit Seth filius Adã
qui vixit annis nongentis duodecim, Abel
occidit,et ſanguis eius clamat vt miſere
tur ⁊ nõ eſt miſertus. Noe vir iuſtus i ſim
plicitate cordis ſui exclamauit ad dñm.
Similr ⁊ Abraam volẽs immolare filiũ.
ſic Iſaac cõſentiens immolari ⁊ iacob cuꝫ
duodecim ꝑriarchis filij ſui. Moyſes etiã
et Dauid cum omibus ꝓphetis obſecrarũt
deum.et tamẽ eos nunꝙ voluit exaudire.
de quib⁹ dici poteſt illud ps.xvij. Clama-
uerũt ad dñm nec exaudiuit eos. Iſta aũt
dulciſſima vgo eius iram mitigauit ⁊ hu
manũ gen⁹ ei recõciliauit ꝑ filium ſuũ.iux
illud ad Col.j. Complacuit ꝑ eum reconci
liari omia in ipm.pacificãs ꝑ ſanguinem

P Aſtrion

crucis ⁊c̃. Tertius lapis dicit aſtrion,q̃
eſt lapis indicus chryſtallo ſimilis, in cui⁹
centro lucet quaſi ſtella. Sic autẽ dicit ab
aſtris,eo ꝙ eis oppoſita:earũ fulgorẽ ra-
pit,vt dicit Iſid.in.c.de criſtallis,⁊ ponit i
lib.de ꝓprietatibus reruꝫ. Et ſimilr hanc
ꝓprietatem hꝫ vgo benedicta. Stelle eñ
dicunt omes boni ⁊ ſancti.vt declaraui in
tertia parte pncipali huius opis ſmone
ſexto in exordio. Quarũ ſtellarũ fulgoreꝫ
iſte lapis id eſt beata virgo rapit.quia ſua
ſanctitas aliorum omniũ beatorum ſan-
ctitatẽ obumbrari in ſui cõparatiõe facit.

Et ad hoc applicari poſſet illud Johel. ij.
Q
Stelle retraxerūt ſplendorē ſuū. Quar-
Allectorius
tus lapis dr̄ allectorius. de quo dr̄ in li. de
ꝓprie. re. ꝙ valet faciendū hoīem ꝯſtantē
et victorē. diſcretū ꝛ oratorem. ꝛ ad refor-
mandū amicos. atqꝫ ſitim extinguit. Has
aūt ꝓpetates. ꝛ ſilr̄ alioꝝ lapidū p̄dictorū
ꝛ infra dicēdoꝝ lꝫ recitē vt ab alijs poſitas
nō tn̄ ex hoc approbo nec in om̄i parte ve-
ras eſſe credo: ſed ſolū ab alijs deſcriptas
refero. ꝛ aliquas earū ad veras btē v̄gis
ꝓprietates aſſumo. Iſtius ḡ lapidis ꝓpe-
tates lꝫ oēs habeat bn̄dicta dei mr̄. vnam
tn̄ nō minimā habet. ſ. extinctionis ſitis.
Oēs em̄ ſitim habemus felicitatꝭ eterne. ꝛ
tanꝙ canes feſſi aridā emittimus linguā
anhelātes ad aquā ſalutis ꝑpetue. quam
beata v̄go nobis ꝓpinauit. De qua ip̄a di-
cere poteſt illud Joh. iiij. Qui biberit ex aq̄
quam ego dabo ei fiet in eo fons aq̄ ſalientꝭ
in vitam eternā. Ipſa nāqꝫ ꝓtulit fontem
paradiſi. ſ. filiū ſuū qui aq̄s grārum ſuaꝝ
oībus ſitiētibus gratis ꝛ abūdanter effun
dit dicens Eſa. lv. Oēs ſitiētes venite ad
aquas. ꝛ qui nō habetis argētū venite ꝛc̄.
Similr̄ ꝛ beata v̄go nos inuitat ad extin
guēdā hāc ſitim ꝛ ait Cant. v. Bibite ami
ci mei. ꝛ inebriemini chariſſimi. Hec enim
eſt illa aqua ab ip̄a dn̄a noſtra nobis ꝓcu-
rata que ſola inebriare facit ebrietate ꝑpe
tua. de qua ꝓpheta inq̄t deo p̄s. xxxv. Ine
briabunt ab vbertate domꝰ tue. ꝛ torrēte
voluptatis tue potabis eos. Quintus
R
Asterida
lapis dr̄ aſterida. ꝛ eſt gēma cādida inclu-
ſam cōtinens lucē ſicut ſtellā intus ſe mo-
uentē. redditqꝫ ſolis radios cādidantes.
vt dr̄ in li. de ꝓprie re. Ex qua figuratur ip̄a
gl'ioſa v̄go que fulſit vt ſtella. vnde de ea
p̄dictum fuerat Nume. xxiiij. Orietur ſtella
ex iacob ꝛc̄. Reddiditqꝫ radios ſolis cādi
dantes. Sol em̄ iſte eſt xp̄s qui hꝫ radios
igneos quo ad diuinitatē. iux̄ illō ad Heb.
xiij. Deus nr̄ ignis eſt. ꝛ ideo dr̄ Dan̄. vij.
Fluuiꝰ igneus rapiduſqꝫ egrediebatur a fa-
cie eius. Sed iſte lapis in ſe recipiens hos
radios. iux̄ illud Job. xl. Sub ip̄o erāt ra-
dij ſolis. Fecit eos cādentes ꝑ hūanitatē.
vnde dr̄ Dan̄. vij. Antiquus dierum ſedit.
S
Amatiſtes
veſtimentū eiꝰ albū ſicut nix. Sextꝰ la-
pis dr̄ amatiſtes. qui vt ait Iſido. lib. xvj.
ethim̄. c. x. ſi tangit veſtē igni apponēdam
ignis nō appropinq̄t. ꝛ in igne poſitus nō
comburitur. ꝛ om̄ibus magorum maleficijs
obuiat ꝛ reſiſtit. Que ꝓpetas v̄ginis im̄a
culate p̄ſeruationē a pctō ſignificat. Nam
veſtis aīe dr̄ corpus. eius aūt aīa tangens
i. intrās eiꝰ corpus quod rōne originis erat
igni cōcupiſcentie apponendū. ex virtute
ſibi a deo indita ip̄am ab om̄i ꝯcupiſcētie
ꝛ igne carnalis voluptatꝭ p̄ſeruauit. atqꝫ in-
grediens naturā humanā pctō originali
ignitā combuſta nō fuit. quinimmo illeſa pe
nitus in illa ꝑmanēs oēs magoꝝ. i. demo
T
Berillus
nū maliciā debellauit. Septimus lapis
dr̄ berillus. qui vt dr̄ in li. de ꝓprie re. ve-
nit de india. ꝛ eſt coloris aurei. ꝛ dr̄ habe-
re v̄tutē cōtra ꝑicula hoſtiū. ꝛ cōtra lites
facere inuictū ꝛ mitē. ꝛ valere ad bonū in-
genium. ꝛ hoīem magnificare. ꝛ amorem
cōiugalem nutrire. Sed horum determi-
natione dimiſſa. vnā ſolā ꝓprietatē eius
declarabimꝰ que ponitur in p̄dicto libro ſcꝫ
ꝙ oculos humidos ſanat. Si quis ergo ex
aliqua humiditate cecitatē incurrerit. vir-
tute huiꝰ lapidis viſum recuꝑabit. Sicut
igitur cecitas vt ait Cōſtātinus eſt miſerri
ma omniū paſſionū. ita iſte lapis curati-
uus cecitatis ē maxime p̄cioſus. Cecitas
Mala cecitatꝭ tam aīe ꝙ corporis
aūt has malas cōditiones habet. Primo
em̄ ſine vīculo carcerat ꝛ ligat. Scd̄o iudi
cium tollit. Unde inq̄t phs p̄mo Phiſ. ꝙ
cecus nō iudicat de coloribꝰ. Tertio deci-
pit in accipiēdo vnū ꝑ altero vt argentū ꝑ
auro ꝛc̄. Quarto trāſeūdo pōtes vel ma-
los paſſus cogitur plus credere cecꝰ cani ꝙ
ſibi. Quīto ſepe timet vbi nō eſt timendū
ꝛ ecōtra. Sexto ſepe cadit. Septimo nūꝙ
eſt ſecurus. Octauo aliqn̄ ſe putat tectum
ꝛ oībus eſt cōſpicuus. Nono faciē eleuat
v̄ſus ſolem: ꝛ a ſole nō illuminatur. nec ali-
quid videre pōt. Decimo ſi pueꝝ ductorē
ſuū verberat. ab eo punitur ꝛ deſeritur. Licꝫ
aūt magna infirmitas ſit cecitas hec cor-
poralis. maior tn̄ eſt ſpūalis. ſcilꝫ peccati.
Que p̄mo facit aīam captiuā diabolo. qa
a quo quis ſuperatus eſt eius ꝛ ſuꝰ eſt. ij.
Pet. ij. Scd̄o iudiciū rōnis obnubilat ſicut
de pctō ire dicit Catho. Ira impedit animū
ne poſſit cernere verū. Et de iſtis duobus
malis inq̄t Boetius in. j. de ꝯſol. loq̄ns de
aīa paſſionibꝰ inordinatꝭ ceca. Nubila mēs
eſt. vinctaqꝫ frenis hec vbi regnāt. Tertio
talis cecus magis eligit mūdi vanitates
ꝙ celeſtes ꝛ eternas diuitias. Quarto plꝰ
credere vult latrātibus ꝛ ſuſurrātibus ꝙ
dei p̄dicatoribꝰ. Quīto timet vbi non eſt

timendū. iux̄ illō p̄s. xiij. Trepidauerūt ti
more vbi nō erat timor. Timet ei offenſā
hoīꝫ ꝛ nō offenſā dei. Timet mala tꝑalia
ꝛ nō eterna. Sexto ſepe cadit in aliqd̄ aliud
peccatū quo nihil eſt abominabilius. vt ait
Aug. in meditatiōibꝰ ſuis. Dicit nāqꝫ Gre
go. i mo. Peccatū qd̄ ꝑ penitētiā nō diluitur
mox ſuo pōdere ad aliud trahit. Septimo
ſꝑ eſt in ꝑiculo dānatiōis. ſciēs ꝙ ſi ſic mo
reretur eſſet damnatꝰ. iuxta illud qd̄ de pctō-
ribꝰ inq̄t p̄s. liiij. Deſcēdant in infernū viuē
tes. Octauo ſcelera ſua ſiūt publica: ꝛ ipſe
cecꝰ credit ſe nō videri. ꝛ ab omnibꝰ ſignatur
digito ꝛ nō credit. nihil em̄ occultū qd̄ non
reueletur. Mat. x. Nono orat ꝛ nō exaudi-
tur. qꝛ pctōres deꝰ nō exaudit. Joh. ix. De-
cimo angelū ſuū ductorē contemnit: qꝛ nō
facit ſm̄ eius monita. ꝛ ille deſerit eū. dicēs
illud Hiere. lj. Curauimꝰ babylonem ꝛ non
eſt curata: derelinquamꝰ eam. vbi gloſa ait.
Medici ſunt angeli: quos a nobis repelli-
muꝰ dum eoꝝ cōſilio nō acquieſcimꝰ. qd̄ eſt
intelligēdū ſm̄ .ſ. Bonauē. in. ij. di. ij. ꝙ an
gelꝰ tūc nos dr̄ delerē qn̄ eiꝰ cuſtodia nō ha
bet effectū ꝛ ē ſine fructu q̄ ad nos. O grā
dis infirmitas. O maxia egritudo. O mi-
ſera mortaliū cōditio. Attēde ꝛ cōſidera vn̄
optatam poſſis recuꝑare ſalutem. O cece
peccator quē mūdanarū voluptatū humidi
tas excecauit. de q̄ dicitur Job. xlj. Habitat
in locis humentibus ſcꝫ diabolꝰ: vt exceca-
re poſſit voluptuoſos. Recurre ad medicā
que te poteſt ꝛ deſiderat ꝑfecte ſanare. Ip̄a
em̄ qꝛ multos q̄tidie ſanat cecos: dicere po
teſt illō Job. xxix. Oculus fui ceco. Dic ḡ ei
O alta. O ſup̄ma. O incōꝑabilis cherubi-
na. illumina oculos mentꝭ mee: vt aliqn̄ vi-
dere merear in patria celeſti filiū tuum ſpe
cioſum forma pre filijs hoīm: ꝛ faciem tuā
decorā ꝛ pulcrā nimis. Tertio loco thro
V
ni coronauerūt btām v̄ginē: ſeptem alios
lapides p̄cioſos ī eiꝰ corona imponētes. Di
cuntur aūt throni ſedes eq̄tatꝭ vel ſedes dn̄i.
eo ꝙ dn̄s per eos iudicia ſua diſcernat ꝛ in
eis iudicādo ſedeat. In ip̄is em̄ ſingulari
ter relucet iudicij rectitudo: ſm̄ qd̄ ait. Dio
nyſiꝰ vbi ſ. Et iſti depinguntur in colore flauo
qui eſt medius inter rubeum ꝛ albū. ꝛ ſigni
ficat rectitudinē iudicij: ꝑticipātis de iuſti
tia ꝛ miſericordia. equitas enim dicitur me-
Calculꝰ
diare inter miſericordiā ꝛ iuſticiā. Primꝰ
aūt lapis dicitur calculus. qui vt dicitur in
libro de ꝓprie. re. eſt rotundus atqꝫ duriſſi-
mus. purus ꝛ ex omni parte leuiſſimus. vn̄
ꝛ tactū delectat. Huic aūt cōtrariꝰ ē alius
lapis qui dicitur ſcrupulꝰ. Eſt enim aſperrimꝰ
ꝛ ſi inter pedem ꝛ calceū inciderit valde no
cet. ꝛ ab eo ſaxa dicuntur ſcrupea. i. aſpera.
vt ait Iſi. xvj. li. ethim̄. c. iij. Hic aūt calculꝰ
ſignificat puriſſimā virginē mariā: que eſt
leuiſſima inquātū nūꝙ habuit aliqd̄ pon
dus pcti. rotunda: qꝛ totū orbem gyrat ſua
miſericordia. iux̄ illō qd̄ ipſa ait Eccli. xxiiij.
Gyrum celi circuiui ſola. Eſt aūt duriſſima
demonibꝰ: ſꝫ māſueta hominibꝰ. vnde ei ca
nit eccleſia. Uirgo ſingularis inter omnes
mitis. Ei aūt eſt cōtrarius ſcrupulus. i. dia
bolus qui inſidiatur calcaneo eiꝰ. Unde di
xit deꝰ ipſi demoni Gen̄. iij. Inimicicias po
nam inter te ꝛ mulierem: ꝛ ſemen tuū ac ſe
men illius. ꝛ tu inſidiaberis calcaneo eius.
X
Sardonicus.
Secūdus lapis dicitur ſardonicus ſiue
ſardonix. qui vt dicit Iſid̄. xvj. ethimo. ꝛ po
nitur in li. de ꝓprie. re. cōſtat ex tribꝰ colo-
ribꝰ. Nā niger eſt in imo. candidꝰ in medio
ꝛ rubeꝰ q̄ſi minium in ſup̄mo. Item hec ſo-
la gemma in ſigillādo de cere ſubſtātia ni-
hil euellit. Inuenitur autē apud arabes ꝛ in
dos. ꝛ luxuriā repellere dr̄. ac valere ad hu-
militatem ꝛ pudiciciā. Huius aūt lapidis
ꝓprietas domine noſtre corone optime cō
uenit: que fuit nigra in imo ꝑ humilitatem
iux̄ illud. Can̄. j. Nigra ſum ꝛc̄. ſꝫ cādida in
medio: ꝑ puritatem mētis ꝛ carnis virgini
tatem. iuxta illō Eccli. xlviij. Pulcritudinē
cādoris eius admirabitur oculus ꝛc̄. Item
rubea in ſupremo per feruētem charitatē.
iuxta illō Proū. vlt. Purpura indumētum
eius. Purpura em̄ rubeū habet colorē. Itē
ipſa ſola benedicta virgo generādo filium:
nihil de peccati corruptōe accepit. Et docet
ſuos deuotos eſſe caſtos ī corporibꝰ. humi
les in cordibꝰ. ꝛ pudicos in moribꝰ. Recte
ḡ figuratur ꝑ gemmā ſardonicā. de q̄ dicitur
Job. xxviij. Nec lapidi ſardonico precioſiſſi
mo. Ipſa em̄ eſt p̄cioſiſſima ꝛ nobis vtiliſſi-
Y
Carbunculus.
ma gēma. Tertiꝰ lapis dr̄ carbūculꝰ. qui
ē p̄cioſiſſimꝰ. ſic dictꝰ qꝛ lucet vt carbo igni
tus. ꝛ lucet in tenebris adeo vt flāmas ad
oculos vibret vt ignis. Color eiꝰ eſt igneꝰ: ꝛ
ꝛ cādidam hꝫ venā. ꝛ a grecꝭ dicitur antros.
a vulgo rubinꝰ. a quibuſdā balagius. Sed
ſunt diuerſe ſpecies carbunculi. quaꝝ. xij.
aſſignat Iſid̄. li. xvj. ethimo. c. xiij. ꝛ gignitur
in libia ſm̄ eūdem. Hic aūt lapis ſignificat
beatiſſimam virginem: que nobis peccato-

BIBLIOTECA UNIVERSITARIA GRANADA

ribꝰ lucet ĩ nocte huiꝰ vite. ⁊ mittit ad ocl'os
nr̃i ĩtellectꝰ radios ſuos nos illũinãtes. Cã
didã q̃ʒ habuit venã. q2 mũdo lacte de celo
miſſo in ſua vbera filiuʒ ſuum potauit tam
ſuaui vena. Huiꝰ etiam ſunt. xij. ſpecies, q2
ipſa. xij. apl'is doctrinã dedit de filio ſuo: et
taliter eos illuminoſos fecit, vt poſtea per
vniũſum orbem diſcurrẽtes radijs veritat̃
corda mortaliũ illuſtrarẽt. Quartus la⸗
Z
Chriſo⸗
paſſus.
pis dr̃ chryſopaſſus q̃ venit de ethiopia: quẽ
lux celat: ⁊ ꝑdit obſcuritas. De nocte ei eſt
ignêꝰ de die aũt aureꝰ. vt ait Iſi. vbi ſupra.
⁊ ponitur in li. de proprie. re. Recte igr̃ hic
lapis ponit̃ in corona v̇ginis: vt ſignificet̃
ꝙ ipſa genuit eũ qui per chryſopaſſuʒ figu
rat̃. ſ. dñm nr̃m ieſuʒ xp̃m: quẽ lux inacceſſi
bilis claritat̃ ſue diuine celat ab oculis mor
taliuʒ iux̃ illud qd̃ ipſe ait Exo. xxxiij. Non
videbit me homo ⁊ viuet. Deũ eñ nemo vi
dit vnq̃ Ioh. j. Sʒ in nocte huiꝰ terrene vi
te paſſibilis eſt viſus ⁊ cognitꝰ in noſtra in
firmitate ac veſtitus humana carne, vñ di⸗
cebat apoſtolo thome. Vide manꝰ meas ⁊c̃.
A
Calce⸗
donius
⁊ ſequit̃. Q2 ego ipſe ſum. Iob. vl. Quitꝰ
lapis dr̃ calcedoniꝰ: qui figurat btã virgi
nem ratione generatõis. q2 vt dicit Iſi. vbi
ſupra. ſuꝑno imbre generatur. Et ſil'r ipſa
btã virgo fuit generata ſuꝑno imbre. i. diui
na gratia cooperante. ſ. per miraculũ ex ſte
rilibus parentibꝰ. ſic legit̃ in hyſtoria de na
tiuitate eius. De hac aũt generatõe fit mẽ⸗
tio Apo. xxj. vbi dr̃. Fundamentũ tertiũ cal
cedoniꝰ. Tria ei ſunt hũane generis funda
menta. Primũ eſt gr̃a. ſicut in his qui pro
ducti ſunt immediate a deo. vt Adam ꝑ cre
ationem, ⁊ Eua per miraculuʒ de coſta, qd̃
totũ fuit ex gr̃a liberali. Scd̃m fundamen⸗
tũ eſt natura: ſicut in his qui ꝓducũtur per
viam generatõis abſq; miraculo: ſic om̃es
cõmuniter generãtur hoĩes. Tertiũ v̇o eſt
mixtũ ex gr̃a ⁊ natura. ſic in his qui ꝓducti
ſunt ꝑ gr̃am de parẽtibꝰ ſterilibꝰ. ⁊ ſic fuit
btã virgo. ⁊ iõ ipſa fuit calcedoniꝰ habens
tertium fundamentũ. Dicit̃ etiam calcedo⸗
nius ratione inuentionis. Nam vt ait Iſi.
vbi ſupra. Ad repercuſſum lune plene inue
nitur Quaſi eniʒ plenitudo lune. i. plenitu⸗
do gratie fuit quando beata virgo nata eſt
⁊ mater ſaluatoris inuẽta. Propter qd̃ in⸗
quit apoſtolꝰ ad Gal'. iiij. At vbi venit ple⸗
nitudo temporis: miſit deus filiũ ſuum na
tum ex muliere ⁊c̃. Item dicitur calcedo⸗
nius ratõe coloratõis, q2 calcedoniꝰ pallido
colore eſt colloratus. Pallor aũt cõuenit ti
menti: q2 timẽtes palleſcũt. Itẽ cõuenit ab
ſtinẽti. vnde abbas Iſaac de ſyria in ſuo li.
de vita ſolitaria ſiue monaſtica ait, ꝙ decor
monachi eſt pallor ⁊ macies. Q2 aũt beata
v̇go habuerit pallorem timoris: p̃tʒ Eccl'i
xxiiij. vbi ipſa appellat̃ mater timoris. De
abſtinẽtia v̇o eiꝰ ſatis dixi in. iiij. ꝑte prin⸗
huiꝰ opis. ſmõe. iij. ꝑte. iij. Et ſil'r de dono
timoris eiꝰ in eadem ꝑte ſmõe. vj. parte. v.
Dicit̃ etiam calcedoniꝰ ratione vigoris. q2
vt dicit̃ in li. de ꝓꝑe. re. hic lapis ſculpture
reſiſtit. Nã tante ſoliditatis eſt vt nõ ſit ſuſ⸗
ceptiuꝰ ĩciſiõis ⁊ extranee ſuſceptiõis. Et
ſil'r btã virgo nulliꝰ carnalis impreſſionis
ſeu corruptiõis ſuſceptiua fuit, q2 virgo añ
partuʒ in partu ⁊ poſt partũ extitit. Dicit
aũt Diaſcorꝰ vt recitat̃ in li. de ꝓprie. re. ꝙ
iſte lapis valet ad vincẽdas cauſas. ⁊ cõtra
illuſiones demonũ. Que ꝓprietas cõuenit
glorioſe v̇gini: que aduocãdo ꝓ nobis apd̃
deum nos vincere in omni cauſa facit. ⁊ cõ
tra demonũ impugnatões ⁊ illuſiões defen
dit. Sextus lapis dicit̃ criſolitus veniẽs
B
Criſoli⸗
tus.
de ethiopia. de quo dr̃ in li. de proprie. re. ꝙ
lucet vt aurũ: ⁊ ꝙ terret ⁊ fugat demones
⁊ iuuat cõtra timores nocturnos. ⁊ confor
tat intellectũ ſm Diaſco. que oĩa cõpetunt.
beate virgini. Itẽʒ ibidem dicitur ꝙ iſte la
pis melãcoliã minuit aut depellit. Eſt aũt
melãconia humor ſpiſſus ⁊ groſſus ex fece
⁊ turbulẽtia ſanguinis generatꝰ. ⁊ dr̃ a me
lon: qd̃ eſt nigrũ: ⁊ coli qd̃ eſt humor. vnde
melancolia dr̃ niger humor. ⁊ a phiſicis co
lera nigra appellat̃. cuius ſunt plures mali
effectus. Primo eñ iſtã coleram nigraʒ ha
Prope
tates me
lancoli⸗
corum.
bẽtes ſꝑ triſtes ſunt ſine cã alia ab ipſa co⸗
lera. Vñ interrogati q̃re ſic triſtẽtur: reſpõ
dent ſe neſcire. Scd̃o vt dicit Galienꝰ: mor
teʒ timent plus q̃ alii: q2 fumꝰ melancolie
occupat cerebrũ. Tertio leui cauſa plãgũt.
Quarto pertinaciter tacent. Quinto ſe pu
tant pluris eſſe q̃ ſint. Sexto melancolia
infirmitates incurabiles facit. Septĩo dif⸗
ficil' ẽ cognitõis. de q̃ infirmitate fit mẽtio
in. l. ij. ff. de edili. edi. Cõtrarios aũt effectꝰ
habuit beata virgo. que primo ſemper leta
fuit pre cõſcientie ſerenitate. dicẽs cũ apl'o
ij. ad Chorin. j. Gloria noſtra hec eſt teſti⸗
moniũ cõſcientie noſtre Secundo mortem
non timuit trãſitura ad vitã infinitã plenã
gloria. Vñ dicebat cũ eodeʒ apl'o. Mihi vi⸗
uere xp̃s eſt, ⁊ mori lucrum. Ad phil'. p̃mo

Tertio peꝑit eũ q̃ cãm fletꝰ abſtulit. vñ Au
gu. inq̃t. Eua lachrymas: Maria gaudiuʒ
in vẽtre portauit. Quarto nõ tacuit ꝑtina⸗
citer: ſʒ cito reſpõdit. Ecce ancilla dñi. Luc̃.
p̃mo. Quinto nõ ſe putauit pluris eſſe: ſed
ſe vilem reputauit di. Reſpexit hũilitatem
ancille ſue. Sexto ſꝑ fuit ſana ⁊ fortis. De
ipſa eñ ſola dr̃ per excellentiã. Prouer. vl.
Mulierẽ fortẽ q̃s inueniet? Septĩo fecit de
um nobis cognoſcibilẽ ⁊ hitu carnis ſil'em
nobis. Cõgruit g̃ hic lapis corone v̇ginis:
q̃ fuit plena letitia ⁊ nõ melãcolia. ⁊ q̃ ipaʒ
a nob̃ melãcoliã expellit. ⁊ letitiã atq; exul
tatõem animis nr̃is infundit. ⁊ ꝓpter h̊ ap
pellat̃ letitia iſrael. Iudith. xv. Vñ quilibet
C
Celido⸗
nius.
eiꝰ deuotꝰ p̃t illi dicere illd̃ p̃s. iiij. Dediſti
leticiã in corde meo. Septimus lapis dr̃
celidoniꝰ. cuiꝰ due ſunt ſp̃es. Aliq̃ eñ celido
nij ſunt nigri. ⁊ alij ruffi. Celidonius niger
vt dicit̃ in lapidario. ⁊ in li. de ꝓpri. re. facit
ꝯ nociuos humores ⁊ febres. ⁊ lotus aqua
ſanat ocl'os. Ruffus aũt vt dr̃ in locis pre
allegat̃ inter alias ꝓprietates valet ꝯ anti
quũ dolorẽ ⁊ ꝯ inſaniã. ⁊ ꝯ lunaticã paſſio⸗
nem. Lunatici aũt dicunt̃ illi q̃ incremẽtuʒ
lune vel eius decremẽtũ timẽt. ⁊ maxĩe ĩ ca
pite. Corpa eñ nr̃a ſubiecta ſunt corpibꝰ ce
leſtibꝰ. vt di. Albertꝰ in ſuo introductorio in
aſtrologia. Et cerebrũ maxĩe patit̃ ex ĩfluẽ
tia lune. Huic aũt bñdicte v̇gini luna nõ ẽ
dñata: ſʒ ipſa illã hʒ ſub pedibꝰ ſuis. Apoc̃.
xij. Itẽ ei oĩa corpa celeſtia obediũt ſuꝑ q̃bꝰ
eſt exaltata. Vñ ipſa ꝑdixerat illd̃ Iſa. xx⸗
viij. Suꝑ aſtra celi exaltabo ſoliũ meũ. Et
D
iõ merito ẽ celidonio corõata. In ſcd̃a q̃ʒ
hierarchia dicũt̃ eẽ tria loca triũ coloꝝ ſm
cõditões triũ ordinũ angeloꝝ Primꝰ locus
dr̃ purpureꝰ: in q̃ ſunt dñatões. Color autẽ
purpureꝰ plꝰ hʒ de rubedine q̃ʒ de albedine
⁊ plꝰ hʒ de albedine q̃ de nigredine. ⁊ inue
nit̃ in quibuſdã cõchulis marinis ꝑ modũ
guttaꝝ ſanguinearuʒ q̃ addite colori rubeo
acuũt illũ colorẽ. vt ait Iſi. xix. ethi. c. de tin
cturis. Et h̃ color ꝯuenit ordini dñationũ q̃
vt ait Dio. vbi s. ſuadẽt ⁊ inſtruũt nos de⸗
ponere ſeruilem timorẽ ⁊ totaliter in deum
ferri. Et iõ cõgrue deſcribunt̃ ĩ loco purpu
rei coloris. q̃ acuit rubeũ. i. acuit ſanguineʒ
ſpargendũ ꝓ xp̃o. vt non timeamꝰ eos qui
occidũt corpus Matt. x. Iſte aũt dñatões
ponũt ſeptem lapides precioſos in corona
Cryſtal
lus.
virginis. quoꝝ primus dicit̃ Cryſtallꝰ. qui
ex aquis vertit̃ in glacieʒ. ⁊ ex glacie multi
tpis v̇tit̃ in lapidẽ durũ. ⁊ tritꝰ ac cũ melle
potatꝰ vbera replet lacte: ſi ex cã calida lac
ſit amiſſũ. vt ait Diaſco. ⁊ ponit̃ in li. de pro
prie. re. Q2 aũt cryſtallus generet̃ ex aqua:
probat Ariſto. ĩ li. metha. ⁊ Grego. in mo⸗
ra. de q̃ ſcriptura ſacra expreſſam mẽtionẽ
facit. Eccl'i. xvij. di. Flauit aquilo ⁊ cõgela⸗
uit cryſtallũ ab aqua. Iſte aũt lapis ꝯuenit
btẽ v̇ginis corone: ĩ ſignũ ꝙ ipa fuit in mul'
titudine aquaꝝ. i. tribulationũ. de q̃bꝰ dixi
in. x. ꝑte p̃ncipali huiꝰ opis ſmõe. j. Unde
poterat dicere cũ ꝓpheta p̃s. lxviij. Saluũ
me fac deꝰ q̃m intrauerũt aque vſq; ad ani
mã meã. Sʒ ipa in ipſis aquis facta ẽ ma⸗
gis firma ſolida ⁊ dura. i. cõſtãs. q2 diuine
in omnibꝰ ſe cõformabat volũtati. Itẽ ex a
quis generata ẽ. i. multitudĩe ac plenitudĩe
gr̃aꝝ cõſtipata ⁊ ornata. Ipſa q̃ʒ vbera ſctẽ
mr̃is eccl'ie in quibꝰ defecerat lac ex nimia
caliditate ꝑſecutionis. repleuit lacte doctri
ne ꝓ educãdis pueris. i. nouellis in fide. vñ
dicere p̃t cũ apl'o. j. ad Cori. iiij. Lac vobis
potum dedi: nõ eſcã. Oẽs g̃ debemꝰ illd̃ lac
melliſluũ ⁊ ſuauiſſimuʒ deguſtare. iux̃ illud
ij. Pet'. ij. Quaſi mõ geniti infantes lac cõ⸗
cupiſcite. Scd̃s lapis dicit̃ ceramꝰ. hñs
E
Cera⸗
mus.
colorẽ ceruleũ. ⁊ inuenit̃ in germania. alter
aũt inuenit̃ in hyſpania rutilãs vt flãma. ⁊
vterq; cadit de locis tonitrui. ⁊ dicit̃ cõtra
vim fulgurũ opitulari. vt ait Iſid̊. xvj. ethi.
c. xiij. ⁊ ponitur in lapidario. ⁊ in li. de pro⸗
prie. re. vbi etiam dicit̃ ꝙ valet in p̃lijs vin
cendis. ⁊ ad dulces ſomnos. O ſtulti. o po⸗
pulares. qui vota facitis ſoluʒ aliquibꝰ ſan
ctis. credentes ꝙ hi ſoli habeant autorita⸗
tem cõtra grãdinem ⁊ tonitrua ⁊ celi ſagit⸗
tam. Uerum eſt ꝙ ipſi poſſunt iuuare. ſed
non ſine v̇gine benedicta. Sagitta celi eſt
peſtilẽtia. fames. bellũ. infirmitas. ⁊ caſus
repẽtinus. ac omnis aduerſitas. de quibus
inq̃t Deut. xxxij. Inebriabo ſagittas meas
ſanguine. ⁊ Dauid. ij. Regum. xxij. de ipſis
ait. Miſit ſagittas ſuas: ⁊ diſſipauit eos.
fulgura multiplicauit: et conturbauit eos.
Si vis ergo ab his ſagittis liberari: recom
menda te deuote btẽ virgini. Et tũc v̇ifica
bitur in ea illd̃ p̃s. xc. Scuto circundabit te
veritas eiꝰ: nõ timebis a timore nocturno.
A ſagitta volãte in die. a negocio ꝑambu⸗
lante in tenebris. ab incurſu ⁊ demonio me
ridiano. Si vis etiam habere victoriam in
prelijs ꝯ quoſlibet hoſtes: ad ipſaʒ victorio
ſiſſimaʒ dominã recurre. ⁊ ſperare poteris

ab oïpotente affuturã victoriã.ij. Machb.
xij.Faciet q̃ꝫ te habere dulciſſimum illum
ſomnuꝫ.de quo dr ps.cxxvj.Cum dederit
dilecꝰ ſuis ſomnũ ecce he. dñi filij merces
F Corallꝰ fru.vẽtris. Tertiꝰ lapis dr corallus.de
quo dicit Iſid.in.c.de gẽmis rubeis.ꝙ na
ſcit in mari rubeo.⁊ quãdiu tegitur aqs li
gnũ eſt:ſꝫ ſtatim qñ exhit et tãgit aere in
lapidẽ induratur.ſunt aũt rami eiꝰ ſub aqua
cãdidi ⁊ molles ⁊ exċti cũ rhetibꝰ rubeſcũt
et lapidificantur.Quãto aũt apd nos p̃cioſa
eſt indica margarita, tãto p̃cioſior eſt co
rallꝰ apud indos.vt ait idẽ Iſid.vbi.ſ.vbi
etiã ait ꝙ magi hũc dicũt reſiſtẽ ꝯ fulmẽ,
⁊ idem etiã dr in lapidario.⁊ in li.de ꝓp.
re.ſcriptũ eſt.Ipſius.ſ.coralli eſt mira po
teſtas.Fulmia.typhones. tẽpeſtateſqꝫ re
pellit.Eſt aũt duplex.ſ.albus ⁊ ruffus. et
nunq̃ vltra ſemipedẽ lõgior iuenitur. Ruf
fus aũt maxime valet ꝯtra oẽm fluxũ ſan
guinis.⁊ ꝯtra epilentiã.⁊ ꝯtra diabolica ⁊
vana mõſtra. multiplicat fructus.⁊ valet
ad expediẽdos fines ⁊ p̃ncipia negocioꝝ.
hec ibi.Que lꝫ nõ ſint oia vera:tamẽ ipſa
benedicta v̾go habet has oẽs ꝓprietates.
vt pꝫ eius excellẽtias ſpeculãti. Dicit autẽ
Zeroaſtes.ꝙ corallꝰ maxime ꝯfert cordi.
et ipa v̾go cor noſtrũ cõfortat dãs nobis
ſpem eterne ſalutis.Unde q̃libet eiꝰ deuotꝰ
G dicere põt illud Eccli.lj. Letatum eſt cor
Corneolus meũ in ea. Quartꝰ lapis dr corneolꝰ.de
quo ſcriptũ eſt in lapidario.ꝙ inter alias ꝓ
prietates valet ad mitigãdũ iras.Cũ igitur
deus pr̄ nr̄ celeſtis merito ſit ꝯ nos iratus
ꝓpter pctã nr̄a.⁊ de iure poſſit nos p̃uare
hereditate celeſti.qꝛ fecimꝰ ei iniurias ⁊ cũ
malefactoribꝰ ꝯuerſati ſumꝰ.⁊ facti ſumꝰ
malefactores cũ eis.⁊ alia multa mala ꝑ
petrauimꝰ.q̃bꝰ ſm leges põt filiꝰ p̃uari he
reditate paterna.de q̃bꝰ hr̄ i.§.cauſas.i aut.
vt cũ.de appel.co.col.viij.⁊ ꝑ glo.in.c.q̃n
rauallˀ.de iureiur.Iſte tñ lapis p̃cioſiſſimꝰ
adeo irã eius mitigauit. ꝙ remiſſa omni
offenſa in numero bonoꝝ filioꝝ nos rece
pit.Uñ deo ſic ab ea mitigato. ipa inquit
illud ps.lxxxiiij. Mitigaſti oẽm irã tuaꝫ.
auertiſti ab ira indignatõis tue.Et eccl'ia
ei dic. Motũ fluctuũ eius tu mitigas.ps.
lxxxviij.Nos igitur q̃ p̃us eramꝰ filij ire.me
diãte ipa v̾gine facti ſumꝰ filij dei. Unde
ſctũs Maximꝰ i quodã ſer.ait.Eua poſte
ros ex ſua carne naſcẽtes trãſmittit ad iſe
ros bñdicta maria ex ſua ꝓle natos dirigit
ad celos.Ex carne eue dicuntur filij hoĩm na
ti,ex btẽ marie filio renati dicuntur filij dei.
Cedat ergo nũc iꝓperiũ Eue. qꝛ vniuer
ſi ſumꝰ leti ꝑ ꝑtũ ſãcte v̾gis marie.h̾ ille.
H Dionyſia Quĩtus lapis dr dionyſia.Iſte aũt la
pis ſi aqua cõteratur vinũ ex ea fragrat qd
ebrietati reſiſtit. vt ait Iſid.xvj.li.ethim.
⁊ ponitur in lib.de ꝓꝑe.re.Ipſa aũt v̾go ta
cta ⁊ cõfricata aqua diuine gr̄e.fragrauit
nobis illud vinũ dulciſſimũ qd letificat cor
hois.ps.ciiij.Uinũ inquã illud qd mũda
ne voluptatis ebrietatẽ extinguit.⁊ quod
cõfortat ſtomachũ.de quo moraliter exponi
poſſet illud.ij.Thim.v. Modico vtere vi
no ꝓpter ſtomachũ. Illud dico vinũ quod
cõfortat amaricatos.de quo dr Prouer.
xxj.Date ſicerã merẽtibus.⁊ vinũ his qui
amaro ſunt corde.In ſignũ aũt huiꝰ ꝓꝑe
tatis v̾ginalis.aq̃rũ hydrie ad nuptias ſũt
I Diadocos in vinũ cõuerſe Ioh.ij. Sextꝰ lapis dr
diadocos.de quo dr in libro de ꝓprie. re.
ꝙ eſt aptus ad rñſa a demonibꝰ obtinẽda.
Hic aũt lapis appellatur ſacer. ⁊ quẽ mors
ſternit abhorret.vt dr in lapidario.Btiſſi
ma aũt v̾go oia q̃ vult rñſa obtinet a de
monibus illis inuitis. Nã ſic ut boni angeli
amore obediũt regine celi.ſic demones ti
more.Ipſa quoqꝫ moriẽtes in pctõ mor
tali abhorret.⁊ nullũ eis auxilium prebet.
K Electrũ Septimꝰ lapis dr electrũ. Hic aũt la
pis ex quadã arbore fluit q̃ dr ſuciũ. et qñ
p̃mo fluit de arbore habꝫ liquorẽ gũmi. ſꝫ
poſt induratur calore vel frigore i duritiem
lapidis ꝑſpicui.vt dr in dicto li.de ꝓꝑe.re.
vbi etiã dr ꝙ clarius lucet iſte lapis q̃ q̃
cũqꝫ metalla.⁊ ꝓdit venenũ.Aliud v̾o eſt
genꝰ electri.qd eſt metalluꝫ. ſed de hoc ad
p̃ns nõ loq̃mur.Dico aũt ꝙ huius lapidis
ꝓꝑetas cõgruit btẽ v̾gini. Naꝫ ꝑ metalla
ſignificantur ſancti in q̃bꝰ ſculpitur imago di
uina.iuxta illud qd in figurã dr Ezech.xl.
In ipis oſtijs tẽpli cherubin ſculptura pal
marũ ⁊c.Sup oia aũt iſta metalla hic la
pis v̾gineus fulget.Ipa eñ btã v̾go tota
fuit in lumie diuĩe claritatis abſorpta ſicut
aq̃la altiſſime volãs in lũine ſol' magis celo
appropinq̃t q̃ alie aues. Itẽ diaboli inſi
dias latẽtes ſub ſpecie boni.⁊ eiꝰ veneno
ſas ſuggeſtiões ꝓdit ⁊ mãifeſtat.Diabolꝰ
L Officium p̃ncipatus eñ ſepe ſe trãſfigurat in ãgelũ lucis.vt dr
ij.Cor.xj. Scds locꝰ dr nigri coloris. Eſt
aũt nigredo p̃uatio claritatis.ſm phm i li.
de ſen.⁊ ſenſa.Qui locꝰ ꝯuenit p̃ncipatibꝰ.

quoꝝ officiũ eſt inſtruere q̃liter hoies gra
dus inferioris debeãt ſubdi hoibus gradꝰ
ſupioris.⁊ vt ſe priuatos extiment oĩni re
uerẽtie claritate i cõparatõe ſupioꝝ. quoꝝ
mãdata ſuſcipiãt quaſi a ſupno lumine Hi
aũt angeli ſil'r offerũt i corona v̾ginali.vij.
precioſos lapides.quorum primus dicitur
Ethites ethites.q̃ vt dr in li.de proprie.re. inuenitur
in littore maris indici ⁊ pſici. ⁊ eſt coloris
punicei.ſic dr in lapidario. ⁊ eſt duplex. vt
ait Iſi. vbi ſupra.ſ.maſculꝰ ⁊ ſemina. ⁊ ſp
bini inueniũtur i nidis aquilaꝝ. nec ſine his
parere valet aquila.⁊ ꝓpter h̾ aquila iſtos
lapillos ſeruat in nido ſuo.De h̾ etiã lapide
dr in lapidario.⁊ in dicto li.de ꝓprie.re.ꝙ
cõfert ad ſobrietatẽ.⁊ ad augẽdas diuitias
⁊ amorẽ.⁊ ad victoriã ⁊ fauorẽ.⁊ ꝙ appo
ſitꝰ pregnãtibus facit eas cito parere.Hic
aũt lapillꝰ maſculꝰ ſignificat feruorẽ chari
tatis v̾ginis bñdicte. Alter v̾o femellꝰ ſigni
ficat hũilimã eiꝰ v̾ginitatẽ. Hos eñ duos
lapides aq̃la nr̄a diuina in nido cordis ſui
M Emathites poſuit.⁊ ſic eternũ dei filiũ ſine aliq̃ integri
tatis ſue violatiõe parturijt. Scds lapis
dicitur emathites.q̃ vt dr in li.de ꝓprie.reꝝ.
venit de affrica ⁊ india.vt etiaꝫ inquit Iſi.
xvj.li.ethi.Et valere dr ꝯ oculoꝝ dolores ⁊
hꝫ v̾tutẽ conſtringendi fluxũ ſanguis.⁊ dr
ab emat qd eſt ſanguis. ⁊ thites qd ẽ ſiſto
ſiſtis.vñ ꝓdeſt ſanguinẽ vomẽtibꝰ.⁊ diſſen
tericis ſingulare p̃ſidiũ eſt. hꝫ etiã v̾tutem
cõtra venenũ ⁊ ſerpentis morſum.Sed de
his ꝓprietatibꝰ: q̃ oẽs ponũtur in p̃allega
to li.ꝓprietatũ reꝝ.⁊ ſingule p̃nt btẽ v̾gini
applicari. ſolũ dico ꝙ ſicut ſerpẽs antiquꝰ
momordit ꝓthopiaſtos pctõ ſuperbie q̃ eſt
initiuꝫ ois pcti.vt dr Eccli.x.Ita iſte lapis
diuinus ſanauit eos.i.beatiſſima virgo ſua
humilitate.immo etiã ipſum ſerpẽtem cõ
triuit. Unde beda in quadã omelia inquit.
Decebat vt ſicut ſerpentis morſu Eua cor
ruit: ita ſerpentis interitu per mariam re
ſurgeret.Sic aũt ex ſupbie radice oia vitia
naſcũtur. ſic ex fõte hũilitatis oia bona ge
neratur.⁊ id curata plaga: ⁊ iterfecto ſpẽte
ſanguis pctoꝝ reſtrigitur.⁊ effluere ceſſat vir
tute huiꝰ lapidis.Sãguis inquã ille d quo
inq̃t deo ꝓpheta Dauid ps.l.di.Libera me
N Electropia de ſanguinibꝰ.⁊c. Tertiꝰ lapis dicitur eli
ctropia.⁊ eſt gẽma viridis.guttis puniceis
ac venis ſanguineis ſupſperſa. Que ſi po
natur in aqua radijs ſolis oppoſita:eã ebulli
re facit.⁊ aquam in vaſe poſitaꝫ reſoluit in
nebulã ⁊ poſt paululũ reſoluit i guttl'as plu
uiales. vt dicitur in dicto li.de ꝓprie.reꝝ.vbi
etiaꝫ ſic habetur.Hec gẽma videtur poſſe fa
cere mira. Nã poſita in pelui in aqua clara
radios ſolis mutat: ⁊ ex aeris repercuſſiõe
obũbrare videtur radioꝝ ſolariũ claritatem:
⁊ quẽdam inducere in aere ſanguineũ colo
rem.ita vt quãdaꝫ ſolis eclypſim facere vi
deatur.Et ꝓpter h̾ elictropia.i.ſolis auerſio
nũcupatur.⁊ h̾ expreſſe dicit.Iſi. ⁊ Dia. ⁊ in
lapidario dr. Ex re nomen hñs eſt elictro
pia gẽma. Que ſolis radijs i aqua ſubiecta
bacillo Sãguineũ reddit murato lumine ſo
leꝫ. Eclypſimqꝫ nouã terris effundere q̃rit.
⁊c. Et dicit Iſi. ꝙ per hoc manifeſtatur incã
tatoꝝ ⁊ magoꝝ ſtultitia. q̃ in ſuis ꝓdigijs
gloriantur.Illudũt enim hoĩm aſpectus i his
que opantur ſic facit gẽma ſupdicta.hec ille.
Hec aũt gemma figurat btãm v̾gineꝫ ma
riam que quaſi palliauit diuitatem hũani
tate.⁊ potẽtiam infirmitate.⁊ ſic ſol diuini
tatis xp̃s q̃ſi obſcuratꝰ induit ſanguineum
colorẽ in colũna.⁊ in cruce.qñ exiuit de cor
pore eiꝰ ſanguis p̃cioſus.Et de h̾ tangitur
Eccs.xij.vbi dicitur Tenebreſcat ſol ⁊ lumen
⁊ reuertantur nubes pꝰ pluuiã. Et Iohel.xij.
O enidros Solvertetur in tenebras: ⁊ luna in ſanguinẽ
Quartꝰ lapis dicitur enidros.qui vt dicitur
in li.de ꝓprie.re.ſp deſudat ⁊ emittit lachry
mas. necꝫ tñ liqueſcit aliquo modo. nec fit
minor.vñ in lapi.canitur. Perpetui fletꝰ la
chrymis diſtillat enidros.Qui velut ex ple
ni fortis ſcaturigine manat.Hec aũt gem
ma figurat virginẽ pijſſimã.Quis eni cu
rare poterit ꝯtinuũ eiꝰ fletũ.amaras eiꝰ la
chrymas.ſuſpiria.gemituſqꝫ de morte fi
lij ſui.qñ eũ videbat in cruce agonizanteꝫ
⁊c.de q̃bꝰ ſatis dixi i.x.ꝑte p̃ncipali huius
opis.ſer.j. Licꝫ aũt multũ plorauerit.iuxta il
lud Treñ.j. Plorãs plorauit i nocte.⁊ la
chryme eiꝰ in maxill' eiꝰ. tñ eiꝰ paciẽtie vir
tus i aliq̃ iminuta nõ fuit. qꝛ ſp volũtateꝫ
ſuã cũ diuino bñplacito ꝯformauit. Uñ de
illa dici põt illud ps.lxxxiij. Aſcẽſiones in
corde ſuo diſpoſuit i valle lachrymarũ i lo
co quẽ poſuit. Quĩtꝰ lapis dr epiſtites.
P Epiſtites. de q̃ dr in lib.de ꝓꝑe.re.ꝙ ẽ lapillus ruti
lãs ⁊ rubicũdus.q̃ ſoli oppoſitꝰ ignẽ ⁊ ra
dios emittit.⁊ ſi in aquã feruẽtẽ fuerit ꝓ
iectꝰ ceſſat eiꝰ ebullitio.⁊ poſt modicũ frige
ſcit.vt dicit Iſi.⁊ Diaſco.Itẽ dr coercere lo
cuſtas et volucres.⁊ nebulas nociuas ac
grãdines a fructibꝰ terre. Et ſil'r btã v̾go

eriſtēs iuxta ſolē iuſticie filiū ſuū tres ra-
dios emittit. Primū ꝯ locuſtas q̄ ſaliendo
parū eleuanť a terra: ⁊ ſignificant auaros
qui q̄ſi vidž reptāt ſup terrā. ⁊ oīa deuo
rare volūt ſua auiditate. iux̄ illud Deut. xx
viij. Locuſte deuorabūt oīa. Sž btā virgo
radio ſuo illuminās auaros ipſos ab illa a
uiditate liberat. vñ de ipſa dici poteſt illud
Exo. x. Flare fecit ventū ab occidente vehe
mētiſſimū. ⁊ arreptā locuſtā ꝓiecit i mare
rubꝛū ⁊c. Scōm radiū mittit ꝯ volucres. i.
ſupbos: q̄ alte volare nitūť. ⁊ eos deijcit ad
hūilitatē. iux̄ illō. Eccl'i. xxij. Mittēs lapi-
dem in volatilia deijciet ea. Tertiū radiuž
mittit ꝯ luxurioſos. ⁊ facit frigidaž aquā q̄
priꝰ feruebat igne luxurie. Sextꝰ lapis
Q Excolliceros — dr̄ excolliceros. q̄ inueniť in libia. ⁊ eſt diſti
ctꝰ. xl. colorībꝰ. ⁊ iō tale nomē accepit. atq̄
oculos aſpicientis hoīs facit tremulos. vt
dr̄ in li. de ꝓprie. re. q̄ ꝓprietas etiā ipſi be
nedicte ꝟgini ꝯgruit. Nā qꝛ deꝰ cōquereba
tur ꝙ q̄dragīta annis offenſus fuerat a ge
neratōe hac. ps. xciiij. iō ꝟgo btā q̄dragin
ta diebus poſt filij reſurrectōež aſſidue ora
uit deum ꝓ pctōribꝰ tāq̄ pia mr̄ Act. j. Et
iſti q̄dragīnta dies fuerūt q̄ſi q̄dragīnta co
lores iſtiꝰ lapidis ꝓcioſi. Hic ḡž lapis vir-
gineꝰ oculos mentꝭ facit tremulētos: qꝛ ne-
mo tanti ingenij eſt qui recte intueri poſſit
R Gagates — ipſiꝰ ꝟginis dignitatē. Poſſumꝰ ḡ tremere
ſi ad plenū itelligere nequimꝰ. Septimꝰ
lapis dr̄ gagates. q̄ primo in ſicilia i gagā-
te flumine fuit repꝰtꝰ ⁊ ab eo noīatus. de q̄
diciť in li. de ꝓprie. re. ꝙ incēſus odore ſuo
ſerpētes fugat demoniacoſq̄ ꝓdit. ⁊ de-
monibꝰ cōtrarius eſſe putatur. Itē ꝟgini-
tatem ꝓdit ſm̄ Diaſco. q̄ ait. ꝙ aqua eius
bibita ſi bibēs eſt virgo nō vrinabit. Si nō
eſt ꝟgo ſtatim vrinam emittet etiā ꝯ volū
tatem ſuā. Itē hec gemma vt in dicto li. dr̄.
attritu digitoꝝ calefactꝰ paleas leues ſibi
appoſitas attrahere cōſueuit. Item potata
cōfert ydropicis. qꝛ nociuū cōſumit humo-
rem. ⁊ dr̄ cōfortare epar. Itē eiꝰ puluis ap-
poſitꝰ dentibus roborat debiles ⁊ laxatos
Itē multū diciť valere cōtra fantaſmata ⁊
nocturnas demonū vexatōes. Itē diciť ſe-
dare dolores ventris q̄n ſtomachꝰ patitur
caſu aliq̄ ſubuerſionē. Item valde accelerat
partū ⁊ adiuuat parturientē. vt dr̄ in lapi-
dario. De hoc etiam lapide dicit Iſid. ꝙ in
aqua accendiť: in oleo ꝟo extinguiť. qđ eſt
mirū: hec ille. Licž iſta ſint mirabilia: tamē

mirabilior eſt virgo benedicta. ⁊ ideo ꝑ hūc
lapidem precioſuž eſt ſignificata. Nihil em̄
vnq̄ mirabiliꝰ fuit q̄ ꝙ ipſiꝰ virginis cor-
puſculū tā breue continuerit totū deum. to
tam dei potētiam. totāq̄ eius ſapientiam
⁊ clementiā. Immo cōtinuit omnes crea-
turas. qꝛ qđ cōtinet vas etiam cōtinet vi-
nū vaſis. Virgo igiť continens deū in quo
ſunt omnia: cōſequenter cum creatore con-
tinuit omnia creata. O igiť admirabilis fe
mina: que deum ꝑpit. filiū lactauit virgo.
⁊ in vtero tenuit cuncta tenētem. tuliťq̄ in
brachijs omnia ferētem. Item ipſa prodijt
virginitatem. qꝛ deus non elegiſſet corru-
ptam in matrē. Item fugauit fantaſmata
⁊ illuſiōes demonū. qꝛ ꝑpit eū qui deſtru-
xit omnia temploꝝ idola. ⁊ eiecit diabolūž
de mūdi principatu. iux̄ illud Ioh. xij. Nūc
ꝓceps huiꝰ mūdi eijcieť foras. Recte igiť
hic lapis poniť in corona ꝟginis q̄ in aqua
accenditur: qꝛ i tpe tribulatōis tāq̄ bona
aduocata ꝓ nobis feruentiꝰ orat. In oleo
ꝟo extinguiť: qꝛ tempore ꝓſperitatꝭ ad illā
nō recurrentes illius adiutorio priuantur.
Tertiꝰ locꝰ iſtiꝰ hierarchie diciť cimbrij
coloris. qui a vulgo appellať ſanguis dra-
chonū. Dū em̄ elephātes implicātur ꝯ dra- — S
chones: irruūt ipſi elephātes ſup eos: atq̄ — Officiū
ipſos drachones obruūt. q̄rum fuſus cruor — ꝑtātuž.
terram inficit. fitq̄ pigmentū quicquid ter
rā tixerit. Iſte aūt color cōgruit ordini po
teſtatū. Ptātes nāq̄ dicūť qꝛ maligni ſpi
ritꝰ eoꝝ potētia coercenť ne tātuž noceant
quātū cupiūt. vt dicit Diony. in lib. de an-
gelica hierarchia. Bñ ergo i colore cimbrij
diadēata ſua collocāt: qꝛ fūt q̄dā q̄ſi elephā
tes q̄ ſerpētes malignos humani gn̄is ho
ſtes iterficiūt. Quare i ſignū victorie loca
ſue ſtatiōis rubricate dicunť. Ḋi aūt ſil'r i
corona ꝟginis ponūt ſeptē lapides precio
ſos. Quoꝝ pmꝰ dr̄ galactides. q̄ hž colorē
cinereū. ⁊ ē guſtu ſuauis. ⁊ ſi attritꝰ fuerit — Galactides
q̄ddā lac de ſe emittit. vt dicit Iſi. Hic la-
pis i ore clauſus turbat mentē. ⁊ circūdatꝰ
collo vbera lacte replet. Et ſil'r beata ꝟgo
hr̄e dr̄ colorē cinereū rōne hūilitatis. ⁊ ē to
ta dulcis ac ſuauis. ⁊ ſi attraťꝑ frequētē
inuocationē. vel i collo. i. in corde alligeť ꝑ
deuotionē replet lacte. i. ſpūali ꝯſolatione.
Si aūt q̄s eū in ore poſuerit: mentež eius
turbabit. qꝛ ſi q̄s de ipſa glorioſiſſima virgi-
ne loq̄ voluerit. q̄d de illa ſufficienter dicat
penitꝰ ignorabit. Nā vt Hieron. in ſer. ad

Euſto. ait Quicq̄d humanis dici pōt ver-
bis minꝰ eſt a laude ꝟginis. Scōs lapis
T Heraxipen — diciť heraxipen. q̄ vt diciť in. li. de ꝓprie. re.
eſt niger: ſed ſupat ꝟtute colorē. de q̄ etiaž
diciť in lapidario ꝙ dilectū reddit et ama-
bilem eū ſup quē eſt. Et ſil'r btā virgo ma-
ria nigra ꝑ hūilitatē. ſupauit ꝟtute huma-
nā cōditōež. ꝙ em̄ dei mater ſit effecta ma
ius eſt q̄ cōprehendere poſſit mēs hūana.
Ipſa q̄ž ſi dilexerimꝰ eā faciet nos deo dile
ctos ⁊ amabiles. Unde dicere pt̄ Ioh. xiiij.
Qui diligit me diligeť a patre meo. i. a deo
V Iaſpis — q̄ eſt pater nr̄ ꝑ creationē: ⁊ btē virginis ꝑ
ſingularem electionē. Tertiꝰ lapis diciť
iaſpis q̄ eſt viridis coloris. ⁊ diciť repmere
febres ac idropiſim in his qui geſtant ipm
caſte. ⁊ adiuuare ꝑturientem ⁊ fugare fan-
taſmata. ⁊ inter ꝑicula facere hoīem tutū.
atq̄ interiorē refrigerare ardorē. ⁊ fluētcž
cōpeſcere ſanguinē ac ſudorē. ⁊ luxuriā co-
hibere. vlcera q̄ž ueterata ſanare. ⁊ ſordes
oculoꝝ purgare ac viſum acuere ⁊ cōforta-
re atq̄ maleficijs ⁊ incātationibꝰ reſiſtere.
⁊ tot crediť hēre ꝟtutes q̄t hž diuerſas ve-
nulas ⁊ colores. vt dicit. Diaſco. ⁊ poniť in
libro de ꝓꝓe. re. Quas oēs ꝓꝓetates habž
btā virgo. ſed ſolū declarabimꝰ q̄ modo cu-
rat idropiſim ⁊ ſanat oculos acuēs viſum.
Idropicꝰ em̄. i. auarꝰ ſꝑ ſitit: ⁊ oculos ſuos
nūq̄ ſatiat. ſed ſꝑ aliena deſiderat: ⁊ cōgre
gare maiores diuitias anhelat. Uñ autor
aſtrolabij inq̄t. Idropico ſimil' nūq̄ ſatiať
auatus. Ex lucro lucri multiplicādo ſitim.
Hanc aūt infirmitatem curat btīſſima vir-
go ſuo exēplo: qꝛ ſemꝑ pauperrime vixit. ⁊
propť hoc diuitijs ſpūalibus a deo repleta
fuit. Unde Luc. j. cecinit. Eſurientes imple-
uit bonis: ⁊ diuites dimiſit inanes. De ipſis
aūt idropicis ſic curatis ab hoc lapide pre-
cioſo ⁊ diuino dici poteſt illud Sapien. xſ.
X Iacintꝰ — Data eſt illis requies de lapide. Quartꝰ
lapis dicitur iacintus. qui vt recitatur in li.
de proprieta. rerum. eſt mirabilis virtutis.
quia aeri maxime ſe conformat: vt in nubi
lo ſit nubilus: ⁊ in ſereno ſit ſerenꝰ. Et iſtiꝰ
virtꝰ eſt cōferre letitiā. ⁊ cōtrariari melāco
lice qualitati. eſt em̄ confortatiue virtutis.
Reſiſtit etiam diuerſis peſtilentijs que ſo-
lent in aere ſepiꝰ generari. Uigorem etiam
dat membris. vegetat neruos: ⁊ dulcem ac
ſalutiferum dat ſoporem. Item veneno ob
ſiſtit. ⁊ toxico cōtrariatur. ſecūduž Diaſco.
Has autež proprietates oēs btīſſima vir-

go habuit. Sed ſolū dico ad pn̄s. ꝙ ipſa tē
pore nubilo nubuloſa fuit. ſ. tpe paſſionis
filij ſui. ⁊ tpe gaudij gauiſa eſt. vt declara
ui in. x. pte ꝓncipali huiꝰ opis. ſer. ij. Ipſa
q̄ž mūdo leticiā ꝯtulit ꝑ ſuū bn̄dictū par-
tū. De q̄ angelus ad paſtores ait Luce. ij.
Annūcio vob̄ gaudiū magnū ⁊c. Quin — Y Iris
tus lapis dr̄ iris. q̄ ꝓmo in arabia iux̄ ma
re rubꝛū eſt inuētꝰ. nūc aūt in plibꝰ locis i
ueniť. ſ. in germania ⁊ hybernia. ⁊ in mul
tis regionibꝰ aq̄lonis. Eſt aūt in colore ꝑ
ſpicuꝰ ⁊ cryſtallo ſil'is: vt dicit Iſi. Et diciť
iris ꝑ ſil'itudinē arcꝰ celeſtis qꝛ ꝑcuſſus ſo
le ſub tecto: ſpēs ⁊ colores arcꝰ celeſtis in
ꝓximos parietes oppoſitos repn̄tat. Et i
ter ceteras virtutes tollit dolores partu-
riētis. Uñ in lib. de ꝓꝓe. re. ſic dr̄ de illo.
Hic lapis vt ferť cooperať parturiēti. vel
vt citiꝰ pariat. vel ſaltē vt dolorē partꝰ fa
ciliꝰ ſuſtineat. ⁊ nō tantū de ꝑiculo perti-
meſcat. Recte igiť hic lapis poniť in coro
na virginis. vt ſignificeť ꝙ licž cōis male
dictio data fuerit mulieri a deo Gene. iij.
vbi ait. In dolore ⁊ erūna cōceptus tuos
paries. ipſa tñ virgo ab ea fuit exempta.
Uñ illi caniť. Gaude qꝛ deo plena peperi-
ſti ſine pena cū pudoris lilio. Itē alias mu
lieres a cruciatu ⁊ periculo partꝰ liberat.
ſi ad eius auxiliū deuote recurrant. Unde
cuilibet earū que ſine periculo filios pepe
rerūt eiuſdež virginis intervētu. ipſa pōt
dicē illud ps. lxxx. Inuocaſti me ⁊ liberaui — Z Iena
te. Sextus lapis diciť iena. de quo ſic
diciť in lib. de ꝓprie. rerum. Iena eſt gē-
ma q̄ ſi ſub ligua hoīs fuerit poſita ipſum
dicūt ꝓdicere plīma futura vt dicit Iſi. et
Lapi. hec ibi. Hic igiť lapis merito i virgi
nis corona collocať. q̄ ſup oēs ꝓphas de
futuris ꝓdicē ſciebat. qꝛ lapidē iſtū. i. ſpūſ
ſcti dictatū: ꝯtinue ſub ligua ꝯferebat. Uñ
dicere poterat cuž ꝓpha ps. xliiij. Lingua
mea calamꝰ ſcribe velociť ſcribētis. Se
A Rauma — ptimꝰ lapis dr̄ rauma q̄ vt dr̄ i li. d ꝓꝓ. re.
eſt coloris nūc albi. nūc ſubnigri. nunc ſub
rubicūdi. nūcq̄ ſub varijs coloribꝰ ē diſti-
ctꝰ. Eſt aūt ſic dictꝰ a raumate qđ ē idē qđ
incēdiū. qꝛ i locis calidis inueniť. Cuiꝰ vir-
tus ſm̄ Diaſco. ē curare idropiſim diuſam
⁊ diuerſis imaginibꝰ ſculpitur ⁊ politur.
hec ibi. Et ſil'iter btīſſima ꝟgo: vt hominū
corda ad filij ſui volūtatem ꝑtrahat. nunc
blāditijs vtiť. nunc minis ⁊ aliq̄n nos fla
gellis percuti ſinit. vt q̄ tanq̄ de genere

ſeruoꝝ amoꝛe nō trahimur: ſaltē ꝟberibus
emēdemur. aliq̄s etiā delicijs ⁊ cōſolationi
bꝰ ſpūalibꝰ allicit. ita vt cū ſuo bn̄dicto filio
dicere poſſit illō Job. xij. Oīa trahā ad me
ipm̄. Ipſa q̄z ꝟgo bn̄dicta videt̄ alba ꝑ mā
ſuetudinē ⁊ gr̄e ſubminiſtrationē. nigra ꝑ
ſui ſubtractionē. qꝛ eiꝰ p̄ntia clarificat. obū
brat abſentia. Item rubere per punitionis
ꝯmiſſionē. ⁊ ꝑ varios effectꝰ dicit̄ mutari ī
coloꝛibꝰ. de qua mutatōe admirat̄ Hiere⸗
mias ꝓpheta Treñ. iiij. di. Quomō muta⸗
B tus eſt coloꝛ optimꝰ? In tertia q̄z. hierar
chia ſunt tria loca que dicunt̄ eē triū coloꝝ
Primꝰ locus d̄r indici coloꝛis. Indicꝰ aūt
coloꝛ dicit̄ aereꝰ ſiue celeſtis. ⁊ repit̄ ī azu⸗
rio. vt ponit̄ in li. de ꝓꝓꝛie. re. Et iſte locus
Offici⸗ uz ꝟtu⸗ tum.
ꝯuenit oꝛdini ꝟtutū. quoꝝ officiū vt inquit
Grego. in. iiij. moꝛa. eſt opari miracl'a q̄ ſo
luz fieri poſſunt virtute celeſti ⁊ diuina ſm̄
Aug. in li. de vtilitate credēdi. Predicte au
tez ꝟtutes celeſtes in coꝛona ꝟginis ponūt
ſeptem alios lapides precioſos. Quoꝝ pri
Rabia⸗ tes
mꝰ dicit̄ Rabiates. qui vt dicit̄ in li. de pro
pꝛie. re. eſt trāſlucidꝰ ⁊ cryſtallo ſimilis. ⁊ di
cit̄ cōferre ad habendā eloquētiaz. gr̄am ac
honoꝛez. ⁊ defendere a noxijs ⁊ venenoſis.
ac curare tumoꝛem epat̄ ⁊ ſplenis. vt dicit
Diaſco. Hic autem lapis in coꝛona ꝟginis
merito collocat̄ in figuꝛ ſue clariſſime elo
quentie. De facundia ꝟo ſermonis inquit
Cōmē⸗ dat̄ fa⸗ cundia rethoꝛi ci ſmo⸗ nis.
Tullius ſcd̄o de oꝛatoꝛe. Quid admirabiliꝰ
ꝙ res ſplendoꝛe illuſtrata verboꝛum? Tan
tam vim habet illa que recte a bono poeta
eſt vox: atq̄z nimiꝝ regina rerum oꝛatio. vt
nō modo inclinatum erigere: aut ſtātem in
clinare: ſed aduerſantem atq̄z repugnātem
vt imperatoꝛ bonus ac foꝛtis capere poſſit
Et Seneca in li. de conſolatione ad Pau⸗
linū ait. Poteſt eloquētia que parua ſunt
appꝛobate ꝓ magnis. ⁊ rurſus magna at⸗
tenuare ⁊ ad ima deducere. Immo tāte vir
tutis eſt eloquētia vt ſententias ſermonis
pꝛo libito cōuertere queat: ⁊ falſa pꝛoveris
ſuggerere. Inquit em̄ Seneca ad Lucilluz
Incredibile eſt ꝙ facile magnos viros dul
cedo oꝛationis abducat a vero. Huius aūt
rei ſunt exēpla plurima. Refert em̄ Tulliꝰ
in tuſculanis queſtiōibꝰ. ꝙ Egeſias cire⸗
naicꝰ pħus cirene ciuitatis egypti adeo elo
quēter differebat de bono moꝛt̄ ⁊ de malo
vite pꝛeſent̄ ꝙ multi moꝛtem ſibi male in⸗
ferebant. Unde fuit pꝛohibitꝰ a rege Ptho
lomeo illa ampliꝰ edocere. De Tullio q̄z ait

Lactantiꝰ. iij. diui. inſti. adūſus gen. Tulliꝰ
ſummꝰ pħus ſecte achademice ꝑfectus oꝛa
toꝛ ſua eloquēcia coꝛda hoīm in manibꝰ ha
buit. Plutarchus etiaz inq̄t ꝙ cū ipſe Tul
liꝰ oꝛaret ꝓ quīto ligario qui ex aduerſarijs
ceſaris erat: tāta gr̄a facūdie admirabilis
fuit vt ceſar in plurimos coloꝛes vultuz ver
terit. manifeſtūq̄z fuit ꝙ animꝰ ceſaris ver
tebat̄. quare ipſe ceſar dulci victꝰ oꝛatōe eū
a crimine liberauit. De eloquētia q̄z poeti⸗
ca inquit oꝛatiꝰ in poetria. Ut pictura poe
ſis erit q̄ ſi ꝓpiꝰ ſtes te capiat ⁊c̄. Et Gual
fredus in ironia curie papalis ait. Sepius
audiſti ꝙ vis ſmonibꝰ apta eſt. et ꝙ natu⸗
raz calida ꝟba mouēt. Hec aūt facūdia ma
xime ē neceſſaria doctoꝛibꝰ ⁊ magiſtris. C.
de pꝛofeſ. ⁊ medi. l. magiſtros li. x. ⁊ de pro
feſ. que in vꝛ. conſtan. l. vnica. li. xj. Itez ad⸗
uocatis. vt no. in autē. de iudi. §. ij. col'. vj.
Iſta aūt eloquētia licz fuerit in multis oꝛa
toꝛibꝰ taz xp̄icolis ꝙ paganis. In nullo tm̄
tanta fuit quāta in magiſtra eccleſie catho
lice ⁊ aduocata noſtra virgine benedicta: q̄
ſua dulci facūdia impatoꝛez celi ⁊ terre ira
tum pacificauit. ⁊ nō vni tm̄ homini ipſi cō
trario: ſed toti generi humano liberationē
a moꝛte eterna impetrauit. Intātum etiaz
aures dei ſua oꝛatione demulſit: vt illuz at
traheret a ſummo celo vſq̄z ad terrā. Et tā
dulciter elocuta eſt: vt ſuaſerit deo fieri ho
minem. Tāq̄z ſuauiter cecinit ꝙ ſe in filiuz
deꝰ illi donauit O lingua diſſerta beate vir
ginis. O aduocata: eloquētiſſima que ſua
dicēdi ꝟtute ⁊ efficacia: cirographū noſtre
dānatōis de magni dei manibꝰ cadere fecit
C Kalco⸗ phanꝰ.
Scd̄s lapis dicit̄ kalcophanꝰ q̄ vt ponit̄
in li. de ꝓꝓꝛie. re. eſt niger ⁊ coloꝛe depictꝰ
⁊ geſtatꝰ in oꝛe d̄r clarificare vocē ⁊ defen⸗
dere a raucedine fauces. vt tradit̄ in lapida
rio. redditq̄z vocem ſonoꝛā q̄ maxime eſt ne
ceſſaria bono oꝛatoꝛi. ſm̄ Quintilianuz de
oꝛatoꝛia inſti. Hec igit̄ gēma ē coꝛone btē
ꝟginis ꝓpoꝛtionata: ad innuēdū dulcedi⸗
nē ⁊ ſonoꝛitatē vocis eiꝰ qua ad deū ꝓ no⸗
bis interpellat. De qua inquit illi eiꝰ ſpon⸗
ſus celeſtis. Cañ. ij. Sonet vox tua in auri
bus meis. Uox em̄ tua dulcis. ⁊. viij. c. Fac
D Ligu⸗ rius.
me audire vocē tuā. Tertiꝰ lapis dicitur
liguriꝰ. de quo dicit̄ in li. de ꝓꝓꝛie. re. ꝙ va
let cōtra doloꝛē ſtomachi. ⁊ ſtringit fluxuz
ventris ꝑturbati. ⁊ valet ictericis ⁊ diſcolo
ratis. quia ꝑditum coloꝛē eis reſtituit. Hic
etiam lapis recte ponit̄ in coꝛona btiſſime

ꝟginis que habuit optimuz ſtomachum.
Malū em̄ ſtomachū habētes aſſumptum
cibum vel nō retinēt ſꝫ euomūt. vel retētū
in malos humoꝛes ꝯuertūt. Ipſa aūt ꝟgo
bn̄dicta cibū verbi dei auidiſſime ⁊ ſaluber
rime aſſumpſit. de quo d̄r Jac. j. Cū man⸗
ſuetudine ſuſcipite inſitū verbuz quod pōt
ſaluare aīas veſtras. Unde qꝛ ipm̄ cibum
retinuit. ⁊ in nutrimentū bonū cōuertit. ſ.
bonarū cogitationū ⁊ operuz. ideo de illa
E Lipa⸗ rea
d̄r Luc. ij. Maria aūt cōſuabat oīa verba
hec cōferēs in coꝛde ſuo. Quartus lapis
d̄r liparea. qui vt d̄r in li. de ꝓꝓꝛie. re. vēit
de ſithia. Et ſm̄ ꝙ legit̄ mirabilis ē ꝟtut̄.
Cuz em̄ venatoꝛes ꝑſequunt̄ beſtias. ille
ꝑgunt ad iſtū lapidē ⁊ ipm̄ intuent̄ tanq̄
patronū. Quo p̄nte nec venatoꝛ nec canes
illis nocēt. Quid aūt ſunt canes. q̄d vena⸗
toꝛes niſi diabolꝰ. caro ⁊ mūdus q̄ nos ca
piūt retibus ſuis? Sed ſi inuenerimꝰ hunc
lapidē diuinū tuti erimꝰ. Erūt em̄ oēs ini
mici noſtri ſicut canes muti nō valētes la
F Mar⸗ garita.
trare Eſa. lvj. Quītus lapis d̄r margari
ta. qui pōt ꝯſiderari quātū ad ſui gn̄atōez
qualitatē ⁊ ꝟtutē. Gn̄ant̄ aūt margarite
ſm̄ Iſid̄. vt ēt d̄r ī li. de ꝓꝓꝛie. re. in ꝯchul'
marinis. vnde ⁊ a mari vocāt̄ margarite.
Certo em̄ tꝑe ⁊ maxime tꝑe veris ⁊ in au
tūno ipē cōchule ad litt̄ꝰ maris ſe trāſfert̄
et ibi ſe aperiūt. ⁊ roꝛē celeſtē inter viſcera
ſua recipiūt. Ex cuius coagulatione mar⸗
garite gn̄ant̄. Et id̄ in p̄dicto li. d̄r ꝙ mar
garite naſcunt̄ ī carne cōche ſicut in piſciū
cerebꝛo lapilli aliq̄n inueniunt̄. Iſta autez
coclea ſiue cōchula figurat btām ꝟginem
que ſe apuit vt roꝛē celeſtē recipet. ⁊ mar⸗
garitā. i. xp̄m intra ſua viſcera concipet.
Nam apuit angelo ꝯſenſum ſuū vt deo in
oībus obediret q̄n dixit. Ecce ancilla dn̄i.
Itez apuit xp̄o vterū ſuū vt eū ibi recipet.
Apuit quoq̄z ſpūiſctō animū ſuū vt in eaz
ſupueniret. Et poſt talē aptionē ꝯſenſus
ſui ⁊ vteri atq̄z animi ros celeſtis ſpūſcti
in eā deſcēdit. ⁊ iſtā margaritā in eiꝰ vte⸗
ro gn̄auit. De hac aūt roꝛatiōe ſpūſſancti
et ipſius beatiſſime ꝟginis aptione dicit̄
Eſa. xlv. Roꝛate celi deſuꝑ ⁊ nubes pluāt
iuſtū. apiat̄ terra ⁊ germinet ſaluatoꝛez.
Scd̄o margarita pōt cōſiderari quātū ad
ſuā qualitatē. Sūt em̄ ipē margarite pul
chꝛe. candide ⁊ clare. Ille eniz q̄ ſunt tales
ſunt melioꝛes ꝙ ille q̄ flaueſcūt. Naz illas
que ſunt pulchꝛe. cādide ⁊ clare generauit

ros matutinꝰ. Alias aūt gn̄auit aer veſꝑ⸗
tinꝰ. Hec igit̄ margarita ſic pulchꝛa. cādi⸗
da ⁊ clara ſignificat btām ꝟginē mariā q̄
fuit pulchꝛa in mēte ꝑ puritatē. Cādida ī
carne ꝑ ꝟginitatē ⁊ caſtitatē. ⁊ clara ī ope
ꝑ ſanctitatē. Uñ Sap. iiij. d̄r. O ꝙ pul⸗
chꝛa eſt ⁊c̄. Ecce pulchꝛitudo mētis. caſta
gn̄atio. Ecce cādoꝛ ⁊ ꝟginitas carnis. cuz
claritate. Ecce claritas ⁊ ſanctitas operis.
Tertio margarita pōt ꝯſiderari quātū ad
ꝟtutē. Habet aūt ꝟtutē abſterſiuā. qꝛ mē
bꝛa a ſuꝑfluis humoꝛibꝰ abſtergit. Itē re⸗
ſtrictiuā: qꝛ fluxū ſanguis ⁊ vētris reſtrin
git. Uirtutē quoq̄z ꝯfoꝛtatiuā: qꝛ coꝛ debi
le cōfoꝛtat. vt dicit Pliniꝰ. Et eodē modo
btā ꝟgo ꝑ gr̄az quā nob̄ īfundit hꝫ ꝟtutē
abſterſiuā inquātū abſtergit pctā p̄terita
Item reſtrictiuā inquātū reſtringit aīum
ne fluat ad pctā futura. ⁊ ꝯfoꝛtatiuā īquā⸗
tū cōfoꝛtat coꝛ et foꝛtificat ꝯ mala p̄ntia.
Et ideo ipā inq̄t Eccl'i. xxiiij. In me omīs
gr̄a vie et veritatis. in me oīs ſpes vite et
ꝟtutis. Ipſa em̄ dat nobis gr̄am vite q̄n
de pctīs p̄teritis impetrat nobis veniā ꝑ
quā a pctī moꝛte reſuſcitat̄ pctōꝛ. Dat gra
tiā veritatis q̄n ꝯ futura ꝑicula dat caute
lā ꝑ quā homo ipā ꝑicula vitare ſciat. Itē
dat gr̄am ꝟtutis q̄n ꝯtra mala p̄ntia dat
ꝯſtantiā ꝑ quā hoīem foꝛtificat vt a mal̄
p̄ntibus tueri ſe valeat. Dicit̄ q̄z in p̄dicto
li. de ꝓꝓꝛie. re. ꝙ margarita eſt natural'r
ꝑfoꝛata ⁊ rotūda eſt melioꝛ. Et ſil'r beata
ꝟgo fuit natural'r ꝑfoꝛata. qꝛ ab inſtanti
ſue ꝯceptiōis fuit dīna gratia penetrata.
Itē fuit rotūda. i. oībus ꝟtutibꝰ circūdata.
Unde in figurā eius que thꝛonus dei fuit
dicit̄. iij. Reg. x. Sūmitas thꝛoni rotūda
erat. Sextus lapis d̄r magnes et venit
G Ma⸗ gnes.
de india. vt inquit Iſid̄. xvj. ethimo. Eius
aūt ꝟtus inter alias eſt ferruz attrahere.
Hoc aūt lapide vtunt̄ marinarij cū ferro
quod ꝟtute lapidis fert̄ ꝟſus tramōtanā.
Ex quo ſcire p̄nt vbi ſūt. ⁊ mītra maris ꝑi
cula. ſcopulos ⁊ infoꝛtunia deuitāt. Nos
aūt ſumus in mari huius mūdi varijs agi
tati ꝓcellis ⁊ periclitamur niſi dirigamur
ad poꝛtum ſalutis mediāte ꝟtute iſtiꝰ di⸗
uine magnetis. Ipſa em̄ ferrum. i. animā
noſtrā ferreaz. hoc eſt induratam diriget
verſus tramōtanā i. verſus ſeipām ꝑ de⸗
uotionē que eſt ſtella maris. facietq̄z nos
videre ꝑicula in q̄bus ſumus. ⁊ vtrū ꝟſus
poꝛtū an ꝟo in p̄cipitium pergamus. Et

tandē ipſiꝰ directiōe ab oībus fluctuatio-
nibus liberati optatis ſupne patrie litto-
ribus applicabimꝰ. Pertrāſeo aūt ħ illud
qđ ponit̃ in li. de ꝓꝓe. re. ſm Diaſco. ⁊ la-
pidarium .ſ. ꝙ hic lapis valet ad recōciliā
dum maritos vxoribus. et auget grām et
decorē in ſmone. Item ꝙ puluis eiꝰ aſp-
ſus ꝑ quattuor angulos domꝰ ſup carbo-
nes faciet ſubito videri exeūtibus in domo
ꝙ domus ruat. Et hoc ꝓcedit ex vertigie
⁊ cōmotione cerebri. qđ poteſt beate ꝟgini
applicari cuius ſublimitatē ſi q̄s voluerit
ad plenū intueri: nō ſolū cerebri. ſed etiā
V Mellectros. intellectꝰ alteratiōnē incipiet pati. Septi
mus lapis đr mellectros. lꝫ a quibuſdam
appellet̃ mellātes. ⁊ ſic dicit̃ eo ꝙ dulceꝫ
⁊ melleū emittit ſuccū ſiue ſudorē vt pōit̃
in li. de ꝓꝓe. re. ſm Iſiđ. Hic aūt succꝰ dul
ciſſimꝰ ꝓcedit a beata ꝟgine que tota re-
pleta eſt dulcedine. Unde Bern. inq̄t. Fi-
lioli mei quid trepidatis ire ad Mariā?
Non auſtera eſt: non amara. ſed mel ⁊ lac
ſub lingua eius. Hec pctōꝝ ſcala. ħ mea
magna fiducia. ħ tota ſpei mee rō. Quid
eīm mirū? poteſt ne filius repellere matrē
aut a matre repelli? neutrū plane. Non ḡ
trepidet ad eam accedere humana fragi-
litas. Tota eīm ſuauis ē ⁊ dulcis. Iſte aūt
ſuccus ꝟginalis grē nō ſolum nos deo pa
cificat. ſed etiā oculos cecos noſtre mētis
illuminat. Et ideo Bern. orabat dı. Dñe
ieſu xpē qui illuminas oēꝫ hoīem veniētē
in hunc mundū. mitte in me radios illius
ſtelle de qua natus es ſol. qui illuminet
tenebras mētis mee. Figura aūt huiꝰ illu
minationis habet̃ .j. Reg. xiiij. vbi dicitur
ꝙ Ionathe oculi illuminati ſunt ex degu-
ſtatiōe mellis. Iſte etiā liquor ſuauiſſimꝰ
vulnera animarū ſanat. Et ideo Augu. in
quodā ſmone exorat dı. Eya o generalis
omniū ſpes. dulcis vulnerū nroꝝ medici-
na. Tu nrīs medere lāguorıbꝰ. q̄ poſt ſalu-
tare lauachrū tot abluēda cōmiſimꝰ. quot
I Officiū archan gelorū illicita ꝑpetrauimꝰ. Scđs locus iſtius
vltime hierarchie dicitur ſpirici ſiue phe-
nicei coloris. quo libroꝝ capita notant̃. et
colligit̃ in littoribꝰ maris rubri. vt dicitur
in lib. de ꝓꝓe. re. Hic aūt color cōpetit ar
chāgelis .i. ꝑncipibus. Sicut eīm ꝑncipes
ponunt̃ in capite mēſe. ſic archāgeli ange
lis ꝑferunt̃. ⁊ iſte color libroꝝ vt diximus
initijs ꝑponit̃. Hi aūt archāgeli .vij. alios
lapides ꝑcioſos in corona ꝟginis offerūt.

Quoꝝ ꝑmus đr menophitis. et venit de egypto. de quo ſic đr in li. de ꝓꝓe. re. Hec gēma talis eſt nature ſm Iſiđ. ꝙ trita ac ſup loca que vrēda ſunt vel ſecāda poſita. vel cū aceto linita: ita fac̄ obſtupeſcere corpus vt nō ſentiat cruciatū. Hec igitur lapis in corona ꝟginis debuit poni. que ſm carnē debebat cōburi fomite pcti originalˀ qui eſt q̄ſi q̄dā ignis ardorē cōcupiſcentie accēdens. ſ; ꝟtute lapidis diuini .i. gratie ꝑſuātis: ad inſenſibilitatē reducta eſt. ita ꝙ nullū penitꝰ ignē ꝯcupiſcētie ſenſit. Hīc dicere pōt illud Eccli. li. In medio ignis n̄ ſum eſtuata. — Menophitis

Scđs lapis đr mirtes. de quo đr in li. de ꝓꝓe. re. ꝙ in colore ē ſilis mirte. qui cōpreſſus ſpirat odorē ſic nardus. Beata autē ꝟgo compſſa .i. grauida. pepit filiū miri odoris dı. Ecce odor filij mei ſicut odor agri pleni. cui bn̄dixit dñs Geñ. xxvij. et Cant. j. Nardus mea dedit odorē ſuauitat̄. vnde totā domū .i. vniuerſū mūdū. repleuit odore vnguēti Ioh. xj. — R Mirtes

Tertius lapis đr medo ſiue medꝰ. ⁊ inuenit̃ in medoꝝ regione. Cuiꝰ ꝟtus vt đr in li. de ꝓꝓe. re. eſt contra cecitatē oculoꝝ. Item ſanat podagrā: ſi cū lacte mulieris maſculū parturient̄ temꝑet̃. Et ſilˀr modo valet ꝯ dolorē renū ⁊ freneticā paſſioneꝫ. Ipſa beata ꝟgo freneticos pctōres ſanat. qđ pꝫ qꝛ frenetici tenent̃ ligati. c. nō oīs. v. q. v. Et ſilˀr pctm̄ ligat aīam. iuxta illud Eſa. v. Quaſi vinculū plauſtri pctm̄. Ipſa vo bn̄dicta ꝟgo a pctō liberās: dicit illud Eſa. lij. Solue vincula colli tui captiua filia ſyon. — L Medo

Quartꝰ lapis đr melochitꝰ ſiue melocites. qui vt đr in dicto li. de ꝓꝓe. re. naſcunt̃ in arabia. ⁊ cunas infantiū a nocíuis đr cuſtodire. Beata aūt ꝟgo cuſtodit nos filios ſuos ab oībꝰ malis. vñ illi dicit q̄libet eius deuotus illud pˢ. xvj. Cuſtodi me vt pupillā ocl̄i: ſub vmbra alarū tuarū ꝓtege me. — M Melochitus

Quītus lapis đr noſech. cuiꝰ ꝓprietas eſt. vt đr in lib. de ꝓprie. rerum. ꝙ incluſus anulo vrit digitū quem tangit pn̄te veneno. ⁊ etiā đr mutare colorē. ⁊ ſic ꝓdit venenū vt poſſit vitari. Et ſimiliter btā ꝟgo pcti mortalis venenū ⁊ maliciā nobis oſtēdit. ⁊ ſemꝑ vrit tangēt̄ digitū. id ē ꝯſcientiā. in qua figit nouaculā. ⁊ ſtimulū de tali veneno. iuxta illud Prouer. xij. quaſi gladio pūgit̃ ꝯſcientia. — N Noſech

Sextꝰ lapis đr onichinus. qui inuenit̃ in india ⁊ arabia. In hoc aūt lapide vt dicit̃ in libro — O Onichinus.

de ꝓꝓrie. rerum. ſpeculari poſſunt hoīes. ⁊
aſtantiū imago videt̃ in eo q̄ſi in ſpeculo.
In beatiſſima aūt ꝟgine omniū ſanctorū
virtutes ⁊ merita vident̃. nec aliquid pōt
eſſe iuſticie vel ꝟtutis q̄ nō ſit in virgine
glorioſa. Unde Augu. in ſmone .j. de eius
aſſumptione ait. Cuiꝰ iuſticie cuiuſve ſan-
ctitatis ꝟgo hec indigere potuit. q̄ ad oīa
efficacia grē plenitudiem accepit. Aut q̄s
potuit in eiꝰ aīa vel corꝑe locus eſſe vicioꝝ
qñ ad celi vicē ꝯtinētis aīa dei tēplum eſt
effecta. Hec reuera domꝰ illa ē. de qua ꝑ
Salomonem đr. Sapiētia edificauit ſibi
domū. excidit colūnas ſeptē. Septē nāq̧
ꝟginalis hec domus colūnis fulcita ē. qꝛ
venerāda hec mater dñi ſeptē ſpūſſcti do-
nis dotata fuit. Quā talē vtiq̧ eťna ſapi-
entia edificauit: vt digna oīno eſſet ex qua
ıp̄e carnē aſſumeret. Quid aūt digniꝰ hac
ꝟgine? Quid ſāctiꝰ i humani generis ſerie
potuit exoriri. Cui nullus patriarcharum
nullus ꝓphetarū. nullꝰ antiquoꝝ ſeq̄ntiū
patrū. nullus prorſus hoīm potuit cōpa-
rari. Nā quō quiſq̧ huic extimabit̃ cōpa-
rādus ⁊ ꝯferēdꝰ. cū hec admirabilˀ ꝟgo cū
ctoꝝ celſitudinē trāſcendat mortaliū atq̧
partu ſuo beatoꝝ etiā excedebat meritum
angeloꝝ? Idem quoq̧ in ſmone eiuſdem
diei inq̄t. Omniū quidē ſanctoꝝ memorie
mirabiles. nihil tñ in glˀia ſicut pn̄s ſolen-
nitas Abel ꝑ ſacrificiū noīat̃. Enoch per
cōtemplationē memorat̃. Melchiſedech
ſicut dei imago ꝑdicat̃. Noe ꝑ iuſticiā lau
dat̃. Abrahā ꝑ fidē approbat̃. Iſaac ꝑ nor
mā memorat̃. Jacob per luctamen beatifi
catur. Joſeph per caſtimoniam honorat̃.
Job per patientiam magnificat̃. Moyſes
ſicut legiſlator extollit̃. Jeſus naue ſicut
dux ꝑfertur. Helyas ſicut zelotes teſtifica
tur. Eſaias ſicut locutor dei ſcribit̃. Dauid
ſicut prudētiſſimus ꝑdicat̃. Ezechiel ſicut
ſpeculator archanoꝝ admirat̃. Salomon
ſicut ſapiēs nominat̃. Sed nullus talis i
mūdo qualis genitrix dei maria. Quē eīm
oēs illi in enigmate viderūt. ip̄a tulit in-
carnatū in vtero. hec ille. Septimus la
P Optalius. pis đr optalius ſiue opulus ſm Iſiđ. qui
vt đr in dicto lib. de ꝓprie. rerū. eſt diuer-
ſarū gemmarū coloribus diſtinctus. Eſt
eīm in eo carbūculi genus. ignis amatiſti.
fulgens purpura. ſmaragdi nitens viridi-
tas. ⁊ ſinguli colores ſub quādā varietatē
ſunt lucētes. nomē aūt habet a patria. Et

ſm̄ lapidē india ſola parit. vt dicit Iſiđ.
Et tot credit̃ habere ꝟtutes quot colores
De quo dicit̃ in lapidario ꝙ oculos ſe portantis ſuat illeſos ⁊ acutos. Sed alioꝝ
oculos circūſtantiam obducta nube recō-
dit. vt non videant vel aduertāt que ſunt
coram eis. Hic aūt lapis in ꝟginali corōa
ꝯuenienter ponit̃. Ip̄a eīm ei qui eā defert
in corde ꝑ deuotionē: ſeruat oculos ꝑſpi
caciſſimos. vt videre poſſet cūcta ꝑtinētia
ad ſalutē. ita vt de ip̄o dici q̄at illud Eccl.
xxiij. Oīa videt oculus eius. Ecōtra vo de
indeuotis ipſius dici poteſt illud pˢ. cxiij.
Oculos habēt ⁊ nō videbūt. Et pˢ. lxviij.
inquit ꝓpheta. Obſcurent̃ oculi eorum ne
videāt. Tertiꝰ ⁊ vltimꝰ locus celi ⁊ em- — Q
pyrei ⁊ tertie hierarchie đr eſſe purpurini
coloris. Purpurina aūt apud pictores no
men a puritate ſortita eſt. cuius materia
generat̃ in his locis que ſolis curſus illu-
minat affluēter. vt dicit Iſiđ. in .c. de tin-
cturis. De ſupradictis aūt nouē coloribus
tractat Plinius lib. xxxv. c. ix. vſq̧ ad .c.
xxxiij. ⁊ Iſiđ. li. xviij. et. xix. ethimolˀ. Hic
aūt vltimus locus cōpetit angelis ratiōe
ſue puritat̄. Qui ſepteꝫ alios lapides pre-
cioſos ponūt in corona ꝟginali ad cōple- — Pirites.
mentū eius. Quoꝝ ꝑmꝰ đr pirites. a pir
grece ꝙ eſt ignis latine. de quo đr in li. de
ꝓꝓrie. re. Huic lapidi plurimꝰ ignis ineſt.
de facili eīm ſcintillas emittit. ⁊ tenet̃ ma
nū ſi vehementius ꝑmat̃ adurit ꝓpter qđ
ab igne nomē accepit. de q̄ đr i lapidario.
Tangi vult leuitˀ. blanda q̧ manu teneri.
Nā preſſus nimiū digitos tāgent̄ adurit.
Et talis fuit bn̄dicta ꝟgo que igne diuini
amoris accēſa emittebat ſcītillas ignitas
i. feruētes oꝛ̄ones ad deū. ⁊ ignita exēpla
ad ꝓximū. q̄bus eū ad feruorē ſpūs accen
debat. Unde verificatū eſt in ea illud pˢ.
xlix. In conſpectu eius exarſit ignis. Et
pˢ. xiij. A facie eius exarſit ignis. Digi-
tos q̧ eā nimiū premētis adurit. qꝛ ſi q̄s
eius admirabiles excellētias ad plenū ꝑ-
ſcrutari ⁊ deſcribē voluerit. tāq̄ ad tactū
ignis cito ad ſe manꝰ ab incepto opere re-
trahere coactus erit. Et ideo mihi hec ſcri
bēti. ⁊ ad indagationē atq̧ declarationeꝫ
ꝟginalis ſublimitatis ꝑtingere non valē
ti. dici poteſt illud Exođ. iiij. Retrahe ma
nū tuam in ſinū tuū. Scđs lapis dicit̃ — R
plonites. de quo ſic habet̃ in li. de ꝓꝓe. re. — Plonites
Plonites eſt lapis qui dicit̃ eē ſem. neus.

Nā certo tꝑe ꝯcipit ⁊ parit cōſil'em lapidē
et cōfert ꝑgnātibus. vt dicit Diaſco. ħ ibi.
Beata aūt ꝟgo pulcherrima, ſapiētiſſima
⁊ ſctiſſima genuit filiū ſibi ſil'em. ſcilꝫ pul-
cherrimū, ſapiētiſſimū, ⁊ ſctiſſimū. vñ ap-
pellat ſctūſſctōꝝ Dañ. ix. Tertius lapis
S Paterō
ðꝛ pateron. de quo ðꝛ in dicto li. de ꝓpꝛie.
re. ꝙ eſt multoꝝ coloꝝ ſparſoꝝ, ⁊ pariter
diſtictoꝝ, nā niger ⁊ rube⁹ viridis palleſcꝫ
videꝫ. Purpure⁹ crociuſcꝫ ſil' praſijcꝫ colo
ris. De ipo etiā ðꝛ in lapidario ꝙ facit ho
minē audacē ⁊ inuictū illo die qñ videtur
mane oꝛiēte ſole. Cui⁹ rei dimiſſa determi
natione veritaꝗ ſeu falſitaꝗ. dico ꝙ hūc la
pidē ꝑcioſum in ſpū viderat illo mane btā
ꝟgo quo meruit effici mr̄ dei. ſ. in auroꝛa.
xxv. die marcij. Tūc eñi adeo facta eſt au-
dax. ꝙ deū de celo ad terraꝫ traxit. Item
adeo victoꝛioſa. ꝙ illius hoſtis ꝑtātē con
triuit. de quo ðꝛ Iob. xlj. Non eſt ꝑtās ſuꝑ
terrā q̄ cōpeꝫ ei. q̄ fact⁹ ē vt nullū timeret.
T Saphyrus.
Quartus lapis ðꝛ ſaphyrus. de quo ðꝛ
in li. de ꝓpꝛie. reꝝ. ꝙ eſt gēma cerulea celo
ſereno in coloꝛe ſil'is. atcꝫ optima eſt iter
gēmas ⁊ ſumme ꝑcioſa, ⁊ regū digit̄ magꝭ
apta. ⁊ ꝙ in multis loq̄ inueniꝫ: ſꝫ oꝛiētal'
ſiue indicus ſaphyr⁹ melioꝛ iudicaꝫ. ⁊ ma
xime qñ hꝫ quoſdā pulueres aureos iter-
mixtos. Hic lapis maxime cōmendaꝫ i la
pidario, ita ꝙ pꝛe ſui excellētia gemmarū
gēma vocaꝫ. Nā coꝛpus vegetat. ⁊ itegra
mēbꝛa ꝯſuat. Stellācꝫ hꝫ relucentē. ꝑ cu
ius refulgentiā ei⁹ ꝟt⁹ indicaꝫ. In medio
aūt vene ſaphyri velut in vētre q̄daꝫ ſpēs
carbūculi inueniꝫ. ⁊ ideo a m'ltis ſaphyr⁹
mr̄ carbūculi crediꝫ: eo ꝙ in ei⁹ vēis gigni
a plurib⁹ ꝓhibeꝫ. De hoc aūt ſaphyro inq̄t
Diaſco. ꝙ multū valet ad diſcoꝛdiarū re-
conciliationē: ⁊ ad pacē refoꝛmādā. Et ꝙ
habet ꝟtutē caloꝛis innatural' repꝛſſiuam
vnde de ipo ðꝛ in lapidario. Coꝛꝑis ardo
rem refrigerat interioꝛē. Nā i febꝛib⁹ mſtū
caumaticis et incēſiuis refrigerium ꝑbet
ſaphyrus: ſi iuxta venas coꝛdis pulſatiles
ſuſpendaꝫ. Item habet ꝟtutē ꝯfoꝛtatiuā.
⁊ ideo ðꝛ valere ꝯtra coꝛdiacā ⁊ quālibet
paſſionē melancolicā. Iteꝫ repꝛmit nimiū
ſudoꝛē. vt ðꝛ in lapidario. Itē hꝫ ꝟtutem
fluxus ſanguis reſtrictiuā. vñ ſi ſaphyrus
oꝛiētalis tꝑibus apponaꝫ: ſolet reſtrigere
ſanguinē de narib⁹ ꝓfluentē. Itē ꝟtutē hꝫ
ſingularis tumoꝛis ⁊ inflature ſedatiuaꝫ.
Certū eſt eñi ꝙ apoſtematū repꝛmit infla

turā: ſi in ꝑncipio inflāmatiōis nocitue ci-
tius apponaꝫ. Item valet cōtra antraceꝫ.
Naꝫ habet ꝟtutem malitie ⁊ venenoſitaꝗ
eius expulſiuā ⁊ illius furioſitatē repꝛmit
⁊ expellit: ne eius malicia ſpūs inficiaꝫ. et
illius fumū ad coꝛ aſcēdere nō ꝑmittit. vt
dicit Diaſco. Item vim habet veneno ꝯtrā
⁊ ipſius penit⁹ extinctiuā. vnde ſi araneaꝫ
infra pixidē poſueris. ⁊ verum ſaphyrum
indicū ſiue aliū ſupꝛa pixidis oꝛificiū ali-
quādiu tenueris. aranea eius ꝟtute victa
quaſi ſubito moꝛieꝫ. vt dicit diaſco. Itē hꝫ
vim viſus ꝯſuatiuā. ⁊ ſoꝛdes oculoꝝ ſine
q̄uamie purgat. Vñ ſcriptuꝫ eſt. Tollit ex
oculis ſoꝛdes, de frōte doloꝛeꝫ. Itē hꝫ vim
vulneꝝ curatiuā. Nā vt dic̄ Diaſco. pulue
rizatus ⁊ lacti admixtus vlcera ſanat. Itē
tāte auctis fuit lapis iſte apud veteres pa
ganos ⁊ gētiles ꝙ ab eis fuit apollini ſin
gulariꝫ cōſecratus. Et cū ipm apollinē ſa-
crificioꝝ tēꝑe ꝯſuleret. certificari citi⁹ pu-
tabāt ſi ſaphyrū tūc in ꝑñtia hꝛent. Vñ in
lapidario ðꝛ. ⁊ plus q̄ reliquas amat hāc
idromātia gēmas vt diua q̄at ꝑ eam rñſa
mereri. Itē hunc lapidē magi ſingl'ariter
diligūt. qꝛ ſm̄ eoꝝ opinionē lꝫ erroneā: ꝑ
ipſius ꝟtutē quedā miracl'a ſe credūt ope-
rari. Et ħ tangiꝫ in lapidario vbi ðꝛ. Hic
lapis vt ꝓhibēt educit de carcere vinctuꝫ.
Obſtruſaſcꝫ foꝛes ⁊ vīcula tacta reſoluit.
In hoc aūt oēs recitatoꝛes cōueniūt ꝙ ħ
gēma ðꝛ amatrix caſtitaꝗ. Et iō ne ei⁹ effe
ctus ꝑ immūdiciā poꝛtātis aliq̄ mō impe
diaꝫ, debet ille q̄ eā poꝛtat caſte viuere. vñ
ðꝛ in lapidario. Sꝫ q̄ poꝛtat eā caſtiſſim⁹
eſſe iubeꝫ. Iteꝫ ðꝛ in lapidario ꝙ valet ad
tollendā inuidiā. ⁊ ad expellendū timoꝛē.
⁊ ad faciendū audacē ⁊ victoꝛē, ⁊ firmādū
in bono. ⁊ ad faciendū mitē ac humilem ⁊
benignū. q̄ oia diſpoſitiue ⁊ nō effectiue i-
telligunꝫ, hec oia in dicto lib. de ꝓpꝛie. re.
Pꝛoꝑetates aūt iſtius gēme optime cōue
niūt ꝟgini bñdicte: nō ſoluꝫ diſpoſitiue: ſꝫ
etiā effectiue. Sꝫ ſolū ꝑ nūc breuiꝫ dico ꝙ
ſic̄ ſaphyr⁹ eſt ſuꝑ oēs gēmas, ita ꝟgo glo
rioſa ē ſuꝑ oēs puras creaturas. Et ſicut
ſaphyr⁹ apollini. ita ipa deo ē ꝯſecta. et ſic̄
ſaphyr⁹ regis digito ꝯuenit. ita btā virgo
dei filio celeſti regi ꝯueniēs mr̄ fuit. q̄ digi
tus dei ðꝛ. iuxͣ illō Exo. viij. Digit⁹ dei eſt
hic. Quit⁹ lapis ðꝛ ſmaragd⁹, cui aſſilā
tur beatiſſima ꝟgo. ⁊ ꝑmo ratiōe coloꝛis.
V Smaragdus
Nam vt ait Iſiō. ⁊ ponꝫ in li. de ꝓpꝛie. re.

Smaragdus gemmarū omniū viridiū ob-
tinet ꝑncipatū. Nulli eñi gemme vl' herbe
maioꝛ ineſt viriditas q̄ ſmaragdo q̄ viri-
ditate ſua herbas virētes ſuperat. Quaſi
aūt gēme vel herbe virides ſunt ſacratiſſi
me ꝟgines que carnis viroꝛē ſemꝑ cōſer-
uant, inter quas beatiſſima ꝟgo obtinet
ꝑncipatū. iuxta illud ps. xliiij. Adducētur
regi ꝟgines poſt eā. Poſt eam ſcꝫ nō ſolū
oꝛdine: ſed etiaꝫ dignitate. q̄a. ſ. ꝟginitati
eius nulli⁹ vnq̄ ꝟginitas potuit coequa-
ri. Eius aūt ꝟginitas ⁊ humilitas ita deo
grate fuerūt ꝙ quaſi due poꝛte extiterūt,
ꝑ quas in eā xp̄s intrauit. ⁊ iō ðꝛ Thob.
xiij. Poꝛte hierl'ꝫ ex ſaphyro ⁊ ſmaragdo
edificabunꝫ. Nam ꝑ ſaphyrū qui tumoꝛeꝫ
ſedat intelligiꝫ eius humilitas que ſoluit
tumoꝛē elationis. ſed ꝑ ſmaragdū qui eſt
viridis coloꝛis intelligiꝫ ꝟginitas carnis
Scdō ðꝛ ſmaragdus rōne nitoꝛis. quia vt
in ꝑdicto libꝛo de ꝓpꝛie. rerū. ðꝛ. Tant⁹ eſt
nitoꝛ ſmaragdi ꝙ ei⁹ viroꝛ nec in ſole aliq̄
modo obumbꝛaꝫ. Et ſimil'r tāt⁹ fuit nitoꝛ
puritatis ⁊ ꝟginitaꝗ dñe noſtre ꝙ ſolem
iuſticie xp̄m gignēdo vel pariēdo in nullo
ꝑdidit ſuā integritatē. Tertio ſic dicꝫ rō-
ne repñtationis. quia vt ðꝛ vbi. ſ. ſi coꝛp⁹
ſmaragdi extenſum fuerit ⁊ extērſum ſiue
politum ad modū ſpeculi imagines repꝛe
ſentat. Et ſimil'r beata ꝟgo cuius coꝛpus
fuit extēſum ex diuinali grauidatiōe. Itē
extērſum ⁊ politū ex oīs immūdicie elōga
tione. ⁊ omniū ꝟtutū adoꝛnatione imagi
nes nobis repñtauit. ſ. diuinā ⁊ humanā.
quia verbū incarnatū nobis ꝓtulit. ſ. dñm
ieſuꝫ xp̄m qui inquantū verbū eſt imago
patris ⁊ figura ſubſtātie eius. ad Col'. j. c.
Et ſm̄ carnē ſiue humanitatē eſt vt ita di
cam imago mr̄is ſcꝫ homo ex hoīe in ſimi-
litudinē hoīm factus ⁊ habitu inuētus vt
homo, ad Phil'. ij. Vel beata virgo q̄ fuit
vt ſpeculū politū ⁊ extērſum per ſuā ma-
ximam puritatē repñtat nobis imagines
omniū virtutū. vt eas imitemur. Item et
quarto ðꝛ ſmaragdus rōne tinctionis. vñ
in ꝑdicto lib. de ꝓpꝛie. rerum. ðꝛ de pꝛece
denti ⁊ ſequēti ſilitudine ſic. Smaragd⁹
habꝫ coꝛpus ſpeculare ⁊ ꝑſpicuū, obiecta-
rum figurarū ⁊ imaginū oſtenſiuū. habet
quocꝫ viroꝛē ſui multiplicatiuū. Ex ſe eñi
generat radiū quo viroꝛe tingit aereꝫ cir-
cūfuſum. Et ſimil'r beata ꝟgo emiſit ex ſe
radiū qñ peperit dei filiū. vñ canit eccleſia.

Sicut ſydus radiū ꝓfert ꝟgo filium pari
foꝛma, Necꝫ ſydus radio. necꝫ mater filio
fit coꝛrupta. Quo filio ſua viriditate. i. vir
ginali carne qua ipm induit nō tm̄ circū-
ſtātes ⁊ ꝓximos ei iude os. ſed etiaꝫ totuꝫ
mundū tinxit. ſ. tinctura baptiſmali. Naꝫ
xp̄s tactu ſue mūdiſſime carnis quam ex
ꝟgine traxit vim regeneratiuā ꝯtulit aq̄s
quibus fideles tingunꝫ ⁊ baptizanꝫ. Quin-
to ðꝛ ſmaragdus rōne ꝟtuoſe operatōis.
Dicit eñi diaſco. ⁊ etiā ponꝫ in lib. de ꝓp.
rerum. ⁊ in lapi. ꝙ ſmaragdus valet ad di
uitiarū augmentū. Beata autē ꝟgo opes
ſpūales nobis auget dū multiplices gr̄as
impetrat. vel dū nos ad bene operanduꝫ.
⁊ merita cumulādū iuuat. Item vbi. ſ. ðꝛ.
ꝙ ſmaragdus collo ſuſpēſus a moꝛbo ca-
duco ꝑſeruat, ⁊ ipa bñdicta ꝟgo nos a ca
ſu pcti repꝛmit ⁊ ꝯſuat. Itē ibidē ðꝛ ꝙ ſma
ragd⁹ laſciuos motus refrenat. ⁊ ꝯtra illu
ſiones ⁊ fantaſmata demonū valet. ⁊ bea
tiſſima ꝟgo cōtra illuſiones ⁊ tēptamēta
demonū ac ꝯtra laſciuie libidinē auxilium
nobis ꝑſtat. Item vbi. ſ. ðꝛ. ꝙ ſmaragd⁹
memoꝛiā ꝑditaꝫ reparat. Et ſimil'r beata
virgo que oīa verba ⁊ geſta xp̄i conſerua-
bat in coꝛde ſuo. poſtea ſāctis euāgeliſtis
retulit, ⁊ ꝯſequēter ꝑ eos ad memoꝛiā fi-
deliū reduxit. Item ibidē ðꝛ ꝙ ſmaragd⁹
viſum cōfoꝛtat. Et ipa gl'ioſa ꝟgo viſum
noſtrū cōfoꝛtauit ꝓducendo nobis verum
lumen xp̄m qui illuminat oēm hoīem ve-
nientē in hunc mūdū Ioħ. j. Item vbi. ſ.
ðꝛ ꝙ ſmaragdus valet ad ſedandū tempe
ſtates. ⁊ ipa piiſſima ꝟgo nos in hui⁹ mū
diꝫ fluctib⁹ ꝑiclitātes dirigit ⁊ defendit. et
ꝓpter hoc ab eccl'ia appellaꝫ ſtella maris.
De ipa quocꝫ dña noſtra exponere poſſu-
mus illud Eccl'i. xxxij. Sicut in fabꝛicatōe
auri ſignuꝫ ē ſmaragdi. Quia bñdicta dei
mater eſt ſignū refulgēs in gloꝛia celeſti.
multo magis q̄ ſmaragd⁹ in medio auri.
de quo ſigno dicꝫ Apoc. xij. Signū ma-
gnū apparuit in celo. Mulier amicta ſole
⁊c. Sextus lapis ðꝛ ſardius q̄ eſt rubei
X Sardi⁹
coloꝛis. ⁊ ſic appellaꝫ. qꝛ ꝑmitus in ſardis
eſt reꝑtus. vt dicit Iſiō. ⁊ ponꝫ in lib. de
ꝓpꝛie. re. Vbi etiā ðꝛ ſm̄ Diaſco. ꝙ incen
dit gaudiū. ⁊ expellit timoꝛē. audaces red
dit. ⁊ acuit mentē. ⁊ geſtantē ſe ab incāta-
tionibus ⁊ maleficijs tueꝫ. ac ipo ꝑñte nō
nocet onix, q̄ eſt alius lapis habēs q̄ſdam
nociuas q̄litates. Licꝫ aūt ꝑdicta gemma

nullã p̄dictarũ ꝓprietatũ haberet.habꝫ tñ
eas ꝟgo bñdicta,que ſuis deuotis auget ⁊
incẽdit gaudiũ.dicẽs illud Mat.v.Gau⸗
dete ⁊ exultate qm̃ merces veſtra copioſa
eſt in celis.Expellis quoqꝫ timorez illum
de quo inq̄t p̄s.xiij.Trepidauerũt timore
vbi nõ erat timor.Audaces etiã nos facit
ꝯtra diabolũ ⁊ ab eiꝰ maleficijs defendit.
ita ꝙ eius deuotione in cordibꝰ nr̃is exñte
nobis nullatenꝰ nocere põt.vnde de q̄libꝫ
ipſiꝰ deuoto dici põt illud p̄s.lxxxviij.Fi⸗
lius iniquitatis nõ apponet nocere ei. Se

Y Solix ptimus ⁊ vltimus lapis dr̃ ſolix.de quo dr̃
in lib.de ꝓprie.re.ꝙ eſt gemma cãdida et
tranſlucẽs.ſic dicta eo ꝙ ad ſimilitudinez
ſolis in orbe fulgẽtis radios gerat. vt dic̃
Iſi.in.c.de cãdidis gẽmis. Et ſilr̃ beata
ꝟgo ſole clarior p orbẽ vniuerſum radios
ſue claritatis effundit qbꝰ oẽs deuotos ſuos
illuminare nõ deſiſtit. vnde ipa Eccl'iaſtici
xxiiij. inq̄t.Illuminabo om̃es ſperãtes in
dño.De ipa aũt ꝟgine clariſſima loquens
dantes in.xxij.cantu paradiſi inq̄t.E bea
trice dixe.Eccolle ſchiere. Del triũpho di
xp̄o.e tuto il fructo Ricolto del girar di q̄⸗
ſte ſpere. Paruemi chel ſuo viſo ardeſſe tu
to.Eli ogi hauea ſi de leticia pieni che paſ⸗
ſar mi couieni ſenza conſtructo. Quale ne
plenilumi ⁊ ne ſereni. Triuia ride tra le ni
phe eterne. Che depingon il ciel p tuti i ſe
ni. Uidio ſopra miliara de lucerne vn ſol
che tute quãte lacẽdeua come fa il noſtro
le viſte ſuperne.E p la viua luce trãſpare⸗
ua la lucente ſubſtanza tanto chiara nel vi
ſo mio che nolla ſuſteneua. O beatrice,o
dolce guida e chara. Ella mi dixe. Quel
che ti ſobranza,e vertu da cui nullo ſi ripa
ra.Quiui e la ſapiẽza e la poſſãza chapri
le ſtrade intra li cielo e la terra vnde fugia
ſi lõga diſtanza.Como foco da nube ſi diſ
ſerra p dilatarſi ſi che nõ vi cape. E for di
ſua natura in giu ſaterra. La mente mia
coſſi tra quelle dape. Fata piu grande:di
ſe ſteſſa vſio. E che ſi feſſe rimẽbrar nõ ſa⸗
pe.Apri li ogi e riguarda chi ſõ io.Tu hai
vedu te cõſe che poſſente. Se fato a ſoſte
ner lo riſo mio. Io era coma quei che ſi ri⸗
ſente Di viſio ne oblita che ſingegna idar
no di redurlaſi a la mẽte.Quãdio vdi q̄ſta
ꝓferta degna Di tanto grado che mai nõ
ſi ſtingue Del libro chel p̄terito raſſegna.
Se me ſonaſſer tute quelle lingue che pol
limia colle ſore fero.Del lacte lor dolciſſi⸗
mo piu pingue. Per aiutarmi al mileſmo
del vero. Non ſi verria cãtãdo il ſctõ riſo.
E quãto il ſancto aſpecto facea mero. Et
infra Perẽtro il cielo ſceſe vna facella.For
mata in terchio doro a guiſa di corona. E
cinſela e giro ſe intorno ad ella.Qualũcha
melodia piu dolce ſõa.Qua giu.⁊ a ſe piu
lania tira parebbe nube che ſquarzata to⸗
na.Comparata al ſonar di quella lira vñ
ſi incoronaua il bel ſapiro. Del quale il ciel
piu chiaro ſinzafira.io ſono amore ãgeli⸗
co che giro lalto leticia che ſpira del ventre
Che fu albergo dei noſtro deſiro. E gire⸗
ro mi dona del ciel mẽtre che ſeguirai tuo
filio.⁊ farai dia Piu la ſpera ſup̄ma p che
li entre. Coſſi la circulata melodia Si ſigi
laua.⁊ tuti li altri lumi. Facea ſonar il no
me de maria. Lo real mãto di tuti volumi
Del mõdo che ferue e piu ſauiua. Nel alito
de dio ⁊ ne coſtumi. Hauea ſopra di noi
leterna riua. Tanto diſtãte che la ſua puẽ
za La douio era anchor nõ appariua Pe
ro nõ hebber li ogi mei potẽza di ſeguitar
la corõata fiãma Che ſi leuo apreſſo a ſua
ſemẽza E come fantoli chen ver la mãma
Tende le brachia po i chel lacte preſe Per
lanio chen fin di forſi in infiama.Ciaſcun
di quei cãdore in ſu ſi ſe ſteſe.Cõ la ſua fia
ma.ſi che lalto affecto.Chaueão a Maria
mi fu paleſe.Indi rimaſerli nel mio cõſpe⸗
cto.Regina celi cãtando ſi dolce.Che mai
da me nõ ſi p̄ti il dilecto.O quãta heluber
ta che ſe ſo folce. In q̄lle arche richiſſime
che foro.A ſeminare qua giu bone bobol⸗
ce:Quiui ſi gode e viue del theſoro.Che ſa
quiſto piãgendo nel exilio Di babylõ:one
li laſcio loro.Quiui triumpha ſoto lalto fi
lio Di dio ⁊ di maria di ſua victoria. E cõ
lãthico ⁊ col nouo cõſilio Colui che tien le
claue di tal gloria.hec ille. Pro ꝯcluſiõe

In beatã ꝟginẽ exorãdo cõcludit librum

aũt huius op̄is libet ad gl'iam ipius bñdi
cte ꝟginis ſexagies ⁊ ter exclamare. vt qbꝰ
lapidibus p angelos coronã ei factam de⸗
clarauimus.ipſis clamoribus alterã cõpo
namus. O igit̃ fons gr̃e ſup̄ne. O arma⸗
riũ omniũ diuitiarũ ſapie ⁊ ſciẽtie dei. O
cibus et refectio humane mẽtis. O ſtella
matutina. O vita noſtra. O dulcis mat̃
pia. O auxiliatrix in omni calamitate. O
mr̃ pietatis. O vena noſtre ſalutis. O p̄n
cipiuz noſtri amoris. O redẽptrix vniuſſ.
O mutatrix curſus naturalis. O recupa⸗
trix p̄diti orbis O renouatrix hũane na⸗

ture. O mediatrix dei ⁊ hoim. O ſpes ſoli
da noſtre mercedis. O ductrix oĩs fidelis
errãtis. O fundamẽtũ noſtre fidei. O ma
re in quo defluũt oĩa flumina diuinoꝝ cha
riſmatũ. O ſagitta ꝯtra ſ̄pentẽ antiquũ.
O portus deſiderabilis. O ſchola omniũ
ꝟtutum. O pons periculoſi huius mũda
ni fluminis. O ardor ſup̄ni amoris. O ſca⸗
la per quã in celũ aſcendit. O vas ⁊ tem⸗
plum ſpũſſancti. O ſpeculũ in quo reſplẽ
det omne bonũ. O norma iuſticie. O caſti
tatis magiſtra. O innocẽtie forma. O añ
noſtrũ iudicẽ aduocata fideliſſima. O glo
ria angelorũ. O decor omniũ celorum. O
diſpẽſatrix donoꝝ dei. O ꝟgo mater et̃ni
verbi. O portinaria paradiſi. O aq̄ melli⸗
flua que das bibere om̃i ſitiẽti. O exẽplar
humilitatis. O ſecretaria eterni concilij.
O tabernaculũ ſanctũ. O refugiuz noſtre
miſerie. O viuificatrix ab et̃na morte. O
theſauraria altiſſimi. O puella ſuper oẽs
p̄electa. O vox ꝓphetarũ. O deſideriũ pa⸗
triarcharuz. O flamma inter ſeraphin. O
lumen ad cherubin. O throna inter thro⸗
nos. O dña inter dñationes. O maxima
p̄nceps inter p̄ncipatus. O columna oĩs
poteſtatis. O virtutũ ſup̄ma ꝟtus. O ar
changela inter archãgelos. O omniũ an⸗
gelorum ornamentũ. O hortus delitiarũ.
O corona iuſtorũ. O triumphus celi em⸗
pyrei. O filia patris eterni. O genitrix di⸗
uine maieſtatis. O ſpõſa paraclyti. O re⸗
gina ⁊ imperatrix orbis vniuerſi defende
nos a malignis ſpiritibus. Et facyt in die
iudicij audiamus vnigenitũ filiũ tuũ nob̃
dicẽtẽ. Uenite benedicti patris mei.poſſi⸗
dete regnũ qd̃ vobis paratũ eſt ab origine
mũdi. In quo regno perẽniter te laudare
et glorificare valeamus vna cũ ipſo dile⸗
ctiſſimo filio tuo qui cum eterno patre et
ſpũſancto viuit ⁊ regnat deus per omnia
ſecula ſeculorum Amen.

Mariale De excellentijs Regine celi
Impreſſum Lugduni p magiſtrũ Johem
Cleyn alemanũ al's ſvvaeb inibi conciuez
Anno a natiuitate domini Milleſimoq̄n
genteſimoſecundo. Menſis ꝟo ſeptẽbris
die vigeſimaſeptia. Finit feliciter.

Regiſtrum huius operis.

a.b.c.d.e.f.g.h.i.k.l.m.n.o.p.q.r.s.t.v.
x.y.z. aa.bb.cc.dd.ee.ff. gg.hh.ii.kk. ll.
mm. nn.oo.pp.qq.rr.ss.tt.vv.xx.yy.zz.
A.B.C.D.E. Omnes ſunt quaterni.

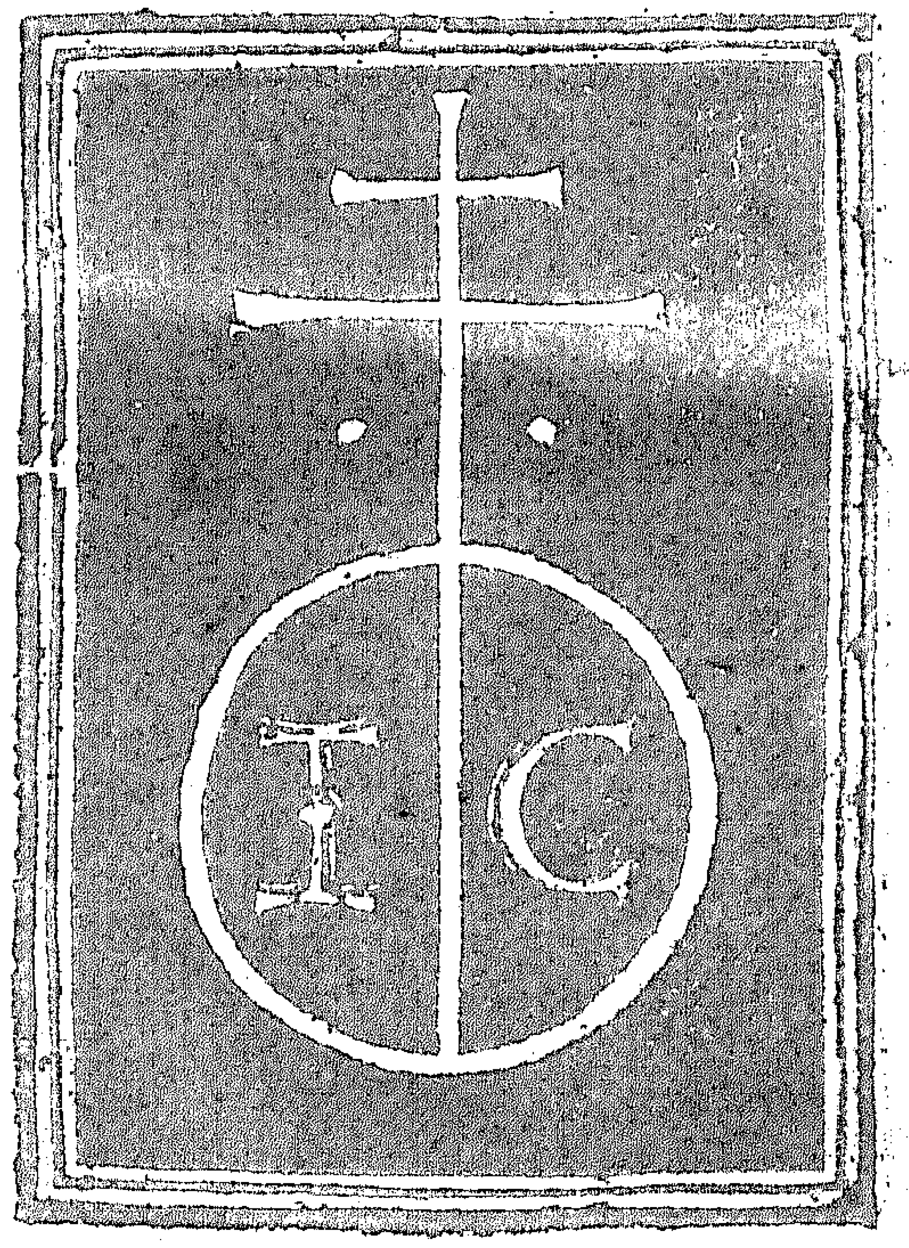

BIBLIOTECA UNIVERSITARIA DE GRANADA